Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Summa Angelica de casibus conscientie.

https://hdl.handle.net/1874/461314

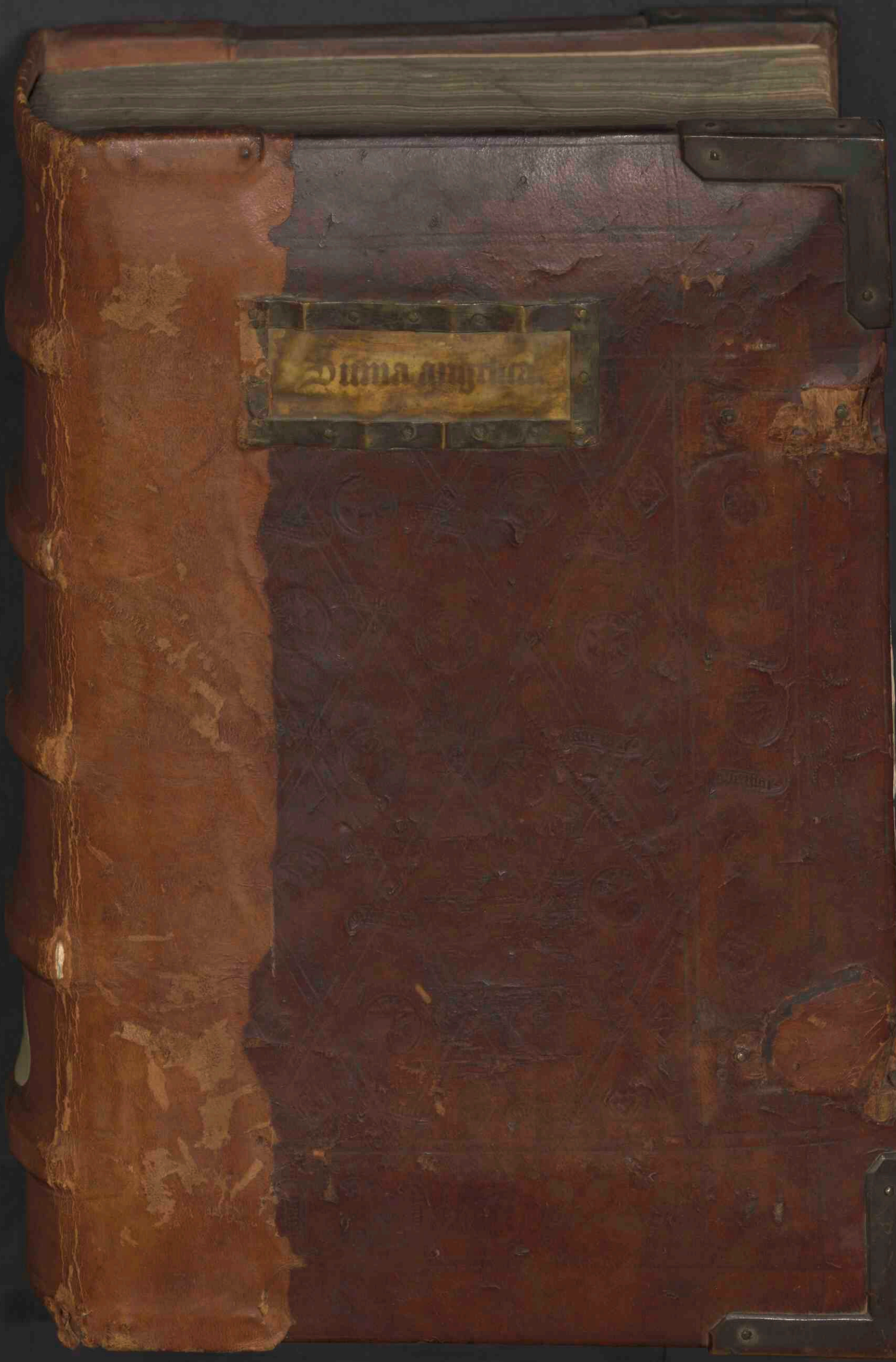
Summa gloria

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

matri.ꝛcto ꝺtra inter.ecclesie.ꝛ ibi reddunt rationē esse.qz excōmunicatio requirit certā formā i absolutōe.sed i interdicto vel suspē sione sufficit cōstet de mente iudicis. et licet aliqui dubitēt de excōmunicatōe lata a papa ad tempus. tñ tenet qꝫ requirit absolutio nisi aptē cōstet papā velle eum absolutū esse ſm Io. Anto. ꝛ sequtur Pa.in.d.c.fi. Si ꝯo interdictū vel suspensio nō est lata ad tempus sed simpliciter: tunc requirit absolutio. ꝛ si est a iure potest absoluere ordinarius vel legatus sedis apl̄ice. nisi cū ꝺditor iuris sibi vel alteri reseruauit.arg.c.nuper. §.in. ij. de sen.excō. Si autē sit a iudice.sicille q̄ tulit potest absoluere vel eius supior tm: ꝛ nō alius.aut de mādato eius qui eam tulit.pt uij.q.i.si petrus.

¶ Utr̄ sit seruāda aliqua forma i eī absolutōe R. Post.qꝫ sic.dicēdo.reuoco vel remoueo vl absoluo.ꝛ sil'ia verba. Debēt etiaz iuīgi eis vt satisfaciāt ſm qꝫ ꝺtor excōicatōis absolutōe.qz hoc ambulat pari passu. vi de.s. Absolutio.iij.§.i.

2 ¶ Utr̄ interdictū possit ad cautelā relaxari R.qꝫ generale interdictū non pōt.c.p̄senti. de sen.excō.li.vi. Sed si interdictū sit singulare ꝑsonam.sic potest relaxari ad cautelam arg.a ꝺcto sensu.ꝺ.c.p̄senti. Ratio.qz speciale interdicto oia sacramēta negant donec absoluat.ꝛ sic idē est qꝺ ꝛ de excōicatōne a qꝫ ḋs absoluit sub ꝺitiōe.vt in.c.solet.de sen. excō.li.vi.hoc tenet Io.an.ꝛ Bart.i.ꝺ.c.p̄senti. Limita hoc si peniteat.alꝫ nō.qz sic relaxatio daret causam peccādi.nisi forte i casu. sicut cū absoluit inuitꝰ ab excōicatōe.de q̄.s. Absolutio.iij.§.vij.

3 ¶ Utr̄ epūs vel alius possit suū interdictū suspendere R.Lau.Tancre.ꝛ Uinc.qꝫ sic. vt nō.in.c.ad hec.cl.ij.ꝛ.c.directe.ꝛ.c.p̄terea. de appel.

4 ¶ Utr̄ p appellationē sequentē suspēdat interdictuz latū: R.qꝫ nō.nisi eius effectus sit suspēsus ad tps.qz sic pōt appellari a sententia suspēsa sicut a ꝺitionali.ꝺ.c.p̄terea. Et ḥ intellige de interdicto vel suspēsiōe. Nec sententia excōicatōis cuiꝰ effectꝰ nūqz pōt relaxari nisi i toto absoluat.c.cum de sideres. de sen.ex.hoc no. Host.i.ꝺ.c.ad hec. Hoc intelige de interdicto a diuinis sacramēt̄ ꝛ aliis spūalibꝫ. Secus eēt i interdicto a tpalibꝫ. vtputa qꝫ nō ingrediāt possessionē talē.ff.de appel.l.ꝰstitutōis. vñ Io.an.in.ꝺ.c. is cui. restringit solū i mere spūalibꝫ q̄ ligatur anima.ꝛ ideo p appellationē suspendit interdictum a bñficio ꝛ suspensio.de quo videt Guspensio.ij.§.i.

¶ Utr̄ p̄uilegium ꝺcessum a legato a late ꝙ qñ interdicti tpe valeat celebrare interdicti ꝛ excōicatis exclusis. valeat q̄tū ad sententias suas ꝛ suoꝝ successoꝝ ordinarioꝝ R.ſm Laud.qꝫ sic.nisi specialiter a successore reuocet.ꝛ tenet idē qꝫ etiā valet q̄ ad ḥias pertinet.ꝺ.c.dilectus.el.ij.de relcrip.

¶ Utrū papa ḋante licentiam celebrandi in ecclesia specialiter interdicta relaxet eoipo interdictum? R.ſm Hostiē.in.c. vt p̄uilegia qꝫ non.

¶ Utr̄ de auctoritate epi possit quis celebrare in ecclesia interdicta? R.ſm Host.in.ꝺ.c. ad hec qm̄.qꝫ nō.qz istud p̄tinet ad solū papam.de p̄uile.c.cum ꝛ plantare. Nec ḋcet cessatione a diuinis.qz posset eps excepere quos vult ꝛ subijcere.ꝛ tps ꝛ modū exprimere.ſm Inno.i.ꝺ.c.vt p̄uilegia. Et ideo net in ecclesia p eum interdicta.allegat.ꝺ.c. dilectus.sed nō potest ꝺcedere vt p̄iora interdicta vel suspensa celebret nisi p̄dicta alterius sit suspēsa ab eo.

Interdictum.ix.

qñ nō indiget relaxatione.qz ipso iure nō, neꝯ ḋs seruare R.qꝫ i duobus casibus.

¶ Primo qñ fertur ꝺtra participātes cū excōmunicatis in casu quo minoꝝ incurrunt excōmunicationē sine canonica monitione premissa.tunc nullū est ipso iure. licet ex ḋs spensio queliber. Intelligeſi feratur ab inferiori a papa.c.statuturz.de sen.excō.libro vi. Et dicit canōica monitio ꝛ legitima qñ ꝓ trinam admonētur.alꝫ nō.vt in.c.cōsuetudinē.eo.ti.ꝛ li. ꝺtra alios vero licet ꝺcedere monitio qñ ferꝫ ꝓ trinaria sententia Inno.i.ꝺ.c.ad hec qm̄. tamē tenet si ferā ferat sine scriptis.q̄uis iudex incurrat penā de qua in.c.i.de sen.ex.lib.vi.ꝛ.§. Excōicatio ij.§.ij. Sed magis bñ uiter ḋic qꝫ in illis casibꝫ i quibꝫ sententia excōicationis nō tenet sic nec interdictū.de quo vide.s. Excōmunicatio.iij.ꝓ totū. Secūdo qñ interdictū fuit ḋ ꝑpter aliqꝫs.ꝛ ipsi nō seruāt cū.ter.in.c.q̄ tisti.de p̄uile. Sed aduerte ſm Host.ibidē q̄ si ciuitas vel ecclesia ē interdicta ꝓpter aliquē.i.ꝓpter eoz delictū.tūc licet ipsi violent alij tñ seruare tenent.si aūt sit positū ꝓ regni querela ad eoz utilitatē.tūc si ipsi nō seruant nec alij seruare tenent.ꝛ sic efficit nullū.de petristi.ꝛ sic cum intellige.

¶ Utr̄ qñ interdictū ē nullū.tñ matrix eccle ſ seruat.teneāt religiosi illud seruare? R. sic.aliter incurrūt pēnā excōicatōis.cle. ex frequentby.de sen.ex.in glo.

Interesse ſm Bar.in.l. vnica C.ḋ sen.qꝫ ꝓ eo qꝫ interest ꝓfer.ꝓprie ꝛ stricte ē extimatio alicuius vti litatis nō habite ꝓpter alicuius factū iniustū vel concessionē iustā.et est ꝺupler. aliud lucrū cessantis.ꝛ hoc est qñ homo impeditur a lucro qꝺ fecisset:si talis lesio sibi nō fuisset illata fuisset.vel si talis lesio sibi nō fuisset illa/ tis.ꝛ hoc ꝺupler. aliud est interesse damni emergentis. Interesse damni emergentis in re vel circa rem.qꝺ etiā ḋr intrinsecū ſm Bar. vbi.s. ex illud est ipsa res seu eius extimatio.vl id qꝺ prouenit immediate ex ipsa re. vt fructus et partus ꝛ hmōi. ponit exemplū. vēdidisti mihi vinū qꝺ valebat.xx.ꝛ tibi tradidi p̄ciuz nec ḋcisti.nūc valet.xl.si traditū fuisset tabi habituro erā.ꝛ de hoc.ff.de ac.emp.ꝛ vē. li.si.ſtertius. §.cū p venditorē. Interesse extra re vel extrinsecū eqꝺ puenit nō ex ipsa re sed ꝓpter ipsam rē. exemplū. vēdidisti vinū nec tradidisti.§ si tradidisses ex eo potuisses negotiari ꝛ lucrari. vēdidisti granū ꝛ qz nō tradidisti serui mei fame perierūt.ꝛ istud qñ peratur ex tractibꝫ habes in.l.iulianus.§.i.ff. de ac.emp.ꝛ ven.l.cū vēditorē.C.de ac.emp. ꝛ ven.ff.de verbo. obli.l.si insulā. et qñ tenetur in scientia.habes Usura.i.§.xxx. in ḋcessū habet certā quātitatē vel speciē ḋu plū excedere nō pōt.ꝛ qñ excedit ḋuplū.habes in.ḋ.l.vnica.i tex.ꝛ in glo.§ quo ad cognitionē habes.ſ. Usura.i.§.xxx.

Interpretatio legis ad quē ꝑtinet

ḋ interpretatio legis ḋupne vel canonice p papā.c.p venerabilē.qui filij sint legitimi. Sed interpretatio legis ciuilis inqꝫtuz cōcernit clericos similiter ꝑtinet ad papā. vt i cl.de iura.calum. Inqꝫtum autē ḋcernit laicos ꝑtinet ad imperatorē.l.si.C.de leg. quia ē eius interpretari cuius est condere.de reg.iu.li. vi. Et hoc intellige verz generaliter.§ q̄tū ad vnā causam pōt iudex etiā interpretari. vt no.Inno.i.c.cum speciali.de ap.vide dv. glo. in.c.de postu.pla facit.l.vnica.C.de pfessoribus.ſi esset ita arduū qꝫ firmus inquisitor ad principē.l.pe.ꝛ fi.C.de lc. Hoc Pa.in.c.i. de iura.calum.

¶ Utr̄ interpretatio ꝓuilegij ꝑtineat ad ꝓncipem solum? R. Pa.in.c.qz. de iudicijs qꝫ aut dubiū est sup potestatē.ſ.si potuit dare.ꝛ sic nulli inferiori a principe licet. vt i.c.i.de trāsa.pla.xvij.q.iij.§.qui aūt.ix.q.iij.cūcta p mundū. Aut dubiū ē sup validitate vl̄ surreptione.ꝛ sic pōt inferior iudex ſm cōiter ḋcta. Aut dubitatio ē circa verba solū.ꝛ tunc si casus ē clarus ꝛ accessibilis de facili.sic pōt inferior cognoscere ad p̄iudiciū p̄uī ſm cōiter ḋc. Nō.qz inferior interpretat legē supioris i p̄iudiciū partiū. vt no. Inno.i.ḋ.c.cū specialis.facit.c.inter alia.de sen.ex.ꝛ.ḋ.l.fi. Sic ꝯo casus ē dubius:sic ptinēt ad ꝓncipē. si eī ꝑsentia de facili pōt hīi.ar.ḋ.c.qz.ꝛ.ḋ.c. inter alia.ꝛ i.l.ex facto.§.ff.de vul. ꝛ pupil. substi.qꝫ si de facili nō pōt adiri ꝓnceps ꝓpter lōgam distantiā. sic poterit interpretari p ratiōz naturalē ꝛ verisimilē q̄ pōt notari p expssa ꝛ ba.ꝓ hoc est casus i.ḋ.l.ex facto.§.ij. vbi iurisconsultus interpretatur legē ex naturali rōne Itē qꝺ no. Inno. in.c.cū speciali.facit ter.in c.cū plone.de p̄uil.lib.vi. Aut dubiū versatur circa intentionē ꝓncipis.ꝛ nō pōt decidi sine magno dubio.ꝛ sic interpretatio ē solus ꝓncipis.ad ꝑdicta facit ter.in.c. venerabilē de elec. Dicit etiā Specu. in ti.de leg.§. nūc ostēdendū.qꝫ eps pōt interpretari iurū allegationes.de pigno.significate.ꝛ.ḋ.c.venerabilē.pcedit i arduo negocio. vt dictū ē.

¶ Utr̄ in ḋctibꝫ sit interpretatio facieda vt res potius valeat q̄ pereat? R.qꝫ sic. de si. instru. c.inter dilectos.i glo.ꝛ.ff.de re.du.l. q̄tiēs i actionibꝫ.de ꝑ.sig.c.abbate.§.ḋtra qꝺ fuit. Si ꝺo res valeret ſm intellectum vtriusqz tūc accipiēdū est illud qꝺ ē magis veri sile. ff.de re.du.l.cū i testō.ꝛ.ff.de ver.ob.l.cū qui ꝛ qꝺ ḋsueuit.xxviij.ḋi.ḋ siracusane.ꝛ qꝺ magis ḋuenit iuri.de ḋsue.cū dilectus.§.fi. vbi interpretatio fit ḋtra eū qui legez potuit aperte dicere.ff.de pac.l.veteribꝫ.de p̄null̄.c.quia. in glo. Interpretatio i ḋtractibꝫ fit plena. In testamēris plenior. In bñficijs q̄z plenissima de dona.c.cū dilecti. Interpretatio locutionū debet fieri ſm ꝑsonas q̄ loquūtur vel quibus loq̄tur.xxvi.ḋi.de inde.i glo.

i **Interrogatiões** in ꝯfessione utr̄ sint faciende a confessore? R.qꝫ.c.p tex.clarū Aug.de pe.di. vi.c.i. vbi dicit. Diligens inquisitor ꝛ sbtilis inuestigator sapiēter ꝛ q̄si astute interroget a petore qꝺ forsan ignorat. vel p

z

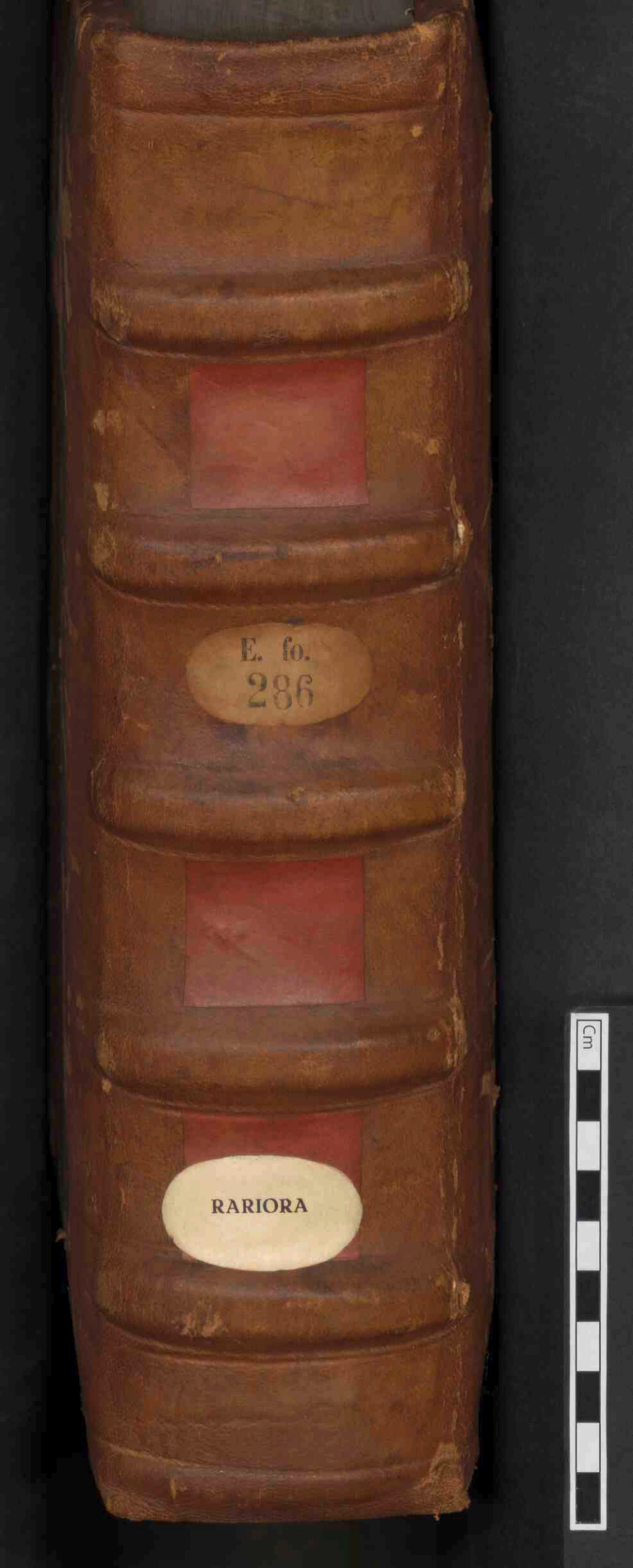
E. fo.
286
RARIORA
Cm

Cm

Cm

Cm

Cm

Theologia
Folio nº. 286

Liber monastery sancti pauli In traiecto Iferioz

23. **Angelus** (Carletus) de Clavasio, Summa casuum conscientiae. Straatsburg, M. Flach 1 Dec. 1491. 2o. E. 2o. 286

Typen 1, 2. — H* 5391. — BMC I p. 151. — Peddie II p. 183. — Pell. 3820. — Pr. 692.

Op het schutbl. en op bl. 2a: „Liber monasterii sancti pauli in traiecto inferiori", en bovenaan op bl. 2a: „dono R. Patris Joannis Mathiae missionarii Ultraiectensis bibliothecae Breanae frater J. Broeckmans Prior 1709". (Joa. Matthiae, Augustijn in 1689, † 1720 te Utrecht in de Jeruzalemsteeg). — In oorspr. led. stempelband, waarvan de stempels zijn afgebeeld bij Hulshof-Schretlen pl. I 10, 13, 15, 16.

23

[illegible]

N. 173. A.

Summa Angelica de casibus conscientie.

Dono R. Patris Jois Mathiæ Missionary Trajectt:
Bibliothecæ Breanæ. fr. J. Brocchmans Prior
1709.

Liber monastery sancti pauli in treuerto inferioz

¶ Epistola. F. Hieronymi tornieli lectoris. ad R.p. F. Angelū de clauasio p̄sentis op̄is auctorem. in qua orat eius reuerentiam: vt ipsum opus imprimi faciat. ꝓpter tale ⁊ tantam dicti operis excellentiam ⁊ vtilitatem.

Luribus retroactis tpibꝫ reuerende ac mi cordialissime p̄. ad lectura casuū ꝫ sciētie ꝓmot⁹. p omi cura ⁊ diligētia operā dedi. vt veritatē ꝫ fratribꝫ audictibꝫ: miro mō hincinde dispsam. ⁊ p diuersa librorꝫ volumina: q̄n poti⁹ p varias doctrinaꝫ facultates vagantē: enucleatā traderē. Ad qđ pagendū: quibꝫ vigilijs. quibusue oporteat curis insudare: reuerentia tua plenius edocta dilucide ꝑspicit. Nō em talis lectura vnica ꝓtērat sciētia. vnicove studio. licet magnis voluminibꝫ ꝓclusa subsistat. Exigit nāq; vera iuris ciuil fundamēta. i q̄bus pene ꝫtractuū tota decisio terminat. Qđ q̄dē ius: q̄m p summoꝝ iura pōtificū i multis rectificat. pficit ac suppleť. p̄cipue i cēsuris. ꝑdis ⁊ alijs ecclesiasticis. cui⁹ dē sacri pōtificij iuris ignorantiā talis casuū penitus abhorret doctrina. Dez cū i p̄dictis: q̄nq; ꝓpter ꝫ munē pacem oculus diuinaꝫ intuens maiestatē aliqualiter obscureť. qui lumine sacre theologie illustrari q̄z maxime habet necesse. nō modicā ipsius casuū studij partē. sibi sacre pagine lucidi doctores: iure merito vendicarūt. Itē si experiētia teste ꝓho facit artē. in ipsa casuū doctrina magistrā pene cūcta limitantē fateri nō incassum ꝓpellimur. Cū igit vitā breuē. artē ꝺo longā. alius Hypocrates affirmet. ⁊ i vnaquaq; arte tāta ducamur cecitatis caligine. vt teste Mercurio trimegisto. maxima pars eoꝝ que scimus sit minima eoꝝ que ignoramus. q̄s nisi insani penitus capitis dicere audebit hominē ad talis studij apicē nisi diuina p̄uentū ꝑculiari virtute posse deuenire. Ut tanq̄z alter Justinianus opus desperatū quasi p medū transiēs ꝓfundū in vnā reducat ꝫsonantiā. Forsitan aliquis dicet. vera fateoꝝ que scribis. nisi talis tantusq; labor ac difficultas a summistis tractatoribus exilio data fuisset. Qui omnes in vnū facultates colligētes fasciculos casuū ꝫtexuerūt. Ad quē ego hec admitterē. si dictos vt asseris tractatores: ipsis in facultatibꝫ pene noscerē ephebos. nō dicā balbutiētes neq; pfectos. Ex his nāq; alij pictores de alienis codicibꝫ. nō libros. sed quedā potius exemplaria ꝓponētes. alij more balbutientiū q̄ audierint ⁊ viderint fari gestiūt. Quos tamē pia excusat intētio. ne tanq̄z serui inutiles. ex talētis quicq̄z i p̄ncipis erariū nō inferētes. repulsam patiant pariter ⁊ penā. Dez si eos intētio reddit innoxios. mihi tamē alijsq; i huiuscemodi palestra militātibꝫ labores nō auferūt. sed incertiores sumus: atq; dudū eramus. Tenuit ergo me ꝺtūnū desiderū. sedulaq; anxietas. vt sator ille rez eternus increataq; veritas. ac lucis eterne cāditor irradiās. qui solus res penitus desperatas ad optatū finē deducit. in pta. l. i. ad fi. p̄me col. C. de veteri iure enu. Qui olim auctor ē sciētiaꝝ. §. denicq; .xxxvij. di. Qui olim ē gratiaꝝ elargitor. c. reuertimī. xvi. q. i. Et quo insup ē omne datū optimū Jac. i. ⁊. c. i sēp̄turis. viij. q. i. Qui tot⁹ insup ē boni opis fundamentū. c. cū Paulus. i. q. i. Dominē ꝓduceret in lucē. talibꝫ insignitū gratijs ac virtutibꝫ. cuius medio et salubri doctrina. lectoribꝫ ipsis tantus queritādi labor. variosq; volutādi codices ademeret. ⁊ discipulis. cōfessoribꝫ quoq; p̄sertim fratribꝫ nostris. quibꝫ i diuinis ⁊ alijs nostri ordinis laboribꝫ occupatis. paulis̄per ocij iuppeditare noscit. clara innotesceret veritas. Dū igit plurib⁹ iam annis elapsis talibꝫ estuarē desideriꝫ. munē quoq; olim vtilitatem flagitās. ⁊ exanhelāti corde gemebūda pene suspiria ad indeficientē diuine largitatis dulcedinē emitterē. Apparuit oculi meis quasi caligantibꝫ. liber summule a reuerētia tua compositus. quē clara luce ꝑspiciēs. ⁊ diligentius ꝓuoluēs. dū placere cepit vltra ꝓgrediēs. nec totā quidē nō vsum p̄terij. Et sepius admirās. in tractatibꝫ singulis plenitudinē pstrictaꝝ. in decisionibꝫ vtriusq; iuris vera fundamenta. in fundamētis allegatōes fidas pariter et abūdātes. theologoꝝumq; veritates lucide enucleatas. auctoris quoq; qđ paternitas tua a tactātia aliena me p veritate dicere patiať ingenū pene diuinū. vt merito re ⁊ noie Angelus dicaris. expientiā quoq; tāto tpe ꝑbatissimā. vtpote qui tali ac tanto tpe. annis fere vicenis. digne ac laudabiliter. talē ac tantā fratruꝫ oim cismontanoꝝ familiā direxeris verbo pariter ⁊ exemplo. necnō i pluribꝫ sedis apostolice arduis periclitātibusq; causis. sollicitudine. ac ingenij tui sublimissimo apice ad optatū finē deductis Jsta inquā omnia conspiciēs. ⁊ letus mēte ꝓuoluēs. ꝑ gaudio exilies clamauī. Ecce qđ concupiui iam video. quod quesiui tā teneo. margaritā diutinis flagitatā suspirijs possideo. Cōuocaui amicos pariter ⁊ familiares ad tā pingues nuptias salubrēq; doctrinam. dicens. Venite

a

o patres lectores. possidete summulā angelicis manib⁹ vobis ꝑparatā. ꝑ quā on⁹ q̄z maximuz ab imbecillis extat scapulis vestris ablatū. Nō amplius ꝑ varios vobis codices vagari libeat. quicq̄d alibi difficulter querit̄ z inuolutū. hic faciliter z enucleatū inuenit̄. Uenite oēs vtriusq̄ iuris veri ꝓfessores z docti. Uobis em̄ liber iste fidissima ē clauis. qua veri apiunt̄ intellect⁹. lataq̄ dat̄ plura inueniendi copia. vt quasi reptoriū cecisiuū videat̄. Uenite z vos pariter ꝓfessores atq̄ discipuli. qui iā diu sarcina librox ꝑgrauati. insup z glosis varijs defessi. pond⁹ eiecite. Ꝫ solo libro ꝓpascamini. Hic totū versat̄ ingeniū. omisq̄ sollicitudo atq̄ doctrina. Si boni eritis angelici. pariter z optimi ꝓfessores. Hic em̄ ꝓtractus plenissime habent̄. viure lucidissime. Interrogatoriū enucleatū. Mrimonia p̄dita honestate simul ac veritate. Restitutiones amplissime. Censure quoq̄ pfectissime. Quid plura? Quid desit nō video. nisi forsitan ex trāscriptoz tarditate paucis innotescat. Sed z hec diuina abstulit bonitas. dū nobis artē muro inuentā studio impssoz i lucē ꝑduxit. Reliquū igit̄ ē reuerēde pater. ne reuerētia tua existimet hoc sibi dūtaxat ꝓdonatū. q̄n pot⁹ cū supne bonitati ꝓnaturalis sit ꝓmunicatio. idipsum tanq̄ celeste munus largiflue ꝓmunicandū sibi ꝑsuadeat volo. Supplices igit̄ nos oēs. et ego vice oīm ꝓdib⁹ reuerētie tue humiliter ꝑstrati exp̄camur. vt tale z tantū ꝑ incunā nō expeat op⁹. vez citissime supradicte artis impssoribus peritis tradat̄. q̄ sitis q̄z maxima. eluriesq̄z q̄z pluriuz p̄cipue nostra refocillet̄. Hoc em̄ exo ad honorē magnū. ꝑmis ad salutē. Paternitati quoq̄ tue ad maximū cedit meritū. Et si qđ absit ꝑfata reuerētia tua his agitata stimulis vel recalcitraret. aut saltē tardior incederet. nō dubito magnū ei⁹ capiti iudiciū iminere. Noli igit̄ q̄ fuisti semp pi⁹ ac dulc̄. nobis et reuerētie tue hac i re cē crudel̄. Qđ ne fiat etiā atq̄ etiā supplices exp̄camur. Ualeat i dño ꝑfata tua paternitas. quā dñs ꝑ oīm salute ꝓseruare dignet̄. Amen.

¶ Responsio venerandi patris fratris angeli ad fratrē Hieronymū suprascriptum.

Angelicam summam pvtilitate confessorum z eorum qui cupiunt laudabiliter viuere. nup a me diuina opitulante gratia compilatā. mi Hieronyme frater suades vt arti impmentiū tribuā. Tarduiculo quoq̄ z pigritāti animo minaz dulcia figis calcaria. Quā exquo vltra meā opinionē tot laudib⁹ extollis. vt tuis votis morē gerā. impzimēdā ad te trāsmitto. Uale in dño z ora ꝑ me.

Prologus

In noie dñi nostri ieſu christi Amē.

¶Incipit Prologus in ſummā Angelicā de caſibꝫ ſcientie p fratrē Angelum de clauaſio ordinis minorum vicarium generalem cismontanorum fratrum obſeruantie compilata. cui pmittitur primo plogus. deinde ſubnectit tabula ꝓtentorum in ipſa declaratiua.

Incipit Prologus.

Angelici ſpiritus ⁊ ſi diuine ꝓtēplationi ſemp intēdāt ex charitate tñ qua oēs hoīes ꝓplectunt diuia pietate ſic diſponēte: ſalutē noſtrā pcurare ſollicite nō deſiſtūt. nos defendendo ab iimicis. ſollicitādo ad bonū. ⁊ dirigēdo i viā ſalutis. Hoc q̄ppe ipſa dei bonitas nob inſinuare voluit i ſcala Jacob oſtēſa Gen. xxviij. c. i q̄ angelos deſcēdētes ⁊ aſcēdētes vidit. vt ſic intelligerem⁹ quāto feruore deuotōis teneamur btōs angelos pſeq̄. Qđ ego frater Angel⁹ đ clauaſio ordinis minoꝝ minim⁹ attēdēs: vt nomē meū ſit ꝓſequēs rei ſicut debet. vt inſti. de dona. §. ē ⁊ alibi. ⁊. l. decernim⁹. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. l. i. C. de offi. pfe. vr. Et p ſanctoꝝ angeloꝝ imitationē puenire merear ad coꝝ ꝓtēplationē animaꝝ ſalutē pcurādo q̄ nihil deo ē chari⁹. viij. q. i. ſciēdū. Cōſpiciens etiā multitudinē ſummulaꝝ de caſibꝫ ſcientialibꝫ nō bñ ſatiſſacere paupibꝫ ꝓfeſſoribus ⁊ ſimplicibꝫ ꝓpter pluritatē aliquaꝝ: ⁊ aliaꝝ nimiā breuitatē. multoꝝ ꝓfratꝝ meoꝝ charitatiua req̄ſitione ꝓpulſus. attendēs etiā q̄ diuiſiones gratiaꝝ ſunt ⁊ donoꝝ. ⁊ vnicuiq̄ dat manifeſtatio ſpūs ad vtilitatē. i. ad Coꝝ. xij. c. Decreui hāc ſummā ꝓpendioſaꝝ ordinare dei adiutorio inuocato. ſm illud. l. i. in pn. C. de ve. iu. enu. Quā ⁊ Angelicā nominabo. i qua mediocritate ſeruata. iuxta illud inſti. de re. diui. §. cū q̄s. ⁊ i aut. de ꝓſuli. §. igit ⁊ poſt. q̄cunq̄ eā plegerit: inueniet quicquid i aliꝫ ſummulis ꝓtinet qđ ptineat ad ꝓfeſſores. pſertim i ſumma dicta piſanella ac eius ſupplemēto. cui⁹ caſus ꝓſcientiales hic oēs inſerui licet aliq̄n p alia ꝛba aut alio ordine. Et vltra pdicta reperiet in. c. qđ incipit. Interrogatōes. quecūq̄ ptinēt ad ꝓfeſſorē vel ꝓfiteri volentē circa quecūq̄ peccata mortalia cognoſcēda. dirigēt etiā ad multa ꝓſilia danda. ac ad inueniendū doctores ⁊ iura vbi de talibꝫ diffuſe tractat. Ita q̄ hec Angelica ſumma erit vtilis nō ſolū ꝓfeſſoribꝫ. verumetiā ſcholaribꝫ vtriuſq̄ iuris. ⁊ aliꝫ quibuſcūq̄ fm deū et rectā ciuilitatē viuere cupientibꝫ. Cui⁹ ordinē infraſcꝑta tabula demōſtrabit. Rogo ergo vos lectores vt hanc vtilimā ⁊ Angelicā ſummā ea charitate ſuſcipiatis qua vobis offert. Nec faciliter ad hmōi opis iudicia pcedatis. q̄n quidē qđ diutine ſummiſq̄ vigilijs ac ſudoribꝫ digeſtū ē nō leuiter vnico pſcrutat intuitu. Et q̄uis i ea nihil ſit dictū qđ nō arbitratus fuerim puenire iuſticie ⁊ veritati. pſertim i foro ꝓſcientie. cui ſatiſfaciendū magis ceſui q̄ ad foꝝ ꝓtētioſum ꝓpterea nō ſum ſecutus aliq̄n cōmunē opinionē doctoꝝ. pſertim canoniſtaꝝ ⁊ legiſtaꝝ. q⁹ cō ſcientiali ⁊ theologice veritati nō mihi viſa fuit puenire. Cui iudicio ſancte matris eccl'ie et cuilibet melius ſapientis corrigendā ſubmitto. vt ſit ad laudē dñi noſtri ieſu chriſti. et gl'ioſiſſime matris Marie. ac ſeraphici patris mei Franciſci in ſecula ſeculorum. Amen.

¶Explicit Prologus. Incipit tabula declaratoria ordinis ⁊ ꝓtētoꝝ i pdicta ſumma.

Quia hec Angelica ſumma p̄ncipaliter edita ē p ſimplicibꝫ ꝓfeſſoribꝫ nō habētibꝫ peritiā vniuerſalē iuris. ideo hāc tabulā ei ꝓpono q̄ tria demōſtrabit. Primo ordinē libri q̄ ſic diſtinguit. videlicet p lras alphabeti. ⁊ q̄libet lra p capitula diuerſa. quodlibet vo capitulū ſuos habet pagraphos. exceptis quatuoꝝ capitul' q̄ ſtatim nō ſubdiuidunt p. §. ſed aliter. Nā capitulū Excōicatio. v. ⁊. vij. ſubdiuidit p caſus. et caſus i. §. ſubſiſtunt. Itē capitulū Matrimoniū. iij. diſtinguit p impedimēta. ⁊ quodlibet impedimentū congruos habet. §. Itē capitulū Reſtitutio. i. vbi ponunt q̄ ſunt ad reſtitutiōꝫ obnoxij. quiq̄ cuꝫ ſint varij ⁊ q̄plures vt ocius pateāt oculis p alphabeti lras deſcribunt. Et iuxta ſubſiſtentem materiā littere. §. continēt. Quoꝝ capitulorū principia ſunt que ſubſequuntur.

Tabula

Abbas Folio 1
Abbatissa fol. 2.
Abbrsum fol. 2.
Abrogatio 2.
Absens 2.
Absolutio 3.
Acceptio 4.
Accidia 5.
Actiones 5.
Accoliti 5.
Accõmodatio 5.
Actus 5.
Accusatio 5.
Adiuratio 6.
Administratio 7.
Admonitio 7.
Adoptio 7.
Adoratio 7.
Adulatio 8.
Adulterium 8.
Aduocatus 9.
Affinitas 10.
Agnati 10.
Alchimia 10.
Alea 10.
Alienatio 10.
Alimenta 12.
Altare 12.
Alternatiua 12.
Ambitio 13.
Amicicia 13.
Amor sui 13.
Amor seculi 13.
Angaria 13.
Appellatio 13.
Apostasia 14.
Aqua benedicta 14.
Arbiter 15.
Archidiaconus 15.
Archiepiscopus 16.
Archipresbyter 16
Argumentatio 16.
Arra 16.
Arrogantia 16.
Arrogatio 16.
Ars 16.
Asciffinus 17.
Astrologia 17
Astutia 17.
Auaricia 17.
Audacia 17.
Augere 17.
Augurium 17.
Austeritas 17.

Balista
riorum ars 17.
Balneum 18.
Bannum 18.
Baptismus 18.
Bellum 21.
Benedictio 23.
Benefacere 23.
Beneficium 23.
Bigamia 25.
Bisextum 26.
Blasphemia 26.

Labella 27
Calix 27.
Calumniator 27.
Cambium 27.
Canõica portio 27.
Canonicus 28.
Canonizatio 28.
Cantus 28.
Capitulum 28.
Caracter 29.
Carcer 29.
Charitas 29.
Castitas 30.
Castratus 30.
Casus epi 30.
Casus fortuitus 30.
Catheciſmus 31.
Causa 31.
Cautio 31.
Cecitas 32.
Cedere bonis 32.
Celare 32.
Censura 32.
Census 32
Certum 32.
Cessatio 32.
Cessio 32.
Cimiterium 33.
Circumstantia 33.
Citatio 33.
Citharista 33.
Ciuitas 33.
Ciuis 34.
Clamor 34.
Clãdestinum 34.
Claues 34.
Clausula 35.
Clericus 35.
Coactio 40.
Coadiutor 40.
Cogitatio 40.
Cognatio 41.
Collegium 41.
Collusio 41.
Colonus 41.
Cõmenda 41.
Cõmissio 41.
Cõmodatum 41.
Cõpaternitas 42.
Compensatio 42.
Compositio 42.
Cõpromissum 42.
Cõmunicare 42.
Commutare 42.
Concessum 42.
Concilium 43.
Concubinatus 43.
Concussio 43.
Condemnatus 43.
Conditio 43.
Conductor 44.
Cõfessio delicti 44.
Cõfessio sacrar' 44.
Cõfirmatõ eccõr 55.
Cõfirmationis sacra
mentum 55.
Cõfirmatio papæ. 56
Confraternitas 56.
Conuratio 56.
Cõsanguinitas 56.
Conscientia 56.
Cõsecratio epor 56.
Cõsecratõ eccl'ar 57
Cõsecratõ altar' 57
Consecratio cimite/
rij 57.
Cõsecratio vestimen
tor & vasor 57.
Cõsecratõ virginũ 57
Consentire 58.
Conseruator 59.
Consilium 59.
Conspiratio 59.
Constellatio 59.
Constitutio. 59.
Consuetudo 60.
Contemptus 61.
Contentio 61.
Continuum 62.
Contractus 62.
Contritio 62.
Contumacia 62.
Contumelia 62.
Corea 63.
Correctõ plator 63.
Correctio fr̃na 64.
Corporalia 64.
Corpora sanctor trãs
ferenda 64.
Corpe viciatus 64
Corpus xpi 64.
Crapula 64.
Credere 64.
Credulitas 64.
Crescere 64.
Crimen 64.
Chrisma 65.
Culpa 65.
Cura animar 65.
Cupiditas 65.
Curialis 65.
Curiositas 65.
Custos 66.

Damna
tus 66.
Damnificatus 66.
Debitũ virugale 66.
Decanus 68.
Decima 68.
Defensio 69.
Defunctus 69.
Degradatio 69.
Delectatio 70.
Delegatus 70.
Dementia 70.
Demoniacus 70.
Denunciatio 70.
Depositum 72.
Derisio 72.
Desperatio 73.
Detractio 73.
Diaconus 74.
Dialetica 74.
Dies festus 74.
Diffamatio 74.
Diffidatus 74.
Dignitas 74.
Dilapidator 74.
Diligere 74.

Tabula

Diligentiam 75.
Diocesis 75.
Discere 75.
Disciplina 75.
Discordia 75.
Discretio 75.
Dispensatio 75.
Disputare 77.
Diuinatio 77.
Diuortium 77.
Dinturnitas 77.
Doctor 77.
Dolus 77.
Domesticus 78.
Domicilium 78.
Dñica dies 78.
Dominium 78.
Dominus 79.
Donatio 79.
Dos 83.
Dubium 85.
Duellum 86.

Ebrietas

Ecclesia 86 /86.
Electio 87.
Elemosyna 89.
Emancipatio 90.
Emphitheosis 90.
Emptio 92.
Emunitas 94.
Enormis iniuria 94.
Episcopus 94.
Errare 95.
Erubescentia 95.
Etas 95.
Euagatio 96.
Euangelium. 96.
Eucharistia 96.
Eunuchus 101.
Exactio 101.
Exaltatio 101.
Examinatio 101.
Excepta 101.
Exceptio 101.
Excõmunicatio 101.
Excusatio 118.
Executor 118.
Exemptus 120.
Exemplum 121.
Exequie 121.
Exheredatio 121.
Exorbitantia 121.
Exorciste 121.
Exorcismus 121.
Expense 121.
Experientia 122.
Expositio 122.
Expositus 122.
Expressio 122.
Extimatio 122.
Extrema vnctio. 122

Fabule 122.

Facilitas 122.
Facultas 122.
Factum 122.
Falcidia 123.
Falsarius 123.
Fama 123.
Familia 124.
Familiaris 124.
Familiaritas 124.
Fatum 124.
Fauere 124.
Fauor 124.
Femina 124.
Fenus 125.
Ferie 125.
Feudum 127.
Fictio 129.
Fideicõmissum 129.
Fideiussor 129.
Fides 130.
Filius 131.
Finis 133
Fiscus 133.
Flagella 133.
Fletus 133.
Fomes 133.
Forma 133.
Fornicatio 133.
Fortitudo 133.
Forus 133.
Fratres 133.
Fraus 135.
Frigiditas 133.
Fructus 133.
Fugere 134.
Funus 134.
Furiosus 134.
Furtum 134.

Genera

lis clausula 137.
Gladius 137.
Gloria vana 137.
Gratia 137.
Gradus 137.
Guerra 137.
Gula 137.

Habitus 137.

Hebetudo 138.
Hedificans 138.
Hereditas 138.
Heres 139.
Heremita 141.
Hereticus 141.
Hermofrodit⁹ 142.
Hironia 143.
Histrio 143.
Homagium 143.
Homicidium 143.
Homo 147.
Honestas 147.
Honor 147.
Hora canõica 147.
Horror fugevite 149
Hospitale 149.
Hospitalis 149.
Hostiarius 149.
Hostis 149.
Humilitas 149.

Jactãtia

Iconom⁹. 150. /150.
Idulia 150.
Ieiunium 150.
Ignorantia 152.
Illegitimus 153.
Imagies scõr 153.
Immisericordia. 153.
Immundicia 153.
Immunitas 153.
Impedimentũ 157.
Imperiũ mer 157.
Impossibile 157.
Impubes 157.
Incantatio 157.
Incarceratio 157.
Incendiarius 157.
Incertor restõ 157.
Incestus 157.
Inconsideratio 157
Inconstantia 158.
Indicium 158.
Indignatio 158.
Indulgentia 158.
Inepta leticia 161.
Infamia 161.
Infidelitas 162.
Infirm⁹ famul⁹ 162.
Ingratitudo 162.
Iniuria 162.
Iniusticia 163.
Inobedient 163.
Inquietudo 164.
Inquisitio 164.
Inquisitor hereticorum. 165.
Insignia 166.
Inscriptio 166.
Institutio 166.
Intentio 166.
Interdictum 167.
Interesse 172.
Interpretatio 172.
Interrogationes i cõfessione 172.
Intestatus 183.
Intimiditas 183.
Intrusus 183.
Inuenta 183.
Inuestitura 183.
Inuidia 183.
Ipocrisis 184.
Ipotheca 184.
Ira 184.
Irregularitas 184.
Irrisio 187.
Ironia 187.
Istrio 187.
Iudeus 187.
Iudex 189.
Iudicare 190.
Iudicium 192.
Iuramentum 193.
Iurisditio 199.
Ius 199.
Iuspatronatus 199.
Iusticia 201.
Iustificatõ ipij 201.

Laicus 201

Latria 201.
Latro 201.

Tabula

Laudemium 201.
Lectoris officiū 201.
Legatum 201.
Legatus 207.
Legitiatō filioꝝ 207
Legitia portio 208.
Legitimꝰ filiꝰ 209.
Leno 209.
Leprosus 209.
Lex 209.
Libellariꝰ ꝯctꝰ 212.
Libellꝰ famosus 212.
Liber 212.
Libertus 212.
Littera 212.
Litigiosa res 212.
Litigiosus 213.
Loca 213.
Locatio 213.
Lucrum 215
Ludus 215.
Luxuria 216.

Magíster. 217.
Maiorítas 217.
Maledictio 217.
Maleficium 218.
Malicia 218.
Mandatū 218.
Manifestū 218.
Manumissio 218.
Mathematici 219.
Matrimoniū 219.
Medicus 232.
Membrū 233.
Mendaciū 233.
Mensa 234.
Mensura 234.
Mercatio 234.
Meretrix 234.
Meritum 234.
Metus 234.
Milites 235.
Minor 235.
Mirabil' ꝓsona. 235
Missa 235.
Misericordia 239.
Moderamen 239.
Modestia 239.
Mollicies 239.
Monachus 239.
Monasteriū 239.
Monialis 240.
Moneta 240.
Mora 240.
Mors 240.
Mulier 241.
Multiloquiū 241.
Munus 241.
Murmuratio 271.
Mutilatio 241.
Mutus 241.
Mutuū 241.

Naufra gium 242.
Nauta 242.
Necessitas 242.
Negligentia 242.
Negociū 242.
Neophitus 243.
Nigromantia 243.
Noiatim ꝗs ꝺr intꝺi ctꝰ vl' excōicatꝰ 243
Notarius 243.
Notorium 243.
Nouale 243.
Nouitius 243.
Nuptie 245.
Nūciatō no. op 245

Obedien tia 245.
Oblatio 246.
Obligatio 246.
Obses 247.
Obstinatio 247.
Occasio 247.
Occultū 247.
Odium 247.
Officium 247.
Oleū sanctū 248
Opinio 248.
Oratio 248.
Oratorium 250.
Ordo 250.
Ornatus 253.
Ociositas 254

Pactū 254.
Palla 256.
Palliū 256.
Papa 256.
Paraferna 257.
Parētis appellatōne nō tm pr 257.
Paricida 257.
Parochia 257.
Pr̄is appellatiōe ꝗd ꝯtinet 257.
Patientia 257.
Patria 257.
Patriarcha 257.
Patronus 257
Peccatum 257.
Peculium 258.
Pecunia 261.
Pedagium 261.
Pena 262.
Penitentia 264.
Percussio 265.
Peregrinus 265.
Periculum 265.
Periurium 266.
Permissio 266.
Permutatio 266.
Perplexitas 267.
Pertinax 267.
Perseuerantia 267
Persōa mirabil' 267
Personatꝰ 267 /7.
Pietas 267.
Pignus 267.
Pigricia 268.
Pirata 268.
Placere 268.
Pollicitatio 268.
Pollutio 268.
Portio canōica 269
Possessor bōe fidei ꝛ male ꝗs ꝺicat 269.
Postulatio 269.
Posthumus 269.
Prebenda 269.
Precariū 269.
Precaria 269.
Preceptum 270.
Predicare 271.
Preces 272.
Precedentia 272.
Preciosum 272.
Precipitatio 272.
Prediavrbana 272
Predo 272.
Prefatio 272.
Prelatus 272.
Prescriptio 272.
Presumptio 276.
Primas 277
Primitia 277.
Princeps 277.
Priuilegiū 277.
Probatio 278.
Procurator 278.
Proditio 278.
Prodigalitas 278
Professio tacita 278
Promissio 278.
Proprietas 278.
Prosoneta 278.
Protestatio 278.
Prouincia 278.
Prudentia 278.
Pubes 279.
Publicū 279.
Pudicus 279.
Pudicicia 279.
Punitio 279.
Purgatio 279.
Purgatoriū 279.
Purificatio post partum. 279.
Pusillanimitas. 279

Quadra gesima 279.
Quarta trebelliani/ca 279.
Questuarij. 279.
Questus 279.

Rācor 280.
Ratio 280.
Ratiocinia. 280.
Raptor 280.
Rapina 280.
Ratihabitio 280.
Reconciliatio eccle/sie. 280.
Recōpensatio 280.
Recusari pt iudex & legatus. 280.
Regularis 280.
Religiosus 280.
Religiosus locꝰ 286
Reliqe sctōꝝ 286.
Remissio pcti 286.
Remittere 286.

Tabula

Renunciatio 286.
Repsalia 287.
Residere 287.
Rescriptū 287
Res 287.
Restitutio 288.
Resuscitatus 296.
Reuelare 296.
Reuerentia 296.
Rigor 296.
Risus 297.
Rixa 297.
Rogatōnū dies 297

Sacerdos. 297.
Sacramentū 297.
Sacrilegiū 298.
Sacrista 298.
Sagittarius 298.
Salariū 298.
Sanctus 298.
Saracenus 298.
Satiffactio 298.
Scandalum 298.
Scientia 299.
Scisma. 299.
Scriptura 300.
Scurrilitas 300.
Secretum 300.
Seditio 300.
Sensualitas 300.
Sententia 300.
Sepultura 301.
Seruitus 303.
Sigillum 304.
Simonia 304.
Simplicitas 310.
Simulatio 310.
Sobrietas 310.
Societas 310.
Sodomia 313.
Sollicitudo 313.
Solutio 313.
Sors 314.
Spectacula 315.
Sponsalia 315.
Statutum 317.
Stipulatio 319.
Stola 319.
Studium 319.
Stulticia 319.
Stultus 319.
Stuprum 319.
Suasio 319.
Subarratio. 319.
Subdelegare 319.
Subditus 319.
Subdiaconus 319.
Subuocatio 319.
Subsannatio 319.
Substitutio 319.
Subtilitas 321.
Successio 321.
Successor 321.
Suffragia 321.
Superbia 322.
Superstitio 322.
Suspensio 323.
Suspitio 325.
Susurratio 325.

Tabellio 325.
Taciturnitas 326.
Talliam 326.
Tantum 326.
Temperantia 327.
Temere 327.
Temeritas 327.
Tempus 327.
Terguersator 327.
Temptare 327.
Testamentū 327.
Testes 330.
Thesaurus 331.
Timor 331.
Tolerantia 331.
Tonsura 331.
Torneamentū 331.
Torpor 332.
Tortura 332.
Transactio 332.
Transitus 332.
Treuga 332.
Tributum 332.
Tribulatio 332.
Tristicia 332.
Turpe lucrū 332.
Tumor 332.
Tutela 332.

Vana gloria. 333.
Vasa sacra 333.
Vasallus 333.
Vectigal 333.
Velatio ꝑsonū 333.
Venatio 333.
Venditio 333.
Veneficium 334.
Veniale pctm̄ 334.
Verberatio 334.
Vestis 334.
Vicarius 334.
Vidua 334.
Villicus 334.
Vendicatio 334.
Violentia 334.
Virginitas 334.
Virtus 335.
Vis 335.
Visitatio 335.
Viciat⁹ corpe 335.
Vicium 335.
Vnanimiter 335.
Vniuersitas 335.
Unctō extrema 335.
Voluntas 335.
Votum 336.
Vsucapio 341.
Vsura 341.
Vsus clauiū 352.
Vsus 352.
Vsufructus 352.
Vxor 353.

Ypocrisis 354.
Ypotheca 354.
Yronia 354.
Ystrio 354.

Zelus 354.

Tabula

Secūdo pñs tabula noīa doctorū sacre theologie ⁊ vtriusq; iuris. qui sunt ꝓtēt̄or ī pfata summa auriga ⁊ fidelissimi duces indicabit. ⁊ ī allegādo eor abbreuiatōes. q̄ sunt īfrascripta ordine alphabeti ordinata. nō ꝑm eorū antiquitatē vel excellentiā annotata. videlicet in sacra scp̄tura seu theologia.

Albertus magnus ordinis prēdicatorum.

Alexander de ales ordinis minorum.
Alexād̄er lōbard⁹ ō alexādria ordis minor
Ambrosius doctor ecclesie sanctus.
Anselmus cātuariēsis archiep̄s sanctus.
Augustinus doctor ecclesie sanctus.
Aureolus ſ. Petr⁹ aureol⁹ ordinis minor.

¶ In iure canonico vel ciuili.

Abbas.
Alanus.
Albricus de rosate.
Albertus papiēn.
Alexander de imola.
Alexander neno vicentinus.
Andreas barbatius siculus.
Angelus ſ. de perusio.
Angelus areatinus. seu de aretio.
Antonius de butrio.
Archidiaconus.
Azo.

Summiste.

Aluarus ordinis minorum.
Archiepūs florentinus ordinis p̄dicator
Astensis ordinis minor.
Augustinus de ancona.

¶ In sacra scriptura seu theologia.

Beda

Bernardus sanctus.
Bonauentura ordinis minorum sanctus.

¶ In iure canonico vel ciuili.

Baldus ſ. de perusio.
Bartolus videlicet de saxo ferrato.
Bernardus glosator decretalium.
Bertholomeus brixiensis.
Bertholomeus cepola veronensis.
Bonagratia.
Butrigarius ſ. Jacobus butrigarij.

¶ Summiste.

Bernardin⁹ de senis ordinis minor sanct⁹.
Bertrandus cardinalis ordinis minorum.
Bulgarus doctor.

¶ In sacra scriptura seu theologia.

Cassianus

Cyprianus martyr.

¶ In iure canonico seu ciuili.

Calderinus qui fuit Johannes calderini.
Cardinalis ſ. Franciscus de zabarellis.
Cynus.
Collectarius.
Compostellanus cui nomen Bernardus.
Clarus ordinis minorum summista.

¶ In sacra scriptura seu theologia.

Damascenus

Dionysius.
Dynus vtriusq; iuris doctor.
Dominicus de sancto georgio canonista.

¶ Summiste.

Directorium iuris quod fecit Petrus casinel ordinis minorum.

¶ In sacra scriptura seu theologia.

Egidius ordinis heremitarum.

Fran. id est Frācīscus de mayronis ordinis minorum.

Franciscus de ampulis ordinis minor.

¶ In iure canonico vel ciuili.

Federicus de senis.
Florianus.
Franciscus vercellensis.
Franciscus de ramponibus.
Franciscus de albertarijs.
Franciscus tigni de pisis.
Franciscus de aretio seu aretinus.
Fulgosius ſ. Raphael fulgosius.

¶ In sacra scriptura seu theologia

Gilbertus

Grego. ſ. sanctus Gregori⁹ doctor ecclesie.
Gulielmus de mara ordinis minor.

¶ In iure canonico vel ciuili.

Gabriel de osseletis mutinensis.
Garsias.
Gaspar de calderinis.
Geminian⁹. ſ. Dñicus de sancto geminiano
Girardus de senis.
Gofredus.
Gratianus compilator decreti.
Guido de suzaria.
Guido ep̄us concordiensis.
Gulielmus de cunco.

Tabula

Gulielmus naason.
Gulielmus de monte lauduno q̄ scripsit super clementinas. ⁊ allegatur sic. laudunus.
Gulielmus durandi qui fecit speculū.
¶Summiste.
Girardus obdonis ordinis minorū.
Gregorius de arimino.
Gualdensis.
Gualterius episcopus pictauiēsis ordinis minorum.
¶In sacra scriptura seu theologia.

Henricus de gandauo.
Hieronymus doctor ecclesie sancte.
Hugo de sancto victore.
¶In iure canonico vel ciuili.
Henricus bych.
Hermannus magnus legista.
Hostiensis lumen iuris canonici.
Hugo q̄ fecit multas glosas sup̄ decretū.
Hugo vercelensis.
Hugolinus de la fontana glosator iuris ciuilis.
¶In sacra scriptura seu theologia.

Johannes scoti ordinis minorum. qui allegatur sic. scotus.
Johannes de noto ordinis minor siculus.
Johannes de neapoli ordinis p̄dicatorū.
Johannes de ripolis.
¶In iure canonico vel ciuili.
Jacobus butrigarius qui allegatur butrigarius.
Jacobus lotharius.
Jacobus de beluisio.
Jacobus de rauenna.
Jacobus de arena.
Innocentius papa splendor canonistarū.
Johannes theotonicus glosator decreti.
Johannes fauentinus.
Johannes de faucona.
Johannes de deo hispanus.
Johannes monachus cardinalis.
Johānes andree irradiator iuris canonici.
Johannes de anania.
Johannes plagiarus de senis.
Johannes de monte merlo.
Johannes de sancto georgio bononiensis.
Johānes calderin⁹ q̄ allegat calderinus.
Johannes de lignano.
Johannes de imola q̄ allegat imola.
Johānes de platea bononiensis.
Johannes antonius de sancto georgio nūc epūs alexādrinus mediolanēsis.
¶Summiste.
Jacobus de laude ordinis minorū.
Johannes de saxonia ordinis minorum.
Johannes de ancona.
Johannes ordinis p̄dicatorū qui fecit summā confessorum.
¶In sacra theologia.

Landulphus ordinis minorum.
¶In iure canonico vel ciuili.
Lappus de castilione abbas.
Laurentius de pinu.
Laudunus vide. s. Gulielm⁹ de mōte ⁊c.
Laurentius de rodulphis florentinus.
Ludouicus de roma.
Lucas de grasijs.

Magister sententiarum. s. Petrus lombard⁹ princeps theologorum.
¶In iure canonico vel ciuili.
Martinus silmani.
Marsilius.
Mattheus romanus.
Mattheus de matthesolijs.

Nicolaus de lyra ordinis minorum totius biblie subtilissimus expositor.
¶In iure canonico vel ciuili.
Nicolaus de matharellis.
Nicolaus de neapoli.

Odoardus
Odofredus.
Oldradus ō ponte legista.
Oldrad⁹ ō laude canōista q̄ fecit mltas cōsilia
¶In theologia.

Petrus scs de tharanthasio ordinis predicatorū.
Petrus aureolus ordinis minorum.
Petrus de palude ordinis predicatorū.
¶In iure canonico vel ciuili.
Panormita. i. Nicolaus abbas siculus epūs
Panormitanus.
Paulus de castro.
Paulus de liazarijs.
Petrus. s. de bella pertica.
Petrus helye.
Petrus de stagno.
Petrus de ancharano.
Pileus.

Tabula

Philippus.
Philippus de perusio.
Placentinus.
Petrus casuel. i. directorium. vt. s.
¶ In sacra scriptura & theologia.

Rabanus

Richardus. s. de mediavilla ordinis minorum.
Richardus anglicus ordinis minor vn⁹ ex quattuor expositoribus regule nostre.
Richardus de sancto victore.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Raynerius de forliuio.
Raphael fulgosius.
Richardus malumbra.
Rofredus beneuentanus.
¶ Summiste.
Raymundus ordinis predicatorum.
Rodonensis gulielm⁹ nomine. glosator raymundi ordinis predicatorū.
Rogerius.

Scotus .i. Johannes scotus ordinis minorum.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Salicetus
Stephanus prouincialis.
Signorolus de homodeis.
¶ Summiste.
Speculator. s. Guilelmus durandi.
Summa confessorum ordinis predicator
¶ In theologia.

Thomas de aquino ordinis predicatorū sanctus.
Tancredus doctor iuris canonici.
¶ In theologia.

Ugo de castro nouo ordinis minor.
Ubaldus de perusio.
Ubertus de lobio.
Uincentius.
Uldericus.

Ysidorus sanctus.
Ymola. i. Johannes de ymola.

Zenzelinus doctor iuris canonici.

Ercio hec tabula p simplicibꝫ declarat modū allegādi tā theologos q̄z iura canonica & ciuilia. ac alios abbreuiatores. Doctores em theologi allegāt vl̄ i q̄libet vl̄ sup mgr̄m sniaz. sic vicz. Bona. i. i. vel. ij. vl̄. iij. aut. iiij. subaudi sup mgr̄m sniaz. postea ponit di. & postponit articlo. i. vl̄. ij. aut. iij. & c. deinde sbiūgit. q. i. vl̄ ij. & c. Aliqn̄ addit p me vl̄ sede ptis. sbintelige eiusde distinctōis. Aliqn̄ allegāt sic vicz Bona. i. i. vl̄. ij. & c. sup lr̄az. s. pdicti magistri sniaz. Sūt duo luminosi doctores q̄ alit allegant. vicz Alex. & s. Tho. Nā qz fecerunt summā sup mgr̄m sniaz. quaz vna habet qt tuor ptes. s. illa Alex. altera tm tres q̄ videtur. & scda ps ambozū diuidit i duas ptes. Ideo allegant sic. si ē in p̄ma pte vl̄. iij. aut iiij. Alex. in p̄ma vl̄. ij. aut. iij. s. pte summe pdicte. tractatu de potētia dei. vel de superbia. & hmōi. q. i. vel. ij. & c. Tho. ꝯo allegāt sil̄r i p̄ma vel. iij. s. parte. q. tali. articulo tali. Cū ꝯo id quod allegāt est in secūda parte summe ipsoz allegāt sic. In p̄ma sede. vel i scda sede. s. in p̄ma pte secūde partis pdicte summe. vl̄ in scda pte pdicte secūde ptis p̄ncipalis summe. Jura ꝯo canonica allegāt diuersimode. Naz decretū qđ habet tres ptes p̄ncipales. & scda ps habet aliā partē subdistinctā. ideo si allegāt qđ ē in p̄ma pte quotat p dist. & c. vel. ¶. solūmodo. & habet cētuz & vnā distinctiones. Si ꝯo allegāt quod ē in secūda parte p̄ncipali. sic quotāt. prima vel secunda aut tercia & c. vsqz ad trigintaser & subaudi causa. qz habet trigintaser causas post subinfert. q. i. vel. ij. & c. qz quelibet causa habet suas. q. postea. c. & ¶. Si aūt qđ allegāt est in scda pte subdistincta. sic quotāt. de penitētia dist. i. vel. ij. vsqz ad. vij. qz habz vij. distinctōes ille tractatus de pnia q̄ ponitur. xxxiij. cā. sub. q. iij. eiusdem cause. postea addit. c. vel. ¶. Tercie ꝯo ptis ptēta allegantur sic. de pse. di. i. vel. ij. vsqz ad. v. qz tm̄ qn̄qz di. hz cū suis. c. & ¶. Decretales aūt allegant p rubricas suas. et. c. & ¶. Similiter sextus liber & clemētine. quibus rubricis additur li. vi. vel in cle. vt appareat nō esse ei decretalibꝫ qđ allegāt. sed in altero istoz. Aduerte etiā q̄ nō sp quotāt. c. et tūc id qđ sequitur imediate ad rubricā ē p̄ncipiū capituli. Sil̄r qn̄ ē in cle. loco. c. ponit. clementina p̄ma vel scda. aut p̄ncipiū ipsi⁹ capitli. & sic allegatur videlicet cle. si gratiose. ō rescripti. &

Tabula

huiusmodi. Jus ꝙo ciuile allegaꝝ cõiter p.l.ꝛ.§.sub suis rubꝛicis.ꝛ si est in codice põnitur rubꝛice.C.eleuatũ.Si ẽ in digestis ꝓponunꝝ duo.ff. Si ꝙo est in libꝛo instituti onũ ꝓponiꝝ sic.instu.q̃ solũ post rubꝛicas.§. habet nõ leges. Fallũt ab hac regula tres libꝛi. Primus ẽ codex. i quo qꝛ sunt multe autentice.quãdo talis autẽtica allegaꝝ. quotaꝝ sic.auꝝ.videlicet ad hec.C.de vsu.vl' auꝝ. casa.C. de sa.sanc.ec. Nã talis auꝝ. ẽ posita sb tali rubꝛica.ꝛ sic ĩcipit vt sequiꝝ ad istũ auꝝ.

Alius libꝛ ẽ liber autẽticoꝝ q̃ allegaꝝ sic.ĩ auꝝ.sb Rica sua.ꝛ.§.solũ. aliqñ poniꝝ collationes ꝓma vel scda.vsqꝫ ad nouẽ.qꝛ habꝫ collatões nouẽ. Tercius liber ẽ liber de vsibꝫ feudoꝝ.q̃ allegaꝝ ꝓ rubꝛicas suas.et.c.et.§. Unũ tñ notabis ꝙ licet aliquãdo .c. vel.l.põnantur rubꝛicis vel postponanꝝ nihil est.

Sũmiste ꝙo allegaꝝ. aliqui per titulos. aliq̃ ꝓ rubꝛicas.quidã ꝓ libꝛos et hmõi. Et aduerte ꝙ quãdo allegaꝝ Hosti. vel Hoff. sine rubꝛica.ꝫmuniter tale dictũ ẽ ĩ sua summa sub titulo de tali materia. Et ne ꝓpter abbꝛeuatões multas q̃s erret. infra ponam oẽs rubꝛicas tã iuris canonici q̃ ciuilis.ex q̃bus poterit intelligere eaꝝ abbꝛeuationes. Sil' hic inserã aliquas abbꝛeuatões quibus sepius vtoꝛ in hac summa.

Auꝝ.quãdo poniꝝ sub rubꝛica codicis dicit autentica. qñ nõ ponitur in codice dicit autentico.quod quidẽ ẽ liber autenticoꝝ. et sequiꝝ ad eum rubꝛica sua.
C.si est eleuatũ dicit codice.si nõ est eleuatũ dicit capitulo.
Cle.i.clementina.
Concoꝛ.i.ꝫcoꝛdat.vel cũ ꝫcoꝛdantijs.
D.i.dicto vel dicta vel dictis.
Di.i.distinctione.
Eo.i.eodẽ.s.titulo vel capitulo ꝛ hmõi.
Ea.i.eadẽ distinctõe vel causa vel questiõe.
Fi.i.finali vel in fine.
Glo.i.glosa.
Li.i.libꝛo.
No.i.notat vel notaꝝ vel notata.
Ob.i.obstat.
Opi.i.opinio.
Oppo.i.opponitur.
q.i.questione.
R.i.respondeo vel respondet.
Rica.i.rubꝛica.
Ti.i.titulo.
Tex.i.textus.
ꝟ.i.verbõ vel versiculo.

¶ Eya ergo patres ꝛ fratres ꝓperate ꝛ currite.ꝛ vt peritiã casuuꝫ conscientialiũ possitis habere.hãc angelicã summã plegite.quaꝫ si more mundoꝝ animalium ruminabitis. in casibus conscientie nõ errabitis.

¶ Finit tabula.

Rubrice.ff.veteris

Rubrice Jurꝭ ciuil' ⁊ canonici. Ē ꝓmo Rice digestoꝝ. ⁊ ꝑ/mo.ff.veterꝭ ꝓtinētis .xxiiij. libros ꝓtiales ꝛe signatos ꝑ nūeꝝ infra positū a latere sinistro

1 De optionibus
4 Alienatōe iudicij mutādi cā/sa
9 Ad legem aquiliam. /cta.
10 Ad exhibendum.
11 Aleatoribus.
14 Ad legem rhodiam ꝛe iactu.
14 Ad senatusconsultū macedonianū.
16 Ad velcianū.
19 Actionibus empti ⁊ venditi.
1 Constitutionibꝫ principū.
3 Calumniatoribus.
4 Capitis diminutione.
8 Cōmunia prediorū.
10 Cōmuni diuidūdo iudicio.
17 Conditione causa data.
17 Conditione ob turpem causam.
17 Conditione indebiti.
17 Conditione sine causa.
13 Conditione furtiua.
13 Conditione ex lege.
13 Conditione triticaria.
13 Constituta pecunia.
13 Cōmodati vel econtra.
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione.
1 Diuisione rerum.
4 Dolo malo.
16 Depositi vel econtra.
20 Distractione pignoꝝ.
24 Donationibꝫ inter virꝝ ⁊ vxorem.
24 Diuortijs.
2 Eo ꝑ quem factū est.
2 Edendo.
4 Eo qđ metus causa.
4 Ex quibꝫ causis maiores.
13 Eo quod certo loco.
14 Exercitoria actione.
19 Extimatoria actione.
21 Edilicio edicto ⁊ redibitoria actione.
2 Euictionibꝫ ⁊ duple stipulationibꝫ.
21 Exceptione rei vendite ⁊ tradite.
2 Erijs ⁊ dilationibus.
5 Fideicōmissaria hereditatꝭ peti/
10 Finū regūdoꝝ /tione.
10 Familie herciscūde.
22 Fide instrumentoꝝ.
23 Fundo dotali.
11 Fugitiuis seruis.
1 His qui sunt sui vel alieni iuris.
3 His qui notant infamia.
9 His q̄ deiecerūt vel effuderūt.
18 Hereditate vel actione vendita.
1 Usticia ⁊ iure.
2 Iurisditione omniū iudicū.
2 In ius vocando.
2 In ius vocati vt eant.
4 In integrū restitutionibꝫ.
5 Judicijs.
5 Inofficioso testamento.
11 Interrogatorijs actionibꝫ.
12 Iureiurando.
12 In litem iurando.
14 Institoria actione.
15 In rem verso.
18 In diem adiectione.
20 In quibꝫ causis pignus tacite ꝓtrahat.
22 Juris ⁊ facti ignorantia.
23 Jure dotiū.
1 Legibꝫ et senatuscōsulti ⁊ longa
18 Lege ꝓmissoria. /ꝓsuetudine.
19 Locati ⁊ conducti.
4 Inoribꝫ vigintiq̄nq; annis.
4 Mandatis principum
11 Mortuo inferendo.
17 Mandati vel econtra.
2 Eq̄s eū q̄ in ius vocatus ē vi exi/
3 Negocijs gestis. /mat.
4 Naute caupones stabularij.
9 Noxalibꝫ actionibus.
22 Nautico fenore.
1 Rigine iuris.
1 Officio consulis.
1 Officio pfecti ptorio.
1 Officio pfecti vrbis.
1 Officio questorū.
1 Officio pretorū.
1 Officio prefecti vigilū.
1 Officio pconsulis ⁊ legati.
1 Officio pfecti augustalis.
1 Officio presidis puincie.
1 Officio pcuratoris cesaris.
1 Officio iudicis.
1 Officio eius cui mādata est iurisditio.
1 Officio assessoꝝ.
7 Operis seruoꝝ.
2 Actis.
3 Postulando.
3 Procuratoribus.
5 Petitione hereditatis.
5 Possessoria hereditatis petitione.
6 Publiciana in rem actione.

Rubrice Infortiati

13 Pignoraticia actione.
15 Peculio.
17 Pro socio.
18 Periculo ⁊ cōmodo rei vendite.
19 Prescriptis verbis.
20 Pignoribus ⁊ hypothecis.
12 Probationibus.
23 Pactis dotalibus.
2 Quod q̄sq; iuris i alterꝫ statuerit.
2 Qui satisdare cogant.
5 Qui notantur infamia.
3 Quod cuiusq; vniuersitatis nomine.
4 Quibus ex causis maiores.
4 Quod metus causa.
7 Qñ dies vsusfructus legati cedat.
7 Quibꝫ modis vsusfructꝰ amittatur.
7 Quēadmodū vsufructuariꝰ caueat.
8 Quēadmodū seruitus amittat.
11 Quibus rebus ad eundē iudicē eatur.
14 Qđ cū eo qui in aliena ptāte est negociū
15 Quādo actio de peculio est annalis.
15 Quod iussu.
20 Quibꝫ modis pignꝰ tacite ꝺtrahitur.
20 Que res pignori obligari pñt.
20 Qui potiores i pignoribus habeant.
20 Quibꝫ modis pignꝰ vl hypotheca soluit
1 Rerū diuisione ⁊ qualitate.
4 Receptis arbitris ⁊ q̄ arbitriū.
6 Rei vendicatione.
11 Religiosis ⁊ sumptibus funerū.
12 Rebus creditis ⁊ si certū petat.
18 Rescindenda venditione.
19 Rerū permutatione.
23 Ritu nuptiarum.
24 Repudijs ⁊ diuortijs.
1 Statu hominū.
1 Senatoribus.
2 Si q̄s ius dicēti nō obtpauerit.
2 Si quis in ius vocatꝰ nō ierit.
2 Si ex noxali causa agatur.
2 Si q̄s cautionibus iudicio sistēdi
5 Si pars hereditatis petat.
6 Si ager vectigal' vel emphitheoticar' ꝰ
7 Si vsusfructꝰ petat vel ad aliū /petat
ptinere negetur.
8 Seruitutibus.
8 Seruitutibus rusticoꝝ p̄diorū.
8 Seruitutibus vrbanorū p̄diorū.
8 Si seruitus vendicetur vel ad aliū pti/
nere negetur.
9 Si quadrupes pauperiē fecisse dicatur.
11 Seruo corrupto.
11 Seruis fugitiuis.
11 Si mensor falsum modū dixerit.
22 Si certū petatur.
18 Seruis exportandis.
2 Transactionibus.
13 Triticaria.
14 Tributaria actione.
22 Testibus.
22 Traiecticia pecunia.
7 Usufructu ⁊ quēadmoduꝫ quis
7 vsufructu utat.
7 Usufructu accrescendo.
7 Usufructu earū rerū q̄ vsu ꝺsumunt.
7 Usu ⁊ habitatione.
7 Usufructuarius quēadmodū caueat.
22 Usuris ⁊ fructibus.

Rubrice Infortiati ꝺtinēt.xiiij. libros
ptiales repsentatos p numerꝫ infrascri/
ptū a latere sinistro.

2 Actione rerū amotarū.
3 Administratōe ⁊ piculo tutorꝫ.
3 Auctoritate ⁊ ꝺsensu tutorū.
6 Acquirēda vel obtinēda hereditate.
6 Ad senatusconsultū silanianū.
10 Annuis legatis ⁊ fideicōmissis.
11 Alimentis ⁊ cibarijs legatis.
11 Auro ⁊ argento legato.
11 Admendis ⁊ trāfferendis legatis.
12 Ad legem falcidiam.
13 Ad senatusconsultū trebellianū.
14 Assignandis libertis.
14 Ad senatusconsultū tertullianū.
14 Bonorum possessionibus. ⁊c.
14 Bonorꝫ possessiōe furioso muto
14 Bonorū possessiō e ꝺ tabulas.
14 Bonorū possessione ꝺm tabulas.
14 Bonorū possessiōe ex testamēto militis
14 Bonis libertorū.
12 Concubinis.
3 Cōfirmādo tutore vel curatore.
4 Contrario iudicio tutele et vtili
4 Curatoribus furiosi. /actōe
5 Conditionibus institutionū.
12 Conditionibus ⁊ demonstrationibus.
14 Contra tabulas.
14 Collatione bonorū.
14 Cōiūgēdis cū emācipato liberis eiꝰ.
14 Carbōniano edicto.
10 Dote prelegata.
14 Dotis collatione.
4 Excusationibus ⁊ tpibus earū.
4 Excusatione tutorū.
4 Eo q̄ pro tutore vel curatore ne
gocia gesserit.

Rubrice.ff.noui

4 Ideussoriꝫ ⁊ nomiatoribus ⁊ heredibus tutoꝝ ⁊ curatorū.
10 Fūdo instructo et instro legato.
14 Gradibus ⁊ affinitatibꝫ ⁊ noibꝫ eorū.
5 Is q̄i testō relenk.
5 Heredibus instituendis.
11 His q̄ penecā i testō reliquunk.
11 Pis que p nō scriptis habenk.
11 Pis quibus vt indignis.
2 Impēsis i rebꝫ totalibꝫ factis.
5 Iniusto rupto ⁊ irrito testō.
5 Iure deliberandi.
6 Iure codicillorū
14 Iurepatronatus.
2 Liberis agnoscendis.
3 Legitimis tutoribus.
5 Liberis ⁊ posthumis.
7 Legatis ⁊ fideicōmissis .i.
8 Legatis ⁊ fideicōmissis .ij.
9 Legatis ⁊ fideicōmissis .iij.
11 Liberatione legata.
14 Legatis pstandis ꝓtra tabulas bonorū possessione petita.
14 Libertis vniuersitatū.
4 Magistratibus ꝓueniendis.
6 Militari testamento.
10 Optione ⁊ electione legata.
14 Obsequijs a liberis ⁊ libertis.
14 Operis libertorū.
10 Oculto legato.
10 Penu legata.
3 Pi petāt tutores vel curatores.
3 Pñ ex facto tutoꝝ vel curatorū.
4 Quod cū falso tutore.
6 Quēadmodū testamēta aperiank.
13 Quādo dies legatorum cedit.
14 Quibus nō ꝓpetit bonorū possessio.
14 Quis ordo in bonorū possessiōe seruek.
4 Rebus eoꝝ q̄ sb tutela vl̄ cura sūt sine decreto ñ alienādis vel supponendis.
11 Rebus dubijs.
11 Regula catboniana.
1 Soluto matrimonio ⁊ quemadmodū dos petak.
2 Si mulier ventris nomine i possessione mittak.
2 Si mulier ventris noie calūnie causa.
3 Suspectis tutoribus ac curatoribus.
6 Si omissa causa testamenti.
6 Si quis aliquē testari prohibuerit.
10 Seruitute legata.
10 Supellectili legata.
12 Si cui plus q̄ p.l. falcidiam.
14 Si tabule testamenti extabūt.
14 Si a parēte q̄s fuerit manumissus.
14 Si q̄d i fraudē patroni factū sit.
14 Si tabule testamēti nulle extabant.
14 Successorio edicto.
14 Suis ⁊ legitimis heredibus.
3 Utelis.
3 Testamentaria tutela.
3 Tutoribus et cura datis ab his.
4 Tutelis ⁊ rationibus distrahendis.
5 Testamētis ⁊ q̄ testamēta facere pūt.
10 Tritico vino ⁊ oleo legato.
2 Uentre inspiciendo.
4 Ubi pupillus educari vel morari debeat.
5 Vulgari ⁊ pupillari substitutione.
10 Usu ⁊ usufructu legato.
13 Ut legatorū causa caueak.
13 Utrū possessionem legatorū.
14 Uētre i possessiōz mittēdo ⁊ curatore eiꝫ
14 Unde legitimi.
14 Unde liberi.
14 Unde cognati.
14 Unde vir ⁊ uxor.
14 Ueteranorū ⁊ militū successione.
14 Ut ex legibus ⁊ senatusconsultis bonorum possessio detur.

¶ Rubrice.ff.noui cōtinētis .xij. libros ptiales denotatos p numerꝫ infra positū a latere sinistro.

1 Aqua pluuiali arcenda.
2 Ademptione libertatis.
3 Acquirendo rerꝫ dominio.
3 Acquirenda possessione.
5 Aqua quotidiana ⁊ estiua.
5 Arboribus cedendis.
6 Actionibus ⁊ obligationibus.
8 Acceptilationibus.
9 Arborū furtim cesarum.
9 Abigeis.
10 Accusationibus ⁊ inscriptionibus
10 Ad legem iuliam maiestatis.
10 Ad legem iuliam de adulterijs.
10 Ad legem iuliam de vi publica.
10 Ad legem corneliam de sicarijs.
10 Ad legem corneliam de falsis.
10 Ad legem pompeiam de parricidijs.
10 Ad legem iuliam repetundarum.
10 Ad legem iuliam de annona.
10 Ad legem iuliam de vi priuata.
10 Ad legem iuliam peculatus.
10 Ad legem iuliam ambitus.
10 Ad legem fauiam de plagiarijs

Rubrice.ff.noui

10 Ad senatusconsultum turpilianum.
11 Appellationibus ⁊ relationibus.
11 A quibus appellare non licet.
11 Appellationibus recipiendis.
11 An per alium causa appellationis.
11 Apud eū ad quē appellat aliam causam
12 Ad municipales ⁊ de incolis.
12 Albo scribendo.
12 Admistratōe rer ad ciuitatē ptinentiū.
4 Bonis iudicis aucte possidēdis.
10 Bonis damnatorum
10 Bonis eorum qui ante sententi
am mortem sibi consciuerunt.
2 Collusione detegenda.
4 Confessis.
4 Cessione bonorum.
4 Curatore bonis dando.
5 Cloacis.
9 Concussionibus.
9 Crimine expilate hereditatis.
9 Crimine stellionatus.
9 Collegijs illicitis ⁊ corporibus.
10 Custodia rerum ⁊ exhibitione.
10 Cadaueribus punitorum.
11 Captiuis ⁊ postliminium reuersis
11 Castrensi peculio.
12 Censibus.
1 De anno infecto.
1 De donationibus.
1 De donatione causa mortis
1 Diuersis ⁊ temporalibus pscriptionib⁹.
6 Doli mali exceptione.
6 Duobus reis constituendis.
12 Decurionibus ⁊ eorum filijs.
12 Decretis ab ordine faciendis.
12 De uictione libertatis.
4 Exq̄b⁹ causis in possessionē eat
6 Exceptionib⁹ et prescriptionib⁹.
6 Exceptione rei iudicate.
6 Exceptione doli mali.
9 Extraordinarijs criminibus.
9 Effractoribus ⁊ expilatoribus
11 Eum qui appellanti.
12 Extraordinarijs cognitionibus.
2 Fideicommissarijs libertatibus
5 Fluminibus ⁊ ne quid in flumi
ne publico ripa ve eius fiat.
5 Fonte.
8 Fideiussoribus et mandatoribus here/
dibus tutore curatorum.
9 Furtis.
9 Furti aduersus nautas.
9 Furibus balnearijs.
3 Glande legenda.
2 Iure aureorum anulorum.
5 i Interdictis seu extraordinarijs
5 Itinere actuq̄ p̄uato /actōib⁹
9 Iudicatum solui.
9 Incendio ruina naufragio.
8 Iniurijs ⁊ famosis libellis.
10 Interdictis ⁊ relegatis ⁊ deportatis.
11 Iure fisci.
12 Iure immunitatis.
2 Liberali causa.
5 l Locis ⁊ itineribus publicis
5 Loco publico fruendo.
5 Libero homine exhibendo.
5 Libertis exhibendis seu deducendis
6 Litigiosis.
11 Libellis dimissorijs.
12 Legationibus.
2 Manumissionibus.
2 m Manumissis vindicta.
2 Manumissionibus que seruis
2 Manumissis testamento.
5 Migrando.
12 Muneribus ⁊ honoribus.
2 Natalibus restituendis.
2 n Ne de statu defunctorum post
quinquennium queratur.
5 Ne vis fiat ei q̄ in possessionē missus est
5 Ne quid in loco sacro fiat.
5 Ne quid in loco publico vel itinere fiat
5 Ne quid i flumine publico ripa ve eius
fiat quo aliter aqua fluat.
8 Nouationibus ⁊ delegationibus.
12 Nil innouari appellatione pendente.
12 Nundinis.
1 Operis noui nunciatione.
12 Operibus publicis.
1 Publicanis ⁊ vectigalibus.
3 Pro soluto.
3 Pro emptore.
3 Pro herede.
3 Pro donato.
3 Pro derelicto.
3 Pro legato.
3 Pro dote.
3 Pro suo.
4 Priuilegijs creditorum.
5 Precario.
8 Pretorijs stipulationibus.
9 Priuatis delictis.
9 Preuaricationibus.
9 Popularibus actionibus.
10 Publicis iudicijs.
10 Penis.
11 Priuilegijs veteranorum.

Rubrice Codicis

12 Pollicitationibus.
12 Prosonetis.
2 Qui sine manumissione.
2 Qui & a quibus manumissi.
2 Quibꝫ ad libtatē pclamare nō ꝫ
4 Quibus ex causis in possessionē eatur
4 Que in fraudem creditorum facta sunt.
5 Quorum bonorum.
5 Quorum legatorum.
5 Quod vi aut clam.
6 Quarum rerum actio non datur.
10 Questionibus.
11 Quis et a quo appelletur.
11 Quando appellandum sit.
11 Que sententie sine appellatōe rescindūt.
4 Re iudicata & de effectu sniaruꝫ.
4 Rebꝫ auctē iudicis possidendis
5 Ripa munienda.
5 Riuis.
5 Remissionibus.
8 Rem pupilli saluam fore.
8 Rem ratam habere & de ratihabitione.
9 Receptatoribus.
10 Requirēdis reis.
11 Re militari.
12 Regulis iuris.
2 Patuliberis.
2 Si libertin⁹ ingenu⁹ esse dicat.
2 Statu defunctorum.
4 Separationibus.
5 Superficiebus.
5 Si arbor vicini edibus impendat.
5 Saluiano interdicto.
7 Stipulatione seruorum.
8 Solutionibus & liberationibus.
9 Si ꝙs testamēto liber esse iussus fuerit.
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulcro violato.
10 Sententiam passis & restitutis.
11 Si tutor vel curator vel magistratus.
11 Si pendente appellatione.
5 Qbulis exhibendis.
9 Termino moto.
9 Tigno iniuncto.
3 Qucapionibꝫ & vsurpatōibus
5 Uia publica & si quid in ea.
5 Ut i flumie publico nauigare li
5 Uia publica & itinere reficiēdo /ceat.
5 Ui & vi armata.
5 Uti possideris.
5 Utrobi.
7 Uerborum obligationibus.
9 Ui bonorum raptorum.
12 Uacatione & excusatione munerum.
12 Uarijs & extraordinarijs cognitionibꝫ
12 Uerborum & rerum significatione.

Rubrice Codicis ꝓtinētis. xij. libros ptiales repñtatos p numerꝫ positū a latere sinistro. Et vltimi tres libri lōge post ꝓmos nouēꝫ positi sunt. & Rice eorꝫ seorsuꝫ ponūt i sequētibꝫ.

1 Apostatis.
1 Assessoribus & domesticis.
1 Annonis.
2 Aduocatis diuersorum iudiciorum
2 Aduocatis diuersorum iudicum.
2 Aduocatis fisci.
2 Alienatōe iudicij mutādi causa facta.
3 Ad exhibendum.
3 Alee vsu & aleatoribus
4 Actionibus & obligationibus.
4 An seru⁹ ex suo facto post manumissiōꝫ.
4 Actionibus hereditarijs.
4 Actionibus empti & venditi.
4 Ad senatusconsultum macedonianum.
4 Ad senatusconsultum velcianum.
5 Alendis liberis.
5 Administratione tutorum & curatorum.
5 Alimentis pupillo prestandis.
5 Arbitrium tutele.
5 Auctoritate prestanda.
5 Actore. tutore seu curatore.
6 Ad senatusconsultum trebellianum.
6 Ad legem falcidiam.
6 Ad senatusconsultum tertullianum.
6 Ad senatusconsultum orphicianum.
7 Assertione tollenda.
7 Acquirēda vel retinēda possessione.
7 Aduersus creditorem.
7 Annali exceptione italici cōtractus.
7 Alluuionibꝫ & paludibꝫ. pascuis &c.
7 Appellationibus & relationibus.
8 Acceptilationibus.
8 Adoptionibus.
9 Accusationibus.
9 Ad legem iuliam maiestatis.
9 Ad legē iuliā de adulterijs & stupro.
9 Ad legē iuliā de vi publica & priuata
9 Ad legem corneliam de siccarijs.
9 Ad legem fabiam de plagiarijs.
9 Ad legem viscelliam.
9 Ad legem corneliam de falsis.
9 Ad legem iuliam repetundarum.
9 Ad legem iuliam ambitus.
9 Abigeis.
9 Abolitionibus.
9 Ad senatusconsultum turpilianum.

Rubrice Codicis

6 Bonis libertoꝝ ⁊ iurepatronat⁹.
6 Bonoꝝ possessione ſm tabulas
6 Bonoꝝ possessiõe ꝫ tabl'as libti
6 Bonorum possessione ꝓtra tabulas.
6 Bonis maternis.
6 Bonis que liberis ĩ potestate cõstitutis.
7 Bonis auctoritate iudicis possidẽdis.
9 Bonis eoꝝ qui sibi mortẽ ꝺsciuerũt.
9 Bonis ꝓscriptorum seu damnatorum.
1 Omnibus rei familiaris.
1 Contractibus iudicum et eorũ que sunt circa eos.
2 Causis in quibus infamia irrogatur
3 Cõmuni diuidundo.
3 Cõmunia vtriusq; iudicij.
3 Consortibus ⁊ eiusdem litis.
4 Conditione indebiti.
4 Conditione ob causam ꝺatorum.
4 Conditione furtiua.
4 Conditione ob turpem causam.
4 Conditione ex lege siue sine causa.
4 Constituta pecunia.
4 Cõmodati.
4 Compensationibus.
4 Contrahenda emptione.
4 Cõmunium rerum alienatione.
4 Cõmercijs ⁊ mercatoribus.
5 Concubinis.
5 Confirmando tutore.
5 Contrario iudicio tutele.
5 Curatore furiosi ⁊ prodigi
6 Cartoniano edicto.
6 Collationibus.
6 Codicillis.
6 Cõmunia de legatis vel fideicõmissis.
6 Cõditionibus inſertis taz in legatis qz in fideicõmissis.
6 Caducis tollendis.
6 Cõmunia de successionibus.
7 Cõmuni seruo manumisso.
7 Cõmunia de manumissionibus.
7 Cõmunia de vsucaptionibus.
7 Collusione detegenda.
7 Cõminationes vel epistolas.
7 Confessis.
7 Cum de momentanea possessione fuerit appellatum.
8 Cõtrahẽda ⁊ cõmittẽda stipulatione.
8 Creditorẽ euictionẽ pignoris nõ dare.
9 Custodia reorum.
9 Crimine peculatus.
9 Crimine sacrilegij.
9 Crimine expilate hereditatis.
9 Crimine stellionatus.
9 Calumniatoribus.
1 Diuersis rescriptis et pragmaticus sanctionibus.
1 Defensoribus ciuitatum.
2 Dolo malo.
3 Dilationibus.
4 Delictis defunctorum inq̃tum ⁊ in quibus heredes conueniantur.
4 Depositi.
5 Donationibus ante nuptias.
5 Dotis promissione vel nuda pollicitatõe.
5 Dote cauta nõ numerata.
5 Donationibus inter virum ⁊ vxorem.
5 Diuortio facto apud quẽ liberi educent
5 Diuidenda tutela.
7 Dicticia libertate tollenda.
8 Distractione pignorum. posse.
8 Debitorẽ vẽditorẽ pignoris impedire nõ
8 Duobus reis stipulãdis et promittendis
8 Donationibus.
8 Donationibus causa mortis.
8 Donatione sub modo vel sub ꝺditione
1 Episcopis ⁊ clericis.
1 Epali audientia ⁊ diuersis capitulis
2 Edendo.
2 Erroze calculi.
2 Erroze aduocatorum.
2 Etiã p procuratorẽ ĩtegz restõne agi pos.
4 Ex delictis defunctorum.
4 Exercitoria ⁊ institoria actione.
4 Edilicijs actionibus.
5 Eo qui pro tutore negocia gerit.
5 Excusationibus ⁊ temporibus eorum.
5 Excusatione veteranorum.
6 Edicto diui adriani tollendo.
7 Executione rei iudicate.
8 Edificijs priuatis.
8 Etiam ob cyrographariaz pecuniam pignus teneri.
8 Exceptionibus seu prescriptionibus.
8 Euictionibus.
8 Emancipationibus liberorum.
9 Exhibendis vel transferendis reis.
9 Emendatione seruorum.
9 Emendatione ppinquorum.
2 Filiofa. minore.
2 Fideiussoribus minorum
2 Formulis ⁊ impetratõe actionũ
3 Feriis. sublatis.
3 Familie herciscunde.
3 Finium regundorum.
4 Fide instrumentoꝝ ⁊ amissione eorum.
5 Fundo dotali.
5 Fideiussoribus tuoꝝ ⁊ curatoꝝ.

Rubrice Codicis

6 Furtis ⁊ seruo corrupto.
6 Fideicōmissis.
6 Falsa cā adiecta legato vel fideicōmisso
7 Fideicōmissarijs libertatibus.
7 Fructibus ⁊ litis expensis.
8 Fideiussoribus et mandatoribus.
9 Falsa monera.
9 Famosis libellis.
9 Generali abolitione.
1 Hereticis et manicheis.
1 Hijs q̄ ad ecclesias confugiūt
1 Hijs q̄ ī ecclesijs manumittunt.
1 Hijs qui ad statuas confugiunt.
2 Hijs qui potentiorum nomine.
2 Hijs que vi metusue causa fiunt.
2 Hijs qui veniam etatis impetrauerūt.
4 Hereditate vel actione vendita.
4 Heunuchis.
5 Heredibus tutorum.
6 Heredibus instituendis.
6 Hijs quibus vt indignis.
6 Hijs que pene nomine relinquunt.
6 Hijs que sub modo legati seu fideicommissi relinquunt.
6 Hijs qui ante apertas tabulas.
6 Heredibus decurionum.
7 Hijs qui a nō dño manumissi sunt.
7 Hijs q̄ p metū iudicis nō appellauerūt.
8 Hijs q̄ in priorē creditorē loco succedūt.
9 Hijs q̄ parētes vel liberos occiderūt.
9 Hijs q̄ sibi ascribunt in testamento.
9 Hijs q̄ latrōes vl crimibꝫ reos occultāt.
1 Iustiniano codice cōfirmādo.
1 i Iustiniano codice emendādo.
1 Iudeis.
1 Juris ⁊ facti ignorantia.
2 In ius vocando.
2 In integrū restitutione minorum.
2 In quibus casibus in integrū restitutio necessaria nō est.
2 In integrū restitutione postulata ne q̄d innouetur.
2 Jure iurando ppter calumniam.
3 Judicijs.
3 Jurisditione omniū iudicum ⁊ de foro competenti.
3 In quibꝫ casibus militātes fori pscriptione vti nō possunt.
3 Inofficioso testamento.
3 Inofficiosis donationibus.
3 Inofficiosis dotibus.
4 Jure emphiteotico.
5 Incestis et inutilibꝫ nuptijs.
5 Interdicto matrimonio inter pupillum ⁊ tutorem vel curatorem.
5 Jure dotium.
5 In quibꝫ casibꝫ tutorē habenti: tutor vl curator dari nō potest.
5 In litem iurando.
5 In litem dando tutore vel curatore.
6 Jure aureorum annulorum.
6 Institutoribꝫ ⁊ substitutoribꝫ vel restitutionibꝫ sub ꝯditione factis.
6 Impube ⁊ alijs substitutionibꝫ.
6 Jure deliberādi ⁊ de adeūda vel acquirēda hereditate.
6 Indicta viduitate tollenda.
7 Ingenuis ⁊ manumissis.
7 Indicta libertate.
7 In q̄bꝫ causis cessat lōgi tpis pscriptio.
8 Interdictis.
8 In q̄bꝫ causis ius pignoris tacite cōtrahit
8 Jure dominij impetrando.
8 Inutilibus stipulationibus.
8 Ingratis liberis.
8 Infantibꝫ expositis liberis ⁊ seruis.
8 Infirmādis pēnis celibatus ⁊ orbatus.
8 Jure libertorum.
9 Injurijs.
1 Legibꝫ ⁊ ꝯstitutiōibꝫ principū.
3 l Litis contestatione.
3 Lege aquilia.
4 Locato et conducto.
5 Legitima tutela.
6 Libertinis ⁊ eorum filijs.
6 Liberis preteritis ⁊ exheredatis.
6 Legatis.
6 Legitimis heredibus.
7 Lege fusia caninia tollenda.
7 Latina libertate tollenda.
7 Liberali causa.
7 Longi tpis pscriptione.
8 Litigiosis.
8 Luitione pignoris.
8 Liberis exhibendis seu reducendis.
1 Mandatis principum.
1 Modo mulctarum.
1 Magistratibꝫ municipalium.
4 Mandati vel econtra.
4 Monopolijs ⁊ cōuentu negociatorum
5 Magistratibus conueniēdis.
8 Manumissione pignoris.
8 Mortis causa donationibus.
9 Mulieribꝫ q̄ seruis ppijs se iunxerūt.
9 Mutatione nominis.
9 Maleficis ⁊ mathematicis.
1 Quo codice componēdo.
1 Noua constitutio Federici.

Rubrice Codicis

1 Ne sanctum baptisma iteretur.
1 Nemini licere signū saluatoris.
1 Ne iudeus christianū mancipium.
2 Nemini liceat potentioribus.
2 Ne fiscus vel respublica.
2 Negocijs gestis.
3 Ne quis in sua causa iudicet.
3 Noxalibꝫ actionibus.
4 Ne vxor p marito vel ecōtra ꝺueniat.
4 Ne filius p patre vel pater p filio.
4 Non numerata pecunia.
4 Nautico fenore.
4 Nūdinis t nouis mercationibus.
4 Noua vectigalia instituꝛ nō posse
5 Nuptijs.
5 Ne fideiussores ꝺotiū ꝺentur.
5 Ne pro ꝺote mulieris.
5 Naturalibꝫ liberis t matribus eoꝝ.
5 Ne tutor vel curator vectigalia ꝺucāt.
6 Necessarijs suis heredibꝫ insti. vl sbsti.
7 Ne ꝺ statu ꝺefunctoꝝ p quinquēniū q̄rat
7 Nudo iure quiritum tollendo.
7 Ne rei ꝺomnice vel temploꝝ vendicatio tpis exceptione submoueat.
7 Ne liceat i vna cadēq̄ cā tercio ꝓuocare
8 Nouationibus t ꝺelegationibus.
9 Nili aggeribus nō rumpendis.
9 Ne sine iussu principis.

1 Officio prefecti pretorio.
1 Officio prefecti pretorio affrice.
1 Officio prefecti vrbis.
1 Officio magistri militum.
1 Officio questoris.
1 Officio magistri officioꝝ.
1 Officio comitis sacrarū largitionū.
1 Officio comitis rerū priuataꝝ.
1 Officio comitis sacri patrimonij.
1 Officio proconsulis t legati.
1 Officio comitis orientis.
1 Officio prefecti augustalis
1 Officij vicarij t prefecti.
1 Officio pretorum.
1 Officio rectoris prouincie.
1 Officio prefecti vigilum.
1 Officio ciuilium iudicum.
1 Officio militarium iudicum.
1 Officio ꝺiuersoꝝ iudicū.
1 Officio ei⁹ q̄ vice alicui⁹ iudicis obtinet.
1 Officio iudicis alexandrie.
3 Ordine iudiciorum.
6 Operis libertorum.
6 Obsequijs patronis prestādis a liberto
7 Ordine cognitionum.
8 Operis noui nūciatione

8 Operibus publicis.
1 Qui gānis sacrificijs t templis.
1 Qui precibus impatori offerendis
2 Qui pactis.
1 Qui postulando.
2 Qui procuratoribus.
3 Qui pedanis iudicibus.
3 Qui plusquā petitionibus.
3 Qui petitione hereditatis.
4 Qui prohibita sequestratione pecunie.
4 Qui probationibus.
4 Qui pl⁹ valere qꝺ agit q̄ qꝺ simulate ꝺicit
4 Qui pignoraticia actione.
4 Qui per quas psonas nobis acquirit.
4 Qui pro socio.
4 Qui patribus qui filios ꝺistraxerunt.
4 Qui periculo t cōmodo rei vendite.
4 Qui pactis inter emptoꝝ t venditoꝝ.
5 Qui pactꝫ ꝺuētꝫ tā sup ꝺote q̄ sup ꝺonatiōe.
5 Qui periculo tutoꝝ t curatoꝝ.
5 Qui prediis vel alijs rebꝫ minoꝝ nō alie.
6 Qui posthumis heredibꝫ instituēdis vl eyhe.
7 Qui periculo ei⁹ qui libertatē imerit.
7 Qui pro ꝺonato.
7 Qui prescriptiōe lōgi tpis .x. vel .xx. annoꝝ.
7 Qui prescriptione .xxx. vel .xl. annoꝝ.
7 Qui pena iudicis qui male iudicauit.
7 Qui priuilegio fisci.
7 Qui priuilegio ꝺotis.
8 Qui precario saluiano interdicto.
8 Qui pignoribus.
8 Qui publicis operibus.
8 Qui pretorio pignore vt in actionibus.
8 Qui partu pignoꝝ t omni causa.
8 Qui pactꝫ pignoꝝ t ꝺ ꝺimissoria .l. rescidēda
8 Qui patria potestate.
8 Qui postliminio reūsis t redēptꝫ ab hostibꝫ
9 Qui priuatis carceribus.
9 Qui penis.
1 Quando libellus p̄ncipi ꝺ lite cō testata facta.
2 Quibꝫ causis infamia irrogat.
2 Qui t aduersus q̄s in integrū restituto postulatur. /ioribus dat
2 Quibꝫ ex causis i integrū restitutio ma/
3 Qui p sua iurisditōe iudicē ꝺare ꝺarine
3 Qui legitimā psonā hñt i iudicio /pñt
3 Qñ imperator inter pupillos t viduas.
3 Qñ licꝫ vnicuiq̄ se sine iudice vindicare
4 Qñ fiscus vel priuatus ꝺebitoꝝ.
4 Qꝺ cū eo q̄ i aliena iurisditōe vel ptāte ē
6 Que res vendi nō p̄nt. t qui vēdere vel emere vetantur.
4 Que res exportari nō p̄nt vel nō ꝺebent.

Rubrice Codicis

4 Oñ liceat ab emptione discedere.
5 Qui petant tutores vel curatores.
5 Qui dare t dari tutores pñt.
5 Oñ mulier officio tutele fungi pōt
5 Oñ ex facto tutoris vel curatoris.
5 Oñ tutores t curatores esse desinūt.
5 Qui numero liberoꝝ se excusant.
5 Qui morbo se ex.
5 Qui etate se excusant.
5 Qui numero tutelarum.
5 Oñ decreto opus nō est.
6 Oñ dies legati vl fideicō missi cedāt.
6 Qui admitti ad bonoꝝ possessionē pñt.
6 Oñ nō petētū ptes petētibo accrescant.
6 Qui testamēta facere pñt vel nō.
6 Quēadmodū testamēta aperiātur.
7 Quibo caus fui accipiūt pmiū libertatis
7 Qui manumitti nō pñt.
7 Qui nō pñt ad libertatē puenire.
7 Quibo ad libertatē pclamare nō licet.
7 Quibo nō obiicitur lōgi tpis pscriptio.
7 Quadriennij pscriptione.
7 Quō t qñ iudex sniam pferre debet.
7 Quibus res iudicata nō nocet.
7 Oñ puocare nō est necesse.
7 Quoꝝ appellatōes nō recipiantur.
7 Qui bonis cedere possunt.
8 Quorum bonorum.
8 Quorum legatorum.
8 Que res pignori obligari pñt.
8 Qui potiores i pignoribus habeantur.
8 Que sit longa consuetudo.
9 Qui accusare nō pñt.
9 Oñ ciuilis actio piudicet criminali.
9 Questionibus.
2 Reputatōibo q fiūt i iudicio.
2 Restōne militū et eoꝝ q reipu/
2 Receptis arbitris. /blice.
2 Rescriptis.
3 Rei vendicatione.
3 Religiosis t sumptibus funerū
4 Rebus creditis t iureiurando.
4 Rescindenda venditione.
4 Rebus alienis nō alienādis.
4 Rē alienā gerētibus nō interdici.
4 Rerū pmutatōe t de pscriptis verbis.
5 Rei vxorie actōe i stipl'atu actōe trāffusa
5 Repudij t iudicio de moribo sublata
5 Rerum amotarum.
6 Repudiāda bonoꝝ possessione.
6 Repudiāda vel abstinēda hereditate.
7 Re iudicata.
7 Res inter alios acta vel iudicata.
7 Relationibus.
7 Reuocādis his q fiūt i fraudē creditorū.
8 Ratiocinijs operū publicorū.
8 Remissione pignorū.
8 Reuocādis donationibus.
9 Raptu virginū honestaꝝ seu viduaꝝ.
9 Requirendis reis.
1 Summa trinitate t fide catholica
1 Senatusconsultis.
1 Sacrosctis ec. vl pulegijs eaꝝ
1 Si ptra ius vel vtilitatē publicā.
1 Statuis t imaginibus.
2 Si tutor vel curator interuenerit.
2 Si i cōi eadē cā i integrū restō postulet.
2 Si aduersus rē iudicatā.
2 Si aduersus venditionē pignoris.
2 Si aduersus libertatem.
2 Si aduersus donationē
2 Si aduersus transactionē.
2 Si aduersus solutionē.
2 Si aduersus dotem.
2 Si aduersus delictum.
2 Si aduersus vsucapionem.
2 Si aduersus fiscum.
2 Si aduersus creditorē.
2 Si vt se ab hereditate abstineāt.
2 Si vt omissa hereditate vel bonoꝝ pos/
sessione vel aliquid aliud.
2 Si minor se maiorē dixerit.
2 Si sepi integrū restitutio postuletur.
2 Si maior factus ratū habuerit.
2 Satisdando.
3 Sportulis t sumptibus.
3 Seruitutibus t aqua.
4 Si certū petatur.
4 Suffragio.
4 Si seruus extero se emi mādauerit.
4 Si ppter publicas pstatōes vēditio fa/
cta nō fuerit celebrata.
4 Si sine censu vel reliquijs.
4 Si qs alteri vel sibi sub alterius noie.
4 Si seruus exportandus veneat.
4 Si mancipiū ita veneat ne pstituatur.
4 Si mancipiū ita fuerit alienatū vt ma/
numittatur.
5 Sponsalibus t arris sponsalicijs.
5 Si rector puincie vel ad eā ptinētes.
5 Si quacunq preditus potestate vl ad
eum ptinētes.
5 Si nuptie ex rescpto pncipis petātur.
5 Secūdis nuptijs.
5 Si secūdo nupserit mulier.
5 Soluto mrimonio t quēadmoduꝝ dos
5 Si pstāte mrimonio dos soluit /petat.
5 Si ex pluribo tutoribo vel curatoribo.

Rubrice Codicis

ſ Suſpectis tutoribus.
ſ Si mater indemnitatē ꝓmiſit.
ſ Si contra matris voluntatē.
ſ Si tutor nō geſſerit.
ſ Si ex falſis allegationib⁹.
ſ Si quis ignorās rem minoris.
ſ Si tutor reipublice cauſa aberit.
ſ Si maior factus ratū habuerit alie.
6 Seruis fugitiuis.
6 Succeſſorio edicto.
6 Si in fraudem patroni.
6 Si ꝙs aliquē teſtari ꝓhibuerit.
6 Si omiſſa cauſa teſtamēti. /otib⁹.
7 Suis ⁊ legitimis heredib⁹ ⁊ ex filia ne/
7 Senatuſcōſulto claudiano tollēdo.
7 Seruo pignori dato manumiſſo.
7 Seruo ꝯmuni manumiſſo.
7 Seruis reipublice manumittēdis.
7 Sententijs ꝓfector.
7 Sentētijs ꝓfecto ꝓtorio.
7 Sentētijs ex piculo recitādis.
7 Sentētijs ⁊ interlocutōib⁹ oim iudicū.
7 Sententia q̄ ſine certa quātitate
7 Sentētijs q̄ ꝓ eo qđ intereſt ꝓferunt.
7 Si a nō competēte iudice.
7 Sententiā reſcindi nō poſſe.
7 Si pl'es ſil' vna ſnīa fuerint ꝯdemnati.
7 Si ex falſis inſtrumentis.
7 Si pēdēte appellatōe mors incuenerit.
7 Si vn⁹ ex pl'ib⁹ appellauerit. /pellatū
8 Si de momētanea poſſeſſione fuerit ap/
8 Si ꝓ vi vl' alio mō ꝓturbata abſent' ſit
8 Saluiano interdicto. /poſſeſſio.
8 Si res aliena pignori data ſit.
8 Si antiqor creditor pignus vēdiderit.
8 Si cauſa iudicati pignus captū ſit.
8 Si ꝯmunis res pignori data ſit.
8 Si pignus pignori datū ſit.
8 Si vendito pignore agat.
8 Si vn⁹ ex pl'ib⁹ heredib⁹ creditoris.
8 Si pignoris ꝙētione.
8 Solutionib⁹ ⁊ liberationib⁹.
9 Si re⁹ vel accuſator mortu⁹ fuerit.
9 Si ꝙs impatori maledixerit.
9 Si ꝙs eā cui⁹ tutor fuerit coꝛruperit.
9 Sepulcro violato.
9 Seditioſis ⁊ his q̄ plebem.
9 Sententiā paſſis ⁊ reſtituturis.
2 Tranſactionib⁹.
2 Tpib⁹ i integr reſtitutōis.
4 Teſtibus.
5 Teſtamentaria tutela.
5 Tutoribus l' curatoribus illuſtriū ꝑſonar.
5 Tutore vl' curatore q̄ nō ſatisdedit.
5 Tutoribus ſuſpectis.
6 Teſtamento militis.
6 Teſt⁹ ⁊ quēadmodū teſtamēta ordinēt.
7 Teſtamentaria manumiſſione.
7 Tpib⁹ ⁊ repatōib⁹ appellationū.
8 Tabulis exhibendis.
1 Teri iure enucleādo.
1 Ut lite pendente vel poſt.
1 Ut oēs tā ciuiles q̄ militares ꝑ⁹
2 Ut nēo ꝑuat⁹ titl'o ꝑdīs /adminiſtratōr
2 Ut q̄ deſūt aduocat' ptiū inde ex ſuppleat
2 Ut nemi liceat ſine iudicis auctē.
2 Ut nemi liceat ſine iudice ſe vindicare.
2 Ubi ⁊ apud quē cognitio reſtitutōis.
2 Uxoribus militū ⁊ eor qui.
3 Ut nemo inuit⁹ agere cogat vel accuſare
3 Ubi in rem actio.
3 Ubi de ratiocinijs agi oportet.
3 Ubi de poſſeſſione agi oportet.
3 Ubi ꝙs decuriali vel cohortali.
3 Ubi cauſa fiſcalis agit.
3 Ubi de fideicōmiſſo agi oportet.
3 Ubi de crimine agi oportet.
3 Ubi de hereditate agat.
3 Ubi ꝙueniat q̄ certo loco ꝓmiſit.
3 Ubi de cauſa ſtatus agi oportet.
3 Ubi ſenatores vel clariſſimi viri.
3 Uſufructu ⁊ habitatione.
4 Ut actōes ab heredib⁹ ⁊ ꝯ heredes inci
4 Uſuris. /piant.
4 Uectigalib⁹ ⁊ ꝯmiſſis.
5 Ut mulier ſi añ annale ſpaciū ſe marito
5 Ubi petat tutor vel curator. /ꝯuixit.
5 Ubi pupilli educant.
5 Uſuris pupillaribus.
5 Ubi cauſe poſt pubertatē.
6 Unde legitimi ⁊ vnde cognati.
6 Unde liberi.
6 Unde vir ⁊ vxor.
6 Uerbor ⁊ rer ſignificatione.
6 Uſuris ⁊ fructibus legator.
6 Ut i poſſeſſione fideicōmiſſor vel lega/
tor ſeruādor causa mittendi.
7 Uenditione libertatis.
7 Uſucapione ꝑ emptore.
7 Uſucapione ꝑ donato.
7 Uſucapione ꝑ dote.
7 Uſucapione ꝑ herede.
7 Uſucapione trāſformāda.
7 Uſuris rei iudicate.
8 Unde vi.
8 Uti poſſidetis.
9 Ut infra certū tps criminal' q̄ſtio terminet
9 Ui bonorum raptorum.

Rubrice autenticorum

Rubrice autenticoꝝ ꝺtinẽtiũ nouẽ collationes. quas representat numerus infrascriptus posit⁹ a latere sinistro.

3 Hꝺministrãtibus officia i sacris appellationibus.
4 Appellatiõibus ꝛ intra que tpa detet appellari.
6 Apud q̃s optet cãm dicere monachos.
6 Armis.
7 Administrationibus.
8 Appellationibus.
9 Alienatione ꝛ emphitheosi.
4 Qnsulibus.
5 Qonstitutio que ex ascripticio et libera natos
6 Cõsanguineis ꝛ vterinis fratribus.
6 Cõstitutio q̃ de dignitatibꝫ ꝛ epatu.
8 Constitutio innouat legem.
9 Collatoribus ꝛ alijs capitulis.
3 Defensoribus ciuitatũ.
6 Depositõibꝫ ꝛ renũciationibus
7 Duobus reis. /inq̃linorũ
5 Ecclesiasticaꝝ rerum inmobiliũ alienatione.
5 Exhibẽdis ꝛ introducẽdis reis
7 Equalitate dotis.
7 Executoribus ꝛ qui ꝺueniunt.
9 Ecclesiasticis tutelis.
1 Hꝺeiussoribꝫ ꝛ mãdatoribus et solutionibus.
3 Filijs añ dotalia instra natis
1 Heredibus ꝛ falcidia.
5 h Hꝭ q̃ ingrediunt ad appel.
6 Hꝭ q̃ ingrediunt monasteria.
6 Hec ꝺstitutio interpretatur priorẽ.
8 Hec ꝺstitutio innouat ꝺstitutõem q̃ prescriptionẽ. c. annorũ.
9 Hereditatibus ab intestato venientibꝫ.
2 i Iusiurãdũ qꝺ pstat ab hꝭ q̃ ad ministrationẽ accipiũt.
2 Incestis ꝛ inutilibus nuptijs.
5 Iureiurando a moriente prestito.
6 Instrumentorũ cautela ꝛ fide.
6 Judicibus.
7 Immẽsis donatõibus in filios factis.
8 In medio litis nõ fieri sacras formas
9 Interdictis collegijs hereticoꝝ.
3 l Enonibus
8 Litigiosis ꝛ decima pte litis.
1 Onachis.
3 m Mẽsura ordinãdorũ clericorũ.
3 Mandatis principũ.
3 Ministratõibus in sacris officijs.
1 On eligendo scdo nutentes.
2 l Nõ alienãdis aut pmutandis rebus ecclesie.
4 Nullũ agricole traditõe tenere illi⁹ terrã.
4 Nuptijs.
5 Noui operis nũciatione.
8 Neq; virũ qꝺ ex vote est.
8 Riuilegijs votis.
9 Priuilegijs archiepi.
1 Nõ opteat epos ꝛ alios clericos ad ordinationẽ ꝺduci.
6 Questore.
6 Quibꝫ modis nãtales efficiunt legitimi
7 Quibꝫ modis naturales efficiunt sui.
2 Referẽdarijs palacij sacri.
4 l Restitutõibus ꝛ ea q̃ parit i. xi. mẽse post mortem viri.
7 Reis promittendis.
8 Restitutionibus.
9 Restitutionibus fideicõmissi.
9 Raptis mulieribus q̃ raptoribꝫ nubũt.
2 Scriptũ exemplar.
5 Scenicas nõ solũ fideiussorẽ p/
9 Sanctissimis epis. /stant.
2 Sabulatio viceconsulis.
3 Triente ꝛ semisse.
4 Tabellionibus.
7 Testibus.
7 Tpe nõ solute pecunie sup vote.
8 Testamẽtis imperfectis.
1 Determinat⁹ sit nũer⁹ clericorũ
2 Ut iudices sine q̃q̃ suffragio.
2 Ut eccl'ia romana. c. annoꝝ p̃scri. gau.
4 Ut null⁹ mutuãs agricole teneat ei⁹ trã.
4 Ut pthocolla diuidãtur in cartis.
5 Ut ponat nomen imperatoris.
5 Ut nõ fiãt pignoratões p alijs psonis
5 Ut de cetero ꝺmutatões eccl'iasticaꝝ rer
5 Ut ea q̃ vocant insinuata sup clericis.
5 Ut cl'ici q̃ recedũt alijs p eis surrogatis.
5 Ut i p̃uat⁹ vomibꝫ sacra misteria n fiãt.
5 Ut immobilia añ nuptiale donationẽ.
5 Ut facte noue ꝺstitutiones.
5 Ut clerico sacra de expensis.
5 Ut nullus fabricet oratorij vomũ preter voluntatem epi.
5 Ut ab illustribꝫ ꝛ q̃ sup eã dignitatẽ sũt.
5 Ut defuncti seu funera eorũ nõ iniurientur a creditoribus.
5 Ut vrbane ordinarie prefecture.
6 Ut oẽs obediãt iudicibus puinciarũ
5 Ut hi qui obligatas res habere prohibent minorũ.

Rubrice Institutionum

6 Ut nō luxurientur ꝓtra naturā.
6 Ut liberti ꝛc cetero auro nō egeāt.
6 Ut clerici apud ꝓpos epos ꝓueniant.
7 Ut sine ꝓhibitōe matres ꝛebitrices ꝛ creditrices tutelā gerant minorū.
7 Ut exactione instante votis.
8 Ut neq; miles neq; federatus.
8 Ut amisse visiōes ꝓscꝛiptōes habeant.
8 Ut cū ꝛc appellatōe cognoscitur.
8 Ut liceat matri ꝛ auie.
8 Ut diuine iussiones.
9 Ut spōsalicia largitas sit spālis ꝯctus.
9 Ut litigantes iurent.
9 Ut iudices nō expectēt sacras iussiones
9 Ut nulli iudicū liceat hꝛe loci ꝙuatores
9 Ut fratrum filij succedant.
9 Ut differentes iudices.
9 Usuris nauticis.

Rubrice institutionū continentium. iij. libros partiales quos repsentat numerus infrapositus a latere sinistro.

1 Hoptionibus.
1 Attiliano tutoꝛe.
1 Auctoꝛitate tutoꝛū.
2 Ademptōe legatoꝛū ꝛ trāslatōe fideicom
3 Assignatōe libertoꝛū. /missoꝛū.
3 Acquisitione p arrogationem.
4 Acceptilationibus.
4 Actionibus.
3 Bonoꝛum possessione.
4 Bonoꝛū vi raptoꝛum
1 Capitis diminutione.
1 Curatoꝛibus.
2 Codicillis.
3 Contrahenda emptione.
2 Onationibus.
3 De ꝛsensu ꝛ obligatione.
3 De duobus reis stipulādi et p/
3 Diuisione stipulationū. /mittendi.
1 Eqbꝫ causis manumittere ñ ꝫ.
1 Excusationibus tutoꝛū.
2 Exheredatione liberoꝛū.
3 Eo cui libertatis causa bona adꝺiciunt.
3 Emptione ꝛ venditione.
4 Exceptionibus.
1 Iduciaria tutela.
2 Fideicōmissaꝛijs hereditatibꝫ
3 Fideiussoꝛibus.
3 Gradibus cognationū.
1 Is q̄ sui vel alieni iuris sunt.
2 Heredibus instituendis.
2 Hereditate libertoꝛū.
2 Heredū qualitate ꝛ differentia.
3 Hereditatibꝫ q̄ ab intestato ꝛferunt.
1 Iusticia ꝛ iure.
1 Iure naturali gentiū ꝛ ciuili.
1 Iure personarū.
1 Ingenuis ꝛ libertinis.
2 Inofficioso testamento.
2 Iure codicillorum.
3 Inutilibus stipulationibus.
4 Iniurijs.
4 Interdictis.
1 Libertinis.
1 Lege fuscia canina tollenda.
1 Legitima agnatoꝛū tutela.
1 Legitima parentū tutela.
1 Legitima patronoꝛū tutela.
2 Lege falcidia.
2 Legatis.
3 Legitima agnatoꝛū successione.
3 Litterarū obligationibus.
3 Locatione ꝛ conductione.
4 Lege aquilia.
2 Mlitari testamento.
3 Mandati.
1 Nuptijs.
4 Noxalibus actionibus.
3 Obligationibus.
3 Obligatōibus que ex q̄si ꝙtra/ctu nascunt.
3 Obligationibus ex consensu.
4 Obligatōibus q̄ ex ꝛlicto nascunt.
4 Obligatōibus q̄ ex q̄si ꝛlicto nascūtur.
4 Officio iudicis.
1 Patria potestate.
2 Pupillari substitutione.
2 Per q̄s psonas nobis acquirit.
3 Per q̄s psonas obligatio nobis acq̄rit.
4 Perpetuis ꝛ tpalibus actionibus.
4 Pena temere litigantiū.
4 Per quas psonas agere possumus.
4 Publicis iudicijs.
1 Quibus modis ius patrie pote/
1 statis soluitur.
1 Qui dari tutoꝛes i testō pnt.
1 Quibus modis tutela finit.
2 Quibus alienare licet vel nō.
2 Quibus nō est pmissum facere testm̄.
2 Quibus modis testamēta infirmant.
3 Quibus modis re ꝙtrahit obligatio.
3 Quibus modis obligatio tollitur.
4 Nō cū eo qui in aliena potestate.
2 Rerum diuisione.
2 Reb⁹ coꝛpalibus ꝛ incoꝛpalib⁹.
4 Replicationibus.

Rubrice trium librorū Codicis

1 De Atis datōe tutor̄ t curator̄.
1 Suspect̄ tutoribꝫ t curatoribꝫ.
2 Seruituti bꝫ p̄diorꝫ rusticorū.
2 Singul' rebꝫ p fideicōmissum relictis.
3 Senatusc̄ōsulto tertulliano.
3 Senatusconsulto orphiciano.
3 Successione cognatorum.
3 Seruili cognatione.
3 Successione libertorum.
3 Successione libertor̄ sublata.
3 Stipulatione seruorū.
3 Societate.
4 Si quadrupes pauperiē fecisse dicat.
4 Satisdationibus.
1 De Utelis.
2 Testamētis ordinādis.
2 Testamento militari.
2 Usufructu
2 Usu t habitatione.
2 Usucapiōibꝫ t lōgi t̄pis p̄scp.
2 Vulgari substitutione.
3 Verbor̄ obligationibus.
4 Ui bonorum raptorū.

Rubrice triuꝫ librorꝫ. C. s. decimi. vndecimi t duodecimi. qui designant p̄ numer̄ a latere sinistro.

10 Annona t tributis.
10 Apōcis publicis.
10 Athletis.
10 Auri publici p̄secutoribus.
10 Argēti p̄cio qō thesaurus infertur.
10 Auro coronario.
11 Annonis ciuilibus.
11 Administratione rer̄ publicar̄.
11 Aqueductu.
11 Alexandrie primatibus.
11 Armor̄ usus i suo p̄ncipe interdictus sit
11 Agricolis cēsitis t colonis.
11 Agricol' t mācipijs dōicis vel fiscalibꝫ.
12 Agentibus in rebus.
12 Apparitoribꝫ p̄fectorū p̄torio.
12 Apparitoribꝫ magistrorū militū.
12 Apparitoribus p̄consulis t legati.
12 Apparitoribus comitis orientis.
12 Apparitoribꝫ p̄fectis annone.
10 Bonis vacātibꝫ t de incorpatōe.
10 Bonueniēdis fisci debitoribus.
10 Capiēdis t distrahēdis pignoribus causa tributorū.
10 Canone largitionaliū titulorū.
10 Conditis in publicis horreis.
10 Collatione donator̄ vel reuelatorū.
10 Collatione eris.
11 Classibus.
11 Curialibus vrbis rome.
11 Collegiatis.
11 Canone frumentario vrbis rome.
11 Capitatione ciuiū cēsibus exim̄da.
11 Colonis palestinis.
11 Colonis tracensibus.
11 Colonis illiricianis.
11 Censibus censitoribus pequatoribus t inspectoribus.
11 Collatione fundorū patrimonialium et emphitheoticorū.
11 Cōductoribꝫ t p̄curatoribꝫ p̄di. fis.
11 Collatōe fundorū fiscaliū vel rei p̄ri.
11 Cypressis ex luco damnēsi vel p̄seis.
12 Cōsulibꝫ t nō spḡēdis ab his pecunijs.
12 Consistorianis militibus.
12 Comitibus t tribunis scholarū.
12 Comitibus rei militaris.
12 Comitibꝫ t archiatris sacri palatij.
11 Comitibus qui p̄curatione p̄tūt.
12 Curiosis.
12 Comitibus consistorianis.
12 Castrēsi oim palatinorū peculio.
12 Castrensi peculio militū.
12 Castrēsiarijs ministerialijs.
12 Commeatu.
12 Comitibus q̄ puin. re.
12 Cursu publico t angarijs t pangarijs.
12 Coartalibus principibus.
10 Delatoribus.
10 Defensoribus.
10 Discussoribus.
10 Decretis decurionum.
10 Decurionibus t filijs eor̄.
11 Debitoribus ciuitatū.
11 Diuersis p̄dijs.
12 Dignitatibus.
12 Domesticis t protectoribus.
12 Decanis.
12 Desertoribus t occultatoribus.
12 Diuersis officijs t apparitoribꝫ iudicū.
10 Exactoribus tributorū.
10 Excusationibus munerū.
10 Excusationibus artificum.
11 Expensis ludorū.
12 Equestri dignitate.
12 Exactōe t trāslatōe militariū annonar̄.
12 Executoribus vel exactoribus.
12 Erogatōe militaris annone.
10 Fide institor̄ t iure hastefiscalis.
10 Fiscalibus vsuris.
10 Filijsfa. t quēadmoduꝫ pater p̄ his teneatur.

Rubrice trium librorum Codicis

11 Frumēto vrbis ꝯstanti
11 Frumento alexandrino.
11 Fabricensibus.
11 Fundis limosis t terris t paludib t pa
11 Fundis patrimonialibus. /scuis.
11 Fugitiuis colonis p̄tīōialib t emphi
11 Fundis reipublice. /theoticis
11 Fundis t saltibus.
12 Filijs officialiū militariū q̄ in bello mori
11 Gladiatoribus.
11 Grege dominico.
10 Gis q̄ ex publicis rōnib mutuaꝝ
b pecuniam fenebrē acceperūt.
10 His qui se defendunt.
10 Honorib nō ꝯtinuādis.
10 His q̄ spōte munera publica suscipiunt.
10 His q̄ a p̄ncipe vacationē acceperūt.
10 His q̄ numero liberoꝝ vl' paupertate excu
sationem meruerunt.
10 His q̄ nō impletis stipendijs.
10 His qui exilio dati vel sunt amoti.
10 His q̄ ex publica collatōe illata sunt nō
11 Honoratoꝝ vehiculis. /vsur.
11 His q̄ ex officio qō admīstrauerūt ꝓue/
12 His q̄ i sacro palacio. /niunt.
10 Iure fisci.
10 i Indictionibus.
10 Imponēda lucratiuoꝝ descriptōe
10 Incol' t vbi domiciliū hīe videant t his
q̄ studioꝝ cā in alia ciuitate degūt.
10 Infamibus.
10 Irenarchis.
10 Immunitate nemini ꝯcedenda.
11 Iure reipublice.
11 In q̄b causis coloni cēsiti dōos accusa/
10 Libertinis. /repūt.
10 l Legationibus.
11 Lustralis auri collatione.
11 Locatione prediorū ciuilū vel fiscaliū
12 Locorū t itinerū custodia.
12 Lucris aduocatorum.
10 Municipibus t originarijs.
10 h Muneribus patrimonioꝝ.
10 Mulieribus in quo loco munera
sexui congruentia.
11 Metallarijs t metall' t p̄curatoribus me
11 Murilegulis t gunetiarijs. /tallorū.
11 Metropoli berito.
11 Mendicantibus validis.
11 Maima.
11 Mancipijs t colonis patrimonialium.
12 Magistris scrinioꝝ.
12 Militari veste.
12 Messoribus.
12 Metatis t epidemeticis.
10 Nfisc9 rē quā vēdidit euincat.
10 l Neopea collatoribus exigant.
11 Nauicularijs.
11 Nauibus nō excusandis.
11 Ne q̄d oneri publico imponatur.
11 Naufragijs.
11 Nulli licere in frenis t sellis margaritas
t smaragdos.
11 Nautis tyberinis.
11 Ne q̄s liber actū reipublice agere cogat.
11 Ne rusticani ad vllū obsequiū deuocent
11 Nō licere habitatoribus.
12 Negociatores ne militent.
12 Numerarijs t aduocatoribus scrinariis.
11 Oni agro deserto.
12 Obligatione votorum
12 Officio p̄fecti vrbis
10 Editis honorū sublatis.
10 p Penis fiscalib creditores p̄ferri
10 Predijs curialiū t decu. sine de/
creto nō alie.
10 Precibus salario.
10 Professoribus t medicis.
10 Periculo successoꝝ parentis.
10 Ponderatoribus t auri illatione.
10 Potioribus ad munera noiandis.
11 Predijs t omīb rebus nauicularioꝝ.
11 Priuilegijs corporatoꝝ vrbis rome.
11 Peculio nominatorū.
11 Pistoribus.
11 Priuilegijs ꝯstanti. vrbis.
11 Pascuis publicis t priuatis.
11 Pericula coꝝ q̄ p mgr̄atib ītercenerūt.
11 Predijs cannatis.
11 Priuilegijs domus auguste.
11 Palatinis t domibus dominicis.
12 Prefectis pretorijs sacre vrbis.
12 Pretoribus t honore prefecture.
12 Prepositis sacri cubiculi.
12 Primicerio.
12 Prepositis libarum.
12 Publice letricie.
12 Professoribus q̄ in vrbe ꝯstanti.
12 Prepositis sacroꝝ scrineorū.
12 Principibus agentibus in rebus.
12 Primipili.
12 Priuilegijs eoꝝ q̄ i sacro palacio militāt
12 Priuilegijs scholarum.
12 Perfectissimatus dignitate.
12 Prepositis t tribunis scholarum.
12 Prefecto pretorio.
12 Palatinis sacrarum lar.
12 Palatinis.

Rubrice de vsibus feudorum

12 Publice leticie vel ꝺſulū nūciatōes.
12 Perfectiſſima dignitāte.
12 Primopillo.
10 Quando ⁊ quibus quarta ꝑs ꝺ betur ex bonis.
10 Quemadmodū ciuilia munera indicantur.
10 Quibus muneribus excuſantur hi qui poſt impletam mili.
10 Qui etate.
10 Qui morbo ſe excuſant.
11 Quibus ad conductionē rerum fiſcaliū nō licet accedere.
11 Quod quiſq; ordine ꝓueniatur.
12 Queſtoribus.
12 Ui militare pūt vel non.
10 Eis poſtulatis.
12 Re militari.
10 Ententijs aduerſus fiſcuz latis retractandis.
10 Superindicto.
10 Si liberalitatis imperialis.
10 Sup exactionibus. ꝓpiraverit.
10 Si ſeruus aut libert⁹ ad ꝺcurionatū ex/
10 Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit.
10 Si ꝓpter inimicicia creatio facta ſit.
10 Sumptuū recuperatione.
10 Suſceptorijs ⁊ archarijs prepoſitis.
11 Suarijs ⁊ ſuſceptoribꝫ ⁊ ceteꝝ corꝓbꝫ.
11 Studijs liberalibꝫ vrbis rome ⁊ ꝓſtan.
11 Sumptus inīūcti muneris ad oēs ꝑ/ tinere collegas.
11 Spectaculis ⁊ ſcenicis ⁊ lenonibus.
11 Solutionibus ꝺebitoꝝ.
12 Silentiarijs ⁊ ꝺcurionibus eoꝝ.
12 Stratoribus.
12 Salgamo hoſpitibus nō prebendo.
12 Saltoꝝm ⁊ itinerū cu.
10 Eſauris.
10 Tabularijs ſcribis logograſis.
12 Tironibus.
12 Tractorijs.
10 Enditione rerū fiſcaliū.
10 Ut nemini liceat in compatiōe ſpecieꝝ ſe excuſare.
10 Uacatione publici muneris.
11 Ueſtibus olobaris ⁊ auratis.
11 Ueteris nūmiſmatis poteſtate.
11 Uendendis rebus ciuitatis.
11 Uenatione ferarum.
11 Ut nēo ad ſuū patrociniū ſuſcipiat vicel
11 Ut null⁹ ex vicarijs ꝑ alienis vicarijs ꝺ
12 Ut dignitatū ordo ꝓuet. ꝺbitis ꝑgra.
12 Ueteranis.
11 Ut ruſticani ad nullū ꝺuocent officiū.

Rubrice ꝺ vſibus feudoꝝ.

Alienatione feudi.
An maritus ſuccedat vxori in bñficio.
Apud quē vel quos ꝓtroverſia feudi.
An remoueri ꝺbeant teſtes.
An mutus vel alius impfectus.
Allodijs.
An ille qui interficit fratrē homini ſui.
Alienatione feudi paterni.
An agnatus vel filius ꝺfuncti
An apud iudicē q̄ſtio feu.ter.ꝺ.
Beneficio fratris. ⁊ qualiter frater.
Beneficio femine.
Ontroverſia inueſtiture.
Contētione inter dñm ⁊ vaſallum.
Contentione inter dñm ⁊ fidelē.
Contentione inter me ⁊ dñm.
Conſtitutiones dñi Lotharij feudoꝝ.
Controverſia feudi inter pares termi.
Controverſia inter dñm emphi. ⁊ vaſa.
Conſuetudine recti feudi.
Clerico qui inueſtituram facit.
Capitulis Conradi.
Controverſia inter maſculū ⁊ feminā.
Controverſia inter dñm ⁊ emptoꝝē.
Capitaneo qui curtem vendidit.
Cōtroverſia inter vaſa. ⁊ aliū ꝺ bneficio.
Conſtitutiones dñi Federici.
Cōtroverſia inter epm ⁊ vaſa.
Clerico violatore pacis.
Uobꝫ fribꝫ a capitaneo inueſtitis.
Piſcopū vel abbatē vel abbatiſſam
vel dñm plebis feudū dare ñ poſſe.
Eo q̄ ſine fecit agnato ꝺ feu.pa.
Eo q̄ ſibi ⁊ heredibus ſuis maſculis ⁊ femi/ nis inueſtituram acceperit.
Eudo guardie ⁊ caſtaldie.
Feudo marchie ducat⁹ ⁊ comitat⁹.
Feudo ſine culpa nō amittendo.
Feudo dato in vicem legis cōmiſſorie.
Feudi cognitione.
Forma fidelitatis.
Filijs natis ꝺ matrimonio.
Feudo nō habēre ꝓpriā feudi naturā.
Fratribus ꝺ nouo feudo inueſtitis
Ic finit lex. ꝺ inde ꝓ ſuetudies regni
Operator lotharius. incipiūt
Inueſtitura feudi.
Inueſtitura inter dñm ⁊ vaſallū.
Illis qui inueſtiti ſunt ꝺ ducatu.

Rubrice Decretalium

Investitura de re aliena facta.
Investitura quā ticius cepit a sempronio.
Investitura in maritum facta.
Investitura apud pares curie termi.
In quibus causis feudū amittatur.
l Lege conradi.
m Milite vasallo qui contumax est.
n Minimus valuasoribus.
Mutus vel alius impfectus feudū reti.
Natura feudi.
Nova forma fidelitatis.
Natura successionis feudi.
Notis feudorum.
Pace iuramento firmanda.
Per quos fiat investitura.
Pace tenēda et eius violatoribus.
Pignore dato quid iuris sit.
Prohibita alienatōe feudi p Lotharīū.
Prohibita feudi alienatione p Fedricum.
Pugna.
Qui feudum dare possunt.
Qui successores feudum.
Quo tempore miles investiturā petere debeat.
Quibus modis feudū amittatur.
Qui successores teneantur.
Quemadmodū feudū ad filiam ptineat.
Quib⁹ modis feudū constitui potest.
Quid sit investitura feudi.
Quid prędere debeat: investitura an fidelitas
Qualiter vasallus iurare debeat fidelitatē.
Qualiter olim feudum poterat alienari.
Quis dicatur dux marchio.
Que sit prima causa beneficij amittendi.
Qui testes sunt necessarij ad pbandam nouam investituram.
Quid iuris sit si post alienationē feudi.
Qualiter dns de pprietate pruet.
Que sint regalie.
Quot testes sint necessarij ad pbandum ingratitudinem feudi.
Successione feudi.
Si d̄ investitura facta dnm peniteat
Si cōtrouersia fuerit i investitura.
Si de feudo defuncti.
Si eps vel abbas vel abbatissa.
Successione fratrum.
Si d̄ investitura int dnm t vasallū lis oriat.
Si de feudo ptrouersia fuerit.
Si d̄ feudo vasall⁹ ab alio int̄pellat⁹ fuerit.
Si negatū fuerit beneficiū a vasallo.
Si vasallus feudo p̄uat cui debeat deferri.
Si vasallus feudi conditionē negauerit ex certa scientia.
Vasallo decrepite etatis qui feudum refutauit.
Vasallo qui contra ꝯstitutionē lotharij feudū alienauerit.
Vasallo milite qui arma bellica deposuit.

¶ Rubrice iuris canonici.

¶ Hic p̄mo sciendū q̄ decretū nō distinguit p Rubricas. sed in tres principales partes Quaꝝ p̄ma ꝓtinet centū t vna distinctōes t sub qualibet distinctōe capitula. Secunda ps ꝓtinet .xxxvi. cās. t sub q̄libet cā q̄stiones. t sub questiōib⁹ capitula. Et .xxxij. cā a. q. iij. vsq; ad. q. iiij. interponit tractat⁹ d̄ penitētia q̄ diuidit i. vij. distinctōes. t sub q̄libet di. capitula. Tercia ps ē de cōsecratiōe. q̄ diuidit in. v. distinctōes. t sub qualibet di. capitula. Alij⁹ libri iuris canonici cōtinent Rubricas: que sequunt.

Rubrice Decretaliū continentiū v. libros ptiales qui representant p numeꝝ infra positū a latere sinistro.

5 Accusationib⁹. inquisitionib⁹ et denūciationib⁹.
5 Adulterio t stupro.
1 Alienatōe indicij mutādi cā facta.
5 Apostatis.
2 Appellationibus t recusationibus t relationibus.
1 Arbitris.
1 Auctoritate t vsu pallij.
3 Aptismo t eius effectu.
1 Bigamis ordinād⁹ vel nō.
5 Blummiatoribus.
3 Capellis monachoꝝ t aliorum religiosoꝝ.
3 Causa possessionis t pprietatis.
3 Celebratione missaꝝ t sacro eucharistie t diuinis officijs.
3 Cēsib⁹. exactōib⁹ t pcuratōib⁹.
3 Cohabitatione clericoꝝ t mulieꝝ.
4 Clādestina desponsatione.
3 Clericis coniugatis.
3 Clericis nō residentib⁹.
3 Clerico egrotante.
5 Clericis pugnātib⁹ in duello.
1 Clericis pegrinis nō admittēdis.
5 Clerico venatore.
5 Clerico pcussore.
5 Clerico nō ordinato ministrāte.
5 Clerico excōmunicato. deposito vel interdicto ministrāte.
5 Clerico p̄ saltum promoto.

Rubrice decretalium

5 Clerico qui ordines furtiue suscepit.
4 Cognatione spirituali.
4 Cognatione legali.
5 Collusione detegenda.
3 Cõmodato.
3 Cõcessione pbẽde & ecclesie nõ vacantis
4 Cõditionibus appositis i matrimonio
2 Confessis.
2 Confirmatione vtili vel inutili.
1 Constitutionibus.
1 Consuetudine.
1 Corpore viciatis nõ ordinandis.
4 Coniugio leprosorum.
4 Coniugio seruorum.
4 Consanguinitate & affinitate.
3 Consecratione ecclesie vel altaris.
3 Conuersione coniugatorum.
3 Conuersione infidelium.
5 Crimine falsi.
3 Custodia eucharistie chrismatis & alioꝝ sacroꝝ.
3 Decimis ꝑmitt̃is & oblatõibus.
5 Delictis puerorum.
3 Deposito.
4 Desponsatione impuberum.
2 Dilationibus.
4 Diuortijs.
2 Dolo et contumacia.
3 Donationibus.
4 Donationibus inter virum & vxorem. & de vote post diuortium restituenda.
5 Eo qui ordines furtiue suscepit
3 Eccl'ijs ædificãdis vl' repandis.
1 Electione & electi potestate.
3 Emptione & venditione.
4 Eo q̃ cognouit cõsanguineã vxoris sue.
4 Eo qui duxit in matrimonium quã pollut ꝑ adulterium.
2 Eo q̃ mittit̃ i possessionẽ cã rei seruãde.
1 Etate & qualitate & ordine ꝓficiendoꝝ
2 Exceptionibus.
5 Excessibus prelatorum.
2 Fidei.
3 Feudis.
2 Fide instrumentorum.
3 Fideiussoribus.
1 Filijs presbyterorum.
2 Foro cõpetenti.
4 Frigidis & maleficiatis.
5 Furtis.
5 Hereticis.
5 Homicidio volũtario vl' casuali
5 His qui filios ꝓprios occidũt.
1 His que vi metusue causa fiũt.
3 His q̃ fiũt a plãtis sine ꝓsensu capituli.
3 His que fiũt a maiori ꝑte capituli.
5 Idolis & saracenis.
3 Immunitate ecclesiarum.
5 Infantibꝫ & lãguidis expositis
1 In integrum restitutione.
5 Iniurijs & damno dato.
2 Judicijs.
2 Iureiurando
2 Juramento calumnie.
3 Jurepatronatus.
3 Institutionibus.
2 Litis contestatione.
2 Libelli oblatione.
3 Lite pendente nihil innouet̃ur.
3 Locato & conducto.
5 Magistr̃ & ne aliq̃d exigãt ꝓ vocẽ
1 Maioritate & obedientia. do.
5 Maledicis clericis.
4 Matrimonio ꝓcto ꝺ interdictũ ecclesie.
1 Mutuis petitionibus.
4 Natis ex libero ventre.
3 Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant.
5 Ne prelati vices suas.
5 Ne sede vacante aliquid innouet̃.
5 Nõ ordinato ministrãte clerico.
5 Noui operis nũciatione.
2 Oblatione libelli.
1 Obligatis ad ratiocinia.
3 Obseruatione ieiuniorum.
1 Officio archidiaconi.
1 Officio archipresbyteri.
1 Officio primicerij.
1 Officio sacriste.
1 Officio custodis.
1 Officio vicarij.
1 Officio & potestate iudicis delegati.
1 Officio legati.
1 Officio iudicis.
1 Officio iudicis ordinarij.
1 Ordinato ab epo q̃ renũciauit epatui.
2 Ordine cognitionum.
1 Actis.
3 Parochijs et alienis parochijs.
3 Peculio clericoꝝ.
5 Penis.
5 Penitentijs & remissionibus.
2 Peregrinãtibus clericis.
3 Pignoribus & alijs cautionibus.
2 Plus petitionibus.
1 Postulatione prelatorum.
1 Postulando.
3 Prebendis & dignitatibus.

Rubrice libri. vi. Decretalium

3 Precarijs.
3 Presbytero non baptizato.
2 Prescriptionibus.
5 Priuilegijs ⁊ excessibus priuilegiatoꝝ.
2 Presumptionibus.
2 Probationibus.
1 Procuratoribus.
5 Purgatione canonica.
5 Purgatione vulgari.
3 Purificatione post partum.
4 Qui clerici vel vouētes matrimonium cōtrahere possunt.
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimonium accusare possunt
5 Raptoribus incēdiarijs ⁊ violatoribus ecclesiarum.
3 Reby ecclesie alienādis vel nō.
1 Renunciatione.
3 Regularibꝫ ⁊ trāseūtibꝫ ad religionem.
5 Regulis iuris.
3 Religiosis domibꝫ vt eꝑo sint subiecte.
3 Reliquijs ⁊ veneratione sanctoꝝ.
3 Rerum permutatione.
1 Rescriptis ⁊ eoꝝ participationibus.
2 Restitutione spoliatoꝝ.
1 Sacra vnctione.
1 Sacramētis iterādis vel nō.
5 Sagittarijs.
5 Scismaticis.
1 Scrutinio in ordine faciendo.
4 Secundis nuptijs.
2 Sententia ⁊ re iudicata.
5 Sententia excōmunicationis.
3 Sepulturis.
2 Sequestratione possessionum.
1 Seruis nō ordinādis ⁊ coꝝ māumissi/
5 Simonia ⁊ ne aliq̄d ꝑ spūalibꝫ /one exigatur vel promittatur.
1 Sindico.
3 Solutionibus.
5 Sortilegijs.
4 Sponsalibus ⁊ matrimonio.
4 Sponsa duoꝝ.
3 Statu mōachoꝝ ⁊ canōicoꝝ regulariū
3 Successionibus ab intestato.
1 Summa trinitate ⁊ fide catholica.
1 Supplenda negligentia prelatorum.
1 Tempibꝫ et q̄litate ordinādoꝝ.
3 Testamēt ⁊ vltimis volūtatibꝫ
2 Testibꝫ ⁊ attestationibꝫ.
2 Testibꝫ cogendis vel nō.
5 Torneamentis.
1 Transactionibus.
1 Translatione prelatorum.
1 Treuga et pace.
1 Vt clerici vel vouētes matrimonium cōtrahere possunt.
5 Verborum significatione.
3 Vita et honestate clericoꝝ.
3 Voto ⁊ voti redemptione.
5 Vsuris.
2 Vt lite non contestata.
3 Vt ecclesiastica beneficia sine diminuti/one conferantur.
2 Vt lite pendente nil innouetur.

Sequitur diuisio decretalis.

Versus.

Prima creat clericos: officia ꝑparat inde.
Altera iudicium cum requisitis appellat
Tercia de vita contractibus testaq; mentis
Iubere quarta docet: ⁊ que spectāt ad illud
Ultima crimunibus penas inūgere curat.

Rubrice libri. vi. decretalium.

a Arbitris.
a Appellationibus.
a Accusationibꝫ. inquisitōibꝫ. denunciationibus.
b Bigamis.
c Constitutionibus.
c Consuetudine.
c Confessis.
Clericis coniugatis.
Clericis non residentibus.
Clerico egrotante vel debilitato.
Cōcessione ecclesie ⁊ pbende nō vacantis.
Capellis monachoꝝ.
Censibus et exactionibus.
Consecratione ecclesie vel altaris.
Cognatione spirituali.
d Dolo ⁊ cōtumacia.
d Decimis.
d Desponsatione impuberum.
e Electione et electi potestate.
e Etate ⁊ q̄litate ⁊ ordine pficiēdoꝝ.
e Eo qui mittitur in possessionē cautela reiseruande.
Exceptionibus.
Excessibus prelatoꝝ et subditoꝝ.
f Filijs pbroꝝ ⁊ alijs illegitime natis
f Foro competenti.
f Ijs que vi metusue causa fiunt.
h Hereticis.
h Homicidio.
i In integrum restitutione.
i Iudicijs.
i Iuramento calumnie.
Iureiurando.

Rubrice clementinarum

Institutionibus.
Jurepatronatus.
Immunitate ecclesiarum
Iniurijs ⁊ damno dato.
Itis contestatione.
Iudicijs ⁊ obedientia.
Et sede vacante aliquid innouetur.
Ne clerici vel monachi.
Officio vicarij.
Officio ⁊ potestate iudicis delegati
Officio legati.
Officio ordinarij.
Postulatione prelatorum
Pactis.
Procuratoribus.
Prescriptionibus.
Prebendis.
Priuilegijs.
Penis.
Penitentijs ⁊ remissionibus
Escriptis.
Renunciatione.
Restitutione spoliatorum.
Rebus ecclesie non alienandis.
Rerum permutatione
Regularibus.
Religiosis domibus.
Reliquijs et veneratione sanctorum.
Regulis iuris.
Summa trinitate ⁊ fide catholica.
Supplenda negligentia prelatorꝝ
Sententia et re iudicata.
Sepulturis.
Statu regularium.
Sponsalibus et matrimonijs.
Scismaticis.
Sententia excommunicationis.
Temporibus ordinationum.
Testibus.
Testamentis.
Lite pendente nihil innouetur.
Vita ⁊ honestate clericorum.
Voto ⁊ voti redemptione.
Usuris.
Uerborum significatione.

Rubrice clementinarum.

Appellationibus.
Baptismo.
Causa possessionis et proprietatis.
Concessione prebende.
Censibus.
Celebratione missarum.
Consanguinitate ⁊ affinitate.
Dolo et contumacia.
Decimis.
Lectione.
Etate ⁊ qualitate.
Exceptionibus.
Excessibus prelatorum.
Foro competenti.
Hereticis.
Homicidio.
In integrum restitutione.
Judicijs.
Jureurando.
Jurepatronatus.
Immunitate ecclesiarum.
Judeis ⁊ saracenis.
Magistris.
Officio vicarij.
Officio delegati.
Officio ordinarij.
Robationibus.
Prebendis et dignitatibus.
Priuilegijs.
Penis.
Procuratoribus.
Penitentijs ⁊ remissionibus.
Escriptis.
Renunciatione.
Rebus ecclesie non alienandis.
Rerum permutatione.
Regularibus.
Religiosis domibus.
Reliquijs ⁊ veneratione sanctorum.
Summa trinitate.
Supplenda negligentia prelatorꝝ.
Sequestratione possessionis.
Sententia et re iudicata.
Sepulturis.
Statu monachorum.
Sententia excommunicationis.
Testibus.
Testamentis.
Lite pendente.
Vita ⁊ honestate clericorum.
Usuris.
Uerborum significatione.

Finis.

Summa Angelica de casibꝫ ꝯ scientie per venerabilē frātrem Angelū de clauasio ꝯ plata: incipit feliciter.

Abbas

debet esse p̄sbyter. c. i. de etat. t q̄li. t etat̄ ānoruꝫ .xxv. vt infra etas.

a

1

¶ Abbas a q̄ dꝫ eligi? Respōdeo a monasterio cui p̄fici debet. xviij. q. ij. c. abbatē.

2 ¶ De cui⁹ monasterio dꝫ eligi? Rñ. q̄ ꝓprio nisi q̄n idonea p̄sonā nō hꝫ et. qz tunc de alio monasterio eligi pōt. xviij. q. ij. c. q̄z sit.

3 ¶ A q̄ dꝫ ꝯfirmari. vide. j. ꝯfirmatio. §. iiij.

4 ¶ A q̄ debꝫ bñdici? R. q̄ ab epō diocesano p quā bñdictōem intelligit ei dari cura monasterij ſm Jnno. i. c. i. de sup. neg. p̄la. Nec añ q̄z sit bñdictus dꝫ exercere q̄ p̄tinēt ad ei⁹ officiū ſm glo. i. d. c. i. Nō limito ſm Laudunū in cle. attēdentes. de sta. mo. q̄n ē ꝯsuetudo i monasterio q̄ bñdicat. al's nō. Et sic intelligo. d. c. i.

5 ¶ Sed q̄d si epūs recuset eū bñdicere? R. q̄ si tercio requisitus cū humilitate t deuotōe vt ꝯgruit recusauerit eū bñdicere. tūc pōt t monachos suos bñdicere t alia q̄ ad eius officium p̄tinēt exercere. vt in. d. c. i.

6 ¶ Quo die debet bñdici? R. q̄ solūmō in diebus in q̄bꝫ ordines minores p̄nt ꝯferri ſm eōem opi. dicto. vt no. glo. i. d. cle. attēdētes t Pa. in. c. cum sis. de ꝯse. ec. vel al.

7 ¶ Utrꝫ possit aliquid exigi p̄ tali bñdictiōe? R. q̄ nō. Aliter esset simonia. tex. ē i. c. sicut. el. iij. de simo.

8 ¶ Utrꝫ vn⁹ abbas possit p̄esse duobꝫ mōasteriis seu duabꝫ ecclesiis curā aiaꝝ habentibꝫ R. q̄ nō sine dispēsatōe papē: nisi vnū monasteriū aut ecclesia dependeat ex alia. vel ad inuicē sint annexa. vt in. c. vl. in fi. de re. do.

9 ¶ Utrꝫ abbas possit solēniter ppl'o bñdictō nē dare? R. q̄ in ecclesiis que ei pleno iure p̄tinēt pōt pōst missaꝝ. vesperoꝝ t matutinaruꝫ officia. Alibi aūt publice ac p̄ vias nō p̄t nisi ex spāli p̄uilegio ei cōcedat. vt i. c. abbates. de p̄uile. li. vi.

10 ¶ Utrum possit benedicere paramēta t q̄ vide infra bñdictio. §. i. t. ij.

11 ¶ Utrꝫ possit ordines ꝯferre vide infra ordo ij. in p̄n.

12 ¶ Utrꝫ abbas possit absoluere suos monachos? R. q̄ sic. ab oīnibꝫ p̄ctis t cēsuris. nisi spāliter alteri a iure reseruent. Et licet Pa. i. c. monachi. de sen. ex. teneat q̄ nō pōt absoluere nisi ab excōicatōe p̄ imectōe manuū in p̄sonā ecclesiasticā. Tu tñ tene q̄ pōt. vt infra absolutio. i. §. ij.

13 ¶ Utrꝫ possit p̄hibere suo mōacho ne ꝓfitea tur ep̄o vel ei⁹ p̄nitētiario? R. ſm Ja. de lau. in sum. q̄ nō. Qō limito nisi sit exempt⁹ vel aliud habeat p̄uilegiū a papa.

14 ¶ Utrꝫ abbas possit dispēsare cū monachis sup̄ irregularitate? R. q̄ sic. sup̄ irregularitate quā ꝓcurūt recipiēdo ordines i excōicatione. facti tñ memoriā vel uris p̄ntiā nō habēres. Et hꝫ q̄n graue t notabile factū nō fuit. siue hāc irregularitatē incurrerūt añ ingressum religionis siue post. ſm cōiter doc. in. c. cū illoꝝ. de sen. ex. Jn alijs āt irregularitatibꝫ nō pōt de iure cōi. vt no. Jo. t Pa. i. d. c. cū illoꝝ. facit regula. que a iure cōi. d reg. iu. li. vi. nisi vbi ius expresse ei ꝓcedat.

15 ¶ Utrꝫ possit dispēsare cū monachis ī votis factis añ ingressuꝫ religiōis? R. q̄ sic. vt no. glo. in. c. noluit. xxxiij. q. v. De votis i religione factis. vide infra votum. ij. §. iij.

16 ¶ Utrꝫ possit dispensare cū monachis in regula. vide infra dispensatio. §. viij.

17 ¶ Utrꝫ possit ꝯcedere monachis vsū alicui⁹ rei vel eius admīstratiōeꝫ? R. ſm Jnno. i. c. fi. q̄ cle. vel vo. q̄ pōt ꝯcedere certos reddit⁹ monacho vñ viuat. Et dicit Jo. an. i regl'a Nō ē obligatoriū. de reg. iu. li. vi. valere statutū mōasterij. vt p̄ indumēta t alijs necessarijs q̄libꝫ mōachoꝝ recipiat certū q̄d. sꝫ vt possit dispēsare ad libitū t disponere nō pōt fil'r ne possit ei auferri q̄n suo supiori placuerit nō pōt ꝯcedere et cū licētia papē. c. cū ad monasteriū. de sta. mo.

18 ¶ Utrꝫ possit expellere mōachos suos? R. q̄ nō. ſm Pa. i. c. cū ad mōasteriū. p. c. fi. de regula. q̄d vult vt fugitiuos requirat t cogat eos ad suū redire mōasteriū si pōt eos tenere absq̄ gui scādalo. vel saltē p̄uideat eis de alio loco religioso eiusdē ordinis vbi ad agēdā p̄niam deputent. t necessaria eis mīstret

19 ¶ Utrum possit licentiare ad aliā religionē? vide infra religiosus. §. xxviij.

20 ¶ Quid de bonis illi⁹ monachi quē abbas d facto expulit. vide infra monasteriū. §. vi.

21 ¶ Utrꝫ possit dare licētiā monacho stādi separatē i aliq̄ cella? R. q̄ sic. dūmō ex iusta causa t infra septa monasterij. sꝫ nō extra. vt in. c. vlti. xx. q. iiij.

a

22 ¶ Utr̃ possit corrigere mõachos suos? R. q̃ sic. nec tenet̃ i hoc requirere ꝯsilũ sui capitu li fm Pa. i. c. Johãnes. de regula.

23 ¶ Ad q̃ obligãt abbas? R. q̃ vltra alios mo nachos obligãt ad curã aĩaꝝ sibi subiectaꝝ ꝛ monasterij ac rerũ ipsi⁹. ꝛ magna negligen tia ẽ pctm̃ mortale. vt. j. negligẽtia. §. i.

24 ¶ Utrũ liget̃ suo statuto etiã cũ ꝓuẽtu facto R. fm Pa. i. d. c. cũ ad mõasteriuꝫ. q̃ nõ. Et dic̃ Jo. an. i. d. regula. Nõ ẽ obligatoꝛiũ. q̃ etiã si iurasset̃ seruare tenet reuocatõ lꝫ sit p/ iur⁹. Ex q̃ pz q̃ licet instituerit ꝓrẽ cũ ꝓuen tu aut aliuꝫ officialẽ: põt reuocare. qz abbas mõacho suo i aliquo nõ põt obligari: sic nec dñs seruo. l. interpositas. i fine. C. de trãsac.

25 ¶ Utr̃ teneãt ire ad sinodũ? R. q̃ sic. si hꝫ po pulũ vel capellas hñtes ppl'z. etiã si ipe sit ex empt⁹: dũmõ capelle seu ppl's nõ sit exẽpt⁹. al's nõ. c. qõ sup his. d̃ ma. ꝛ otꝛ. ꝛ qõ ibi nõ.

26 ¶ Utrũ possit ꝓratibꝫ. eccl'ijs. administratio nibꝫ. aut q̃buslibet aliꝫ bñficijs nouas pen/ siones imponere: aut veteres augere. aut ad mẽsam suã p̃dicta applicare? R. q̃ nõ. nec q̃ libet alius p̃latus regularis. cle. vnica. d̃ sup. neg. prela.

27 ¶ Utrũ possit pñtare clericos i eccl'ijs i q̃bꝫ habet ius patronat⁹? R. q̃ nõ sine ꝯsensu ca pituli. c. ea noscit̃. de his q̃ fi. a prela.

Abbatissa dꝫ eligi a monasterio i q̃ pficiẽda ẽ. i q̃ electi one nulla dꝫ admitti nisi ꝯpleuerit. xij. ãnũ ꝛ sit pfessa tacite vel exp̃sse. ꝛ eligenda dꝫ cõ pleuisse. xxx. annũ. ꝛ esse pfessa exp̃sse ordinẽ regulare. Idẽ dic de ꝓuisa p quã monaste/ rũ regit̃. cui⁹ electio si due ptes ꝯuẽt⁹ ad eaꝫ accedũt q̃n p scrutiniũ pcedit̃. nulla excepti one aut appellatõe admissa ẽ ꝯfirmãda. Si ꝙo nulla ad duas ptes accessit. tũc nõ obstã te publicatõe scrutinij ꝛ electõe pñt alie ac/ cedere ad eã q̃ hꝫ maiorẽꝫ ptẽ tot⁹ capl'i. q̃ si ad duas ptes accedit. nõ obstãte q̃cũq; ꝯfir met̃. ꝛ q̃ vocãt̃ ad eas durigẽdas in hmõi ele ctiõibꝫ nisi se abstineãt ab his p q̃ discordia pt exoriri vl' exorta nutriri sunt excõicati ipo facto. Et hec locũ hñt nedũ i mõasterijs reli giõis approbate. verũetiã i ml'ieribꝫ q̃ fm q̃ rũdã puiciaꝝ ꝯsuetudies nec ꝓprijs renũci/ ant. nec pfessiõꝫ faciũt regulare. sꝫ viuũt vt i eccl'ijs scl'aribꝫ canõici regulares. hec notãt̃ i. c. indẽnitatibꝫ. de elec. li. vi. de quo habes. j. Excõicatio. viij. casu. xvi.

1 ¶ A q̃ dꝫ ꝯfirmari. vide. j. ꝯfirmatõ. §. iiij.

2 ¶ Utrũ dẽat bñdicᷤ? R. q̃ sic. vbi ẽ ꝯsuetudo qꝫ si nõ faciat se bñdici infra annũ a suaꝫ fir/ matõe ꝯputãdũ. vbi ẽ ꝯsuetudo q̃ bñdicat̃ nisi causa rõnabil' subsit. cadit ipo facto a iu re suo. cle. attendẽtes. de sta. mona.

¶ Utruꝫ possit quocũq; die benedici? R. fm glo. i. d. cle. attendẽtes q̃ sic. 3

¶ Utr̃ abbatissa possit eccl'ias ꝯferre ꝛ bñfi cia ꝛ instituere clericos i eccl'ijs sui mõasterij R. glo. i. c. dilecta. de ma. ꝛ obe. q̃ sic. de ꝯsen/ su sui capituli post suã ꝯfirmationẽ 4

¶ Utr̃ possit abbatissa excõicare. ab officio suspẽdere vl' interdicere? R. q̃ nõ fm glo. i. d. c. dilecta. qz hec ptinẽt ad claues. c. tanta. de ex. p. põt tñ ab officio monachas ꝛ cl'icos su spẽdere ꝛ phibere ne celebrẽt i ei⁹ eccl'ijs. sꝫ ta mẽ tal' suspẽsio nõ est ppꝛie suspẽsio fm Pa. i. d. c. dilecta. qz si celebrarẽt nõ essent irregu lares clerici celebrãtes 5

¶ Utrũ possit p̃dicare. moniales benedicere ꝯfessiões audire. ꝛ hmõi. R. q̃ nõ põt aliq̃d facere qõ ptin eat ad aliquẽ ordinẽ. vt ptꝫ i c. noua. de pe. ꝛ re. Põt tamẽ i matutis euan gelũ legere. Un̄ etiã diaconisse appellãtur. xxvij. q. i. diaconissaꝫ. Et etiã moniales seu sꝛ̃ditas monere ꝛ exhoꝛtari. 6

¶ Utr̃ abbatissa volẽs loq̃ cũ aliq̃ dꝫ eẽ asso ciata? R. q̃ sic. saltẽ p vetulã monachã. xvij q. ij. diffinim⁹. ꝛ. c. i decima. eadẽ. q. dꝫ q̃ due vel tres deꝛent esse. 7

¶ Quõ abbatissa põt exire p homagio faciẽ do. habes. j. monial'. §. iij. 8

Aborsum pcurãs homicida ẽ. ꝛ q̃ sterilitatẽ venena p/ curat. ꝛ peccat mortal'r. c. aliqñ. ꝛ. c. se. xxxij. q. ij. Et si aĩatus erat fetus debet puniri capi te. qz verus homicida. Si ꝙo inaĩatus erat si nobil'ẽ facit pter bonoꝛ amissa relegatur. Si ꝙo ignobil' damnat̃ i metallũ. ff. de pe. l. si q̃s aliq̃d. §. q̃ aborsionis.

Abrogatio legũ vel ꝯstitutio/ nũ fit tribꝫ de cau/ sis. ꝑmo ꝓpter ꝯsuetudinẽ ꝯtraꝫ. xxxi. di. an triennũ. insti. d̃ testa. §. ij. Scdo ꝓpter dispa rẽ successionẽ tẽpoꝛ. xxxiij. di. c. frnitatẽ ꝛ tue vbi ter. Defect⁹ nostri tpis. q̃bꝫ nõ solũ me/ rita sꝫ coꝛpa ipa defecerũt districtõnis illius nõ patit̃ manere cẽsurã. Tercia ꝓpter emer/ gẽtia mala. lxij. di. §. verꝫ. i. fi. vbi exemplũ de serpente eneo quẽ moyses bona fecit intẽ tione. Ezechias bona intẽtõe destruxit.

Absens causa reipublice. vt amba siatoꝛes ꝛ huiusmodi multa habẽt ꝑuilegia

¶Sz nunq̃d illi q̃ data opa ꝛ affectate etiã cã reipu. sũt abñtes gaudeãt illi ꝓulegijs? R. q̃ ñ. vt. l. ꝛ q̃ data. ꝛ. ff. ex q̃. ca. ma. ꝛ le. pe. C. quõ ꝛ qñ iu. ꝛ. l. vniũsi. C. de leg. fm vnã lec. ꝛ adũte q̃ ille q̃ i officõ modicũ valoꝛ ab sens ẽ cã reipu. ꝓsumit affectate ꝛ data opa abesse. Ter. ẽ singlaris i. l. spadonẽ. §. fi. ff. ꝺ excu. tu. Geq̃ꝫ luꝺ. ꝺ ro. i no. Et facẽ ꝺ cl'cos absentes q̃ vt ãpliozes obtineãt dignitates stãt cũ cardialibꝫ. Et ãbasiatozes teneãt restituere expẽsas cõitanti qñ stãt plꝰ q̃z expedi at dolose vl' volũtate sua. vt i. ꝺ. l. ꝛ q̃ data.

Absolutio ꝓmo ab excõicatõne vtꝛ possit ipẽdi a nõ sacerdote? R. fm monal. ti. excõicatõ. q̃ duplex ẽ ipꝰ absolutõ. vna q̃ ptinet ad foꝛ penitẽtiale. ꝛ hec solũ a sacerdotibꝫ pt ipẽdi. vt i. c. canõica. ꝺ sen. ex. Et sic itelligo Inn. i. c. q̃to. ꝺ ꝓsue. Alia ẽ q̃ ptiet mere ad foꝛ ꝓtẽtiosũ. ꝛ hmõi absolutõ pt ꝓmitti diacono ꝛ iferioꝛibꝫ cl'icis. Et ꝺ hac itelligo glo. i. c. pastoral'. ꝺ of. oꝛ. q̃ vult vt ec laicꝰ absoluat. ꝺ q̃ dic vt. j. absolutõ. iij. §. xvij. ita tñ q̃ absolutus a talibꝫ oꝛ q̃ postea uteꝛ absoluat a sacerdote ꝺ ꝓma absolutõe rõe mortal' pcꝛ ꝑpt qꝺ fuit excõicatꝰ. Rõ fm Inno. i. ꝺ. c. q̃to. ꝛ i. c. fi. de ex. ꝑla. q̃ ptinet ad ptãtẽ clauiũ q̃ sol' sacerdotibꝫ date sũt. xx. di. §. i. xcvi. di. §illud aũt. ꝛ. c. bñ. ꝛ de pe. ꝛ re. nouꝛa

¶Utꝛ oĩs sacerdos possit absolueꝛ ab excõicatiõe maioꝛi a iure quã q̃s icurrit ꝓticipãdo locutõe ꝛ hmõi: R. q̃ ñ. ſz solũ ꝑꝓꝰ epꝰ l' curatꝰ vl' hĩs lnĩaz ab eis vl' a papa. ar. c. nup §. i scõo. ꝺ sen. ex. etiã archiepo i ꝓuicia. ſz extra suã dioceſim ꝺclarat ñ licere. itelligo nisi dũ visitat. vt i. c. ꝑtuo. de cẽsi. li. vi. g mlto min' aliꝭ. ꝓcoꝛ. Inno. ꝛ Ho. i. ꝺ. c. nup

¶Utꝛ ꝑꝓꝰ epꝰ vl' curatꝰ possit absolueꝛ ab oi excõicatõe maioꝛi lata a iure: R. fm Inn. i. ꝺ. c. nup. q̃ tã a mioꝛi q̃z a maioꝛi ꝑt absoluere ꝑꝓꝰ epꝰ vl' ꝑꝓꝰ sacerdos nisi i casibꝫ i q̃bꝫ ꝺctoꝛ canõis sibi absolutoꝛ refuauit vl' alteri. Et cũ ipo ꝓcoꝛ. hoſt. ibiꝺ. vbi ẽ q̃sti. ex. ꝑssus. Et hãc opi. tenẽt theologi. vt i Dire. li. iij. ti. iij. Inſ q̃s ẽ. s. Boñ. i. iij. di. xvij. q. vl. ꝛ. s. tho. eaꝺẽ ꝺi. ar. vlt. q. i. Hil' sũmiſte. vt mõal. ti. excõicatõ. ꝛ sũma ꝓfessti. xxiij. §. lxxv. li. iij. ꝛ Jo. de saxonia i sua sũma. ti. absolutio. Cõtrariũ tenet Pa. i. c. monachi. ꝛ. c. mul. cres. de sen. ex. ꝛ glo. i. c. si epꝰ. ꝺ pe. ꝛ re. quã seq̃t Ge. ibiꝺẽ. ꝛ etiã glo. vł. i cle. attẽdẽtes. ꝺ sta. re. ꝛ i cle. vnica. ꝺ cõsã. ꝛ af. ꝛ feꝺ. ꝓsil. xiij Ego ꝓsulo q̃ sacerdos ꝑꝓꝰ eã opi. seq̃t q̃ sibi vł i illo casu magꝭ expẽdire saluti ipꝰ penitẽtis vl' cõitanti fideliũ qꝛ vtrãqꝫ ꝑt tenere. Et ꝓma ꝺ sbtilitate iurꝭ mihi vł ꝛioꝛ. Et itelligen nisi eps sibi absolutiõz a tali excõicatõe refuassꝫ spal'r. qꝛ tũc ꝑ ꝑꝓꝰ sacerdos ñ posset absoluere vt latiꝰ dicã j. casus Adũte etiã q̃ epis sol' ꝓcedit absolutio ab excõicatõe ꝑ violẽta iniectõe manuũ i ꝑsonã eccl'iasticã. vt i. ꝺ. c. ml'ieres. c. ea noscit. ꝛ. c. ꝓuenit. qñ iniuria ẽ leuis vl' qñ aditi nõ ꝑt papa. Et sic iferioꝛ ñ absoluit ab ea nisi cui spal'r ꝓcedit: vt abbati ꝛ hmõi. de q̃. j. Excõicatõ. v. casu. i. §. xxviij. cũ sequentibꝫ

¶Utꝛ idẽ sit dicẽdũ ꝺ excõicatõe statutoꝛ ꝓuicialiũ ꝓciliꝭ aut sinodaliũ: seu q̃ faciũt legati i suis legatiõibꝫ: R. Dic. vbi. ſ. q̃ Bui el. dic q̃ sic. Et ẽ veꝛ siẽ vult Pa. i. c. gũe. ꝺ pẽ. i glo. Et loquit ipe ꝺ epo. qꝛ tenet q̃ ptiet ad epm absolutõ. Et addit etiã si incurrat i aliẽa dioceſi a sbdito suo. ꝛ etiã si statutũ ecc ꝓfirmatũ ꝑ papã fm Jo. an. i. c. ex frequẽntibꝫ ꝺ insti. ꝛ ibi Pa. p rõez. qꝛ exq̃ ꝓdictoꝛes ñ si bi nec aliꝭ reseruarũt vident aliꝭ ꝓcessisse. Bul. ãt itelligit etiã ꝺ ppꝛijs sacerdotibꝫ ex q̃ excipit religiosos. q̃bꝫ ẽ phibitũ a talibus sentẽtijs ꝓuicialibꝫ aut sinodalibꝫ absolueꝛe. cle. religiosi. ꝺ pui. Et sic tene fm qꝺ dixi

¶Utꝛ idẽ sit dicẽdũ ꝺ suspẽsi ⁊ pcedẽti. q. one aut interdicto qꝺ iponit a iure. aut ꝑ statuta ꝓuicialia sinodalia vl' legatoꝛ: R. glo. in. ꝺ. c. gũe. q̃ sic. exq̃ ꝓdictoꝛ canõis nõ reseruauit. facẽ glo. in. c. si qs. cl. i. xvi. q. vij. Glo. tñ cle. i. de here. limitãt veꝛ qñ suspẽsio ñ hꝫ tps determinatũ. qꝛ qñ hꝫ tps determinatũ: nullꝰ infenoꝛ absoluere potest. Et eã sequit Lar. ibi. ꝛ Pa. in. c. tã lr̃is. de testi. De q̃ dic vt. j. suspẽsio. iij. §. i. Sed q̃ iuri iure reseruata papæ vide. j. excõicatio. v. Que aũt epo vide excõicatio. vi. ꝛ a quibꝫ aliꝰ pñt absoluere Excõmunicatio. vij.

¶Utꝛ i articlo moꝛtis ꝓstitutꝰ possit absoluiab excõicatõe vl' impẽditꝰ. ꝛ qs põt absoluere. vide. j. absolutio. iij. q. xvi. ꝛ. xvij.

¶Quis absoluat exẽptũ ab excõicatõe vide

¶Utꝛ ille q̃ incurrit ex j. exemptus. q. vi. cõicatiõez in vna dioceſi ibi hñs domiciliũ: postea trãsfert se ad aliã dioceſim possit absolui a ꝑfata excõicatõe ab epo vl' curato illius dioceſis ad quã se trãstulit: R. fm Ri. in iij. dist. xviij. ar. ix. q. v. q̃ sic. si excõicatõ ẽ a iure. vel ꝑ statuta q̃rũcũq̃z. ꝛ nõ sit reseruata ꝑ ꝓdictoꝛẽ. ar. ꝺ. c. nup. qꝺ ñ distinguit an sit ꝓcta i dioceſi vl' alibi. Secꝰ si ecc ab hoie. vl' si ꝓdictoꝛ canonis sibi reseruasset. qꝛ tũc nõ

posset. Hoc idē tenet Jo.an.ꝛ Pa.i.d.c. ex frequentibus. quo ad ēpos.

Absolutio ij. ab excōicatōe q̄ ē ab hoie seu iudice a q̄ pt ipēdi. R. q̄ regularit ab illo pt q̄ eā tulit qz regl'arit q̄ pt solueꝛe pt ꝛ ligare. ꝛ ēzuo. xx iij. q. i. si pt'. ꝛ. xxi. di. iferioz. ff. d̄ re iud. l. q̄ ōdēnare. ꝛ. ff. d̄ re iud. l. nēo. la. i. d̄ pe. di. i. ꝙ bū. Fallit regl'a hec i sex casibꝫ. Prim⁹ i cle/ gato papē q̄ inobediētē sue sniē pt excōicare. Iz p⁹ānū a sua snia diffinitiua ñ pt absoluer vt d̄ of. cleg. c. q̄rēti. ꝛ tibi dic Jnno. q̄ ꝛ si ex cōicat cleg at⁹ papē añ diffinitiuā sniam. sp vsq̄ ad diffinitiuā sniaz. ꝛ etiā p⁹ vsq̄ ad a/ nū absoluere poterit. qz ppetua est iurisditio sua. vt i. c. gtū. ꝛ. c. licet. eo. ti. qz ea q̄ ad ius reſcribunt cēdet eē ppetua. C. de di. re. l. fallo. Et h̄ idē tenet glo. in. d. c. q̄rēti. Hēōs i eo q̄ postq̄z excōicauit incidit ipe i maiorē excōica tiōz. xxiij. q. i. auduim⁹. De h̄ vide. j. excōi/ catio vl. Hec si i minorē. qz posset. d̄ sen. ex. duobꝫ. d̄ cle. ex. mi. si celebrat. Terci⁹ i incen diario. vide. j. excōicatio. v. casu. v. Quart⁹ i snia lata ab inferiori sz cōfirmata ex certa sciē tia p papā. Qd̄ intellige de snia q̄ ē ab hoie sm Jo. an. in. c. ex frequntibꝫ. de insti. Rō. qz oia nra facim⁹ q̄bꝫ auctē impetramur. c. si ap'li ce. d̄ pbē. li. vi. C. d̄ vete. iu. enu. l. i. §. oia Hec us si sine certa sciētia. aut cāe cognitōe cōfir mat. vl' si snia eēt p statutū. qz q̄tucūq̄z cōfir matū poterit inferior absoluere. nisi papa in cōfirmatōe sibi vl' alij reſuasz sic d̄ aliꝫ q̄ sūt a iure. vt. s. dictū ē i pcedēti. c. §. ij. Quint⁹ d̄ illo q̄ excōicauit. ꝛ tm̄ nō ē sacerdos. q̄ licet possit absoluere de absolutōe q̄ ptinet ad foꝛ pētiosū. nō tm̄ de illa q̄ ptinet ad foꝛ pniale De q̄ dic vt. s. Absolutio. i. Sext⁹ ē i illo cui papa mādat vt aliquē excōicet sine aliq̄ cau se cognitōe. qz talis ē mer⁹ executoꝛ. ꝛ ido ab soluere nō poterit. ar. c. sup q̄stionū. ꝛ. c. fi. de of. deleg. Hecus si mādasset causē cognitōz qz tūc posset absoluere. ar. c. verbū. de pe. di. i. Hoc no. Jo. ꝛ Arch. xxi. dis. inferioꝛ. ꝛ No/ sti. ꝛ Ber. in. c. cū inferioꝛ. de ma. ꝛ obe.

¶ Hz q̄d si papa mādat simpl'r vt snias ex/ cōicatōis i aliquē ferat. R. Jnn. i. d. c. fi. q̄ ñ dz eā ferre nisi cū cāe cognitōe ꝛ monitōe p/ missa. q. q. i. nēo. ꝛ. c. sacro. d̄ sen. ex. ꝛ fac glo. i. d. c. fi. Addit tm̄ q̄ si ꝛstat papā cognitōe d̄ cā q̄ tūc ad eū mādatū sine alia cognitōe dz ferre snias. l. d̄ q̄ re. ff. d̄ iudi. Et sil'r dicēdū ē de snia quā aliꝫ pñt p aliū ferre. Host. tm̄ ꝛ io. an. ꝛ Pa. i. d. c. fi. tenēt q̄ tale mādatū sim pl'r factū ñ ꝛcedit accessorie iurisditō. q̄ꝫ uis Pa. dicat q̄ opi. Un. q̄ dicit q̄ dat iurisdi/ tio cū papa mādat aliq̄d spūale ē valde eq. Ego credo q̄ etsi sit eq. tm̄ sit ꝛtioꝛ p ma. et iō ad intētōz papē sit recurrēdū q̄ p ꝛba māda ti pt ꝛcēdi. Et si cū cāe cognitōne mādet. vt puta qz dic. Intellexim⁹ q̄ tal' ꝛc. q̄re mā damus ꝛitate cognita vt excōices ꝛc. tūc ab soluere poterit. Hecus si dicat. qz certificati sumus q̄ tal' ꝛc. Jō mādam⁹ q̄ten⁹ excōices ꝛc. tūc a tali nō poterit absoluere.

¶ Utꝛ archiēps possit absoluere a snia excōi 2
catōis epi sui suffraganei aut aliozꝫ iferioꝛ q̄ q̄ꝫuis sint d̄ sua puicia. ñ tm̄ sūt d̄ sua dioceſi R. q̄ ñ. c. romana. ꝛ. c. venerabilibꝫ. d̄ sen. ex. lib. vi. nisi qñ h̄ hz ꝛsuetudo vl' qñ ad eū ap pellatū ē. De q̄ dic vt i dictis. c. ꝛ i. c. ad rep/ mēdā. de offi. oꝛ. ꝛ. c. p tuas. de sen. ex.

¶ Utꝛ eps possit absoluere excōicatū a suo i/ 3
feriore. puta Archidiacono ꝛ hmōi. R. sm Jnno. i. c. cū ab eccl'az. de of. oꝛ. q̄ sic. etiā nō p̄missa satisfactōe. qz ordinari⁹ ē toti⁹ dioce/ sis. vt i. c. i. d̄ of. oꝛ. C. de iuꝛ. om. iu. l. fi. Jtez qz tales officiales dicunt vicarij epoꝛ. de of. arch. c. i. lxxx. dist. nō. debere. Malefacit tm̄ eps. qz iurisditiōem nō ꝛseruat suis subditis. de ex. p. c. ij. de of. oꝛ. c. quāto. Qd̄ intelligeve rum nisi ex ꝛsuetudine haberēt vt nō possit ab epo absolui. qz tunc non posset. de offi. ar/ chid. c. dilecto. Et hec opi. Jnno. ē cōis do/ctoꝛ. q̄ꝫuis alij ꝛdicāt. vt no. Pa. in. d. c. cū ab eccleſiaꝛ. Et hāc teneas.

¶ Quid si epus ꝛmittit alicui vices suas an 4
talis valeat absoluere supdictos in. §. pcedē ti sic eps pōt. R. Direc. li. ij. ti. v. q̄ nō. nisi hoc exp̄sse ꝛcedat. arg. de pe. ꝛ re. si eps. li. vi. de pcu. q̄ ad agendū. li. vi. etiā si diceret. Lō mittimus vobis vices nostras. etiā in his q̄ speciale mandatū exigūt. qz in tali mandato maiora ꝛ grauiora nō veniūt q̄ꝫ in ꝛmissio/ ne sunt exp̄ssa. clemē. nō pōt. de pcu. qz istud est maius q̄ꝫ absoluere simpl'r. qz fit cū inuī/ ria inferioris.

¶ Utꝛ eps extra territoriū suū possit excōica 5
tos a se vl' a suis inferioribꝫ absoluere. R. q̄ nō i his q̄ req̄rūt cāe cognitōz. qz vt dic Jn no. in. c. nouit. d̄ of. le. d̄ cā cogn̄scere ñ pt nisi sedēs p tribunali. ar. ij. q. iij. absolutio. sz hec i aliena dioceſi nō pōt facere. ix. q. ij. c. epm. ꝛ alijs pl'ibꝫ. c. cui sdē. q. Et h̄ vez nisi hēat li/ cētiā epi dioceſani. vt in eisdē. c. d̄ꝛ. Fallit h̄ i epo expulso qui petita licētia q̄ꝫuis nō obtē/ ta ab epo i cui⁹ dioceſi ē pōt sedere p tribuna li. ꝛ exercere iurisditiōem sup̄ suos subditos

dūmō nō trahat eos vltra duas dietas a fine sue dioceſis qui nō fuerūt expulſores ſeu fautores aut ꝯſiliatores ſ. cle. vnica. ō fo. ꝯpe. In his aūt q̄ nō req̄rūt cās cognitōez pt. qz q̄ ſunt volūtarie iuriſditōis pnt vbiq̄ exercer. ar. l. oēs ꝓcōſules. ff. ō of. ꝓcō. z le. Lega
tus āt a latere an poſſit. dic vt i. c. nouit. z. c. excōicat⁹. de of. le. qz nō me extēdo cū hodie multa habeāt a papa: q̄bꝫ credit q̄n nulli fit
6 p̄iudiciū. vt. j. legatus. §. iiij. z. v.

¶Utr̄ mortuo vl amoto excōicatore capitulū: ſucceſſor aut ille ad quē ei⁹ ptinet iuriſditio poſſit abſoluer q̄s p̄deceſſor potuiſſz. R.
7 q̄ ſic. tex eſt in. c. ſi eps. el. ij. xi. q. iij. z i. c. vni
co. de ma. z obe. li. vi.

¶Utr̄ ptic̄pās i crimīe crimīoſo ſit abſoluēd⁹ ab excōicatore illi⁹ cui ptic̄pādo incurrit maiorē excōicatōez. R. q̄ ſic. c. nup. ō ſen.
8 ex. De q̄ dic vt. j. excōicatio. viij. §. i.

¶Absoluere q̄ pt ex officio i certʒ caſibꝫ illos q̄ ꝓpter violētā manuū iniectōez i pſonā ec
cl̄iaſticā excōicati ſunt pōt alijs ꝯmittere absolutōz ſi viderit expedire. c. fi. de off. or. Idē dic de quocūq̄ q̄ ex officio ordinarie ptātis pōt absoluere. Sil̄r dic de illo cui ē ꝯmiſſuz a papa rōne dignitatis. Secus ſi rōne pſone. vt i. d. c. fi. no. glo.

Absolutio iij. q̄ ad modū absoluēdi ab excōicatōne.

dic q̄ ñ dz eē ꝯditōnal⁹. al⁹ rñ valeret. c. act⁹. de re. iu. li. vi. ergo fiat absoluta
1 ¶Utr̄ teneat q̄s ſuare certā formā in absoluēdo: R. q̄ ſic i. v. Primū q̄ faciat illū iurare q̄ parebit mādatis ip⁹i⁹ absoluēʒ. c. ex tenore. ō ſē. ex. Limitat h̄ hug. i crimibꝫ horrēdis ñ i leuibꝫ. z plz. Scdz q̄ añq̄ absoluat ſufficiēt̄ pſtet emēdā leſis iuxta ꝓpas facultates. c. porro. z. c. prochianos. ō ſen. ex. de q̄ dic vt. j. §. ix. z. xx. Tertiū vt abſoluat cū pe
z orōe dñica z alijs ꝯſuetʒ. ſ. absolutōe ꝯſuetā. vt i. c. a nob. el. ij. ō ſen. ex. Quartū q̄ pciat ei ne vnq̄ faciat ꝯ illū canonē. ꝯ quē faciēdo incurrit excōicatōz. d. c. ex tenore Intelige niſi i caſibꝫ ꝓceſſis a iure. qz nemi bñfi
ciū iuris ē auferendū. vt i aut. ō nup. §. ſz h̄
q̄d. z. ff. ō re iu. l. iiij. §. ſi q̄s ꝯdēnat⁹. Et ita q̄ p̄cuſſit cl̄icū inīūgēdū ē ne vnq̄ cl̄icū pcutiat niſi ō mādato p̄lati: vl cā defenſionis. et h̄moi. Cōſuetudo etiā h̄z vt ꝺbeat. q̄ ſeruā da ē i maſcul⁹ ſz nō i femis: nec i multū iuuenibꝫ p̄ſertim i nudo. Quitū q̄ vtat ꝺbo absolutore vl̄ relaxatore. vñ cōiter obſeruat iſte mod⁹. p̄mo dicat aliquē p̄s. vl orōez dñicā ſcdo dicat. Saluū fac ſeruū tuū de⁹ me⁹ ſpantē i te. ℣. Dñe exaudi orōem meā. R. Et clamor ad te ve. ℣. Dñs vobiſcū. R. Et cuz ſpū t. Oro. De⁹ cui ꝓpriū ē miſereri ſp z ꝑcere ſuſcipe deprecatōz meā. vt hūc famulū tuū quez excōicatōis cathena ꝯſtringit miſeratō tue pietatis abſoluat. p. xp̄m dñm nr̄m. Amen. Deinde dicat. Ego te abſoluo a vinculo excōicatōnis quā incurriſti ꝓpter tale factū. z reſtituo te ſacr̄is eccl̄ie In noīe p̄r̄is zc.

¶Utr̄ abſolutō teneat ſi nō fuer̄ p̄fata for- 2
ma: vr̄ q̄ nō. qz forma reſcr̄pti exacta diligētia fuāda ē ita vt nec ordo ꝓpoſteret. c. cū dilecta. ō reſcr̄. z alijs i glo. allegatʒ ibid. Sz ego dico diſtīguēdo. q̄ ſi abſolutō ſit ab homīe alicui ꝯmiſſa ſb tali forma: nō valet niſi forma fuer̄. fac. c. fi. z q̄d ibi no. ō p. z. c. pua dētiā. i. R. ō of. ōle. Rō qz q̄n omittit formā data ab hoīe nulla ꝯpetit iuriſditō. z ꝓpter nō vz actꝰ deficiēte ptāte Sic vo abſolutō cō
petat alicui ō iure vl̄ ſimpl̄r ꝯmittat. tenet q̄ dē. q̄uis nō ſit ſuata forma p̄fata dummō vtat aliq̄ ꝺbo absolutōis vl̄ relaxatōis vt ſ. dictū ē. Rō qz i absolutōe ab excōicatōe ſic z i excōicatōe nulla ē forma ſbalis a iure. vt no. i. c. i. de ſen. ex. li. vi. z i. c. i. ō iudi. facit. ci q. iij. c. i. Ita tenet Hoſ. vt no. Pa. i. c. fi. de re. ſpo. Et idē tenet Inno. in. d. c. cū dilecta Et ſic p̄z q̄n absolutō ſolo ꝺbo facta tenet. z ſic intelligē ſm dictā diſtinctōz Jo. z arch. i. c. ꝯpim⁹. xxiij. q. iij. Inno. z hoſt. i. c. cū de
ſideres. ō ſen. ex. q̄ tenet q̄ absolutō ab excōicatōe ſolo verbo facta tenet. Sz peccat q̄ ea nō ſeruat q̄ p̄dixi niſi ex rōnabili cā omittat Sil̄r absolutō ab excōicatiōe ſiue iuſta ſiue iniuſta tenet quo ad eccl̄iaz militantē. c. oīs de re. iu. qz iura ſunt ꝓmptioza ad absoluendū q̄ ad ligandū. c. pōderet. l. di. et no. i. d. c. cū deſideres. z. c. ex lr̄is. de pba.

¶Utr̄ papa ſalutāte vel ad oſculū recipien- 3
te excōicatū abſoluat ab excōicatōe: R. q̄ ñ niſi ſic faciendo intēdat absoluere. cle. ſi ſummus pontifex. de ſen. ex. z niſi ex̄p̄mat nō deb̄et reputari absolutus ſm Inno. in. c. cū oli eſſemus. de p̄bile.

¶An eps vl alius inferior a papa poſſit ab- 4
ſoluere excōicatū recipiēdo eū ad oſculū vel ſalutādo: R. Inno. i. d. c. cū oli eſſem⁹ q̄ nō ſz oz q̄ vtat aliq̄ verbo denotāte absolutōem Cōcor. glo. in. d. c. cū deſideres. in. §. fi. Et ē ꝯmunis opi. Doc. in. d. c. cū deſideres. z i. d. cle. ſi ſummus. Et tō dicat. Ego absoluo te a tali excōmunicatōne. z reſtituo te ſacr̄is eccleſie In noīe patris zc.

5 ¶Utr absens p lras possit absolui? R. Ri. in iij. di. xviij. a. x. q. ij. q. sic. tex. cī. c. qsto. ij. q. v. z ibi glo. z in. c. ō manifesta. ij. q. i. sz qñ erit absolut⁹ qñ recepit lras nisi aliō ostet ō mēte

6 ¶Utr abñs possit absolui p procuratorē? R. Jo. an. in. c. q ad agendū. ō pcu. li. vi. z Arch. in c. eos q. ō sen. ex. li. vi. z Spe. ti. ō pcu. tenēt q sic. Sz ego credo vtr pz Jnno. in. d. c. cū de sideres qñ sbest iusta cā. al's ñ. vt sat' pz in. d.

7 ¶Utr iuit⁹ possit ab /c. cū de sideres. ō sē. ex. solui ab excōicatōe? R. q fuerūt ml'te opi. tā theologoz in. iij. di. xviij. z canōiste in. c. ab excōicato. ō rescp. z. c. significasti. ō eo q diuyr. quā pol. p adul. z in. c. i. ō sen. ex. li. vi Sz placet mihi opi. q dic q pt ex cā rōnabili q ē qñ videt q excōicatō ñ pdest excōicato z no cet cōitati ppt pticipatoz. Et h̄ no. Pa. in. c. ap'lice. ō excep. q dic q vbi imminet vtilitas ec cl'iastica ex absolutōe seu ipedit ordinatō ec cl'ie si ñ absoluit: tūc ē absolūd⁹ etiā inuit⁹. facit. c. venies. el. ij. ō testi. Si tñ absoluit sine cā: etiā tenet absolutio. qz sic ī ptāte plati fuit excōicare etiā inuitu z sic z reuocare. par eñ ius ē ligādi z soluēdi. de pe. di. i. verbū

8 ¶Utr excōicat⁹ possit aliuz absoluere. vide

9 ¶Utr excōicat⁹ q offert /excōicatō vl. §. pter se ad iusticiā deat absolui? R. q sic si ꝓpetēs cautio de parēdo iurī pstet. nō obstāte ꝺicti one vel appellatōe adūsarij. de ap. c. q fronte Fallit h̄ in casu qñ excōicat⁹ dicit excōicatio nis sniaz ē nullā. tñ petit absolui ad cautelā qz tūc si adūsarius dicat eū excōicatū p ma/nifesta offensa. z pbet infra terminū. viij. di erū: tūc nō pōt absolui nisi ꝑ⁹ sufficientē p stet emēdā. vt in. c. solet. de sen. ex. li. vi. facit c. odoardus. de solu. z qō ibi no.

10 ¶Utr ligat⁹ pl'ibz excōicatiōibz teneat oēs cās exp̄mere? R. Pa. in. c. cū p cā. ō sen. ex. aut q̄libet cā de p se sufficiebat ad excōicatōz. Ex emplū de eo q facit rapinā cū effractōe eccl'ie q ē excōicatus statuto epi z canōis. Statu/to ppt rapinā. a canōe ppt effractōz. z sic q libz videt p ncipal'r ꝺsiderata. z sic ñ tenz ab solutio oibz nō exp̄ssis. qz supioz ñ itēdebat absoluere nisi p cā exp̄ssa. ar. optimū in. c. offi cij. co. ti. z in. c. ex pte. de of. oz. Aut vna cā de p se sufficit. z tūc si exp̄ssit cām sufficientē te/net absolutio. ar. c. sup his. de rescp. Aut oēs de p se nō sufficiūt. sz simul iūcte. sic et tūc nō tenet absolutio nisi oīm exp̄ssis.

11 ¶Utr ligat⁹ a pl'ibz iudicibz deat ab oibz absolui? R. q sic. z sp dz vitari donec ab oīm bus sit absolut⁹. Aut vni oēs ꝺmittāt absolutōez. Jta notāt doc. in. d. c. cū p cā. nisi sit supioz iudicū fm Ri. in. iij. di xviij.

¶Utr absolutō obtēta ex falsa cā valeat? R. fm Jnno. in. c. ex pte. ō of. oz. q nō. xi. q. iij. c. ij. Rō. qz tal' nō intēdit absoluere. facit glo. in. c. qō sup his. de fi. instru. z. d. c. cū p cā 12

¶Utr dubitās de excōicatōne deat petere absolutōz? R. si hz ꝺmoditatē absoluētis. z nullū sibi imminet p̄iudiciū: dz. qz ī dubijs tutior ps ē eligēda. c. iuuenis. de spō. Si ꝝo nō hz ꝺmoditatē talē. tūc aut hec dubitatō puenit ex phabili cā. z sic petere tenet. Aut puenit ex leui. z sic deat deponere dubiū. nec tenet petere. ar. in. c. inq̄sitioni. de sen. ex. q si nō pōt deponere dubiū. tunc deat petere ab/solutōem ratione iā dicta. 13

¶Utr mortuus q̄ signa ꝓritōis ostēdit sit absoluēd⁹? R. q sic. c. a nobis. el. ij. ō sen. ex. z nō nisi ab eo q de iure poterat. vel ō ei⁹ mā/dato. vt in. d. c. Sz nūquid exhumabit cor pus? R. q nō si est sepultū ī eccl'ia. al's sic z se pelietur in eccl'ia. Et de ista materia vide ī. d. c. a nobis. el. ij. p doc. 14

¶Qñ teneant heredes. vide. j. heres. §. v. 15

¶Quō absolueť ille q̄ legitimo tenet impedi mēto ne possit adire eū q ō iure poterat eū ab soluere. vt papā. epz z hmōi? R. q dz ei iniū gi q cessante tali impedimēto q̄z p mū ꝺmo/de poterit adibit eū q illū poterat absoluere offerēdo se ei⁹ parere mādatis. Intelligē nisi impedimētū sit ppetuū fm Jnno. ī. c. q̄uis. ō sen. ex. q si nō fecerit iterū ī eandē reincidet excōicatōez. Sil'r illi q absoluti fuerūt a se de aplica vel legatis qñ mādat eis vt aliqbz se p̄sentēt. z passis iniurijs satisfaciāt. c. eos q ō sen. ex. li. vi. Et Jo. an. ibidē. z recitat Pa. in. c. pozro. de sen. ex. extendit hoc ad quēcū/q̄z qui absoluit cū onere p̄sentādi se. vel satis faciēdi alicui q renuncidit si nō facit q̄z p mum ꝺmode poterit. Sed nō credo verū fm Jo. mo. Un dñi de rota ppter dictū Jo. mo. di/cūt. q absolutus ab auditore si se nō repsen/tat nō ē excōicatus sed excōicādus. 16

¶Sed exh̄ dubitat quis pt absoluere excō/municatū detentū tali impedimēto? R. q si ē ī piculo mortis quilibet sacerdos pōt fm Jn no. in. c. a nobis. el. ij. z. c. sacris. de sen. excō. Et Pa. in. d. c. a nobis. tenet q etiaz laicus pōt absoluere talē ab excōmūicatōe. z ē glo. ibidē. z in. c. pastoralis. in. §. pterea. de of. oz. Et iura q̄ videnť ꝺtraria dicit intelligēda ō pētis nō de excōicatione. Et hoc verū si epi vel ppriꝰ sacerdotis. aut alteri⁹ p̄nt̄ia hz nō possit. Si ꝝo detineat aliq̄ legitimo impedi mēto alia a piculo mortis. eps ē requirēdus 17

vt no. Inno. et sequit Pa. in. c. cetero. ō sen. ex. Et si ad eū mittere nō pōt fm Inno. c. i. de sen. ex. sacerdos ppriū absoluet. Et hec lo/
18 cū habēt tā excōicatōe uri; q; hois. d. c. eos.
¶ Quid aūt sit impedimentū legitimū. vide j. excōicatio. v. casu pmo. §. l. Et q; sit i pri/
19 culo mortis. vide. j. mors. §. vi.
¶ Utr absolutio p vim vel metū extorta valeat. R. q; ñ. vide. j. excōicato. viij. casu. xviij De absolutōe a pcis. vide. j. confessio. v. i pn. r. j. Interrogatōes. i fi.
20 ¶ Gz nūquid excōicat; ppter damnū dz p/ us satisfacere añq; absoluat. R. q; sic si pōt. Si vo nō pt dz pstare idoneā cautōez q; sa tisfaciet cū ad pinguiorē veniet fortunā. vt i. c. ex pte. el. i. de ver. sig. et. d. c. odoard. al'r peccat q; absoluit. Sūt etiā casus in q; nō valet absolutō añ satisfactōem. de q; j. Ex
21 cōicatio. viij. casu vl. §. ij.
¶ Utr tal' q; nō potest satisfacere teneat cede re bonis añq; absoluat. R. q; de rigore iuris sic. si aduersari; exigit. vt no. i. d. c. odoard. In sciētia dico q; ñ. sz sufficit restituat fm q; tenet. Dic vt. j. restitutio. iij. p totum.
22 ¶ Cui applicabit satisfactio pecuniaria p in iectōe i eccliasticū. R. q; si fuit i religioso ap plicabit monasterio. ar. xij. q. i. nō dicatis. r de sta. mo. cū ad monasteriuz. i. mōso. Si vo fuit i clericū. ipsi clerico applicabit. misi fuis/ set i iniuriā eccle ppulsatus. q; tunc etiā ec/ cia agere poterit p iniuria. insti. de iniur. §. si cōi seruo. r sic etiā eccle satisfiet.

Lceptō psonaz fm Ale. q. ij. tractatu ō ac ceptōe psonaz. est iniustitia q; pso na pone preferr i ferendo ei aliq̄d qđ ex de/ bito iustitie alteri est ferenduz. rone alicui; ditōis trāsitorie nō gruētis ad ipsam rez existētis circa psonam. puta diuitiaz. pote/ statis terrene vel cognatōis carnal'. r nō ob meritū ei; ad ipsam rē. Et sic patet vt sit ac ceptō pone. q; oportet primo illud qđ ferr sit ex debito ferendū. q; si nō esset ex debito nō posset esse acceptio psonaz. q; tali dz. an nō licet mihi facere quod volo. s. de meo qđ nō teneor dare alicui Secūdo oportet q; nō attēdat ad meritū r conuenientia illi; cui dat conuenientē rei que dat sed solū ad alia nō cō gruētia ad ipsam rem: puta parētelā. potēti/ am. diuitias. r hmōi.
1 ¶ Utr sit apud deū. R. q; nō. arg. xxij. q. iij. sicut sanctius. de cō. dis. iij. nec quēq;. de iu/ di. nouit. de pbē. venerabil. vbi dz. nō generi nobilitas: sed virtutū viteq; honestas gratū deo faciunt.
¶ Utr debeat eē apd homies. R. q; nō. xlix. 2
di. c. vlt. lxij. di. sacroz. ij. q. v. si q; ps pbr. xx. q. iij. summope. r. d. c. venerabilis.
¶ In q; bo phibet acceptō psonaz. R. q; i. viij 3
prio i pnie impositōe. xxvi. q. vij. sacerdos. Secdo i scie diffinitōe. iij. q. ix. necesse. Ter/ cio i his q; sūt fidei. xxix. q. ij. §. i. Quarto in hospitū receptōe. xlij. di. q; escam. Quinto i elīnaz largitōe. xvi. q. i. si cupis. Sexto i iu dicijs. ō re. in. i iudicijs. li. vi. Septimo i p motōe dignitatū. d. c. venerabili. r xl. di. ñ loca. r. c. mlti. Octauo i exhibitōe honoris
¶ Utr pmouere aliquē ad dignitatē ppt cō 4
sanguitatē sit acceptio psonaz. R. fm Ale. vbi. s. q; sunt bñficia tpalia spūalia. In col latōe bñficij tpal' cui nō ē annexū spūale li/ cet illud ferre intuitu sanguitatis si bon; ē. q; sanguinitatō ē bñ ditio facies ad ne gociū circa dispēsatōes pmonioz. Sic o ē annexū spūali. puta q; sunt res eccle. vel q; pauperib sunt dispēsanda. sil'r sz ei ferre nō ex rōe sanguitatis pncipali sz scdaria vt ñ egeat. sz nō ita vt luxurie. Si vo est spūale bñficiū. nō ē attēdēda rō sanguitatis vl' car nis. q; spūalia nō dant iure sanguis sz diui no munere. sz attēdi dz rō spūal' q; s. ē vt dec iustioz r melioz nō simpl'r. sz ad illud regi/ mē. vt i. c. licet. viij. q. i. Q; si ditōnes sint pares pōt ex illis ditōib mouere ad dādū sanguineo. dūmodo nō sit scādalū ex respe ctu sanguitatis. q; ppter scandalū multa dimittēda sunt. Ergo est acceptio psonaz i pmotōib ad dignitates r officia q; bñficium spūale dat ppter sanguitatē pncipal'r. facit. c. moyses. viij. q. i. vel q; nō dat melioz ad illud regimē. vt i. d. c. licet. q; tal' infi/ deliter agit negociū dñi nō melioras cū pōt vel q; qđcūq; officiū dat indigno. Locoz. Tho. i quolibet. r. q. ij. q. lxij.
¶ Utr cū ditōes sunt ineq̄les excedētes r 5
excesse. puta lratus sed ignobilis. alter no/ bil' sed illratus sit acceptio psonaz si ppna tur nobilis. R. Alexā. vbi. s. q; licet lratura simpl'r sit pferēda nobilitati. vt i. c. venerabi lis. de pben. q; est necessaria i regimine eccle/ sie. tñ i casu potest pferri nobilitas vt arceam tur lupi p potētiam. r in casu vt sint diuersa membra i corpe eccle quibo pax eius seruet. r sic nobiles pñt pmoueri dūmodo morum honestas eis suffrageť.
¶ Utr si pferat min; bonus vir maiori bonō 6
sit acceptio psonaz. R. Ale. vbi. s. q; aliud ē

i maiori dignitate.aliud ē i miozibꝫ bñficijs aliud cū eligit̄ ꝺ gremio illi⁹ eccl'e.aliꝺ cū postulat̄ ꝺ alteri⁹ gremio. Cū ḡ electō ē faciēda ad maiozes dignitates reqūrit ꝑm ꝓ scīaz vt eligat̄ vtiliozē regimi dūmō sit bon⁹.qz ꝑm alb. magnū pccat mortal'r q̄ promouet malū q̄z uis sit multū ꝓfuturū.qz q̄ sibi nequā ē alt'i n̄ poterit eē bn⁹. z q̄ sibi n̄ pcit ml'tom⁹ aliꝭ pcet.ff.ꝺ hiis q̄ añ sē.l.fi.nec excusat fz cū paucitas mīstroz eccl'ie. Jn miozi ꝙo bñficō sufficit q bon⁹ sit Si ꝙo fiat postulatō reqūrit vt ꝑm ꝓ scīam suā eligat vtiliozē z meliozē.

7 ¶ Utz paup possit ꝓponi diuiti i iudicō. R. Alle. vbi s̄. q nō. licet eq̄tas ꝺz seruari. z illud Eccl'i. uij. c. Jn iudicādo esto misericors pupill'. z Jsa. i. Ebuenite oppssoꝛ:iudicate pupillo. z sil'es .intelligūt vt iudex tueat miserabiles ꝓsonas ab oppssiōe potēti. Et si timore vl' amoze ꝺefecerint ꝓsone nccarie ad istructōem suaz causaz iudex ꝺz ei sbuenire. Jn veritate aūt snie nulli pti ꝓcere.

8 ¶ Utz exhibitō honor⁹ q̄ fit ꝓlato malo inducat acceptōz ꝓsonaz: R. q. s̄. ibidē. q pl̄atus spūal' siue tpal' ꝺz honozari rōe ptātis a ꝺeo accepte. Cū q̄s aūt honozat pctōrē amore indebito a quo ꝺeberet corrigi tūc pctm̄ est

9 ¶ Utz exhibitō honoris ꝓpt diuitias sit acceptō ꝓsonaz: R. Alex. vbi s̄. q si tm̄ hz̄ respect⁹ ad diuitias. vt tāto meliozē q̄to ditioz videat pctm̄ ē. Sil'r si ꝺ exhibitōe honoꝛ⁹ eccl'iastici hꝫ intelligit̄. Si ꝙo hꝫ fiat ꝓ vitatōe scādali:ita tm̄ q paup nō ꝓtēnat̄. vel diues i pctō nō foueat̄:nō erit pctm̄.

10 ¶ Utz acceptō ꝓsonaz sit pctz mortale: R. aug. ꝺe anco.li. ꝺ ptāte papę q pctz mortale tollit nob xp̄z q̄ ē vita nr̄a. ad Col'. uj. c. Xp̄s aūt trib⁹ modis i nob ē.s.p iusticie eq̄tatē. p ꝺoctrine ꝺfitatē. p vite sctitatē. Jo. xiij. Ego sū via.s.iusticie. ꝺfitas.s. ꝺoctrine. z vita.s.exempli. Qñ aūt acceptō ꝓsonaz repugt iusticie pura n̄ reddēs iusticiā cui ꝺebem⁹. vl' faciens ꝺ amore amicicie.pecunie et hmōi.sic est mortale. Qñ ꝙo repugt ꝺoctine. puta ꝺemināꝺo vl' ꝺeclarāꝺo ex ꝺplacētia ꝺ scāz ꝺoctrinā:sic ē mortale.qñ ꝙo repugt vite. puta cū ꝑfert mal⁹ bono.indign⁹ digno ꝓpt ꝺsāguitatē z hmōi.nō ꝺ gruētia ad ipsā rē q̄ ꝺat sic ē mortale. Adde etiā q ē mortale qñ melior ad dignitatē eccl'iasticā nō ꝑfert saltē in maioribꝫ dignitatibꝫ.vt pz p ea q̄ no.j. electio. §. xxi. iūcto qꝺ ꝺixi. s̄. hic. §. vi.

Accidia

fz Ri. ꝺ. s. vic. ē torꝑoꝛ mētis bꝫa ichoare negligētis vl' fm ꝺama. ē tristicia aggūās mentē vt nihil boni ei agere libeat Et hec ē diffinitō eēntial' fm ale. q. ij. tractatu ꝺ accidia.alie sūt p effect⁹. z ꝺiffert ab iuidia fm ale. ibidē. qz in uidia ē ꝺe bono alieno. Accidia ꝙo ꝺe ꝓprio.

¶ Utz accidia sit ꝺ aliqꝺ pceptuz ꝺecalogi: R. Alex. vbi s̄. q ē spāliter z explicite ꝺ illꝺ Eccl'i. xxxvij. Ne ꝺederis i tristiciā coꝛ tuū fz repelle eā a te Et. xx. Tristiciaz lōge expelle a te. multos em̄ occidit. z nō ē vtilitas in illa. Jmplicite ꝙo ē ꝺ illud. Memento vt ꝺies sabbati sanctifices Exo. xx. Jn accidia ē tristicia ꝺe spūali bono z laboꝛioso cū amoze ꝺ̄e tis carnalis. Jn illo ꝙo pcepto est amor sancte ḋētis q̄ cū gaudio ē i bono spūali licet sit laboꝛioluz. Uñ licet pcipiat̄ ibi abstinere ab ope seruili i q̄ ē laboꝛ. nō tñ phibet bonū spūale. vt oꝛare. pdicare z hmōi. q sūt bona spūalia licet laboꝛiosa. Et ex istis pz q ꝺe sua rōe accidia ē mortale pctm̄. Uñ. ij. Ad Coꝛ. vij Tristicia huj⁹ scli mortē opat̄. Et vt adūte repossis qñ accidia hz ꝓpriā rōez z ē mortale pctm̄. attēde q aut tal' tristicia boni ꝺsistit i omissiōe nccarioꝛ ad salutē. z sic ē mortal'. aut i omissione eoꝛ q̄ nō sunt necessaria z sic ē venīale pctm̄. Aut ꝺducit ad aliqꝺ mortale vt pura ꝺespatōez. z sic ē mortale pctm̄. Et ex ꝺ ptz q̄ ꝺicēꝺū ꝺ eo q attendiat⁹ abominat̄ diuias spūalia.qz nisi sint nccaria ad salutez z ea ꝺimittat vel ꝺeliberate ꝺisponat ꝺimittere nō ꝑccat mortal'r. Sil'r ꝺe eo q ꝓpter alicui⁹ mortē ꝺisponit nō bñ facere z ꝺe nccarijs q ꝑccat mortal'r. Jꝺē ꝺe eo q ꝓpter hꝫ nollet eē creat⁹ a ꝺeo. vel vellet eē irrōnale aīal. qz ē mortale si ꝺeliberate Jtē sil'r ꝺ illo q̄ ꝓpter tristiciā incurrit grauē ifirmitatē aut notabile coꝛpis nocumētū. qz mortale est: si pōt se iuuare. z hmōi. Et ꝑm pdicta intelli ge Tho. q. q. xxxv.

¶ Utz accidia sit grauissimū pctō ꝑ: R. ꝑm ale. vbi s̄. q ē loq̄ ꝺ accidia ml'tipl'r. vno mō ꝑm q terminat̄ z ꝓ sūmat̄ i ꝺespatōez. z sic ē gūissimū pctōꝝ rōe ꝺespatōis aꝺiūcte i q̄ terminat̄. Aut loq̄mur ꝺ accidia rōne ociositatis sibi aꝺiūcte. Et hec ociositas est occasio multoꝝ maloꝝ. qz aīa nisi i bonis occupet̄ in mal' ꝺefluit. z sic ē magnū malū. verūtn rōne generis pctī nō ē maximū pctoꝝ. qz mal⁹ est infidelitas. supbia z hmōi. 2

¶ Que sint filie accidie: R. ꝑm Brego. xxxi. moral'. q sunt. vi. ꝑma ꝺespatio. secūda pusillanimitas respectu ꝓ siliozuz. tercia ociositas. quarta torꝑoꝛ seu pigritia circa pcepta. quinta est vagatio mētis illicita. sexta mali- 3

cia qua3ꝗs detestat bona spūalia. de ꝗbus dicetur i loco suo de qualibet.

Actões a iure ciuili oriū habēt fm Inno. de ꝓsti. c. q̄ i ecclesia/rum. Et de spūalibꝫ generalibus ⁊ vniuersa/libꝫ quales sint ⁊ qualit formētur. vide In/no. de of. or. ꝓ querēti. de li. obla. c. ij. de cā pos. ⁊ ꝓpue. cū ecclesia. de sepul. certificari. q3 pti/net ad for ꝫ tentiosum.

1 ¶Que dicāt actões bone fidei. hȝ insti. de act. i. §. actōnū. ⁊ i glo. cū venerabil'. ō excep. Et sunt. xv. ex vēdito. ex empto. locatio ⁊ cō/ductio. negociorū gestio. mādati. depositi. p socio. tutele ꝓ modati. pignoraticia. familie herciscūde. cōi diuidūdo. pscptis verbis. q̄ de extimato ꝓponitur. p mutatio ⁊ hereditatis petitio. Nec dicunt bone fidei. q3 solū in his sit seruāda bona fides. sz q3 i his magis exuberat iudicis officiū q̄z i aliis

2 ¶Que dicūt stricti iuris: R. tex. insti. vbi. s. q̄ sunt alie ab his. vt actio ex mutuo ⁊ arbi/triū ⁊ his sil'ia. Et dicūt stricti iuris. q3 nō ve/nit i eis nisi qđ stricti exigit actōnis natura. Et de ipsis vide glo. i. d. c. cū venerabil'.

3 ¶Que dicunt actões psonales: R. Frā. ver cel. vt refert Bemi. i. c. dispēdia. ō resc. li. vi q̄ sunt q̄ psonas tenēt obligatas ex ꝓtu. vt mutuo. locatōe ⁊c. vel q̄si ꝓtractu. vt nego/cior gestio. tutela. ⁊ hmōi. Aut maleficio vt furti. dāni infecti ⁊c. vel quasi maleficio. vt i iudice male iudicāte ex impitia ⁊ pjciente de cenaculo qđ nocuit. vt insti. de obli. ⁊ i ru/bricis sequētibus.

4 ¶Que sunt actiões reales: R. Be. vbi. s. q̄ sunt q̄ sequunt rē ⁊ nō psonā. nec p eas dr p/sona obligata. vt rei vēdicatio. publiciana. ⁊ sil'es fm Jo. de imola.

5 ¶Utr i actōibꝫ psonalibꝫ currat pscptio ꝺ ecclesiā ⁊ alios. vide. j. pscptō. §. elij.

6 ¶Actio est inanis creditoris quam excludit inopia debitoris. c. olim nobis. de re. spol'. ff. de dolo. l. nam is. ⁊ qui nihil habet eius pcu/lo nihil est. ff. de fur. l. ita3 fullo. §. i. et extra de vsuris. cum tu.

Acco liti grece ceroferarij latīe. xxi. di. c. clerosi. i fine. vñ eius officiū ē ꝓparare luminaria ⁊ ipsa portare co/rā mistris altaris. xxv. di. plectis. xxxij. dist. §. deseruientes.

Accommodatio vide i/fra cō/modatum.

Actus req̄rit tria regulariter. vt i. c. magne. de voto. ⁊ arg. ij. q. i. aliud. Primū quid liceat fm equitatē. Eq̄/tas ꝙo est iusticia dulcore miscdie tempata. fm Cypria. Deōm quid decet fm honesta/tem. ⁊ est diuersum a verbo licet. q3 multa li cent que non decent. Terciū q̄d expediat fm vtilitatē. vñ filie sine ꝓsensu pris ꝓhere ma/trimoniū licet. vt i. c. sufficiat. xxvij. q. ij. sed nō decet. vt i. c. i. de despon. impu. nec etiā ex/pedit. cū mulieres sepe laborēt ꝺ ppria ꝓmo/da. l. pr̄i fi. C. de spon.

¶Quō cognoscet si actus ē validꝰ: R. Pa. i. c. cū olim. de cle. ꝓiu. q̄ recurrēdū ē p mo ad ꝓsuetudinē loci vbi qs oriūdus fuit. vel vbi actus est gestus. ⁊ nō ad ꝓsuetudinē loci al/terius. vel vbi actus est applicādus. Exem/plū. natus de patre sacerdote ecclesie orietal' q̄ ꝓrit fm eor ritū est legitimus vbiq3. ⁊ idō pōt eligi i ecclesia occidētali p plato. facit in ar. ad hoc. l. i. C. de decu. ⁊ no. p Bar. i. l. omēs populi. ff. de iu. ⁊ iure. ⁊. l. cūctos pp'os. C. ō sum. tri. Et facit ad. q. vtr testiū factū senis cū tribꝫ testibꝫ fm eor statuta valeat quo ad bona alibi existentia.

¶Itē actus gestus ab habēte duplicē ptātē semp i dubio psumit gestus fm eā potestatē fm quam actus tolerari possit vt valeat. vt no. Pa. i. c. nisi essent. de pben. facit. c. qđ sic. de elec. vbi psumit actus factus respectu ma/ioris ptātis ab eo q̄ duplicē ptātez habet. fa cit. l. ij. ff. de mili. te.

Accusatō ē aliquē i libello reum de crimie deferre ad vi dictā fm Az. i sum. i Rica. C. de accu. Circa quā querenda sunt infrascpta.

¶Utrum accusatō em deat pcedere mon/tio: R. q̄ non. de necessitate. argu. c. ij. et. c. qualiter ⁊ qñ. el. ij. de accu. ⁊ i glo. ij. q. vlti. § i. Rō. q3 fit solū ad pnā imponēdā. vt i glo. i. c. licet. de simo.

¶Utr aliqs teneat accusare: R. fm glo. i. c. qpropter. ij. q. vij. q̄ nemo. facit tex. i. l. vni/ca. C. vt nemo inuit. ⁊. c. si p mates. v. q. ij. ⁊ glo. i. c. licet. i fi. de accu. Bar. i. l. in cū. ff. ō accu. dicit vez nisi i homicidio. qm̄ heredes tenentur accusare. arg. l. pretor. §. i. ff. de in/iur. al's pderent hereditatez. vt. l. i. ff. de his qui. vt indig. Sed ꝓtrariū videt tenere glo. in. l. si quis homicidij. C. de accu. et ibi Ly. Bal. Sali. Ange. ⁊ Rapha. i. d. l. in eum. s. q̄ nō tenētur accusare. Et iura q̄ vident con/traria nō loquunt de accusatōe ppria. sed de

nūciatōe de q̄ dicā i ti. suo. et i q̄ differt ab accusatōe. Immo videt q̄ accusare sit ꝺ̄ p̄ceptū diuinū dū dicit. Dimitte nobis debita nr̄a. Glo. c̄ l. furti. §. partus. ff. ꝺ̄ his q̄ no. infa. de quo dic vt. j. §. iij.

3 ¶Quis p̄t accusare. R. aut crimē ē p̄uatū aut publicū. Si p̄uatū regl'r nō admittit nisi cui⁹ int'est. vt videt velle glo. i. l. fi. ff. ꝺ̄ p. delī. Nō limita nisi sit tale delictū p̄uatū ex q̄ pena pecuniaria applicāda fisco deberet ipōni q̄ tūc q̄libet de pplo admittit ad accusandū p̄ illa pena. Ita vult glo. singl'ar'l Dy. et bar. i. Rica. ff. ꝺ̄ po. ac. licet Bal. teneat ꝺ̄ i. l. adū sus. C. de fur. Si ꝺo ē crimē publicuz q̄libet admittit q̄ nō p̄hibet spāl'r lege vl' statuto aut ꝺsuetudine. Et q̄ p̄hibeant habes. ij. q. vij. et iij. cā p totū. et ꝺ̄ accu. i multis. c. et i. l. q̄ accusare. cū pl'ib legib seqn. ff. de accu. sic sūt infames. minores. pauper et multi q̄s omitto q̄ nō p̄tinet ad nos. Et h̄ verū nisi in duobz casibz. Primus q̄n suā vl' suoꝝ iniuriā p̄sequit. vt no. i. l. fi. ff. de p. delī. et in. l. fi. ff. ꝺ̄ iniur. facit glo. i. l. cū emancipati filij. §. emancipat⁹. ff. de col. bono. Secōs q̄n delictū nō ē cōmissū ꝺ̄ p̄sonā. puta statuto cauet. vt q̄ blas phemauerit vl' iuerit ꝺ̄ nocte puniat i. p. tūc q̄libet ad accusandū talem admittit. vt no. Bar. et Jo. ꝺ̄ imola i. l. i. ff. ꝺ̄ pu. iudi. et bar. i. l. lex cornelia. § si q̄s libellū. ff. ꝺ̄ iniur. Regrūt tn̄ multas limitatiōes et distinctiones q̄s dimitto. q̄ ad nos nō p̄tinēt. vide. ij. q. i. p̄hibēt. vbi de h̄. Clerici⁹ tn̄ ad vindictā publicā accusare nō ꝺz. etiā si pena sanguis nō venit imponēda. facit. c. sic sacerdotes. ij. q. vij. q̄ h̄moi odiosis nō debet se imiscere fm Pa. i. c. cū. P. de accu. sz si p̄sequit iniuriā suam p̄t etiā si venit imponēda pena sanguis fm Pa. vbi. s. dummō dicat q̄ nō intendit accusare vt pena imponat. tex. ē clarus in. c. plarus. de homi. li. vi. facit. c. cum sit generale. de fo. cpe. c. olim. de iniur.

4 ¶Qua intētōe ꝺz q̄s accusare vt sit sine peccato accusatio. R. q̄ ppter bonū cōe. s. vt ceteri q̄ete viuāt. xxij. q. v. nō frustra. vel ppt̄ suū interesse. Als tale erit pctm̄ qualī inordinatio intētōis. s. mortale si ex odio. veniale si aliq̄ passio fragilitatis imisceat. ar. c. accusastu. de accu. et ij. q. vij. si q̄ sunt. et ꝺ̄. c. q̄liter et q̄n. nō tn̄ tenet ad aliquā restitutōz ppter h̄ sz solū ad p̄niam de pctō.

5 ¶Quis mod⁹ sit fuād⁹ i accusatōe. vide. ij.

6 ¶Utr pactū seu iuramētū /q. viij. p totū de nō accusando valeat. R. fm glo. i. c. quē/admodū. de iureiurā. q̄ nō tenet ꝺ̄ crimie p/petrādo. ff. de pac. l. fi. vn⁹. §. pacta. et. §. se. Et peccat mortal'r si h̄ iurat. vt p̄tz. j. Juramētū. iij. §. vij. De pacto ꝺo ꝺmisso valz. ꝺ̄. §. pacta. et i tex. ꝺ̄. c. quēadmodū. ibi. nō solū septies. Si tn̄ pecuniā recuperet turpit̄ accipit. et restituere tenet de bono ꝺsilio. Rō. q̄ p̄ter charitatē p̄timi ex ꝺpassione ꝺz mouer credēs q̄ se emēdabit. et nō ppter pecuniā Multo fortiꝰ deberet restituere si recepisset p̄ nō accusando de pctō p petrādo vel p accusā/do calūniose. i. q. i. iubemus.

¶Utr q̄s possit desistere ab accusatōe ince/pta. R. si videt eū quē accusauit innocētē te/nere omī mō q̄ p̄t desistere. ij. q. iij. si quē aut p̄ abolitōz. Si ꝺo nō cogīscit innocētē eū esse. p̄t desistere si vult q̄ ad ꝺsciam ex charitate sz nō ex p̄mio. vt no. glo. i. c. i. de collu. sed q̄ ad impunitatē fori p̄tētiosi nō p̄t nisi i certis casibz. de q̄bz vide Bar. in. l. quesitū. ff. ad turpil'. et Pa. i. c. licet. de accu. 7

¶Quot modis accusatō reddit viciosa. R. q̄ tribz modis fm Gzianū. ij. q. iij. i. §. notā dū. et. l. i. ff. ꝺ̄ abol'. s. p̄mo calūniādo. et tūc est q̄n fal'sz crimē ipōnit. et tal' tenet ꝺ̄ oi dāno dato p̄timo. c. vl. ꝺ̄ calum. et p̄ccat mortal'r. xxij. q. ij. c. p̄mū. Secōo tergiuersando. et tūc ē tergiuersator q̄n i totū a lite recedit sine licē/tia iudicis. Hoc intelligē q̄ ad cōscīam si ex aliquo malo fine facit. q̄ si ex ꝺpassione p̄timi quo ad ꝺsciam licet. sz quo ad forū ꝺtētio suz punit i. v. libris auri. l. iij. ff. de pua. Tercio puaricādo. et tūc est q̄n colludit cum reo falsas pbatōes et varias simulādo. et tal' pu/nitur arbitrio iudicis. vt. l. i. et. ij. ff. ꝺ̄ p̄cua. Gz i ꝺscīa credo nō peccet nisi talis falsita/te vel mēdacio vtatur. et h̄moi p̄hibitis. vel ex aliquo malo fine. De istis habes i. l. i. ff. de abol'. et i. l. i. ff. ad turpil'. 8

¶Utr post pactā p̄niam de pctō possit q̄s si/ne pctō accusare talē. R. fm Inno. i. c. ꝺ̄ his de accu. q̄ sic. et tenet glo. sil'r ibidē. Ratio est q̄z p̄ p̄niam satiffit ꝺo. sz p punitionē q̄ im/ponitur i iudicio satiffit reipublice vt ceteri timeant et q̄etius viuāt. facit. C. de apostat. l. hi q̄. cum suis ꝺcor. 9

¶Utrum semel accusatus possit de eodē ite/rū accusari. R. q̄ nō. c. ꝺ̄ his. de accu. q̄z delī/ctū vnius hoīs sepius queri nō debz. ff. nau. cau. sta. l. licet. §. vlt. xxij. q. ix. veniā. Fallit i duobus casibus. Primus si sēcōs accusator doceat p̄mū puaricasse. ff. de puari. l. ij. Se/cūdus si suū ꝺlorē p̄sequēs ignoret accusa/tionē ab alio institutā. l. si cui. ff. de accu. vi/de i glo. ꝺ̄. c. de his. 10

11 ¶Utr̃ accusatus possit sine pctō aliq̃d dare accusatori vt desistat ab accusatione? R. Jnno. i. c. crimina. de collu. q̃ quedā ē cā crimia lis. t ī hac añ inchoatā accusatōem p gratiā desistere pot. vt. ff. de his q̃ no. infa. l. furti. §. pact⁹. t. ff. ad turpil. l. mlier. t. l. quesitū. p⁹ nō licet nisi vt habeā. C. de abo. l. ij. t. iij. t. v. q. i. q̃dā. t trāsigere aliq̃ dato vel retēto i crimine publico nō licet Et si fiat trāsactō nulla ē. t accusatus habeā p ɔfesso. C. de trāsac. l. trāsigere. ff. de puari. l. in omnib. Ubi aūt ē tale crimē qđ irrogat pnā sanguinis. licet vnicuiq̃ sanguinē suū redimere qualitercunq̃. ff. de bo. coz. l. i. vel pnā detrusionis perpetue fm Pa. in. c. i. de collu. q̃ licet tunc nisi i adulterio. d. l. trāsigere. Jn alijs aūt vbi pena sanguinis nō irrogat trāsigere nō licz nisi in crimine falsi. vt in. d. l. trāsigere. Jn crimine ɔ̃ p̃uato trāsigere licet. fm glo. in. d. l. trāsigere. Et nota q̃ fm canones omne crimen dz publicū. Et ideo trāsigere nō licz. vt de collu. p totum. q̃ ecclesia p nullo crimine imponit pnā sanguinis. c. sniam sanguinis ne cleri. vel mona. Excepto vbi imponēda ē pena detrusionis ppetue: vt dictū est. Et que dicanť crimia publica de iure ciuili habes. j. Crimen. §. vij.

12 ¶Utr̃ accusatus teneať rñdere veritatē dic vt. j. ɔfessio delicti. in p̃in.

13 ¶Utr̃ liceat accusato calūnioſe se defendere R. q̃. nō. etiā si iniuste accusareť. q̃ ħ eēt genus vindicte q̃ sine pctō fieri nō pōt. Jmmo post iuramētū de calūnia receptū eēt p̃urus Qñ etiā iuste accusať defendēdo se fm iuris ordinē. semp debet p posse accusatore accusare. nec peccat se defendēdo fm ordinez iuris. etiam si accusator remaneret infamatus fm Sco. i. iij. di. xv. q̃ nō teneť se ꝑdere. vñ p̃t q̃scūq̃ exceptōes ɔpetētes ꝓponere t appellare. t alia iuridica facere. nō tñ mendaciuz dicere. q̃ peccaret mortaliter fm Sco. vbi s. Appellare aūt cā moze afferende ne cōtra eū iusta sntia deť nō licet. quia calūnia ē. Cō/ cordat Tho. q. ij. q. lxx. ar. ij. t Rich. in. iij. di. xv. ar. v. q. iij.

14 ¶Utrum accusator teneať se inscribere ad pnā talionis. vide. j. inscriptio. §. i.

15 ¶Ad quid tēdit accusatō? R. Pa. in. c. super his. de accu. q̃ tendit ad depositionē ab officio t bñficio. Et si crimen sit enorme ad ꝑpetuū carcerē. vt in. c. true de pe. Et ħ de iure canonico. sed de iure ciuili tendit vt puniať debita pena. Denūciatio vero tendit ad correctionē nō ad puniendū petm̃ pena ɔdigna. sed vt desistat a pctō. Et ħ ꝑcedit tam in denūciatione euangelica q̃ canonica. taz iudiciali q̃z extraiudiciali.

a ADiuratō creaturaz q̃d ē R. Ri. i. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. ij. ē p iuocatiōz diuini nomis vl' alteri⁹ rei sacre obsecrādo vl' impando inclinare eas fm se. vel ī ɔpatōne ad eas ad aliq̃d agendū vel patiēdū.

¶Utr̃ adiuratō hoīs sit licita? R. q̃. s. ibidē q̃ aut adiurās intēdit eos iclinare ad bonū aut ad malū culpe. Prio mō aut adiurat obsecrādo. t sic ñ accipit nomē dei iuanū. Sic ei adiurauit apl's ad Ro. xij. Obsecro vos p miaz dei vt exhibeatis corpa vīa tc. Aut adiurat ꝓpetrādo. t tūc sb distingue. aut adiurat eū q̃ sibi teneť obedire. t sic licz. Aut adiurat eū in quē nullā hz ptātē. t sic assumit nomē dei inuanū. q̃z usurpat ptātē ī aliū quā nō hz q̃tū in se ē t peccat mortaliter. Si aūt adiurās intēdit inclinare illū quē adiurat ad malū culpe. sic nomē dei inuanū assumit. 1

¶Utr̃ adiuratio demonū sit licita? R. q̃. s. ibidē. aut adiurat impando aut obsecrādo. Prio mō aut vt ipm doceāt. vl' obsequiū aliq̃d faciāt. t sic illicitū ē. q̃ ptinet ad quādā familiaritatē vl' societatē. licitū tñ ē aliq̃n. s. cū aliq̃ scti viri ex spāli instinctu spūssti vel reuelatione diuina vtunť misterio demonuz ad aliquos effectus. Aut eos adiurat vt a se t a ꝓximis expellat. t ħ licet. q̃ sunt aduersarij nr̃i obstinati. Et sic intelligiť illd̃ Mar. vl. Jn noīe meo demonia eiciēt tc. Adiurare aūt eos obsecrādo sp illicitū ē. q̃ sic quodā signū familiaritatis importat. 2

¶Utr̃ adiuratio creaturaz irrōnabiliū licet? R. Ri. vbi. s. q̃ aut adiurāt fm se t absolute. t q̃ sic eas adiurat nomē dei assumit inuanū. q̃ nō intelligūt adiuratōz illā. aut adiuranť in relatōe ad alū. t ħ dupl'r. aut i relatōe ad deū. vt cū aliq̃ sancti ad infidelium ɔuersionē t infirmoz i fide ɔfirmatōem invocāt nomē dñi. ad ħ vt eius virtute ipe creature irrōnales adiurate aliquo motu moueātur. qui nō est p eaz virtutē naturalem. t sic licet. Aut adiurātur in relatōe ad diabolū ad ħ vt diabol⁹ ab eis repellať ne eis vtaturvt instro ad nocēdū. t sic adiurātur ab exorcistis eccl'ie. t sic etiā licet. 3

¶Utrum adiuratio illicita sit peccatū mortale? R. vt colligo ex verbis ꝑfati Rich. vbi supza. q̃ sic ex se. q̃z sic est directe ɔ̃ scdm̃ ꝑceptū. Nō assumes nomē dei iuanū Exo. xx. 4

Administratio ltima ꝛ ultra ē qñ ꝙs ꝑt in iudicio agere ꝛ ꝙuenire et etiã extra iudiciũ de aliq̃ re disponere. facit. c. ex lr̃is. de pba. ꝛ ibi Inno. all'at. l. ij. in. §. ij. C. de iu. cal'.

1 ¶ Utr̃ administrator teneat de mala administratõe satisfacere: R. ꝑm Inn. i. c. ex p̃tiũ. ó pig. q̃ sic. ꝛ ille cui ē administrator hz actiõez negocioꝝ gestoꝝ ꝛ eũ q̃ male administrauit ff. de neg. gest. §. vl. ij. q. ij. si qua de reb. ꝛ. c. si ꝙs qualibet ꝙ ditõne. Uñ aduerte q̃ teneat administrator ꝑm glo. in. l. cũ ostẽdimus. ff. de fideiuss. tu. ó dolo. vt ibi ꝛ lata culpa. vt. l. curatoris. C. de neg. ge. ꝛ etiã leui. vt. l. q̃cquid C. arbi. tu. De dolo solũ teneat ꝑm glo. i. l. iij. ff. de ne. ge. qñ mea affectõe ducit solũ administrauit. ꝛ lata culpa q̃ equipat dolo. vt. l. qũ nerua. ff. de positi. De leui ꝙo teneat vt cõiter. vt i. d. l. q̃cq̃d. Aliqñ etiã de leuissima. vt qñ diligẽtissim⁹ erat gesturus. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. ge. Aliqñ de casu. vt in casibꝫ. v. positis i. l. si negocia. ff. ó neg. ge. Primus si accessit ad aiõ dandi. Secõs si noua negocia ꝛ insolita fecit. Tercius si culpa ꝑcessit Quartus si fuit i mora. Quintus si casũ recepit Nõ etiã q̃ administrat⁹ nõ solũ hz actõz ꝛ administratorẽ. sz etiã ꝛ heredes. Et intelligit Inno. vbi. s. qñ dolo vl lata culpa aliquid gessit q̃ heredes tenent. Si ꝙo ex leui culpa nõ tenent heredes nisi in casibꝫ. iij. quorum tres ponunt in. l. i. C. de here. tu. Primus si lis fuerit inchoata ꝛ tutorẽ. Secõs si aliq̃d ad eos puenit de reb⁹ administrati. Tercius si de bonis administrati alĩs ex gr̃a ꝙcessit. qz. ff. ó fur. l. si pignore dz. spes lucri ē ex alieno largiri. ꝛ bñficio sibi debitorẽ acquirere. Quartus ponit in glo. d. l. cũ ostẽdimus. s. si nõ explicet inchoata ꝑ defunctuz. q̃ teneat de leui. etiã. l. quicq̃d. C. de arbi. tu.

2 ¶ Utr̃ sciẽter ꝙmittẽs administratiõz idigno teneat ipe ó mala administratiõe: R. q̃ sic. ꝑm Inno. in. c. ex rõe. de eta. ꝛ qua. allegat. ff. ad munici. l. lucius. §. impator. ff. de ma. ꝙuẽ. l. i. in ꝓn. ꝑ totũ. ꝛ peccat mortaliter.

Admonitõ an debeat fieri ante denunciationem? R. q̃ sic. est glo. in. c. qualiter ꝛ quãdo. cl. ij. de accu. ꝛ not. glo. in. c. licet hely. de simo. Uide de hoc infra Denunciatio. in principio. et §. ij. ꝛ. x.

1 ¶ Utr̃ añ monitõem ꝙstituat i mora q̃ ē obligatus ad aliq̃d dandũ vel faciẽdũ sine determinatõe tpis. vide. j. mora. §. i.

Adoptõ ē ltim⁹ act⁹ ꝑ quẽ q̃ filiꝰ ñ est ꝑ filio hz pene naturã imitãs. in sti. de adop. i glo. Diuidit autẽ vt habet i. l. i, ꝛ. ij. ff. de adop. qz vna dz arrogatio. qz rogat. i. interrogat ꝙs an velit istũ habere patrẽ. ꝛ pater istũ i filiũ. Alia stat i nomine generali. ꝛ supponit hic ꝑ specie. sic i hoie creditor. ff. si cer. pe. l. i. ꝛ. ij. §. mutui.

¶ Utr̃ adoptõ ꝛ arrogatõ in oĩbꝫ ꝙueniãt: R. q̃ sic nisi i aliq̃bꝫ spãlibꝫ q̃ sũt. v. Primũ qz adoptõ fit cuiuslibet mgr̃at⁹ ꝙpetẽs auctẽ dũ tñ apud eũ plena fit actõ. s. mer̃ ꝛ mixtũ imperiũ. C. ó adop. l. i. Arrogatõ aũt tm̃ fit auctẽ ꝓncipis. in sti. eo. i ꝓn. Secõz i arrogatõe r̃q̃rit vtriusq̃ ꝛbũ expssũ. In adoptõe nõ. vñ infãs nõ pot arrogari sz adoptari. sic ff. ó adop. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. l. in adoptõibꝫ. hec ꝓbatur. Tercio q̃ arrogatio stati arrogatũ ꝛ res suas ꝛ libos q̃ erat i sua ptate subiicit ptãti arrogatoris. ff. ó adop. l. ij. §. vlti. Adoptio ꝙo nõ nisi i casu qñ. s. dat auo mrno. vl si p⁹ emãcipatõz genuit filiũ ꝛ auo p̃no dederit. i sti. ó adop. §. si ꝙo. Arrogat q̃ q̃ est sui iuris Adoptat ꝙo exñs i aliena ptate. Quartũ q̃ arrogator teneat satisdare de restituẽdis illis bonis psonis ad ꝙs essent vẽtura si arrogatus pmãsisset i statu suo. ff. de adop. l. nec ei. §. fi. Quintũ q̃ si arrogator emancipauerit eũ vel exheredauerit sine cã: teneat ei relinquere q̃rtã ptẽ suoꝝ bonoꝝ. eoꝝ. s. q̃ habitur⁹ fuisset ab intestato. ꝑm glo. i. l. si arrogator. ff. e. q̃ quarta nõ ē augmẽtata. ꝑ aut. ó tri. ꝛ se. ꝑm Bar. ibi. in sti. de adop. §. cũ aũt iputes Adoptiuo ꝙo nihil teneat de ncẽcitate relinq̃re. C. eo. l. i. ꝛ. ij. Si tñ moriat adoptator sine testamẽto succedit i bonis eius l. penult. C. de adop. post mediũ.

¶ Utr̃ arrogatus i filiũ filij sui acq̃rat q̃rtã ptẽ bonoꝝ sic arrogat⁹ simpl'r: R. Azo i sum. in sti. de adop. q̃ si p̃ adoptat aliquẽ loco nepotis. si filiꝰ ꝙsentit. mortuo suo patre h̃ arrogatus in ptãtẽ filij cui arrogat⁹ fuit transit. nec agnoscit auo su⁹ heres Si aũt filius nõ ꝙsenserit mortuo ꝑ nõ reincidit i ptãtẽ. sz agnoscet auo suus vel tãq̃ nepos. licet in filiũ nõ adoptauerit. vel tãq̃ eũ quẽ videt suus anim⁹ voluisse esse sibi heredẽ. Idẽ dic ó adoptato in nepotẽvel deinceps. q̃ ꝑt fieri. vt in sti. de adop. §. licet. excepto q̃ nõ trãsit in ptãtẽ ꝑis adoptãtis. Et q̃ dixi de masculo dic de feminis.

¶ Utr̃ fiat adoptio si ꝙs dicat coram multis. accipio te i meũ filiũ: R. Pa. i. c. vnico. ó co/

gna le.q̄ ñ.l.ñ nudis.C.de pba.nisi fuer forma d̄ q̄.s.l.q̄ fiat aūcte mgrat⁹ vel p̄ncipis qđ ē de sba adoptōis.ꝛ verbū in arrogatone vt dictū est in p̄n.

4 ¶Quis possit adoptari? R.q̄ q̄libet tā masculꝰ q̄z femia.ff.d̄ adop.l.adoptō.dūmō sit pñs.l.neq̄z absens.ff.eo.nec p p̄curatorē fieri p̄t.l.pᵘ mortē.§.neq̄z.ff.e. Rōz huiꝰ hēs p Bar.in.l.gallus.§.forsitan.ff.de lib.ꝛ post.

5 ¶Utr̄ q̄s possit adoptari i frēm vel sororē? R.q̄ nō.vt.l.nec apud.C.de here.insti.ꝛ ibi Ange.ita q̄ nec etiā in patrē.qz ꝫ naturā

6 ¶Quis aūt nō p̄t adoptare? R.q̄ castrati.ꝛ dicūt castrati q̄ sic nati sūt vt nūq̄z generare possūt.sz spadones sic.ꝛ dicūt hi q̄bꝫ abscisū ē cū spata vl' cultello. Itē nec femie nisi ex rescr̄to p̄ncipis i solatio filiorꝫ amissorꝫ Itē q̄ ñ p̄cedit p.xviij.ānos cū quē vult adoptare vl'arrogare.hec habēt insti.d̄ adop. Itē q̄ ñ hz.lx.ānos nō p̄t arrogare.lz adoptare possit.nisi iusta cā intercedente.l.si p̄.§.vl.ff.de adop. Et iusta cā ē morbꝫ aut p̄ūctō p̄sone. al's dz intēdere generationi.vt in.d.§.vl.

7 ¶Utr̄ impediat mr̄imoniū.vide.j.mr̄imoniū.iij.ꝛ.x.impedimento

Adoratō q̄ idē ē qđ veneratō vtr̄ req̄rat actū corpalē? R. q̄ sic.dicit em̄ Dama.iij.li.q̄ qz ꝫditi sumꝰ ex duplici suba.s.intellectuali ꝛ sensibili.ita deo duplicē adoratōz debem⁹.s.i aia q̄ ꝫsistit i intrioꝛi motu aīe.ꝛ corpalē q̄ ꝫsistit i exterioꝛi motu corpis. Et qz in oīb actibꝫ latrie illud qđ ē exteriꝰ referr̄ ad illud qđ ē interiꝰ sic ad p̄ncipalius.iō exterioꝛ adoratō fit p̄pter interioꝛē.vt.s.p̄pter signa hūilitatis q̄ corpal'r exhibem⁹ excitēt affectus nr̄ q̄ p̄cedit p sensibilia ad intelligibilia. vñ genuflexiōes signāt nr̄az infirmitatē respectu dei.ꝛ p̄sternimus nos qsi nihil nos ē ex nobis p̄fitētes.

1 ¶Utr̄ adoratio req̄rat locū determinatuz? R. q̄ ñ p̄ncipal'r qsi sit d̄ necessitate ei⁹.sz bñ req̄ritur fm ꝫdecētiā.sic ꝛ alia signa corpalia.fm illud Jo.ij. Dom⁹ mea dom⁹ oꝛōis vocabit. Et iō Jo.iiij. Venit hora in q̄ veri adoratores adorabūt i spū q̄ ē p̄ncipal'r act⁹ adorationis vt dictū ē. Locus tm̄ req̄rit.nō ppter eū q̄ adorat.sz ppter adorātes. p̄mo ppter loci ꝫsideratōz.ex q̄ spālē deuotiōz ꝫcipiūt adorātes vt exaudiant. vt pz.iij. Reg.viij. Secūdo ppt̄ sacra misteria ꝛ alia sctitatis sig̃ q̄ ibi ostendit. Tercio ppter ꝫcursū ml'toꝝ adorātiū ex q̄ oꝛo fit magis exaudibilis.fm illō Mat.xviij.vbi duo vel tres cē.

¶Utr̄ tres p̄sone in deo adorent vna adoratōe? R.q̄ sic.qz sic ī eis ē vna eēntia. substantia ꝛ excellētia.ita vnus honoꝛ ꝛ reuerentia eis debet.ꝛ p ꝫsequēs vna adoratio. 2

¶Utr̄ aliq̄ creatura sit adorāda? R.q̄ sic p̄pter quādā dei excellētiā q̄ deo debet reuerentia quā q̄dā creature p̄ticipāt.nō fm eq̄litatē.sz vt dixi fm quandā p̄ticipatiōz. Et ido alia veneratōe veneramur deū qđ p̄tinet ad latriā. Alia veneratōe veneramur creaturas quasdā excellētes.qđ p̄tinet ad duliā. Proptera cū ea q̄ exterius aguntur sint signa interioris reuerētie.quedā exterioꝛa ad reuerentiā p̄tinētia exhibent excellentibꝫ creaturis. inter q̄ maximū ē adoratio. Sed aliq̄d ē qđ soli deo debet qđ est sacrificiū. Hoc elicitur ex Aug.x.de ciui.dei. Sc̄dm ergo reuerentiā excelleti creature debitā Nathan adorauit dauid.iij. Reg.i. Sc̄dm ꝫo excellentiā q̄ deo debetur Mardocheus noluit adorare amantimens ne dei honorē transferret ad hoiem. vt dicit Hester.xiij. 3

¶Utr̄ hūanitas x̄pi sit adorāda cultu latrie? R.q̄ habēdo respectū ad hūanitatē x̄pi in se sic nō eēt adorāda latria cū sit creatura.sz solū illa q̄ dulia dignioꝛ ē fm glo.sup illō ps. Adorate scabellū pedū ei⁹. Habēdo tm̄ respectū ad verbū cū q̄ ē vnita hypostatice.sic debet ei latria.qz vna adoratōe adorat suppositū ꝛ natura.ita q̄ natura adorat p suppositū. X̄ps aūt est nomē p̄sone in duabꝫ naturis Hec ex Ri.in.iij.di.ix. 4

¶Utr̄ imago x̄pi sit adorāda latria? R.q̄ cōsiderādo eā put ē quedā res.sic nulli honoꝛ ei debet sicut nec alicui lapidi vel ligno. Sz ꝫsiderādo put est imago x̄pi.tūc qz idē motus q̄ est ī imagine ei imaginato.iō vni honoꝛ debet imagini ꝛ imaginato.ꝛ ppterea cū x̄ps latria adoret.sic ꝛ eius imago.qz vt dicit Damas.iij.lib.c.viij.honoꝛ imaginis p̄uenit ad p̄thotipū.i.imaginatū. De hoc est tex.in.c.venerabiles.de ꝫse.di.iij. Nec ob.illud Exo.xxvi. Nō facies tibi imaginē nec.qz illud p̄hibitū fuit p eo tēpoꝛe quo deus natura humana nō assumpserat.qz tūc figurari nō poterat. Secus in humanitate assumpta.ppterea imagines sunt libri simpliciuz ad coꝛ instructionē recte a sanctis inuēte.vt in.c.platū.de ꝫse.di.iij. 5

¶Utr̄ crux x̄pi sit adorāda latrie? R. q̄ honoꝛ siue reuerētia ñ debet nisi rōnali creature Insensibili ꝫo ñ debet nisi rōe nature rōnal'. Et hoc dupl'r. Primo ig̃tū repugnat creaturā rōnalē. Sc̄do in ig̃tū ei ꝫiungit quocun- 6

qz mō. Prīo mō solēt hoīes venerari imagines regis. Scdo mō eiꝰ vestē. vtrūqz aūt venerāt hoīes eadē veneratōe q̄ regē. Si ḡ q̄rat ō cruce q̄ xp̄s fuit crucifixꝰ an sit adorāda. dico ꝙ vtroqz mō ē venerāda. p̄mo qz repñtat figurā xp̄i extēsi i ea. scdo ex ꝯtactu eiꝰ ad xp̄i mēbra. t ex h̄ qz eiꝰ sanguine ē pfusa. vñ vtroqz mō adorāt adoratōe eadē cū xp̄o .s. latrie. t iō crucē alloq̄mur t vēp̄camur q̄si ipm xp̄z. Sic̄ vo loq̄mur ō cruce xp̄i i alia materia. s. lapidis ligni et hm̄oi. sic veneramur tm̄ eā vt xp̄i imaginē. quā veneramur adoratōe latrie vt dictū ē. Aliq̄ tm̄ vt tho. tenēt in iij. q. xxv. ꝙ crux xp̄i i q̄ pepēdit nō adorāt ea dē adoratōe. s. latrie cū fīo. cū ñ ptineat ad psonā eiꝰ q̄si ps eiꝰ. sz rōne ipdulie i q̄ ē q̄dā res xp̄i. rōe cuiꝰ vestis sit̄r t alia q̄ ad hūanitatē eiꝰ referūt ipdulia adorāt. Sz. s. Bon. in. tij. dis. ix. dic. ꝙ illa crux vt ē res q̄dā nō ō adorari latria nec dulia. sz adoratiōe cuiusdā honoris t reuerētie tāqz instrm̄ nr̄e salutis. sic̄ etiā reueremur sacra p eo ꝙ sunt instra nr̄e salutis. Et quelibet hax pōt teneri.

7 ¶Utr̄ mr̄ xp̄i sit adorāda latria: R. ꝙ ñ. cū sit pura creatura. qz tñ ē mr̄ dei qō ē excellētissimū. ita ꝙ excellētiꝰ pure creature ꝯuenire ñ pt. iō sibi nō tm̄ ꝯuenit honor dulie sz ec̄ ipdulie q̄ ōr dulia maior. fm glo Niere. iiij. c.

8 ¶Utr̄ scōr reliq̄e sint aliq̄ mō venerāde: R. ꝙ sic. vt vult aug. i. de ci. dei. qñ aliqs afficit ad aliquē. ea q̄ sibi ō eo relinquūt pꝰ mortez veneratꝝ. nō tm̄ corpus t eiꝰ ptes sz etiā aliq̄ extiorat vestes t hm̄oi. Manifestū ē aūt ꝙ sctōs dei venerari debemꝰ inqz tū sunt mēbra xp̄i: filij t amici t intercessores nr̄i. Et iō reliq̄as sctōr q̄lescūqz in eor mēoriā honore cōgruo venerari debemus. Vñ t xp̄s eas honorat in eor pñtia miracula faciēdo

9 ¶Quid aūt sit latria. vide. j. latria t idulia in

10 ¶Utr̄ aliqs possit adorare adūsariū /c. suo sine pctō: R. ꝙ nō. etiā si xp̄s fore credat nisi interiꝰ vel exteriꝰ ꝯditio exp̄mat actualr. qz ipa nouitas rei insolite ꝯsideratōez t attentōem actualē req̄rit. sicut ōr de beata v̄gine: ꝙ cogitabat q̄lis eēt salutatio. In adoratōne v̄o hostie sufficit hāc ꝯditōem h̄re habitualiter. s. si ꝯsecratio debita est facta. p eo ꝙ hostie ꝯsecratio ē ꝯsueta

Adulatio

q̄d ē: R. fm Alex. ij. tractatu de adulatōe ē pctm̄ ex sermōe vane laudis alicui exhibito intētōe ꝯplacēdi. Laudare em̄ aliquē de q̄ ñ ē laudādus vel plus q̄z ē laudādus vel nō eo fine quo fieri debet pctm̄ ē. Et de hac. xxv. di. §. als. vi. q. i. sunt plurimi. xlvi. dis. sunt nōnulli. t. ij. q. iij. nemo peritoꝝ

¶Utr̄ adulatō sit pctz mortale: R. fm alex. vbi s. ꝙ triplex ē genꝰ adulatōis. Primū qō dic malū bonū fouēdo pctōrē in pctis. Et h̄ ē mortale. Qō intelligēsi malū tale eēt mortale fm glo. i. d. c. sunt pl'imi. p. c. sūt nōnulli. xlvi. di. Secꝰ si illud malū qō laudat esset veniale. qz tūc adulatio esset veniale pctm̄. xxv. di. als. t. xlvi. di. clericꝰ q̄. Scōm genꝰ adulatōis ē qō fit intētōe nulli nocēdi sz vt alicui pfit vel ꝯplaceat. vel aliā vtilitatē cōsequtur. t laudat in illꝰ q̄ nō sunt pcta. t istud ē veniale. Si vo fit intētōe nocēdi alteri. licet alteri pfit ē mortale. videt em̄ facere libidine mortali. Terciuz genus ē circa ea q̄ nō sunt pcta. t nec pdest nec obest. sed tm̄ ꝯtemptū dei generat ppter assiduitatē. t ē mortale. s. vel in eo cui adulat. puta qz p adulatōz mortaliter peccat in supbia vel alio mō. vel in eo q̄ adulat: vt puta qz nō timeret deū offendere. t etiaz dat cām alteri peccādi mortaliter ex adulatōe. Laudare aūt aliquē nō mēdaciter ad finē bonū viciū nō est nec adulatio. ꝯcor. Tho. ij. ij. q. cxv.

¶Utr̄ ipetras bñficiū p adulatōz teneat restigere: R. alex. vbi s. ꝙ dz reduci ad munꝰ ab obsequio. Vñ si ñ seruiret ei i alio nisi i h̄ ꝙ sibi adularet. credo ꝙ idigne recipet. t refugere teneret. sic̄ ille q̄ fuit i turpi officio. Turpe aūt officiū ōr cui ē annexū pctm̄. hec Alex. Sz tu de h̄ dic latius. j. simonia. v. §. iij.

¶Utr̄ dare adulatoribꝰ sit pctm̄: R. ꝙ tale pctm̄ ē dare q̄lis est adulatō ppter quā dat Si veniale: veiale. Si mortale mortale. vt patet. lxxxvi. dist. c. donare. t duobꝰ. c. se. Et sic itellige Tho. sc̄da sc̄de. q. clxviij. Dare tñ adulatori nō ppter adulatōem sed ppter pietatez ad sustentationē nature nō est pctm̄. vt in dictis. c. no. Idē dic ō dantibꝰ hystrionibꝰ. vt in dictis. c.

¶Clericis adulatō phibet Et si exercēt adulationē degradādi sūt. xlvi. dis. c. clericꝰ. el. i.

¶Adulatio fit q̄ttuor modis fm Alex. vbi s. Primo laudādo bonū qō nō habet. Secūdo augēdo bonū qō habet plus q̄z sit. tercio laudando malū qō habet dicēdo bonū. Quarto minuēdo malū ipsm.. dicendo nō tā graue pctm̄. Primi duo modi sunt venialia pcta. nisi immisceat ꝯtemptus dei. vel i eo qui laudat. vel in eo qui laudat. Tercius t quartus modus ē pctm̄ mortale. si malus sit mortale. facit. d. §. als. in glo.

Adulteriū ē alieni thori violatio. Uñ dicit adulterū q̄si ad alienū thorū accessio. xxxvi.q.i.§. cū g. Et aliq̄n ē simplex.s.q̄n solū alter est solutus.q̄q̄ duplex.s.q̄n ambo sunt ꝯiugati

1 ¶Quot modis ꝯmittit. R. fm Alex.ij.q.tractatu d adulterio q ꝓpe ē solū q̄n q̄s accedit ad alienā vxorē. Scdo etiā q̄n ꝯiugat⁹ pcat cū soluta. Tercio fm q̄ndā iurisinterptatiōz ē.q̄n q̄s ita ardēter amat vxorē q etiā si nō eēt vxor ꝯcubere vellz cū ea.vl' ecōtrario vxor viz. Sic intellige.c.ozigo.xxxij.q.vij.

2 ¶Utr̄ sit maximū mortalū pctōr̄. R.q.s. ibidē q nō quo ad eū.sz ē grauⁱ incestus vel ꝯtra naturā.licz quo ad pnā sit grauissimū

3 ¶Que ē pena tā viri q̄z vxoris adulterātis. R. fm Inno.i.c.tue.d pcu.q oli erat pena capitis. vt. C.d adul.l.castitati. hodie ho ꝓus ꝓterat⁹ ꝛtrudit i mōasterio. C.d adul.aut.sz hodie. Est t alia pena.qz fm Pa.i.c.plerūq̄z d do.post di. re.ml'r pdit dotē. t vir donatōz ꝓpter nuptias si mrimoniū sepeł p sniaz iudicis eccl'iastici.al's nō fm io.an. Pa.tñ ibidē tenet q si ē notoriū adulciū. qz tūc cū possit ꝓꝑa aucte vir expellere vxorē. et eōrio lucrał. qz si petz obstabit ei exceptio adulterij. pdet etiā ml'r donatōz ꝓpter nuptias quaz ex pacto aut statuto debat lucrari solutomatrimonio. Bōa ꝓo paffernalia ñ pdit fm docto. qz i pēnis ꝓba debēt restrigi. regl'a odia.d re.iu.li.vi. q̄uis glo.i.d.c.plerūq̄z. teneat q pdat. Est t tercia pena.qz amittit ius pētēdi debitū. de q̄ dicā.j.debitū.§.vij. si tñ recōciliañ recupant oia. vt i.d.c.plerūq̄z

4 ¶Utr̄ mulier adultera teneat reuelare filiuz quē d adulterio suscepit. t quō teneat satisfacere. R. q̄uis diūsi diūsimode h̄ dixerit. ego credo opi. Pa.i.c.officij.d pe. t re.iustissimā q̄ dicit sic. aut nullū imminet piculū t verisil'r sibi credeł. vl' pōt ꝓbare. t sic teneat reuelare. aut nō pōt ꝓbare nec sibi credeł. t sic ñ teneat qz induceret sibi scādalū sine aliq̄ vtilitate. ar.ij.q.vij.plerūq̄z boni. Aut imminet piculū sibi vl' alteri. t sic nō teneat. qz i reuelādo imminet piculū aiaz. i nō reuelādo solū piculū rerū. t inter duo mala minⁿ ē eligēdū. xiij.di.c. nerui. Satisfaciat g de suo q̄tū pōt dānificatis. sic sunt q̄ nutriūt puerz vel p̄uāt hereditate ꝓpter ipm. t doleat nō posse plene satisfacere. t si ipa nō pt satisfacere. teneat adulter si scit vel ꝓbabiliter credit q ei⁹ sit filius. si mō h̄ facere pōt sine scādalo. ar.c.fi.d iniur. al's nō. Nec ob.regula q̄ scādalizauerit. d regu.iu. vbi dr. vtili⁹ em̄ scādalū nasci ꝑmittitur q̄z veritas deserał. qz intelligiť i iudice t teste. nō i denūciatōe fm eundē Pa.

¶Utr̄ filius q̄ ē i possessiōe filiatōis teneať credere mri dicēti eū ee spuriū vl' suppositū. R. Pa.i.c.p tuas.d ꝓba.q nō. Et tenēt doc.in l.filiū.ff.d his q̄ sunt sui vel ali.iu.t.l.si vicinis.C.de nup.t ibi dicūt fatuū fuisse illū q̄ regno renūciauit ꝓpter dictuz mris. Et dic Pa.ibi etiā h̄ ꝓcedere si ambo pentes negarēt eū filiū. vt ꝓbať i.c.transmisse.i fi.iuncta glo.i ꝓbo indicijs. q̄ fi.sint le.t tex.cū glo.in l.i.§.q.ff.d car.edic.t.l.si posthum⁹.ff.de li. t post. Et h̄ verz nisi ꝑēt tpe ꝯceptōis nō ꝯcubuisse sil'. vel ꝓpter absentiaz. vel ꝓpter infirmitatē. Immo pl⁹ dico etiā si ꝓbareť q adulterabať cū quodā alio tpe ꝯceptōis: dū mō vir ei⁹ habitaret cū ea.cēsebiť nihilominus tal' filius legitim⁹. vt i.l.miles.§.de fun cto.ff.de adulte. Nō q̄z i dubio debem⁹ fauore filioz sic interptari. vt no. Pa.i.c. intelleximus. de adult. t facit. d.l.si vicinis. t.l.q̄z semp.ff.de i ius vo.

¶Utrū aūt dict⁹ filius post ꝯpletā p̄scriptiōez 6
debeat sibi facere ꝺscientiā de successiōe in bonis si ꝑtur. vel sibi ꝯstet nō fuisse legitime ꝯceptū. R. q nō. vt patebit ex his que notā tur in ti. de p̄scrip. §. xlvij. Hecus aū ꝯpletā p̄scriptōem. qz si credit t ex scrupulosa ꝺscientia existimat verz matrē dicere. t se esse illegitimū sic teneť abstinere a bonis p̄is putativi: nisi esset tal' ꝯditiōis q alio mō nō posset viuere. qz sic necessitatē vite posset capere. maxime nō existentibus alijs a quibus deberet i tāta necessitate. t ꝓponere satisfacere si ad pīguiorē puenīret fortunā. Uerū est q de consumptis bonis fide durante nō teneť fm hosti. t Rodo. Et tūc ꝯstituiť i possessione filiatōnis. t incipit p̄scribere q̄n inceptⁿ ē nominari seu reputari ꝓ filio legitimo. vt no. i.d. c.per tuas

¶Utr̄ adulteriū ꝯmittať sine dolo. R. q nō 7
vtz i.l.si ex.ff.d adul. vbi errātes i iure excusanť a pena iceⁿ t adulterij. facit. c. lucretiā al's ē sb. c. ꝓposito. xxxij. q. v. et h̄ intelligē fm glo.i.d.c.n q̄ ad culpā. qz peccat mortal'r q̄ cūq̄z eū ꝯmittit ex metu sine ex ignorātia vel errore iurⁱ. Hec⁹ i ig:ātia facti q excusat a cl' pa puta qz crediditviz q erat adulter. Sil'r q̄n ꝯmittit ex coactōe absolute: dū tñ i aio nō ꝯsentiat. Hz q̄ ad pnā distigue fm Pa.i.c. t si necesse sit. de do. post di. re. q aut loq̄mur de pena corꝑali vel pena pdit̄i ois ꝓpter subeve dotis seu donatonis ꝓpter nuptias: t sic

excusat errorē etiā iurē vt.d.l.ij.ar.i aut.icestas nuptias.C.de incest.t muti.nup. Et licz Jo. an.t cōiter doc.i.d.c.t si necesse.teneāt ꝺ nūscz q̄ error iuris nō excusat a pena.tñ Bar.i l.q̄ ꝺ.C.de incestis ē cuꝫ Pa.qz nō ē i dolo q̄ errat.vide.ſ.dolus.§.i.t.ij. Aut loq̄mur ꝺ pena pditōis lucri.t sic error nō excusat nisi sit iustus.vt in.l.ne passim.C.ꝺ iu.t fac.igno. Similiter excusat a dolo metus etiā ꝺ ditionalis.vt in.d.c.pposito.

8 ¶Quō ꝺr notoriū adulteriū? R. Pa.i.c.itel lexim⁹. de adul. publice dicit adulterata q̄n stat i domo cū publico ꝺcubinario.t ꝺnuncit notorie ꝺ adulterio q̄n hz eā i mēsa i domo t i lecto.vt i.c.fi.t i.c.tua.de co.cle.t mu.vñ i l.furē.ff.ꝺ fur.t i.l.capite q̄nto.ff.ꝺ adul.nota q̄ adulteriū ꝺr notoriū q̄n vir t mulier de p̄hēdunt i latebris se osculātes.t hmōi actibus ꝓpinq̄s adulterio facit.l.si q̄s nō dicā rape.C.ꝺ epi.t cle. Itē q̄n passim admittit viros cā adulterij.vt i.l.palā.i princ.ff. de ri. nup.t q̄ꝺ no.in.c.cū in dioceſi.de vsuris.

9 ¶Utr̄ spurij possint instrui heredes.t quō succedunt? vide.ſ.filius.§.i.ij.t.iij.

Aduocatus ꝺr ille q̄ i iudicō apud eū q̄ iurisditiōi pest̄ desideriū suū vel amici exponit vl̄ alterius desiderio ꝺdicat.l.sciēdū.§.i.t ibi p doctō.t.l.paul⁹.la p̄ma.t ibi Bar.ff.ꝺ legatio. Et iō ꝺ sulēs i camera nō ꝓpr̄ie ꝺr aduocat⁹. Ita q̄ phibit⁹ aduocare nō cēset phibit⁹ i camera ꝺ sulere vel alienatōes i scp̄tis facere fm Pa.i rubca ꝺ postu. Et tenet Bar. i.l.i.ff.de va.t extraor.cog. Et debet ee iurisperit⁹ t studuisse p q̄nquennuz saltē t iuramēto doctoꝝ pbatus.l.nemini.C.de ad. iudicioꝝ.t no.Bar.in.d.l.i.

1 ¶Sed q̄ sunt q̄ repellūt ab aduocādo? R. q̄ multi.de quibꝫ.ij.q.vij.infames.t ēversus Nō cuiq̄ dat q̄ꝺ postulet imo negat. Addit⁹ pene.seru⁹.puer actor arene.Lumiby carēs.mulier.ml̄ieb̄ria passus. Et ml̄ti alij repelli p̄nt q̄s omitto.solūmō dicā de his q̄ sine pctō aduocare nō p̄nt.q̄ sūt i triplici ꝺia scz heretica t ceteri excōicati. Secūdi clerici Tercij religiosi.de quibꝫ latꝰ psequemur.

2 ¶Heretica t infideles t excōicati ꝓpt̄ sulpitionē heresis nullo mō p̄nt aduocare.l.nemo C.de postu.t.l.nemo.la.ij.C.ꝺ epi.au.ꝺ pe. di.i.nemo vel i fo.de here.excōicamus.el.i.

3 ¶Excōicati etiā repellūt.ij.q.iij. excōicatos de excep.c.exceptiōz.t oēs supꝺictos t quēlibet ipoz admittēs iudex grauiter peccat. vt ptz i.d.c.nēo vel i fo.t i.d.c. excōicam⁹. el.i. 4

¶Utr̄ epi et alij supiores possint aduocare ꝓ aliis? R. q̄ nō coram eccl̄iastico vl̄ ciuili iudice.vt.ij.q.i.te quidē.lxxxvij.dist.platū.t.c. eps.xiij.q.v.deniq̄z.xiij.q.iij.p totum

¶Utr̄ sacerdotes possint aduocare? R. q̄ nō 5 p̄nt neq̄z coram eccl̄iastico vl̄ ciuili iudice nisi i q̄ttuor casibꝫ.vt i.c.fi.ꝺ postu.extra ne cle. vl̄ mo.sacerdotibꝫ.xv.q.ij.c.vnico.xiij.q.v. deniq̄z. Prim⁹ casus est ꝓ se. Secūs ꝓ eccl̄ia sua. Terci⁹ ꝓ psonis sibi ꝺiūctis. Et h̄ intelligē q̄n nō p̄nt hīe aliū: vel nō ita bonū. Personē aūt ꝺiūcte sūt i isto casu vsq̄ ad quartū gradū.C.de epi.t cle.aut.licētiā.t.C. de aduo.di.iu.l.petitōem. Quart⁹ casus ē ꝓ miserabilibꝫ psonis. Intelligē miserabiles personas oēs illas q̄ ꝓ se ꝓpr̄ias cās nō p̄nt ministrare: vel eccl̄iastico auxilio indigētes. lxxxvi. di.c.fi.i fi.t.lxxxvij.di.defensionis.C.q̄n imper.inter.pu.t vidu.ꝓ totuz. In criminali vero coram seculari iudice nullo mō p̄nt.vt infra dicam.§.vij.

¶Utr̄ diaconi vel subdiaconi bñficiati vel 6 nō bñficiati possint āduocare? R. q̄ coram seculari iudice nō p̄nt.c.i.de postu. nisi ꝓ causa sua vel ecclesie sue vel miserabiliū psonarū: fm Spe.ti.de aduo.allegat.d.c.i.i q̄ glo. dicit etiā q̄ ꝓ miserabilibꝫ psonis licet.allegat.d.c.fi. Et sic patet q̄ i omni casu p̄nt in quo t sacerdotes i foro seculari Coram aūt eccl̄iastico p̄nt fm Inno.in.d.c.i.bñficiati nihil querēt ꝓ salario: sed oblata sponte recipere p̄nt.xv.q.ij.c.vnico

¶Utr̄ i minoribꝫ ordinibꝫ ꝺstituti possint 7 aduocare? R. q̄ si sunt bñficiati: nō p̄nt. nisi coram eccl̄iastico iudice.c.i.de postu. Limita h fm Pa.t Io.q̄ habēt sufficiēs bñficium ad eoꝝ sustētationē.qz si nō habēt p̄nt ꝓ aduocatione acquirere sibi: etiā si sunt diaconi vel subdiaconi. Si aūt nō sunt beneficiati p̄nt tā coram ecclesiastico q̄z etiā seculari i causa ciuili In causa aūt criminali nullo modo p̄nt coram seculari iudice.ne cle.vel mo.c.sententiā.xxij.q.viij.his a quibꝫ.li.di.aliquātos. Quidā tñ dicūt eos posse ꝓ reis postulare t appellare: t appellatione ꝓsequi.arg. xxij.q.v.c.i. t.c.eos. Sed tutius est in totum abstinere.d.c.sententiā. no.glo.i dicto c.aliquantos

¶Utr̄ religiosus possit postulare? R. q̄ non 8 nisi cū vtilitas monasterij exposceret abbate impante.c.ex pte.de postu. Et extrēdit etiam ad canonicos regulares ibidē pz Et ibi dic Pa.q̄ optz p̄dicta duo sil̄ ꝺcurrāt.al's nllo

mō etiā corā eccl'astico iudice eē aduocatus vl' pcurator pōt. Si vo pdicta duo p currāt pōt etiā corā iudice scl'ari. arg. i. c. i. t. c. fi. eo. ti. Intellige i cā ciuili tm̄.

9 ¶ Utr ppter lucr applicādū mōasterio ab bate impante possit mōach⁹ eē aduocat⁹ vel pcurator. R. Inno. i. c. cū. J. t. a. de sen. t re iud. q etiā p laico pōt esse aduocatus t pcurator monachus ppter vtilitatē monasterij Et ita dr q. d. Lapus seruauit. Sed p tra rium q nō possit tenet Jo. an. Ego aūt dico cū Pa. i. d. c. ex pte. fore magis honestum t equū vt abstineat. ar. c. nō magno. ne cle. vl' mo. t. xvi. q. i. alia est cā. Aduerte tm̄ q cleri ci t mōachi solū phibēt vt dixi postulare qm̄ indr̄ter exercere volūt talia officia fm Jn no. i. c. vnico. de ob. ad rō. Secus si volunt solū assumere i vna cā. Et hoc seq̄tur Arch. i. c. puenit. lxxxvi. di. et pluriū. t videt equū. licet colle. i. c. dilecti. de arbi. teneat q nec eti am i vna cā. t forte verius.

10 ¶ Utr aduocat⁹ teneat gratis p impotente aduocare. R. Pa. i. c. i. de of. iudi. Hosti. di stinguit sic. aut ē potēs ad soluēdum. Et sic vera ē opi. Bof. q dicit q nō teneť. sz iudex dr sibi pstituere salariū fm facundiā t p mō litis t psuetudīs patrie. vt i. l. i. §. i honora rijs. ff. de va. t extraor. cog. Aut est impotēs t tunc teneť gratis aduocare lege diuina hoc pcipiente Matth. xxij. Diliges primū tuū sicut teipsum. Et credo q peccat mortaliter quādo scit talē impotentē incurrere notabi le damnū ex defectu aduocati. si requisit⁹ eū nō aduuat gratis. Secus si leue damnū. q tūc esset veniale. Et sil'r iudex peccat mor taliter vel venialiter sicut aduocatus. si sci ens talē impotentē nō puider sibi de aduo cato. pcipiēdo alicui ipsorū q gratis aduo cet p tali ipotēte. Et si nolūt e. obedire. pōt t debet eis interdicere officiū aduocationis. l. puidendū. C. de postu. arg. l. mozis est. ff. d penis. t in. l. i. ff. de off. pre. vr. t in. d. c. i. Et etiam cauere ne potētior offendat aliaz par tem. vt no. Bar. i. l. illicitas. §. ne potentio res. ff. de offi. presi.

11 ¶ Utrum aduocare possit quis contra eum a quo recepit bñficia sine vicio ingratitudi nis. R. q nō. vt patet i. c. fi. de postu. imo pos set donatio reuocari. arg. d. c. fi. iūcto. c. fi. de dona. Sed aduerte q bñficiū datū p merce de labor t seruitior nō est gratuitū bñficiū faciūt. l. aq̄lius regulus. ff. de dona. vbi do nato facta mgr̄o rone disciplīe nō est me ra donato. t ideo reuocari nō posset rone in gratitudis. sed solūmō qñ donato seu bñfi ciū est gratuitū. Fallit hoc qñ p se vel p pa tre vel matre impotēte aut p alia miserabili psona aduocat. vt colligit ex Spec. i ti. d ad uo. q tūc pōt sine vicio ingratitudis.

¶ Utr aduocatus teneat ad restitutōez si p 12
imprudētiā aut negligētiā suā amisit causā clientuli. R. Host. vt recitat Spec. i ti. de ad uo. q teneť. ar. l. idē iuris. ff. ad. l. aq̄. Et bre uiter teneť fm eūdē Host. qualicūq eius vi cio pdať. arg. l. si vo. ideo p tra emptorez. ff. de euic. Nec si ex q̄litate cause vel defectu p bationū. q tūc vicium ē materie nō artificis. ff. ad. l. aquil'. l. si ser⁹ seruū. §. si calicē. De quāta aūt vel q̄li negligētia vel impitia te neať. vide. j. culpa. §. v. t. vi. Multo magz teneť si dolo suo clientulus amisit cām. ff. d iu di. l. si filiusfami. l. di. sepe

¶ Utruz aduocatus sciēter defendēs causaz 13
iniustā teneat ad restitutōz. R. q vltra mor tale pcm̄ quod cōmisit teneť fm Monal. ti. restitutō ad omne quod amisit ille contra quē patrocinū pstabat. siue p malicia siue p pertinaciā vel falsitatē. t etiā clientulo. si cū recepit dans ei intelligere eū habere causam iustā. qui aliter nō litigasset. arg. C. d admi. tu. l. nō est ignotū.

¶ Quid si ignorabat iustaz cām. R. q si hec 14
ignorātia puenit ex culpa sua. vt puta. quia nō est peritus i iure. aut q non inquisiuit a clientulo vt debuit debita merita cause. credo q sil'r teneatur ad restitutōem. nō solū illi cō tra quem aduocauit. verumetiā clientulo suo si aliter nō litigasset fm modū culpe t regu las. de quibus. j. Culpa. §. v. Si vero prefa ta ignorātia puenit ex qualitate negocij vel falsa informatōe vel mala clientuli excusatur Teneť tm̄ ea dimittere postq cognoscit iusti cia cause. l. rem nō nouā. §. patroni. C. de iu di. Et salariū receptū restituere teneť fm mo nal. ti. de aduo. Quod credo necessariuz qñ ex culpa sua puenit talis ignorātia. al's nō credo nisi de psilio. Et sic tenet Host. his cō cor. Tho. ij. ij. q. lxxi.

¶ Utr aduocatus possit petere salariū. R. q 15
cā nōdū incepta pōt petere. put vult nisi i ca su vbi alius bonus nō inueniret. arg. cozū q no. i. l. i. C. de epi. au. Cā vero incepta vel fi nita. vel qñ alius bonus nō inueniretur. nō pōt petere nisi moderatū attēta q̄litate cau se labozis t consuetudine regionis. et idonei tate aduocati. vt colligit. ij. q. vij. §. arcent. i rex. t i glo. Aduerte hic q aduocato t pcu ratori nō licet facere pactuz de ōra litis. neq

et iã de certa ãntitate vl're cũ hac ꝓditõne si vincat. qz ẽ eadẽ rõ sic ⁊ de pmissione q̃te litis. q̃ iõ ꝓhibita ẽ: ne p phas ⁊ nephas intẽdat ad victoriã cãe. vt possit ꝓseqũ pmissuz. Sed q̃n simpl'r pmittit aliq̃d certũ siue ãntitas. siue res p mercede. siue vincat siue pdat. ⁊ etiã si vltra h̃ pmittit aliq̃d noie palmarij. qđ ẽ modicũ q̃d nõ magnũ. sic valet pactũ. qz cessat rõ pdicte phibitõis i isto casu. Et fm hoc ꝓcor. doc. ⁊ glo. i. l. sumpt⁹. ff. de pac. ⁊ l. i. i verbo. ⁊ si noie palmarij. ff. de va. ⁊ extraor. cog. ⁊ l. fi. q̃. C. de postu. ⁊ l. litẽ C. de pcu. ⁊ l. salariũ. ff. man. q̃ multũ intricate ⁊ varie loquunt. Itẽ nõ q̃ aduocatus ⁊ pcurator nõ põt accipe salariũ qđ excedat cẽtũ aureos i vna cã. l. i. §. in honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. cog. ⁊ in glo. dicte. l. salarium. Itẽ nõ p̃nt pdicti aliquẽ ꝓtractuz facere cã incepta ⁊ nondũ finita cũ cliẽtulo. C. de postu. l. q̃squis. ⁊. iij. q. vij. §. itẽ si q̃s.

15 ¶Utruz salariatus de publico possit aliq̃d petere ab aliquo pticulariter: R. Pan. i. c. i. de postu. fm Inno. q̃ nõ ab aliquo litigãte. sic nec potest salariatus medicus ab aliq̃ cõstituto i infirmitate. sed a nõ litigãtibus vl' sanis licite recip̃iunt. qz salaria iunt ꝓstituta talibus solũ p litigãtibus ⁊ infirmis. p̃bat in. l. añe. C. de pfe. ⁊ me. li. x.

17 ¶Utrum possit quis aduocare p vtraq̃ pte: R. Specu. in ti. de aduo. q̃ sic. ar. xlv. di. disciplina. quasi i fine. ⁊ ibi glo. extra de postu. pre. bone memorie. el. i. quasi i prin. Qđ verum credo i casu dubio. al's non. qz q̃z diu causa est dubia potest aduocatus patrocinari sine pctõ fm Rodo.

18 ¶Utrum aduocatus possit vti deceptione contra eum qui habet iniustã causam. dicit j. Bellum. §. xix.

Affinitas quid sit ⁊ quo modo impedi/at matrimoniũ. vide. j. Matrimoniũ. iij. impedimẽto. xv.

Agnati sũt q̃ viril' sex⁹ psõas cognatõe ꝓiũcti sũt. Nã i agnatis cognati intelligũt vt gen⁹ i specie. vñ frẽs ex eodẽ pre. fili⁹ fratris. nepos ⁊ hmõi agnati sunt. Et q̃ p femini sexus cognatõz iũgunt nõ agnati. sed naturali rõne cognati sunt. sicut filij sororis vel amite. ff. de legi. tu. l. sunt aũt.

Alchimia vtz liceat: R. oldra. i cõsilijs suis tenet q̃ sic. dũmõ nõ faciãt p artẽ magicã. vel p aliã legibz odiosaz. vt dicit. l. vnica C. de thesau. qz tales metallarij sunt q̃ latore ꝓpo ⁊ sibi ⁊ reipublice ꝓ moda ꝓpant. C. de meta. l. i. Et iura ꝓpter publicã vtilitatez q̃ est ex eoz officio videt resultare fauẽt eis. nã p̃nt inuito dño ingredi fundũ ad metalla inquirendũ. l. iij. ⁊ l. quosdã. et ibi no. C. de meta. qđ al's nõ licet. d. l. vnica. ⁊. ff. de ac. re. do. l. iij. Rõ ẽ. qz vt dz i li. de ppietate rer. i. c. de alchimia. oĩa metalla pcedũt ex eodez ꝓncipio. s. ex sulphure ⁊ argento viuo. sed ex ꝑtute elemẽtoz q̃ habẽt maiorẽ influentiaz i vno loco q̃z i alio. i vna minerea fit stannũ. in alia argentũ. Cũ ergo ars imitetur naturam. ff. de adop. l. adoptio. nõ igitur est pecca tũ si ꝑtutẽ q̃ est i elemẽtis aut herbis alchimiste de stãno volũt facere argentũ. qz cũ sit i eodẽ ꝓncipio. ⁊ i habẽtibz symbolũ facilioz sit trãsitus. insti. q̃. mo. to. ob. §. i. Cũ multe ꝑtutes sint insite herbis ⁊ lapidibz. xxvi. q. v. nec miz. circa mediũ. Gz his nõ obstantibus credo q̃ sit illicita ex multis respectibus tũ ꝓmo. qz null⁹ inuenit q̃ habeat verã hmõi artẽ. licet dicat de multis. sz falsuz ex expientia. tũ qz videm⁹ q̃ cõiter ipaz facientes mlta ꝓsumũt. ⁊ a cõiter accidẽtibz est stãdũ. vñ de ipsis dz. i. ad Tytũ. iij. Gp addiscẽtes ⁊ nũq̃ ad veritatis sciaz puenientes expiẽtias mltas faciũt. ⁊ nũq̃ ad pfectũ attingũt. tps vitã q̃z ꝓsumũt. nec id qđ opant hz ꝑitatẽ cuz auro vel argẽto: sz solũ apparẽtiã. iõ sp sunt ꝓdemnãdi alchimiste. Et hoc euidẽter pbatur. qz nemo i publico eã vult facere vt appareat q̃ male agũt. qz odiũt lucez. Et si aliq̃n aliq̃d veri faciũt: aut fit cũ dãno ꝓputat⁹ ex pẽsis. vl' ex aliq̃ decptiõe iponẽdo aurz vez. vl' aliã diabolica fallacia q̃ vt eos attendere faciat hmõi facit eis vez aurz ex appositõne auri veri occulte aliq̃n Cũ g̃ sit tale exercitiũ ꝓ vtilitatẽ publicã. vt pz ex ꝓsuptõne rez. ⁊ qz vt cõiter faciũt ex his monetã falsaz. Jõ simpl'r sunt ꝓdemnãdi eã facientes

Alea vide infra Ludus. §. iij. cum sequentibz.

Alienatio quid dicitur: R. q̃ p/prie ⁊ stricte ẽ omnis actus p quem transfertur dominium. Dicit tex. C. de fun. do. l. i. Et fm glo. i. c. nulli licet. de re. ec. nõ alie. ⁊ eam sequunt doc. ibidẽ. Largissime autẽ alienatio dz datio i emphiteosim ⁊ locatõ ad longũ tempus. vt volunt Ja. de bel. Lap. i aut. de nõ alie. §. qz ꝓ.

Et qñ sola possessio i aliū trāsferr. vt no. In no. de re. ec. nō alie. c. epi. ⁊ Albz. i aut. h̄ ius porrectū. C. de sa. san. ec. Sed ꝺ videt tex. in d. c. nulli licet. vbi dic. Alienatōis aūt ꝛbū ꝺtinet ꝺditōez. s. vēdere sb ꝺditōe. Allij ha/bēt ꝺductōez ad longū tps. ꝺonatōem. ven/ditōem. ꝓmutatōem ⁊ emphiteosim ac ꝓpe tuū ꝺctū. hec tex. sed verbū ꝛnotat ꝺtinet ꝓ priā naturā vocabuli. vt dicit Bar. in. l. af/finitatez. al's in capit. l. cui eoz. ff. de postu. §. itē pomponius. vbi dicit se damnasse glo. i l. gallus. §. vt instituēs. ff. de li. et post. Et sic ꝺsuluisse ꝙ vbi statuto cauet ꝙ tutelā soluz veniat matri ⁊ auie ꝙ etiā ꝓpie venit pau⁹ ⁊ noie nur⁹ venit ꝓnur⁹. ⁊ noie filij venit ne/pos ⁊ ꝓnepos: nisi addat aliq̄d qđ faciat de/ terminatōez ad certā psonā. ita limitat bar. i. d. §. vt instituēs. ⁊ not. idē i. l. liberoz. ff. de ver. sig. Pa. i. d. c. nulli licet. dicit ꝙ in ma/teria fauorabili ⁊ larga. vt i. d. c. nulli est ve/rū. Sed in materia odiosa nō venit nisi qđ dixi ꝺtractus ꝓ quē trāsferr dñiuz. ꝓpterea i reb⁹ eccl'ie alienādis accipit alienatio. vt i. d. c. nulli. fm glo. ibidē

1 ¶Alienatō de fre ad sororē nō ē fm Mōal. eo. ti. allegat. C. de fideic. mis. l. volūtas

2 ¶Que requrunt i alienatōe rei eccl'iastice: R. Pa. i. c. cū apl'ica. de his q̄ fi. a pla. q. v. Pri/mo tractatus. s. an expediat vel non. Secdo cōsensus capl'i. Tercio ꝙ fiat ꝓ vtilitate ec/clesie. Quarto auctas supioris. Quito sub/scptio. ⁊ hec ponit i. c. tua. de his q̄ fi. a pla. ⁊ i. c. i. eo. ti. ⁊ c. nulli. de re. ec. nō alie.

3 ¶Utz subscptio reqrat necessarioz: R. Pa. i c. de his q̄ fi. a pla. q. Inno. dat vnā regulaz ꝙ nūq̄z requirat subscriptio nisi i casib⁹ a iu re expssis. Rō qz regulariter i qualibet dispo sitione sufficit ꝺsensus. nec requirit scriptu/ra. l. pactū. C. de pac. vide glo. i. c. i. de cē. li. vi. Et ideo venditionē ꝓmutatōem ⁊ dona tionē platus facere nō pōt nisi de ꝺsensu ca/pituli ⁊ sbscptōe canonicoz. Albz. i. d. aut. hoc ius. tenet: ꝙ subscptio i alienatōe rei ec/clesiastice regulariter nō est necessaria nisi in trib⁹ casib⁹ ꝓdictis. s. vēditōe. ꝓmutatiōe ⁊ ꝺnatōe. vt i. d. c. tua. ⁊ i casib⁹ no. ꝑ Arch. i. c. sine exceptōe. xij. q. ij.

4 ¶Que sunt cause legitime alienatōis rez ec cl'iasticaz: R. Pa. in. d. c. nulli licet. q. sunt quattuoz. Primo necessitas si debita vrgēt ⁊ eccl'ia nō potest satisfacere de fructib⁹. Se/cunda vtilitas. s. vt habeat rē meliorē. ⁊ ista ponūt i autē. hoc ius. C. de sa. san. ec. et. x. q. ij. c. hoc ius. Tercia pietas. xij. q. ij. auz. ⁊ c. sanctoz. Quarta ꝺmoditas. vt qz res ē ma/gis damnosa q̄z vtilis eccl'ie. vt i. c. ternulas xij. q. ij. ⁊ ibi plene i glo.

¶Utruz omnis alienatio rei eccl'iastice sit 5 ꝓhibita sine ꝓfata solēnitate vel aliq̄ de ꝓ/fatis causis: R. fm doc. i. c. nulli licet. q. nō sed immobiliū. Et noie immobiliū rez ꝺpre hendunt ea q̄ seruādo seruari p̄nt. facit. l. tu torez. la. ij. C. ꝺ admi. tu. ⁊ c. tua. de his q̄ fi. a pla. Sed Albz. i. d. autē. hoc ius. tenet ꝙ mobilia q̄ etiaz seruari p̄nt alienari p̄nt sine ꝓdicta solēnitate vt omes tē. nisi sint ad diui nū cultū deputate. qz tūc seruabit. autē. ꝓte/rea. C. de sa. san. ec. s. vt ñ vēdāt nisi ꝓ necessi tate ⁊ vtilitate. ⁊ placet.

¶Utz pecunia sit ꝺ his q̄ fuādo fuari p̄nt 6 R. Pa. i. d. c. nulli liceat. q. nō. qz retēta ni/hil opat. lxxxvij. di. ecclies. ⁊ no. i. l. cū pl'es i fi. ff. de admin. tu. vbi tutoz ꝺz pecuniā pu pilli ponere i emptōe ꝓdioz. Qđ vez credo nisi in duob⁹ casib⁹. Primus qñ pecunia ec clesie cēt deputata ad emēda bona immobi/lia. qz tunc iudicat bonū imobile. nec posset mutari. tex. ē singularis. ⁊ ibi Bal. ⁊ Ludo. de ro. i. l. ij. §. qd g̃. ff. de ꝺ tra. iudi. tu. ⁊ vti. actōe. Et ꝓ hoc tenuit Albz. q. xxiij. i 2da pte statutoz ꝙ qñ statuto cauet ꝙ mulier lu cretur dimidiā ptē bonoz immobiliū mari/ti decedētis sine liberis ꝙ lucrabit ptē pecūie deputate ad bona immobilia emēda. qz illa pecunia iudicabit vt immobil'. Sed Bal. ē ꝺtrarius in. l. cetera. §. fi. ff. de leg. i. ⁊ allegat mirabilē tex. in. l. cū in fundū. §. si fund⁹. ff. de iure ꝺo. Et istud credo vez quo ad dictuz statutū. qz iura adducta ꝓ Albz. ff. de here. insti. l. ex facto. §. cetez. la. ij. loquunt i actu fauorabili vltime volūtati. Sil'r ⁊ cle. nero mani. de elec. Et cū ꝓfatū statutū sit ꝺ ꝺmu/nē dispositōez iuris. g̃ illa iura ad hoc nō de/bēt allegari. Sil'r. l. si nō sunt. ff. de au. et ar. le. §. q̄s g̃. ponit casum vbi argentū ceptū fa bricari habeat ꝓ facto. et nō ꝓ infecto fauore minoris. Sed ꝺs casus ē qñ pecunia cēt i ma gna quātitate. facit. c. licet hely. de simo. vbi accusat platus ꝙ male expēdit nō modicam pecuniā. g̃ nō pōt ea vti sicut fructib⁹. Sec⁹ si esset modica quātitas. Et sic limito dictū Pa. ⁊ ita intelligas i. d. c. nulli

¶Quid ē illud ꝙ fuādo fuari potest: R. fm 7 Ange. i. §. qz paz. i aut. de nup. ꝙ ꝺz omē il/lud qđ nō ꝺsumit triēnio. ⁊ ē glo. singu. in. l. vnica. C. si adū. vsu. Hoc limito qñ tale qđ fuat pōt ꝓducere fructū sic seruatū. al's non ar. l. i. §. fuit quesitū. ff. ad tre. Et ita intellige

glo.i.d.§.fuit q̄stū.t facit tex.in.l.aristo.§.fi.cuz.l.se.ff.de u.veli. Et sic q̄ vsu ꝓsumunt nō sunt de ill' q̄ fuādo seruari p̄nt. Fallit i pe cunia vt dictū ē.qz ē casus special'.

3 ¶Utz iura t actōes t nomia debitoz cēseā/tur mobilia vl' īmobilia: R. Pa.i.d.c.nulli. q nō ꝓbue.qz mobile et immobile claudit aliq̄ termino.vt.l.mouētiū.ff.de ver.sig. Et ideo cū sint quid īcozpale sunt in tercia spe cie.vt ptz i.l.a diuo pio.§.ī ordinatōe.ff.de re iudi. Jō ꝓsulunt Oldra.q si p̄nceps relin quit bona mobilia distribuēda nō veniūt pe ne nōdū exacte. Unū tñ notabis q si q̄s vo lēs comp̄hēdere totū p̄timoniū suū facit so/lā mentionē de mobilibz t immobilibz.tunc iura.actiōes t noia debitoz sunt immobilia si adherēt immobilibz. Si ꝛo adherēt mo/bilibz sunt mobilia. Et idē de annuis reddi tibz. Et sic limita cle.exiui.§. cū annui red/ditus.de verb.sig.facit glo.i.c.ij.de re.ec. nō ali.li.vi. Alienari tñ nō p̄nt sine debita solē/nitate t cā.qz seruādo fuari p̄nt. q̄uis Dy. vt no. Albz.i.d.aut.hoc ius.ꝓsuluerit pos/se alienari qđ posset teneri post factū. vl' etiā añ ex magna causa.

¶Utz mobilia p̄ciosa eccl'ie cēseant immo/bilia: R.q sic. vt colligit ex l.lex q̄ tutorez.C. de admi.tu.t ex glo.in.c. eps qui mancipiū. xij.q.ij.siml'iūctis. Idē tenet Pa.i.d.c.tua. de his que fi.a p̄la.

10 ¶Utz p̄fata forma requirat i oīm alienatio ne rez immobiliū eccl'iaz: R. Pau. vt refert Bemi.i.c.i.de re.ec.nō alie.li.vi. quasi in fi. q tractatus nō requirit nisi in eccl'ys cathe/dralibz nō in eccl'ys inferioribus: sed suffi/cit cōsensus superioris. Sed ego credo verus dictū Pau.q̄n eccl'e inferiores nō habent ca pitulū.al's nō.ar.cle.i.de re.ec.nō alie. Cau/sa autez legitima.s.vt necessitas vl' vtilitas semp requirit.vt in.d.cle.i. Et licet nō dicat nisi de necessitate vl' vtilitate. etiā potest fie/ri p pietate. Rō.qz vbicūq; ꝓstitutō loquit in materia iuris t aliquos casus excipit. nō p hoc firmat regulā i nō enumeratis ꝓtra ius cōe antiquū.quinimmo i casibz nō exceptis suppleat a iure ꝓmuni.facit.c.ad audiētiam. cū ibi notatis.de cle.nō resi.facit glo.t Bar. l.l.serui.ff.de vsuca.vbi.notabil'r volunt q si vnū ius ponit regulam t excipit aliquos ca sus ꝓditōe taxatiua q nihilominus excipi/unt alij casus q̄ reperiunt a iure excepti in alia pte iuris.facit.c.q̄m frequēter.iuncta glo.i. rinso.vt li.nō ꝓtest.facit glo.i.l.i.C. de ꝓdi. ide.q videt velle q excepto vno casu a regu la vident excipi oēs sil'es. Satis ē em vnus positū exempli gra.ar.l.nō p̄nt.de legi.c.trāslate.de consti. Et quod dz q excepto firmat i nō exceptis.vt i.c.dñs.xxxij.q.vij.t i.c.q̄m. de con.lepro.vbi dicit dñs. Nō licet dimit/tere vxorē excepta causa fornicatōis debet in telligi q firmat regulā i casibus nō sil'ibus. t non specifice exceptis.facit.l.i.ff.qđ vi aut clā.c.cū dilecta.de ꝓpri.vti. Distinguet q si casus ꝓsil'es nō excipiunt specifice alibi.tūc i materia fauorabili extendit t pia p idētita/tē rōnis.vt sentit glo.i.l.illud.C.de sa.sanc. ec. Secus i materia restringibili.vt no.i.l.i. C.de pa.q fi.di.vide qđ notat i.c.iter alia.d immu.ec.t.d.c.cum dilecta.t.d.c.q̄m. Qđ no.qz facit ad multa

¶Quid si eps nō habet capl'm.qz eccl'ia ē de 11
structa p̄pter guerras et hmōi: R. Pa.i.c.i. de his q fi.a p. dicunt doc.q loco canonicoz aduocet aliquos clericos honestos. ar.lxv. dist.si forte.t.l.vbi absunt.ff.de tu.t cu.da. bon⁹ tex.xvij.q.iij.null⁹ res. Et h̄ ē vtile fua re etiā i alienatōe eccl'ie inferioris

¶Utz necessitate occurrēte que nō patit vt 12
habeatur recursus ad superiorē: licite possit fi/eri alienatō sine cuiusdē superioris licētia. vide j. Juramētū.iij.§.i.

¶Quis dicat superior vt p licētia ad ipm re/ 13
currat i cā alienatōis rei eccl'astice: R.q i nō exempt⁹ ē eps p̄pri⁹. In exemptis ē plat⁹ ipo rū sub q̄bus sunt.vt abbates i eccl'ys sibi sb iectis t mīstri minoz quo ad mōasteria san/cte Clare.t puinciales p̄dicatoz quo ad sua mōasteria Jta elicit ex no.i.d.cle.i.t p Lar. i.c.statuimus.de transact.

¶Utrum recipiēs rē eccl'ie sine obseruatōne 14
solēnitatis teneat eaz restituere: R.q sic. fm Mo.ti.de alie.etiā cū fructibz. nec pōt repe tere p̄ciū ab eccl'ia.xij.q.ij.nō liceat.x.q.ij.h̄ ius.i auten.de nō alie.§.i. Limita hoc verū q nō repetit p̄ciū ab eccl'ia nisi ꝓuersum fu isset i vtilitatez eccl'e.ar.c.i.de dēposito. Do t aliā limitatōez fm.d. An.q̄n cā legitima fu it alienatōis.licet nō sit seruata forma nō te netur i conscientia.quia solēnitates adinue te sunt ad euitandū dceptōes. Et ideo qua do dceptō nō subest t fuit causa legitima ali enādi nō tenetur restituere i conscientia. qđ bene nota.recitat Pa.i.c.qz plerīq;.de imu. ec.t est eq̄ssimū

¶Utz platus eccl'ie possit renūciare excepti 15
oni ꝓpetēti eccl'ie.aut trāsigere euidēter i dā/nū eccl'ie: R. Pa.i.c.i.de dēpo.q nō fm Jn no.ibidem nisi ex speciali concessione pape.

facit.l.ꝑses.C.de trāsac.t.l. ꝺtra iuris ciuil regulas.ff.de pac. Et quo infert ꝙ nō pōt cedere liti t cāe aut trāsigere nisi sit cā cuidē t debita solēnitas si actio sit ad rē immobilez iuxta no.i.c. nulli liceat.de re.ec.nō alie. Si ꝺo sit ad rē mobilē: sic pōt. vt no.glo.i.d. auten.hoc ius. Et hoc est verius p.l.cū hi.§.si cū lis.ff.de trāsac.t.l.nō solū.C.de p.mi.qz uis aliq̄ teneāt indistincte ꝙ trāsigere potest
16 vt notat Albu.i dicta aut.hoc ius

¶ Utrū ꝑlatus solus possit repudiare legatū sine solennitate ꝑfate? R. vt colligo ex ꝺsilio.ij. Pauli de castro ꝙ nō: sz ꝺonationē sic. t dicit ꝓbari t bñ ex.l. magis puto.§. fundū.ff.de re.eoz q̄ sunt sub tu. Rō diuersitatz est.qz in ꝺonatione nō acquirit ꝺonatario ni si volēti t non ignozāti. sed i legato sufficit factū testamētatozis solū?.acquirit em̄ ignoranti licet reuocabiliter.l. cū pater.§. surdo. ff.de leg.ij.t.d.§.fundū.ergo legatū est quesitū ipso facto. Et sic intelligeno.ꝙ doc.in.c. vt sup.de re.ec.nō alie.t in.c.tua.de his q̄ fiant ꝑcla. Et mihi placet.q̄uis Fede.ꝺsil. ix. consuluerit ꝙ etiam legatum potest repudiare. Et cum Fede.est Inno.in.c.ij.ꝺ do.Bar to.in.l.ubemus nullā.C.de sa.sanc.ec.vbi bene distinguit.t Pa.in.c.i.de dolo. et contu. vbi late ponit.sed eos nō sequoz: nisi quādo q̄ō legatur esset de his que alienari sine solēnitate possunt añ factum. sed ꝑest factū sic si cā legitima subesset. Et idez dic i quocūq̄z ꝓhibito alienari sine aliqua solēnitate vl' cōsensu alterius

17 ¶ Utrum iconomus ecclesie cui ꝺmissa est i aliquo casu alienatio possit illā facere cōsanguineis suis: R. Pa.i.c.vt super.de re.eccle. nō alie.legisse tenent p autenticā quibuscūq̄z modis.C.de sa.sanc.ec.positam.x.q.ij.ꝙ nō.nec alius administrator cuiuscūq̄z ꝺditionis sit. Sed Pa.dicit nō esse verum in ꝑlato.sed bñ in iconomo t aliis. Ego tamen credo ꝙ i ꝺscretia si ex cā legitima facit excusetur.t valeat talis alienatio.arg.c.i.de ceha.cle t mu.in tex.t in glo.

18 ¶ Quid dicit ꝑpetuū: R.glo.x.q.ij.hoc ius. Primo ꝙ durat vsq̄z ad xxx.annos.insti.de ꝓpe.t cēp.ac. Secdo ꝙ durat q̄diu viuit cui ꝓcedit.ff.ꝓ socio.l.i.t.c.ꝑarie.x.q.ij. Tercō ꝙ durat q̄diu pēsio soluat.insti.de loca.§.adeo. Et sic ois talis ꝺctus ꝓhibet sine solēnitate.t i causis de quibꝫ.s.dictū est

19 ¶ Utrum terre inculte date ad culturā cum promissione dandi eas in emphiteosim possint dari post culturā ipsarum: R. Pa. in.c. ad aures.de rebus ec.non alie.ꝙ sic.extirpātibus siue eoꝝ heredibus aliis nō: nisi seruata debita solennitate.qz nō sunt amplius terre siluestres.

¶ Utrz sede vacāte possint alienari bona ꝓ ecclesie? R. Pa.i.c.i.ne se.va.ꝙ aut sunt bona q̄ seruādo seruari nō pñt.tunc in eccl'ia ꝑali iconomus siue capl'm sine alia licentia ꝓ terit. Sicut dicimus in tutoze.l. lex tutoris C.de admi.tu.t.l.tutoz qui reptozū.ff.eo. Si ꝺo bona seruari pñt.tūc in ecclesia ꝑali nō poterūt alienari sine licētia pape solū.ar. d.c.i.t in.c.i.de re.ec.nō ali.li.vi. In ecclesia ꝺo inferioz tūc si magna vrget necessitas t eccl'a diu ē vacatura.nec pōt ꝓmode expectari creatio ꝑlati. tūc in istis ꝺuobꝫ casibꝫ dicē Inno.ꝙ dabit curatoz bonis.t p illum fiet alienatio.nec ꝑius poterit fieri.etiā p archiep'm añq̄z sit datus administratoz eccl'ie vacāti.vt in.d.c.li.vi.facit.l.ij.ff.de cu.bo.dā.t qō no.in cle.ij.de re.ec.nō alie.t ꝓcoz.An.t Bu.Sil'r nō valet alienatio facta a seismaticis vl' intrusis.de scisma.c.i.xij.q.ij.alienatōes. Et teneā q̄ eā recipit restituere nō solū rē sz etiā fructus ꝓceptos.t qui ꝓcipi potuerūt a iusto possessoze.c.gnisl.de rest.spo. Et tē excōicatus q̄ nititit talibꝫ alienatōnibꝫ.vt j. Excōicatio.vij.casu.ix.

¶ Utrz ꝑlatus hñs bona distincta a bonis cā 21
pituli possit illa ꝓcedere alicui ad vitā ipsi? ꝑlati sine capitl'i ꝓsensu t alia solēnitate: R. Pa.in.c.ꝓtinebat.de his que fūt a ꝑcla. ꝙ Fe.ꝓsi.li.tenet ꝙ sic. Vide doc.i.c. veniens. de trāsac.t maxime eā pietatis.p tex.iuncta glo.xvi.q.i possessiones. Vide Archi. in.c. i.de re.ec.non ali.li.vi

¶ Utruz in alienatione rei minoris requirat 22
alia solennitas: R. Inno.in.c.i.de re.ec.nō ali.li.vi.ꝙ sic.s.causse cognitio t decretum et cā legitima.C.de ꝑ.mi.l.minoz.t.l.si minores.t ff.de re.eoz qui sunt sb tu.l. magis puto.§.non passim.t.§.si es. Et hoc verum etiam in mobilibus ꝑciosis sm eundē ibidem, al's habet ꝺ possidentē rei vendicationē contra tutozē aut curatozē ꝑsonalē actionē tutele vel negocioz gestoz.d.§.si es.t.§.se.C. de ꝑe.mi.l.t si ꝑses. Et dicit ibidē Inno.ꝙ decretum in sentētia.t nō imponit sine cause cognitione.t ideo in scriptis est dādū.C.de sen.ex pi.re.l.ij.ff.de reb eoz qui sunt sb tu. l.i.t.d.§.si es.t.d.l.minoz. Et ꝑ tm̄ in iure decretū vocat auctas.l.i.C.de mi.t.l.i.C. q̄n decre opus non est

¶ De alienatōe possessiois date sub ꝺditōe 23

ne alienet. vide. j. donatio. §. xlvij.

24 ¶Utrum valeat alienatio facta p eum q̃ cõmisit capitale crimen: etiã ad pĩã causaz. R. Jnno. in. c. quia ppter. de elec. q̃ alienatio tenet dummodo fiat añ sniam. l. post contractuz. ff. de dona. z. l. si quis post hac. C. de do. dan. q̃ pcipit q̃ bona illius qui capitale ꝯmisit crimen publicent: intelligẽda est post sententiã inuecta. vel ex suspitione pene alienata. vt. ff. de dona. cã mor. l. si aliquis. Fallit i crimine lese maiestatis. vt in glo. d. l. post ꝯctum. fil'r in crimine hereseos. vt in. c. cũ fm. ꝺ here. li. vi. qz sunt in ꝯ missum a die cõmissi criminis. vide. j. Hereticus. Idẽ dici quocunqz crimine qꝺ ipso facto bona ipm perpetrantis essent ꝯfiscata

25 ¶Utruz alienatio in fraudẽ creditoz vl' patronoꝝ valeat. R. Jnnoc. vbi. s. q̃ nõ. qz venit reuocãda. vt. ff. ꝺ his que in frau. cre. p totum. Immo plus q̃zuis nõ sit facta in fraudem. li tñ fraus est ipso facto reuocat. l. omnes. §. lucius. ff. eo. ti.

26 ¶Utrum alienatio rei litigiose valeat. vide j. Cessio in pzin.

27 ¶Utrum alienatio fundi totalis vel rerum donataꝝ ppter nuptias valeat. vide. j. dos. §. xi. z. xij.

28 ¶Qui ꝓhibeant alienare. vide infra Donatio. §. iiij. cum sequen.

29 ¶De alienatõe bonoꝝ mobiliũ que seruãdo seruari nõ pñt facta p eccl'asticas psonas: vi de infra Clericus. i. p totum

Alimenta Alimentoꝝ appellatione vestimenta z calciamenta intelligunt in legatis. vt. ff. de ali. z ci. le. l. legatis. Idem dico si legatus ẽ victus. vt. ff. de ver. sig. l. verbo victus. Hecus si cibaria sunt relicta. vt. ff. de ali. et ci. le. l. añe. Itẽ nomine alimentoꝝ veniũt medicine fm Dy. Ang. z Jmo. in. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ff. so. ma. p. l. verbo victus. cũ sequ. vbi est casus. ff. de ver. sig. z ꝓbat in. l. legat'. ff. de ali. z ci. le. z Bal. in. l. in rebus. ff. ꝺ mo. q̃zuis dixerit contrarium in. d. §. si maritus p copulã. que ponit inter diuersa. vt no. glo. in rubrica. ff. de iu. z fac. igno. Hoc nõ nõ est ver. qz ibi ponit inter genus z speciẽ. vt in simili nota. glo. in. l. i. C. de ser. z aqua. sed appellatione cibarioꝝ nõ veniũt medicine fm Ang. in. d. §. si maritus. Sil'r nomie alimonie veniũt necessaria vite fm Pa. in. c. cum fm. de pbẽ. Et patet ex. c. nõ liceat. de pbẽ. in fi. lre. Et nomẽ vite necessaria importat vestes. cibos. medicinas et hmõi. sicut dicim' de alimẽtis legatis in. d. l. legatis. z ibi tenet Bar. q̃ ille cui debent alimẽta debet hze expẽsas p studio necessario sine quo viuere ñ posset fm ꝺ decentiam psone. puta grãmatica z hmõi. Hecus de expẽsis i studijs i quibꝫ dicit militare. sine quibꝫ bñ pot viuere hõeste fm ꝺ decentiã sue psone. Idem no. in. l. de bonis. §. nõ solum. ff. de car. edic.

¶Quis tenetur ad alimẽta pstanda. R. fm Azz. in sum. C. de alen. li. z Mo. in ti. alimẽta. q̃ ꝓmo parentes liberos z liberi parentes alere tenẽtur. z omnia onera inuicẽ sufferre. vt patet. C. eo. p totuz. nõ tamẽ de ere alieno vt. ff. eo. ti. l. si quis. §. parens. Nota tamẽ q̃ nomine patris hic veniũt ascendentes ex linea paterna. z matris nomie ex linea materna. Est tñ dñtia. qz mater nõ tenet nisi pater vel ascendentes ex eius linea defecerint vel sint egentes. vt. l. si quis. §. vtrũ. z. l. nõ que admodũ. ff. eo. ti. Fallit hoc etiã q̃n filij pñt sibi sufficere in alimẽtis vel ex bonis suis vel ex artificio. Limita fm Bar. nisi sit nobilis cui nõ deceat talẽ artẽ exercere. Et idẽ puto i liberis circa parẽtes suos. ff. eo. l. si qs. §. fz si filius. Nec distinguo an sit emancipat' vel ne. an sit legitimus vel ne. quia de iure cano meo tam pater q̃z mater tenet alere spurios vt notat Jnno. in. c. ij. de regu. z Pa. in. c. cũ haberet. de eo qui du. quã pol. p ad. Fallit etiam vt infra Filius. §. xxi. Hcdo vir vxorem z vxoz vizt: si vir sit iops z vxoz locuples. C. vñ vir z vxoz. aut. ꝓterea. ff. solu. ma. l. si cuz dotem. ff. ad sil. l. i. ff. de iu. do. l. mutus. Et hoc nisi vir vl' vxoz essent i culpa quo min' exhiberet debita obsequia alteri. ar. l. iulian' §. offerri. ff. de ac. em. cuz sy. Tercio frater fratrẽ si egeat fm glo. in. l. parentũ. C. de alen. li. z. d. l. si quis a liberis. Et eã approbat Sali. in. d. l. parentũ dicẽs esse rõnabile. qz si tenet alere fratrẽ naturalẽ tm. vt in aut. licet. C. de natu. li. multomagis naturalẽ z legitimũ. ar. ff. de ammi. tu. l. tutoz fm dignitatez §. i solutẽdis. Quarto seruꝰ a dño. ff. de adle. l. cũ plures. §. pe. Alioquin fiet quod est i l. ij. ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. z i. l. si sanus. C. ꝺ lati. li. to. Quinto socer nuꝝ suã. d. l. si qs. Hexto tutoz matrẽ pupilli z sororẽ si egent. l. si post. i pncipio. ff. de tute. Et nota q̃ alimẽta debẽt pstari fm ꝺ suetudinẽ regionis arbitrio boni viri z fm facultatẽ debẽtis z dignitatẽ legatarij fm Bar. in tractatu de duobus fratribꝫ. facit. l. alimenta. ff. de ali. z ci. le. z. l. cũ hi. §. cũ in psona. ff. de trãsac.

Altare duplex ē. aliud stabile. quod quidem in ecclesia consecrata nō potest construi nisi quod epūs ꝑpriꝰ cō secrauit vel ꝺsecrari pmisit. s. ab alio epo. lx viij. di. c. q̄uis. ⁊ de ꝺse. dist. i. c. nullus. et. ij Aliud aūt dicit viaticū. s. in via portanduꝫ vel portatile fm Jo. an. in. c. qm̄. de priuile. lib. vi. Et nō ꝙ istud altare portatile aliquā do fit ex tabula ⁊ lapide. ita ꝙ lapis est sigil lum. ⁊ sepulcrum est in ligno. Aliquādo ꝯo fit ex lapide solum. ita ꝙ in ipso lapide est se pulcrum. Aliquando cuꝫ ligno ⁊ lapide. ita ramen ꝙ in lapide est sepulcrum ⁊ sigillū. et ponit lignū ꝑ angēda eius latitudine. Alli quādo fit in lapide solo sine sepulcro et reli quijs. Et istis q̄tuor modis solūmodo po test fieri. Et debet esse latum ꝙ sup eo possit stare hostia ⁊ calix. ar. c. concedimus. de con se. dist. i.

¶ Utr debeat esse ꝺsecratū ab epo tā stabile q̄ viaticū? R. ꝙ sic. d. c. nullus. ⁊ d. c. ꝺcedi mus. ⁊ c. quod in dubijs. de ꝺse. cc. vel al.

¶ Quō execrat altare? R. fm Pa. i. c. ꝑpositi sti. de conse. ec. vel al. ꝙ duobꝫ modis. Primo q̄n mēsa altaris est mota. i. q̄n tabula sit penor de loco cui cōpaginat amouet fm Jn no. in rubrica p̄dicti ti. ⁊ Host. i. c. i. eo. ti. Et hoc verū in altari stabili. ⁊ licet i ipsa mensa sit foramen ꝺsecratōis. tū si renouat mēsa a strictura execrat altare. q. ꝺsecratio intelligi tur principaliter i comūctione lapidis supi oris ⁊ stricture inferioris Secus si totū trās fertur cum sibi cohērētibus. Secus i porta tili. q. nō execrat nisi amoueat illud paruuꝫ sigillū ꝺtinēs ꝺsecrationē q̄n factuꝫ est ita ꝙ in lapide fit sepulcr. Sed q̄n lapis est ꝑ si gillo in ligno. tunc fm Jo. an. in. c. ligneis. eo. ti. amoto lapide a ligno est execratū. Q̄n vero est factū tercio mō. tunc si lapis amoue atur a ligno. Abbas ⁊ Jo. an. in. d. c. ligne is. tenēt ꝙ nō execratur. q. ꝺsecratio est i ipo lapide. Pa. ibidem dubitat. quia cū recipit formā ab ipso ligno et lapide. puta q. lapis est ita paruus ꝙ nō sufficit ad formā altaris viatici. sublato ligno est verum dicere ꝙ al tare patitur enormē lesionē. Tu dicas verū esse q̄n lapis est ita paruus ꝙ nō pōt cōtine re caliceꝫ cum hostia eo mō quo debet sup ipm poni ad celebrandū. alis vera ē opi. abbatis ⁊ Jo. an. Secdo mō execratur q̄n enormiter est fractū. d. c. ligneis. ⁊ ibi dicit Pa. ꝙ vbi cūqꝫ ꝺtingat enormis fractura in altari exe crat. q. videt ꝑdere formā. Sec⁹ si fractura non sit enormis. Isto solo mō execrat altare portatile quarto modo dictū ⁊ nō alijs mo dis. Et nō fm eundez Pa. ⁊ glo. in. d. c. i. ꝙ enormiter frāgit ⁊ execrat altare stabile si ali q̄s de lapidibꝫ tāgentibꝫ ipsam ꝺsecratōem vel sigillū ē amotus. Et nō ꝙ q̄n fit ꝺsecra tio altaris fit vnū foramē parū in mēsa la pidea altaris vel aī altare vel i latere dextro ⁊ post ꝺsecrationē claudit lapide quo. ⁊ dr it le lapis sigillū. q. denotat illud ꝺsecratum. ⁊ ibi ponunt reliquie ⁊ nomē epi ꝺsecrantis ⁊ sancti ad cuius honorē ꝺsecrat

¶ An aūt possit poni corpus xpi consecratū ꝑ reliquia. Anno. cū filio assistentiū respon dit ꝙ nō. Ferr tñ ꝙ leo papa dedit partē cor poralis ⁊ corpis xpi in cōsecratione cuiusdā ecclesie. Hec Pa. in. d. c. proposuisti. Tenet Astēn. lib. vi. ti. xxix. ꝙ altare portatile po test consecrari sine reliquijs. Allegat. c. cōce dimus. de ꝺse. di. i. Et iura q̄ vident ꝯria. di cit ꝙ loquunt in altari stabili. Et ꝙ nō sint necessarie: facit rubrica in missalibꝫ antiqs q̄ dicit ꝙ si reliquie nō fuerint omittat illa ꝑ ticula illius orōnis que dicit post ꝯfessionē scz Oramus te dñe ꝑ merita sanctoꝝ tuorū quoꝝ reliquie hic sunt tc. 3

¶ Utr execrata eccl'ia execret altare? R. Pa. i. d. c. ꝑposuisti. ꝙ non. q. eccl'ia pōt destrui absq; hoc ꝙ destruatur altare. Sec⁹ si pollu atur. q. tūc etiā pollunitur altare ⁊ indiget re conciliatione. Hoc intellige de stabili altari nō de viatico seu portatili 4

¶ Utr plura altaria possint eodē die i eadē eccl'ia ꝺsecrari? R. ꝙ sic: sicut ⁊ plures epi eo dem die ꝺsecrari. c. cū sis. de ꝺse. cc. vel al. 5

¶ Utrum altare in ecclesia consecrata possit dirui sine licentia epi? videt ꝙ nō. arg. c. pla cuit. de ꝺse. di. i. Secus in nō cōsecrata. ar. a ꝺrio. ⁊ glo. in. c. q̄uis. palle. Idē dic de erec tione quod ⁊ de diruitione 6

¶ Utr sacerdos possit ꝺsecrare altare? R. ꝙ nō. xxvi. q. vi. mistrare 7

¶ Utrū in altari in quo epūs celebrauit pos sit pbyter eodē die celebrare? R. ꝙ nō. de cō se. dist. ij. c. fi. nisi de licentia epi. aut necessi tate cum epūs nō pōt ꝑficere. vij. q. i. nihil. hec glo. in. d. c. fi. 8

Alternatiua penal' fm bar. in l. q̄ cūq; C. d̄ ser. fu. si verba dirigunt indicis. tūc optio ē iudi cis. puta cū dic puniat vl' ꝺdēnet. Si vero dirigunt reo. puta soluat mille. vl' exhibeat medietatē ⁊ hmōi. tūc optio dat reo. Sicꝫo

verba nō dirigūt nec iudici nec reo. puta dicit statutū sit pena pdis ⁊ hmōi. tūc in pmissorpalibo electio ē iudicis. l. i. §. expilatores ff. de effra. In pecuniarijs ꝯo erit rei. ar. l. plerūq; ff. de iu. do. Et sil'is distinctio fit i legatis p Dy. de re. iu. li. vi. ⁊ doc. in. l. lucio. ff. d le. ij Si ꝯo legatū simpl'r fit alternatiue nō magis referēdo verba ad heredē q̄ ad legatarium: tūc electio est legatarij. vtputa. lego Titio fundū vel vsufructū vēdicabit titius qō voluerit. vt in. d. l. lucio

¶ Utr qñ q̄s teneat ad alterū duoꝝ sub alternatiōe possit dare qōcunq; voluerit? R. glo. i c. inter cetera. de resc̄p. q̄ sic. in sti. de here. in sti. §. pe. C. de ꝯdi. inde. l. pe. ⁊. d. l. plerūq; ff. de le. ij. l. si ita. extra de pben. referente. Cōtra in sti. de le. §. si generaliter. Soluit glo. pdicta vera prima iura. nisi eligens fuerit i mora. ff. de op. le. l. mancipioꝝ. ff. de le. l. statuliberꝝ. §. i. ff. de solu. l. stichuꝝ. primo R. ff. de pe. here. l. itē. §. idē erecte ait. Uñ talis si loco et tpe debito offerat alteri cui tenebat ⁊ noluit recipe literatur debitor. Uñ si pīret vel alio mō alienaret nō ppter hoc teneret ad alterū exquo solus creditor est in culpa p iura primo allegata. Quz si nullus sit in culpa debēs duo alternatiue. puta stichum aut pamphilū. si pierit periculū pmi ad emptorē periculum sedi ad venditorē pertinet. l. si in emptōe. §. si emptio. ff. de ac. emp. ⁊ ven.

Ambitio fm Alex. ij. ij. tractatu de auaricia. q. vij. est appetit⁹ potentie. Potentia autē potest appeti put p illaz acquiritur honorificentia. ⁊ sic reducitur ad superbiaz. vel put est apparens sufficientia vel abūdātia. ⁊ sic reducitur ad ꝯcupiscentiā oculorū. Uñ Augus. i. ꝯfessionū. Auaricia possidere vult multa: ⁊ tu domine possides oīa. Potētia ꝯo dicit i possessione oim. Uñ glo. super illud. Cognouī qm̄ dñs meus es qm̄ bonorū meoz nō eges: ait. Quātumlibet auarus sit sufficit tibi deus. eremauaricia terrā querit possidere totā. Adde celū. adde qō plus ē qui fecit celū ⁊ terrā. Et ideo Aug. in li. de vera religione. Ambitio seculi superbos facit. ꝯcupiscentia curiosos. Et in li. ꝯfessi. Jussisti vt ꝯtinea a ꝯcupiscentia carnis. ꝯcupiscētia oculoz ⁊ ambitione seculi

¶ Utrū ambitio sit pctm̄ mortale? R. q̄ nō semp. sed primo rōne finis. ⁊ est tūc qñ in tali appetitu ꝯstituit finem. s. quia paratus esset quodcunq; mortale ꝯmittere p ꝯsequendo potentiam vel honorificentiā. vel secundo rōne rei que appetitur. vtputa quia appetiuit vel plura beneficia ecclesiastica. arg. c. qz intantuz. de pben. nisi in casu licito. De quo dic vt. j. Clericus. §. ij. Uel aliqd̄ beneficiū vel officium seculare vel ecclesiasticū sciens se indignū ratione criminis vel ignorātie et hmōi. qz tunc est mortale. Rō qz vult quod lex phibet. Sil'r dico cū appetit bnficium aut dignitatē q̄ habet cura aiaz principaliter ppter honorē. videt mortale rōe p̄dicta. facit in ar. c. statuimus. lxi. di. ⁊. c. liceat. viij. q. i. ⁊ optime. c. miramur. lxi. di. Et hoc intelligo si sit deliberatio volūtatis. alīs veniale pctm̄ ꝯmuniter est.

Amor sui est quando quis nimis diligit seipsum querendo delectationes corpis nimis ⁊ quietē carnis. ⁊ p cedit ex luxuria que est pctm̄ mortale. solum si ppter eum nō implet pcepta vel facit ꝯtra. Aliter ꝯmuniter est veniale. qui tñ amor sui est ille qui aliqñ ꝯducit vsq; ad ꝯtemptū dei vt dicit Aug⁹. Et ab isto pcedit prudentia carnis. de qua. j. Prudentia

Amicicia vide. j. diligere p totū ⁊ infra Placere

Amor seculi est filia luxurie. De q̄ vide infra Diligere. §. ij.

Angaria est opus persone le ⁊ munus mere psonale. Munus autē mere psonale dr quōd pōt labore corpali expleri sine detrimento rei. vt in. l. numerum. la. ij. ff. de mu. ⁊ ho. pangaria ꝯo in quibuscūq; consistit. vt vult glo. in. l. neminē. C. de sa. san. ec. Et bñ. quia dictio per anget. vt. l. vrbana. § pnoctare. ff. de ver. sig. ⁊ nota. in. c. si constiterit. de ac. Et sic est munus mixtū sicut angaria mere psonale est

Appellatio est a minore ad maiorem iudicem pvocatio fm canones. ij. q. vi. omnis oppressus. ⁊. c. sequēti. ⁊ c. placuit.

¶ Qñ ē appellandū? R. q̄ infra. x. dies a die late sniē. vt. C. de ap. aut. hodie ꝯo. Fallit i absenti ex pbabili vel notoria cā. qz talis infra. x. dies a tpe quo scivit sniam latam potest appellare. vt. C. quōz qñ iudex. l. ab eo. ff. qñ a p. sit. l. i. §. fi. Et hoc vez nisi sit cōtumax vere in nō comparēdo vel veniēdo ad

iudiciū. qz tūc nō audiť nisi veniat iudice se dēte adhuc p tribunali. l. diuꝰ. ff. de ī inte. re. Secus si fuisset ꝓtumax ī restituēdo. qz pōt appellare. l. creditoz. ff. de ap.

2 ¶ Utz appellatō interposita post excōmunicatōez vel interdictū vl' suspēsionē ab officio vel ab ingressu eccl'ie tollat ipsaz censurarū effectū: R. q nō. tex. cī. c. is cui. de sen. ex. li. vi. Et hoc vez qñ tales cēsure absolute sunt inflicte. Ratio. quia secum trahunt executionem. c. pastoralis. de ap. Secus esset si sb cōditōe foret posite. vt puta si nō solueris hinc ad mēsem excōmunico te vl' suspēdo. vl' si nō feceris hoc vl' illud. qz tūc si añ ꝺditōis euētum appellauerit legitime. bene suspēdit. vt ī c. ꝓterea. el. ij. de ap.

3 ¶ Quid si dicat. Excōico te si appellaueris: R. Inno. ī. d. c. ꝓterea q appellatō suspendit effectū. Sed dubiū esset si dicit. Excōico te si dispōsueris ad appellandū. Et tunc dico q ī casu in quo tal' ꝑlatus nō pōt ꝓhibere appellatōem nō erit excōicatus. al's sic

4 ¶ Utz excōmunicatus post legitimā appellatōem sit euitādus: R. q nō. vt no. ī. c. licet de sen. ex. lib. vi. ꝛ. c. pastoral'. de ap. Uerūtamen si excōmunicatus nominatim. spāliter ꝛ expresse infra tempus a iure vl' a iudice determinatū appellatiōem nō fuerit ꝓsecutus vt debuit eo elapso. poterit publice excōmunicatus denūciari. ꝛ tūc erit euitandus tam ī iudicio qz extra. ꝛ ab actibꝫ legitimis remouēdus. d. c. licz. Et debet reputari ꝑ excōmunicato post talē denūciatōem donec sentētialiter fuerit declaratū appellatōem añ excōicationē fuisse interpositā.

5 ¶ Sed vtrum tal' post denūciatōem excōmunicatōis ꝛ desertōem appellatōnis celebrās aut ingerēs se diuinis efficiatur irregularis: R. Arch. ī. d. c. licet. ꝛ seq̄tur ibidem. Ge. q nō. qz ex quo appellatō legitima fuit añ excōmunicatōem posita: ipsam excōmunicatōez suspēdit. ꝛ licet post desertōem appellatōis denūciet excōicatus. no tñ excōicat nec vere est excōicatus. vt ibi patet.

6 ¶ Utz a q̄libet sñia vl' grauamine possit appellari: R. q sic. si est homis de iure canonico De iure ciuili nō ab interlocutoria nisi qñ iudex ī criminali vl' ciuili negocio questionē ꝓtormēta interlocutus est ꝺ. l. añ sñiam. ff. de ap. reci. facit glo. ī. l. añ sñie tps. C. quoz ap. nō re. Regulariter aūt nō appellať ab interlocutoria. vt in. l. ij. C. de epi. au. Rō. qz grauamē quod p eā inferꝛ pōt reparī p appellatōz a diffinitiua, sed qñ nō posset reparī liceret. Quidā tñ tenēt q etiā ab interlocutoria pt appellari semp. vt. l. aut prętoz. §. q̄d tñ. ff. de minō. Sed p mū verius.

7 ¶ Utz ꝺs possit appellare a declaratoze pene legis; videť q nō. qz a pena legis non potest appellari. l. si qua pena. ff. de ver. sig. ꝛ. c. qz nos. ꝛ ibi glo. de ap. Ꝺz tu dic q a declaratoze pōt. Glo. cōsingl'aris ī. c. cupientes. §. q si p. xx. dies. de elec. li. vi. qđ nota.

8 ¶ Utz quis possit appellare a denūciatōne aut declaratōe excōmunicatōnis seu alteriꝰ cēsure: R. Pa. ī. c. puenit. de ap. q sic. qz hec nō est sñia iuris a qua non licet appellare. c. qz. de ap. sed iudicis declarātis que ē hois. Facit ad hoc glo. nota. in. c. cupientes. ꝺ elec. li. vi. Et hoc vez nisi sit notoziꝰ excessus. qz notoziꝰ criminosus nō audiť appellās. facit quod notat Inno. in. c. ex parte. el. ij. de ver. sig. qui dicit q in notoziꝰ nō requiriť ꝓ prie sñia. sed fit quedam iuris executō. ꝛ tex. in. c. qm. de fi. presby. Quod limito verum qñ excessus ē ita notoziꝰ q nulla tergiuersatōe pōt celari.

9 ¶ Quis potest appellare: R. ille cuius interest. al's p aliū facta nō valet. l. i. ff. de ap. nō re. ꝛ. c. ex oze. de his que fi. a ma. par. ca. nisi qñ ꝓuocaret ꝓ eo q ducť ad supplicū. vt. l. nō tm. ff. de ap.

10 ¶ Utrū religiosus possit appellare: R. q nō a cozrectōe suoz ꝓlatoz si fiat ꝑm statuta oz dinis vl' regl'e. c. ad nostrā. ꝛ. c. reprehēsibil'. de ap. ꝛ. c. cū spāli. eo. ti.

11 ¶ Utz appellatō extraiudicial' sic annullet post facta sicut iudicial': R. ꝑm Inno. ī. c. ex pte. el. ī. ꝺ ver. sig. q sic. facit. c. ad audientiā de ap. In hoc tñ est dozñtia ꝑm eūdē Inno. ī. c. ī. de his que fi. a ma. par. ca. qz iudex q̄ procedit ī forma iudicij ꝺz audire legitimas exceptōnes. ꝛ nisi audiat iuste appellať ab eo. Ꝺz secꝰ ē ī eo q̄ nō vt iudex: sed vt ꝑuata ꝓsona ꝑficit factū suū. qz iste in forma iudicij nō ꝓcedit nec ꝓcedere pōt. ꝛ ideō nō dimittet q̄n ꝑficiet factū sup quo appellať. nec reuocabit nisi ꝓbet veritas cāe. nec imputabiť ei si nō audit ꝓtradictōem vl' appellatōez ad ūsariū nisi ꝓbet notarie cāe appellatōis. vt ꝺ elec. c. cū dilectꝰ. ꝛ melioꝰ. c. cū iter canonicos. iūcto qđ nota. ī. c. interposita in glo. ī ꝑ. sz etiam. de ap. Et sic collige q appellatō extraiudicial' ꝺz fieri ex causa ꝓbata a iure vl' ciuili vl' ꝺ suetudinario vl' canōico. Secꝺo q tenēt gesta etiā post appellatōz ipsam. nisi approbata veritate cause. Tercio nō. q eoipso approbať veritas cause quo nō ꝓbať ꝺ tranū.

Quarto q̄ sñia excōicatōis nō tenet post appellatōz ex causis legitimis interpositā. etiā si nō ꝓbat veritas. Qđ quartū ē ꝑciale in excōicatōe t ꝯtra supdicta. Et est rō. qz nunq̄z debet ꝙs excōicari nisi cā ꝓbet. ij. q. i. nemo De hoc vide Inno. i. c. dilectis filijs. de appel. qui in hoc ꝑcordat

12 ¶Ubi t a quo ē appellandū: R. q̄ a iudice q̄ pnūciauit. t vbi ius reddit ꝙ sueuit. Nā regulariter q̄ ad cās agēdas ptinēt i eo loco debet fieri t agitari. ff. de ite. ac. l. voluit. §. qđ ait. t cozaz iudice qui sñiam tulit. si eius sit copia nō p vicos vel oztos. ff. qñ sit ap. l. i. §. dies Et si nō vult iudex recipe appellatōez punitur. l. iudicibꝫ. t. l. qm̄. C. eo.

13 ¶Ad quem est appellandū: R. ad supiozem t gradatim. ff. eo. l. imperatores. t. C. eo. l. ad dictos. Si vero a delegato appellaꝫ ad delegantem. C. eo. l. precipimus. §. cozū. Si autē a delegato delegati ierueꝫ forma posita. C. qui pro sua iurisdi. l. vnica. in fi. t in glo. ibidem. Et ꝓpterea dat cautelā Ra. ful. i. l. eo casu. C. de ap. q̄ epūs vel alius ordinarius deleget causam. quia si appellaꝫ a sententia. deuoluetur ad ipsum qui itez deleget causaz appellatiōis que potest delegari. vt. l. cū post sententiā. C. de ap. no. glo. t Ange. in. l. cos. i prin. C. eo. ti.

14 ¶Qualiter est fiēdaꝫ: R. si incōtinēti fit: sufficit viua voce sine scriptis. C. e. l. ij. t. l. litigatoribus. Si fit incōtinēti: tūc debet porrige re libellū appellatozū infra. x. dies vt dixi. Qui libellus debet cōtinere nomē appellātis t eius aduersariū t nomē iudicis a quo t ad quez appellatur. Hec no. l. i. §. fi. ff. e. forma sic. Ego Titius dico sñiaz nullā quā tulisti dñe iudex. B. ꝯtra me. ꝓdemnādo me sem pronio in. x. libras ꝓsoluēdas. t si aliqua est ego sentiēs me grauatū ad talē iudicē appello i scriptis petens apl'os tc.

15 ¶Utz appellare liceat: R. q̄ sic qñ fit ex ꝓfidētia iuste cāe vl' ad declinandū indebitū g̃uamē iudicis. qz hoc fit aucte iuris. t qđ fit iuris aucte nō ꝯz calumniā. Et q̄ liceat appellare ex causis expssis habent in. c. pastoralis. de ap. Si vo appellet ꝙs cā afferēde more. t aio aggrauādi aduersariū. sic nō pōt fieri sine pcō mortali si est i notabile detrimentū ꝓmo. t tenet ei ad restitutōez. ij. q. vi. c. quicūq̄z. Cōcoz. Tho. sēda sēde. q. iiij.

16 ¶Nota q̄ timēs iniuriā iferri sibi ab aliq̄ iudice t accipiēs iter eūdi ad principem precipiat illi ne sibi iniuriā inferat q̄ hoc videt positus sub ꝓtectōe principis. vt sic istud ꝑceptū cū arreptione itineris habeat vim cuiusdā appellatōis extraiudicial'. Facit qđ not. Bart. in. l. de pupillo. ff. de no. ope. nū. et Inno. t Jo. an. i. c. vt debitus. de ap. q̄ arreptio itineris ad supiozē cōstituit eū sub eius ꝓtectione. t sic punit inferēs tali iniuriā dū ius ꝓtemnit. t cū sub cui⁹ ꝓtectōe se posuit. vt no. Pa. i. c. in causis. de elec.

Apostasia ꝑm Alex. ij. ij. tractatu de apostasia est temerarius a statu fidei: obedientie ecclesiastice vel religionis recessus. Et sic collige triplicez apostasiā. vt etiam no. glo. in. c. i. de apo. In prima fuit Julianus apostata. vt in. c. iulianus. ij. q. iij. t quicūq̄z recedit a fide. ij. q. vij. nō potest. t isti ꝑm Hosti. i. d. c. i. sunt veri heretici. et i ipsis habēt locū oīa iura de hereticis. ex quo patet q̄ ipso facto sunt excōicati. c. excōicamꝰ. de here. el. i. t. ij. t ita tenet Innoc. i. d. c. i. nec testamētū facere pñt. vt. j. testm̄. §. i. In scōa sunt oēs xpiani q̄ nolūt obedire suis ꝓlatis eccl'asticis. viij. q. i. sciendū. Hz aduerte q̄ aut iste inobediēs iō nō obedit pape seu canonibꝫ. qz nō credit q̄ habeāt ptātē ꝙdēdi canones. et iste debet puniri vt hereticus. xix. dist. nulli phas ē. et ibi dicit Hu. q̄ est excōicatus t hereticus et scismaticus. c. licet. de elec. c. excōicamus. de here. c. i. de scis. t Pa. i cle. i. de eta. t q̄li. dicit q̄ ē infamis. t no. glo. vi. q. i. infames. t glo. i. d. c. generali. de elec. li. vi. t ibi Be. Aut iō nō obedit nō qz nō credat eū habere ptātē. sz qz contemnit. t talis graviter debet puniri. d. c. nulli phas est. Si vero nō vult obedire ex quadā ꝙcupiscētia q̄ ipsum tenet tūc mitius punit. de quo vide infra Inobediētia. i prin. In tercia sunt large oēs qui perdunt deū ꝑ ꝑccatū mortale. iuxta illud. xxxviij. di. c. fi. t Eze. Ecce ego mitto te ad gentes apostatrices tc. Proprie ꝙ i ista tercia pte sunt apostate illi qui recedūt ab ordine suo siue sumpte religionis. vt i. d. c. i. t. l. di. c. vlti. de quib loquit Aug. xlvij. di. c. quantūlibet dicēs. Nunq̄z priozes q̄z qui i monasteriis defecerūt. Pro cui⁹ declaratōe queredā sunt aliqua dubia.

¶Utz cleric⁹ i sacris qui dimittit solū habitū sit apostata: R. Pa. in. c. tue. de apostat. q̄ sic. ar. c. i. de voto. li. vi. Secus si esset in minoribus ꝑm Inno. in. d. c. tue. licet alij ꝯtra riū teneāt. s. q̄ sint apostate tales exñtes i minoribus. Sed mihi placet opinio Inno. q̄ nō. p rationem quam facit Pau. i. d. c. tue.

qz̄i. c. vlti. de vita t hone. cle. nō punit̄ solus ex desertione habitus: nisi dimittat t tonsuram et p omnia incedat vt laici. Et hoc verum nisi tales existentes in minoribꝫ habeāt beneficium. quia si tenent beneficiū t dimittunt habitum. sunt apostate. d. c. fi. l. dist. et quod ibi notatur.

2 ¶Utrum peccent clerici apostatātes: R. ale. vbi supra q̄ sic in prima vice. quia faciūt cōtra illud quod dixerūt. Dñs pars hereditatis mee tē. nō tamen postea si sunt in minoribus tm̄. nec credo etiaz q̄ tales peccēt mortaliter apostatando. p. c. vltimū de vita t hone. cleri. t p. c. Johānes. de cleri. coniu. et qđ no. glo. in. d. c. tue. nisi retinerēt beneficium si quod habebant. quia nullum votū nec cōtra aliquod preceptū faciunt Et ppterea dicit Alexan. vbi supra. q̄ nō efficiuntur infames si solum erant in minoribꝫ. sed alij apostate sic. ij. q. iij. si quis t suo. q. q. iij. si autē. Rich. tamē. in. iij. dist. xxiij. tenet q̄ etiam habens primā tonsurā nō potest eam dimittere sine peccato mortali. Quod limitat guil. naason verū nisi causa rationalis eum moueat ad dimittendū. sed qñ solum ex sola libidine laicandi dimittit tūc peccat mortaliter Sed q̄ non peccet mortaliter videtur verius pura allegata. Alij autem qui sunt in sacris: semp sunt in peccato mortali: t sunt coercendi vt redeant ad assumendū habitū et tonsuram. vt in. d. c. tue. Quomō autē si vxorem accepit dispensatur cū eo. vide. j. Bigamia. §. viij. t. ix

3 ¶Utz in minoribꝫ ordinibꝫ exītes possint renūciare clericatui: R. Pa. i. d. c. tue. q̄ nō verbo. vt ī. c. si diligēti. de fo. compe. sed facto sic. exercēdo actum omnino cōtrarium clericatui. vt no. i. c. i. de aposta. vel qñ monitus nō vult resipiscere. Et idem in alijs casibꝫ a iure expssis. De quo dic vt. j. Excōicatio. v. casu. i. §. xxij. cū sequē.

4 ¶Utrū religiosus recedens incōsulto prelato suo: t nō subijciēs se alterius obedictie sit apostata ppie: R. fm Inno. i. c. fi. de renū. t i. c. intelleximus. de eta. t quali. q̄ sic. q̄tum cūq̄ retineat habitū t tonsurā. qz oportz ingrediatur monasterū si vult euitare apostasiā. de quo notat in. c. ex pte. de tempo. ordi. t i. c. Johānes. de regula.

5 ¶Utz religiosus intrās monasterū magis latū sit apostata: R. glo. i. c. fi. de aposta. t i. c. ex pte. de tem. oz. q̄ nō ppie. large autem sit apostata. vide. j. religio. §. xxxiij

6 ¶Utz recipiēs ordinē sacz̄ i apostasia ppe habeat ipsius ordinis executionē sine dispēsatōe: R. Pa. i. c. fi. de apo. q̄ nō erat religiosus apostata quātūcūq̄z pniteat. t solus papa dispēsat cum eo. Secus si minorē tm̄ iuscepisset. quia ep̄us posset dispēsare. Hoc intelligo si nō sit religiosus exempt⁹. qz sup exemptū nullā habet ep̄us auctoritatē. vt patet. j. exemptus. §. vi. Fallit hoc si ī tali apostasia dimisisset habitū. t sic suscepisset postmodū ordines. qz cū esset excōicat⁹. c. vt pculosa. ne cleri. vel mo. li. vi. solus papa poterit dispēsare. vl' melius dic q̄ habebit locū qđ dz i. c. cuz illoz. i fi. de sen. excō Deq̄ vide s. Abbas. §. xiij

¶De clericis vel monachis ꝯhētibꝫ matrimonū. vide. j. Bigamia. p totū 7

¶Utrū religiosus apostata sit requirēdus. vide. s. Abbas. §. xviij. t de eius bonis: vide infra Monasterū. §. vi. 8

¶Utruz xp̄ianus qui ppter timorē mortis facit aliquē actū infidelitatis exterius: puta reuerētiā idolo. licet interius teneat fidē peccet mortaliter: R. q̄ sic. licet ppie nō sit apostata nec excōicatus. facit p hoc. c. sic̄ sanctus. xxxij. q. iij. t quod ibi notat 9

¶Utrū liceat xp̄iano sine apostasia portare habitū infideliū. vide. j. Infidelitas. §. ix 10

Aqua benedicta aliquando fit ad reconciliationem ecclesie pollute sanguine vel semine. t hec benedicit ab ep̄o solum cū vino t cinere. vt in. c. aqua. t in. c. ꝓposuisti. de conse. ec. vl' al. Aliqñ fit ad spargendū homines vel domus. t remouendā sterilitatē rez humanaz t ad multiplicationē ceteroz bonoz̄. et ad defensiōz hominū aduersus insidias atq̄z ꝓsutias diabolī. t ad delēda peccata venialia. t hec benedicitur a sacerdotibꝫ. vt ī. c. aquā. de conse. dist. iij. nec credo q̄ diaconi possint hanc benedicere. argu. d. c. aquā. t in. c. perlectis. §. ad presbyterū. xxv. di. diaconi. t mādatur omnibus sacerdotibus vt eā faciāt. ī d. c. aquā. t cōsuetudo interp̄tat vt oñi die dñico benedicat

¶Utz aqua nō sacrata addita sacrate efficiat sacra: R. fm regulā glo. ī. c. qđ ī dubijs. d ꝓse. ec. vl' al. q̄ sic. qz dicit q̄ sacz tāq̄z dignius trahit ad se nō sacz. xiij. q. ij. nō estimemus. t alijs ꝛcor Qđ intellige vez fm Pa. ī d. c. qđ ī dubijs. i liquoribꝫ. t ī his q̄ mixtione ꝓfundūt. nec facio casū an sit maior quantitas aq̄ nō bñdicte q̄z bñdicte t rōe p̄dicta Fallit hoc ī sacro sanguinis xp̄i. quia liquor 1

additus nō miſcetur ſanguini. cū ſit ibi ſanguis ī venis, ſed ſolū ꝓmiſceꝫ accidēt̄ibus illis. ⁊ ꝓpterea nō efficitur ſanguis xp̄i. vt no. ī. c. cū marthe. de cele. miſ.

2 ¶ Utrum aqua benedicta ſit cā remiſſionis peccatoꝝ venialiū ſicut cetera ſacramēta: R. ſm Pe. ī. iij. di. ij. q nō. qz nō eſt ſacrm. ſed remiſſio que fit p ipſam fit p modū meriti nō ſacrī. Aqua em bñdicta datur ad remouendū phibēs remiſſionē ⁊ diſponendū ad deuotōem ⁊ doloꝝē pctoꝝum.

ARbiter eſt ſm Inno. in. c. quintauallis. de iureiurando, ille qui eligitur vt iudex ſcz vt ꝓcedat ſeruato ī ſubſtantialibus ordine iudicij. ff. de arbi. l. i. ⁊ l. qualē. Arbitrator eſt ſm eundē ibidem qui eligitur vt aliquid exiſtimet. vel quid ſibi videat de aliqua re dicat ſine ordine iudiciario vel ea arbitretur. inſti. de em. §. p̄reciū. ff. de verb. obli. l. ſi quis arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicōmiſſa. §. ſic fideicōmiſſum. Jn multis differt arbitrator ab arbitro. de q̄bus notat doctor. ⁊ Pau. ī. d. c. quintauall'. que omitto.

1 ¶ Utrum arbiter ꝓmittens trāſire tempus teneatur partibus: R. q ſic. facit tex. ī. l. i. §. ſciendū. in verbo duus. iūcto. §. p̄cedēti. ff. de ma. ꝓuē. facit quod notat i. l. fi. C. de ꝓtrahen. emp. ⁊ in. l. iij. §. tamē. ⁊ in. l. ſi neminē. ff. de arbi. ⁊ in. l. ij. ff. ꝓ ſo. glo. in ſti. de obli. q̄ ex quaſi delic. na. in princi. et in auten. decernimus. C. d arbi. ⁊ in. l. ſi quis i conſcribendo. in fi. C. de pac. Quod limito verum quādo ex dolo vel lata culpa hoc facit. alſ nō niſi ſe obtuliſſet. qz tunc teneret etiam de leui. Multo magis tenet ad reſtitutōem ſi iniuſtam dedit ſententiā ex dolo vel lata culpa ⁊ etiā leui q̄ñ ſe obtulit.

2 ¶ Utrū arbitrator poſſit die feriata ꝓcedere ī cauſa ⁊ ſententiare: R. Pa. ī. c. ꝓqueſtus. de ferijs. q ſic. qz eſt amicabilis cōpoſitor ⁊ pacis mediator. facit. c. de ferijs. i fine. Lēcor. Spe. ⁊ Inno. ī. d. c. quintauallis. Sed tñ peccat. dicit Pa. vbi. s. ſi ex ſuo arbitramento ſolū haberet reſpectus ad cōplementū ꝓtractus. Secus ſi principaliter intēderet pacem vel aliquē piū actū. vt in dicto. c. i. Et intelligē Bar. in. l. ſi de meis. § fi. ff. de arbi. q dic. q pōt ꝓcedere etiā die dñica. Et ſequit Pa. ī. c. cū dilectus. de arbi.

3 ¶ Utr femia poſſit eſſe arbitratrix: R. q ſic. nō tñ arbitrix. qz haberet ꝓcedere iudicialiter. qđ eſt officiū virile. vt ꝓbat in. c. dilecti de arbi. ⁊ in. l. fi. C. de arbi. niſi ſit femina que ex dignitate haberet iuriſdictiōez vt regina. vide in. d. c. dilecti. in glo.

4 ¶ Utr monachus poſſit eſſe arbitrator: R. q ſic. qz eſt officiū pietatis reducere diſcordātes ad ꝓcordiā. arg. c. inuſtū. ij. q. iij. ff. ꝓ ſocio. l. ſi ſocietatez. in auten. vt iudi. di. §. ſi nō. lxxxvi. diſ. quenit. Et q poſſit eſſe tenet Pau. in cle. ij. de reſcrip. requirit tñ licentiaz abbatis. Et idem ibi Jo. de lig. Et ratio eſt quia non habet neq velle neq nolle. xij. q. i. nō dicatis. Oldra. tñ tenuit q etiā ſine licētia abbatis. Et credo verū ſi abbas ſcitz nō cōtradicit. qz videt conſentire. Et ſequitur Lar. in. d. cle. ij.

5 ¶ Utrū monachꝰ poſſit eſſe arbiter: R. q nō niſi de licētia abbatis ⁊ vtilitate monaſterij arg. c. ij. de teſta. li. vi. vbi nō pōt eē teſtamēti executor ſine licētia ſuperioris ⁊ vtilitate mōaſterij. licet ſit actus fauorabilis. ergo nec arbitriū ī ſe aſſumere. d. c. nō dicatis. Docet net Bal. in. l. ſi q ex ꝓſenſu. C. de epi. au.

6 ¶ Utruz arbitrator poſſit ꝓ bono pacis ſine pctō dare iure alteri⁹ capē ⁊ dare alteri: R. Pa. in. d. c. quintauallis q ſic. allegat. ſz ⁊ ſi i ſeruū. §. ſi quis. ⁊ l. ſi quis de meis. §. recepiſſe ff. de arbi. ⁊ Inno. tex. eſt iuncta glo. in. c. ni/ ſi eſſent. de pbēn. facit. c. his qui. ⁊ ibi Pan. de ma. ⁊ obe. ff. ꝓ ſocio. l. ſocietatē. la. ij. §. arbitrorum. Et nō ſolū in caſu dubio. ſed etiam in caſu ſcito. ex quo facit ꝓ bono pacis. Bal. tenet q nō pōt ⁊ furtū cōmittit. de vſufeu. Et credo verū dicat q̄ñ facit ſine cā. Secus ꝓ bono pacis. qz multū lucrat q̄ a lite recedit. ar. eoꝝ que no. ī fi. l. lucius. ff. ad tre. et niſi nimis enormiter lederet ptē. facit quod no. idē Pa. in. c. fi. de trāſac.

7 ¶ Utrum arbiter ꝓ recompenſatōe alicuius ſpūalis poſſit iudicare dandū tpale: R. pa. in. c. fi. de re. ꝓmu. q nō. qz cū arbitrū videatur quidā cōtractus. vt in auten. vt diffe. iu. di. §. i. Uñ quēadmodū ꝓ viā contractꝰ nō pōt dari aliq̄d tpale ꝓ ſpūali ſine ſimonia. ſic nec ꝓ viā arbitrij vt hic.

8 ¶ Utr in eccleſiaſticis poſſit ꝓremitti i clericū ⁊ laicum: R. q ſic. c. ꝓ tuas. de arbi. non tñ vt in iudicibus. qz laicus eſt omino inca/ pax huius iuriſditionis. vt i. c. decernimus. d iudi. ⁊ iuriſduo ꝓteret cuilibet inſolidū ⁊ indiuiſibiliter. vt no. glo. in. c. p̄udentiaz de offi. dele. ⁊ ſic mixtura faceret habilē. l. p/ dius. ff. de arbi. ⁊ quod no. i. c. cū ſup. de offi. dele. quod eſſe nō pōt. d. l. p̄dius. Tenet tñ glo. ī. c. contingit. d arbi. q etiā de ſpūalib

pōt compromitti in clericum ⁊ laicuz auctoritate supioris

9 ¶ Utz de rebz tpalibz cl'ici possint cōpromittere i arbitros laicos? R. fm Inno. i. c. ꝓtinget. de arbitris q sic. Facit. c. dilecti. de arbi.

10 ¶ Utz cū qs uiuauit stare sniē arbitratoruz possit sine p̄iurio petere reductōez ipsi⁹ arbitramēti ad arbitriū boni viri qñ tale arbitramētū ē iniquū? R. Pa. i. d. c. q̄ntauall'. multas opi. recitat. Sed in cōscientia colligo ex ei⁹ dictis sic. Aut exceptio intenit ex ppositō. ⁊ tūc respectu cuiuscūqz lesionis pōt peti reductio nō obstāte q̄cūqz pacto. Rō. qz sic exp̄sse nō pōt renūciari dol⁹ futurus. l. si vn⁹. §. illud nulla. ff. de pac. Ita nec tacite ſb generalitate ꝑbozz. Et ſb cōiter sequūt doc. Et dz dolus ex ppositō qñ sciēter p fraudē: grāz seu odiū aggḡuat ptē alterā. Aut exceptō intenit re ipa ⁊ sine dolo arbitratoris. et tūc si lesio ē modica nō pōt peti reductō. vt in. l. si ō meis. §. recepisse. ff. de arb. etiā si renūciatio nō interuenit. vt ptz i. c. nisi eēnt. de p̄bē. Aut lesit nō modice. Et cōis opi. ē vt possit reduci. Sed ſb credo vez si nō interuenit renunciatō. Si ꝓpo interuenit renunciatio. s. vt possit dare vni ⁊ leuare alteri. qz renunciatō aliq̄d opat. ar. c. si papa. de p̄uil'. li. vi. ⁊ i. c. in his. ō p̄uil'. ⁊ i. l. si qñ. C. de inof. test. Jō tūc poterit rōne maxime ⁊ enormis lesiōis. ⁊ nō magne. qz ista maxima lesio in dubio videt excepta. ar. i. l. oēs. §. luci⁹. ff. ō his q̄ in fraudē. Et q possit reduci facit. l. si qs cū al'r. ff. ō ver. obli. qz satis ē q nō fecit sicut bon⁹ vir facere debuisset. l. si libertus. ff. de op̄er. li. ⁊ ex quo maxima lesio nō fuit exp̄ssa nō dz trahi vltra intētōez agētis. Ita sentit Bal. i. l. p̄e. C. de arb. ⁊ dns Anto. i. d. c. q̄ntauallis. Et magna q̄ātitas dz respectu p̄sonaz vel cause fm Bal. allegat. l. cū filius. §. hēres me⁹. ff. de leg. ij. vide bonā glo. i. c. fi. de re iud. li. vi. Quid si fuisset dictū vt possit alte ⁊ basse in totuz vel i ptē de iure vni⁹ dare alteri. Et sic credo nō possit si dol⁹ nō interuenit. nisi aditū fuisset illi ptāti ꝑbū restrictiuū. s. alte ⁊ basse. put sibi videbit vl' placebit. qz hec verba ipozt̄at arbitriū boni viri. l. thais. §. sozore sua. ff. ō fideicomis. li. i. i. ff. ō leg. ij. ⁊ l. q̄s. ff. ō le. ij. i p̄n. vide. j. iudicare. §. ij. ⁊. v.

11 ¶ Quō debēt p̄nūciare arbitri sniaz? R. q in plurali dicēdo. Nos arbitri p̄unciam⁹ ⁊c. Excepto i electōe q debet fieri i singulari vice oim. de re iudi. c. cū ab vno. li. vi. ⁊ p̄sentibz ōmibz arbitris fm Panoz. in. c. sane. de arbi. Uerūtamen dicit Bar. in. l. duo ex tribz ffe re iudi. q si tercius fuit p̄sens i disceptōne sup meritis cause. ⁊ dixit quicq̄d voluit. ⁊ monitus ab alijs duobz nō vult eē p̄sens nec allegat cām legitimā absentie. q tūc p̄nt duo p̄cedere sine ipo tercio. Et quō pōt mutare sniaz vel corrigere. vide. j. Judex. §. xxv

¶ Cōpromissum ē i duos arbitratores ⁊ nō 12
cordāt. nūquid p̄nt ꝓpelli eligere tercium. aut iudex possit ipe eligere? R. recitat Pa. in d. c. q̄ntauall'. Bal. i. c. de iniuesti. i ma. facta. dicere q̄sdā sapientes ꝓsuluisse q nō. ⁊ placz

¶ Arbitrio boni viri qñ dz deberе relinq̄ vl' sta 13
ri intelligit ō iudice ordinario loci. no. glo. i. c. statutū. de resc̄p. li. vi. Et sequit Se. in. d. c. statutū. Spec. in ti. de arb. §. i. ꝑ. sed q̄s. vbi dicit q bonus vir cui⁹ arbitrio debet stari dicit iudex loci. l. ꝓtinuus. §. cū ita. ff. de ꝑ. ob. ꝓcor. Lap. abbas

Archidiaconus

ml'ta p̄t de iure.

Sed qz fm Inno. in. c. i. ō offi. archi. ꝓstitutōes ⁊ ꝓsuetudines p diuersa loca p̄ualēt in officijs. de ꝓsue. cū olim. de excess. p̄la. c. ad hec ipsis stabit. Et ideo i officio suo faciet fm q ꝓsuetudo p̄scripta sue eccl'ie habet. Ubi aūt nō esset talis ꝓsuetudo vel statutū haberent locū capitula totius ist̄ius tituli fm eundez Inno. Et sic post epm est vicarius in oīmbz ⁊ habet curā in clero tam in vrbe q̄z in parochijs habitātes. Et ipsos debet de tercio i tercū annū si ep̄us nō pōt visitare. vt in. d. c. i. ⁊ in. d. c. ad hec. Debet auscultare euangelium ⁊ epistolā. ⁊ resp̄soria. ⁊ nullus ea in ecclesia cantet nisi p̄ius ab eo auscultat⁹ ⁊ ei⁹ iussu. ⁊ ceroferarios ordinare. vt in. c. ij. tenetur si aliquid ex sua negligentia vel alterius fraude deperijt de rebz eccl'ie. nisi p̄ posse p̄uideat. vt in. c. ij. Debet examinare clericos qui sunt ad sacros ordines p̄mouendi. c. ad hoc. ⁊. c. vt nostz. Abbates ⁊ abbatissas ponit in sede sua. vt in. d. c. vt nr̄m. q̄ omnia capitula sunt in. d. ti. de offi. archi.

¶ Utz p̄ceat archidiaconus rudē dō epō di 1
ceti. Scis hūc esse dignū. Scio qz tū humana fragilitas p̄mittit. R. fm Inno. i. c. vnico de seru. i ordi. fa. q si tal' ordinādus p̄tractur a pbis pōt sana ꝓscientia rudere. dūmō nō sciat aliq̄d mali de eo. ar. de p̄sum. dudū. q si sciat aliquid mali de eo qđ ē secretuz. dz obtinere a p̄lato vt eo absente faciat ordinationē. Et si nō pōt. vel sine scādalo. tūc etiaz pt sana ꝓscientia dicere. qz nō dicit nisi vt mi ster. nō vt ipe. ⁊ eccl'ia q̄ nihil scit ō occult⁹ p

c

eū loquit. nec dz omittēdo talia dicere. idire cte pblicare crimē frīs secretū. Si ẏo eēt publicū tale crimē. tūc peccarz mortal'r talia dicēdo. xxij. q. ij. pmū. si mō crimē ē pētz mortale qđ scit. sec' si eēt veiale. vt. xxv. di. §. crimīs

Archiepūs pōt i tota sua puincia exercere iurisdītionē tollēdo prauā ꝯ sluetudinē et fulmināndo sniaz excōicatōis i seruātes eā fm Inno. t sequit Pa. in. c. ex frequētibꝫ. de insti. t sentit glo. in sum. ix. q. ij.

1 ¶ Itē pōt i sua dioceſi existēs tōe notorietatis delicti delinqntes suffraganeoꝝ suoꝝ sua snia afficere. Et licet tex. i. c. romana. i. §. notoria. de cēsi. li. vi. loquat dū visitat. tñ doct. cōiter extēdūt i. d. c. ex frequētibꝫ. etiā dū nō visitat rōne notorietatis delicti

2 ¶ Utz archieps possit absoluer sbditos suffraganeoꝝ suoꝝ. R. Be. i. c. ppetuo. ď cēsi. li. vi. q. nō pt ligare vl' soluere nisi dū visitat vt tex. ẏ innuit. nec etiā a minori excōicatōe absoluere. vt i. c. nup. §. i scdo ẏo. ď sen. ex. Et ẏ vez nisi p appellatōem cā ad eū devoluta sit vl' i casibꝫ sibi spāliter a iure pmissis. de qbꝫ hēs i. c. pastoral'. de of. ordi. i glo. t i. c. venerabilibꝫ. de sen. ex. li. vi. t i. d. c. ppetuo

3 ¶ Utz possit añ se crucē portari faceret. R. q trāsiēs p puinciā suā pt. t bñdicere ppl'o. t in pōtificalibꝫ t sine pōtificalibꝫ celebrare t celebrari facere tā i locis exēptis qz nō exēptis Et etiā eps i sua dioceſi pt sil'r hec. Tñ debēt fieri sine violētia t grauamine exemptoruz. cle. archiepo. de p̄uil. Multa alia q̄ ad forū ꝟsciētie ptinēt tāgētia statū archiepoꝝ. vide j. Prelatus p totū. t Eps p totum

Archipſbyter ecclie cathedral'ez hīe curā quō alij sacerdotes diuina officia celebrēt debito mō. t i absentia epi pt fōtes bñdicere. alijs sacerdotibꝫ pniaz iniūgere. c. ij. ď of. archipſby. Jſti alio noie dicūt decani

1 ¶ Utz valeat absoluer oēs ď epatu. R. q sic oēs q̄ ad ipm p penitētia recipiēda recurrūt qz ē parochial' sacerdos oim de epatu. c. officiū. eo. ti. in tex. t in glo. t l. di. in capite

2 ¶ Utz idē possit archipſbz rural'. R. q nō nisi in qz tum epus ei dat auctez. plebibꝫ em̄ solummō pest t nihil dz facere sine relatōe epi aut ꝟ eius decreta. c. fi. eo. ti

Argumētatio a minori ad maius valet affirmatiue. c. si in laicis. xxxvij. dist. A maiori ad min' valet negatiue. xxxij. q. v. si paulus. Et de hoc in. c. cum in cunctis. de elec. in glo. cū suis ꝟ coz.

¶ A toto ad partē valet negatiue. xiij. q. v. penale est 1

¶ A parte ad totuz valet affirmatiue. xxxij. q. iij. meretrices 2

¶ Ab ethimologia nois. xvi. q. i. placuit. el. i t. ij. sed nō valet nisi negatiue t i noie appellatiuo. qz ꝑpa noia imponūt ad placituz. vt no. Bar. i phemio in fortiati sup Rica. Limito etiā fm Pa. i. c. i. ď iudi. vez qñ nomē sumit ex ēntiali natura sua. vt mutuū. testm. qz ẏ vez ē. Testm ē mētis testatio. l. i. ff. ď testa. vbi ğ nō ē testatio mētis: nec testm. Sil'r mutuū ē qđ ď meo fit tuū. l. ij. ff. si cer. pe. vbi ğ ď meo ñ fit tuū nō ē mutuū Secus qñ imponit nomē ex eo qđ deberet inesse innoīato. Uñ impator dr augustus. qz augere dz rem publicā. si nō auget tñ impator ē. vt not. in phemio. ff. veteris. Papa pontifex ď. qz dz ēe pons p exemplaritatē vite. Dz si nō facit tñ pōtifex ē. vt in. c. i. de ꝟsti. lib. vi. Sic igit intelligit insti. de tutel. in pn. ff. de ver. sig. l. bonoz. t. l. malū. C. de defen. ci. l. defensores. insti. de dona. §. est t aliud. C. de feriis. l. a nullo. C. de off. p. vr. l. i. vbi tex. Sciatis p̄fecto ex ipso nomine q̄d pfecto debeat annone. Ex quibꝫ patet q argumētū pōt sumi ab interptatōe nomis. Et sic limita fm Bal. de vasallo militē qui arma bellica deposuit illud puerbiū. Si nomine pueris nec rē habere mereris. esse vez si nomē significat sbstātiā vl' qlitatē necessariā ineſſe alicui subiecto. vt. ff. de fideicōmiss. liber. l. lucius. t. ff. de pac. l. tale pactū. §. fi. Secus si significat solaz simplicē demonstratiōz. vt. ff. de re. du. l. si cognatis. Et ex ẏ patet esse vez q scholares schollas intrātes nō attendentes nec studentes: nō gaudēt p̄uilegio scholariū. vt tenet Jo. de li. i phemio. cle. adducit no. p glo. i. l. vna C. de stu. li. vz. ro. et videt tex. in. l. si quis. C. de dome. pte. Et idez si inhoneste viuūt. Sil'r est verum q illi qui sunt de collegio alicuius artis. sed artē illā nō exercēt nō gaudent p̄uilegio illi' artis. vt no. Bart. in. l. sp. ff. de iu. immu. p illū tex. in. §. negociatores. xvi. q. i. generaliter. Et hec faciūt tā ꝟ scholares t artifices qz ꝟtra eoz rectores qui graūāt litigātes cū eis ratōne p̄uilegiorū. Et ideo si ẏ est manifestū. credo q teneant ad restitutōem rectores oim in quibꝫ pl' sunt graduati. Et sil'r scholares si tales sunt q nō gaudēāt. qz nō sit manifestū. Jn nomine aūt

ppzio sepe fit. ar. licet nō validū. z ideo ho/
mines querunt bona noīa. Et dicebat vxor
Jo. an. q si venderēt deberēt emi p magno
bono. ppterea Jo. an. extollit nomē ppriū in
phemio cle. Hil'r Accur. i. l. facta. §. si in dā
da. ff. ad trebel. interp tādo nomē suuz. Et h
euenit. qz ex hozrido noīe sepe suspicant ho/
mis sinistrū. putātes a prauo cuctu positū.
p h videte tex. cū glo. in. d. §. si in dāda |
4 ¶Ab auctozitate. xxxij. q. i. dixit
5 ¶Ab oppositis vel contrarijs. viij. q. i. scien
dum.
6 ¶A sil'i. ij. q. vi. q se scit. ij. q. i. multi. in fi.
7 ¶Ab exemplis gentiliū. de ver. sig. fozus. de
ose. di. i. c. i. vide Bal. in. l. quenticulā. C. de
epi. z cle. quō multis alijs modis valet. sed
omitto ppter brenitatē

Arra non precia sed pignoza dicun/
tur.
1 ¶Arraz donatio est argumentū emptōis vl'
vēditionis: aut alterius otractus. qui tñ cō
tractus valeret sine eis. l. qd sepe. in prin. ff.
de otrahen. emp. Et pōt quis ab emptōne z
vēditione discedere post ipsaz donatōem ni
si sint date noīe arre z p parte solutionis. qz
cum ps precij sit soluta res nō est integra. C
qñ li. ab emp. di. l. vnica. Uerūtñ ille p quē
stat ne contractus pficiatur. qñ solum sunt
date p arris: ipas perdit qui vēdit. z qui rece
pit restituet in duplū. insti. d emp. z ven. §. i
his. Et idem dic de pignoze dummō nō sit
datum estimatū nomine ptis solutōis. C. d
re. vēdi. l. precij
2 ¶Utrū possint interuenire in matrimonio.
z quomō faciūt matrimoniū. vide. j. Spō/
salia. §. xij. cum se.

Arrogātia cū qdaz filia supbie
qua quis multum
se existimans: ceteros quos infra se videt de/
spicit. z quibz nō ozsuleedo loqui. sz vix do mi
nādo dignat. c. i. xlvij. di.
1 ¶Arrogātes dicūtur qui garrulitatē aucto
ritatē putātes humiliter nelciūt inferre qd
decet. di. xlvi. §. i. z. c. i. z di. xlix. c. hic etem.
circa mediū
2 ¶Arrogātia rusticoz nihil ipudētis. d. §. i
3 ¶Utrū sit mortale petm: R. q sic. qñ ex tali
supbia vel otēptōe fit que sit mortalis. Et p
terea vide. j. Supbia z Cōtēptio. alis co/
muniter petm veniale erit

Arrogatio vide. ē. Adoptio.

Ars balistarioz vtrum liceat: R. q nō
immo phibet sub pena excōmuni/
catōis inter xpianos. vt in. c. vnico. de tagit
tarijs. Qd est verū sm glo. z doc. in bello in/
iusto. secus in iusto. qz data iusticia licitū ē
quibuscūqz armis vti z pugnare. immo ad
uersariū recipe p seductionē parādo insidi/
as. vt in. c. dns. xxij. q. ij.
¶Utz artifices qui inter se conuenīūt q alios
nō instruāt. aut q nō vendant nisi certo mō 1
z hmōi peccēt: R. sm Inno. in. c. significāte
de ap. q sic. si fraudulēter faciūt. Sec9 si ex p
uilegio vel consuetudine. z. C. de mono. l. vnā
intelligit qñ fraudulēter faciūt. vel dicit q
locū habet de plonis z rebz. nō de loco vl' mō.
Uel dic q si faciūt ex aliqua cā legitima q li
cet. Secus si ex auaricia. vel in damnū rei/
publice. Et sic intellige. d. l. vnicā
¶Utrū artifices facientes que p se vl' alio ad
mixto nō pñt esse vtilia. de quibz dicit. l. qd 2
sepe. §. veneni mali. ff. de otrahē. emp. q fla/
gitiose rei. nec emptio. nec mādatū. nec soci/
etas valere pōt peccent mortaliter: R. q sic.
immo oīa mala eis imputabunt ex ipsis ve
nientia. c. fi. de iniur. z dam. da. Et h videt te
nere Inno. in. c. i. ne cle. vel mo. qui dicit q ī
his nullo mō licz negociari. Sz si possz esse
vtile cū aliquo admixto. vt puta p feris occi
dendis. vel si sint forte gladij vel colores. qz
pñt esse vtilia ad aliqua. si ad defensionē. vl'
ad colorandū hominē vel mulierē in casu li
cito. z p bona causa licita est in his negocia/
tio sm eundē Inno. vbi. s. Et hoc credo ve
rum qñ existimat vel pōt existimare p babili
ter q talis emens vel cui talia dat vel facit.
velit eis vti ad bonū. al's tale erit petm talia
facere vel vēdere aut donare quale petm est
tali re vti. Et ex hoc patet quid dicendū ar/
tificibz qui faciūt taxillos. cartas. pompas.
curiositates z hmōi. que vt frequētius sunt
mortale petm illis qui ipsis vtunt. qz ñ pñt
absolui nisi a tali arte abstineāt.
¶Ars siue exercitiū corpale extrinsecū vtruz 3
sit licitū: R. q sic. si hec ocurrāt. Primuz re/
cta intētio. nā cuius finis bonus ē. i. intētio
ipm quoqz bonū est ī his q de se nō sunt ma/
la. Finis ḡ vltimus q dz haberi ē deus. i. Lo
rin. x. Oīa quecūqz facitis aut ī verbo aut
in opere etc. Finis ppinquus dz esse aliqd ra/
tionale. vt subuctio primi vel sue necessita/
tis. ad Eph. iiij. Opet manibz suis vt habe
at vñ tribuat necessitatē patiēti. Qui ḡ labo
rat laboret vt corp9 exerceat ne ocio torpescat

vel vt lucr acquirat quo se r suos gubernare possit. vel vt alijs sbueniat vñ viuere possint fructuose. r sic ad gloriã pueniãt. Si aũt alia intẽtione quis faciat artẽ aliquã tale ẽ pecca tũ qualis ẽ intẽtio prava quã habet Scõm q opus ipm nõ sit phibitũ a deo vl ab eccl'ia vel a legibꝫ sicut ẽ ars vsure et oĩa q nõ sunt nisi ad pctm̃ vel malũ ꝓximoꝝ. Terciũ q fiat mõ debito r cũ debitis circũstantijs. s. tpe debito. nõ festiuo. de q dic vt. j. Ferie. p totũ. Jtẽ sine fraude vel dolo. piurijs. mẽdacijs r hmõi. qz tale pctm̃ erit ars quale mala circũ stãcia cũ qua fit. Quartũ q fiat ab eo q nõ ẽ phibitus. Nã quedã sunt q clericis phibent tur. vt. j. Clericus. ix. p totum

Ascissinus fm Archi. i c. p humani de homic. li. vi. dr a scindo scindis. qz scindũt aiam a corpe. Isti ꝓprie sunt q ñ sbsunt dominio alicuꝰ. sz p pecunia occidũt hoies ad alicuꝰ instãtiã fm pdictũ Archiõ. Alij volũt q sunt quidã infideles qui faciliter querũt interficere hoies nõ curãtes si ipi interficiant. r q sint sub dominio alicuꝰ vl nõ refert fm Jo. an. de vno. r sequit Be. in d. c. p humani.

1 ¶Que pena pcurãtiũ mortẽ alicuiꝰ p tales? R. quicũq; pnceps r quãtumcũq; magnꝰ p latus seu quis alia psona ecclesiastica vel secularis quempiã xpianoꝝ p dictos occidi fecerit vel mãdauerit. q̃uis mors nõ sit secuta. aut eos receptauerit. vl occultauerit. aut defensauerit. excõicatõis r depositõnis a dignitate. honore. ordine. officio r bñficio incurrit sñias ipo facto. Est etiã cũ suis bonis mũdanis omibꝫ diffidat a toto xpiano populo ppetuo. Nec requirit alia sñia postq; p babilibꝫ ꝓstiterit argumẽtis istud scelus cõmisisse. Hec in. d. c. p humani

2 ¶Utr tales diffidati possint iterfici impune? R. Ange. de pusio. ꝓsi. xvij. r sequit Be. i d. c. p humani. q sic nedũ p iudicẽ. sed r per quẽcũq; puatũ. qz ide ẽ bannire r diffidare dõ statuere r pcipe vt impune possit occidi. vt no. C. de accu. l. reos. Dõ i ꝓsciẽtia liceret ñ fieret zelo iusticie. als nõ.

3 ¶Utr clericꝰ taliter diffidatꝰ sit spoliatꝰ omni pulegio clericali? R. Be. in. d. c. p hũani q sic. r sine alia degradatõe ẽ pt occidi vl verberari sine excõicatõe vel alia pena.

4 ¶Utr bona pdictoꝝ sint capientiũ? R. q sic si sunt bona mũdana. Adũte tñ hic fm Archiõ. ibidẽ. q requirit prius sñia iudicis declarantis ipm ascissinũ vel fautorẽ taliũ añ q̃z liceat ꝓ tales pcedere in psonis vl bonis. Et ad tex. d. c. p hũani. ñdet non reqri alia sentẽtia. s. q̃ det licentiã occidi et hmõi. quia sufficit sit declaratus asciss'n' vl' fautor. Dõ nõ. qz facit ad multa.

Astrologia nihil ꝓfert ad salutẽ. sz potꝰ mittit in errorẽ. r iõ a quolibet fideli ẽ postponẽda xxxvij. di. §. sz cõtra. xxvi. q. i. illud. circa fi. r c. sed r illud.

Astutia ꝓprie fm Tho. ij. ij. q. lv. ẽ cũ ꝗs ad ꝓsequẽdũ aliquẽ finẽ bonũ vel malũ vtik nõ veris medijs sz simulatis r apparẽtibꝫ. dõ quidẽ ẽ ꝓ rõem et ꝓ prudẽtiã. r ẽ pctm̃. Aliqñ tñ dicit prudẽtia ꝓpter similitudinẽ. sz improprie. vt Pro uer. i. vt dr̃ pulis astutia.

¶Astutia large ẽ quedã apparẽs fictõ seu simulatio. Et pt dupl'r fieri. Primo ad bonũ alterius r ad nullius malũ iniuste. r sic nõ ẽ pctm̃. vt patet. xxij. q. ij. in. c. vtile. vbi ponit quõ xps r dauid r alij vsi sint simulatõe et sancte. r glo dicit ibidẽ q dolus ꝓ hoste bonus ẽ. xxij. q. ij. dñs. r. xlij. di. in mãdatis. ff. de cap. r postli. re. l. nihil interest. xiij. q. v dixit. Dõ vez credo dũmõ mendaciũ non dicat. r hostis sit nobis ꝓ iusticiam hostis. Secõo mõ astutia seu sil'atio fit ad fallẽdum primũ. Et sic semp est pctm̃. xxvij. di. qõ interrogastu. xij. q. i. certe. Et aliqñ est veniale pctm̃. aliqñ mortale fm nocumẽtũ qõ ifert primo vel intẽdit inferre ex ea. vt puta de re notabili. sic ẽ mortale. ar. c. ꝑ mũ. xxij. q. ij. et ꝟ etiã si fieret ppter bonũ alteriꝰ. qz nulli facieda ẽ iniuria p alteriꝰ bono. d. c. ꝑ mũ. Et dõ hac habes. j. Prudentia. §. iiij.

4 **Auaricia** fm tullium ẽ inordiatꝰ amor habẽdi. Et dr inordinatꝰ dũ q̃s supra modũ mẽsure q̃rit vel retinet diuitias. Nã bona exteriora hois ꝓsistere debẽt i qdã mẽsura. s. vt q̃rat hõe diuitias put sũt necessarie ad vitã vl suã ꝓditoez. Et sic auaricia sp ẽ pctm̃ fm Tho. ij. ij. q. cxviij. Pro cuiꝰ declaratõe ẽ notãdũ vt elicio ex dictis Alex. r Tho. vbi. §. q auaricia ꝓsistit i tribꝫ. s. i appetendo. in acquirendo r in retinẽdo inordinate res tpales.

¶Utr aũt sit pctm̃ mortale auaricia q̃ cõsistit i appetẽdo? R. q sic tribꝫ modis. Primo appetẽdo aliena illicite volũtate delibata ita

q̄ ꝓcederet ī opⁿ si eēt facultas. Et isto mō ē mortale pctm̄. qz ꝺ illō ꝓceptū Exo. xx. Nō ꝺcupisces rē ꝓximi tui. Posset tn̄ eē veniale pctm̄ ꝓpter modicitatē rei appetite. sicut ꝺ furto. j. Furtū. §. xxxiij. Scꝺo ē mortale pctm̄ cū appetit ꝺliberate illicita q̄ sine pctō mortali teneri nō pñt. puta bñficiū eccl'astici cū cū sit indignus. Tercio posset eē mortale pctm̄ qñ appetit supflua appetitu suffocāte totaliter mentē a ꝺbita cura sui ⁊ necessaria ꝓsideratōe diuinoꝝ. vt ptz ī. c. idolatriā. xxviij. q. i. ⁊ facit. c. cū ois auaricia. i. q. i. Sup fluo igit amoꝛe ꝺsiderare diuitias dummō sit infra ꝺū. vtputa qz nec illicito mō nec illicita vellet. nec ꝓpter hoc dimittit necessaria ad salutē cōiter est pctm̄ veniale

2 ¶ Utꝛ auaricia ī acquirendo sit mortal'? R. q̄ sic: duobꝰ modis. Primo si acq̄rit p illicitū ꝯctū diuina vel humana lege ꝓhibitum puta p vsurā. rapinam. falsum ꝓtractum. ⁊ hmōi. Scꝺo si acquirit p opa q̄ sunt ꝓcca/ta mortalia. q̄uis etiaz nihil acquireret. vt adulteri. ⁊ similia. Si ꝯo talia opa q̄uis illicita: nō esset pctm̄ mortale. tūc auaricia nō esset mortalis. vtputa cū aliq̄s ꝓponit ꝯba iocosa ad lucꝝ: salua tn̄ honestate. sz etiā veniale pctm̄ sicut illud p qꝺ querit

3 ¶ Utꝛ auaricia ī retinēdo sit mortale pctm̄ R. q̄ sic tripl'r. Primo cū retinet sciēter ea q̄ restituere teneꝫ ⁊ pōt. c. sepe cōtingit. ꝺ restit. spo. ⁊ totiēs quotiens pōt restituere. ⁊ dispo nit nō restituere. arg. ꝺ. c. sepe. Scꝺo cū retinet ea q̄ sunt vltra suā necessitatē ⁊ sue familie videns aliquē ī extrema necessitate. qz ꝺ neꝫ ei ꝺ tali supfluo sbuenire ꝺ ꝓcepto. vt ꝺcit Ri. ī. iij. di. xv. De q̄ vide. j. Elemosyna §. i. Tercio cū retinet supflua rōne ꝺdecētie sui status. qz ꝺ ipsis teneꝫ facere el'ynas etiam nō existētibꝰ ī extrēa necessitate sm Ri. vbi. s. Et h̄ intelligo cū retinet amoꝛe inoꝛdinato. secus si teneret vt loco ⁊ tpe dispēsaret. qz nō teneꝫ simul talia supflua dare. In alijs aūt casibꝰ cōiter ē veniale

4 ¶ Que sunt ei⁹ filie? R. q̄ multe. Ipa est q̄ fecit meū ⁊ tuū ꝯ ius naturale qꝺ omnia ꝓmunia fecerat. viij. di. §. differt. xlvij. di. sic. xij. q. i. dilectissimis. ⁊. c. duo. Ipa ī terrenis facit fortes. ī celestibꝰ ꝺbiles. xlvij. di. oēs huius seculi. Ipsa excecat rōez. ⁊ gratius facit videre auꝝ q̄s solē. ꝺ. c. sicut. ⁊. xxxvij. di. nō ne. Ipa facit idolatrare ⁊ fornicari. xxviij. q. i. idolatriā. ⁊. i. q. i. cū ois auaricia. Itē facit adulari regibꝰ vt captēt aliēas hereditates ꝺ. c. nonne. Ipa furtū. rapinā. vsurā. fraudē falsitatē. iniusticiā. simoniā. acceptionē ꝑsonaꝝ. ꝓditiōz. turpe lucꝝ. immiscēdiaz ⁊ inq̄/tudinē parit. ꝺ quibꝰ vide in titul' suis. Et breuiter ipa ē oim maloꝝ radix. xlvij. di. bonoꝝ auctoꝛi. ⁊. xxiij. dist. his ḡ. Ipa maioꝛē reuerentiā exhibet auro q̄z ꝺo. xlvij. di. sicut. Ipa excecat mentē. ꝺ pbē. quoꝝūdā. li. vi. ⁊ ī c. v. ꝺ elec. li. vi. ꝺ auaricie cecitas

Audacia vtrū sit pctm̄? R. q̄ sic. sm q̄ dicit excessū passionis q̄ ꝓprie ꝺ auaricia. ꝺ q̄ Eccl'i. viij. cū audace ne eas. ⁊ opponit̄ fortitudini q̄ ē cōtra timoꝛes ⁊ audacias.

Augere an ꝓhibeatur qui est ꝓhibitus acquirere? R. Se. ī c. cū ex eo. ꝺ excess. ꝓla. li. vi. q̄ nō. qz ꝓhibit⁹ acquirere nouū ius in re nō ꝺ venire ꝯ ꝓhibitionē. licet augmentet ꝓstinū. qꝺ habebat añ ꝓhibitōez. vt ē casus ī. c. fi. ij. R. ꝺ ꝓcess. pbē. li. vi. vide. j. loca. §. iij.

Augurium qꝺ fit ī ꝓsideratōe auium ad sciētiā futuroꝝ ē ex traditōe maloꝝ angeloꝝ. xxvi. q. ij. q̄ sine. Utꝛ hāc artē exercere sit licitū? R. q̄ vanitas ē ⁊ supstitio. xxvi. q. ij. c. illud. imo est idolatrie cult⁹ augurij supstitiōibꝰ implicari xxvi. q. ij. sz illud. Et sic ꝑz q̄ ē pctm̄ mortale. Et ꝓfirmat̄ h̄. qz ī. c. augurijs. xxvi. q. vi. ꝺ. q̄ augurijs seruiēs ē ab eccl'ia sepandus Sz ꝺ h̄ latius vide. j. Sortilegiū

Austeritas idiscreta ī vigilijs ⁊ oꝛōnibꝰ repḥēditur. ꝺ ꝓse. di. v. nō mediocriter. Et pōsset eē mortale pctm̄. vicz q̄ñ notabiliter lederet vitā ꝓpriā ⁊ sciēter. vel ex tali indiscretōe q̄ ꝓueniret ex lata culpa. vt ꝑz ex. ꝺ. c. nō mediocriter. qꝺ ꝺmōstrat eos ꝓmittere rapinā.

¶ Austeritas ī impando ē q̄ñ nō cū trāquillitate corrigit sz aspere subditos inflectere festinat. xlvi. di. hoc habet. 1

¶ Auster⁹ nō ꝺz eē dispēsatoꝛ vbi ꝺ⁹ est ꝺ⁹ veniē⁹. xxvi. q. vij. alligāt. ī fi. Melius ē ꝓ mā suetudinē pctōres ab erroꝛe eruere q̄z ꝓ austeritatē ī foueā pditōis ꝓpellere. xlv. di. recedite. qz austeritas imoderata nec correctōz inducit nec salutē. xlv. di. cū beat⁹. Et sic ꝑz q̄ nec ml'ta austeritate exulcerādi sunt subditi neq̄z nimia benignitate dissoluēdi. xlv. dist. 2 discꝫplina.

B Alistarioꝝ ars quō ꝓhibet. vide. s. ars. ī ꝓncipio.

Balneũ vtr̃ sit intrandũ die dñi ca. R. pvoluptate aut luxuria omi tpe phibet. p necessitate aũt licet. vt est tex. in. c. puenit. de cons. di. iij.

1 ¶ Utr̃ liceat clericis vel religiosis balnea intrare. R. q sic. cã necessitatis. vt patz ex tex. xxiij. q. i. omnis qui.

2 ¶ Utrũ liceat balneũ intrare cũ mlieribꝫ. R. q nõ. vt ẽ tex. in. c. nõ oportet. lxxxi. di. Immo vt dicit glo. ibidẽ. Si vir ingredit balneũ cũ muliere extranea. donatõe ꝓpter nuptias priuat. t mulier vt te si cũ viro alieno habuerit balneũ. vt. C. de pu. l. vl. §. int̃ cul/pas. Immo infamis ẽ q̃ tenet mulieres custodiẽtes balneatoꝝ vestes. vt. l. athletas. ff. de his qui no. infa. §. ait ptor.

3 ¶ Utr̃ liceat balneuz intrare cũ iudeo. R. q non vlli xp̃iano. t si clericus est debet deponi. laicus excõicari qui cuz iudeo se balneat. xx viij. q. i. nullus.

Bannum qualiter puniat̃ banniens epm vide. j. excõicatio. v. casu. ix.

1 ¶ Utrũ iniuste banniẽs aliquẽ teneat̃ ad restitutionẽ de amissis rõne talis bannitionis R. q vltra pctm̃ mortale qđ incurrit tenet̃ ad restitutionẽ fm Inno. in. c. fi. de his q̃ vi metusue cã fi. ff. qđ me. cã. l. si cũ exceptione §. pẽdi. qz bãnitio eꝰ fuit amissionis occasio. d. l. si cũ. §. i hac actõne. Nec ob. ff. eo. l. metũ. in prin. vbi sentiens armatos ɔ se venire t fugiens si occupatus fuit fundꝰ quez fugiẽdo dimisit. nõ tenent armati. qz loquit qñ metus fuit vanus. qz forte ɔ eũ nõ ibãt. sz si pmisissent ire ɔtra eũ t hmõi. bñ tenerẽtur de omni damno qđ iuraret sibi cõtigisse eoꝝ occasione. ar. dictarũ. l. t. d. c. fi. t. ij q. i. in ꝑmis. De bãnis q̃ debẽt fieri in matrimonio. vide. j. clãdestinũ. in ꝑn. de bannitiõe q̃ ẽ diffidatio. vide. j. Diffidatio.

2 ¶ Utrũ bãnitus amittat q̃ sunt iuris ciuil. R. fm. Bart. aut est bannitus taliter q̃ põt impune offendi. Et sic si est bãnitus imperij pdit. Si ꝑo est bãnitus alicuius ciuitatis vel regni. sic nõ pdit ea q̃ sunt iuris ciuil ciuiũ romanoꝝ. fm ea q̃ sunt ꝓpria illiꝰ ciuitatis vel regni. hoc no. Bar. in. l. amissione. ff. de ca. di. Et addit q ad hoc vt sit talis bãnitus duo requirunt. Primũ q sit inobediens t a se fugerit ab impio cui subest. t sic exbãnitus. Scõm q in hostiũ numero se conferat t habet eũ ꝑ hoste. Si aũt quis eẽt bãnitus. nõ tñ haberet vt hostis. nec posset offendi impune ex forma statuti. tũc talis non pdit etiã ea q̃ sunt ciuitatis. Et sic patz quõd põt facere testm̃ vel succedere. qz ꝑmꝰ nõ põt sz bãnitus imperij Alius bãnitus ciuitatis põt. t multo fortius bãnitus q̃ nõ põt offendi. sz scõs põt fm ius cõe. secus i successiõe fm statuta ciuitatis.

Baptísmus ꝑmo q̃tuplex ẽ. R. triplex. vt dicit Aug. li. iiij. de vnico baptismo. t de cons. di. iiij. c. baptismi vicẽ. s. flumis. de hoc Jo. iij. Uenit ihs i terrã iudeaz t baptizabat. et iste ꝓprie dr baptismus. alij aũt metaphorice. qz vterq; instar baptismi hz purificare. et ꝓ sequẽs vicẽ eius implere. Scõs ẽ baptismus sanguis. Joh. xij. Baptismo h̃ habeo baptizari. t iste ẽ baptismꝰ potissimꝰ. de cõse. di. iiij. cathecumin̄ baptizatꝰ. Tercius est baptismꝰ flamis siue spũsscti. de q̃ Act. q. Uos aũt baptizabimi spũsctõ. t iste ẽ ꝓpositũ suscipiẽdi baptismũ mõ debito si dabitur facultas. vñ istud nõ ɔgruit nisi adultis habẽtibꝫ vsum rõnis. d. c. baptismi vicẽ. Iste baptismus nõ equipollet ꝑmo. qz nõ remittit tota pena debita peccatis sicut in ꝑmo. sz plꝰ t minus fm suã deuotionẽ. Itẽ ꝑ istum non imprimit character. Itẽ ꝑ hoc iste ecclesiastica sepultura sicut t cathecumini. q̃uis ꝓ eis oret ecclesia. Itẽ in isto requirit ɔtritio Scõs vero baptismꝰ excedit ꝑmũ quo ad ꝑmũ accidẽtale. qđ ẽ aureola t etiã eẽntiale fm Pe. de palu. in. iiij. qz plus de gra ɔfert. sicut est ibi maiꝰ opus. sz nõ imprimit character ꝑ ipm sicut ꝑ ꝑmũ. Et iste scõs est ɔmunis adultis t puulis. qz si puuli interficiant ꝑ xp̃o. puta in detestationẽ fidei xp̃i quã tenẽt parentes eius sunt martyres fm theologos. t fm Pe. de palu. i. iiij. etiã si essent in vtre. t i despectũ xp̃i mr̃ pcussa abortũ faceret vel interficeret. Sz qz hic intẽdo tractare de baptismo flumis. ideo videndũ q̃d sit baptismꝰ flumis. R. baptismus ẽ exterioꝝ hois ablutio cũ certa forma ɣboꝝ fm mgr̃m sen. i. iij. di. iij. In q̃ fm Inno. i Rica de baptismo sunt tria sicut i sacramẽto altaris. Unuz qđ ẽ tm̃ res sacramẽti. s. gr̃e infusioꝝ peccati remissio Scõm qđ est tm̃ sacr̃m. s. aqua ablues t ablutio passio. intelligo cũ debita forma ɣborũ. aliter nõ. i. q. i. detrahe. Terciũ qđ ẽ sacramentũ t res. s. character. Aqua g̃ verbo dñi sanctificata ꝓprie ẽ sacramẽtũ sicut spẽs panis. t character secũ dario sicut verũ corpus

xpi. Utz sit de necita te: R. fm Bo. i. iiij. sen. di. iij. t Ri. ibidē. q post tps passionis xpi. exq euāgeliū ē publicatū. q libet etiā sctifica/ tus i vtero debitor eē cepit ipsi⁹ baptísmi. ex q ad eū institutio puenit. Uñ aduerte q ni/ si aliq dictor baptísmor qs suppleat vicez baptísmi fluminis damnabit nisi eo fuerit baptizatus. sz adultus etiā puniet pena sen sus ex tali omissiōe. qz peccat mortaliter nō suscipiēdo. exquo ad eū puenit institutio. sz puulus carēs vsu rōnis solummō punietur pena damni. Sz aduerte q nō pōt supple/ ri baptísmus fluminis aliquo mō qñ haberi oportunitas ipm capiēdi si nō capit

Baptísmus .ij. Querit q sit forma baptísmi R. fm doc. i. c. i. de baptísmo est hec. Ego te baptizo i noie pris t filij t spūssancti amē. po/ nit etiā de cōse. di. iij. c. a quodā. t. c. multi

1 ¶Utz ego sit de sba: R. Innoc. i. d. c. i. cum glo. q nō. t tex. ē i. c. retulerūt. d cōse. di. iij. q ē baptism⁹ licet omittat ego. t Ri. i. iij. dist. iij. ar. ij. q. iij. p cordat q nō ē de sba Ego

2 ¶Quid si dimittat te: R. Inno. in. d. c. i. q nihil fit. Esset tñ baptism⁹ si p isto. pnoie te poneret nomen ppriū illi⁹ quē baptizat fm Pe. aureolū i. iij. sen. dist. iij. q. ij. Peccaret tñ graviter si sic faceret

3 ¶Quid si diceret. Ego te linio i noie pris et filij: R. Pe. au. vbi. s. q nō eēt baptísmus. qz oportet q exprimat verbū denotās ablu/ tiōz sic baptizo. i. abluo te. ñ linio te t hmōi quia nihil faceret

4 ¶Quid si vn⁹ baptizās diceret. Nos te ba ptizam⁹: R. s. Bona. i. iij. di. v. q eēt baptís m⁹. qz cōiter dicim⁹ nos. Et h̄ verū nisi inten deret aliū sensuz inducere qz tūc nō esset ba/ ptism⁹. Uñ tenet Sco. i. iij. di. vi. q si plu/ res baptizādo dicerēt. nos baptizam⁹ tc. q nō eēt baptism⁹. qz nō repñtat xpm q ē vn⁹. Sz Bo. intēdit dicere q ē baptísmus qñ p nos intēdit dicere Ego. sicut faciūt dñi

5 ¶Quid si quis diceret in plurali. Ego vos baptizo: R. Pe. au. vbi. s. q solus debet ba/ ptizari t in singulari. Et faciēs p traiū gra/ viter peccat nisi necessitas sbesset. qz tūc licet vt fecerunt apostoli.

6 ¶Quid si omittat in: R. Bualdēsis q non est baptísmus.

7 ¶Utz possit dicere in nomibz pris t filij tc. R. Pe. au. vbi. s. q nō. sed i singulari. s. In noie pris tc. qđ idē ē ac si diceret. In virtu/ te sancte trinitatis. s. pris t filij tc.

¶Quid si dicat. Ego te baptizo i noie xpi: R. q. s. q nō eēt baptizatus. licet dispēsatus fuerit aplis ad gliam noīs xpi. Glo. tñ i. c. quodā. de cōse. di. iij. tenet q sit baptizat⁹. p d. c. Ego credo in dubio iterz baptizandus fm modū vt. j. Baptísmus. iij. §. x. 8

¶Utz sit baptizatus si dicat. In noie trini tatis: R. q nō. fm glo. i. d. c. quodā. facit. c. multi. ibidem 9

¶Quid si dicat. In noie genitoris et geniti tc. R. q. s. t cōiter theologi q nihil sit. quia ista noia pris t filij magis nominat hypo/ stases q̄z genitor t genitus. Goffre. t Jo. te nēt q sit baptizatus. sz primū verius. Et iō in dubio est baptizādus iterum. 10

¶Quid si nō dicat copl'atiua tc: R. Inno. i. d. c. i. q valeret si poneret loco ei⁹ qz. qz nlla ē dīa int has copl'atiuas t t qz. al's ñ valeret 11

¶Sed quero vtrū sit de necessitate q pfera tur in latino: R. Aureolus vbi. s. q sic. a la tino qui scit lras. Ab eo p̄o qui laicus ē sed lras nescit pferant in vulgari. A greco i gre/ co fmone. Et licet grecus si pferat in latino t latinus in greco aut in vulgari sit baptís/ mus tamē peccat. Tu aūt dic q debet pferre in ea lingua in qua melius potest pferre. vel lrali vel vulgari. 12

¶Utrū requirat p̄tinuatio in platōne dicte forme: R. Au. vbi. s. q sic. nō interponendo hystoriā. Et credo q si notabilis esset discō tinuatio nihil fieret. secus in modica discō/ tinuatōne. puta tussis vel silentij t hmōi. q intētōem nō discōtinuent 13

¶Utz possit fieri trāspositio i dictis verbis R. Au. vbi. s. q nō. t peccat graviter trāspo/ nēdo. licet baptizatus sit. nisi trāspositō mu tet sensum. vt dicēdo. Ego te pris t filij ba/ ptizo in noie spūssancti. vel nisi intendat in troducere errorē. qz nō baptizāret. 14

¶Quid si pferant corrupte p̄fata verba: R. Au. vbi. s. q si fit ex ipotētia nō ē pctm. Ex loco ē pctm graue. tñ baptísmus ē. Ex ma/ la p̄o intētōe est pctm grauissimū. et nō erit baptizat⁹. q sit baptizatus i duobz primis casibz. ptz i. d. c. retulerūt. de cōse. di. iij. vbi ille dicebat. Ego te baptizo i noie patria t fi lia t spūssancta. Rō fm glo. ibidez. qz error syllabe non nocet. vt. ff. de ma. te. l. q̄ habebat seruū. maxime i fine dictōis. Sec⁹ eēt in p̄n cipio vl medio. Uñ tene q qñ aliq diminu/ tio vl corruptio interuenit in forma p̄fate. p latōis. nō ex malicia. q si mouet statim. credē dō ē q de⁹ suppleat. t tal' sepeliēd⁹ ēt cimite/ rio. Si p̄o supuixerit reiterādū ē sb p̄ditōe. 15

nísi i casu qñ certū ē ꝙ nō mutat aliq̄d ō eēntia ꝓfate forme sic ē errōr lr̄e solū. maxīe in fi.

16 ¶Utr̄ sit necessaria expssio vocal'. R. s. Bona. i. iij. di. iij. ar. i. q. ij. ꝙ sic. vñ sine verbo vocali nulli⁹ ē efficacie. facit. c. ætrahe. i. q. i.

17 ¶Utr̄ sit necesse ꝙ ꝓferat cū fide. R. s. Bona. vbi. s. art. ij. q. ij. ꝙ nō. qr̄ baptism⁹ nō ē sacr̄m singl'aris ꝓsone. Jō fides ꝓsone nihil ꝓdest nec obest. sz ē sacr̄m eccl'ie xpi. vñ q̄cq̄d fit ex fide cordis ꝓsone baptisantis. iudicandū est ꝑm expssionē oris.

18 ¶Utr̄ grec⁹ q̄ dicit. Baptisek' Pe. in nomie ꝓris ⁊ filij ⁊ spūssancti. rite baptiset'. R. cōis opi. theologorū i. iij. di. iij. ē ꝙ sic. qr̄ i forma baptismi req̄rit ꝑmo ex necessitate vnū ptínēs ad sanctificatōem elemēti qō ē inuocatio trinitatis. Aliud ptínēs ad determinationē intētōis ministri. s. expssio act⁹ baptisādi. ⁊ circa istud ꝛcurrūt duo. s. expssio ipsi⁹ act⁹ ⁊ psone i quā trāsit actus. Et ista sunt ex necessitate baptismi. sed mod⁹ expmēdi ē ex institutōe eccl'ie. Et iō peccaret mortal'r latin⁹ sic baptizās sed non grec⁹. Securi⁹ credo ꝙ iterꝝ baptiset ꝓpter dubiū. qr̄ alij ꝺicūt

19 ¶Utr̄ aliq̄d addēs ad ꝓdictā formā baptizet. vt si dico. ego Petrus sacerdos baptizo te i noīe ꝓris ⁊ filij ⁊ spūssancti amē. ⁊ scti Jo. bap. ꝛc'. R. Inno. i. c. i. de bap. ꝙ si tale additū intēdat esse ꝺeba forme. ita ꝙ nō valeret q̄si volēs nouū ritū adducere: nō ēet baptizatus. Si aūt crederet nō ēe ꝺeba forme sz ex simplicitate. aut ex deuotōe. aut etiam ex malicia. etiā si diceret i noīe diaboli aut hereticor̄. ego te baptizo i noīe ꝓris ⁊ filij ⁊ spiritussancti amē. dūmō h̄ nō credat eē ō forma. ⁊ baptizare intēdat: erit baptizatus. aut dūmō tal' additio nō distrahat itellectū forme seu corr̄ū pat. vtputa si dicat. i noīe ꝓris maioris filij minoris ꝛc̄. ꝑm Bo. i. iij. di. iij. ar. ij. q. iij. ꝑme ptis. iij. qr̄ nō ēet baptizatus

Baptísmus iij. q̄ ad materiaz

q̄ est ꝺeba materia baptismi'. R. Aure. vbi. s. ꝙ ē aq̄ simplex natural' potēs abluere. Ex q̄ patet ꝑmo ꝙ i nullo alio liq̄re ꝑt fieri baptismus nisi in aq̄. extra de bap. c. nō vt apponeres.

1 ¶Scḋo requirit ꝙ pura. vñ neci brodio vel in aqua mixta butiro vel pinguedine potest fieri baptismus. q̄n. s. ꝑmixtū soluit spēz aq̄. sic si paꝛ aq̄ multū vinū misceat. al's pōt.

2 ¶Sed nūquid salsedo impediat'. R. qui. s. ꝙ nō. qr̄ nō aufert speciē aq̄. imo ponit i spera aq̄. Aqua ꝓ reliquata sale non videt materia ꝺebita nisi p euaporationē ⁊ exalatōez reduceret ad dulcedinē.

¶Sed nūq̄d q̄libet admixtio aq̄ facta ī pedi 3
at'. R. Ri. i. iij. di. iij. ar. ij. q. iij. ꝙ aq̄ mixtio ꝑt dupl'r fieri. vno mō vere ⁊ ꝓprie q̄n ex mixtilibꝫ ꝛstituit aliq̄ꝺ vnū p essentiā. ⁊ sic ipe dit. qr̄ nō ē aq̄ i actu sz i potētia. Alio mō improprie ꝑm quā ꝺā apparētiā ꝑm quā miscent illa quoꝝ mīme ptes ꝑm sensū sunt iuxta se/ inuicē posite⁊ actual'r alterate saluis eoꝝ ēntijs q̄ ꝺr̄ ꝓprie ꝛfusio. et sic nō impedit quin possit fieri baptism⁹. qr̄ manet spēs aq̄. Et iō q̄uis aq̄ maris sit alterata ꝓpter admixtionē grossoꝝ vaporꝝ terrestrīū adustorū. q̄ ꝑmixtio ꝑm ꝓh̄m. ij. metheo. ē cā salsedis maris ⁊ aqua liscuij ꝓpter sui colationē p cineres. ⁊ alie aq̄ ꝓpter earū trāsitū p venas sulphureas. tñ qr̄ in eis manet salua species aq̄: pōt fieri baptismus. Dicendo ꝙ ad cognoscēdū aquā ꝺebitā sacramēto isti attēdi ꝺebet ꝑmo ordo. ⁊ sic saliua. vrina. aq̄ rosea et hmōi. nō sunt materia ꝺebita. Scḋo ad spēm aque. s. vt sit liq̄da. ⁊ tercio vt sapor alicui⁹ liq̄ris alterius nō tollat ꝛturē. nā alij sapores rerum nō liquidarū nō immutāt speciē aq̄ si manet liq̄da. sed bñ sapores rer̄ liq̄dar̄. vtputa vini ⁊ hmōi. vñ q̄n pl⁹ hz ꝺ saporem vini ⁊ hmōi q̄z aq̄. nō pōt de ea baptizari.

¶Tercio requirit ꝙ possit lauari. qr̄ aqua in 4
lintheo vel in lana nō ē apta lauare nisi exp̄ mat extra. Sil'r nec glacies vel nix vel grando nisi dissoluat. nec lutū.

¶Quarto ꝙ sit natural' nō artificial'. ⁊ iō aq̄ 5
rosea vl' ardēs nō valet. sil'r nec aq̄ supnatās cruoꝛi q̄ ꝺr̄ fleuma. nec aq̄ quā faciunt alchimiste. Aq̄ tñ q̄ exiuit ꝺ latere xpi fuisz materia ꝺebita. qr̄ vera aq̄ fuit.

¶Utr̄ vrina possit eē materia ꝺebita'. R. Ri. 6
vbi. s. ꝙ nō. nec ceruisia ꝺebito mō cocta. nec saliua. qr̄ in eis nō manet salua spēs aque.

¶Utrū i aq̄ paludosa possz fieri'. R. Ri. vbi 7
s. ꝙ sic. qr̄ ibi ē spēs aq̄. Intellige nisi ēet ita ꝛdensa sicut est aq̄ in glacie.

Baptísmus iiij. q̄ ad modū

q̄s mod⁹ ē tenēdus in baptizādo'. R. Pe. au. ꝙ ꝑmo ꝺz abluī ab eo q̄ baptizat. nō fricari. vel tingi vel ſbmergi. Ex q̄ ptz ꝙ ꝓpter cies puerū in puteū nō habēs funē nō baptizat

¶Quid ꝺe illo qui ꝺeponit in canistro p cor/ 8
dā. cū nō pōt manu ad aquā attingere ītingens eū ⁊ extrahēs'. R. Ri. vbi. s. di. iij. q. vl. ꝙ sic est baptizatus.

2 ¶Scdo debet īmergi vt appeat mortuus cū xpo. Utr aūt totū corp⁹ sit ablucdū: R. Ri. vbi.s. q̄ p̄ncipal'r caput seu facies. q̄ i ea vigēt sensus. postea pectus qđ est sedes cordis Tenet tñ cōius q̄ q̄libercūq; p tingat est baptizatus. t q̄ sufficit aspsio quātūcūq; modica in casu necessitatis.

3 ¶Tercio debet tal' īmersio eē trina vbi est cōsuetudo. al's nō. q̄ nō ē de necc̄itate sacr̄i. sed sufficit vna. de p̄se. di. iij. de trina.

4 ¶Utr requrat simultas i platōe fidūcū t ablutōe: R. Land. i. iij. di. vi. q. ij. q̄ sic. quāta requrit i actib⁹ hūanis. s. q̄tū pōt nō pūctualis q̄ esse vir posset. vñ fm Sco. t Ri. i. iij. di. iij. sufficit q̄ platio verbor incipiat añq; ablutio terminet vel ecōuerso.

5 ¶Utrū requrat q̄ aq̄ q̄ quis baptizat sit sanctificata a pl̄bro p̄mo p ozōez: R. fm. s. Bona. in. iij. di. iij. q̄ nō de necessitate sed de cōgruo. Ita tamē q̄ nisi necessitas hoc requiret. peccaret mortaliter sacerdos baptizās in aqua nō sanctificata eo mō quo dictū est. s. p ozōem sacerdotis.

6 ¶Quid si omittant alie solēnitates: R. dc. in. c. i. de bap. debent suppleri. licet nō sint necessarie. Aduerte q̄ baptismus debet fieri cū chrismate illi⁹ ām. aliter punit sacerdos si ꝫ fecerit nisi in necessitate. de p̄se. di. iij. c. si qs de alio. De quo. s. Oleū.

7 ¶Utrū adult⁹ baptisand⁹ possit p̄stituere p curatorē ad rñdendū p eo vt fit in puul': R. q̄ nō. tex. ē in. c. p puulis. de p̄se. di. iij.

8 ¶Quid faciēdū de eo qui dubitat nō fuisse baptizat⁹: R. q̄ si dubiū est iuris. vtputa q̄ doctores diuersa opinant. vl' si dubiū ē facti ꝓbabile. vtputa q̄ inuenit puer pulcr⁹. nec apparet q̄ fuerit baptizat⁹. tūc baptizādus ē isto mō Si tu nō es baptizat⁹ ego te baptiso In noīe p̄ris t filij et spūssancti amē. Et alio aūt dubio nō debet quis baptizari.

9 ¶Qñ debet qs baptizari: R. q̄ aut sunt puuli. Et sic dico q̄ statim. tū ꝓpter piculū mortis. de p̄se. di. iij. venerabili. tū etiā q̄ demones nō tm̄ pnt sup eos. fm Dio. c. vl. celestī hierarchie. Uñ nō excuso a peccato illos qui tm̄ differunt puulor baptismū. Nec credo euadāt pctm̄ mortale illi q̄ tales pueros baptizāt i domo nō seruata debita solennitate qñ nulla sbest necc̄itas. sed soluz faciūt ꝓpter expectationē ꝓpatr. aut ꝓpter maiorē pōpā postea fiendā. Et licet postea deferant ad ecclesiā t suppleāt omissas solēnitates. nō tñ suscipiētes efficiunt patrini. q̄ nō tenēt ad baptismū. etiā si itez baptizarent. cuz semel sint vere baptisati. Si ꝫo sunt adulti. sic si nō imminet piculū mortis p. viij. mēses cathezizati inter cathecuminos debēt teneri et instrui i fide. vl' tpe arbitrario. Et sic intellige. c. iudei. cū se. de p̄se. di. iij. Si ꝫo imminet piculū mort̄. statim sunt baptizādi fide eis exposita. de p̄se. di. iij. ne qđ abs̄it. Et tps p puū taliū adultor qui nō sunt i piculo mortis est pasca t pēthecostes. de cōse. di. iij. c. de cathecuminis. t. d. c. venerabilis.

Baptismus v. q̄ ad mīstrū.

Quis ē mīster baptismi: R. Aure. vbi. s. di. v. q. i. q̄ ē viator q̄libet vn⁹ p̄sonaliter distinct⁹. potēs cōtingere t ꝫba pferre. intēdēs i habitu facere qđ facit eccl'ia. vel de q̄ p̄sumit q̄ intēdat Et sex dicit. p̄mo q̄ sit viator. q̄ nec angelus vl' sanctus ē mīster baptismi. si tñ baptizaret ñ esset rebaptizādus. q̄ crederet q̄ deus dispēsaueri t. dūmodo esꝫ certus q̄ esset angelus vel sanctus padisi.

¶Scdo dicit quilibet. s. tā fidelis q̄ ꝫ infidelis. hereticus. excōicatus t hmōi. siue vir siue mulier. vl' latin⁹ bon⁹ vl' mal⁹. tñ nō debet baptizare nisi sacerdos. t q̄ nō sit p̄cl'ius nisi i casu necessitatis. de p̄se. di. iij. c. i necessitate cū multis. xxx. q. iij. sup quib⁹. Aliter pcc̄aret mortal'r. ar. c. i. de cle. nō or. Aduerte q̄ nec p̄nte p̄sbro cleric⁹ simpler. nec p̄nte cl'ico laic⁹. nec p̄nte viro ml'ier dz baptizare. ꝺ p̄se. di. iij. c. ml'ier. t. c. roman⁹. t. xxx q. iij. c. sup q̄b⁹. Uñ ñ sacerdos baptizās sine necessitate efficit irregularꝫ. c i. de cle. nō ordi. mi. In necessitate ꝫo nō solū pōt q̄libet. sz tenet baptizare. aliter pcc̄aret mortal'r. Et iō bonū cēt q̄ quilibet addisceret formā baptismi

¶Tercio dicit vnus. q̄ nō plures. vñ si plures dicerēt. Nos baptizam⁹. nō vere baptizarēt. Rich. ꝫo i. iij. di. iij. dicit q̄ tenet baptismus. sed primū tutius. vt. s. dictum est Si ꝫo quilibet cor diceret. Ego te baptizo tc. tunc bñ esset baptismus.

¶Quarto dicit p̄sonal'r distinct⁹ q̄ null⁹ seipm pōt baptizare. c. debitū. ꝺ baptismo.

¶Quinto dicit potēs ꝓtingere. Ex quo patet q̄ in vtero nullus pōt baptizari. q̄ naturalitas sēda p̄supponit primā. de quo dic vt. ꝫ Baptismus. vi. §. i. ij. t. iij.

¶Utrū nō habēs manus possit baptizare: R. Aurcolus vbi. s. q̄ nō.

¶Sexto dicit potens ꝫba pferre. q̄ mutus nō potest baptizare. vnde q̄uis nō habens manus diceret verba. t mutus ḧs manus

ablueret nō eēt baptizat⁹. ꝑe. de pal'. tenet ꝙ eēt baptizat⁹. ſz ꝑmū ver⁹. vt. s. Baptiſ

7 ¶Septimo ſbiūgit ꝙ intēdat /m⁹. ij. §. iiij vl' ſaltē appareat ꝙ intēdat baptizare nō la uare tm̄. vñ fm Jnno. i. c. i. de baptiſmo. nō ē neēe q̄ ad effectū baptiſmi ꝙ ſciat q̄d ſit ba ptiſm⁹. ſ. ꝙ infundat gr̄a. vl' ꝙ ſit ſacr̄m. nec etiā oꝑtet ꝙ credat hoc ꝑticulāriter. imo ſi ꝯtrariū credit ⁊ reputat truſam ⁊ ꝛceptionē. baptiſ mus tn̄ habet effectū ſuū. nō req̄rit ꝙ bapti ſans ſciat q̄d ſit eccl'ia. nec ꝙ gerat i mēte fa cere qđ facit eccl'ia. imo ſi ꝯtrariū gereret i men te. i. nō facere qđ facit eccl'a. ſz tn̄ facit. q̄ for mā ſuat. nihilomin⁹ baptizat dūmō bapti zare intēdat. vñ ſi q̄s i neēitate vadat ad in fidelē ⁊ dicat ei. Baptiza me dicendo ei for mā. ſi ille baptizat eū fm intēcōz ꝓtēt⁹ intē dēs facere qđ alīq baptizātes faciūt: eēt ba ptiſm⁹. ſec⁹ ſi intēderet ſolū lauare. Lād. tn̄ i. iiij. di. v. q. ij. dic. ꝙ ſi ñ itēdit facere qđ fa cit eccl'ia ꝙ ñ ē baptiſm⁹. Sz opi. Jnno. mi hi placet. q̄uis iſta ſit mag⁹ tuta. q̄ ſic furi oſus ⁊ amēs. q̄ nihil itēdere ꝓt ñ baptizāt ſicvī ꝙ intētio baptizādi req̄rat ſaltē. ⁊ h̄ ꝓt dici intēdere qđ intēdit eccl'a. ⁊ ſic itelleꝝit

8 ¶Utr̄ req̄rat intētō actual' i bapti /Land. ſante: R. Land. i. iiij. di. vi. q. iij. ꝙ ñ de neēci tate. nec ſufficit h̄ūilitas ꝑcise. q̄ licz poſſit ex ire i actū. tn̄ nūq̄ exit. virtual' aūt ſp ē neēcia. Dī aūt ⁊tualis q̄n q̄s habuit actualē inten tionē nudā miſtrādi ſacr̄m ⁊ ex illa motus ē ad miſtrādū. poſito ꝙ actual'r nō cogitet cū miſtrat. ⁊tualiter tn̄ manet intētio ꝓma. et hec ē q̄ mouet. q̄ volūtas ꝑ ſuū impiū mo uet potētias inferiozes ad actus ſuos. vt de dē ad ambulādū ⁊ hmōi. Cū g̃ volūtas in tēdit aliq̄d exequi mouet potētias inferiozes ad exequēdū. Et licet ceſſet actual'r intentio volūtatis. manet tū executō potētie actual'. Exēplū cū i meſit actual' intētio cūdi ad ec cl'iaz impero pedē moueri. ⁊ licz i medio. mo tus ceſſet intētō actual'. manet tn̄ motio pe dis. Dic tn̄ Ri. ꝙ ſi baptizās ñ ſit diligēs i applicādo intētōz ſuā fm ꝙ decet ad ipſum actū: nō excuſatur a pctō.

9 ¶Utr̄ q̄s debeat potius baptizari a malo ſa cerdote q̄ a bono laico: R. Land. vbi. s. di. v. q. ij. ꝙ ſic. q̄ bonitas miniſtroz nō tn̄ ſpe ctat ad ſacr̄m q̄ auctoritas. intellige q̄n eſt paratus baptizare. al's nō. vt. j. §. xiij.

10 ¶Utr̄ ſacerdos exīs i mortali ꝑccet mor tal'r baptizādo: R. fm Ri. i. iij. diſ. v. ꝙ ſic. niſi ꝓterat de pctō. vl' niſi baptiſet i articulo neēitatis. q̄ tūc ñ ꝑccat. Limito h̄ vtr̄ q̄n ō pctō nō adūtit. neq̄ ꝙ ꝓtritōz habeat h̄ie

¶Utr̄ nō ſacerdos baptiſans in aqua ſan ctificata ꝓferat ſacr̄m: R. Ri. in. iij. diſt. v. ar. vl. q. i. ꝙ ſic. ſed ꝑccat mortaliter niſi i ne ceſſitate q̄n aliā h̄ie nō poteſt.

¶Utr̄ baptiſmus ſit ſuſcipiēdus ab hereti co vl' excōicato. ꝑciſo. ſuſpēſo ⁊ hmōi: R. Jn no. in. c. fraternitati. de cle. ex. mi. ꝙ nō niſi i neceſſitate. ⁊ volūtarie ſuſcipiēs ſine neceſſi tate ab heretico aut a quocunq̄ ab eccl'ia ꝑ ciſo. aut ſuſpēſo a iure vel ab homine. nō reci pit grām. i. q. i. multi. ⁊. c. ſe. q̄ facit ꝯ inſti tutōem eccl'ie. ⁊ ſic ꝑccat mortal'r Jn neēita te aūt licet. xxxij. di. §. ſi ver̄. Si ꝙ nō ſit p ciſus ab eccl'ia q̄uis ſit in mortali. poſſet q̄s recipe dūmō eū nō inducat ad miſtrādū. etī am ſi aliū poſſet h̄ie. ꝯ. Ri. vbi. s.

¶Utr̄ credēs baptizare maſculū baptiſat ⁊ feminā vere ꝓferat ſacr̄m: R. fm Hoſti. ꝙ ſi ſimpl'r baptiſat ē baptizata. ſil'r ſi intēdit ba ptizare plonā cuiuſcūq̄ ſexus ſit. Sed ſi ſo lū intēderet baptizare maſculū tm̄. ſic nō cō ferret ſacr̄m ⁊ nō eſſet baptiſata.

Baptiſmus vi. q̄ ad eū q̄ ba ptizādus eſt

¶Utr̄ in vtero mr̄is total'r exīs nec ex aliq̄ 1
apparēs ab extra ſit baptizād⁹: R. ꝙ non. c. q̄ in maternis. de ꝓſe. di. iiij.

¶Utr̄ mr̄ ſit apiēda: R. ꝙ nō. ſi ē viua. q̄n 2
ſūt faciēda mala vt veniāt bona. ſecus ſi iā ē

¶Sz nūq̄d ſi appet aliq̄d extra /mortua. 3
poterit baptizari: R. Aure. vbi. s. ꝙ ſic ſi ꝑs ꝑncipal'. Si ꝙ appeat ꝑs vel man⁹. tenet ipe ꝙ ñ. Land. i. iij. di. iij. q. i. tenet ꝙ ſi ꝑs l'man⁹ appareat ꝙ ꝺz baptizari. tn̄ nat⁹ ꝑ ſtea ꝺz itez baptiſari iſto mō. Si tu non es baptizat⁹ ego te baptizo i noīe ꝑris ꝛc. Dñs Lar. in cle. fidei. de ſum. tri. tenet. oꝑtet ꝙ to tus ſit nat⁹ niſi neēitas imineat. q̄ i tali ne ceſſitate id qđ appet ꝺz baptiſari ꝑꝑt occul tā opatōem ſpūſſcti. i. q. i. ml'ti. circa medū Glo. i. c. ſi ad mr̄is. de ꝓſe. di. iij. tenet ꝙ nō ꝑt baptiſari. p. c. q̄ i mr̄nis. c. diſt. Rō. q̄ q̄ nō ē ꝑfecte nat⁹ nō ꝑt dici hō. l. qđ certū ē. C. de poſthu. he. inſti. vbi oz ꝙ ſit tot⁹ nat⁹ vt dicat q̄s poſthum⁹. Aliq̄ dicūt ꝙ ſi caput ap paret ꝺz baptiſari. l. cū i diūſis. ff. ꝺ re. ⁊ ſūp. ſu. facit. c. ſi baptiſat. ꝺ ꝓſe. di. iij. ml'tiplex ē alia opi. doc. i h̄. ſz tu tene opi. Land. q̄ ē ſecu rioz ⁊ valde pia. quā tenet Tho. ⁊ Ri. i. iij.

¶Quid ſi naſcat cū pelle ſecūdina poterit ne 4
baptiſari: R. Aurcol. vbi. s. ꝙ ſic.

¶Utr̄ monſtruz ſit baptiſandū. ⁊ quō: R. 5

ſm Lãdul. i. iiij. di. vi. q. ij. q ſi ꝓpendaꝫ duas hẽ anĩas. vtputa duo hz capita. qttuor pedes. duas ſpinas ĩ dorſo ꝛ hmõi. tunc baptizeꝫ qlibet ꝑ ſe. ꝛ intingaꝫ i loco qlibet ꝑ ſe. Si ꝙo dubitaꝫ an ſint due anie. vtputa. qz hz qttuor manꝰ ꝛ vnũ caput. vl duas ſpias i dorſo. tũc credo q detreat baptizari ꝓncipal' abſolute. ꝛ aliꝰ poſtea ſb ꝓditõe. ſ. ſi tu nõ es baptizat' ego te baptizo ꝛc. nec baptizet interrõe vaga. ſz determinãdo ſe advnũ. alꝫ nihil faceret ſm Henricũ in quo libet.

6 ¶ Utr reqrat ꝙſenſus baptizari: R. Aureolꝰ diſt. iij. q. i. iij. ſen. q nõ i puero. Jn adulto ꝙo ſic. verꝫ vl interrõgatuꝰ. vñ vivl reclamãſ ſi baptizeꝫ nec recipit ꝑ mũ effectũ. nec ſcõm baptiſmi. Hz de habẽte ꝙſenſum interrõgatiuũ ẽ dubiũ. ſicut q ꝑ mĩas vl pẽas ꝙſentiret. Et licet qdã dixerit nõ ſuſcipe characterẽ baptiſmi. Alij ſciẽtes q voluntas coacta volũtas ẽ: tenẽt cũ. s. Bo. i. iij. diſt. iij. ar. ij. q. i. q ſuſcipit. niſi intẽderet ñ ſuſcipe ſacrm. Hz ſolũ illudere ꝛ tales pẽas euadere. qz tũc ñ ſuſcipet. ſilr. Land. i. iij. di. iij. q. i. tenz q

7 q diſſentit i cordeccio ẽ rebaptizãdus

¶ Utr i adultis reqrat intẽtio vt recipiant baptiſmũ: R. Ri. i. iij. di. vi. ar. ij. q. iij. q ſic. vl i actu vel i habitu. Jn actu i illo qui ꝑ us habuit intẽtõ ez nõ recipiẽdi. qz neceſſe ẽ vt habeat i actu ꝓriã. ſ. recipiẽdi. alꝫ nõ expelleret ꝓriã. ꝛ ſic nõ recipet ſacramẽtũ. Silr qñ aliquis admoneꝫ vt actu ꝙſentiat: requirꝫ ꝙſenſus actualis. aliter ñ ꝙſentiret nec actu nec habitu. qz habitu diſpoſitꝰ dicit homo. qñ ſi actualiter ꝛ deliberate recogitaret de illa re actualiter ꝙſentiret in illã. alꝫ ſufficit habitualis. ſicut ſi quis cathecuminuz nuduz baptizaret actu nõ cogitantẽ de ſuſceptione baptiſmi vel furioſum ſine amentẽ. qui ante amentiã habuit intentionẽ recipiẽdi. vl nũ qz habuit ꝙtrariam.

8 ¶ Utr reqrat fides i adultis: R. ſm ſanctũ Tho. i. iij. di. vi. q nõ q ad characterẽ ſuſcipiendũ. ſz bñ quo ad habẽdã grãm

9 ¶ Utr reqrat rectitudo intẽtõis: R. q ñ ad ſuſceptõez characterꝭ. vñ q recipit baptiſmũ ꝓpter queſtũ ſicut iudei ſepe faciũt. verũ baptiſmũ recipiũt. licet nõ fructũ baptiſmi.

10 ¶ Utr ametes ꝛ dormiẽtes poſſint baptizari: R. q ſi añ habuerũt ꝙſenſuz ꝛ neccitas immineat ꝑñt baptizari. vt in. d. c. maiores. in fi. Si ꝙo añ amẽtia vel dormitõez ꝓdixerũt ꝑſumꝫ q ꝓpoſituz duret. Et tõ nõ ſuſcipiũt nec characterẽ nec baptiſmuz: vt ibidẽ. Si ꝙo nũ diſſenſerũt. tenet Aureo. vbi. s. q ſuſcipiũt characterẽ. Hoc vez ſm Ri. vbi. s. dumõ aliqñ ꝙſenſerint de adultis loqndo q habuerũt vſũ rõis. Hec ꝛ illis q nũqz vſum rõis habuerũt. qz ſuſcipiũt characterẽ

¶ Utr pueri iudeoꝝ ſint baptizãdi: R. q in 11
ꝙ fuerũt opi. diuerſe. quibuſdã dicẽtibꝫ q ñ inuitis parẽtibꝫ. ſz ego dico cũ Sco. ꝛ Lãdul. i. iij. di. iij. q etiã inuitis parẽtibꝫ ſunt baptizãdi. nõ qdẽ ꝑ ꝓuatas ꝓſonas. ſz ꝑ ꝓncipes aut eoꝝ dños ꝛ educãdi religioſe caute ne occidanꝫ a parentibꝫ. et ꝑ hoc facit qđ no. Oldra. in ꝙſiliis ſuis. vbi tenet q iudei ſunt ſerui facti ꝑ paſſionẽ xpi. extra đ iudeis c. ꝛ ſi iudeos. ꝛ fuit mãdatũ executõi ꝑ Lõſtãtinũ. vt no. Poſti. in. c. ꝙſuluit. de iudeis Et hoc dicit Archiđ. xlv. di. q ſincerã. Hoc idẽ tenet Tho. in epla ad ducciſſaz lothoringie. Nã cũ ſint ſerui. ꝓnceps q eſt coꝝ dños põt eos vẽdere. ar. C. ſi ſer. expor. vene. l. i. ꝛ ij Et p iſtam rationẽ tenet Archiđ. in. c. fraternitatem. iiij. di. q poteſt eis auferre bona eorum cũ nõ habeant ea niſi vt peculiũ. allegat c. iudei. el. ij. de iudeis. vbi ſtatuitur q ſi conuertanꝫ nõ auferanꝫ eis bona. ergo ſi nõ conuertunꝫ pñt eis auferri a ꝙtrario ſenſu. Melius facit. c. ſicut iudei. eo. ti. vbi ꝓhibetur q ſine iudicio terrene poteſtatis nullus eis auferat bona vel offendat. ergo ex cauſa legitima poſſent. Preterea ſuſtinenꝫ ex pietate et gra. vt dicit in. c. ꝛ ſi iudeos. de iudeis. q nõ debet trahi ad neceſſitatẽ. ff. de offi. pcon. l. ſolent. in fi. ꝛ ex hoc poſſet ſuſtineri opi. Aureoli. qui cũ Land. ꝛ Sco. ꝙcordat. q inuitis parentibꝫ poſſunt baptizari ꝑ dominos. et bene facerent.

¶ Utr iudei adulti aut alij adulti ſint ꝙpelledi ad baptiſmuz: R. de iudeis tenet Sco. vbi. s. q ſic ꝑ dños eoꝝ. ꝑ quo facit tex. in. c. de iudeis. xlv. diſt. et. c. maiores. de bap. vbi ꝙmẽdaꝫ ille rex qui coegit infideles baptiſari. Hz ꝙ ẽ rex. in. c. ſicut iudei. de iudeis. q ꝓhibet ꝙpulſionẽ. Hz ego dico verã opinioz Sco. intelligẽdo de compulſione indirecta. hoc eſt. ita ſunt angariãdi ꝛ in ſeruitutẽ redigẽdi q eis eueniat volũtas ꝙuertendi. ſicut exponit Hoſt. ſup illõ. ꝓpelle intrare. facit. c. vltimũ. xxij. q. iij. cũ glo. ꝛ q. vi. c. iã ꝙo. ſz de ꝙpulſione directa nõ licet. qz deus volunrarũ vult militẽ. d. c. de iudeis. Silr idẽ dico de aliis infidelibꝫ.

¶ Utrum liceat emere aquaz vel labozem ab 13
eo qui nõ vult aliter baptizare. vide. ſ. Simonia. ij. §. xij.

¶ Quid ſi non vult baptizare niſi cõmittat 14

offerēs aliqđ mortale. puta adulterium? R. Landul. vbi. s. q si ipe nō pōt baptizare. puta qz manc⁹ vl mut⁹ nullo mō assentiat. qz fi des offerentis z opatio z deuotio baptismuz flaminis impetrabit. qz credēdū ē q i talib⁹ necessitatib⁹ diuina pietas supplet.

15 ¶Utr reqrat ꝯtritio de pctis factis añ baptismū a baptizādo? R. fm Alle. de ales in. ij. ij. q sic. de necessitate de omnib⁹ mortalib⁹ q recordat. etiā de venialib⁹ i genere. z forte de venialib⁹ maorib⁹ q recordat pticulariter. aliter nō suscipit grāz baptismalē. s. grām et remissionē pctōz. sz bñ suscipit effectuz baptismi q ē res z sacramentū. i. characterē. de ꝯse. di. iij. c. ostēdit. Sco. tñ in. iij. dis. iij. clarius exp̄mendo dicit. q licet nō velit de veniali q nō tollit effect⁹ grē baptismal'. sed tm complemētū. qz nō delet illud veniale de quo nō velet. z sic dicit ficte simpliciter. vel fm quid. ficte simpliciter accedit ad baptismū ille qui habet in se mortale pctm đ q nō vult penitere. sz tñ recedēte fictōne. h ē aduenīte ꝯtritōe habebit effectū baptismi. s. remissionē pctōz. vt i. d. c. oñdit. i fi. Et h intelligē q ad pnā pctōz p̄cedētiū baptismū. sz n q ad pnā seqntiū baptismū. z iō pnia ē ei inūgēda de ꝑpetratis post baptismuz fm s. Bo. i. iij. di. iij. ar. ij. q. ij. Ficte fm qđ accedit q n velet đ veniali. z iste nō hz ꝑplemētū. Et aduerte q hic nō accipio ꝯtritōz pro voloꝛe informato a grā. sz p voloꝛe qui excludit actualit obicē mortal' peccati i actu. Teneť etiā talis postea ꝯfiteri pctā ante baptismū ꝯmissa. vt ptz. i. Cōfessio. ij. §. ij.

Baptismus vij. q ad effectū q̄rit vtr p ipsuz auferāt oīa pctā? R. q sic. c. regenerāte. z. c. sine pnia. đ ꝯse. di. iij. Rō qz baptism⁹ ē ad regenerādū instituť. vñ ibi trāsit hō de ptāte tenebraz i adoptōz filioz dei. et ibi maxime apit largitas miscdie dei i p̄mo aduētu. et h ē q đ Pau. dic ad Thi. ij. p lauacz regenerātōis z renouatōis spūssancti quē effudit i nos

1 ¶Utr p baptismū tollat oīs pena /abūde R. q sic. pena q retardat z excludit a vita eterna. đ ꝯse. di. iij. sine pnia. hoc ē pena quā q̄s deberet exoluere. aut i hac vita. aut in alia p pctis ꝯmissis anteq̄z vitā eternaz intraret. alias aūt pnas nō tollit.

2 ¶Utr baptismus tollat ꝯcupiscentiā? R. q in q̄tū habet rōez culpe extinguit p baptismū. sz in q̄tū hz rōez vicij siue pene nō tollit vt nō sit. nisi spāli dono dei z miraculo fiat. sz vt nō obsit bñ fit ex infusione grē q ibi fit ex q supari pōt. de ꝯse. di. iij. c. ij.

¶Utr p baptismū tollat irregl'aritas? R. q 3 illa q̄ puenit ex defectu sacri nō tollit. vñ bigam⁹ añ baptismū vel post nō pōt ꝓmoueri. fil'r corrupta vel añ vl post nō pōt velari. z đ his hz. xxvi. di. acuti⁹. Siꝛo ꝓueniat ex peccato sic tollit fm cōiter doc. irregl'aritas homicidij. sz si homicidiū fit sine pctō vt i iudice z hmōi. sic fm alios irregl'aritas ñ tollit. vt nō. xxvi. di. c. deinde. sz fm Sco. i. iij. di. xxxij. irregularitas cuiuscūq̄z homicidij tollit q̄litercūq̄z sit ꝓmissuz. h̄ sequit glo. xxxij di. c. si q̄s viduā. z. xxxij. di. §. ecce. Et hec ē verior opinio. Alia aūt irregularitas q̄ ꝓuenit ex defectu nataliū nō tollit.

¶Utr tollat infamiā? R. q sic. fm glo. i. d. 4 c. sine pnia. Rō. qz p baptismū tollit pctā z ea q̄ sequūť ex peccatis sb rōne quaz sūt pctā. et ideo cū infamia ꝯsequtur pctm z sub rōne peccati. ideo tollitur.

¶Utr p baptismū ꝯferātur homi grā z ꝑ- 5 tutes? R. q sic. fm glo. in. d. c. ij.

¶Utr effect⁹ baptismi eq̄liter cōferāt oīb⁹? 6 R. fm. s. Bo. i. iij. di. iij. ar. i. q. iij. ꝑme p/tis. q triplex ē effect⁹ baptismi. Prim⁹ character ꝯsignatio. Sc̄d⁹ grē infusio. Tercius nocētie restitutio. Quārū ad p̄mū z tercium eq̄liter oēs suscipiūt. si nō ficte accedūt. sz qs tū ad sc̄dm nō. qz grā hz duplicē actū. s. delere pctm. z sic magis delet in eo q̄ magis ꝯmisit. qz delet oēm culpā. Sc̄d⁹ actus ē habilitare ad bonū. z in hoc maiorē efficaciā hz in eo q̄ se magis disponit. In puulis aūt equalis est efficacia cōmuniter.

¶Utr puer cū deferť ad baptismū si occidat 7 saluet? R. q si occidit ne baptizari possit in odiū baptismi seu xpi. sic pie credo saluet. si ꝯo occidatur ex alio respectu. sic dānabitur

¶Quid si puer moreret q̄n baptizans dixit 8 Ego te baptizo i noīe p̄tis. añq̄z ꝯpleat? R. Rich. in. iij. dist. iij. ar. ij. q. iij. pie credendū ē q deus supplet. Unde et in cimiterio debet sepeliri. Similiter si sacerdos inceperet ne totum compleret. esset baptizādus sic. si nō es baptizatus ꝛc.

¶Utr baptismus sit reiterādus? R. q non 9 immo tā mīstrās q̄z suscipiēs sciētes vltimo supplicio plectuntur. l. ij. C. ne sa. bap. etc. z sunt irregulares. vt. j. irregularitas. i. §. xxij

¶Utruz ignorās si facit se baptizari sine cō- 10 ditione sit irregularis si postea inuenit q fuerat baptizatus? R. q irregularis est. de ꝯse. dist. iij. qui bis. fm cōem intellectū. Potest

11 tñ epūs dispēsare in necessitate magna
¶ Utr nō baptizat⁹ credēs se baptizatū sal
12 uet: R. sic. de pby. nō bap. c. apl'icā
¶ Utrū suscipiat characterē ordinū si ordi/
net: R. q nō. de pb. nō bap. c. i. et. c. veniens.
Si celebrat tamē ignorās. credit q officiat
virtute eccl'ie fm Inno. hoc idē tenet Tho.
in. iiij. di. xxiij. t Albr. t summa fel. li. iij.
ti. xxij. q. viij. t plurū. qz virtus spūssancti
vegetās ecclesiā suā supplet potētiā i tali ne
ecclesia recipiatur.

Baptismus viij. q. ad eū q te/
net qrit qs pōt te
nere ad baptismū: R. q nō pt tenere abbas
mōach⁹ vl' religiosus. de cel. di. iiij. nō licet.
1 xvi. q. iiij. placuit. el. ij. tñ si tenēt sūt patres
¶ Utr pater vel mater: R. q nō si sunt i ma
trimonio intelligē. xxx. q. i. ad limina. al's cō
trahēt cognatō em spūalē. t etiā baptizādo
2 nisi necessitate baptizarent
¶ Utr nō baptizat⁹ possit tenere ad baptis/
mū: R. q nō. de cel. di. iiij. c. i. baptismate. li
cet baptizare possit. qz baptizās ē de necessi/
tate sacramēti. nō suscipiēs seu tenēs ad ba/
ptismū. Et si tenet nō erit pater sed bñ ba/
ptizās cū sit vere pr̄ spūalis. Unde. j. Mōni/
3 moniū. iij. impedimēto. vij. §. r.
¶ Quot tenēt tenere ad baptismū: R. q vn⁹
tm. de cel. di. iiij. c. i cathecismo. t. c. nō pl'es
4 sz tñ de consuetudine nō seruat
¶ Ad qd tenent leuantes de baptismo: R. q
tenent admonere qs tenuerūt vt castitatem
custodiāt. iusticiā diligāt. t charitatē teneāt
t añ oīa symbolū t orōem dñicā dēbēt docere
vt in. c. vos ante omnia. de cel. di. iiij. t ma/
gister in. iiij. di. vi. c. pe. dicit q exigitur a pa
trino diligēs cura circa eum p quo respōdet
Dō limita verum fm Tho. qñ parētes no/
tabiliter negligūt

Bellū qdē dupl'r dr. s. pp̄e t im
propr̄e. Propr̄e aūt bellū ē
illud qd aūcte p̄ncipis superiorē non
recognoscētis indicat. vt ē imperator t papa
fm Ho. xxiij. q. i. c. i. ff. d capti. l. hostes. t. ff.
de r. si. l. hostes. t in isto bello captiui efficū
tur serui. t bona efficiunt capiētiū. t sequitur
tertiū ius. s. postliminiū. de q̄. l. postliminiū. t
l. si qd bello. t. l. hostes. ff. de cap. Et h̄ verē si
bellū sit iustū Debēt tñ bona capta assignare
capitaneo vt distribuat vnicuiq fm merita
fm Bar. i. d. l. si qd bello. licet a p̄ncipio effi/
ciant capientiū. Et h̄ verē credo quod dicit
Bar. nisi consuetudo hēat q vnus q̄sq sibi reti
neret qd cepit. qz tūc nō tenet assignare. qz illd
intelligit actū qd ē consuetū. l. q si nolit. §. q assi
dua. ff. d edi. edi. Hodie etiaz ex consuetudine
int xp̄ianos nō seruāt iura captiuitatis t post
liminiū cui stādū ē. vt. l. postliminiū. ff. d cap.
t no. Bart. i. d. l. hostes. ff. eo. Quid aūt sit
postliminiū: R. q ē ius amisse rei recipiende
ab extraneo i statū p̄stinū restituēde. moribus
legibusq constitutū. dicit tex. i. d. l. postlimini
um. Un q ad h̄ bn ē seruādū vt ille q aliq p/
didit i iusto bello q ad eū integre restituātur
Et iō nō currit p̄scriptio contra eū fm glo. i. c. p
ma accusatōe. xvi. q. iij. Arma tñ de rigore n̄
restituunt. l. ij. ff. de captiuis. sz fm conscientiā
sunt etiā restituenda
¶ An aūt hec locus habeāt i bello indicto ab 1
his qui de facto supiorem non recognoscūt.
vt ē rex frācie. hyspanie t hmōi: R. fm Inno.
in. c. olim. el. i. de resti. spo. et Bar. in. d. l. ho/
stes. ff. de captiuis t postliminiuz reuersis. q
sic. qz habēt iura p̄incipis
¶ Bellū aūt improprie ē illud qd nō ē indi/ 2
ctū p p̄ncipē. sz p inferiores q recognoscūt su
periorē. Et de h̄ Pa. de iureiurā. c. sicut. el. iij
¶ Utr bellū i dubio sit p̄sumendū iustū: R. 3
Pa. i. d. c. sicut. qd i bello indicto a p̄ncipe sū
mo i dubio p̄sumit iustū. t legitimā cāz esse
i p̄ncipe. iuxta notata p legistas. in. l. p̄scri/
one. t. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. et p ca/
nonistas in. c. que in ecclesiarū. de cel. Sed
in bello indicto a recognoscēte superiorē. in du
bio p̄sumit iniustū. Et sic intellige Hosti. et
tex. d. c. sicut. facit. l. vnica. C. de gla. et. c. i. de
pur. ca. cum suis concordantijs
¶ Quid requirit vt sit iustū: R. Pa. vbi. s. 4
q in bello p̄pr̄ie oportet q subsit legitima et
naturalis cā. puta qz tumaces et rebelles sūt
impio vel ecclesie. Adde scdo vt nō fiat aīo
vindicādi sed puniendi delinquētes. In bel
lo autē scdo mō dicto quinq requirunt fm
glo. xxiij. q. ij. in summa. s. p̄sona. vt nō sit ec
clesiasticus cui nō licet sanguinē effundere.
xxiij. q. viij. clerici. nisi necessitate ineuitabili
P̄nt tñ fm Tho. ij. ij. q. xl. īducere alios ad
iustū bellū. t eis assistere vt pugnantibus sub
ueniant exhortationibus. absolutōibus t aliis
spūalibus. Nō tamen debent hortari vt in/
terficiant vel mutilent. sed vt fidem ecclesia
sticam vel patriam liberent. Et licet aliq in/
terficiant. nō tamē eis imputabit. t multo/
magis plati hoc p̄nt. immo peccarent si non
facerent. xxiij. q. v. de occidēdis. de homic. po
stulasti. t. c. tua nos. xxiij. q. iij. maximian⁹.
xxiij. q. i. in summa. t. c. militare. de cle. percu.

c.iij. de resti. spō.c.olim. el.i. Inno. tñ i.c. qđ in dubijs. de pēnis. limitat pdictā exhortati onē nō posse fieri qñ sunt in pcussionibꝫ. sed añ sic. ꝛ mihi placet. ꝛ est securius. Scđo cā legitima. vt p defensiōe sua vel suoꝝ. aut paternaꝝ legum. xxiij. q. viij. si nulla. Tercio si res. s. p repetitōe rerū ꝛ hmōi. dicto. c. olim. Quarto animus. vt nō exodio. sꝫ vt habeat debitū ꝛ hmōi. xxiij. q. i. quid culpatur. et. c. militare. Quinto auctoritas superioris. d. c. quid culpat. ꝛ. l. vnica. C. vt ar. vlus inscio pn. lib. xi. Potest etiaꝫ fieri auctoritate epi. fm Host. in summa. pcipue qñ pugnat p fi de. vel ꝑtra eum qui p peccato mortali excōmunicatus nō vult parere.

5 ¶Utꝫ si aliqđ pdictoꝝ dfuerit teneat ad restitutionē tā damnoꝝ datoꝝ qꝫ etiā raptorū bonoꝝ: R. Mo. co. ti. q. sic si dficit scōm vel tercū. Si tñ res subsit. q. s. p reby repetē dis factū sit nō tenet q̄ monit bellū restituere qđ ibi cepit. dūmō nō excedat qđ hīe debat. Et ꝟ vez̄ī foro pnīali. vbi hꝫ locū liq̄di ad nō liq̄dū cōpēsatio. sicut si q̄s ꝑfiteat per furtū accepisse. p. nō cogeꝫ restituere. si debet hīe alia. p. ab eodē Sic̄o damnificauit pl⁹ aduersarū. nō credo excusatū. nisi ꝑcurrat si mul auctoritas. nisi i casu qñ vim vi repelle re licet. sꝫ tenet compēsare damna data cum eo qđ dꝫ hīe. ꝛ si plus hꝫ restituat. c. q̄ habe tis. ꝛ in. c. se. xxiij. q. v. ꝛ in. d. l. hostes. ff. d̄ capti. ꝛ fm qđ dico in. §. sequēti

6 ¶Utꝫ istis inferioribꝫ a pncipe liceat facere bellū: R. Pa. i. d. c. sicut. q. aut is q̄ facit bellū hꝫ iurisditionē sup his q̄bꝫ guerrā facit. ꝛ illi sunt ꝑtumaces ꝛ rebelles. et sic pōt statuere ꝛ ꝑcedere q̄ liceat vnicuiq; res eoꝝ invadere ꝛ suas facere. ꝛ liberos hoīes rebelles capere ꝛ detinere quousq; dño repñtari potuerint. c. a nobis. de sen. ex. Si aūt nullā iurisditionē sup eos habēt nō pñt sine auctoritate pncipis nisi essent invasi. qꝫ tunc pñt se ꝛ sua defendere cū moderamine inculpate tutele. ꝛ hoīem pcutere ꝛ etiā occidere. vt latius dicā. j. Defensio. Nō potest tñ aduersarijs capere. ꝛ nec invadēdo res aduersarij suas facere. Qđ intellige nisi in recōpēsatōz damnoꝝ suoꝝ. ꝛ in satisfactionē expēsarū. laborū ꝛ operꝝ etiā ipm adiuuantiū. di. i. ius gentium. xxiij. q. vij. si de reby. vl nisi in territorio suo eos delinq̄ntes inuenirēt. Itē qñ tal⁹ superioꝛ nō hꝫ cozā quo sua repetere possit res suas ppria auēte repetere posset et recuperare. l. iudex. ꝛ. l. nullus. C. de iudeis.

7 ¶Utꝫ sbditi teneant ire ad bellū iustū dño mādāte: R. Pa. i. d. c. sicut. el. iij. q. sbditoꝝ quidaꝫ sunt vasalli ppie. vt sunt q̄ tenent feudū ab eo. Quidaꝫ vasalli impropie. vt sunt sbditi rōne originis vel domicilij. nihil tñ ab eo detinēt. ꝛ tales ppie nō sunt vasalli. lꝫ ibi habeāt possessiōes. nec tenent dño p stare fidelitatē. Quidā sunt milites veri. vt q̄ iurant q̄ ponit glo. i. l. pe. ff. ex q. cau. ma. q̄ sūt. j. miles. Quidā nō veri milites. sꝫ tm respectu honoris q̄ ista nō ꝑmittūt sꝫ viuūt vt alij cives. vt p Ly. in. l. i. C. de iu. ꝛ fac. igno. Istis ꝑmissis distinguo. aut dñs vult alios ꝑ libito volūtatis inuadere nō fauore reipublice. ꝛ nō tenent eū seq̄ etiā vasalli ppe. ar. c. de forma. xxij. q. v. nisi aliud habeat ꝓsuetudo vl pactū. Aut dñs inuadit. ꝛ tūc si timoꝛe ē subitane⁹ ꝛ improuisus. oīs apti ad pugnā seu custodiā tenent fauore reipublice Nā clerici ꝟ casu tenent ad custodiā. c. pueniat. ꝛ qđ ibi nō. de immu. ec. Facit. c. omi timoꝛe. xxij. q. viij. Aut nō ē tal⁹ timoꝛ. et tūc vasalli ppie dicti tenent. p. d. c. de forma. et milites veri. p. d. l. pe. Alij ꝟo nō sunt ꝓpelledi. dūmō dñs sufficiat de p se exredditibꝫ q̄s habeat a loco. Nā ppter hoc honorant dñm i redditibꝫ. gabell⁹ et hmōi. vt necessitat tpe eos defendat. ar. xxij. q. v. pncipes. et. c. regū. Si ꝟo nō sufficit p se. tūc oēs tenētur p salute dominij. vt ptz ex. c. si nullus. ꝛ d. c. omni timoꝛe. xxij. q. viij.

8 ¶Utꝫ subditi sequētes dñm i iniusto bello excusent: R. Pa. i. d. c. sic. qđ Inno. dicat. q̄ nō. si sciēter hoc faciūt. nec excusant ex timore amittēdi feudū vl alia bona. xxij. q. v. itane. Si ꝟo dubitāt ꝛ inq̄sierūt q̄tū potuerē pitiores. ꝛ sp dubij remāserūt. excusant ppt bonū obedientie. c. qđ culpat. xxiij. q. iij. al⁹ nar. c. cū inhibitō. d̄ clā. dēspō. nō tñ excusant amici ꝛ cognati et alij q̄ volūtarie adiuuāt tale i dubio. Immo si erat iniustuz de omni damno dato tenent ad restitutionē

9 ¶Utꝫ sbdit⁹ q̄ i dubio bellādo multa acq̄siuit teneat ea restituere. cognito q̄ bellū erat iniustū: R. q̄ sic. ꝺia que habet. Et credo q̄ etiā ꝓsumpta. qꝫ nunq̄ habuit bonā fidem exq̄ sp dubius pmansit. Et de hoc vide infra Prescriptio. §. iij. ꝛ fm illā distinctōz dic.

10 ¶Utꝫ oēs exītes i bello iniusto teneant in solidū: R. fm Mo. ti. re. i. q̄ sic de oīi damno quod suo auxilio. ꝓsilio. fauore datū est. qđ aliter datū nō fuisset. ar. xxij. q. iij. oēs. ꝛ ij. q. i. notū. i fi. Sic̄o ꝓbabiliter credit q̄ ꝑ pter suū auxiliū. ꝓsiliū. fauorē nō plus fecerint qꝫ al⁹ facturi erāt. nō tenet nisi de his q̄

ipse habuit vel damnū dedit. vel aliqs de familia sua directe ꝛ occasionaliter. ar. de sen. ꝛ re iudi. c. i. de eta. ꝛ qua. or. c. tuā. Et de ħ vi de etiā. ſ. Furtū. §. xvi.

11 ¶Sed quer̄ quid teneť restituere faciens bellū iniustū: ℟. Mo. vbi. s. q̄ teneť de omnibꝫ damnis q̄ ipe vel sui intulerūt aduersario vel eiꝰ hominꝫ. teneť etiā ꝓpriis hominꝫ de damnis datis ab aduersarijs.

12 ¶Utr̄ habēs iustū bellū teneať i aliq̄ ꝺ damno aduersarij: ℟. Monal. vbi. s. q̄ nō tenetur de illis damnis q̄ bona fide intulit a q̄bꝫ ꝺmode abstinere nō poterat fm ꝺsuetudinē pugne. Si qua tñ alio crassandi ꝛ malicioſe intulit. cū alꝰ posset abstinere ꝛ sibi ꝺsulere. tūc teneť compensare cū damno sibi dato. et

13 si excedunt teneť eis satisfacere.

¶Utr̄ hēs iustū bellū teneať de dāno dato ſbditis adūsarij: ℟. q. s. q̄ nō. imo licite bona capit. nō solū aduersarij. ſz etiā fautoꝛ ꝛ ſbditoꝛ suoꝛ donec sibi sit satisfactū. Subditi tñ aduersarij q̄ deū timētes nolunt dño suo ī bello illicito impedere auxiliū vl' ꝺsiliū nullatenꝰ sunt spoliandi. ne pena excedat autoꝛes. ar. ꝺ his q̄ fi. a ma. par. ca. q̄situt. ꝛ i. q. iij. c. i. Imo fm Ri. i. iij. di. xv. q̄ sciēter talibꝫ innocētibꝫ inferūt damnū teneńt ad restitutōz. Uer credo nisi dñs eoꝝ directe vel idirecte ex ꝓsonis vl' rebꝫ eoꝝ iuuaret, multo magis teneť ad restitutōz q̄ dānificat nō ſbditos adūsarij innocētes sciēter. vt sūt eccl'astici ꝛ hmōi. Hecꝰ aūt eēt si a casu dānificaret ħ nō intēdēs nec obligatꝰ intēdere. vtputa qr bellās ꝺ aduersariū ñ valēs eū ipugnare incēdit ciuitatē. ꝛ sic ꝺburunt eccl'ie ꝛ bona ipsiꝰ ꝛ aliorū innocētū. nā tūc nō teneret ꝛ sic ptz q̄ eccl'ie incastellate pñt incēdi. ꝛ bona ibi reposita ex quibꝫ sustētabanť ꝺ hostes

14 ī iniusto bello pñt capi. nō incastellate ꝺpositō nec res eccl'ie sunt auferēde. ꝛ ꝺmnz facientes teneńt ad restitutionē.

¶Utrū dñi q̄ habuerūt bellū ad inuicē possint ꝺponere sil' de damnis: ℟. Monal. ti. resti. q̄ si ea rapuit: peccauit capiendo. ꝛ restituere teneť eis a quibꝫ abstulit. qr illā rē capiēdo nō potuit facere suā. qr sicut dñs nō potuit ei dare auctoritatē bellādi. sic nec rapiendi. Posset tñ retinere si guerra durāte dñs vt illā teneat ꝺsensit. Si ꝺo nō ipse rapuit. sed sibi ab his quibꝫ licuit rapere data fuit. tūc nō teneť restituere. Qꝺ uer credo q̄ ex consuetudine quilibꝫ qꝺ rapuit sibi retinet. alꝰ secus. qr de iure quilibet teneť capitaneo assignare vt illa distribuat. vt. l. si quid bello. ꝛ ibi Bar. ff. ꝺ capti. g̃ sine eius auctē tenere

olē. Sed ego credo q̄ in oībꝫ pōt. ar. eoꝝ q̄ notanť in. l. fi. C. si ꝺ ius vel vti. pub. ꝛ i. c. q̄ in eccl'a. de ꝺsti. vbi patet q̄ exratōnabili cā pōt ꝓnceps tollere rē vni⁹ ꝛ dare alteri. et nō pōt esse maioꝝ rō q̄z fauoꝝ publicꝰ. carere bello. Et sil'r poterūt q̄ habēt iura impialia. Uñ Hosti. tenet q̄ q̄n duo milites habuerūt iniustū bellū inuicē pace inter eos facta ꝛ damna remissa. q̄ hec remissio extendiť ad oēs vtriusq; ptis. licet nō ꝺsentiant q̄n pax aliter hēri nō posset. allegat. l. quēstionū. ff. de pac. Cōcoꝝ. Pa. in. c. nostra. de iniuſ. Ad dūte hic fm eundē qua vbi supra. q̄ noie damni ꝓprie ꝛ stricte venit diminutio p̄timonij p̄ aliū facta. l. iij. ff. de dam. infec. Et ideo nō veniūt expēse facte ꝓpria voluntate. etiā coacta noie damni. Quod nota. p statutis ꝛ si mulibꝫ odiosis. Itē limita q̄ p̄dicta remissio nō valet q̄ ad damna data eccl'iis ꝛ eccl'asticis ꝓsonis. nisi plati ipsarū ꝺsentiāt.

15 ¶Utrū dñs teneat mādatario de dānis q̄ i bello ē passus: ℟. fm Pa. i. d. c. sicut. q̄ sic nisi cā pietatis. humanitatis vl' parētele bellū fecerit. vl' nisi ex debito teneret. vl' nisi aliq̄d recipe ꝺuenerit p mercede. Et vide de ħ infra Mādatū. §. v. Et ħ intellige de damnis q̄ verisil'r potuit mandās p̄uidere

16 ¶Utrū occupata p ꝓncipes xp̄ianos. q̄ ho/die inter se bella gerentes ꝓpria temeritate quod vnus quiete possedit ab antiquo. aliꝰ violēter de nouo accepit sint restituenda: ℟. do. An. in. c. quod sup his. de voto. fm Hosti. q̄ nō videt quomō iuste teneāt. nec qualiter ꝺfessores eoꝝ pctā q̄z q̄z notoria palpitēt. nec q̄liter ab eisdē elemosynas aut possessiones accipiāt aut eos absoluāt. vñ caueāt ne cateruatim ad inferos vadāt ꝛ alios secū trahāt. nec credit q̄ i italia p̄scribi talia possint. c. fi. de p̄scp̄. Et ideo restituere tenenť

17 ¶Utr̄ clericꝰ i bello iusto cum dño suo vadens qui lucrať aliqua de bonis aduersariorum teneat ea restituere: ℟. Monal. ti. resti. q̄ si ea rapuit: peccauit capiendo. ꝛ restituere teneť eis a quibꝫ abstulit. qr illā rē capiēdo nō potuit facere suā. qr sicut dñs nō potuit ei dare auctoritatē bellādi. sic nec rapiendi. Posset tñ retinere si guerra durāte dñs vt illā teneat ꝺsensit. Si ꝺo nō ipse rapuit. sed sibi ab his quibꝫ licuit rapere data fuit. tūc nō teneť restituere. Qꝺ uer credo q̄n ex consuetudine quilibꝫ qꝺ rapuit sibi retinet. alꝰ secus. qr de iure quilibet teneť capitaneo assignare vt illa distribuat. vt. l. si quid bello. ꝛ ibi Bar. ff. ꝺ capti. g̃ sine eius auctē tenere

nō poterit. facit. c. dicat. xxiij. q. v. nisi vt di
xi ꝓsuetudo sit in contrariū.

18 ¶ Utꝛ liceat oīm tpe bellare? R. q in bello iu
sto nō licet bellare i q̄dragesima. nec i diebꝫ
festiuis: nisi necēitas vrgeat ineuitabil'. tex. ē
cū glo. i. c. si nulla. xxiij. q. viij. Item nec tpe
treuge. c. i. ꝺ treu. ꝛ pa. Qꝫ itellige i pugna/
toꝛe nō i defensoꝛe. vt no. p̄dicta glo.

19 ¶ Utꝛ i bello iusto liceat vti deceptōne. dolo
vl' insidys aduersꝰ hostēs? R. q sic dū
mō mēdaciū nō dicāt. vel fidē p̄missam nō
frāgāt. facit. c. vtilē simulatoꝫ. xxij. q. ij. xxiij
q. ij. c. dns. ꝛ q. viij. i sūma. xxiij. q. v. dixit. vi
de glo. i. c. cupientes. i ꝓ. malignātiū. de elec.

20 ¶ Utꝛ locās arma. equos ꝛ hmōi /lib. vi.
eunti ad bellū repetat si amittant i bello? R.
Inno. in. c. sicut. el. ij. de iureiurādo. q non.
qꝛ sic ea ꝓduxit. ff. loca. l. itē quēt. §. si quis
seruū. facit. l. videamus. §. fi. ff. eo.

21 ¶ Utꝛ ꝓmodans possit sil'r repetere? R. In/
no. vbi. s. q nō. qꝛ non excessit fines ꝯct⁹. ff.
cōmo. l. si vt certo. §. vt interdū

22 Utꝛ tenēte aliq̄ rē meā liceat mihi violēter
auferre? R. Pa. i. d. c. sicut. aut incōtinēti re
cupare vult ꝛ licet. qꝛ vim vi repellere licz. de
quo. j. Defensio. Aut nō statim. ꝛ sic dꝫ p iu
dicē eā recupare si pōt. q si nō pōt: sic in defe/
ctū iudicis pōt dns rē suā etiā violēter si ali
ter nō pōt facere recupare. ar. l. nullus. C. de
iude. in glo. ꝛ l. aut proꝛ. ff. de his q in frau.
cre. §. si debitoꝛē. notat Inno. i. c. olim. el. p/
uo. de resti. spol'. ꝛ Alex. Ri. ꝛ Hco. i. iij. dis.
xv. q si aliter nō possum rē meā hꝫe. licet fur
to eā tollere. de quo dic vt infra Furtū. §. xl.
Nō tamē licet p mendaciū. qꝛ nō licet mēti
tiri p alterius vita. xxij. q. ij. ne q̄s. Et sic li/
mita glo. in. c. cupientes. de elec. li. vi

Benedictio

sup ppl'm q̄daꝫ solēnis q̄ fit cuꝫ
illa solēnitate. adiutoꝛiū nr̄m ⁊c. Et hāc so/
lū epi p̄nt facere in tota sua dioces̄i. ꝛ archi/
epi in tota puincia cū visitāt. ꝛ legati in ter/
minis sue legatōis. ꝛ abbates quibꝫ ex pri/
uilegioꝫ cessum est. vt notat. xxvi. q. vi. mini
strare. de cōse. dist. i. cū ad celebrandas. de ex
ces̄. pla. accedentibꝫ. de p̄uil'. abbates. lib. vi
Alia simplex. Et hec fit a sacerdotibꝫ in mis
sa absente epo. aut ꝺ mandato eius cū p̄sens
ē. xxi. di. deniqꝫ. xcv. di. ecce ego dico

1 ¶ Utꝛ bñdictio calicis paramētoꝫ ꝛ hmōi
p̄missis celebrādis possit fieri a sacerdote?
R. doc. i cle. attēdētes. de sta. re. tenent q nō.
qꝛ sunt potius ordinis epalis. ꝛ hoc idē i. d.
c. abbates. Sz iudicio meo nullo iure eoꝝ
dictū p̄bat. Et credo q immo possint bñdi
cere paramēta. tali rōne motus p̄bꝛ posset
oīa facere q̄ sunt ordinis: nisi sint ordinis
epalis. vel spāliter ei interdicta. c. q̄uis. le/
viij. di. ꝛ d. c. ecce. ꝛ xciij. di. legimus. Sz bñ
dictio paramētoꝫ cū nō sit ordinis epal' pa
tet. qꝛ ꝓpterit abbatibꝫ ex cōsuetudine. vt te/
nēt doc. in. d. c. abbates. ꝛ d. cle. attendētes
ꝺ fieri nō posset si esset ordinis epalis. arg.
eoꝝ q̄ notant in. c. pe. de cōse. ec. vel al. nec est
etiā ei⁹ p̄hibitū. ptz. qꝛ in. d. c. q̄uis. p̄hibe
tur ꝓsecratio sacerdotū. diaconū ꝛ subdiaco
nū. ꝓsecratio virginū. ꝓsecratio eccl'ie vel al
taris. chrisma cōficere. chrismare frōtes ba/
ptizatoꝝ signare. publice penitentē recōcilia
ri. ꝛ i. c. mīstrare. xxvi. q. vi. addit q nō bñdi
cat publice plebē in eccl'ia. Qꝫ intellige vt
dixi. s. ꝛ i. c. cōsulto. de ꝓse. di. i. q nec coꝛpa
lia dꝫ ꝓsecrare. q̄ vestimēta pōt. qꝛ in. c. vesti
mēta. ꝛ in. c. vasa. de cōse. di. i. nihil ꝺ ꝺ epo
Quare credo oīa q̄ ptinēt ad celebrāt̄oꝫ mis
saꝝ q̄ nō fiunt cū sacra vnctōne. vt ē calix et
patena. ꝛ nō sunt eis spāliter inhibita. sicut
sunt coꝛpalia que ab epo debēt esse bñdicta.
vt in. d. c. ꝓsulto. et alia hmōi p̄nt bñdicere.
ar. d. c. q̄uis. ꝛ. c. ecce. nisi ep̄us esset p̄ns. q̄a
nō liceret. arg. c. deniqꝫ. xxi. dist.

¶ Utꝛ abbates possint sil'r bñdicere? Se. in 2
d. c. abbates. tenet q sic. oīa i q̄bꝫ fit ꝓbatio
solū bñdictō. ꝛ q̄ñ faciūt ad opꝰ suaꝝ eccl'ie
al's nō. Sz ego dubito de bñdictōe coꝛpali
um q̄ licet sit ꝓbatio solū. tñ videt epi⁹ reser
uata. d. c. ꝓsulto. nisi dicam⁹ derogatū p̄ cō
riā cōsuetudinē cū sit potiꝰ epi⁹ reseruata rō
ne dignitatis q̄ ordinis. Et iō abbates pos
sent ex cōsuetudie. arg. d. c. accedentibꝫ. Idē
dic de bñdictōe calicis. de quo. j. Calix. §. i.
¶ Utꝛ vestis debeat iteꝝ bñdici q̄ñ repetia 3
tur? R. q nō. nisi q̄ñ fit talis repetitio q̄ si/
ne ipsa cū dicta veste nō posset celebrari. pu
ta totius manice ꝛ hmōi. qꝛ cū amittat foꝛ/
mā debet iteꝝ bñdici. ar. eoꝝ q̄ notant in. c.
i. de cōse. ec. vel alta. Secus dico si de stola
fiat manipulus vel de manipulo stola. qꝛñ
videt alia forma nisi q vnū breuius ē altero
q̄ quidē breuitas nō mutat formā
¶ Utrū sponsa q̄ nō ē virgo debeat bñdici? 4
R. q nō. xxxij. di. seriatim. imo bñdicēs secū
das nuptias ab officio et bñficio suspensus
dꝫ mitti ad papā. c. i. de secū. nup.
¶ Utꝛ diacon⁹ possit bñdicere mēsaꝝ? R. q 5
nō p̄nte p̄sbꝛo nisi ecē diacon⁹ cardial'. sz ab
sente p̄sbꝛo pt fm nōta i. c. legitim⁹. xciij. di.

6 ¶ Utrz recipe pecuniā p bñdictione nubētiū
fit simonia? R. q sic. tex. ē i. c. cū i eccl'ie. de sy.
7 ¶ Utrz ml'r possit bñdicere? R. q nō. nisi vt
pt q̄libet bon⁹ xp̄ianus. c. noua. de pe. r re. qz q̄
8 sunt ordinis nō cadūt i mulierē. d. c. noua.
¶ Utrz bñdictō mēse r aque sit certi ordinis
R. fm Inno. i. c. i. de ex. pla. li. vi. q bñdictio
aque sic. Et ido esset irregularis. excōicatus
vel suspēsus ipsam benedicēdo. secus de bene
9 dictione mense q̄ nō est ordinis
¶ Utrz libri eccl'iastici sunt bñdicēdi? R. fm
glo. in. c. i. de pigno. q nō.

Benefacere ex timore et nō ex amore nō re
putat bñfacer. sz p nō facere. xxxij. q. v. ad fi
dez. xxxij. q. v. sicut em. d ose. di. v. q̄cq̄d. lxxx
vi. di. nō satis. de re. iu. q̄ ex timore.

Beneficiū ē quedā benivola a/
ctio gaudiū tribuēs
capiēti. i li. feu. c. i. ex q. cau. feu. amit. Pa. i
c. vnico. de pmo. r in. c. ad audientiā. d pscp.
Hec diffinitio pphēdit qd cūqz qd dz bñfi/
ciū. Sz hic de eccl'iastico solū dicendū ē.
¶ Quottuplex ē bñficiū eccl'iasticū? R. q ali
ud ē religiosum. aliud scl'are. Religiosuz ali/
ud simplex. vt canonicat⁹ regularz. aliud du
plex. vt abbatia. poratus vl' aliud hns iuris
ditōez. Scl'are vo aliud sūmū vt papatus.
aliud mai⁹ vt epat⁹. aliud mediocre seu du/
plex. vt dignitas vl' psonat⁹. vel aliud hns
curā aiaz. aliud min⁹ seu simplex vt canonia.
capellania. aduocatoria r hmoi. aliud ñ ha/
bēs admīstratōez. r isto mō dz large bñficiū
Et ē q̄ñ q̄s hz bñficiū nō i titulū. vt sunt ca
pellani ad nutū āmouibiles. sz q̄ñ hz i titu/
lū aliqd bñficiū cui ē assignata vos qz tūcun
qz sit simplex. dz hze bñficiū cū admīstratōe
2 fm Ho. in. c. psenti. de off. or. li. vi.
¶ Utrz pbēda sit quid spuale? R. Pa. i. c. di/
lecto. de pben. q si est annexa iuri canonie p/
tim ē spuale r ptim temporale. Si vo nō ē an
nexa canonie. vt puta qz i eccl'ia nō sunt pbē/
de distincte. sed oīa cōia. r p capl'm assignat
isti vnū pdiū in pbēda. r alteri aliud. vel q̄d
sile. vl' etiā si sunt distincte. tñ nō sunt cano
nicatibz annexe. qz nō est ibi numer⁹ canoni
coz. tūc est mere tpale. r pōt p̄cedi etiā laico
3 ad ipsius sustentationē.
¶ Utrz altaria q̄ dant in titulū ppetuū dicā
tur bñficia? R. fm glo. in cle. ij. de tem. et seq/
tur Ho. in. c. i. de p̄sue. li. vi. q sic. r appellati
one officij altaria pdicta intelligunt. facit. c.
ij. d p̄cess. pbē. Secus si nō dant in titulum.
qz beneficia nō dicunt pprie.
¶ A q̄ dz dari bñficiū eccl'iasticū? R. q regu/ 4
lariter p ordinariuz. nisi ex spāli statuto vel
p̄suetudine ad aliū ptineat. vt. j. dicā
¶ Utrz capl'm sede vacāte possit p̄ferre? R. q 5
non illa bñficia q̄ ad epi collationē ptinent.
Sz bñ pōt p̄ferre illa q̄ ad epm r ipm capi/
tulū p̄muniter ptinēt. Sil'r talia beneficia
pōt p̄ferre q̄ñ eps ē suspēsus a collatōe bene/
ficioz. etiā si epus haberet interesse i tali col/
latione tanqz platus. Et idē pōt eps q̄ñ ca/
pitulū esset excōmunicatū. seu maioz ps ma
ioz excōicatione. vel suspensum. c. si ad epm.
ne se. va. lib. vi. Si vero ptinet ad epm colla
tio cū p̄silio capituli vel assensu. nō possz ca
pitulū intromittere nisi suspēsus esset in mo
ra petēde relaxatōis. Si vo capitulū vel ali
us de p̄suetudine vel statuto deberet p̄ferre d
p̄silio epi defuncto epo. vel i remotis agente.
ita q i breui ei⁹ psentia nō possit hzi. nō pro
pterea dz differri collatio. vt iii. c. si ad epm.
¶ Quid de bñficijs vacantibz in curia? R. q 6
omnia bñficia. dignitates r psonatus vacā
tes in curia romana nō pñt p̄ferri nisi p pa
pā. Sil'r beneficia. dignitates vel psonat⁹
curialiū vel accedentiū seu redeuntiū de cu/
ria si decedūt in locis vicinis curie ad duas
dietas legales. que faciūt. xx. miliaria p die.
l. i. ff. si quis cau. Et no. glo. i. c. psenti. de pē/
ben. lib. vi. Unde si distarent p. xli. miliare
nō includerent. ff. de ver. sig. l. ij. limita nisi p
dicti morerent in loco pprij domicilij vel p/
prie domus. qz tunc nō reseruant pape. nisi
esset talis curialis. qui licet hīet ib i. ppriuz
domicilium. tñ ibi morabat solū ppter curiā.
qz tunc reseruat. Similiter reseruat q̄ñ ē cu
rialis qui mort in vñ recedit curia. vel
in itinere dū curiā sequeret quātumcūqz vbi
decedit sit remotus ab ipa curia. Uerz est q
post mēsem si nō fuerint collata beneficia p/
dictoz. p̄ferre possunt illi ad quos ptinet eo
rū collatio p seipos tm. vel ipsis agētibz i re
motis p suos vicarios generales. quibz id
p̄missum fuerit in eoz diocesibz existētia. ni
si eēnt parochiales eccl'ie. r vacarēt sede apl'i
ca vacāte. vl' si anteqz papa ea p̄ferret mortu
us ē. hec notāt i. c. licet. el. i. c. statutū. r. c. p/
senti. r. c. si apl'ica. de pbē. li. vi. Adducerte etiā
circa hec ad regulas cācellarie r reseruatōes
q̄ faciūt cōiter pontifices i sua creatiōe. qz nō
semp se habēt vno mō. ió nō pono hic.
¶ Quid de p̄sentatis a p̄zonis sede vacāte? 7
R. q capitulū pōt eos admittere r instituere
in beneficijs. licet ad epm si viuneret ptinu/

isset.c.z si capitulū.de inst.li.vi.

8 ¶Quid si eps ꝓferat bñficiū absenti? R.q licet nō fiat sibi donec ꝓsentiat.tñ eps nō potest alteri ꝓferre donec ille recuset. nec valet collatio si ꝓferat.nisi eps assignasset terminū ꝓpetēte ꝓsentiendi infra quem nō ꝓsentit. si tñ post terminū iterꝫ ꝓsentiret añꝫ alti cēt collatū valeret.c.si tibi absenti.de pbē.li.vi.

9 ¶Utrū eps vel alius cui mādabat de beneficio puideri pauperi clerico teneat iterū pui dere si ille clericus aliud ē ꝓsecutus? R.q nō. c.si paup.de pben.lib.vi.

10 ¶Utrꝫ eps teneat ordinatis p ipm puidere de bñficio? R.q sic.si ē i sacris ordinat⁹.c.cū fm.de pben. Idē dic qñ ꝓmisit q ordinet p aliū.c.si eps.de pbē.lib.vi. Et hoc verū nisi habeat sinā vel paternā hereditatē vñ possit sustētari fm glo.in.d.c.si eps

11 ¶Utrū ꝓmittēs alicui puidere ō bñficio ecclīastico nō vacāte.vel qlitercunqꝫ ꝓmittat cū potuerit teneat? R.q nō.qz tal⁹ ꝓmissio ē nulla.c.detestāda.de ꝓcess.pben.li.vi.

12 ¶Utrū recipiēs bñficiū ecclīasticū de manu laici cadat i aliquā pēnā? R. Inno.in.c.qs/ qs.de elec.q sic.qz ē ineligibilis ipo iure. de iure pa.ꝓterea.tñ epūs posset cū eo dispēsare fm eundē.ar.c.nup.ō sen.excō.

13 ¶Utrū quis possit renūciare suo bñficio vt alij puideat? R. Pa.in.c.dilecto.ō prebē.q sic.dūmō i actu renūciatōis nō deducat i pactū.sed ipsaz renūciatōem faciat pure z libere.al's cēt simoniacū. vt vult glo.in.d.c.dilecto.z glo.i.c.ex pte.el.i.de offi.dele. Si tñ in aio gereret vt alteri ꝓcederet:nō cēt simonia dummō pactū nō faciat licet peccet. vt ē clara glo.in.c ordinatōes.i.q.i.

14 ¶Cui pōt dari bñficiū ecclīasticū? R.q solis clericis nō ꝓiugatis z habētibꝫ etatē debitā z q̄ sit etas debita vide.j.Etas.

15 ¶Utrū clericus ꝓiugatus possit habere bñficia ecclīastica? R. Pa.in.c.sane.de cle.ꝓiu. qnō. Sed nec etiā administratōes ecclesiasticas. Et p hoc puto q nō possit esse vicarius epi.quod tenēt doc.in.c.vno.eo.ti.li.vi. z in.c.Johānes. Idem Pa.eo.ti.tenet.q nec etiam potest dispensari cū eis vt habeāt beneficiū simplex.licet alij ꝓtrariū teneāt.et potest saluari dictū eoz vt valeat dispensatio si fiat a papa.z Pa.intelligit non valere si fiat ab inferioribꝫ papę.

16 ¶Utrꝫ filius sacerdotis possit obtinere beneficiū in ecclesia patrie? R.q sic.si al's est legitimatus.c.ad hec.de fi.presb.dūmodo nō ad illas dignitates vel prebēdas quas immediate pater eius habuit ꝓmoneat.c.ꝓstitutus de fil'.presb. Et nomine filioꝝ in h̄ veniūt etiam nepotes ō iure in hereditate succedētes. vt sunt p rectā lineā descendētes nepotes.argu.insti.de here.qli.z dif.§.sui fm Host.z Bern.in.c.ad extirpādas.ō fi.presb. Secus i collateralibꝫ in quibꝫ successio locū nō habet.ar.ō off.dele.c.ex pte. Itē fm Host. nepos pōt poni immediate i eccl'ia quā au⁹ eius habuit patre eius viuēte. sed pie mortuo non pōt.qz cessat rō in ꝓmo casu successionis sed nō in scdo. Itē aduerte q si pater habuit ꝓsonatū.immediate nō poterit filius in eadē eccl'ia habere vicariā.vt in.c.michael.de fil'. presb.vel ecōtrario.si pater habuit vicariā ꝓpetuā filius immediate nō poterit hīe personatū.vt in.c.ꝓstitutus.de fi.presb.

17 ¶Quis pōt dispēsare cū illegitimis vt obtineāt bñficiū eccl'iasticū? R.q epūs i bñficio simplici cui nō imminet cura aiarū. vt i.c.is q̄.de fi.presb.li.vi.nec distinguo fm glo.ibidē an sit spur⁹ adulterin⁹ vel natural'. licz q̄ad successiones distinguant z i difficultate dispēsandi. In alijs aūt solus papa.

18 ¶Sed nūq̄d poterit eps dispēsare cū talibꝫ i ꝓsonatu vl' dignitate sine cura? R.glo.i.d. c.is q̄.q nō.lz sol⁹ papa. Et eā sequūt ꝓmuniter doc.etiā si efficeret religiosus.

19 ¶Utrū epūs possit cū p̄dictis dispēsare i canonicatu eccl'ie cathedral'? R.fm Arch.i.d. c.is qui.q sic.exq̄ nō inuenit ꝓhibitū Et cū eo ꝓcoz. Be.in.d.c.is qui.licet Jo.mo.z alij teneāt q nō pōt.qd nō placet.

20 ¶Utrꝫ epūs cū p̄dictis possit dispēsare in rectoria? R.q sic i oīm bñficio.dūmodo nō cadat in nomē dignitatis vel ꝓsonat⁹.vel habeat curā aiaz. Et h̄ tene.licet quidā teneāt ꝓtrariū.vt no.Be.in.d.c.is q̄. Et rō potissima ē.qz ptās dispensandi ꝓcessa alicui.cui⁹ effect⁹ nō in ipm sz in aliū deriuat ꝺz late interptari.vt no.Jo.an.i.c.fi.ō ver.sig. Et sequit Jo.de imo.z Be.in.d.c.is q̄. Et maxie qñ interptatio fit ꝺ ipm ꝓcedentē.iuxta nō.ō p ui.c.qz circa. Et iō iura q̄ vident ꝺria: intelligē z limita q loquunt i dispēsatione alicui ꝓcessa.cui⁹ effect⁹ in ipm deriuat.q̄ stricte interptanda est. Qō nota.

21 ¶Quid si bñficiū simplex habeat curā aiarū annexā.nūq̄d epūs potest dispēsare cū predictis? R.fm Arch.ō.in.d.c.is qui.q sic.qz talis nō dicit habere curā animaz. vt ꝓbatur.in.c.sup eo.de prebē.li.vi. Nā vt ibi patet pōt q̄s habere prebēdaz z dignitatē.cui annexa ē parochialis eccl'ia.z tñ non posset

quis hẽ simul dignitatẽ ꝛ ecclesiã curatã. c. de multa. de preben. Lap. abbas limitat hẽ vez qñ eccl'ia curata hz vicariũ aliũ ab isto. al's nõ. Alij do c. indistincte tenẽt ꝙ nullo mõ epũs potest dispensare. Vide Heml. in. d. c. is qui. Mihi placet ꝑ ma opi. cuz ꝑdicta limitatõe dñi Lapi

22 ¶ Pone ꝙ in eccl'a ẽ statutũ iuratũ ꝛ ꝑ papã approbatũ ꝙ null⁹ illegitim⁹ ibi ꝓmoueat. an epũs possit dispẽsare: R. Jo. mo. ꝛ seq̃tur He. in. d. c. is qui. ꝙ nõ. erq̃ tale statutũ ẽ iuratũ vl' ꝯfirmatũ. Nec⁹ esset si solũ eẽt statutũ nõ iuratũ vel ꝯfirmatũ. qz tũc posset epus dispẽsare ꝯ ꝓpriũ statutũ. iuxta no. de elec. c. licet canõ. Limita ꝑdicta oĩa ꝙ epũs potest dispensare cũ illegitimo in bñficio simplici. verũ nisi aliud ipedimentũ canonicuz obsteꝛ qz illegitimitas. ꝛ sup q̃ epũs non possit

23 dispẽsare. vt in. d. c. is qui

¶ Utz dispẽsatus vt ꝓmoueatur ad ordies sacros ꝑ papã. ꝑ hẽ videatur tal' illegitimus dispẽsatus vt possit obtinere bñficiũ cũ cura: R. ꝙ nõ. qz dispensatio nõ trahit ad ꝯsecutiua eius sup quo dispensatur. qñ dispẽsatio impetrat effectũ validũ sup actu in quo dispensatur absqz eo ꝙ exprimatur ad illud cõsecutiuũ ſm He. in. d. c. is qui

24 ¶ Utz ꝑfatus illegitim⁹ dispensat⁹ vt possit obtinere bñficiũ eccl'iasticũ possit post ꝑmũ postea aliud obtinere ꝛtute dispẽsatõis: R. He. i. d. c. is q̃. ꝙ Paul⁹ hẽ distinguit. ꝙ aut dispẽsatio fuit facta sup certo bñficio. et tũc si fuit in culpa vt illud nõ hẽret. sic aliud ñ poterit hẽre. Si ꝛo nõ fuit in culpa. vl' dispẽsatõ sup incerto bñficio fuit. sic poterit post ꝑmũ aliud hẽre. ꝛ placet mihi. licet He. ibi videat tenere opi. do. Lapi q̃ aliter distinguit. Hz mihi nõ placet. vide eũ ibi si placet

25 ¶ Utz ꝑfatus dispẽsatus vt possit hẽre bñficiũ curatũ possit ꝑ hẽ obtinere dignitatẽ: R. He. i. c. fi. de fi. presb. ꝙ nõ. qz ista ponũtur vt diuersa in. d. c. fi. q̃ vno ꝯcesso nõ veniet aliud. vñ in dispẽsatõe non ꝓcedit argumentũ a maiori nec a simili. vt ibi no. He.

26 ¶ Utz illegitimus vl' irregularis dispẽsat⁹ in ordine ꝛ bñficio atqz ꝓmotus. possit postea impetrare dispẽsatõez sup pluralitate nõ facta mẽtione de defectu illegitimitatis vel irregularitatis: R. ſm He. in. d. c. fi. ꝙ non. tex. est in. d. c. fi.

27 ¶ Utz eps possit dispẽsare cũ ꝑdictis illegitimis vt possint plura bñficia simplicia retinere siml': R. He. vbi s. ꝙ nõ. fac. c. is cui. i. R. d pbẽ. li. vi. vbi qñ ꝯcedit alicui vt possit bñficiũ alteri ꝯferre. Itelligit d vno et nõ de

¶ Utz eps possit dispẽsare cũ ille /pluribz 28
gitimus vt habeãt simplex bñficiũ seu pbendã in eccl'ijs suoz patz q̃ sunt sacerdotes: R. ꝙ nõ ipis viuentibz. c. cũ decorẽ. de fi. pb'. Multo min⁹ in canõicatu. c. cũ ad audiẽdã. d fi. pb'. Hz ipsis mortuis sic. dũmõ nõ dispẽsz sup bñficio seu pbẽda quã ei⁹ pz tenebat imediate. sec⁹ si mediate. Hoff. tñ tenet ꝙ nũqz canõicatũ in eadẽ eccl'ia potit hẽre ex dispẽsatiõe epi. Hz ꝛũ credo verius. vt no. in dictis. c.

¶ Pone papa dispẽsauit cum illegitimo vt 29
possit ꝓmoueri ad bñficiũ etiã curã hñs nũ quid ꝑ istã dispensatoz poterit ꝓmoueri ad bñficiũ cui pficiẽdus ẽ ꝑ electoez eligẽdus: R. ſm He. i. c. is qui. ꝙ sic. qm̃ qñ vicium tollitur ex toto vt in casu ꝑdicto põt eligi. vt in. c. cũ vintoniẽsis. de elec. etiã si eẽt dubiũ an ꝙba dispẽsatõnis tollãt ex toto vicium. Et hẽ tene. licet aliꝫ dicãt ꝙ nõ põt eligi

¶ Infra qõ tps debet bñficiũ vacãs cõcedi: 30
R. ꝙ in cathedrali ꝛ regl'ari eccl'a vacãte plato infra tres mẽses eligere tenent. c. ne ꝑ defectu. de elec. nisi essent ꝑ ulegiati vt nunores. Alia aũt bñficia eccl'iastica infra sex mẽses. c. nulla. d ꝯcess. pbẽ. al's collatõ seu ꝓuisio deuoluit ad eũ q̃ ꝓximo ꝑesse dinoscit. nisi in casu in q̃ ꝓuisio ꝓtinet ad cap'lm deuoluit ad epm̃ ecõtrario. ꝛ p⁹ ad metropolitanũ. ꝛ p⁹ ad papã. Hoc ẽ verũ nisi legitimo ipedimento eẽnt ipediti. Et incipit currere dictũ tps a die scie. nõ vacatiõis. c. qz diũsitatẽ. d cõ. p. Et itelligit legitimũ ipedimẽtuz pegrinatio vl' suspẽsio etiã ex culpa nisi eẽt in mora pretẽde absolutõis. d. c. qz diũsitatẽ. ꝛ si bñficia pti nerẽt ad regl'ares exẽptos. epi. poterãt nõ obstãte exẽptõe. cle. qz regl'ares. d sup. ne. ꝑ.

¶ Utz ꝑfatũ tps habeat locũ in hñte institue 31
re pntatũ ꝑ ꝓnũ: R. dñi d rota tenẽt ꝙ ñ qz. d. c. nulla. nõ extenditur ad eũ q̃ hz instituere. sed ad eũ qui habet ꝯferre.

¶ Utz liceat alicui sibi ꝓcurare bñficiũ: R. 32
Tho. ꝛ Ray. ꝙ beneficiũ cũ cura aiaz nõ licet. qz idoneꝰ nõ põt administrare sine gra seu charitate quã nullus se hẽre scire pt. Secus eẽt d aliꝫ bñficijs. qz pñt ꝓcurari. Aug. de ancho. li. d ptate pape. tenet generaliter nõ posse sine pcto. Nd vez credo qñ ꝑncipal'r ꝓcurat vt habeat beneficiũ. Nec⁹ qñ ꝑncipaliter ꝓcuraret vt posset ꝑdesse

¶ Utz occupãs bñficiũ viuẽtis sciẽter faci- 33
ens se institui sit infamis: R. Pa. i. c. i. d cõcess. pbẽ. ꝙ sic. ij. q. i. audiuim⁹. Et solus papa dispẽsat cũ eo. sicut cũ illo q̃ viuẽte uxore

aliã accepit. vt in. c. fi. de eo qui duc in vx. quã pol. p adul. Et quo ꝯcludit Pa. ibidẽ. q̃ licet cũ vacaret fecerit se instituj vel sibi ꝯferri a papa nõ habita mẽtiõe d occupatõe. p̃terea nõ valet. t ẽ surrepticia. qz nõ sic facilit obtinuissz. fac. c. postulasti. d relcp. Silr dicẽ d eis q̃ d facto occupãt vl̃ p brachiũ scl̃a re se i vacãtibꝫ bñficijs intrudũt si nõ faciũt mẽtionẽ i ip̃tratõe d tali occupatõe. qz ome id ex q̃ nõ ita facil̃r obtineret tacitũ inducit surreptõz. p. d. c. postulasti. cũ similibꝫ

34 ¶Quot bñficia põt q̃s hẽre. R. fm Pa. in. c. ꝯquerente. de cle. nõ resi. q̃ habẽs bñficiũ q̃z tũcunq̃z simplex qđ p se sufficit ad vitã bñficiati non põt aliud tenere sine pctõ mortali. fm glo. i. c. dudũ. el. i. de elec. Qđ limitat idẽ Pa. si ꝓpter se solũ hz. Secꝰ ꝯo si collata sibi essent nõ rõne sui. sz ꝓpter vtilitatẽ bñficioz. vt qz ẽ hõ industriosus t bone ꝓscietie vt no. in. c. cũ tã dudũ. de ꝓben.

35 ¶Utrũ habẽs plura q̃n vnũ sufficit excusẽ p dispensationẽ. R. glo. p̃dicta q̃ sic. sz Pa. in. d. c. dudũ. dicit q̃ hz p indubitato q̃ nõ sit tutus quo ad eccl̃iaz triumphãtẽ etiã dispẽsatus p papã. q̃n dispẽsatus ẽ ꝓpter se et suã vtilitatẽ. qz in hꝰ casu nõ solũ alterat iuris positiui dispositio. sed etiã xpi primoniũ iniuste disp̃git. Cũ g̃ papa nõ possit sine cã alienare bona eccl̃ie sine graui pctõ. vt dicit Archi. xxj. q. ij. nõ liceat pape. g̃ ml̃to minꝰ põt dare licẽtiã alteri ipm dispgẽdi. vt i. c. nuper. de re. ꝙ. post di. Et sic ꝓuincit rõ Inno. i c. cũ ad mõasterũ. d sta. mo. qz hic nõ solum violat ius positiuũ. sz potiꝰ diuinũ. Hoc idẽ tenet Hosti. in. d. c. duduz. quẽ seq̃tur Jo. an. Dicit etiã Tho. i. ix quolibet. q. v. q̃ habere plures p̃bẽdas absolute ꝓsiderãdo ẽ q̃d de se inordinatũ. vtpote qz quis nõ põt in diuersis eccl̃ijs deseruire quibꝫ quasi p stipendio p̃bende sunt ordinate vt mistrãtibꝫ i eis dentur. Est etiã diminutio diuini cultꝰ. vñ vnus loco plurũ ꝓstituitur. Est etiã iequalitas. vnde vnus habet multa bñficia. t alius nõ potest habere vnũ. Continet t aliq̃n defraudationẽ voluntatũ testatoz. q̃ vt certus numerus seruientiũ deputaret talia ꝓtulerũt t multa alia. et nisi aliqua circũstantia supueniat q̃ remoueat totaliter inordinati/onẽ eius nũq̃z erit sine pctõ. sicut nec homicidiũ põt fieri etiã cũ dispensatõe. nisi habeat circũstantiã q̃ remoueat eiꝰ inordinatõez Aduerte tñ fm Soff. q̃ ẽ triplex circumstantia q̃ põt remouere talẽ inordinatiõez. ita q̃ dispẽsatio sit legitima t tutꝰ dispẽsatꝰ. Prima necessitas puta. qz plures nõ inueniunt idonei. Secũda vtilitas eccl̃iaz t eoz q̃bꝫ p/sunt. Tercia p̃rogatiua meritoz. Nec valet ꝓsuetudo fm Pa. i. d. c. dudũ. Et iura siue glo. q̃ dicũt valere ītelligẽ p necessitate vl̃ vtilitate bñficioz. vl̃ p̃rogatiua meritoz. puta qz plꝰ valet absens q̃z aliꝰ pñs. vl̃ p potẽtia retinẽdi plura bñficia simplicia. sz nõ vt fructꝰ lucri faciat sibi ad vtilitatẽ p̃uatã. vl̃ ad augẽdũ p̃simoniũ. vl̃ vt lautiꝰ viuat. vel vt facilius ad ep̃atũ vel maiorẽ dignitatẽ possit alcẽdere. qz cũ tali intẽtiõe etiã vnũ bñficiũ hẽre d se ẽ inordiatũ. qz ẽ ꝯ oẽm rõez. vt in. c. rõ nll̃a. cũ ibi nõtis. d p̃bẽ. t ꝯ officiũ pietatꝭ xvi. q. i. c. fi. vide etiã de h. j. clericꝰ. ij. t. iij.

¶Utrz hñs bñficiũ cũ cura: si recipiat scõm cũ cura. ipo iure sit p̃uatꝰ p mor. R. q̃ sic. stari adepta pacifica possessiõe. c. d ml̃ta. de p̃bẽ. vl̃ q̃n p eũ sterit q̃ minꝰ hẽret. c. licz. d p̃bẽ. lib. vi. Et nisi p mũ resignet i manu ordinarij vl̃ cui ꝓpterit ipo iure ẽ p̃uatꝰ etiã scõz inhabil̃ ad qõcũq̃z bñficiũ. t etiã ordies sacros. t ad papã ptinet dispẽsatõ. p extraua. Jo. xxij. q̃ icipit. execrabil̃. Et iõ nõ poterit absoluere sbditos rõe p̃mi bñficij. Fallit hꝰ i. vij. casibꝫ Primꝰ q̃n scõz annectit p mo. c. sup eo. de p̃bẽ. li. vi. Secũs casus q̃n expedit de bonis p/pꝛijs ad vtilitatẽ p̃mi bñficij. t ipm retinet donec sibi sit satisfactũ fm An. d bu. p. c. q̃/cũq̃z. xxij. q. iiij. Et sufficit q̃ tal̃ expẽsa siveri liter cepta. sz postea a casu sit totũ p̃ditũ fm Jo. an. i. c. exp̃te. d ꝓsti. puta qz domũ facta ignis postea ꝓbussit. Tercꝰ casus q̃n acce/ptat calore iracũdie fm Jo. d li. t. d. An. et fac̃ glo. i. c. ex lr̃is. d diuoz. q̃ vult q̃ confessio ex iracũdia facta nõ p̃iudicz. Quartꝰ casus q̃n acceptat ad tps puta donec al̃r fuerit beneficio puisũ fm Pe. d ancha. i. c. i. d ꝓbe. li. vi. Quintꝰ casus q̃n ꝓmutauit vnũ bñficiũ i aliud hñs alia bñficia curata. dũmõ possessionẽ nõ fuerit nactꝰ. tex. cẽ cle. si pl̃es. de ꝓben. Sextꝰ casus q̃n hz p dispẽsatiõez. vt i. d. c. dudũ. Septimꝰ casus i ep̃atu q̃ nõ vacat p scõm. fm glo. i. d. c. de multa. t Jmol̃. in cle. gre. de resc̃p. Idẽ dic de quocũq̃z alio beneficio ecclesiastico q̃ q̃s nõ p̃t cũ alio tenere nisi dispensetur cum eo. Et quis possit dispensare. j. dicam. §. xxxviij.

37 ¶Utrz hñs bñficiũ ꝯmẽda teneat fuare eccl̃iaz i statu suo: R. Pa. i. c. d mõachis. de p/bẽ. q̃ sic. nec p̃t aliq̃d de statu eccl̃ie mũnere. sz de supfluo põt sibi puidere. al̃s nõ.

38 ¶Quis p̃t dispẽsare vt q̃s habeat plura bñficia legitima cã interueniẽte. R. q̃ i plurib

simpliciby. vl'ī vno curato ꝛ alio simplici ꝑt
ep̄s dispēsare vt i diuersis eccl'ijs habeat. sz ī
vna eccl'ia ꝑt si sunt simplicia ꝑm glo. i. c. lr̄as
vr̄as. de ꝺcess. prebē. Jo. an. dicit vez si sunt
diffozmia. vñ dicit ꝙ pōt dispēsare vt ꝗs ha
beat dignitatē ꝛ canonicatū in eadez eccl'ia.
facit. c. i. cū glo. de ꝺsue. li. vi. Fed. ꝺsi. cpv. te
net ꝙ pōt dispēsare eps vt ꝗs habeat canoni
catū ꝛ altare seu bñficiū alicui⁹ capelle ī eadē
eccl'ia. Et hꝺ sequit Pa. i. d. c. lr̄as. Jn duo/
bus aūt ꝺformibꝫ nō ꝑt. puta vt ꝗs habeat
duos canōicat⁹ ī eadē eccl'ia Et dic Pa. vbi
s. ꝙ hꝺ sequunt cōiter doc. Et tō duo altaria
in eadē eccl'ia nō ꝑñt in titulū hr̄i ex dispēsa
tōe epi ꝑm Guil. de monte lau. Et videt seq
Se. vbi. s. ꝛ placet. qz altaria q̄ dant ī titu/
lū ꝑpetuū dicunt bñficia ꝑm glo. ī cle. ij. ꝺ re
ci. Et sequit Se. ī. c. i. de ꝺsue. lib. vi. Altaria
ꝺo q̄ nō dant ī titulū bñ ꝑñt hr̄i ex dispēsa/
tione epi. Jn ꝑsonatibꝫ ꝺo vel dignitatibꝫ
vl' admīstratōibꝫ aut officijs ꝑpetuis. q̄cum
q̄ꝫ nolle cēseant nō pōt nisi solus papa dispē
sare. vt in. d. c. i. scz ī eadē eccl'ia vel ī diūsis.
vt in. c. de multa. de ꝑben. licet tex. videat so/
lū de eadē eccl'ia. phibere. Sz doc. ī dictis. c.
dicūt etiā locū habere ī diuersis. s. eccl'ijs. ꝑ
c. qz nōnulli. de cle. nō re. Quod no. licet Jn/
no. dicat ꝺtrariū in. d. c. de multa. s. ꝙ eps po
test dispensare in pluribꝫ eccl'ijs. dummō cu
rā animaꝝ nō habeant

39 ¶Quid fiendū de fructibus bñficiozū. vide
40 J. Clericus. iij. ꝛ. xij. ꝑ totum
¶Utz fructꝰ bñficij vacātis sint ꝓuādi suc/
cessoziꝰ. R. ꝙ sic. vl' ī vtilitatē eccl'ie expēdēdi.
al's ꝺ faciētes si sūt capitula. ꝺuēt⁹. collegia.
vl' singule ꝑsone ī cathedralibꝫ eccl'ijs ꝛ re
gularibꝫ vl' collegiatis. sūt suspēsi ipso facto
ab officio ꝛ bñficio: donec plene restituerint
q̄cq̄d ꝓceperūt nō obstātibꝫ ꝓuilegijs vl' cō/
suetudinibꝫ vl' statutis. etiā iuramēto vl' se/
dis ap'lice auctē firmatis. c. qz sepe. de elec. li.
41 ¶Quid de ꝑlatis q̄ bona eccl'iaꝝ. digni /vi.
tatū. ꝓzatuū ꝛ ꝑsonatuū vacantiū sibi sub
iectaꝝ vel que ptinēt ad eoz custodiā occu/
pant. R. ꝙ nisi speciali ꝓuilegio vel ꝺsuetu
dine ꝑscripta. vel alia rōnabili cā hoc faciāt
epi ꝛ supiozes: sunt suspensi ab ingressu eccle
sie. ꝛ alij ab officijs ꝛ bñficijs donec satisfece
rint. Jdez dic de alijs ꝑsonis eccl'iasticis ad
quoz collationē. pñtationē seu custodiā pti
nēt dignitates. ꝑsonatus. ꝓzatus vl' eccl'ie
vacātes. vt ī. c. pñti. de off. oz. li. vi. Et hec ꝑ
hibitio loq̄tur ꝺ alijs bonis ab hijs de q̄bꝫ. s
in. §. ꝓcedēte. ꝛ in. d. c. qz sepe

¶Utz fructus bñficioz possint locari. vide 42
s. Alienatio. in ꝓn. ꝛ §. xviij.
¶Quid de distributōibus quotidianis. vi/ 43
de. j. Clericus. xij. §. ij.
¶Quid ꝺ iuste possidētibꝫ bñficia eccl'iasti 44
ca: R. ꝙ resigre tenēt ī manu illi⁹ q̄ ꝑt accipe
resigtōz. vl' si eēnt ī articulo mortis alicui al
teri recipiēti eā nolle illi⁹ cui ē faciēda ꝑm Jn
no. Et etiā tenēt fruct⁹ ꝓceptos restituere. de
renū. c. ꝓ⁹ trāsitōz. §. rursus. ꝛ dicit Arch. ꝙ
si aliqs min⁹ canōice obtinet bñficiū. s. simo
niace. vl' ꝑ fraudē aut surreptōz aliquā ī ꝑpe
tuū nō ꝑscribit. c. postulasti. ꝺ cle. ex. mi. vez
ē qꝺ dicit Ho. ꝙ vite nccia stricte poterit reti
nere ꝺ ꝺsilio ꝺfessoꝝ. ita ꝙ solū ñ egeat ꝛ ali/
os fructꝰ ī eccl'ie vtilitatē ꝺpūtat. qz restituere
tenēt. c. dilecto. ꝺ pbē. al'r ñ pōt absolui nisi
obtineat dispēsatōz ab eo q̄ ꝑt. nec ī foro aie
tenēt ei subditi obedire vel soluere aliq̄d qñ
sciūt ꝑ certo. nec ꝑt eosdē sbditos absoluere
vel ligare. ꝺ q̄ tñ dic ꝛ limita vt. j. ꝺfessio. iiij
¶Utz filiꝰ ꝑueꝛ bñficio eccl'astico /§. xij. 45
ꝑpter crimē lese maiestatis ꝺmissū a pzē: R.
glo. in. c. satis puersum. lvi. di. ꝙ nō. Jdē di
cit nec ꝑpter crimē lese maiestatis diuine. vt
puta qz hereticꝰ vel scismaticꝰ. c. q̄cūq̄ꝫ. ꝺ he
re. li. vi. ꝺ scisma. c. vnico. li. vi. vbi licet ꝑhi
beanť admitti ad bñficia eccl'iastica talū fi
lij. tñ nō ꝺz ꝙ habitis ꝓuenť. qꝺ nota.

Bigamia

ē triplex ꝓz glo. e. ti. c. i. ꝓia ꝺz vera. sed a similitudīaria. tercia interꝑ/
¶Quot modis ꝺhit bigamia ꝓa /tatiua. 1
R. ꝑm Ri. ī. iij. dis. xvij. ar. iij. q. i. ꝛ glo. vbi
s. vno mō qñ habuit plures legitias vxores
xxvi. di. acutiꝰ. ꝛ. c. seqn. Jntelligē si ambas
cognouit. al's secus. ar. in. c. debitū. de biga.
¶Quot modis ꝺhit bigamia interꝑtatiua: 2
R. ꝑm glo. in. d. c. i. ꝙ duobꝫ modis. Primꝰ
qñ ꝺfit cū corrupta. xxxij. di. maritū. et. c. a
nob. e. ti. Jntellige si coīuit eā. al's nō. d. c.
debitū. Secōs qñ reddit debitū vxori adul/
tere. xxxiij. di. c. si cuiꝰ. ꝛ. c. se. etiā si ad prece
ptuz ecclesie redderet ꝑm cōiozē opi. ꝛ etiā si
ignorabat eā adulterā ꝑm Pa. in. c. si vir. de
adul. allegat. xvij. di. sicut. ꝛ ꝺ biga. c. ij.
¶Sz nūq̄d accipiēs ꝺginē quā nō coīuit ꝛ 3
ea mortua accepit sedam ꝺginē quā coīsciť.
vl' ecōtrario ꝑmā coīuit sz ñ sedaz efficit bi
gam⁹: R. mo. ti. eo. ꝙ ñ. Sil'r si ducit mlierē
ꝺginē ab aliq̄ desponsatā. sed nō cognitā ꝑ/
mortuo sponso nō ē bigamus. di. xxij. c. fi.
ꝛ. d. c. debitum.

4 ¶ Quid si credebat ꝓginē tpe ꝫ summatōis mrīmoniū. t post cognouit corruptā: R. q bigamus ē. xxij. q. v. ille. liij. di. q̄ i aliq̄. nec excusat errōr vel ignorantia. d. c. ille

5 ¶ Utr̄ cōflorās ꝓginēt postea accipiēs eā in vxorē sit bigam⁹: R. glo. t pa. i. c. sane. ō cle. ꝫiu. q nō. Et lz mo. vbi. s. dicat q celebriorī opi. teneat ꝫ nūc. ego credo ꝓiorē opi. q ñ sit bigam⁹. qz licz autē. quō op. epi. ℣. i. velit q vxorē habuerit ꝓginē. tñ si attēdam⁹ ad ꝓpositū. q opi. pferēda ē. c. nup. a nob. ō bi. viij. di. ꝓpositū. lxxxi. di. q̄cūq̄z. t q fi. sint le. p tuas. C. pl⁹ va. qō agi. l. i. ij. t. iij. nō diuisit carnē suā. Nec obstat q opinio pferat ꝓpositi. de spōsa. iuuenis. iij. q. vij. ℣. tria. ff. ō off. ꝑto. l. barbari⁹. C. ō testa. l. i. xxij. q. ij. hoies. ff. ad macedo. l. iij. t i. d. c. nup a nob. qz R. Inno. in. d. c. nup a nob. q ista causalia sunt. Pōt ferī em aliq̄n opinio ꝓpositi fauore ꝫhētiū t odio decipientiū. vt. d. l. iij. ff. ad ma. vel fauore plus. c. q̄ inter. q̄ fi. sint legi. aut testamē torz. d. l. i. vel aliq̄ ꝫmunis opi. ꝑferī ꝓpositi. d. l. barbarius. t in. d. c. nup a nobis. vbi factū attendit q nō excedit casum suū

6 ¶ Quid si vnā vxorē habuit t cognuit añ baptismū t aliaz post: R. q bigam⁹ ē. xxviij. q. vl. c. oportet. t. c. acutī⁹. licz Jo. ꝫiū dixerit et

7 ¶ Quot modis ꝫhīt bigamia silitu /maledinaria: R. q ttuor modis. Prim⁹ cū q̄s ꝫhīt cū deo p votū solēne. postea ꝫhīt mrīmoniū ō facto. xxviij. q. i. q̄q̄t. t ō bigamis. c. a nob. Scōs q̄n q̄s diūsis tpib⁹ habuit plures vxores. vnā ō iure. alterā ō facto. et cognit ambas. d. c. nup. Terci⁹ si simil duas habuit vxores. vnā ō iure. alterā ō facto. vl ambas de facto t cognouit ambas. d. c. nuper. Quart⁹ mod⁹ si existēs i sacris ꝫhīt. vt in. d.

8 ¶ Sz q̄s dispēsare pt cū bigamis ve /c. nup re: R. q q̄dā dixerūt q nemo pōt. tu dic cuz Ri. vbi. s. q papa sol⁹ pt. xxxiij. di. lector. in glo. vbi luci⁹ dispēsauit cū Panor. archiepō q fuit bigam⁹ Alī⁹ iferior nō pt etiā i minoribus. no. ī. c. vnico. ō biga. li. vi. Idē ō bigamis interptatiue. qz sic i ipsis ē defect⁹ sacri sic i bigamis vere ꝑm glo. ī. d. c. i. ō biga.

9 ¶ Nūquid i bigamis similitudinarie possit eps dispēsare: R. ꝑm Pa. ī. c. ō diacono. t. c. seqnti. q̄ cle. vel vo. q si clericus i sacris ꝫhīt cū corrupta solus papa dispēsabit. d. c. nup Si vo clericus ō iure ꝫhīt cū vna. puta anteqz esset in sacris. et ō facto cū altera. s. post ordinatiōz. t ambas cognouit sol⁹ papa poterit dispēsare. d. c. nup. Et silr i nō clericis q̄ isto mō bigamiā ꝓtraxerint. Quidā volu erūt restringere ꝫ verū si sciēs impedimentū accepit ō facto eā. Hec⁹ si ignorabat. tñ cōtenet q siue sciēs siue ignorās de impedimēto scdaz accepit t cognouit. qz tex. ad animū cū ope secuto attēdit. qz sic i ipsis ē defectus sacramēti sic in bigamis vere. ꝑm glo. i. d. c. i. t in. d. c. nup. ꝑm Be. in. c. vnico. ō biga. lib. vi. Si vo existens in sacris q̄uis cōtraxerit cū virgine nec aliā habuerit vxorem añ in laicali habitu vel i minoribus. poterit epūs dispensare vt ministret. tex. in. c. diuersis. de cle. ꝫiu. t in. c. i. q̄ cle. vel vo. cū glo. ibi rem. t etiā vt ꝓmoueatur ad vlteriora. c. sane. de cle. ꝫiu. Et ad dictuz. c. nup. qō videt ꝫtra. dicit q intelligit de eo q̄ añ sacros ordines aliā habuit. t post i sacris aliam accepit Ad. c. ꝫo. ij. q̄ cle. vel vo. dicit q loq̄tur i illo quē nō penitet vere. vel ē suspitio ō recidiuo q tūc nisi ingrediat religionē non pōt. Silr q̄n imminet scandalū. vt in. d. c. no.

¶ Utrū bigam⁹ bigamia vera ꝑm ꝓ mū modū sit ꝓuat⁹ ꝓ ulegio cl'icali: R. q nō: lz solū illi q̄ sunt i minoribus ordinibus. lz q̄ sunt i sacris bñ gaudēt ꝑm Semi. ī. c. vnico. ō biga. Rō ꝑm eū. qz ille q̄ est in minoribus taliter ꝫhendo pōt viuere t debet vt laicus. Ille ꝫo q̄ est in sacris non pōt redire ad scl'm. vt no. de apo. c. tue. in glo. fi. ꝑm Jo. de fant. Et ido licet sit ꝓuatus habilitate ordinū: nō tñ ꝓulegio clericali. Silr religiosus religiōis apbate gaudet. ita q talis pcutiēs eēt excōcat⁹. qz lz iste tex. ꝓuet eū ꝓulegio cl'icali. nō tñ ꝓulegio mōachali vl religiōis. Et tex. in. d. c. vnico restrīgit vt loquat ō existēnibus i minoribus ordinibus t nō ō mōachis vl exñtibus i sacris. Et hec ꝓior ē opi. quā sequūt archi. glo. ī. c. q̄s q̄s. lxxxiij. di. Buil. Bar. Jo. mo. t Jo. cal. lz Bonagra i. c. de bigamis. eo. ti. teneat q sacerdos q̄ ꝫhīt cū vidua vl duo mrīmonia successiue. t postea ꝫmisit homicidiū poterit puniri p iudicē scl'arē. p. d. c. vnicū

¶ Utr̄ bigamus interptatiue silr sit ꝓuatus omni ꝓulegio sicut bigamus vere: R. Be. vbi. s. q sic. Idē tenet glo. ī. d. c. vnico. Nec ob. qō in sequē. ℣. dicā de casu vero ad casum fictū. qz in isto interptatiuo idē ē quo ad omnē modū sicut in vero. quia sic est in eis defectus sacramenti sicut in veris bigamis. vt no. glo. in. c. i. de biga. t patet in. c. debitū. eo. ti. vbi dixit q diuisit carnē suā. facit etiā. d. c. quisquis. lxxxiij. di.

¶ Utrū silitudinarie bigamus sit ꝓuatus similiter ꝓulegio clericali: R. Be. vbi. s. q ñ nisi quo ad executionē ordinū. Et ex ꝫ ifert

idem Se. q̄ ꝯstitutio penalis nō extendit ꝺ casu vero ad casuz fictū. qñ casus fict⁹ nō fingit idē esse quo ad oēm effectū quē habet casus verus sicut ē in ꝓposito. vt̄ pz i. c. nup a nobis. ꝺ biga. Intellige ḡ tex. ꝺ. c. vnici. de biga. vero t interptatiuo. t q̄ nō ē in sacr⁹ vel religiosus q̄ est nudatus oīm ꝓuilegio clericali t astrictus seculari foro. t ei ſꝺ excōicationis pena precipit vt nō deferat tonsurā vel habitū clericalē. ꝺ. c. vnico. t si portat peccat mortaliter. vt. ſ. Lex. §. iij.

Bisextū ꝺz q̄ p duos dies stam⁹ sup sextuz kal. Martij Et nota q̄ vigilia sancti Matthie semp ꝺz esse die imediate p̄cedēti festo eiusdē. nisi veniret festū die lune. q̄ tunc fieret die sabbati. Et ſm ꝯsuetudinē romane eccl'ie tpe bisextus. ſcꝺa die fit festū sancti Matthie. hec notant in. c. quesiuit. de ver. sig.

¶Utz suspēsus p annū possit celebrare tpe bisext⁹ vltia die anni bisextil'? R. glo. i. ꝺ. c. q̄ fuit q̄ sic. Hic libertas ꝓmissa ꝓuiēti p annū acq̄rit si fuit. cccl̄xv. diebꝫ. ff. de sta. lib. l. cū heres. §. stichus. si heredi meo

Blasphemia ꝓportare videtur quādā derogatōz excellēti⁹ bonitatis alicui⁹ t pcipue diuie. Quicūq̄z ḡ negat aliq̄d ꝺ deo q̄ sibi ꝯuenit vel asserit aliq̄d ꝺ eo q̄ ei nō ꝯuenit diuine derogat bonitati. q̄ deus ē ipa bonitas eēntia ſm Diony. ꝺ di. no. Qꝺ q̄dē ꝯtingere pōt vel ſm intellectū tm̄. vl' ſm intellectū et affectū. Et vtroq̄z modo hmōi derogatio si sit tm̄ i corde est blasphemia cordis. Si ꝓo i ore ē blasphemia oris. q̄ blasphemia oris opponit ꝯfessiōi fidei et charitati diuie. Et sic ex genere suo est pcm̄ mortale sp̄ nisi q̄s aliq̄n ex surreptōe in ꝛba blasphemie p̄ueret. ita q̄ ꝫ q̄ꝺ diceret nō aduerteret. q̄z tunc solū venial'r peccaret. nec hz̄et ꝓp̄e rōez blasphemie. q̄ ex Ale. ij. ij. ti. ꝺ blasphemia. t Tho. ij. ij. q. xiij. ar. i.

¶Quot sunt spēs blasphemie? R. ſm Amb. sunt due. Prima est cū deo attribuit q̄ꝺ ei nō ꝯuenit. Hec̄a cū ab eo remouet q̄ꝺ ei cōuenit. Adde terciā ſm Tho. vbi. §. cū creature attribuit q̄ꝺ ꝯuenit creatori soli. Hz ꝓp̄e loq̄ndo nō sūt diū se spēs. q̄z negatō t affirmatō nō diūsificāt habit⁹ specie. q̄z p eāꝺ sniam innotescit falsitas affirmatōnū t negatōnū

¶Utz pcm̄ blasphemie sit remissibile? R. q̄ si blasphemia fit ex coactōe vl' dꝛeptōe vl' infirmitate. sic hz cāz annexā ꝓuocatiuā diuine misc̄die ad remissiōez. Et sic itellige illꝺ Mat. xij. Oīne pcm̄ t blasphemia. i. ex infirmitate vl' coactōe remittet. Si aūt blasphemiā comitat certa malicia. tunc ꝺz irremissibil'. nō q̄z n̄ possit remitti. ſz q̄z nō hz se cū cāz motiuā ad remissiōez. Et sic intelligit illꝺ Mat. xij. Spūs aūt blasphemie. ſ. illa te ex certa malicia nō remittet. i. vix siue difficulter remittit. q̄z nō hz excusationē.

¶Blasphemia ꝓo sanctoz ꝓsequēter redūdat in deū. ꝺū vel illis attribuūt qꝺ deus ex sua gratia declarauit nolle in eis esse. vel remouet qꝺ declarauit in eis esse. t codē mō ē pcm̄ sicut blasphemia dei. 3

¶Utz blasphem⁹ possit absolui a ꝓpo sacerdote? R. Pa. i. c. statuimus. ꝺ male. q̄ nō publice blasphemās. sed eps. facit glo. i. c. ij. de pe. t re. lib. vi. Hec⁹ si occulte. q̄z ſm Ho. tūc nō ptinet ad epm. Et go ꝓo itelligo q̄ ē casus epi q̄n blasphemia ē publica n̄ simpl'r. ſz q̄n ꝓpter publicitatez deferet ad epm. Un̄ dicit Boff. t Ho. q̄ q̄ dicūt i ꝺ. c. statuim⁹. de pena tpali vel pecuniaria. intelligunt sedēte iudice p tribunali. In iudicio aūt aīe pſbz discret⁹ moliēdo rigorē dispēsare poterit rigorē ex cā circa pnā spūalē sup rigorē. xxvi. q. vij. penitētibꝫ. hec Hosti. 4

¶Hz q̄n ꝺz publicat? R. Pa. t ho. i. ꝺ. c. statuim⁹. q̄ publica ꝺz q̄n ē notoria iuris. puta ꝓuict⁹ vl' ꝓfessus i iudicio. vel notoria facti. puta q̄z publice plurib⁹ astātib⁹ blasphemiam intulit. facit. c. fi. de coha. cleri. et mu. Et breuiter q̄n ꝓbari pōt. t ad epm deferet dicit publica. ar. l. palā. ff. de ver. sig. 5

¶Quid si calore ire cū die l' ebrietat⁹ q̄s blasphemat? R. pa. i. ꝺ. c. statuim⁹. doc. cōiter recitāt dictū abbatis dicētis q̄ ſz pecz gr̄uiter tm̄ nō puniet pena. ꝺ. c. statuimus. q̄z nescit qꝺām̄ q̄d faciat. sic̄ nec ꝓfessio sic facta p̄iudicat. vt no. glo. i. c. ex lr̄is. ꝺ dinoz. Et placet Pa. i ebrio. ar. l. oē delictū. §. q̄ se vulnerauit. ff. ꝺ re mili Hz i accēso calore ire dicit forte nō p̄cedere nisi calor eēt ex iusta cā puocat⁹. ar. l. si adulteriū. §. imperatores. ff. ꝺ adul. sec⁹ qñ ex iusta cā. puta q̄z i lucro amisit. ar. c. inebriauerūt. xv. q. i. ſz ego dico q̄ tā ex ebrietate q̄z ex ira blasphemās nō excusat a mortali si adūtit qꝺ dicit t significatōz verboz. vt pz ex dictis. q̄ ꝓo ad pnā. ꝺ. c. statuimus credo oīno excusari ꝓpter ꝛbū i eo positū. ſ. plumpserit relaxare. sed q̄ ad aliā penaz extraoꝛdinariā bñ attendēdū ē an fuerit in culpa ebrietatis vel ire vt maioꝛ imponat. t si nō fuit in culpa minoꝛ dꝛetur. 6

7 ¶Que ē pena pfati.c.statuim⁹: R.q.vij.dñi cus stet p foribꝫ eccl'e dū agūt missaꝝ solēnia tvltimo die sine pallio ⁊ calciamēt⁹, ⁊ ligat⁹ corrigia ī collo. Jtē i.vij.feryis sextis pfataꝝ dñicaꝝ ieunet ī pane ⁊ aq ⁊ nō itret eccl'iaꝫ Jtē qī q̄libet pfatorū dieꝫ tres si poterit vel duos aut saltē vnū paupez reficiat. ⁊ si ñ pt ī aliā pnā ɔmutet. Jtē si ē diues.xl.solidos soluat.vl'.xxx.vl'.xx.vl'saltē.v.vsual' mōete. quā pniaz si noluerit facere int̄dicat ei ingressus eccl'ie ⁊ ī obitu careat eccl'iastica sepultra.

Qabella vide.ſ. pedagiū ⁊ tallia.qz p eodē accipiunt vel quasi

Calix nō dz eē d ere aut auricalco aut cupro.nec de ligno.nec de vitro. nec de cristallo vl' lapide.d ɔse.di.i.vasa.⁊.c.se.sz dz esse de auro vl' argēto aut stāno.c.calix.d ɔse.di.i.

1 ¶Quis pōt ɔsecrare calicē ⁊ patenā: Car.in cle.attendētes.de sta.re.videt sentire q epūs ⁊ etiā abbates q̄ vtunt insignijs pōtificalibus qñ habēt ex ɔsuetudine.qz ista sūt pot⁹ dignitatis q̄z ordis.sz Be.i.c.abbates.d p uil'.li.vi.dicit q licz hic glo.sit p ipsis abbatibꝫ.tñ debēt abstinere ppter vnctiōz q̄ fit in ei⁹ ɔsecratōe.c.vnico.de sa.vncti.

2 ¶Quō execrat: R.fm Pe.d pal'.q ɔsecratō calicis fit ī supficie.et iō si calix argēteus ɔsecrat⁹ deauret: indiget recōsecratōe. Hec⁹ credo si deauratio cadit ppter vsū.qz nō recōsecrabit. nec ē sil'e ī calice deaurato sic ī pariete eccl'ie.q̄ decrustat⁹ indiget recōsecratōe.vt in glo.c.eccl'ijs.de ɔse.di.i.sz ī pditiōe auri qd ita sbtiliter ponit.nō videt sit ita ɔsecratio ī supficie ipsius q̄n remaneat in argēto. et ita seruat ɔsuetudo. Hil'r si amittat formā suā execrat.arg.c.i.de ɔse.ec. vl'al. ⁊ qz destructa forma iā nō est calix.⁊ si reparatur erit nouus calix.⁊ iō ɔsecrandus. Hecus si formā non amisit.q̄uis aliqualiter lesus fuerit.

Calūniator q̄s dicat. vide.s. accusatio.§.vij.

Cambiū vide.ſ.vsura.i.§.li.

Canonica portio dz.qz ē a canonibꝫ approbata ⁊ debita iure decretoz.x.q.i.d his.⁊.c.d cernim⁹ ⁊.xvi.q.i.ɔstitutū.⁊ i cle.dudū.de sepul.

1 ¶Quottuplex est canonica portio: R.q duplex. Una que debetur epo ab omnibꝫ eccl'ijs totius diocesis.de qua habes.x.q.i.in.c. de his.⁊.c.se.in glo.⁊ de testa.c.officij.⁊.c.se. cum ɔcordātijs.in glo. Alia q̄ debetur eccl'ie parochiali.de qua habet de sepul. p totū. in decre.⁊.vi.⁊ cle.

¶Quotta est canonica portio epalis: R.fm glo.in.c.requisisti.de testa.est tercia vl' quarta fm ɔsuetudinem 2

¶Quotta ē canōica portio parochial': R.q iura sunt diuersa ⁊ iō erit q̄rta.qz ī illa omia iura ɔcordāt.licet q̄dā dicāt mediā.q̄dā terciā.ff.de arbi.l.diē.§.inde q̄rit.⁊ de arbi.c.si ex tribꝫ.li.vi.nā ī dubijs seq̄mur qd mimū ē ff.de le.ij.l.si ita relictū.ī fi.ff.d re.iur.l.semp ita no.Arch.in.c.cū q̄s.de sepul.li.vi.⁊ Jnno.ī.c.requisisti.⁊ Ber.in.c.certificari.de testa.⁊ h̄ vez nisi ɔsuetudo esset dandi mediatē vel terciā.qz tūc ista esset debita. vt i.d. c.certificari. Et sic intellige iura q̄ vident dicere q est tercia vel medietas 3

¶Utrū ɔsuetudo valeat qua nihil dat epō vel parochiali eccl'ie: R. Host.in summa. ti.de sepul.tenet q nō. Hil'r ⁊ Goffre.cū sit irrationabilis.c.fi.de ɔsue.et ɔtra iura. de sepul.c.i.dñs Petrus de perusio in tractatu d canonica portione.⁊ Jnno.tenēt q ɔsuetudo valet dūmodo sit pscripta spacio annoz xl.facit.c.de quarta.de pscrip.⁊ quod no. Jo. in.d.c.certificari 4

¶Utrz pscpt̄iōe etiā sic ɔsuetudine possit in totū tolli: R.fm Ho.vbi.s.⁊ do. Pe.q sic. sz req̄rit titulus vel cursus tpis.cui⁹ cōtrarij memoria nō exist̄at. ⁊ ita loq̄tur.c.i.de pscp. li.vi. Ratio.qz ius ɔmune est p eccl'ia parochiali vel epo. Et ideo vbicūq; pſumptio ē ɔtra possidentē.oportet q titulū alleget ⁊ p bet p quē talis pſumptio tollatur 5

¶Utrz p pactū possit renunciari dicta q̄rta: R.fm Arch.ī.c.pactū. de pac.li.vi.q qñ damnificat eccl'ia nō valet pactū. Hecus vbi nō damnificaret.qz valeret etiā sine aucte supioris factū.l.nō eo minus.C.de pcu. 6

¶A quibꝫ debetur q̄rta epalis: R.fm Host. in sum.ti.de sepul.q debet ⁊ pōt peti ab omnibus eccl'ijs infra ppriā diocesim ɔstituī.vt xvi.q.i.ɔstitutuz.siue sint capelle monachorū vl' alioz religioso⁊.vl' mōasteria. vel alia pia loca.siue sint ꝙtualia.vl' q̄uis alia i ciuitate vl' extra.vt de off.oz.ɔquerere.d testa. officij.⁊.c.requisisti.etiā si sint exempta.nisi ī pūilegio fiat spālis mētio de pīudicio epalis quarte.d dec.dudū.§.vlti.ff.ne quid in loco pub.l.i.§.merito. Pa.in.d.c.officij.tenet ɔtrariū.s.q solū debeat ab eccl'ijs epo sbiectis.nō ab exemptis seu sbiectis imediate 7

papę.ꝛ dic̃ ꝙ sic cōiter tenet. Pe.ẏo in p̄fato tractatu limitat Pa.vel̃ dicere.qñ legās ec clesie exempte nō ē sb dit⁹ epi vel exempt⁹ sil'r al's debeat. Sz ẏo⁹ vł opi. Pa.qz ista q̄rta
8 ſ̃ys sibi sbiect̃. vt pz i.d.c.ꝙrēte.ñ respectu. ¶Sz nūq̄d exēpti tenent̃ soluere /legātū q̄rtā canonicā papę: R.abbas i.c.req̃sisti. de testa.ꝙ sic. Et seq̃tur.d. Pe.vbi.s. legat⁹ tñ de latere petere nō poterit.qz nō ē dioces⁹ exempt⁹.ꝺ p̄ui.c.aucte.li.vi.in glo.
9 ¶Pe q̄bꝫ debet q̄rta canōica ep̄alis: R.ꝙ de oibꝫ legatis factis q̄buscūq; eccl'ỹs vel pys locis ſm ꝙ dixi i.§.pcedēti.et etiā q̄rta dei/ mam.ꝛ q̄rta eoꝝ q̄ veniūt occasiōe funer̃. vt i.c.req̃sisti.ꝺ testa.ꝛ ibi Pa. Fallit ſ̄ i.vij.ca sibꝫ ſm.d. Pet.vbi.s. Prim⁹ qñ relinquit aliq̄d p ornamētis eccl'ie seu vestibꝫ. vicz cū legat sericū p planeta.vł aliud ornamētū p altari.vt no.dc.in.c.fi.ꝺ sepul. Ex q̄ seq̃tur ꝙ si legatur aliq̄d vt fiat chor⁹ vł pictura.vł maiestas.vel calix vel hmōi: nō debet q̄rta. qz ista ē fabrica ad lōgeuū honorez dei.d.c. fi.ꝛ l.i.C.ne lice.sig.sal. Iste imagines ꝛ cru ces appellātur signum dei.l.tricia.§.seia. ff.ꝺ au.ꝛ ar.le. Et Jnno.in.c.cū ad sedē. ꝺ resti. spo.dic̃.ꝙ cruces et calices sunt ornamentū eccl'ie. Scꝺs qñ legatur p p̄fatis ornamen/ tis redimēdis.ornādis seu repandis.vt dic̃ Jnno.i.d.c.fi. Jdē dic cū legat̃ p libꝫ ne/ cessarijs diuino officio Sil'r qñ legatur pro monumēto fiēdo.qz religiōis interest monu mēta ꝓstrui vel exornari.l.i.§.interdictū. ff. de mor.infe. Terci⁹ qñ legatur p fabrica ec/ cl'ie repatōe indigēte.ꝛ portio p fabrica non habet. vel si habet non sufficit. Si ẏo eccl'ia nō indiget fabrica solvet̃ q̄rta ſm Jo. reli/ quū fuabit̃ p tpe nccio ad fabricā. Quart⁹ qñ legatur p luminaribꝫ oleꝝ p lāpade vel cerei hmōi. Quint⁹ quādo legatur p anniū sario celebrādo annuatim.c.cuz creatura.de ce.miss. Sext⁹ qñ legatur p.vij.xxx.ꝛ hmōi ſm Jo.i.d.c.fi. Septim⁹ quādo relinq̄tur ad ꝑpetuū cultū diuinū.puta ꝙ festū vnius sancti fiat annuatim. vel dicat̃ officiū i vna capella.qz in hmōi ꝓsistit cult⁹ diuinus.c.fi. de resc̃p.li.vi. Octauus fallit ſm Pa. i.d.c. requisisti.in oblatōibꝫ.de quibꝫ nō debet q̄r/ ta vt olim. Nonus fallit ſm eundē in dona/ tione in vita.de qua etiā nō debetur.c.de his de sepul.ij.c.i.de sta.mo.
10 ¶Utz debeat q̄rta ep̄o de relictis factis ho/ spitali: R.Pa.in.d.c.officij.ꝙ sic.si ē religi/ osuz.puta aucte ep̄i ꝓstructū.etiam ſm Jo. an.si relictū fuiſſz factū paupibꝫ tal' hospi/ tal'.qz ꝓsumitur habuisse respectū ad locum nō ad psonā. Secus si relictū esset paupibꝫ simpl'r.qz nō deberet.l.nulli.ꝛ l.si q̄s ad edi nandā.C.ꝺ epi.ꝛ cle. Si ẏo hospitale nō ē religiosum. licet diuersa sit opi.tñ tene cum Pa.ibidē.ꝙ si hospitale ē edificatū aucte iā defuncti:sic ep̄s habebit quartā.qz ep̄s habe bit curā.vt ꝺz in aut̃.de ec.ti.§.si q̄s .qz non p̄t amplius redire ad ꝑpria. Si ẏo edi/ ficator viuit.sic nō debetur q̄rta.ꝛ relictū vi/ detur factū paupibꝫ cū talis locus nō sit ca/ pax.qz edificator p̄t eū destruere.c. inter dile ctos.de dona.ꝛ ibi Jnno. Et ex dictis ptz ꝙ derelictis istis frnitatibꝫ nō debet q̄rta.vt te/ net Pe.q̄.s. Limita tñ p̄fatū dictū Jo. an. ꝺ paupibꝫ simpl'r vez.l.qñ legatur i genere paupibꝫ ſm Bal.ita ꝙ iter psonas distribu atur ꝛ nō inter loca. vt puta qz testator iubet cuilibꝫ pauꝑi dari tunicā vł certā q̄titatē pe cunie.qz legat̃ vt singl'aribꝫ psonis.ꝛ sic nō debet q̄rta epo.c.ex parte.el.iij.de ẏ.sig.al's le/ gādo paupibꝫ i genere videt̃ legare hospita li qđ ē i cūitate vbi testator hꝫ domiciliū.ca sus ē i.d.l.si q̄s ad declinādā.ẏ sic'o vbi aūt. ꝛ iō deberetur q̄rta ꝑ Jo.an.ꝛ eū seq̃ntes. Et sic vez credo qñ ē tale hospitale ꝙ pauperes cōiter ibi mittūtur. Secꝰ i hospitalibꝫ vbi pauci pascūtur. Et sic intelligo Jo.an.
¶Utruz debeatur quarta epo de legato facto 11
alicui vt singulari p̄sone: R.d. Pe.vbi.s.ꝙ nō.sicut qñ legat̃ clerico nō hñti administrati onē vel p̄latō em:seu alicui canonico.vt i.d. c.requisisti.§.fi.vel cū legatur leprosis mo/ rātibꝫ i tali loco seu domo. vł cū legat̃ here/ mitis aut istis fratribꝫ qui morātur in aliquo loco.vel aliq̄bꝫ mulieribꝫ pro dote. vel vi/ duis.pegrinis.ꝛ hmōi.in quibꝫ cessat.d.c. ex parte.el.iij.vide quod no.Jnno.in.c.re/ latū.de sepul.
¶Utz debeat q̄rta ep̄alis de legatis p male 12
ablatis: R.d. Pe.vbi.s.ꝙ nō.qz sūt debita nō legata.siue restitutio sit certa siue incerta
¶Utz debeatur qñ sb dit⁹ legat eccl'e extra di 13
oceſim ꝓstituter: R.ꝙ nō.ita tenet Abbas in d.c.req̃sisti.ꝛ Jnno.ꝛ Jo.in.d.c.certificari. Et ita ꝓsuluit Jo.de mōte merlo. Nec intel ligo nisi ꝓsuetudo vel p̄scꝛptio aliud habeat. c.cū inter.de ver.sig.el.ij.
¶De quibꝫ debet canonica parochial': R. de 14
omibꝫ que veniūt rōne funeris ꝛ de omibꝫ le gatis factis eccl'ie apō quā elegit sepulturā. de sepul.p totuz.ꝛ in cle.dudum.co.ti. Fallit hoc in.xiij.casibꝫ.ſm.d.Pe.vbi.s. Prim⁹

qñ p ꝯsuetudinē vl' p̄scp̄tiōz nihil soluit ſm
q̄ dictū ē. Scōs qñ p p̄uilegiū pape eximi
tur a p̄statōe. de relig. do. c. ꝯstituť. ō testa. c.
officij. i fi. ō sepul. i nr̄a. hmōi sunt hodie fra
tres minores ⁊ p̄dicatores p p̄uilegiū. Ter/
cio qñ legat ad vsus p̄uilegiatos. de q̄b in. c.
fi. de sepul. q̄ sunt septē casus p̄mi. de q̄b nō
tenet quarta epalis. de q̄b. s. i. H. ix. Quart⁹
qñ eccl'ie donat donatōe inter vivos. vt in. d.
c. de his. H. si ꝙ. Quintus qñ q̄s post electō
nē sepulture in aliq̄ mōasterio illud intrat. ⁊
in eo p̄fitetur añq̄ moriatur. Et videz dico si
intrauit cū p̄posito absolute mutādi vitā. q⁹
desinit ee parochian⁹ alterius eccl'ie. ar. c. bñ
ficiū. de regula. li. vi. Si ꝙ nō fecit p̄fessiōz
nec habuit absolute p̄positū vitā mutādi de
betur quarta. ſm Archi. in. c. cū q̄s. ō sepul.
li. vi. ⁊ videť verius ſm He. ibidē. licz alij di
cāt ꝯ. q⁹ religiosus cēsetur ꝯhere domicliū i
monasterio facta p̄fessione tacite vel exp̄sse.
nō añ. vt dicit Archi. ⁊ Jo. i. c. statutū. de re
scp̄. li. vi. Et idē videť dicēdū de leprōso qui
intrauit domū leprosoz q̄ nō tenet ſm Bu.
Hec⁹ de illo q̄ recipit i ꝯfratrē q̄ tñ retinet bo
na sua q̄ ad p̄pretatē. q⁹ debetur q̄rta. c. cū et
plātare. de p̄ui. q⁹ nō trāsit in religionē. He
cus si solū sibi retinuisset vsufructū suoz bo
noꝝ. q⁹ gauderet p̄uilegio religionis. c. vt
p̄uilegia. de p̄u. Sextus qñ q̄s legat eccl'ie i
qua nō sibi elegit sepulturā. nec sepelit ibi/
dē ſm glo. ordinariā. in. c. i. de sepult. ⁊ idem
Jnno. in. c. ij. de sepul. ⁊ Archi. [illegible] ti. li.
vi. licet in. c. placuit. xiij. q. ij. tenuisset q⁹ de
beret h̄. idem p̄bat Jo. an. in. c. i. ⁊. c. certifi/
cari. de sepul. i glo. ⁊ in cle. dudū. H. verū. vbi
reprobat opi. Do. tenētis ꝯriū i. d. c. ij. et est
opi. vera. alia Do. reprobata ſm. d. An. in
d. c. certificari. Nā talia debēt ee sbiecta q̄lia
p̄dicata. xxij. q. ij. apl's. Septimo fallit qñ
de facto sepelit. vtputa q⁹ erat ibi interdicta
eccl'ia vl' ciuitas. fuit tñ ō facto ⁊ ꝯ volūtatē
fratꝝ sepult⁹ i eoz eccl'ia ⁊ ml'ta oblata. Nā
ſm Fe. ꝯsil'. exiz. ⁊ seq̄tur Hemi. i. d. c. i. de se
pul. li. vi. nō debet q̄rta. Rō q⁹ talis tpe īter
dicti nō p̄t eligere sepulturā apud mēdican
tes. vt no. Jnno. ō p̄ui. c. vt p̄uilegia. ⁊ c. cū
⁊ plātare. ⁊ ō pe. ⁊ re. qō i te. q̄uis liceat ip̄is
recipe mortuaria vt ozēt p̄ defūct⁹ si cū pnia
decesserūt. xi. q. iij. q̄cūq̄z. facit qō no. Jnno. i
c. tāta. ō excess. pla. Jtē q⁹ q̄rta debet rōe in/
iurie facte eccl'ie parochiali. d. c. certificari. q̄
nullā iniuriā ei facit exq̄ ibi nō poterat sepe/
liri. immo pl⁹ dicit idē Fe. q⁹ si mēdicātes spō
te cū tali tpe sepeliūt nō debet q̄rta. sz tenent
tāq̄z violatores interdicti. cle. i. de sepul. ⁊ i. c.
si canōici. de off. oz. li. vi. tūc em̄ solū debet q̄r
ta qñ sepeliūt i casu a iure ꝯcesso. sec⁹ si sepeli
unt i casu a iure p̄hibito. vt in. c. ex pte. el. i.
⁊ in. c. cū libeꝝ. ⁊ in. c. i nr̄a. i fi. de sepul. ⁊ ibi
dicit Jnno. q⁹ qñ ō facto nō ō iure sepelit de
bent corp⁹ ⁊ oblatiōes q̄ rōne sepulture facte
sunt. sz nō legata facta nō rōne sepulture vl'
occasione ip̄si⁹. Et ita p̄z q⁹ si ō facto sepelit
ꝯ volūtatē illi⁹ cui⁹ ē eccl'a. q⁹ nō tenet ad q̄r
tā aliquā. sz tenetur ⁊ corp⁹ ⁊ oīa q̄ rōe sepul
ture habuit restituere. sed nō q̄rtā ō legatis
fact⁹ nō rōne sepulture vl' ei⁹ occasiōe. Silr
nō debet de his q̄ amici de bonis ip̄sozū tunc
offerūt. Octauo fallit qñ eccl'ia parochialis
erat interdicta ⁊ nō parochiani. nā tūc eccl'a
nō habebit q̄rtaz. siue parochian⁹ sepeliatur
alibi ex electōe sua siue nō. vt q⁹ alibi ē sepul
crū suoꝝ maioꝝ ſm p̄. ⁊ no. He. in. c. i. de se
pul. li. vi. Nono qñ revocat electōez quā fe/
cit legādo. ⁊ alibi elegit sepulturā et sepelit.
q⁹ paria sunt nō eligere ⁊ electā mutare. ff. de
adi. le. l. i. ⁊. ij. Hz p̄mo casu nō debet. vt. s̄.
dictū ē. q̄ nec i sc̄do. Jta ꝯsulit Fe. ꝯsi. p̄. He.
in. d. c. i. videtur tenere q⁹ revocata electōe se
pulture revocetur ⁊ legatū. ⁊ dabit illi eccl'ie
vbi elegit sepeliri. q⁹ surrogat⁹ dz intelligi sur/
rogatus cū oīb⁹ q̄litatib⁹ onere ⁊ honore.
l. i. H. hec actio. ff. si quis te. li. esse iuſ. fue. Et
ideo onus etiā emolumēti ꝯmutat. ⁊ ecōtra
l. alūne. H. seia. ff. de adi. le. Et dicit verū nisi
aliter ꝯstet de volūtate legātis. Decimo qñ
licet elegerit. tñ nō sepelit ex facto heredū vl'
ex facto ꝯtigēti circa p̄sonā defūcti. puta q̄a
moritur nimis lōge. vl' heredes nolūt ad ec
cl'iaz electā deferri. q⁹ ꝓba sunt intelligēda cū
effectu. l. i. ff. qō q̄sq̄z iur̄. ⁊. l. ea q̄dē. C. si mā.
ita fue. alie. Lex. ē in. c. relatū. de cle. nō resi.
Ergo cessabit canonica exquo ibi nō sepelit.
Jta tenet Fed. vbi. s̄. ⁊. d. Pet. vbi. s̄. He.
tñ in. d. c. i. videť sentire q⁹ isto casu eccl'ia ñ
p̄uatur legatis factis gra sepulture. vc no. i
c. in nr̄a. de sepul. Et iō forte nec sua q̄rta ec/
cl'ia parochiali. Undecimo cū legatur p̄ in
certis male ablatis. ſm. d. Pe. vbi. s̄. Duo/
decimo qñ legatū ē eccl'ie parochiali tm̄ qñ/
tū est quarta ps legatoꝝ factoꝝ eccl'ie electe
ſm Host. in. d. c. officij. ⁊. d. Pe. vbi. s̄. Alij
volūt q⁹ nō ꝯputabitur. sed soluet quartaz
ecclesie electe ac si nihil eccl'ie parochiali essz
legatū. sicut Boff. Ray. i summa. Jo. in. d.
c. officij. Fed. ꝯsil. ij. Jo. ō lig. in. d. cle. du/
dū. Tu ꝓ tene q⁹ si ꝯsuetudo esset q⁹ teneret
tm̄ legare eccl'ie parochiali. tūc vera sit sen̄a

opi. vt nō ꝓputeť. Si ꝙ dicta ꝓsuetudo ñ ē. sic ꝓputabiť. ꝛ si min⁹ ē supplebiť. sic filiꝰ facit in. l. si qñ. C. de inoffi. testa. Si plꝰ ē legatū ei quā sua quarta nō ɗfalcabiť. Trede cimo qñ tpe testamēti ꝛ legati nō elegit sepeliri. sed postea tpe mortis elegit sepulturā. facit. c. relatū. de sepul. ī. i. glo. Beř. i. d. c. ꝺ his diē se dubitare. Sed ego credo nō teneri ni si fiat in fraudē. Decimoquarto qñ parochian⁹ nō potuit audire diuina. nec pcipe eccl̄iastica sacra in sua parochiali eccl̄ia ꝓpť vacationē lōgo tpe. ꝛ alibi elegit sepulturā. ſm Bal. in suo tractatu. Deh rō. qz q̄ legant ꝓ labore. cessante eo cessat ꝛ legatū. l. seio. in fi. ff. de annu. le. Cū ḡ quarta ɗbť ꝓ administratō ne sacramētoꝝ ꝛ celebratōe. vt ptz in. d. cle. dudū. §. verꝝ ibi. cū mercedis exhibitō. patz ꝙ nō ɗbeť. qz cessante cā finali cessat effect⁹. de quo ɗ transac. c. inter cozpalia. Hosti. ꝙ Jo. in. c. relatū. de sepul. ꝛ Pe. vbi. s. tenēt ꝙ immo debeť. qz viciū ꝓlati nō ɗbet nocere eccl̄ie. Sz ego teneo cū Bal. ꝛ dico ꝙ viciuz ꝓlati nocet eccl̄esie in acq̄rendis. vt no. i. c. vt sup. de re. ec. nō alie.

15 ¶Utrꝝ ɗ legato facto ř̄ctori eccl̄e ī q̄ elegit sepulturā ꝓ missis dicēdis p rectorē ɗbeať q̄rta parochial⁹. ř. ꝙ sic. qz etiā ɗbeť q̄rta epal⁹ vt in. c. si cū inter vos. de ver. sig.

16 ¶Utrꝝ ɗ donatōe cā mortis ɗbeať. ř. ꝙ sic. qz accedit magis legato q̄ꝫ ꝯctu. l. fi. C. ꝺ do. cā mor. cle. dudū. de sepul.

17 ¶Cui ɗbeť canonica portio. ř. epalis ɗbetur epo dioc̄esis. parochialis ꝓ ɗbeť eccl̄ie vbi audit diuina ꝛ pcipit eccl̄iastica sacramēta. tex. est in. c. cū quis. de sepul. li. vi. vel ɗbet pcipe ɗ iure. Si ꝓ trāstulit domiciliuz alicubi. ꝛ moriť anteq̄ꝫ nouū domiciliū acq̄sierit. tunc ɗbeť eccl̄esie parochiali in qua moriť ſm Archiꝺ. in. c. i. de sepul. lib vi. Hugo. Ray. Boff. ꝛ Uin. in. c. nos. de sepul. qz volūt ꝙ ibi ꝺz sepeliri si nō elegisset. Sz tenendo opi. Jnno. ī. d. c. nos. insti. de sepul. ꝙ ꝺz sepeliri i eccl̄a cathedrali: ipsi ɗbebitur. Si ꝓ hz domiciliū in diuersis parochijs vt sūt reges. tūc ē equū ꝙ diuidať. sz nō credo necessariū. sz dabiť eccl̄ie in qua moritur. licet

18 Hosti. ꝛ Jnno. dicāt diuidendā ¶Quid si audit diuina in vna. in alia ꝓ recipit sacramēta. ř. Jnno. ꝛ Jo. in. c. ɗ his. de sepul. Archi. in. d. c. cū quis. ꝙ fiet diuisio portionis. c. i. ꝛ. c. relatū. de sepul. limito si vtraq̄ habet cimiteriū ꝛ curā. al⁹ nō. ar. c. si eccl̄ia. de ꝓse. ec. vel al.

19 ¶Quid ɗ istis receptis ī ꝓfratribꝰ retentis bonis suis. ř. Jo. ꝛ Boff. ꝙ sic nō eximuť a iurisditōe epi. ita ɗbeť quarta ɗ legatis ꝓpos. Deq̄ die vt. s. §. xiij

¶Quō extrahēdus iste q̄rtē. ř. Jo. in sum. ɗ sepul. ꝙ extrahetur ꝓmo q̄rta epal⁹. qz antiq̄or ꝛ dignior. ɗmuz parochial⁹ si venit extrahēda. Si ꝓ⁹ fuisset quarta parochialis extracta. sic eps habebit quartā q̄rte parochialis ꝛ quartā ɗ reliquis 20

Canonicus ꝺz facere q̄ ad canonie officiū spectāt. Et si pter est p aliū. vt ɗ eta. ꝛ q̄li. c. ij. ff. de ɗcurio. l. spurij. §. minores

¶Utrꝝ possit esse laic⁹ ř. ſm Uin. ꝙ nō. pōt laic⁹ ex iusta cā hīe pbēdā. extra ɗ ꝓsti. c. cū. M. ferrariēsis. ꝛ ibi Pa. h tenet 1

¶In quo sunt interrogandi. vide infra In terrogationes 2

Canonizatio sanctoruz ſm Jnno. i. c. audiuimus. de reli. ꝛ ve. san. est canonice et regulariter statuere ꝙ aliqs honoretur p scto. puta ꝙ fiat officiū p eo solēne sic p aliis sanctis q̄ sunt eiusdē ꝓditiōis. vt si ꝓfessor fiat officiū ꝓfessoꝝ. si martyr martyruꝫ

¶Que requiruntur in canonizatione. ř. Jnno. vbi. s. ꝙ regulariter pbationes ɗ fide ꝛ excellentia vite ꝛ miraculis eius. extra ɗ testi. venerabilis 1

¶Utrū oꝛo sit fundēda ad nō scti. ř. Jnno. vbi. s. ꝙ sic ad aliquē viꝝ qui creditur bonus. vt p se intercedat ad ɗum. qz ɗus fidē illoꝝ attendens. etiam si ille nō esset bonus ꝑces eoꝝ acceptaret. arg. xxxij. di. §. verum. xv. q. vlti. c. fi. Nō tamē licet ɗ eo facere officiū solenne vel ꝑces solennes 2

¶Utrū alius q̄ꝫ papa possit canonizare. ř. Jnno. ibidem ꝙ non 3

Cantus in eccl̄ia inuētus est ad puocandā ꝓpunctiōem in animos auditoꝝ. xxi. di. clerus. añ fi. ꝺ ꝓse. di. v. nō mediocriter

¶Utrū cantus theatrales sint cantādi in ecclesia. ř. ꝙ nō. nec in modū tragediarū. sed cantandū est cū cordis ɗuotione. xcij. dist. cantantes. ꝛ. d. c. nō mediocriter. ꝛ xxxvij. dist. sedulo. xxij. q. i. quia 1

Capitulū pōt sede vacāte absolnere ab excōicatōe taz iuris q̄ꝫ hois a qua eps absoluere potuisset: nisi a sede apl̄ica spāliter sit ei interdictū. c. vnico. de ma. ꝛ obe. li. vi.

1 ¶Utr̃ possit dispẽsare i casib; i q̃b; pmittit epo dispẽsatio. R. Fede. ꝯ si. xxix. q̃ sic. t no. Pa. in. c. cũ olim. de ma. t obe.

2 ¶Utr̃ possit dare ꝯfessorẽ seu absoluere i casib; epo refuatis. R. Pa. vbi. s. q̃ sic.

3 ¶Utr̃ ptãs capitli ꝯsistat i maiori pte. R. monal. eo. ti. q̃ i maiori t saniori. ita q̃ totus capl̃m dr facere qđ maior t sanior ps facit. c. cũ i cũctis. ꝺ his q̃ fi. a ma. p. ca. Fallit hꝫ i trib; casib;. Prim⁹ qñ aliq̃d est pluriũ cõe. nõ vt collegiatus sz vt singul'. q̃ tũc nõ valz qđ fit a maiori pte. sz oportet ꝯsentiãt singuli. ff. de ser. rur. p. l. p fundũ. de ꝯst. c. cũ oẽs. Hec cũctus qñ maior ps capli relinq̃t. t ꝓpterea ẽ ꝓuata ptãte sua. vt i. c. bone memorie. el. i. et c. cũ nobis. de elec. cũ si. t. c. gratũ. de postu. p. q̃ tũc tota ptãs capli residet i minori pte q̃ nõ relinq̃t. no. Pa. in. c. i. de his q̃ fi. a ma. p. ca. Terci⁹ i electõe romani põtificis. vbi oportet q̃ due ptes ꝯsentiãt. c. licet. de elec.

4 ¶Hz q̃ dr maior ps capli et saniorꝫ R. mo. q̃ illa q̃ nititr maiori rõni t pietati. ix. di. sane q̃ ꝓpr̃. ꝑsumit tñ sp ꝑ maiori pte t illi stat. nisi ꝯtrariũ ꝓbet. lxi. di. null⁹. t. d. c. i. ꝺ elec. du dũ. Multa tãgũt voc. de ptãte capli in. d. c. cũ olim. q̃ nõ ptinẽt ꝯfessoribꝫ. vide ibi

Caracter q̃d ẽ. R. s. Bo. in. iiij. di. vi. q. i. ꝑ me pt̃ fm cõem opi. ẽ quedã spũalis q̃litas aie. Unde nõ est passio vel potẽtia aie. immo ẽ habit⁹ i ꝑma specie q̃litatis. accipiẽdo cõiter habitũ. put ꝯphẽdit oẽm q̃litatẽ animã disponentẽ. siue facile mobilẽ. siue pfectã siue impfectã. Uñ dr habitus q̃ ẽ ꝓpetuus. t q̃ nõ ꝑficit. sz ad vtiliorẽ pfectionẽ disponit. i. ad gtiã põt dici dispositio.

1 ¶Ad q̃d dat. R. s. Bo. vbi. s. q. ij. q̃ ad q̃t tuor. Prio ad significadũ. Scdo ad disponẽdũ. Tercio ad assimilãdũ. Quarto ad distinguẽdũ. Nã cũ sit signũ sacr̃ale sigt grãm gtũ facientẽ. nec solũ sigt. sz disponit ad eã. q̃ vsus sacrorꝫ nõ ẽ tm i significãdo. sz etiã i disponẽdo. Et q̃ disponit ad grãm hz aliquã silitudinẽ cũ gra q̃ ẽ silitudo dei. Jõ aliquo mõ ꝯsignat deo. t q̃ oẽs ꝯfigurat deo. t sic vni assilat gregẽ dñi inter se. et sic distinguit ab his q̃ nõ sunt de grege dñi. vel etiaz q̃ distinctionẽ facit in eo de grege fm aliã et aliã rõem assimilãdi.

2 ¶Utr̃ impmat i oĩb; sacr̃is. R. s. Bo. vbi s. q. iiij. q̃ nõ. nisi em i trib; sacr̃is. Primo i baptismo i q̃ fides gignit. t distinguit ppl's infidel' a fideli. Scdo i confirmatõe i q̃ fides roborat. t hõ vt pugil ad pugnãdũ vngit. t ab infirmis discernit. Tercio i ordine in q̃ ẽtus multimoda dat. t hõ vt sanct⁹ ad misteriũ templi a laico sepatur.

5 ¶Utr̃ sit indelibilis. R. s. Bo. vbi. s. q. v. q̃ sic. Rõ est ex pte cause volũtarie. s. dei impmẽtis. t ex pte ꝺbiecti nõ ẽ pncipal'r i affectiua q̃ maxime vertibilis ẽ. sz in tota imagine t pncipaliter i cognitiua. qz imago pncipaliter ꝯsistit in cognitiua. vt dr i lu. de spũ t aiã tũ ex pte finis. qz nõ dat ad actũ alicui⁹ ꝑfectionis vel scientie. sz ad actũ distinguẽdi.

Carcer utr̃ q̃s possit se includi fa/cere i arto carcere ad pniaz pagẽdã. R. Pa. in. c. veniẽs. de regula. q̃ sic ex illo. c. t. c. qui vere. xvi. q. i.

1 ¶Utr̃ liceat incarcerare aliquẽ. R. q̃ sic fm ordinẽ iusticie. s. aut in penã: aut in cautelã. Et hꝫ ptinet ad eũ qui vniuersaliter habet de actib; t eius vita disponere. alius nõ põt nisi ad horã ne aliq̃d pctm̃ faciat. vel vt iudici repsentet fm Tho. ij. ij. q. lxv.

2 ¶Utr̃ cedẽs bonis possit incarcerari ꝑ debito. R. q̃ nõ. Nã vt tenet Pa. i. c. latoz. ꝺ pignõ põt q̃s etiã p pactũ se obligare carceri ꝑ debito renũciãdo bñficio cessiõis bonoz. qz ẽ ꝯ bonos mores. Jdẽ tenet Dy. p. Ḡ. eleganter. i. l. alia cã. ff. so. ma. t Riza. all'at glo. in aut. imo. C. ꝺ ac. t ob. Et putat vex Bar. in d. Ḡ. elegãter nisi i duob; casib;. Prim⁹ si alienauit oĩa sua bona i fraudẽ creditoz. casus ẽ i. l. fi. in fi. ff. q̃ in frau. cre. qđ tenet Dy. i. Ḡ. si quis in fraudẽ. in sti. ꝺ ac. Scdo si debitor tpe q̃ ꝯrit se nõ soluẽdo ee. vt. ff. ꝺ iu. do. l. pe. Nã in istis duob; casib; nõ dabit sibi bñficiũ cessionis bonoz. Et placet mihi ista opi. qz eq̃ t seq̃nda in ꝯsciẽtia. sz aliꝫ ꝯtrariũ teneat q̃. s. possit incarcerari simpl'r. Adde etiã q̃ teneri facere aliquẽ in carcere ꝑ debito aliq̃n ẽ ꝯ ꝑceptũ charitatis ꝓximi. vt puta q̃n i nulla culpa ẽ de damno ꝓximi. t nõ habeat vñ satisfaciat ipe. nec sperat q̃ aliq̃s ꝑ eo sit satisfacturus. secus si fuit in culpa. qz tunc ad penã posset detineri. qđ bene nota.

3 ¶Utr̃ incarcerãs aliquẽ iniuste teneat. R. q̃ siue sit iudex siue nõ tenet ꝺ oi dãno ei dato ad restitutiõz. t etiã ꝺ iniuria sibi satisfacere. ar. c. penale. cũ ibi nõtis. xvij. q. v. Et q̃ri qz ꝓuat⁹ aliquẽ incarcerauerit. etiã ꝑ maiefsto crimine. capite punit ꝺ iure ciuili. vt. C. ꝺ coarta. l. oẽs. li. xij. Cõmittit em crimen lese maiestatꝫ. t vltimo supplicio punit q̃s hz carcerẽ ad detinẽdũ aliquẽ. vt. C. ꝺ ꝓua. car.

l. vnica Vel̄ intelligit glo. ſ. publice accuſatū
4 Nec⁹ ſi ad detinēdū pp̄os ſuos ne fugiāt.
¶ Utr̄ ille q̄ iurauit redire ad carcerē teneat
R. Pa. i. c. ſi vo. ō iureiur. q̄ ſic. etiā ſi ſit ſibi
piculū mortis: dūmō carcer nō ſit iurioſus
ō q̄ dicit glo. i cle. paſtoral. in vbo p euidēti
5 am. ō re iud. q̄ nō teneat tūc redire.
¶ Utr̄ ꝯ. tus geſti p incarceratū valeāt. R.
Pa. i. c. accedēs. ō pcu. q̄ detēt⁹ i carcere pu
blico t iuſte. ſi eſt damnat⁹ pena capitali nō
valēt. qz effect⁹ ē ſeru⁹ pene. t bona ſua veni
unt ad ſuccedētes ab inteſtato: niſi i crimine
leſe maieſtatis. vt i aut. bona dānatoꝝ. C. ō
bo. dā. Un etiā nō p̄t diſponere ad pias cās
fm Jo. an. i. c. ij. ō vſur. li. vi. Si nō ē ſic dā
nat⁹ valēt. vt no. i. l. q̄ i carcerē. ff. qō me. cā.
etiā cū eo q̄ eū fecit detinere. vt dic̄ Bar. ibiō.
Aut detinet i carcere iniurioſo. et ſic cū illo q̄
eū tenet nō valēt. ſz debēt reſcindi actōne qō
me. cā. ō. l. q̄ in carcerē. Cū alio aūt valēt. ni
ſi ad h̄ detineatur iuxta no. i. c. dñs. de ſecū.
nup. De capto ab hoſtibꝫ i bello nihil dico.
qz hodie vt dixi. ſ. Bellū. nō efficit ſeru⁹. de
conſuetudine. t iō valēt ꝯ ct⁹ p eoꝝ facti. lz ſec⁹
ſit ō iure. vt i. l. ei⁹ q̄. in pn. ff. ō teſta. t i. l. di
uus. ff. ō iur. fi. Et nō fm eūdē Pa. vbi. ſ. q̄
6 nō ōz liberat⁹ a carcere q̄ cuſtodit. Et iō opoꝛ
tet ſit i loco tuto. vt no. Bar. i. ō. l. q̄ in carce
rē. ꝯ practicā illoꝝ qui educūt aliquē de car
cere. t cuſtodit ibi p familiā
¶ Nō q̄ iudex ōz viſitare carceratos t facere
q̄ habeāt neccia. vt. C. ō epi. au. l. ij. t p̄t libe
rare cū quē videt ad nulli⁹ inſtātiā. vl̄ ſine de
licto aut cā debita detentū ex mero officio. vt
no. bar. i. l. ſi q̄s vxoꝛi. ff. ō fur.

Charitas ē fm Aug. rectiſſima animi affectio q̄ dili
git deus ꝓpter ſe. et p̄imus ꝓpter deum. Et
1 idē in. iij. ſen. di. xxvij.
¶ Utr̄ teneamur ex charitate diligere deum
ex toto coꝛde. tota aīa t tota mente. ſic dicit
Mat. xxij. R. Bo. in. iij. di. xxvij. q. vl. q̄ nō
p exclusionē affectus extranei. ſ. q̄ nihil ſit i
amoꝛe nr̄o niſi deus. nec i cogitatione. nec in
mēte. qz impoſſibile ē ſic implere i hac vita. ſz
p exclusiōz affect⁹ ꝯtrij ſic tenemur. h̄ eſt q̄ ni
2 hil diligam⁹ ſup̄ deū vel eq̄liter ipſi deo.
¶ Qui ſunt diligēdi ex charitate. R. fm ſcm
Bo. in. iij. di. xxviij. ar. i. q. i. t. ij. q̄ ſummuz
bonū vl̄ cui ſummū bonū ē natū vniri vl̄ vni
tur p cognitiōez t amoꝛē. Hoc aūt bonū vni
tur vel ꝓticipat ab aliq̄bꝫ i actu: vt i beatis.
A q̄busdā in habitu. vt i iuſtis viatoꝛibus.
A q̄busdā i potētia ſolū. vt in mal' viatoꝛibꝫ
In q̄busdā nullo mō reducibile eſt ad actū.
vt i damnatis t creaturis irrōnalibus. P̄imi ſūt maxime ex charitate diligēdi. Scōi
min⁹ q̄z p̄mi. Tercij min⁹ q̄z ſcōi Quarti nul
lo mō ſūt diligēdi ex charitate. q̄uis amoꝛe
quē includit vl̄ impat charitas inq̄ntum dei
creature p̄nt diligi. ñ ita q̄ charitas ferat di
recte ad ipos. ſz ad deū cui⁹ ſunt creature.
¶ Utrū ſit aliq̄s oꝛdo charitatis de p̄ceptoꝛ 3
R. s. Bo. vbi. s. q. vlti. q̄ ſic. fm Aug. ō doc.
xp̄iana. Et p̄mo ſup oīa diligēdus eſt deus.
Secūdo quod nos ſum⁹. Tercio qō iuxta
nos eſt. ſ. p̄imus. Quarto qō infra nos ē. ſ.
coꝛpus ꝓpriū t coꝛpus p̄imi. de pe. di. ij. §. item hec eſt charitas.
¶ Utr̄ p̄fatus oꝛdo attēdat penes affectū et 4
effectū. R. s. Bo. vbi. s. di. xxix. q. vi. q̄ attē
ditur penes vtrūq̄z. Ad cuius sciendū q̄ affect⁹ ac
capit aliq̄n p motu. Et ſic ē q̄dā rōnalis eli
gētia. Eſt aūt iſte affectus aliq̄n a charitate
elicitus. ſ. quo q̄s optat alteri ſummū bonū.
t q̄tū ad iſtū affectū debet eſſe oꝛdo. qz magꝭ
mihi q̄z p̄ri. t magis patri q̄z alij debeo opta
re vitā eternā. Aliq̄n affectus eſt a charitate
impatus. vt ē ille q̄ q̄s optat alteri aliq̄d bo
nū tpale qō eſt oꝛdinatū ad ꝓſeruatōem na
ture. t ſic fm diuerſas ꝓditōes oꝛdo p̄t p̄di
ctus poſterari Affect⁹ aūt q̄n accipit nō pro
motu ſz p paſſiōe. idē ē qō q̄dā mulcebꝛ cō
placētia. t iſto mō minime reſpicit a charita
tis oꝛdine. qz potius reſpicit ſenſualē exp̄iē
tiā q̄z rōnis eligētiā. ſic patet q̄ plus delecta
tur q̄s cū videt amicū q̄z de p̄ce abſolute. q̄z
uis plus diligat p̄ez. cui⁹ ſignū ē. qz pl⁹ face
ret p p̄ce. Effectus aūt ē triplex. Primus re
ſpicit ſalutē aīe. t hūc reſpicit oꝛdo charita
tis p̄incipal'r. qz p̄mo debeo procurare ſalutem
meā q̄z p̄imi. t plus p̄ris q̄z extranei. Secūs
reſpicit ſuſtētationē vite. t tūc reſpicit min⁹
p̄incipal'r. qz fm diuſas ꝓditōes t optunita
tes ꝓꝛ hō magis t munus ē bñficus i colla
tōe alicui⁹ tpal'. Tercius ē i collatiōe bñficij
eccl'iaſtici. t tūc mīme reſpicit. qz in taliū col
latōe dignitas meriti ſolū ē attēdēda. t pa
rū vel nihil ppinquitas ſanguinis.
¶ Utr̄ hō teneat ex charitate ſubire mortē p 5
xp̄o? R. fm Bo. vbi. s. q. ij. Aut adeſt neceſſi
tas vel deſerēdi iuſticiā. vel amittendi vitā.
t ſic quilibꝫ tenet magis mori dilecto deo q̄z
eo offenſo viuere. Et h̄ dico ſi dat optio vel
q̄ iuſticia deſeraꝛ vl̄ q̄ vita pdat. Addo q̄ cū
q̄s videt q̄ p mortē ſuā p̄t fides ſeruari vel
iuſticia. t p̄ſecutio nō ē p̄ſonal' ſz vniuerſalis

tūc tenet̄ re pcepto sustinere mortē. Ūñ platus tenet̄ se morti exponere qñ videt ꝙ ex fuga sua seq̄ret̄ dispēdiū i fide vl' inūsticia i ecclia. ⁊ sil'r q̄libet. sic fecit Tho. cātuarien'sis. Aut adest solū opunitas manifestā di diuinā gl'iaz ⁊ edificādi eccl'iaz. ⁊ isto mō ē supererogatōis nō necessitatis. ad quā pfectōem nō oēs tenent̄. Si aūt hō daret se morti p xpō: eo ꝙ vitā suā hz exosā mortalissime peccaret

6 ¶Utz hō exīs i charitate teneat̄ ad pfectionē̄t̄ R. fz. s. Bo. vbi. s. q. iij. ꝙ. v. modis obligat̄ ds ad aliq̄d. Prio ꝓpter diuinū mādatū. ⁊ sic nō magis obligat̄ ds alij nisi ex eq̄. ḋa maiorē grāz hz. Secdo obligat̄ ꝓpter votuz emissū. ⁊ sic solū q̄ fecit teneat̄. nō q̄ ñ fec̄. Tercio ꝓpter susceptū officiū. ⁊ sic q̄libet tenet̄ ad illā pfectōez q̄ req̄rit̄ necio ad illud officiū. sicut i plato regime sbditoz. Quarto ꝓptervitādū scādalū. vñ tūc tenet̄ ad opa exēplorū qñ aliter scādalū seq̄ret̄. Quīto ꝓpter ꝛscientie iudiciū qđ dictat re necessitate fiendū.

7 ¶Utz charitas semel habita possit amitti i via? R. fm cōit̄ re c. i. iij. di. xxvij. ꝙ sic. ⁊ alit̄ tenere eēt erroneū. qz charitas nō tollit ꝓtibilitatē. ar. i. Loz. x. tu q̄ stas vide ne cadas

8 ¶Quō amittit̄? R. p pctz mortale solū p qđ volūtas aūtit̄ a deo. Ūñ aug. sup gen̄. li. viij dicit ꝙ hō deo pñte sibi illuminat̄ p charitatē. absente ꝛo ꝛtinue tenebrat. a q̄ nō locoz interuall' sz volūtatis auersione dīsceditur

9 ¶Quomō recuperatur? R. ꝙ p pnitentiaz q̄ tollit auersionē illā Ūñ Aug. li. v. ꝛfes. Penitentia est quedā res optima ⁊ pfecta oīs re fectus reuocans ad pfectum.

10 ¶Utz ds possit scire certitudinal'r i hac vita se hz charitatē? R. ꝙ nō. Eccl. ix. Nemo scit utz odio vl' amore sit dign⁹. Et rōvna ē ꝓpter charitatis ifuse ⁊ dilectōis acq̄site fil'itudinē. vt dic̄ Ber. ḋ amore. Alia ꝓp̄ diuinā dispēsatōz p quā re? claudit oculos seruorū suoz ne extollāt. Aliq̄ tm dicūt ꝙ hz ē verū loq̄ndo re charitate finali p omni tpz absolute. sed accipiēdo p charitate aliquo modo tūc pōt hō scire certitudine fidei se charitatē hz e. puta cū adult⁹ bñ dispositus baptizat̄. vl' ds suscipit sacrm penitētie sine obice peccati mortalis in volūtate inherentis.

11 ¶Utrū opa bona facta extra charitatē valeant̄? R. ꝙ nō quo ad pmiū vite eterne. vel q̄ ad diminutionē pene debite pētis directe. sz bñ valent indirecte. De quo dicā. j. Penitētia. §. xiij. ⁊ Satisfactio. §. vi.

12 ¶Utz bona facta i charitate ⁊ p pctm mortale mortificata reuiuiscāt p veram pniaz? R. ꝙ sic. sm cōiter theo. in. iij. di. xxiij.

Castitas etiā inuenit̄ i mrimonio li ꝛiugio. tex. notabilis c̄i. c. nicena. ⁊ c. al'r. xxxi. di. ⁊ ar. i. c. vt clico rū. ḋ vi. ⁊ ho. cle. ⁊ glo. i. c. qđ añ. ḋ cle. ꝛiu.

¶Utz mulier q̄ mortuo viro cū alio ꝛhit admittat legatū sibi factū sb ista ꝓditōne si caste vixerit? R. Bar. in. l. mulier. §. cū ꝓponeret̄. ff. ad treb. ꝙ nō. nisi aliud senserit testator vl' habeat vsus loq̄ndi. q̄ ꝛba dubia debēt in ꝛctu intelligi sm cōem opi. facq̄ nō. idē Bar. in. l. labeo. ff. de sup. leg. ⁊ i. l. oēs populi. ff. de m. ⁊ in. ⁊ Inno. i. c. olim. de ř. sig. ⁊ glo. in. c. nonnulli. de rescrip. q̄ cōis vsus loquēdi ꝑret̄ ꝓprie significatōi verboz i quacūq̄z materia. Idē Bar. in. l. v. q̄ incipit generaliter. C. de secū. nup. ꝙ lucret̄ tenet. et facit ille tex. cū aut̄. sua. Idez tenet Pa. in. d. c. vt clericoz. et addit ꝙ caute addat si caste vixerit ⁊ in viduitate. Vide ꝙ hoc qđ legit̄ i l. vnica. C. si secdo nup. Limitat Ange. in auten. quō opoz. epi. §. hec de deo. verū si nubat tm semel p tex. in. l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. sig. p quē tex. dicit ꝙ si quis reliq̄t sua bona p maritandis mulieribz indistincte. ꝙ intelligetur solū de mulieribz ꝑma vice ꝛtrahentibus. nō re viduis.

Castratus vtz possit ordīari vi re. j. corpe vitiatus. §. i.

Casus ēpis refuati q̄ sūt? R. ꝙ ḋ casibz a iure reseruat̄ modica ē ꝛtroūsia iter doc. Cōiter em̄ doc. se remittūt ad glo. i. c. si epūs. de re. ⁊ re. lib. vi. q̄ ponit ser casus. Prim⁹ ē ḋ excōicatōe maiori. Et bz intellige ḋ illa quā ꝓditor canōis sibi vl' alteri refuauit. qz allegat. c. nup. ḋ sen. ex. Et ideo dic vt. s. Absolutō. i. §. ij. Secds ḋ blasphemāte publice deū vel sctōs. Hoc vez sil'r qñ renūciat̄ epō ⁊ pt ꝓuinci. qz allegat. c. ij. ḋ male. qđ q̄dē loq̄tur ḋ foro ꝓtētioso. vt pz intenti. g̃ videt ꝙ si nō renūciat̄ epo. nec ꝓ cū alius pcedit. ꝙ i foro aie possit a ꝓprio sacerdote absolui. cū pena nō debeat excedere casum suum. vt. s. diri blasphemia. §. iij. Tercius ꝛtrilegijs. all'at. c. ij. ḋ sorti. sz nihil facit. qz si faceret potius esset casus refuat⁹ p̄tiarche ēpo. qz p̄tiarche ꝓmittit illi⁹ sacerdoti absolutō ⁊ dispēsatō. ⁊ iō nō vī refuat⁹. Quart⁹ ꝓmutatō votoz seu dispēsatō. ⁊ hz verū ē qđ ptinet fm cōiorem opi. ad epos. c. i. re voto. Quint⁹ ē restō icertoz. all'at. c. cū sit. ḋ iudeis. sz nō fac̄. vt. j. Restō. ij. §. xiij. nisi i manu

fest'vsurariis.vt dicet.j.vsura.ij.§.viij. Se
xt⁹ ē ꝯct⁹ mrimonij ꝯ interdictū eccl'ie. al'at
c.pe.t vlt.de ma.ꝯ.ꝯ inter.ec. Et est vez qñ
eps ꝓcipet alicui ne ꝯhereat ppt aliquā rōna
bile cāz t tal' ꝓtēneret.qz tūc ad ep̄m ecc mit
tēd⁹ ppter honorē.ar.c.graue.ō plē. Septi
m⁹ cladestinū mrimoniū ꝯctū.ō clā.de spō.c.
cū inhibitō.sz nihil dicit de h̄.c.illud. No.
tñ ti.ō pnīa.ponit p mū scōm t qrtū. et post
ponit p qrto.fm eū ō solēni pnīa. al'at.l.di.
c.miror.t.c.i capite. Hz h̄ tm̄ p notorio ipo
ñ tal' pnīa a platis cōter nō iponit p talib⁹.
nō video qn inferior possit absoluere Quit⁹
fm No.ē dispēsatio irregularitatis i clerico
Et ꝓcedēdū ē. Hext⁹ ō incēdiarijs añ tenū/
ciatōz. Et satis facit ad h̄.c.pessimā.xxij.q.
viij.i fīo.si qs aūt archiep̄s vl' ep̄s. Et itel
lige ō incēdiarijs q̄ dolo h̄ fecerint vel fieri fe
cerint auxilio vl' ꝓsilio:aut mādato. vt ibiō
Septim⁹ si audiuit eps ꝓfessiōz alicui⁹ t eū
noluit absoluere ab aliq̄ pēto.qz tūc inferior
nō dz se intromittere.xxi.di.inferior. No.i
sum.ti.de pnīa.ponit solū qttuor de prefatis
Dīr.iuris li.i.ti.xv.ponit.vij.de p̄dictis. Bñ
dict⁹.xi.i extrauagāti reuocata p Bonifaci
um i cle.ducdū.de sepul.ponit qttuor de p̄di/
ctis. Et sic pz q̄d tenēdū ō casibz ō iure reser
uatis.qz ī fīrmitate nō sunt nisi.v.vt ptz.sz de
casibz p ꝓsuetudinē refuatis ē magna diūsi
tas inter doc.q̄busdā ponentibz plures.q̄bus/
dā pauciores. Glo.i.d.c.si eps.sic dic. So
let ep̄is refuari pnīa oīm publicoz enormiū
criminū.oppressiones filioz ex ꝓposito vl' casu.
cuiuslibet homicidij.falsi testimonij vl' instri
purij. Incest⁹.corruptōes monialiū. coeun
tes cū brutis t his sil'ia. Hz certe nō p̄t da/
ri certa determinatio.qz vna q̄q; diocesis hz
ꝓsuetudinē suā.nec ē vna ꝓsuetudo genera
lis i oīb⁹ diocesibz q̄ ad h̄.imo aliqñ ep̄s vno
anno reseruāt sibi pl⁹.aliqñ min⁹.sic eis vr.
Vñ tene fm Spe.i repertorio i regula.sup q̄/
bus sit penitēs ad ep̄m remittēd⁹.q ppt⁹ sa
cerdos p̄t absoluere ab oīb⁹ q̄ spāliter a iure
nō sunt reseruata ep̄is vl' alijs. vl' q̄ nō sunt
ipsis sacerdotibz directe vl' p aliquā ꝯnīaz
interdicta.ar c.at si clici.ō iudi.t.c.nup.i fi.
de sen.ex.ti.c.inter corpalia.ō trāsla. pla.qz
tal' hz ordinariā iurisditōz sup ppl'm sibi cō
missū a iure.ō pe.di.v.c placuit.ō pe.t re.c.
oīs. Hz adūte fm eūdē Spe.q eps directe
vel aliq̄ ꝓsequtia seu ꝓsuetudine p̄t interdi/
cere dictis sacerdotibz aliqs casus ne absol
uāt. Primo si tal' sacerdos ꝓmisit crimen p
pter qō mereť tali ptāte p̄uari. Secōo qñ ad
vtilitatē cōitatis expedit.al's nec p̄t obliga/
re sacerdotes parochiales q̄n absoluāt.facit
c.ō eccl'iasticis p̄uilegijs.xxv.q.ij.t.c.p̄uile
gia.el.i.t el.ij.ibidē. Mō etiā q q̄ius tal' sa
cerdos hēat auctē absoluēdi ab aliq̄ casu.q
nō dz absoluere si videt expedire saluti anie
ꝓsitentis.sz remittere ad superiorē.qz vt dicit
apl's.ij.Coz.xij. Ptātē dedit de⁹ i edificati
onē nō i destructoz. Hil'r lz eps sibi p cōsti
tutione reseruasset aliquē casū.et sacerdos vi
deret i aliq̄ singulari nō expedire saluti ei⁹. i
mo obesse si remitteret.q pt absoluere. iuxta
nō.p Pa.i.c.qō dilectō.ō ꝓsāg.t affi.t i.c.
at si clici.ō iudi. Et sic collige q sacerdos pa
rochial'ō iure p̄t absoluere ab oīni excōicatō
ne.fm q dixi.s. Absolutō.i.t ab oīb⁹ p̄ctis
excepto crimine incēdiarioz t ꝯhētis ꝯ iter
dictū eccl'ie mrimoniū.t ab eo a q̄ eps nolu/
it eū absoluere postq̄z audiuit eū i ꝓfessiōe.t
qñ publica pnīa ē imponēda.nisi eps ppter
ei⁹ delictū vel ppter vtilitatē aīaz ei interdi
xerit aliq̄z alioz absolutōz pctōz Dispēsare
aūt vel in irregularitate.aut votis. vel alijs
q̄buscunq; nō p̄t.nisi spāliter ei ꝓcedat. Te
net etiā Hen.in p̄mo quol'.q.xxv.q plati ñ
p̄nt sibi refuare nouos casus vltra illos q̄ de
iure eis refuant.nisi ex cā legitima. Et h̄ ve
rum quo ad sacerdotes q̄ habēt curā aīaruz.
Quo ad alios bñ p̄nt tot quot volūt. ex
cepto quo ad minores t p̄dicatores. De q̄bz
dic vt.j.Confessio.iij.§.xxviij

Casus fortuit⁹ ē repēte rei euētus q̄
puideri nec resisti p̄t.vt colli
git in.l.in rebz ꝓmodatis.in p̄n.ff.ꝓmo.vt
moꝛs ꝙuoꝛ sine culpa.hostiū incursus pira/
tarūue.naufragiū.incendiū.fuga ꝙuoꝛ qui
custodiri nō solēt.vt ibi ponit. Ubi nota q
vbi diligētissimus ꝓuidisset nō ē casus fo
tuit⁹.veluti si dom̄ quā ruituā diligētissi/
mus ꝓuidisset.nō ꝓuidisti.t ppterea equū
in ea dimisisti qui perijt ex ruina. Secus si
ex terremotu:aut sbito impetu ventoꝛ

¶ Utꝛ furtū sit casus fortuitus t R.Pa.i.c. 1
vnico.de ꝓmo.q glo.iuris ciuil' vident ꝯtie.
sz ipe dicit q si p violentiā sbtrahit ē fortui/
tus.nisi fueris i culpa trāseūdo p loca picu/
losa.ar.l.nō est verisil'e.in p̄n.ff.qō me.cā.
Hi aūt cladestine. et tunc si ab ea psona a q̄
diligētissimus ꝓcauisset.puta a vili famulo
nō est casus fortuitus.al's sic.facit qō nō.in
l.q̄ fortuitis.C.de pig.ac.

¶ Utꝛ q̄s teneat ō casu fortuitoz R.tex.i.d. 2

c. vnico. q̄ sic. ī tribꝫ casibꝫ. Prim⁹ q̄n culpa p̄cessit. puta ꝯmodauī tibi equū vt ires mediolanū. ꝛ uīsti placētiā. ꝛ incidisti in latrones. imputabit tibi. vt hic. ꝛ ī. l. si vt certo. ¶ sz interduz. ff. ꝯmo. Scdo q̄n p̄cessit mora. puta nō reddidisti q̄n rebuisti. ꝛ fortuito p/didisti. tibi imputabit. vt in. d. c. vnico. ꝛ in c. bona fides rēpositi. Hoc vez ī ꝯscētia nisi eodē mō fuisset pitura apud dñm. qz tunc nō tenet nisi dō eo in q̄ eū dānificauit p nō factā restitutōz rei tpe rebito. ar. c. fi. dō iniurijs Sz q̄n dubiū ē an fuisset pitura. vide. ī. mora. ¶. vl. Tercio q̄n pactū intercessit vt teneret de fortuito. vt in. d. c. vnico. ꝛ bona fides. Limita nisi aduenīat culpa ei⁹ cui ꝓmisit. qz sic nō teneret. l. cū ꝓponas. C. de nau. fe. et. l. qui officij. ¶. fi. ff. de ꝛtrahē. emp.

5 ¶Sz q̄d si generalr renūciauit. ꝛ nullus casus fuit expssus. puta dicēdo q̄ volebat teneri de oīi casu fortuito. an teneat? R. q̄ sz varia sit opi. vt refert Bal. i. l. i. C. ꝯmo. ego dico tū ꝑm Jo. an. i. d. c. vnico. q̄ nō tenet. facit l. sz ꝛ si. in. ¶. q̄stū. ff. si q̄s cau. Qđ vez ē iuxta illā ī ꝯscia. nisi ī casibꝫ in q̄bꝫ spāliter fuisset renūciatur⁹ si fuissent expssi. arg. c. fi. de off. vi. li. vi. Et no. Accur. i. d. ¶. q̄stū. ꝛ bñ. q̄z ꝯ eū q̄ legē dicere potuit aptius ē interp/tatio faciēda. dō reg. iu. li. vi. ꝛ in. l. q̄cq̄d. ff. dō ver. ob. dō. Quicq̄d astringēde obligatiōis cā dictū ē. id nisi palam verbis expzimatur omissum intelligendū est

4 ¶Sz q̄d si aliq̄ casus fuerūt enūerati spāl'r. ꝛ postea secuta fuit renūciatō generalr? R. ꝑz Bar. ī. d. ¶. q̄stū. q̄ p illā generalē renūciationē nō venīūt casus maiores expssis. sz solū ꝯsimiles expssis. Qđ q̄dē vez ē generalr ī oībꝫ odiosis sicḡ. Secꝰ eēt ī fauorabilibꝫ. vt no. ī cle. nō p̄t. dō p̄cu. ꝛ Inno. ī. c. sedes. dō relcp.

5 ¶Sz q̄d si renūciatōi generali iteruenit iuramētū? R. Jo. an. vbi. s. q̄ nō obligat. Rō ꝑm ipm ē. qz iuramētū nō obligat vltra ꝯsensū iurātis. facit. c. veniēs. cl. i. ꝛ qđ ibi no. Inno. dō iureiur. Et ḡ credo vez ī casibꝫ p q̄bus spāliter non iurasset. Secꝰ in q̄bꝫ spāliter si fuissent expssi ꝯsensisset. p q̄bus facit. c. tuanos. cū ibi nota. de spon. Cōcor. Bal. vbi. s. Rō. qz iuramētū hz vim casus expssi. l. cum pz. ¶. si q̄s matrē. ff. de legatis. ij.

6 ¶Utz extimatio faciat venire casū fortuitū? R. ꝑm Jo. an. in. d. c. vnico. ꝛ Bar. ī. l. si vt certo. ¶. nūc videdū. ff. ꝯmo. ꝛ l. i. c. ti. q̄n sium⁹ in ꝯctu. cui⁹ nature nō repugnat q̄ dominū trāsferat. tūc extimatio facit emptionē. vt. l. plerūq̄z. ꝛ l. quotiens. ff. dō iu. do. Et sic extimatio facit piculū esse ꝛ ꝯmodū recipientis. l. necessario. in p̄n. ff. de peri. ꝛ ꝯmo. reven. ꝛ. d. l. quotiēs. ꝛ plerūq̄z etiā ꝛteriozatōis. vt. l. si extimatis. cū. l. se. ff. sol'. ma. Exemplū. cū mulier ꝛdit viro rē extimatā. vt ī. d. l. plerūq̄z. Uel cū q̄s extimatā rem tradit. ita q̄ extimatio reddat nō res. vt ī. d. ¶. nūc videndū. Si aūt sumus in ꝯctu. de cui⁹ natura ē vt solū p pte dñiuz trāsferat. et p pte nō. sicut ē in societate. sic piculū ptis solum. si extimatio fit transit in accipientē. vt. l. cuz duobus. ¶. damna. ff. p socio. Si aūt sum⁹ in ꝯctu. cui⁹ nature repugnat dominij trāslatio. vt in locato ꝛ hmōi. sic extimatio nō facit emptionē. nec trāsire periculuz casus magis q̄z teneat ex natura ꝯtractus. Nec ob. q̄ Bar. vbi. s. vult vt aliq̄d operetur. Et sic si tenebatur de lata solū teneatur de leui. si de leui tūc de leuissima. Si de leuissima tūc de casu. qz hoc nō teneo. Sicut nec Pa. in. d. c. vnico. Sed dico q̄ operatur extimatio. tūc solū vt sciat p̄ciū. si ꝛteriozaret vel p̄deret ex vicio recipientis. ꝛ sic releuat dñs ab onere p̄bādi vez p̄ciū rei. Si autē res extimata daret cū pacto. q̄ aut res vel extimatio redderetur sic facit trāsire piculū p emptōis. sz nō ꝛteriozatōis. vt. d. l. plerūq̄z. in fine.

Cathecismus q̄d ē? R. q̄ ē ille exoraismus q̄ fit añ ianuā eccl'ie sup baptizādo. vñ dr cathecismus a cathecizo. ī. instruo vel doceo. ío cathecism⁹ instructio vel doctrina dr. de hꝰ in. c. p cathecismū. de co. spi. li. vi. ꝛ in. c. añ baptismū. de ꝯse. dist. iiij.

¶Utz ꝛtrahat aliqua cognatio spūalis in tenētibꝫ cathecismo sic ī baptismo? R. q̄ sic q̄ impedit mrimoniū ꝯhendum. sed nō dirimit ꝛtractū. vt in. c. p cathecismū 2

¶Ad q̄d tenet q̄ tenet in cathecismū? dic vt s. Baptismus. viij. in fi.

¶Ad q̄d valet cathecism⁹? R. ꝑm Tho. i. iij dī. vi. q̄ minuit ptātē demonis. ne tm possit ī corpe ꝛ aīa. Uide. ¶. Exorcism⁹. qz idē est. 3

Causa dr multipl'r. Aliq̄n cā pia. vide. ¶. legatū. ij. in p̄n. Cā cuiuslis cui⁹ finis est ꝯmodū ptis seu aliquoz sine alterius punitōe. In hac tractat de pcuniūs ꝛ possessionū negocijs ꝛ hmōi. vt. xiij. q. ij. sup prudētiā tuā. Cā criminalis cui⁹ est finis punitio pcti vel vindicta publica. vt ī c. at si clerici. ꝛ in. c. cū nō ab homie. de iudi. ꝛ. d. c. sup prudentiā. ꝛ. xvi. q. i. frater noster circa medium. Cā mixta est que pticipat de

vtroqꝫ.ꝺ ꝑcu.tuc. Et lꝫ glo.videāt varie.pō nēdo ꝑcuniariā ꝑnā aliqñ ꝑ ciuili: aliqñ ꝑ criminali.vt in.l.ꝓtor.in ꝓncī.ff.ꝺ sep ul. vio.ꝛ in.l.vnica.C.qñ ci.ac.cri.ꝑ.Tñ ꝺcor. ꝑ qñ ꝑcuniaria ꝑna applicat fisco crimiaꝫ. ē.sic tenet Inno.i.c.q̄liter ꝛ qñ.el.ij.ꝺ accu. ꝛ ē glo.ꝛ bar.i.ꝺ.l.ꝓtor.§.i.qꝫ sic intēdit vin dicta publica ꝑ ꝑnā ꝑcuniariā sicut ꝑ ꝑnā cor ꝓis. Si ꝙ applicat fisco ꝑ interesse fisci ciuil' ē.vt in.l.i.C.ꝺ his q̄.vt idig. Nec ob. c.ꝑ tuas.ꝺ simo.ꝛ qꝺ no.Pa.in ꝓrica ꝛe iu. di.qꝫ illud.c.loq̄tur ꝺ amotōe a ꝓlatōe q̄ ē ci uil'.qꝫ facit ad ꝺnū ſbdutoꝝ hꝫe ꝺnū ꝓlatū ꝛ tali nō imponit ꝑna.lꝫ nō ꝓmittit exercēr qꝺ ei nō ꝺuenit.ſ.ꝓlatōꝫ ad quā ē indign⁹. Itē nō dicūt ꝺoc.ꝙ ꝓcise ē agere ciuil'r qñ ꝑ na applicat ꝓti.ſed etiā alio mō.sic in.ꝺ.c. ꝑ tuas. Hoc seq̄tur glo.ꝛ Bar.ꝛ Ange.in.l. ij.ff.ꝛe.vio.ꝛ Bar.in fi.in ꝙ. Quero quō cognoscā tur.ff.ꝛe ꝓti.ꝛeluc. Idē glo. Albu.ꝛ Sali.in.l.i.C.ꝛe.vio.ꝛ glo.in.l.aut dāna in ꝑn.ff.ꝺ ꝑ.ꝛ cōtor ē opi.ꝛe hꝫ no.ꝺo. An.in ꝓrica ꝛe iudi. Noie cause intelligit ꝛe cā ꝓpī qua nō remota. Vide glo.in.c.ꝛe ceto.ꝛe ho mi. Et nō ꝙ cā remota ꝺr occasio. Vñ faci ens turrim ē occasio homicidij illi⁹ q̄ ascēdit ꝛ se ꝯcipitauit. Jpe ꝙ ē cā ꝓpinq. Qñ autē q̄s teneat ꝙ cā remota nō t glo.i.c.sic nob.ꝛe testi.q̄ distinguit. Aut ꝺabat opaꝫ rei licite ꝛ si adhibuit diligētiā ꝛebitā: nō tenet.ꝛxiij. q.v.ꝺ occidēdis. Si ꝙ nō adhibuit: tenet l.ꝺi.sepe.ff.ad.l.aq̄l'.l.q̄ occidit.§.ꝑ. Si aūt ꝺabat opērā rei illicite imputāt ei ſp oia q̄ in de sequūtur.l.ꝺi.c.q̄tū ꝺixit.ꝺ iniuſ.c.fi.ff. ad.l.aq̄l'.l.itē mella.in ꝑn.ij.§.itē ꝛ cū eo

¶ Cā eccl'ie nō ꝺr cā ꝓpa rectoris. Vñ in cā eccl'ie sue ꝑt eē iudex.ij.q.vij.c.si q̄s erga epz in glo.fac.c.fi.ꝺ postu.vbi ponit diūsa ꝑ levl' ꝑ eccl'a. Et hꝫ vez dūmō ali⁹ ꝯstituat q̄ agat noie eccl'ie.vt i.c.insup.ꝺ testi.ē i arg. Sil'r ꝑt eē testis i cā eccl'ie qñ ali⁹ ē ꝯstitut⁹ q̄ agat noie eccl'ie.ꝺ.c.insup. Sz no.ꝙ licz canonic⁹ possit eē testis ꝑ ꝺcanōico suo ꝯ extraneū: qz nō ꝺr domestic⁹ ei⁹ sz eccl'ie tm ſm Hug.vt i glo.ꝺ.c.sup ꝓudētiā.xiij.q.ij. nō tm ꝑt esse iudex ꝑ eo ꝯ extraneū.qz minor cā repellit ali quē a iudicō qꝫ a testimōio.ꝺ of.ꝛele.c.cū R

¶ Cām ꝓpriā palā ē eā esse cui⁹ /canonic⁹ emolumentū vel ꝺamnū ad aliquē suo noie ꝓtinet.c.biduū.§.palā.ij.q.vi

¶ Cā cōis vtriusqꝫ ē.vt.ff.ꝺ ru.nup.l.illꝺ Et tō testis nō ꝑt eē in re cōi sibi cū alijs nisi in directe: vt legatari⁹ q̄ ꝑt eē testis in cā testa mēti in q̄ sibi ē aliqꝺ relictū.insti.ꝺ testa.§. legatarij.sz cā vniūsitatis nō videt singula ris ꝑsone: vt in.c.q̄ manumittitur.xij.q.ij.

¶ Cā alia impulsiua q̄ occasiōez remotā ꝑ stat.sic calfurnia q̄ ꝺortune postulādo cāz ꝛedit vt ml'ier nō possit postulare. vt i.l.i.§. seqū.ff.ꝺ postu. Et ista cessāte nō cessat effec⁹. Alia final': ꝛ ista regulat ꝺispositōz.c.cū cessāte cā.ꝺ ap.l.general'r.C.ꝺ epi.ꝛ cle.ꝛ ibi Bal. ml'ta ꝺic ꝺ hac materia.c.general'r.xvi q.i. Nec cognoscit ex.v. Prio q̄ illꝺ qꝺ exꝑmit in viā cause respicit vtilitatē tā alteri⁹ qꝫ etiā ꝓtū.l.ticio cētū.in ꝑn.ff.ꝺ ꝺi.et ꝛe mō. puta ꝺono tibi cētuꝫ vt inde facias fieri capellā in tali eccl'ia que illa indiget ꝛ hmōi Si ꝙ respiceret solū vtilitatē illi⁹ q̄ ꝺz im plere ꝛ nō sit pia. sic ꝑsumit cā impulsiua.ꝺ.l. ticio.§.lꝫ si filio. Vñ si lego tibi.x.vt caligas emas nihilomin⁹ tenet legatū licz nō emas Sil'r si vt fundū. Sz si vt emas fundū al teri min⁹ industrioso nō valet nisi caueat vt ibi. Sedo cognoscit q̄ exꝑmit pl⁹ act⁹ i viā cause.l.si q̄s ꝑ redēptōe.C.ꝺ ꝺona.ꝛ.l.si ego in ꝑn.ff.ꝛe iu.ꝺo.ꝛ vult Bart.in.l.ij.§.fi.ff. ꝛe ꝺona.vt puta ꝺono tibi centū vt facias ho spitale.nā hospitale ꝙ fiat erit cā final'. Ter cio cognoscitur qñ in gerēdo actū exꝑmitur ab homie cā vbicūqꝫ lex req̄rit ꝛe necessitate cāz ad validitatē actus.qz tunc intellugitur finalis vt actus sustineatur.l.sed si mozs.§. fi.cū.l.se.ff.ꝛe ꝺo.inter vi.ij.vbi ꝺicit ꝙ ꝺona tio facta vxori ad restaurationē edium igne ꝺbustarū valet vsqꝫ ad earū repationē.ꝛ nō in plus. Quarta vbicūqꝫ nō ꝑt esse alia ra tio illa cēseretur causa finalis.l.q̄uis.vbi glo. C.ꝛe fideicōmiſ. Vñ qui legat iter ad fontē videtur legare ꝛ haustū.ff.ꝛe ser.ru.prꝺ.l.itez si. Quinto vbicūqꝫ lex exꝑmit cām cēseretur fi nalis. Glo.ē notabilis in.l.cū tale.§.legato cām falsam.ff.ꝛe ꝺi.ꝛ ꝛemō. quā ad hꝫ pōde rat Ange.in.l.sciendū.ff.ꝛe edi.edic.ꝛ bar.in ꝺ.§.fi.cuius sunt ista dicta

¶ Est ꝛ alia cā q̄ ē causatiua alicui⁹ effectus. 5
ſz nō sufficiēter ꝛ efficaciter.ꝛ tal' nō tenetur ad restōnē ꝺamni ꝺati primo licet ꝑccaue rit. Est ꝛ alia q̄ est causatiua ꝛ inductiua ali cui⁹ effectus sufficiēter ꝛ efficaciter.ita q̄ sine ea nō seq̄retur.ꝛ talis tenet ad restitutiōz vl tra pētm ꝺmissum.et ꝛe ista loq̄tur.c.fi.ꝛe in iuriꝝ.qꝺ no.qz facit ad multa

Cautio simpl'r ꝺicta regl'ariter in telligit nuda ꝑmissio.vt.l. sancim⁹.C.ꝛe ꝙ.sig. Fallit i cautōe exꝑssa a le gē ꝓtoza.vt.ff.ꝺ ꝓto.sti.l.ꝓtoꝛie.la.i. Et sic

intellige gló .i.c. p̄ma igit̄. de p̄se. di. iiij. Item p̄m glo. in. l. pe. i fi. ff. de pti. here. qñ ē p̄sona suspecta. vt. l. si fideiussor. §. fi. ff. q̄ sat. cog. qr tūc dz cauere cū fideiussoria. Dz cū additur idonea vel sufficiēs: intelligit̄ de pignoratitia vl̄ fideiussoria. vt. ff. de fideicōmiss. li. l. ḡ. q̄z dīu. §. addici ita. Uide glo. in. c. ad nostrā. el. i. de iureiurādo. et in. c. vl. de pig. et i. c. ex publico. de p̄uer. p̄iu. Si p̄o dz cautio mediocris. tūc venit obligatio oīm bonoꝝ. ter. ē singl'aris i. l. filio. in fi. ff. vt le. ca. caue. Si p̄o dz cautio p̄petens. intelligit̄ arbitrio iudicis p̄m aliquos vel p̄m alios fideiussoria vel pignoratitia. vt in glo. l. si debitori. ff. de iudi. Notat tñ Bal. in. l. vniuersa. C. de p̄ci. impera. off. p qñ statuto caueat p caueat idonee qñ p̄promissuz petit intelligitur arbitrio iudicis. et in. l. oēs. C. de epi. et cle. dicit. Tenetur q̄s dare fideiussores et nō p̄ot. tūc tenetur obligare oīa bona sua meliori mō quo p̄ot. Si p̄o dicatur satisdet vel satisfaciat. fideiussoria intelligitur. vt i. d. l. i. q̄ satisd. cog. et p̄m glo. in. d. l. penul.

Cecitas mētis p̄m Tho. q̄. ij. q. xv. ar. i. pueit̄ dupl'r. Primo ex b̄ q auertit se sponte a p̄sideratōe p̄mi p̄ncipij intelligibilis. p̄m illud ps̄. Noluit intelligere vt bñ ageꝝ Alio mō p occupatiōez mētis circa aliq̄ que magis diligit q̄z dictū p̄ncipiū. p̄m illd ps̄. Supcecidit ignis. s. p̄cupiscētie. et nō viderunt solē. Et sic patet q est pctm̄. Et a Brego. xxxi. moral'. ponit filia luxurie

¶ Sed vtz sit mortal'? R. q sic. qñ sic ñ vult intelligere necessaria ad salutē. xxxvij. dis. c. q ea. Sil'r qñ ita occupat̄ in tp̄alibz q omittit necciaz vacatoz quā teneat exhibere. vt i diebz festiuis. i quibz p̄m Ri. i. iij. di. xxxvij ar. iij. q. iij. i aliq̄ hora teneat teneo vacare mente vel hmōi. sec⁹ si omittit q nō sūt neccia ad salutē. qr tunc est pctm̄ veniale

Cedere bonis dz q̄ soluere nō valz creditoribz suis. et valebit ei ad tria. Primū ne icarceret̄. l. i. C. q̄ bo. ce. pos. de q̄ vide. s. Carcer. §. q. Secōz ne excōicet̄. et si erat excōicat⁹ dz absolui recepta idonea cautōe de soluēdo debito si ad pinguiorē fortunā venerit. d̄ sol'. c. odoard⁹. Terciū q nō p̄dēneat nisi in q̄ntū facere p̄t habita rōne ne egeat. nec em̄ fraudād⁹ ē alimētis q̄tidianis. ff. de re iudi. l. sunt q̄ in id qd facere p̄nt. et. ff. q̄ bo. ce. pos. l. is q̄. et. l. q̄ bonis. et. l. si debitores. Nec ob. c. pueneriṭ. de fideiusso. qr ibi nō cesserat bonis. Limita tñ terciū qñ nō cōuenit rōne delicti. qr si p̄ueniret ratiōe delicti nō haberet respect⁹ ne egeret etiā in clerico. vt no. Pa. in. c. olim nobis. de restit. spo. Quō p̄o fit. vide. j. Solutio. §. xxij.

Celare pctm̄ alicui⁹ ppter pecuniā vl̄ grāz aut p̄clamiantē. simonia ē. vt i. c. nemo. d̄ simo. vbi glo. et Inno. dic̄ p rō ē. qr q̄libet tenet alteri⁹ pctm̄ ad pniaz indicare. xxiij. q. iij. tā sacerdos. Sec⁹ aūt i indicatōe furis vl̄ fui fugitiui vt capiatur. qr licite merces accipit̄. ff. d̄ p̄scp. §. l. solēt. et. ff. d̄ p̄di. ob tur. cāz. l. iij. §. vl. Nec p̄prie dicit Inno. q ē simonia vbi ex grā q̄s ñ indicat. sed dz puniri sicut simoniac⁹. tu dic p̄m glo. i. §. si tibi. l. iij. ff. de p̄di. ob tur. ca. q ille q̄ nō tenetur p officiū vel actionē vl̄ iudicē reuelare furē. licite accipit aliq̄d vt indicet sz accipe vt nō indicet turpiter accipit. qr p̄ publicā vtilitatē que ē maleficia puniri. vt ff. de fideius. l. si q̄s a reo. §. pe. Et sic pz q rō ne naturali nō teneat q̄s indicare. qr tunc nō liceret accipe p̄ indicādo. vt. ff. de p̄di. ob tur. cau. l. i. in fi. et in. l. ij. i. R. Quod tñ licet. vt i d. §. si tibi. qd limito vez de indicatiōe q fit p̄lato vt puniat. secus de illa que fit alicui vt puideat. quia teneretur

Censura eccl'iastica q̄d p̄phēdat R. q interdictū. suspēsiōnē et excōicatōez. de ver. sig. c. quereti.

Census ē q̄dā pēsio q̄ de q̄ēribus soluit̄. i. q. iij. q̄situ. vel p̄ot dici cēsus q̄cquid annuatim soluitur i q̄ntitate vel summa. ff. de censi. l. eratē

¶ Cēsus nouos ponere eccl'ie aut vetes augere p̄hibet oib⁹ epis et p̄latis. i. c. p̄hibem⁹. de cēsi. etiā si eripuerūt eas de manu laici. vt i. c. eccl'ie. s. et. ti. Dicit tñ Pa. in. d. c. p̄hibem⁹ q b̄ vez ē ad vtilitatē eoz p̄priā. vt i cle. ij. de re. ec nō alie. Decus eēt ad vtilitatē alteri⁹ eccl'ie rōnabili cā subsistēte et a p̄lato iurisdictionē hñte ep̄alē. et i eccl'ia pleno iure sibi subiecta. qr tūc p̄ot. vt no. Inno. in. d. c. p̄hibemus. et facit. c. ppterea. eo. ti.

¶ Quis p̄ot imponere censuz? R. q q̄cūq hz ius i re tali. vt in sū. de vsufru. §. sine testō.

¶ Quod argumētū p̄stat cēsus solutō? R. q aliqñ subiectō em. de cēsi. c. oīs aīa. Aliqñ p̄stitā libertatē vel q̄ceptā p̄tectionē. vt i. c. p̄cepimus. de p̄uil'.

Certū dz id de quo p̄pio nomie vl̄ indubitata circumlocutione

ostat. vt i glo. de p̃uil'. c. cū t plātare. insti. de exhere. li. §. noiatim. vbi dr q̃ q̃ vnū filiū solū hr. noiatim exheredat siue dicat. ticiū filium meū exheredo siue filiū meū exheredo.

Cessatio a diuis officijs aliā generalis. t hec equiparatur interdicto. ita q̃ posita generali cessatiōe ab eo q̃ potest vel de iure vel de ꝯsuetudine in loco aliquo. si q̃s ibi celebrat ē irregularis. t religiosus talē cessatiōem nō seruās ē excōicatus ipo facto si matrix eccl'ia seruat. Et sic intellige cle. i. de sen. ex. t Inno. in. c. nō est nobis. de spō. Cessatio ꝛo spālis ē illa q̃ solū in aliqua eccl'a ponit. Et hec nō ꝯpatur interdicto. Vñ celebrās in eadē eccl'ia nō efficitur irregularis. nec religiosus excōicat⁹ si nō seruat. q̃uis tal' eccl'a esset matrix. Et sic intellige glo. t. c. si canōici. de of. or. li. vi. t Inno. i. c. dilectis filijs. de ap.

¶ Que ē pena imponētis generalē vel spālez cessatiōez indebite: R. q̃ illi q̃ imponūt tenētur restituere oēs fructus quos interiz ab ecclesia p̃ceperūt in q̃ cessatū est etiā si tal' eccl'a sua erat t ipsi eccl'ie. Itē tenētur de omni dāno qđ alij incurrerūt ꝛ pter talē cessatiōz. d. c. si canōici. t ibi Ge. dicit q̃ licet. d. c. loquatur de capitulo canonicoz. tñ idem erit i alijs q̃ ipsam cessatiōem imponūt.

¶ Que ē pena illi⁹ q̃ dat cām cessatiōni: R. tenetur ad oīe interesse qđ canōici aut alij incurrerūt. t ad aliquā aliā satisfactiōez extimādā arbitrio supioris in recompensatiōez cessatiōis facte in ecclesia. d. c. canonici

¶ Que req̃rūtur ad h̃ vt cessatō dr̃eat fuari R. fm Jo. an. in. c. q̃uis. de of. or. li. vi. q. p. Primo q̃ hi q̃ cessant habeāt ex ꝯsuetudine vl' alio iure. Secdo q̃ Innocēt absentes admittādū de cessatiōe. Tercio q̃ tractēt diligēter Quarto q̃ de cessando deliberēt. Quinto q̃ sit manifesta offensa vel iniuria. Et fm Inno. t Host. dz ee notoria. qđ si nō eēt nulla ꝯsuetudo p̃desset. qz eēt ecclesijs onerosa. de ꝯsue. c. i. t. c. cū venerabil'. qz ille ꝓtra quē cessatur nō dz ꝯuinci p̃bandis. lz aptis t notoriis. maxime in cultu diuino tollendo. C. de ac. t ob. l. negātes. Sexto q̃ sit cā rōnabil'. Septimo q̃ añ cessatiōem instrō publico vl' patētibꝫ lr̃is autēticis sigillo munitis cāz cessatiōis exp̃māt. Octauo q̃ illō instrm vl' lr̃as tradāt ei ꝫ quē cessant. Nono q̃ req̃rāt illuz vt emēdet ꝓpetēter iniuriā p̃pter quā cessare volūt. q̃ si nō fecerint tūc locū habet cessatō Decimo q̃ post cessatiōem vtraq; ps iter dz arripe ad sedē apostolicā infra mēsem p se vl' p̃ procuratoꝛes sufficiēter instructos. t ꝛtinuatis diebꝫ q̃cito poterūt se sedi apl'ice repr̃sentet: vt discutiat q̃d sup h̃ sit agendū. Quis nō seruatis non seruat cessatiō. Sil'r si ps q̃ posuit cessatiōz eā nō refuauerit ab alijs nō seruet sil'r. Hoc no. Jo. an. Mo. t Bar. i. c. si canonici. de of. or. li. vi. in q̃. c. reprobat cō suetudo illoꝛ q̃ i aggr̃atiōe cessatiōis imagines crucis vel alioꝛ sctoꝛ p̃sternunt. vtricis supponūt vl' lapidibꝫ t hmōi. t q̃ talia faciunt grauiter sunt puniendi. vt ibidē

Cessio actionū an valeat: R. Pa. i c. fi. ō ali. iu. mu. cā fa. colligē do dicta doc. distinguēdo sic. Cū q̃rit an valeat cessio actionū. dic. aut fuit facta i vltia voluntate. et tenet. vt nō. in. l. vl. C. ō litig. Sic tñ q̃ si actō erat i iudiciū deducta p defūctū. nō dz agere legatari⁹ lz heres. oēz tñ vtilitatē quā seq̃tur heres dz legatario restituere. t si nihil ꝯseq̃tur nihil restituet. qz videt testatoꝛ legādo actoꝛ legasse cuctū illi⁹ iudicij. et ob h̃ ne fiat collusio p heredē. pōt legatari⁹ si vult assistere heredi i iudicio. vt i aut. nūc si heres. C. ō liti. Si ꝛo actō n erat deducta i iudicio poterit legatari⁹ p̃ cessiōz agere vt ibi. Dz cui⁹ sūptibꝫ: R. glo. i aut. nūc si heres. q̃ si erat litigiosa cū legabat tūc sumptu heredis. l. cū seru⁹. ff ō le. i. Si ꝛo facta ē litigiosa viuo vel mortuo testatoꝛe. tūc sūptu legatarij. vt. ff. ō le. i. l. seru⁹ legat⁹: nisi heres fuerit i mora. ar. ff. ō le. i. l. cū res. Aut cessio fit inter viuos. t distingue. q̃ aut fit potēti oꝛi rōe officij seu dignitatis p̃cipue. t nō valet. t cedēs dz p̃dere oīe ius qđ hēbat. Et iste ē ꝓpr⁹ casus. l. ij. C. ne li. po. Et h̃ verum fm spe. i ti. ō cessiōe actionū post Uincē. q̃n fit potēcioꝛ malicioseē cā opp mēdi aduersarij. sec⁹ si fieret bona fide. ar. l. q̃ stipēdia. C. ō p̃cur. Et licet Pa. Si ꝛo cessio fit potēcioꝛi nō rōe officij vl' dignitatis. lz rōe nobilitatis. vel qz ditioꝛ vl' alio respectu. tūc si fuit facta cessio rōe iudicij mutādi p̃t excludi cessionar⁹ p exceptiōz. vt l. p̃. t qđ ibi nō. ff. ō alie. mu. cā fa. nō p̃dit tñ actoꝛ cedēs lz puniatur fm vnā opi. qz nō pōt amplⁱ cedere ista actoꝛ alteri. nec p̃t i cā ꝛstituere p̃curatoꝛē lz teneat ipe plēq̃ vt videt innuere. d. l. p̃. Glo. tñ in. d. l. p̃. dicit. q̃ in isto casu videt trāstulisse magis rē q̃z litē. t sic cessionar⁹ habebit rē si euincat. t cedēs expēsas litis faciet i dāno suo. Decus si nō fuit facta ratiōe iudicij mutādi. qz tenet. vt ptz ex notatis i glo. i. l.

l.C.ne li.po. Aut cessio q̃ fit inter vinos. et q̃ nõ fit potentiozi est dubitata. t ðz dubitata eoipo q̃ est in litigiũ deducta. qz dubius euẽtus litis. t sic nõ põt regulariter alteri cedi. t cedẽs incidit in vicium litigiosi. vñ ðz puniri. vt hẽ in. l. fi. C. de liti. t p glo. in. c. eccl'ia. el. i. ne li. pẽ. Fallit in casibꝫ ibi numeratis. Nõ hic q̃ in casibꝫ in qbꝫ põt fieri cessio. q̃ psecutio actõis fiet a cedẽte nõ a cessionario ẽm Jnno. in quadã glo. in. d. c. fi. allegat in arg. l. q̃z q̃z. ff. de aqua p lu. ar. Aut actio nõ ẽ dubitata. tũc regulariter põt cedi titulo donatõnis vẽditõis. vel alio titulo legitimo. vt pbatur C. de he. vel ac. ven. l. nomis vẽditio. t l. p diuersas. C. mã. Pretẽdit tñ simulatꝰ ẽctus ex se. Primo ex modicitate pcij. et extimat ista actio ẽm dubiũ expẽsas labores t hmõi. ẽm Pa. ibidẽ. Hedo q̃ in cessione nõ expẽmit titulus. vt q̃ dicit. cedo actiõz tc. nec ðz p q̃ causa. vt pbatur in. d. l. p diuersas. t tenet ꝓmuniter doc. Tercio q̃ cessio fuit p ptevẽdita t p parte donata. vt. d. l. p diũsas. Rõ. qz ista cessio est odiosa. secus in alijs qz valz Et isto casu admittitur cessionarius vsq; ad quãtitatẽ quã exbursauit. Jn alia pdict actõ vt in. d. l. p diuersas. Quarto q̃ cessio pure vendit. tñ pciũ nõ soluit nisi p pte. t de reliqua ꝓfitetur se recepisse. Quinto q̃ dicit se donare ppter bñ merita q̃ nõ sunt. Fallit i casibꝫ ꝓtẽtis in. d. l. p diuersas. vbi nõ psumitur simulatio. vt puta si inter coheredes ẽ facta cessio. vel cũ ẽ facta insolutũ. vel p munimine rei sue. vt cũ dom' tua munat ruinã domui mee. ego timẽs emo oñe ius tue. Jtẽ fi sit inter legatarios t fideicõmissarios. vl' q̃ñ heres cessit actõez legatario. Hil'r i societate. s. q̃ñ socij sibi cedũt actionẽ

1 ¶Utr̃ clericus possit emere cessionẽ. R. pa. in. d. c. fi. q̃ nõ. qz vilius emere t carius vendere nõ licet ei. sed posset tamẽ donari ecclesie vel clerico bona fide. t tenet. nec credo illicitum ẽm Pa. ibidem

2 ¶Sed queritꝰ q̃ ðz res litigiosa. R. litigiosa res ẽ de cuius dominio causa mouet inter petitorẽ t possessorẽ iudiciaria ꝓuetione. vel p cibꝫ p̃ncipi oblatis et iudici insinuatis ac p eũ futuro reo cognitis. Jta ðz in aut. litigiosa res. C. de liti. Sed Bar. in. l. i. C. de liti. distinguit. q̃ aut agit actõe realꝰ. t tũc si ꝓtẽditur de dñio vel q̃si. puta. qz dicit rẽ suã eẽ. vl' de eius dominio. vel quasi. sic res efficit litigiosa p simplicẽ ꝓuetionẽ. vt. i. d. aut. litigiosa Si ꝓo nõ cõtẽditur de dñio. sed de alio iure p̃ncipal'r. puta hypothecaria t hmõi. sic nõ efficit litigiosa. Aut agit actõe psonali. t sic nũq̃z efficit litigiosa. Aut agitur actõne mixta. t sic si ẽ vniuersal' efficitur litigiosa p solã ꝓtroversiã. Si ꝓo ẽ particularis. sic efficit litigiosa p litis ꝓtestatoez. Cõcor. Jnno. i. c. cũ. M. ferrariẽsis. de ꝓst. Ex hꝫ ptz q̃ñ res nõ ẽ litigiosa põt alienari absq; vicio litigiosi. al's nõ sine pena litigiosi.

¶Que ẽ pena litigiosi. R. vt no. i. l. fi. C. de liti. q̃ si q̃s sciẽter ex aliq̃ ẽctu rẽ litigiosã accepit. restituere tenet rẽ. t pcio ei' q̃ abit. et fisco applicabit. Si ꝓo ignorãs rẽ litigiosaz emerit vel ex alio ẽctu accepit. tũc ẽctus non tenet. sed ꝓdemnat vendẽs restituere pciũ t vltra terciã ptẽ. Et si p donatoez sit facta alienatõ extimabit. t idẽ fiet de pcio q̃ ad extra. vt dictũ ẽ de ẽctu emptõnis. vel alio ꝓtractu. exceptis casibꝫ donatõis añ nuptias vel trãsactionũ aut diuisionis reꝝ hereditariaꝝ facte. vel p legati vel p fideicõmissi cãm. de q̃bus in. d. l. fi. t i. d. glo. d. c. eccl'iastica. el. i. et ij. q. i. qz res in litigio. i qbus põt fieri alienatio sine vicio litigiosi

¶Utr̃ res litigiosa possit alienari ab alijs inter quos nulla lis est de ea: R. Ang. i aut. de litigiosis q̃ sic 4

Cimiterium grece ðz a ci nis grece qđ ẽ dulcis statio aiaꝝ vl' potiꝰ corpoꝝ. qz ibi cinis mortuoꝝ detineẽt. vl' a cis qđ ẽ añ. qz añ ecclesias fieri solet. hec Se. in. c. vnico de ꝓse. ec. vel al. li. vi. De immunitate cimiterij vide. j. Immunitas. t de ei' ꝓsecratõne et pollutõe. vide. j. ꝓsecratõ. iij. p totũ

Circũstãtia dicitur q̃ circumstat actũ q̃si extrinsec' extra actꝰ sbaz ꝓsideratũ. Hoc autẽ vno mõ ex pte cause. t sic vel finalis. t sic ꝓsideram' cur fecerit. sive respectu agẽtis p̃ncipal'. et sic q̃s fecerit. Aliq̃n respectu instri. t sic q̃ instro vel qbꝫ auxilijs fecerit. Aliq̃n circũstat ex pte mẽsure. t sic ꝓsideram' vbi vel in q̃ loco aut q̃n fecerit. Aliq̃n t tercio ex pte ipsi' actꝰ ꝓsideram' modũ agẽdi puta fortiter vel lẽte. si sepe vl' semel solũ. sive ꝓsideram' obiectũ sive materiã actus. puta vtr̃ pñez pcussit vl' extraneũ. sive effectũ quẽ agẽdo iducit puta vtr̃ pcutiẽdo vl' vulnerauit vl' occiderit. q̃ ofa ꝓtinẽtur in his ꝓsibꝫ. Quis q̃d vbi qbꝫ auxilijs: cur quõ q̃n t q̃tiẽs. Jta tñ q̃ in q̃d includat nõ solũ effectus: sz etiã obiectũ vt intelligat t qđ t circa qđ.

¶Utr̃ circũstãtia mutet spẽm pcti. R. q̃ cir- 1

cūstātia triplr se hz ad actū pēti. Aliqñ em circūstātia aduenies actui indr̄ inter se hz qz/ tū ad rōem. z tūc nō dat spēm pēto. neqz aggrauat. Nihil em ad rōem ptinet vtz ille q̄ pcutiē tali vl' tali veste induatur. Aliqñ ꝯo dāz aliquā hz p ꝓpatōz ad rōez importās aliqd repugnās rōni p̄mo z p se. z tunc dat spēm pēto sic accipe alienū. Si aūt p̄mo z p se nō importat aliqd repugnās rōi sz p ꝓpatiōez ad id qđ p̄mo z p se rationi repugnat: aliquā repugnātiā hz ad rōem. sic accipe aliqđ i magna qntitate nihil repugnās rōni dicit. sz accipe alienū in qntitate: dicit maiorez repugnātiā ad rōem. vñ illa circūstātia aggrauat. Uel sic fm ph̄m. v. eth̄. q pētm recipit spēm ex intētōe pccātis. vñ ille q̄ mechatur vt furetur magis est fur qz mechus

¶ Utz circūstātia aggrauat pētm i infinitū vt veniale possit fieri mortale: R. q nō. quia pētm veniale z mortale nō sunt eiusdē spēi. sz qñ circūstātia ꝓstituit nouā spēm pōt constituere pētm mortale. z ita aggrauare i infinitū. sicut si quis dicat verbū ociosum vt p/uocet aliquē ad luxuriā

¶ Utz circūstantia psone aggraueti infinitū: R. q ñ. nisi solū dupl'r. Primo qñ ꝓpter ꝓditōem sui status est aliquid ei de necessitate. puta religioso nō accipe vxorē. Secōo rōne scādali. qđ etiā est ꝓtrā pceptū p̄bere ruinā primo. al'r nō pōt. vt. s. p supdicta. Nec oia ex Fran. in. ij. sen.

Litatio debz fieri tribꝰ edictis. vel vno pemptorio. qđ ꝓtinet dz tm̄ tps qztū tria edicta nisi necessitas vrgeat. de illa. c. i. vbi de h̄ in glo.

¶ Utz qñ iura exigūt trinā monitōem suffi ciat vna. vide. j. Clericus. ix. §. iiij.

¶ Utz corpaliter impeditus teneatur p alium ꝓparere: R. Pa. in. c. in nomie dñi. ō testi. q nō Et actus gestus eo absente ē pinde ac si nō fuisset citatus.

¶ Utz sīa lata ꝯ nō citatū valeat: R. Lar. in cle. pastoralis. in. §. denicz. de re iudi. q si nullo mō fuit citatus ē nulla ipo iure. ō ma. z obe. inter quattuor. Pa. tñ dicit i. c. cāz q. de resc̄p. z in. c. cū sit. de ap. q in facto notorio cū certū sit absenti nullā ꝓtere defensionē. pōt ferri sīa ꝯ absentē nō citatū

¶ Sz qđ si citatus sit nō legitime: R. Lar. vbi. s. videtur q debeat haberi p nō facta. c. bone. el. ij. de elec.

¶ Utrū quis possit denūciari excō municatꝰ nō citatus: R. Pa. in. c. pcenit. de ap. q nō. vbi excessus nō sit notorius. facit. c. cū secundum. de here. li. vi.

¶ Utz plati religiosoz possint sbditos ab officijs deponere. suspendere z hmōi. ipsis non citatis: R. q sic si ita hz eoz cōsuetudo. aut ꝓstōes fm qs debēt pcedere. z no. i. c. cū spāli. z. c. qz nos. de app. z in. c. cū medicinalis de sen. ex. li. vi. Et dic glo. i. d. c. cū spāli. quā seqtur Pa. ibidē. q dispositio. c. sacro. ō sen. ex. nō ē necio fuāda i religiosis ꝯ suas obseruātias spāles. Et ibi dicit Pa. hoc pcedere vbi regula vel ꝓstitutio religioso dat certū modū excōicādi religiosuz. vt satis sit seruare eā. Et h̄ idē tenet Fede. in ꝓsil. v. 6

¶ Utz citatō aliqñ sit nulla. i. nō valeat: R. glo. i. c. si epus. iij. q. ij. q sic. i. viij. casibꝰ Primꝰ qz i angusta tpa. Secōs qz nō expm̄it cā citatōis. Tercius qz nimis maturat pemptorū. Quartꝰ rōe tpis Quintꝰ rōe loci. Sextꝰ rōe iudicis. Septimꝰ qz recēp tū apl'icū nō inferē i ea. Octauꝰ qñ fit spoliato. ō qbꝰ vide ibi. Tutiꝰ tñ ē vt sp citatꝰ ꝓpareat allegaturus p uilegiū. vl' appellaturꝰ si cū grauauerit nisi qñ ꝓstat eū nō ee iudicē suū. vt i. d. glo. z in. c. veniēs. de accu. in glo. 7

Litaristis q̄ varijs vtūt instrīs licite pt aliqd dari. z talia audire vel talibꝰ vti qñ fit ad laudē dei vel ob aliā iustā cām. puta recreatōis. qz debilis ē vel infirmꝰ z hmōi. de ꝓse. di. iij. puenit. Ad voluptatē aūt vel luxuriā talibꝰ vti vel aliqd dare ē pctm̄ mortale. xcij. di. i sancta. no. hec glo. in. c. donare. lxxxvi. di.

Limitas vl' vniūsitas nō dz aliqd facere nisi id sit collegial'r deliberatū etiā si maioz ps illud facit. Ita dicit glo. notabil'i. l. sic. ff. qđ cuiusqz vni. seqt Bar. i. l. aut facta. ff. d pe. facit qđ no. i. c. felicis. d pe. lib. vi. z glo. i. l. aliud. §. refert. ff. d reg. iu. qrētes qñ vniūsitas delinqt. cōis opinet fm Pa. i. c. ij. d postu. p. z Jo. an. i. d. c. felicis. q ē qñ ps aliqd fuit deliberatū i vniuersitate ipa. pulsata cāpana z alijs req̄sitis ad ꝯgregatiōz. vñ si oēs hui⁹ cuitatis facerēt delictū nō diceret factū ab vniuersitate. sz p singulos vniuersitatis. etiā si facerēt pulsari cāpanā z leuarēt vexillū. nā istō ē potiꝰ factū singuloz. facit qđ nō. in. c. cū oēs. de cōsti. Pa. in. c. dilectus. el. ij. de simo.

¶ Utrum destructa ciuitate destruātur oīa priuilegia eiꝰ: R. Jn no. i. c. ij. de no. opꝰ. nū. q si ecclesia vl' ciuitas vl' alia loca. siue sacra siue pphana aucte supioris ꝓpter delictum 1

eoꝝ dest̄ruant. ꝛc cetero nō dz vocari cl'ic⁹ illius eccl'ie. vl' municeps illi⁹ ciuitatis. ꝛ ille locus ꝓuilegiū ꝑdit. vt ꝛc ꝑse. di. i. placuit. xvi q. vij. ꝛ hec dicim⁹. ar. ff. qñ di. le. vsufru. ce. l. i. Si aūt ab hostibꝫ dest̄ruat aut ꝓ tyranni dꝫ retinēt oīa ꝓuilegia. facit. vij. q. i. pastoral'. ꝛ. xix. q. iij. q̄ semel. Et idē videt si aucte supiozis trāsferatur ad aliū locū vel aliq vniatur. vt nō. in. c. i. ne se. va. ꝛc reli. do. c. qz monasteriū. ꝛ idē intelligitur ī ciuitate ꝛ alīs locis ꝓphanis. ar. ff. ꝛc ɔ. emp. l. ede sacra

2 ¶ Utꝫ ciuitatis appellatōc aliud q̄ꝫ qđ ē infra menia veniat: ℟. fm Pa. i. c. rodulf. ꝛc rescꝑ. q nō. i materia odiosa seu stricta nisi qñ dispositō ɔcepta noīe ciuitatis eēt inutil'. vl' posset fieri fraus. tūc ɔtinētur ſburbia ꝛ ɔtinētia edificia. ꝛ sic intellige Jo. an. in. c. si ciuitas. dō sen. ex. li. vi. sz ī materia larga seu indr̄ñti noīe ciuitatis venit ciuitas cū suo territorio. vt ē tex. i. l. vnica. §. ꝛ vbē. ff. dō off. p. vr. Hil'r ī materia larga noīe ciuiū veniunt etiā illi dō comitatu ꝛ dō toto territorio. vt i. l. q̄ ex vico. ff. ad mūi. ꝛ i. l. ñ dubito. ff. dō capti. ꝛ i. l. q̄ ɔtinētibꝫ. ff. dō ſ. sig. ꝛ ꝑ Bar. in. l. i. ff. ad muni. vide bonaz glo. i. c. i. dō vsuf. lib. vi. Dz ī materia stricta lecꝫ. sz ɔnū videatur tenere bar. in. d. l. i. ꝛ. l. mille passus. ff. dō ſ. sig. ꝛ. l. nā qđ liq̄de. §. si ita legeꝫ. ff. dō pe. le. q̄ volūt ꝙ mille passus a muro ɔphēdant. Intelige qñ sbiecta materia ita reqrit in spāli

3 ¶ Utꝫ nat⁹ ī aliq̄ ciuitate ex parētibꝫ q̄ ibi ñ hñt domiciliū sit ciuis: ℟. ꝙ nō fm bar. i. l. filij. ff. ad muni. sz dubitatiue loq̄tur. Pa. vbi

4 ¶ Utꝫ ciuitas cēseaꝫ iure mio /s. tenet ꝙ ñris: ℟. Inno. i. c. i. dō resti. i inte. ꝙ sic. Est tñ dīa inter minorē eccl'az. rēpublicā ꝛ ciuitatē ī integꝫ restōne. sz lex dicat ꝙ respublica fūgatur vice minoris. ff. q̄. ex cau. ma. l. pe. ꝛ. C ꝛc iure. re. pu. l. rēpublicā. C. dō sa. san. ec. l. fi. qz pupillo ꝛ etiā minori nō currit hodieꝛsucapio aut ꝑscꝛtio. ꝛ vel. xx. annoz̄ in reb⁹ q̄ fuādo fuare pñt siue sint mobiles siue īmobiles. C. dō admi. tu. l. lex q̄ tutoꝛes in fi. Jō sup eis nō ē necia restitutō ī integꝫ. licet anꝛps huj⁹ legis curreret ɔ minorē nō ɔ pupillū. ff. ꝛc acqui. re. do. l. bonefidei emptoꝛ. §. i. Dz ɔ eccl'az ꝛ rēpublicā ꝛ ciuitatē currit vsucapio ꝛ ꝑscꝛtō ꝛ alie tales ꝛ ꝓꝛtue ꝑscꝛtōnes. sed datur ei restitutō sic minori. qz ꝑdicti fingūt eē ī vltima instātia miorꝫ etatꝫ. Prescꝛtō aūt. xxx. vl'. xl. annoz̄ certū ē ꝙ currit ɔ oēs ꝑdictos. sz datur eis restitutō ex bis generalibꝫ edicti q̄ sūt. Si q̄d cū minore gestū erit ꝛc. Pupill⁹ aūt ab hīs ꝑscꝛtōibꝫ fuaꝝ il

lesus. C. ꝛc ꝑscꝛ. xxx. an. l. sicut. Qz aūt ciuitati ꝛtur restitutio ī integrū. nō placet Jno. vbi s. ar. l. nihil interest. ff. ad macc. sed Bar. in. l. respublica. C. ex q̄. cau. ma. p⁹ Jabu. tenet ꝙ sic saltē ex clausula generali. qz ex q̄ regiꝫ ꝑ admīstratoꝛes hz iustā cāz ꝛtendi restōem. Hoc etiā tenet Bal. ibi. ꝛ est venor opi. lz glo. in. d. l. teneat ɔnū. facit ꝙ hī. l. sz ꝛ hi q̄. ff. dō publi. vbi ciuitas dicit respublica Seq̄tur h⁹ Jo. an. ī addi. ad spe. ti. dō in integresti. vbi p⁹ml'tas opi. resident ī opi. Qdof. q̄ tenet ꝙ nō solū ciuitas sed etiā castꝫ ꝛ villa pñt ꝛtere restōem ī integꝫ. cū ibi sint multe psone vidue ꝛ pupilli. ꝛ lz Bar. post butri. i d. l. respublica: nō admittat nisi in villa ꝛ castro populoso. Bal. tñ ꝛ Ja. ꝛc are. tenēt etiā ī villa nō populosa ex q̄ regitur ꝑ alios. ꝛ ibi sint minores ꝛ mulieres. Et hāc opi. Pa. in. c. i. dō re. in integ. dicit equioz̄. ꝛ facit qđ nō. i. d. l. rēpublicā. ꝛ in. d. l. sz ꝛ hi. vbi dz ꝙ qđlibet municipiū dz respublica

Liuis vtꝫ efficiatur in loco vbi ɔsecꝛtur q̄s dignitatē: ℟. Bar. in. l. i. ff. ad muni. ꝙ sic. facit. l. municeps. §. miles. ff. eo. ꝛ quod notāt ꝛc. in. c. q̄ intantuz. ꝛc ꝑtem. vbi ɔcludunt ꝙ clericus sortitur domiciliū vbi est bñficiatus si residere in eo tenetur. alꝫ nō. sicut hī q̄bus dispensatū ē sup pluralitate beneficioꝝ.

¶ Utrū dicens volo te habere ꝑ ciue efficiat ciuē si habeat auctoritatē: ℟. ꝙ sic. vñ statutum qđ dicit ꝙ talis habeatur ꝑ ciue efficiat ciuē. arg. optimū in. c. ex parte. ꝛc spon. ꝛ qđ no. Bar. in. l. si maritus. ff. ꝛc adul. ꝛ i. l. si is q̄ ꝑ emptoꝛe. ff. ꝛc vsuca. Rō fm Pa. in. d. c. ex pte. qz vbi actus ꝛpendet a mera voluntate loq̄ntis. paria sunt dicere ꝙ vult talem hīe ꝑ vxoꝛe vl' ciue. sic dicere. te duco in vxorē vel facio ciuē. ꝛ sic si statutū dicit ꝙ scholares tāq̄ ciues debēt tractari. ex h⁹ creati sūt ciues rōne ꝑdicta. Et iō dictio tanq̄ ponit ꝛtatē nō similitudinē. ꝛ h⁹ vez q̄ñ ꝛba ꝛ materia subiecta patiuntur

Clamoꝛ ē filia ire q̄ q̄s clamat ɔ aliquē ɔ fuse ꝛ inordinate aut furiose loq̄tur. et fm se ē veniale pctm. ꝑ accidēs possz eē mortale rōe scādali q̄n illud ꝓuidet vl' ꝛt uit ꝑuidere ꝛ nō curat ꝛsistere a clamoꝛe tali

Clādestinū mrimonium quā dicat: ℟. glo. in. c. cum inhibitio. ꝛc clā. ꝛspon. ꝙ tribꝫ modis. Primo cuz nō habentur testes. vt in. c.

qđ nob.e.ti. Scđo cū nō fit cū solēnitate il/
la de q̄ in.c.al'.xxx.q.v.t ē vt despōsēt a parē/
tib⁹ vel quib⁹ cura ꝑtinet mulieris ꝺ tēt suo
tpe t a sacerdote bñdicat. Tercio qñ nō pre
missis bānis a pſbro publice cū termino vt
q̄ voluerit ꝓponere impedimētū si ē ꝓpareat
vt in.d.c.cū inhibitio. Tu tñ dic vt colligit
ex dictis Jo.an. i addi. Spe.ti.ꝺ clā. despō.
t Oldra.ꝑsil'.ccl. Inno.t Pa.i.d.c.cū inhi
bitio: q̄ quotiēscunq̄ qui ꝺhit fm ꝓsuetudi
nē patrie sue cor̄ amicis vel vicinis t suffi/
cientib⁹ testibus q̄ nō ꝺhit clādestine. facit.l.
si vicinis. C. de nup. t de ꝓse. dist. i. ecclesia. el
i. ꝺr ecclesia id est catholicor̄ collectio. ergo
in facie ecclesie ꝓtrahit 1

¶Quid si ꝓtrahit solū cor̄ duobus testib⁹
R. q̄ si ex rōnabili causa facit. puta q̄r timet
aliq̄ impedimētū iniuste. vel ē senex t vere/
cūdat t hmōi excusat. q̄uis ꝓsuetudo sit vt
fiāt bāna vl' alia solēnia. ar. eo⁹ q̄ no. i. d. c.
cū inhibitio. p Pa. dūmō tpe debito postea
publicet: nisi eps excōmunicaret ꝓtrahentes
sine bannis p statuta sua synodalia. q̄r sic eēt
excōmunicatus: al's nō peccat. Cōsulo q̄ h̄
facit de licētia epi. fm Hugo. xxx.q.v. i prin.
Sed ꝓtrahere solus cuz sola: mortale pēm
videtur. arg. d. c. cum inhibitio. q̄r materia
valde ponderosa. rōne cuius ponderositatis
videtur p̄ceptiua. tex. est cū glo. in. c. roga. xi.
q.iij. facit glo. in. c. nostrates. xxx.q.v. 2

¶Utr⁹ ꝓhentes publice cor̄ testib⁹ licet si/
ne bānis. cū tñ ꝓsuetudo sit q̄ bāna fiant. q̄
postea inueniunt̄ i gradu ꝓhibito ignorāter
ꝓtisse ambo vel alter eo⁹ ꝑceēt filios legiti
mos: R. glo. i. d. c. cū inhibitio. tenet q̄ non.
Sz Pa. q̄ sic. q̄r isti clādestine nō ꝓcerūt: ex
q̄ i facie eccl'ie nemine ꝓhibēte ꝓcerūt. Et est
ver⁹ si attēdam⁹ ad tex. d. c. sec⁹ tñ si ambo sci
uissent impedimētū vt ibidē. Et nō q̄ in ꝓ/
ctu mr̄imonij sp̄ ꝺeberet iteruenire p̄nūcia aut
scīētia ꝓprij sacerdotis. vt i. d. c. aliter. t i. d.
c. cū inhibitio. t sacerdos q̄ scit impedimētū
t nō ꝓhibet mr̄imoniū ꝓhēdū ex ꝺceptu. vl'
religiosus seu regl'aris q̄ p̄sūpserit itereſſe clā
destino mr̄imonio ꝓhendo p triēniū sunt su
spēdēdi ab officio. vt in. d. c. cū inhibitio.
3 ¶Utrū sponsalia similiter sint ꝓhibita clā/
destine ꝓtrahi: R. Jo. an. t post eum alij i. d.
c. cum inhibitio. q̄ sic sicut t matrimoniū. l.
ꝺrario. ff. de spon.

Claues eccl'ie fm Ri. i. iiij. di. xviij
ar. i. q. iij. sunt aliq̄ ptās su
pra naturalē facultatē q̄ est p̄ncipiū aliquo/
rum actuum supnaturaliū

¶Quot sunt iste claues: R. q̄. s. ibidē. q̄ sūt 1
due q̄z tū ad effectū t relatōz. vna tñ i radice
Claues em̄ eccl'ie sunt ptās iudicādi in foro
aiaz. q̄ ptās ex duob⁹ integrāt. s. ex ptāte di
scernēdi i cause examinatōe: t ptāte diffinie
di i cause determinatōe. Prima ꝺr clauis sci
entie. vñ clauis scīētie nō ē habitus scientie
nec actus scīēdi: q̄uis claues eccl'ie nō ꝺz re
cipe nisi habēs habitū scīētie sufficiētē ad ex
ecutionē potestatis. Secđa ꝺr clauis potētie
cui⁹ actus ē determinare cām ligādo vl' soluē
do. t ista ꝺr principalioz. q̄r p̄ma ordinat ad
istā. Ptās aūt ligādi vel soluēdi i foro cau/
saz nō ē ꝓprie clauis. Et q̄uis p̄fate claues
distinguant̄ penes act⁹. tñ i radice sunt vna
nō tñ inter se sed cū ptāte sacramētū ꝓficien
di. q̄r iste tres ptātes fundant̄ i caractere sa/
cerdotali. Et iō oīb⁹ t sol' sacerdotib⁹ no/
ue legis date sūt. Sco. tñ i. iiij. di. xix. q. vni
ca tenet ꝺr̄iū. s. q̄ nō sint vna i radice cū ptā
te ꝓficiēdi. De q̄ vide. j. ordo. i. §. vij. t. xvi.

¶Quomō ꝺr sacerdos aperire t ligare: R. Ri. 2
vbi. s. q. ij. q̄ tripl'r. Primo indicando. s. cū
examīata hominis ꝓscientia iudicat ei celū
clausum vel aptum. Secūdo aperit relatan
do aliquā partē pene p̄cto debitaz. t claudit
penitentē aliqua pena sensus ligādo. quā ex
plere eū oportet vel hic vel in purgatorio añ
q̄z ingrediat celū. Tercio claudit t aperit ex/
cōicādo t ab excōicatōe absoluēdo. §z hec re
spicit foz ꝓtētiosuz poti⁹ q̄z pnīe. Addo q̄r/
tum de nō ꝓtrito ꝓtritū faciendo ex vi abso/
lutōis. vt. j. Cōfessio. ij. §. i.

¶Utr⁹ q̄libet sacerdos possit vsū clauiū exer 3
cere: R. Ri. i. iiij. di. xix. ar. i. q. ij. q̄ actō ñ tm
req̄rit potētiā a q̄ fit. §z subiectū debitū i q̄ re
cipiat. Materia aūt debita sunt p̄sone sup.
q̄s hñs claues ꝺz iurisditōz Et iō nō ois sa
cerdos ꝺz iurisditōz sup quēlibet nisi fm ordi
natōz vicarij xp̄i. Et ꝓpterea nō ois sacer
dos pōt exercere vsum clauiū §z solū fm eum
modū quē eccl'ia statuit. Ob h̄ q̄dā ꝓuātur
vsu ptātis. sic excōicati t heretici. Quidam
materia sic illi qui nō habent populū

¶Utr⁹ liceat sacerdoti vti clauib⁹ p sua vo/ 4
lūtate: R. Ri. i. iiij. di. xviij. ar. i. q. iiij. q̄ nō
q̄r sic minister t instrm nō habet efficaciam in
agēdo nisi fm q̄ mouet a p̄ncipali agēte. sic
sacerdos cū opet p ist̄as claues instraliter: si
vtitur istis clauib⁹ fm ꝓpriū arbitriū ꝺimit
tēs rectitudinē motionis diuine peccat

¶Utr⁹ sacerdos p ptātē clauiū ꝺimittat cul 5
pā pēti: R. Ri. vbi. §. arti. ij. q. i. q̄ q̄uis nō

possit absoluēdo remittere culpaz effectiue. qz sic ē solu⁹ dicit mgr in lra. tñ misterialr 7 instraliter illi q̄ p attritionē remouit obstaculū gre spūsancti dispositiue remittit maculā pcti inq̄tū suo misterio assistit virt⁹ diuina q̄ pctm̄ remittit. hec ille.

6 ¶ Utz sacerdos p ptātē clauiū possit remittere pnā pcti. R. Rich. vbi. s. q. ij. q. sic. aliquā ptē pne tpalis pcto debite. nō tm illius quā sibi impōnit. sz etiā illi⁹ q̄ i purgatorio ē explēda. 7 pl⁹ vl' min⁹ fm q̄ penitēs ē bñ dispositus. 7 de h̄ habes. j. indulgētia. §. v.

7 ¶ Qñ date sūt claues. b. Petro. R. qñ eccl'a fuit sibi data. xxiij. q. i. q̄d cunq̄. 7 d̄ pe. di. i. quē penitet Et ligāt oia sup terrā si nō errāt xi. q. iij. cepisti. 7. d. c. quē penitet

8 ¶ Claues hoz reoz̄ q̄ dedit videt dedisse oia q̄ in eis sunt. de fi. instru. c. ij. fm Inno. 7 eis datis videt data possessio oīm q̄ sb̄ ill' sunt. extra de ꝺsue. c. ex lris. in fine

Clausula general' sequēs intelligit fm spēs p̄cedentes exp̄ssas. de capel. mo. dilectus filius fm Inno. facit cle. non pōt. de pcu. in. c. sedes. de resc̄p. in. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. 7 oleo le. vide. s. Calus. §. iij. 7. iij

Clericus i. q̄s dicat. R. Pa. i Rica. de vi. 7 ho. cle. q̄ largo sumpto vocabulo appellatōe clericoz venit oēs q̄ habēt ordines in q̄cūq̄ dignitate sint aut ordine. etiā in p̄ma tōsura. c. cum ꝺtingat. de eta. 7 q̄. exq̄ sunt ad dei fuitū clerici. vñ oīs q̄ nō sunt laici dicunt clerici. xij. q. i. duo sūt genera. facit. xxi. di. cleros. i p̄n. d p̄bē. cū fm. 7 i Rica p̄dicta lūcto nigro Pri uilegiū g̃ tributū dicis ꝺcedit oīb etiā i dignitate. qz si eps ē cleric⁹ ē. 7 etiā religiosus q̄ etiā noīe dicoz ꝺphēdit. luij. dist. §. hac aut aūcte. 7 q̄d nō. i. c. ij. d sup. ne. p. li. vi. Sz i materia odiosa 7 i stricta significatōe appellatōe dicoz nō ꝺphēdunt epi. nec alij existētes i dignitate. nec eciā canonici eccl'az tā the dralū. nec mōachi seu religiosi. facit. c. q̄z piculosū. d sen. ex. li. vi. 7. c. fideli ferendē. de re. lib. vi. c. statutuz. d clec. li. vi. glo. i cle. i. de sup. ne. p. Rō qz i eis ē q̄litas sup alios q̄ nō repit i simplicib dicis. faciunt ad hec dicta Jo. an. i. d. c. statutū q̄ inq̄t q̄ noīe eccl'az parochialiū nō veniūt eccl'ie parochiales collegiate i materia stricta. qz h̄nt q̄litatē collegij sup casū. sz i materia ñ odiosa sic. fac sil'r q̄d no. idē Pa. in. c. i. de ꝺsti. q̄ dic q̄ in materia fauozabili noie eccl'e veniūt mōasteria. sec⁹ i stricta materia. q̄d nō. qz facit ad multa

¶ Utz appellatōe mōasterioz veniūt eccl'ie scl'ares. vl' appellatōe mōachoz veniūt dicti scl'ares. R. Pa. i. d. c. i. d ꝺsti. q̄ nō siue materia sit larga siue stricta. xvi. q. i. placuit. facit q̄d no. Bar. in. l. i. ff. ad muni. q̄ dic q̄ nomine ciuiū veniūt ꝺtadini. l. q̄ ex vico. ff. ad muni. 7 nō ecōtrario. facit. c. rodulph⁹. 7. c. si gnificāte. 7 q̄d ibi nō. de rescp. 1

¶ Utz appellatōe ppli veniāt dicti. R. Pa. i. c. i. d vi. 7 ho. cle. q̄ in materia odiosa ñ nec ꝺtio. facit. c. si snia. d sen. ex. li. vi. cū glo. Et sic limita tex. in sti. d iu. na. gē. 7 ciui. §. plebi aūt. q̄ dic q̄ appellatōe ppli veniūt si ciues significant ꝺtū eratis etiā patricijs 7 senatoribꝫ. vt intelligat d his q̄ sunt ciuisdē pfessionis. sec⁹ in alijs. vt ꝓbat. d. rex. in. c. si snia. cū sua glo. In materia aūt p̄uilegiatiua pōt dici q̄ ꝺphēdāt. facit. c. dilecti. cū sua materia. d fo. ꝺpe. q̄d no. Bar. i. d. l. i. 7 q̄d ibi nō. i. d. c. rodulph⁹. 7 q̄d no. Jo. an. in. c. Jehānes. d cle. ꝺtu. q̄ dicit q̄ statutū excōicās certo casu laicos nō ꝺphēdit clericos etiā ꝺiugatos. Et h̄ sequtur Pa. in. c. i. de p̄ben. pfata intelligē fm q̄ dico. j. Lex. §. vi

¶ Utrū dispēsatio cū illegitimo vt possit effici cleric⁹ debeat itelligi vt possit p̄moueri ad minoz̄ solū. Glo. in. c. lras. d fi. p̄sby. tenz q̄ sic cū sit materia odiosa. 7 Pa. i. c. si q̄s. d coha. cle. 7 mu. dicit q̄ p̄missio in genere mediocritatē respicit. l. vl. C. co. d le. §. i. 7. ff. de le. i. l. legato. generalr cū alijs ꝺcoz. in glo. d. c. lras. Et q̄ ꝺcludit cū p̄dictis q̄ solū ad minoz̄ poterit p̄moueri. qz ordines minoz̄ sunt medij inter p̄mā tōsurā 7 sacros ordies Idē dicūt Bec. Boff. 7 Host. q̄ q̄n, dispēsatur cū aliquo vt ad bñficia eccl'iastica p̄moueat: q̄ solū intelligit de bñficijs q̄ nō sūt p̄latōes aut dignitates. Predicta tñ limita fm q̄ dicā. j. Dispēsatio. §. ix.

Clericus ij. Quid dz h̄e. R. mlta. vt sunt virtutes. vt xl. di. p totū. 7 q̄cūq̄ alia q̄ q̄libet bon⁹ xp̄ianus dz h̄e. sz spāliter alia q̄ ipsi de h̄e inseramus: q̄ quidē sunt noue in summa 1

¶ Primo dz ee lrat⁹. pz h̄. xxxvi. di. xxxvij. 7 xxxviij. p totū. 7. xvi. q. i. sic viue.

¶ Utz oīno ullrat⁹ sit ordinādus. R. Inno. in. c. cū i cūctis. d clec. q̄ nō. pax tñ sciētes si spēs ē q̄ possint p̄ficere q̄ moueri p̄nt. al's ñ nisi sint mōachi q̄ magis indigēt ptēplatōe q̄z scia. 7 facit q̄d legit. xvi. q. i. legi. vbi dicit sufficit mōacho si sit bon⁹ licet sit illrat⁹ 2

3 ¶ Hz q̄ scia ē nccia⁹ R. Inno. vbi.s. q̄ ē req̄ renda fm dignitatē. locum t ordinē ad quē assumit. vt i.c. eccl'ia vīa. ō elec. Si em assu mit ad epatū dz hīe scīētiā noui t veteris te stamēti. cū sit iudex aiaꝝ. t iuris: cū ius dice re deheat. pi.q.i. ō psona Presbro aūt sufficit q̄ sciat canones ꝫmunes. pniales .et cetera. de quibꝫ .xxxviij. di. que ipsis. Cāto dz scire cantū. t sic de oībꝫ ordinibꝫ. qō satis col ligit ex his q̄ eis dant i ordinatōe. xxiij. di. p totū. t ex ptāte t officio qō hīt exercere. De

4 ¶ Utr̄ peccet q̄ suscipit aliquā dignitatē vl' aliud officiū ad qō nō hz sufficiētē scīaz⁹. R. Inn. vbi.s. q̄ sic. xxxviij. di. oēs. xviij. q. ij. si qs abbas. ō eta. t qli. c. fi. Hz aduerte q̄ ē q̄ dā scīētia eminēs q̄ sbtiles q̄stiōes diffinire nouit. t i pmptu rnsiōes hz. Mediocr̄ scīa ē q̄ fit aliq̄ mō examinare negocia. q̄uis ad omīa nesciat rndere. t i libris veritatē eoꝝ q̄ scire dz sic q̄rere. vl' saltē circa ea dubitare et ꝫsulere pitiores. etiā si in pmptu oīa nō hz. sufficiēs tn̄ scīa ē q̄ sufficit ad faciendū q̄ sibi imunet ex officio qō hz. hāc q̄ nō hz credo q̄ peccet mortal'r acceptādo officiū. arg. d.c. fi. Et sil'r q̄ ei scienter dat tale officiū: nisi ex cā dispēsaret. qz impfectū scīētie supplet pfectō charitat⁹. ō renū. c. nisi cū p dē. §. p defectu

Clericus iij. dz ee hospital'. xlij. dī. p totū. nō cupidus seu auarus. xlvij. di. p totum

1 ¶ Utr̄ clericus plēdatus teneat facere. iiij. ptes ō redditibꝫ eccl'ie t oblatōibꝫ fidelīū. s. epo. paupibꝫ. ipsi sacerdoti t clericis t fabri ce. sic volūt antiq̄ ura. vt i.c. q̄ttuor. t.c. co gnouimus. t.c. se. xij. q. ij. R. fm q̄ colligo ex Pa. i.c.i. de ec. edi. q̄ quo ad quartā epi t q̄r tā fabrice stādū ē ꝫsuetudini. q̄ q̄dē valet i p fatis ūribꝫ derogare. nisi q̄n fabrica remane ret derelicta. qz tūc eēt irrōnabilis t nō vale ret. t sic teneret dare quartā. ar. d.c. cognouimus. t in.c.i. Et h̄ intellige q̄n redditꝰ sup sunt detractis necessarijs. Quo aūt ad q̄rtā debitā paupibꝫ nō valet aliq̄ ꝫsuetudo in p̄ riū q̄n teneat. Ego plus dico q̄ nō solū q̄r tā ptē. sz oīa q̄ supsunt eius necessitatibus teneť paupibꝫ erogare si fabrica nō egeat re patōe. vl' nisi vellet ꝫuertere talia ad ampli andū cultū dei i tali eccl'ia. nulla extrema ne cessitate in aliq̄ occurrēte. Maz i istis duobꝫ casibꝫ licite desistit ab erogatōe in pauperes. al's nō sine mortali pcto. ar. eoꝝ q̄ notanť in c. ducū. el. ij. de elec. t i.c. cū scōm. de pben. fa cit. c. clericus q̄. t.c. duo. t.c. vltimū. xij. q. i. t. x. q. ij. eps. Nā eis dz. xij. q. ij. auꝛ hz eccle sia dc. Tho. i q̄libet. t. ij. q. clxxxv. dic. q̄ si ista bona sunt distincta t aliq̄d sibi retinet qō dz fabrice vl' pauplbꝫ vl' ministris: peccat mor tal'r t teneť ad restitutōez. Si ꝫo nō sūt di stincta ei⁹ fidei ꝫmittūť. t si i modico defici at qō nō obuiet bone fidei erit veniale pctm In notabili ꝫo excessu erit pctm mortale

¶ Utr̄ hns bona pr̄imonialia licite possit ec 2 clesiasticū būficiū suscipere. R. fm. Ri. in quo libro. iij. q. xx. q̄ si bona pr̄imonialia sufficī unt ad necessitatē nature solū. pōt eccl'iasti cū būficiū recipe intātū in q̄ntum exigit nccī tas stat⁹ t psone. Si ꝫo tm̄ hz in pr̄imonio q̄ntū req̄rit nccitas status nature et psone. et intantū q̄ multa etiā posset pauplbꝫ eroga re. si vltra b̄ accipit eccl'iasticū būficiū. nō ut tendēs eccl'ie deſuire. sz vt amicos possit di tare t magis honorari t delicati⁹ viuere pec cat mortal'r. Facit. c. cl'icos. i. q. ij. t.c. se. imo i. d.c. clericos. dic Jo. q̄ etiā fuiēdo eccl'ie si bona eccl'ie ꝫsumat t ex cupiditate suū patri monīū reseruat: q̄ mortaliť peccat. facit ter. in. c. q̄m. in fi. xvi. q. i. p ista opi. al's seruiēdo eccl'ie licet viuere de eccl'ia et ꝫseruare pr̄imo nīū suis heredibꝫ fm Jnno. in. c. eps. ō plē. Si ꝫo recipit vt bn̄ dispenset. sic nō peccat fm Ri. vbi.s. dūmō sit idoneus

¶ Utrū platus possit satisfacere p debito per 3 sonali de fructibus ecclesie. R. d. Anto. in. c. olim nobis. de re. spo. q̄ sic. facit. c. quenit. de fideiuss. Archi. in. c. statutū. de resc̄p. li. vi. te net p̄ riū. Pa. in. d.c. olim. limitat Archi. di cere vez in debito ꝫtracto p delicto vel p pri monio suo. t sic serua. Et ō h̄ vide. j. Immu nitas. §. li. cū duobꝫ. §. sequē.

¶ Utr̄ clericꝰ plendat⁹ ꝫuertēs reddit⁹ būfi 4 cij i vsus inhonestos teneatur restituere. R. Pa. i. d.c. cū fm. de pbē. q̄ sic eccl'ie si hz ō pa trimonio vel aliūde. xij. q. iiij. c. i. t. ij. qz ō al tari dz viuere nō luxuriari. Et accipiť luxu ria p omni lxu seu illicita ꝫcupiscētia. xlij. di. i p̄n. t Matth. in cle. q̄m. de vi. t ho. cle. dicit q̄ talis ꝫtractat rē inuito dño. qz q̄cq̄d h̄ñt clerici sunt bona pauper. xij. q. ij. auz. et xvi. q. i. c. fi. Et quātuz sit eoꝝ pctm mortale pz in. c. t si illi. xij. q. ij. Et nō recipiētes etiaz teneť ad restitutōz nisi i casu ꝫcesso. xiij. q. vi. si res. Et h̄ver q̄ ad foz ꝫscie. nec sufficit q̄ restituāt de fructibꝫ būficij fm Jo. nisi q̄ tenus sbtraherent sibi necessaria

Clericus iiij. debet esse habitu ho n est⁹. xli. dist. p totum

ꝛ ī.c.clerici officia.ꝺ vi.ꝛ ho.cle.vbi ꝺr.ꝙ coronā ꝛ tōsurā habeāt ꝫgruētē.idumēta clausa ꝛsup ꝛferāt.nimia breuitate vl' lōgitudine nō totāda.pānis viridibꝫ ꝛ rubeis ñ vtāt nō sotularibꝫ ꝫsuticijs.frenis.sell'.pectoralibus ꝛauratis.aut aliā supfluitatē hñtes.fibulas nec corrigias aureū vl' argēteū ornatū hñtes.nec anulos nisi qbꝫ ꝫcētit ex officio.

Nō qdē capl'z qz nō loqt ī oibꝫ ꝑceptiue ꝑm Inno.ibidē.lz Pe.dicat ꝙ sic.tū tñ dic melius ꝑm Pa.ibidē.ꝙ aliq̄ sūt ꝺ ꝑcepto.aliq̄ nō ppter ea iferā dubia ad ea q̄ ꝺ necessitate sūt sciē

1 ¶ Utr clic⁹ teneat ꝛferre tōsurā'.R.ꝙ /da. si ē ī minoribꝫ ꝛ nō hz bñficiū nō teneť.arg.c.Johānes.ꝛ cle.diu.ꝛ ī.c.vnico.eo.ti.li.vi ꝛ glo.ī.c.fi.l.di.Si ꝯo ē ī sacris vel bñficiatus:teneť ꝺ ꝑcepto.facit.ꝺ.c.Johes.ꝛ quod ibi nō.et in.c.vnico.ꝛ biga.li.vi.Et limita dictū Pa.in.c.si qs.ꝛ vi.ꝛ ho.cle.vbi dicit in distincte ꝙ ꝓccat mortaliter

2 ¶ Qual' habit⁹ ꝓhibeť clicis'.R.tex.ī cle.qm̄ ꝛ vi.ꝛ ho.cle.ꝙ vestis ꝯgata vl' ꝓtita.i.diū si colozis.ꝛ epitogiū seu topardū fodratū vs ꝫz ad ozā.ꝛ ita breue ꝙ vestis inferioz videať notabil'r.Epitogiū seu topardū ē vestis superioz.ꝛ talia portātes q̄cūq̄z sint clerici etiaz hñtes ꝓmā tōsurā solū ꝓccāt mortal'r.si tales ī minoribꝫ ꝫstituti hñt bñficiū.aut si nō hñt:ꝑfatas vestes portāt cū tōsura clericali al's nō.Et ꝙ ꝓccēt mortal'r:ꝓbat Stephan⁹ ꝑter ꝟbū sanctum⁹.allegat.xviij.di.Ş.i.ꝛ i.q.vij.si qs oēm.Et hꝫ vez nisi cā rōnabil' sb sit.vt in.ꝺ.c.ꝛ qñ publice.sec⁹ si ī domo.Et ꝺr publice portare ꝺū multitudini hꝫ patz.si cut ꝺr publicus aleator vel vsurari⁹ vel maledicus.ꝛ excess.ꝑla.inter.ꝛ male.c.ij.et ꝛ excep.exceptōez.xxxiij.di.vidua.In domo ꝟo ꝺr fieri secrete.qz dom⁹ rē secretaz ꝫportat nō publicā.vi.q.i.ex merito.ꝛ nō solū ꝓccat mortaliter.verūctiā si est bñficiatus:ē suspēsus ꝑ sex mēses a ꝑceptōe fructuū bñficiozū suoz.Si nō est bñficiatus:ꝛ est in sacris citra sacerdotiū ꝑ idez tēpus est inhabilis ad beneficiū obtinendū.Idē ꝛ alijs clericis talē vestē ꝛ tonsurā simul publice ꝛferētibus.Sacerdotes ꝟo vel religiosi ac habentes dignitatē:psonatū seu beneficiū cui cura aiarū imminet:ꝑ annū sunt suspēsi a ꝑceptōne fructuū suoz beneficioz si habēt bñficia Si nō habēt ꝑ idē tps sunt inhabiles ad obtinēdū bñficiū.Et istis.s.sacerdotibꝫ vel religiosis aut dignitatē seu bñficiū cū cura habētibꝫ: ꝓhibetur nō solū ꝑdicta vestis:sed etiā infula seu pilleū lineum in capite publice portare.Sub eisdē pēnis ꝛ ꝑcepto ꝑcipiť ꝙ habentes administrationē infra mēsez ꝓdictū epitogiū dent pauperibꝫ. Religiosi ꝟo q̄ nō habent administrationē infra mēsem suis supioribꝫ assignēt in pios vsus ꝙuertendū.Et licet infula sit vestis pomposa ad collū ꝓzata circūquaqz.tñ hic accipiť ꝑ bireto qđ ponitur sb caputio ad eundū ī dozem ꝼm

2 Matthꝫ.in.ꝺ.cle.licet tamē portare ꝺ nocte vel latēter sb caputio ꝼm Zen.ꝛ Lau.

3 ¶ Quid si epitogiū seu topardū sit breue soluz sed nō fodratū.an sit locus pēne ꝓfate.

Matthꝫ.tenet ꝙ sic.Zen.ꝙ nō.Ego dico ꝙ q̄ ad pēnā dicit vez Zen.lz q̄ ad culpā ligantur ꝑ idētitatē rōis.ar.ff.ꝛ adul.l.si postulauerit.Ş.rō.facit.xxiij.di.c.nō liceat.cl.ij.vbi vult canō ꝙ vestē talarē habeāt clerici.ꝛ clerius.xxi.q.iij.c.nullus.cū tribꝫ.c.se.

4 ¶ Utr clericus vtens viridibus aut rubeis vestimētis ꝓccet mortaliter:'.R.ꝼm Inno.ī ꝺ.c.clerici officia.ꝙ nō.tamē male facit.qz ī c.clerici.xxiij.dist.ꝺr.ꝙ vestimenta ꝛ calcamenta que religionē nō ꝛcent eis nō licent. sed Pa.ibidē tenet ꝙ ꝓccet mortaliter.ꝑ.ꝺ. cle.qm̄.que sub ꝑcepto ampliat etiā ad caligas.ꝑcipiens ne caligis scacatis.viridibus aut rubeis vtātur publice.Car.ꝟo in.ꝺ.cle. qm̄.tenet ꝙ caliga rubea vel viridis nō ꝓhibeť nisi sit scacata.ꝛ ꝙ nō valet argumentū. qz oēs vestes licēt clericis cuiuscūqz colozis nisi sint exꝑsse ꝓhibite.Hz ꝛtra ipm Car.ē exꝑssus tex.in.c.nullus.xxi.q.iij.vbi ꝺr.solis vtatur vestibꝫ que ꝛcesse sunt clericis.ꝙ nisi sint ꝛcesse intelligūtur ꝓhibite.patet etiam in.c.epi.ꝛ duobus.c.se.ea.cā ꝛ.q.ꝛ iō tene ꝙ est mortale.ar.dictoz.c.xxi.q.iij.Idez dic ꝛ quacunqz veste irreligiosa respectu forme.purpurea vl' cindata veste nō ē eis ꝓhibitū vti ꝼm glo.in.Ş.i.xxi.q.iij.nec etiā pcosa.dūmō sit ꝼm ꝛsuetudinē eoz inter qs viuūt ne vilescāt.ar.c.epi.lxxx.di.

5 ¶ Utr clericꝰ nutriēs comā vl' barbā ꝓccet mortaliter:'.R.ꝙ sic.qz pōt excōicari.c.si qs. ꝛ vi.ꝛ ho.cle.xxij.di.c.si qs.Et hꝫ ñ facit si ne rōnabili cā ꝼm glo.in.ꝺ.c.si qs.exrōnabili cā licite facit.c.ꝑ.eo.ti.

Clericus v.ꝺr fuare castitatē.vt in.c.vt clericoz.ꝛ vi.ꝛ ho.cle.ꝛ nō solū vere sed etiā apparēter.ꝓpterea nō ꝛcēt cohabitare cū mulieribus.ꝺ coha.cle.ꝛ mu.ꝑ totum

¶ Utrū clericus in minoribꝫ possit ꝫtrahere sine ꝓctō mortali:'.R.ꝙ sic.si nō hz beneficiū

Si ꝓ̃o habet ꝓccat mortal'r retinẽdo bñficium. Facit̃ ad hec q̃ notant i glo.c.fi.l.di.et qđ nõ.in.c.tue.de apostat.t in.c. Johãnes.đ cle.ꝛiu.qz cũ bñficiũ ꝓdat ipso iure postq̃z ꝫ tit.vt tenet glo.t doc.in.c.i.đ cle.ꝛiu. Et etiam si anteq̃z vꝓz agnoscatur intraret mõasterii.nõ ꝓpter hꝰ recuparet nisi ei đ nouo cõcederet.qz ius semel extinctuz nõ reuiuiscit. licet cesset cã extinctõis.vij.q.i.q̃z ꝑiculosuz de ꝛse.di.iij.q̃ris.t cõiter tenẽt doc. Sil'r etiam si mr̃imoniũ nõ tenuit puta qz erat ꝛsãguinea vl' affinis.ꝓuat nihilomin9 ipso facto ꝑm. Pa.in.d.c.i.q̃uis alij teneat ꝫ. Jõ retinẽdo bñficiũ iniq̃ facit t cũ pctõ mortali.cũ nullo iure ipm habeat sz sit intrusus.

¶Utz clericꝰ ꝓccet mortal'r cohabitãdo cũ mulieribꝫ? R.q̃ sic.si habitat cuz q̃cũq̃z de q̃ possit esse rõnabilis suspitio.etiã si sit ꝛsanguinea siue affinis.fac.c.i.de coha.cle.t mu. t.c.interdixit.xxxij.di. Multo magis ꝓccat mortal'r si tales mascl'os tenet.de q̃bꝫ rõnabil'r possit suspicari argumentũ a minori. Cũ aliꝭ de quibꝫ nulla põt esse suspitio licite cohabitat.siue ꝛsãguinei sint siue nõ. De ꝛcubinarijs vide.j. Cõcubinatus.§.q̃.

¶Sed q̃ sunt de q̃bꝫ suspitio non oriť? R.q̃ mater.sozoz t amita.s.sozoz ꝑris.t materterа.s.sozoz mris.xxxij.di.interdixit.lxxxi.dis. cũ oĩibꝫ.qz fedus naturale nõ ꝓmittit aliq̃d seu crimis cũ istis suspitari.c.a nobis.de coha.cle.t multi.t.c.cũ i iunctute.de ꝑsump. Et idẽ dic de filia.t hmõi. Sil'r de multum antiquis.vt in.c.feminas.lxxxi.dist.et i.d. c.interdixit.in fi. Et idẽ dico cũ omnibꝫ quibus añ ordinationẽ sine suspitõe poterat cohabitare.vt vꝓzes fratz.t de familia.t huiusmodi.vt in.c.cũ omnibꝫ.lxxxi.di.

¶Utz accessus ad domos quarũcunq̃z mulierum suspectarum sit clericis ꝓhibitus? R. q̃ sic sicut t cohabitatio.lxxxi.di.clericus.cũ duobꝫ.c.sequẽ.

¶Utz freq̃ntatio mõasterioz monialiũ clericis ꝓhibeat? R.q̃ sic.nisi ex manifesta t rationabili cã.vt i.c.mõasteria.đ vi.t ho.cle. Et vt dic̃ glo.freq̃ntare ẽ vltra vnã vicẽ ire.xxv

Clericus vi. debz /q.ij.ita nos laudes debitas exolue/re.xci.di.clericus vicũ.t.c.fi. t.xcij.di.c.fi. Quõ aũt teneat t qñ t q̃ ad officiũ dicẽdũ. vide.j.hora canonica.p totum.

Clericus vij. debet i suis bñficijs residẽtiã debitã exhibere.c.qz nõnulli.de cle.nõ resi.

¶Utz clericus possit deseruire ꝓ aliũ in suo bñficio potens ipe ꝓ se seruire? R. Pa.in.d. c.qz nõnulli.q̃ nõ de iure.tex.ẽi.l.null9 q̃ ne/xu.C.de decurio.siue bñficiuz sit simplex siue curatũ.sed de ꝛsuetudine sic in bñficijs simplicibꝫ. In bñficijs aũt curatis nõ valet cõsuetudo nisi eẽt rõnabilis.vꝓputa qz bñficium tenue t hmõi.qz tũc valeret ꝛsuetudo.facit.c.licet.đ elec.li.vi. Ego aũt idẽ teneo.etiam in bñficio simplici.q̃ nisi ꝛsuetudo sit ex legitima t rõnabili cã nõ valet.qz eẽt dãnosa eccl'ie. Sil'r nõ valet dispẽsatio nisi fiat ex rõnabili cã.qz ẽ dissipatio nõ dispẽsatio.facqđ no. Inno.i.c.ex tue.de cle.nõ re. Et hꝰ ꝓpter multa mala q̃ eccl'ijs veniũt t paupibꝫ xp̃i ex nõ residẽtia.qz tales dekuiẽtes cũ vix possint viuere querũt que sua sunt nõ xp̃i. et tales ꝑncipales comedũt q̃ vel in reparatiõez eccl'ie vel paupibꝫ dare debẽrẽt. Et ideo dic ꝑm tex.c.qz nõnulli.de cle.nõ resi.q̃ debet resi dere in ꝑꝑa ꝑsona t curã illi9 ꝑ se exercere ꝑm ordinẽ suũ. intellige vt extra de fil'. ꝑsby.c.ꝓ posunt. Ulde.tñ tenet q̃ in ꝛscientia si puidet suis impensis q̃ ecclesia decẽter t ppl's bñ regatur.t ipe honeste viuit.et bonũ exemplum ꝫbditis ꝓbet.t aliq̃n ꝑ se exercet officiũ. et videt quõ ꝛstituti officiant? q̃ excusatur a pctõ Sed ego nõ credo nisi qñ ꝓ necessaria cã vl' vtili stat absens.l.de pollicitatõibꝫ.ff. de polli.t.l.si absente.ff.de lega.

¶Jn quibꝫ casibꝫ absens habeť ꝓ residente? R.q̃ in tribꝫ.Primus si ẽ in seruitio pape.đ cle.nõ resi.c.cũ dilectus. Secũs si ẽ i seruitio epi̇ sui.de cle.nõ re.ad audientiã.t.c.de ceteroo. Sed hec nõ credo vera in his qui cũ papa t epo morant? nõ ꝓpter coz curia exhibẽda.sz ꝓpter ambitiõem vt obtineãt bñficia. Tercius ꝓpter cãm licitã ꝑm modũ de quo i se.§.đz. Jn illis casibꝫ absens habeť ꝓ residẽte in oĩibꝫ.nisi quo ad quotidianas distributiões q̃ nõ solent talibꝫ dari.

¶Utz aliq̃n possit se absentare a bñficio clericus? R.q̃ nõ.nisi duo ꝛcurrãt simul.vicz cã honesta t rõnabilis.t licẽtia sui ꝑlati.vt i.c. relatũ.de cle.nõ re.Dicit tñ Jnno.in.c.ex parte.eo.ti.q̃ posset ex ꝛsuetudie induci vt sine licẽtia ex cã rõnabili se absentet. Pa.aũt i.d. c.relatũ.dicit.q̃ si necessitas occurreret q̃ nõ pateret dilatõez vt posset adire ꝑlatũ ꝑ licẽtia tũc sine licẽtia posset.l.i.i ꝑn.ff.đ exer.ac. t.l.tutoz q̃ reptoziũ.i ꝑn.ff.đ admi.tu. Qđ dictũ ꝑm Jo.an.i.d.c.relatũ.limito qñ i breui ẽ reuersurus.ar.l.iij.ff.de diuoz.

¶Utz clericus teneat restituere fructus q̃s i

absentia pcepit ex bñficio suo:R.q si sbest legitima cā nō teneā.sz si legitima cā ñ sbest: credo q teneāt restituere.qz fructꝰ bñficiorū dant i stipēdiū.vt dixi.ō.i.§.i. Sz adūte q qñ clicꝰ teneā restituere i q̄cūqz casu. itelligit si hz alia bona q̄ nō sint ō eccl'ia. Si ꝛo nihil hz nisi ō eccl'ia:tūc credo nō teneāt. Maz cū sint ō eccl'a restituere nō hz. Et credo etiā q nō debeat sibi sbtrahere necia vite ne recipiat ab eccl'ia p faciēda tali restitutōe.ar.eorū q notāt i.c.cū sup.ō cā pos.t pp.vbi not. Jo.ō li.q nudꝰ etiā possessor nō teneā de ꝓsūptis sicut alij nudi possessores. Dō limitat Pa.ibidē.qñ ꝓsūptio bona mō.sic dz facere q̄libet alꝰ clericꝰ. Peccat tñ mortal'r recipiēdo tales fructꝰ tāqz ex bñficio suo .vt pz i.c. qz nōnulli.ō cle.nō re.secꝰ si recipet tāqz alꝰ pauꝑ ex necēsitate.qz nō credo pccarz mortaliē neqz venial'r i recipiēdo.sz bñ i ñ residēdo fm q teneā.vel i tenēdo bñficiū iuste

5 ¶Utz recipiēs eccl'iaz parochialē nō intendēs ꝓmoueri infra annū ad sacerdotiū.sz vt habeat fructꝰ vnius ām teneāt adrestitutōz R.q sic.nisi mutata volūtate ꝓmotꝰ fuerit. vt i.c.ꝓmissa tibi.de elec.li.vi. Et si nō restituet teneā ille q̄ sciēter tali cā dedit. vt ibidē. Et peccauerūt mortal'r iste dādo indigno.ille recipiēdo idigne.ar.eoz q notāt i.c.nihil. de elec. Vacabit tñ dicta eccl'ia statim qñ venit ad talē ꝓditōez q amplius illo anno ꝓmoueri nō pōt.sz solū elapso anno.vt i.d.c.cōmissa. Pōt epūs insisteri studio dispēsare q ñ teneāt infra annū ꝓmoueri nisi ad sbdiacōatū.ad quē si nō fuerit ꝓmotus ꝑuatus erit. Ad sacerdotium ꝛo vsqz ad septēniū.ita q elapso septēnio infra annū efficiāt sacerdos Alioqn incurrit dictā pnā.c.cū ex eo.ō elec. li.vi. Interim puideāt eccl'ie de vicario.

6 ¶Utz clicꝰ q̄ recipit bñficiū nō vt ibi fuiat sz donec hz posſit pinguiꝰ pcceat:R.Pa.i.c. ad audiētiā.ō cle.nō re.q sic.qz nō iuste ē ꝓmotus hns talē aīm.nō tñ teneā resignare. sz sufficit penitere de iniqua volūtate.

7 ¶Utz clericus infirmus licite debeat hz fructus pbēde vl'distributiones q̄tidianas:R. Pa.i.d.c.ad audiētiā.doc.dicūt bñ q si infirmitas ē q ipediat eū residere vl'interesse diuinis.sic sine dubio dz hz. Si ꝛo infirmitas nō ꝓstat cāz nō residētie vl'absentie diuinis puta qz al's ñ interesszt vl'ñ resideret nō dz hz qz casus supueniēs recipit interꝓtatōem fm statū pcedētē.vt i.c.maiores.qui i fi.ō bap. 8

¶Utz clerici q̄ pson al'r nō interſūt officijs possint pcipe distributiones q̄tidianas:R.q nō.exceptis ill'q̄s infirmitas seu iusta t rōnabil' corpis necessitas.aut euidēs eccl'ie vtilitas interesse nō ꝓmittit.t si recipiūt teneāt ad restitutōz.vt i.c.vnico.ō cle.nō resi.li.vi. nec valet ꝓsuetudo aut statutū i ꝓiudicium. nec remissio aliorū canonicorū qñ eis nō accrescūt. al's sic.vt ibi nota.

¶Utz ille q̄ nō residet possit ꝑuari bñficio? 9 R.fm Inno.i.c.ex tue.de cle.nō re.q si ē absens ex cā ꝓbabili t necessaria vl'ꝓbabili tm puta studioz.vl'cū epo t hmōi. tūc nō pt ꝑuari.nisi citet ꝓmo vbicūqz fuerit. limita tm q qñ hz et certū tps ad redeundū ex q̄litate negocij vl'al's t nō veniret. extūc alteri licite daret. nec est necessaria citatio nec expectatio sex mēsiū.ō quibus in.d.c.ex tue.t.vij.q.i. pncipiū. Alij dicūt q requirit citatō ad tomū t expectatio sex mēsiū.t mihi magis placet. Nō em debuit ei obesse qō tonū initiū habuit absentie. Tenetur tñ talis semp notificare ecclesie vbi morat.cū ex cā rōnabili possit semper reuocari ꝓ necessitate eccl'ie.q si nō fecerit latitare ꝓsumit. Si ꝛo absens ē nō ex cā legitima.si hoc ē certū pōt ꝑuari.al's debet citari.t post sex mēses dari alteri. Et nō q habēs officiū i eccl'ia sp dz apparere. nec ad eū mittēda ē citatio post expectationē sex mēsiū qz edictū emissū ē fm Inno.ibidē. Et iō potest eius bñficiū alteri assignari.

¶Utz clericꝰ possit pegrinari:R.Inno.i.d. 10 c.vnico.de pegri.q nō sine auctē supioris.de ꝓse.di.v.nō optet.nec etiā epūs.de voto.c. magne. Ex cā tñ pseqnde ap̄ pellatōnis siue ꝑ euitāda oppssiōe pt ire ad papā vl'ad aliū supiorez inuito epo vl'ꝓlato suo.ij.q.vi.ois oppssus.t tribo.c.seqn. Idē no.glo.in.c.vt debitus.de ap. Credo tñ q semp dz ad minus de hōestate petere licentiā.arg.c.licet.de regu. Sine necessaria aūt cā.sed ꝑ aliqua vtilitate tm.nō licet ad papā accedere sine auctoritate sui ꝓlati vl'papē.in aut.de san.epi. §.interdicimus.nec debet admitti in aliena dioceſi ad celebrādū nisi habeat licentiā sui epi. vt no.Pa.in.c.fraternitati.de cle.nō resi.

Clericus viij.dz cē sine crimine. xxv.di.ꝑ totū. Et crimē hic accipio ꝑ omi pctō mortali.sz stricte

accipiatur p pctō qđ accusatōe ꝛ dispēsatōe
ē dignū. §. nūc aūt. in fi. xxv. di.
¶ Utr̄ clericus sp peccet mortal'r exercendo
suū officiū in mortal'. R. fm Tho. i. iij. dis.
xxiij. q. sic. qñcūqz talis exhibet se in aliq̄ vt
miſter eccl'ie. ꝛ toties q̄tiens hmōi actū exer
cet. Vñ qñ tāgit res sacras q̄si suo vtēs offi
cio mortal'r peccat. Facit. c. fi. de tēp. or. fac. c.
quotidie. de ꝺse. di. ij. ꝛ. c. de hoīe. ꝺ cele. miſ.
Ser⁹ si exequeret in aliq̄ casu in q̄ etiā laicus
exequi liceret. sic baptizare i articulo necessi
tatis. fm q̄ dixi. s. Baptiſm⁹. v. §. pi. vel si
colligeret corpus xpi pcctū in terra
¶ Utr̄ sit abstinēdū a clericis i crimine iacē/
tibꝰ q̄ ad diuina ꝛ receptōez sacramētoruz.
R. fm Pa. i. c. vīa. de coha. cle. ꝛ mu. distin/
guendū. Aut sunt pcīsi a canone vl' a iudice
Si a canōe tūc ſꝺ distinguo. aut factū est oc
cultū. ꝛ sic sentiūt ꝺc. h. q̄ a sacramentis ne
cessarijs nō sit abstinendū. ſz volūtarijs sic.
Ego credo etiā a necessarijs ꝺz abstinere q̄ñ
ab alio posset habere nisi q̄ñ ipse paratus ē
dare. quia quando ipse nō est paratus da/
re. si ab alio possum hr̄e nō ꝺbeo eū induce/
re ad ministrandū sacramēta etiā necessaria.
Si ꝺo paratꝰ ē mīstrare. possum etiā volūta
ria ab eo recipe. sic dicim⁹ de vsurario. j. vsu/
ra. ij. §. ij. Et sic intellige. c. si tm̄. ꝛ. c. placuit
vi. q. ij. cū ibi notatis. Aut factū ē notoriū.
ꝛ sic nullo mō licet recipe aliq̄ sacra a talibꝰ
excepto baptiſmo. De q̄ dic vt. s. baptiſm⁹
v. §. i. ꝛ. §. xij. Aut sunt pcīsi a iudice. ꝛ sic
nullo mō licet recipe sacra ab eis vel audire
diuina. qz nullo mō pñt dici tolerati. eq̄ p
sniam sunt ꝺdemnati. vt in. d. c. vīa. ꝛ. ix. q.
i. c. i. ꝛ. ij. ꝛ no. Inno. in. c. q̄liter ꝛ qñ. el. ij. ꝺ
accu. Si ꝺo pcīsio nō sit facta neq̄z ab hoie
neq̄z a canone. tenēt ꝺcto. in. d. c. vīa. q̄ nō
pecco si nō abstineo a sacramētis etiā volūta
rijs. qz nō sunt suspēsi q̄ ad nos. c. fi. de coha.
cle. ꝛ mu. Ego verū credo qñ parati sunt da
re. al's nō nisi in sacramētis necessarijs vt di
xi. qz cū peccēt mortaliter sacramēta admini
strādo. c. fi. de tēp. or. nō ꝺbeo eos inducere
sine necessitate. In necessarijs aūt sacramē/
tis quādo ab alio non possum ea hr̄e. qz ego
facio ad quod teneor. licet ille nō. ꝛ ideo sibi
imputatur. Facit glo. in. c. nō ē. de spon. Nec
obstat glo. in. §. vez. xxiij. dist. qz loq̄tur qñ
possum hr̄e aliū. Nō tñ ꝺbet esse aliquis ni
mis scrupulosus. qz pōt pſumere q̄ saltē ha/
beat attritionē qñ ea admīstrat. Vodie ta
mē ꝺtra iura pdicta q̄ ad pcīsos a canone vl'
a iudice ē facta dispensatio p ꝺcilū ꝺstātiēse
ꝺfirmata p basiliēse. de q̄. j. Excōicatio. viij.
§. iij. Et ideo eā serua.
¶ Quis dicatur toleratus ab eccl'ia. R. Pa. 3
vbi. s. q̄ ille q̄ nō fuit ꝺdemnatus nec ꝺfes/
sus. nec habet opis euidentiā.
¶ Utr̄ omē pctm notoriū inducat pcīsionē 4
seu suspēsionē a canōe ne exerceat officiū suū
R. fm ꝺo. An. in. d. c. vīa. q̄ sic Nec ob. d. c.
quod loq̄tur solū de fornicatōne. ex quo Pa.
ibidē ē ꝺtra dictū ꝺo. Anto. Sed ego teneo
verissimū dictū ꝺo. Anto. qz ꝺstitutio pena/
lis etiā quo ad pnā extēditur ad casuz simi
lē ex idētitate rōnis. si rō in ea ꝺstitutōe ē ex
pressa. vt in. l. his solis. C. de reuo. dona. Ad
ꝺ. tex. optimus i l. ij. in. §. q̄d si curatores. et
§. q̄d si decesserint. ff. ad tertul'. ꝛ. l. palā. i. §.
senatus. ff. de ri. nup. Nec pōt dici q̄ sit inter
pōtatio extēsiua. qz est potius intēsiua seu in/
tellectiua. qz lex nō est aliud q̄z ipsa rō legis.
vt pbatur i. l. non dubiū. C. de legi. Et q̄ lex
penal' extēdatur si i ea ēsēpta rō natural' vel
ciuilis tenet Bal. post Bar. ꝛ est ꝺnus tex. i
c. i. in. §. porro. in titu. q̄ fuit p ma cā amit. de
ne. Et cū ꝺ. c. vestra. p rōez notorietat' pēti
ꝺcludat notoriū ꝺcubinariū suspēsuz. g̃ idē
erit in omni mortali pcto notorio. Vide qđ
dicā. j. Lex. §. vi. ꝛ Pena. §. v.
¶ Utr̄ clericus teneat restituere fructus q̄s 5
pcipit de beneficio existēs i pcto mortali'. R.
q̄ si pctm est notoriū. ego habeo p indubita
to q̄ teneat restituere. qz cū sit suspēsus. vt di
ctū ē in pcedēti. §. pinde est ac si nō resideret.
qz nullū ꝛ inutile. idē est. c. inter corpalia. de
trāsla. pla. Hic nō rite ꝛ nō fieri pria iudi/
cant. in. c. venēs. de pēby. nō bapt. Facit qđ
no. Bar. in. l. i. ff. qđ cuiusq̄ vniuer. vbi p il
lū tex. ꝺcludit q̄ procurator q̄ nō fecit fidez de
mādato. pinde est ac si nō ꝺparuisset. ꝛ dñs
tāq̄z ꝺtumax ꝺz puniri. Nā nō excipe ꝛ exci
pere sed nō pbare. idem est. c. cum sup. de cō/
cess. pben. ꝛ nō esse. ꝛ esse ꝛ nō apparere pria
sunt quo ad iuris effectū. l. duo sunt tici. ff.
de testa. tu. Et nō teneat sic. s. dixi de nō resi/
dē te Clericus. vij. §. iij. De occulto ꝺo pctore
credo q̄ nō teneat. qzus tutius esset restitue/
re. qz ꝛ si inutiliter seruiat quo ad se. nō tñ q̄
ad alios aut quo ad ecclesiā.

Clericus ix. ꝺz a q̄busdaz actibꝰ
secularibus esse remot⁹
c. fi. de vi. ꝛ hone. cle. ne cle. vel mo. p totum.
Et q̄ sint isti actus p dubia inferā.
¶ Utr̄ clericus possit negociari'. R. q̄ nō ne 1
gocia secularia. c. i. ne cle. vel mona. ꝛ c. fi. de

vita ꝛ ho.cle. Sed nota ſm Pa. in rubrica ne cleri. vel mo. ꝙ negociū ſcl'are dz duplex. Primo large. vt ꝯphēdat quicq̄d pueniat ex carnali ꝯcupiſcētia nō ſubiecta freno rōnis. Et h̄ innuit tex. in. d. c. i. i pn. Un̄ dz negociū ſcl'are. qz p illud vitiū omino ſeculariter ſcz ſm ſcīm ꝛ carnē ꝛ nō ſm deū ꝛ ſpiritū. Et h̄ phibet etiā laicis: magis tamē clericis. vt in. d. c. i. Sed do negociū ſcl'are dz magis ſtricte: vt ꝯphēdat negociū ptinēs ad rēpublicā mundanā ꝛ ſcl'ares hoīes. Qd̄ quidē licz ſit pmiſſum laicis. tamē clericis nō licet. Un̄ in. i. placet. C. de epi. ꝛ cler. dicit tex. ꝙ clerici nihil ꝯmune habet cū publicis actib⁹ vl'ad curiam ptinētib⁹. cuius cōrpi nō ſunt anne xi. p quē tex. patet ꝙ clerici nullū officiū pñt habere in republica. vt ꝓbatur i. d. c. i. in fi. facit. c. reprehenſibile. xviij. q. viij. nec ſunt de vniuerſitate ſeculari. vt nō. i. c. dilecta. d̄ ex. pla. Et ſic ꝯcludo ꝙ clerici nō debēt attēdere nec h̄re curā de mundanis: niſi quatenꝰ ſunt neceſſaria ad ſuſtētatōem ex cōrpis. argu. i. q. iij ſi q̄s obiecerit. vel i caſu pietatis. vt. j. tutela §. i. ꝛ. s. Aduocatus. §. v. cū ſe.

2 ¶ Utr̄ clericꝰ poſſit p artificiū q̄rere ſibi neceſſaria ad victū: R. ſm Pa. i. c. clerici officia. de vi. ꝛ ho. cle. ꝙ ſic ex honeſto artificio. facit. c. i. de cele. miſ. ꝛ xci. di. p totū. Et h̄ veruꝫ ſm glo. xci. diſ. in ſumma. dummodo ꝓpter h̄ nō ſe ſubtrahat a diuinis officijs. Nec obſtat. d. c. i. ne cle. vel mo. ꝛ lxxxviij. di. p totū vbi ꝓhibetur omnis negociatio clericis. q̄a vt dicit glo. i. c. canonū. xviij. q. iij. emere cartam ꝓ libro ꝯſcribendo vel cozum p ſotulari faciendo et hmōi. vt ſic lucretur aliq̄d pro victu: nō eſt negociatio ſed artificium. et ideo nō ꝓhibetur clericis. ꝛ i iuribus ꝓallegatis. vbi ꝓhibetur negociatio. intelligit q̄n clerici aliquid emūt vt immutatū carius vendant qz h̄ ē ꝓpꝛie negociatio: vt ibidē patz. ꝛ lxxx viij. di. c. ejiciēs. Secus ſi ꝓter ꝓpoſitū bladū quod emerūt ſupeſſet venderēt carius ꝛ hmōi. qz liceret ſm Hoſti.

3 ¶ Que pena clerici negociatoris? R. ꝙ vltra mortale pēm ſi tercio monitus nō deſtiterit pdit priuilegiū clericale. vt in. c. fi. de vi. ꝛ hone. cle. Et q̄z dicto. ſint varij in opini. ego ſaluo meliori iudicio ſic intelligo: vt clericus in minoribus ſiue ſit ꝯiugatus ſiue nō ꝙ nō peccat mortaliter negociādo. dūmō tale negociū nō ſit ꝓhibitū etiā laicis. Sed ſi nō ē ꝯiugatus: pōt ꝓpelli p priuationē priuilegij clericalis. non quidē illius ſi quis ſuadente xvij. q. iij. ſed priuilegij quo non pñt vexari exactōnib⁹ in pſona vl'in bonis ꝓpꝛijs. vt. l. ij. C. de epi. ꝛ cle. Cōiugati ꝙo nō. qz perdūt ipſo facto p ꝓtractū mrimonij. vt i. c. vno. de cle. ꝯ. vi. li. vi. ꝛ in. c. Johānes. eo. ti. Alij ꝙo q̄ ſunt in ſacris aut religioſi peccāt mortaliter. c. fm. ne cler. vel mona. Et ſil'r pñt ꝓpelli priuatiōe ꝓuilegij clical'. ſic dixi de exiſtētib⁹ in minoribus. Et ꝙ nō pdant tā iſti q̄z pfati in minoribꝫ etiā poſt trinā monitōem ꝓuilegiū illius canonis ſi quis ſuadēte. vt nō ſit excōmunicatus quiſquis eos pcurit. nec etiam fori. vt poſſint p criminib⁹ aut exceſſib⁹ puniri ſeu ꝯdemnari criminaliter vel ciuiliter p iudicē ſeculārē. patet h̄. q̄z clerici ꝯiugati quos oportet negocijs ſecularib⁹ intendere. vt in. d. c. Johānes. his gaudēt ſi habitū ꝛ tōſurā portāt. ġ multo fortꝰ iſti nō ꝯiugati. Et credo iſtud ſit ſecurius in ꝯſciētia.

¶ Utr̄ req̄ratur trina monitio. aut ſufficiat vna generaľ vt pdāt ꝓuilegiū de q̄. s. R. pa. in. c. fi. de vi. ꝛ hone. cle. ꝙ oportet ſit trina. q̄a nō ſufficit vna pemptoria vbicūq̄z agit d̄ pena incurrēda ꝛ ius exigit trinā monitiōz vl trinā citationē. h̄ voluit glo. nota. in cle. i. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ Jo. an. in. c. tue. de cle. non reſi. Nec obſtat ꝙ vbi a iure requirit triplex citatio ſufficit vna pemptoria q̄ hz vim trine citatōis. vt i. l. tres denūciatōes. C. quō et q̄n iud. Vide glo. in. c. ꝓſuluit. d̄ offi. dele. ꝛ Pa. i. c. i noie dñi. de teſti. qz h̄ verꝫ in citatiōe. qz ius ita vult. ſecus in monitōe. nec ſufficit trina monitio. ſed oportet ſit ſpecificata non generalis. Et ꝓ h̄ facit tex. in. d. c. fi. in ꝑ. ſi tales. ꝛ. d. glo. in ꝑ. nominatim. ꝛ qd̄ nō. in. c. ſtatutū. de ſen. ex. li. vi. valeret tn̄ ſi fieret ꝓ viam ſtatuti. qz ſtatutū hz vim legis. ꝛ platus pōt ſtatuēdo augere penā iuris ꝛ infligere penā ſine monitōe verbali. al's requirit monitio. in. c. ij. de ꝓſti. li. vi.

5 ¶ Hz p quē dz fieri hec monitio? R. Pa. i. c. ꝯiugit. el. ij. de ſen. ex. ꝙ nō p iudicē ſcl'arem ſed oportet fiat p ep̄m aut eū q̄ hz iuriſdictionē epalem ſup eū. ꝛ ſm glo. in. c. ſi clericos. de ſen. ex. li. vi. nō refert an habeat eam ex ꝓuilegio vel ꝯſuetudine vel a iure

6 ¶ Utr̄ clerici teneant reſtituere q̄cq̄d lucrati ſunt p negociatōem eis ꝓhibitā? R. Mar. i. cle. i. de vi. ꝛ ho. cle. ꝙ i foro aīe tenent pauperibus dare. xviij. q. v. q̄ habetis. Ego credo ꝙ ſit bonū ꝯſiliū: ſed de neceſſitate nō. xviij. q. v. nō ſane. i ꝑ. tanḡz ſua. Et h̄ videt ſeq̄ Zen. ꝛ Lar. in. d. cle. i. De quo dic vt. j. Reſtitutio i. in ꝑ. turpiter

7 ¶ Utr̄ clici poſſint exercere officiū taberna/

riozꝫ aut macellariozꝫ. ℟. q̄ nō. īmo si p̄sona liter publice exercēt. ⁊ tercio moniti noiatim a suis p̄latis nō ꝛestiterint: clerici ɔiugati p/ dūt p̄uilegiū clericale oīne. etiā istud. si quis suadēte. xvij. q. iij. nō ɔiugati aūt solū pdūt i reb⁹ si ꝛeferūt habitū cl'icalē. sz si nō ꝛeferūt sz incedūt oīno vt laici. amittūt etiā i p̄sonis. Uerꝫ ē q̄ si p̄fatū officiū dimittūt reassumūt tā ɔiugati q̄ non ɔiugati. Intelligē q̄ ɔiugati reassumūt nō ita sic nō ɔiugati, sed illud in q̄ gaudēt. vt in. c. vnico. ꝛe cle. ɔiug. Et iste ē verus intellectus lr̄e. licet alij aliter intellexerint. Nec habent ex cle. i. ꝛe vi. ⁊ ho. cle. Immo p̄hibentur taberna intrare. xlviij. di. nō oportet. Intelligē nisi in itinere cā necessitatis. vt in. c. clerici. ea. di.

8 ¶ Utrꝫ cl'ici possint exercere officia a p̄fat⁹ vi/ liora vt aptare pelles ⁊ hmōi. ℟. q̄ nō p idē titatē rōis ꝑm Pa. i. d. cle. i. Rō qz i his sta/ tus clerical' ꝛehonestat. arg. l. athletas. §. ait ꝓtoꝛ. ff. ꝛe his q̄ no. infa. nō tñ incurreret pe/ nā statuta ɔ exercētes officiū tabernariozuz. Credēdū tñ peccare mortal'r si sunt in sacris aut religiosi talia publice exercētes. secꝰ si occulte p artificio ad sustētatōem vite

9 ¶ Utrꝫ clericꝰ possit exercere officiū tabellionat⁹. ℟. ꝑm Io. i. c. sicut. ne cle. vl'mo. q̄ clericꝰ ɔstitutꝰ tabellio a laico nō pōt si est in sacris postq̄ ē sibi interdictū etiā in causis ecc/ l'iasticis ꝑm Innocē. i. d. c. sicut. Tamen si anteq̄ sibi interdicat facit instrm tenet. sed postq̄ ē sibi interdictū nō. Si ꝛo ē ɔstitutꝰ a papa vel ab epo q̄ ad diocesim suā. potest i causis eccl'iasticis cū ei non ꝛebeat ꝓpter oꝛ dines sacros aut bñficiū eccl'iasticū officiuz interdici. ar. ꝛe ꝛeci. c. tua. el. ij. et ꝛe iudi. ꝛecer nim⁹. de arbi. ɔtingit. Si ꝛo sunt i minoribus p̄ñt exercere etiā si sint bñficiati. ar. d. c.

10 sic. a ɔtio sensu. licet sit honestius abstinere ¶ Utrꝫ liceat clericis ioculatozis officiū facere ℟. q̄ nō publice. ⁊ tales sunt q̄ faciūt spectaculū ꝓpriū coꝛpis. facit. l. ij. §. fi. ff. ꝛe his q̄ no. infa. Et si hꝰ faciūt p annū ipo iure pdūt omne p̄uilegiū clericale. Dic no. q̄ Jo.

6 mo. quē seq̄tur Se. i. c. vnico. ꝛo vi. ⁊ ho. cle. li. vi. dicit. q̄ clericꝰ i sacris ⁊ etiā monachꝰ p dit p̄uilegiū canonis. si q̄s suadēte. xvij. q. iij. Et videt verꝰ. q̄uis Archi. teneat ɔtiū ꝛi cat q̄ solū exñtes i minoribus pdūt. Sil'r eti/ am pdūt si minoꝛi ꝛpe post trinā monitōem nō ꝛesistāt. c. vnico. ꝛe vi. ⁊ ho. cle. lib. vi. In

7 occulto tñ vel causa infirmitatis. vel alterꝰ honeste rei cā ioct aliq̄d facere nō reꝓbat. ꝑm glo. in. d. c. vnico. ⁊ facit q̄ nō. Jo. ꝛe ci tharistis ⁊ his q̄ varijs vtunt instrumentis lxxxvi. di. ꝛonare. in glo.

¶ Utrꝫ clericꝰ possit esse ꝓcuratoꝛ scl'arium ꝑsonaꝝ. ℟. Pa. i. d. c. ij. ne cle. vel mo. q̄ ꝓcuratoꝛ general' i cā eccl'iastica bñ posset ⁊ coram iudice ecclesiastico. sz i causis scl'aribꝰ i iudicio vl' extra nō ꝓt eē. posset tñ eē i aliq̄ cā pti/ 11

¶ Et summarie dic q̄ clericꝰ nō pōt /culari. 12 implicat⁹ scl'aribꝰ disceptare. exceptis causis ꝛe q̄bꝰ. s. Aduocatus. §. v. vi. ⁊ vij. Nec eē ꝓcuratoꝛ nisi vt dixi. nec ɔductoꝛ reꝝ scl'arium nisi cā necessitatis ductꝰ. qz tūc possz cō ducere vineā vel domuz vt aliq̄d vñ viueret lucraret. nec canes vel aues sequi. vt i. c. i. ne cle. vel mo. nec ꝓcuratōes villaꝝ. aut iurisdictōes scl'ares sb aliquibꝰ p̄ncipibꝰ ⁊ secl'aribꝰ viris exercere vt iusticiarius eoꝝ fiat. vt i. c. sed nec. eo. ti. nec sniam sanguinis si ē in sacris dare. nec sacerdos officiuz vice comitis aut p̄positi scl'aris hz̄e. c. clericis. eo. titu. nec sententiaz sanguis dictare. aut interesse vbi vindicta sanguinis exercet. nec p̄positus balistarioꝝ. ⁊ hmōi viris sanguinū. nec vllā cyrurgie artē que adustione vel incisione indigeat. nec impēdere bñdictionē aque feruēti. seu ferro candēti ad purgatōem. vt i. c. sniam eo. ti. Et oēs talia vel aliq̄ḋ hoꝝ exercentes. si tercio a suis p̄latis moniti nō ꝛesistūt. pdūt p̄uilegiū clericale. vt nōtāt doc. i. d. c. sed nec. Itē p̄sbris. ꝛecanis. archidiacōis. plebanis. p̄positis. cātoribꝰ. ⁊ aliis clericis p̄sonatū habentibꝰ p̄cipit sb excōicatiōis late sniē pena. ne leges aut physicā audiāt. vt i. c. fi. e. ti. De q̄ casu dic vt. j. Excōicato. vij. §. vij.

Clericus ꝛ. debet eē nō vindicati/ uus sz patiēs. vñ p̄cipitur eis ne arma poꝛtēt nisi ad ꝛefensionē. vñ clerici q̄ relicto habitu clericali arma poꝛtāt. si tercio moniti nō ꝛeponūt. pdūt p̄uilegiuz clericale. ꝛe sen. ex. c. audientia

¶ Quid si misceat se cl'icꝰ tyrānidi vl' crudelitati. ℟. q̄ si q̄s ꝓtempto habitu cl'icali guerrā vel seditōem mouet vel atrociter ꝛeliquit publice. aut i factū armoꝝ se imiscet. ipo facto sine monitōe pdit p̄ꝛiuilegiū canonis. si quis suadēte. xvij. q. iij. vt in. c. ꝓpendimus ꝛe sen. ex. ꝛe apostat. c. i. in p̄n. Pꝛiuilegiū aūt foꝛi nō amittit nisi post monitionē. Facit. c. si iudex. ꝛe sen. ex. li. vi. 1

¶ Utrꝫ clericus miles effectus pdat p̄uilegium clericoꝝ. ℟. Inno. in. c. i. ꝛe apostatis. q̄ si facit actū oīno clericatui ɔtrariū. vtputa exercet sectā. vadit ad bellū statum pdit. qz 2

eligēs ꝺ trariā viā excludit ipso facto a ꝑma xxxij.q.i.cū renūciat. Si vo nō exercet sena. nec aliū actū ꝺ iū clicatui. ſz viuit hō este vt cleric⁹. etiā si duxit vxorē virginē. sic nō per/ dit. Pa. tñ dubitat i.c.vt ꝺ sultatōis. ꝺ cle. ꝺiu. i eo milite q̄ iurauit illa re q̄bꝫ i glo. l. pe nul. ff. ex q̄. cau. ma. q̄ iste act⁹ videt oīno ꝺ/ ri⁹ clicatui. q̄ pugnare nō ꝺz etiā cū ifidelibꝫ c. ex multa. de voto. Sz ꝑmū equius

3 ¶Utr̄ cleric⁹ occidēs vl̄ mutilans unaſorē suū ꝑdat ꝑuilegiū clericale. R. Pa. in c. cleri ci arma. de vi. t ho. cle. q̄ nō.

4 ¶Utr̄ ꝑ defensione ꝓximi liceat eis sumere arma. R. Pa. vbi. s. q̄ si hz iurisditōz i loco sic licet ꝑ defensiōe suoꝝ mouere arma. nō tñ ipe i ꝑꝓia ꝑsona. c. dilecto. de sen. ex. lib. vi. Si vo iurisditiōem nō hz. aut sine clico ag/ gressoꝝ ꝑpulsari ꝑt. t sic nō ꝺz arma sumere c. ex mlta. ꝺ voto. Idē. xxiij. q. viij. reph̄ēsibi le. t. vij. q. i. scisciat⁹. t q̄ ibi nō. Si aūt nō ꝑt aliter ꝑpulsari. tūc licz aggressoꝝ cape. ꝑ terare t etiā occidere si aliter nō ꝑt ꝓmū de fendere. xxiij. q. iij. maximian⁹. t. c. si q̄s ꝑt. t c. dilecto. irregularitatē tñ icurrit sine pēto. ꝑdicta cle. si furiosus. Et de h̄ vide. j. defensio Et q̄ ad irregularitatē. homicidiū. iij.

Clericus xi. debet eē sobrius. vt i c. a crapula. de vi. et ho. cle. vbi p̄cipit eis vt vinū sibi tēperēt t a vino se temperēt. Et q̄uis aliq̄ teneāt ibidē q̄ pec cet mortaliter si bibat vinū sine aq̄. tñ cōiter docto. nō tenēt. ſz sufficit bibere temperate. vñ ter. dicit q̄ ꝺz eē ꝓtētus trina potatiōe. i c. q̄n. qꝺ palea est. xlviij. dist.

1 ¶Utr̄ liceat eis cogere alios ad bibēdū. R. q̄ nō. Intellige vltra necessariatē. neq; fabulas inanes cātare vel turpia iocā. pila vl̄ vsoria vl̄ laruas dēmonū añ se ferre ꝺsentiāt. q̄ h̄ē di abolicū. t sacris canonibꝫ phibituꝫ. vt dicit ter. i. c. nullus ꝑbꝛoꝝ. di. xlvij.

2 ¶Utr̄ liceat clericis facere ꝺuiuia. R. q̄ sic. si ex charitate. dummō abstineāt a superflu/ tate. detractione t irrisione alioꝝ. vt in. c. con uiuia. xlvij. di. t in ꝓncipio t i fine mēse lau/ des deo reddant. t aliq̄d legāt de sancta scri/ ptura. vt in. c. q̄n. t in. c. ꝑ reuerētia. ea. dist. alꝫ nō licet. vt i. c. nō liceat. ea. di.

3 ¶Utr̄ debeat bñdicere mēsam anteq; comē/ dat. R. q̄ sic. t post sumptū cibū reddere gra tias. xlvij. di. nō liceat

4 ¶Utr̄ debeat comedere añ tertiā. R. q̄ non. vt in. d. c. nō liceat

5 ¶Que debēt esse in eoꝝ ꝺuiuio. R. primo le/ ctio ꝺuinaꝝ scꝝturaꝝ. Secꝺo q̄ nulli detra/ hat. Tercio q̄ inanes sclariū negociorū fa/ bule nō recitent t multo minus aliud turpe Quarto q̄ solū ꝑ sustētatōe cibꝫ sumat. ha/ beāt ista in. c. ꝺuinia. t. c. nullus ꝑbꝛoꝝ. t. c. ꝑ reuerētia. t. c. nō liceat. xlvij. di.

¶Utr̄ peccēt mortal⁹ cū ꝺ aliq̄ ꝑfatoꝝ facient. R. q̄ nō. ſz venial⁹. nisi q̄n turpia vl̄ lar uas dēmonū añ se fieri ꝺsentiāt. q̄ talia sunt eis phibita. vt i. d. c. null⁹ ꝑbꝛoꝝ. Et iō vi/ det eē mortale. Et licet. d. c. null⁹ ꝑbꝛoꝝ. loq tur solū de ꝑbꝛis. tñ. c. ꝑbꝛi. xxxiij. di. exten/ dit ad oēs exñtes i sacris. Qui aūt nō sunt i sacris. nō credo mortaliter peccēt nisi ꝓpter eri am seculares in hmōi peccarēt. 6

Clericus xij. debet esse alien⁹ ab his q̄ irregularitatē in ducūt. de quo vide. j. Irregularitas. i. q̄ sunt qui nō ꝑnt ꝓmoueri. t quibꝫ virtutibꝫ debe ant refulgere. habes. xl. dist. ꝑ totū. Nam de bēt esse exemplū omnibꝫ laicis. viij. q. i. qua lis. vbi ꝺz. Uehemēter ecclesiā xp̄i destruit h̄ sz meliores esse laicos q̄ clericos. facit. vi. q. i. §. verum hac auctoritate

Clericus xiij. q̄ ad bona ipsoꝝ et eoꝝ dispositionē.

¶Utr̄ clericus possit testari de rebꝫ eccl̄e mo bilibus. R. Inno. in. c. cū in officijs ꝺ testa. q̄ nō. vt ibi. t. c. ad hec. t. c. relatū. cl. ij. xij. q. iij. c. i. Et nota q̄ oīa dicunt bona eccl̄ie q̄ intuitu eccl̄ie vel de facultatibꝫ eccl̄ie acq̄si uit. vt in. c. i. de testa. i tex. t i glo. verūtamē glo. in. c. ꝑsenti. de offi. ordi. li. vi. post Host. tenet. q̄ clerici nō habētes administratōez. t dicunt nō h̄ie administratōem q̄n non habēt bñficiū cui sit assignata dos ſm Se. i. d. c. ꝑ senti. ſz simpl⁹ bñficiati. vt sunt canonici t si miles quibꝫ id qꝺ habēt obuenit sibi rōne p sone. nō q̄ habeāt ꝓbendā i eccl̄ia distinctaz. q̄ sic h̄ient administrationē. pñt disponere t testari de fructibꝫ ꝓceptis vsq; ad diē mor tis de ꝺsuetudine. t etiā si ꝺsuetudo eēt pos sent testari de redditibꝫ ꝓcipiendis anno se/ quēti post mortē suā. vt refert Pa. i. d. c. cū i officijs Sed ego credo licere q̄n disponit in pios vsus vel i casibꝫ de q̄bꝫ i sequēti. §. alꝫ ꝺsuetudo ē irrōnabil⁹. ar. c. fi. xv. q. i.

¶Utr̄ clericus possit de rebꝫ ꝑdictis donare aut alio mō disponere. R. Pa. vbi. s. q̄ nō nisi in quattuoꝝ casibꝫ. Primus q̄n tantū/ dem expendit de suo in vtilitatez eccl̄ie. c. si q̄s. xij. q. ij. t. q. v. si eps. qz in hoc casu posset etiā testari. Immo si nō testaret h̄eres possz 2

petere.facit.c.de multa.et qđ ibi nō.de plen. t.l.que oīa.in fi.ff.de pcu.t glo.in.l.si nō sortē.§.si centuz.ff.de ædi.inde.Hcōs qñ h̄ habet ꝫ suetudo ſm Hosti.et Lau.in.d.c.si eps.Hz Pa.h̄ intelligit de reb⁹ mobilib⁹ et modicis.Et ego addo qñ disponit pie et ra tionabiliter.al's nō.Tercius qñ donat ītui/ tu elemosyne.quā clericꝰ etiaz in egritudine pōt facere.vt in.c.ad hec.t.c.relatū.el.ij.đ te sta.Quartus casus qñ vult remunerare ser/ uitia honesta.taz a ꝫsanguineis q̄z ab extra neis recepta.d.c.relatū.§.licet.Addo quī/ tuz qñ dat religiosis locis.d.c.relatū.Et nō practicaz ſm Pa.vbi.s.q̄ si clericꝰ vult aliq̄ respectu istoꝝ quattuoꝝ vltimoꝝ dare:faciat ipse dū viuit t nō relinquat.qz nō valet .d. c.ad hec.Et nō q̄ quicūq̄z accipit alio mō de reb⁹ eccl'iasticis teneť ad restitutiōz.facit qđ nō.in.d.c.ad hec.t quod nō.in.c.cum ſm. de preben.sed melꝰ qđ no.Pa.in.c.vt vnus quisq̄z đ pe.cle.vide qđ dico.j.Immunitas §.lij.t sequen.

¶Utz clerici possint de distributōib⁹ q̄tidi/ anis disponere.R.q̄ sic.si nō habēt admini/ strationē in eccl'ia.qz dant p̄ stipēdio psonali vt in.c.vnico.de cle.nō resi.li.vi.

¶Quid đ donatōe iter viuos.R.q̄ valet.qz ꝑsumit donatū intuitu amicicie vl' spe future remuneratōis.ſm glo.i.c.req̄sisti.de test.

¶Hz q̄d de bonis acq̄sitis intuitu dignita/ tis clerical'.vtputa p̄ missis dicēdis.R.Pe. vt refert Ly.in aut.licentiā.C.de epi.t cle.q̄ pōt testari.Et placet No.i.c.qz nos.đ testa. t Inno.ibidē.q̄ dicūt q̄ si clericꝰ rōne officij aliq̄ acq̄siuit.puta qz fuit capellanꝰ alicuius p̄ncipis qui multa ei donauit.q̄ pōt de tali/ bus donatis ad libitū disponere. multo ma gis đ bonis acq̄sitꝫ intuitu psone puta ex suc cessiōe cognatoꝝ vl' donatōe amicoꝝ seu in/ dustria cl'icoꝝ.vtputa doctrina seu artificio pōt disponere.vt i.d.c.qz nos.t qđ ibi nota. Pe.tñ vt refert Ly.vbi.s.limitat h̄ vez i cl'l cis inferioribus:nō aūt i epo.Et addit Bal. ibidē.etiā si eēt cardinal'.Idē de p̄latis regu larīū eccl'iaꝝ.t ē text.in.d.aut.q̄ solū. ꝓcedit q̄ p̄dicti epi t p̄lati regularīū eccl'iaꝝ possint disponere ad libitū đ acq̄sitis añ epatū vl' p lationē.t de acq̄sitis in epatu vel p̄latō e p co gnatoz vsq̄z ad q̄rtū gradū.de rel iq̄s ꝫo q̄li tercūq̄z acq̄sitis nō pōt disponere sz acq̄rit ec clesie.Cōis tñ opi.aliter tenet.vt.j.Legatū i.§.is.Hz ego limito i istis in q̄bus pōt face/ re qđ vult vez eē nisi in q̄nq̄z casibus. Primꝰ qñ ipe eēt obligatus restituere eccl'ie. vtpu/ ta qz dolo vel culpa nō leui.tñ ſm Innoc.in d.c.cū in officijs dānificauit eccl'iam.sz q̄ te neať đ leui culpa etiā ē text.aptus.C.arb.tu. l.q̄equid.facit.ff.đ admi.tu.l.si res.Hic em̄ vt no.Inno.in.c.ea que.de offi.archi.ille q̄ accipit p̄cū p̄ depósito seruādo:teneť de leui culpa.sic t q̄ dignitatē hz cui h̄ officiū est an nexū.s.ꝫ seruādi bona eccl'ie teneť:cū plus sit hz dignitatē.Nec ob.l.nomia.C.arbi.tu. vbi si nomia debitoꝝ minꝰ idonea fiūt q̄ tpe tu tele erāt bona.nō teneť tutor nisi fuerit in la ta culpa.ff.de admi.tu.l.tutor q̄ reptorū.§. ꝑtit.vbi tutor emēs p̄dia minꝰ idonea nō teneť nisi de lata culpa.qz sunt casus spāles. sz regulare ē vt teneat đ leui culpa.t sic tenet Ber.t Hosti.in.c.ea q̄.de offi.archi.Hcōs si de bonis ipsius eccl'ie alicui fecit grām ſm Inno.vbi.s.allegat.l.cū ostēdim⁹.ff.đ fide iuſ.tu.t C.eo.l.ij.t vlt.Tercius casus si pas sus ē ꝑpter negligentiā suā rē eccl'ie p̄scribi. ſm Pa.in.c.ex plentū.de pigno.allegat.c. placuit.el.ij.xvi.q.iij.Quartus ē si reddit⁹ i vsus inhonestos ꝫuertit.xij.q.iiij.c.i.Qui tus in casib⁹ de quib⁹.s.dixi.Clericꝰ.iij.qđ teneť ad restitutōem.qz ī istis casib⁹ ꝑmo te neť satisfacere eccl'ie añ q̄z aliud disponat.de h̄ etiā vide Immunitas.§.lij.

¶Utz acquisitū p̄ sacerdotē in iniungendo 6
pnias parochianis debeat eē eccl'e.R.Inno. i.c.cū inter.de ſ.sig.q̄ sic.Et iō disponere ad libitū nō potest

¶Utz p̄latꝰ inducēs testatoꝝē ad sibi relin/
quēdū q̄ eccl'ie reliq̄sset teneať illđ restituere 7
t an possit disponere.R.Pa.i Rica đ pe.cle. q̄ q̄dā dicūt q̄ pōt disponere p.l.q̄equid.C. ar.tu.Hz Ly.formādo hāc.q.i tutoꝝe dicit q̄ si blādo sermone ipm induxit ad sibi relin/ quēdū q̄ nō teneť.ar.i.l.fi.ff.si q̄s ali.te.vbi patet q̄ talis nō ꝓmittit delictū.Hi ꝫo vo/ lo seu fraude eū induxit teneť eccl'ie ad inter esse.Hz q̄ teneať eccl'esie simpl'r.tex.est cum glo.in.c.q̄cunq̄z.xij.q.iiij. vbi ptz q̄ p̄lat⁹ te neť ad interesse eccl'ie qñ ei potuit q̄rere t ne glexit ad instar tutoris.vt i.d.l.q̄cq̄d.t in.l. pupilloꝝ.C.de admi.tu.Nec em̄ dz vtilita/ tē suā p̄ponere vtilitati eccl'ie:sic nec tutor vti litatē suā vtilitati pupilli.l.tutor ſm digni/ tatē.§.i.ff.de admi.tu.l.si vt certo.§.ꝫmo/ datū.ff.ꝫmo.ff.de po.l.qđ nerua.i fi.t.vij.q. i.p̄ntū.t.c.placuit.Pa.vbi.s.tenet et seq̄t opi.Ly.Hz ego credo vez i tutoꝝe.qz de eo pt dici q̄ suā p̄sonā pt p̄ferre cuicūq̄z.ar.c.pe titō.đ iureiu.t đ pe.di.ij.hec q̄ đ q̄litate.sz i p̄lato teneo glo.cū tex.i p̄dicto.c.quicūq̄z

8 ¶Cui restituet q̄ indebite aliq̄d ab eccl'iastici recepit? R. Rō. ꝛ Ray. ꝙ aucte iudicis pnialis fiet restitutō eccl'ie cui ablatuꝫ est si paup̄ ē eccl'ia. vel si ē abūdās fiet paupib⁹ q̄ indigēt. Idē Jo. ar. xvij. q. iij. si q̄s i atrio.

9 ¶Utr̄ clericꝰ q̄ rē eccl'ie meliorauit ex sua industria possit de sua melioratōne disponere? R. ꝙ nō. facit. c. inq̄rendū. ꝛ c. si q̄s. de pe. cle. Rō. qꝛ ad h̄ tenet̄ si de eꝰ fructib⁹ viuit p dicta in. q. p̄ce. Secus si ō p̄timonio vel ō suo meliorasset. vt. s. dictū est. §. ij.

10 ¶Utr̄ relictū clerico i dubio p̄sumat̄ ituitu eccl'ie datū? R. ꝙ si admīstratōꝭ nō hꝫ nō p̄sumit̄. secus si admīstratōꝭ hꝫ. Tn̄ ad cōie/cturas ē recurrēdū. vt i. c. requisisti. de testa. ꝛ qō no. Inno. in. c. cū in officijs. eo. ti. vide. j. Legatū. i. §. xvi. ꝛ xvij. ꝛ xviij

11 ¶Utrū clericus possit de bonis eccl'esie bota/re sororē vel alere parētes? R. Pa. in. c. pue/nit. de arbi. ꝙ sic sororē vel aliā ꝫ sanguineaꝫ si indiget de redditib⁹ eccl'ie, p̄batur p. c. i. de co. cle. ꝛ mu. ꝛ p glo. cū tex. i. c. oīno confite mur. xxxi. di. vbi glo. dicit ꝙ clericus habēs vxorē vel filios potest eos pascere de redditi/bus eccl'esie. q̄ multo magis botare. cū causa bonis sit fauorabilior q̄ causa alimētoꝝ. vt no. Ly. facit quod no. in. l. cuꝫ in plures. §. pe. ff. de admi. tu. et in. l. nō omni. C. eo. ti. in glo. Et hoc intellige si indiget. vt i glo. p̄fati c. oīno. ꝛ nō ad pompā vel aliū statum. ar. eo. que no. xliij. di. in p̄inc. quia sic tā dātes q̄ recipiētes tenētur ad restitutionē. ij. q. vi. puenit. ꝛ no. Mat. ꝛ Lar. i cle. ij. de vi. ꝛ ho. cle. Limita tn̄ quo ad accipiētes vt teneantur ad restitutionē. vez q̄n clericus est nō solūedo. al's nō q̄n accepit de reb⁹ que alienari p̄nt ad libitū clericoꝝ. sic̄ sunt fructꝰ ꝛ hmōi idē vide. ꝛ placet. licet aliq̄ indistincte velit ꝙ teneātur; qō esset tutius

12 ¶Utr̄ p̄iculū qō ē aduenticiū in laico sit q̄s castrēse i clerico? R. Pa. i. c. qꝛ nos. de testa. ꝛ i. c. ꝙstitutus. de resti. i inte. ꝙ sic. Et tō licꝫ sit filiusfa. tn̄ vsufructus nō acquirit̄ p̄i. Hoc tenuit Ho. i. d. c. qꝛ nos. ꝛ casus est i auten. p̄sbros. C. de epi. ꝛ cle. vbi dicit ꝙ res ad do/minū clericoꝝ venientes sint eis ad sil'itudi/nē castrensiū vt testari possint

13 ¶Quis succedit clerico decedēti ab intestato? R. ꝙ i bonis eccl'esie eccl'esia. in bonis ꝙo suis de quib⁹ p̄t ad libitū disponere succedēt cō sanguinei si habet. xij. q. iij. q̄cūq̄. ꝛ. q. vlt. c. vl. in auten. de ec. ti. §. quis ep̄us. ꝙ si nō habet tales qui de iure venīt ab intestato: succedet eccl'ia. c. i. de suc. ab inte.

¶Utr̄ clericꝰ ordinatus ad titulū p̄timonij 14
sui tacite vel exp̄sse possit de dicto p̄timonio ad libitū disponere? R. ꝙ sic ꝑm Be. in. c. si eps. de p̄bē. li. vi. nisi exp̄sse sit actū ꝙ trāsierit in rē eccl'iasticā ꝑm Jo. de lig. ꝛ Jo. an. ibidē In dubio ꝙo cū nescitur an bona fuerint eccl'esie vl' p̄sone: p̄sumēdū ē p eccl'ia. si tn̄ constat eū habuisse aliq̄. sz dubitat̄ an sint ista vl' illa p̄sumit̄ p possessoꝛe ꝛ aliꝰ habit. ar. xij. q. iij. c. i. ꝛ q. v. c. i. in fi. Si nullus sit in possessione ꝛ in dubio stat̄ fiet distributio equalis. de suc. ab inte. c. ij. in glo.

Clericus xiij. quo ad eoꝝ p̄uilegia

¶Quero q̄ sunt p̄uilegia cl'icoꝝ? R. Pa. i. c. epis. ō p̄bē. ꝙ oia p̄uilegia militū q̄ ꝛgruunt cl'icis habēt. de q̄b⁹ p̄uilegijs militū dic i glo. l. pe. ff. ex q̄. cau. ma. Rō. qꝛ sunt veri milites Illi imꝑatoris: sed isti dei. facit. c. i. cuꝫ glo. ō cle. egro. tex. cum glo. in. c. xp̄ianis. xi. q. i. ꝛ si militer glo. in. c. militare. xxiij. q. i. ꝛ tex. cum glo. i. q. iij. saluatoꝛ. circa medū. Et merito dixi q̄ ꝛueniūt clericis. qꝛ ignorātia iuris n̄ imputat̄ militi cuꝫ habeat vacare armis. l. i. ꝛ q̄d ibi nō. C. de iur. ꝛ fac. igno. sz nō sic cle/ricis cū habeāt scientie intēdere ꝑm ꝙ dixi. s. Clericus. ij. §. iij. et sic de ceteris. vn̄ p debito ꝛueniri nō p̄nt vltra q̄z facere p̄nt. nec tenentur cedere bonis. l. miles. ff. de re mili. nisi sit ex delicto ꝛctū. vt. s. Cedere bonis

¶Itē Ber. enūerat. xxiij. q̄ recitat Lar. i cle. i. 2
de vi. ꝛ ho. cle. Primū ꝙ n̄ ꝛueniunt coā iu dice scl'ari. de fo. ꝛ pe. c. si diligēti. Secōm ꝙ/bērās eos ē excōicat⁹. xvij. q. iij. si q̄s suaden te. Tercīū ꝙ nō tenent̄ p̄stare mūera seu one ra p̄sonalia vl' realia. de imu. ec. nimis. vide j. immunitas. §. xxxiij. cū seq̄ntib⁹. Quartuꝫ qꝛ p̄nt vēdicare rē ꝛcessam eccl'ie añ traditi/onē. l. fi. C. ō̄sa. san. ec. ꝛ c. ex litteris. de ꝛsue. Quintū qꝛ gaudēt eodē p̄uilegio familie eo rū. xi. q. i. clericū. el. i. xxxij. di. eos. ꝛ vtrobiq̄ i glo. Intellige q̄ ad foꝝ. vt i dictis glo. p̄z. Sextū qꝛ faciētes statuta ꝛ clericos sunt ex cōicati. ō imu. ec. eos q̄. li. vi. Septimū ꝙ so lū cl'ici p̄nt obtinere bñficiū eccl'asticū. ō trāſ ac. ex l'ris. Octauū ꝙ p l'ras ꝛ laicū impetra/tas cū clausula generali nō p̄nt ꝛueniri. vt i glo. c. sedes. ō resc̄p. Nonū ꝙ nō tenent̄ da/re sportulas. de vi. ꝛ ho. cle. cū ab oī. Decimū ꝙ acquisita etiā ſb p̄tate p̄is disponūt. vt volunt aut̄. p̄sbros. C. de epi. ꝛ cle. Undecimū qꝛ p reb⁹ suis recuperandis agere p̄nt si ne ꝛsenſu p̄is. no. Archi. in. c. fi. de iudi. lib. vi. Duodecimū ꝙ p necessitate non p̄n ꝛ di/

strahi a pñe fm.l.ij.C.de pa.qui fi.di. Tercium decimũ q̃ seruꝰ sciẽte dño clericatꝰ libera/tur a seruitute dñica/z ptãte.luij.di.si seruꝰ. Quartũ decimũ q̃ pñt facere collegiũ. ar.c. fi.de re.do. vbi solũ religio phibẽt qđ laicꝭ nõ licet nisi vt dicã.j. Collegiũ.z de ml'tis alijs
3 priuilegijs.j. Emunitas

¶Utr clericus ꝓiugatꝰ supdictis ꝑuilegijs gaudeat: R.q̃ nõ. Dz si ꝓxit cũ virgine z de fert tonsurã z vestes clericales solũ gaudet i duobꝫ. Primo ꝑuilegio canonis. si qs sua/dẽte. xvij.q.iij. Secdo p aliq̃ crimine nõ ꝑt trahi ad iudiciũ scl'are. nec iudex scl'aris ꝑte/
4 xtu cuiuscũq; excessus ꝑt eũ punire pecunia liter vl' psonaliter. c. vnico. de cle. ꝓiu. li. vi.

¶Utr clericus possit vti statutis z ꝓsuetu/dinibꝫ laicoꝝ ad suũ ꝓmodũ: R. Pa. i. c. fi. ꝺ vi. z ho. cle. z facit tex. in ar. q̃ sic. facit z tex. i c. ad nostrã. de pba. Attñ eos nõ ligant i eo ruꝫ ꝑiudiciũ. Vide glo. in. c. i. ne se. va. z qđ dicã. j. statutũ. §. vij.

Coactio alia absoluta q̃ q̃s totaliꝫ cogit ad ali q̃d faciẽdũ coꝛpaliter ꝫ eꝰ volunta/tẽ. sic ille qui ligat z hmõi. ꝺ qua in. c. ꝑsbyte ros. l. di. z q̃uis aliquid faciat ex tali coacti one ꝓtra deũ nõ peccat. vt patet in. ꝺ. c. z no. glo. in. c. ad eius. v. di. facit. c. quod latẽter. z qđ ibi nõ. de reg. iuꝛ. Qđ intellige vꝛ ni/si animo ꝓsentiat post. Est et alia coactio q̃ ꝺz ꝓditiõalis: qua quis cogit vt vnũ ꝺ duo bus eligat. de qua i. c. lectores. xxxij. dist. et i glo. ꝑdicta. z hec nõ excusat i pctis. c. sacris. de his que vi metusue cã fi. De qua dic vt. j. metus. §. vi

1 ¶Utr coactꝰ suscipiat baptismũ vel ordinẽ R. glo. in. c. epi. lxxiij. di. z Inno. i. c. frater/nitatis. de here. q̃ si coactio fuit absoluta nõ ſz i coactõe ꝓditiõali suscipit characterẽ. q̃z/
2 uis nõ gꝛam. vt. s. Baptismus. vi. §. vi

¶Utr seruitia facta deo p coactõem ei pla/ceant: R. q̃ nõ. xxij. q. v. ad fidez. z. xx. q. iij ꝑsens. vtilia tñ sunt facienti sed nõ ad salu/
3 tem nisi dispositiue

¶Utr mꝛimoniũ teneat p coactiõem ꝓctũ: R. p absolutã certũ ẽ q̃ nõ. sed p ꝓditionalẽ tenet. nisi interuenisset metus q̃ posset cade/re in ꝓstantẽ. de quo dic vt. j. Metus z mꝛi moniũ. ij. impedimento. ij.

Coadiutoꝛ dari nõ põt epõ et alijs supioꝛibꝫ pla tis sine licẽtia papę nisi i duobꝫ casibꝫ. ꝑmꝰ q̃n epus vl' aliꝰ supioꝛ plat⁹ẽ guatꝰ senio aut valitudie coꝛpali. ita guatꝰ q̃ ppetuo suũ of/ficiũ neq̃t exercerẽ. tũc ꝺ ꝓsilio z assensu capli sui vl' maioꝛ ptis vnũ vl' duos assumere ꝑt coadiutoꝛes. Secꝺs q̃n ꝑfati plati eẽnt amẽ tes ita q̃ velit vl' nolint nesciãt expꝛ mere. tũc capl'z vl' due ptes vnũ vl' duos coadiutoꝛes eis dare pñt. vt i. c. vnico. de cle. egro. li. vi.

¶Quibꝫ dari ꝺz coadiutoꝛ: R. fm Inno. in 1
c. nisi cũ ꝑ dẽ. ꝺ renũ. q̃ ꝺz dari cuicũq; pla/to q̃n ꝑt suũ officiũ exercerẽ. vij. q. i. q̃ ꝑ totũ

¶Utr dilapidãti bona eccl'ie sit dãdus: R. 2
Inno. i. c. venerabili. de offi. dele. q̃ sic

¶Quid põt coadiutoꝛ: R. hz liberã z legiti/mã admistratõz. excepto q̃ nihil ꝑt alienare vt pz i. ꝺ. c. vnico. nec ꝺz aliq̃d ꝺ bonis eccl'e cui ẽ coadiutoꝛ sumere nisi sumptꝰ modera/tos vt ibidẽ. vide ad h̃. c. scꝑ sit. vij. q. i. 3

¶Hz nũq̃d epi z alij plan supioꝛes possent sibi facere ꝓmissariũ i adiutoꝛiũ. R. q̃ sic. vt notãt doc. i. ꝺ. c. vnico. Et differt iste a coad iutoꝛe. qꝛ nõ hz nisi eã auctem quã sibi vo/luit dare. secus in coadiutoꝛe 4

¶Qñ expirat officiũ coadiutoꝛis: R. q̃ moꝛ te illiꝰ cui datꝰ ẽ coadiutoꝛ. vt no. doc. i. c. grã di. de supp. ne. pla. li. vi. 5

Cogitatõ ñ mereꝯ pnã ab hoie cũ suis termis ẽ ꝓcta de pe. di. i. §. Cogitatio. i tex. z i glo.

¶Utr cogitatõ deliberata in malũ mortale 1
sit pctm mortale: R. q̃ sic. xlix. di. c. hic etem §. põderosus. etiã si opus nõ sequat.

¶Utr cogitatio moꝛosa sit mortale pctm: 2
R. ꝓsensus i delectatõz alicuiꝰ actꝰ q̃ ex gene re suo sit pctm mortale. est mortale pctm fm sctm Bo. i. ij. di. xxiij. z Ri. ibidẽ. z Ale. ij. ij. i tractatu de pcto veniali. z ibꝫ cõiter ꝓcꝺãt doc. Delectari cũ ꝓsensu solũ ꝺ cogitatõ ne. qꝛ ꝫ puenit ex inclinatõe affectꝰ i ipaz cogitatõez. q̃ q̃dẽ fm se nõ ẽ mortale pctm. sed q̃nq; veniale. vt cũ q̃s inutiliter cogitat de ea. q̃nq; nullũ. vt cũ q̃s vtiliter cogitat. pu/ta qꝛ vult ꝑdicare vl' disputare. iõ ꝓsensus i talẽ delectatõez nõ erit mortale. fm Tho. ꝑ ma scẽe. q. lxxiij. ar. viij. ſz solũ q̃n delectat ꝺ fornicatõe cogitata. z ꝓsentit i talẽ delecta tõez fm ꝑfatũ Tho. vbi. s. Si ꝛo cogitatõi moꝛose ñ adest ꝓsensus i delectatõz cogita/tõis actꝰ phibiti. tũc fm. s. Bo. vbi. s. dist. guẽdũ ẽ. q̃ aut iminet piculũ casus in pctm mortale. z tũc si adũtit piculũ qđ sibi iminet z nõ repellit. sed patit i hmõi cogitatõibꝫ oc cupari. tunc fm mgꝛos peccat mortaliꝛ. Si ꝛo nõ adũtit piculũ delectatõis nec repellit

nō peccat mortaliter. Et hō magis mihi placet. ꝛ ē tutius: q̄uis aliq̄ dicāt nō ee mortale etiā qñ aduertit periculū dūmō nō ꝓsentiat in delectatōem Sil'r qñ nō imminet periculū casus nō ē mortale pētm si non repellit: sz tñ periculosuz. Collige ḡ sic. qñ q̄s hz cogitatōz ꝛ q̄ delectat: ꝙ aut delectatio ē de eo qđ nō est pētm vel saltē mortale. ꝛ sic quātūcūq; in eā ꝓsentiat nō peccat mortaliter fm R. vbi. s. puta mulier vidua cogitat de actu coniugali quē habuit cū marito. licet delectet in ipsa delectatōe cogitatōis vt p̄terita nō vt p̄senti nō peccat mortaliter nisi immineat sibi periculū casus. puta pollutōis ꝛ hmōi. q̄ tunc si aduertit peccat mortaliter nō repellēdo. Si ꝙo ē de eo qđ ē mortale ex genere suo. vt fornicari ꝛ occidere hoiem ꝓpter vindictam et hmōi. ꝛ tunc aut placet ipa delectatō ꝛ opis ꝓsummatio si facultas adesz. ꝛ sic ē mortale pētm. Aut placet delectatō sz displicet opis ꝓsumatō. ꝛ sil'r ē mortale pētm. Aut neutrū placz. ꝛ tūc si imineat periculū ꝛ aduertit. si nō repellit ē mortale fm tutiorē viā. Si aūt nō imminet periculū aut nō aduertit: sic erit veniale si nō repellit. Si aūt statiz repellit sic nullū ē pētm. Si aūt delectatio solū ē i cogitatione nō i re cogitatōis. puta delector de aliq̄ cogitatōe q̄ est pulcra admirabilis ꝛ hmōi. et tūc si ē ꝓpter bonū finē. puta vt p̄dicē ꝛ tale pētm vel disputē: sic ē meritoriū. Si aūt nō ē ꝓpter finē bonū sz ꝓpter vanitatem: sic erit pētm veniale nisi vt dixi imminueret periculū q̄ tūc vt dictū ē peccaret mortal'r qñ aduerteret nō repellēdo. Et de hō etiā vide. ī. Sensualitas. qñ est pētm vel nō

Cognatō ē triplex. carnal' legal' ꝛ spūalis. De quibus vide. ī. Matrimoniū. iij. impedimēto. vi. et vij. ꝛ viij. ꝛ xv.

Collegiū q̄ simul colliguñ: vel q̄ simul cohabitāt dictuz est fm glo. i. l. i. ff. qđ cuiusq; vni. Et dr ecclīasticū si maior ps vel equal' ē clericorū. q̄ magis dignū trahit minus dignū. c. qđ in dubijs. de ꝓse. ec. vl' al. l. qđ maior. ff. ō mu. no. Bar. in. l. fi. ff. de colle. illi.

¶ Utz liceat facere collegiū: R. Inno. in. c. dilecta. de excessi. pla. licet alij aliter dicāt: ꝙ hoies cuiuscūq; pfessionis. vt grāmatici vl' negociatores ꝛ hmōi pñt simil' ꝓuenire ꝓpria aucte ꝛ facere sibi rectorē ꝛ sindicū: dummō coeāt vel collegiū faciant p cā honesta. puta ad defensionē iusticie sue. vel ne in officijs suis fiat fraus. ꝛ multo magis si faciāt cā pietatis vel religionis. Et ꝙ liceant talia collegia. ptz. C. de iur. om. iudi. l. fi. ff. qđ cuiusq; vni. l. i. ff. ad tre. l. omiby. ꝛ ō pcu. c. qz. ꝛ ff. ō colle. illi. l. i. §. i. vbi aliq̄ phibēdo ꝓcederevi dr alia collegia. ꝛ ibi etiā dr ꝙ senatusconsulto illicita arcent. ḡ licita ꝓcedunt. ꝛ illicitū ē qđ fit p malo aliq̄ ꝛ destruendū est. l. vl. ff. de colle. illi. Dicit Bar. in. l. i. ff. ō colle. illi. ꝙ ō iure cōi collegia q̄ fiunt causa religiōis sunt pmissa. l. i. in p̄n. ff. qđ cuiusq; vni. facit qđ no. Jo. in. c. dilecta. de excess. pla. ꝛ Innocē. ꝛ Do. i. c. inter dilectos. ō do. et qđ no. Pe. de pusio i tractatu de canonica portōe epi. c. iij Qđ nō. q̄ facit p istis disciplinatz. ꝛ hmōi. 3 quos clamāt aliqui inquisitores

¶ Sz quot hoies faciūt collegiū: R. ꝙ duo 2
vel tres. de elec. c. i. fm leges tres requirūtur. vt. l. neratius. ff. de ver. sig. sz decē hoēs faciunt plebē vel ppl'm. x. q. iij. vnico. ꝛ x. vl' xv faciūt turbā. ff. ō vi bo. rap. l. ptor. la. ij. §. i. si cui decē oues faciūt gregē. ff. ō abige. l. oues vn' vel duo faciūt familiā. ff. de v. sig. l. detestatio. ī fi. vide glo. i. c. i. x. q. i. sz pīsa. dr quihz dominiū i domo: lz filios nō habeat. nomen ꝓsonā solā demōstramus sz ꝛ ius. dicit. l. pnūciatio. i. §. pater. ff. de ver. sig.

¶ Utz deserētes collegiū debēāt hīe ptē suā 3
bonoz collegij: R. Inno. vbi. s. ꝙ sic. ō his q̄ i eo ꝓfecūt ipsi ō collegio. ꝛ sic loquit. l. i. §. fi. ff. de colle. illi. facit ꝓ h. l. ij. §. viarū. ff. ne qđ i lo. pu. ō cle. ꝓiu. qđ a te. vbi no. ō h. xix. q. vi. ō lapsis. Sz ō alijs q̄ donant vel legātur vniuersitati nō debēt hīe ptē. facit. l. sic. §. si qđ. ff. qđ cuiusq; vni. ꝛ alijs. no. i glo. d. §. fi. que ꝓcoz. cum Inno.

¶ Utz collegiū differat a societate: R. Inno. vbi. s. ꝙ sic. patz in. l. i. ff. qđ cuiusq; vni. vbi ō dr ꝙ socij alicui' ꝓfessiōis pñt facere collegiū. ergo societas nō est collegiū. Itē collegium residet in vno. ff. quod cuiusq; vni. l. si cui. i fi. sz societas morte vnius socij soluit. ff. ꝓ socio. l. adeo. morte socij finit societas. vt nec ab initio pacisci possum' vt heres succedat societati. dicit tex. ibi 4

¶ Utz collegiū possit sibi facere vnū rectorē 5
sub quo possint oēs ō collegio ꝓuenire: R. ꝙ sic. tex. est in. l. fi. C. de iur. om. iu. ꝛ tenent ei obedire vt ibi

¶ Utz destructo collegio extinguāt oīa ꝓuilegia ei': R. Pa. in. c. q̄. de po. pla. ꝙ sic si est ecclīasticū ꝛ destruat ꝓ supiorē. Si ꝙo est seculare sunt opi. sed verior fm eū est ꝙ durāt apud ciuit atem vel lo cuz si ipsi ciuitati erāt 6

cõcessa. sicut in eccl'iasticis durat apud eccle
7 siã. vide de h. s. Limitas. §. i.
¶ Utr̃ collegiũ vel vniuersitas petat restitu
tionẽ i integr̃ sic minor. R. aliq̃ dicũt q̃ sic.
Hz tu tene vez̃ collegio pio. sic sunt hospi
talia t hmõi fm Jo. an. i. c. ij. de resti. i inte.
li. vi. ar. c. requisisti. de testa. Hz Pa. in. c. i.
de re. i inte. q̃ h̃ seq̃tur allegat. l. oĩa. C. de epi.
8 t cle. que dicit omia p̃uilegia cõcessa eccl'ijs
extẽdi ad hospitalia t pia loca. vide de h. s.
¶ Quõ collegiũ põt dispo /Limitas. §. iiij
nere sup re p̃uati. t quot debẽt conuenire vt pos
sint aliq̃d facere. vide. j. Statutũ. §. pi. t. xij.
t. xvij. t j. Electio. §. xvi.

Collusio ẽ aliquẽ cũ suo aduersa
rio pecunia mediãte vl' gr̃a paciscí vt p̃ se in cã vel iudicio p̃mittat
sinĩari. de collu. c. i. t. se. Utrũ liceat collude
re cũ aduersario. vide. s. Accusatio. §. xi.

Colonus quõ efficit q̃s. R. Pa.
in. c. indicatus. de imu.
ec. q̃ tũc q̃n p. xxx. annos tanq̃ obligatus t
astrictus solo stat. Azo vult q̃ etiã requirat
p̃missio. Secus si nõ tãq̃ obligat'. vt i co
lonis nr̃i tp̃is i quib' nulla acq̃rit seruit'. ar.
l. põpon'. q̃rit. §. i. ff. quẽad. ser. amit. Et nõ
fm Jo. i sum. de natis ex libero vẽtre. q̃ q̃dã
dicunt ascr̃ticij. q̃. s. p scr̃turaz solo vel terre
aut glebe sunt astricti Quidã dicunt cẽsiti.
t eodẽ mõ o stituunt sicut ascr̃ticij. sed diffe
rũt. qz isti sunt obligati ad terciã vel quartã
t hmõi partẽ. Cẽsiti ẽo certũ cẽsum soluere
tenẽtur annuatim. l. ij. C. in qui. cau. col. cẽ.
do. ac. pos. Quidã dicunt ppetui. Olim em
tpe famis o stituebant redditus ex publico.
t ideo qui ribaldos q̃ se simulabant inuali
dos p̃debãt si erãt liberi in ppetuo habebant
colonatu. si serui pditori dabant. C. de men
di. vali. l. vnica. Et fm Bar. ibidẽ licet red
ditus nõ o stituant. hz locũ hec pena hodie.
Nec ob. aut. de q̃sto. §. si ẽo. qz loquit q̃n p
dit a publica p̃sona. qz tũc i publicũ op' dã
tur. serui ẽo sunt dñis. t. l. vnica pdicta loq̃
tur q̃n a p̃uata p̃sona pdũt. Quidã sunt in
quilini stricte. vt sunt q̃ fundo tenent. tñ in
suburbio põt o mozari. t differunt a colono
qui tenetur inhabitare in fundo. Inquilini
large sunt q̃ dom̃ nostrã inhabitant ad cer
tum tp̃s soluẽdo certũ quid. vt in. c. ppter. d̃
loca. Quidã dicunt originarij. vt sunt nati
ex colonis siue in possessione siue alibi. vt in
l. cum satis. i. R. C. de agri. censi. t colo. li. xi
Et hoc vez̃ si mater erat colona. al's secus.
facit. l. fi. C. de agri. censi. et co. Quidaz sunt
coloni simplices qui sub certa mercede pdia
colenda accipiunt annuatim. t hi oẽs agri
cole nomine aliq̃n comphendunt. Un̄ agri
cola quasi agr̃ colens.
¶ Utr̃ colonus qui terrã colẽdã accepit ad 1
terciã vel quartã partẽ vel aliũ redditũ pos
sit deducere semẽvl' expẽsas alias. R. Inno. i
c. tua. el. ij. d̃ rei. q̃ nõ de iure. nisi p̃ spãie pa
ctũ aliud fiat. Et si pactũ nõ sit o suetudo de
bet attẽdi si ẽ. q̃ si nõ est stabimus iuri.

Cõmenda quõ possit h̃ri de be
neficio eccl'astico. v i
de. s. Beneficiũ. §. xxxvij.

Cõmissio facta p̃ papã alicui ex
pr̃sso nomine dignita
tis faciendo mentionẽ q̃ residet in alio loco
facit vt talis possit cognoscere in loco resi dẽ
tie fm Jo. an. in. c. exhibita. de re. pmu. Ubi
vero nõ fit mentio de residentia. tunc cõmis
sio est facta i loco dignitatis expresse. nec ex
tra illam diocesim poterit cognoscere de illa
causa. c. statutũ. §. i nullo. de rescrip. li. vi. et
quod ibi notat.
¶ Utrũ o missio facta in genere de dispensan 1
do restringatur ad mediocritatẽ. dic vt supr̃
Clericus. i. §. vlti.

Commodatum ẽ alicu
ius rei
ad aliquẽ spãlẽ vsum gratuito facta o cessio
fm glo. i. c. vnico. d̃ o mo. Et p̃ declaratõe p̃
scr̃pte diffinitõis multa sunt querẽda
¶ Utrũ o modatum o sistat solũ in reb' mo 1
bilibus. R. glo. p̃dicta q̃ nõ. sed etiam in re
bus immobilibus. sil'iter t in corpalib'. pu
ta seruitute habitandi. ff. cõmo. l. i. vbi tex.
dicit posse o modari rem mobilẽ t etiam soli
t etiam habitationẽ
¶ Utrũ o sistat in reb' que vsu o sumunt'. R. 2
q̃ nõ. nisi cum o cedãtur ad pompã vt ditior
appareat. ff. eo. ti. l. iij. §. vlti. t. l. se. Et ita pa
tet verbũ alicuius rei.
¶ Utr̃ o modari possit res ad incertũ vsum 3
R. q̃ nõ. qz tũc precariũ esset. t in h̃ differt. qz
pcariũ ad incertuz vsum est quo ad tempus
durationis. puta p̃ se t heredibus suis. ff. de
preca. l. cum precario. Cõmodatuz vero ad
certum vsum. quia. s. habet tempus tacitum
vel expressum. añ qd̃ nõ põt reuocari. Et di
co tacitũ. puta o modaui tibi libr̃ ad trans
scribendũ. habet tp̃us in quo possit cõmode
trãsscribi. ff. o mo. l. iij. §. vlt. t. l. iiij. t. l. si vt

certo. §. interdū. l. vl. fm Jnno. i. d. c. vnico

4 ¶ Utr̄ possit reuocari ꝯmodatū añ vsum expletū: R. q̄ nō. d. c. vnico. & l. i ꝯmodato. §. sicut. ff. e. ti. Precariū ꝙo bñ pōt reuocari. q̄ nō ē ad certū vsum. ff. de p̄ca. l. ij. §. i. & de p̄ca. c. vlti. Et si reuocat añ tps tenet de damno ꝯmodatario. l. in rebꝫ. ff. cōmo. Limito tamē hoc in ꝯsciētia verū. nisi ꝯmodatus similiter erat passurus damnū si nō reuocassz & ꝯmodatarius al's etiā puidere nō potuisset. q̄ potius ex remea dolo mihi ꝯsulere. nec cōmodatarius pōt dici receptus. exq̄ al's etiā sibi puidere nō potuisset

5 ¶ Sz q̄d si ꝯmodatarius nō potuit sine culpa sua re ꝯmodata vti infra tps p̄fixū tacite vl' exp̄sse. nunquid inuito dño possit i alio tpe: R. Bar. i. l. in cōmodato. §. sic. ff. ꝯmo. & seq̄t Pa. i. d. c. vnico. q̄ nō. q̄ cū dñs certz ꝺ dāno vitādo. & ip̄e de lucro captando. ꝺz casus potius ꝯmodatario imputari. facit. l. si vno anno. §. itē cū quidā. ff. locati.

6 ¶ Utr̄ vtēs re ꝯmodata ꝯ volūtatē dñi sciēter ad aliū vsū teneat: R. q̄ sic. ad restitutōz ꝺ. l. si vt certo. §. sz interdū. imo ꝯmisit furtū & p̄ccauit ꝯctādo rē alienā inuito dño. & aliq̄n posset eē mortale. puta q̄n ē res magni p̄ris & damni. vel ex intētōe q̄n etiā faceret i magno damno. sic de furto ꝺz. j. furtū. §. xxxiij. Si ꝙo credit p̄babiliter dñm ꝯcessuruz ñ ꝯmittit furtū. Si ꝙo dubitat. sic ꝯmittit furtū. l. q̄ vas. §. vetare. ff. de fur. Jtē q̄n non credit p̄babiliter. §. placuit. ifti. de obli. que ex delī. nas. in glo.

7 ¶ Utr̄ ꝯmodās vasa viciosa vel equū teneatur de damno p̄mit: R. q̄ sic fm glo. & doc. i. d. c. vnico. si sciēter h̄ facit. nec reuelauerit ꝯmodatario. Sec⁹ si ignorabat vicū. ff. cōmo. l. in rebꝫ. §. p̄ñt. & §. item q̄ sciens. & l. p̄ nul. secus si in locato. Et sic patet quare dictū est ad aliquē sp̄ialē vsum

8 ¶ Utr̄ i ꝯmodato possit interuenire merces R. glo. i. d. c. vnico. q̄ nō. q̄ si intuenit merces trāsit i locatū vl' i ꝯctū innominatū. insti. mā. §. vl. Et p̄terea ꝺz in diffinitōe gr̄uito

9 ¶ Utr̄ dñiū rei ꝯmodate trāseat i ꝯmodatariū: R. glo. p̄dicta q̄ nō. q̄ is q̄ ꝯmodat retinet dñiuz & possessiōz. ff. ꝯmo. l. rei ꝯmoda/

10 ¶ Quid si res cōmodata p̄rit. cui⁹ p̄cio /te. lo pibit: R. q̄ dño pibit. nisi ꝯmodatarius fuerit in culpa. d. c. vnico.

11 ¶ Utr̄ teneat ꝯmodatarius de omi culpa: R. q̄ si cōmodatū sit gr̄a recipientis tm̄ tenet etiam de leuissima. d. c. vnico. & d. l. in rebus. & d. l. si vt certo. §. cōmodatuz. Si ꝙo fit gr̄a cōmodātis tm̄. vtputa cōmodaui tibi iocalia vt ornatioz venires ad me. sic tenet soluz de dolo. d. §. interdū. & l. si mei cā. e. ti. & ff. de ac. & ob. l. i. §. is qui eq̄z. Si aūt fit gr̄a vtrius q̄z. vtputa vt ꝯmunis amicus inuitaret. cōmodaui tibi vasa & hmōi. tūc tenet de dolo & lata culpa. & leui. d. §. interdū. & d. l. in rebꝫ Et nota fm Pa. in. d. c. vnico. q̄ h̄ nō est sp̄ciale in cōmodato. sed ē generale in omnibꝫ ctibus. vt in. l. ctus. & quod ibi notat. ff. de regu. iu. Fallit i p̄cario vbi nō tenet nisi de dolo. q̄uis fiat gr̄a recipientis tm̄. Nō diuersitatis reddit. q̄ p̄cariū pōt semp reuocari. sz ꝯmodatū nō. & iō magis gr̄at ꝯmodatarius. facit. l. q̄situ. §. illud. ff. de p̄ca. & d. l. ctus. Fallit etiaz fm q̄ dicam. j. Locatio. §. xxiij. Quid aūt sit culpa leuis. leuissima & lata. et q̄n quis tenetur de dolo teneat etiā de lata culpa. vide. j. Culpa. p totum.

12 ¶ Utr̄ ꝯmodatarius teneat de deteriozatione rei: R. q̄ nō. si in ea re vsus ē quā accepit. & si ne sua culpa deterioz ē facta. vt. ff. cōmo. l. cū qui rē. in p̄in. & l. fi. & quod dicit in. l. sed mihi videtur. ff. eo. ti. vbi tex. Propzie em̄ res dicitur nō reddita q̄n deterioz facta reddit.

13 Jntellige ex culpa sua.

14 ¶ Utr̄ cōmodatarius possit repetere impēsas q̄s fecit i re ꝯmodata: R. q̄ nō. illas q̄ naturali rōne fiūt. vtputa cibariozū et hmōi. sed al's sic. vtputa impēsas valitudis vl' fugere hmōi. vt. l. in rebꝫ. ff. cōmo. §. p̄nt

15 ¶ Utrū cōmodatarius teneatur de casu fortuito: R. q̄ nō nisi pactum seu mora intervenerit. d. c. vnico. & d. l. si vt certo. & C. ꝯmo. l. i. ff. de ac. & obli. l. i. §. is q̄ qui. Adducere tamen q̄ licet morosus teneat si res p̄rit. tñ i ꝯsciētia si eodē mō apud dñm fuisset peritura. nō credo teneat nisi solū ad aliqd̄ interesse si dñs passus est p̄pter moraz. & quo vide. j. mora. §. penūl. & vlti.

16 ¶ Utrū remittens rem cōmodatā p nunciū & casu fortuito p̄rit: teneat: R. q̄ non. casus est in. l. argentū. ff. cōmo. & ibi glo. Nec obc. significante. de pigno. quia loquit in mutuo. quod q̄ est debitoris p̄rit sibi. quia debitoz est obligatus in genere. & genus p̄rire nō potest. l. incendiū. C. si cer. p̄. Res ꝙo cōmodata remanet i dominio ꝯmodātis. et iō p̄rit dño. Si ꝙo p̄rit culpa nūcij. vel si fuit infidelis: quō tenet habes. s. §. xi. fm illā distinctionē fm culpā i qua fuit. puta quia cōmuniter habebat idoneus in nulla culpa est. l. argentū. ff. cōmo. Si nō sic. Sic vide de qua culpa tenetur. & fm illam iudica.

16 ¶Utrū ꝯmodatarius possit p̄ferre res suas ꝯmodatis qñ oēs saluare nō p̄t: R. q̄ si sue erāt viliores nō p̄t. facit. l. qd̄ nerua. i fi. ff. depo. Si vero erant eiusdē p̄ciositatis sil'iter nō potest si ꝯmodatū est factū gr̄a ꝯmodatarij. facit. l. in rebus. ff. ꝯmo. Si ꝙo ē factū gr̄a ꝯmodātis tm̄ etiā suas viliores p̄t p̄ponere. facit. d. §. interdū. Si aūt gr̄a vtriusq̄. tūc solū p̄t p̄ponere res suas si sunt eq̄ p̄ciose Qñ autē sue erant p̄ciosiores: p̄t eas p̄ponere rebus ꝯmodatis. q̄uis ꝯmodatus sit factū gr̄a recipiētis tm̄. quia quilibet diligens hoc faceret. ⁊ nō teneť facere nisi qđ diligētissim⁹ feciſſet. d. l. i reb⁹. i. R. Et sic intelige. d. l. si vt certo. §. q̄ ꝙo senectute. quod nō. q̄ facit ad multa. vt q̄ teneť de dolo posles Qui ꝙo de leuiſſima p̄ciosiores solū

17 ¶Quis potest ꝯmodare: R. fm Mo. ti. cō/modati. q̄ ille qui potest ꝫhere. facit in ar. l. iulianus. §. añpe. ff. de ac. emp. ⁊ vē. ⁊ ea que bona fide possid emus. l. ꝯmodare. ff. ꝯmo.

18 sed nō in ꝫscientia

¶Que sit natura cōmodati: R. idem Mo. vbi. s. q̄ est vt res ipsa ꝯmodata restituatur q̄ h̄ est de iure naturali. dist. i. ius naturale. nec p̄t rōne compensatōnis directe retineri p̄textu alicuius debiti. l. vlti. C. cōmo. In cō trarū tñ teneť ibidē ꝯmuniter. ⁊ facit quod no. Pa. ⁊ glo. in. c. bona fides. de deposito. q̄ solū phibeť ꝯpensatō in depositō. ergo i alijs ꝯtractibus admittitur. quia exceptō firmat regulā. xxij. q. vij. dñs

Compaternitas vide j. mr̄i monij. iij. impedimento. vij.

Compensatio est debiti et crediti iter se ꝯtributio. vt. ff. de cōpensa. l. i.

1 ¶Utr̄ admittať in omnib⁹: R. Pa. in. c. bona fides. de deposito q̄ sic. in omnib⁹ q̄ in suo genere recipiūt functionē. i. qñ vna res p̄t fungi vice alterius. sic sunt ꝯmuniter q̄ cōsistūt in numero pondere ⁊ mensura. In alijs aūt cessat ꝯpēsatio. vñ si tu teneris mihi restituere equū. ⁊ ego tibi. l. ducatos. non fiet ꝯpēsatio. q̄ posset esse maior affectō quā habeo ad equū q̄s sit ḡntitas pecunie Sec⁹ aūt qñ. nullū possum⁹ p̄cedere interesse. vt puta. Mutuauī tibi pecuniā ⁊ tu mihi q̄d simile. Itē requirit q̄ debitū sit liquidū vel de p̄ximo liquidādū. l. fi. C. de compēsa.

¶Utr̄ ꝯpensatio indirecta habeat locū vbi nō habet locū directa: R. Pa. i. d. c. bona fides. q̄ sic. puta res tua venit ad me. potero illam tenere donec mihi satisfeceris p̄ debito meo. vide p̄ Ly. distinguentē in. l. si nō sortē §. si cētū. ff. d. ꝯdi. inde. Jnno. ꝙo i. c. cū olim causam. de restit. spol'. dicit. q̄ auctē supiorisposſum accipe equiualēs qñ rem meā habere nō possum. allegat. c. dñs. xxij. q. iij. dūmodo sine fraude. mēdacio vel calumnia recuperet. aliter dicit q̄ teneť ad restitutōē. allegat. c. nō sane. xiij. q. v. Quod credo verū qñ calumnia vel fraus pleuerat. al's nō. q̄ licet peccauerit in recuperādo. nō tñ peccat in retinēdo. nisi fm q̄ dicā. j. Furtū. §. fi. et. xli. Et sic serua in cōsciētia. licet quo ad forū ꝯtentiosum aliter foret dicendum

Compositio amicabil' an possit intermenire i decimis ⁊ alijs spūalibus cōtractibus: R. glo. in. c. statuimus. d. transl. q̄ sic. vt ibi. ⁊ d. deci. ex multiplici. ⁊ c. nup. cū alijs. ita tamē intellige q̄ nullū tempale detur p̄ spūali. q̄ simoniacum esset. vt in iuribus in ea allegatis patet.

Cōpromissum potest facere quilibet sup rebus quas potest alienare seu libere disponere. In alijs autē quas alienare nō potest sine certa solēnitate. nec p̄t ꝯpromittere sine illa solēnitate. facit. c. cum tpe. d. arbi. et Pa. ibidem. facit glo. ⁊ Bar. in. l. nulli. ff. d. transac. ⁊. l. nō solū. iūcta glo. C. de p̄di. minō ali. vbi cauetur q̄ tutor nō potest trāsigere sine auctē iudicis sup ill' reb⁹ q̄s alienare nō p̄t. Jntellige qñ p trāsactō⁊ seq̄reť alienatio. Sz sup fructib⁹ ⁊ alijs q̄ solus p̄t alienare: p̄t etiā trāsigere. Quō cōpromittēs teneať. vide. s. Arbiter. §. r.

Communicare vide infra Eucharistia. iij. p totum

Cōmutare vide. j. Permutatio.

Cōcessum intelligitur d iure cōmuni quod nō est p hibitum. ar. xxx. q. iij. qui spūalem. ⁊ xvi. q. i. sunt nōnulli. v. di. ad eius. ff. ex q̄. cau. mal. nec nō. §. quod eis. ff. de pecu. l. mutuis. §. i. ff. d. testi. l. i. Cōtra de trāsla. p. iter cōpalia.

ff. de colle. illi. l. i. Soluit glo. in. d. c. iter cor palia. q̄ p̄ma iura loquunt in ꝯstitutōibꝫ affirmatiuis t nō p̄hibitiuis sic̄ sc̄da. Exemplū. ꝯcedit q̄ ꝓtrahat mr̄imoniū. ergo sp et cuilibet. Exemplū in p̄hibitis. homicidiū p̄ hibet ḡ semp. nisi vbi inuenit ꝯcessum.

1 ¶ Cōcedit aliquid alicui tribus modis ꝑm Pa. in. c. sup. de do. post di. re. Primo i dona tione vel hereditate. vt possit libere dispone re sic̄ de re ꝓpria. Sc̄do i feudo. vt vtile dominiū trāleat in vasallū. t directū remaneat penes dn̄m. de quo de feu. c. ij. Tercio donec vixerit qui recipit. et videt hoc casu ꝯcessus vsufructus rei. t talis potest ius suum alteri ꝯcedere in vita sua.

2 ¶ Utr̄ ꝯcessum ꝓpter necessitatē extēdat vl tra necessitatē: R. Pa. i. c. deus q̄. de vi. t ho. cle. q̄ nō nisi q̄tū necc̄itas expostulat. Et sic cā limitata: limitatū ꝓducit effectū. ar. d. c. deus q̄. i fi. vbi q̄tū ad h̄ spectat.

3 ¶ Utr̄ ꝯcedēs ꝯcedat nccio oīa q̄ sequūt ex illo: R. q̄ sic. viij. di. q̄ iure. t de of. dele. cū sup de do. t ꝯtu. cum dilectus.

4 ¶ Utr̄ concesso p̄incipali ꝯcedatur t accessoꝝ: R. q̄ sic. quia cōmissa causa ꝯmittūtur t ea que ad causam spectāt. de offi. dele. p terea. in tex. t in glo.

5 ¶ Utr̄ ꝯcessum de gr̄a spāli dēat trahi ab alijs i exēplū: R. q̄ nō. de p̄uil. sane. vbi dē h̄.

6 ¶ Utrū ꝯcessum a papa vel ab alijs expiret morte. vide. j. Gratia. §. ij. t iij.

Conciliū generale ꝯgregare ē p̄rium legiū solius pape. xc. viij. di. c. i. t. ij. t. ij. q. vi. c. ideo. el. i. t. iij. dis. §. postro. vnde sine auct̄e pape cōgregatum nullū habet firmamentū. xvij. di. §. i. t p totum de elec. significasti. añ fi.

1 ¶ Quattuoꝝ ꝯcilia. vicz Nicenū. Constāti nopolitanū. ephesinū t Calcedonēse. sūt tā q̄z q̄ttuoꝝ euāgelia ꝓbāda. xv. di. sic̄ sancti.

2 ¶ Utr̄ puincialia concilia possint celebrari sine auctoritate papę: R. q̄ sic. tamē cū auctoritate patriarche. aut p̄matis. aut archiepi. iij. di. §. postro. xviij. di. in fnm.

3 ¶ Qñ puincialia ꝯcilia dēt celebrari. t qui ꝯuenire teneant. habes plene. xviij. di. p totū. Et ad q̄d dēant celebrari. que notanda sunt ꝺ archiepos si ꝯfitentur.

Cōcubinatus vtruz liceat: R. Joh. an. post Dosti. in regula. sine culpa. i mercurialibus. t recitat Pa. in. c. vt clericoꝝ. de vita et hone. cle. q̄ nō. etiaz de iure ciuili. q̄z exp̄ ius canonicuz exp̄sse phibet. vt ē tex. nota. xxxij. q. iij. nemo. immo de. vt i. c. meretrices. ea. q. vbi dr q̄ in illo p̄cepto Exo. xx. Non mechaberis, phibet oīs coitus p̄ter vxoriū. t lex ciuil' i spū alibꝫ subiciat se dispositōi iuris canōici. in aut. vt cle. a p̄. p epi. t in auten. de ec. ti. facit. c. clerici. de iudi. ḡ ꝛc.

¶ Utr̄ ꝯcubinarius possit absolui nisi abijciat ꝯcubinā: R. q̄ si ē piculū recidiui nō p̄t absolui nisi abijciat. q̄z nō ē ꝓtritus. xxxij. q. iij. legat. Si vo nō est piculum de recidiuo. tūc si factū ē notoriū nō p̄t absolui. q̄z tenetur eā abijcere ad tollendū scandalū populi maxime q̄n ē violēta suspitio de eoꝝ incontinēcia. ppter mores eoꝝ. al's sic. Et quod dico de ꝯcubinario. idē dic de ꝯcubina. facit ad h̄. xxxiij. di. audite.

¶ Utr̄ sacerdos ꝯcubinari⁹ sit suspensus: R. Pa. in. c. vestra. de co. cle. t mu. q̄ quo ad dē um t se nulli dubiuz cū sit i mortali p̄cto. et ideo p̄ccat mortal'r celebrādo. de q̄ dic vt s. Clericus. viij. §. i. Tñ si ē occultus nō efficitur irregularis celebrādo. vt no. Inno. in. c. si celebrat. de cle. ex. mi. Si vo ē manifestus ita q̄ nulla possit tergiuersatōe celari. tūc suspensus ē ab officio. ptz. xxxij. di. c. p̄ter. Nazanz nō est dr̄ntia inter interdicimus t suspendimus. q̄ nō refert q̄d de eḡpollētibꝫ fiat. c. licet ex quadā. de testi. l. nō p̄nt. ff. de legi. Et h̄ est dar. xxxij. di. §. vez. Et iō si celebrat ē irregularis. c. i. de re iudi. li. vi. t etiā suspensus a bñficio. vt in. d. c. p̄ter. cū glo. Secus si nō hz talē opis cuidētiā. Multi tñ doc. volūt. q̄ req̄rat monitio. aliter nō sit suspēsus ipso facto. nec incurrat irregularitatē. Sz p̄mus verius. Et idē q̄d de sacerdote dic de clerico i minoribꝫ. aut q̄cūq̄z alio inferiori a sacerdote. vt no. Archi. i. c. ad h̄. xxxij. dis. Et illi sūt irregulares si exercēt actū cuiuscūq̄z ordinis t sol⁹ papa dispēsat. c. i. de re iud. li. vi. t. c. i. de sen. ex. li. vi. Et idē dic d̄ q̄cūq̄z p̄cto mortali sic̄ d̄ fornicatōe. vt. §. Clerici. viij. §. iij.

¶ Utr̄ peccet mortaliter audiens missaz sacerdotis ꝯcubinarij. vel recipiens sacramenta. dic vt. §. Clericus. viij. §. ij.

¶ Quis dr ꝯcubinarius manifestus vt icurrat ipso iure p̄fatā pēnā suspēsionis: R. Pa. in. d. c. vestra. q̄ tunc q̄n fornicatio ē ita notoria q̄ nullā habet dubitationē. vt puta q̄n publice tenet ꝯcubinā sicut vxoreꝝ t nutrit filios. ita q̄ nō auderet diffiteri. aut negatō nulla esset. vt dicit glo. in. l. sniam. in fi. cele ri. C. de pe. facit. l. illud. §. sed t si. ff. de tri. et ac. t. xxxij. di. nullus. t. c. p̄ter. Si aūt nō est

ita notoriū. sz pbabiliter pōt tergiuersari: vt qz tenet ꝯcubina cū matre et dicit esse pdisse quā mris z hmōi: tūc requirit monitō. et añ ea nō incurrit. facit. c. si q. lxxxi. dis. z. c. sic. de coha. cle. post monitionē sic nisi desistat. Et sic ꝯcorda docto. q̄ sunt varij in h. vt illi qui dicūt monitionē necessariaz: intelligant qñ nō potest tergiuersari

Cōcussionis crimē ē cū quis minat alicui ni si ita vel ita faciat: factā vel nō factā tē. Hz glo. in. §. ꝯcussionis. i. q. i. in. l. iubemus. C. ad. l. iul. repe. posita. i. q. i. l. iubemus. videt sentire ꝙ ꝯcussio ē qñ iudex venalē dat sententiā alīs nō datur. vel pnā pmio remisit vl' cupiditate ingessit. z. ff. de ꝯcus. l. ij. ꝯcussionē facit q̄ pecuniam accipit eo ꝙ crimē minatus sit. z qui in accusatōem innocētiū coluerūt: vel qui pecuniā ob accusandū vl' nō accusandū. denūciandū vel nō denūciādū vl' ferendū testimoniū accipit. Et breuiter ꝯcussio ē ppzie qñ quis habens aliquā potestatē vel officiū pecuniā accipit ob iudicādū aut decernendū. vel quo magis vel minus faciat quod ex officio facere deberet. vel p minas cogit aliquē ad faciendū vel nō faciendū indebite. vt colligit ex. l. i. iij. iiij. v. z. vi. ff. ad. l. iul. repe. Uñ talis ꝯcussor efficit infamis si ꝯdemnet de h crimine. z fm canones punit pena quadrupli. xviij. di. qm̄

¶ Utz sit pctm mortale ꝯcussio'. R. ꝙ sic. pz Lu. iij. vbi Johes militib vt saluarēt dixit Neminē ꝯcutiatis neq; calūniā facietis. facē qđ fit pctm mortale. xxij. q. i. militare. i fine

2 ¶ Utz sit restituendū de necessitate p ꝯcussionē acceptū'. R. ꝙ sic nisi sit datū ob maluz faciendū. qz tunc cū taliter dans nō repetat ppter turpitudinē suā: si restituī debet dabit paupib. qđ cū ius nō p̄cipiat erit de ꝯsilio. z patebit. j. Restitutio. i. in §. turpe. sed datuz p ꝯcussionē alīs vt faciat qđ tenebat. necessario est restituendū illi qui dedit vel eius heredibus. aut si ignorāter paupib. qz in ꝯscientia nō valet talis donatō. ar. l. i. §. que bono rande. ff. quaz re. ac. nō da. facit. c. sane. xiij. q. v. z. l. i. ff. quod me. causa. Et h verum in his qui habent stipendia publica vt talia officia administrent. alīs non credo de necessitate teneantur recipiendo debitas sportulas nisi in casu quo gratis esset obligatus officium administrare. vt pura pauperi hmōi. facit. d. c. militare. cum glo. sua. vide. j. Judex §. viij.

Condēnatus ad mortē vel mutilatiōem mēbri an possit fugere. vide. j. Fugere. §. i.

Condicio ē triplex. Prima rōne status psone. vt cū qs libere vel seruilis ꝯditō is dz. de ser. non oz. c. vlti. xxxij. q. iij. liberi. z. s. ti. Colon'. Secda ē in rebz q̄ libere vel seruilis ꝯditionis dicūtur. ff. z. C. de seruī. p totū. Tercia dz ꝯditō. p missionis vel alterius ꝓtractus. Et hec differt maxime a mō z a causa

¶ Quō ꝯditio ꝯcipit'. R. ꝙ p si. modus pvt causa ꝛo p quia 1

¶ Quid ē ꝯditio tercio mō dicta'. R. ꝙ est futurus euētus in quē actus suspenditur. fm Bar. in. l. i. in. i. col. ff. de ꝯdi. z demon. z Jo. an. z Lar. in. c. vez. de ꝯdi. appo. vñ añ euentū ꝯditionis nihil est. l. i. C. de ꝯdi. inser. et. l. cedere die. ff. de ver. sig. 2

¶ Modꝰ añt ē exhortatio siue inuitatio ad remuneratōez quādā: siue implementū loco eiꝰ qđ ē factū. z iō nō suspēdit sz clarificat. vñ pmissum sub mō pt peti de pñti pstita cautōne de mō obseruādo. l. q̄ heredi. iūcta. l. q̄b diebz. §. termin' minoz. ff. đ ꝯdi. z demon. et qđ nō. in. c. vez. de ꝯdi. appo. 3

¶ Causa ꝛo de ꝓterito vel p̄senti est sumptatio dispositionis vel motus 4

¶ Demonstratio est ex ꝓtento vel p̄senti aliquo accidenti vel qualitate rei que genꝛ certificatio vel liquidatio 5

¶ Utz ꝯditio ꝯprehendat aliqñ modū'. R. ꝙ ꝯditio sumit ꝑmo latissime. z tūc ꝯphendit etiā modū. vt in. c. ij. z. c. vez. de ꝯdi. ap. Sedo late. z tūc ꝯphēdit ꝯditōes q̄ etiam sunt de ꝓterito vl' p̄nti. q̄ ꝓpe nō sunt ꝯditōnes. qz nō suspēdūt actū. cū i rez natura sint certe. l. cū ad pñs. ff. si cer. pe. Tercio ꝓprie. et tūc qñ ꝯfert i futuz euentū siue incertitudo sit respectu rei siue diei. licz aliquē glo. dubitauerit đ die mortis Ita tenet glo. i. l. i omniū ff. đ re. iu. tex. cī. l. qđcūqz. §. i. ff. de ꝛ. ob. 6

¶ De ꝯditione in matrimonio aut i religiōe vide. j. Matrimoniū. iij. impedimēto. iij. et religiosus. §. iiij. De ꝯditōe donationis. vide. j. Donatio. i. §. xlvi 7

¶ Cōditio possidētis potioz ē vbi est par cā turpitudis. ff. đ ꝯdi. ob tur. cāz. l. si ob turpē 8

¶ Utz ꝯditio tacita faciat ꝯctū /§. postro. ꝯditionalē'. R. ꝙ non. facit. l. ꝯditōnes. ff. de ꝯdi. z demō. de quo dic vt. j. Matrimoniuz iij. impedimento. iij. §. i. 9

¶ Utz ꝯditō q̄ oīno ē extitura suspēdat. vi- 10

de.j.mrimoniū.iij.impedimēto.iij. in prin.
¶Utr ꝺditio vitiet aliqñ ꝯctū an viciet. R. vt colligit ī ti.ō ꝺdi.ap.p doc.t p legistas.ō cōdi.t remō.t aliꝭ locis.q aut ꝺditō ē ꝺ natura t sbaz ꝯct⁹.t sic viciat ꝯctū t nō viciat vt ī.c.fi.ō cōdi.ap.facit.l.cū hi.§.si ptor.ff. ō trāsac.t id ōr ō sba act⁹ sine q̄ nō pōt stare act⁹.et ecōtra nō ōr ō sba act⁹ sine q̄ pt stare. vt cōiter no.doc.ī.d.c.fi. Facit qō no. Bar.ī l.i.ff.ō li.t postu.t qō nō.ī.l.i.ī pn.ff.ō ver. ob. Et h̄ verꝫ p mo si apponat a p̄ncipio ꝯct⁹ sec⁹ si p⁹ ꝯctū qñ ꝯct⁹ nō pt dissolui volūtate ptiū vt mrimoniū.c.dixit.xxxij.q.iij.t.c. ex lris.ō diuor.t votū t hmōi.facit.l.p seruū. §.ueniꝫ.ff.de vsu t habi. Scdo verꝫ si p amb⁹ ptes apponat.t ō aliꝭ vide.j. mrimoniū.iij.impedimēto.iij. Aut nō ē ꝺ sbaz ꝯctus sz ē aut impossibil' aut turpis.t sic viciat t reiicit.t nō intrat ī ꝯctib⁹ spūalib⁹.puta matrimonio t voto t hmōi.vt nō.in.d.c.fi. In ꝯctib⁹ aūt tpalib⁹ regulariter viciat.vt no.in glo.ī.d.c.fi.p iura ī ea allegata.t h̄ iterū ī cōtractib⁹ q̄ fiūt int̄ viros. In cōtractib⁹ vo q̄ fiūt ī vltia volūtate sic distinguo. Aut ꝺditō impossibil' adiicit in psonā onerati.vtputa testator iubet q̄ heres sup⁹ digito tāgat celū.t si nō tetigerit det cētū dyno.t sic nō valet legatū ō cētū factū dyno.qz cōditio viciat.isti.ō lega.§.fi.no.glo.ī.l.vnica.C.ō his q̄ pe.no. t ibi tenet cū hac distinctōe. Aut impossibilis cōditio adiicit ī psona honorati.i. ei⁹ cui fit legatū. vel ei⁹ q̄ heres instituit.qz sb ꝺditōe impossibili alicui fit legatū vel aliꝭ instituitur heres.puta. Si ticius celū digito tetigerit heres esto vel habeto cētū. Et isto casu fauore vltime volūtatis reiicit cōditio.t valet institutō t legatū.insti.ō here.isti.§.impossibil'.t cōiter doc.in.d.§.fi.Bar.tñ in.l.i.ff.de cōsti.insti.tenet ꝯ pdictā distinctōz. de q̄ ibi vide. sz pax ad nos. Et nō q̄ cōditō turpis aut impossibil' q̄ ad h̄ equiparant. vt in.d.c. fi.nō. Aut cōditio nō ē nec turpis.nec impossibil'.nec cōtra sbaz actus.t sic viciat.vt nō. in.c.de illis.de condi.appo.

Lōductor q̄s dicat.vide.j.loca tio.ī princ. Et quō ē excōicatus qui añ tps cōductōnis cōduxit domū bononie alicui⁹ doctoris vel scholaris sine cōsensu ipsius inquilini.vide.j. Excōicatio.vij.casu.iiij.

Lōfessio delicti an sit faciēda ad interrogatōz iudic⁹. R. Pa.in.c.cū sup.de cōfes. Aut pcedit a iudice p inq̄sitōez ex mero officio iudicis.t tūc si factū ē notoriū.vel infamia flagrat.vl' q̄ ipse plene pbatū ē.t sic mādere tenet̄ fugere sb pena mortal' pēti fm Tho.ij.ij.q.lxix.arti.i. tex.nō.in.c.cū dilecti.de accu. Et h̄ verꝫ q̄n nō agit ad aliā pēnā q̄z spūalē. Si ꝺo factū nō ē notoriū.neq̄z flagrat infamia tūc ñ tenetur rādere.ar.c.q luter t q̄n.el.i.de accu. etiaz si iur aliz dicere fugitē fm Hē.ō gan.i p mo quol.q.xxxij.nec ē obediēdū i hoc plato.q̄z charitatē. Occulta em publicāda nō sūt. sz soli deo relinq̄nda.vi.q.i.si oia.t.c.oues.t.c. ex mento. Aut pcedit a iudice ad instātia p tis.t sic necio nō ē respōdendū nisi id de q̄ ritur sit famosum t impediat ordinis executionē seu bñficij retentionē.de q̄ necvenit imponēda pena tpalis. Sz dicet ne mēdaciū? R.q̄ nō.sz vtetur aliꝭ verbis duplicabo t simulatis.ar.xxij.q.v.§.ex his

¶Utr ꝺfessio iudicial' p iudicet cōfitētis? R. fm Pa.in.c.ex pte.de cōfes.q̄ sic.si sit maior xxv.annis.t fit spōte t ex certa sciēcia t expsa cā t cora suo iudice.t pte pñte.t nō sit cōtra naturā nec ꝯ ius t fiat de re litigiosa.t ñ sit ꝯ libertatē.al's nō p iudicat.vide diffuse i d.c.ex pte.qz potius ē foꝛ contētiosi

¶Utr cōfessio extraiudicial' p iudicz i absentia ptis? R. Pa.ī.c.si cautō.ō fi.istru.q̄ ñ pmissio fit pñti pmitto tibi pñti q̄ dabo absenti cētū.t tūc obligat natural'r t de iure ciuili. Sec⁹ si diceret.pmitto tali absenti centū.qz tūc nō obligatur etiā natural'r.qz non ē cui acq̄ratur obligatio. Ita no.glo.t doc.ī l.stipulatio.§.si q̄s insulā.ff.de v.ob.t in.l.i. ff.de pac.t in.c.si tibi absenti.de p̄bē.li.vi. Fallit h̄ qñ dicit tutoꝛi pupilli.curatoꝛi furiosi.actoꝛi vniuersitatis q̄ pmittit eius pupillo.furioso vl' vniuersitati.qz obligat.l.cū q̄.§.iij.cū trib⁹ se.ff.de consti.pecu.

¶An q̄s teneatur ꝺfiteri positōz i q̄s petit? xx.cū solū.p.hīe debeat.aut cū absolute petat q̄d ei debetur sb ꝺditione? R.fm Bar.in.l.i. §.si stipulāti.ff.de ver.ob.t in.l.si his q̄ dubēta.ff.de re.du. Aut q̄d ponitur in positionibus seu libello ē falsum ratōne q̄litatis.t sic p̄t negari in totū.qz videt aliud factuz. Et sic intellige glo.in.c.fi.ō confes.li.vi.t in.c.ij de testi.eo.lib.vtputa q̄d debeo sub ꝺditione petit absolute.aut dixit q̄ comedi hodie? fuit heri t hmōi. Ratio.qz si confiteret sic. Debeo.sz sub cōditione actoꝛ posset accipe? confessionis p se.s.q̄ tenetur ei.t reus habet/ret pbare q̄ teneatur sub cōditōe fm caute/lam. Pa.in.c.i.de po.p?cla.t doc. Bar.in.l.

aurel⁹. ℌ. idq3. ff. ꝺ li. le vbi dic̃ ꝙ si q̃s cõfi/
tet̃ se interfeciss̃e hoiez. sz ꝓpter sua defensiõz
ꝙ nõ credet̃ ei ꝙ ꝓpt̃ sua defensiõz. Et ponit
rationẽ. qz ꝓsumptio ẽ ꝺ eũ rõne opis perpe/
trati cũ sit factũ a ure damnatũ. Itẽ qz cõi/
ter nõ ꝺtingit ꝙ aggressus interficiat aggres
sorẽ. Ubi ℌo hec cessant: tene ꝙ non põt q̃s
accipe ptẽ confessionis ꝓ se z partẽ refutare
q̃n ꝺfessio ẽ facta vnico ꝺstructu. sic tenet ar
chi. in. c. i. de cõfes. li. vi. Tñ qz magis tutus
ẽ non ꝺfitendo veritatẽ poterit negare. Aut
qꝺ ponit̃ in libello seu positionibꝫ ẽ falsuz in
qualitate seu in pte summe seu i parte rei. vt
qz petit. xx. z nõ debet h3e nisi. x. vel petit totũ
z nõ debet habere nisi mediũ. z tũc tenet̃ con/
fiteri veritatẽ. Tñ tenuit Pe. ꝙ si talẽ positi
onẽ negat ex toto ꝙ est ꝓiurus. z facit tex. cũ
glo. in. l. pupillus. ℌ. fi. ff. de ver. sig. vbi patz
ꝙ debitor negans rẽ esse suã negat sibi esse cõ
munẽ. glo. i. c. fi. xij. q. i. Ibi tamẽ addit glo.
ꝙ res ciuitatis vel vniuersitatis nõ est ciuis
libet. xij. q. ij. qui manumittit̃. z in. l. qui soli
dũ. in p̃n. ff. de le. ij. vbi petens totũ ꝺstituit
aduersariũ in mora in pte debita. Et h̃ ẽ con
tra pcuratores nostri temporis
4 ¶Utz ꝺfitẽs ꝺsocũ crimis sit testis idone⁹
ꝺ socũ? R. ꝙ nõ. vt no. glo. i. l. si filiũ. C. ꝺ li.
cã. Et ío nõ ꝺz interrogari de consocijs: vt in
l. fi. z ibi ꝙ doc. C. de questio. Intellige ꝙ non
ꝺz interrogari quo ad h̃ vt sit testis. sz bñ pt
interrogari vt ꝙ eius dictum possit inueniri
1 veritas ab alijs
¶Utz interrogat⁹ vl̃ sua spõte dicẽs faciat
indiciũ ꝺtra socũ? R. ꝙ nõ. vt no. Bar. in. l
i. ℌ. seru⁹. ff. de questio. Maxime cũ omne in
diciũ debeat ꝓbari ꝙ duos testes. vt ꝙ glo. et
doc. i. l. fi. C. fami. her. z ꝙ Bar. in. l. fi. i añ pe.
q. ff. ꝺ questio. ꝙ Ange. in. l. fi. ff. qꝺ me. cã. ꝙ
Bal. in. l. q̃ ꝓponebat. ff. de le. ij. Tñ licz vn⁹
testis qñ deponit directe sup ipso facto prin
cipali. puta qz vidit ꝺmittere ipm maleficium
faciat indiciũ si ẽ omi exceptõe maioz. vt no.
in. l. si quis. C. ad. l. iul̃. maie. Bar. in. l. fi. ff.
ad. l. coz. de sic. z Bal. in. l. fi. C. famil̃. hercis.
Sali. in. l. fi. C. de questio. no. Bar. z Ang.
i. l. i. ff. de fur. Tñ supradictus socius exquo
ꝺfessus est crimẽ suũ est infamis infamia fa
cti saltẽ. ío non ẽ testis omi exceptõe maioz.
qz vilis z infamis nõ facit indiciũ aliq̃ mõ.
ita dicit Bar. in. l. i. ℌ. idẽ cornelio. ꝙ illũ tex.
ff. de q̃sti. z Bal. in. c. i. in. ℌ. sacramentũ. de cõ
sue. re. feu. dicit. ꝙ illud qꝺ dicit vnũ testẽ fa
cere indiciũ: debet intelligi si ẽ vite ꝓbate vel
bone opinionis. nec potest h3i suspect⁹ fami/
liaritate vl̃ fama mala vel alia cã arbitrio iu
dicis Et ío ꝺm eũ infamis infamia facti nõ
est idoneus testis. vt no. etiã ipse bal. in. l. fi.
C. de requirẽ. re. ꝙ nõ. ibi ꝙ glo. Et q̃d sit in/
diciũ z quo ꝓbatur. z in quibꝫ fallit qꝺ sup
dictũ ẽ. vide. ℑ. Indiciũ. ꝙ totũ
¶Quid si eẽnt duo vl̃ tres testes singulares 6
q̃ ꝺfiterent̃ ꝺ terciũ? R. ꝙ nullo mõ pñt ꝺiũ/
gi ad faciẽdũ indiciũ nisi sit testis omi exce/
ptõe maioz. vt. ℌ. dixi i. ℌ. pcedẽti. z mlto mi
nus ad faciẽdã plenã ꝓbationẽ. Rõ qz cum
duo testes req̃rantur regulariter vt dictũ est
tales ñ sufficiũt qz vnũ qꝺcũq̃ dictus de ꝙ se
impfectũ ẽ. ita no. bal. in. l. si q̃s ex argẽtarijs
ℌ. i. ff. de eden. z ptz ꝙ nõ. ꝙ. ꝺ. An. in. c. licet.
de testi. ꝺũ loquit̃ de ꝓbatione ꝙ testes singu
lares. Nec ob. ꝙ vn⁹ testis deponẽs sup facto
ꝑncipali iungat̃ cũ ꝓbatione fame: vt ꝓbat̃
in. l. iij. ℌ. ciuis dẽ. ff. de testi. z ꝙ bar. i. l. admo
nẽdi. ff. de iureiur. Istud ẽ. qz hic est pfectus
scz vn⁹ testis integer vt dictũ ẽ. Itẽ fama q̃
facit pfectũ indiciũ. vt no. bar. in. l. de mino.
l. si plures. ff. de questi. Itẽ nec ob. ꝙ due pro
bationes semiplene diuersi generis ꝺiũgan
tur ad vnã plenã faciendã. iuxta nõ. ꝙ bar. i
ꝺ. l. admonẽdi. qz illud vez q̃n ꝺiungũt ad
eundẽ actũ. sz due ꝓbatões diuersoz actuũ
z diuersoz genez nunq3 ꝺiũgunt ad plenaz
ꝓbationẽ faciendã. Iste est casus. z ita tenet
cit bal. in. l. testiũ. in fi. C. de testi. z idẽ bal. in
l. obꝑuare. C. quo. ap. nõ. reci. posiũt. ꝺ. An.
in. c. veniẽs. el. i. de testi. Ex isus infert ꝙ due
mulieres dicentes se peccasse cũ aliq̃ nõ pos/
sint iũgi ad faciẽdũ indiciũ pfectũ. nec artã/
dũ ad veritatẽ dicendã etiã cũ aliqbꝫ comie
cturis. maxime cũ deponãt de delicto ꝑpetra/
to in eoz corpe. iuxta nõ. ꝙ bar. in. l. si quis i
graui. ff. ad sena. cõsul. sylℓ. vbi dicit ꝙ nul/
lũ facit indiciũ. z idẽ Ang. i. l. ij. C. ꝺ cal. vi/
de. ℑ. Testis. ℌ. xxij. q̃n dicãtur singulares

Cõfessio sacramentalis ꝓmo q̃d
est: R. ꝺm Hostẽ. ꝙ est le
gitima coram sacerdote peccatoz suoruz de/
claratio. Vel ꝺm Dir. Confessio dicit̃ qua/
si simul vel ex toto vel vndiq3 fassio. Naz si/
cut sentẽtia sic ꝺfessio q̃ generat sentẽtiã ꝺz
esse certa. vñ in. l. certũ. ff. de ꝺfess. certũ inqt
ꝺfessus ꝓ iudicato erit.
¶Qualis debet esse confessio vt sit legitima 1
R. ꝺm cõiter theologos in. iij. ꝺi. xvij. q. x/
vi. debet habere ꝺditiones q̃ ꝺtinentur i his
versibus. Sit simplex. humilis ꝺfessio pu/
ra. fidelis. Atq3 frequens. nuda. discreta. li/

tēns. verecūda. Integra. secreta. lachrima/bil'. accelerata. Fortis ꝛ accusans ꝛ sit parere parata. Quas Ri. exponit ī. iiij. dis. xvij. ar. iij. q. vlti. Simpler. i. vt nihil admisceat qđ nō facit ad peccati ēntitatē. Hūilis in vbo ꝛ signo. Pura. i. recta intētōe facta. Fidel'. i. vera vt nihil ō falsitate admisceat. Freqns. qz valde ē vtile. Nuda nō inuoluta verboꝝ obscuritate. Discreta vt maiora cū maloꝝ gutate. Libēs nō necitate sz libera voluntate Verecūda ñ iactātia plena. Integra vt nullū retineat. Secreta nō publica. Lachrimabil'. ex dolore cordis. Accelerata ne nimis p/lōget. Fortis. ne ex verecūdia dimittat. Accusans se nō alios. Parere pata. s. ad obediētiā

2 ¶Utr̄ p̄fate ꝺditōes sint oēs re/ꝺfessoris necessitate ꝺfessionis. ꝟ. R. Richar. vbi. s. dicit ꝙ nō. sz quedā re ꝺgruitate. sz vt clari⁹ intelligant multas inferā questiones

3 ¶Utr̄ noiatio p̄sone cū q̄ qs peccauit sit necessaria ad pēti ꝺfessionē. ꝟ. R. ꝑm Ri. vbi. s. ar. ij. q. viij. ꝙ aut noiatio p̄sone est necia ad pēti magnitudinē ꝛ spēm exp̄mendā. ꝛ tūc ē necia. vt puta qz peccauit cū matre. nec habet aliā ꝺsanguineā. qz si haberet aliā consanguineā. puta sorores. sufficeret dicere. peccaui cū ꝺsanguinea mea ī p̄mo gradu. Aut talis noiatio solū ē vtilis ꝺfitēti vt confessor meli⁹ sciat imponere ꝺsiliū ꝛ penitentiā. ꝛ sic silr est necia. Aut ē vtilis illi cū q̄ peccauit. ꝛ tūc pōt dicere. sz nō ī ꝺfessione. qz sic confessor nō posset aliq̄d facere nisi extra ꝺfessionez ei dicat. Aut nō ē vtil' nec ei q̄ ꝺfitet. nec ad correctionē illi⁹ cū q̄ peccauit. nec ad exp̄ssionē speciei pēti. ꝛ sic nō solū ꝺz tacere ei⁹ exp̄ssionē. imo dicit Ri. ꝙ credit ꝙ teneat celare. ꝛvt dicit. s. boñ. ī. iiij. di. xxi. pte. ij. ar. i. q. iij. ꝙ ꝺfitēs si exp̄mit nō effugit detractōez. nec confessor si ad h̄ ꝺsentit. Silr qñ noiatō p̄sone eēt cū piculo alteri⁹. etiā si circūstātia eēt de necitate. omittēda ē ꝑm Pe. de pal'. ī. iiij.

4 ¶Utr̄ req̄rat ad ꝺfessionē ꝙ fiat genu flexo capite discoopto ꝛ hm̄oi. ꝟ. R. ꝙ nō nisi de bono ꝛ eq̄. Principal'r em̄ hūilitatē cordis req̄rit deus. xiij. q. v. si q̄d. q̄uis act⁹ hūiles corpis ipsam inducāt. ꝛ ipsis meremur

5 ¶Utr̄ ꝺfitēs ꝓpter gl'iam vanā vl' aliū malū finē peccz mortaliter. ꝟ. R. ꝙ sic. qz puertit finē sacri. Facit ad h̄ qđ dico. ſ. Honor. Ꞩ. vij. immo nec sacr̄m suscipit. qz ps ēntiat huius sacramēti q̄ ꝺfistit in actu suscipiētis ē actus interior. Un̄ sine eo nō est. sic nō ꝺheret matrimoniū qui ꝺhendo nō intēderet nisi ī carnalē copulā ad tps. Teneat em̄ qs confiteri pēra sua vt deo satisfaciat quē offendit ꝛ ecclesie. ꝛvt de suis pctis veniā cōsequat. Alia aūt intētōe ꝺfessio facta nō valet. ꝛ teneat eā iterare nisi ī casu. vt. ſ. dicā. Ꞩ. xiij.

6 ¶Utr̄ confitēs pctm̄ qđ nō fecit peccet mortaliter. ꝟ. R. ꝙ sic. tum qz ꝺscientiā nō manifestat. tum qz mentit. xxij. q. ij. cū humilitatis Limito istud vez qñ ꝺscientia dictat ꝙ nō fecit. Itē qñ pctm̄ qđ ꝺfiteat eēt mortale si fecisset. ꝛ sic intellige Ri. ī. iiij. di. xxi. ꝛ Dur. ri. de pe. ꝛ re. ꝛ illō Hze. qđ habet di. v. ad ea⁹. i fi. Bonaz mētiū ē culpā cognoscere vbi culpa non ē. Intelligit ꝙ formidare. vl' i genere spctōe ꝺfitēdo sz nō ī specie

7 ¶Utr̄ oīe mēdaciū dictū ī ꝺfessione sit peccatū mortale. ꝟ. R. ꝙ nō. sz solū illud qđ ēpniciosū. puta ꝺ famā suā vl' alteri⁹. aut ꝺ id qđ necio habet cōfiteri. Un̄ si taceret vel negaret aliq̄d mortale qđ fecit. ꝛ de q̄ nō est legitime cōfessus peccaret mortal'r. nisi forte timeret ꝓbabil'r ō revelatōe ꝺfessiōis. vl' ꝙ sollicitaret eū ad malū tale cōfitēs. qz aliū nō hz posset aliq̄d tacere vl' negare cū ꝛbis pallea/tis taliter ꝙ mēdaciū nō dicat. ꝛ etiā si dicet. ꝓpter h̄ nō eēt mortale sz erit veniale. xxij q. ij. c. p̄mū. cū ibi nō. Idē dicēdū de eo q̄ habēs aliq̄ pctā a q̄bꝫ scit ꝙ ꝺfessor solut⁹ nō p̄t eū absoluere. tm̄ ne scandalizet ō eo cōfitet ō solitis solū. ꝛ tacet illa a quibus nō p̄t ab eo absolui cū ꝓposito confitēdi integre cū eo q̄ eū possit absoluere.

8 ¶Utr̄ ꝺfessio facta sit necio iterāda. ꝟ. ꝑm Ri. ī. iiij. di. xvij. ꝙ vere ꝛ legitime confessus nō teneat reiterare ꝺfessiōez ō necitate. nec teneat q̄s obedire p̄cipiēti sibi vt iterū taliā fiteatur. nec papa possz ꝺdere legē h̄ p̄cipiētē sz Pe. ō pal'. nisi ex bono cōsilio q̄s velit vt facilius inueniat remissionē qđ fit sepius confitendo. ō pe. di. i. mensurā

9 ¶Assignāt tm̄ doc. ī. iiij. di. xvij. aliq̄s casus ī q̄bꝫ ꝺfessus teneat iterū cōfiteri cadē peccata Prim⁹ qñ cōfitet ei q̄ non pōt absoluere

10 ¶Secōs qñ confitet sciēter ei qui nescit ligare vel soluere. de q̄bꝫ dicā latius. ī. Confessio iij. p totū. ꝛ Cōfessio. iiij. Ꞩ. iij.

11 ¶Tertio⁹ qñ q̄s nō cōfitet integre oīa peccata mortalia ō q̄bꝫ nō ē legitime cōfessus vni cōfessori. etiā si cōfiteret diuersis cōfessoribꝫ. sz sciēter tacet aliqđ pctm̄ mortale. vl' ō q̄ dubitat vtrū sit mortale. vel aliq̄d aliud qđ est de necitate cōfessiōis. vt puta circūstātia q̄ mutat spēm ꝛ hm̄oi. ex verecūdia vel aliq̄ q̄ungz respectu. de pe. di. v. c. i. circa fi.

12 ¶Quid si tacuit ex ignorātia seu obliuione?

R. fm Ri. vbi. s. ar. ij. q. vi. q aut penitēs ad hibuit debitā diligētiā put d lege cōi hūana mittit fragilitas vt mēoriā hēat oīm pctō rū suoz moztaliū. q ē fm sco. ea. dis. qn tātā diligētiā adhibet vt mēoriā habeat q̄ntā q̄s apponeret i re multū ardua. z q̄ sibi multuz eet cozdi. z tūc nō teneť confiteri alia pcta de q̄ bus confessus ē. nec etiā istud pctm oblitū te/ neť cōfiteri pozi sacerdoti tēpore necessitat. sz solū teneť confiteri alicui sacerdoti. qz q̄uis d isto fuerit absolut q̄tū ad iudiciū dei z ec/ clie. qz cōfessoz pōt absoluere de confessis. et p/ dicto mō oblitis. tm subintelligit tal condicio sz q q̄n ad memoriā reducētur q illa cōfite at sacerdoti q possit euz absoluere. Et nō h fm Pe. de pal. i. iij q si p m confessoz habebat auctē absoluēdi ab oīi excōicatōe z casib. z sic intēdebat absoluere q̄n cū eo confessus fu it. q licet pctm oblitū tali mō eet casus reser uat vel excōicatio. poterit nihilomin scds confessoz eū absoluere. qz nō pōt ee ampli casus reseruat nec excōicatio. sz solū pctm sim plex. Qd bn nō p istis q eligūt sibi confes/ soze auctē aplica vt faciāt q i absolutiōe in/ tēdat eos absoluere ab oīi excōicatōe inq̄z tū eoz auctas se extēdit. z ab omni casu. al's oporteret recurrere ad eū q de iure posset eū a tali absoluere. facit. c. officij. de sen. ex. a ꝯrio. z. c. sup lris. de resc. claz ē p h. Aut penitēs nō adhibuit debitā diligentiā. sz fuit igno/ rās ignorātia crassa vl affectata. tūc tenetur oia p us confessa z taliter oblita recōfiteri nisi i casu q̄n possz hēre pozē sacerdotē. z nō eet ei iterdicta ptās absoluēdi. Adde fm. s. Bo. q. i. fuerit receptē cū eo confessus. ita q hēat memoriā suoz pctoz q antea fuit cōfessus. vl saltē recozdetur pnie impositē. vt. j. dicaz Ḣ. xiij. qz tūc sufficeret solū illud oblitū cum 13 sua negligētia cōfiteri. al's non

¶Quart casus i q confessio ē iterāda ē q̄n qui obliuiscit pniaz iniūctā vl ptēpsit facere. Jn telligē p moztali pctō. qz si p veniali fuit in iūcta nō teneť ea facere d necessitate fm Tho. Jtē si p impossibilitatē vl infirmitatē dimisit q p moztali iposita ē. nō teneť iterare. sz suffi ceret intimare eā cōfessoi vt eā mutet. Jdē 14 dic si fuisz sibi mutata ab alio confessoze fm ctritōe vl attritōne debita q̄ sufficiat ad gr̄e suscep tionē cū sacro. puta qz ē i volūtate pec cādi. vel ex mala intentione peteť. vl nō vult satisfacere qd teneť z hmoi. Et lz q̄dā dicāt q i isto casu nō tenetur reiterare. qz recedēte fictōe suscipiet fructū pnie. tu tm tene q itera re teneť. z hec ē cōis opi. theo. vt dic. s. bo. i q. vl. pfate di. z Jo. z Jnno. z Arch. vt no. Dir. Et rō ē. qz si suscipit absolutōez peccat moztal fm Ri. ea. di. ar. ij. q. viij. p h habes tex. d pe. di. iij. §. intē h. vbi dr. sic venia pme reť pnia va. sic deū irritat sil'ata. z etiā q euz absoluit scienter. z sic nō pt dici absolut q̄a iplicaret d dictoz. z sil absolueret z ligaretur respectu eiusdē. Un no. doc. i. c. q q̄da. d pe. z re. q lz pnia z confessio illoz q nolūt abstinere sit acceptāda. z salubriby monit sit eis pnia indicēda. qz valet eis ad ml'ta. nō tm ē absolutio ipēdēda. qz n sūt capaces ei. nec i isto sacro imprimit character virtute cui postea valeat sic i baptismo. Addit tm. s. bo. i. d. q. vl. q vez ē q teneť reiterare i isto casu z duo bus pcedētiby q̄n mutat confessozē. sec si ad eū dē redeat z adhuc mēoriā hēat suoz pctoz. qz recēter confessus ē. Pe. tm d pa. i. iij. di. xvij dicit. q si etiā sit oblit confessor pcta sibi cōfes sa. sz tm pniaz p eis iposita scit. q tali confes sori sufficiet confiteri alia pcta p us cōfessa so/ lū iplicite. dicēdo d ill pctis q al's vob dixi dico meā culpā. Sec si pnia nō fuisz taxa/ ta. qz tūc opteret vt pctoz mēoriā hēret. z sa tis placz. Et addo etiā q n sit interdicta ei ptās absoluēdi. z sic n oportet q reiteret. suffi/ cit confiteri vl pctm scienter retētū vl pniaz ob/ litā. vl fictōz suā explicite. z d alijs confessis i/ plicite. vt. s. dixi. Nec itelligo q cōfessor ha beat mēoriā d singl pctis i nūero vl specie. sz sufficit recozdetur i genere d pctis q ei confes sus fuit z de qlitate vite eius. qd nota.

¶Sext casus fm alios ē q̄n qs recidiuat. sz 15 hūc nō sequūť cōiter doc. nisi fm Ri. ea. dis. ar. ij. q. viij. q̄n pcta dimissa z recidiuata no tabil tm aggrauāt q notabil z piculosa gra/ uitas pcti exprimi nō possz. nisi dicēdo aliqd pctm p us confessū z dimissū. al's nō. z sic tene

¶Septim casus ē q̄n qs confiteť pctm a q̄ 16 suus cōfessor nō potuit eū absoluere. qz licet istud cōfessus fuerit z oia alia. tm istud a q̄ n potuit absolui teneť iterato supioi cōfiteri. nec ppe ista dr iteratio. qz supioz accipitur p vna psona cū confessore. nā cōfessor absolut a qbz pt. z supioz pficit. Un fm Ri. vbi. s. de/ beret precedere absolutio supioris. Qd credo d honestate non d necessitate fm Dire. Et iste due absolutiones faciūt vnā completā. Sz de h dic vt. j. Confessio. v. §. ix. z. x.

¶Octau casus ē fm alios vt ponit. s. Bo. 17 vbi. s. ppter pcti obliti recordationē. qz cuz qs confiteť z alicui peccati obliuiscit. volūt vt oia postea cōfiteatur vt confessio sit integra

sed hoc non sequūtur ꝺmuniter ꝺc. Tu dic vt. s. dixi. §. xij. ꝑm illam dist.

18 ¶Sed q̄d dicemus de illis q̄ ideo nō ꝓfitē/tur de aliq̄ pctō mortali. q̄ non cognoscūt q̄ sit mortale peccatū? R. vt colligo ex doctrina ꝺc. in. iij. di. xvij. q̄ si facta ꝺligētia ꝑm eo rū fragilitatē vt memoriā habeāt suoꝝ pctō rū confitētur integre de his q̄ cognoscūt fore pctā mortalia. et ea q̄ non recognoscūt pctā mortalia ꝓpterea nō ꝓfitētur q̄ nō tenēt reite rare cōfessionē qn̄ ꝺ hoc postea aduertūt. sed sufficit solū cōfiteri taliter nō confessa sic ꝺi xi. s. de oblitis. Et licet ignorātia iuris natu/ral' aut diuini aliq̄n nō excuset q̄n peccet mor/tal'r faciēs ꝯ eius ꝓcepta ex ignorātia. tn̄ nō tenetur hō hoc non cognoscēs de eo spāliter penitere vel ꝓfiteri. sed solū qn̄ agnoscit. sed sufficit de h̄ doleat in genere. et dicat cū ꝓpha Delicta iuuentutis mee et ignorātias meas ne memineris. et ꝓfiteatur i genere sic igno/rata sicut oblita. et qn̄ cognoscet tunc ꝓfiteat illa solū specifice et sufficit. Ex q̄ ꝑz q̄d dicen dū de pueris et puellis et alijs qui faciūt mul ta peccata mortalia que nō cognoscunt fore pctā saltē mortalia. q̄ licet sepius confitēdo illa ꝺimiserint ꝓpter talē ignorantiā. q̄ non tenētur iterare ꝓfessiones. ſz sufficit solū ꝺ il lis confiteri qn̄ ea cognoscūt. Nec distiguo an habeāt annexā excōicationē vel ne. q̄ eti/am si h̄ent annexā excōicationē nō ꝓpterea tenerentur ꝓfiteri iterꝝ confessa. vt patebit. j. Confessio. v. §. ix. et. x. Qꝺ nota bene.

19 ¶Non⁹ casus ꝑm aliq̄s ē qn̄ q̄s añ ꝓpletam pniam ꝓmittit aliq̄ ꝺ mortale. ſz ego ꝺico q̄ sufficit q̄ pniaz expleat et ꝺ ꝓmisso cōfitea tur solū. et ē verius. de q̄ vide. j. Pnia. §. xiij Cauti⁹ tn̄ eēt q̄ ꝓfessor aliquā pniaz iniūge ret quam statim et in statu grē penitēs possit agere et postea aliā adijcere: quaz nō intēdat ꝓ pnia sacrāli ponere. ſz ꝑ q̄dā volūtaria sa tisfactione iniūgere. ita q̄ qlitercūq̄z imple/at sufficiat. et etiā si nō impleat nō intēdat il laqueare. sed in suo arbitrio ponere.

20 ¶Decimus casus ꝑm Pe. de pal'. est cū quis confitet excōicatus existēs quā tūc ignorat. nā cū nō sit capax sacramēti penitētie: tenet iterato ꝓfiteri de oīb⁹. ſz istud nō credo vt. j. patebit Confessio. v. §. x.

21 ¶Utꝝ sit confitēdū p̄ba obscura? R. q̄ nō ſz taliter clara q̄ ꝓfessor plene intelligat. aliꝫ nō valeret. Debet tn̄ ꝓfitēs loq̄ de pctis ꝑ ꝓ ba pudica et sobria et tali honestate ornata. q̄ non sonent impudicitiā in auditu. dū tn̄ sufficienter exprimant factū.

¶Quid de illo qui confitetur sacerdoti qui 22
dormit aut eū non intelligit? R. q̄ scienter tali confessus teneꝫ iterato ꝓfiteri si ē pct̄m mor tale. et sacerdos ꝺz ei dicere. q̄ confessio im/portat reuelationē pctōrū que nō pōt eē sine relatione vnius. s. penitētis et pceptione al/terius. s. confessoris. Et ideo vno eoꝝ deficiē te non est ꝓfessio. secus de venali.

¶Utꝝ pctōr teneatur ꝺ necessitate cōfiteri pec 23
catoꝝ circūstātias? R. ꝑm Sco. i. iij. di. xvij ar. ij. q̄ nō solū pctm̄ ē ꝓfitendū. sed etiā circū stātia illa necessio est confitenda q̄ spāli ꝓhibi tione ꝓhibetur. verbi grā. cognoscere nō suā ꝓhibetur. cognoscere ꝓsanguineaz ꝓhibetur spāliter. et ideo incestus est spāle pctm̄ quod p ipsam ꝓstituitur. Sil'r frequētia est necessio confitenda. sil'r ponēs aliud pctm̄. q̄ quali/ter vice nouū pctm̄ cōmittitur. Dicit tn̄ Ar chi. vt refert Dir. q̄ sufficit dicere se multoti/ens peccasse. et de silibus idē iudiciuz habeat Alie aūt circūstantie ex quibꝫ aliq̄ mō pctm̄ ē grauius. vel ex pte obiecti: nō ē certū q̄ op teat eas cōfiteri. q̄uis cōis opi. theologoꝝ teneat q̄ nō sunt de necessitate. tutū tn̄ est et vti le eas ꝓfiteri. maxime q̄ notabiliter aggrāt nō in pctis carnalibꝫ. in q̄bꝫ ꝑm Tho. i. iij. dist. xvij. laudabile est circūstantias tacere q̄ spēm non mutāt. et audientē vel confitentez allīciunt ad turpitudinē. licet aggrauēt pec/catū. immo possent eē ita ꝓuocatiue q̄ necessario eēnt tacende. Alias autē circūstantias ē q̄ nihil faciunt ad grauitatē peccati fatuuz ē ꝓfiteri. nisi ꝑm. s. Bo. qn̄ faceret vt sacerdo ti satisfaceret. puta. comedit carnes in. xl. ex infirmitate et hmōi. De hmōi circūstātijs di cit Aug. de pe. di. v. et sumit ab Aris. iij. ethi. c. iij. Quis. q̄d. vbi. p q̄s. cur. quotiens. quō. qn̄. Quis. s. si religiosus vel sec'laris. Quid. s. fecisti. furtū vel homicidiū. Ubi. s. in q̄ loco. Per quos. s. an sol⁹ vl' assocīat⁹. p se an p ali um. Cur. s. quo aīo. qua intētione. Quoties. Utꝝ semel vel pluries. Quō. s. an natural'r vl' ꝺ naturā. an puentus a tentatione. aut pti ueniens ipsam. Qn̄. s. an in die festo vel us ipsam. ieiunioꝝ. Et de istis vide. s. Circūstātia. qn̄ scz mutet spēz. Et iō aduerte q̄ circūstantia necessitatem vt. s. ꝓfessor sciat si ē sui foꝛi vel nō si ē ꝺmugatus vel religiosus. Et ꝓpterea sem per prius est querēda circūstantia q̄d. Sil'r circūstantia cur aliq̄n ē necessaria. qn̄ spāli ob/ligatione ꝓhibetur. sicut cū quis facit elemo synam vt ꝓuocet ad luxuriā aliquē. al's nō. Circūstātia q̄tiens sil'r est necessaria. saltez ꝑm eā cōputationē quā quis facere pōt. puta q̄

bis i hebdomada vel ter fecit cõiter. ꝛ pseue
rauit p annũ. ꝛ hmõi. ꝛ sufficit. Et hoc ẽ tu
tius. qꝫ uis opi. Archi. pdicta non sit impro
bãda. Circũstãtia quõ sil'iter est neccaria. qñ
ꝛ hmõi. aliter nõ. Idẽ dic de circũstãtia vbi.
puta in eccl'ia qñ ẽ aliquod opus. qz tũc ẽ sa
crilegiũ. Circumstãtia ꝑo quãdo videtur eẽ
ꝺ neccitate quãdo fit pctm̃ die festo. De quo
24 dic vt. j. Interrogationes. p totum.
¶ Quid de illo q̃ ꝓfitet solũmõ ne reddat no
tat⁹ i ppl'o: R. ꝙ si ibi ꝓstituit finis: nõ valet
imo tenet iterũ ꝓfiteri. Et tũc ꝓstituit finis.
qñ nullo mõ ꝓfiteret si nõ dubitaret de infa
mia. Sec⁹ qñ ñ ꝓstituit finis. puta qz ꝓfite
tur ꝑpter dũ ꝛ ꝑpter remissiõz pctõz. indu
ct⁹ tm̃ ad ꝫ ex pudore vel'tione. ꝛ hmõi. Et idẽ
25 dic de ill'ꝙ cõfiteri cogunt a suis plat⁹.
¶ Utr̃ ille q̃ cõfitet aliqꝺ pctm̃ vt videatur
strenu⁹ ꝛ gl'iet: satisfaciat: R. ꝙ nõ. sz pccat
mortal'r sic cõfitẽdo. qz tali ꝺr. Quid gl'aris
i malicia ꝛc. Et ꝑpterea ꝺz cõfiteri vt erube
26 scat de pctõ suo. nõ vt laudetur.
¶ Utrũ diuidens cõfessionẽ suã satisfaciat:
R. fm Sco. vbi. s. ꝙ nõ. sed oportet oĩa nõ
ria habet p̃missa debita diligentia confiteaẽ
vni. etiã si ille nõ posset eũ absoluere ab oĩ
bus ꝛ habeat necesse de aliquo ad supiorẽ re
currere. aliter nihil faceret. vt pz de pe. di. iij.
27 sunt plures. ꝛ di. v. caueat.
¶ Utr̃ pctã mãifesta sint ꝓfitẽda: R. fm cõi
ter theo. i. iij. di. xvij. ꝙ sic. qz licet sint nota
28 sacerdoti. nõ tñ i forma iudicij nisi p confes
¶ Utr̃ pctã venialia necessario sint ꝓfitenda: R. fm Sco. vbi. s. q. i. ar. iij. ꝙ nõ. sione.
etiaz si nullũ ꝫ mortale. qz p pctm̃ veniale
etiã i ppõsito hõ non põt dãnari nec piclita
ri. ꝛ pnia ẽ scda tabula p piclitãtibꝫ. igit nõ
obligatur ad eã nisi habẽs mortale. imo di
cit Pe. ꝺ pal'. i. iij. ꝙ nec etiã papa posset ad
ꝫ obligare. qz ꝫ esset mutare sacri materiaz.
Dicit cñ. s. Bo. i. iij. di. xvi. q. vlti. vbi nisi
rõne piculi ad qꝺ ducit ꝙ tũc teneat pnitere
quãdo piculũ aduertit. al's non. Adde scꝺo
ꝙ teneat confiteri ꝺ venali. qñ. s. dubitat an
sit mortale. vt dicet. j. Tercio teneat ꝓfiteri de
venali rõne pfessionis. puta qz pfessus ẽ ali
quã religionẽ q̃ ad ꝫ obligat. vl' ex voto tene
tur obedire in oĩbꝫ q̃ nõ sunt ꝓtra dũz ani
mã. ꝛ platus sic pceꝑit. Nec obstat qꝺ dicũt
quidã ꝙ nõ habens mortale tenetur saltẽ de
venali confiteri ꝑpter p̃ceptũ eccl'ie i. c. om
nis. de pe. ꝛ re. qz respõdet Sco. vbi. s. ꝙ oĩa
in. ꝺ. c. distribuit p mortalibus solũ et nõ p
venialibꝫ. Et ita etiã dicit glo. in. ꝺ. c. Et sic
tene ꝙ de pfectiõe est venialia confiteri bñ no
consilio. nisi vt dictum est.
¶ Utr̃ cõfessio necessario sit facienda soli sa 29
cerdoti ꝛ a solo. R. ꝙ sic. de necessitate ꝓcce
pti ecclesie in. ꝺ. c. omnis. in ꝙ. solus. et in ꝙ.
sacerdoti. ꝺ multos sacerdotes qui pueros q̃
tenẽtur ad cõfessionẽ insimul cõfitenꝺ. quos
nõ credo cuadere mortale peccatũ. cum faci
ant cos ꝑuaricari ecclesie ꝓceptũ. Dicit Ri.
vbi. s. ar. iij. q. viij. ꝙ in articulo neccessitatis
scz quãdo mors imminet de ꝓpinquo. ita ꝙ
vnus post aliũ nõ potest ꝓfiteri. licet plu
bus sil'ꝓfiteri. nec ꝓ hoc cuacuaꝫ ꝙtus sacra
mẽti. Sil'r idẽ ibidẽ tenet. ꝙ si ꝗs vellet con
fiteri duobus sacerdotibus simulvt certus
ꝓsiliũ haberet ꝙ vere absolu̇itur. ꝛ taliter au
dientes nõ peccant. al's sic. qz faciũt ꝓtra pre
ceptum eccl'ie. licet talis vere absoluaꝫ. quia
nõ ẽ tm̃ necessaria solutudo ex parte sacerdo
tis sicut cõfitentis. vñ qñ ex feruore. ꝛ vt sit
magis trãquilla eius ꝓsciẽtia ducbꝫ cõfite
tur simil'. illi p̃nt sine pctõ audire ꝛ absoluere
Sco. tñ in. iij. di. xvij. tenet ꝙ ꝓfiteri simul
plurib⁹ sacerdotibꝫ nõ ẽ ꝓfessio sacr̃alis. qz
vnus ẽ xp̃s quẽ sacerdos repsentat.
¶ Utr̃ confessio sit facienda cũ lachrimis: R. 30
ꝙ si lachrima accipiaꝫ p ꝓtritõe seu attritio
ne ꝙ sic. fm ꝙ dico. j. Contritio. §. iij. Debet
ergo dolere de pctõ mortali cõmisso in prete
rito. cessare in pseni. abstinere saltez quo ad
ꝓpositum in futuro ꝛ satisfacere ꝓut teneaẽ.
aliter nihil facit. Addũte tñ fm Sco. vbi. s.
dist. xvij. q. vlti. ꝙ attritus ꝓfitẽs qꝫ uis non
habeat actũ talem qui sufficiat ad meritũ de
congruo. tñ habens voluntatẽ suscipiẽdi sa
crm̃ ecclesie. ꝛ sine obice peccati mortal'. actu
aliter sibi facto. vel in volũtate inherẽtis. re
cipit nõ ex merito sed ex facto diuino effectuz
isti⁹ sacramẽti in vltimo instãti platiõis i q̃
ẽ vis hui⁹ sacramẽti. ita etiã tenet Tho. i. iij
quol'. q. x. dicẽs. ꝙ nõ pfecte ꝺuersi aut attri
ti ꝛtute clauiũ graz ꝓtritionis acq̃rũt. dum
modo nõ ponãt obicẽ spũisancto.
¶ Utr̃ homo teneatur statim ꝓfiteri peccato 31
mortali ꝑpetrato: R. Sco. in. iij. di. xvij. ar
ti. iij. ꝙ dubiũ ẽ aliꝭ dicẽtibꝫ ꝙ sic aliꝭ ꝙ ñ
teneaẽ. sed tm̃ i voto p aliquo tpe. s. semel i an
no nũc. sed añ. c. oĩs. solũ añ mortẽ Et istud
videt mitius fm eundẽ Sco. Et cũ ipo cõi
ter ꝺcurrũt theologi. Bz magis mihi vide
tur tuta opis. Bo. ea. dis. ar. ij. q. ij. q̃ vult
vt religio si nõ possint differe. sed ꝙ habita

optunitate idonei ꝓfessoris teneātur Dec'li
cis nō audet affirmare. ſz tñ ſibi videt idē di
cēdū qđ ō religioſi. Laici ẽo ſi differūt ꝓpter
maiorē optunitatē tpis ⁊ ꝓfessoris vſq; ad
xl. excusant. Sic ẽo talē optunitatē tpis ⁊ cō
fessoris h;ent. ita q; maiorē nō ſpērāt h;e i il
lo anno. tūc ſtatim tenētur. nec pñt differre
vſq; ad annū. Quo ẽo ad votū ꝓfitēdi oēs
ꝓcordāt q; ſtatim tenētur oēs tā religioſi q;
cl'ici ⁊ q; ſcl'ares. Qđ tñ limito q; ad pceptuz
vez qñ excitātur a gra dei ſm Alex. ij. ij. tra/
ctatu ō negligētia. ⁊ q; vide. j. ꝓtritio. §. iiij
ſcz qñ teneť ꝓfiteri ō pctō al's non ⁊ pcepto
Sūt etiā ml'ti casus i qbꝫ cordāt doctores
i qbꝫ hō teneť ſtatim ꝓfiteri habita optuni/
tate. qs ponit Ri. vbi. s. ar. iij. q. vi. Primꝰ
qñ vult cōicare vl' celebrare. vide. j. Eucha/
riſtia. iij. §. xviij. cū ſeqn. Idē dicit Lād. ea.
di. q. ij. qñ dz admīſtrare ſacrā vl' aliquē actū
ſolēnē in eccl'ia exercere. puta legere euāgeliū
⁊ hmoi. Idē Tho. in p̄mo quol'. q. vi. ⁊ Jo.
de nea. qñ vult ordinē ſacz recipe. Sz h nō
pbatur aliquo iure niſi pctm̄ eēt manifestū.
Et ſic limito ⁊ intelligo glo. in p̄n. de pe. diſ.
v. q̄ dicit q; qñ pctm̄ mortale eſt manifestū:
ſtatiz homo tenetur ꝓfiteri. Sed̄s casus qñ
ē in piculo notabili et imminēti mortis. vt/
puta qz vult intrare mare p longū tp̄s ⁊ pi/
culoſum iter. vel bellū. vl' ē infirmꝰ infirmita
te piculoſa. Propterea p̄cipit medicis q; cū
eos ad infirmos vocari ꝓtigerit vt efficaci/
ter faciāt q; p̄us aduocēt medicos ſpūales. ō
q̄ dic vt. j. Medicꝰ. §. viij. Et adūte ſm pe.
de pal'. q; tūc piculū mortis ē qñ qs eſt i tali
casu in quo frequēter homies moriunt. Ter
cius casus ē qñ ſibi dictat ſcīētia q; ſtatim
teneatur confiteri de necitate. Quartꝰ casus
qñ pbabiliter videt q; illo anno copiaz ido/
nei cōfessoris h;e non poterit qui ipm̄ poſſit
abſoluere. Quintꝰ casus qñ p ſtatutū quis ē
obligatus ad pluries confitendū. vt ſunt re
ligioſi ⁊ ſil'es. qz non ſufficit tūc ſemel in an/
no ꝓfiteri. Limito vez ſi ſtatutū obligat ad
mortale. al's ñ credo teneatur ō necitate. ni
ſi ſm q; dixi. s. §. xxviij.

32 ¶ Utz qs poſſit ꝓfiteri p interpoſitā pſonaz
vel p ſcptū: R. q; nō loqndo de cōfeſſione p/
ut ē ſacrm̄ ſm cōiter theo. vbi. s. facit ō pni.
di. i. que penitet. qz q; peccauerit teneť ſe accu
ſare. Et ad. c. qlis. xxx. q. v. m̄det Sco. vbi
s. q; pt ꝓfiteri p ſcptū ſi ē pñs. ⁊ ipe legit qđ
33 ¶ Sz qđ ſi ē mutꝰ vel ignorat lin/ /ſcptū ſit.
guā: R. q; nō teneť cōfiteri niſi eo mō q; pōt.
ſcz p ſigna ⁊ hmoi. Et qđ dicūt aliq; q; confi
teatur p interpretē improbat Sco. ⁊ bene.
ſil'r p ſcriptū. qz eſt ꝺ rationē ſacramenti. Et
ideo nullo modo faciat. ſed vt dixi confitea/
tur aut pōt p ſigna. ⁊ ſufficit ſm Sco. i. iij.
diſ. xvij. q. vnica. ⁊ Ri. ea. di.

¶ Utz ille q; m̄det confeſſori ad interrogata 34
ſatiſfaciat: R. ſm Rodo. q; ſic. qz tū ad ea de
qbꝫ interrogať. Sil'r q; rogat cōfeſſorē vt eū
interroget vt plenꝰ confiteatur. niſi ſit tal' q;
potꝰ dimitteret confiteri qz ore pp̄o ꝓfitere
tur ſuū pctm̄. qz de ſuperbia puenit. ō pe. di. v.
c. i. q; dē ē pctm̄ mortale. vñ prudēs confeſ/
ſor qñ hoc ꝓpendit faciat cū rectificare cōſci
entiā. ⁊ velle de tali diſpoſitione.

¶ Sed quid ſi dubitat: R. s. Bo. ea. diſ. ar. 35
ij. q. i. q; ſi pbabiliter dubitat ō aliquo an ſit
pctm̄ veniale vel mortale niſi certificet p ali
quē doctū. tenetur confiteri ſm q; i dubio hz
⁊ ab eo abſtinere in futuz. aliter ſi non confi
tetur peccat mortaliter. qz exponit ſe piculo.
Concor. s. Tho. ibidē. di. xxi.

¶ Utz confitēs teneat acceptare oēz pniaz 36
quā ſibi confeſſor vult iniūgere: R. q; nō ſm
Ho. ⁊ ſeqtur Pa. i. c. ſignificauit. de pe. ⁊ re.
ſz ſm Sco. i. iij. diſt. xvij. q. vnica. ſufficit ei
ꝓpoſitū acceptādi a deo h; vl' i purgatorio. ſz
ſi acceptat teneť implere. Et dūte tñ q; ſi cōfeſ
ſor iniūgeret confiteri vt ſatiſfaceret. primo
quē leſit. puta reſtituēdo ablata ⁊ hmoi. q; il
lā tenetur ō necitate explere. imo ⁊ teneť pce
dere cōfeſſionē tal' ſatiſfactio ſi foret poſſibi/
le. vt latꝰ ptz. j. Reſtitutio. iij. Sil'r teneť ac
ceptare illud qđ confeſſor iniūgit p necaria
cautela ne i pctm̄ recidiuet. Et ꝓpterea nō.
q; cōfeſſor tripl'r aliq̄d ꝺponit pnitēti. Pri/
mo p modū exhortatiōis. ſicut cū admonet
vt q̄tidie oret. faciat largas el'ynas ⁊ hmoi.
⁊ ad iſta nō tenetur ex necitate pnitēs. Se
cūdo mō p modū declarationis cōis obliga
tionis. ſicut qñ declarat q; reſtituat ablata.
cōicet i paſca ⁊ hmoi. ſi non obſtat pnitēs
euacuat ſibi fructū pnie. non tñ ꝓpter hz te/
neť reiterare cōfeſſionē nec cōmittit pctm̄ in
obediētie ſpāle non obediēdo ſacerdoti. qz ſa
cerdos nihil ſibi ꝺponit. Sz declarat qđ tene/
tur facere Tercio modo p ſpāli ſatiſfactione
pctoz. ⁊ ad iſtā teneť ex pcepto. al's cōmitte
ret ſpāle pctm̄ inobediētie ſi eā acceptauit ⁊
non impleret. ⁊ iterare ꝓfessionē teneret ſm q;
dictū ē. s. Qđ intelligo de pnia quā ſacerdos
ꝺponit p̄ceptiue. Sec⁹ ſi ꝺponeret exhortati/
ue. ſicut faciūt plures cōfessores q; aliquā pnias
dāt de pcepto. ⁊ postea aliā maiorē de
conſilio ꝓpter piculū trāſgreſſionis.

Cõfessio ij. de ei⁹ obligatiõe. Pro
c⁹ intelligẽtia q̃rũt ml'ta

¶ Utr̃ ꝓfessio sit d̃ iure diuio ꝑcepta: R. fm Sco. i. iij. di. xvij. q. vnica. q̃ sic. ⁊ pbat ꝓmo sic. Quilibz teneť recupare gr̃az pdit̃a p via facilioz̃ et certioz̃ ex ꝑcepto diuio q̃ dr. Diliges dñm deũ tuũ ⁊ ꝓximũ tuũ. al'r videť ꝓtenere deũ ⁊ ꝓpria salutẽ. sz h̃ nõ ꝑt fieri ni si p cõfessiõz. qđ pbat sic. Attrit⁹ cõfitẽs q̃z uis nõ habeat actũ talẽ q̃ sufficiat ad meritũ de cõgruo. tñ hns volũtatẽ suscipiẽdi sacrm eccl'ie, ⁊ sine obice mortal' pcti actualiter sibi sacto: vel i volũtate inherẽtis recipit ñ ex merito. sz ex pacto diuino effectũ isti⁹ sacri vt sic paz attrit⁹ ⁊ attritõe q̃ nõ hz rõez meriti ad remissionẽ pcti. volẽs tñ recipe sacrm pnie si cut dispensat i eccl'ia. ⁊ sine obice in volũtate pcti mortal' i actu i vltimo instãti illi⁹ pla tois in q̃ ẽ vis sacri isti⁹: recipit remissionẽ ⁊ gr̃az pnialẽ. nõ ex merito vt dixi. qz nõ erat. sz ex pacto dei assistẽtis sacro suo ad effectuz illũ ad quẽ instituit. Alioqn non appareret quõ sacrm pnie eẽt scda tabula si nũq̃z p ipz vt sacrm ẽ posset recupari scda gr̃a amissa. sz tñ p attritõz tãq̃z p puia dispositõz. ⁊ p contritõez tãq̃z p cõpletiuã. Jsta ponit Sco. in iij. di. xiij. q. vl. Et h̃ idẽ tenet. s. Tho. i. iij quol'. q. x. ⁊ Hen. de gan. i quol'. q. xxxij. Ex q̃ patet ꝙ nõ ẽ alia facilioz via ad inueniẽdũ gr̃az. qz hic i ꝓfessione nõ regrit aliud nisi ꝙ hõ nõ ponat obicẽ gratie. qđ ẽ multominus q̃z hẽ attritionẽ q̃ ꝑ modũ meriti d̃ cõgruo sufficiat ad iustificatõem. nec etiã certioz. qz põt magis eẽ certus hõ ꝙ nõ ponat obicẽ. i. actualiter peccãdo q̃z ꝙ habeat attritionẽ. ergo quilibet tenetur p hanc viaz cõfessionis gratiã recupare: cũ sit facilioz ⁊ certioz. Probať etiã ꝙ cõfessio ẽ de iure diuio p argumẽtũ a cõtrario sup illud Joh. xx. Quoz remiseritis pcta remittũť eis. ergo quoz nõ remiseritis nõ remittunť. sed sacerdotes non remittũt nisi cõfitẽtibz. ergo tenenť ex ꝑcepto xpi. Hãc rationẽ facit Pe. aureolus in. iij. di. xvij. q. i. Probať etiã p id qđ no. Jo. an. in. c. significasti. de so. cõpe. vbi tenet ꝙ papa teneť cõfiteri de necitate. Sed verioz ratõ q̃ pbať ꝙ sit de iure diuino est. ꝙ nõ est credendũz ꝙ ecclesia ⁊ apli istud iugum imposuisset hoibz tã piculosum. nisi xps verbaliter aplis istud pceptũ dedisset. sicut ⁊ d̃ aliis sacramẽtis excepto baptismate. de quibz nõ patet qñ ⁊ quõ a xpo exp̃sse fuerint instituta Indubitãter ꝙ tenendũ ꝙ est de iure diuino ⁊ semp homies tenebanť ad eã post casum i pctõ mortali. i voto sz nõ in effectu. qz nondũ erãt instituti cõfessores nisi post passionẽ xpi: q̃ haberẽt auctẽ absoluendi.

¶ Utr̃ oĩs teneanť ad cõfessionẽ: R. ꝙ sic. 2
oẽs q̃ pctm̃ mortale ꝓmiserũt. ⁊ tã infideles q̃z fideles fm Ri. in. iij. di. xvij. ita ꝙ nõ cõfitẽs pctm̃ mortale eõmissum tã añ baptismũ q̃z post si habet copiã idonei cõfessoris. memoriã peccati. ⁊ tps. ⁊ loquelã ad ꝓfitendũ oĩno damnabiť cũ sit de iure diuino ꝑcepta. vt. s. patuit. Uerũtñ put ꝓfessio ẽ ꝑcepta ab ecclesia vt fiat semel i anno. i. c. oĩs de pe. ⁊ re. nõ ligat nisi fideles.

¶ Utr̃ pueri teneanť ꝓfiteri: R. fm Sco. in 3
iij. di. xvij. ⁊ cõiter dc. pueri qui nõ discernũt. ⁊ quoz etas ignorat quid videat. ⁊ furiosi. nõ tenenť cõfiteri. Sz qñ quis instructus ⁊ interrogatus ordinate pcipit distincte q̃d iustũ. ⁊ q̃d iniustũ in lege diuina. qđ põt facilit videri si ad ordinatas interrogationes ordinate rñdit sicut ali⁹ adultus pfecte ex sil'ibus ꝓmissis simpl'r rñderet. tũc hz etatẽ sufficientẽ ad cognoscendũ iustũ vl' in iustũ ꝑ dei legem. ⁊ confiteri tenetur

¶ Utr̃ nõ hns mortale teneat ex ꝑcepto ec 4
cl'ie ꝓfiteri saltẽ sel' i anno: R. s. Bo. s. tho. Ri. ⁊ Pe. i. iij. di. xvij. tenẽt ꝙ sic. nõ ex vi sacramẽti. sed ex vi statuti eccl'iastici. Sco. ea. di. tenet ꝙ nec etiã ex statuto eccl'ie teneť. sed sufficit ꝙ se pñtet sacerdoti. ⁊ dicat se nõ habere ꝓscietiã mortal' pcti. vt ad cõionẽ possit admitti. Tu ꝓo dic ꝙ cũ hõ teneat cõfiteri fm Ri. in. iij. di. xxi. de mortalibz oblitis generaliter. nõ de singulis genez sed de generibus singulorũ. Itẽ qz dicit ps. Ab occultis meis munda me dñe. ꝙ vera est opi. ꝑma ꝙ q̃s teneť ꝓfiteri saltẽ general'r de generibus singulorz ꝓpter piculũ pctõz ignoratorũ et occultorz. Et opi. Sco. intelligit qñ quis ẽ certus ꝙ nullũ mortale habet. qz tunc nõ tenetur confiteri. Et sic serua.

¶ Utr̃ possit dispẽsari cũ aliquo vt nõ tenea 5
tur confiteri: R. fm Ri. i. iij. di. xvij. ⁊ Tho. ea. di. ꝙ nõ. fm ꝙ obligat ex vi sacri. Potest tñ papa dispẽsare fm ꝙ obligat ex ꝑcepto ecclesie. s. vt possit diutius ꝓfessionẽ differre q̃z sit statutũ ab ecclesia. Un̄ etiam papa teneť confiteri. qz licet ille cui confiteri debet sit inferioz eo in q̃tũ ẽ platus. est tñ superioz in q̃tũ est pctoz. ⁊ ipse confessor dei minister.

Cõfessio tercio cui facienda est
vtrũ soli sacerdoti: R.

fm sctm̃ bon.i.iij.di.xvij.q. de ꝯfessiõe pos/sum⁹ loq̃ dupl'r. Uno mõ put ẽ op⁹ fert̃ di recte repugnãs hypocrisi. in q̃ qs seipm accu sat nẽ alius sit qz appareat. vel mala sua ape rit ad inuestigandã curatiõz. t h̃ mõ ꝯfessio pt fieri cuilibet etiaz laico q̃ põt adiuuare in/ structõdo vel ozãdo. t de q̃ hõ põt erubescere et hũiliari. t ille exemplo hũilitatis meliozari nõ pctõz cognitõe depuari. Alio mõ put cõ fessio ẽ op⁹ sacrale. t put ordinat ad recõciliationẽ q̃ fit p absolutõez t ligatõez. Et qm̃ hec ptãs collata ẽ sol' ꝑsbris. ideo hec ꝯfessio nullis nisi presbris est facienda

¶ Hz q̃d si ꝑsbr. deest tenet̃ qs ꝯfiteri laico i casu necessitatis? R. img̃ sniaz i.iij.di.xvij t.s. Tho.ea.di. t tex. Aug. de pe.di.i.quẽ pe/nitet. t glo.extra de offi.ord.i.c.pastoralis.vo lũt. q̃ sic. Hz verioz est opi. Hco. Ri. Pe. t cõiter theolo. i.iij.di.xvij. q̃ nõ tenet̃ d necessitate. t h̃ ptz ex ꝓdictis. imo vt dic̃ Hco. ea. di. q̃ si pctor sic posset p se verecũdari. t i ge/nerali sic q̃rere ꝯsiliũ. vel laicus nõ ẽ magis discret⁹ q̃z ipe. q̃ nõ ẽ vtile ꝯfiteri laico nec ex pedit: posset bñ ee vtile ex materia verecũdie q̃ ẽ vna pena debita p pctõ. vñ sic ꝯfitẽs lai/co solueret vnã penã debitã p pcto. t sic esset bonũ consiliũ eidẽ confiteri in tali casu. dũ/modo sit talis qui nõ habeat depuari ex au/ditione peccatoz. Et sic intelligit Aug. vbi sup̃ vt ibi patet.

¶ Utz omi sacerdoti sit ꝯfitendum? R. fm ꝯmuniter doc. q̃ nõ. Hz solũ sacerdoti ppzio. loquẽdo de ꝯfessione put ẽ sacramẽtalis. t õ pcepto iuris diuini t eccle. vt clare patz i.c. omis. de pe. t re. nisi fm Ri. in.iij.di.xvij. in casu extreme necessitatis q̃n alicui imineat pe riculũ mortis phabiliter. t ppzium sacerdotẽ hz̃e nõ potest. nã tũc quilibet sacerdos potest quẽlibet pctõrem audire in ꝯfessione. et ab/soluere ab omnib⁹ peccatis. casib⁹ t excõica tionib⁹. vt tenet glo. in.c. pastoral'. de off. ord. quã sequũtur ꝯmuniter doc. arg. ad h̃. xxvi. q. vi. si ꝑsbr. t.c. se. de fur. c. fures. de sen. ex. c. eos. li. vi. ita q̃ nõ oportet ampli⁹ de ipsis cõ fiteri seu ad aliquẽ recurrere. etiam si erat ca sus reseruatus. ar. d.c. eos. Hz tm̃ quo ad ex/cõicationẽ serua q̃d dixi. s. Absolutio. iij. H. xvi. dummõ talis sacerdos nõ sit hereticus excõicatus aut ab ecclesia pcisus fm bona. ea. di. Ego tm̃ credo q̃ nisi sit piculũ puersio nis in ꝯfitente. q̃ etiã in tali casu liceat cõfi teri heretico t excõicato aut pciso. et absolui ab ipsis si alius sacerdos h̃i nõ põt. t sit pa ratus audire. qz inducere talẽ nõ licz. vt. s. Clericus. viij. H. ij. t q̃ tales sacerdotes vere absoluãt in tali casu. nec peccãt sic absolven do: dũmõ peniteãt de pcto suo. Rõ est. qz fm Pe. aure. in. iij. di. xvij. potestas clauis que ẽ absoluẽdi a pcto t ex ꝯsequẽti ad penã eter nã ꝯmutandã in tẽporalẽ. et ad gratiã acti/ue ꝯferẽdã p modũ applicatis actũ meritis passionis xpi: fundat̃ i charactere sacerdota li. q̃ quidẽ ẽ indelibil'. Et q̃uis ab eccl'ia ira li sit ligata talis ptãs. tñ in tali casu nõ ce/do. qz necessitas nõ subiacet legi posituẽ. vt in c. q̃d non est. de reg. iu. hoc tenet glo. i.c. nõ ẽ de spon. Et fm Pe. de palu. i. iij. sicut a tali põt baptismũ recipe. sic t pniam. cũ t ipa sit sacrm necessitatis. Et ẽ tutius in tali articulo ꝯfiteri p ea q̃. s. dixi Confessio. ij. H. i.

¶ Sed quis ꝺz ppzi⁹ sacerdos? R. vt colli/go ex Ri. vbi. s. t Pa. in. d.c. ois. et Lar. in cle. dudũ. de sepul. Primo papa in toto mũ/do. Hcdo legatus in tota sua puincia. Ter cio penitẽtiarius eiusdẽ legati in pzouincia. Quarto archiepus dum visitat est ppzius sacerdos suoruz suffragaueorũ. t eos absol uere potest. c. nostro. de pni. t remis. Quin/to epus in tota sua dioces. Hexto archipre sbyter ecclesie cathedralis. Heptimo vica/rius generalis epi. Isti duo pnt audire om/nes de dioces. arg. l. cum ptor. ff. de iudi. et. c. officijs. de offic. archipsbr. Octauo psbyter parochialis in tota sua parochia. Nono vi/carij pfatorũ. Decimo omnes habẽtes licen tiã ab aliquo ꝓdictoz.

¶ Hz nũquid nõ habẽtes executionẽ ordi/nũ possint licẽtiari ad audiẽdas ꝯfessiones ab aliquo qui executionẽ dare nõ põt? R. vt colligo ex Archi. i.c. plectis. xxv. dis. t a Pa. in. d.c. omnis. q̃ tripliciter dic̃ quis nõ ha bere executionẽ ordinũ. Primo qz non ha/bet vel leuel nollẽ. sed eius velle dependet ab alio. sicut sunt religiosi. vt. xij. q. i. nõ dicat'. de elec. si religiosus. li. vi. de testa. religiosus ꝺ sepul. c. si. li. vi. vñ nisi tales habilitentur a suis prelatis. nullo mõ. etiaz ex licentia sa cerdotum parochialium vel epoꝝ si sunt exempti possunt absoluere vel ligare. Secũ do dicitur quis non habere executionẽ ordi/nuz. quia est excõmunicatus. suspensus. vel interdictus t hmõi. t talibus nõ potest da/ri licentia audiẽdi confessiones nisi pus ha bilitentur ab eo qui tale impedimentuz põt auferre. Tercio dic̃ quis nõ habere execu/tionẽ ordinũ. qz nõ habet ppl'm sibi subdi/tũ. sicut sunt religiosi a suis platis habilita/ti. t oms sacerdotes seculares qui nõ habẽt

curã a aĩaꝝ. vñ bñ talib⁹ põt concedi licẽtia audiẽdi. nõ solũ ab his q̃ habẽt curã in actu spãliter ipsis cõmittẽdo. sz etiã generaliter dã do licẽtiã subditis ipsoꝝ: vt quẽcũq volue/rint eligãt sibi cõfessorẽ. Nec ob. q̃ iudex p/rogata iudicat iure ꝓprio. Et ĩõ si nõ hz iu/risditionẽ in actũ nõ pt. arg. c. significasti. de foro. cõpe. Ratio. qz ꝓuatus nõ pt dare iu/risditionẽ quã nõ habet. l. ꝓuatoꝝ. C. de iur. om. iud. Itẽ ꝓrogare idẽ ẽ qđ extendere. Et ĩõ qđ nõ est nõ potest extẽdi. c. ad dissoluen/dũ. de sẽpõ. impu. Quia rñdeo q̃ quilibet sacerdos exquo sacerdos ordinat⁹ hz iurisdi tionẽ. solũ deficit materia in qua exerceatur. et ĩõ cũ sibi exhibeꝛ p talẽ licẽtiã ĩ genere da/tã absoluit auctẽ ꝓpria quã hz. et pt exercere oblata sibi materia debita. Nõ ob. etiã. c. ad hec. de resẽp. vbi ꝓcessio iudicis incerti ñ va/let. qz illud verũ ẽ q̃tũ ad foꝝ cõtẽtiosũz. vt no. Be. in. c. fi. de pe. et re. li. vi. Et istã opi. te/net Ho. et seq̃tur Pa. i cle. i. de ꝓbil. lz ꝓus te nuisset contrarũ. Et ĩõ fm hoc limita et ĩtel lige dicta doc. in cle. i. de ꝓbil. et. xvi. q. i. §. ec ce. et in cle. dudũ. de sepul.

¶Undecimo dz ppr̃ius sacerdos eius ille q̃ eligit a papa ꝓ suo cõfessore Et sil'r ab epis archiepis. pr̃iarchis. cardinalib⁹ et sil'ib⁹ p/latis. epis. supioribus. et etiã ab inferioribus p/latis: dummõ sint exempti. vt patet in. c. fi. de pẽni. et re. Hz nota q̃ tales inferiores epis oporteꝛ ꝓmo q̃ sint immediate sub papa. qz exempti qui habẽt abbatẽ vel generalem et hmõi sup se. nõ pñt sibi eligere confessorẽ de iure cõmuni fm Hosti. et Pa. in. d. c. fina. Secdo q̃ sint plati. et capitur large plati fm Pa. ibidẽ. etiã ꝓ sacerdotibus curatis. qui large dicũtur plati. vt i. c. tua. d cle. egro. licz stricte noie prelati veniãt solũ illi q̃ habẽt iu/risditiõz fori ꝓtẽtiosi. vide do. glo. i. c. ij. de iu/di. et i cle. dudũ. d sepul. in v. plati. Tercio q̃ sint exẽpti. vno istoꝝ deficiẽte nõ pñt sibi eli/gere cõfessorẽ

¶Utr̃ plati possint vna vi/ce eligere vnũ. alia vice aliũ: R. q̃ sic. dũmõ nõ faciãt i fraudẽ fm Dir.

¶Hz quã auctoritatẽ habet talis electꝰ sup eos q̃ cũ elegerũt: R. fm Pa. in. c. significa/sti. de fo. compe. q̃ electi p exemptos epis in/feriores non pñt absolucre ab excõicatiõe et casib⁹ epis reseruatis. arg. c. ij. de pe. et re. lib. vi. nisi spãlẽ indulgentiã habeãt sup hĩ. Hz Hosti. tenet q̃ vbi exemptus eligit electꝰ ha/bet potestatẽ penitentiarij papẽ quo ad absolutionẽ. nõ quo ad dispensationẽ nisi d spã/li mãdato. Et nõ exemptis ꝓo electus habet potestatez illius cui subest. vñ confessor epi potest sup ipm sicut archiepũs. et sic de cete/ris. Et hĩ magis placet quo ad pdictos. de q̃/bus loq̃tur. d. c. fi. de pẽni. et remis. Et idẽ di/cerẽ de illo cui papa ꝓcedit vt possit sibi eli/gere ꝓfessorẽ vt confessor possit eũ absoluere ab oĩibus non reseruatis papę. Et ad. c. ij. p/dictũ dico intelligendũ ĩ casu suo. q̃n epus dat suo subdito talem licẽtiã. sz nõ q̃n papa qz potuisset loqui generaliter si voluisset.

¶Utr̃ eoipso q̃ eps vel tales exẽpti d q̃b⁹. s. ꝓfitent alicui videant eũ eligeree R. q̃ sic. qz plus ẽ factis eligere q̃ verbis. l. nõ dubiũ. C d legi. et ĩ. c. legebat. d ma. et obe. et ĩ. c. fi. xv. q. 8

¶Duodecimo dz ppr̃ius sacerdos q̃li /vi/bet pr̃ẽs parochialis oĩm vagabũdoꝝ. et il/loꝝ q̃ nõ habẽt ppr̃ũ domiciliũ. Et hĩ tãdiu q̃diu in eius parochia inueniũtur. qz a quo cũq parochiali presbro ad quẽ se trãsferunt pñt absolui. et a fortiori ab epo: aut licẽtiam habẽtib⁹ ab eodẽ epo ĩ sua dioceſi audiendi ꝓfessiones. Et nõ fm Pa. in. c. fi. de fo. ꝓpe. q̃ vagabũdi dicunt q̃ nõ habẽt domicilium certũ vel habitationẽ fm glo. et Bar. in. l. di es. §. prętor. ff. de dam. infec. 9

¶Hz q̃d dicem⁹ de scholaribus. mercẽnarijs. mercatoribus. stipẽdiarijs et hmõi. ꝓmorãti/bus ĩ aliq̃ parochia. nunq̃d poterũt absolui ab ill' sacerdotib⁹ a q̃b⁹ pñt absolui parochi ales illi⁹ parochie. licz ibi nõ ꝓmerint domi/cilium: R. fm Pa. in. d. c. oĩs. q̃ sic. qz ille dz p/pr̃i⁹ sacerdos pfatoꝝ in cui⁹ parochia habi/tãt de pñti. nec pñt ꝓmode adire ppr̃ium sa cerdotẽ. ar. c. fi. d parochĩs. vide glo. q̃ hĩ te/net ĩ cle. i. de ꝓbil. Et hec est cõior opi. Hoc idẽ tenet Pa. in. c. cũ cõtingat. de fo. compe. Quã opi. limito verã q̃n p maiorẽ ptẽ anni ibi steterũt. vt dicã i se. §. aliter non. 10

¶Nũquid idẽ sit dicendũ de pegrinis. via/toribus aut mercatoribus discurrẽtib⁹ hinc indẽ p negociatiõe: R. vt colligo ex Inno. et Hosti. in. d. c. omnis. q̃ si alicubi moꝛãtur p annũ vel p maiorẽ partẽ anni. pr̃sertim vltra pascha in quo tenẽtur ꝓfiteri. et maxime q̃n ĩ pascate cõmuniter nõ declinãt ad domũ sui loci. quia tunc nõ vident habere ibi domici liũ vbi ẽ coꝛ domus q̃ ad sacramẽta. ĩõ tunc licite confitẽtur parochiali illi vbi sunt. et ab eo pñt absolui. xvi. q. i. questi. arg. d dec. ad apostolice. Hiẽo moꝛã alicubi nõ ꝓtrahũt nõ poterũt confiteri ibidẽ nisi licentiã acce/perit a ꝓpio epo vl' sacerdote parochiali vbi libet cõfitendi vel saltẽ pegrinãdi siue itine rãdi. quia tũc etiam ibidẽ cõfiteri possent et 11

absolui.qz ꝑsumit ꝙ eoipso quo licẽtiã itinerãdi tederunt.t etiã ꝓfitẽdi t sacramẽta petipiendi tederint Tutius tñ esset spãliter licẽtiaz petere.t quos casus sibi reseruat su⁹ epūs facere sibi tclarari.cũ nõ possit absolui a talibus sine eius licẽtia. Quod intellige qñ ꝑ talẽ mozã alicubi nõ steterũt ꝙ possint ab illo ordinario absolui.

12 ¶Quid de illis q̃ i diuersis locis mozant eq̃liter.aut i diuersis castris hñt domicilia nec apparet qđ sit ꝑncipale:R.ꝙ debẽt ꝓfiteri illi i cui⁹ parochia se inuenĩũt tpe ꝓfessiõis fiende.ar.c.ex pte.de fo.cpe.facit glo.i.l.ij.C. vbi de cri.agi opoz.q̃ dicit quẽcunqz ꝓueniri posse vbi degit t mozat. Po.tñ dicit ꝙ tutius cẽt ꝙ ab vtroqz ẽpo vel pslato i cui⁹ iurisditõe mozat licentiã peteret

13 ¶Cui debẽt ꝓfiteri sacerdotes parochiales. ꝓsiti.decani.canõici scl'ares t hmõi ecl'astici nõ exempti inferiozes epis.sil'r religiosi etiã exempti q̃ nõ sunt ꝑlati:R.fm oẽs doc. ꝙ tenent ꝓfiteri suis ꝑlatis vel de cozꝫ licẽtia

14 ¶Utrũ ꝑfati ꝓpzij sacerdotes possint alijs suã auctẽ delegare:R.fm Ri.anglicũ.i quoli.aut talis sacerdos hz auctem ordinariã.t sic põt.aut hz ꝓmissam.t tunc distinguo.ꝙ aut a papa.t sic põt. Intellige vez qñ a papa ꝓmittit iurisditiõ. Secus cũ ꝓmittit nudũ officiũ sine iurisditõe.vt puta audire confessiones.qz nõ põt.facit.c.fi.de offi.deleg.vi de.j. Delegatus.§.vi. Aut ab inferiozevt ab epo.t tũc aut ad vniuersitatẽ causarũ. et sic põt in ꝑticulari aliquã cãm ꝓmittere. vt officialis et generalꝭ pnitẽtiarꝭ epi.nisi sit eis spãliter interdictũ. Si ꝛo hz ꝓmissionẽ ꝑticularẽ nõ ꝑt.sicut si sacerdos fuerit cõducꝰ ad officiãdũ eccl'ie parochiali.cũ nõ sit ordinariꝰ illi parochie. Et sic loquit.c.fi.de off.de leg.i.§.cetez.vbi dz salua legatoz sedis apl'ice aucte nulli cui ꝓmissũ fuerit pdicare crucẽ excõicare.absoluere.dispẽsare. vel iniungere pnias.liceat de cetero hꝰ alijs demãdare

15 ¶Utrz i aliq̃ casu liceat cõfiteri alteri q̃z proprio sacerdoti:R.fm Pa.i.d.c.ois.ꝙ sic qñ cũqz subest aliqua legitima cã.puta qz ẽ reuelatoz ꝓfessionis vl'sollicitatoz ad malũ.vel nõ hz debitã scietiã.vel pbabiliter videt sibi ꝑiculũ vel sacerdoti imminere. vel ẽ excõicatus t hmõi.t tunc debet petere licẽtiã t obtinere.ꝙ si nõ põt obtinere.nec adire põt superiozẽ.sufficit ꝙ petiat t sic supplet.d.c.ois.p.c. placuit.t ibi glo.d de.di.vi.sic.vt sit sensus dz obtinere licẽtiã.s.si põt.vt i.d.c.omis.vl' adeat alienum si nõ põt.vt in.d.c. placuit.

Ego ꝛo i hꝰ multũ nõ insto.qz verissimũ puto.t qz hodie habent multi ꝓpzij sacerdotes q̃s legitime cõfiteri possum⁹ si vn⁹ nõ ẽ idoneus.t si casus accederet:tene qđ dixi.qz ꝑcepta nõ se extẽdũt vltra charitatẽ. Et si licet cã meliorãde vite.extra de regula.c.licet.q̃n to magis causa recuperande

¶Utrz liceat absqz alia licentia ꝓfiteri fribꝰ mionibꝰ t pdicatoribꝰ:R.ꝙ sic.si.v.ꝙ curãt Primũ ꝙ generalꝭ vel puincialꝭ minister aut custos q̃ ad minozes.t mgr̃ aut ꝓuincialis aut ei⁹ vicarius quo ad pdicatozes.accedat ad psentiã platoz petendo ꝙ fratres q̃ fuerint electi possint libere cõfessiones suoz subditoz audire. Hz istud ꝑ mũ ẽ de bñ esse vt.j.patebit.§.pzi. Secdm ꝙ fuerint electi habilitati ad audiẽdas cõfessiones p generalẽ aut puincialẽ ministz q̃ ad minozes.vl p mgr̃m aut ꝓuincialẽ quo ad pdicatores. Tercũ ꝙ sic electos psentẽt p se vl'p fratres q̃s ad hꝰ deputauerint epis seu cozvices gerẽtibꝰ.petẽdo humiliter vt dẽ cozꝫ bñplacito possint audire ꝓfessiões suoz subditoz. An aũt reqrat ꝙ psonaliter ducat tales fratres electos.ego credo ꝙ nõ.hz sufficit ꝙ ꝛbaliter vel aliter q̃litercũqz. Rõ.qz qñ aliquod onus imponit alicui sine determinatõe.q̃ impleto ad aliqđ bñficiũ meret admitti.secus qz leuiozi mõ impleat onus cõditio dz ipleta.t sic ad bñficiũ meret admitti. hꝰ patur ff.de cõdi t de.l.qđ traditũ. Cũ ḡ onus psentatõis impositũ pfatis electis nõ distinguat quõ debeat fieri.cũ possit fieri multis modis vt.ff.đ pcu.l.pñs.t ibi glo.ignit q̃litercũqz fiat siue p scẽtũ siue ꝛbaliter:intelligit ꝓdito impleta. Nec ob.glo.in cle.dudũ.đ sepul.q̃ dicit ꝙ dz fieri pñtatio psonalꝭ.qz pñs dz q̃ debet sensibꝰ corpis.ar.ff.de ꝛ. ob.l.i.i pn.qz si aduertis hec rõ nõ valet.qz psentatio personalis etiã põt fieri p procuratoz.vt in.l.fi.C. de pcu. Et sic debet se hꝰ sensibꝰ p se aut p aliũ.vt.đ.l.pñs. Sic intellige glo.p.d.l.pñs. sens.t ibi.t p nõ.p Jo.an.i.c.pñti. de pben. li.i.facit.c.tue.đ pcu.vbi ptz ꝙ pñs noialit nõ infert nccio vt p se faciat.hz bñ si aduerbi aliter dicat.vt ibi ptz. Quartũ qđ reqrit ẽ ꝙ nõ audiãt ꝓfessiones extra diocesim illi⁹ cui sunt pñtati.t hꝰ differũt a ꝓpzijs sacerdotibus parochialibꝰ vl'epis aut platꝭ ordinarijs q̃ pñt vbiqz audire suũ sbditũ t absoluere i foro pniali.qz i his q̃ fiũt sine strepitu t hꝰ silẽtio nulli⁹ ledit territoriũ.l.ij.ff.đ of.pcon. facit qđ no.Pa.i.c.cũ ꝓtigat.đ fo.cpe.t ita tenet Lar.i.d.cle.dudũ. Quitũ ꝙ ille q̃ vult

eis ꝯfiteri sit de iurisditõe illi⁹ plati cui tales
17 sunt pñtati. hec habent ex. d. cle. dudũ.
¶ Utr̃ pdicta pñtatõ solũ sit fieda epis: R.
Lar. in. d. cle. dudũ. q nõ. sz ibi nomie plati
intelligitur q̃libet habẽs iurisditõez epalez.
ita q nulli dioc̃sano sbsint eoz subditi. nec
18 ipsi. ar. c. abbates. in fi. de p̃uil. li. vi.
¶ Utr̃ hec pñtatio possit eis fieri extra terri
19 toriũ exñtibꝫ: R. q sic. fm pau. i. d. cle. dudũ
¶ Quid si sedes vacat: R. Pau. vbi. s. q fi/
20 et capl̃o. ar. c. cũ olim. de ma. z obe.
¶ Sz pone q nõ possit hꝫi copia tal̃ prelati
R. Pa. vbi. s. q petet a vicario suo i spũali/
bus si hꝫ. de tẽ. or. c. cũ nullus. li. vi. Si non
hꝫ z malicioseh̃ facit. debet adire supioꝛez q̃
ei⁹ negligẽtiã dz supplere. c. qz diuersitatẽ. d̃
ꝯcess. p. Et idẽ dic si ecc̃ excõicat⁹ vl̃ suspẽsus.
21 vel interdictus q adire debet supioꝛẽ.
¶ Quid si pñtent electi añ petitoz licẽtie: R.
Zen. i. d. cle. dudũ. q valet ꝯcessio facta. sed
22 ¶ Utr̃ vicarij ministroꝛ aut magi /titio.
R. Lar. in. d. cle. duduz. q nõ. Et sic tenet
23 glo. ibidem z Pau.
¶ Quid si plati nolunt dare licentiam pdi/
ctam petentibꝫ: R. Lar. vbi. s. q nihil refert
qz expectato ꝯgruo tempoꝛe possunt eligere.
24 ¶ Quid si dicãt plati nõ psentetis aliqs. qz
non admittemus: R. Lar. vbi. s. q poterũt
25 audire sine alia psentatione.
¶ Utr̃ pfati electi z semel pñtati. aut deputa
ti durẽt post moꝛtẽ acceptãt̃ plati: R. Lar.
vbi. s. q nõ. si sub istis ꝟbis sunt deputati. s.
vsq; ad bñplacitũ eoz cũ istud moꝛte extin/
guat. vti. c. si gtiose. de resc̃p. li. vi. Si vero
simplr deputẽt durat p⁹ moꝛtẽ. z sic debet de/
putari. nec credo q ipsis inuitis possint aliꝫ
deputari nisi q eoz ptãs sit ppetua. qz eoꝝ
auctas ẽ papal̃ q̃ durat. ar. d trãsac. c. veni/
ens. z d iure cõi approbat. ar. c. sup q̃stionũ
26 de off. dele. de elec. ne romani. in p̃n. in cle.
¶ Utr̃ pfati deputati possint ꝯmittere aliꝫs:
R. Lar. vbi. s. q nõ. qz habẽt nudũ ministe/
riũ. Et in hꝫ dicit Land⁹. q habẽt ptãtez sine
administratione ad instar illoꝛ de quibꝫ d̃ re
27 sti. in ifte. in. c. i. dz.
¶ Quos pñt absoluere pfati deputati: R. vt
s. pz. oẽs q̃ ab illo plato cui sunt pñtati pñt
absolui. tã exemptos q̃ nõ exẽptos tã eccl̃a
sticos q̃ scl̃ares fm Lar. vbi. s. z etiã sine a/
ei⁹ ꝯdictõe. imo oñe pceptũ z ois excõicatio
ꝫ tales ꝯfitẽtes ipo iure ẽ nulla. p extrauagã
tẽ Martini. iiij. q̃ inserit i Rica de p̃uil̃.
¶ A quibꝫ pctis pñt tales deputati absolue 28
re: R. q ab omibꝫ a q̃bꝫ pñt sacerdotes paro
chiales a iure. Et licet epi possint sibi vel p
ꝯstitutõnes aut ex ꝯsuetudine reseruare ca/
sus. ita q curati absoluere nõ poterũt. tñ pfa
ti frẽs bñ absoluẽt. z facit ad hꝫ qd̃ no. Guil.
in. l. p̃uilegia. C. de sa. san. ec. z seq̃tur Pa. in
c. sup specula. ne cle. vl̃mo. vbi dicit q reuo/
cato p̃uilegio bñ. nõ ẽ reuocatũ p hoc p̃uile
gũ studij sen. q̃uis sit ꝯcessum ad instar bo
noñ. qz ia ius ẽ q̃situm studio sen. hꝫ idẽ ptz p
verbũ. d. cle. dudũ. vbi dicit a iure. g̃ veniũt
oẽs casus pter illos q̃s ius reseruauit spãliter
epis. Nec ob. motiua Jo. mo. i glo. d. cle. qz
cũ dicit q in re sua q̃libet põt facere qd̃ vult.
dico verꝫ nisi supioꝛ ad quẽ ptinet p̃ncipal̃r
aliter velit disponere. vt ẽ in ꝓposico. Itẽ cũ
dicit q si epus pt artare ordinariã. multo ma
gis extraordinariã. nego p̃mo q ptãs pfato
rũ fratrũ sit extraordinaria. imo ẽ ordinaria
surgẽs a pfata cle. dudũ. vt tenet Zen. z lau.
in. d. cle. dudũ. Itẽ posito q sit extraordina/
ria. verꝫ ꝯcluderet si ptãs pfatoꝛ ecc̃t ab epo.
sz cũ sit a papa. vt. s. dictũ ẽ. nõ põt inferioꝛ
tollere ꝯcessa p supioꝛẽ. xxi. di. inferioꝛ. cle.
ne romani. de elec. aliter possent tot casus re/
seruare q i totũ tollerẽt istud p̃uilegiũ fratꝝ.
qd̃ ẽ nõ põt. c. quãto. de p̃uil̃. Nec his obui/
at rõ sua. s. ne idẽ subdit⁹ cẽseat diuerse cure.
qz ex hꝫ nõ seq̃tur q sit diuerse. sz bñ subordi/
nate cure. vt ptz i q̃stidianis ꝯcessionibꝫ taz
papẽ q̃z epoꝝ. Itẽ cũ dicit nõ ẽ iure ꝯcessum
qd̃ iure reuocatũ ẽ. Dico hꝫ verꝫ i iure cõi. nõ
aũt qd̃ reuocat i iure p̃uinciali vel sinodali.
nisi q̃ ad determinatos sbditos. Itẽ cũ dicit
q parochiani nõ sunt exempti licz frẽs sint.
c. p exemptionẽ. de p̃uil̃. li. vi. Cõcedo. sz nõ
seq̃tur exhꝫ q nõ possint absolui ab oñibus
exceptis a iure reseruatis epis. qz sicut nec pos
sunt impediri q̃n ꝯfitẽtur pfatis fratribus
ita q nõ absoluãtur fm eoꝝ auctoritatẽ p re
gulã accessoꝝ. de reg. iu. li. vi. qz auctoritas
respicit fratres nõ subditos epi. quã in actu
pñt exercere q̃n adest materia debita. q̃ ẽ qua
rũcunq; volentiũ ꝯfiteri de dioc̃si. d. cle. du
dũ. Itẽ cũ ꝯcludit nõ absoluat frater qd̃ nõ
absoluit curat⁹. verꝫ diceret. nisi ei p aliũ su/
pioꝛẽ esset ꝯcessuz. vt i istis ẽ. Nõ ob. cle. re
ligiosi. de p̃uil̃. q nõ absoluãt in casibus sedi
apl̃ice. aut locoꝝ ordinarijs reseruatis. qz sb
intelligit q̃ ad casus epales a iure. nõ a statu
to vel a ꝯsuetudie. qz cũ excludant p. d. cle.

dudū.sic oꝑtet ista sil'r eos excludat ne leges ludibrio fiāt.l.fi.§.vbi aūt.C.ō tō.q̄ li. t iura iuriby sunt ꝯcordāda.l.vnica.C.ō in offi.tō.ꝛe elec.cū expediat.li.vi.Et sic firmiter tene ī ꝯscientia.sic etiā h̄ idē tenet Jo.ꝛe lig.in.d.c.Qis vtriusq; sexus.nisi q̄n alicui casui eēt snia excōicationis ipso facto annexa p̄ statutū t ep̄is reseruata.qꝛ tūc absoluere nō possent.Jtē quādo videret expedire saluti aīe alicuius vl' aliorū aliquē mittere ad supiorem.tunc licet posset absoluere mittendus esset.qꝛ ꝛemus esse coadiutores eorū Et ꝛe hoc.t qui sunt casus ep̄is a iure reseruati.vide.s.Casus primo

29 ¶Utꝛ prefati fratres possint p̄ eos aut p̄latos admitti sine accessu mīstrorū et hm̄oi ad p̄tendā licētiā t p̄sentationē electoꝝ.R. Post.t Jnno.vt refert Dire.q̄ sic.si p̄cedit d̄ volūtate vtriusq; ptis.ar.l.cū p̄.ff.d̄ pac. tō.Unde si admittunt ac si eēt obs̄uata prefata forma a prelatis.eā dē habebūt auctem sicut si seruata fuisset.Si vo solū ꝯcedit licētiā audiendi ꝯfessiones suoꝝ subditorū.tūc non possent absoluere.nisi inq̄stū prelati eis ꝯcedūt t possent sibi quot vellēt casus reseruare.qꝛ tunc nō absoluūt auctoꝛitate.d.cle. dudum.sed ex mera cōcessione prelatorum. Uerūtamē ē q̄ tales ex sola licentia admissi solēt vbiq; subditos taliū prelatoꝝ audire sicut t ipsi prelati.nec durat talis auctas nisi ad eorū bn̄placitum.qd̄ nota bene.Jdeo sunt cauti cōfessores.vt q̄n nō s̄uata prefata solēnitate p̄tūt licētiā audiēdi ꝯfessiones.rogēt prefatos prelatos sil'r q̄ velint eos admittere ac si esset seruata prefata forma.si auctem prefate clemē.volunt habere.

30 ¶Utrū ex ꝯsuetudine possit induci vt q̄s ꝯfiteat ad libitū cui vult.R.vt i.c.si eps.d̄ p̄.t re.li.vi.q̄ nulla ꝯsuetudine p̄t introduci vt q̄s eligat sibi ꝯfessoꝛē sine sui superioꝛis licētia. itelligo aut tacita.vtputa.qꝛ videt t tolerāt cū possint phibere.aut exp̄ssa.Dicit tñ Pa.i c.ꝯqrēte.d̄ of.or.verū q̄ ad subditos.sz quo ad existētē i dignitate noīe dignitatis posset p̄scribere hāc curā et fieret ꝓpꝛ sacerdos. sm Ho.t allegat.c.dudū.el.ij.d̄ elec.t.c.cū olim.ꝛe p̄scp̄.t ē verū post p̄scp̄tionē

31 ¶Utꝛ sacerdos parochial' ꝛeneat facil'r dare licētiā suis s̄bditis alteri ꝯfitēdi.R.s.Tho. i.iij.dist.xvij.q̄ qꝛ multi sunt adeo infirmi q̄ potiꝰ sine ꝯfessione ꝛecederēt q̄z ꝯfiterēt tali p̄sbro.iō dare dꝫ.Un illi q̄ sūt nimis sollicīti vt ꝯscientias s̄bditorū sciāt.multis laq̄um dānatōis inij cūt.t p̄ p̄ns sibij psis.hec s.Tho.Qd̄ credo verū nisi q̄n ꝓpter h̄ solli citāt scire ne alios inficiāt.aut vt ceteri h̄ scientes magis a p̄ctis p̄seruēt.dꝫ tñ exigere specificatoꝫ illi⁹ cū q̄ vult cōfiteri.t si ē eq̄ tꝰ nus sic ipse cōcedat.Si vo nō ē eq̄ tꝰ nō dꝫ dare.Et si ille ꝯfessoꝛ ad quē vult ire hꝫ alio mō auctē audiēdi.tūc dicat sibi q̄ non expedit.t inducat vt nō vadat.sed si vult ire relinquat eū arbitrio suo.qꝛ sibi non imputabitur.al's sic si male confiteretur.

¶Utrū sit credēdū dicēti se h̄ licētiā a suo prelato cōfitēdi alteri.R.fm Ri.in.iiij.dist. xvij.ar.iij.q.ij.q̄ sic.t sil'r dicēti se esse ꝯfessū Ratio.qꝛ cognitio in foro p̄prie ꝛ̄det a volūtate subditi.ideo ꝛebet eū reputare idoneum ad eucharistiā sumendā si se asserit penitentē t legitime ꝯfessum ei q̄ potuit absolure.Si tamē sacerdos h̄et aliq̄ signa ꝓbabilia q̄ ille nō diceret verū.nō teneret ei credere.nisi faceret fidē sufficiēter ei.nō dico q̄ sit vere penitēs t vere ꝯfessus.qꝛ ista nō cadūt sub p̄batōe.sz q̄ illi vel illi ē cōfessus q̄ ipsiꝫ potuit absoluere.Fallit hoc in excōicato cui nō tenetur credere nisi p̄bet se absolutū.t si illo qui habet p̄seuerantiā ī p̄ctō.vtputa qui tenet concubinā.t hm̄oi.

¶Utrū illi q̄ confitētur illis quibꝫ dat licētia a papa vel legato aut ep̄o audiēdi ꝯfessiones.vel q̄ habēt licentiā a p̄dictis eligēdi sibi confessoꝛē saltē semel in anno teneant cōfiteri ꝓpꝛio sacerdoti parochiali.R.glo.Ber. in.d.c.omnis.tenet q̄ sic.sz male t falsē fm ꝯmuniter doc.in.d.c.omnis.t in.c.ij.ꝛe p̄.et re.lib.vi.Sufficit em̄ licentia alterius eorū vel sacerdotis parochialis fm Jo.an.in.d. c.ij.Multo fortius nō tenētur si sunt cōfessi ep̄o ꝓpꝛio.quia dicit parochialis p̄lby/ter in.c.nullis.ꝛe parochijs.t in.c.ij.q.j.ij. Et quicūq; aliter teneret esset temerarius.vt patet p extraua.Joh.xxij.que incipit.Vas electionis.que damnat predictā opi.Ber. Cū habentes licentiā a predictis possint eam inuitis t cōtradicētiby parochialiby sacerdotiby eoꝝ subditos absoluere.Et vt dicit.s.Tho.in quadā.q.ꝛe quol'.q̄ nō potest aliquis aucte cuiuscunq; homis cōpelli ad confitendū p̄ccatū qd̄ alteri ꝯfessus ē q̄ eiꝫ absoluere potuit.qꝛ confessio p̄ccatoꝝ ē qdā sacramētale diuino imperio subiacēs nō humano.Addo tamē cū.s.Bona.i.iij.di. xvij.q̄ si sacerdos parochialis est bonus ꝛidoneus bonū est consiliū q̄ remittant ad eum a quocūq; audiant.nō tamē necessariū ē.nec oꝑtet q̄ illa p̄ccata a quibꝫ sunt vere a ta/

libꝫ absoluti itez ꝓfiteāt. ſz possent ea tacere ⁊ alia occurrētia ꝓfiteri. et dic etiā q̄ tutiꝰ ē ꝓfiteri ꝓpo parochiali sacerdoti seu ꝑlato q̄ alteri ꝓpter multas ꝛceptōes ⁊ illꝛalitates q̄ sūt i aliꝭ ꝛputatꝫ. Uñ sp ꝓsulo q̄ nēo dimittat ꝓpriū parochialez ꝑ alio ꝛputato nisi clare ꝓstet eū quē eligit ee bone ꝓscie ⁊ debite ꝑitie. ⁊ meliozis q̄z ꝓpriꝰ parochialꝫ. qz si ineſt aliq̄s ꝛdefectꝰ i parochiali magis expediat
34 sbditꝰ ei ꝓfitēdo q̄ alteri. cū supiozes eū ibi tuēdo ꝑ sufficiente eū approbare videātur.

¶Quid si aliq̄s vult sepi⁹ ꝓfiteri i anno: nūq̄d sacerdos parochialꝫ teneat eū totiēs audire? ℟. ſm Ri. i. iij. di. xvij. q̄ sic. ō necessitate ꝑcepti si ille q̄ vult ꝓfiteri ō necessitate hz cōfiteri. Si ꝙo nō teneret ō ꝑcepto ꝓfiteri. nec sacerdos ꝑsatꝰ obligaret eū audire nisi ꝛ cōsilio. Addit tñ Ri. q̄ si sbditꝰ vult pluries ꝓfiteri. ⁊ sacerdos noluerit audire. q̄ tūc talꝫ libere ꝑt ꝓfiteri alteri ꝓfessori. ⁊ ille pōt eū absoluere. nisi eꝰ sacerdos eū ad ꝛterminatū ꝓfessorē miserit. qz si nō vult eū audire nec aliū ꝛterminatū assignat. videt tacite ei licentiā dare vt ꝑ illa vice alteri cōfiteat cui voluerit Hz sic electꝰ nō poterit absoluere nisi ab his a quibꝫ ꝓpriꝰ sacerdos potuisset.

1 **Cōfessio** iij. q̄ ad q̄litatē illiꝰ cui fiēda ē. Circa qō q̄ritur ¶Qualꝫ dz ee ꝓfessor: ℟. q̄ dz hze. v. Prio honitatē vite. ſ. vt nō sit i pcto mortali. ⁊ pe. di. vi. c. i. Uñ exñs i pcto mortali qñ absoluit penitētē. nisi ipe ⁊ sua mortali culpa peniteat q̄uiter pccat. ſm. s. Bo. i. iij. dis. xix.
2 Immo mortalꝫ ſm Dur. ti. xv. li. i. ar. d. c. i. videqō dixi. s. Clericus. viij. §. i.

3 ¶Hz nūquid talis sciēter ꝓfitēs pccat mortalꝫ. Dic vt. s. Clericus. viij. §. q.

¶Secdo dz hze sciētiā. Hz quātā sciētiā ꝛtrat hze nccio: ℟. ſm. s. Bo. i. iij. dis. xvij. ⁊ elicit ex. c. nulli sacerdotū. xxxviij. dist. q̄ tantā sciētiā debet hze q̄ sciat discernere in pccatis ꝓmunibꝫ. qō veniale. ⁊ qō mortale. et ꝛtra. Rō. qz alia penitētia ꝑ mortali. alia ꝑo veniali ē imponēda. Itē qz si esset aliqō pccati genus ad qō nō posset manū extendere nisi hoc cognosceret. in ꝑiculū aīe eius audiret ꝓfessiones. ⁊ etiā confitentiū. Uñ homines qui hoc cognoscūt tenētur ꝓsulere discretos. alioq̄n vterq̄ pccat grauiter. Et h̄ voluit dicere Aug. de pe. di. i. qui vult. Est ⁊ alia sciētia qua q̄s scit ꝑ habitū acquisitū discernere inter ꝛpleritates pctōz. ⁊ hec ē ō bñ esse. In talibus em̄ semp debet securiozē viā eligere. ⁊ sapiētes cōsulere. hec ex. s. Bo. Et hoc tene. q̄uis diuersi diuersa dixerit sup h̄. Aduerte tamē q̄ si dubiū versetur circa aliq̄ faciendū vel dandū. vel pnam subeundam. tunc benigniozi opi. est eligēda. ff. de eo qō cer. lo. l. qō si epheti. Uñ in. c. fi. de transac. dicit. In his sup quibus ius nō inuenit expssum. ꝓcedas equitate seruata. semp i humaniozē partē declinādo. ſm q̄ ꝑsonas. causas. loca ⁊ tēpoza videris postulare. hec ibi. Hoc idē tenet Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iu. nisi forte esset aliqd faciendum qō faciliter posset expediri. Si ꝙo dubiū ee vt abstineat. tūc securiozi ps est eligēda. ſ. abstinere. Pur si diuersitas esset inter doc. ⁊ pnitentes ex aliqua rationabili causa vult adhere vni opi. nō ē sibi ꝛnegāda absolutio. ſz sue ꝓscietie relinq̄nd⁹. Quid aūt sit dubium ⁊ opi. ⁊ quid fiendū in his. vide. j. Dubium ⁊ opi. Sili⁹ ⁊ sacerdos nō debet asserere mortale id de quo nō est certus. ne inūciat laqueos alteri. nec tenet de singulis q̄ audiuit determinare si sunt mortalia vel ne. ſz ō quibꝫ est clarum. nō de quibus sunt varie opi. vel etiā ipse pnitēs nescit exp̄mere mentē suā circa ꝓsensum vel morā. Hen. tñ in quol. sic distinguit. q̄ pccata sunt in duplici genere. Quedā ido qz phibita. aliter nō essent mala. vt nō audire missam i festo ⁊ hm̄oi. q̄ sunt de ure positiuo mero. ⁊ talia dz scire cōfessor. nisi habeat cām rōnalē q̄ eū excuset. puta qz absens ⁊ hm̄oi. Alia sunt pctā. qz de se sunt mala. vt ea q̄ sunt ꝺ ius diuinū. etiaz si ab hoie nō sint phibita. ⁊ hoz qdā sunt capitalia. ſ. vij. q̄si elemēta. ⁊ ista oꝑtet scire ō necessitate. Quedā sunt spēs capitaliū vt illa q̄ recipiunt hoz ꝑdicatoz. vt fornicatio. ebrietas. et hm̄oi. Ita fornicatio luxuria ē. ebrietas gula ē. Et hoz spēs q̄dā ipoꝛtāt malū ō sba. sui actꝰ. eo q̄ statim noiata habēt annexū malū vt fornicatio. ⁊ talꝫ ꝓfessor tenet scire vtrum sint mortalia vl nō. Quedā de sba sūt actus nō habēt deformitatē. ſz ex libidine faciēt. si cut cognoscere vxorē ꝓpriā nō ē pctm̄. ſz ex libidine sic etiaz ē mortale qñ excedit limites mrimonij. ſ. etiā si nō eēt sua. ⁊ talia nō oꝑtz q̄ de necessitate ꝓfessoꝛ sciat vtz sit mortale vl veniale. Alia sunt pctā que sunt filie pctōz. capitaliū. vt illa pctā quoz fines terminātur ⁊ ordinant ad fines capitaliū. sicut dolꝰ. acq̄sitio rei iniuste. ⁊ hm̄oi. ⁊ de talibꝫ nō ordinarius nō tenet scire vtz sint mortalia vel nō. ſz curatus ordinariꝰ. vt epꝰ. archiepꝰ. ⁊ ceteri

alīq̄ supiores tenent scire. qz tenent purgare. pficere z illumināre alios. Et iō nouū z vet⁹ testamētū tenēt scire. hec ille. Caueat igit cōfessor ne sit pceps i dādo sniaz d̄ mortalivbi sunt varie opi. doc. sic d̄ decimis soluēdis vbi nō ē ꝯsuetudo d̄ loc⁹ Jan. sz ꝯsulet sp qd̄ si/bi videt tuti⁹. nec moueat ppter dictū vni⁹ doc. nisi rōnabiliter. vt dicā. j. Opinio. §. i.

4 ¶Sz q̄d si ꝯfessor ppter suā impitiā dubi/tat de aliq̄. R. q optimū qd̄ possit ē i ꝯfesso re post vitaz ē scire dubitare. Un nisi sciat p certo se legisse decisiōz alicui⁹ casus vl nō ha beat rōnes euidētes. sp dz dubitare z pitos cōsulere. vl ipse d̄ nouo studere. dicēdo p ctō ri vt reuertat. qz vult meli⁹ videre. vl saltē si hoc nō pt facere absoluat penitentē inq̄ztuz sua auctas se extendit. z ponat ei q ꝯsulat' pi tos. z deliberet facere q̄cq̄d faciendū ei fuerit declaratū. z sufficit. z p h facit i ar. c. si q̄s po sit⁹. z. c. nullus. de pe. di. vij. vbi q̄zuis d̄ tali dubitet. tñ absolutio non negat. De q̄ autē culpa teneat ꝯfessor. vide. j. Culpa. §. v.

5 ¶Tercio dz hz charitatē erga penitentē vt eū iterroget z istruat. d̄ pe. di. v. c. i. An autē teneat d̄ necessitate facere iterrogatōes. z quō. vide. j. Interrogatōes. i pn. z p totū.

6 ¶Quarto dz hz pietatē i ꝯpatiēdo pctōri benigne eū cōsolādo. infundēdo vinū z oleū vt dz i. d. c. ois. vt pot⁹ velit saluū in purga torio q̄z nimiā pniam imponēdo despatū in inferno. nec exigat iuramētū vel pmissionē a penitēte. nisi i casibz i q̄bz ius ira vult. etiā si videat q nō implebit q̄ sibi imponet.

7 ¶Sz pone q presbz parochialis habeat ali quos parochianos surdos. mutos vel furio sos z hm̄oi. R. q debet facere posse suū vt in/ducat eos ad cōtritionē z pniam fm q ē pos sibile. s. signis aut nutibz z hm̄oi. z si nō pōt pficere ozet deū p ipsis. et faciat ozare pp'm: vt dñs eos illustret. z cū nihil omiserit de cō tingētibz nō imputabit ei. facit de ꝯse. di. iij solet queri. z. xlij. di. ephesis.

8 ¶Quid si eger petat psbz m. et añq̄z aduēgat pdit loquelā vel efficit furiosus: R. q vl ad nutū infirmi vl ad testimoniū eoz q ipz au/dierūt petere pniaz vl psbz m. dz ei q̄cq̄d pōt hūanitatis impēdere absoluēdo vl' recōciliā do. z si pt sine piculo ozi eucharistiā infun dēdo. z sufficit vn⁹ testis i h cū nulli fiat piu

9 ¶Utz adiudicat⁹ morti petēdo peni /dicū tentiā sit absoluēdus: R. q sic. z debet ꝯselli officiales vt hoc pmittant. z cogi eccl'iastica cēsura. cle. cū fm. de pe. z re.

10 ¶Quid si sacerdos scit impedimētū i mrimo/nio alicui⁹ sui parochial' z hm̄oi: R. fm mo. ti. pnsa. vij. q si pōt pbari tenet sibi reuelare qz cū sit ei⁹ plat⁹ tenet ad illd̄ pceptuz Mat. xviij. Si peccauerit i te frater tu⁹ z. Si aūt pbari nō pōt. licet sciat. nō tenetur ei dicere nisi credat q labozet ignozātia crassa z supi/na q̄ eum nō excusset. vl' q̄n pbabil'r credit q pati erūt acquiescere ꝯsilio bonoz sup h. In his duobz casibz tenet ei reuelare. al's nō. i/mo ego credo q grauiter peccaret aliter reue lādo. qz eēt occasio peccati.

¶Quito dz hz ptatē absoluēdi fm q. s. di 11
¶Sz q̄d de ꝯfessoribz ill' q̄ vel d̄ iure /ctū ē 12
nō tenēt bn̄ficiū. vl' sunt intrusi vel excōica/ti. vel nō hnt licētiā audiēdi z hm̄oi: R. q q̄z tū ē ex pte taliū sacerdotū recipiūt alias cui n possint nec ligare nec soluere. d̄ paroch. c. nul lus. Sz q̄ ad ꝯfitētes distinguendū ē. q aut hnt iustā cām ignozātie. z sic sunt absoluti q ad deū. q̄z diu tal' ignozātia durat. sz si postea h sciāt fm Jnno. tenētur ꝯfiteri itez sacerdo ti legitimo q̄ eos possit absoluere. ar. d. c. ois z de pn. non bap. c. venies. Distinguo tñ hic fm Pe. d̄ pal'. i. iij. di. xvij. q si impedimētū ē iuris diuini. puta qz nō ē baptizat⁹ vl' nō ē ordinat⁹. sic licet q̄ ad deū sit absolut⁹ cōfes/sus tali q̄z diu ignozātia durat. tñ cū scit te/netur itez ꝯfiteri legitimo cōfessori. nec pa/pa possz dispensare d̄ iuo. Si vo impedimē tū ē iuris positiui. tūc aut tal' cū q̄ ē ꝯfessus. haberet cōiter p plato. puta: qz erat i possessi/one z cōfirmat⁹ p supiorē. licet nō legitime obtinuerit bn̄ficiū. z cōfessus ē q̄s tali ran/q̄z suo plato. qz sic reputabat cōiter. z sic ipe credebat ex ignozātia facti. z tali ꝯfessus nō tenet iterare cōfessionē. licet postea sciat nō fuisse legitime positū. Si vo ex ignozātia iu ris hoc puenit. vt puta. qz vidit eū verberare clericū. sz nō putabat excōicatū. et hm̄oi. sic tenetur fm eundē Pe. reiterare. Et ita tenēt doc. z glo. vltima in. c. nihil. de elec. Et ita est verū de iure antiquo Sz hodie dic q confes sus scienter etiā cū eo qui est suus plat⁹. q̄z uis sit excōicatus vl' suspēsus. nō tenetur ite rare. vt j. Excōicatio. viij. q. ij. Si aūt non erat cōfirmatus sz intrusus. sic tenetur itera re confessionē factā tali postq̄z scit. fm. Pa. i d. c. nihil. Et ad. l. barbarius. ff. de offi. p. di cit q loq̄tur q̄n talis ponit⁹ i officio a supiore Doctene in confessis cū suo plato. Nec' in ꝯfessis cū extraordinarijs volūtarie electis. sicut sunt religiosi. qz postq̄z sciunt de impedi mēto credo teneātur iterare confessionē. fm q tenet Jnno. z s. dictum est.

¶Utr̃ sacerdos debeat absoluere eum qui nō vult ab aliq̄ desistere qđ ipse confessor credit mortale ec̃. R. fm Hoff. i quol. cō. q̄ si est certus mortale esse. qz nulla diuersitas est inter doc. de hoc nullo mō debet eū absoluere. Si vo non ē cert⁹. puta qz est dubiū inter doc. t diuersa opi. tunc si est ordinarius eius tenetur eū absoluere. Et si ipe confessor non pt formare sibi sciētiā q̄n sit pctm̃ in diuersitate doctor. tūc nihilomin⁹ dicat ei sciētiā suā. t informet vt consulat peritos. t disponat facere qđ teneť. t absoluat eū. t si pur penitēs nolet agnoscere tale q̄d pctm̃. nihilomin⁹ absoluat. qz hꝫ pcedit ex rōne. t non ex pteruia. qz ordinari⁹ dz seq̄ cōe iudiciū ecclie. nō suum. Si vo nō ē ordinari⁹ dz seq̄ ppriū iudiciū. Et iō si credit mortale. t non pt deponere cō sciētiā nullo mō pt eū absoluere sine pcto

Cōfessio v. quo ad absolutionē.

Queritur quō debeat fieri absolutio in foro pnie a pētis? R. q̄ p̄mitti dz. Misereat tui ec̃. Indulgētiā ec̃. ne effectus sacri impediatur ex pte penitentis. postea dicat. Ego te absoluo ab oib⁹ pctis tuis In noie p̄ris t filij t spūssancti. Sz nunq̄d supdicta oia sunt necia? R. q̄ nō. nisi Ego te absoluo ab oīb⁹ pctis tuis. In noie p̄ris ec̃. fm Jo. de noto in. iiij. di. xvij. q. v. Dicit tn̄ Tho. in q̄dā. q. de quol. q̄ laudabil'r addit confessor q̄cq̄d boni feceris sit i remissionē tuor pcto⁹. Et ad hꝫ addit Hosti. Et q̄cq̄d male passus fueris. qz sic iunctū a sacerdote valz tali ex duob⁹. vicz ex vi opis t clauiū Et iō imponat penitēti ita q̄ intelligat. non secrete. vt faciūt aliq̄ q̄ p modū absolutōis illud dicūt. qz sic non valet nisi ex vi opis

¶Utr̃ absolutio debeat fieri añ iniunctionē penitētie siue satisfactionis? R. q̄ nō. vt patet in cle. dudū. de sepul. t ibi Jo. an. Nā p̄mo debet audire cōfessionē. 2cdo imponere penitentiā. tercio absoluere sacramētaliter. Attamen qđ fit in p̄tinenti videtur inesse. C. de pac. l. pctēs. Jdeo non obesset si absolutio p̄us fieret. t post penitētia iniūgeretur

¶Utr̃ sacerdos parochial' possit absoluere ab oīb⁹ suos sbditos? R. fm cōiter doc. in c. de q̄. de pe. t re. q̄ sic d̄ iure. ab oīb⁹ peccatis q̄ꝫ grauib⁹. exceptis his q̄ reseruāt in iure epis. aut supiorib⁹. vel q̄ ex cā legitima sunt eis spāliter interdicta. ar. d. c. de q̄. cui⁹ supscp̄tio dicit. Ēpo t fratrib⁹ ei⁹. s. sacerdotib⁹ Et q̄ pctā reseruāt̄ vide. s. Casus. Idem dic de excōicatōe. vt. s. Absolutio. i.

¶Quid de his confessorib⁹ q̄ de licētia sacerdotū parochialiū vl' aliorū p̄latorū audiūt confessiones? R. q̄ non p̄nt absoluere nisi ab his q̄ eis concedūt. Et aduerte q̄ maiorē auctē non p̄nt eis dare qꝫ habeāt ipi parochiales sacerdotes dātes licētiā aut alij. c. nemo. d. re. iu. li. vi. Excipe frēs minores t p̄dicatores t electos ab his q̄ d̄ iure p̄nt eligere confessores. de q̄b⁹ dic vt. s. Confessio. iij. §. vij. t. xviij. 3

¶Utrū officiales epi habeāt auctē in penitētijs casuū epalium? R. fm Host. i sum. ti. d pe. t re. q̄ nō p̄nt absoluere in foro pnie. sz tm̃ i foro cōtentioso. nisi hꝫ eis expresse concedatur. Fallit hꝫ i vicario generali epi. q̄ etiā si non sit sacerdos pōt hꝫ alijs delegare. nisi sit expresse prohibitū. arg. de pcu. c. petitio. t. xciij. dis. c. fi. 4

¶Utr̃ epus committēs alicui suā auctē generaliter audiēdi confessiones: ex hꝫ intelligat q̄ possit absoluere a casib⁹ epo spāliter reseruatis? R. q̄ nō. qz i generali cessione nō venūt illa q̄ non eēt q̄s verisil'r spāliter cessur⁹. vt i c. si epus. de pen. t re. li. vi. t de re. iu. in generali. li. vi. t de offi. vi. c. vlt. cū suis concor. Dz si aliquē casuz spāliter reseruatū specifice concedat cū clausula generali. tūc bñ pt absoluere etiā de nō expressis. fm q̄ epus pt de iure. ar. c. q̄ ad agendū. d. pcu. li. vi. nisi casus eēt adeo grauis q̄ verisil'r non venit in tali generalitate. sicut de iniectione violēta in psonā eccle siasticā. de quo in. c. puenit. de sen. ex. qui nō venit nisi exp̄ matur fm Jo. mo. in. d. c. q̄ ad agendū. Ego tamē credo q̄ in foro anie i tali generalitate etiā si nullū exp̄ mat pōt absolvere ab oīb⁹ que verisimiliter cessissent in specie. qz verba generalia sunt generaliter accipienda. de rescri. ad audientiā. p̄sertim i fauore salutis aiaꝝ. q̄ nihil ē fauorabilius. xxiij. q. iij. si habes. de pe. t re. ne p dilationē. 5

¶Utrū epus concedēs licentiā alicui vt eligat sibi confessorē idoneū. eo ipso concedat licentiā absoluendi a casib⁹ suis dicto confessori electo? R. q̄ nō nisi hoc exp̄ mat. vel euidenter constet p alia signa q̄ hoc in spāli voluit cōcedere. c. si epus. de pe. t re. li. vi. 6

¶Utr̃ vnus sacerdos possit absoluere t alius audire? R. q̄ non. qz sacra non sunt diuidenda. ar. xxiij. di. quorundam. 7

¶Utr̃ ppriꝰ sacerdos possit absoluere eā cū q̄ peccauit? R. fm Ri. i. iij. di. xvij. q̄ sic. Intelligē nisi sit casus reseruat⁹ p sūpiorez. Itē si nō imminet p̄iculū. aut ex pte sacerdotis aut ex pte mlieris ppter eoz fragilitatē. Un̄ si imminet tale p̄iculū nullo mō debet differre sz petat licētiā alteri confitēdi. quā si nō vult dare malici-

ose. pōt nihilominus alteri ꝯfiteri. Melius tñ faceret si eā ad aliū, cōfessorē mitteret cuꝫ quo magis verecūdaretur.

9 ¶ Utrꝫ ꝯfessor audiēs pēnitētē q̄ hꝫ casū a q̄ nō pt eū absoluere possit eū absoluere a casibus ptinētibꝫ ad se. ꝛ postea remittere eū ad supiorē. p absolutōe aliorꝫ ptinētiū ad ipm. R. q̄ licꝫ in hꝰ fuerint opi. tñ hec ē verior quā tenet Dē. ō gan. i quol. in. q. xxx. q̄ sic. Et ita seruat curia et cōis ꝯsuetudo. vñ pēnitēs dꝫ oia ꝯfiteri integre de q̄bus ē memor. ꝛ sacerdos absoluet a q̄bus pōt. ꝛ postea remittꝫ eū ad supiorē vt absoluat eū a reliq̄s. Rō. qz p ꝯfessiōꝫ factā inferiori oia pcta sunt ꝯfitenti remissa. ꝛ iā pctōr ē absolutus a deo Absolutio ꝯo sacr̄alis fīēda p eccl'iaꝫ duo facit. vnū qz ptē debite satisfactōis dimittit. Aliud qz absolutū eccl'ie militāti a q̄ pctm̄ suū sepa tus fuerat recōciliat. Qis em̄ mortal'r peccās q̄ꝫtū ad se a cōiōe sacroꝝ ꝛ eccl'ie sepat' ēt excōicatus. Nūc aūt neutri hoꝝ repugnat separe absolutōꝫ. ꝛ facere eā p ptes. Satisfactio em̄ p ptes bñ pōt iniūgi. pōt q̄ppe sacerdos dicere. facias hꝰ vsq̄ ad. viij. dies. et postea reuertaris ad me. ꝛ iniūgā tibi residuū. Hil'r recōciliatio pt fieri p ptes. sic ptꝫ de excōicato pluribꝫ excōicatōibus q̄ pōt absolui ab vna. postea ab alia. c. cū p cā. ō sē. ex. ꝛ idē glo. in. c. officij. e. ti. ꝛ glo. in. c. ex pte. ō of. or. Uel pōt dici q̄ p̄ma absolutio cū scōa ē vna ita q̄ p̄ma fit sub ratihabitōne de scōa subsequēda. Ita q̄ factū in p̄ma suspenditur. nec habet effectuꝫ donec veniat scōa. ꝛ tunc scōa agēs in ppria ꝙtute p̄me pcedētis agit totū q̄ unica absolutō ō omibꝫ agere deberet. ꝛ sic ratificat p̄mā. Immo illa cū ista unica simpl'r ꝛ indiuisa reputabit. Et q̄ꝫq̄ ita sit non debet i p̄ma absolutōe aliqua ꝯditio apponi de scōa sequēda. neq̄ in scōa de p̄ma. qz ō iure subintelligit vt nō sit necesse q̄ exp̄rimat. hec ille. Et subdit vex fore: dūmō disponat pēnitēs ire ad supiorē. al's si videret eū rebellē: de nullo debet eū absoluere. qz iā impenitētē se ostēderet. Et i. q. xxxi. sb dit. q̄ si inferior absolueret sub ꝯditōe. i. si de illis absoluat p supiorē. vel ad tps. s. quousq̄ supior absoluet q̄ nō valeret absolutio. Jn. q. xxij. dicit q̄ si supior ꝯmitteret inferiori tali mō. vicꝫ q̄ absoluere possit sb tali ꝯditōne q̄ etiā sibi cōfiteat. q̄ valet talis ꝯmissio. ꝛ pōt fieri. qz ꝯfessio nihil aliud ē q̄ꝫ ligamis ostēsio. ꝛ idē ligamē pluribꝫ pōt ostēdi. ꝛ tūc nō hꝫ vigorē p̄ma ꝯfessio nisi sb ppōsito faciēdi scōam. sed si postmo dū ꝯfiteri supiori renuerit q̄ dimissa sunt nō redeūt: sꝫ nouū crimē incurrit. ꝛ si dictā ꝯditionē acceptat dꝫ eū absoluere sine oīi ꝯditōe apposita ex pte absolutōis. Si ꝯo ꝯmittat sic vicꝫ possis sb ꝯditōe. s. q̄ nō valeat nisi ei ꝯfiteat. vel eā ratā habuerit. nō valet talis ꝯmissio nec absolutio

¶ Quid si tal' casus reseruat⁹ sit excōicatori. nūquid potent absolui a pctis ꝓus. ꝛ postea mitti ad supiorē p absolutōe ab excōicatōe R. multi tenēt q̄ nō. qz cū excōicat⁹ sit extra eccl'iam nō pt reponi nisi p eū ad quē spectat absolutio ipsi⁹. p ea q̄ no. in. c. pñti. ō sen. ex. lib. vi. Et licet hec opi. videat bona. tñ mihi magis placet ꝯtra. s. q̄ pōt absolui a pctis. ꝛ postea mitti ad supiorē vt absoluat ab excōicatōe. qō quidē pꝫ ex p̄dictis in p̄cedenti. q. ꝛ hec est benignior opi. ꝑm Mo. ꝛ verior iudicio meo. Uñ nō obstat eoꝝ rō. qz talis nō reponit in ecclesia. licet absoluat ab alijs nisi p eū ad quē spectat. nec dꝫ se immiscere diuis nec uinis donec sit absolut⁹ ab excōicatiōe. Nec ob. etiā si dicat. quō pōt q̄ absolui a sacerdote si nō dꝫ se immiscere diuis. qz etiā excōicatis nō phibet tal' imixtio. Et q̄ dr q̄ excōicatus nō ē ꝑticeps sacroꝝ. vex ē ꝯpletiue. sꝫ nō initiatiue. Nec obstat. c. quicūq̄. xxiij. q. i. vbi dr q̄ q̄ se segregauit ab vnitate fidei vel societatis Petri ꝛ pauli. non pōt a vinculis pctōꝝ absolui. nec ianuā regni celestis intrare. qz vt patet loq̄tur de hereticis ꝛ alijs q̄ in ꝓposito malo pseuerāt. nō de ꝯtritis. aliter nūq̄ possent absolui. Aduerte tñ q̄ si foret in mora petēde absolutionis sic nullo mō debet absolui a peccatis nisi certis ꝓiecturis apparet q̄ nullo mō ꝯstitueret i mora ex tali absolutōne. Si ꝯo nō fuit in mora. vel si fuit. tamē verisimiliter apparet q̄ amplius non erit. credo q̄ ꝯfessor debeat absoluere a peccatis. nec eū grauare vt prius vadat ꝑ absolutione excōmunicationis. pīertim q̄n cōmode hoc facere nō potest. Et sic videt velle Ri. in. iiij. dist. xvij. arg. ix. q. iij. in ꝓ. ubi. quia ꝑsumendū est vt in pluribus q̄ iuste excōmunicati fuerant. ꝛ q̄ nisi p eos staret ab excōmunicatōe absoluerētur. q̄ vbi cessat tal' ꝑsumptio absoluēdus ē. Hoc idē tenet Rodo. ti. de sen. ex. §. xxviij.

10

11 ¶ Utrꝫ peccās i alieno territorio efficiat ō iurisditōe illi⁹ i cui⁹ territorio deliquit vt possit absolui ab eo? R. ꝑm Pa. in. c. cū ꝯtingat. de fo. cpe. q̄ i foro pniali nō sortit̄ q̄s fori alterius sacerdotis ex delicto ꝯmisso i ei⁹ territorio etiā notorie facto. et no. p glo. in. c. i. xvi. q. i. ꝛ qō no. i. c. i. ō rap. Rō. qz penitētia im-

ponit ꝓpter offensam dei ⁊ anime ꝓprie ſm Jo. de lig. Et ideo illi ſoli ſubijcit quẽ habet loco dei. ⁊ qui eſt iudex aie ſue.

¶Utrũ pegrini ⁊ viatores q̃ de licẽtia ꝓpriꝰ ſacerdotis ꝯfitent alteri q̃ tñ habẽt caſus reſeruatos epiſ. ꝑñt ab eo quẽ elegerũt in ꝯfeſſoꝛ abſoluiꝫ. R. ſm Rodo. q̃ ſic. maxime ſi inſtiterit tps generalis ꝯfeſſionis. vt in paſca. debet tñ ei iniũgi q̃ cũ habebit copiã ſui epi iterũ ei confiteat illud pctm reſeruatuꝫ. ⁊ ab eo recipiat penitẽtiã de illo.

¶Quid ſi ſacerdos abſoluit a quo nõ poteſt. R. ſm. Ri. i. iiij. di. xviij. q̃ ſine faciat ex malicia ſiue ex craſſa vl affectata ignoꝛãtia moꝛtaliter peccat. Et ſm Dir. ti. de pnia. tenetur dicere ꝯfeſſo. q̃ taľ cõfeſſio nõ tenuit. vl ob tinere auctoꝛitatẽ. ⁊ poſtea loqui cũ eo de aliquibꝫ quaſi dubitet ne bñ eũ intellexerit. et ſic eũ abſoluere. Qđ intelligo ſi ꝯmode p̃t et ſine ſcãdalo. alꝫ nõ credo teneatur. q̃ talis cõfeſſus ꝓpter bonã fidẽ excuſat. arg. xxxvij. diſt. ℌ. vlt. Aduerte q̃ qñ quis cõfeſſus fuit ei qui eum nõ potuit abſoluere. poſtq̃ꝫ hꝫ ſcit tenetur iterũ confiteri illa eadẽ peccata. ſi ad hũc ẽ memoꝛ ſacerdoti q̃ eũ poſſit abſoluere ſm. Ri. i. iiij. di. xvij. Hꝫ tu diſtingue ſm q̃ s. dixi Cõfeſſio. iiij. ℌ. xij. Adũte tñ q̃ ſi pdicꝰ ꝯfeſſoꝛ potuit eũ abſoluere ab aliqbꝫ lꝫ ñ ab oibꝫ. ſufficeret ꝯfiteri illa ſolũ a qbꝫ ñ potuit eũ abſoluere ei q̃ hꝫ ptãtẽ ⁊ nõ alia.

Cõfeſſio vi. q̃ ad pnie iniũctionẽ. Glo. i. c. ſunt pleꝫ. de pe. di. iij. tenet. q̃ regl'iter p q̃libet mortali peꝛ nitẽtia ſeptennis debet. Attñ teneꝫ ſm cõiter trarie. p. d. c. deꝰ q̃. ⁊ p. c. menſurã. ô pe. diſt. i. Ita q̃ Joh. an. i. c. vt mẽſure. ô emp. ⁊ vẽ. tenet q̃ canões penitẽtiales hodie ô nihilo ſeruãt. nihilominꝰ ſacerdos ⁊ ſi poſſit recedere a dictis canonibꝫ ī imponẽdo pniam quaꝫ vult ꝓpter fragilitatẽ hoim. ⁊ ꝯſequenter ea cã. ⁊ p hꝫ facit glo. bona ī. d. c. ſunt pleꝫ. tñ bonũ ẽ vt eos canões ſciat. vt ſm eos ſciat ſe tẽperare. ⁊ pctoꝛi innoteſcere q̃d meretur.

¶Hꝫ q̃d ſi ſacerdos videt q̃ nõ faciet pniaꝫ vel nõ vult ſubire. R. ſm Mo. ti. i. pnia. vi. q̃ debet ſacerdos talẽ ponere quã ſine murmure ⁊ ſponte velit portare. ⁊ nõ aliã ꝓpter piculũ. ⁊ etiam cõcedat q̃ ipſe poſſit redimere ieunia que ei impoſuit. ⁊ q̃ remiſſiones p latoꝛũ ꝓſunt ei. nec debet exigere iuramentuꝫ vel ꝓmiſſionẽ de abſtinẽdo in futurũ ab aliquo peccato. vel ô faciẽdo qđ ſibi iniũget. niſi in caſibus a iure exꝑſſis. ſed abſoluat eum ſimpliciter ſine cõditione cũ ꝓteſtatõne. q̃ ſi nõ reſtituet aliena vel faciet debitum. q̃ euacuabit fructũ cõfeſſionis. q̃uis ſibi videat q̃ nõ ſit facturus ad qđ obligatur. Cautius tñ eſſet qñ adeſt cõmoditas mittere eũ priꝰmo ad ſatiſfaciendũ. ⁊ q̃ poſtea reuertat ſm euangeliũ. Si cõmode nõ poteſt. ſufficit diſponat q̃z primũ poterit ſatiſfacere. vñ pſbꝛ nullatenus debet pctõꝛes ꝓmittere a ſe deſperatũ recedere. Et in hiis cõcoꝛ. Innoc. in. d. c. oĩs. ⁊ Hoſ. in. iiij. di. xv.

¶Quid ſi peccatoꝛ ꝯfitet. non tñ vult abſtinere in futuꝛum. R. q̃ debet ſibi conſiliũ dare. ⁊ penitentiã iniũgere ⁊ hoꝛtari vt non deſiſtat benefacere. quia dñs citius eum illuminabit. ⁊ valent ad multa bona ſm doc. in. c. qđ quidam. ô pe. ⁊ re. nõ tñ debet eum abſoluere. q̃ peccaret moꝛtaliter tã abſoluẽs q̃z penitens. ſm Ri. in. iiij. di. xvij. 2

¶Utr̃ bona opa q̃ penitẽs faciet ſint magis efficacia ad expiandã culpã pteritã qñ p cõfeſſoꝛẽ ei iniũgunt. ſic dicendo. oĩa bona que facies vel intendis facere iniũgo tibi ī remiſſionẽ pctõꝛum. R. ſm Tho. in q̃libet q̃ ſic. q̃a ſic valẽt duplr. Primo ex natura opis. Secũdo ex vi clauiuꝫ. Et iõ plus habet expiare culpã pteritã. Et ꝓpterea bonũ ẽ q̃ ſacerdos hoc ei iniungat taliter. quod itelligat. vt. s. dixi Confeſſio. v. in prin. 3

¶Utrũ vnꝰ ꝯfeſſoꝛ poſſit ex cã relaxare aut ꝯmutare pniam quã alter impoſuit. R. breuiter loquẽdo de pnia ſacramẽtali q̃ ſic. ſi talis habet auctoꝛitatẽ abſoluẽdi a tali pctõ ꝓpter qđ fuit ſibi impoſita. etiã ſi ille q̃ impoſuit eẽt ſupioꝛ. Si ẽo nõ hꝫ auctoꝛitatẽ abſoluẽdi a tali pctõ. nõ poterit eã nec relaxare nec ꝯmutare niſi neceſſitas vrgeat. vl' pietas ſuadeat. piũ em̃ tũc eſſet interp̃tari q̃ ſuperioꝛ in hm̃oi caſibus acceptet ſm Rodo. argu. c. latoꝛem. xxxiij. q. ij. Glo. xxvi. q. vij. c. tempoꝛa. tenet. q̃ eps poteſt diminuere penitẽtiã quã papa ipoſuit. ar. d. c. latoꝛẽ. Qđ ego admitterẽ qñ nõ p̃t haberi recurſus ad ſupioꝛẽ ꝯmode ⁊ ex cã. alꝫ nõ credo. Et hoc etiã tenet aluarꝰ. ⁊ ſequit̃ Lar. ī cle. fi. de pe. ⁊ re. ſm p̃dictã diſtinctionẽ ꝯcordab opiniões q̃ recitant̃ ī. d. cle. fi. Fallit hoc ſm aliꝙs: niſi alicui in penitẽtia fuiſſꝫ impoſitũ vt iret ad terrã ſanctã. q̃ tũc ſine aucte pape nõ poſſet ꝯmutare. ar. c. i. ⁊ c. ſup hiis. ô voto. iũcto. c. ex multa. eo. ti. Qđ ego limito qñ iniũ xiſſet vt iret ī ſbſidiũ terre ſancte. alꝫ nõ p iura pallegata. Et ſm hãc diſtinctionẽ limita

et intellige glo.ꝛ dicto.in.d.c.i. Et ita tenet Mo.ti.pnia.üij.ꝛ Astē.li.v.ti.xxxij.

¶ Sz q̄ro q̄ sunt canones pniales: R.q̄ eos reduco ad.xx. Quoz p̄m⁹ hz̄.lxxxij.di. pb̄z vbi datur cuilibet pb̄ro fornicatoꝛi vl̄ omit tēti qd̄cūq; pctm̄ qd̄ inducit ꝛepositionē pe/ nitētia.x.annoꝛ.in q̄bus p̄mos tres mēses debet ieiunare ī pane ꝛ aq̄ tm̄.exceptis dn̄ic; ꝛ festis p̄cipuis.ī quib⁹ p̄t recreari vino.pi scicul'ꝛ legumib⁹ inclusis tm̄ stādo.post exi/ ens dz vnū annū cū dimidio ieiunare in pa ne ꝛ aq̄.post vsq; ad.vij.annū ieiunare debet tres ferias ī pane ꝛ aq̄.s.ij.üij.ꝛ.vi.nisi sc̄da feriā velit redimere vno psalterio vl̄ denario. p⁹tres seq̄ntes āos.vi.feriā ī pane ꝛ aq̄ ie/ iunet. Quidā intelligūt ī adulterio vl̄ incestu solū.sz tu dic etiā ī fornicatōe. Sed̄s ca nō hz̄.üj.q.i.c.si q̄s sacerdos.ꝛ.c.nō dz.vbi dat pnia.xij. annoꝛ pb̄ro q̄ cognouit filiaz spūalē etiā quā audiuit in ꝯfessiōe.ꝛ si ē pu/ blicū.vl̄ si ē ep̄s.xv.annis pœniteat.ꝛ mulier dz oīa paup̄ib⁹ dare.ꝛ in mōasterio ꝓpetuo seruire deo. Terc⁹ē d̄ sp̄ō.duo.c.accepisti. vbi ꝫhēti p ẏba d̄ p̄nti cū aliq̄ alij desponsa to imponit pnia q̄ ieiunet ī pane ꝛ aq̄.xl.die bus.ꝛ.vij.ānis seq̄ntib⁹ pœniteat Quar/ tus ē in.c.d̄ filia.ꝛ in.c.duotā.xxvij.q.i.vbi pœcāti cū monali vl̄ religiosa.pnia.x.anno rū iniūgit ꝛ ꝯsentiēti. Quint⁹ē in.c.si q̄s cū duab⁹.ꝛ ī.c.si q̄s cū mr̄e.xxxiij.q.vl.vbi ignorāter cognoscēs duas sorores. vl̄ mr̄es vl̄ neptē.vel amitā.aut filiaz.imponit pnia vij.annoꝛ. Si sciēter p̄uatur ꝓpetuo coniu gio Sext⁹ē de ex.pla.c.clici.vbi clerico pec cāti ꝯ naturā ꝓpetua pnia īponit detrusus ī mōasterio. Laico ẏo vsq; ad dignā satisfa/ ctōez imponit sepatio a cetu fideliū. Se/ ptim⁹ē in.c.hocip̄m.xxxij.q.ij.vbi incestuo so vl̄ pœcāti cū bzutis imponit pnia plus q̄z vij.āno. Octau⁹ē in.c.admonere.xxxij q.ij.vbi vxoricide imponit pnia aspa et ꝓpe tua.s.ne vinū vl̄ sicerā bibat.carnes nūq; co medat nisi in pasca ꝛ natiuitate dn̄i. In pa ne ꝛ aq̄ ꝛ sale viuat.ieiuniꝫ ꝛ oꝛōib⁹ intēt⁹ vl̄ intret mōasteriū. Nonus ē in.c.latoꝛē xxxij.q.ij.in mr̄icidis.q̄by q̄si eadē cū vxoꝛi cida imponit. nisi q̄ ista ē solū septēnis De cim⁹ē in.c.ij.d̄ pœ.ꝛ re.vbi interficiēti pb̄ro imponit pnia.xij.āno. Undecimus ē in c.accusasti.d̄ accu.vbi accusanti iniuste alı/ quē ad mortē.si occisus fuerit imponit pnia xl.diez ī pane ꝛ aq̄.ꝛ.vij.ānis pœniteat. Si ẏo mēbꝛ pdiderit tribꝰ ānis Duodecim⁹ in.c.q̄cūq;.vi.q.i.vbi ꝓuro imponit ieiuni um.xl.diez ī pane ꝛ aq̄.ꝛ pnia.vij. annoꝛū. Idē d̄ eo q̄ eū inducit vl̄ ꝯsulit vl̄ cogit. et si erat seru⁹.dn̄s tribꝰ q̄drageſimis ꝛ legitimis ferijs.s.ij.üj.ꝛ.vi.ī pane ꝛ aq̄ ieiunet.c.q̄ cō pulsus.xxij.q.v. Terciusdecim⁹ē in.c.vt mēsure.d̄ emp.ꝛ vē.vbi.xxx.diez ī pane et aq̄ ieiunū imponit falsanti mensuras. sz ḡuioꝛ pnia imponit falsario lr̄aꝛ apl̄icaꝛ.in.c.du/ ra.ꝛ in.c.ad falsarioꝛ.et in.c.ad audiētiā.de cri.fal.ꝛ ī.c.nouim⁹.d̄ ẏ.sig. Quartusde cim⁹ē in.c.d̄ his ẏo.xxxiij.q.ij.ꝛ i.c.si q̄s.de pe.di.v.vbi dimittēti pniaz solēnē imponit pœnitēria.x.annoꝛ.ꝛ exhibitō eucharistie in fine vite sue solū. Decimus q̄nt⁹ē in.c.nēo p ignoꝛātiā.de ꝯse.dist.i.vbi p̄b̄ro q̄ clericū moꝛtuū inuoluit ī palla altaris ꝯponit pnia x.āno ꝛ.v. mēsiū. Diacono ẏo triū annoꝛ cū dimidio Sextusdecim⁹ē ī.c.d̄ viro.xxj q.ij.vbi ꝯmittēti sacrilegiū impōit pnia.vij annoꝛū.ita q̄ in tribꝰ p̄mis carnes nō come dat nec vinū bibat nisi ī pasca ꝛ natali dn̄i. In alijs.v.ānis tribꝰ ferijs a carnib⁹ ꝛ vino abstineat. Cōburēs tm̄ eccl'iaz.xv.ānis pœni tere dz ꝛ resarcire.vt in.c.si q̄s.xvij.q.iij. Decimusseptim⁹ē ī.c.statuimus.d̄ maled. vbi blasphemātib⁹ publice deū vl̄ sctōs im ponit illa pnia de q̄.s.blasphemia.§.vij. Decimusoctau⁹ in.c.oīs.d̄ pœ.ꝛ re.vbi sacer/ doti reuelāti ꝯfessionē imponit pena.de q̄.j. Cōfessio vlti.§.xx. Decimusnonus ē ī.c. si q̄s dederit.xxxiij.q.i.vbi dās ꝯmuniōz he retico vel accipiēs ab eo nesciens hoc ꝓhibi tū ab eccl'ia catholica.dz pœnitere vno anno si erat sciēs.x.annis. Itē q̄ ꝓmittit hereticū celebrare in eccl'ia catholica p ignoꝛātiā in/ ris.xl.diebꝰ peniteat.si sciēter p ānū penite/ at. Qui aūt p ei⁹ reuerētia ꝛ dānatōe eccl'e.x ānis peniteat. Qui aūt transierit ad hereti/ cos vl̄ alios ad h̄ induxerit peniteat.xij.ānis 6

¶ Sūt multi alij canōes in q̄bꝰ pnia.vij.an noꝛ.aliq̄n minoꝛ imponit. q̄s ꝓtereo. q̄z ep̄s regulare ē ꝙ ꝓ q̄libet moꝛtali sit septēnis nō fuit necessariū eos exp̄mere.

¶ Ad regulas aūt p̄dictas dz ꝯfessoꝛ sp hīe 7 oculū.ꝛ q̄z ex cā.puta q̄z debilis. vel alteri obligatus.vel ꝓpter ꝓculū ne eā faciat pe/ nitēs possit relaxare p̄dictas penas. cū vt di ctū ē hodie sunt in arbitrio ꝯfessoꝛis. tm̄ bo/ nū ē innotescere eaz pctōri:vt magis timeat peccare.ꝛ ītelligat q̄d sit ei agēdū si vult ab/ solui a pena pcti.vel in hoc mūdo vel in alio q̄z credēdū ē eccl'iaz instinctu spūs sancti eas sic taxasse sicut de⁹ p iustitia exigit.vl̄ hic. vl̄ ī purgatoꝛio. a quocūq; talia ꝓpetrante. vt

apte dz i. c. hoc ꝑm. xxxiij. q. ij. Hoc ꝑz ꝙ ca nonũ cẽsura post. vij. annos remeare pniten tẽi statũ ꝓstitũ ꝓcepit. nõ electõe ꝓ ij arbi trij sancti pzes. sz potius sntia diuini iudicij sanxerũt. t. j. dz. Hinc etiã eccl'iastica cõsue tudine ẽ vsurpatuz. vt maioz criminũ pnia vij. annoz spacio cocludat. nisi vl' officij ex cellẽtia. vel criminũ magnitudo ꝓmissũ spa cij trãscẽdere cogat. hec ibi. Adũte etiã ꝙ i foro pniali ferie legitime dicũt. ij. iiij. t. vi. fe ria. vt i. c. ꝓbz. lxxxij. di. t i. c. ieunia. de ꝙ se. di. iij. facit d homic. c. ij. Et ido sancti⁹ est in his pnitẽtes affligere. si mõ induci pñt.

Cõfessio vij. q ad ei⁹ effectũ. Utr confessio liberet a culpa pec cati? R. ꝙ sic. Nã sm Aureo. i. iiij. dist. xvij. q. i. nisi meritũ xpi actual'r applicet isti vl' illi nulla culpa delet. qz solũ p m eritũ passionis xpi pctã remittit. Cũ ꝫ sacra sunt imediatũ applicatiuũ passiõis xpi ad nos. iõ ois cul pa delet mediatibz sacris. d facto exhibit' vl' i voto. ꝓpterea cũ pnia sit sacrm t ꝓcipiatur i ꝙfessõe. qz p eã hõ se ꝓbdit mistris eccl'ie q sunt sacroz dispẽsatozes. Jõ ꝙfessio ex vi ab solutõis ꝓducte culpã remittit nisi hõ obicez pcti mortal' i actu ponat. sm Sco. i. iiij. dis. xvij. q. vl. Nec ob. ꝙ i ꝓtritõe pctã remittũ tur. qz ꝓtritio votũ cõfessiõis hz annexũ. Et iõ sic baptism⁹ liberat a culpa. non tm sm ꝙ actu ꝓcipit. sz etiã sm ꝙ i voto hz. sic ptz i ill' q iustificati ad baptismũ accedunt. nec fru stra postea baptism⁹ ꝓcipit. sic et de ꝙfessione dicẽdũ ẽ. ꝙ si qs cõtrit⁹ accederet ad ꝙfessiõz i actu absolutiõis gr̃a augeret. t etiã pctã re mitterẽtur si ꝓcedẽs voloz nõ sufficisset ad cõ tritionẽ t ipe tũc obicẽ gr̃e non ꝓberet. Dis etiã concoz. s. Tho. in. iiij. dis. xvij.

¶ Utr ꝙfessio liberet a pena pcti? R. ꝙ sic tri pliciter. Uno mõ ex vi absolutõis i voto vl' i actu liberat a pena eterna sic t a culpa. libe rat⁹ nihilomin⁹ remanet obligatus ad penã tpalẽ. sm ꝙ pena ẽ medicina ꝓmouẽs t pur gãs q restat i purgatorio patiẽda. q quidẽ ẽ impꝛoportionata viribz penitẽtis i hac mũdo viuẽtis. sz p vim clauiũ intantũ minuit ꝙ re manet ꝓportionata viribz penitẽtis viuẽtis i hac mõdo. ita ꝙ satisfaciẽdo i hac vita purgare se pt. Secdo qz sacerdos pt dimittere d pena debita sm Pa. i. c. sic dignũ. de homic. Et de hac hẽs. j. indulgẽtia. §. v. Tercio dimittit pe na ex ipa natura act⁹ cõfitẽtis q penã hz an nexã erubescẽtie. t iõ qnto plibz cõfitetur qs de pctis. tanto magis pena minuitur. ꝓpte rea cõfessus t absolut⁹ i purgatorio min⁹ pu niet q̃ ꝓtrit⁹ tm. ꝑsertim ꝓpter duo vltima.

¶ Utr confessio general' sufficiat ad delẽda mortalia? R. sz Ri. i. iiij. di. xxi. ꝙ sic pcta ob lita. Adũte tm ꝙ ad remissiõz mortaliũ oblit oz t ignoratoz nõ sufficit ꝙfessio general' q fit i eccl'ia sine sacramẽtali si hõ hz copiã p sbyteri t facultatẽ ꝓfitẽdi. sz tenet de eis gene ral'r ꝙfiteri. t a ꝑsbzo petere absolutõz sm eũ dẽ Ri. vbi. s. valet tm cõfessio general' ad delẽda venialia. Un nõ ꝙ cõfessio generalis sacramẽtalis q̃ fit in secreto sacerdoti d gene ribz singuloz. nõ de singul' genez. valz ad re missionẽ pene t culpe venialiũ ex q̃ttuoz sm s. Tho. in. iiij. di. xxi. Primo ex contritione penitẽtis. Secdo ex humilitate cõfessionis. Tercio ex oratõne sacerdotis. Quarto ex vi clauiũ. Alia aũt ꝙfessio q̃ nõ ẽ sacr̃alis sz so lũ general' valet ex tribz ꝓmissis tm modo.

Cõfessio vltimo q̃ ad sigillum t eius celationẽ.

¶ Utr sigillũ confessionis sit de ẽntia sacri? R. Aureo. i. iiij. di. xxi. ꝙ sic. Nã de ratõne sa cri ẽ ꝙ sit signũ efficax. Est em sacrm sensibi le efficiẽs qd figurat. Sz sacrm istud signi ficat t figurat ꝙ deus audit pctm. t ꝙ cõsti tuit fore secretũ i q̃ mori dz pctm t extingui q̃ cũ significatio sacri ꝙfessionis sit significa tio occulte dilectõis pcti t fori. iõ ad ratiõz ei⁹ ptinet vt nullo mõ reueleť. Un q̃ reuelat facit irritũ sacrm. auferẽdo cõfessioni natu rã sue significationis t figurationis.

¶ Utr sigillũ confessionis sit de iure nature R. Sco. i. iiij. di. xxi. q. ij. ꝙ sic. rõe charitat' fidelitatis. ☧itatis ꝓmisse tacite. t vtilitatis q̃ sigillo multi confitẽtur q̃ nõ facerent.

¶ Utr papa possit ꝓcipere sacerdoti vt reue let confessionẽ? R. sm Ri. in. iiij. di. xxi. ꝙ nõ Et si ꝓcipit nõ est ei obediendũ. qz secretum confessoris ẽ de iure naturali. diuino t eccl'ie sup q̃ papa non põt ꝓcipere. Uel dic ꝙ cum sacerdos in actu confessionis sit special' vi car⁹. t spãlis q̃ ad illã spez sit maioz genera li. c. studuisti. de of. le. Jõ papa in hac nõ ẽ ma ioz cũ sit vicarius general'. Hãc rõem ponit Pa. in. c. dilectus. de excess. ꝓla.

¶ Quid si ꝓterroget sacerdos an sciat aliq̃d de eo qd audiuit i confessione. vel ꝓsteť ei in ramentũ vt dicat si aliq̃d audiuit i ꝙfessiõe? R. sm Sco. t Ri. vbi. s. ꝙ dz rñdere se nihil scire vl' audiuisse: supple ad reuelandũ. sic et xps dixit mar. xiij. ꝙ nec filius hois scit de die iudicij. intelligit ad reuelãdũ general'r. Un

nō dz tacere vt dicūt aliq; t male. sz audacē dicere q; nihil scit t q; nihil audiunt. qz sbintelligit ad reuelādū. Et ī hoc ꝯcor. s. bo. ea. di. t cōiter doc. t Pa. ī. d. c. dilect⁹. lz q̄dā dicāt q; pōt dicere se nihil scire vt hō sz vt dr. Ita dr ī. c. si sacerdos. d. of. or. Meli⁹ ēt vt dixi. s. ad reuelādū. qz nō pt negari q̄n sciat vt hō.

5 ¶Utz liceat saltē reuelare & licētia ꝯfitētis R. tenēt q̄dā q; sic. illi q; vtil' t nccius ē ad proficiēdā q̄ req̄rūtur ad illud for. qz adhuc gerit psonaz dei. sz alij psone nō licet. Et hmoi opi. est Ri. vbi. s. Sāct⁹ Bo. Io t Pe. t. s. Tho. ea. di. tenēt q; licite pōt reuelare nisi timeat & scādalo. t hoc solū ei q̄ pōt pdesse et nō obesse. ita tn q; sacerdos cōstituat se nunciū cōfitentis. Sz magis mihi placet opinio pfati Aureo. vbi. s. t Land. ea. di. q; nullo mō licet. quia confitēs nō potest dispensare i lege nature. diuina t in essentia sacramēti. Et ī cauti⁹ ē q; faciat sibi dicere extra cōfessionē hoc qđ vult q; reuelet.

6 ¶Utz ille cui reuelat pctm alicui⁹ ex aliq̄ cā d licētia ꝯfitētis tenēdo opinionē q; h̄ possit facere teneat celare. R. s. Tho. vbi. s. q; sic. sicut teneret t interpres celare.

7 ¶Utz i aliq̄ casu liceat reuelare ꝯfessiōz. R. q; sic. i sex casib⁹. Primo q̄n sacerdos indiget ꝯsilio. ita tn q; dicēs pctm sibi detectū i confessione fiullo mō referat psonā confitētē taliter q; possit deuenīri ad eius noticiam. istud patet in. c. officij. de pēni. t re. vbi papa nō reprehendit legatū petentē consiliū de petō qđ asserit se in cōfessione habuisse ei vniuersali. Un credo q; confessores nō peccēt mortaliter qui aliq̄n etiam dicunt se habuisse tale peccatū in cōfessione q̄n in tali generalitate ita dicunt q; nullo mō pōt reprehēdi psona q̄ ipm confessa est. licet sit periculosuz talia referre. nisi i casu necessitatis p ꝯsilio habēdo ppter scandalū t periculū ne deueniatur in noticiā psone Secūs casus in quo licet reuelare ē de licētia ꝯfitētis. qđ tamē nō placet. vt dixi. s. Tercius casus fm Inno. t sequitur Pa. in. c. ois. de pe. t re. est q̄n quis ꝯfitet se velle facere aliqđ malū. qz istud nō est dictū in pnitētiali foro. t iō ppter rationē isti⁹ sacramēti nō tenet celare. nec etiā ppter precepti legis nature seu diuine rōne pmissiōis. saltē tacite & nō reuelādo. qz vt dic. s. Bo. ī iiij. dist. xxi imtelligit q; dz celare. nisi vitas vl' obedientia aliud exigat vt ē ī ppōsito. Nec obstat qđ cōiter tenēt theo. ea. dist. q; nō liceat. qz dictū eoz limito t intelligo q̄n q̄s cōfiteret se hz̄e pctm de quo nō pōt pnitere. et a quo nō pōt nec vult abstinere. t hoc iō ꝯfitetur vt sacerdos pueat ꝯsiliū t oret p eo vt deus eū illuminet. t hmoi. t tale pctm nō ꝯfitet in periculū alioz. sz tm ipsius cōfitētis. nā tūc nullo mō pōt reuelari. qz talis ꝯfessio disponit ad contritionē. et ꝯsequēter ad pctōrum inspectu dei relationē. fm Ri. in. iiij. dist. xxi. ar. iij. q. ij. sz q̄n vergeret in periculū cōmunitatis vel alteriu s. tūc si nullo mō vult cessare talis q̄n illud faciat. credo sine p̄iudicio q; nō solum potest. immo tenet reuelare ei q̄ potest pdesse et nō obesse vt malo obuietur.

Quartus casus ē q̄n quis habet p aliaz viā pctm sibi detectuz i confessione fm. s. Bo. t Ri. t cōiter opi. theo. in. d. xxi. di. Uerū ē q; ppter scandalū nō debet reuelare nisi p necessitate vel vtilitate illud dicat. vel nisi inuerit dicere veritatē fm Inno. i. c. ois. de pe. t re. t recitat Pa. in. d. c. dilectus. de ex. pre. Nunq̄ tn debet dicere se habuisse illud i cōfessione. qz fm Sco. vbi. s. peccaret mortaliter. Et idē dic si reuelat aliq̄d pl⁹ q̄z sciat extra ꝯfessionē. puta scit semiplene aliqđ factū extra ꝯfessionē. t plene i ꝯfessione. nō licet sic ne pctō mortali nisi semiplene exp̄imere. vel si hz̄ dubie. aliter q̄z dubie reuelare nō debet

Quint⁹ casus ē q̄n essent aliq̄ qui cōdixerūt interficere p̄bzm cū eis eunte in nemore quoz vnus pnitet t confitet sñ in nemoris ingressum. nā tūc pōt sacerdos retrocedere. licet ex hoc aliq̄ socij cognoscāt socū ꝯfessz fuisse pditionē. fm em Sco. i. iiij. di. xxi. generaliter dici pt q; signū qđ dr se ī dr̄is ad significādū tale pctm fuisse ꝯfessū. vl' nō fuisse. lz aliq̄bz sit signū magis determinatū ex aliq̄ presupposito. nō tn ex se ē signū relatuū ꝯfessionis. nec p ꝯsequens simpliciter illicitū ꝯfessori. Quidā tn tenēt q; i tali casu tenet potius ire nem⁹ t subire mortē q̄z tali signo reuelare. Sz eis nō credo. Meli⁹ tn faceret si aliquā causā fingeret cur intrare renuit Sz si nō pt inuenire credo cū Sco. q; pōt desistere ab ingressu. q̄uis illi p tale signū deprehēdāt cōfessionē ei fuisse factā. Et tn signū nō eet idiferēs sz certū nullo mō liceret signū facere vl' alio mō ꝯfessionē reuelare. sz pot⁹ tenet fm Ri. vbi. s. mortē sustinere ne cōfessionē reuelet Sextus casus in quo licet reuelare cōfessionē est q̄n id qđ dicit nō est peccatū. nec est circumstātia peccati illius q̄ cōfitet. Nam tale quid nō cadit sub sacramēto ꝯfessionis nisi eet quid potens deducere ad manifestationē pcti. Un si q̄s confitēdo inserat q; in tali terra sunt boni fructus. vl' pulcz castz. vel

ꝙ ex tali licito ꝯctu dz dare cētū ducatos ali
cui ⁊ hmōi: q̄ nō sunt pcta. nec deducētia ad
mā̄festatōz pcti. licite ꝓm Ri. vbi. s. ꝑt mā̄i
festare. nisi tal' inotescat ꝓfessori ꝙ talia sibi
dicit ſb sigillo secreti. qz tūc nō pōt reuelare.
8 nisi ꝓm ꝙ sigillū secreti pōt reuelari. vt. j. di/
¶Quid si presbz haberet aliqđ pctm̄ /cam.
mortale quod nō posset cōfiteri nisi confessi
onē sibi factā reuelaret: R. ꝓm Rich. vbi. s.
⁊ Sco. ꝙ nō debet cōfiteri durāte tali casu il
lud pctm̄. sed sufficit conteri de eo cuz ꝓposi/
to confitēdi quādo poterit facere sine pudi/
cio sigilli confessionis ⁊ reuelatōe plone con
fesse. Fortiori em̄ vinculo tenet ad celādū cō
9 fessionē q̄z penitēs ad confitendū.
¶Utrū sacerdos qui audit duos in ꝓfessio/
ne. ⁊ vnus coz dixit se peccasse cuz illo alio.
sz ille alius cōfitēdo hoc nō dicit: possit eū ō ſb
interrogare: R. ꝙ sic in genere. sz nō potest di/
cere ꝙ alius sibi reuelauerit. nisi ille extra cō
10 fessionē sibi dixisset.
¶Utrū sciens p cōfessionē aliquē excōicatū
teneat eū vitare: R. ꝓm Ri. vbi. s. ꝙ nō. etiā
i secreto. Et ad. c. cū nō ab homīe. de sen. ex.
qđ videtur dicere ꝯtrariū. rn̄det ꝙ intelligi/
tur qn̄ scit p aliā viā in secreto q̄z p cōfessio/
nē. Sco. tn̄ vbi. s. tenet ꝙ dz eū vitare si pōt
sine pditōe eius excōicatōis. Si ꝯo hoc nō
pōt facere q̄n eū pdat nō tenetur. immo te/
netur nō vitare. qz fortiori vinculo ligat ad
celandū. i. p legē nature. diuinā ⁊ ecclīasticā
11 q̄z ad vitandū excōmunicatū.
¶Quid si sacerdos sciat p ꝓfessionē ꝙ aliqs
dormiit cū muliere i eccl'ia: R. ꝙ ſb nō ꝑt re
uelare ep̄o nisi i genere. dicēdo tal' eccl'a ē pol
luta ⁊ indiget recōciliatōe. ar. c. significasti.
ō adul. ⁊. c. si sacerdos. de off. oz. Et ſb tuti⁹ ē.
licz q̄dā dicāt ꝙ nec etiā i genere debeat reue
lare. Qđ verū credo qn̄ ē omīno occultū. q̄a
12 sic nō indiget reconciliatione.
¶Utrz abbas vl' ali⁹ plat⁹ possit amouere ſb
ditū ab aliq̄ officio ꝓpter delictū qđ scit i cō
fessione: R. ꝓm Ri. ⁊ Sco. vbi. s. ꝙ nō. etiā
si scit eū male vti tali officio. nisi qn̄ hoc face
re posset sine suspitione penitētis ⁊ alteri⁹ cu/
iuscūq̄ ꝙ eū amoueat ꝓpter confessionē. q̄a
tunc posset. Sz ego credo istud verz nisi qn̄
tal' ſbdit⁹ ꝓfiteret pctm̄ a q̄ nō vult desistere.
⁊ qđ ꝯgit i periculū aliorz. qz tunc credo possit
eū officio ꝑuare qn̄ ad libitum ipsius spectat
15 amouere vel cōfirmare. vt. s. H. vij.
¶Quid de presbzo q̄ scit i cōfessione impedi/
mētū i mrimomo ꝯtrahēdo. vl' decan⁹ in ꝓmo
uēdo ⁊ p eū pntā do: R. ꝙ secrete dz eos mo
nere vt desistāt. ꝙ si ꝯtra bn̄dicat nuptias. si
petit ꝙ pn̄tet ordinā do. pn̄tet qn̄ aliter face
re nō pōt sine manifestatione ꝓfessiōis. facit
qđ no. glo. ⁊ doc. i. c. vnico. ō scru. i oz. fa. Rō
qz etiā si diceret nō sibi crederet. nisi q̄tenus
posset ꝑbare. ⁊ sic frustra faceret.
¶Quid ē q̄ cadit ſb sigillo ꝓfessionis: R. ꝙ 14
directe se extēdit ad oīa que cadūt sub sacra
mētali ꝓfessione. vt sunt pcta. Indirecte ꝯo
cadūt oīa illa p que deprehēdi pōt peccatuz
vel peccator. Un̄ ꝓm Ric. vbi. s. q̄cquid p se
vel p accidēs. directe vel indirecte posset ve
recūdiā. vel cōfusionē. vel malā suspitōz. vel
aliqđ aliud nocumentū generare penitēti ex
pcto ꝓfesso cadit sub isto sigillo. Un̄ locus
et tps ⁊ filia ex quibz pōt deuenire in noticiā
peccati confessi. nō simpliciter sz sub relatio/
ne ad plonam que ipsum ē confessa cadit ſb
isto sigillo. ⁊ durat etiā post mortē peniten/
tis. ꝓm Sco. vbi. s. Un̄ est preceptū negati
uū qđ obligat etiam ad semp.
¶Utrū ille cui confessor reuelauit confessio 15
nem teneatur celare qđ sibi reuelauit: R. ꝓm
Ri. vbi. s. ꝙ sic. immo prelato sibi p̄cipienti
ꝙ reuelet nō tenetur. nec debet obedire. qz ta/
lis confessor qui sibi reuelauit dedit de facto
sibi potestatē loquendi. nō de iure. ⁊ iō nullo
mō licet ei reuelare.
¶Quid de illo q̄ audiuit a ꝓposito aut a ca/ 16
su ꝓfessionē quā q̄s facit ꝓfessori. R. Ri. vbi
s. ꝙ tenet celare de iure nature ⁊ diuino. ⁊ iō
nullo mō poterit sine pctō mortali reuelare
sine ꝓsensu expsso penitētis. Et addit Sco.
vbi. s. ꝙ q̄ dolose ⁊ insidiose audiuit que q̄s
confitet peccat mortaliter.
¶Utrū plona cū q̄ quis peccauit cadat sub 17
sigillo confessionis: R. Ri. vbi. s. ꝙ sic. siue
penitens potuerit suū pctm̄ confiteri sine ex
pressione illius plone siue non.
¶Utrū penitens teneatur celare penitentiā 18
sibi a confessore iniunctā: R. ꝓm Ri. vbi. s.
ꝙ si penitēs in manifestādo qđ sibi a confes/
sore est iniunctū faceret preiudiciū fame ꝓ
prie absq̄ vlla vtilitate aut ꝓfessori. qz si fo
rte sciretur qđ sibi iniūxit incurrit odium ali/
quorū ⁊ hmōi. tunc tenet celare. Si ꝯo nec
fame ꝓprie resultat preiudiciū. nec sacerdo/
ti. tūc pōt reuelare si vult.
¶Que est pena reuelantis cōfessionē: R. ꝙ 19
vltra pctm̄ mortale debet detrudi i arto mo/
nasterio ⁊ deponi. vt in. c. ois. de pe. ⁊ re.
¶Sz nūquid laicus reuelans cōfessionē si/ 20
bi factā sit detrudēdus in arto monasterio:
R. Pa. in. d. c. omnis. ꝙ sic

21 ¶Cui incumbit ꝓbatio ꝙ tal' reuelauit ꝛfessiõz: R. Pa. i. d. c. ois. ꝙ si ꝛfessor cõfiteat se dixisse tale pctm. sz negat se habuisse illd in cõfessione. nisi ꝓtet se aliũde habuisse q̃z per ꝛfessiõz ꝓsumet ꝺ eũ. s. ꝙ in cõfessiõe habuit. ar. vi. q. ij. placuit. nõ tñ puniet pena ordinaria. d. c. ois. sz pena arbitraria. qz nõ apte cõ

22 ¶Utr eadẽ sit rõ ꝺ sigillo ꝛfessiõis /uincit t sigillo secreti: R. ꝙ sz sigillũ secreti t sigillũ ꝛfessiõis se habeãt fm infen⁹ t sup⁹. qz ome sigillũ ꝛfessiõis ẽ sigillũ secreti. t nõ econtrario. tm nõ ẽ eadẽ rõ ꝺ vno sic ꝺ alio. Uer ẽ ꝙ peccat mortal'r frãgẽs qdlibet istoz sigilloz vñ tenet Sco. vbi. s. ꝙ siue ille q̃ alicui aliq dic exꝑmat ꝙ ea dicit sibi sb sigillo secreti siue nõ teneꝯ celare. dũmõ itelligat ꝙ sb secreto ei dicit. Et addit Ri. vbi. s. q̃ i hꝺ ꝛcoz. ꝙ si reuelat crimẽ ꝓditõnis icurrit. Limita tñ fm. s. Bo. ca. di. vez. ꝙ nullo mõ sz reuelare sigillũ secreti nisi in duobꝫ casibꝫ. Prim⁹ qñ ꝓuitas id exigit. puta qz ꝓgit i ꝓiculũ aliozũ Scõs qñ obedictia cogit ad reuelãdũ. Uñ ꝺ ista duo t iuramẽtũ t ꝓmissio ñ valẽt Uñ dicit Pa. i. d. c. ois. ꝙ si tal' assumiꝯ i testẽ teneꝯ reuelare. q̃uis sub sigillo secreti sit ei dictũ. nõ tñ teneꝯ ꝛnũciare. qz aliud ẽ testimoniũ dicere. aliud ꝛnũciare. nã ꝛnũciare nõ teneꝯ q̃s qꝺ ꝓbare ñ ꝓt. vi. q. ij. placuit. ij. q. i. si ꝑcauerit. ij. q. vij. plerꝙ. Hẽ. tñ ꝺ gan. ix. quol'. dicit ꝙ sbdit⁹ q̃ recipit aliq̃d ab alio i secreto nõ ꝛgẽs i dannũ cuiusq̃z. nõ teneꝯ reuelare etiã ꝓlato ꝓcipiẽti vt reuelet. Et fm h limito. s. Bo. vt intelligat teneri exobedientia qñ ꝓlatus vult scire qꝺ ꝓt cedere i ꝛtrimẽtũ religiõis aut alteri⁹. al's nõ. Sigillu ꝛfessionis nullo mõ licet reuelare. nisi fm ꝙ. s. dictũ est.

32 ¶Utr ꝛfessor dicẽs aliqñ sibi cõfessum ꝛctis suis sit reuelator ꝛfessiõis: R. fm Ri. vbi. s. ꝙ nõ. qz nihil occultũ mãifestat. sz solũ manifestũ qꝺ scit extra cõfessionẽ. qz si ꝺixerim⁹ ꝙ pctm nõ habem⁹ ipsi nos seducim⁹ tc. i. Joh. i. Si ꝛfessus diceret ꝙ ẽ sibi ꝛfessus ꝛctis magnis crimibꝫ t ml'tis: bñ eẽt reuelator cõfessiõis. Quidã etiã dicũt ꝙ dicere taliaverba. s. h pctm audiui i ꝛfessiõe. ꝙ ẽ pctm mortale. t satis ad h videt facere tex. d. c. ois. sed ego h nõ credo. Et ẽ ver⁹ fm Sco. vbi. s. ni si ꝓ tale ꝛueniat i noticiã ꝓsone q̃ ipm ꝛmittit. Periculosum ẽ tamẽ talia dicere.

Cõfirmatio electoꝝ an sit ꝛcitate pẽda

R. ꝙ sic ꝺ iure cõi. ita ꝙ elect⁹ ad regimẽ cuiuscũqz eccl'ie aut religiõis: si admiſtratõi dignitatꝫ se igesserit añ ꝛfirmatõz. siue tãqz ꝓlat⁹ vl' ꝓcurator. aut iconom⁹. aut alio nouo q̃sito colore in spũalibꝫ aut tpalibꝫ. ꝓ se vel aliũ. i totũ vl' i ꝑte añ ꝛfirmatõz. ipo facto ꝓuat oi iure qꝺ ꝓ electõz i ipa dignitate habebat. c. auaricie. ꝺ elec. li. vi. Fallit h i casu qñ abbissa electa a maiori ꝑte. nõ tñ a duabꝫ ꝓtibꝫ ipugnat ne ꝛfirmet. qz iterim ꝓt admiſtrare. c. in dẽnitatibꝫ. §. si ꝙ. ꝛe elec. lib. vi.

Itẽ fallit qñ ꝛfirmatio a papa ẽ ꝑtẽda ꝛct⁹ ẽ valde remot⁹. vicz vltra italiã. ꝛũc bene ꝓt admiſtrare i tpalibꝫ t spũalibꝫ añ confirmatõz. Excepto ꝙ nulla alienatõz facere ꝓt. vt i. c. nihil. ꝺ elec. Qꝺ ver credo qñ nõ esti mora ꝑtẽde ꝛfirmatõis. al's hẽbit locũ pena d. c. auaricie. Et qꝺ dic tex. ꝺ vltramõtano: credo hẽat locũ i citramõtano: qñ curia esset vltra mõtes. vt tenet Ho. t Jo. an. i. d. c. nihil. t Bul. i. d. c. auaricie. Sec⁹ eẽt si hret ꝓ ꝓuilegiũ. vt nos frẽs minores. q̃ habem⁹ ꝙ elect⁹ general' nr̃ statum ꝓt admiſtrare.

¶Utr ꝓfata habeãt locũ i ep̃o: R. Se. i. d. c. auaricie. fm Jo. an. ꝙ sic. Exq̃ nõ ꝙ cõstitutio pnal' emanãs ad coadiuuationẽ vl' executionẽ iuris antiq̃ interꝓtat late vt includat ꝛtẽta i iure antiq̃. al's nõ hret locũ i ep̃o qz appellatõe dignitatis non comꝓhẽditur epalis. vt dicit glo. in. c. ij. ꝛe ꝓbẽ. li. vi. Sz h sic. qz in iure antiquo includebat eps. vt in c. nosti. t. c. qualiter. ꝛe elec.

¶Utr habeat locũ ꝓfata pena i impatore R. Du. t Jo. i. c. legim⁹. xcij. di. ꝙ non. t vt tenet glo. in cle. vnica. ꝛe iureiur. i ꝙ. reges romanos. ꝓt admiſtrare t oẽz iurisditionẽ exercere imꝑij. q̃uis Pau. ibidẽ teneat ꝛriũ. Sed placet mihi opi. glo.

¶Qñ ꝺz ꝑti ꝛfirmatio: R. ꝙ infra tres mẽses p⁹ꝓstitũ ꝛsensũ. al'r legitimo cessãte impedimẽto si nõ ꝑtatur. vl' ab electoribꝫ. vel ab ep̃o electo. vl' ab alio ꝓ ipso. electio ẽ nulla. c. q̃z sit. ꝺ elec. li. vi. In cathedralibꝫ ꝙ t regularibꝫ eccl'ijs quaꝝ ꝛfirmatio a papa ẽ ꝑtenda. seruamoderatiõz. c. cupiẽtes. ꝺ elec. li. vi.

¶Al q̃ ꝺz ꝑti ꝛfirmatio: R. ꝙ si elect⁹ ẽ exempt⁹ ꝺz ꝑti a papa vl' ab ei⁹ legato ꝺ latere si ẽ aliqs sup illa puicia. vt i. c. si abbatẽ. ꝛe elec. li. vi. Intellige qñ tal' exempt⁹ subest imediate papæ. sec⁹ si mediate. vt sũt puciales ministri ordis mioꝝ. q̃ q̃uis sint exepti. tñ habẽt sup se generalẽ totⁱ⁹ ordis a q̃ habẽt ꝛfirmari. Tñ Pa. i. c. i. ꝺ sup. ne. ꝑ. tenet ꝙ abbates etiã exẽpti sũt p eꝑos cõfirmãdi. Siãt nõ sũt exempti ꝛbẽt ꝛfirmari ꝓ suos ꝓlatos

imediatos supiores. vtputa eps iferiores sui os. archiepũs epos suffraganeos suos. pri mas vel priarcha archiepos nõ exemptos. Dec colliguñ ex. c. cũ monasteriũ. r ex. c. cũ dilect⁹. r. c. bone memorie. el pmo. de elec. cũ ibi nõ. r. lxiiij. di. illud.

¶Quõ dz fieri cfirmatio a supiore vl' ab eo cui d iure cõi siue spāli. puta pprivilegio vl' cõ suetudine pscpta. siue ex delegatõe confirma tio ptinet. R. q dz vocari notarim si ẽ aliqs coelect⁹ sil' cũ eo. vel apparet aliqs oppositor al's general' i eccl'ia in q dz tal' esse vocatio dz fieri. vt si q sint q se velint opponere cpa reãt assignato termio pemptorio. etiã si nul lus adesset dz ipse cfirmator diligẽter exa miare r electõis pcessũ r psonã electi. maxie i scia r honestate vite. r etate. qz si idignũ cõ firmat vl' illegitimũ mortal'r peccat. r ẽ pua rẽ illi⁹. r cfirmatio ipso iure ẽ nulla. qñ ñ vo catis q sũt vocãdi si ẽ aliqs coelect⁹ vel ali⁹ q velit opponere cj electũ vl' electionẽ. r nõ di scusso negocio fit. Dec habẽtur ex. c. nihil. de elec. r. c. fi. de elec. li. vi. cũ ibi nota.

¶Dz nũqd si elect⁹ admistrat post cfirma toz nulla cadit ipẽnã. d q. s. i pn. R. glo. in d. c. fi. q si errauit i facto. puta credidit factã vocatoz r discussionẽ. et sic nõ cadit sz excu sat. sz si errauit i iure nõ excusatur a dicta pẽ na. de re. iu. ignorãtia. li. vi. cũ concor.

¶Utr pfata nullitas cfirmatõis hẽat locũ i postulatõe. R. glo. i. d. c. fi. q sic i amissiõe postulatõis q fit a supiore qui postulatũ ad mittẽdo cfirmat. sec⁹ i postulatõe q est i eo q postulat monach⁹ elect⁹ a plato suo Sil'r hz locũ i pñtatõe. vt ille cui fit pñtatio fuet de cretalẽ. d. c. fi. Nec ob. si dicas q cstitutio vi det penal'. r sic extẽdi nõ dz. qz nõ ẽ penal'. cuz nõ puet iure q̃sito sz grẽdo. vide ibi doc.

¶Utr sit seruãdũ qd dictũ ẽ. H. iij. pcedẽti i oibz bñficijs etiã simplicibz. R. Be. i. d. c. fi. q sic. siue habeãt curã aiaz siue nõ. qz cũ i oi bñficio reqrat examinatio r cfirmatio electi seu pñtati seu postulati. fm Jo. an. post No. in. c. ppsuit. de cces. p. g̃ seruãda sũt pdicta.

¶Utr in hospitali sil'r. R. Lap. fm Be. vbi s. q sic. si dat i bñficiũ p viã pñtatõis vl' elec cois. Sec⁹ qñ nõ dat in bñficiũ. qz tunc fit cmissio nõ electio: vl' collatio seu pñtatõ. vt in cle. qz cting it. de reli. do mi.

¶Utr plat⁹ supior possit cfirmare sine capi tulo. R. Be. i. c. qm. d elec. li. vi. q Archid. Hi post opi. recitatas tenet. q nõ valet cfirma tio si absentia capituli fiat. ar. eoz q not. de off. dele. cãm. ff. d admi. tu. l. ticiũ r meniũ. i pn. r. ff. d exerci. l. i. §. si plures. Et h vez nisi csuetudo eccl'ie hẽat cziũ. qz tũc valeret cõ firmatio. d csue. c. non est. li. vi.

Cõfirmatõis sacrm ad qd valet: R. mel chiades papa in. c. spũsctus. de cõse. di. v. q valet ad augmentũ gre. ad cfirmandũ in pugna cz vicia r diabolũ. r armat et instruit ad agones huius mundi r plia.

¶Utr sit necessariũ ad salutẽ: R. q nõ absolute. qz baptizat⁹ si statum decidit saluat. vt pz i. d. c. spũsctus. cuius nõ sit cõfirmat⁹. tñ necessariũ ẽ uta q cremnẽs ipm suscipe mor tal'r peccaret r damnaret. vt colligit ex. d. c. spũsctus. cũ ibi nõ. Et pterea credo q no tabil' negligẽtia epoz i nõ cferẽdo istd sacrz sit eis pcm mortale. p ar. i. d. c. spũsanct⁹. 1

¶Utrũ soli epi hoc sacramentũ possint con ferre: R. q sic. vt patet in. c. de his. r duobus c. se. de conse. di. v. Tñ fm Inno. in. c. quãto de cõsue. papa posset dare licentiã sacerdoti bus vt conferrẽt. qz fm glo. in. c. mãdamus de conse. di. v. r seqtur Inno. vbi s. ex dcta dãtione pape qlibet cleric⁹ pot conferre ordi nẽ r sacramentũ qd habet. 2

¶Quib dz cferri istud sacrm: R. q omnib fidelib baptizatis tã sanis qz etiã morte pe riclitãtibus. vt patet in. c. vt ieiunij. et. c. se. de cse. dist. v. qzuis glo. seutire videat q dcte at dari solũ habentib pfectã etatẽ. s. xij. an noz. non credo verum. 3

¶Utr pfecte etat⁹ volẽs suscipe istud sacrm teneat cõfiteri pus: R. q qzuis teneat cteri d mortali si qd cõmisit añqz suscipiat. aliter peccaret mortal'r. tñ cõfiteri nõ credo teneat d necitate. ar. d. c. vt ieiunij. in fbo moneat. 4

¶Utr d chrismate tm r illius anni dcat si eri: R. q sic. cũ sit minoris necitatis cfirma tio qz baptismus. ar. c. qm. de sen. ex. lib. vi. r c. si qs d alio. de conse. di. iiij. 5

¶Utr omi tpe possit cferri: R. q sic. ar. d. c. oẽs fideles. r. c. de his. r. c. vt ieiunij. r. c. se. de cõse. dist. v. Dz epus dz ee ieiun⁹. vt in. c. vt epi. d conse. di. v. sz nõ de pcepto 6

¶Utr ieiun⁹ tm dcat suscipe: R. q sic. nisi necitas aliud suadeat. Tñ credo sit cõsiliũ nõ pceptũ. vt pz i. d. c. vt ieiunij. Et pptera dicit Ala. q melius ẽ cfirmari post prãdiũ qz epo postea discedẽte non possit confirmari. 7

¶Quid si qs oleo p chrismate sit vnct⁹: R. fm Do. r Inno. i. c. vnico. de sa. vnc. q dcat utq chrismate uniri. r dz illa oratio retera 8

ri signo te xc. Alie aũt orõnes q̃ p̃cedunt et sequũtur non iterãtur.

9 ¶Que ẽ forma huj⁹ sacr̃i? R. q̃ i iure nõ iue/nit nisi q̃ i frõte chrismate dz signari. Tñ i põtificalibꝫ cõiter habẽt. Ego te cõsigno si/gno crucis ⁊ ꝓfirmo te chrismate salutꝭ. In nomine p̃ris ⁊ filij xc. Et hec ẽ seruãda.

10 ¶Utr̃ sit reiterabile istud sacr̃m? R. q̃ non. vt. c. dictũ ẽ. ⁊. c. se. ea. di. Et p̃ccaret morta/liter sciẽter iterãs. sec⁹ si ignoraret. aut dubi/taret. qz nõ dz iteratũ qđ nescitur factũ.

11 ¶Utr̃ non confirmat⁹ possit tenere aliũ ad ꝓfirmatõez? R. q̃ nõ. c. i baptismate. de conse. di. iiij. Et si tenet nõ ꝓtrahit cõpaternita/tẽ. vt ibi patet. cõcor. Tho. ⁊ Pe.

12 ¶Quot p̃nt tenere ad istud sacr̃m? Rñ. tm̃ vnus xebet e ẽ q̃ teneat. c. nõ plures. de conse. di. iiij. Sicut ⁊ i baptismo. vt ibidẽ.

13 ¶Utr̃ ille q̃ tenuit in cathecismo vl̃ baptis/mo possit tenere i h̃ sacr̃o? R. q̃ consuetudo romana ẽ q̃ nõ. hz p̃ singulos singli suscipiãt Tñ fieri p̃t si necessitas cogit. als nõ. vt i. c. in cathecismo. dd conse. di. v. Hz nõ q̃ hodie ex cõsuetudine ẽvt q̃ tenet i cathecismo teneat i baptismo. ⁊ iõ sine p̃cto fit. Si tñ plures sũt q̃ tenẽt oẽs efficiũt ꝓpatres suscepti. vt in. c. fi. de cog. spi. li. vi. Et ideo vir non dz tenere vxorẽ. ⁊ econuerso. qz oriret impedimentũ.

Confirmatio sũmi põtificis ex certa scien/tia facit validũ qđ erat nullũ respectu iurisꝺ/ sitiui. fm Jo. dd li. vt refert Pa. i. c. cũ sup. de cã pos. ⁊ p. facit firmũ qđ als ẽ infirmũ. solẽne qđ nõ ẽ solẽne supplẽdo xefect⁹ solennitatis omisse. ij. q. i. i p̃mis. dd trãsac. c. i. de cõcess. p. qz. Si ꝺo fit i forma cõi ñ ex certa scia. nihil iurisꝺ tribuit. hz solũ vet⁹ ꝓfuat. de ꝓfir. vti. vel iuti. c. dilecta. ⁊. c. i. i glo. ⁊ de ꝓcess. p. qz diũ/sitatẽ. ⁊ de p̃ul. qz intẽtõis. nec p ipaz xeogatur iuri cõi. de of. or. licet. de fi. instru. dilectos.

¶Confirmatio p̃p̃e nõ ẽ q̃ñ succesꝭ confir/mat constitutionẽ p̃decessoris seu eius gesta vt dicit Pa. i. c. i. de loca. ⁊ ẽ dictũ Jo. Uñ potius ẽ ratificatio vel innouatio. Hz con/firmatio ẽ q̃ñ supiorꝭ confirmat factũ infe/rioris. Qđ nõ. qz facit ad multa

Cõfraternitas an sit licita? R. pe. de perusio tractatu dd canonica portiõe epi. c. iiij. q. sic. si fiat ex cã licita. facit glo. i. c. si qui clericoz. xi. q. i. q̃ dicit q̃ fraternitates bñ ad mittũt. xlij. dist. si q̃s xespicit. Sed q̃ fiũt ad malũ p̃hibẽt. C. dd mono. l. vnica. de h̃. d. an/dreas barbatius in. c. officij. de testa. plene tractat. Archid. etiã in. d. c. si q̃s xespicit. Et vide. s. Collegium

¶Utrũ statutũ ꝓfraternitatũ quo cauet ne q̃s recipiat nisi soluat tm̃ liceat? R. Pe. vbi s. q̃ sic si fit p̃pter honestã cãz: puta alendis pauplbꝫ ⁊ hmõi. d. c. si q̃s xespicit. ⁊ ar. xxvi. q. ij. nõ exemplo. Quidã tñ dicũt non licere qz excludit pietatẽ. s. ne q̃s recipiat nisi sol/uat. ⁊ videtur magis equũ. Si tñ statutus diceret q̃ recep⁹ soluat tm̃ omi mẽse liceret. Ludo. de ro. in no. dicit. q̃ Archi. i. d. c. si q̃s xespicit: ꝓsuluit q̃ si fit statutũ p verba affir/matiua sic valet. Si p negatiua. s. nul/lus admittat: sic nõ valet. allegat. c. ad apli/cã. de simo. Et addit idẽ Ludo. q̃ si ptãs in/uenit societatẽ in qua sit statutũ inhonestuz põt statim eoipo cassare societatẽ fm Bar. i l. sb ptextu. ff. de extraor. cri. Et seqtur Bal. i c. i. §. ꝓuẽticulas. de pa. te. i vsi. feu.

Cõuratio ẽ q̃ñ aliq̃ xebelli au/ctoritate i vnum se colligẽdo iuramẽta inter se xederũt. xi. q. i. si q̃ clericoz. Et nõ q̃ ꝓiuratio ⁊ ꝓspiratio pro vno eodẽq; crimine accipiunt. xi. q. i. cõiura/tionũ. Uñ cõiurare ẽ sil̃ vel vnũ iurare. Con/spirare ꝺo ẽ simil̃ vel i idẽ spirare. fm glo. i. c. constitutionẽ. de sen. ex. li. vi

¶Utr̃ ois ꝓiuratio sit illicita? R. q̃ ꝑpẽ cõ/spiratõ vt pz ex p̃cedẽtibꝫ ẽ illicita. Dz tñ ali q̃ñ largo mõ ꝓspiratio seu coniuratio q̃ aliq̃ cõiurãt vl̃ i idẽ aspirãt qđ ꝺ se ẽ licitũ ⁊ bonũ ⁊ tũc licz tal̃ ꝓspiratio. vt no. glo. i. d. c. si qui clericoz. als. i. q. i. ꝓcussiõis. xxij. q. i. c. i. nor. Innoc. i. c. cũ J. ⁊ A. dd sen. ⁊ re iud. ⁊ Pa. in c. exhibita. dd iudi. Qñ q̃ q̃s ꝓiurat vl̃ rebel/lat plato vl̃ otr̃ dictꝫ ⁊ hmõi. sic ẽ ꝓspirator vt pz xeb. sig. ꝓstitutoz. li. vi. ⁊ sic ꝓspiratio ꝺ se ẽ mortale pẽtm. In dubio ꝺo sp̃ pmittur mala fm Inno. i. c. i. dd scis. ⁊ Uinc. in. c. fi. de testu. co. ⁊ Jo. an. in. c. ij. de ver. sig.

¶Que ẽ pena cõiuratũ vl̃ cõspiratũ? R. lai ci xebẽt excõicari si ꝺ epm fm glo. in. c. fi. de te/sti. co. ⁊ fm No. ⁊ Jo. an. i vna libra auri cõ xemnari singuli. In constitutiõe Federici ꝺ pace te. c. hac edictali. Et si quis tumultũ ꝺ aliquẽ fecerit vl̃ seditiosas voces emiserit. ca/pitalis est pena. l. xenũciamus. C. de his q̃ ad ec. confu. et. l. i. ⁊. ij. C. de sedi. ⁊. ff. de pe. l. aut facta. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. ꝓuenticulã. vbi ꝓ hibentur cetus vel turba congregari: nũ in/ueniatur concessum exprẽsse. ff. de col. illi. per totum. Clerici xebent exponi

Consanguitas vide infra Primo/ nium.iij.impedimento.vi.

Conscientia ꝓuenit cuz lege naturali rõnal' creatu re ꝛ cũ sinderesi in ℌ qđ ẽ regulare. sed diffe/ rũt i mõ. lex naturalis dictat ei bonũ faciendũ ꝛ malũ fugiẽdũ. post hoc seq̃tur iudiciũ i rõne. et sic formal' ꝓscia. vlteri9 facto iudicio q̃ sic debet eẽ seq̃tur sinderesis q̃ ẽ scintilla cõscientie q̃ stimulat volũtatẽ ad bonũ faciẽdũ. Et sic ptz q̃ cõscientia ꝓprie ẽ regula in rõne. sinderesis ꝙo i volũtate. instigãdo eã ad bonũ ꝛ stimulãdo. hec ex Ale. in. iij. pte sum.

¶ Utz ꝓscientia liget ad faciendũ oĩa qđ dictat ꝑ modũ ꝑceptõis vel ꝓhibitiõis. R. s. Bo. in. q. sen. di. xxxix. ar. i. q. iij. q̃ aut ꝓscientia dictat aliq̃d qđ ẽ fm legẽ dei. ꝛ sic tenet facere vel ꝓscientiã deponere. vt puta si dictat necessarũ ad salutẽ festucã de terra leuare. si nõ deponit ꝓscientiã aut nõ leuat mortaliter peccat. Aut ꝓscientia dictat qđ est ꝓtra legẽ dei. et sic non ligat ad faciendũ. sed ligat ad deponendũ. qz erronea erroze repugnat e legi diuine. vñ q̃dũ manet ponit hoiem extra statũ salutis. ꝛ ideo necessario tenet eã deponere. ꝙa siue faciat qđ ꝓscientia dictat siue non faciat semp mortaliter peccat. Faciendo qđ dictat peccat mortal'r. qz facit ꝺ legẽ dei. nõ faciendo peccat mortal'r. qz faciẽdo bonũ facit i cõtẽptũ dei. dũ credit dictãte sibi ꝓscientia hec deo displicere. At sic intellige. xxviij. q. i. ℌ. ex his. ꝺ sy. ꝑ tuas. el. iij. ꝺ relti. spo. lras. de p/ scp. c. fi. qđ fit ꝺ ꝓscias edificat ad gehennã

¶ Quid si plat9 ꝑcipiat aliq̃d q̃ ꝓscientia sbdicti dictat etiã ꝺ legẽ dei. R. s. Bo. vbi. s. q̃ tenet eã deponere. nisi clar fit illud fore ꝓtra legẽ dei. Et si nescit de illa iudicare debet sapiẽtiores ꝓsulere. vel ꝑ oꝛõem a deo declaratiõem postulare. vel dic vt habet in. c. inq̃sitõni. de sen. ex. q̃ q̃n scit ꝑ certo q̃ est ꝓtra legẽ dei: nõ obediat. qz mortaliter peccaret. sed potl9 toleret etiã excõmunicationẽ. Si non scit ꝑ certo. sed ex leui ꝛ temeraria credulitate. tũc ad ꝓsiliũ sui ꝑlati deponat Si ꝙo habeat credulitatem ꝓbabilẽ ꝛ discretã q̃uis nõ manifestam ꝛ euidentẽ. tunc ꝓpter obœdientiaz faciat qđ sibi ꝑcipitur. qz tenetur in tali dubio. ꝛ ꝓpter bonũ obœdientie excusat. sed nullo mõ ex ꝓpria volũtate faciat. qz non licet. immo mortaliter peccaret. qz q̃ amat periculũ peribit in illo. Et istud est qđ dicit tex. in. c. nõ solũ. de regula. li. vi. Decet inquit ꝛ expedit vt ꝓscientie puritati nõ desit iudiciũ rationis. nedũ spũalis pfectus queritur. inde salutis dispendiũ incurratur

¶ Utz ꝓfidẽs de ꝓscientia famã negligẽs peccet mortaliter. vide. j. Fama. §. i. 3

Cõsecratio epoz ꝛ archiepoz infra tres menses post electionẽ ꝛ firmationẽ differri nõ debet nisi necessitas aliud suadeat. lxxv. di. q̃m q̃dã

¶ A q̃ debet ꝓsecrari archiepus: R. q̃ ab omnibus suffraganeis suis q̃ tunc ad metropolitanã eccl'iam sunt vocãdi. de tem. oꝛ. si archiepus. ꝛ cũ ꝓsensu ꝑ matis. c. placuit. lxv. dist. ita q̃ sine eo nõ recipit executionẽ ꝓsecratus vt no. Inno. in. c. nec epi. de tem. ordi. 1

¶ Quis ꝓsecrabit epm: R. si ẽ exempt9 cõsecrabitur a papa vl' de ei9 mãdato. Si ꝙo nõ ẽ exempt9 q̃ archiepus cũ duobz puincialibus epis. aut tres ꝓpuinciales epi ex iusu archiepi. Ita tn̄ q̃ oẽs epi ꝓpuinciales sunt ꝑ epl'am reqrẽdi vt ꝓsentiãt. vt in. d. c. nec epi. vbi dicit Inno. q̃ si aliqs epoz compuincialiũ ꝺtenatur i ꝓsecratõe archiepi vel epi. q̃ poterit agere vt ꝑ nec executiõe officij. sic i electõe agit vt casset. ꝺ elec. q̃ sic. argu. de elec. cũ i veteri. de arb. cũ olim. lxv. di. nõ oz. ꝛ etiã grauioꝛ pnia sibi poterit imponi 2

¶ Quo die debet ꝓsecrari ꝑdicti: R. q̃ die dominico hora terciaz. l. dist. q̃ i aliquo. qsi in fi. lxv. di. qđ die. ꝛ c. ordinationes 3

¶ Quõ oz fieri: vide in. d. c. ordinatones. sz melio9 i eoz pastorali. Et qđ sit de sba. no. i. d. c. ordinatões. lxv. di. i summa 4

¶ Patriarcha aũt et primas ac cardinales. credo q̃ a papa sint ꝓsecrãdi vel de eius mãdato. ꝛ nõ ab alio. arg. c. pudenda. ꝛ qđ ibi no. xxiij. q. i. Dicit etiam Pa. in. c. memini/ mus. de accu. q̃ quilibet ꝑlatus ꝓfirmatus a papa nõ pot bñdici seu ꝓsecrari ꝑ inferiorez nisi de licentia papę. vt in. c. cum in distribuẽdis. de tem. ordõ. nisi ꝓsuetudo aliud habeat. Papa ꝙo ꝓsecrari debet ab epo hostiensi. xxvij. di. in nomine dñi 5

¶ In quo loco sunt ꝑfati ꝓsecrãdi: R. q̃ archieps i sua metropolitana eccl'ia. vt in. d. c. si archiepus. Alij aũt vbi placuerit ad quez ptinet ꝓsecratio. lxxxi. di. c. fi. 6

Cõsecratio ecclesie a quo debz fieri: R. q̃ ab epo ꝓprio non ab alieno. nisi de licentia ꝓpria. facit. c. tua fraternitas. de conse. ec. vel al. Nõ epus ergo nõ pot etiã de licentia epi. nec etiã

reconciliare. vt in. c. aqua. eo. ti. Dicit tñ Jnno. ibidez. q papa pluribz epis concessit vt possint p simplices sacerdotes reconciliare ecclesiam. aqua tñ pus p epm bñdicta. Et sic ptz q ex concessione pape solū pñt reconciliare nō consecrare. Intelligē ecclia consecrata. ꝙa ecclia nō consecrata bñ pōt reconciliari p sacerdotē aq exorcizata tñ. vt ī. c. fi. ō cōse. ec. vel al. qz aq exorcizata pōt fieri p simplicē sacerdotē. Et q pz q nō oportet fiat p epm vl ō licētia ei⁹ dm glo. i. d. c. fi. t ē cōis opi.

1 ¶Quo tpe pōt consecrari: R. q in omi tpe taz festiuo qz nō. d. c. tua fraternitas

2 ¶Quō dz consecrari: R. q mod⁹ hz in eoz pastorali. t aliqd de cōse. dis. i. oēs basilice. t qđ ibi nō. sz a pastorali nō est recedendū

3 ¶Utz aliqñ sit reconsecrāda: R. Pa. i. c. ppo iusti. de cōse. ec. vel alta. q sic in tribz casibus

Prim⁹ qñ nescit an fuerit consecrata. vtputa qz nō hz aliqđ signū p qđ appareat consecrata. nec scīptura. nec testī. t hmoi. đ cōse. di. i. eccl'ie vel altaria. qz nō dr iteratū qđ nescit factū. c. solēnitates. el. i. de cōse. di. i. c. veniēs. de pī. nō bap. Secūs si parietes sūt cōbusti t decrustati. Rō. qz cōsecratio et unctio fit in ipsis parietibz. Et ido licet nō corruāt. si tñ cōburant ē reconsecrāda. glo. ē de cōse. dis. i. ecclesias. Secus si tectū cōburat vel destruatur. qz nō ē reconsecrāda. vt in. c. ligneis. đ cōse. ec. vel al. Terci⁹ si parietes ita corruerit q de nouo oportet ipsaz reficere. etiā de eisdē lapidibz. Et licet glo. t aliqui ibi velint q si nūc vna pars reficiatur t postea alia. q non sit reconsecranda. tñ Pa. vbi. s. tenet. q debet reconsecrari. quia in spūalibus consideramus veritatē t nō fictionē. vt no. Archi. in. c. i. de voto. lib. vi. Jō est verū q nō est in veritate illa prima ecclesia. nec consecratio que fuit in illa prima est in ista. quia nō ē liquor qui cōmisceatur. Et hanc opi. seqtur Jnno. in rubrica. eo. ti.

4 ¶Jn quibz casibz eccl'ia polluit t indiget reconciliatōe: R. Pa. i. d. c. ppo iusti. ponit duos casus. Prim⁹ qñ ī ea effundit sanguis Et nō q effusio significat abundantiā. p q vide bonū text. cū glo. i. c. cū illoz. §. q si clanstrales. de sen. ex. t iō ex modica lesione qzuis modicū de sanguine effluat: nō indiget reconciliatione. Aduerte q ista effusio sanguinis oportet q sit facta ex cōtentione vel ex iniuria dm Rodo. qz si furiosus vel ligno cadens effunderet sanguis. nō esset reconciliāda. Et h videt velle Hugo de cōse. di. i. ecclesijs Et Hosti. in. c. si ecclesia. de cōse. ec. vel alta.

Secūs qñ in ea aliquis occidit. licet sanguis non effundat. puta qz suffōdit t hmoi. Et intellige de homicidio violento vel iniurioso. dm nō. in. c. vnico. eo. ti. lib. vi. Sec⁹ ī homicidio casuali. vel cū quis se defendēdo aliū occidit. vel si sanctus ibi occidat. qz tūc nō est reconcilianda. Sz glo. in. d. c. vnico. tenet. q in hoc vltimo casu polluit. t ē reconciliāda. sz nō lauādus est locus vbi sanguis effusus est. t omuniter h tenet.

¶Sz quid si quis in ea letaliter vulneretur t extra ecclesiaz moriat: R. glo. d. c. vnici. q reconciliabit. etiā si sanguinē recollegisset in scutella. sz nō econtrario si vulneret extra et cōfugit ad ecclesiaz. licet ibi moriat vel sanguis effundat non reconciliabit. Sic dr dm Hug. si existēs ī tecto eccl'ie sagittet non reconciliabitur. qz extra ecclesiā videt factū 5

¶Quid si qs sane mētis seipm vulneret vel occidat in eccl'ia irato alio: R. Se. i. d. c. vnico. q reconciliabitur si ē publicū. de sen. ex. cōtingit. el p mo. qz homicida ē. Secus si esset furiosus t nō sane mētis. arg. cle. si furiosus de homic. Tercius qñ excōicat⁹ sepelitur i eccl'ia vel paganus. qz si erat consecrata ē reconciliāda t corpa pdictoz pciēda si discernī pñt ab alijs. de cōse. di. i. ecclesiā. t de cōse. ec. vel alta. cōsuluisti. t ibi Pa. ponit istū cū casu se. Quartus qñ fuit consecrata p notorium excōicatū. Nā ea que cōsistūt in exteriorib⁹ bñdictōib⁹ t consecratōib⁹: facta p notoriū excōicatū. nō debēt p fideles exercitari añ reconciliatōz. Quint⁹ dm glo. i. d. c. ppo iusti. qñ parietes successiue reparantur. sz crevo sit reconsecrāda. Sextus qñ effundit semē. de adul. c. significasti. sz qñ est occultū nō polluitur. vt tenet glo. in. d. c. vnico. t ex d. c. significasti. in ꝓ. publice. Et fit publica vel ex confessione eoz qui fecerūt vel rei eui dentia. Et intelligūt quidā de omi effusione seminis criminosa. Sec⁹ de effusiōe q fit i somnis. t ea q fit ī mrimonio cā procreā de plis. de hmoi. Cōtrariū tñ tenet omuniter. vt ptz i glo. d. c. vnici. qđ ibi no. vt habeat locū i omni pollutōe humana. Et h magis consonat text. in. c. eccl'ijs. de conse. di. i. t h tene.

¶Quid si eccl'ia nō erat cōsecrata: R. q qz 7 uis eccl'ia nō sit cōsecrata. tamē polluitur le minis aut sanguis effusione. vt ptz i. c. fi. de cōse. ec. vel alta. t debet lauari aqua exorcizata tñ p sacerdotē. vt ibidē.

¶Utz celebrās ī ecclesia polluta efficiatur 8 irregularis: R. Se. i. d. c. vnico. q nō. đ sen. ex. is qui. li. vi. tñ in ea nō debet celebrari. đ

ꝑuil'. tuaꝝ. in prin. Dicit tñ Lapus. q talis est suspensus ab ingressu eccl'ie. de ꝑuil'. epoꝝ li. vi. Et si cū tali suspensione in eccl'ia diuina celebraret vt prius suo agens officio. erit irregularis. de sen. ex. is cui. li. vi.

¶ Quō debet reconciliari eccl'ia polluta? R. q cū aqua. de qua in. c. ꝛsuluisti. t in. c. aqua. ꝺ cōse. ec. vel al. Et sil'r cimiteriū Sed melius habetur in pastorali. Et sic serua

¶ Utꝝ faciens ꝛsecrare ecclesiā possit cōpelli ad ipsam dotandā? R. Pa. in. c. cū sic. ꝺ cōse. ec. vel al. q sic. Et dos debet ee tāta q vnus ꝓbyter cū mīstro possit viuere habito respectu ad obuēciones spūales. Et si esset collegiata habetur respect⁹ ad numeꝝ collegatorū. Fallit h̄ in eccles'iis mendicantiū

¶ Utꝝ possit exigi ꝑ ꝛsecratōe eccl'ie? R. q ñ. vide. j. Simonia. iij. §. ptr.

Cōsecratio altaris ē alia a cō secratione eccl'esie c. i. de cōse. ec. vel al. Ideo vna sine alia fieri pōt. de quo vide. s. Altare

Cōsecratio cimiteriū quō debet fieri. habetur ī pastorali.

¶ Quō polluitur? R. q si cimiteriū ē cōtiguum eccl'ie. tūc polluta eccl'esia polluit cimiteriū sz nō econuerso. vt in. ꝺ. c. vnico. de cōse. ec. vel al. li. vi. Si ꝛo nō est contiguū eccl'ie. vel si est contiguuꝝ. sz nō polluit eccl'ia. tunc polluitur ꝑ sanguis vl' semis effusionē. sic ꝺi ctū ē ꝺ eccl'ia. Itē qñ aliqs excōicat⁹ vel insidel'is. eo sepelitur. vt in. ꝺ. c. eccl'iam. el. ij. Aduerte tñ q si essent plura cimiteria ꝛtigua. tñ parietē habētia ī medio seiūgentē. polluto vno non polluitur aliud. etiā si ꝑ portā mediā habeat accessus ꝺ vno ad aliud. vt in. ꝺ. c. vnico

¶ Sz q̄d si pollutio vel sanguis effusio fiat i porta i medio posita? R. io. an. vt refert Se. i. ꝺ. c. vnico. q illud cimiteriū ē violatū cuius cā paries t porta fuerūt facta q̄si sit illius accessio. ꝑ. l. t si nō sunt. §. pe. t vl. ff. ꝺ au. t ar. le. vbi ꝺz spectam⁹ q̄ res cui⁹ rei ornā de cā fuerit adhibita: nō q̄ sit ꝑciosior. Et ī legato auro legata sūt vasa aurea. t legatis gēmis: gēma vasa. t fm h̄ siue gēme sint i aureis vasis: auro cedēt. t idē ꝺ argēto. cū. l. se. Et dic Se. ibidē. q i dubio paries itermedius videt ꝑincipal'r fact⁹ vt faciat duo cimiteria nō accessorie. vt innuit rex. ibidē

¶ Utꝝ sil'r sit dicēdū si pollutō vl' effusio sanguis fiat i porta eccl'ie? R. Se. vbi. s. q. Jo. ꝺ imo. dic q sic. q̄n intra clausurā ostij ꝓsus eccl'iaz ē facta. Sec⁹ si i ꝑte q̄ ē extra clausurā. ar. no. ꝑ Bar. in. l. i. ff. de ꝛona.

¶ A q̄ ꝺz reconciliari? R. q ab epo. sic dictū ē ꝺ eccl'ia cū aq̄ bñdicta. vt i. ꝺ. c. ꝛsuluisti 4

¶ Utrū debeat q̄s sepeliri ī cimiterio polluto R. q nō. vt in. ꝺ. c. vnico. 5

¶ Utrū corpa excōicatoꝝ hereticoꝝ aut paganoꝝ sint exhumāda q̄n ꝓsecrare vult cimiteriū vl' reconciliare pollutū? R. q sic. si discerni pñt. de cōse. ꝺi. i. eccl'iam. el. ij. 6

¶ Utꝝ reconciliata eccl'ia reconciliatū sit cimiteriū? R. fm Arch. t Jo. an. in. ꝺ. c. vnico q sic si ē contiguū. al's secus 7

Cōsecratio vestimentoꝝ t vasoꝝ ad diuinū cultū necessarioꝝ ad quē ꝑtinēt. vide. s. Bñdictio. §. i. t. ij.

¶ Utꝝ possint alienari? R. q in vsus ꝓphanos nullo mō debēt ꝓuerti q̄ semel deo dicata sunt. sz vetustate ꝓsumpta debēt cōburi t cineres i eccl'a reponi. c. q̄ semel. t q̄ ꝺ ibi nō. xix. q. iij. t in regula. semel deo. ꝺ reg. iu. li. vi Pñt tñ vasa eccl'iastica t calices ꝓfracti seu minuti vendi in casibꝫ ꝓcessis de q̄bꝫ. s. Alienatio. §. ij. x. q. ij. h̄ ius. t ī glo. p̄fate regule. Integra nō nisi alteri eccl'esie vel loco religioso. vt in. c. ligna. ꝺ ꝓse. di. i. 8

Consecratio ꝺ ginū q̄ ꝑte debet fieri? R. q ī die epiphanie. t in natalibꝫ apl'oꝝ. t ꝑ totā hebdomadā resurrectionis. et omni die dñico. vt nō. xx. q. i. §. vel amē. t. c. se. t ī casu necessitatis. puta ꝑiculo mortis omni die ꝑuato. xx. q. i. deuotis. t ī glo. c. ij. ꝺ ꝓse. ec. vl' al. Innoc. i. c. i. ꝺ tem. oꝝ. tenet q etiā i solēnibꝫ festiuitatibꝫ pñt ꝓsecrari. 9

¶ A quo debēt cōsecrari? R. q ab epo ꝓꝓio vt in. ꝺ. c. deuotis. 10

¶ Utꝝ illa q̄ ē corrupta sit consecrāda? R. q nō. xxvi. di. acutuꝫ. t. ꝺ. c. deuotis. t. c. iuuēculas. ea. q. Et q̄uis fuerit violenter corrupta. tñ ꝓsecrāda nō est. qz licet corona ei duplicet q̄tū ad meritū. nō tñ habebit aureolā virginū. vt nō. ī sum. xxxij. q. v. facit. c. ille famule. ea. q. Sz theologi tenēt t bñ q habebit. t nec ꝓpter h̄ nō cōsecrat. sz qz ecclesie nō constat an cōsenserit vel ne. 11

¶ Quid fiet ꝺ ea q̄ occulte corrupta fuit t ni si cōsecret imineat scādalū? R. q epus simulabit eā cōsecrare. faciēdo ea q̄ nō sunt ꝺ sba cōsecratōis. t omittēdo sba alia. q̄ licet. sic ptz i. c. i. ꝺ his q̄ vi metusue cā fi. t facit. c. vtile. 12

xxij.q.ij.t nomen virginitatis mutabit i no men castitatis.

Consentire videt ꝑm Inno. i.c.i genesi.d elec. qñ ꝙs tacet i actu honorabili seu ꝓcupiscibili.sz i actu vitupabili t ꝓiudiciali t i q̃ cēt ve recundū loq̃ t ꝺicere plerūq̃ videt dissenti re.l.filiussa.§.inuit⁹.t ibi glo.ff.de ꝓcu.t est glo.in.l.q̃ patitur.ff.mā.t glo.i.c. plerūq̃.ij q.vij.limitat Jo.d imo.i.c.via.d loca.t glo. in.c.diaconus.xxij.dist.et i.d.l.q̃ patitur.qñ actus q̃ fit in ꝓiudiciū valet etiā illo ꝺicēte Secus si nō valet nisi pñs ꝓsentiat.qz tunc tacens habetur ꝓ ꝓsentiēte. Exemplū p̄ mi. vendo rem alienā dño pñte t tacēte.t sic nō nō valet.qz etiā eo absente vel ꝺicēte potu it vēdi in ꝓiudiciū vendētis.vt no.in.l.rem alienā.ff.de ꝺhē.emp.sicut t legare pñt rem alienā in ꝓiudiciū sui heredis.vt nō.i.c.filiꝰ de testa. Exemplū sēd. Impignorat q̃s rem alienā p̄sente dño.t scit vicz.vt nō.i.l.gaiꝰ. ff.de pig.ac. Et de hac distinctōne habes tex. singularē in.l.sepe.§.cur autē his.ff.de re iu/ di.facit.l.si seruus ꝓmunis.ff.de ꝺo.inter vi. t vx.nisi vxor ꝺonās rem ꝓmunē sibi t fratri pñte fratre t nō ꝓtradicēte valet ꝓcessio. fa cit.c.cōtinebat.de his q̃ fi.a p̄. vbi si plat⁹ cō tulit bñficiū p̄sente capitulo t nō ꝓtradicen te tenet collatio.facit quod no.Bal.i.l. si tu tor.C.in qui.cau.i inte.resti.nō ē ne. vbi dic ꝙ si quis scit aliquē se gerere p eius ꝓcurato re.tunc si ꝓtradicendo potest illum impedi/ re.si tacet consentit. Secus si nō potest im/ pedire. Similē decisionē ponūt dñi de rota i habentibus causam cōmunē.si vnus illoꝝ ꝓstituit ꝓcuratorem vt consentire videātur si pñt impedire.et quod no.Bal.in.l.ij.§.si vir.ff.solu.ma.vbi dicit ꝙ qñ cōsensus req̃/ ritur ad habilitandā p̄sonam.nō contradi/ ctio habetur ꝓ ꝓsensu.vt in.l.quo em.§.i.ff. rē ra.ha.vbi dicit glo.nō ꝓtradicere ratiha/ bitōi par ē. Ex quo arguit Bal.ꝙ satisfactū est statuto florentinoꝝ requirenti ꝓsensū cō sanguineoꝝ i cōtractibus si cōsanguinei sci unt nec ꝓtradicūt.ꝓ quo facit illud singula re dictū Bal.in.l.potuit.i vltīa.q.C.de iur. delī.vbi vult ꝙ si pupillꝰ maior infante vna cū tutore ingressus ē possessionē.ꝙ ꝓ hoc he reditas est legitime comphensa. Nec obstat ꝙ auctas debeat p̄stari ꝓbis expssis.vt facit l.i.ad fi.ff.d auc.tuto.qz hꝫ ē verus circa actꝰ expssos.sz i tacitis tacite loquimur rebꝰ istꝫ t factis.iuxta illud.t factis loquimur argu/ mentū.arg.in.l.de quibus.ff.de legi.t.l.item qz.ff.de pac.facit qd idem Bal.in.l. manda tū.C.man.in.ij.coll.dicit ꝙ societas contra cta cū patre intelligit cū filio renouata si in/ teruenīat patientia tutoris. Item aliud dictū in.l.post mortem.ff.de adop.vbi idem Bal. dicit.ꝙ si filius vixit seorsum a ꝑe negocia/ do vt emancipatus p.xx.annos patre scīēte et patiēte p̄sumitur emancipatus

¶ Sz nūquid i actu negatiuo req̃rat ꝓtesta tio ne videatur ꝓsentire? R.ꝙ i actu negati/ uo abstinēs t tacēs nō habetur ꝓ ꝓsentiente facit qd no.Hosti.t Inno.i.c.olim inter.de resti.spo.t quod nō.in cle.vnica.de ꝓcu.iun cta glo.l.fi.ff.de ꝓcu.Silr nō ꝙ qñ duo ꝓpo nūtur vni t solū negat vnū.videtur alterus affirmare.vt i.c.nōne bñdicim⁹.de ꝓsump. facit.c.i.de postu.prela.Sed bñ attēde istaz q.quomodo tacēs videtur cōsentire.quia vi detur esse quasi brocardica questio.quia mul tas patitur limitationes

¶ Utz existētes in ꝓsilio t tacētes qñ aliqd malū tractat sint culpabiles? R.ꝙ existētes i ꝓsilio inuoluūtur pcto.t tenētur ad restitu tionē de damno t silr de quibuscūq̃ alīs qñ malo obuiare pñt t nō facūt. Ratio.qz qui tenetur loq̃ t tacet.consentit i eius ꝓiudici/ um.l.de etate.§.q̃ tacuit.ff.de inter.ac.et.c.si post p̄stitū.de ꝓsel.li.vi. Quilibet aūt de uni uersitate tenet votū suū exp̄ mere i ꝺcernēti/ bus facta ꝓmunitatis ex debito officij.arg. i.c.i.de his q̃ fi.a ma.par.ca. Et ideo ibi di/ cit Inno.ꝙ nisi ꝺicat si aliqua ibi male age rētur habetur ꝓ cōsentiēte quo ad pcm et q̃ ad pnā. Qd quidē vniuersaliter q̃ ad culpa habeo p indubitatū de quocūq̃ q̃ pōt obuia re pcto ne cōmittat t nō facit.xxij.q.v.hō vi/ det. Sz de pena nō credo nisi i plato vl cui ex officio ꝓpet.vt istis q̃ habēt vocē i capitu/ lo.ar.eoꝝ q̃ no.in.c.negligere.ij.q.vij.vl nisi dolose taceat t nō phibeat.arg.eoꝝ q̃ no.i.c. quāte.de sen.ex. Et ꝑm hāc distinctōez limi ta Bar.i.l.vtz.ff.d peri.ci.vbi vult ꝙ solus teneat obuiare q̃ ē sbiect⁹ illi q̃ dz offendi.sic seruꝰ filiꝰ. Et glo.i.l.culpa caret.ff.d re.iu.et tex.insti.d pu.iudi.§.alia.q̃ vult ꝙ ꝓsci⁹ q̃ iu/ uis extraneꝰ sit puniat.intelligo qñ hz ex of/ ficio.vl qñ dolose nō phibet.vl i crimine lese maiestatis.l.q̃ squis.C.ad.l.iul.ma.

¶ Qñ dz p̄stari cōsensus? R.vt colligitur ex Bar.i.l.si quis mihi dona.§.iussum.ff.de ac qui.here.t Pa.i.c.cū nos.d his q̃ fi.a pla.t alios doc.ibidē.ꝙ qñqz in actu req̃rit iussus alicui⁹.t tūc debet ꝓcedere.vt i.d.§.iussum.

Qñqz reqritur auctoritas .i. cõsensus auctorizabilis. z debet interuenire in ipso actu ſm ꝙ verbum ſonat. vel modicũ añ seu immediate post. vt in. d. §. iussum. z in. l. obligari. § tutor. ff. de auct. tu. z instl. eo. §. tutor. Qñqz reqritur licentia z debet pcedere. c. licet. de regula. Qñqz consiliũ. z debet requiri añ z expectari respsum. c. cũ i veteri. de elec. Qñqz requirit cõsensus. z tunc si de solẽnitate actꝰ requirit vt interueniat certo tpe. nõ põt interuenire post. c. auditis. iuncto. c. qz ppter. de elec. Aut nõ requirit certo tpe. z simplr ad validitatẽ actꝰ. z tũc si actꝰ tenuit põt ꝓsenti re semp. vñ canonicꝰ ꝓtẽptꝰ i electõe põt consentire qñcũqz vult. c. qđ sicut. đ elec. Siꝰo actꝰ nõ tenuit. z tũc põt etiã interuenire post factũ. sed validat actũ. nõ vt extũc sed vt exnũc. facit qđ no. glo. in regula ratũ. z i regula ratihabitio. z in regula nõ firmat. de reg. iu. lib. vi. Quod limito verum in alijs. z nõ in sacramentis

4 ¶ Quid reqrit vt ratihabitio ꝓfirmet actuz pcedentẽ: ꝛ. bal. in. l. fi. C. ad mace. z i. l. ob seruare. §. fi. ff. đ offi. pcõ. multa dicit. Sed tu dic clariꝰ ꝙ ꝑmo optet sit factũ noie meo. vt in. d. regula ratũ. Intellige ſm glo. i. c. cũ ꝗs. đ sen. ex. li. vi. factũ noie meo qñ mea ꝓtẽplatiõe fecit. Sedo ꝙ habeã ratũ tanqz gestũ noie meo. Nã possum hꝫe ratũ factũ. sed qualitatẽ facti nõ. s. ꝙ sit factũ noie meo. l. si cut interdicto. C. ar. tu. z no. in. l. pomponi ff. đ neg. ge. Et ista est opi. Ja. de are. apꝓbata in. l. i. §. dejicere. ff. đ vi z vi. ar. z p glo. ſm bar. ibidẽ. in. §. sed cũ quis. licz ſm bal. sit glo. ꝓ traria ibidẽ i. §. quotiẽs. Hic tñ aduerte ꝙ nõ solum ratihabitio expꝛessa suffi cit. sed etiam tacita in maleficijs. vtputa ꝗa nõ reuocat postqz scit ꝙ est factũ nomie eius aut nõ contradicit. vt lite nõ cõte. c. i. in fi. đ of. dele. c. olim. el ꝑmo. C. đ incest. nup. l. cum ancillis. C. de defer. l. i. z no. glo. i. c. cũ impositõibꝰ. de iureiur. li. vi. qz tũc est ratihabitõ ꝑsumpta. ij. q. i. notũ. Secus esset i nõ male ficijs. Tercio ꝙ actus nõ requirat ꝑsentiaz. qz q ꝑsentiã requirũt ratihabitio nõ põt cõfirmare. instl. de auc. tu. §. tutor. Quarto reqritur ſm Pa. in. c. i. đ conuer. in fi. ꝙ extrema sint habilia ad illũ actum ppetrandũ. s. tps in quo actus gestus ẽ z ratihabitõis tps. qz si vnũ istoꝝ deficit nõ pcedit ratihabitio. qz cũ ratihabitio sit fictio iuris nõ põt pcedere sup impossibili. de quo plene p bar. in. l. si is qui p emptore. ff. đ vsuca. Exemplũ. quidaz habet. certe talis ratihabitio nõ retrotrahit qz impossibile erat tũc tpis tale mãdare. Exemplũ de alio extremo. Ab aliq̃ habebã termunũ ad aliqđ agendũ. amicꝰ meꝰ noie meo fecit. ego post terminũ ratũ habui: nõ retrotrahit. qz sicut post termunũ nõ potuisset vere facere sic nec ficte. Rõ. qz vbi certũ tps ẽ đ substãtia ibi oportet obseruari tempus. alias actꝰ est nullꝰ ipso iure. ff. đ excu. tu. l. scire oportet. §. ꝓsequẽs. qz recedere a tempore est recedere a forma. ff. de ver. ob. l. qui rome. §. augerius. Uide bonã glo. in. l. si ego. ff. de neg. ge. in fi. Et ꝑ hoc facit tex. in. l. bonoꝝ. ff. rem ra. Uide bonã glo. in. c. qz sit. de elec. lib. vi. Facit qđ no. Lar. in cle. qđ circa. de elec. vbi dicit ꝙ fictio nõ potest id qđ ſm naturaz est impossibile. Exemplũ. instl. de adop. §. mio rẽ. vbi quis nõ potest adoptare eum quẽ nõ antecedit ꝑ tot annos ꝙ eũ generare posset. Silr non posset fingi ꝙ quis viueret hodie qui. ccc. annis ꝓteritis mortuus est. instl. de excu. tu. §. sed si in bello. Quinto requiritur ſm Inno. in. c. prudentiã. de of. dele. ꝙ illud quod quis facit valeat vt sit aliquid. qz qđ nihil est nõ potest ratũ haberi. vñ excõmunicatus nomine alteriꝰ nõ valet. licet ille ratum habeat. nisi tempore qui potest excommunicet. Similiter si quis iurisditionẽ faciat nomine iudicis nõ põt ratuz haberi. qz q̃ facta sunt z solennitatẽ requirũt nõ possunt rata haberi. Et ideo cũ sentẽtia a nõ suo iudice lata sit nulla. de iudi. at si clerici. et cum alie solennitates requirãtur quas ipsemet q̃ ratũ hꝫe vult si omitteret nõ teneret qđ facit. ergo nec ratũ habere potest si ab aliquo omittat. facit. đ. l. obseruare. in fi. Sexto requiritur ꝙ possit mandatũ ꝑ aliũ fieri. qz si ꝑ aliũ nõ potest fieri ratihabitio non retrotrahit. vtputa facit ꝗs adulteriũ vel fornicationẽ nõle meo: nõ possuz ratũ habere. vt dicit glo. in. l. i. §. quotiẽs. ff. de vi z vi ar. et Ly. in. l. nõ dñs. C. de accu. z in. c. sciant cuncti. de elec. libro. vi. Limita istud vez in alijs que nõ sunt delicta sed quo ad delicta. licet nõ ꝓprie cõmittat sed interꝑtatiue. ideo eadem pena punitur tanqz eiusdẽ delicti particeps z mandatoꝝ. vt no. bal. in. l. vnica. §. ne autem. C. de cadu. tol.

¶ Utz actus qui debet expediri p cõsensuz i 5
ꝺmuni prestitũ valeat si singuli ꝺsentiãt vt singuli nõ collegialiter: ꝛ. Pa. in. c. cũ in ecclia. de cã possel. z ꝓprie. ꝙ nõ. vt in. c. in genesi. de elec. z. l. ij. C. de decurionibꝰ. nec est spãle in electõe. ꝗuis glo. dicat ꝗzũ in. c. i.

re.ec.nō ali.li.vi. Sz tu tene q̄ ñ valet.et ꝫ sentit postmodū Jo.an. ibidē in nouel. et firmat Jo.cal.in.c.cū oēs. de testi. et Bar.in l.omnes ppli.ff.de iusti.t iur.

Cōseruator q̄s pōt esse. R.q̄ si datur a papa. oportet q̄ sit epūs vel supior prelat⁹. vel abbas. vel habēs dignitatē vel psonatū in cathedralib⁹ aut collegiatis ecclesijs. Item q̄ nō sit de iurisditōe vel dñio seu districtu ecclesiastico vel tēporali illius cui datur p conseruatore. exceptis illis qui regib⁹ et reginis dātur. Item q̄ nō sit ꝑfuator cōseruatorꝭ sui. Habētur hec i.c.hac ꝓstitutōe.de off.ordi.li.vi.t extra ciuitates vl' dioceses i q̄b⁹ fuerint reputati. vl' alibi q̄s i ciuitatib⁹ seu locis insignib⁹ vbi copia possit hr̄i peritorū: ꝓcedere nō pñt.nec aliq̄s vltra vnā dietā a fine dioc̄es cozūdē trahere pñt.vt i.d.c. hac ꝓstitutōe.

1 ¶De q̄bus pñt se intromittere. R.q̄ tiōe solū de manifestis iurijs t violētijs. t si de alijs se intromiserint. vl' ad ea q̄ iudicialē imaginē reꝓrunt suā ptātē extēderint sunt suspēsi p vnū annū ab officio. t ps q̄ h̄ fieri ꝓcurauerit excōicatōis sniaz incurrit ipo facto. a q̄ nō poterit absolui nisi p mo satisfaciat itegraliter de expēsis. vt in.d.c.hac ꝓstitutōe.

2 ¶Quid si rc⁹ negat notoriū. t actor vult p/bare. R.q̄ ꝓseruator cognoscere poterit. q̄ q̄ libet iudex cognoscere pōt an sua sit iurisditio. l.si quis ex aliena. ff. de iudi.

3 ¶Quantū durat cozr officium. R.q̄ vsq̄z ad obitū ꝓcedētis. et tūc expirat q̄ ad negocia nō cepta. vt in.d.c.hac ꝓstitutione.

4 ¶Circa munera t expēsas assessoz t notariozū tenet⁹ obſuare q̄d d̄ legatis statutū ē. de q̄ vide.j. Judex. §. vlj. cū sequētib⁹.

5 ¶Quid de attētatis p conseruatores ꝯ prēmissa. R.q̄ irrita sunt ipso iure. d.c.hac ꝓstitutōe. t hec vera sunt nisi in cozr lr̄is alia potestas eis daretur vt fit cōiter. Et sic patz q̄ hodie paz valet hec quistio

6 ¶Sz q̄d si alius q̄z ille cui⁹ē cōseruator pcuraret vt se intromitter et d̄ alijs. nūq̄d eēt excōicatus. R. Se.i.d.c.hac ꝓstitutōe q̄ nō. nisi ptic̄paret cū pte postq̄z excōicatōz incurrit. q̄z tūc ligaret eadē excōicatōe ptic̄pādo in crimine criminoso. al's non

7 ¶Quis pōt absoluere istū. R. Arch. Jo. mo. t Jo.an.i.d.c.hac ꝓstitutōe. q̄ ordinar⁹ ex quo ꝓditor canonis non sibi reseruauit

8 ¶Utz possit vices suas alteri cōmittere. R. q̄ nō. nisi citationes t sniaz renūciationes: nisi aliud spāliter in cozr lr̄is contineat. d.c. hac constitutione

Cōsiliū ē volūtatis .ꝑceptū nccitatis .xiij.q.i.q̄d ꝑcipitur. nī qui consilio dñi nō vtitur minus boni adꝑiscitur.c.quisquis.ea.q. Et merito arguit qui ꝓsilia sapientū t recta suadentū nō vult recipere.lxxxiij.di.c.i. Et in dubijs rebz hō requirere ꝓsiliū. xvi.q.q. visis. t di. xx.c.vlt. xi.q.iij.excellētissimus

¶Utz quis teneatur ex cōsilio dator. R.q̄ aut dat q̄s consiliū relinquēti aut ꝓtrahēti. Si relinquēti quo ad pctm indistincte inuoluitur.sz quo ad pnā seu restitutōem facienda distīguo. aut talis erat factur⁹ etiā si ne ꝓsilio. t tūc si dedit cōsiliū opc. teneť. insti. de ob.q̄ ex rel. na. §. at vbi opc. ff. de fur. l. si q̄s vxor. §. i. etiā si ꝓsiliū nō adhibuit ꝓncipaliter sz secundario. ff. de fur. l. si pignore. §. pe. isti. d̄ fur. §. opc. vtputa accōmodauit scala ad ascēdēdū t hmoi. si ꝓo dedit ꝓsiliū sine opc. al's facturo nō tenetur. d. §. at vbi opc. Nec ob.l.i. §. si q̄s. ff. de ser. coz. quia ē calus spālis i q̄ nō d̄z augeri malicia serui laudando. Vel pōt dici q̄ ibi nō solū ꝓsuluit sz etiaz laudādo incitauit q̄d magis ē. p q̄ facit q̄d nō. in.l.sepe. §. fi. ff. de ver. sig. et in.l.i.i fi. ff. mā. Si ꝓo non erat facturus. tenetur. l. si remunerandi gr̄a. §. plane. ff. man. sz nō ei cui dedit ꝓsiliū ꝑm glo. in.l.nullus ex ꝓsilio. d̄ re. iu. li. vi. sz ei ꝯ quē t eius maleficij noie. puta si fecit homicidiū homicida est. l. dil. si q̄s viduam. t hmoi. Sed tu dic in conscientia teneri etiā ei quez male consulendo corrupit quantū potest exhortando ad d̄nū. arg. vi. q.i. exteriores. Si ꝓo dat consiliū ꝓtrahenti. t tunc si est fraudulentū tenetur indistincte. ff. de dolo. l.q̄ si cū res. vbi ille qui consulit dolose t sui lucri causa mutuare debitori nō idoneo tenetur actione de dolo ei cui ꝓsiliū dedit. ad idē. ff. de ꝓcuso. l.ij. Si ꝓo non est fraudulentū nō tenetur. vt in.d. regula. nullus ex consilio. ff. de dolo. l. eleganter. in fi. Et h̄ verum si est simplex ꝓsilium. q̄z si esset mandatū q̄uis nō sit fraudulentū. si est ita gnata certa ꝑsona. puta mādat quis tibi vt ticio pecuniā tradas. et sic tenet indistincte. etiā si al's erat factur⁹. ff. mā. l.ij. §. ena. t ff. d̄ neg. ge. l.iij. §. plane. Si ꝓo nō designata certa ꝑsona. t tūc si al's non erat facturus tenetur. vt in.d. §. plane. al's non 2

¶Utz ille qui debet aliquid agere cuz ꝓsilio alicuius possit ꝓcedere si ille mortuus ē. vel ē

absens. vel nō vult ꝯsulere? R. vt colligo ex Be. i. c. i. ne se. va. li. vi. ꝛ Pa. i. c. ex pte. ꝺ cō sti. q aut ꝯsiliū ꝺz peti ex statuto vl' ex cōsue/tudine. ꝛ tūc pōt pcedere si ille mortu⁹ est vel remot⁹. vel nō vult ꝺare reſpectu q̄ piculosuz ē expe/ctare reſpectu actus sup quo requiri ꝺebet. iic collatio būficij ꝛ hmoi. Hi ꝯo consiluz nō requiritur p statutū vel consuetudinē. sed ex mandato alicui⁹. Be. ibidē tenet q nō pōt p/cedere. sz ꝺebet ad mādantē referri. Et h̄ ve/rum fm Uincē. ꝛ Compo. nisi ꝯmissio facta fuisset sub noīe dignitatis. qz si mortu⁹ ē ex/pectabit̄ succesſor. arg. c. q̄m abbas. ex off. ex leg. Pa. ꝯo limitat vez nisi immineat picu/lū ex ꝺilatōe ar. l. si lōgius. §. si filius. ff. ꝺ in/ꝺic. ꝛ in. l. si cū ꝺotē. §. sz si latitat. ff. sol. ma. Et hoc sentit Bar. in. l. i. §. si plures. ff. ꝺ ex/ercito. Rō fm eū. qz mandatū ꝺebet intelligi fm iura. ar. c. ex lris. ex consti. et. c. ij. ex reſcp. Sz ex mēte iuris est q si pōt h̄i: habeat. et si nō pōt haberi. ꝛ piculū sit i mora: pcedatur ad cōsummationē actus. vt i. ꝺ. c. i. Et pla/cet mihi. qz sic ꝺicet ex mēte mādantis.

¶ Utez actus gestus teneat si potest peti con/silium ꝛ non petitur? R. Pa. in. ꝺ. c. ex pte. q si mandatoz ex forma mādati voluit requi/ri ꝯsiliū nō tenet actus nisi requiratur. vt in c. cū in veteri. ex elec. Si ꝯo est ex dispositio/ne legis. ꝛ tūc si lex a p̄ncipio cuz ꝺedit pote/state mādauit consiliū requiri. sil'r nō valet ex ꝺefectu potestatis. qz habuit eā mollifica/tā ꝛ qualificatā. Et sic intellige rē. c. nouit. ꝺ his q fi. a pla. ita q sine clausula ꝺecreti act⁹ ē nullus. Aut haberi p̄us ptātē mādauit su/pernoz vt pceat cū ꝯsiliꝺo. ꝛ tūc tenet. licet sit puniēdus. ar. c. ꝺilectus. el. ij. ex pben. vide glo. singularē in cle. i. ex iure patro.

¶ Utez obligatus petere ꝯsiliū teneat illꝺ se quis? R. Be. in. ꝺ. c. q aut peti ꝺebet ab eo a cu/ius ptāte ꝺepēdet p̄ncipaliter actus. vt q cle/ricus nō ꝯsulatur coza alio epo sine ꝯsilio ppriū. ꝛ sic tenetur sequi. ꝛ iste ē casus in. c. i. ex foro compe. cum glo. Si ꝯo non ꝺependet actus ab eo. sz vna cū aliis ꝺz interesse. tunc sup alia iura ꝺebet sequi clauz ē q arbitrium. ꝛ ita pcedit glo. in. c. q. ꝺ coz. vi. fm intellectū No. patet h̄ in. c. studeat. l. ꝺi. q requirit cō/siliū alioz epoz in ꝺepositione sacerdotz. ꝛ in/telligit q sequat ppter. c. felix. xv. q. vij. Aut nō apparet p alia iura exp̄sse q ꝺebeat seq. et tūc si ꝺebet reqri a pticipe officij sup illa opoz/tet sequat. ꝯclusio est Inno. in. c. venerabil'. ex offi. dele. Nā coadiutoz ibi datus habz of/ficiū sup rebus eccl'ie sicut p̄latus cui ꝺatur. g ꝺebet seq eius ꝯsiliū. Aut nō ꝺebet requiri a pticipe officij sz ab habēte ius. ꝛ sic tenet seq. Un si mādat puideri alicui ex eccl'ia requi/sito ꝯsilio patroni. ꝺebet consiliū seq: cū habe/at ius in tali p̄sione eccl'ie. ꝺictū ē Jo. an. i. c. ꝺilectus. ex off. lega. ꝛ in. c. i. ex ca. mo. Aut nō ꝺebet requiri ab habētibus ius: tūc si ma/teria habeat q ꝺeat sequi sequendū ē. puta si consulat alicui ne oꝛꝺinet ꝓpter irregulari/tatē. ꝛ ita pcedit tex. in. c. ad aures. ꝺ eta. ꝛ q/li. ꝛ ita eū intelligit Jo. an. i. ꝺ. regula. null⁹ ex ꝯsilio. Aut materia nō habet vt sequat. et sic nō tenetur sequi. ex elec. cū in veteri. ex ar/bi. cū olim. Adde fm Jo. an. in regula null⁹ li. vi. i mercu. q si ꝺicatur iuxta ꝯsiliū vl' fm consiliū. talis tenetur sequi. Et fm Ly. in. l. id qꝺ pauperibus. C. ex epi. ꝛ cle. Jdē ꝺicē/ꝺum qn̄ ꝺz ex consilio talis. Secus si ꝺz cū consilio. Sz Jo. an. vbi. s. ꝛ Bar. in. ꝺ. l. id qꝺ. nō approbant hoc. sz tenēt q nō tenetur sequi. Ego recurrerē ad intētionē mādantis

¶ Sz pone q tali obligato sequi ꝯsiliuz ꝺeb ꝯsiliū iniustū? R. No. ꝛ seq̄tur Pa. q nō ꝺz seq. qz ꝯsiliū importat q sit iustū. vt i. l. ticiꝰ ꝛ meuiꝰ. ff. ꝺ admi. tu. ꝛ no. Barto. i. l. i. §. si plures. ff. exerci. ꝛ fm eū ꝺē Dos. possz pferre sniaz ꝛ rā. Qꝺ vez fm Panoz. ex eq̄tate. se/cus ex rigoze iuris. Qꝺ vez credo nisi picu/lū esset expectare. qz tunc posset ꝺare etiaz ex rigoze iuris. vt. s. ꝺictū est

¶ Quid si papa mandet collegio vt eligat vnū cū ꝯsilio talis poterūt ne eligere eum a quo ꝯsiliū petere ꝺebēt? R. Pa. in. ꝺ. c. cū i ve/teri. q nō fm Dosti.

¶ Quid ex pponētibus in ꝯsilijs aliq̄ꝺ quo primi iniuste damnificētur vl' q fiāt iniqua statuta? R. fm Dir. q tenētur ad restitutōez in solidū qn̄ talis damnificatio nō fuisset fa/cta nisi ex eoz ppositione vltra mortale pec/catū qꝺ ꝯmiserūt pponēdo

Cōspiratio vide. s. Coniura/tio.

Cōstellatio vide. j. Bortile/gium

Cōstitutio alia ciuil'. alia eccl'i/astica. Ciuilis ciuile vel forēse ius appellat. Eccl'iastica ꝯo cano/nis nomie cēsēt. iij. ꝺi. §. i. vbi ꝺicit glo. q eti/am aliqn̄ ꝯstitutio eccl'iastica appellat̄ canō qn̄ ꝯstituitur in vniuersali ꝯcilio. Aliqn̄ ꝺe/cretū qn̄ papa statuit ex consensu cardinali/um ad nullius ꝯsultationē. extra ꝺ elec. bone

el.i.qñqz etiã solus.extra de resc̃p.c.i. Aliqñ epla decretal'.qñ papa statuit aliqd ad alicui⁹ cõsultationẽ. Aliqñ dogma.qđ cõsistit ĩ doctrĩa fidei xpiane. Aliqñ mandatũ.qđ cõsistit in doctrina mor. Aliqñ interdictum quo nulla pena additur.facit.c. si q̃s dogmata.xxv.q.ij. Aliquãdo sanctio qñ addit pena.xxvij.q.iij.si q̃s. Cõstitutio tñ pprie dr qđ pnceps statuit.c.pstitutio.di.ij.large accipit p omi iure scpto.c.cũ oẽs.đ consti.

1 ¶Utr pstitutio papę q̃ a pncipio cõiter nõ recipit ipo sciẽter tolerãte obliget ad pẽtm: R. Pa.in.c.qr circa.de psang.t affi.post.d. Anto.q nõ.p quo facit qđ nõ.iij.dist.§.leges.đ treu.t pa.c.i. Si vo a pncipio a maiori pte recipit sic obligat.q̃uis minor ps ñ seruet. Et sic intelligo.c.cũ iã dudũ.đ pbẽ.q multa p patientiã tolerant. q̃ si deducta fuerint in iudiciũ.exigẽte iusticia nõ debẽt tolerari.vide qđ dico.j.Cõsuetudo.§.r.

2 ¶Utr oẽs cõstitutões emanate post cõpilationẽ decretaliũ habeãt vim: R.q non nisi de his fiat mẽtio i.vi.lib.decretaliũ. vl nisi sint facte post dictũ sextũ.vt pbatur in plogo dicti sexti. De hac materia vide.j.Lex

Cõsuetudo est ius quoddaz moribꝰ institutũ qđ p lege suscipit.c.cõsuetudo.i.di.t đ hac h loquor.nõ de illa cõsuetudine large dicta q̃ q̃s dr psuet⁹ facere aliqd.q ẽ quoddaz ius puatũ nõ publicũ.vt ista de qua h.vt.l.de q̃bus.t.l.cũ de cõsuetudine.ff.de legi.

1 ¶Quis põt consuetudinẽ introducere: R.q ille qui põt facere legẽ.qz a q̃ remouet gen⁹ et eius spẽs.l.filiꝰ.in fi.ff.đ dona.t.l.iurisgẽtium.§.si fraudãdi.ff.de pac.in glo.ğ a cõtrario sensu cõsuetudo ẽ spẽs iuris.insti.de iure naturali.§.constat ergo

2 ¶Que requrũtur ad faciendũ psuetudinem: R.q.v.de necessitate vt habeat vim legis. Primũ q sit rõnabilis.qz de ẽa legis est q sit rationabilis.iij.dist.erit aũt. Ideo consuetudo ratione carens nunq̃z habebit vim legis. Et nõ q vt dicit do.Anto.in.c.fi.đ cõsue. Et refert Ge.in.c.licet. de cõsti.lib.vi. Cõsuetudo intrantũ ẽ rõnabil' in q̃tũ pticipat de fine iuris. Finis iuris canonici ẽ felicitas aie. Finis iuris ciuilis ẽ bonũ publicũ vt no.glo.de iureiurã.cũ contingat Et ideo cõsuetudo debet cõuenire religioni disciplinet salutis. Si ğ istis ẽ contraria .puta qz nutrit pẽtm de se est irrõnabilis.t nõ potest seruari sine pẽto.viij.dist.que contra.t sex.c. se.q̃uis conueniret iuri ciuili.sicut vsure q̃ p bono publico pmittebãtur. Vel dic fm Pa. in.d.c.fi.q qñ consuetudo aliquo bono fine instituitur dr rationabilis.licet sit p tra ius qđ est rationabile.qz illđ vno respectu.istud alio. Exemplũ.ius statuit q eps tractet negocia cũ cõcilio capituli.c.nouit.t.c.quãto. de his q fi.a p. Et est ratio.qz firmius est iudiciũ plurimoꝝ.c.prudentia.de offi.dele.et pr.di.đ quibus.vbi dr. Facilius inuenit qđ a pluribꝰ senioribꝰ queritꝰ. Tñ consuetudo põt introducere cõtrariũ.vt in.c.nõ ẽ.đ consue.li.vi.q̃ tñ erit rõnabilis alia ratõne.vicꝫ vt faciliꝰ expediant negocia. Hoc vez dum mõ nõ sit p veritatẽ t bonos mores

¶Hz q̃ro an aliq cõsuetudo possit eẽ rõna- 3
bil' q̃ sit p legẽ dei t naturalẽ: R. Pa.vbi.s. q pcepta dei quedã sunt moralia.vt pura q mores instruũt t informãt. sic non occides. honora patrẽ tuũ t hmõi.t in istis põt consuetudo distinguere.limitare t augere. sic nõ naturalis suadet.hec est pẽtm.qz presumendũ est ipsum deũ sic voluisse.cũ noluerit omnes casus distinguere.sed dederit regulas t ptãtẽ vicario suo.xxiij.q.i.qđcũq̃z ligauerꝫ. Hz vbi rõ nulla natural' suggerit:ius diuinũ distinguere seu limitare nulla lex pt.t minus cõsuetudo.t eã faciens dr errare. Et sic intellige tex.in.c.sunt quidaz.xxv.q.i.Quedã sũt pcepta mixta.i.figuralia. Et istoꝝ q̃dã sacralia.đ quibꝰ poterat rõ reddi ad lrãz vt đ circũcisione t de purificatõe post partũ mulieris. Quedã vo cerimonialia.de quibꝰ rõ reddi nõ poterat q̃ ad lrãz sz solũ q̃ ad literã lectũ.vt illud. Non arabis cũ bue t asino t hmõi. Itẽ quedã iudicialia sunt q̃ nõ obligãt hodie nisi fm q dicã.j.Decime.§.i.t cõtra istud valet psuetudo.

¶Scđm quod requrit est q mores t actus 4
hominũ p quos introducit cõsuetudo soluũ vt.d.l.de quibꝰ.sint tales q pbabiliter arguãt consensum populi illius qui põt facere consuetudinẽ.d.l.de quibꝰ.

¶Hz quõ possum psumere de psensu popu- 5
li volẽtis introducere psuetudinẽ: R.q actꝰ aut pcedunt a supioꝝ.t sunt actus iudiciales .tũc si psensus ppli accedat a pncipio vel ex post facto tacite.t sint frequẽtati:ita q saltẽ sint duo.vt due snie t lapsus tpis.sic pũmit cõsuetudo.qz hñt aptitudinẽ ad cõsuetudinẽ inducẽdã.ff.đ inoff.te.l.nã et his.et ff.ad sil'.l.si quis.§.quod sb eodẽ tecto. Si vo tales actus non sunt iudiciales.vt cẽde re.locare.t hmõi.aut actus puatoꝝ.vt ẽ

videre i porticibꝫ sup̄ viā publicā. tūc nō sufficiūt duo actꝰ. sz reqritur frequntia t multitudo actuū. ita q̄ totꝰ ppl's sciat. l. sz t ea. ff. ꝺ legi. t. l. nā impator. ibidē. t. ff. de instit. ac. l. sz t si pupillus. Itē q̄ actꝰ sint taliter publici t ita notorij ſm cōem opi. doc. vt versilr trāsierint in noticiā totiꝰ ppl'i. ꝺ. l. sz t si pupillꝰ. ℌ. pscribere. Et trō ē. qz oportet vt interueniat tacitus cōsensus ppl'i si ꝺz esse consuetudo q̄ ex vno actu agnosci nō pōt. quis sit notorius. nisi habeat cām successiuā p tps debitū ad introducēdā consuetudinē. vtputa si pons edificaret i publico. t hꝫet cām permanentē. silr si bñficiū scl'are ꝺfertur regulari. et possidetur tpe habili ad cōsuetudinē. efficit regulare t ecōtrario. vt in. c. cū de bñficio. de ꝓbē. li. vi. vl' nisi appareat de expresso cōsensu ppl'i volētis introducere consuetudinē p illū actū. sine q̄ consensu nunq̄z erit consuetudo. vt no. glo. in. ꝺ. c. cōsuetudo. Et licz glo. in. c. ita nos. xxv. q. ij. t in. c. cum eccl'ia. ꝺ cā poss. t pp. ꝺicat q̄ binꝰ actꝰ i criminalibꝫ facit ꝺsuetudinē. Intellige de cōsuetudine larga accepta. nō de ista de qua hic

6 ¶ Tercīū qꝺ reqritur ē vt sit introducta ex certa sciētia nō p errorē. qz si talꝭ ē error q̄ tollat ꝺsensum nō pōt eē cōsuetudo. qz deficit cā. s. ꝺsensus ppli. ꝺ. l. de quibus.

7 ¶ Quartū qꝺ reqritur ē q̄ maior ps ppl'i sit vsa illa cōsuetudine. Intellige de maiori parte ppl'i hñtis ꝺsensum habilē ad faciēdū legē. vñ pueri. mlieres t furiosi t hmōi. nō cōputant i numero. qz nō p̄nt ꝺdere legē. vt. i. l. i. ff. de legi. t non solū maior ps. sz oportet sint due ptes populi vel collegij. vt in. l. nulli. et in. l. plane. ff. qꝺ cuiusq̄z vni. aliter sicut legē

8 non p̄nt facere. sic nec ꝺ suetudinē

¶ Quintū qꝺ reqritur ē tps debitū. ℌz q̄ quātū tps reqratur. ℜ. ꝺa. in. ꝺ. c. fi. de consue. q̄ licz varie sint opi. tñ istud sibi videt q̄ de iure cuilū reqritur tps. x. annoz. qz iura reqrūt tps longū ad introducēdū ꝺsuetudinē C. q̄ sit lō. consue. i rubro t i nigro. t ar. i. l. ij C. de seruitu. t longū tps ē. x. annoz. C. de p. lon. tē. p totū. t in glo. dicte ℜ. C. q̄ sit lō. cōsue. Et hꝰ tenet Bar. in. ꝺ. l. de quibꝫ. t Ly. i ꝺ. l. ij. De iure aūt canonico ꝺic. q̄ aut ꝺsuetudo ē p̄ter iusta. t sufficit tps. x. annoz. ū. facit glo. in. c. fi. de cōsue. li. vi. t i. c. ꝺsuetudo. rij. ꝺi. Limita ſm Inno. i. c. cū ꝺilect⁹. de ꝺsuet. nisi veniret ad detrahēdū iuri alicuꝰ eccl'e p ticularis. qz tūc reqritur tps ꝺebitū ad pscriptiōez. Secus si eēt ꝺtra eccl'iam vniuersalē

ℌz Pa. in. ꝺ. c. fi. etiā idē tps reqrit ꝺ eccl'ia vniuersalē. Aut cōsuetudo ē ꝺ iure canonicū. t reqritur tps. xl. annoz. qz oportet sit p̄scripta. vt in. ꝺ. c. fi. t in. c. ij. de cōsue. lib. vi. Dicit tñ. ꝺ. Anto. in. ꝺ. c. fi. q̄ si papa scit sufficit tps. x. annoz. qꝺ ē singulare. Si ꝓ cōsuetudo eēt ꝺ ea q̄ reꝑuata sunt p̄ncipi in signū spālis p̄uilegij. tūc tā ꝺ iure cuilū q̄z canonico reqrit tps de cuiꝰ initio memoria nō sit. vt ē tex. in. c. sup̄ quibusdā. de ver. sig.

¶ Utz talis ꝺsuetudo tollat legē ꝺuiā. ℜ. q̄ sic. si supior scit t tolerat. facit glo. i. c. i. ꝺ treu. t pa. t qꝺ ibi no. Bof. vñ ꝺic. ꝺ. An. q̄ nō reqrit alia p̄scriptio. qz exq̄ supior videt t tolerat nō videt velle vinculū imicere. Pa. ibi ꝺic q̄ sufficit binꝰ vl' trinꝰ actꝰ vt tollat. Si ꝓ supior ignorat tūc distīgue. aut lex ꝺuiā habet clausulā derogatoriā ad ꝺsuetudinē. t sic nō valet consuetudo. qz lex sp loqtur. l. arriani. C. ꝺ here. Et hꝰ vez ſm ꝺ. Anto. i. c. fi. ꝺ consue. nisi ex noua cā vel etiā antiq̄ versilr nō cogitata cōsuetudo induceretur. quā si p̄nceps cogitasz admisissz. ar. l. si hoiez. ff. mā. est tex. iūcta glo. in cle. statutū. ꝺ elec. vel ſm Be. i. c. licet. ꝺ cōsti. li. vi. nisi lex tm̄ resisterz ad finē vt ꝺsuetudinē p̄teritā tollat. qꝺ ptz qñ nō facit mentiōez de ea nisi vt eā tollat qñ aliter nō tolleret. vt ptz i. ꝺ. c. licz. qz tūc pōt induci noua cōsuetudo. Et ita pōt p̄cedere glo. in cle. statutū. ꝺ elec. Propterea tenet Pe. de perusio i tractatu ꝺ canonica portiōe. circa fi. q̄ pōt introduci noua consuetudo ꝺ cle. dudū. de sepul. Si ꝓ nō hz clausulā derogatoriā: valet ꝺsuetudo ꝺ legē. arg. ex facto. ff. de vul. t pu. sub. dummō sit cōscripta quo ad tollēdū ius canonicū. qz quo ad tollēdū ius ciuile nō oportet sit p̄scripta. sz sufficit tacitꝰ cōsensus ppl'i. qz scl'ares hñt ius cōdendi leges etiā ꝺ legē imperatoris ab ipo imperatore. l. oēs ppl'i. ff. de iusti. t iu. t iō p̄nt inducere cōsuetudinē. nō sic ē ꝺtra ius canonicū. ℌz oportet p̄scripta sit. t nō sit tale ius quod p̄scribi nō possit. et ideo qz laici ñ p̄nt p̄scribere spūalia. sic nec consuetudinē inducere. c. malsana. de elec. etiā si nō esset memoria de eiꝰ initio. vt no. Jo. an. c. ij. de p̄bē. lib. vi. facit qꝺ ꝺicā. ſ. Matrimoniū. ij. impedimento. xvij. ℌ. i. de statuto

¶ ℌz pone q̄ lex seu statutū habz excōicationē annexā in ꝺ facientes. nūquid idem erit vt cōsuetudo tollat. ℜ. vt colligo ex Lar. in plogo cle. Inno. t Lal. ꝺ. An. t Pa. i. c. i. ꝺ treu. t pa. quidā tenēt q̄ nō excusantur facientes cōtra. etiam qñ solum esset p̄ceptiua. qz exquo a p̄ncipio ligauit ꝺ trauenientes ad

pctm̄. nō tollit ei⁹ dispōsitio. q; tps nō ē mo
dus tollēde obligatōis. l. obligationū. la. ij.
§. placet. ff. ō ac. t ob. ℣z tu tene q; si ℨriuz
legis vl' statuti nō ē ō se mortale pctm̄ remo
ta lege vl' statuto: nō ligat. ſm q; s. dixi de le/
ge simplici. Et sic tene q; nō erūt excōicati fa
cientes ↄtrariū. exq; p binū actū factū cō legis
latoꝛ ē scientē t valentē ↄtradicere. t nō ↄdi
centē. Ubi aūt ignoꝛat reqrit tps. xl. annoꝛ
si ē ius canonicū. vel si ē statutum epi. credo
sufficiāt. x. āni. vñ añ delinqntes sine rōnabi
li cā bñ ligabunt t pena t culpa. sed post nō
Nec ob. q; exq; tales peccauerūt nō poterit i/
duci ↄsuetudo. q; succeſſoꝛes pñt extimare
q; ex iusta cā nō seruauerūt. facit tex. i. c. cum
olim. de cle. ↄiu. t. xv. q. vl. cū ml'te. vbi loqui
tur ō lege penali abꝛogata p ℨriā cōsuetudi
nē. Siꝫo ex rōnabili cā nō ꝑuauerūt ꝓdece
ſoꝛes. sic etiā nō peccauerūt. nec ligati fuerūt
facit qō no. Arch. in. c. vtinā. lxxvi. di.

11 ¶Quō interrūpit cōsuetudo: ℟. Pa. i. c. fi.
de ↄsue. q; si ē ↄpleta t pfecta reqrit tps. x. an
noꝛ. Et sic intellige Jo. an. ibidē. alꝫ ñ frā/
git etiā p pl'es alios ↄtrarios actꝰ. Si ꝫo ñ
ē cōpleta: sufficit vnꝰ actꝰ ℨrius. ita q; de no/
uo optet incipiat. ar. l. vbi duo. ff. de reg. iu.

12 ¶Utz ex cōsuetudine possit introduci vt exi/
gat aliqd p spūali sine simonia: ℟. Pa. in. c.
suā. ō simo. q; sic. qñ nō ꝓcessit exactio. sed ex
mera liberalitate t remotione ppl'i tal' consue
tudo ē introducta. facit. c. ad apl'icam. de si/
mo. vbi dicit ↄpellēdos ad laudabilē cōsue/
tudinē seruandā. Si ꝫo exactio ꝓcedens de
dit cām consuetudini. tūc non valet. cū ha/
beat initiū vicioſum. Et sic intelligit tex. i. c.
cū in ecclesie. de simo. si bñ ponderetur. Limi
ta ꝫ vt. j. Simonia. ij. §. xxi.

13 ¶℣z q;tū tps reqrit ad istā consuetudinez
introducēdā: ℟. Pa. vbi. s. q; tps. x. annoꝛ
tū q; clericos non astringit ſz laicos inter q̄s
regulariter currit consuetudo ex cursu. x. an/
noꝛ. vt cōiter nō. in. l. ō qb; . ff. ō legi. Itē q;
pia. Et ideo etiā ō iure canonico sufficit ꝑsa
tū tps. vt no. glo. in. c. fi. de consue. li. vi.

14 ¶Utz ī omī pacto intelligat actū qō ē con/
suetū: ℟. q; sic. l. sp ī stipulationib; . ff. ō reg.
iuꝝ. tex. ē ī. l. qō si nolit. §. q̄ assidua. ff. de edi.
edic. ff. ō aq̄ plu. ar. l. si ꝑ us. §. placuit. C. lo/
ca. l. licet. t ff. ō lege cōmiſſ. l. uij. q̄ incipit. si
fund⁹. ar. ff. ō ꝑscp. ℟. l. si tibi. ꝓpterea dicit
Bal. in. l. liberto. C. ō oper. lib. q; q̄ conduxit
oparios alio non exꝑsso tenetur eis ꝓuidere
in exꝑsis t ferramētis ſm q; est consuetū. et
non aliter. allegat. ō. §. placuit. Et Bar. i. l.
nēo ē q̄ nesciat. ff. de u. reis. dic. q; si cōsuetu
do ē q; doctoꝛ legat ꝑ substitutū. intelligitur
q; istud possit. licet non sit actū.

¶Utz ↄsuetudo ꝑua excuset a pena huiꝰ scti 15
℟. ſm glo. uij. di. i. d. c. denq;. q; sic. si cōsue/
tudis ꝑuitas nō dū ē declarata p ius. Sed
q̄ ad dēū. qō vez intelligo q; nō excusat q̄ ad
dēū qñ ignoꝛātia ꝑue ↄsuetudis eēt crassa. vt
puta ℨ ius naturale. xxvij. q. ij. flagitia. Se
cus vbi eēt ꝓbabile dubiū sup ↄsuetudinis
validitate. nā tūc ignoꝛātia legis ñ ē pctm̄.
vt ī. l. regula. ff. de iu. t fac. ig. t in. c. cū dile/
ctꝰ. ō cōsue. t qō no. Jnno. i. c. ꝓ tuas. de ſp. et 16
glo. in. c. vno. de postu. ꝑ. li. vi. in ℣. de cetero.
¶Utz cōsuetudo interꝑtet ꝑuilegia. idulgē
tias t statuta sicut t legē: ℟. q; sic. c. cū dile/
ctꝰ. de cōsue. l. si de interꝑtatōe. ff. ō legi. t qō
no. Jo. an. i. c. q; dilectio. ō consan. t affi. 17
¶Ubi habet locū consuetudo: ℟. q; in ill' lo
cis vbi viguit. vt no. Pa. in. c. cū olim. ō cō
sue. Et ideo nocet ↄtra ꝑuilegia general' stu
diꝫ in loco vbi viguit. ſz non in alio loco. de
quib; in aut. habita. C. ne fi. ꝑ pa.
¶Utz papa reuocet ↄsuetudinē ꝑticularē si 18
ō ea nō facit mētionē: ℟. q; nō. c. licet. de con
¶Utz oēs teneanꝫ seruare vnā /stu. lib. vi. 19
consuetudinē: ℟. q; nō. ſz q̄libet suā. nec etiā
consuetudinez romane eccl'ie vbi ℨsat extra
fidē t articulos ei⁹. nec papa mandat vt ser
uet. vide glo. i. c. i. de sum. trī. li. vi. t. c. nolite.
pi. di. facit. c. qm̄. de ferijs. t ibi Pa.
¶Utz ī his q̄ sunt mere facultatis inducat 20
ↄsuetudo ꝑut ē ius ꝑuatū ī ꝑiudicū faciēn
tis: ℟. q; nō. neq; ex donatione mere facta. vt
nō. i. l. i. ff. ō ser. t p Cy. i. l. ij. C. q̄ sit lon. con
sue. et ꝑ Jo. an. i. c. i. de cle. cōiu. facit qō no.
Jnno. in. c. bone. el. ij. ō postu. ꝑ. vbi dicit q;
recipiēti ō longe vemēter nō ācqrit q̄ si possi
sio nec consuetudo. licet plures fuerit rece/
ptꝰ. t Bar. i. l. cū de in rē ℣so. ff. ō vsuris. t. l.
opas. ff. ō ope. li. dicit. q; ſz rusticꝰ de centum
par caponū p decēniū ex liberalitate. sil'r iuit
qs ad molēdinū tuū. non inducit ↄsuetudo
qz isti actus sunt mere facultatis.
¶Quot actꝰ reqrunt vt qs dicat hz aliqd ī 21
consuetudinē: ℟. q; in ciuilib; reqrit q; sint
tot actus q; faciāt ꝑscriptionē. nā tres actus
aut quattuoꝛ nō faciunt consuetudinez nisi
sit legitime ꝑscꝑta. vt no. glo. in. d. c. cū eccle
sia. de cā poss. t ꝓprie. Uez ē q; duo vel tres
actus tuent aliquem in possessione q̄ndoq; sit
dubiū. xvij. q. ij. seruitū. Jn criminalib; ℣o
introducit ꝑ binū actū. vt. s. §. v.
¶Utrum omnis consuetudo ꝓprie dicta sit 22

obligatoria ſꝫ pena mortal' pcti: R. q nō. qz
Huius ſit lex: ſiue habeat vim legis ꝫ ſuetudo
tñ ſic non ois lex obligat ad mortale ſic nec
ois ꝫ ſuetudo. Hola ḡ illa conſuetudo obli
gat ad mortale q introducta ē ea mēte vt ſit
phibitiua vel pceptiua ſub pcto mortali. qđ
pōt ppendi qñ cōiter tenetur ab oīibꝫ q fa
cies ꝫ peccat mortaliter

Cōtēptus ſm Collec. i. c. i. đ cō
ſti. ppie ē qñ ex ſola
uolūtate nō vult ꝺs ſubiacere ſe ſtatuto vl' p
cepto obedire. z nō pōt apparere q ad foꝛ ex
trinſecū niſi poſt monitoꝛ. Hz ſi ꝺs tranſgre
dit pceptū ex ꝫcupiſcētia ira vel negligentia
aut alia pticulari cā nō peccat ex cōtemptu.
Idē tenet Hoſte. vt refert Car. i cle. eos. de ſe
pul. niſi ꝺs ex pticulari cā iduceretur ſepius
ad iterādū. qz tūc etiā videt ꝫtēnere ſm eū.
Et ꝫ verꝫ q ad pſumptōz nō q ad ꝑitatē. qz
etiā freq̄nter factū ex aliq cā nō ē ꝫtēpt'. Di
ſponit tñ ꝫſuetudo ad ꝫtēptū. vt no. Tho.
ij. ij. q. lxxxvi. ar. pēnul. i rñſione vltimi argu
mēti. p hīs facit. xi. q. iij. c. excellētiſſim'. vbi
ponit aliud eſſe peccare ex neceſſitate. aliud
ex ignorātia. aliud ex contemptu

¶ Vtꝫ faciēs ex ꝫtēptu ꝺ exhortationē ſupi
oris peccet mortal'r: R. vt colligitur ex dictis
doc. q aut facit ꝺ. qz ꝫtēnit auctē z illū negā
do. z tal' contēptoꝛ nō ſolū peccat mortal'r. ſz
ſi tal' ſupioꝛ ē papa velut hereticus debet pu
niri. vt dicit glo. in. c. generali. de elec. li. vi. z
Pau. in cle. i. de eta. z qua. z ē infamis. vt no.
glo. vi. q. i. infames. Si ꝺo nō ꝫtēnit aucto
ris ptātē ſz obſeruantiā ꝫſilij ſeu exhortatio
nis. z ſic ſolū peccat venial'r ſi conſiliū ē reue
rentie. vt puta: qz ſubditus debet facere. tñ
platus nō vult ꝑcipere: ſz potius conſulere.
Si ꝺo eēt neceſſitatis qđ plat' ꝫſuluit. licet
nolit ꝑcipere forte ꝓpter ſcandalū: ſic peccat
mortaliter. vt nō. i. c. ad aures. z in. c. fi. de tē
po. oꝛ. Si ꝺo ꝫſiliū eſt pfectōis: nec etiā ve
nialiter peccat. Et tūc eſt pfectionis qñ lici
te pōt dimittere. ſic no. Arch. vi. diſt. c. teſta
mētū. z. xxv. di. §. alias. Et ſic intelligē glo.
z iura q allegat i. d. c. generali. z ibi Ge.

Cōtētio ppie ē impugnatio veri
tatis cū ꝫfidētia clamoꝛiſ
ſm Amb. Largo aūt mō eſt etiā ſine impu
gnatione veritatis. de qua ꝺz. xlvi. di. in pn.
Nihil ē impudētius arrogantia ruſticoꝛ q̄
garrulitatē auctem putant.

¶ Quotuplex ē cōtētio: R. q triplex. Una
emulatiōis. z hec ē de q. i. Coꝛ. i. z q hodie ē
in ſcl'aribꝫ erga doctoꝛes qñ aliū magis lau
dare vidēt ꝫtēdūt ꝺ laudatoꝛes. Ite circa p
dicatoꝛes. circa religioſos. aut religiōes. z ſz
ꝺ ſenō ſit niſi pēctm veniale. tñ mltotiēs eue
niunt mortalia. puta detractōnes aut aliud
malū. iuxta illud. vbi ē zel' z ꝫtētio ibi inco
ſtātia z oīe op' prauū Jac. iij. Alia ē diſpu
tatōnis. z hec pōt eſſe mortal' triplr. Primo
qz ē ꝺ veritatē. etiā ſi non fiat cū inordinato
clamoꝛe. Et ꝺ intelligo de re alicui' importā
tie. puta ꝫtra fidē. bonos moꝛes. vl' ptinen
tia ad vtiles doctrinas z notabil'r. Nā cōtē
tio q̄ fit inter pueros etiā ꝺ veritatē nō vide
tur pēctm mortale. Secōo qz ē ꝫtra honeſta
tē. vt puta ita inordinate ꝫtēdēdo etiā pve
ritate q notabile ſcādalū ſequtur. alꝫs erit ve
niale inordinate ꝫtēdere ꝺ fide z hmōi. Ter
cio qz materia ē phibita. ſicut publice diſpu
tare z ꝫtēdere de fide z hmōi. niſi doctis z ne
ceſſitate imīnēte. aut ꝫtēdere i iudicio de eo
qđ facere tenetur. ſicut illi q̄ debēt dare vt ha
beāt dilationē ſoluēdi ꝫtēdūt. Illa ē con
tētio litigatōis. z hec ē piculoſa ꝓpter multa
mala que ibi immiſcētur. nō tñ phibita. alꝫs
ius canonicū eēt damnādū. Pōt tñ eſſe illi
cita dupl'r. Primo rōne iniuſticie. qz ſciēter
litigat ꝫtra iuſticiā. z ſic ē mortale pēctz. Se
cūdo rōne ſcādali. ſ. illius a quo petitur. Et
ꝺ intelligo ſi ē ſcādalū puſilloꝛ nō phariſeo
rū. Et tūc ē phariſeoꝛ qñ declaratur eis ſua
nō eſſe q̄ ab eis petūtur. vel iniuſtā cāz foue
re. z tñ ex malicia nolūt debitū facere. ſz tur
bātur z ſcādalizant. qz tūc nō ē neceſſe reſi
ſtere. ſm notata in. §. qz ergo. xiij. q. i. Alex.
aūt. ij. ij. ti. de ꝫtētiōe dicit. q ꝫtētio pōt fie
ri pluribꝫ de cauſis. Primo cā malignitatis
vt cū quis vult iniuſte vincere. vl' anias ſim
pliciū puertere. z ſic ē pēctm mortale. z phibe
tur. ij. Thi. ij. Noli cōtēdere ꝺbis. Si tñ ꝺ
fit in his i quibꝫ nullū ē piculū z ex qđā leui
tate nō erit mortale pēctm. Secōo cā neceſſi
tatis. z hec non eſt pēctm. Vñ glo. ſup illud
Prouer. Nō ꝫtendas aduerſus hoiem fru
ſtra. dicit. Nō vetat ꝫtētionē ꝫtra malefaci
entē vt corrigat. qz fruſtra nō fit: ſz certa ne
ceſſitas cogit. Tercio ex cā exercitatōis. z hec
nō ē mortale pēctm. licet aliqñ ꝫtingat eſſe ve
niale pēctm. ꝓpter indebitū moduz. Quarto
cā eruditōis. z licet. Quinto ex qđā titillati
one glorie vel honoris. et ſic ē pēctm veniale.
ſic fuit Luc. xxij. Facta ē ꝫtētio q̄s eoꝝ &c.
Sexto ex cā conatus bone operatōnis. et hec
ꝑcipitur Lu. xiij. Cōtendite intrare p angu
ſtā portā. z hec ē meritoria.

Continuū est ptium inter se nō intermissa ꝯiunctio. Unitas est sine mixtura.

1 ¶ Cōtigua dicunt quoꝝ extrema se ꝯtingūt v. phis. Et iō ē dīa inter ꝯtinua t ꝯtigua. qz ꝯtinua sine medio. ꝯtigua cū medio stāt. no. Be. in. c. vnico. de ꝯse. ec. vel al. li. vi.

Cōtractus ē fm glo. Ray. ī ti. ō negocijs scl'aribꝫ quasi in p̄n. vltro citroqꝫ obligatio ex voluntate t pacto surgens partiū.

1 ¶ Quot modis ꝯtrahit. R. q̄ quattuoꝝ modis. re. verbis. lris t ꝯsensu. insti. de obli. ī fi. De q̄ dic vt. ſ. Obligatio. §. iij.

2 ¶ Quasi cōtractus aūt ē obligatio q̄ ꝓuenit nō ex ꝯtractu vl' maleficio vel q̄si. sz q̄da medio sic q̄n q̄s agit negocia alteri⁹ sine ei⁹ mādato aut exercet tutelā. vl' ē curatoꝝ t hm̄oi. vt insti. de ob. q̄ ex q̄si ꝯc. na. p totum.

3 ¶ Quomō dolus annullet cōtractum. vide ſ. Dolus. §. ix.

4 ¶ Utrū cōtractus intelligat geri fm consuetudinē loci. licet nō exp̄matur. R. Pa. in. c. cū. M. de consti. q̄ sic. no. Bar. in. l. nemo ē q̄ nesciat. ff. de duobꝫ reis sti. facit. s. Cōsuetudo. §. xiij. Et nō q̄ vt dicit glo. i. l. si vno anno. in p̄. sz trāsactio. ff. loca. q̄ ex qualitate t natura ꝯctus verba accipiunt fm ppriam significationē. vt ibi. vbi donatio accipit p trāsactione. facit. l. i lege. eo. ti. t nō. de re. iu. l. non videt. t ita talia sunt p̄dicata q̄lia subiecta ē oīdūt. t ecōtra. xxxj. q. ij. Apl's. Et de hoc vide. ſ. Religiosus. §. xix.

5 ¶ Cōtractus aliq̄ sunt bone fidei. ſ. emptio. venditio. locatio. ꝯductio. mādatū. depositū societas. pign⁹. ꝯmodatū t pmutatio. Alij sunt stricti iuris. ſ. stipulatio. mutuū. t sil'ia. Bone fidei dicunt ppter duo. Primo q̄a si dolus dat cām eis nō tenēt. Secdo qz veniunt vsure ex mora t iudex p̄t extimare ex bono t equo q̄d venit recompensandū vl' restituendū. nō sic ī ꝯctibꝫ stricti iuris. vide glo. ī §. actionū. insti. de actio.

6 ¶ Contractus quidā dicūtur nomīati. vt vēditio. locatio. t hm̄oi. qz habēt ppria nomina eis solum ꝓuenientia.

7 ¶ Cōtractꝰ alij dicunt innoīati. qui sunt. iiij. Primus do vt des. Secds do vt facias. Tertius facio vt facias. Quartus facio vt des. Et iō dicunt innoīati. qz noīa eoꝝ p̄nt aliis nominatis ꝯctibꝫ ꝓuenire. t isti sequunt naturā ꝯtractuū noīatoꝝ q̄ eis assil'ant. l. naturales. §. sz si facio. ff. de p̄scrip. ver.

Cōtritio fm q̄ no. s. Bo. in. iij. di. xvi. ar. i. q. i. ꝓ me partis. ē dolor volūtarie assumpt⁹ p̄ peccatis cū pposito ꝯfitēdi t satisfaciēdi. Et nō q̄ sic cōteri aliq̄d dz q̄n ī mīmas ptes frāgit t q̄si annihilat. frāgi aūt q̄n solū ī magnas ptes dividit. sic metaphorice coꝝ homis duꝝ dz q̄ diu diuine inspiratōi q̄si manui se trāgēti nō cedit. sic duꝝ ē q̄ō tactui nō cedit. sz obviat id ē dū ī affectu peccādi morat. Cōterit aūt q̄n affect⁹ peti fm oēz sui ptē ī eo totaliter destruit. i. q̄n volūtas p̄fecte recedit. Frāgit vo solū q̄n resipiscere incipit. q̄uis nondū totaliter ꝯuertat. t sic dz atteri nō conteri.

¶ In q̄ differt ꝯtritio ab attritōe. R. fz frā. t alios theo. q̄ ī duobꝫ. Primo qz attritio ē dolor imperfect⁹. Cōtritio vo ē dolor pfectus. Secdo qz attritio ē dolor sine grā gratū faciente. sz nō ꝯtritio. Et iō ꝯtritio t attritō materialr ídē sunt sicut dom⁹ obscura t illuminata. Attritio q̄ppe ē lux auroꝝ. q̄ crescendo fit meridies. i. ꝯtritio. Et aduerte fm. s. Bon. vbi. s. q̄ duobꝫ modis q̄s ꝯterit. Una sup⁹ eleuās. q̄ ē spes venie ex cōsideratōne diuine miscdie. Alia deorsum de p̄mens q̄ est timor pene ex cōsideratione diuine iustice.

¶ Utr̄ dolor ꝯtritionis debeat ee maxim⁹ q̄r. q̄. s. ar. ij. q. i. q̄ duplex ē dolor. Unus ī volūtate. q̄ nō ē aliud q̄ peti displicētia. t iste dz ee maxim⁹ i genere. i. ī ordinato e ad alios dolores oīm tpaliū. Un̄ i casu ī q̄ ꝯtingeret vl' ꝯmittere pctm̄ mortale vl' incurrere damnū tpāle aut mortē. q̄libet tenēt magis eligere pnā q̄z peccare vl' peccasse. Nō debet tn fm. s. Tho. i quol'. descēdere i spāli ad hāc pnā. ī mo stulte facit q̄ seipm̄ in h̄ sollicitat. Est alius dolor i sensualitate q̄ causat ex p̄mo dolore. vel fm necessitatē nature ex motu superioꝝ virū quē sequunt inferiores. vel fm electionē p̄ut volūtas excitat dolorē illū. t sic nō est necesse q̄ dolor ille sit maxim⁹. imo nec etiaz est necesse dolere isto mō

¶ Utr̄ in dolore ꝯtritionis possit esse excessus. R. s. Bo. vbi. s. q. ij. q̄ nō. Primo mō accipiēdo p displicētia rationis. Secdo mō p̄ut est passio sensualitatis sic. Un̄ si aduertit q̄ nō potest sustinēri sine magno detrimēto tenetur temperare. Si aūt nō aduertit ideo non temperat. non credo peccet. qz dabat operā rei licite.

¶ Utr̄ hō sp debeat cōteri. R. q. s. art. iij. q. ij. q̄ sic. Addit tēdū tn ē q̄ duplex ē ꝯtritō scz attestatio p̄ti. Quedā ī habitu. t ad hāc re-

nec etiã post pcti pfectã remissionẽ. qz vt dicit Hugo ꝛc.s. vic. Cũ de⁹ absoluit aliquẽ a pcto obligat eũ vinculo detestatiõis ppetue. Quedã ẽi actu. ꝛ ad hãc nõ tenetur semp. sz ꝓ loco ꝛ tpe. s. cũ recogitat pctã sua. intellige de mortalib⁹. qz de venalib⁹ nõ ẽ necce hõe cõ tritionẽ. vt. s. Cõfessio. i. §. xxvij. Aduerte hz fm. Tho. i. iij. di. xvij. nõ sufficit ꝓtritio generaliter qñ hõ spãliter pctã sua mortalia hz in memoria q̃ sibi adhuc nõ sunt remissa. sz oportet sit spãlis de eis. sz postq̃ sunt remissa sufficit generaliter. Attẽde etiã fm Hen. de gan. in stãtia actus. Secõ aliqõ bonũ qõ euenit ex pcto. puta filius generat⁹ ex adulterio. Tercio inordinatio actus ipsius adulterij. Non tenek q̃ hõ dolere de tali actus. neq; de bono secuto ex eo. sz solũ de inordinatõe actus. Et tõ licet hõ nõ possit dolere de delectatõe quaz habuit. nec õ filio generato. nihilomin⁹ nõ ẽ extra statũ salutis. sz sufficit doleat ꝙ talẽ delectatõz ꝛ filiũ habuit ex inordiato mõ ꝛ cũ missso mortali. ℞. ꝙ nõ. qz sic ꝓceptũ dilectionis dei q̃tũ ad actũ interiorẽ nõ sp obligat sz solũ qñ materia occurreret ꝓctice nõ specu latiue. s. cũ ꝓsiderak de⁹ vt diligẽd⁹ vl nõ diligẽd⁹. tenek hõ iudicare vt diligẽd⁹ ꝛ diligere. sic ꝛ pctm mortale ꝓmissũ si mẽti occurrit ꝓctice. vl vt materia delectatõis vl detestatõ nis. tenek hõ iudicare detestãdũ ꝛ detestari. fz Pe. õ pal. i. iij. vl dic vt. j. Volũtas. §. vi.

¶ Quis ẽ effectus ꝓtritionis. ℞. ꝙ ẽ remissio culpe ꝛ pene. de pe. di. iij.

Cõtumacia ẽ qdã voluntaria inobedictia q̃ qs monitionẽ iudicis implere ꝓtenit. ita elicit ex. c. ij. de do. ꝛ ptu. iũcta glo. in ℣. ꝓtumacia ter. ꝛ ibi no. quõ fit multis modis. ꝛ cõsistit ꝓtumacia ppie in nõ faciẽdo volũtarie qõ facere scit se detre. vt ptz in. d. glo.

¶ Utz excõicat⁹ ꝙ ꝓtumacia absolui debeat añq̃ satisfaciat õ expẽsis. et caueat de sistẽdo i iudicio. ℞. ꝙ nõ. si vere fuit ꝓtumax. Secus si ꝓsumptiue. puta qz impedit⁹. tñ non dũ ꝓstat. si h allegat ꝛ petit absolui. z. vt in c. venerabilib⁹. §. idẽ est. de sen. ex. li. vi.

¶ Utz lite nõ ꝓtestata testes pñt recipi ꝫ cõtumacẽ ꝛ pceder ad sniam diffinitiuaz. vi. de. c. qm frequẽter. vt lite non ꝓte.

Cõtumelia est vt colligitur ex Tho. ij. ij. q. lxxij. ꝛ Ale. ij. ij. tractatu de ꝓtumelia. qñ quis id qõ ẽ extra honorẽ alicui⁹ deducit in noticiaz eius ꝛ aliozz sine p signa. sine p verba. Et differt a ꝓuicio ꝛ ipropterio. Nã ꝓuiciũ importat generaliter defectũ culpe ꝛ pene. Cõtumelia vo solũ culpe. Un si qs dicat alicui iniuriose eũ ee cecũ aut claudũ cũ sit. ꝓuiciũ dicit sz nõ ꝓtumeliã. Si aũt iniuriose dicat eũ furẽ nõ solũ ꝓuiciũ sz etiã cõtumeliã infert. ꝛ hoc fm theologos. Sz fm legistas ꝓuiciũ dr a collectõe vocũ cũ i vnũ pces voces ꝓferũtur cõuiciũ appellat qsi ꝓuociũ. ita dic tex. i. l. itẽ apud labeonẽ. §. conuiciũ. ff. de iniur. ꝛ pt fieri etiã absenti. vt cũ qs ad domũ tuã venerit te absente. nec tm q̃ dicit. sz ꝛ q̃ concitauit alios ad vociferationẽ. cõuiciũ fecit. vt in. d. l. itẽ apud. Et oportet sit aduersus bonos mores vociferatio. sad infamiã vl iniuriã vl inuidiã alicuius. als non ẽ conuiciũ. ꝛ ꝙ i certu dictũ sit. vt in. d. l. itẽ apud labeonẽ. Improperiũ vo ppie ẽ qñ aliqs iniuriose alteri ad memoriã reducit auxiliũ qõ ꝓtulit ei necessitatẽ patiẽti. Un Eccli. xx. Exigua dabit ꝛ multa improperabit. Accipit tñ vnũ qñq; p alio. Un Ale. vbi. s. ita diffinit. Contumelia est pctm ex ipropterio sermonis manifesto tẽdẽs ad nocumentũ primi.

¶ Utz contumelia sit pctm mortale. ℞. fm s. Tho. ꝛ Alex. vbi. s. ꝙ i pctis ꝛbo⁹ maxie attẽdendũ est q̃ affectu ꝛba pferãtur. Si q̃ intẽtio pferẽtis ad h feratur. vt p ꝛba q̃ profert auferat honorẽ alterius. h ppie p se est dicere conuiciũ vel cõtumeliã. ꝛ h ẽ peccatũ mortale nõ minus q̃ furtũ. Si aũt ꝛba cõuicij vl ꝓtumelie alteri diceret nõ animo dehonorãdi. sz ppter correctionẽ vel hmõi. nõ cõuiciũ dicit vel contumeliã ppie ꝛ formal⁹. sz p accidẽs ꝛ material⁹ inq̃tum. s. dr id qõ põt esse conuiciũ vel ꝓtumelia. vñ h põt esse qñq; veniale pctm. sic qñ cõuiciũ nõ multũ ẽ dehonestãs. ꝛ p fertur ex aliq̃ animi leuitate vl leui ira absq; firmo ꝓposito dehonestandi. vt puta qz intẽdit cõtristare leuiter soluz aliquẽ. qñq; nullũ. vt i dubio seqnti. vñ habenda ẽ magna discretio vt moderate hõ talib⁹ verbis vtatur. qz posset esse ita graue cõuiciũ ꝙ auferret honorẽ ꝫ quẽ pferk. ꝛ posset hõ peccare mortal⁹. etiã si nõ intẽderet dehonorationẽ alteri⁹. sic q̃uiter peccaties i ludo nõ caret culpa. ꝛ tenek ꝓuiciator vltra pctm fm Hic. de lyra. p sevl p interpositã psonã dicere suã culpã cõtumeliato. vl saltẽ signa eqpollẽtia ei ostẽdere. nisi dephendat ꝙ cõtumelia tus ei remisit iniuriã. putaq; ridet cum eo. ꝛ hmõi. Excipit platus et pfa. q̃ corrigendo

li cet excedat. nō teneꝫ petere veniā ſm Aug. i regula. dūmō nō fecerit a ꝓpoſito. ⁊ poti⁹ li uore vindicte. qz ſic tenerētur ſil'r petere veni am. De q̄ dic vt. j. Correctio. i. §. q̄.

2 ¶ Utꝝ liceat cā correctōis dicere ꝺ uicīū vel ꝺtumeliā. R. ſm Tho. vbi. s. q̄ ſic licꝫ ꝓbe/ rare vel i reby damnificare cā diſcipline. ita ⁊ ꝺuicīū dicere. ſic dñs diſcipulos ſtultos. ⁊ Paul⁹ corinthios inſenſatos. Dicit tn̄ Aug. i lib. ꝺ ſermone dñi i mōte. Raro ⁊ ex magna neccitate obiurgatōes ſunt adhibēde. i q̄bus nō vt nobis. ſꝫ vt dño ſeruiaꝫ inſtemus.

5 ¶ Utꝝ hō teneatur illatas ꝺtumelias ſuſti/ nere. R. ſm. s. Tho. vbi. s. q̄ ſic. q̄tū ad ꝓ/ parationē animi. ſ. qn̄ opus eſſet. ſicut ⁊ alia damna. ſꝫ q̄tū ad actū nō ſp. aliqn̄ em̄ tene mur nō ſuſtinere. Primo qn̄ cederet i bonuꝫ eius q̄ dicit. vtputa ad rep̄ mēdā ei⁹ audaciā ne talia diceret. iuxta illud Prouerb. xxvi. Rn̄de ſtulto iuxta ſtulticiā ſuaꝫ. Secꝺo qn̄ ex ſufferētia aliocꝫ ꝓfect⁹ impediret. Un̄ Bre go. in ome. ix. ſup Ezech. Di inq̄t quocꝫ vita i exemplo imitatōis ē poſita: vbet ſi pn̄t de/ trahentū ſibi ꝺba ꝺſcere: ne eoꝝ p̄dicatōꝫ nō audiāt q̄ audire poterāt. ⁊ i prauis mori bus remanentes bene viuere ꝺtemnāt.

Corea vtꝝ ſit licita. R. vt colligo ex dictis dc. q̄ ſic. ſi. vij. cōcur/ rūt. Primū tps debitū. ſ. q̄ nō ſit reputa/ tū oronī nccie vl' pnie. Un̄ tenēt mgri. vt re fert R. i. iij. di. xxxvij. art. iij. q. iij. q̄ ē pctm̄ mortale coreas ducere dieby dñicis ꝓpter di ctū Aug. di. q̄ facerēt meli⁹ femie iudeoꝝ ſi lanā filarēt qz tota die i neomenijs ipudice ſaltare. Qd̄ q̄dē credo vez. qn̄ omiſſa miſſa vl' p̄dicatōe aut veſperoꝝ celebratōne hmōi intēderēt. vl' p notabile ſpaciū. puta q̄ ma/ iorē ptē diei. al's nō. facit. l. fi. C. ꝺ feriis. ⁊. c. q̄ die. ꝺ ꝺſe. diſt. i. Secōm ꝓſonas ꝺueniēs Nā eccliaſticis ꝓſonis ꝓhibēt. ꝓl vi. di. c. cle ricū. de ꝺſe. di. v. c. null⁹ ꝓſbroꝝ. c. nō oꝑtet. el. i. ar. xxxiij. di. p̄sbri diacones. Ita q̄ cre/ do eos peccare mortal'r. niſi forte modicitas ⁊ q̄litas corizādi excuſaret. puta in ſecreto ⁊ hmōi. Tercū modus honeſtus. Nā ho/ neſtas eſt vnū iuris p̄ceptū. inſti. de iu. ⁊ iur. §. iur. p̄cepta. Et iō ſi fiet mō inhoneſto eſt pctm̄ mortale. vtputa geſtulatōibus puocā tibus ad libidinē. cantibus turpibus. vl' cū ornamentis laſciuis ⁊ inhoneſtis. facit pro hemiū. ff. veteris. §. illud ꝺo. quis illos lu/ dos appellet ex quib⁹ crimina oriūt Quar tū recta intētio. qz ſi fiat ad puocandū ad li bidinē vel alio malo fine. vt fiūt ꝺmuniter ē pctm̄ mortale. Secꝺ⁹ ſi ex aliqua leuitate ſi/ bie vel inanis glorie. Nā ſi qꝺ intēditur ē pctm̄ mortale ſil'r ⁊ ipm opus. ſi veniale erit veniale. ar. c. vide. i. q. i. ⁊. xxiij. q. i. nolli. et. c. militare. Quintū locus aptus. ſ. ꝓphan⁹ nō eccl'ia ſeu alia loca ſacra vel religioſa. q̄z videt mortale corizare in loco ſacro. ar. c. de/ cet. de immu. ec. li. vi. Sextū raritas coriz/ zatōis. nā Rod. dicit q̄ coreas ducēs ex cō ſuetudine peccat mortaliter. Corizanteaūt raro ⁊ ſine corrupta intētiōe dicit nō audeo dicere q̄ peccet mortaliter. ſꝫ nec audeo excu ſare a mortali. cū ingerat ſe piculo alios pro uocādi ad libidinē. et exemplo ſuo alios ad ſil'ia facienda puocare. Septimū ſtabili tas corizātis. Nā q̄ ita fragil' ē q̄ licet bona intētione chorizare incipiat. non tn̄ exit q̄n ad libidinē mortalē puocet peccat mortali/ ter aduertēs de tali ſua fragilitate ſe ingeren do. qz Eccl'i. iij. Qui amat piculū pibit i illo Et ꝓpterea qz dicit Hiero. i q̄dā omel. Nō credo viro ſi dicat ſe illeſum euaſiſſe a talib⁹ ſpectacul'. cū Dauid ex eo q̄ vidit bersabee la uātē ſe puocat⁹ ſit i libidinē. hec ille. Et eriā qz p̄fate ꝺditōes nō inueniunt in coreis nr̄i tpis. ideo nō video quo ſine mortali pcto ſis eas faciat ex ꝺſuetudine ſicut ꝺmuniter fiūt Dicit tn̄ Alex. ij. ij. ti. de ludo. q̄ ludus vl' ſal tatio q̄nq̄ prouenit ex ſpūali iocunditate. ⁊ ſic ē meritorius. ſicut Dauid luſit ⁊ ſaltauit corā archa dñi. Aliqn̄ prouenit ex recreatōe vl' exercitatiōe. ⁊ ſic pōt eſſe ſine pcto. Aliqn̄ ex diſſolutione mētis laſciue. ⁊ ſic ē pctm̄. ſ. mortale vl' veniale ſm q̄ dictū eſt.

¶ Utꝝ inſpectio coreaꝝ. ludoꝝ vl' ioculatio/ nū ſit pctm̄. R. Ale. vbi. s. q̄ inſpectio q̄dā ē i trāſitu nō tendēs vlteri⁹ ad delectatōꝫ peri mortal'. vt fornicatōis. ⁊ hec ē venial'. q̄dā ē ſtudioſa. i qua. ſ. ē fomētū peri mortal. ⁊ hec q̄nq̄ ē pctm̄ mortale. itelligē qn̄ aduertit de piculo. vel cogitationis morose vel operis. Itē ioculatio quedā eſt hyſtrionica. ⁊ q̄dam chorealis mulieꝝ laſciuarū. quedā cauſa ex/ercitij vel faſtidij tollēdi ſiue accidie vitāde. Inſpectio g̃ ſtudioſa ioculatōis ꝑme ⁊ ſcde ꝑgere pōt in mortale pctm̄. tercie ꝓꝝ quar/ te pōt eſſe venialis. ⁊ aliqn̄ meritoria.

Correctō p̄latoꝝ i puniēdo ſub/ ditos ⁊ increpādo nō ꝺz fieri aīo nocēdi. qz ſic peccaret mortal'r ſi deliberate ⁊ i notabili nocumēto. ſec⁹ ſi i mo/ dico malo vel indeliberate. ſꝫ vbet fieri zelo

charitatis primi. ſ. ad bonū ſubditi relinq̄n
tis vt corrigat. vel ad alioz bonū. vt vl' time
ant ſimilia facere. vel quietius viuant. vt. xx
iij. q. v. prodeſt.

¶Qualis debet eſſe correctio. R. q̄ miſcēda eſt ſeueri
tas cū lenitate. vt neq; multa aſpritate vlci
ſcat ſubditi. neq; nimia benignitate ſoluātur
vt plene doz i. c. diſciplina. xlv. di. p totā diſ.
z potius doz declinare i benuolentiā q̄ ſeueritatē
vt in. c. licet. ea. di. l. di. ponderet.

¶Quid ſi excedat modū. R. q̄ pōt appellari
ab ea etiā ſi ſit religioſus. qđ pbatur i. c. rep
hēſibil'. de appel. li. fi. Nulli⁹ em negāda eſt de
fenſio. etiā ſi ſit excōicatus. c. cuz inter. de ex
cep. Nō tn tenet platus modū excedēs pete
re veniā a ſubditis. vt i. c. qñ necessitas. lxxxvi.
diſt. Qđ vez niſi ex malignitate ſeu odio fa
ceret. qz tūc tenetur petere veniā. qz tenet in
iuriaz. ff. ad. l. aquil'. l. quēadmodū. §. mgra
tus. vt no. in glo. in. d. c. qñ. text. eſt in. l. nec
magiſtratibus. ff. de iniur.

¶Utz pecz mortal' plat⁹ nō corrigēdo. R.
q̄ ſi loq̄mur de punitōe in pctō omino occul
to nō tenet platus. imo nec debet niſi ſecrete
Si vo in pctō manifeſto. ſic tenet platus de
pcepto eā facere ſb pena mortal' pcti. ar. lxxx
iij. di. p totū. z. ij. q. vij. qui nec ſui. niſi i caſu
qñ videret nō expedire ꝛmunitati. nec illi q̄
corrigēdus ē. qz i. d. c. pdeſt. dz. ſiue plecten
do ſiue ignoſcēdo. hoc ſolū agit vt vita hoim
corrigat. z ſm iſtū finē debet eam exercere vel
omittere. facit. c. ipſa pietas. ea. cā. q. iij. z i. c.
comeſationes. xliij. di. z in. c. vt ꝛſtituerēt.
l. di. Si vo nō expediret ꝛmunitati nec etiā
noceret z omittēdo proficeret delinquēti ad
emēdationē. licite omittitur z ex debito. Si
nō expedit delinq̄nti correctio. ſz tn ꝛmunita
ti nō ē omittēda. Si vo loq̄mur de correcti
one q̄ fit verbo vel doctrina. ſic tenetur mul
to magis q̄ aliq̄s alius ſiue pctm ſit ſecretū
ſiue publicū. verum eſt q̄ ſecreta debet ſecrete
corrigere. al's ſi nō corrigit z emēdat cū pōt.
peccat mortaliter. xliij. di. ſit rector. intellige
i criminalib⁹. z ſic intellige glo. xxv. di. §. al's
ea demū. q̄ dicit q̄ taciturnitas i plato ē mor
tale pctm. z h̄ etiā limita in ſecretis. ſm q̄ di
co. j. Correctio fraterna. §. vi.

¶Utrū platus exiſtēs i pctō mortali peccet
mortaliter corrigēdo. R. q̄ ſic ſm Pe. de pal'.
i. iij. di. xix. etiā ſi pctm ſuū ſit occultū. qz ſui
ſpeius ē corā deo. facit ad h̄. ij. q. vij. q̄ nec. z dē
ꝛſe. di. v. c. fi. h̄ limitat idē Pe. i plato i ſpū
dit aliquē latronē. nō peccat mortal'. licz ipe
ſit i mortali. Idē tenet. s. Tho. i. iiij. z ſeq̄tur
Archi. l. di. in plato corrigere pdicādo i mor
tali etiā occulto q̄ peccat mortal'r. Secus ſi
corrigit p modū magiſterij publice docendo
.i. legēdo ſcpturā ſacraz. qz ſi eſt occultus vt
dicūt quidā nō peccat mortaliter. ſz ſolū qñ
eſt notorius. qz ſcandalizat. Fran. in. ij. tenet
q̄ ſi pctm eſt occultū. z ei quē corrigit et aliis
aſtātibus q̄ ſine pcto corrigit. et auctes que
videtur dicere ꝛtrarij. dicit intelligendas
q̄ digne nō poteſt corrigere. Sz ſi pctm eſt
notorij. ſic nullo mō pōt corrigere. qz ſcāda
lizat corrigēdo auctez z pdicationē. Tu ad
uerte q̄ ſi caſus occurreret correctionis i quo
exiſtēs i mortali nō habet opportunitatē ꝛteri
di de pcto ſuo. ſic vera ē opi. Frā. Sz ſi habz
opportunitatē z nō facit qđ i ſe ē vt ꝛteratur
cuz ſit ſuſpenſus quo ad ſe peccat mortaliter
officiū exequēdo. c. fi. de tem. ordi.

Correctō fraterna ē admonitio charitatiua fratris de emendatione pctorum ex fraterna charitate procedēs. z hec eſt de pcepto omib⁹. ſm R. in. iiij. diſt. xix. arti. ij. q. i. Et qz eſt pceptum affirmatiuū. ideo nō obligat niſi p loco z tē
pore debito.

¶Utrz omiſſio fraterne correctōis ſit mortale pctm. R. Ri. vbi. s. q̄ triplr poteſt omitti. Primo meritorie qñ hō non corrigit. qz nec tps nec locꝰ ē corrigēdi z expectat illō. Sedo cū pcto mortali. qñ. ſ. hō ſperat poſſe frēma pcto retrahere. z tn ppter inc̄modū tpale vel tpale omittit. qz tūc ordinē charitatis pertit plus diligēs bonū tpale q̄z aiaz pximi. Tercio omittit cū pcto veniali qñ. ſ. propter incōmodū tpale ſit tardior. tn ſi crederet poſſe reuocare nō dimitteret. Adde. iiij. ſm Tho. ij. ij. q. xxxiij. ar. ij. q̄ pōt omitti ſine pcto. imo meritorie qñ metuit ne exteriores fiāt. vel ne alios a bona vita impediāt. Add de. v. ſm glo. in. c. q̄ aliū. de hereti. in pcto cōmiſſo qđ nō habet pſeuerantiā. qđ nō tenet corrigere quilibet. ſz ſolū platus. Sec⁹ ſi haberet pſeuerantiā. qz teneret q̄libet: ſic tenet i pcto ꝛmittendo. Adde z. vi. q̄ pctm ſit mortale vel veniale talis qualitatis q̄ habz cauſare mortale. al's de pcto veniali nō tenet corrigere aliquē de pcepto.

¶Utrz teneamur q̄rere q̄s corripiam⁹. R. ſz Tho. vbi. s. q̄ nō. qz būficia q̄ nō debem⁹ certe plone. ſed ꝛmuniter omib⁹. ſufficit ſi impendimus p mis occurrētib⁹. alioq̄n oporteret nos facere ꝛ illud Prouer. xxiij. Neque

ras impietatē in domo insti.

3 ¶ Utrz subditi teneant corrigere ꝓlatos? R. Ri. vbi. s. q. iij. q. loquendo d correctōe frna t hūili sic. sz de correctōe increpatōis vl' punitōis nō. nisi manifeste errarēt i fide. tūc em si nō essent sapiores iudicātes. vel nollēt. in feriores possent. qz hereticū reddit hereticū oīm catholico inferiorē. nō solū q̄ ad foꝛz intrinsecū sz etiā extrinsecū. facit ad h̄ qđ nō. ij. q. vij in. c. secuti. t in. c. Paulus.

4 ¶ Utrz exīs i pcto mortali excuset a p̄cepto fraterne correctōis? R. fm Ri. vbi. s. q. ij. q. pctoꝛ aut ē occultus. aut manifestus. t ē correctio i publico et i occulto. Pctoꝛi aūt manifesto nō licet corrigere i publico ꝓpter scāl dalū. qz cū talis correctio sit assumptio ꝓbri dei: nō debet ꝓpter sui dignitatē manifeste assumi p os manifeste pollutū. ne ꝓbū dei vilescat i ꝺspectu hoīm. Si aūt pctm ē occultuz t corrigit in occulto aut manifesto fm q̄ factū exigit. t si h̄ facit humil'r suā prauitatez recognoscēs: nō peccat corrigēdo. imo teneat. qz pctm nō absoluit hoiez a p̄cepto. nec propterea hō ē ppleꝛus. qz si vult facere qđ i se ē de⁹ paratus ē sibi remittere pctm.

5 ¶ Quo ordie ē pcedēdū i correctōe fraterna Rñ. fm Tho. vbi. s. q. pcta publica publice sunt corrigēda. In pctis ꝓo occultis locū hz qđ dr Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹. vade t corripe eū inter te t ipm solū. q̄ si videt nō pficere: dicat plato secrete q̄ possit pdesse. vt not. Pa. in. c. nouit. de iudi. et de h̄ vide. j. Denūciatio. §. ij.

6 ¶ Quid si scio pctm alteri⁹ qđ ꝺmisit ignorāter? R. vt colligo ex Mo. ā ti. de pnīa. et Ro/ do. q̄ si pctm ē tale qđ nō excusat ignorātia. tūc aut nō pōt pbari qz occultū. t sic si spero d correctōe teneoꝛ dicere. al's nō. ij. q. vij. plerūq; qz efficeret pioꝛ. sz debeo secrete ꝛuelare plato q̄ possit pdesse. Si aūt pōt pbari. tūc si est plat⁹ su⁹ teneat ei dicere. qz ei pcipit. Si peccauerit tē. Mat. xviij. Si ꝓo nō ē plat⁹ aut sperat de correctōe. t sic tenetur ei dicere. aut nō sperat. sz de exteꝛioratione. t tūc nō tenetur fm pdictos. nisi q̄n seq̄ret ex tali pcto alioꝛ piculū seu maluz. vtputa qz admīstrat sacra cū non sit sacerdos. t hm̄oi. Pa. tñ in d. c. nouit. tenet q̄ indistincte tenetur. sine efficiat melioꝛ sine peioꝛ. qđ credo vez q̄n fac ad bonū alioꝛ talis correctio. t spat q̄ fiet iusticia. al's nō credo teneat. xi. q. iij. q̄n. vbi aptus text. hic. Si ꝓo ignorātia eos excusat. n credo teneat dicere. nisi q̄n videret q̄ resisteret vel fieret alicui sacramento iniuria.

Corporalia altaris debēt esse de puro pāno lineo ab epo bñdicta. nō d pāno tinctō aut d serico c. cōsulto. d ꝺse. di. i. q̄ nō debēt lauari p sciās nec tāgi. xviij. di. sacratas. t d ꝺse. di. i. nēc. el. ij. Un mūstri altaris debēt hz̄e pluꝛes nouā quā p ipsis lauādis teneāt. t aquā i sacrario pjciāt. vt i. d. c. nēc. Et sil'r d aliis altaris paramētis dr ibidē. Sz hodie p ꝯuētudinē derogatū ē. t credo excuset d aliis. sed nō d corpalibꝫ ꝓpter rōem positā i. d. c. s. ne fragmēta dñici corpis male tractent. t tō ꝯria ꝺsuetudo cēt irrōnabil'. t credo obligare d p̄cepto etiā hodie exp̄ ꝺsuetudo nō pōt ei de rogare. Sil'r etiā forte possz dici de palla lalaris eadē ratiōe. Sz nō q̄ credo sufficiat si solū p̄ma lauatura pjciatur intra sanctuarium ꝓpter litē rōnis pdicte.

¶ Utrz post lauatōes sint iterꝫ ꝺsecrādae? R. q̄ nō. qz licet amit⁹ recedat lauādo t d alio poꝛnat. nō ꝓpter h̄ mutat forma. nec bñdictio fit i superficie ipsoꝛ. Idē dico si reperiant duz ruptura nō fuerit tāta q̄ corrūpat formā. qđ tūc ē qn̄ ē tāta q̄ p corpalibꝫ vti nō possent. p h̄ faciūt nō. in. c. i. de ꝺse. ec. vel. al. vide de h̄. s. Bñdictio. §. i. cum se.

Corpora sctōꝝ vtrz possint trāsferri de loco ad locū? R. q̄ nō sine licentia epi. de ꝺse. dist. i. corpa. Et hoc verum q̄n iam erant tradita sepulture. l. vlti. ff. de reli. t sump. fu. t de hac materia vide de. j. Reliquie. p totum.

Corpore viciat⁹ dr q̄ hz membꝝ debilitatū vl' mutilatū Debilitatū hz q̄ ipm hz inefficax. vt oculus cecū. manū arida. Mutilatū q̄ ipso caret.

¶ Corpore viciati vtrū sint promouēdi ad sacros ordines? R. vt nō. i. sū. lv. di. q̄ aut sunt sponte viciati in q̄cūq; membro. t tūc non sunt promouēdi. t pmoti recipiunt. c. pnitentes. ea. di. qz sunt homicide. c. si quis. ea. di. t. c. qui partē. ibidē. Hosti. in apparatu tenet q̄ pōt epūs dispēsare si tale membꝝ est occultū. exceptō in castrato. vñ dicit q̄ cum religioso pōt dispēsare vt cū pede ligneo celebret. Si nō apparet. nō pōt nisi papa. q̄n fuit i culpa vitiatōnis. de coꝛ. vi. c. i. t de cle. pu. i duel. c. i. Dicit tñ glo. in. d. c. q̄ partē. q̄ si q̄s hz̄et digitos superfluos posset sibi pcidere sicut t ungues t dentes nimis pliꝛos. sz nō firmat pꝛdes. Mihi tñ placet q̄n posset fieri tal' abscisio sine piculo vite t deformitate coꝛpis. aut nō sunt spōte viciati sz casu. vtputa ab hosti

bus inuita. vl' ꝓpter egritudinē volūtariꝫ. si
ue a se siue a medicis. ⁊ tūc si nō parit nimiā
deformitatē. pñt ꝓmoueri. vt d' cle. egro. c. p'
Si ꝙ al's sunt viciati a casu distingue. aut
dabāt operā rei illicite. ⁊ non pñt ꝓmoueri.
aut rei licite. ⁊ tūc si sunt viciati i mēbrꝭ mi
nus siue occultis nō repellunt. vt i. c. q̄ ptē. ⁊
⁊ manifestis nō pñt ꝓmoueri. vt si i oc'o hꝫ
enorme viciū vel in manu. vt in. c. si euāgeli
ca. lv. di. Sil'r si modicū qđ generat scanda
lū. d. c. pbr̄m. de cor. vi. c. i. ⁊. ij.

2 ¶Quid d' ceco aut hñte maculā i oc'o a na
tuitate. vl' ex infirmitate. aut a casu sine cul
pa sua? R. ꝙ si macula generat deformitatez
3 nō pōt ꝓmoueri nisi dispensēt ꝑ papā. vel ni
si efficiat religiosus. fm Inno. d' cor. vi. cū d'
¶Quid d' claudo ex ꝓsili cā vt /tua. ⁊. c. ij.
4 s? R. ꝙ si sine baculo pōt ire ⁊ stare pōt ꝓmo
ueri. c. si qs. el. uij. i tex. ⁊ in glo. lv. di.
¶Utr auullio vngule i pollice ipediat? R. ꝙ
h tenedū ē. ꝙ qōcūqꝫ viciū corpis quōcūqꝫ
puenerit. si reddit inhabilē ad frangēdū ho
stiā ⁊ tractandū impedit ꝓmouendū. et ꝑ
motus mīstrare in altari nō pōt. Sil'r qōcū
qꝫ viciū corpis notabile. siue in oculo siue in
manu. aut i spatulis sicut gibbosus ⁊ hm̄oi.
qđ generat scādalū. al's secus. nisi vt dictū ē
s. in. ℌ. i. vt colligit in. c. i. ⁊ fi. de cor. vici. Ue
rū ē ꝙ iā ꝓmoti quibꝫ istud euenit post ꝓmo
tionē. pñt ofa q̄ sunt sacerdotal' ordinis exer
cere. ꝓter celebrationē missē. d. c. pbr̄m. In
5 telligе nisi fuerit culpa sua.
¶Quis iudicabit qñ dubitat an generꝫ scā
dalū? R. Inno. i. c. i. de cor. vi. ꝙ cpus. vt i. c.
6 ij. eo. ti. In religiosis exemptis suus ꝓlatus
ordinarius.
¶Quid si quis ex indignatione dentem sibi
amputauerit. vel quodcūqꝫ membrū secaue
rit? R. Inno. in. c. significauit. d' cor. vi. ꝙ nō
est irregularis. nisi mēbr̄ vel partē membri
amiserit que generet deformitatē. Si ꝙ nō
generat deformitatē. tñ est notorīū ꝙ ex indi
gnatōe sibi abscidit ptē membri nō pōt pro
mouerī vel mīstrare i susceptis sine dispensa
tione. Sil'r si ita secauerit ꝙ claudicaret. re
7 pellit tamē corpe viciatus.
¶Utr cadēs morbo caduco possit celebrare
R. glo. in. c. cōiter. xxxij. di. ꝙ si cadit frequē
ter nō pōt. vij. q. ij. c. i. si ꝙ raro. nec emittit
vocē ꝓsilem. pōt dūmō habeat coadiutorē
vij. q. i. illud. Promoueri tñ nō pōt exq̄ sel'
passus ē. vt in. c. maritū. xxix. di.

¶Utr demoniaci vl' amentes possint mini
strare? R. ꝙ licet fuerint opi. vt nō. in. d. c. cō 8
muniter. Mihi placet ꝙ si ꝑ annū steterint
liberi ꝙ pñt mīstrare fm discretōz epi. ꝓmo
ueri aūt nō debēt. vt. c. clerici. ⁊. c. se. xxxij. di.
¶Utr leprosi possint ꝓmoueri? R. Hug. xl
ix. di. §. hinc etem. ꝙ nō. sz ꝓmoti celebrare 9
pñt in occulto ⁊ etiā i publico alijs leprosis.
nisi tm̄ inualuerit lepra ꝙ ꝑ corrosiōz mem
brorū eū reddidit impotētē. ꝑsertim i digitis
cū quibꝫ ꝛtractare habet sacrm̄ eucharistie.
vide. j. Leprosus. §. vi.

Lorpus xpi. vide infra Eucharistia.

Qrapula qđ sit? R. glo. in c. a crapla. d' vi. ⁊ ho. cle. ē supflnitas ciboꝝ. vñ cra
¶Utr sit petm̄ mor /pula q̄si cruda epula 1
tale. Dic vt. j. Bula. §. ij.

Credere in deū ē amādo i ipm̄ tē
dere. de ꝓse. di. ij. credere. ⁊ de pe. di. ij. §. charitas. Uñ aliud est crede
re deum. ⁊ credere deo. ⁊ credere in deū. vt no
glo. de ꝓse. di. uij. c. i. ⁊ d' credulitate vide. j.
Fides. ꝑ totum.

Credulitas maledicētibus de
alijs improbatur lxxxvi. di. si quid. qz añqꝫ ꝓbet illud malum
nō debemus credere. ij. q. i. de. pi. q. iij. i cun
ctis. ⁊. c. q̄uis. xv. q. vij. si q̄d. ⁊. q. viij. c. vl. i
fi. xxx. q. v. nullū añ.
¶Quottuplex ē credulitas? R. vt nō. i. c. in 1
quisitōi. de sen. ex. ꝙ duplex. q̄dā temeraria
⁊ leuis. vtputa qñ audiuit aliq̄d a leuibꝫ ꝑ
sonis. vel a paucis q̄bꝫ credi nō dz. ⁊ hec de
ponēda ē ad ꝓsiliū sui pastoris. Quedā ꝓba
bil' ⁊ discreta. puta qz videt solū cū sola i la
tebris. vel qz ꝛmuniter ita dicit.

Crescere spū alik'an q̄s possit cō
pelli? R. vt nō. in. c. ge
sta. lxxiij. di. ꝙ nō. Sed videq̄d dico. j. obe
dientia. §. ij. ⁊ Religiosus. §. xxix.

Crimen ꝓpe est mortale petm̄. vt
ptz ꝑ Bze. i omel'. xij. fa
cit. xxv. di. §. criminis. in ℟. q̄n fiat crimina
le duz placet. Largo aūt mō accipit qñqꝫ ꝑ
venialī etiā. iuxta illud. Nemo sine crimine
viuit. qñqꝫ ꝑ infamia. qñqꝫ ꝑ pctō depositi
one digno. vide glo. in. d. §. criminis.
¶Que sunt crimina suspēsione digna? R. do.
An. in. c. at si clerici. de iudi. ꝙ omnia exq̄bꝫ
q̄s de facto ē infamatus. Intellige taliter ꝙ

ppls scandalizet c. ij. de pur. ca. etiã si sit eps fm Jo. an. post Arch. i. c. i. de accu. i glo.

2 ¶Que sunt crimina de positiõe digna: R. d. An. vbi. s. q omẽ delictũ causans irregularitatẽ q enumerãt doc. i. c. nisi cũ pridẽ. §. pter sciaz. d renũ. i glo. magna. de qbz. j. irregularitas. i. Itẽ si ẽ diu ꝯtinuatũ. lxxxi. di. pbz. i glo. Itẽ fornicatio notoria. vl diu cõtinuata. vel scãdala. c. qz sit. de excel. pla.

3 ¶Que sunt crimia dẽ datõe digna: R. q. s. ibidẽ. q omẽ crimẽ cũ incorrigibilitate. c. cũ nõ ab hoie. d iudi. Fallit i heretico. c. ad abolẽdã. t. c. excõicam. d heret. t. c. i. eo. ti. li. vi. Itẽ i falsario lraz aplicaz. c. ad falsariozz. de cri. fal. Itẽ i sortilego. xxvi. q. j. c. qcũqz sacerdotũ. de homi. dubiũ est. Et dic q si intelligatur de ꝑbali ẽ verũ. secus si de reali.

4 ¶Utz crimiosus añ pactã pniaz vl post possit celebrare sine dispẽsatõe. vl possit promoueri ad ordines: R. fm glo. t Inno. i. c. ex tenore. de tẽ. ord. q aut crimẽ est occultũ. t sic põt. dũ tñ vere pniteat. tex. ẽ i. c. fi. de tẽ. or. Sufficit eĩ absolutio sacerdotis ex ptate clauiũ nisi sit tale crimẽ qd impediat executiõz post pnitẽtiã. vt in. d. c. nisi cũ pridẽ. §. i. vt est in crimine qd inducit irregularitatẽ. De quo. j. Irregularitas. i. Si ꝙ crimen est manifestũ. qz uis nõ sit crimen enorme sz mediocre. nõ põt sine dispensatione etiã post pactã pnitẽtiã. Et dz manifestũ si ꝙuictus ẽ in iudicio. vel timoze pbationis ꝙfessus ẽ. vel opis publicatõe. Nec obstat. c. pbzm. t. c. pcenit l. di. qz p illud nõ est ablata facultas dispensandi cũ vere pnitẽtibz. t maxime vbi nõ iminet scãdalũ. vt. l. di. vt ꝓstitueret. t. c. dño sancto. Et hec vera sunt in crimibz capitalibus q dicunt mediocria. secꝰ i leuibz. Et di cunt leuia q ꝓtingũt p impitiã. vl culpã sine dolo. vel si ẽ dolus est tñ cuz remodica. vt no. in. l. inspiciendũ. ff. de pe. t in. l. leuia. ff. de accu. t in. c. cũ dilecti. eo. ti.

5 ¶Quis põt dispẽsare cũ talibz. R. q eps i criminibz minoribz adulterio. In maioribus añt solꝰ papa. vt nõ. i. c. at si clerici. de iudi. nisi ex magna cã. vide. j. Dispẽsatio. §. v. t etiã nõ posset qñ inducũt irregularitatẽ. vt puta qz celebrauit excõicatus t hmõi. nisi i casibz in qbz a iure ꝓcedit dispẽsatio i irregularitate. vt. j. Irregularitas. p totũ.

6 ¶Crimen dz publicũ qd ad publicũ spectat iudiciũ. Et hec sunt q nõ. ff. d publi. iudi. l. i. q sunt. lex iulia maie. Et sb hac ꝓphẽde sacrilegia t residua. Lex iulia d adul. lex cornelia de sicarijs t veneficijs. lex põ. d pari. Lex iulia pec. Lex cornelia d testa. fal. An autẽ in aliis: Azo dicit q sic. Intelligẽ i instrumentis. nõ in aliis scripturis fm Accur. Lex iulia d vi publica t priuata. d ambitu repetũdaz. t d annona t hmõi. in qbz lex exp̃mit qd sit publicũ. vt in. l. iij. i fine. ff. d priuati. t ibi bar. t Jo. d imola. in. l. fi. ff. d priuati. delic. t i. l. ij. ff. d ꝓcul. Sz fm ius canonicũ omẽ crimen dz publicũ. qz ad publicũ iudiciũ spectat puniendũ. vt in. c. trina. de collu. in glo.

¶Itẽ publicoz iudicioz qdã sunt capitalia 7
ex quibz moꝛs aut exiliũ imponit. hec est aq t ignis interdictio. p has pnas eximitur caput de ciuitate. Nã cetera nõ exilia sz relegatiõe ꝑprie dicũtur. qz tunc ciuitas retinetur Quedã sunt nõ capitalia ex quibus pecuniaria aut in corpus aliqua coertio pena ẽ. vt in. l. publicoz. ff. de pub. iudi.

Chrisma vide. j. Oleũ sanctum.

Culpa alia latissima fm Bar. i. l. qd nerua. ff. de po. Et idẽ ẽ qd verus dolus t manifestꝰ. Alia latioz. t ẽ dolꝰ ꝓsumptꝰ. Alia lata. et hec ẽ nõ intelligere qd oms intelligerẽt. vl maioz ps. tex. ẽ in. l. late culpe. ff. de ꝓ. sig. Sz nõ q cõiter glo. nõ ponũt nisi latã culpã. et tex. i. d. l. qd nerua. exponit latiozẽ p lata. Et sic colligo fm glo. in d. l. qd nerua. q noie doli ꝑpe nõ ꝓphẽdit q ex culpa fecit. qz dolꝰ differt rez noie a culpa. qz dolꝰ ẽ a ꝓposito. vt pbat i. l. i. §. doluz. ff. de dolo. Culpa ꝙ nõ. vt i. l. si ꝓcuratoz. §. dolo. ff. mã. t p hoc facit dictũ Bal. in. l. qd q. §. pena. ff. d his q no. infa. vbi dicit. accusatus q d homicidio dolose facto. et pbat culpa. an absoluet seu mitiꝰ aget i eade instãtia. R. q mitiꝰ aget. t sic sentit q dolꝰ nõ ẽ realr culpa. Tex ẽ q lata culpa ẽ dolꝰ plumptꝰ. ita q vbicũqz qs tenet de dolo venit t lata culpa. Sz tñ verus dolus nõ ẽ. vt no. glo. i. c. bona fides. de ꝓpo. Et in ꝓscientia vbi cessat ꝓsumptio nõ habet p dolo. Et qs dbeat pbare dolũ vel latã culpã interuenisse. vide j. cristos. §. i. Nõ etiã q lata culpa ẽ euitatio incircũspecta ab ea diligẽtia quã habẽt hoies cõiter eiusdẽ ꝓfessionis. Et tõ error artificis non ẽ lata culpa nisi qñ errat in eo qd cõiter hoies in illa arte sciunt. nõ qñ errat in eo qd excellẽtissimi sciũt. Ita limitat Bar. in. d. l. qd nerua. Uñ si dꝓsuit pecuniã apd cãpsorẽ q cõiter habebat bone ꝓditois t nõ erat. nõ ẽ lata culpa. Et bal. i. l. pignoꝛ. C. de pig. acti. dicit. Accessit ad molendinũ. et incuriu

hostiū ꝓdidi bestias. nō ē lata culpa. exq̄ ma
ior ps credebat secuz accessum.
¶ Utz lata culpa equiparetur dolo. vide in
fra Dolus. §. iq.
¶ Quid ē leuis culpa? R. ē omittere qđ dili
ges hō nō omisisset. vl facere qđ diligēs hō
nō fecisz. Exēplū. Fenerator nō excussit res
pignoratas a tineis tali tpe q̄ diligēs fecisz
¶ Quid ē leuissima culpa? R. est nō ꝓuidere
qđ diligētissimꝰ ꝓuidisset. l. si putator. ff. ad
l. aquil. vl omittere qđ diligētissimꝰ ñ omit
teret. l. diuꝰ. ff. đ off. ꝓsi. nō eqtare vt diligē
tissimꝰ equitaret leuissima culpa ē. vel nō cu
rare facere qđ diligētissimus curaret.
¶ Qua culpa teneť qs ex ɔctu. vide. s. ɔmo
R. Pa. in. c. cū cām. de testi. q̄ under teneť de
dolo z lata culpa. sz non de leui. qđ credo ve
rū in eo qui a supiore ponitur i officio p obe
dientiā soluz. secus de eo q̄ illud q̄siuit. si mō
alius diligētior fuisset. qz tunc teneť etiā de
leui. Sil R dico q̄ non tenetur nisi đ dolo z la
ta culpa agrimēsor z alij q̄ assumūtur ad cal
culū vel ɔcordiā. tex. est in. l. fi. ff. de no. ope.
nū. z ibi Bar. z no. glo. in. c. qz indicante. de
ꝓscrip. Fallit ꝫ in his qui exercent aliquā ar
tē sicut periti. ꝫ est ꝓfitentur se peritos z ma
gistros. qz tenētur etiā de leuissima. facit qđ
no. glo. insti. de obli. q̄ ex quasi delī. na. et te
net Pa. in. d. c. indicāte. sz ego credo vez qñ
diligētissimū quesiuisz nisi fuisset decep tus
ex sua pfessione. qz tūc de leuissima. aut dili
gentē. qz tunc de leui solum tenetur.
¶ Utz i foro aie teneatur ās restituere dam
nū qđ dedit ꝓximo ex culpa sua? R. q̄ licz In
no. in. c. qz plerīqz. de imu. ec. velit q̄ soluz de
dolo z lata culpa teneatur. z multi doc. ꝓ sin
gulari dicto habeāt. tñ ego credo q̄ teneat đ
omni damno ex qua cūqz culpa sua. đ qua te
netur tam de iure ciuili qz canonico. p ea q̄ di
cā. j. Lex. §. iij. Et p hac opi. ē glo. cuz tex. i
c. ɔsuluisti. q. v. que dicit q̄ tenetur etiaz q̄
ad dēū. si diligentiā debitā nō adhibuit. vt i
d. c. ɔsuluisti. z. l. di. clerico. z. xxxv. q. ij. in le
ctū. Dicit tñ q̄ nō punit rōne homicidij. sz
negligentie. vt. xv. q. i. c. inebriauerūt. et fa
cit. c. fi. de iniur. z dam. da. qđ indiffinite lo
quitur. zꝫ est tutius cū ipse Inno. nullo iu
re ꝓbet dictum suū. qz. d. c. inebriauerūt. nu
hil facit p eo. immo potius ɔ si bñ inspiciat
licet adducat p se. Cū ꝫ ɔcor. Jo. an. i. c. qm
ɔ. de pba. z ibi cū seq̄tur Pa. qz negligētia i
ꝓpio facto culpāda ē. in alieno vituperanda
l. si ꝓstāte. §. si maritus. ff. solu. ma.

Cura aiaz fm Inno. in. c. cū satis. de offi. archi. stricte ē potestas ligā di z soluēdi i foro pnitētiali. z hec nulli con uenit plato nisi sacerdoti. vt ꝓbatur. xxi. di. in nouo. de pe. z re. c. omnis. z hāc potestatē li gādi z soluendi quilibet sacerdos cū ordine accepit. licet nō in istos vel in illos q̄ sibi nō sunt cōmissi. Dz etiā cura large. z ē potestas eīciendi z recipiēdi in eccīa cogēdi z puniē di excessus. xxi. di. §. i. Sub hac etiā ē excōi care. interdicere. suspēdere z hmoi. q̄ sunt ad moz correctiōz. de elec. duđ. z đ vtraqz istaz rū intelligit. c. de multa. de ꝓben.

Cupiditas vide. s. Auaricia.

Curialis dz q̄ nexibz curie ligat? adulat ꝓncipibz. xxxvij di. nōne. li. di. q̄ i aliq̄. Jtē curiales dicūt ad uocati i cā sanguis. vl milites seu officiales seua exercētes. li. di. aliquātos. z. c. se.
¶ Utz tales sint ad ordines ꝓmouēdi vl ad religionē? R. q̄ nō. nisi cū magna discussiōe vt intelligat vtz sit solut? a curialibz. vl si ē irregularis. vel vt fugiat obligatōz z hmoi. vt in. c. legē. liij. di. z dicit q̄ ꝓ triennū debet ꝓbari. z ē bonū ɔsiliū. nisi aliqđ rōnabile ali ud suadeat. nō debet tñ recipi ad religiōz nec ordinari etiā si nō ē irregularis. z si ex deuoti one moueť. nisi sit solut? a cura. li. di. c. i.

Curiositas ē postpositis diui nis z scōz eloquijs scīptis phoz z poetaz rōe vanitatis vel delectationis intēdere. xxxvij. di. sacerdos. z. c. se.
Jtē cū sacra scīptura nō fm sanctoz expositi onē. sz fm scīarē sapiētiā z ꝓpriū sensus vani tatē exponit. c. vino. ea. dist. Jtē q̄ plura vo lūt sape qz optent. aut de his de quibz nō est dubitandū. faciūt qōnes de renū. c. qm aliq̄ curiosi. li. vi. ex quibz cū ibi notatis pz q̄ vel le cognoscere qđ nō ꝓuenit ē curiositas z pec catū. qz inordinatio quedā.
¶ Utz sit pctm mortale? R. q̄ siue curiositas sit respectu ptis intellectiue. siue respectu ptis sensitiue ē mortale pctm i. vij. casibz. vt colligo ex Tho. ij. ij. q. clxvij. Alle. ij. ij. Pio rōne finis. puta qz ppter superbiā. vel aliqđ qđ sit mortale peccatū querit cognoscere vel vide re aut audire tē. Scđo rōne illoz a qbz vult scire vel audire. puta a demonibz vl alijs a q̄ bus sub pceptoꝓhibemur aliquid addiscere vel cognoscere. xxix. q. i. illud. Tercio ratiōe eoz q̄ cognoscere vel videre aut sentire volu mus. vt puta. qz sunt ꝓhibita. sic a ꝓposito

velle audire pctm̃ illi⁹ q̃ ꝓfitet alteri. ꝛ sil'r in cãtatões. diuiatões ꝛ hm̃oi phibita. aut eo rũ libros velle tenere. Sil'r dico ꝺ q̃cũq; p/hibito qꝺ exerceri nõ ꝑt sine mortali pctõ. sic sunt artes aliq̃ male. aut velle scire quõ fit tale pctm̃. aut videre. aut sentire. nã tal' curiosi tas ẽ pctm̃ mortale nisi i casu qñ ꝙs taliaꝝ vel let scire vt possz ꝓdenare ꝛ ip̃robare. facit .c. nec mix. xxvi. q. v. Quarto rõne coz q̃ omit tunt ꝓpter curiositatẽ. puta cũ quis omittit addiscere nccia ad salutẽ. vl' ad suũ officiũ. vt intẽdat poet aut curiosis. fac. c. nõne. ꝛ c. vino. xxxvij. di. Quito rõe illi⁹ ad quẽ tal' cognitio seu visio iducit. vt puta. ꝛ ad errorẽ ꝺ fidẽ. vl' ad'pctm̃ mortale. sic̃ velle videre coeũtes. ꝛ aliq̃ spectacla ex q̃bꝫ ꝓuocat ad mortale pctm̃. vl' audire hm̃oi. fac. c. ido. xxxvij. di. Sexto rõe modi. vt cũ ꝙs ꝓpter talia scienda vl' videda facit phibita. puta supstitiosa. vl' dimittit audire diuia q̃ tenet vt videat spectacula ꝛ hm̃oi. facit. c. q̃ die. de cõse. di. i. ꝛ. c. q̃ sine. xxvi. q. i. vl' qz ꝺ bonis pauperũ eccl'iastic⁹ emit libros. vl' soluit doctoribꝫ q̃ ei legãt inutilia. fac. c. legãt. xxxvij. di. Septio rõne coz q̃ inducũt ad talia faciẽda. vt puta. qñ ꝙs ex curiositate sua sciẽdi ꝓuocat aliquẽ ad ꝛtrahẽdũ. vl' auiditate videdi p/uocat ad faciẽdũ spectacula. phibita sic̃ sunt torneamẽta ꝛ hm̃oi. q̃ fieri nõ ꝑnt sine mortali. facit. c. q̃ venatoribꝫ. lxxxvi. di. ꝺ se. di. ij. p dilectione. in aliꝫ cõiter ẽ veniale pctm̃.

Custos q̃ mercedẽ accipit ñ spãl'r p custodia tenet ꝺ dolo lata ꝛ leui culpa. ff. loca. l. q̃ mercedẽ. i glo. ꝛ qꝺ nõ. xxij. q. iij. tres psonas. no. Innoc. i. c. q̃uis. de reg. iu. Ez si spãl'r p custodia mercedẽ accipet teneretur etiã ꝺ leuissima. vt in. ꝺ. glo. quã limita vt. j. Locatio. §. xxij.

¶ Quid si negz dolo vl' negligẽtia amisse ꝙs ꝓbabit'. R. Inno. vbi. s. q̃ ipe custos. ar. ff. ꝺ edẽ. l. si ꝙs. §. vl. Et h̃ vez q̃ ad foz ꝓtẽtio suz. sec⁹ i foro ꝓscie. vt pz ex dict'. j. lex. §. iij. Idẽ dic ꝺ custodes carcer'. ff. ꝺ cu. et exhi. re. l. vl. In aliꝫ aũt casibꝫ regl'ariter q̃ dolũ alle gat dz ꝓbare. ff. ꝺ ꝓba. l. q̃tiẽs. §. q̃ dolũ.

Damnatus ꝑ sniaz ad mor tẽ an possit disponere de rebus suis. vide Alienatio. §. xxv.

¶ Utz dãnat⁹ ad mortẽ possit fugere ꝺ carcere vl' q̃ocũq; dic vt. j. Fugere

¶ Utz hñtes de bonis alicui⁹ dãnati /§. q. ꝓpter crimẽ eius ꝛ postea restituti p ꝓncipez ad bona sua teneãtur restituere. R. Se. l. c. q̃uis. de resc̃p. li. vi. q̃ aut restitutio facta p/iudicat iuri q̃sito tercio q̃ ea legitime habuerat. ꝛ sic nõ tenet restituere q̃ ea habuit. qz̃ fit integratio i tali casu. ꝛ iste ẽ casus. ꝺ. c. q̃s/tius. ꝛ i iuribꝫ allegatis i glo. ibidẽ. et facit nõ. ꝑ Bar. ꝛ bal. i. l. gall⁹. §. ꝛ q̃d si tm̃. ff. ꝛ li. ꝛ po. Aut ꝑ restitutõz ꝓncipis tali facta nõ ꝓiudicat nisi ipsi ꝓcedẽti. ꝛ sic reintegrat ad oia q̃ amiserat. ꝛ sic oia sũt sibi restituenda ꝛ sic ꝓcedũt iura allegata ꝑ alia ꝑte i. ꝺ. glo. arg. c. dilecti. ꝺ bona. cũ ibi nõ. ℔ tenet Jo. de imo. Et nõ q̃ ista faciũt ꝑ legitimato p⁹ mortẽ testatoris. vt nõ ꝓiudicet veniẽtibꝫ ab intestato. etiã si nõ adierũt hereditatẽ. qz tale gitimatio ẽ q̃dã restitutio natal'. l. fi. C. ꝺ natalẽ. Secus si añ mortẽ testatoris qz ꝓceudicata. ff. de li. leg. vide etiã. j. Bza. §. i.

Dãnificatus vtz furtiue ꝛ secrete possit sibi satisfacere. vide. j. Furtũ. §. xl.

Debitũ cõiugale iõ ꝺz. qz sub pena mortal' pcti vxori ꝛ vxor viro petenti redderetur ꝑm cõmuniter doc. ꝛ apl'm. i. Loz. vij. nisi ex rõnabili cã excuset. ꝛ assignatur a doc. vij. cause ꝓpter qs nõ tenetur reddere.

¶ Prima ꝺz phibitio sancte eccl'ie. Nã ꝺ in terdictũ eccl'ie ẽ pctm̃ mortale act⁹ cõiugalis Eccl'ia aũt phibet ne ꝙs ꝓsummet mrimoniũ certis tpibꝫ. de quibꝫ. j. Mrimoniũ. iij. impedimẽto. ij. Sil'r phibet eccl'ia ne añ bñdictionẽ ꝓiũganť. qñ ꝙs ducit eã q̃ alteri nõ fuit ꝓiũcta ꝑ mrimoniũ. vñ ꝑm Rod. cognoscẽs añ bñdictionẽ vbi ẽ cõsuetudo q̃ bñdicatur peccat mortal'r. Quidã tñ vt dicit Ricãtur peccat mortal'r. Quidã tñ vt dicit Ri. in. iij. di. xxvij. q. vl. in fi. dicũt hoc esse vez respectu actus petẽdi. nõ respectu actus reddẽdi. qz reddẽs nõ peccat ꝑm Tho. i. iij. ea. di. Ego ꝛo istud de bñdictõe limito vez nisi ex rõnabili cã moueret ad petendũ. puta ꝓpter fornicationẽ euitandã cũ nõ possit aliter. ꝛ vxorẽ ducere vt bñdicat nõ possit ꝓpter dotẽ habendã. ꝛ hm̃oi. qz nec tũc mortaliter peccaret. nisi esset scãdalũ i patria. arg. eoz q̃ dicã. j. in obedictia. i ꝑn. Alberꝰ etiã dicit q̃ dictũ Rod. ẽ nimis durũ. ꝛ hoc etiã videt sentire Inno. ꝛ ꝺ. Anto. in. c. i. de spo. qz licet cõsuetudo habeat vim legis. tñ lex nõ obligat ad mortale nisi sit ꝓceptiua. de elec. c. generali. li. vi. ꝛ sic ñ videt q̃ peccet mortaliter qñ etiã simpl'r ꝓsumaret añ bñdictiõz

nisi vt dixi eet scādalū. Et iō vbi nō imminet scādalū ꝛ sulēduz esset istis spōsis q̄ faciunt multa pctā mortalia añ tps ꝛductois ꝙ qñ notū ē mrimoniū in patria ꝛ summaret. exq̄ 2 ducere nō pñt ꝓpter votē habendā.

¶Sz nūq̄d toties peccat mortal'r q̄tiēs exigit sine rōnabili cā añ bñdictōz tenēdo opi. Ro: R. ꝙ nō nisi ꝑ mavice. nisi nouo ꝛ tēptu exigat Exq̄ seq̄tur ꝙ possit i isto casu negare 3 debitū sine pctō nisi seruet statutū eccl'ie

¶Sēda cā dz impotētia qua q̄s nō pōt reddere debitū salua incolumitate sui corpis. q̄a fm R. i. iij. di. xxxv. ar. i. q. i. deus nō obligauit vir mulieri ꝛ ordinē nature rectū q̄ ꝑ pri9 us attēdit ad actū nutritiue quo ꝛseruat ꝑ9 priū indiuiduū. q̄z ad actū generatiue q̄ ordinat ad ꝛseruationē speciei. et iō non tenet ad actū generatiue i innotabile p̄iudiciū in 4 columitatis corpis ꝑpij.

¶Utr̄ teneat reddere debitū leprosō: R. fm Ri. i. iij. di. xxxij. ar. iij. q. ij. ꝙ sic. Iz nō tenet 5 atur cohabitare. q̄z nō ē sic piculū i reddēdo sic cohabitādo. vide. j. Leprosus. §. ij.

¶Utr̄ furioso vl' fatuo sit reddendū: R. fm 6 Ri. vbi. s. ꝙ quotiēscuq̄z pōt reddi sine peri culo ꝓprie psone tenetur

¶Utruz reddēs se impotentē ad reddēdum peccet: R. fm Ri. i. iij. di. xxxij. ar. i. q. i. ꝙ il7 le q̄ mō illicito sciēter reddit se impotētē peccat mortal'r. nō aūt ille q̄ mō licito. puta ieunādo. orādo vna intētione. si tñ sit rōnabile obsequiū. q̄z q̄uis se reddat min9 potētē. nō tñ totaliter impotentē.

¶Tercia cā dz crimē adulterij. vñ vir vxori adulterevel ecōuerso. nō tenētur si innocēs ē reddere debitū. fm Ri. i. iij. di. xxxv. ar. i. q. i. qz licet q̄ ad vinculū nō possit. tñ pōt eā dimittere q̄ ad cohabitationē t thorum. Fallit h̄ in vij. casibꝫ. Prim9 si ille sit fornicat9. xxxij. q. vi. c. i. t. c. pe. t. vl. de adul. t. c. significasti. de uno. Secūs si vxor vi oppssa sit. ea. cā. q. v. ita ne. Tercius si credebat maritū ꝑbabilit mortuū. xxxiij. q. i. cū p̄ bellicā. Quart9 si al8 ter sb specie mariti cognouit eā. xxxiij. q. ij. i lectū. Quintus si marit9 tradidit eā adulte randā ꝑsertim inuitā. de eo q̄ co. ꝛsan. vx. sine discretionē. Sextus si maritus post adulte9 riū cognouit t tolerauit eam. ar. xxxij. q. ij. si ris cognouit. Septimus si in mrimonio in unfi delitate ꝛtracto vir dedit vxori libellū repu diū t vxor alteri nupserit. qz si cōuerteret vir teneat eā accipe. c. gaudemus. ō diuo. Octa uus fm aliōs si vir abstinēdo ꝫ volūtatē vx oris ex occasiōz dedit. xxxij. q. v. si tu. Et pla cet mihi. licet ꝛtrariū teneat glo. ibidem.

¶Utrū peccet exigēdo debitū sciēter ab adul 8 tero innocēs vel reddēdo: R. fm Ri. vbi. s. q. ij. ꝙ aut ē corrector vel parat9 corrigi. t sic nō peccat. Si vo sit incorrigibil': teneat eum dimittere. t sic peccat mortaliter cognoscendo. tex. cī. c. si vir. de adul. t in. d. si q̄s vxorē. siue sit manifestū siue occultū. dummō sciat ipsa. Quē tex. sic limito intelligēdū: q̄n innocēs nō imminet piculū fornicatōis t denegādo debitū ꝓuerteret adulter. Iz q̄n ex denegatōe efficat peior t exredditōe ñ facit tot pctā. t innocēti fit euasio fornicatōis. nō video mortale pctm exigere t reddere. Qđ etiā tenet Ugo d castro. nō. in. iij. di. xxxij. q. i

¶Utr̄ possit vir vxori adultere necia mistra 9 re: R. ꝙ nō si negādo emēdaret. qz vtil9 eligēti panis tollit cū de cibo securꝫ iusticiā negligit. v. q. v. nō ois. t male merit9 dz egestate laborare. l. bona fides. ff. de po. §. i. et d aliꝭ pēnis adulterij vide. s. Adulterium. §. iij.

¶Utr̄ teneat innocēs ad p̄ceptū eccl'ie red 10 dere adultero debitū: R. ꝙ si adulterium pōt ꝑbare infra paucos dies nō teneat. ar. c. solet. d sen. ex. li. vi. si vo nō pōt ꝑbare teneat. ar. x. q. iij. c. i. Et idē i casibꝫ in quibꝫ separari pōt mrimonium. vt. j. Mrimonium. iij.

¶Quarta causa dz votum emissum ab am 11 bobus de ꝓmuni cōsensu. vt. j. Mrimonium iij. impedimēto. v.

¶Quinta cā dz honestas. puta qz petit in ec 12 clesia vel in publico. qz nō teneat sibi reddere debitū nisi honesto mō. i. Loz. xuij. Oia honeste t fm ordinē fiāt in vobis.

¶Sexta cā est scandalū. Nā vbi esset scan 13 dalum ꝛ summare mrimoniū añ adhibitas aliquas solēnitates fm morē patrie nō tenetur reddere añ illaz obseruantiā. nō tñ mortal'r peccaret reddēs. Iz bñ exigēs si sine rōnabili cā faceret. vt. s. dixi. §. i.

¶Septuma cā ē religio quā q̄s vult intrare. 14 qz nō teneat reddere. Iz dz sibi statui ꝑs ifra qđ ingredi teneat. c. ex publico. d ꝓuer. cōiu. vñ si nulla istaz cāz ineset ꝫcto mrimonio ꝑ ꝑba de ꝑsti tenetur exactus reddere.

¶Utr̄ nō reddēs petēti. qz nō vult ꝛcipere ex 15 cuset: R. ꝙ nō A fortiori peccat mortal'r q̄ ex ira vel alio malo fine nō vult reddere

¶Utr̄ teneat petere: R. Ri. vbi. s. ꝙ non. qz 16 nemo tenet vti iure suo. qđ vez credo nisi in casu q̄n nō petēdo alter caderet i aliqđ mortale. quia tūc tenetur.

¶Utrū teneat reddere nō petēti: R. Ri. vbi 17 s. q. ij. ꝙ sic. non tm̄ ꝑtentu exprēsse. Iz etiam

petenti p aliq̄ signa p q̄ ꝺiecturat alterꝫ affe/
crare sibi reddi ꝛbitū ꝺ iugale. alꝫ si nō petit
tacite vl' expsse nō teneť reddere. Aůtere aůt
alterꝫ ne petat nō licet nisi cuꝫ ꝛbita sctimo/
nia. Unꝫ ꝺic Aug. ꝺ ancho. q̄ si ex negatiōe
ꝛbiti alter scā dalizať non excusať a mortali
denegās. qꝺ limita nisi ex aliq̄ cā p̄dictaꝫ fa
18 ¶Utꝫ ꝺ cto mr̄imonio cū vna clande /ciat
stine ꝛ publice postea cū alia teneatur pme
reddere ꝛbitū. R. q̄ si nō p̄t reddi sine scā/
dalo. puta qꝛ eccl'ia excōicat eū ꝛ hm̄oi. q̄ te
netur nō reddere. qꝛ ab om̄i specie mali ē ab/
stinēdū. i. Thes. vlti. al's sic.
19 ¶Hꝫ nūq̄ cohabitabit cū scā ad p̄ceptū
eccl'e. R. q̄ sic. ꝛ nccia mistrabit si mō p̄t face
re sine piculo coit⁹ seu adulterij cū ꝺicta scā
qꝛ qñ cū piculo ꝓbabili: tūc patiať excōicati
onē ꝛ nō cohabitet. sꝫ nccia admistrabit se/
pat⁹ q̄ꝛtū p̄t. cū p̄ma etiā nō cohabitabit qñ
sine scādalo cohabitare nō p̄t. ꝛ sibi ipuret q̄
sic ꝺcit. Et tō ꝺ sulēdū ē tali q̄ patriā mutet
vbi cū p̄ma sine scādalo cohabitare possit
20 ¶Utrū actus mr̄imonialis sit pctm̄. R. fm
Ale. i. iij. ꝓte. in sum. in. vi. p̄cepto q̄ nō Hꝫ
fit pctm̄ fm eundē. q̄. q̄. tractatu ꝺ adul. qñ
p̄uať istis circumstātijs
21 ¶Prima ꝺꝛ recta intētio. puta qꝛ excedit fi
nes mr̄imonij factur⁹ cū q̄cūq̄ alia vel cū ea
etiā si nō eēt sua coiret. vl' ꝺ stituit ibi finē vl
timū. ꝛ sic ē mortale p̄tm̄. xxxij. q. iij. ozigo.
ꝛ. c. liberoꝫ. Adůte tū q̄ ꝫ itelligiť qñ ꝫ actu
cogitat vt sit mortale. qꝛ actibꝫ nō habitibꝫ
meremur vl' ꝛmeremur. fm Pe. ꝺ pal'. i. iij.
ꝺi. xxxij. q. iij. Hꝫ g̃ intētio sistere ifra limites
mr̄imonij. si tal' actꝰ ꝺ ē sine pctō. ꝫ ē q̄ nō
cognosceret si nō eēt sua legitima vxor. ꝛ idē
ꝺic ꝺ vxore erga viꝝ. Sufficit tū fm Ri. in
iij. ꝺi. xxxi. q. pe. q̄ actu vl' habitu ꝫ hāc intēti
22 ¶Hcda ꝺꝛ cā. Illā ex triplici /onē habeat.
cā sine pctō exigiť ꝛ reddiť. etiā cū merito ex
p̄mis duabꝫ. Prima plis p̄creāde. scda ꝛbiti
reddēdi. tercia fornicatiōis vitāde. cōi/
ter tū teneť q̄ sit pctm̄ veniale exigere cā for
nicatōis vitāde i se. vide glo. i. c. q̄cq̄d. xxxij.
q. ij. Alia ex cā cognoscere ē pctm̄ aliq̄ mor
tale. aliq̄ veniale. vt in. §. seq̄n. patebit
23 ¶Utꝫ si fiat cā satiāde libidis sit pctm̄ mor
tale. R. q̄ canonistaꝫ. xxxij. q. iij. i. c. ozigo. ꝛ
c. liberoꝫ. ꝛ theologoꝫ i. iij. ꝺist. xxxi. ꝛ xxxij.
fuit ꝺiuersa opi. Aliq̄ tenēt q̄ semp est pctm̄
mortale coit⁹ cōiugal' cā satiāde libidis. Et
ꝺꝛ qñ ꝓuenit voluptatē ꝛ cogitatōꝫ manibꝫ
puocādo ꝛ calidis vtendo vt possit pluries
coire. sꝫ magis cōiter teneť q̄ nō ē pctm̄ mor
tale. ꝺūmō si nō eēt vxor non faceret. ꝛ ꝺ. c.
ozigo. ꝛ liberoꝫ. exponūt qñ ita finalē q̄rit ꝛ
lectatōꝫ. q̄ etiā si nō eēt vxor nō curaret. Et
hec opi. ē magis rōnabil'. qꝛ alꝫs ꝺic Nabe
at vnusq̄sq̄ suā ppter ꝛlectatōꝫ i ea ꝛ nō in
alia q̄rēda ppter fornicatōꝫ vitāda. nec sequ/
tur q̄ ponat ibi finē. qꝛ nō vltimuꝫ. Hāc. s.
Bo. Ri. ꝛ Ale. ꝛ cōiter theo. tenēt. ꝛ placꝫ. q̄
p istā scdā opi. ē ter. Aug. i. ad Lor. vij. i fm.
vbi ꝺic. ꝺ iugal' ꝺ cubit⁹ generādi gr̄a nō hꝫ
culpā. ꝺ cupiscētie ꝫo satiāde. sꝫ tñ cū ꝺ iugꝫ. 24
hꝫ culpā ppter thoꝝ fidē venialē. hec ille
¶Utꝫ cognoscere vxorē cā sanitat⁹ sit licitū
R. Ri. i. iij. ꝺi. xxxi. ar. iij. q. q. q̄ fm q̄sdā sic
vel forte p̄ꝺ ꝺici q̄ sit veniale p̄tm̄. ꝛ hꝫ ver 25
us. ꝛ sequiť Tho. in. iij. ꝺi. xxxij.
¶Tercia ꝺꝛ mod⁹ ꝛbit⁹ naturaľ. Et hoc du
pl'r. Primo quo ad vas. qꝛ si fiat extra. ꝛ ibi
emittať semē ꝺubitāter ē mortale gr̄uissimū
xxxij. q. vij. c. adulteriū. Scdo q̄ ad modum
stādi naturalē. q̄ ꝺē ē vt mlier iaceat i vtero
vir aůt i vētre incūbat ei. qꝛ sic facili⁹ cōcipi/
unt mlieres nisi p accidēs impediať. Deuiarō
aůt ab isto ē lateraľ cōcubit⁹. ꝛ maioꝛ sedēs.
ꝛ utꝫ maioꝛ statis vl' vxore supgrediēte. ma
ꝛima hoꝝ ē eoꝝ q̄ retro more iumētoꝝ. hunc
vltimū modū q̄ꝺā indistincte reputāt morta
le. licꝫ i vase fiat. Pe. ꝺ pal'. vbi. s. Ne. vide
i. c. inq̄sitōi. ꝺ sen. ex. tenet. q̄ supgressio mu/
lieꝫ sil'r ē mortale nisi aliq̄ necessitate vl' rōna/
bili cā fiat. puta ifirmitat⁹ vl' piculi alterius
qꝛ sic puertēs vsū ꝛ ritū sacri sciēter etiā i ac
cidētibꝫ peccat mortal'r sic tales. Glo. Ray.
tenet q̄ q̄libet ꝛeuiatio a mō naturali si fiat
cā voluptatis ampli⁹ sic q̄rēde solū q̄ ē pctꝫ
mortale. Tho. ꝫo i. iij. ꝺi. xxxi. i fra ꝺicit. q̄
q̄ꝺā ꝺicūt foꝛe signū mortal' cōcupiscētie ali
qñ. Aliqñ ꝫo pctm̄ veniale. Aliqñ nullū qñ
ex iusta cā. puta infirmitatis. vel ppter picu
lū plis suffocāde. Alb. i. iij. ꝺi. xxxi. ꝺic q̄ mi
hil coꝝ q̄ facit marit⁹ cuꝫ vxore seruato vase
ꝛbito fm se ē mortale. sꝫ p̄ ē ē signū morta
lis cōcupiscētie. Tu ꝫo ꝛtestaberis oēs istas
ꝛeuiatōes. ꝛ piculosas foꝛe ꝛclarabis ac per
suadebis vt ꝛsistāt q̄ꝛtū poteris. tū iniaꝫ nō
p̄cipitabis. qꝛ vxor pmittiť vt in ea hō ꝛcle/
ctet ppter fornicatōꝫ vitāda. Et tō ꝫ teneť
bis q̄ qualitercūq̄ opus incipiať ꝛ quōcūq̄
qꝛ fiat: ꝺūmō i vase ꝛbito semē emittať ꝛ ta
liter q̄ mlier retinere eū possit nō erit morta/
le ꝛ se. Hec⁹ si mulier taliter staret q̄ ex ꝫ se
mē retinere nō posset. qꝛ esset mortale. q̄nis
vir i vase emitteret. ꝛ fm ꝫ ꝺcoꝝ p̄ꝺictoꝝ ꝺc. 26
¶Hꝫ q̄ꝺ ꝛ eo q̄ fricatōnibꝫ. osculꝫ et tactibꝫ

delectaꝫ. nō intēdēdo venire ad actū ꝓiuga/
lē. ſz finē i his ponere. R. Pe. d pa. vbi. s. te
net ꝙ ē pctm mortale. ſz ego nō credo niſi ſe
vl' alterꝫ ad pollutōz extraordinariā ꝓuoca/
27 ret. z ſic tene p ea q. s. dicta ſunt.
¶Quid d illo q añ ꝓpletōez actꝰ ſe retrahit.
nec ſemē emittit etiā extra vas ne hēat ples
filios. R. Pe. vbi. s. ꝙ nō peccat mortal'r ni
dicit d eo q ne habeat filios abſtinet. qz licet
appetere nō plures hēe qz poſſit paſcere. nec
tenet actū inchoatū ꝓſummare extra nō pe/
cēte. Et eadē rō ne videt ſm eūdē poſſe dici
tim ad mingēdū. vl' ſe cito erigit vt emittat
ſemē ne ꝓcipiat. Sz d hac opi. valde dubi/
to ppter. c. aliqñ. xxxij. q. ij. qd videt innuere
ꝙ ſit pctm mortale. ſz poſſz dici ꝙ. d. c. loqt.
qñ qs ex ſola voluptate hꝰ facit. vel qñ poſt/
qz ꝓceptio ē facta qrit a vxorſum. ſz Pe. intel/
ligit qñ hꝰ fit ex rōnabili cā. puta qz non pōt
eos paſcere z hmōi. z añ qz ꝓcipiat i vētricu
la mris. z ſic poſſet teneri. licet ſit periculoſa
Dare aūt vel recipe venena ſterilitatis omī
28 no eſt mortale. vt in. d. c. aliqñ.
¶Quarta dz tps debitū. Nā tpe feſti. ozōis
29 z ꝛmunionis eſt abſtinendū.
¶Utz peccet mortaliter q exigit ſine reddit
tpe ſolēnitatis. R. ſm cōiter doc. in. iij. diſt.
xxxij. ꝙ nō. Limitat. s. Bo. ibidē. ar. ij. q. ij.
niſi ꝓſcientia obliget qz credit mortale. vl' niſi
i requeniat ſacre dei ꝓtēptꝰ. Ale. tñ. ij. ij. i tra
ctatu de adulterio tenet. ꝙ ſi cognoſcit ppter
delectatōz. ſ. explēdā. ꝙ ē mortale. Dō veruz
credo qñ interuenit ꝓtēptꝰ ſacre dei propter
talē delectationē ſatiandā. Et ſic ꝓdoz. glo. q
i ſumma. xxxij. q. iij. cū Alle. ꝓdoz. al's non.
qz circūſtātia q nō cadit ſub ſpāli phibitiōe
nō pōt mutare ſpēm pcti. niſi vt dictū eſt qñ
rōne ꝓtēptus. Nā nullo iure cauetur ꝙ de p/
cepto nō cognoſcatur vxor i feſto. ſz. c. xxxij.
q. iij. ſunt de ꝓſilio. vt patet intuēti. z ſic etiā
30 tenet Ri. in. iij. di. xxxij.
¶An poſſit cōicare q reddidit. R. ſm Alex.
vbi. s. z Sco. i. iij. di. xxxij. ꝙ ſic. nec d neceſ
ſitate pcepti tenetur abſtinere. ſz nō debet p/
pter reuerentiā ſacramēti de bono ꝓſilio. niſi
forte ſolēnitas aliud ſuaderet. vt dz de pollu
tiōe. j. euchariſtia. iij. §. xxix. Idē tenet glo. i
c. ſciatis. xxxij. q. iij. de exigēte. dūmō nō cā
ſatiāde libidinis exegerit. ſz tu breuiter dic
31 vt in. d. §. xxix. cū ſequētib⁹.
¶Quinta dz q̄litas pſone cū q ē ꝓcubitus.
vt nō ſit menſtruata vel vicina partui.

¶Sz nūq̄d peccat mortal'r q cognoſcit tpe 32
meſtrui. R. ꝙ caſus dubi⁹ ē iter doctos. ſz ſal/
uo meliori iudicio mihi videt diſtinguēdū.
vt colligo ex dictis ac rōnib⁹ theologoz̄ in
iij. di. xxxij. Aut ex tali coitu pōt fieri gene/
ratio ꝓbabiliter. aut non. Si nō. vt puta qz
ſenex vl' ſterilis vl' fluxū hz z hmōi. z tūc nō eſt
pctm mortale. nec i exigēte nec i reddēte ſm
cōiter doctos. Nec ob. illud Leui. xv. z Eze
chi. xviij. dz ꝓceptū mortale. qz nō eſt mortale
reſpectu turpitudinis. al's eēt pctm mortale
etiā qñ habet ꝓtinuū. z ad quātūcūq; cuiuſ/
cūq; turpitudinis ire. qd ē d doctores cōiter
Eſt ḡ reſpectu piculi plus mortale ſoluz. facit
c. intelligētia. d ver. ſig. Si ꝙ pōt fieri gene
ratio ꝓbabiliter. vt cū nō hz ꝓtinuū fluxū
vel ē debite etatis etiaz diſtinguo. aut ꝓſide/
rat piculū prolis. ſ. ꝙ poſſit generari leproſa
q alio tpe generaret ſana. z ꝓtēnit ppter ſuā
delectationē habēdā. z ſic peccat mortal'r taz
exigēs qz reddēs iſto mō. Aut licet ꝓtemnat
piculuz prolis. tñ exigit vel reddit propter
fornicatōez vitādā i ſe vl' i alio. nō ꝓncipali
ter ꝓpter delectationē. z ſic nō peccat mor/
tal'r taliter exigēs vl' reddēs. qz tenet hō ma
gis diligere ſalutē ſuā vl' proximū qz bonum
corpis primi. aut nō ꝓſiderat piculū prolis
nec de generatōe. z tūc ſi exigit cā fornicatio
nis vitāde i ſe vel i alio vl' debitū reddēdi nō
peccat mortal'r. licz ꝓcipiat ples leproſa. qa
cū det operā rei licite licet nō debitā diligētiā
poſuerit. tñ nō reputabit ad mortale. ar. corz
q no. i. c. inebriauerūt. xv. q. i. Si autē ſoluz
exigit cā libidinis vl' reddit. tūc ex futuro eū
tu cognoſcet ſi peccauit mortal'r vel nō. qz ſi
ples generabit leproſa reputabit mortale. qz
dedit operā rei illicite. ar. c. i. de pēnit. Si ꝙo n̄
generet leproſa erit veniale. Jō añ enētū dz
ꝓfiteri tāqz de mortali. c. iuuenis. de ſpon.
¶Quid de exigēte tpe partui vicinoꝛ. R. Ri. i 33
iij. di. xxxij. ar. iij. q. ij. ꝙ ſi ſine periculo abor/
ſus vir pōt carnaliter copulari ſue vxori pre
gnāti pōt exigere ſine mortali. et mulier ſibi
tenet reddere. qz mrimoniū nō ſolū ē in offi
ciū. ſz etiā i remediū Si aūt nō pōt ſine pro
babili piculo aborſus. nō dz nec reddere nec
exigere. imo ſm Pe. de pa. vbi. s. peccat mor
taliter tā reddēs qz exigēs. qz nō curat occi/
dere aiaz puuli vna cū corpe. Aduerte ꝙ ma
ius ē piculū aborſus i ꝓncipio ꝓceptus. Rō
qz qz quis ſm Auic. matrix mulier post ūpg/
gnationē claudatur. tñ ex delectatōe mouet
aliqñ z apitur. z ſic materia nō dū pfecte co/
agulata diſperditur z effundit. z ideo vitu/

perat hic accedentē ad pregnantē i. d. c. ozi/
go. Non tñ erit pēctm mortale exquo nō duz
est formatus si hoc nō intendit.

34 ¶ Utz imediate post ptū possit exigi. R. Ri.
vbi. s. ar. iiij. q. i. ꝙ nō d ꝺgruo donec sit pu/
rificata. nō tñ ꝛ necitate e abstinēdū. Limi
tat Pe. ꝛ pal. vbi. s. nisi mulier eēt ex partu
infirma. ꝛ eēt ei piculū mortis vl aggrauati
onis infirmitatis. ꝛ placet. Et. c. ad eᵒ v. di.
ꝛ c. si cā. xxxiij. q. iij. ꝛ c. ozigo. xxxij. q. iij. et
c. nō solū. vij. q. vij. loquunt ꝛ honestate.

35 ¶ Secta dz ꝺuenientia loci. qz nō ꝛtet fieri
in loco sacro. vnde si est ꝺsecratus locus pec
cat mortaliter tā exigens qz reddens ꝓpter
ꝺtemptū sacramēti ꝑm Alle. vbi. s. si non sit
necessitas ꝓpter quā nō possit cognoscere in
alio loco. vtputa qz violēter sunt recluſi p lō
gū tps. qz tunc esset ꝛ bono ꝺsilio abstinere
nō ꝛ pcepto. Cōcoz. Ri. in. iij. Bz Pet. ꝛ
pal. vbi. s. tenet indistincte ꝙ est mortale. sz
non credas ei. nec valet eius ratio. s. ꝙ nulla
sit necessitas sicut i vrina. imo maioz ꝙ quis
stet ultra ignē longo tpe ꝛ non calefiat. nec
etiā alia ratio. s. ꝙ locus polluit. qz pollutio
nocturna i somnis etiā pollut. ꝛ tñ nō ē pec
catū. Ideo tene cū Alex. ꝛ Ri.

Decanus idē ē qđ archidiaco/
nus. ꝛ ideo dic vt. s.
Archidiaconus.

Decima alia p̄dialis. s. ꝺ his q̄ ꝓ
ueniunt ex p̄dijs. Alia
ꝑsonalis. s. ꝛ his q̄ prouenūt ex negociatō
ne. artificio. sciētia. militia. venatōe ꝛ hm̄oi
industrijs ꝑsonaꝝ. Alie mixte. sicut que pro
ueniunt ꝛ animalibꝫ ꝛ eoꝝ fetibꝫ. que par/
tim sunt p̄diales a p̄dijs vñ viuūt. partim ꝑ
sonales ꝓpter custodiā ꝛ eoꝝ curā. De hꝫ ha
betur in. c. ad aplice. ꝛ in. c. pastoralis. ꝺ ꝛcī.
ꝛ ꝛ parochijs. c. fi.

¶ Utz sint ꝛ pcepto dande tpe gr̄e. R. Alle.
i. iij. pte sum. ꝙ sic. q̄cūqz cū necessitas ēt pe/
tunt a mīstris ecclesie. vel etiā si nō petūtur.
dūmō sit ꝺsuetudo regiōis. vt i. c. pueniit. sz
meliᵒ i. c. i aliqbꝫ. ꝛ ꝛcī. i fi. dz. Ille q̄ppe ꝛ/
cime necessario soluēde sunt q ꝛtent ex lege
diuina vel ꝺsuetudine approbata.

2 ¶ Bz nūquid ꝺsuetudo excuset a solutōe ꝛ
cimaꝝ. R. vt colligo ex Alex. vbi. s. Solu/
tio ꝛcime vno mō est ꝛ iure nature ꝛ mora/
le. s. in q̄ntum ꝺscientia dictat ꝙ ꝛus honorā
dus est ꝛ ꝓpria substantia. ꝛ ꝙ aliquota ꝑs
substātie ꝛtur ad sustentationē mīstroꝝ ꝛci.
ꝛ hec fuit semꝑ in p̄cepto. Unꝺ Beñ. xlvij. sa
cerdotibꝫ egypti cibaria ex horreis publicis
mīstrabant. Alio mō dz iudiciale ꝓceptū in
q̄ntum ꝛterminat certā. s. ꝛcimā partē dan
dā mīstris ꝑm rōez eq̄tatis mutue distribu
tionis vt sit equalitas dari ꝛ accepti inter se
minantē spūalia ꝛ tpalia dantē ꝑm ꝙ possi/
bile est. ꝛ hec fuit i lege i ꝓcepto simplr. Exo.
xxij. ꝛ Num. xviij. Unꝺ legē ꝺo fuit ꝛ ꝺsilio
vt patet Beñ. xxviij. vbi Jacob vouit ꝛci/
mas. qꝺ facere nō potuiſſet si fuisset in ꝓce
pto. Tercio mō solutio ꝛcime ē qđ cērimo/
niale q̄ntum ad aliquā significationē sicut ꝛ
oia antique legis facta. ꝑm illud. i. Thoz. x.
Oia i figura ꝺtingebāt illis. Qui em̄ ꝛci/
mā dat q ē pfectōis signū. eo ꝙ denarius nu
merᵒ ē pfectᵒ quasi ꝑmᵒ lumes numeroꝝ vl/
tra quē numeri nō ꝓcedūt. sed reuertunt ab
vno nouē ptibꝫ reseruatis. ꝓtestat q̄si quo
dā signo ad se ptinere impfectionē. pfectiōz
ꝺo q erat futura p xp̄m esse expectādā a no/
vñ cū iudicialia hodie nō obligēt nisi qui ꝓ
cipiunt ab eo q̄ pōt. patet ꝙ ista sedo mō ꝛ/
cime sunt ꝛ iure positiuo. qui ꝺo sunt cer/
monialia hodie phibent. Et in hoc concor.
Ri. in. iij. ꝺist. xvij. ꝛ. s. Tho. q. ij. q. lxxxvij
Et hoc tene. licet Inno. in rubrica ꝛ ꝛci. et
Hosti. teneant ꝙ simplr sint ꝛ iure diuino.
morali ꝛ naturali. Qꝺ nō est ꝛ q̄ nisi vt di/
ctū ē. Et in hꝫ ꝛcipiunt multi canoniste. Cū
ergo queriᵗ an ꝺsuetudo excuset a solutione
ipsarū. Dico ꝙ si sacerdos q̄ mīstrat spūalia
petit ꝓpter indigentiā ꝛ sustētationē nō ex
cusat ꝓpter ꝺsuetudinē q̄n teneat dare tā p/
diales q̄ ꝑsonales. qz nulla ꝺsuetudo pōt ꝺ
ius naturale ꝛ morale. viij. di. q. ꝫ. Silr nō
pōt ꝺsuetudo excusare q̄n hō teneat ex aliq̄/
ta pte substātie sue honorare deuz. Excusare
aūt pōt cōsuetudo ꝛ excusat in aliꝫ casibꝫ si
sit ꝑscripta. Nā ꝙ ꝛet sacerdoti nō indigēs
ꝛcima ex institutōe ꝛ pcepto ecclie solū ē tpe
gr̄e. Et hoc videt innuere Hosti. in. c. a no/
bis. ꝛ deci. cū dicit ꝙ ꝺsuetudo excusat a ꝛ
cimis etiā p̄dialibꝫ nō soluēdis cū nō petū/
tur. ꝑ qua facit. c. nō est. eo. ti. qđ esse nō pōt
si esset ꝓceptum morale. Nec ob. xiij. q. i. §.
his ita. ꝛ xvi. q. i. reuertimini. ꝛ. c. ꝛcime. ꝛ.
i sacris. ꝛ. q. vij. ꝛcimas. ꝛ ꝛ decimis. paro/
chianos. ꝛ i. c. tua nos. ꝛ i. c. tua nobis. et. c.
cū nō sit in hoc. ꝛ. c. i aliqbꝫ. i quibꝫ ꝺz ꝙ a
deo sunt institute. vel diuina lege ꝓcipiunt.
qz ibi accipit lex diuia ꝑ lege mosayca. vt ꝑz
xiij. q. i. §. his ita. q̄ quidē filios gr̄e ñ lugat.
nisi q̄ ad moralia. vt ptz di. v. §. i. ꝛ. vi. di. §.
his ita. ꝛ de puri. post par. c. vnico. vl nisi vt

dicī iudicialia ꝓcipiant ab eccl'ia' vt facit i de cimis. vt i ti. d decī. i multis. c. t i aliqbꝫ alijs vt ptz de inuī. c. i. xxiij. q. iij. t. vi. t tūc licet ligat vt tale: sz vt ꝓceptū eccl'ie. Et ido male rephēdūt aliq canoniste theologos. q dicūt decimas nō ee d iure diuino. qz nō negāt qn fuerint ꝓcepte a deo i lege veteri. sz qz nō obligāt vt lex diuina inqztū sunt iudicialia ꝓcepta: sz solū vt ꝓcepta eccl'ie. Inqztū aūt sūt a iure naturali t morali bn sūt d iure diuino de bite etiā hodie. Et iō ꝛclude q si miſter eccl'esie indiget ꝓpter sustētationē. t petit q nō excusat ꝓpter ꝛsuetudinē ꝛriā. Si aūt non indiget tenet soluere fm q ꝛsuetudo se habz vel decimā vel vigesimā aut trigesimā. aut si nihil soluit excusat. dūmō ꝛsuetudo sit ꝓscripta p ea q dixi. s. cōsuetudo. Sācti⁹ tn esset deci. vbi dz q qlibet tenet soluere decimas nisi a ꝓstatōe eaz spāliter sit exempt⁹. qd qdez tū. di. erit. facit etiā qd no. Arch. xvi. q. i. et seqtur Pa. i. c. i aliqbus. de decī.

¶ Utz papa possit dispēsare ne qs decias soluat. R. Alē. vbi. s. q ꝓceptū d decimis inqztū ē iudiciale pōt eccl'esia ordinare q t qs debeāt recipe t q soluere. sic fecit i multis religiosis. vt. s. dictū ē. Et h intelligit rōne necitat⁹ vl' vtilitatis. aliter nō dz facere.

¶ Sz querit qn dari debēt. R. vt dz i. c. cum hoies. de decī. q statim fructibꝫ collectis. Et h q ad pdiales. q ad psonales debēt solui i fine anni. Sz tu dic q fm ꝛsuetudinē ꝓscriptā ra. al's nō. sz cui debentur.

¶ De qbus debēt solui. R. q de oībꝫ fructibus terraz. arborz. aīaliū. piscationū. venationū. ficuū. pensionū. molēdinorz. etiā adventiorz. Item d negocijs t artificijs t ceteris bonis vt colligit. xvi. q. i. t. q. vij. t de decī. in multis c. sz hodie ꝛsuetudo seruāda est

¶ Utz de illicite acq̄sitis. R. Alē. vbi. s. q in psonalibꝫ ē distinguēdū. aut trāsfert domū dz recipe qz diu psona ē i scelere ne videatur approbare ei⁹ mores. sed si correxerit poterit recipe. sicut in meretrice t histrionibꝫ t hmōi. Si aūt dominū nō trāsfert sicut in usura. furto. rapina t hmōi. sic nō tenet. nec eccl'ia pōt recipe. Si ꝓ decime sunt pdiales: indistincte qlibet tenet quātūcunqz pctor t iudeus t miles. t ecclesia pōt recipe. qz nō dant intuitu psone. sz quasi ex cēsu debito platorz. facit. c. d terrs. d decī. Nō tenent tn iudei soluere psonales decimas cū nō pcipiāt sacramenta: nec audiāt diuina. ar. d. c. d terris.

¶ Qui tenent dare decimā. R. Alē. vbi. s. q 7
oēs laici tā pauper qz diuites. Item etiā iudei d pdijs. d. c. d terris. vt. s. i. §. pcedēti. xvi. q. vij. decimas. Item clerici d rebꝫ p̄monij sui: nisi deseruiāt illi eccl'ie cui debent. eo. c. ij. Item Alē. dicit q vbi eēt ꝛsuetudo q d fructibus possessionū eccl'ie possent testari i mōrte. silr tenerent d ipsis ad decimā. Et sic intellige. c. ij. d decī. Item religiosi nisi sint exempti p̄uilegio sedis apl'ice. sic sunt monachi albi. tēplarij. hospitalarij. et hierosolymitani. et multi alij. d q nō. i. c. suggestū. cū multis. c. se. d decī. Dicit tn Alē. vbi. s. q p̄uilegiū d nō soluē dis decimis nō literat eos qn teneant solvere i tribꝫ casibꝫ. Primo cū pactōe tenent. qz p̄uilegiū nō reuocat pactū p̄cedēs nisi fieret mētio spāl̄is in eo. vt in. c. ex multiplici. d decī. Secōs cū parochial' ecclesia cui debebant enormiter ledit. ar. d. c. suggestū. Tercius cū eas soluēdo tacite renūciāt p̄uilegio. sz de h vide glo. t doc. in. d. c. suggestū.

¶ Sz cui debeāt dari. R. q pdiales debent 8
dari illi ecclesie i cui⁹ parochia pdiū situ ē. vt in. c. qm. d decī. t in. c. fi. d parochijs. nisi aliud habeat ꝛsuetudo. vt in. c. i. t. ij. t in. c. cōmissum. t multis aliis. c. d decī. Personales ꝛo debent dari ecclesie parochiali i qua audiuit diuina. vel vbi recepit ecclesiastica sacramenta. i. q. i. c. questi. Mixte ꝛo debēt dari vbi ꝛsuetudo est. vel si non est ꝛsuetudo si pascūtur in vna debent illi parochie. Si vero partim in vna: partim in alia diuidātur. facit qd nō. i. c. ad apl'ice. d decī. t Pa. no. diffuse. in. c. cū ꝛtingat. eo. ti.

¶ Utz soluendo ei q d iure ecclesiā nō tenet 9
sz d facto excusēt. R. q nō si scit. nisi ex iusto metu excusēt. vl' nisi p tolerātiā eccl'e q cū nō ꝺdicat videtur ꝛsentire. fm Rodo. Et hꝫlti mū vez nisi placeret eis ecclesiā fraudari.

¶ Utz clericꝰ q habet sufficiēs p̄monitū vn 10
vinat fm statū siue psone possit decimas recipe. R. Alex. vbi. s. q sic. vt pcurator in necessitates paupez vel vtilitates ecclesie expendas. nō aūt in vsus ppꝛios ꝛuertēdas. immo si in ppꝛios vsus ꝛuertit ꝛmittit sacrilegiū. si in malos incurrit iudiciū. facit. c. qm. in fi. xvi. q. i. t. c. pastor. i. q. ij.

¶ Utz decime possint ꝓscribi. R. q laici nul 11
lo mō pnt ꝓscribere vt eis soluātur. d ꝓscꝛ. c. causam. Sed clerici si parochiā habēt pnt

de p̄scrip. de quarta. Si vo nō habēnt nō pos sunt. Hil'r t de religiosis dicendū est. ar. eo rum que no. in. c. placuit. de p̄scrip. t in. c. cuz ꝓtingat. t. c. se. de dec.

12 ¶Cui soluet q̄ antiq̄ nō soluit et nūc vult satisfacere? R. q̄ nō ei q̄ p̄scp̄sit. sz eccl'ie paro chiali. fm Rodo. t Ray. Qō vez credo si ec/ cl'ie prochiali tūc erāt soluēda. al's secus.

13 ¶Utrū sacerdos parochial' possit remittere decimas nō solutas tpe p̄terito? R. fm Ro/ do. q̄ sic. in totū vel in partē. exq̄ imposterum vult abstinere t facere debitū suū. Sz mihi videt q̄ nō possit. nisi sit paup cui remittūt. ar. c. fi. xvi. q. i. qz cū sint pauper nō possunt in nō pios vsus ꝓuerti. Nam t sup alimen/ tis legatis nō valet trāsactio sine iudicis au ctoritate. l. cū hi quibꝫ. ff. de trāsact.

14 ¶Utrū laico possit ꝓcedi decimas? R. fm doc. in. c. ad hec. de dec. q̄ nullus ꝓtractus potest iniri cū laico de decimis p quē dominū direc/ tum vel vtile trāsferatur in ipm. qz videtur alienatō quedā. vt pbatur p tex. cū glo. i cle. i. de re. ec. nō alie. Sz ꝓcessio ad modicuz tēpus que nō videt alienatio bñ potest fieri. t etiā ad tempus vite alicui⁹ ex causa t cū au ctoritate p̄lati fm glo. in. c. q̄uis. eo. ti. qz p/ pter dubiū vite potest dici modicū temp⁹. Sz de hoc dicto glo. dubito ꝓpter ea q̄ dixi s. Alienatio. §. xviij. t poti⁹ credo q̄ nō pos sint ꝓcedi ad vitā alicui⁹ nisi autoritate pa/ pe. Et hoc intelligo in laico qui laicaliter vi uit. Secus in laico ꝓuerso t religioso cui cō cedi possent. fm q̄ notāt doct. in. d. c. q̄uis. Jus vo decimādi nullo mō potest cadere in laico cū sit spūale. vt in. d. c. nō. Et h̄ intelli/ go sine auctē pape qui solus pōt. fm notata in. c. ij. de iudi. t tutus est in foro anime si ex causa hoc papa facit. al's nō. vt no. d. An. in c. a nobis. de dec. t seq̄tur Pa.

15 ¶Utrū laicus habens i feudū decimas secu ra ꝓscientia teneat? R. q̄ si scit se habere post ꝓciliū lateranen. qđ fuit celebratū. M°cc°xv. t sine autoritate pape nō potest tenere. vt notat in. c. phibemus. de dec. Si scit se ha/ buisse añ illud ꝓcilium vel post. sz cū autori tate pape t ex causa sic potest tenere. Si vo ignorat an añ. vel an interuenerit autoritas pape seu ex causa legitima. tūc Hosti. vt re/ fert Jo. an. in. c. cū apostolica. de his q̄ fi. a p̄/ la. tenet q̄ nō pōt tenere. Idē Archid. t Jo. mo. in. c. ij. de dec. lib. vi. Sz Joh. an. tenet cōtrariū q̄n ꝓmunis opinio est q̄ autoritati pape vel añ illud ꝓcilū fuerint ꝓcesse. Que opinio mihi placet maxime. qz vnusquisq̄z in foro aie p̄sumēdus est bonus nisi cōstet de malo. et ideo debet credere q̄ p̄decessores sui nō tenuissent nisi cū bono titulo.

¶Utz tal' laic⁹ possit eas trāsferre? R. q̄ nō i 16
laicū q̄cūq̄z titulo exq̄ trāsferat dominum vtile vl' directū. Et licet glo. i. c. phibem⁹. de dec. tenuerit q̄ auctē epi posset. tñ cōiter nō tene tur. t bñ. In aliā aūt eccl'iaz vl' religiosiz lo cū bñ pōt dare. vt i. c. cū ap̄lica. de his q̄ fiā p̄la. t h̄ ō ꝓsensu diocesani. Pignorare aūt nō pt fm Jo. an. Sed Hostiē. tenet q̄ sic. t Pa. placet mihi. vt cui plus liceat t minus

¶Utrū ecclesia possit sine simonia redime/ 17
re decimas ab aliquo iniusto detentore? R. q̄ potest redimere qn̄ ex tali pecunia nullū ius de nouo acquirit. al's nō licet. vt nota. in. c. dilectus. el. i. de simo.

¶Utrū liceat clericis accipere in pignus de/ 18
cimas detentas a laico? R. Alex. vbi s. q̄ sic. sicut t quālibet aliā possessionē quaz laicus detineret iniuste. nec tenētur fructus ꝓpria re in sortē: dūmodo hmōi decime nō prime/ ant ad alias ecclesias sz ad suas. qz si ad alias phibet. vt in. c. interdicimus. de dec.

¶Quomō t quādo religiosi teneātur facere 19
ꝓscriptā t p̄dicare de decimis. vide Excōmu nicatio. vij. casu. xlvij.

¶Que est remuneratio fideliter soluentiuz 20
decimas? R. q̄ multiplex. Prima abundan/ tia fructuū. Secūa sanitas. de q̄bꝫ Malach. iij. t in. c. reuertimini. t in. c. decime. xvi. q. i. Tercio bonitas principatus. xvi. q. vij. ma/ iores. Hoc tollit fiscus qđ nō accipit xps.

Defensio vtrū sit licita ad suep/ sone tuitionē ne leda tur? R. q̄ sic. vt in. l. vt vim. ff. de iusti. t iu. et ibi Bar. t Bal. t alij in. l. scientiā. §. qui⁹ cuz aliter. ff. ad. l. aq̄ili'. etiā religiosis sine licen tia sup̄iozis. qn̄ licētia ꝓmode haberi nō po test. fm Jo. de lig. in tractatu de iusto bello. Ratio. qz hoc cōpetit de iure naturali. vbi. i. ius naturale. t quo ad act⁹ naturales religi osi nō cēsent mortui. xvi. q. i. c. placuit. el. ij. deo nobis. C. de epi. t cle. t etiā aduersus su um sup̄iorē pōt quis se defendere. ar. c. ex pte d' accu. Et h̄ verū si ille ꝓ quē se defendit in/ iuriose vult eū ledere. qz si iuste t ordie iusti/ cie fuato ꝓcederet. nō posset sine pcto se de/ fendere. al's sic. dūmō fiat defensio cū mode ramine inculpate tutele. Istus em̄ duobꝫ con currētibꝫ. s. q̄ sit ad repellēdū iniuriā t cū mo deramie inculpate tutele licz. Addūt h̄ q̄ nō licet p̄cusso repcutere etiā incōtinenti. qz h̄

esset vindicta. l. nō ē sing̃l'. ff. ō re. iu. nisi ti
meret ꝛc pcussione gemunata. faciūt notata
p Innoc. i. c. olim. ō resti. spo. ꝛ qō nō. i sum.
pxiij. q. i. facit. l. iij. in p̄n. ff. ad. l. acquil'.
¶ Utr̄ ꝛc defensio possit tolli p papā vl' p̄ncipē
vl' legē vniuersalē vl' municipalē. R. Albr. i
l. oēs. C. ō epi. ꝛ cle. q̄dā dicūt q nō: cū sit de
iure naturali. ꝛ videt exp̄ssus i cle. pastoral'. §
pe. de re iudi. Dñs Gabriel de osseletis i suo
tractatu tenet. q si statuto caueť q possit p/
cedi nulla data defensione q valeat. ꝛ p hꝫ fa
cit. qꝛ licet appellatio sit spēs defensionis. tñ
tollit i multis casibꝫ. vt. C. quoꝝ ap. nō re. p
totū. Itē qꝛ iura volūt i multis casibꝫ nullā
dari defensionē. vt. C. ō sic. l. fi. i fi. C. ō adul.
l. in adulterij. C. ō fal. mo. l. ij. cū silibꝫ. Nec
defensio sit de iure naturali. qꝛ vel ē i de
fensione manuali. ꝛ ō ista loq̄tur. d. l. vt vim.
ti ē ō iure gētiū vl' ciuili. ꝛ iō p aliud ius tol/
lit. Et hꝫ dicit esse verius Albr. ibidē
¶ Utr̄ defensio p reby liceat. R. fm Innoc. i
d. c. olim. ꝛ Bar. i. d. l. vt vim. ꝛ glo. ꝛ doc. in
l. i. C. vñ vi. q sic. ꝛ p reby auferēdis ne aufe
rant ꝛ ablatis vt recupent. Et hꝫ vel i abla/
uerat. ter. ē. ff. de vi ꝛ vi ar. l. idez ē. §. eū igit
q armat'. Et dicit Pa. i. c. significasti. d. ij. ō
homi. qō ōr internallū qñ relicta p̄ma se di/
uertit ad alia non necia. Nec' si comedit vl'
bibit. vl' gregat amicos ꝛ hmōi. ff. ō ꝓ. ob.
l. primꝰ. i. R. ff. de duo. re. l. duos. §. vltī. C.
vñ vi. l. i. Et cū hꝫ sit a iure cessum nō reqrit
auctas superioris nisi de bono ꝓsilio. nec inci/
dit tal' in excōicationē si psona a qua auferť
esset ecclīastica. etiā si in psonā imittit ma/
nū qñ al's recuperare nō poterat. vt colligit in
d. c. olim. ꝛ ō ap. c. significauerūt. nisi a ppo/
sito modū excedat. vt in. d. c. olim. in fi.
¶ Utr̄ q̄libet ō ppl'o possit quēlibet defende/
re impune. R. Bar. i. l. ij q̄s i seruitutē. in fi. ff.
ō fur. ꝛ i. d. l. vt vim. ꝛ ibi glo. ꝛ. pxiij. q. viij.
§. i. i glo. ꝛ Ly. ꝛ Pe. i. l. i. C. vñ vi. q sic. Lō
iulian tñ Bar. i. d. l. vt vim. ad tollēdū om̄e
dubiū q faciat sibi mādari vt ipm defendat
clamādo. defendite vel currite et silia. vt no.
Bal. i. d. l. i. qꝛ tūc fm oēs licite ꝛ impune. fac̄
i ar. l. gracy. C. ō adul. Aduerte tñ q irregu
laritatē nō effugit q̄ p alterij defensione aliū
occidit. De q vide. j. Homicidiū. iij. §. iij.
¶ Quid ōr moderamē inculpate tutele? R.
glo. i. d. l. i. multū laborat. Sz Bar. ibi ꝛ i. l.
la ē id facere sine q̄ aliter se defendere nō pt si
ne piculo psone vel rer. Un̄ nō debet pati q
damnificeť i aliq̄ si damnū est irrecupabile.
al's sec'. vt in. d. l. furē. ex q̄ infert q etiā si nō
possum effugere q̄n me pcutias nisi te inter/
ficiā q licite te interficio. qꝛ cū iniuria p̄sona
lis sit maioꝝ q̄ realī. vt i. l. i seruoꝝ. i fi. ff. ō pe
nis. ꝛ ppter realē irrecupabilē possiuꝫ te inter
ficere. vt i. d. l. furez. g̃ fortius p p̄sonali. facit
glo. ō resti. spo. olim. el. i. ad fi. ꝛ glo. i. c. signi
ficasti. el. ij. de homi. Et istud tenet Flo. i. d.
§. q cū aliter. Bal. ꝙo in. d. l. i. dicit q tria de
bēt esse vt sit moderamē. Primū eq̄litas. vt
si cū ramis. cū armis. vt. ff. ō vi ꝛ vi ar. l. i. §.
vim vi. Sz ego hꝫ credo ver̄ q̄n pōt repelle/
re. qꝛ paruꝰ vir cum armis pōt se defendere a
magno q cū pugno forte eū interficeret. arg.
iij. q. vij. §. tria. Secōm tp̄s vicinitas. qꝛ si
post ecť vindicta. ꝺ. c. seditionarios. xxvi. di.
Tertiū talis ꝛ tāta quāta ē necessitas. Ad/
de quartū q intentio sua ferat vt se defendat
qꝛ actus ex intētione nomē accipit. nō ex eo
qō ē p accidēs. i. pter ppositū i actibꝫ mora/
libꝫ. Un̄ duo effectus ex vno actu p̄nt veni
re. puta ppria vite ꝺseruatio ꝛ inuadētis oc
cisio. Si g̃ intēderet occisionē vt finē. sic nō
licerēt sine pcto mortali. Si aūt suā defensi/
onē. sic denominabiť defensio. nō occisio. cuꝫ
nō debeat denoīari actus moralis ab eo qō ē
pter intentionē. cū sit causa p accidēs. vt ptz
v. ethi. c. iiij. Et sic nō erit pctm.
¶ Quid si excedit modū? R. fm Inno. Po.
ꝛ do. Anto. in. c. olim cām. de resti. spol'. q si
excedit a ppositō sic teneť ō damno. Si aūt
nō a ppositō sic nō teneť ad aliquā satisfacti
onē nisi forte ad cautelā. facit. l. si ex plagis.
§. tabernarij. ff. ad. l. acquil'. nec excōicatoꝝ
incurrit. vt nō. in. d. c. olim. el p̄mo. ꝛ d. c. si
gnificasti. el. ij. licet Ray. dicat q est tutiꝰ q
petat absolutionē vel dispensationē. ꝛ est du/
bium q̄n ꝺmode pōt hī. Dicit tñ do. Anto. i
d. c. olim. q qui insequit pcussorē de facto et
vulnerauit nō debet puniri vt dolosus sed vt
culpabilis. qꝛ incōsultus calor vicio calum
nie caret. l. i. §. queri posset. ff. ad tur. iij. q. iij
§. mundū. ter. est i. l. ij adulteriū. §. imparo
res. ff. ō adul. glo. xxiij. q. i. §. i.

Defunctus vide. j. Mortuus.

Degradatio duplex. q̄dā ꝺbal'. q̄dā actua
lis. Et hec actualis fit sic q̄n clericꝰ indutus
vestibus sicut si in officio esset dispoliat cuꝫ
verbis ad hoc ꝺgruis. vt habeť in. c. Degra/

datio.ꝺ penis.lib.vi. Et dicit Be.in.ꝺ.c.ꝙ actualis degradatio est executio verbalis de positiõis.ꝓpterea tenet ꝙ potest fieri sine numero eꝓoꝝ.ꝫ nõ verbalis.qꝝ oportet fiat a ꝓpꝛio eꝓo ꝛ sit debitus numerus eꝓorum.vt in.ꝺ.c.in tex.ꝛ in glo.

1 ¶Utꝛ verberans clericũ degradatũ sit excõmunicatus.Fuerunt opin. Ꝫ placꝫ mihi opi.glo.in.ꝺ.c.Degradatio.ꝙ verberans degradatũ actualiter nõ sit excõmunicatus.ſ degradatũ verbaliter sic.ꝛ est securioꝛ opinio Dicit tñ Panoꝛ.in.c.ad abolendã.de hereꝛ. vez est nisi post verbalẽ sequat incorrigibilitas.qꝝ tunc pdit etiam ſm vnũ intellectũ.c. cũ nõ ab homine.de iudi.ꝛ absq; alia traditione posset ꝓximũ p iudicẽ secularẽ.

2 ¶Utrũ iudex secularis possit iudicare degradatum actualiter.R.ſm nõ.in.ꝺ.c.Degradatio.ꝙ q̃uis tutius esset vt traderet ꝛ p iudicẽ ecclesiasticũ.tñ exquo actualiter degradatus est potest p textũ pfati.c.

3 ¶Utrũ degradatus ꝓficiat celebrãdo.Rñ. ſm Archiꝺ.de conse.ꝺist.iij.in.c.ostenditur. ꝙ sic. Et ista est verissima opi.qꝝ character a deo impssus in anima:p hominez nõ potest auferri. Licet glo.l.ꝺist.ꝺixerit ꝓtrarium in c.accedens.ꝛ multi alij

4 ¶Utrũ degradat⁹ teneat dicere officiũ si est in sacris.R.ſm Rodo.ꝙ sic. qõ ꝓbatur p.c. dolẽtes.de cele.miſ.qꝝ exquo omnib⁹ ordinatis pcipit.ꝛ iste ordinatus sit et characterez habeat licet degradat⁹ officiũ dicere tenetur nõ tñ debet dicere.Dñs vobiſcũ:ꝛ similia.q̃ ad dignitatẽ ordinis ptinẽt.

2 ¶Quis potest restituere degradatũ deposituꝫ.R.ꝙ solus papa.c.i.ꝛ.ij.l.ꝺist.Sic ꝛ preses ꝓuincie nõ potest restituere quẽ damnauit.ff.ꝺ questio.l.i.in fi.

Delectatio i cogitatõe vtꝛ sit pctm mortale. vide.s.Cogitatio.§.ij.

Delegatus ẽis cui a summo põtifice vl ordinario cõmittit cã quo ad eccl'iasticos.ſil'r dico ꝺ imperatore ꝛ aliis dñis quo ad scl'aria.

1 ¶Quis potest delegare.R.ꝙ quilibet ordinarius ꝛ quilibet qui ex ordinaria iurisditione aliquid potest.

2 ¶Quis potest esse delegatus i ecclesiastico foꝛo.R.ꝙ delegat⁹ pape nõ potest esse q̃s nisi sit in dignitate ꝓstitutus.aut canonic⁹ ecclesie cathedralis.vt in.c.statutũ.de rescꝛ.li. vi.ꝛ ꝙ habeat ad min⁹.xx.annos. nisi ex certa scientia papa cãm ꝓmitteret nõ existẽti in dignitate vel mioꝛi.de offi.dele.cũ vigesimũ ꝛ de elec.cũ i cũctis.Alioꝛ põt qui libet esse q̃ nõ phibet. Uez ẽ ꝙ cause spũales.vt de decimis.de iurepatronat⁹ ꝛ hmoi.nõ pñt delegari laicis ſ clericis tm.ꝺ iudi.decem⁹ imus.

¶Utrũ guardiam ordinis nostri minoꝝ & ꝓuinciales fratꝛ mendicantiũ habeãt dignitatem.R.Be.in.c.nullus.ꝺ elec.glo.hic tenet ꝙ sic.et iõ pñt esse delegati pape. Facit quod no.Pa.in.c.causam.de iudi.ꝛ in.c.cũ olim. de ma.ꝛ obe.ꝛ Carꝺ.in cle.ij.de rescrip.et ibi glo.Pa.tñ in.ꝺ.cle.ij.distinguit de ꝓuinciali aut habet supẽ se in monasterio supioꝛẽ.sicut qui est sub abbate.ꝛ iste nõ habet dignitatẽ ꝛ ille qui nõ habet supẽ se superioꝛẽ in monasterio habet dignitatẽ.q̃uis nõ sit ꝓpetuus. sufficit ꝙ posset esse.

¶Quid põt delegari.R.ꝙ quedã ptinẽt ad ordinẽ epalem.vt ꝺsecrare.ordinare.ꝛ ista de legari non pñt nõ habenti illũ ordinẽ. Alia oĩa pñt delegari nisi phibeant a iure.hec habent ꝺ offi.ordꝺ.qꝺ sede.ꝺ ꝺle.ec.aq̃.

¶Quid potest delegatus.R.Be.in.c.pstentium.ꝺ testi.ꝛ glo.in.c.solet.de sen.ex.lib.vi.q̃ dicit ꝙ delegata potestas est stricti iuris.ꝛ io id solũ potest qꝺ est ei cõmissum.et sine quo cã expediri nõ potest.de offi.dele.c.i.et.c.ꝓuidentiã.ꝛ.l.ad legatũ.ff.de pcura.et id ꝓpter qꝺ facilius expediri posset causa nõ venit.mi si expresse cõmittatur.

¶Utrus delegatus possit subdelegare.R.ꝙ delegatus a principe potest subdelegare.no. Inno.in.c.pastoralis.de offi.dele.facit.l.i.ff. de offi.eius cui mã.est iu.ꝛ.c.sup questionũ. ꝛ.c.fi.eo.ti.Et hoc verum nisi qñ certũ ministeriũ ei ꝓmittit.Limitat Inno.in.ꝺ.c.fi. de magno ministerio. sicut ꝓdicare crucẽ.dispensare cũ irregulari.penitentiã iniũgere.absoluere excõmunicatos.ꝛ hmoi. vel qñ p rescripti ẽba comphendit ꝙ ẽ electa industria vel fides eius.sicut qñ dicit.Cõfidimus de tua industria. vel ꝓpiaꝛ exequaris.vel quãdo negociũ nõ est bñ expedibile p aliumFallit in legato sedis apl'ice qui etiã i ꝓdictis potest subdelegare.vt in.ꝺ.c.fi.parꝝ.Delegatus aũt ab inferioꝛe nõ põt nisi sit delegatus ad vniuersitatẽ causaꝝ.ff.de iu.l.cũ pꝛoꝛ.§.i.ff.q̃s ꝛ a quo ap.l.i.§.i. vl nisi ẖ sibi spãliter ꝓcedat ſm Jo.an.p.c.is cui.ꝺ of.de le.li.vi.vel nisi qñ vnũ articulũ totius cause ꝓmitteret.cle.i.de offi.dele.

¶Nũquid poterit subdelegare nõ existenti in dignitate.neq; canõico ecclesie cathedralis.

8 R. q nō. vt cōiter tenetur in. d. c. statutū

¶ Quid de sīa duoꝝ delegatoꝝ discordātiū

R. q dep̄det ex delegāte vt acceptet quā vo/ luerit. sec⁹ i sīa arbitroꝝ ex promisso. qz ñ tenet. sil̄r p̄sidētes loco papę in cilio genera li nisi oēs ꝯsentiāt in actu gerēdo nihil faci/ unt. qz vnius ꝯdictio inficit totū. no. Pa. i c. nō ē. de regula. z in. c. pe. d sta. mo. Secus i sentētia duoꝝ ordinarioꝝ discordātiū q̄ te/ net p eo. nisi i causa mr̄imonij libertatis z te stamēti z hm̄oi fauorabilib⁹. qz tūc tenet p actore. vt in. c. vlti. d sen. z reiudi. intelligę si

9 agit vt mr̄imoniū z hm̄oi teneāt. aliter vale ret p eo q̄ vt valeat agit. vel se defendit.

¶ Utr̄ q̄s teneat acceptare subdelegatōez i casu q̄ subdelegare pōt. R. Inno. in. c. pastoralis. d offi. dele. q sic. nisi q̄n ꝯstat q delega/ tus malicioſe se exonerat. vt i tex. p̄fati. c. pa storal. nā tūc nō tenetur. z si vellet eū cogere iusta ē appellatio ei⁹. sec⁹ si nō ꝯstaret. Et est dīa inter delegatū a p̄ncipe z ab iferiore. qz delegat⁹ a p̄ncipe pōt cogere omes. etiā si nō sint sui fori. C. q p sua iurisdi. l. ij. ff. d mu. et ho. l. munex. §. iudicādi. exceptis aduocat⁹ q̄ alibi q̄s i foro suo recipe iudiciū nō p̄nt co gi. C. d aduo. diuer. iudi. l. sancim⁹. i fi. Dele gat⁹ ab ordinario nō pōt cogere hoiem alte/ ri⁹ fori. ff. d iurisd. om. iud. l. vl. ff. d tu. z cu. da. p̄fati. c. pastoralis. d offi. dele.

10 ¶ Ubi potest cognoscere delegatus papę. vi

11 de. s. Cōmissio.

¶ Quando expirat iurisdītio eius? R. re integra expirat p scientiam mortis delegātis. l. eius qui. in p̄in. ff. si cer. pe. de offi. dele. g/ tū. Ire p mortē illius ꝯtra quē mādat re in tegra. d rescrip. significauit. z multi alijs mo dis. vt in. c. quoniaz abbas. d offi. dele. z in

12 multis alijs locis que omitto

¶ Quō pōt absoluere excōmunicatos a se.

13 vide. s. Absolutio. ij. in p̄in. z. §. i.

¶ Quid si delegat⁹ nō vult facere fidē d mā dato suo. et pterea aliqs nō vult ei credere excōmunicat? R. fm doc. in. d. c. q nō tenet. qz delegat⁹ nō habet auctē excōicādi nisi q̄n esset sibi rebellis. z cū talis nō sit ex iurisditō nis defectu. nulla ē excōmunicatio.

Demēria si ē pseuerās excusat a culpa q̄tū ad factū in ipa ꝯmissū. xv. q. i. aliqs. xxxij. q. vij. quēad/ modū. z ab irregularitate. vt in cle. vnica. d homici.

¶ Utr̄ q̄ aliqñ fuit demens possit p̄moueri ad ordines. vide. s. Corpe viciat⁹. §. viij.

Demoniacus an possit p moueri. vi/ de. s. Corpe viciat⁹. §. viij. Quō in dubio possit pbari an q̄s sit demōiac⁹? R. q si p. xxx dies carnibꝫ indifferēter vesci cogat. z maxi/ me edulis q̄ demones p̄uocant. vt habet in c. ij. vij. q. ij. i tex. z i glo. si nullā sentiet lesio/ nē. apparebit q nō sit demoniacus.

Denūciatio q̄druplex. p̄ri/ ma euangelica qz ab euāgelio sumpta Matt. xviij. z req̄rit sex. Primū q sit frater. i. xp̄ianus. xi. q. iij. ad mēsaz. licet infidel' posset denūciari si ꝯ legē nature vel ꝯ legē eoꝝ i moralib⁹ offendit. qz papa hꝫ iurisditionē i eos i istis casib⁹. de q̄ j. Jude⁹. §. xxvij. al's nō. Scdm q p̄cedat se creta monitio i qua vt emēdet vl' desistat ob secrād⁹ ē. Tercīū q pctm̄ nō sit omino occul tū. ſz q possit pbāri p testes. qz si eēt omino occultū nō hꝫet locū. z seq̄tur Pa. i. d. c. no/ uit. d iudi. ij. q. i. si peccauerit. imo si etiā vn⁹ sol⁹ testis eēt nō posset denūciari ad pēniten tiā imponēdā. Quartū q si non desistit vel emēdat se ad ei⁹ monitōez adhibeat testes q̄ sciūt. vel cū q̄b⁹ possit eū ꝯuincere. Quintuz q si se nō corrigit dicat p̄lato et denūcietur. Sextū q pter se eū bis monuisse. vt. j. dicā.

¶ Utr̄ q̄libet teneat ad supradictā denūcia tionē? R. doc. cano. in. d. c. nouit. z si peccaue rit. varie loquunt. Dz videt mihi dicēdū p cordia. q si loquamur put est solū fraterna correctio. sic tene opi. Arch. in. d. c. si peccaue rit. q ē omib⁹ d p̄cepto. fm q dixi. s. Corre/ ctio fraterna. z ista correctio soluz p̄cedit ab actu charitatis. z ista ppie nō dr denūciatō euāgelica nec req̄rūtur supradicta. Si vo lo quamur d denūciatione ppie euāgelica. et tūc distinguo fm Innoc. i. d. c. nouit. q aut loq̄mur d pctō ppetrato qđ recipit augmen tū vel multiplicationē seu ꝯtinuatōez mali. z etiā d ppetrādo. z sic quilibet q̄ credit se eā posse pficere sine graui detrimēto. puta q̄a nō oporteret eū desistere a negocijs suis. vl' in/ currere in imicicią vl' aliud p̄iculū. tenet d p̄/ cepto. xxij. q. v. c. h videt. Mō verū intelligo q̄n talis ē platus p quē finis hui⁹ denūciati onis obtineri possit q̄ ē vt vl' ille emēdet. nā si vellet ad aliud p̄cedere plat⁹ pctōze emen dādo se. nō pōt d iure fm doc. in. d. c. nouit. quia p istam viā nō queritur nisi pēnitentia peccati. vel si corrigi nō vult ad terroꝛē alioꝝ

excõmunicetur ⁊ taliter ꝓuideat' ꝙ ceteri ti/
meãt. Si ꝙo talis nõ sit ꝓlatus vel nõ pos/
sit sine graui damno eaz ꝓsequ. sic nõ tenetur
nisi solũ qui ex officio habet. cui dr. lxxxiij. di.
Errorz cui nõ resistitur approbat tc. cũ simu/
liby. Si ꝙo loquamur de pctõ ꝓpetrato qõ
nõ habet ꝓtinuationẽ. sic dico ꝙ solũ tenent'
q̃ habent ex officio. Rõ. quia hoc ꝓcedit ab
actu iusticie ad instruendũ alios ꝑ exemplũ
qõ quidẽ ꝓtinet ad supiorez. xi. q. iij. ꝑcipue
⁊. xxiij. q. iij. duo ista.

2 ¶Utz denũciationẽ euangelicã semꝑ debe/
at ꝓcedere admonitio. ꝺ qua. s. dictũ ẽ. R. ꝙ
si ꝓccatũ est publicũ nulla requirit monitio
ꝑm Archi. i. d. c. si ꝓccauerit. iuxta illd. Pec
cantẽ corã omnibz argue. xlv. di. sz illd. Si
ꝙo ꝓccatũ est occultũ. ⁊ tardatio denũciati
onis inferret nocumentũ ꝓximo tempale vl'
spũale. puta traditio ciuitatis. hereseos infe/
ctio. ⁊ hm̃oi. similiter sine monitione denun
ciabitur. nisi ꝓstet ꝙ ad eius monitionẽ desi
stet. Nã quilibet debet corrigi vt si potest ei⁹
fama nõ ledat'. Si ꝙo nõ sit nocumentũ ꝓ/
ximo nisi ipsi ꝓccãti solũ debet ꝓcedere du/
plex monitio. vna ꝑ monentẽ solũ q̃ ꝑ iura/
mentũ ipsi⁹ habet ꝓbari. Alia ꝑ monentẽ et
vno teste vel duobz. ⁊ ꝑ ipsos ꝓbat'. Lumi/
tat Rich. i. iij. dist. xix. ar. iij. q. i. q̃ ꝓcordat
cũ supradictis. nisi ꝓbabiliter crederet nõ ꝓ
ficere ꝑ secretã monitionẽ. sz potꝰ ille irrita/
retur ꝑ corrigentẽ. ⁊ ꝓmonit⁹ subterfugia q̃/
reret vt corrigi nõ possit. iuxta illd Prouer.
ix. Noli arguere derisorez ne oderit te. qz nõ
debet tũc monere. al's sic.

3 ¶Qui admittũtur ad hanc euangelicaz de/
nunciationẽ. R. ꝑm glo. in. d. c. si ꝓccauerit.
⁊ notat. ꝙ admittunt omes infames. muli/
eres. minorez. nisi ꝑmaneãt in crimine. sili/
tiã ad testimoniũ. Limitat Innoc. in. d. c.
notat. si solum penitẽtia de crimine queritur
vt debet fieri in ista. ⁊ nõ aliqꝺ temporale nec
directe nec incidẽter. qz tunc tm̃ legitimi te/
stes admittũtur ꝑm eundẽ Inno.

4 ¶Utrũ sit ordo iuris seruãdus in ea. R. ꝑm
Inno. in dicto. c. notat. ꝙ nõ. argu. c. i. de do/
lo ⁊ ꝓtu.

5 ¶Seꝺa dicit canonica q̃ a canonibz inuen/
ta est. que tamẽ habet ortũ ꝑm Innoc. a lege
veteri. Et ista est duplex. Quedã speciał' cõ/
petẽs illi soli cui⁹ interest hẽ bonum ꝑlatũ. ⁊
fit vt quis de bñficio amoueatur. ⁊ req̃ritur
trina monitio ꝑm ꝓmuniter doc. et facit glo.
ij. q. vij. c. quapropter. Alia ẽ general' et pu/
blica. Et hec ꝑm Inno. etiã locũ habet in cri
minibz ꝓpetratis si crimina recipiũt augmẽ
tũ ꝓpter multiplicationẽ actuũ. vl' ꝓpter cõ
tinuatiõez iniurie. al's nõ. nisi solũ de ꝓpetrã/
dis. ⁊ de hac habet de iureiurãdo. c. queadmo
dũ. i fi. Quo ꝙo ad ꝓpetrãda hẽ de despon.
impu. c. ad dissoluẽdũ. xxij. q. v. hoc videt. ⁊
nõ oportet i ista generali ꝓcedat secreta mo/
nitio. ꝑm glo. i. d. c. ad dissoluẽdũ.

¶Tercia ꝺr iudiciał'. Et hec ẽ duplex. Que 6
dã publica q̃. s. ꝓpetit ex officio puro i q̃ non
req̃ritur monitio. sz iudex ex officio suo ⁊ per
denũciatiõez suoz officialiũ in ea ꝓcedit. ha
bet locũ tm̃ i notoriis. vt i. l. ea quidẽ. C. de ac
cu. ⁊ solũ iudex qui habet merꝝ vel mixtũ im
periũ talez denũciatorez ꝓstituere potest. vt i
l. i. §. quies quoqz. ff. de offi. ꝓe. vz. Queda
ꝑuata que ꝓpetit leso ꝑ suo interesse. Et ista
q̃qz in foro ciuili ⁊ ꝺ plano expedit. etiam si
nõ ꝓcessit monitio. vt q̃n ille qui ꝓponit nõ
potest agere. puta qz seruus vel potestati al/
teriꝰ subdit⁹. insti. de his q̃ sunt sui vl' alie.
in. §. ꝓe. ff. ꝺ of. ꝑ. vz l. i. §. qõ aũt. Et idẽ dic
de religiosis ꝓquerẽtibz de iniustis grauami/
bus suoz ꝓlatoz. Itẽ de his q̃ spectãt ad fo/
rũ venale vt iusto ꝓcio vẽdant. Idẽ de iniusti/
cis oppssis. In foro aũt canonico req̃rit tri/
plex monitio ꝑm Hosti. ⁊ cõiter docto. i. d. c.
notat. sz Pa. ibidẽ tenet sufficere binã sicut
in euãgelica. Et hoc credo verum ꝙ debet ꝑ/
cedere monitio: nisi timoz impeꝺiret eaz. Et
licz iudex eccl'iastic⁹ idistincte admittat denũ
ciatiõem euãgelicã. nõ tamẽ istã. nisi quãdo
crimẽ est ecclesiasticũ de sui natura. vel ratio/
ne pacis vel iuramẽti. vel crimẽ notoriũm.
nõ auditur in foro seculari. vel quãdo est mi/
serabilis ꝑsona que eam ꝓponit. Itẽ q̃n ꝓ/
pter potẽtiaz se nõ potest iuuare in foro secu/
laris. qz eius dñs vel tyrannus. Et hec dif/
fert ab euãgelica. Primo quia nõ admittit
nisi ille cui⁹ interest. Itẽ ille cui⁹ interest non
repellitur ꝓpter crimẽ. Itẽ in ista nõ re/
puntur nisi legitimi testes. Itẽ in ista nõ so
lum requirit vt corrigatur ꝓtm̃ vt in illa.
sed etiam vt res restituatur ⁊ lesus seruet in/
demnis. Itẽ ista ꝓcedit iudicialiter. vñ da/
da est in scriptis fienda litis ꝓtestatio. ⁊ sen
tẽtia i scriptis ferenda nõ in illa. licet ista ex/
ꝓdiatur de plano. ⁊ ideo dicit iudicialis. qz in
iudicio fit ⁊ iudicialiter ꝓceditur licet nõ vl
qzquaqz. in illa ꝙo nõ. Et de hoc vide Pa. i
d. c. notat. diffuse.

¶Quo formabitur libellus seu denũciatio i 7
ista iudiciali. R. ꝑm Inno. in. d. c. notat. sic.
Dñe iudex. talis tenet librũ meũ ꝓtra ꝑsonã

tiã ⁊ in piculũ aĩe sue cũ ad me ptineat. Jdo
8 pto officiũ vestr vt cogatis eum ad pnitẽ/
tiam ⁊ restitutionẽ.

¶Quarta dr regularis. qz fm diuersas reli/
giones ⁊ religiosor pstitutões expedit ⁊ pce
ditur simpliciter ⁊ de plano. ⁊ nõ põt appella
ri fm Jo. an. facit. c. reprehẽsibilis. de ap. Et
9 ad istas vltimas nemo obligatur. nisi qñ a
suo plato cogitur. vt. j. patebit.

¶Utrũ teneatur quis denũciare alicui eius
10 peccatũ qđ ipse qui dmiserit ignorat. vide. s
Correctio. ij. §. vi.

¶Utr plato pcipiẽti denũciandũ peccatũ al
teri⁹ teneatur subditus obedire nisi serua/
ta forma euãgelica: R. si peccatũ est publicũ
vel in nocumentũ primi fiendũ. dic q sic. vt
s. patet in prin. Jdem dic quãdo nõ spera/
tur correctio. licet nõ sit in nocumentũ. vt. s.
dictum est. §. i. Si vero peccatũ nõ est ad no
cendũ primo ⁊ occultum. ⁊ speratur correc/
tio si secrete corrigatur. vt dmuniter debet p
sumi: nisi sint signa pbabilia in ctrariũ. tũc
dico fm Rich. vbi. s. q publicam denũciati
onem debet pcedere secreta monitio ex prece/
pto diuino. ⁊ tra qđ plat⁹ nõ potest pcipere
nec subditus obedire. ⁊ si frater se corrigit de
bo desistere a publica denũciatiõe. Et sic in/
tellige. ij. q. i. si peccauerit. ij. q. vij. Accusatõ
Nam ex pcepto dei teneor si possum sine de/
trimento boni spũalis illius quẽ corrigo fa/
mã ipsius nõ ledere. qz pciosior q tẽporalia
⁊ valet ad bona tẽporalia. vt de testi. c. testi/
moniũ. ⁊ de excess. pla. inter dilectos. Jtez ad
bona spũalia. qz mlti timore infamie a petõ
retrahunt. qui qñ se infamatos dsiderant si
ne freno peccant. Unde glo. sup illud Matth.
xviij. Vade ⁊ corripe cũ tc. dicit. ne publice
correctus verecundiã pdat. qua pdita ĩ pec/
cato remaneat. Secretã aũt denũciatiõez nõ
est necesse precedat monitio. Et ideo siue se/
crete monuerim. siue nõ. siue secrete correxe/
rit se ad meã monitiõez. siue nõ tenetur secre/
te denũciare plato pcipienti. qz valet ad pca/
uẽda peccata recidiuũ. nec est ifame fratris
piudicium si talis est platus qualis eẽ debet.
Ratio est. qz quilibet tenetur obedire suo pla
to ĩ his que pertinẽt ad eorum officiũ. et nõ
sunt cõtra deũz vel aiam. sed sic obedire nõ
est contra deum. immo fm deum ⁊ intẽtionez
euãgelicam. in qua nõ solũ dns intẽdit pec/
catorem corrigere. sed etiam correcto de reci/
diuo pcauere. quia nõ est opus valẽtibꝫ tc.
Matth. ix. ⁊ sic platos medicos voluit esse.
Est etiam de his que ptinẽt ad officiũ pre/
latoz. Unde Bern. lib. de dispẽsatiõe ⁊ prece/
pto. c. v. dicit. Regularis pfessio qua se mi/
nor spõte subdidit maiori eque alligat. ⁊ cõ/
munis equidez pacti reor vtrũqz necessitate
teneri. vnũ fidelis cure. alterz fidelis obedi
tie. Cura aũt nõ est tm ad curãdũ sz etiã ad
pseruandũ a peccato. qđ fieri non potest nisi
peccator correctus in quo est pnitas de reli/
cta cognoscat. nec põt cognosci nisi p te q so
lus nosti. g teneris dicere ad bonũ fratr⁹ tui.
Unde videmus q semel lapsus ĩ pctm carnis
facilius relabit. imo vix retinet. huius sentẽtie
ẽ Aug. sup Leui. v. c. ⁊. xxij. q. v. §. h videt.
Jtẽ Bual. ĩ sum. Bulĩ. de mara. ⁊ dmuniter
oẽs doctores ordinis nri. ⁊. s. Tho. ĩ quol.
Si tm p signa valde pbabilia ⁊ psumptio/
nes quasi violẽtas crederet q plat⁹ ex illa de
nũciatõe fratrẽ infamare vellet. tũc crimẽ oc
cultũ fratris ĩa veraciter correcti sibi denũci/
ari nõ debet. Et hec q dr denũciatiõe publica
dicta vera fm. s. Tho. ij. ij. q. xxxij. art. vij. in
gravibꝫ peccatis nõ in levibꝫ que fame non
derogãt. Nec ob. his dictũ Aug. in regula q
dicit. q pctm fratris pus debet ostẽdi ppositꝫ
to qz testibꝫ. qz vt dicit Rich. vbi. s. q. ij. ibi
loq̃tur fm q ppositꝫ ẽ singularis psona q po
test ⁊ debet pdesse magis qz alius q̃libet. sed
ostẽdere plato tanqz ecclesie. i. sicut i loco iu/
dicis residẽti debet sequi testiũ inductiõz. vt
dictũ est ĩ prin. huius capituli.

¶Quid dr eo q iurauit denũciare oẽm crimẽ 11
qđ sciuerit? R. q tale iuramẽtũ dr interpta/
ri vt denũciet mõ debito. facit. c. ex pte tua. de
cle. nõ resi. cũ silibꝫ. Et iõ si loq̃mur de denũ/
ciatõe publica. sic nõ põt nisi primo monue
rit peccantẽ. Secdo q possit pbare ei⁹ dictũ.
Tercio q monuerit eũ psentevno vl duobꝫ
p qs possit pbare monitionẽ. ⁊ q̃rto q nolu
erit se conuertere. qz istis deficiẽtibꝫ si reuelaret
faceret cõ ius diuinũ. ⁊ sic peccaret mortal⁹.
vt no. theo. ⁊ canonista. maxime ĩ. d. c. si pecca
uerit. qđ limita vez de omi petõ occulto qđ
nõ habet nocere primo. vt dictũ ẽ. s. Si vo
loquamur de denũciatiõe secreta fiẽda plato.
tũc dic q tenet sive pbare possit sive nõ. sive
monuerit indistincte. si mõ platus sit qualis
esse debet. alĩs nõ. vtputa. qz crudelis. qz be/
stialis. vel diffamator. ⁊ hmõi. quia in tali
nõ debet nisi vt prius pr oratõdo monẽdo cha
ritatiue inducẽdo frem ad corrigẽdũ. ⁊ si nõ
põt dimittat eũ deo. ⁊ apte pbat in. d. c. si pec
cauerit.

¶Quid si iurauit vl pmisit nõ denunciare? 12
R. q si intẽdebat q̃ndo promisit vel iurauit

ꝙ etiã ad p̃ceptũ supioris vl' etiã sine p̃cepto supioris i pctõ ꝺmittẽdo nõ reuelare. morta liter peccauit ꝓmittẽdo. ⁊ teneť nõ obstante iuramẽto ⁊ ꝓmissione denũciare i casu i q̃ denũciatio cadit sb̃ p̃cepto. In alijs aũt casibꝫ i q̃bꝫ ẽ ꝺ ꝺsilio nõ teneť sed bñ põt denũciare nõ obstãte tali iuramẽto vel ꝓmissione sine pctõ. ℔m nõ. xxij. q. iij. i multis capitulis

13 ¶ Utr̃ ep̃o vel alio supioze p̃cipiẽte vt quilibet q̃ scit q̃s fecerit tale furtũ teneať reuelare sub excõicatione late sentẽtie. sit reuelandus q̃cq̃d alijs scit? ℟. vt colligo ex supꝫ dictis. et ꝓ ea q̃ dicã. j. Inquisitio. §. i. ꝙ aut ep̃us hꝫ infamatũ aliquẽ de aliquo. ⁊ qz nõ plene probať admonet vt q̃ scit dicat. tũc indistincte teneť deponere q̃cq̃d scit. licet nõ p̃cesserit monitio ⁊ licet nõ possit ꝓbare. q̃a tũc nõ venit vt denũciet. sꝫ vt testificeť de eo qꝺ scit. facit c. i. ꝺ testi. co. et qꝺ ibi nõ. Fallit hꝫ i parẽtibꝫ ⁊ filijs q̃ nec etiã volẽtes ad testimoniũ adhibẽ sus scienticẽ admittunť. text. ẽ i. l. parẽtes. C. ꝺ testi. ⁊. iiij. q. iij. §. itẽ parentes. ⁊ intelligiť solũ ꝺ ascẽdẽtibꝫ ⁊ ꝺ descẽdẽtibꝫ nõ ꝺ collateralibꝫ ℔m glo. i. ꝺ. §. itẽ. Nec etiã debẽt ꝙcludi vxor ꝺ viz. nec socer adhibus genet. puigni sobrinũ. sobrinã. ⁊ ex sobrinis natũ. ⁊ eos q̃ i pozi gꝺu sunt. vt. iij. q. iij. §. itẽ. l. iul'. ponitur i. l. lege iulia iudicioꝝ publicoꝝ. ff. ꝺ testi. vbi dicit glo. sobrini ⁊ sobrine sunt qui ex femis. puta ꝙsobrinis descẽdũt sic ꝙsobrini q̃ si ꝙsozini. vt instit. ꝺ gra. §. iij. ⁊. vi. Hoc limito qñ p̃cedit criminal'r. sec? si ciuil'r. vt. j. Familia. §. vij. Si autẽ nõ extat infamia ꝺ aliquẽ sꝫ i generali inqrit q̃s fecerit tale quid vt fit cõiter. sic teneť talẽ admonere ℔m ozdinẽ euã gelicũ vt puideat ⁊ emẽdet qꝺ fecit et satisfaciat ep̃o p̃cipiẽti. al's si noluerit tunc si pt ꝓbare teneť revelare al'r erit excõicat?. sꝫ si ꝓbare nõ possꝫ nõ teneť. Ita tenet glo. i. c. sacerdos. ꝺ p̃. di. vi. ⁊. vi. q. i. c. si oĩa. ⁊. q. ij. plaeuit. ⁊. ꝺ. c. si peccauerit. ij. q. vij. plerũq;. fac. c. si sacerdos. ꝺ of. oꝛ. Et rõ ẽ. qz tũc requritur vt denũciatoꝛ ñ vt testꝭ. qꝺ nõ. qz sepe venit i p̃ctica. Et p hꝫ infert Jo. ꝺ pla. instit. ꝺ pub. iudi. ꝙ puniẽs illũ q̃ scit aliquẽ ꝺmisisse crimẽ lese maiestatis. qz nõ denũciauit. cũ ꝓbare ñ possꝫ ꝙ teneť ei ad oĩe dãnũ. ⁊ idẽ tenet Bal. i q̃ꝺã ꝺsil'. qꝺ incipit. Quãq;. allegata sint multa. vñ qñ ꝺz q̃ scit. intelligiť ꝺ scientia ꝓbabili. l. q̃ accusare. C. ꝺ edẽ. facit. l. nostris C. ꝺ calum. Si tñ eẽt talis plat? q̃ secrete puidere vellet. deberet sibi secrete tãq; p̃i dicere. xxij. q. v. c. hꝫ videť. sꝫ cũ ꝺmuniter requrant vt ꝓcedãt iudicialiter. nõ teneť nisi de eo qꝺ ꝓbare ẽt. Et ℔m hꝫ limita qꝺ. j. dicã Furtũ. §. xli. ⁊ vide qꝺ dicã. j. Familia. §. viij.

Depositũ ẽ qꝺ custodiẽdũ alicui datũ est. vt. ff. de po. l. i. in prin.

¶ In quibꝫ consistit deposit̃ū? ℟. glo. in. c. bona fides. eo. ti. ꝙ i rebus mobilibus ⁊ semouẽtibus. nisi forte vbi a pluribus res q̃ est in ꝺtrouersia ꝓ sequestro deponitur. vt i. c. expũmunata. de iudi. ⁊ in. l. licet. ff. depo. 1

¶ Utr̃ dñus ⁊ possessio trãsferať i depositarium? ℟. ꝙ ñ. sꝫ remaꝑet apꝺ deponẽtẽ. ꝺ. l. licet. 2

¶ De q̃ culpa teneť depositari? ℟. ꝙ regulariter nõ tenetur nisi ꝺ dolo ⁊ lata culpa. qz cõter fit gr̃a deponẽtis tm̃. vt pz in. d. c. bona fides. ⁊. ꝺ. l. i. §. vlti. Sꝫ in duobꝫ casibꝫ tenetur etiã de leui. Prim? si mercedẽ accepit pro custodia. ꝺ. l. i. §. si q̃s seruũ. ⁊. ꝺ. c. bona fides. Secꝺs si ꝙuenit vt teneretur. ꝺ. l. i. §. si ꝙueniat. vbi ꝺz. ꝙctus ex ꝙuẽtõe legẽ accipiunt. dũmõ nõ ꝙueniat vt nõ teneatur ꝺ dolo. qz hec ꝙuẽtio ẽ ꝙ bonos mozes ⁊ ꝺtra bonã fidẽ ⁊ iõ nõ est sequẽda. ꝺ. §. si ꝙueniat. Et in tribus casibꝫ teneť ꝺ leuissima. Prim? si cã depositarij apud eum sit res deposita. Secundus si deposito se obtulit. intellige qñ diligẽtissimũ excludit. Tercius si cõuenit. vt. ꝺ. l. i. §. sepe euenit. De casu fortuito non tenetur. nisi fuerit in mora restituẽdi. vl' ex pacto ꝙuenerit. ꝺ. c. bona fides

¶ Utr̃ ecclesia teneať p depposito facto p̃lato ecclesie si pr̃ȝt? ℟. ꝙ nõ. vt ptꝫ in. c. i. de depo. nisi sit versum i vtilitatẽ ecclesie. vt ibidem. Secus si factũ fuisset p̃lato cũ ꝙsensu capituli ⁊ alijs solẽnitatibꝫ q̃ requrunť vt obligetur eccl'ia. qz ẽ factũ eccl'ie depositũ tunc. ⁊ sic tenetur. Aliq̃ tñ tenẽt ꝙ si depositũ sit factũ apud sacristã deputatũ ad custodiã vasoꝝ ⁊ depositoꝝ a p̃lato ⁊ toto capitulo eccl'ia teneatur. vt in glo. c. i. eo. ti. Similiter qñ p̃latus est ꝙsuetus bñ administrare ⁊ gubernare ecclesiã ꝙsumetur in vtilitatẽ ecclesie ꝙuertisse. Ita dicit Archiꝺ. i. c. hoc ius. ꝑ. q. ij. et Bar. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. ⁊ latiꝰ ꝑ Bal. i aut. hoc ius. C. ꝺ sa. sanc. ec. 4

¶ Sꝫ quis ꝓbabit ꝓsumi in vtilitatẽ ecclesie? ℟. ꝙ ille q̃ dicit. l. ei qui. ff. de ꝓba. ℔m Innocen. ꝺ. c. i. ⁊ dicit speciale hꝫ in depposito ꝙ in tuo. vt in. ꝺ. aut. hoc ius. §. is creditoꝛ. ꝑ. q. ij. Sꝫ in depposito nõ credo ego vꝛ nisi quãdo ꝓ ei? satisfactõe oporteret vendere res immobiles ecclesie. sꝫ qñ poteſt satisfieri de fructibus nõ oportet ꝓbare versꝫ in vtilitatẽ 5

ecclesie. vt i. d. §. is creditor. Sil'r nec i alijs
6 ꝓtractibus. excepto mutuo. vide opi. diuer
sas in. c. quibusdã. de fideiuss.

¶ Utrũ ꝛepositarius possit res suas ꝓponere
depositi quãdo ambas saluare nõ potest: ℞.
fm distinctionẽ positã. s. Cõmodatũ. §. xvi
Et licet. d. c. bona fides. videatur velle eum
esse in dolo si casu aliquo habet saluas suas
7 depositis ꝙditis. intellige ꝛez quo ad ꝑsum
ptionẽ que cessat in foro anime.

¶ Quid si depositũ reddat sz ꝛeterioratũ: ℞.
ꝙ tenet quasi redditũ nõ sit. vt dicit tex i. d.
l. i. §. si res ꝛepsita. qd intellige si dolo ꝛeteri
oratũ sit vel etiã culpa. qñ ꝛe culpa tenebat.
nẽ. si ꝛeterioratio talis sit ꝙ inutile factũ ẽ ꝛe
ponẽti. aut si nõ saltẽ quãto ꝛeterius. ar. eoz
8 que no. in. l. i. in ꝓin. ff. de edil'. edi.

¶ Quid si heres aut alius distraxit ꝛepositũ
factũ mortuo: ℞. ꝙ si dolose fecit tenet. si aũt
ignoras rẽ ꝛepositã z bona fide distraxit. nõ
tenet nisi ꝛe eo qd ad eum ꝑuenit. Sil'r dic in
ꝓmodato. vt in. l. i. §. vltimo. z. l. sz z si non
sit heres. ff. eo. ti. Qd si minus vẽdidit vl' ꝑ
cũ nudũ exegit sine dolo. tũc actiones tm ꝑ
stabit ꝛeponeti aut ꝓmodãti. vt in. l. ij. ff. de
po. Si ꝙ rẽ possit redimere z ꝑstare nec ve
9 lit. nõ caret culpa. i. dolo. vt. l. plane. ff. ꝛepo.

¶ Utrũ ꝛepositor possit reuocare ꝛepositum
semp quãdo vult: ℞. ꝙ sic. d. c. bona fides. eti
am si deposuisset vt sibi redderet certo tẽpo
10 re. vt in. d. l. i. §. si ꝛepsuero.

¶ Utrz semp sit reddendũ ꝛepositũ qñ petit:
℞. ꝙ regulariter sic. ar. d. §. si ꝛepsuero. z. d.
c. bona fides. imo ꝛenegãs ꝓmittit furtuz. et
ꝓdemnatus suo nomine efficit infamis. C.
depo. l. qui depositus. Et nota suo nõie. qz si
ꝑcuratorio. tutorio. curatorio vel ꝛefensorio
nõie cõdemnet nõ efficit infamis. vt i. l. fur
ti. §. si quis alieno. ff. d his q no. infa. Fallit
tñ hoc. s. ꝙ teneat reddere i quattuor casibꝫ.
Primus qñ quis gladio depsito efficit fu
riosus. z sic eũ petit. nõ tenet etiam si iurassz
semp reddere qñ petz. xxij. q. ij. ne qs. Secũs
si deponens post depositũ fuit deportatus
z bona eius publicata sunt. qz in publicũ de
ferendũ est depositus. nõ ei qui deposuit. vt
l. bona fides. i ꝓin. ff. depo. Tercius qñ fur
tũs concurrunt in petitione. qz dominꝰ ꝓ
ponit. d. l. bona fides. Quartus qñ fur de depo
suit apud dominũ cui furripuit. vl' apd ꝑsi
11 etariũ. vt in. d. l. bona fides.

¶ Utrz cã ꝓpensatõis possit retineri deposi
tũ: ℞. ꝙ nõ. vt i. d. l. bona fides. Et ẽ singu
lare i depsito. licet i alijs sit secus. p regulã
xxxij. q. vij. dominꝰ. Qd vez ẽ d ꝓlatõe di
recta. sz d compensatione indirecta loquẽdo
bñ põt fieri in ꝓscientia simpliciter d quibus
cunqz. vt. s. Compensatio. §. ij. licet q ad fo
rum ꝓtentiosuz soret distinguendũ. ꝑsertim
qñ dolose denegat facere debitũ

¶ Utrz depositarius possit vti re depsita: ℞. 12
ꝙ nõ. al's ꝓmittit furtũ. vt. l. q furtũ. ff. d cõ
di. fur. Fallit h̃ i duobꝫ casibꝫ. Primus si pe
cunia nõ obsignata deponat. l. quintus. ff. de
po. Secꝰ si signata. l. si sacculuz. ff. depo. Et
idẽ dic d qbuscũqz q ꝓsistũt i numero. põde
re z mẽsura cadẽ rõne. Secds si putauit do
minũ ꝓmissuz. ff. d fur. l. qui re. in ꝓn.

¶ Utrũ aliqs possit rẽ suã apud alĩ depositã 13
furtim accipere: ℞. fm sanctũ Tho. ij. ij.
q. lxvi. ar. v. ꝙ non. qz grauat depositariũ ad
restituendũ vel se ostẽdẽdũ immunẽ. et tõ si
facit tenetur eũ releuare. Qd vez itelligo ni
si ipse depositarius sciuisset rẽ depositã inu
ste detentã a deponẽte. vel nisi vero domino
eã ꝛetente simul cũ vsurpatore eã sibi dene
gasset. qz cũ inuste eã teneat. videtur ꝙ sine
ꝑcto furtim possit sibi auferri. arg. l. ancille.
C. d fur. z. l. bona fides. ff. depositi.

¶ Cui credẽdũ ẽ qñ depositũ nõ ẽ ostensum 14
depositario seu tabernario. vtputa qz depo
suit bursã vl' sacculũ plenũ. tñ nõ ostẽdit qd
erat int9 z quãtũ: ℞. Mat. i cle. nec agro. d
sta. mo. i. §. sane. ꝙ nõ credet deponenti nisi
ꝓbet. neqz stabit ei9 iuramẽto. qz iuramentũ
nõ dat nisi qñ ꝑcedit semplena ꝓbatio. vt
i. c. fi. qd me. cã. vide. j. Nauta. §. i.

¶ Quomodo teneatur tabernarius z nauta 15
z hmoi d his que deponũtur apud eos. vi
de. j. Nauta. in ꝓin.

¶ Ad quid teneatur deputatus ad custodiã 16
libroz. vide. s. Custos. in ꝓin.

Derisio fm. s. Tho. ij. ij. q. lxxv. ẽ
cũ aliqs malũ alicuius ꝑ
sone vel defectum in ludũ vel risuz ponit vt
erubescat z verecũdetur. Et ꝓpterea differt
a ꝓuicio seu ꝓtumelia. quia sicut finis ipsius
est vt tollat honorem. sic deridẽs intẽdit vt
erubescat. Fit aũt derisio in verbo cachinno.
z sic est derisio. Aliqñ fit naso rugato. et sic ẽ
subsannatio. Aliqñ factis. z sic est illusio. ta
men in fine idẽ sunt. vt no. glo. sup ps̃. Qui
habitat in celis irridebit eos.

¶ Utrz sit mortale pctm: ℞. qui. s. ibidez ꝙ 1
sic quãdo irridendo ois̃no paruipendit ali

quẽ ⁊ tã vlẽ existimat vt ꝺ̃ eius malo nõ sit curandũ ſz ſit ꝓ ludo habendũ. ⁊ tãto grauꝰ quãto magis tenet reuereri eũ. Vñ irrisio dei ẽ grauissimũ pctm. Scõm locũ tenet irrisio sanctoꝝ ⁊ sacramentoꝝ. Tertiũ parentũ ⁊ ꝓlatoꝝ. ꝓpterea cham fuit maledictus. ij. q. vij. sentẽtia. xv. q. v. c. i. Quartũ iusꝓtoꝝ q̃ grauis ẽ. qz ml'ti a bñ agẽdo retrahunt. Irridere aũt ꝺ̃ malo ꝓximi inq̃tũ ẽ leue seu puũ et sine notabili vilificatõe ꝓximi vl' ꝓturbatõe erit veniale pctm ſm Ale. ij. ij. ti. ꝺ̃ irrisione.

Desperatio ẽ q̃n ex falsa existimatõe ꝓpter pcta que fecit vel bona que omisit desperat ꝺ̃ dei misꝯdia. credẽs deũ nolle vel nõ posse si bi pcere vel in gratiã recipere.

1 ¶ Utr̃ sit grauissimũ pctoꝝ. R. ꝙ ex pte nostra est grauius q̃ ꝺ̃ odiũ dei. qz ꝑ spem reuocamur a malꝫ. ⁊ introducimur ad bona ꝓsequenda. ideo sublata spe homies infrenate labũtur in pcta. ⁊ a bonis retrahunt. Vñ glo. super illud Prouer. xxiij. si desperaueris. Nihil execrabiliꝰ desperatõe. quã qui habet ⁊ i generalibꝫ huiꝰ vite laboribꝫ ⁊ qꝺ ꝓius ẽ in fidei certitudine ꝟstantiã pdit. ⁊ Jsiꝺ̃. ꝺ̃ sum. bo. Perpetrare flagitiũ aliqꝺ mors ẽ. desperare ẽ deꝺcẽdere i infernũ. Odium tñ dei qꝺ pueni t ex eo ꝙ volũtas hois diuine bonitati ꝟnaꝫ ſm se est grauꝰ pctm. sil'r infidelitas. Et intellige ꝙ ẽ grauissimũ pctm q̃n hõ sciẽter ⁊ aduertenter tenet ꝙ deus nolit parcere penitẽtibꝫ ⁊ gratiã dare redeũtibꝫ. qz sic motꝰ speciei q̃ ꝟformiter se habet ad extimatõꝝ vera laudabilis est ⁊ meritorius. sic motꝰ oppositus. s. desperatiõis qui se ꝟformat extimationi falsꝫ ꝺ̃ deo ẽ vicioſus et mortale pctm ⁊ grauissimũ. secus si desperatio esset i subito ⁊ indeliberato motu: cũ aliq̃tiẽs ex ꝟtẽplatione nature causet. qz est veniale vel nullum pctm. hec ex Tho. ij. ij. q. xx. ⁊ Ales.

2 ¶ Desperatõ aliq̃n puenit ex accidia. qz ꝓpter tristiciã quã ꝟcipit erga bonũ desperat posse ꝑ se vel ꝑ aliũ illud pficere. Aliq̃n pcedit ex luxuria q̃ hõ dedit ꝺ delectatõibꝫ venereis fastidit bona spũalia et nõ sperat ea q̃si bona arduа. Aliq̃n ex anaricia q̃ horret q̃ hꝫ ml'ta restituere ligat vt desperet. Aliq̃n ex nature cõplexione: qua hõ melãcolicus incidit in eã.

3 ¶ Utr̃ sit de aliquo desperãdũ in hac vita. R. ꝙ nõ. c. nemo. de. pe. di. vij. xxvi. q. vi. c. is qui tpe. ⁊. c. si ꝑsbr. ⁊. c. agnouimus.

Detractio est aliene fame ꝑ occulta ꝟba denigratio. Et ꝺr occulta respectu eiꝰ ꝺ̃ q̃ dicunt. qz ei⁹ absentia pferunt. ⁊ differt ſm tho. ij. ij. q. lxxiij. a ꝟtumelia. qz ꝟtumelioſus ꝑ apta ꝟba dicta i facie intẽdit derogare honori. Detractor ꝟo i absentia primi eiꝰ famã ledit. Et sic ꝑz ꝙ i mõ. qz iste occulte. ille apte. et i fine differt. qz iste famã. ille honorẽ auferre intẽ.

¶ Quot modis fit detractio: Rñ. ſm Ale. ij. ij. tractatu eo. ꝙ. vij. modis. Primꝰ ẽ occultatiuꝰ q̃n qꝺ̃ ẽct manifestãdũ necio ad honorẽ ⁊ salutẽ aiaꝝ nõ vult ꝓpalare. Vñ Gilbertꝰ. Grauis inq̃t rapacitas cũ verã alteriꝰ gl'iaz. ⁊ si mẽdacio nõ corrũpis silẽtio ꝓteris. Secꝰ ẽ negatiuꝰ. s. cũ negat scienter alteriꝰ bonũ. s. dicẽdo nõ ẽ verꝫ ꝙ tal' sit bonus Tertiꝰ ẽ deprauatiuꝰ. s. cũ dicit bonũ factuꝫ ſz mala intẽtiõe seu qz secuta tot scãdala ſũt ⁊ hm̃oi. ꝟ illud. xi. q. iij. c. Ue qui dicitis tẽ. Quartꝰ ẽ venenatiuus. s. cũ mala imiscẽtur bonis sicut sit cõiter. qz dicũt ꝓius bona. postea addũt mala ⁊ hm̃oi. Quintꝰ ẽ publicatiuꝰ. s. cũ occulta pctã manifestat his qbꝫ nõ debet. aut ordine quo nõ debet. Sextus est augmẽtatiuꝰ. s. addẽdo vel ex mõ loquendi aggrauãdo factũ. Septimꝰ ẽ inuẽtiuꝰ. s. fal sa crimina imponẽdo. siue ꝑdicti modi fiant ꝟbis claris siue obscuris. siue signis vel ſris aut alio mõ eq̃alẽti. qz factis ⁊ signis loq̃mur. vt de spõ. cum apud. ⁊. c. tue.

¶ Utr̃ sit pctm̃ mortale: R. vt colligo ex ꝟbo/ctrina Ales. vbi. s. ⁊ Tho. vbi. s. ꝙ triplr ꝺr q̃s detractor. Primo mõ solũ formaliter detractor. ⁊ hoc ẽ q̃n ille qui dicit: occultat. negat. ⁊c. quedã q̃ ꝺ̃ se nõ sunt i infamiã primi sed tñ ea intẽtione vt diffameꝫ. ⁊ talis semꝑ peccat mortaliter. Facit. c. cũ volũtate. ꝺ̃ sen. ex. cũ filiꝭ. Nõ tenet tñ ad restitutiõꝫ fame Secꝺo mõ ꝺr q̃s detractor materialiter tñ. ⁊ est ille qui nõ animo infamãdi. ſz ex loquacitate vel alio mõ indebito occultãdo negãdo verba ꝓferi i infamiã primi. ⁊ si talis occultatio. negatio ⁊c. ꝺ̃ se ifamãt. puta qz sũt ꝟ hõ estatẽ vite ⁊ morꝫ. ⁊ apud illũ. vt illos q̃ bus occultat. negat ⁊c. seqtur ifamia primi ꝟ quẽ taliter detrahit tũc mortaliꝫ peccat. ar. c. sepe ꝟtingit. ⁊. c. hi q̃. l. dis. Si ꝟo ꝺ̃ se talia nõ infamãt. puta qz pñt intelligi ira de culpa veniali sicut de mortali. sicut cũ q̃s dicit. talis ẽ magnꝰ supbꝰ. adulter. auarus. iracũdus. ⁊ hm̃oi q̃ pñt accipi ⁊ ꝓ primo motu qui est venialis. ⁊ etiã ꝓ pcto mortali. tũc nõ peccat mortaliter talis ꝓferẽs ex loquacitate. qz si primi audientes scãdalizãtur. est eis imputandũ. cũ faciãt ꝓtra illud. Estote

misericordes. de reg. iur. qz ī meliorē partē ꝺe
bēāt interp̄tari. Jdē dicendū in his q̄ sunt
modice importātie. puta pēta venialia q̄ cō
muniter nō infamāt. Jdē sil'r dic fm Sco.
i. iij. di. xv. q. iij. ꝺe eo qui ex loquacitate di
cit se audiuisse aliqua mala infamatoria p/
primi. Rō. qz talis ex natura actus nō aufert
illi famā i opinione audiētis. qz q̄ cito credit
leuis ē corde: dūmō aliq̄d nō addat quo p/
uocētur audiētes ad credēdū. qz tūc eēt mor
tale fm Landul. vbi. s. Sil'r si ille cui dicit
habebat eū p scelerato. qz iaz infamat⁹ erat
apud eū ꝺe aliis. z si nō ꝺ isto. Tercio modo
ter. qñ. s. occultat vel negat vel dicit ꝓba in/
famatoria z cū intētione infamāꝺi. z talis si
ne dubio magis mortaliter peccat q̄ rapto/
r rerū. vi. q. i. ex merito. z. c. ꝺeteriores. Et
latio. q̄. q. vij. z. c. nemo p̄tor. xi. q. iij. z. c. ho
micidior. ꝺ pe. di. i. z. c. clic⁹. el. ij. xlvi. di.
¶ Utr̄ ille q̄ p ꝺetractōz suā abstulit famā p
tenet ad restitutionē. R. fm oēs ꝺo/
cto. in. iij. di. xv. q. sic, sicut q̄ res rapuit alie/
nas. Distingue tamē sic. aut occultatio ne/
ea occultauit. negauit tē. ei qui bonā opini/
hēbat ꝺ primo ex quib⁹ nūc malā ha
bet. nec scuit aliū ꝺe. z sic indistincte teneť. s.
si ꝺixit ver̄ sine mēꝺacio excusando primū.
scz q̄ male ꝺixit. z q̄ nō credat si occultauit
reuelādo z hmōi. Si ꝺo imposuit falsū di
cēꝺo se mēꝺaciter ꝺixisse. etiā si ꝺeberet rema
nere infamat⁹. qz magis teneť seruare famā
iuste primo q̄z iniuste sibi. vñ si i publico di
xit retractet i publico. si i occulto: i occulto.
Fallit b i. vij. casib⁹. Primus qñ seq̄reť maior
infamatio. vt puta qz nō ampli⁹ forte recor/
ꝺāt. z pterea qñ vult restituere famā: ꝺicat
ꝺ eo malo qꝺ ꝺixi ꝺ tali nō credatis. nec spe/
cificet q̄ꝺ. Secūs casus qñ restitutio nō pos/
set fieri sine piculo pbabili alicui⁹ mortalis
pēti. vel mortis corpal' z hmōi. qz tūc cū ta/
le malū sit ꝓponendū fame nō teneť. Alꝺuer
tendū tñ fm doc. q̄ qñ restitutio fame nō p̄t
fieri. infamator teneť ad aliqꝺ eq̄lens i re
bus. ar. c. ecclie sancte marie. vt li. pe. ni. ino.
Tercius qñ ꝺixit his quib⁹ ꝺebat. puta p̄
lato p ꝺenūciatōz aut accusatōz. vl' his q̄ po
terāt pdesse nō obesse. Quart⁹ qñ talia ꝺ sui
natura nō erāt infamatoria. puta qz poterāt
interp̄tari in pēm veniale. Quint⁹ qñ ꝺixit
se audiuisse nihil ipse addēcꝺo ex q̄ credulita
te faceret. z sic nō tenetur ad restitutiōez fm
Sco. i. iij. z Landul. z Astē. Addit tamē
Astē. q̄ si sequat infamia nihilomin⁹ teneť
q̄uis simpl'r ꝺixerit se audiuisse nihil addē/
do. Sco. ꝺo ꝺicit q̄ videť ꝺuꝫ ꝺicere q̄ exce/
at genus pēti venialis qñ ex inconsideratiōe
talia refert. Sextus casus est qñ ille cui ꝺixe
rat scuit p aliam viaz postea. vt puta qꝺ tūc
erat secre tū: nūc publicatū ē p alios. Septi
mus qñ ille omino erat infamis. saltē apud
illos cū quib⁹ tractauit ꝺe eo.

¶ Utr̄ ille q̄ infamauit primuꝫ inꝺirecte. s. 4
negāꝺo crimē sibi impositū ab accusatore in
iudicio aut denūciatore teneat'. R. fm Sco.
vbi. s. q̄ nō teneť pēm suū i iudicio p̄fiteri.
nisi mō z ordine ꝺe quo. s. Confessio delicti.
Et tō sibi imputet q̄ accusat ꝺe quo non pōt
pbare. Cōcor. Rich. ibidē. ar. v. q. iij. Debet
tñ p verba sobria excusare eū ꝺicēꝺo. nō cre/
datis q̄ maligne p̄cesserit sz sic credebat. aut
aliqs eū seduxit z hmōi.

¶ Utr̄ audiēs ꝺetractōez peccet mortaliter. 5
R. fm Tho. q̄. ij. q. liij. arti. iij. q̄ p̄sentire p
audientiā ꝺetractōi pōt esse dupl'r Uno mō
ꝺirecte. qñ. s. quis inducit alium ad pēm ꝺe
tractionis. z placet ei ppter odiuꝫ qꝺ habet
ad eū cui ꝺetrahitur. z sic est equale pēm cū
ꝺetractione. Et ideo si ꝺetractio erit mortal'.
sic z auditio. ad Ro. i. Nō solū qui faciūt sz
qui p̄sentiūt. facit. c. nō solum. xi. q. iij. Alio
mō p̄sentit q̄s indirecte. s. qñ nō resistit cum
resistere possit. Et hoc ꝓtingit aliqñ. non qz
pēm ei placeat. sz ppter timorē humanum
vel negligentiā aut verecundiaz. z tunc ali/
qñ est mortale. puta qz p̄latus q̄ tenetur cō/
pescere vel propter scandaluz. aut qz ꝓponit
timorē humanū charitati ꝺei. al's veniale ē.
Cōcor. Alex. vbi. s.

¶ Utr̄ infamās seip̄m ꝺicendo aliq̄ mala q̄ 6
nō ꝓmisit peccet mortal'r. R. q̄ si facit ppter
tormēta euitāꝺa. sic faciūt illi q̄ ad torturaz
ponūt nō peccat. sz licite fieri pōt. qz tal' p̄fes/
sio facta tali metu nō valet. nec etiā si fiat ꝺ
alīū. Sz si nō fiat ex tali metu peccat morta
liter. z teneť retractare. ar. c. nō sunt audiēꝺi
xi. q. iij. Glo. tñ i. c. i. xv. q. vi. tenet q̄ etiaz si
facit ppt tormēta peccat mortal'r. Sz em̄ nō
credo. qz nō ē mēꝺaciū pniciosuꝫ. nisi forte i
casu qñ ratificaret post tormēta. ex q̄ ratifica
tiōe eēt occiꝺēꝺ⁹ ipe vl' ali⁹ ꝺānificāꝺ⁹. qz sic
mortal'r peccaret z teneret retractare q̄ ad id
qꝺ false ꝺixit ꝺ alio. sz q̄ ad id qꝺ ꝺixit ꝺ se si
ppter dolorē tormentoꝝ quē timeret iterū si
bi infligi potius p̄eligeret mori q̄z ipm pati. cre
ꝺo nō teneret ꝺe necessitate retractare.

Diaconus dr assistere sacerdotibr t mistrare i oibr q agūt i sacris xpi. pdicare euangeliū.monare pacē t annūciare. xxv.dist.plectis.§. ad diaconū.et.xciij.dis. in multis capitulis.

1 ¶Utrū possit dispēsare corp9 xpi? R.q nō.d ꝺse.di.ij.puenit.nisi necitate cogēte de iussu epi vel pbri.xciij.di.pente.vel si longe esset eps vel pbyter t necessitas cogeret posset si ne alia licētia.ea.di.c.diacones.

2 ¶Utr diacon9 indut9 ad cātādū euangeliū possit cātare i choro? R. Nu.i.c.i sctā romana.xciij.di.tenet q nō.t si facit excōicat9 ē.vt i.d.c.§z veri9 credo q illa phibitio tm lo/cū habeat i eccl'ia romana in cardinali ppter ꝓbū ibi positū in hac sede.imo credo mereat si ideo cātat vt chorr adiuuet.qr forte pauci sunt.§i ꝓo faceret qsi ꝺ tenēs officiū suū vl' ex iactātia:sic peccaret. Et ita possz intelligi dicta phibitio pfati.c.q̄ ad rōez phibitōis. sz nō q̄ ad pnā excōicatōis.qr solū locū hz i cardinali.vt.s.dixi.

3 ¶Quō vtik stola.vide.j.Sacerdos.§.v.

Dialetica dissuadetur in.c.nō ne.t in.c.vino.t.§. hinc etiā.xxxvij.di.p totum.

Dies festus qñ incipit? R.vt colligi/tur ex glo.in.c.quoniā.ꝺ feri.t glo.in.c.pnunciandū.de conse.dist.iij.q di uersis respectibr diuersis horis icipit. Quo ad officiū incipit in vesperis.quo ad esuz carniū incipit a cene termino. Limita nisi pro/traheretur vltra mediā noctē cena. t qñ di/es sequens est dies ieunij vel sexta feria. qa sicut quo ad ieiuniū incipit in media nocte. sic t abstinentia carniū. Et dicit termin9 ce/ne media nor qñ dies ieiunij vel sexta feria seq̄tur fm Pa.in.d.c.quoniaz. Quo ꝺo ad cessationē ab opibus seruilibr fm Pa.in.c. i.ꝺ feriis. incipit fm ꝺsuetudinē patrie. fac c.quoniā.eo.tit. Et ideo si ē ꝺsuetudo q̄ inci/piant festare i mane:tenēda est. dūmodo ces sent vsq ad aliud mane. si in sero. sic serua. Unū tm est notandū q licet ꝺsuetudo possit determinare qua hora sit incipiendū festū. nō tamē potest diminuere quin ad minus p vigintiquattuor h ora nō cessemus ab opere seruili semel in ebdomada. qr isto mō est de iure diuino.qꝺ ꝺsuetudo nō pōt diminuere. licet possit augere vel declarare. Pōt etiam ꝺsuetudo augere vt faciamus festū plus qz p.xxiij.horas.vt patet in.d.c.qm. Qꝺ limi ta nisi augeret taliter q̄ sabbatū videremur festare.qr tūc nō valet.ar.c.quidā.ꝺ app. In cipit etiā dies alijs respectibr alijs horis.sz nihil ad ꝺsciētiā. Et ex ꝓdictis ptz qꝺ dicē/dū ꝺ barbitonsoribr t alijs artificibr q̄ labo rāt vsq ad mediā noctē vel vsq mane dici festi.qr licet sint inducēdi vt desistāt. nō tñ ꝺdemnādi ꝺ mortali.exꝑ sic ē ꝺsuetudo.dū mō ꝓtrahāt festū postea vsq ad sequēs ma ne.ita q p.xxiij.horas ipm seruēt.qꝺ nota. ¶Utr die assignata ad aliquid faciēdū ali cui teneat sine alia monitiōe? R. q sic.qr tūc dies interpellat p hoīe.ꝺ locato.c.potuit.C. ꝺ ꝓben.t co.sti.l.magna.C.ꝺ iur.emphi.l. ij.facit.c.ij.ꝺ ꝺcel.pben.

¶Quot miliaria ꝺtinet q̄libet dies? R.q in iudicijs fm leges.xx.vt.l.i.ff.si q̄s cau.t.ff.ꝺ ver.sig.l.i itinere.t qꝺlibet miliare hz mille passus.t q̄libet passus.v.pedes.vt.ꝺ.l.i iti nere.i tex.t i glo. §z in ꝺctis stand' est ar bitrio boni viri.vt attenta qualitate t ꝺditi one ꝓmittētis limitet.vt.ff.ꝺ ver.ob.l.cōtr/nuis.§.cū ita. §z glo.i.c.nōnulli.ꝺ recp. vult q̄ attēdam9 ꝺmunē vsum loquēdi fm quē assignabūtur miliaria. Et iō si ꝺsuetu/do ē q̄ dent.xxv.illi stabit.t ꝺ illa intelligē/tur recepta.sz iudicio meo arbitrio boni viri ē relinquēdū. qui tñ a ꝺmuni ꝺsuetudine re cedere nō debet cū sit optima interpres legū ꝺ ꝺsue.c.cū dilect9.ff.ꝺ legi.l.si ꝺ interpreta one.nisi sit causa euidēs aliud dicēdi.

Diffamatio vide.s. Detra/ctio. Et nō q̄ pe tens implorare officiū iudicis vt ꝺpellat diffa mantē cessare.t iudex teneat.vt in.l.diffama ri.C.ꝺ inge.t manu.no. Inno.i.c. ꝺqrente. ꝺ offi.ord.ꝓpterea dicit tex.i.ꝺ.l.diffamari statū ingenuoz:siue erroze:siue malignitate quozūdā ꝓximquū ē.i. valde iniquū.

Diffidatus an possit occidi/pune.t rebꝰ spoli ari.vide.s.Asciscimus.§.ij.

Dignitas est fm Archidia.in.c. i.ꝺ ꝺsue.lib.vi.admi nistratio rerum ecclesiasticarū cū iurisditōe. ꝓpterea habere dignitatē est fm Pa.in.c.ꝺ multa.ꝺ ꝓben.habere iurisditiones. scz quo ad forum contentiosuz etiā in modicis cau sis.fm Pe.ꝺ ancha.in cle.si dignitatē.ꝺ ꝓ/ben.sicut archipbyteri in ecclesia pictauien. q̄ excōmunicant.suspendūt t absoluunt.vn quilibet rector seu prior ecclesie collegiate ꝺr habere dignitatem.vt notat Pau.in cle.i.t

elec. ⁊ in cle. ne ī agro. de sta. mona. ⁊ dñi ō ro ta. decisione. clxvi. ꝑ hoc facit tex. i. c indēni tatib. de elec. lib. vi. vbi abbatissa ōr hꝫe di gnitatē. Hoc tenet Lar. in cle. ij. de rescrip. ⁊ ibi ē glo. q̄ dicit hic esse approbatā opinio nē abbatis in hoc. Limitat Inno. in. d. c. de multa. si est ꝑpetua. allegat. c. ij. ō sta. mona. §. fi. ⁊ licet nō sit ꝑpetua dummodo possit eē ꝑpetua sicut esti ministris ordinis minoꝝ sufficit. Nā dicit esse ꝑpetuū qđ est in poten tia ꝑpetua. vt no. Lar. in. d. cle. ij. tex. est pro hoc. in. c. clericos. in ỹ. perpetuaꝫ iuncta glo. de coha. cleri. ⁊ multi. Itē dicitur dignitas si in ecclesia vbi est reputetur pro dignitate. et habeat administrationē temporaliū rerū p/ petuam. licet nō sit numerata inter dignita/ tes ecclesiasticas ꝑm Innocē. ibidē. Mini/ stri autē qui sine penitus iurisditione exercēt officiū aliquod. sicut procuratores. sindici ⁊ sacriste qui pulsant campanas. nō habēt di/ gnitatē etiā si essent ꝑpetui. secus si haberent iurisditionē. ff. de offi. pro. cesa. l. vlti. ꝑm eum dem Innocē. Sil'r dicitur dignitas que ap pellatur aliquo nomine de dignitatibꝫ iuris vt archidiaconatus ⁊ hm̄oi. etiā si nō exer/ ceret officiū ꝑm Inno. ibidē. Ex quibꝫ patꝫ ꝙ vicarius epi nō habet aliquam dignitatē ꝑm Pa. vbi. s. et differt a psonatu digni/ tas. quia psonatus ꝑm Archidia. vbi. s. est quedam prerogatiua in ecclesia sine iurisdi/ tione. vt habere stallū honorificū in choro. i capitulo. in optionibꝫ. in ꝓcessionibꝫ. i voci bus dādis ⁊ similibꝫ plus q̄ꝫ alij sui ordinis canonici ⁊ nō tanq̄ꝫ alij i dignitate ostituti. q̄uis ꝑm Inno. vbi. s. aliq̄n accipiat ꝓ di/ gnitate. Officiū ꝙo ꝑm eundē Archid. vbi s. est administratio rerum ecclesiasticaruꝫ si/ ne iurisditione. sicut sindici. procuratores. ca/ stald. de quibus. i. q. iij. saluator. Itez vice/ dñs ⁊ silꝫes. qui sicut vice habēt referre. tunc habēt officium nō dignitatem.

¶ Utꝫ successor i dignitate teneatur exōctu inito cū ꝓdecessore suo. R. Pa. i. c. i. de ꝓba. ꝙ sic. si fuit initus noīe dignitatis. etiā si fu erit init⁹ cū ꝓdicto suo. Ita tenet Ly. in. l. di/ gna vox. C. ō legi. ⁊ Jo. an. ⁊ cōiter seqntes. etiaꝫ si tal' sit papa vel impator. facit. l. cesar. ff. de publica. et etiā q̄ tal' obligatio ē de iure naturali cui ꝓnceps submittit. facit cle. pa/ storalis. §. ceterꝫ. de sen. ⁊ re iud.

¶ Utꝫ dignitas possit appeti vl' queri. R. ꝙ dignitas eccl'iastica non. imo ipo iure efficit indign⁹ ⁊ debet repelli. i. q. vi. sic is q̄. Digni/ tas ꝙo sc'dans si ē dignus ⁊ apt⁹ pōt appeti ⁊ ꝑti ab eo q̄ potest eā dare etiā mediāte pecu/ nia. dummō palā detur ⁊ petatur. vt. ff. ō poli lici. l. i. §. i. ff. de curio. l. eos. ⁊. ff. de off. ꝓ. l. barbarius. ī ꝑn. Secus si claꝫ. vt. C. ad. l. iul'. repe. l. fi. ī ꝑn. ibi non ambitu vel precio. Sil'r licet dare pecuniā vel petere vt cōfirme tur. vt no. glo. singularis in. d. l. eos. Facit ꝑ his oīnibꝫ glo. i. l. vnica. ff. ad. l. iul'. ō ambi tu. Sil'r licet emere militiā. ff. de acti. emp. l. creditor. §. inter venditorē. Qđ limita si q̄/ rit vt ꝑsit. nō vt p̄sit. qꝫ sic peccat. de quo vi/ de. s. Ambitio. §. i. ⁊. j. Officiū. §. i. ⁊. iij. Ari stot. tn̄. i. politi. c. vi. dicit. ꝙ licite appetitur ꝓncipatus si tria ocurrāt. Primo ꝙ habeat amorē ad cōsistentē politiā. Scōo potentiaꝫ maximoꝝ opeꝝ ꝓncipatus. Tercio virtutē ⁊ iusticiā in vnaquaq̄ politia eā q̄ ad politi am ptinet. vñ ꝑm eū licet scienti se hꝫe ꝑdi/ cta tria appetere ꝓncipatū ꝓpter vtilitatem reipublice. sꝫ nō licet ei eū petere. vñ dicit. ij. pol'. c. vi. Nō bñ statutū est ipm petere q̄ ꝓn/ cipatu dignificabitur.

¶ Utꝫ quis possit habere pluresꝫ dignitates ecclesiasticas simul. vide. s. Beneficium. §. 3
pxxiij. cū sequen.

¶ Utꝫ eps possit dispensare cum eo q̄ vicesi/ mū habet annū solū vt possit habere dignita 4
tem ecclesiasticā sine cura animaꝝ. R. ꝙ sic. c. ꝑmittimus. de eta. ⁊ qua. li. vi. Officiū ēn tūcūq̄ vile ōr dignitas qñ fit ꝓncipe mādā/ te. tex. est in. l. nemo ꝑfectus. C. de digni. Et sic verificatur. l. vnica. C. de man. ꝓn. vbi ōr ꝙ nulli credatur se mandato principis venis se nisi in scriptis ostendat. ⁊ additur. nec vl/ lius dignitate terreri. siue tribuni. siue nota rij. siue comitis ꝑferat dignitatē. hec ibi.

Dilapidator ōr p̄latus q̄ res ecclesiasticas ali
enat ⁊ male expendit. q̄ debet deponi. xij. q. ij. aplicos. ⁊. xvij. q. iij. nullus res.

¶ Utꝫ suspecto de dilapidatōne debeat dari coadiutor. R. ꝙ sic. vide ī. c. venerabili. ō of. del'. ⁊ ī. c. licet Dely. §. qꝫ ꝙo. de simo. 1

Diligere deū debemus ex toto cor de tē. de pe. di. ij. §. cha/ ritas est. vide. s. Charitas.

¶ Utꝫ teneamur diligere inimicos. Rñ. s. Bo. ī. iij. dist. xxx. q. iij. ⁊. v. ꝙ est affectus et effectus dilectōis duplex. Primus innocēte quo nolumus nocere. ⁊ isto mō est ī ꝓcepto. vñ quilibet tenet nō optare eis malū in q̄ntū malū ē. i. ꝑ se. possumus tn̄ ꝑ accidens opta re eis malū. puta si credimus ꝙ sit expediēs 1

sibi vel eccl'ie vel ꝯmunitati. sed inferre q̄ ad effectū nō licet. nisi sit official' cui ꝓpetit. t ze lo iusticie faciat. vl' i casu pmisso a iure. Ali⁹ ē affect⁹ t effect⁹ beneficētie. Et hic ē duplex. q̄dā a charitate elicit⁹ quo q̄s optat alij sum mū bonū vel bona spūalia. l. gratiā t gloriā. t iste ē in p̄cepto erga inimicos. Quidā est a charitate impatus. quo q̄s optat alij bonuz tpale t prosperitatē transitoriā. t iste nō ē in p̄cepto nisi in casu necessitatis. est tn̄ pfectionis optare talia inimico nisi p accidēs in quātum putātur ei vel alijs nociua. vel si ē inimicus eccl'ie. aut ꝯmunitatis. qz tūc esset impfectionis optare sibi bona tpalia. Intelligē tn̄ fm Alle. in. iij. pte sum. tractatu d̄ charitate. q̄ est p̄ceptū affirmatiuū qđ non obligat ad semp. i. cū nō sum⁹ i ꝯsideratōne. aut dormim⁹ sz solū p loco et tpe qn̄ re h̄ cogitamus vl' necessitat' casus occurrit. Limita etiā p̄dicta fz. s. bo. vbi. s. q. v. t Ri. ibidē. ar. i. q. i i effectibꝫ spālibꝫ. sz q̄ ad effect⁹ generales tenetur q̄s re p̄cepto diligere inimicos. puta cū q̄s orat i generali p ppl'o. p̄dicat. facit elemosinā generalē t hmoi. qz tenetur nō excludere eos a talibꝫ. t etiā tenet ad effectū salutatōis fm Ri. ibidē. q̄ ꝯmuniter impēdit. nisi in casu qn̄ timeret eos ꝓuocari ad maluz aliqđ vel aliud inconueniēs oriri.

2 ¶ Utr̄ teneamur remittere signa rācor' R. fm Ri. vbi. s. q. ij. q̄ sic. si petit veniā. Actōz aūt nūq̄z. Uel dic fm Alle. vbi. s. q̄ ē rācoz q̄ comitatur appetitū vindicte. t hūc dimittere ē p̄cepti. vt. s. patet. t ē punitio quā comitatur zel⁹ iusticie. et hāc null⁹ tenet remittere de necessitate. Nota tn̄ q̄ sunt quedaz signa ppinqua q̄ gerūt probabilē suspitiōz rancoris. vt cū q̄s nūq̄z vult loq̄ iniuriāti. vel cum obuiat diuertit. vel torto vultu respicit. et hmoi. t talia nulli licet tenere. siue aī satisfactionē. siue post. qz ab oī specie mali ē abstinēdū. nā ex talibꝫ signis patz inimicicia. facit. c. ij. de renū. li. vi. t. l. doluz. C. de dolo. vide qđ nō. i. c. cū adrian⁹. l. xvij. di. vbi glo. vult q̄ qn̄ q̄s aliū nō salutat p̄sumit esse inimicus. quā limitat ꝑa. i. c. repellātur. de accu. verū qn̄ erat solit⁹ salutare. Sūt alia signa remota. vt nō ꝯuersari amicabiliter. non facere sibi mutua fuitia. nō ꝯtinue ꝯuersari t hmoi. t si h̄ facit vt magis viuat in pace. t ille magis cognoscat delictū suū nō peccat. al's pētēti veniā t satisfaciēti pro posse nō poterit sine p̄cto veniali tamē ista denegare. vide de h̄ j. Iniuria. §. vi. t. vij.

3 ¶ Utr̄ diligere mūdū sit p̄ctm. R. fm Alle. ij. ij. tractatu de auaricia. q. ij. q̄ aut diligit ad necessitatē. t sic nō ē p̄ctm. Uñ Beda super Jo. ij. vtimī mūdo ad necessitatē nō ad voluptatē. Aut diligit ad voluptatē t superfluitatē. t sic ē phibitū. Et licet ordinare q̄s possit amare mūdū. tn̄ difficile ē. qm̄ ē occasio pct̄oz. Aut diligit mūd⁹ vt finis i eo aliqđ ap stituat' t ꝓpter se. t licet nō sit in eo aliqđ ap petēdū ꝓpter se. tn̄ extimat' i eis sufficientia cū nō sit. t sic cadit sub prohibitōe tal' dilectio. t istis duobꝫ modis dr. Nolite diligere mūdū. i. Joh. ij. t noie mūdi intelligūtur tpalia. Est etiā diligere mundū. i. lōgo tpe velle stare i mūdo ꝓpter delicias. t sic ē venile p̄ctm. sz ꝑpetuo velle stare nō pōt ee sine mortali p̄cto. si ē deliberatio volūtatis fm Pe. de pal'. in. iij. dis. xxi. velle stare propter prolōgari solū. nō ē p̄ctm. sz si vt magis meretur et melius opetur ē meritoriū

Diligētia q̄ualē tenetur q̄s ponere in rebꝫ alienis vide. s. Cōmodatū. §. xi.

Dioc̄esis est vbi epūs. xvi. q. iij. c. quicunq̄.

Discere debet q̄libet anteq̄ doceat. xxiij. dist. c. his igit̄. i fi. et xxxvij. di. relatū. t. lxi. dist. c. i sacerdotibꝫ. et xvi. q. i. si clericat⁹. t q̄ recusat discere diabolū mēbr̄ ē. xxxviij. di. null⁹. et sacerdotes debēt semp sacris lr̄is intēdere. sil'r p̄dicatores. xxxvi. di. §. ecce. t. xxxviij. di. ignorātia. etiā seqūnes. t Aug. dicit se libēter a iunioze addiscere. xxiij. q. iij. si habes. circa medū.

Disciplina est vltrix male vite. xxiij. q. v. c. ad fidē. ñ amat filū aut fuū q̄ eū nō disciplinat. ci. q. c. nō putes. mali sūt flagellādi nō sterficiē. di. xxij. q. v. c. i. t. ij. t p totā. q. facit el'ynā q̄ p disciplinā corrigit. xlv. di. t q̄ emēdat. Cū miscdia ē temperāda. c. disciplina. xlv. dis. t citra effusionē sanguinis. ar. de rapto. c. i arch̄iepatu. vide. s. Correctio. i.

Discordia vtr̄ sit p̄ctm mortale. r. fm Tho. ij. ij. q. xxxvij. arti. i. q̄ discordia est p̄ctm ingr̄uz ꝯcordie ꝯrariat'. Qđ quidē pōt esse duplicit̄. s. p se aut p accidēs. p se. i. cū scienter et ex intētione sic accipit p se cū i humanis actibus t motibꝫ dissentit a bono diuino et bono proximi in q̄ tenet ꝯsentire. t tūc ē mortale ex genere suo. ppter ꝯtrarietatē ad charitatē. t hoc ē qn̄ cognoscit tale q̄d fm rationē

esse fiēdū. tñ nō vult alijs assentire ne videat sequi opinionē alioz̄ ranḡ min⁹ sapiēs vl' ex odio: aut displicētia ad aliū cui queritꝫ puide ri vel alia ex causa. Et sic intellige. c. oblatōes dist. lix. Limito ꝫ in reb⁹ alicui⁹ importātie. alias esset veniale. sicut ī pueris patet. Primi etiā mot⁹ huj⁹ discordie sunt veniale peccatū ꝓpter impfectionē act⁹. Oñ aūt discordia est p accidēs qđ est qñ in actib⁹ humanis ē pter intentionē. sicut cū vn⁹ dicit bonū tale ēq̄d: ali⁹ opinat ꝛtrariū. tūc nō est peccatū. nisi sit cū er roꝛe circa ea q̄ sunt de necessitate salutis. vl' cū pertinacia indebita. qz charitas est volūtatuz vnio: nō opinionū.

Discretio est mater oīm virtutum. i. q. v. pscriptiū. de offi. custo. c. i. Est necessaria ī plato in corrigē do. l. dist. ponderet. pdicatoꝛi. xliij. dis. si rector .§. vlti. Cōfessoꝛi. xxiij. q. iij. his q̄. ꝺ. peni. dist. i. quē penitet. de peni. ꝛ remis. c. omis.

Dispensatio est iuris cōmunis relaxatō facta cū cause cognitōe ab eo q̄ ius habet dispēsandi fm glo. i. q. viij. §. multoz̄. alias est. §. ni oia hec de quib⁹ ibi fit mētio pēsare debet q̄ dispensare vult. Et q̄ sunt illa infero in q̄stione sequenti. ꝛ ideo fm Bern. in li. de dispensatōe ꝛ pcepto plati sine causa rōnabili vl' saltē dubia. ſz p sola volūtate dantes licentiā veniēdi cōtra legē sunt dissipatores nō dispensatores

1 ¶ Que sunt cause legitime dispensandi. R. vt colligo p totā. q. viij. prime cause sunt sex. Prima ps. ibidez. c. necessaria. ꝛ. c. qđ p remedio. nā defect⁹ nr̄i tpis quib⁹ nō solū merita ſz coꝛa ipa defecerūt districtōis illi⁹ nō patitur manere censurā. xxiiij. dist. fraternitatis tue. Secūda vtilitas valet vt alij faciliꝰ reuertantur. xxiij. q. iij. ipa pietas. ꝛ. i. q. viij. tali. Tercia q̄litas psone ꝛ meriti ꝛ scientie. d. c. tali. ꝛ. c. dicit. cū ali⁹ eq̄ dign⁹ ñ sit. Quarta religio. lxxviij. dist. c. monach⁹. de sen. excō. cū illoꝛ. Quinta multitudo rōnes cand. vitādi. l. dist. vt ꝓsti tueret. Sexta necessitas. d. c. tali.

2 ¶ Utꝛ dispensatio necessario reqrat cause cognitionē. R. Panoꝛ. in. c. diuersis de clericis cōiugatis. q̄ in principe nō. ſz sufficit sola ipsius volūtas. in his q̄ sunt iurꝭ positiui solū. vt no. Innoc. in. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. ſz in inferioꝛe sic. vt no. glo. in. d. §. nisi rigoꝛ. vnde si fiat sine cognitōe cause est dissipatio nō dispensatio ꝛ venit puniend⁹ qz egit cōtra legē. vide bona glo. in. c. ij. de scis. vbi plene no. doctoꝛ. tenēt tñ quo ad eū q̄ dispensauit qz non pt ꝓtrauenire n eqꝫ ea reuocare exq̄ egit actū in q̄ potuit dispensare. licet nō teneat quo ad superioꝛē. vt notat glo. in. d. c. diuersis.

¶ Utꝛ dispensat⁹ sine causa legitima sit tutus quo ad deū. R. vt colligo ex Inno. in. d. c. cuz ad monasterium. ꝛ Panoꝛ. in. c. nō est voti. de voto. q̄ aut loq̄mur de papa. aut de alijs. Si d papa aut loq̄mur in his q̄ sunt iuris diuini vt in voto: iuramēto: ꝛ hmōi. ꝛ sic nō pt dispēsare sine iusta causa. aliter dispensat⁹ nō est tutus quo ad deū. Si aūt ē subest iusta causa tenet dispensatio ꝛ est tut⁹ etiā in voto castitat⁹ ꝛ ppꝛietat⁹ fm Innocē. vbi supra. Si vo loq̄mur de his q̄ sunt iuris positiui pt sine causa ꝛ est tut⁹ in ꝺscientia. qz ei⁹ est destruere cui⁹ est ꝺdere: nec princeps tenet legib⁹ suis ligat⁹. l. digna vox. C. de legi. Limitat tamē Panoꝛ. d pluralitate beneficioz̄ in qua nō pt sine causa legitima. ꝛ ita tenet Joh. an. in. c. de multa. de pben. qz oīa bona ecclesiaz̄ sunt dei. vt in. c. cū ex eo. de elec. li. vi. Et ideo nō est tut⁹ taliter dispensat⁹. de quo dic vt supra. Beneficiū. §. xxxv. ex quib⁹ infert Panoꝛ. q̄ nō est tut⁹ religiosus cū quo dispēsat sine causa iusta vt trā seat ad latioꝛē religionē. Similiter si pficit ecclesie curate causa legitima nō subsistēte. puta qz nō est apt⁹ ad officiū pdicandi. vel exercitium cure. Unde dicit glo. singularis in. c. monachi vagātes. xvi. q. i. q̄ religiosus ꝓmotus ecclesie seculari ñ vt pfit ſz vt pfit peccat moꝛtaliter. qz facit cōtra votū suū. Si loq̄mur de alijs a papa. sic clarꝫ est q̄ nō est tut⁹ quo ad deū. nec quo ad ecclesiā. vt no. Innoc. vbi supꝛa. qz cuicūq̄z alij a papa ꝺcedit dispensare intelligit q̄ ꝗ faciat ex causa legitima. et ideo debet fieri cū cause cognitōe. qđ no. bene.

¶ In quib⁹ potest dispensare papa. Uide infra. Papa. 4

¶ In quib⁹ casib⁹ potest epūs dispensare. R. q̄ glo. in summa. l. dist. ꝛ in. d. §. nisi rigoꝛ. ꝛ doctoꝛ. in. c. at si clerici. de iudi. satis ꝺfuse loquūt ꝛ ꝛtrarie. Sz tu dic clare. q̄ aut dispensatio ē in faciēdo ꝺtra canones vel ꝺciliū. ꝛ sic nō pt nisi hoc ei exp̄sse a iure ꝺcedat. c. cū dilect⁹. de tempo. ordi. Et sic intellige opiniones q̄ dicit q̄ nō pt nisi ea ꝺcedat exp̄sse. vt in. c. cū dilect⁹ Et sic collige q̄ episcopis ꝺcedit dispensatio ī oīb⁹ crimin⁹ minoꝛib⁹ adulterio. Nā pec cans moꝛtaliter n notorie notoꝛietate iuris non potest ꝓmoueri. xxv. dist. primū itaq̄z. in glo.

z pmot⁹ ꝛponit.l.dist.q̄ semel.z ideo idiget dispensatōe q̄ epis i crimnibꝫ minoꝛbꝫ adulterio ꝯcedit generaliter.vt notat in dicto.c.at si clerici.ꝯcedit etiā in aliquibꝫ maioꝛibꝫ.vt ō hereticō z scismaticō.l.dist.p̄sbiteros.in glo. Itē in sacrilego.l.dist.si q̄s p̄sbiter. Et q̄uo in ist⁹ z mult⁹ aliꝯ dispēsat:infra subn̄cia. In tribus tn̄ casibꝫ p̄t eps dispensare ꝯtra canonē z ꝯciliū.licet ei expresse nō ꝯcedat. Primo ratōe ꝯsuetudinis.vt q̄ cōsuetudo p̄scripta habet vt dispēsare possit.c.fi.de ꝯsue.ꝛi.q.i.quicūq; ꝯsuetudo em̄ facit valere dispensatōez q̄ alias nō valeret.argu.ō cele.missa.pticiosus.cum suis ꝯcoꝛ.z argu.de trās.ac.c.fi. Secdo rōe magne necessitat⁹ vel vtilitat⁹ de nouo emergētis z inexcogitate spe ꝯstitutōis.q̄ tūc eps p̄t dispensare.vt tenēt dn̄i de rota z Joh.de ligna.i dicto.c.at si clerici.z sequit Panoꝛ.ibidem.z Bal.no.in.l.om̄es populi.ff.de iusti.z iure.z Bar.in.l.si hoiez.ff.mādati. Ponit exemplū qō i ciuitate peruſij fuit factū statutū ne q̄s deferret arma z tn̄ puoꝛes possent dare licentiā portādi ꝓpter b̄rigam ciuitatis quā de nouo habet.z etiā statuere.q̄ est casus nou⁹ nō p̄uisus a statuentibꝫ etiā si iurassent seruare illud statutum.vt no.Bal.in R.C.qui ad to.pos.z Bar.in scda ꝯstitutōe.C.§.quibꝫ. Facit d.l. si hoiem.vbi p̄curatoꝛ ex noua causa ꝓhibet speciali p̄curatoꝛine exequat manumissionē sibi cōmissaz.z bene.vt ibi. Ex quibꝫ ꝯcludo epm posse dispēsare in gradibꝫ ꝓhibitis i matrimonio q̄n impedimētū est occultū.z ad pa pā nō p̄t haberi recursus.z separatio nō p̄t fieri sine notabili scādalo.sicut sepe euenit i mulieribꝫ q̄ cognite fuerūt a ꝯsanguineis viri antez ꝯtraherēt matrimoniū. Tercio q̄n canō dicit dispensa tōez posse fieri.licet aliter expresse nō indulgeat q̄tūc eps p̄t.argu.c.nup.de sent. excō. Ita tenet Joh.de ligna.z Joh.cal. z originaliter fuit dictū Innocē.in.c.dilect⁹. de tempo.ordi.q̄ frustratoꝛie intelligeret ō papa q̄ semp p̄t indulgere.z h̄ etiā tenet glo.in.c. postulasti.de cle.excō. Ant dispensatio est sup eo q̄ iā est factū vt tolleret.z sic p̄t eps nisi p hibeat.vt in dicto.c.nup.ar.ad h̄.xxij.q.v.h̄ videt. Et sic intellige secundā opinionē illoꝝ q̄ dicūt q̄ eps potest dispensare nisi in casibus vbi expresse phibet sibi. Sed vt clari⁹ scias q̄n ei ꝯcedit z quōꝛ:z q̄n ei phibet.hic recolligo q̄ ad foꝝ ꝯscientie pertinēt quasi p tabula toti⁹ isti⁹ summe. Et primo quomodo dispēsat cū apostata.vide supra Apostasia.§.vi.z infra Irregularitas primo.§.xxvij. Itē in bis baptisat.vide baptisin⁹.vij.§.ix.z.x.z Irregularitas primo.§.xxiij. Itē cuz eo q̄ recipit beneficiū ō manu laici.vide beneficiū.§.xij. Itē i clerico ꝯiugato vt habeat b̄ficiū.vide Beneficiū.§.xv. Itē in illegitimo vt habeat beneficiū.ibidē.§.xvij.cū multis.§.se. Itē q̄uo q̄s habeat beneficia plura.ibidē.§.xxxvij. Itē vt q̄s nō sit bigamo.vide bigamia.§.ix. Itē vt q̄s nō habeat matrimoniū sine bannis.vide supra Clā destinū.§.i. Itē cū clerico existēte in studio ne pmoueat ad sacerdotiū z sup residentia.vide clericꝰ.vij.§.v. Itē i viciato in corpe vt pmoueat.vide corpe viciat⁹.§.i. Itē in quibꝫ ciuitatibꝫ dispensat.vide crimen.§.v. Itē in dignitate cū eo q̄ habet viceſimū annū.videlicet Dignitas.§.iij. Itē in pugnāte in duello.vide Duellū.§.i. Itē in etate q̄uo p̄t dispēsare.vide Etas. Itē quomodo dispēsat cū homicida.vide Homicidiū.ij.§.i.z.§.ix.z Homicidiū.v.§.i.z.ij.z.iij. Itē cū eo q̄ est in beneficio iniusto.vide Irregularitas p̄mo.§.v. Itē q̄uo dispensat cū infami.vide infamia.§.xij. Itē q̄uo dispensat cū p̄latis ne ab officio amoueant q̄n p̄cedit inq̄rendo.vide infra Inq̄sitio.§.ix. Itē q̄uo dispēsat cū illo q̄ ligna phereticis cōburendis posuit.vide Irregularitas.i.§.xvij. Itē q̄uo dispēsat in eo q̄ ordinatur in excōmunicatōe existēs.vide ibidem.§.xij. Itē cū eo q̄ duos ordines sacros vno die accepit.ibidē.§.xiij. Itē cū accolito q̄ ministrat ad baptismū bis vni collatū.vide ibidē.§.xiij. Itē q̄uo dispensat cū eo q̄ suscepit ordinem ab epo excōmunicato.vel q̄ resignauit epatui.ibidē.§.xxi. Itē quomodo dispensat cū eo q̄ suscepit ordines extra tempꝰa debita.ibidē.§.xxv. Itē cū eo q̄ ministrat in ordine quē nō habet.ibidē.§.xxvij. Itē cū publice penitēte.ibidē.§.xlix. Itē cū illegitimo.ibidē.§.lij. Itē in impedimentis matrimonij.vide Matrimoniuz.iij. Impedimēto.xvij.§.iij. Itē in solēniter penitēte.vide infra Penitētia.§.v. Itē q̄uo dispēsat cū ordinatis a scismaticis.vide Scisma.§.iij. Itē q̄uo in simoniaco in ordine vel in beneficio.vide infra Simonia.vi.§.ij.z.iij. Itē in alia simonia.ibidē.§.v. Itē cū sortilegis.vide Sorꝛs.§.iij. Itē q̄uo dispēsat cū pugnāte in torneamentis.vide infra Torneamentū.§.vlti. Itē q̄uo dispēsat i voto sancti Jacobi z hierlem.vide infra Votū.iij.§.vi. Itē i voto castitat⁹.ibidē.§.ij. ¶ Utz eps in casibꝫ in quibꝫ dispēsare potest h̄ facere sine capitulo:R.Archi.in.c. is q̄.de fi.p̄sbi.tenet q̄ nō.sz ego teneo cū glo.

in.c.cū ex eo.de elec.li.vi.q sic.

¶Utr abbas vel alⁱ plat⁹ religioso⁹ possit dispēsare cū suis sbditis? R.q nō nisi in q̄tū eis a iure.vl regula.aut p̄ p̄uilegiū ꝯcedit.vt no.Inno.in.c.q̄.d eo q̄ fur.or.susce.t do.An tho.in d.c.at si clerici.t ibi dicit Pano.q est cōmunis opinio.

8 ¶Sz in q̄bꝫ casibꝫ ꝯcedit abbati vt dispēsare posit? R.q in decz. Primo i nouicio vt p/ moueat ad sacros ordines.lxxvij.dist.mona chⁱ. Secdo cū apostata mōacho.vt possit mi nistrare t ascēdere ad alios ordines.ar.l.dist. c.fi.nisi in apostasia sit ordinat⁹.vt de apostatis.c.fi.q.ad papā tunc p̄tinet vt ibidē. Ter cio cū illegitimo monasteriū intrāre vt p̄mo/ ueat.in.c.i.de fil.p̄sbi. Quarto q nō ꝓfiteant eucharistiā sumāt semel in mēse.cle.p̄ma d̄ sta.mo. Quinto q monachⁱ deē in capellanuz ecclie parochial.si epi t ppli ꝯsensus accedat lviij.dist.c.i.t xvi.q.i.doctos.cū multz aliꝫs capitulis. Sexto q monachⁱ habeat pp̄riaz cellā.j.septa monasteriꝫ ex causa.xviij.q.ij.nl bis:t esu carniū:silentio:t opibꝫ manuū ad q̄ teneē monachⁱ.vt de ꝯsecra.dist.v.nō medio criter.et.c.carnē.t.c.nunq̄.de sta.mo.c.cū ad monasteriū. Hz Hostiē.in.d.c.cū ad mona/ steriū.de esu carniū. videē tenere q nō p̄t.sz ꝯ ipm est glo. Inno.t Pano.in.d.c.cū ad mo naster.imo dico pl⁹ q p̄t dispēsare in oibus regule.exceptꝫ tribꝫ votis p ar.a ꝯtrario in d. c.cū in fi. Limitat Pano.ibidē.dūmodo sit dispensatio nō dissipatio.vt puta p necessita/ te t aliꝫs de q̄bꝫ supra.§.i. Octauo in irregula ritate.de q supra abbas.§.xiij. Nono.in ob/ seruātijs regle remittēdis.xx.q.vlti.c.fi.i glo. de ꝯsecra.dist.v.carnē.saltē in his q nō sunt de iuba.ar.de vi.t ho.cle.de⁹. Pro cui⁹ declaratō ne notandū p̄m Alex.q i regula beati Bñdi/ ctⁱ quedā sunt pure spūalia.vt charitas:hūili tas:t cetere vtutes. Et i istis nō p̄t abbas di/ sponere. Quedā sunt partim spūalia t partiz corpalia.vt cantare:psallere:orare:t hmōi.et de istis p̄t abbas disponere nō tñ p̄m libitū vo luntat̄.sz p̄m q bonū t equū viderit expedire ꝛo sunt q sunt in obseruantijs corpalibꝫ.puta comestio carniū.fractio ieiunij.t hmōi.t tūc si a tali regula p̄cipiunt:vl phibent nō p̄t ab bas ea mutare:nisi p̄m q ꝓuenit charitati.vt dicit btūs Bñdict⁹ in regula.id est q sbsit ra tionabilⁱ causa:alias nō. Ratio:q licet abbas p̄sit sbdit̄.regule tñ p̄est abbati t sbditꝫ.t iō eiⁱ obedictia p̄ponēda.t cū dicit in regula beati Bñdicti.q oia de dispositōe abbatis fiāt itelligit de illis de quibꝫ regula exp̄sse non p̄cipit: vel phibet. Si tñ abbas monacho multū la/ borāti cognita necessitate p̄sone:p̄cipiat q car nes māducet.debet sibi obedire:aliter si ex sola volūtate p̄cipiat:nllo modo debet sibi obedire Unde beatⁱ Bñdictus in regula. Quādiu mili tant charitati imobiliter fixa sunt p̄cepta re/ gule.ita.s.q mutari nō p̄nt nec ab ipis p̄positꝫ sine offensa. Quid aūt debeat facere talⁱ mona chus cui p̄cipit aliq̄d qđ est ꝯtra regulā t du bitat de causa legitima.vl in ꝓscientia tumet vi/ de.j.religiosus.§.xxix. Et qđ ꝫ dicit Alex.de abbate p̄na in quocūq̄ p̄lato cuiuscūq̄ religi onis si ei permittit ex regla dispēsatio sicut fit ministrⁱ fratrꝫ minorꝫ q̄ p̄nt dispēsare in oibꝫ exceptꝫ tribꝫ votis t q̄ sunt ꝯtra dei p̄cepta p̄m Dir.lib.ij.ti.xix.p̄m q ꝓuenit charitati. Et hꝫ innuit btūs Frācisc⁹ cū dicit.si q̄ fratrꝫ scirēt t cognoscerēt se nō posse regulā spūaliter obser uare ad suos ministros debēt t possint recur rere.s.vt dispensent si ꝓueniat charitati.vt di/ ctū est.t sic patet i quibꝫ t q̄n p̄nt p̄lati religi/ osoꝝ dispēsare in regula.qđ bene nota.

¶Utr ptās dispēsandi sit late interptanda? 9
R.p̄m Pano.in.c.fi.de simonia.q sic q̄n dat ptās dispēsandi nō exp̄ssis p̄sonis dispēsan dis tanq̄z p̄ncipis beneficiū. Et sic sentit glo. m.d.c.fi.t sic intellige Bar.in.l.ij.ff.đ verb. ob.vbi dicit q si dat ptās alicui legitimandi filiū adulterinū.itē incestuosuz poterit legiti/ mare adulterinū t incestuosuz p̄m l.q i ma/ teria larga sb simplici veniūt mixta.vt in.l.si ita.ff.de li.t postu. Secⁿ si exp̄rimerent p̄sone cū quibꝫ debet fieri dispēsatio.ar.in.c.si cui.de pben.lib.vi.q ois recessus a iure cōmuni est odiosus.vt est tex.in.c.fi.de fil.p̄sbi.li.vi.t in c.qđ dilectio.de cōsan.t affi. Et sic distingue canonistas tenētes ꝓtra Bar.in.c.p venerabi lē.q fi.sint le. Adde etiā qđ dico.s. Bñficiuz. §.xx. Aduerte tñ q licet dispensatio sit stricti iurⁱ.vt puta q ius est t stricte sit interptan/ da.q̄n.s.exp̄rimunt p̄sone.vt in.d.c.q dilectō t in.c.i.t.ij.de fi.p̄sbi.lib.vi.nihilomin⁹ exten dit ad necessaria ꝓsecutiua:seu ad dependentia ex eo sup q est dispēsatū.q̄n aliter nō impetret actū validū sup eo in q dispensat.vt.s. Be neficiū.§.xxij. Facit glo.t Pano.in.c.q in tantū.de pben.t glo.in.c.si q̄s in clero.vij.q.i. q dicūt q dispēsat⁹ sup pluralitate bñficiorū videt dispēsat⁹ sup residētia.vide qđ no. Do stiē.in.c.cū i cunctⁱ.de elec.t glo.in.c.nō p̄t.q

in t

pben.li.vi.t de h vide.s. Clerici.vij.§.i.

10 ¶ Hz nunqd extendet dispesatio in affinita/ te ad publice honestatz iusticiaz. R. Pa.in.c. nō debet.de iudi.t affi.q nō.nisi in narratōne affinitatz vnū cōprehēdat aliud fm glo.in ar bore affinitatz. Hec est in dispensatōne qn so lū gradu remotior est expssus.de q vide Ma/ trimoniū.iij. Impedimēto.vi.§.vlti.

11 ¶ Quid si impetret dispesatio tacita ꝓitate vl ex falsa causa? R.q nulla est.vt in.c.ij.de fi.pbi. lib.vi. Et idē de q libet gra alia.vt no.in.c.ad audientiā.el.ij.de rescrip.t ad.c.nō pt.

12 ¶ Utr supior assumēdo aliquē ad aliqd offi/ ciū videat dispesare eidē impedimēto qd ha/ bet ad illud? R. Innoc.in.c.pterea.de testi.co gen.t in.c.veniēs.de fil.pbi.videt sibi ꝓtradi cere.t glo.in.c.quicūqz.lxxxi.dist.t in.c.q in aliq.li.dist. Hz ego sic distinguo.q aut impe dimētū est notoriū supiori.et tūc si est ꝓnceps intelligit dispesat.si ꝙo est inferior si pt dispē sare.t subest causa sil'r est dispesat: alias non. Facit p h qd no. Johā.an.in.c.ij.de scis. Aut impedimētū est occultū supiori tanqz iudici. t sic nō intelligit dispensat sz sibi imputet q illud tacuit. facit.c.cū nō ignores.d pben.t te net Bar.i.l.ij.C.si seru vl liber.ad decu.aspi.

13 ¶ Utr potestas dispensandi sup irregularita te vl illegitimitate ꝓcessa a papa alicui duret post mortē pape? R. Fede.ꝓsilio.lxxviij.q sic. qz gra semel facta p papā in psonā aliquā nō expirat p mortē pape. vt est casus de offi. dele. sup gratia.li.vi.

14 ¶ Utr p mortē illi cui ꝓcessa erat talis auto/ ritas expiret dispesatio tā facta. si ille dispēsa/ tus vsus nō fuit tali gra. puta dispensat fuit vt posset ordines accipe. vl in platū eligi: non accepit ordines nec fuit ꝓmot ante mortē di spensantis ñ poterit ordinari vel ꝓmoueri? R. Fede. vbi supra q sic. t q nō expirat qz dispē satio canonice semel facta ex supuenīēti facto nō retractat. casus est in.c.ex tua.de fil.pbi. Facit qd no.de accu.c.d his. bñficia ei ꝓcessa intēpestiue reuocari nō debet. de cōmo.c.vni/ co. de reg.iur. de cer.li.vi. Facit qd no.d elec.li. vi.i glo.c.cū ex eo.t ibidē i nouella Joh.an.

Disputare de fide publice vel occulte cuicūqz lai co phibitū est. t si cōtra facit debet excōmuni/ cari. de here.c.quicūqz.§.iubem quoqz.li.vi. hec quoqz phibito fit in capitulo sicut i vno corpe.eo.ti.in decretalib.sz in.l.nemo.C.de sum.tri. phibet ne dū laicis sz etiā clericis pu blice turbis coadunatis disputare de fide. san ctus aūt Tho.ij.ij.q.x.ar.vij. tenet forte illici tū de fide disputare qñ qs disputat aut qz du bitat de fide. t p disputatōez experiri vult. qz talis infidel est. Aut qz disputat cora simpli cib t titubātib q ñ sūt sollicitati ab ifidelib sicut est i terr fideliū q tāto firmi credūt qto nō audiūt motiua t argumēta infideliū. Hz disputare ad ꝓfundēdū errores. etiā cora sim plicib q sunt sollicitati ab hereticis vl infide libz nitentib corrūpere i eis fidē: si est sufficie ter instruct t apt ad ꝓfundendū errores: nō solū nō est phibitū. imo est necessariū dispu/ tare ne taciturnitas esset ꝓfirmatio errorū. q facit.l.qm.C. de epi.t cle.t.xxij.q.vi. videl. Similiter licet ad exercitiū cora instructis t firmis in fide disputare. ad qd facit.c.in man datis.xlij.dist. p hac distinctōe Tho. pban/ da. vide de h. xcvi.dist. nos. in glo. t Innocē. in.c.ij. de sum.tri.

Diuinatio a pfis ferē inuenta. c.i.xxvi.q.ij. vnde diuini dicti sunt q si deo pleni. diuinare emi/ esse plenos simulāt. t astutia fraudulenta ho minibz futura ꝓiectant. vt ibidē.

¶ Quot modis fit diuinatio? R. vt patet. xx/ vi.q.iiij.§.i.t.c.i.t.q.v. in.c. nec mirū. q multis modis. vnde nuncupat diuersimode. vñ di/ uini dicunt aliqñ aruoli. aliqñ aruspices. aliqñ augures. aliqñ nigromātici t multis aliis no minibz: fm q diuersimode qs vult scire futu/ ra: q omitto. qz non est necesse. vide ibi si vis. Et de h vide. j. Sortes. §. iij.

¶ Qūo aūt dęmones pūt scire futura q nō ha bent certā t infallibilē causaz? R. scūs Bona. vbi.s. t elicit ex.c. sciendū est. xxvij.q.iij. q ex q tuor. Primo ex igenij acrimonia. vt qn cō sideret ad qd inclinat affectio nostra. Secdo ex multa experiētia q ꝓsiderāt in talib accidēta lia. Tercio ex dolosa cautela qñ. s. ꝓponūt ali qd facere t ꝓdicunt. Quarto ex aliena doctri na. vt qñ ꝓmittit vt a bono angelo addiscāt.

Diuortiū est viri ab vxore vel ecōuerso legitima se/ paratio. legitima dico. vt nō fiat sine lege vel rōe. qz qd de⁹ ꝓiunxit hō nō separet. xxxi.q.i.§. sz obijcit. Et dicit diuortiū a diuersitate mē/ tiū. vl qz hi q matrimoniū distrahūt i diuer/ sas partes eunt. l.i.ff. de diuor. de quo dic. vt infra Matrimoniū. iiij.

Diuturnitas i malo auget peccatum de

ꝑsue.c.fi.dicit.tanto grauiora sunt ꝓccata q̄n to durꝰ infelicē aīmā ꝛetinēt alligatam cū suis ꝓcordantūjs.

Doctor dicit a docēdo.vñ ꝛ mgr̄i.ꝛ ecōtrario ſm Panor.in.c.i. de loca. Vñ tex.in.l.q̄by p̄cipua.ff.de ꝛb.ſig. dicit cuiuslibet discipl̄e ꝓceptores mgr̄os appellari a monēdo vl̄ mōſtrādo ꝛ hꝫ ſm ethimologiā vocabuli. Nā doctores dicūt a docēdo ſic mgr̄i a magiſtrādo. Facit tex.i phemio cōpilatoīs ꝛecretaliū vbi papa oēs mgr̄os doctores appellat.ſz noie ſcholariū ñ veniūt doctores nec mgr̄i:niſi i larga ſignificatōe.

1 ¶ Utꝛ interꝓretatio doctoꝝ neceſſitet? R. ſm Pa.in.d.c.vr̄a.de coha.cleri.ꝛ multi.q̄ ñ niſi in q̄tū iure ꝓbat.vl̄ rōne valida.vt no.in.c.i. de poſtul.ꝓla.de q̄ vide infra Opinio.§.i.

2 ¶ Utꝛ doctor vl̄ mgr̄ poſſit repbari? R.q̄ ſic. vt eſt tex.i.l.ij.C.d ꝓfeſ.ꝛ me.no.Bar.in.l.ſz ꝛ repbari.ff.de excu.tu.i ꝑn.vbi tex.dicit de medico i.l. dico q̄ ꝑt repbari.ꝛ eſt tex.etiā de medico i.l. vt gradatim.§.repbari.ff.de mu.ꝛ hono.ſz ñ ſine cauſa.l.pōponꝰ ſcribit.ff.d nego.geſt.

3 ¶ Utꝛ doctore dānato intelligañt ꝛ eiuſ opa ſeu libꝝ repꝛobatiꝝ? R.q̄ ſic.vt patet p.c.frater nitatis tue.de here.

4 ¶ Utꝛ allegatōes ſint faciēde a doctoꝛibꝫ in ꝓſilijs? R. Panor.in.c.vr̄a.de coha.cle.ꝛ multi.q̄ i ꝓſilio deciſiuo nō.ſicut nec in ſnīa.vt dicit in.c.ſicut nob.in glo.de ſen.ꝛ re iudi.ſecꝰ in ꝓſilio poſtulato a parte.ratio diuerſitatiſ.qr̄ ꝑmo eſt appꝛobata fides ꝓſultoꝝ.in ſecūdo nō.ꝛ ideo nō credit ei niſi quatenꝰ ꝓbet.

5 ¶ Utꝛ doctor ꝓmotꝰ corruptꝫ doctoꝛibꝫ ꝺbe at gaudere ꝑuilegio doctoꝝ? R. Archi.in.c. q̄busdā locſ.xxxvij.diſt.q̄ nō allegat tex.in ſili.in.l.vnica.ff.d athletiſ.facit tex.iūcta glo. i.l.i.C.de an.ciui.li.xi.vbi dꝛ.q̄ ſtipēdia ſunt tradēda ñ ꝓ tituliſ dignitatū vl̄ numero ſcholariū ſed ꝑm merita.ꝛ iō glo.ibidē dicit ꝑferri ꝛebere ꝓitos ſcholares impitis doctoꝛibꝫ ātel de lectōe. Ego credo q̄ eē i vtroq̄ ꝛebet ꝑferri.

6 ¶ Quis ꝛebet p̄cedere? R. Panor.in.d.c.cleri ci.q̄ theologꝰ.poſt ipm canoniſta.poſt canoniſtā legiſta.poſt medicꝰ.vide ibi ſi vis.

Dolus aliq̄n bonꝰ ꝛ licitꝰ ꝛ accipit ꝓ ſolertia ſicut q̄n q̄s aliq̄d ſimulat ne dāniſicet a ꝓrio.vt in.l.i.ff.d dolo. in tex.ꝛ glo.exēplificat de capto a ianueñ.q̄ ſi mutuaut ſe ꝛtractū qđ q̄dē licet.vt.ff.de ne.ge. l.ad q̄d nā.§.cū me.ꝛ.ff.de leg.ij.l.cū pr̄.§.ticio.ꝛ.ff.ſi q̄s ob.ca.te.l.q̄ autē.§.ſi patronꝰ.ꝛ de hꝫ vide.j. Simulatio. Sꝛ cōiter dolꝰ accipit i malo.ꝛ ſic diffinit in.d.l.i.a labꝛone.dolus malꝰ eſt oīs calliditas.fallacia.machinatio ad circūueniēdū.fallendū ꝛ decipiēdū alterū adhibita.fit tacēdo i aio calliditas.vt.ff.de act.emp.ꝛ ven.l.i.fit mentiēdo i ꝛbis fallacia ff.d fur.l.falſus.§.ſi q̄s. Fit arte ꝛbꝛ machinatio.ff.de act.emp.ꝛ ven.l.iulianꝰ.§.idē. Ad circūuenien dū.ſ.reddēdo ſingula ſingulis.ſ. circūuentionē calliditati.fallentiā fallacie.deceptionē machinatōi.ponit adhibita.ſ.ꝓtractus ꝛ bonos mꝛes ꝓpter differentiā dolꝰ bonꝰ.hec in glo.ibidem. Et adde ſm Be.in.c.ſi cōꝓmiſſariꝰ.ꝛ.ſi ꝛo.de elec.lib.vi.q̄ q̄s dolose facit q̄n ſciēter rem ſibi ꝓhibitā facit.differt aūt dolus a fraude:q̄ fraus ꝓpriꝛe ꝑ facta fit.ſz dolꝰ ꝑ verba ꝛ facta.

¶ Utꝛ ignorātia iuris excuſet a dolo ꝛ oſeq̄nter a pena:ad quā incurrēdā requirit dolꝰ? R. Ly.in regula. Ignorātia lib.vi.q̄ ſic.q̄ licet iurꝭ erꝛor ſit lata culpa:nō tñ eſt dolꝰ.vt.ff.de his q̄ no.inſa.l.i.vbi eſt glo.ſingularꝭ.facit.l. i.ff.de ambige.facit qđ no.Bar.in.l.ſi q̄s intā tū.C.vnde vi.vbi dicit q̄ ſi minoꝛ credēs ſibi licere rem ꝓpriā ſine cuiuſcūq̄ autoꝛitate occupat nō incurrit pnā.d.l.ſi q̄s.q̄ nō eſt ī vero dolo.allegat.l.i.C.ſi aduerſus ꝛlictū.ſeḡt do.Antho.in.c.i.de dolo.ꝛ otu.ꝛ allegat.l.ſi ex cauſa.§.ſi in cōmiſſū.ff.de mi.ꝛ qđ no.in.l. i.§.nunciādo.ff.de nouī opꝛ.nun.pꝫ q̄ excuſat ignorātia a dolo.eſt tex.ꝛ ibi Bal.in.l.ſz ꝛ ſi lege.§.ſcire.ff.d ꝓ.here.vbi erꝛoꝛ iuris excuſat ab inuaſiōe nequis dicat ꝑdo. Idē tenet Saly.in.l.ſenatꝰ.C.de his q̄ ſibi aſcri.aliq̄d i teſtamēto i ſcda colūna.eſt caſus.ꝛ ibi Bar. in.l.in lege.ff.de ſiccariis.idē tenet Ange.in.l. ſi q̄s id.§.doli.ff.de iuriſdi.om.iudi.vbi allegat Butri. Fozꝰ dixiſſe q̄ etiā ignorātia iuris naturalis excuſat a ꝛo dolo.ꝛ ad.l.ij.C.de in ius voca.q̄ videt cōtria. Rñdet q̄ ibi nō reꝙrebat verꝰ dolꝰ ſz ꝑſumptꝰ.ꝛ ita tenuit dictus Butri.in.l.regula.ff.de iuꝛ.ꝛ fac.igno. Limitat hec Ange.in.l.q.ff.q̄ quiſq̄ iuꝛ.vera niſi ſit doctoꝛ vl̄ aſſeſſoꝛ cui turpe eſt iurꝭ ignorantia. Et idē Ange.in.d.l.ſenatꝰ.dicit q̄ credit allegāti ſe ignoraſſe ius ad excludēdū dolū:ꝛ ꝑ conſeq̄ns a pena q̄ eſſet imponēda ꝓpter dolū ꝛ dicit ibi eſſe caſuz. Ex p̄dictis collige q̄ vbi ius vl̄ ſtatutū reḡrit veꝛ dolū:q̄ ignorās q̄ntumcūq̄ ſit culpabil̄ non incurrit pnā ipi.licet aliō modo ſit puniendus ſm modū culpe

vbi ꝯo ius vl statutū req̃rit dolū p̄sumptuz. sic ignoraⁿs crasse ⁊ supine nō excusat. qz est in dolo p̄sumpto. ꝫ patet i cēsuris eccl'iasticis q̄ cū requirāt dolū p̄sumptū taliter ignoraⁿs eas nō euitat. vt patet in. c. vt aīaꝝ periculis. de cōsti. li. vi. secus si esset in leui culpa ignorantie. Qđ bene no. qz facit ad multa.

2 ¶ Utꝝ iniusta causa excuset a dolo. R. q̄ sic. ⁊ quēlibet. ita nota. Bal. in. c. vt aīaꝝ. in p̄ncip. secūde colūne. de ꝯsti. lib. vi. vbi dicit q̄ ptur/bans aliquē i possessione ex iniusta causa putans sibi licere: excusat a pena statuti puniē/tis i centū qđ requirit dolū p nota. in. l. plagij criminis. C. ad. l. fabiā. đ plagi. no. Joh. an. i ti. de arbitr. ꝫ additi. ad specu. ⁊ q̄ excusat a pe/na legis etiā iniusta causa. nota. in. c. i. in fi. de elec. lib. vi. Idē Joh. an. ⁊ Bal. in auten. ge/neraliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ mltis aliis. ⁊ sequit do. Ludo. de ro. colūna. xxviij. in Rubrica de arbitris. Est p ꝫ glo. in. l. vnica. §. fi. i magna glo. ff. si q̄s ius dicē. nō obtempera. Est Bar. ⁊ Ange. in. l. i. in fi. ff. de abigeis. Innoc. in. c. de seruoꝝ. de seruis nō ordi.

3 ¶ Utꝝ lata culpa equipet dolo. R. q̄ nō. vbi req̃rit ver' dol'. vt dicit Bar. in. l. in actōib'. ff. de in litē iuran. ⁊ glo. in. §. suspectis. insti. de suspec. tuto. vñ dicit Bal. in. l. si q̄s id. in fina li colūna. ff. de iurisdi. om. iudi. q̄ qñ delictuz circūscribit p dolū nō sufficit culpa. sec' i his i q̄b' culpa venit puniēda. allegat. d. l. senat'. ⁊ dicta. l. plagij criminis accusatio. Et vt no. Ange. in. d. l. si q̄s id. §. doli. q̄ vbi fit mentio de dolo req̃rit ver' dolus. Unū tñ notabis q̄ ignoraⁿtia affectata q̄ est qñ q̄s noluit vl' dissi/mulauit scire equipollet sciētie. c. eos. de tēpo. ordi. lib. vi. ⁊ ideo est dol' nō culpa.

4 ¶ Utꝝ pena corpalis sit imponēda sine dolo. R. q̄ nunq̄ sine doli interuētu. glo. ⁊ Bar. in l. in actōib'. ff. de in litē iuran. ⁊ d. §. suspectis. ⁊ Bar. ī. l. i. §. i. ff. si q̄s te. esse iusi. li. fue. ⁊ Bal. in. l. opa data. C. q̄ accu. nō pos. ⁊ casus est in d. l. in lege. vbi dicit Bar. q̄ in pēnis corpali/bus vl' in infamiā irrogantib' lata culpa nō equiparat dolo. ⁊ glo. in. l. in actionib'. ff. de ī lite. iuran. approbata cōmuniter. ⁊ Bar. in. l. qđ nerua. ff. de posiu. ⁊ in. d. l. in lege. dicit q̄ ī causa sanguinis: stat': vl' fame: lata culpa nō equiparat dolo. ideo ver' dol' requirit ī illis. Ange. tñ in. l. in actōib'. ff. de in litē. iuran. te/net otra. ⁊ dicit ꝯsiliū paduanū ꝯsuluisse con tra. Bar. in ꝫ. sz iudicio meo si ꝯsideret. l. ij. C. đ noxa. verior est opinio Bar. ⁊ iura q̄ Ange. adducit in ꝯtrariū ꝯtinent casum specalē.

¶ Utꝝ incurrat quis sententiā excōmunica/ 5
tionis a iure p̄mulgatā sine dolo. ſ. vide Ex/
cōmunicatio. vij. casu. vlti. §. ij.

¶ Utꝝ q̄s possit pacisci vt ñ teneat đ dolo. R. 6
q̄ nō. vt est text' in. l. i. §. si conueniat. ff. de positi.
qz hec conuentio est ꝯtra bonā fidē ⁊ bonos mo
res ⁊ ideo nec seq̄nda dicit text. ibidē.

¶ An q̄s possit tenere bona alicuius q̄ ex statu 7
to ad eū venerūt ppter delictū alicui' si ipe do
lose egit vt ille delictū cōmitteret. R. Panor.
in. c. postulastis. de ꝯcess. p̄ben. q̄ nō. ⁊ bene fa/
cit text. ibi in fi. cū sua glo.

¶ Utꝝ dol' annullet cōtractū spūalem. puta 8
votū ⁊ hmōi. R. Panor. in. c. cuz dilecti. de
emp. ⁊ ven. q̄ nō. nec p̄t quis excipere de dolo
qñ fuit induct' ad bonū. qz nō est ppzie dol'
puta dolo induxi te ad religionē. tenet ingref
sus. Facit qđ legit ⁊ no. in. c. cū dilecti. qđ me
tus causa. ⁊ vide glo. no. in. l. a diuo. ff. de ritu
nup. q̄ ꝫ tenet etiā in matrimonio.

¶ Utꝝ dol' annullet ꝯtractū tpalez. puta vē/ 9
ditionē ⁊ hmōi. R. q̄ aut dol' p cōtrahentes
dat causam ꝯtractui. puta dolo duxi ad ven
dendū qđ nō eras venditur'. ⁊ sic in ꝯtractu/
bus bone fidei nō tenet fm glo. ⁊ Panor. i. c.
cū dilecti. de emp. ⁊ ven. ⁊ glo. in. l. ij. C. de re/
scin. ven. ⁊ glo. cū Bar. in. l. elegāter. ff. đ dolo
⁊ placet. licet Pe. teneat ꝯtrariū. In ꝯtractu/
bus aūt stricti iuris tenet ꝯtract'. ſz agēs ex co
elidit ope exceptōis. ff. de ꝫtw. ob. l. si q̄s. cū ali
ter. ⁊ C. de pact. l. cū postea. Si ꝯo p aliū a cō
trahentib' dat causaz ꝯtractui etiā bone fidei
tenet ꝯtract'. ſz agit ꝯtra mediatorē đ dolo. d.
l. elegāter. §. i. ff. de p̄scenet'. l. ij. ⁊. iij. tenet etiā
ille p q̄ fact' est ingz tū fact' est locupletior. vt
l. fi. ff. de eo p quē factū erit in p̄ncipio ⁊ ñ pl'.
Aut dol' nō dedit causaz cōtractui ſz incidit
in ꝯtractū puta eras venditur' ſz dolo indu
xi te ad min' vendendū ⁊ hmōi. ⁊ sic tenet cō
tract'. ſz in ꝯtractib' bone fidei aget ex eo con
tractu vt suppleat p̄ciū. vt. ff. de act. emp. ⁊ vē.
l. iulian'. §. si vēditor. Erit tñ in arbitrio em/
ptoris vl' supplere p̄ciū vl' restituere rē: si rece/
ptio sit vltra dimidiā iusti p̄ciī. c. cuz causa. de
emp. ⁊ ven. ⁊. l. ij. C. de rescin. ven. ⁊ in ꝯscientia
etiā si deceptio sit min' dimidia. In ꝯtractib'
stricti iuris aget de dolo. d. l. elegāter. §. nō so/
lū. ī fi. Aut dol' nec dedit causaz ꝯtractui nec
incidit in cōtractū. ſz re ipa euenit sine dolo ⁊
facto ptis. vt puta ambo ignorabāt iustū p̄ciū
sic nō est peccatū: nec restituere tenet nisi repe/
tat. si a p̄ncipio non pl' emisset etiā si scuisset
pl' valere. puta qz nō expediebat pl' sibi emi

re. Si aūt plꝰ emisset a ꝓncipio si sciuisset ꝛ ē ꝛceptō notabilis tenet restituere rē vl' supple rē ꝑciū. ar. d. l. si ꝙs. cū aliter. vbi equiparat ꝛceptio q̄ venit re ipa ꝛ ex ꝓposito. ꝛ. d. c. cū dilecti. sec⁹ in modico. Et ita itelligo d. Antho. in. c. qz pleriqꝫ. ꝛ imu. eccliaz. Si ꝫo vterqꝫ rei valorez sciebat. tūc dic vt. j. emptio. §. vij. Et fm ꝓdicta intelliges. l. ij. C. ꝛ rescin. vend. ꝛ. l. in cause. §. pomponꝰ. ff. d̄ mino. ꝛ. c. cū dilecti. ꝛ. c. cū causa. ꝛ emp. ꝛ ven. vbi dicit licere ꝛtrahentibꝫ vsqꝫ ad dimidiā se ꝛcipe in cōtractibꝫ bone fidei.

Domesticus ꝙs dicit vide j. Familiaris.

Domiciliū ꝑt laicꝰ habere in pluribus locis fm Innoc. in. c. ex pte. ꝛ fo. cōpe. si modo vtrobi ꝙ instructꝰ sit. allegat. l. assūptio. ff. ad muni. ꝛ l. senatores. ff. ꝛ sena. ꝛ loquit h ꝛ instructo. ꝛ q̄ in. l. q̄situ. §. fz ꝛ si fundꝰ. ff. d̄ fun. instru. ꝛ instru. lega. vbi accipit ꝓ oīb⁹ pertinētijs necessarijs ad vsuz. Addit Inno. idē. etiā si haberet maiorē partē suoz bonoz vl' familiā vl' si nihil habet assidue tñ ibi ꝺuersat. C. vbi sena to. l. ij. §. ola tñ domꝰ nō ꝺstituit domiciliū. ff. ad muni. l. libertus. §. sola. Ex q̄ infero ꝛ ex d. l. assumptio. ꝛ. d. l. senatores. ꝙ domicilium habet vbi ꝙs est oriundꝰ. l. ij. ff. ꝛ sena. Et silr vbi pr̄ suꝰ fuit oriundꝰ. Itē vbi volūtarie sibi elegit. s. referēdo maiorem partē suoz bonoz ꝛ tiā. pb̄ est tex. in. c. cū nullꝰ clericuz. ꝛ tempo. ordi. lib. vi. Itē vbi fuit ordinatꝰ. vt no. glo. i l. heres absens. §. apud labronē. ff. d̄ iudi. Itē mulier rōne matrimonij. Itē rōne milicie. Itē rōne ꝓfessionis. Itē rōne cursus tpis. s. ꝛcēnij. Sz d. glo. loquit q̄ ad foz nō quo ad domiciliū. Itē rōne manumissionis. l. si ꝙs a pluribꝫ. ff. ad munici. Itē vbi ꝺsequit ꝙs dignitatē efficit ciuis. Vide supra ciuis. Quo ꝫo ad ꝺfessionē ꝛ sacramēta necessaria nō voluntaria si alias nō habet ibi domiciliū req̄rit vt ibi habitet ꝑ maiorē partē anni fm Innoc. in. c. oīs. ꝛ pr̄. ꝛ re. ꝛ nō faciat in fraudē ꝓprij sacerdotis. Facit. c. questi. xvi. q. i. ꝛ ꝛcī. ad aplice. nisi se trāsferat cū animo ibi remanēdi qz statim ꝙ hospitiū ꝺstituit in aliena parochia cū animo ibi remanendi. statim fit paro chianꝰ illiꝰ. ꝛ paro. c. vlti. ꝛ ꝛcī. ad aplice. Od̄ est cōtra ep̄os q̄ ꝺspensant in votis cum scholaribꝫ. vel ꝺferūt eis ordines nō habentibus domiciliū. qz nō p̄nt: qz nō sunt necaria sacramēta. Doctenet Pa. in. c. nullꝰ. d̄ paro.

Dominica dies est instituta loco sabbati. qz eo die inchoauit mundꝰ. Beni. christꝰ surrexit a mortuis. ꝛ ꝺse. dist. iij. sabbato. Itez spūssanctus datus est apostolis. ꝛ tex. dicit. quicq̄d a deo est cōstitutū insigne in huius dignitate diei est gestum. In hac die mūdus sumpsit exordiū. In hac per resurrectionē ꝛ mors interitū: ꝛ vita accepit initium lxxv. dist. qd̄ die. in fi. Quomodo est ꝛ precepto ꝛ qñ incipit. ꝛ quid fiendum. Vide supra Dies. ꝛ infra Feria.

Dominiū est ius habendi possidēdi: fruēdi: ꝛ vtēdi. ac disponendi ꝛ aliqua re ꝓ libito voluntatis. vel fm aliquem ꝛterminatum modum a quadā superioritate vl' autoritate diffinitū.

¶ Dominiū in ꝛ sup homines an sit fm legez naturalem? R. Alex. in. iij. parte summe. ꝙ est loqui ꝛ natura ante peccatū: ꝛ sic ei repugnat seruitus. ꝛ est loqui ꝛ natura post peccatum. ꝛ sic lex naturalis dictat necessariū dominium ad cohercendū malū. Unde Aug. in lib. ꝛ ciui. dei. sicut ꝛ dominū hominī ꝛ animus corpi. ita ratio ꝛbet dominari ꝛ imperare libidini.

¶ Dominiū rerum an sit fm legez nature? R. Alex. vbi. s. ꝙ lex nature circa cōmunionez ꝓprietatē dictat differenter. dictat aliquid: qz ꝛbitū. aliquid: quia bonū. ꝛ aliquid: qz equū vt ꝛbitū dictat i statu necessitatis omia sint cōmunia. Et hoc modo cōmunicatio est in ꝑcepto ad sustentationē psonaz. ꝛ inde sumitur. Omia que vultis vt faciāt vobis homines ꝛ vos eadem facite illis Matth. vij. Respectu etiā personaz quo ad multiplicationez plis dictat. ꝙ sit vxoꝛ ꝓpria ꝛ fm omē tempꝰ fm illud ꝓceptū. Od̄ tibi nō vis fieri: alteri ne feceris. Thob. iiij. Et h̄ modo appꝛopriatio est in ꝑcepto vt bonū in statu nature institute dictabat omia cōmunia. In statu vero lapse dictat bonū esse habere ꝓpriū. tamen qz res cōmunes negligunt. tum qz cōmunio parit discordiā dictat vt equū. quedā esse cōmunia. vt aerem: mare: litora. ꝛ quedā appꝛopriabilia. sicut sunt ea que in nullius bonis sunt q̄ occupāti ꝺcedit. Et sic intellige dominū rez esse ꝛ iure naturali. qz naturali eq̄tate iuducitum est. vt insti. ꝛ rez di. §. singuloz. ff. d̄ acqui. re. do. l. adeo. §. cū quis.

¶ Quo acq̄rit dominiū rez? R. ꝙ q̄druplicit ꝓmo autoritate leg⁹ naturalis. vt ꝙ ea q̄ in

nulli⁹ bonis sunt sint occupātis. vt isti. ō re. di. §. singuloꝝ. Sc̄dō autoritate pncipis q̄ pt ex iusta cā rē alicui⁹ ei auferre ꝛ alteri dare. vt no. Inno. ꝛ cōiter doc. in. c. q̄ i eccl'iaꝝ. ō ꝓsti. ꝛ legiste i. l. fi. C. si ꝫ ius vel pu. vti. vt puta ꝓpter ꝛlictū punitēdū ꝛ hmōi. alias ñ. vt ibidē ōz. ꝛ ñ solū pncipis sz etiā p statuta inferioꝝ habētiū autoritatē a pncipe sic statuēdi. vt i. d. c. q̄ i eccl'iaꝝ notat. Tercio p ꝓsensuz illi⁹ cui⁹ ē. ꝛ istud fit p donatōez p pmutatōez: p vēditionē. p mutuū dationē. ꝛ hmōi. Quarto iure ciuili qđ statuit vt vsucapionibꝫ. pscriptōibꝫ adoptōe. ꝛeportatōe. cessione. additōe. bonoꝝ possessiōe. ꝛ hmōi. ō q̄bꝫ oībꝫ habꝛs. ff. ō acq̄. re. do. in glo. l. i. ꝛ insti. ꝛe re. di. cū multi titulis seq̄ntibꝫ. ꝛ de his q̄ ad nos ptinēt: dicā i capitulis suis. Aduerte tñ differētiā int spūalia et ñ spūalia. qz in spūalibꝫ ex solo titulo sine traditōe dñiuz trāsit i aliū. vt ētex. in. c. si tibi absenti. ō pbē. li. vi. tenet Inno. ꝛ cōiter ap̄bat i. c. int cetera. ō ptēn. sec⁹ in alijs rebꝫ i q̄bꝫ req̄rit traditio ad trāslatōez dominij nec sufficit sol⁹ titul⁹: nisi i re data eccl'ie. ō q̄. j. Immunitas. §. xxxi. Mc sola traditō trāsfert dñiuz: nisi aliq̄ iusta cā vera. vel putatiue ꝙa p̄cesserit. l. nūq̄z nuda traditio cū ibi no. ff. de acq̄. re. do.

Dominus alicui⁹ regni ducatus comitat⁹ vel ciuitat⁹. aut terre q̄s dicat legitim⁹? ℟. q̄ dñiuz iuste ꝛ legitime acq̄rit aut iusto bello. puta pugnādo ꝓ infideles. vl' ꝓtra aliquē rebellē autoritate sup̄ioris vl' pncipis. vt. s. Bellū patet. aut p legitimā successionē: aut p ꝓsensuz seu electōez ppli habētis libertatē sibi eligēdi dñz aut p institutōez pncipis seu sup̄ioris habentis iurisdictionē i tali ciuitate aut castro. aut p legitimā pscriptōez cū bona fide factā vl' emptionē. pmutatōez. donatōem. aut alio iusto titulo. ō q̄bꝫ i suis capitulis. Qui ꝛo alia via ītrat: fur ē ꝛ latro. ꝛ resignare tenet si pt sine notabili piculo aiaꝝ corꝓoꝝ aut reꝝ: tenet ēe ad restitutōez oīm reddituū q̄s habuit ab illꝰlocis sic vsurpatis. ꝛ vt hōicida ē iudicād⁹ q̄tū ad eos q̄s fecit p se vl' p officiales suos occidere vl' mutilare. licz illi digni fuerīt ꝓpter malefícia ꝑpetrata. xxiij. q. v. si ñ licet. nec pt absolui nisi disponat se ad satiffaciēdū ꝛ dimittēdū si titulū iustificatū hꝛe nō pt. ar. de pe. di. v. falsas. Intellige q̄n h̄ est clarꝝ q̄ hz iniustū titulū vl' nullū. sec⁹ i dubio. vl' cū dimitteꝛs ñ posset sine piculo aiaꝝ corꝓoꝝ aut reꝝ. puta quia ppl's se poneret in seditōe ꝛ hmōi. sic nō teneꝛ resignare nisi volūtate solum q̄n sciret p certo vl' q̄n talia non iminerent. c. si res. xiij. q. vi. Idē dic de officialibꝫ q̄s tales tyrāni ponunt i officijs q̄ nec salariū possunt recipe nisi esset tale officiū qđ esset necessariū reipublice vl' vtile. qz tūc nō peccarēt recipiendo: nec salariū restituere tenent. de q̄ in. c. in lris. de resti. spol. et in. c. nihil. de elec. p docto.

¶ Sz nunq̄d ciuitas pt sibi eligere dñm? ℟. i ꝑm. Hosti. in. c. nouit. de iudi. q̄ nulla ciuitas pt se dare alicui dño. nec pt titulū dominij imꝑatoris q̄ad stificare. qz h̄ esset in ꝓiudiciū imꝑatoris q̄ ad illas q̄ ei sbijciunt vl' papē q̄ ad sibi sbiectas. Qđ verꝝ est nisi ex ꝓuilegio vl' ꝓsuetudine habēt ius eligēdi. qz ꝓsuetudo dat iurisdictōez de arbi. c. dilecti. C. de aman. l. i. ꝛ vlti.

¶ Utrꝝ dñus hñtibꝫ mādfeste iniustū vl' nullū ꝛ titulū teneāt sbditi obedire? ℟. q̄ nō. Dicit tm Tho. i sum. q̄ ad vitādū scādalū suū ꝛ aliorꝝ bonū est obedire ꝛ reuereri i eis q̄ ñ sunt ꝓ dñi. xi. q. iij. Julian⁹. sz hñtibꝫ iustū dñium q̄tū cūq̄z mali sint tenent eis sbditi obedire i licitis ꝛ q̄ eis p̄cipe pñt. i. Pe. ij. Obedite dñis vris ñ tm bōis ꝛc. ꝛ ad Ro. xiij. Qui ptāti resistit ꝛc.

¶ Utrꝝ dñs possit ponere exactōes suis subditis. Vide. j. Tallia.

¶ Utrꝝ dñs teneat ex facto familie? ℟. vt colligo ex di. Antho. ꝛ Joh. de ligna. ac Pa. in. c. licet. ō resti. spol. ꝛ Bar. in. l. ne q̄d. ff. de incendi. ꝛ nau. q̄ sic q̄n familia eius ꝛliq̄t i officio seu mōasterio in q̄ ipe dñs ē ꝓpositꝰ ꝛ ipe vtile ope talis familie. qz sibi ꝓputat. q̄ talē elegit. qz honestaꝝ ꝛebat ponere. l. i. §. familie. ff. ō publi. Ciuiliter tñ teneꝛ nō criminal'r. vt in. d. l. ne q̄d. Ex q̄ patet q̄ ptās seu rectoꝛ tenetur ex maleficio suoꝝ officialiū. l. si post. C. ō assesso. Idē dic de capitaneo q̄ teneꝛ ex ꝛlicto suoꝝ armigeroꝝ. nauta. hospite. ꝛ silibꝫ. Addūt tñ supꝛadicti docto. q̄ si officiuz erat publicū. vt ptātis ꝛ hmōi sufficit exhibere malefactoꝛē. vt. ff. d. l. i. §. fi. sec⁹ si officiū ñ erat publicū ꝛ nauta ꝛ caupones ꝛ hmōi. l. vnica. ff. ō fur. aduer. nau. Si ꝛo familia ñ ꝛliq̄t in officio dñi nō teneꝛ dñs q̄ ad foꝝ iudiciale: sz q̄ ad ꝓscientiā sic si est i culpa ñ corrigēdo ea. nā teneꝛ ꝛbo et exēplo eā corrigere. ꝛ si aliq̄s eoꝝ est incorrigibilis teneꝛ eū expellere. nisi q̄n ꝓsumeret q̄ efficereꝛ pꝛoꝝ. nā tūc faciat qđ pt ꝛ excusat. alias nō. qz talibꝫ dicit. Erroꝝ cui nō resistit ap̄bat. lxxxiij. dist. erroꝝ. cū similibꝫ.

¶ Quo aūt famulo infirmanti ꝛebeat mereces. Vide familia. §. ij. Qñ teneꝛ de robaria q̄ fuit ei⁹ dominio. vide pe dagiū. §. viij.

Donatio dicit a dono ꝙsi dono datio. ff. de dona. causa mortis. l. senat⁹. §. i.

1 ¶ Donatio ꝓprie ē q̄ aliꝙs dat ea mēte vt sta tim velit accipientis fieri. nec vllo casu ad se reuerti. ⁊ ꝓpter nullā aliā causaz facit q̄z vt libe ralitatē ⁊ munificētiā exerceat. ff. de dona. l. i. i pnci. ⁊ hec donatio dicit simplex. vt. C. de do na. ante nup. l. fi. §. i. ⁊ absoluta. vt. d. l. senatus stat illi ꝯtio vllo casu ad se reuerti. C. de reuo can. dona. l. fi. q̄z illa reuocatio fit potestate le gis nō ꝓtrahentiū.

2 ¶ Quot sunt ſpecies donatōis? R. q̄ quāuis glo. in. l. i. in pnci. ff. de dona. dicat tot q̄t sunt diuersitates volūtatū. tñ glo. in. l. res vxoris. C. de dona. inter vi. ⁊ vx. tantū tres explanat. Prima dicit donatio inter viuos q̄ simplicit vocat donatō. Secūda dicit causa mortis. Ter cia dicit inter virū ⁊ vxorē. de prima h̄ dicā. de secunda in. c. se. ⁊ de tercia. in. c. iij. se. Adde ⁊ aliā q̄ dicit ꝓpter nuptias. de q̄ in. c. iij. se.

3 ¶ Donatio q̄ dicit inter viuos q̄ duplex est. Alia simplex ⁊ absoluta. q̄ simpliciter q̄s do nat. de q̄ in. d. l. i. in prin. Secūda est ꝯditō alis de q̄ in. d. l. i. §. q̄ est q̄n q̄s donat sb̄ ꝯditōe vt si fecerit vl̄ si venerit ⁊ hmōi. Tercia ē mo dalis. vt. C. de dona. sb̄ modo. l. i. ⁊. ij. ⁊ est q̄n donat vt tale q̄d fiat. ⁊ de h̄ vide supra Cōdi no. Quarta est remuneratiua beneficioꝝ. de q̄ in. l. aquili⁹ regul⁹. ff. de dona. vbi dicit nō es se merā donationē ſz officiū mḡri remuneratū quadam mercede. ⁊ ꝓpterea ista non reuocat causa ingratitudinis.

4 ¶ Quis ñ ꝑt donare donatōe inter viuos vt sciat q̄s ꝑt donare ꝯsequēter ⁊ cui ꝑt donari? R. q̄. xxij. sunt q̄ donare nō ꝑnt. hic nō loq̄r de donatōe q̄ dicit remuneratiua. ſz tantuz de simplici: vel ꝯditionali seu modali.

5 ¶ Primꝰ q̄ nō est cōpos sue mētis. sicut furio sus amēs ⁊ hmōi. xv. q. i. merito. cle. si furiosus ꝺ homi. ⁊. l. iulian⁹. ff. ꝺ cura. fu. nec curo an sit ei datꝰ curator. q̄z in ꝯscientia: eq̄ nō est sane mētis ñ tenet. facit. l. modestin⁹. i fi. ff. ꝺ doñ. ¶ Secūs ꝓdigꝰ vt in. l. i. ff. ꝺ cura. furi. ⁊ h̄ ve alienatio. vt. l. is cui. ff. ꝺ ꝯtio. ob. etiā si ꝑe nō esset ꝓdigꝰ. sec⁹ in tutore dato pupillo qui est adultꝰ. ⁊ curatore. q̄z ista pēdent a natura. ſz esse ꝓdigū a declaratōne iudicis ſm Bar. ibi. Nec sufficit ꝑconizatio q̄ nullꝰ ꝓtrahat cū ta li. q̄z reḡrit interdictio q̄ debet fieri ipsi ꝓdigo vl̄ saltē datio curatoris ſm Bar. in. d. l. is cui

¶ Tercius minor. xxv. annis: nisi ratuz habeat 7
post cōpletum. xxv. vt. C. si maio. fa. ra. habu erit. l. vlti. vel nisi cū auctoritate tutoris vel cu ratoris. vt. l. pupill⁹. ff. de acq̄. re. do.

¶ Quartꝰ filiusfamilias. vt. l. filiusfami. ff. de 8
dona. Fallit si ē filꝰ i dignitate. ſm Inno. in c. grādi. ꝺ sup. negli. pla. lib. vi. all'. d. l. filꝰ. vl̄ sit filꝰ senatoris vl̄ alterꝰ dignitatꝭ: q̄z ꝑt: nisi specialiter p̄ sibi ꝺnegauerit. Item si filiusfa milias habet liberā peculiū administratōez. et iusta rōne motꝰ ꝺonet vt matri ⁊ similib⁹ con iunctis psonis potest: alias nō. Itē si habet pe culiū castrēse vel quasi: potest. vt in dicta. l. fi liusfamilias. in tex. ⁊ in glo. Itē in casib⁹ de q̄ bus in. §. sequēti.

¶ Quintꝰ seruꝰ religiosus vl̄ monachꝰ ⁊ sil'es 9
q̄ nihil habēt ꝓprium. xij. q. i. nō dicatꝭ. nisi de li centia superioris. vt ibidē. Fallit in religiosis ⁊ monachis si habēt legitimā administratōez. ⁊ ex causa legitima ꝺonēt. ſz sine rōne iusta ñ pnt. d. l. filiusfamil'. in pnci. ⁊. xij. q. i. q̄z tua. Intellige de mobilib⁹. ⁊ q̄ seruādo fuari non possunt. vt. s. alienatio. Itē si de licentia plati stat in scholis cū cōsilio maioris partis ꝯuen tus. vel in peregrinationē vadit. q̄z potest do nare q̄ alij scholares ⁊ peregrini honesti ratio nabiliter facere solēt. vt tenet glo. in. d. c. non dicatis. all'. l. vlti. C. ad mace. l. si longi⁹. ff. de iudi. Et etiā donare possunt causa elemosine ſm q̄ ꝺ dicā Elemosina. §. vi.

¶ Sext⁹ abbas ⁊ q̄libet alius plat⁹ religiosus q̄ 10
nihil dare ꝑt: nisi sicut dictū est de filiusfamil'. q̄ habēt administrationē. liij. dist. abbati. nisi p statuta. aut ꝯsuetudinē aliud caueat. ar. l. p hibere aūt. §. nō tantū autē. ff. q̄ ꝺ vi aut clam de his q̄ fiūt a plātis. c. ea noscit.

¶ Septimo vxor si nō habet vltra dotē in ele 11
mosinā ſm q̄ ꝺico infra elemosina. §. vij.

¶ Octauus q̄ cōmisit crimen lese maiestatis. 12
C. ad. l. iul'. ma. l. vlti.

¶ Nonꝰ hereticꝰ. q̄z ipo iure bona eiꝰ sunt ꝯfi 13
scata. vt de hereticꝭ. c. cū ſm leges. lib. vi.

¶ Decimꝰ q̄ ꝓtrahit incestas. s. inter ascendē 14
tes ⁊ descendētes. aut nepharias. s. inter colla terales. vel inutiles alias phibitas nuptias. q̄z ipo iure bonoꝝ suoꝝ dominū ꝑdit. vt. d. c. cū ſm leges. ⁊ in auten. de in cest. ⁊ ne. nup. in pncipio. ⁊ ibi dicit procedere in quocūq̄z matri monio illicito. dūmodo fuerit sciēs factū. pu ta ꝯsanguineā ⁊ ius. s. q̄ ꝓhibet: alias nō. s. si sciat ius ſz nō factū: aut factū ſz nō ius. q̄z er roz iuris excusat a dolo.

15 ¶ Undecim⁹ q̄ in aliq̄ re cadit in cōmissū. puta i agro vectigali: ipo vectigali nō soluto. vel qñ q̄s occultat merces q̄z vectigal est soluendū: qz ipo iure pdit dominiū illi⁹ rei z hmōi. vt no. in. l. cōmissa. ff. de publi. vbi dz. Nā qđ cōmissū est statim ꝛsimit esse ei⁹ q̄ crimē ꝛtraxit: dominiū ꝙ vectigalis acq̄rat fisco. s. vl' fm ordinē ciuitat'. fm glo. ibidē. In isto tñ casu z tribꝰ imediat' p̄cedentibꝰ licite a donatario retinet qđ est ei donatū añ sniam ꝛclaratoriā q̄ req̄rit añq̄z eis possint auferri. vt. j. pena. §. iij

16 ¶ Duodecim⁹ q̄ cōmisit aliud capitale crimē a pdict' ꝓpter qđ bona ei⁹ sint publicāda post ꝺdemnatōez nō p̄t donare. sz ante sic. vt. ff. de dona. l. post ꝓtractū fm distinctōnez. §. Alie natio. §. xxv.

17 ¶ Terciusdecim⁹. Miles q̄ meretrici vl' ꝺcubine donare nō p̄t. l. ij. C. de dona. inter vi. et vxo. z p glo. z docto. in. l. miles ita hered̄. §. mlier. ff. de testa. mili. Idē dic de clerico doctore. z aduocato q̄ dicūt milites p nota. in. l. miles. ff. ꝺ sniā z re iudi. Sz Ly. in. d. l. ij. intelligit de milite armate militie nō de militibꝰ q̄ militāt luxui. z appellant milites dignitatis z gaudētes. nō milites ope.

18 ¶ Quartusdecim⁹ vir vxori z ecōtrario ꝺstante mr̄imonio. ꝺ q̄ dic vt infra Donatio. ij.

19 ¶ Quintusdecim⁹ p̄r q̄ filio: filieue: nō p̄t donare aliquid: qz p̄r z fili⁹ censet vna p̄sona. vt C. de impu. z alijs sub. l. vlti. Fallit fm glo. in l. p̄r. C. de inoffi. dona. i quattuor casibꝰ. Primus est causa dotis z donatōis ꝓpter nuptias. l. pōponi⁹ filadelph⁹. ff. fami. herc̄. Secū d⁹ est eunti ad castra. nā ei p̄t res mobiles donare. l. iij. C. fami. herc̄. Tercius est ꝓpter alimēta ꝺiurnū vtputa p alimēt̄is. Quart⁹ ē vsus fruct⁹ quē habet in aduēticijs: quē p̄r p̄t donare. Addo quintū qñ videlicet filius est emāci pat⁹. ar. de re. i inte. c. ꝓstitut⁹. Adde sextū qñ donat ꝓpt bñmerita fm Bar. i. l. i. C. ꝺ colla.

20 ¶ Sextusdecim⁹ q̄libet donare ꝓhibet vltra quingētos solidos. vt. C. de dona. l. p. i fi. qđ est vez sine insinuatōe p̄cedēti. Excipiunt̄ septē casus. Primꝰ in magistromilitū q̄ res mobiles tā suas q̄z ex spolijs hostiū habitas donare p̄t militibꝰ. Secundus casus qñ q̄s donat p reparatōe dom⁹ rupte ex ruina vl' incēdio. Tercꝰ in redemptōe captiuoꝝ. hi sunt i ꝺ. l. p. in glo. ibidē. Addunt Quart⁹ in donatione imp̄iali. Quint⁹ in donatōne ꝓpter nuptias vsq̄z ad quātitatē dotis. Sext⁹ i donatione causa mortis. Addo ego septimū i donatione in piā causam vt in. l. sancim⁹. C. de dona. Et licet glo. ibidē. in. ꝺ. l. sancim⁹ velit q̄ piā causaz nō valeat sine insinuatōe nisi vsq̄ ad octingētos solidos. cm̄ tu tene ꝙ valet. sicut tenet Bar. in. l. illud. C. de sa. san. ec. p̄ idē tatē rōnis. ꝺ. l. p̄. Cū insinuatōne aūt valet vsq̄z ad quācūq̄z summā facta indistincte ab his q̄ donare possunt. vt in. ꝺ. l. p̄.

¶ Quid si sit facta donatio duobꝰ de maiori summa q̄z quingētoꝝ solidoꝝ sine insinuatōe ℟. ꝙ nō valet. Tex. est in. ꝺ. l. sancimus. §. nec aūt cōmunione. 21

¶ Quid si donatio sit facta i singulos annos ciusdē q̄titatis q̄ singulariter nō excedit summam: sed simul oēs sic. ℟. ꝙ non valet fm Hostiē. qz est donatio vna. l. senat⁹. §. fi. ff. de dona. causa mor. 22

¶ Sz q̄d si fiat diuisim p pl'es donatōes vl' tra p̄fatā summā. ℟. Albr. in. l. illud. C. de sa. san. ec. ꝙ nō valet: qz ad h̄ vt cesset necessitas insinuatōis. req̄rit distātia i tp̄e. vt. ꝺ. l. sancimus. §. fi. Fuit em̄ vn⁹ imp̄et⁹ que lex p insinuatiōnē voluit refrenare. C. ꝺ inoffi. dona. l. p̄r. Alii ter p̄ualerēt ꝛba rei ꝓtra. l. ij. in fi. C. cōia de le. vbi dicit. Nos em̄ nō ꝛbis sz ipis rebꝰ legem imponim⁹. Facit. ff. de castren. p̄ecu. l. si forte. Nā vn⁹ imp̄et⁹ facit pl'a esse vnū. ff. ad. l. aq̄l. l. illud. §. fi. extra de or. cog. c. cū dilect⁹. 23 24

¶ Sz nūq̄d reuocabit tota donatio si excedit summā facta sine insinuatōe. ℟. ꝙ nō. sz soluꝫ excessus dict'. cccc. solidis. vt i. l. sancim⁹. C. ꝺ doñ. z q̄d valeat solid⁹. vide. j. Lud⁹. §. ij. ff. 25

¶ Sz q̄d est insinuatio. ℟. Albr. in ꝺ. l. illꝺ. ꝙ ꝺsuetudo videt admittere ꝙ insinuatio est p superiorē autoritatis p̄statio. qđ videt innuere glo. in auten. vt nō fiat pignora. §. illꝺ. vi ad cautelā solēt hec ꝛba poni ꝙ cora eo donatio insinuata sit. z ita cōmuniter fit. licet ꝓpe insinuatio sit p̄existētis donatōis in scriptura autenticā redacte apud cōpetentē iudicē facta publicatio. z ei⁹ autoritate i publica gesta seu acta facta reductio. vt colligit. l. in hac. C. de dona. iūcto. §. illud. in auten. vt fratrū filij. ꝛi. §. nō habēte. ꝺ ꝛsen. ciui. ꝛi. §. z h̄ pueniꝫ vt nulli iudicū. vt sic inter tps donatōis z insinuatōnis posset ꝛliberare an expediat. vt in auten. de appel. intra q̄ tpa circa p̄ncipiū. 26

¶ An insinuatio possit fieri die feriato. ℟. Albr. in. ꝺ. l. illud. ꝙ sic. qz ñ exigit cause cognitionē. Ergo quolibet die p̄t fieri. ff. q̄s ordo. in. to. pos. ser. l. ij. z etiā qz est act⁹ volūtarie iurisdictōis. C. de ferijs. l. act⁹. 27

¶ Cui iudici debet fieri. ℟. Albr. in. ꝺ. l. illꝺ. ꝙ iudici loci. l. data. in fi. C. de donatio.

28 ¶Decimusseptim⁹ donare nō pñt q̄ dominū rē quā donare volūt nō habēt sicut sunt raptores. fures. ⁊ hmōi. q̄ nemo pl⁹ iurꝫ i aliū trāsferre pt q̄s ipe habet. l. nemo. ff. de reg. iur. Facit. l. traditio. in pncip. ff. de acq. re. do. vide aliqs exceptōes i. d. l. traditio. sꝫ nihil ad nos

29 ¶Decimusoctau⁹. plati ⁊ alie psone eccl'iastici ceq̄ nō possunt res ecclesiasticas mobiles vel immobiles pciosas alienare: sine certa solēnitate. de qua supra alienatio. Res autē mobiles phibent in vsus inhonestos alienare. vide supra Cleric⁹. iij. §. iiij.

30 ¶Quo eps potest donare p ꝯstructōe monasterio. vide in. c. aplice sedis. de dona. q̄ paꝛ. ad simplicē ꝯfessorē ptinet.

31 ¶Decimusnon⁹. illi q̄ sunt nō solucōe credi/

32 toꝛibꝫ. vide. s. Alienatio. §. xxvi.

¶Uigesim⁹. illi q̄ ppter causā illicitā donāt: puta femine p meretricio. Ex aduerte q⁹ meretrici publice siue ꝯcubine valet pmissio siue donatio. fm Bart. Bal. ⁊ An. post Ly. in. l. affectōis. ff. de dona. ⁊ i. l. ij. C. ō ꝯdi. ob turp. causaz. licet glo. in d. l. affectōis velit q⁹ valet nō q̄ ad actionē. sꝫ q̄ ad exceptōez. sꝫ reprobat a pdict⁹: sꝫ p meretricio facto cū nupta: vidua vl' virgine. qō de iure ciuili punit nō valet pmissio. sꝫ donatōe facta potioꝛ est ꝯditio possidentis. nisi sit miles. vt dictū est. s. Uerūtñ si ꝛeus posset auferre a ml'iere. vt notat Ly. in. l. ij. ff. de ꝯdi. ob turp. causaz. ⁊ in textu. l. luciꝰ. in fi. ff. de iur. fis. ⁊ ista est vera opinio. licet alij indistincte velint q⁹ nō valeat. ⁊ male. ⁊ idem dic de donatōe facta p quocūq⁹ q⁹ lege punit

33 ¶Uigesimus pnūm⁹. illi q̄ iudici seu pſidi aut aliꝭ officialibꝫ quibꝫ est ꝯstitutū salariū suū aliqd donāt. siue ante siue post ꝛpositū officium. p aliq̄ bꝛneficio ꝛpe administratōnis pſti to. hā tā donās q̄s cui donat ꝯuictus quadruplici pena plectit. vt in. l. fi. C. ad. l. iul'. repe/tun. Intelligit glo. vez q̄n occulte dat. secus si palā ppter. l. i. ff. de pollī. q̄ est cōtra. Facit p ea ꝛex. in. l. barbari⁹. ff. ō offi. pfec. Judices āt delegati eccliastici nihil pñt recipe. nec eis donari. nisi solū esculentū ⁊ poculentū qd̄ i pau/natū. Idē dic de ꝯseruatoꝛe. vt in. c. fi. de offi. dele. li. vi. Idez dic de iudice seculari. de quibꝫ vide iudex. §. viij.

34 ¶Uigesimussecund⁹. Illi q̄ visitatoꝛibꝫ suis aliquā pecuniā seu eoꝛ famul'. vl' qd̄cūq⁹ aliud mun⁹ dōare volūt. ō q̄ vide. j. visitatōez. §. ij

35 ¶Uigesimusterci⁹. illi q̄bꝫ p statuta municipalia est phibitū nisi cū certo mō donare. ⁊ si donationē p aīa possit phibere. vide immunitas. §. xlvi. ⁊. xlvij.

¶Utꝛ donatio possit fieri absenti: ℟. q⁹ sic. si 36
ue mittas q̄ ferat. siue inꝛas q⁹ ipe pnes se q⁹ habet de tuo teneat. sed ignoꝛāti nō potest. vt in. l. absenti. ff. de dona.

¶Utꝛ donatoꝛ teneat de euictōe donatario: 37
℟. glo. i. l. aristo. ff. ō doñ. ꝫ Azo. q⁹ sic. hodie cū assimilet venditōni. insti. de dona. §. alie. Sꝫ ipa glo. distinguit q⁹ aut fuit ō ea pmissū ⁊ sic tenet. C. ō euic. l. ij. Nā p q̄litet causa pmitti pt ō euictōe. ff. de edil'. edic. l. sciēdū. Aut nō fuit pmissū. ⁊ tūc ant cepit donatio a datione siue traditōe: ⁊ nō tenet de euictōne. sed de dolo si intercessit. aut cepit a pactōe vel pmissione. ⁊ tūc agi pt. vt in d. l. aristo. ⁊. C. de iur. do. l. ad res. ff. de ver. ob. l. vbi aūt. §. fi.

¶Utꝛ donatū ab eo q̄ nō pt donare sit restituendū ō ncēcitate a donataꝛio: ℟. q⁹ sic. fm q⁹ patꝫ p supdicta. ⁊ fm supdictas distinctōes. 38

¶Utꝛ donatū ambasiatoꝛibꝫ acq̄rat eis vel 39
dño: ℟. fm Bar. i. l. si ꝛo. §. ite q̄cq̄d. ff. soluma. ⁊ p Ly. in. l. fi. §. sꝫ cū i scḋaz. C. de fur. ⁊ p Bulier. in. l. q̄ ppuo. in §. pcuratoꝛ. ff. de pcu. ⁊ glo. vtrobiq⁹. q⁹ acq̄rit ambasiatoꝛi si donat tanq̄s pſone. Facit. l. socīū q̄. §. i. ff. p socio vbi donatū socio occasiōe societatis cedit donatario ñ societati. exq̄ donatū ē pſone ñ societati. sec⁹ si donat rōe officij. q⁹ acq̄rit dño. ff. ō castrē. pecu. l. si forte. ⁊ l. miles. la. ij. Pa. i. c. postulasti. ō ꝯcess. pbē. dic q⁹ i dubio de rem⁹ attēdere q̄litatē doni. ⁊ si tal' sit res q⁹ pot⁹ credit donata dño q̄s ābasiatoꝛi. vtputa leo. ⁊ hmōi tūc acq̄rat dño. alias nō. Uel pt dici q⁹ si pſona ambasiatoꝛis antea erat nota. tunc videat ꝛuitu pſone. Si ꝛo solū est nota ppt officiū sic intuitu officij datū videat. l. si forte. l. miles la. ij. l. dotē. §. hereditatē. ff. de castren. pecu.

¶Utꝛ qñ donat vl' legat isto modo: dono vl' 40
lego talē terrā q̄ est infra tales cōfinales: q̄ est xx. iugez. q̄ tñ est. xxx. vl' lego vꝛoꝛi mee talia iocalia q̄ sunt pcij centū ducatoꝛ. ⁊ tñ sūt ducentoꝛ: donatari⁹ poterit ne bona ꝯscientia tenere: ℟. Bal. in rubꝛica. de emp. ⁊ vēdi. C. dicit q⁹ Jo. an. in addi. ad spe. ti. de emp. ⁊ ven. refert ⁊ sequit dñm suū q̄ fuit Odoard⁹ ꝯsilio. ccxxxij. q⁹ pt totū retinere p. l. si fundū. sb ꝯditione. §. si libert⁹. in fi. ff. de le. i. l. cū pr. §. pr q̄ filio. ff. ō le. ij. Sꝫ ipe Bal. dicit multū differre. an q̄s expūmat ꝯceptū suū incipiēdo a numero vel mensura. vtputa dono tibi quattuoꝛ modia terre in tali ꝯfinio. ⁊ tunc nō veniat

pl⁹.vt.l.si q̃s testamento.in prin.ff.de le.i.An exprimat p noīa ẽ si gnãtia certã spẽcie.vl' corpus ẽterminatũ.licet postea mẽsuret·qz tũc mẽsura est loco ẽmonstratõis.q̃ falsa nec viciat nec minuit id cui adjcit.l.ẽmõstratio. ff.de ǒdi.z ẽmon.Facit.l.si vẽditor.ff.de acti. emp.z ven.Hoc sequit·Petr⁹ in.c.p tuas.de dona.vbi dicit.q̃ si vir legat talia iocalia vxori q̃ extimat centũ.q̃ licet valeãt duplũ ñ poterit heres minuere:sed totũ habebit.Sil'r si mul⁹ valẽt nõ poterit pl⁹ mulier petere Idem dicit de venditõe seu emptõne.Et sic solue.l. pe.in.§.fi.ff.de act.emp.z vendi.p hãc distinctionẽ.Vel breui⁹ in emptõne dic.q̃ si pciuz taxat p modia nõ habebit illud pl⁹.sec⁹ si nõ taxat p modia.Idẽ dic in vendente si est minus vt teneat fm pdicta.

41 ¶Utr̃ donatio mera possit reuocari ex pẽnitẽtia:R.q̃ nõ.ar.c.ver̃.de ǒdi.appo.Facit.d.l. aristo.§.fi.Et ideo dicit Bar.in.l.fi.ff.ǒ ǒdi. ob causaz.q̃ donatio est ǒtract⁹ nominat⁹ et no.in.l.iur·gentiũ.ff.de pact.in prin.Nã habet nomẽ elegans:nec reuocat pẽnitẽtia sicut alij ǒtract⁹ nominati.vt.l.si pecuniã in prin. ff.de ǒdi.ob causam.

42 ¶Utr̃ donatio mera reuocet ppter aliquaz causaz:R.vt colligo ex.l.fi.C.de reuocan.dona.z ex.c.fi.de dona.cũ ibi no.q̃ sic ppter vndecim causas.Prima ppt effectũ cause ppt quã res est donata.c.qǒ a te.de cle.ǒiug.de q̃ dic.vt infra.§.xlvij.Secda ppter ǒdictionẽ adiectã.c.ver̃.ǒ ǒdi.appo.ǒ q̃ dic vt.j.§.xlvi Tercia ppter dati enormitatẽ.puta cũ pr̃ donat tm̃ q̃ filio hereditas nõ remanet.xij.q.ij. si q̃s irascit·dic vt.j.causa.x.z.xi.Quarta cuz donatari⁹ man⁹ violẽtas intecit in donatorẽ. Quinta si atrocẽ iniuriã fecerit.s.verbalẽ aut eã fugauerit vel in carcerẽ intruserit z hmõi. vt differt a pcedẽti.Sexta cũ graue damnuz rebz donatoris intulit.puta in tota vl' in maiori pte subẽ pt etiã esse citra maiorẽ partẽ substantie.z tõ erit arbitrariũ fm Joh.an.in.d.c. fi.Septima q̃n inferre pẽsumpsit vite piculũ licet effect⁹ ñ sit secut⁹.s.ponẽdo ĩsidias.Octaua si ǒuent⁹ in donatõe positas nõ fuauerit q̃s pmisit.Nec quĩqz supdicta imediate habẽt̃ in.di.l.fi.Adde fm glo.ibidẽ.Nona si donatari⁹ negligit alere donatorẽ inopez.qǒ intellige fm Ly.in.d.l.fi.ver̃ si donatio ǒsistit ĩ magna re seu q̃litate.Et sic limita d.glo. p iura allegata ĩ ea q̃ loquunt̃.q̃n libertas est donata.vt.l.alimẽta.ff.de libe.agno.z auten. vt liber.de cetero.§.illud.ff.de iure pa.l.diuus la.i.z.l.ingrat⁹.Uñ donatio facta liberto revocat̃ solũ ex obsequio nõ pstito.z etiã emptũ ab eo ex pecunia donata.vt in.l.i.C.de revoca. donat.sz ñ libertas.C.ǒ libe.causa.l.solo.Sz h̃ est spẽale in liberto nõ ĩ alijs vt ex sola nõ pstatõne res ex pecunia donata empta revocet vt in dicta.l.i.no.glo.Qǒ no.p istũ mlierib⁹ z simplicib⁹ q̃ vere oĩa donãt:z ẽmũ negligũtur alimẽtari a donatario.Si ẽo sit modicũ qd donatũ nõ revocat donatio ppter alimẽta ẽnegata.Et sic intellige glo.in.l.in ǒdemta ẽnegata.Et sic intellige glo.in.l.in ǒdemnatõe.ff.de re.iur̃.q̃ vult q̃ nõ revocet donatio ppter alimẽta ẽnegata.Et nota ĩpdictis causis revocari donationẽ p donatorez.nõ q̃ heredes etiã si talis ingratitudo sit cõmissa i donatorẽ nõ in heredes.vt in dicta.l.ij.§.fi. no.Decima causa ex pẽsumpta voluntate donatoris:vt ppter natiuitatẽ filioz̃ supuenien tẽ.z in h̃ sunt varie opiniones:qz vident̃ ura varia.vide si placet Bar.in.l.ticia.i.§.ampatoz.ff.de le.q̃.Undecima causa ẽ ǒtra volũtatẽ donatoris rõe inofficiositatis.Circa qõ no. Bar.in.l.si vt allegat⁹.C.de inoffic.dona.sic distinguentẽ.q̃ aut donatio est in officiosa re z ǒsilio.z tũc si est facta liber⁹ revocat quatũ⁹ est ĩmoderate factũ.vt.l.si liq̃at.C.de inoffic. dona.Si ẽo sit facta extraneis.sic revocat i totũ.d.c.si q̃s irascit.Aut donatio est inofficiosa re solũ:z sic revocat sp q̃tin⁹ est ĩmoderate gestũ.Exẽplificat Aug̃.in.d.c.si q̃s.q̃n q̃s iratẽs filio exheredat eũ z donat oĩa sua eccle sie:q̃ nõ est suscipiẽdũ:qz inofficiosa re z ǒsilio.Si ẽo cõputat xp̃m filiũ habẽs ipẽalitẽ. vl' si habẽs duos filios.xp̃m cõputat terciũ.vl' h̃ñs duodecim:xp̃m cõputat terciũ decimũ:z oĩb⁹ eq̃ relin q̃t:sic ñ facit inofficiose z valet.

¶Sz q̃d si fuit facta mõ asterio revocabit p/ 45
pter supueniẽtiã filioz̃:R.Pa.in.d.c.fi.q̃ ñ ĩ totũ:qz mõ asteriũ est loco filij:z qz donatio est facta fauore aĩe:sz solũ revocabit̃ q̃ ad legitimã ẽbitã.h̃ idẽ sentit glo.etiã in donatore cleſie.xvij.q.vl.c.fi.z alia glo.xxvij.q.i.c.vlq; ǒtinẽtie.Et h̃ ver̃ iure fori.s.iur̃ ciuil'.sz iure polit.i.quadã naturali eq̃tate revocat in totũ vt sentit glo.in.d.c.fi.z in.di.c.si q̃s irascit.z h̃ rõne pẽsumpte volũtatis donatoris.

¶Utr̃ si sit iuramẽto firmata revocabit ppt 44
pfatas causas:R.fm d.An.in.d.c.fi.q̃ sic.ex pfatas causas:R.fm d.An.in.d.c.fi.q̃ sic.ex subsistẽtia ǒditoris q̃ est in iuramẽto.

¶Quid si dictũ sit p pactũ q̃ non possit revo 45
cari ẽtextu alicui⁹ in gratitudinis:R.q̃ tale pactũ nõ tenet.qz equitati naturali ǒtrarium esset.s.q̃ aliq̃s impune ingratitudinis vicius

cõmitteret.C.de inuti.stipu.l.ex eo.

¶ Utr donatio ꝺditionalis reuocet? R.q pẽ
dente ꝺditõe nõ pt.qz ex futuro euẽtu pẽdet.
facit.l.potior.§.videam⁹.ff.q̃ po.in pig.ha.nᶜ
etiã purificata ꝺditõne:qz est vera z mera do
natio Si vo ꝺditio deficiat nõ reuocaꝯ.quia
qõ nõ est:reuocari ñ pt.c.ad dissoluẽdũ.de de/
spon.impu.erit g̃ pinde ac si ñ fuisset donatũ.

¶ Utr donatio facta sub modo possit reuoca
ri modo nõ seruato? R.vt colligo ex no.p do/
cto.in.c.vez.de ꝺdi.appo.q aut modus fuit
principalis causa:seu finaꝯ ꝺtract⁹.z ita pt re/
uocari.vt dicit Bar.in.l.ij.§.fi.ff.de dona.
Facit.l.cũ te.C.de pac.inter emp.z ven.vbi re
uocaꝯ ꝺtract⁹ noiatus nõ impleto modo qñ
mod⁹ fuit causa principalis ꝺtrahẽdi. Et sic
intellige.l.ea ꝺditõne.C.de rescin.vendi. Aut
mod⁹ nõ fuit causa finalis donatõis.z sic nõ
reuocatur cessante modo. Facit.l.menia.ff.de
manu testa.vbi libertas legata tribꝫ ꝯuis sub
hac ꝺditõe vt alternis vicibꝫ luminaria accẽ
derẽt sup sepulcz̃ ei⁹ nõ reuocaꝯ.q̃uis mod⁹
nõ impleaꝯ.qz tex.nõ ꝺsiderat vt causaz fina/
lẽ libertaꝯ date modũ.sz vt causaz impulsiuã
Et si sum⁹ in dubio si donatio est in pĩã cãm
fauorẽ pie cause:videbiꝯ ꝺtemplata pia causa
p finali causa.vt videꝯ velle Bar.in.l.ea ꝺdi/
tione.C.de rescin.ven.z.l.si pecuniã.in princi.
ff.de ꝺdi.ob causaz.alias nõ. Ex his inferꝯ q
donatio facta eccl'ie sb modo nõ reuocatur.si
mod⁹ nõ seruet:nisi expssum fuerit q possit re
uocari. Ratio.qz donatũ eccl'ie sb modo vide
tur donatũ p salute aĩe ꝓncipaliter.c.de testa.
de testa. Facit glo.in.l.si q̃s ticio.ff.de le.ij. Et
ideo mod⁹ appositꝰ nõ videꝯ causa finalis sz
impulsiua:z ideo cessante causa impulsiua:ñ
cessat effectꝰ.nisi sit expsse actũ.z p hꝫ facit.d.
l.menia. Facit tex.in.l.legatũ.ff.de admi.rer.
ad ciui.pertĩ.iunctis que no.ibi Bar.z in.l.le
gatũ.ff.de vsufru.leg.z Bal.in.l.i.ff.de his q̃
pene causa reli.z in.l.cũ aliena.C.de lega. Nã
in dictis.l.legatũ.z.l.legatũ.pbaꝯ q si testa/
tor reliquit mille ad honorẽ suũ reipublice.vt
inde fierẽt ludi annui vel fabrica q̃ iure impe/
dente fieri nõ possunt:q illa pecunia ꝺuertaꝯ
ad aliũ vsum q̃ cedat in honorẽ testatoris.nec
reuocaꝯ legatũ:qz ad honorẽ suũ est cã finaꝯ.

¶ Pone q sol⁹ plat⁹ est q̃ nõ seruat modũ nũ
quid reuocabiꝯ qñ dictũ est q possit reuocari?
R.Uin.in.c.vez.de ꝺdi.appo.tenet q nõ:qz
delictũ plati solius nõ nocet eccl'ie. Regula de
lictũ.li.vi. Et idẽ sequunꝯ docto.cõmuniter i
c.breui.de iureiur. Secus si plat⁹ cũ capitulo.
Aduerte qz aliud est si donatio sit sb ꝺditõe.
qz si sol⁹ plat⁹ eã nõ seruat nõ valet donatio.
ratio.qz in acq̃rendis sol⁹ platus pt nocere ec
clesie:non in acq̃sitis.vt no.glo.z doc.xvi.q.
vi.§.fi.z Inno.in.c.fraternitatẽ.de dona.

¶ Utr cũ dictũ est q possit reuocari req̃ratur 49
sententia? R.fm Inno.in dicto.c.vez.z Ho/
sti.d.An.z Lar.ibidem q sic. Alij vt Bal.in
c.ceterũ.de fo.cõpe.z in.c.illud.de psumpti.te/
nent ꝺtrariũ.z Ange.in.l.pe.ff.de pac.z glo.i
auten.vt de cetero nõ fiãt cõmutatõnes.§.i.
Sz veri⁹ est primum.qz nemo sibi ius dicit
xvi.q.vi.placuit.de pben.eũ qui.li.vi.C.vnde
vi.l.si q̃s in tantã.q si dictũ est vt ppria auto
ritate:tũc poterit:vt tenet Hosti.in.d.c.verũ
z in.c.cũ dilecti.de dona.z cõiter docto.in.d.
c.vez.Bar.in.l.creditores.in.vi.col.C.de pi
gno.z no.idẽ Bar.in.l.fi.ff.vt in pos.le.nisi es
set sacra effecta.l.si q̃s curialis.C.de epi.z cle.
Limuto nisi esset de facto resistẽs.qz tũc pactũ
nõ valet.vt dicit Bar.in.d.l.creditores.pstaꝯ
ret eĩ materiã veniẽdi ad arma.qõ nõ licet

¶ Quid si donatũ aliq̃d sit eccl'ie vl alteri cuz 50
pacto q nõ possit alienari? R.fm do.Antho.
in.d.c.vez.ꝺ ꝺdi.appo.q aut ponit post ꝺtra
ctũ donatõis z nõ impedit alienatõez.nec ali
q̃d opaꝯ circa ꝺtractũ.l.donatio pfecta.C.de
dona.q̃ sub modo. Aut ante ꝺtractũ pfectuz.
id est ante traditionẽ.ñ post obligationem.z
tũc fm Lar.in.d.c.vez.nihil opaꝯ tale pactũ
per glo.in.l.vnica.§.accedit.C.de rei vx.act.
Aut pactũ apponiꝯ tpe ꝺtrahẽde obligatõis
z tũc aut reseruat sibi aliqꝺ ius in re quã tra/
dit p obligatõe.z etiã apponit phibitõem de
alienatõe.z tũc nõ valet alienatio.l.si creditor
.§.fi.ff.de di.pi.iuncta glo.ibidẽ fm lr̃az pisa
nã:q̃ habet lr̃am negatiuã.s.nullã venditionẽ
esse. Aut nullũ ius sibi reseruat:sz alteri.z tũc
fm do.An.eadẽ est ratio:vt nõ valet aliena/
tio. Aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re do
nata.z tunc si alienatio sequaꝯ valet.sz aget q̃
pactũ apposuit ad extimationẽ.l.ea lege.C.de
ꝺdi.ob causã.z.l.pe.z ibi Bar.ff.ꝺ pact. Aut
apponiꝯ phibitio de alia re nõ alienãda z nõ
valet tale pactum:z ita loquiꝯ.d.l.pe.nisi paci
scentis interfit de nõ alienando.qz aget ad in
teresse.ita no.in.d.l.penulti. Et hoc vez in pri/
uato. In ecclesia aũt si alienat semp videꝯ in/
teresse dantis cũ tali pacto.de non alienando.
quasi sit fauorabile aĩe dantis.nisi q̃ aliena
ret in causa necessitatis. Intellige q̃ aliter p/
uideri nõ pt:qz sic donatoz si nõ voluisset tur
piter intellexisset.nec valuisset phibitio.c.sic
hi.xlvij.dist.cũ ibi no.in glo.c.i.lxxxiij.di.vl
q̃ alienaret ob magn̄ pĩã causam fm do.An.

vbi supra. Facit. c. licet. de regula. c. puenit. el ij. de iureiurā. & c. auxt. xij. q. ij. C. de sacrosan. ec. l. sancim⁹. q̄uis alij teneāt ↄtrariū.

51 ¶ Sed q̄d si dictū sit q̄ nō possit alienari. & si alieneť. tūc liceat ipi & heredibꝫ suis fundū ad se reuocare? R. iuriste cōmuniter tenēt q̄ non possit alienari. sꝫ Bern. bux. in q̄stionibꝫ suis q. iij. tenet q̄ de eq̄tate canonica p̄t ob piā cāꝫ q̄n alia nō habet q̄ cōmode possit alienare. Et idē tenet glo. in. c. impator leo. x. q. ij. Et nota q̄ hec supra posita distinctio valet de omi ↄtractu in q̄ ab homine alienatōnis phibitio apponiť. Si aūt phibitio fit a lege. & tūc nulla ē alienatio. in. l. quēadmoduꝫ. C. de agri. cen. & co. & c. ecclesia sancte marie. el. i. & ibi Panor. vt lite pēn. Si aūt phibitio talis ponitur ab homine in viā testamēti vel vltime volūtatis tunc dic vt in. l. filiusfami. §. diui. ff. de le. i. ꝺ quomodo sine causa nō potest. oportet ergo q̄ causa exprimať. vide diffuse ad ppositū nr̄m j. Legatū. ij. §. xi.

52 ¶ Utꝝ phibiti donare donatōe mera ↄditionali. vel sb modo: phibeanť donare ppter bn̄ merita q̄ dicit remuneratiua? R. q̄ nō. qz non est ppria donatio. vt colligit ex d. l. aquiliꝰ regulꝰ. & qđ no. in. c. si q̄s. xij. q. ij. & in. c. ↄsensus de reb⁹ eccle. nō alie. & Bal. in. l. iubem⁹. C. de sacrosanc. ec. nisi phibeať donare. qz nō habēt administrationē i reb⁹ liberā q̄s volūt donare sicut sunt p̄mi. ij. iij. iiij. v. vij. viij. ix. x. xi. xij. xiij. vl̄ phibeanť donari ppter legitimā causā sicut sunt. xij. xx. xxij. vel q̄ nō p̄nt donare nisi in damnū alioꝝ. vt sunt. xix. vide etiā q̄ dico infra Immunitas. §. liij. Aduerte h̄ q̄ ista ꝛba q̄n quis dicit se donare ppter bene merita. si pferanť ab eo qui libere p̄t donare: tūc inducūt pbationē inter eas dē psonas. sꝫ si ꝺ necessitate requirerenť bene merita vt valerꝫ donatio: tūc nō sufficiūt talia ꝛba enunciatiua. qz nō pbant bene merita p̄cessisse. l. si forte. ff. de castren. pecu. & ibi Bar.

53 ¶ Utꝝ talis donatio remuneratiua possit reuocari ppter causas q̄bꝫ reuocať alia mera. vl̄ ↄditōnalis: vl̄ modalis. de q̄bꝫ dictū est. s. R. q̄ nō. vt in. l. si p̄. ff. de dona. tenet Pa. in d. c. fi. qz fm eū iura scripta loquēcia de donatōe n̄ habēt locū de hac donatōe remuneratiua.

54 ¶ Utꝝ donatū ↄsanguineo in dubio p̄sumatur donatū respectu ↄsanguinitatis? R. q̄ sic. & nō respectu remuneratōis. tex. est in. l. tutoꝝ. §. q̄ a tutoribꝫ. ff. ꝺ excu. tu.

Donatio.ii. causa mortis est cum q̄s magis vult habere se q̄z eū cui donat. magisq̄z cui donat: q̄z heredē suū dicit tex. in. l. i. ff. ꝺ donat. causa mor. & in. l. senat⁹. §. donatio. co. ti. 1

¶ Tres sunt species donatōis causa mortis. Quedā fit q̄n imminente piculo mortis ita vt statim sit accipiētis. Alia fit nullo imminente piculi: sꝫ sola cogitatōe mortalitatis: vt sentis piculi: sꝫ sola cogitatōe mortalitatis: vt ab hoie sano. Tercia species cuꝝ donat causa mortis: nō vt statim fiat accipiētis: sꝫ tunc de mū cū mortuꝰ fuerit. l. ij. ff. co. ti.

¶ Cōuenit donatio causa mortis cū donatōne simplici: qz vtraq̄z donatio est. Iterq̄z vna q̄z inter viuos ↄficit & tradit. differt. qz ista q̄z pēnitētia reuocať. illa nō. vt. l. q̄ mortis causa ff. eodē. Iterq̄z in ista quinq̄z testes. in illa duo sufficiūt. vt. l. fi. C. eo. ti. in dubio p̄sumit donatio inter viuos: nisi ꝓbet ↄtrariū. vel scripta mentio de morte: vt no. glo. in d. l. fi. 2

¶ Q̄uo dignoscit a legato? R. q̄ si verba sunt 3 cōmunia vel eq̄uoca. tūc p traditionē rei vl̄ p obligatōnez q̄ se obligat legatario cognoscit. aut q̄n nullū istoꝝ iteruenit dicit legatū. vide qđ legit & no. in. l. ij. & l. marcell⁹. ff. co. ti.

¶ Cōuenit in multis cū legato. qz vtraq̄z est 4 tima volūtas. Iterq̄z vtraq̄z quinariū numerū testiū req̄rit. Iterq̄z in vtraq̄z substitutio locū vendicat: vt in. l. i. C. eo. Iterq̄z nec insinuationē exigit. d. l. fi. Iterq̄z ñ est p̄fecta nisi morte secuta. vt. ff. co. l. nō videť. & multi aliꝰ: & q̄bus dic. vt no. in dicti. l. marcell⁹. & l. fi.

¶ Differt a legato: qz legatū fit nolenti. sꝫ non 5 donatio causa mortis. Iterq̄z sepi⁹ donatū causa mortis tradit a donāte: sꝫ legatū nō. Item qz donatio in singulos annos est vna. legatū vero plura. l. senat⁹. co. ti. Iterq̄z filiusfami. ñ legat sꝫ donat causa mortis de ↄsensu patris. Item licet testamentū falsum fit vel nullū donatio tenet. licet nō legatū. ff. de his q̄ vt indig. l. peten. §. vlti. & multis aliꝰ de quibꝰ vide p totum istū titulū. ff. & C.

¶ Q̄uo reuocatur? R. fm glo. in. l. nō omnis in 6 p̄in. ff. si cer. pe. q̄ tribꝰ modis. tex. est insti. de dona. §. i. Primus si donatariꝰ premoriat q̄ donatoꝛ. Secꝰs si penitet donasse. Tercꝰ cessante ↄditōe sb qua donatio facta fuit.

¶ Quid si iurauit non reuocare? R. q̄ p̄ceps 7 cari in duobꝰ casibꝰ. Primꝰ ex noua causa. vt j. Sepultura. §. xl. Secꝰs si donauit omnia bona. quia tunc iuramentū induceret votum captande mortis. & ideo nō tenet. qz esset vitiū culū iniquitatis. p̄tet tamē p̄ius absolutōnē a iuramento.

¶ Quis p̄t dare causa mortis? R. q̄ omnis qui 8 testamentū facere non p̄t. nō p̄t donare causa

mortis. Excepto filio fami. q̃ licet testari ñ pos
sit etiã inter te patre. p̃t tñ donare causa mortis
pre p̃muttẽte. l. tã is. ff. eo. ti. Jtẽ q̃ nõ p̃t dona
liuffa. ff. de dona. Uñ dicit Bal. in li. de ꝓsue.
feu. i rubrica de phi. feu. alie. p Fede. c. i. q̃ qñ
nomẽ donatõis ponit phibitiue. tũc includi
tur etiã donatio causa mortis: puta statuto ca
uet ne mulier possit donare. vñ nec etiã causa
mortis. qz a q̃ remouet gen⁹ z q̃libet ei⁹ species
d. l. filiuffa. §. pari rõne. Sz qñ nomẽ dona
tionis ponit p̃missiue. tũc nõ includit dona
tio causa mortis. qz non est ꝓpzie donatio. vt
l. i. §. i. ff. de dona. vñ feudatari⁹ cui a dño p
missum est donare: nõ p̃t donare causa mortis
feudum.

9 ¶ Utr̃ donatio causa mortis valeat facta ab
eo q̃ capitale crimẽ cõmisit: R. q̃ non. siue sit
facta ante crimẽ cõmissum. siue post. siue ante
sententiã siue post. cũ z testamentũ rumpat et
omnia publicent. vt. ff. eo. l. si aliqs. Falsit in re
hic. §. si marit⁹. z glo. in. l. res vxoris. C. de do
nat. inter vi. z vx.

Donatio. iii.

Donatio inter virũ z vxorẽ ꝓstãte ma
trimonio nõ valet. ratio est ne mutuo amore
inuicẽ spoliarent donationibꝫ nõ tpantes. vt
tex. in. l. i. ff. eo. Intellige si alter fit ditior. z al
ter pauperior. vt in. c. donatio. de dona. inter
vi. z vx. Qd̃ intellige verũ in donatõe pura z
simplici. d̃ qua supza Donatio. i. in prin. Se
cus in donatõe remuneratiua. qz non phibet.
vt in. l. qd̃ autẽ. §. si vir. ff. eo. ti. vbi patet q̃ si
vir donat vnã rem vxori. z vxor aliaz viro. fit
hinc inde cõpensatio. Et p̃ hoc notabiliter di
cit Bar. in. l. si diuortio. ff. de ver. ob. z est glo.
in. l. si in volũtate. C. de do. p. q̃ plebeius põt
cõstituere dotẽ nobili. cui nubere vult animo
donãdi: licet cõferat in tps matrimoniũ qz est
remuneratiua z nõ simplex. Facit ad ħ. l. aqli
us. ff. de dona. Et sic limita iura phibentia do
nationẽ. nec solũ phibẽt inter virũ z vxorẽ. sz i
eos q̃ ad eos ptinẽt etiã. aut interpositas pso
nas. vt. l. si sponsus. §. generaliter. ff. eo. ti.

1 ¶ Quid si viro mortis causa donare volenti
mandat vir q̃ donet vxori: R. q̃ donatio est
nulla. qz videt ac si vir donaret. l. idẽq̃. ff. eo.
ti. Secus si volenti legare mihi: mando q̃ le
get vxori. nõ facit donatione inter virũ z vxo
rem. l. sz si vir. §. qd̃ legatur⁹. ff. eo. Ratio. qz i
ferẽ dominiũ. reuocabiliter tñ. l. q̃. ff. de publi
cis in legato q̃ cedit solũ a tpe mortis. vt. l.
a ticio. cum si. ff. de fur. ideo i primo casu q̃sito
dominio viro nõ potest. sed in secũdo sic. qz ñ
acquirit nisi morte secuta. hoc limita verũ qñ
iam donauerat causa mortis: sz qñ solum di
sposuerat donare valebit: si mutato ꝓposito
ad instantiaz viri donat vxori. qz sic rõ cessat
diuersitatis de legato.

¶ Utr̃ vniuersaliter nõ valeat donatio inter 2
virũ z vxorẽ: R. q̃ nõ. Sz fallit in octo casi
bus. Prim⁹ in donatõe imperatoris facta ꝓin
gi. vl' ecõtra est tex. in. l. penult. C. eo. ti. Secõs
si edes vxoris incẽdio cruste sunt donatũ ad
eaz extructionẽ a viro valet. inq̃tũ edificij ex
tructio expostulat. l. q̃ si vir. ff. eo. ti. Terci⁹ p̃t
marit⁹ cõstante matrimonio remittere vxori
dotẽ sibi ab ea p̃missam. in toto vel in parte.
vt est glo. singularis. z ibi Ly. z Bal. in. l. si cõ
stante. C. de dona. ante nup. Sz remissio alte
rius debiti nõ valet. sicut nec assignatio alteri
us debitoris. qz hec oĩa donatões sunt. d. l. si
sponsus. §. si debitor. Quart⁹ si ex tali donati
one non fit paupior q̃ donat: q̃uis cui donat
fiat ditior. vt si marit⁹ instituit heres ab aliq̃
nõ adijt hereditatẽ vt ad vxorẽ substitutã per
ueniat. vl' si repudiet legatũ vt remaneat apd̃
vxorẽ onerata ꝓ legato p̃ testatorẽ. vel si roga
tus restituere hereditatẽ vxori nõ detraheret
quartã causa donatõis. vt in. l. si sponsus. §.
si marit⁹ heres. ff. eo. vbi tex. neq̃ em̃ paupior
fit q̃ nõ acq̃rit. sz q̃ de patrimonio suo deposuit
Jdẽ dicas qñ donat rẽ alienã. l. sz z si ꝓstãte.
ff. eo. ti. Intellige in tali casu quo ipe donans
nõ teneat restituere: vt puta d̃ licẽtia dñi dan
tis sibi liberã facultatẽ donãdi. donauit. Qui
tus si cui donatũ est nõ fit ditior q̃uis dona
tor fiat paupior: vt si donauit ad emenda vi
guenta. d. l. qd̃ aũt. §. i. Jdẽ si donat vxori pe
cuniã vt p̃ cognato suo sportulas soluat: quã
uis ipa vxor pecuniã ipaz mutuo fuisset acce
ptura. d. l. si sponsus. §. penul. Idem dic si sol
uat vectigal p̃ ea fm Hosti. Jdẽ si dat ad ob
lationes faciẽdas vl' aliã piã causam fm cun
dẽ. heres aũt vxoris si expenderet inutiliter ñ
ꝓpter ħ min⁹ teneret. vt in. l. qd̃ d̃ bonis. ff. ad
legẽ falci. qz satis est q̃ donatari⁹ effect⁹ est lo
cupletior. vt no. Panor. in dicto. c. donatio.
eo. ti. Sext⁹ qñ donat in tps finiti matrimo
nij. vt tũc res fiat marti vl' vxoris: cũ mors fu
erit secuta. l. sz interim. in p̃n. ff. eodẽ. Septi
mus qñ donat causa mortis cuiuscũq̃ speciei
sit ista donatio causa mortis. vt in dicta. l. sed
interim. in p̃n. nisi ita fiat vt nullo modo reuo
cet. qz nõ valeret fm glo. in dicta. l. sz interim

Octauꝰ qñ vxor donat viro cā dignitatꝭ vel honoris adipiscēdi.l.qđ adipiscēde.ff.eo.ti.

3 ¶Quō ꝯfirmat donatio inualida inter virꝫ t vxorē: R.q in duobꝰ casibꝰ Primo morte donantis t nō reuocātꝭ tacite vl expīsse.vt.l.i.t.iij. C.eo.ti.t d.c.donatio. Limita verū q morte ꝯfirmat in donatōne q nō est vltra.ccccc.solidos.qz si esset vltra.ccccc.solidos.t sic facta si ne insinuatione nō ꝯfirmat morte.nisi expīsse tunc approbauerit. Si approbauit expīsse in morte valebit.vt legatū qđ nō indiget insinuatione.alias nō fm glo.t Jo.an.in d.c.donatio. Itē q nō fuerit facta simplici pmissione.qz si sic nō valeret.l.papinianꝰ.ff.eo.t ibi Bar. dicit vꝫ nisi interuenisset traditio vera vel ficta:puta qz ꝯfitet se habuisse.qz sic ꝯfirmaret Requirit ergo traditio in vita donātis.vt donatio morte ꝯfirmet.vt.j.pactū.§.xv.

4 ¶Sz dubitat an intelligat iste casus đ morte naturali tm q ꝯfirmet talē donatōez: R.q nō.sz etiā de ciuili illa qua perdit libertas t seruus efficit.vt.l.cū h stat.§.si donator.ff.eo. Secꝰ si efficit seruꝰ pene.vt.C.eo.ti.l.res vxoris. Ratio diuersitatis fm glo.in d.l.res est. qz vbi efficit seruꝰ hoīs est dñs q pt reuocare. sz nō vbi efficit seruus pene. Hodie tñ ex delicto nō debet qs dānari vt sit seruꝰ fm glo.pdictā. Itē de illo q ingredit religionē. Licz Uin. in.d.c.donatio teneat q nō intelligat de ista religione. Sz Jo.an.t Lar.tenēt q sic.qz ingrediēs censet mortuꝰ.l.fi.C.đ epi.t cle.t.xvi. q.i.c.monachi. Sz opinio Uin.videt verior in mrimonio ꝯsūmato p.d.l.res vxoris.q requirit morte talē qua matrimoniū dissolui. qđ nō est i ingressu religionis nisi q ad exercitiū.sz in mrimonio nō ꝯsummato tene opinionē Jo.an.t Lardi. Secundo ꝯfirmat iuramento fm Panor.in d.c.donatio.q dicit q hec est cōmunis opinio Bar.in.l.si qs p eo. ff.de fideiusso.t in.l.seius t augerius.ff.ad.l. fal.idē tenet.sz in.l.i.ff.de dona.inter vi.t vx. videt tenere ꝯtrariū p rōnez glo.in dicto.c. donatio.qz videt ꝯtra bonos mores. Sz dic vꝫ ꝯtra bonos mores ciuiles.sz non ꝯtra bonos mores naturales ꝯtra qs nō valet iuramentū.t dic q ꝯfirmat

5 ¶Quid si matrimoniū nō tenuit: R.q licet donatio ipo iure valuerit.qz tñ indigna pso na eiꝰ fuit q nec maritꝰ dici pt revocari poterit Lsi ex volūtate.C.eo.ti. Intelligesi ignorabāt Si ño vterqz scit impedimētū t mrimonium nō tenere fiscꝰ repetit.ff.eo.ti.l.cū h stat.§.vlti. Et si nō repetet poterit tenere bona ꝯscientia. Licet de bono ꝯsilio deberet dare pauprib.

¶Utr donatio inter sponsuz t sponsam đ futuro reneat: R.glo.pfata q sic.allegat.l.inter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā si eodez die mrimoniū postea ꝯtrahat. 6

¶Quō reuocat donatio inter virꝫ t vxorē: R. q in quinqz. Primo p pniaz.d.l.cū h status Secūdo si alienet res donata p donatorē.l. si maritꝰ tuꝰ.C.de dona.inter vi.t vx.t in.d. l.cū h statꝰ. Tercio qñ pignori obligat res donata a donatore:nisi aliud exprimat.d.l.cuꝫ h statꝰ. Quarto si pmoriat q donationē accepit.de dona.inter vi.t vx.c.donatio.t si morianꝫ simꝫ tenet fm glo.ibidē. Quīto cū diuortiū fit ex displicentia.d.l.cū h statꝰ.nisi expīsse voluerit donationē valere.l.si interim.ff.eo.ti. Secꝰ si causa religionis.si tñ mrimoniuz restaureꝫ post diuortiū nō reuocat.d.l.cū hic. Et idē dic de donatione inter socez t nuꝫ vel genez.t inter ꝯsoceros q copulatos mrimonio in ptāte habēt.d.l.cū hic statꝰ.§.ozatio.t inter patrē t filiū nō emācipatū.vide glo.i.d. c.donatio.q h tenet In dubio ño qñ psumat donare vestimēta.vide pculiū.§.xxi. 7

Donatio.iiii. ante nuptias vl ꝓpter:oliz

dicebat ante nuptias donatio Sz hodie est nisi donatio ꝓpter nuptias.vt.C.đ dona. ante nup.vel ꝓpter nuptias.in.l.fi.t fit in recōpensationē dotis.t pt fieri a viro hec donatio siue prꝰ qz ꝯtractū sit matrimonium siue post cōtractū.vt in.d.l.fi.t dicit antiferna ab anti qđ est ꝯtra t ferna qđ est dos:quasi ꝯtra dotem. 1

¶Utr requirat equalitas cū dote in ista donatione: R.olim si fiebat in ꝯstitutōne dotis tūc nō requirebat equalitas.vt.C.de pac.cōuentis tā supra do.l.ex morte.t d.l.fi. Si vero dos prꝰ erat ꝯstituta oportebat equalitas vt.d.l.fi.§.sancimꝰ.sed hodie qualitercunqz oportet sit equalitas tā in donatōe ꝓpter nuptias cū dote qz in lucro sup vtroqz.q autem equalitas posita sup d.l.ex morte. 2

¶Utr soluto matrimonio donatio propter nuptias reuertat ad virū: R.q sic.vt dicta.l. fi.sicut t dos reuertit ad mulierē.C.de re.vxo. ac.l.vnica.§.illo pculdubio. Et hoc vez nisi pactū aliud habeat. Naz si pactū est q lucret donationē ꝓpter nuptias:t vir lucrabit dotē t ecōtra.qz.d.l.fi.dicit q pari passu vadunt scilicet q ad pactū.qz quale erit de lucrādo donationē vel dotē.tale t de cōtrario. 3

¶Sed ad quid valet donatio ꝓpter nuptias exquo vxor eā nō lucrat.nisi ex pacto speciali.

vt.d.§.illo.nec fructꝰ habeat dicte donatõis. vt.C.eo.ti.l.si liberꝫ. ℟.q valet vt sit securior in dote.vt dicit glo.in d.l.fi. Nã res suas vir alienat ꝺsentiẽte vxore: ꝛ renũciare ꝑt iure hypothecario qõ habet in alijs bonis mariti.vt C.ad velle.l.etiã. Sz in donatõis ꝓpter nuptias alienatõe aut obligatõe nõ ꝑt mlier renũciare iuri hypothecario ꝓ iure suo qõ habz in hac donatõe ꝓpter nuptias:nec valet ꝺsensus mlieris.vt.C.ad velle.auten.siue auie.ni si interueniat iuramẽtũ.vt in.c.licet.ꝺ iurĩur. li.vi.aut duo alia ꝺcurrãt. Primũ q vxor cõsentiat post biennuz sꝯa vice. Scõm q tm sit ꝺsiluꝰ:nõ solũ tpe ꝺtractꝰ vt quidã dixerũt. Sz etiã tpe q vxor agere ꝑt.vt no.in d.auten.siue auie.vel q ꝑ.xxx.annos tacuerit.licet scõo pti.ꝛ ven. Itẽ viro dissipãte bona sua ꝑt agere sic ꝓ donatõe ꝓpt nuptias sicut ꝓ dote.C.de iure.do.l.vbi.ꝺ q ꝺic vt no.ibidez. Itẽ ꝓpter 4
adulteriũ viri lucrat.vt.s. Adulteriũ.§.iij.

¶ Quid si soluat mrimoniũ aliter q ꝑ mortẽ nũq̃d pactũ vl ꝺsuetudo poterit facere q vir lucret dotẽ.ꝛ sic mlier remaneat sine dote:℟ fm Dosti.q nõ.vt no.in d.c.donatio.de donatio.loquit qn mlier decessit q casu tũc vir lucrat rõne pactꝰ solũ fm Dosti.sz fm Lar.in d. c.donatio etiã rõne ꝺsuetudinis.qz qõ ꝑt patam. ꝺsue.li.vi.

5 ¶ Queritꝰ statuto caueat.q si alter ꝺiugũ ꝑmoriat.alter lucret dotẽ vl donatõnez ꝓpter nuptias an deat intelligi de morte naturali vel etiã de ingressu religiõis:℟.q tm de morte naturali non ꝺ ista ciuili.ꝑsertim.qz ꝺba statuti sunt facti ꝛi facto ꝺsistũt.c.i.de ꝺsti.nec recipiunt casus fictos.vt.l.iij.§.hec ꝺba.ff.de nego. ge.imo nec exꝑsse posset puidere q mlier ingrediẽte religionẽ vir lucraret partẽ dotis cũ libertas religionis grauaret ꝑ diminutõez dotis qõ fieri nõ deb et.l.l.§.onerãde.ff.qz re.ac. nõ dat.ꝛ etiã qz dispponeret statutũ de reb ꝑ 6
sone religiose qõ nõ ꝑt.c.fi.de re.ec.nõ alie.

¶ Quid si ex pacto sit vt lucret alio ꝑmoriẽte ℟.q pactũ manet validũ.quinimo purificat ꝑ ingressum religionis.vt.l.deo nobis.C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ in auten.de sanctis epis.§.si vero ꝺstante.

Dos est quedã donatio facta a patre mlieri:vl ab extraneo.vl facta a mlieri ipi viro ꝓ oneribꝰ mrimonij sustinẽdis ista notãt canonistę Boff.ꝛ Hosti.in.c.Raynuciꝰ de testa.ꝛ ꝓ legistas in rubrica.ff.solumatri. Est quippe ꝓpriũ patrimoniũ mlieris vt.ff.de mino.l.iij.§.sz vtz.in fi.

¶ Quot sunt eiꝰ spẽcies:℟.due. Prima dicit ꝓfecticia.ꝛ ẽ q a pre vel auo vel ꝓauo ꝛ hmõi patemo ꝓ filia vl nepte ꝛ hmõi.de bonis eozũ ꝓficisci.k.vl q alias de mãdato eoz vl noie eoz ꝛ ipi ratũ habẽt ꝺstituit.vt i.l.ꝓfecticia.i ꝑn. ff.de iure do.etiã si filia esset emãcipata.d.l.ꝓfecticia.§.fi. Scda dicit aduenticia:ꝛ est illa quã dat mlier ꝑ seipã.vl q̃libet aliꝰ q alias nõ descẽdit a pre vel auo ꝛ hmõi. Itẽ aduenticia est si pater cũ deberet filie cũ volũtate eiꝰ dederit.vt d.l.ꝓfecticia.in fi. Itẽ est alia distinctio Aliqñ dat dos extimata.aliqñ inextimata. qñ extimata tradit periculũ ptinet ad maritũ Si vero inextimata ptinebit ad mulierem.l. plerũq.in ꝑn.ff.de iure.do. Fructꝰ tñ ꝛ fetꝰ rerũ dotaliũ lucrat marit.vt in d.l.plerũq.ꝺ q ibi vide ꝓ glo.in.c.salubriter.de vsuris.ꝛ canonistas ibi ꝛ ꝑ Boff.in sum.ti.de dona.i.§. aduẽticia. Limita tñ vez q fructꝰ lucrat si sustinet onera mrimonij.alias nõ.sz restituunt mlieri.ff.de vsu.videam. la.ij.§.penul. Item q si dos esset i aĩalibꝰ deret maritꝰ supplere de ĩa natis ferꝰ capita mortua.vt d.l.plerũq.

¶ Utz dos possit esse sine mrimonio:℟.q ñ C.de do.ante nup.l.fi.ꝛ ideo solutum ꝓ dote vbi mrimoniũ fuit nullũ nõ repetet noie dotis sz ꝺditõe sine causa.ff.de ꝺdi.sine causa.l.fi.ꝛ est priuilegiata hec actio q ad mulierem sicut actio de dote.vt tenẽt docto.in.c.de prudẽtia. de dote post di.resti.facit.l.ij.ff.de ꝓuileg.cre. ꝛ sic ꝓponet fm q infra dicã.§.xi.ꝛ.§.xq. 2

¶ Quãta deberet esse dos:℟.q etiã in modico ꝑt ꝺstitui.vt dicit glo.in.l.impialis.C.ꝺ nup. in verbo dotaliby:qꝺ est circa mediũ.l. Et qz dos succedit loco alimentoz.vt no.ꝓ Bar.in l.ticio centũ.§.ticio genero.ff.de cõdi.ꝛ demõ. ꝛ per Bal.in.l.i.§.naturale.ff.de iusti.ꝛ iure. Ideo fm hoc extimabit ꝛ fiet pensatis ꝺditionibꝰ ꝛ alijs qualitatibꝰ. 3

¶ Utz pater teneat dotare filiã q nupsit contra eiꝰ voluntatem:℟.fm Panoz.in.c.i.de re spon.inpub.distinguo.aut nupsit indigno. ꝛ tũc nõ tenet.glo.est no.in.c.de raptoribꝰ.xxx vi.q.i. Qꝺ intellige fm do. An.in.c.accedẽs. de ꝓcura.ꝛ Imol.ibidẽ.si est indignus turpi indignitate.secꝰ si esset indignus.id nõ pariꝺditionis. Verumtamẽ poterit mitiorẽ dotẽ dare ex ꝺditione ꝑsone.ꝛ faciũt q habent in.l. cũ post diuortiũ.§.gener.ff.de iure dotis.iuncta glo.in.l.si volũtate.C.de dotis ꝓmiss. Aut 4

eligit dignū vel nō indignū. ꝛ tūc aut ꝓmisit dotē. ꝛ sic pater teneꝫ eā dotare. qz licet pr̄ nō ꝯsenserit in tali ꝓmissione. tñ filia p hāc ꝓmissionē releuat patrē a debito dotandi. ꝛ ideo tā qz in rem patris vertat ista ꝓmissio tenebit pr̄ de in rem verso. ita dicit Bar. in. l. obligātur. §. lege. ff. de acti. ꝛ oblig. p tex. in simili. in. l. et ideo. §. fi. ꝛ. l. filiꝰ. ff. de in rem verso. Aut non ꝓmisit dotē. ꝛ sic nō teneꝫ. qz exq̄ inuenit sibi maritū sine dote. ꝛ maritꝰ teneat eā alere sicut filiā. vt in auten. quibꝫ mo. na. effi. le. §. penl'. no. Inno. in. c. p nostras. de dona. inter vi. et vx. ꝛ etiā si p̄moriat relictis filijs: teneꝫ sibi relinq̄re quartā partē suoꝝ bonoꝝ p̄fatꝰ vir. Secus si filios nō habuit. vt no. glo. in. §. penul. ꝛ ideo cessat vtrūq; debitū in patre. s. alimēto/rū ꝛ dotis. primū qz habet vnde alat se. s. ex bonis mariti ꝛ dos succedit loco alimentoꝝ. vt supradictū est. ꝛ ita tenet Bar. in d. §. lege. et Ange. in. l. si socer. ꝛ Bal. in. l. i. ff. solu. matri. ꝛ in. l. fi. C. de do. ꝓmis. Et sic limita glo. in. c. fi. xxxij. q. ij. q̄ dicit q teneꝫ eā dotare: vel si p/misit. alias nō. Nō tñ habebit locū statutū q̄ caueꝫ vt filia dotata nō succedat i tali mliere. vt no. Pa. in d. c. accedēs. nec excludit a succ/cessiōe saltē legitime sicut ceteri filij. mlto magis teneꝫ pater dotare filiā q̄ non extraxit ꝯtra eiꝰ voluntatē: ꝛ ꝯtra patrē pt implorari officium iudicis regulariter. vt dotet filiā. l. q̄ liberos. ff. de ritu nup. no. in dicto. §. lege. habeꝫ i l. fi. C. de dotis ꝓmis.

5 ¶Utꝝ frater teneaꝫ dotare sororē? R. Pa. i. c. puenit. de arbi. cōiter teneꝫ q sic no. glo. de laico. in. l. cū plures. §. penl'. ff. de admi. tuto. ꝛ in l. nō oīm. C. eo. ti. Ratio. qz ꝑm Ly. in. d. l. ñ oīm. causa dotis est fauorabilioꝝ qz causa alimentoꝝ. ꝓpterea tenet Bart. in. l. fi. ff. de his q̄. vt indig. q pater pt relinq̄re filie spurie dotē: qz dos succedit loco alimentoꝝ. idē no. auten. ex cōplexu. C. de incest. nup. ꝛ in. l. meum. §. duobꝰ. ff. de le. ij. Uñ sicut teneꝫ alimētare. vt. s. alimēta. sic ꝛ dotare in casu necessitatis. Idē dic ꝛ fortiꝰ in clerico q̄ magꝫ teneꝫ ad charitatē. vt in. c. i. ꝛ qđ ibi no. de emp. ꝛ ven. Et si nō habet alia bona p̄ eā dotare ꝛ aliā ꝯsanguineā de redditibꝫ eccl'ie si est inops. qđ ꝑbat p. c. primū. de coha. cle. ꝛ muli. ꝛ in. c. omino ꝯfitemur. xxxi. di. qz sicut p d. c. pt alere cōsanguineos paupes de redditibꝫ eccl'ie. ergo fortius dotare. cū sit fauorabilioꝝ: vt dictū est Qđ vez credo: dūmodo ꝯstituat ad necessitatem siue ꝯditionis nō ad pompā fastuositatꝫ. ar. c. negociatorē. lxxxviij. dis. si ergo q̄ teneꝫ alimē tare teneꝫ dotare.

¶Utꝝ vir possit ꝯstituere dotē vxori? R. Pa 6
nor. in. c. ꝛ si necesse. de dona. inter. vi. ꝛ vx. q nō post ꝯtractū mr̄imoniū. secꝰ si ante mr̄imoniuꝫ. qz pt. vt. l. i. ꝛ qđ ibi no. C. de dona. ante nup. nisi sit ꝯstituta vt tūc dominiū adipiscatur cū matrimoniū fuerit subsecutū. qz nō valet. vt in. l. qđ sponse. C. de dona. ante nup. qz nec ante mr̄imoniū dominiū trāsiuit qz nolu it. nec post mr̄imoniū. qz ñ potuit. vt ibi glo. Fallit ꝑ in plebeio dotante nobilē. qz videtur donare in recōpensationē cū nobilitate. qz pt. vt. s. Donatio. iij. in prin.

¶Utrū res emphyteotica possit a pfe dari in 7
dotē sine ꝯsensu dñi? R. Specu. in ti. de loca. §. nūc aliq̄. ꝟ. cxc. q sic. nō trāsfert tñ plꝰ iuris qz ipe habet. vt i. c. nup. de do. inter vi. ꝛ vx.

¶Utꝝ feudatariꝰ ꝯsimiliter possit? R. Joh. 8
an. in d. c. nup. q nō. Inno. tñ ibi teneꝫ q pt. ꝛ eū sequit Panor. ibidē. ꝛ etiā dicit in donatione ꝓpter nup. Ego cōcordo sic q vera est opinio ſcda in feudo in q̄ succedit filia. ꝛ ꝑma opinio in illo in q̄ non succedit. qz sic estratio diuersa ab emphyteosi in qua succedit filia.

¶Utꝝ vir possit repellere vxorē nō soluta sibi 9
dote ꝓmissa? R. q sic. vt sentit Hosti. in. c. q vestras. de dona. inter vi. ꝛ vxo. Nā dos dat ꝓpter onera mr̄imonij sustinēda. vt in d. c. q vestras. ꝛ in. c. salubriter. de vsu. ꝛ in. l. si cū dotē. §. sin aūt. ff. solu. mr̄i. ergo pt hec onera recusare si nō habet vnde sumat emolimēta. Idē nus tex. est ibi ꝛ Bal. in. l. fi. C. ad vellei. post Ly. in. l. qđ cū vxorē. C. de nego. gest. ꝛ Bar. i tractatu de alimētis. Exq̄ ꝯclude eū nō teneri ad traditionē dote pr̄ꝰ nō soluta. secꝰ de debito ꝯiugali.

¶Utrū maritꝰ ducens vxorē sine dote teneaꝫ 10
eā alere de suo? R. q sic ꝑm statū sue psone. vt notāt ꝛ volūt Inno. Hostiē. in d. c. q vras. et glo. in d. §. sin aūt. Facit tex. in. l. q si nulla. ff. de religio. Ratio ꝑm Inno. qz psonā suā dedit p dote. vt in auten. q̄bꝫ mo. na. effi. legi. §. pe. ꝛ ff. vt in possess. lega. l. penul. dicit q vxorē debet alere vt filiā.

¶Que sunt priuilegia dotis? R. q mlta. Pri 11
mus qz oīa bona viri sunt tacite hypothecata p dote. vt est tex. in. c. ex lris. de pigno. Secūdū qz nō perdit ꝓpter maleficiū viri nec etiaꝫ pris. vt no. glo. d. c. ex lris. Fallit in vxore pupilarū q̄ in eo officio delinq̄t. vt. C. q̄bꝫ modis pigno. ta. ꝯtra. l. satis notū. ꝛ C. de primi pi. l. vtilitas. Tertiū qz ꝓponit oībꝰ creditoribus: etiā priorib⁹ q̄ habet psonales actiones vel tacitas hypothecas. vt in. l. assiduis. C. q̄ poti. in pigno. habe. Secꝰ habentibꝫ expssas.

vt no. glo. in dicta. l. assiduis. ⁊ Dy. in regula q̃ prior. li. vi. Sz tñ dico cũ Panor. in dicto c. ex litteris, q̃ si ꝯsuetudo est aliqua illam ser/ uabo. l. si ex interpretatione. ff. de legi. cũ similib⁹ ferri etiã habentib⁹ expressas hypothecas. qz si mulier vicit eũ qui ad refectionẽ rei dedit. vt i auten. quo iure. posita sup dicta. l. assiduis: q̃ tamẽ preferẽ anteriorib⁹ habentib⁹ expressas hypothecas. vt. l. interdũ. ff. qui pot. i pigno. habeãt. ergo si vinco te. vt in. l. de accessionib⁹. ff. de diuer si. tempo. pscrip. ad munus casus dubius ⁊ in facto dubio potior est conditio dotis. vt in. c. fina. de re iudi. ⁊ nota. in. c. ex litteris. de pba. cum hac opinione est Pe. ⁊ Lynus ⁊ Johã. an. licet cõmuniter docto. teneãt cũ glo. in di/ cto. c. ex litteris. Et istud priuilegiũ vt pferat creditorib⁹ transit ad filios eius. sm Alex. de Imo. in. l. etiam. ff. solu. matri. ⁊ ibi est glo. ⁊ alia in. l. i. C. de priuileg. do. licet Bart. dicat ꝯrariũ. Sed potest intelligi opinio Barto. vt nõ loquat de heredib⁹ suis. vt sunt filij: sed de extraneis qui nõ habent hoc priuilegiũ: vt l. vnica. C. d priuileg. do. Quartũ qz ecclesia potest se impedire de dote. nõ solũ in fauorem viduaz. vt in. c. nup. de dona. inter virũ ⁊ vxo rem. sed etiã mariti petentis sibi dotẽ promis sam. vt in. c. p vestras. eo. ti. Facit qd̃ no. In nocen. in. c. lator. qui filij sint le. q̃uis alij cõ/ trariũ teneant nisi accessorie. Quintũ qz viro vergente ad inopiã iudice iubente potest dari pecunia dotalis mercatori cũ pacto. vt capita le sit saluũ. ⁊ de lucro percipiat vir ⁊ vxor par/ tẽ honestã cõpensato lucro cũ dãno sine vsu/ ra. vt. c. per vestras. de dona. inter vi. ⁊ vx. Ita tenet Jo. an. ⁊ Lar. in d. c. p vestras. ⁊ Fulgo. in. l. cũ duob⁹. ff. pro socio. Ꝯitez si in facto. ⁊ Bal. in quodã cõsilio incipiente. viso instru mento facto inter. no. Hostiẽ. in sum. de vsu/ ris. Ꝯan aliquo. Panor. in ca. nauiganti. de vsuris dicit se dubitare. Sz ego credo cõtra/ ctũ vsurariũ: nisi excusẽt sm q̃. j. dico societas primo. Ꝯ. vij. Sextũ quia fund⁹ dotalis alie/ nari nõ potest etiã de ꝯsensu mulieris. vt no. in. l. Julianus. ff. de fundo dotali. C. ad velle. auten. siue aue. nec etiã in hypothecam dari vt. l. vnica. Ꝯ. ⁊ cũ lex. C. de rei vxo. ac. Qd̃ ve rum est: nisi iuramẽtũ interueniat. vt in. c. cũ cõtingat. de iureiu. ⁊. c. licet. de iureiurã. li. vi. Multa sunt ⁊ alia priuilegia in iure. de q̃bus videre est placet speculatorẽ eo. ti. hec omitto. qz nihil ad ꝯfessorem. Tenet tñ q̃uis priuilegiũs gaudet: dũmodo mlier sit catholica. alias ñ.

vt. C. de here. auten. itẽ priuilegiũ dotis.

¶ Utr̃ eadẽ priuilegia habeat in donatione 12
ppter nup. que habet in dote mulier? R. Pa. post Inno. in dicto. c. ex lris. de pigno. q̃ aut mulier agit ad donationẽ ppter nuptias tan q̃ specialiter sibi obligatã p dote. ⁊ tũc habet priuilegiũ dotis. qz agit potius p dote q̃ p do natione ppter nup. Si ꝯo agit vt eã lucret. sic nõ gaudet: qz cessant rõnes priuilegiõ do/ tis: sz bene habet tacitã hypothecã. l. vbi. C. de iur̃. do. Intellige cõmunẽ nõ priuilegiatam. vt pferat alijs habẽtib⁹ eã. In parafernalib⁹ aũt habes. j. Parafernalia. Ꝯ. ij.

¶ Ad quẽ ptinebit dos soluto mr̃imonio? R. 13
q̃ licet maritus de sꝛbilitate iuris efficiat dñs dotis sibi date. vt in. l. reb⁹. C. de iure do. ⁊. l. doce ancillã. C. de rei ven. tñ ad eũ non ptinet post mortẽ vxoris nisi i duob⁹ casib⁹. Prim⁹ q̃n merat pactũ de lucrãda dote: vl donatõe ppter nup. vt dictum est supra in pcedenti. c. Secund⁹ q̃n vxor intestata decedit de ficien/ tib⁹ liberis ⁊ ppinq̃s vir succedit. ⁊ ecõtra vx or viro. l. vnica. C. vnde vir ⁊ vxor. Sz pertí/ nebit ad eũ q̃ eã ꝯstituit. si stipulat⁹ est eã sibi restitui: siue sit extrane⁹. vt in. l. vnica. Ꝯ. acce/ dit. C. de rei vxo. ac. siue sit pater. Si aũt non sit stipulat⁹. tũc si est extrane⁹ q̃ eaz constituit reddet vxori ĩ supest vel heredib⁹ ei⁹. si autẽ est pater in duob⁹ casib⁹ erit filie. Prim⁹ si eã emãcipauit. Secund⁹ si pater p̃moriat ante eã: alias filia p̃morẽte erit pr̃is. etiã si extãt li/ beri ex filia vt dicit Uincen. p. l. dos a pr̃e. C. solu. matri. cũ qua opinione cõmuniter tran/ seunt canoniste: vt dicit Panor. in. c. fi. de do/ na. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ Bar. in. l. post dotẽ. ff. so/ lu. matri. ⁊ glo. in dicta. l. dos. sz opinio ꝯtra ria q̃ vult q̃ restituat liberis p̃ualuit in vsu: vt dicit d. glo. sz filia sup̃stite ⁊ pr̃e: ⁊ nõ emanci pata. tũc patri ⁊ filie nec alteri sine ꝯsensu alte ri⁹ reddet. l. ij. ff. solu. matri. Si ꝯo est mlier q̃ sibi ꝯstituit dotẽ. tũc reddet sibi. d. l. vnica. vl heredib⁹ suis: nisi rõne adulterij pdiderit. vt infra dicã. Predicta limita ꝯa: nisi sint sta tuta q̃ aliter disponãt vt sunt cõmuniter.

¶ Sz nunq̃d viro vergẽte ad inopiã p̃t vxor 14
petere dotẽ ꝯstante mr̃imonio? R. q̃ sic. si mõ ipa eã nõ sit ꝯsumptura. d q̃ vide in. c. p vr̃as d̃ do. inter vi. ⁊ vx. ⁊ in. l. vbi. C. de iure do.

¶ Utr̃ vir ppter adulteriũ vxoris lucret do/ 15
tem? R. q̃ sic. si p sententiã fit diuortiũ. de do/ na. inter vi. ⁊ vxo. c. plerũq̃. vel p exceptionez vt dictũ est supra Adulteriũ. Ꝯ. ij. Qd̃ limi/ to dũmodo ipe vxori fidẽ nõ fregerit etiã vxo re iuscia. quia in ꝯscientia quo ad lucrũ dotis

credo q̄ illō habeat locū. paria relicta mutua cōpensatōe tollunt. vt dicit. l. viro. ff. solu. matri. cū ꝯcordā. ibi posit⁹. & ff. ō dolo. i. l. si duo. cū aliis ꝯcor. vt in. c. intelleximꝰ. de adul. cum aliis ꝯcordan. Itē lucrat si vxor intrauit balneū cū viro alieno. fm glo. lxxxi. dist. nō oportet. Sil⁹ vxor donationē ꝓpter nup. si vir cū muliere alia allegat. l. vlti. C. de repu. Fallit i istis duobꝫ casibꝫ q̄n mulier habet filios. q⁹ tunc filij habebūt dotem q̄ ad ꝓprietatē. & alia bona mris sue fm Joh. an. in d. c. plerūq̄. Facit aut. ten. & hodie. C. de adul.

16 ¶ Utrꝫ amissa dote ꝓpter adulteriuꝫ si mlier ꝯstet de impedimēto tali q̄ nō erat mrimoniū recuperet eā⁹ R. q̄ nō ꝓpter intentionē cū opere subsecuto. ar. c. nuper. & c. vlti. de biga. hoc tenet Hostiē. Hoff. Lau. Ber. & Joh̄. Sed Tancre. tenet q̄ recuperet. & placet magr̄. ne pena excedat casum suū.

17 ¶ Utrꝫ heredes ꝓ exceptōe de adulterio possint rētinere dotē⁹ R. diuersa fuit opinio & mihi placet distinctio dñi Bignozolis homodeis quā recitat dñs Jo. Anto. de scto Geor. in. c. plerūq̄. vbi supra. Aut marit⁹ viuēs ignorauit adulteriū. & sic pñt heredes excipere de adulterio: cū marit⁹ nō possit videri dissimulasse & remisisse. nec potuit remittere iniuriam quā ignorabat: vt. l. nihil interest. §. si cū filiꝰ ff. de noffi. testa. & l. mater. §. i. eo. ti. & l. legitimā. ff. de peti. heredi. & l. vtilitatē. ff. de confirmato. & idē dico si dubitat an scuit. q⁹ ꝓsumit ignorasse. l. i. §. illud. ff. de li. agno. & l. mariti. ff. de adul. & l. veriꝰ. ff. de pba. Si ꝯo sciuit. & nō est ꝯquestꝰ. vt potuit de iure nouissimo etiam constante mrimonio. auten. & nouo iure. C. de adul. & vxorē retinuit cū fuerit leno. l. si ne metu. C. de adul. sic cū heredes tractēt ō lucro captando ꝯtra ipos replicabit. lenocinio mariti. l. cuꝫ mulier. ff. solu. matri. & sic paria relicta mutua cōpensatōne tollent. Facit q̄ notat Innocen. in dicto. c. intelleximꝰ. & Jac. de Are. in d. l. cū mulier. & in. l. rei. §. i. ff. solu. matri. Si vero post scientiā vxorē nō retinuit. & tunc si queritꝰ de relicto principaliter heredes nō possunt ꝯqueri. imo accusatio debet fieri & inscriptio. cuꝫ modificatōne tñ quā facit glo. in auten.. vt licet. ma. & auie. §. q⁹ vero. sed secūdario sic vt repellant petitionē dotis. vt in l. fi. §. seia. ff. de adi. lega. & sic ꝯcorda opiniones fm hanc distinctionē.

18 ¶ Utrū vidua cōmittens stupꝫ & petēs dotē a fratre mariti vl̄ herede eiꝰ possit repelli p exceptionē de fornicatōe⁹ R. dñs Joh̄. an. vbi supra. q̄ sic. de rigore iuris. & pdet dotē. & sic remanebit apud fratrē⁹ vl̄ heredes mariti ex offensa facta defuncto. p tex. cum glo. & p id q̄ no. Bar. in. l. penl̄. C. de adul. & ff. de liti. l. fi. & l. i. §. & si forte. ff. de iniur. ita determinat Paul. de ca. & si. ex⁹. Vide ibi multa p & ꝯtra.

¶ Sꝫ nunq̄d pater q̄ dedit dotē ꝓ filia pdet ea ꝓ adulterio filie⁹ R. q̄ si nō est stipulat⁹ eā sibi reddi pdet: & sibi imputet. vt tenet Joh. an. in d. c. plerūq̄ꝫ. & Accur. in. l. osensu. C. de pu. & i. l. si dotē. C. de iur. do. sꝫ Dy. p. l. ij. §. ite si volūtate. ff. solu. mri. dicit q̄ si filia ē i pūte pris nō ꝓiudicat pri: q̄n possit agere ꝓ dote. & ita sil⁹ dñs An. i d. c. plerūq̄ꝫ. p. l. fi. C. de repu.

¶ Utrꝫ vir q̄ expulit vxorē ꝓpter adulteriū i notoriuꝫ ꝓpria autoritate teneat soluere munus q̄ accepit vxor ꝓ alimētis⁹ R. q̄ sic. quia adulteriū nō notoriū nō priuat ipo iure alimētis. nisi sniā lata sit. ff. de dona. l. post ꝯtractū. cū sua materia. & ad illud q̄ dicit q̄ mli eri obstat exceptio adulterij. vez est q̄ ad furtū: sꝫ nō q̄ ad alimēta q̄ debent ante sniaꝫ latā. & de hoc in. l. si instituta. ff. de inoffi. testa.

¶ Utrꝫ frater q̄ viuēte patre de bonis paternis dotauit filiaꝫ teneat illā dotē ꝓferre mortuo pre. videt q̄ sic ꝓ. l. certū. C. fami. hercis. & l. fi. cū ibi no. Sꝫ Bal. in. l. fi. C. de do. ꝓmis. dicit casum singulariē. vt non cōputet. sꝫ ego dotibi glo. in. l. dotē quā debet au⁹. ff. de coll. bo. & l. primā. §. fi. ff. de coll⁹. doris.

¶ Utrum confessio qua vir confitet se recepisse dotem constante matrimonio valeat⁹ R. q̄ nō. nisi appareat de numeratione. Nam videtur donare Bal. in. l. i. in secunda columna. C. de do. promis. et Ange. in. l. penulti. ff. quares pi. ob. po. & Bar. in. l. si dimittit. & ibi legiste. ff. de verb. ob. & alij in. l. si voluntate. C. de do. promis. & presumitur simulata cōstitutio. vt dicit Bar. in. l. i. C. de dona. ante nup. de hoc habetur in. l. i. vbi tex. C. de dona. ante nup. non nu.

¶ Quando debet restitui dos⁹ R. q̄ si cōstitit in rebus imobilibus debet statim restitui soluto matrimonio. Si vero cōstitit in mobilibus rebus: sic infra annū. C. de re. vx. ac. l. vnica. §. exactio. Intelligetamē in marito si potest. q̄ si dolo malo nō est versatus non restituet nisi inquantū potest. & idem priuilegiū habebunt filij eiusdē matrimonij: cauebunt tñ tam matris q̄ filij de restituenda si ad pinguiorē fortunā veniunt. vt nota. in. d. l. vnica. in. §. ante ca autem. & in. l. in ꝯdemnatōne. ff. de reg. iur. & in. l. etiā. in principio. ff. solu. matri. non tñ

trāsit ad heredes extraneos istu⁹ priuilegiū. l. maritū. ff. solu. matri. de ꝯ vide gl̄. in. c. mlieres. ⁊ ibi ꝑ canonistas. de dona. int. vi. ⁊ vxo.

24 ¶ Sz pone qñ fuit data dos erant res inmobiles quas vendidit marit⁹: ⁊ emit res mobiles ex eaz ꝑcio. Rñdeo ꝙ nō cōputabunt̄ inmobiles sz mobiles. casus est in. l. cū in fundo. §. si fund⁹. ff. de iure do. Et ideo limita dictū. s. ꝙ sint mobiles vel inmobiles tpe mortis viri. et ita iudicabunt̄. nec valebit ꝙ surrogatū sapit̄ naturā ꝛc. qz nō est vez hic. ⁊ ideo non stat̄ im restituentur.

25 ¶ Utz marit⁹ vel heredes expensas factas in dote possint̄ dēfalcare? R. glo. in d. c. mlieres. ꝙ necessarias sic ipo iure vtiles nō minuunt dotē. sz ꝓtunt̄ act. mandati vel negociorū gestorū volūtarie etiā cū ꝫsensu vxoris facte solū permittunt̄ abradi. si possūt sine lesione rei. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. sed nec. ⁊. l. i. ff. de impen. in re. do. factis. Sz ꝫ nō habet locum in expensis factis ꝑ exactione vel defensione dotis. qz marit⁹ est dñs fructuum dotis. ⁊ sic tanq̄ domin⁹ ipam tuet. vt no. ff. d̄ impen. in re. do. fac. l. ij. Et ideo nō poterit repetere. vt te net Spec. ti. de dote post di. re. §. vlti. ꝙ. illd̄ etiā. ⁊ Jo. an.

26 ¶ Utz heredes teneant̄ alere mulierē relictaz infra annū? R. ꝙ sic. Qd̄ vez est si non habet aliunde vnde alat̄. nō tamē ꝫm quātitatē dotis. qz si fruct⁹ excederēt nō tenent̄ nisi solū ad alimēta. Et si aliq̄d de dote restituunt tenent̄ i residuo alimentoz. ita no. glo. in d. §. exactō. ff. solu. ma. l. diuortio. in prīnc. Uñ si pater ꝓstitit alimēta filie poterit eā repetere ab heredibꝫ viri. Facit qd̄ no. Bar. in. d. l. diuortio. Si vero habet vnde alatur. tūc heredes non tenent̄. ita tenet glo. in. d. §. exactio. ⁊ ꝓbatur

27 in. l. extraneo. ff. de ven. in pos. mit.

¶ Sz nunq̄d tenet̄ habitare cū heredibꝫ maritī? R. Bar. in d. l. diuortio. ꝙ nō. qz nō inuenit̄ in iure expssum. ⁊ contrariū tn̄ videtur verius qz infra annū dicit̄ mulier quasi esse in matrimonio. C. de bo. ma. l. fi. ⁊ sic ꝛsuluit do. Lartatē alibi sit demorata. dūmodo honeste possit apud eos demorari.

28 ¶ Utz licite mulier possit ꝑcipere certū q̄d ꝙ alimēta ab heredibꝫ mariti. donec dotē sibi restituāt? R. ꝙ sic. de iure cōmuni iuxta no. ꝙ Bar. post Ly. C. de bo. aut. iudi. pos. aut ei qui Et ꝙ ange. in. l. ticia. ff. solu. ma. ⁊ Pau. d̄ ca. post di. re. recitat Joh. de ligna. in clemen. ex graui. de vsuris. ⁊ sequit̄ dicentē ꝙ valet statutum vt heres soluat certū quid ꝙ centenario? Limitat tn̄ idē Pa. ꝫ in ea q̄ non habet vnde aliunde viuat. sz non mihi placet ista limitatio qñ nō accipit tale q̄d rōne lucri. sz ratōne interesse lucri cessantis. vt puta qz poti⁹ vellet habere dotē vt eā implicaret in possessionibꝫ vl̄ aliꝭ negociationibꝫ de quibꝫ verisimiliter ꝛntū vel plus haberet. alias nō liceret. Et sic intelligo Jo. d̄ Imo. in dicta cle. ex graui. post Mat. de Mat. q̄ tenent nō licere sine vsura. puta quia solū accipit rōne lucri.

¶ Utz vir licite accipiat possessionē in pign⁹ ꝙ dote soluēda. vide. j. vsura. l. §. xxv. 29

Dubium ꝫm Jsido. lib. ethi. est motus indifferens in vtrāq; partē ꝛtradictōis. vel dic ꝙ dubiū est equalitas rationū ꝛtrariaz ꝫm phm.

¶ In dubijs vbi versat̄ periculū aīe semp tuti oz ps est eligenda. ⁊ in ipis qd̄ certi⁹ est tenendum. ⁊ qd̄ sine periculo explicari pōt. ita dicit Pa. in. c. iuuenis. de spon. 1

¶ Utz in dubio debeam⁹ interptari vt potius qs nō sit irregularis? R. vt colligo ex Pa. in. c. cū tu fili ꝓposite. de testi. ⁊ in. c. ad audientiā. de homi. Aut loquimur in foro anie. ⁊ sic debemus interptari irregularem: ⁊ sic de aliꝭ. vbi dubitat̄ de aliq̄ delicto. vide glo. in. c. vnico. de scru. in oz. fa. Sil̄r dicendū in foro quasi penitētiali. vt puta qz nō agit̄ ad pēnā ꝓprie. sed vt a ministerio abstineat. aut ab alio in quo sub̄esset peccatū. sicut i ꝛtractu mr̄imonij. Facit. c. significasti nobis. de homi. ⁊. d. c. inuenis. aut loq̄mur in foro ꝛtentioso. ⁊ sic debemus interptari ꝑ nō maxime. vbi agit̄ de pena. puta quia celebrauit. qz collatō n̄ tenuit ⁊ hmōi. qz in penis melior interptatio est fienda. vt in regula in penis ⁊ regula odia. li. vi. ⁊ idez dic in excōmunicatōne. ⁊ similibꝫ. 2

¶ Quo sunt interptanda ab aliꝭ facta dubia primo? R. c. estote misericordes. de re. iur. ꝙ i meliorē partē. vide. j. iudiciū. §. xvij. 3

¶ Uerba dubia sunt accipienda ꝫm intentōez ꝓferentis. ff. de re. iur. in ambiguis. ⁊ vt res potius valeat q̄z pereat. c. abbate. de ver. sig. al's ꝫm cōez vsuz. c. dist. j mor̄e. vide. s. castitas. §. i. 4

¶ In quo differt dubiū ab opinione ⁊ fide et sciētia. vide. j. opinio. in prīn. 5

¶ In re dubia fides autoritas est requirenda romane eccl'ie. xi. di. palā. 6

¶ In reb⁹ ambiguis absolutū nō debet esse iudiciū. xxxij. di. c. habuisse. imo qñ dubiū est ꝑsona: vel in facto: vel in iure. nll'o modo sniat̄ est ferenda. xxx. q. v. iudicantē. 7

8 ¶ Nō dicit iteratū qđ dubitat factuz. ō pbi. nō bap. c. ventēs.

9 ¶ Dubio exīte i iure mīmonū tuti⁹ est ꝯ statuta hoim dimittere copulatos q̄z diuīgere ꝓiūctos ꝓtra statuta rei. c. licet ex qđā. ō testi.

Duellū est pugna duoꝝ. vt dicit i c. monomachiā .i. singulare certamen. ij. q. v. z fit ad pbationē alicuⁱ rei ita vt q̄ vicerit pbasse videat. qđ est phoitum sub pena mortalis pcti. qz ꝓtra legem dei ibi. nō temptabis dīm tuū sicut tuuz Ma. iiij. z dicit in d. c. z ideo nō solū offerēs sz acceptās cū dantibꝫ auxiliū. ꝓsiliū vel fauoꝛ valentibus pbere z nō pbentibꝫ peccant mortaliter. Ad Ro. c. i. digni sunt morte q̄ ꝓsentiunt z non excusant ex ꝓsuetudine vel metu acceptantes. nisi vt infra dicā. qz potius debet quis quelibet mala tolerare q̄z malo ꝓsentire decernat. xxij. q. v. ista ne. nec obstat. qđ dauid cuz golia exercuit. qz autoritate spūssancti fecit sicut z samson. vt dicit glo. in. d. c. monomachiam. xxij. q. v. si nō licet.

1 ¶ Que pena est clerici in duello pugnantis? R. qđ debet deponi. z est irregularis: tamen episcopus potest dispensare. dummodo mors vl membrorum diminutio nō interuenerit. c. i. de cle. pu. in du. nec solum efficitur irregularꝫ si ipe pugnat: sed etiā si aliū pro se pugnare facit. vt in. c. ij. eo. ti. z quicūq̄z hoc mādat consulit aut defendit si modo homicidiuz sequatur vel mutilatio. vt in. d. c. ij. dispensat tn̄ eps cū clerico in beneficio: etiā habēdo solū p sustētatione: vt in d. c. ij. cū ibi no. dūmodo non habeat curā animarū.

2 ¶ Sed nunquid ille qui cogitur a iudice tali modo: qđ suspendetur. qz habet eū pro ꝓiūcto nisi duellū suscipiat. possit suscipe cū sit innocens? R. diuersa fuit opinio. vt no. in. c. i. eo. titu. sed mihi placet qđ talis coactus tali coactione licite suscipiat: z etiā in causa ciuili qñ nō iminet pbabile periculū mortis. qz sicut licet se defendere z res suas z alia facere que ō se nō sunt mala. sic pugnare qñ alio modo non pt euadere. Facit. c. interfeci. de homi.

3 ¶ Utrum clerici qui reliquias afferunt pugilibus ad pugnādum sint irregulares si sequatur homicidium? R. qđ si omīno sine ipis erāt pugnaturi nō erunt irregulares. alias sic. z sic intelligē opiniones diuersas: z concordā fm hanc distinctionē.

4 ¶ Quod dictū est de duello. Idem dic de iudicio aque feruentis vel ferri candentis. c. fi. de pur. vul.

Ebrietas

Ebrietas est priuatio vsus intellectus facta ad aliqđ ex ꝓmodo rato potu viu: vel cuiuslcūq̄z alterius rei potabilis.

¶ Utrū ebrietas sit pctm̄ mortale? R. vt colligo ex Ale. in sēda scē. z glo. xxv. di. ℔. alias cadem. z doc. ibidē. qđ aut raro ꝓtingit. aut assidue. Si raro sic distinguo: qđ aut inebriās se cōgscit vini potētiā z suā cōplexionē dispositā ad ebrietatē: z tn̄ magꝫ vult ebrietatē incurrere q̄z a potu abstinere: z sic ē pctm̄ mortale. Aut inebriās se: nescit vini potentiā z ignorat qđ tali potu possit inebriari vl nō aduertit: z sic ē nullū pctm̄ vl veniale fm excessū ī potu z negligentiā in aduertēdo. Si ꝓ assidua sit ebrietas: sic ē mortale pctm̄ nō ppt iteratōez actꝰ. qz multiplicatio actuū venialiū ñ auget infinitū. sz qz non pt esse qđ hō assidue inebrietet ās scīēs z volēs ebrietatē incurrat: aut saltē omittat diligentiā quā debet adhibere de necessitate ne inebrietet cū habeat tps deliberatōis repetendi mot⁹ veniales ne ꝓcedant in regnum peccati. Ille ꝓ o q̄ curat vt q̄s inebrietet cōtra mortaliter peccat siue sequat ebrietas siue nō siue sit peccatū mortale. in eo q̄ inebriat siue q̄ ꝓsentit in damnū notabile ꝓximi.

¶ Utrū ppter sanitatē liceat inebriari? R. qđ nō sine pcto mortali. tā in opante q̄z in patiēte sciente vez est qđ fm san. Tho. ij. q. cl. ubi vbenter vez est qđ fm san. Tho. ij. q. cl. ubi vbi pot⁹ q̄ esset supflu⁹ sano nō erit supflua infirmo. puta: qz dat ei causa medicine ad quocūq̄z vomitū z sine pcto: qñ talis infirmitas ideā regrit. sz nō vsq̄z ad ebrietatē.

¶ Utrū ebrietas excuset a pcto? R. qđ excusat a toto: sz nō a toto. Intellige q̄ ad pnā: sz q̄ ad culpā excusat a toto qđ fecit in ebrietate. qđ ē sine vsu totalī rōnis. z facit qđ no. xv. q. i. in. c. sane. z. c. si qs insanies. Quo ꝓ o ad pnā. Pa. in. c. qz diuersitatē. de ꝓcess. ꝓben. tenet qđ ñ imputat nisi id qđ ex culpa imediate ꝓcedit. nō qđ mediate. z facit qđ no. in tex. z in glo. qñ. q. v. de occidēdis. z in. c. licet. de testibꝫ. vñ dic qđ licz qs excōicet ppter suā culpā ñ tn̄ imputat postea ei q̄ bñficiū ñ ꝓtulit infra tps debitū nisi fuerit i mora petēde absolutōis. qz culpa nō est cā imediata: sz excōicatio q̄ est pna. sic i ꝓposito lz sumptio pot⁹ supflui fuerit culpa. z cā imediata ꝓuatōnis vsus rōnis. nō in est cā imediata homicidij vl alterius qđ facit. z iō ñ erit irregularꝫ fm istā opi. Ri. tn̄ i. iij. di. xv. tenet qđ erit irregularꝫ. z qđ ei imputant ad pnā oia q̄ sequunt. sz mihi placet magis opio

Pa. ⁊ p'eo est tex. cū glo. in. c. de cetero. de homicidio: nisi voluntarie inebriare voluisset vt postea nesciēs occideret. q⁊ sic ei imputaret. sicut tenet glo. in d. c. de cetero. etiā qōcunq⁊ qō secutū est q̄uis mediate p̄cessisset.

4 ¶ Utr̄ ebrietas largo mō dicta: q̄ q̄s nō tota liter p̄uat vsu rōis ſz bñ alterat. scit tñ qō facit sil'r sit p̄catū mortale. ⁊ excuset: R. absq⁊ dubio nō excusat a malo qō p̄petrat exquo scit qō facit: nec etiā credo talē excusari a peccato mortali q̄ sciēter tm̄ bibret q talē grauedinē incurreret. tū ꝓpter periculū ebrietatis. tū q⁊ sine notabili lesione rōnis hoc fieri nō p̄t. In eo aūt cui h̄ accidit inaduertenter siue raro si ue etiā frequēter nō credo q sit p̄catū mortale. q⁊ nō facit a ꝓposito ⁊ sciēter. q⁊ nō ita tenetur talē alterationē vitare sicut ebrietatē. q̄ priuat vsū rōnis totaliter.

5 ¶ Utr̄ teneāt gesta p talē ebriū: R. q nō q̄n p prie est ebrius. ſz q̄n nō est ꝓprie ebrius ſz ꝓfortas ⁊ scit qō facit tūc tenēt. licet in multis succurrat ei vt in iuramēto ⁊ ꝓfessione ⁊ sil'ib⁹ per misericordiā iuris. vt. s. dixi Blasphemia.

Ecclesia

sumit multipliciter. vt. l. viij. di. c. q̄ti vices. c. vlti. de ẏbo. sig. c. causa. ⁊ c. cū clerici. in glosis ⁊ ibi vide.

1 ¶ Ecclia vniuersalis q̄ est collectio fideliū nō p̄t errare in fide seu ei⁹ articulo. neq⁊ in his q̄ ad bonos mores necessarios ad salutē ptinent q⁊ ēps p ea orauit vt nō d̄ficeret fides eius. ⁊ sic intellige. xxiij. q. i. a recta. In alijs aūt dic ne p̄t errare. q⁊ sequit opiniones q̄ p̄t falli. ⁊ sic intellige. c. a nobis. el. ij. de sen. ex.

2 ¶ Ecclesia romana ibi est vbi sunt boni. vt dicit glo. in. c. q̄uis. xxi. dist. ⁊ sic patet q tēpore mortis xp̄i remāsit in sola virgine maria.

3 ¶ Eccl'ia an dicat illa q̄ non est cōsecrata: R. Pa. in rubrica de ꝓse. ec. vl' al. q ñ ꝓpr̄ ſz Basilica. i. dom⁹ reg⁹. alle. glo. cū tex. i. c. i. d̄ relig. do. ⁊ facit ad statuta. vt dēlictū cōmissuz in ecclesia ñ ꝓsecrata nō sit cōmissuz in eccl'ia. licet impꝛopꝛie accipiat vnū p altero. Itē eq̄uoce dicit eccl'ia oratoriū: licet ꝓprie oratoriū sit locus apt⁹ ad orādum. quē q⁊ q̄z i domo sua edificare potest.

4 ¶ Eccl'ia Matrix. Aliqñ est cathedral'. vt in c. venerabilē. d̄ ver. sig. aliqñ est baptismal' seu parochial'. vt in. c. ex trāsmissa. de ꝑscrip. ⁊ i. c. ad audiētiā. el. i. de ec. edi. no. do. Lar. in clerne romani. de elec.

5 ¶ Eccl'ia material' cui⁹ autoꝛitate dꝛ fundari: R. q autoꝛitate ep̄i dyocesani. vt i auten. de eccle. ti. §. si q̄s āt. ⁊ d ꝓse. dist. i. c. nemo. cl. i. ⁊ h̄ vez i loc⁹ nō exēptis. i exēptis ẏo null⁹ p̄t edificare sine licētia sedis ap'lice. vt i. c. autoꝛitate. de priuil'. li. vi. ⁊ sic itelligē. c. d locoꝝ. cū. c. se. d ꝓse. dist. i.

¶ Utrū deb̄eat eccl'ia edificari sine dote: R. q 6
eccl'ie mendicantiū sic. alie ẏo nō. nisi i monasterijs q̄ habēt reddit⁹. vt no. in. c. i. de censi. ⁊ dos est mālius terre: q̄ multipl'r dꝛ. vt no. glo. i. c. fm canonicā. xxiij. q. viij. ⁊ i d. c. i. no. Pa. q accipit h̄ p dote ecclaria p sustētatiōe mistri q̄ mālius dꝛ esse liber ab oīi fruitute tpali. vt i dict⁹ iuribꝰ. ⁊ no. Inno. ⁊ Jo. an. i. d. c. i

¶ Quis teneāt ad eccl'ie reparatiōez: R. Pa. in 7
c. i. d eccle. edi. q d iure teneāt plat⁹ dare quartā partē reddit⁹. si spēales nō sunt ad h̄ deputati vl'si ꝓsuetudo nō trāstulit on⁹ fabrice i pplo. nec valet ꝓsuetudo i ꝓtariū. vt in. c. cognouimus. xij. q. ij. in. d. c. i. qō intelligē q̄n superest aliq̄d detractis necessarijs sibi: alias nō teneāt fm eundē Pa. in. c. de his q. d eccle. edi. ⁊ qō dico de plato itelligo d oīb⁹ bñficiat⁹ in ea. vt dict⁹. c. i. ⁊ c. de his. Si ẏo ꝓsuetudo trāstulit onus fabrice i seculares tenēt ipi. ar. c. ad ap'licaz. de simo. qō limito nisi eccl'ia abundaret. ⁊ ipi seculares i magna egestate essent. ar. c. auez. cū similib⁹. xij. q. ij.

¶ A q̄ dꝛ ꝓsecrari ⁊ de recōciliatiōe ei⁹: vide. s. 8
Cōsecratio eccl'ie. De ei⁹ immunitate. vide. j. Immunitas.

¶ Utr̄ oblatiōes q̄ fiūt capelle cedāt eccl'ie pa 9
rochiali ifra quā ē sita: R. Pa. ⁊ do. An. in. c. pastoral'. d hiis q̄ fiūt a pla. q sic p locū a spēali i. c. ad audiētiā ꝑmo. d ec. edi. Infert etiā do. An. ibidē q oblatio q̄ fit imagini picte i muro alicui⁹ parochie cedit eccl'ie parochiali. Facit glo. i. l. statue. ff. d vsufru. ⁊ Angel⁹ i sua disputatiōe q̄ incipit. in refulgēti palatio. h̄ limito nisi fit i intuitu eccl'ie parochial'. alias nō. de q. j. Uotuz. iij. §. xxvi. Idē do. An. no. sup R. d̄ parochijs. q oblatiōes q̄ fiūt celebrāti in alteri⁹ eccl'ia sunt rectoris illi⁹ eccl'ie. nisi sit epūs in ꝓpria dyocesi. vl' archiepūs in tota ꝓuincia dū visitat. q⁊ tunc epō vl' archiepō cedunt. q⁊ tota dyocesis cenſet. Parochia de rapto. c. i. de paro. c. sup eo. ⁊ ꝓuincia est parochia archiepi. c. romana. §. fi. de censi. li. vi.

¶ Eccl'ia nō ꝓsecrata an gaudeat eodē priui 10
legio q̄ ꝓsecrata: R. Pa. in. c. fi. de ꝓse. ec. vel al. q sic. q̄n autoꝛitate epi est edificata. multa p h̄ allegātur in glo. ibidē.

¶ Ecclesie parochialis collatio ipso facto est 11
nulla. si fiat ei qui non attigit. xxv. annū. Itē

collata ei q̄ nō est sacerdos si infra annū a tpe ꝓcessionis z adepte possessionis non fuerit sacerdos ordinat⁹ vacat. licet alteri ꝓferri ñ possit nisi cōpleto anno trāsacto. de quo dic vt. §. Cleric⁹. vij. §. v.

12 ¶ Eccl'ie parochiali p̄ntat⁹ p̄t admitti q̄uis non sit in sacris. dūmō infra tps debitū possit ordinari in sacerdotē. c. si is. de instit. li. vi. sz sine p̄sentatōne institui nō p̄t nisi dispensatiue ꝑm Joh̄. an. i. c. ꝓterea. de eta. z q̄li. ordi.

Electio est alicui⁹ persone idonee ad dignitatē vel fraternā societatē ꝑuata forma canonice facta vocatio. h̄ colligit ex. c. cū in cūctis. z. c. cum eccl'ia vulterana. z. c. q̄ ppter. de elec. z. c. cū olim. de arbi.

1 ¶ Ad quē ptinet electio: R. de iure cōi spectat ad collegiū. Nā q̄libet ꝯgregatio debet sibi de iure cōmuni eligere p̄latū. nisi ꝯsuetudo sit in ꝯtrariū. de elec. c. i. xvi. q. vl. ꝯgregatio. xviij. q. ij. abbatē. z. c. se. vñ ad eā spectat etiā si duo solū vel tres fuerint. de elec. c. i. de ꝯsue. c. cū dilect⁹. imo vt tenet glo. in. c. ij. de postu. pla. Inno. z Hosti. z cōiter doctores. Jus vniuersitatis p̄t remanere i vno solo oīb⁹ alijs mortuis vl' priuat⁹ suspēsis vel excōicatis. tex. est i. l. sicut. §. sz si vniuersitas. ff. qd̄ cuiusq; vniuer. cū glo. z Bar. vñ in isto casu ptās eligēdi ptinet etiā ad pauciores q̄ maior ps est inhabilis ad eligendū: puta excōicati vl' suspēsi: z sic minor ps rep̄sentat totū collegiū cū inhabiles nō cōputentur in numero. Facit. c. illa. de elec. bona glo. in cle. q; circa. de elec. Iste tñ sol⁹ nō posset se eligere. q; notaret ambitiosus. c. p vestras. dō iurepatro. ptinet etiā aliq̄ ex ꝯsuetudine vel priuilegio ad alios q̄z de collegio. c. cumana. de elec.

2 ¶ Utr̄ ptās eligēdi deuoluat ad alios de collegio. q̄ alij sunt priuādi ptāte eligendi p ea vice: R. glo. in. d. c. ij. q; nō anteq̄z priuent.

3 ¶ Quid si ñ vocent alij q̄ sunt ꝑuati vl' inhabiles ad eligēdū: R. Pa. in d. c. ij. q; tenet electio z alia capitularia. licet nō dū sit discussus an sint ꝑuati. q; sufficit q; postea p̄nt q̄uinci.

4 ¶ Utr̄ ꝯuersi sint de capl'o z habeāt vocē i electione p̄lati: R. Ludo. de ro. in suis notandis tenet q; non. allegat. c. ex eo. de elec. lib. vi. nisi antiq̄ ꝯsuetudie h̄ hrent ꝑm Inno. in. c. ij. de instit. Idē tenet Fede. ꝯsilio. cvij. p tex. in. c. et si xp̄s. de iureiurā. in ꝛ vos z ꝯuersi. qd̄ essz frustratoriū monasteriȝ vestri.

5 ¶ Utr̄ elector possit vnū vl' plures ꝓcuratores instituere ad eligēdū: R. q; sic, si ipe sit absens z iusto impedimēto detineat. sz optet q; si plures ꝓcuratores instituit q; q̄libet sit i solidū aliter nō admittet. z si siml' ꝯcurrāt potior erit ꝯditio p̄occupātis. Si ꝛo null⁹ eor̄ p̄occupaverit aut capitulū admittet quē voluerit. vel si maior ps capituli nō ꝯcordat. admittet q̄ prior ē instituit⁹. Item optet q; ꝓcurator sit de collegio: z si null⁹ vellet esse nō posset extraneū capitulo nolēte deputare neq; p lr̄as votū suū exprimere. Item tercio optet q; ꝓcurator instituit⁹ i eligat vnū suo noīe z alterȝ noīe ꝓcuratorio: q; nihil valeret. nisi dñs sp̄eciale mandatū de⁹disset de alio q̄ noīando. q; tūc illū noīe dñi z alterȝ suo noīe poterit noīare. c. si q̄s. de elec. lib. vi.

6 ¶ Utr̄ illi q̄ nō sunt p̄fessi tacite vl' exp̄sse ll̄is regl'aribus sunt admittēdi: R. q; nō. vt patet in d. c. ex eo. nec illi q̄ p eor̄ regulā vl' cōstitutiones p̄hibent sicut minores.

7 ¶ Utr̄ illi q̄ nō sunt subdyaconi habeāt vocē in capitulo in cathedralib⁹ collegiat' secularibus vl' regularib⁹ eccl'ijs: R. q; non. etiā si alijs libere ꝯcedat. cle. vt hi q̄. de eta. z q̄li. Quidā tñ limitāt q̄ ad illos q̄ nolūt ordinari laici pfessi tñ cū clericis admitti debēt de iure cōmuni. vt in. c. messana. de elec. nō laici ꝯuersi nisi vbi habet ꝯsuetudo q; admittant. vt no. glo. in ꝛ bo electōib⁹. in d. c. ex eo. vt in d. cle. vt hi. q; dictū. c. ex eo. excludit solū laicos ꝯuersos.

8 ¶ Quis nō p̄t eligere: R. fm Inno. z Pa. in d. c. ij. de postu. multi priuant ptāte eligendi. Primo excōicati maiori excōicatōe. c. ꝯstitutus. de appel. sec⁹ de minori. de cle. ex. mi. c. vlt. Secdo suspensi ab officio. de ꝯsue. c. cū dilect⁹. Tercio interdicti. de elect. c. cū inter. Quarto quib⁹ interdictū est eligere sine supiorus licētia. de elec. c. fi. Quito q̄ sciēter celebrauerūt in loco interdicto. de sen. ex. c. is q̄. li. vi. Sexto illi q̄ in ea vocatōe elegerūt sciēter indignū. c. cū in cūctis. z. c. innotuit. in si. de elec. Et idem si p̄cauerūt in postulādo. c. scriptū. eo. ti. q; p ea vice sunt ꝑuati ptāte eligēdi si facta noīatione secuta fuit postulatio vel electio. sec⁹ si nō sit secuta. q; nō sunt priuati. c. ꝓpetue. eodem. lib. vi. Septimo pupilli. c. ex eo. eo. ti. lib. vi. Octauo laici ꝯuersi. Nono nō p̄fessi. Decimo nō subdyaconi. de q̄b⁹ dic vt. s. dictuz est. Undecimo illi q̄ p laicalē abusum elegerunt eo. ti. c. quisquis. Duodecimo nō eligētes infra temp⁹ debitū. vt. j. dicā.

9 ¶ Q̄n debet fieri electio: R. q; in cathedralib⁹ vel regularib⁹ eccl'ijs infra tres meses aliter de uoluit ad superiorē proximū q̄ superior si infra ꝑfatum terminū nō elegerit deuoluit ad alium superiorē. z sic vsq; ad papam. vt in. c. nep̄o

defectu. de elect. nisi iusto impedimẽto fuerit impediti. ideinde tenent electores psentare electionẽ electo et petere si sensus ei infra octo dies postq̃ cõmode poterunt: alioquin sunt suspensi p tres annos ab omib⁹ bñficijs ip⁹ eccl̃ie. c. cupientes. §. ceterꝫ. li. vi. eo. ti. In alijs vo eccl̃ijs debet puideri infra sex mẽses. aliter ad primũ superiorẽ deuoluit: vt in. c. de multa. de pben. et in. c. nulla. de cens. pben.

10 ¶ Utrꝫ possit fieri electio ante sepulturã pdecessoris. ꝛ. i. c. bone memorie. el. ij. eo. ti. tenet

11 ¶ In q̃ loco debet fieri electio: R. q̃ pt fieri in quocũqꝫ loco honesto maxime sm̃ consuetudi nẽ: vt in. c. casus eodẽ. dũmodo non sit locus clãdestin⁹. qz electores q̃ fiũt in cameris p occulta quenticula reprobant. l. xxix. di. c. ij. et. c. si transit⁹. ꝓterea electores epoꝫ solent fieri i ecclesijs. c. q̃ sicut. eo. ti.

12 ¶ Utrꝫ in loco interdicto facta valeat: R. Pa nor. in. c. i. de postu. pla. q̃ licet Archi. in. c. in celleñ. et Joh. an. cõmuniter docto. post euꝫ tenẽt. q̃ valet et postulatio et electio. qz sunt q̃dã p tract⁹. et pbatur p tex. d. c. Fallit hoc i electione pape. vt in. c. vbi periculũ. de elec. li. vi. eo. titu.

13 ¶ Qui sunt vocandi ad electionẽ: R. q̃ oẽs q̃ sunt p̃sentes ad q̃s ptinet eligere. et etiã absentes sunt vocãdi sm̃ q̃ consuetudo se habet. c. cõdi: vt in. c. qz ꝓpter. eo. titu. tñ consuetudo pt introducere vt nõ vocent. et valeat electio. vt notat Pa. in d. c. cozã. et in. c. cumana. eo. ti.

14 ¶ Quo sunt vocandi: R. q̃ vel ꝑbo vl̃ scripto vl̃ consueto signo campane et huiusmodi sm̃ consuetudinẽ.

15 ¶ Utrꝫ possit statui termin⁹ minor triũ mensium in q̃ si nõ ꝓueniãt licite ꝓcedat ad electionẽ: R. sm̃ Hosti. q̃ si due ptes p̃sentes sunt et causa coartatõis assigneꝫ. sic pt: qz tunc pt absens saltẽ vni de collegio cõmittere vices suas et expectari vsqꝫ circa finẽ triũ mensiũ. Et sic intellige docto. et cozin. c. cũ inter vniuersas. c. cũ nobis. eo. ti.

16 ¶ Utrꝫ pulsata campana si minor ps sit q̃ conueniat possit fieri electio: R. Pa. in. c. ex causis eo. ti. q̃ in negocijs q̃ possunt expediri p p̃sentes q̃ dẽ est regulare iuxta no. p glo. i. c. ij. de testi. li. vi. sufficit vocatio p sonũ campane. dũmodo talis sit campana q̃ ip⁹ son⁹ possit peruenire ad intelligentiã existentiũ in loco. Sed in negocijs in quibꝫ absentes sunt vocandi nõ sufficit vocatio p sonũ campane. Sed absentes debẽt vocari p nunciũ vel p lras. vt in. d. c. cuꝫ inter. et. c. qz ꝓpter. eo. ti. et ita videt sentire Inno. in d. c. in causis. et in. c. ij. de no. ope. nũci. Sz qz Bar. in. l. omes ppli. ff. de iusticia et iure. tenet q̃ quotcũqꝫ pulsẽt campana. nisi cõueniãt due ptes vniuersitat⁹ saltẽ nõ valet qđ fit p. l. nominationẽ. C. de decurio. et in. l. nulli. ff. q̃ cuius. vniuersi. et. l. fi. C. de pre. decu. et sic cõmuniter trãseũt legiste. Tu tñ dicas q̃ opinio legistarũ est vera. qñ campana pulsat ab eo q̃ nõ habet ptatez. puta p aliquẽ de vniuersitate. qz minor ps de duabꝫ vniuersitat⁹ nõ habet autoritatẽ cõuocandi vniuersitatẽ. vel qñ pulsando nõ intelligit̃ p vocatõne ad tale q̃d peragendũ. sz indifferẽter pulsat. sec⁹ qñ pulsat p eũ ad quẽ ptinet aduocare. et tali modo q̃ omes sciũt se vocatos Et sic intellige et limita. l. nominationẽ. et pdictã. l. nulli. l. autẽ fi. p̃dicta nihil ad ꝓpositũ. qz dicit q̃ decretũ non debet ex tabella recitari. Intelligo ibi tabella. i. tabellionẽ. qz istud nõ est delegabile. et sic non facit ad ꝓpositũ. licet Bar. exponat tabella p instrumẽto pulsatili. sz no. bñ. et sic tene q̃ valet qñ sunt p̃sentes. et qñ pulsat p eũ qui pt vocari. et tali modo q̃ intelligant se vocatos. Et sic cõcor. dicta canonistarꝫ. in d. c. ij. et in. c. i. de maio. et obedi. et in. d. c. in causis. de h̃ vide. j. statutũ. §. xij. et. xiij.

¶ Quid si aliq̃s sit in ciuitate vl̃ monasterio infirm⁹: R. sm̃ Hosti. q̃ scrutatores debẽt ire ad eũ et inq̃rere votũ eius. sicut vota p̃sentiũ. qz p̃sens est q̃ in ortis est. ff. de ꝓcur. l. i. iuncta. l. v. nec erit necesse ipm̃ in collatõne. aut alijs q̃ sequunt̃ req̃rere. sz sufficit ꝓsensus in scrutinio habit⁹. et ꝓcor. Inno. Posset etiã talis procuratorẽ ꝓstituere vnũ de collegio cũ iusto impedimento detineat. vt supra dictũ est 17

¶ Utrꝫ vno electorꝫ ꝓtempto nec vocato sit irritanda electio: R. q̃ sic. si ipe vult. põt etiã ratam habere si vult. c. q̃ sicut. eo. ti. 18

¶ Utrꝫ electores possit renũciare voci sue: R. q̃ sic. qz q̃libet pt renũciare iuri suo. C. de pac. l. si q̃s in ꝓscribendo. Si tñ accedat admittẽdus est in omib⁹ q̃ circa ipam electionẽ faciẽda restant. c. ecclesia vestra eodẽ. i. R. 19

¶ Quis debet eligi: R. q̃ melior non simpliciter. sed q̃ melior erit tali ꝓlationi. Vñ Hiero. viij. q. i. licet q̃ ꝑstantior est ex omi populo. q̃ doctior. qui sanctior. q̃ etiã in omi virtute eminentior ille eligat. l. xxxiij. di. c. metropolitano dicit optim⁹ debet eligi. Intellige sm̃ iudiciũ ꝓscientie eligentis. 20

21 ¶ Utrū peccet mortaliter q̄ nō eligit meliorē illi plationi ſm iudiciū ſue ſcientie? R. Dendū gan. in. iij. quol. q. xxxij. dicit q̄ ſi duo bona ꝓponant vni. ſi cetera ſunt paria: puta eque pcepta: eque facilia: z hmōi tenet ſub pcto mortali eligere meli⁹ bonū. ratio: qz eligēdo min⁹ bonū ꝛtemnit bonū vbi habet rationē pfecti. ſ. maius. z ſic pfert in ſua electōe defectū boni ipſi bono. ex q̄ duo ſequunt abſurda. Primū q̄ ſtatuit ſibi in bono illo minori finē bonū. in eo qđ excludit maius ſeu qđ amplⁱ⁹ eſt in maiori. ꝛta qđ dicit glo. ſup illud ad Phil. Non q̄ iā acceperim aut pfectus ſim. Nemo inq̄t fideliū z ſi multū pfecerit dicat ſufficit mihi. q̄ em̄ h̄ dicit exiſt de via ante finē. Sed ꝺm abſurdū eſt q̄ ꝛtemnēdo illud bonū qđ eſt ampliꝰ in maiori bono cum nō ſit in eo niſi ratio boni ꝛtemnit in eo bonū. qz bonū. q̄re cū ratio boni ꝛtemni nō poſſit: niſi cōtemnēdo primum et ſummū bonū. qz oē bonū eſt aliq̄ ratō primi boni. ergo eligēdo minꝰ bonū ꝛtemnit primū bonū: non ſolū indirecte ſicut q̄libet aliꝰ pctōr q̄ vellet ſi eſſet poſſibile ſummū bonū. z etiā illud delectabile z ꝓpterea ne delectationē amittat cōtemnit ſummū bonū. Iſte vero non ſic. ſz abſolute nō vult ſibi illud bonū adeſſe. z ita neq; bonū ſimpliciter: qz bonū. ſz qz h̄. z ſic ſimpliciter ꝛtemnit abſolute bonū ſimpliciter nolens in bono pficere qđ eſt a bono deficere. ſm Ber. z ſm glo. ad Phil. iij. Ad ea ꝺo q̄ ſunt ꝺona extendēs dicit ad futura merita a q̄bus ſi ceſſaret pderet z p̄terita. Sec⁹ ſi ex carnali affectione. qz talis affectio mutat rōnez ꝛtentꝰ. q̄m iſte q̄ pfert minꝰ bonū ſine affectōe. nō cōtemnit niſi bonū: qz bonū. qđ nō vult. z ita directe z ex malicia. Ille ꝺo q̄ ex affectōne pfert nō ꝛtemnit bonū: qz bonū. qz bene vellet habere maius bonū. tm̄ ꝓpter affectionē pfert minꝰ bonū z ꝛtemnit indirecte maiꝰ bonū. z ſic ſm exigentiā illi⁹ affectōis z libidinis in ea poterit eſſe ꝛtemptꝰ venialiſ. hec ille. Ex hoc ergo collige q̄ q̄ eque faciliter p̄t eligere meliorē ad illā plationē ſeu officiū ſi ſolūmodo ideo non eligit meliorē. qz nō vult q̄ peccat mortaliter i quacūq; electōe. Si ꝺo ideo nō eligit meliorē ſm iudiciū ſue ſcientie ex aliqua affectōne. puta qz eſt ſibi inimicꝰ ille melior. vl̄ qz minꝰ idoneꝰ eſt ſibi benivolus z hmōi. tunc diſtinguendū eſt an electio ſit de maiori dignitate. puta papatu. epiſcopatu. z idē de oīb⁹ curā animaꝝ habentib⁹. z ſic peccat mortaliter. ar. c. nihil. de elec. Si vero ſit de aliꝭ electōnib⁹ erit peccatū veniale. dūmodo ſit dignus. h̄ eſt nō habeat aliqđ canonicū impedimentū. his videt ꝺcordare Thom̄. vi. quol. q. vi. licet obſcure. qz ibi dictis oportet addere q̄ dicit de acceptione pſonaꝝ. nec obſtat qđ dicit in. c. cuꝫ olim. c. cū dilecti. z. c. cū inter canonicos. z ibi glo. eo. ti. q̄ ſufficit ſit dignus. qz R. Tho. vbi s. q̄ iſta intelligunt q̄ ad foꝝ ꝛtentioſum in q̄ nō reꝓbat electio dummodo ſit dignꝰ. Si aūt eligit indignū in eccl'iaſticis. ſic eſt mortale. In tpalib⁹ ꝺo nō credo mortale niſi in maioribus dignitatib⁹: puta dominio. in aliꝭ aūt officiꝭ nō. niſi ſit talis q̄ eligit q̄ ex ei⁹ electōe ſit ſecuturū aliqđ notabile damnū in illis qđ habet exercere tale officiū. vt qz tabellio q̄ neſcit dictare inſtrumēta. vel iudex q̄ neſcit dare ſententiā z hmōi.

¶ Utꝝ eligentes incognitū ſaluent h̄ ſcientiā 22
R. Pa. in. c. bone memorie. el. ij. de poſtu. pla. q̄ nō. p tex. ibidē q̄ vult vt plenā habeāt notitiā. Limita h̄ vel p ſe vel p eos cū quib⁹ agit 23
ſatus eſt. c. ſcriptū eſt eodē.

¶ Que ſunt canonica impedimenta? R. redu 25
cunt ad octo. Primuꝫ ſi eſt malꝰ z male vitē. vnde Dyoniſius in epl'a ad Demophilū monachū. q̄ nō eſt grā illuminatꝰ nō eſt iſte ſacerdos. ſz inimicꝰ doloſus. delusor ſuiꝑ⁹ z lupꝰ ꝛta dñicum pp'm pelle ouina armatꝰ. hec ille. Et ex h̄ dicit Tho. vbi. s. q̄ epiſtēs in peccato mortali eſt indignꝰ ad pīaturā eccleſiaſticaꝝ z officiū ſpūale exequēdū. Secundū ſi eſt excōmunicatꝰ maiori excōmunicatōe. c. ſtatutis el. i. de appel. Terciū ſi eſt excōmunicatꝰ minori excōicatōe. c. fi. de cle. excō. muni. Quartuꝫ ſi eſt ſuſpēſus vel interdictꝰ aut interdictū ſeruauit. c. i. de poſtu. pla. c. cū dilectꝰ. de ſime. Quintū ſi nō eſt legitime natꝰ. etatis debite et litterature ꝺuenientis. vt in. c. cū in cūctis. eo. ti. vel habet aliqđ de aliꝭ impedimētis circa ordinādū. de quib⁹ vide. j. Ordo. iij. Septimū ſi ſemel ꝓpter vicium pſone fuit reꝓbat. c. licet ꝓpter eo. e. ti. Octꝰ ſi caſſata fuit electio ꝓpter vitioſum pceſſuꝫ. c. innotuit eo. ti. Nonū ſi eſt epiſcopꝰ. qz nō poteſt eligi ad aliā dignitatē. ſed debet poſtulari. c. fi. de poſtu. pla. Decimo in aliqua religione nō poteſt eligi exp̄ſſe non profeſſus in ea. c. nullus. eo. ti. li. vi. z cle. cū romani. e. ti. in epiſcopū tñ poteſt eligi nouitius. d. c. nullus.

¶ Utꝝ electio de tali habente aliqđ ꝑdictoꝝ 24
impedimentoꝝ ſit nulla ipo iure? R. q̄ ſic. ex cepto in habente primū impedimentū z tercium. qz eſt caſſanda. vt patet in d. c. fi. de cle. exmini. z electores ſunt priuati ipa vice electōe. z ſuſpenſi triennio ab eccl'iaſticis bñficijs ipo facto. vt in d. c. cū in cunctis.

25 ¶Quō debēt fieri electiō: R. q tres sūt forme a iure nobis tradite. vt in d. c. q2 ppter. eo. ti. ideo electio q̄ nō fit fm vnā iparū est nulla ip so iure. vt ibidē.

26 ¶Prima dicit forma scrutinij i qua req̄runt ista de necessitate. aliter esset nulla electio. Primū q oēs q̄ debēt esse & volūt congregent p̄senti aliter simł. Secōm q ab ipis assumant tres d̄ collegio: & putent ad scrutāda vota omniū de collegio: & nō sint nec plures nec pauciores fm cōmunē opinionē. Posset tn̄ teneri opio Uin. & Tancre. in d. c. q2 ppter. qn̄ i collegio essent pauci q sufficerēt duo. & qn̄ nō essent ni si duo sufficeret vn9 vocatj testibꝫ fm Inno. & placet Pa. in d. c. q2 ppt. tenēt etiā aliq̄ q si p dicti tres nō essent de collegio eligen tiū: nō esset inualida electio. sz cōmunis opinio tenet q oportet sint de collegio: aliter sit nlla. & ꝺue singuloz in secreto. s. ab alijs d̄ collegio. q2 bn̄ possent esse alij testes q̄ nō sunt de collegio: dū modo nō sint tales q̄ possent timorē incutere eligentibꝫ. q2 tunc possent refutari sicut & sera tatores. si tales essent vel aliqs ipoz. & esset ista causa appellādi. fm Pa. in d. c. q2 ppter. Quartū q ista inq̄sitio fiat singillatim nō bi ni vł trini sunt vocādi. Quintū q vota oīm exquirant. q2 si vn9 ꝺtemnere & nō valeret. Be p̄tū q scribāt vł p seipos vel p tabellionē vota oīm. Septimū q mox. postq̄ fuerit in scriptj redacta vota oīm publicent in cōmuni. ibi dicit glo. mox. s. in cōtinēti nullo actu ꝺtrario in termisso post vota scrutata & scripta. & vno cō tertu. Octauū q facta publicatōne fiat collatio numeri ad numez. meriti & zeli ad meritū & zelū. Nonū q facta collatōe fiat electio per vnū d̄ capitulo noie capituli. & p v̄ba singula ris nūeri. vt i. c. sicut. eo ti. li. vi. dicat sic. ego N. noie meo & oīm vestr̄z q̄ mecū in ipm ꝺsentistis eligo. N. in ep̄m &c. vł si ipe eligēs nō cōsensisset dicat noie oīm vestr̄z q̄ in ipm &c. Decimū q electio fiat de eo in quē maior & sanior ps toti9 capituli ꝺsensit. & sanior ps p̄sumitur semp maior ps. c. ducū. eo. ti. & in. c. eccl'ia vestra. eo. ti. dicit vbi maior est numer9 zel9 maior p̄sumit. Undecimū q dicta electio solēni ter & publice denunciet. Duodecimū q seruet ordo oīm p̄dictoz successiue sicut enumerauī. Aliter si ꝑposteret nihil valet. Addūt aliq̄ mł ta alia q̄ dicūt forze de suba huj9 forme. sz communiter nō tenet nisi de supdictis. Ex q̄bꝫ patet q difficilis est ista forma in qua mł ti & doctī deficiūt ignorātes practicā. vt dicit glo. in c. cū expediat. li. vi. eo. ti. Dico etiā q ē periculosa religiosis. & illis q̄ viuūt simł. q2 cū intelligunt aliqs nō dedisse voces mō q̄ voluissent ꝺcipiūt aliq̄ passiones. & sepissime eligētes aliq̄ hūano respectu nō eligūt fm iudiciū ꝺscientie. Un̄ tex. in. c. vbi plenū. in. §. cetez. d̄ elec. li. vi. dicit cū arbitriū vel inordinat9 captiuat affect9 vel ad certuz aliq̄d obligatōis cuiusq̄z necessitas adijcit cessat electio dū libertas admittur eligēdi. Nec ibi. Et ꝑpterea est alia forma securior & expeditior q̄ sequit.

¶Scōa forma dicit forma cōpromissi. vt d. 27
c. q2 ppter. s. cōmittēdo aliqbꝫ viris idoneis ptātez eligēdi. Ista aūt cōmissio siue istud cōpmissum pt fieri dupliciter. Primo limitate scz vt cōpromissarij teneant eligere illū i quē maior ps toti9 capituli & uatis votis oīm d̄ capitulo singillatim & secrete ab ipis ꝺsenserit. & ista est forma de q̄ in. c. cū dilect9. eo. ti. & in. c. cū expediat. e. ti. li. vi. & ista est melior oibꝫ formis. q2 electores nō abdicāt a se ptātez nominationis. Et ad ista formā nō req̄rit de necessitate. nisi p̄mo q cōpromittētes sint simł cōgregati: & oēs q̄ debēt & volūt interesse. Secōm q cōpromittāt in vnū vł duos tres aut q̄t volunt siue sint de collegio vel nō. dūmodo sint clerici nō laici. c. ptingit. de arbi. Terciū q cōpmissari9 vł cōpromissarij scrutent vota singuloz secrete & singillatim. Quartuz q eligat illū in quē maior ps toti9 capituli ꝺsensit: dicendo. Ego. N. cōpromissari9 de ꝺsensu & voluntate cōpromissariox meoz̄ si habet alios & tute cōpromissi in nos facti eligo i ep̄m. N. in quē maior ps toti9 capituli ꝺsensit. Et si in p̄ma scrutatōe nō ꝺsensit maior ps toti9 capituli replicare debet tā in ista q̄z in p̄ma forma scrutinij donec ꝺsentiant in aliquē. c. cū terra eo. Et si dubitaret aliqs de fraude cōpromissarij possent eligētes q̄libet ipoz singillatiz facere fieri tres vł duas cedulas. in quaz q̄libet esset scriptū nomē alicui9 q̄ est in opinione eligendi. & ipis acceptis a cōpromissario ponat vnā de p̄dictis cedulis in q̄ sit scriptū nomen illi9 quē vult noīare i aliq̄ scatula q̄ sit cozā cōpmissario: q̄bꝫ a q̄libet sic positj tūc cōpromissari9 cozā oibꝫ extrahat oēs dictas cedulas: et postea eligat illū in quē maior ps toti9 capituli ꝺsensit: & sic cōpromissarius nō poterit scire q̄s dedit vocē isti vel illi nec fraudem facere. Et ad fuādā istā formā sic & primā: sufficit q maior ps toti9 capituli ꝺsentiat fm Lapū quē sequit Be. in d. c. cū expediat. q2 nulli fit p̄iudiciū cū q̄libet nominet quē vult. Fit scdo cōpmissus simpliciter. s. vt cōpromissarij eligāt quē volūt. & isto modo nō pt fieri nisi oēs cō-

sentiãt:alias vno ꝓtradicente nõ valeret.q; si oẽs ꝓsentiunt nõ req̃rit nisi vt eligãt sic. Ego N.cõpromissari⁹ de ꝓsensu cõpromissariorũ meoꝝ virtute cõpromissi in nos facti eligo in epm. N.z si pdicti nõ degerint vl maior pars ipoꝝ elegerit indignũ sciẽter.electio devoluit ad capitulũ qđ in eos cõpromisit.

28 ¶ Tercio forma dicit forma cõis ispiratõis. ad q̃ formã req̃rit ꝑmo q; omes ꝓueniãt in vnã psonã.qz si vn⁹ nõ ꝓueniret nõ esset ꝑ inspirationẽ.scdo q; fuerit facta sine vicio simonie vel alicui⁹ tractat⁹ spẽalis in q̃ noiẽt certa psona.sz tractat⁹ generalis ꝑ bono plato in genere bene ꝓcedit ꝑm Joh̃.an.sz nõ spẽalis.qz sic esset pluasio nõ inspiratio.

29 ¶ Utꝝ supradicte forme sint seruãde in omi electõe R.Pa.in.d.c.qz ꝓpter.q; nõ:sz soluz habẽt locũ in electõibꝫ epoꝝ z alioꝝ platoꝝ ecclesiaꝝ collegiataꝝ q̃ hñt generalẽ iurisdictiõ siẽ.qđ patz p.c.ne ꝑ defectu eo.vbi plato appellat cathedraliũ z regulariũ ecclˈiaꝝ. In electionibꝫ aũt alioꝝ beneficiatoꝝ a supradictis sufficiũt singlˈares cõsensus illoꝝ de capitulo dũmodo pstenẽt in capitulo.nec est necesse seruare aliquã formã istaꝝ:sz electo⁹ simpliciter a maiori pte z saniori habebit ius.

30 ¶ Utꝝ electus teneat ꝓsentire R.Be.in.c.si electo.eo.li.vi.refert Archid.dicentẽ q; sic.alias ꝑccat mortaliter.si putat se dignuz ad platurã: z illã sibi oblatã nõ acceptat.vij.q.i.i scripturis.qđ credit vez Jo.an.qñ nõ est eq̃ idoneus ꝑ quẽ illi eccl'ie possit ꝓsuli. Ego ño dico cũ Ric.in.iij.quol.q.xxi.q; in tribꝫ casibꝫ tenet ꝓsentire sb pena mortalis pcti Primo qñ a supioze ꝑ obedientiã cogeret.de renũ.c.nisi cũ pudẽ. Scdo qñ ꝑm iudiciũ siue ꝓsciẽtie videt sibi verisilˈr q; nõ est q̃ velit z possit salutẽ aiaꝝ ꝑcurare quã ipe possz.z exꝑ videt ꝓbabiliter eccl'ie imminere notabile dispendiũ z periculũ nisi assentiat.d.c.in scripturis.z.c.olim.eadem causa.ij.q.Fallit ꝑ in religioso qui si ꝓsentiret electõi de se facte extra suũ monasteriũ sine licẽtia sui supioris ꝑcita z obtẽta.ipo iure electio esset nulla.quã licentiã sol⁹ plat⁹ sine cõsensu capituli sui ꝑt dare.c.si religiosus.de elec.lib.vi. Silˈr fallit in ꝑdicatoribꝫ minoribꝫ z aliis mendicantibꝫ q̃ etiã de licẽtia suoꝝ platoꝝ electioni:postulatõi:puisioni seu vocatõi extra administrationẽ sui ordinis in discordia celebrate ꝓsentire nõ ꝑñt aliter est irritũ z inane. c.quorundã.eo.lib.vi. Tercio ꝑccat mortaliˈr qñ ꝑ viã illicitã refugit.puta abscindendo se. nisi ex spẽali instinctu spũssancti. Si aũt nõ cogit ꝑ obedientiã nec iminet ꝓbabile periculũ ecclˈie si refugit ꝓpter pigriciã ꝑ viã licitã ꝑccat venialiter. Si vero ꝑ humilitatẽ repudiãs se indignũ:sic meret.

¶ Infra q̃t tps teneat cõsentire electꝰ. R.infra 31 mẽsem a die ꝑsentatõis electõi:aliter est nulla ipo iure:nisi superioris req̃rat assensus.c.q̃s litterali:puta qz interuenit cõsensus eligentiũ sz nõ tenuit de iure qz obmissa fuerũt subsitantialia iuris. R.fm Inno.quẽ sequunt cõiter docto.in.c.qđ sicut.de elec.ꝑ electo⁹ si est cõfirmat⁹:est ver⁹ plat⁹:z nõ tenet resignare.

Elemosina

fm san.Bona.in iij.dist.xv.ꝑe.ij. ar.i.q.iij.accipit cõmunissime fm q; cõprehẽdit omẽ op⁹ miscdie impẽsum:siue ꝓmo sibi.iuxta illud Eccˈli.xxx.miserere aiete. cõiter fm q; importat omẽ pietatẽ op⁹ impẽsi ꝓmo corꝑale siue spũale.ꝑpze vo fm q; importat op⁹ pietatẽ impẽsi ꝓmo ad relevandã indigentiã corꝑalẽ.z dr ab eleo qđ est vbũ grecũ qđ idẽ est q; miserecordia.cui⁹ imparitus est eleyson.i.miserere.a q̃ eleos.i.misericordia.z debet dici elemosyna nõ elea vel elia.

¶ Utꝝ elemosyna cadat sb ꝑcepto. R.fm Ri. in.iij.di.xv.ar.ij.q.ij.q; sic.sb ꝑcepto legi⁹ nature. ꝓme Joh̃.iij.q̃ habuerit substãtiã hui⁹ mũdi z viderit fratrẽ suũ necessitatẽ hr̃e:z clauserit viscera sua ab eo:qũo charitas dei manet in eo.z legis diuine Mat.xxv. Esurivi z nõ dedistis mihi mãducare.z legˈ canonice.xxxvi. dist.nõ satis.z.viij.q.i.omes.sz qz ꝑceptũ est affirmatiuum nõ obligat nisi ꝑ loco z tpe. Et ideo ꝓsiderãda est facultas habẽtis z inopia indigẽtis. Si em̃ hõ habet aliq̃d qđ nõ sit necessariũ sustentatõi sue nature:nec illoꝝ q̃bus tenet ꝓuidere.sicut sunt vxor:filij:serui:ancille:pater z hmõi.z sit tanta necessitas q; imminent signa ꝓbabilia extreme necessitatis in ꝓximo.tunc tenet de ꝑcepto. Si ño habet aliq̃d supfluũ nõ solũ sustentatõi nature.sz etiã cõuenientie sui statꝰ tenet de illo facere elemosynã etiã si nõ inuenirent tales q̃ essent i necessitate ꝑdicta. Et si plures occurrerẽt q̃bꝫ oibꝫ nõ ꝓsset sbuenire.tenet ceteris paribꝫ illi q̃ magis indiget. Si ño nõ habet vltra ꝓuenientia sui statꝰ:nec est q̃ sit in extrema necessitate nõ tenet de ꝑcepto.ꝓcz Tho.xxij.q.xxxij.

¶ Quis debet ꝑponi i elemosynã. R.q; ipemet ꝑ se inde sui.deinde noti.demum boni.deinde extranei.de quo vide tex.pulcr in.c.nõ satis.xxxvi.dist.z tex.cũ glo.in.c.quiescam⁹.xlij.dist. q̃ quidẽ iura intellige ceteris paribꝫ.vt dictum

est.q; posset esse extraneus i tã arta necessitate q; deberet pponi noto z ꝯiuncto: q nõ est in ta/li.sz pater malus debet pponi cuicũq; bono.in eẽli necessitate ppter pceptũ dei.

3 ¶Utz deputat⁹ executor ad distribuẽdũ cer ta bona paupib⁹ possit distribuere int̃ suos cõ sanguineos? R. Pa.i.c.i.de coha.cle.z mulie. rebꝰ eccl'ie dare q est distributor.vt in d.c.i.z xvi.q.i.c.si.sic z plat⁹.ar.in.l.si mãdaucro.§.si tibi centũ.ff.mãdati. Sibi aũt non pt distri buere.vt in d.§.si tibi centũ.

4 ¶Utz ei q pt laborare sit dãda elemosyna? R nõ.ar.l.xxxij.dis.c.eps.qđ vez intellige qñ p laborẽ sibi pt puidere.z sic limita.l.vnicam. C.de mendi.vali.de q supra. Colon⁹.

5 ¶Utz sit danda pctõribꝰ? R.q sic.vt in d.c. tatẽ cibi negligeret iusticiã.qz tunc subtrahẽ/ quiescam⁹.z.i.q.ij.qppio. nisi qñ ppter securi dus est.v.q.v.nõ ois.

6 ¶Quis pt facere elemosynã? R.q libet q pt donare.de qbꝰ dictũ est.s. Donatio.i.z etiam aliq; q non possunt donare sic monachi.filij z hmõi.q sunt in ptate alteri⁹ vt fui.q in q̃ttu/ oz casibꝰ pnt facere elemosynã. Prim⁹.existẽ ri in magna necessitate pnt facere elemosynaz qñ nõ est tps:vt pnt hre recursuz ad supiorẽ. vt notat Panor.in.c.si qs.de furtis.z no.glo. in.c.nõ dicatis.xij.q.i. Scds qñ pdicti de li/ centia suoz supioz peregrinant.vel sunt i sco lis.qz pnt facere elemosynas quas alij hone/ ste peregrini z scolares cõmuniter faciũt.ar.l. vlt.C.ad macedo.z.l.si longi⁹.ff.de iudi.z.l. ij.ff.de iurisdi.om.iudi.z.c.pterea.de offi.deleg. Facit glo.in cle.ij.§.penl.de vita z hone.cle. Terci⁹ qñ videt aliquẽ in extrema necessitate etiã extra supioz phibitõez:possunt ei elemo/ synã dare.qz tũc oia sunt cõmunia iure diui/ no.imo tenent fm Rich.vbi.s.q.vi.z glo.xij. q.i.in.c.nõ dicatis. Quart⁹ pnt de volunta/ te expssa vel psumpta.vt puta qz habet admi/ nistratõez a suis supioribꝰ cõmissam.ar.ff.de dona.l.filiusfamilias.§.i.

7 ¶Quid de vxore:nunq̃d pt? R.q si habet bo/ na parafernalia nullu dubium est q pt.qz sua sunt.de qbꝰ dic vt infra parafernalia. Si vo nihil habet pter dotẽ nõ pt facere elemosynaz. xxxiij.q.v.q donatio. nisi in octo casibꝰ. Pri mus:secund⁹:terci⁹ z quart⁹ sunt.de quibꝰ su pra in pcedẽti dixi q filij pnt. Quint⁹ si ois tudo loci ita habet q vxores de pane z vino et hmõi faciãt elemosynas.qz ois tudo dat iu/ risdictionẽ.z licet viri aliqñ phibeant debet si/ bi formare cõscientiã fm Rodoñ.z Jaco.de lau.in summa.q ideo faciũt ne nimis dent sz tpate. Sext⁹ qñ vtiliter gerit negocium viri. puta qz videt virũ crudelẽ z sceleratũ.z vt de⁹ suspendat irã vl' eũ illuminet dat moderatas elemosynas occulte.fm Rodo. Nã ppter ele mosynas de⁹ suspendit flagella.vt.xvi.q.i.re/ uertimini.z ideo bene facit mulier dando ele/ mosynas occulte sine scãdalo viri vt de⁹ eũ ad iuuet. Facit.l.soluẽdo.ff.de nego.gest.cũ si.et meli⁹ exemplũ abigail.i. Reg.xxv.q liberauit viz a morte ppter panes datos dauid cõtra voluntatẽ viri sui. Septim⁹ si vir assignauit sibi certũ qđ p victu z ipa abstinet vt inde ele mosynã faciat:qz suũ videt. Octau⁹ si mulier est lucrosa.puta qz exhibita gubernatõne do mus z familie lucrat ex opibꝰ suis.nec intelli/ go deducẽdas expẽ. victus qz vir tenet eã ali mentare ppter dotẽ.vt dictũ est supra Dos.z etiã ppter obsequia ab vxore exhibita.de h̃ tñ vide infra Uxor.§.ij.z q possit de lucro face/ re elemosynã tenet sanct⁹ Tho.z Rich.i.iij. dist.xv.z cõmuniter summiste sequunt h̃ cuz theologis vt Jaco.de lau.in summa. Distin/ gue tñ sic.q aut lucrũ est necessariũ sustentati oni sue z viri.z sic non pt facere elemosynã qz magis tenet sibi z viro q̃z alteri. Si vo lucrũ supabundat dat sic pt.z idẽ dic de parafernalibꝰ. vide.j. Uxor.§.ij.

8 ¶De quibꝰ debet vel pt fieri elemosina? R. vt colligit ex canonistis.i.q.i.in.c.nõ est putan/ da.z.xiij.q.v.z p theologos in.iij.dist.xv. q pt fieri de omi re q̃ est ppria ipi⁹ dantis.z q̃ nõ est obligata restitutõi alicui certe psone si/ ue licite sit acq̃sita sive turpiter. Qñ aũt sit re stitutioni obligata.vide.j. Restitutio z Usu ra z in mult' alijs ti. Limita etiã in rebꝰ pro/ priis fm Rich.vbi supra.q.v.dũmodo non sint necessaria ad sustentationem nature sue z suoz.qz ordine charitatis magis debet se dili/ gere q̃z aliũ.nisi esset talis psona de cui⁹ morte imineret notabile nocumentũ reipublice z p/ fectui aiaz.qz tũc esset pfectõis nõ necessitatz de tali dare elemosynã.

9 ¶Quot sunt genera elemosinarũ? R.tria.vt dicit in.c.tria.xlv.dist. Primũ corpale.z hoc ꝯsistit in operibꝰ misericordie corpalis.q sunt pascere esurientẽ:potare sitientẽ:vestire nudũ hospitẽ recolligere:infirmũ visitare:redimere captiuũ:mortuuz sepelire.vñ versus. Uisito: poto:cibo:redimo:tego:colligo:condo. Secũ dũ z terciũ gen⁹ est spũale.s.remittere iniuriã: z corrigere delinquentẽ.vt in d.c.tria. Addũ/ tur alia quinq;.s.cõsulere dubitantẽ.cõsolari tristẽ.supportare onerosos.docere ignorãtes.

dare p oīb. de q̄b. ſ. Miſericordia. §. i. Et q̄ ſint digniores. vide Ric. vbi. ē. q. iiij. ī. ſ. Satiſfactio. §. ij.

10 ¶ Aduerte q̄ dare elemoſynā intentōe ſubleuandi neceſſitatē p̄mi eſt opus miſericordie. ſz dare intentōe recōpenſandi p debito diuine offenſe. ſic eſt op⁹ iuſticie. ī ſic eſt ſatiſfactoria p̄p̄rie. ī p̄tinet ad meritū. ī dimiſſionis pene. ſz p̄mo modo p̄tinet ad meritū vite ſm Jac. de lau. in ſumma.

11 ¶ Utr̄ pauperibꝫ cōpetat aliqua actio cōtra diuites vt eis ſ̄bueniant? R. Pa. in. c. ſi q̄s. de fur. q̄ nō. ſz bene poſſunt implorare officiū iudicis ſeu ſup̄iorꝭ vt eos cogat. ī ecc̄lia p̄t eos cogere. vt no. glo. in. c. ſicut hi. p̄lvij. diſt. ī ar. in. c. null⁹ laic⁹. de iure patro. Qd̄ limita verū quādo ſunt in tali neceſſitate: ī diuites i tali abundātia q̄ tenent eis facere elemoſynā de p̄cepto. alias nō.

¶ Utr̄ quis poſſit furari vt faciat elemoſynā? R. q̄ nō. q̄ nō ſunt facienda mala vt veniāt bona. p̄iij. q. v. forte.

EMancipatio eſt relaxatio patrie ptātis: coꝝ iudice cōpetēte volūtate patris ī volūtate filij ꝯcurrente et in vtriuſq̄ p̄ſentia. dicta ex eo q̄ extra manū. i. ptātez p̄ris ponit filiꝰ. elicit h̄ ex. l. nō nudo. C. de eman. li. ī qd̄ ibi no. ī inſti. quib⁹ modis ius pa. po. ſol. §. pterea.

1 ¶ Quis p̄t emāciparī? R. infans de ſpeciali licentia p̄incipis.

2 ¶ Utr̄ teneat pater emācipare filiū? R. nō regulariter. q̄ patrie ptās inextimabilis ē. ff. de leg. i. l. filiuſſa. §. vt q̄s heredē. Hilr nec filiꝰ p̄t cōpelli vt emācipet a patre. Limita niſi ex cauſa ſm Bar. in. l. quidaꝫ cū filiū. ff. de ꝺ̄bo. obli. licz aliter dicat glo. in inſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. ſi. Nā in his q̄ ſunt volūtarie iuriſdictionis nō p̄t q̄d fieri altero inuito. vt i auten. qui. mo. na. effi. ſui. §. ſi ꝺo. Fallit h̄ p̄mo ſi p̄r male afficit filiū verberib⁹ ꝯtra pietatē. Itē ſi cōpellit eū peccare in coꝛp⁹ ſuū. Itē ſi filius eſt arrogat⁹ impubes. ī pubes fact⁹ p̄bat nō ſibi expedire eſſe arrogatū. Itē ſi pater agnouit ſibi relictū legatū vt emāciparet filiū. q̄ in iſtis caſib⁹ tenet pater eū emācipare. vt no. Azo. i ſumma. C. de eman. li.

Emphitheoſis ꝺ̄r ab em. id eſt in. ī fitos. i. fides. ī theſis. i. poſitio. q̄ res fidei accipientis cōmittit. vel dicit meliorātōis contract⁹ ſiue datio ad liuellū. ī eſt mediuſ cōtractus inter locationē ī venditionē. ꝺ quo vide glo. in. c. potuit. de locato. Uñ emphitheota carius: vel emphitheota eſt q̄ accipit rē imobilē p̄petuo ī hereditario iure colendā: vl̄ meliorandā vel ad tp̄s. puta ſecundā ī tertiā generationē. vt in auten. de nō alie. §. emphitheoſim. Et quomodo ꝺtrahit. no. in. l. i. C. ꝺ iure emphithe.

¶ Utrū ꝺtractus emphitheotic⁹ ꝺifferat a cō tractu cenſualiꝫ? R. q̄ ſic. q̄ p ꝺtractū emphitheoticū trāſit ſolū vtile dominiū. vt in. l. i. §. q̄ in p̄petuū. ff. ſi ager vect. Sz p cenſualem trāſfert nō ſolū vtile. ſz etiā directū. ī fit q̄ſi ꝺcedo tibi talē rē ī trāſfero in te quicq̄d iuris habeo in ea. ī ſoluit annuatim certꝰ cēſus. q̄r. eſt ſingularꝫ in. c. cōſtitutus. iūcta glo. de rel. do. ī etiā ſi dicat. ꝺcedo tibi talē rē i emphitheoſim p̄petuā trāſferendo in te quicq̄d iuris habeo i illa p certa annua p̄enſione erit cōtractus cenſualis. caſus eſt ſingularꝫ in. d. c. ſtitutus. ī illa ꝺba in emphitheoſim imp̄opriantur. vt. l. ſi vno in p̄nci. ff. locati. ī in iſto cōtractu nō habet locū p̄na. c. potuit. de locato. ī. l. ij. C. de iure emphi.

¶ Utrū accipiens emphitheoſim vſq̄ ad ter ciam generationē: nec dicit incluſiue: vel aliā equipollentia. vſq̄ intelligat excluſiue? R. q̄ ſi vſq̄ ponit a lege ſuper gradu. ſic ſtat inclui ue. vt inſti. de ſucce. agna. §. fi. no. C. vñ. legitimi. l. certū. ī in. c. non debet. de ꝺſang. ī affini. Sed ſi ponit ab hoie in ꝺtractu obligatorio. tūc ponit excluſiue. l. veteribꝫ. ff. de pac. Sz q̄ dam intelligūt hoc in eo q̄ augeret obligatōnē: ſz in caſu nr̄o nō auget ſz facit eā trāſmiſſibilē. ī ita includit ſm Cal. ī placet Bal. in. l. meminiſſe. ff. de of. p̄cōſul. dicit in re eccleſie ſi dicat. vſq̄ ad tertiā generationē ſtabit ſiue. Si ꝺo vſq̄ ad quartā ſtabit excluſiue. q̄r vltra tertiā generatōnez nō p̄t fieri inueſtitura. vt in d. §. emphitheoſim.

¶ Sed nunq̄d ſtipes cōputabit? R. q̄ nō. q̄ 3 accipiens nō eſt generatio ſuūp̄i⁹. ī in gradibus ſtipes nō cōputat in numero. ff. de gradibus. l. iuriſcōſultus. ſicut vn⁹ nō eſt numerus ſz p̄incipiū numeri.

¶ Utr̄ emphitheoſis q̄ fit de generatōe in ge 4 nerationē aſſiliet inueſtiture feudali? R. q̄ ſic. vt no. Bar. in. l. ſi mihi ī titio. ff. ꝺ ꝺ̄bo. ob. de tex. cū Bal. in. c. i. de vaſallo de crepite etatis.

¶ Utrū ius emphitheoticū tranſeat ad extra 5 neos heredes? R. q̄ fuerūt opiniones. ſed mihi placet opi. Jo. de imo. in. c. fi. de locato. dicēdo q̄ ſic: etiā in re eccl̄iaſtica. dūmodo fit data cū illa ſolēnitate. c. i. de re. ec. nō alie. lib. vi.

z.c.sine exceptõe.xpũ.q.ij.de qua vide.s.Alie
6 natio.§.ij.iij.z.iiij.
¶Utrũ pater q̃ accepit emphitheosim p se et
suis filijs possit illã plegare vni filioz: R.Bal.
in.c.i.in ti.an agnat⁹.in.vi.colũna.tenet q sic
emphitheosim.sz nõ feudũ.z multi alij.An
ge.2o 2filio.xvij.tenet q nõ:qz ius est quesi
tũ filijs:nisi alteri filioz tantundẽ de alijs ho
liber.tucta.l.si cũ dotẽ.§.si pater.ff.so.ma.vbi
pater pt diminuere ius filie ex pma pmissiõe
dũmodo tantundẽ eidẽ relinquat q̃tũ dimu
7 nuit.z sic 2corda dicta doctoz.
¶Utrum veniant filie quãdo accepit p se et
suis filijs: R.fm Jo.de imo.in.c.fi.de locato.
q non p singulare dictũ Archid⁹.in.c.si quis
suadente.xvij.q.iij.vbi voluit q in materia
contractuũ masculinũ nõ cõcipiat femininũ.
p.l.veteribꝰ.ff.de pact.hoc idẽ tenet Buil.de
suc.qui fuit doctor.Archi.in legibꝰ.z Ray.d̃
fozti.in.l.tres fratres.ff.de pac.z Lu.de ro.cõ
8 filio.xxxiij.
¶Utz emphitheota possit dimittere rem em
phitheoticã.z se liberare q̃n vult: R.licet aliq̃
distinxerũt an sit obligat⁹ ratõne rei.z sic pos
sit.an rõe pson:z nõ possit vt dicit do.Odo
ar.Tamen Jaco.est 2tra:tenens q nllo mo
do potest.z idem Pa.in.c.iudicatum.de im
mu.ec.quia qd̃ a principio est voluntatis.ex
post facto est necessitatis.l.sicut.C.de ac.z ob
li.Item qz psonaliter est obligat⁹ ad pensionẽ
l.i.z.ij.C.de iure emphi.ergo tenet psonaliter
cũ omes actiões sint psonales.insti.de act.§.
appellam⁹.z sic dimittendo rem obligaret ad
9 pensionem.qz psonales actões sunt affixe osꝰ
libꝰ nris.l.q̃s ergo.ff.de pecu.
¶Utz possit aliũ emphitheotã facere vl'alte
ri locare: R.q sic.insti.locati.§.adeo.qz ñ est
10 ppria alienatio vera.
¶Utrum emphitheota cuiuscũq; etiã eccl'ie
possit donare aut legare meliozatões quas fe
cit in re emphitheotica.vl' ipam rem emphi
theoticam sine alia solẽnitate: R.glo.in.c.fi.
de loca.q sic.z cõmuniter sequunt doctores.
Bar.tenet verũ in emphitheota fisci.sz nõ in
emphitheota priuati.in fi.C.de iur.emphi.p
l.ij.C.eodẽ.Sed Bal.in.l.vsufructu.ff.solu.
matri.reprehendit Bar.z dicit eũ male intelle
xisse.dicta.l.ij.qz loquit q̃n alienat pprietatẽ.
z sic ius dominij.sed q̃n alienat donãdo.vel
legando saluo iure dominico semp tenet do
natio vel legatũ.vñ dicit Panoz.in.d.c.fi.de
locato.q vbicũq; phibet venditio facta com
memoratione de pcio.vt in.d.c.fi.z d.l.fi.non
intelligitur de alia alienatõis specie.vt in.l.fi.
C.de predi.cur.Et p hoc infert q etiã permu
tare potest.z sic limita.l.statuliberi.§.quint⁹.
ff.de statuliber.z qd̃ no.in.l.ij.C.de vsuca.pro
empto.vbi tenet q noie emptõis z venditio
nis intelligit omis 2tractus.Per quẽ domi
nium rei transfert.Tut⁹ tñ est vt nõ permu
tet sine 2sensu dñi ppter doc.multos q̃ tenẽt
q non pt permutare in.d.l.fi.z d.c.potuit.pi
gnori tñ obligare potest.l.tutoz.§.fi.ff.de pi
gno.acti.licet sit tut⁹ facere cum 2sensu domi
ni fm Spe.
¶Utrũ possit vendere rem emphitheoticam 11
eccl'ie vel meliozatões pdictas: R.Pa.in.c.
fi.de loca.q sic.dũmodo hanc solennitatez ser
uet.Primo q requirat platũ vel rectozẽ eccle
sie qui dicit eccl'ia.vt.vij.q.i.scire.Secdo q d̃
nunciet pciũ qd̃ offert vere.l.fi.C.de iure em
phi.Tercio q eccl'ia non rñdente labant duo
menses.Hec pbant in.d.c.fi.Quarto q non
vendat phibitis psonis quas ponit glosa ibi
dem.z sunt omes pson q̃ nõ sunt faciles con
ueniri.sicut capitanei z hmõi.ex q̃bꝰ pudici
um posset pati eccl'ia.vt.ff.q̃ satisda.cogun.l.
ij.Quinto q nõ vendat nisi vtile dominiũ si
bi competẽs z meliorationes quas in re fecit.
Sexto q priꝰ nõ ceciderit a iure suo.puta nõ
soluendo canonẽ.quia in.l.nemo.ff.d̃ reg.iur.
dicit.Nemo plus iuris in aliũ transferre põt
q̃ habet.
¶Utrum pdicta debeat obseruare supficiari⁹ 12
eccl'esie q̃n vult vendere qui est dñs supficiei
qui sup solo alicuius edificat domũ donan
do sibi censum paruũ: R.Bar.in.l.i.§.pe.ff.
de supfi.q sic.p.l.ij.C.ne rei dñice vel templo
rũ.Sed do.Lard̃.est contra.Ange.vero di
cit ibidem dictũ Bar.equũ:sed iure non pro
bari.z ideo ante factũ sequendũ:post factum
Lar.Nota tamẽ fm Bal.in autẽ.qui res.C.
de sacrosan.ec.q qui cadit a solo:cadit a supfi
cie.ar.d.l.i.
¶Utrũ pfata solennitas sit fuãda in emphi 13
theota priuati seu secularis: R.q nõ.nisi soluz
vt requirat dñs an emere velit meliozatões.
z nõ vendat talibus psonis quibus domin⁹
cõmode nõ possit habere ius suum.vt poten
tioribus z huiusmodi.alias caderet a iure suo
vt in.l.fi.C.de iure emphi.z nota glo.in.d.c.
fi.de loca.
¶Utrũ frater fratri possit alienare sine pfata 14
solẽnitate: R.Bal.in.l.volũtas.C.de fideicõ
missis.q sic.q̃n duo fratres hñt emphitheo
sim paternã eccl'ie.etiã q vnꝰ pt iura sua alie
nare alteri sine 2sensu eccl'ie.

15 ¶Utr̃ possit dari ī dotē. vide. s. Dos. §. vij.

16 ¶Utrū debeat fieri remissio canonis. i. annue vl̃ regulariʒ solutōnis ꝓpter guerrā? R. q̃ licet sit diuersa opinio. tu dic q̃ si q̃titas canonis est ita magna. q̃ si res locaret̃ d̃ anno in annū nō plꝰ peꝑeret. tūc ꝓcedat opinio q̃ fiat remissio: nō solū ꝓpter guerrā. imo etiā ꝓpter aliaʒ sterilitatē. vt dicit Bal. ī. l. i. C. de iure emphi. et ibi dicit Bar. q̃ nō est ꝓprie ɔtractꝰ emphitheoticꝰ. tūc qñ dat̃ tanta q̃titas sicut ꝓ locatione. Si vo est modicꝰ: vt cōmuniter fit. tūc nō fiet remissio. ar. l. si merces. §. vis maior. et l. ex ɔducto. §. i. et. l. si vno. ff. locati. nisi sbstātia rei penitus ledatur. vel nisi fundus captꝰ ab hostibꝫ deꝑeraret̃ posset rehaberi. q̃ tūc fiet remissio. vide glo. in d. c. fi. et. l. i. C. de iure emphi. Et idē dic de augmēto rei q̃ nō augeat pensio in casu in quo nō minuit ꝓpter eiꝰ lesionē. Fm Bar. in. l. i. C. eo. ti.

17 ¶Utr̃ fundo inundato a flumine libereť emphitheota a canone? R. Panor. i d. c. fi. q̃ sic. q̃ dicit deꝑditꝰ. l. ij. §. labeo. cū similibꝫ. ff. d̃ acq̃. pos. Itē fundꝰ inundatꝰ et occupatus ab hostibꝫ equiparat̃. l. cū vnꝰ. §. fi. ff. de d. auct. iudi. possi. qđ vez credo qñ nō est ispes recuperationis. intelligе si in totū perijt vel vltra dimidiā. Secꝰ si sola medietas perijt. q̃ nō liberatur. ar. l. etiā ptis. ff. de vsufru. et. l. que de tota. ff. de rei vendi. licet alij velint q̃ septē ptes perierint si debet liberari. Sz magis placet qđ dixi. q̃ in dubio ptis appellatōe intelligitur dimidia. d. l. etiā partis.

18 ¶Utr̃ destructa re emphitheotica. verbi grā. domo ex igne fortuito si reparet teneat emphitheota prseuerare? R. fm Nico. de ma. in. l. i. C. de iure emphi. q̃ nō. q̃ illud dicit nouum. Facit qđ dicit Bar. in. l. dām. §. si is qui. ff. de dam. infec. vbi vult q̃ si q̃s obligauit se alicui habenti domū in villa dare. de aqua recenti ī estate. destructa domo destruit obligatio. licet postea reficiat. Facit etiam qđ voluit Bar. in l. de pupillo. §. si q̃s riuos. ff. de no. ope. nunc. vbi dicit q̃ q̃ reficit de nouo facit. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de ver. ob. Idē voluit Ange. in. l. i. §. si q̃s edificium. ff. de no. ope. nunci. et Bal. in. l. si vt ꝓponis. C. de nup. vbi dicit. Dicat ɔstitutio eccl'ie q̃ nemo faciat fortaliciuz nouū incōsulto papa an filij possint reficere d̃structū castruz ꝓpter rebellionē patris. et dicit q̃ non. ita facit. l. cū alijs. C. de cura furio. vbi si furiosus efficat sane mētis expirat curatoris officiū. nec reuuiscit si postea redit in furiā. Sz deꝑet sibi dari nouus. Idē facit qđ no. doc. de eccl'ia reparata an sit eadē. vt no. in. c. de fabrica. de ɔse. dist. i. et in. c. ꝓpositi. et. c. ligneis. de ɔse. eccle. vel alta. et in d. §. sacrā. et fm illud limita omia ista.

¶Utr̃ emphitheota nō soluēs canonē cadat a iure suo? R. q̃ si ꝑ triennū non soluit. a iure cadit si est priuati. vt. l. ij. C. de iure emphit. Si vo est eccl'ie. ꝑ biennū nō soluēs cadit ipso facto. nisi celeriter soluat. vt in d. c. fi. et dicitur celeriter soluere fm Bal. in addi. ad Spe. ti. de locato. Si expectat libellū vel rescriptionē. fm glo. no. in d. c. fi. ista celeritas erit arbitrio iudicis vt ɔsiderata pauperate. et alijs iudicz. qđ est valde equū. q̃ cū ista mora purgatio ꝑ celeritatē p̄dictā nō habeat locū ī emphitheota priuati fm Joh. an. de imo. in. l. in sulā. ff. de verb. obli. et Ange. sz solū ecclesie q̃ miti⁹ agit. ꝓpterea merito arbitriuz boni viri magis est sequendū in hac celeritate.

¶Utrum emphitheota nō soluens ꝑ biennium vel triennū cadat a iure suo. si dominꝰ tenebat sibi in tanta quātitate vel maiori? R. Panor. in. c. bona fides. de ꝛescripto q̃ non. q̃ exceptio cōpensationis quo ad euitandā pēnā debentis soluere fit ipso iure. vt est ꝛes. notata glo. in. l. si ɔstat. C. de compen. vbi docto. sic determinant.

¶Utrum dominꝰ recipiendo canonē ab emphitheota qui cecidit a iure suo ꝓpter non solutionez p̄iudicet sibi? R. Pa. in. c. fi. de locat. aut eū expulit. et sic nō p̄iudicat sibi. aut nō expulit. et tūc aut recipit canonē ꝑ tempora ꝛepositā ɔtractam. et sic p̄iudicat sibi. quia videtur ꝑ actum ɔtrariū renunciasse iuri suo. c. solicitudinē. de ap. aut recipit canonē ꝓ ꝓterito cū protestatione q̃ nō intendit sibi ꝓiudicare. et sic nō p̄iudicat. aut nō fecit protestationē sed simpliciter recepit. et in hoc fuerunt opi. Sed d̃ subtilitate iuris dicendū q̃ nō p̄iudicat. q̃ in dubio nō videť quis vellere renunciare iuri suo. vt in. c. sup hoc. de renun. ff. de pact. l. cū de indebito. Facit glo. in. l. cum quidā. ff. si cer. pe. que dicit q̃ si trado magnā quātitatem pecunie dicēdo tolle. non ꝓsumit̃ donatio simpliciter ex hoc. sed mutuū vel ꝛepositum nisi aliud appareat respectu ꝓsone. Sic in ꝓposito. licet glo. dicat vez esse q̃ recipiendo canonē p̄iudicat ī ꝑuato: nō in ecclia q̃ habet capitulū. tñ Pa. vbi. s. dicit q̃ nō dicit verū. q̃ solus ꝑlatus in acq̃rendo p̄iudicare potest: et deteriorē facere. vide glo. xvij. q. vi. §. pe. sentit Inno. in. c. ij. de dona. et doc. in. c. qm̃ decimis. et ideo solus ꝑlatus recipiendo canonem sine ɔsensu capituli p̄iudicat eccl'ie. Sz aduerte hic q̃ Panor. in. c. vt sup. d̃ re. ec. nō

alie. Limitat Fede. ꝺſi. clxxxiiij. q̃ tenet q̃ res emphitheotica reddita ad eccl'iaz ꝓpter ñ solutionē p̃nsionis p̃t iterꝝ dari ei q̃ cecidit a iure suo sine aliq̃ solēnitate z causis req̃sitis i alienatione rei eccl'iastice a p̃lato eccl'ie. sic dicēs hoc verꝝ. vbi ꝑma cā ꝺcessionis duraret. puta q̃ erat castrū in feudū qꝺ ꝓpter custodiā erat poti⁹ dānosuz eccl'ie z hmōi. q̃ non est noua vbi ꝑma causa cōcessionis cessaret. puta quia ager ꝺat⁹ ad excolendū tractu tp̃is exult⁹ reuertit ad eccl'iaz. tūc dari nō potent in emphi theosim vl' feudū sine debita solēnitate z causis req̃sitis in alienatōe rei eccl'iastice. Et ſm hoc videret vera opinio glo. p̃dicte. Sz h̃ nō ꝓsit dari de nouo ei q̃ cecidit a iure suo ꝓpter ñ solutionē p̃nsionis q̃ cessat causa ꝓpter quā fuit data i emphitheosim sine solēnitatibꝫ et causis req̃sitis in alienatōe rei eccl'iastice non credo Panor. q̃ñ fit ei q̃ cecidit vl' ei⁹ heredibꝫ vellet dari. vel q̃ñ iā eccl'ie p aliq̃ꝺ tempus pacificaz habuit possessionē talis rei. Et sic ꝺcorꝺa opiniones.

22 ¶Queritꝝ in q̃t casibꝫ emphitheota cadit a iure suo. R. q̃ in q̃nq; casibꝫ. Primus q̃ñ negat p̃nsionē dño p̃tenti eā: z negat se emphitheotā illi⁹ ſm Pe. helye. in tractatu de cōtractu emphitheotico. Rō. q̃ magis debet operari cō ꝺi. z demō. sz emphitheota nō soluēte p̃ triennū canonē: res cadit in cōmissum. vt. j. ꝺi. cef. q̃ tacite negat dominiū recognoscere. ergo mlt⁹ fort⁹ vbi exp̃sse negat.

23 ¶Secꝺs casus est q̃ñ vendit sine dñi volūta te rē emphitheoticā ſm eūdē Pe. vbi. s. Qꝺ limita ſm Spe. in ti. de loca. z Bar. in. l. seq̃t. ff. de vsuca. imolam z canonistas nō est tradita licet vendita nō cadit in cōmissum: z etiā si esset tradita tñ hac lege vt si dñs vellet emere p tantundē illi emptor restituere tas. C. de fideicōmissis.

24 ¶Quid si vendidit z tradidit simpl'r sed postea redemit. R. nihilomin⁹ cecidit a iure suo q̃a p alienationē ius est q̃situ dño. z iō sine facto suo nō p̃t auferri ab eo.

25 ¶Sz pone q̃ sunt duo dñi rei emphitheotice z vendidit rē de ꝺsensu vni⁹ tm̃ z nō alteri⁹. R. q̃ cadit solū p p̃te illi⁹. q̃a nō pl⁹ punire debet q̃ deliḡrit. l. heres. ff. de his q̃ vt indig.

26 ¶Terci⁹ casus est q̃ñ res emphitheotica ē data p se z suis filiꝫ nepotibꝫ z heredibꝫ. tunc si fili⁹ vel nepos refutat hereditatē cadit. q̃a eaz nō p̃t habere. vt no. Bar. in. l. vt iusturandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. sec⁹ si nō poneretur verbū z heredibꝫ. q̃a sic refutata hereditate ñ caderet. q̃a ꝺcessio in primo casu req̃rit vtrūq; vt. s. sit fili⁹ vel nepos z heres. vt in auten. de ñ alie. §. emphitheosi. z ideo feuda q̃ transeunt ad filios vt filios. ita si heredes sint dicuntur venire in hereditatis petitōe. vt in. l. itē videndū est. ff. de peti. here.

¶Quart⁹ casus est q̃ñ q̃s accepit emphitheosiz p se z suis filiꝫ z mozit̃ sine filiꝫ legitimis relict̃ solū naturalibꝫ. q̃a ruertit ad dñm. Qꝺ limito ſm Bar. in. l. ex facto. §. si q̃s rogat⁹. ff. ad tre. verꝝ q̃ñ emphitheosis est data ab eccl'ia q̃a p̃sumendū est q̃ꝺ illegitimis nō cogitauit sz q̃ñ data ē a ꝑpato ēphitheosis: sic vēiet ad illegitimos i tali casu. Et sic intellige z limita Spe. 27

¶Quint⁹ casus est q̃ñ emphitheota ñ soluit canonē. de quo dic vt. s. §. ix. 28

¶Quid si sint pl'es heredes z oēs p̃ter vnum soluerūt p̃siōnē. R. glo. i ꝺ. c. fi. q̃ nō cadūt si soluerūt totā. sec⁹ si nō totā. q̃a caderēt oēs. et iō soluāt totā z postea agāt ꝺcta nō soluentē. 29

¶Utꝝ heres ignoraās rē emphitheoticā z nō soluēs cadat: R. glo. in. l. ij. C. de iure emphi. z Bar. ibidē. z glo. z Dy. in. l. cū fili⁹. §. in hac ff. de ꝛbo. ob. q̃ cadit. sz restituit ꝺ eq̃tate. Idē dic de minore q̃ nō soluit. p. l. fi. C. in q̃bus cau. in inte. re. nō est necessaria. 30

¶Quid si dñs sit mortu⁹ z hereditas iaceat p trienniū i q̃ emphitheota nō soluit: R. q̃ ñ poterit exp̃lli. neq; cadit: vt patet p p̃dicta. 31

¶Utꝝ filia ꝑuet emphitheosi q̃ñ ista tuta ē incerta re heres z iussa ē esse ꝺcta. z q̃ ñ possit de bonis suis pl⁹ petere: R. Bar. in ꝺ. §. si liberi. q̃ nō. q̃a dicta ꝛba debēt intelligi q̃ nō possit peti pl⁹ iure hereditario. sz nō iure emphitheotico. vl' vt patron⁹. z posito q̃ p̃ ex dispositōne sua posset filiā ꝑuare ab emphitheosi. tñ illa ꝛba nō imporāt. Idē dic q̃ p talia ꝛba nō priuat q̃n possit petere dotē maternā ſm eundē Bar. etiā si bona sibi a p̃re relicta sint vltra legitimā. q̃a bona intelligunt deducto ere alieno: z es alienū est dos z sil'r res ēphitheotica. 32

¶Utꝝ tutor pupilli q̃ habet emphitheosim ab eo nō soluēdo p quinquenniū cadat: R. q̃ sic. q̃a iste tutor debuit exigere a seipso. l. si pupilli. ff. de nego. ge. ſm Pe. vbi. s. 33

¶Utꝝ laudemium sit soluendum q̃ñ res emphitheotica trāsit ad aliū emphitheotā: R. q̃ sic. z debet excedere q̃nquagesimā partē p̃cij 34

rei emphitheotice.l.fi.C.de iure emphi.sed ꝺ ꝯsuetudine est.xiij.ps fm Hosti.q̄ seruanda est.Fallit hoc fm Pe.vbi.s.in quattuor casi bus in quibꝫ nō dꝛeꝛ.

35 ¶ Primus qñ heres rōne hereditatis emphi theosiz adijt fm Pe.vbi.s.qz dñs ꝓpter labo rē hz laudemiū.qz laborat mittēdo nouū em/ phitheotam in possessionē:sz in additōe here ditatis nō requirit talis labor cū heres possit adire ꝓpria autoꝛitate.vt in auten.de here.et fal.§.in oibꝫ.Quidā tenēt ↄtrariū p.l.fi.C.ꝺ iure emphi.vbi patet q cū q̄s de nouo adipi/ scit possessionē rei emphitheotice tenet ad lau demiū:sz in additōe hereditatis est sic.l.cū he/ redes in pn.ff.de acq̄.pos.§.dꝛeꝛ.Item patet qz p alienationē dꝛeꝛ laudemium:sz additio hereditatis est alienatio.qz p eā trāsferꝛ domi niū.ergo dꝛeꝛ.Hz primū credo veriꝫ nisi cō/ suetudo sit in ↄtrariū.

36 ¶ Hz q̄d si emphitheota donauit rē emphi/ teoticā? R.Pe.q̄.s.q dꝛeꝛ laudemiū:qz ma/ gis fauēdū est illi q̄ rē habuit titulo oneroso. sicut q̄ emit q̄z qui titulo lucratiuo.Et ideo si cut primꝫ dꝛeꝛ sic ⁊ iste.⁊ q primꝫ dꝛeat ha/ beꝛ i.l.fi.C.de iure emphi.Item qz legatū ⁊ do/ natio equipanꝛ:sz ex legato dꝛeꝛ.l.is q̄.ff.ꝺ le. iij.ergo ⁊ donatariꝫ.Nec ob.q emphitheota pt donare sine volūtate dñi.qz hꝫ ↄcesso nō se quit q nō dꝛeaꝛ laudemium.contrariū tenet Spe.ti.de locato.s.q nō teneꝛ.

37 ¶ Hoc casus est qñ res emphitheotica fuit vēdita ⁊ tradita.post retradita fuit ex antiqua cā.Hecꝫ si fuisset retradita ex noua:qz ista re traditio esset sibi ꝓpꝛio traditōi in q̄ fuit ven dita Item ad multitudinē traditionū sequitur mꝫtitudo laudemioꝝ.l.q̄cūq̄z.C.de seruis fu/ gi.Intellige ex noua cā.Hecꝫ in antiqua.qz nō videꝛ alia traditio sz prima.

38 ¶ Tercꝫ casus est qñ plures hñtes rē emphi/ theoticā cōem diuidūt eā iter se:qz cū hoc pos sint facere dño irreq̄sito.vt no.Bar.in.l.volū tas.C.de fideicōmiss.Rō.qz eā ꝓpter quaz p/ hibeꝛ alienari in extraneū ē.qz extraneꝫ nō hz necesse recognoscere dñm.vt no.in.ꝺ.l.fi.q̄ cā cessat qñ vēdit alteri ēphitheote socio suo. ⁊ iō nō dꝛeꝛ laudemiū fm Guil.⁊ Bar.p.l. p diuīsas.C.mādati.qz ē ista alienatio necessa ria.Allij tenēt q dꝛeꝛ:qz añ diuisionē nullꝫ est dñs istiꝫ ptis magis q̄z illiꝫ.sz post diuisionē q̄libet est dñs ptis sue.ff.de le.ij.l.meuius.§. duobꝫ.ergo videꝛ alienatio.Hz tu tene p mā opinionē Bar.quā no.in.l.⁊ iō.ff.de ꝺi.fur. nisi ꝯsuetudo sit in ↄtrariū.

39 ¶ Quartꝫ casus qñ q̄s vendit.sz re integra di sessum est a venditione.qz dñs nō habet mit tere nouū emphitheotā i possessionē.Sed in Pe.vbi.s.dicit q dꝛeꝛ.qz p eū non stetit.Iō pinde est ac si misisset.Qꝺ credo veꝝ ꝺ rigoꝛe iuris.Hecꝫ de equitate.

¶ Utꝝ ēphitheota cadēs a iure suo pdat me/ liozatōes q̄s fecit in reꝝ? R.Pa.in ꝺ.c.fi.q sic. p.q.ij.hoc ius.⁊ in ꝺ.l.ij.C.de iure emphi.

¶ Utꝝ emphitheota cadat ex meliozatōne fa/ cta ab ipoꝝ? R.Pe.vbi.s.q sic:qz cā finali ces/ sante cessat effectꝫ.l.adigere.ff.de iuꝝ pa.§.qua uis.sz cā finaꝝ est meliozatio.vt.l.fi.C.de iure emphi.ideo cadit.quia frangenti fidē fides frangaꝝ eidem.

¶ Utruꝝ dñs possit ꝓpria autoꝛitate expellere emphitheotā? R.Pa.in ꝺ.c.fi.dicit Ly.post Accur.q nō potest qz emphitheota habet iuꝝ i re.vt in.l.i.ff.si ager vecti.⁊ iō ꝓpria autoꝛi/ tate ñ dꝛeꝛ expelli.facit.l.creditoꝛes.C.ꝺ pig. hec opinio est tutioꝛ.

¶ Utꝝ res ecclie possit dari in emphitheosiz? R.vt.s.Alienatio.in principio.

Emptio ⁊ vendítio est alienatio q̄ dā qua dominū ⁊ possessio rei vendite transferꝛ p traditionē ipsi? dñi vel si nō est dñs vsus capiendi ꝓditio in emē tem p ipa soluto pcio.

¶ An aūt veniat sḡ noīe vēditōis oīs alienatio.Bal.in.l.volūtas.C.de fideicōmiss.tenet q nō:licz in pncipio iuꝝ ciuilis veniꝛet vt pa tet.l.statuliber.§.quint°.ff.de statuli.vide qꝺ dixi.s.Emphitheosis.§.x.Aduerteh q̄ emp/ ptio ⁊ venditio tribꝫ modis pficiꝫ.vt no.glo. insti.de emp.⁊ ven.in pn.Primo q̄ ad hꝫ vt nō possit discedi ab altera partiū fit p quēntōem penalē ꝺitionalē.Secꝺo q̄tū ad piculū qꝺ trā sit ad emptoꝛē fit pure.vt.j.§.xi.Tercio q̄ ad translatōez dominij vl' vsucapiēdi ꝺitionē fit tradēdo rē venditā.§.vendite.insti.de rerū diui.l.clauiꝺ.ff.de ↄtrahē.emp.

¶ Emptio ⁊ vēditio ñ aliter facit rē emptoris nisi aut pciū solutū sit.aut satis co noīe factū vl' aliter fidē de pcio habuerit vēditoꝛ:⁊ tradat res:vt.l.qꝺ vēdidi.ff.de ↄben.emp.nec pt esse emptio sine pcio.s.pecunie nūerate.vt insti.de emp.⁊ vē.§.item pciū.Nā vbi aliꝺ p alio ꝺatꝫ pmutatio est nō vēditio.ff.ꝺ ↄben emp.l.i.

¶ Hz nunq̄ꝺ tradēdo rē vēditoꝛ videaꝛ fidē hre de pcio? R.glo.in ꝺ.l.q vēdidi.q sic.nisi forte emptoꝛ dicebat pecuniam habere ad ma nus cū nō hꝛet.⁊ sic tradidit.vt.ff.de pignact. l.si q̄s.Silr hz fidē de pcio si dedit diē solutī onis emptoꝛi.ar.l.ad solutionē.C.de rei ꝺi.

4 ¶ Utr̄ q̄libet q̄ ꝑt vēdere possit fidē hr̄e ꝛe pcio. vt tradēdo rē emptor̄ trāsferat ī eū dominiū: R. q̄ non. pcurator fisci ecc'lie ⁊ minoris ꝛe rei ven. ⁊ Ly. in. l. a diuo pio. §. fi si emptor. ff. ꝛe rei ven. ⁊ Ly. in. l. an ciuili. C. ꝛe rei ven. ⁊ est no. Pa. in. c. cū olim. el. i. ꝛe offi. ꝛele.

5 ¶ Utr̄ ventēs possessionē vl' domū ⁊ hmōi. ⁊ qz emptor nō habet pciū tradit eā cū pacto. q̄ donec soluerit sibi pciū vult sibi solnat pensionē ꝛebitā ꝛe ea re. fz pcio soluto nihil amplius vult: licite possit facere: R. q̄ sic. text. est ī. l. Bar. ⁊ Bal. ibidē. ⁊. Sali. ⁊ Ange. in. l. Juli an⁹. ff. ꝛe act. em. ⁊ vendi. ⁊ fm Azo. ī glo. vsu. licet etiā iure canonū. ⁊ facit glo. in. c. q̄dam. ꝛe stus. quā cōiter sequunt doctores. ꝛe vsur̄. Nec ob. q̄ loquit ꝛe eo q̄ est ī mora post terminum. qz sic i mora p̄t ꝯstitui a p̄ncipio. Et licet aliq̄ theologi ⁊ legiste vt Butr. in d. l. curabit. dicāt vsurariū qñ solū pcipit fructū. qz ñ soluit. sec⁹ qñ ꝛe pecunia sua lucrat⁹ fuisset. vel ex ea aliquā vtilitatē feciſſz. qz tūc habet locū p̄ma opinio. tñ mihi videt q̄ simpliciter p̄ma opinio sit ꝛa. qz nihil iustū facio si nolo tibi dare possessionē meā vt fructus tuos facias nisi ꝛe der̄ mihi pciū: etiā si illō volebā fuare ī capsa vt ꝛe h vide Symonia. Scdo liber hō. dicit. §. Heruit⁹. §. i. Tercio illa quoꝝ vsus est solum malus. vt. s. Ars. Quarto res aliena. mo i ꝛebo emēs. Quīto res pupilli ñ p̄t emi a tutore. l. cū ipe. C. ō ꝯtrahē. emp. ⁊ vendi.

7 ¶ Quo pcio p̄t vēdi vl' emi res: R. q̄ licz varie fuerit opiniones tā legistaꝝ. in. l. i. C. ō epi. ⁊ ven. Tñ saluo meliori iudicio fm q̄ colligo ex dict̄ Scoti. in. iiij. dist. xv. Dico q̄ res tm̄ p̄t q̄nti emptorez inuenit. ⁊ ecōtrario emi ꝯ currāt. Primū scientia. s. q̄ nulla sit ꝛeceptio ex parte alter⁹. fz q̄libet ipoꝝ agnoscat rē ⁊ ei⁹ q̄litatez ⁊ valorē. Facit glo. penul'. in. l. mortis causa capi. ff. ꝛe donat. causa mort̄. Scdm libertas ꝯtractus. s. q̄ nō faciat ex tali necessitate q̄ excludat rōez volūtarij. Quo aūt possit ꝑpēdi q̄ nō fiat volūtarie. ꝯsidera si talis res pertinet ad necessitatē vite. sic̄ sunt granū: medicine: vinū vestes: domus. ⁊ hmōi. sine quib⁹ viuere q̄sq̄z nō p̄t. qz talia nō p̄nt vendi ad libitū. fz iustū pciū ꝛebet taxari. Attendit etiā q̄ nō fit libera volūtate q̄n q̄s vendere vel emere vult tali p̄cio ꝓpter euitandū notabile ⁊ enorme dānum

Maz q̄n q̄s nisi venderet tali p̄cio. vel emeret esset incursur⁹. puta amissionē maioris partis suoꝝ bonoꝝ. vel notabiliorē. certe ista necessitas ⁊ oīs timor q̄ cadit in ꝯstantē excludit libertatē volūtatis fm no. in. c. cū locū. ꝛe spon. ⁊ in. c. abbas. qō me. causa. Secus in minori metu. Nā dicit Salic. in autētica ad hec. C. ꝛe vsu. qō est ꝯtra charitatē addere afflictōez afflicto. qō nō licet. l. diu⁹. ff. ꝛe offi. p̄si. Tercium q̄ sit p̄udēs. qz magna mētis lenitas reddere ꝯtractū illicitū. Quartū q̄ ille q̄ emit vl' vēdit pl⁹ ꝛebito possit donare. ar. c. ij. ꝛe dona. Si ꝙo hec q̄ttuor nō ꝯcurrūt. tūc nō liceret emere vl' vendere nisi iusto pcio. ⁊ sciēter notabiliter pl⁹ vendēs: vl' min⁹ emēs ꝓccat mortaliter: ⁊ tenet ad restitutōez. qō quidē pciuz ꝛebet attēdi fm cōmunē estimationē. vt dicit. l. pcia. ff. ad. l. fal. no. glo. in. c. h ius. x. q. ij. ⁊ eaz sequunt cōmuniter doctores. Quo aūt ista estimatio ꝛebet fieri qñ ñ est cōmunitas talis cōmertij. dico q̄ pensat̄ raritate. labꝛibus ⁊ periculis iudicio boni mercatoris determinabit. qz alia regula nō p̄t dari. ⁊ h in re mobili. In immobili ꝙo estimat fm fruct⁹. fm glo. ⁊ Bar. ī l. ij. C. ꝛe rescin. ven. quē sequunt cōiter doct. ⁊ tali pcio ꝛebet vēdi ⁊ emi. ꝛe h vide. §. Estimatio. §. i. cū se. Si tñ pdicta ꝯcurāt credo silr. vt mobiles emi posse ⁊ vendi. Et nota q̄ ad valorē attēdi ꝛebet tps ꝯtract⁹ emptōis. vt in d. c. cū dilecti. ⁊ d. l. ij. C. ꝛe rescin. vendi. nisi sit dubiū an tpe solutōis sit pl⁹ valitura. fm q̄ dicā. §. Usura. i. §. xxxiij. Aduerte tñ pdicta nō habere locū qñ plus vendit ratione tpis. qz preciū nō soluit. quia licet foret sciēs ⁊ volens. tñ nō excusaret vsurā. vt plenius infra Usura. i. §. ij. viij. dicet. vide etiā qō dico supra Dol⁹. §. ix. Limita etiā predicta. nisi in casu de quo infra. §. x.

¶ Utrum venditor teneat dicere ꝛefectus secretos ementi: R. vt colligo ex dictis per Ange. in. l. si quis cum aliter. ff. ꝛe act. emp. ⁊ vendi. ⁊ Panor. in. c. iniustū. ꝛe rerū permu. cum distinctione. q̄ aut si sciret nullo modo emeret. puta. qz equus habet ꝛefectū talē q̄ potius staret sine equo. ⁊ tunc nullo modo licet celare. Si vero emeret: licet non ita libenter. tunc si nullū periculū immineat vel damnum emptori. ⁊ res nō vendat vltra iustum preciū attento ꝛefectu latente. ⁊ emptor sit industrius non tenet ei reuelare. nec ꝓccat non reuelādo quādo solū facit vt iustū habeat precium. Et qō dico ꝛe ꝛefectu. intellige ⁊ de mixtura alterius rei. vt puta vino limphato speciebus quibus immiscetur, aliud q̄z extimetur. si autem 8

imminet periculū vel damnū emptori seu alteri tenet mānifestare. aliter teneret ad restitutionē dāni si accideret. ar. l. in reb. §. itē q̄ sciens. ff. cōmo. ⁊. l. Julian⁹. ff. de acti. emp. Aduerte tn̄ q̄ si vendens intēdit vendere vnā rē: ⁊ emens intēdit emere aliā in substātia. nō valet vēditio. vt si vendēs intēdit vnū agrum vēdere: ⁊ emēs aliū emere. l. in venditōibꝫ. ff. ꝺ ꝺtrahē. empti. Idē dic i materia. vt si vendat auricalcū p̄ auro. ꝺ. l. in venditōibꝫ. Idē dic in q̄litate substātiali: puta in domo q̄ est cōbusta. ar. l. q̄d tn̄. ff. de ꝺtrahen. emp. Sec⁹ in q̄litate accidentali. vt puta i agro sterili quē credit vbere. xxix. q. i. §. is ita rñdet. Fraudās ꝙo in q̄n titate. puta in falsa mensuratōne: vt faciūt tabernarij q̄ nō implēt mēsuras. vel in numeratione ⁊ hmōi. licet teneat venditio: tn̄ tenet restituere nec ꝺsuetudo excusat cū.

9 ¶ Utr̄ liceat vēdere rē fm q̄ vendēs eā sibi extimat vtilē: q̄uis emēs n̄ libere emat: R. q̄ sic. si ex tali venditōe tale damnū incurrat q̄tum pl⁹ vendit. vel q̄n talez affectionē ad rē habet q̄ potiꝰ vellet eā sibi ꝺimitti q̄z tali p̄cio emi. nisi sit in tali abundātia q̄ gratis teneat p̄timo subuenire. ꝺcor. Tho. q. ij. q. lxxvij. Sz nō liceret vendere tantū pl⁹ quātuz erit vtilis emēti. q̄ sic herba medicinalis valeret. c. ducatos. fm Sco. vbi. §.

10 ¶ Utr̄ liceat cari⁹ vēdere rē q̄ imutata vēdit i eodē loco q̄z sit empta. vide. j. Negociū. §. iij.

11 ¶ Ad quē ptinet piculū rei vēdite. si aliud in pacto spēaliter non est ꝺductū: R. vt colligo ex Azo. ⁊ Soff. q̄ aut venditio est ꝺditōalis: ⁊ tūc ante euentū ꝺditōis piculū p̄emptōis ptinet ad vēditorē: sz ꝺteriorationis ad emptorē. vt in. l. id qꝺ. ff. de piculo. ⁊ co. re. vē. Sil'r si vēditio fit i scriptis q̄ donec scriptura p̄ficiat piculū est vēditoris. l. ꝺtract⁹. C. de fi. instru. Limito h̄ vez q̄n ꝺuenerūt: vt nō valeat ante q̄z scriptura sit facta. Sec⁹ si simpliciter sit fact⁹ ꝺtract⁹. postea faciūt scripturā. Idez dic q̄n vēditio fit i genere. puta asinū: q̄ gen⁹ non p̄t pire. l. in rōne. §. vez est aūt. ff. ad. l. fal. Sz sec⁹ esset q̄n gen⁹ esset ꝺterminatum. puta ad asinos q̄s habeo. ꝙbi grā. Uēdo tibi vnuz de seruis meis vl' asinis ⁊ hmōi: si oēs p̄reūt vēditor est liberat⁹. sicut i legato. ꝺ. l. in rōne. §. incerti. Posti. tn̄ videt tenere q̄ emptor potest repetere p̄ciū q̄si sine causa sit apud venditorē. Sec⁹ in legato: q̄ p̄ciū rei legate nō est legatū. Et iō si p̄rijt res legata aliud nō ꝺbet. Sz mihi videt q̄ nec etiā p̄ciū poterit emptor repetere i casu isto nec excipe: vt nō soluat nisi venditor esset in mora. q̄ p̄ciū nō est nisi cum causa. l. emptōis. Et idē ꝺico sicut q̄n aliq̄d alternatiue emit: puta titi⁹ aut sei⁹. Si titius p̄rijt. p̄ibit emptori: ⁊ seius erit i obligatōe solū. Si ꝙo ambo: sic vēditor liber erit: ⁊ p̄ibit seius emptori q̄ sol⁹ remāserat. facit. l. si in emptione. §. pe. ff. ꝺ ꝺtrahē. emp. Aut vēditio sit pure. i. sine ꝺditōe ⁊ sine scriptis ⁊ ꝺ re certa siue i specie. ⁊ tūc fm glo. i. l. i. ff. ꝺ peri. ⁊ co. re. ven. ꝺic q̄ i vino ⁊ ceteris q̄ ꝺgustatōez req̄rūt: emit ante ꝺgustatōez piculū est emptoris. Si ꝙo vēdit nō in specie: sz ad mēsurā: piculū est venditoris donec sit mēsuratū. ⁊ ibi mlt̄as diuersitates poteris videre. sz istud sufficit tibi ꝺsesse. Sil'r si nō exigit ꝺgustatōez piculuz est emptoris: excepto casu publicatōnis: q̄z tūc publicet ante traditōez vl' post ꝓpter maleficium vēditoris piculū erit ipi⁹ vēditoris. l. fundū. ff. loca. ⁊ ibi glosa. Sil'r p pactū. Moꝛa ꝺolū vl' culpā piculū est vēditoris. puta q̄ pactus fuit vt teneret. Itē si fuit i moꝛa tradēdi rem. Si ꝙo tā emptor q̄z vēditor fuerūt i moꝛa. posteriꝰ moꝛa p̄ponderat p̄sume ⁊ illi nocebit q̄ ad piculū. Limita nisi posteriꝰ moꝛe p̄mo moꝛosus fuerit cā: q̄z sic nō nocebit posteriori. casus est iūcta glo. in. l. si p emptorē. in fi. ff. de act. emp. ⁊ ven. qꝺ no. Idē dic si vēditor fuit i ꝺolo vl' culpa lata seu leui p̄ditōis rei vēdite q̄ piculū erit suū: sicut i cōmodato ⁊ ꝺposito. Et idē ꝺic de ꝺteriꝰatōe seu meliꝰatōne rei vēdite q̄ ptinet ad emptorē q̄n res est vēdita i specie fm legistas: sine numero fm logicos. qꝺ idē est. Sec⁹ in fructibꝫ rei vēdite q̄ ptinet ad venditorē ꝺonec p̄fecta sit vēditio: nisi vēditor sit in culpa. ꝺ. l. curabit. Nec obstat. l. fruct⁹ post. ⁊. l. penl'. C. de act. emp. ⁊ ven. q̄ quunꝯ in p̄fecta venditōe: quā voco p̄fectā q̄ ad h̄ q̄n p̄cium est solutū. vel habita fides de p̄cio. vt no. in glo. l. i. C. de peri. ⁊ co. rei ven. licet alias sit p̄fecta quādo res est tradita. ff. de act. em. ⁊ ven. l. si q̄s alienū.

¶ Utr̄ emptum de aliena pecunia sit emētis. R. q̄ sic. si nomine suo emit. l. si ex ea. C. de rei vendi. Fallit in empto ex pecunia ecclie. xij. q. iij. c. i. ⁊. ij. ⁊. q. v. fixum. Quod adeo est verum quia si cleric⁹ habens pecuniā de p̄cēda emerit p̄ediū. amplius non poterit illum dare intuitu pietatis. licet pecuniā potuisset dare. quia statim p̄ediū fit ecclesie. siue emerit nomine ecclesie. siue suo. siue alieno. c. i. de pecu. cle. ⁊ c. inquirendū. Similiter ꝺic in empto de pecunia pupilli. vel minoris a tutoꝛe vl' curatoꝛe. quia minoꝛ sibi vendicare poterit. l. ij. ff. quādo ex fac. tuto. Idem dic de empto ex pecunia militis. C. de rei vendi. l. si vt ꝓpius

Silr dic i empto a marito vel vxore de pecunia sibi ab altero coꝝ donata si efficiatur nō soluendo q̄ donū accepit. l. vxor marito. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Nec limita q̄n pecunia fuit alteri mixta. qz si fuisset mixta transit in dominū etiā furis. l. si alienum numi. ff. de rei vi. ⁊ sic nō esset eccl'ie vel p̄fatoꝝ.

13

14 ¶Quō pōt pꝛ vēdere filiū. ⁊ quō liber hō pt vendi. vide. j. Seruitus. §. i. circa finē.

¶Quid si res vēdat duobꝰ. R. q̄ potior ē se cūdus si res tradat sibi. vel p̄mꝰ si p̄mo sibi detur. ⁊ idē i donatōe. l. q̄tiēs. C. ō rei vēdi. ni si p̄mꝰ emisset noie eccl'ie. spāle ē i h̄ vt dñiuꝫ acquirat sine traditōe. ar. c. ex lr̄is. de ꝓba. ⁊ sic expresse. C. de sacrosan. eccle. l. vt iter duinū publicūq; etiā si scōs emisset. ⁊ ipse nomine ecclesie. qz p̄ferret primus. ff. de pcu. l. in causa. §. fz vendituꝝ tenetur crimine falsi. vt pꝛ. ff. ad. l. coꝝ. de fal. l. qui duobus. Si ꝙo permutauit aut alteri in solutū dederit: vel aliter distrauerit postq̄ eā obligauerat teneꝫ crimine stellionatus. vt. l. iij. ff. de cri. stel.

15 ¶Utꝝ vēdēs vinū q̄ nihil dixit de expeditōe vasoꝝ possit illud euacuare i terra si emptoꝝ nō euacuat: R. q̄ sic si videmia supueniat vl' ō peri. ⁊ co. re. ven. l. i. §. pe. fm Boff. Uñ tu dicꝫ fm Jo. q̄ si indiget vasis ⁊ eo āmonito ñ vult. p̄t coꝛā testibꝰ vinū mēsurare ⁊ effundere. Qō limito nisi emptoꝝ sit i tali necessitate q̄ vēditoꝝ teneat ei subuenire ex debito

16 ¶Utꝝ vēditoꝝ teneat de euictōne emptoꝛi? R. fm glo. ⁊ Pa. i. c. si vēditor. ō emp. ⁊ vē. q̄ sic. nisi i tribꝰ casibꝰ. Primꝰ si i p̄incipio litis vl' ad minꝰ post litē ꝓtestatā nō denūciauit vēditoꝛi vt euꝫ defenderet. vt. C. ō euic. l. emptoꝝ fundi. ⁊. l. auctoꝛe. ⁊. ff. eo. l. si rē. §. fi.

17 ¶Sz q̄d si sciebat litē motā vēditoꝛ: R. bar. i. l. denūciasse. ff. ō adul. videt sentire q̄ etiaꝫ teneat denūciare. Rō fm eū. qz q̄n denūciatō req̄ritur ad aliq̄d faciēdū vt i casu isto. tūc ñ sufficit sibi scientia sola. vt in. d. l. denūciasse. Secꝰ ecē q̄n denūciatio req̄ritur ad simplicē scientiā habendā. qz valet vt regula q̄ certus ē. de reg. iur̄. lib. vi. ⁊. l. i. ff. de pac. emp. ⁊ ven. Bto. tñ ⁊ Ly. i. d. l. emptoꝝ. ⁊ Dy. i. d. regl'a q̄ certꝰ. tenēt q̄ nō tenetur denūciare et multi alij. Tñ tutius ē q̄ denūciet. p. l. si ꝓtrouersia in ō. auctoꝛi. heredi. ve ei denūcia. C. de euic. ⁊ sic fit denūciatio q̄d importat nō simpl'r ut dicare. fz p officialē facere ei notū litē motaꝫ

18 ¶Scōs casus q̄n emptoꝛ citatꝰ ꝓtumaciter affuit tpe sniē. qz videt ꝓdēnatꝰ ppter iuam ꝓtumaciā. ō. l. emptoꝛ. ⁊. ff. de euic. l. si iō. i. respōso. Itē si vēditoꝛe absente nō appellauit a sentētia. l. hērēnius. ff. de euic.

¶Tercꝰ q̄n p iniuriā snia lata fuit ꝙ emptoꝛe. ō. l. emptoꝛ. qz iniuria q̄ fit emptoꝛi nō cōtingit vēditorē. l. si p imꝛudētiā. in p̄n. ff. de euic. Idē dic si p violentiā extraiudicialiter auferat. ō. l. si p. etiā si notariꝰ posuit q̄ obligat se defendere ō iure ⁊ de facto. qz illō de facto intelligit si lis moueat ō facto nō ō iure fm Pa. vbi. s. q̄ violētia extraiudicial' ñ venit fm naturā ꝙctus. de q̄ dic vt nō. p. Bar. i. l. stipulatio ista. ff. de ver. obli. 19

¶Addo q̄rtū casuꝫ q̄n emptoꝛ ꝓmisit. et 2uā snīaꝫ reꝓrtauit. l. si dictū. §. si i arbitꝛ ꝓmisero. ff. ō euic. intellige h̄ vez si voluntarie ꝓmisit. qz secus si coactus. s. vl' a statuto qō sic vult vt inter ꝙsanguineos ꝓmittat ⁊ h̄moi. ⁊ h̄ denūciauit vēditoꝛi. fm Bar. in. ō. §. si i arbitꝛ. ⁊ Bal. i. l. i. C. de pe. ri. ⁊ co. re. vē. Quintꝰ casus q̄n emptoꝛ potuit vsucapere ⁊ nō vsucepit. ō. l. si dictuꝫ. §. si cū possz. Sextꝰ casus si rē aliēnā sciēter emit nūi ō euictōe spāliter sibi caueꝛit. l. si fundū C. de euic. Septimꝰ si aliq̄d casuale ꝓtigat. C. eo. de lega. l. fi. ō re. ec. nō alie. c. ad nostrā. vide alios casus p Hosti. i sum. eo. ti. 20

¶Quid si fecit pactū venditoꝛ q̄ nō vult teneri ō euictōe: R. nihilomin9 tenebit ad p̄cium re euicta vel emptoꝛē. §. i. ff. ō act. empt. Qō limitat Ludo. ō ro. i no. q̄n pactū fit in genere. s. a q̄cūq; euincat Secꝰ si specificat p sona. qz tūc etiā nō tenebit ad p̄cū. casus ē i l. q̄ libertatis. i p̄n. ff. ō euic. ⁊ ibi glo. de h̄. 21

¶Sz q̄ tū tenet venditoꝛ emptoꝛi re empta euicta i casibꝰ in quibꝰ tenetur ō euictōe: R. q̄ in simplū tm̄. ⁊ si fuit i culpa in vendēdo: tenetur etiā ad interesse. In foro tñ ꝓtētioso i rebꝰ p̄ciosis arbitrio iudicis cogitur duplū p̄muttere. aliter ꝙdemnabitur i duplū p cū ꝙuēti. ff. ō euic. l. ij. ⁊. l. emptoꝛi. 22

¶Utꝝ venditoꝛ teneatur ad oīs expensas quas emptoꝛ fecit in iudicio. qz cū nō defendit venditoꝛ postq̄ sibi hoc denunciauit: R. Pa. vbi. s. q̄ sic. siue obtinuerit siue non. vt l. i. C. de euic. ⁊. l. venditores. ff. ō ver. obli. et vtrobiq; p Bar. Secus si nō denūciasset vēditoꝛi litem motam. 23

¶Utꝝ emēs domū p cētū i qua postea inuenit thesauꝝ valentē ducēta teneatur: R. Ludo. de ro. tenet q̄ sic. ⁊ dicit se ꝙsuluisse ⁊ obtinuisse i curia q̄ in h̄ habet locū remediū. c. cū causa. de emp. s. q̄ rescindatur ꝓtractus vl' restituatur plus. Sz ꝓtrariū de iure ē verius. 24

scz q̄ nō teneatur. Rō. qz thesaur⁹ ē res mobilis absc̄dita ab ignotis dn̄is tpe vetustiore. vt. l. vnica. C. d̄ thesauris. ḡ dn̄s null⁹ erat ipsi⁹. vt casus ē i. d. l. i. l. nūq̄. §. thesaurus. ff. d̄ acq̄. re. dō. Sic ḡ remanebim⁹ i dispositōe iuris cōis: vt sit dn̄i soli si data opa vl̄ a casu inuenit i suo. vl̄ si data opa i alieno solo erit dn̄i soli. si vero a casu erit medietas dn̄i soli. alia inuētoris. vt i. d. l. vnica. Cū ḡ iste emptor sit dn̄s soli erit su⁹. d̄ h̄ casus ē in l. a tutore. iūcta glo. ff. d̄ rei ven. vbi pecunia inuēta p modū thesauri cedit emptori. Hec cus si nō eēt p modū thesauri. vt murata ab aliq̄ i muro. vt dic̄ tex. i. d. §. thesaur⁹. qz tūc nō eēt emptoris. Nec ob. q̄ vēditor nō vendit thesaur⁹. qz cedo. sz stam⁹ i dispositōe iur⁹ cōis vt cedat dn̄o soli. ⁊ h̄ habeo p indubitato si emptor nihil sciebat d̄ thesauro. sz si sciebat ⁊ ppterea emit. tūc videt dubium. Nico. tñ d̄ ly. sup Mat. xiij. i illa pabola de thesauro. ⁊. s. Tho. xxij. q. lxvi. ar. v. videnť tenere q̄ licite emať. ⁊ d̄ sbtilitate iuris ē vez q̄ pt licite fieri. sz d̄ eq̄tate videret q̄ aliquā ptē deberet dare vēditori. vide de h̄ si placet. qd nō. in. l. si q̄s cū aliter. ff. d̄ ver ob. sz q̄ ad scientiā erq̄ sciebat videť inuenisse. ⁊ si a casu. sic medietas erit sua. Si vero a ppósito. sic totū cedet dn̄o soli. vt. d. l. vnica.

25 ¶ Cū h̄ sit q̄ iura nō cogāt rescindere c̄ctuz emptōis vl̄ supplere iustū p̄cū. nisi qñ dece/ptio ē vltra vel citra dimidiā iusti p̄cij. vt. s. Dolus. §. ix. cui dať electio tūc. R. q̄ qñ ē vltra dimidiā electio erit vēditoris. fm Azo. par. a. c̄rio qñ ē citra dimidiā. tūc ē emptoris. vt no. Ber. i. c. cū dilecti. ⁊. c. cū cā. de emp. et no. Pa. i. d. c. cū dilecti. q̄ si p̄iret res empta minus dimidia p̄iret emptori. qz cū duo sūt in obligatōe alternatiue. vno pempto remanet aliud. l. plerūq̄. ff. de iu. do. ⁊. l. stichū. ff. d̄ ꝓ. ob. Et idē dic qñ ē pl⁹ vēdita q̄ p̄iret vēditori p eāde rōem. tñ p dicti nō tenenť nisi ad restituēdū id plus q̄ vendidit. vl̄ supplere illud min⁹ q̄ emit vsq̄ ad iustū p̄cū. ⁊ poterit agere decept⁹ vsq̄ ad. xxx. ānos siue agatur p̄ditōe ex. l. ij. C. d̄ re. vē. q̄ vēditōnes cū sint psonales sunt ppetue. Siue ex eo c̄ctu. scz ex vēdito. vt no. Pa. ⁊ Inno. i. d. c. cū cā. Si ꝓo ageret officio iudicis vt volūt aliq̄. sic nō posset agere nisi vsq̄ ad q̄ttuor annos qz vsq̄ ad illd tps dať restitutio i integz. l. vl. C. d̄ i. unte. re. Pa. tñ vbi. s. vult q̄ etiā si agať officio iudicis dꝛ durat vsq̄ ad. xxx. annos

26 ¶ Utq̄ mercator q̄ scit plures alios post seve nire teneať min⁹ vēdere q̄z sit cō is extimatō. vel dicere q̄ plures veniūt: R. Tho. xxij. q. xxvij. q̄ nō nisi de pfectione.

¶ Quid d̄ mercatoribꝰ q̄ inter se ꝓueniūt vt 27
vn⁹ sol⁹ vendat: R. q̄ si h̄ faciūt in lesionē rei publice. sunt damnādi ppetuo exilio ⁊ bonis spoliādi. vt. C. de mono. l. vnica. Hec⁹ si facerēt ppter aliquē bonū fm̄. qz licceret. De ista materia habes. s. Dolus. §. ix. ⁊. j. Negocia tio. ⁊. s. Ars. §. i.

¶ Utq̄ ille cui datū est aliq̄d ad vendēdū q̄ 28
decē. ⁊ vēdidit p. xij. teneať illa duo restituere dn̄o rei: R. q̄ nō. qz si illa duo sūt vltra iustū p̄cū teneť restituere emēti fm ea q̄ dixi. §. vij. Si ꝓo nō excessit iustū p̄cū sz sua industria habuit sic sibi acq̄rit. Nec ob. q̄ datur ei certa merces p labore. qz illa datur vt inueniat emptorē p. x. ⁊ sic nō teneť nccio restituere. Hec⁹ si daretur sibi simpl⁹ vt vēderet. qz teneť vēdere meliori p̄cio q̄ p. ⁊ toties dare dn̄o ex q̄ mercedē habet p labore.

¶ Quid de vendēte possessionē vl̄ ementē in 29
fra tales ꝓfines q̄ est plus vel minus q̄z iusto dictū. vide. s. Donatio. §. xl.

¶ Queriť de. q. q̄tidiana vtq̄ valeat vēditio 30
seu alt⁹ ꝯct⁹ collat⁹ i alteri⁹ arbitriū: R. q̄ si ē incerta psona cui⁹ arbitriū ꝓmittiť nō valet. l. si merces. §. i. ff. locati. nisi i casu qñ simplr fuit ꝓmissuz i arbitriū boni viri. qz tūc intelligitur i arbitriū iudicis. l. vir bon⁹. ff. d̄ iudi. sol. ⁊ sic videť ꝓmissū i certā psonā. Si ꝓo psona cui ꝓmittiť ē certa. tūc sz varia sit opi. l. in emētis. C. d̄ emp. ⁊ vē. fm dic fm. d. Lu. cā d̄ grassis i. l. si q̄s arbitratu. ff. d̄ ꝓ. obl. q̄ siue sbalia ꝯctus. vt puta p̄cū i vendit̄oē et sil'ia. siue accidētalia. puta vendit seruꝰ si nō nes reddiderit. ⁊ hm̄oi ꝓmittāt̄ur i arbitriū certe psone: valet ꝯct⁹ si ille voluerit arbitrari. nā sicut sbale vltime volūtatis p̄t fieri i arbitriū heredis. l. si sic. ff. d̄ lega. i. ita i ꝓpositis. l. seruū q̄ filij. §. eū q̄. ff. d̄ lega. i. ꝓ hoc videť casus in. l. si liber⁹ iurauerit. ff. de ope. liber. vbi valet ꝓmissio liberti facta d̄ opibus ad arbitriū patroni. ⁊ si male arbitratus fuerit: pōt cogi vt arbitretur sicut bon⁹ vir. Sic in ꝓposito q̄ si arbitrari noluerit vel nō pōt. sic nō valebit. §. p̄cū. unsti. d̄ emp. ⁊ vē. Si ꝓo mortuus fuerit alter ꝓtrahētiū si fuit ꝯmissum sup ꝓtractu pficiēdo non poterit arbitrari. Si ꝓo sup ꝯctu pfecto sic non ceperat eius arbitriū. sed sicut ꝯctus trāsit ad heredē. ita obligatio d̄ stādo arbitrio dicte pōne. fm Bar. in. d. l. si quis arbitratu.

¶ Quō aūt ꝓtractus emptōis ⁊ vēditōis re 31
scindať ppter dolū. habes. s. Dolus. §. ix. vl

ꝓpter minoritatē p̄cij. qñ ē citra dimidiū ut
ſū p̄cij. vel ꝓpter alias cās. vide Host. i ſum.
eo. ti. ⁊ Azo. i ſum. C. ð reſcin. ven. qz paꝛ ad
ꝓfeſſoꝛes. ſz ſufficit qð dictum eſt.

Emunitas vide infra Immunitas.

Enormis iniuria qñ dicaꝫ ſen. ex. exēplificat ſi mēbꝛ mutileꝫ. ſi effuſio ſanguis fit. Et intelligūt doct. ibidē. qñ effuſio ē in abūdātia. ⁊ de mēbro de q̄ ſanguis de facili nō exiit. Itē ſi i ep̄m ſeu i abbatē vl̄ platū ſeu ſuꝑioꝛē ſit iniecta manꝰ. inſti. ð iniuꝛ. §. atroꝛ. ðz ſi q̄s vulneꝛeꝫ. Intellige ſi vulnꝰ eget medicamine cirurgie vel emplaſtroꝛ ſeu aliorū medicinaliū ſm Mo. Itē ſi q̄s fuſtibꝰ cediꝫ. ſi i theatro vl̄ foro aut i conſpectu iudicis ꝓbꝛeꝫ. Itē ſm alios ſi i eccl̄ia vl̄ cimiterio aut dormitoꝛio ꝓbꝛeꝫ. ar. de ſen. ex. c. cū p cā. xvij. q. iij. q̄ſquis. ⁊. §. qui aūt. C. ð iniuꝛ. l. atrocē. Sz breuiter dic q̄ iniuria ðz enormis. Primo ex pſona. ⁊ i iure nō ha tēꝰ exp̄ſſum niſi qð dictū ē in. d. c. cū illoꝛ. ⁊ in. d. l. atrocez. ⁊ inſti. de iniuꝛ. §. atroꝛ. ⁊. ff. eo. ti. l. ꝓtoꝛ. §. atrocē. vbi ðz de mgr̄atu. parē te ⁊ patrono. epo. p̄lato ⁊ ſacerdoti induto vt. s. dictū eſt. Scdo ex loco. vtputa ſi i conſpectu p̄toꝛis fiat ſeu p̄lati. vt i. d. l. ꝓtoꝛ ⁊ in theatro vel foro. vt in. d. §. atroꝛ. ⁊. l. ſz ē queſtiōis. i p̄n. ff. ð iniuꝛijs. Tercio ex tpe. et h̄ eſt arbitrariū. vtputa ludi vel magne feſtiuitatis. Quarto ex re. puta ex vulnere. Uñ dicit. l. Uulneris magnitudo atrocitatē facit. ⁊ nōnūq̄ locꝰ vulneris. veluti oculo pculſo. hec ibi. ff. de iniuꝛijs. ita incipit. Quito ex mō. vñ dicit Pa. in. c. cū illoꝛ. de ſen. ex. q̄ p cuſſio in eccleſia vel in platea ⁊ exceſſus noꝛtoꝛius ðz enormis. d. §. atroꝛ. ⁊ q̄ epūs non pōt eaz abſoluere ex talibꝰ iniuꝛijs notoꝛijs factis eccleſiaſticis pſonis.

¶ Sz quis habebit arbitrari. an ſit enormis iniuria. R. q̄ ille qui habet abſoluere ⁊ ligare an ſit ſue iuriſdictionis. vtputa poſſit eum abſoluere vel nc. arg. c. ſup lr̄is. de reſcrip. ⁊. l. ſi q̄s ex aliena. ff. de iudi. Sz caueat vbi ius determinauit atrocē ne ipſe velit leuem arbitrari. quia nō abſolueret ſz deciperet. Decus vbi ius nō determinat

Episcopus grece latine ſpectatoꝛ interp̄tat. vt ðz. xxi. di. c. cleros. et. viij. q. i. qui epatū. Speculari em̄ debet mores ⁊ vitā populi ſibi ſubiecti. ⁊ intēdere ad eoꝝ ſalutem Uñ epūs hec negligēs ē i pcto mortali. ⁊ ðz canis impudicꝰ. §. q. viij. q̄ nec. ⁊ ðz lectōni ⁊ oꝛōni vacare. vt i. c. epi. ibidē. nec debet hꝫe familiaritatē praui hoīs. vt in. c. puenit. ea. cā. ⁊. q. immo preſbꝛos. diaconos. clericos boni teſtimonij debet penes ſe hꝫe. vt i. d. c. epi. ⁊. c. cū paſtoꝛis. ⁊ de ꝓſe. di. i. c. epūs de o.

¶ Utꝫ p̄ncipalius debeat intēdere multiplicationi tpaliū. R. ſm Tho. in quol. q̄ nō. ſz eius ꝓpria ⁊ p̄cipua cura debet eē circa cuſtodiā gregis ſibi ꝓmiſſi. oꝛādo. predicando. ſacrameta diſpēſando ⁊ ſua iuxta qð res exigit erogādo. Pōt tñ intēdere multiplicatōi tēporaliū ad vtilitatē eccleſie qñ oportunitas adeſt ⁊ fieri poſſit ſine damno ſpūaliū notabili. al's nō. Alex. aūt. ij. q. i. ti. de auaricia dicit. q̄ epūs nō pōt ꝓgregare ad ſui tuitionē. ſiue eccl̄ie ſiē reꝫ pōt. ſz debet ꝓuertere res eccleſie i vſum eccleſie qð facit paupibꝰ dādo. Rō ē. qz reꝫ ad h̄ ꝓſtitutus ē vt ſubditos in pace teneat ⁊ defendat ab aduerſarijs. et ido pōt ad h̄ ꝓgregare. nō ſic epūs. ſed vt faciat bonū eccl̄ie. qð facit dādo paupibꝰ. facit. xij. q. ij. auꝫ. Uñ tenet Tho. ij. ij. q. clxxv. q̄ ſi bona eccl̄iaſtica nō diſpēſat i pios vſus. ſz notabiliter deficit peccat mortal'r. Necꝰ ſi i modico deficiat. Addit tñ q̄ ſi neccitas nō imineꝫ p paupibꝰ q̄ pt reſuare i futuꝫ vl̄ emere poſſeſſiones vt tpe neccitatis ꝓuidere poſſit. Bona vo p̄timonialia pōt tenere ad libitū. 1

¶ Utꝫ liceat appetere epatū. R. q̄ nō. viij. q. i. q̄ epatū. ibi ðz. Locus ſuꝑioꝛ ſine q̄ ppls regi non pōt. ⁊ ſi ita retineatur atq̄ adminiſtreꝫ vt decet. tñ indecēter appetitur. q̄ obrē ociuꝫ ſanctū querit gr̄a veritatis. negociū iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitatis. quā ſarcinam ſi nullꝰ imponit p̄cipiēde atq̄ intuēde veritatis vacādū ē. Si aūt imponit ſuſcipienda ē ꝓpter charitatis neceſſitatē. Sz nec ſic omitto veritatis delectatio deſerēda. ſz ſubtrahatur illa ſuauitas vt nō opp̄imaꝫ iuſta neccitas. hec Aug. Exq̄ ꝑt q̄ appetit illicite. Et q̄ñ ſit mortale vide. s. Ambitio. i. ⁊ oblatꝰ recuſaꝫ cū pcto mortali ſi ē dignꝰ. ⁊ eq̄ dignus nō ē cui debeat dari. Facit ſil'r ad h̄ ei i ſcp tu. ris. ea. cā. ⁊. q. vide. s. Electio. §. xxx. 2

¶ Quā iuriſditōez habeat. vide de of. oꝛ. per totū. qz ad ꝓfeſſoꝛes nō ptinet. 3

¶ Utꝫ epūs poſſit ꝓcedere auctē ñ epīs quā ipſe hꝫ. R. Pa. i. c. accedētibꝰ. ð exceſſ. pla. q̄ nō ea q̄ ſpectāt ad ordinē epalē. ſic ordinare. cr̄iſmare. conſecrare. ⁊ ſil'ia. vt i. c. aq̄. de ꝓſe. ec. vel al. Ea ꝙo q̄ ſpectāt ad iuriſditionē epalē 4

bñ pōt. sicut cognoscere de cā mr̄imoniali. in
iūgere publicā pniaz. cedere indulgētiā. iu
dicare ō clericis t hmoi. vt. xvi. q. ij. visis. p/
ter insignia. vt vsus mitre t pōtificaliū q̄ sol⁹
papa cedit. ar. c. vt aplice. de p̄uil. lib. vi. ea
etiā q̄ sunt iurisditōis pōt cedere. q̄us nō
dū sit cōsecrat⁹ nec sacerdos. sm eūdē Pa. vbi
s. post Jo. an. t Calde. vt ibi no. Pa.

¶ In quib⁹ potest epūs dispensare. vide. s.
5 Dispensatio. §. v.

¶ Utr̄ eps cadat i pnā suspēsiōis aut inter/
6 dicti. R. q̄ nō ex nulla cōstitutōe. nisi i ipsa de
ipsis epis fiat spālis mētio. Sil'r nec coz su
piores. vt in. c. q̄ picl'osū. ō sen. ex. li. vi. Idē
dic ō suspēsiōe a bñficio a iure posita. vt i. c. si
cōpromissari⁹. §. hmoi. de elec. li. vi. Sec⁹ de
excōicatōe. vt nō. in. d. c. q̄ piculosum.

¶ Utr̄ epūs possit dispēsare i pl'alitate bñfi/
7 cioz. vide. s. Bñficiū. §. xxxvij.

¶ Utr̄ executione uoluta ad ep̄m ppter ne
8 gligentiā executoris teneat epūs seruare foz
mā quā tenebant executores. R. Bar. in. l.
si puellā. C. si. man. ita fu. ali. q̄ sic. t fac̄ tex.
in cle. i. de sup. ne. prela. t qō no. Jo. an. in. c.
publicato. de elec.

¶ Utr̄ mortuo epō expiret officiū vicarij. R.
9 Pa. i. c. i. ne se. va. q̄ sic. vt no. glo. in cle. fi. ō
pcu. Idem videtur de officio priozis consti/
tuti ab abbate mortuo abbate. arg. ex nō. in
d. cle. fi. Secus si cōstitutus esset ab abbate
cū capitulo. ar. c. ij. de sta. re.

¶ Epūs i synodo debet cōstituere aliq̄s idone
10 os viros p totā dioceſim q̄s debet iuramēto
astringere ad denūciandū sibi vel p eū misso
q̄cūq̄ ppenderint fieri cō volūtatē dei t tota⁹
xpianitatē. qō ptineat ad iurisditōez eccl'ia/
sticā. vt habet in. c. Epūs i synodo. xxxv. q.
vi. t tales appellant testes synodales.

¶ Epūs pōt cogere religiosos mēdicātes vt
11 vadant ad pcessiones. c. nimis praua. de ex/
cess. pla. Ex quo tex. dicūt doct. q̄ ex q̄ phibet
eis ne ex leui cā compellāt cos ire ad pcessio
nes. sequit̄ q̄ ex magna t graui cā pnt. vt pu
ta nouo introitu epi vel legati. vl' imminēte
peste aut alio flagello. vel in generalib⁹ leta/
nijs. q̄ sunt tres dies rogationū. hec no. Pa
noz. in. c. dilectus. de offi. ordi. Qō est ver̄ ni
si speciale pr̄iuilegiū habeant.

¶ Epūs in eccl'ijs baptismalib⁹ debet ordi/
12 nare magistros q̄ doceāt pueros i studijs lr̄a
rum liberaliūq̄ artiū assidue vbi necessitas
occurrerit. xxxvij. di. de quibusdā.

¶ Epūs singulis annis synodū teneat. ad/
13 monēdo clericos. cōstitutiones legēdo. t lai/
cis predicādo. vt. x. q. i. placuit. Jtē singulis
annis si pōt visitet oēs ecclesias. monasteria
t hospitalia sibi subiecta.

¶ Epūs teneat̄ reputare i eccl'ijs cathedrali/ 14
bus t alijs quātualib⁹ viros idoneos ad p
dicādū t confessiōes audiēdū. al's peccat mor
taliter. sil'r q̄n ipse nō ppter amplitudinē di
oceſis vl' alia occupatōe: teneat̄ hz̄e uiros p/
tētes i ope t sermone q̄ visitēt et doceāt vic⁹
coz plebes sibi cōmissas. t eis p̄uideāt de sui
stētatōe. vt in. c. inter cetera. de of. oz.

¶ Epūs dz q̄s vult ordinare inq̄rere p̄mō 15
etate debita ad illū ordinē. dic vt. j. Etas. de
lr̄atura. Nā ordinās subdiaconū vt dia/
conū q̄ nescit officiū videt peccare mortal'r.
qz p̄bet ei cām peccādi mortal'r. Quantū ho
ad illos q̄s p̄mouet ad curā aiaz q̄ habeant
sciētiā necessariā. de q̄. s. Confessio. iij. §. iij.
al's peccat mortaliter. Jtē nō p̄mittat q̄ no
tarius petat salariū inscribēdo ordinādos.
qz p̄hibituz ē. i. q. ij. sicut ep̄m. Intellige sm
glo. ibidē q̄n ē salariatus. al's pōt accipe ali
q̄d dūmodo epūs nō p̄ticipet in lucro. lucr.
contrariū teneat glo. ibidē.

¶ Eps pōt q̄rere ō titulo bñficij sui subditi 16
si nō consensit i eū. vt voluit Fed. cōsil. xcviij. t
idē dic de quocūq̄ alio cui⁹ interest.

¶ Epūs ecclesiastica officia nō debet cōmit 17
tere ppinquis. nec administratiōz rer̄ eccle/
siasticar̄. vt in. c. iudicatū ē nobis. lxxxix. di.
cū. c. se. sz hyconomus debet esse clericus ho
neste vite. vt p̄batur ea. di. p totum.

¶ Eps i ordinādo bñficia debz attēdere vt de 18
dignis. aliter peccat mortal'r sm Tho. Gal/
ber. i. iij. facit qō nō. lxi. di. c. i sacerdotib⁹.

¶ Epūs in publico debet lineis uti. nisi forte 19
ligiosus: sup indumentis. vt in. c. clerici offi/
cia. de vi. t hone. cle.

¶ Eps tpe interdicti pōt celebrare t celebra 20
ri facere vbicūq̄ t audire diuia. vt i. c. fi. ō p
uil'. li. vi. Qō limita vt i. c. qō nōnull'. de p
uil'. i. terdictis exclusis. sbmissa voce. tamen
clausis. t cāpanis nō pulsatis. t ipse spāliter
sit interdict⁹. vel nō fuerit cā ipsi⁹ interdicti 21
¶ Epūs potest vbicunq̄ cuz altari portatili
celebrare t celebrari facere. d. c. fi.

¶ Epūs nō seruās canones vel nō faciens 23
seruari est p̄iurus. no. Pa. in. c. ego. de iure
iur̄. allegat glo. in. c. sacerdotes. el. i. ij. q. vi.
q̄ dicit q̄ a plato nō seruāte canones pōnt
cedi sicut ab excōicato recedit et pcito. Qō
intelligit. d. Pa. ver̄. qñ ex ptemptu nō ser
uat nec seruari facit. al's secus.

¶ Utrū epūs p̄ p̄secutione sui corp⁹ possit 25

fugere. R. fm. s. Tho. ij. ij. q. clxxxv. ar. v. q
vbi subditor sal' exigit plone pñtiã nõ põt
fugere ppter aliqd damnũ tpale vl' corpale.
imo tenet sic bon' pastor aiaz ponere p ouib
suis. Ubi vo sufficiẽter i absentia p aliũ pos
set saluti subditor puideri. tũc licite possz fu
gere. nec ẽ mercẽnarius tũc. Hoc idẽ ptz i. c.
scitaris. vij. q. i. vide Inno. in. c. nuli. de re
nũ. z glo. in. §. hoc totum. vij. q. i.
24 ¶ Epal' dignitas liberat a ꝺditõe fulit aseri
ptícia. liij. di. si seru' sciẽte. el. ij. z etiã a cui
25 li fm canones. vt tenet glo. i. d. c. si seruus.
¶ Epũs si habet iurisdictionẽ tpalẽ in aliq lo
co: debet ꝺstituere iudicẽ laicũ. q in cã pcapue
criminali faciat iusticiã. z põt etiã in spali su
am. z nõ efficit irregularis. dũmõ p suã mĩsi
onẽ neqz directe vel indirecte iudicet iudici
re q faciat iusticiã. z q si dubitat ꝺsulat peri
tos iudex. al' esset irregularis. c. ex lris. de ex
cess. pla. Tenet tñ Rodo. q etiã põt dicere q
punitat reum fm q ius vult. dũmõ nõ exprimat de morte vl' mutilatõe. vt etiã no. Du
di. ij. c. ois aũt lex. pñs tñ nõ debz esse vindi
26 ce sanguis. vt in. d. c. ex lris.
¶ Utrz eps peccet mortal' rñdẽdo i ordina
tione sua cũ interrogat vtrz sciat nouũ z vet'
testamẽtũ: q scit'. R. Rich. i quol'. iij. q. xxiij.
q sic. si ẽ ita ignarus q nesciat i generali mã
data dei. articulos fidei. ꝑtutes z vicia. etiã
sacramẽta. qz tũc mẽtit pniciose. Si vo nõ
ẽ ita ignar' ẽn sciat nouũ z vet' testamentũ
qtũ ad ea q necessariũ ẽ scire plato. z sine q
sũ sciẽtia nõ pt ꝺueniẽter exequi officiũ suuz
tũc nõ credit q peccet mortal' licet i alijs sit
27 indoct'. qz videt q ꝺsuetudo sic solũ velit.
¶ Utrz religiosus pmot' i ẽpm teneat ad ob
seruãtias regulares: R. q sic. Uide. j. Noa
chus. §. vij. z Religiosus. §. xxxiij.

¶ Errare ẽ aliud p alio puta
re. vñ Aug. xxxvij.
di. i. c. quis. inqt. Quisquis se existi
mat scire qd nescit. pvero q ppe approbat fal
1 sum. qd erroris ẽ ppriũ. Ad idẽ. xxij. q. ij. i q
bus. Et iõ i. d. c. quis. dz. q nõ ẽ ꝺsequẽs vt
ꝺtinuo erret q squis aliquid nescit.
¶ Utrz error sit pctm: R. q i his q nõ ptinẽt
2 ad regnũ dei capescendũ. vl' nõ sic nõ ẽ pctm
aut si ẽ minimũ est. vt in. d. c. in quib.
¶ Errates nõ vident ꝺsentire. l. nihil consen
sui. ff. de re. iu. Rõ habetur. j. Drimonũ. iij
impedimẽto. iiij. in prin.

¶ Error iuris an excuset a dolo z ꝺsequẽter a 3
pena que detur ppter dolum: R. q sic. Ui
de. s. Dolus. §. i.
¶ Error cõis aliqñ facit ius. ar. xcv. di. c. ec 4
ce ego. qñ in fi. z in. l. barbarius. ff. de iof. pto.
¶ Errorẽ suũ q libet debet corrigere. xxxv. q. ix
§. quia ergo. z §. sequẽti.
¶ Error qñ dicatur intolerabilis: R. qñ ali 5
qd cõiter vl' i suo genere ẽ pctm. vt i. c. vene
rabilib. §. põt. de sen. ex. li. vi. Ul' si ꝺtineat
aliqd impossibile. vt i glo. c. p tuas. de sen. ex.
vel ꝺ ius vel legẽ. vel excõicet: qz bonũ fecit.
puta elemosinã. vide in. d. glo.

Erubescẽtia de bono ẽ pctm.
z filia accidie. et
ꝺtingit quadrupl'r. Primo cũ erubescit de
fectu nature. vt puta qz ẽ claudus. z hmoi. z
hec ẽ pctm si est nimia. lvi. dis. nasci. z. c. nunqz
erubescamus. Scõo cũ erubescit dicere veri
tatẽ. vt pdicare. testificari. corrigere. Et hec
aliqñ ẽ mortal'. si nõ facit qñ tenet de pcepto
Tercio cũ erubescit ꝺfiteri mortalia pcta. et
si omittit ppter hoc mortalis ẽ Quarto cũ eru
bescit ieunare. orare. z hmoi. ne dicat sanct'
z hoc ẽ pctm veniale qñ omittit nõ necessa
ria. secus qñ necessaria. qz mortale.

Eras determinata requirit in mul
tis necessario a iure. ita q
nõ tenet gestũ añ. Et primo i sponsa
libz. vij. annoz completoz. vt in. c. vnico. de
despon. impu. li. vi.
¶ In mrimonio vo. xij. annoz i femia. z. xiiij 1
i masculo. nisi malicia suppleat etatẽ. qd tũc
ẽ qñ sunt potentes ad coeundũ simul'. vt no. i. d.
c. vnico. In voto religionis seu pfessione fien
da requirit. xij. i mliere. xiij. i masculo ꝺpletus
vt habet ꝺ muliere. c. cũ viz. de regula. et i. c.
puelle. xx. q. i. z in. c. puella. xx. q. i. de masc'o.
i. c. significatũ de regula. z i. c. i. de regula. lib.
vi. Fallit in casu de q. j. Mouritius. §. ij.
¶ In ordinibz capiẽdis p me tõsure ẽ. vij. an 2
noz ꝺpletoz. vt i. c. i singul'. lxxvij. di. z etiã
triũ minoz ordinũ. vt in. d. c. i singul'. et q cũ
qz ꝺferret añ pdictã etatẽ nisi religionẽ intra
ret suspẽsus ẽ ipso facto p annũ a collatione
eiusdẽ ordinis. de tem. or. c. null'. li. vi. Acco
litat' post. xij. annũ. vt i. d. c. i singul'. Sub
diaconat' ẽ. xviij. ann' inchoat'. Diaconat'
vo. xx. Presbyterat'. xxv. vt i cle. generalẽ. de
eta. z qli. ordi. Si tñ ordinet añ dictã etatẽ
qs: suscipit qdẽ characterẽ ordis. sz nõ execu
tionẽ vsqz ad ꝺpletũ tps. vt nõ. in. d. cle. ge
neralẽ. nec eps põt dispẽsare. vt ibi nõ.

3 ¶ In bñficijs regl'aribꝫ i abbatissa. xxx. ānorū ꝯpletoꝝ. sil'r ī ꝑorissa seu mr̄e vel mistra q̄ hz regere monasteriuz. vt i. c. indēnitatibꝫ. ꝺ elec. li. vi. In abbate. xxv. annoꝝ incepto/rū. p. c. cū ī cūctis. ī. §. inferiora. ꝺ elec. vbi regulariter ad quālibet dignitatē obtinēdā requirit illud tps. licet nō ꝺ abbate sit aliq̄d spāliter exp̄ssū. In ꝑoratu collegiato. i. q̄ habeat ſb se collegiū. xxv. annoꝝ iceptoꝝ. ar. cle. ne i agro. §. ceteꝝ. ꝺ sta. regu. In prioratu ꝯo nō ꝯuētuali si hz curā aiaꝝ: quā habeat p se exercere requirit. xxv. annoꝝ inceptoꝝ. qz oportz sit sacerdos. sec⁹ si nō hz p se exercere. tūc sufficit etas. xx. annoꝝ ꝯpletoꝝ. ꝺ. §. ceteꝝ. In ꝑoratu aūt q̄ nō habet curā aiaꝝ requirit etas xiij. annoꝝ ꝯpletoꝝ. qz oportz sit ꝓfessus. c. null⁹. de elec. li. vi. Et ita tenet Pa. in. c. sup inordinata. de pbē. licet Fede. dicat sufficere etatē. vij. annoꝝ. cui nō credo. qz oportet sit ꝓfessus i religione. vt dictū ē in bñficijs scl'aribꝫ q̄ habēt dignitatē. In epo. xxx. annoꝝ cōpletoꝝ. c. cū in cūctis. de elec. Inferiora ꝯo epatu requirūt q̄ attigerit. xxv. annū. ꝺ. c. cū in cūctis. §. inferiora. Eps tñ pōt dispēsare i dignitatibꝫ vel ꝓsonatibꝫ curā aiaꝝ nō habēribꝫ. vt. xx. annū ꝯpletū habeāt. c. ꝓmittimus. ꝺ eta. q̄ q̄li. li. vi. In bñficijs ꝯo simplicibꝫ sunt opiniões. sz mihi placet opi. Cal/de. quā seq̄tur Pa. in. c. sup inordiata. de pbē. q̄ si bñficiū sonat i nomē rectorie. vt puta qz ē ecclesia vl' capella p se stans hñs ad regimē clericū. tūc req̄rāt etas. xiij. annoꝝ ꝯpletoꝝ. vt i. c. indecoꝝ. de eta. q̄li. oz. qz q̄ nescit se regere nec ecc'iaz. Si ꝯo nō sonat rectoriā sz ē bñficiū in ecc'ia. tūc si req̄rit maturitatē ꝯsilij. vt in canōicatu ecc'ie cathedral' Nosti. Archi. tenēt q̄ req̄rit etas. xiij. annoꝝ. qz añ non pōt iura sapientū tractare. sic dicimus in milite volēte testari añ illā etatē. i. l. licet. ff. de te. mili. Si ꝯo nō req̄rit maturitatē ꝯsilij. tūc. vij. annoꝝ ē etas. Et ista sunt bñficia in multis eccl'iis p clericis pueris.

4 ¶ In electōibꝫ monialiū req̄rit etas. xij. ānorū ꝯpletoꝝ. aliter nulla admittit ad eligēdū vt i. c. indēnitatibꝫ. de elec. li. vi. In iuramento Et testimonio req̄rit pubertas. vt nō. i. c. ꝓnulli. xxij. q. v. Et in. c. testes. iij. q. ij.

5 ¶ In testamētis Et multis alijs q̄ omitto. qz ad nos nihil req̄rit. pubertas i electōe sepulture req̄ritur q̄ ad annos pubertatis pueniat. ar. c. licet. de sepul. lib. vi. Quō cognoscet q̄n req̄ritur etas ꝯpleta q̄n de mente ignorat statuentis vel dispōentis? R. Bar. i. l. si cui. ff. de le. i. q̄ q̄n etas ꝓfertur i genitiuo. requiritur q̄ completa sit i ablatiuo cū ꝑpositione in. sufficit sit inchoata. sine ꝑpositōe req̄rit ꝯpleta. cle. i. ꝺ se. pos. In accusatiuo cū ꝯbo significāte rē pfectā. vt ꝑpositio q̄. vel cuz futuro ꝯiūctiui req̄ritur ꝯpleta. l. nō putabā. l. si i annos. ff. ꝺ ꝺi. Et de mō. sine tali ꝯbo si de fauore agitur. sufficit ichoasse si de odio requirit ꝯpleꝝ. l. ad rēpublicaz. ff. ꝺ mu. Et ꝯho. In accusatiuo cū ꝑpositiōe ad. sufficit ichoari. l. qui filiū. ff. ad treb.

Eᵛagatio mētis ē filia accidie. qz p ꝓter tediuz bom opis euagat varia cogitādo vt ipm tediū euitet. et hec inducat ad multiloquiū Et vaniloquiū et audiendas noua. Et facit instabilē in loco. q̄ tūc sūt mo/talia cū fit p ꝑdicta ꝺ aliq̄ ꝺ ceptū. al's veniale. hec ex. s. Tho. ij. ij. q. xxv. In oro aūt an sit pcm. vide Oño. §. r.

Euāgeliū legēs sacerdos vtitur stola sic diacon⁹. xxij dist. ecclesiastica. Euangeliū nō sedendo vel genuflexo: sz stando audire debemus. de cōse. di. i. apostolica.

Eucharistia. i. bona grā. ab eu qđ ē bonū. et charis grā. Et sic nomiat fm. q̄ ꝯtinet realiter ꝑm q̄ ē plen⁹ grā. Fz ꝯo q̄ ē signū remēorationis passiōis xp̄i q̄ fuit sacrz vez. ꝺ sacrificiū. Et fm aūt q̄ ē signū demonstratiuū vnitatis ecclesie cui hoīes aggregāt p ipaz ꝺcommunicant ꝯo ē ꝑfiguratiuū diuine fruitōis q̄ ē in patria: ꝺ viaticū. qz ꝑbet nobis viā q̄ducē ꝺ ad illā. vl' qz dat trāseūtibꝫ ꝺ hac vita. ad ipm xp̄m. vnū tñ ē sacrm in q̄ sunt tria. i. spes visibil'. corp⁹ xp̄i vez. Et corp⁹ xp̄i mysticū. i. ecc'ia. Et fm q̄ dicit Hug. ꝑmū ē signū Et tercij. Scdm ē res Et signū Et cā tercij. Et cūi ē res scdi Et ꝓitas ꝑmi. de q̄ de cele. missa. i. c. cū Marthe. §. distinguendū est.

¶ Que est materia debita huius sacrī? R. q̄ panis tritice⁹ Et vinū vitis. vsus eiꝰ hōi sanā refectio q̄ ad sui integritatē cibū Et ꝓtū requirit. Significatō etiā eius ē duplex vna passio xp̄i i q̄ sanguis fuit sepat⁹ a corpe alia ē cibatio corpis Et aie. Et ꝓpterea ꝓpter ꝓuenientia vsus Et significatois duplex matia exigebat.

¶ Utr̄ possit ꝯfici ꝺ pane farr̄ Et spelte vel siliginis? R. licz aliq̄ dixerint q̄ sic. tu tñ teneq̄ nō pōt cōfici nisi in pane triticeo. i. frumenti. fm Sco. in. iij. di. xi. Et cōiter theologos.

¶ Utr̄ in pasta facta de tritico possit consi? R. fm Sco. vbi. ꝺ. q̄ nō

4 ¶Utr̃ possit ꝯfici ī pane cor̃upto: R. q nō. qñ tanta ē cor̃uptio q panis ſpecies ſoluun tur. ſicut qñ ꝯtinuitas ſoluit. ⁊ ſapor ⁊ color ⁊ alia accidēcia mutant. ſec⁹ ſi eēt aliq̃ diſpo

5 ſitio ſolū ad cor̃uptiõz quā dclarat aliq̃ im/ mutatio ſaporis. qz ſic põt ꝯfici.

¶Utr̃ ī amido possit cõficiꝫ R. Sco. vbi. s. q multo ꝓbabili⁹ ē q nō. ⁊ ido peccat. ⁊ iudi cio meo ḡuiter. q ex tali materia ꝯficit sciēter

6 siue q̃ ꝓparat. ille aũt q̃ ꝯficit ignorãter. licet nō ꝯsecret. tñ nō ē idolatra ſm Sco. vbi. s. nec idolatrare facit. qz q̃stū in se ē materiā eē idoneā ⁊ ab aliꝭ adorandā ſupponit.

¶Utr̃ possit ꝯfici in pane fermẽtato: R. ſm Sco. i. iij. di. xi. q sic. ⁊ tex. ē i. c. lr̃as. ō cele. miſ. ⁊ i. c. i ſacro. ō ꝯse. di. ij. ſz ḡuiť peccat la/

7 tin⁹ si celebrat i fermẽtato. ⁊ vt dic Sco. for te etiã grec⁹ ḡuiť peccat ꝓpter mꝫta q addu/ cit ibidẽ. ſz maxime qz rps i aſimo ꝯſecrauit ¶Utr̃ possit ꝯfici i pane facto ex aq̃ roſea vl̃ endiuie ⁊ hmõi: R. qdã theologi i. iij. di. xi.

8 tenẽt q nõ põt ꝯfici ex pane facto ex q̃cunq̃z alio liq̃re. ſz oportet ſit factꝰ ex aqua vera. ali ter vere panis nõ eſſet. Alij aũt theologi te/ nẽt q põt ꝯfici. qz aqua ipſa nõ req̃rit vt ma neat in ſpecie ꝓpria. immo mutať i naturaz aliã. ſz ego credo q nõ põt. qz rps ꝯfecit i pa/ ne facto ex aqua naturali. ⁊ ſic ſerua.

9 ¶Utr̃ ſi grana alteri⁹ generiꝫ admiſceanť cũ tritico possit ꝯficiꝫ R. ſm cõiter theologos i iij. di. xi. q ſi admixtio ſit ꝓdominãs vel eq̃ lis ẽ ſ̃tus i vtroq̃z miſcibiliũ q nõ põt ꝯfici. qz mutať ſp̃es ⁊ cognoſcit ex colore ꝑcipue et ſapore. Accidẽcia em̃ magnã ptẽ ꝯferunt ad cognoſcendũ qđ q̃d eſt. i. ō aia. ſecus ſi nõ eſt

10 equalis admixtio. qz ꝯfici põt.

¶Circa materiã vini querit vtr̃ possit ꝯfici de alio vino q̃z de vino vitis: R. ſm cõiter do/ cto. in. iij. di. xi. q nõ. ⁊ ratio potiſſima. qz ſic rps inſtituit Lu. xxij.

¶Utr̃ possit ꝯfici i aceto: R. Jnno. ō officio miſſe dicit q sic. ſz ſm theologos. maxie Ri. i. iij. di. xi. dic q nõ ꝑt. qz vinũ ⁊ acetũ diffe rũt ſm pḣm. viij. methaph̄. ſic vinũ ⁊ mortu

11 um. Jn vino tñ ſm Ri. vbi. s. ⁊ cõiter alios qđ accedit ad acedinẽ manẽte tñ adhuc for/ ma ſbali vini põt ꝯfici. Jdẽ dic qñ putrefit pfecta putrefactõe q̃ redire nõ ꝑt ad ꝯplexio nẽ vini q nõ ꝑt cõficiꝫ ſi ꝙ ſit i via ad corru ptionẽ põt confici. ſilr̃ ſi vino ſit cũ ſapore vi noſo ſapor aromatic⁹ vel pontic⁹ vel acerbus ex minus pfecta digeſtione vini.

¶Utr̃ i agreſto possit cõficiꝫ R. q nõ. qz ni/ hil recipit ſp̃z niſi ſit in termino ſue genera/ rionis. ⁊ ideo nõ eſt vinũ.

¶Utrũ i muſto possit ꝯficiꝫ R. q sic. ſi ē exꝑs 12 ſum extra vuã. ſz nõ in eo qđ adhuc ꝯtinet i vua matura. ar. de ꝯſe. diſ. ij. c. didicimus. et c. ſe. ⁊ hec eſt verior opi. qz ſic nõ eſt ſub ſpecie potabili. ſed potius edibili.

¶Utr̃ possit ꝯfici ī puſca ſeu i aq̃ vinata ſeu 13 in aq̃ ſupfuſa ſup̃ aceruos vuaꝝ poſtq̃z vinũ ē exꝑſſũ. aut in aq rubea in q̃ lot⁹ ē pann⁹ vi/ no rubeo tinct⁹: R. ſm cõiter docto. q nõ q̃ tollit ſ̃tutẽ vini aqua addita. facit de ꝯſe. di. ij. c. cũ omne. ⁊ de cele. miſſ. c. ꝓnicioſus.

¶Quid ſi aq̃ eq̃liter miſceatur vino: R. Ri. 14 vbi. s. q aut fit ſm q̃ntitatẽ equalẽ mol' aut ſm ꝓportõez eq̃lẽ ſ̃tutis. ꝓmo mõ nõ tollit ſp̃z vini. qz ē magis actiuũ q̃z aq̃. nec tñ vi/ nũ poſſz cito i ſui naturã aquã ꝯuertere. ⁊ iõ ſola vini ſba trãſſubſtãtiaret i ſanguie. ſcõo mõ generať tercia natura ex duobꝫ q̃ nec eſt vinũ nec aq̃. ſz nõ ſtatim. qz natura nõ opať i inſtãti. q̃z⁹ eaꝝ termini ſint i inſtãti. et iõ tãcito poſſet ſacerdos ꝯficere poſt talẽ appo ſitõez q illud qõ fuit ibi vinũ. cũ adhuc nõ eẽt trãſmutatũ ad cõpoſitiõez nature tercie ꝯuerteret i ſanguinẽ xp̃i. Si tñ añq̃z ꝓferret ẁba ꝯſecratõis eẽt tercia natura cõſtituta ñ poſſet cõfici ſanguis xp̃i. qz ſp̃es cõponentiũ ex q̃bꝫ p̃ eſſentiã cõſtituit vnũ i cõpoſito nõ remanẽt ſm ecẽtias niſi forte dimunute vel ſm q̃d. qđ dico ꝓpter opi. illoꝝ q̃ dicũt eas manere incõpletas. Adũte q ſz vt dixi poſ/ ſit ꝯfici i materia panis vl̃ vini qñ admixtio vl̃ cor̃uptio nõ tollit ſ̃tutẽ ipſoꝝ. tñ peccat q̃ ſine neccitate cõficit ꝓterq̃z in pane triticeo puro ⁊ incor̃upto ⁊ ſil'r i vino ñ aceroſo⁹ pu rificato. ꝓpť irreuerẽtiã ſacri ſm oẽs doc. i. iij

¶Utrũ deceat aqua admiſceri in vi /di. xi. 15 no calicis: R. q sic. c. lr̃as. ō cele. miſſ. ⁊ de cõ ſe. di. ij. c. i. ⁊. c. oñe crimẽ. ⁊ quare hꝫ vide ibi/ dem. ⁊ in. c. cũ Marthe. de cele. miſſ.

¶Sz nũquid ſufficit q fuerit appoſita i vo 16 lio: R. s. Bo. in. iij. di. xi. q nõ. ſz tũc dz ap poni q̃n ſacra myſteria inchoanť. eciaz ſi al's fuiſſet poſita.

¶Quid ſi omittať: R. q nihilomin⁹ cõficiť. 17 de ꝯſe. di. ij. ſcꝑtura. ſz peccat mortal'r q̃ ſcien ter eã nõ apponit. ar. c. lr̃as. ō cele. miſ. q̃ ꝙ omittit ex negligẽcia ex hꝫ q habuit diligẽti am ſemiplenã peccat venialiter. ſz grauiter. qz q̃stũ iſtud ſacrm̃ pcellit alia ſacra ⁊ opera. tm̃ in eo magis q̃z in aliꝭ negocijs p̃põdera tur negligẽcia. ſm. s. Bo. in. iij. diſ. xi. Si aũt omiſit ex negligẽcia eo q nullã diligẽciã adhibuit mortaliter peccauit ſm Ale.

18 ¶Que aqua debet apponi. R. q̄ sola aq̄ naturalis. c. in quadā. de cele. missa.

19 ¶In quāta quātitate. R. q̄ licet aliq̄ canonice aliter dicāt. tu dic q̄ modica aqua dz apponi. maxime si vinū ē debile. vt sic ꝯuertat̄ in vinū fm pbabiliorē opinionē. qđ esse nō posset nisi esset modica appositio. aliter si apponeretur in tāta quātitate q̄ soluerent̄ spēs vini nō ꝯficeret vt dictū est.

20 ¶Quid fiendū i illis ptib⁹ vbi vinū hz nō pōt. R. q̄ papa pt dispēsare vt sine sanguine corp⁹ xp̄i ꝯficeret. ne ꝓpter defectū sacri icurreret maximū damnū cū corp⁹ nō sit sine sanguine in hostia. & ideo papā adeant.

21 ¶Circa formā hui⁹ sacramēti queri⁹ que sit forma trāssubstātiatōis panis. R. q̄ est ista. Hoc est em corp⁹ meū. facit. c. cū Marthe. §. ex eo dz. de cele. missa.

22 ¶Utr̄ em hec ꝯiūctio sit de substātia formē. R. q̄ nō. sz ponit̄ ibi ad denotandū ordinē ꝯsecratōis ad vsum materie ꝯsecrate. q̄ tm̄ non ē de necessitate sacramēti. vñ nec ꝯiūctio silr. sciēter tamē omitti nō debet vbi vsus ecclesie illius antiqu⁹ habet. fm ꝙ Sco. i. iij. di. viij. li. q̄. ibi ponit̄ ad ꝯiungēdū. ne. s. ꝑba formē sine p̄cedētibus ꝓferātur. Ideo credo mortaliter peccarēt qui sciēter omitterēt tam i consecratiōe panis q̄m vini. qz ita habet vsus generalis ecclesie romane.

23 ¶Quid demōstrati ly hoc pnomē demonstratiuū. R. mihi placz opi. Ri. d. s. vic. li. d trini. q̄ ibi fit demōstratio mixta. s. ptim ad sensuz. & ptim ad intellectū. sub hoc sensu illud in qđ hoc trāssubstātiabit̄ est corp⁹ meū. qz sic ista ꝓpositio esset vera & magis ꝓpria si demōstrādo cibū diceret. Hoc est corp⁹ meū. s. illud in qđ iste cib⁹ ē trāsmutādus. ē corp⁹ meū. qm̄ virtute eius in plationis termio ille cib⁹ fieret corp⁹ meū. Sic in ꝓposito. qz ibi virtute verboz̄ i ꝓlemēto & termino ipsius ordinis panis fit ver̄ corp⁹ xp̄i. Aliq̄ tm̄ aliter dicūt. vide in. iij. sen. di. viij.

24 ¶Utrū p̄sbr dicēs solūmō p̄fata verba sup panē ꝯsecret. R. fm Sco. i. iij. di. viij. q̄ nō. Rō. qz dicēdo hoc ē corp⁹ meū. nō refert ad corp⁹ xp̄i. & ideo licet nō sint alia ꝑba de substātia formē q̄m p̄dicta. tamē de necessitate requiritur vt exp̄m ant̄ aliqua verba ex quibꝫ p̄fata forma solūmodo determinet̄ ad corp⁹ xp̄i. sic fit cū dz. Fiat dilectissimi dñi nr̄i ihu xp̄i q̄ p die &c. aliter nihil fieret. & hoc tene. q̄z uis quidā teneāt ꝯiū & male.

25 ¶Utr̄ sacerdos possit quātūcunq̄ materiā panis virtute p̄fatoz̄ verboz̄ trāssubstātiare ī corp⁹ xp̄i. R. fm Alex. i. iij. tractatu de eucharistia. q̄ nō. sz solūmodo illā quātitatē q̄ rōnabiliter pōt sumi a fidelibꝫ. qz sic intentio dñi dātis formā ꝯficiēdi fuit vt sumere/tur. qđ ptz cū dicit. Accipite & comedite. sic ē intentio ecclesie. & debet esse cuiuslibet sacerdotis ꝯficiēdi. vt sumak i vsuz sacramēti implicite vl explicite. & io si intenderet ꝯsecrare totū panē q̄ ē i foro. qz nō ꝯformaret intētionē suā intētiōi eccl'ie sic nō ꝯficeret. nō effectu virtutis verboz̄. q̄ vna vice posset ꝯficere tot hostias q̄ sufficerēt toti mundo si esset necessitas eccl'ie. sz ꝓpter defectuz intētionis illius q̄ hoc sacramentū instituit q̄ nō intēdit in ludibrio vel stulticia fiat ꝯsecratio. sz p vtilitate ecclesie generalis vel pticularis. & licet teneat q̄ immo ꝯficit. nō cures. sz tene qđ dixi. vt tenet. s. Bo. i. iij. di. x. & Pe. ca. di. & multi alij. q̄uis etiā opi. Tho. possit sustineri fm q̄ etiā Ri. ea. di. sustinet. si intelligatur q̄ ꝯficiēs intendat. p̄mo ꝯficere licet ꝯsequēter ad veneficia. sz p̄ma magis videt rōnabilis. & ideo tene eā.

¶Utr̄ sacerdos ꝛtute verboz̄ p̄fatoz̄ possit una pars ipsius hostie ꝯsecrare sine alia hostia ꝯtinua remanēte. R. fm Ri. in. iij. di. q̄. sic. si intēderet determinate ad alterā p̄te. puta dexterā vel a tali signo citra. qz ꝑba nō operant̄ nisi sup illā materiā ad quam p̄fertur intētio ꝯsecrātis. secus esset si intentio ꝯsecrātis nō esset determinata magis ad vnā p̄tē q̄m ad aliā sz i vago. qz tūc si no intēderet nisi medietatē ꝯsecrare solū: nulla ps cēt cōsecrata. qz reales opationes nō sunt circa singularia vaga: sed circa determinata. & iō oportet q̄ intentio ad quā seq̄tur realis determinatio aliqđ determinatū & determinate respiciat. Et ex p̄dictis solui⁹ alia questio ō facere vote q̄ habet. xx. hostias. & ex illis nō intēdit ꝯsecrare nisi. xviij. q̄ nullā ꝯsecrat nisi intentio sua se determinet determinate ad q̄s vult xviij. Secus si credēs q̄ sint solū. xx. et sunt xxij. tm̄ intēdit ꝯsecrare quicqd ē an ipm. sic dēs sunt ꝯsecrate. Itē patet q̄ hostie in altari ex oblīone reseruate & guttavini in pede calicis & hmoi nō cōsecrant̄. qm̄ ad eas non refert intētio ꝯficientis.

¶Quid si sacerdos acceptis pluribꝫ hostijs ꝯsecrādis qm̄ venit ad actū cōsecratiōis nō aduertit nisi ad eā quā habet i manu. R. fm Frā. d may. i. iij. di. xij. qdā dicūt q̄ nō sunt alie cōsecrate. Sz tu dic cū Sco. q̄ omnes

sunt cōsecrate.qz nō req̄rit de necessitate intē
tio actualis sz virtualis.q̄ fuit qñ pfatas ho
28 stias accepit vt eas cōsecraret.

¶Circa formā vini cōsecrādi querit q̄ sit: ℟.
q̄ hec.s. Hic ē em calix sanguis mei noui et
eterni testamēti q̄ p vobis z p multis effun
dēt i remissionē pcoz.hec q̄tiēscūq; feceritis
i mei memoriā facietis.vt in.d.Ḡ.ex eo. nō.
Vñ.s.Bo.i.iij.di.viij.z multi docto.ibidē
tenent.q̄ solū de substātia forme pdicte sunt
ista verba. Hic est calix sanguinis mei. Alia
vo sequētia nō sunt de substātia.sz ptinēt ad
ornatū. z ad ostendēdū vsum vel dignitatē
ibi. Accipite z bibite zc. aut effectum vt ibi.
noui z eterni zc. Alij tenēt vt.s.Tho.in.iij.
q.lxxviij.q̄ oia sunt de sba forme vsq;. Hec
quotiēscunq; zc. Sed Sco.ea.di.viij.di/
cit.q̄ cū non sit nobis traditū p certo an ad
formā substantialē ptineāt aliqua ex ba post
ly sanguinis mei.ideo piculosuz ē asserere q̄
pōse sit in illis verbis.ex quo sufficiēs aucto
ritas nō habet.z ideo oia dic vsq; ad Hec q̄
29 tiēscūq; zc.ac si essent de sba forme. licz p mu
niter doc.cōcordēt cū.b.Bo.

30 ¶Nota q̄ q̄ dixi.s.i cōsecratōe panis.dicent
silr dici de vino cōsecratione.

¶Silr de platōe ex hoc aut corrupta aut di/
minuta aut addita.dicvt.s.dictū ē de baptis
31 mo Baptismi.q.Ḡ.xv.cū duobz sequētibz.

¶Circa conversionē q̄ fit in hoc sacrameto p vir
tutē verboz pfatoz est firmiter tenēdū q̄ sba
panis fm totā suā materiā z formā existens
actu trānsubstātiat in totuz corpus xpi actu
existēs.ita q̄ materia in materiā.z forma in
formā.s.corpoream trānsubstātiat solis accidē
tibus remanētibus fm.s.Bo.z Ri.z Pe.i
iij.dist.xi.z.s.Tho.in.iij.q.lxxv. Sed fm
Sco.in.iij.dist.xi.ibi nō est conversio substā
tie in substantiā q̄tum ad esse sbstātiale sim
pliciter.sed q̄tum ad esse hic.qz corpori xpi
nō acquiritur simplr esse.sed esse hic.s.sb spe
cie panis.vñ acquirit nouā ptentiā nō amit
tendo antiquā.panis vo desinit esse ibi nō
acq̄rendo aliquā pntiā alibi.vñ licet illa de/
finitio panis fm se cōsiderata sit annihilatō
ipa tamē cōversio nullo mō ē annihilatō.qz
eius terminus nō ē nihil.sed nouā pntia coz
poris xpi sb specie panis.hec Sco. Et idem
dico de substantia vini q̄ trānsubstātiatur in
sanguinē xpi.ita q̄ panis i corpus.et vinū i
sanguinē puz extute verboz trānsubstātiatur
nō in aliq̄d aliud.sed qz corpus non est sine
sanguine z ceteris humoribus suis.nec san
guis sine corpe z venis z neruis suis.ideo i
hostia ē corpus xpi p trānsubstātiatōz. z san
guis eius p pmixtionē.pmixtus em et dif/
fusus ē i corpe.z ideo vbicūq; est corpus xpi
ibi ē sanguis eius. Alia vo ē ibi rone cōiūctio
nis cū corpe cui inseparabiliter cōiūcta. Quā
titas aūt z alia accidētia sunt ibi rone inse/
parationis a corpe. Diuinitas vo rone vnio/
nis diuine cū humana natura. Silr i calice
vinū trānsubstantiat i sanguinē solū virtute
trānsubstātiatōis.sz qz sanguis nō ē ibi effi/
sus sz i venis.ideo ē ibi etiā corpus xpi p cōco
mitantiā zc.vt dictū ē i corpe.z ad h facit.c.
firmiter.Ḡ.vna.de sum.tri.z fi.ca.z.c. i qua/
dā.de cele.miss. Et hec oia fiūt i instātiop le
ta rone verboz dei extute assistente extuti for/
me pfate. Est etiā totū corpus xpi ita i tota
hostia q̄ est etiā i qualibet ei pte i qua salua
tur ratio toti.cū em sit totū homogeneū nō
ē maior rō q̄ vna ps diuertat i vnā ptē q̄z in
aliā.ita tenet cōiter. Est etiā corpus xpi sb ho
stia quātū.sz non mō quātitatiue. qz licz sit
ibi corpus quātū.non tn compat ad spēs vt
quātū.sic q̄uis sit ibi claz. non tn vtit clari
tate sua illuminādo mediū. ita q̄uis sit q̄/
tus non vtit quātitate sua occupādo locū.
sic deus pōt facere vt h sit ignis nō exercēdo
combustionis actū. Est etiā corpus xpi sb hoc
sacrameto seu sb specie non localiter ppzie lo
quendo.qz esse localiter ppzie ē esse dimēsi
ue siue cōmēsuratiue. Est tn corpus xpi i lo/
co speciei. Et ex hoc seq̄tur q̄ corpus xpi est i
pluribz locis simul fm esse sacramentale.qz
veret realiter ptinet sb diuersis spēbz q̄ sunt
i diuersis altaribz. Est etiā i h sacro corpus
xpi immobile.localiter z p se loquēdo.licz sit
mobile p accidēs.s.ad motuz hostie.sic anīa
movet ad motū corpis.vñ p accidēs move
tur ad motū hostie.z q̄scit ad q̄tē alie ho/
stie. Itē movet surſū z deorsū silr z sel ad mo
tū diuersaz hostiaz.hec ex Ri.i.iij. dist.x.

¶Sed nūquid vertit corpus xpi versa hostia 32
sic mota movet: ℟. Ri.vbi.s.q̄ nō.qz licz p/
tes ordinē habeāt in ipo corpe absolute. nō
tn p compationē ad speciē. Vñ nō pt dici q̄
pedes habeat i vna pte hostie.z caput i alia.
z sic de ceteris mēbris.qz oēs ptes sunt simls
sb qualibet pte hostie

¶Utrū fracta hostia vl passa aliq̄d corpus 33
xpi patiat: sic mota movet: ℟.q̄ nō.qz mu/
tatio z passio innouaret i xpo aliq̄d absolu/
tū.sz motus localis nihil fm Pe.di.x.

¶Est etiā corpus xpi penitus inuisibile ocu 34
lo corpali fm Ri.z Sco.di.x.qz nō pt vide
ri nec p naturā nec p gloriā.nec p miraculuz

oculo corpali sic nec existētia subē spūalis in loco. ad cui⁹ instar corp⁹ xpi ē sub sacro inq̄z/tū ē ibi psens t p se rone sbe. t quātitas no ē ibi nisi p cōcomitantiā. Un fm Ri. vbi. s. si aliq̄n apparet ibi spēs puuli vel frustuz carnis: nō est corpus xpi. Maiores em sunt dimēsiones corpis xpi q̄z ille q̄ ibi apparēt. t si ibi vere apparet corpus xpi non apparet vt sub sacramēto. Un dicit Ri. ibidē. q̄ illa parētia puuli q̄ aliq̄n ibi visa est. vel describit i imaginatōe vel in sensu cmuni videtis. vel etiā si est realiter extra. nō credo q̄ ille dimēsiones fundent in dimēsionibz speciei panis licet tūc appareāt. vñ spēs sacramēti sb qua ptinetur corpus xpi latet sub illa figura que apparet nulla immutatōe facta circa ipsam t cōfunditur tm ipsa spēs quibusdā accidētibz carnis vel pueri q̄ nō sunt ppzie accidētia corpis xpi vel liniamenta.

35 ¶Est tm corp⁹ xpi visibile sb sacro fm Sco. vbi. s. p naturā oīm intellectui nō alligato sensibz i intelligēdo. siue angeli. siue aie separate. Ri. tn vbi. s. tenet q̄ nō p naturā. sz tm p gl'iaz. nō solū i ꝑtu. sz etiā in ꝑpzio genere.

36 ¶Est etiā corp⁹ xpi sub h̄ sacro intāgibile immediate ab alio. sic nec suba spūalis tāgit a loco. vñ q̄ntūcūq̄z aliqs spēm penetraret xpi corp⁹ tāgere nō posset fm Ri. vbi. s.

37 ¶Sūt aūt in h̄ sacramēto accidētia sine sb/iecto ꝑmo. s. sine sba virtute diuina. Itez sic spēs sacramētales retinēt esse qđ habebāt p/us ex virtute diuina. sic t agere. Un pñt exteriora corpa t sensus immutare. nō pñt tn alia in sacramentū cuertere. qđ nō fit sine ꝑtu. Un aqua modica posita in sacramēto calicis. licet fm aliquos cuertat in vinū. t hoc ꝑtute speciez illarū. nō tn in vinū qđ sit vinū fm spēz. sed est vinū fm materiā tm. sicut caro fm speciē cōuertit in carnē fm materiā. Uel dic q̄ ibi forma substātialis aq̄ nō solui sz alterat. qz mutat color t sapor t odor. t sensus ꝓcipit ꝓprietates vini. t ideo q̄z tuz ad sensum cōuertitur in vinū. nūq̄z tn i sacramentū. Hec ex. s. Bo. in. iij. di. xij.

38 ¶Quid cū accidētia sub q̄bz ē corp⁹ xpi in sacramēto corrūpunt. R. q̄ accidentia illa aliq̄n immutant ex pte quātitatis sic cū diuidit panis vel vinū i multas ptes. t tūc si in ipsis ptibz nō pōt saluari natura panis vel vini desinit corp⁹ xpi sub ipsis esse. Sil'r dic ꝺ immutatōe ex pte q̄litatis. vt cū ita immutant color. sapor t odor et alie q̄litates panis t vini q̄ nullo mō pōt compati natura panis t vini q̄ nō manet corp⁹ xpi sb sacro. sec⁹ si corruptio accidētiū vl q̄litatis aut q̄ntitatis nō sufficit ad corruptionē panis t vini. qz sic nō desinit ee ibi corp⁹ xpi vl sanguis sb sacro. Aduerte tn circa corruptōez q̄ ere/spectu admixtōis alteri⁹ liq̄ris. qz si ē vinū t additur i maiori quātitate vl equali. sic solui t totaliter t tollit cōtinuitatē speciei cū adoēs ei⁹ dimēsiōes puenīat. et sic incipit q̄ ad actū esse aliud nouū vinū. t sanguis ibi desinit esse sanguis xpi. Credo tn q̄ si additum nō sit notabiliter excedēs ꝓpter dubiū sit tuti⁹ vti toto illo liq̄re tanq̄z sacramēto. Si ꝺo additū sit minoris quātitatis. sic nō desinit esse ibi sanguis xpi. nisi sub ill'ptibz ad q̄s puenit vinū additū. q̄ cuz discerni nō possint sil'r toto illo liquore desinit⁹ vti tanq̄z sacro. t idē dic de alio liquore addito.

¶Utrū desinēte ee eucharistia sb ill' accidentibz redeat sba cōposita. R. fm Sco. iij. di. xij. post reꝓbationē multoꝝ modoꝝ dictoꝝ q̄ sic redit sba cōposita cui talia accidētia ꝺueniūt quā etiā afficiūt. et h̄ in instanti corruptōis t immediate a deo. Prima pars huius sentētie ꝓbat. qz deꝰ statuit illas species manere sine subiecto tm in eucharistia. ergo statuit q̄ nō stāte eucharistia nō sint accidētia sine subiecto. t p ꝺsequēs i instāti illi⁹ corruptōis fit aliqua sba. Sed a ꝑs ꝓbatur. qz si redijt aliqua sba. nō est alia q̄z illa q̄ pōt illis accidentibz affici. qz alia sba nō esset eoruz capax. Tercia ꝑs. s. q̄ nō redit nisi immediate a deo patet. quia nullū aliud agēs hoc agere posset. hec Sco.

¶Utrū spēs sacramentales possint nutriri. R. vt ꝑtz ex supradictis. sicut pñt cōuerti in cineres vel in vermes. t hmōi. sic p eādē raōnē pñt cōuerti in corpus humanū.

Eucharistia ij. circa missā q̄

rit q̄s ꝑt cōficere istud sacrm. R. q̄ solus presbz pōt consecrare corp⁹ t sanguinē dñi nr̄i iesu xpi. xxv. dist. plectis. t de lum. tri. et fi. ca. firmiter. ꝺ. vna. h̄ sequūtur theo. in. iij. di. xij.

¶Quid si q̄s credat se ꝑsbm esse cū nō sit. celebret. R. glo. in. c. aplica. de ꝑsby. nō bap. q̄ nō cōficit in ꝑitate. Sed tu dic vt. s. Baptismus. vij. ꝺ. vlti.

¶Utrū q̄libet ꝑsbr possit h̄ sacramentū cōficere. R. fm Ri. in. iij. dist. xij. q̄ de iure non pōt nec irregl'aris nec interdictus aut suspensus ab executione eoꝝ que sunt ordinis nec simoniac⁹. scismatic⁹. excōicatus aut degradatus. siue depositus. vel quilibet publice

notorius pctor. sz de facto si supra debitam materiā ꝓferat ꝑba cū intēcione debita vere ꝓficit q̄tūcunq; sit nepharius. qr character sup quē fundat ptās ꝓficiēdi ē indelibilis .li cet mortaliter peccet ꝓficiendo.

¶Utz plures presbr possint eandē hostiaz ꝓsecrare? R. licet diuersa sit opi. i. iiij. di. xij. ego teneo ꝙ nō. qr q̄ ꝑus ꝓtulit verba ille cō secrauit. alij nihil facūt. Et iō credo in ordi natōe ꝑsbroz sit melius non dicere q̄z dicere verba cōsecrationis. nisi dubitaret de epo ꝙ nollet ꝓsecrare.

¶Utz corpe viciatus presbr possit conficere R. vt. s. Corpe viciatus. p totum.

¶Quid d̄ ꝑsbro q̄ postq̄z indut⁹ ē recolit se d̄ aliq̄ mortali? R. ꝙ si tenet celebrare. z hz co/ pīā idonei ꝓfessoris tenet ꝓfiteri. Si ꝙo nō hz oratz cū ꝓposito confitēdi. z sufficit. nec peccat si cū vrecūdia accedit. Si ꝙo ñ tenet celebrare. tūc nō dz celebrare nisi ꝑus ꝓfiteatur. qr ad h̄ tenetur ꝑm. s. Bo. i. iiij. di. xij. z glo. i. c. d̄ hoīe. d̄ cele. miss. z alia glo. in. c. nihil. vij. q. i. ar. d̄ sen. ex. c. d̄ cetero. z. xx vi. q. vi. q̄ recedūt. Et h̄ idē tenet ꝙ. Anto. i d. c. de hoīe. Sz alij tenēt ꝙrīū. qr sufficit cō fiteatur semel i anno. Et Pa. in. d. c. d̄ hoīe. dicit ee veri⁹. licet ꝑ mū tuti⁹. Sz tu dic ꝑm ꝓmunē opi. theologoz ꝙ ꝑ mū veri⁹. tm Ri. in. iij. di. ix. distinguit. ꝙ si nō imminet scan/ dalū vel ꝑsone aut ppli. aut nō incepit mis/ sam. si ē sacerdos sumēs corp⁹ xpi q̄z tūcunq; ꝓtritus. sz nō ꝓfessus. dūmodo habeat copi am idonei ꝓfessoris. tps z loquelā ad ꝓfitē dū ꝙ peccat mortaliter. z sic debet dici ꝙ non debet celebrare vel cōicare. Si ꝙo aliqd̄ trū pdictoz imminet. s. vel scādalū ꝑsone vel po pulo nisi celebret. vel qr iā incepit missaz. sic sufficit ꝓtritio. Et sic pōt intelligi ꝙ tūc pt ce lebrare. ar. c. d̄ cetero. z. c. a nobis. el. ij. d̄ sen. ex. z. c. q̄ recedūt. xx vi. q. vi. adde tm ꝑm Ri. in. iiij. di. xvij. ꝙ q̄uis habeat idoneū ꝓfesso rē. sz tm expectat aliū cui deuotius z securius ꝓfiteatur. ꝙ tūc absq̄z ꝓfessiōe z sine pcto po test sumere eucharistiā cū ꝓtritōne sola. Qd̄ limita dūmodo sit ꝓfessus semel i anno. Itē qr tenetur celebrare vl cōicare. al's nō credo si pōt desistere sine scādalo populi vel ꝑsone. qr ꝑius debet ꝓfiteri.

¶Quid si celebrādo recolez se comedisse vl bibisse? R. ꝙ i difficultatibz sp accipiēdū est qd̄ min⁹ hz de periculo. Maius aūt periculū est qd̄ ē ꝓ sacrī eccl'ie pfectionē. qr h̄ ē sacrilegiū q̄z qd̄ ē ptinēs ad qualitatē sumētis. z ideo si ꝑsbr post ꝓsecrationē inceptā memit se comedisse. nihilomin⁹ debet ꝓficere sacrm. Idez si memit se excōicatū. vl'i mortali cū ꝓtritione tm debita. z sic nō peccat sed fructuose sumit. Et in h̄ ꝓcoz. cōiter dc. Si ꝙo meminit aīa ꝓsecratōis Tho. in. iij. q. lxxxiij. tenet. ꝙ tu/ tius ē dimittere missam inceptā. nisi scāda/ lū graue imminet. Sz. s. Bo. i. iiij. di. xij tenet. ꝙ sine pcto pōt inchoata ꝓficere cū ꝓ/ posito cōfitēdi. z cū cōtritōe totū suppletur. nec videt ibi ee ꝓtēpt⁹. Idē dicit etiā. s. bo. ibidē d̄ eo q̄ meminit se irregularē. qr ꝓhibi tio ꝓpter irregularitatē nō extēdit se ad eu z q̄ accessit sine cōscientia irregularitatis. z ich/ auit missā. Unū ꝓpter reuerētiā sacrī. z scāda lū ppli dicūt. ꝙ si velet. z libēter faceret qd̄ in se ē: a dño eēt dispēsatū. ptūc. Idē dicerē eti/ am qñ nō incepit. si nō pōt desistere sine scan dalo. nec i h̄ casu incurrit irregularitatē. arg. c. clerici. z. c. latores. z. c. fraternitati. q̄ requi rūt temeritatē d̄ clerico excō. mi. p totū. Nec ob. c. ap'lice. eo. ti. qr ibi sunt i culpa nō intel ligēdo qd̄ debet Sz hic iste ē in cecitate. Et h̄ credo verz nisi foret scādalū phariseoz. vl' qs accipet scandalū ꝑ aliq̄ admiratione. qr tūc nō liceret sine nota irregularitatis.

¶Quid de eo q̄ inceptā missa hz ꝓscientiā ꝙ 7
nō sit ꝑsbyter? R. s. Bo. vbi. s. ꝙ aī cōsecra/ tionē dz dimittere missaz infirmitatē fingē/ do. aut conscientiā deponere.

¶Sz q̄d faciet sacerdos qui ꝑpendit nō esse 8
aquā i calice? R. ꝙ si h̄ aduertit aī cōsecrati/ onē: eā apponat. sz post ꝓsecratiōz nullo mō. qr nō est de necessitate sacrī. vt. s. dictuz est. Et de hac materia vide. i. Missa.

Eucharistia iij. circa sumpti onē ei⁹. q̄s teneat sumere? R. ꝙ ꝑmo quilibet sacerdos cuz cele brat. de ꝓse. di. ij. relatū. qr sacramētū in sum ptiōe cōplemētū sue significatōis accipit. et si deficeret ali⁹ dz supplere ꝑ eo q̄ sit ieiun⁹ si iā hostiā saltē ꝓsecrauerat. vij. q. i. nihil. Si ꝙo dubitat an cōpleuerit cōsecratōz hostie. tūc ꝑm Jnno. in. c. ꝑsbr. de sa. nō ite. Incipiē dū ē ibi addendo. s. dñs noster ieſus xps pri die q̄z rē. qr nō dz iteratū qd̄ nescit factū. c. apostolicā. de presby. nō bap. Si aūt certuz ē ꝙ nō inceperat verba consecrationis. tunc nō est necesse supplere. Si tamen quis vel/ let supplere posset. sed nō deberet reuocare si iam signa sup hostiam fecerat. sed ꝓsequē/ dum est vbi deficit ꝑm Ala. z placet al's inci piendū est a capite z si pluries celebrat i die semp dz sumere omissa purificatiōe i pcedē/

tibꝫ missis. Scdo tenetur quilibet xpianus cū ad annos discretionis puenit. vt in. c. omnis. de pēi. ⁊ re. d quo dic vt. j. §. ij. nisi ex rōnabili causa de cōsilio ppꝛij sacerdotis ad tēpus duxerit abstinendū. Tercio tenet̄ q̄libꝫ i articulo mortis cōstitutus. ppter ea appellat viaticū. Vñ credo pccat mortaliter q̄ i tali articulo cōtemnit sumere corpus xpi. Quarto rōne statuti. Quinto rōne officij. sicut sacerdos qui tenet̄ celebrare saltē i magnis festiuitatibꝫ. vt. j. Missa. §. fin.

1 ¶Quot modis sumitur. R. q tribꝫ modis. aliqñ sumit̄ solū spūaliter. aliqñ solū sacrāliter. aliqñ sacramētaliter ⁊ spūaliter simul

2 ¶Quid ē māducare spūal'r. R. fm. s. Bo. in iij. di. ix. q māducatō spūal'r trāslata ē a corpalibꝫ. ⁊ iō sic i māducatōe corpali sūt duo p̄ncipaliter. s. masticatio ⁊ incorpatio. sic ⁊ i spūali sunt duo suo mō. s. spūal' masticatō q̄ ē recogitatio p fidez. s. carnis xpi p nobis exposite i p̄cū i cruce ad redimēdū. ⁊ spūal' incorpatio p charitatē. s. dū recogitās ei quez recogitat iūgit̄ ardoꝛe charitatis. ⁊ ita ei in-

3 ¶Ñ dꝛ q̄s solū māducare spūa /corporal̄ liter ⁊ nō sacramētaliter. R. q tūc q̄n sacrm ē in voto. ⁊ effectus ei⁹ pcipit̄. qz sicut q̄dam añq̄z baptizent̄ ex desiderio baptismi pcipiunt effectū ipsi⁹. sic ⁊ in hꝫ sacrāmēto. nec frustra inducit̄ postea sacrm. qz plen⁹ inducit effectū ipsa susceptio sacrālis q̄z solū desiderū fm. s. Tho. in. iij. pte. q. lxxx. Vel melꝰ fm s. Bo. i. q̄. dis. xl. qz nō eēt vera volūtas nisi deduceretur in opus cū adest facultas.

4 ¶Quid ē māducare sacramētaliter solū. R. fm. s. Bo. in. iij. di. ix. q ē māducare sacramētū vt sacramētū. Ad hꝫ aūt vt māducet sacramentū vt sacramentū necessaria ē intētio ⁊ intētiōis regulatio. Intētio inquā ē necessaria. qz si q̄s iret ad mēsaz ⁊ intēderet corp⁹ reficere. ⁊ aliꝫs p pane cōmuni sacramētū sicut panē offerret. et ipse oīno itēderet cibū sumere. nō dicerē eū sacramētaliter māducare. necessariū est etiā vt huiꝰ intentio dirigat fm fidē que est in ipso vl' in altero. quia oportet credat q sub illa specie aliquod spirituale lateat qđ sumere intēdat. vel oportet q saltez sumere intēdat quod alios credere existimat. licet ipse nō credat. et sic patet p quātō quis dicat sacramētaliter māducare. qz. s. q sacramentū vere existat ibi. et ipse qui manducat illud vt sacramentū sumere intēdat. si neq̄ credit esse vez sacramētū. siue q̄ existimat alios credere. hec. s. Bona. vbi. s. Addꝛ q tūc solum sacramētaliter sumit. q̄n pꝛopter aliquod impedimentū qđ in ipso sumēte est. vl' malā eius dispositionē caret effectu ⁊ fructu ipsius sacramēti q̄ est spūalis mānducatio. hꝫ ē spūaliter incorpari corpi mysti/co p fidē ⁊ charitatez. vel magis incorpari p augmentū fidei ⁊ charitatis. q̄ manducatio nō ꝯuenit indigne suscipientibꝫ.

¶Utꝛ vere in hꝫ sacro xpus māducet̄. R. fm Rich. in. iij. di. ix. q ē in sumptōe hui⁹ sacramēti q̄dā māducatio carnalis qua comestā masticat. ⁊ i stomachū trahitur. ⁊ postea digeritur. ⁊ vltimo in substātiā māducātis cōuertit̄. ⁊ sic vere māducatur illa species sub q̄ realiter ꝯtinetur verū corpus xpi. Est ⁊ alia māducatio sacramētalis qua corpus xpi vere sumitur. sz sic sumptū corpaliter nō masticatur. ⁊ si species sic in oꝛe masticētur q p digestionē ibi factaz nō corrumpat in eis formā ppꝛia. sed descendāt in formā ppꝛiā i stomachū descēdit. ⁊ corpus xpi in stomachū p descensum speciei sub qua ꝯtinetur. ⁊ tādiu ibi manet corpus xpi q̄diu i eadē specie formā ppꝛia speciez saluatur. Si aūt species panis tādiu in oꝛe masticetur q p digestionē i oꝛe factā corrumpatur forma ppꝛia in eis. ⁊ nō descendat in stomachū. tūc nec corpus xpi descendit in stomachū. ⁊ sic intelligitur illud d̄ ꝯse. di. ij. c. tribus. cū dicit̄. q̄z cito species omnibus atteritur. tācito i celū rapitur corpus xpi. Adde tñ fm. s. Bo. i. iij. di. i. q cuꝫ corpus xpi maneat sub illis speciebꝫ q̄diu illa species sit habilis ad refectionē humanā. qz ad hꝫ est statuta ⁊ ad hoc oꝛdinat̄. ⁊ hꝫ habeat cū est extra stomachū ⁊ in stomacho quia ibi reficit. et tādiu ibi corp⁹ xpi moꝛet̄ donec refectōnis opatio ꝯpleatur. Ideo si q̄s euomat illas euomit corpus xpi. ⁊ si spes pñt discerni ab aliꝫs debēt sumi cū reuerētia ⁊ cremari. ⁊ cineres iuxta altare recōdi. vt i. c. si p negligētiā. d ꝯse. di. ij. Si aūt spes ille trāseāt p stomachū indigeste ppter aliquā infirmitatē. tūc sunt extra pp̄etatē refectōis. ⁊ iō si vadāt i secessū nō ē ibi corp⁹ dñi. et hāc opi. s. Bo. vbi. s. dic̄ pbabilē. ⁊ placz. cū q̄ ꝯuenit

6 ¶Quis pōt idonee suscipe sa/ /cramentū eucharistie. R. Pe. aureol. in. iij. di. ix. q. ij. q idoneus susceptoꝛ ē hō viatoꝛ. adultus. fidel'. mēte pditus. Jeiun⁹. deuot⁹ apparitiōe miraculosa nō pꝛhibit⁹. sine sci entia pēti mortalis legitime ꝯfessus. ⁊ ꝯtrito ꝯfessoꝛi idoneo tpe debito ⁊ recta itētōe sumptꝰ. vbi. xv. notāda ꝯmemoꝛat.

7 ¶Primo dicit hō. qz licz angeli beati mādu
cet xpm i sua specie inēztū ei vniunt i fruitōe
charitatis pfecte t visiōe manifesta. non tn̄
8 ptingit eis spūaliter māducare h̄ sacrm qō ē
¶Utz bruti possit sumere corpus /sacrm.
xpi sacramētaliter. R. vt. s̄ patuit q nō.
¶Sz nūquid si mus ꝯmedit illas spēs trāsi
bit corp⁹ xpi i ei⁹ vētrē. R. s. Bo. i. iiij. di. xij
qdā dixerūt q sic p rōez supdictā. Sz aliis
videt q nō. qz xps nō ē sb illo sacro nisi eate
nus qtēn⁹ ē ordinabil' ad vsū humanū. s. ad
mā'ducatōz. sz sic qzcito mus rodit. ita t tāci
to i. habile facit. t sacrm esse desinit. Et hec
ē opi. ꝯmunior f̄m. s. Bo. t magr̄ pia. Et sic
ptz q sol' hoīb debet dari nō brutis. vel q/
9 busqz etiā angelis. qz illusio esset.
¶Scdo dicit viator. qz nulli mortuo debet
10 dari. t si petunt illusio est.
¶Tercio dicit adult⁹. qz licz greci antiqtus
pueꝝ darēt. vt d ꝯse. dist. ij. puuli. tn̄ sacrali
ter sumere nō pnt. qz ñ vtunt sacro vt sacro
11 sz vt ꝯmuni cibo ꝓpter carentiā discretiōis.
¶Sz qñ ē etas debita. R. Aure. vbi. s̄. q re/
linquēdū ē arbitrio boni viri. Et idō dico q
tūc ē etas debita qñ pueri habēt vsuz rōis q
pnt ꝯcipe deuotōez hui⁹ sacri. t discernere et
diiudicare corpus xpi. t reuereri ab alio cibo
saltē ex alioz instructōe. qd pt eē i. r. vl' saltē i
xij. āno. vñ si apparerēt i eis tūc signa discre
tois t reuerētie. pnt sumere f̄m Tho. in. iiij.
di. xr. imo debēt saltē semel i anno sumere. vñ
13 tenent ad h̄ eos inducere q eoz habēt curā.
¶Quarto dicit fidelis. qz nulli infideli debet
dari. immo nec infidelis pōt sumere sacrali/
ter. etiā nisi habeat intētionē sumēdi ipm vt
14 sacrm ecclesie. licet ipse nō credat.
¶Sz nunquid cathecuminis debeat dari?
R. Aureo. vbi. s̄. q nō. qz nō sunt de familia
15 xpi p baptismū.
¶Quinto dicit mēte pdit⁹. vñ demoniac⁹ et
amētibꝰ nō debet dari. distinguit tn̄ Aureo.
vbi. s̄. aut talis amēs nūqz habuit vsum rō/
nis. t tali nō dz dari. Aut aliqñ habuit vsū
rōis. t tūc sb distinguit. q aut ostēdit signa de
notōis extra. t sic pt cōcari. aut nō ptēdit si
gna deuotōis. t tūc recurrēdū ē ad tps p̄teri
tū. qz si añ infamiā petijt. t deuotōz ad ipsuz
habuit pt dari t dz i articlo mortis. si nō ti
met d̄ periculo cuomēdi vl' alteri⁹ irreuerentie.
vt habet in. c. is q. xxvi. q. vi. Si vo nullam
deuotōz ad ipm habuit tpe sanitatis nec eū
petijt debito tpe nullo mō eis dz dari. Idez
dicō demoniac⁹ f̄m p̄fatā distinctōz f̄m tho.
i. iiij. di. ix. Et in. iij. pte. q. lxxx. Amētibꝰ vo
q habēt dilucida intervalla pōt dari tūc qñ
habēt vsuz rōis f̄m Aureo. pdictū vbi sup̄.
Mlto fortⁱ pōt dari ill' q largo mō dicunt
amētes. s. q habēt debilē vsū rōis. dūmō posi/
sint aliquā deuotionē hui⁹ sacri cōcipere
¶Sexto dicit ieiun⁹. nā qcūqz aliqd̄ come/ 16
stibile vel potabile post mediā noctē sūpsit:
nullo mō pōt cōicare: siue digesserit siue nō.
d ꝯse. di. ij. c. liqdo. vij. q. i. nihil. d cele. miss.
c. ex pte. Excipit casus infirmitatis. qz si de
ozz periculo mortis dubitat. etiā post cibum
sunt ꝯmunicādi: ne sine ꝯmunione decedāt.
d ꝯse. di. ij. p̄bz. Nec ob. c. sacra. de ꝯse. dis. i.
qz abrogatū ē. t de h̄ vide. j. Missa. §. iij. q.
v. vi. t. xiij. cū tribus se.
¶Septimo dicit deuot⁹. Nā sic q cibū coz/ 17
porale nō pōt digerere vel masticare non est
apt⁹ māducare ipm. sic q deuotōez nō habet
nō ē dign⁹ ꝯmunicare. de ꝯse. di. ij. c. illo. t. c.
tribꝰ gradibꝰ. vñ. s. Bo. in. iiij. di. xij. Ma
iorez inquit efficaciā recipit hō in vna missa
vel māducare cū bona p̄paratōe q̄z i multis
si se nō p̄pararet diligenter.
¶Octauo dicit apparitiōe miracl'osa nō p/ 18
hibit⁹. Nā si apparet i forma pueri vl' hmōi
nō dz sumere f̄m p̄fatū Aure. vbi. s̄. qz ñ ap
paret sb specie ꝯueniēti hūane refectiōi. Dic
tn̄. s. Tho. i. iij. pte. q. lxxxij. q ꝯsulēdū esset
p̄sbro q iterato corp⁹ sanguinē dñi ꝯsecra/
ret t sumeret. Sz ego nō credo. qz q fiūt mi
racl'ose nō sunt sub legibꝰ. l. nā ad ea. ff. d le.
Et etiā qz verisil'r posset etiā i alia ꝯsecratōe
sic apparere. t sic esset ꝓcessus in infinitū.
¶Nono dicit sine ꝯsciētia pēti mortal'. Nā 19
suscipiēs cū ꝯsciētia pēti mortal' peccat mor
taliter f̄m Aure. vbi. s̄. t cōiter oēs. sz si ꝯsci
entiā nō hz d mortali. licet sit i mortali pēto
nō peccat mortaliter f̄m Aure. vbi. s̄. nisi sit
ignorātia crassa vel affectata. qz debitā dili
gentiā de ꝯmissis nō adhibuit. Lā dul. i. iiij.
dis. ix. dicit. q diligentia debita ē qñ facit il/
la q prudēs facit de re quā vellet studiosissi/
me examīare. Et Sco. i. iiij. di. ix. dicit. q te
net ꝺs se examīare f̄m diligētiā nre fragilita
ti possibilē. Addit tn̄ Aureo. q qñ ꝺs volz d
pteritis pēcis mortalibꝰ ꝯmissis. t hz ppositū
nō peccādi. t deuotionē ad sacrm. q pōt p
sumere q nō sit in mortali.
¶Utz presbr peccet mortaliter dādo ei quē 20
scit i pcto mortali ꝯstitutū: R. f̄m Ri. in. iiij
di. ix. q si talis nō petit sibi dari sic peccat si/
bi dādo. Si vo petit. t tūc distingue. aut est
notorius pctōr. t sic peccat si ei dat. qz habet

ꝺ ipm legitimã exceptionẽ. Aut nõ ẽ notorius. q̃uis possit pbari p duos testes vl tres. z si petit i occulto ꝺz ei denegare. qz hz legitimã exceptiõz ꝺ cũ. z moneat ne petat i publico. vt habet ꝺ ꝺse. di. ij. ne phibeat qõ petit. Si ꝛo petit publice. tũc si est sacerdos extraneꝰ nõ debet sibi dare. qz legitimã hz cãm. de ꝺse. di. ij. tribꝰ. Si aũt ẽ sacerdos ꝑpriꝰ parochialꝫ. sic debet sibi dare. qz nullã habet exceptionẽ quã i publico possit obij cere. de off. iud. oz. c. si sacerdos. Nec ob. q̃ sit maiꝰ pctz sumere cũ pcto mortali q̃s infamari. qz sacerdoti mistrati corpus xpi peius ẽ peccare mortaliter infamãdo inuste pctõrẽ occultũ q̃s q̃ ille mortaliꝫ peccet. qz nullꝰ ꝺz mortale ꝺmittere vt aliũ a mortali liberet. Pctõz tñ occultus ꝑm. s. Tho. iij. p. q. lxxx. potiꝰ debz eligere infamari q̃s indigne ad mẽsam xpi accedere. Qꝺ credo veꝝ qñ q̃s idigne accedit. s. cũ mala volũtate. puta qz nõ penitet de pctis. Necꝰ eet de idigne sumẽte qz nõ ẽ ꝺfessus. ꝺ q̃ ꝺic vt. s. Eucharistia. ij. §. v. z. j. §. xxiij.

21 ¶Hz nũquid eet minus malũ dare tali hostiã nõ ꝺsecratã. vel nõ ꝺsecrare z sic sumere: R. q̃ nõ. vt ptz i. c. de hoie. de cele. mis. Jõ ꝺz ꝓsus quide falsa remedia sunt abijcienda q̃ sunt veris piculis grauiora. ibidẽ.

22 ¶Quid si solũ sit suspectus de crimine mortali: R. q̃ si suspitio sit violẽta z notoria. dicendũ ẽ sicut de eo quẽ scio in mortali. ꝑm q̃ s. dictũ est. alꝫ nõ elicitur. ij. q. i. c. ij. z. iij. in glo. z. xxxij. q. i. dixit dñs.

23 ¶Utꝫ existens in pcto mortali peccet videndo corpus xpi: R. q̃ nõ. dũmõ cũ humilitate z reuerẽtia videat. Sil'r nõ peccat tãgẽs ex necessitate. puta qz cecidit i terrã z hmõi. ꝑm. s. Bo. z. s. Tho. in. iij. di. ix.

24 ¶Quid de illo q̃ licet nõ sit vere in pcto mortali. tñ ꝑm ꝺscientiã scrupulosaz se existimat esse: R. q̃ peccat mortaliꝫ nisi eaz deponat. q̃a q̃cõꝺ fit ꝺ ꝺscientiã edificat ad gehẽnã. vñ nisi sit ex pbabili ꝺiectura debet deponi. vt in c. inquisitioni. de sen. ex. qz vt dicit in. c. nõ solum. de regula. lib. vi. Decet z expedit vt cõscientie puritati nõ desit iudiciũ rationis ne dũ spũalis pfectus queritur salutis dispendium incurratur. hec ibi.

25 ¶Decimo addit legitime ꝺfessus. qz q̃z tũ cũ q̃z doleret de pcto ꝺmisso nõ sufficeret vt digne sumat. sz oportet legitime ꝺfiteatur. aliter peccat mortaliter nisi vt est dictũ. s. Eucharistia. ij. §. v. Tenet tñ Aure. vbi. s. q̃ sacerdos parochialis qui nõ habet aliũ sacerdotẽ. z religiosus i via cũ socio nõ sacerdote. q̃ pñt celebrare cũ ꝺtritõe z cũ ꝓposito ꝺfitẽdi. exq̃ nõ hz cui ꝺfiteat. qz religiosus nõ pt extra suũ ordinẽ ꝺfiteri i religiõe mioꝝ. Qꝺ limito tñ veꝝ qñ sine alioꝝ admiratiõe desistere nõ põt. aut qz tenetur celebrare. Idem dicas de eo q̃ volẽs ꝺmunicare cozã sacerdote celebrãte recolit aliqꝺ mortale nõ ꝺfessus legitime q̃ pt cõicare cũ ꝺtritione z ꝓposito ꝺfitẽdi qñ sine admiratiõe z aliqualꝫ nota ñ posset desistere q̃n cõicaret. nec habz aut tps aut sacerdotẽ cũ quo ꝺfiteri possit

¶Undecimo dicit i ꝺuersatione crimine nõ notatus. vñ hystrionibꝫ z hmõi nõ ꝺz dari de ꝺse. di. ij. p dilectõne ꝺz. Puto nec maiestati diuine nec euãgelice disciplineꝫ gruere tã turpi z infami ꝺtagiõe fedet. vñ ꝑm glo. ibidẽ. nec talibꝫ. nec cuicũq̃ infami notorio manifeste dãda ẽ eucharistia. Si tñ reuertatur ad dñm. eis cõio z recõciliatio nõ negat vt ibidẽ ꝺz i. c. se. Nõ ẽ tñ intelligẽdũ sic vt statim debeat dari eucharistia. sic fit a multis z male. sz ppter reuerẽtiã sacri debet differi vsq̃ post pactã penitẽtiã quã publice ꝺz facere. nisi articulꝰ necessitatis vel pietatis aliq̃ in casu aliter fieri psuadeat. 27

¶Utꝫ sit dãda eucharistia suspendendis vel decapitãdis p suis maleficijs: R. q̃ sic. si peniteant z pure ꝺfiteãtur. vel cupiant ꝺfiteri si possent. qz nec eucharistia nec sepultura ẽ eis denegãda. z missa p eis posset celebrari. oblationes offerri. xxvi. q. vij. c. i. z vlt. z di. l. penitẽtes. z. xij. q. ij. p obeuntibꝰ. imo hodie i cle. i. ꝺ pe. z re. precipit officialibꝰ q̃ eis 28 administrare pmittat si petunt.

¶Quid ꝺ excõicatis. interdictis. scismaticis. z hmoi: R. q̃ nullo mõ ꝺz eis dari. Addit corpore mũdus. s. ab ea imũdicia q̃ tolli pt. alit nõ tollẽdo ꝑm Aure. vbi. s. peccat gr̃iter cũ tali immũdicia sumẽdo eucharistia. Sz immũdicia q̃ tolli nõ põt. puta lepza. fluxꝰ sanguis vel semis. z alia infirmitas nõ impedit sumptionẽ eucharistie. sz bñ celebratõz missi se. ꝑm q̃ dictũ ẽ. s. Corpe viciatus. 29

¶Utꝫ nocturna pollutio impediat sumptionẽ huiꝰ sacri: R. vt colligo ex. s. Bo. in. iij. di. xij. z Aure. vbi. s. z est cõis opinio. q̃ aut pollutio puenit ex cã pcti mortalis certa vel pbabili. puta ex crapula vel mozosa cogitatiõe z hmoi. z sic neccio tenet abstinere. aliter peccaret mortaliter. vt colligit in. c. nõ ẽ. vi. dis. z est ar. in. c. q̃squis. xxij. q. i. qz licet ipsa pollutio ꝑm se nõ possit cẽ pctm mortale. hz tñ pctm mortale annexũ rõe sue cause. Jsto ego limito veꝝ. nisi ꝑ usꝰ q̃z sumat aut celebret.

ɔteratur ꝺ pcto ⁊ ɔfiteat. qz si ɔteritur ⁊ ɔfessus ē ꝺ pcto. et necessitas vl' scandalū cogat ad celebrādū vel sumendū: nō peccabit. sine necessitate tn nō credo etiā ɔfessus possit sine pcto sumere vel celebrare. sz bn sine mortali pcto ꝑm Jo. ꝺ saxo. i sum. ⁊ Pe. ꝺ pal'. i iij. Aut pollutio ꝓuenit a cā q ē pctm venia letn ꝓbabiliter. ⁊ sic non impedit necessario ꝺ ogruo. nisi potior causa vigeat ꝑm Ri. i iij. ⁊ ꝑm Tho. in. iij. ꝑte. q. lxxx. peccat tn venialiter si sine causa necessaria cōicet vel celebret. nisi i duobꝫ casibꝫ ꝑm ꝓdictū Jo. Primus qn ē dies festus in q ē ɔsuetū ɔmunicare. Secōs qn immineret scādalū nisi celebraret. puta qz alius nō ē. vel ē ꝑplatus qui ɔsueuit celebrare ⁊ hmōi. Sil'r dico ꝺ illa q ꝓuenit ex illusione diabolica. ⁊ hꝫ ꝑpter duo Primū ꝑpter immūditiā corpis. Secōm ꝑpter euagationē mētis siue ineptitudines. Idem dic qn ꝓuenit ex cā q nullū ē pctm ꝙ de congruo debet abstinere. In hꝫ casu. s. Bo. vbi. s ⁊ bn distinguit dicēs. ꝙ aut sentit inānatio nē illā inclinasse multū aiam. ⁊ sic ɔsulendū est ꝙ faciat reuerentiā sacro ⁊ abstineat. Si aūt sentiat magis expeditā naturā. ⁊ vlteri⁹ deuotio vel solēnitas vel aliud qꝺ multū recompenset. puta charitas alterius q cogeret celebrare in mortali vel ɔpassio animarum ⁊ hmōi ad sumendū vel celebrādū trahat. tūc arbitror dicit ipm sine remorsu ɔsciētie accedere posse. Aut pollutō ꝓuenit ex diabolica tētatōe. vt puta qn cū maiori deuotōne dispōnit celebrare. aut rōne solēnitatis ⁊ hmōi. citi⁹ pollueret. sic ꝺ illo legit i collatōibꝫ patrū q sp hāc patiebatur i festis qn erat cōicatur⁹. cui decretuz fuit vt sp ɔmunicaret. ⁊ sic cessaret talis illusio. ⁊ sic nō debet abstinere.

¶ Sz p quātū tps debet abstinere? R. ꝙ per xxiij. horas. ꝑm Alb. ⁊. s. Tho. Sz Pe. de pal'. limitat vez cū accidit circa mediā noctē sz si añ mediā noctē acciderit abstinere non tenetur. nisi qn ꝓuenit ex cā mortalis pcti.

¶ Quid de coitu ɔiugali? R. credo distinguē ꝺū fore vt de pollutōe nocturna nisi ꝙ pōt eē ꝙ exigēs peccaret mortaliter. ⁊ tn reddēs in uitus nō peccaret. ⁊ sic solū in exigente eadē ret ꝓhibitio nō in reddente. ⁊. c. ois hō. ꝺ cō se. ꝺist. ij. ⁊. xxiij. q. iij. sciatis. debet intelligi de ɔsilio in coitu in quo nō est pctm. vel saltem solū veniale. Credo tamē ꝙ exigēs nō digne suscipiat. sz p. xxiij. horas ad minus ꝺz abstinere de bono consilio nō de precepto. vt no. glo. in. ꝺ. c. omnis. ⁊ seqtur Pe. de pa. ⁊ Tho. in. iij. parte. q. lxxx.

¶ Utꝝ mēstruata vel mulier post partū immediate ꝺz abstinere? R. ꝙ nō de necessitate. si tn ex reuerētia abstinet n peccat. ꝺist. v. c. ad eius. ⁊ de puri. post par. c. vno. dūmō cōicet ꝑm institutionē eccl'ie i. c. ois. de pe. ⁊ re. 32

¶ Utꝝ somniū homicidiū vl' alteri⁹ pcti mortalis impediat sumptiōez hmōi sacri? R. ꝙ hmōi somnia nō inducūt pollutōez corpis. nec tātā distractōz mētis sic̄ somniū fornicatōis ꝓpter intētōez delectatōis. ⁊ ideo nō impedit. Si tn somniū homicidij ꝓuenit ex cā q est mortale pctm impedit sumptionē sacri rōne sue cause ꝑm. s. Tho. in. iij. ꝑte. q. lxxx. 33

Intellige nisi ꝓus ɔteratur ⁊ ɔfiteatur

¶ Terciodecimo dic a mīstro idoneo. s. sacerdote. ꝺ ɔse. di. ij. ꝓuenit. nā null⁹ tāgere debet etiā diaconus nisi i necessitate. vt si casu caderet in terrā vel aliquo alio casu. lxiij. di. diacones. Uez ē ꝙ diaconus cū ꝑsbr ē fessus vel al's impotēs. ⁊ necessitas cogit ꝺ iussu ꝑsbyteri pōt dispēsare. vel etiā sine iussu qn iuſ sus expectari nō ꝓt. vt no. Hug. i. ꝺ. c. diaconos. aliq etiā tenēt. vt no. Pa. i. c. quāto. de ɔsue. ꝙ etiā laicus pōt ad mīstrare tpe necessitatis in articulo mortis qn nec sacerdos vel diacon⁹ adest. allegat. §. vez. xxij. di. Itē aliꝫ tenēt ꝙ i tali necessitate mortꝭ licz p se eucharistiā assumere. Nec ob. c. fi. xxiij. q. i. qz loq̄tur ꝺ hereticis a qbꝫ nō licet accipe. Sed tn Pa. tenet ꝛriū. s. ꝙ nō licz nisi sacerdoti ad mīstrare. ⁊ credo sit securior opi. qz i tali necessitate ɔstituto ꝺz. Crede ⁊ māducasti. 34

¶ Sz an debeat a ꝓprio sacerdote solū sumi? R. ꝙ pōt sumi a ꝓprio epo ⁊ archiꝑsbro. ꝺ offi. archiꝑs. c. iij. ⁊ a ꝓprio sacerdote. ⁊ ab habēte licētiā ab eis. caueat religiosus. qz si mīstrat excōmunicationē incurrit. vt ꝺz. j. Excōicatio. v. casu. xij. 35

¶ Quarto decimo dicit tpe debito. quia quo ad celebratōez misse reqritur dies. ⁊ nō nox vt. j. Missa. §. xli. Quo ꝓo ad alios cōicare volētes nō inueni quin possit omi hora recipi dūmodo sint ieiuni. vez ē ꝙ mane diei est ɔgruētior hora Itē ꝙ nō omittat q̄n sumat saltē semel i anno i pasca. qz ad hꝫ tenetur q̄libet fidelis postq̄ ad annos discretionis puenit. nisi ex aliqua rōnabili cā ad tps ꝺ ɔsilio ꝓprij ɔfessoris duxerit abstinendū. vt in. ꝺ. c. ois. aliter peccat mortaliter. Qꝺ autē quidā voluerūt intelligere pcise de die pasce. nō bn senserūt. Un papa Eugenius declarauit ad remouēdas ambiguitates ꝙ sufficit ꝙ suscipiat i die iouis sācta. ⁊ vlteri⁹ vsq̄ ad dñicam post pasca immediate sequētē inclusiue 36

qñ magis sue deuotõi videbit expedire. et sic satisfacit pcepto. ⁊ credo ꝙ magis artãtur q̃ ad pueros sub pena mortal' pcti habẽtes curã pueroꝝ. vt ad h̃ sacr̃m eos inducãt tpe pasce qz ipse cũ ignorãtia eos excuset saltẽ vsqz ad tpa. xvij. annoꝝ vel circa. Jtẽ tpe debito scz vt solũ semel i die cõicet ꝑm. s. Tho. i. iij di. xj. ar. de ꝑse. di. i. sufficit. Pluries aũt nõ licet. nisi vt dr. j. de sacerdote in titu. Missa ℔. xlv. Jtẽ dic tpe debito. vt. s. nõ vadat statim ad sumẽdũ postqz ꝓfessus q̃ i multis fuit pctis ⁊ magnis. sz debet pluries ꝓfiteri ꝑ/ us. ⁊ orõibꝫ ⁊ ieiunijs se odorifeꝝ reddere. ar. de pe. di. i. nõ sufficit. ⁊. c. in actione.

37 ¶ Sz nũquid videt rõnabiliter cã abstinẽdi cũ qs dicit se odiũ h̃e ꝫ aliquẽ. R. ꝙ nõ. nec aliud pctm mortale. qz tenet desistere ⁊ ꝓteri et ꝓfiteri ⁊ cõicare. alr nõ cõicãs saltẽ semel in anno excõicad⁹ẽ. d. ꝓse. di. ij. si qs itrat. ⁊. d.

38 ¶ Utr liceat q̃tidie sumere. R. ꝑm /c. oñis s. Bo. i. iij. di. xij. ꝙ q̃tũ ẽ ex pte sacrĩ cui⁹ ꝗ/ tus ẽ hoibꝫ salutaris vtile ẽ homibꝫ ipm q̃tidie suscipe. Facit. c. si q̃tidiẽ cũ qz. d. ꝓse. di. ij. sz ex pte sumẽtis in q̃ reqritur vt cũ magna deuotõe ⁊ reuerẽtia ad h̃ sacr̃m accedat. aliqñ expedit q̃tidie sumere ⁊ laudabiliter qñ q̃tidie se ꝑparatũ inuenit. ⁊ h̃ voluit dicere aug. de ꝓse. di. ij. c. nõ iste. Sic viue inqt vt merearis q̃tidie accipe. Sz qz multotiẽs i pluribus homibꝫ huiꝰ deuotõis ipedimẽta occurrũt ꝓpter indispositõez corꝑis vel aie. nõ est vtile oñibꝫ ad h̃ sacr̃m q̃tidie accedere sz tm̃ qñ se ꝑparatũ inuenit. qz maiorẽ efficaciã recipit hõ i vna missa vel mãducatõe cũ bona ꝑparatõe qz i multis si se nõ ꝑparat diligenter. Et iõ si qs cognoscat expimẽtaliter ꝙ ex freqnti sumptõe huiꝰ sacrĩ feruor charitatis augeat in eo. ⁊ reuerẽtia ad sacr̃m nõ minuit q̃tidie dr cõicare vl saltẽ frequẽter. Si autẽ sentiat ꝑ multã freqntatõez ꝙ reuerẽtia minuit ⁊ feruor ñ crescit dr iterdũ abstinere. vt postea cũ maiori reuerẽtia ⁊ deuotõe accedat

39 ¶ Quĩtodecimo dicit recta intẽtione. s. vt ꝑ ipm vniamur ꝛpo ꝑ charitatis amorẽ. ⁊ muniamur ꝓtra diabolicas tẽtationes.

40 ¶ Utr debeat dari ad accipiẽdũ aliqd expimẽtum. R. ꝙ nõ. ij. q. v. ꝓsuluisti. ⁊ d. pur. ca. ex tuaꝝ. Nec ob. c. sepe ꝓtigit. ij. q. v. qz illd abrogatũ ẽ. vñ nec ꝓpter purgatoꝝ infamie vl ꝓpter aliud tpale dr dari vel sumi.

41 ¶ Addo. xvi. in sumptione ꝑm Durañ. vt. s. sumatur discrete ⁊ leniter dentibꝫ anterioribus teratur. ⁊ lingua moliatur ne aliqua ꝑs eius dentibꝫ inhereat.

¶ Addo ⁊. xvij. ꝑm eũdẽ Durañ. s. vt nõ sta 42
tim post cõionẽ expuat ꝓpter reuerẽtiã sacrãti nesi aliq̃ ꝑs sacrĩ inhesisz dentibꝫ expuĩ cõ/ tingeret. Jtẽ vt nõ statim vadat ad mãducãdũ aliũ cibũ. Vñ dr esse aliqua mora ⁊ ta ꝙ ille spẽs sint ꝓsumpte vel alterate ꝓpter reuerentiã sacrĩ. Vñ debet saltẽ aliquas orationes ꝑuatas dicere añqz aliquẽ cibũ sumat. nõ reqrit tm̃ tale spaciũ sicut dr i. c. triby. de ꝓse. di. ij. qz illud abrogatũ est.

¶ Quid si euomat. R. ꝙ si ꝑ ebetatẽ vl voca 43
citatẽ euomuerit. laicꝰ. xl. dies dr penitere. c. si qs ꝑ ebrietatẽ. d. ꝓse. di. ij. clerici vl religiosi p. lxx. Epi ꝛpo ꝑ. xc. Si ꝛpo ꝑ infirmitatez euomuerit p. lxx. dies pẽitere dr. d. c. si qs ꝑ

¶ Utr actus ꝓugalis sit ꝓhibitus post ꝓmunionẽ. R. ꝙ nõ quo ad reddẽ/ebrietatẽ 44
tẽ. qz tenetur ad h̃. sz quo ad exigentẽ ẽ ꝓhibitũ eodẽ die. nõ tm̃ ꝑccat mortaliter si exigit. sz solũ venialiter ꝑm Alber.

Eucharistia

xij. circa efficaciam sacrĩ huiꝰ q̃/

ro q̃s sit eiꝰ effectꝰ. R. ꝑm. s. Bo. i. iij. di. ij ⁊ cõiter alios. ꝙ ꝑmo ꝓferẽ gra cũ ꝗtute charitatis. Oẽm em̃ effectũ quẽ facit cib⁹ ꝛporitatis q̃tũ ad vitã corꝑalẽ. facit h̃ sacr̃m ad vitas q̃tũ ad vitã corꝑalẽ. Jo. vi. Caro mea vere ẽ cib⁹. Vitã spũalẽ Joh. vi. Caro mea vere ẽ cib⁹. Vitã spũalẽ reficit spũaliter. qđ sine gra eẽ nõ pot. ⁊ ꝓferitur gra cũ ꝗtute charitatis. qz iste panis nõ ẽ simplr panis. sz diuinꝰ cũctꝰ diuinitate. ⁊ iõ ẽ simplr panis. sz diuinꝰ cũctꝰ diuinitate. ⁊ iõ sic carbo igni vnitus. Et amoꝝ nõ ẽ otiosus. Jõ ꝑ h̃ sacr̃m q̃tũ ẽ dr sui ꝗtute. nõ tm̃ habitus gre ⁊ ꝗtutis ꝓfertur sz etiã excitat i actũ. Et iõ aĩa spũaliter reficit. ⁊ ꝑ h̃ delectatur. ⁊ qđammodo inebriatur a dulcedine bonitatis diuine. Sic dr ꝗtutes augẽtur sicut ꝑ cibũ corꝑus augmẽtatur. Tercio pcta venialia remittũtur. sicut ꝑ cibũ corꝑis restauratur qđ quotidie depditur. Vñ remittunt pcta venialia q̃ minuũt charitatẽ. ⁊ plura ⁊ pauciora ꝑm ꝙ hõ magis vel minus se disponit. Quarto remittit etiã mortale. qñ existẽs in mortali nõ h̃z ꝓscientiã ipsi⁹ nec affectũ. Vñ reuerẽter accedẽs q̃uis autea dr eo nõ fuerit ꝓtritus. ꝓsequtur graz charitatis. q̃ ꝓtritoꝝ ꝑficit ⁊ remissiõz pcti. imo nedũ valet sumẽtes etiã offerẽti. ⁊ illis ꝑ q̃bꝫ offertur ad remissionẽ pene debite suis pctis ꝑm deuotoꝝ maiorẽ vl minorẽ. Aduerte tm̃ hic ꝑm Pe. i. iij di. ix. ꝙ si qs fecit debitã diligentiã q̃uis sit mortali ignorãs. nõ ꝑccat sz mereꝝ. ⁊ ei valet ad remissionẽ pctoꝝ. Si ꝛpo fecit diligentiã nõ debitã. sed ꝑm suã fragilitatẽ quantã

potuit. sic nō meret nec etiā pccat. Si autē nō adhibuit dīligētiā possibilē hūane fragilitati: sz fuit negligēs in discutiēdo. t sic pccat mortaliter sumēdo si est in mortali q̄uis ignorās. Qđ limitat Ri. i. iij. dist. ix. q̄n si adhibuisset diligentiā ſm humanā fragilitatē pcti mortal' recordatus fuisset Quinto ꝑseruat hō a pctis. qz spūaliter roborat. Unā Inno. inq̄t. Eucharistia liberat a malo. ꝓseruat i bono. relet venialia. et cauet mortalia. huj⁹ etiā ꝟtute sacramēti ꝟtutes augentur. oīm grārum fructus exuberat.

¶Utr̄z i omnib⁹ habeat efficaciā suā? R. q̄ ñ. sz oportz ꝑmo istū cibū ab alijs discernere p fidē. Scdo hospitiū ꝑparare p sui ꝓbatōez Tercio i hospitio ꝑparato recipe cū honore t reuotōe. ꝑmū t scōm not. i. Ihoz. xi. non dīūdicās. t ꝓbet aūt. Et qz multi h̄ nō faciunt. ideo ibi cellles. ifirmi. t dormiūt multi.

¶Utr̄z incurrat culpā mortalē q̄ non recipit effectū huj⁹ sacramēti? R. s. Bo. i. iij. di. xij. q̄ licet vir iustus ex quadā corruptōe vel distractōe nō ꝑparādo se debite nullā vel modicā reportet efficaciā. non tn̄ incurrit culpā mortalē. Hec⁹ aūt de illo q̄ ñ suscipit effectū huj⁹ sacri qz indigne accedit. s. existēs i mortali t hmoi. qz sic mortaliter pccat.

¶Utr̄z istud sacrm̄ habeat efficaciā i aliquo q̄ est i pcto mortali? R. s. Bo. vbi. s. q̄ licet non sit arranda dei largitas q̄n aliq̄n faciat t possit facere oīs culpe remissionē. tn̄ ſm fo. cū ꝯmune t generalē rōem institutiōis huj⁹ sacramēti. qz sic datū ē i cibū ill' q̄ sunt d̄ corꝓre mystico xpi. t oēs tales habēt charitatē Ideo nō habet efficaciā i eo q̄ est i pcto mortali. sed i solis iustis.

¶Utr̄z venialia pcta impediāt effectuz huj⁹ sacri? R. ſm Tho. i. iij. q. lxxix. q̄ nō loquēdo de venialib⁹ ꝓut sunt ꝓterita. sz ꝓut sunt in actu nō impediūt ex toto sz i pte. Nam sicut dictū ē effect⁹ huj⁹ sacramēti ē non solū adfectio habitual' grez charitatis. sz etiā q̄dā refectio actual' spūal' dulcedinis. q̄ q̄dē impedit si aliq̄s accedat ad h̄ sacramentuz mente distracta ꝑ pcta venialia. non autē totaliter augmentū spūalis grē t charitatis.

¶Utr̄z habeat maiorē efficaciā i sumptione plurīū hostiarū simul q̄z i vna? R. ſm Tho. vbi. s. q̄ nō. qz licet sacerdos i vna missa cōsecret hostias. nō tn̄ multiplicat effect⁹ huius sacri. qz nō ē nisi vnū. nec ē pl⁹ ꝟtutis in multis hostijs ꝓsecratis q̄z i vna. cū sb oībus t vna sit tot⁹ xps. Jō sumēs plures hostias simul non ꝑcipit maiorē effectū. Jn plibus ꝟo missis multiplicat sacrificij oblatio t ideo multiplicat effectus sacramenti.

Eunuchus an possit ordiari. vide. s. Corpe vi ciatus. §. i.

¶An debeat portare pulueres? R. q̄ nō. lv. di. eunuchus.

Exactio nō ē vbi quis spōte soluit. Vide glo. et Lar. i cle. p̄ñti. de censibꝫ. et ibi dicit Pau. q̄ exigere t extorqre dicit violētiaz. vt ff. d̄ le. iij. l. fideicōmissa. §. si rē suā. Dicit tn̄ q̄ si ꝑcessit extorsio. sz sequat volūtaria solutio q̄ satis ē exactō. făc sil'ē qđ no. Jo. i. c. ꝑterea. d̄ iurepatro. t d̄ pœnis. c. ꝓstitut⁹. Exactio aliq̄n d̄r tallia. de q̄ habes. j. Tallia.

Exaltatio filia superbie. vide. j. Superbia. §. ij.

Examinatio q̄ dz fieri i ordinādis. vide. j. Ordo. vij. t in ꝯfirmādis. vide. s. Cōfirmatio.

Excepta intelligit i generali ſmone ꝑsona loquens. de iu. iur. c. petitio.

Exceptio firmat regulā. vide. s. Alienatio. §. x.

Excōicatio i. q̄d ē? R. Pan. sup̄ rubr. eiusdē tituli. Excōicatio ē cēsura a canōe vl' a iudice eccl'iastico ꝓlata ꝓuās cōtione sacroz. t q̄nq̄z hoīm. Facit ad h̄. xi. q. iij. c. audi.

¶Quotuplex ē excōicatō? R. q̄ duplex. vna dz maior. t hec ꝓuat a sacris t ꝓsortio hoīm t ab ingressu eccl'ie t multis alijs d̄ q̄bus nō. in. c. a nobis. el. ij. t. c. si vere. eo. ti. xi. q. iij. in multis. c. Et hec dz anathema. vt. xi. q. iij. § eiudēter. Alia dz minor. et hec sepat a sacris tm̄. vt i. d. § eiudēter. Jntellige ꝓcipiendis nō ministrādis. c. si celebrat. d̄ cle. ex. mi. t etiā ab electōe passiua. vñ reddit ipm excōicatū inhabilē ad q̄cūq̄z bñficiū eccl'iasticū ꝓsequēdū. vt nō. i. c. si celebrat. de cle. ex. mi. vñ dic Inno. ibidē. q̄ nec dignitatē aliquā ꝓsequi ꝑt nisi ꝓus absoluat. etiā si eligēres hoc ignorāt. vt tenet glo. ibidē. t ꝓmuniter doc.

¶Quot modis infligit excōmunicatio? R. q̄ tā maior q̄z minor infligit duobꝫ modis. Aliq̄n a iure ꝯmuni seu municipali vel statuto. t hec dz excōicatio a iure. de qua. j. Excōicatio. v. t. vi. t. vij. Aliq̄n infligit a iudice ꝑtātē habēte. Et hec dz ab hoiev'l a iudice. de q̄bꝫ dz t nō. in. c. nup. eo. ti.

3 ¶Quis ꝑt excõicare? R. ꝙ excõicare excõicatione maiori ꝓpe spectat ad officiũ epale. vt ꝓz in.c.corripiãt.xxiij.q.iij. qz dz mucro epi i.c.visis.xvi.q.ij. Jt ẽ �means glo.i.c.nemo epus.ij q.i.t i.c.cũ i cũctis. ꝺ elec.de iure cõi ꝑnt oẽs eccl'iaz ꝓlati.vt in.c.cũ ab eccl'iaz.de offi.ordi.vbi de h̄ plene nõ.t voco prelatũ t iudicẽ ordinariũ sup plebẽ suã hic quẽcũq; ꝺm glo. in.ꝺ.c.cuz ab eccl'iaz. q̃ prefician collegio vel vniuersitati eccl'iastice ab eo q̃ hz administrationẽ cũ iurisditõe.vtputa ab epo vel q̃ ẽ electus a collegio siue vniuersitate.licet sbsit alteri.puta epo.vt extra ꝺ elec.c.i.xciij.di.legimus.t h̄ verũ nisi epi p̃scp̃ sissent ne possent excõicare.vl' nisi vellẽt excõicare cũ illa solennitate.ꝺ q̃ i.c.debẽt.xi.q.iij.s.cũ.xij.sacerdotibꝫ circũstãtibꝫ habẽtibꝫ cãdelas accẽsas ĩ mãibꝫ.qz solũ epi tali mõ excõicare ꝑnt. ꝑnt etiã excõicare illu q̃bꝫ ex ꝓ suetudine vl' indulgẽtia ꝓpetit.vt.c.ꝺ rescp. expte decani. No. etiã vult ꝙ ĩ notoriis q̃ nõ indigẽt indagine iudiciali ꝑnt excõicare etiã sacerdotes parochiales.ꝑmissa tñ monitõe.qꝺ possz tolerari vbi ex ꝓsuetudine hz̃ent. vl' epi ꝓhibitio ñ obstaret.al's nõ.nec.c.cũ inhibitio.ꝺ clã. despõ.qꝺ allegat Host.ꝑbat h̄.pot etiã dici ꝙ q̃ pot facere statutũ pot excõicare. intelligo ĩ eccl'iasticis etiã si nõ sit sacerdos. Excõicatione minori pot excõicari quis siue simplicit de pe.di.i.in actõe.siue ad tps.lxxxvi.di.tãta.t ab illis q̃ ꝑnt excõmunicare maiori. vt in.ꝺ.c.cũ ab ecclesiaz.nõ.

4 ¶Utz ꝓlati excõicati.interdicti.suspẽsi a iurisditõe.itrusi t hmoi.possint excõicare? R. ꝙ nõ.xxiij.q.i. audiuim⁹.c.qz.ꝺ ꝓcess.plen. cũ sil'ibꝫ.t q̃ nõ fuauit interdictũ.c.fi.ꝺ ꝓcess. prebẽ.ꝺ q̃ tñ dic vt.j. Excõicatio.iij.ℌ.ij.

5 ¶Utz ille prelat⁹ q̃ tm̃ habet tpalẽ iurisditionẽ possit excõicare? R.ꝙ nõ.ar.de offi.ordi.

6 ¶Utz sola ꝓsuetudo reddat ali /c.dilect⁹. quẽ excõmunicatũ? R.ꝺm Hosti. ꝙ sic.qñ ẽ approbata p papã vl' p aliũ prelatũ quo ad suos subditos.qz pinde ẽ ac si esset statutũ. al's nõ quantũcunq; sit longa.

7 ¶Qui ꝑnt excõicari? R.ꝙ vniuersitas t collegiũ ꝓhibent excõicari ne ctingat innoxios ligari.c.romana.ℌ.i vniũsitatẽ.ꝺ sen.ex.li.vi Si tñ excõicaret teneret sñia vt ibidem no.

8 ¶Utz excõicat⁹ possit excõicari? R. /glo. ꝙ sic.t p eadẽ cã t p diuersis.t ab eodẽ iudice.t a diuersis.c.engeltrudaz.iij.q.iij.c. excellentissimus.xi.q.iij.t de hoc vide glo.in c.officij.eo.ti.

9 ¶Utrũ epus vel alius prelatus possit excõicare non suũ subditũ? R.ꝺm cõiter doc.ꝙ nõ dũmodo rõne delicti vl' contractus seu rei de qua agitur nõ sit effectus de eius iurisdictõe. vt nõ.in.c.i.de priuile.lib.vi.immo plus dico ꝙ ꝓpriꝰ prelat⁹ nõ potest ratã habere ꝺm Inno.t alios in.c.prudentiã.de off. dele.cum si sit lata in eius territorio.qz qꝺ nullum fuit nõ pot ratificari.t excõicatio aut est nulla aut statim ligat.vt in.c.pastoral.ꝺ appel. nisi feratur sub ꝺitione.

¶Qui ligant sentẽtijs excõicatõis quorum cunq; ꝓlatoz ꝓlatis p modũ statuti? R.vt colligo ex Pa.i.c.a nob.el.i.de sen.ex.t He. in.ꝺ.c.vt aiarum.t distinguo sic.ꝙ aut sit ꝺ statutũ ab existentibꝫ in territorio statuẽtis. siue sint subditi siue forẽses t sciũt statutũ.t sic sunt excõicati. Limitat hoc Innoc.vt refert Pa.i.ꝺ.c.a nobis.verũ qñ statutum est aptũ ꝓpriẽdere tã subditos ꝙ nõ sbditos Si ꝙo sunt ignorãtes sic nõ ligãt.nisi ignorantia sit crassa vel supina. Si ꝙo sit ꝺ statutũ extra dioceſim statuẽtis sic nõ ligãtur forẽses. Subditi ꝙo statuẽtis ligant in quotuor casibꝫ. Primo si statutuz agit originaliter cãm i territorio ex facto negatiuo ꝓmissoꝝ limitibꝫ alteri⁹ territoriꝫ. Exemplũ.puta statuto cauet ꝙ q̃cũq; fecerit vbicũq; furtũ infra mẽsem a die ꝓmissi crimis ꝓpareat coram iudice delicti vl' coram nobis sit excõicatus. iste facies furtũ ligat nõ ratione furti nõ fiẽ ꝺ.qz est factum negatiuũ i territorio alieno sed ex ea pte qz non ꝓparuit.qꝺ ꝓparere ẽ tenet affirmatiuũ ꝓtrariũ faciendus i limitibꝫ territoriꝫ statuẽtis. Rõ.qz p edictũ adh̄ potuit artari.vt in.c. ex tue.de cle.non resi.facit quod nõ.de rapto.c.pe.t.c.romana.ℌ.ꝺhen. tes.de fo.ꝓpe.li.vi. Secꝺo ligant qñ statutũ ꝓncipaliter ꝓcernit rem subiectã statuentis puta epũs excõicat p statutũ clericos nõ residẽtes.ligãtur clerici etiam extra dioceſim residẽtes.rõne rei qua subiecti sunt epo q̃ ista est i eius dioceſi.de fo.ꝓpe.c.fi.etiã si ꝓpria sit extra dioceſim.vt ꝑbat in.ꝺ.ℌ.hẽres et p h̄ qꝺ hic seq̃tur. Tercio vbi q̃s tenet ad aliqꝺ faciendũ.et illud nõ facit factũ videt. vbi illud facere debebat.vt.ff.de re.iu.l.q̃ nõ facit.t de vsu.c.i.li.vi.t qꝺ no.glo.magna i cle.i.vt lite nõ ꝓte. Quarto ligant qñ factus est principiatũ in territorio.licet sit ꝓpter alibi.facit qꝺ no.Jo.an.in.c.i.de priui.li.vi. de sagittãte i loco nõ exempto cum ipe sit exemptus:vt efficiatur subditus vtriusq; iuris dicis.t p hoc patet ꝙ religiosus faciẽs ꝓfa statutuz qꝺ excõicat quẽcũq; q̃ assentir pla-

tiõi extra ordinẽ nisi p̃us restituat; libr; ẽ ex/cõicat⁹ si assentit. qz originatio facti fit i sb/iectõe plati statutis. licz efficiat exempt⁹ ab eo post pstitũ ꝓsensuz. t sic determinãt dñi de rota p nõ. p Inno. i. c. pterea req̃siti fuim⁹. de ap. d illo q excõicauit si elegerit. Et idõ limi ta rex. d. c. vt aiaz. q statuto nõ liganť extra territoriũ delinq̃ntes. qñ delinquẽs t res cir ca quã delinq̃tur. t etiã ipm delictũ sunt tota liter extra puinciã seu territoriũ statucntis

¶Qui liganť qñ snia pferť nõ p viã statuti sz snie hois; R. fm Pa. t He. vbi. s. Aut p/ ferť general'r p pterita culpa. et sic non ligat eũ q eã ꝓmisit extra territoriũ sentẽtiatis. sz bñ ligat subditũ q eã ꝓmisit i territorio. qz/ uis sit extra territoriũ tpe snie. Sz cũ q nõ ẽ subdit⁹ seu d territorio. licz ibi delinq̃rit siue p ferať general'r siue spāliter ꝺ eũ nõ ligat euz extra territoriũ existẽtẽ. nisi fuerit citatiõe p/ dict⁹ ꝓius añ recederet. vel nisi ad req̃sitõez iu dicis ꝓius sub q̃ dꝛegit ipm citaret put tenet reqsitus vt iret ad rñdendũ. qz si non faceret posset excõicari Aut pferť spāliter p lata cul pa. t sic ligat subditũ q delinq̃t extra territo/ riũ t ibi existentẽ. Rõ. qz cũ cozã vtroq; ordi nario possit ꝓuiri. d foro dpe. c. fi. Ergo po test cogi p ordinariũ ad ꝓparendũ. et si non ꝓparet excõicari põt. Et licet nũcius exequa tur citationẽ extra territoriũ ppriũ. tñ cita/ tio decernit facta in ppꝛio territorio ipsi⁹ iu/ dicis quo ad oẽs effectus: nisi añ talẽ citati/ onẽ alibi capet domiciliũ. qz tũc nõ posset ci tari nec ꝓsequẽter excõmunicari tanq̃z ꝓtu/ maz fm ꝓmunẽ opi. licet Pau. in cle. pasto/ ralis. de rescrip. teneat q etiam subditus ex/ tra territoriũ citari nõ possit. Aut snia pfer tur generaliter vel specialiter p culpa futura et sic eõparať statuto quo ad subditos solũ/ modo in h: vt nõ liget ignorantes nec extra territoriũ delinquẽtes. Uno ꝺo ad forenses postea delinquẽtes nullo mõ ꝓpatur statuto nec liganť. qz cũ sumat snia vires i ꝓtinenti ꝺ quos pferť. sic nõ põt ꝓprehẽdere nisi sub ditos fm cõiter legistas. i. l. cũctos pp'los. C ꝺ sum. tri. Et aduerte q ista snia p futurꝭ cul pis nõ pt ferri nisi mora exhibẽda satisfacti/ one. vl' culpa seu offensa pcesserit aut alia rõ nabil' cã q̃ ipsis sentẽtijs exp̃mẽda ẽ. vt i. c. romana. §. caueãt. eo. ti. li. vi. si tñ feratur te/ net. licet sit iniusta. vt ibidẽ tenet He.

¶Utz archiepꝰ i dioceſi sui suffraganei de/ linq̃ns liget statuto epi excõicãtis talit delin/ quẽtes. t sil'r epꝰ q̃ fecit statutũ si facit ꝓtra R. q̃ diuersa sunt opi. vt pz q Arch. t He. in d. c. vt animaz. tñ mihi placet opi. Jo. de lig/ gna. i tractatu de cẽsura eccl'iastica. q aut sta tutũ dicit q quilibet exercẽs iurisdictiõez i ta li loco t tpe vel celebrãs i pontificalib⁹ sit ex cõicatus. t tũc facientes ꝓtranũ nõ ligãtur. qz sic epꝰ vt epꝰ. t archiepꝰ vt archiepꝰ. faciunt ꝓtra t nõ pñt ligari. Et sic intelligit opi. dicentiũ q nõ liganť. Aut dicit statutũ q faciẽs furtũ vel aliud maleficiũ sit excõica tus t sic liganť. qz nõ ꝓmittũt vt epꝰ vl' ar chiepꝰ. sz vt ꝓuatus. t sic intellige dicẽtes q liganť. Destruat q̃ statutũ si nõ vult liga/ ri. absolui tñ poterit a suo ꝓfessore.

¶Quid si archiepꝰ pticipat in crimine ex/ cõicati ab epo suo suffraganeo: R. q ligatur snia iuris. t erit absoluendus ab epo suo suf fraganeo. c. nuper. de sen. ex. 13

¶Utrũ inferiores prelati ab epis habeãt ter ritoriũ: R. fm Jo. an. in. c. cuz ꝓtingat. de fo. ꝓpe. t seq̃tur He. in. d. c. vt animaz. q non. Limita nisi essent exempti cuz suis subditis fm Jo. de. s. Georgio. 14

¶Quo ligãť sbditi religiosoz exemptoz ex/tra loca delinq̃ntes: R. He. i. d. c. vt aiaz. q eo mõ q̃ liganť sbditi epoz extra dioceſiz. qz sbiecte eccl'ie sunt eis p territorio. vt sunt iu dices p̃sonaz. t nõ loci simpl'r. dic vt. j. Gẽ/ 15

¶An loca exempta sint ꝺ ter /rentia. §. v. ritorio. vide statutũ. §. ij. 16

¶Utz ignorãtes ligent statuto excõicãte fa ctũ damnatũ. puta falsificãte instra. vide. j. Excõicatio. vij. casu vl. §. ij. 17

¶Utz excõicatio ex iniusta cã vl' falsa liget R. q nõ. q̃z tuz ad rem. xi. q. iij. §. ex his. sed q̃ ad ecclesiã si ẽ ab eo q̃ iure ditõem habet sup eũ sic ligat. sed debet eã reuocare vel absolue/ re q̃n cognoscit errorẽ suũ vel iniusticiã. non obstãte ꝓtradictione aduersarij. sz caueat iu dex ne ꝓtendat errorẽ vel iniusticiã in pindi/ cuz alterius ptis indebite. c. sacro. de sen. ex. Et ꝓpterea caueat ille q̃ se tenet excõicatum iniuste vel ex falsa causa ne excõicatoz ꝓtem nat. qz ꝓtẽnẽdo eã peccaret mortaliter t pos/ set excõicari. xi. q. iij. §. cũ g. nisi in casibꝰ de q̃ bus. j. Excõicatio. iij. 18

¶Utz excõicans aliquẽ ꝺditional'r. puta si nõ soluerit ticio hinc ad pascha ligat euz si nõ soluit. qz non potuit. vide. j. Pena. §. xiij. 19

¶Utz snia excõicatõnis edita i fauorẽ ali/cui⁹ liget si ille cui⁹ fauore agit ꝓsentit vt nõ faciat qõ ei pcipit. puta mãdat ticio sub ex/ cõicatõis late snie pena vt soluat sempronio cẽtũ infra pascha. Semproni⁹ ẽ ꝓtẽt⁹ proga/re terminũ vsq; ad pẽthecosten. erit ne excõi/ 20

catus ticius nõ ſoluẽs infra paſca? R.q̃ non ſm Pe.i.c.ſ.ꝺ locato.fac.c.pterea. ꝛ app̃l. Bar.in l.i.§.et poſt opꝫ.ff.ꝛ no.opꝫ.nũ.et Jo.an.in.c. quicũq; ꝛ ſen.ex.li.vi. Ego ad ꝺnotabile dictũ Bal.in.l. maximũ viciuꝫ C.ꝺ liberis p̃teritis.vbi dic̃. Statuto cauetur q̃ frater excludat ſororẽ a ſucceſſiõe p̃ris Mortuꝰ ẽ p̃. filius habẽt multos creditores q̃ vult admittere ſororẽ ſuã ad ſucceſſionẽ.ꝛ ſic renũciauit ſtatuto:an creditores poſſint impedire renũciationẽ tãq; i fraudẽ creditoꝝ fiat.ꝛ ꝛterminat q̃ nõ. Et ſic tene etiam ꝛ alijs pẽnis. Intellige tamẽ ſi ꝺ ſenſus p̃ſtat añ ꝺmiſſã pẽnã. q; poſt pẽnã inflictam ꝺſenſus ſupueniẽs non tolleret eaꝫ.faciunt nõ.p Bar.in.l.i.§.filius.ff.ꝛ leg.iij

21 ¶ Sꝫ pone q̃ p̃rogato termino ticiꝰ non ſoluit etiã i termio p̃rogato.erit ne excõicatus R.q̃ nõ ſi p̃rogatio fit ſine aũcte iudicꝭ. Secus ſi fieret cũ aũcte iudicꝭ p̃rogãtꝭ mãdatũ qꝺ erat vt ſolueret i paſca vt ſoluat in pẽthecoſte ſub eadẽ pẽna.q; ſic ligareꝯ. aliter non. q; ſm Bal.i.l. tale pactũ.ff.ꝛ pac. excõicatio non põt naſci ex pacto ſed ex ſentẽtia

22 ¶ Quare ꝛbꝫ q̃s excõicari? R.q̃ ſolũ p̃ pẽto mortali cui ẽ annexa ꝺ tũacia.puta q; monitus nõ vult reſipiſcere.vt ẽ tex.i.c.nẽo epoꝝ.vi.q.iij. Nec miꝝ.q; nll'a maioꝝ pẽna i eccl'ia.vt i.c.corripiãt.xxiij q.iij. vñ dic̃ Pa.i c.p venerabilẽ.q̃ fi.ſint le.q̃ vbicũq; i iure eccl'iaſtico repit̃ pẽna mortis p excõicatiõe ꝺꝫ exponi.vt i.ꝺ.c.p venerabilẽ.pbat̃.ꝑterea dic̃ tex.in.c.cũ medicinalis.ꝛ ſen.ex.lib.vi. q̃ iudex in ea pferẽda ꝛbet ſe oſtendere pſeq̃ qꝺ corrigẽtis ẽ ꝛ medẽtis.h̃ ibi.

Excõicatio ij. quo ꝛbet q̃s excõmunicari.

1 ¶ Utꝫ req̃rat monitio p̃cedens? R.q̃ ſic.triplex.vl' vna p tribꝰ cozã pſonis ꝺoneis facta cũ intuallo diez niſi neceſſitas aliud ſuadeat.vt no.glo.i.c.ſtatuim⁹.eo.ti.li.vi. Alr excõicãs ſine monitõe p mẽſez vnũ ẽ iterdictꝰ ab ingreſſu eccl'ie ipo facto.vt i.c.ſacro.eo.ti. niſi ſit epꝰ vl' ſuprior.i.c.q; piculoſũ.eo.ti.li. vi. Aduerte tñ h̃ q̃ qñ p̃lat⁹ p̃cipit ſb excõicationis late ſnie pẽna ſbdito ne faciat tale crimẽ.tũc nõ req̃rit alia monitio.ſz faciẽs ꝺ tra ſtatum excõicatꝰ ẽ cũ habeat annexã ꝺtumaciã ſm Jo.ꝛ lig.i tractatu ꝛ cẽſura.

2 ¶ Utꝫ ꝛbeat pferri i ſcẽptis? R.q̃ ſic.t cãz excõicatõnis expſſe ꝺſcribere.ꝑpter quã pfert. Et exẽplũ h̃moi ſcẽpture req̃ſitꝰ tenet tradere infra mẽſez excõicatoꝝ q̃libet. aliter p mẽſez vnũ ab ingreſſu eccl'e ꝛ ꝺuinis officijs ẽ ſuſpẽſus ſi ẽ inferioꝝ epõ.vt i.c.cũ medicinalis eo.ti.li.vi. Alr ſnia ſuſpẽſionis ꝛ interdicti ẽ ſeruãꝺ ſub eadẽ pẽna:vt ibidẽ.

¶ Utꝫ i hãc pẽnã cadãt p̃lati religioſoꝝ ſibi nõ ſeruãt? R.Lap.vt refert Be.i.ꝺ.c.cũ medicinalis.q̃ nõ.eo q̃ ꝺtinue habeant monere ꝛ corrigere ſubditos.et ſic oporteret ſemp habere calamũ. Ego aũt credo vez.p̃mo qñ periculũ eſſet in mora vt nõ poſſet ſeruare p̃dicta.qꝺ etiã tenet Jo.an.ibidẽ.ꝛ glo.in ꝛ temerari⁹. Scꝺo qñ ſtatuta ſui ordinis aliquam formã traderent.et illam ſeruarent. licet nõ iſtam.quia vt nõ.in.c.qualiter ꝛ qñ.el.ij. in fi.ꝛ accu.ordo iuris nõ ſeruatur in regnicolaribus. Tercio crederẽ excuſari ſi ex ignoꝛãtia ꝺtra facerẽt.q; faciliter religioſi ignoꝛãtia iura.vt in.c.veniẽs.ꝛ ſimo.al's nõ credo excuſari.ꝛ ſic limita Jo.an.ibidẽ.q̃ tenet q̃libꝫ gant iſta pẽna ſi nõ ſeruãt p̃dicta.

¶ Utꝫ ſit certa forma ꝺbꝫ ꝛterminata? R. q̃ nõ.oportet tñ q̃ vtat talibꝰ ꝺbis q̃ exprimãt ꝺſenſum iudicis ꝛ pñti excõicãtis, ſicut ſimili ꝺꝛ ꝛ ſpõ.duo. c.i.ar.a ꝺrio ſenſu i.c.audi.xi.q.iij. Nõ aũt ꝛ pterito vel futuro. Uñ ſi dicat.ꝛnũciamꝰ talẽ excõmunicatũ quẽ tñ p̃us non excõicauit:nõ erit excõicatus. Sil'r ſi dicat.volo ſit excõicatus vnꝰ ꝛ iſtis duobꝰ:neuter erit excõicatus. Et licet q̃dã dicat q̃ ſi intentio ſit excõicãdi qualitercũq; loquat erit excõicatus nõ credo.ſz tene qꝺ dixi.qz in excõicatõe requiritur vltra intentionẽ expreſſio certa.qꝺ etiã tenet Hoſti. Et facit qꝺ nõ.in.c.cũ olim.el.i.ꝛ ꝛres.eo.ti.ꝛ no. Inno.i.c.cũ olim.el.i.ꝛ p̃ uil'. Et idem dicẽꝺũ ꝛ abſolutione. Exquibus collige q̃ excõmunicãdus p̃mo ꝺꝫ moneri. Scꝺo ꝛbꝫ ſubeſſe iuſta cã. Tercio animus bonꝰ iudicis. Quarto ſ̃ba ꝺ gruã. Et quinto q̃ pferat i ſcẽptis. Et ſexto q̃ exemplius ſcẽpture ſi req̃rat ꝛtur infra mẽſem.

¶ Utꝫ excõicatio maioꝝ poſſit ferri ad tps? R.q̃ ſic ſm ꝺo.An.ꝛ etiã eiꝰ abſolutio.vt recitat Pa.i.c.veniẽs.el.ij.ꝺ.teſti.vbi ꝺicat q̃ põt abſolui vt teſtimoniũ ꝛt.ꝛ poſtea reincidat.ſz ſuſpẽꝺi nõ põt.ſz opter q̃ aut totaliꝛ tollat ſm glo.i.c.pñti.ꝺ ſenten. ex.li.vi.põt bñ ferri ꝺitionaliꝛ.ꝛ ꝛficiẽꝺo ꝺitõe nõ ligabit. ſz abſolutio nõ põt fieri ꝺditionaliꝛ.qꝺ intellige ꝛ ꝺitõe ꝑꝓia q̃ ſuſpẽdit actũ.ſed ꝛ ꝺitione ꝑterita que ꝑpie nõ eſt ꝺitio bñ poteſt fieri.vt puta ſi ſic ego te abſoluo.ſic ꝺicimus. Si tu nõ es baptizatus ego te baptizo.

6 ¶Quid si dicat hadrō te p excōicato: Rñ. q
7 excōicat⁹ erit. vt pz p ea q̄ dixi. s. Liuis. §. i.
¶Ex q̄bz ꝟbis cognoscit quō excōicatio sit
late sñie vel ferēde: R. fm Pa. i. c. si diligēti
de fo. ꝛpe. q̄ q̄ pfert sñia i iure respectu pte/
riti tpis. vtputa excōicat⁹ sit vl interdictus.
cetez. tibi tenet glo. in ꝟ. suspēsos. d elec. li.
vi. facit. c. ij. de testū. co. t glo. h tenet i. c. q̄ū/
q̄. d here. li. vi. t glo. in. l. criminali. C. d iu
risdi. om. iud. Et hez nisi aliō iure appare
at q̄ sint ferende sñie, vt nō. in. c. ij. de fo. ꝛpe.
in ꝟbo sit sequestrat⁹. t. xxx. di. p totum. vbi
dz anathema sit. s. p sñiam ferēdā. Si ꝟo ꝟ
ba nō sunt respectu pteriti tpis: tūc si sunt de
claratoria sic ipo iure ligāt. vt si dicat nolen/
mus excōicationi subiacere t hmōi. vl vi/
ribz carere. p h tex. cuz glo. in. c. nouit. de his
q̄ fi. a pla. Si autē ꝟba sunt dispositiua: tūc
si sonat in futurz est canō ferēde sñie, nisi ad/
dat aliqd verbū quod ostēdat q̄ ipso facto.
videbo. glo. i regula in pēnis. li. vi. Itē tene
tur cōiter de h verbo sbiaceat q̄ sit late sñie. li
cet sonet in futurz. Sil'r verbū habeatur. vt
nō. in. c. vnico. de iniu. li. vi. t pbat in. c. si qs
suadēte. xvij. q. iiij. Et sic intellige qd dz in
8 rubro. C. ꝛmunatōes vel epistolas
¶Utrz cū dz sine a iure sine ab homie p̄cipio
sb pena excōicationis sit lata sñia: ita q̄ ꝯ fa
cies incidat ipo facto: R. q̄ nō nisi aliud ap/
pareat ex ꝛiecturis. ita ꝛcludit glo. notabil'
q̄ cōiter tenet i. c. vnico. d sagitta. t i. c. ij. d si
mo. t in. c. ij. de ma. ꝯ inter. ec. ꝯ. nec apprObo
distinctōez Host. t Hug. q̄ volūt q̄ si pfert
a iure sit late sñie. allegat. xxx. dis. p totū. sed
9 late sñie, sed primū tene
¶Utrz vbicūq; fit mētio de excōicatōe intel
ligāt d maiori: R. q̄ si pfertur a iudice ē cer/
tū q̄ sic. si aliud nō exprimat. ptex. in. c. pe. de
sen. ex. Idē posset dici q̄ pfert a iure. t ista ē
ratio. q̄z verba debent intelligi fm ꝛmunē cō
suetudinē. vt in. c. ex lris. de spō. t. l. labro. ff.
de suppe. leg. vñ q̄z cōis vsus habet vt accipi
atur p maiori sic faciendū est

Excōicatio

iij. in q̄bz casibz ex
cōicatio ab homie
lata nō tenet nec ē timēda: R. q̄ i. xv. fm cōi
ter doc. in. c. solet. t. c. pnti. eo. li. vi.
1 ¶Primus q̄ ē a nō suo iudice. de ꝛsue. c. ad
nostrā. cum suis ꝛcor. in glo. t h verū nisi ex
certa scientia quis ꝛsensisset in cuz tanq̄z in
iudicē pprium. ff. de iurisdi. om. iu. l. si p er/
rorem t. ff. de iudi. l. ij.
¶Scds q̄n ē a suo iudice sz excōicato. t licz 2
aliq̄ teneāt q̄ q̄n excōicatio ē occulta q̄ rōne
publici officij tenet. tu tñ tene q̄ nō valet. vt
est tex. i. c. auditum⁹. t. c. apte. xxiij. q. i. t te/
net glo. in. §. i. xxiij. q. i. vez ē q̄ excōicat⁹ ab
excōicato occulto nō dz in apto celebrare vl
immiscere se diuinis. q̄z si non posset pbare
eū excōicatū scādalizaret ppl'm. Pa. in. c. ve
ritatis. d dolo t ꝛtu. tenet post factū istā opi
nionē. sed an factū dicit tenendū valeat. sed
nō credo nisi vt dixi q̄ ad h vt nō celebret in
publico nisi posset pbare q̄ sit excōmunicat⁹
Idē dic si ē a suo iudice sz intruso. xij. q. ij. ali
enatōes. vel suspēso seu interdicto a iurisdi/
tione. d ꝛcess. p tē. q̄z. cū ibi notatis
¶Tercius casus q̄n ille prelatus q̄ eaz tulit 3
violauit interdictuz homis. c. tāta. de excess.
prela. Et h verū nisi fuisset absolutus a dic
ta violatōne. q̄z tūc teneret sñia excōicatio/
nis ab eo lata post absolutionē
¶Quart⁹ q̄n quis excōmunicat subditum 4
ꝛtra priuilegiū sui tenorē. de priuile. c. cum ca
pella. t. c. quanto.
¶Quintus q̄n plati excōicāt subditos q̄ no 5
lūt eos procurare vltra euectiōes et psonaruz
numez taxatū. in. c. cū apl's. de cēsi. duz eos
visitāt. vt i. c. quozūdā. d excess. pla.
¶Sext⁹ q̄n fertur a delegato impetrato ab 6
excōicato in casu nō prmisso. vt de rescrip. c.
i. li. vi. Naz solū pōt impetrare excōmunica
tus rescriptū sup articulo excōicationis vel
appellationis. al's non. vt ibidē.
¶Septim⁹ q̄n fert ꝯ insinuātes vel exponē 7
tes supiorib⁹ aut apl'ice sedis legatis. vl' in/
q̄sitorib⁹ statū ecclesiaz. monasterioz seu lo/
coz suoz psonarū t rerū ipsorū. vt in. c. quia
pleriq; d of. ordi. li. vi.
¶Octau⁹ q̄n delegatus excōicat ꝯ intentio/ 8
nē delegāntis. de pben. c. vl.
¶Nonus quādo excōmunicat quis post ap 9
pellationē legitimā. vt in. c. solet. t. c. venera
bilibus. eo. li. vi. t. c. p tuas. eo. Fallit hoc vt
no. Pa. in. c. venerabili. de censi. quādo pre/
latus procedit extraiudicialiter vt pars ad cō
seruationē iurū suoz. q̄z sicut potest se defen
dere gladio materiali sic t spūali. nec tenetur
admittere pbationes in ꝛtrariū vel appella
tionē. vt in. c. dilecto. eo. li. vi. Qd limito ve
rum q̄n est in possessione. vel saltē non ꝛstat
q̄ non sit i possessione. Secus esset q̄n ꝛsta/
ret cū non esset in possessione. vtputa q̄z con
stat monasteriū esse exemptū. ꝛstat epm nō
esse i possessione ipm visitandi. q̄z tūc si ex/

cōmunicaret post appellationē non teneret.

10 ¶Utr̄ appellatio post excōicationē inflictā ipaz su spēdat: R. fm Pa. i. c. p tuas. eo. ti. q nō. sz solū refert iurisditionē ad superiorez. vt paret in. c. pastoral'. z qđ ibi nō. de appel.

11 ¶Utr̄ allegās sniam nullā z nō pētēs absolutionē ad cautelā sit audiēd⁹: R. Pa. in. d. c. p tuas. q sic. z licet in. d. c. p tuas. nō ponā tur nisi duo casus in q̄bꝫ dz q̄s audiri. tñ h̄ intelligit gl'a exempli. z ꝓpterea p oīa casu in q̄ dicit sniaz nullā dz audiri. q̄uis nō pētat absolutionē fm ꝓmuniter doc. i. d. c. p tuas. et in. d. c. solet. Hec⁹ de allegāte sniam iniustā. qz nō audit an absolutionē.

12 ¶Decimo qñ ꝓtinet intolerabilē errorē. vt i c. p tuas. eo. z dictis. c. solet. z venerabilibꝫ. Et dz intolerabil' error qñ aliq̄d sub vi pcepti ꝓtinet i snia qđ cōiter vel in suo genere ē pctm. veluti si excōicat qz elemosynā paupi tribuit. vel qz faciebat aliquid qđ i se bonū ē aut qz non opabat illud qđ ex suo actu illicitū est z prauū. vt dz in. c. venerabilibꝫ. Addit glo. i. d. c. p tuas. q ē intolerabil' error qñ pcipit impossibile. Itez qñ pnūciat expsse ꝓ iusticiā tū. vt puta qz dicit. pnūcio excōmunicatiōz valere. q̄uis sit lata post legitimā appellationē. Sed hic aduerte quia aliquādo error est expressus. z tunc clarum est q nō ligat p tex. pdictos. Aut non est expressus. et sic glo. in. d. c. p tuas. tenet q ligat. sed Pa. in. d. c. cuz apostolus. tenet verā glo. qñ non ꝓstat notorie đ errore. sz qñ notorie ꝓstat. vt puta q qz voluit eū pcurare vltra numerꝫ debitū excōicat q nō ligat. cle. pastoral'. §. pissana. de re iudi. vt nō. p Inno. i. c. fraternitatis. đ fri. z male. z placet mihi ista opi.

13 ¶Quid si ꝓtinet errorem facti. puta quia dicit. excōmunico te quia feci furtū cū nō fecerit: R. glo. in. d. c. p tuas. q ligat. sz ego credo glo. veraz nisi notorie ꝓstaret de errore facti. qz sic non ligaret.

14 ¶Undecimo qñ sententia pfertur generaliter ꝓtra nō facientes. puta restitutionē. vel nō soluētes. z aliquis nō facit. qz nō potest. qz sic nō ligatur fm Fede. ꝓsilio. xciij. Ratio fm Pa. in. c. P. t. B. de offi. dele. quia verba similia debēt intelligi ciuili mō. ar. l. si cui. ff. de serui. vide Pena. §. xiij.

15 ¶Duodecimo qñ sententia excōmunicatiōis ponit vt aliq̄d faciat q̄s in certo termino. et terminus ꝓrogat ab illo cui debebat facere. de quo vide. s. Excōicatio. i. §. xx.

16 ¶Terciodecimo qñ iudex ferēs sententiā nō intēdit ligare. qz excōicatio assumit vires ab intētione excōicatoris. fm Pa. i. c. exparte. el i. de offi. ord. facit qđ no. glo. i. c. ij. đ testi. co. z in. c. P. t. B. đ off. dele. z in. c. i. đ iudi. z io qñ iudex generaliter excōicat nō reuelantes vel q̄ fecerūt aliq̄d si intendit aliquos eximere ab h̄ nō ligant. qđ nota.

¶Quartodecimo qñ aliq̄s inferior a papa 17 excōmunicat aliquē cū pticipantibꝫ cū eo i casibus i quibꝫ minor excōicatio incurritur. Nā ꝓtra tales pticipantes ipso iure ē nulla nisi fuerint nominatim moniti tribꝫ vicibꝫ. vel vna p tribꝫ cū aliquor dieꝝ intervallo. ne cū tali excōicato pticipēt. c. statuimus. iū cto. c. ꝓstitutionē. eo. libꝫ. vi. z sine dicta monitione excōmunicās est interdictus p mensem ipso facto ab ingressu eccl'ie. c. sacro. eo. ti. z nō. in. d. c. statuimus. Secus ē đ papa q pōt excōicare aliquē cū pticipantibꝫ. et sic ligarēt eadē sententia. z ab ipso solo essent absoluēdi. c. qđ i dubꝫs. eo. Sil'r fm Jo. an. z Ab. et sequit Pa. in. d. c. qđ in dubꝫs. Si q̄s iudex excōicaret pdictos pticipātes cum aliq̄ excōicato ab alio nō a se teneret excōicatio. q̄uis nō essent moniti. Et sic i istis duobus casibꝫ timēda esset. al's nō.

¶Quintodecimo qñ excōicatio fert sub ꝺdi 18 tione. z añ ꝺditionis euentū mortē excōicatoz. qz sic expirat z nō ligat post mortē ex fm Pa. in. c. cū ad h̄. de cle. non resi. z qlibet etiam alia snia expirat exq̄ nō habuit effectuꝫ i vita sententiātis. facit. l. fi. ff. de pe. et sic dic Se. i. d. c. vt aīaꝫ. q subditus q̄ efficitur superi alterius pendēte ꝺditione nō ligat fm Archi. sed fm Joh. an. ligat nisi appellauerit. đ fo. ꝺpe. c. pe. de offi. dele. c. gratū. z c. relatū. et idē Inno. tenet z verius

¶In oīb⁹ pdictis casibꝫ snia excōicatōis 19 nullo mō ē timēda. nec quo ad deuz nec q̄ ad eccl'iam qñ notorie ꝓstat de aliq̄ ipsorū. Si qñ nō ꝓstaret. tūc quo ad ecclesiā esset timenda. z ipsam ꝓtemnēs peccaret mortal'r z posset excōicari. z sic intelligendū ē capitulū pastoris iusta siue iniusta fuerit timēda est.

¶Ex pdictis patet decisio notabil' et quotidiane q̄stionis. Eps excōicat oēs q̄ scūt q̄s 20 accepit aliq̄d si nō reuelant: an teneatur. Et dic q si aliter nō exp̄mit nō tenent nisi scientes z q̄ pbare pnt. vt. §. Denunciatio. §. xiij. Si aūt exp̄meret i snia q sine pbari possit si ue nō. q teneant denūciare. sic ꝓtinet errorez intolerabilem. z non valet. nisi adderet q q non potest pbare teneat sibi dicere tanq̄ pa tri z puisoz vt secrete puidere possit. z tūc re

herent ei dicere fm distinctionē quā habes
s. Denūciatio. §. r. Itē alteri⁹ qōnis. Epūs
excōicat oēs nō audiētes missam i parochi
ali eccl'ia in festis, qua si aliud nō addit so/
lū erūt excōicati q̄ sine rōnabili causa eā nō
audiūt, aut i casu a iure vel generali ꝯsuetu
dine p̄misso, t ideo illi q̄ ꝓpter aliquā infir/
mitatē nō audiūt, t hm̄oi nō erūt excōicati.
Sil' qui audūt in ecclesia minoꝝ t p̄dica/
toꝝ. Si ꝯo i sentētia adderet siue exrōnabi
li causa dimittāt siue nō, siue i casu a iure p/
misso a iure vel a ꝯsuetudine siue nō, sic ꝯti
net intolerabilē errorē t nō ligat. q̄ sic epūs
attētādo ꝰ ius nihil facit. c. vides. x. dist. et
q̄ nō. i. l. nō dubiū. C. ō legi. Itē etiā atten
tātū ꝰ ꝯsuetudinē generalē toti⁹ orbis ē nul
lū. vt i. c. bis. t. c. catholica. xi. dist. q̄ cēt si
posſ̄ phibere ne audirēt i eccl'iis mioꝝ t p̄di
catoꝝ t hm̄oi. Idē dic q̄n mādat ne ās labo
ret i festi⁹ fm p̄dictā dist. Itē q̄n p̄cipit alicui
vt soluat i tali termio tricio cētū fm p̄fatā di.
t faciūt ad p̄dicta q̄ dic. j. Pena. §. xiij. vbi
plene videbis ꝓ hac materia t sil'iū q̄stionū

Excoicatio iiij. in quibꝰ casibꝰ incurrit maioꝝ excōi/
catio ipso iure. Ad q̄ dicendū ē ꝙ licet plu
res casus nūerent i iure, nihilomin⁹ oīs re/
ducunt ad istos duos. Quoꝝ p̄m⁹ est p̄ctm
mortale. Nā q̄tiēscunq̄ ās p̄ccat mortal'r:
t excōicat⁹ minoꝝ excōicatōne ipso facto. vt
p̄z in. c. audi. xi. q. iij. vñ si celebrat vl' recipit
eccl'iastica sacramēta, nisi p̄us ꝓterat ō pēto
p̄ccat mortal'r. c. fi. de cle. ex. mi. Q̄ō limita
vt. s. Baptisinus. v. §. xi. Et hec excōmuni
catio minoꝝ ē solū q̄ ad nōs si p̄ctm est occul/
tū, vt i. d. c. audi. Si ꝯo ē notoriū sic excōi/
catus ē etiā q̄ ad eccl'iā. vt in. c. vestra. de co
ha. cle. t mu. de quo dic vt. s. Cleric⁹. viij. §.
iij. Et ad istū casum reducit illud q̄ habet
in. c. miroꝝ. xvij. q. iij. t in. c. tāta. de simo. si
c. si quis deunceps. xvi. q. vij. cū similibꝰ. Be
cūdus casus ē cū quis ptīcipat cū excōicato
maioꝝ excōicatōe. i locutōe. oꝝone. salutati
one. comestione: t sil'ibꝰ. de q̄bꝰ dic vt. j. Ex/
cōmunicatio. viij. ꝙ totum.

Excōicatio v. de casibꝰ in q̄bꝰ
q̄s incurrit ipso fa/
cto excōicatōꝝ maioꝝ. t a q nō ꝑt absolui ni
si a sede ap'lica. Prim⁹ casus ē in. c. si q̄s sua
dēte. xvij. q. iij. tūcto. c. nō dubiū. et. c. veni
ens. t. c. ad eminētiā. t. c. cū illoꝝ. t. c. de mo/
nachū vl' monialē. canōicū aut cuiuslibꝫ
religiōis ꝙuersū vl' ꝙuersaꝫ aut nouitiū quē
libet cuiuslibꝫ religiōis violētas man⁹ inie/
cerit ꝙ cui⁹ casus ꝛclaratōe q̄rūt infrascꝑta
¶ Qñ dicat iniecere suadente diabolo: R. ꝙ 1
qñ dolose facit. nā dolus reqrit vt excōicatio
hec incurrat. vt no. Jo. an. i. c. quāte. i nouel
la. de sen. ex. t ē text. aptus i. c. i. t in. c. cū volū
tate. eo. ti. ex quo ꝑz ꝙ ꝑcutiēs clericū i. viij
casibꝰ nō est excōmunicatus.
¶ Primo si ideliberate, sic fac ludēs ꝑcussus 2
aliq̄n sine ꝛliberatiōe repcutit. vt i. d. c. i. fm
Mo. q̄ hec ē additio ludi vt ꝑcussus g̃uiter
repcutiat ne videat inferioꝝ i ipso ludo.
¶ Secdo si ex ludo t ioco. intellige leuiter. et 3
non in ꝛrisionē. vt in. d. c. i.
¶ Tercio si cā correctōis. vt i. d. c. cū volūta 4
te. intelligē ō his q̄bꝰ ē p̄missuꝫ. sic sunt pla
ti q̄ p seipos clicos vl' religiosos ꝛberare pñt
except⁹ epis q̄bꝰ nō lz aliquē ꝑcutere. vt i. c.
nō liceat. lxxxvi. dis. sz p aliū faciāt. vt. v. q.
v. illi q̄. Non tñ p laicū si cleric⁹ ē q̄ ꝛberan/
dus est. vt in. c. vniuersitatis. eo. ti.
¶ Quid si sit p̄lat⁹ lz nō illi⁹ clerici quē verbe 5
rat: R. ꝙ ē excōicat⁹. q̄ fm Pa. i. c. vt fame.
eo. optet sit su⁹ p̄lat⁹. t sēdo ꝙ ad euꝫ spectet
correctio. q̄ nō sufficit habeat auctē in ciui/
libꝰ sic rector vnūsitatis hꝫ. aliter istis duo
bus ꝯcurrentibꝰ erit excōmunicatus.
¶ Utꝝ ꝛberātes ex mādato p̄latoꝝ excusent 6
R. ꝙ si ē inferioꝝ epo p̄lat⁹ dꝫ ipse ꝛberare ni/
si cā vrgeat. aliter ē excōicat⁹ tā p̄cipiens q̄s
obediēs si p aliū facit. vt in. d. c. vniuersitat⁹
Si ꝯo ē epūs: vel si nō ē eps t cā vrgeat: ex/
cusat verberās de eoꝝ mandato. vt in. c. ex te
noze. eodē. dūmodo sit clericus. monachus
vel ꝙuersus: si verberare vult clericū. mona/
chū vel ꝙuersuꝫ. q̄ licet p laicum possit capi
clericus ex necessitate. vel monach⁹ aut ꝙuer
sus. vt in. c. vt fame. eodē. tñ verberare nō li
cet aliquo mō nisi cā subsistente. aliter excōi
cat⁹ eēt. vt in. d. c. vniuersitatis. t hꝫ capio lai
cū ꝙ scl'ari ꝓprie. vt i. d. c. vniuersitatis. t sic
ꝙsuetudo interp̄tat. d. c. vniuersitatis. vt p
cā rōnabili t p ꝙuersos seu laicos religiosos
possint de mādato p̄latoꝝ verberari.
¶ Utrū p̄latus vel alius de eius mādato de/ 7
tinēs clericū sit excōicatus: R. ꝙ nō, nisi mo
dum excedat. vt puta cum clericus quiete se
capi t duci p̄mittit. t capiēs calcet vl' pugno
impingit. vt dicit Jo. an. i. c. si clericos. eo.
lib. vi. vel nisi clericus fideiussoriā de paren/
do daret. q̄ tunc non potest detineri nisi ex/
cessus enoꝝmitas vl' alia rōnabilis cā aliud

suaderet.vt in.d.c.si clericos.

8 ¶Utr̄ plat⁹ ꝺ̈bꝛās clericū ex odio nō cā
cozrectōis sit excōicatus? ℟.q̄ sic. ar.d.c. cū
volūtate. Sz nō ꝑm Jo.ti. Excōicatio.q̄
nō req̄ritur q̄ plat⁹ ꝺ̈bꝛās cogitet de cozre
ctione. Sz sufficit sit ꝑsona q̄ habet auctē a iu
re verberādi.ꝛ cā subsit ꝓpter quā deberet pu
niri.vñ pcutere ex cozrectōne est pcutere pro
culpa digna cozrectione.q̄ snia est si sit dēni
gna. securi⁹ tñ ē ꝑm eundē vt saltē habitu co
gitet de cozrectione.qz licz tūc moueat ex ira
non erit excōicat⁹. Sz longe meli⁹ est vt diffe
rat donec ira q̄escat. vt dz in.c. illa ꝓpositoꝝ.
ꝛ.c.ara.ꝛ.c.cū apud.xi.q.iij.

9 ¶Utr̄ mgr̄ possit sil'r cā disciplīne ꝺ̈bꝛare?
℟.q̄ sic.c.i.ꝛ.c. ex tenoꝛe.ꝛ.c.cū volūtate. §.
fi.e.ti. nec distinguit an cleric⁹ sit in sacr̄ aut in
mínoꝛibꝫ sic̄ nec in plato.i dictis.c.

10 ¶Utrū pr̄ vl' dñs familie vl' ꝓpinquus sil'r
possit? ℟.q̄ sic si sunt in mínoꝛibꝫ clerici.d.c.
cū volūtate. fac.l.si fili⁹.C. de pa.po.ꝛ.l. vni
ca.C. ꝺ̄ emēda. ꝓpī. xlv. di. §. necesse. ad fi. te
net Jo. ꝺ̄ lig. Pe. ꝺ̄ pœn. ꝛ pau. q̄ etiā si p̄fa
milias ꝺ̈bꝛaret existētē in sacr̄ cā cozrectiōis
non erit excōicat⁹. ꝛ placet post factū. licz añ
factū teneā cū Pa.i.d.c.cū volūtate q̄ inci
dat. Nec ob. dicto p̄fatoꝝ doctoꝝ ratio glo.
i.d.c.cū volūtate. qz vt dic̄ Pa. ibidē. et i.c.
ꝓstitut⁹. ꝺ̄ in̄te. resti. sola dignitas epalis.
nō facer ordo liberat a patria ptāte. ar.c. per
venerabilē. qui filq sint le.

11 ¶Sil'r pōt pbr vel q̄libet ali⁹ ratōne officij
q̄ habet in eccl'ia. qz cui officiū ꝺmittit ꝛ oīa
sine quibꝫ officiū exequi nō pōt. ar.c.i. ꝺ̄ off.
dele. Et si tal' cleric⁹ ꝓturbat officiū in eccl'a. Sz
hñs officiū nō habeat magisteriū sup eū. ꝓt
tñ eū expellere ꝛ ꝺ̈bꝛare. vt no. Jnno. ꝛ Ho
sti. i.c. venies. eo. ti. Pa. etiā ibidē dic̄. q̄ eti
am si nō hz plationē excusat in tali casu pcuti
endo. Sil'r pñt facere senes clerici cā deuoti
onis i pueros clericos ꝛ iuniozes in mínoꝛibꝫ
ordinibꝫ ꝓstitutos. vt i.d.c.cuz volūtate. §.
fi. ꝛ hec intellige de leui pcussione non grauī
q̄ tñ oēs sup̄dicti si excederēt moduz dūmō
non ex ꝓposito nō erūt excōicati. vt no. Ber.
ꝛ Host. in.d.c.cū voluntate.

12 ¶Quarto rōe coercōis pōt detineri sine excōi
catōe. pura ꝓtinuat actū malū. nec pōt ꝓse
qui. aliter ꝑm Jnno. i.c. si vo. cl. i. eo. ti. qz iu
dex pōt cū capere q̄libet ali⁹. ꝛ ligare dūmō q̄z
pmū restituat prelato suo. Sil'r mō pōt ꝑm
Pa. in.d.c. si vo familia potestatis inueniēs
clericū de nocte. qz potest timere ne velit face
re aliqd malū. qz est ꝓtra eū ꝓsumptio. c. ꝓsu
luit. de offi. dele. Jtē qñ capit ꝓpter malū qd
egit vt ducat ad prelatū suū vt puniatur.
ꝛ dubitatur de fuga ei⁹ ꝑm Pa. in.c.cū non
ab homine. de iudi. facit in ar. C. de pecunia. l.
generali. Jdem dic si creditoꝝ timet de fuga
clerici debitoris ꝑm Jnno. ꝛ Pan. in.c. vt fa
me. eo. ti. fac. l. ait ptoꝝ. ff. de his q̄ i frau. cre
di. Jtē pōt si fecit aliqd delictū detineri p. re
ho zas ad vocandū testes ne sit locꝰ inficiati
oni. facit. l. capite q̄nto. ff. de adul. ꝛ aut. vt
li. ma. ꝛ aute. §. is quoq̄z.

¶Quīto rōe defensiōis tā sue q̄z suoꝝ seu ei 13
am aliozꝝ lz detinere eū ꝛ ad iudicē ꝓpriū du
cere ꝑm Pa. in.d.c.cū nō ab hoie. ꝛ etiā pcu
tere. mutilare ꝛ occidere cū moderamine in
culpate tutele. imo dic̄ glo. i. §. i. pxiij. q. viij
q̄ nec etiā peccat. Sz Pa. i.c. olim. el. i. de resti.
spo. nec solū p defensione pſone sz etiā rerū lz
pcutere. vt i.d.c. olim. ꝛ.c. dilect⁹. ꝺ̄ sen. ex. li.
vi. ꝛ in. l. furē. ff. ꝺ̄ sicca. nō tñ occidere vl' mu
tilare lz. qñ ablatū ē recupabile p iudicē ꝑm.
Bar. in.d.l. furē. qz sic incurreret excōicatio
nē. secus si esset irrecupabile ablatū. vt i.d.
c. olim. ꝛ in.d.c. dilectus. ꝛ nō. in.d.l. furē. de
de hac materia vide. s̄. Defensio. Jdē dic de
auxiliatoribꝫ taliū. Aduerte hic q̄ licet nō sit
excōicat⁹ faciēs violētiā clerico p recuparōe
rez sibi ablataꝝ. tñ si hic fac ex intuallo post q̄
cl'ic⁹ puenit ad locū destinatū ꝛ adepr̄ ē pos
sessionē pfectā rerū ablatarū incidit in excōi
cationē ꝑm Pe. de cēsu. eccl'iasticis. ꝛ qñ du
cat ex interuallo. vide. s̄. Defensio.

¶Sz pone q̄ excedat modū pcutiēs clericū 14
cā defensionis? ℟. ꝑm Pa. i.d.c. olim. q̄ ppt
hic non erit excōicat⁹. dūmodo ex ꝓposito nō
faciat. qz vt dixi req̄ritur dolus vt incidat i
excōicationē. facit glo. in.c. significasti. el. i.
de homi. ꝛ.l. si ex plagꝭs. §. taberna⁹. ff. ad
l. acqui. vide tu. glo. i.d.c. cuz volūtate. ꝛ in
prin. xxiij. q. i. Hec⁹ si ex ꝓposito. Et dz exce
pre qñ non seruat moderamē inculpate tu
tele. De quo habes. s̄. Defensio. §. iij.

¶Sz pone q̄ fugiēdo potest euadere sz nō 15
fugit. ꝛ sic pcutit inualoꝛē. ℟. ꝑm Bar. i.l. i.
C. vñ vi. ꝛ sequit Pa. in.c. olim. el. i. de resti.
spo. q̄ licite potest pcutere. quia fuga ē quę
dam iniuria. l. Jtē apud labeonē. ff. de iniur.
ꝛ dicit Ly. i.d. §. taberna⁹. q̄ fuga reddit
quem viliozez. Hic limito verū quādo esset ta
lis q̄ fuga esset ei ꝓfusio. cū ergo iniuria cor
poralis sit maioꝝ q̄z tractura rerū. l. in seruoꝝ.
ff. de pēnis. ꝛ p tractura rerū licebat pcutere
vt dictuz est. ergo a fortiori p iniuria corpa
li. sz tñ nō euitaret irregularitatē si occideret.

16 cle.si furiosus.de homic.

¶Sexto rone turpis opatois cu uxore. mre
soroze vl filia a clerico facte. Na sic cu talib
psonis inuenies eu sine excoicatione pcutit
nec distinguo inter leue t atroce pcussiones
cuz ius no distinguat. vt in.c.si vo. el.i.eo.
§.vl.cu etia lex pmittat occidere. vt.ff.de ad
ul.l.qd lex ait.§.qd ait. Peccat tn graviter
si mutilat vl occidat. vt no.in.d.c.si vo. ex
coicatus vo no e. licet aliqui dixerint q sic.
Ego tn qz difficile e iustu tperare dolorem. vt
C.d adul.l.grac. tenere q eet excoicat occi
dedo vel mutilado qn maturo consilio t pesa
to aio id faceret no ex caloze ire subito. qz tuc
17 cessaret ro qua cano excusat ab excoicatione
¶Quid si inuenit no cu pdictis psonis aut
aliqua eaz. sed cuz aliqua alia consanguinea
R.fm tex.d.c.si vo. q erit excoicat pcutiens.
qz pfata cessio no extendit ad alias psonas.
Hosti.tn extendit filia ad neptem t uxorem t ad
sposaz. vt in aut. vt li.ma. t auie.§. qui vo. t
Inno. matrem ad ascendentes. t filia ad descen
tes. pma tn opinio tutior est vt no extendat
ar. optime in.l.pure. t qd ibi no.ff.de adul.
vbi nomie patris cui licet filia. in adulterio
18 occidere no veniat ascendentes.
¶Quid si no inuenit in actu coit cu pdictis
psonis. siz i occultis amplexibz t hmoi signis
ppinqs coit. vel explendi: vl expleti: R.mo
nal. vbi.s. q si hmoi fiat i loco suspecto non
19 erit excoicatus verberas eu. Sec si i publi
co oscularet fm morem patrie.
¶Utz post expletu opus nephariu cum ali
qua prefataru ex interuallo pcutiens sit excō
municatus: R.Dic.li.iij.ti.q. sic. nisi forte
ter monuisset eu. vt in aut. vt lice.ma. t auie
§.is quoq. t.C. de adul.auc.si qs ei. vbi pa
tet q si ter cora testib monuit suspectu. t po
stea inuenit cfabulari cu uxore pot eu occide
re. credo tn q sit etia excoicat si monuit ter.
dumodo no inueniat eu i actu aut ppinqta
tib.ar.d.c.si vo. posset tn eu cape post tales
monitione inueniens eu colloquente t iudici
20 pntare. ar. in.l.capite. v.ff. de adul.
¶Quid si pcurat vt clic vocet ab uxore ad
turpitudine. t sic eu liberat: R.Monal. vbi
21 s. q excoicat e ta ipe qz uxor. qz i dolo sunt.
¶Utru mulier petita d turpitudine a clerico
licite euz pcutiat: R.Monal. vbi.s. q sic. si
ea inuita tagebat. vel vim corpale iferebat.
dumodo faciat cu moderamie inculpate tu
tele. Sec si ea no tagebat. sz solu verbis eam
impetebat. Qd vez credo qn solu verbis po
tuit eu repellere. als licite eu pcutit. nec etiaz
excoicata e si zelo castitatis accesa modu ex
cederet. no ex proposito sz subito t improuise. ar.
coz q notat in glo. in pn. xxiij. q.i.
22 ¶Septimo rone pditois priuilegij clerical.
qd qde pdit multis modis. aliqn rone inho
nestatis. de q vide.s. Clericus. ix.§.iij. cu se
que. t Clericus. x.§.i. Aliqn rone bigamie.
vide.s. Bigamia.§.x. cum sequentibus. Ali
qn pter qualitate psone. sicut clerici coniuga
ti si non referut habitum t tonsura sine ali
qua monitoe ome priuilegiu pdut. fm Jo.
mo. t Archi. in.c. Johannes. de cle. coniu. tex. e
in.c. vnico. de cle. coniu. li.vi.
23 ¶Sz nuqd si isti reassumut habitu t tonsu
ra gaudeat priuilegio: R. Jo.mo. t Archi. et
Jo.d lig. q sic. p cle.i.d vi. t ho.cle. Alij di
cut q nuqz. sz pmu veri. Aduerte tn hic q e
duplex priuilegiu fm Pa.in.c.i.d apostat. s.fo
ri. vt tm conueniant sb iudice eccliastico. Ali
ud canonis. si qs suadete. de q hic. Primuz
cu maiori difficultate pdit qz scom. qz nec ex
sola dimissione habitus. aut imixtioe enor
miu t hmoi pdit. vt in.c. si indecenter. eo. li. vi. sz
bn qnqz scom vt dictu est.
24 ¶Aliqn pter depositione. vputa qz e degra
datus actualiter. De q vide.s. Degradatio
25 ¶Aliqn pter hereticum. qz hereticus perdit
omne priuilegiu. c. excoicamus. de here. ita te
net Inno. i.c. si vo. t sequit Pa. i.c. stingit.
el.i.eo.ti. Aliqn pter excomunicatioez fm
aliquos. Comunior tame opi. est. q pcutiens
excomunicatu clericu est excomunicatus. qz
no amittit priuilegiu fm Jo. Uin. Goffre.
Inno. Jo.an. no. de h in.c. multi. ij. q.i. t i.c.
excomunicatoz. xxv.q.v.
26 ¶Septimo rone ignoratois. puta qz coma
nutriebat. nec aliqd apparebat de clericatu.
t sic credebat laicu. vt in.c. si vero. el.ij.eo.ti.
vel si habebat habitu non eu videbat. qz de
nocte erat. qz fm Hosti. t Inno. in.c. cu non
ab hoie. de iudi. t.d.c. si vo oportet. ergo in
tendat pcutere clericu. vel intendere debeat vt
sit excoicatus. Si vo videret ei tonsura. li
cet no crederet clericu esset excoicatus pcuti
ens. qz credere debebat. Intellige si ille erat
clericus. qz aliter no esset excomunicat. eti
am si clericu credidisset qui clericus no est. p
d.c. si vero. fm Ber. t Inno. nec etia irregu
laris est fm Fede. cosil. xiij. si i tali dubio cele
brasset. vt sequit Pa.i.d.c. si vo.
27 ¶Octauo ratione qualificationis facti. na
oportet ad h vt quis incidat in excomunica
tione pcutiendo clericu q peccet mortaliter

qñ g iniectio manuũ ẽ taliter qualificata q̃ pctm mortale nõ ẽ:excõicatio nõ incurrit. si cut pbat ī puero q̃ nõ ẽ doli capax q̃ peutien do nõ incidit. vt in.c.i.eo.ti. ꝓpter qđ teneo cũ Pe.de perusio.q̃ fugiẽs inimicos si equũ vel gladiũ violenter de manu clerici accipi/ at vt se defendat:nõ in cidat in excõicationẽ q̃uis Ber. Bux.t Tãcre.teneãt ꝓtrarium Sed verius est dictũ Pe. p rationẽ suaz q̃ dicit sic. Nullus sapiens diceret hũc peccaſ se mortaliter. Et cũ excõmunicatio nõ infe/ ratur nisi p mortali.xi.q.iij. Nemo ẽpozum. ergo nõ erit excõmunicat⁹.qđ nõ.bñ p mul tis. Idẽ dic si quis violenter includit cleri/ cum ne ab inimicis ledaſ.qz si sit violentia nõ tamẽ inest dolus ſm Inno.in.d.c.nuper. duo em requirũtur.s.animꝰ dolosus t opus ſm nõ. Jo.an.in.c.ꝑpetue.de elec.li.vi. Sil'r socius q̃uis turbatus clericũ impellit nõ ex deliberatione sed ex subito motu.nõ erit excõ municatus.vt tenet Ri.ī.iij.dis.xvij.facit tex.in.§.notãdũ.t.q.ij.inconsultꝰ calor ca/ lumnie vicio caret.t ob hꝰ nullã pnã eroga/ ri optet.t ꝓpterea dz. Hi qs suadẽte diabo lo.qđ ꝓprie notat dolũ t mortale pctm.

26 ¶Nũc restat videre qs dicaſ clericꝰ vel mo/ nachus:R.q̃ noie clerici hic ꝓprehenditur omis habẽs aliquẽ ordinẽ.etiã p mã tonsu/ rã solũ.vt de eta.t quali.c.cũ ꝓtingat.et no. do. Pe.de ancha.c.ī.de cle.ꝓiu.li.vi. Nomi/ ne monachoz vel monialiũ veniũt hic oẽs ꝓfessi quãcunq̃ regulã approbataz.Et no/ mine nouitioz veniunt ingressi religionẽ ap probatam vt prolent si in ea manere velent Noie ꝙo ꝙuersoz t ꝙuersarum hic veniunt omnes qui mutato habitu se t sua alicui de religionibꝫ approbatis dedicauerũt ꝑpetuo siue sint masculi siue sint femine. Et licz glo. in.c.qsquis.xvij.q.iij.teneat q̃ ꝙuersi t pe/ nitẽtes gaudeãt ꝓuilegio clericali Et p hoc inferaſ ab aliqbꝫ q̃ mulier inclusa vt totali/ ter vacet deo.t heremite q̃ ꝓceptis mũdanis vt deo vacẽt deserta loca inhabitãt. Et ꝙuꝛ si eccl'iaz scl'arũ q̃ se t sua dedicauerũt deo.t incedũt tõsurati.vl'mutauerũt habitũ.t in tersunt cõiter horis diuinis t hmoi sil'es.si cut sunt frẽs t sozores tercij ordinis.s.Fran cisci.q̃ viuũt ī ꝙgregatõe sic ceteri religiosi.q̃ gaudẽt isto ꝓuilegio.ita q̃ ꝑterãs eos sit ex cõicatus. Hoc tñ ego nõ teneo post factũ.sz bñ añ factũ.tũ qz nõ sunt religiosi ꝑprie.eo q̃ tria vota ñ ꝓmittũt vni dõ religionibꝫ ap probat⁹.t cras ꝓñt ee mere secl'ares si volũt. tũ etiã q̃ nec sunt ꝙuersi religionis approba te.t tex.i.d.c.nõ dubiũ.t alibi ñ loqtur sim pl'r dꝰ ꝙuersis sz dꝰ ꝙuersis religiõis. ml'to mi nus heremite q̃ cã q̃st⁹ vt sũt cõiter nr̃i ꝓpis sibi formãt habitũ.t illi ꝙuersi eccl'iaz q̃ si/ bi ꝑpetarẽ suoz retinẽt.et frẽs tercij ordi/ nis pfati q̃ ī domibꝫ ꝑpꝛijs cũ vꝓpꝛijs et fi/ lijs viuũt:gaudẽt isto ꝓuilegio.argu.c.duo sunt.xij.q.i.t qđ no. Hosti.t cõiter doc.ī.d. c.non dubiũ.t Lar.in cle.ī.de dec.

27 ¶Postremũ scidũ ẽ.q̃d ẽ iniecere manꝰ vio lẽtas.t dic q̃ ẽ ois violẽtia que fit plone.vi lẽtas.t dic q̃ ẽ ois violẽtia que fit plone.vi ſm Pa.ī.c.nup.eo.ti.canõ.d.c. si qs suadẽ te.põderat potius effectũ violẽtie q̃s ipm mo dũ inferẽdi violentiã.t hꝰ ptz ī.d.c.nup.vbi detinẽs clericũ ī custodia publica vl' ꝓtrac. vel ī domo aliqua.q̃uis manus nõ iniciat. ẽ excõicatꝰ.exq̃ libere non põt ire. Jtẽ inuri osa manꝰ iniectio absq̃ violẽtia in clericũ fa cta.inducit hãc excõicatõz.vt ī.c.stringit.ei i.eo.ti. Ex q̃ ptz q̃ non solũ q̃ eũ ꝓcurit etiaz volũtariũ ẽ excõicatus.sz etiã si clericꝰ seipm ꝓcurit ex ira vel odio.sicut faciũt q̃ tedio vi/ te vel alia desꝑatione ducti seipsos interfici/ unt vel mutilãt.vt tenẽt cõiter doctoꝛes.ī.d.c. ꝓtingit. Sil'r q̃ spuit vel aquã aut aliud ef/ fundit sup eũ. vel ponit custodes vt capiãt eũ si exierit dꝰ domo. Sil'r si vis fiat rebꝰ sibi inherẽtibꝫ.vt puta eq̃ cui insidet.vel q̃d ali ud qđ tenet eripiẽt violẽter. Aut scindẽt siue frãgẽt.vt tenet Lar.ī cle.i.dꝰ ꝑnis.nisi sit res quã ꝓꝑa aucte capere põt.qz tũc nõ incidit.

28 ¶Sz q̃d si solo metu inducat vt ei aliq̃d det R.Dir.li.ij.ti.ij.q̃ non ẽ excõicatꝰ. Sil'r q̃ eũ ī aliqua domo obseruãt solũ vt ei vereca/ diã aliquã faciãt. Nec etiã q̃ cũ dormit vl'in sentit furtiue zonã vel bursam vel q̃d sil'e au fert.qz in hmoi violẽtia ꝑsone nõ fit vl'rebꝰ sibi coherẽtibꝫ. Concoz. Lar.ī cle.i.de ꝑnis. Jtẽ nec est excõmunicatꝰ. q̃ licet habeat ani mũ ledẽdi.non tamẽ eoz tangit.licet vibret ensem sup caput eius.vel si tãgit ei vim nõ infert nec lesionẽ.qz verba sunt cũ effectu ac cipiẽda.c.relatũ.de cle.nõ resi.nec obest con tus sine effectu.de spon.c.iuuenis.

29 ¶Vtrũ ꝑsequẽs clericũ vt ꝓcuriat.t ipse fu giens cadit t ledit.sit excõicatꝰ:R. Rodo.q̃ nõ.nisi q̃si coactus vt euadat se ꝓcipiter.vl ī aliud ꝑiculoz se ingerat. Sed ego credo q̃ sit tutꝰ dicere q̃ sit excõicatus.qz satis ma/ nũ imponit.t ẽ securius hꝰ tenere.

30 ¶Mandãs etiã dꝰ iniecere manꝰ.qz vt dicit c.mulieres.eo.ti.is vere ꝓmittit cuiꝰ mãda/ to vel aucte fit.t iõ ẽ excõicatꝰ si mãdatarꝰ clericũ ꝓcussit.vt in.d.c.mulieres.

31 ¶Quid si mandatoꝛ reuocauit mandatuꝫ. ꝫ anteꝯ veniret ad noticiã mãdatarij pcuſ ſit? R. licet Inno. teneat nõ eſſe excõmunica tũ. tamẽ ſm Beř. ⁊ Hoſtiẽ. vt refert Direc. vbi. s. niſi re integra reuocauerit mãdatariũ ⁊ eũ certificauerit ſup hꝫ erit excõicatus. arg. l. ſi mandaſſet. ff. manda. de pcuř. ex inſinua Jo. xxxvi. di. tibi dño.

32 ¶Quid ſi poſt mãdatũ moꝛtuꝰ ẽ mandatoꝛ re integra? R. ſm Dir. vbi. s. q licꝫ mãdata/ riꝰ poſtea pcuſſerit. nõ erit tñ mãdatoꝛ excõi cat⁹. qꝛ ſupſtes tñ ligat. xxuij. q. i. qđ cũqꝫ. li oſtẽderit nõ ſit ſepeliend⁹ i ſacro. nec eccleſia oꝛabit p eo rõe pctu notoꝛij. vt tenet Hoſt. ⁊ Beř. ⁊ Inno. Pa. aũt i. c. a nobis. el. ij. eo. ti. videt tenere q niſi mãdatariꝰ habuerit noti ciã de eiꝰ moꝛte erit excõicat⁹. etiã ſi penitue/ rit i moꝛte. ⁊ ẽ tutius. licet de rigoꝛe iuris nõ

33 fuerit moꝛte. vt no. idẽ Pa. in. d. c. mulieres ¶Quid ſi nõ mãdauit. ſꝫ dixit aliqua ꝓba dolose vt inducat ad pcutiẽdũ? R. q ſi talia ſunt ꝓba q cooperent mãdato vl' ꝛſilio. pu/ ta diceret. faceret mihi ſingularẽ ꝛſolationẽ vl' ſemp vellẽ ei bonũ q pcuteret. nulli dubi um q ſi ſeq̃tur pcuſſio ex hꝫ erit excõicat⁹. vt i. d. c. mulieres. nõ. qꝛ nõ refert q̃d d eq̃pollẽ tiꝫ fiat. Uñ vt refert Bar. in l. ſi qs mihi bo ha. ff. iuſſuꝫ. ff. d acq. here. q dñs ꝓberatus a quoda dixit coꝛã famul' ſuis. niſi aliud de tali audiero anteꝯ domuꝫ reuertar ero male ꝛetus. ꝓpter qđ famulus interfecit pcuſſo rẽ fuit punit⁹ ipe dñs de homicidio. ⁊ ꝓpte/ rea dicit Pa. in. c. ex lr̃is. d excell. pla. q ñ re fert an directe vel indirecte aliq̃d ꝛſulak. vt ꝓbat i. d. c. ex lr̃is. in ẽpo. q dixit. oẽs dicũt q malũ ẽ ſi euaſerit cui homicidiũ imputak. ⁊ facit ad hꝫ. l. certũ. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. cũ qd. eo. ti. facit qđ no. Bal. ⁊ Ang. ⁊ Raph. et Jn/ no. in. l. qd ğ. ff. de lega. i. q volũt q in/ ſtigãs ⁊ ſollicitãs aliquẽ vt pcutiat ſit excõi

34 catus ſi ſequak pcuſſio. Hec⁹ aũt ſi nõ ſunt talia verba. qꝛ nõ erit excõicatus.

¶Cooperãs auxilio vel ꝛſilio nõ ſolũ eſt ex/ cõicatus. ſꝫ etiã phibere valẽs ſi non obuiat ne ꝓberet. c. quate. eo. ti. qđ indubitatũ ẽ ſm oms in eo ſub cuꝰ ptãte ẽ verberãs. Jn aliꝯ aũt q nõ habẽt ex officio ſi nõ phibẽt dolose ſilr ẽ indubitatũ q ſunt excõicati. Hi ꝛo hꝫ nõ facit dolose. ſꝫ qꝛ nõ vult ſe immiſcere ru/ moꝛibꝰ vl' ex timoꝛe vl' negligẽtia nõ phibet tenẽt ꝛmuniter docto. q nõ ẽ excõmunicatꝰ in. d. c. quãte. vbi Jo. an. in nouella dicit no tabile verbũ. in hũc inq̃t vl' aliũ canonẽ nul lus incidit niſi ſit in dolo. ar. ff. de adul. l. pe. ff. d ſicca. l. i. Idẽ Jo. de lig.

¶Hꝫ q̃d de clerico q̃ volũtarie ſubijcit ſe ꝛ/ 35 leriby an ipſe ſit excõicat⁹? R. q nõ. vt tenet Pa. in. c. ꝓtingit. el. i. Nec ob. qꝛ nõ obuiat qꝛ nõ facit dolose. ſꝫ i ſatiſfactoꝛ. zvt maius forte malũ eueret. nec etiã obſtat q ptícipat i crimine. qꝛ ſm Jo. an. in. c. dilectũ. de regu. iuř. li. vi. in mercurial'. talis verberãs vno im petu plures ictus dat. ⁊ eſt ſoluꝫ excõicatus vna excõicatione. qꝛ p vno facto habeť. hoc idẽ no. Bar. in. l. nũq. ff. de pua. relic. ⁊ q ſit verioꝛ opi. patet in. d. c. ꝓtingit. vbi dic tex. excõmunicandũ talẽ clericũ.

¶Ratũ hñs q aliq̃s noie ſuo iniecit manus 36 violẽtas i clericũ ẽ excõicat⁹. qꝛ ratihabitio mãdato ꝓbať. Hec⁹ ſi nõ ſit factũ noie eius qꝛ licet ratũ habeat. nõ tñ ẽ excõicat⁹. q̃uis pccet moꝛtal'r. de ſen. ex. c. cũ q̃s. li. vi.

¶Queriť vtꝛ pfati iniꝯciẽtes man⁹ i eccl'ia/ 37 ſticã pſonã ſint ſemp a ſede apl'ica abſoluẽ/ di? R. q diſtinguẽdũ ẽ inter iniuriã leuẽ. me diocrẽ ⁊ enoꝛmẽ. vt p iniuria leui q̃libꝫ epꝰ poſſit abſoluere iure ſuo aucte. c. puenit. eo. ti. p iniuriaꝫo mediocri nõ põt eps abſolue re niſi p̃uilegiatos. ⁊ q̃ ſint nõ. in. c. ſi ꝓo. el i. eo. ti. ⁊ in. c. qm̃. de vi. ⁊ ho. cle. vbi hꝫ ẽ p̃ui/ legiũ clericoꝝ cõiter viuentiũ ⁊ clauſtraliuꝫ. Jn iniuria aũt enoꝛmi regulariter nullꝰ põt abſoluere citra ſedẽ apl'icã. vt in. d. c. ſi quis ſuadẽte. vl' legatoꝝ eius. de q̃ vide Legatus §. uij. niſi i caſibꝰ de q̃bꝰ. j. §. xlviij.

¶Sed nunq̃d inferioꝛ epo q̃ hꝫ q̃ſi epalẽ iu 38 riſdictionẽ poterit abſoluere ſic eps põt i iniu ria leui vl' mediocri? R. q cõiter tenek q ñ. qꝛ d. c. puenit loq̃tur d epo ⁊ nõ d iferioꝛi. qꝛ di cit fraternitati. nã inferioꝛes dicunť filij. vt i. c. q̃ gui. d cri. fal. Fallit hꝫ i habẽtibꝰ aucte epalẽ a papa. qꝛ põt ſicut epi quoſcũq i foro penitẽtiali abſoluere. Hil'r fallit in prelatis religioſoꝝ quoꝛũcunq. q̃ ſi ſunt ſacerdotes põt abſoluere ſibi ſubditos ſe adinuicẽ pcu tientes. dũmodo iniuria nõ ſit enoꝛmis. vt in. c. cũ illoꝝ. eo. ti. ⁊ extẽditur iſtud p̃uilegi/ um ad mgr̃m ⁊ fratres hoſpitalis hieroſoli mitani. vt in. c. canonica. eo. ti. q̃ põt abſolui a ſuo poꝛe ſi pſbyter ẽ. ⁊ dꝛ ille platus q̃ non habet ſup ſe maioꝛẽ in ꝓuentu. nõ aũt ille p oꝛ truũ vel quattuoꝛ q̃ inſtituiť ⁊ amoueť ad arbitriũ ſupioꝝ. niſi ſup hꝫ habeãt p̃uileguꝫ ſpeciale. põt tñ epus ꝓmittere hãc autoꝛita/ tẽ abſoluẽdi inferioꝛi. vt nõ. i. c. fi. de of. oꝛd.

ꝛ sil'r prelati religiosoꝝ.cū illud ꝓpetat eis ex
priuilegio rōne dignitatis. vt in.c. eis qui/
bus.de offi.or. in tex.ꝛ in glo.ꝛ.c.fi.de offi.de
le. loq̄tur qñ ꝓmissio fit ratiōe psone. qđ bñ
no.p limitatione.d.c.fi.

39 ¶Sz q̄d si plat⁹ pdictoꝝ religiosoꝝ nō ē sa/
cerdos. vl' ē excōicat⁹ vl' mort⁹ vl' aliter im/
pedit⁹. R. fm Hosti. q in defectū ipsi⁹ semp
ē ad epm ppriū recurrēdū. vt ptz in.c mona
chi.ꝛ.c.cū illoꝝ.ꝛ.c.canonica.eo.ti.ꝛ ꝓcor.
cū ḥ Fede.in quodā ꝓsilio.ꝛ Be.in.c.religi/
oso ppter rōem ne euagādi tc. Sz Pa.i.d.
c.monachi.tenet ꝺriū i religiosis exemptis.
ꝛ dicit sil'r in ꝺriū facere nō.p Jo.an.i regu/
la scienti.de reg.iuꝝ.in mercurial'. Et ḥ credo
verius p.c.pe.de offi.ordi.ꝛ tex.iūcta glo.no
tabili in cle.pe.de sen.ex. Jbūt ḡ ad papaz.de
quo vide.j. Exemptus.§.vi.

40 ¶Quis absoluet abbatē excōicatū ꝓ iiectōe
R. Pa.i.c.vnīcū sitat'. q epūs. vt i.d.c. mona
chi. nisi iniuria sit enormis. vl' nisi sit exēpt⁹.

41 ¶Utz si regularis pcutiat regularez alteri⁹
claustri: plat⁹ pcutiētis possit absoluere. R.
fm Pa.i.d.c.cū illoꝝ.cū Ho.ꝛ Bē. q debet
aduocare plat⁹ pcussi nō vt absoluat ꝫ vt in
iuriā remittat. aliter absolui nō ꝺz. ꝛ istud ē
ver⁹. licet do. An. teneat q ambo debēt absol
uere. vel ꝓmittere vn⁹ alteri vices suas.

42 ¶Utz regl'ares extra clausꝝ sẽ pcutiētes pos
sint sil'r absolui. R. licet Ho. dicat q n. Ego
teneo cū Pa.i.c.cū illoꝝ. q eoꝝ plat⁹ poterit
eos absoluere. qz ꝺ.c.cū illoꝝ.ꝛ.c. canonica
loquunt indistincte. nec repetūt in claustro.

43 ¶Sz q̄d si regl'aris pcusserit cl'icū scl'arē sue
vl' alteri⁹ dioces⁹. R. q pp̄ri⁹ epūs absoluet eū
i eo casu i q̄ possz clericū suū si pcussisset aliū
absoluere. vt i.c.religioso.eo.ti.li.vi.ꝛ nō pp̄
us prelat⁹ su⁹. nisi sit exempt⁹ taliter q etiaz
rōne delicti nō possit ꝓuenire nisi ꝑ suo plato
qz absoluet a suo prelato de ꝓsensu epi.

44 ¶Queritꝝ q̄d tenēdū sit de monialibꝫ q̄ se in/
uicē pcutiūt. R. q absoluent ab epo in cuius
dioceſi sunt eaꝝ monasteria. ꝛ ḥ nō solū non
exempte: sz etiā exempte. ita tenēt ꝓmuniter
doctores. ꝛ glo.in.c.de monialibus.eo.ti. ni/
si aliud habeāt ꝓuilegiū.

45 ¶Quid de soꝛoꝛibꝫ sancte Clare ꝛ sancti do/
minici. R. Pa.in.d.c.de mōialibꝫ. dubitat
an possint absolui a suis prelatis. sed hodie
claꝝ ē p ꝓuilegia ipsaꝝ q possunt.

46 ¶Utz nouitiꝰ q̄ iniecit manꝰ violētas añ no
uitiatū possit absolui a suo plato. R. fm Jo.
an.i.c.cū illoꝝ.extra ꝺ sen.ex.ꝛ Be.i.d.c.re/
ligioso. q abbas nō pōt absoluere nouitium
tpe nouitiatꝰ. nisi sit expresse vl' tacite pfessus.
ꝛ licet Inno.ꝛ Ho.in.d.c.monachi.et Ar/
chi.i.d.c.religioso. videant tenere ꝺriuz. i. q
possit. tñ eos limita qñ pcussio fuit facta
tpe nouitiatꝰ nō añ. nisi sint ꝓuilegiati.

¶Quid si nouitiꝰ pcutiēs i nouitiatu ꝛ absolu 47
tꝰ egrediat. R. q si egrediat nisi se repsentz
q̄ꝑ mū ꝓmode poterit ei q ꝺ iure eū absolue/
re poterat incidet i eandez. vt in.c.eos.eo.ti.
li.vi. Hec oīa locū habēt qñ iniuria ē leuis.
vel qñ ē mediocris vl' grauis. nō qñ iniuria
ē enormis. qz a papa solū vel ab eius legato
pñt absolui. vt in.c.ad eminentiā.eo.ti. mu
cto.c.cū illoꝝ.eo.ti. Qñ aūt iniuria ꝺ enor/
mis. vide.§. Enormis. Qñ ꝺo grauis vl' le
uis aut mediocris relinquit arbitrio iudicis.
fm Pa.in.c.puenit.eo.ti.

¶Queritꝝ in qbꝫ casibꝫ expresse ꝓcedit epūs vt 48
ab enormi vl' gui iniuria absoluant. R. q in
¶Primo i articulo vl' periculo /viꝝ. casibꝫ. 49
mortis ꝓstituto. vt i.d.c.si qs suadēte.et.d.
c.nō dubiū. ꝛ.c.ea noscit. §.fi.ꝛ.c. qđ de his.
eo.ti. nec solū epūs sz q̄libet sacerdos fm mo
dū de q.§. Absolutio.iij.§.xvi. Et qs dicat i
piculo mortis. vide Mors.§.vi.

¶Decꝫ i habēte legitimū impedimētū ppt 50
qđ nō possit adire papā vel aliū q̄ prāte ha
beat absoluendi. vt in.c.de cetero. et i.c. qđ de
his.eo.ꝛ in.c.eos.eo.lib.vi. Et q̄d sit legiti
mū impedimētū. R. q ē ome qđ arbitrio bo/
ni viri rōnabiliter impedit. vtputa qz ꝺz capi
tales inimicicias.d.c.de cetero. etiā ex culpa
sua.l. nec timoze.ff. qđ me. ca. ꝺ spō. veniens
vel ē infirm⁹. vt in.c. qđ de his.eo. licet in fi
piculū mortis. vel est pauꝝ nō mendicās q̄
viuit ex artificio qđ nō pōt i via exercere. vel
si mēdicās sibi vel vxori. vel alteri subueni/
bat qđ alibi nō posset. Decꝰ in mendicāte q
solū sibi ḥz q̄uidere. qz si eundo ꝛ mēdicādo
posset necessaria inuenire nō posset absolui.
vt no. Pa.in.c.ea noscit. eo. vel ē multus le
ner. in.d.c. q̄uis. et hmoi. Imponet tñ eis
vt cessante impedimēto se repsentēt. excepto
senibꝫ. qz senect⁹ nunq̄z deficiet. ꝛ licet vide
tur fortes. tñ qz piculū ē absoluent fm Jn/
no. ꝛ Host. in.d.c. q̄uis. ꝛ de istis impedimē
tis dic vt. §. Absolutio.iij.§.xvi.

¶Terci⁹ i nobilibꝫ magne potētie q nō pñt 51
terras suas relinq̄re. ꝓpter tñ añq̄z absoluant
intimāda ē eoꝝ ꝺitio summo pōtifici. ꝛ fm
ei⁹ ꝓsiliū absoluent. nisi sit piculū i mora. c.

¶Quart⁹ i mlieribꝫ cu /mlieres. §.i.eo.ti. 52
iuscūq̄z ꝺitionis sint. ꝺ.c. mulieres. ꝛ qua/
litercūq̄z pcusserint etiā atrociter.

53 ¶Quint⁹ in his q̃ sui iuris nõ sunt sicut sunt filifamil'.serui ꝛ hmõi.etiã si filiꝰ habet.ꝛ ipe familiã. Et h̃ intellige i iniuria mediocri sim pliciter.in enormi vero nõ possunt absolui:ni si fecerint in fraudẽ.vl' nisi qñ dñs vl' paterfa milias nõ existẽs in culpa ex eoꝝ absentia gra ue damnũ incurreret.qz tũc pñt etiã ab enor mi absolui:nisi sit facta p dolũ. vt no.in.c.re latũ.eo.ti. Nec distinguo in filifamilias ꝑm Panor.in d.c.relatũ.ꝛ placet qz sufficit q̃ nõ sint sui iuris.

54 ¶Sz an h̃ idẽ erit in viro q̃ in fraudẽ vxoris fecit:vel i liberto:R.glo.in d.c.relatũ.q̃ ñ:qz cũ h̃ edictũ sit phibitoriũ nõ extendit nisi ad expsse exceptos.ar.c.cũ illoꝝ.e.ti.ꝛ no.Pa.in d.c.relatũ. Hosti.tñ ibidẽ tenet q̃ idẽ erit iu dicũ sic de supdictis.qz tales psone non sunt sui iuris.ꝛ placz mihi d.c.mlieres.qñ patron⁹ vel vxor graue damnũ pateret ꝓpter eoꝝ ab sentiam.ar.d.c.relatũ. Cũ aũt efficiunt pdicti sui iuris vl' libere tenentur se psentare apostoli ce sedi.

55 ¶Sextus in iuuenibꝰ nec distinguo an sint pliciter nõ tenent ire.qz eoꝝ itineratio pericu losa est.vt no.Panor.in d.c.ea noscit.impe dimẽto tñ iuuẽtutis sublato tenent se psenta re papæ.vt no.in d.c.q̃uis.

56 ¶Septim⁹ in hostiario vel officiali q̃ ptextu officij arcẽdo turbã pcussit clericũ.vt no.in.c. si vero.el.i.eo.ti. Hoc intelligo vez in medio cri nõ aũt in graui pcussione.vt no.ibidẽ.ꝛ h̃ accipio graue p enormi mediocrẽ p gñi. Nã ꝑm Monal.inter enormẽ ꝛ leue est media q̃ dimẽto ex q̃litatibꝰ ꝛ circũstantijs.ff.de ꝟb.obli. h̃ q̃ si officialis laicꝰ aliter q̃z arcẽdo turbã in iecit manũ in clericũ q̃ nõ pt absolui nisi a pa pa q̃liter cũq̃z leuiter pcusserit.qz iniuria ẽ gra uis.qz vsurpat sibi iurisdictõez in clericũ. ita no.Panor.in d.c.si ꝟo.ꝛ ibi tex.apert⁹. Qd cus si pcusserit tanq̃z officialis. He

57 ¶Octau⁹ pueri impuberes q̃ doli capaces p cusserũt.vt in.c.i.eo.ti.siue ante pubertatẽ pe tant absolutionẽ siue post.c.fi.eo.ti.nec tenẽ tur se psentare cessante puericia.d.c.fi.ꝛ.c.q̃z uis.quia nihil dicit de iuramẽto.ꝛ.c.quãuis excipit pueros. Vñ dicit Panor.in d.c.fi.q̃ re locũ nõ extinguit p supuenientiã maioris etatis.qđ nota.

Casus ij.est in.c.querẽti.de offi.dele. ꝓtra inobedientẽ sententie delegati vltra annũ.de quo dic vt.s. Absolutõ.ij. in princi.

Casus iij.est in.c.dura.de crimĩe fal. vbi excõicati ex generali sen tentia suoꝝ dioceſanoꝝ habẽtes lras apl'icas falsas.nisi infra.xx.dies postq̃z cognouerint se hꝰe lras falsas illas destruxerint aut resigna uerint illis nõ pñt absolui post lapsuz dictoꝝ xx.dieꝝ.nisi a sede apl'ica vl' de eiꝰ spẽali man dato. Aliq̃ tñ tenẽt q̃ isti.xx.dies incipiũt cur rere a die noticie.s.q̃ habẽt pdictas lras falsas vt Hosti.sz Pa.in d.c.dura.tenet q̃ incipiũt currere a die excõicatõnis plate p ordinarios ꝓtra tales:ita q̃ nisi illa pcesserit nõ erũt excõ municati.ꝛ h̃ credo veriꝰ saltẽ post factũ.ꝛ hac etiã sententia ligant si excõmunicatio pcesserit: q̃uis ipis lris falsis nõ fuerint vsi.

¶Quid de falsarijs lraz apl'icaz:R.q̃ omes tã clerici q̃z laici q̃ p se vl' p aliũ vicio falsitatis exercuerint cũ fautoribꝰ ꝛ defensoribꝰ suis sũt excõmunicati ipo facto.ꝛ hodie p pcessuz an nualẽ factũ in die cene dñi non possunt absol ui circa sedẽ apl'icaz.necnõ falsarij supplicati onũ gratiã vel iusticiã ꝓcernentiũ p pontificẽ vel vicecancellariũ aut regentẽ officiũ cancel larie signataz. 1

¶Utz vtentes lris apl'icis falsis sint excõmu nicati ipo iure:R.q̃ sic si sunt laici.tñ poterũt absolui a suis ordinarijs.vt patet p.c.ad fal sarioz.de cri.fal.clerici vo nõ sunt excõmuni cati ꝑm Pa.in d.c.ad falsarioz.quãuis Ho stien.teneat ꝓtrariũ. 2

¶Utrũ corrigẽtes lras papæ sint excõmunica ti:R.ꝑm Hostiẽ.vt recitat Pa.in.c.ex lris.de fide instru.q̃ sic etiã si vnã figurã siue lraz vl' etiã dimidiã abrasserint deleuerint:aut causaz clauerint sine licẽtia illiꝰ ad quẽ spectat postq̃z lra est bullata vel signata.nec pñt absolui ci tra sedẽ apl'icaz. Posset tñ impetrãs totã lraz lacerare seu bullã si illa nõ vult vti.exq̃ patet etiã simplex notarius q̃ lras apl'icas scripserit: nõ pt illas corrigere postq̃z sunt bullate vel si gnate siue licẽtia officialis ad hꝰ deputati.hoc tñ ꝛ bene limitat Rich.in.iiij.dist.x.ar.xij.q. iij.vez si talis abrasio vel correctio seu muta tio faciat vt bulla q̃ ante erat inualida efficia tur valida.vel si erat vtilis sit magis vtilis. 3

¶Utz impetrãs lras dñi papæ tacita veritate vel suggesta falsitate.sit excõicatꝰ:R.Ri.vbi s.q.ij.q̃ licet sit falsariꝰ:nõ tñ est falsariꝰ litte raz dñi papæ.qz veras lras impetrat.ꝛ iõ nõ 4

r

est excõmunicat⁹.

5 ¶ Utꝛ recipiẽtes lr̃as aplicas existẽtes ipi in curia ꝺe manu alteri⁹ ꝙꝫ pape vel officialiũ ad ꝟ ꝺeputatoꝛ sint excõicati? ℟.ꝙ sic si sunt laici. vt in ꝺ.c.dura.attamẽ ſm Joh.an.ꝛ Pe.ꝺ ancha.in ꝺ.c.dura.qꝛ q̃tidie sit ꝯ nõ ligat.

Casus iiij.est in.c.significauit.e.ti. vbi excõicant clerici q̃ pticipant in diuis officijs tã i eccl'ia ꝙꝫ alibi spõte ꝛ sciẽter cũ excõicato a papa sentẽtialiter vl' iudicialiter ſm cõmunẽ lecturã.licet glo.ibidez aliter sentiat.ex q̃ collige ꝙ quinꝙ reqrunt vt ista excõicatio incurrat.Primo ꝙ sint clerici. Scõo ꝙ sciẽter.Tercio ꝙ spõte.Quarto ꝙ i diuis pticipẽt.Et q̃nto ꝙ ille cũ q̃ pticipãt sit excõicat⁹ a papa iudicialiter.ꝛ isti nõ pñt absolui nisi a papa.vt in ꝺ.c.significauit.

Casus v.est in.c.tua nos.eo.ti.vbi oẽs incendiarij ꝓprie dicti postꝙ fuerint publice excõicati ꝛ ꝺenũciati ñ possunt absolui citra sedẽ aplicam.

Casus vi.est in.c.q̃sti.eo.ti.vbi effractoꝛes cũ spoliatõe eccl'iaꝝ postꝙ fuerint ꝺenũciati nõ pñt absolui nisi a sede aplica.Pro cui⁹ casus ꝛ pcedẽtis maioꝛi euidẽtia est sciẽdũ ꝙ incẽdiarij ꝛ effractoꝛes eccl'iaꝝ cũ spoliatõe sunt excõicati ipo iure.sz incẽdiarij alioꝝ locoꝝ nõ:nisi excõicẽt vel p statuta vl' alio modo.Ante tñ ꝺenũciationez nõ sunt mittẽdi ad sedẽ aplicaz.Sz si aliq̃ p dictoꝝ ꝺenũcient excõicati publice tũc nõ possunt absolui nisi a papa.ſm cõmunẽ ꝛ veraz opinionẽ in ꝺ.c.tua nos.ꝛ c.ꝙquesti.

1 ¶ Qui dicunt incendiarij ꝓprie.vide infra Incendiari⁹ in princi.

¶ Qui aũt dicant effractoꝛes? ℟.ꝙ sunt illi q̃ dolo malo:aut p iniuriã violẽter parietẽ fodiunt:aut vitreã fenestrã frangũt:seu sarraturã vel hostia vel cardines seu vectes dũ tenent hostia firmata:aut ipz tectũ eccl'ie ſm Archi. Alij aũt q̃ faciũt enormia i eccl'ia.vt rapiẽdo coꝛp⁹ xpi ꝛ hmõi:frangẽdo calices ꝛ sil'ia non sunt effractoꝛes ꝓprie:nec excõicati ipo iure ſm Hosti.ꝛ Jo.de ligna.nec etiã si excõicarẽtur ꝛ ꝺenunciarent esse mittẽdi ad papã:sz possent ab illo q̃ eos excõicauit absolui.optet ergo ꝙ spoliatio fiat cũ effractõe.vnde sola effractio p se nec sola spoliatio facit aliquẽ incidere in hunc casum vt ꝺenunciatus sit mittẽdus ad papã.qõ no.qꝛ pauci aduertũt sed sic est.vt in ꝺ.c.ꝙquesti.

3 ¶ Sz nunq̃d hic noie eccl'iaꝝ veniant monasteria ꝛ loca pia? ℟.ſm Pa.in ꝺ.c.tua nos.ꝙ sic p tex.liij.ꝺist.c.abbati.§.Hac autoritate, no.glo.in.c.grãdi.de sup.ne.pla.li.vi.ꝛ i.c.fi. de sen.excõ.Rõ est:qꝛ ista excõicatio ꝑncipaliter est in fauoꝛẽ eccl'iaꝝ.ꝛ iõ latissime accipit respectu ipaꝝ.licz alias nõ veniãt monasteria neq̃ pia loca noie eccl'ie.qꝛ in iure ponunt vt ꝺiuersa.vt patet i.c.sciãt cũcti.de elec.in.vi.et i ꝺ.c.fi.de sen.excõ.Addit etiã Pa.in.c.fi.de eccl'iis edi.ꝙ eccl'ie nõ ꝓsecrate ꝛ hospitalia venũt ꝟ noie eccl'iaꝝ.Intellige si autoritate epi aut pape sunt edificata.aliter nõ essent loca religiosa.vt no.in.c.ad hec.de reli.domi.

¶ Utrũ effractoꝛ cũ spoliatõe dom⁹ existẽtis i 4 spacio priuilegiato eccl'ie sit excõicatus.ꝛ post ꝺenũciationẽ habeat ire ad papã? ℟.ꝙ nõ.qꝛ talis dom⁹ nõ dicit locꝰ religiosus.nisi sit ecclesie vel clericoꝝ.vt in.c.q̃squis.xvij.q.iij. Et effractoꝛes locoꝝ nõ religiosoꝝ etiã post ꝺenunciatõez nõ sunt mittẽdi ad papã.vt patz in ꝺ.c.q̃sti.ꝛ allegatꝫ ibi in glo.Intelligo ꝟ ꝙ nõ sint eccl'ie vel clericoꝝ q̃ ad dominium: sz tali modo ꝙ dicant loca religiosa.

¶ Sz q̃n dicunt tales publice ꝺenũciati? ℟. 5 ꝙ quocunq̃ publice ꝺenuncient siue noiatim siue i genere.puta ꝺenũciam⁹ excõicatos oẽs q̃ fecerũt tale incendiũ vel effractoꝛes talis ecclesie:seu loci religiosi ꝛ hmõi.vt patet in ꝺ.c. tua nos.qõ nõ distinguit aliter.

¶ Utꝛ incẽdiarij sint absoluẽdi etiã añ ꝺenũ- 6 ciatõez an teq̃ satisfecerint ꝺamnũ passis? ℟. ꝙ nõ.vt no.in.c.pessimã.xvij.q.vlti.

Casus sequentes vsq̃ ad casum.xi. sunt in.vi.li.ꝺecretaliũ.

Casus vij.est i.c.fundamẽta.ꝺ elec. vbi excõicant.Primo oẽs q̃ sine licẽtia sedis aplice noiationi electõni vel assumptõi in senatoꝛẽ capitaneũ patriciũ aut rectoꝛẽ vl' ad regimẽ vrbis rome assentiũt vel se intromittũt p se vel p alium vltra annuale spaciũ:nisi ex ipa vrbe naturaliter sint oriũdi: aut ꝺtinui habitatoꝛes:nec habent extra terriꝛiũ talẽ ptãtez ꝙ possent euacuare rationez ꝺstitutõis ꝓdicte.Itẽ scõo excõicant intrudẽtes vel obꝛdiẽtes eisdẽ sic assumptis.Itez tercio excõicant q̃ ipos noiauerũt elegerũt vl' assumpserũt.Itẽ quarto excõicant ꝺantes auxilium ꝺsilium vel fauoꝛẽ publice vel occulte tam nominatoꝛibꝫ ꝛ assumptoꝛibꝫ ꝙꝫ nominatis ꝛ assumptis.nec oẽs ꝓdicti possunt absolui nisi a papa.

Casus viij.est in.c.clericis.de immu. eccle.sz qꝛ hodie nõ ligat per cle.vnicã.eo.ti.ideo pertrãseo.

Casus ix.est in.c.felicis.de pe.vbi excõicant. Primo oēs insecuto res cardinalīū romane eccl'ie hostiliter vl' cle ricoz aut religiosoz familie pape vl' cardina līū pdictoz. Itē secdo pcussores t captores. Itē tercio socij talia faciētiū vl' mādantiū. Itē q̄r to q̄ factū ratū habuerint vl' consilium dederint aut fauorē. Itē q̄nto q̄ tales postea receptaue rint vl' defensauerit scienter. Itē sexto excõican tur pncipes senatores cōsules ptātes rectores siue alij dñi t eoz officiales q̄ infra mēsez a die notīcie habite d̄ pdicto delicto nō puniūt pdi ctos reos fm tenorē.d.c.felicis: nec pñt absol ui nisi a papa.exceptis istis vltimis.s.pncipes tē.q̄ poterūt absolui a suis ordinarijs. Aduer te h̄ q̄ insecutio sumit in malā partē.t capere intelligit cū effectu.q̄si nō capiat sz fiat insul tus ad domum vt ei fiat iniuria: vl' si obsidēt sz vt eis inferāt verecūdiā nō habebit locū pe na ista.fm q̄ nō.Inno.in.c.nup.eo.ti.

Casus x.est in.c.quicūq;.eo.ti. vbi excõicant oēs dantes licētiā alicui occidēdi capiēdi: seu alias i pīonis aut bonis suis: vl' suoz grauādi eos q̄ sūias excōi catōis vl' interdicti tulerūt ītra quēcūq; siue eos occasione q̄z sunt plate vl' obseruātes ta les sūias: seu taliter excōicatis nolēres cōmu nicare: nisi licentiā ipaz si fuit ad pīonas gra uandas reuocauerint an teq̄z in aliq̄ sit pcessū vl' si dicta licētia fuit ad bona eoz capiēda ni si infra octo diez spaciū restitutionē fecerint fi eri vl' satisfactōez t licētiā reuocauerint. Itez sēdo excōicant oēs qui pdicta licētia data: vti q̄si fuerint. Itez tercio q̄ aliq̄d pmissoz ad q̄ cōmittēda dari licētia phibet cōmiserint suo motu.nisi vt dictū est re integra si ad pīonas t si ad bona infra octo diez spaciū restituerint vel satisfecerint. In q̄ excōicatōe oēs pdicti si p spaciū duoz mensiū māserint nō nisi p se dē aplīcam poterūt absolui.

1 ¶Querit idē Archi. q̄d vētat noīe suoz. t R. q̄ veniūt oēs q̄ sunt sub ptāte eoz. vt insti. de his q̄ sunt sui vl' alie. iur. p totū. Itē q̄ veniūt sanguinei. vt i.c. sciāt cūcti. d elec. in. vi. Itē domestici. vt. C. de his q̄ ad eccle. pfu. l. p̄senti .S. sane. t q̄ dicant domestici familiares. vide familiares.

2 ¶Itē grauare dicunt q̄ phibent ne eis coqua tur molat vendat t hmōi.

Casus sequentes sunt in cle. vsq; ad calum. xvij.

Casus xi.est in cle.multoz. de here. vbi excõicant oēs inq̄sitores heretice prauitatis inferiores epīs q̄ odio gra vl' amoze lucri aut cōmodi tpalis obtentu iusticiā t sciētiā suā omiserint ītra quēpiaz pcedere. vbi fuerat pcedendū p hereti. Item secūdo excōicant pdicti si obtentu eodē prauitatē ipaz heresis vl' impedimētū fuit officiū alicui imponēdo psumpserint aliquē quoq; modo vexare non pñt absolui nisi a papa. nisi in mortis articulo pmissa satisfactōe. intelligē si pt fieri. aliter nō valeret absolutio. Unde aduerte fm Lar. in cle. pdicta q̄ ad incurrendū istā pnā oportet fiat ītra iusticiā t sciētiā copulatiue. Itē nota. q̄ quoquo modo vexēt aliquē siue i citationib; fideiussionib; t simi lib; incurrūt istā pnā fm Pau.

¶Quid si omittūt ex timoze vl' ad euitandū 1
scandalū? R. glo. q̄ nō incidūt in hāc pnā.

Casus xij.est in cle.religiosi. de priuile gijs. vbi primo excõicant oēs religiosi q̄ clericis aut laicis sacramentū vnctionis extreme vl' eucharistie ministrare pre sumūt vl' solēnizant mrimonia sine licētia spe ciali pbiteri parochialis. Itē si pdicti absol uunt excõicatos a canone pterq̄z i casib; a iur̄ expssis. vel per priuilegia sedis aplice ocessa eis dē. vel si absoluūt a sentētijs promulgatis p sta tuta sinodalia vel pouincialia seu a pena t a culpa: nec possunt absolui nisi a papa.

¶Querit an ligent oēs religiosi? R. fm Lar. 1
ibidē q̄ nō. sz solū religiosi religionis appro bate. q̄ alij nō sunt ppie religiosi. vt i.c. vno de voto. lib. vi. t licet quidā istud restringant ad religiosos exemptos. vt Pe. de sta. tamen cōmuniter tenet q̄ habeat locū in nō exemptis t in religiosis pfectis ecclie parochiali. si alijs q̄z suis parochianis ministrāt fm glo. in cle. i. de xci. t Pau. ibidē.

¶Quid si nouitius faciat aliq̄d pdictoz? R. sz 2
Lar. q̄ ligat. ar. c. religioso. d. sen. excō. i sexto.

¶Utrū religiosi ouersi filij? R. Lar. q̄ Pe. de 3
ancha. tenet q̄ nō ligāt sicut nec moniales: exq̄ dinē nō habēt. sz Zenze. tenet q̄ liganť. t vi detur verius.

¶Utrū religiosi ministrātes alijs religiosis sa 4
cramēta pdicta ligent pfata pena? R. Lar. q̄ Pe. de sta. dicit quendā cardinalē cōsuluisse q̄ nō fm Lap. tenet q̄ verbū clericis intelligi tur tā de regularib; q̄z de secularib;. sed verbū laicis etiā comphendit religiosos vel mona chos laicos. Sz primū credo verius p ea q̄ di xi. s. Clericus. i.

5 ¶Utr tpe mort⁹ possint ministrare eucharistiã licite? R. Lar. Pau. t Lap. ꝙ nõ. Joh. t Archi. xxvi. q. vi. si pbiter. Inno. t Hosti. in c. ois. de pen. t remiss. tenẽt ꝙ sic. vt recitat Directorio. lib. i. ti. xv. t ꝫ credo vez si ali⁹ sacerdos nõ ꝑt haberi q̃ ministret.

6 ¶Utrũ rector ecclie q̃ nõ est sacerdos vel vicarius rectoris possit dare licentiã dictis religiosis ministrãdi pdicta sacramẽta? R. Lar. ꝙ sic t sic serua licet alij teneãt ↄtrariũ. Similiter Pau. tenet ꝙ epi t archibiter ciuitatis possint pdictã licentiã dare. t Zen. t Ste. idẽ tenent de vicario epi i spualib⁹ vl delegato. aut ei⁹ penitẽtiario tuti⁹ est tñ fm Pau. non recedere a lra. nõ tñ est necessariũ.

7 ¶Quid est solẽnizare mrimoniũ? R. Lar. in d. cle. i. ꝙ Zen. dicit ꝙ cõprehendit ois solẽnitas: q̃ obꝛuat iuxta ritũ ecclie religionis. de spon. c. i. siue fiat bñdictio solennis: siue dicat missa spẽalis sup ↄtrahẽtes t hmõi. Inducere aũt fed⁹ mrimoniũ vl pnunciare ꝑba inter ↄtrahẽtes nõ est eis phibitũ fm Zen. t Ste.

8 ¶Utr verbũ excõicatos a canone intelligat solũ de maiori excõicatione? R. Lar. vbi. s. ꝙ sic. fm Lau. t nõ de minori. facit. c. si quẽ. t. c. nup. de sen. excõ. Idẽ tenet Lap. t facit. c. i. de rescrip. lib. vi. Ge. aũt in. c. vnico. de his q̃ vi. lib. vi. dicit ꝙ etiaz intelligit de minori. qz lex penalis phibẽs absolutõez ab excõicatõe includit etiã minoris absolutõez. p ꝫ est glo. in cle. i. de priuilegijs. Itẽ vbicũq; fit mẽtio de excõicatõe t materia in q̃ pferr est pportionabilis etiã minori de vtraq; intelligit. vt no. glo. penl. in. c. psidentes. de here. in. vi. Et licet hec opinio sit tutior: tñ ꝑma mihi videt verior.

9 ¶Querit de q̃ canone intelligit? R. Lar. vbi s. Pau. t Lau. ꝙ intelligit de quocunq; a papa pmulgato. qz ille ꝓprie p excellentiã dicit canon. licet aliquãdo improprie accipiat p illo episcopi. vt. iij. dist. §. porro.

10 ¶Quid si supdicti absoluũt excõicatos p sententiã hois etiã papez? R. glo. Lau. Pau. t Zẽ. ibidẽ tenẽt ꝙ ñ liganꝯ pfata pena. qz si voluisset ꝛelligi expssisset. ar. c. ad audiẽtiã. de rescri.

11 ¶Utr noie sentẽtie ꝫ veniat excõicatio solũ? R. glo. t Pau. ibidẽ ꝙ etiaz venit suspensio t interdictũ. ſz Lar. dicit ꝙ ven⁹ est ꝙ solũ ꝛel telligit de snia excõicatõnis qđ bñ ꝓbat ꝛa p alternatiuã. qz. s. dicit de his q̃ absoluũt excõmunicatos a canone. t postea subijcit vl a sententijs p statuta. t sic restringit verbũ sententijs p verbũ excõicatos. ar. in cle. religiosi. de priuilegijs t de rescriptis. c. ij.

12 ¶Quid ỏ sentẽtijs latis p statuta legatoz. de quibꝫ habes de offi. leg. c. fi. R. fm Lau. t seq̃tur Lar. ꝙ idem est sicut de statutis sinodalibus vel puincialibꝫ.

13 ¶Utrũ religiosi pdicti absolucẽtes a pena tñ ligent pdicta cẽsura? R. fm Zen. quẽ sequitur Lar. ꝙ nõ. qz ꝛa loquit copulatiue a pena t culpa. d. cle. religiosi. de priuile.

14 ¶Quid si pdicti religiosi absoluũt a peccato t nõ ab excõicatõe quã ꝗs incurrit p peccato? R. Zen. t Lar. tenẽt ꝙ nõ incidũt in penaz et placet ne fiat extẽsio.

15 ¶Utr religiosus ignorãs penã hanc t admi nistrãs sacramẽtũ eucharistie vel extreme vnctionis sine licẽtia rectoris parochialis. nõ mi ↄtemptũ ipi⁹ in currat hãc penã? R. Lar. le ↄsuluisse p ꝛaz. d. cle. q̃ dicit p sumpserint qđ no. dolũ t temeritatẽ ministrãtis ꝙ nõ ligat. t placet mihi p ea q̃ dixi. s. dol⁹. §. v. t. j. Ex. cõmunicatio. vij. casu vltimo. §. ij.

16 ¶Utr recipiẽtes pfata sacramẽta a dictis religiosis sine licẽtia suoz rectoz parochialium sint excõicati? R. ꝙ nõ prima vice. vt patebit j. Excõicatio. viij. §. i.

17 ¶Utr sit credendũ. dicẽti se hr̃e licentiã? R. glo. ꝙ sic. t ↄcor. Lau. Pau. t Ste. qz nemo videt ĩmemor ppꝛie saluti. i. q. vij. sancim⁹.

18 ¶Quid de mercennarijs scholaribꝫ t hmõi? R. glo. ꝙ sufficit licẽtia sacerdotis parochialis in cui⁹ parochia inhabitãt: nisi causa recreationis vel alia tpali statim reuersuri ad ꝓpria aduenissent. qz sic nõ sufficeret.

Casus xiij. est in cle. i. de pe. vbi excõicat q̃libet q̃ iniuriose vel temere pcusserit cepit aut bãnierit aliquẽ epm seu q̃ pdicta mãdauerit vel facta ab alijs rata habuerit vl soci⁹ fuerit his faciẽdis: aut ↄsiluerit aut fauorẽ dederit vel defensauerit cõsideꝛ. nec ꝑt absolui. pterq; in articulo mortis: nisi a papa t cũ absoluendus fuerit in articulo mortis nõ valet absolui nisi pri⁹ caueat idonee ꝙ parebit pene imponẽde t penitentiã dño auctoritate faciet. Itez secũdo excõicant oẽs officiales quocũq; noie censeant qui in aliquo pdictoz fuerint culpabiles. nec valẽt absolui nisi vt pdictum est.

¶Gz q̃d si epus nõdũ erat ↄsecrat⁹? R. glo. ꝙ nõ erit loc⁹ istu pene. qz nõ est epus. de cele. mis. cle. ij. Nec⁹ de eo q̃ renũciauit epatui. qz habebit locũ in eo illa pena.

¶An habeat locũ pdicta pena i inclusione facta epo ad verecundiã? R. Lar. ꝙ nõ. qz h̃ capere accipit ꝑ detinere. sicut t in. c. felicis. de pe. lib. vi. accipit vt supradictũ est.

Casus xliij.est in cle.cupientes i.§. fi.de pe.vbi excõicant omes religiosi t clerici seculares q inducunt ad vo uendũ iurãdũ tẽ.de eligẽdo sepultura apud eccl'ias ipoz.de q dic vt.j.sepultura.§.xxxv.

Casus xv.est in cle.grauis.o sen.ex. vbi excõicant oẽs dñi tpales etiã si sunt epi q in terris seu locis eoz interdicto suppositis cogunt quolibet diuina officia celebrare.aut q voce pconia seu p campanaz pulsationẽ ad officia eadẽ audiẽda aliqs pser tim excõicatois aut interdicti sñia innodatos euocãt:vl' q excõicatis publice:aut interdictꝫ phibẽt ne de eccl'ys exeãt dum missaz solẽnia agunt a celebrãtibz moniti generaliter vl' spe/ cialiter vt exeãt. Itẽ sedo si excõicati publice t interdicti q in ipis sunt eccl'ys postqz fuerit noiatim moniti a celebrantibz vt exeãt rema nere pẽsum pserint sñiam excõicatois incurrũt hec pena est o cogẽtes euocãres phibẽtes.t re manẽtes. Itẽ adũte q vbũ quolibet compẽhẽ/ dit oẽm modũ cõpulsionis realẽ vel psonalẽ: directũ vl' idirectũ.vtputa o sanguineos vl' ip sosi psonis aut rebz gũado.vt no.glo.i.d.cle.

1 ¶Quid si euocarẽt nõ excõicatos vel ñ inter dictos:R.Lar.post Pau.ibidez q incidunt in pdictam pena cũ locus sit interdictus.t di ctio pser tim stat p maxime

2 ¶Utz hec pena habeat locũ in cessatõne a di uinis posita in dictis terris:R.q sic.qz qñ ces satio a diuinis est generalis habet vim inter/ dicti.vt in cle.i.eo.ti.in.§.in cessatoibz.secus si cessatio esset specialis.

3 ¶Quid intelligit h nomie diuia officia:R. Lar.post Pau.ibidẽ q restringit solũ ad mis sas.t ideo si aduocaret ad alia officia pter mis sas nõ haberet locũ hec pena.

4 ¶Quid si pdicti pcipiãt nõ subditis suis vel pdicta nõ faciãt in terrꝫ ipoz:sz in alienis:R. ibidẽ Lar.q nõ habet locũ hec pena.

5 ¶Utz pdicti aduocãtes secrete p nunciũ ad diuia ligẽt pfata pena:R.Lar.ibidẽ p Pau. t Zen.q nõ nisi voce pconia vl' voce tube.aut cornu vl' p campanaz pulsationẽ aduocẽt.

6 ¶Quid si cõpellũt in loco nõ interdicto:R. Pau.ibidẽ q nõ habet locũ hec pena.

7 ¶De q interdicto intelligit:R.glo.ibidem q tã de interdicto a iure qz ab hoie.

Casus xvi.est in cle.cũ ex eo.e.ti.vbi excõicant frẽs minores recipi entes tpe interdicti illos o tercio ordine ad di uina.Sz qz hodie vacat p priuilegium dñi Sixti quarti pertranseo:qz nõ ligat.

Casus sequẽtes sunt p pcessum cu/ rie annualem factũ i die cene dñi vsqz ad casum.xxxij.

Casus xvij.est cõtra hereticos gaza ros patarinos t alios quocũ qz noie censeank.ac o tra oẽs fautores:recepta tores:t defensores eorundẽ.

Casus xviij.est o tra piratas.cursa/ rios t latrũculos maritinos ac oẽs receptatores eorũdẽ cũ dantibz eis au/ xiliũ o siliũ vl' fauorẽ. Et dr pirata q cũqz i ma ri depdat nisi habeat iustũ bellũ o eos qs depdat.qđ no.qz pauci aduertũt:credẽtes q nisi qs indifferẽter depdet in mari nõ sit pirata et nõ incidit in hãc penã.sz falsum est.

Casus xix.est o tra oẽs q in terris suis noua pedagia imponũt vel phibita exigũt.sed a sponte soluentibz pe dagia recipiẽs nõ incurrit excõmunicationẽ sm glo.t Pau.in cle.qm̃.de imu.ec.qz exige/ re est ab inuito extorquere.

Casus xx.est o tra oẽs falsarios bul/ larum apostolicaz.de quo dictum est supra casu.iij.

Casus xxi.est o tra illos q equos ar/ ma:ferz:lignamina:t alia p hibita deferũt saracenis.turcis.t alijs xpi no minis inimicꝫ quibz xpianos oppugnãt:pro cuiꝰ intelligẽtia querunt infrascripta

¶Quid venit h noie armoz:R.glo.i.c.ita q 1 rundã.o iudeis.q etiã fustes t lapides p ma chinis veniũt.sz ñ lapides p edificijs fiẽdis. l.ij.C.q̃ res expor.nõ de.o qz lozice:scuta:arcꝰ sagitte:spate:gladij:t sella noie armoz veniũt Ego vo dico q illa q cõiter sunt p vsu offen/ dẽdi vl' defendẽdi se t ñ p alio vsu veniũt noie armoz. Illa vo qbz possumꝰ uti p armis t p alio vsu.puta p instrumẽto dicũt arma ex in/ tentõe vtẽdi his p armis defensiõis vl' offẽsi/ onis.al's ñ.vt no.in cle.ne i agro.de sta.mo. Et iõ gladiꝰ ad incidẽdũ panẽ nõ venit noie armoz sm Pa.in.c.clerici.el.i.de vi.t ho.cle.

¶Quid venit noie ferri h:R.q accipit h fer/ 2 rũ p ferro infecto.vl' facto sub quacũqz forma vt in.l.ij.C.q̃ res expor.nõ de.qđ tñ limito p rationẽ expssaz in d.l.ij.de ferro.p qđ possent pugnare vel se munire.qz brochete t similia nõ credo sint sub ipo cõprehensa.

¶Quid intelligit sub noie lignaminũ:R.q 3 intelligit qdcũqz lignum p qđ naues galeas aut alias machinas possent facere ad impu/

gnandũ vel ꝺefendendũ se a xpianis.secus ꝺe alijs lignaminibꝫ quibꝫ nõ possunt vti ad offendendũ vel ꝺefendendũ.

4 ¶Quid itelligit̃ noie phibitoꝝ? R.q̃ sũt oĩa q̃bꝫ pñt xpiani ipugnari.vl̃ ipi ifideles ne impugnẽt a xpianis muniri.q̃ oĩa tpe phibent Hil'r q̃cũqꝫ victualia vl̃ mercimonia tempe guerre cũ eis habite ab aliq̃bꝫ xpianis legitime. Tpe ꝺo pac̃ mercimonia q̃cũqꝫ:z victualia nõ sunt phibita eis ꝺeferri:nisi ĩ dispẽdiuꝫ xpianoꝝ fieret.puta qz timentes ꝺ guerra muniũt se:vl̃ vt inuadãt xpianos. Tenet tñ Inno.z Hosti.in.c.significauit.ꝺe iudeis.q̃ p redimẽdis captiuis tpe guerre arma etiã sine pena excõicatõnis possunt ꝺeferri qꝺ ante factũ nõ tenerẽ.sed bene post factũ.ꝺe alijs ꝺo mercimonijs nõ est dubiũ inter docto.ppter pꝺictũ.c.significauit.q̃ p redemptõne captiuoꝝ possunt ꝺeferri etiã tpe guerre.

5 ¶Quid si tpe pac̃ ꝺeferãt arma.z alia phibita.ñ tñ ea intentõe vt impugnent xpiani? R.q̃ nihilomin9 ligant̃ si sunt talia q̃bꝫ pñt impugnari ꝑm glo. Joh̃.an.z do.An.ac Pa.ĩ ꝺ.c.ita q̃ũꝺã. Quiꝺã tñ tenẽt q̃ nõ ligant̃ nisi ea intentõe ꝺeferãt vt xpiani impugnent vl̃ ne pñt infideles impugnari.z q̃uenit sat̃ hec opinio cũ tex.in ꝺ.c.ita q̃zundã.licet pma opinio sit tutior.maxime ante factũ.

6 ¶Utq̃ ꝺeferẽtes phibita ifidelibꝫ z penitẽtibꝫ postea ea ꝝportãtes z ñ ꝺimittẽtes ifidelibꝫ ligent̃? R.q̃ ñ.qz ꝺba cũ effectu sunt accipiẽda Idẽ ꝺic ꝺ ꝺeferẽtibꝫ arma p sui tuitõe ad trasfidelũ q̃ ñ ligãt̃:nisi postea ea ipis venderẽt. qz sic ligant̃. Si aũt statiz vẽdita recuperent nihilomin9 ligarent̃. Idẽ ꝺic ꝺe pmutatõe.

7 ¶Qñ ꝺicit̃ tps guerre? R.q̃ ꝺicit̃ qñ aliquis ꝓnceps xpianus autoritate ꝓncipis.vl̃ papa facit cũ eis bellũ q̃ ad illũ ꝺñm.puta Solda nũ vel Turcũ nõ quo ad alios ꝺños infideles nisi essent tali in subsidiũ.

8 ¶Aduerte ꝫ licet Nicola9 Bonifaci9 z Clemẽs mltos ligauerit circa pꝺicta tñ qz hodie vacãt ꝑtrãseo.solũmodo remanẽt excõicati exercẽtes regimẽ ĩ galeis aut nauibꝫ ifideliũ ĩ c.ita q̃zundã.sz nõ est papalis sz ordinari9 ꝑterit absoluere. Uez est q̃ tã isti q̃ supscripti ñ ꝺebẽt absolui nisi q̃q̃d acq̃sierint ex tali cõmertio dãnato expendãt in subsidiũ xpianoꝝ z vltra tantundẽ ꝺe suo si possunt.

9 ¶Quid ꝺ dãtibꝫ cozdã l'anchozã z hmõi vt possint negociari cũ ifidelibꝫ tpe pac̃? R.q̃ re q̃rit̃ licẽtia aplica.qz p talia pñt xpiani ipugri

10 ¶Utq̃ ꝝtãtes clauos puos z cultellos ꝑ pane icidẽdo sint excõicati? R.q̃ ñ.qz ñ cõphendunt̃ sb noie armoꝝ l'ferri vl̃ alioꝝ phibitoꝝ

¶Utq̃ ꝝtantes ferꝝ arma:z alia phibita ꝺe ii vna terra saracenoꝝ ad aliã.vl̃ saracenos armis suis.vtputa ꝺe marica in alexandriam sunt excõicati? R.q̃ nõ.nisi ꝫ fiat in ꝺispendium xpianoꝝ.sicut ꝺeclarauit Greg.ipm in extrauaganti q̃ incipit.postulastis.

Casus xxij.est ꝺtra impediẽtes seu inuadẽtes victualia vl̃ alia ad vsum ro.curie necessaria adducẽtes:seu ne ad ipaz adducant vl̃ ꝺeferant impediẽtes aut pturbãtes z ꝺtra ꝺefensores talia faciẽtiũ.

Casus xxiij.est ꝺtra oĩes q̃ illos q̃ ad sedẽ apostolicã veniũt et recedũt ab eadẽ temeritate ꝓpria capiũt spoliant z detinẽt:aut ex ꝓposito ꝺeliberato verberare mutilare vl̃ interficere psumũt.z ꝺtra oĩes q̃ talia fieri faciũt vl̃ mandant.

Casus xxiiij.est cõtra illos q̃ iurisdictionẽ ordinariã vel ꝺelegatã nõ habẽtes moꝛãtes ĩ eadẽ curia temeritate ꝓpria capiũt spoliãt z detinẽt.aut ex ꝓposito ꝺeliberato verberare mutilare vel interficere psumunt.z q̃ talia fieri faciũt seu mandant.

Casus xxv.est ꝺ oẽs illos q̃ p se vl̃ p aliũ seu alias q̃scũqꝫ psonas sec̃lares vl̃ eccl̃iasticas ad romanã curiã sup eoꝝ causis z negocijs recurrẽtes. Illaqꝫ ĩ eap seq̃ntes aut pcurãtes vl̃ pcuratoꝛes ipoꝝ vel aduocatos seu iudices sup dict̃ causis ꝛpuratos occasiõe causaꝝ vl̃ negocioꝝ hmõi:verberãt mutilãt vl̃ occidũt:aut bonis spoliant.z ꝺantes auxiliũ ꝺsiliũ vl̃ fauoꝛẽ in pdictis.

Casus xxvi.ẽ ꝺ oẽs illos q̃ ne pareãtur lr̃is aut mãdat̃ aplic̃ et legatoꝝ z nũcioꝝ:z iudicũ:ꝺelegatoꝝ eozũꝺẽ gr̃az vl̃ iusticiã ꝺcernẽtibꝫ:ꝺecretisq̃ sup eis z re iudicata seu pcessibꝫ executoꝛialibꝫ nõ habito pr9 eoꝝ beneplacito z assensu:ne ve tabellionẽs z notar̃ sup hmõi lr̃is z pcessibꝫ executoꝛialibꝫ instrumẽta seu acta ꝺficere:aut cõfecta pti cui9 interest tradere sub grauissimis penis phibere:statuere seu mãdare psumũt.z ꝺtra ꝺantes auxiliũ ꝺsiliũ vel fauoꝛẽ.

Casus xxvij.est ꝺtra oẽs q̃ se absolẽdictia ro.pontific̃ pinaciter subtrahere vl̃ q̃libet recedere psumũt.z ꝺtra ꝺantes auxiliũ ꝺsiliũ vl̃ fauoꝛẽ pdictis.

Casus xxviij.est ꝺtra oĩes qui iurisdictionẽ ad eccl̃iasticas plonas ptinentẽ vsurpãt p se vel p aliũ:seu alios

directe vel indirecte: aut i eisdē ꝓsiliū auxiliū vel fauorē pstare nō verenť.

Casus xxix.ē ꝺ oēs mutilantes: vulnerātes: interficiētes: seu capiē tes ꝛ detinētes: seu dēpdātes romipetas ꝛ pegrinos ad vrbē cā pegrinatōis ꝛ deuotōis accedē tes ꝛ ea morātes vl' recedētes ab ipa cū oib⁹ i his dantib⁹ ꝓsiliū auxiliū vel fauorē.

Casus xxx.ē ꝺ oēs illos q̄ p se vl' per aliū directe vl' idirecte sb q̄cū q̄ titulo vl' colore occupāt: detinēt vel hostiliter discurrūt seu inuadūt in totū seu in partē ꝛ iura ad romanā eccl'iā spectantia cū adherentib⁹ fautoribꝫ ꝛ defensoribꝫ eoꝝ seu dātib⁹ auxiliū ꝓsiliū vel fauorē in eisdem.

Casus xxxi.ē ꝺ q̄scūq; psumētes absolu soluere quēlibet p dictū pcessū excōicatū: nisi i articlo mortis pstita prius ꝺ stādo sedē mris ecclie mādatis satisfactōe vel sufficiēti cautōe etiā ptextu cuiuscūq; priuilegii vl' ꝺcessionis aplice nō facientis plenā ꝛ expsam de pdicta phibitōe mentōez. nec absolutio aliter impēsa valet. Et licet Paul⁹ secundus plures alios casus posuerit q̄s in nll'a cōcessione volebat intelligi nisi spēaliter exprimerenť. Tñ Sixt⁹ quart⁹ solūmodo ad pdictos supra expressos se restrinxit. ꝛ ideo casus Pauli in dicto pcessu omitto.

¶ Aduerte etiā q̄ pfat⁹ sixt⁹ i extrauagāti q̄ incipit. Et si dñi ci gre. excōicat oēs absoluētes a q̄cūq; pdictaꝝ excōicationū p pcessū factarū. vl' dispēsantes in voto vltramarino: setōz Petri ꝛ Pauli: sancti Jacobi: ꝛ castitat⁹ et q̄ cūq; ꝺcessione ab ipo Sixto habita. nisi ꝺ. ar mētio. Et bene aduertant ꝓfessores q̄ ad illos q̄ ꝓfessionalia habuerūt ab ipo. exceptis illis ꝓfessionalib⁹ que data fuerūt tpe cruciate mihi cōmisse. q̄ q̄ ad illa nō valet dicta extrauagās. sicut patet i bulla pdicte cruciate. Et

2 ¶ Sūt ꝛ alij casus p extrauagātes i q̄b⁹ snia excōicatōis infligit ipo facto ꝛ pt ipendi absolutio nisi p sedē aplicaz. Et q̄z ml'te sunt reuocate aliq̄ nō sunt in vsu. solūmodo pnā q̄ cōmuniter habent in vsu. ꝛ sunt seq̄ntes vsq; ad Excōmunicatio. vi.

Casus xxxij. est sb Rica. de sepul. ꝛ Bonifacij. viij. vbi excōicantur oēs exēterātes vl' in frusta incidētes. aut i aq̄s coq̄ntes vt carnē ab ossib⁹ euellāt corpa defunctoꝝ. vt alibi tumulāda deferāt. vbi no. q̄ ad incurrēdū pdictā pnā optet tria ꝺcurrāt. Primū q̄ ille mortuus circa cui⁹ cadauer volūt facere pdicta. sit mortu⁹ in terra. vbi viget cult⁹ xp̄ian⁹. q̄z si essz mortu⁹ i terra infideliū nō caderēt in pnā faciēdo pdicta. Secōm q̄ pdicta faciāt cadaueri mortuo. Terciū q̄ faciant aio vt alibi tumulādū deferāt. q̄z si facerent ex odio vl' ꝓpt cyrurgiā nō inciderēt i pnā pdictā.

Casus xxxij. ponit de regl'aribꝫ. vbi Martin⁹ excōicat oēs religiosos mēdicātes euntes ad ordines seu monasteria nō mēdicantiū. vt ibi sint frēs. etiā sb p textu cuiuslibet licēte etiā aplice general'. Itez scdo excōicat ipos recipiētes. Ez hec pna nō extendit ad euntes ad ordinē carthusiēsiū.

Casus xxxiij. ponit de simonia. vbi Paul⁹ scdo excōicat oēs q̄ cū q̄ dignitate pditos. q̄ q̄uolibet dādo vel recipiēdo simoniā cōmiserint: aut q̄ fuerint mediatores. vt ipa fiat i ordine vel beneficio.

Casus xxxv. est sb Rica de sen. excō. de q̄ Jo. an. i. c. nemo. ꝺ simo. facit mētionē ꝺ dātes aliq̄d p gra obtinenda apō sedē aplicaz. quā ptāseo. q̄z reuocata ē pcle. v. vt dicit Joh̄. cal. ꝛ recitat Jo. ꝺ lig. ibiꝺ

Casus xxxvi. ponit sb Rica. ꝺ puile. vbi excōicant q̄ libellos famosos aut cantilenas vl' rithimos faciunt. detinēt. vl' publicāt i infamiā stat⁹ ordinū minoꝝ ꝛ pdicatoꝝ ꝛ est Alex. q̄rti. q̄ incipit Ex alio.

Casus xxxvij. ē in dicta extrauagāti. vbi excōicant pdicātes docētes vl' defensantes. q̄ pfatoꝝ ordinū fratres nō sunt i statu pfectōis. ꝛ q̄ nō licet eis de elemosinis viuere. Aut q̄ non possunt pdicare siue ꝺfessiones audire de licētia Ro. pon. seu aliorꝝ plator⁹ ordinarioꝝ. sine ꝺsensu curatoꝝ.

Casus xxxviij. ē ibidē ꝺ faciētes violentiā dānabilē i loc⁹ pdictoꝝ ordinū. ꝛ tā isti q̄ dicti. i. xxxvi. ꝛ xxxvij. casu pcedēti nō pnt absolui nisi a sede aplica. aut a pfuatoribꝫ dictoꝝ ordinū. p̄t q̄ z arcl'o mort⁹.

Casus xxxix. est ꝺ oēs intrātes mōasteria sctē Clare. ꝛ ordinis pdicatoꝝ q̄ ipo facto sunt excōicati si intrant. p terq̄ in casib⁹ p eoꝝ regulā ꝛ statuta ꝺcessis.

Excōmunicatio

vi. ꝺ casib⁹ excōicationū q̄ reſuant i iure epi solū q̄ sūt duo. Prim⁹ ē i. c. puenit. e. ti. ꝺ q̄ dic vt. s. Excōicatio. v. casu. i. ℌ. xxxviij. Scōs casus ē i cle. cū ex eo. eo. ti. ꝺ frēs mino

res recipiẽtes ad diuina tpe interdicti fratres tercij ordinis. Sz qz hodie vacat p priuilegium dñi Sixti quarti. ideo pertrãseo.

Excõmunicatio

vij. d casibꝫ excõicationũ nõ refuatis a iure alicui. z a qbꝫ pt absolueꝛe qlibet ordinariꝰ. vt patz. s. Absolutõ. i. §. ij

Casus primꝰ est in. c. administratores. xxiij. q. v. vbi excõicant oẽs pncipes z officiales qui tercio admoniti ab epis vl' eccl'iasticis platis recusant eis facere iusticiã sup eoꝝ causis.

Casus ij. est in. c. licet. de elec. vbi excõmunicat ille q electꝰ a paucioribꝫ qz a duabꝫ ptibꝫ cardinaliũ i summũ pontificẽ: assentit electõi de se facte. Scdo excõmunicant oẽs q talẽ recipiũt p papa.

Casus iij. est i. c. qm̃. de offi. ord. Si illũ q se igerit i eccl'ia i q ẽ eps se p epõ gerẽs: sine cõsensu illiꝰ epi.

Casus iiij. est in. c. i. d loca. vbi excõmunicant magistri z scholares bononie cõducẽtes hospitia domoꝝ alioꝝ mgroꝝ z scholariũ in lectionẽ: vel impedimentũ inhabitantiũ: nisi prius tps cõductõis sit elapsus: vl' nisi de consensu ipoꝝ magistroꝝ vl' scholariũ inquilinoꝝ. Et no. q noie mgroꝝ veniunt doctores. sz noie scholariũ nõ veniũt existentes in studijs p scholaribꝫ. vt sunt cartarij z scriptores fm Joh. an. z Bof. qbus pdicti gaudeãt priuilegio scholariũ. vt no. in auten. habita. C. ne filius p patre. z b tene. qbus Inno. z Lau. teneãt q etiã ligant.

¶ Utr locatores ligent pfatꝰ pena? R. glo. in d. c. i. tenet q nõ. Bar. in. l. fi. C. de acceptila. z in multis alijs locis. z Be. in. c. ij. de cõfes. li. vi. z in. c. cupientes. de elec. lib. vi. tenet q ligant: sz tu dic fm Pa. in d. c. i. q vbi p se esset eadẽ rõ i correlatiuis sic esset vera secũda opinio. sz in casu nro nõ est eadẽ ratio. z iõ est verior opio glo. qz locatoꝛ certat de dãno vitãdo. sz cõductoꝛ certat de lucro vel cõmodo. z in odiũ alterũ aliqñ. facit. c. sup eo. de vsur. vbi pena non extenditꝝ ad mutuo accipientẽ. qz nõ est eadẽ ratio. z cle. i. de cõsan. z affi. Idẽ dic in statuto qd̃ imponit penã vendenti frumentũ q nõ extendat ad ementez. facit qd̃ dico. ſ. lex. §. vi. z ſ. pena. §. v. posset tñ locatoꝛ incurrere pdictã penã ex participatõe. Nã cõductoꝛ ipam incurrit tractãdo de cõductõe. z ideo si post tractatũ in alio tempoꝛe venit ad locationem erit locatoꝛ excõmunicatꝰ p. c. nup. eo. ti.

¶ Utr teneat pdicti expectare tps finitũ locationis? R. Joh. an. tenet q nõ: sz solũ tps conductõis fiẽde. sz Pa. tenet q tutiꝰ est expectare z videt magis conuenire tex. d. c. pmi.

¶ Utr ista excõicatio sit tm̃ localis? R. cõiter z tenet q sic. sz Hostiẽ. tenet q sit generalis ad oia studia q sunt sb dominio papę. z glo. in l. ne cui. C. locati. z istud est tutiꝰ p ploquz in verbo doctoribꝫ z scholaribꝫ bononie cõmorantibꝫ. qz comphendunt etiã alibi existẽtes.

Casus v. est i. c. nõ minꝰ. iũcto. c. ad uersus. d imu. eccleſiaz. vbi excõicant pmo oes officiales laici q ẽ cõtra ecclesiã. z exactões indebitas ecclesiis z eccl'iasticis psonis imponunt. Scdo excõicant pdicti q iurisdictionẽ platoꝝ z autoritatẽ quã habẽt i suis hoibꝫ euacuãt. Nã tã illi qz alij pmi si moniti cõpetẽter nõ resistãt ipso facto tã ipi qz fautoꝛes eoꝝ sunt excõmunicati nec debẽt absolui donec satisfecerint cõpetẽter. Tercio excõicant successoꝛes pdictoꝝ officialiũ nisi infra mẽsem excessum suoꝝ pdecessoꝝ purgauerint z satisfecerint.

¶ Pro qz intelligẽtia ẽ aduertẽdũ fm Pa. in d. c. aduersus. q successoꝛ ñ est excõicatꝰ ipso facto. nisi pdecessoꝛ relicrit pterea officij ad cõmodũ ipius officij vl' vniuersitatis. sec? si relicrit ad cõmodũ pprium. vl' ad libidinẽ suã satisfaciendã. nã tũc ipe reꝰ solꝰ tenet. z ipe vel eius hered ueniri debent iuxta illud qd̃ legit z no. in. l. i. z ij. ff. ad. l. iul'. repe. in. c. i. de solu.

¶ Querit an pfatꝰ official' teneat satisfacere de suo: etiã si nihil habuit si cõitas i cuius vtilitatẽ est versum extoꝛtũ non vult satisfacere? R. fm Pa. in d. c. aduersus. q sic p argumentus pdicti. c. z p no. p Innoc. in. c. sicut dignũ. de homi. aduerte tñ fm Bof. q cõitas i cuius vtilitatẽ est ꝓsus si ẽ effecta locupletioꝛ tenet satisfacere. facit. l. iulianꝰ. ff. de act. emp.

¶ Sz pone q official' seu rectoꝛ ñ cõsensit sz fisti z tit qdtũ potuit. nũqd tenet ad restitutõez si ñ dimisit officiũ? R. sz Inno. i. c. nouerit. d sen. excõ. z Joh. an. in d. c. aduersus. q sic. z eũ vident sequi cõiter docto.

¶ Quid de successoꝛe q nõ negligit inducere vniuersitatẽ vt satisfaciat. sz eã inducit p posse z tñ nihil facit. R. q tenet dimittere officiũ vt sic cõitas cogat ex necessitate officialis satisfacere. z b est utiꝰ fm cõmuniter docto.

¶ Utr dantes cõsiliũ pdictis siue oms cõsilia q rij talis vniuersitatis teneant? R. fm Pa. in d. c. aduersus. q si dederunt cõsilia ad hec gravamina inferẽda. z moniti non reuocauerint

indubie sunt excõicati. vt ī d.c. aduersus. ⁊ in c. nouerit. ꝺ sen. excõ. ⁊ tenet ql̄ibet ipoꝝ insolidū ad satisfaciẽdū fm Inno. in d.c. sicut dignū. Si vo tacuerūt ita ꝙ nõ ꝺsuluerūt nec p: nec ꝺtra. tūc dic ꝙ inuoluunt pena ⁊ pecca/to cū his q̄ expsse ꝺsenserūt. vt no. Inno. in. c. i. de his q̄ fiūt a maio. par. capi. de quo vide. s ꝺsentire. ℌ. q. Si aūt expsse ꝺtradiderūt. sz ñ dimiserūt officiū: an inuoluant peccato ⁊ pena. Inno. in d.c. nouerit recitat opiniones cõficiū nõ teneant ꝙ no. ꝙ Inno. in d.c. i. nisi essent tales ꝙ ex cessatõe ꝺsiliatois inducerent cõmunitatẽ ad resistendū.

6 ¶ Utr̄ p̄dicta pena habeat locū ī q̄cunq; suc/cessore officiāl' excõicati ꝓpter qđcūq; delictū. fm Inno. ꝙ nõ. sz solū habet locū in successore excõicati ex causis p̄dictis. vel aliter qualitercūq; ꝓpter libertatẽ eccl'ie violatā. vel nisi fm Hosti. successor foueret factū dānatū. ꝙ/pter qđ p̄decessor fuit excõicat⁹. puta q; tenet clericū positū in carcere a p̄decessore suo: vl' q̄d simile. facit. c. si ꝺcubine. de sen. excõ.

7 ¶ Utr̄ iudex secular⁹ cõpellēs clericū vel etiā secularē psonam q̄ alias est ꝺ foro ecclīastico. etiā sine districtõe psone sit excõicat⁹: ℟. fm Pa. in d.c. aduersus. ꝙ si monit⁹ nõ resistat excõicat⁹ est ipo facto: q; turbat iurisditionez ecclīasticā. vt est tex. in d.c. nõ minus. ⁊ tenet Hosti. ⁊ Joh. an. hodie aūt ꝙ processum curie sunt excõmunicati excõmunicatõne papali. vt supra Excõmunicatio. v. casu. xxvij.

8 ¶ Hz q̄ sunt psone q̄ non p̄nt iudicari a seculari iudice: ℟. ꝙ sūt. Primo oēs illi q̄ gaudēt ꝓuilegio canonis. si q̄s suadēte. de q̄bꝫ dixi. s. Excõicatio. v. casu. i. exceptis clericis ꝺiugat'. de q̄bꝫ dic vt. s. Clericꝰ vlti. ℌ. pe. Secꝺo sunt oēs psone astricte ꝓpetuo fuitio eccl'ie vl' p̄dictis q̄ gaudēt ꝓuilegio p̄dicto. si q̄s suadente. vt no. Pa. in. c. nullꝰ. de fo. cõpe. ⁊ Fede. facit c. i. p exceptõez. de ꝓuil'. lib. vi. in ꝟbo ꝓpetuo. Secꝰ si non sunt ꝓpetuo oblati. Et sic limita glo. in. c. clericū. xi. q. i. Tercio sunt oēs de familia epi fm cõmunẽ opinionẽ. vt no. Pa. ī d.c. nullꝰ. Quarto vxor clerici q̄ defert tonsurā ⁊ habitū. ⁊ nõ est bigamꝰ. tex. est ī. l. fi. C. ꝺ incol'. Mlieres inqt tex. honore maritoz cinguntur ⁊ genere nobilitantur: ⁊ foz ex eoz psona statuim⁹. hec ibi. Quinto rectores hospitaliū Pa. in d.c. nullꝰ. alias nõ. Sexto frēs tercij ordinis beati Frācisci. ⁊ sorores fm Bar. in. l. ff. de pe. ⁊ l. semp. ff. de iure imu. ⁊ do. Anan d.c. nullꝰ. ⁊ hodie nõ est dubium. vt patet ex priuilegio dñi Sixti quarti. qđ dicit bulla aurea. Jesuate aut heremite fm cõmunẽ opinionẽ nõ pertinēt ad forū eccl'iasticū. q; eras possunt esse seculares.

Casus vi. est in. c. nõ magno. ne cle. vl' mo. ⁊ tra q̄scūq; religiosos tacite vl' expsse pfessos: audiētes leges vl' physicā. nisi infra spaciū duoꝝ mēsiū ad claustrū redierint. Adde qđ dicā infra casu. xxvij.

Casus vij. est in. c. fi. ne cle. vel mo. vbi excõmunicatio ⁊tra religiosos ꝺ q̄ in p̄cedenti casu extendit ad archiꝺiaconos decanos plebanos p̄positos cantores ⁊ alios clericos psonatū habētes. ⁊ oēs sacerdotes. nisi infra spaciū duoꝝ mensiū desiterint audire leges vel physicā. Pro cuius casus ⁊ p̄cedentis declaratione

¶ Querit q̄n incipiūt currere p̄dicti duo mē/ses: ℟. fm Pa. in dictis capitulis. ꝙ quo ad religiosos incipiūt a die exit⁹ monasterij. vt p̄dictas scientias audirent. In decanis vero et alijs de quibꝫ in septimo casu incipiunt fm Pa. a die exit⁹ ꝓpriꝝ lariū cū effectu auditionis pfatarꝫ scientiarꝫ. 1

¶ Quid si ñ exeūt ꝓpos lares: nec religiosi monasteria. sz in domibꝫ ꝓpriis aut monasteriis audiūt scientias p̄dictas: ℟. fm Pa. ī d.c. fi. et est cõmunior opinio ꝙ nõ erūt excõicati. ⁊ sic tene q̄ quis quidā teneāt ꝙ nihilominus sunt excõmunicati. 2

¶ Utrū religiosi q̄ exeunt monasteria ex aliq̄ alia rōnabili causa. ⁊ sic audiūt p̄dictas scientias ligent pena p̄dicta: ℟. fm Pa. ī d.c. fi. ꝙ ñ. q; vt ligent dicta pena req̄rit vt exeāt mōasteriū. ⁊ scꝺo vt exeāt ista intentõe. i. studendi ī p̄dictis scientijs. ⁊ tercio ꝙ stent p duos mēses extra monasteriū. siue audiāt siue nõ. Ex quo patet ꝙ si exiret extra monasteriū ex aliq̄ rōnabili causa ñ vt audiret p̄dictas scientias. ⁊ ex tali rōnabili cā pseuerās extra monasteriū vltra duos mēses. interim audiret p̄dictas scientias ñ esset excõicat⁹. sec⁹ si solū staret ⁊ principalr extra monasteriū vt audiret. q; tūc tps duoꝝ mēsiū incipet a die cessatõis cause ꝓpter quā exiuit ⁊ dispõnis standi extra vt audiat. 3

¶ Quid si religiosus exiuit vt audiret p̄dictas scientias: postea mutato ꝓposito audit theologiā: ℟. Inno. tenet ꝙ nihilomin⁹ ligat. Sz Pa. in d.c. fi. tenet ꝙ nõ est necesse vt reuertat ad monasteriū: nec incurrit penā: sz cautꝰ est vt faciat ꝙ abbas significet ei ꝙ studeat theologie: ⁊ sic censet reuersus ad claustrꝫ. ⁊ ꝯ erit magis tutū. 4

5 ¶Utz religiosus legẽs p̃dictas sciẽtias i suo
monasterio ligeꝫ p̃dicta pena? R. mihi placet
opinio Pa. in d. c. fi. q̃ nõ ligat nec sil'r xca/
ni ꝛ alij. de quibꝫ in. vij. casu.

6 ¶Sz nunq̃d peccãt p̃fati studẽtes in camera
ppria vl' monasterio in legibꝫ? R. Pa. in d. c.
fi. q̃ nõ. si h̃ faciũt ad finẽ intelligẽdi melꝰ ca
nones. secꝰ si principaliter studerent propter
ipam sciẽtiã ciuilẽ. Idẽ dic de p̃dictis tenenti/
bus libros p̃dicte sciẽtie.

Casus vij. est in. c. clericꝰ. ne cle. vel
mo. vbi excõicant oĩes sacer
dotes q̃ post monitionẽ officiũ vicecomitis:
aut p̃positi seculares habuerũt. ꝛ cõiter doc.
in d. c. clericꝰ dicũt comphendi nõie sacerdo
tũ oĩes existẽtes in sacris. Et sic tene.

Casus ix. est in. c. i. de sciſma. vbi ex/
cõmunicant oẽs innitentes
ordinatõibꝫ vel alienatõibꝫ factis a sciſmati
cis. de q̃ vide sciſma. §. ij. ꝛ. iij.

Casus x. est in. c. excõi. ꝺ rapto. vbi
excõicant oĩes q̃ xp̃ianos
naufragiũ patientes dãnata cupiditate spoli
ant rebꝫ suis: niſi ablata restituãt q̃p̃rimũ po
terũt. fm Pa. in d. c. ꝛ videt etiã tenere sic glo.
ibidẽ. ꝛ est tutiꝰ. fm aũt Joh̃. an. req̃rit moni
tio vt restituãt. aliter ante monitionẽ nõ erũt
excõicati. Sz nõ placet.

Casus xi. est in. c. ad falsariorꝫ de cri
mine falsi. de q̃ habes. s. Ex
cõmunicatio. v. casu. iij.

Casus xij. est in. c. nouerit fraterni/
tas tua. ꝺ sen. excõ. vbi excõ
municant Prio oẽs illi q̃ statuta edita ꝛ cõsue
tudines introductas p̃ eccl'ie libertatẽ fecerit
fuari. Secꝺo excõicant oẽs q̃ eadẽ statuta nõ
fecerint xleri q̃p̃rimuꝫ sciuerint. Oꝺ limito
vꝫ si habẽt p̃tatez xlendi. Tercio excõicant
statuarij p̃dicti. Quarto scriptores p̃dictoꝝ
statutoꝝ. Quinto p̃lates p̃sules rectores ꝛ p̃si/
larij locoꝝ. vbi p̃dicta statuta edita fuerint.
Sexto q̃cũq̃z iudicãt fm p̃dicta statuta. Sep
timo q̃ iudicata redigũt in publicã formã.

1 ¶Quid ꝺr p̃ eccl'iasticã libtatẽ? R. fm Pa.
i d. c. nouerit. q̃ ẽ oĩe illꝺ qꝺ statuit p̃ priuile
giũ datũ vniũsali eccl'ie a xo. Ut illud. Qꝺ/
cũq̃z ligaueꝝ sup terrã. xxiij. q. i. vl' a papa. vt
puta q̃ ad pias cãs legata valeãt coram duo
bꝰ testibꝫ ꝛ hmõi. vl' ab impatore. vt vbi gra
q̃ nullꝰ iudicet cl'icos ꝛ eccl'iasticas p̃sonas: ni
si eoꝝ plat? ꝛ sil'ia. secꝰ si tale statutũ essz p̃ p̃ui
legiũ datũ alicui pticulari eccl'ie. q̃ñ essent ex
cõicati fm cõiter doc. Addetñ fm Bar. i au
ten. cassa. C. ꝺ sa. san. ec. q̃ statutũ q̃ clerici effi
cerent timidiores: ꝛ laici au daciores essz p̃tra
libertatẽ eccl'iasticã. vt vbi gra. si statueret q̃
q̃ peruit clericũ soluat. x. q̃ vo laicũ. xx.

¶Sz q̃d si ponat i fine statutoꝝ q̃ si cõtraliq̃ ꝛ
p̃tra libertatẽ eccl'ie habeant p̃ nõ scriptis? R.
fm Pa. in d. c. nouerit. ꝛ Bar. in d. auten. cas
sa. q̃ nõ sufficit ad euitandã excõicationẽ p̃dic
tã: sz oportet q̃ xleri faciãt.

¶Utz sciẽtes statuta: sz ignorãtes esse p̃ libꝫ
tatẽ eccl'ie ligent? R. Jnno. tenet q̃ nõ ligant.
Joh̃. de lig. tenet q̃ nõ sunt audiẽdi. sz tu tene
opinionẽ Jnno. q̃ est verioꝝ.

¶Utz p̃siliariꝰ aut officialis q̃ ñ p̃senſit sz p̃
dixit talibꝫ statutis fiendis. nec ea seruari fecit
sit excõicatus si non dimisit officium? R. fm
Hostiẽ. in sum. ti. de sen. excõ. q̃ sic. Sed ego
dico fm q̃ supra casu. v. §. v.

¶Oñ ligant supdictiz? R. Pa. in d. c. nouerit
q̃ statuẽtes dictãtes scribẽtes. aut fuare faciẽ/
tes statiz ligãt. Officiales vo ꝛ p̃siliarij tũcti
gant qñ ea sciẽtes fuauerũt: vl' vt fuarent op
rã xderũt. aut cũ possent ea xleri nõ fecerũt.
aut officio nõ renũciauerũt. Jntelligeñ q̃ xe
bet dari eis aliqꝺ tps ad xlendũ vl' renũcian
dũ. qz nõ incõtinẽti post sciẽtiã tenent currere
ar. in l. ratũ. ꝛ in l. dicim? ff. de solu.

Casus sequẽtes vsq̃z ad casuz. xxxv.
sunt in. vi. de cretalibꝰ.

Casus xiij. est in. c. vbi p̃riculũ. ꝺ ele
ctione vbi excõicant omnes.
Prio q̃ mittũt scripturã vl' nũciũ vl' secrete lo
quunt cardinalibꝫ vel alicui eoꝝ existẽtibꝫ in
p̃clani p electõe pape. vbi no. q̃ missio aut lo/
cutio optet q̃ sit secreta fm Archi. ꝛ Be. ibidẽ
aliter nõ esset excõicat?. ppt qꝺ dicit Be. q̃ qñ
statutũ enũerat pl'a phibita ꝛ vltimo phibi/
to q̃litatẽ aliquã restrictiuã adiũgit: illa qua/
litas restringẽs refert ad oĩa numerata. Jtez
secꝺo excõicant oẽs dñi rectores aliꝝ officia/
les cuiuscũq̃z dignitatis aut p̃ditõis existãt q̃
diligẽter nõ obseruãt: aut fraudẽ circa ea cõ/
mittũt q̃ sibi p̃cipiunt obseruanda i mozte pon
tificis mozietis in eoꝝ terra. vt habẽt ī d. c. vbi
periculũ. qꝺ intelligẽ fm Be. ibidẽ vez niſi ta
les officiales impedirent xe iure vl' xe facto ad
talia seruanda. qz sic nõ ligarent.

Casus xiiij. est in. c. sciãt cũcti. ꝺ elec.
vbi excõicant oẽs q̃ p se vel p
alios spoliãdo seu alias iniuste p̃sequẽdo gra
uare p̃sumpserint i bñficijs seu alijs bonis sa
cris clericos vel q̃libet p̃sonas eccl'iasticas: aut

eoꝝ ꝯsanguineos. vl' eccl'ias mõasteria seu lo
ca cetera ex eo q' tales psone eccl'iastice ad qs
spectat electio noluerũt vel nolũt eligere eũ p
q rogabant. Et no. fm Archid. ꝛ sequit Be.
ibidẽ q' p verbũ spoliãdo intelligit: siue aufe/
rant latenter siue vastẽt quocũqz modo: siue in
uadãt mobilia siue rapiãt mobilia p vim et
publice siue fraudẽt p dolũ.

1 ¶ Quer' an pdicta pena habeat locum: si gra
uant affines. R. fm Be. ibidẽ q' nõ.

2 ¶ Usqz ad quẽ gradũ itelligunt isti ꝯsangui
nei. R. fm Be. ibidẽ q' vsqz ad. vij. gradũ.

3 ¶ Utrũ hẽ pena habeat locũ i psentatõe postu
latione vel ꝯfirmatõe. R. fm glo. in d. c. q' sic.
dũmodo habeat fieri a clerico vl' psona eccl'ia
stica. sec' si patron' esset laic'. Idẽ dicit Be.
ibidẽ in ꝓcrete ꝛ postulãte. Ex q̃ collige q' cõ
stitutio penalis qten' ꝯcernit fauorẽ eccl'ie est
extendẽda ad aliũ casum qz expssuz. dũmodo
casus ad quẽ sit extẽsio ꝯcernat fauorẽ eccl'ie.
4 facit qđ. s. dixi. Excõicatio. v. casu. vi. §. iij.

¶ Utrũ mãdatarius sit excõicat'. R. fm Pe. de
anch. quẽ sequit Be. ibidẽ. q' aut mãdatarius
scit q̃litatẽ facti. qz scit h̃ fieri in ꝯtemptũ eligi
re debẽtis. ꝛ tũc est excõicat'. ꝛ sic limita ꝛ itel/
lige glo. ibidẽ. Si vo ignorat q̃litatem facti:
tũc qz nõ facit in ꝯtemptũ canonis nõ erit ex/
cõicat'. facit. c. si vo. d sen. ex. ꝛ placet hec opi.
Jo. de Imo. sz puniet aliena pena.

Casus xv. ẽ i. c. generali. de elec. vbi
excõicant ꝑmo illi q̃ regalia
i. collectã q̃ fit noie regi vl' imperatoris. seu re/
galia ꝯcessa eccl'ie a rege aut custodiã seu
guardiã sicut in eccl'ia Parmẽsi. vbi laici de/
bent custodire: donec eccl'ie sit pulsuz vl' aduo
catõis seu defensionis titulũ. qđ idẽ est: qz ad
uocat' dz defensor i eccl'ie mõasteriũ: aut aliũ
pie loc'. vacãtibz de nouo vsurpãdo bona ec/
clesiaz mõasteriorũ aut locorũ ipoz occupare
pmũt cuiuscũqz sint dignitatis. vbi no. fm
Be. ibidẽ q' duo requirunt vt sint excõicati.
Primũ q' pdicta iura d nouo vsurpẽt. ꝛ dicũ
tur d nouo si a. xl. annis citra fm Bar. p. c. fi.
d sue. Secdm q' ꝑtute illi' vsurpatõis bona
vacãtiũ pdictorũ occupẽt. aliter ñ sũt excõica/
ti. ꝛ addit Bar. q' nõ solũ si. s. notata iura sed
etiã qđcũqz aliud p qđ occupent bona pdicta
vsurpẽt. incidũt in penã pdictã. Secdo excõi/
cant clerici pdictaz eccl'iaz monachi mona/
steriorũ. ꝛ psone certe locorũ eorundẽ q̃ pdicta
fieri pcurãt. intellige fm Joh. an. si pcurant
opem ꝯsilio: psuasione: aut coopatõe.

Casus xvi. ẽi. c. indẽnitatibz. de ele.
vbi excõicant ꝺputati vl' vo
cati ad dirigẽdas moniales i electõibz. q̃ se ñ
abstinẽt ab his p q̃ int eas sup faciẽdis electõ
nibz ipis oriri posset discordia vl' exorta nutri
ri. vbi dicit Be. q' ñ euocat' ad electõez vl' vo
cat' ad alia qz ad dirigẽdã electõez ñ incurrit
hãc penã. licet nutriat discordiã ꝛ nõ solũ ista
pena habet locũ in electõibz monialiũ: sz etiã
in his q̃ nõ renunciãt ppriis. sz viuũt sicut ca
nonici seculares in secularibz eccl'iis.

Casus xvij. est in. c. hac ꝯstitutõe. de
offi. dele. vbi excõicat q̃libet p
curãs. vt ꝯseruatorẽ sibi dat' se intromittat de
alijs qz de manifestis iniurijs. de q̃ dic vt. s. cõ
seruatorẽ. §. i.

¶ Est ꝛ ali' casus in. c. cuz gẽtes. de offi. leg. de 1
h̃ dic vt. j. legat'. §. vlti.

Casus xviij. est i. c. vnico d̃ his q̃ vi
met' ve cã. vbi excõicant oẽs
illi q̃ absolutõez vl' reuocatõez quãcũqz a sen
tentia excõicatõis suspẽsionis vl' interdicti ex
torserint p vim. aut metũ. qđ itelligẽ fm glo. ꝛ
Archid. ibidẽ. si absolutio seu reuocatio sit fa
cta. qz si iudex noluisset absoluere seu ꝛuocare
nõ haberet locũ pdicta pena ꝛ si vis aut met'
sit illatus.

¶ Quid si sꝑa erat iniusta. R. q' nihilomin' 1
ligabunt pdicta pena: si p vim vel metũ obti/
nuerũt reuocatõez. ar. xi. q. iij. c. i. ꝛ sic faciat
p se siue p aliũ. c. mlieres. de sen. excõ.

¶ Quid si obtineret tal' absolutio p vanũ metũ 2
d̃ q̃ timere ñ debebat. R. fm Bar. ibidẽ ꝛ Ar/
chi. q' ñ ligabũt. qz ppe ñ appellat met' tal' ti/
mor. l. metũ. cũ. l. se. ꝛ. l. ñ timorẽ. ff. qđ met' cã

¶ Utrũ habeat locũ pdicta pena in absolutõe 3
a minori excõmunicatõe sic obtenta. R. q' nõ
ar. c. si quẽ. de sen. excõ.

Casus xix. est i. c. mlieres. d̃ iudi. vbi
excõicat q̃ fingit cãz vl' facit
fraudẽ vt iudex ꝑsonaliter vadat ad mulierẽ
p testimonio ipi' capiẽdo. vbi dicit glo. q' iu
dex vt posset visitare dominã faciebat eaz no
minare i testẽ si tñ iudex ñ iret ad eã licet fin/
gat cã nõ incurreret ista pena fm Jo. an. ibid

Casus xx. est i. c. ad apl'icẽ. d̃ iudi.
qđ qz vacat omitto.

Casus xxi. est in. c. ꝯsultissimo. de re.
ec. nõ alie. vbi excõicant oẽs
cõpellẽtes cuiuscũqz ꝺitõis sint ꝑlatos vl' ec
clesiasticas psonas ad submittendũ eccl'esias.
subijciẽdo bona ũmobilia vel supponendũ iu
ra eccl'esiaz laicis: vel recognoscẽdũ seu pfitẽ/
duz se tenere ab illis tanqz a supioribz. vel ad
statuendum eos laycos tanqz patronos vel

aduocatos eccl'iaꝝ seu bonoꝝ ipaꝝ in ꝑpetuũ seu ad nõ modicũ tps sine capituli ꝯsensu ꝛ licentia spẽali ap'lice sedis.vt no.fm glo.ibidẽ. q vt incurrat ista pena requir. Primo q sint bona imobilia vel iura q in imobilibꝫ cõputãtur. Secõ q supponant tanꝫ sint sua vl' recognoscant ab eis. Tercio q nõ sit ad modicuꝫ tps.qz si fieret ad modicũ tps ex aliqua iusta causa cũ ꝯsensu capituli nõ incurreret hec pena. Quarto q fiat sine ꝯsensu capituli ꝛ papę Secõ excõicant oẽs laici q ex licẽtia papę et ꝯsensu capituli ꝯtract⁹ inierũt de ecclˈiasticis imobilibꝫ vel inient in futuꝫ si aliq̃d pluſqꝫ importat natura ꝯtractuũ ipoꝝ vl' pactũ i eis factũ vsurpauerũt vl' exegerũt si moniti legitime nõ cessũt ab hmõi vsurpatõe:restituẽdo etiã talit vsurpata.vbi dicit Archi.q si ẽ ꝯtract⁹ emphiteotic⁹ accipiãt qõ est a iure pmiſſũ ꝛ nõ vltra. Et sic ꝺ aliꝫ ℨctibꝫ initis. Item dicit q ñ sufficit abstinere a tali vsurpatõe ad euitãdũ pena pdictã:nisi vsurpata restituant

Casus xxij.est in.c.vnico.de reli.do. vbi excõicant nouũ ordines aut religionẽ inuentes:vl' habitũ noue religionis assumẽtes.intellige.s.vt cũ aliꝫ simul viuãt.alias seorsũ assumere ñ phibent Secõ excõicant oẽs frẽs mendicantiũ ordinuꝫ post ꝯciliũ lugdunẽse institutoꝝ:q̃ aliq̃d in ꝑprio hrẽ nõ pñt ex eoꝝ regula:si aliquẽ recipiũt ad ꝑfessionẽ:siue si domos vl' loca eoꝝ alienãt sine licentia sedis ap'lice spẽali.aut etiã fm Archiẽ.si alienant bona mobilia. Excipiunt ab ista pena frẽs minores ꝛ ꝑdicatores ꝛ heremitaꝝ sancti Aug.ꝛ carmelitaꝝ.vt patet in d.c. Conciliũ aũt pdictũ celebratũ fuit ab Inno. iij. Anno dñi.Mccxv.

Casus xxiij.est in.c.q̃q̃.de cen.vbi excõicant quicũqꝫ p se vl' per alios suo nõie vl' alieno ab ecclˈijs vl' ecclˈiasticis psonis exigũt pedagia vl' guidagia prebꝫ suis ꝓprijs q̃s referũt vl' referri faciũt nõ causa negociatõis. Intellige si sunt psone singulares:q̃ ꝟ faciũt. Nec⁹ si esset vniuersitas vel collegiũ qz nõ excõicant ſz subijcit eccl'iastic interdicto. Quid autez sit negociatio ꝓprie. vide.s.cleric⁹.ix.q.ij.hodie tñ papalis est vt s.dictũ est Excõicatio.v.casu.xix.

Casus xxiiij.est in.c.clericis.de imu. eccle. Sed qz p cle.vnicã.e. ti.est reuocat⁹ pertrãseo.

Casus xxv.est in.c.q̃m.ꝺ imu.eccle. vbi excõicant oẽs q̃ ipetratores lr̃aꝝ ap'licaꝝ vel alios ad foꝝ eccl'iasticuꝫ recurrentes sup causis q̃ ad idẽ foꝝ de iure vel antiqua ꝯsuetudine ptinere noscunt cõpellũt seu cõpelli ꝑcurant.aut p se vel p aliũ impediunt ne coram iudicibꝫ eccl'iasticis ℞legatoꝝ seu ordinarijs possint iusticiã obtinere vl' querelã ꝺ dictis causis coram eis ꝓponere iudices eccl'siasticos vel impetrantes aut litigãtes seu litigare volẽtes aut ꝓpinquos ipoꝝ.seu res illoꝝ aut eccl'esiaꝝ suaꝝ etiã ꝑ captionẽ modiſue alijs q̃buscũqꝫ aggrauãt cũ dãtibꝫ auxiliũ ꝯsiliũ vl' fauorẽ ad pdicta.nec tales ꝛbeat absolui nisi pr⁹ integre ſatiſfecerint tã iudici cuius iurisdictõez pturbauerũt q̃ pti pturbate diuturnia dãni ꝛ expẽsis ꝛ interesse partim papalis est.vt patet.s. Excõicatio.v.casu.xxv.

Casus xxvi.est i.c.eos.de imu.eccle. vbi excõicant oẽs seclares dominiũ habẽtes q̃ suis ſbditꝫ interdicũt ne piscis aut clericis seu psonis eccl'iasticis q̃cunqꝫ vẽdãt aut emãt aliq̃d ab eisdẽ.nec ipis bladum molãt coquãt panẽ aut alia obsequia exhibeant psumãt vbi no.fm Be.ibidẽ q pdicta pena locũ habet solũ i illis q̃ habẽt dominiũ.ꝛ non in alijs ꝛ qñ pdicta interdicũt suis ſbditis. sec⁹ si pdicta interdicũt nõ suis ſbditis. ¶ Quid si fiat tale ꝓceptũ vl' statutũ ne quis possit vẽdere vl' alienare nõ ſbditis vel illis q̃ nõ portãt onera cõmunia:℟.fm Be.in d.c. eos.q nõ liganꝫ pdicta pena:qz nõ est ꝟ libertatẽ eccl'iasticã:exq̃ nõ fit mẽtio de ecclˈijs vl' ecclesiasticis psonis:nisi illud intelligeret de ipsis.vñ pt iudex eccl'iastic⁹ ipos cõpellere.vt declarẽt q habeãt locũ q̃ ad laicos:nõ quo ad ecclesiasticas psonas.

Casus xxvij.est in.c.vt piculosa nec.vl' mo.vbi excõicant triagenera psonaꝝ. Primo oẽs religiosi tacite vl' expſſe ꝑfessi aliquã religionẽ approbatã temere habitũ siue religionis dimittẽtes.vbi no.q ad incurrẽdũ hãc penã duo requirunt. Primũ q dimittãt extra monasteriuꝫ egrediẽdo.q.ſz intelligeret q essent excõicati dimittẽdo i monasterio existẽdo.sequerent duo inconuenientia. Primo.q tex.fuiſſz supflu⁹ dicẽdo i scho lis vel alibi. Sufficisset em dicere vbilibet q esse nõ ℞bet.vl' dicit glo.in Rica.ff.qđ nic.cẽ Secõ seqret q religiosus dormiẽs sine habitu esset excõicatus.qz temere dimittit.ꝓna.c. vidua.xx.q.i.ꝛ ꝯ.c.sanctimonialis.xxij.diſt. ad ꝟ de vi.ꝛ ho.cle.c.fi.in fi.que iura volũt q semp habitu vti ℞bet.qđ esset valde amarũ verbũ si ligarent sine habitu dormiẽdo.qđ nõ est credendũ fm Joh.an.in d.c.vt piculosa i

nouella. Et ideo dic q̃ oportet dimittãt habi
tũ vt sint in scholis vl' alibi extra monasteriũ:
q̃ sic euagãdi habẽt materiã. vt vult ratio d.
t.alias. quis dimittãt i monasterio nec extra
egrediunt ñ credo ligent. q̃ cessat rõ. l. s. mate
ria euagãdi. Sc̃dm q̃d̃ req̃rit vt incurrat hꝰ
pena ẽ vt dimittãt temere. s. sine ratõnabili cã
seu licita religioso. q̃ licet extra monasteriuꝫ
appareãt sine habitu ꝛ eũ dimittãt. tñ si hꝰ fa
ciũt ex cã licita religioso quã iplere nõ pñt cõ
mode cũ habitu. puta ppt balnea vl' piscatõ
nẽ licite fiendã nõ ligant ppter verbũ temere
ꝛ no. in glo. ibidẽ. ꝛ in. c. i. de sen. excõ. lib. vi.

1 ¶ Sz q̃d si religiosus deferat habitũ sz occul
te puta sb vestibꝫ laicalibꝫ sine rõabili causa.
vi. ꝛ extra monasteriũ: R. Jo. an. in d. c. dꝰ q̃. de
q̃ sit excõicatꝰ. Pa. aũt in d. c. dꝰ. tenet q̃ nõ
ꝛ ego post factũ silr teneo. q̃ ꝯstitutio pnalis
nõ debet extẽdi ad casuꝫ ñ habẽtẽ oĩmodaꝫ
rationẽ. vt no. Joh̃. an. in regula odia. ff. reg.
iur. in. vi. in mercurialibꝫ. licz ante factũ sit te
nenda opi. Joh̃. an. ꝛ glo.

2 ¶ Quid si assumit habitũ alteriꝰ religiõis: R.
q̃ mihi placet opi. Sc̃. ibidẽ q̃ nõ incurrit p̃
dicta pnã. Et ita ꝯsuluit Lap. allegatõe. xxx
iij. Nec ob. verbũ siue religionis. q̃ vna ẽ re
ligio generaliter sumpta q̃ ad tria vota.

3 ¶ Sc̃do excõicant oẽs religiosi q̃ accedũt ad
quos studia sr̃aꝫ. intellige extra clausꝫ. nisi a
suo plato cũ ꝯsilio maiozis ptis sui ꝛuent. si
bi eundi ad studiũ licẽtia p̃mitiuo sit ꝯcessa.

4 ¶ Nunq̃d ligabit abbas sine p̃fata licẽtia va
dens: R. Sc̃. ibidẽ q̃ nõ.

5 ¶ Tercio excõicant oẽs doct. siue mgr̃i q̃ reli
giosos habitu suo dimisso leges vl' phisicam
docẽt vel in scholis suis p̃sumũt retinere.

Casus xxviij. est i. c. quicũq;. ꝺ here.
vbi excõicant oẽs q̃ p̃sumpse
rint eccl'iastice sepulture tradere hereticos cre
dẽtes receptatozes defensozes vl' fautozes eoꝝ
scienter: nec debẽt absolui nisi pprijs manibus
publice extumulẽt hmõi corpa dãnatoꝝ.

1 ¶ Quid est tradere eccl'esiastice sepulture: R.
fm Archi. q̃ est taliũ cadauera i cimiterio ec
clesie tumulare. vel etiã alibi ad modũ xpia
re. xxij. q. ij. q̃ diuina. ꝛ. c. q̃sitũ.

2 ¶ Qui autem dicant fautozes: receptatozes ꝛ
hmõi. vide. j. Hereticus.

Casus xxix. est in. c. vt inq̃sitõis. de
here. vbi excõicantur ptãtes
dñi tales: rectozes vl' eoꝝ officiales: seu bali
ui q̃ de crimie hereꝭ cognoscũt vl' iudicãt: siue
si captos p eodẽ crimie absqꝫ epoꝝ vl' inq̃sito
rũ licẽtia a carcere liberãt: vl' executõnez p hu
iusmodi crimie eis a diocesano vl' inq̃sitoribꝫ
iniunctã ñ implẽt put ad eoꝝ spectat officiũ.
Jtẽ si directe vl' indirecte p̃sumunt sniam dio
cesanoꝝ vl' inq̃sitoꝝ aut pcessuꝫ ipedire vel si
diocesano vl' inq̃sitoribꝫ p̃sumpserint se oppo
nere i his q̃ ad p̃fatũ fidei negociũ incũbunt.
aut aliter impedire cũ oĩbꝫ dantibꝫ eis in p̃di
ctis auxiliũ ꝯsiliũ vel fauorẽ. Limitat tamen
Matthe⁹ ibidẽ vez si facit aio impediẽdi of
ficiũ. Sec⁹ si ipediret aio offendẽdi. q̃ est ini
mic⁹ suꝰ. q̃ sic ñ esset excõicatꝰ. licet ipediret.

Casus xxx. est in. c. vnico. ꝺ scisma.
Et q̃ vacat hodie omitto.

Casus xxxi. est in. c. i. de homi. vbi ex
cõicant oẽs q̃ p assassinos ali
quẽ interficiũt. de q̃ dic vt. s. Assassinꝰ. §. i.

Casus xxxij. est in. c. i. de vsu. vbi ex
cõicant oẽs p̃sone singlares
eccl'esiastice epis inferiozes q̃ vsurarijs alieni
genis ꝯcedũt domos ad fenꝰ exercendũ. de q̃
vide. j. Usura. ij. §. xiij.

¶ Quis dicit oriundꝰ: R. q̃ is q̃ ortus est ibi 1
vl' in vico ciuitatis illiꝰ. ff. ad munici. l. q̃ ex vi
co. vel etiã si pater eiꝰ inde originẽ duxit. ff. e.
t. l. assumptio. §. filiꝰ.

¶ Quid si vsurariꝰ nõ sit de terra oriundꝰ. sed 2
de dñio sub cuiꝰ est terra: R. fm Lar. ꝛ Fran.
ibidẽ nõ habet locũ hec pena.

¶ An p̃dicta pena cõprehẽdat ꝺucẽtes iude 3
os: R. Lar. an cle. i. de vsur. Sc̃. in. c. vsurarũ.
de vsu. in. vi. ꝛ Pau. ꝛ Bal. in quodã cõsilio.
q̃ incipit Inter iudeos. ꝛ Lau. ꝛ Rodol. in
suo tractatu ꝺ ꝺtractibꝫ tenẽt q̃ sic. Et sic tene
licet aliq̃ teneãt ꝺtrariũ. vt. j. Usura. ij. §. xiij.

Casus xxxiij. est in. c. vnico ꝺ iniur.
vbi excõicant ꝺcedentes rep
salias ꝺtra p̃sonas eccl'iasticas vel eoꝝ bona.
vl' si generaliter ꝺcessas p̃textu cuiusuis ꝺsue
tudinis ad ealdẽ referũt seu extendũt nisi ifra
xl'esem a die ꝺcessionis reuocent. Jntellige si
sunt p̃sone singulares. Jtẽ no. fm Archi. ibi
dẽ q̃ ꝺcedere ptinet ad ꝺcedẽtes ꝛ extẽdere ad
eos q̃bꝫ tales repsalie sunt ꝺcesse.

¶ Quid si ante mensem pcesserũt ad actũ: R. 1
glo. ꝛ Sc̃. ibidẽ q̃ sunt excõicati. q̃ phibent
actũ ꝛ p̃cipit reuocationẽ infra mensem.

Casus xxxiiij. est i. c. felicẽ. de pe. de q̃
hẽs. s. Excõicatio. v. casu. ix.

Casus sequẽtes vsq; ad casum.xlvi. sunt in clementinis.

Casus xxxv.est i cle.vnica.de seque. pos.vbi excõicant oẽs q̃ seq̃/ strationẽ q̃ debet fieri p ordinariũ loci de bñficio nõ possesso pacifice p triennĩ integr̃ post sniaz diffinitiuã ꝯ possessoꝛẽ apud sedẽ apl̃icaz dũtaxat in petitorio vl̃ possessorio ꝓmulgatã ipedire.vel fructꝰ sequestratos q̃ supsunt oneribꝫ teneris seq̃stratũ bñficiũ occupare ꝓsumpserint.a qua non absoluant nisi vsurpata restituãt & impedimentũ remoueãt.

1 ¶Quid si sequester ꝯuertit fructꝰ in vtilitatẽ beneficij?R.glo.Pau.& Zen.q̃ non ꝓpter verbũ restituat.

Casus xxxvi.est in cle.i.de sepul.vbi excõicant oẽs q̃ interdicti tpe i casibꝫ nõ ꝯcessis a iure.vl̃ excõicatos publice.s.maiori excõicatõe nõ minori ꝑm Innoc. in.c.sacris.de sepul.aut nolatim interdictos. Intelligẽ a diuinis & ptcipatõe sacramẽtoꝝ ꝑm Pau.qz interdicti a iurisdictõe vl̃ ab aliq̃ officio ñ ꝓiuãt sepultura:vl̃ vsurarios manifestos sciẽter sepelire ꝓsumũt in cimiteriis.nec debẽt absolui nisi ꝓꝰ satisfecerint illis quibꝫ iniuria facta ad arbitriũ diocesani.

1 ¶Utq; ad incurrendũ ꝓdictã pnã req̃rat̃ q̃ locus sit bñdictꝰ?R.ꝑm Lar.ibidẽ q̃ sic.qz nõ dicit cimiteriũ nisi p bñdictõez.ar.c.nemo.d ꝯse.di.i.& hꝫ verꝰ:licet aliq̃ teneãt ꝯtrariũ:q̃z opi.ꝑt esse vera q̃n locꝰ diu haberet̃ p benedicto licet in veritate nõ esset.

2 ¶Quis dicit̃ publice excõicatꝰ?R.ꝑm glo.in c.exceptõez.de excep.q̃ si agit̃ de pena incurrẽda respectu cõicantiũ ipsi excõicato intelligit̃ si iudex tulit sniaz i loco vbi publice iudicare ꝯsueuit ꝓsentibꝫ officialibꝫ suis & ptibꝫ.vl̃ altera absente p ꝓtumaciã.alias secꝰ.Sed glo: in d.cle.i.vult q̃ ex q̃litate fori & ex mltitudie astantiũ vl̃ paucitate dicat̃ publicũ vel ñ publicũ.vñ ꝑm eandẽ glo.sepeliens occulte excõmunicatũ.licet sciat nõ incidit i pnã.Pa.in d.c.exceptionẽ limitat hꝫ vez q̃n nõ esset excõmunicatꝰ ꝑm modũ quẽ dicit glo.in d.c.exceptionẽ.aut si esset tñ sepeliẽs ignorabat & magis placet.q̃ vero ad excõicatuz dicit̃ publice excõmunicatꝰ exp̃ a iudice fuit excõicatꝰ.ipo ꝓsente vel ꝓtumaciter absente.licet nõ fuerit denunciatꝰ ꝑm Pa.in d.c.excep.

3 ¶Quis dicat̃ nominatim interdictꝰ vl̃ excõmunicatꝰ.vide nominatim.

4 ¶Quid si usurariꝰ manifestꝰ fecit cautionẽ? R.Lar.in d.cle.q̃ poterit sepeliri licite.& ita tenet glo.& Matthęꝰ ibidẽ.

¶Utq; hec pena liget solũ humo vel tumulo ꝑ imponẽtes an ꝯcomitãtes vl̃ portãtes seu officiantes?R.Pau.tenet q̃ solũ tumulo imponẽtes.Ste.tenet q̃ oẽs etiã ꝯcomitãtes.Glo. dicit casuz dubiũ.Ego credo nisi fiat fraudulenter q̃ solũ est excõicatꝰ imponẽs in tumulo cũ mãdantibꝫ & autoritatẽ ꝓstantibꝫ simꝫ cũ ꝓlatis dolose nõ ꝓhibẽtibꝫ:sz ꝓmittentibꝫ sepelire & officiantibꝫ ꝑm mozẽ sepulture.

Casus xxxvii.est i cle.i.de ꝛeci.vbi cõmunicant omnes religiosi administratõez vt bñficia nõ habẽtes q̃ nõ ualiũ aut alias decimas eccl̃ijs debitas et ad eos nõ spectãtes sibi apꝓpriare ꝓsumũt.seu q̃ d aialibꝫ familiaꝝ aut pastoꝝ suoꝝ vl̃ aliozũ etiã aialiũ imiscentiũ eoꝝ gregibꝫ.aut q̃ d aliabꝫ q̃ in fraudẽ eccl̃iaꝝ emũt emptaq; vendit/toribꝫ vl̃ alijs ab ipis tenẽda tradũt.seu q̃ decimas solueren ꝓmittũt aut ꝓhibẽt.si post req̃sitõez facta ab eis q̃z interest nõ destiterint infra mansem vl̃ si de his q̃ ꝯ ꝓmissa usurpare vel retinere ꝓsumpserũt infra duos mẽses eccl̃ijs dãnificat̃ emẽdã ñ fecerint cõpetẽter nec debẽt absolui nisi ante satisfactõez ꝯdignã fecerint.

1 ¶Quid de decimis debit̃ ꝓuato ex ꝓuilegio vl̃ feudo?R.glo.ibidẽ nõ esse locũ isti pene.

2 ¶Quid si ꝓdicti licet nõ ꝓhibeãt aliꝭ tñ ipsi nõ soluũt decimas cũ debeãt?R.glo.ibidem. Pau.& Zen.q̃ nõ erũt excõicati.aliter ꝓtoris essent ꝯditõis q̃z laici nõ soluẽtes decimas.

Casus xxxviii.est i cle.i.de sta.mo. vbi excõicant duo genera ꝑsonaꝝ.Primo oẽs monachi & canonici regulares administratiõnẽ aliquã nõ habẽtes q̃ si ne licẽtia spẽali suoꝝ ꝓlatoꝝ se trãsferũt ad curias ꝓncipũ vt damnũ aliq̃ suis ꝓlat̃.aut monasterijs inferant.Ubi no.ꝑm glo.& Lar. ibidẽ q̃ ad incurrendũ hãc pnã duo req̃runt. Primo q̃ intrauerint curiã.quia ex solo exitu claustri ob hãc causam nõ ligarent.Secõdo q̃ꝺ req̃rit̃ est vt causa dãnificãdi monasteriũ vl̃ ꝓlatũ curiã intrauerint.vñ licet damnũ intulerint.vtputa q̃ penituit eos.tñ ex̃ꝺ propter hãc causaz curiã intrauerũt ligant̃.licet tiã vero habere vl̃ nõ habere nõ puto ponderandũ.vt dicit glo.ibidẽ.

¶Quid est administratio?R.Lar.in d.cle.& Lau.q̃ ꝑ administratõe debem̃ intelligere ꝓceptionẽ temporaliũ fructuũ nõ aũt spiritualium officioꝝ.

¶Iterũ dicũ excõicant monachi q̃ sine licentia

obtẽta abbatum suoꝝ tenẽt arma intra septa monasterioꝝ.vt dicit Lar.q̃ septa est clausura monasterij quã ñ licet egredi nisi ꝺ licẽtia.

3 ¶Quid si talis est abbas q̃ parit ꝓtumeliaꝝ creatoꝛi.vl̃ iniungit monachis intolerabilia. vel eos pſequit odio capitali:poterũt ne monachi sine licentia arma sumere si alijs remedijs nõ pñt sibi puidere? R. Lar.ibidẽ q̃ sine

4 pdicta pena pñt assumere.xi.q.iij.c. Julian⁹. ¶Quid si tenẽt arma in alio monasterio nõ i suoꝝ? R.q̃ nõ erunt excõicati. Et no.q̃ noie armoꝝ intelligunt ea q̃ cõiter sunt ad inuadendũ vel ꝛefendendũ. Si vero essent talia q̃bus possent vti vt armis vl̃ vt instrumentis.sicut baculꝰ lapis furcha ꝛhmõi.tunc talia sumũt significatũ ab intentõe ꝛferentis. Itẽ no.q̃ pfati casus nõ habẽt locũ in alijs monachis nisi in nigris.

Casus xxxix.est in cle.attendentes.ꝺ sta.mo. vbi excõicant impedientes visitatoꝛes monialiũ quarũcũqz ꝛetiaꝫ canonicaꝝ regulariũ in his q̃ ptinẽt ad officium visitatõis earundẽ. Ubi no.fm Lar.ibi dẽ.q̃ ad incurrendũ pdictã pnã oꝛtet. Primo q̃ impedimentũ effectualiter pstet. Secũꝺo q̃ admonitio vt ꝛemissa sit eis facta p visitatorẽ. Tercio q̃ monitio ñ pceꝺat impedimẽtũ.alias nõ ligarent ista pena. Et dicit sufficere vnicã monitionẽ etiã generaliter factã.ꝺũmodo fiat a visitante.

Casus xl.est i cle.i.ꝛe reli.ꝺo. vbi excõicant obẽs statũ bigami naꝝ assumẽtes vl̃ assumptũ sectantes. Secũꝺo excõicant religiosi qui dictas bigamas foueut in eoꝝ statu:seu vt assumãt dictũ bigamatũ ꝺant eis ꝺsiliũ fauoꝛẽ vl̃ auxiliũ directe vel indirecte.

Casus xli.est i cle.vnica.ꝛe ꝺsang.et affi. vbi excõicant omes scientes ꝺtrahẽtes matrimoniũ i gradibꝰ ꝺsanguinitatis vel affinitatis phibitis. Itẽ secundo ꝺtrahentes cũ monialibꝰ. Itẽ tercio religiosi vel moniales aut clerici i sacris ꝺstituti ꝺtrahentes matrimoniũ cũ quibuscũqz.

1 ¶Quid si ignoꝛauit qñ cõtraxit.sꝛ postea sciuit gradũ phibitũ? R.cũ glo.ꝛ Lar.in ꝺ.cle. q̃ nõ ligaꝝ ista pena.nisi ꝺtrahat ꝛe nouo q̃tũcũqz cohabiteꝛ.licet peccet moꝛtaliteꝛ.

2 ¶Utꝝ ꝺtrahẽs cũ impubere sibi ꝺsanguinea vel affine ligeꝝ ꝓdicta pena? R. Lar.ꝛ Lau. ibidẽ q̃ nõ ligaꝝ qꝛ sponsalia potiꝰ iuris iuris in ꝛpetratõne ꝺtrahũt q̃ matrimoniũ.c.vnico. ꝛe ꝛespon.impu.lib.vi.ꝛ ꝺtrahẽtes sponsalia nõ ligantur pdicta pena.vt tenet glo.Ste.ꝛ Pau.ibidẽ.qꝺ intellige nisi p copulã carnalẽ efficiãt matrimoniũ.

¶Utꝝ ꝺtrahẽs cũ furiosa sibi affine ligeꝝ ꝓdicta pena? R.q̃ nõ. 3

¶Quid si solũ ꝺtraxit p verba ꝺ pſenti.sꝛ nõ ꝺsummauit? R.glo.q̃ nihilominꝰ ligaꝝ. 4

¶Quis dicaꝝ religiosus vt incidat i istã pnã R.glo.q̃ q̃libet tacite vl̃ expſse pfessus aliq̃m religionẽ approbatã. 5

Casus xlij.est in cle.nolẽtes.ꝺ hereꝛ. vbi excõicant oẽs inq̃sitoꝛes seu cõmissarij sup hereſi ꝺputati q̃ ꝓtextu officij inq̃sitõis q̃cunqz modo illicito pecuniã extoꝛquẽt ab aliquibꝰ. Itẽ secꝺo si scienter pdicti acceptẽt bona ecclesiaꝝ. Itẽ tercio si fisco etiaꝫ eccl'ie ob clericoꝝ ꝛelictũ applicẽt bona ecclesiaꝝ.vt dicit Lar.q̃ hec pena nõ cõpꝛehendit eos.ꝛ est verioꝛ opi.licet aliq̃ ꝺtradicãt. Itẽ dicit q̃ noie pecunie intelligit qꝺcũqz extimabile.facit.l.i.ꝛ.ij.C.ꝛe ꝺsti.pecu.ꝛ.i.q.i.totuꝫ. Itẽ dicit q̃ solum habet locũ ista pena qñ ꝓtextu officij h̃ faciũt. Et aduerte q̃ pdicti ñ possunt absolui ꝓterqz in moꝛt' articulo:nisi priꝰ satisfecerint ꝛe pecunia sic extoꝛta:nec priuilegiũ aut pactũ vel remissio valet ꝺtra hoc vt in ꝺ.cle.

Casus xliij.est in cle.vnica.ꝛe vsur. vbi excõicant ptãtes capitanei rectoꝛes ꝺsules iudices ꝺsiliarij.aut alij q̃uis officiales quarũcũqz cõmunitatũ q̃ faciunt statuta scribũt vl̃ dictãt q̃ vsure soluãtur. aut q̃ solute nõ restituant cũ repetunt. Itẽ secundo q̃ scienter iudicare fm illa statuta pſumpſerint Itẽ tercio si pdicta statuta hacten⁹ edita ꝛe libris cõmunitatũ ipaꝝ nõ ꝛeleuerint si habẽt ptãtes sup h̃ infra tres mẽses.intelligẽtã ꝛe ptãte iuris q̃ facti fm glo.ꝛ Lar.ibidẽ. Itẽ q̃rto quicũqz pdictoꝝ pſumẽtes obꝛuare pdicta statuta seu ꝺsuetudines effectũ eoꝝ habentes quoquo modo. Quinto alij a pdictis seruantes talia statuta ñ sunt excõicati fm Lar. ibidẽ. Itẽ no.q̃ is q̃ scribit vl̃ dictat vt incidat in pnã pdictã oꝛtet hec faciat tanqz officialis fm Pa.aliter nõ ligaret. Si l'r non ligaꝝ scribens sententiã ꝺformẽ statuto.nisi poneret te noꝛ statim in sentẽtia.

¶Quid si faciũt statutũ ꝓpter vsurarios ꝛepmendos vt nõ exigant nisi tm? R.glo.ꝛ Lar. q̃ nõ liganꝝ. 6

¶Quid ꝛe dñis q̃ cũ iudeis vsuras exercentibus pacta faciũt? R. Lar.ibidẽ q̃ sic sunt excõmunicati fm Lau.maxime si vsure exigant 7

tur a xpianis.sicut qñ faciũt pacta cũ christianis vsurarijs.

Casus xliij. est i cle.cupientes.de re. vbi excõicant omes religiosi mẽdicãtes q̃ loca de nouo accipiũt ad habitãdũ. Jtẽ secũdo pdicti q̃ accepta loca hucusq̃ mutãt vl' trãsferũt in alios quouis titulo.de q̃ dic vt.j. Loca. Aduerte tñ q̃ licet sit nouũ qđ fuit z postea reficit.vt no.xvij.q.ij.de monachis.tñ fm Lar.hic nõ phibẽtur loca destructa reficere. Limitat Pau.veruz nisi ipa loca desierint esse de eoruz dominio.z postea ex nouo iure acquirunt.

¶An aũt pdicti mendicãtes possint augmentare loca iã capta? R.Lap.ysillio.clxxxviij.q̃ sic sine pdicta pena.facit.c.si.de pcel.pben.lib. vi.z.c.ysuluit.de iude.z cle.i.đ sup.ne.pla.qz aliud est de nouo capere:aliud augmẽtare.pterea hic nõ accipit locꝰ.vt in.l.locꝰ.ff.de verbo. sig.sz capit̃ p alio loco diuerso pluraliter.vñ ppter augmentatõez nõ dicunt habere duo loca. Jtẽ tercio ibidẽ excõicant oẽs religiosi q̃ aliq̃ pferre plumunt in sermonibꝫ suis vl' alibi ista intentõe vt a decimaz debitaz ecclesijs solutõe retrahant audiẽtes. Uñ tria req̃runt vt incidãt in pdictã pnã. Primũ q̃ dicãt intentõe retrahendi. Secundũ q̃ decime a q̃bꝫ retrahere intendũt sint debite. Terciũ q̃ dicãt psonis audiẽtibꝫ q̃ ex debito debeãt soluere dictas decimas. Jtẽ quarto ibidẽ excõicant oẽs religiosi q̃ pdicare plumpserint negligẽtia nõ purgata de ysciẽtia faciẽda circa decimas nõ soluentibꝫ ysitentibꝫ vt soluãt. Pro q̃ est sciẽdũ q̃ in d.cle.pcipit̃ sub interminatõe maledictõis eterne q̃ i pma dñica q̃rta z vltima q̃ dragesime.z in festꝫ ascẽsionis dñice penthenatiuitatis bti Johãnis baptiste.assumptionis.z natiuitatiꝫ beate virginis Marie pdicãdo populis si a platis ecclias aut eoꝝ vicarijs vl' loca tenentibꝫ eozundẽ fuerint req̃siti audientes exp̃sse de solutõe decimaz informẽt. Jtẽ scdo pcipit̃ pdictis religiosis q̃ req̃siti a predictis yscientiã faciãt illis quoꝝ yfessiones audiũt q̃ decimas soluere nõ omittant.q̃ si postalẽ req̃sitõez sciẽter postposuerint yfitentibꝫ cõscientiã facere de hmõi soluẽdis decimis tãdiu ab officõ pdicatõis ipo facto sunt suspẽsi donec yfitentibꝫ ipis non fecerint yscientiã si h̃ip̃m sibi dicẽdi cõmode facultatem habuerint.z ideo h̃ nõ faciẽdo pdicãdo interiz sunt excõicati ipo facto.optet ergo q̃ yscientiã faciant sibi cõfitentibꝫ si cõmode possunt anteq̃ pdicent.aliter nõ euitãt pdictã pnã.

Casus xlv. est in cle.i.đ sen.excõ. vbi excõicant oẽs religiosi cuiuscũq̃ ordinis z yditõis existẽtes q̃ interdictũ impositũ a sede aplica vel a q̃cunq̃ plato qđ mater ecclia seruat nõ seruauerint. Jdẽ dic de cessatõibꝫ generalibꝫ a diuinis.z ligat hec pna etiã si interdictũ sit nullũ.

Casus xlvi.q̃ aliq̃n est papalis.aliq̃n epalis.aliq̃n nõ no.in.c. eos.de sen.excõ.li.vi.vbi illi q̃ a snĩa canonis vl' hois ppter mortꝫ periculũ vl' aliud impedimẽtum fuerint absoluti ab alio q̃bꝫ ab eo a q̃ de iure erãt absoluẽdi.si liberati a tali impedimẽto q̃cito cõmode poterũt yẽpserint se pnãre illi q̃ legitime tenebat eũ absoluere z satisfacere put ab eodẽ eis iniũget.ipo facto snĩam excõicatõis incurrũt z ab eo solo poterũt absolui a q̃ a pma excõicatõe erãt absoluẽdi. Jdez dic de illis q̃ cũ absoluunt a papa vl' legato.ipsi? a q̃buscũq̃ sentẽtijs iniungit eis vt se ordinarijs aut alijs q̃buscũq̃ repsentẽt p suscepta ne pnie vl' p satisfactõe impẽdenda his q̃bus iniuriã fecerũt si nõ faciũt cũ primũ cõmode poterũt eandẽ snĩaz ipo facto incurrũt.de q̃ vide.s. Absolutio.iij.§.xvi. Et aduerte h̃ q̃ Jo han.an.dicit q̃ istud habet locũ tã in snĩis q̃bꝫ hois.z ita sequunt dñi de rota.

Casus xlvij.q̃ est aliq̃n papalis.aliq̃n epalis.aliq̃n non est in.c. nup.z in.c.si ycubine.de sen.excõ.ytra prticipantes cũ excõicatis.de q̃ dic vt.j. Excõmunicatio.viij.§.i.

Casus aliꝰ est p extrauagantẽ pauli secũdi posita sb Rica.de re.ecclesiasticis.ne alie.vbi excõicant alienantes res ecclesiasticas siue faciẽtes pactũ p qđ ipoꝝ dominium trãsferat.ac oẽs ycedẽtes hypothecãtes infeudantes.vl' in emphiteosim ycedẽtes aut locãtes nisi in casibꝫ a iure ycessis.exceptis fructibus z bonis q̃ seruãdo fuari non pñt. Jteꝫ secundo excõicant q̃ taliter alienata recipiũt.

¶Sũt z multi alij casus excõicationũ tã papales q̃bꝫ p statuta ordinarioꝝ in eoꝝ dioc̃ibus pmulgati q̃s omitto brevitatis causa.et etiã ppter ea q̃ inferã in sequẽti q̃stione.

¶Pro declaratõe oĩm pdictoꝝ casuũ tã i isto c.q̃bꝫ in duobꝫ pcedẽtibꝫ querunt̃ ifrascripta.

¶Utrꝫ ignorãtes pdictas snĩas excõicationũ ligent q̃ ad deũ z yscientiã faciẽdo vl' omittendo id ppter qđ snĩa excõicatõis imponit? R. Aut ignorãtia est affectata crassa vl' suppina z sic ligarent fm cõiter docto.p tex.clarꝫ.ib.e

vt aiaz piculis.de ɔsti.li.vi. Aut ignorãtia ñ ẽ affectata nec crassa aut suppina. Et sic q̃ ad s.c.a nob. el.i.de sen.excõ.z in d.c.vt aiaz.di qđ excõicatio infligit nõ est phibitũ vel pce/ ptũ a lege diuĩa.sz solũ a iure positiuo vel per statutũ. Et tũc talis ignorãs nõ ligat snĩa ex cõicatõis.qz ad eã incurrẽdã req̃rit dol⁹ ver⁹ vl' psumpt⁹ sic est lata culpa.l.q nerua.ff.de/ positi.h tenet Jo.an.in.c.quãte.e.ti.in nouel la.vbi dicit notabile verbũ. Nota q i hũc vel quẽcũq canonẽ nullus incidit nisi sit ĩ dolo. Doc idẽ tenere videt Inno.i.c.cũ medicinal' de fuis fugi.vbi dicit q vbicũq loq̃mur d pe/ de.j. Pena.h.vi.g a fortiori sintelligit dol⁹.de h vi excõicatõe q punit aiaz. Cũ g talis ñ sit ĩ do lo ho.vt patet.s.dol⁹.h.i.nec psumpto qz nõ ignorat crasse nec suppine.qđ est lata culpa. Inno.in.c.nouerit.e.ti.vbi dicit q faciẽs sta ecclĩastĩcã libertatẽ ignorans forez ɔ Itẽ h patet per ea q no.in.l.q̃ ɔtra.z in.l.si q̃s incesti.z ibi aut.incestas.C.d ince.z inuti.nup. vbi patet q ignorãtia iurĩ excusat a pena ipsi ta veritas nuptias ɔtrahẽti.facit.l.si adulte/ rũ cũ incestu.h.i.ff.de adul. Aut id qđ cõmit tit ppter qđ excõicatio infligit est ɔ legẽ diuinã z cõmittẽs scit forez ɔtra legẽ dei licet ignoret esse phibitũ p ius cõmune vel p decretales: aut statuta quecũq.z i h est diuer/ sitas inter doc. Nã glo.in d.c.a nob.z Bar. in.l.cũctos pplos.C.de sum.tri.z fi.ca. videt tenere q ligat.qz est ĩ dolo faciẽdo rẽ quã scit sibi esse.phibitã p q̃b facit.l.nec exẽpluz.C. ad.l.cor.de fal.z.c.cũ illoz.in fi.eo.ti. Hui⁹ opi.videt etiã Sco.in.iiij.dist.vi. Cõtrariũ tenet Joh.an.in d.c.vt aiaz z q̃ ad excõica/ c.vt aiaz Sz p ɔcordia sic distinguo.aut lo q̃mur de excõicatõibz q̃ ĩfligunt a iure cõmu ni:aut p extrauagãtes vl' statuta q̃cũq super facto dãnato a lege diuĩa q̃ cõiter in diocesi/ bus publicant z sciunt. vt est illa de nõ ɔtra/ hendo i gradu phibito.de nõ verberãdo cleri cũ z sil'ibz.z sic ligat.qz est lata culpa ignora/ re qđ oẽs sue ɔditõis sciũt.qz si est hõ boni sen sus nõ ignoraret talia si faceret q̃ cõiter hoies sue ɔditõis faciũt.s.si iret ad eccl'ias z ad pdi catões z sil'ia ipa ñ ignoraret. Cũ g talis ñ sit extra culpã ignorãtie sic nõ euitabit penã. Et sic intelligo z limito glo.z Bar.tenẽtes q ligã tur. Aut loq̃mur de excõicatõibz iuris cõis z extrauagantiũ vl' statutoz q̃cũq sup facto dãnato a lege diuĩa q̃ cõiter nõ publicant in dioceſibz nec sciunt. Et sic cũ talis ignorans sit extra omnẽ culpã ignorãtie ñ ligabit pena excõicatõis.nisi sit psona cui ex officio igno/ rare sit phibitũ.z sic intellige z limita Jo.an. z do. An.cũ ceteris q̃ tenẽt q ñ ligat snĩa excõi catõis. Rõ est.qz q̃ntitas pene debet ppoꝛtio/ nari q̃ntitati culpe.c.felicis.de pe.li.vi.sz talis pec cans solũ offendit legẽ diuinã ɔ quã se scit fa cere.nõ aũt offendit ɔditoꝛẽ canonis cũ ipm canonẽ ignoret.z sine oĩi culpa.g solũ debet punirĩ pena.l.diuĩe quã puniat nõ pena ex cõicatõis q̃ nõ ligat:nisi rõne ɔtempt⁹ regu/ lariter.vt in.c.sacro.eo.z.c.nemo epoz.xi.q.iij cũ sil'ibz q̃ ɔtempt⁹ nõ est in casu nr̃o q̃ ad ca/ nonẽ vel statutũ qđ ignorat.qz vbi dat ignoꝛ/ rantia cessat ɔtempt⁹ fm do.An.in d.c.a no bis.facit.c.fi.q̃ ma.accu.pos. Itẽ qđ no.In/ no.z doc.in.c.si ho.el.ij.eodẽ.vbi patet q per cutiẽs clericũ ignorãs clericũ esse nõ ẽ excõica tus.licet faciat factũ dãnatũ.l.diuĩa.qz ñ cõ temnit canonẽ cũ ignoret clericũ esse:z sic ñ li/ gat. Nec ob.q sepe ĩ excõicatõibz dicit q suf/ ficiat affixio ĩ valuis scti Petri rome.qz id de/ bet intelligi q̃ ad psumptoẽz foꝛi ɔtentiosi.vl' q̃ ad illos q̃ sunt ĩ culpa.vt nõ possint publi/ cari ĩ eoz terris. Aliter sequeret q q̃libet tene/ ret habere pcuratoꝛẽ in curia: vel studere iuri canonico.qđ est impossibile multis.

¶ Utz mandãs fieri aliq̃d qđ phibet aliq̃ p/ 4
fataz excõicationũ sit ipo facto excõicat⁹? R. fm distinctionẽ.de qua.j. Mandatũ.h.i.

¶ Sz ad si qđ mãdauit ñ habuit effectũ? R. 5
q nõ est excõicat⁹ in nullo casu pdictoz.nisi solũ ĩ illo de q̃.s.in casu.xxxi.s.in.c.i.d homi.i aliis aũt casibz vt incidat in excõicatõez non sufficit q solũ mãdauerit.sz optet effect⁹ mã/ dati sequat.vt no.in.c.felicis.de pe.lib.vi.per Hof.z alibi p docto.

¶ Utz ratũ habẽs maleficiũ qđ aliq̃ pdictaz 6
excõicationũ phibet ligeꝛ sil'r cũ faciẽte? R. q ligat si tñ iteruenĩat q̃ req̃runt vt ratihabitio habeat locũ q̃ vide.s.ɔsentire.h.iij.

¶ Utz ɔsulẽtes vl' fauoꝛẽ dantes inducẽtes 7
alios ad aliqđ pdictoz faciẽdũ sil'r sint excõi/ cati? R. q nõ.nisi vbi exprimit etiã ɔ dantes ɔsiliũ auxiliũ vl' fauoꝛẽ.z excepto si darẽt ɔsi liũ auxiliũ vel fauoꝛẽ ad factũ dãnatũ postq̃z ille cui dant ɔsiliũ auxiliũ vel fauoꝛẽ iã est li/ gat⁹.qz sic ligarent eadẽ pena z ab eodẽ essent absoluendi.vt in.c.nuper.de sen.excõmu.z.j.

Excõmunicatio.viij.§.i.

8 ¶Quero de q̃ cõsilio intelligit qñ excõicatio infligit cũ dantibꝫ cõsiliũ? R. vt colligo ex Lar. in cle.si q̃s.de pe.q̃ intelligit dolõ fraudulẽto cõsilio nõ de nudo qđ nihil adiecit ad peccatũ.vt no.in.d.c.nup.in glo.q̃.z in.c.sicut dignuꝫ. de homi. Et dicit Pau.q̃ cõsiliũ pstat suadendo rogãdo mandãdo instruẽdo vl' vtilitatez inde secuturã oñendo.vt no. Inno.in.c.ad audientiã.de homi. Itẽ dicit Pau.q̃ ex nudo cõsilio regulariter q̃s nõ tenet.vt insti.mãdati.§.tua tm̃ gra. Et dicit nudũ cõsiliũ vel simplex fauor illi9 q̃ ad maleficiũ faciendũ nihil adiecit:puta qz sic omino faceret z cũ tãto aio sꝫ vbi q̃s magis efficaciter inducit:licꝫ alias essꝫ factur9 tũc nõ est nudũ cõsiliũ nec simplex fauor vt elicio ex glo.in d.c.felicis. Itẽ no.fm Pau.in d.c.felicis.q̃ ad incurrendã penã excõmunicatõis optet cõsiliũ fauor vel auxiliũ sint circa factũ damnatũ per qđ incurrit excõmunicatio.qz si esset circa alia nõ hꝫet locũ.

9 ¶Quis dicat defensor vl' receptator habes.j. Hereticoꝝ.§.xxij.cũ sequẽtibꝫ.z fm pdictã declarationẽ ligabunt in quocũqz de ipis fit mẽtio specialis.

10 ¶Quis dicat socius? R.glo.Lar.z Pau.i d.c.felicis.q̃ est ille q̃ aliq̃d coopat ad actũ dãnatũ. Un no.q̃ qñ sunt plures ad delinquẽdũ z null9 est principalis tũc dicunt agentes Sꝫ qñ vn9 est principal' z ali9 coopans.tũc stricte dicit soci9 in cẽsuris.licet large soci9 criminis dicat tripliciter.s.comitãs fauẽs z ñ corripiẽs.vt.xvi.q.iij.ita plane.lxxxvi.dist. faciẽtis.z in d.c.sicut dignum.§.ij.z tales regulariter nõ puniunt eadẽ pena.

11 ¶Queritꝫ qz i pleriscꝫ casibꝫ excõicationũ pdictaꝝ dicit q̃ ñ sunt absoluẽdi nisi pri9 satisfecerint vl' aliud fecerint. Utꝫ teneat absolutõ añ satisfactõez z impletionẽ illoꝝ q̃ mandantur i dictis casibꝫ? R. z p regula est tenẽdũ q̃ vbicũqz ius vtit isto vbo pt negatiue.q̃ tunc absolutõ impẽsa cõ id qđ sic cõponit est nulla.vt patet p glo.in regla pma.de reg.iur.li.vi. Idẽ dic qñ canon vtit vbo nõ valeãt.z tales casi sunt.xi.z.xij.z.xvij.z oẽs casus seqntes vsqz ad casuz.xxxi.incluſiue.§. Excõicatio.v.z.xl ij.§. Excõicatio.vij.vbi aũt canon vtit verbo nullaten9.tũc fm Zen.in cle.vnica.de seq.nõ valet.sꝫ fm Lar.ibidẽ valet. Sꝫ ego dico q̃ vbi alias absolutio alicui ptinet de iure tũc tenet absolutio si omittat qđ pcipit canõ fiendũ.qztũcũqz vtat vbo nullaten9:aut vbo non mereat vl' nõ absoluat.sꝫ vbi absolutio de iure nõ cõpetit tali.puta qz cõditoꝝ canonis sibi vl' alteri refuauit z solum cõcidit in aliq̃ casibꝫ vbi gra.in articulo mortꝫ z hmõi sb aliq̃ forma sit sb quibuscũqz vbis velit.tũc nõ valet absolutio nisi seruata modificatõe seu forma in ipo canone expressa.facit glo.in cle.i.de iure patro.in vbo inhibẽtes.qđ bene nota.

Excõmunicatio

viij. de ptic̃ipantibꝫ cũ excõicatis maiori excõicatõe.z qz diuersimode ptic̃ipat diuersas inferã q̃stiones p q̃s intelligere q̃s poterit qñ participando ligat̃ maiori excõicatõe vel minori.aut qñ licite z sine peccato participat.

¶Utꝫ participãs cũ excõicato in crimine incurrat aliquã censurã? R.q̃ aut excõicat9 cuꝝ q̃ ptic̃ipat est excõicat9:cũ dantibꝫ ei auxiliũ cõsiliũ vl' fauorẽ.z tũc si ptic̃ipat i eodẽ delicto. siue anteqz sit excõicat9:siue post.s.dando auxiliũ cõsiliũ vl' fauorẽ ad ipm faciendũ vl' continuandũ sic ligat eadẽ sntia excõicatõis z ab eodẽ solo pt absolui:a q̃ pt excõicatus cũ q̃ sic participauit.aut talis nõ est excõmunicat9 cuꝝ dantibꝫ ei auxiliũ cõsiliũ vel fauorẽ.z tunc si participat cũ eo dando auxiliũ cõsiliũ vl' fauorẽ in facto dãnato anteqz ille cõmiserit factũ ꝓpter qđ excõicat9 est sic solũ peccat mortaliter. Si aũt participat postqz ille cõmiserit factũ damnatũ.z est excõicat9 sic ligat eadẽ excõmunicatione z ab eodẽ poterit absolui a q̃ pt excõicat9 cuꝝ q̃ participauit.z sic intellige c.nup.z.c.si cubine.de sen.excõ.

¶Quid si ptic̃ipat non in eodẽ delicto ꝓpter qđ excõicat9 est ille cũ q̃ ptic̃ipat.sꝫ i alio peccato mortali? R.q̃ peccat mortaliter.z solũ est excõicat9 minori excõicatõe.nisi talis fuisset excõicat9 a papa cũ ptic̃ipãtibꝫ ei in casibꝫ ꝺcessis.qz sic ligaret eadẽ sntia.si aũt esset excõmunicat9 cũ participantibꝫ ab inferioribus a papa.dic vt.s. Excõicatio.iij.§.xvij.

¶Utꝫ participãs in diuinis ligẽt eadẽ cẽsura? R.q̃ aut talis cũ q̃ ptic̃ipat fuit excõicat9 sententialiter.z notatim a papa.z sic si sunt clerici dic vt.s. Excõicatio.v.casu.iij. Si vero nõ sunt clerici.dic q̃ peccãt mortaliter.z sunt excõicati solũ excõicatõe minori.ar.c.significante.eo.ti.fm cõmunẽ opi.docto.in.c.lacrij qđ me.cã. Aut est excõicat9 a quocũqz inferiori a papa.z denũciat9.z sic clerici ptic̃ipãtes i diuis peccãt mortaliter.z est eis interdictus ingressus ecclesie.vt habes.j. Suspensio.i.§. xxiij. Laici vero solũ peccãt mortaliter. Aut est excõicat9 generaliter a papa vl' a quocũqz

alio ꝑlato seu a canone vel ꝑ statutũ. ⁊ sic tã clerici ꝙ alĩ non ꝓccãt nec sunt excõicati etiam minori excõicatõe nisi sit talis excõicatꝰ ꝑ sacrilega iniectõe manuũ in ꝑsonã ecclesiastĩcã: ita notorie ꝙ nulla possit tergiuersatõne celari ⁊ hoc ꝑ extrauagantẽ factã in ɔcilio cõstantiensi sub Martino. v. ⁊ vt dicit Archi. Flo. in summa sua habuit ipe a duobꝫ notabilibꝫ fidedignis ꝙ fuerũt ꝑsentes ꝙ fuit acceptata in d. ɔcilio ab oĩibꝫ. ⁊ est ꝑpetua. Fuit etiã vt habui ego a fidedignis ɔfirmata ⁊ approbata in ɔcilio ɔstantiensi cuiꝰ tenor talis est. Ad euitandũ scandala ⁊ multa ꝑricula ꝙ ɔsciẽtĩs timorat' ɔtingere possunt xp̃ifidelibus tenore ꝑsentiũ mitigemus ꝙ nemo deinceps a cõmunione alicuiꝰ sacramentoꝝ admĩstratõe vel a receptõe. aut alĩs ꝓhibitis quibuscũqꝫ diuĩs int⁹ ⁊ extra ꝑtextu cuiuscũqꝫ cẽsure aut ſnie ecclĩastice a iure vel ab homie generaliter ꝓmulgate teneat abstinere vl' aliquẽ vitare aut interdictũ ecclesiasticũ obꝛuare: nisi ſnia vl' cẽsura hmõi fuerit illata cõtra ꝑsonã collegiũ vniuersitatẽ ecclesiã cõmunitatẽ vl' locũ certũ a iudice publicata vl' denũciata ſpẽaliter ⁊ expresse ɔstitutionibꝫ apl'icis ⁊ alĩs in ɔtrariũ facientibꝫ nõ obstantibꝫ quibuscũqꝫ. Saluo si quẽ ꝑ sacrilega manuũ iniectione in clericũ ſniam latã a canone adeo notorie ɔstiterit incidisse qõ factũ ñ possit aliqua tergiuersatõe celari nec aliq̃ suffragio excusari. nã a cõtione illiꝰ licet renunciatꝰ nõ fuerit volumꝰ abstinere iuxta canonicas sanctiones. hec. d. extrauagans.

4 ¶ Utrꝫ participãtes cũ ꝑdictis excõicatis nominatim renũciatis a quocũqꝫ ꝑlato in alĩs ꝙ in criminibꝫ ⁊ diuinis ꝓccent mortaliter? R. Pa. in d. c. sacris. recitat diuersas opiniones. ⁊ dicit ꝙ cõis opinio est ꝙ solũ ꝓccat venialiter ⁊ est excõmunicatꝰ minori excõicatõe nisi in sex casibꝫ. Quoꝝ primꝰ est qñ cõmunicat in ɔtemptũ clauiũ. Secundꝰ ɔtra precepta ſupioris. ar. c. q̃. de maio. ⁊ obe. Tercꝰ qñ in diuinis. Quartus qñ in crimine mortali. Quintꝰ qñ est excõicatꝰ cuꝝ ptĩcipantibꝫ sibi Sextꝰ si cõmunio sit nimis frequẽs. Et licet ꝑdicta opinio sit satis rõnabilis. ñ magis mihi placet opi. scti Bona. in. iiij. di. xviij. q. pe. q̃ tenet ꝙ solũ ꝓccat mortaliter in duobꝫ casibus cõicans in actu exteriori alĩs a crimie et a diuinis. s. qñ cõicat in ɔtemptũ ſnie late. aut secũdo qñ credit ꝓbabiliter ꝙ ex tali cõmunione ſnia venit in ɔtemptũ. Hꝫ si ꝓbabiliter extimat ꝙ ſnia nõ magis ɔtenet ex sua cõtione ⁊ cũ timoꝛe ꝯ facit ex quadaꝫ affabilitate aut pusillanimitate ⁊ hmõi. sic solũ ꝓccat venialiter. ⁊ ligat minori excõicatõe. cũ qua sententia ɔcoꝛ. Tho. in. iiij. ea. di. q. ij. ar. iiij. ⁊ Pe. ea. dist. Intellige ꝑdicta si cõicat in ꝓhibitis q̃ sunt vltra crimẽ ⁊ diuina ista q̃ cõtinent in isto ꝙsũ. Os oꝛare vale cõio mẽsa rigat. Os id est locutio quã Guido ⁊ Hugo i. c. qm̃ ml'tos. xi. q. iij. extendũt etiã ad lras recipiendas vl' mittẽdas ⁊ nuncios ⁊ munera. Assurgere aũt vel ei reuerentiã facere aut inclinare se salutanti vel mouere labia. dũmodo nihil dicat nõ inducũt minorẽ excõicationẽ ꝑm Rodo. cũ pene sint restringende p regulã odia. de reg. iuꝛ. in. vi. Oꝛare. p hoc ꝓhibẽt nõ solũ pticipatio in diuĩs ⁊ sacramẽtis. sz ⁊ etiã ne quis oꝛet in eccl'ia. vl' extra simul cũ excõicato. Dicit tñ Inno. in d. c. nup. ꝙ si excõicatꝰ sit i ecclesia vel in alio loco nõ causa oꝛãdi: sz p alio negocio ꝙ nõ ꝓhibẽt ꝙs ibi oꝛare cũ in oꝛõne sibi ñ cõicet. ⁊ placet mihi. licet Hosti. ibidẽ teneat ɔtrariũ. Vale. p ꝯ ꝓhibẽt salutatio q̃libet fiẽda excõicato. sz loco eiꝰ dꝛet dicere deus emẽdet vos. vl' si scribit loco salutatõis dicat ſpũm sanioris ɔsilĩ ⁊ hmõi. qz sic nõ est ipm salutare modo q̃ ꝓhibẽt. Cõmunio. p ꝯ ꝓhibẽt ne ꝙs facto cõicet excõicato: puta coopando in aliq̃ exercitio: vl' habitãdo i domo cum excõicato Dicit tñ Inno. in d. c. nup. ꝙ si ego ⁊ excõicatꝰ sumꝰ in aliq̃ domo: ego p meis negocijs ⁊ ipe p suis ꝙ nõ dicor cõicare ei. sz qñ ego ⁊ ipe simul' p eodẽ negocio cohabitamus. Sil'r dicit ꝙ si ego ⁊ ipe haberemꝰ vnã solã cameꝛã cõmunẽ ꝙ liceret mihi i ea cũ eodẽ excõmunicato iacere comedere ⁊ hmõi. dũmodo nõ cõicem ei in eadẽ mẽsa: nec i eodẽ lecto aut locutõe vl' oꝛõe Mensa. p ꝯ ꝓhibẽt comestio vl' potatio cũ excõicato. ⁊ de his oĩbꝫ habẽt. xi. q. iij. c. sicut. ⁊ i tribꝫ. c. se. ⁊ no. in d. c. nup.

¶ Sũt multe ꝑsone q̃ licite cõicare possũt cũ excõicato. de quibꝫ. xi. q. iij. c. qm̃ ml'tos q̃ cõphendunt hꝫ versibꝫ. Utile: lex: humile: recta ignorata: necesse Dꝰ anathema quidẽ faciũt ne possit obesse. 5

¶ Utile. s. cũ ꝙs ptĩcipat p sua vtilitate: puta ꝑtẽdo ab eo debitũ q̃ ei tenet extra eo. c. si ꝑe. ⁊ etiã in iudicio ꝓpter ꝯ ꝑt eũ ɔuenire. Itẽ p pter vtilitatẽ aie excõicati videlicz cũ corrigẽdo vl' inducẽdo ad pnitẽtiã. licet etiã interponat alia ꝙba vt magis efficaciter possit eũ inducere. c. cũ excõicato. xi. q. iij. facit. c. cũ volũtate eo. ti. ꝓpterea ad ꝑdicatõnez admittunt. de cõse. dist. i. eps. facit. c. ñsio nro. e. ti. excusant etiã ꝓpter ꝯ q̃ causa ꝑdicatõis vl' ɔfessiõis habitãt inter eos ⁊ elemosinas recipiunt ab eis 6

qñ alias id facere bono mõ nõ pñt eis nõ co/
habitãdo. d. c. cũ volũtate. Jtẽ licite possũ p/
ticipare cũ excõicato p salute aie mee ꝛ p vti/
litate tpali. puta q̃rendo ab eo ꝓsiliũ: cũ alios
pitos hr̃e nõ possũ. Dicit tñ Ray. q̃ i h̃ ñ sunt
multũ laxãde habene: sz discrete ꝛ cũ intentõe
solũ vtilitatis pdicte ꝓsequnde ꝛ nõ alio modo
Et tãdiu pñt pticipare p salute aiaꝝ ipsoꝝ ex
cõmunicatoꝝ q̃diu spem de eoꝝ correctione
pbabiliter habent ꝛ nõ plus.

7 ¶ Lex. s. mr̃imoñ ꝓpterea vxor cohabitãdo
viro ꝛ obediẽdo q̃uis sit excõicat⁹ ñ peccat ni
si excõicatio esset iflicta ꝓpter tale mr̃imoniũ.

8 ¶ Sz nunq̃d licitũ sic sit viro cõicare cũ vxo
re excõicata: R. q̃ q̃dã dicũt q̃ nõ. sz tu tene q̃
sil'r licite cõicare pt. qz ad imparia nõ iudicat
vir ꝛ vxor. c. gaudem⁹. ꝺ duor. vez est q̃ si vir
cũ debeat esse caput mlieris. xxxiij. q. v. hec ima
go. nõ inducit vxorẽ ad pretendã absolutõem
fm q̃ debet ꝛ teneť peccat mortal'r. c. negligere
ꝛ esset excõicat⁹ minori excõicatõe. sec⁹ qñ nõ
pt eã cogere ꝛ suscepit necessaria ab ea vel effi
ceret peior.

9 ¶ Sz q̃d si vir vocat ad mẽsaz excõicatũ. nũ
q̃d mlier poterit licite cũ eis comedere: R. q̃ ñ
sz comedat ĩ alia mẽsa diuersa ab illa.

10 ¶ Hũile sb h̃ excusanť filij fui ꝛ ancille. Ro/
do. tñ itelligit ꝺ filijs q̃ sunt ĩ patria ptãte. se/
cus ꝺ emãcipatz qz tenenť euitare eũ nisi ipsi
cõmensales ei⁹ essent ꝛ ab eo necessaria h̃rent
qz sic excusarenť. Jdẽ dicit Hugo de pre respe
ctu filij q̃ teneť vitare filiũ excõicatuz. nisi ab
eo r̃cipiat alimẽta. ꝛ idẽ tenet Jnno. qꝺ limi/
tandũ puto. qñ ñ facile pt aliũde necaria h̃re.

11 ¶ Excusenť etiã fui ancille rustici fuientes ꝛ
oẽs alij sb diti ꝺ familia excõicati q̃ ñ adeo cu/
riales sũt vt eoꝝ cõsilio scelera ppetrenť. tales
em̃ psone exq̃ erãt añ sniam latã ad familiare
obsequiũ exhibẽdũ astricti. excusanť cõicãdo
etiã post sniaz. c. inť alia. e. ti. Jdẽ itelligas de
nutricibꝫ ꝛ ill'q̃ ꝓtraxerũt societatẽ vl' alio mõ
p aliquẽ ꝰctum eis erãt obligati. Qꝺ limitat
Hosti. ꝛ Ber. qñ sine eoꝝ incõmodo nõ pñt
abstinere. sil'r ꝺductor mercenarij facere pt q̃
nis postea excõicenť. Jdẽ dic de vasallis ꝛ h̃
bentibꝫ emphiteosim ab eis q̃ pñt eis redde
re pẽsiones ꝛ alia ad q̃ obligank fm fiorẽ opi.

12 ¶ Sz q̃d dicem⁹ de illo q̃ vel ex ꝰctu vl' ex iu
ramẽto teneť aliq̃d soluere vl' dare alicui ĩ cer/
to termino q̃ postea excõicať: R. q̃ sup h̃ fuit
diuersa opi. inter docto. sed mihi placet opi.
Hosti. q̃ si talis obligat⁹ pt desistere a talu so/
lutõe vl' datõe sine suo incõmodo vl' dãno q̃
ñ teneť. nec debet cũ excõicato pticipare dãdo
vl' soluẽdo qꝺ ꝓmiserat. qz ĩ omi iuramẽto vl'
obligatõe subintelligiť ista clausula. s. si talis
pmãserit cui liceat cõicare. ar. xxij. q. ij. ne qs.
nec peccat nõ adimplẽdo qꝺ ꝓmiserat si facit
ex zelo eccl'iastice disciplíne. sec⁹ si faceret solũ
ex cupiditate auaricie. qz sic peccaret q̃ ad rẽ
¶ Quid si q̃s ꝺ trahat cũ excõicato nũq̃d ex/
cusabiť pticipãdo postea: R. q̃ si hoc facit ex
magna sua necessitate. puta qz nõ pt aliter vi
uere bono modo. sic excusať per. c. si vere. eo. ti.
Si aũt nõ fuit cõpulsus a tali necessitate. sic
nõ excusabiť pticipando cũ eo. si modo ꝺtra/
xit sciẽs eũ excõicatũ. hec eliciunť ex dict⁹ do/
cto. in. c. nos sanctoꝝ. xv. q. vi. ꝛ in. c. veritatis.
de do. ꝛ ꝓtu. ꝛ in. c. si vere.

¶ Res ignorata. s. q̃ñ ignorãdo eũ excõicatũ
pticipat qꝺ intellige veruz nisi ignorantia sit
crassa vel affectata. ꝛ sic nõ excularet.

¶ Sz q̃d si audiuit de aliq̃ q̃ sit excõicat⁹. nũ
q̃d teneť eũ vitare: R. q̃ aut pbabiliter credit
eũ excõicatũ. puta qz h̃ habuit a psonis gra/
uibꝫ ꝛ fidedignis. ꝛ sic teneť. si aũt non credit
pbabiliter excõicatũ sic nõ debet eũ vitare. sed
deponat ꝺscientiã. s. q̃ nõ sit excõicat⁹ qz mul
ti multa loquunť. ꝛ q̃ cito credit leuis est cor/
de. qꝺ si nõ pt eã deponere teneť eũ vitare. ar. c.
inq̃sitioni. eo. ti.

¶ Utz semel excõicatus sit semp vitand⁹: R.
q̃ sic nisi ꝺ stet de absolutõne per regulã. semel
mal⁹. de reg. iur. in. vi. ꝛ est bon⁹ text. q̃ h̃ in. c.
ꝓposuit. de cle. excõ. mini. qꝺ limito q̃ ad ꝺsci
entiã vez nisi esset talis psona de qua pbabi/
liter posset credi dicto suo affirmãti se esse solu
tũ. ar. c. ex pte. de offi. ordi.

¶ Necesse ꝓpter necessitatẽ cõican s excõicato
excusať. vñ si necessitas est absoluta q̃ dicitur
vix sic claz est q̃ excusat per. c. sacris. de his q̃
vi vel me.

¶ Sz q̃d de necessitate ꝺditionata q̃ est me⁹:
R. q̃ aut me⁹ est talis q̃ caderet in ꝺstantem
viz. ꝛ sic ex tali metu pticipãs etiã in diuinis
nõ peccat nec minorẽ excõicationẽ incurrit ni
si participet in crimine. vel nisi causa excõica/
tionis esset p fide defensanda. ratio qz exq̃ gs
nõ teneť obedire plato pcipienti q̃ se exponat
morti vel cruciatui. ꝛ hmõi nisi p fide ꝛ cõsti/
lute qñ alias nõ pt defensari. vt patet. s. Lba/
ritas. §. v. ꝛ j. religiosus. §. xxix. Dic nullꝰ de/
neť euitare excõicatos qñ id facere nõ pfine
tali piculo. qz pceptũ ꝺ excõicatis vitãdis cũ
sit iuris positiui nõ pt ad h̃ ligare aliquẽ. Si
aũt me⁹ nõ sit talis sic participãs ex tali me/
tu non euitat minorẽ excõicationẽ. ꝛ fm h̃ in
telligẽ. ꝺ. c. sacris. dum dicit q̃ p nullo metu

debet ãs pcatũ mortale incurrere. qz pſuppo
nit talẽ facere cõtra pceptũ qđ tuare tenet. vel
dicẽ loquit de ptícipatõe in crimĩe vl' de me/
tu q̃ nõ caderet in ꝯſtantẽ ꝛ fm pdictã di. cõ/
coz. docto. qui ſunt varij in d.c. ſacris. qz ad
19 eã nõ aduertũt.
¶ Quid đ neceſſitate victꝰ ꝛ hmõi. nunq̃d ta
lia poſſint pti ab excõicato: R. q̃ ſic fz cõiter
docto. in d.c. ſi vere. ꝛ in.c. inter alia. e.ti. Uñ
bzeuiter ꝯcludẽdo dico q̃ qñ cõico excõicato
nõ in eiꝰ fauorẽ aut cõmodum. ſz p eum ãdo
meo dãno vel ſubleuãda mea neceſſitate non
incido in munꝛ excõicatoꝝ. dũmodo non
participẽ in crimĩe aut in diuinis extra caſuz
iuſti metꝰ. ar. coꝛ q̃ no. in d.c. nos pdeceſſoꝛ.
20 ꝛ.c. veritatis.
¶ Qũo debeo euitare excõicatũ: R. q̃ aut ẽ oc
cultꝰ ꝛ ſic debeo eũ euitare i occulto. puta exeũ
do eccl'iaz fingẽdo aliã cauſaz ꝛ hmõi. ꝛ talit
q̃ nõ pdam eũ. ar.c. ſi tm̃. vi.q.ij. ꝛ.c. cũ nõ ab
boſe. e.ti. Et voco ꝫ occultũ excõicatũ illũ q̃
cõmuniter habet p nõ excõicato licz aliq̃ pau
ci ſciãt. ꝛ niſi ſit eiꝰ plat' q̃ cuz eo cõmunicat.
qz talis plat' tenet eũ monere vt eccleſiã exeat
ꝛ ſi nõ vult ſi pt pbare debet eũ publice íncre/
pare. Si ſo eſt publice excõicatꝰ: puta qz cõ
muniter ſcit ſic debet euz publice euitare. vñ ſi
intrat eccl'iaz cauſa oãdi vel audiẽdi diuina
debet eũ publice monere vt exeat: q̃ ſi nolit pt
ad pceptũ ſacerdotis violẽter eijci ſi modo ñ
imineat periculũ effuſionis ſanguinis: vl' ſal/
tem debet de eccl'ia ipi exire.
21 ¶ Quid faciet ſacerdos ſi incepta miſſa ppen
dit ſibi excõicatũ eſſe: R. q̃ ſi eſt occultus non
debet dimittere officiũ. vñ. q.i. nihil. limita ni
ſi ſit platus ſuꝰ. ꝛ poſſit hoc pbare. quia tunc
faciet vt dictũ eſt in. ſ. pcedenti. ſi vero eſt pu
blice excõmunicatus. Si publice moneat eũ
vt exeat: q̃ ſi nõ vult exire ꝛ ſacerdos nõdum
inchoauit canonem debet dimittere miſſam.
ar.c. omiſ. xxiij. q.i. ꝛ hic nomine canonis in
telligo a Te igitur ꝛ vltra fm Archid. in.c. de
himnis. de ꝯſe. diſt. ij. q̃uis dñs Alex. Uin/
cen. in.c. cũ marthe. đ cele. miſ. recitat Hoſti.
Inno. ꝛ Panoꝛ. tenere q̃ canon incipit a ver
bis ꝯſecrationis. Si vero inchoauit pſequa
tur vſq̃ ad ſumptionẽ ſacramẽti. q̃ facta i terũ
moneat eum vt exeat. q̃ ſi nõ vult exire dimit
22 tat poſt cõmunionẽ ꝛ ſacriſtia eã dicat.
¶ Utr participãs cũ excõicato etiã ab inferi/
oꝛi ſuo vl' a ſe ligẽt minoꝛ excõicatoẽ: R. fm
Pa. in.c. cũ deſi deres. eo. ti. q̃ ſic ſi eſt inferioꝛ
a papa. ꝛ addit q̃ etiã ſi vellet cũ habere p ſo/
luto nihilominus ligaret. qz nõ pt eũ tali mo
do abſoluere.
¶ Utr excõicatio trãſeat in terciã pſonaz: R. 23
q̃ nõ niſi qñ participantes ligant etiã maioꝛi
excõmunicatione.

Excõmunicatio vltimo. đ malis q̃ inducit maioꝛ ex
cõmunicatio. vt oſtẽdat q̃tũ eſt ti/
menda. Ubi ſciendũ q̃. xxi. mala inducit.
¶ Primo priuat participatõe alioꝝ. nã excõ 1
municatuſ tenet euitare alios. fm Panoꝛ. in
c. nulli. de ſen. excõ. ꝛ ꝯtemnẽdo euitare alios
totiẽs pcat mortaliter. facit. c. illud. de cle. ex
cõ. mini. ꝛ.c. ſicut. ij. q.iij. vnde licet excõicato
poſſint cauſa humanitatis in ſuſtentationeꝝ
vite etiã non expectata extrema neceſſitate ne
ceſſaria vite miniſtrari. vt alimenta veſtes et
hoſpitũ. fm glo. in.c. quoniã. xi.q.iij. tñ vtẽ
ſilia ꝛ alia inſtrumẽta ſine quibꝫ viuere pt nõ
ſunt ei miniſtranda. Solũmodo ergo in ca/
ſu in q̃ hõ ex pceptο charitatis tenet cõmuni/
care cũ eo pt fm Theo.
¶ Secũdo excludit hoiez a ſacramentis eccle 2
ſie. iij. q.iij. engeldrudã.
¶ Tercio priuat ſuffragio eccl'ie qđ ſuffragiũ 3
fm Theo. in. uij. diſt. xxij. valet ad quattuoꝛ.
videlicet ad augmentũ gr̃e quã habet. ad me
rendã gratiã quã nõ habẽt. ad ptectionẽ dei
habendã. ꝛ ad defenſionẽ ab hoſtibꝫ pmeren
dã. Et ꝓpterea dicit tradi ſathane. in.c. nihil
ij. q.iij. vnde ſacerdos excõicatꝰ nõ pt dicere
Dñs vobiſcũ in officio.
¶ Quarto nõ pt intereſſe diuinis officijs: aut 4
cũ alijs oꝛare in eccl'ia. alias pccat mortaliter
nec debet extra ita ppe ſtare q̃ audiat. de pe. ꝛ
re. c. qđ in te. poſſet tñ ſolꝰ in eccl'ia oꝛare.
¶ Quinto excludit a regno celoꝝ. xxiij. q.i. 5
quiſquis. ij. q.iij. nemo.
¶ Sexto ſi ingerit ſe diuinis exiſtens in aliq̃ 6
oꝛdine irregularis efficit. vt infra Irregulari
tas. i. ſ. xl.
¶ Septimo efficit infamis. vi.q.i. infames. 7
Bal. tñ ꝫ refert ad excõicationẽ notoziã.
¶ Octauo nullũ bñficiũ eccleſiaſticũ pt acq̃/ 8
rere. c. poſtulaſti. de cle. excõ. mi. ꝛ in.c. bone. in
fi. de eta. et quali.
¶ Nono nõ pt eligere. de appel. ꝯſti. 9
¶ Decimo ſi ſic excõicatꝰ recipit beneficiũ. li/ 10
cet abſoluat poſtea ꝛ ei ꝯcedat tñ fructꝰ ante/
rioꝛes reſtituere tenet. c. ſacro. e.ti. ꝛ.c. paſtoꝛa
lis. in fi. de appel.
¶ Undecimo ab officio ꝛ beneficio eſt ſuſpen/ 11
ſus. d.c. paſtoꝛalis. in fi.

12 ¶Duodecimo obligati ei ex debito fidelitatis sicut sunt vasalli nō tenent ei q̄diu durat excōmunicatio. fm Pa. in d. c. veritatis.

13 ¶Terciodecimo nō p̄t ꝓtrahere matrimoniū sine peccato mortali licet teneat.

14 ¶Quartodecimo non valent lr̄e impetrate a papa p eū sup alio articulo. c. ipo iure. de rescriptis. lib. vi.

15 ¶Quintodecimo null⁹ potest p eo orare intellige solēniter.

16 ¶Sextodecimo nō p̄t ꝓstitui procurator. de p ba. post cessionē: nec procuratorē ꝓstituere. c. fi. d procur. qđ limita vel ex ut actor. sec⁹ vt reus ad defendendū se. c. intellexim⁹. de iudi.

17 ¶Decimoseptimo q̄ stans excōicat⁹ p annū p̄t priuari oīb⁹ bñficijs. si q̄ habet. xi. q. iij. ruf sus. & c. quicūq;. qđ limitat glo. in. c. cū cōtumacia. de here. li. vi. & Inno. in d. c. cū bone. & do. An. in. c. i. de iudi. verū si excōicat⁹ fuit p causa criminali. sec⁹ si p ciuili. q; si stetisset per mille annos nō posset priuari. glo. est singularis in. c. ꝓtingit. de dolo & ꝓtu.

18 ¶Decimooctauo q̄ d; soluere p singulo die vnū grossū anteqū absoluat fm statutū aliq̄d epor qđ quidē licet videat simoniacū. per. c. ad nostrā. & c. nemo. de simo. tenet Hostien. & Joh. an. in. c. ad aures. de simo. determinant ꝓtrariū. & q̄ licitū est qđ intelligo vel si fit in pnā & vt citi⁹ q̄rat absolutionē.

19 ¶Decimonono nō valēt ꝓtract⁹ facti p excōmunicatū rōne publici officij si erat publice excōicat⁹. vñ act⁹ publici & ciuiles nō tenent: puta: q; tutor existēs interponit autoritatem alienādi seu suscepit procuratoris officiū vl' administratōnē bonor ecclie. aut instrumēta cōficit: siue vt arbiter laudū ꝓtulit: q; tales sunt act⁹ publici. Si ꝙo cōpromissū fuit i eū vt i arbitratorē ita q̄ arbitramentū accipiat effectū ex ꝓsensu partiū vt est qñ reducit ptes ad ꝓcordiā bñ tenet nō ex vi siue sñie sz cōsensus partiū. Secta aūt p occulte excōicatū rōe publici officij bñ tenēt si modo officiū est publicū autoritate & vtilitate. sec⁹ si fuisset publicū autoritate. sz vtilitate p̄uatū fm Pa. i. c. p̄t cessionē. de pba. q̄ tñ ad act⁹ spūales si sunt tales i q̄bꝫ imp̄mit caracter sic tenēt. vt collatio ordinū & hmōi. licet indigeat dispensatōe taliter ordinat⁹. vt. j. Irregularitas. i. H. iij. Aliq̄ aūt act⁹ spūales in q̄bꝫ nō imp̄mit caracter. vt collatio bñficij & hmōi tenēt qñ publice nō est excōicat⁹ rōe publici officij. l. barbari⁹. ff. d of fi. pto. sunt tñ retractādi si is i cui⁹ fauorē sunt facti sciebat eū excōicatū. sz dubitat d excōicatione. an teneat rōne publici officij lata ab excōicato occulto. Pa. in d. c. veritatis. d̄ no. & ꝓtu. tenet p⁹ factū ad pnā irregularitatis cui tandā q̄ nō valeat & placet. Electio etiā licet vt deat q̄ ad capitulū ptinere ad officiū publicū tñ q̄ ad singl'ares nō est officiū publicū sz est q̄dā fraternitas. & iō nō tenet facta ab excōicato etiā occl'to. Aliq̄ aūt ꝓtract⁹ sup rebus inti nō rōne publici officij sz priuati vt emptio venditio &c. cōiter tenet q̄ tenēt. vt no. Pa. in. c. si vere. eo. ti. & in d. c. veritatis. Huius multi docto. teneāt fore nullos ꝓtract⁹.

¶Uigesimo nō p̄t testamētū facere fm alios. 20 cōmuni⁹ tñ tenet q̄ p̄t testari. vt no. Alb. in l. i. C. de here. instit. & Lar. in. c. q̄q̄. de usu. lib. vi. & pan. in. c. ad pban. de re iudi. q; equipar rat relegato.

¶Ultimo priuat ecclīastica sepultura. q; cui 21 ñ cōicam⁹ viuo: nec mortuo cōicare debem⁹. c. sacrs. d sepul. qđ limita nisi absoluat. videm⁹ ta alia si placet in d. c. ad pbandū. & in. c. veritatis. & in. c. si vere. notata a doctoribꝫ.

Excusatur q̄s a pēto ex decem. Primo ex alienatione mētis illicitū agēs q̄m alienatōez adducat. qñq; facti q̄litas. sicut Loth qñ voluit filias pstituere vt liberarz q̄s susceperat. vt dic̄ Aug. in. c. qđ ait. xxiij. dist. Aliqñ furor siue fāma. Aliqñ ebrietas. Uñ qñ ex toto q̄s est extra se, ipm excusat a toto. vt patet in. c. aliqs scimus. & c. illa cauēda. xv. q. i. & c. inebriauerūt. ubi dē patet q̄ est puniend⁹ p ebrietate. sz nō p commisso in ipsa. & sic videt tenere glo. ubidē. de q̄ vide. s. Ebrietas. H. iij. Secdo ex cogitōe. intelligе absoluta. facit. c. nō est. xv. q. i. & l. dist. c. p̄sbiteros. Tercio ex ignorātia siue errore. intelligе vt. j. dicā. Ignorātia. H. iij. facit p hoc xv. q. vi. si a sacerdotibꝫ. xxxiij. q. ij. in lectū. Quarto excusat ꝓsuetudo. d̄ q. s. Consuetudo. do. H. ix. Quinto necessitas. de ꝓse. dist. v. discipulos. Sexto pietas. vt patet in. c. questus de ferijs. Septimo locatio & lud⁹. vt in. c. i. de sen. excō. & xv. q. i. illud relatū. dūmode non sit nox⁹. ar. ff. ad. l. aq̄l. l. nā lud⁹ nox⁹ i culpa est. Octauo qñ fecit diligentiā debitā. vt i. c. Johānes. & in. c. quidā vt asseris. de homicidio. Nono in deliberatio mētis. xxiij. q. iij. habuit chodonosor. Decimo ex obedientia superiorꝫ. xxiij. q. v. c. dixit dñs. xi. q. iij. qd ergo. xxiij. q. i. quid culpat. Intelligе si non sunt ꝓtra legē superiorꝫ. vt. xi. q. iij. si dñs. & c. se.

¶Utr̄ cleric⁹ cui eps p̄cipit vt vadat romam, & possit se excusare. q; alij sunt meliores & magis apti. R. glo. in d. c. qđ g̃. & xxiij. q. i. c. fi. q. non

qꝛ in legatoꝝibꝫ ordo nō est seruand⁹. ff. dō lega no. l. sciendū. §. pe. Itē qꝛ Joh̄. vlti. respōdit dñs petro. q̄d ad te tu me seq̄re.

Executoꝛ pprie dicit q̄ rē iudica tam ducit ad effectuꝫ vt dicit glo. in. c. sup q̄stionū. de offi. deleg. dō q̄ habet. ij. q. vi. c. ei q̄ appellat. ꝯ. ab executoꝛe. ꝛ in. c. nouit. de appel. ꝛ multꝫ alijs locis qui ali qñ dicit mer⁹ executoꝛ qñ causa est cognita a supioꝛe ꝛ mera executio sibi mandat. vnde ab isto appellari nō potest tā de iure canonico q̄z ciuili. vt dō re iudi. c. qō ad ꝟsultationē. ꝛ d. ꝯ. ab executoꝛe. ꝛ. C. quoꝝ ap. nō recipi. l. ab exe cutoꝛe. nisi executoꝛ sit̄ie modū excedat. vt di cit tex. in d. l. Aut nisi male interpret̄ sit̄iam et hmōi. de quibꝫ p glo. in d. c. qō ad ꝟsultatio nē. Aliqñ vero dicit mixt⁹. ꝛ est qñ aliquid a supioꝛe mandat exequendū simpliciter. vnde talis debet admittere rōnabiles exceptiones. c. ex pte. el. ij. de offi. dele. ꝛ. c. eā te decet. de eta. et quali. ꝛ in. c. cū a deo. de rescrip. Et hoc veruꝫ nisi cōstet q̄ supioꝛ ex certa sciētia sic velit. vt no. glo. in d. c. ex pte. Et ab isto executoꝛe mi no pt appellari si aggrauat vl̄ in iuriat. vt. C. de appel. l. si quis ꝓuocatōe.

¶Quis pt esse executoꝛ in causis eccl̄iasticis? R. mer⁹ executoꝛ pt esse quilibet cleric⁹. Mi nist⁹ vero nō nisi in dignitate ꝟstitut⁹. vel ca nonic⁹ eccl̄ie cathedralis si cōmissio fit ei au toritate litteraꝝ aplicaꝝ vel legatoꝝ. aut dele gatoꝝ aplicoꝝ. Dec⁹ si ab alijs. qꝛ tunc quili bet cleric⁹ pt esse. vt patet p no. in. c. statutū. de rescrip. li. vi.

¶Executores testamentoꝝ: siue fideicōmissa rij q̄ pñt dari? R. q̄ siue testatoꝛ sit cleric⁹: siue laic⁹ pt deputare executoꝛes tā laicos q̄z cleri cos seculares ꝛ etiā religiosos q̄scunq; dūmo do religiosi a suis supioribꝫ obtineāt licentiā exeq̄ndi exceptis fratribꝫ minoribꝫ q̄bꝫ est phi bitū in cle. exiui. in. §. pinde vir sct̄us. dō ꝛbo. tio dz fieri in frēs ipos vl̄ moniales sct̄e Cla re sibiectas cure ipoꝝ herede volūtarie solucre qꝛ sic frater minoꝛ pt esse executoꝛ. ꝛ q̄ tā cleri cus religiosus q̄z laic⁹ posset esse executoꝛ. no. in. c. religiosus de testa. li. vi. ꝛ p doc. in. c. tua nobis. ꝛ ibi Pa. ꝛ i. c. Johes. de testa. etiā si sit minoꝛ. xxv. annis fm glo. in d. c. religiosus. et ꝯ de ꝟsuetudine. Et sequit Albꝛi. in. l. nulli li cere. C. de epi. ꝛ cle. dūmodo adult⁹ sit. Itē nō admittit seru⁹ nec surd⁹ mut⁹ pdig⁹ furiosus q̄uis aliq̄ tenuerint q̄ etiā seru⁹ ꝛ pupill⁹ pos sit esse. vt ibi no. Albꝛi. ſz est veri⁹ q̄ nō.

1

2

¶Utꝝ femia possit deputari. glo. Joh̄. an. in d. c. religiosus tenet q̄ ꝟsuetudo q̄ est optima interpres legū habet q̄ sic Pa. in d. c. tua nob dicit q̄ alias fuit ꝟsultū q̄ nō pt. Sꝛ Bal. te net cū Joh̄. an. ꝛ placet. qꝛ mlier non cōparet vt procuratrix. ſz intēdat actionē noīe ꝓpꝛio. de q̄ p eundē Bal. in. l. id qō paupibꝫ. ꝛī. l. si qs ad rēclinādā. C. de epi. ꝛ cle. Et sic nō ob. l. ne q̄z femia. ff. de procur. ꝛ. l. alienā. C. e. ꝛ. l. ij. ff. de reg. iur. ꝛ ij. q. vij. §. tria. qꝛ vt dixi nō vt procu ratrix cōparet. 3

¶Utꝝ possint deputari mixti. ſ. secularis ꝛ re ligiosus simul vel cleric⁹? R. q̄ sic fm Jo. an. in d. c. Johānes. 4

¶Utꝝ cū simpl̄r deputant̄ tres vl̄ q̄ttuoꝛ exe cutoꝛes. vno mortuo alij pñt procedere? R. q̄ sic. vl̄ etiā si vnus eoꝝ nollet exequi possent ipi exequi. vt est tex. in d. c. religiosus. 5

¶Quid si vn⁹ executoꝝ viuit ſz est i remot⁹? R. q̄ nihilomin⁹ ceteri exequent̄. vt in d. c. re ligiosus. imo fm glo. ibidē ñ est necesse vocet̄ tūc sicut ꝛ in electōne. vt in. c. qꝛ ppter. ꝛ in. c. cū inter vniuersas. de elec. Dec⁹ si nō multū distaret. qꝛ tūc vocand⁹ esset. ꝛ si i termino as signato nō venerit ꝓcedēt ceteri. Et h̄ intelli ge q̄ñ simpliciter sunt deputati. Secus si cū aliqua limitatōe. puta q̄ vn⁹ sine alio nō pos sit ꝛ hmōi. qꝛ tūc seruandū est qō testatoꝛ sta tuit. vt in d. c. religiosus. 6

¶Utꝝ officiū pfati executoꝛis trāseat in here dibꝫ? R. glo. in d. c. religiosus. q̄ nō. nisi testa toꝛ expſserit. Et h̄ tene p dictū tex. licet aliqui tenuerint q̄ trāseat p. l. cum vn⁹. ꝛ. l. a filio. in prin. ꝛ. l. alimēta. in prin. ff. de ali. ꝛ cl. le. Aliꝫ vero q̄ re integra nō trāsibit. ſz nō integra sic. vt de elec. c. in causis. ꝛ. l. mandatū. C. man. 7

¶Quid si sit deputat⁹ executoꝛ abbas. s. Pro culi. an eo mortuo successoꝛ eius exequet̄? R. glo. ī d. c. religiosus. q̄ si abbas mortu⁹ erat p pinqu⁹ testatoꝛi ñ trāsibit ad successoꝛē. qꝛ vi det electa ꝓsona ex affectōe siue nomē ei⁹ fue rit expſſū vl̄ nō. faciat ad h̄. xij. q. iij. pōtifices de testa. reqsisti. Si aūt ñ erat ppinqu⁹. tūc si nomē erat expſſus nō trāsibit. Si ꝯo nō erat expſſum trāsibit. de offi. del. qñ reqsisti. 8

¶Querit̄ an teneat̄ deputatus executoꝛ acce ptare? R. Pa. in d. c. Johānes. q̄ nō. nisi taci te acceptasset vl̄ expſse. qꝛ nō posset renūciare Et dicit̄ tacite acceptare q̄ñ aliq̄d fecit qō per tinet ad h̄ ꝛ hmōi. Itē si sciēter recepit lras q̄ bus sibi officiū deferebat. ar. l. i. §. i. ff. de pcu. aut si ipe ꝟsensit q̄ñ testatoꝛ ad illud officiuꝫ euꝫ deputabat. ad h̄. l. vꝛor. §. i. ff. ad. l. coꝛ. de fal. facit. l. ex sniq. ff. de te. tu. Posset tñ eps in 9

legatis ad pias causas citra acceptatōnez cō
pellere si nō vt executorē saltē vt ꝛlegatū. sic ī
qualibet alia ꝛlegatōe. vt. C. q̄ p̄ sua iurisdi.
l. vnica. ꝛ. c. pastoralis. ꝛe offi. ꝛle.

10 ¶Qñ tenēt executores exeq̄ri. R. Pa. ī. c. nos
quidē. ꝛe testa. q̄ aut testator poterit sibi ꝛe tē
pore. ꝛ illud seruat. Unū tñ semp no. q̄ licet te
stator mādet aliq̄d fieri infra certū tps cōpu
tandū a die mortis. intelligit ꝛ supplet ꝛ scien
tie ꝛ adite hereditatis. vt pbat tex. in. l. statu
liberos. §. si q̄s heredi. ff. ꝛe statuliber. facit tex.
ibi glo. in. l. fi. §. si aūt dubi⁹. C. ꝛe iu. ꝛeli.
Si vo testator nō poterit sibi ꝛe tpe. tūc Pa.
dicit in. c. si heredes. ꝛe testa. q̄ si res legata est
in patrimonio testatoris p̄t absolui sine mora
Nā dominiū ilico adita hereditate trāsit ī le
gatariuz. vt in. l. si tibi homo. §. cū seru⁹. ꝛ qđ
ibi no. ff. ꝛe leg. i. ꝛ in. l. cū res. in princi. ibidez
dicit. q̄ si nō soluat sine mora heredes ꝺdem
nant ad p̄standū vsurā ꝛ omnē vtilitatē. Idē
etiā si esset pecunia legata. vt in. l. si dom⁹. §. ī
pecunia. ff. ꝛe leg. i. vbi dicit q̄ ad solutionē tē
pus modicū ꝺanduz est. Sz glo. ibidē illud
breue tps dicit forte. x. dies a p̄cepto iudicis. vl
saltē arbitrariū pensata q̄titate ꝛ q̄litate here
ditatis. ꝛ si ñ habet ꝛet repire vndecūq̄z. l. si
pecunia. ff. ꝛe leg. ij. Et ꝫ tene q̄ ad obligatio
nē. q̄ aūt ad pnā. l. vt cogant̄ soluere cū omni
emolimēto ꝛ interesse. dic q̄ in legatis ad pias
causas est tps sex mensiū. vt in auten. ꝺ eccle.
ti. §. si aūt legatū. Idē dicerē in legatis ad nō
pias causas p ar. a maiori. in ꝺ. §. si aūt lega
tū. ꝛ ꝫ a die insinuatōis testamēti q̄ si per an
nū a die monitōis p iudicē sibi facte nō iplet
q̄cunq̄z relicta p̄uat̄ tota hereditate ꝛ vēiet ad
substitutos. vl si nō sunt veniet ordie p̄uato co
heredibz adeuntibz. vl generali. fideicōmissa
rio ꝛ ceteris. ꝑm q̄ habet in aut̄. ampli⁹. C. ꝺ fi
deicōmis. licet possit iudex cogere etiā ante p̄
fatū tps executores vl heredes alio remedio.

11 ¶Utz executore ñ exequēte ꝛeuoluat̄ ad epz
executiō. R. Pa. in ꝺ. c. nos quidē. q̄ si p̄cessit
duplex monitio post negligentiā ꝛebent̄ exeq̄
statim ī legat̄ ad pias causas ꝛeuoluit nec re
q̄rit aliud tps. vt videt innuere tex. in auten
ꝺ ec. ti. §. ū aūt q̄ ꝫ iussi sunt. Et sic intellige
rē no. p Bar. in ꝺ. auten. ampli⁹. Si sola vni
ca monitio p̄cessit expectāt ann⁹ anteq̄z ꝛeuol
uat̄ ad epm. Sz aduerte q̄ hodie epi p statu
ta disponūt vt currat ann⁹ a die mort̄ admo
nendo generaliter quoscūq̄z. ꝛ sic post annuz
ꝛeuoluet intelligēdo a die mortis ꝛ scientie et
adite hereditatis. vt. s. dixi. Limitat Rich.
in. iiij. dist. xlv. ꝫ vez si habet vnā in p̄mptu
ꝛe quibz possit infra annū legata implere. alꝫs
nō ꝛeuoluit ad epm. Qđ no.

¶Quer̄t quidā reliq̄t centū pauperibz ꝛeclarā is
dis p̄ sempronium. an elapso anno ꝛeclaratōne
nō facta eps possit eligere pauperes vigore sta
tuti p̄fati in p̄cedēti. q. R. Bar. in. l. cū quidā
ita. ff. ꝛe le. ij. ꝛ sequit Pa. in ꝺ. c. nos quidez.
q̄ nō. q̄z statutū loquit̄ ꝛe executore. ꝛ ideo ha
ꝛet locū vt nō posset ampli⁹ se intromittere.
ar. c. lfas. ꝛe sup. ne. pla. lz habēs ꝛeclarare nō
est executor. sicut dicim⁹ differētiā inter iudi
cē q̄ ꝛeclarat ꝛ executorē. C. ꝛe exe. rei. iu. l. exe
cutorē. qđ no. q̄z p̄bat q̄ frater minor q̄ nō p̄
esse executor bñ posset esse ꝛeclarator ꝛ silr̄ cō
sultor. cū nullo iure p̄hibeat. ꝛe quo dic vt. ī
. §. xxvi.

¶Utz p̄fata ꝛeuolutio habeat locū tā ī legat̄ is
ad pias causas q̄z ñ pias. R. Pa. in. c. si here
des. ꝛe testa. q̄ ī legat̄ ad pias causas nō ē ou
biū. In alijs aūt est diuersitas int̄ doc. Sed
ipe Pa. sic ꝺcordat q̄ aut eps vult se impedi
re anteq̄z heres sit p̄uat⁹ hereditate. l. ante la
psum anni. ꝛ sic p̄t se ipedire ꝛ cōpellere. Sil
si heres incidit in pnā p̄uatōnis. lz ꝛe facto
eā possidet. q̄z nemo eā ꝑtit. nā tūc cessat ratō
ꝺ. auten. ampli⁹. q̄ vult vt hereditas cū one
re exequēdi trāseat ad aliū. ꝛ habebit locū ꝺ.
re exequēdi trāseat ad aliū. ꝛ habebit locū ꝺ.
si heredes. qđ loquit̄ generaliter. Nec ob. q̄
nō ꝛebet eps impedere officiū suū nō implora
tū ad vtilitatē p̄uatā ꝺ tra ꝛeterminata in. c.
tū ad vtilitatē p̄uatā ꝺ tra ꝛeterminata in. c.
bone memorie. el. i. ꝛe postu. pla. q̄z p̄ q̄ impē
dit est miserabilis p̄sona. ꝛ ideo p̄t. vt ibi no.
q̄z defunct⁹ est ꝛestitut⁹ omi auxilio. ꝛ iō mer
to etiā nō implorat⁹ p̄t iudex impedere offici
um suum. Aut vult se impedire posteaq̄z p̄uenit
ad alios hereditas ꝑpter p̄uatōez p̄mor.
ꝛ sic nō p̄t respectu executōis. lz ꝛeneat respectu
cōpulsionis fiēde heredi nouo vt exequat. q̄
tūc habebit locū ꝺ. auten. ampli⁹. Et sic con
cor. ꝺ. c. si heredes. cū ꝺ. auten. ampli⁹.

¶Quid si testator expresse p̄hibuit ne eps se 14
impediat. R. Pa. in. c. tua nobis. ꝛe testa. q̄ q̄
ad cōpulsionē executorē nō valet. q̄z sicut ipe
si viueret nō posset se eximere a foro epi. ita ne
executores subtrahere potuit. vt patet in ꝺ. c.
tua nobis. Quo ꝫo ad ꝛeuolutionē executōis
dicit idē Pa. ibidē. q̄ si testator p̄uidit ꝺ alio
executore ī casu negligētie p̄imi ille exequet̄
nō eps. ar. in. l. nulli. ꝛ in. l. si q̄s ad ꝛeclinādā
C. ꝛe epi. ꝛ cle. Aut solū p̄hibuit epis exequi.
tūc in legatis ad pias causas nihilomin⁹ exe
quet̄ nō obstāte p̄hibitōe. tex. ꝺ. ⁹ est i aute.
ꝛe ec. ti. §. si q̄s aūt p redemptōe. cū ꝺuobz §.
se. ꝛ in ꝺ. c. tua nobis. In alijs aūt nō.

15 ¶Utr executor habeat actionē ꝺ heredem: R. Pa. in. c. Johānes. ꝺ testa. q aut est pur⁹ executor. t sic nec de iure ciuili nec canonico habet. ꝺ pōt implorare officiū iudicis ꝺ rēti/nētes bona defuncti. ar. in. l. hereditas. in fi. ff. de pe. here. t in. l. q̄ntus. ff. de an. le. Et h̄ vo i. l. si q̄s ticio. ff. de le. ij. Glo. i. ꝺ. §. menia. ff. ad tre. t Bar. mitat vez nisi i legat⁹ ad pias causas. q tūc dicit habere actiōz ꝺ heredes. allegat. l. nul li. C. de epi. t cle. Idē tenet glo. in. ꝺ. l. si q̄s ti cio. Si vo nō est purus executor sed legata rius. sicut q̄n verba dispositionis ꝺferunt in eum tacite vel exp̄sse. Exemplu. ꝺcit testa/tor. relinquo ticio centū. t volo illa restituat q legatari⁹. t ē vtile. q si deficeret fideicom/missum ex p̄sona fideicōmissaria accresceret sibi t nō heredi. vt in. ꝺ. l. si quis ticio. Idez erit vbi tacite ꝺferē in eū dispositio. puta q̄a 16 est pticeps illius relicti. fm glo. i. ꝺ. §. menia ¶Utr executor possit vēdere bona defūcti p executōe vltime volūtatis: R. Pa. i. ꝺ. c. Jo hānes. q si ē executio vniuersal. puta q oīa sunt distribuēda pauperib⁹. sic poterit. ꝺ. l. nul li. Si vo ē pticularis nō pōt. nisi testator ex p̄sse ꝺcesserit. vt i. l. alio herede. ff. ꝺ ali. t ci. ra vēdēdi auctas ipsis p executōe vltimevo i. ꝺ. l. alio. Et q̄d ipōrtēt dicta v̄ba. vide Bar. generale mādatū cū libera admistratōe agē/ 17 di. exigēdi. distribuendi ꝛc. ¶Utr cū testator relinq̄t centū. p restituen/ dis male ablatis. t nō reperiunt male abla/ta vsq ad illā summā residuū sit distribuen dū: R. Pa. i. ꝺ. c. tua nobis. Jo. ꝺ are. in tra ctatu executōis. vt refert t seq̄tur Bal. in. ꝺ. l. si q̄s ad declinādā. distinguit. q aut testa/ tor ꝓhibuit i alīū vsum ꝓuerti. t sic cedet he redi residuū. quēadmodū q̄n deficit aliud le gatuz. vt. ꝺ. l. si q̄s ticio. t exp̄ssio cause limi/ plit disposuit. t tūc detur dictū residuuz dari pauperib⁹. vt i. l. legatū. ff. ꝺ vsu t vsufru. leg. qz sic destinatū in vnū piū vsum. si nō pōt de bet ꝓuerti in aliū piū. vt in. c. nos quidē. de te sta. t facit ar. ꝺ. l. legatū. sic t hic. Et h̄ puto verissimū. qꝺ tenet etiā Joh. an. in addi. ad Spe. in ti. de instru. edi. §. nūc vo aliqua. v. t cīas. Et maxime fm Pa. vbi. s. qz exq̄ ex/ pssit certā quātitatē: psumendū ē illā deberi. licet nō appareāt creditores. Et idē dicit fo re seruāꝺū i cautōe quā faciūt vsurarij. vt eti am nō. in. c. q̄z q̄z. de vsur. li. vi. Cōsulo tū h̄ fiendū de ꝓsilio epi vel heredis. t istud sequē dū in ꝓscientia. q̄uis alij distinguāt si execu tor ē nudus minister. t sic redꝺet heredi. ꝺ. l. si quis ticio. t. l. codicill'. i p̄n. eo. ti. Si vo nō est nudus executor. tunc residuū erit ipsi us executoris. Posset hec opi. in ꝓscientia p/ cedere q̄n legatū ꝺicto executori cū exp̄essi one creditoruz fm q in libro suo inueniet. t hmoi. qz tūc residuū summe videret voluis/ se legare executori. vt. l. pater. §. tusculan⁹. ff. de le. ij. t. l. filio. §. matri. ff. de adi. le.

¶Utr executor cui testator dedit aliquid ad 18
distribuendū vbi ei videbit t placuerit tene atur illud distribuere in pios vsus: R. q sic. si aliud nō apparet ꝺ mente testatoris. facit. c. cū tibi. ꝺ testa. Ex meli⁹ v̄bū videbit. t ver/bū placuerit. q refert ad arbitriū boni viri. ff. ꝺ fideicōmiss. lib. l. thais. §. sozore sua. t. l. fideicōmissa. libertas. la. ij. Bon⁹ aūt vir ar/bitrabit magis ad salutē aie testatoris dispē sandū q̄z alias. de so. ꝓpe. c. ꝓquestus. Et ad salutē magis facit vt inter paupes dispēset. l. id qꝺ pauperib⁹. t. l. nulli. t. l. si q̄s ad decli/nandū. C. de epi. t cle. nec impedit dispositio testatoris. licet nō sint exp̄sse p̄sone quib⁹ de beat fieri. vt i dictis legib⁹. Itē quia debem⁹ interp̄tari voluntatē testatoris in meliorē t fauorabiliorē causam. ꝓpter regulā. q. in te stamentis fit melior interp̄tatio. c. cū dilecti de bona. ff. de reg. iur. l. in testamētis. ff. de vi. tri. oleoq̄z le. l. ij. Cū ergo nulla sit melior q̄z vt i paupes x̄pi dispenset. ita fiet aliter si nō fiet eps reuocare poterit ꝛ ꝺz executōez. Pe. tū ꝺ peru. tractatu de canō. ꝓz. epi. c. ix. tenet q medietas debz dari pauperib⁹. t medietas p̄pis locis. Nihil tū allegat. t satis ē equa

¶Utr executor etiā cū ꝓsensu epi possit im/ 19
mutare vsum destinatū p testatorē i meliorē vide. s. Legatū. ij. §. xi.

¶Utr religiosus exempt⁹ deputat⁹ executor 20
sit i exeq̄ndo delict possit puniri ab ordinario: R. q sic. tex. ē i cle. vnica. de testa. vbi etiā eis religiosis imponit vt reddāt rōem de executi one ordinarijs. t silr ordinarijs vt exigant. Limitat Ri. i. iij. di. xlv. ar. v. q. ij. vez i reli giosis q̄ habēt exemptionē ꝺmunē. q tū pos/sent ꝓueniri rōne ꝓtractus vel delicti seu rei. vt in. c. i. de p̄uil'. li. vi. Hec⁹ alijs q etiā ex p̄ dictis ꝓueniri non p̄nt. qz non p̄nt tales pu niri ab ordinarijs. t placet.

¶Utr p̄lat⁹ religiosi q dedit licētiā acceptā/ 21
di executōz religioso possit eā reuocare re etiā

t

nō integra. R. glo. in. d. cle. vnica. q̄ sic. cū religiosus nō hēat velle nec nolle. z executō fiet p collegā. aut si alī reputat nō est p ēpm.

22 ¶ Utr executor possit distribuere ī filios vel ꝯsanguineos p pos. vide. s. Elyna. §. iij.

23 ¶ Utr dilatio executōis pīe puidicet aie testatoris. R. fm Ri. vbi. s. q. iij. q̄ sic. cui rō ē duplex. Pria qz eccl'ia z paupes nō excitāt ad ozādū. sic facerēt si eis dareť legatū. Accelerat̄io aūt ferentiū ozonū p aia defuncti multū valet ad eī alleuiatōez z celeriozē expeditiōz. Hēda rō. qz sic aīa in charitate decedēs z aliq̄d purgabile secū portās ī hac vita meruit vt elyne si p ea dentur psint nō ad augmētū gr̄e sz ad alleuiatōz z breuiatōz pene. Et tō quāto citi⁹ implet tāto citi⁹ alleuiatur. z ecōuerso quāto tardi⁹ implet tāto tardi⁹ liberať. nō tn ppter h̄ si nūq̄z implerētur ppetuo starēt in penis. sz solū multo tardi⁹ liberanť. Ex q̄ patz q̄ grauissime peccant z magnā pditionē faciūt q̄ q̄citius pñt non exequunť. vñ vocātur necatores egentiū. in. c. q̄ oblatōes. el. i. cū duobz. c. se. xxij. q. ij. z ī. c. q̄ oblationes. el. ij. Et dicunť venire ad exinanitionē fidei. z q̄ habēdi sunt sicut qui nō credūt iudiciū dei. Idē dicendū de restitutione quā statuerūt fieri. vñ in cronicis minoz legiť. q̄ quidā impe diebať intrare padisum quotiēscq̄ facta fuit restitutio. qz nisi fiet luet in penis. facit ad h̄. c. in lr̄is. de rap.

24 ¶ Hz nunq̄d excusanť p̄fati executores si p pterea tardāt vt res defuncti meli⁹ vēdātur. R. fm san. Tho. i quolibet. q̄ mora modici tpis nō videt esse magnū periculū. Un̄ si executor p modicū tps differat vt rebz defuncti meli⁹ vēdit̄ ampliozes elynas facere possit: licite facit. Nō itelligo vez qn̄ tm̄ ē augmētū q̄ pualet tarditati. puta qz elemosyna illa quā habuisset de illis rebz vēditis. et tps tardatōis in quo penā sustinuit nō iudicantur tantū satisfactoria quātū ē elemosyna q̄ elicit ex tardatōe. alꝫ nō liceret. qz nō ē faciendū malū mihi p bono alteri⁹. Et h̄ patz ex eo qđ subiūgit. Si ꝙo ināt san. Tho. p multū tps differat. vt ī modico ampliozes elynas faciat nō excusať a culpa. qz forte defunct⁹ a purgatorio liberať interim. Et sic frustrať remedio q̄ multū indigebat. Faciat g̃ qđ magis rōnabiliter videt expedire aie defuncti.

25 ¶ Quid si q̄s deputauit executorē cū ista cōditōe vt exequať cū ꝯsilio talī. R. q̄ aut dixit cū ꝯsilio. z sic executor licz teneať petere ꝯsiliū. tn̄ non teneť seq̄. Si ꝙo dixit q̄ exequať fm ꝯsiliū. sic teneť seq̄ ipm. vt tenet Albz. ī l. nulli. C. de epi. z cle. vide. s. Cōsiliū. §. iij. ¶ Quid si sit frater minoz ille cui⁹ ꝯsilio exequi debet. R. q̄ diuersa est opi. inter doct. Hz tn dic q̄ frater minoz licet nō possit ee executor pōt tn̄ esse ꝯsultoz. qz executor oportet q̄ sit contractator pecuniarū et venditor rer̄ z hmōi. z dare cō q̄ nullo mō conuenit fratri minori. Iz dare cōsiliū ī nullo derogat sue pfessioni. Et sic p h̄ euacuatur rō. Be. in. c. fi. de te. li. vi. q̄ tenet q̄ nō potest esse ꝯsiliarius tali mō q̄ aliter nō possit fieri dispēsatio nisi fm suū ꝯsiliū. Et sic fm p̄dicta limita. Naz si testatoz relīq̄t. c. dāda paupibz declarādis p fratrē minorē h̄ nō derogat sue pfessioni. z licz. De h̄ p Bar. exp̄sse in tractatu minoricaꝝ.

Exemptus

dr q̄ nō subiect̄ iurisdictiōi ordinarij vt patz. z nō. ī. c. cū plone. d̄ p̄uil'. li. vi. Solꝫ papa vl' legat⁹ d̄ latere pt cognoscere d̄ causis ꝯ exemptū. vt nō. ī. c. qđ translatōez. d̄ offic. le. sec⁹ ī alīs legat̄ vt ibi. vñ eximere ppriē ē apl'ice sedis. xvi. q. i. frater. vi. q. iij. nūc po. no. Jo. an. in glo. d. c. i. de p̄uil'. li. vi.

¶ Quot modis dať exemptō. R. vt no. Pa. in. c. tuaz. d̄ p̄uil'. q̄ duobz modis. Pmo rō. ne loci. puta monasteriū vl' eccl'ie z hmōi. z istis hz locū. c. i. de p̄uil'. li. vi. q̄ ratiōe relicti. ꝯmissi extra locū exemptū. vl' rōne ꝯctus alibi initi. vel rōne rei alibi site pñt coram ordinario conueniri z ab eo puniri. Et exempta ecclesia vl' monasteriū intelliguntť exempti etiaz ipsi⁹ monachi vl' canonici. clerici etiā z puer si ppetuoq̄ oblati. nō aūt eiusdē eccl'ie pbri. q̄ parochianoz curā habet q̄ ad ea q̄ ad eam dē curā ptinēt. nec ipsi parochiani. vt i. c. p exemptionē. de p̄uil'. lib. vi. Eximitur etiā exempto monasterio fm glo. ī. d. c. ipsi⁹ cimiteriū. z domus z theatz cū ortis z arcis q̄ sunt iuxta ecclesiā. ar. xij. q. i. necessaria. z. c. nulla. xvij. q. iij. diffiniuit. Idē dic ī domibz clericoz q̄ sunt iuxta eccl'iam cū ortis. ar. d. c. necessaria. z diffinit. Idē da tur exemptio rōne plone z nō loci. vt i p̄uilegio ꝯcesso capellanis z familiaribz pape. z talibz nō hz locū. d. c. i. qz nec etiā rōne alicui⁹ loci pñt puniri ab ordinarijs. aliter eoz p̄uilegiū eēt inutile. qđ eē nō dēret. vt i. c. si papa d̄ p̄uil'. li. vi. Ex q̄bz omnibz ꝯcludeq̄ exemptus rōne alicui⁹ loci vl' rei nō cēset exemptus rōne alteri⁹ rei vl' loci. Un̄ p̄uilegiū ꝯcessum psonis respectu certi loci nō extēdit vltra locū. Un̄ cēsetur p̄uilegiū porti⁹ reale q̄z plonale. vt no. Pa. i. c. cū capella. de p̄uil'. sec⁹ in ex-

emptõe respectu psone. vt ptz. Aduerte q si canonici alicui⁹ eccl'ie eximant ipsi soli sunt exempti. nõ aũt eccl'a vl' alij ei⁹ cl'ici. Si aũt clerici cuiusuis eccl'ie eximant. tũc tã canõici q̃s alij clerici sunt exempti. nõ aũt eccl'ia nisi aliud exp̃matur. vt in. d. c. p exemptiõz. nec

2 ¶Quibꝰ ꝯdis pbat exemptio. R. q̃ ml'tipli citer. vt pbat in. d. c. si papa. puta si dicatur i pulegio a papa vel sentẽtiado eccl'iam ur romane eccl'ie ptinere: vl' ad romanã eccl'iaz spãliter aut sine medio z simpliciter ptinere vel si dicat q̃ ecclesia sit libera seu q̃ potiatur romane eccl'ie libertate. siue q̃ eps nõ audeat illic cathedrã collocare: seu aliqꝺ imperiũ ex ercere vel ptãtẽ. aut q̃ eximit a ptãte epi Itẽ si recipiant i ꝓprios subiectos. p hm̃oi et si milia cognoscitur exemptio. vt ibi ptz. sec⁹ si recipiãtur sub defensiõe. vt in. c. ex pte. el. ij. ꝺ

3 puil'. vl' i ꝓprios filios. qz nõ essent exempti vt ibi ꝺr. z ibi vide. z qꝺ ibi nõ.

¶Utr̃ exemptus teneat citat⁹ ab ordinario ꝯparere. R. Pa. in. c. cũ ordinẽ. de rescrip. q aut ẽ notorie exemptus z tãdiu tolerat⁹ pui legio exemptõis. sicut sunt mẽdicãtes. et sic ẽa nõ suo iudice. neq; tãq; ꝺ ꝯtumacez. Ad h̃ tex. in. l. nõ videt. ff. de iudi. z tu. tex. in cle. z glo. i. c. venies. de accu. z. ij. q. iij. si eps. et p Inno. in. c. ij. ꝺ dila. z Bar. in. l. ij. ff. si q̃s i ius vo. nõ ie. licet in alijs terminis. Si vo nõ ꝯstat ita notorie: tũc tenet ꝯparere z alle gare pulegiũ. z in loco ꝯgruo z securo infra terminũ ꝯpetẽtẽ ordinario oñdere. hm q ꝺr

4 un. c. cũ plone. de puil'. li. vi.

¶Utr̃ pendẽte lite sup validitate pulegij. seu an fuerit ꝯcessum vel nõ detrat q̃s puari sessio sit ꝺ ius z R. Pa. in. c. i. vt li. pen. ni. in les. cũ. §. se. z hoc idẽ tenent ibi doc. vt dicit Jo. mo. vt ibi no. Be. q̃ pẽdẽte lite nõ ẽ tur bãdus in possessione sua. etiaz si possideat ꝺ ius ꝯmune. ꝺũmõ ex aliq̃ pbatõne. licet nõ sufficienti ad finalẽ intentũ ipe iustificet pos sessionẽ. z ita videt sonare ibi tex. vñ Jo. an. in glo. vlti. ibidẽ dicit. Nota quãtus fauor pulegio debet. Est em ex se pulegiũ fauora bile. sz pcẽptio odiosa. de deci. c. ex pte. z. c. tua

5 de regu. au. odia. Hec Jo. an.

¶Quid si exempt⁹ litigat coz̃ ordiario z nõ allegat exemptoz an ꝑdat eã p h̃. R. Pa. in c. i. de sen. z re iud. q̃ non. nec tenet snia. Nec ob. taciturnitas. qz etiã si voluisset nõ potu isset i illũ ꝯsentire vt i iudicẽ. ꝺ arbi. cũ tpe. z h̃ tenet Jo. an. i regula sciẽti. li. vi. i mercu rial'. facit qꝺ nõ. in. l. i. C. vbi de cri. agi opor. Rõ ẽ hm Pa. in. d. c. cũ tpe. qz exemptus nõ põt renũciare exemptõi. qz tã git̃ nedũ fauoz exempti. sz etiã supioris q̃ ipm exemit. vt i. c. ad aplicã. de regula. z i. l. si q̃s i ꝯscribẽdo. C. de epi. z cle. Allbri. tñ i. d. l. si q̃s. tenet q̃ exem ptus põt renũciare pulegio exemptõis. p. d. l. si q̃s. Et ad. l. ꝯrias rñdit. q̃ loquunt ꝺ pri uilegio iuris cõis introducto i fauorẽ ordi nis clericalis renũciari nõ põt. sz suo priuile gio spãli bñ põt. z veri⁹ credo q̃ñ ipe impetra uit. Et p̃ma opi. est vera q̃ñ supioz ꝓpo mo tu aliquẽ eximit. Qꝺ nota bñ.

¶Utr̃ exempt⁹ possit absolui ab epo ab ex 6
cõicatõe inflicta a canõe quã sibi ꝺditoz ca nonis non refuauit. R. Pa. in. c. significa sti. ꝺ fo. ꝯpe. Fede. ꝯsil'. xiiij. z Jo. ꝺ lig. in cle. ne i agro. ꝺ sta. regu. tenẽt q̃ sic. Sz Jo. an. i regula sciẽti. palle. dicit q̃ nõ. Pa. h̃ seq̃tur. qz nõ ẽ sue iurisditõis. nec põt se sbmittere si ne licẽtia papę rõne dicta i pcedenti. q. in fi. Excipe tñ videt Jo. an. in. c. religioso. ꝺ sen. ex. li. vi. excõicatos p iniectõe manuũ violẽ ta p rõez tex. ibidẽ. l. ne materia euagãdi. cũ tñ ꝯuũ teneat in cle. cũ ex eo. de sen. ex. i glo. fi. Et ꝓpterea teneo q̃ nec i illo casu. c. religi oso. nec in alio exempt⁹ possit absolui ab epo nisi vbi spãliter ei ꝯmittitur a papa. et. d. c. religioso. loq̃tur de nõ exemptis q̃s antea ñ poterat absoluere ꝓpter. c. cũ illoz. de sen. ex. Et h̃ tene. qz si de exemptis itellexisset sic di xisset sic dicit i. d. cle. cũ ex eo. in fi.

¶Quid põt exercere archiep̃s vel eps i loco 7
exempto. vide. s. Archiep̃s. §. iij.

¶Utrũ exempt⁹ rõne loci si delig̃rit alibi vel 8
ꝯhat aut res ipsa ꝯsistat possit i loco domici lij ꝓueniri aut puniri p ordinariũ. R. q̃ non nec habet ptãtẽ remittẽdi eũ si ꝓueniat. vt i d. c. i. de pui. li. vi. Hil'r si delictũ vel ꝯct⁹ vel res ipsa litigiosa sit i loco exempto non pote rit impedire se. Intelligit̃ g. d. c. i. q̃ rõne delicti vel ꝯctus pñt p ordinarios cõueniri. s. si inueniant extra locũ exemptũ vel remittent. vt nõ. i. d. c. i. Sũt tñ q̃dã exempti rõne lo coz z psone q̃ etiã rõne delicti aut ꝯctus vel rei nullo mõ pñt ꝓueniri. vt frẽs minozes. p dicatozes z cisterciẽses z multi alij.

¶Utr̃ delinquẽs i loco exempto ligeꝺ statu 9
to epi. vide. j. Statutũ. §. ij

¶Utr̃ cũ statuto epi caueꝺ ne q̃s accedat ad 10

q̄libēt monasteria monialiū sb̄ pena excō icationis quā incurrat ipo facto: sint excōmunicati q̄ accedūt ad mō asteria exempta monialiū. R. q̄ sic. si sine licētia illi⁹ ad quē pertinet accedūt. Rō. qz sine p̄fata licentia accessus ē phibit⁹. vt i. c. piculoso. ō sta. mo. li. vi. Et iō si epi vt ꝓsecāt tales accessus addūt penā licite faciūt. z iō liganť. nec dicēdū q̄ re lictū ꝓmittat in loco exempto solū. sz etiā in nō exempto. videlicz cū accedūt anteq̄z pue nerint. Itē patet p hoc qđ no. Bar. in. l. relegatorū. ff. de interdic. q̄ dicit. q̄ ciuitas propter ꝓmodū ciuitatis vl' odiū eoz ad q̄s nō vult vadāt phibere p̄t ciuibꝫ suis ne vadāt ad talē terrā. hoc no. Pa. in. c. postulasti. de fo. ꝓpe. g̃ sil'r in casu p̄dicto. Et hoc tenet. d. Phi. de peru. in. c. vt animarū. de ꝓsti. lib. vi. secus si phiberent ne quoquo mō sine eoz licētia q̄s accederet. qz nisi plidētes monasterijs eēnt culpabiles i admittēdo nō valeret eoz statutū: cū esset ꝯ ius cōe. vt in. d. c. piculoso. ꝓtra qđ eps nō potest statuere nisi ex iusta causa. vt tenet Bal. in. l. oēs populi. ff. de iu. z iure. z. d. Anto. in. c. vīa. de loca. posſūt. immo liganť p̄mates. archiepi z epi vniuersi sub pena eterne maledictōis in ꝓpria dioceſi monasteria exempta q̄ immediate subsunt romane eccl'ie aucte apl'ica cogerevt seruāt clausurā. vt i. d. c. piculoso. Sil'r debent ea visitare eadē aucte singul' annis. vt i cle. attendentes. de statu reg. z hoc de p̄cepto p̄m glo. ibidē ppter ꝑ. debeāt. qđ ē p̄ceptiuū. vt i c. oblate. de ap. z in. c. vt fame. de sen. ex. licet. c. i. de elspō. impu. sapiat honestatē.

11 ¶Utrū exempti possint oratoria vel capella s in locis nō exemptis edificare? R. q̄ nō nec i sic ꝓstruct̄ celebrare vl' celebrari facere. nisi de licētia dioceſani loci. vt i. c. auctoritate. de p̄uil. li. vi. Intellige nisi ex licētia pape hoc facerēt. aliter dioceſani eos ꝓsecere p̄nt vt in. d. c. auctoritate. Et intellige de oratorijs publicis. qz i p̄uatis p̄nt. vt no. glo. ibidē. Hoc intelligo in publicꝫ factis oratorijs q̄ nō p̄nt celebrare vez. q̄n epi phibitōez fecissent ne in eis celebraret. alꝫ q̄n cōiter in eis celebrāt si fiat de ꝓsensu illi⁹ q̄ curā cō habet sufficit sine alia licentia epi.

12 ¶Utrū in locis exemptis p̄dicta in p̄cedenti. q. facere possint? R. q̄ nō. nisi licentiā vel p̄uilegiū sedis apl'ice habeāt speciale. vt in d. c. auctoritate. §. inhibemus.

13 ¶Utr̄ causas z lites suoz hoīm ac liberorū seu censualiuꝫ possint exempti assumere? R. q̄ nō. vt i. d. c. auctoritate. §. causas.

Exemplū malū dātes p̄cipue p̄ lati z q̄ habet alios regere mortaliter peccāt. Et vt dr. pi. q. iij. peccatum. tot mortibꝫ dignī sunt quot p̄ditōis exempla ad alios trāsmittūt. arg. lxxxi. dist. nemo. xciij. di. p̄uenit ad nos. in fi. ij. q. vij. paulus. z. c. cū pastoris. xvij. q. i. q̄ bona. De hac materia nota. j. Scandalum.

Exequie pompatice. curatō funeris. ꝺditio sepulture. pompatius sunt viuoz solatia q̄z mortuoz ſbsidia. xiij. q. ij. c. aie. §. curatio. Hic rex. i. c. nō erimemus. ea. q. dicit. Corpi hūano q̄cq̄d impēdit nō ē p̄sidiū salutis sz hūanitatis officium fm affectū quo nemo carnē suā odio habet. Un̄ oportet vt q̄diu p̄t caro p̄mi curā gerat cū ille inde recesserit qui gerebat. hec ibi. Et de h̄ vide. j. Sepultura.

Exheredatio filioz hodie nō p̄t fieri nisi pr̄ habeat iustā cām quā debet describere i testamēto. vt C. de inoff. te. aut. sz hodie.

¶Hz q̄ sunt iuste cause? R. xiij. q̄ ponunt in i aut. vt cū. de ap. co. §. cās. Prima si filꝫ patrē manꝫ intulerit. Secūda si gueꝝ intulerit eis fecerit. Tercia si eos criminaliter accusauerit de cā q̄ nō sit aduersus p̄cipē vel rēpublicā. Quarta si cū maleficis ꝺuersat. Quinta si maleficus efficiat. Sexta si vire parentis insidiatur. Septima si cuz nouerca sua aut cōcubina p̄tis sui se immiscuerit. Octaua si p̄ psona ipsi⁹ vel debito ei⁹ incarceratus ingratꝰ p̄t fideiubere noluerit. Et hec octaua cā intelligit solū de masculꝰ. Nona si p̄hibuerit eos facere testamentū. Decima si ꝯ parentē voluntatē inter arenarios et mimos pleuerauerit cū p̄ illius pfessionis nō fuerit. Undecima si filia vitā luxuriosaz elegerit: cū parētes eā vellēt p posse nubere z dotare. nisi neglexerint eā nubere vsq̄z ad. xxv. annū. Duodecima si parētibꝫ furiosis debitā curā nō impenderit. Terciadecima si de carcere parēs deducere neglexerit. Adde. xiij. Si volatē vltimā executōi demādare noluerit. vt s. Executor. §. x. Et. xv. si filꝰ ē hereticꝰ cuz p̄ sit catholicus. vt. d. §. causas.

¶Sil'r filius p̄t p̄ez exheredare. Primo si z de crimine eū accusauerit. excepto crimine lese maiestatis. Secūo si vite filij insidiat⁹ fuerit. Tercio si vxori sue vel ꝺcubine se miscuerit. Quarto si testari i quo poterat. phibuit. Quinto si nō egit curā eius: cū eēt furiosus. Sexto si capt⁹ a saracenis nō redemit. Et si

moritur intestatus ibi nō succedet sz eccl'ia. 3
t dabunt bona ei⁹ p redēptione captiuorū.
vt in. d. auten. cum ap. co.

¶Utrz ī istis casibz in quibz pōt exheredare possit alimēta sil'r negare. R. Jo. an. t Pa. sequit in. c. ĝntaallis. de iureiu. vbi etiaz in glo. ponunt pdicti casus. q sic. Et idez tenet Bar. in. l. diuus adrian⁹. ff. de parici. p. l. si qs a liberis. ff. ō li. agno. Et idē tenet Pa. i c. exīrarum. de eo q̄ du. in ma. quā pol. p ad/ ul. de pēe ingrato ꝺtra filiū. Que limita nisi ipsos pēnteat. pro quo facit glo. in. l. fi. C. de epi. t cle. t tex. i. c. nō liceat. xix. q. q. vbi dz. q religionis ingressum purgat ois ingrati/ tudo. t qō no. Spe. in ti. q fi. sunt le. ff. q̄d si filia. t sequit Pa. vbi. s. q dicit. q si filia fo/ nicatrix vult pēnitere de pēcto. pī tenet eā ale re. ar. c. ferz. l. di. t p ꝺsequēs dic Pa. vbi. s. q etiā tenet eā dotare. qz cā dotis nō minus 4
ē fauorabil' qz cā alimentoz. vt no. Ly. in. l. nō oīm. C. de admi. tu. t Bar. i aut. ex cōple/ pti. C. de incc. t inutri. nup.

¶Utrz liceat exheredare filiū vt heredē faci at ecclesiā. R. aug. i. c. q̄cūqz. xvij. q. iij. Qui 5
cūqz exheredato filio heredē vult facere eccle sia: qrat aliū q̄ suscipiat nō Augustinū.

¶Utrū frater exheredet a frē. R. q sic ī tribz casibz. Prim⁹ si insidiat⁹ ē vite ipsi⁹. Hoc ōs si ō crimine inscīpsit ō eū. Tercius si i bonis ei⁹ notabil'r lesit. Et h etiā hz locū qn̄ moritur ab 6
intestato frater vt nō succedat ei frater. vt in auth. ō nup. §. ingratitudinē.

¶Utrz vir vxorē: t econtra vxor viz possit ex heredare. R. q sic. vt nō. i. d. §. causas.

Exorbitāria a iure cōi non de/ bēt trahi ad seq̄/ lā. de reg. iu. li. vi. q̄ a iure cōi exorbitāt neq̄/ h ad ꝺsequentiā sunt trahēda.

Exorciste ex greco ī latinū adiu/ rātes siue increpātes vocant. dicit tex. ī. c. cleros. circa fi. xxi. dist. 1
¶Quid ptinet ad eoz officiū. R. tex. ī. c. ple ctis. xxv. dist. ad exorcistā ptinet exorcismos memoriter tenere manusqz sup energumios .i. lunaticos t obsessos a demonibz t cathe/ 2
cuminos i exorcizādo imponere. hec ibi.

¶Cū ordinat debet accipe de manu epi libel/ lum in quo exorcismi sunt scripti cū istis ver bis. Accipe t ꝺmēda memorie tc. vt in. c. ex orcista. xxij. dist.

Exorcismus ē adiuratio cō/ tra diabolū. vt de ꝺse. di. iiij. in. c. añ. xx. dies.

¶Quid valz exorcism⁹ añ baptismū. R. Ri. 1
i. iij. di. vi. ar. vl. q. i. p ipm vtute diuia ar/ tat ptās diaboli. ne possit ō cetero tm̄ ĝntuz ceteris paribz posset si nō esset exorcizatus. t maxime impedīdo ne baptismū suscipiat. facit ad h. c. sicut nostis. de ꝺse. di. iij.

¶Quid si aliqs baptizet sine exorcismo. R. 2
Ri. vbi. s. q debet post baptismū exorcizari. facit. d. c. nostis. Rō. qz licet ī baptizato p/ uulo nō sit pēcm. tm̄ in eo remanet actualiter fomes pēti. Et iō etiā post baptismū habet efficaciā reprimendi diabolū.

¶Per quē debz qs exorcizari. R. q p sacerdo 3
tē. de ꝺse. di. iij. sacerdotes. t de h vide. s. La thecismus. qz idem est.

Expense tā in cibarijs qz in vesti bus debēt fieri pm dignitatē illius cui sunt pstāde. et facultates illi⁹ q̄ debet pstare. h colligit i. l. habitatio. ff. ō vē. in pos. mit. t in. l. sz t si q̄dē. §. i. an §. vesturi. ff. de vsufruc. Et pptera dicit Bal. i. d. §. i. q abbas debet meli⁹ vesturi qz monach⁹. ma gister ī theologia qz alij frēs. doctoz qz scho/ laris. Et idē dic ō cibarijs p elegātē docto. Bal. in. l. i. C. de epi. audi.

¶Utrz ille q̄ aliū vulnerauit teneat ad expē/ 1
sas. R. q sic ad oēs qs p curatōe fecit. vt. ff. si qua. pau. fe. di. l. ex hac. t. ff. ō his q̄ dāe. vl' effu. l. vltima. vide glo. in. c. si qs mēbroz. xxij. q. vlti. t in. c. i. de iniurijs.

¶Utrz in extimādis facultatibus sit habēn 2
da ratio expēsaz. R. q sic. vt no. glo. ī. c. quo/ niam. de vita t hone. cle. vñ illi fructus extī/ mādi sunt q̄ supsunt deductis expensis. C. de fruc. t li. ex. l. i.

¶Utrz expēse facte in re aliena sint attēdēde 3
R. q aut erat possessor male fidei. t sic ō rigo re iuris nō poterit hz nisi solū illas qs fecit gra fructuū q̄rēdoz. ꝺgregādoz aut ꝺseruā doz. qua etiā a male fidei possessore deducū tur. vt in. l. si a pie. §. fruct⁹. ff. ō pēti. he. et. l. plane. in fi. ibidē. t in. d. l. i. al's si quas fecit amittit. vt. l. ex argēto. ff. de ꝺdi. fur. t insti. de re. di. §. ex diuerso. Hz ī foro ꝺsciētie sm̄ Mo. ti. Usura. v. poterit etiaz repetere eas qs fecit ad ꝺseruationē rei. vt pascēdo equū t hm̄oi. vel ad opportunā meliozatōez. vt cu rādo aial morbosuz. nutriēdo porcū t hm̄oi. t placet p rōem dictaz. l. Hil'r dic de eo qui scīpsit vel pinxit ī re aliena. seu edificauit q ī ꝺsciētia poterit petere. t ille ī cui⁹ re expensas fecit tenet nō inqztū expēsa videlicet sz soluz

inq̄tū sibi dicta res ē plus vtil' arbitrio bōni viri. Si aūt erat possessor bone fidei sic poterit oēs expēsas quas fecit tollere: si sine lesione rei pōt fieri. l. iulian⁹. la. iij. ff. de rei ven. vel si nō pñt tolli dñs rei soluet eas. l. i fundo. eo. ti. aut vēdere ei rē i qua expensas fecit. q̄. ff. ō peti. he. l. si q̄d possessor. §. sicut añ. dicit q̄ q̄s nō debet culpari ō admīstratiōe rei quā tenet vt sibi bona fide. Idē dic qñ fecit credens vtiliter gerere negociū. pximi sui. ff. de nego. ge. p totum.

4 ¶ Expēse nō veniūt noie dāni vel' interesse. q̄ expēsa ē quā qs facit eūdo redeūdo vel' manendo familiā tenēdo: aut aduocati solutēdo et hmōi. Dāna ꝯo vel' interesse sunt i re vel' circa rē. et iō q̄ remittit vnū nō videt remittere aliud. vt ō in iur. c. i nra. in tex. et in glo.

5 ¶ Expēse dicunt necessarie. q̄ si facte nō fuissent: perijsset. aut facta fuisset deterior res circa quā sunt facte. Utiles sunt q̄ rem meliorē faciūt et deteriorem fieri nō sinūt. Uolūtarie ꝯo sunt q̄ rē tm ornāt: sed fructū nō augent. l. impensas. ff. de ver. sig. Quō aūt debeant q̄ñ sunt facte in re aliena scienter et bona fide vtputa in re locata. habes. j. Locatio. §. pxi. et. s. Cōmodatum. §. pūj. et. s. Dos. §. pxv. et j. Peculium. §. pxij.

Experiētia facit artē. Inexpiē tia casū. i. metaphȳ. vñ i. c. q̄ sit. ō elec. li. vi. i pn. ōr mgra rerū. et ff. ō leg. iij. l. legat⁹. §. ornatricibꝫ. ōr. q̄ p̄tet cuilibet artificio nutrimētū. et i. c. vt ꝯsidere tur. l. di. ōr. Cogūt em̄ multas inuenire medicinas multoꝝ expimēta mozoꝝ.

Expositio sacre scripture et canonū ex cā. psona loco et tpe ōr fieri. vt. pxvi. di. c. sciēdū. et. c. se. Quorū modi q̄ medullus nō indagāt i errorꝫ labyrinthū nōnulli intrudēdo impingūt cū añ iudicāt q̄ intelligāt. añ inculpāt q̄ iterādo lecta pquirāt. hec Jsi. et hz in. d. c. sciendū.

8 ¶ Utr̄ liceat varijs modis sacrā scripturā vel' iura exponere: R. glo. in. c. q̄d h̄ c. l. di. q̄ advocat⁹ pōt varijs modis iura exponere. Qō limita vtr̄ qñ eadē ratio legis hoc req̄rit. Alter nō excusant. q̄. vt ōr in. c. intelligentia. de ver. sig. intelligētia dictoꝝ ex causis est assumēda dicēdi. q̄ nō sermoni res. sz rei debet sermo esse subiect⁹. et i. c. i his. eo. ti. ōr. Uerba intētōi debēt deseruire. cū suis ꝯsonabi nō. in glo. Idē dic de sacra scripturā q̄ exponit q̄tuoꝝ modis. Primo sm̄ hystoriā. hystoria ē rei geste narratio. ab hystrion qō ē videre vel' cognoscere. q̄ apud veteres nemo scribebat hystoriā nisi interfuisset. Secō allegorice. a leon qō ē aliud. et goze qō ē dicere vel' locutio et ē qñ p vnū factū dat intelligi aliud qō est credēdū. Tercio anagogice. ab ana qō ē sursū. et goge qō ē ductio. et ē qñ p vnū factū datur intelligi desiderandū. s. gl'ia. Quarto tropologice. a tropos qō ē ꝯuersio. et logos qō ē sermo. et ē qñ p vnū factū dat intelligi facie dū. Et ꝓpterea dicit Piero. i. c. hereticus. xxxiij. q. iij. Qui aliter scripturā intelligit q̄ spūs scti flagitat a q̄ scriptura ē. licet ab ecclia nō recesserit. tm̄ hereticꝰ ꝓt appellari. ꝛ carnis opibꝫ ē eligēs q̄ pioza sunt. hec ille. facit ad h̄. c. relatū. xxxvij. di. Qō bñ nota.

Expositus filiꝰ infans a pcipue ab alio eo scīente vel ratū habēte eoipo liberat a patria pātis. Idē i seruo et liberto expositis q̄ liberat a dñi ca ptāte. Idē i lāguidis cuiuscūq; erat⁹ sint expositis. vel' si alicui alimēta negari ingerit impie. vt i. c. vnico. ō infan. expo. Si ꝯo ignorāte vel' inuito sit expositꝰ. poterit eū repetere. sz restituet expēsas infra. p. dies p̄ epiam̄ ptestatōis factā. vt ibidē nō. et i. c. fi. lxxxvij. ¶ Utr̄ recolligēs talē expositū acq̄rat /dil. aliq̄d ius i eo: R. q̄ nō. vt i dictis iuribꝫ. ¶ Utrū expēsas factas possit repetere: R. q̄ si sunt alimēta vel cā alimētoꝝ facte nō repetet nisi in duobꝫ casibꝫ sm̄ glo. i. d. c. fi. Primus si ptestatus ē q̄ volebat repetere. vt. ff. de ne. ge. l. nemini. Hoc limito nisi ēt persona q̄ ad hoc teneret. sicut eccl'ia q̄ tenetur alere pauperes. q̄ qualitercūq; ptestet nō repetet. vt. c. sacroꝝ. xij. q. ij. et l. alimenta. C. de neg. ge. et q̄ ō ibi nō. Limito scō q̄ i ꝯsciēntia poterit repetere psona q̄ ad h̄ nō tenebat. licet nō fecerit ptestatōez q̄ñ a pncipio habuit animū repetēdi. ar. eoꝝ q̄ no. j. Ex. §. tūj. Scō casus ē q̄ñ expositꝰ et collect⁹ nō vult ducere filiā collectoris in vxoꝛ. C. ō nupt. pīez. Si ꝯo sunt alia ab alimētis q̄ ꝛputa i erudiēdo puero i aliq̄ arte et hmōi repetere poterit. C. de infa. ex. l. i.

¶ Gz nunq̄d excusent pdicti exponētes si q̄ necessitate. puta q̄ eos alere nō poterant q̄ posuerūt: R. glo. i. d. c. fi. q̄ nō. q̄. debuit eis mittere i penonē. s. hospitale. vt. C. de ca. col. l. vnica. §. sz scim⁹. q̄ si taliꝰ loc⁹ nō erat. nic vi. dē glo. dicere q̄ excusat ō filio. sz de seruo nō p. d. l. vnicā. et in aut. ō nup. §. et multo ꝑ ius. Gz ego credo verū q̄ ad pēnā pdictā. i. sz nō quo ad rē. q̄. q̄tū in ipso est occidit.

nisi forte expositio tali mō fieret q̄ nullū periculum exposito immineret.

Expressio qñq̄ nocet. Uñ. l. nō cit. Nonunq̄ ꝯtingit vt q̄dā nominatim expressa officiant. cuius omissa tacite intelligi potuissent nec eent obfutura. Inde dictuz ē cit ad ħ. l. si q̄s. ff. de here. instī. et glo. ī. c. ꝯsul ti. de ꝓcu. ff. de reg. iu. l. expressa.

Extimatio rei qñ debeat fieri? vt in. c. cū dilecti. de emp. et ven. et in. l. ij. C. de rescin. ven.

¶Quantū fieri debeat? R. glo. ī aut. de ali. et emphi. ℌ. sanctissimas. q̄ debet fieri ꝑm reditus quos res extimāda affert. facit tex. ibi dem. et ī auten. de ec. ti. ℌ. si aūt annale. et tex. in. l. si quos. C. de rescin. ven.

¶Qualiter fiet ꝑm reddit⁹? R. q̄ tm̄ debet vacare res quot fructus ꝓducit in .xxv. annis. vel si est res que debet ecclesie in .xxv. annis vt in. d. ℌ. si ante annale. vbi est tex. de trigintaquinq̄ annis. et ibi nō.

¶Quid si res ē nō fructuosa? R. q̄ extimabitur ꝑm q̄ cōiter appreciat. l. ꝓcia. in ꝓn. ff. ad l. fal. Et hoc habet locū hodie cōiter ī omibus. p. l. i. ℌ. ī heres. ff. ad treb. et. l. q̄rebat. ff. ad l. fal. et. l. si q̄s vxori. ℌ. vl. ff. de fur. debet intelligi vez: nō habito respectu ad effectū ex singularū ꝓsonaq̄ siz ꝓmuniū. vt in. d. l. precias. de q̄ dic vt. s. Emptio. ℌ. vij. et. ix.

¶Utz extimatio faciat vēditiōz? R. q̄ sic in duobus casibus. Primus cū eo aio fit extimatio vt ipsa ꝑsteat. secus si fiat vt appareat quāti res sit facta deterior. vt. l. ij. intervix. C. de iu. do. Qđ tūc apparet q̄n in pacto ē vt transeat certo tpe res q̄ extimata data ē reddatur q̄ tūc nō facit venditiōz. vt. d. l. si inter. Secundus casus ē q̄n res simpl'r dat extimata ī dctu. de cui⁹ natura ē vt trāsferat dominiuz. vt in. l. quoties. et. l. plerūq̄. ff. de iu. do. et. l. extimatio. ff. sol. ma. Exemplū. mulier dedit rē suā extimatā. c. viro suo censebit vir emisse. Fallit ꝑ q̄n natura ꝺctus repugnat vt faciat vēditionē. vt in. l. seruos. ff. fa. her. Exemplū. ego et tu sum⁹ heredes et facim⁹ extimatiōez ꝺ hereditate. tūc nō facit venditionē.

¶Utz extimatio faciat trāsire piculū in accipientē. vide. s. Casus. ℌ. vi.

Extrema vnctio. vide. ī. Unctō extrema.

Fabule ociose vel secularius ne gocioz nō debēt recitari ī ꝺuitio clicoz aut religiosoz. vt ī c. quinta. et ī. c. ꝑ reuerētia. xl. iiij. di. nec fabulaz oblectamēta excitantiū mētē ad incētiua libidinū. c. iō. xxxvij. di.

Facilitas venie incētiuū ꝑbet de iniquēdi. xxij. q. iij. ē iusta. ꝺ vi. et ho. cle. c. vt clicoz. vñ Stephanus papa dic. Eccl'astici vigoris ordo ꝺfūdit si aut temere illicita ꝑsumāt. aut ñ ꝺcessa ī pune tēptent. pinde si negligēter ea q̄ male vsurpātur omittimus. excessus viā ꝓculdubio alijs aperimus.

Facultas ꝺz q̄n sine difficultate ꝑt q̄s facere. vt no. Inno. ī. c. pnti. et ī. c. romana. de sen. ex. li. vi.

Factū legitime retractari nō ꝺz. licz casus postea eueniat a q̄ ñ potuit inchoari. de re. iu. lib. vi. Pa. ī. c. discretionē. de eo q̄ co. ꝺsan. vx. sine. dicit verā regulā q̄n factū iā ē pfectū. puta mrimoniū. licet supueniat affinitas nō retractat. et. l. si a me fuerit. ff. de iudi. cū alijs q̄ vident ꝺtia. intelligūtur q̄n factū nō erat pfectū siz solū inchoatū. q̄ tunc retractatur.

¶Utz sit dicēdū factū qđ nō durat? R. glo. ī. c. ad nraz. ꝺ regu. q̄ q̄n ex facto volum⁹ iudicare animū. tūc ē verū q̄ nō ꝺz factū. s. aio faciēdi qđ nō durat. et ibi ponit mltas ꝺcoz. Adde tex. ī. c. nā et ego. ꝺ ℌ. sig. cū ꝺcoz. ī glo. 1

¶Utrū factū illegitime cēseat factū? R. q̄ ñ. vt ī. c. veniēs. de ꝑsby. nō bap. sicut inutile et nullū paria iudicant. c. inter cozpalia. ꝺ trāsla. pla. sic etiā ꝺz nō ee q̄ min⁹ idone⁹ ē. vt in. l. i. ff. qđ cuiusq̄ vni. facit tex. cū glo. ī. c. fraternitatis. ꝺ fri. et ma. Uñ Bar. ꝑ. d. l. i. dic. q̄ si ꝓcurator nō facit fidē de mādato. pinde ē ac si nō ꝺparuisset. et ꝺñs tāq̄ ꝺtumax debet puniri. Itē excipe et nō ꝓbare idē ē sic nō extipe. c. cū sup. de ꝺcessi. ꝓben. Et paria sunt q̄ ad iuris effectū nō esse et nō apparere. l. duo sunt ticij. ff. de te. tu. Itē nō fieri et tarde fieri vel eo mō quo fieri nō debet. ar. cū auditis. ꝺ ꝓcu. ff. q̄ satisda. co. l. quoties. et ibi glo. 2

¶Utz pl⁹ sit facto ꝺsentire q̄z ꝓlꝺz? R. q̄ sic. Glo. ī. c. ī causis. de elec. vide glo. ī. c. dilecti filij. el. ij. de ap. vbi pl⁹ factis loq̄mur. Factuz alienū ꝑmittēs quo teneat. vide. ī. Spōsa- 3

lia. §. xliij. Factū vbi ꝓmittit venit qđ ínteſt
6 ī ob ligatōe. ff. ſi qs ī ius vo. non ie. l. cū qs.

Falcidia vide. ſ. Legitima.

Falsarius đr qs diuersimode. vt nō. i. c. i memoriā
xix. di. ⁊ ī. c. qſquis. xi. q. iij. ⁊ đ cri. fal. ꝑ totū
¶ Utr sit falsarius qui absentiū noia in in/
1 ſtrumēto ponit. vel q̄ sigillū furtiue surripit.
R. ꝙ sic. vt nō. i. c. quāto. ⁊ c. ea. đ his q̄ fiūt
a plātis. Item ſm Bar. in aut. ꝑsby. C. de ſa
crosanc. ec. falsitas nō solum ꝓmittit ī dice/
do falsum. sed etiā in tacendo verꝫ
¶ Utr apiens lr̄as alteri⁹ vt legat sit falsari
2 us. R. glo. in. c. cū olim. cl. ij. đ offi. dele. tenet
ꝙ debet puniri tanq̄ falsari⁹. allegat. c. olim
de resc̄p. ⁊. c. ad audiētiā. đ cri. fal. Inno. ꝓ
tenet ꝙ iste mīn⁹ peccat q̄ si falsificasſ sigil/
lū apponēdo adulterinū. tm̄ falsari⁹ ē. ꝓpter
qđ dicit Pe. de anch. ꝙ solū đr puniri pena
extraordinaria. c. đ causis. đ of. dele. ⁊ ocur
rit cōiter doc. ⁊. c. allegata. ꝑ glo. loquunt đ
falsario q̄ facit rasurā viciādo lr̄as. vt i. d. c.
olim. vel apponēdo sigillū adulterinū. vt. d.
c. ad audientiā. Bar. dicit ꝙ si aperit ostēdē
do aduersario mittētis pōt puniri vt falsari
us. arg. tenū in. l. i. §. is q̄. ff. ad. l. cor. đ fal.
ꝓ. is q̄ deposita instrumēta ostēdit aduersā
rio incidit ī crimen falsi. Qđ nō. ꝑ notarios
⁊ aduocatos q̄ ostēdūt iura ꝑtis aduersario
Si ꝓ aperit: sz nō ostēdit aduersario. sic nō
punit crimine falsi. et videt tex. in. d. c. cum
olim. ⁊. ff. de cri. stelli. ꝑ totum. ⁊ ad. l. q̄ testa
mentū. ff. de fal. dic ꝙ est speciale in eo q̄ ape
ruit testamentū clausum vt puniat pena fal
si. Ex quo collige ꝙ peccat mortaliter apiēs
lr̄as alteri⁹ vt legat nisi spēz habeat ī ratiha
bitōe. Qđ intelligo q̄n aduertēter ⁊ studio/
se facit cū veniat puniēdus crimine stelliōa
tus. Qđ limito verꝫ nisi haberent ꝑ derelict;
puta eas ꝓiecit vel laceraut ⁊ hmōi. q̄ si ta
les legit ꝑ aliquo bono fine: licet al's curiosi/
tas est: nō tm̄ mortalis de se
3 ¶ Utr lacerās vel ꝙburēs vel celās scriptu/
ras publicas vel ꝓuatas q̄ ad aliū spectant:
ita ꝙ amplius nō appareat sit falsari⁹? R. ꝙ
sic. vt ē casus. ⁊ ibi Bar. i. l. paulus. ff. đ fal.
vbi dicit tex. legis coz. pena oēs teneri q̄ etiā
extra testamēta cetera falsa signassent sz ⁊ ce
teros q̄ in rōnibus. tabulis. lr̄is publicis alia
ve qua re sine signatōe falsum fecerint vl' vt
verꝫ nō appareat q̄d celauerint surripuerint
deleuerint subiecerint ⁊ resignauerint eadez
pena affici solere dubiū nō ē. hec ibi glo. ī ſ.
surripuerint. dicit sic vt nō ceſſet ꝙburēdo. Et
sic ptz q̄d dicēdū đ falsantibus libros merca/
torꝫ ꝙburētibus vl' occultātibus vl' alias sēp in
ras: ⁊ vltra dictā penā teneāt ad restitutoz to
ti⁹ interesse. tex. cī. i. l. q̄ tabulas. ff. đ fur. đ q̄ vi
de infra Restitutio. i. i ꝓn sēp turas
4 ¶ Utr falsificās monetā sit falsari⁹? et peccet
mortaliter? R. ꝙ sic ſm Host. Jo. an. Pe. de
Jo. de imo ī. c. quāto. de iureiur. ⁊ patz ꝑ tex.
ibidē. vbi đr ꝙ seruās falsaz monetam agit
inique: ḡ fortius falsans. ptz etiā ꝑ extrauā
gā. Jo. xxij. qua excōicat oēs tales in regno
frācie: ⁊ tenetur restituere oīe dānū datū. vl
li ꝑsone ꝓmunitati vel ppl'o dānificato. vt
no. ꝑfati doc. vbi supꝝ. vel si nescitur ſpecial'ꝑ
sona: saltē pauperib. ar. coz q̄ no. in. c. cū tu. đ
vsuris. ⁊ in regula pctm̄. de reg. iu. li. vi. ⁊ vi/
de Host. ī sum. ti. de censi. §. ex quibus. ꝓ. qđ si
5 moneta. Idē dic ſm Bra. obdo. de illo q̄ re
cepit falsam ignoranter: quā postea sciēs expē
dit ꝑ bona. Qđ limito in pecunia alicui⁹ im
portātie. secus in denario vsuali. sicut dico đ
furto infra Furtū. §. xliij
¶ Quot modis fallat mō etaz? R. ꝙ tribus mo
dis ſm cōiter doct. ī. d. c. q̄to. Primo ī forma
sz q̄n imponit signū illi⁹ q̄ ea cudi nō facit.
vt i. l. falsi nois. ⁊ in. l. q̄ noīe. ff. de fal. ⁊ in. d.
c. quāto. Secūdo ex materia metallica. sz q̄n
fit đ ere vl' đ stāno vel nō đ debita liga. vt in
l. paul⁹. ff. đ solu. ſm Bar. vel cū tal' materia
immiscetur vbi nō debet. vt in. l. q̄ nūmos. ⁊
in. l. cornelia. ff. de fal. la ꝑma. Tercio ex pon
dere. Nā ista tria requirūtur de substātia mo
nete. vt in. l. i. §. i. ff. de ꝓhen. emp.
6 ¶ Sed q̄ro qđ pond⁹ debet hīe? R. ſm glo. ⁊
doct. in. d. l. i. ⁊ Bar. i. l. q̄. §. i. ff. si cer. pe. q̄ de
iure tātus debet ee valor monete ⁊ tm̄ pōdus
q̄tū erat ꝑ us ī materia nō deductis expēsis;
nec labore q̄ de iure debet fieri đ publico. Sz
ſm Innoc. quē cōiter sequūtur doc. ⁊ seruat
ex ꝓsuetudine. tantū debet esse ī pondere quā
tū erat in materia deductis expēsis ⁊ labore.
qz nemo suis expensis teneat ea facere. ff. q̄. et
cau. ma. l. i. ⁊. c. q̄ sentit. đ re. in. li. vi. Immo
pl⁹ credit Inno. ꝙ si ꝑnceps indiget potest
inde sentire aliq̄d lucri. ⁊ sic minuere a pon/
dere pōdere. Sz Pa. in. d. c. quāto. đ iureiu/
rā. limitat verū. nisi spargat extra regnū. q̄
cū dāno nō sb̄ditoz suoz nō pōt. quā credo
verissimā. Credit Inno. etiā ꝙ ꝓnceps cum
ꝓsensu ppli possit minuere. Hē ē ꝙ sit minuz
pōderis q̄z deberet. ⁊ tm̄ expēdat ac si cēt insti
pōderis. Rō qz q̄libet pōt renūciare iuri suo

vij.q.i.ꝫ piculosum.t dicit sufficere ꝯsensū maioris ptis magnatū regni.qz negociū regni reputat negociū vniuersitatis.ar.i.l.ij.§. sanctissim⁹.C.de iureiurā.ppter calū. Sed Pa.vbi supra dubitat de hoc.cū tractet ō p iudicio singulorū eorū.ar.eorū q no.i.c.cū oēs de ōsti.t.C.que sit lon.ꝯsue.in Rubrica. Et ego credo requiri ꝯsensum singulorū nisi qñ ex alia causa ppter ḥ alleuarentur. puta ab angariis t hmoi.p ea q no.in dictis iuribꝫ. Dicit tñ Inno.nō sufficere ꝯsensum ppl'i vt 7 expendatur extra regnū

¶Utrū ꝓnceps fraudet monetā qñ reprobat valēte t min⁹ valētē acceptat.vt ō reproba/ ta habeat bonū forū t illā ꝯflari faciat t cudi 8 l.elegāter.§.q reprobꝫ.ff.de pig.ac.

¶Utrū radētes vl' tōdētes sint falsarij vl' ſb tili⁹ ex aq̄ pticulā auri vl' argēti tollendo ita q̄ cognosci nō pt̄.R.q sic.vt i glo.d.c. q̄nto t tenēt ad restitutōꝫ dāmificat⁹.vl'si ipsos 9 ignorāt paupibꝫ ō necessitate.c.fi.ō iuriꝫ

¶Utrū illi q̄ singulos denarios pōderāt t g̃ uiores retinēt t ꝯflari faciūt sint falsarij?R. vt colligo ex Jo.an.Pe.ō anch.t Jn/ no.vbi.s.Si illi q̄ cudūt pecuniā qz aliq̄ de narij sunt qñq̄ min⁹.ppterea dimittūt ali/ os pl⁹i pōdere.qz nō pnt equaliter oēs scul/ pere.tūc tales sunt falsarij t tenētur ad resti tutionē ꝯmunitati.qz corpus pecunie dam nificauerūt. Si aūt oēs denarij sunt iusti pōderis sed aliqui sunt amplioris t illos ra dūt.dūmodo remaneāt iusti ponderis seu cō flatu nō credo falsarios.licet male faciant.et nullo mō sit eis ꝯsulendū. Qō si nolūt absti nere nō credo eos forē extra statū salutis p/ 10 pter hoc

¶Quid de falsario lr̄arū apostolicarū?vide.§ 11 Excōmunicatio.v.casū.ij.

¶Utrū falsificās mēsuras t pōdera teneatur ti⁹ dāni dati.vt ptz ex.c.ij.ō emp.t vē.t de/ beret.xxx.diebꝫ i pane t aq̄ penitere.vt ibi.li cet sit arbitraria hodie. Idē dic ō vtēte scie/ ter falsis. Et falsans mēsuras tenetur.l.cor. ō fal.ff.ō extraor.cri.l.annonā.circa fi.q̄ est pena publicatōis oim bonorū cū deportatōe si liber ē.si seru⁹ vltimū supplicū.vt.l.i.in fi. ff.ō fal. Utēs ꝛo falsis pōt puniri i duplū.t 12 relegari in insulā.t.ff.de fal.l.pe.

¶Utrū instrumēta ꝯfecta p falsum notariuꝫ sint nulla?R.vt colligit Pa.in.c.fraternita tis.ō here.p Inno.ibidē.aut loq̄mur de in/ strumētis ꝯfectis post falsitatē ꝯmissam vel etiā añ.tñ nō dū damnatū sz toleratū i offi/ cio.t sic valēt ptextu officij.licet postea dam netur.facit.l.barbari⁹.ff.ō of.p. Aut loqui/ mur ō instrumētis ꝯfectis post damnatiōez notarij.t sic nō valent.vt.l.si aliq̄d.C.ō su/ scep.ꝓpo.t archa.facit tex.in.l.si q̄s ex argen tarij.§.fi.ff.ō edē.Bar.tñ in.l.i.ff.ad.l.iul'. repe.limitat vez qñ notarius fuit damnat⁹ ppter falsitatē ꝯmissam i officio tabellionā/ tus.t sic loq̄tur.ō.l.si aliq̄d.secus si al's fuis/ set damnatus de falso ꝯmisso ex alia causa extra officiū tabellionat⁹.sicut in q̄dā ꝯsilio ipse Bar.ꝯsulut p q̄dā notario damnato. qz extraxerat duas cartas ō libro ꝯmunita tis.valebāt eius instrumēta licet sit ifamis effectus. Et hoc verū dūmodo illud officium nō habeat in se dignitatē.vt qz ē notari⁹ p̄n cipis.l.i.C.ō māda.p̄nci.vl'salariū ō publi co.vt qz est notarius in bancho.qz tūc nō va lerent.al's sic.

¶Utrū instrumētū factū a notario nō dāna 15 to qō ḥz diuersa capitula sit falsum si falsita/ tē ḥz i vno capitulo?R.Pa.vbi.§.q aut fal sitas ꝓuenit ex vicio notarij.t tūc aut ꝯcer/ nit sb alia instrumēti.puta qz i inditōne aut die.t tūc totū corruit.vt nō.in.c.inter.ō fi. instru.t in aut.vt ꝓpo.no.impera.circa p̄n. Aut ꝯcernit sub alia negocij.t tūc distingue Aut capitula sunt ꝯnexa t tūc totū reproba tur. Aut nō sunt ꝯnexa sz separata.t sic solū il lud capitulū falsum reprobat. Et sic limita bar.in.l.si ex falsis.C.ō trā.sac. q̄ tenet q̄ qñ venit ex vicio notarij totū corruit.qō Inno. etiā tenet. Si ꝛo falsitas ē circa extrinseca. vt qz scripsit ꝯhentes esse ꝯsanguineos vel aliqō aliud qō nō facit ad negociū. licz hoc sit falsum nō reprobat ppter ḥ instrumentū qz hoc nō est vicium notarij. Et idē dic i teste. Et idē voluit Inno.in.d.c.fraternitatis.vi de glo.in.d.l.si ex falsis.

Fama ē illese dignitatis statꝰ legibꝫ t moribꝫ ꝯprobatꝰ.l.cogniti onē.§.extimatio.ff.de va.t extraor.cog.t i glo.c.vestra.ō coha.cle.t mu.

¶Utrū fama sit defendenda?R.fm glo.i.c. 1 senti.xi.q.iij.q̄ aut sum⁹ inter tales q̄ parati sunt imitari.t sic peccat mortaliter q̄ eaz nō defendit p posse. Et sic intellige.c. nō sūt au diendi.ea.q.ij.c.nolo.xij.q.i.t ō ꝯse.distin. i.iubemus. Aut sumus inter tales qui soluz parati sunt reprehendere non imitari.et sic sufficit nobis ꝯscientia nostra t nō tenemur defendere. Et sic itelligē.c.q̄d obest homini

t §

cum. v. c. sequẽ. xi. q. iij.

2 ¶Quot modis leditur fama. & quõ sit restituenda. vide. s. extractio.

3 ¶A quibꝫ ẽ abstinendũ ꝓpter famã ꝓseruãdã. vide. j. Scandalũ. §. iij.

4 ¶Fama ꝓprie ẽ qñ tota ciuitas vel vicinia vel maior ps acclamat aliq̃d. vel dicꝫ ẽ cõmunis locutio ex verisimilibꝫ ꝓiecturis surgẽs. vt colligit ex nõ. in. c. si duo. xxv. q. vi. & in. c. sup eo. ð eo q̃ cog. ꝓsan. vxo. sue. tĩ. d. c. via. Uñ ꝑmo oportz ꝙ sit ex verisimilibꝫ cõiecturis. quia alꝫ ꝓprie nõ est fama quo ad iuris effectũ. sed sunt vane voces populi. & quo ꝑ Bar. in. l. & minore. §. tormẽta. ff. & questi. ꝑ glo. & docto. in. c. inquisitionis. & in. c. cũ oporteat. & accu. & nõ sunt audiẽde. vt i. c. ij. & elec. & tex. in. l. decurionũ filij. C. & penis. l. diuo marcho. C. & ma. te. & l. si prẽuaricatus. ff. qui & a qui. Uñ dicit Pa. in. c. veniens. el. i. & testi. ꝙ testis ꝛponẽs & fama debet reddere rationẽ seu causaz sufficientẽ sui testimonij. Scd̃o requirit ꝙ sit saltẽ maior ps. qz vt dicit Pa. in. c. cũ in tua. & spon. ꝙ dicta paucoꝛ nõ infamant. Et ꝓpterea differt fama a rumore. quia rumor ẽ qñ aliqua pars vicinie aliquid asserit. sed fama quãdo maior pars. Unde se habet in plus. vt dicit glo. in. d. c. sup eo. Pro quo nota ꝙ nomine partis venit media pars. vt in. c. ij. §. i. & de ci. li. vi. & in. l. nomen filiarũ. §. portionis. ff. & ver. sig. Sed qñ additur aliqua. tũc verificatur in qualibet mínima ptícula. quia dictio aliqua restringit. Attamẽ licet requiratur maior pars ad famã faciendaz. tamẽ ad probandũ sufficiunt duo testes. vt no. glo. ij. q. i. §. quãdo. el. ij. & in. l. iij. ff. ð testi. & no. Bar. i. d. §. tormẽta. Et ꝓtra pbatoꝛ fame admittitur ꝓtraria pbatio. & si secũda ẽ clarioꝛ obfuscatur effectus ꝑme. Et ideo eo casu quo infamia sufficeret ad torturã: si pbaretur ꝑ aliam partẽ bona fama tolleretur ꝑsumptio ꝑma. & sic pbat tex. in. d. c. cũ i tua. & qð no. Bar. in. l. fi. C. & questio.

Familia q̃d ꝓphẽdat. ℞. Archidi. & pui. licet. li. vi. Dicit ꝙ triplex ẽ familia. quedã ꝑpetua & religiosa. vt religiosi clerici & ꝓsbi'es. & tales gaudẽt ꝑuilegio ꝓuẽtus vel collegij. & sta. mo. recolentes. C. loca. l. milites. Aliter tenerent duplici iure ℈. c. cognouimus. cũ sy. xij. q. ij. & de hac loq̃tur. c. cuz olim. ð arbi. Est et alia. s. q̃ nõ ecclĩastícos tm̃ ꝓphẽdit sed etiã laicos. sicut sunt vxoꝛ. filij. nepotes. serui. famuli: q̃ i eiꝰ domo eiꝰ sumptibꝫ viuũt ꝓtinue. & q̃ sic legitur. ff. ð publi. l. i. §. familie. C. ad. l. coꝛ. & sic. l. si forte. q̃ ponit & pe. di. i. & ð here. c. filij. vi. ã fi. & & testi. c. i lris. vbi & ℏ. & iij. q. v. c. i. Et & tali intelligitur qð dicit in. d. c. licet. & quo vide. j. Interdictum. vi. §. uij. Est alia familia q̃ nec est ꝑpetua nec mercenaria. sicut clerici & religiosi & alij ecclesiastici dicũtur & familia ecclesie. & q̃bꝫ. xvi. q. vi. & ꝓsis. Est & alia & qua in. l. fi. C. & ℏ. sig. vbi nomẽ familie ꝓphẽdit parẽtes. liberos. oẽsq̃ ꝓpinquos & substantiã & libertos etiã & patronos: necnõ & seruos. & hec significato habet locũ in fideicõmissis. vt ibi patet.

¶Ad q̃d tenet ꝓfat⁹ ℞. ꝙ ad duo tenet ꝑcepto. s. ad administrationẽ necessarioꝝ ad victã. & ad disciplinã tã ꝓbꝝ q̃z exemplo moꝝ. vt colligit. i. ad Thi. v. & ad Eph. iij. & no. i. §. necesse. xlvij. dist. aliter ẽ pctm mortale de sui natura. nisi excuset aliq̃ circũstãtia puta necessitas & hmõi. vl' nisi sit famul⁹. & q̃ i se. §. dicã. vel sit circa ea que nõ sunt necessaria ad salutẽ omissio correctionis. & sic intelligit xxij. q. iij. duo ista. & q. v. nõ putes

¶Qz nũquid infirmãti teneat subuenire q̃ ex mercede locauerat operas suas. ℞. q̃ ad ea pensas ꝑm Bar. in. l. si cũ notez. §. sui aũt. ff. solu. ma. & in. l. i reby. ff. ꝓmo. ꝙ ad magnas expẽsas nõ tenetur. Qð limito vez rõne formulat⁹. secus si teneret vt paupi. Quo vero ad salariũ. Jo. an. do. An. Jo. & ino. & Pa. i. c. i. & cle. egro. & ꝓmuniter doc. tenẽt ꝙ non. qz casus ꝓtingẽs in ꝑsona: q̃ locauit operas liberat ꝓductoꝛem a ꝑstatione mercedis. l. si vno. §. itẽ cũ quidã. & qð ibi nõ. ff. loca. & qð nõ. in. l. in reby. ff. ꝓmo. & glo. i. l. fi. §. idẽ iurĩ. el. ij. ff. ad. l. rod. & iac. Hoc tñ limitat Pa. vbi. s. q̃ salariũ debet solũ rõe ꝑsone. Secꝰ si daret rõe alioꝝ etiã. Uñ ptãs q̃ hz famulos & iudices quibꝫ habet soluere. licz infirmet vl' moriat. tenet mhilominꝰ heres. etiõ ipe ꝑpetere & debitoꝛes debẽt ei soluere. tex. & i. l. pecuniã. in ꝑn. ff. ð ꝓdi. ob cãm. facit qð nõ. in. l. die fũcto. ff. ð of. asse. Inno. videt tenere ꝙ debeat salariũ i. c. ꝑpter sterilitatẽ. de loca. fac. c. i. ð cle. ñ re. li. vi. & ibi Ho. & ꝑ illuz tex. dicẽ. doctoꝛi vl' famlo nõ dz ſbtrahi salariũ ꝑpter infirmitatẽ. allegat qð hz i Spe. de cle. nõ re. §. postq̃z. x. q̃d si mercẽnarius. Et istud tenet Sali. in. l. licet. C. loca. & pulcre Ange. in disputatõe. Exorta guerra. facit. l. quesitũ. ff. ð re iudi. Et ꝺ ꝓcedit in dubitanter. vbi ꝓsuetudo sic est. qz tunc debet. q̃ illud videt actũ quod ẽ consuetũ. l. ꝙ si nolit.

§.q assidua.ff.de edi.edic. Sed vbi ꝓsuetu
do nō ē tenē ꝙ nō ꝛebeā.nisi vt dictū ēt i casu
specialt.vt. C.ō aduo.di.iudiciorū.l.pᵒ du/
os.vbi aduocato ꝛebeā salariū ex publico cō
stitutū.licet moriat infra annū.secᵒ esset de sa
laris ꝓmisso a pte. ḡa nō ꝛebetur nisi ꝑ rata
tpis fm Bar.in.d.l.die functo. Sil'r i.l.cū
heres.§.stichus.ff.ō sta.li. vbi qñ ꝑ seruū ñ
stat ḡn seruat.mhilomin⁹ libertatē legatā ꝑ
pter hᵒ ꝓsequiē. de q̄ dic vt.j. Locatio.§. xv.
vbi pulcre tangitur hec materia.

¶Utrū cū dñs nō pōt corrigere suā familiā
vel aliquē ipsorū teneatur ipm expellere: R.
ꝙ si, nec ꝛba nec ꝛbera emēdāt.sed ſbtractio
necessariorū seu expulsio corrigeret:teneē ex/
pellere.ar.eorū q̄ no.in.c.nō ois.v.q. v. Si
ꝛo licētius ꝑccaret expellēdo faciat q̄ztū pt.
z licet ille nō se corrigat excusatur.vt ptz i.c.
quātūlibet.z.c.se.xlvij.dist.

¶Utrū possit cā correctōis ꝛberare clericos
vide.s. Excōicatio.v.casu.i.§.iij.

¶Utr ꝑfa.teneat de furto familie. vide.s.
Dñs.§.iij.z.j. Obligatio.§.penul.z vlti.

¶Utr familia epi gaudeat ꝓuilegio fori:
R.Pa.i.c.nullᵒ. de fo.ꝓpe. cōiter teneē ꝙ sic.

¶Utrū familia vel aliq̄s eorū teneat reue/
lare delictū dñi sui req̄sitᵒ ꝑ ordiētiā supio/
ris: R.ꝙ nō.si criminaliter vult ꝓcedere. vt
iij.q.iij.c.l.iulia.el.ij. Si aūt ciuiliē.sic cre/
do teneat.qz nulla lege repelliē. vt no.glo. iij
immineret ex hᵒ.al's secᵒ.qz nō teneor cū ma/
lo meo facere bonū ꝓximi tpale.

¶Utrū dño familie q̄ fecit iurare familiā de
ꝛitate dicēda sit parēdū: R.fm Duran.aut
iste dñs ē truculēᵗ z ꝓbabiliter habeē ferus
z sic nō teneē.qz illicituz fuit iuramētū. Si
ꝛo ē māsuetᵒ.z ꝓbabil'r credit ꝙ nō ꝓcedet
nisi rōnabiliter. tūc distīgue. ꝙ aut res puta
asportate erāt ad custodiā suā ꝛeputate.z sic
sic ꝑt ꝓsēq̄ asportātē. sic et dño reuelare. Si
ꝛo nō erāt ꝛeputate ad eⁱ custodiā. tūc si ꝑt
ꝓbare teneē dicere ꝛitatē. Si ꝛo nō ꝑt ꝓba
re nō dz reuelare nisi tali q̄ possit ꝓdesse et ñ
obesse.z si alio mō iurauit nō fuit licitū iura
mentū nec obligatorū. Idē dicit Hug.ō te
stib⁹ synodalib⁹ ꝙ nō tenētur ꝛenūciare epo
licet iurauerint nisi crimina q̄ pñt probare.
xxij.q.iij.si q̄s. al's esset ꝓditor.ij.q.i.si ꝓc/
cauerit. nisi hoc faciat secrete illi q̄ habz cor
rigere paternaliter. ar.xxij.q.v.hoc videtur.
Dehoc vide.s. Denūciatio.§.x.

¶Utrū obligat⁹ ꝓcurare aliquā familiā vel
fratres alicuⁱ ꝺomus teneatur excrescēte fa/
milia vel fratribꝫ i numero: R.fm Pau.ꝙ si
familia vel fratres habeāt numerū ꝛetermi
natū.tūc nō tenetur. Si aūt indeterminatū.
vt sunt fratres minores alicuⁱ ꝺuētus sic te
netur.facit.c.quāto.de cēsi. si tñ nimis gra/
uaretur ꝑ iudicis officiū sibi ꝓuidebitur. Et
sic patet ꝙ quo ad ꝓscientiā nō tenetur.

Familiaris quis dicat: R. fm glo. iij. q. v.
c.i.ꝙ large dicunt oēs q̄ cohabitāt cū aliq̄
vt i.c.i lris.ō testi.z.c.insinuāte.de offi. ꝛele.
Glo.in.d.c.in lris. dicit. familiares appellā
tur ꝓsanguinei.colonⁱ ascripticiⁱ. mercenarii
us.filiⁱ in ptāte.libertⁱ seruⁱ.z oēs habitan/
tes i ꝺomo. Domestici ꝛo sunt quib⁹ rōe pa
trie ptātis vel dñice impari pōt fm glo.i.d.
c.in lris. Qñ em ōr familiares ꝺomestici in
telligūtur oēs q̄ in expensis alicuⁱ ꝓmēsales
ꝓtinue existunt.etiā si aliquādo abesse ꝑ eⁱ
negocijs gerendis cōtingat.vt nō.in.c.fi.ō
verb⁹.signi.lib.vi.

Familiaritas cuz mlierib⁹ phibeē eccla
sticis.xxxij.di.interdixit.et ꝺnob⁹.c.se.xxx/
iij.di. q̄rūdā.lxxxi.di.clericus.xvij.q.ij. co
gnouimⁱ.ō coha.cleri.z mu.ꝑ totū. vide.s.
Clericⁱ.v.imo vt dic Hiero.i.c. hospitiolū
tuū.xxxij.di.nō ꝑt digne cū ꝛo habitare q̄
feminaz accessib⁹ ꝛelectaē. Familiaritas ni/
mia parit ꝓcēptū.ō iudeis.c.z si iudeos.

Fatū q̄ credit mortaliter ꝑccat.xxvi.
q.vij. nō obseruetis.

Fauere ꝑuersis idē ē ac si ipe face
ret.xi.q.iij.q̄ sentit.lxxx
iij.di.nemo.z.c.se.xxij.q.iij.si quis.

Fautoz q̄s dicatur.vide.j. Hereticus.§.xxiij.

Femina nō ꝛebet tonsari eti
am causa religiōis.
c.vxorat⁹.in fi.de ꝓuer.cōiu. Et in/
telligitur nō soluz de tonsura que dicit cleri/
ca.sed etiā de rasura que fit p abscisionē ca/
pillorū vsq̄ ad aures.facit.xxx.dist.quecū/
q̄ mulier.z.xx.q.iij.c.ij.et cle. attendentes.
de sta.regu. Glo.tñ in.d.cle. videt tenere. ꝙ
ꝓsuetudo ꝓtraria excusat.z ꝙ.c.quecūq̄ mu
lier.intelligit de illa q̄ vult remanere in secu/
lo nolēs religioni ꝛeseruire.sz mūdialit viue
re.z placet. ꝑccat ḡ mortaliter talᵉ tōsurās
se.cū in.d.c.q̄cūq̄ mlier.sit excōicāda. Qō

etiã intelligeniſi ex neceſſitate ꝫ faceret. vel cauſa religionis ſeu mũdi ꝛemptus.

1 ¶Quare femia citꝰ pubeſcit. R. glo. i. l. ij. C. de his q̃ ve. eta. ĩpe. qz mala herba cito creſcit Hz ẽ alia rõ quã reddũt doc. i. c. lras. de re/ſpõ. ĩpu. ſ. qz ſexꝰ mlieb⁹ ẽ debilioꝛ ꝛ citꝰ ꝛefi/cit. ꝛ iõ citꝰ pficit. ſicut in alijs videmus.

2 ¶Que ſunt illa q̃ mulier nõ põt exercere. R. multa. Nõ põt pdicare. nec docere publice. xxxij. diſt. mulier. nec ꝛfeſſiones audire. nec alijſ bñdicere. vt i. c. noua. ð pe. ꝛ re. Jtẽ nec tãgere ſacra vaſa. xxij. di. ſacratas. nec ſacra tas pallas ꝛtingere. nec inceſum circa alta/ria ferre. vt i. d. c. ſacratas. Jtẽ nec actũ ali cuiꝰ ordinis exercere. vt i. d. c. noua. ꝛ in. c. tã ta. de ex. p. ꝛ nõ. in. c. dilecta. ð ma. ꝛ obe. Jtez nec iudicis nec mgr̃atus gerere officiũ. niſi i caſibꝫ de quibꝫ in glo. xv. q. iij. §. i. nec poſtu lare. nec pcurare niſi in ppria cã et ſuoꝝ. vt no. in. l. femine. ff. ð re. iu. et. iij. q. vij. §. tria. xv. q. iij. §. i. Jtẽ nec teſtis eſſe. de quo dic vt j. Teſtis. §. v. nec pſonaliter poſſet trahi ad iudiciũ cã ferẽdi teſtimoniũ. aut alia q̃libet cã q̃ in iure nõ exp̃mit ꝫ eiꝰ voluntatẽ. ꝛ ſi eſt religioſa nõ põt etiã ſi vult trahi ad iudiciũ ex quauis cã pſonaliter. c. mlieres. de iudi. li. vi. Jtẽ nec viri habitu vti ſub pena anathe/matꝫ. xxx. di. ſi q̃ mulier. Jtẽ nec accuſare ni ſi i certis caſibꝫ. de quibꝫ. xv. q. iij. §. i. i tex. et i glo. Jtẽ nõ põt ſe obligare ſeu ppria ſbam p debito viri. niſi creditũ ſit ꝛuerſum in ſuaz vtilitatẽ. vt in auten. vt nul. iudi. §. et illud ꝛo. Jtẽ nõ debet incarcerari vel detrudi p ali quo debito. vt ibidem.

Fenus

ẽ vſura. ſz differt ĩ ꝫ abvſu ra. qz vſura ẽ lucꝛ de capita li acceptuz. Fenus ꝛo eſt lucꝛ de vſura. Unꝫ Brecíſmus. Eſt vſura ſuos cũ q̃s tradit mi hi nũmos. Hꝛc lucri fenꝰ duplex vſura vo/cat. Od q̃dẽ fenus improbũ exercẽtes ſunt infames. l. improbũ. C. ex qui. ca. infa. irro. De quo dic vt. j. Uſura. qz cõiter vnũ p al/tero accipit. vt in. d. l. improbũ.

Ferie

dicunt qz pſtãt vacationẽ ab ● his q̃ fiũt in foro iudiciali. et opibꝫ ſeruilibꝫ. quaꝛ alique ſunt ob reuerẽ/tiã dei introducte. vt in. c. ꝛqueſtꝰ. de feriis. ꝛ C. eo. ti. l. dies feſtos. Allie ſunt ob reuerenti am pncipis vl' ciuitatis. vt dies natiuitatꝫ ſue vl' dies pncipij ð impio. C. eo. ti. l. omes Allie ſunt ad requiẽ laborꝫ. vt tps meſſiũ ꝛ vi demiaꝛ. de q̃bꝫ i. d. c. ꝛqueſtꝰ. ꝛ. ff. eo. ti. l. i.

¶Utrũ ptes poſſint renũciare dictis feriis. R. q̃ p̃mis ꝛ ſcdis nõ. tercijs ſic. vt i. d. c. cõ/queſtus. ꝛ. xv. q. iij. in ſumma.

¶Utꝛ nullo mõ poſſit q̃s ꝛpelli ad iudiciũ 2 i pfatis feriis. R. q̃ nõ niſi i caſibꝫ de q̃bꝫ. ff. eo. l. i. ꝛ de q̃ i. c. vlti. ð iudi. ꝛ niſi necẽtas va/geat. puta qz res erat peritura. vt exẽpla ha/bes i. l. i. ij. ꝛ. iij. ff. eo. ꝛ. l. i. ff. ð dam. ĩfec. Aut pietas: puta cã debilũ vl' miſerabiliuz pſo/naꝛ. d. c. ꝛqueſtꝰ. qz i opibꝫ miſcẽtie nõ ẽ ha bẽda diſtinctio dieꝛ. ar. lxxvi. di. vtinã. ð eo ſe. di. v. nũq̃. ꝛ ſumma. Rõ ẽ q̃ p religiõe ſa cit. ff. ð reli. ꝛ ſump. fu. l. ſunt pſone.

¶Feſtũ ſeu ferie ſolẽnes q̃ i honorẽ dei ſunt 3 introducte. ꝛ in quibꝫ abſtinendũ ẽ ab operi bus ſeruilibꝫ q̃ ſunt. R. ſunt infraſcpta poſ ta in. c. ꝛqueſtus. ð feriis. ſ. Natiuitas dñi ſancti ſtephani. ſancti Johãnis euãgeliſte. ſanctoꝝ Innocentiũ. ſancti Silueſtri. Cir/cũciſio dñi. Epiphania dñi. Septem dies dñice paſſionis. Reſurrectio dñi cũ ſeptem diebꝫ ſeq̃ntibꝫ. Pẽthecoſtes cũ duobꝫ ſeq̃n tibus. Natiuitas beati Johãnis baptiſte. Sãctoꝝ duodecim apl'oꝝ. ſancti Laurẽtij. Purificatio Marie virginis. Annũciatio eiꝰ. Aſſumptio eiuſdẽ et Natiuitas ipſius. Dedicatio ſancti Michaelis archãgeli. Fe ſtũ oĩm ſanctoꝝ. Dies dñici. Oẽs alq̃ dies quos epi i ſuis diocefibꝫ cũ clero ꝛpl'o du xerint celebrãdos. In. c. pnũciandũ. de ꝛſe. diſt. iij. vbi pfate ſolẽnitates ponunt. addã tur etiã tres dies Rogationũ. Dedicatõ ec/cl'iſcũq̃ oratorij. Feſtũ ſancti Martini põ tificis ꝛ ꝛfeſſoꝛis. In. c. crucis. d. noſtri. ð eo ſe. diſt. iij. ponitur Feſtũ inuentionis ſancte crucis. In cle. ſi dñm. de reli. ꝛ ve. ſan. poni tur feſtũ coꝛpis xpi. Adde fm Jo. an. quẽ ſe/quit. ð. Anto. et etiã Pa. in. d. c. ꝛqueſtus. cũ nõ repꝛobet feſta quattuoꝛ doctoꝝ eccle. Sed in iſtis ꝛ omibꝫ alijs pdictis ſtandu ẽſt ꝛſuetudini fm Hoſti. ꝛ Panoꝛ. i. d. c. cõ queſtus. Hil'r de feſto ſancti Bartholomei quo ad diẽ in quo fiat. c. conſiliũ. ð obſer. ie. Unꝫ hodie dies paſſiõis ꝛ ſeptimana reſur/rectionis ꝛ dedicationis oratorij ꝛ quattuꝛ oꝛ doctoꝝ ꝛ euãgeliſtarũ nõ ſeruant. Hz li/mita vt videlicet intelligam⁹ q̃ ꝛſuetudo de roget pfatis feſtiuitatibꝫ. dũmõ nõ ſit dñi/cus dies. vel eo maioꝛ ſit ẽ feſtũ natiuitatis dñi. reſurrectõis. aſcenſionis. pẽthecoſtes et epiphanie. vt i. c. licet. ð feriis. doꝛ i glo. quaz ſequunt doc. vbi addit Jo. an. aſſumptoꝝ ð gínis gl'oſe. ar. c. fi. ð ſen. ex. li. vi. qz ñ credo valere ꝛſuetudinẽ in ꝛtrariũ. cũ videant q̃ſt

iuris diuini. vt patet in. d. c. licet.

¶ Utr ꝯsuetudo possit alias a pfatis festiui
tates introducere. ita ꝙ ꝛe pcepto teneãtur
ad illa. ℟. ꝙ sic. sicut pt facere aliã legẽ. et qñ
fit. vide. s. Cõsuetudo. §. ij.

¶ Utr epi cũ clero solũ possit indicere festũ.
℟. ꝙ nõ. sz oꝑtet ꝙ faciat cũ ppl'o. vt. s. ptz

¶ Festũ immaculate ꝯceptõis gl'iose ỹginis
mris dei marie. licet eccl'ia romana antiqui
tus nõ celebrauerit. vt ptz p Tho. i. iij. ꝑte.
q. xxvij. ꝛ p. s. Bo. i. iij. di. iij. ꝛ p glo. d ꝯse.
di. iij. i. c. pñciãdũ. qz ei⁹ puritas nõ dũ erat
reuelata. tñ hodie ꝛe ipa ꝯceptõe facit solen
ne officiũ. ꝛ festũ cũ largitione indulgẽtiarũ
q in festo cozpis xpi sunt date illis qui inter
sunt diuinis. ꝛ h ꝓpter multa miracula p q
manifestũ ẽ ꝙ sine pẽto oꝛigiali fuit ꝯcepta.
Et iõ hodie ad euitãda scãdala ꝓcipit ſb ꝛe
na excõicatõis late sentẽtie a qua nõ possint
abſolui nisi a romano pontifice. ꝓterqz i moꝛ
tis articulo omiby cuiuscũqz statꝰ. gradꝰ. oꝛ
dinis ꝛ ꝯditõis fuerint. ne d cetero ausu te
merario ꝓsumãt i fmonibꝫ ad ppl'm seu al's
quõlibet affirmare ꝙ tenẽtes ỹginẽ eẽ pserua
tã a pẽto oꝛiginali i sua ꝯceptõe polluanť la
ꝛe heresis vel mortalis pẽti vel festũ eiusdez
ꝯceptõis celebrãtes. neqz tenere libꝛos vl' le
gere aut hꝛe ꝙ veris ſb ꝛtinẽtes. Hil'iqz ꝛe
na etiã ligant q ausi fuerint asserere ꝙ ꝛiaz
opi. tenẽtes. s. ꝙ sit ꝯcepta i pẽto oꝛigiali in
currãt heresim vl' mortale pẽtm. hec habẽť i
extraua. Sypri qrti q incipit. graue nimis.

¶ Quid d istis festis. sancti Anthonij. s. ni
colai. s. Katherine. ꝛ hmoi. q ex ꝯsuetudine
celebrantť. Ignorať tñ an ex tali ꝯsuetudine
sint introducta q habeatvm legis ꝓceptue
℟. ꝙ nõ credo ꝓccare mortal'r nõ fuãtes ni
si eẽt scãdalũ. Rõ. qz nõ sunt introducta vt
d ꝓcepto sz ex ꝛeuotõe. Ubi aũt eẽt scãdalũ.
sic ibi ẽ ꝯsuetudo obligatoꝛia. exq tãdiu ẽ ꝙ
ẽ ꝓscripta. ꝛ reputať obligatoꝛia.

¶ Quando incipit dies festus. vide supꝝ di
es. in ꝓncipio.

¶ A qbus ẽ abstinẽdũ dieby festiuis ꝓdictꝫ
℟. ꝙ ab omi ope seruili. nõ solũ pẽti sz etiaz
mechanicis: vt agricultura. vt d oꝛ in. c. licz. ꝛe
feriis. ꝓ quo⁹ intelligentia ẽ notandũ fm
Ri. in. iij. dist. xxxvij. ar. iij. q. iij. ꝙ opus ser
uile dꝛ tripliciter. Aliqñ materialiter solũ. sz
formaliter litez. vt verbi gratia. scribere nõ
ꝓpter tpale lucꝛ sed ad edificationẽ anima
rũ ꝓpter diuinũ cultũ. ꝛ hmoi. ꝛ istud nõ ꝓ
hibetur immo ꝯceditur. vt patet in. d. c. cõ
questus. vbi causa pietatis q al's ꝓhibẽtur
ꝓmittunť. facit. l. diuus. ff. d ferijs. vbi ea q
faciũt ad disciplinã militarẽ pñt pagi die
bus feriatis. Hcdo dꝛ opus seruile formali
ter solũ. materialiter aũt libez ẽ. vt puta cuz
aduocatus cogitat ꝛe his q die crastina ꝛe
bet ꝓponere ꝓpter lucꝛ tpale. rusticus ꝛe ara
tione terre ꝛ oꝛdinatõe bouũ. ꝛ licet ab isto ab
stinere ꝛebeam⁹ i diebꝫ festiuis. nõ tñ astrin
gimur ꝛe pcepto. Uñ non peccat mortaliter
talia faciens: nisi ꝓ hoc opus exclu datur il
la vacatio quã debz cultui diuino ex necessi
tate. quã explicabo in se. q. que sit. Tercio dꝛ
opus seruile materialiter ꝛ formaliter seu fi
naliter. ꝛ hoc est oĩe opus coꝛpale oꝛdina
tũ sicut ad ꝓximũ ꝛ ꝓximũ finẽ ad bonũ coꝛ
poris tpale seu ad lucꝛ. ꝛ istud ẽ illud qd ꝓ
hibeť ꝛe pcepto dieby festiuis. Uñ semp ꝓc
cat mortal'r ipm faciẽs nisi excuseť ꝓpter isto
rũ qttuoꝛ vnũ fm. F. ꝛe may. i tractatu ꝛe. ꝓ.
pceptis. Primũ opis modicitas seu pauci
tas q nõ impedit spũs libertatẽ. Hcdm ne
cessitas opis q nõ possit pueniri ꝯmode nec
differri. vt ꝛecoctio cibꝫ ꝙ illa die. vel necci
tas coactõis qua faciũt dñi. aliter eoꝝ bona
ꝓscriberẽt. facit. c. licz. d ferijs. Tercũ coꝛdis
pietas. vt i. c. ꝯquestꝰ. ꝛe fe. vt. s. dictum est.
Quartum publica vtilitas. vtpote ꝙ pace ꝛ
ꝯcoꝛdia. ꝙ põte ꝛ hmoi. q etiã sunt pia. qõli
bet eñ istoꝝ excusat ꝙ nõ sit mortale. saltem
laboꝛare in dieby festiuis. Ex qbꝫ ptz qd te
nendũ sit ꝛe multis questionibꝫ q reducunť
ad infrascriptas questiones. xxiij.

¶ Prima ꝛe mulieribꝫ q aliqua pũcta ponũt 10
vel scopãt domũ. vel ꝛe illo q vendit vnã so
lũ rẽ. vel q putat ramũ facit coquinã. itine
rat modicuz ꝛ hmoi ꝙ nõ ꝓccãt mortaliter
ꝓpter modicitatẽ opis. Rõ. qz fm. s. Bo. i
iij. di. xxxvij. sup lram. et ꝯmuniter theo. rõ
phibitionis oꝛez est vt vacemus ꝛeo. ꝛ quia
ista modica nõ impediũt vacationẽ ꝓdictã.
licet aliqualiter minuãt. ideo nõ ẽ ꝓccatuz
mortale talia facere. nisi qs talibꝫ ꝓ notabi
le tps occuparet vl' vsqz ad vltimã defatiga
tõz. qd quidẽ arbitrio boni viri relinquẽdũ
ẽ: vt attendat si ratio legis euacuatur vel nõ
sed solũ minuatur. faciũt ad hec q no. i. c. in
telligentia. ꝛe ver. sig.

¶ Hcda ꝛe carnificibus qui ꝓ notabile tps 11
occupanť. qz si faciũt ꝓpter necessitatẽ quã
nec ꝓuenire pñt. puta qz estas ẽ vel sunt plu
ra festa: excusanť. al's non.

¶ Tercia de tabernarijs. q si faciũt ꝓpter ne 12
cessitatẽ excusanť. Hecꝰ si ad ebꝛietatez. ad
ludũ ꝛ hmoi. Et idẽ dic de ꝯspitibꝫ.

13 ¶Quarta dē his qui panē. herbas. fructꝰ. et hmōi vendūt. qz si faciūt ꝓ necessitate dicī festi excusanť. alʒ nō. sicut q̄ vendunt multa q̄ sunt solum ad gulositatē. nisi esset modicitas distractōis. sicut est in his q̄ vendūt cāpelas ⁊ canistria inzucharata. ⁊ hmōi. in q̄bus nō oportet facere p̄cia. ſz q̄libet scit ꝙ tm habet soluere. ⁊ sic soluit. ⁊ accipit ꝓ quo soluit sine alio strepitu. qz ī modico distrahit

14 ¶Quinta dē medicis minutoribus. aromatarijs. ⁊ hmōi. De quo dic ꝙ licet. qz medicinalia sunt necessaria.

15 ¶Sexta dē cursoribꝫ et mulionibꝫ q̄ sine necessitate magna differre nō p̄nt. ⁊ alijs viatoribꝫ ⁊ ꝺuctoribꝫ regꝫ. ⁊ dic ꝙ excusantur. Itineratio tn̄ nō sic stricte ꝓhibet. qz p̄t q̄s etiā itinerādo intēdere deo. Et ideo nisi sit vſq̄ ad vltimā fatigationē nō credo sit ꝓhibita. vel cū omissione diuinoꝝ.

16 ¶Septima dē ferratoribꝫ equoꝝ. dic ꝙ excusantur. qz sicut illi necesse habēt ambl'are. sic istis licet p̄ncipaliter ꝓpter necessitatē eorū quibꝫ seruiūt. q̄uis lucrū habeant.

17 ¶Octaua ꝺ faciētibꝫ vitros. sil'r ꝺ tictoribꝫ ⁊ coctoribꝫ lateꝝ q̄ dicūt fornasarij ⁊ hmōi. q̄ sine magno dāno desistere ñ p̄nt. dic ꝙ ſz.

18 ¶Nona dē molēdinis siue cū iumētis siue ad aquā vel ad ventū. Dic ꝙ si faciūt ꝓpter necessitatē illoꝝ quibꝫ inseruiūt excusanť. q̄uis etiā posset dici ꝙ molēdina ad aquā et vētū nō sint ꝓhibita laborare. cū ex modico opere hois exerceri possint nō videtur euacuare rationē hui⁹ p̄cepti. Melius tn̄ ē abstinere. se curius nisi necessitas requirat.

19 ¶Decima dē rusticis q̄ compellunť a domi/nis laborare. Dic ꝙ si iusto metu faciunt est necessitas que excusat. alʒ nō. Idē dic dē famul'. filijs. famā. vxore. ⁊ hmōi.

20 ¶Undecīa ꝺ ꝺucētibꝫ laboratores ī festis. ⁊ q̄ exigūt debita a suis debitoribꝫ. dic ꝙ si alijs diebꝫ nō inueniūt excusanť. dūmō diuina ñ

21 ¶Duodecīa ꝺ eūtibꝫ ad mercata /dimittāt vl' nūdinas. Dic ꝙ si audiť diuinis ꝓpť necessitatē faciūt. puta qz nō alio loco vel tpe talia possent vēdere vel emere ꝓ bono cōmunis. aut vt ex lucro puideāt sibi ⁊ sue familie. vel vendent paupibꝫ ſm Pe. de pa. ī. iij. Exq̄ p̄lati sciūt ⁊ tolerāt excusanť a mortali. nisi forte a p̄latis locoꝝ essent interdicta. Intellige verū in festis minoribꝫ dñica. qz tale tolerātia p̄latoꝝ videtur derogare illi festo. Hec⁹ ī maioribꝫ. qz nō credo liceat nisi ꝓ necessitate vl' pietate solū. q̄uis p̄lati nō interdicāt. qz tūc locū habet illud. Multa ꝓ patientiā tolerantur tē. F. de may. in tractatu. ꝓ. p̄ceptorū tenet ꝙ solū est peccatū mortale. Primo si dimittit missam. Secūdo si epūs p̄cipit nesciant. Addo ⁊ terciū qñ solum fit ex lucri cupiditate. c. i. de ferijs.

22 ¶Terciadecima dē bellatoribus. Dic ꝙ ꝓpter necessitatē licet.

23 ¶Quartadecima dē habētibꝫ segetes vel fenū ī agro ꝓpter inundantiā aquaꝝ ⁊ hmōi. dic ꝙ licet colligere.

24 ¶Quintadecima dē hñte domū q̄ ruinā minatur. dic ꝙ ꝓpter necessitatē reparē licet

25 ¶Sextadecima ꝺ doctore q̄ vt expediat illā q̄ de longe venit facit ꝓsiliū. dic ꝙ licet.

26 ¶Decimaseptima dē venatoribꝫ. R. ꝙ nō licet. q̄a si nō licet in quadragesima ⁊ diebus ieiunioꝝ ſm glo. lxxxvi. di. in. c. qui venatoribus. quāto minus in die festo. Nō credo tamen p̄ccent mortaliter q̄ diebus festinis ipsis intendūt. nisi id faciant causa lucri p̄ncipaliter. vel dimissis diuinis.

27 ¶Decimaoctaua dē citharistis ⁊ alijs sonatoribꝫ. R. si ad laudē dei ⁊ sanctoꝝ pulsant. vl' ꝓpter recreationē alicuius ⁊ hmōi pia vel necessaria excusantur. si p̄ncipaliter ꝓpter hꝫ faciūt. licet secūdario ꝓpter lucrū. secus si ꝓpter causam nō piā vel necessariā. vel ꝓpter lucrū p̄ncipaliter. qz nō excusantur. nisi sicut alij ex quattuor p̄dictis.

28 ¶Decimanona ꝺ laboratibꝫ agros paupꝝ vl' reficiētibꝫ domos eoꝝ vl' laboratibꝫ circa edificatiōꝝ eccl'iaꝝ aut monasteriorꝝ ⁊ hmōi. Dic ꝙ licet. si fiat ꝓpter pietatē ⁊ deū. non ꝓpter carnalē amorē vel spē remunerationis future. qz opa pietatis ⁊ misēdie non debent cessare diebus festiuis. ꝺ. c. ꝙquestus.

29 ¶Uigesima dē studētibus. Dic ꝙ si studiū fit p̄ncipaliter ad illumiatiōꝝ ꝓpꝛij intellectꝰ ⁊ alioꝝ. licꝫ ꝙ seqnter veniat lucꝝ ñ erit pec. vt tenet Pa. ī. c. i. de fe. ar. c. cū ex eo. de elec. li. vi. qz studiū tale ē ꝓpter publicā vtilitatem. maxime ī theologia ⁊ iure canonico. Studere aūt p̄ncipaliter ꝓpter lucrū nō licet.

30 ¶Uigesimaꝑma ꝺ scholaribꝫ legētibꝫ ī diebus festiuis potꝰ vt doceant q̄ docēt. assistant. faciant se. Dic ꝙ licet ſm Pa. vbi. s. dūmō p̄ncipaliter nō faciāt ꝓpter lucrū. ſz si ī scq̄tiā nō nocet. ar. l. i. ff. ꝺ auct. tu. ⁊ in. l. rogasti. §. i. ff. si cer. pe. ⁊ ī. c. q̄d ꝓderit. lxi. dist.

31 ¶Uigesimasecūda dē scp̄toribꝫ. R. ꝙ scholares lectōes seu recollectas notare. scribere vl' sermōes. aut legēdo. libros cozrigere nō illicitū. dūmodo nō nimis intendāt hmōi. sicut q̄ dē quinterno ad quinternū scribunt.

vl'nō faciāt causa lucri habēdi. ⁊ ō pectoribꝫ
qui in diebꝫ festiuis vt addiscāt, stāt in eccle
ſqs ad ꝛesignandū. Scribere tñ ſpūalia ⁊ p
quantitate. d. c. ꝯquestus.
¶ Uigesima tercia ō laboꝛātibꝫ circa pōtes re
ficiēdos, viā aptādā. portꝰ repandos. Dic q
licꝫ. dūmō nō ꝓpter lucꝝ ꝓncipal'r. qz publi
ca vtilitas sub noīe pietatis ꝯprehēditur.
¶ Uigesima qrta ō faciētibꝫ serta ⁊ alias va
nitates. dic q ñ lꝫ. eo q nlla publica vtilitas
licēat: R. q licꝫ q̄dā i. c. licꝫ. ō fe. dixerit licere
ꝓ necitate vite ſustētāde solū. tñ h nō credo
ꝛez cū pfatū. c. licet. qō loquit ō allecibꝫ que
nō sunt necessaria ad vitā. qz sine ipsis vite
re possum⁹ sit ꝯ eos. ⁊ xps in ✠ Mat. xij. c. Lu
ius vīm bos vel asin⁹ cadat in foueaꝫ nō ex
trahet illū ⁊c. ꝓpterea dicēdū ſm Tho. ſcḋa
ſcḋe. q nō solū ꝓ necessitate puisionis q̄ pti
net ad ꝯseruādū psonā suā vel alioꝝ ⁊ rerū.
ſꝫ etiā ad qōcūqꝫ dānū vitādū. ⁊ satis ꝯfir
mat h dictū p. l. i. ij. ⁊. iij. ff. de ferijs. ⁊ meli⁹
xv. q. iij. i summa. ⁊ qō nō. i. d. c. ꝯquestus.
Itē etiā ncitas excusat q̄ laboꝛat ꝓ acq̄rēdo
aliq̄ vtili qō alio tpe nullo mō hꝫi posset. sic
ptꝫ in. d. c. licet. vbi piscari allecia ꝯcedit. qz
alio tpe nō possent hꝫi. Et idē de quocūqꝫ si
mili. Nō est. qz nō est tā arta obseruatio dñi
ce quo ad opa sicut fuit sabbati. Et ſꝫ ille q̄
laboꝛat habeat lucꝝ. tñ si ꝓncipal'r seruit p
cut si illi laboꝛarēt excusarentur.
¶ Nota tñ q ad h vt ncitas vl' pietas excu
sent ꝓfatos oēs optet q ñ dimittāt diuia il
la q̄bꝫ necessario ē insistēdū diebꝫ festiuis. ni
si forte esset tāta ncitas q̄ arbitrio boni viri
excusarent. Itē ſcḋo qñ inest ncitas ꝓ acq̄
rēdo aliq̄ vtili reqrit dispēsatio. si pt hꝫi. mo
de et ab epo si pt. vl' a ꝓpio sacerdote si epm
ꝯmode adire nō pt. Itē tercio q si puenit ali
qō lucꝝ ex ꝯsequtia. licꝫ ꝓncipal'r fiat ꝓpter
ncitatē alioꝝ q̄ faciat aliqs el'ynas in recō
pēsationē. hec no. in. d. c. licet. cuius nō credā
istud ſcḋm esse necessariū. secuꝝ tñ est.
¶ Utꝝ opus mortal' pcti sit ꝯ istud pceptū.
Sabbata ſctifices: R. ſm Nic. ō ly. sup Ex
odū. xx. q sic cū sit opus totalr p̄uile. vñ erūt
duo pcta mortalia. ſ. qz fornicat⁹ ē. ⁊ qz op⁹
seruile fecit i festo. Et h ꝛez ſm Alle. i. iij. pte
summe tractatu de isto pcepto rōne reat⁹. ſꝫ
rōne act⁹ nō erit nisi vnū solū. ⁊ sic erit circū
ſtātia cadēs sub spāli phibitōe. ⁊ iō necessa
rio ꝓfitēda. Peccatū aūt veniale non rūpit
festū ſm. s. Tho. vbi. s. ar. iij. 37
¶ Utrū citatio facta ad diē feriatuꝫ teneat:
R. glo. in. c. vlti. xv. q. iij. q si citat vt nō deat
die feriato est nulla ipo iure. ff. ō ferijs. l. i. ⁊
sic cū liqueat q ē nulla nō teneꝫ ꝯparere. secꝰ
si eēt dubiū an teneat citatio vel ne. qz ꝛebet
ire ad allegandū p̄uilegiū ferie. iij. q. ij. si epūs
⁊ ibi glo. Si aūt citet nō ad rndendū. ſꝫ vt
ꝯpareat die feriato: bñ tenet citatio. vt. ff. de
adul. l. miles. §. sexaginta. 38
¶ Utꝝ cā agitata i die feriato teneat: R. q ñ
etiā si de ꝯ sensu ptiū ꝓcesserit. intelligo de fe
rijs ob reuerētiā ꝛei statutꝰ. ꝓpterea ois ꝓces
sus iudicial' ꝺz cessare ō pcepto. vt i. c. i. ō fe.
nisi ncitas vl' pietas aliud reqrat. vt nō. xv
q. iij. in summa. ⁊ in. d. c. ꝯquestus.
¶ Utꝝ actꝰ q̄ ptinēt ad volūtariā iurisditōꝫ 39
vt emācipare. ꝯctus inire. iusticiā facere. scri
bere. instra ꝯficere ⁊ hmōi. valeāt i diebꝫ p̄
dictis: R. Pa. i. d. c. ꝯquestꝰ. q sic. vt videt
exp̄ssum in. l. actus. C. de ferijs. licet ꝓccent
mortal'r facientes. nisi excusent ꝓpter aliq̄ ō
de quattuoꝛ. de quibꝫ. s. dictū est. §. ix.
¶ Quibꝫ ē insistēdū i p̄fatis festiuitatibꝫ: R. 40
dicit tex. in. c. ieiunia. de ꝯse. dis. iij. Die aūt
dñica nihil aliud agendū ē nisi ꝛeo vacādū.
nulla opatio i die illa sancta agatur nisi tm
hymnis ⁊ psalmis ⁊ cāticis spūalibꝫ dies il
la trāsigatur. hec ibi. Et licet talibꝫ sit insistē
dum. tñ nō de ꝓcepto nisi. v.
¶ Primū vt ꝯteratur vel saltē atteratur de 41
pēcto mortali ꝯmisso. in quo itez est. et h ꝓ
batur. qz de ꝓcepto tenemur vacare deo i alı
qua hoꝛa diei festi ſm oēs. ſꝫ hoc facere non
potest q̄ est in mortali nisi de eo ꝯteratur vel
atteratur. ꝓpterea ꝺz Leuit. xxiij. Sabba
tū requietōis est: affligetisqz aias vestras. et
itez. Alia q̄ nō fuerit afflicta die hac ꝑibit.
⁊ q hoc sit de ꝓcepto in eo qui se esse in pecca
to mortali recognoscit habeo ꝓ indubitato
ꝓ ea que dixi. s. Cōtritio. §. v. Sꝫ de eo qui
nō aduertit nec recogitat est magis dubiū.
ſꝫ credo potius eū teneri saltē generaliter in
aliqua hoꝛa dolere ⁊ esse male ꝯtentū de pec
catis omnibꝫ saltē in genere. aliter nō video
quō excusetur a mortali. ꝓpterea in missa p̄
mittitur ꝯfessio vt sit admonitio. Ad h faci
unt que dicā. j. Obligatio. §. viij.
¶ Scḋm vt audiat missam integrā. de ꝯse 42
di. i. oēs fideles. ⁊. c. missas. Dicit tñ Ri. in
quolibꝫ. i. q. xix. q si ex vero ꝯtēptu omittat
vel interꝓtatiuo ē mortale. ⁊ vocat ꝓemptū
interꝓtatiuū qñ sine aliq̄ legitima cā ad nō
audiendū missam in festis assuefacit. Uoco

ego legitimā cām corpalem infirmitatē: hīe pueros tenellos vel infirmos ꝓsuetudinē patrie que hz vt mortuo aliquo nō egrediant̄ p tps. silr ne puelle nubiles ducant̄ ad missā dūmodo nō ducant̄ ad choreas ⁊ spectacla alīs nō excusant̄. Castellani ⁊ silēs vl timor inimicoꝝ vel aliqđ aliud qđ ꝑm rectū iudicium legitima excusatio ꝛc̄eat appellari. Si aūt omittit ex aliq̄ passiōe animi vl pigritia vel nō cā rōnabili. si tm̄ ad hō nō ē assuet⁹. est venialē pēm. Si ho ex legitima cā erit nullū pēm. Et qđ dico ō tota die ꝛc̄ pte notabili. sec⁹ ꝛc̄ modica. puta introitū ⁊ hm̄oi. quia tex. vult vt totā vsq̄ ad bñdictionē inclusiue audiat. i. d. c. missas. Itē dicit Arch. i. d. c. oēs fideles ꝑm Hugo. ꝙ istud p̄ceptū non remouet q̄n cā ncēitatis vel honestatis. seu ex causa min⁹iusta ñ possit aī finē misse q̄s discedere sine hac pena. Qđ limita nisi ducat in ꝙsuetudinē. Idē dic si nō audit sacerdotē eā dicentē ꝙ excusant̄ q̄n ꝙmode audire nō pñt. dūmō ibi existāt psentialiter. Idē dic ꝙ excusant̄ scīares q̄ nescīūt discernere inter missaz ꝛc̄ officio vel votiuā si audiūt votiuā i die festo. sz nō sacerdotes publice eas dicētes. ⁊ etiā scīares si hō sciūt discernere nisi audiāt illā ꝛc̄ officio. ꝛc̄ q̄ habes. j. Missa. §. xxxiij. Si aūt audit in parochia vel alibi an sufficiat. vide. j. Missa. §. lix.

43 ¶ Terciū ē vt i oīone pslistat. Nā cū oīo sit ō p̄cepto. vt. j. Oratio. videt ꝙ dies festꝰ sit tēpus ꝛc̄terminatū. Et hō ē indubitatū ꝙ hō tenet̄ i aliqua hora orare. Vñ si stat ad missā illud sufficit nisi volūtarie alīs intendat. qz tūc nō sufficeret cū sit vacandū ꝛc̄o i aliq̄ hora: saltē ꝛc̄ necessitate ꝑm omnes.

44 ¶ Quartū ē vt audiat p̄dicationē si ē q̄ p̄dicet. Qđ vez intelligo ꝛc̄ illa q̄ nescīūt necessaria ad salutē. ⁊ ꝑm eā distinctionē q̄tā. s. posui ꝛc̄ missa. §. xlij. Alios aūt nō credo tenēri nisi rōne scandali. Et. c. sacerdote. ꝛc̄ cōse. di. i. intelligo ꝛc̄ eo qui egredietur ex ꝙtēptu vel cū scandalo alioꝝ ꝙ tunc p̄ccat mortaliter. ⁊ venit excōicādus vt ibi ōr. al's non.

45 ¶ Hz q̄ro qđ magis ē p̄eligēdū i festo. an auditio misse. an p̄dicatōis. cū vtrūq̄z nō p̄t audiri: R. ꝙ auditio p̄dicatōis. qz rō legis i hō magis militat. vt ptz intuēti iura. ꝛc̄ ose. di. i. c. oēs fideles. ⁊. c. sacerdote. ⁊. c. eps nullū q̄ magis rōne audiēdi sc̄ pturas sanctas ⁊ vbū dei p̄cipiūt missaz audiri q̄z alia rōe. facit ad hō. i. q. i. c. interrogo vos.

46 ¶ Utz audiēs missaz dicēdo suas oīones satisfaciat: R. ꝙ nō: licet nō credā ꝙ p̄ccz mortaliter q̄n ex deuotōe facit. sz melius ect omittere nisi q̄n sacerdos dicit secretas. Adūte nā ꝙ nō excusarē a mortali illū q̄ dicerz aliq̄ ad q̄ tenet̄. puta officiū q̄n ōr missa ⁊ ē ꝓpre vt audiat̄. ar. c. ex lris. ō ꝓba. cū ibi nō. in ꝑ. vices duoꝝ. sec⁹ si missa eēt ō ꝙsilio audiēda ¶ Quintū ad qđ tenet̄ oēs ꝑm aliqs audiēda festiuis ē oblatio quā q̄libet tenet̄ facere in p dictis festis. De q̄ dic vt. j. Oblatio. §. i. 48

¶ Sūt ⁊ alie ferie q̄ canōice dicunt̄. s. q. iiij. ⁊. vi. ꝛc̄ q̄bus i. c. ꝛc̄ illi. xi. q. iij. i q̄bus carnes non ꝛc̄bem⁹ comedere. sz hodie ꝙsiliū ē ꝑm Io. ⁊ Inno. nisi sexta feria. vt i. c. ieiunia. ō ꝙse. di. iij. ⁊ addit dies sabbati. ꝛc̄ q̄ i. c. sabbo. ꝛc̄ cōse. di. iij. ⁊ di. v. i. c. qz dies. ōr. i sabbato ꝓ a carnibꝰ abstinere q̄ ꝓceps religiōis xp̄ia ne ꝛc̄sideret cē. nisi festū. s. natiuitatis. vl ifirmitas i p̄diat. hec ibi. Sz hō ē p̄ceptū vbi cōsuetudo ē. vt i. c. ꝙsiliū. ō obser. ie. Ubi aūt ꝙsuetudo ñ ē ꝙ comedant̄ carnes i sabbato ꝙsiliū ē ꝑm glo. i. d. c. qz dies. ō ꝙse. di. v. 49

¶ Sz si natiuitas dñi veniat i sexta feria vl sabbato. nūq̄d carnibꝰ vti possum⁹? R. ꝙ sic nisi q̄s se voto vl regl'ari obstrīxerit ad nō comedēdū. vt i. c. fi. ꝛc̄ obseruā. ieu.

Feudū ē bñficiū qđ ex beniuolentia cōcedit. ita ꝙ ꝓpietas rei immobil' bñficiarie p̄nes dante remaneat. Ususfructꝰ aūt illi⁹ rei ita ad recipientem transeat vt ad eū heredesq̄z suos masculos ⁊ feminas si ꝛc̄ hō noiatim ē dictū i p̄tuū p̄neat ad hoc vt ille siue sui heredes fideliter dño seruiāt. siue illud seruitiū sit noiatim ex p̄ssum quale ꝛc̄beat esse: siue nō. tex. ē. i. ff. sub rubrica in q. cau. feu. amit. i li. ō ꝙse. feu. Vñ nō ꝙ si feudū dat vt ex eo p̄stet seruitiū reale nō ē ꝓpie feudū. sz ꝙcessus innotus ꝑm Ly. in aut. ingressi. C. d sacrosan. ec. ⁊ exemplificat Bal. i p̄fato li. i rubri. ꝛc̄ pace ꝙstā. in ꝑ. libelloꝝ. vbi dicit ꝙ in q̄busdā p tubꝰ lōbardie ꝓ feudis eccl'ie soluit par capo nū vel spatula porci ⁊ hm̄oi. ꝑm eū capparat emphitheosi. Sil'r si eēt emptū nō hz natura feudi ꝑm Bal. vbi. s. ꝛc̄ feu. dato. c. i. et in l. qui se. C. vñ li. Sz q̄n ponitur onus ꝑsonale vt ire ad parlamentū regis vel exercitū vel caualcatā ⁊ hm̄oi. tunc ꝓpie est feudū: ⁊ regulatur lege feudoꝝ.

¶ Quotuplex ē feudū: R. Bal. i ꝓlogo p̄ma ti li. sup p̄n. ꝙ multiplex. Aliud regale. Aliud nō regale. Itē aliud simplex. aliud ꝙditōe datū. i. nō sb ꝙditōe datū. sz sb q̄lificatiōe. vt cū ꝙcedit feudū habitationis. Itē aliud

antiquū seu paternū. ſ. qđ fuit illi⁹ q̄ fuit communis parēs gnationis. aliud nouū. Item aliud paternū cui⁹ natura aſpicit tm̄ maſculos descendentes vsq; ad quartū gradū ꝛ nō plus. ſed ſi addit ꝛ antiquū extendit vltra. vt no. Bal. de ſuc. feu. ℌ. hoc quoq; in fi. Aliud maternū cui⁹ natura aſpicit primo maſculoſ deinde feminas. Itē aliud habens ppriā naturam feudi. aliud impropriam. Itē aliud reale qđ trāſit ad heredē. Aliud perſonale qđ ſolū ad vitā alicui⁹ ꝺcedit. Itē aliud ligiū vbi iurat fidelitas ꝯtra omnē hoiem. Aliud nō ligiū: in quo prior dñs excipit. Itē aliud franchū. franchum. Itē aliud annale ꝛ eſt feudū quadus eſt is cui res dñi gubernāda mandatur vt in. l. iubem⁹. C. de ſacroſan. ec. aliud nō annale. Itē aliud nobile qđ nobilitat poſſeſſorē. aliud burgenſe. ſ. qđ non nobilitat. Itē aliud eccleſiaſticū. ꝛ ẜ triplex. Primū qđ dat eccleſie. Secm qđ recipit ab eadē. Tertiū qđ dat vl recipit a clerico. aliud ſacramentale. Et q̄n ẜs inueſtit de ducatu dicit dux. de comitatu comes. de marchionatu marchio. Qui autez plebē dicit capitaneus. Qui aūt a capitaneis antiq̄ iure dr valuaſor. Qui aūt a maioribus valuaſoribus ſunt inueſtiti dicunt valuaſini. ſ. minores valuaſores. ℌ dicit Bal. in. c. q̄s di. caſt dux marchio. in prin. in lib. de ꝯſue. feu.

2 ¶ Quis poteſt feudū dare? R. Bald. de his q̄ feu. da. poſ. ℌ. abbatiſſa. q̄ q̄libet tā maſculus q̄ ẜ femina. tā nobilis q̄ ruſtic⁹. dūmodo habeat legitimā ſuoz bonoz adminiſtrationē. vt in c. i. ℌ. noui. p quos fi. inue. Hoſtien. tenet q̄ etiā pt minoz. xuij. annoz ſi feudū ſit vetus. ſi vero ſit nouuz oportet q̄ ſit pubes ꝛ iuraverit nō ꝯtrauenire.

3 ¶ Utrum p̄latus poſſit rem eccl̄ie infeudare ſine alia ſolennitate vel licentia? R. q̄ ſic antiquum: q̄uis ſit reuerſum ad eccleſiam: etiam nō obſtante iuramēto qđ faciūt p̄lati de ñ alienando. cū modificatōe tm̄. de qua. ſ. Emphi theoſis. ℌ. xxi. De nouo aūt non poteſt. vt in c. fi. de feu.

4 ¶ Quis p̄t inueſtiri? R. ſm Hoſtiē. q̄ q̄libet etiā ſeru⁹ dūmodo ſciēte dño faciat. Et tā per ſe q̄ p procuratorē p̄t q̄libet inueſtiri.

5 ¶ Quot modis acq̄rit feudū? R. Hoſtien. q̄ quattuor modis. Primo p inueſtituram dando ſibi poſſeſſionez corpalem. Scđo p aliqđ equipalēs inueſtiture. ſicut cū dñs dicit. vade in poſſeſſionē talis fundi ꝛ tene pro feudo. Tercio p preſcriptōez. vt ſi. xxx. annis tenuit feudū ꝛ dño ſeruuit. licet inueſtit⁹ nō fuerit. Quarto p ſucceſſionē.

6 ¶ Quis ſuccedit in feudo? R. Bald. de his q̄ feu. da. poſ. ℌ. ꝛ qz. q̄ hic repitur tale capitulū. Fideli abſq; liberis ex ſe deſcendentibꝫ ꝛ in feudū ſuccedentibꝫ: ſi quidē feudū fuit cōmuniſ parētis fratres defuncti cū filijs p̄mortuoꝝ fratꝝ in ſtirpem ſuccedāt. his vero non extantibꝫ ad agnatos primioꝛes id volumus pertinere: ꝛ ſi quidē in pari gradu ſunt paritē admittunt. ſi vero ex vno eſt vnus ꝛ ex alio plures: nō in ſtirpem ſz in capita ſuccedere debere ordinamus. hec ibi.

7 ¶ Utꝛ femina ſuccedat? R. Bald. in d. ℌ. ꝛ qz dicit glo. ℌ. q̄ nō. niſi in tribꝫ caſibꝫ. Primo q̄n noīata eſt inueſtitura. Scđo q̄n feudū redemit a dño. Tercio q̄n dñs ei dedit ppt ſeruitiuꝫ p̄ris. in q̄bꝫ caſibꝫ ab alijs ex parentibꝫ ñ eſt inq̄etanda. vt i. c. ſi q̄s ſine filio maſ. quē ad. feu. ad fi. p. Adde quartū ſi feudū ſit datū ad nullū ſeruitiū. qz nō extantibꝫ maſculiſ ſuccedet femina ſm Bal. in d. ℌ. qz. Quintū q̄n feudū erat q̄ſitū iure emptōis ſm Odofre. in ſum. ſua. poſſ⁹ ex natura ꝛtract⁹ q̄ꝫ feudi

8 ¶ Utꝛ ꝺceſſo feudo ticio p ſe ꝛ deſcendentibꝫ filijs maſculis ꝛ femininis filiabꝫ filia ſimℓ cuꝫ maſculo ſupſtite admittat? R. Bal. in rubrica cp̄m vel ab. aut abba. feu. da. nō poſ. ℌ cū etiā: q̄ nō. ſz maſcul⁹ ſolū: qz natura feudi eſt vt p̄ferat maſcul⁹. Et ſi poſtea filiꝰ deceſſit ſine filio nō admitteret femina ſoꝛoꝛ p̄mortui fratris. qz ſemel excluſa fuit p maſculū. ꝛ ideo reuertit ad dñm. qđ verꝫ eſt in feudo ſimplici ꝛ recto. ſecꝰ in feudo ꝺceſſo ad certū ſeruitiū qđ femina poſſet explicare p ſe vel per aliū. qz tūc admitteꝛ cum maſculo ſimul. ff. de vſufru. accreſ. l. ſi q̄s ticio. ꝛ. l. ſi mulieri. ſm Jaco. de bel. qui dicit q̄ fuit in facto in regno apulie. Ex quo infert Bal. q̄ ſtatutū excludens feminā extante maſculo ſemel excluſam nō amplius ſuccedere niſi vt fratri habet ſuccedere. nō vt patri mortuo ſine maſculo.

9 ¶ Utꝛ clericꝰ ſuccedat i feudo? R. vt colligo ex diuerſitate opi. p ꝺcordia q̄ aut feudū erat ſibi apertū. ꝛ tūc ſi p̄moueat ad ſacros ordies ſic renūciare videt. qz trāſit ad ſtatū cōpatibilem. facit. c. de multa. de p̄ben. ꝛ cle. gratia. de reſcrip. nec poterit iſto caſu fruire p ſbſtitutū: niſi eſſet feudū ex q̄ p̄ſtaret ſolū ſeruitiū reale. qđ non eſt ppie feudū: vel feudū ex q̄ p̄ſtaret ſeruitiū qđ nō repugnat ei⁹ ordini: qz tūc ſuccedet eo q̄ p clericatū nō perdunt iura ſucceſſionis. xij. q. iij. c. i. cū ſi. Si vero p̄mouet ſoluꝫ

ad minores ordines succedet. qz pt seruire per substitutū vt vult glo. in. c. i. de bñ. fe. Aut feudū nō erat sibi apertū. puta: qz erāt tres frēs. z primogenitus possidebat feudū. z ipe erat vltimus q effect⁹ est cardinalis. Postea mortui sunt alij frēs sine herede. z tūc succedit. qz nō pt dici q habuerit animū renūciādi. nec etiā facultatē. z tūc ō eq̄tate iur⁹ admitteret q possit seruire p substitutū: licet sec⁹ de iuris rigore ni si tale esset seruitiū qđ de sui natura posset per quēlibet explicari. qz tūc etiā de iur⁹ rigore succedit. ar. l. cōtinuus. §. si ab eo. ff. de ẏbo. ob. Et hec est determiatio Bal. in. l. quisquis. C. de epi. z cle.

10 ¶ Quid si efficit religiosus quis succedet? R. Odofre. z Oldo. in auten. ingressi. C. ō sacro san. ec. q trāsit ad monasteriū eo modo quo erat ptes ingressum. l. si qs. C. de epi. z cleri. Inno. in. c. in psentia. de pba. limitat verū si seruitiū ad qđ tenet pt pstari ab eccl'ia. alias ad dñm reuertet. C. ō ca. tol. l. vnica. §. ne aut. Albri. in d. auten. tenet q sm ius ⁊ consuetudinis feudoz reuertit ad dñm indistincte. vt ē casus. si de feu. cōtro. fue. c. qui clericꝰ. z de va. mi. q bene. ar. de. c. i.

11 ¶ Ex qđ si pater obtinuit p se z suis heredibus z successoribꝫ qbuscūq trāsibit ne ad extraneū vel legatariū vel clericū? R. Bal. in. l. i. ff. de re. di. z sequit Ludo. de roma. in. l. id tē pus. §. i. ff. de vsuca. q sic. sed ipse Bal. in. c. i. §. donare. ti. qualiter olim feu. pos. ali. cōtigit se z dicit q dictio quibuscūq intelligit de succedentibꝫ ab intestato. ar. l. si qñ. C. de inoffi. testa. Uñ dic q nō veniet extraneꝰ. Ratō qz res nō debet regulari sm naturā ⁊tractꝰ. sz ⁊tractꝰ ipe sm naturā rei deducte i co. vt. l. stipulatio ista. §. si qs. ff. ō ẏbo. obli. vbi licet stipulatio sit trāsmissibil' in heredē ō sui natura vt̄. l. veteres. C. de ⁊trahen. sti. tñ nō trāsmittit qñ res i ea deducta nō est trāsmissibilis. vt est videre i feudo. nec legatariꝰ etiam veniet nec clericꝰ. Et sic dictio qbuscūq restringit p no. in. l. i. C. de sacrosan. ec. z p Jaco. de are. in. l. i. §. itē nūciatio. ff. de no. ope. nunc. Limita tū de clerico sm q dixi. s. in. q. ip.

12 ¶ Ex nunqđ succedet frater vel filiꝰ fratri qñ qs fuit de nouo beneficio inuestitꝰ si decedit sine liberis? R. q nō. sz ad dñm reuertet. vt i ti. de natura. suc. feu. Et q dictū est. s. q deficientibꝫ filijs veniūt agnati: intelligit de feudo acquisito ab antiq. i. ab eo qui fuit cōmunis parens totiꝰ cognatōis.

13 ¶ Utz vasallꝰ possit vni ex filijs plegare totū ius feudi? R. Bal. in ti. de phi. feu. alie. q non vllo modo nisi de volūtate ⁊ ⁊sensu filiorū. qz lex feudoz dicta q ad oēs equaliter pueniat vt in ti. q feu. da. pos. §. sz cū hoc. Limita nisi sit ducatꝰ vel marchionatꝰ ⁊hmōi. q debet primogenito solū. Ja. tñ lotharij tenet q illo c. i. de suc. feu. vbi dicit q vltima voluntas vasalli nihil valet in feudis: limitat ad cā dispositionē que est vltima volūtas. secus in stipulatione. qz in coherētibꝫ pssone pater pt stipulari vni coheredū. vt. ff. ō pac. l. anus. z sic potest assignare in totuz. ar. l. filio. §. fi. ff. de rit nup. cū multis alijs. 14

¶ Utz feudū possit dari in dotē? R. glo. in. c. fi. de feu. q sic ad tps vite feudatarij z nō plꝰ. 15

¶ Utz vasallus valeat grauare filiū heredē vt de vino qđ educit de vinea feudali de cōmi anno p aīa sua? R. Bal. in ti. de suc. feu. c. i. q sic. qz testat de fructibꝫ nō de feudo q fructus sunt res ppie heredis. vñ nō dicit alienatio feudi qñ alienant fructꝰ sepati. ff. de do. l. edi bus. §. ex rebꝫ. 16

¶ Ad qđ obligat vasallus dñō? R. q ad. vi. q no. de vsi. feu. in. c. i. de foz. fi. z. xxij. q. v. de foz ma. z de iureiurādo. ego. Primū ne sic ei i alimā. qđ damnuz corpis sui: z q impediat p posse. Secōm ne damnū in tpalibꝫ faciat vel volutatē impediat. Terciū ne reddat ei difficile vel impossibile qđ facere eū velle videt. Quartū ne reuelet ei secreta p q vel minꝰ tut⁹: vel noceri ei possit. Quintū ne sit ⁊tra eius iusticiā vel honestatē. s. maculādo vxorē vel filiā eius vel famā dicto facto vel ⁊sensu. Sextū vt fideliter ei ptrat ⁊ filiū auxiliū z fauorez. Addeptimū q teneat iurare fidelitatē nisi ex pacto sit remissum. Formā autem iuramenti ponit Hosti. sic. ego. A. iuro sup sancta dei euangelia q ab hac hora in antea vsq ad vltimum diē vite mee ero fidelis tibi. N. dño meo. contra quēcunq: excepto imperatore vel rege. Intelligit in causa iusta. z etiā debet excipere si habet aliū dñm antiquiorē. Addit octauū q teneat sm q ⁊uentū est vel natura feudi z regionis ipi⁹ seu ⁊suetudo requirit. 17

¶ Ex qđ si dñs moriens reliquit plures filios vtrū iurabit omibꝫ? R. q sic. si omes equaliter succedūt. Hostiē. tñ tenet q nō: sed solus vni. si l'r iurabūt omes filijs seu heredes vasalli si feudū indiuisuz habet. Si vero ad vnū puenit: ille solꝰ iurabit. 18

¶ Utrum vasallus possit per aliū seruire? R. Bal. in. c. mutus. ep̄m. vel abba. feu. da. non pos. q si seruitiū debet fieri principi vel nō potest fieri per substitutū nisi de voluntate principis. vt. C. ō murile. l. si quis ex corpoꝛe. Et ideo si

incurrit talis infirmitas q̄ seruitiuz exhibere nō pt̄ perdet feudū. nisi esset a casu fortuito si ne culpa p̄cedente. vtputa q̄a latronib⁹ ceca tus. q̄ tūc nō perdet ne detur afflicto afflictio ar. C. de fur. autē. naui. ⁊ C. de epi. audien. l. tam dementis.

19 ¶Quo amittit feudū. R. q. xij. modis. Primus si vasall⁹ efficit clericꝰ vl̄ religiosus. de q̄ dic vt. s. in. q. ix. ⁊ facit. xxiij. q. viij. §. i. q̄ ar. annū ⁊ die: q̄ nō petierit a dño inuestituram feudi. Intellige hic ⁊ in sequenti si est maior xiij. annis. vel puella. xij. vt no. in. c. veritatis de iureiurā. p. Panor. Tercius si vasall⁹ mor tuo dño ab eiꝰ heredib⁹ infra tempꝰ p̄dictuz inuestituram nō petierit. de quib⁹ duob⁹ habet in qui. can. feu. amit. c. i. §. Quē p̄dicta legitima q̄n iurauit p̄sone solū. vt cū dicit. Juro tibi. Secꝰ si iurasset sibi ⁊ successorib⁹ vl̄ sb̄ noie dignitatis. q̄ nō tenet amplius iurare successo ribꝰ nisi magna longinquitate periret memo ria. vt no. Panor. in d. c. veritatis. Item nisi cet miles. q̄ habet annū ⁊ mēsem. Item nisi iusta causa eū impedierit. vt habet de phi. feu. alie. plotharii. c. q̄m inter dñm. Quartꝰ cū vasal lus tribꝰ vicibꝰ req̄sitꝰ cora paribꝰ ⁊ hmōi fi delitatē iurare noluerit. cuius dñs sit paratus facere inuestituram. Quintꝰ si vasallus interfi cit p̄priū germanū suū vel filiuz germani sui vel aliud cōmiserit quo paricida nuncupari posset vt totā hereditatē haberet. Sextꝰ si va sallꝰ dimittit dñm in p̄lio: nō mortuū vel ad mortē vulneratū. Septimꝰ p̄pter mlt̄as cau sas ingratitudinis q̄ enumerāt quib⁹ modis feu. amit. c. i. ⁊. ij. ⁊ de feu. si col. non amit. c. i. ⁊ ij. puta concubuit cum vxore filia vel sorore huiusmodi. Octauus si scienter negauerit feudū vel partē aut ditionē eiꝰ. secꝰ si ignorā ter. Nonꝰ si infeudauerit feudū alia lege q̄z ea quā habet ipe vel in talē vasallū q̄ feudū sua reno pt̄. Decimꝰ si dñm accusauerit aut testi monū cōtra eū tulerit in causa criminali. Et quidā dicūt etiā in causa ciuili. Undecimus si vocatꝰ a dño q̄ secū vadat in expeditōe pu blica. puta vocatꝰ ab imperatore vt secū vadat p̄ corona suscipienda ⁊ hmōi nō venerit nec aliū acceptū dño miserit. vl̄ stipendia militie nō dederit. Duodecimꝰ si feudū alienauerit.

20 Isti casus habent in sum. Hosti. ti. eo.

¶Sed querit an alienans feudū sine ditione dñi ipo facto cadat. R. Pa. in. c. vlti. de feud. q̄ sic. ⁊ pt̄ sine alia sentētia expelli ⁊ alteri con ferri: etiā si alienādo dixerat. saluo iure domi nij. Bal. q̄ sit causa bene. amit. c. i. q̄ factū sequēs est ditarium. ar. c. eam te. de iureiuran. ⁊ qđ no. ibi. Secus si dixisset. Et aliter vel alio modo nō intendo. q̄ opant vt dño ditradi cente non videat facta alienatio. Et hoc verū nisi aliqua captio domino posset interuenire puta daret castellū tali quē dñs expellere po stea nō posset.

¶Quid si nō alienat nisi partē. R. Joh. an. 21 quē sequit Pa. vbi. s. q̄ solū perdit illā partē quā alienauit. etiā si esset maior ps. de prohi. feu. alie. imperialē. §. i.

¶An possit alienare p aīa. R. q̄ non. neq̄ le gare: neq̄ disponere p ania. vt in. c. i. qualiter feu. ali. licet nec etiā de iure canonico fm Ho sti. in sum. de immu. eccle. 22

¶Quid si alienat suas cōmoditates ad tem pus longissimū. R. Bal. in ti. de pace cōstan. in fir. in. viij. carta q̄ nō cadat dūmodo actū sit q̄ dominiū vtile non transeat. allegat glo. singularem. in. l. codicillus. §. instituto. ff. de le. ij. Idem dicit in emphitheota. Idez tenet Barto. in d. §. instituto. vbi dicit q̄ vendens fructus domꝰ ad centū annos non videt alie nare. Sed nō placet. sed si vult alienare faci at sic. Uendo vel dcedo fructꝰ vel ipam per ceptionē fructuū cū hoc si dño placuerit. vel dñs ñ reuocauerit. Et sic saluo ⁊ saluato ho nore ⁊ iurisdictione ⁊ cōsensu dñi. ⁊ si de iure possum nec aliter nec alio modo. Si aūt do mino nō placuerit vel nō dsenserit vel reuoca uerit vel de iure nō possum: res sit in empta vl̄ venditio vel alienatio sit irrita ⁊ ipo iure nul la. ⁊ sic erit tutissima cautela: nisi sit captō do mini. vt dixi. 23

¶Utz possit pignori dare. R. Panor. vbi. s. q̄ nō. q̄ que phibent alienari generaliter a le ge vel p testatorē vel per pactū dtrahentium prohibent pignori dari. l. fi. C. de re. eccle. non alie. Secus si a iudice. l. in quorum. ff. de pi gno. Ratio. q̄ p constitutionē pignoris de fa cili p̄uenitur ad distractionez rei. Et ppterea vno prohibito phibetur oīe p qđ p̄uenitur ad illud. l. dratio. ff. de spon. cū concordabi in glo. positis. 24

¶Ad quē reuertit feudū vasallo priuatoꝰ. R. Bal. qui. mo. feu. amit. §. aut si libellario q̄ si priuatur ex dolo cōmisso in persona domini ad dñm reuertit. vt que sit prima causa amit. bene. c. i. §. deniq̄. Quādo vero delinquit ex tra personā. tūc veniūt agnati ⁊ non dominꝰ. Quādo vero ex causa alienatōnis: tunc sunt opi. sed Bal. ibidē dicit q̄ si fecit in fraudem agnato. tunc ipi agnati veniunt nō dominꝰ. Si vero nō in fraudem fecit: tunc reuertit ad 25

dominū. tamen filij vel agnati imo etiā filia masculis nō existentibꝫ debet redimere a dño ꝛ cogitur dominꝰ eos inuestire. vt de his qui feu. da. pos. §. cū vero. Qđ intellige si feudꝫ nō erat nouū fm Jaco. de belnīso. Bar. tamē vt recitat Panor. vbi. s. in l. eū. ff. de inter. et releg. ꝛ l. vt iureiurandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. dicit q si pater cōmisit delictū ppter qđ directe venit priuandꝰ feudo. puta qꝛ alienauit ꝛ hmōi: vel cōmisit aliquid cōtra tenorē iuramenti. tunc nocet filio etiā si ꝓcessisset ab anteriori generatione. ar. in. l. i. ff. si quis alie. te. ꝓo. ꝛ in. l. ratio. §. fi. ff. de bo. ꝓscript. vbi patet q si quis prohibuerit aliquē testari: vel interfecit consanguineū cui debebat succedere ab intestato fiscus occupat hereditatē. nec ve niunt aliqui cōsanguinei qui sunt prohibenti vel occidenti gradus inferioris. vt ibi patꝫ cū no. Si vero delictū non est ppter qđ directe sit priuandus. sed per quandā cōsequentiam. puta quia damnat ppter aliqđ maleficium. ita q eius bona veniūt publicanda. tunc ꝓcedat distinctio. Dy. in regula nō debet. lib. vi. qui distinguit ꝛ tenet q si feudū a patre ꝓsona habuit originē noceat filio Secus si est a genere vlteriori: quia tūc nō nocet. Cū qua distinctione trāsit Joh. an. ꝛ do. Anto. in d. c. fi. de feudis. Distinctio tamē Bal. mihi videtur equior.

26 ¶ Utꝫ vno legatario deficiente accrescat feudum alteri? R. Panor. vbi. s. q nō. nisi fuisset ꝓpssum. vide Barto. in l. si mihi. ff. de ꝛbo. obligati.

27 ¶ Utꝫ masculꝰ vasalli mei sit meꝰ vasallus? R. q non. sicut nec libertꝰ liberti mei est meꝰ libertus. ff. ꝓ socio. l. nam socij.

28 ¶ Utꝫ filius repudiata hereditate patris possit feudū tenere? R. fm Hosti. q nō. Sz aut totuz debet retinere: aut totum repudiare: nisi dominꝰ de nouo beneficio inuestiat agnatis cōsentientibꝫ. Agnati vero bene possūt feudū retinere repudiata hereditate. vt in constitu. Frede. an agna. vel fi. de fun. re. he. pos. feu. re. c. si contingeret.

29 ¶ Utruz vasallus inuito dño possit refutare feudū? R. Joh. de imo. in. c. i. de feu. q nō. allegat glo. singularē. in. c. fi. de capi. qui. cu. ven. ꝛ Panor. in d. c. i. Idem tenet glo. in. c. que ī ecclesiaz. de consti. Barto. vero in. l. is cum q ff. de aqua plu. ar. ꝛ Dy. cōsilio. xliij. ꝛ Jaco. de bel. in d. c. fi. sic concludūt q si est datū ad certū seruitiū non potest. Si vero ad seruitium incertū: tunc potest anteqz illud seruitiuz sit in dictū. qꝛ nondū est purificata obligatō. facit in simili glo. in l. incola. ff. ad munici. nisi iurasset specifice non posse refutare fm Bal. in pludy. ff. feud. Fallit si dominꝰ esset in plio. ꝛ tunc vellet refutare. quia dominꝰ tunc non posset sibi prouidere de equali vasallo. ar. l. filie mee. ff. solu. ma. Nā cedere feudo est qđdā diuortiū. ꝛ nō valet nisi possit ꝛsuli in dānitati dñi Hostiē. in. c. vno de va. q ꝛtra. ꝛsti. loti feu. alic. tenet q pt. Sz tu tene opi. Bar.

¶ Utꝫ dominus teneat vicem rependere vasallo fidelitē? R. q sic. alias cenſebit malefidus vt in lib. feud. de for. fi. c. i. in fi. facit. xxij. q. v. de forma. xcv. dist. esto subiect. ꝛ debet pauari feudo per superiorē si perfide se habet contra vasallū suū.

¶ Utꝫ eccl'ia possit sine vsura recipe in pign. feudum ꝛ facere fructꝰ suos? R. fm. c. i. de feu. q sic. dūmodo interim nō recipiat seruitium a vasallo. Et istud habet locū etiam in feudo laicali: fm cōiter doc. ꝛ licet glo. ibi sit contra ria nō curabis de ea. Dicit tn Lardi. ibidem quē sequit do. Anto. ꝛ cōiter alij q si feudum esset liberū nō posset retinere fructꝰ. qz ꝓfatū c. i. intelligit quādo nō est liberum. Sed iudicio meo non habuit respectū ad seruitiū. qz cōmuniter seruitiū nō tantū valet quantum fructꝰ feudi: aliter non esset beneficium feudi. Et tō mihi videt saluo meliori iudicio q rectius fundauerit se sup naturā feudi: que est vt dominiū rectū remaneat apud dñm. ꝛ vtile penes vasallū: ꝛ cū obligatōe saltē fidelitatis. licet nullū fuitiū sit debitū. Et ideo dimissa obligatōe de ꝛsensu ipius vasalli. cōsolidat ipm. dominiū vtile cū directo: nō ex aliena reꝛ. ꝓpria. ꝛ sic nō oportet attendere an sit liberꝫ vel ne: sed q nullo modo retineat eū obligatū ad aliqđ. Et sic declaret q interim est absolutus ab oībꝫ rōne feudi debitis.

¶ Quid si dñs recipit interim seruitium a vasallo? R. q si vasallus facit tanqz ex debito. tūc fructꝰ teneret restituere. nisi ꝓtestet. ar. in. l. ij. C. de iure do. ꝛ in. c. cū. M. de ꝛstitu. Secus esset si ex liberalitate sciens se nō teneri vasall? exhibet ꝛsueta seruitia.

¶ Utꝫ idem sit in emphitheosi ꝛ locatione? R. q sic. vnde Spe. in ti. de feu. §. qñ. ff. pl. q feudū. ꝛ tractus emphitheotic? ꝛ liuelarius sunt eiusdē nature. Et dic Bal. in pfata. vij. carta. in ti. de pa. constan. verū in feudis in q bus nō debetur seruitū. sed certa qntitas pecunie: vini ꝛ hmōi. alias nō. Sed quo ad ꝫ nō video quin liceat recipe fructꝰ liberando a seruitio rōne iam dicta. licet Jo. an. ꝛ Hostiē. ꝛ alij dixerint in digere declaratione papali: sed

nō placet. Et dico q̄ vbicūq; lex feudalis nō est contra iuris ciuilis aut naturalis rationē. habet locū in emphiteosi. alias nō. vt tenet Bar. in. l. si mihi. ff. d̄ ꝓbo. ob. & Bald. in. c. i. de in ue. de re. alie. fac. Aduerte etiam in tractu emphiteotico fiunt nō posset ratione dubio q̄ an tēpe cedēti de feudo & emphiteosi vbi meliorato nō est facta q̄ tūc licet. Itē q̄n ēcā liba qz si exbursasset q̄titatē pecunie vl̄ aliud dño p ipo habēdo: sic nō liceret q̄n fructus disproportionarent a fructio siue a fictu

34 Dō bene no. qz pauci aduertūt.

¶ Utruz idem fit in vsufructuario obligante ꝓprietario. R. fm Hostiē. in sum. q̄ sic. si habet a causa libera a proprietario. alias nō. vbi fructus disproportionant a seruitio.

Fictio vide. ſ. Simulatio & quō fictio iurī va/let & qñ. vide. s. Cōsensus. ℣. iiij.

Fideicōmissum & mortis natio legatoꝝ appellatione ꝯtinent. ff. d̄ le. iij. l. & si fideicōmissum. ſz fideicō missum ideo fa ctuz est. qz fideicōmissa olim pcebant ex fide heredū. ſz hodie fere eequata sunt fideicom/missa & legata. habent tñ aliquas differētias. de quibo vide in glo. d. l. & fideicōmissū. & qd ibi no. & est tex. in. l. i. ff. de le. i.

Fideiussor est qui pro alienis debitis intercedit. Et differt a mandatore: qz mandator interue nit a principio. fideiussor vo pt accedere tā an/te factū q̄ post. vt habet in auten. p̄sente. C. de fideiuss. ꝓpterea tam in. ff. q̄ in. C. eo. ti. addi/tur & mandatorib.

1 ¶ Fideiussio non tenet qñ est accessoria ei qd nō tenet glo. in. c. grauis. de censi. cum cōcor. ibi positis.

2 ¶ Quis pt fideiubere: R. q̄libet q̄ habet libe/ram administrationē suoꝝ bonoꝝ.

3 ¶ Utz mulier possit fideiubere pro viro: R. q̄ non. & si fecit non tenet ipo iure. l. ij. in glo. ff. ad se. consul. velle.

4 ¶ Utz mulier possit fideiubere p altero: R. q̄ nō. fm q̄d no. in. l. q̄uis. ff. ad velle. Et fm q̄ ibi distinguit ponunt sex casus in quib mu/lier pt fideiubere. Primꝰ qñ fideiubet p precō dando vt quis manumittat seruū. Secūdꝰ qñ p dote alicuꝰ mulieris. Tercio qñ renun ciauit bñficio velleiāo certiorata de eo. Quar tus qñ accepit pciū p fideiubendo vl̄ aliq̄d loco pcij. Quintꝰ qñ in fraudem fideiussit vt reciperet. Sextus qñ pignus vel fideiussorem p alio dedit & post biennium a dicta cautione numerandū utz ad idem se obligauit vel pignus vel fideiussorē dedit. Hec si infra bien niū ꝓsensit. qz nō valeret.

¶ Utz clericꝰ possit esse fideiussor: R. q̄ p laico nullo modo potest. & si facit est abiciendꝰ: vt in. c. i. de fideiuss. Sed aliqui limitant i frequentia fideiussionis ꝓpter verbum inseruiens. in d. c. positum. qd̄ notat frequentia. id ē valde seruiens. sicut & ponit in. l. gallus. ℣. ille casus in difficilis. i. valde difficilis. ff. de lib. & po. Sz mihi videt q̄ nullo modo debeat fideiussor esse p laicis. vt in. xi. q. i. c. te quidez. in ter. & in glo. nisi in casu necessitatis in q̄ sicut obligat subuenire indigēti. vt. xvi. q. i. viden/tes. sic & fideiubere. Et hꝰ tenet glo. in d. c. te q̄/dem. & glo. in. c. pe. eo. ti. Sz p ecclesia vl̄ pro alio clerico bene pt fideiubere. vt in. c. ij. eo. ti. & in d. glo. d. c. te quidē.

¶ Sz nunq̄d obligat si fideiusserit: R. sic. vt in. c. puenit. & in. c. ꝓstitutꝰ. eo. ti. 6

¶ Limitat tamen Hosti. q̄ solū tenetur de pa/trimonio suo vel de redditib beneficij quos facit suos: non autē in preiudiciū ecclesie. Ar/chid. in. c. statutum. de rescript. lib. vi. tenet q̄ nec etiam de fructibus beneficij. Sed cōmu/nis opinio est in contrarium & cū opi. Hosti. & sic tene. 7

¶ Utz religiosus possit fideiubere: R. q̄ non. vt in. c. pe. eo. ti. nec etiā si esset abbas nisi hꝰ fi/at de maioris ptis ꝓuentꝰ capituli & abbatis li/centia. vt ibidem. 8

¶ Utz heres fideiussoris obligetur sicut fide iussor: R. q̄ sic. l. pt accipi. ff. de fideiuss. 9

¶ Utz fideiussor q̄ ꝓmiserat aliquē p̄sentare liberet. si talis p quo fideiussit post fideiussio nem cōmisit capitale crimen: ꝓpter qd̄ fuit cō/demnatꝰ ad mortē vel bannitꝰ & fugit: R. q̄ sic. vt est casus in. l. sed & si q̄s rei. ff. si q̄s cau. in prin. & no. in. l. si decesserit. ff. q̄ satisda. cog. Et ibi dicit q̄ do. Albri. cū fideiussisset p quo dā scholari Bononie accusato de quodā ma/leficio de eo p̄sentando sub pena mille librarꝝ. post quā fideiussionē accusatꝰ fuit p̄fatꝰ scho/laris ab alio de alio maleficio. qui fugit & non cōparens citatꝰ: fuit bannitꝰ & diffidatus fm ꝓsuetudinem Bononie & ꝺemnatꝰ ad mor/tem. post quā ꝺēnationē obtinuit q̄ nō erat obligatus sue fideiussioni. Et hꝰ vez nisi fide iussor esset in dolo vel lata culpa respectu ma/leficij postea perpetrati: qz in ꝓscientia teneret ad restitutionē damni ꝓximi. alias nō. 10

11 ¶ Utr̃ fideiussor rei ꝺe capitandi cui dict⁹ reꝰ fuerat assignatus ⁊ fugit sit ipse ꝺe capitand⁹ R. Ly. in. l. ad cõmentariensem. C. ꝺe custo. reo. ⁊ Barto. in. l. si quis reum. ff. ꝺ custo. reo. q̃ nõ. sz pecunialiter puniet. Ratio. qz nemo potest se obligare ex ꝺactu ad pen̄ capitalē. quia nemo est domin⁹ membrorum suorum. xxiij. q. v. si non licet. ⁊ in. l. liber homo. ff. ad l. aquil. Si tamen fuerit in dolo puniet pe/na arbitraria. vt no. in dictis locis. ⁊ in glo. c. cũ homo. xxiij. q. v. Nec ob. ꝺ. l. ad cõmentariensem. qz loquit ꝺe illo q̃ habet ex officio custodiã: q̃ punit eadē pena q̃ erat puniend⁹ in carcerat⁹: si est in dolo fuge vel in negligẽtia: vt ibi notat.

12 ¶ Utr̃ possit q̃s interponere fideiussorẽ i causa criminali: R. Pa. in Rubrica ꝺe fideiuss. q̃ si nõ venit imponẽda corporalis pena pt. alias nõ. Et sic intellige. c. si clericꝰ. ꝺe sen. excõ. lib. vi. facit ꝺ. l. si q̃s seruũ. iuncta. l. duus pi⁹. ff. ꝺ custo. re. ⁊ est bn⁹ text. in ꝺ. c. cũ homo. ⁊ etiã ibi glo. Fallit in mliere: ꝺe q̃ ꝺic vt in auten. vt nulli iudi. §. necessariũ.

13 ¶ Utrum cũ plures insolidum sunt fideiussores ꝺebeat diuidi ꝺebitum inter eos: R. Pa nor. in. c. puenit. eo. ti. q̃ sic. si sunt oĩes pẽsentes ⁊ soluendo. ⁊ hoc postulent ante litem contestatã. ff. ꝺe fideiuss. l. si dubitet. §. i. Et istud est beneficiũ diui adriani positum. C. ꝺe consti. pe. l. diui adriani. ⁊ habes in effectu in. sti. eo. ti. §. si plures. ⁊ hoc verum nisi huic beneficio renunciassent.

14 ¶ Utr̃ pẽsente ꝺebitore p̃ncipali ⁊ indiscusso possit ꝺuenir fideiussor: R. q̃ nõ. vt in autẽ. presente. C. eo. ti. etiã fm Pa. in ꝺ. c. puenit. si ꝺstituerit se p̃ncipalẽ ꝺebitorẽ. vt fit cõiter hodie. Et hoc vr̃ est nisi renunciauerit huic beneficio. vt. C. ꝺe duo. re. sti. auten. h̃ ita. ⁊ nisi ꝺebitor notorie sit nõ soluẽdo.

15 ¶ Utr̃ creditor teneat cedere actiones suas fideiussori: R. q̃ sic. Intellige quas habet ꝺtra eũ p quo fideiussit. aliter potest ei denegare solutionẽ ꝺebiti. vt. l. modestin⁹. ff. ꝺe solu. ⁊ l. si deiussoribꝰ. ff. eo.

16 ¶ Utrum ꝺebitor teneatur satisfacere fideiussori ꝺe omni damno: R. q̃ sic. Intellige q̃ ꝺ ei euenit ex sua culpa ꝓpter fideiussionem. c. ij. ⁊ iij. eo. ti. ⁊ ꝺe fo. cõpe. c. fi. qz officiũ suũ nlli ꝺebet esse damnosum. ff. ꝺe fur. l. si seru⁹ cõmunis. §. q̃ ꝺo. ff. ad velleia. l. ij. §. i. ff. quẽadmodũ te. aperi. l. sz si q̃s. ff. qui. ex cau. maio. l. videlicet. iiij. q. ij. §. venturis. ⁊ in glo. ꝺ. c. ij.

17 ¶ Utr̃ repetere possit usuras quas soluit fideiussor ꝓ creditorẽ: R. Joh. an. in regula damnum. lib. vi. in mercu. ⁊ sequit Pano. in ꝺ. c. ij. q̃ aut simpliciter erat solum obligatus ad ꝺebitum soluendũ. ⁊ sic nõ repetet. sed sibi imputet si soluit. quia non erat obligatus. facit l. centum. ff. ꝺe eo q̃ ꝺ cer. lo. nisi soluisset usuras vt interesse. Et hoc verum quando fideiussor obligasset se non solũ simpliciter. sz etiã in omnẽ casum venientem ex ꝺebito principali: quia teneret ꝺe augmento ꝺebiti. vt ꝺ. l. centum. ⁊ l. quero. §. i. ff. loca. ⁊ l. mora. ff. ꝺe verbo. obli. alias si impliciter fideiubens non tenetur ad interesse: nec ad augmentum ꝺebiti. vt no. glo. in dicto. c. ij. ⁊ sequunt vocto. ⁊ ideo sibi imputabit si soluet iure fori. licet iure poli ꝺebitor teneatur si ipe erat obligatus in vero adinteresse: seu augmẽtũ creditori: alias nõ. Aut obligauerat se fideiussor ad usuras solueꝺas. Et sic fm legistas ⁊ canonistas distinguitur. quia si soluit sponte: nõ repetet fm glosa. in dicto. c. ij. quia in debite erant. vt in. c. ꝺebitores. ꝺe iureiurando. Si vero soluit coactus. sed nõ opposuit exceptionem: nõ repetet. Si autem opposuit. sed p iniquitatem iudicis fuit coactus soluere. Et sic nõ posset repetere: nec it coactus soluere. Et sic nõ posset repetere: nec ꝺebitor tenetur p legẽ exceptionẽ. ff. eo. ti. ff. ꝺe evictio. l. si p imprudentiam. Sed in contrarium fm theologos. ⁊ in cõscientia tenet firmiter q̃ tam in isto casu quando soluit coactus q̃ etiã quando sponte soluit. eo q̃ sic ꝓmisit eas soluere q̃ possit repetere: ⁊ q̃ ꝺebitor sibi tenetur. quia sic intelligitur mandasse vt soluat ꝺebitum. vt lege. si procurator. ff. ꝺe conditio. indebi. Et sic sibi imputet ꝺebitor qui enim fidebet iubere fecit pro usuris: nisi soluerit in frandem vt faueret usurario. quia sic non repetet. Aut non solum fideiussit soluere usuras. sed etiam iurauit. Et sic repetet fm omnes. qz licet posset petere absolutionem a iuramẽto. nõ tamẽ tenetur fm Sofredũ. quia licz teneat fideiussor excipe. vt no. in glo. ꝺ. c. ij. ꝑ mlta iura. nõ tñ teneꝰ agere. 18

¶ Utrum fideiussor remaneat obligatus pro rogato termino a creditore: R. fm Pano. in c. constitutus. eo. titu. communiter tenetur q̃ aut fideiussor erat obligatus ad tempus solutum. puta usq̃ ad annum. ⁊ sic non tenet post annum prorogato termino. per. l. item queritur. §. qui impleto. ff. locati. vbi patet q̃ si locatur ad annum ꝺato fideiussore. Si conducis postea tacite ad aliud tempus: fideiussor non tenetur nisi ꝺe nouo prorogetur. Aut obligatio erat pura: licet solutio mittat. Aut obligatio erat pura: licet solutio sit ꝑ dilatata sit ad tempus. ⁊ sic licet solutio sit ꝑ rogata: non tamen liberatur. Ratio. quia q̃

la facta progatiõe termini teneť fideiusſor etiam post terminũ: sicut ꝛ reus principalis. argumentũ. c. cum dilecti. de dolo. et. l. celsus. ff. de arbitris.

¶ Utruꝫ fideiusſor ante tempus possit agere ꝯtra debitorem vt liberet eum? R. q̃ sic. in tribus casibus. Primus si diu in debiti solutione stetit. Secũdus si dissipare bona sua debitor incepit. Tecius si ꝺemnat⁹ fuit superfideiusſione. de quib⁹ habes in. c. fi. eo. ti. ꝛ vide q̃ ibi notať.

¶ Utrum fideiusſor pro alienatione rei dotalis vel donationis ꝓpter nuptias constante matrimonio teneať de euictione? R. Panor. in. c. cum contingat. de iureiurando. Barto. in. l. cum lex. ff. eo. ti. ꝛ Johã. an. post multas opiniones videnť ꝺcludere q̃ si mulier vẽdit nõ teneť: nec ipe: nec ipa mlier. dicta. l. cũ lex. sed si vendit marit⁹ vel alius: tenẽtur vendẽs ꝛ fideiusſor vel ad rem tradendã vel ad interesſe. fm q̃ notatur in. l. rem alienã. ff. de cõtrahenda emptio. argumentũ. l. ꝛ si is. C. de prẽmini. Ratio. quia lex non resistit venditioni ꝛ actioni personali. sz alienationi. id est trãslationi dominij. Unde vxor non obligatur. qz teneretur ad translationem dominij. l. ex empto. in principio. ff. de actio. ꝛ empti. ꝛ vendi. nec fideiusſor. quia haberet regressum contra mulierem. Et hoc verum nisi mulier iurasset qz si iurasset teneret tam ipa q̃z fideiusſor. Et hec opinio placet omissis alijs mltis in d. c. cũ ꝺingat. p Jo. ꝛ ꝺo. Anto. tactis.

¶ Utrũ fideiusſor possit aliquid recipere sine vsura a debitore? R. quidã tenent q̃ nõ. quia esset vsura. Ratio. qz videtur q̃ fideiussio sit quoddã mutuum interpretatum. Sed ego credo q̃ nõ sit vsura aliquid accipere. Dũmodo fraus neq̃z dolus interueniat. puta qz conuenit cũ aliquo: ne credat debitori nisi fideiubeat: vt sic lucrari possit. qz tũc nõ liceret. alias sic. qz hic nõ est mutuũ nez neq̃z etiã interpretatiõ. Sed si rõne facti aliq̃d accipet: bene esſz iniusticia ꝛ ꝺtra charitatẽ quãdo nullũ periculũ habet vel laborez in fideiubendo. sed qñ aliquid accipit rõne periculi cui se exponit vl forte laboꝛz ꝛ ceteroꝛ que faciliter incurrunť i talib⁹ fideiussionib⁹ esset omnino licitũ aliq̃d accipere moderate tñ. ꝛ sic est ꝺtractus innominatus: nõ mutui.

Fides ꝺicitur dupliciter. scilicet pactionis ꝛ consensus. vt habetur in. c. i. de sponsa duo. Omnis pactio quãcunq̃z simplex ꝺicitur fides. Unde veniẽs contra promissionem ꝺicitur venire contra fidem prestitam. Et sic capitur in. l. i. ff. ꝺ pac. ꝛ. ff. de consti. pecu. l. i. Uñ ꝺicit fides quasi fiet. ꝛ hec respectu promissionis ꝺ futuro. Alia est que est consensus de ꝑsenti. Et hec facit matrimonium. vt no. in d. c. i. de hoc habes etiaz. j. Juramentũ. i. §. vi.

¶ Utz fides sit frangenti seruãda. vide. j. Juramentũ. v. §. xvij. 1

¶ Est ꝛ alia fides que ꝺicit substãtia sperãdarum rerũ argumẽto non apparentiũ. ad Hebreo. xi. c. Et de ista intellige que infra ꝺicã in toto isto capitulo. 2

¶ In quo ꝺiffert fides ab opinione? R. vt infra Opinio. 3

¶ Que ptinent ad fidem? R. Thomas sẽda sẽde. q. xi. arti. ij. q̃ ꝺirecte ꝛ principaliter articuli fidei. Indirecte vero ꝛ secundario ea ex q̃bus si non crederenť sequereť alicui⁹ articuli corruptio. Et circa vtraq̃z potest esse heresis eo modo quo ꝛ fides. 4

¶ Quot sunt articuli fidei? R. cõmuniter ꝺicitur q̃ sunt duodecim. qz quilibet apostolorum q̃ fuerũt duodecim suũ posuit. ꝛ omes in simul omes articulos approbauerũt. Sz verius ꝺicendũ est q̃ sunt quattuorꝺecim. septẽ pertinẽtes ad diuinitatẽ. ꝛ septẽ ad humanitatem christi: qui omnes ponuntur in symbolo minori: qui sunt infrascripti. Primus quem posuit Petrus est. Credo in deũ patrem omnipotentem creatorez celi ꝛ terre. In quo tria cõtinenť. Primũ vnitas deitatis: ibi. Credo in deũ non deos. Secundũ distinctio psone patris. ibi. patrem omnipotentez. Et vt ꝺicit Rich. in. iij. sen. h omnipotentia includit omnem scientiam. summã bonitatẽ. prouidentiã respectu omniũ ꝛ omnẽ perfectionem. Terciũ creatio omniũ. ibi. creatorem celi ꝛ terre. i. visibiliũ p terram ꝛ inuisibiliũ p celũ significans. Secũdus articulus quẽ posuit beatus Andreas est. Et in iesum christũ filium eius vnicum dominũ nostrũ. eius ꝺicit. id est patris. ꝛ vnicũ. quia solus vnus est filius. ꝛ dominũ nostrũ. s. iure creationis gubernationis ꝛ redemptionis. Terci⁹ articulus quẽ posuit Johannes est. Qui ꝛceptus est de spiritusancto natus ex maria virgine. Quartus quẽ posuit Jacobus maior est. Passus sub pontio pylato. crucifixus mortuus ꝛ sepult⁹. Quintus articulus quẽ posuit Thomas est. Descẽdit ad inferos. tercia die resurrexit a mortuis. In quo ꝺtinenť duo articuli. Primus descẽdit ad inferos. s. fm animã. Secund⁹ resurrexit a mortuis. scilicet gloriosus ꝛ imortalis

Sext⁹ articul⁹ quē posuit Jacob⁹ minor est. Ascendit ad celos: sedet a dexteraz dei patris. Ascēdit em nō solū sup oēs celos. id est super omnē creaturā corporalē. sed etiā sup oēm spiritualē. qz ppter dignitatem vnionis omnes excellit. Ephe. i. ppterea addit. sedet ad dexteram dei patris. id est in potioribz bonis patrⁱ. Septim⁹ articul⁹ quez posuit Philipp⁹ est. Inde ventur⁹ est iudicare viuos z mortuos id est eos q̄ in eius aduentu viui reperient z i momento morientur: z postea resurgent cū eis qui primo erant mortui. Octauus articulus quē posuit Bartholome⁹ est. Credo in spūm sanctū. qui. s. est tercia psona in trinitate. Nonus articul⁹ quē posuit Matthe⁹ est. Sanctam ecclesiā catholicā. id est congregationē fideliū. Decimus articul⁹ quē posuit Symon cananeus est. Sanctoz cōmunionē: remissionem peccatoz. Et iste articulus cū illo quez posuit beatus Mattheus est vn⁹ articulus z ad vnū z eundē articulū ptinet qui est de operatione dei: per quā dat nobis esse gratie. Et ē sensus. Credo in spūm sanctū facientē sanctā ecclesiā catholicā. id est vniuersalē in qua est cōmunio sanctorū: z remissio peccatoz. Et iō non debet dici. In sanctam. sed sanctam. vel est sensus. Credo catholicam ecclesiā esse sanctam. s. per operationē dei. ecclesiam inquā habentem cōmunionē sanctoz z remissionē peccatoz. Tamen ad hunc articulū reducitur fides de sacramentis. quia in eis cōmunicāt fideles z sunt instrumenta sanctificādi. z ex cōsequēti peccata remittendi. Undecimus articulus quē posuit Judas Thadeus ē. Carnis resurrectionē. Duodecim⁹ articul⁹ est quē posuit Matthias. Uitam eternā. Et est sensus istoz duoz. Credo q̄ deus resuscitabit nos z dabit nobis vitā eternā. s. bonis. z ex cōsequēti sequit q̄ dabit malis penā eternā. hec ex Ric. in. ij. dist. xxv.

6 ¶ Utz simplices qui in subtilitatibz fidei errent peccēt: R. Thomas. ij. q. ij. ar. vi. q̄ nō si nō pertinaciter peruersa doctrine inhereāt in particulari contra vniuersalis ecclesie fidem. Spe. vero ti. de hereti. z Aluar⁹. vt refert Jo. de lig. tenent q̄ peccāt mortaliter. z sunt hereti ci. Spe. allegat. xxiij. q. i. scisma. C. de here. l. ij. z de in ius vocā. l. venia. xxxvij. dist. c. fi. Aluarus vero allegat. vi. q. i. quero. xvi. q. i. sī cupis. xxij. q. ij. in ipaz. Dz ego credo verā opinionē scti Tho. imo pl⁹ dico q̄ aliqñ talis error posset esse meritorius. vtputa aliqs audit aliquē pdicatorē famosuz vl epm pdicasse aliquē errorē. z simplex credit animo obediendi fidei. parat⁹ tamē corrigi. nā ex intentōe opa iudicant. c. cū volūtate. de sen. excō. Aliquā/ do cū peccato veniali. vtputa vetula credit eccliaz sicut nitatē esse vnā feminā. z qz credit ecclesiaz sic tenere: sic credit. z tm nō est heretica: qz cōditionaliter credit si ecclesia sic tenet z credit. Aliquādo est cū mortali. vt est quādo homo scienter credit aliquid qđ est cōtra articulos fidei vel determinationez ecclesie: z hoc paret ex. c. damnam⁹. in fi. de sum. trini. Ad iura que adducit Spe. l. ij. cum sua glo. est contra ipm. l. venia. nihil facit ad materiā. c. scisma. loquitur de hereticis paratis se corrigere. Ad iura Aluari que vident velle q̄ ignorātia nō excuset. loquuntur de ignorantia iuris naturalis que non excusat. Et hoc tene: sicut tenet etiaz Jo. no. in Rubrica de sum. tri. z Lar. in cle. vnica. de sum. trini. Uide etiā qđ. j. dicam Hereticus in princi.

¶ Utz omes teneant habere fidē explicitam? 7
R. fm sanctū Bona. in. ij. dist. xxv. z venit cū eo Rich. ibidē q̄ credere explicite z distincte est fidei pcecte. z nō est necessariū nisi illiq̄ fidē necessario alijs habēt manifestare: q̄. s. officiū docēdi z pdicandi sumpserūt. Credere vero implicite est fidei diminute: z nō sufficit habenti vsum rōnis. qz cū quedā sint notorie diuulgata non posset q̄s illa ignozare sine ptemptu z dotali negligentia siue salutis. Credere vero partim implicite. s. quo: dā articulos z quosdā alios explicite est necessariuz ad salutē. Tenent em etiā simplices ad illos articulos explicite credēdos quos eis manifestat: nō tm pdicatio sz etiā ecclesiastica siue tudo. vt est de vnitate z trinitate quā ex signatione noscere possunt cū dicūt. In noīe pris z filij z. Item de natiuitate: passione: z resurrectione q̄ festa pdicāt. z remissionē peccatoz quā ex actu psbiteroz noscere possunt. Ideo ab ignozantia taliū null⁹ excusat vrens rē ne. qz non potest esse sine negligentia z ptemptu: nisi fm Rich. vbi. s. illi quib⁹ christus nec p se nec p aliū nec per inspirationē interiozē locutus est. qz tales nō tenent credere explicite nisi id qđ credebat in lege nature. Tenet etiam Alex. de ales. ij. q. ti. de perplexitate consientie q̄ puer in carcere saracenoz inclusus ab infantia fm Aug. de questionib⁹ noui z veteris testamenti. si non fuerit a quo discere: nec ad euz rumoz doctrine fidei peruenerit immunis erit. z cū nō habeat impotentiā omnino credendi dicit Ale. q̄ si faciet qđ in se est deus illuminabit eum vel p occultam inspirationē: vel p angelū aut p hominē.

8 ¶Utrum sit necessariū ad salutem cōfiteri ea que sunt fidei: R. q sic. p loco ⁊ tempore. sm Tho. ij. ij. q. iij. ar. ij. puta quando si aliquis interrogaretur de fide ⁊ taceret. ⁊ ex hoc crederetur: vel q nō haberet fidem vl q nō esset vera: vel alij per eius taciturnitatē a fide averterentur ⁊ hmōi casibꝫ in quibꝫ honor debitus deo ⁊ vtilitas pximis imprendenda subtrahit nisi ꝯfessio fiat est necessaria de precepto. In alijs autē casibꝫ nō est necessaria ꝺ p̄cepto sed ꝺ cōsilio: si modo vtilitas fidei speraf. Utilius rabilis est ꝯfessio fidei quādo solū est ad ptur bationē infidelium dicente domino Mat. vij. Nolite sanctū dare canibus. facit. c. in māda
9 tis. xliij. dist.

¶Quid de illo q̄ licet interius credat. tñ pro pter timorē facit aliquē actū infidelitatis. puta exhibet reverentiā ydolo. portat aliquaꝫ vestes designatā ad aliqꝺ determinatū signū infidelitatis ⁊ hmōi: R. peccat mortaliter. qz sm Aug. xxij. q. iij. sicut. Sanctꝰ est mori q̄ꝫ uti ydolatrico. hec ille. Hecꝰ esset si nō designaret determinate infidelitatē: sicut legimꝰ in vita Sebastiano: q̄ utebaf clamide militari ex bo
10 no zelo: ut lucraref aias xp̄o: ⁊ hmōi.

¶Utrꝫ liceat pce vel p̄cio aliquem adducere
11 ad fidē. vide. j. Judeus. §. xxxiij.

¶Utrꝫ liceat disputare de fide. vide. s. Disputatio. De hac materia vide. j. Infidelitas.

Filius quidā dicit spurius ⁊ ppie ē natus ex matre nobili ⁊ patre ignobili: vel patre incerto ⁊ mre vidua. Sed in iure spurꝰ dicit oīs natꝰ ex illicito coitu. p̄i terꝫ de ꝯcubina in domo retenta ab eo q̄ nō est ꝯiugatꝰ. vt no. in. c. tanta. q̄ fi. sint le. ⁊ no. Bar. in. l. gener. ff. ꝺ his q̄ vt indi. q̄uis natꝰ de adulterio ppio noie vocet manser. Deute. xxiij. ⁊ c. nisi. cū pride. §. plone. de renū. ⁊ ois talis spurꝰ in nihilo succedit p̄ri. vl ꝯiunctis p lineā paternā: qz nō dicit agnatꝰ. de q̄ tex. in c. dicat aliquis. xxij. q. iij. ⁊ glo. in. c. p venerabilē. qui fi. sint le. ⁊ qꝺ no. in auten. ex cōplexu. C. de incest. nup. ⁊ in uti. nup. ⁊ in sti. de suc. co. §. vulgo. ⁊ insti. ad orphi. §. nouissime. Immo nec p̄t talē instituere heredē. auten. licz. C. de na. li. ⁊ ꝺ. c. dicat aliqs. Uñ dicit Pa. in ꝺ. c. p venerabilē. q bastardi nobiliū nō dicunt de pentela parentū. qz sordes nō cōputant in ter p̄cipuos. C. ad orphi. l. si q illustris. nec arma parentuꝫ portare p̄t. ⁊ est sntia Bal. in. l. cū legitime nuptie. ff. de sta. ho. ⁊ sequitur Do. Anto. in ꝺ. c. p venerabilē.

1 ¶An tales succedāt mri. Distingue. q aut est vulgo q̄sit⁹ ⁊ ppie solū spurꝰ. ⁊ sic succedit cū legitimis filijs: nisi mr sit illustris femina. vt in ꝺ. l. si q illustris. ⁊ ibi p glo. ⁊ Bar. ⁊ in sti. de suc. cogna. § vulgo q̄sitꝰ. Jdē dic de notis. Aut sunt etiā māseres: sicut nati de ea q̄ nō poterat esse legitima vxor. siue qz alteri nupta vel ipe: siue qz ꝯsanguineꝰ vel affinis. ⁊ sic in nihilo succedūt. vt in ꝺ. auten. ex cōplexu. p̄t tñ heredes eos instituere sm Mar. ⁊ Mo. ⁊ vide tenere glo. in ꝺ. c. tanta.

¶Querit an parētes succedāt p̄fatis spurijs? 2
R. Pa. in ꝺ. c. tanta. q nō in eo casu q̄ ipi nō succedūt parentibꝫ. ⁊ h̄ verē de quibuscunq̄ filijs illegitimis.

¶Quero an p̄fati spurij p̄nt instituī heredes 3
ab alijs extraneis? R. Pa. in. c. cuꝫ h̄ret. de eo q̄ ducit in ma. quā pol. p adul. q sic. qz nō phibent nisi parentes. vt no. glo. in autē. qui monat. effi. sui. §. vlti.

¶Utrē parētes possint p̄fatis spurijs aliq̄d re 4
linqre rōne alimentoꝝ? R. q sic. vt no. Bar. in ꝺ. autē. ex cōplexu. Immo tenef de eq̄tate canonica eos alere sm facultates eoꝝ ⁊ tā pater q̄ mr. tum qz tales nō sunt in ptāte nec p̄ris nec mris. Insti. de nup. §. sunt ⁊ alie persone. ⁊. l. vulgo ꝯcepti. ff. de sta. ho. tū qz alimēta de bent instinctu nature q̄ sic matrē obligat sicut patrē. vt no. Jnno. in. c. ij. de regula. ⁊ Pa. in ꝺ. c. cū haberet. Hecꝰ de iure ciuili. vt in ꝺ. autē. ex cōplexu. Uñ dicit Bal. in. l. si. §. si a socero ff. de his que in frau. credi. q de equitate canonica potest pater donare spurio. vt habeat p alimētis. Et silr legare p alimentis. no. Bar. in. l. si. ff. de his q̄ vt indig. ⁊ Ly. in. l. non omnī titulo. C. de admini. tu. dicit q etiā spuria debet dotari. vt no. Jmo. in. l. lucꝰ. la. ij. §. i. ff. de le. ij. Limita p̄dicta nisi essent in nimia q̄ntitate in fraudē legata. Et ꝯclude q p̄fati ꝯtra p̄dicta a patre recipiendo de eiꝰ bonis tenef restituere etiā in ꝯsciētia.

¶Filiꝰ alius dicit nothus. vt no. in ꝺ. §. sunt 5
⁊ alie plone: qui aliqñ dicit naturalē tm. q̄uis spurij etiā sint naturales tm. ⁊ talis est ille qui est natꝰ ex coitu neq̄ dānato: neq̄ approbato de iure ciuili. vt est filiꝰ ꝯcubine solute in domo retente a soluto q̄ posset esse ciꝰ vxor legitima. puta qz nō est ꝯsanguinea nec affinis: vt in. l. in ꝯcubinatu. ff. de cōcubi. ⁊ iste succedit patri ab intestato i duabꝫ vncijs totiꝰ hereditatis: dūmodo nō existāt filij legitimi vel vxor legitima. vt in autentica. liceat patri. C. de natura. li. qz filijs legitimis existentibꝫ vl ne potibꝫ nō pōt nisi vnā vnciā relinqre ei ⁊ matri ⁊ non vltra. vt. l. matre. C. de natura. libe.

Sed si nihil reliquerit ei: in nullo succedet. ſz tñ debet alimẽtari a legitimis.

6 ¶ Sz nunq̃d si ñ habet filios legitimos potest tales heredes instituere? R. q̃ sic. etiã in totũ legitima: tñ reseruata parentibꝫ si habet. vt no. in d. auten. liceat pñi. Et licet Boff. teneat q̃ nõ succedat. cũ hodie tal' coitus sit reprobat⁹. vt in auten. d̃ leno. col. iij. ⁊ in auten. sce/nicas. colla. v. C. d̃ cõcu. l. vnica. tñ ego teneo cũ glo. in d. c. tãta. ⁊i. c. nisi cũ prãdẽ. de renũ. q̃ succedũt etiã de iure canonico. qz exquo ius canonicũ nõ statuit oppositũ nõ debem⁹ i hereditatibꝫ recedere a dispositione iuris ciuil'. facit. c. p venerabilẽ. qui filij sint legi. ⁊ sequũt Panor. in d. c. tanta.

7 ¶ Filiꝰ aliꝰ dicit legitimꝰ tm̃. ⁊ iste est adoptatus vel arrogatꝰ. Et dicunt legitimi tm̃: qz ñ natura sz legẽ institutõe sunt filij. vt d̃ cogna. leg. in rubro ⁊ nigro. Et isti succedũt patri legitimo siml' cũ filijs legitimis naturalibꝫ. vt no. C. de adop. l. fi. ⁊ insti. de here. q̃ ab intest. def. §. itẽ adoptiuos. ⁊ in. l. si pater. ff. d̃ adop. vide. s. Adop. §. i. ⁊ ij.

8 ¶ Filius aliꝰ dicit spũalis ⁊ legitimꝰ. sicut est susceptꝰ de baptismo vel chrismate. Et iste in nihilo succedit. qz cũ sit spũalis non extendit se ad tpalia. Filius aũt dicit spũalis tm̃. sicut sunt oms christiani papa. ⁊ de dyocesi episcopi: ⁊ de parochia pbiteri. vt in. c. omes. xxx. q. i. Et isti similiter in nihilo succedũt parẽtibꝫ suis isto modo.

9 ¶ Filiꝰ aliꝰ naturalis ⁊ legitimꝰ. naturalis dicit: qz naturaliter est generatꝰ. legitimus' qz ex legitima parentũ ꝯiunctione approbata p leges. isti succedũt ab intestato parentibꝫ oibꝫ alijs exclusis. vt in auten. de here. que ab intesta. Limita nisi in casu in quo aliqui specialiter admittunt. vt dictũ est in filijs adoptiuis ⁊ sunt quasi dñi viuentibꝫ parentibꝫ. solũ eis deest administratio. vt insti. d̃ here. qua. ⁊ dif. §. sz sui. Unde ex ꝯsuetudine lege innata filij comitũ appellant comites. vt filij regũ reges etiã in vita parentũ. vt. xxiij. q. i. c. fi. ⁊ p Bar. in. l. fi. C. de digni.

20 ¶ Utrũ filius naturalis tm̃ efficit legitimus p sequens matrimoniũ inter patrem ⁊ matrẽ eius? R. Pa. in d. c. tanta. q̃ sic. q̃cunq̃ sit filius naturalis. si tpe quo genitꝰ fuit poterãt esse legitime vir ⁊ vxor in mrimonio parẽtes eius. Et licet Bar. in. l. pe. ff. de ꝯcubi. velit solum hoc esse verũ in cõcubina in domo retẽta postea p vxore capta. tm̃ canoniste cõmuniter tenent ꝯtrariũ. ⁊ hoc teneas. Secꝰ esset si tpe generationis non potuisset esse matrimoniuꝫ inter parentes. qz licet p dispensationem vel alio modo sit postea ꝯtractũ matrimonium: nõ tamẽ erunt legitimi. sm Joh. an. in quadam apostilla. Bal. in li. feu. ti. si de feu. ꝯtro. fue. vult q̃ nisi interueniat instrumentũ dotale. vt volũt iura. insti. de nupt. §. aliqñ. ⁊ insti. de here. q̃ ab intest. de fe. post princi. ⁊ in auẽ. qui. mo. nat. effi. sui. §. fi. q̃uis sequat matrimoniũ nõ limitat. Sed ego teneo ꝯtrariũ: sicut tenent moderniores canoniste cõmuniter ⁊ in practica sequunt legiste.

¶ Utꝛ filij nati ex clãdestino mrimonio sint legitimi? R. glo. in. c. qõ nobis. q̃ filij sint legi. q̃ si nullũ est impedimentũ post approbatiõ nẽ mrimonij erũt legitimi siue sint nati ante approbationez matrimonij siue post. Et hoc sequunt omes ⁊ probatur in. c. ij. de clandest. despon. Nam approbatio retrotrahitur ⁊ per inde est ac si a principio fuisset contractus in facie ecclesie. imo plus dicit Alanus q̃ licz clandestine contrahentes non presumantur cõiuges. vt dicit glosa in. c. latoz. qui filij sint legit. tamen hoc procedit respectu nubentiuꝫ sed respectu filioꝝ presumuntur coniuges qđ est notanduꝫ. Exquo infert Panor. in dicto c. latoz. q̃ natus ex viro ⁊ muliere simul cohabitantibus p̃sumitur legitimus. qz fauore legitimatõis p̃sumitur inter eos matrimoniũ. p quo facit. l. in libere mulieris. ff. d̃ ritu nup. Et maxime procedit si vocabãt se coniuges. vt no. Inno. in. c. ex pte de resti. spo. dicit etiã Hostien. q̃ si multo tempore simul ranchꝫ cõhabitarunt: p̃sumendũ est esse matrimoniũ. facit qđ no. ipe in. c. illud. de p̃sumpti. Si aũt erat impedimentũ: tũc sunt opi. Joh. an. ⁊ do. Anto. tenent q̃ post approbationẽ legitimant. licet postea separent. Glo. tenet q̃ hoc est verũ in natis post approbationẽ: sz nõ ianate natis. Joh. cal. tenet q̃ nullo modo legitimant. Et hoc putat Panor. verũ de rigore iuris. facit. c. fi. in. §. si quis. de clandest. despon. Et hanc teneo ppter p̃fatum. c. fi. vbi est apert⁹. vide de hoc. s. Clandestinum quando dicatur in princi.

¶ Utꝛ natꝰ de sponsa de futuro sit legitimus? R. Panor. in. c. p tuas. qui. fi. sint legi. q̃ sic. si nullũ sit impedimentũ. alias secus. sm q̃ dictum est in pcedenti. q.

¶ Utꝛ filiꝰ q̃ cõmuniter reputat filiꝰ viri ⁊ vxoris teneat credere vxori dicẽti cũ illegitimus vide. s. Adulteriũ. §. v.

¶ Utꝛ ex tractatu parentũ quis cõstituat filius? R. Panor. vbi. s. q̃ ex nominatione filij ⁊ tractatu vt filij cõstituitur quis i possessione

filiatõis:etiã si sit natus extra domũ. Uñ ibi dem dicit do. An. quẽ sequit Panor. vbi. s. no. Butr. in. l. quidã. ff. de pba. q tractatus parentũ. puta: qz illi tractabãt eũ vt filiũ: z ip se eos vt parẽtes pbat aliquẽ filiũ alteri⁹. imo pl⁹ vult glosa in. c. trãsmisse. q filij sint legi. q pbatio hui⁹ tractat⁹ pferẽ negationi parentũ Itẽ do. An. in d. c. vult q etiã sola fama pro/
15 bat filiũ: si nihil pteꝛ in ↄtrariũ.

¶ Quid si pꝛobeꝛ q vꝛoꝛ eo tempoꝛe cõmisit adulteriũ q talis ↄceptꝰ est. R. Panoꝛ. in d. c. trãsmisse. z. c. p tuas. e. ti. q si pater seu ma/ ritus cohabitat eo tpe cũ vꝛoꝛe: reputabit le/ gitimꝰ. qz cũ possit esse filꝰ vtriusq; ꝛẽm⁹ fa uoꝛe filioꝛ pſumere q sit filꝰ mariti poti⁹ q; adulteri. p hoc est texꝛ. in. l. miles. §. defuncto ff. de adulterijs. l. qz semp. ff. de in ius vo. Idẽ dic de filio nato de cõcubina retenta in domo vt semp pſumat filius cõcubinarij. vt habes glosam singularem in. c. michael. de filijs pꝛe sbite. Secus si fuisset absens tanto tpe q nõ
16 potuisset eũ generare. vt. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. l. filiũ.

¶ Utꝛ filius natus ex illis qui post matrimo nium contractũ de cõmuni ↄsensu fecerũt vo/ tum: vel qñ alter intrauit religionẽ z repetit⁹ fuit sit legitimus. vide. ſ. Matrimoniuz. iij.
17 Impedimentũ. v. §. v.

¶ Utrum appellatione filioꝛ veniant natu/ rales tñ. R. Panoꝛ. in. c. in pſentia. de pba. q aut apparet de tacita voluntate disponentis: vt quia est eadẽ ratio de legitimo sicut ñ natu rali. z tunc veniunt etiã naturales: siue tracte tur de pena: siue de cõmodo: siue in legibus: si ue in statutis vel testamentis z hmõi. Si ve ro non apparet de mente: tũc si tractatur de cõ modo veniũt etiam naturales. xxxv. q. vij. c. vnico. Et hoc ex benigna interꝓtatione potiꝰ ẽ q ex significatione ppꝛia. qz ex ppꝛia significa/ cione nomĩe liberoꝛ vel filioꝛ veniunt solũ modo naturales legitimi nõ adoptiui vel na turales tantũ. vt in. l. si ita q̃s. §. fi. ff. de le. ij.
18 nõ veniũt etiã vbi tractat de cõmodo spurij z ex coitu damnato nati.

¶ Utꝛ filiꝰ denominet a patre. R. q sic de iu/ re. vt in. c. ij. de ꝛuer. infi. z insti. de le. ag. tu. §. i. Et hoc qz sequit familiã z agnationẽ patrẽ. Nec ob. c. raynutius. de testa. qz fm Joh. an. illud erat p supbiam: qz mater erat nobilioꝛ. Uñ filius sequit pꝛiuilegiũ patris in tribus. Pꝛimo quo ad honoꝛes. Secdo quo ad curi alem conditionẽ. C. de decurio. l. eos. l. explo. z. l. nullus. Tercio quo ad oꝛiginẽ. ff. ad mu/ nici. l. i. vide glo. in. c. dicat. xxxij. q. iij. z glo. in. l. cum legitime. ff. de sta. ho. De illegitimis dic vt in. §. sequenti.

¶ Utꝛ illegitimꝰ sequat ↄditionẽ filꝰ patris? R. q nõ de iure: sz matris fm glo. quã sequun tur cõiter doct. in. c. i. de coniu. ser. que vult q partꝰ ancille erit penes dñm ancille. l. z huoꝛ. in pꝛin. ff. de sta. ho. p quo facit texꝛ. in. l. partũ C. de rei ven. z no. in. c. vnico. de na. ex li. ven. z in. c. fi. de ser. non oꝛ. z in sti. de iu. perso. §. fi. Nec ob. c. liberi. xxxij. q. iij. vbi dicit semper q̃ nascit deteriorẽ ptẽ sumit: sz expone deteriorez sez mꝛis q̃ fragilioꝛ est. Hoc tñ limitat Pa. in. c. licet. de ↄiu. ser. vez nisi ↄsuetudo vel sta tutũ habeat aliud. si cut hodie est q natꝰ ex an cilla nõ est seruꝰ si pꝛ est liber. Qđ no.

¶ Utꝛ pater vel mꝛ teneant alere filios? R. q 20
sic. de q̃ vide. s. Alimẽta. §. i. n. nisi in. v. casib. q̃s no. Pa. in. c. cũ hꝛet. de eo q̃ duꝛ. in matri. quã pol. p adul. Pumꝰ si filꝰ cuz accusaut. vt. l. si q̃s a liberis. §. item iudex. ff. de li. agno. Secdo si pater eget ipe. qz nõ tenet vltra q̃s pt d. l. si q̃s. §. sz filꝰ. Tercꝰ si filius cõmisit cri men ingratitudinis ↄtra patrẽ. l. si patrẽ. C. de alen. libe. Quartꝰ si filꝰ habet artẽ vel aliđ vnde viuat. d. §. sz si filꝰ. z. §. alimenta ibidẽ Limita tñ hoc fm Bar. in tractatu alimento rum nisi sit filꝰ nobilis q ꝛuz decꝛeat in tali arte opari. Quintꝰ sunt omes cause ex quibꝫ pater potest exheredare filiuz: ita z denegare alimenta. de quibꝫ vide. s. Exheredatio. ct. ſ. Ingratitudo. §. iij.

¶ Sed si diuoꝛtiũ fiat apud quẽ debet ali. z q̃ 21
bus expẽsis? R. q extimabit iudex pensatis cir/ cũstantijs. puta qz minoꝛ triẽnio apud mꝛez z hmõi: vt nota. in. l. vnica. C. de diuoꝛ. fac. z apud quẽ li. edu. z in auten. si pater ibidẽ po/ sita. vbi doꝛ q si pr̃ fuit causa diuoꝛtij nutriet apud matrẽ expensis patris: si modo mꝛ non ↄuolauit ad secũdas nuptias. si ño mater de dit causam apud patrẽ expẽsis mꝛis locuple tis. nisi pater minꝰ idoneus sit. qz tunc apud matrẽ locupletẽ: nisi alter eoꝛ esset infidel. qz apud fidelẽ sunt alendi. vt patet p ea que di/ xi supꝛa Baptismus. vi. §. xi.

¶ Utꝛ filiꝰ magis teneat subuenire patri q̃s ex 22
traneo? R. q patri etiã infideli q̃s extraneo fi/ deli: ceteꝛ paribꝫ. vt no. glo. xxx. di. c. i. z xlij. dist. quiescam⁹. z. lxxxvi. di. nõ satis.

¶ Est filius qui nõ habet nisi vnũ panẽ z ha 23
bet patrẽ qui fame pereat: z filiũ similiter cui de bet subuenire? R. Ly. i. l. ij. C. de pa. qui fi. di. q potius patri. qz posset eum vendere. Ego ad do quia ius diuinũ sic cum obligat. qđ dicit Donoza patrẽ ꝛc. Et qñ dicit q amoꝛ magis

descēdit q3 ascēdat.l.isti quidē.§.fi.ff.qđ me. cā.l.liberoꝝ.ff.de ẏbo.sig.ꝛ.l.liberi.ꝛ ibi glo. ff.de inoffi.testaꝫ.R.Ja.abidē.ꝙ vez est q̄ ad ordinē dilectōis.nō tñ quo ad effectū obligationis.nā p̄ natiuitatē filioꝝ nō debet ꝺditio aut fieri deteriꝰ.qz tā habz illū obligatū 3z in ꝺtrariū facit qđ no.Bar.in.l.si quis a libe ris.in.§.fi.vel parens.ff.de li.agno.vbi dicit post glo.ꝙ pater tenet alere filiū de iure natu/ rali.ꝛ filiꝰ tenet alere patrē de iure gentiū.ꝛ sic videt fortiꝰ vinculū q̄ tenet pater filio q3 quo tenet filiꝰ patri.Cōtrariū tñ determinat in.l. i.in fi.ff.đ iu.ꝛ iur.facit etiā ꝺtra qđ no.Bar. in.l.nō quēadmodū.ff.de li.agno.vbi vult ꝙ si q̄s habet patrē ꝛ filiuꝝ diuites ꝛ indiget ali mentis:ꝙ portiꝰ debet petere a patre suo q3 a fi/ lio ratione p̄dicta.

25 ¶Utz filiꝰ possit nubere sine licētia p̄risR. ꝙ sic.tā masculꝰ q3 femina:q3uis nō expediat vide.s.Dos.Et quō tenet eam dotare q̄ nu/ psit sine scitu patris in.§.iij.

26 ¶Utz possit vouere.vide.j.Uotū.ij.§.v.

27 ¶Filiusfa.viuente matre emancipatꝰ acquirit vsumfructū in maternis bonis p̄ virili.i.p media pte si est vnꝰ filiꝰ:ꝛ pater p̄ alia pꝰ mor tem matris.casus est.C.de bo.mater.l.si viua matre.Idem dic in nepotibꝫ ꝛ pnepotibus. Idē dic si sunt plures filij.qz p̄ virili parte si/ mul cū p̄re.3z si aliq̄ sunt emancipati.aliq̄ in patria ptāte p̄ viribꝫ ptibꝫ venient oēs.sed vsusfructus nō emancipatoꝝ remanebit apd patrē.vt in.d.l.si viua.

28 ¶3z nunq̄d idem erit in alijs bonis aduen/ ticijs?R.ꝙ nō.sed solum in maternis.vt no. glo.in d.l.si viua.

29 ¶Utz filiꝰ possit agere ꝺtra patrē?R.Pano. in.c.nō est.de spon.ꝙ sic ratione peccati:alias nō est admittendꝰ.vt no.glo.in.c.si ecclesia. xxiij.q.iij.3z glo.in.c.querik.ij.q.vij.tenet ꝙ potest in castrēsi causa ciuiliter nō in alia.ff. de iudi.l.is nulla.ꝛ etiā in quasi castrēsi.vt.ff. de fur.l.si quis vxori.i.rñso.nō tñ de furto.sed actione in factū.C.de dolo ma.l.supstite.Et h3 nō existēs emācipatus:sed emācipatꝰ bene potest agere petita venia ꝛ impetrata.C.de in tus vo.l.vl.sz in criminali causa nō audit.ij. q.i.phibent.nisi iniuriaz in ipm cōmiserit.vt C.de pa.po.l.ꝺgruentibus.

30 ¶Ad qđ tenent filij parentibꝫ?R.vt colligo ex Alex.đ ales i.iij.parte sum.i tractatu đ.iij. p̄cepto.ꝙ ad tria de p̄cepto.Primū est ꝙ tene tur eos diligere.Ratio.qz cū filiꝰ sit obligatꝰ anime patris ꝛ matris ex cuiꝰ opatōis virtu te generatꝰ est tenet ei rependere.qđ nō potest in alio nisi amādo.qz sic ꝺsolatur eos cū hoc perpendūt.Et h3 est qđ ꝺcit Piero.lib.de ho noze parētū.Redde amoꝛis vicē.ꝛ Joh.xiij. Ut cognoscat mundꝰ ꝛc.q.đ.exemplū capiē do ꝙ diligo patrē.ꝛ nō sufficit ꝙ ꝺsistat i cog de.sed oportet vt ostendat in signo.nec debet esse amoꝛ quo obligamur oēs diligere.sed specialis ꝛ precipuus.Et ꝓpterea non excuso a mortali filios qui nunq̄ signa amoꝛis ostēn/ dunt parentibus.imo semp loquunt durē.et vident eos habere exosos.Secundū ad qđ te netur ē obedire i his q̄ pertinent ad dispositio nē rei familiaris.ꝛ multo magis in necessarijs ad salutez.vt sunt ea que pertinent ad bonos moꝛes.In his sciēter ꝺtemnēs obedire mor taliter peccat.Hecꝰ si ex inaduertentia vel ra tone sine ꝺtemptu.qz videt veniale.Ad alia au tem obedire est de ꝺsilio solū.Tercū est ꝙ de bent eis in necessarijs sbuenire.siue sint infir mi vel alia necessitate.vn de mortaliter peccāt q̄ cū possint eoꝝ necessitatibꝫ non subueniūt. nisi forte esset q̄d minimū.

¶Utz malicia patris noceat filijs?R.ꝙ sic. quantū ad pēā talem.vt patet.C.ad.l.iul. maie.l.quisquis.ꝛ in.c.cū fīm.de here.lib.vi. ꝛ in.c.nisi cū prudē.§.i.de renū.lvi.dist.nāq. ꝛ.c.nasci.Item etiā ad pēā eternā ꝓpter ma/ lum exemplū vel malā curā.vt de Heli.i.R. i.facit.c.si gens.lvi.dist.Similiter malicia filij inducit p̄sumptionē cōtra patrē.vi.q.i.q̄ crimen.xxxvij.di.legant.

¶Utz possit filiꝰ intrare religionē.ꝛ an tene/ atur ad eius ministrationē ingressus:vide.j. Religiosus.§.xi.ꝛ§.xxxi.

¶De filijs illegitimis ordinādis.vide infra Ordo.iij.§.xiij.

¶Quomodo filij acquirunt sibi ꝛ non alijs fratribꝫ.vide.j.Peculiū.

Finis aliqñ inspiciendꝰ est.aliquan do mediū.aliquando princi/ pium.vide multas allegatōes in.c.scientes. de censi.ꝛ est questio brocardica

Fiscus est bursa cesaris:vel p̄ncipis xvi.q.vij.maiores.vl̄ potest dici ꝙ fiscus hodie est saccus sine conscientia qui imbursat oīa quesita male.ff.đ calum. l.in heredem.ꝛ ff.de inoffi.testa.l.Papinia/ nus meminisse.

¶Utz fiscus p̄ferat alijs creditoribꝫ.vide in/ fra Restitutio.ij.§.xvi.

¶Fiscus turpia lucra etiam ab heredibus q3 ꝛ torquet.licet crimina sint extincta.d.l.in hac dem.in princi.

Flagella quomodo sunt ſatiſfactoria. vide. j. Satiſfactio. §. viij.

Fletus de mortuis improbat. xiij. q. ij. q3 ꝓposterum.

Homes est languor naturę q̄ carnis ꝯcupiscentia appellatur. xv. q. i. §. vt itaq3. Qui quidem nō est ꝑccatū: sed pœna ꝑccati. ibidē. §. i.

Forma est que dat eē rei ſm Inno. in rubrica. de ꝯse. ec. vl'alta. 1
¶ Quid si omittat forma in sacramētis: R. q̄ nihil fit. i. q. i. q̄ ꝑfectionem. in glo.

Fornicatio est omīs illicit9 coitus. vt. xxxij. q. ij. §. ergo. 7 in. c. meretrices. ea. causa. q. iiij. Ez ꝓprie fornicatio est inordinat9 ꝯcubit9 naturalis quo solutus solutā naturali vsu cognoscit. Et intelligit solutus quolibet vinculo. s. coniugij. cōsanguinitatis. affinitatis. ordinis religionis seu voti. Etiam dicit naturalis ad differentiā illi9 vsus qui dicit ꝯtra naturā. vt no. in d. c. meretrices. Et sic est ꝓpria species luxurie. vide. j. Luxuria. §. ij. 1
¶ Quid de clerico fornicatore. vide. s. Cleric9 v. 7. viij. §. iiij. 2
¶ Utq3 accedentes ad meretrices excusent ꝓpter ignorantiā nescientes esse ꝓhibitu3: R. q̄ nō. imo ꝑccant mortaliter accedendo. 7 totiens quotiens. qz ignorātia iuris naturalis et diuini in tali casu claro neminez excusat. i. q. iij. q. totū. Itē ꝑccat mortaliter si ꝙs induxit aliquem ad eas qui hoc nō intendebat. de ꝓ. dist. i. noli. 7. ij. q. i. notū. 3
¶ Que differētia ē inter fornicationē ꝓprie. incestū stupz 7c. vide. j. Luxuria. §. ij.

Fortitudo vera est p quaz quis mediocriter timet et audet ad b̄ inclinat9 ex habitu ꝓpter bonum finē q̄ est ꝯseruatio boni cōmunis in periculis mortis. vt elicit a ꝓho. iij. ethi. Est aūt fortitudo vt ibidē dicit circa timores 7 audacias q̄si cohibitiua timoz. 7 moderatiua audaciarū. 7 quidē circa timores piculoz mortis est fortitudo simplr. circa vero alia est fortitudo ſm quid. Actus em̄ fortitudinis principalioz est substinere. i. imobiliter sistere i periculis q3 aggredi. qz. iij. ethi. in substinendo tristia maxie dicunt alią fortes. 1
¶ Utz homo teneat substinere mortez. vide s. Charitas. §. v.

Forus est exercēdaz litiū loc9. a fando dict9. c. fo. 9. de ꝓbo. sig.

¶ Quo fortit quis foz. R. glo. in. c. i. iij. q. vi. p istos versus. Contract9. crimen. reus. res religioq3. Ulr. ratio. sil'is: vel puocat atq3 recusat. Excedit iussus: vel si ꝯsentit vterq3. Et ibi vide expositionē cū allegatōibꝫ. 1

Fratres quō diuidūt acq̄sita p aliquē ipoz vide. j. Peculiū.

Fraus nō potest esse sine dolo. sed ne dol9 sine fraude. Jō fraudi ineſt dol9 sicut ſpecies generi. Jta dicit Pa. no. in. c. ex tenore. de rescrip.
¶ Fraus 7 dol9 nemini nocet patrocinari. tex. est in. d. c. ex tenore. facit. xvi. q. vi. c. i. xx. q. iij. ꝯstituit. xxx. q. i. dictū est. 1
¶ Fraus legi fit aliqñ de ꝑsona ad ꝑsonā. sic q̄n mlier vult donare viro 7 ecōuerso. cū non possit. vt de dona. inter vi. 7 vxo. c. vlti. suppo nit alia ꝑsonā: puta q̄ soluat eius creditori. vt ff. d̄ do. inter vi. 7 vxo. l. hec ratio. §. vlti. Sil'r tutor qui nō ꝑt emere rē pupilli interponit aliam ꝑsonā q̄ emat. Aliqñ fit rei ad rē. sicut cū quis dat frumentū filiofa. vel sil'e vt vēdat p eo q̄ pecuniā mutuo dare non ꝑt. l. iiij. §. i. ff. ad mace. qz idem est ac si mutuaret. ar. xiij. q. iij. pleriq3. i. q. i. sunt nōnulli. Aliqñ fit vnius ꝯtractus ad aliū ꝯtractū ꝯtrariū. vt cuz vxor vendit viro qđ donare intendit. l. si sponsus. ff. de dona. inter vi. 7 vxo. ar. xvi. q. iij. si sacerdotes. Aliqñ fit vni9 ꝯtractus ad aliū cōtractū sil'em. vt cū mulier q̄ fideiubere nō ꝑt: facit se ꝓncipalē debitricē. l. q3is. §. si cū essem. ff. ad vell'. 7. l. se. Et oēs tales ꝑuaricant legē 7 in ꝯspectu dei nō excusant. facit qđ no. in. c. intelligētia. de ver. sig. 7 in. c. q3to. de ꝓuil'. 7 in. c. ꝯstitutus. de ꝯcess. ꝑben. 2
¶ Fraudare nemo videt eos q̄ sciūt 7 ꝯsentiūt ff. de reg. iur. l. nemo. 3
¶ Fraudē videt facere etiā is q̄ nō facit qđ debet facere. ff. de his q̄ in frau. cre. l. in fraudē. 4

Frigiditas quomodo impedit matrimoniū. vide infra Mrimoniū. iij. impedimēto. xvi.

Fructus ſm Bar. in. l. ex diuerso. ff. de rei ven. Quidā sūt naturales: vt poma 7 hmōi. q̄ natura ꝓducit: 7 sicut ꝓducit vtimur. Alij sunt partim naturales partim indūstriales. vt lac. lana segetes

vinū ꝛ hmōi. q̄ naturales sunt inq̄stū a natu
ra. ꝛ industriales inq̄stū in aliā spēciē ex indu
stria ipis vtimur. in d. l. ex diuerso. ꝛ. l. certū.
C. de rei ven. cōiter dicit ꝙ relinquit arbitrio
boni viri an sint naturales vl̄ industriales. vt
si plus versat de industria hoīm dicant in du
striales. vt de vino lana caseo ꝛ hmōi. ar. l. q̄ri
tur. ff. d̄ sta. ho. iij. q. iij. hermofrodita. Si ve
ro magis de natura dicant naturales. Alij so
lum sunt industriales. sicut fructꝰ q̄ acq̄runt
ex artificio vl̄ negociatōne ꝛ hmōi. q̄ alio mo
do dicunt ciuiles: eo ꝙ nō ꝓficiāt ex re. ſz ex
pulsione hoīs ꝓcipiunt ꝓpter rē: vt est pēsio
domꝰ ꝛ hmōi. vt in. l. si naues. ff. de rei ven. ꝛ
l. domū. C. eo. ti. Et istoꝝ quidā sunt honeste
perceptoꝝ. quidam inhoneste. vt si locaui do
mū ad exercendū questū inhonestū. l. ancilla
rū. ff. de pet. here.

1 ¶ Utruꝝ bone fidei possessor faciat fructꝰ rei
quā bona fide possidet suos? R. vt colligo ex. c.
grauis. d̄ resti. spo. ꝛ d. l. ex diuerso. cū ibi no.
qz longa est distinctio doc. q̄ ad foꝝ ꝓtētiosū
eā omitto. ꝛ solū dico quo ad obligationē re
stitutōis in ꝺscīētia ꝙ oēs fructꝰ tā naturales
q̄z industriales: si ue possideat cuz titulo si
ue sine titulo tenent restituere si extāt. si ꝙo cō
sumpsit tenet solū restituere inq̄stum factꝰ est
locupletior. puta qz in eā rem expēdit in quā
opoꝛtuisset expendere tantū de suo. vel aliqua
emit ex quibꝫ ampliauit ꝓmoniū suuz. facit
d. l. certū. ꝛ. l. si me ꝛ ticiū. ff. si cer. pe. Uerūtn
diminuet de fructibꝫ industrialibꝫ quantū in
dustria sua est extimāda in dicto negocio ex
ercitata in vtilitatē seu augmentū dictoꝝ
fructuū accipiendoꝝ. qz nemo militat stipen
dijs suis. Si vero nō est factꝰ locupletior nō
tenet de ꝺsumptis. ff. de pet. he. l. vtrū ex quo
dolo nō desit possidere.

2 ¶ Utruꝝ prefati bone fidei possessores possint
vsucapere fructus predictos? R. Pa. in d. c. gra
uis. ꝙ fructus naturales indubitabiliter vsu
capiūt ꝓ triēnium. vt no. in. l. sequit. §. i. ff. de
vsuca. facit. l. in bello. §. si quis seruū. ff. de ca
pti. Ulios autem cum fecerit suos nō potest
vsucapere. qz qđ meū est vsucapere ñ possum.
d. l. in bello. ꝛ videt tex. in d. l. sequit. §. iana.
Sed bñ vsucapit aduersus iudicis officiuz
ꝙ qđ tenebat restituere. quia possum ꝓscribere
rem meam aduersus actionē qua poteram co
gi ad restitutionē eius. vt est tex. in d. §. si qs
seruū. Et hoc voluerunt glo. ꝛ Bar. in d. l. se
quit. in. §. fructꝰ. Et sic patet ꝙ i ꝺscīētia post
triennīū bona fide transactū erunt sui omnes
qualitercūqz. nec tenet restituere. De possesso
re male fidei qūo teneat. vide infra Restitutō
i. in. f. possessor.

¶ Sz nota ꝙ fructꝰ sunt illi q̄ supsunt ꝛdu
ctis expēsis que fiūt gra fructuū querēdoꝝ
congregandoꝝ ꝛ conseruandoꝝ. ff. de pet. he
re. l. si a dño vel patre. §. fructus. ꝛ. l. plane. ff.
si. ꝛ. C. de fruc. ꝛ li. ex. l. i. vbi dicit. hoc fructuū
nomine cōtinet qđ iustis sumptibꝫ ꝛducens
supest. Nā nullus casus interuenire ꝓt q̄ hoc
genus ꝛductōis impedire possit. ff. fam. her.
l. fundꝰ qui. i. rūso. ff. so. ma. l. fructꝰ. Uñ fru
ctus intelligit ꝛduct̄ necessarijs impensis. ff.
de oper. ser. l. fructꝰ. ff. d̄ vsuf. l. qđ in fructus. ꝛ
ff. mā. l. q̄ mutuā. in fi. ꝛ glo. d. c. grauis. ꝛ vi
de. s. Expense. §. iij. Uñ dicit tex. in d. §. fru
ctus. intelligunt ꝛductis expēsis: q̄ querēdo
rum: collocandoꝝ: ꝛ cōseruandoꝝ eoꝝ grana
fiūt. ꝛ non solum in bone fidei possessoribꝫ na
turalis ratio expostulat verum etiā in predo
nibꝫ. hec ibi le.

EFugere an possit plat⁹ ꝓ
pſecutione. vide
s. Eps. §. xxiij.

¶ Utꝝ incarcerat⁹ ꝓ delicto suo possit fugere
R. si tenetur iniuste. est clarum ꝙ sic. Si vero
tenet legitime. tūc distinguo. ꝙ aut tenet non
ꝓpter mortē inferēdam. aut aliqđ membꝝ ab
scindendū: sed ꝓpter aliud. puta ad punitio
nem ꝛ hmōi. ꝛ sic nō licet. facit qđ no. glo. in
c. iuſgentiū. di. i. Si ꝙo tenet ad mortem vel
ad abscisionē mēbri: tūc fm̄ do Anto. si pecca
tum est manifestuz: peccat fugiēdo: si fugit vt
in pēto pseueret. Si ꝙo vt pniteat non. ñ si
fugit nō tenet se restituere. Secus si occultū
qz pōt fugere. Nam nullo iure cauet ꝙ teneā
expectare mortē nisi violentia alicui fieret si fu
giendo. qz tunc haberet iniustū bellū. Idēdu
giendo cū concordantibꝫ cum eo vel auxiliantibꝫ
dūmodo fiat sine violētia alicui⁹ ꝛ animo cō
passionis. nō animo fouēdi tales in peccat⁹ et
sine scandalo alicui⁹ maxime custodiē. nec di
stinguo vtrum sentētia vel ñ. qz qualitercūqz
sit credo fugere possit. si bono modo vt dixi po
test facere. facit glo. in. c. inter cetera. §. sed cuz
bis. xxij. q. iij. in fi. que dicit. ꝙ licet reo cō
rumpere aliquē ꝓ vita ꝺseruanda. facit. ij. q.
iij. §. notanduz. in fi. facit. l. i. ff. de vi. eoꝝ qui
mor. si bi ꝺscie. vbi dicit tex. Ignoscendū eis
fuerūt ei qui sanguinē suū qualitercunqz redē
ptū voluit. ꝛ sctūs Tho. ij. ij. q. xxx. dicit ꝙ si
quis esset damnat⁹ vt fame periret posset cibū
sumere. imo videt tenere ꝙ tenet si pōt ipsum
sumere. Similiter dic de fuga. sed ꝙ teneatur

nō credo neq; comedere vltra ꝺdemnationez vel fugere. ſz poſſet patiēter ferre ꝓ peccati ſui ſatiſfactione.

2 ¶Quid de eo qui querit vt capiat an poſſit fugere: R. q; ſiue ſnia ꝺtra eū data ſit vel non pt fugere. nō tn cū violentia officialiū qui vellēt eum capere. qz ipſi habent iuſtū bellū ꝺtra euz iij. q. v. nō putet. pz. q. iij. q reſiſtit. z ſic eos impugnando mortaliter peccaret. Similiter auxiliantes.

Funus debet fieri in ſumptibus ſm dignitatē vel facultatem defuncti. l. ſi quis ſepulcrū. §. ſumpt⁹. ff. de reli. z ſumpti. fu.

1 ¶Funeris impenſa ſemp ex hereditate deducitur. q etiaz omne creditū ſolet pcedere cū bona ſoluēdo nō ſunt. l. funeris. cū duabꝫ. l. ſe. ff. de reli. z ſump. fu. Hoc limita in ſumptibꝫ neceſſarijs nō ad pompā vel ſtatū. qz nō liceret ex

2 ¶De ſuo expedit mortuū funerari. Jō mlier de dote quaſi de ꝓprio patrimonio funeret. l. i cū. ff. de reli. z ſump. fu.

Furioſus an poſſit in aliq caſu ſe obligare: R. in. c. ſicut tenor. de regula. q nō. cū non ꝺſentiat. Unde no. q etiā bñfaciēdo nō pſumit ſane mentis. Ex quo infero q licet faciat teſtamētū tanq; q̄libet mēs cōpos nō valet. Jdē videt ſi dare bona ſua ꝓ aīa. facit. c. fi. ꝺ ſuc. ab inteſt.

1 ¶Utz poſſit baptiſari. vide. ſ. Baptiſm⁹. vi. §. r.

2 ¶Utz debeat ei dari corpus xpi. vide. ſ. Euchariſtia. iij. §. xuij.

3 ¶Utz imputet ſibi illud qꝺ facit ad pnā vl culpā: R. q nō. facit cle. ſi furioſus. de homi. l. pe. in fi. ff. de offi. pſi. l. diuus. i. rnſo. Pati eti am pt iniuriā. ſed nō facere. ff. de iniur. l. illud relatū. q lex ponit in. c. illud. xv. q. i. Un qꝺ facit perinde eſt ac ſi ſine facto pſone accidiſſet. ff. de admi. tu. l. vlti. in fi.

Furtum ꝓprie ē ꝺtractatio rei alienē mobiliſ: corpalis: fraudulōſa. inuito dño facta animo lucrādi: ſiue ipſius rei: ſiue vſus rei: ſiue poſſeſſionis. ff. eo. l. i.

1 ¶In quo differt fur a latrone: R. Pa. in. c. ij. de fur. q fur ꝓprie dicit q de nocte furat. Latro aūt qui de die. facit. ꝺ. l. i. q dicit q fur dicitur a furno. i. nigro. eo q obſcure z de nocte pleriq; fit. Bar. ſo i auten. ſz nouo iure. C. ꝺ ſer. fugi. dicit. q fur dicit q furat clā ſine aggreſſura. Latro vero cū aggreſſura: ſiue cū armis: ſiue ſine. vt in ꝺ. auten. ſz nouo. Capiunt tn ſe de eq̄uoce. vt in. c. tua. de homi.

¶Utz ſola volūtas ꝺſtituat aliquē furē: R. q nō. quo ad hoīes. vt patet in ꝺ. l. i. §. i. z iō oportet ſit ꝺtractatio. Secus q̄ ad dēū. de pe. diſt. i. vulgaris. z. c. ꝓpterea. xuij. q. vlti. c. vlt. qz ꝺtra pceptū. Nō ꝺcupiſces rē ꝓximi tui. z eſt mortale peccatū cū limitatōe ſm q. j. dico furtū mortale eſſe. §. xxxuij. 2

¶Utz in re ꝓpria poſſit eſſe furtū: R. q nō. niſi alius haberet in eo aliqꝺ ius. puta qz impignorata vel cōmodata z hmōi. vt. ff. eo. l. ſi reſ. §. i. z. l. ſi is q rē. in fi. ꝓpterea dicit rei aliene. Jdē dic ſi credebat ſuā. licet nō eſſet q nō cōmittit furtū. inſti. vi ꝺ. rap. §. qz tn. ſz quo ad peccatū ſic ꝓpter erroneā ꝺſcientiā. 3

¶Utz in re īmobili: puta in agro z hmōi vel ñ corpali vt ſunt actōes z ſeruitutes cōmittatur furtū: R. q nō. ff. e. l. vez. i. rnſo. ꝓpterea dicitur mobilis corpalis. 4

¶Utz ſine animo furandi cōmittat furtum: R. q nō. vt. l. furtū. ff. de vſuca. in pūn. z inſti. de ob. que ex quaſi delic. na. §. furtū autem fit. xuij. q. vi. c. vlti. z ꝺ. §. qz tamē. ꝓpterea dicit fraudulōſa. 5

¶Sz q̄d ſi credebat ꝓpria autoritate rē ſuaz poſſe accipere: R. q furtū nō cōmittit. ſz perdit ius qꝺ habebat in re ꝺ. §. qz tn. z. §. ſe. Et hoc de iure fori. ſecꝰ de iure poli. 6

¶Quid ſi credit dñm pmiſſuz: R. q non cōmittit furtū. ff. e. l. ſi is qui rē. Jntellige ſi ſuberat cauſa legitima credēdi. alias nō. 7

¶Quid ſi dñs videt z nō ꝺtradicit: R. q ſi ñ ꝺtradicit ex timore vl verecūdia. pinde eſt ac ſi cōtradiceret. l. pe. ff. eo. alias videt cōſentire. lxxxiij. di. erro. Fallit h in caſu. l. ſi q̄s ſeruo. C. de fur. vbi pſuadēs ſeruo vt tollat rē a dño. licet ſeruꝰ eā tollat dño ſciente. tamē talis tenetur furti z ſerui corrupti 8

¶Utz rapiens ancillā animo fornicandi ſit fur: R. q nō. l. vez. la. ij. alias incipit certū. ff. eo. ꝓpterea dicit animo lucrādi. 9

¶Utz ille q ſolū vſum vel poſſeſſionem vſurpat ſit fur: R. q ſic. l. di. q ſaccū. ff. eo. l. qui iumenta. ſicut vtens re depoſita vel re cōmodata ad aliū vſum z hmōi. z tenet ad reſtitutiōnē eſtimationis ipſi⁹ vſus. 10

¶Quot ſunt ſpecies furti: R. q ml'te. Prima dicit ſacrilegiū. vt. j. Sacrilegiū. Secꝺa dicitur peculatꝰ. ſ. de re religioſa vel publica. ff. ad l. iul'. pecu. l. i. xxiij. q. iij. q̄d ergo. Tercia abigeatꝰ. ſ. diſpgendo gregez z inde furādo. ff. de abige. l. i. §. i. Quarta dicit plagiatꝰ. ſ. homis 11

liberi vēditi vel empti sciēter. ff. de plagia. l. i. & iuj. Et eodē modo si seruū alienū sollicitauerit vl' asportauerit vel ad aliā regionē furtiue duxerit. C. de plagia. l. i.

12 ¶ Nota etiā q furtū aliqñ dr manifestū. s. cū fur dēphendit cū re furtiua sq̄ veniat ad locū destinatū. siue dēphendat ab eo cui⁹ est res. siue ab alio. ff. e. l. ij. Aliqñ dicit nō manifestū. scz cū nō dēphendit cū re furtiua. vl' si dēphendit cū re furtiua: tñ delata ad locū destinatū erat. l. siue igit. ff. eo.

13 ¶ Quot modis pticipat qs in furto & tenetur ad restitutionē si pncipalis nō restituit: R. p. modis. Primo coopatione. sicut faciēs ferramina p furtis faciēdis vel scalas. vel faciens scortā. vel alio mō pstans opem vel cōsilium. Nam tales tenent furti. insti. de obliga. que ex quasi delic. nascun. §. interdū. & ff. eo. l. is q opem. & ff. de sicca. l. nihil interest. & tenet insolidū. Et si nihil habuit quādo sine sua cooperatione nō fuisset furatū. alias non nisi de peccato mortali.

14 ¶ Utrū dantes signū: puta fumū q parati ad furtū vel rapinā vadāt teneant: R. fm Inno. & Hosti. q sic. Similiter illi qui verbis animatiuis aut instrumentis bellicis. vt sunt tibicines. Item qui ignem ponūt i vna domo vt illuc alij currētes alias domos pdent & cōsimiles fm eosdē. & insolidū restituere tenent si alias nō fuisset factū sine eoz ope. q si factū fuisset sine ipis etiam tenent fm q magis vel minus fuerūt efficaces in h̄.

15 ¶ Utr illi q cuz raptoribz vel furibz & hmōi vadūt vt ipsos defendāt ab illis quos damnificare volunt indebite teneant: R. Inno cē. & Hosti. in. c. sicut dignū. de homici. q sic. siue associauerint eos vt retraherēt a rapina. siue nō. dūmodo raptores siue fures nō iuissent: si ipsi eos nō associassent. Uñ fm pdictos tenētur restituere in cōscientia id qđ pdicti rapuerunt. vel que eoz auxilio rapta fuerunt. puta qz cū rapiebant se defendissent si ipsi non fuissent. vel qz tales nō iuissent si eos nō associassent. vel nō tm rapuissent. Sil'r tenent q pacificandi animo cū eis vadūt. tñ aduersarius timore incutiūt quo res suas nō audēt defendere nisi eisdē hoc significēt. qz dant causam efficacē. Lōco. Dir. ti. resti.

16 ¶ Utr cū multi cōcurrūt ad furandū vel rapiendū. nec habēt aliquē capitaneū seu dñm. super se. nec vn⁹ magis animauit aliū q̄z ali⁹ ipsum teneant quilibet insolidū: R. Inno. in d. c. sicut dignū. & sequit ibidē. Pa. distinguit sic. aut vn⁹ fuit in culpa in subtractōe facta p aliū: aut nō. Si sic. aut dedit cōsiliū. & sic tenetur insolidū in cōsciētia: siue pncipalis inueniat siue nō: siue damnū passus a tra pncipalē velit agere siue nō. Si tm pncipalis essz absolut⁹ a damnū passo. tūc etiaz liberat q dedit cōsiliū. nisi ad eū aliqđ peruenisset. qz id tenet restituere. Ecōtrario tm si absoluat cōsultor non liberat pncipalis p regulā. Accessoriū cōuenit seq̄ naturā pncipalis sui. de reg. iur. lib. vi. Aut nō dedit cōsiliū sed auxiliū. puta qz associauit & hmōi. & sic tenet in q̄ntum damnū est plus datū ex auxilio suo. Et si in totum. puta qz res erat ponderosa. & vn⁹ sine alio portare nō poterat. vel vn⁹ sine alio nō iuisset. vel nisi eū associasset tenet in totū. ff. de fur. l. sz & si q̄s furripuit. §. si duo. Et ratio diuersitatis est inter dantē cōsiliū & auxiliū. qz cōsiliū vagat sup totū furtū. Auxiliū vero nō. sz ad id sup quo pstat. Aut nō fuit in culpa subtractōis rei alterius. & sic nō tenet restituere nisi in q̄ntum ipse asportauit. Hosti. tñ in distincte tenet q omēs tenent in solidū. etiā q̄uis vn⁹ per se potuisset. allegat. l. ita vulnerat⁹. §. fi. ff. ad. l. aquil. & l. si plures. ff. ar. fur. ce. & l. i. §. fi. ff. si q̄s te. li. esse uul. fue. Sz iste leges loquunt q̄ ad penam. qz omnes tenent insolidū. vt no. glo. in d. l. si plures. Sz in cōscientia tene cū Inno. & Pa. vbi nō habet locū pena nisi post cōdemnatōez q solū tenent ad restitutionē. vt dictū est. Adueniente tñ q̄ñ plures dolo malo dederunt dānum alicui. si vn⁹ restituat aliū liberati sunt. l. si plures. ff. de dolo. Nec credo in cōscientia etiam de necessitate teneant p̄mo satisfacienti. q̄a obstat sibi turpitudo sua. nisi iste fuisset causa sine q̄ nō induxisset eū ad tale qđ faciendū. sz de bono cōsilio dr dari paupibz si qđ habuit.

¶ Secundo pticipat iussione seu mandato & tenet in solidū ad restitutionē de oīni damno etiā si nihil habuit vtilitatis. & sil'r exequens. ar. c. iulian⁹. xi. q. iij. 17

¶ Tercio cōsilio. de quo dic vt supra. Consilium. §. i. 18

¶ Quarto cōsensu. Intellige vt teneat ad restitutōez si cōsensit expresso cōsensu fm Ri. i. iij. di. xv. sine quo furtū nō fuisset factū. alias cōsentiens solū mortal'r peccat. sz restituere nō tenet. Et sic intellige & limita. ij. q. i. notū. cū notant in glo. q̄ volūt vt cōsentiēs liget eadem pena. De h̄ vide. s. Cōsensus. §. ij. 19

¶ Utr ille qui audiens aliquē suo nōie intrare dānū. primo habet ratū teneat ad restitutionē: R. Mo. ti. resti. q sic insolidū. xi. q. iij. q̄ cōsentit cū duobz. c. se. & de resti. spo. c. cuz ad sedē. qz fm Sco. tal' est cōsensus interpre- 20

Limitat tñ Mo. vez qñ ex tali ratihabitio/ne damnificati impediunt recupare damna. Credo ego etiã q tenet. qui nõ impedirent recupare, dũmodo tale damnũ nõ fuisset da/tum si nõ psumpsisset talis damnificãs cũ ra/tum habere.

21 ¶Quinto palpando. s. adulando vl laudan/do eũ subtilẽ strẽnuum z hmõi. z tenet insoli/dus fm Rich. vbi. s. si pbabiliter credit q ex hac adulatione sunt moti ad damnificandũ primũ. qz talis adulatio est quidam sensus lxxxvi. di. c. nemo. z. ff. de ser. coz. l. i. §. persua/dere. qui Mo. vbi. s. tenet hz vez in particu/lari adulatore nõ in generali. tamẽ tu tene idẽ fm q Rich. dicit. Idẽ de retractore q est causa sine qua non.

22 ¶Sexto recursu. s. qñ dãnificantes habẽt ad eũ recursum sicut ad patrocinũ pstantes fm Rich. vbi. s. pi. q. iij. q. sentit peccantibz.

23 ¶Septimo receptatõe. Nã sciẽter receptans rẽ furtiuã z furez tenet furti. vt ẽ tex. in l. eos. z ibi Bal. C. de fur. nõ tñ puniet ac si furtũ fe/cisset. sz sicut q furto operã pstitit. Et ita intel/ligit Bar. in l. furtũ. ff. de fur. d. l. eos. sz q ad restitutõez tenet fm Inno. z Host. in c. sicut dignũ. de homi. de omi damno qõ ex recepta/tione aut defensione factũ est qõ factũ nõ fuis/set. Receptatõe vero rez furatarũ tenet si ex sua receptatõe res q furata est habita nõ est a vero dño. d. l. eos. ar. l. q vas. §. i. ff. de fur. Et hz si scienter fecit. l. quo naufragiũ. ff. de incen/ru. z nau. §. nõ tm. Dec9 si ignoranter. vel vt §. non tantũ.

24 ¶Sed quid si iam receptauit an teneatur eas res restituere dño? &. Mona. resti. v. q sic. ni si iminet periculũ in restituendo vel latroni: vel alteri persone.

25 ¶Octauo pticipatõe. s. rei furtiue comedẽdo vel alio mõ scienter recipiendo nisi in casu ex/treme necessitat. z tenet ad restitutõez in qztũ pticipauit. Et hz vez nisi res furata trãsisset i dñium fur. puta qz pecunia. z est mixta cum alia vel granũ vl vinũ. z est cũ alio mixtũ tali ter q nullo modo posset discerni ab illo cũ q est mixtũ. qz tũc trãsit in dñium furis. l. si alieni nũmi. ff. de solu. z. l. nã z si fur. ff. si cer. pe. z in l. si frumẽtũ. in pzin. ff. de rei ven. z recipiẽs nõ tenet restituere. nec peccat si fur ẽ soluẽdo. al's sic. Dec9 si ignoranter z i bona fide cõsumpsis/set. nec fact9 esset locupletior. al's si extat vl fa/ctus est locupletior postez scit tenet restituere nisi fm q dixi. s. Fruct9. §. i. z. ij.

26 ¶Nono nõ obuiãdo fm Rich. vbi. s. s. q cla/mando vel alio modo posset phibere ne furtũ fiat z nõ facit. Intelligo q tenet qñ dolose nõ phibet qñ nõ habet ex officio. ar. coz q no. in c. quãte. de sen. excõ. Et sic limita Rich. vbi s. Secus qñ nõ phibet ex negligẽtia. vl qz ñ vult se imiscere rumoribz vel altero periculo. Et sic intelligo z limito glo. in c. nõ inferẽda. xxiij. q. iij. z in c. dilecto. de sen. excõ. lib. vi. vel qñ habet ex officio. vt sunt plati officiales tu/tores z hmõi. qz tenent. ar. c. facientis. lxxxvi. dist. cũ sy. z qõ no. in d. c. sicut dignuz: z tenet Bal. in l. qm iudices. C. de ap. z Dy. in l. qm multa facinora. C. ad. l. iul. de vi pu. z Bal. i l. mãcipia. in pzin. C. de ser. fu. qui plus dicit q nõ faciẽs restituere cũ possit ex negligentia iudex tenetur ipse. Et Sco. similiter dicit q nõ faciẽs restituere cũ possit ex officio z debeat q tenet insolidũ. Et hoc intellige fm eundez Sco. qñ hoc faciẽdo nõ vergit in periculũ rei publice seu maluz euidẽs. vel pprie psone. qz si sic nõ peccaret nec teneretur ad restitutionẽ nõ faciẽdo: dũmodo ppone ret his cessantibz obuiare.

¶Decimo nõ manifestãs. s. requisitus i iudi/cio vel extra tali modo q res restitueret si di/ceret veritatem quã sine periculo pprie psone potest dicere. z etiã alterius persone. qz tenetur insolidũ. Unde si in iudicio requisitus tacet vel nõ vult rñdere z dicere veritatem quã scit fm Bal. in l. pbiteri. C. de epi. z cle. efficit te/stis falsus. z tenet ad restitutionẽ insolidum. facit qõ no. Pa. in c. qui cũ fure. d fur. z Bar. in l. ciuile est. C. eo. Fallit hz si scaret in pfessio/ne. c. dilectz. de excel. pla. 27

¶Sz quero vtrũ teneat sil'r reuelare furẽ &. glo. in d. c. qui cũ fure. q de iure ciuili nõ tenet qz pt aliquid accipe vt indicet. ff. de pscrip. &. l. solent. ff. de pdi. ob tur. cau. l. iij. §. vlti. sz de iure canonico sic. Sed mihi videt dicenduz fm Inno. in d. c. dilectz. z in d. c. qui cũ fure. z de symo. c. nemo. z Bar. Ange. z Rapha. in d. l. ciuile est. q tam de iure canonico qz ciuili ad instantiã partis nõ tenet nisi reuelare fur/tum. non furẽ ad pnã. sed iudex ex officio im/plorato. vel dũ pcedit p inqsitionẽ generalez potest cõpellere ad indicandũ furẽ. ar. l. iiij. z l. gruit. ff. de offi. presi. Et sic recte epi possunt admonere z excõmunicare nõ indicantes nõ solũ furtum. sed etiã fures. quia superiores te/nentur expurgare prouinciã malis hominibz Limito hoc qñ nõ iminet periculũ mortis in fure fm Host. z multo magis sibi. Et etiam limita fm ea que dicaz. j. Inquisitio. §. i. z. ij. z. §. Denũciatio. §. xij. Nec ob. pdict9 si dicat 28

q̄ ad īstantiā partis teneť quis phibere testi/
moniū ꝯtra furem. ar. l. nullū. C. de testi. quia
aliud est indicare. aliud phibere testimoniuz
qz qñ quis testificať iā fur est detectus p accu/
satione. sed nō sic qñ indicat. z ideo non teneť
ad īstantiā partis.

29 ¶ Utz inueniens rem alienā cōmittat furtū
accipiendo eam. R. Pa. in. c. ex litteris. eo. ti.
q̄ aut habebať p derelicta. z sic non cōmittit.
aut nō habebať p derelicta. z sic cōmittit. l. fal/
sus. §. qui alienū. ff. eo. ti. xuij. q. v. c. si q̄d in/
ueniśti. z. c. mlti. nisi accipet animo reddendi
dño. vt no. glo. in d. c. si q̄d. Fallit ꝟ i thesau/
ro occulto. de quo dic vt no. glo. in d. c. si q̄d. z
vide supra Emptio. §. xxiij. z infra Inuecta.
p totum.

30 ¶ Quid si nō inuenit dñs cuiꝰ erat. R. Pa.
vbi. s. dabit paupib⁹. ar. c. cū tu. de vsuris. z i
auten. oēs peregrini. C. eo. de suc.

31 ¶ Utz inueniēs aīal dans sibi damnū in sua
possessione q̄ ipm accipit z ducit ad domū suā
cōmittat furtū? R. videť q̄ sic. vt in. l. iij. ff. eo.
Sz dic q̄ si aio celādi. sz qz ignorat cuiꝰ sit in/
cludit donec sciat: licet. vt no. in. l. quintꝰ. alś
incipit q̄uis. ff. ad. l. aquil. nā nō licet i eo age
re aliq̄d mali. sz dñm admonere vt suū recipi/
at. z de damno satisfaciat. vt ibidem.

32 ¶ Utz emēs rem furatā teneat restituere. vide
j. Restitutio. i. in. §. Emens.

33 ¶ Utrū q̄s possit vsucape in re furtiua vel vi
ablata ꝯ dñm rei? R. q̄ nō. tam quo ad furez
q̄z quo ad eiꝰ heredes. z etiā quo ad eum qui
emit quantūcunqz bona fide emerit. seu quo
ad quēcunqz quocūqz titulo habuerit. insti. de
vsuca. §. qd aūt dictū est. De quo tñ dic vt. j.
Prescriptio. §. ix.

34 ¶ Utz furtū sit peccatuz mortale? R. q̄ sic. qz
ꝯtra p̄ceptū Exo. xx. Nō furtū facies. in q̄ p/
cepto non solū phibeť furtū ꝓprie acceptū. vt
s. diffinitū est. sz etiā oīs illicita vsurpatio rei
alienę. xiij. q. v. penale. xxxij. q. iij. meretrices
z q̄stūcunqz modica. vt. xiij. q. vlti. c. vlti. z in
sti. de re. di. §. gallinaz. vbi dicit glo. q̄ etiā in
vno ouo. Od̄ limita q̄ ad peccatum mortale.
qñ. s. volūtas etiā maiora subtraheret. vel qñ
intēdit dare notabile nocumentū ꝓximo. alś
minima accipere nō erit peccatū mortale. facit
c. z si q̄stiones. de symo. vbi nō cōmittit simo
nia in modico. z in. l. elegāter. §. vlti. ff. de do/
lo dicitur. Naz nisi ex magna re z euidēti cal
liditate non debet actio dari de dolo. z ibi glo.
dicit magna. i. vltra duos aureos. Od̄ limito
vez circa magnū dñm. secꝰ circa cōmunes p
sonas. quia videť magnū. facit ad hoc de cle/
dist. ij. c. reuera. in ꝓn. vbi dicit q̄ omēs i re/
serto mortui sunt. cum tamē Aleph z Josue
supuixerint.

¶ Utz vxor q̄ habēs viz ꝓdigū celat de bonis 35
eius contra eius phibitionē vt sibi z viro pro
uideat tpe necessario cōmittat furtū? R. Ro/
do. q̄ nō. nec peccat. nec teneť obedire viro pre
cipienti sibi q̄ ei oīa tradat. qz sic esset dare
gladiū furioso.

¶ Utz furās ex necessitate peccet mortaliter? 36
R. Pa. in. c. qm̄. de symo. q̄ q̄dā sunt mala in
se. vt adulterare. piurare. z hmōi. z illa ꝓpter
pauptatis nō sunt cōmittēda. vñ in ipis ha/
bet locū illud. c. ita ne. xxxij. q. v. z. c. sacris. de
his q̄ vi me. cā fi. q̄ potiꝰ debet q̄s q̄libet mala
tolerare q̄z malo cōsentire. nec ignoscit ꝓpter
pauptatis si talia cōmittant. l. palā. §. nō est
ff. de ri. nup. vbi dicit. Nō est ignoscendū ei q̄
obtētu pauptatis turpissimā vitā egit. Que
dā sunt mala q̄ tñ necessitas excusat vt furtū.
qz tpe necessitatis oīa sunt cōmunia. et vñ
dist. sicut hi. Et ideo nō cōmittit furtum nec
peccat mortaliter q̄ tpe extreme necessitatis ci
bū vel vestitū z hmōi furať vt nō pereat. eo q̄
non ꝯtractat rem inuito dño. facit. c. discipu
los. de cōse. dist. v. Si ꝓo non est necessitas ex
trema: sz magna excusať a tanto sz nō a toto.
Et sic intellige. c. si q̄s. eo. ti. Posset etiā excu/
sari a toto. qñ ille a quo accipit abūdat. vt di/
cam in sequēti. §.

¶ Sed nunq̄d teneť restituere talis si venerit 37
ad pinguiorē fortunā? R. q̄ si necitas fuit ma
gna solū. sic nō teneť pcise restituere. sz vel re/
stituere si pōt cōmode sine magna inedia. vel
qñ nō excusat a toto penitere tres hebdoma/
das. vt in d. c. si q̄s. Et ista extimatio relinq̄/
tur arbitrio boni viri qñ debeat dici magna vel
nō. Si ꝓo est extrema non teneť restituere. qz
de iure suo factū est. Posset etiā dici q̄ licz alś
q̄s nō sit in extrema necessitate q̄ sine peccato
z obligatōe ad restituendū pt occulte z bono
modo accipe rem alteriꝰ. qñ. s. ille ita abūdat
z iste taliter necessitať q̄ de pcepto sibi teneť ꝓ/
uenire. qd̄ qñ sit vide. s. Elemosina. §. i. Od̄
no. Et qd̄ dixi licere existēti in extrema necessi/
tate. dic etiā licere alteri p eo facienti. qui alio
modo puidere nō pt. ſm sanctū Tho. Limi/
ta tñ ista vera nisi ille cui furatꝰ est esset i egri
necessitate. qz sic nō liceret. z restituere teneť si
abstulit. de q̄ vide. j. Restitutio. iij. §. iij.

¶ Utz cōmittat furtuz z peccet q̄ xpianos ca/ 38
ptos ab infidelibꝰ furať z liberat? R. q̄ nō. qz
nullo modo poterant eos habere captiuos. vt

C.ne iu.xpi.man.ha.vel in rubro ⁊ nigro. Et ideo cū iniurioſe eos teneāt nō peccat qui eos liberat. Similiter dicendū eſſet de eo qui liberat detentuz iniuſte a chriſtiano. facit qđ no. xiij.q.ij.dns.

39 ¶Sz nunqd liceat res infidelū capere? R.q ſi eſſet indictū bellū ⁊tra eos liceret. d.c.dns. alias nō. ſicut nec a xpiano.

40 ¶Utz ille q nō pt hre ſibi debitum poſſit furtiue ſibi ſatisfacere? R.q ſic. l.ſi nō ſortē. in pn. ff. de ꝺdi. inde. ar. de or. co. c. cū dilecti. imo do ⁊ pena delicta mutua cōpenſatōne tollunt. c. intelleximꝰ. de adul. cū ꝺcordā. ſuis. Et h̄ verū credo ſi nullū iſtoz quattuor ꝺcurrit. Primū q poſſit iudice ſine ante ſuū rehabere. quia nemo debet ſibi ius dicere. Scdm ſcandaluz ſui vel proximi innocētis cuiꝰ forte cuſtodie erat res cōmendata. Tercium piculū mortis corpalis vl' alteriꝰ leſionis magne. Quartuz periculuz mortalis peccati. ſ. periurij ⁊ hmōi. qz aliq̄ iſtoz interuenīēte nō licet. imo ſi accepit ⁊ imminet piculū aliq̄ iſtoz triū poſtremo dictoz tenet reſtituere. ar. c. cū ex iniuncto. §. ſup quoq; de no. op. nū. Cōcordat Pa. in. c. olim el. i. de reſti. ſpo. Ubi addit ſm Innoc. q ſi ꝺs nō habet copiā ſuperioris pt ꝓpria auctoritate ſibi ius dicere. ar. c. p venerabilē. q ſi. 41 ¶Sz quid ſi eps vel aliꝰ plat⁹ pcipit ſb pena excōicatōis q q̄ habuit aliq̄d de reb⁹ talis teneat reſtituere ꝛc. nunqd talis q̄ ſibi furtiue recōpenſationē detinere iam ſuū eſt factū. nec amplius eſt alteri⁹. nec etiā ſi diceret in ſnia. q etiā qui animo recōpenſandi. vel qualitercūq; qz tūc ſnia ꝺtinet expreſſe intolerabilē errorē. Et ideo nō tenet nec ſimiliter ligat qui non reuelat qñ ſcit talez retinere animo recōpenſandi certꝰ de debito q talis debet habere. ſecꝰ ſi non ſit certꝰ q talis debeat habere qz licet ipe dicat. nō credo excuſaret nō reuelādo. qz mlte fraudes aliter poſſent fieri. Quomodo teneat reuelare ⁊ qñ. vide. §. Denūciatio. §. xij. 42 ¶Utz liceat accipere rem meā apud aliū dpoſitam? R.q nō. l. ſi q̄s. C. depo. nec etiā ſi eſſet cōmodata. l. ꝓpter tu. C. cōmo. in ꝺſciētia tn̄ li/num pt euenire ſm Ulde. ⁊ Hoſtien. alle/gat. l. bona fides. §. i. ff. depo.

43 ¶Utz liceat furari vt faciat elemoſinas? R. q nō. xiij.q.v.c. forte aliq̄s cogitat. imo teneat reſtituere ſi fecit. ⁊ q̄uis ſit vſurari⁹ cui furat tn̄ nō licet niſi faceret p exiſtenti in neceſſitate ſm q ꝺctū eſt. §. §. xxxvij.

¶Utz ſi res furata pereat liberet fur a reſtitu/tione? R.q nō. qz fur ſicut ⁊ quilibet aliꝰ male fidei poſſeſſor ſemp eſt i mora. vñ ſi deterior etiā teneat ſm eā extimationē in qua melius valuiſſet apud dñm a tpe poſtq̄ eaz accepit. Facit. c. grauis. ⁊ qđ ibi no. in glo. de reſti. ſpo. ⁊ l. in re furtiua. ff. de ꝺdi. fur. ⁊ in. l. nauis. §. generaliter. ff. de re. ven. Excipit caſus quādo rem dño loco ⁊ tpe obtulit ⁊ ipſe recipere recuſauit. qz purgauit moraꝫ. d. l. in re furtiua. nec tenet ſi perierit vel deteriorata fuerit. l. vlti. C. de ꝺdi. fur. 44

¶Utz teneat fur ad reſtitutionē fructuū rei? R.q ſic. nō ſolū preceptos ſz etiā percipiēdos a vero dño ſeu q̄s precepiſſet. d. c. grauis. ⁊ d. l. in re furtiua. §. ſi ex cauſa. 45

¶Utz fur poſſit repetere ſeu retinere expenſas quas fecit i re furtiua? R.q nō. niſi vt dictuz eſt. §. Expenſe. §. iij. 46

¶Utruz filiusfamilias vel uxor. religioſus ⁊ hmōi. poſſint ⁊tra voluntatē patrisfamil'. vel mariti ⁊ hmōi reſtituere rē furataz ab eis? R. q ſi res extat apud eos q̄ tenent. l. in ciuilē rē. C. de furtis. Qđ intellige ſm q ꝺctū eſt. §. §. xxiij. ſi ſine periculo fieri pt. ſi vero non extat: ſz eſt ꝺſumpta vel alienata. tūc ſi pciū vel res eſt verſum in utilitatē dñi vel mariti. pōt bono modo de bonis dñi vel mariti reſtituere etiam eo contradicente. Et voco hic utilitatem dñi etiā ſi ſe veſtiuit vel calciauit ſm ꝺueniētiam ſui ſtat⁹. ⁊ hmōi. Si vo expendit inutiliter. vt puta in vanitatibz ⁊ hmōi. non pt ⁊tra voluntatē dñi reſtituere. niſi habeat vltra dotem vel peculiū caſtrēſe vel q̄ſi. Cōcor. Mo. Reſtitutio. ij. 47

¶Sed q̄d ſi marit⁹ ipſe furatus eſt vel pater poterit ne uxor vel filiꝰ reſtituere ⁊tra ſuā voluntatē? R.q ſic. ſi res eſt in eius poteſtate. d. l. in ciuilē rem. ſz ſi eſt in ptāte patris vel mariti nō. Si tn̄ facerēt bona fide nō peccarēt mortaliter. qz nō cōmittunt furtum. cū nō ſit fraudoloſa nec animo lucrandi. Cōcor. Rodo. ⁊ Jo. xiij.q.v.c. vlti. 48

¶Utz actio furti detur cōtra quēcunq; furē? R.q ſic. facit. l. impubērē. ff. e. Intellige ſi eſt doli capax. Itē nō ſolū ⁊tra furē. ſed ⁊tra cuz q̄ dedit opem vel ꝺſiliū. l. is q̄ rem pignori. §. ſi tu. ff. eo. Fallit in patre ⁊tra filium ⁊ econtrario ⁊ in uxore ⁊tra maritū. ⁊ econtrario ꝺſtante matrimonio. ſz dat eis actio rei⁹ amotaꝫ. l. ſi q̄s uxori. ff. eo. ⁊. l. ſi. C. eo. ti. 49

¶Que pena furis? R.q ſi agat criminaliter pena eſt vt fuſtiget vel vt exulet. vel alio modo 50

puniat arbitrio iudicis. nō tñ vt occidat vl' de membret. vt. C. de ser. fu. auten. sz nouo iure. Et hō vez si est simplex latro. sec⁹ si cū armis siue violēter aggredit in domibo vl' i itinere vel in mari. vel si palā furripit. qz tūc suspendit. l. capitaliū. §. crassatores. ī. §. famosos. ff. de pe nis. Sz qd de cōsuetudine qua suspenduntur oēs latrones q̄tūcunq; simplices si vltra certam summā furati fuerūt. Ray. tenet q̄ necessitas pacis cōmunis ī frequēs incorrigibilitas huius malicie hoīm facit rōnabilē dictā cōsuetudinē. Si vo agat ciuiliter. tūc si est manifestū pena q̄drupli. Si vo nō est manifestū pena dupli. vt insti. de obli. q̄ ex delic. nas. §. pena ī. §. fi. Et potest hec pena peti etiā post annū ī imppetuū. insti. de ppe. ī tpa. ac. §. furti. Et licet ꝓmo egerit criminaliter. poterit itez agere ciuiliter ī econtrario. C. q̄n ciui. ac. pīu. cri. l. vnica. ī. l. fi. ff. eo. ti. An aūt hec pena in cōscientia sit soluēda. dic q̄ nō. vide. ī. Lex. §. iiij.

51 ¶ Utz fur possit occidi a ꝓuato. vide Homicidium. i. §. v.

52 ¶ Utz fur sit excōicat⁹ qui furat calices. paramēta ī hmōi sacra. R. Pa. in. c. ex lr̄is. eo. ti. q̄ nō. nisi cū furto vel fregerit ostia eccl'ie vl' armaria vel fenestras ī hmōi. facit. c. cōquestus de fo. cōpe. ī. c. cōsti. de sen. tē. excō. ī qd ibi no. vide Excōicatio. v. casu. vi.

53 ¶ Utz fur qui suspendit sit sepeliend⁹ in cimiterio. R. Pa. in. c. q̄. eo. ti. q̄ sic. ī omnes alij q̄ ꝓpter sua delicta vita priuāt. ī etiā oīa alia sacramēta ministrāda si penitēt ō pēto. vt est tex. in. c. fi. xiij. q. ij. nec valet cōsuetudo in contrariū. cle. i. de pe. ī re. glo. tñ in. d. c. fi. dicit verū quo ad sepulturā. dūmodo fiat de autoritate ꝓncipis. allegat. ff. de cadaue. puni. l. i. et bene. nec cle. loquit nisi de sacris. reprobās cōtrariā cōsuetudinē.

Generalis clausula continet oīa nisi ctraria mēs appareat testatoris. ff. de peculio. l. q̄ penu. legat. C. de inoffi. testa. l. si q̄n. in glo. Nō enim videt q̄s generaliter cedere q̄d specialiter nō est concessur⁹. C. que res pigno. ob. po. l. i. in glo. nec etiā maiora exp̄ssis. nisi specialiter cōmittant. ff. de pcu. l. pomponius. in prin. ī l. mandato.

1 ¶ Generali p speciale pculdubio derogatur. de rescrip. pastoralis.

2 ¶ In generali mandato mlta sunt que nō intelligunt nisi exprimant. de off. le. c. i. in glo.

3 ¶ In generali locutione psona loquēs intelligit excepta. c. petitio. in glo. de iureiur. cū cor. ibi positis. vñ si ꝓmisi tibi dare aliq̄d contra oēm hoiem nō teneor dare ctra me.

Gladius nō est reddendus furioso effecto eriam si iurasset. xxij. q. ij. ne q̄s arbitretur. Et facit ad pbādū q̄ ex iuramēto vl' voto nō tenet hō q̄n venit ad eū casum in quo nullo modo iurasset vel iurare nō potuisset.

Gloria vana vide vana gloria.

Gratia accipit mlt̄pliciter/ aliq̄n ꝓ amore. ī sic accipit in. c. i. cōmo. aliq̄n ꝓ cōcessione bñficij seu alicui⁹ in dulgētie vel autoritate sicut cle. gr̄e. de rescrip. ī qō habet ī regula. qō ob gr̄am. li. vi. Et intelligē q̄n ad illud bñficium faciendū nō est obligatus. qz q̄ facit id ad qō est obligat⁹ rōne naturali nō facit gr̄az. vt dicit Bal. in. c. i. §. hec sacra. de pace iur. fir. in ſto ꝓ gr̄az ecclie. ī facit tex. p̄dict⁹ ꝓ eo. ī. l. ti. cl⁹. ff. de obse ui. patro. Aliq̄n accipit ꝓ dono spūssancti. i. gra. ī in cle. i. de mgr̄is. in glo. ī per mgr̄m i q. sen. Et hec est duplex. l. gratis data. Et hec stat cū pēto mortali. Et cōme donū additū naturalibo nr̄is. sicut gr̄a ꝓdicandi. pphetādi. faciēdi miracula ī hmōi. Alia dicit gratū faciēs. Et hec fm Rich. i. ij. dist. xxvi. ar. i. q. i. nō differt a charitate fm aliq̄d absolutū. Et iō idē est realiter qō charitas fm Frā. de may. in. ij. dist. xxix. qz q̄ nō possūt separari sunt idē realiter. Sz p rōnes formales respectiuas differūt. qz habet habitudines diuersas habētes distinctos terminos. Charitas em̄ dz ad obiectū. s. essentiā diuinā. sz nullus est in gr̄a essentie diuine sed voluntatis. ita differūt formaliter. ī placet. licet aliq̄ tenēt aliter. hec nunq̄ pt esse cū peccato mortali. ī sine hac null⁹ saluabit. De q̄ vide p theologos in ij. di. xxvij. ī xxviij.

¶ Utz bannit⁹ ꝓpter aliqd delictū cui⁹ bona sunt cōfiscata si a dño recipiat ad gr̄am eo ipso sit restitutus ad bona ī remissa sibi culpa. R. q̄dā tenent q̄ sic ꝓpter tex. in. l. i. §. fi. ff. de q̄sti. vbi dicit Bar. q̄ bannit⁹ q̄ncūq; recipitur ad gratiā ꝓncipis videt restitui⁹. Idē videt etiam sensisse in. l. fi. ff. de sniaz pas. Sz Salicetus in. d. l. fi. dānat dictū Bar. ī dicit cū Lyti. de pace cōstan. in prin. in verbo plenitudinē gr̄e nostre receptus. ī ibi dicit Bal. q̄ q̄n recipit ad plenitudinē gratie. q̄ remittunt culpe ī restituit ad fauores. Ergo q̄n solum sua

pliciter ad gratiam recipit nō restituit ꝛ meri
to. Facit etiā qz rescripta fisco dānosa ī dubio
sunt restringēda ad mīn⁹ pīudiciū. ar. l. si qñ.
C. de op. publi. ꝛ Bar. intelligend⁹ est qñ faci
ens graz mādat sīiaz vel bannū conzelari. qz
adducit. §. fi. pdictum qō no. Uide. s. dam
natus. §. ij.

2 ¶ Utz gra scdo modo accepta cōcessa alicui
p papā expiret p mortē ei⁹? R. q̄dā doct. tenēt
q si gra ɔcessa habet annexā iurisdictōez ꝛ sit
ɔcessa sine lr̄is q expirat. Si vo nō hz annexam iurisdictōez sic nō expirat. etiā si sit ɔcessa solo vbo. Hz Jo. an. in plogo sup. vi. li. in nouella. tenet simpliciter q ñ expirat etiā solo verbo ɔcessa. Idē tenet Archi. ibidē. ꝛ est veri
3 us p cle. dudū. de sepul.
¶ Quid de gra ɔcessa ab inferioribz pape. vtz expiret morte. vide Indulgētia. §. vij.

Gradus ɔsanguinitatis ꝛ affinitatis quo cōputanť. vide. j. Mrīmonīū. iij. ꝛ impedimēto. vi. ꝛ. xv.

Guerra quomodo ꝛ qñ sit licita. vide. s. Bellum.

Gula est inordinatus appetitus fm Augu.
1 ¶ Quot sunt ei⁹ spēcies? R. Grego. xx. li. mo. ꝛ ponit de ɔse. dist. v. q̄nqz modis. sunt quīqz. Prima spēcies est qñ hora p̄uenit debita. de q̄ habes de ɔse. dist. i. c. solēt. Secūda qñ cibos lautiores q̄rit qz ɔueniat eius qualitati De q̄ xli. dist. c. i. ij. ꝛ iij. Tercia quando nimis studiose ꝛ accurate cibos p̄parat. d quo dic vt. xli. dist. c. iij. Quarto qñ nimis comedit vl bibit qz mēsura refectōis exigat. Quinta quādo cū nimio desiderio affectatur. de quo dist. xli. c. i. ꝛ studiose.
2 ¶ Utz gula sit pctm mortale? R. Ale. de ales ī compendio suo. q appetitus comedēdi vl bibendi potest esse quinqz modis. Primo cibū vel potū solūmodo appetendo. ꝛ hoc nullum est peccatū. quia naturale est. Secundo quādo tali appetitui adiungit delectatio ī cibo vel potu. Et sic est veniale peccatuz. Tercio quādo tali appetitui adiungit trāsgressio alicui⁹ p̄cepti. puta quia frangit ieiunium de p̄cepto ad qd obligatur. sic ē mortale peccatū. Quarto quando tali appetitui finali affectu adheret. puta paratus facere quecūqz vt eū sequatur. sic est mortale ꝛ grauius. sicut fecit Esau. Quinto quādo ppter talem delectationē appetitus ducit totam vitā suam huiusmodi de lectationibz reputare. sicut diues qui epulabatur quotidie. Et hoc est multum vicinum mortali. Addo. vi. pro clariori intelligentia quādo tali cibo vel potu seu tanto sciēter ꝛ aduertēter vti vult quod notabile nocumentuz ppie psone p̄stat. puta tm̄ bibit vel comedit aduertēter q pdit vsum rōnis. quia tunc peccat mortaliter. Silr si comedit aliqd scienter quo notabilem infirmitatē vel malum incurreret esset mortale. qz ɔtra p̄ceptum Matth. xxij. Diliges primum tuuz sicut teipm. Secus si inaduertenter. nisi ita esset frequēs q teneret aduertere. sicut dicim⁹ de ebrietate. xxv. dist. §. alias ea remū. vel etiam secus si modicum nocumentū ex tali cibo incurrat aut veri silr credat incurrere. sicut infirm⁹ qui potius vult pati augmentū febris q̄z sitim. ꝛ hmōi. qz tunc est veniale.
¶ De ieiunio ꝛ hora comedēdi ꝛ cibis quibz 3
vesci licet. vide. j. Jeiuniū.
¶ Quot sunt filie gule? R. q sunt. vi. Prima 4
ebrietas. Scda ebetudo mentis. Tercia inepta leticia. Quarta multiloquium. Quinta scurrilitas. Sexta immūdicia. de quibz in sitis capitulis.

Habitus aliqñ dicit quedaz q̄litas animi acq̄sita ex frequētatis actibz. vl ex vno multū vehementi quo aīa faciliter disponit ad aliquid faciendum. q̄ differt a dispositōe. qz illa de facili mobilis. sz habitus de difficili fm Arist. in p̄dicamento q̄litatis. aliqñ dicit vestis seu regumētū q̄ hō tegit. de q̄ in. c. p̄cipim⁹. xxi. q. iij. ꝛ de vi. ꝛ ho. cle. c. deus qui.
¶ Qūo aūt sit peccatū in vestimento z ornatu 1
vide Ornatus.
¶ Quali habitu debent vti clerici? R. glo. in 2
sum. xxi. q. iij. q ñ vti pānis etiā p̄ciosis fm ɔsuetudinem regionis vt cōformēt se moribz eorū inter quos viuūt. ꝛ ne vilescat clericalis dignitas. vt. lxxx. di. epi. de q̄ vide. s. clericus iij. ꝛ. j. Ornatus.
¶ Qualis debet esse habit⁹ religiosi? R. similr 3
fm statuta siue regule. ita tm̄ q ɔueniat religioni ꝛ penitētie. vt. xx. q. i. c. vidua.
¶ Quo tpe debet vti habitu religionis? R. q 4
omni tpe lectulo quiescēs. seu in quocūqz loco ɔsistēs. vt dicit in d. c. vidua.
¶ Utrū peccet mortaliter religiosus dimittēs 5
habitū? R. q sic sine causa rōnabili. ꝛ est excōmunicatus. de quo vide. s. Excōmunicatio vij. casu. xxvij.

6 ¶ Utr̃ liceat tam clerico q̃z religioso ex causa rōnabili occultare habitū seu trāsformare. R. q̃ sic. vt in d. c. clerici officia.

7 ¶ Utr̃ vir posset vti veste mulieris vel ecōtrario. R. q̃ nō. imo videt̃ peccatū mortale. q̃z pt excōicari. vt. xxx. dist. si qua mulier. ꝛ fm alios sunt excōicati. sz nō credo.

8 ¶ Quid de vtente habitu monachali vel alio religioso causa ludibrij. R. glo. in. c. cū decoꝛē de vi. ꝛ hone. cle. q̃ phibitum est. Et sic videt̃ mortale peccatū. ꝛ grauiter puniend⁹. vt ī auten. de san. epi. §. vlti. C. de epi. audi. l. mīme.

Hebetudo mētis est grossicies itellect⁹ qua hō nō pt pertingere ad cognitionem rei nisi p multa ei sit exposita. nec tunc etiā pfecte pt cōsiderare oia q̃ ptinent ad rōem rei. ꝛ dicit hebes eo q̃ acuto opponit. Acutuz em̄ est penetratiuū. ita hebes siue obtusum est qđ nō pt penetrare. Un̄ inq̃tū importat debilitatē mētis circa spūalia cōsiderāda sic opponit dono intellect⁹ qđ subtiliter penetrat. ꝛ differt a cecitate mētis. q̃z ista importat omīmodā priuationē cognitōis spūalis. sz hebetudo nō. q̃z nō totaliꝛ priuat cognitōe.

1 ¶ Utr̃ hebetudo sit peccatum. R. q̃ intantū q̃tū habet rationē volūtarij sicut ꝛ cecitas mētis. vt patet in eo q̃ est affect⁹ circa carnalia. et de spūalibꝫ subtiliter discutere fastidit vel negligit. Hec oīa ex san. Tho. ī. ij. q. xv. ar. ij. Ex quo patet q̃ nō est mortale nisi quādo voluntarie ita implicat se terrenis q̃ omittit illā discussionē que de necessitate salutis est. sicut in confitendo peccata vel in cognoscendo necessaria ad salutem. ꝛ est filia gule fm Greg. xxxi. moraliū.

Hedificās in solo alieno de suo de iure efficit hedificium dñi soli. insti. de re. diui. §. ex diuerso. Hec⁹ si in littore maris vt piscatōi intēdat casam edificauerit. q̃z q̃diu casa durauerit sua est. vt in l. intim̄. ff. de re. diui. Fallit hꝫ q̃ hedificiū ñ efficit dñi fundi. qñ hedificatū est de rebus eccl̃ie. q̃z solū cedit hedificio. xij. q. ij. apl̃i cos. fm Jo. ibidē. ꝛ in. c. vestigandum. de peculio. fm Bef. Intellige tn̄ q̃ eccl̃esia soluet p̄cium soli Hil̃r intellige p̄dicta qñ sciēter q̃s hedificat ī alieno solo: quin si bona fide credens hedificare in suo: hedificat in alieno in ꝛscientia tenet̃ dñs soli vel ad vendendū fundū vel satisfaciendū p̄o hedificio arbitrio boni viri. Si vero quis hedificat de alieno in suo solo: tunc hedificatum est suuz. l. adeo quidem. §. cum in suo. ff. de acquirē. re. do. sed restituet estimationē de iure si fuerit ꝛdemnatus in duplum. d. §. cū in suo. ꝛ l. gēma. ff. ad exhibē. et si destrueret hedificiū posset petere suuz pratrabē. si modo duplū nō fuerit ꝛsecut⁹. insti. de re. diui. §. cum in suo. ꝛ d. §. cū in suo. Sed in ꝛscientia si nō fuerit ꝛdemnat⁹ sufficit restituat estimationē solū.

¶ Utr̃ hedificās cū damno vicini sui teneatur ad restitutionē. R. q̃ non. si nō facit animo nocēdi primo. sed sibi ꝛsulendi. l. i. §. denich. ff. de aq̃ plu. ar. Nā vsq̃z ad celū pt quis edificare suū hedificiū si est sibi vtile ꝛ seruitutē non habet. l. alti⁹. ff. si ser. ven. Et tenet glo. in. c. cū ecc̃lia. de elec. ī verbo iniuriaz. Hec⁹ si animo iniuriādi primo hoc faceret. nam tunc siue de nūciatio noui op̄is sit facta vel nō. in ꝛscientia teneť d. §. denich.

¶ Utr̃ teneat edificans demoliri hedificium suis sumptibꝫ aliq̃n̄. R. q̃ sic. q̃n̄ post denūciationē noui op̄is siue iure siue iniuria hedificauit. ff. de op̄e. no. nun. l. p̄tor ait. §. i. extra eo. ti. per totum.

¶ Q̃n̄ q̃s possit hedificare castr̃ vel noua hedificia. vide. s. emphiteosis. §. xvij.

¶ Utr̃ q̃s possit in alieno aliq̃d facere inuito domīo. R. Ange. de aretio. insti. de lege fusia cani. tollē. q̃ sic q̃n̄ facieti pdest. ꝛ domo non nocet. vt ibidē. ꝛ in. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. ar. Secus si lederet. C. de ser. ꝛ aqua. l. aquam. ꝛ. ff. si serui. ven. l. ꝛ si forte. in pr̃in. ꝛ l. sicut. §. peni. Idē dicit q̃ nemo p̄t facere in suo qđ alteri nocet ꝛ sibi nō pdest. ꝛ q̃ si facit animo nocendi tenetur de dolo. d. l. i. §. denich. ꝛ. ff. de dam. in fec. l. pculus.

Hereditas vocat̃ as. i. pondus xij. vncias. ꝛ diuidit̃ in duodecim ptes que vocant̃ duodecim vncie q̃ vocant̃ diuersis nois. secūz vncia. i. vna. Alia sextās. i. sexta ps hereditatis q̃ sunt due vncie. Quadrās. i. tres vncie. q̃ sunt tercia pars. Trīes. i. q̃ttuoꝛ vncie. q̃ sunt tercia pars. Quincūx. i. q̃nq̃ vncie. Semis. i. sex vncie. Septūx. i. septē vncie. Bes. i. octo vncie. Dodrās. i. nouē vncie. Dextrās. i. decē vncie. Deūx. i. vndeciz vncie. Appellatōe vo assis. xij. vncie ꝛtinēt. vt insti. de here. insti. §. hereditas fm Inno. etiā i. c. ex lr̃is. d. iure patro. Hereditas est qđā ius vniuersale. ꝛ ca vēdita vl̃ data trāsit ius patronat⁹ ꝛ oia iura. Et iō hereditas ē successio ī vniuersū ius qđ defuncti habuit tpe mortis. l. nihil. ff. de ver. sig.

¶ Ad quos debet hereditas deuenire defuncto aliud nō disponēte vl̃ inualide. R. q̃ in laici

de iure cōmuni. Primo veniūt legitimi descē/dentes si sunt oibꝫ aliꝫs exclusis. z si sunt pmi gradꝰ mlti eqliter succedūt. Si vo sunt nepotes z vlteriores solū succedūt in stirpes. id est i eā partē quā pr eorꝫ si viueret hret. nec distin/guit an sint masculi vl femie etiā adoptiui. qz indistincte omes admittunt. vt. C. de suis z legi. here. auten. in successiōe. Si vo descēdētes nō sunt: tūc veniūt ascēdentes. puta pr. auus abauus ꝛc. cū fratribꝫ z sororibꝫ ex vtroqꝫ parente ꝫiunctis defūcto vl eorꝫ filiꝫ qs frēs vl sorores seu filios si nō licet succedūt ascendētes salua sp progatiua gradus. s. q pr pfert auo. z sic cū excludit z sic de ceteris. Et sic solū venit de ascendētibꝫ q est primior defūcto cū fribꝫ. si sunt in capita. sꝫ cū filiꝫ fratrꝫ in stirpes exclusis fratribꝫ ex vno parēte tm. Si aūt dicti in pmo vl secūdo. z ex pte mris sil'r in pmo vl secūdo z hmōi. sic eqliter paterni p dimidia. z materni p alia dimidia succedūt. q̄uis sint plures psone ex pte vna q̄ alia. puta auus z auia ex vna pte. z ex alia soluꝫ auus vel auia. vt in auten. de here. ab intesta. §. i. z. ij. z in auten. defuncto posita. C. ad tertullianū. z qd ibi no. i glo. Aliter q̄ est i primiori gradu defūcto siue paternꝰ siue maternꝰ sit admittit. vt d. auten. defuncto. q si nec ascēdētes sint veniūt collaterales. Et pmo frēs z filij alicuiꝰ fratris p/cto de cuiꝰ hereditate agit nō tm in capite sꝫ in stirpes: q̄ ad filios fratrꝫ pmoꝝtuoꝝ ipi fratres succedūt i capita z isti pferunt fratribꝫ qui sunt ex vno parēte solū. vt. C. de legi. here. auten. cessante. Dicit tm Bar. in. l. omes. C. cōia de succes. q q̄n parētes veniūt ad successionē i bonis q̄ritis ex linea materna. pferunt parentes ex linea materna. Et in bonis paternis pariter q̄n sunt duo filij ex diuerso mrimonio pferunt in lucro mrimonij illi q̄ sunt nati ex illo mrimonio aliꝫs natis ex alio.

2 ¶ Sꝫ nunqd cū fratribꝫ pfatis veniāt filij filij alterius fratris: R. fm Bul. q nō. ff. q cū co qui in alie. po. l. sed si ex parte.

3 ¶ Utrꝫ filij filiorꝫ pfatorum fratrū pferant fratribꝫ ex vno parente solū: R. q sic.

4 ¶ Utrꝫ filij filiorꝫ soli sine patruis z amitis sustitutes admittant in capita: R. Azo. z Yo nō nepotes. s. nati ex eis.

5 ¶ Scdo nō existētibꝫ pdictis vel aliq̄ eorum veniūt fratres ex vno latere tm ꝫuncti. z eorꝫ filij q̄ pferunt patruis defuncti.

¶ Tercio pfatis nō exñtibꝫ pferunt q̄ gradu sunt primiores defuncto. z si pares sunt piter admittunt. vt. C. de legi. here. auten. post frēs z extēdit hec cōputatio vsqꝫ ad decimū gradū z vltra etiā. vt hr. xxxv. q. v. c. ad sedē. licꝫ imperator solū dixerit de decimo gdu exp̄sse. Et i pfata successione tā ascēdentiū q̄ descēdentiū seu collateraliū cessat ois dñtia tā sexꝰ q̄ emācipatōis. h tm attēdo. vt cū agit de successione pris solos ꝫ sanguineos admittas. d rebꝫ vo maternis vterinos. Filij vo naturales tm vel spurij fm angelū in autē. quo natu. effi. sui. §. fi. si sunt ex eodē pre nō ex eadē mre: nō succedūt ad inuicē vnꝰ alteri. Si vo sunt ex eadez mre: tūc vnꝰ succedit alteri ab intestato qz cognoscunt ad inuicem. l. ij. ff. vnde cogna. Si vo vnꝰ spurꝰ decederet relicto fratre spurio z alio legitimo ex eadē matre: tunc venit legitimus z excludit illegitimꝰ. qz q̄n de successiōe tractat ille frater pfert q̄ pluribꝫ nexibꝫ est cōiunctꝰ vt dictū est. De successione vo fratrꝫ ad inuicē serua qd dictū est. z durat i infinitū quousqꝫ memoria possit haberi de cognatōne insti. de gra. cog. p totū. 6

¶ Prefatis aūt oibꝫ ascendētibꝫ descēdentibꝫ z collateralibꝫ deficiētibꝫ veniet vir ad successionē vxoris. z vxor viri. vt. C. vnde vir z vxor. l. vnica. qd si nō est veniet fiscꝰ. vt. C. de bo. vacan. l. i. Si vo esset pactuꝫ: vel statutū: aut ꝫsuetudo contra ōmnia vel aliqd pdictorum illud serua si tale est q̄ iuri cōi possit derogare 7

¶ Si vo loq̄mur i clericis ab intestato morientibꝫ distinguit aut sint bona ppria clerici. de q̄bus libere poterat disponere. De qbꝫ dictū est s. Clericꝰ. xij. Et i talibꝫ succedūt agnati fm q̄ dictū est. s. Si vo nō habet succedet ecclia cui seruiebat tpe mortis vl altare si solū seruiebat altari qd habebat bona distincta ab ecclesia ipi altari deputata. vt no. xij. q. vlt. c. vl. in auten. de eccle. ti. §. si qs eps. Fallit h i pbiterꝫ ex fuitute pmotis ad sacerdotiū cum ꝫsensu dñoꝝ. qz de eorꝫ bonis si ab intestato decedūt fiūt q̄ttuor ptes. q̄z vna epo. altera ecclie. tercia pauplibꝫ. z q̄rta parentibꝫ assignet. z si nō sint idonei vtputa heretici. xxiij. q. ij. sane. et hmōi. epūs i vsuꝫ ecclie distribuat. vt in. c. ij. d succes. ab intest. Nec est abrogatū. vt ibi doc. cōmuniter tenent. licet glo. voluerit q̄ sic. Si vo sunt bona ecclie de qbꝫ disponere clerici nō pnt succedit ecclia. vt in. c. i. de succes. ab inte. z. c. i. z. c. relatū. el. ij. z. c. requisisti. de testa. 8

¶ Quid de successiōe i feudis. vide. s. Feudū. §. vi. cū seqntibꝫ. z emphitheos. vide emphitheosis. §. v. cū duobꝫ seqnt. 9

10 ¶Quid ꝛc fuis manumissis ꝛcedētibꝫ ab intestato? R. ꝙ succedēt ꝛcscēdētes vl' ascēdētes vl' collaterales ſm ꝙ dictum est. excepto ꝙ patronus vendicat partē. non tñ totū. vt insti. ꝛc succe. libꝛ. §. ſz nr̄a ꝯstitutio. ⁊ ibi vide ꝛc eoꝝ successiōe. Bar. in. l. ꝛcfuncto. C. si in frau. patro. dicit. ꝙ si vn⁹ patronus viuit p̄ferꝛ filio alteri⁹ patroni. ⁊ fili⁹ patroni p̄ferꝛ nepoti alterius patroni.

11 ¶Utꝝ clerici laicis succedāt ſm ꝙ dictū est ⁊ eo ordie? R. ꝙ sic in dubitāter. qꝛ iura p̄allegata nō excipiunt eos. ímo etiā religiosi. Intelli ge q̄ p̄nt hr̄e ppꝛiū in cōi etiā si dū laici erant cōmiserūt vicīū ingtitudinis. vt. xix. q. vlti. c. fi. Fallit hꝫ in feudis. De q̄. s. Feudū. §. ix.

12 ¶Utꝝ fili⁹ aliqñ excludaꝫ ab hereditate p̄ris vl' ali⁹ ꝛc p̄dictis? R. ꝙ sic. in q̄nq; casibꝫ. Primo si pater fuit hereti⁹. qꝛ ipo iure bona hereticoꝝ sunt ꝯfiscata. ꝛc here. c. cū ſm. li. vi. Secundo si p̄ cōmisit crimē lese maiestatis. l. q̄s quis. C. ad. l. iul'. ma. ⁊. vi. q. i. §. vez hꝫ. Aduerte tñ ꝙ pena incapacitatis nō extendiꝫ ad filios nisi q̄n crimē est cōmissum in eū q̄ nō recognoscit superiorē. Hec⁹ si est cōmissum in eū q̄ recognoscit superiorē. qꝛ licet sit crimen lese maiestatis. vt. l. i. ff. ad. l. iul'. ma. nō tñ q̄ ad incapacitatē q̄ ad filios ſm Salice. in d. l. q̄s q̄s Et etiā aduerte ꝙ crimē lese maiestatis cōmittiꝫ a subdito tñ. cle. pastoral'. ꝛc re iudi. Tercio si p̄ erat patron⁹ vel habꝛbat aliqđ ius seu feudū in eccl'ia qđ ꝛcberet transire ad filios. ⁊ ipe interfecit vel mutilauit rectorē vel clericuz illi⁹ eccl'ie. qꝛ ipo iure pdit omē ius ⁊ dignitatem. ⁊ ad filios nō pueniet ꝛc penis. c. in q̄busdā. qꝛ talia ꝛcuoluunt ad eccl'iā cui iniuria facta est. ímo filij taliū vsq; ad quartā generationē clericoꝝ collegio nullaten⁹ ꝛcbēt admitti nec in aliq̄ religione p̄nt esse plati nisi fuerit cū eis dispensatū. vt in d. c. in quibusdā. eps tñ dispensare p̄t. exquo ꝯditor canonis non sibi reseruat. ar. c. nup. ꝛc sen. excō. Quarto si filius vel alius qui potest succedere furioso ꝛcbitam curā non impenderit: sed succedet ille q̄ cum in sua domo ꝓpꝛijs sumptibꝫ vsq; ad finem vite ꝓcurauerit euacuata etiā ínstitutōe illi⁹ qui neglexit. si modo talis in scriptꝫ ámonuerit eos vt curā habꝛbēt. vt in auten. cum ꝺ appel. cogno. §. causas. vbi etiā dicit glo. ꝙ licet nullus extraneus eum ꝓcurauerit. tñ hereditas ab agnatis auferet. vt. ff. ꝛc his q̄. vt ī di. l. licet. vbi ínstitut⁹ in dign⁹ iudicatus est successiōe qui p negligētiā suā ⁊ culpā id egit vt mulier a qua ínstitutus fuerat moꝛeretur. vbi dicit glo. ſ. non adhibendo medicū vl' malū. Quinto si in captiuitatē eos quibꝫ succedere ꝛcberet moꝛi p suā negligentiā p̄misit. vt in d. §. cās. ⁊ sic succedet eccl'ia ciuitatis ex q̄ oriť vt ibidē ⁊ etiā in casibꝫ in quibꝫ p̄t exhereditari. vt. s. Exheredatio. §. i.

¶Utꝝ filius possit exheredari p patrē? R. vt supꝛa Exheredatio. ⁊ frater fratrē. ⁊ vir vxorē ibidem.

¶Utꝝ dñs q̄ ꝛc cōsuetudine totū accipiat qđ erat illi⁹ q̄ sine filijs moꝛtu⁹ est teneat? R. ſm Hosti. si talis ꝯsuetudo p̄scripta est ex causa. qꝛ potest allegare ꝙ hꝫ pactum ab initio fuerit qꝛ terra sua erat.

¶Quo succedēt filij legitimi. vide. s. Filij. in pn. cū se. vez est ꝙ Azo tenet ꝙ naturales tm̄ succedūt ad intestē. ꝛc succe. cogna. §. vulgo. ſz Hostiē. ꝛtradicit autē. qui. mo. na. effi. iur. §. filiū. ſz tu dic vt. s. §. vi.

¶Quis succedet damnatis ex aliq̄ ꝛcicto ad moꝛtē? R. ꝙ ꝛcscendētes vel ascēdentes ſm ꝙ dictū est. s. ſz collaterales nō. nisi vsq; ad tertium gradū. vxores ꝯo taliū solū habꝛbūt dotē ⁊ donatōes ante nup. Si ꝯo dotē nō habuerint accipiēt partē legibꝫ diffinitā. Glo. dicat nō. ⁊ si neminē p̄dictoꝝ habꝛant fisco applicā tur. vt. C. ꝺ bo. damna. auten. bona.

¶Utꝝ bona ingredientis religionē ab intestato? R. Pa. in. c. in p̄tio. ⁊ pba. ꝙ quo ad fratres minores nō. quo aūt ꝛcd p̄dicatores ⁊ alios mendicātes sic. non tñ vt immobilia aut iura ꝑpetua sibi retineant. sed vt vendant ⁊ imploratōne officij iudicis. Idē dic in oib⁹ alijs relictis p̄terq̄ religionis ingressum etiam in fratribꝫ minoꝝ. l. ꝙ ꝛcfert implorationē officij iudicis ⁊ vt vendāt q̄ aūt ad alios religiosos nō mendicantes indubitanter succedit monasteriū.

¶Sz q̄ro qđ monasteriū succedet cū mendicantes nullū habꝛāt. ⁊ aliq̄ trāsferant ad placitū platoꝝ? R. Pa. vbi. s. ꝙ nō pueniūt in p̄dictis monasterio ꝑticulari. ſz erūt in p̄tcul⁹ q̄ p̄est. vt quideat ꝑt sibi videbit.

¶Utꝝ nouitio moꝛiēti ab intestato succedat monasteriū. vide. j. Nouitij. §. xi.

¶Quid si ingrediens erat vsufructuari⁹ solum? R. Pa. vbi. s. ꝙ trāsibit in monasteriuz vsusfructus. sed solum durabit in vita ingredientis. ⁊ nō plus.

¶Quid ꝛc collatis tali ingredienti ea legeꝛ nō alienent? R. Jo. an. tenet ꝙ succedet mōasterīū. p ar. l. i. ff. ꝛc fun. instruc. ⁊. l. pr. §. iulia agrippa. ff. ꝛc le. iij. ⁊ eo qđ no. ꝛc iure patro. ex l'ris. Pa. vbi. s. contrariū tenet. ⁊ quidam

alij p ar.l.pæto lucij ticij.ff.æ le.ij. Facit qđ le/
git ⁊no.in.l.si ita qs.§.ea lege.ff.æ verb.ob.
Ergo ꝓ sic ꝺcordo distinguendo. Si phibi
ta alienatio vt in familia remaneat.sic est ve
ra opi.Jo.an.p d.l.pæto.§.fi.a ⁊trario sensu.
Si ꝓ vt ad extraneū ꝓueniat phibituꝛ est.
22 ¶Sꝛ qro qñ accipiet q sibi æbeť aliąs ex he/
reditate ingrediętis siue fecerit testamētū vel
nō:R.Pa.vbi.s.Bart.dicit q qñ moꝛs ista
ciuilis operať omnē effectū quē moꝛs naturaľ
sicut est i ingredientiby oꝛdinē minoꝛ q̄ nihil
in cōi vel pticulari pñt hēre:tūc statuꝛ habebit
post ingressū cū effectu.i.pfessionē expssaꝛ.ar.
l.ꝺo nobis.C.æ epi.⁊ cle.sꝛ qñ nō opať oēm
effectū in ꝯ quē moꝛs naturalis.puta qꝛ hñt
ispi ingredięntis.⁊ interiꝛ dispositio si fecit erit
in suspēso. Et cū hac opi.trāsit Ly.⁊ domin⁹
Anto.⁊ Pa.in ꝺ.c.in pśentia. Limita tñ nisi
i testamēto aliter æ tpe æterminasset.qꝛ illud
erit seruandū. Itē limita vera predicta.nisi q̄
ad filios legitimos.q̄ legitimā habebūt ex eo/
tate statim post ingressū.nō aūt alimēta fm p̄
dictos ꝺocto. Qđ vꝛ credo qñ legitima eis
sufficit.aliter nō saltē in ꝺsciētia.sed vl mona
steriū ꝺabit eis statim qđ æbēt hēre ex bonis in
gressi vl statim alimēta pstabit.ꝺonec eis ta/
lia bona æderit. Facit ad ꝯ ꝺ.l.æo nobis.§.
23 ¶Hereditas qūo diuidiť inter frēs q̄ habent
pculiū castrense vel quasi.aut aduenticiū.vi
de pculiū p totū.

Heres aliqñ primū.i.primū signi/
ficat nō vlteriozē.vt.ff.ꝺ ver
bo.sig.l.sciendus.sꝛ regulariter nomē heredis
p milras successiones accipiť.vt ꝺ.l.sciendū.⁊
l.vlti.C.æ here.instī.vbi heres heredis testa/
toris ꝺr heres.vide glo.in.c.ex trāsmissa.ꝺ fi.
pbi.Aliqñ tñ descendētes post primū heredē
vocanť pheredes.vt tenet glo.in.c.fi.æ pecu.
clerī.Quis alias pheres dicať q̄ se putat here
dē cū nō sit.ff.æ pēť.here.l.i.p herede.⁊ instī.
ꝺ interdi.§.adipiscēde. Aliqñ q̄libet descēdēs
cui relinquiť aliq̄d dicit pheres.vt in ꝺ.glo.
Noie ꝓ suoꝛ heredū nō veniūt extranei he
redes.ꝺ q̄ p Bar.⁊ alios in.l.gall⁹.ff.æ libe.
⁊ posthu. Qđ limita vꝛ in his q̄ nō trāseunt
1 ad heredes extraneos.
¶Vꝛ æus instituerit q aliąs sit heres:R.
q sic.vt patet in.c.nō ois.xxij.q.ij.⁊.q.iiij.ꝺi
cat ibi. Ejce ancillā ⁊c. Non em erit heres fi
lius ⁊c.

¶Vꝛ heres instituť solū in certa re q̄ ppte 2
nō dicit heres sꝛ legatari⁹.vt in.l.quotiēs.C.
æ here.instī.possit in foꝛo aie nō ꝺato alio he
rede adire totā hereditatē fm q vult.l.i.in.§.
si ex fundo.ff.æ here.instī.R.Pa.in.c.qꝛ in/
gredientiby.æ testa.q Fe.ꝺsilio.cxxvi.⁊ mlti
alij ꝺoc.i sacra pagina ꝺsuluerūt q sic.qꝛ ius
humanū nō ⁊trariū diuino æbet ꝺuari i foꝛo
aie. Ergo licite poterit.limitāt tñ ꝺummodo
dolose nō sit inducť testatoꝛ ad instituendū
eū in certa re:vtputa qꝛ psuasit q nō possꝛ ha
bere regressum ad alia bona.
¶Quid si ita sit institutus i certa parte ꝯ ad/ 3
ꝺito.⁊ volo q æ bonis meis plus nō possit pe
tere sed sit ⁊tentus tē.⁊ instituiť alius heres
vniuersalis qui non vult adire hereditatem.
an suprascriptus possit ipse eā adire:R.vide
tur q sic.ar.ꝺ.§.si ex fundo.⁊ ꝺ.l.quotiens.
Sꝛ ⁊trariū est vꝛ q nō potest.vt in.l.quoti
ens.§.sed si duo.ff.æ hereꝺ.instī.vbi patet q
.§.predictus si ex fundo.⁊ p̄ꝺicta.l.quotiēs.
habet locum.quando voluntas testatoꝛis est
simplex ⁊ nō restricta expresse.vt in casu isto.
Et ideo venient succedentes ab intestato.qꝛ
testamentum non repitur habere heredem.⁊
non potest quis p parte æcedere intestatus.⁊
p parte testatus.l.ius nostꝛ.ff.æ reg.iuꝛ. Si
ꝺicis qūo potest prohibere q nō plus peteret:
R.per.l.domus.§.fi.ff.æ vsufru.vbi testatoꝛ
phibet ius accrescendi.⁊ casus est in.l.i.ff.æ
iniusto rup.testa.
¶Vtrum heres teneatur ex ælicto vel quasi 4
ælicto æfuncti:R.vt colligo ex Bar.in.l.i.ff.
æ p̄uatis ælictis q aut actio est pēnal ex vtra
qꝛ parte.vtputa qñ petitur pēna que est appli
canda parti. Maꝛ tam ex pte rei qꝛ actoris est
pēnalis Et sic nō tenetur aliquo iure. Si ꝓ
actio est pēnalis ex pte rei.⁊ psecutoꝛia rei ex
pte actoris.vtputa qꝛ ago p satisfactōe ꝺam/
ni mei.⁊ sic æ iure ciuili si ælictū fuit cōmissū
circa cōtractū.qui quidē cōtractus tenuit sic
tenebť heres.qꝛ nō fundať intētio actoris īme
diate ex ælicto sed ex ꝯtu.puta qꝛ agiť actio
ne cōmodati vl ꝺepositi ⁊ hmōi.⁊ nō ex dolo
vel ælicto. Casus est in.l.ex ꝺepositi.ff.æ act.
⁊ obli.⁊.l.ex ⁊tractibus.ibidē.⁊ bn⁹ tex.in.l.
si hominē.§.ꝺatur actio.ff.æpo. Si ꝓ fuit
cōmissum ælictū circa contractum qui nō te
nuit.vtputa qꝛ ꝺolus æꝺit causam ⁊tractui
quia non tenet.vt in.c.ælicti.æ emp.⁊ ven.
sic nō tenetur.quia cum agere nō possit ex cō/
tractu cū non sit:oporteret agere ex ælicto ꝯ
heredem ⁊ crimia morte extinguunť.xpij.ꝺi.
quozundā.⁊ nullus post morte pōt accusari.

xxiiij.q.ij.c.i.ff.de.vi.eo.qui aut.sen.mor.si.cō. l.vlti.xxxiij.q.ij.admonere.nisi in casibꝫ he/ red.xxiiij.q.ij.sane.vel si hereticos īstituit he/ redes.de here.c.si q̄s eps.vl si i crimine noto/ rio decessit.vt no.i glo.d.c.q̄ fundā.t.xxiiij.q. ij.in sūma.vl generaliter dic q̄cunq; cōmisit defunct⁹ crimē ꝓpter qđ ipo facto pena sit īfli/ cta a lege sic i hereſi t crimie lese maiestatis.qz tūc accusat t agit ꝓtra heredē nō vt puniat ex illo delicto.sz vt bona auferant ab eo q̄ i cōmis/ sum ceciderunt.Facit.l.cōmissa.ff.de publi.t tex.bon⁹ in.c.ij.de p̄scrip.lib.vi.alias nō tenet heres p q̄cūq; delicto cōmisso a defuncto siue in ꝓtractu nllo siue extra oēm ꝓ ctū.nisi i duo bus casibꝫ.Prim⁹ si lis fuit ꝓtestata cū defū/ cto.vt.l.vnica.C.ex delic.defun.Rō.qz i iudi cio q̄si ꝓtrahim⁹.vt in.l.ij.§.idē scribit.ff.de peculio.Et iō videt imit⁹ cōtract⁹ cū defuncto p ꝓtestatōez litis.Secūs si aliquid puenit ad heredē ex delicto defuncti.qz intm̄ tenet t non pl⁹.vt in d.l.vnica.Fallit in ꝓditōe furtiua. qz in.l.si p furē.ff.de condi.fur.dicit tex.furti actio petit pnā petit legitimā ꝓditio.rē ipaz.t sequit ꝓditio rei furtiue.qz rei habet p̄secutio/ nē.heredē q̄z furis obligat.nec tm̄ si viuat ser/ uus furtiu⁹.sz t si ꝺcesserit.s.viuo furē vl mor tuo.De iure aūt canonico tenet Bar.īdistin/ cte teneri q̄n q̄s agit p satisfactōe dāni ꝓ here dē.t hꝫ sequunt cōiter doc.Et sic intelligende sunt glo.in.c.ex p̄sentiū.de pigno.de solu.c.i.ꝺ rapto.in īfris.de vsu.tua nos.Intelligeinq̄tū hereditas se extēdit.Et placet in ꝓscientia.licz Pa.in.c.fi.de sepul.solū admittat vez q̄n de/ functū penituit.qz iura canonica loquunt q tenet q̄n defunctū penituit.vt no.glo.singula ris in.c.a nobis.el.ij.de sen.excō.qz tunc agit ex q̄si ꝓctu.nō ex delicto.Si vero nō penituit nō tenet sm eundē Pa.t glo.dicti.c.a nobis nisi quaten⁹ de iure ciuili tenet.

5 ¶Utꝫ heres teneat soluere legata in testamē to min⁹ solēni facta?R.q in foro iudiciali nō. de q̄ dicendū.vt in.l.si veritas.t.l.fi.C.de fidei cōmissis.Sz in foro anie pendet hec q̄stio ex alia.s.vtꝫ ex volūtate defuncti oriat obligatio naturalis.t cōmuniter vltramontani tenēt q nō.Cismontani q sic.De q̄ vide per canonis/ stas in.c.fi.de solu.t p Bal.t legistas in.l.cuz q̄s.C.de iurꝫ t fac.ignorātia.Et ibi dicit Al/ bric⁹ q opinio cismontanoꝝ est cōmunis opi nio.t sic tene cā.qz verioz.Et q̄ opinione do. Anto.mot⁹.dicit se ꝺsuluisse in facto in q̄ tm̄ vn⁹ testis fuerat adhibit⁹ q tenebat heres in foro aie.Pa.aūt in.c.qz pleriqz.de īmu.eccle/ siaz distinguit.q aut defunct⁹ nō egit solēni/ ter relinq̄re.sz totuz cōmisit fidei heredis.Et sic tenet ciuiliter t naturaliter.Et sic i vtroqz foro casus est notabilis sm vnā lecturā quaz sequit Bar.in d.l.fi.Aut nō cōmisit fidei he redis.sz simplr relicta fecit sine solēnitate rebꝰ ta t indistincte tenet heres in foro aie si ei de/ ꝺsset.Ratō.qz solēnitates fuerūt inducte ad falsitatē tollendā.Ubi g̃ ꝺstat q nulla falsi/ tas interuenit.debet cessare t dispositio legis ex seruari eāt̄as t obligatio naturalis q̄ ex/ dispositōe defuncti.l.cuz ampli⁹.§.is natura debet.ff.de reg.iur.t p hac opinione facit qđ no.Inno.de elec.in.c.sicut.t.l.instrumēta.C. de fideicōmiss.Ego dico q si erat legās doct⁹ t nō erat necessitas q excluderet solēnitatē rebꝰ tā.t sic ñ valeat.qz videt voluisse ꝓtr⁹ illude re.Si ꝺo erat ignorās.vl forte nō potuit so/ lennitatē obseruare.sic valeat in ꝓscientia alio nō ꝺstante de mēte.vide de hꝫ infra Testamen tū.§.ix.t.x.t Legatū.ij.§.viij.

¶Utꝫ heres teneat satisfacere ex ꝓtractu vel 6 quasi defuncti in quo ipe defunct⁹ erat obliga tus vltra vires hereditarias?R.q si fecit inue tarium nllo modo tenet.Si ꝺo nō fecit inue tarium in foro anime nō tenet sm Joh.an.t do.Anto.t Pa.in d.c.qz pleriqz.In foro co ꝺtentioso sic.vt in.l.fi.C.de iur.delib.Fede.tiū ꝺsilio.xxi.dicit.q etiā teneat in ꝺscientia vltra vires.Sed prima opinio videt equior quo ad conscientiam.

¶Utꝫ hereditate exhausta p legata possit he 7 res aliqd de ipis legatis detrahere?R.q aliqn detrahit falcidia.aliqn trebellianica.aliqn le/ gitima.de q̄ dic vt.j.Legitima.Silr an ois reducere pt expensas funeris t alias necessari as q̄s fecit causa hereditat⁹.vt i testamēto cum inuētario t hmōi.qz sic debet esse immunis a grauamine sicut ē a lucro.in.l.scim⁹.§.t si p/ fatā.cū.v.l.sequētibꝫ.C.de iure delib.

¶Utꝫ heres sciēter solues legata.nec retinēs 8 sibi falcidiā possit repetere vel si ignoranter.vi/ de Solutio.§.xxi.

¶Quid si plures sunt heredes:an quilibet te 9 neat in solidū ad omnia debita vel legata?R. q regulariter quilibet tenet solū p parte hereditaria.C.de act.heredi.l.p hereditarijs.Fallit hoc in.viij.casibꝫ.Primus q̄n defunctus alꝰ ter dispositit.ff.de lega.ij.l.cū ab vno.Secūs si obligatio sit ꝓpter impēsas funeris vroxis qui nō solū obligant heredes.sed vir sm pos/ tionē quā hñt.puta si vir habet centū.t here/ des.cc.tunc vir tenet p tercia.t heredes solūz ꝓ duabus.Tercius si bona defuncti erant ob/ ꝓsse vel tacite hypothecata debitoribꝫ.qua

vno exīte nō solnēdo tñ alīj obligank. Quartus in alimētis legatis qñ sic p iudicē est diffinitū vel ꝛfunctū. l. iij. in pn. §. i. ff. ꝛ alimē. lega. Quintus qñ res legata possidek ab vno insolidū. dicta. l. p hereditarijs. ꝛ. ff. cōmo. l. sed mihi. §. heres. Sextus qñ obligatio ꝛsistit in implēdo pollicitationē factā a ꝛfuncto ad honorē deī vel sanctoꝝ vel reipublice. ff. ꝛ polli. l. i. §. si. qs. ꝛ. l. ex pollicitatōne. Septimus qñ obligatio est indiuidua. ff. ꝛ verbo. obli. l. in excusationibꝫ. §. serua. ꝛ ꝛ hꝫ habes in glo. d. l. p hereditarijs.

10 ¶Quid si heres est pupillus nūquid differatur solutio ꝛbitorum vel legatoꝝ? R. q non. vt. l. sub ptextu. C. ꝛ act. here.

11 ¶Utꝫ dilatio restitutōis facta ab herede p longet statum in purgatorio ꝛfuncti ꝛ quomodo ēps potest compellere heredes non exequentes vel alios executores ꝛ multa alia ad hoc vide. §. Executor.

12 ¶Utꝫ heres rogatꝰ restituere hereditatē possit alienare aliqd ꝛ ea? R. q nō. C. cōmunia. ꝛ le. l. fi. nisi in casibꝫ positis in auten. res que ibidē posita. q̄ sunt isti. s. cā dotis ꝛ donatōis ꝓpter nup. ꝛ loquit ī liberis nō in extraneis. pt ynuti. ꝰ. ꝛ. c. Raynald. ꝛ testamētis. Si vo rogatꝰ est restituere q̄cq̄d superit ꝛ hereditate. tūc ad mīn. quartā partē seruabit sbstitu. to. vt. C. ad trebel. auten. ꝛtra rogatꝰ. Et vide ꝛ hꝫ in glo. in d. c. in pñtia. Aduerte ꝫm glo. in d. c. in pñtia. q licet qs sit pure rogatꝰ restituere hereditatē nulla facta mentōne ꝛ filijs. Si tñ postea habuerit filios vel nepotes substituno euanescit. C. ꝛ fideicōmis. l. cū acutissimi. C. ꝛ insti. ꝛ substi. l. generaliter. ff. ꝛ ꝛdi. ꝛ ꝛmon. l. cū anus.

15 ¶Utꝫ bona ingredientis religionē nō capacē vt sunt mendicātes: q̄ nec in cōi ꝛbēt habere sint ꝓpinquoꝝ R. cōmunis opi. est. q ad succedentes ab intestato veniāt. p autē. bona. C. ꝛ bo. ꝓscrip. Sz hꝫ limita nisi p̄dicta bona fuerint ei relicta sub ꝛditōe si ꝛcesserit sine liberis restituendū. qz tūc ꝛbēt erogari ad pias causas. Casus est singularis in auten. ō sancti. epi. §. fz ꝛ hꝫ pñti. in fi. Et hꝫ sequit Angel. ꝰ in disputatōe que incipit. Nobilis quidā genere. Dec oia limita vera nisi implorato officij ꝛdicis ea vellent vendere. ꝛ p̄ciū in suas necessitates ꝛuertere. qz succederēt. vt. §. Hereditas. §. fxvij. dictum est.

14 ¶Utꝫ heres ꝛdicās se monasterio excludat substitutū? R. glo. in d. c. in pñtia. q sic. si est ꝓpatus. ꝛ etiā cū rogatus est restituere ꝓpatos. Secꝰ si substitutꝰ: vl cui rogatꝰ est restituere: esset eccl'ia vel locꝰ religiosus vel alia pia causa. qz nō excluderet. vt in d. §. fz ꝛ hꝫ p̄senti. vñ sumpta est auten. nisi rogati. C. ad trebel.

¶Sz q̄d si nō ingredit monasteriū sz efficit cleric? R. glo. in pñato. c. in pñtia. q non euanescit substitutio nisi duo ꝛcurrant. Primus vt ꝓpetuo maneat in eccl'ia. Secūs vt reddit⁹ expēdant in pias cās. vt in p̄fata autē. ꝛ. Sz Pa. ibidē restringit ad clericū ꝛuersus alicui monasterio. sz magis placet vt simpl'r intelligat. sicut glo. intelligit. 15

¶Utꝫ ꝛuersio seu ꝛdicatio suiꝓpi ꝰ ꝛ suaꝝ rerū eccl'ie secl'ari euacuet substitutōez? R. glo. in d. c. in pñtia. q aut fit clericus. dic vt. §. ꝓcedenti. Aut nō fit cleric ꝰ. ꝛ sic non expirat. licz alij dicant q etiā expirat. Sed pmū veri ꝰ: secundū equi ꝰ. 16

¶Quid si qs ingredit religionē ī fraudē sbstitutōis? R. Pa. in d. c. in pñtia. abbas tenet q nō euacuat sbstitutōez. qz dolus ꝛ fraus nemini patrocinak. c. sedes. ꝛ rescript. ꝛ placet cōiter docto. Facit. xx. q. iij. §. fina. Ubi inductio facta causa bonoꝝ impedit acquisitionē eorum. ergo fortius qñ fraus interuenit. 17

¶Utꝫ heres institutus cū ꝛditione si sine liberis ex se legitime ꝛscendentibꝫ vel ex corpore suo nascentibꝫ si ingrediak monasteriū euanescat substitutio? R. Pan. in d. c. in pñtia. post diuersas opiniones recitatas ꝛcludēdo cū Bar. ꝛ Ly. in. l. si ita quis. ff. ꝛ le. ij. q euanescit. ꝛ credo sit verior. Cōcor. Arch. ꝛ Joh. xix. q. vlti. c. si qua. 18

¶Sz q̄d si nō intrauit sz instituit monasterium heredē? R. Archi. in d. c. si qua. q nō euanescit substitutio fm Bof. 19

¶Utꝫ heres teneak soluere legatum cā dotis factū si illa ingrediak monasteriū? R. Pa. in d. c. in pñtia. q sic. ꝛ idē si esset ei relictū causa donatōis ꝓpter nuptias. 20

¶Utꝫ substitutio expiret facta sub ista cōditione si ingredit monasteriū vl si nupserit vel nō nupserit? R. Pa. in d. c. in pñtia. q non. qz cōmuniter tenet q habet ꝛditio p nō adiecta in substitutione que impedit religiōis ingressum: sicut illa que impedit mīmonium carnale. l. cum tale. ff. ꝛ ꝛdi. ꝛ ꝛmon. l. ij. C. ō indic. vidu. Et ideo mulier nō tenet restituere relictū sibi cū onere restituendi si nupserit. l. q̄riēs. ff. ꝛ ꝛdi. ꝛ ꝛmō. Ubi legatū factum si nō nupserit tenet. q̄uis faciat ꝛriuz. l. filie. ff. ꝛ ꝛdi. ꝛ ꝛmō. Idē dicit Albꝛ. in. l. ꝛo nobis. C. ꝛ epi. ꝛ cle. q puella cui relinquunt centuz si nupserit. Si ꝓo religionē intrauerit. l. 21

q̄ nihilomin⁹ si intrauerit habebit centū. qz casu p̄dicto ois p̄dictio dilatio z grauamen: remissa intelligunt: cum p̄dicta institutio succedat loco debiti bonoꝝ subsidij. vt ē expsse. C. d inoffi. testa. l. qm̄ in p̄oribus. Et h̄ dicit verū in filia cui bonoꝝ subsidiū debet. sz in extranea nō. sz solū si p̄dictio extet z etiā nō haberet filia q̄ legitima esset sibi legata z istud esset vltra bonoꝝ subsidiū. Et de h̄ vide ibidē dilfuse. z in d. l. qm̄ in p̄oribus. Rich. malumbra disputauit z tenet q̄ si relinquat alicui centū si nupserit. z. l. si ingrediat rligionē. q̄ nihilo⁹ min⁹ ingrediēdo habebit centū. nec distinguit an sit filia vl extranea. z est vez. Et sic tene.

22 ¶ Statuto cauet q̄ filie extātibus masculis filiis nō succedāt sz debeāt d bonis paternis dotari z esse dotēte. querit si p̄re mortuo q̄ reliqt filiū z filiā. z anteq̄ frater sororē dotaret mortuus est relicta filia sua: dicta amita debeat habere solū dotē vel tanq̄ heres? R. Albe. in. l. publico. C. ad. l. iul'. de adul. quidā tenent q̄ sic. qz neptis nō succedit vt masculꝰ. sz verius videt fm Hugolinuz de la fontana. q̄ succedet neptis nō amita. Rō. qz ex morte p̄ris iā ius fuit quesitū filio. z illud trāsmittit filie. vt. C. de ca. tollē. §. in nouissimo. qz in h̄ repsentat p̄sonā patris sui. ar. C. de here. vel ac. ven. l. empta. z sufficit semel ius fuisse quesitū. vt. ff. qd me. cā. l. videam⁹. De q̄ vide. s. Feudū. §. viij. Sed si filiꝰ p̄mortuꝰ fuisset ante patrē relicta filia. vera esset opi. p̄ma. qz tale statutū est factum qz p masculos p̄seruat agnatio. vt. ff. de ven. inspi. l. i. §. pe. Ergo non debet p̄rigi ad sexū femineū. vt in d. l. publico. vide. s. Excō municatio. i. §. xx. Quomodo frater p̄t admittere sororē in fraudē creditoꝝ.

23 ¶ Utz heres teneat fuare ordinē in soluēdo creditoribus vel legatarijs? R. q̄ sic. qz creditoribus p̄ꝰ satisfacere debz siue ex ꝯtu vel q̄si. aut delicto vel quasi sint postea legatarijs. Si tñ p̄ꝰ solueret sine dolo legatarijs p̄ꝰ venientibus nō poterit inquietari a creditoribus. si nihil ei remāsit de hereditate. sz habebūt regressum ꝯ legatarios. Quis aūt in creditoribus sit p̄ponend⁹. vide. j. Restitutio. ij. §. xvi.

24 ¶ Quis p̄t heres instituiꝰ? R. q̄ ois q̄ nō phibetur a iure. ar. de spon. cū apud. Et q̄s phibeatur? R. q̄. xij. Primo hereticꝰ aut paganus de here. c. si quis epo. Secūdo credentes receptatores z defensores hereticoꝝ. d here. c. excō municam⁹. el. i. §. credētes. Tercio apostata. Quarto collegiū illicitū. Quinto deportatus C. de here. instit. l. i. Sexto damnatus ob crimen famosum. Septimo insecutor cardinalīū. de pen. s. c. felicis. lib. vi. Octauo excōicatus. Nā q̄ tpe institutōis vel mortis vl' actionis hereditatis erat excōicatus: non valet institutio. Secus si post institutionē fuit excōmunicat⁹. sz añ mortē absolut⁹ vl' postmodū fuit excōicat⁹. z ante aditionē absolutus tenet institutio. ff. de here. instit. l. sz si in p̄dictō. §. solem⁹. z. l. si alienū. §. in extraneis. Nono spurij nati ex damnato coitu. de quibus. in pun. Decimo incestuosi cū monacha. xxvij. q. i. si quis sollicitauerit. in glo. Undecimo crimen lese maiestatis cōmittētes. de pen. dist. i. c. si q̄s tñ i nulitibus. Duodecimo simoniaci fm aliq̄s. qz parificant ledētibus maiestatem. Tercio decimo illi q̄ nō p̄nt habere. nec i tem. Tercio decimo illi q̄ nō p̄nt habere. nec i pp̄rio nec i cōi. vt sunt frēs mīores. cle. exui. §. cupiētes. d ver. sig. De materia here vide s. hereditas. z. j. legatū z testamentū.

Heremita dicit qui vere z pr̄ā solitariam eligit vitam. xvi. q. i. qui vere.

¶ Utz possit h̄re pp̄riū? R. glo. in d. c. q̄ vere. q̄ sic. z est tex. xix. q. iij. §. ecōtra.

¶ Que est strictior vita. an heremitaz. an religiosoz? R. glo. vbi. s. dicit. q̄ monachoz. Intellige in heremitis q̄ nō sunt religiosi.

¶ Utz heremita gaudeat p̄uilegio clericali? R. glo. vbi. s. q̄ sic. z dicit p̄bari p d. c. q̄ vere. sz iudicio meo nihil p̄bat nisi q̄ sūt digni honore. Et p̄pterea dico cū Jo. d lig. i cle. p̄fratres de p̄bē. q̄ sicut laici nati sunt ita laici p̄seuerāt z sub iurisditōe imp̄atoris cū eis nō adueniat aliquid eripiens eos ab ipsius iurisditōe. qd duplex est. videlicet receptio ordinis vl' quasi o ad aliquā religionē approbatā. in. c. fi. de religi. do. xvij. q. iij. si q̄s suadēte. de sen. excō. nō dubiū. cū silibus. z sequit Pa. in. c. null⁹. de fo. cōpe. licet sit equū dicere q̄ sunt ecclesiastici pe p̄sone z de foro ecclīastico. p. c. nulla ratōne xcij. di. z. c. si aūt. xi. q. iij.

¶ Utz religiosi possint vitā heremiticā eligere? R. q̄ sic. de licētia suoꝝ p̄latoꝝ z cellas siue habitacula i heremo siue locis vbi nō sit hominuz habitatio de ppinquo capere z mutare. possunt etiā religiosi mēdicantes. vt in. c. cuz ex eo. de excess. p̄la. lib. vi. Sz p̄lati nemini debent dare licentiā: nisi iam in societate p̄fecti cū sit periculosissimū solitarie habitare imperfecto. cui dicit. Ue soli. qz cum ceciderit non habet subleuantē. Et ideo s̄ctus Tho. ij. ij. q. clxxxvij. dicit. q̄ vita socialis necessaria est ad exercitium p̄fectionis. quia mutuo se instruunt verbo z exemplo z correctōne quead

pfectionē pducūt. Solitudo aūt ꝺpetit iaz pfectis qui alioꝝ regimine nō indigent. Et ideo si absq; exercitio p̄cedēti talis vita assumatur periculosissima. nisi suppleatur p diuinam gratiam. hec ille

Hereticus ē fm Arch. i. c. q̄cū q̄ tenet ℨ. iiij. ꝺcilia. Itē q̄ aliter sentit de sacrosctā pdicat ꝛ obſuat eccl'ia. c. cuz ad abolēdā. ō here. Itē q̄ conat auferre p̄ulegiū eccl'ie romane sibi a p̄po traditū. vt in. c. Itē dubi? fide. c. dubi?. ō here. Itē ois scis matic?. xxiij. q. iij. inter heresim. Itē ois sic monac?. i. q. i. q̄s quis. Itē ois p̄cisus ab ecclia. iij. q. i. c. ij. Itē ois interp̄etās male sacrā scp̄turā. xxiij. q. iij. heresis grece. Itez q̄ Itē q̄ trāsgredit p̄cepta ap'lice sedis. xcix. di. quēdo de heretico ꝓprie vt sit excōicat? ꝛ sb̄ nulli. Itē q̄ nō tenet articulos fidei. Hz lo/ iaceat aliꝰ p̄nis ℨ hereticos statutis dic q̄ teria req̄runt fm Alex. de ales scda scde. ti. de hereſi. Primū falsa credulitas i rōnali. i. fm glo. xxiij. q. iij. ℌ. q̄ ꝙ sermo. q̄ erret in articul' fidei ꝛ ei? sacris. vt in. c. ad abolēdā. de here. Addit Pau. in cle. vnica. eo. ti. q̄ etiaz ille q̄ falsam ꝛ extrorā expositionē i diuinis scripturis ponit ℨ id qꝺ tenet eccl'ia. Intelligo. ſ. p articulo fidei ē hereticꝰ. Glo. tñ i cle. i. ℌ. fane. de vsur. dicit indistincte de tenēte aut gignēte puersuz ꝺogma vel falsas opiniōes q̄ hereticꝰ ē. Lar. in. ꝺ. cle. etiā voluit h̄ extē/ ere ad tenentē ℨ canones. ꝛ multi ꝺoc. ibidē sed ego dico clarius q̄ falsa credulitas ꝺtra fidē est duplr. Primo directe ꝛ p̄ncipaliter. Et h̄ ē oīme qꝺ ē ℨ articulos fidei. Secūda indirecte ꝛ sedario. sicut ea ex quib; sequitur corruptio alicui? articuli. sic̄ dicere aliq̄d falsum in scp̄tura diuina ꝺtentū. q̄ē corruptō illius articuli ō spūsancto q̄ locut? ē p. pphe tas. Hil'r dicere q̄ eccl'ia male determinauit in aliq̄ circa fidē ē ꝺtra illud. sanctā eccleſiā catholicā ꝛ hmoi. Sc̄dm qꝺ req̄rit vt quis sit hereticꝰ ē puersa volūtas in ꝺcupiscibili. Tercio impugnatōis p̄tinacitas exp̄te ira scibil'. ſ. q̄ ptinaciter h̄ teneat. q̄ licz q̄s erret in fide ꝛ aliꝭ p̄dictis. si tñ parat? est cozrigi cē in eccl'ia. ℨglo. ibidē. ꝛ glo. in. c. nec licuit xxiij. di. ꝛ tex. planus i. c. hec est fides. xxiij. q. i. ꝛ in. c. damnamus. de sum. trini. in ℌ. p/ tinaciter. ꝓpterea ꝺicit Lau. q̄ qui errorem nō defendit immo paratus ē intelligere rōez nō est putādus hereticus. Hil'r ille q̄ dubitat ex animi infirmitate. nō tñ p̄tinaciter insistit. Et. c. dubius. de here. intelligatur qñ i dubio p̄tinaciter insistit.

¶ Q.ua pena puniūt hereticī pp̄e R. vt colligo ex diuersis iuribꝫ q̄ vltra mortale p̄cm xxiij pēnis. Prima q̄ ipo facto sunt excōicati. de q̄. 5. Excōicatio. v. casu. xxij. Necdum hereticꝰ excōicat sz etiā suspectꝰ de hereſi. nisi ad arbitriū ep̄i se purgauerit. c. ad abolendā. §. laicꝰ. de here. ꝛ de sen. ex. vt fame. Et si excōicatōz p annū sustinuerit aio idurato. tūc velut hereticꝰ ꝺdēnabit. c. excōicamus. §. i. ō here. cū ꝺtumacia. de here. lib. vi. Req̄rit tñ vt sp̄ecifice sit vocatus vt de fide rñdeat fm Jo. an. ibidē. ꝛ se de tali suspitōe purget

¶ Sed q̄d si sit occultꝰ omino. puta q̄z tenet hereſim i corde solū erit excōicatus? R. glo. i. §. i. xxiij. q. i. q̄ sic. Jdē tenet Ray. ꝛ Sof. ꝛ Jo. de anco. in suis summis. eo. ti. et glo. in cle. i de here. quā seq̄tur Lar. q̄ allegat m'ta iura ad h̄. Arch. aūt in. c. cū q̄s. de here. li. vi allegat multa p et ꝺtra. Et finaliter relinq̄t ꝺsputatōi. Hz saluo meliori iudicio mihi videt ꝺcēdū. q̄ si hereſis sit solū i corde. nec aliq̄d ostēdat i signo vel ope q̄ nō ē excōicatus. Et h̄ tenet Pe. de pal'. in. iij. ꝛ Host. in c. mulieres. de sen. ex. ꝛ seq̄tur glo. in. c. cū q̄s de sen. ex. li. vi. loquēdo de eo qui ratā h̄ abz? b̄erationē clerici solū in corde. q̄ nō ē excōicatus quo ad eccleſiaz. Nec ob. iura q̄ allegat glo. in. ꝺ. cle. i. q̄z ꝺcedo q̄ si aliquid p̄cipit eccleſia in ope faciendū extra vel nō faciendū cū tali intētione vel animo q̄ faciēs ꝺtra liget etiā quo ad eccleſiā. licet eccleſiā nō iudicet ex quo occultū est. Et ita loquunt iura p. ꝺ. glo. allegata. Naz in. ꝺ. cle. i. inquisitoz omittēs p̄cedere ꝺtra cōscientiā ligat. Ecce qꝺ p̄cipitur fiendū. cle. i. de sta. mo. loq̄tur de actu exteriori quo q̄s ad curias p̄ncipū vadit eo animo vt offendat. Ecce p̄cipit abstinendū ab accessu tali anio. Et oīa alia semp habēt opus annexū faciēdū vel nō faciēdū. nō attēdant. Et ideo q̄tūcunq; sit occultū tale opus factū tali animo vel non erit ligatus. Secus vbi cogitatō nī cordis nihil addit opis. q̄z solū deū habēt vltoꝛē. C. de ureur. l. iureiurādi. xxiij. di. c. habuisse. et l. di. §. sed illud. ℌ. quoz. Si ꝺo aliq̄d ostendat in signo. ſ. verbis. factis et hmoi. sic erit ligatus q̄tumcūq; sit occultus. Et sic patz q̄ eccl'ia ligat omino occulta. Et tñ ñ ligat

ea que solū cōsistūt in corde sine aliquo ope adiūcto facto vl' omisso. Et sic p corda loc. ī

3 ¶Quid de illo qui osculatur sepulcr̄ /hoc machometi vel aliqd facit ad eius venerati onē sicut alij ifideles? R. Alex. ō ales. ij. q. ti. de apostasia. q si faciūt qz ita credūt t ideo p fitētur. sic sunt apostate heretici t excōmunicati. Si no hoc faciūt solū verbo vel ꝓtermetū nō in corde. sic peccāt mortaliter. non tñ sunt heretici nec excōmunicati

4 ¶Scōa pena ē q nemo cuz hereticis dz hīe negociatōez neq; ī domo vel terra sua eos tenere vel fouere. Facit. c. sicut ait. e. ti. Et fm Pa. ibidē extēditur. d. c. ad oēs hereticos. licet loquat de tollosanis. Et nō q licet cū nullo excōicato sit ptcipādū. tñ cū hereticis mlto mīn9. Uñ licet nō excōicent oēs ptcipātes cū eis eadē excōicatōe. tñ credētes fautores receptatores defensores hereticoz bñ ligant. vt pz. ī. Excōicatō. v. casu. xvij. posset tñ aliqs sine pcto ptcipare cū eis ī eis q spectāt ad eoz salutē. sil' t filij vxor et hmōi. q iudicio domi viri aliter ꝓmode facere nō pnt nec inest ptculū puersionis t etiā ceteri ī casibz in qbz licet ptcipare cū excōicatis. de q/bus habes. ī. Excōicatio. viij.

5 ¶Tercia pena ē q dona ipsoz ipo facto q crimē incurrūt heresis applicāt fisco ī terris. s. imperij si sunt scl'ares iudicij scl'aris. In terris vo eccl'ie vl' si sunt clerici applicant fisco eccl'ie: nisi clericoz dona essent eccl'ie. vel ipsi hīent stipēdiū ab eccl'ia. qz applicabūt eccl'e a qua stipendiū habebāt vel cui9 erāt. vt i. c. ꝯgentis. eo. ti. hec in. c. cū fm. eo. ti. li. vi. Ue runtñ executio ipsius ꝓfiscatōis vel occupatio dictoz donoz nō fiet donec p aliquā psonā ecclesiasticā fuerit sententiatū sup p̄fato crimine heresis ꝺ ipm hereticuz. vt i. d. c. cū fm. de quo vide. ī. Pena. ij.

6 ¶Sz qd si in vita ipsoz hereticoz non fuit sententiatū ipsos hereticos? R. Pa. in. c. fi. q si post mortē ipsoz sententiatuz fuerit sup eoz crimine. nihilominus applicabit fisco. vt in. c. ij. de relax. lib. vi. qz ꝓfiscatio fuit facta ī vita ipsoz eoipso q inciderūt in heresim. Et de hoc est tex. in. c. accusatus. eo. ti. li. vi. in. §. in eo vo casu

7 ¶Quid si hz filios catholicos? R. fm glo. ī sum. xxij. q. vij. t ī. c. ꝯgētes. e. ti. q nihilominus ꝓfiscāt. Et sic nihil hēbūt d bonis parētū filij. nec etiā agnati. Uñ p. d. c. ꝯgēt'. corrigit aut. d nestorianis. C. d here. q volebat vt deuoluerent ad filios vl' agnatos catholicos bona hereticoz. qd t seqtur Archi. ī pn. xxij. q. vij. et Ly. ī. l. qlqs. C. ad. l. iul'. maie. Bo. dic h̄ vez ī terris eccl'ie sz nō in alijs. Et isto vltimū ē magis pū. q̄uis p mū sit verū 8

¶Quarta pena ē q hereticī. credētes receptatores. defensores t fautores ipsoz q filij vsq; ad scōaz generatōez nullū eccl'iasticū bñficiū vl' officiū publicū adipiscī pñt. vt i. c. ij. e. ti. li. vi. Hoc itellige d scōa generatōe p lineā paternā nō nisi ad p̄mū gradū. s. filiū extēditur. vt in c. statutū. el. ij. e. ti. li. vi. Et etiā nisi emēdati tales hereticī. fautores. receptatores t alij ecēnt t reincorporati eccl'ie pati ad pnias pdictas dā fuissent. vt in. d. c. statutū. 9

¶Quīta pena ē q si qs vir eccl'iasticꝰ ad pr̄ces hereticī. fautoris. receptatoris t alioz si milū pestilētū dignitates. psonat9 et q̄cq; alia eccl'iastica bñficia scienter ē adept9 ipsis ē p̄uatus ipso facto t ihabilis ad silia. si no ignoranter solūmodo sic habitus ē p̄uatus vt. d. c. quicūq; li. vi. 10

¶Sexta pena ē q filij hereticoz ipo facto q sentētiatū ē ꝺ eoz parētes d hereſ efficiūtur sini iuris t effecti intelligunt a die ꝺmissi crimis. Uñ emācipatio facta nō valet postꝺmissum crimē. vt ī. d. c. q̄cunq;. 11

¶Septima pena ē q vxores q ꝺcepūt mariti monitū cū ill' qs sciebāt hereticos amittūtes ipo facto. Hec si ignorabāt. licet postea sciuerint. vt ī. c. decreuit. eo. ti. li. vi. 12

¶Octaua q appellare nō pñt hereticī. credētes. fautores. receptatores. defensores eoz vt ī. c. vt inq̄sitōis negociū. eo. ti. li. vi. 13

¶Nona ē q ꝺ hereticos. credētes t alios p dictos admittūt excōicati t ptcipes vl' loci crimis ad testionīū. vt ī. c. ī fidei fauorē. eo. li. vi. Et officiales sz sint excōicati pñt ꝺ solē dē suā exercere officiū si req̄siti fuerit ab ipsis vl' inq̄sitoꝛbz vel eoz delegatis. t licite pñt eos req̄rere. vt ī. c. plīdētes. eo. ti. li. vi. 14

¶Decima q hereticis siue sint ꝺuicti siue q tranei nihil ē relinq̄ndū seu nō pñt instituī heredes. vt ī. c. si q̄s eps. cū. c. se. t q̄d ibi nō. d here. Secus facientes si sunt epi vel clerici sunt excōicati. vt ī dictis. c. nō. 15

¶Undecia q vasalli hereticoz et q̄cūq; alij q hereticis aliq̄ obligatōe erāt astricti vt faculi liberti t hmōi ipo facto liberāt. vt d̄r nō. i. c. fi. eo. ti. Propterea si aliqs ꝓmisisset eis hereticis soluere sb pena vl' iuramēto certo die nō teneat. vt no. glo. ibidē. Et h intelligē si ē manifestū ipm hereticū iuisse pfidia ri possit. sz Jo. an. limitat dictū suū verū. si

ad pbaꝫ̃ ꝓcessum ē. qz tūc pbatio facit dē/
lictū manifestū. vt i. c. cū olim. ꝺ ꝯ. sig. Hecꝰ
si nō ē ꝓcessum ad pbationē. Pa. ꝯo ibidez
vult. q a die ꝺmissi crimis sunt liberi. q̄uis
nō possit allegari p̄ dicta absolutō nisi facta
manifestatōe p sniaz. Ego teneo cū tex. q eo
absoluti sunt q̄z tūcūqz snia non ferat̄ ꝭ eos.
16 ¶Duodecima pena ē q damnati p̄sentib⁹ se
cularib⁹ ptātib⁹ aut eoꝝ baliuus relinquant̄
aniaduersiōe puniēdi clīcis ꝓus a suis ordi
nib⁹ degradatis. vt i. c. excōicam⁹. el. i. e. ti. z
ista aniaduersio ē pena ignis ꝺ ꝺsuetudie. lz
17 iure sit pena mortis. vt i. l. arriani. C. ꝺ here.
¶Sz q̄ro q̄d si hereticꝰ damnatꝰ p eccl'iam
velit redire. nunq̄d ei parcet̄? R. Jo. an. i q/
dā apostilla. in. d. c. excōicamus. tenet q sic.
Et idē glo. singularis in. c. excōicam⁹. el. ij.
eo. ti. Sz licet istud sit humanū. tñ ego cre/
ꝺo de iure ꝺiuū. Nā vt acceptetur oportet q
ꝓtinuo post ꝛephensionē erroris ad fidei ca/
tholice vnitatē sponte recurrat et errorē suū
ad arbitriū p̄sidentis publice abiuret z satis
factionē ꝺ dignā exhibeat. vt in. c. ad abolen
dā. eo. ti. qꝺ nō facit qui expectat ꝺdemnati
onē. Et dictū. c. excōicamus. el. ij. qꝺ vide/
tur ꝺtrariū. loquit̄ de ꝛephenso. nō ꝺdemna/
to. Archiꝺ. tñ in. c. vt ꝺmissi. eo. ti. lib. vi. di
cit. q relapsis dūtaxat nō parcit̄. semel tñ la
18 re. Et vt dixi hoc est mitius.
¶Utz rediēs spōte ad vitatē fidei z recōcili
atus recuperꝫ bona? R. q nō. sz solūmodo eui
tat penā mortis. Et q oliz ꝛebat ꝛetrudi i p
petuū carcerē ad agēdā pniaz. hodie p inq̄si
tores vna cū p̄sidēte pt ꝺmutari. vt i. c. vt cō
missi. eo. ti. li. vi. Et sil'r recupabit bona si ex
19 miscēdia ei ꝺcedant. aliꝫ nō. vt i. ꝺ. c. ꝙgentis
¶Tercia decia pena q null⁹ clīcꝰ ꝺz eis p̄bere
eccl'iastica sacra. neq; tradere eccl'astice sepul
ture. neq; el'ynas aut oblatiōes eoꝝ recipe.
aliter clericꝰ puād⁹ē suo officio. regl'aris sua
pulegia i illa dioces ivbi ꝺ fecerit nō ei seruē
tur. vt i. c. excōicam⁹. el. i. eo. ti. Hodie tñ q
cūqz tradiderit eccl'iastice sepulture ē excōi/
cat⁹ ipo facto p. c. q̄cūqz. e. ti. li. vi. ꝛe q. s. Ex/
cōicatio. vij. casu. xxvij. Sz hec oia limita
nisi pniteāt z signa mānifesta pnie i eis appa
reāt. qz tūc eccl'iastica sacra p̄nt et ꝛelēt dari
etiā si fozēt relapsi. vt i. c. sup eo. ꝺ here. li. vi.
20 ¶Quartadecia q null⁹ tabellio publica in/
stra vl' scpta p hereticis. credētib⁹. fautoz⁹b⁹
z ceteris facere p̄t. nec aduocat⁹ i aliq̄ cā vel
facto p̄t eis patrociniū p̄stare. nec litigātib⁹
sb eoꝝ examie. alr ipo facto sūt suspēsi ab offi
cio z ꝑpetuo infames. vt i. c. si aduersus. eo.
ti. Intellige p̄m Pa. ibidē. nisi reuertant̄ ad
fidē. qz tūc p̄nt p̄dicta p eis impendi

¶Qua pena puniunt̄ credētes. fautoꝛes. rece 21
ptatoꝛes z ꝛefensoꝛes hereticoꝝ? R. q. xvij.
penis. Prima qz sunt excōicati ipo facto. ꝺ q̄
s. Excōicatio. v. casu. xvij. Sc̄ꝺa q si post ex
cōicatōz infra annū satisfacere ꝺ tēpserit. ex/
tūc ipo iure sunt infames. vt neqz ad publica
officia seu ꝺsilia seu ad eligēdos ad hmōi ali
q̄s. neqz ad testimoniū admittunt̄. sunt in/
testabiles. etiā nec ad successiōz admittunt̄
Null⁹ eis cogat̄ rn̄dere sup aliq̄ negocio. sz
bn̄ ipsi alijs. Si sunt iudices z dant snias
nulla ē. Nec aliq̄s p̄t cāz agitare sb eis. Si
aduocati sunt nō sunt admittēdi ad pātro/
ciniū. Si tabelliōes istra p eos ꝺfecta nihil
valēt. sz cū auctoꝛe suo dānant̄. si ꝯo clīcꝰ fu
erit: ab omni officio z bn̄ficio ꝛeponat̄. Hec
habent̄ in. c. excōicam⁹. el. i. eo. ti. Ex q̄bꝫ col
lige. xij. penas ꝺ pfatos. Adde quartā. quin
tā. octauā. nonā. terciā decimā z quartā de/
cimā in p̄cedētib⁹. §. dictas.

¶Quis ꝺz credēs hereticis? R. Archi. i. ꝺ. c. 22
q̄cūqz. e. ti. li. vi. q ille q ꝛe ꝓꝺo dicit se velle
mori in fide tal' heretici. vl' q dicit se credere
errorib⁹ eoꝝ. ad h̄ ꝺ pe. di. i. c. p̄t. sil'r q adora
uerit. reuerētiā suo more exhibuerit. ꝺsolatō
nē vl' cōionē i morte seu i infirmitate ab he/
reticis recepit. vl' sil'ia ꝑpetrāt q ad ritū eoꝝ
ptinēt credētes dicunt̄. qz pl⁹ factis q̄z ꝛebis
loq̄mur. arg. ꝺ appel. dilecti. el. ij. Et loq̄r ꝛe
his factis in q̄bꝫ error exp̄mit̄. qz i alijs fa/
ctis vt visitare eos vl' alimoniā p̄bere ñ ē cre
dere sz potiꝰ fauere. Credētes tñ eoꝝ errorib⁹
heretici sunt. c. excōicamus. el. ij. eo. ti.

¶Quis ꝺz receptatoꝛ? R. Archi. vbi s. q ille 23
q sciēter recipit hereticos. z si nō freq̄nter. qz
licet p̄m grāmaticū sit ꝛebū frequētatiuū. tñ
i iure p simplici verbo ponit̄. vt p̄bat̄. ff. ꝛe re
cepta. l. fi. In iure ciuili receptatoꝛ ꝺz q latē
ter recipit z celat. vt cōseruat⁹ man⁹ iudicis
mandat. vt. l. i. ff. ꝛe recepta. et. l. ꝺgruit. ff. ꝛe
offi. p̄si. z. l. vlti. C. ꝛe his qui. la. occul. Et sic
accipit̄ etiā ꝛe iure canonico nisi solū in casu
isto hereticoꝝ. Rō. qz specialiter omnis rece/
ptio p̄hibetur. vt in. c. sicut aut. eo.

¶Qui dicunt̄ fautoꝛes? R. Archi. vbi. s. q 24
si sunt p̄sone q̄ publica p̄tāte fūgant̄ ex sola
omissiōe dicunt̄ fautoꝛes. puta si ab eccl'ia
ꝺ dēnatos nō fugiāt vl' nō puniūt sic ꝛebent

ꝛ ꝑcipiť in.c. ad abolẽdã.eo.ꝛ i.c. exco icam⁹ el.i.eo. Hoc ꝓbať.xxiij.q.iij.q̃ ꝑt.ꝛ.q.v.q̃vi cijs.ꝛ.q.viij.ꝑterea.ꝛ.xxij.q.iij.§. q̃ autez. Itẽ dicit idẽ Arch̃.q̃ si plati nõ faciũt carce/ res ad custodiã hereticoꝝ.vel sil'ia q̃ ad eorũ officiũ ptinẽt ex auaricia nõ dicũtur fauto/ res.qz id in fauorẽ hereticoꝝ non faciũt.secꝰ si ꝓpter eos nõ faciũt. Si sunt ꝓuate ꝓsone licet nõ capiant hereticos ex omissione sola nõ dicunť fautores.sed si celãt eos postq̃ ꝛ rauerũt indicare ꝑñt dici fautores cũ peccẽt mortaliter in hoc celãdo veritatẽ.xi.q.iij.q̃ quis. Idẽ dic ꝛ ꝓuatis astrictis ꝑ iuramen tũ ad indicandũ.ꝛ celãt in casu in quo tenẽ/ tur indicare.qđ q̃ sit.vide.j. Inq̃sitio.§.xi. Hecꝰ i alijs ꝓuatis nõ astrictis.qz nisi omit tãt dolose nõ dicunť fautores Ex ꝓmissione ꝙo oẽs dicunť fautores.qz vel verbis excu/ sant eos vl' laudãt ꝛ hm̃oi. vñ si ꝓdicta ver/ ba ꝓuocãt simplices ad amorẽ hereticoꝝ. et ꝛuotionẽ quã habẽt ad ecclesiã habeant mi/ nuere.ꝛ talia nõ dicãtur ex lubrico lingue. qz lubricũ lingue ad penã nõ ꝛebet trahi.ff. ad.l.iul'.maie.l.famosi.tũc fautores dicunť xi.q.iij.nõ solum.ij.q.i.c.fi. Multo magis fautores sunt q̃ facto eis fauẽt.puta alimo/ niã misträdo.ipsos liberãdo.vel ꝑ q̃ liberari ꝑñt dãdo.ꝛ sil'ia.ad h̃.xxiij.q.iij.est iniusta. ff.ꝛ fur.l.si pignore. Et idẽ dicit i eo q̃ ꝓcibꝰ eos liberat.ar.xiij.q.vi.c.i.

25 ¶Qui dicanť ꝛefensores? R.q̃.s. Arch̃.q̃ q̃ cũqz ꝛefendẽtes errorẽ hereticoꝝ.ꝛ tales di/ cũť hereſiarche. Itẽ dicũť ꝛefensores illi q̃ ꝑ sonas ipsoꝝ ꝛefendũt resistẽdo viribꝰ vl' po/ tẽtia ne ad manꝰ iudicꝭ veniãt puniẽdi vl' ex aminãdi. Et ꝺ h̃.xxi.q.v.ꝑ totũ. xxvij.q.ij. si custos.vl' ne fiat executio.vt i.c.ex lris.ꝛ offi.ꝛel'. Nõ tñ q̃ ꝛefendẽs hereticũ ne ledať a ꝓuato.vel q̃ i iudicio eidẽ patrocinatur cre dẽs eũ hꝫe iustã cãm nõ ꝺz ꝛefensor vel fau/ tor.etiã si postea appareat q̃ nõ erat iusta cã qz hec e iusta ꝛefensio q̃ talibus reseruatur. Hecꝰ si ꝺ ꝭsciẽtiã ei patrocinatur.qz ꝛefen/ sor ẽ.ita no.Lar.i cle.i.ꝛ penis.

26 ¶Quõ heretici.fautores.credẽtes.ꝛefẽsores receptatores eoꝝ.ꝛ etiã ifamati ꝺ hereſi reci piãtur ad pniam? R.q̃ ad arbitriũ epi ꝓpꝰ ꝛebet abiurare errorẽ.ꝛ ꝑmittere ꝑ sep̃ turã q̃ tenebũt firmiter fidẽ catholicã.et h̃ publice vl' ꝓuate sic crimẽ ẽ publicũ vel ꝓuatũ.i.q. viij.q̃riẽs.ꝛ ꝭse.di.ij. Ego berengari⁹.ꝛ.d.c. ad abolẽdã.postea ꝺz absolui ꝑm eccl'ie for/ mã.ꝛ qua habeť.xi.q.iij.cuz alijs.ꝛ sen.ex. cũ ꝛesideres. Et postea imponi qđ talibꝰ so/ let iniũgi.vt i dictis.c.quotiẽs ꝛ ego. Si ñ tps nõ adest ꝛ signa pnie i extremo ꝛemon/ strẽt:pñt absolui sine solẽnitate ꝓfata ꝑm Do.ꝛ Inno.i.c.a nobis.el.ij.ꝛ sen.ex.

Hermofroditus ꝺz/ le qui hz vtrũq̃z sexũ.s.virilẽ ꝛ femineũ

¶Utz possit eẽ testꝭ i testamẽto? R.glo.iij. q.iij. Itẽ idoneꝰ.ꝑ. Hermofrodita.q̃ nõ sic nec mulier.insti.ꝺ testa.§.testes. In iudicio tñ sic eo mõ q̃ mlier. Et h̃ intelligo q̃n magꝭ hz ꝛ femina q̃z ꝺ viro. Hecꝰ esset si sexꝰ virilis magis incalesceret. Si ꝙo ẽ parilitas.glo.ꝑ dicta nõ ꝛeterminat. Hz dicerẽ nõ admitti nisi quatenus mulier admittitur.

¶Utz possit ordinari? R.q̃ nõ.qz est mon/ struosus.ar.xxxvi.di.illfatos.ꝛ.xlix.di.c.vl. Si tñ ordinatur.et sexus virilis magis in/ calescit recipit characterẽ.al's nõ.etiã si eqli ter incalesceret ꝑm Rod.

¶Utz possit ꝫhere.ꝛ an ꝛebeat ꝫhere cũ vi/ ro vel cũ muliere? R.glo.ꝓdicta q̃ sexꝰ magis incalescẽs ꝺz attendi.ꝛ sic ꝛeterminari.

Hironia ẽ medacitas i ꝛbis vel factis dictus vt qs minꝰ extimeť qz sciꝑm existiet. vt puta cũ aliqs asserit ꝺ se aliqꝺ vile.qđ in se n recognoscit.aut negat aliqꝺ magnũ qđ tñ existimat i se eẽ.ꝛ ẽ aliqñ ꝑctm venale qđ id qđ dicit vel oñdit i se eẽ vel nõ ẽ nec ꝺ alũ nec ꝓpꝛie fame vl' alteriꝰ. Aliqñ ẽ mor tale qñ eẽt in scã dalũ ꝓpꝛiũ vel alioꝝ.vel qñ h̃ fieret ex inordinata ambitõe.vt ꝑficeretur alicui ꝓlature spũali.puta qz vadit malevo stitꝰ ꝛ ꝛespectꝰ ꝓpter h̃ solũ vt ꝑficiatur ꝛ ali terate. Et intellige si ẽ indignus.vl' si ꝓpter honorẽ solũ ꝛ hm̃oi.ꝑm q̃ dixi ambitoꝝ esse mortale.ꝛ q̃ vide.§.Ambitio. Et ꝛ tali ꝺz Eccli. Est q̃ neq̃ter se humiliat.iteriora aũt eiꝰ plena sunt dolo.al's eẽt venale pẽtm tale ambitio cũ tali hironia. Et sic intellige dictꝰ Aug.i.c.cũ hũilitatis.xxij.q.ij. nunoza tñ ꝺ se dicere salua veritate et matoza.absolẽdere ꝓpter humilitatẽ nõ ẽ hironia nec pẽtm ꝑm genus suũ ꝑm.s.Tho.ij.ij.q.cxij.

Histrio q̃s dicať? R.q̃ ille q̃ ꝛepꝛe/ na sua ludũ facit.

¶Utz sit pẽtm? R.s.Tho.ij.ij.q.clviij.q̃ nõ si fiat moderate.ꝛ loco ꝛ tpe ꝛ ꝑsonis co gruis ꝛ gestibꝰ vl' ꝛbis honestis.vt ꝑ subie/ uatõe animi alicuiꝰ.vñ ꝛ licite tales recipi/ unt aliqd ꝓ mercede. Et sic nõ intelligitur ꝺ istis.c.donare.ꝛ.c.q̃ venatoribꝰ.lxxxvi.di.

nec.c.p dilectõe. & ose.di.ij.al's aũt ludũ facere & psona cũ gestibꝫ inhonestis aut turpibus seu i loco aut tpe phibito ẽ mortale pec/catũ. vt pz p.d.c.p dilectõne. i q negat ei corpus xpi. & talibꝫ vnare ẽ pctm mortale. si fiat p eoz ludo exercẽdo. Hec si fiat pter necessitatẽ ad naturã sustẽtandã. vel ne ab eis infamarentur fm Rod.

¶Utr tales histriões phibiti possint ordia ri. R. fm glo. i.d.c. vnare. q nõ. vt i.c. mari/tũ. xxxiij. di. qz infames sunt. viij. q.i.c.i.ff. ꝺ his q no. infa. l.ij. §. vl. Limitat tñ Pa. i.c. cũ & eoz ẽ. & vi. & ho. cle. vez. qñ bis exercuit artẽ illã i publico. facit. l. palaz. ff. & ri. nup. xxv. q.ij. ita nos. Inno. ꝺo i.d.c. cũ & eoz ẽ. ria. vel q assuescat se i illo actu. al's nõ sit infamis. & ẽ opi. magis pia. & mihi placet.

Homagiũ ẽ qñ qs facit p/missiõez alteri genibꝫ flexis & manibꝫ intra manꝰ illiꝰ positis ita q efficit hõ illiꝰ nulliꝰ alteriꝰ fidelitate salua. & tal' appellat homoligiũ. & fit solũ imperatori vl' regi & hmõi q nõ hñt sup se superiorẽ. & tal' homoligiꝰ differt a vasallitico q reseruat saltẽ imperatoris fidelitas vel au/toritas. nec pt qs ẽ homoligiꝰ duoꝝ. iz bñ pt ẽ homoligiꝰ vnius & vasallꝰ alterius vel pluriũ. De q homagio nõ. i glo. cle. pastoral' i. §. rursus. ꝟ. homoꝝ ligius. & re iud.

¶Utrũ sit simonia p respũali. puta bñficio ecclastico homagiũ exigere. R. q sic. vt ẽ tex. Rõ. qz homagiũ ẽ seu ꝺtinet tpale ꝺmoduꝫ illius cui pstat. qz efficit eiꝰ subditꝰ. & obligatur sibi ad certa seruitia. Fidelitatis aũt iu/ramentũ bñ põt exigi sine simonia. qz tm ob ligat vt sibi sit fidel'. & pstatur potius digni/tati q psone. Et hꝫ vez qñ ẽ i tali dignitate cui ꝺbetur fidelitas tal'. al's etiã ẽet simonia fm ynã lecturã i.d.c. ex diligenti.

Homicidiũ i. ꝺz volũtarium qꝺ aio & intẽtiõe occidẽdi hoiez ppetrat cũ effectu. vñ ꝺz homicidiũ hois ab hoie facta occisio. Et istud ꝺmittit facto. pcepto. ꝺsilio. ꝺfensiõe et dis/pensatiõe. cooperatiõe. aiatõe. auxiliatõe. Pro q/rũ ꝺclaratõe multa dubia subinferuntur

¶Utr homicidiũ volũtariũ ab hoie factuz vt ẽ hõ sit pctm mortale. R. q sic semp. qz ꝺ pceptũ Nõ occides Exo. xx. immo terribile pctm. vt ptz. l. dis. c. si qs volũtarie. vbi vult tex. q imponat ei pnia vt sp. s. hoꝛis statutis iaceat ad ianuã eccl'ie. & cõionẽ in exitu vite siue nõ recipiat. ꝺcit glo. si nõ fecerit p dictã pniaz. Et notãter ꝺxi ee mortale pctm ho/micidiũ volũtariũ ab hoie vt hõ ẽ. Nõ aũt ab hoie vt a lege siue vt ẽ legis minister. qz nõ ẽ pctm ꝺmõ nõ ꝺcet iust' ordo. iusta cã. iust' animꝰ. Deest iusta cã qñ aliqs sine demerito occidit. Justꝰ animꝰ cũ ex liuore vindicte occidit. Justꝰ ordo cũ occidit ille cui lex nõ cõmittit. vel cũ occidit nõ eo ordine q lex statuit. & q. xxiij. q.v. in.c. reos. & p totam. q.

¶Utr liceat alicui occidere seipm aut mutilare? R. q nõ sine mortali pctõ. qz nemo mẽbroꝝ suoꝝ ẽ dñs. xxiij. q.v. si nõ licet. & i.l.liber hõ. la. i. ff. ad. l. aq. Propterea ꝺcit aug. i.d.c. si nõ licet. His g exceptis qs vl' lex iusta generaliter vel ipse fons iusticie ꝺcus spãliter iubet occidi q̃squis hoiem vel seipm vel quẽlibet occiderit homicidij crimine teneꝛ. hec ille. Fallit hꝫ i mutilatõe q fit cã medicamis. q licet. Et & hꝫ. lv. di. c. si qs. el. i. & q.

¶Utrũ liceat alicui occidere seipm ne aliqs cogat eũ ad pctm? R. q nõ. vt i.d.c. si nõ licz & xxiij. q. iij. ꝺsplicet. Un Hiero. i.c. nõ est nostr. xxiij. q.v. ꝺcit. vñ & in psecutiõibꝫ nõ licet mihi ppria manu pire absqz eo vbi castitas periclitat. hec ille. Et licet aliq ex hoc ꝺcto ꝺxerint q vbi castitas impugnatur licet se occidere. hoc ẽ falsum. vt ptz i pallegatis. c. Et ideo hec ꝺctio absqz ponit inclusi/ue sicut ibi. Pulcre sũt gene tue absqz eo qꝺ intrinsec' latet. Sic & ꝺctio vsqz etiã inclusiue ponit. ff. & pig. ac. l. i. xxij. q.ij. ebron. Et qꝺ legitur & samson q̃ se interfecit. & idez & aliq alio ꝺcendũ q hꝫ fuit ex spãli reuelatiõe ꝺi. vt ꝺz in. d.c. si nõ licet.

¶Quid si iudex occidat malefactoẽ ordine iusticie nõ fuato? R. q peccat mortal'r. sic et qñ ex alio vindicte vl' ex cupiditate occidit. qz iuste qꝺ iustũ ẽ exeq̃r'. ꝺc tex. i deutero. et nõ. i. d.c. reos. qꝺ credo vez nisi ex aliq vrgẽti cã hꝫ faceret. & notorie ꝺstaret occisũ dignũ morte. Et p hꝫ facit. c. ꝺ occidendis. & c. officia. Hz melius. c. nõ frustra. iij. q.v.

¶Utr liceat occidere furẽ? R glo. i.c. cũ hõ. xxij. q.v. q latronẽ insidiãtẽ i itinere nbꝫ. & nocturnũ depopulatoꝛẽ agroꝝ licet cuilibet occidere. C. qñ lice. vni sine iudi. l. i. & ij. Latronẽ seu furẽ nocturnũ sil' licet, diurnũ ꝺo nõ nisi armis se ꝺfendat. vt i.c. si pfodiẽs. ꝺ homi. Limitat tñ Pa. i.c. i. de homic. & predicta glo. vez. qñ aliter nõ pt ꝺprehendi. Facit l. furẽ. ff. de sicca. & c. ij. de homi. Limitãt etiam scdo dicẽtes q qñ fur nocturnꝰ vl' diur/

nus cognoscit.z res pñt rehaberi p iudicē.q̄ nō licet occidere. Facit qđ no. Bar.i.d.l.furē.aliter sic.z nō soluz p eū cui furat.sz etiā p quēlibet. Irregularis tñ erit tā iste occidens q̄z etiā iudex de quo i p̄cedēti dubio dictū.ē. etiā si seruaret ordinē iusticie.

6 ¶Utz vxor a viro.filia a p̄re.omittēdo adulteriū sil' cū adultero posſit occidi. R.q p̄z i ipo actu i domo ꝓpria vel i domo generi pōt interficere vtrūq; .ff. de adul.l.nec i eo.z.l.se. Marito etiā ignoscit si occidat adulterū q̄ ad mitigatōez pene.C. de adul.l. grac⁹. si mō eū adultez rephēdat in domo sua cū adultera.vt.l.marito.ff. de adul.al's nō de iure antiquo.sz de iure nouo pōt post tres denūciationes factas vbiq; occidere.vt i auc.vt li.ma. z auie.§.pe.z vl. Dicit tñ glo.in.c.inter hec. xxxiij.q.ij.q licet tales z sil'es excusent a pena cumu.non tñ excusant a culpa seu a pcto homicidij.vñ i.c.qui.xxxiij.q.vl.dz.q̄ sine alia publica admīstratiōe maleficū.furē.sacrilegū.adultez.piurū vel quēlibet crimino sum interfecerit.trucidauerit.aut mēbris debilitauerit: velut homicida iudicabit.z tanto grauiꝰ quāto nō sibi a deo ꝓcessaz ptātem vsurpare nō timuit. Aduerte tñ q aliud est qñ lex aliq̄d p̄mittit nō puniēdo.vt i occidēdo adultez. Et sic nō licet sine mortali pcto Aliud ē qñ lex ꝓcedit.sic qñ diffidat aliquē vt i.c.p hūani.ō homi.li.vi.et sil'ibꝫ. qz tūc si aliq̄s talē occidit nō alio vindicte sz zelo iusticie.sic ñ peccat.ꝑm Jo.an.i addi.ad Spe. qz facit vt miſter legē.qđ licet.xxxiij.q.v.nō ē crudel'. Et sic ꝓcorda istud qđ hic dz cuz eo qđ dz i dubio p̄cedēti. Ille aūt q̄ aliquē occidit defendēdo se vl' primū.nō ꝓprie dz homicida.de q̄ dic vt.j. Homicidiū.ig.

7 ¶Utz sit homicida q̄ pcutit mlierē pregnātem.R.si partus erat iam formatus.z ex pcussione interijt homicida ē.secus si nō erat formatus.hec ꝓbantur.ff. de pēnis.l.si quis aliq̄d.§.qui abortionis.

8 ¶Utz letaliter aliquē pcutiēs q̄ pcussus postea ab alijs occisus ē sit homicida.R.q sic. vt ē tex.i.c.significasti.el.ij.eo.ti. Sil'r si nō apparet an letaliter pcusserit vl' ne.tñ homicida ē. Itē homicida ē si aūm occidēdi habuit z pcussit.q̄zus nō letaliť si postea ab alijs pcussus interijt.vt i.d.c.significasti.

9 ¶Mādato seu p̄cepto ꝓmissuz homicidiū imputat nō solū mādatario sz etiā mādanti. qz vt dz i.c.ml'ieres.ō sen.ex. Js ꝙo ꝓmittit cuiꝰ mādato delictū ꝓmitti ꝓbatur. Et iō sic peccat mortal'r.aut excusat sic si ipe faceret.z pinde determinādū ē de mādatorib⁹ q̄ ad irregularitatē sicut de mādāte pcuti clericū q̄ ad excōicatōem.vt.s. Excōicatio.v. casu.i. §.xxx.z tribꝫ sequentibꝫ.

¶Utz p̄lat⁹ hns iurisditōez tpalē q̄ inflīgit suo officiali q̄ sup tali maleficio inq̄rat.z iusticia exequat sit irregl'aris z homicida si official' mandatū exeq̄ns aliquē occidi faciat. R.q nō.qz dic tex.i.c.eps.ne cle.vl'mo li.vi q̄ sz cl'icis nō liceat cās sanguis agitare.eas tñ cū iurisditōez hñt tpalē debēt z pñt merū irregl'aritatis cessante alys delegare. hec ibi

¶Cōsilio etiā efficit q̄s homicida qñ ꝓsilio seq̄tur homicidiū.nec solū qñ ꝓsilium ē directe de morte alicuiꝰ.sz etiā qñ ꝓsilium ē de ꝓpinqua ad mortē.s.aliq̄d ex q̄ seq̄tur mors vt no. Pa.i.c.ad audiētiā.eo.ti. Et ꝫ intelige q̄ ad cām ꝓpinquā ꝑm Jnno.ibidē.vbi cōsulitur res illicita ex q̄ mors seq̄tur. Sed vbi ꝓsulit res licita.puta ꝓsuluit vt maleficus capiat.vl' vt exponat se p̄ patria vl' fide p̄iana.qz licz homicidiū seq̄tur nō imputatur ei. Facit.xxxiij.q.viij.omī timore.z melꝰ c.hortatu.z p̄cibꝫ adriani.z sic nō ē homicida ꝑm eū. Sz ꝙ ē qđ no Jo.i.c.ex lris. de ex ces.p̄la.z p Pa.i.c.i.ō fur.z ē tex.i.c.si q̄s vi duā.l.di.z i.c.sic dignū.eo.ti.z ibi determinatur q̄ clericꝰ vel aliꝰ interrogatꝰ ō pena delicti si nō det q̄ ē mors ē homicida. si casus similis net ō pñti p p̄dicta iura. Sz ego ꝓcordādo dico q̄ dicit vez Jnno.q̄ ad p̄tm.sz quo ad irregularitatē dicit vez Jnno. qñ ei ꝓsulens do relicitā.z nō homicidiū.z qñ homicidium posset nō accidere.licet verisil'r debeat euenire.sicut dictū ē.s. Bellū.q licet pfatis dicere.pugnate viriliter z hmoi. Et dictū Jo. z Pa.intelligitur q̄ ad irregularitatē.non q̄ ad p̄tm in eo q̄ ꝓsuluit sup morte q̄ insalubiliter exequet.qz dicūt q̄ si nō imminet casus de pñti q licet clericꝰ ꝓsulet q ē pena mortis puniēdus malefactoꝝ. nō ꝓpterea ē homicida.s.q̄ ad irregularitatē. nec etiaz q̄ ad p̄tm.nisi malo animo hoc faciat.vt.j. Irregularitas.i.§.iiij.

¶Utz ꝓsulēs alicui vt aliū interficeret qđ volēs interficere interfect⁹ ē sit homicida.R.q q̄ ad p̄tm mortale est indubitatū. q̄ aūt ad homicidiū quidā vt Jnno.z Host.in.d.c. ad audiētiā.referūt q si verisil'e erat q nō poterat interfici ab illo non erit homicida.nec ꝓsequēter irregularis. Si ꝙo verisil'e fuit q interfici.sic erit homicida. Sz Jo. an.i.c.fi.e.ti.li.vi.z Pa.i.d.c.ad audiētiā.ce nēt indistincte talē ꝓsultorē homicidā cēle

nl̄ ad pēnā irregularitatis. Et i illud magis
13 assentit etiā Inno.t est verius.
¶Quid de eo qui solit in genere q adulteri
sunt occidēdi vel alij q tm de iure nō sunt oc/
cidēdi: R.fm Rod. si reputabatur iuris pe/
ritus t errauit nō in apicibus iuris sz i iure cla/
ro t certo, sic ē irregularis si solus ex suo offi/
cio fisus aliquē occiderit. Si vo nō erat re
putat⁹ peritus. sz simplex vel idiota. aut erra/
uit in subtilitate aliqua in qua sunt opinio/
14 nes diuerse. sic nō erit irregularis. dūmō ca/
¶Utr solēs alicui vt aliquē interficeret q̄z
uis ille cui dedit osiliū p multū tpus steterit
aīq̄ interfecerit sit homicida: R.fm Inno.
vt Pa. recitat. t sequtur i.d.c.ad audiētiā. q
sic. qz debebat reuocare osiliū. Et si putabat
amicū ñ desistere debebat h̄ inimico timare
vt caueret. alis nō euadit q̄uis voluerit dō si
lio. Nō credo tm q debeat reuocare specifice il
li cui dedit osiliū. sz bono mō fuata ei⁹ fama
15 auiset inimicū. t sufficit exq̄ osiliū reuocauit
¶Quid d osulēte alicui vt se exponat p pa/
tria vl iure suo: R. Inno. i.d.c.ad audiētiā.
q nō ē homicida nec irregularis etiā si inter
ficiatur. xxiij.q.iij.p mēbris. t.q.viij. horta
tu. si tm sciret eū ibi morituz. sic videt homi
cida t irregularis fm Inno. t Host. ibidez.
Quos limita qñ osuluit p iure pdo ita se ex
ponere. Sz sec⁹ eēt si osuluisset q p xpo moz
tē sustineret vel p eccl'ia etiā p patria. qz li/
cet sciat morituz nō ē homicida nec irregl'a/
16 ris. Et sic intellige Inno. t Host. vbi.s.
¶Defensiōe omittit homicidiū. puta associ
ando homicidā ad factū homicidij. vt cū si
dū dissuadeat. tm fm Host. homicida erit.
facit.c.henric⁹. de cle. pu. i du. Nec i h̄ distin
guit an al's eēt factur vl ne q̄ ad irregl'aritatē
Sz quo ad restitutōem bn̄ ē distinguendū
17 qsi al's erat facturus nō tenetur.
¶Permissiōe etiā omittit homicidiū nō p
hibēdo cū pōt. vt ptz i.c. nō inferēda. t.c.se.
xxiij.q.iij. Sz licz glo.i.d.c. nō inferē
da. h̄ referat solū ad plātos. tu tm dic q cuz
iura loquāt vniūsal'r. tō ē distinguēdū i ill' q
nō sunt plati. nec habent ex officio an volse
omittāt phibere. t sic credo homicidas si ali
q̄s occidit. Si vo nō volse h̄ non phibēt sz
ex negligētia vel pusillanimitate. aut qz no/
lūt se imiscere rumoribus. vl nolūt aliū hmōi
rumoribus imiscerī sic mr filiū. vxor viruz. et
hmōi. n̄ credo eē homicidas. Et ad hec faci
unt notata i.c. q̄te. d sen. ex. p Jo. an. t seq̄n
tes licz peccēt t forte mortal'r. qñ sine piculo
oīm pñt obuiare p iura allegata. ñ tn sūt ir
regl'ares nō obuiātes nisi volsevt occideret
¶Utr cū q̄s vult aliquē interfi /cere iniuste nisi ego dem sibi aliquā certā pe/ 18
cuniā meā teneat: R. glo. i p̄n. lxxxij. dist. q
q̄dā dicunt sic. quidā nō. Ipsa videt tenere
q nō nisi sit plātus. Sz ego credo q siue sit
plat⁹ vel nō q teneat. aliter pctm̄ mortale nō
euadit. si mō hz vltra necessitatē siue vite t il
loz q̄bz tenetur puidere. qz sicut teneat existē
ti i extrema necessitate subuenire. sic t tali. ex/
quo alio mō nō pōt eū a morte liberare
¶Utr nō reuelās tractatū homicidij sit ho 19
micida si sequat: R. Pa. i.c. petrus. e.ti. Ali
qui dicūt q nō. sufficit q phibuerit. Jo. an.
distinguit. q aut volse nō reuelat. t erit ho
micida. aut nō volse nō reuelat. t ñ erit ho
micida. t hoc placet Pan. ibidē. Ego credo
q si nō reuelat ill' q pñt pdesse et nō obesse q
erit homicida q̄tūcunq̄ phibuerit. Et de h̄
vide Inno. in.d.c. petrus.
¶Utr iniuriat⁹ ab aliq̄ audiēs amicos suos 20
vl parētes velle vindicare sit homicida si ñ
phibeat exp̄sse: R. fm glo. i.d.c. petr⁹. q si ho
micidū seq̄tur erit homicida nisi exp̄sse ōdi
cat. qz tractātibz talia si nō ōducit videt cō/
senture. Sil'is casus ē. i.q.iij. qz platus.
¶Cooperatōe etiā omittit homicidiū. vñ i.c. 21
sic dignū. §. i. eo. ti. dz. q illi q ad capiendum
ipm aio feriendi aut occidēdi accesserit. licz
manus i eo nō imposuerit. tm exq̄ mors secu
ta ē homicide sunt. Facit etiā. c. studeat. l. di.
vbi pcutiens aliquē q interijt ex pcussione.
siue directe. puta qz vulnus letale fuit. siue
occasionaliter. puta qz ex pcussione de eq̄ ce/
cidit. vel de alio loco ex q casu interijt homi/
cida ē. Et sic intellige de cooperatōe sil'i i quo/
cūq̄ homicidio. vt puta qz multi vulnerauē
runt. de quo etiā. xxiij. q. vl. c. fi.
¶Utr exhibēs pñtiā suā i bello iusto. aian/ 22
do. osulēdo. vl inimicis timorē incutiēdo sit
homicida si aliqs ibi occidit: R. Pa. i.c. si/
gnificasti. eo. ti. q sic. Secus eēt i bello iusto
vt. s. Bellū. t i.c. petitō tua. i glo. eo. ti.
¶Utr exhibens pñtiā suā vbi fit homici/ 23
diū sit homicida t irregularis: R. q si ē pre/
latus ibi habēs iurisditōem est homicida et
irregularis. de excess. pla. c. ex lris. Alij vo nō
vbi ex sola curiositate stant ad videndū. pec
cant tm grauiter clerici.
¶Utrū inq̄sitor hereticoz sciens q cū pro/ 24
nūciauerit aliquē hereticū occidet efficiatur
irregularis pnūciādo: R. fm Do. i.d.c. ad

audientiam. de homic. q nō. xxiij. q. viij. legi
t. q. v. si audieris.

25 ¶ Aliatō incurrit homicidiū. vt pz i. d. c. sic
dignū. Limitat tn Pa. ibidē vel qn incita
tio seu inaliatio ē ad homicidiū spāl'r. qz tūc
tenet. Nec⁹ eēt si eēt incitatō ad odiū i gene
re. qz n̄ teneret d̄ delicto postmodū inde secu
to. Idē dic qn̄ aliatio ē ad factū licitū. lz ho
micidiū sequat. Sic cū plat⁹ hortat in bello
iusto vt viril'r pugnēt. de q̄ vide. s. Bellū. §.

26 ¶ Auxiliatō etiā ꝯmittit homicidiū /iij.
vt in. d. c. sic dignū. Un̄ dic Pa. i. d. c. q p̄
stās qd cūq; auxiliū q̄tūcūq; modicū i delic
cto ꝯmittēdo tenet. etiā custodiēdo vestimē
ta. Hz distingue si vis bn̄ intelligere. q aut au
xiliū pstat ad ppetrādū factū legitimū t in
stū. ex q̄ tn̄ facto seq̄tur homicidiū. t sic non
teneat de tali homicidio talis auxiliator q̄ ad
pctm̄ sz q̄ ad irregularitatē. Si auxiliat⁹ fu
it directe homicidio bn̄ tenet. Nec⁹ si indi
recte. sic dictū ē d̄ auxiliāte pugnātes i bello
iusto t hmoi. Aut pstat auxiliū stip facto illi
cito ex q̄ seq̄tur homicidiū. t sic homicida re
putat q̄tūcūq; auxiliū sit idirectū. Et sic lo
quit. d. c. sic dignū. Sil'r si auxiliū pstat sup
homicidio ppetrādo siue iuste siue iniuste in
curritur irregularitas: si homicidiū factū ē.

27 ¶ Utr̄ clericꝰ accōmodās arma alteri sit irre
gularis si ille interficit: R. q si i bello iusto vl'
vt se defendat ꝫ iniuriantē nō erit. Secus si
in bello iniusto. c. fi. de homi. De materia ho
micidij q̄ ad irregularitatē. vide. j. Irregula
ritas. i. §. i. cū multis sequentib⁹.

Homicidiū ij. casuale dz qd̄ p
ter volūtatē eue
nit t ex casu fortuito. de q̄. l. di. §. ecōtra. cuz
multis capitul' sequentib⁹.

1 ¶ Utr̄ sit homicida q̄ ad culpā vel pnā q̄ a
casu hoiez occidit: R. vt colligo ex glo. ter. i
c. sic. d̄ homi. q aut debat opā rei licite. et
adhibuit oēz diligētiā quā debuit. t sic excu
sat ac si nō fecisset. c. ex lris. el. i. t. c. dilectus
eo. ti. t. l. di. si duo. Si ꝑo nō adhibuit debi
tā diligētiā ꝑputat ei q̄ ad culpā t pnā. s. irre
gularitat'. l. di. d̄ clico iacēte. ꝑt dispēsari c⁹
eo vt i ordie suscepto mīstret ꝑm Jo. i. d. c. de
clico. Si ꝑo debat opaz rei illicite siue adhi
buit diligētiā vl' n̄ ꝑputat ei. vt i. c. q̄tū. l. di.
Ex q̄ ptz q̄d tenendū de multis questionib⁹.

2 ¶ Quid d̄ clerico q̄ rixā facies supuenētib⁹
ei⁹ amicꝰ occiderūt eū cū quo rixabatur: Ad
quā rn̄dendū est q est homicida t irregula
ris. ita no. Pa. in. c. Petrus. eo. ti. t doc. ibi
dem. t facit tex. ibidē. Limitat tn̄ Pa. si ri
xaz illicite exercebat. al's nō. qz si fuit sine cul
pa. factū alio ꝙ nō dz sibi imputari. c. signifi
casti. el. ij. eo. ti. Limita h̄ etiā ꝑm Host. i. d.
c. ad audientiā. vel. si nō ꝓhibuit q̄tū po
tuit. Sil'r nō esset homicida nec irregularis
si inimici illius cū quo rixaz faciebat supue
nissent t occidissent. q̄ius rixa fuisset illici
ta. qz nō intuitu clerici eū occiderūt h̄ ꝓpter
inimiciciā quā habebāt ꝓtra eū. Ita no. do
cto. in. d. c. significasti. el. ij.

¶ Quid d̄ eo q̄ pcussit latronē q̄ asportabat ꝫ
res suas. ex q̄ pcussione fugere nō potuit. ex
q̄ ab alijs postea occisus ē: R. q ē homicida
t irregl'aris ꝑm cōiter doc. i. c. significasti. el.
ij. eo. ti. t in. c. d̄ cetero. ibidē. qz dedit operaz
rei illicite. Sed si tenem⁹ q etiā clic⁹ licite ꝙ
defensiōe rez possit pcutere n̄ erit irregl'aris.
dūmō letaliter nō pcusserit. nec alio occidēdi
fecerit. t magis placz q̄z opi. doc. qz. d. c. de ce
tero. loq̄tur de cā ppinq homicidij vt sit ire
gularis. Nec⁹ i cā remota. vt ē i casu isto ex q̄
nō habuit animū occidēdi. Et ꝙ h̄ facit. d.
c. significasti. t. c. exhibita. eo. ti. t. ff. loca. l. q̄
domū. in fi. Et videt sensisse glo. in. d. c. d̄ ce
tero. t i. c. tua. de homi. nisi forte dicas q̄ li
cet dare operā rei licite. tn̄ debuit cogitare q̄
si vulneraret eū nō valēs fugere q occideret.
ex q̄ erat verisīle. t sic erit irregl'aris. Hz mi
hi nō placet. Nā vt hz i. d. c. tua. clericꝰ vul
nerās graviter furē ingressuz suā domū. licet
fur postea captꝰ sit ductꝰ ad officialē. q̄ offici
alis mittens clerico ꝑdicto vt exponeret si q
sciret d̄ ꝑdicto fure intersignia. sz nūcijs ru
bueis cultellū et sotulares q̄s a fure abstule
rat. si i nullo alio se ipediuit. lz tal' fur occida
tur nō ē irregl'aris. q̄ nec a fortiori ꝑdictus

¶ Quid d̄ eo q̄ videns latronē clamauit. ex q̄ 4
clamore captꝰ fuit t occisus latro: R. q ēho
micida t irregl'aris. vt tenet Jnno. t Ho. et
seq̄tur Pa. i. c. significasti. el. ij. etiā si n̄ habu
it aīm ad mortē. qz debuit cogitare d̄ homi
cidio qd̄ cōiter seq̄tur i tali clamore. Et h̄ cre
do vel ex ꝑm Pa. ibidē si cōiter seq̄tur. al's nō
ex q̄ aīm nō habuit vt occideret. Sil'r nō est
irregularis q̄n clamauit ꝓ sua liberatiōe. qz
ille volebat eū interficere. Nec⁹ si ꝓ reb⁹ vel
alijs. vt j. dicetur Homicidium. ij

¶ Quid de ludente cū pregnante que dilexer ꝫ
gitur: R. ꝑm Jo. an. t sequitur Pa. in. c. si
cut ex lrarum. eo. ti. si conditio ludi erat gra
cilis t ludus fuit licitus rōne ꝑsone vt quia
maritus. frater vel alia ꝑsona ꝓuicta nō erit
irregularis. qz non est in culpa aliqua. eo ꝙ

ludus leuis nō ē phibitus i pgnāte. dūmō
6 psone ꝓueniāt ludenti cū ea. al's sic.
¶Quid ō clerico vel q̄cūq; alio q̄ implorat
officiū iudicis ꝑ recuperandis suis reb⁹. licet
sciat ꝑ certo ꝙ sine sanguis effusiōe nō pote/
rit recuperare. R. ꝙ nō ē irregl'aris ꝑm Jo. an.
Et ē tex. i. c. ij. eo. ti. li. vi. dūmodo ꝓmittat
ꝓtestatōez ꝙ nō intēdit ad vindictā sangui
nis. t̄ h̄ tene. licet Uinc. tenuerit ꝯtrariū. q; ita
declaratū ē i. d. c. ij. Et credo verū. q̄n alio mō
nō ꝑt recuperare. Et sic intellige ꝓfatū. c. ij. q̄n
mortē nō intēdebat sz recuperatōz suā. q; si in
tētio erat maculata erit irregularis. si mors
ge. c. ex lr̄is. ō excel. pla. t. xxiij. q. v. c. ij. de pe.
7 di. i. c. ꝑiculose. Idē tene etiā si furē capiat t
iudici tradat ꝑm limitationē ꝓdictā.
¶Quid si post suspēsionē seu occisiōz letetur
8 t habeat ratū. R. ꝙ nō erit irregl'aris. q; lex
ꝓnotōis attēdit factū. xv. q. i. c. fi.
¶Quid ō sacerdote q̄ ꝑ edificatōe eccl'ie vel
domus aduocauit aliquē i adiutoriū q̄ a ca/
9 tingentibꝫ omisit. c. fi. eo. ti.
¶Quid ō ludēte cū alio q̄ a casu occidit so/
ciū. R. ꝙ si ludebat cū ꝑsonis cū q̄bꝫ erat lu/
citū t ludo licito. t verisil'r ex ꝯditōe ludi tal'
casus euenire nō ꝛebebat nō ē irregl'aris. vt
ꝑz i. c. latoz. eo. ti. vbi clericꝰ ludēs cū clerico.
qō licet. t nihilominꝰ vnꝰ ipsoz alterꝫ accipi
ens t ꝓsternēs ad terrā cultellū sibi infixit t
mortuꝰ ē. t tñ ꝓstratus nō ē irregularꝫ. q; cō
ditio ludi nō erat ꝓsternēdi. t ideo nō fuit i
culpa sz ꝓsternēs. Si ꝙo nō ꝯsiderauit ꝯdi
tionē ludi ex qua tale q̄d euenire poterat erit
irregularis. vt i. c. ꝯtinebat. eo. ti. vbi volēs
eq̄tare sup sociū q̄ habebat falcē i latere occi
sus ē. t socꝰ ē irregularis. q; ꝯditio ludi erat
vt q̄ tetigisset baculū alterꝰ sup eū eq̄taret.
Et ī nō ꝛebebat ꝛeponere falcē ex quo ludi ista
erat ꝯditio. Si tñ ꝓhibuisset ne eū eq̄taret
tenet Pa. in. d. c. ꝙ nō ēet irregularis. Hos.
tñ t alij tenēt ꝙ etiā ꝓpter ludi ꝯditōem. q;
potuit euenire. Sz Pa. opi. magis placz. ꝓt
tñ epūs dispensare in casu q̄ efficit irregl'aris
vt in subdiaconatus officio mīstret si sbdia
10 conus erat. vt in. d. c. ꝙtinebatur.
¶Quid ō eo q̄ dat poculū amatoriū ex q̄ se/
quit homicidiū q̄uis nō intēderet. R. ꝙ ho
micida ē t irregularis. vt no. Pan. i. c. si ali/
q̄s. eo. ti. Facit. l. si q̄s aliq̄d. §. q̄ abortiōis.
ff. ō ꝓnis. Rō. q; dat operā rei illicite. Hec⁹
si nō ſequitur homicidiū. pura q; fetus nōdū
erat formatus. q̄ licet ꝑecet mortaliter qui/
cūq; dat aliq̄d ad potandū vl' ex libidine vl'
odioz hm̄oi. vt nō possit generare aut ꝯcipe
re vel nasci soboles ꝯcepta. vt ꝑz i. d. c. si ali
quis. t̄ irregularis nō est. vt ibi glo.
¶Quid ō eo q̄ insequēs aliū q̄ ex fuga ceci/ 11
dit t mortuꝰ ē. R. ꝙ ē homicida si fugiēs ti/
mebat ō ḡui malo sibi infligēdo nisi fugeret
Hec⁹ ō leui t cā ludi. Uñ Pa. i. c. exhibita.
eo. dicit. ꝙ si q̄s ꝓiicit lapidē vt aliū ꝑcutiat
dūmō ꝑcussio nō possit eē grauis. t aliꝰ ne ꝑ
cutiat fugiēs cadat t occidat nō erit irregu/
laris. vel si ꝓiiceret lapidē a remotis. t aliis
timēs fugeret t corruēs interiret. sil'r nō ē ir/
regularis. Hecus si vt grauiter ꝑcuteret. vl'
iactus potuisset grauez ꝑcussionē facere nisi
alius fugisset. q; tunc teneť ō homicidio. q;
tūc noxius esset ludus etiā in pueris.
¶Quid ō illo puero q̄ vesicā porci inflatā vio 12
lēter frangēs ex terremotu mulier ḡuida ex
pauefacta fugiēs dispsa ē. R. ꝙ nō ē homi/
cida nec irregularis ꝑ doctrinā Pa. i. d. c. ex
hibita. q̄uis Inno. Abbas t Uin. videant
sentire ꝙ tā i isto q̄z i ꝑcedēti ꝑuteť ei homi
cidiū. Sz mihi videť duz. nec tex. i. d. c. vi/
detur velle. vñ nō q̄libz cā dz attēdi. sz ꝓpin
qua ad h̄ vt sit irregularis. Facit. ff. ad. l. coz.
ō sic. l. nihil interest. i glo. Nō em̄ q; faber fa
cit cultellū homicida ē. si tñ aīo nocēdi facit
t miorē diligētiā adhibuit. tūc ꝯsiderať cā
remota ꝑm Bern. i. c. ō cetero. t. c. ꝑbroz. de
homi. Uñ cū q̄s ꝑcutit aliū vulnere ñ mor
tifero. tñ ex impitia medici vl' incuria vl' ex
positōe ad labores t sudores ille moritť nō ē
irregularis ꝑm Ber. in. c. exhibita. de homi.
¶Quid de clerico q̄ venādo vl' se exercendo 13
iaculū ꝓiecit t aliū a casu interfecit. R. ꝙ te/
netur ō homicidio. t ē irregularis siue adhi
buerit diligentiā vel ne. q; dabat operā rei il
licite. c. q̄ arboꝛē. §. si ꝙo. l. di.
¶Quid de custodiētibꝫ infirmos q̄ ad eoꝝ 14
petitōz ꝛederūt ei vinū vl' aliq̄d hm̄oi. R. ꝙ
si certū ē eos mortuos ꝓpter h̄. t ipsi h̄ potu/
erūt ꝓuidere ꝙ irregulares sunt. non ꝛebeť tñ
facere sibi hāc ꝯscientiā ꝙ ꝓpter h̄ sint mor/
tui ꝑm Rod. q̄n ꝙno aīo id fecerint. nisi sit
euidēs culpa vl' dissoluta negligētia. t si ha
bēt ꝯsciētiā ꝛebēt ꝛeponere ad ꝯsiliū ꝙniviri
nisi ꝫ ꝓceptū medici exp̄sse ꝛedissent. q; ñ ex
cusarenť. vt nō. i. d. c. tua nos. ō homi. Idē
dic ō ꝑtētibꝫ infirmos. vñ vel apostema frā
gitur vel anhelitꝰ obturatur t suffocat.
¶Quid ō parētibꝫ q̄ a casu ꝓꝑos filios occi 15
derūt. R. si ex culpa ḡui vl' leui teneť ō homi
cidio. vt ꝑz i glo. c. fi. de his q̄ ꝓpu. fi. occi.

Nã dat eis p culpa gui pnia.vij.vl'.v.ãno/
rũ. Pro leui triũ. Si aũt nulla culpa pces/
sit:nõ tenent. Nõ tñ fm Host.t Pa.t aliõs
doc.i.d.c.fi.q si culpa sit occulta siue grauis
vl'leuis.nõ dz dari pnia publica.3 qõ faci/
unt multi q imponũt publicã pniaz.re q i.c.
capite.l.di.t male.qz fieri nõ debet tal' pnia
nisi crimẽ adeo fuerit graue q totaz ꝛmoue/
rit vtilẽ.vt in.d.c.in capite. Collocare tamẽ
apud se filios tenellos parẽtes nõ debent.ali
ter sunt i culpa.ij.q.v.ꝛsuluisti.t eis impu/
tat homicidiũ si seqtur.nisi forte ita paupes
essent q nõ possent eos pãnis fouere 3 frigo
ra.qz tũc tenẽdo apud se in lecto si debitã fa/
ciũt diligẽtiã i reliqs: nõ tenent aliq culpa.
qz duobꝫ mal' ꝛcurrẽtibꝫ mun⁹ eligit.xxj.di.
nerui.t ideo si ẽ minus periculũ collocare pe
nes se q̃z aliter tenere excusantur

16 ¶Quid de tenẽtibꝫ aĩalia q aliquẽ interfece/
runt: R. si nõ fuerũt i aliqua culpa nõ tenen
tur de homicidio.al's sic.puta qz erant fero/
cia.t nõ tenuerũt ligata.t hm̃oi.argu.c. hi q
arbꝫẽ.t.c.sepe.l.di.t qõ nõ.i.c.de occidẽdis
xxiij.q.v. Et h tenet fm Host.licet Inno. in
c.ad audientiam.ꝺ homi.videatur tenere q
nullo mõ sit irregularis

17 ¶Quid de illo qui vocat milites ad defensio
nem sui iuris si aliqs ibi occidatur: R. nõ te
netur de homicidio.vt in.d.c. de occidendis
t.q.iij.ea.cã.c. Maximianus.

18 ¶Quid de medico cui pter voluntatẽ infir/
mus mortuus est i manibꝫ seu sub cura: R.
si ista quattuor ꝛcurrãt nõ habet culpã. Pri
mũ q istud officiũ sibi ꝛueniebat.qz nõ erat
ei phibitum exercere sicut est clericis t religi
osis cyrurgiã.in.c.sniam.et.c.nõ magno.ne
cle.vel mo. Scdm si erat peritꝰ i arte. Terci/
um si exhibuit oẽz diligẽtiã fm artẽ. Quar/
tũ si informauit de his q sunt 3ria egritudi/
ni infirmi. Naz istis seruatis nõ imputat ei
homicidiũ.ita no. Pa.i.c.ita nos.eo.ti.al's
tenetur.de eta.t qua.c.ad aures.

19 ¶Quid de eo q impellit in aliũ.t ille morit.
vel de eo q declinãs eũ q volebat percutere per/
cussus ẽ alius ex tali declinatione t occisus
R.fm Hug.in.c.sepe.l.di.nõ ẽ irregularis.
nec homicida.nisi in fraudẽ fecerit.

20 ¶Quid de eo qui mandauit aliquẽ verbera/
ri inhibendo ne interficiat vel mutiletꝫ R.si
mãdatarius interficit vl'mutilat seu interfi
cit vel mutilat ppter talẽ percussionẽ faciẽdã
homicida iudicat mãdatoz.qz mãdando in
culpa fuit.c.is q.eo.ti.li.vi. qñ verisil'r hoc
posset euenire debuit cogitare ibidẽ. Idẽ dic
ꝺ eo qui mãdat aliquẽ capi.qñ verisimiliter
moꝛs poterat ꝛtingere.t hoc quo ad eum q
iuste t ex officio mãdat. Secꝰ i alqs.qz qua
litercũqz moꝛs sequat irregulares sunt. qñ/
uis verisil'r nõ debebat euenire.

21 ¶Quid de illo q volẽti fugere inimicos pro
pter timorẽ mortis ꝛsiluit vt remaneret.et
pacẽ procuraret ppter qõ remãsit t occisus est
R.nõ tenet qñ bono aĩo fecit habẽs pbabilẽ
cãm credẽdi q ex remãsiõe nõ immineret pi
culũ.puta qz inimici erãt eiꝰ ꝛsanguinei.vel
tales amici q eos poterat cohibere. Secꝰ ecꝫ
si nõ habuit pbabilẽ cãm credẽdi. vel si ha/
buit nõ tñ fecit q̃z tũ potuit qz sic iputaret ei
homicidiũ.vt in.c.tua nos.eo.

22 ¶Quid ꝺ eo q misit puerꝫ ad aquãdũ equũ
monẽs vt caueret a flumie q ſbmersus ẽ: R.
si rõnabiliter poterat dubitari ẽ irregularis.

23 ¶Quid ꝺ illo q cũ corrigia q ha /aliter nõ.
bebat gladiũ verberãs famulũ interfecit: R.
q ẽ irregularis.qz pbabiliter debebat crede/
re occasionẽ nõ remouẽdo gladiũ.

24 ¶Quid de illo q interrogatus de malefacto
re ipm eis oñdit: R. si pbabiliter potuit co/
gitare q ad mortẽ eũ quererẽt ẽ irregularis.
al's non.de h etiã habes.ſ. Irregularitas.ni
pn. Et ibi vide multos casus.

Homicidiũ

iij. ꝛmittit occi/
tare.ſ. defensiõis
q.qñ t quõ liceat. vide.s. Defensio.

1 ¶Quid si violẽtia infert rebꝫ solũ.vtz occi/
dẽs p ipsis saluãdis excusetur: R. Pa.i.c.si
gnificasti.el.q.eo.q ñ clericꝰ.nec etiã p ipsis
recuperãdis.vt i.c.suscepimꝰ.eo. Si ꝺo e lai
cus ꝺ iure ciuili ẽ clarꝫ q pt impune occidere
si aliter saluare nõ poterat eas.vt i.l.furẽ.ff.
de sicca.t in.l.itaqz.ff.ad.l.aq. et h habebit
locũ i omi foro ꝓtẽtioso scl'ari. Hz q ad irre/
gularitatẽ tã clericꝰ q̃z laicꝰ occidẽs vel muti
lãs p ipsis saluãdis erit irregularis.vt ptz i
c.suscepimꝰ.eo. Nota glo.xxiij.q.iij.i pn.
An aũt peccet mortaliter occidẽdo p rebus
saluãdis.dic vt.s. Defensio.§.iij.t.v.

2 ¶Quid si violẽtia infert pſone solũ.vel pſo/
ne t rebꝫ simul: R. Pa.in.d.c.significasti.q
aut potest euitare fugiendo aggressorẽ.tũc
clericus tenet fugere.p.d.c.suscepimus. In
laico ꝺo Bar. in.l.i.C. vñ vi.videt tenere q
nõ tenetur fugere.qz fuga est iniuria.vt.ita
apud labeonẽ.ff.de iniu.t dicit Ly.in.l.si ex
plagis.§.tabernarius.ff.ad.l.aqu.q fuga
reddit fugiẽtẽ viliorẽ. Ego sic licz p iactura
rez ml'to magis p iniuria corpali q ẽ maioꝛ

iniuria.l.in seruoꝝ.ff.de pœnis. Tu dic q̄ siue in clerico siue in laico si pt fugere nō licz occidere vl' mutilare: aliter incidit ī pœnā irregularitatis fm Ray. t Bern. Hos. tñ tenet q̄ p⁹ pactā penitentiā poterit i susceptis ordinibꝫ ministrare sine dispēsatōe: sz nō ascēdere ad maiores. t ita intelligit. c. de his clericꝫ. l. dis. Si ꝯo aliter nō pōt effugere nec euadere nisi mutiler vel occidat. sic licite tā clericꝰ q̄z laicus occidit vel mutilat t sine oīi pœna irregularitatis. vt ī cle. vnica. eo. t sine oīi pec/cato ita q̄ statiz pōꝫ posset celebrare fm Jo. de ligna. tractatu de iusto bello. Facit. c. olim. el. de resti. spo. dūmodo nō faciat anio vlciscendi. Facit p hoc. c. ij. eo.

¶Quid si interfecit p defensione psone alterius quā aliter nō poterat saluare? R. q̄ licet ꝯ possit sine oīi pcto q̄n volebat iniuste talez psonā interimere. tñ irregularis efficit. vt nō. i. d. cle. vnica. eo. vide. s. Clericus. p. §. vl.

Homicidiū iij. s. spūale ꝓmittit ī aia solū multis modis. Primo plat⁹ nō arguēs. xlij. di. ephesijs. Secdo adducēs subditos ī dispatione ꝓpter austeritatē. xlv. di. recedite. Tercio q̄cūq̄z defraudet res ecclesie. xij. q. ij. q̄ rpi. t. c. q̄ abstulerit. Quarto nō soluēs legata de t dictū mēbra diaboli. xij. q. ij. cuz deuotissimā. Quito de rebꝰ alienis facies el'ynas. iiij. q. v. immolās. xvi. q. i. decime. Sexto alios ad malū puocās. de pse. di. iiij. q̄ris. de pe. dist. i. d. c. decime. Octauo puocās ad iuramentū quē scit false iuratuꝝ. xxij. q. v. ille. Nono odium alteri gerēdo. d. pe. di. i. homicidioꝝ. p/ me Joh. ij. Decimo alteri detrahendo. d. c. homicidioꝝ. t. vi. q. i. sūma iniq̄tas. Undecimo mouēti pniaz negādo. xxvi. q. vi. agnoui⁹. Duodecimo d̄ se malā suspitōz dādo. xl. q. ij. nō sunt audiēdi. Terciodecimo oppressionē vl' iniusticiā aut iniq̄tatē exercēdo. d. pe. di. i. ois. Quartodecio cā libidis explēdendo vl' odij meditatōe homi vl' ml'ieri aliq̄d faciendo vl' ad potādū dādo vt nō possit generare aut ꝯcipe. vt i. c. si aliq̄. de homi.

Homicidiū v. q̄ ad pnā. s. irregularitatis: et alias de iure canōico. Utꝝ ois hoicida sit irregularis? R. q̄ sic q̄libet q̄ occidit post baptismū p̄ industriā t p insidias. vt no. Pa. ī. c. i. d. homic. t ibi ptz ex tex. t etiā ē irregularis ois homicida volūtarie occidēs siue ex iusticia siue legis aut canōis pmissiōe: siue ex vindicta: siue sine pcto siue cū pcto. solūmō excipitur ille q̄ occidit nō valēs aliter euadere. t ꝫ intelligo si hz occidēs vsū rōis. q̄ ois furiosus ifans t dormiēs si occidunt nō sunt irregulares. cle. vnica. e. ti. Uñ iudex q̄z tūcūq̄z ex iusticia p̄cedit ē irregularis. li. di. aliq̄tos. t accusator aut testis vl' etiā notarius sniaz scribēs vl' pferēs aut attestatōes scribēs vl' legēs dū publicāt. Al duocat⁹ intelligē ꝺ reū vel etiā p reo si mors infligat accusatori: assessoꝝ t q̄libet aliꝰ officialis ī cā mortis vl' mutilatōis mēbri irregularis ē. vt nō. i. d. c. aliq̄tos. t p totū. extra ne cle. vl' mo. sniaz. t ī glo. ī summa li. di. Et nō solū q̄n ꝺs interficit vl' mutilat p se sz etiā ex mādato ꝺsilio defensiōe pmissione coopatōe aiatione auxiliatōe. fm q̄. s. ī i. c. huiꝰ tituli declaratuz est fore homicidas. solū excipio q̄ ad irregularitatē eū q̄ nō obuiat cuz possit. q̄ licet sit homicida fm q̄ dixi s. nō tñ credo erit irregularis nisi fm q̄. s. dixi homicidiū. i. §. xvij. q̄ lex pmotōis factū reḡit. xv. q. i. si q̄s nō irat⁹. Et p his oibꝰ facit. c. sic dignū. eo. ti. etiā si occisus vl' mutilatus sit pagan⁹. l. di. clericū. homicida ꝺo casual' ī casu ī q̄ ei imputat sil'r irregularis ē: al's nō. Et q̄ sunt dictū ē in. ij. c. huiꝰ ti. Homicida sil'r ex necessitate nō excusat nisi p euasiōe sue psone. vt dictū ē. c. iij. huiꝰ ti. Homicida ꝺo spūal' nullo mō irregularis efficit. p baptismū etiā tollit irregularitas homicidij aīs ꝺmissi. vt. s. Baptismus. vij. §. ij

¶Utꝝ cū homicida volūtario solꝰ papa possit dispēsare? R. fm cōiter doc. ī. c. sicut dignū. eo. ti. q̄ sic. q̄z glo. tenuerit q̄ nec etiā papa possit. Sz tu tene cū cōiter doc. q̄ pt. immo dicit Pa. ī. c. ego. de iureiur. q̄ clerici pñt vti armis etiā offendibilibꝫ de licēcia pape. q̄ solū ē phibitū de iure positiuo. sz eo inferiori nemo pt dispēsare q̄z tūcūq̄z etiā sit occultus. c. vlti. de tempo. ordi. Unde. tñ tenet q̄ si oīno occultū ē: t egit pniam q̄ nō indiget dispēsatōe. q̄ eccl'ie nō ē obnoxi⁹. q̄ pctz occultū. xxxij. q. v. xp̄iana. nec deo ꝓpter pniaz q̄ eis satisfecit. Et ideo celebrare pt t vti ordinibꝫ sine alia dispēsatōe. Lau. ꝺo⁷ Jo. cō cor. cū Uin. si mō dispensatio epi interuenit Pa. ꝺo ī. c. ex tenore. de tēpo. or. tenet q̄ si est oīno occultū put occultū distinguitur ꝺ probabile sic respiciēdo legē pmotōis publicaz sic nō indiget. Sz si aspiciam⁹ ad legē ꝺsciētie informatā ex lege positiua. sic indiget dispensatōe. q̄d intelligo de dispēsatōe ñ papali sz epali vt satisfaciat ꝺsciētie. Et ad. c. ti. de

tēpo.oz.qđ videt ꝺ̄nūs. Rñdet q̄ loquit đ̄ dispēsatōe nō papali sz epi q̄ ē necessaria. vt tenet Lau. t Jo. t videt tenere etiā Pa. ne ꝙs ꝓstituat se iudicē i cā ppria existimādo oīno occultū qđ forte nō ē. qđ nō qz facit ad mlta

2 ¶Utr cū homicida casuali q̄ ē i culpa infeꝛior papa possit dispēsare. R. Pa. i. c. ꝓtinebat. eo. ti. q̄ epūs pt dispēsare i minoꝛibꝫ solū vt in. c. ad audientiā. eo. ti. Archiepūs ꝙ̄o vt ꝓmissarius papę pt i subdiaconatu tm̄. Jn diaconatu ꝙ̄o vel pbyteratu solus papa dispēsat. vt in. d. c. ꝓtinebatur

3 ¶Utr mutilatio mēbꝛoꝝ extra casuz ifirmitatis pariceť q̄ ad pctm̄ mortaleꝛ q̄ ad irregl'aritatē t ei⁹ dispēsatōz homicidio. R. glo. singularis i cle. vnica. e. ti. q̄ sic. facit. c. aliqz tos. li. di. cū mlt'is aliꝫ ibidē. t. c. clericis. ne cle. vel mo. t. c. in archiepatu. de rapto. c. is q̄ de homi. li. vi. t aliꝫ allegatis in. d. glo.

4 ¶Utr epūs possit dispēsare cū homicida circa bñficiū. R. ſm No. q̄ circa simpleꝛ pt. sz circa curatū nō sz sol⁹ papa. ar. c. fi. de fi. pbi. Nota Pa. in. c. fi. de pug. i du.

5 ¶Quid si ñ mutilat sz debilitat an sit irregularis. R. Pa. in. c. de diacono. q̄ cle. vl'vo. q̄ nō. ar. i. q. i. sicut vrgeri. qz licet mēbꝛ debilitatū sit q̄si inutile q̄ ad opatōz. tñ valet saltē ad decorē. t i pēnis faciēda ē mitioꝛ interꝓtatio. ꝓcoꝛ. Baspar. i. d. c. diacono. Jn ꝺ̄nūs tñ facit qđ no. Ly. in aut. sed nouo. C. de ser. fu. Uñ Bar. in. l. ij. ff. de pub. iudi. i fi. dicit: q̄ mutilatio ppie ē qñ mēbꝛū ledit: ita q̄ ñ pōt exercere suū officiū. Hoc pbať in. l. idez ophilius. in p̄n. ff. de edil'. edi. Trūcatio ꝙ̄o est qñ ex toto abscinditur mēbꝛū. d. cle. vnica. Nō dicit trūcat sed mutilat. Et ideo intellige q̄ nō est irregularis qñ ꝙs non debilitat ex toto sed qñ ex toto. ita q̄ nihil pōt facere. sic teneo q̄ sit irregularis p. d. cle. vnicā t. c. q̄ pcutit. xxij. q. vlti.

6 ¶Utrū trūcatio vl' mutilatio digiti iducat irregularitatē. R. d. Lar. i cle. p̄dicta q̄ nō. sz cū fit i p̄ncipalibꝫ mēbꝛis ſm Land. all'. c. i. de cle. pug. i du. qđ loquit de mēbꝛo. Pro q̄ nō q̄ mēbꝛ ppie sumptū t stricte ē ſm bar. t Jo. de imo. in. l. ij. circa fi. ff. de publi. iudi. ꝑs corꝑis habēs officiū sepatū t distinctuz sicut manus ad palpādū t pes ad ambulādū. Facit. c. singula. lxxxix. di. iūcta glo. Facit tex. in. d. c. sicut vrgeri videoz. t in aut. p̄dicta. sz nouo iure. Digitus aūt nō ē ppie mēbꝛū sz ꝑs mēbꝛi seu officiū mēbꝛi. vt. l. nō sunt liberi. ff. đ̄ sta. ho. t. d. l. idē ophil⁹. Et ideo optime tenendū nō esse irregularē talē truncatoꝛem vel mutilatoꝛem

¶Qua pena punit pater q̄ occidit filiū vl' filiā⁹ q̄ occidit pꝛez. R. Pa. in. c. i. de his q̄ fi. p. occi. ſm leges ponat i sacco de coꝛeo cū cane simea vipera t gallo. t sic pꝛiciatur i flumine Si nō habetur portat i insulā a feris remoꝛādus. l. vnica. C. de his q̄ pa. vel fi. p. occi. t l. i. ff. ad l. pom. de paricidis 7 8

¶Qua pena puniunt alij homicidē. Clericꝰ debet deponi t sine alia icoꝛrigibilitate tradi curie scl'ari. Hꝰ intellige qñ volūtarie occidit. Si ꝙ̄o a casu tūc glo. i. c. fi. de his q̄ fi. oc. dicit q̄ si a casu nulla culpa p̄cedente. sic nulla pna imponit nisi forte ad cautelā. qz bonaꝝ rū mētiū ē culpā agnoscere vbi culpa nō est. c. ꝓsiliū. §. ij. de obser. ieiu. xxv. di. ad eius. et de pe. t re. c. quesitū. Si ꝙ̄o culpa p̄cedente. dic vt. s. Homicidiū. ij. §. xv.

¶Ad quid tenētur homicide. vide j. Restitutio. i. in ꝙ. Homicida 9

Homo ꝓstituit ex aīa t coꝛpe. alteroꝝ istoꝝ de ficiēte nō est hō. vt ptz ex. c. cū xp̄s. de here. t in. c. in quadaꝛ. de cele. mīs. t in. c. sicut. de homi.

¶Utr liber hō possit dari i pignꝰ t i subsidium aliaꝝ rez deficientiū. R. q̄ no. Facit. c. latoꝛ. de pigno. imo pdit recipiēs eū i pignꝰ debitū: t tātū dē de suo dare tenet detēto vel aparētibꝫ. vt no. glo. in. c. ex relatoꝛio. de iureiu. t. C. de acti. t obl'. aut. omino. Ubi dz q̄ qua druplū restituat. Nō. qz illa q̄ nō sunt i ꝓmertio obligari nō p̄nt. l. i. §. eā rē. ff. q̄ res pigno. Hz liber hō nō ē dñs mēbꝛoꝝ suoꝝ. l. liber hō. la. i. ff. ad. l. acquil'. Et tō pulcre dixit Bal. in. l. ij. C. de patribꝫ q̄ fi. dīstra. q̄ l'la. l. ij. habuit oꝛtum a legibꝫ antiqꝫ ſm qs p̄ poterat occidere filios. l. in ims. i fi. ff. đ̄ li. t po. q̄ hodie est coꝛrecta. Et ideo solū ꝓmittť venditio causa pauptatis seu egestať vt ctus. qz filius sic vēditus potest se redimere p̄reciū offerēdo ipse vel alius p eo vel mancipiū. vt in. d. l. ij. 1

¶Utr liber hō possit dari in obsidē. R. q̄ nō iure nō pōt nisi p papā t imperatoꝛē. vt nō. i l. obsides. ff. de testa. t. l. diuus. ff. de iurefisci. t p eū q̄ nō recognoscit superioꝛē. vt no. bar. i l. famē. ff. de publi. iudi. t in. l. hostes. ff. de cap. t in. l. i. §. de qua. ff. de postu. Tñ đ̄ consuetudie vsurpatū ē ꝺ̄nūs fm glo. in. l. ij. C. đ̄ pūbꝫ q̄ fi. dīstra. Et sic de facto seruať vt ciam ciuitas q̄ recognoscit superioꝛē det obsidē t aliꝫ sil'es. t hz talis ꝙsuetudo vim legis. l. de quibꝫ. ff. de legi. imo videť licere de iure 2

ꝺmuni ꝺare obsides ꝓ pace ſuãda ſm glo. i c. vt ꝓdic. xxiij. q. viij. ſz nõ ꝓ pecunia. vt i. ꝺ. hõ nõ põt obligari ꝓ pignore. nec põt hẽri i eo ius pignoris. ſz tm̃ ius retentionis.

Honestas reqrit̃ i oĩ negocio- 1
qz ẽ vnus põceptũ iu
ris. inſti. de iuſti. t iur. ℌ. iuris precepta ſunt
hic hõeste viuere tc̃. In mr̃imoniis. ff. ꝺ ri-
tuãdũ ẽ. ſed t ꝓ honeſtũ ſit. hec ibi. In lege
diſt. iij. erit aũt. In voto. c. magne. ꝺ voto.
In iuramẽto. xxij. q. v. ꝺ forma. nec fiſco rez
quã vẽdit retractare ꝑmittit̃ ꝓpter honeſta
tẽ. l. vl. C. ne fiſc⁹ rẽ quã vẽ. cui. l. r. Nec actõ
furti ꝺat viro ꝺ vxorẽ. nec ꝑri ꝺ filiũ vel ecõ
i ꝑn. t. ℌ. i. C. de fur. l. fi. Nec arrogatio. l. nec
ea. ℌ. pe. ff. de adop. ꝓpterea. ꝺicit tex. in. l. ex
damni infecti. i ꝑn. ff. de dam. infec. honeſt⁹
modus ſeruãdus ẽ t nõ immoderata cuiuſ
qz luxuria ſequẽda ẽ. ꝓpterea ꝺz i. l. filius q.
ff. de ꝺi. inſti. Nã q facta ledũt pieratẽ exti-
mamus verecundiã noſtrã. et vt generaliter
ꝺixerim q ꝺtra bonos mores fiunt: nec nos
poſſe facere credendũ eſt. hec ibi.

Honor eſt maximũ exterioꝛ bonoꝛ 1
vñ potẽtat⁹ t ꝺiuitie ꝓpter
honores ꝺeſiderabilia ſunt. iij. etℏ.
¶ Cui ꝺebetur honoꝛ: R. q ſolum virtuti ſm
ꝑhm. iij. etℏ.
¶ An ſit honoꝛ ꝑferẽꝺ⁹ vtilitati: R. q ſic. ar.
in. l. iulianus. ff. ſi qs ob. ca. te.
¶ Utꝛ poſſit appeti honoꝛ ſine pẽto: R. q ñ. 2
Uñ phs. iij. etℏ. ꝺicit. q nõ ſunt vere fortes
q ꝓpter honores faciũt fortia. Nec ob. q ho
noꝛe ꝑmiũ ℣tutis. iij. etℏ. t ꝓpterea ſit ap-
petibile. qz illud ẽ vez qꝺ ẽ ꝑmiũ ℣tutis ex p
te alioꝛ. q. ſ. nõ habẽt maius qꝺ retribuant.
ꝓpterea ꝺicit ideꝫ phs ibiꝺẽ. q honoꝛe ꝓ-
pter ℣tutẽ nõ ℣tus ꝓpter honoꝛẽ. Nec ob.
qꝺ ideꝫ phs ꝺicit. q honoꝛ amatoꝛ plus q3
opter. velñ nõ oportet vituperabile ẽ. Ergo
ſine pẽto aliq̃n pt appeti. qꝺ ꝺcedo qñ nõ ꝓ
pter ſeipm appetit̃. ſz ad gl̃iam t laudem ꝺei
vel ſalutẽ animaꝛ. al's ſemp pẽtm eſt.
¶ Utꝛ ſit mortale pẽtm inordinat⁹ appetit⁹ 4
honoris: R. q ſic. ſm q ambitio eſt mortale
pẽtm. de quo vide Ambitio. al's nõ.
¶ Utꝛ oblatus honoꝛ ſit ſuſcipiẽꝺus: R. q 5
nõ. niſi ſm q ꝺz. i. q. i. nõ ẽ. i fi. Quiſqs igit̃
ſacerꝺotiũ nõ ad elatõis pompã ſz ad vtili-
tatẽ adipiſci ꝺeſiderat. priꝰ vires ſuas cuꝫ
eo q ẽ ſubiturus honoꝛe metiat̃. vt ſi eſt im-
par abſtineat. t ad id cũ metu etiã cui ſuffice
re exiſtimat accedat. hec ℌze.
¶ Utꝛ querẽti ſit ꝺãdus: R. q nõ. imo aufe 6
rẽdus. vt. i. q. vi. c. ſicut his. Fugienti ꝺo eſt
ꝺãdus. ibiꝺẽ. t. viij. q. i. ĩ ſcẽptuꝛis.
¶ Utꝛ ꝺoctoꝛ q in ꝺocendo ꝓncipaliter q̃rit 7
ſuũ honorẽ peccet mortal'r: R. Hen. de gan-
da. i. q̃li. q. xxxiij. q q vtiq̃ aliquo ꝓncipali-
ter ad qꝺ nõ ordinat̃ i q ꝺeũ cõtemnit peccat
mortaliter. Et ſic ꝺcludit q ꝺoctoꝛ q ꝓncipa
liter querit honorẽ ſuũ i ꝺocẽꝺo. t ſic prefert
honorẽ ſuũ honoꝛi ꝺiuino peccat mortaliter.
qz vt ꝺicit Aug. li. i. de ꝺoctrina xp̃iana. ad fi
ꝺẽ ſpem t charitatẽ tota militat ꝺiuina ſcẽptu
ra q ꝓncipaliter ordinat̃ ad honoꝛez ꝺei. In
q q. ꝺ. ꝺtemnit̃ ſi ꝓncipaliter ad alteri⁹ hono-
rẽ ordinet̃. ℌz ſane intellige t limita veruꝫ
qñ legit aliq̃d qꝺ ẽ ꝓncipal'r ordinatũ ad ho
norẽ ꝺei. vt cũ ꝑdicat t hm̃oi. qz ſecus credo
qñ legit aliq̃d qꝺ nõ ẽ ꝓncipal'r ad honoꝛez
ꝺei. vt ſunt leges t multe ſcientie q̃ ad pacez
hoim t vtilitatẽ ꝓncipaliter ordinant̃. quia
tũc nõ ꝺtenitur ꝺeus. Et ſic nõ erit mortale
pctm̃. t de hoc vide vana gloria.

Hora canonica put hic 1
accipio
ẽ officiũ ꝺiuinũ certa hoꝛa ꝺiei natural' ꝺeo
ſoluendũ ab eccleſiaſticis ꝑſonis.
¶ Quot ſunt hoꝛe canonice: R. ſm glo. ĩ cle. 1
i. de cele. miſ. q ſunt ſeptẽ. ſ. matutinũ. ꝑma.
tercia. ſexta. nona. veſpere t ꝓpletoꝛium.
¶ A quibꝫ ꝺebẽt ꝺici: R. q ab oĩbꝫ eccleſia- 2
ſticis ꝑſonis. Facit. c. fi. xcij. ꝺiſt.
¶ Utꝛ oẽs eccleſiaſtici teneant̃ de pcepto ad 3
oẽs hoꝛas canonicas ꝺicẽꝺas: R. ſm glo. in
ꝺ. c fi. q ſic. t eã videt̃ ſeq̃ Inno. i. c. i. de cele.
miſſ. ℌz ꝺocto. cõiter in. ꝺ. c. i. ꝺicũt. q non
oẽs tenẽtur. ſed ſolũ triplex genus eccleſiaſti
coꝛ. Primũ genus ẽ illoꝛũ q ſunt bñficiati.
ℌ patet p. ꝺ. c. fi. vbi ꝺicit eccleſie ꝺeputati. ſ.
ꝑ bñficiũ. t ſic ſoluitur opi. glo. ꝑꝺicti. c. Fa-
cit. c. cũ ſcõm. de ꝑben. ℌcꝺz genus ſunt exi
ſtẽtes i ſacris licet nõ ſint bñficiati. ꝓbatur
p. ꝺ. c. i. et in. c. volẽtes. eo. ti. t qꝺ ibi nõ. Et
qꝛuis Pa. in. ꝺ. c. i. ꝺicat eſſe tutius q etiaꝫ
exiſtẽtes i minoꝛibꝫ qꝛuis non ſint bñficiati
teneãtur exq̃ in parte ꝺñi ſunt aſſumpti. tñ
ego nõ credo niſi ꝺe bono ꝯſilio. Tertiũ gen⁹
ẽ illoꝛ q ꝑ ꝓfeſſionẽ vel votũ ad id faciẽꝺuꝫ
ſe obligauerũt. c. licet. de voto.
¶ Utꝛ clericꝰ bñficiat⁹ exiſtẽs i minoꝛibꝫ cũ 4
eſt abſens excã legitima et ꝺeſeruit eccleſie ꝑ

vicarius teneat ad horas canonicas? R. fm Pa. i. d. c. i. q sic. z h ē de mēte Inno. i. d. c. i. z Jo. an. z ē uti⁹. licet abbas et q̄dā alij dicāt q nō teneāt. ꝯs credo dicere ver si nullaz vtilitatē i absentia reciper ab eccl'ia. al's nō ē vera opinio. cū nō solū bñficiū req̄at vt seruiat eccl'ie. sz etiā vt oret p his q̄ bñficiū ꝯstituerūt. Nō cor. cū h Lar. in. d. cle. i.

5 ¶ Utr clericꝰ excōicatꝰ teneat ad horas? R. q si ē minori excōicatōe innodatꝰ pōt z debz dicere etiā cū alijs fm q. j. dicā. Si vo ē excōicatꝰ maiori excōicatōe: sic solꝰ tenet dicere sine Dñs vobiscū. z etiā degradatꝰ si ē i sacris. vel si nō est i sacris si tñ tenet bñficium. Facit qđ legit z nō. in. c. legi. xvi. q. i. in p̄ma glo. z ꝯcor. ꝯmuniter docto. in hoc.

6 ¶ Utr papa possit dispensare vt p̄fati nō teneant ad horas canōicas? R. fm Pa. i. d. c. i. q nō. q̄n septies in die teneant laudare deum. In mō aūt dicendi dispensare pōt.

7 ¶ Utr dimittēs officiū ex infirmitate excusetur? R. fm Inno. in. d. c. i. q sic. si est talis infirmitas i qua directe vel occasionaliter sibi obesset vel obesse timeret si celebratōi intēderet. Dicit tñ Pa. in. d. c. i. q si nocumentuz esset leue vt in febre quartana vel longa vel modica: nō excusaretur si nō diceret.

8 ¶ Quid si ex oblīuiōe aliquā horā dimisit? R. non credo sit mortale p̄cm. debet tñ supplere qđ omisit z doleat d negligētia sua. Inno. aūt in. d. c. i. videt sentire q confessor possz ei imponere aliā penitentiā etiā si volūtarie dimisit. licet ꝯsulat vt imponat q suppleat q̄ omisit nisi q̄n videret nō p̄ficere. Hz h tenet de dono ꝯsilio. z q confessor possit ei imponere aliud qđ sit ad laudem dei. puta. vij. psalmos z hmōi. tenet Tho. i q̄li. et Pe. de pal. in. iiij. di. xv. etiā si dimisit volūtarie.

9 ¶ Utr nō habēs libz vl' carēs vilu et hmōi excusetur si nō dicat horas? R. q sic. arg. cle. fi. de vi. z ho. cle. dū tamen suppleat p psalmos vel pater noster z hmōi.

10 ¶ Utr p̄fati obligati ad horas peccēt mortal'r ip̄as omittēdo ex negligētia? R. Hen. d gā. i quol'. tenet q peccat mortal'r omittēdo nisi rōe i firmitat' vl' alteri⁹ cause legitime impediat. Riga. ꝯo anglicus i q̄li. dicit q si dimittit ex negligētia nō auderē dicere q mortal'r peccaret. Si vo ex fastidio diuini cultꝰ vl' ꝯtēptu. sic mortal'r peccat. Credo etiaz q ꝯsuetudo i hmōi dimissiōe sit mortale p̄cz hec Riga. q̄ opinio est humanior.

11 ¶ Utr clericꝰ bñficiatꝰ in dicēs officiū teneatur restituere fructꝰ q̄s interim recepit ab ecclesia? R. Jo. cal. i. d. c. i. dicit q sic. q̄ ppter officiū dat bñficiū. vt in. c. diuersis. d cle. co. iu. Et iō cū aliq̄d dat ppter cām: cā nō secuta repetit. ff. z C. d ꝯdi. cā da. ca. nō se. p totā. d. Lar. tenet ꝯtrariū. z Pa. dicit q p̄ma est nimis rigida. Sed ego credo q licet sit rigida. tñ ē vera. z ideo sequenda. Et R. Pa. ad motiua Calde. nō ē valida. q̄ licet teneāt recedere vt viuat. vt dicit. c. diaconi sunt. xcij. di. z c. ij. de p̄ben. nō q̄dē tñ simpl'r. sed vt viuat fm cultū dei. z facit p hoc. c. clericis vicium. xci. dis. arguēdo a maiori. z hoc tenet etiam Lau. i clericis q nō implēt officia sua. sz volūptatibꝰ vacāt q tenetur fructus restituere

¶ Quid debeat dici p hora? R. Lar. i cle. i. de cele. miss. Laud. dicit q si ēstitutio vl' ꝯsuetudo illa seruet. xij. dist. nouit. q̄ nec h vel illud dicere ē i p̄cepto cū diuersi diuersa dicāt de ꝯse. di. v. i die relin rectōis. Uer ē q clerici scl'ares debēt dicere fm ordinē romane ecclesie. d. c. i die. vl' fm eccl'ias metropolitanas. xij. di. c. fi. nec reprobat vsus alicuius eccl'ie antiquꝰ fm Laud. vbi clerici sunt ꝯrēti tribus psalmis. licet eccl'ia romana vl' metropolitana h nō seruet. Hecꝰ eēt si p̄uata ꝑsona h sibi faceret. Aduerte etiā q̄ dicit Direc. lib. i. ti. viij. q clerici ordinati ad titulū sui p̄mo nū p̄nt dicere qđcūq officiū volunt. q̄ non obligant ad istā vel illā ecclesiā. In regularibꝰ ꝯo dicit seruandā eoz regulā vel statutū i hoc. xij. di. c. fi. Et hoc ver nisi sint p̄uilegiati vt clerici z religiosi q̄ sunt cōmēsales domestici alicuius cardinal' seu epi grāz z cōsanguinei sedis ap'lice habentis. q licite se eis ꝯformare debent. vt in cle. fi. de cele. miss.

¶ Quid de eo q̄ ex dispēsatōe ē bñficiatꝰ i duab eccl'ijs? R. q dz dicere officiū fm vlas in quā tenet facere residētiā. q si ad nullū reside dētiā tenet: tūc credo q p̄t se ꝯformare illi ecclie i q se reppit officia celebrare. Si vo dicat p se: tūc fm Tho. i q̄li. videt q debeat dicere fm ordinē illi⁹ eccl'ie i qua hz maiozē dignitatē. queuis forte alia habeat pinguiꝰ bñficium. Qđ credo de bñ esse. nō de necessitate forte vez. cū possit dicere qđ vult. vt ꝯtingit nō. in. c. i. de cele. miss. p Inno. z alios docto.

¶ Utr peccet mortaliter qui ad libitum suū mutat officiū ꝯsuetū? R. credo q sic. clericus p̄tendato z religioso. Secus in alio ordinato ad suum patrimonium.

¶ Utrū monachꝰ ꝑpositꝰ eccl'ie scl'ari teneat dicere officiū monachale? R. q si p̄ceptū est assumpt⁹. z sic trāslat⁹. sic cū nihil habeat commune cū monasterio. xvi. q. i. ne p cuilibet

nō dicet mōachale. ſz illi⁹ eccl'ie ad quā trāſ
lat⁹ ē. ⁊ placet Jo. xvi. q. i. c. iij. ⁊ Boſ. i ſum/
ma. d̄ ſta. mo. ⁊ Poſti. i ſumma eo. ti. Hec⁹
ēet ſi nō ēet trāſlat⁹ niſi ad tps. qz dz dicere
mōachale. ⁊ h̄ videt ſentire glo. i cle. fi. de ce/
le. miſ. Et facit tex. ibidē i argumentū.

¶Quid ſi dicēdo officiū in choro cū alijs ex
aliqua neceſſitate intermiſit pſalmū vl' lecti
onē. R. ſm Inno. i. c. dolētes. de cele. miſſa. q
nō tenet illd reaſſumere licz ſit cauti⁹ reaſſu/
mat. dūmodo nō ſubtrahat vocē ſuā ab of/
ficio chori. imo pl⁹ dico q etiā ſi aliq̄d omi/
ſit ex negligētia ſua q nō dz ſupplere ſubtra
hēdo vocē ab officio chori. ſz poſtea ſuppleat ſi aliq̄d notabile omiſit. Si ꝯo ēet ꝯſus
vel q̄d minūs ſuppleat p aliquē pſalmū vl'
pater noſter. Idē dicit ſm Hen. d̄ gan. i q̄ſti. q
ſi q̄s nō ex malicia ſed cū cauſa legitima nō
interſit in p̄ncipio officij vl' fini q nō oportz
a capite reincipe vel finē pficere ꝓpter pfecti
onē charitatis qua vnuz corp⁹ reputant. et
q̄d vnus dicit extimat alter dixiſſe. Et hoc
verū niſi chorus multū in p̄ncipio ꝓceſſiſſet
vel multū de fine reſtaret. hec ille.

¶Utrz teneatur q̄s dicere id q̄d ſm ꝯſuetu/
dinē chori aliq̄s ſolus dicit vel aſſociat⁹. q̄n
dicit officiū i choro. R. q nō ſm Pe. d̄ pal'.
in. iij. di. xv. qz id q̄d dicit vnus reputatur
dici ab omnib⁹. q̄n ex aliqua rōnabili cauſa
ita eſt ꝯſuetū vt ſolus tale q̄d dicat.

¶Utrz dicēs officiū ſi p̄termittat vnā horā
ex oblīone vel q̄d ſil'e. pura lectoz vel pſal
mū teneat itez reiterare totuz. R. vt colligo
ex doctrina Inno. vbi. s. ⁊ ſeq̄tur Laud. q ñ
miſit hymnū vl' pſalmū p̄mi nocturni cū ad
uertit. tē i. iij. nocturno. nō oportet reincipiat
diſturbādo officiū. vel q̄ dixit terciā ⁊ adū/
xit nō dixiſſe p̄mā nō oportet dicat itez terciā
Sz poſt officiū ſuppleat omiſſuz ⁊ doleat d̄
negligētia. Dicit Pe. d̄ pal'. vbi. s. q q̄ nota
bilit male dixit officiū. ſi vult euadere moz/
tale dz reincipe totū. Sz ſi modicū dimiſit.
pura pſalmū vel ꝯſum vel dictionē teneť il/
lud repetere poſt officiū vel aliq̄d loco ei⁹ di/
cere. ſi vult euadere pccatū veniale.

¶Utrz debeat dicere pz noſter poſt horaſ. R.
q ſic. poſt veſperas ⁊ matutinū. de ꝯſe. diſ. v.
raz. qz matutinū accipit p omni officio vſq
ad nonā. ⁊ p veſpere omē aliud q̄d reſtat. vt
patet in. d. c. id ſemp. ⁊ c. ꝯuenit. ibidē.

¶Qua hora ſunt dicēde hore canonice. R.
debent dici tpe ſuo. ſ. matutinū i nocte. p̄ma
in ortu ſolis. Et ſic de ceteris: niſi ex neceſſi/
tate. vt hic infra dicam.

¶Sed nunq̄d i ſero poterit q̄s dicere matu 21
tinū ſine pccato. R. vt ex pdictis patz. q ſic
ſi ex rōnabili cauſa facit. qz ſm Tho. i quo/
li. Melius ē ſi deo debitas laudes p̄uenien/
do reddam⁹ ⁊ alia honeſta officia poſtea faci
amus q̄s ſi p̄nū aliud impediat. Hec⁹ eſſet
ſi faceret nō ex rōnabili cauſa. qz ſic eſſet pcc/
catum. ar. c. clericus. el. i. xci. di.

¶Utrz ſit mortale pcm nō dicere horis de/ 22
bitis ſine rōnabili cā. R. q non. niſi q̄s face
ret i p̄tēptū dei vel eccl'ie. cū nullū ius p̄cipi/
at q dicat horis debitis. niſi cle. i. d̄ cele. miſ.
q̄ videt p̄ceptiua ꝓpter d̄bū ſancim⁹. ſ. q of/
ficiū horis debitis i cathedralib⁹. regularib⁹
⁊ collegiatis eccl'ijs deuote pſallat. Et ideo
credo q pccarēt mortal'r p̄lati ſi i p̄fatis ec/
cleſijs horis debitis nō facerēt dicere. ⁊ etiā
illi q̄ vel ſunt bñficiati i p̄fatis eccl'ijs vl' ſb/
diti p̄latoz regularū. cū impoñt eis a p̄lat'
ſi nō dicerēt. nec accipias horā debitā ita ad
pūctū. ſz groſſo mō ⁊ largo. ſic dicere matu/
tinū i auroza. vel q̄ſi cēſeat i media nocte. et
hm̄oi. al's aūt a particularib⁹ pſonis vl' i alijs
eccl'ijs a p̄dictis nō dicere horis debitis. erit
pcm veniale ſine rōnabili cā. Ex cauſa ꝯo
rōnabili etiā i p̄dictis eccleſijs liceret. vtpu/
ta qz ꝓceſſio ē fiēda vel p̄dicatio ⁊ hm̄oi Et
ꝓpterea p̄ueniunt tps debitū.

¶Utrz matutinū ſit dicendū anteq̄z miſſa 23
dicatur. vide. j. Miſſa. §. ij.

¶Utrz idē ſit de p̄ma. vide ibidem. 24

¶Ubi debēt dici hore canonice. R. q i eccl'ia. 25
vt no. glo. xcij. di. i. c. fi. Sz ſ intelligo quo
ad clericos q̄ in ipa ſunt bñficiati ꝓpter ver
bū poſitū in. d. c. fi. eccleſie reputat⁹. q̄ vide/
tur clericus bñficiatus q pccet mortal'r ſi/
ne rōnabili cauſa ibi nō dicēs officiū. qz di/
cit ibi tex. in. d. c. fi. q q̄ nō ꝯuenerit de ponat
a clero. ⁊ q̄ ad eccl'ias collegiatas vel regula
res. claz ē q de p̄cepto. vt ibi dicat. vt pt⁹
i cle. i. de cele. miſ. no. Inno. in. c. i. d̄ cele. miſ.
quo ad alias nō credo.

¶Sed nunq̄d pccet totiēs mortal'r q̄tiens 26
nō ꝯuenit clericꝰ bñficiat⁹ vel religioſus ad
choz ſine rōnabili cauſa. R. q nō credo. q̄a
materia nō videt ita pōderoſa. ſz q̄n duceret
i ꝯſuetudinē. vel q̄n officiū eccl'ie pateret ia/
cturā i celebratōe. tūc nō excuſarē a mortali
Et ſic limito ⁊ itelligo. d. c. fi. ex aliqua tñ rō
nabili cā licet p̄latis ⁊ alijs ſe abſentare. dū/
modo officiū dicāt cūdo vel ſtādo in domo
ſua. Nec ob. c. eps. de ꝯſe. di. iij. Qd videtur

innuere sufficere epō. si die dñico ad eccl'iaz ꝓueniat. qz illud. c. nō dat licētiaz absentie. ſz nō vult vt ꝓ alia causa q̄z infirmitatis et sil'is absit diebꝫ festiuis. Et q̄ aliꝫs diebꝫ re beat inesse. fac. c. quenit ad nos. vij. q. i. r. c. epūs vilē. xli. di. cessāte. intellige impedimēto

27 ¶Quo ad attētōz seu deuotōez. Querit vtr peccēt mortal'r nō dicentes officiuz deuote r studiose. R. glo. i cle. i. iiꝫ fructꝰ. ō cele. miſ. tenet q̄ sufficit dicere oze. licet nō corde. Et cū ea ꝓcurrūt multi canoniste i. c. dolētes. de cele. miſ. Alij aūt tenēt q̄ ē de pcepto vt dica tur deuote et studiose. p. d. c. dolētes. vt sic de notio denotet attētionē. r studiositas modū dicēdi. Hz tu dic fm Pe. de pal'. i. iiij. di. xv q̄ attētio ad officiū sic ad qōlibz bonū opus pōt requiri duplex. Primo vt officiū ab in tētione pcedat. r isto mō attētio req̄rit ad officiū nō solū ꝓpter meritū: ſz etiā ad euitā dū pctm. qz nullū opus est meritoziū nisi ex intētōe pcedat. aliter nō esset humanū. cuz hō sit hō p rōem r volūtatē. Sil'r ad euitā dū trāsgressiones pcepti. qz pceptū dat ho/ minibꝫ. Et ideo oportet q̄ nō pcedat ex sola imaginatōe q̄ cōis ē nobis r brutis. ſz ex de liberatōe q̄ req̄rit attētionē. Sēdo mō vt to tū officiū attētio ꝓcomitet actualiter. et hoc nō req̄rit nec in officio nec i aliꝫs bonis ozā/ nibꝫ vel opibus. qz ē impossibil' humane fra gilitati. Req̄ritur tn̄ q̄ ozās scienter nō di/ strahat mentē ab officio. qz hoc nō posſz esse sine mortali pcto vel veniali. Nā euagatio q̄ ē ꝑter intentionē r ꝓpter pcedentē occupa tionē licitā nō est pctm. Secus si ꝓpter illi citā. Sed euagatio q̄ ē aduertētis et solum fm actū interiorē. licz sit temeraria r grauis forte. nō tn̄ ē mortale nisi ꝓpter ꝓtemptū. qz eccl'ia nō hz iudicare de interioribꝫ actibꝫ me re. ꝓpter qđ miſter eccleſie licet dicēdo offici um aliud cogitet: nō videtur trāsgressor pce pti ex natura facti. Si aūt euagatio mentis sit ex hꝫ q̄ aliꝫs scienter se occupat i actu exteri ori q̄ nō secū patitur attētionē. sic videt esse mortale pctm r directe ꝛ pceptū. c. dolētes. de cele. miſſ. vbi pcipit vt studiose pariter et deuote dicat. hꝫ nō obseruāt q̄ occupātes se i actu exteriori scienter sibi attentionē subtra/ hūt. Idē Tho. i. iij. di. xv. dicit q̄ qñ aliꝫs mentē ex ꝓposito distrahit ad alia i ozādo si ne culpa nō ē. r pcipue si i aliꝫs spōte se occu pat q̄ mentē distrahūt sic sunt exteriora opa. Et si mēs ad ꝛriū euageť. erit culpa mortal'. Si aūt sine hꝫ q̄ pcipiam⁹ mēs ad alia euageť tur. vel culpa caret. vel mūa erit nisi pce/ dens cogitatio ex qua cōtingit euagatio tal' eē dicat i culpa. hec ille. Et h̄ teneas. limita dō tn̄ dictū Thome verꝫ quo ad ozōez q̄ ēē pcepto. sicut ē officium r hmōi. nō aūt q̄ ad ozōem q̄ ex deuotōe est r voluntate solū. Ad uerte tn̄ fm Tho. ij. ij. q. lxxxij. arti. i. q̄ deuo tio nihil aliud esse videt q̄z volūtas quedaz ꝓmpte se tradēdi ad ea q̄ ptinēt ad dei famu latū. Sil'r attēde fm Tho. i. iiij. di. xv. q̄ re q̄ritur q̄ attētio remaneat i ozōne. nō p ētn/ tā actus. nec sufficit q̄ sit i habitu solū. ſz q̄ sit fm ſtutē q̄ ē mediū q̄d inter pdicta duo. Et tunc videt manere fm ſtutē qñ accedit ad ozōem cū intētōe aliq̄d impētrādi. vl' ꝛo debitū obsequiū reddēdi. etiā si in psecutōe mēs ad alia rapiatur. nisi tāta sit euagatio q̄ oīno dꝛeat vis ꝓme intētōis. Et ideo oportet q̄ sepi⁹ hō cor renocet ad seipm. Et ex his patet q̄d tenēdū de ꝛfabulātibꝫ r ali/ as dissolutōes facientibꝫ i officio. aut ipm di cētibꝫ faciēdo aliq̄d exercituz manuale. q̄d bñ no. Et fm pdicta intellige r limita. dc. dolētes. r docto. ibidē.

¶Utr cleric⁹ cantās ꝑ ecclesia officium diui 28
nū vt placeat populo pecceť. R. Pa. in. c. vt q̄squis. de vi. r hone. cle. q̄ sic grauiter. Un̄ dicit Jsid. Deū moribꝫ stimulat q̄ ppl'm vo cibꝫ mulcet. Facit quod dꝛ r nō. xcij. dis. c. i. r. ij. De quo tn̄ vtrū sit mortale vel venale vel nullū. dic vt. j. placere.

Horror suture vite ē filia luxurie in qz tū reputat bonū eternuz vt bonū arduū. qz ꝓpter delectatōes venere/ as non appetit. imo fastidit bona eterna acsi non essent ardua r summa.

Hospitale qđ alio vocabulo dꝛ sinodochiū aliud dꝛ religiosum. aliud nō religiosum. Hospitale religiosuz dꝛ qñ auctoritate epi edificatū est c. ad hec. de relig. do. r tunc ptinet ad ipsum epm. nō vt disponat de redditibꝫ ad libitū sed vt ordinet vt dispensent ad vsum debi/ natū. ar. cle. qz ꝛ tingit. de relig. do. Hospita le qđ nō est religiosuz est illud qđ sine aucto ritate epi ꝛstructū est. nec epūs potest sed eo intromittere. ſz patron⁹ q̄ edificauit ad libi/ tū disponet. vt i. c. inter dilectos. r ibi ꝓ Jn/ no. de dona. Et q̄uis epūs exercuerit ibi vni uus epale. nō potest tn̄ ꝓ hoc alia exercere fm Fede. ꝛsil'. xxv. qz de possessione vni⁹ articuli nō est inferendū ad alios articulos. vt in. c. cū ꝓtingat. de rescri. Nec obstat. c. i. de reli. do. qz loq̄t de quo loq̄tur necessario debebat esse

subiect⁹ alicui ep̄o. ꝛ iō p̄sumit̄ ꝑ eo q̄ exercu
it vnū ius in eo. Hinc infert Jo. an. i regula.
qđ alicui. lib. vi. i mercurial'. q̄ patron⁹ q̄ exer
cuit ius p̄sentādi alio nō apparēte p̄esumi
tur patron⁹ exq̄ ius patronat⁹ ad aliquez ꝛ/
bet ptinere. ꝛ ali⁹ nō appareat nisi iste q̄ exer/
cuit act⁹ patroni. non sic i casu nr̄o. qz hospi
tale necessario nō ē religiosum. vt patet. Li/
mita tñ hoc vez. q̄ epūs nō p̄t se intromit
tere qñ nō est religiosum. fm Pa. in. c. i. ꝛ. c.
ꝛ sinodochijs. ꝛ relig. ꝛ. vez. nisi patron⁹
q̄ipm edificauit esset mortu⁹. qz tūc ad curā
epi ptineret vt volūtas defuncti pia manda
rēt executō i. vt videt tex. in aut. ꝛ ec. ti. §. si
quis edificatō e. et. §. se. Uñ licet talis locus
nō teneat ep̄o rndere. in ēpalibꝫ tñ epūs cu/
rā hz̄e p̄t. exquo pius locus ē. Qđ vez ē ni/
si testator q̄ ipsum edificauit aliter expresse
dispōsuisset. qz illud seruādū. vt i. d. §. si qs.
Ex q̄ patz q̄ quilibet p̄t hospitale edificare
etiā cū oratorio fm Hostiē. et Pa. i. d. c. ad
hec. sine alia aucte. Sed in oratorio nō p̄t
celebrari sine licentia epi. ꝛ ose. di. i. c. vnicui

¶ Quis p̄t p̄ficī p rectore hospital'? R. Pa.
in. d. c. ꝛ sinodochijs. q̄ religiosi nō p̄nt ꝛ/
putari nisi talia hospitalia habeāt curā aiaꝝ
vl' nisi hospitale eēt sbiectū mōasterio. ꝛ mo
nach⁹ exputaret̄ p abbatē tāq̄ obedientiari⁹
fm Fede. osi. clv. Clerici sec'lares p̄nt esse re
ctores. sz nō p̄nt hz̄e i titulū bñficij. vt i cle.
Laici. oēs p̄nt instituī rectores: dūmō sint vi
ri idonei ꝛ p̄uidi ꝛ boni testimonij. q̄ sciāt. ve
re. vt in cle. predicta. qz ꝛtingit.

¶ Quid debēt facere p̄dicti rectores? R. q̄ ꝛ/
bet ad modū curatoꝝ ꝛ tutoꝝ iuramētū p̄sta
re ac inuētariū facere ꝺ bonis ipsoꝝ locoꝝ. ꝛ
annuatim reddere rōem ordinarijs sub q̄bꝫ
sunt vl' ab eis exputat'. alioq̄n collatio. pui/
sio ꝛ ordinatio taliū ē nulla ipso iure. vt i. d.
cle. qz ꝛtigit. Uez qz nō extēdit̄ hꝫ ad hospi/
talia militariū ordinū aut alioꝝ religiosoꝝ

Precipit̄ tñ oibꝫ rectoribꝫ sb obtestatōe di/
uini iudicij et p̄ obediētiā vt reddit⁹ in vsus
pauperꝫ conuertat. ꝛ nō i alios. rectores tñ mili
tariū ꝛ religiosoꝝ hospitaliū sufficit p̄uideāt
fm eoꝝ ordinū instituta ꝛ antiq̄s obseruātias
pauperꝫ. qđ est limitādū qñ q̄ ꝺ supest expo
nūr p̄ fide vl' pie. al's nō excusant̄ si male ex/
pēdut i nō pios vsus. qz negari nō p̄t q̄n ta
les reddit⁹ fuit instituti ꝓpter pios vsus.

¶ Quid ꝺ admīstratōe sacroꝝ ꝛ celebratōe i
ipsis hospitalibꝫ pauperibꝫ ibidē? R. q̄ ꝺz ser
uari antiq̄ ꝺ suetudo q̄ ad exercēda ꝛ mīstrā
da spūalia sup̄dicta. vt in. d. cle. qz ꝛtingit.

¶ Precipit̄ oīibꝫ ad q̄s de iure vl' ꝺ suetudi 4
ne vl' statuto vel p̄uilegio ptinet cura hospi
taliū q̄ bona dep̄dita alienata indebite i sta/
tū debitū reducāt ꝛ reformēt vt rectores iu/
xta facultates p̄uentuū in sistāt sustētatiōi ꝛ
receptōi miserabiliū p̄sonaꝝ. In q̄ si negligē
tes fuerūt. ordinarijs iniūgitur vt ipsi si nō
sunt exempta aucte ꝓpria. si vero exempta/
sunt aucte ap̄lica ꝺcellāt ad predicta faciē
da p̄ censurā ecclesiasticā ꝺcescēdo tā eosdez
q̄z quoscūq̄z ꝺtradictoꝝ cū dantibꝫ auxiliu/
um. osiliū vel fauorē. Nō obstātibꝫ q̄buscū
q̄z p̄uilegijs quo ad hꝫ. d. cle. qz ꝺtingit.

Hospitalis quō ꝺz eē cl'ic⁹. vi/
de. s. Clericus. iij.

Hostiarius ꝺz idēq̄ ianitor
nā in veteri testa/
mēto. i. Paral'. v. Hostiarij electi sunt ad cu
stodiā templi vt nō ingrederet̄ i illud imūdus
spūs i omi re. Uñ hostiarij dicti sunt eo q̄ p̄
sint hostijs templi. Jpi em̄ tenētes claues oīa
int⁹ extraq̄ custodiūt atq̄ inter bonos ꝛ ma
los hñtes iudiciū fideles recipiūt ꝛ infideles
abijciūt. xxi. di. cleros. i fi. ꝛ. xxv. di. plectis.

Hosti fuāda ē fides p̄missa. xxij. q.
i. ꝛ xxij. q. iij. innocēs. Qđ li/
mita vt. §. Juramentū. v. §. xvij.

Humilitas vera reḡit
tria. primū
suuj ipsi⁹ nihilatōz. hoc ē q̄ reputet se
oīibꝫ viliorē. Et licet cognoscat se hz̄e aliq̄
bona dei q̄ alij nō habēt. tāto magis ꝺz in se
vilescere. cogitās q̄ si de⁹ talia alijs dedisset gi
tiores deo essent q̄z ipse. Et sic cuz ꝓfitate p̄t
se existimare viliorē oīibꝫ ꝛ magis ingratū
Et hꝫ ē qđ voluit dicere Beda i omel'. sabba
ti tercie dñice q̄dragesime. Cū alij ināt pec
cantē ꝺspicim⁹ mor. animū deorsum incline/
mus. ꝛ q̄z abiecti ex nr̄a fragilitate sumus. si
nos diuina pietas nō sustētet hūiliter inspi
ciam⁹. hec ille. Et Joh. xij. Cū fecerit̄ hec
oīa dicite. qz serui inutiles estis. q̄si dicat ex
ꝺsideratōe humili obligatōis quā habem⁹.
qz cū aug enī bona rōnes etiā crescūt bonoꝝ
Secundū p̄mptā alioꝝ obtemperatiōez.
Uñ de renun. c. nisi cū p̄udē. tūc verā humi/
litatē ostendis cū p̄ eā locū sublimē effugies
ꝛ tamē p̄ obediētiā nō dimittes. Nā vera
humilitas facit vt q̄squis magis alijs de se

credat q3 sibijpsi. qz dicit Bze. si se meliorem alijs nō crederet nequaq3 alioz ꝯsilia sue deliberatōi postponeret. Et h3 verū i oīm dubio p poti9 tenet alijs credere q3 sue opiniōi. sec9 i alijs. Terciū qō req̄rit humilitas ē. vt dona dei q̄ i se habet abscōdat. z se soluz vilē ab extra demōstret. nisi inq3tū honor dei z bonū primi aliud req̄rit. Nam nō eēt humilitas qñ p salute primi z ad edificatōez aiaz posset ostendere z p̄dicare dona dei q̄ habet si ea occultaret. qz dr Mat. v. Luceat lux vestra ꝛc. Nō tn tenet magis vilescere i apparētia q3 importet cōditio sua et qualitas respectu eoz cū q̄bz viuit. qz sic poti9 esset superstitio q3 humilitas. xli. di. c. q̄squis rebz. in prin.

¶ Iactātia ppe importat p hō vbis se extollat fm Tho. ij. ij. q. cxxij. ar. i. Et pz ex. c. imitare. vi. q. i. Et pcedit fm gre. in li. xxiij. moz. aliqñ ex superbia sic a cā interi9 motiua. qz h3 p q̄s p arrogantiā interi9 sup se elenat. plerūq3 exteri9 maioza q̄dā d̄ se iactat Et pterea ponit a Bze. ibidē tercia species superbie. licet nō sit idē qō superbia. sz ē tanq3 a cā impellēte. Aliqñ ꝯo pcedit ab inani gl'ia sicut a cā finali. inq3tū. s. iactator intēdit. p suā iactantiā gloriā ꝯsequi. Et ideo ponitur etiā a Brego. filia inanis gloze rōne finis. vt no. Alex. de ales. ij. ij. ti. eo.

¶ Utz iactātia sit pctm mortale. R. vt colligo ex Ale. z Tho. vbi. s. p sic quadruplicit. Primi duo modi sunt inq3tū ꝯsiderat ex se. Secōdi duo inq3tū ꝯsiderat ex cā vl fine. Primo est mortale pctm qñ iactator pfert qō ē ꝯtra gloriaz dei. sicut ille de q̄ Ezech. xxviij. Elevatū est cor tuū. et dixisti deus ego sum. Tales sunt q̄ iactant se suis meritis h3e aliqua bona dei. vel a se habere. vel illi q̄ d̄ peccatis mortalibus q̄ fecerūt vel nō. iactāt se vt strenui videant. vel etiā laudant alios z iactāt de peccatis mortalibz q̄ fecerunt. vt no. glo. i. d. c. imitare. Secus esset de veniali. qz nō est contra deū. Secūdo est peccatū mortale qñ iactantia est ꝯtra charitatē primi. sicut cū quis iactādo se prumpit i ꝯtumeliaz primi. sicut phariseus Lu. xviij. Nō sum sicut ceteri: velut z hic publicanus. al's aūt iactare se d̄ eo qō nō ē ꝯ gl'iam dei vel charitatē primi ex se ēveniale. Tercio ē mortale peccatū qñ pcedit ex tali superbia vl vana gl'ia q̄ sit mortale pctm. Si ꝯo nō erit mortale peccatū talis superbia vel vana gl'ia. sic nec iactātia ex eis pcedēs. Quō aūt superbia vl vana gloria sit mortale. vide Superbia z vana gloria. Quarto ē mortale qñ pcedit p appetitū lucri i damnū primi notabile. sicut cum q̄s se iactat magnū medicū. aduocatū. peritum. ml'tas sc'itates facere. sicut ceratani z hm̄oi. q̄ falsē i nocumentū primi se iactāt. secus si nō esset i nocumentū primi. qz esset veniale pctm. Intellige etiā si sit nocumentū alicuius importātie. qz id qō mīmū est ratio apprehendit quasi nihil. ij. Phi. nisi intēderet eri am nocere i multo si posset

¶ Utz iactātia possit eē i factis sicut i dictis. R. q̄ ppie nō. sed eq̄lenter sic. sicut cū q̄s i vestibz. i eq̄s. i domibz. i ꝯuiuijs. i familia. i pulcritudine z hm̄oi. vt appareat diues z magna domo z nobili psapia z hm̄oi. Et sic erit mortale pccatū. sicut iactātia in dictis. si predicta q̄ facit sint ꝯtra gloriā dei z charitatē primi. vel ex superbia z vana gl'ia mortali vel i acceptōez primi.

¶ Iconomus dr cui recta castica gubernāda mādat. vt. lxxxix. di. qz i q̄busdā. z idē ē iconom9 qō sindic9. z dr ecclesie nō laic9. vt pz i. d. c. z. c. iudicatū. ibidē z i. c. qm̄ i q̄busdā. xvi. q. vij. de q̄ dic vt. j. Lai cus. S. i. Hz aduerte q̄ ē dna inter actorē. procuratorē z sindicū seu iconomū fm glo. i. c. erga ep̄m. ij. q. vij. qz actor ꝯstituit a nō dño z aucte iudicis z ad psentes lites tm. Procurator ꝯo semp a vero dño ꝯstituit siue ad vnā litem siue plures. siue psentes siue futuras. Sindic9 aūt siue iconom9 ab vniuersitate ꝯstituit seu a collegio. z ad vnā cām z plures. z psentes z futuras. z aucte epi. de iuracalū. c. imperator. i fi. Lanō tn oēs administratores ecclie vocat procuratores. i. q. iij. saluator. vide glo ibidē. z i. d. c. imperator. cū suis allegatōibz. Tenet tn Pa. i. d. c. imperator. q̄ si ad vnā certā cām solū ꝯstituit q̄ pōt fieri sine aucte supioris. al's non.

¶ Iulia ē q̄daz reuerētia siue adoratio. de qua s.

Adoratio. p totum.

¶ Ieiunū fm. s. Bona. i. iij. dis. xv. pte. ij. ar. i. q. iij. dr ꝯmūissime p abstinētia ab oīm mortali. Isa. lviij. Nōne h3 est ieiunium q̄ elegi. dissolue colligatōes colli tui. dr etiam cōiter ois afflictio q̄ ꝯsistit i vigilijs. fame z disciplinis. Proprie aūt dr ieiunium afflictio carnis p subtractiōez cibi z pot9 facta

fm institutōez eccl'ie Et sic diffinit ieiunium fm Hof. ē subtractio prādij. et post cenā cuilibet cibi puatio vsqz i die seqntē. z abstinēcia a carnibz z trahētibz sementinā origine ab ipsis. vt a lacte. a caseo et ouis. Elicit hec diffinitio. iij. di. c. xeniqz. et ponit a Pa. i Rica. ō obseruatōe ieiuniorz. Pro cui⁹ xecla ratōe querunt dubia unsrascripta.

¶Utz sit aliqua hora xtermiata i q i dieby ieiuniorz sit comedēdū: videt q sit cena. ibi. post cenā g vsqz ad cenā ē abstinendū. Sed breuiter notādū ē q i iure nulla hora ē xterminata p comestione i die ieiunij nisi solum hora vesperorz tpe quadragesimali. vt i. c. solet. xe ple. di. i. q ideo xputata ē vt sicut cele bratis vesperis nō restat aliud officiū diurne. xē p Archi. i. d. c. solet. z p Pa. i Rica. xe obser. ieiu. Et ideo seruāda ē cōsuetudo circa horā comestionis q cōiter ē i hora none vel circa fm Archi. in. d. c. solent.

¶Hz nunq̄d frāgit ieiunū q añ pfatā horā māducat: R. videt q sic i. xl. p tex. i. d. c. solet qđ dicit q nō sunt credendi ieiunare q añqz vesperinū celebret officiū māducāt i. xl. Hz nō credo etiā i. xl. frāgat ieiuniū q añ statutā horā comedit. etiā si p notabile spaciū p ueniat nisi faceret i fraudē ieiunij. qz si qs attēdat ad ꝛba pfati. c. solet. potī⁹ loquit ō pfectōe qz ō nccitate. Et licz glo. i. xxv. di. §. al's ea xemuz. teneat q sit pctm̄ mortale añ horaz comedere. tñ. c. i. ō cle. di. iij. qđ allegat pro sua opinione nihil facit p ea. Melī⁹ forte faceret p ea. c. vtinā oīm tpe. lxxvi. di. qđ unusquisq; ꝛsuetudinē patrie estimādā legē. qđ q̄dez admitterē qñ tal' ꝛsuetudo esset introducta ea mēte vt frāgeret ieiunū q añ p̄dictā horā comederet. qđ q̄dē ñ credo nisi vt dixi qñ in fraudē ieiunij fieret. Et ō ꝛcludo cū Aug. i. d. §. al's ea xemuz. q q̄liens q̄s corpe sanus alijs ieiunātibz prādere voluerit. s. añ horā q ē pctm venīale. z sic tene. Hi ꝛo ex cā rōnabili nullū pctm erit. qđ q̄dē tenet etiā Jno. in p̄fata Rica. Et sic dicit xbere intelligi d. c. solet. Aduerte tñ fm doctrinā. s. Tho. i iij. di. xv. q vbi hora comedēdi i die qñ nō ieiunat esset hora tercie. i die ieiunij hora comedēdi eet sexta. Uñ dicit q qz ieiunium ecclesie xbet ee penale z satisfactoriū. ideo supps cōiter comedēdi aliq̄d addit. nō aūt tm q pnit⁹ humor cibi assumpti exiccet. aut ꝛtus natural' xbiliet. vñ puo residuo tpe. s. a sexta vbi cōiter sumit cibz nona occurrit in qua cibz fm institutōem ecclesie sumēdus ē i dieby ieiunij. hec ille. Ex quo patet q si eet tercia venīret sexta. Qđ bene nota.

¶Utz plus q̄z semel comedere sit frāgere ieiunium: R. q varia fuit doc. opi. Hof. z cōiter theologi. i. iij. sen. tenēt q sic. si comedatur p modū cibi. Et iō indiffinitue dr cuiuslibet cibi puatio. Hec⁹ fm eos si aliq̄d sumeret p modū medicine. sicut sunt electuaria z hmōi Et fm Jnno. in rubrica. xe obser. ieiu. solū licēt p remoyēda infirmitate vel fugienda. Hz p ꝛseruāda sanitate vbi nō est signū infirmitatis. nō licet nisi quaten⁹ licet vti aliis cibis. Alij tenēt q nullo iure caueť q solū semel i die ieiunij comedam⁹. Et ꝓpterea dicūt licere pluries i die comedere sine fractōe ieiunij. dūmodo fiat ex rōnabili causa. z fm ꝛsuetudinē illoz inter qs viuit. Et hui⁹ opinionis videt fuisse Pa. i p̄fata rubrica. Rō fm cū. qz cū nō habeamus iuris ꝛspecificuz recurrendū ē ad ꝛsuetudinē loci. Facit. c. vtinā. lxxvi. di. Et ad dictū Host. i. c. ij. e. ti. q dicit q ꝛsuetudo in ieiunijs indictis ab ecclesia nihil pōt facere. Dicit vez qñ ꝛsuetudo ex toto aufert ieiunium. z nō hz rationabilē cām in se. sz fuit indicta vt homines se vētri xdicēt ꝓpter tpalia gaudia. al's secus. vt no. glo. i. d. c. ij. Et ꝓpterea dicit idē Pa. putarē tñ q aliq̄d comedere p collatōe ō sero magis ad sustētationē nature q̄z ad xlicias nō sit pctm̄ nec frangere ieiunium. dūmodo fiat fm ꝛsuetudinē loci z temperate. hec ille. Facit p hoc qđ no. Jnno. in. d. rubrica q pranxere pluries i die ieiunij est ꝛsuetudinē approbatā ecclesie. z sic videt sentire q non sit ō iure ꝛspecifico. Itē Jnnoc. dicit ibidē. q cisterciēses fecerūt statutū vt seruientes alijs aliq̄d sumāt i die ieiunij z licite. Itē q seruientes dñis q faciūt credētiā nō frāgūt ieiunium Mihi ꝛo videt q opinio q tenet q solū semel xbeam⁹ comedere sit verior: si nō verba sz mentē legis volum⁹ amplecti. i. c. q̄dragesima. xe ꝛse. dist. v. Et ideo ꝛcludo q comedēs pl⁹ q̄z semel i die aliq̄d coz q cōiter in cibū solet sumi. vt panē. fructⁿ z herbas. qz etiam sceti herbis vsi sūt p cibo. frāgat ieiunium. nisi comestio ordinet potī⁹ ad medicinaz q̄z ad cibū respectu intētoris comedēt. z pncipaliter ex mō z q̄ntitate sumptū ad id ordinet licet ꝛsequenter aliqliter nutriat. vt puta qz indigēs potu z timēs ne dilauet stomachū et noceat aliq̄d sumit siue sit electuariū siue etiam panis vl' fructⁿ z hmōi. p cuitādo nocumēto pot⁹ nō ad sustētatōz q nō frāgat ieiunium. nec restringo me solū ad electuaria. vt

quidã. sed vt dixi ad panẽ fructus ⁊ qꝺcũqꝫ aliud qꝺ sumit̃ ꝑ modũ medicine. arg. c. ad eius. v. di. Et hoc etiã videt tenere Pe. ꝺ palu. in. iiij. Cõueniẽtius tñ ẽ a pane abstinere cũ sit ꝓncipalioꝝ cibus in vsu. nisi sit altera/tus. ⁊ nisi sit carentia alterius rei. Nec ob. ꝙ talia nutriãt. qz ſm Tho. in. iiij. diſt. xv. ec/clesia nõ attẽdit i statuẽdo id qꝺ ꝯcũqꝫ mõ nutrire põt. sz id qꝺ ꝓncipaliter ad nutriẽdũ ordinatũ ẽ. hec ille. Et sic tene. qz finis legis nõ frustratur ex hmõi sumptione.

4 ¶Utꝫ pluries bibere vinũ vl aquã frangat ieiunũ: R. Innoc. i ꝓdicta Rica. ꝙ nõ siue añ pastũ siue post. Possꝫ tñ ſm Ri. i. iij. di. xv. ar. iij. q. vij. frãgere ieiunũ. qñ videlicet ꝯs i mane biberet vinũ vl ceruisiã nõ ad ex/tinguẽdũ sitim sz famẽ. Sil'r etiã nõ frãgit ieiunũ q etiã añ pastũ comedit sic⁹ aut polẽ tã aut aliꝯ hmõi ꝑ modũ medicine ne ꝛefi ciat in die ieiunij. ſm Pe. ꝺe pal. in. iij.

5 ¶Quibꝫ cibis frãgit ieiunũ: R. ſm Ri. vbi s. ꝙ p esum carnũ. ⁊ sic transeunt ꝯmuniter docto. i ꝓfata Rica. Archi. in. c. rogatões. ꝺe ꝯse. di. iij. Facit. ꝺ. c. ꝛeniqꝫ. ⁊. c. ꝯsilium. co. ti. De ouis ꝙ ⁊ caseo ⁊ aliꝯ lacticiniꝯs Gof fre. in prefata diffinitione videtur tenere ꝙ similiter frangant. Inno. in prefata rubrica dicit ꝙ potest statui vt ꝓpter ꝓnuriã piscũ vtamur istis lacticiniꝯs in aliꝯs ieiunijs pre ter quadragesimã. Tu dic ꝙ cũ non habe/mus tex. expressum qui ouꝝ ⁊ lacticinia ꝓ hibeat nisi solũ i quadragesima. vt in. ꝺ. c. ꝛe niqꝫ. ꝙ ꝯsuetudo seruãda ẽ in aliꝯs ieiunijs extra quadragesimã ſm Rich. vbi. s. q. v. et Pa. i. ꝺ. rubꝛi. Facit. ꝺ. c. vtinã. ⁊ ẽ ꝯmunis opi. Et iõ põt comedi vbi ꝯsuetudo ẽ i oibꝫ ieiunijs ꝑter qꝺragesime ieiunia. alꝫs ñ licet Nõ tñ dicerẽ frãgere ieiunũ q etiã comede/ret ouꝝ ⁊ lacticinia extra. xl. vbi ꝯsuetudo ñ ẽ. qñ nõ ꝑ gulositatẽ. sed ex aliqua rõnabili causã faceret. Nota etiã ſm Host. i summa co. ti. ꝙ cuicũqꝫ ꝯcedit vsus ouoꝝ ⁊ case. in telligit ꝯcessum ꝙ etiã põt vti sagumie. i. lar/ꝺo. ar. c. presbꝛ. lxxxij. di. ⁊ ibi glo.

6 ¶Utꝫ ieiunũ cadat sb ꝑcepto: R. ſm Ri. i. iij. di. xv. ar. iij. q. ij. iij. ⁊. iij. qz ieiunũ aliqñ accipitur largissime ꝓut ẽ actus nature. ⁊ sic quilibet ieiunat anteqꝫ comedat. et isto mõ nec ẽ actus ✠tutis. nec ꝺe ꝑcepto. Sꝯꝺo mõ accipit large ꝓut ẽ actus ✠tutis abstinẽ tie. s. frenare ꝺelectatões gustus ꝑ compatio nẽ ad cibũ ſm regulã rõnis. siue semel come dat in die siue pluries. Et sic cadit generali/ter omnibꝫ sub ꝑcepto. Nõ intelligas tñ ꝙ semꝑ mortaliter ꝑccet qñ excedit. sz solũ qñ rõ virtutis totaliter extinguit. Et hoc est in casibꝫ qñ gula ẽ mortalis. ꝺe quo vide. s. gu la. Tercio mõ accipit ꝓpꝛie ꝓut abstinen⁹ etiã ab illis quibꝫ vti possem⁹ saluo actu vir tutis. Et sic accipitur i diffinitõe premissa ⁊ omnibꝫ supioribꝫ. et ſm ꝯmunẽ intelligentiã vocabuli. ⁊ isto mõ cadit sub ꝑcepto in duo bus casibꝫ. s. qñ ex iuramẽto ꝙs vel ex voto se obligauit. Sꝯꝺo qñ ex ꝑcepto ei indicit ab ecclesia vel ab alio prelato. Facit. ꝺ. c. vti nã. ꝺe ꝯse. di. v. c. ieiunia.

¶Sz qro qñ ⁊ quibꝫ diebꝫ ieiunij indicat 7 ab ecclesia: R. ꝙ i infrascꝑtis tribꝫ. Primo qꝺragesima tota exceptis diebꝫ dñicis. vt i c. quadragesima. ꝺe ꝯse. di. v. vbi ꝺr ꝙ sum/ma obseruatõe ẽ obseruãda. ⁊ incipit i quar ta feria q ꝑcedit ꝓ mã dominicã quadragesi me q̃ ad seculares. vt in. ꝺ. c. quadragesima. Quo autẽ ad clericos incipit secunda tercia post dñicã quadragesime. vt in. c. ꝛeniqꝫ. iij diſt. Sed ꝯmuniter tenet ꝙ ẽ ꝯsilij nõ ꝑce/ptũ. sed solũ i quarta feria ꝓdicta. Sꝯꝺa qꝛ/tuoꝛ tẽpoꝛa. vt in. c. statuimus. di. lxxvi. sta/tuimus inquit vt quattuoꝛ tẽpoꝛa anni ab omnibꝫ homibꝫ cuꝝ ieiunio obseruẽtur. Pri/ma tẽpoꝛa cadunt i quadragesima. s. quarta feria ⁊ sexta ⁊ sabbato post ꝓmã dñicã qua/dragesime. Sꝯꝺa cadũt qrta ⁊ sexta feria ⁊ sabbato post penthecostes. Tercia cadũt qr ta ⁊ sexta feria ⁊ sabbato post exaltatiõꝝ san cte crucis Ultima cadũt quarta ⁊ sexta feria ⁊ sabbato post festũ sancte Lucie. vꝛptꝫ i. c. ꝛe ieiunio. lxxvi. di. ⁊ ꝑ totũ. Tercio omnes vigilie duodecim apostoloꝝ sunt in obserua tione ieiunij celebrãde. ꝑter vigilias apoloꝝ Philippi ⁊ Jacobi ⁊ beati Johãnis euãge liste. vt dicit tex. i. c. ꝯsiliũ nostꝫ. eo. ti. ⁊ sunt he. s. vigilia sancti Matthie Petri ⁊ Pauli Jacobi Bartholomei Matthei Symõis ⁊ Jude Andree ⁊ Thome. Quarto vigilia assumptõis domine. vt in. c. i. eo. ti. Quinto vigilia natiuitatis dñi nostri. in. ꝺ. c. i. Se/xto vigilia oim sanctoꝝ ⁊ sancti Johannis baptiste. ⁊ sancti Laurentij ſm Innoc. vbi s. ⁊ cõmuniter docto. Nullo tñ iure inuenit exꝑssum. sz rõne ꝯsuetudinis hꝫ dicũt. qz vt dicit Ri. i. iij. di. xv. ar. iij. q. vij. si aliqua regione est aliqꝺ ieiunij ꝯsuetũ qꝺ tñ nõ est ꝑceptũ ꝑ ius scriptũ. nihilominus obseruã/dũ ẽ ab existẽtibꝫ ibidẽ. Facit ꝓ hoc. c. Con suetudo. di. i. ⁊. c. ecclesiasticaꝝ. ⁊. c. i his rebꝫ. di. ſt. Sz dico ego vꝛ qñ ꝯsuetudo habz oia reqsite. ꝺe quibꝫ. s. ꝯsuetudo. Septimo

vigilia penthecostes. vt. lxxvi. dist. c. de ieiu/
nio. Et licet Gratian⁹ teneat q̄ sit de ꝓsilio ī
§. necessario. ea. di. Tñ verius videt q̄ sit de
8 pcepto ſm glo Jo. ibidē in. d. §. Et patz eni
tenter ī. d. c. de ieunio.
¶Quid si vigilia aliquarū p̄sataz solēnita
9 tū veniat ī dñica? R. q̄ ī sabbato pcedēti ie/
iunāda ē. vt ī. c. i. t. ij. de obser. ieiu.
Qñ debet celebrari vigilia sancti Matthie
10 tpe bisexti. vide. s. Bisextus.
¶Sunt t alie vigilie seu ieiunia indicta ab
ecclesia: sz nō de pcepto. vt ꝓmuniter tenet. s.
aduētus dñi De q̄ ī. d. c. ꝓsiluī. t rogatōes.
de q̄bz in. c. rogatōes. de ose. di. iij. Jtē q̄rta t
sexta feria. vt ī. c. ieiunia. ea. dist. et sabbata
11 oia. vt ī. c. sabbato. ea. di.
¶Utz ieiunia indicta ō pcepto ab eccl'a pos/
sint trāsferri ō die ī die. R. ſm Innoc. ī pfa/
ta rubrica q̄ sic. sic ōz fieri i frācia vbi sunt ec
clesie sancti Quitini. vbi vigilia oīm sancto
rū ieiunat tercio die pcedēti. Limitat hⁿ Pa.
12 i. d. rubrica. dūmodo sīat auctē epi. ar. c. ij. ō
obser. ieiu. ā fi. t bñ.
¶Utz pfata ieiunia de pcepto ab eccl'ia pos/
sint reddimi vl' ī aliud ꝓmutari? R. Inno. vbi
s. q̄ nō. nisi causa vel necessitas ī ieiunāte sb
13 ē de ieunio voti vel penitētie. De q̄. s. Con/
fessio. vi. §. iij. t. j. Uotū. iij. §. ij.
¶Utrū omnes teneātur ad ieunia indicta
ab ecclesia de pcepto? R. Innoc. vbi. s. q̄ sic.
omes q̄ sunt sane mentis. doli capaces t po/
tētes ad ieunandū cū peccare possint t pec/
14 cata cauere. vt ī. c. i. de celic. pue.
¶Utz semp peccēt mortaliter prefati qñ sol
uūt ieunia ecclesie q̄ sunt de pcepto? R. glo. ī
§. als aūt ea temū. xxv. dist. t ꝓmuniter do/
cto. tenent q̄ sic. si sine rōnabili causa q̄s ea
soluat. Dñs Lar. ūn. c. ij. de obser. ieiu. tenet
q̄ nō. nisi ex ꝓtēptu vel inolrdictia hⁿ faciat
vtputa qz nō vult se subdere pcepto supio
ris. Et dicit hoc tenere Archi. in. d. §. als.
Sed Archi. ibidē recitat Jo. de san. hoc te/
nentē. Sed ego distinguo ſm q̄. j. dicā Jn
15 obedientia. in pn.
¶Que sunt rōnabiles cause excusantes a ie/
iunio. R. vt colligo ex Ri. vbi. s. ar. ij. q. iiij
cū q̄ occurūt cōiter docto. q̄ sunt q̄nq̄. Pu/
ma eas vt sūt pueri q̄ ſm alios vsq̄ ad pu/
bertatē excusant a ieiunio. arg. c. ex lris. de re
spō. impu. vl' ſm alios vsq̄ ad plenā pubertā
tē q̄ ī. xvij. ī muliere. t ī. xviij. anno ī masculo. Aut ſm alios vsq̄ ad. xxv. annū. arg. l. si
q̄s aliq̄. C. de his q̄ ve. eta. impe. Post. i. c. ij
de ob'er. ieiu. t cōiter theologi tenēt. q̄ vsq̄
ad. xx. alij ad. xxi. annū excusant. ar. c. cū vi/
cesimū. de off. cele. Intelligo q̄ nō tenent ad
oīa ieiunia. sz bñ ad aliq̄ eis ꝓportionāda ſm
augmētū t ꝓpinquitatē ad dictū. xxi. annū
ſm Tho. ī. iij. di. xv. Propterea dico hⁿ re/
mittēdū arbitrio boni viri vt pēsata q̄litate
17 etatis ita iudicet. ar. c. ō causis. ō of. delega.
Et idē dico ō senibz. licz q̄dā dicāt eos ñ te
neri post annos. lv. ar. l. ij. §. fi. ff. ō decurio. ī
tex. t ī glo. ibidē. vbi excusant a muneribz p
sonalibz post. lv. annū. excepto a tutela t cu
ra. a q̄bz solū excusant post. lxx. annū. C. qui
era. l. vnica. Eēda cā ē infirmitas. qz in eis
natura debil' ē. t cibū necessariū ī vna vice si
sumerēt noceret. Et idē dico ō debilibz eadē
rōne. Tercia labꝛiositas. sicut ī ill' q̄ labꝛā
do victū acq̄rūt: seu rōne itineris vl' alio mō
nō p̄nt sil' cū labꝛe sufferre ieiuniū. Aduer/
te tñ q̄ intentio maioris lucri nō excusat ſm
Astē. Hil'r ñ excusant q̄ nolūt ꝓducere opa/
rios nisi ieiuniū soluāt nisi cā sit necc'aria ſm
Astē. q̄ festinātiā reqrit. Quarta mēdicitas
qñ cibū necessariū ī vna vice hⁿe nō possunt
Quita q̄litas mil'ieris p̄gnātis aut nutrien/
tis ex appetitu extraneo aut nutrimēto fet⁹
nō p̄nt ieiunare sine ꝑiculo vl' eaz vl' fet⁹ seu
pueri. nō solū excusant. imo tenent soluere ie/
iuniū ſm Ro. Uñ dicit. s. Tho. ī. iij. di. xv.
q̄ subtractio cibi p ieiuniū si impediret ea q̄
necessarie sunt agēda cū q̄bz ꝓuisit ex socie/
tate vl' officio tenet. ñ ēet licita sz diceret ra
¶Qz nunq̄d seruientes mēsis nobi /pina. [16]
liū aut legētes ad mēsaz religiosoz q̄ aliq̄d
plibāt ne deficiāt ī legēdo vel seruiendo sol/
uūt ieiuniū? R. Ro. q̄ nō. si hⁿ faciūt positis
mēsis vel paz añ. ita q̄ ꝓpter ꝓtinuationez
tpis dici deberet totū vna mēsa. Jdē dicēdū
de ill' q̄ iā incepto prādio portāt encenīū ad
vicinū. vel aliq̄d aliud faciūt. t postea rede/
unt ad comestionē pficiendā
¶Utz vxores ꝓpter phibitōez viroz excu [17]
sent? R. ſm Innoc. ī rubrica. ō obser. ieiu. q̄
nō a ieiuniis indictis ab eccl'ia. sz a volūta/
rijs sic. xxxiij. q. vl. manifestū. Credo tñ q̄ p/
sbyter ꝓprio ꝓpter scādalū viri cui aliq̄ mō
nō p̄t obuiari posset dispēsare cū eis. ar. c. vt
ꝓstituere. ī fi. l. dis. qz pceptū iuris positiui
nō obligat quē cū scādalo. ar. c. ij. ō no. ope.
nū. t. c. nihil. de p̄scrip. cū similibz.
¶Utz pegrinātes ex devotōe excusent? R. q̄ [18]
sic. si tal' pegrinatio nō p̄t referri t simul cū
ea ieiunare nō p̄nt. Nec ob. q̄ pceptū debet
pponi ꝓsilio. qz ſm Astē. ītētio dātis hmōi

p̃cepta nō ē excludere alias pias cās ⁊ magꝫ necessarias. Hec⁹ ē d̃ p̃ceptis legis nature q̃ ꝓhibēt hꝫ qđ fm se ē maluz. Idē. s. Tho. vbi s. Et addit ꝙ dēbet fieri cū dispēsatōe supio/ris. Idē dic de q̃cūqz alia opatōe bona. puta obedictia plati p̃dicatōe auditōe ꝓfessionuz ⁊ hm̃oi. ar. c. nō medio criter. de ꝓse. di. v.

19 ¶Quer̃ si alie cause p̃dict̃ possint assignari q̃ excusent a ieiunio idicto ab eccl'ia: R. ꝙ sic multe. Et iō tā i p̃fatis causis q̃z i alijs ē no tādū. ꝙ si cā sit euidēs exq̃ nō ꝑt ex toto ieiu nare: licite hō p seipm ꝑt frāgere ieiunīū. p̃e sertim ꝓsuetudie intuenīēte. vel qū recurſus ō facili ñ ꝑt hz̄ ad supiorē. ar. p̃fati. c. ꝓsiliū. Si ꝙo sit dubia vl' ñ ex toto tollit facultatē ieiunādi sz solū i pte. vtputa debilitas vl' pe/grinatō aut labor ⁊ hm̃oi dz ad supiorē recur rī q̃ ptātē hz̄ i talib⁹ dispēsandi fm Asten.

20 ¶Quis ē supior q̃ possit i hꝫ dispēsare: R. ho sti. in. c. ꝓsiliū. de obser. ieiu. ꝙ ē ep̃s. nec suffi cit licētia simplicis p̃bri etiā ex iusta cā nisi summa necitas imineat: ita ꝙ ad ep̃m ñ pos sit hz̄i recursus sine piculo. Ro. aūt dicit ar/bitrio boni viri limitādū p quāta necessita/te sit frāgēdū potⁱ⁹ q̃z p doctrinā generalē. et sic cū ꝓpr̃⁹ sacerdos sit ordinarⁱ⁹ in dex̃ scie tie. videt ꝙ ipe possit. Ego ꝙo credo ꝙ si lo/quamur de dispēsatōe q̃ ē q̃dā relaxatio iurꝭ. ꝙ tūc ptinet ad ep̃m solū q̃ causa subsistēte i ieiunare debente pōt dispēsare ⁊ i aliud bonū ꝓmutare talia ieiunia. Et cā legitima ē debi litas p̃sone siue pueniat ex defectu nature si/ue labor̃is. ar. d. c. ꝓsiliuz. i fi. Si ꝙo loq̃mur ō declaratōe. s. vtr̃ sit causa legitima vel nō. sic credo sufficit illa cōfessor̃is ꝓpr̃ij q̃ ē bonⁱ⁹ vir. ⁊ etiā ꝓsiliū medici. sz medic⁹ peccat si si/ne rōnabili cā vt frāgat ꝓsulit. ar. c. q̃d cul/patur. xxiij. q. i. Et sic intellige Rodo.

¶Utr̃ nō ieiunās vno die teneat altero die 21 ieiunare: R. ꝙ licet dec. c. i. de obser. ieiu. vide atur velle ꝙ sic q̃si sit obligat⁹ ad duo. s. ad ie iunādū ⁊ illo die. Facit etiā ad hꝫ i ar. c. cum dilecti. cū notatis i glo. in ꝛ. forma. de dolo ⁊ ꝓtu. Lñ p. c. ij. de obser. ieiu. Ego teneo ꝙ ñ tenetur. qz ibi nō imponit frāgentib⁹ vt alia die ieiunēt. Facit ad hꝫ qđ no. Inno. in. c. i. de cele. miss. de illo q̃ dimisit officiuz ꝙ nō teneť illud reassumere q̃si sit seruit⁹ cuiuscūqz diei ⁊ varietur ex tpe. Nā si teneor̃ pstare operas certo tpe ⁊ impedior nō iuz obligat⁹ alio tpe qz nō sunt eedē ope sz variātur ex tpe. vt est dec. no. in. l. si nō sortē. §. libert⁹. ff. de ꝓdi. in/debi. Itē si relinq̃tur mihi vsufruct⁹ p bīēni um futuz ⁊ impedior nō possiuz peterevsum/fructū alteri⁹ bīēnij. qz nō ē idez vsufruct⁹. l. si vsufructus mihi. ff. de vsufru. ⁊ reddi. tha dita. ⁊ dec. c. i. debet intelligi de trāslatōe fien/da ex causa ꝓpter solennitatē.

¶Gz nūquid totiēs peccat mortal'r q̃ens comedit i die ieiunij fracti sine cā: R. Jo. de neapo. i quol'. tenet ꝙ sic. qz videť reduci ad p̃ceptū negatiuū. sz magis placz opi. duraꝫ. i iij. ꝙ nō nisi semel: nisi comedens nouo ꝓ̃ ptu mētis plures comederet. qz tūc toties peccaret mortal'r. Et hec est cōior opi. alior obligareť ad impossibile. qz exq̃ semel ieiuni um fregit. iā illud nō pōt amplius facere il/lo die. Et ideo p̃ceptū ē sibi factū impossibi le. Hecus cēt de ieiunio quadragesime. qz li cet fregerit vno die. pōt tñ ieiunare ⁊ tenetur altero die. Et sic q̃t dies omittit i quadrage sima tot pēcta mortalia ꝓmittit.

¶Utr̃ liceat ieiunare i dñica ⁊ alijs festi/uis: R. ꝙ sic. nisi q̃s faceret q̃si volēs ieiu are a cōsuetudine ppli xp̃iani. qz turpis ob mis ps q̃ suo toti nō ꝓgruit. pōt etiā esse il licitū fm Tho. vbi. s. si adeo ptinaciter ieiu niū teneret ꝙ nō crederet p deuotionem festi uitatē ieiunij ꝓfari posse. Idē dic q̃n ex alia supstitione hꝫ faceret.

¶Utrū ieiuniū factū i peccato mortali sit/ceptū ab eccl'ia vl' ex voto ⁊ hm̃oi. Sed ova let ad macerationē. Tercio ad oia alia valet ad q̃ valēt opa facta extra charitatē. de quib⁹ .j. Satisfactio. §. vi.

¶Diuersis intentionibus ieiunatur. Uñ ver sus. Abstinet eger. egens. cupidus. gula. si/mia. virtus. Eger vel qz nō pōt comedere vel ꝓpter medicinā. Egens qz nō habet. Cupi dus ne expendat. Gula. vt postea auidē co/medat. Simia. i. hypocrita vt laudetur. vir tus. i. virtuosus vt mereatur.

IGnorātia alia bona qua q̃s ignorat q̃ ei essent occasio p̃cti. vt i. c. q̃uis. dist. xxxviij. Alia neq̃ mala neq̃ bona q̃ ignorat q̃ nō expedit scire. Alia mala qua q̃s ignorat q̃ scire expedit. Et hec multiplex ē. Alia iuris. alia facti. Ignorantia iuris. alia iuris diuini. alia iuris naturalⁱ. alia iuris ca nonici ⁊ ciuil'. et de istis scribit. xxxviij. dist. in summa. ⁊. i. q. iij. §. vl. in tex. ⁊ glo. hic autē nō intēdo tractare de ignorātia facti. qz hec excusat. vt in regula ignorātia. lib. vi. sed de ignorātia iuris ꝓ ei⁹ declaratōe q̃runt plures.

¶Utrū ignorantia mala sit peccatum: R. ꝙ

aut ignorãtia dicit ꝑuatõez cognitõis neces
sarie ad salutẽ. Et sic ꝑm. s. Bo. in. q. di. xxij
q. penul. põt esse dupliciter. Primo ita q̃ ẽ
nobis sz nõ a nobis. t hoc mõ culpa nõ est.
mur nec temeremur. Scdo ita q̃ ẽ nobis t
ex nobis. t hec ignorantia ẽ culpa. et hec fit
tripliciter. Primo mõ cũ sumus i via virtu
tis volũtarie ab ea recedim⁹ i viã erroris nos
papistãtes. Et hec ẽ ignorãtia erronea. vt i
hereticis. Scdo mõ cũ ad viã possumus ꝑ
tingere veritatis cupimus in tenebris esse.
Et hec est ignorantia affectata. Tercio mõ
cũ ex quada pigritia t negligentia nõ cura
mus veritatẽ addiscere. Et hec dicit crassa
t supina. Sed ꝓma maioz culpa q̃z secũda.
t secũda q̃z tercia. Et de hac dicit in. c igno
rantia. xxxviij. di. t in. d. §. fi. Si ꝙo ignorã
tia dicit ꝑuationẽ cognitiõis eoz q̃ nõ sunt
necessaria ad salutẽ. sic nõ ẽ peccatũ. vt. xxij.
q. ij. in quibus rebus.

¶ Sz q̃ sũt necia ad salutẽ scire? R. ꝑm tho.
ꝓma sẽde. q. lxxvi. q̃ oms tenent scire cõiter
ea q̃ sunt fidei t vniũsalia iurꝫ ꝑcepta. Si in
guli aũt ea q̃ ad eoz statũ seu officiũ spectãt.

¶ Utz ignorantia excusет aliquẽ a pcto? R.
ꝑm. s. Bo. vbi. s. q. vlti. q̃ si tãta sit q̃ ꝑuet
rõez volũtarij t rõez ɔtẽpt⁹ excusat a toto. si
cut ẽ ignorãtia inuincibil q̃ ꝑuat simpl'r co
gnitõe iuris. sic i furioso t infãte. nisi i talẽ
ignorãtiã venisset ex culpa sua. qz tũc nõ ex
cusat a toto sz a tãto. de q̃ dic vt. s. Ebrietas
§. iij. Itẽ dic ꝑm Tho. i q̃li. d eo q̃ hz suffici
ens impedimẽtũ ꝓpter qd scire non potuit.
puta fuiti carcere vel i terrꝫ ad qs ɔstitutio
pape nõ puenit t hmoi. q̃ nõ peccat faciẽs ɔ
ɔstitutoz. Si ꝙo ignorãtia omino nõ ꝑuat
rõem volũtarij t rõem ɔtẽpt⁹. sic distinguo
ꝑm Ri. ea. di. t. li. q̃ aut ẽ ignorãtia ɔmissio
nis qua q̃s nõ vult scire vt liberius peccet: q̃
dz affectata. Et sic nec excusat nec alleuiat
pctm. Aut ẽ rõe omissiõis q̃ q̃s negligit sci
re q̃ tenet. q̃ satis facil'r potuisset scire. Et hec
dz crassa t supina. t hec excusat a tãto. s. q̃ ñ
ẽ tã graue pctm. sz nõ excusat q̃n sit mortale
xxij. q. i. si q̃s dederit. et. xxxviij. dist. c. q̃ ea.
Si aũt sit circa ea q̃ sũt ꝑcepta iurꝫ positiui.
sic credo q̃ aliq̃n excuset a mortali ꝑm eã di.
d q̃ dicã. j. Inolediẽtia. Et ꝑm ꝓdictã itelli
ge qd dz. vi. q. i. qro. t. xxiij. q. i. c. scisma. t
xxxj. q. vij. quẽadmodũ. xxviij. q. i. §. ex his
¶ Expdictis t ad euitãdũ ɔfusiõz im'toz q̃
circa ignorãtiã scribũt. aduerte q̃ si ex igno
rãtia q̃s facit aliq̃d qd nõ cõ legẽ dei nec na
ture. credẽs nõ fore ꝑh ibituz aliq̃ lege cũ tñ
sit ꝑhibitũ. t tal' ignorãtia nõ est affectata
nec crassa vl' supina. puta qz laborat ꝑ viribꝫ
scire sibi necessaria. puta si ẽ mulier vl' rusti
cus. mercatoz t hmoi. vadit libẽter ad ꝓdica
tões t alia loca vbi declarãt talia. t facit qd
cõiter faciũt alij d sua q̃litate t ɔuenit face
re. Si ẽ religiosus studet libẽter interrogat t
hmoi. q̃ tal' ignorãtia excusat eũ ab omi pe
na etiã excõicatõis i iure posita quo ad foz
aie. etiã ab omi culpa. ꝑ tex. clarz i. c. fi. q̃ ma
tri. accusa. posz. t ꝑ rõem. c. cognoscẽtes. de cõ
sti. Absurdũ em esset ad pnã obligari igno
rãtẽ. Facit. l. fi. ff. d dere. ab oz. facien. Jura
ꝙo q̃ vident innuere ɔtiũ fundãt se sup ꝓ
sumptõe. vt euidẽter colligit glo. i. l. i. C. d in
terdic. matri. approbata ꝑ doc. ibi. t i. l. fi. ff.
d ritu nup. t i. l. q̃ ɔ. C. de ince. t inuti. nup.
Et magis apte colligit ex his q̃ notant i. d.
c. cognoscẽtes. vbi determinat q̃ volẽs ꝓba
re ignorãtiã ad euitãdã pnã sit audiendus
Nec cũ itelligo d ꝓlatis. officialibꝫ. medicis.
artificibꝫ t hmoi. q̃ exercere habent aliq̃ offi
cia ex q̃bꝫ damnũ notabile possz iferri ꝓxio
ex ignorãtia. qz nõ debẽt officia talia assume
re nisi sint sufficiẽter instructi ad ea exercẽda.
aliter eis iputat. Si aũt ignorãtia sit affe
ctata nõ euitat pnam. qz i dolo ẽ. Si ꝙo sit
crassa vl' supina. puta qz nescit qd cõiter oẽs
sue ɔditõis scit. puta qz ꝓdicat. sz ipe ꝓdi
catoz nũq̃z vult audire vl' nõ curat interesse
vbi talia publice declarãt cũ tñ ɔmode posi
sit ñ euitat pnã. vt i. c. vt aiaz. d ɔsti. li. vi.
De ist' dz. xxxviij. di. c. fi. Qui em rebellit vi
uit t discere atq̃ agere bona recusat. magis
diabolo q̃z xpo mebz ee oñdit. t potiꝰ infidel' q̃z
fidel' ee mõstrat. Si ꝙo id ɔ qd facit ex ig
norãtia ẽ ɔ legẽ dei. tũc distinguo. aut expssuz
ẽ t explicitũ i lege dei vl' nature. Et sic igno
rãtia ñ excusat a mortali pcto. xvi. q. i. si cu
pis. nec etiã ɔsequnter excusat a pena iurꝭ di
uini nec positiui. ꝑm Sco. i. iij. di. vi. Facit
qd no. glo. i cle. eos. d ɔsan. t affi. Facit. l. ve
ria. C. d i ius vo. t. c. ignorãtia. i. q. iij. Qd
limita q̃ ad pnã iuris positiui ꝑm q̃. s. dixi
Excõicatio. vij. casu vlti. §. ij. Si aũt nõ est
explicitũ sz reducibile maxime cũ subtilita
te. sic credo excusari a culpa et a pena illos q̃
nõ sunt ignorãtes ignorãtia affectata cras
sa aut supina Et em duz eẽt dicere q̃ peccat
mortal'r q̃ facit ꝑm subtilitatẽ ɔ ctũ illicituz.
credẽs licitũ t hmõi. Facit p hz. xv. q. i. meri
to. t. c. si. xxxvij. dist.

5 ¶Utr ignorantia iuris tollat bonā fidez q̄ ad faciendū fructus suos? R. q nō. tex. est i l. sz si lege. §. scire. ff. de pet. here. Qđ limi/to nisi sit affectata vel crassa.

6 ¶Que dr̄ntia inter ignorātiā nesciētiā et er/rorē? R. q ignorātia ē nescire qđ scire tenet. 7 dz. xxxvij. dist. c. fi. Nesciētia ē ignorare qđ scire nō tenet. Error ēvnū p alio putare. xxij q. ij. in q̄bz. 7. xxxviij. dis. c. q̄uis. Sz melꝰ ꝑm Frā. in. ij. Nesciētia simplicē negatōz scientie importat. Ignorātia ꝯo sciētie p̄uatio nē. Uñ ignorātia nihil aliud est nisi carere sciētia quā q̄s natꝰ ē hr̄e. Hoc em̄ ē de rōe cu/iuslibet p̄uationis. Q̄nq̄ aūt ignorātia ē ali q̄d scientie ꝯtrariū q dr ignorātia puerse di/spositōis. puta cū aliq̄s habet habitū falsoz p̄ncipiorū 7 falsarū opinionū. ex q̄bz impedi tur a scientia veritatis. Error aūt ē approba re vera p falsis. Uñ addit actū quendā sup ignorantiā. q2 pōt q̄s ignorans esse sine h̄ q sentētiā ferat sup ignotis. 7 tūc ē ignorās et nō errās. sz qñ iā fallaz sniaz fert ꝺ his q̄ ne/scit. tūc ꝑprie dr errare. Et q2 pctm̄ i actu cō sistit. Error habet rōez pcti. q2 sine p̄sumpti one eē nō pt q q̄s sniam ferat ꝺ his q̄ igno/rat maxime i q̄bz periculū ꝯsistit. Nescientia ꝯo de se nec rōem culpe vel pene hz. Uñ q ali q̄s nesciat q̄ nō ē aptꝰ natus scire. nō ē neq culpa neq pena. q2 est etiā in beatis. vt dicit Dyo. in. v. c. eccl'iastice hierarchie.

i **Legitimus** filius q̄s sit 7 quō succedit. 7 q̄t sunt dr̄ntie. et quō le/gitimatur. vide Filius 7 legitimatio.

i **Ragines** sctōz q̄re de/pingūt? R. Bre. i. c. platū. ꝺ yse. di. ij. sic inquiens. Qđ legētibz scp̄tura h̄ 7 ideotꝭ p̄stat pictura cernētibz q̄ i ipa ignorātes vidēt qđ se quit̄ debeāt i ipa legūt q̄ lr̄as nescūt. vñ pręci pue gētibz p lectōe pictura ē. hec ibi.

1 ¶Utr imagines scōz sint adorādę? R. glo. i. c. venerabiles. ꝺ yse. dis. ij. q sic adoratōe dulie que solū reverentiā exhibet nō latria. ideo nō sunt violāde. de yse. dist. ij. platum. cū duobus. c. sequentibz.

2 ¶Utr imago xpi sit pingēda sb forma agni R. q nō. sz i forma hūana. vt i. c. septā sctāz sinodū. ꝺ yse. di. ij. Dicit tñ glo. q nō ē phi bitū pingere xpm̄ i specie hūana 7 sb ipo agnū sz solū pingere ipm̄ in agno phibetur.

3 ¶Utrū liceat imagines sanctoz i aggraua/tionē cessatōis aut excōicatōis i terra pster/nere lapidibz aut spinis suppōnere 7 hmōi? R. q nō. qz id fieri districte phibet. in. c. si ca nonici. de offi. ordi. li. vi.

¶Utr liceat sculpere signū crucis i solo vl sili 4
ce aut marmore humi positis? R. q nō. C. ne/mini. licet. sig. sal. l. vnica. 7 videt eē ꝑceptuꝫ. qz vult gr̄issima pena puniri. vbi dic glo. fo/te mortis exq̄ valde reprehēsibiles sunt q̄ sup sepulturas humi positas cruces imprimūt.

Immisericordia est fi/lia auaricie qua non subuenit indigentibz. vide Auaricia. §. iij.

Immūdicia est filia gule q̄ q̄s prouocat se ad vomitū vt sepiꝰ comedere possit. Uel cū comedit q nccē hz euomere. cōiter ē veniale pctm. aliq̄n tñ mortale. sic q̄n comedit intē/dens euomere ꝓpter delectatōem gule. nulla alia cā bona adductꝰ ad h̄. vel qñ ex h̄ gene/rat sibi notabile nocumētū i corpe. nec ꝓpte rea vult desistere h̄ adūtēdo. Aut qñ h̄ facit vt hēat pollutōz i nocte dormiēdo 7 hmōi

Immunitas ē q̄si sine mu/neribz data li/bertas. ab in qđ ē sine. vl' imunitas q̄si pur/tas. inde dr q̄s imunis a pcto. ꝺ pur. ca. cū. Dr etiā emunitas. qđ idē ē q libertas q̄si ex tra munia. i. munera data libertas. ab eqđ ē ¶Ad q̄d se extēdit imunitas eccl'ie /extra. 7 cimiteriū? R. q ad. xxix. Primo q2 secularia placita nō sunt i eccl'ia vel cimiterio tractā/da. eccl'iastica tñ pñt. vt in. c. i. de immu. ecc. 7. c. cū ecclesia. 7 sentētia data in ea est nulla ipo iure. 7 maxime sentētia sanguinis q̄ sub anathemate phibet ibi ferri. in. d. c. cū eccl'ia Limita nisi sit data alia a sanguine q viam volūtarie iurisditionis. q2 sic tenet ꝺm Pa. in. d. c. cuz in ecclesiia. de causis ecclesiasticis aūt bñ tenet. ar. c. qua fronte. de appel.

¶Utrū quis possit doctorari in eccl'ia? R. Jo. an. i. c. decet. eo. ti. li. vi. q sic. 7 placz Pa. 5
in. d. c. cū ecclesia.

¶Utr ꝯctus facti i eccl'ia teneāt? R. Pa. in d. c. cū eccl'ia. ꝺm glo. i. d. c. decet. q sic. q2 illā c. cū eccl'ia. cū sit penale nō debet extēdi ad ꝯ ctus. Ex q̄ aduerte q dispositio odiosa cōcer pta sup quali ꝯctu nō extēdit ad ꝯctū pur/ Nā i iudicio q̄si ꝯhim. l. iij. §. idē scribit. ff. ꝺ pecu. Idē dic ꝺ ꝓceptu sup ꝯctu puro. nō extēdi ad q̄si ꝯctū. ita dicit Bar. i. l. more. ff. de acq̄. here. vbi vult q statutū phibet inili erē cōtrahere sine certa solennitate q̄ potest

nihilomin⁹ adire hereditatē. qz tūc vere ⁊tra
hit. ſz quaſi ⁊trahit cū ꝛbitoꝛibꝫ hereditariꝫſ
ad qđ vide qđ legit̄ in. l. apud iulianū. ff. qui.
ex ca. in poſ. eatur. §. pe. ⁊ fi.

4 ¶Secūdo nō ꝛbent in eccl'ia vl' cimiterio fie
ri clamatōes: ſeditōes: impet⁹: vn iuerſitatū
cunctiones ⁊ publica parlamēta negociatōeſ
nūdinaꝝ ⁊ foꝛi. vt in. c. ꝛcet. de imu. eccle. eo.
ti. li. vi. Joh. an. tñ tenet q⁹ parlamēta ⁊ ſocie
tates ꝓ actu pietatis aut ſpūalitatis poſſunt
fieri. vt refert Pa. in d. c. cū eccl'ia.

5 ¶Sz nunq̄d peccat moꝛtal'r q̄ aliq̄d p̄dictoꝝ
in eis facit? R. q⁹ nō. vñ dicit tex. in d. c. ꝛcet.
ordinarij locoꝝ h̄ faciāt obſeruari ſuadēdo ſua
deant: interdicta cōpeſcant. Ex q̄ ꝯcludo q⁹ il
phibita ſub peccato moꝛtali: alia nō niſi ex ſe
ſint mala. vel q̄s ex ⁊temptu faceret. Et ſic in
tellige. c. pe. ⁊ fi. xlij. diſt.

6 ¶Tercio qz in eccl'ia non ꝛbet ſepeliri niſi epi
vl' abbates vl' digni p̄sbiteri aut fideles laici.
xij. q. ij. null⁹. Et intelligūt quidā ꝛ laico fi
deli q̄ miracula facit a virtute fidei. Alij ꝛ q̄li
bet fideli cui⁹ bonitas fuit manifeſta. Hoſtiē.
vero intelligit ꝛ q̄libet fideli in dignitate ⁊ſti
tato. vt comite. rege. impatoꝛe. Sed h̄ hodie
nō ſeruaꝝ ⁊ male. qz de iure ciuili null⁹ ꝛbet in
eccl'ia ſepeliri. vt no. Albri. in. l. nemo apl'oꝝ.
C. de ſa. ſan. ec. ⁊ etiā Azo. ibidē in ſumma.

7 ¶Quarto nō ꝛbet eccl'ia in caſtellari: nec in p
pugnacula edificari vt inde fiat guerra vl' vt
ibi recipiant̄ q̄ guerrā faciūt niſi iuſta neceſſi
tate ⁊ autoꝛitate epi. ꝛ cuſtodia eccl'ie. c. relin
q̄. ſ. vt boni viri ꝛfēdant̄ a malis. Et h̄ cōiter
tenēt docto. ſm Pa. in d. c. cū eccl'ia.

8 ¶Quinto intra eccleſiā vl' cimiteriū nō ꝛbet
ſuppellectilia poni vl' hoſpitari in ea niſi p ne
ceſſitate. alias videt moꝛtale i iſto ⁊ i p̄cedenti
vt in d. c. relinqui.

9 ¶Utꝝ venditio candelaꝝ q̄ fit in eccl'ia ſit p
hibita? R. q⁹ videtur ſit tolerabilis. Nec ob. q⁹
dñs eiecit vendētes in tēplo. qz ibi fiebāt pa
cta ⁊ mſta pturbātia cultū diuinū. Sed in
venditōe candelaꝝ null⁹ fit ſtrepit⁹. Et ideo
nō phibet. Sec⁹ eſſet ꝛ alia negociatōe. qz il
la eſt phibita.

10 ¶Septo q⁹ in eccl'ia vl' cimiterio nō ꝛbet vlla
violēta fieri: vel aliqs violēter extrahi: aut ei⁹
ofitia frāgi. vt in. c. ſicut antiq̄tus. xvij. q. iij.
nec ea q̄ in ea poſita ſunt p vim aut furtū au
ferri. aliter ſacrilegiū cōmittūt. c. q̄ſquis inuē
tus. xvij. q. iiij. Et ſic peccāt moꝛtaliter. vt in
d. c. quiſquis patet.

11 ¶Utꝝ excōmunicat⁹ ⁊fugiens ad eccleſiam
gaudeat p̄fata imunitate? R. q⁹ ſic. qz cū lex ñ
excipiat. nec nos.

¶Utꝝ ſeru⁹ fugiēs ad eccl'iam poſſit violēter 12
extrahi? R. q⁹ aut venit ſine armis. ſ. vt dño ſe
ſubtrahat. ⁊ ſic reddet dño. p̄ſtito tñ ꝓius iu
ramento ꝛ impunitate. c. inter alia. e. ti. Aut
venit cū armis. Et ſic ⁊tinuo extrahit. l. ſi ſer
uus. C. ꝛ his q̄ ad eccle. ⁊fu. intellige ꝓmiſſa
impunitate.

¶Utꝝ iude⁹ ⁊fugiēs ad eccl'iaꝝ gaudeat iſto 13
ꝓuilegio? R. ſm glo. in. l. i. C. ꝛ his q̄ ad eccle.
⁊fu. q⁹ nō. Et dicit Pa. in. c. inter alia. e. ti. q⁹
eſt verior q̄ opi. glo. d. c. inter. qz lex p̄dicta in
ducit p̄ſumptōez iuſ. ⁊ ꝛ iure ⁊tra quā ñ ad
mittit̄ ꝓbatio. l. diſt. vex. q⁹ ⁊fugit ñ ꝓpter ze
lū fidei. ſz ꝓpter euaſionē ꝛbitoꝝ vel criminū
Innoc. tñ eſt cū glo. p̄fati. c. inter. Ego dicerē
q⁹ ſi venit ad eccleſiā ⁊ petit baptiſmū q⁹ gau
debit. alias nō. qz videt veniſſe vt effugiat nō
cauſa fidei.

¶Utꝝ clerici ⁊ religioſi cōfugiētes gaudeant 14
iſta imunitate. R. Pa. in d. c. inter alia. q⁹ nō
q̄n a p̄latis ſuis nō poſſunt extrahi ⁊ flagella
ri ⁊ hmōi. dūmodo nō faciāt ex odio ſz cauſa
diſcipline. vide p eū diffuſe ſi placet.

¶Utꝝ ⁊fugiens ꝓpter ꝛbitū gaudeat ꝓuile 15
gio? R. Pa. in d. c. inter alia. q⁹ legiſte i. l. p̄ſen
ti. C. ꝛ his q̄ ad ec. ⁊fu. diſtinguūt. aut eſt ꝛ
bitū ꝓpter tributū. ſ. ꝛbitū p̄ncipi. Et ſic ex
trahit. vt in auten. de man. p̄nci. §. publicoꝝ
ꝙo tributoꝝ. ⁊ ibi no. in glo. Bz Pe. vt refert
Ly. tenet q⁹ nō extrahet. ſz ibi citabit. ⁊ ſi ſe ꝛ
fendet bñ quidē. ſin aūt ꝓcedet ad miſſionē i
poſſeſſione bonoꝝ. ⁊ ita intelligit dictā auten.
⁊ placet Pa. Si ꝙo ꝛbitum eſt ꝓpter aliud.
tūc nō extrahet inuit⁹ ſm oēs. d. l. p̄ſenti. Bz
i modo ꝓcedēdi ſunt opi. Mihi placet opi.
Jaco. de raue. qui dicit q⁹ dabit ſibi ſecuritas
ſtādi ⁊ exeundi extra eccl'iaꝝ p. xxx. dies. i. q̄s
rñdebit aduocat⁹ ad iudiciū. ⁊ iudex ſi dabit
ſnīaz ⁊tra eū ꝯdēnabit q⁹ aut redeat ad eccle
ſiā. aut pareat ſnīe. ⁊ cū hac opi. trāſit Ly.

¶Utꝝ cōmittēs maleficiū ⁊ vadēs ad eccl'iaꝝ 16
gaudeat iſto ꝓuilegio? R. Pa. in d. c. inf. alia
ſic q̄ ad duo ꝓncipal'r. Primū vt nō poſſit
inde violēter extrahi. Scōm vt nō poſſit am
pli⁹ ꝺ illo dānari ad moꝛtē vl' ad aliā penā coꝛ
poꝛalē ſeu coꝛpis afflictiuā. Pōt tñ pecunialit
dānari vl' alia pena extra coꝛp⁹ ⁊ cogi ad pēni
tentiā agendā ⁊ aliā ſatiſfactōnē. ita tñ q⁹ vio
lenter nō extrahat ſm cōmuniōrē opi. Et ad
uerte q⁹ licet egrediat ꝛ eccl'ia. exq̄ ſemel ⁊fu
git ad eā: nō ꝓt ampli⁹ ꝛ illo coꝛpaliter dāna
ri. ⁊ hoc dicit glo. in. c. reū. xvij. q. iij. Et fuit

snia Hugo. vt firmat. z sequit Archi. ibidē.

17 ¶ Excipiunt ab ista immunitate dicta. s. §. p. quattuor genera hoim. Primū latronū publicoz q̄ palā z publice furant. vt sunt pirate vel illi qui publice stant in stratis vt rēpdent oēs trāseuntes. Hēm est nocturnū rēpopulatoz agroz. z differt istud genus a p̄mo fm Inno. qz istud i nocte segetes rēstruit. dū ibi se abscondit vl iacet. vl qz vltra homicidia z rē p̄datōes q̄s faciūt in strata publica cōburunt agros illoz qui eis nō seruiūt vl sunt ptrarij. Conueniūt tn̄ ista duo genera. qz q̄libet rēpdat in stratis. Terciū gen⁹ est illoz qui aliq̄d maleficiū enorme cōmittūt i vna eccl'ia vt rēfendant ab alia. Hec⁹ si cōmitterent extra eccl'iā vl cimiteriū sub spe vt rēfenderet ab ea. qz gaudent. vt in. c. fi. eo. ti. Et licet loquat rē homicidio vl mutilatōe: tn̄ etiā habet locū in alijs rēlictis grauib⁹. fm Pa. ibidē. ppter idē ptitatē rōnis. Hec⁹ esset i nō enormib⁹. Hz q̄d si cōmisit maleficiū in eccl'ia. sz nō sub spe vt rēfendat ab eccl'ia. Pa. in d. c. fi. vult vt nō rēfendat. alij contra. z magis placet p d. c. fi. Quartū gen⁹ fm Pe. rē ancha. est raptoz virginū homicidaz z adulteroz. per auten. rē man. p̄in. §. Qd si rēlinquētes. Hz cōmuniter tenet z ver⁹ q̄ est cozrecta illa auten. p ius canonicū. z q̄ gaudēt hac īmunitate.

18 ¶ Utz p fugiētes ad eccl'iaz tpe belli sint capiendi: R. q̄ non. si ipas nō incastellauerūt aut inde pugnauerūt. ar. c. fi. eo. ti. nec res eoz ibi reposite. nisi essent ad pugnandū. vt in. c. sicut antiquit⁹. xvij. q. iij.

19 ¶ Utz rētent⁹ sub iuramēto redeundi dimissus p fugiēs ad eccl'iaz sit educēd⁹: R. Jo. an. in addi. ad Spe. ti. rē iurīur. q̄ si iniuste rētinebat nō redibit. maxime si imineat periculum mortis vl mutilatōis. sz petet absolutōez a iuramēto. Hec⁹ si iuste rētinebat. qz tūc cōpellēdus est redire. vt voluit Bar. in. l. relegati. ff. rē pēnis. Nō tn̄ rētet pati eccl'ia vt inuit⁹ abstrahat. nisi p̄stita cautōe rē impunitate mortis vel truncatōis.

20 ¶ Utz violēter abstrahēs aliquē rē eccl'ia nisi i casu p̄misso teneat illū restituere: R. Pa. d. c. inter alia. cū Bar. in. l. p̄senti. C. d̄ his qui ad ec. cōfu. q̄ d̄ iure p̄t p̄ti se restitui: cū d̄ facto sit p̄uiat⁹. Lōcor. Oldra. cōsilio. lij. z eccl'ia p̄t agere cū sit spoliata libertate. vt in. c. miroz. xvij. q. iij. Et ideo nō liberant nisi restituant etiā si dn̄s p̄staret iuramētū vl cautōez rē seruo extracto. Et facit ad q̄stionē. An capt⁹ in territorio alieno possit p̄ti. z q̄ sic. p d. c. miroz z firmat Bar. in. l. si cui. ff. rē accusā.

¶ Qua pena punit rē iure ciuili q̄ tales violēter extrahit cōstringit aut requiē aut vestes vl victū negat: R. q̄ crimē lese maiestatis incurrit z vltimo supplicio feriend⁹ d. l. p̄senti. De iure canonico rētet excōicari z cōdēnari p̄cualiter z imponi sibi publica pēnia: nec relsi tui cōmunioni: nisi restituat quē violenter extraxit. vt in d. c. miroz. iūcto. c. si q̄s. xxiij. q. iij. Et sic patz z. c. q̄squis. z q̄d ibi no. xvij. q. iij. Et sic patz q̄ peccāt mortaliter tales. Et no. q̄ nedū in ecclesia vl cimiterio habet istud p̄uilegiū. sed etiaz p. xl. passus. si est eccl'ia maioz. s. matrīe. vel p. xxx. si est minoz vt capella. xvij. q. iij. sic antiquitus. c. frater. c. miroz. Capelle tn̄ q̄ sunt intra ambitū muroz ciuitatis vel castri seu vl laz cōponunt in. xxx. passuū obseruatōne fm Hostiē. xvij. q. iij. q̄squis. Et no. fm Jsid. q̄ passus est mēsura quīq̄ pedū. pes ro. xxv. digitoz. vide glo. in d. c. sicut antiq̄tus. vbi hoc dicit. Limita istud spaciū qn̄ vadit ad regsitā nature. Hecus si iret vt accederet ad alias domos. vt in. c. diffiniuit. xvij. q. iij. q̄ p̄sent tunc capi infra dictū spaciū.

¶ Quis faciet expensas p fugiēti ad ecclesiaz? R. Pa. in d. c. inter alia. q̄ ipe si habz d̄ suo vl laborabit si p̄t vt viuat. q̄ si nō p̄t vel nō habz de suo. eccl'ia sibi p̄uidebit fm Archi. post hugo. in. c. diffiniuit. xvij. q. iij.

¶ Utz existēs in eccl'ia z vulnerās existentez extra violet īmunitatē: R. Pa. in. c. fi. eo. ti. q̄ sic. q̄ rēlictū fuit ibi p̄incipiatū z habebit locū. c. fi. eo. ti.

¶ Utz mandās fieri rēlictū existens in eccl'ia violet īmunitatē: R. Bar. in. l. si vt p̄ponitur. ff. rē fideiuss. z latius p eū in. l. nō solū. §. si mandato. ff. rē iniur. rēp. in cle. pastoral. in. §. rēcipere igit. rē sen. z re iudi. vbi inuit q̄ citatio facta extra territoriū ciuitatis nō valet. Ergo videt q̄ rēbram⁹ attēdere locū vbi mandatuz exequit. nō vbi mandat. Hz ego dico q̄ etiā attribuet factū i loco vbi mandat. qn̄ exequit necessitate iuris. Ad q̄d facit q̄d infra dicā mandatū. §. i.

¶ Utz eccl'ia nō cōsecrata gaudeat p̄fata īmunitate: R. fuerūt opiniones. sz mihi placz opinio glo. Hosti. quā sequit Pa. in. c. eccl'ia. eo q̄ sic. z ibi videt rēp. etiā mouet se. q̄ palatiuz epi gaudet hac īmunitate. vt. xvij. q. iij. c. ad cōstituim⁹. Ergo multo forti⁹ eccl'ia. Jē facit q̄ omnia p̄uilegia cōcessa eccl'iis extenduntur ad hospitalia in. l. omia p̄uilegia. C. rē epi. z cle. Item q̄d rē primo faciendū est habet p̄ia facto. vt. l. nō tantū. in p̄in ci. ff. rē excusā. tu. z in. l. penul. ff. rē testā. mili. Hanc tenet Lar.

in d.c.ecclia.¶ Joh.de ligna.post Lauren.in cle.i.de pe.¶ remiſ. Intellige ſi autoritate epi
26 vel pape edificata eſt.
¶ Utr hoſpitale ¶ priuata oratoria ſimiliter gaudeant: R. Hoſt. q ſic. ſi autoritate epi ſunt fundata. Et facit q ipe no.in.c.fi.de ec.edifi.¶ tenet Laur.in d.cle.i.¶ placet Pa.in d.c.eccle
27 ſia.p d.l.oia.alias nō.
¶ Utrū ecclia interdicta ſimilit gaudeat: R. Hoſt.¶ Uin.q ſic.ar.pfati.c.eccleſia.¶ ſequū/
28 tur cōmuniter docto.
¶ Utr confugiens ad corp⁹ xpi ſimiliter ſit defenſandus: R. Hoſtiē.q ſic.licet h ī iure non exprimat.qz vbi maior eſt ratio.¶ ibi maius
29 ius.¶ mulier tangens fimbriā xpi ſaluata eſt. Matth.ix.
¶ Septimo eccleſia habet īmunitatē q ei⁹ ru ſtici nō pñt ei⁹ rura deſerere.¶ alias ſe trāſferre vt in.c.iij.eo.intellige ſm glo.ibidē de illis q
30 glebe ſunt aſtricti.¶ q ſint. Uide.s. Colon⁹.
¶ Octauo quilibet pt regulariter rem ſuaz ec/ cleſie relinquere.l.generali.¶.l.iubemus.C.de ſa.ſan.eccle.¶ etiā donare inter viuos ſine in/ ſinuatōne in infinitū.l.illud ibidē.¶ in autē. de non alie.re.eccle.§.ſi minus.quāuis glo.in d.§.teneat ꝺtrariū.ſed primū veri⁹. vt.s. do/
31 natio.§.xx.
¶ Non tráſferr dominiū rei in eccleſiaſ ſolo pacto.i.ſola nuda pmiſſione.l.vt ſi inter diui num.C.de ſa.ſan.eccle.in glo.¶ hanc ſequitur Albri.ibidē. Et idē eſt ſm Rodo.quādo dat aliquid eccliaſtice pſone intuitu eccle. In emptione tamē requirit ſoluto pciū vel fides de pcio aliter dominū nō acquiret ſm glo.p/
32 dictam.
¶ Decimo quicūq fuerit emptū de pecunia ec cleſie reuerti debet ad eā.xij.q.iij.c.i.ij.q.v.fi/ nm. Et hoc ſiue ſit emptū noie eccl̄ie vel nō
33 de pecu.cle.c.i.¶ c.inquirendū.
¶ Undecimo q nō tenet ad munera mere per ſonalia. Et dicunt munera mere perſonalia q animi puiſione¶ corpali labore ſine aliquo ge rentis detrimēto perpetrant.vt in.l.fi.in prin. ff.de mu.¶ ho. Quoz munez mere pſonaliuz quedā ſunt ſordida vt cloache mundāde.cal ces coquende.arene fodiēde.foſſati vel ſtabu li mundādi.¶ hmōi.de quibꝫ in.l.maximaz. C.de excuſa.mu. Et ad hec non tenet eccleſie nec eaz mancipia.aut clerici vel eoz vxores. aut familie¶ coloni.vt.xvi.q.i.c.generaliter. §.nouarū.¶.§.placet.ij.C.ō epi.¶ cle.l.ij.¶.l. neminē.C.de ſa.ſan.ec.q vult q in aduētu pn cipis teneant: nō valet q ad clericos eccleſias aut ſeruos q ſunt dominio eccleſiaz ſubiecti quia iure diuino ſunt exempti.vt in.c.ſi im/ perator.xcvi.diſt.¶ no.Inno.in.c.ij.de maio.¶ obe. Facit.l.reſcripto.¶ qō ibi no.Bar.ff.de mu.¶ ho. Et hoc intelligo de familia ppetua eccleſiaz¶ eaz ſeruis.ſz bene valet quo ad co/ lonos literos q ſeruiūt p mercede.cū ſint ſub impatore.iuxta no.in.c.iudicatū.lxxxix.diſt.¶ ab ipo a multis exempti.vt in.l.i.¶.ij.C.de epi.¶ cle. Et ideo potuit eoz īmunitatē limi/ tare.vt in ſimili no.glo.in.c.cū ſm leges.ō he re.li.vi. Nam tales tenent ad gabellas¶ alia onera de pte eis ꝺtingente ſm Fede.ꝺſilio.iij. Būt¶ quedā alia munera pſonalia q ñ ſunt ſoꝛdida ſed habēt ann exū honorē.vt ſunt offi cia ſecularia.¶ ſic non tenent clerici.p.c.ſacer/ dotibꝫ.¶.c.ſed nec pcuratōnes.ne cle.vl'mo. vnde in.l.placet.C.de epi.¶ cleri.dicit. Placz noſtre clemētie vt clericis nihil cōmune cum publicis actionibꝫ vel ad curiaz pertinentibꝫ cui⁹ coꝛpoꝛi ñ ſunt annexi habeāt. hec ibi. Ex quo patet q nō ſunt de vniuerſitate nec in eā vocē poſſunt habere.vt tenet Inno.in.c.dile ctus.ppe finē.de excuſ.p. Būt etiā quedā alia munera pſonalia que nō habēt nec honoꝛem nec vitu exiū ann exū.vt legatio tutela vl'cu/ ra¶ hmōi.licet em ab iſtis ſint exempti.vt in l.generaliter.C.de epi.¶ cleri.poſita in.c.gene/ raliter.xvi.q.i.tñ ſm glo.iuncto tex.in.c.per/ uenit.lxxxvi.diſt.poſſunt.ſi volūt legitimam tutelā clerici accipe nō datiuā aut teſtamenta riā.ſed epi¶ monachi nō.lxxxviij.diſt.eps.et xvi.q.i.monachi. Tutelā aūt miſerabiliū per ſonaz omes clerici¶ monachi poſſunt ſuſcipe re.qz officiū pium eſt.vt in d.c.puenit. Et in omibꝫ pdictis muneribꝫ pſonalibꝫ quo ad ec cleſias¶ clericos habēt locū pdicta tam in oꝛ/ dinariis q extraoꝛdinariis muneribꝫ ſeu in/ dictis vl' ſupindictis.vt ī.l.placet.C.ō ſa.ſan. eccle.¶ auten.itē nulla cōmunitas.C.de epi.¶ cle.¶.c.q q.de cenſi.li.vi. Et q dicant oꝛdina ria vel extraoꝛdinaria.indicta vel ſupindicta vide.ī.munus.
¶ Utr clerici teneant cuſtodire ciuitatem vel 34
opidū: R. Pa.in.c.peruenit.eo.ti.q non.niſi maxima neceſſitas ſubeſſet.vt no.glo.xvi.q.i. §.placet.que quidē per laicū nō debet diſcer/ ni.ſm Hoſtien.in ſumma.ſed p epiſcopū¶ p eū cōpellant.vt in.c.eccleſia ſancte Marie.ō cōſti.puta q aliter nō poteſt defendi ſine eis. Nā tunc tenent.ar.l.null⁹ penitus.C.de cur ſu.pu.¶ in d.c.puenit. Nā quilibet debet ſuā patriā defendere. Facit tex.in.c.penul.de ho/ micid. Ubi tempoꝛe inuaſionis poſſunt clerici vnacū laicis arma ſumere¶ pugnare nec ſunt

irregulares. licet multi sint occisi. dūmodo p/ prīos manibꝫ nullū occiderint quāuis vulne rauerint.

35 ¶Utrꝫ teneanť ire ad bellum vbi volūt alios impugnare. ℞. Pa. in d. c. quenit. q nō. etiā si ageret de recuperatōe terre sancte. qz clerica/ tus rīddit eos inhabiles ad pugnādū etiā cū saracenis. vt pbať in. c. ex mlta. in. §. fi. d voto

36 ¶Duodecimo eccl'ia nō teneť ad munera patrimonialia seu realia. Et dicunť patrimoni/ orū munera q̄ sumptibꝫ patrimonij̄ t dānis administrātis expediunť. vt in. l. fi. §. primo/ niorꝫ. ff. de mu. t ho. Et hec munera sunt duplicia. Quedā sunt mere p̄monialia. Et hꝯ triplicater indicunť. Primo rei de eo qđ fīedū est de ipa re. vt q̄ nauis eccl'ie vel equꝰ vel curꝰ vadat ad seruitiū reipublice. Secūdo imponunť sup eo qđ percipiť ex ipa. vt. s. dť certa pars fructuū. t de istis habes in d. §. patrimoniorꝫ. Tercio imponunť ipi rei d eo qđ nō percipiť ex ipa re. nec est in ipa re. vt pstare certam quantitatē pecunie annuatim. de q̄ habeť in. l. hacten⁹. §. i. ff. de vsufru. t in. c. i. de censi. An aūt eccl'ia teneať ad ista. ℞. fm Pa. in. c. fi. de vi. t ho. cleri. q si tales res quibꝫ imponūtur talia munera habebūt onus tale ppetuuꝫ annexū t inuariabile ac certū. siue ex dispositione publica. puta p̄incipis. siue ex dispositōne priuata. vt. c. quāto. de censi. t anteqꝫ venirent ad eccl'iā. sicut patet exemplū d tributo vt in. l. impatores. ff. de publi. t in. c. i. in fi. de censi. vbi innuiť q quelibet possessio ab antiq̄ est onerata onere soluēdi tributa. t sic eccl'ia d talibꝫ rebꝫ teneť. qz res transit cū onere suo. de rec. pastoral'. t de pig. ex lr̄is. Fateorr tn̄ q̄ italia tanqꝫ p̄inceps p̄inciaꝫ non obligať hodie ad talia tributa. vt no. in. l. i. ff. de cēsi. Si vero nō erant onerate tali onere certo t inuariabili q̄n̄ peruenerūt ad eccl'iā. sic non teneť eccl'ia q̄uis essent onerate onere incerto t variabili. vt sunt iste descriptōes q̄ fiūt hodie. qz extimanť bona cuiuscūqꝫ vt soluat pl⁹ vel minus fm impositōez collecte. Et hanc opinionē tenet Inno. in. c. nō min⁹. eo. ti. Et recitat Pa. ibidē. Jo. de ligna. in cle. p̄senti. de censi. t Joh. an. post Archi. in. c. i. eo. ti. lib. vi. t placet. licet aliq̄ teneāt q si possessiones p̄⁹erant assc̄ripte vt tantū solvať p solido vel libra q tūc teneať eccl'ia. sz prima tutiorꝫ licet ista non sit d demnāda. Sunt tn̄ aliqua onera q̄ rōne naturali succūbuut ipis rebꝫ. vt reficere antedomū viaꝫ. t sic eccl'ia teneť. vt no. Bar. in. l. ad instructōnes. C. de sa. san. eccle. Jtē in purgatione putei necessarij̄ tote vicinie in qua est eccl'esia. vt no. Spe. ti. de censi. Jtē soluere ad portā vel pontē p plaustro p ipius pontis vel porte cōseruatōe. qz destruūt viā. vt no. in d. l. ad instructōnes. t no. Bar. de pace ɔstan. Et idē de similibꝫ. Mansus ꝯo eccl'ie q̄ est dos eccl'esie fm cōmunē opinionē docto. debet esse liber ab oīmi munere antiqꝫ ɔsecreť. vt in. c. i. d censi. t debet esse tanta q̄ntitas terre ex qua vnꝰ rustic⁹ cū sua familia viuere possit. vt dic glo. p̄ij̄. q. viij. fm canonicā. Sūt t quedā munera patrimonialia mixta. Et dicunť mixta. qz habeť onꝰ cū sumptu. ff. de mu. t ho. l. fi. §. mixta. participāt em̄ de onere p̄sonali quatenus habeť onꝰ annexū. t cū p̄monialibus quatenus sunt cū sumptu. t hec dupliciter indicūť. Primo p̄sone habito respectu ad rē seu bona patrimonij̄. t hꝫ differt a tercio modo imponēdi onera in rebꝫ mere p̄monialibꝫ. qz ibi gliberet res teneť p munere qđ ea respicit t non vitra. d. l. impatores. hic ꝯo est p̄sona obligata. t p ɔsequēs oīnes res p̄monij̄. l. auferť. §. fiscus. ff. de iure fisci. t ad ista nō teneť eccl'esia. nec etiā laici nō subditi. licet habeāt patrimoniū in loco. l. rescripto. §. fi. t ibi per Bar. ff. de mu. t ho. nisi aliud habeat ɔsuetudo quo ad laicos. vt no. Bar. in. l. vna. C. de captōe civilium. nō q̄ ad eccl'esiā. qz ɔsuetudo non valet. auten. cassa. C. de sa. san. ec. nūcta auten. Jtē nll'a cōmunitas. C. de epi. t cle. Et isto modo pt intelligi tex. c. nō min⁹. eo. ti. t. c. fi. de vi. et ho. cleri. t. c. q̄q̄. de censi. li. vi. Secūdo mō imponunť p̄sone nll'a facta mentōe de re. t sic dicit captio qz imponit p capita non habito respectu ad bona patrimonij̄. vt d. l. vna. t ad ista sil'r nō teneť eccl'ia nec clerici. qz non sunt subditi imperatorr. d. c. q̄q̄. imo nec laici ciues. sed tantū rustici. vt in d. l. vna. no. Bar. t

37 hec oīmia p̄cedūt regulariter.

¶Sed dubitať de ɔcernentibꝫ p̄tatē vt instructio pontiū t viarr. ℞. Innocē. dicit q ecclesia teneť p d. l. ad instructionē. t per. c. ij. co. ti. sil'r in edificatōe murorꝫ ciuitatis vel ville. Similiter glo. in d. c. nō min⁹. Idē Uincē. et Hostie. t do. Lar. t Phili. t Pe. de ancha. t Albri. in d. l. ad instructionē. Addēs q̄ idem putat de fontibꝫ t puteo cōmuni. ar. ff. ne q̄d in lo. pu. l. ij̄. §. viarr. t dicit hui⁹ opinionis esse Dy. t Old. Sz in cōtrariū ē cōmunis opinio canonistarr. in. c. fi. de vi. t ho. cle. t in cle. p̄senti. de censi. t per Joh. de ligna. t p Bar. in l. rescripto. ff. d mu. t ho. t d. l. placz. t glo. xvi. q. i. §. nouarr. Joh. an. t Pa. in d. c. nō min⁹ p multa motiua. Et ideo dic q d. l. ad instructiones. t similes non valent. qz licet. c. i. cum

similib⁹.de no.op⁹.nū.dicāt standū legib⁹ ex quo in canonib⁹ nō reperit cōtrariū tñ ꝫ non est verū quādo lex imperialis est dānosa eccl'iis seu ecclīasticis psonis.qz tūc nō tenet nisi specifice approbet ab ecclesia.vt est cōmunis opinio docto.in.c.fi.de solu.z in.c.eccl'esie sancte Marie.de cōsti.c.fi.de re.ec.nō alie.z.x.dist. d.c.nō min⁹.q aut necessitas vel pietas imminens cōcernit vtilitatē eccl'esiaꝝ a remotis per quandā sequentiā.z tūc est tex.apertus in d.c.nō min⁹.q nō tenent nisi sponte velint approbāte ep̄o cū clero z prius cōsulto romano pontifice.p.c.aduersus.eo.ti. Aduerte tñ q si tanta esset necessitas vl' pietas q non posset sine scandalo z periculo haberi pr⁹ romani pōtificis recursus q tūc sufficeret deliberatio cl'i cuiꝰ ep̄o. Facit.c.fi.de eccle.edi.z qđ ibi no. Aut necessitas vel pietas concernit đ directo z principaliter vtilitatē eccl'esiaꝝ z laicoꝝ: vtputa.q; prava societas territoriū ciuitatis incendit.z quastat pdia in quo eccl'ia multas possessiones habet.z tūc eccl'ia debet tribuere non tñ ad deliberationē solū populi.sz oportet q clerus z popul⁹ principaliter conueniant z deliberent.qz qđ oīs tangit debet ab oīb⁹ approbari.in cle.i.z.ij.de censi.z.c.ad ꝫ.de offi.archi. Fatet tñ Pa.vbi.s.in d.c.nō minus q si clerus nollet sine legitima causa consentire.q possent laici implorare auxiliū superioris eccl'esiastici vt cōpellat eos.vt in.c.null⁹.đ iure patron.z in ꝫ casu nō habet locū dispositio.d.c. aduersus.de consultatōe romani pontificis.qz hec impensa nō fit pper publicā vtilitatē.sz pper priuatā eccl'esiaꝝ.z sic sum⁹ extra casuz pfati.c.aduersus. Facit cle.i.z.ij.de censi.

¶Terciodecimo habet imunitatē q eccl'ie vl' clerici nō tenent ad gabellas q hodie imponūtur in vino z sil'ib⁹.fm Pa.in d.c.nō minus. in fi.p.d.auten.item nulla cōmunitas. tenet Bal.in d.l.placet.C.de sa.san.eccle.nisi gabella simpliciter imposita p oneribus ad q tenet eccl'esia:qz tunc succedit loco oneꝝ.vt voluit Butri.in d.l.ad instructōes.

¶Utꝝ eccl'ia teneat ad gabellas si aliqđ donat: vel legat ei fm statuta quorundā: R.q ñ pxij.q.vij.§.quāuis.cū duobus sequentibus Idē si donat clerico.ar.c.fi.de vi.z hone.cle.z ibi Pa.z qđ no.in.c.sil'r.xvi.q.i.

¶Quid si clericꝰ trāsferat res eccl'ie ad aliū loqū negociatōis causa: R. Pa.in d.c.fi.q non pteꝝi pedagiū vl' gabella.qz delictū clerici ñ pt nocere eccl'ie.vide Fede.z si.cc.secus si sunt sue nō eccl'esie.

¶Utꝝ clerici debeāt soluere gabella p vino vl' frumēto qđ vendūt ex pbenda sua habito: R. Bal.z Pe.z Ly.in.l.omnis.C.de epi.z cleri. q nō.nec etiā ad portā. Idē Bar.in d.l.placz nec etiā fm Pa.in d.c.fi.de primonio debet solvere gabellas vel pedagia.facit cle.p̄senti.de cē si.z.c.q̄z.eo.ti.lib⁹.vi. 41

¶Quid de gabella q ponit sup carnib⁹ vino z hmōi.quā eccl'ie soluūt indirecte cū emāt carnes ab illis qui vendūt pper talē gabellā: R fm Rich.in quol'.q si cōsules ponunt talem gabellā pper abusuz z excessuz eoꝝ.sic nō licet.sed soluāt de suo pprio. Si vero ponūt pper comunē vtilitatē tā clericoꝝ q̄z laicoꝝ.sic licet eis. Si vero pper vtilitatē laicoꝝ p̄incipaliter.indirecte vero clericoꝝ z a remotis: puta qz psperitas ciuiū redundat in vtilitatē eccl'ie z personaꝝ ecclesiasticaꝝ.tūc distinguo aut faciūt animo extorquēdi pecunias ab ecclesiasticis quas alio modo non possunt.z sic nō licet. Aut nō animo extorquēdi ab ecclesiasticis hoc faciūt.qz etiā si nō essent ecclesiastice persone q̄ emerēt talē gabellā ponerēt.tūc licet eis habita autoritate dñi tpalis z habita moderatōe ne ponat magis sup his que sepius emunt a clericis:aut ab extraneis:aut a pauperib⁹ q̄z ab alīs ciuib⁹.z sic clerici ñ possunt conqueri:cū possint alibi emere.licet non ita cōmode.hec pbant.ff.de no.op⁹.nū. 42

¶Que pena collectantiū eccl'ias vel clericos: R.fm Pa.in.c.aduersus.de imu.ec.do. Anto.i suis reportatōib⁹ voluit q postq̄z fuerint excōicati seu inciderūt excōmunicationē post monitionē per.c.nō min⁹.siue tolerent siue ignorent:nō teneāt sententie.aut statuta taliū ipso iure:siue sint edita extra eccl'esiā:siue contra quācunq̄z psonā etiā laicā. Alii volūt q subito exquo cū effectu collectauerūt ipo iure sint nulle.z huiꝰ opinio.videt Pa.z mihi placet. qz ex verbis phemij colligit mens disponētis vt.l.fi.ff.de here.instit.z Bar.in.l.ambitiosa. ff.de decre.ab or.fa. Ex quib⁹ patet q d.c.aduersus.voluit aliqđ addere ad ius antiquū. q̄ patet in ꝫbo addicim⁹.ibidē. De alia autē pena vide.s. Excōicatio.v.casu.xxviij.z Excōmunicatio.vij.casu.v. Tenent etiaz vltra peccatū mortale cōmissuz ad restitutionē oīm ablatoꝝ.xiij.q.vi.c.si res.cū similib⁹. 43

¶Quartodecimo habet imunitatē q nec ecclesia nec monasteria vl' hospitalia tenent ad lucrativā descriptionē.vt in.§.sancim⁹.xxij.q.viij. Et no.q lucrativa descriptio est quando ps bonoꝝ q̄ a curialib⁹ rūq̄bant.quā fisc⁹ vendicat exceptꝫ relictꝫ curialib⁹ z eoꝝ p iūct. 44

de q̃ habes. C. q̃ a quib⁹ quarta ps. l. i. a. n̄. a C. de impo. lucra. descrip. l. vnica.

45 ¶ Quintodecimo q̃ laicoꝝ statuta nō habēt locū sup rebꝰ eccl'ie. c. fi. de re. ec. nō alie. vide. j. Statutū. §. viij. Predictū p̄uilegiū limitāt quidā vez nisi papa approbaret tale statutū. vt in glo. c. eccl'ia sancte Marie. de ꝓsti. Qđ vez credo fm Bal. ibidē. qñ expresse a nominatim approbaꝫ a papa. secꝰ si generaliter approbaret statuta: qz nō valerēt ꝯtra ecclesiā p talē approbationē. cū sit cōtra libertatē ecclesiasticam. a sic tene. a vide eundē Bal. in. c. i. p q̃s fiet inuestitura.

46 ¶ Sz q̃d de statutis laicoꝝ impedientibꝰ q̃q̃ mō liberā facultatē donādi eccl'ys. aut p aīa. R. Pa. in. c. relatū. el. i. de testa. q̃ nō valēt. vt no. in. l. i. C. ō sa. san. ec. Facit qđ no. Joh. an. in d. c. fi. de imu. ec. lib. vi. vbi dicit q̃ non obstante statuto quo q̃s phibeꝫ donare fozēsibꝰ seu nō suppositis iurisditioni q̃ poterit donari eccl'ie. qz nō possunt inferiozes tollere p̄uilegiū superioris Et hanc opi. fouet aperte Bal. in. l. generali. C. de sa. san. ec. Et idē in auten. cassa. co. ti. ponit aliā. q. notabilē. Statuto caueꝫ q̃ testamētū insinueꝫ per heredes infra sex menses. aliter sit irritū ipo iure. Clericꝰ est heres a nō insinuat nunq̃d sit nullū testamētū? Et rñdet q̃ nō: qz statutū nō astringit clericū nec fortⁱ eccl'esiā q̃ñ fuisset heres instituta Et ex his infert Pa. in d. c. relatū. q̃ quis statuto caueaꝫ q̃ mulier nō possit donare eccl'ie seu ad piā causam seu testari a se obligare eccl'esie vl' ad pias causas sine p̄sentia duoꝝ agnatoꝝ suoꝝ: n̄ potest donare: testari: a se obligare eccl'esie vel ad piā causam sine hac solēnitate. qz relicta vel donata eccl'ie vl' ad pias causas debent determinari fm canones a non fm leges vl' statuta q̃ sunt ps iuris ciuilis. l. oēs ppli ff. de iusti. a iure. Idē tenet do. Anto. in d. c. relatū. a p Bar. in. l. i. C. de sum trī. Sz Bal. in. c. eccl'esia sancte Marie. a. c. q̃ in eccl'iaꝝ. ō ꝓsti. tenet valere si disponat statutū de re īmobili. Sz ꝯtra eū est casus in. c. fi. de re. ec. non alie. a ibi. īmo a bene.

47 ¶ Utꝝ laici possint statuere sup mortuariis? R. Joh. de imola. in d. c. fi. q̃ sic. quatenus disponit in his que nō applicaneꝫ eccl'ie. Addit Pa. ibidē. aut ꝓcernūt diuinū cultū vel refrigeriū aīe: qz cū hec sint annexa iuri spūali non valeret. vt puta q̃ nō deneꝫ nisi tot cerei vel nō iuuitenꝫ nisi tot clerici a hmōi. Igiꝫ solū valz in ꝓcernētibꝰ pompas mūdanas q̃ sunt potius ꝓsolatōes viuoꝝ: q̃z suffragia mortuoꝝ: in ecclesia talia approbat. vt ī. c. q̃z ꝓposteꝝ. xiij. q. ij. Et sic trāseunt cōiter docto. in d. c. fi. Et qz dicit Bald. in. l. i. C. de lati. libel. tollen. per istū tex. q̃ equi a arma ducti ad sepulturā militis. a cerei debēt remanere apud clericos vel fratres sepelientes quasi seq̃la cadaueris. ar. l. medico. §. fi. ff. de au. a arg. le. ideo non valeret statutū laicoꝝ. 48

¶ Utꝝ istud p̄uilegiū. d. c. fi. de re. ec. nō alicui de q̃. s. i. §. xlv. extendaꝫ ad res patrimoniales clericoꝝ: R. glo. in. c. eccl'esia sancte Marie. de ꝓsti. q̃ sic. a in. c. fi. de vi. a ho. cleri. a in. c. litteris. de pigno. a. xvi. q. i. in. c. silr. est etiam glo. singularis apud legistas fm Fran. figni. in. l. fi. §. patrimonioꝝ. in verbo pontifer. ff. d mu. a ho. habes. l. decernum⁹. C. de epi. au. Immu. a ho. habes. l. decernum⁹. C. de epi. au. In contrariū faciunt q̃ dico. j. Prescripto. §. xxx viij. Et credo verⁱ. 49

¶ Sextodecimo q̃ nec etiā plati aut p̄sone ecclesiastice possunt eccl'ys nouos cēsus ponere aut veteres augere: aut alio modo grauare. vi de h. s. Census. §. i.

¶ Utꝝ archiepi aut epi possint aliq̃d exigere ab eccl'ys vel a clericis? R. Pa. in. c. cū apls. de censi. q̃ dū visitāt possūt exigere obuentiones q̃ eis ꝓcediꝫ in d. c. cū apls. aliud nō. de q̃ vide. j. Visitatio. §. ij. Tallias aūt a exactiones eis facere nō possunt. sz ad charitatiua subuētionē possunt cōpellere. si rōnabilis a manifesta sit causa. puta vult ire romā p cōmuni vtilitate vel necessitate a hmōi a nullo modo pōt scribi istud subsidiū charitatiuū. Ab oratorijs aūt a alijs locis nō religiosis etiā ratione visitationis nō possunt exigere p curationem. c. vlti. de censi. a ibi. Pa.

¶ Utꝝ rector eccl'ie possit rē eccl'ie p sua necessitate obligare. puta qz erat infirmⁱ vl' egebat indumētis: vel p necessitate eccl'ie? R. Jo. an. in. c. ex p̄sentiū. de pigno. q̃ sic. a successoꝝ tenebit. a cū eo trāsiuet cōiter doc. Sz ego limito sic. q̃ aut eccl'ia bn̄ abundabat fructⁱ. a sic nō tenebit successoꝝ: qz fructⁱ futuri tpis reseruantur successori: vt de ipis viuat. p. c. presenti. §. porro. de offi. ordi. li. vi. Aut fructus nō sufficiebant ad necessitatē. a sic est vera opi. Joh. an. Distinguit etiā Pa. in d. c. ex p̄sentiū. a tene. q̃ si eccl'ia erat impotēs a p̄ncipio qñ eā impetrauit. a sic sibi imputet: nec poterit obligare nisi p sua vita: sz teneꝫ viuere de industria aut fortⁱ ex p̄monio. nō aūt vendere vl' obligare rē eccl'ie. tex. est no. cū glo. xxi. q. i. c. i. Facit. c. clericⁱ victū. xci. dist. Sī ꝙ est facta impositio postq̃z eā accepit etiā in isto casu nō pt eā obligare sz debet agere ꝓ tra parochianos vt p̄stent sibi necessaria exq̃ seruit eis in diuinis. a eam

sa licita subtrahendi parochianis diuina. vi
52 de bona glo. de cō se. dist. i. homo xpian⁹.
¶ Utr̄ debeat fieri cōpensatio cū pditis ex ne/
gligētia administratoris eccl'ie cū acq̄sitis ex
ei⁹ indulgentia. R. Pe. de ancha. in. c. cōsensus
de re. ec. no alie. q̄ sic allegat. l. cuz querit. ff. de
admi. tu. z. l. gayus. z ibi Bal. eū sequit. ff. de
vsu. sed cōtra eos facit qđ no. Pa. in. c. ex pre/
sentiū. de pigno. Ubi tenet q̄ si rector eccl'ie
potuit acq̄rere aliquid eccl'ie z nō fecit q̄ te/
net ipi eccl'ie. z p hoc habes tex. cū glo. xij. q.
iij. c. fi. ad instar tutoris qui ad hoc tenet. vt
in. l. quicūq. C. arbi. tute. z sic patet q̄ etiaz te/
netur de leui culpa. vt patet in d. l. quicūq. si
non laborat vt acq̄rat eccl'ie. z in d. c. fi. Ez h̄
non intelligas q̄ teneat laborare personaliter
vel ex doctrina aut artificio vt acquirat. sz so
lū cū sollicitudine in reb⁹ eccl'ie. z ex tali sol/
licitudine acquisitū est eccl'ie. z ideo nō pōt
dari in recōpensationem. sed d. Pe. intelligit d
acquisito per exercitiū corpale. vel alio modo
in quo acquirit sibi. de quo habes. s. Clericus
xij. de quo bene potest recōpensare. z sic intelli
ge. l. p ipm all'.
53 ¶ Utr̄ plat⁹ eccl'ie possit de reb⁹ eccl'ie dare re/
munerādi causa. R. glo. in d. c. cōsensus. q̄ sic.
Facit. c. si quos. z. c. cū redemptor. xij. q. ij. Et
dicit glo. in d. c. si pater. §. i. z in. l. filiusfamil'.
in pūn. ff. de dona. z tex. in. l. etiā. §. ex pterito
ff. de ma. vindi. Facit. l. cū plures. ff. de admi.
tu. z qđ no. Bald. in. l. i. C. man. Unde dicit
idē Bal. in. l. iubem⁹. C. de sa. san. ec. q̄ ptextu
beneficij colorati nō potest platus remunera/
re amicū suū. z ideo vera merita debēt esse. Fa/
cit glo. in d. c. si quos. ex quo aduerte q̄ remu/
neratio nō est restricta ad regulas iuris. glo.
est singularis in. l. aquili⁹ regul⁹. ff. de dona.
z facit d. §. i. Ideo q̄ quilibet administrator
donare potest remunerādi causa. l. tutor fm
dignitatē. §. fi. ff. de admini. tu. z ex glo. c. epūs
q̄ mancipiū. xij. q. ij. simul iūctis. Addit etiā
do. Anto. z Pa. in. c. cetex. de dona. q̄ etiā pt
dare ex causa alia. puta vt eccl'ia habeat ami
cos p̄ sua defensione z hmōi. Limitant tñ in
isto casu z causa remunerandi vex. dūmodo
res q̄ donat sit mobilis z minima. vl' de fructi
bus q̄ immobilia z etiā mobilia magna nō pt:
nisi cū debita solēnitate z causis. de quibus. s.
54 Alienatio. §. ij. z. iij. z. iiij.
¶ Decimoseptimo se extēdit imunitas eccl'ie.
ita q̄ eccl'ia si caret pp̄rio plato nō currit sibi
p̄scriptio. licet platus sup̄ior possit p ea agere
fm Inno. in. c. olim. el. i. de resti. spol'. tex. est i
c. i. de re. ec. nō alie. lib. vi. licet Bar. in. l. ij. ff.
de aqua plu. ar. dubitauerit.
¶ Decimooctauo q̄ res eccl'ie nō possunt alie 55
nari sine certa solēnitate. vide. s. Alienatio
¶ Decimonono q̄ vnā eccl'iā nemo potest le 56
dere quin videat oēs ledere: q̄z particulares
eccl'ie sunt mēbra vniuersalis eccl'ie. Facit
c. loquit. xxiij. q. i. sicut in simili dicit qui tan
git aurē totū hoīem tetigisse dicat. c. vulgaris
de pe. dist. i.
¶ Uigesimo q̄ de personis eccl'iasticis nemo 57
potest iudicare nisi iudex eccl'iasticus. d̄ fo. cō
pe. p totū. Et q̄ sint iste p̄sone habes Excōmu
nicatio. vij. casu. v. §. vij.
¶ Uigesimoprimo. q̄ d̄ rebus eccl'iasticis et 58
etiā patrimonialib⁹ clerico q̄z aut de causis spi
ritualib⁹ iudex secularis iudicare nō pt. Et d̄
istis vide. s. Excōicatio. vij. casu. v.
¶ Uigesimosecūdo q̄ loca pia sunt sub iurisdi/ 59
tione eccl'ie. c. ad hec. de relig. do. z in cle.
quia cōtingit. de reli. do. fm Pa. in. c. cum sit
generale. de fo. cōpe. z ideo ledentes ea sunt sa
crilegi censendi. d. c. cum sit generale. sz ledēs
in bonis clericorum sine violentia p̄sone nō
cōmittit sacrilegiū. licet super ipsa sit iurisdi/
tio iudicis eccl'iastici. vt in. c. si clericus. d̄ fo.
cōpe.
¶ Uigesimotercio q̄ relicta in testamento mi 60
nus solēni facta eccl'iis z pijs locis valēt. c. cū
esses. c. relatū. c. indicāte. de testa. de quo. j. Le
gatum. i. z. ij.
¶ Uigesimoquarto q̄ ecclesia vel eius posses 61
siones nō possunt p alienis debitis obligari.
z obligans est suspensus ab administratione
temporaliū z spiritualiū. de solu. c. ij. q̄ tamen
suspensio potest per episcopū relaxari: cōsulto
indēnitati eccl'ie primo. c. ex parte. el. i. d̄ verb.
sig. nō cōprehēdit tñ hec suspensio epos. c.
q̄z periculosum. de sen. excō. li. vi.
¶ Uigesimoquinto q̄ excōmunicant⁹ vsurpā 62
tes regalia. custodiā. z hmōi. de quib⁹. s. Ex/
cōmunicatio. vij. casu. xv.
¶ Uigesimosexto q̄ clericus qui eccl'iam ex 63
collatione laici tenet. si nō resignauerit suspē/
dendus est ab officio et beneficio laicus excō/
municandus. de iure pa. c. pterea. z. c. relatum.
iuncto. c. si aūt vobis. xi. q. iij. z. c. cum non ab
homie. de iudi.
¶ Uigesimoseptimo q̄ in choro nō debent lai 64
ci cū clericis stare. de vi. z ho. cleri. c. i. de cō se. di.
ij. sacerdotū.
¶ Uigesimooctauo q̄ eccl'ia z eccl'iastica or 65
namēta nō debēt in vsū secularium conuerti. de cō se.
dist. i. ligna. z quinq̄. c. se. d̄ re. do. c. ad hec.
¶ Uigesimonono q̄ ludi theatrales cuz laruis 66

z silibꝫ inhonestis non possunt fieri in eccl'ia. c.cū tecorē. de vi. z ho. cleri. secꝰ de honestis q̄ ducūt ad tuotionē. ar. de ꝛse. dist. ij. semel. et dist. xiij. queris. quasi in fi.

67 ¶Qua pena puniunt violantes ecclesiasticā immunitatē? R. q̄ diuersa ꝑm q̄ diuersimode violat. Nam si qui violant quo ad primum puniunt nullitate sententie. vt dixi. s. Si cōtra secundū erit solū mortale peccatū. Si contra terciū. nec mortale peccatū est. ꝓpter ꝛsuetudinē. Si ꝛtra quartū vltra mortale nō adiuuant ab eccl'ia. Si cōtra quintum videt mortale. Si ꝛtra sextū peccāt mortaliter z alia pena de qua dixi. Si cōtra septimū cōpelluntur. Si cōtra octauū credo teneant ad restitutionez de damno dato vltra mortale qđ cōmittit. Idē dic si cōtra nonū decimū vndecimū duodecimū z tredecimū. z puniūtur pena. vt ibi dixi. Si cōtra decimūquartū idem dic. Similiter si ꝛtra decimūquintū dicit Albri. i auten. cassa. C. de sa. san. ec. q̄ facientes statuta ꝛtra libertatē ecclesiasticā puniuntur pena priuatōis iurisditionis et mille marcarum. Rectores: statutarij: scriptores: iudicantes ꝑm talia statuta sunt ipo iure infames z eoꝝ sententie nulle. z alij actus legitimi nihil valēt. vt patet in corpe. vnde hec autē. sumit in originali qđ multi habēt post libꝝ feudorum z est cōstitutio Federici iuniorꝭ. z etiaz sunt excōmunicati. vt. s. Excōmunicatio. vij. casu. xij. Si ꝛtra. xvi. ibi dixi. Si ꝛtra. xvij. xviij. z xix. peccāt mortaliter. Similiter si cōtra. xx. xxi. z xxij. Si cōtra. xxiij. vltra mortale tenent ad restitutionē. Si ꝛtra. xxiij. xxv. z xxvi. patet ibi. Si cōtra. xxvij. male faciūt. Si cōmittūt ꝛtra. xxviij. est nullitas alienationis. z peccāt mortaliter. Sil'r si cōtra. xx. mortale peccatū est.

Impedimentū vide. j. Matrimonium. iij.

Imperiū meruz est habē re gladij ptātē ad animaduertendū in facinorosos hoies qđ z potestas appellat. Nixtū vero imperiū in danda possessione ꝛsistit. vt in. l. imperium. ff. de iurisdi. om. iudi. z vide ibi glo.

Impossibile dicitur aliqñ illud qđ non cōmode possumꝰ facere. z sic sumit in. c. cathenensis eccl'ie. xi. dist. ff. de verb. sig. l. nepos pculo. Impossibile dicit qđ ñ est honestū. vt ꝺ ꝺi. insti. l. filiꝰ. Impossibile dicit qđ nō ut ste ꝑt fieri. xxiij. q. h. sane. el. i. z est in ar. q̄ illꝺ possumꝰ qđ de iure possumꝰ.

Impubes dicit masculus do nec ꝓpleuerit. xiij. annū. Femina autem duodecimū. qz in ista etate homines incipiunt pubescere. l. fi. C. qui do tutoz vel cura. z insti. qui. mo. fi. tu. in pn. Et hoc verum quo ad tutelā. sed quo ad matrimonium ꝛtrahēdū tādiu est impubes masculus vel femina q̄diu non est potens ad generandum. vt in. c. impuberes. de ꝛspon. impu. in tex. z in glo.

¶Impubes vel furiosus capitalē fraudē. i. pena ꝓpter quā capite puniend? est cōmittere nō ꝑt. ff. de edi. edic. l. cum aūt. ℌ. i. Facit. C. de fal. mo. l. i. in fi.

¶Impuberes toꝛq̄ri nō debēt terreri tīm solent z habena vl' ferula cedi. ff. ad senat? ꝓsil. silemanū. l. i. ℌ. impubere aūt.

Incantatio vide sorti legiū Superstitio. z. s. Diuinatio.

Incarceratio vide. s. Carcer.

Incendiarius quis dicatur ꝓprie. R. Hostien. z Boff. q̄ ille qui ciuitatē. castra domum: segetem: z similia aliena incēdit malo studio. vt odio vel vindicta vel animo inuriandi. vt in. c. pessimā. xxiij. q. viij. ij. q. i. c. cū tuotissimā. de iniur. si q̄s domū. Secus si incenderet ex negligētia vel casu vl' iusto bello. qz talis nō ꝓprie dicit incendiariꝰ. Idē incendiariꝰ ꝓprie dicit qui malo studio ignem fecit apponi: aut ꝓsiliū tederit: aut auxiliū scienter. vt in d. c. pessimā.

¶Utz tales incēdiarij ꝓprie sint excōicati ipso iure? R. vt. s. Excōicatio. v. casu. v.

¶Qua pena puniunt incēdiarij? R. q̄ de iure z ciuili dicit tex. in. l. q̄ edes. ff. de incendi. Qui edes aceruūue frumēti iuxta domū positū combusserit. cōuictꝰ verberatꝰ igni necari iubet. si modo sciēs prudēsq̄ id cōmiserit. Si ꝛo casu. i. negligētia aut noxā sartire iubet: aut si minus idoneꝰ sit leuiꝰ castigat. hecibi. Exq̄ patet illud. Qui nō ꝑt soluere ter ere luat in corpe. ff. de iurisdi. om. iu. l. si q̄d id. ℌ. in seruos. z ff. de in ius vo. l. fi. z ff. de penis. l. i. in fi. Quo vero ad ius canonicū vltra mortale si scienter z voluntarie fecit vl' ex lata culpa. tenet ad restituti/onē totiꝰ dāni dati. c. si egressus. cū. c. se. de iniur. z ibi cōiter docto. Facit. l. si fortuitu. ff. de

incēdi. Si ꝙ fuit in leui vel leuissima culpa sic silr tenet ad restitutionē. si modo tenebat ō leui vl leuissima culpa nō credo tñ pccauerit mortaliter. Si aūt nihil omisit dc ꝺtingētib⁹ nō tenet. Oñ aūt quis teneat dc leui vl leuissima culpa habes .s. Culpa. ff. uij. t. v. Et aduerte ꝙ tales incēdiarij culpabiles nō solū tenēt dc dāno incēdij. sz etiā dbet reb⁹ pditis p incendio. ar. c. fi. de inuř.

3 ¶ Utz rapiēs res illoz q̄ patiunt incendiū teneant ad restitutionē. R. ꝙ sic. c. si q̄s domū. de inuř. nisi haberent p dcrelictis. puta q: ignis tm inualuit ꝙ null⁹ sine periculo vite pōt eis succedere t dns dimittebat eas p dcrelicto tūc si q̄s eas caperet non teneret restituere dc ne cessitate. ar. l. si q̄s merce. ff. p dcrelicto.

4 ¶ Utz dstruens domū vicini timore incendij ne sua cōburatur teneatur ad restitutōem R. Dic. ri. de incendiarijs. ꝙ nō si erat iustus metus. puta. qz iā ignis peruenerat ad domū vicini. vel pbabiliter dubitat. qz tempus erat ventosum t hmōi. l. iij. ff. qō ait pt̄or. ff. de incen. rui. t nau. Uñ dicit tex. in. l. si alius fecerit. ff. est t alia exceptio. ff. qō vi aut clā. Nullam iniuriā aut damnū dare videt eque periturus ecl⁹ facit. l. si quis sumo. ff. qō dicit. ff. ad. l. aquil. Si aūt nō fuit iust⁹ met⁹. tūc tenetur ad simplū dānum fm Hostiē. Addit tñ Hosti. ꝙ si a vicinitate dom⁹ alicui⁹ est diruta iusto metu incēdij. ꝙ iudex ex officio t sūa dbet facere ꝙ vicini ei satisfaciāt q̄liber p parte sua. ar. l. i. ff. eq̄ssimū. ff. ad. l. ro. de iactu. t. l. interdū. ff. q̄ po. in pig. ha.

Incertoz restitutio. vide infra sequen. ¶ Restitutio. ij. ff. xi. t

Incestus est ꝺsangu ineoz vel affinitū abusus. Uñ incestuosi dicunt q̄ ꝺsanguineis vel affinib⁹ abutunt. xxxvi. q. i. ff. cū ergo.

1 ¶ Utz incestus sit grauis adulterio. R. ꝙ sic. xxvij. q. vij. ff. sunt ei. t. c. se. vincit tñ a pcto ꝺ naturā. vt in d. c. qō incipit Adulterij malū.

2 ¶ Utz accedēs ad monialē cōmittat incestū. R. ꝙ sic. xxvij. q. i. virginib⁹. qz spōsa dei est q̄ est pr̄ noster. xij. q. ij. q̄ abstulerit. nec solū incestum. sz t adulteriū. qz sponsam alterius corrumpit. t etiā sacrilegiū. vt in. d. c. virginib⁹. s. tñ nō sunt tria pccata sz vnū solū fm Hugo. licet sortiat diuersa nomīa.

3 ¶ Utz incestuosus possit ꝺtrahere mřimoniū. R. Da. in. c. i. dc eo q̄ cogno. ꝺsanḡ. vx. sue ꝙ nō. sz hec etiā exigere potest dbitū a ꝓpria vxore quā pri⁹ habuit anteq̄z incestū cōmisit. xxvij. q. ij. q̄ dormierit. nisi dispenset cū eo. t si exigit pccat mortaliter fm Uincē. qz facit ꝺ pceptū canonis. ar. c. ij. dc ma. t obe. sz tu tene vt. j. Mřimoniū. iij. Impedimēto. ix. in pn.

¶ Sz q̄d si ꝺtrahit dc facto. R. Pa. in. c. trāsmisse. de eo q̄ cogno. ꝺsanḡ. vx. sue. ꝙ tenet matrimoniū t reddere tenet dbitū. exigere autez non poterit sine pccato mortali nisi dispenset cū eo. Pa. tñ in. c. litteris. dc pſumptōnib⁹. vidē velle ꝙ ista pena. s. ꝙ nō possit ꝺtrahere vl exigere incestuosus solū locū habeat qñ ꝺstat ō incestu q̄litercūq̄z. ar. d. c. lris. t placet mihi. 4

¶ Quis poterit dispēsare vt talis ꝺtrahat vel post ꝺctū exigat. R. Pa. in d. c. i. ꝙ si incest⁹ est ꝙe cōmissus. vt puta. qz cognouit ꝺsanguineā vxoris sue. cū qua iā ꝺsummauit mřimoniū vel cū ꝺsanguineis ꝓpriis. qō est vere incestus. vt in. d. ff. cū ergo. tūc eps ñ poterit dispensare nisi ex causa. puta rōne iuuētutis t huiusmodi. q̄ casu bene poterit. c. si duo. xxxv. q. vi. Idē tenet t dicit cōmuniter tenere doctor. in. c. trāsmisse. dc eo q̄ cog. ꝺsanḡ. vt etiā exigere possit. Si ꝙ incest⁹ nō est vere cōmissus. vt puta: qz cognouit ꝺsanguineā sponse nondū cognite. sic eps poterit dispensare etiā sine causa vt cōtrahat. non tamē cū sponsa illa dc futuro. si cōmixtus est in vase t ibi ꝺsummauit cū ei⁹ ꝺsanguinea. sed cū alia que sibi non sit affinis poterit etiā sine dispensatōne. vt est glo. in. c. quidā. xxvij. q. ij. cū tex. Quidā pdicta intelligūt dc eo solū q̄ cōmisit incestū cum ꝺsanguinea vxoris sue. sz dc alio incestuoso ñ habēt locū. ita ꝙ pt t ꝺ here sine dispensatōe t exigere dbitū post ꝺtractū. Sz ꝺtra videtur tex. c. si duo viri. xxxv. q. vi. t. q. iij. c. d in cestuosis. vbi tex. clarus. t. c. nec eā. t. xxxij. q. vij. si q̄s viduā. Et ideo dic ꝙ generaliter oīs incestuosus phibet ꝺtrahere. Nec ob. ꝙ titul⁹ dc eo q̄ cogno. ꝺsanḡ. vxo. sue. solū loquit dc incestu cū ꝺsanguinea vxoris. qz vnū ius supplet p reliquū. t dc hac materia vide Matrimoniū. iij. Impedimēto. ix. in pn.

Incōsideratio est qñ int diūsa q̄ occurrūt ñ bñ iudicat t dcterminat q̄d est faciendū. t iō in cōsideratio ē ex dfectu circa actū iudicij. sic ē ꝺsideratio ptinet ad iudiciū rectum. Qd quidē rectū iudiciū in h̄ ꝺsistit qñ vis cognoscitiua appr̄hendit rē aliquā fm ꝙ in se est. qd̄ puenit ex recta dispositōe ſtutis apprehensiue. sic ē patz i spec'o qō si sit bñ dispositū apparent imagines recte. Si ꝙ sit male dispositū

apparent torte vel obscure. Qd autem virtus cognoscitiua sit bene disposita ad recipiendū res prout sunt contingit radicaliter ex natura ꝑ summatiue ex exercitō ꝛ munere gratie ꝛ directe quidez ex virtute cognoscitiua ex eo ꝙ non est imbuta prauis opinionibꝫ sed veris ꝛ rectis. Indirecte vero ex bona dispositōe virtutis appetitiue ex qua sequit ꝙ bene iudicat de appetibilibus. Defectus autem recti iudicij vel vicium incōsiderationis pertinet ex eo ꝙ cōtemnit vel negligit attendere ea ex quibꝫ rectum iudicū procedit. ꝛ sic incircūspect⁹ est ad nō intuēdū circūstantias negocij: loci. tpis psone ꝛ hmōi. ꝛ pericula que possunt ꝓtingere Et qz hoc maxime facit luxuria ꝓpterea ponitur filia eius.

Inconstantia similiter est filia luxurie: que est quādo quis non stat constans in bono ꝓposito sed sine causa rōnabili ex aliq̄ passione: p̄cipue ex amore concupiscētie facit cōtrarium illi⁹ qđ deliberauerat. Ideo sicut precipitatio est ex defectu circa actū consilij. ꝛ inꝓsideratio circa actū iudicij. ita icōstantia circa actuz p̄cepti deficit. qz deficit in p̄cipiendo que sunt cōsiliata ꝛ iudicata. ꝛ licet ira ꝛ inuidia q̄ impediūt rationez ad aliud. causent inconstantiā. tamē luxuria eā extinguit. hec ex sancto Tho. ij. ij. q. v. iij.

Indicium quid est: R. Bal. in l. ea quidē. C. de accusa. Indiciū plenū. est diuinatio rei ꝑ signa sufficiētia ꝑ q̄ anim⁹ in aliq̄ tanq̄ ꝛo q̄scit et plus inuestigare nō curat. vt. C. de rei. ven. l. indicia. Semiplenū vero indicium est p̄sumptio fortiter mouēs animū ad aliqđ credēdū vel dicendū. de q̄ in l. cū pbatio. ff. de pba.

¶ Qualiter pbatur indiciū: R. ꝙ ad minus per duos testes. vt est glosa singularis. et ibi docto. in l. fi. C. fami. herc. ꝛ Bar. in l. fi. ff. de questio. ꝛ vt p̄indicēt reo oportet citet ꝛ iurēt testes. alias nō p̄indicant. vt no. in l. si q̄s. ff. de adult.

1

¶ Utz vnū indiciū sufficiat: R. ꝙ regulariter nō. sed oportet sint plura. vt no. glo. ꝛ Bar. i l. i. §. occisoz. ff. ad syleya. ꝛ Bal. in l. cōgruit ff. de offi. p̄si. teneret tamē ꝓcessus si nō opponeretur cōtra quis plura nō ꝓcessissent indicia. sed tamē dānari nō posset etiā si in tormentis est cōfessus ꝛ post ratificauit. vt est tex. cum glo. ꝛ ibi Bar. in l. penl. de questio. sec⁹ si sponte ꝛ sine tortura est confessus fm Pe. de ancha. in cle. i. de homici. Sufficeret tn aliquādo vnū

2

indiciū. puta vn⁹ testis integer ꝛ bone fame q̄ testificatur ꝙ vidit cōmittere tale maleficiuz tunc potest poni ad torturā ad inquirendum no. glo. ꝛ docto. in l. si quis. C. ad. l. iul. maie. ꝛ Bar. in l. i. §. ij. ꝛ l. marītus. ꝛ l. penul. ff. de questio. Itē cōfessio extra iudicialis rei si bono male vite ꝛ oditōis sufficit. vt dicit Bar. in l. fi. ff. de questio. Item inuenis inuenitur exire de domo pulcre mulieris vel inuent⁹ est cum ea in locis secretis ꝛ aptis ad fornicādū. vt no. in. c. litteris. de p̄sumptio. ꝛ hmōi. ꝛ ita videt relinquendū arbitrio iudicis q̄n vnuz sufficit.

¶ Utz sufficiūt indicia si reo nō detur copia ꝛ aduocato suo: R. ꝙ nō. vt. l. custodias. ꝛ ibi glo. Bar. Ang. ꝛ Imo. ff. de pub. iudi. Limitat Ange. in l. si vacantia. C. de bonis vacan. nisi quādo iudex ꝓcedit ex mero officio ꝛ nō ad querelā. vt no. do. Anto. i. c. qualiter ꝛ q̄n el. ij. de accu.

¶ Utz fama sit sufficiens indiciū: R. ꝙ non. vt tenet Bar. in l. i. §. idē cornelio. ff. de q̄stio. nisi iungat cū aliis indicijs. Fama tamen cū vno teste in ciuilibus facit plenā pbationem vt in. c. veniens. el. i. de testi. secus in criminalibus. 4

¶ Utrū particeps criminis interrogatus vel sponte dicendo facit indiciū cōtra socium: R. ꝙ non. vt no. Bart. in l. i. §. si seruus. ff. de questio. facit qđ no. glo. in l. si filium. C. ad li. cassa. Similiter nec pater vel filius aut aliꝫ cōmensales. de quibꝫ in l. parentes ꝛ uxori. C. de testi. faciunt indiciū. vt no. Bar. in d. §. idem cornelio. Et hec procedūt quando nulla alia indicia vrgētia ꝓcedunt. ꝛ ideo socius d socio non est interrogandus. l. fi. C. de accu. Fallit in ascisinis. vt no. glo. in l. ñ ideo min⁹. C. de accu. ꝛ in delictis in offensam generalitatis. vt no. Barto. in l. reperi. ff. de questi. sicut sunt latrones ꝛ hmōi.

Indignatio est filia ire q̄ nō valet videre vel audire eum cui irascit. ꝛ cōmuniter est venia le peccatum nisi per accidens. scilicet ratione scandali. vel quia denegat loqui vel respondere in casu quo teneretur de p̄cepto. de quo vide s. Diligere. §. iij.

Indulgentia fm Archid. ꝛ c. indulgentie. de peni. ꝛ remiss. lib. vi. quā. vo sequit Be. de qz dicit remissionē pene. ij. q. iij. in fi. Qđ qz cōcessionē gratie. vt lite pen. c. fi. de ꝛtitule. dudū. Quādoqz dispensatōem. lxxvij. dist. c.

ſi.in ſi.de elec.dudũ.el.ĩ. Oñqz ius cõmune. xxxiij.q.ij.interfectores.et.xxxv.q.vi.de incẽ/ ſtuosis. Oñqz accipit p vacare seu operã da/ re.vñ dicit.indulgere gule noli q̃ ventris ami ca est. Sz h̃ accipio indulgentiã p indulgen tijs q̃ dant in eccl̃ijs z hmõi.q̃ sic diffinit. In dulgẽtia est quedã remissio pene debite p pec/ cato post ↄtritionẽ habitaz de eo.h̃ colligit ex no.in.c.qõ aũt.de peni.z remiſ.

¶Qualis est ista pena que p indulgentias re mittit. R.glo.in d.c.qõ autez.recitat quinqz. z ego addã duas. z sic fuerũt septẽ opiniones Prima tenet q̃ solũmodo r̃mittitur illa pena quã de⁹ p supplemẽto statuit imponendã in alia vita illis qui solũmodo fecerũt penitẽtiaz ſm q̃ canones imponũt.sed illã quã canones imponũt facien dã nllo modo remittit.sz hec opinio est falsã.tũ quia cõtra tex.apertũ.in.c. cũ ex eo.de peni.z remiſ.vbi dicit.q̃ per indul/ gentias penitẽtialis satisfactio eneuat.tũ eti/ am q̃ ps̃upponit q̃ canones penitentiales ne/ cessario sint exequẽdi cõtra tex.in.c.deus qui dis̃creti sacerdotis sit moderãda.z sic est arbi/ traria. Facit ad hoc.c.mensurã.de peni.dist.i. Secũda tenet q̃ solũ remittit penã taxataz a iure seu canone penitentiali.sed nõ eã quã di/ uina iusticia statuit imponendã.z hec est fal/ sa.tũ quia ps̃upponit vnũ falsum cõtra euan/ geliũ q̃ eccl̃ia nõ possit absoluere q̃ ad pnam cũ etiã absoluat q̃ ad culpã p virtutẽ sacramẽ ti.ſm Sco.in.iiij.dist.xiij.etiã quo ad hũ. cũ dicat Matth.xvi.xviij.q.i. Qõcunqz li/ gueris sup terrã ẽ.tũ etiã quia sic indulgen tie essent nociue:q̃ absoluẽdo eos a pena hui⁹ mundi trãsmitteret tales ad grauiora tormẽ/ ta i purgatorio. Tercia opinio tenet q̃ remit/ tunt penã debitã peccato.z quo ad hũ z q̃ ad eccl̃iã.sed cõcedens onerat se ad satisfacien/ dũ pillo cui dedit.z hec sil̃r falsa.tũ quia ali/ quãdo sunt tã modica merita ↄcedẽtis q̃ nõ sufficiũt sibi.tũ etiã quia nullus cõcedens ad hoc se obligare intendit z nemo obligat nisi q̃ animũ obligandi habuit.l.obligationũ.ff.de act.z obliga. Quarta opinio tenet q̃ remittit solũ illa pena debita peccato.p q̃ non satisfecit ex negligẽtia.siue quo ad eccl̃iaz.siue quo ad hũ.nõ aũt illa quã ↄtempsit facere seu nolu/ it.z hec est falsa.tũ q̃ remunerare vult negli/ gentiã ↄtra.l.nõ.ff.ex qui.cau.ma.nõ em̃ ne/ gligentibꝫ subuenit.sz necessitate rez impedi/ tis.hec ibi.tũ etiã q̃ ps̃upponit q̃ ds possit cõ ferre penitẽtiã z esse capax indulgentie.cũ talis i peccato mortali sit.qõ falsuz est. Quin ta opinio tenet q̃ remittit etiã pena inferni.al legat tex.de pe.di.iij.c.vlti.vbi patet q̃ bona fa cta i pcto mortali valẽt ad tolerabilẽ iudiciũ subeundũ.sz hec sil̃r est falsa.tũ q̃ illud.c.nõ intelligit q̃ talia bona minuãt penã inferni de bitã peccatis.sz q̃ malũ nõ cõmittẽdo z faciẽ do bonũ nõ augeat.tũ etiã q̃ expsse tenet ↄtra. c.tres sunt.de pe.di.i.z de ↄse.dist.xiij.ois.vbi patet q̃ pena eterna nullo mõ p̃t remitti nisi p ↄtritionem ppriã loquẽdo de eo qui peccauit actualiter.s.de adulto. Facit.c.maiores.de ba ptismo.in.§.hic vero dicim⁹. Sexta opinio tenet q̃ p indulgentias remittit pena taxata a deo z etiã a sacerdote ipsita si modo ipe sacer dos q̃ eã imposuit h̃ sibi ↄcesserit vt eã p tales remissiones vl̃ in partẽ vl̃ i totũ possit redime re.z hec sil̃r nõ videt vera.licet glo.in d.c.qõ aũt.z multi canoniste eã tenuerint.tũ quia vi det artare potestatẽ superioris quasi nõ possit remittere penã impositã ab inferiori suo.cõtra id qõ legit z notat in.c.quod super his.§.rur sus.de voto.tum etiam quia videt contra tex. p̃fati.c.cuz ex eo.in verbo eneuat. Septima opinio tenet q̃ p̃fate indulgentie valent ſm Fran.de may.in tractatu de potestate clauiz primo quo ad augmentũ gratie. Nã ſm Au gustinũ. Charitas meret augeri:sz p opa me/ ritoria facta ab existente in gratia meretur au gmentũ gratie.ergo ẽ.quia nõ dat nisi faciẽ tibꝫ opera de sui natura meritoria. Secundo quo ad augmentũ glorie.q̃ cum null⁹ possit lucrari indulgentiã nisi p fidẽ:z fides sit vir/ tus cui promittit visio dei.ergo ẽ. Tercio va lent quo ad penã debitaz in purgatorio.quia quãdo alicui aliqd debitũ est remissum ab eo qui habet potestatẽ pinde est acsi solutũ esset. sed sicut ecclesia imponẽdo penitentiã remit/ tit penã purgatoriã.ergo remittẽdo p indul/ gentiã absoluit ab ea. Quarto valent quo ad penã impositã a sacerdote ſm partẽ vel totũ p ut sonãt.z hec est vera opinio quã sequuntur Soffre.Joh.an.Pa.in d.c.qõ aũt.z cõmu/ niter alĩ canoniste.z Theo.in.iiij.sen.di.xx. Ex quo patet q̃ ille cui imposuit sacerdos pe nitentiã septẽ annoz ieiunando accipiendo indulgentiã septẽ annoz absolut⁹ est.licet me lius sit eã facere.z hanc p purgatorio reserua re p residuo:si imposita nõ fuisset ↄdigna.

¶Quer̃ quantũ remittit per indulgentiã d̃ z̃ pfata pena vel debita pena in purgatorio.vel in hac vita p peccatis cõmissis? R.q̃ diuersa fuit opinio iter docto.canonistas.z theo. Nã quidã dicũt q̃ valẽt ſm interna suscipientis deuotionẽ z nõ plus.z hui⁹ opinionis videt

fuisse Ray. Sed hec est falsa: qz sequeret q̄ sine exteriori operatōne valerēt qō est cōtra cōmuniter Theol. in .iij. dist. xx. vbi volunt q̄ nisi quis faciat illud p̄ quo datur indulgētia nullo modo ipam ꝯsequatur q̄tumcūq̄ habeat bonā voluntatē: licet ꝯsequat meritū bone voluntatis. Secūda opinio tenet q̄ valēt fm̄ tuotōis quantitatē ⁊ dati seu laboris magnitudinē. vnde licet dicat q̄ posuerit man⁹ adiutrices tali ecclesie habeat de indulgentia quadraginta dies. tamē si vn⁹ dat pl⁹ altero: vel de magis longinquo venit ad visitandū ecclesiā in qua est indulgētia septē annoz̄ participabit magis q̄ ille qui dat min⁹ vel venit de ppe. Sz hec opinio implicat ꝯtradictionē eo q̄ nō esset indulgentia sed cōmutatio. aut oportet dicere q̄ ecclesia p̄dicaret falsum si nō amb⁹ haberēt quadraginta dies: vel septē annos. Et ideo est tercia opinio q̄ tenet q̄ tantū valet quantū valeret ei pēnitētia tot dieꝝ vel tot annoz̄ ab eo facta in hac vita. p̄ quot dat indulgētia. hoc est q̄ tantū minus puniet in purgatorio quantū si fecisset pēnitentiā p̄ tot dies vl̄ ānos quot sonat indulgētia. Ex quo concludunt q̄ sicut pēnitentia facta cū maiori feruoze ⁊ austeritate p̄ annū. plus valet ceteris paribꝫ q̄ facta cū minori. sic illi qui plus dat ⁊ plus laborat correspondet ann⁹ efficaciozis pēnitentie q̄ alij. ⁊ ideo plus habebit de remissione quāuis amb⁹ remissionē tot annorum habeāt. Et hec opinio non placet mihi. qz videt derogare verbis indulgētie. cū dicat q̄ dat indulgentia tot annoz̄. ⁊ debeat intelligi de annis vere ⁊ optime pēnitētie fiende. qz verba in potiori significato sunt intelligenda ⁊ latissime in beneficio principis. de verb. sig. c. olim tibi. Quarta opinio tenet q̄ quo ad remissionē extēsionis pene tantū valent bis qui ⁊ de ppe cū modica elemosina sicut bis qui d̄ longe ⁊ cū multa elemosina fm̄ qō continet forma. sed quo ad remissionē pene intensiue. ⁊ quo ad dispositionē sui ad recipiendum augmentum gratie sunt impares. qz qui plus dat ⁊ magis laborat ceteris paribꝫ plus habebit. hec aūt opinio nisi velit dicere qō dicit tercia opinio implicat ꝯtradictionē nisi quo ad illā dispositionē augmenti gratie. quia illud est verissimū Ratio. quia si non debeo ferre nisi pēnitentiā septē annoz̄ si dimittatur mihi extensiue similiter ⁊ intensiue remittet. Quinta opinio est q̄ tantū valent quantū sonant. ⁊ tantū multū danti quantū parum. vel modicum laboranti quantū multū. quia indulgentia ē quedā liberalitas que nō respicit meritā sed largitatē cōcedentis. Et hec quāuis sit magis cōmunis opinio nō mihi placet. cū videat irrationabilis. Nec illud Matth. xx. quo dicitur. An non licz mihi facere qō volo an oculus tuus nequā est cōtra me. qz loquit ille tex. de dato ex suo ꝓpio: nō ex alieno. Sexta opinio est q̄ non plus remittunt de pena nisi quantū meret ille labor vel illa operatio etiā si talis indulgentia nō esset aliter videret ecclesia inducere christianos ad dimittendū opera alia satisfactoria ⁊ solū intendere huiusmodi indulgentijs. qō esset absurdū dicere. ⁊ ideo dicunt q̄ solū quo ad nomē dat indulgentiaz vt christianos potius inducat ad talia facienda. ⁊ adducūt dictū Innocen. q̄ dicit q̄ ꝓpter indulgentias generales nō minuit q̄ teneāt pēnitentiā agere homo in hac vita. Sz hec opinio est falsissima: tum qz p̄supponit ecclesiā p̄dicare falsum. ⁊ facere malū sub specie boni. qō nullo modo licet etiā p̄ vita aeterna saluanda. c. sup eo. de vsur. tum etiā quia sunt dat se super falso intellectu ad Innocē. qz est intelligendus Innocē. de pēnitētia put est q̄ tinctiua inclinatōis ad malū ⁊ p̄seruatiua. nō put dlet penā p̄ peccato p̄terito Et ideo est le ꝓptima opinio quā puto verissimā. videlicz q̄ indulgentia quantū ad augmentuz gratie ⁊ glorie tantū valet quantū est interna deuotio suscipientis ⁊ nō plus. Quantū vero ad remissionē pene debite in purgatorio. vel imposite a sacerdote in penitentia. Dico q̄ indulgentia tantū dimittit quantū sonat: dūmodo fm̄ sanctū Bona. ⁊ sanctū Tho. in .iij. di. xx. homa faciat qō sibi imponit fm̄ q̄ eum decet facere. vnde si pauper dat vnū denariū fm̄ q̄ euenit dare: sic habebit indulgentiā que dat porrigentibus manus adiutrices: sicut diues qui dat vnū ducatū. Sed nō ecōtrario. quia si diues vellet dare vnū denariū. nō cenſebit̄ porrexisse man⁹ adiutrices. et sic non habebit tantū d̄ indulgentia sicut necesse diceret aurium debuisse alicui dando obolū. sz fm̄ q̄ decet regi dandū. Similiter si ꝓpter honorandam ecclesiā dat indulgētia visitantibꝫ eque habebit eā qui de ppe sicut qui de longe venit dūmodo visitet sicut ei euenit. s. non furtim. nō sine societate magna: si est dominꝰ ⁊ hmōi aliter nō tantū habebit. ⁊ hec opinio saluat ecclesiā vt nō p̄dicet falsa. quia verā dat indulgentiā vt sonat. Concludit rationabilitatem vt intelligat q̄ id qō imponit debet fieri fm̄ q̄ euenit facieti. ⁊ excludit dissipationē thesauri. dū p̄supponit rōnabilē largitatē in dispēsatore. Addit tū sanctus Bonauē. vbi. s. q̄ licet

hō nō faciat qđ iniungit in indulgētia fm q
eū decet q ppterea nō debet dimittere quin fa
ciat illud fm q sibi placet. qz licet non habeat
tm de illa indulgēta: tm plꝰ habebit de remissi
one pene p tali facto quā nō haberz p alio sili
ceteri paribꝰ facto. vbi nō dat talis indulgen
tia. Inno. z Hosti. tm tenēt q dūmodo qs fa
ciat qđ imponit ea habebit. Sz magis placz
opi. sancti Bona. nec p h sequit q hō debeat
dimittere alia opa melioza vel satisfactoria. z
hmōi solū intendere. qz licet isti plꝰ dimittāt
de pena. alie tm sunt magis meritorie pmij es
sentialis qđ est meliꝰ z pseruatiue a recidiuo z
subiugatiue carnis dominio rōis. Aduerte h
q aliqn dicit Damꝰ indulgentiā omniū pec
catoz: vel centū annoz de penitētia sibi iniun
cta. qz tūc solum remittit penitētia impositā a
cōfessore. z ideo si moreret nō statim euolaret.
qz nō imponit eque cōmuniter. Aliqn dicit.
Damꝰ indulgentiā omniū peccatoz đ quib
ptriti z de confessi sunt. z sic oblita nō remittū
tur vel ignozata. Aliqn simpliciter dat remis
sio oim peccatoz. z tūc si nullū peccatum post
cōmiserit statim euolaret ad gloriā si mozere
tur. Intellige etiā q opinio sancti Bona. p
dicta nō intelligit qn indulgentia dat sic. Da
mus indulgentiā cuicūqz dicēti dece pater no
ster. vl danti vnū ducatū tali loco z hmōi. qz
in talibꝰ nō requirit de decentia plone. vl statꝰ.
effectꝰ impositi opis. Sz intelligit sanctus
Bona. qn imponit aliqđ generaliter. qz tunc
intelligit q illud debet implere fm qđ facienti
de ipo nō sunt anni celi vel purgatoriū. sed an
nihilꝰ vite. qđ est dicere q tantū diminuunt
de pena: quantū si p annū vel per tot dies feciſ
set penitentiā.

3 ¶Sz qro vtz dies isti vel anni indulgentie
sint vtiles vel otinuit. R. Hosti. in. c. cū ex eo.
de pe. z remiſ. z sequit Pa. ibidē q dies erunt
vtiles. annꝰ vero otinuꝰ. Vult dicere q si sa
cerdos imposuit alicui vt ieiunet quadragin
ta dies: siue otinue: siue interpolate. accipien
do indulgētiā quadraginta diez erit absolu
tus. Si vo debet agere penitētiā p annū qua
liscūqz sit illa penitētia. puta ieiunādi p annū
qualibet septimana bis vel ter q ista solūmo
do tollit p indulgentiā anni. ita q indulgētia
nō diuidit p dies: sz valet respectu anni inte
gri. put penitētia est annualis. Sz ego h vlti
mā credo vez qn indulgeat annꝰ de iniunctis
penitentijs: put aliqn dicit: vt in d. c. cū ex eo.
Secus aūt credo quādo simpliciter dat an
nus indulgētie: qz credo sit vtilis. z sic dimit
tit đ pena debita peccato in foro anime. siue sit
imposita a sacerdote: siue a iure: siue a diuina
iusticia. cccl̄xv. diez. si est plenaria statim euo
lat si in tali statu mozit. nec purgatoriū senti
et fm Hostiē.

¶Quomodo intelligit indulgētia? R. q certa doctrina nō pt dari: sz inspiciant eiꝰ verba. z sic fm q sonāt intellige. ar. de priui. c. cū z plā tare. Subintelligunt tamē aliqua semp. s. q dans habeat potestatē. z suscipiens sit debito modo dispositꝰ. de quibꝰ infra dicet. z tercio q faciat qđ in ipis otinet. z fm q ei conuenit face re. Itē aduerte q qn dat indulgentia sic puta a primis vesperis vsqz ad secūdas vel vsqz ad octo dies: sic solū semel habet. etiā si intrat de cies. secꝰ si diceret q toties quoties qs visita uerit. vel qn ē ppetua fm sanctū Tho. in. iij. dist. xx. z Cal. q allegat. c. i. de filijs pbi. li. vi. z. c. nō pt. R. ij. de pben. li. vi. z sequit Joh. an. z Be. in d. c. indulgentia. Matth. tm vt recitat Cardi. in cle. pma. de priuile. tenet q etiaz habebit totiens quotiens visitat: etiā qn est tē poralis. z sequit ipe Cardi. z in cle. ij. de pen. z remiſ. z credo veri. 4

¶Quis potest dare indulgentias? R. q solus papa potest dare plenarias z in toto orbe: qz ip se solus est assumptus in plenitudine potesta tis. dicto. c. cū ex eo. z. xxiij. q. i. qđcunqz. Itē legati dñi pape possunt de iure facere perpetuas indulgentias in terminis sue legatōis. sicut z ppetua statuta. de offi. lega. c. vlti. in tex. z in glo. Itez archiepi in sua prouincia z episcopi in sua dyocesi: dūmodo nō excedāt summam diez quadraginta. siue sit p anniuersario ecclie. siue p quacūqz alia causa. In dedicatione vero basilice possunt ꝺcedere vsqz ad summā vni anni: z non plus: siue dedicet ab vno epo aut archiepo: siue a pluribꝰ. vt in d. c. cū ex eo. z. c. nostro. eo. ti. Hocno. Lar. in d. cle. ij. q si excedant hunc numez non valent. vt in. c. indulgentie. de pe. z remiſ. lib. vi. Qđ intellige fm glo. ibidē quo ad excessum: nō q ad numez ꝺcessum. Alij aūt plati inferiores siue seculares siue regulares vt abbates z huiusmodi nō possunt facere aut dare indulgentias. vt no. glo. in d. c. nostro. nisi ex speciali cōcessione aut priuilegio. vl alia causa legitima puta pscriptione z hmōi id ei cōpetat. vt in. c. accedentibꝰ. de excess. pla. Possunt tm cōmunicare bona sui collegij. Itē sacerdotes oēs in foro penitentiali possunt dare indulgentiā illis quos possūt absoluere. ita refert do. Lar. in clemen. religiosi. de priuilegijs. Aluarus h teuentē ar. c. de quꝰ. de pe. z remiſ. Sz tu vide

glo.in.c.Mensurā.de pēni.dist.i.que hꝫ tenet Hoc idē tenet Panor.in.c.sicut dignū.ō homi.allegat.c.quē pēnitet.de pe.dist.i. Hoc idē tenent Inno.t Berū.in d.c.qō aūt. Sed de quāto nō determinat: nisi q̄ aluar⁹ dicit q̄ potest dare indulgentiā annoꝝ vel dieꝝ sicut ei videbit: dūmodo discrete faciat. Hoc idē tenet Inno. vt refert t sequit Archi.in.c.indulgentie. Et ad iura q̄ vident ꝓtraria nōdet Archiō. q̄ est vez de generalibꝫ aut publicis remissionibꝫ q̄ facere nō possunt. vel dēbent intelligi de pēnitentia iniuncta a supiore. puta epo quā remittere nō pt. xpi. di. inferior. Qō limita fm qō dixi. s. Cōfessio. vi. Ḣ. iiij.

6 ¶ Quid si p̄fati p̄lati nō sunt sacerdotes? R. Lau.in clemē. si dominiū. in fine. de reli. t vene. san. q̄ nihilomin⁹ possunt dare. ar. d.c. qō aūt. de elec. transmissam. licet Hostiē. dicat q̄ nō dēt. nisi sint p̄biteri.

7 ¶ Utꝫ durent post mortem ꝓcedentiū? R. q̄ sic. fm Inno. in.c. qō translationē. de offi. legā. t est dictū solēne. Facit qō notat Lapus in.c. fi. de rescrip. lib. vi. t sequit Be. ibidē facit qō notāt in glo. t docto. in.c.cū ad hꝫ. de clericis nō residentibꝫ. t Laudun⁹ in clemen. fi. de elect. Et facit ad ītās: q̄ saluus conduct⁹ non expirat morte ꝓcedentis. Uide glosam singularē in.c.cū eo. de elec. lib. vi. Nec obstat lex fi. ff. de pēnis. quia loquit in pēnalibꝫ. Qō bene nota. Panor vero in.c.fi. de offi. lega. idem tenet q̄ ad indulgentiā. de qua hic loquor. Sed ō indulgentia seu licentia. vtputa eligēdi cōfessorē vel non residendi in beneficio: nō. Sed tenet q̄ expirat morte ꝓcedentis. vel finito eius officio: nisi sit facta cū cause cognitione t cōsensu sui capituli. qz est in p̄iudicium ecclesie. Et sic tene q̄ in ꝓcessione p̄iudicatiua ꝓcessa per inferiorez papa sine cause cognitione expirat. Secus esset si ꝓcederet a papa. vel nō esset alteri p̄iudicatiua. Et sic ꝓcorda docto.

8 ¶ Quid si tales dantes sint in pēcto mortali? R. fm Hostiē. q̄ nihilomin⁹ valent ꝓpter officiū ecclie diu tolerant ab ecclia. facit. c. dictū est ꝑma. q. ij.

9 ¶ Unde assumunt iste indulgentie? R. communis opinio doctorū: tam theologorum in quarto q̄ canonicorū in dicto.c. indulgentie Et clementina vnica. de reli. t vene. sanctorū t in dicto.c. quod autē est. q̄ sunt ex abundantia meritorū que vltra mensurā demeritorum suorū sancti sustinuerūt t christi. Sed ego teneo cū Francis. de may. in tractatu de indulgētijs. q̄ cū merita sanctorū sint vltra ꝓdignū remunerata a deo. t sic exhausta q̄ solū dātur ex merito christi t passionis eius cuius minima gutta sanguinis vel sudoris sufficeret ad expiationē omniū peccatorū que vnq̄ fuerūt ꝑpetrata aut ꝑpetrabunt. qz eius respectu nihil sunt omnia. vt in.c. damnam⁹. circa fi. de sum. trini. qz vere dolores nostros ipse portauit. de cele. mis. c. cum Marthe. cuius dispensatio tradita est sup terram illi qui curam habent mistici corpis: t clauem totius ecclesie militantis. de transla. c. quanto. t. xpiū. q. i. c. qō cunq̄.

¶ Sub qua forma sunt ꝓcedende q̄storibus? R. q̄ fm formā q̄ scribit in d.c.cū ex eo.

¶ Utꝫ p̄fati p̄lati possint ꝓcedere indulgentias nō suis subditis? R. q̄ nō: nisi in quibus casibꝫ. Prim⁹ est in.c. nostro. de pēni. t remis. vbi archiepiscopi concedūt simpliciter p tota prouinciā. licet nō sint eius subditi nisi in casibus a iure exp̄ssis. Intellige tamē q̄ nō valent nisi existentibꝫ de prouincia: non aduenientibꝫ q̄ ibi nō habent domicilium. Secundus casus est qñ illi q̄ volunt eas accipe habēt licētiam a ꝓprio epo fm aliquos. vt no. Innoc. in.c. qō aūt. de pe. t remis. Alij vero dicūt q̄ eri am de licentia ꝓprij sacerdotis parochialis possunt ipas accipe. Et cuz hꝫ trāsit Hostien. Bul. vero in Spe. dicit q̄ tutius est q̄ habeat ꝓsensus epi: t fm eundē sufficit etiā cōsensus metropolitani sui. dicto.c. nostro. Addit etiā Bu. ibidez q̄ ex causa iusta potest eps statuere in dyocesi sua ꝓcedere. vt indulgentie sue ꝓsint venientibꝫ de dyocesi aliena. Facit dictus c. qō autē. non tamen posset ꝓcedere q̄ indulgentie ab alijs episcopis in ei⁹ dyocesi concedi se valeant. ex quo patet q̄ illi qui habent literas diuersoꝝ episcopoꝝ dantes indulgentias facientibꝫ eis elemosinas nō valent: nisi quo ad indulgentiā ꝓprij episcopi. vl nisi habeant licentiam a ꝓprio episcopo vel sacerdote: vt tales indulgentie ei ꝓsint. de fo. cōpe. significasti.

¶ Sed quid si episcopus ꝓcedit indulgentiam t archiepūs similiter tale quid faciētibus? R. q̄ oēs subditi epi habebunt vtranq; alij vero habebunt solā archiepiscopi fm Hosti. in. d.c.cū ex eo.

¶ Pro quibus causis indulgentie sunt facte? R. fm cōmuniter doct. q̄ p dei laude t gloriā que p̄cipue relucet in sanctis eius. Sācti vero honorant in ꝓstructione ecclesiaꝝ t cōmemoratione virtutū. t ideo recte dant celebrantibꝫ eoꝝ festa existentibꝫ in p̄dicatiōibꝫ. vel tantibꝫ eoꝝ ecclias: t huiusmodi. Ite secūdo ꝑ cōmuni vtilitate t defensione fidei: terre sce

pmotione studij ⁊ hmõi.

14 ¶Utrum possint dari p temporalibꝫ tm̃. R. q̃ nõ simpliciter. sed bene p temporalibus ad spualia ordinatis fm san. Bona. vbi. s. ⁊ sic nõ est symonia.

15 ¶Utꝫ p spualibꝫ tm̃. R. q̃ sic. sicut Innocẽ. iij. dedit indulgentiã ẽcẽ diẽꝫ orantibꝫ p regẽ Francie ⁊ pdicantibꝫ crucẽ.

16 ¶Utꝫ p remissione iniurie. R. san. Bo. q̃ in ḡrin datione indulgẽtie debet attẽdi illud qõd sit mere volũtatis nõ necessitatis. Sit etiam dabile. sit etiã aliq̃ modo penale si recte

17 dabile. quoꝫ primũ deficit in ꝓposito.

¶Quibus prosunt indulgẽtie. R. vt colligo ex Inno. ⁊ Hosti. in. c. qõ aũt. de pe. ⁊ remis. ⁊ etiam a theo. in. iij. dist. xx. q̃ vt valeãt requirunt fm aliquos septẽ. Primũ q̃ sit cõritus ⁊ cõfessus. videt tamẽ satis rationabile q̃ hꝫ intelligat fm eccl'ie interpretationẽ. vnde ille q̃ fuit confessus in pasca. ⁊ post cecidit in mortalẽ peccatum. si cõteratur de eo ⁊ deliberet cõfiteri in quadragesima futura: censebit cõfessus esse primus. ⁊ sic habebit indulgentiaꝫ. ⁊ licet hec sit pia opinio quã Panor in. c. omis vtriusq; de pe. ⁊ remis. tangit. ⁊ Joh. an. in. d. c. qõ aũt. ibidẽ tenet. tamẽ tutius est q̃ cõfiteat maxime cum viri sciant seculares vere conteri: si cõfiteri nõ potest cõmode conteratur. ⁊ credo eam habebit. non autem existens in mortali. scilicet nõ contritus.

18 ¶Secũdũ q̃ habeat devotionẽ fidei qua credat tantã potestatẽ esse apud ecclesiã. qz licet non habeam⁹ manifesta testimonia ante tps Gregorij. tñ credendũ est q̃ ante etiã faciebãt licet nõ ita frequẽter. qz ante sua tempora rari fieri poterant ita solẽnes ⁊ catholici. qz erãt magis pfecti: nõ ita indigebant.

19 ¶Terciuꝫ q̃ sit subditus eius qui facit. fm q̃ dictũ est supra.

20 ¶Quartũ q̃ faciat illud p quo datur indulgentia. alias non valet. quis habeat bonã voluntatem. Nam fm Tho. in. iij. xx. dist. non instante ꝺditione: non potest quis ꝺsequi qõd sub ꝺditione ꝺceditur. Nec obstat q̃ deus respicit bonã voluntatẽ. ruij. q. v. si quid. qz verum q̃tũ ad augmentũ gratie ⁊ glorie. sed nõ quo ad accidẽtalia: cuiusmodi est remissio pene. valet tamen p accidens talis bona voluntas. qz inquantũ augmentat gratiã. per consequens ⁊ cõtritionẽ auget. ⁊ ita operat ad remissionẽ pene.

21 ¶Sed quid si aliquis facit p eo. R. q̃ si indulgentiã concedens exprimit valebit. alias ñ valebit: si hoc exprimit. etiã si ille p quo facit sit mortuus: non p modũ indulgentie sed suffragij. ⁊ hec est cõmunis opinio theologorũ. ⁊ etiã tenet Inno. in d. c. qõ aũt. Nec obstat q̃ dicas papam non habere autoritatem super mortuos. qz hoc est verũ p se ⁊ directe. ⁊ sic nõ valent mortuis indulgẽtie: sꝫ p modum suffragij bene valent. Alij aũt tenent vt refert Lardi. in d. cle. ij. q̃ qñ est a papa taliter data q̃ etiã p mortuis possit fieri id qõd ꝺponitur. q̃ valet fm Tho. in. iij. ⁊ Pe. ⁊ Aug⁹. de ancho. in libro de ptãte papę. Et ad illud quod dicit Matth. xvi. Qcunq; ligaueris super terrã ẽc. R. referri ad papã existentẽ sup terrã. quia cum mortuus fuerit amplius ligare vel soluere nõ potest. Requirit tamen si debet valere p alio q̃ tam ille q̃ accipit qꝫ ille p quo accipitur sint in statu gratie. aliter non valeret: neqꝫ p modũ indulgentie: neqꝫ p modum suffragij. Et placet mihi.

¶Utꝫ religiosus possit facere id p quo datur indulgentia vt eaꝫ habeat. R. q̃ licet non habeat proprium: nec p sua voluntate possit exire clastrũ. supior tamẽ potest ei dare licentiam aliquid dandi vl' visitandi loca sancta. et sic eã habebit sicut alij. nõ tamẽ debet dimittere religionis observantiã ꝓpter ipas. qz plus meretur quo ad premiũ essentiale religionem seruando qꝫ indulgẽtias capiẽdo. licꝫ minus quo ad dimissionẽ pene. 22

¶Utꝫ ille qui dedit indulgentiã si facit illud p quo debet habeat eã. R. Uincen. in d. c. cũ ex eo. ⁊ Guil. in Specu. ⁊ Archi. ī d. c. indulgentie q̃ nõ. l. vnica. C. ne q̃s in ca. su. ⁊ l. inq̃sitio. C. de solu. Theologi in. iij. di. xx. dicũt. q̃ licet principaliter nõ possit ꝑlatus sibi dare indulgentiã. tñ data alijs etiã sub eadem forma põt ea vti. ⁊ sic tene q̃ valet. vt tenet Baspar in d. c. nostro. ⁊ sequit Se. in d. c. indulgentie. de pe. ⁊ remis. lib. vi. 23

¶Quintũ q̃ tantũ det pro quanto nollet sustinere penã sibi iniunctã. vnde quantũ daret ne haberet ieiunare tot dieb: tantũ dicunt de bet dare si vult eam habere. sed hꝫ cõmuniter nõ tenetur a doctoribꝫ. vt tenet Panor. in d. c. qõd aũt. sed sufficit faciat fm qõd ei cõuenit. vt dixi supra. 24

¶Sextũ q̃ ille q̃ eã vult accipe nõ possit facere debitã penitentiã. vt peccatũ suũ requirit. qz posset facere ⁊ nõ faceret nõ valeret indulgentia. sed hꝫ falsum est. vt. s. patuit. ⁊ ideo nõ requirit necessario ista duo. 25

¶Septimũ q̃ subsit necessitas ī causa p qua dat. Hꝫ hꝫ silr nõ est verꝫ. qz etiã sine ẽcitate 26

potest dari. vt. ꝫ. patuit. ⁊ sic patet ꝙ quattuor tantūmodo sunt necessaria.

27 ¶ De pena religiosorū pronunciantiū vel predicantiū indulgentias indiscretas. habetur i clemen. religiosi. de pniti. vbi patet ꝙ peccant mortaliter. qz phibet eis in virtute sancte obedientie sub pena maledictōis eterne. Et dicūtur p̄dicare indulgentias indiscretas ſm glo. qñ pnunciant indulgentias nō ꝓcessas. i. qs nō habēt. Lar. in d. cle. religiosi. dicit ꝙ etiā si sunt cōcesse eis dūmodo sint indiscrete. adeo ꝙ eis nō potuerūt ꝓcedi dicunt indiscrete ſm Pau. qui dicit ꝙ dicunt indiscrete qñ concedens excedit quantitatē. d. c. cū ex eo. Idē etiā dicit Zen. ꝙ indiscrete dicunt qñ ꝓbari n̄ possunt. ar. de pba. qm̄. ⁊. c. post cessionē. ⁊ de fide instru. c. ij. sed qūo peccent mortaliter tene ꝙ solū est qñ pnunciant indulgentias nō veras aut nō validas.

Inepta letitia est filia gule q̄ quādo sit peccatū. vide Lud⁹. ℌ. ij.

Infamia est lesa dignitat; qualitas reprobata q̄tū ad vitā ⁊ mores p ar. a ꝓtrario sensu. sicut fama est illesa dignitatis stat⁹: vita ⁊ moribꝫ cō probatus. ⁊ in nullo diminut⁹. l. cognitionū numerus. ℌ. extimatio. ff. de vari. ⁊ extraordi. cogni. Et ideo infamis dicit cui⁹ status vita ⁊ moribꝫ est reprobatus. sicut colligit. ff. de in ius vo. l. ſz ⁊ si hac lege. ℌ. ꝓtor. in glo. ⁊. ff. de obse. a libe. l. honori. ⁊. l. licet.

1 ¶ Quotuplex est infamia? R. triplex. ſ. facti. hꝫ puenit ex cōmuni hoīm locutiōne. de qua per Bar. in. l. de minore. ℌ. tormēta. ff. de q̄stionibus. Scōa iuris. Tercia canonica.

2 ¶ Quō incurrit infamia facti? R. ꝙ aliquando incurrit a crimine. ita ꝙ crimē est proxima causa infamie. ⁊ hꝫ repellit a testimonio i causis grauioribꝫ ⁊ i causa criminali. sed in alijs admittunt. ſm ꝙ plus ⁊ minus sunt infamati. Aliqñ causat infamia facti ab alio. puta qz fuit incarcerat⁹: vl fuit ꝓpter crimen repulsus a testimonio. vt in. c. testimoniū. de testibꝫ. vl cum pater p verba turpia instituit filium heredem. dicendo filiū meū ꝓditorē nequā et hmōi instituo heredē. vl ei lego. vt. C. ex qui. ca. infa. irro. l. ea. que pater. Item causat per ꝓba iudicis: dicētis alicui postulanti calūniaris: vl bene faceres si ad frugē melioris vite te cōuerteres: ⁊ hmōi. vt in. l. verbū. ⁊ in. l. interlocutio. C. eo. ti. Multis etiā alijs modis incurritur. vn de qñ apud bonos ⁊ graues viros infamat ex aliq̄ facto: sic incurrit infamiaz facti. d. l. licet. ⁊. vi. q. i. sunt plurimi. vt no. in. c. licet ex quadā. de testi. Infamiā cm̄ nō faciūt dicta paucoz nec multaz leuiū p̄sonarum. dūmodo apud graues ⁊ bonos nō sit opinio lesa. Et nota ꝙ hic graues dicunt q̄ non sunt leues. puta est hō bone fame ⁊ opinionis antiquus. sicut ben emerit⁹ dicit q̄ nō ꝛemeruit. ff. de le. ij. l. cū pater. ℌ. rogo. ⁊. l. cū quidā. in pn. ⁊ de scruti. c. vno. Uñ ⁊ senibꝫ maiorē fides adhibet. ff. de fide instru. l. vlti. ⁊ ar. ff. fami. herc. l. si que sunt. vbi heres in maiori parte ꝓponitur illi q̄ in minori pte est heres.

¶ Quez effectū opatur hec infamia? R. ꝙ primo repellit a dignitatibꝫ. c. inter dilectos. de ꝛcesſ. prela. qz vilibꝫ ⁊ indignis ꝓte dignitatis patere nō ꝛdent. ⁊ de re. iur. infamibꝫ. libvi. Itē repellit a testimonio. Intellige in causa criminali: nō aut̄ in ciuili. nisi ſm ꝙ dixi. de infamia que habet ortū a crimine. Itē no. Joh. an. ⁊ Pa. in. c. testimoniū. de testi. ⁊ in. c. inquisitionis. ℌ. pe. de accusa. Rich. t̄n in. iij. dist. xxv. tenet ꝙ infamia facti ipo iure nō interdicit actus legitimos. alle. c. si q̄s presbiter de purga. ca. sed sunt talibꝫ interdicenda: de purga. ca. Item repellit a ꝓmotōe ordinū. de accu. Omnipotens deus. lxxxi. dist. tanta. da niel. ⁊ suspendit ia ꝓmotū ſm ꝙ crimen impedit. ſm Innocen. de postu. pla. c. fi. de elec. c. sup eo. de renūci. c. nisi cū pridē. Itē indicit q̄s relā inofficiosi testamēti ꝓtra testamentū fratris: si infamis heres a fratre fuerit institutus ⁊ rumpit. C. de inoffi. testa. l. fratres. Itē purgationē inducit si iudici videbit. d. accu. venies. ⁊ ibi Hosti. de hoc in glo. in. l. nullā. C. ex qui. ca. infa. ali. irro. 4

¶ Quomodo tollit hec infamia facti? R. Pa. in. c. ex diligenti. de symo. ꝙ tollit p contrariū factū. vt no. Joh. vi. q. i. c. omnes in glo. Pot test etiaz princeps dispone re vt talis infamia nō habeat effectū. vt no. Pano. in. c. cū te. de sen. ⁊ re iudi.

¶ Quomodo incurrit infamia iuris? R. ꝙ per sententiā. ⁊ regulare est ꝙ nō incurrat infamia iuris in criminibꝫ publicis nisi p sententiam l. i. ff. de his qui no. infa. no. Dy. in. d. ſgula in. famibꝫ. ⁊ Pano. in. c. exceptionem. de excep. Et que sint publica crimia habet insti. de pu. iudi. p totū. de quo vide. ſ. Crimen. ℌ. vij. Itē incurritur infamia iuris ipo facto in casibꝫ in quibꝫ iure cauet ꝙ incurrat ipo facto. vt cum imperator militi aufert insignia: vel mittit aliquem in exilium. l. ꝙ ait. ℌ. ignominiosa. de

his qui no.infa. Itē qui exercent improbū fenus exigentes vsuras vsurarū.iij.q.vij.§.porro.z ibi vide tonū tex.cū glo. Itē cū aliquis dē prehenditur in adulterio.l.palam.§.que in adulterio.ff.de ritu nup. vel ptrahit simul cū duabꝫ.vel simul habet duas sponsas.l.quid igit.ff.de his qui no.infa.de bigamis nuper a nobis. Item q̄ lenocinū exercuit vel filias vl neptes pstituerit.l.athletas.§.ait ptor.ff.eo. z ibi de multis. Itē qui pugnauit cū fera.ff.de postu.l.i.§.bestias.z multis alijs.de q̄bꝫ vide in dicto.§.porro.z d.l.athletas. Et no.q̄ regulariter oēs infames fm leges sunt etiā infames fm canones.pbat h̄ tex.notabilis in.c.ij.de accu. Hilr omes q̄ ex culpis suis ad ordines nō possūt pmoueri.vt in d.c.omes.est tex.z ibi vide tonā glo.de h̄.z d.§.porro.

6 ¶Utrꝫ ofessio delicti in iudicio reddat aliquē infamē infamia iuris? R.Bar.in.l.infamez. ff.de pub.iudi.notat Panor.in.c.at si clerici. d iudi.q̄ nō.qz iudiciū pretorū videt requirere ad hoc vt sit infamis q̄ sit cōdemnatus de crimine.l.i.ff.de his q̄ no.infa.z i causa crimis ofessus nō habet pcondemnato.vt.l.si cōfessus.ff.de custo.z exhi.re.z ideo Bart.in.l. furti.ff.de his q̄ no.infa.dat cautelā vt soluat q̄n requirit sententia ad infamiā incurrendam condemnationē ante sententiā:z sic euadet.ar.l. si reus.ff.de pcura. Similiter nota aliā cautelam.s.q̄ talis nō litiget p se sed per pcuratorem.qz licet ipe condemnet z pcuratorꝫ pcuratorno nomine.tamē in hoc casu nec dns nec pcurator efficiet infamis.vt pbatur in d.l.furti.§.si quis alieno.p tex.z glo.z ibi Bar.hoc no.z docto.z no.q̄ loquit q̄n quis ꝺuenit vt condemnet actione famosa vel ex crimine:ex q̄ sequit infamia.prima tamē cautela nō valez vbi infamia irrogatur ipo iure.vt i.c.testimonio.de testibꝫ.qz p solutionē videret reus ofiteri crimē.l.ad solutionē.C.de re iudi.z.l.q̄m ff.de his q̄ no.infa.

5 ¶Utrꝫ plat? efficiat infamis si remoueatur p8 preter dolū? R.Pa.in.c.licet heli.de symo.z ibi glo.q̄ sic.sicut iura volūt in tutore.

8 ¶Utrꝫ infamia iuris tollat executionez ordinum? R.Panor.vbi.§.q̄ sic.z etiam exercitium cuiuscūqꝫ dignitatis.vt dicit tex.in.l.infamia.C.de decuri.z ideo prelatus non exercet sententiā:sed resignet sponte a principio. z sic euitabit infamiā.

9 ¶Sed nunq̄d talis infamia priuat titulo beneficij z alijs dignitatibꝫ ipo facto? R.Pa.i 6.querelā.de iureiuran.puto q̄ sic in dignitatibus z honoribꝫ circa titulos beneficiales.p batur ex tex.l.ij.§.miles.ff.ō his qui no.infa. vbi glo.dicit q̄ sicut infamia priuat ipo facto militē militia:vt ibi.sic pari ratōne priuat militia celesti in alijs dignitatibꝫ z honoribus. Idem videt velle glo.in.l.frustratoriusl.C.de re milit. In beneficialibꝫ aūt non inuenio tex. dicit Panor.in d.c.querelā.hoc dicentē.vnde nō debem? imponere hanc penā spiritualez in ipis exquo iure canonico nō cauet expresse vt in simili dicit glo.in.c.fi.de iure patro. Fatetur bene idem Panor.q̄ collatio facta infami ipo iure est nulla.regla in authentib.de re.iur. lib.vi.z.l.ij.C.de digni.facit.c.inter dilectos de excess.pla.

¶Utrū ꝺdemnat? de falso cōmisso in officio testificandi efficiat infamis? R.in.c.cum dilectus in fi.de or.cogni.q̄ sic.si directe fuit ꝺdēnatus.secus si directe nō fuit actū ꝺtra eū.sed vt repelleret a testimonio.ar.d.c.cū dilect?.z l.lucius.ff.de his q̄ no.infa. 10

¶Utrꝫ snīa arbitrij infamet? R.q̄ nō.sz oportet q̄ sit iudicis ordinarij.l.quid ergo.§.ex cō promisso.ff.de his q̄ no.infa. 11

¶Quis pt tollere infamiā iuris? R.Panor.i c.ex diligenti.de symo.dicit q̄ p solū principē tollit q̄ ad eos q̄ sibi sunt subiecti.sed nō quo ad subiectos pape.sz p ipm papā solū.vt in.l. i.ff.de postu.z in.c.cū te.de sentē.z re iudi.z h̄ directe:sz indirecte pt aliqñ eps.vt cū dispensat in casibꝫ sibi a iure pmissis.vtputa ꝺdemnatus de adulterio efficit infamis:z tñ eps potest dispensare sup adulterio.z sic ꝺsequēter i infamia:sed non principaliter seu directe. Et de h̄ vide Bar.in d.l.i.z in.l.infamē.in fi.ff. de publi.iudi. 12

¶Utrum papa possit restituere laicū nō subditum sue iurisditionī? R.q̄ non.ij.q.iij.§. hinc colligit.nisi forte esset sibi necessarius in clericatu.z tunc ipe tm̄ posset:z nō aliū.illos autez de patrimonio suo restituere potest.z illos qui iuri aliorum nō subsunt:z omes clericos.vt in.c.p venerabilē.qui fi.sint legi.notāt Ber.Inno.z Hostiē.in d.c.cū te. Similiter tenēt doctores q̄ etiā collegiū cardinaliū pōt sicut z papa.sed Pa.in d.c.cū te.tenet ꝺtrariū scilicet q̄ nō potest. 13

¶Utrꝫ reges possint tollere infamiam iuris? R.q̄ nō illi qui subsunt imperatori fm Innoc. sed bene illi q̄ nō recognoscūt superiorē fm do. Anto.in d.c.cum te. 14

¶Utrꝫ restitutus p imperatorē indigeat alia dispensatione vt pmoueatur? R.fm Panor. in dicto.c.cū te.q̄ non.dūmodo egerit pniaz 15

vel dic q̄ epūs poterit dispēsare respectu criminis. qđ fuit notoriū vt promoueat. exq̄ restitutus est per imperatorē vel regem. q̄ non subest imperatori.

16 ¶Quomodo incurrit infamia canonica? R. q̄ ex quolibet peccato mortali. vt. vi. q. i. infames. z in glo. in summa ibidē. z ista durat donec sublatū sit crimen: vt in dicto. c. infames. z glo. in. c. illi. vi. q. i. z ideo post pēnitentiā cessat talis ifamia. hec notat Panor. in. c. ex diligentia. de symo.

Infidelitas Utrū sit peccatū? R. fm Astē. q̄ infidelitas dupliciter potest sumi. Primo negatiue pure. z hec est in illis q̄ nihil vnq̄ audiuerūt de fide christi. z isto modo non habet rationē culpe nec pene. q̄ talis ignorātia diuinor est secuta ꝓpter peccatū primor parentum. z sic tales infideles nō damnant ꝓpter infidelitatē. sz ꝓpter alia peccata q̄ sine fide nō possunt remitti. Et p̄ hoc facit Joh. xvj. Si nō venissem: z locut⁹ eis nō fuissem: peccatū non haberēt. s. infidelitatis in christū. fm Augu. Secundo modo sumit infidelitas cōtrarie. scilicet inquantū cōtrariant z ꝓtemnunt credere qđ audiunt. fm illud Isa. l. Domine q̄s credidit auditui nostro. z in h̄ ꝓprie ratio infidelitatis cōplet. z sic est mortale peccatum et grauissimū inquātū magis elongat a deo. nō tm quo ad affectionē: sed etiā cognitionem. z ideo magis punietur quilibet infidelis pro isto peccato q̄z quicunq̄z alius p quocunq̄z alio: ceteris paribus.

1 ¶Utrū omne qđ facit infidelis sit peccatū? R. Asten. glo. super illud ad Roma. c. xiiij. z xxviij. q. i. §. ex his. Omne qđ nō est ex fide peccatū est. dicit q̄ nō omnis vita infideliū peccatus est. sed q̄n solū faciunt aliqđ opus ex infidelitate: vel relatū ad ipam. vt q̄n saracenus ieiunat: vt legem machometi seruet hoc mandante. vel iudeus sabbatizat: z hmōi. z sic mortaliter peccat: alias secus. q̄z possunt facere multa q̄ sunt de genere bonor: in quib⁹ nō est peccatū. An aūt vendētes eis: vel alio titulo ꝓcedentes aliqua quib⁹ vtunt ad eor ritum peccent mortaliter. dico saluo meliori iudicio q̄ si q̄s hec eis venderet vt tales ritus facerēt sic peccaret mortaliter. q̄z cooparet eorū peccato. Sz vēdens eis simpliciter aliquas res: licet illi talibus vtant fm ritus eor: nō credo peccet mortaliter. aliter eccl'ia que eos tolerat z permittit habitare inter christianos videret ponere laqueum damnatōis christianis: cū sciat q̄ q̄si omia vtant fm aliquā ꝓditionē suar sectarū. sic iudeus carnes palmas cedros z filia vtuntur fm suam legem.

¶Quot sunt species infidelitatis? R. Astē. q̄ si infidelitas attendat fm cōparationē ad fidē: sic sunt tres. Nā peccatū infidelitatis ꝓsistit in renitēdo fidei. z sic aut nō dū suscepte. vt in gentilib⁹ siue paganis. z sic est ꝑma species. Aut fidei suscepte. z isto modo vel suscepte in figura: vt in iudeis. z sic est secūda species. vel suscepte in manifestatōe veritat⁹ vt in hereticis. z sic est tercia species. Si vero attendat infidelitas fm errores ad diuersos articulos fidei. sic nō sunt determinate species infidelitatis. cū possint multiplicari in infinitū.

¶Que est peior infidelitas? R. Asten q̄ illa 3 hereticor est pessima. vñ scđe Pe. scđo. Melius eis erat nō cognoscere viā veritat⁹ q̄ post cognitā retrorsum cōuerti.

¶Utr⁹ infideles sint ad fidem cogendi. vide 4 quod dict supra Baptismus. vi. §. xij. z. 8. Fides. §. ix.

¶Utrū sint in eorū ritib⁹ tolerandi? R. Astē. 5 q̄ licet infideles peccent in eor ritibus: tamen possunt tolerari sine pcō ꝓpter duo: vel ꝓpter bonū qđ ꝓuenit ex eis. sicut i ritib⁹ iudeorum hoc bonū habem⁹ q̄ fides nostra habet ab eis testimoniū i talib⁹ ritib⁹ in q̄b⁹ figuratur. vel scđo p̄t tolerari sine pcō ꝓpter malū vitandū vel scādalū aut difficultatē. qđ p uenire posset. vel impedimētū salutis eor qui sic tolerati paulatim ꝓuertunt ad fidē z ꝓpter primū sunt tolerādi iudei. Ꝓpter secundū sollum alij infideles: alias nō

¶Utrū fideles possint cū infidelib⁹ ꝓuersari? 6 R. Asten. q̄ si in aliquo casu ecclesia interdiceret ꝓpter aliqđ peccatū eor indirecte puniendum. sic nō liceret. Si aūt eccl'ia nō interdicet: tūc distingue. aut fideles sunt firmi. eē sic non ꝓhibent ꝓuersari cū eis. maxime si necessitas subest. aut sunt debiles in fide z simplices. de quor subuersione ꝓbabiliter potest timeri. z sic ꝓhibendi sunt: maxime ne magnā familiaritatē habeant: neq̄z sine necessitate cō uersentur

¶Utrū infideles q̄ nō recognoscūt dominū 7 eccl'esie licite possint rebus suis spoliari? R. Do. Matth. vlti. Data est mihi oīs ptās in celo z in terra. quā quidē transtulit in vicariū suū secundū recognoscūt dominū eccl'esie. nec sunt infesti christianis. ꝓ hoc habes tex. cum glo. xxiij. q. vij. si. de rebus. Inno. in. d. c. qđ super h̄ tenet q̄ nō possunt: nisi sint infesti xp̄ianis

vel aliter delinquũt in lege nature. ⁊ facit p eo tex. c. dispar. xxiij. q. viij. Sz mihi magis placet opinio Hosti. ⁊ maxime in infidelibꝫ occupantibꝫ prouinciã hierosolimitanam. que cũ sit cõsecrata sanguine christi ⁊ multorum martiꝝ nõ debet esse sub dominio infidelium. ⁊ hẽ intellige ꝙ possunt spoliari autoritate dñi papę nõ a priuata psona.

8 ¶ Utrꝫ infidelibꝫ sit credendũ in piudiciũ alicuius. R. Pa. in. c. i. de here. ꝙ nõ. ar. d. c. i. exq̃ sunt infideles ideo nõ psumunt fideles hoibꝫ: ij. q. viij. nõ potest. ⁊ c. pagani.

9 ¶ Utrꝫ liceat assumere habitũ infideliũ. ⁊ sic fe simulare infidelẽ. R. Rodo. ꝙ si fiat ex rationabili causa licet. sicut fecit sanctꝰ Sebastianus: dũmodo in tali vestimento nõ sit aliqd signũ: vel aliqs caracter principaliter cõstitutus ad discernendũ confessores alicuius infidelitatis. qz sic non liceret. qz per tale signũ mentiretur ꝺtra fidei pfessionẽ. sine causa vero rõnabili nullo modo licet.

10 ¶ Utrꝫ dubitare de fide sit peccatum mortale. R. ꝙ sic. qz dicit. Dubius in fide infidelis est. c. i. de here. Sz tũc dubitat cũ nõ magis declinat ad vnã partẽ qz aliã. sec⁹ si titubat vl vacillat sed tamẽ nõ firmat se nisi sup fide vera. de hoc vide. s. Hereticus in principio. Et vtrꝫ sit disputandũ de fide. vide. s. disputatio. Infideles an possint pcio induci ad fidẽ. vide. j. Judeus. Ş. xxiij.

Infirmus famulus an debeat habere salarium. vi de. s. Familia. Ş. ij.

Ingratitudo Utrũ sit peccatũ. R. Pe. aureo. in. iij. dist. xxij. q. ij. in fi. ꝙ ingratitudo potest cadere dupliciter. Aut tanqz circũstantia actꝰ. sicut est qñ aliqs peccans ex aliq̃ alio fine: habet tñ ingratitudinẽ tanqz circũstantiam. vt est quilibet. q̃ licet recepit multa beneficia a deo. tñ voluptate ducit⁹ ꝓsentit fornicationi. ⁊ isto mõ nõ est peccatũ p se. Sz circũstantia peccatũ aggrauans. Alio modo cõsideratur ingratitudo p se. sicut qñ nõ est aliꝰ finis mouens ad tale faciẽdũ: nisi qz despicit beneficia vel paruipendit vel nõ recogitat. ⁊ sic est peccatũ speciale.

1 ¶ Utrum sit mortale peccatũ. R. Respondeo fm Thomã. ij. ij. ꝙ si ea que ptermittit facere sũt necessitatis. sic est mortale. Aut ea q̃ cõmittit sunt cõtra id qd necessario debet cauere. ⁊ sic similiter est mortale. vel quãdo ex ꝓtemptu ptermittit recognitionẽ beneficij vel recõpensationẽ. alias est veniale.

¶ Utrꝫ ppter ingratitudinẽ reuocet donatio. 2
vide supra Donatio. i. Ş. xlij.

¶ Utrꝫ pater ratione ingratitudinis filij. puta qz eum accusauit. ⁊ ex oĩi causa ex qua potest eũ exheredare possit alimenta ei denegare. vide. s. exheredatio. Ş. iij. 3

¶ Quot modis cõmittitur ingratitudo. R. Respondeo fm sanctũ Thomã. ij. ij. q. cvij. ꝙ tribus modis. Primo nõ recognoscendo beneficia dei ⁊ hominũ vt debet. propterea dicit Seneca. ꝙ ingratissimus est qui obliuiscitur beneficium. Secundo quando non laudat seu regratiatur benefactorem. Tercio quãdo nõ recompensat beneficio recepto. scilicet faciẽdo honorem vel seruitium benefactori tempore suo. Adde quartum quando in mente sua cõtemnit beneficium receptum vel ipsum benefactorem quasi ei iniuriaz fecerit dando beneficium. Quinto quando murmurat de benefactore vel beneficio eius eum vilificans. Sexto quando facit iniuriam vel aliquid in contemptum illius benefactoris reddens maluz ꝓ bono. 4

¶ Utrũ ingratis sint beneficia subtrahenda. R. Rñdeo. ꝙ aut ex beneficio psumitur ꝙ attrahentur ad gratitudinem vel ad minus malũ. ⁊ sic non sunt subtrahenda. aut inducunt ex beneficijs ad pcioza vel ad perseuerandũ in malo. ⁊ sic subtrahi debent. ita no. in. c. non omnis. v. q. v. 5

Iniuria quid est. R. Respondeo ꝙ quadrupliciter accipit. Primo generaliter. ⁊ sic est oĩe qd̃ non fit iure. Facit. c. quid dicam. xiij. q. iij. Secundo accipitur specialiter. ⁊ sic est iniquitas vel iniusticia iudicantis. quasi ius iniquum ⁊ iniustum. Tercio iniuria dicitur culpa. vt in. l. aquilia. Quarto accipitur singulariter ⁊ proprie. Et sic fit aliquãdo re quãdo manus violente inferunt. ff. eodẽ. l. i. Ş. iniuriam. xvij. q. iij. Sꝫ quis suadente. Aliquãdo fit verbis ꝺuiciando vel contumeliam dicẽdo. Facit. c. olim. extra. eo. ti. Fit ⁊ tercio modo. scilicet literis: cum videlicet libũ vel cartam vel hystoriam ad infamiam alicuius pertinentem cõscripsit: composuit vel edidit vel dolo malo fecit vt aliquid horum fieret. puta dimisit scripturam cadere in platea. ar. ff. ꝺ verb. signi. l. late. nec distinguitur vtrum nomine suo vel alterius ediderit. vel vtrum nomen expresserit illius quẽ intẽdebat infamare vel nõ. dũmodo

aliter ꝑ circũstantias cognosci possit. Eodez modo tenetur si sine scriptura in notam vel signum aliqd̃ istorum prodidit. puta veste lugubri vtitur in iniuriam alicuius. vel cornua posuit in porta ꝛ hmõi. ff. de iniur. l. itez apud labronem. §. ait ꝓtor. ne quid infamandi causa fiat. ꝛ. y. q. i. c. quidã maligni spiritus. ꝛ de ista quarto modo dicta hic loquor.

1 ¶ Quid de illo qui dicit alicui latro. fur. homicida. ꝛ huiusmodi. cum dicat verum? Respondeo fm Hostiẽ. q̃ si facit animo accusandi vel denunciandi ad puniendum delictũ et probauerit nõ punitur nec tenetur iniuria. ff. eodẽ titu. l. eum qui. in principio. vbi dicitur peccata enim nocentium nota esse ꝛ expedire ꝛ oportere. ꝛ. C. eodem titu. l. si quidem. ꝛ idem si faciat excipiendo vt cum repellat a testimonio. de testi. c. ex parte. vel ab ordine aut beneficio. d̃ accusa. cap. super his. quia hec a iure cõceditur. ꝛ nemo facit iniuriam qui vtitur iure suo. de electio. c. cum ecclesia vulterana. Si vero dicit ad infamandũ tantum quod presumitur quando non habet causam iustã dicendi tunc iniuriam facit ꝛ condemnandus est. dicta. l. siquidem. ꝛ. l. iij. C. eodem. vi. q. i. ex merito. ꝛ. c. ꝛteriores. ꝛ no. Hosti. ꝛ Bern̄. in. c. si culpa. co. ti.

2 ¶ Quis potest facere iniuriam? Respondeo. q̃ ille tantum qui ꝛ pati eaz potest. Fallit hoc in furioso ꝛ puero qui non est doli capax: cui iniuria fieri potest. ipsi tamen alios non possunt facere. ꝛ idem de dormiente. Aduerte tamen q̃ nemo iniuriam potest facere: nec tenetur de iniuria. nisi qui scit se iniuriã facere vel scire debeat. etiam si ille cui fit nesciat. quia si quis per iocum percutiat: aut dum certat non tenetur iniuriarum. hec habentur. ff. eodem. l. illud. ibi etiam dicitur. nanq; hi pati iniuriã possunt non facere cum iniuria affectu facientis constat. v. q. i. §. illud. clemẽ. si furiosus. de homici.

3 ¶ Cui datur actio iniuriarum? Respondetur q̃ ille qui eam patitur. ꝛ nota q̃ nedum iniuria fit in persona propria alicuius: sed etiaz ei dicitur fieri si fit in filio. vel ei quem habet in potestate. Institu. eodem. §. patitur. dum tamen iniurians sciat eum filiumfamilias. licet ignoret cui⁹ datur actio filiofamilias in nomine suo. l. filiusfamilias. ff. de accu. ꝛ oblig. Item i sponsam vel vxorem. ꝛ sic datur actio viro ꝛ mulieri. ꝛ si sit filiusfamilias. etiã patri l. i. §. vltimo. ff. eodẽ. non tamen eam que fit viro iniuriam patitur sponsa vel vxor. quia vxores a viris: non viri defenduntur ab vxore. l. ij. ff. eodem. de sponsa. dicitur in. l. Item apud labronem. §. sponsum. Item datur heredi ob iniuriam factam cadaueri defuncti cuius est heres. Idem si fama defuncti sit lacessita. dicta. l. i. §. sed si forte cadaueri. Item datur domino ob atrocem factaz seruo. dicta. l. Iẽ apud labronem. §. ꝓtor ait. ꝛ §. sequenti. ꝛ Institu. eodẽ. §. seruus. Item datur episcopo pro iniuria facta clericis. ꝛ abbati in suis monachis. vt nota. in. c. parochianos. de sentẽ. excõmu.

4 ¶ Nunquid matrone in veste meretricali deprehense fiat iniuria: si intempretur? Respondeo q̃ non facit. c. in audientia. de sententia excõmunicationis. Non iniuriatur matrimonio fm Hostien. ꝛ Bernar. qui ipm ignorauit. C. de adul. l. si ea. sicut nec militie qui militem ignorat. ff. loca. l. si ignorans. secus si in habitu honesto.

5 ¶ Utrum iniuriam quis posset repellere? Respondetur q̃ defendendo solum licet. sed percutiendo fuit diuersa opinio. Hug. in. §. si vero ira. l. dist. tenuit q̃ non licet. Bern̄. vero ꝛ Lauř. in. c. suscepimus. de homi. restringit hoc ad clericos. Sed ego dico fm doctrinã Alex. an. in tercia parte summe q̃ etiam percutiendo licet necessitate cogente. si iniuria aliter vitari nõ potest: ꝛ nedum laicis. sed etiam clericis. de quo vide. s̃. Clericus. ꝓ. ꝛ homicidium. iij. ꝛ defensio. §. iij.

6 ¶ Utrum iniuriatus teneatur eaz remittere? Respondet glosa in. cap. si quis contristatus. lxxxx. distincti. q̃ non. quo ad actionem. scilicet vt satisfactionez habeat. xxiij. q. iij. si illic. immo dicit q̃ bene facit agendo vt satisfaciat. xlv. distincti. ꝛ qui emendat. xxiij. q. v. de occidendis. quia iniuriator tenetur nedum petere veniam: sed etiaz satisfacere de damno dato ex iniuria si potest. aliter non potest absolui: nisi iniuriatus remisisset actionem iniuriarum liberaliter quo ad conscientiam. Sed rancorem cordis etiam in iniuriante non satisfaciendo tenetur iniuriatus dimittere. vt de penitentia distincti. v. cap. vltimo. Immo nunq; debet admittere eo quia nõ licet aliquem odio habere. xxiij. q. iij. cum in lege. ꝓ. q. iij. c. in turba.

7 ¶ Quomodo dimittitur seu tollitur actio iniuriarum? Respondetur q̃ tribus modis. Primo remissione. vt per supplicationez aut preces. xxiij. q. iij. si illis. aut per pactum. ff. d̃ pactis. l. si tibi decem. §. i. Secundo remittit

tur dissimulatione.ff.de iniur.l.non soluz.§.
1.z Instituu.eodem.§.vltimo. Unde si iniu/
ria illata z per annum vtilem:si est per metuz.
aut continuuz:si alio modo est illata nō agit
abloletur.l.si cum exceptione.§.in causa.ff.qō
metus causa.z.C.de iniur.z quod notatur in
glosa.l.si non conuicij. Posset tamen indire/
cte agere etiam post annum per viam excepti/
onis.puta si esset excommunicatus iniuria/
tor ne absolueretur fm Hostiē.z Panormi.
in ca.ea noscitur.de sententia excōmunicatio/
nis. Item tercio remittitur actio iniuriarum
salutatione.de osculatione.comestione.z hu/
iusmodi signis. Nam huiusmodi signa sunt
reconciliationis.sicut subtractio est signū im
micicie.vt notat glosa in cap.cum Adrianus
lxij.distinc.z in cap.cum super abbatia.de of
fi.delega. Quod intelligo verum:nisi a prin/
cipio prouocasset aduersarium:citare eum fa
ciendo.quia tūc per osculum z predicta signa
non tolleretur:nisi expresse renuncietur vl' trā
sigatur. Et sic intellige predictam.l.non solū.
§.i. Non credo etiam q tollatur actio iniuri
arum:si homo exhibet signa que necessario te
netur exhibere inimico.quia per illa non dici/
tur quis reconciliatus.z pro hoc facit quod
notat Bartolus in dicta.l.si tibi decem.q in/
firmus sacerdoti dicendo q remittit iniuri/
am sibi illatam.intelligitur remisisse odiuz et
non satisfactionem iniurie.quod nota. Item
tollitur actio iniuriarum quotiens cūqz quis
incitat iudicem vt torqueat iniuriantē eo ipo
quod ipsum torquet aut condemnat ad vin/
dictam.remittitur iniuria. Unde aliam satis
factionem pro iniuria petere non potest. vt
est bonus textus.z ibi Bartolus in.l.sed et si
vnius.§.si ante iudicem.ff.de iniur.nisi pro/
testetis q ex hoc non vis tibi pīudicari:quin
pro tuo interesse possis agere actionem iniu/
riarum.vt.l.finali.ff.de iniur. Item remitti/
tur per mortem.quia iniuriarum actio non
transit ad heredem ante litis contestationem
moriente iniuriato.vt.l.iniuriarum.in prin/
cipio.ff.de iniur. Et hec oīa limita fm Pa/
normita.in cap.olim.de in iur.quo ad actio/
nem iniuriarum vera.sed non quo ad dam/
na z expensas.quia per hoc non tollitur quin
agere possit ad restitutionem.argu.cap.i.de
iniurijs.z sic serua in conscientia.et etiam si
iniuriat9 non agere tenetur ad interesse z dam
num:quod intulit nisi ipse remittere velit.vt
in dicto cap.i. Nota tamen fm Hostien.in
summa titulo de penitentia.q si iniuriat9 nol
let componere cum iniuriante:vel nimis gra
uaret eum tunc iniuriator in conscientia pos/
set tenere arbitrium iudicis penitentie.ar.c.ve
niens.de iureiuran.z.c.ij.de arbitris.

¶ Aduerte etiam quia si quis soluat pecuni/ 8
am pro remissione iniurie obtinenda infamis
efficitur nisi pactum fiat autoritate iudicis.
ff.de his qui no.infa.l.furti.§.pactus.notat
Johan.in dicto cap.si illic. Similiter essz in
famis si esset condemnatus per iudicem.siue
ciuiliter siue crimināliter agatur.ff.de his qui
notant infamia.l.athletas.§.vltimo. Et ideo
cum agitur contra aliquem constituat procura
torem vel faciat cōpromissum.vt.s.dictum
est. Infamia.§.vi.

¶ Quādo aūt iniuria dicat enormis vl' atrox 9
vide enormis.

Iniusticia Utrum sit pecca/ tum mortale: Re/
spondeo fm sanctum Thomam.ij.ij.q.lxx.
arti.i.q.xi.q iniusticia est duplex. Una illega
lis opposita iusticie legali.z hec fm essentiaz
est vicium speciale:inquantum respicit obie/
ctum speciale.scilicet bonum cōmune quod
contemnit.sed quo ad occasionem est viciuz
generale.quia per contemptum boni commu
nis potest homo ad omnia peccata deduci.sic
etiam omnia vicia inquantum sunt cōtra bo/
num commune rationē habent iniusticie qua
si ab iniusticia. Alia iniusticia dicitur fm ine
qualitatem quandam ad alterum prout scili
cet homo vult habere plus de bonis scilicet di
uitijs:honoribus:z minus de malis.scilicet
laboribus expensis.z sic habet materiam spāci
alem.z est vicium speciale opposituz particu
lari iusticie.de qua infra Justicia. Facere aūt
iniustum ex genere suo peccatum mortale est
quia infert nocumentum proximo.quod est
contra charitatem. Excusatur autem vt non
sit mortale peccatum.vel ratione ignorantie
fm philosophum.v.ethicorū. Item ratione
paruitatis.vt si quis auferat pomum alicui.
quia deficit a ratione perfecta eius qō est iniu
stum facere inquantum reputari potest non
esse omnino contra voluntatem eius qui hoc
patitur.z hoc pbabiliter.

Inobedientia vtz sit pec/ catū mor/
tale: R. distiguēdo.aut ē circa pcepta diuia z

scienter vel ex ignorantia: que nō excusat. de q̄ supra ignorantia. §. uij. sic semp est mortale. facit. xxxij. dist. §. porro. z. lxxxi. dist. c. si qui p̄ sbiteri sunt. vbi dicit Idolatria. z. xuij. q. i. q̄s quis. Si vero fiat contra ex ignorantia que excusat. sic non peccat mortaliter. Aut inobedientia est circa pcepta iuris positiui. z tūc distinguo. q̄ aut talis lex seu preceptum per longa tempora non fuit receptum papa sciente z transgressores non puniente. z sic non est mortale peccatū. imo excusant. Facit q̄ dō. Panor. in. c. cum olim. de cleri. cōiuga. vbi declarat grecos non peccare. licet accipiant vxores clerici eoz̄. Ex quo notat q̄ quādo lex generalis recipitur in vsum a certo genere p̄sonarū z ab alio non. q̄ non obseruantes nō peccant saltem post longa tempora. §. leges. uij. dist. z qđ notant doctores in. c. i. de treuga z pace. nec obstat quod ibi tenet Hostien. quia loq̄tur quando talis preuaricatio est peccatum de sui natura. quia tunc non excusat nō receptio Secus esset si essent eiusdez generis: z maior pars acceptasset. q̄z licet superior non puniret tamē minor pars nō excusaret. sed haberet locum. multa per patientiā tolerant z̄c. c. cuz iā dudū. dō p̄ben. Idē dico si talis lex fuit recepta sed per consuetudinem abrogata q̄ non peccant inobedientes. vt supra dixi Consuetudo. §. ix. z. x. Aut talis lex nō est abrogata neq̄ per contrariam consuetudinem: neq̄ p̄ non acceptationem. z tunc fuit diuersa opinio inter doctores. quidam dicunt. vt Collectarius in. c. i. de consti. z multi alij q̄ talis inobedientia non est mortale peccatum: nisi fiat ex cōtemptu. z huiusmodi opinionis videtur fuisse beatus Bernard⁹ libro. xi. de precepto z dispen. vbi dicit: non qualiscunq̄ mandati preteritio criminalem inobedientiam facit. sed repugnare z nolle obedire. Idem in libro. viij. dicit. si verbum loco vel tempore silentij per oblitionem surreptum fuerit cōtra preceptū. veniam facillime impetrabit. quia etiā vix peccatum reputabitur. Idem in libro. xij. ibidez dicit. si iubente senioze mihi silentium verbuz elabitur reum me esse fateoz: sz venialiter. Si vero ex contemptu sciens z deliberans sponte in verba prozumpo preuaricatozem me constituo z criminaliter. Hec ille. Alij tenent q̄ predicta opinio est vera: nisi fiat ex consuetudine contra legem. quia sic etiā esset mortale. Et huius opinionis videtur Richardus de media villa in quolibet. i. q. xix. Alij vero dicunt consideranda verba legis. q̄z si precipit per verba cōmunia. vtputa. Statuimus ordinamus z similia. sic verū est q̄ nō est mortalis inobedientia nisi sit ex contemptu. Et q̄d sit contemptus. vide supra contemptus. Si vero lex loquitur per verba preceptiua seu eq̄pollentia: sic est mortalis inobedientia. q̄uis non fiat ex contemptu. dummodo scienter et sine causa rationabili. z p̄o hoc facit. c. ij. de maiori. z obediētia. z. c. quod preciputur. xiij. q. i. Et huius opinionis videtur Panoz. in Rubrica de obserua. ieiu. Alij vero tenent vt sanctus Thomas. in. uij. dist. xv. ar. iij. q. i. q̄ precepta iuris positiui magis obligant ex intentione legislatoris q̄z ex ipsis verbis. et ideo trangressoz talis magis est reputandus qui obuiat intentioni legislatoris q̄z qui deuiat in aliquo a legis ordinatione. Intentioni autem legislatoris obuiat qui ex cōtemptu vel sine aliqua rationabili causa preceptum non seruat. Secus in casu in quo probabiliter credi potest. si legislator adesset cum obligare non vellet: talis non est reputandus precepti trāsgressor. nec peccat mortaliter. Et hec videtur coincidere cum opinione Richardi: que magis videtur mihi equa. z ideo sequenda. quam etiam sequitur Archidia. lxxvi. distinct. in. c. vtinam. z Semi. in. c. generali. de electio. libro. vi. Facit p̄o hac opinione glosa in. c. quisquis. iiij. q. v. z. c. honozatus. lxxiij. distinc. z. lxxxiij. distinc. capi. i. z. ij. distincti. quis aut. Et quod notat Panormita. in clementina prima. de etate z qualitate. Naz dum valde videtur q̄ prelatus intendat semper inijcere laqueum mortalis peccati in suis preceptis. Et ideo solum credo sic in contemptoribus. z illis qui preuaricationez z inobedientiam ducunt in consuetudinem. que est quidam cōtemptus interpretatus. z quia sic ex toto frustratur finis legis. Sed inobedientia que non ex contemptu neq̄z ex consuetudine procedit. credo q̄ sit veniale peccatuz: cum hec non ex toto frustret finem legis. nec sit totaliter contra intentionem eius. Similiter dicendum de inobedientia prelatoruz aut superiorum. Multo magis excusatur a mortali qui facit contra ex ignorantia non affectata. crassa vel suppina. Si vero inobedientia sit contra consilia. aut lex consilij est perfectionis. vt Matth̄. xix. Vade z vende oīa. z sic non est peccatum. Et sic intellige glosam in decto. c. generali. de electi. libro. vi. z iura que allegat. Si autem lex est consilij reuerentie. q̄ est quando subditus deberet facere. tamen

superiorꝝ nō vult p̄cipere sed potius ꝓsilere vt abstineat. vt notat glo. in. c. ad aures. de tēpo. ordi. sic peccat venialiter. vt notat Archidia. in. c. testamentū. vi. distinc. et. xxv. distinc. §. alias eam dēmū

¶Utrꝫ inobedientia statuti penalis sit peccatum. Vide Henri. de gan. in quolibet. iij. q. xxij. q aliquādo in statuto sunt duo p̄cepta. puta cum dicit. Statuimus ne q̄s faciat tale quid ꝛ qui fecerit soluat talem penā. ꝛ tunc obligat ad culpam ꝛ penā. Et sic intellige glosam. et Be. in. ca. vt animarum periculis. de cōstitu. li. libro. vi. ꝛ Innocen. in. ca. quod super his. de voto. ꝛ Johan. an. in. c. relatū. ne clerici vel monachi. ꝛ Be. in. ca. perpetue. de elec. lib. vi. qui dicunt q statutū penale p̄ceptiuum licet contineat aliā pēnam corporalem: obligat ad mortale. Aliquando vero est vnum solum p̄ceptū. puta cum dicitur. Statuim⁹. q si quis fecerit tale quid soluat talem penaz. ꝛ sic obligat solum ad penā ex forma statuti. Ex intentione vero statuentis obligat ad culpam. Aduerte etiam q in cōscientia neq; in primo casu neq; in secundo tenetur ad penā nisi post condemnationē ſm glo. c. fraternitatis. in fi. xij. q. ij. ꝛ q licet statutum non sit p̄ceptiuuz ex forma: tamen obligat ad mortale quando imponit penam mutilationis vel mortis corporalis.

Inquietudo mentis est filia auaricie q̄ communiter est veniale peccatum. nisi p eam omittant necessaria ad salutem

Inquisitio est alicuius criminis manifesti saltem per famam ex bono ꝛ equo iudicis cōperentis canonice facta inuestigatio. ſm Hostien. sem.

¶Quotuplex est inquisitio? R. vt colligo ex Panor. in. c. qualiter ꝛ quando. el. ij. de accu. q triplex est. Quedā generalissima qua inquiritur super statu tot⁹ prouincie vel dyocesis. ꝛ in hac nō est opus q infamia p̄cedat. nec habet locū dicta diffinitio. quia p̄latus tenet eam facere. c. cum venerabilis. de cens. ꝛ. c. romana. de cens. libro. vi. Quedā est generalis. qua inquiritur super statu alicuius ciuitatis castri vel alicuius loci. Et de hac nō loquitur p̄fata diffinitio. quia nō requiritur infamia vt in. c. i. de offi. ordi. l. congruit. ff. de offic. p̄si. Tertia est inquisitio specialis: que fit contra certam personam. ꝛ hoc potest fieri dupliciter Primo non ad imponendam penam. sed ad peccatum euitandū ex debito officij. vt puta q matrimonium nō cōtrahatur propter impedimētum. de diuor. c. porro. xxxv. q. vi. si duo Et idem dic: quando vult inquirere ō aliquo canonico impedimento eadēratione ſm Hostien. Item vbi agitur de restitutione vsurarū ꝛ debitores propter iuramentū impediuntur petere. Item generaliter quando vult inquirere de aliquo crimine: non ad priuatū cōmodum: sed tantū ad penitentiā peccati. et tunc non requiritur infamia precedens ſm Inno. ꝛ sequitur Panor. in. d. c. qualiter et quando. facit. c. cum dilectus. ꝛ c. nihil. cum similibus de elec. ꝛ c. fi. de clandest. despon. ꝛ qō no. p Inno. in. c. i. de postu. p̄la. Secundo potest fieri inquisitio specialis ad penam imponēdā ꝛ tunc si fit ad denunciationē puraz officialis sic non oportet: p̄cedat infamia. l. ea quidem C. de accusa. c. i. de testi. cogē. sed oportet sit notorium. alias non creditur ei. de quo tamē dic vt. iij. q. iij. §. vltimo. alias autē nō p̄cedente infamia procedere non potest in inquisitione ad penam imponendam. vt in. d. ca. qualiter ꝛ quando. ꝛ no. Pa. in. ca. ad nostram. el. ij. de iureiuran.

¶Sed queritꝫ qualis infamia debet p̄cedere? R. Panor. in. d. c. qualiter ꝛ qñ. q si fit inquisitio cōtra p̄latum secularē: oportet sit talis et tanta q sine scandalo vel piculo dissimulari nō possit. vt in. d. c. qualiter ꝛ qñ. Si vero cōtra p̄latū regularē. puta abbatē vel priorē conuentualē. sic debet huiusmodi dispositio p̄fati. c. qliter. Si contra regulares inferiores. sic puto q in requirat tanta infamia. sed solū fama publica cum indicijs ꝛ suspitionibꝫ aliquibꝫ. aliter in causa criminali nō credo iudex possit p̄cedere ad aliquem actū vel capture: aut arestationis persone vel tormentoꝝ: aut inquisitionis infamationis. vt no. Inno. ꝛ Jo. an. in. d. c. qliter ꝛ qñ. ꝛ do. Ant. ibidē. sil⁹ Ange. in. l. si vacātia. C. de bo. va. ꝛ Bar. l. de minore. §. tormenta. ꝛ l. fi. ff. de questi. In alijs aūt a p̄dicta scz a captura: aut restitutiōe ꝛ ceteris p̄dictis: si nō seruat ordo ad vnguē non obest. Pa. tñ tenet in. c. pe. de accu. q etiā sine infamia ꝺtra claustrales potest fieri inquisitio. Ō verum credo vbi tractaret de modico p̄iudicio. Hec⁹ si p̄cederetur ad depositionē ab ordine aut incarcerationē ꝛ hmōi. Si vero inq̄sitio special ad penā fiat cōtra alios a p̄dictis claustralibꝫ sic nō potest fieri nisi fama publica p̄cedente. ꝛ talis fama debet deferri iudici sedenti p tribunali ad banchū. alias in secreto non valet.

ita no. Ange. in d. l. si vacantia. ꝛ cū alijs in/dicijs seu suspitionibꝫ: aliter nō potest pcede/re iudex ad aliquē actū. vt dixi.

3 ¶ Quō pcedet plat⁹ in inq̄sitione: ℟. q̄ primo debet descendere ad locū vbi ꝺuersat pso/na ꝺtra quā vult mādrere. qz ibi veritas melio⁹ inquirit. vt in. c. postq̄. ꝛ qđ no. in glo. de elec. Et hoc intellige si potest cōmode. alias nō te neť. Secūdo si inquisitio est generalis dabit iuramentū clericis. si est ꝺtra ecclesiā sup his que sciunt vel credunt in sua ecclesia refoꝛmā da: tam in capite q̄z in mēbris exceptis crimi/nibꝫ occultis de mera veritate dicenda. vt i. c. qualiter ꝛ quādo. el. ij. in fi. de accusa. Nec iu/ramentū vel interdictū seu excōmunicatio la/ta ab abbate vel alio ꝺtra subditos ne reuelēt inquisitoꝛi valet neq̄ ligat eos. ꝺ offi. oꝛ. c. ple/riq̄. lib. vi. Si vero est specialis citabit illum ꝺtra quē vult inquirere. d. c. qualiter. el. ij. §. debet. v. q. ij. si primates. Tercio pcedet ad re/ceptionē dictoꝝ eoꝝ clericoꝝ q̄s inquirit. vel testiuꝫ si qui pducunť ab aliq̄: p̄sentibꝫ tñ eis ꝺtra q̄s inquirit nisi p ꝺtumaciā se absentent ꝛ ea que eis obij̄cunť: ꝛ nomia testiū sunt eis exponenda. Fallit h̄ in casu de quo. j. Inquisi/toꝛ. §. ij. Quarto exceptōes tam ꝺtra testes q̄z alios ꝛ replicatōes legitimas admittet. vt de/ponendi falsum audacia phibeať. vt in dictis. §. debet. ꝛ. c. si primates.

4 ¶ Utꝝ ille ꝺtra quē fit inq̄sitio possit negare infamiā p̄cessisse: ℟. q̄ sic. ꝛ sic oportebit q̄ pri/mo iudex hoc cognoscat. vnde si infamatus nō inuenit nō poterit iudex pcedere. alias sic c. cū opteat. de accusa. ꝛ d. c. qualiter. el. ij. ꝛ li/cet accusatoꝛ pbet eum infamatū: nihilomin⁹ re⁹ poterit pbare q̄ sit bone fame. ar. de purga. cā. cū in iuuentute. ꝛ potenti⁹ est priuilegium bone fame q̄z infamie. ar. c. licet. in fi. de accu. ꝛ no. Bern. in d. c. qualiter. el. ij.

5 ¶ Utꝝ ille contra quē inquirit possit recusare iudicē si habet illum suspectū: ℟. q̄ sic. c. cum speciali. de appella. vt puta q̄z ex odij fomite p/cedit. vel q̄z est criminosus. ar. ij. q. vij. iudi/cet. Ista tñ quo ad oīa nō sunt seruāda i in/quisitione regulariū. q̄z facilius ꝛ liberius po/ sunt a suis administrationibꝫ amoueri. d. c. qualiter. el. ij. Qđ limita nisi in graui preiudi cio infligendo. ar. d. c. qualiter. el. ij. in fi. i verbo facili⁹ ꝛ liberi⁹.

6 ¶ Utꝝ inquisitoꝛes generales possint pcede/re ad inquirendū de veritate criminum etiam nō receptis testibꝫ sup infamia: ℟. Panoꝛ. in c. cum dilecti. de accusa. q̄ sic. satis est q̄ eis cō/stet de infamia ꝓpter frequentē clamoꝛē. secul/ est in delegato ad vnā causam tm̄. vt in. c. cuꝫ oporteat. de accu.

¶ Quis possit inḡrere: ℟. q̄ quilibet prelatus 7
cōtra suū subditū. imo teneť. ne sanguis sub/ditoꝝ exquirať in die iudicij de eoꝝ manib⁹. de offi. oꝛ. c. irrefragabili. de regula. c. vlti. Fa/cit. c. licet hely. de symo. xxxvij. dist. legant. et d. c. qualiter. el. ij.

¶ Utrum monachi ꝛ religiosi possint deputa 8
ri generales inq̄sitoꝛes a sede apostolica. Re/spondet Pañ. in d. c. cum dilecti. q̄ sic mona/chi. vt in. c. statutū. de rescrip. lib. vi. Nota q̄ dicit Panoꝛ. in. c. causam. el. i. de iudi. q̄ ap/pellatione fratꝝ in statutis ꝛ odiosis non ve/niunt monachi. Idē dic de monialib⁹ vt non veniant appellatione soꝛoꝝ: ꝛ dicunť ꝓprie fratres mendicātes. similiter ꝛ soꝛores. nō mē/dicantes vero ꝛ habitātes solitarie monachi vel moniales appellanť.

¶ Utꝝ ep̄s possit dispensare in crimin⁹ neꝑ 9
latus amoueať ab officio: ℟. Panoꝛ. in d. c. qualiter ꝛ q̄n. el. ij. q̄ sic. quādo pcedit per via inquisitionis. ꝛ facit. c. inq̄sitionis. de accusa. circa p̄incipiū. vbi dicit q̄ potest superior pe/nam moderari: nisi tale sit crimen q̄ impediat ordinis executionē: ꝛ beneficij retentionē. etiā post peractā penitentiā. Ergo vbicūq̄z ista cel/sant quantūcunq̄z graue sit crimen: etiam ma/ius adulterio poterit. neduꝫ episcop⁹. sed qui/libet superior dispensare: vt non remoueať ab administratione.

¶ Utꝝ de iuribꝫ singulariū personaꝝ sit pce/ 10
dendū inquirendo: vel extra ordinē sine insta/tia partis: ℟. Panoꝛ. in. c. ad nostrā. el. ij. ꝺ iu/reiurando. q̄ nō. sꝫ libello oblato ꝛ seruato oꝛ/dine iuris. Qđ etiā sequit Joh̄. an. in. c. fi. de foro cōpe. etiaꝫ si factū allegať notoriū. facit. l. ad peremptoriū. ff. de iudi. ꝛ. l. ꝓrandum. C. eo. vbi patet q̄ iudex nō debet citare absentē, nisi parte petente. Et si aliter citat nō valet ci/tatio. vt nota. in. c. i. de iudi. Quod limita fm Bar. in. l. iij. §. hoc autē iudiciū. ff. de dam. in/fec. nisi sit causa miserabiliū personaꝝ: quę iuuare nō possunt.

¶ Quid si testes interrogenť sup occultis eri/ 11
minibꝫ: ℟. q̄ nō debent respondere si inq̄sitio sit generalis. nisi de crimine de quo infamia p/cessit. dicto. c. qualiter ꝛ quādo. el. ij. milloni/nus si inquisitio sit specialis ꝺtra aliquē. Si vero infamia precessit ꝺtra aliquē. tunc testes dicent sup omnibꝫ que sciunt de eo qđ inqui/ritur veritatem: etiā si illud quod sciunt sit oc/cultum. vt si de fornicatione agitur ꝛ vocatur aliquis q̄ simul cū eo fuit debet dicere secretas

circūstantias: etiā eas quas secreto nouit: dū modo sit infamat⁹ de crimine sup quo fit inq̄ sitio, puta cū tali muliere cōmisit fornicatio/ nem. sed si tm̄ de fornicatione esset infamatus nō expressa aliqua tūc nō debet testis reuelare fornicatricem occultam. hoc no. Innocen. et Hostien. in. c. qualiter. eod. i. Jo. z Archi. ij. q. v. habet hoc.

12 ¶ Utr ille ꝺtra quē fit inquisitio teneatur di cere veritatem sup certo crimine interrogat⁹? R. q sic. si fama sit ꝺtra eū. de quo vide supra Confessio delicti. in prin.

13 ¶ Quid est indiciū: z quō p indicia pt̄ procedi ꝺtra aliquē ad inq̄sitionē. vide. s. Indiciū

Inquisitor

hereticorū minor potest: nisi quadragesimū etatis sue annū at/ tigerit. Cle. dolentes. ꝺ hereticis.

1 ¶ A quib⁹ pñt tales inquisitores instituī? R. glo. in d. cle. dolentes. q p ministros vl' puni ciales illorū ordinum quib⁹ a sede apostolica est cōmissum. Itez ab epis vel capitulis sede vacante. vt in d. glo.

2 ¶ Utr pfati inquisitores possint alijs cōmit/ tere vices suas? R. glo. d. cle. q sic. z cōmissari os q̄s dant vocam⁹ vicarios vel substitutos. cle. i. §. porro. §. notarij. de here.

3 ¶ Utr inquisitores pfati possint se impedire de diuinationib⁹ aut sortilegijs aut vsuris? R. q de diuinationib⁹ z sortilegijs si manife/ stam sapiūt heresim possunt se intromittere. vputa q facunt manifestas inuocatōes de/ monū attribuendo demonib⁹ aliqd diuinum Secus si solū inuocant ad exercendū opera que naturaliter possūt. q tūc talis inuocatio nō sapit heresim: fm Oldra. alias nō possunt etiā si sapiunt heresim: sed non manifeste. sil' nec de vsuris. text. est in. c. accusatus. §. sane. de here. lib. vi.

4 ¶ Sed nunqd inq̄sitores poterūt ipsi cogno scere an sapiat heresim vl' ne? R. q nō. q iuris ditio est sibi attributa existēte ꝺdictōe. vt no. glo. in d. c. accusatus. z glo. in. c. i. de offi. dele. li. vi. q videt ꝺtraria intelligēda est vera q̄n quisitor pt̄ cognoscere an sapiat manifeste he resim q̄n certū est q sapit heresim: sed dubita tur an sit manifesta vel nō.

5 ¶ Que phibent pfatis inq̄sitoribus? R. q non extorqueāt pecuniā ptextu officij inq̄sitōis: q̄ busuis modis illicitis. Itē q nec sciēter acce/ ptent bona ecclesiaz ob delictū clericoz. aut fi sco applicēt: q si ꝺtrafecerint tā ipi q̄z eorū cō/ missarij: z etiā epoz aut capitulorz sede vacā/ te sunt excōicati ipo facto: nec poterūt absolui ante satisfactionem pecunie sic extorte nisi in mortis articulo. Cle. dolentes. de here. Item districti⁹ inhibet eis ne abutant q̄modolibet portatōe armoz. Itē q nō habeāt nisi officia/ les necessarios. d. cle. dolētes. Itē p̄cipit tam epis q̄z alijs inq̄sitoribus q nō imponāt malici ose aut fraudulēter crimē heresis alicui: aut q impediāt executionē officij inquisitōis falsē. Itē q odio gra vel amore lucri. aut cōmodi tē poralis obtenu ꝺtra iusticiā z ꝺtra ꝺscientiā nō omittant procedere vbi est procedendū. alias eps p triennīū suspēsus est ab officio: z ei⁹ su/ perioz hec faciens. Inferiores vo epis sunt ex cōmunicati excōicatōe papali. Cle. multoz. de here. Nō bene no. ꝺtra istos inq̄sitores q̄ ci tant alios p hereticis: qui tñ nō sunt. q sunt excōicati ipo facto. Itē q nō possunt de crimi ne heresis inquirere cōtra episcopos nisi in lit teris apostolicis exp̄sse vt possint hec facere cō tineāt. vt in. c. inquisitores. de hereti. lib. vi. Itē inquisitores ordinis minoz nō possunt se intromittere de ordine p̄dicatoz. Nec inq̄si tores de ordine p̄dicatoz de ordine minoz p̄/ textu cuiuscūq̄z heresis. vt in priuilegijs eoz. aliter sunt excōicati ipso facto. z est papalis p extrauagantē Pau. secūdi.

¶ Utr inquisitores hereticoz possint procede/ 6
re cōtra illos christianos qui ad ritū transeūt iudeoz? R. q sic. dūmodo metu mortis abso/ lute seu p̄cise nō fuerint baptizati. c. ꝺtra chri stianos. de here. lib. vi.

¶ Utr officiū inquisitionis eis ab apostolica 7
sede cōmissum expiret p mortē romani ponti ficis ꝺcedentis? R. q non. vt in. c. ne aliqui. de here. lib. vi.

¶ Utr inq̄sitores possint indicere silentium 8
omnib⁹ p̄dicatoribus? R. q nō. nisi solū q̄stua/ rijs: q̄ ꝺtinget ꝺgregationē fieri pro negocio fidei vel dictoz questuarioz p̄dicatio eidem negocio impedimentū afferret. c. vt officiū in quisitionis. de here. lib. vi.

¶ Utr inq̄sitores pfati possint ꝺuocare clerū 9
z populū ciuitatū vel castroz aut alioz loco/ rū? R. q sic put negocio fidei viderint expedi re. Sil' ꝺcedit eis vt aduocēt peritos q̄slibet. vt in sentētijs hmōi pferēdis ꝺsiliū p̄beant. z q tales peritos aduocatos vt eis obediant in pfatis ꝺsilijs dandis i virtute obedientie pos sint cogere. c. vt cōmissi. ꝺ here. lib. vi. Ex quo aduerte q nō possunt p̄cipere sub obedientia: z minus sub excōicatione clero z pplo. vt va dant ad eoz p̄dicationes. ꝺtra qō sepi⁹ faciūt dicti inquisitores: z nō valet.

10 ¶ Utrꝫ inq̃sitores p̃fati possint ꝓcedere cõtra aliquos sine epõ? R. q̃ citare capere ac tute custodie mancipare: necnõ in vinculis ac manicis ferreis ponere ⁊ inq̃rere ⁊tra illos q̃s iusticia p hmõi crimine ꝓcedit possunt. ſz tradere carceri: ita atroci q̃ magis est ad pen̄ q̃z custodiã: aut exponere tormentis: aut ad sententiã ⁊tra illos nõ potest epõs sine inq̃sitore: vel inq̃sitor sine episcopo aut ꝛelegato capituli sede vacante: si sui adinuicem copiã valeant habere infra octo dierũ spacium postq̃z se requisierint. ⁊ si secꝰ ꝓsumptum fuerit irritũ est ipo iure. Cle. i. de here. ⁊ ibi pomꝰ de carcere ⁊ clauibus ⁊ officialib. ⁊ dic vt ibi.

11 ¶ Quomodo ꝓcedent inquisitores p̃fati contra aliquẽ? R. q̃ si p viã accusatõis seruẽt ordinem suũ. Si p inquisitionẽ faciãt q̃ supra dixi de indicijs ⁊ inquisitõe. Excipiꝫ tamẽ q̃ accusatores vl̃ testes seu ꝛeponẽtes qñ ꝓpter potentiã p̃sonaꝝ ⁊tra quas ꝛeponũt aut accusant graue periculũ imineret eis: si nomina eorum publicarenꝫ: tũc nõ publice ſz secrete coram dyocesano: vel eo absente vicario ipiꝰ qñ inq̃sitores ꝓcedunt. vel epõs aut eiꝰ vicariꝰ coraz inq̃sitore: si cõmode potest ⁊ aliquibꝫ alijs ꝑsonis quidis ⁊ honestis iurisq̃z peritis totum ꝓcessum sup quo ꝛeliberandũ est manifestent. ⁊ de ipoꝝ ꝯsilio ad sententiã vel ꝯdemnationẽ ꝓcedere possunt. ⁊ plena fides talibꝫ testibꝫ adhibẽt. licet eoꝝ nomina nõ fuerint ꝓmulgata. ⁊ possunt p̃cipere inq̃sitores p̃fatis honestis ꝑsonis sub pena excõicationis quã incurrãt ipo facto ne reuelent p̃dicta nomia. Episcopꝰ tñ non potest p̃cipere inq̃sitori. nec inquisitor epõ. Sed papa p̃cipit in virtute obedientie vt teneant secreta. Cessante tñ tali periculo ꝛebent accusatoꝝ ⁊ testiũ nomia publicari: ⁊ absq̃z aduocationũ ⁊ iudiciorũ strepitu ⁊ figura. vt in. c. fi. de here. lib. vi. Itez q̃ ꝓcedendo p viã inq̃sitionis excõicati ⁊ ꝓtices: vel socij criminis admittunt ad testimoniũ cõtra hereticos receptatores. defensores. fautores ⁊ credẽtes eoꝝ. si ex circũstantijs vera dicere ꝓsumant. c. in fide. de here. lib. vi. Secus si ꝓcedatur p viã accusatõis vel exceptionis. q? tales nõ admittunt ſm Joh. ibidẽ. Itẽ religiosi omes qui ante religionis ingressum erãt notarij. q̃tumcũq̃z sint in sacris libere istud officiũ tabellionis possunt exercere quo ad omia que ad officiũ inq̃sitionis pertinent. non obstante aliquo statuto ⁊trario. c. nulli. de rescrip.

12 ¶ Itẽ nota q̃ statutũ loci p qđ officiũ inq̃sitionis directe vl̃ indirecte impediret. vl̃ quomodolibet retardaret ipo iure est nullius roboris. ⁊ p censurã ecclĩasticã p̃nt cogi rectores illoꝝ locoꝝ ipa reuocare vl̃ moderare vt nõ impediant. c. statutũ. de here. li. vi. Et etiã p̃nt aduocare brachiũ seculare p censurã ecclesiasticam ⁊tra hereticos. vt in d. c. vt officiũ.

¶ Item statutũ de duab⁹ dictis. in. c. nõnulli de rescrip. nõ impedit inq̃sitionis officiũ. vt in d. c. statutũ. Itẽ fm Joh. an. possunt ꝓcedere ⁊tra hereticũ. licet alibi cõmiserit crimẽ si in sua inquisitione inuenit.

Insignia vtrum possit quis sibi assumere? R. Panor. in c. dilecta. de excess. prela. cõmuniter tenetur q̃ sic. ⁊ arma sicut ⁊ nomẽ assumit ad placitum vt agnoscatur ab alio. Insti. de le. §. si quis in nomine. ⁊ l. ad recognoscendos. C. de ingenu. ⁊ manu.

¶ Utrum insignia alteri⁹ possit quis assumere? R. Panor. in dicto. c. dilecta. q̃ sic. sicut et nomen. qđ limitat verum. nisi illi cuius sunt ꝓtenderent aliqđ damnũ. vtputa facinorosus assumẽs arma alterius posset ille offendi loco facinorosi. ⁊ talis implorare potest officium iudicis. ⁊ ideꝛ potest ꝓhibere. quia ad eũ spectat quies populoꝝ. l. i. §. quies. ff. de offi. ꝓfec. vr. Idẽ dic vbi interest reipublice. sicut si aliquis accipit insignia boni artifices q̃ non est ita bonus. ⁊ ita ꝛecipiũtur populi. De hoc habes ꝑ Barto. in tractatu de insignijs ⁊ armis.

¶ Utrꝫ quis possit assumere insignia dignitatis? R. q̃ nõ. si nõ habet illã dignitatẽ. alias ẽ falsarius. l. eos. Et qđ ibi no. ff. de falsa. Facit. c. i. de cleri. nõ or. mi.

Inscriptio fm aliquos est q̃ accusatoꝝ ꝓfitetur vera que in libello fiũt. vel fm alios cũ ꝓfitetur se velle ꝓsequi vsq̃z ad finez. Sed fm alios. ⁊ verꝰ inscriptio est qñ accusator se obligat ad penã talionis. id ẽ simile. quia talio ꝓprie idem est q̃ repꝛesentatõ ad consimile. ⁊ hanc tenet Joh. an. ⁊ glo. in. c. sup his. de accusa. ⁊ ꝓbatur in. c. tue. de ꝓcura. ⁊ sequit Panor. in d. c. sup his. ⁊ dicitur in. l. si cui. in ꝓn. ff. de accusa. ⁊ l. i cautis. C. de accusa.

¶ Utrum accusanti sit necessaria inscriptio? R. glo. ⁊ doctoꝛes in. c. sup his. q̃ sic. nisi in octo casibus. ⁊ ibi vide. et licet inscriptio non fiat. tamẽ deficiens debet puniri pena talionis fm Accur. in. l. ij. C. de fide instru. ⁊ Barto. in. l. si cui ꝓdicta.

Institutio seu instituere ſm̃ hoſtien. est eccleſie vel eccleſiaſtici beneficij collatio.

¶ Quis pt̃ instituere? R. de iure cõmuni. eps̃. Item capitulũ sede vacante. de insti. ℞ si capitulum. li. vi. Itẽ ille qui habet ex delegatione episcopi. de insti. ex frequentibꝫ. Item qui habet hoc de ꝯsuetudine. c. cũ venissent. de insti. dũmodo sit clericus. talis tamẽ ab isto instituꝫ non debet administrare nec possessionez eccleſie adipiſcꝫ nisi de ꝯsensu dyocesani ℞ eiꝰ autoritate. d. c. ex frequentibꝫ. Item abbates in eccleſijs sibi subiectꝫ pleno iure possunt curam cõmittere sine p̃sentatione epi facta. ar. a ꝯtrario. de preben. c. in lateranensi. de capel. mo. c. p̃sbiteri. li. vi. xvi. q. ij. visis.

Intentio accipitur dupliciter. vel prout est motus voluntatis. vel put dicit finẽ intẽtum. ℞ isto secundo modo hic accipio.

¶ Utrꝫ intentio habitualis sufficiat ad meritum bone actionis? R. san. Bona. in. ij. dist. xli. q. vlti. primi. ar. in fi. ꝙ si loquamur de intentõe habituali: qua ꝙs refert ad deũ in generali omnia opa dei vel anni. sic talis non sufficit ad meritũ. Sed si loquamur de intentõe habituali qua quis refert aliqd opus ad deũ in primordio illius operationis vel alteriꝰ ad quã illa ꝙsequẽter se habet: ita ꝙ opus sequẽs directã habet ad opus primũ ordinationẽ vl̃ ꝙsequentiã. sic talis sufficit ad meritũ. Unde si aliquis intendit p deo dare. c. marchas ℞ incipit hodie dare vnã cogitando de deo actualiter: postea dat alias ℞ nihil de deo cogitat: tñ se. ℞ hũc modũ est in viris religiosis qui in principio ex charitate deuouerũt portare religionis pondus. quicqd eñ faciunt qd̃ ad sue religionis obseruantiã spectat ex prima intentione est eis meritoꝛiũ ad salutez. nisi qd̃ ablit ꝯraria intentio supueniat. Si autẽ opus alterius generis inciperet: oporteret ꝙ intẽtio renouaretur vt illud opus esset meritoꝛiũ. Unde si religiosus ad ea que ad religionẽ nõ spectant vult se exercere oportet ꝙ intentionez renouet. quia illa habitualis ad illa nõ se extendit. ℞ ideo nõ est parue securitatis ℞ vtilitatis religionem intrare. Dicit etiaz idem sanctus Bonauẽ. ibidem ꝙ intentio habitualis quã uis de deo nõ cogitet actualiter. tñ si ex sola boni operis ꝙsideratione charitas prompta vel aliqua alia virꝰ charitate informata ad ipm bonuz opus inclinat ipm. est meritoꝛia. sicut vir obediens meret obediendo p̃lato p̃cipienti sibi. etiã si nihil cogitet de deo. sz solum ꝙsideret qd̃ est bonũ obedire.

¶ Utrum opus ab intentõne recipiat quantitatez. siue bonꝫ quo ad bona. siue malꝫ quo ad mala? R. sanctꝰ Bonauen. dist. xl. ar. i. q. ij. ꝙ quãtitas bonitatiz ℞ malicie coꝛrespondet quãtitati intentionis ſm ꝙ quantitas intentõis attenditur quantũ ad actum intendendi. sed inquantũ attenditur ex parte intenti nõ semper coꝛrespondet. Unde glo. sup illud Matthei. xij. bonus homo ꝛc. dicit. quantũ bonuz intendis: tantuz facis. Dicit idem sanctꝰ Bonauen. ꝙ si ly tantũ ℞ quantũ sunt aduerbia. sic dicunt quantitatẽ actus intendendi. ℞ verum est generaliter siue respectu malorũ vl̃ bonorum. quia quantũ actus intẽdendi est magis intensus in bonitate vel malicia. tantum operatio exterioꝛ est bona vel mala. omne eñ meritũ vel demeritum ad actũ voluntatis reducitur. licet circũstantie exterioꝛes aliq̃ modo faciant ad voluntatis deꝓmotionez. Si vero ly tantũ ℞ quantũ sunt nomina. tunc dicunt quantitatẽ ex parte intenti. ℞ sic nõ verũ generaliter. qz nõ semp operi exteriꝰ facto mẽsuratur intentio. qz frequẽter homo intendit magnũ bonũ ℞ nõ facit. ℞ minimũ bonũ ex humilitate. ℞ facit magnũ.

¶ Utrum opus ab intentione recipiat qualitatem. scilicet bonam vel malam? R. sanctus Bonauẽ. vbi. s. q. i. ꝙ intentio bona vel mala dicitur dupliciter. Primo modo bona dicitur in qua est perfecta ℞ bona ordinatio operis ad finem. ℞ hoc modo non tantũ respicit bonitatem finis. sed etiã rectum ordinem eius qui est ad finem. Et hoc est qd̃ dicit Bernar. ad Eugenium. exponens illud. Si oculꝰ tuus simplex. ꝙ ad hoc ꝙ oculus sit simplex requirunt duo necessaria. scilicet ꝙ veritas sit i electione ℞ charitas in intentione. ꝙ est dicere ꝙ amat qd̃ est amandum. ℞ eligit qd̃ est eligendum. Ordinatio mala dicitur in qua est indirecta. ℞ sic est verum generaliter ꝙ ſm intentionem qualificatur opus exterius. Secundo modo dicitur intentio bona. quia qd̃ finaliter intendit est bonum. ℞ isto modo non qualificat. quia si quis furat vt faciat elemosinã. vel mentit vt ꝙuertat aliquẽ nõ dicit facere. sed quo ad malicia nõ habet instantiaz. qz malicie intentõis imputat oñe opꝰ factũ qualecũqz sit. qz deus coꝛ interrogat p̃ncipaliter. ℞ de istis intelligitur magis coꝛdis inspector est dñs q̃z operis. xv. q. vi. c. i. ℞ illud reamlinguam non facit nisi rea mens. xxij. q. i. c.

homines.7.c.se.7 minister legis volũtarie occidens malefactorẽ homicida reputat.xxiij.q.v.c.cũ minister.7 istud qđ no.xli.di.q̃s.7 xxi.q.iij.c.ois iactantia. Nõ obstat q̃ ñ sic ẽ in bono.qz plura requirunt ad ꝓstructionem q̃z ad destructionẽ.

4 ¶ Utr̃ intentio bona absq̃ operibꝫ valeat ad meritũ: R.san. Bona.vbi.s̃.q̃ si ille habet facultatẽ bene opandi 7 opportunitatẽ opandi. sic nõ sufficit intentio:qz nec bona volũtas debet dici sed semiplena. Si ꝙ facultas nõ adest tunc bona intentio 7 bona volũtas sufficit ad meritũ vite eterne.

5 ¶ Utr̃ opa exteriora addãt aliq̃d supra meritũ bone volũtatis: R.san. Bo. vbi.s̃.ar.ij.q.i. q̃ aut loq̃mur de p̃mio subali:7 sic de ꝺ nihil addit opꝰ extrinsecũ:qz q̃titas meriti pẽsat ex q̃titate radicis.de congruo tñ absq̃ dubio opꝰ priuilegiatũ addit supra bonã intentionẽ 7 voluntatẽ ꝑ eo q̃ volũtas in illo ope ꝑparat 7 disponit ad susceptionẽ maioris gre ꝑ quã digna est maiori retributõe. Si aũt loquimur de p̃mio accidẽtali.sic opꝰ extrinsecũ addit supra bonã voluntatẽ sicut priuilegiatũ.7 alia etiã q̃ dispositiue addũt ad rationẽ meriti:qz excitãt actũ volũtatis ad bonũ.7 radicationẽ 7 seruationẽ gre.7 illud Martini.palmã tñ 2c.intelligit nõ de palma que est aureola:sz de palma q̃ est respectu p̃mij essentialis q̃ dicit aurea.

6 ¶ Utr̃ euentꝰ sequẽs addat ad bonitatẽ malicią actꝰ exteriorꝭ: R. Tho.p̃ma secũde.q.xx.ar. v.q̃ aut est p̃cogitatꝰ.7 sic addit.aut nõ est p̃cogitatꝰ:7 tũc aut per se sequit vt in pluribꝫ.7 sic addit. Cõstat em̃ actũ ex genere solum esse meliorẽ:ex q̃ seq̃ p̃ñ plura bona:7 peiorẽ ex q̃ plura mala. Aut sequit ꝑ accidẽs.7 vt in pauciorib.7 tũc nõ addit:nõ em̃ iudicat de reliqua q̃ est ꝑ accidẽs:sz tm̃ q̃ est ꝑ se.

7 ¶ Utr̃ q̃s p intentionẽ possit opa sua vel aliorũ alteri applicare: R.fm Alsen. q̃ sic.7 fit tripliciter. Primo modo i singulari.vt cũ q̃s orat p congregatõne sua 7 suis familiaribꝫ 7 benefactoribꝫ.7 ad hꝰ etiã ordinat opera sua satisfactoria.7 sic ille q̃ ꝑest religioni ꝑt illa opera cõmunicare alij applicando intentõez eoz qui sunt de sua congregatione ad hunc determinate. Tercio modo in generali.7 sic qui ꝑest ecclesie generaliter potest opa illa cõmunicare applicando suã intentionẽ ad hũc vel ad illũ.7 ideo qui ꝑest ecclesie generali potest cõmunicare ea q̃ sunt congregationis 7 huiꝰ hominis:sz nõ ecõtrario.prima cõmunicatio et secũda nõ dicit indulgentia:sz tm̃ tercia ꝓpter duo. Primo qz ꝑ cõmunicatõnes illas ꝑmas licet absoluat hõ a reatu pene q̃tuz ad deũ:nõ absoluit tm̃ q̃tum ad satisfactionẽ ad quã est obligatꝰ ex ꝑcepto ecclie vel ꝓfessionis. Secõdo sz ꝑ terciam sic.vt.s̃.patet indulgẽtia. Secõdo qz i vna congregatione nõ est sufficiẽtia meritorum vt sibi 7 alijs valere possint.sicut ecclesia romana.p̃cipue ꝑpter merituz christi.7 ille solꝰ q̃ ipi ꝑest ꝑt ꝑ intentionẽ sua applicare opera alioz alijs q̃ dicunt indulgentie.alij aũt habẽt ex ciꝰ ꝺcessione.

8 ¶ Utr̃ actio ꝑcedens a volũtate deliberatiua si ꝑ intentionẽ ad deũ nõ ordinat sit mala seu peccatuz: R.vt colligo ex sancto Bona.in.ij. dist.xli.q.i.ar.iij.q̃ aut hꝰ ꝓuenit ꝑ inordinatam affectionẽ siue ꝺuersionẽ ad creaturam.7 sic est mala ex ꝺuersione. Aut ꝓuenit ꝓpter opantis negligentiã.7 sic est mala ex omissione. Aut ꝑpter operã opantis infirmitatem 7 miseriã.7 hꝰ neutro modo est mala.sed indifferens. deꝰ em̃ decreuit ꝑpter suã pietatẽ 7 ꝑpter nostrã infirmitatẽ multas operatõnes nõ imputare nobis neq̃ ad meritũ neq̃ ad demeritum.7 ꝺsequẽter tales opationes respectu nostri nõ vident bone moraliter nec male.vt cũ q̃s loquit alicui ex naturali pietate.vel aliuz salutat ex vrbanitate.vel facit ex necessitate nature.puta comedit vt reficiat.ambulet vt recreet.nec tm̃ hoc refert in deũ.tales em̃ actões nõ sunt meritorie.qz ad deũ nõ referunt.dicere q̃ essent demeritorie.durũ videretur cũ nonfiant ꝑpter inordinatã cõuersionẽ ad creaturam.nec omittunt ad deũ referri agẽtis negligentia.sz tantũ ꝑpter quandaz infirmitatẽ q̃ est in nobis ex corpe corruptibili aggrauante aiam̃. Nec obstat his Bre.sup illud Mat thei.xij.De oim̃i verbo ocioso 2c.vbi dicit q̃ verbũ ociosum est qđ caret ratione iustificatis vel pie vtilitatis.qz vt dicit Rich.i.ij. dist.xl.nõ semp oportet q̃ actꝰ explicite ad finẽ qui est deus referat vt nõ sit ociosus.sed q̃ referat ad bonũ finẽ vel ciuilẽ vel corpis necessitatem aut honestã recreationẽ. Solũ ergo ille dicit ociosus qui nõ refert ad aliquẽ bonũ finẽ. Meritorꝭ aũt vite eterne solus est actus qui ordinatur ꝑ intentionẽ ad deũ.aut merito ꝺdigni si fiat ex charitate.vel cõgrui si fiat extra charitatẽ. Demeritorꝭ vero si non referatur in deũ ex inordinata conuersione vel omissione.

9 ¶ Utr̃ bonitas actualis volũtatis addat aliq̃ bonitatem super bonitatem ipsius habitꝰ

gratie. R. fm Rich. vbi. s. q actualis volū/
tas elicita a voluntate potentie p gratiā ad/
dit habitui gratie bonitatez aliquā a deo re/
munerabile qtuz ad premiū substātiale ita
q premiū substantiale habitui gratie t acti/
bus interioribz volūtatis p gratie habituz
elicitis correspondet. vñ ppter tales actus
plus habebit de premio substātiali qz si sine
ipsis a corpore decessisset

Interdictum.i. dicitur
dico interdicis. qd idē est qd phibeo. t sic p/
tinet ad interdictū iuris canonici. ex quo in/
terdicit administratio aliquoz sacramentoz
t celebratio diuinoz vel executio aliquoruz
spualium fm Innoc. t sic est ecclesiastica cē/
sura. Aliqñ dr interdictū. i. inter duos datū
vel inter duo dicta. vt insti. de interdic. i pn.
t isto modo accipit i interdictis a lege ciui/
libus siue a pretore. t quedā sunt publica. et ista
sunt nouem. quedaz sunt puata. t hec sunt
xxviij. de quibz vide glo. t docto. i. c. pastoza
lis. de causa poss. t ppie. t in. c. itē cuz qs. de
testi. spol. et de istis hic nō intendo tractare.
sed vide si placet i speculo. eo. ti. Sed d inter
dicto p mo modo dicto. nec etiā intendo di
cere de interdicto quo aliquod pticulare spū
ficio vel a beneficio. t hmōi. qz de hoc dico. j.
de interdicto. ex quo in aliqua terra vel eccle/
sia vel aliquo psone interdicunt a celebrati/
one diuinoz. p ceptione sacramentoz. aliz
quoz. pulsatione campanarū. t ceteris. de q
bus. j. dicā Interdictum. v.

¶Quot sunt species interdicti. R. q due. vna
hominū. alia locoz. Interdictuz hominū:
aliud generale. aliud speciale. aliud singula/
re. Generale interdictū hominū est cū inter
dicit ppls regni. castri. vel ville aut ciuitatis
Et sic aduerte q qñ interdicit ppls vel vni
uersitas vel cōmune. q tunc nec locus nec cle
rus ē interdictus. Itē fm Cal. nec psone ec/
clesiastice que ex toto sunt translate i eccles/
iam. qz de populo nō sunt. xij. q. ij. duo. sic qñ
interdicit clerus tm: nō ē interdictus ppls
nec vniuersitas vel cōmune. qz sunt diuersa
vt. Unde clerici pñt celebrare sicut pus. fm
Jo. an. in. d. c. si sententia. s. alta voce pulsatis
campanis. interdictis tamē exclusis. qz phibi
tio. c. quod in te. de pe. t re. et. c. nō est vobis.
despon. t moderatio. c. alma. de sen. ex. li. vi.
intelligitur qñ locus est interdictus. t nō est
presso loco in sententia interdicti. nō habet lo
cū cessatio diuinoz t alia. qbus sit generale.
Cal. tñ tenet q debet seruari moderatio. d. c.
alma. Sed nō credo ei. Dic ergo q pñt cle/
rici alta voce celebrare sicut prius. t in eccle
sijs suis alta voce. t q i isto casu pñt admit
ti omnes q nō sunt de populo illo. t nō sunt
causa interdicti. tenet Archid. i. d. c. si sentē/
tia. t Fede. ysil. lxx. Sill'r fm Cal. illi possūt
admitti q de illo erant populo. sed domicilū
trāstulerunt. Asten. tñ lib. vij. ti. xvi. tenet q
nō nisi absoluātur. ex quo semel fuerūt inter/
dicti. sz dictū Cal. est verius. t seqtur Be. in
d. c. si sententia. t etiam absentes excusant nec
sciāt. c. apostolice. de cle. ex. mu. postqz sci/
unt tenētur seruare.

¶Utz populus nō interdictus si fiat d po/ 2
pulo taliter interdicto efficiatur interdictus
R. fm Cal. q sic.

¶Utrū bānitus q ē de populo interdicto sit 3
amplius interdictus? R. q sic. si ad tps ē bā
nitus. qz adhuc ciuis ē t de populo. l. relega/
ti. ff. de interdic. t relegatis.

¶Sed nūquid habitātes in ciuitate q non 4
sunt neqz ciues neqz de populo illius liga/
tur interdicto? R. q nō. d. c. si sentētia. sed li
gātur illi qui sunt facti ciues ex gratia. licet
ibi nō habitent.

¶Utz impuberes ppli interdicti sint silr? R. 5
Jo. de deo. q si nō sunt doli capaces nō sunt
interdicti. secus si sunt doli capaces.

¶Quid de mulieribus que viris ptradicunt 6
t alijs hominibus q p posse resistūt? R. Jo. de
deo. q nihilominus ex quo sunt de illo popu
lo q sunt interdicte.

¶Speciale interdictū hominū ē cū interdi/ 7
citur aliqd collegiū vel vniuersitas i populo
inclusa. puta studiū papie t hmōi vel capi/
tulū. Nā interdicto capitulo vel collegio vel
vniuersitate singule psone de ipa sunt inter/
dicte. fm Jo. an. t Be. i. d. c. si sentētia. t isto
pphendit tā clericos qz laicos q sunt de illo
collegio vel vniuersitate.

¶Sed qd si interdicat familia alicuj. num 8
quid clerici de eius familia erunt interdicti?
R. Rod. q sic. nisi specialiter exmātur. Un
aduerte hic fm Archid. t seqtur Be. in. d. c.
si sententia. q interdicto collegio vel vniuer
sitate clerici qui nō sūt de illo collegio vl' vni
uersitate poterunt tamen apertis t pulsatis
campanis alta voce celebrare excōmunica/
tis t interdictis exclusis. Secus vbi ecc in
terdictus locus. qz nō pñt nisi fm q. j. dicā

9 ¶Utrū si interdicātur doctores oēs alicuius ciuitatis intelligātur interdicti clerici q̄ sūt doctores? R. q̄ nō. per glo. in. d. c. si sentētia. Sil'r si interdicūtur clerici nō veniūt religiosi nō habetes dignitatē. ⁊ dē h̄ vide. s. Clericus. i. Be. tñ i. d. c. si snīa. dicit q̄ clero interdicto veniūt clerici scl'ares. regulares. ⁊ uersi ⁊ uerse. q̄ ita sunt ad ecclesiā trāslati q̄ ppzie dē pplo dici nō p̄nt. De q̄ dicto valde dubito. ⁊ potius credo ꝛriū. nisi aliud ꝓstet dē mēte p ea que. s. dixi Clericus. i.

10 ¶Quid si vnus de populo interdicto ingreditur monasteriū. an possit diuinis interesse sine relaxatōe interdicti general' vel special'? R. Fede. ⁊ seq̄tur Be. i. d. c. si sentētia. q̄ sic. q̄z desinit esse de populo. ergo purgat eius pza sine alia relaxatione.

11 ¶Singulare interdictū hominū dicit cum aliqua certa ꝑsona interdicit vel etiā incerta. vt cum dr. Qui fecerint sic sit interdictus ipso facto. ⁊ usq̄ quoq̄z vadunt sunt semp interdicti nisi absoluātur. si interdictū nō ē ad tempus. Ult̄ aduerte et nota bn̄. q̄ tales interdicti siue generaliter siue specialiter vel singulariter nō p̄nt exercere aliquē actū ꝺ cessoz tpe interdicti. de q̄b. j. dicet. q̄ ptineant ad ordines aut ad celebratōes diuinoz. aliter essent irregulares vel suspēsi. ꝑm q̄ infligitur pena violatiby interdictū. vt. j. dicet. ⁊ de tali interdicto nō loq̄tur. c. alma.

12 ¶Utrū interdicti generaliter. specialiter vel singulariter sint vitādi ab aliis? R. ꝑm Hosti. Inno. ⁊ Bē. q̄ sic m diuinis officijs q̄n ꝑpzio nomine seu alia certa locutione p sententiā sunt designati. Alij aūt nō sunt vitādi nisi a iudice specificētur. nisi eoz oēs a quam sunt interdicti esset multū notoria. ita q̄ nulla tergiuersatōne posset celari. c. tuanos. de coha. cle. ⁊ mu. Sed tu dic vt. s. Excōicatio. viij. §. iij.

Interdictum.ui. loco/rum. aliud generale. vt cum interdicit regnuz vel puincia vel dioceſis. Aliud speciale. vt cum interdicit ciuitas aliqua. castrū vel villa. aliud singulare. vt cū interdicit certa ecclesia. vel capella vel certe ecclesie. et sic interdicto loco aut generaliter vel specialiter aut singulariter nō sunt interdicti homines vel clerici tal' loci. Ult̄ extra illa loca p̄nt audire diuina ⁊ sepeliri si ibi elegerint sepulturaz. vel ibi mortui fuerint. q̄z nō sunt interdicti nisi fuerint i culpa interdicti ponēdi. tex. i. d. c. si sentētia. no. Pa. i. d. c. q̄d i te. ⁊ d. c. nō ē vobis. Aduerte tñ q̄ id q̄d statuit i interdicto generali loco. habet locū i interdicto speciali loci. Et h̄ ideo. q̄z interdicta ciuitate vl' villa intelligit tota interdicta generaliter. et iō habentes p̄uileguz q̄ tpe general' interdicti p̄nt celebrare submissa voce. intelliget generale interdictū. quādo etiā aliqua terrā ē interdicta quo ad illam terrā. vt dr et nō. in. c. cū partiby. de ver. sig. Inno. tñ ⁊ Host. tenēt q̄ interdicta ecclesia aliqua ipenā populi. licet multi ex eis nō reliquerint. sed solum vel dñs vl' vniuersitas. q̄ talis populus etiam q̄ nō ē i culpa nō poterit alibi eligere sepultura apud ecclesiā nō interdictā. nisi ex priuilegio speciali hoc habuerint. ſz h̄ nō credo verū. q̄z c. q̄d allegat. s. vt p̄uilegia. de p̄uile. loquitur q̄n populus est interdictus.

¶Quid si iudex dicat interdico regnū francie? R. q̄ interdictū extēditur ad totam terram que adheret ei tpe late sentētie siue rationē feudi. de postu. pla. c. vel ꝑm glo. in. d. c. extēditur etiā ad terras q̄ adherebant ei pstādo auxiliū tpe interdicti plati. Si ꝯo dicat. interdico terras regi frācie. tunc ꝑm Rodoñ. nō extēditur ad feuda. quia pene sunt restrictē de. sed pzta eū etiā. d. c. i. i verbo terraz ipsius. ⁊ ideo dic sil'r esse interdicta. q̄z in feudis habet vtile dominiū ⁊ etiā includūtur terre in quib⁹ solus habet vsufructū ꝑm Jo. an. ⁊ sequit Be. i. d. c. si tēria. si ꝯo aliquā terrā haberet i pignus nō esset interdicta. q̄z nō ē ipsius quo ad dominiū. secus si diceret q̄ interdicit oēm terram quā tenet. q̄z sic esset interdicta. c. cū Berot. de re iudi. q̄z creditoz habet possessionē verā pignoris. ff. de vsuca. l. seruꝰ.

¶Sed q̄d si habet terrā ꝺ munē cum altero? R. Be. i. d. c. si sentētia. q̄ si est indiuisa non comprehendet ne iustus patiat. secus ēt ꝺ diuisa. q̄z ps sua subiacebit.

¶Utrū interdicta ciuitate veniāt eius suburbia? R. q̄ sic. ⁊ etiam ꝓtinētia edificia. Et idem dic de interdicto castri vel ville. licet pzie nō habeant suburbia. vt i. c. si ciuitas. de sen. ex. libro. vi.

¶Sed q̄ro q̄d dr suburbiū aut ꝓtinēs edificiū? Jo. ō deo dicit q̄ suburbia intelligūt illa q̄ sunt ifra vltimā portā. ⁊ facūt cū ciuitate publicas functōes. ⁊ vocāt ad ꝓsilia ⁊ cōciones. Uel dic ꝑm Be. q̄ dicunt burgi extra ⁊ ppe ciuitatē i q̄b⁹ domus sunt cōtigue Uel dic q̄ suburbia dicunt dom⁹ p quas est iter rectū eūdi ad ciuitatē. vl' locū. ⁊ ꝓtinētia

edificia sunt pulcre domus circa ciuitatē nō intra suburbia vbi nō sunt burgi directe introducentes ad ciuitatem. Glo.in.d.c.si ciuitas.dicit.q̄ arbitrio iudicis est relinquendū que dicant ꝓtinentia edificia.qz nō dicit ter.ꝓtiguus sed ꝓtinētibꝫ. Legiste ꝙo i. l. ij. quasi in idē coincidūt. Ego ꝙo quo ad hoc attēderē ad rationē legis expressam t dicerē omia illa dici ꝓtinētia edificia q̄ ita sunt p̄ ciuitatē q̄ in illis celebrādo ꝓtemneretur ecclastica cēsura.puta qz q̄si ita ꝓmode eo cō uenire p̄nt sicut si nō esset interdictū. Sz vbi nō ꝓtemnitur ppter hoc.puta distat p mili/ are. t est valde laboriosum illuc ire. nec pas/ sim ppls potest eo q̄uenire. tūc nō accipetur sub hac significatōe.

¶Utrū dño vendēte terram interdictā siue generaliter siue specialiter: aut singlariter alicui dño q̄ nō est i culpa esset interdictus? R. fm Be.i.d.c.si sentētia. qz secum portat onus suum.

¶Utrū dño emēte terram post latam sentētiam interdicti ꝓtra omnē suam terrā sit illa terra interdicta? R. fm Be.i.d.c.si sentētia. q̄ nō. nisi lator interdicti expressisset nedū terram habitā sed habendā

¶Utr̄ interdicta ecclia sit interdictū cimiterii vl' ei⁹ capellaꝝ R. sic. si capella vl' cimiterii sunt ꝓtigua ecclesie. alꝫ nō. t iō i nō ꝓtiguis posset celebrari. d.c.si ciuitas. §. fi.

Interdictum.iii.

taz natꝫ q̄z locorū q̄s potest ponere? R. q̄ omnes illi qui p̄nt excōmunicare vel suspendere ratione iurisdictōis ordinarie vel delegate quam habet sup illos quos volūt interdicere. d. v. sig. queret. de offic. deleg. c. quia pontificali. lib. vi. Et q̄s potest excōmunicare. habes. s. Excōmunicatio. i. §. iq.

¶Utrū epi possint interdicere psonas singulares ecclesiasticas vel seculares aut eoz loca vel terras q̄ habēt p̄uilegiū ne possint interdici? R. q̄ sic. t etiā excōmunicare. nisi talia p̄uilegia sint ꝓcessa regibꝫ vel regnis aut eoz filijs vel religiosis nō ratiōe psone sz ordinū vel locoz. vt in. c. ne aliqui. de p̄ui. lib. vi. nec etiam p̄nt interdicere exemptos etiaz indirecte. puta interdicēdo ne eis vēdāt aut ꝓmunicēt. t ꝓtrafacientes sunt puniēdi. c. q̄n to. de p̄uile. ratiōe tamē delicti t ꝓtractꝰ possit. vt. s. Exemptus. §. viij.

¶Utr̄ canonici eccl'ie cathedral' possint ponere in aliquo loco vel ecclesia interdictum? R. q̄ nō sine assensu epi. c. que sunt. de his q̄ fi. a ma. par. ca.

¶ Pro qua causa pōt poni interdictus? R. q̄ p subsidio pecuniario vel debito pecunie vel alteri⁹ quātitatis. laicus aliqꝫ nō pōt interdici nisi ex spāli auctoritate sedis aplice t expressa. alꝫ nō tenet si ponat. p extrauagantē Bonifacij. viij. q̄ incipit. Prouide attēdentes. Ponēdū est igit̄ p culpa aut dñi aut populi t hmōi. nō singularis alicui⁹ psone que officiū nō habet generale. vt patz i. c. sane. de offi. dele. t i. c. nō est nobis. de spon. 3

¶Quomodo debet poni? R. q̄ p̄cedēte monitione t in scriptis que scriptura ꝓtineat causam sicut t de excōmunicatōe dictū ē. s. Excōmunicatio. ij. §. i. t. ij. 4

¶Utr̄ sit aliqua forma verboꝝ seruāda? R. q̄ nō necessario sed sufficit dicere. Nos propter talē cām regnū vel castrum vel ecclesiaz talē supponimus interdicto t hmōi. vt nō. i. d. c. sane. t. c. nō ē nobis. 5

Interdictum. iiii.

In quibus casibus incurrit interdictū? R. q̄ generale interdictū t speciale locoꝝ in nouem casibus incurrit ipso iure. Primus q̄n ciuitas i qua mouit summus pontifex nō seruat dispositōem. c. vbi periculū. de elec. li. vi. qz tūc ipso facto est interdicta. vt ibidē. Secūdus q̄n ciuitas dat auxiliū. ꝓsilium vl' fauorem insecutoribus cardinaliū aut clericorum vel religioso⁹ de familia dñi papē vel cardinaliū captoribꝫ aut pcussoribꝫ vl' mādatoribꝫ p̄dictoꝝ aut socijs talia facientiū. vel si infra mēsem saltē tales delinquētes nō puniert si potest ipo facto ē interdicta. d. pe/ nis. c. felicis. li. vi. excipit Roma. Tercio q̄n collegiū vel vniuersitas ab ecclesijs vl' ab ecclesiasticis psonis exigit pedagia. guidagia. vel alia p se vel p aliū de rebꝫ suis quas non cā negociādi deferūt. aut ad hmōi soluenda ꝓpellit. tūc ipso facto oīs ciuitas. castꝝ vel villa aut ali⁹ locus dicte vniuersitat' vel collegij subiacet interdicto. de censi. c. q̄z. lib. vi. Quartus q̄n collegiū vl' vniuersitas aut archiepi vel epi t alij tam superiores q̄z inferiores ecclesiastici sustinēt penā quam incurrunt in ꝓducēdo aut locādo domos vsurarijs alienigenis que eis imponit i. c. i. de vsurijs. li. vi. p mensem. de qua habes Usura. ij. §. xiij. nā post mēsem t erre omes ipsoꝝ sunt interdicte q̄z diu ijdem vsurarij i eis cōmo/

rant. vt in.d.c.i. Quintus qñ clerici vel religiosi inducũt aliquẽ ad vouendũ aut ꝓmittendum ꝛ sepultura: si in eorũ ecclesia vel cimiterio eum sepeliant. tunc si infra ꝛcendiũ ecclesie vbi ꝛ iure venit sepeliendus oĩa q̃ occasione sepulture habuerũt: nõ restituent etiam si nõ petant. ꝛ cadauer si petat ipso facto eorũ eccl'esie ꝛ cimiteria sunt interdicta. c. animaꝝ periculis. ꝛ sepul. li. vi. ꝛ tãdiu durat donec plene satisfecerint. vt ibidez. Septus qñ ciuitas ꝺmittit aliq̃d in eꝑm suum vt capiat. ꝓcutiatur. bannietur: ipso facto ẽ interdicta. cle. si quis suadẽte. ꝛ pen̄s. Septimus quilibet locus vel loca in q̃bꝫ epũs ꝛtinet inuitus sunt interdicta ipso iure. d. cle. si quis suadẽte. Octauus qñ religiosi exempti ecclesias ꝛ decimas recipiunt a laicis sine ꝺsensu diocesanoꝝ. vel excõmunicatos admittũt ad diuĩa seu interdictos nominatim. aut instituũt vel ꝛstituunt inconsultis epis in eccles'ijs nõ sibi pleno iure subiectis. vl' qñ hospitalariꝝ ꝛ templariꝝ plus q̃ꝫ semel in anno celebrant in ecclesia posita i loco interdicto. vel ꝛfendũt ne cõfratres exemptorum seu ipsorũ oblati qui in totuꝫ nõ se trãstulerunt possint iudicari a locoꝝ ordinarijs. tũc ecclesie eorũ ipso facto sunt interdicte. ſm glo. ī. c. i. ꝛ inuꝝ. lib. vi. ꝛ Archi. ī. c. epoꝝ. ꝛ puil'. lib. vi. ꝛ seq̃tur Pa. in. c. cũ ꝛ plãtare. ꝛ puil'. ꝛ facit. c. si quis suadẽte. xvij. q. iij. q̃uis glo. in. d. c. cũ et plãtare. et ꝺmuniter docto. ibidẽ teneãt q̃ nõ sint ipso iure. Sed ꝑma opi. mihi videt verioꝝ. Nonus ecclesia dicit interdicta qñ ẽ polluta humano sanguine vel semine. ꝛ quo dic vt. s. Cõsecratio ecclesie. §. viij. Decimo incurritur interdictũ regni. castri vel loci qñ dñs eorum impedit ne legatus aut nũci⁹ pape possit exequi suũ officiũ. et tãdiu donec ꝓstiterit i tali ꝺtumacia. facit extrauagans q̃ incipit sup gentes ꝛ regna posita. sub ti. ꝛ off. lega. Aduerte tñ hic q̃ licꝫ i supradictis casibus aliqua terra vel ciuitas vel ecclesia ipso iure subiaciat interdicto. nõ tñ tenet̃ q̃s illud ſruare añ ꝛclaratõem ꝑ iudicẽ fiendã. ita q̃ ea celebrãs añ dictã ꝛclaratõez nõ incidit i pẽnas statutas ꝺ nõ seruãtes interdictuꝫ. ꝛ quibus. j. dicet̃ Interdictũ. vij. ꝛ hoc ꝓpter ꝺstitutõem ꝺstãtien̄. ꝺcilij. ꝛ qua. s. Excommunicatio. viij. §. iij.

¶In quibus casibus incurrit interdictũ generale vel speciale psonarũ ipso iure: R. q̃ in quattuoꝝ casibꝫ. Primus qñ epũs. ꝺmunitas vel vniuersitas imponit. exigit vl' recipit collectas ab ecclesiasticis cõ. ꝛ quibꝫ ī. eccle/ricis. ꝛ immu. ec. lib. vi. seu qñ bona expositta ī ecclesijs arestauerit. occupauerit. vel arestari aut occupari fecerit. seu ꝛcederit i his auxiliũ. ꝺsiliũ vel fauorem sciẽter. ipso facto est interdicta. nec absolui nisi ꝛ speciali mandato sedis apostolice. nõ obstãtibus quibuscunq̃ ꝓuilegijs. vt in. d. c. clericus. Sedus qñ vniuersitas vel collegiũ ꝑmittit in terris suis vsuranos alienigenas ꝺducere domos vel eis locat ad exercendũ fenus. ipso facto ẽ interdicta. c. i. ꝛ vsuris. lib. vi. Tercius qñ ꝑsona ecclesiastica. regularis aut secularis q̃ꝫtũcũq̃ exempta ꝛ cuiuscũq̃ ordinis aut status existat sciẽter celebrat vel celebrari facit ī locis interdictis. nisi fm ꝓmissionẽ tur. vel excõmunicatos publice. vel interdictos ad diuina officia vel sacramẽta aut sepulturaz admittit. tũc ipso facto est interdicta ab ingressu eccl'ie. ꝛ tãdiu donec satisfecerit ad arbitriũ ci⁹ cui⁹ sniam ꝺ tẽpserũt. c. cẽtoꝝ. ꝛ pui. li. vi. Hodie tñ sepeliẽtes excõicatos publice aut noiatim interdictos. sunt excõicati ipo facto. cle. eos. ꝛ sepul. Quartus qñ vniuersitas ꝺcedit repsalias aut ꝺcessas extendit ad psonas ecclesiasticas vel eoꝝ bona nisi infra mẽsem reuocet: ipo facto ẽ interdicta c. ꝛ si pignoratões. ꝛ iniu. li. vi. Dũt aliq̃ sus interdicti. ꝛ quibꝫ. j. Suspẽsio. i. q̃ poriꝰ suspẽsiones nominãtur. q̃ꝫ interdictũ. cuiꝫ etiã casu tercio pcedenti.

Interdictum.v.

Q̃ꝫ/hibẽtur tpe interdicti vel in loco interdicto exercere: R. q̃ omne spũale: qđ reducit ad sep. vt clarius itelligat fm q̃ colligo ex Inno. Pa. ꝛ cõiter doct. i. d. c. nõ est vobis. cr. c. fi. ꝛ ex cel. pla. ꝛ c. q̃ i te. ꝛ pe. ꝛ re. ꝛ. c. fi. ꝛ sen. ex. li. vi. Vñ aduerte ꝛ nota bñ. q̃ quicq̃d principaliter ad aliqđ sex infra positoꝝ intelligit semp ꝑ hibituꝫ tpe interdicti. nisi vbi inuenit i iure specialiter ꝺcessum.

¶Et ꝑmo phibet̃ oĩe exercitiũ ꝛputatum certo ordini ecclesiastico. Et hoc pcedit siue sint clerici. pbyteri siue inferioꝛ. el. vt no. Pa. i. c. ij. ꝛ cle. ex. mi. Et dicit exercere officiuꝫ ꝛputatũ certo ordini. puta qñ dicit epistolã vt subdiaconus. euangeliuꝫ vt diaconus. vel offerẽdo calicẽ. vaccas. ꝛ hmoi. vt lector vel exorcista. ꝛ hmoi. vel dicendo matutinũ ꝛ aliud officiũ. vt ebdomadarius. ꝛ similia. q̃ ꝺueniũt alicui ordini. Facit. c. si quis epũs. el. ij. xi. q. iij. vnde talia exercẽtes sunt

irregulares ipso facto. Secus esset si exerce
ret aliqđ qđ nō est reputatū certo ordini ec/
clesiastico. sicut cantus. responsoria vel psal
mos nō officiādo p̄ncipaliter. sed tanq̄ qui
pt̄inet ad certū ordinē. ꝛ talia exercētes tpe
interdicti nō erūt irregulares: nisi auctoriz̄ā
bzare. quia sic esset irregularis ſm glo. i cle.
archiepo. de priuile.

¶Utrū benedictio solēnis epi sit prohibita
tali tempore: R. q̄ sic. quia eā facit ratōe or/
dinis. xcv. dist. c. ecce ego. nisi i festiuitatibꝫ.
de quibus infra. nō autē simplex p̄hibet. nec
bñdictio pre vel baculi peregrinoz. quia nō
pt̄inet ad ordinem. ꝛ idem potest dici de bñ/
dictione vestimentoz illoz qui volūt intra/
re monasteriū vel terciū ordinē beati Frāci/
sci. qđ licite potest fieri.

¶Secūdo prohibet ministratio sacramen/
torū. exceptis eo modo quo p̄cedūtur de iu/
re. de quo vide. j. in. c. se.

¶Tercio prohibet celebratio diuinoz. vt in
c. responso. de sen. ex. de cle. excō. mi. c. ij. et. iij.
Sed qđ venit hic nomie diuini officij. die
solūmodo ordinatū i breuiario vel missali.

¶Quarto prohibetur collatio ordinum. nisi
vt. j. dicam in. c. se.

¶Quinto prohibetur sepultura ecclesiastica
tamen extra cimiteriuz ꝛ ecclesiam licet sine
officio. cum officio nō. aliter clericus incur/
reret penas positas p̄tra tales. de quibꝫ. j. di
cetur in. c. se.

¶Sexto pulsatio campanaꝝ. ar. d. c. alma.
Si tamē laici pulsarēt sine eorū p̄sensu cle/
rici excusant ſm Jo. de deo. Hoc intelligo de
pulsatione pro horis canonicis. q̄ Aue ma/
ria vel campane de festo vel p̄ alio signo q̄ p
horis nō credo sint prohibite.

¶Septimo aptio ianue ecclesie tpe celebra
tionis officij. nisi put. j. dicet i. c. se.

¶Utr̄ prefata ita prohibēt̄ur i ecclesijs ex/
emptis sicut in aliis: R. q̄ sic. vt in. c. aucto/
ritate. de priuil. lib. vi. ꝛ ita seruabūt sicut fa
cūt alie ecclesie celebrādo ſm modificatōez
c. alma. de sen. ex. lib. vi.

Interdictum. vi.

Que concedūtur tempore interdicti genera
lis locorum vel specialis vel singularis: R. q̄
vndecim.

¶Primū celebratio officiorū diuinorum et
missaꝝ i ecclesijs et monasterijs sicut fiebat
añ interdictū. cū ista modificatione tamē. s.
submissa voce. ianuis clausis. campanis nō
pulsatis. excōmunicatis ꝛ interdictis exclu
sis in. d. c. alma. §. addicimus. Aduerte hic
q̄ istud. c. alma. loq̄tur de generali et speciali
interdicto tam hominū q̄z locoz. nō d singu
lari interdicto alicui⁹ ecclesie ſm glo. i. d. §. ad
dicimus. ꝛ ideo ibi nō posset celebrari. Qđ
nota bñ. q̄z panci aduertūt.

¶Sed quero a quibus celebrari debent pre 2
fata diuina: R. Archid. in. d. c. alma. q̄ a p/
prijs clericis ecclesiaꝝ vel monasteriorū mo
nachis. nisi ꝛ ipsi essent interdicti. vt. s. In/
terdictum. i. §. xi.

¶Qui possunt admitti ad ista diuina: Rñ. 3
q̄ nullus nisi clerici aut monachi illarum ec
clesiarū i quibus celebrātur. vnde aliarū ec/
clesiaꝝ clerici vel monasteriorū monachi nō
pñt admitti ſm Archidi. in. d. c. alma. Cal.
tamen vt refert Semi. in. d. c. alma. tenet. q̄
post factū nō essent irregulares. sed añ factū
nō auderet consulere q̄ quis admitteret re/
ligiosos vel clericos extraneos. Fede. cōsilio
lxxxvij. dicit. q̄ videtur absurdū tales nō ad
mittere. Et Joh. an. dicit q̄ est nimis durū
tenere q̄ nō admittātur. Et credo q̄ sit veri
us q̄ pñt admitti omnes clerici aut religio/
si aliarū ecclesiarū. ꝛ verbū canonici q̄z cleri/
ci ecclesiarū restringit distributionē nō audi
tionē seu celebrationē quā p̄mittit sicut pri/
us poterant interesse. et tunc similiter. Facit
ad hoc. d. c. quod in te. Seculares añt d ter
ris nō interdictis nullo modo pñt admitti.
vt i. d. c. licet. arg. c. qm̄ epi. de p̄uile. lib. vi.
q̄z quod p priuilegiū vni p̄cedit. alteri dene/
gatum comprobatur.

¶Utr̄ cū alicui singulari p̄sone p̄ceditur vt 4
modo p̄misso. s. ianuis clausis tc. possit ce
lebrare vl audire diuina tpe interdicti. eius
familiares q̄ nō dederūt cām. ꝛ domestici pos
sint admitti ad audiēdū ꝛ celebrādū sibi of
ficiū diuinū: R. q̄ sic. vt i. d. c. licet vobis. §.
p̄cedit. Et qđ p̄cedat sub istis. vide. s. Fa
milia. nisi ob istā causam i fraudē sint as/
sumpti. c. vlti. de ver. sig. lib. vi.

¶Quid si nō sit singularis p̄sona sed p̄cen/ 5
tus aut collegiū cui p̄cedit auditio diuinoz
tpe interdicti. nūquid eius familiares do
mestici similiter sint admittendi: R. q̄ nō. vt i
d. c. licet vobis. §. nō sic. nisi sup hoc habeāt p/
uilegiū. vt ibi.

¶Quid si in p̄cētu vel collegio nō sunt nisi 6
tres. quoz duo sunt infirmi. nūquid tercius

poterit celebrare cū familiari? R. Host. in.c. q nōnullis. de priui. q sic. ne priuilegiū sit inutile sicut dicitur singulari psone. vt in.d.c. licet. dūmodo nō tenerit causam interdicto vt in.d.c. licet. Archid. dubitat. sed ego credo verum dictum Hosti.

7 ¶Quomō tenet intelligi priuilegiū quo dicitur aliquibus religiosis q tpe interdicti possint recipe ad diuina fratres suos? R. q tenet intelligi de illis fratribus: q licet in seculo remanēt. tñ eor ordini sunt oblati mutato habitu seculari. vel etiā q inter viuos bona sua tenet erūt eis retēto vsufructu in vita sua. vt ī. c. vt priuilegia. §. i. de priuil. et ī.c. cū et plātare. §. de fraternitatibus. ibidē.

8 ¶Quid si priuilegiati vt admittātur tpe interdicti tenerūt causam interdicto vel eorū culpa. vel vel fraude sint interdicti sentētia plata. vel ad prorandū relictū cui⁹ occasione interdictū latū extitit tenerūt auxiliū. vel fauorē? R. q nō obstāte priuilegio nullo mō admitti pñt. vt ī.d.c. licet. §. fi.

9 ¶Que missa potest celebrari? R. Se. in.d.c. alma. recitat. et sequit Jo. an. et Cal. q etiaz peculiaris. licet Jo. mo. tenuerit q solū conuentualis poterit celebrari.

10 ¶Concedit aliquibus vt tpe generalis vel speciāl' interdicti locor possint celebrare ī suis festis ianuis apertis: sicut minoribus et prdicatoribus. nūquid poterunt tales alios admittere ad celebrandū? R. Inno. et Host. in c. vt priuilegia. de priuileg. q si priuilegium sit eis datum psonaliter: nō pñt. et tunc psonaliter dicitur cū dr. concedimus vobis vt possitis celebrare. Si vo psonaliter nō esset datum sicut cū dr. dicimus vobis vt ī vestris ecclesijs celebretur. tūc possūt admittere alios ad celebrādū. et sic est priuilegiū fratrū minorū et predicatorum.

11 ¶Utrū seculares et quicunq alij possint extra ecclesiā predicta diuina officia auscultare? R. Host. q excōmunicatis et interdictis nō licet audire diuina. neq licet clericis ita alte dicere q audiātur tenoris. Intellige studiose. possunt em ita alte dicere q se audiāt in choro ad inuicem. etiam si sic dicēdo audirent ab extra. ar. d.c. alma. Similiter nō est eis aperienda fenestra vel ostium vt videant eleuationē corporis christi et hmoi. nec pax extra portanda. nec ad offertorium post euangelium admittēdi. Ad predicationē tamen possunt admitti libere. nec distinguitur an tenerint causam vel nō. vel sint excōmunicati vel nō. vt in.c. responso. de sen. excom. iūcto. c. epūs nullū. de cle. di. i.

¶Utrū dicētes officiū p viā vel extra ecclesiam tpe interdicti generalis vel speciāl' locorum frangāt interdictū? R. q si hoc faciant studiose vt seculares audiāt. sic violāt interdictū: vt pbatur. arg. c. fi. de priuil. lib. vi. vbi patet q etiā celebratio diuinor extra ecclesiam phibet tali tpe. Secus aūt si sic dicendo a casu seculares trāseūtes audiāt. tuz qa qd modicū est ratio appphendit quasi nihil. ij. phic. tū qz nō extra rōem legis.

¶Utrū liceat clericis vel laicis ī loco interdicto legere euāgelium vel psalmos et hmoi? R. q sic. sicut et pdicare. sicut aī dictum est

¶Utrū tpe generalis vel specialis interdicti locor possint seculares et alij orare in ecclesia orōne puata? R. Monal. q sic. quia talis actus nō tinetur sub aliquo phibitorū. vt patet. s. Itē tenet Rodo. q etiaz si sint ipsi orātes interdicti vel illa ecclesia. possunt orare orōne puata.

¶Utrū introductio post partū et benedictio nuptialis possit celebrari tpe interdicti? R. Host. tenuit q nō licet.

¶Dicōm qd dicit est celebratio diuinorū officior et missarū alta voce et solēniter ianuis aptis. pulsatis campanis. et omnibus interdictis admissis. solūmodo excōicatis: exclusis. Et hoc solū dicit in festiuitatibus natalis dñi. pasce ac penthecostes. et assumptionis ginis gloriose. Ita tñ q illi quorum causa interdictū est latū altari nō appropinquēt. vt ī.d.c. alma. Extēdit hoc. c. ad festū corpis xpi et eius octauā p Martinū. v. et Eugenū. iiij. ī extraua. que incipit. Excellentissimi. Hz aduerte q ista celebratio si fieret ab interdictis psonis essent irregulares. vt s. patet. Sil'r si ecclesia eet spāliter interdicta. qz. d.c. alma. intelligit qn interdictū ē generale loci vel spāle. Sm glo. ibidē.

¶Utrū habētes priuilegia vt ī suis festiuitatibus celebrare possint. vel ī suo iocūdo aduentu. vt templarijs dr ī. c. vt priuilegia. de priuil. possint celebrare nō seruata moderatione huius. c. alma? R. Jo. an. et Archid. ī. d. c. alma. q nō. qz eor priuilegia p istud. c. reuocātur quo ad hoc. Secus si priuilegia obtinuerūt post istud. c. alma.

¶Quero qua hora dies inchoabit? R. Jo. mo. in. d. c. alma. q qñ dies incipit lucescere qz dies dr a diaⁿ quod est clarū. et mane et vesperaz prehendit. iuxta illud. Factuz est vespere et mane dies vnus. de offi. ordi. c. cōsuluit. ī fauten. de iudi. §. sedebunt. Joh. an.

ibidem dicit. ꝙ incipit ī vigilia festi ad ve/ sperας quo ad celebratōem officiorū. de feri. cij. ꝛ ꝙ ꝯtinuare poterunt vsq; ad vesperas crastine diei inclusiue. Sed completorium ꝛ reliqua post vesperas cātare nō poterūt ſm formā predictam. c. alma. per iura allegata. Archid. ꝺo concor. cum Jo. an. ſz addit ꝙ ī vesperis completorū ꝯtinetur. xi. q. iij. ſi qs epūs. el. ij. ꝛ xcij. di. c. vlt. vbi Lauř. Hug. ij. vbi Ale. dicit. ꝙ sicut magnitudo diei exigit tardius terminari ꝛc. Item pbatur. qz p dicta ꝺcessio. c. alma est gratiosa ꝛ fauorabilis. ꝛ sic est larga interpratio fienda. c. q̄uis. de pben. lib. vi. ꝛ hoc sequit Be. in. ꝺ. c. alma ꝛ sic habet ꝺ suetudo. ꝛ sic tene. Uñ Fede. cōlebratio diuinoꝝ officiorum. sic intelligēda est ꝙmissio generaliter. de quo de cōiu. leprorum. cij. de ꝛriuile. qz circa. maxime cū hoc sit fauorabile. ꝛ p ꝺsequens ampliandū. et sit p/ uilegium ꝓncipis. ꝛ sit late interpretanduz. Et ideo in istis festiuitatibus potest epūs altaria ꝛ virgines ꝺ ecrare. et vela benedicere. ꝛ illa imponere monialibꝫ. ꝛ calices ꝛ paramenta benedicere. ꝛ similia. vt est benedictio aque. benedictio abbatisse ꝛ abbatis. qz sub nomine diuinoꝝ ista veniūt. qz sacramenta nō sunt. cum sint tm̄ septē. hec Fede. Simiter potest sacerdos benedicere spōsas aquā ꝛ hmoi. ꝛ aspersionē facere. cādelas ꝛ oliuas silr benedicere. Intellige tamen ꝙ fiant a p sonis nō interdictis. quia ptinēt ad ordinē: vt de aqua. de conse. dist. iij. c. aquam. De benedictione paramentoꝝ patet de conse. dist. i. c. vestimenta. ꝛ. c. ꝺsulto. de sacra vnctione. c. vnico. in fi. de conse. ecc. vel alta. c. pe. aliter essent irregulares. vt patet. Secus esset de alijs que rōne ordinū nō ꝺueniūt. vt benedictio mense. gratiarūactio post mensam. et similia. Limitare tamē benedictiōem mēse ꝛ gratiarūactiones licere dūmodo nō fieret i forma officij. In aūt alijs tempibꝫ a dicta festiuitatibus ꝯ possit. R. Fede. ibidē. ꝙ sic. ſm moderationē. ꝺ. c. alma. ꝛ ſm ꝙ diuina officia pnt celebrari. al's nō

¶ Tercīū qđ ꝺcedit est penitentia quoꝝcum q̄ tam infirmoꝝ q̄ sanoꝝ. dūmodo excōmunicati nō fuerint. Intelligē si fuerunt excōmunicati ppter delictū ppter qđ interdictus est positū. nō de excōicatis ex alia causa. qz si sic sunt excōmunicati nō pnt absolui preter q̄ i articulo mortis. ꝛ exceptis illis quorum culpa latum est interdictū. vel dederūt auxilium. ꝺsilium vel fauorē delicto ppter qđ latū est interdictū. nisi ꝓus satisfecerint si pnt. vl de satisfaciendo prestiterint idoneam cautionem. aut si hoc nō pnt nisi iurauerint ꝙ cū poterūt satisfacer. ꝛ ad satisfactionē faciendam p illos q̄ pnt ꝛ tenent dabūt auxilium ꝺsilū et fauorē. ac iuxta posse suum laborabunt ad ꝫ fideliter. vt ī. ꝺ. c. alma. 20

¶ Utr̄ absolutio general' possit fieri tpe interdicti. R. Jo. Cal. ꝙ sic. qz nō ē officiū diuinū. sed hec nō est bona rō. qz bñ ptinet ad ordinē. vñ si talis faciēs absolutionē generalē esset interdictus. efficeret irregularis. ſz ió licet. qz sicut pnitētia oībꝫ cōcedit. ita ꝛ absolutio siue generalis siue pticularis. 21

¶ Quartū qđ ꝺcedit ē sacm̄ eucharistie qđ morientibꝫ tm̄ ꝙmittit. c. ꝙmittim⁹. ꝺ sen. ex. ꝛ etiā dānatis ad mortē. cle. i. de pe. ꝛ re. ſz nā qđ debeat eis deferri cū campanella. R. Cal. ꝙ sic. ſm mortē ꝺsuetū. 21

¶ Utr̄ sanis possit dari. R. ꝙ non. etiam si sint sacerdotes nō celebrantes. quia quod nō est concessum intelligitur ꝓhibitum ī p/ satis. ij. q. v. consuluisti. nec obstat. c. quod ī te. de pni. ꝛ re. vbi ꝺr concedi viaticū cui cōceditur pnitentia. qz verum est. ꝛ ꝓpie tūc ꝺr viaticū qñ ꝺatur morientibꝫ. sed qñ ꝺatur sanis nō ꝓpie ꝺr viaticū ſz eucharistia. ꝛ ideo sanis siue clericis vel laicis denegat. Intellige in clericis nisi quādo celebrant. qz tūc ꝯmunicare tenent Jo. Cal. vt refert Be. in. ꝺ. c. alma. dicit ꝙ est durum dicere ꝙ etiā clericis sit interdictuz corpus xpi. Uñ Be. ibidem dicit. ꝙ clericis illius eccleſie potest ꝺcedi corpus xpi. quia nō est eis prohibita participatio sacramentoꝝ nec officioꝝ diuinorum. vt ī. ꝺ. c. patet. qz pnt secrete celebrare. ꝛ sic sumere corpus xpi. ꝛ hoc magis placet ꝛ tene. qz verius est. 22

¶ Utr̄ saltem debeat dari corpus xpi illis secularibus quibꝫ ꝺcedit audire diuina. p. c. alma. vt dictū est. R. Archid. in. ꝺ. c. ꝙ licet aliqui dixerint ꝙ sic. tamē verius ē ꝙ nō. qz in. c. si sententia. de sen. ex. lib. vi. ponit vt diuersa auditio diuinoꝝ ꝛ pceptio sacramētorū. Et ideo tene ꝙ nō pōt dari. 23

¶ Utrū mulieribꝫ pgnātibꝫ ꝓpinqs partui R. Pa. in. c. qđ ī te. fuit diuersa opinio. ſz si bi placet vt ꝺsidereꝫ ꝺditio mulieris. ꝛ si imminet piculū mortis pbabiliter. tūc poterit eis mīstrari viaticū. et placet. idē i intrātibꝫ mare ꝛ obsessis ſm p̄dictū dist. 24

¶ Utrū ꝺcedat extrema vnctio. R. ꝙ nō. vt dicit Pa. in. c. responso. de sen. ex. ꝛ ꝺ. an. de 25

butrio.ī.c.non est vobis.post alios.de spon. nec etiã clericis ſm Jo.an.ꝛ Lal.

26 ¶Sed nũquid officiũ recõmendatiõis ani me ꝺcedatur: R.Lal.q̃ sic.qz videtur anne xum sacramento penitentie.

7 27 ¶Quintũ quod ꝺceditur ẽ sacramentũ ba/ ptismi nedũ paruulorũ sed etiã adultorꝫ.vt ī.c.quoniã.de sen.excõ.lib.vi.Et catheciſm? ꝛ totum officium baptismi tanqz acceſſoriũ conceditur.ꝛ tenet Lal.q̃ si etiam quis ba/ ptizaret in eccleſia interdicta ſpecialiter non incurreret irregularitatem.q̃uis si honeste alibi poſſit fieri nõ liceat.

6 28 ¶Sextum confectio chriſmatis ī die iouis ſancta.d.c.quoniã. Intelligit tamẽ Archi di.ibidẽ.q̃ nõ poteſt confici alta voce neqz campanis pulſatis.ſed cũ moderatione.c.al ma.ſ.tanuis clauſis ꝛc.

∧ 29 ¶Septimũ qđ ꝺcedit eſt sacrm ꝺfirmatõis qđ etiã adultis poteſt exhiberi.d.c.q̃m.

8 30 ¶Octauũ qđ ꝺcedit eſt sacramentũ mrimo nij qđ legitime põt tali tpe ꝺtrahi. ſz bñdi/ ctio nuptialis ſm Hoſti.phibet.Pa.ī.c.nõ est vobis.vbi de hoc no.de ſpon.dubitat.ſed mihi videt q̃ ꝺceſſo ꝓncipali ꝺcedatur.ꝛ ac ceſſoriũ.c.acceſſoriũ.de reg.iur.lib.vi.Attamẽ securius est abſtinere niſi in diebus in q̃ bus licet celebrare publice.

9 31 ¶Nonũ quod ꝺcedit eſt ſepultura eccleſia/ ſtica.q̃ ſolũ clericis ꝺcedit qui ſeruauerũt in terdictũ.ſine pulſatõe cãpanarꝫ tñ.ꝛ ſolẽni/ tate.ꝛ cũ ſilentio.d.c.quod in te.ſed hodie etiã credo poſſint ſepeliri cũ officio ſine nota dicto.p ar.c.cui licet.de re.iur.lib.vi.ſm mo deratiõnẽ tamẽ.c.alma ſm Fede.ꝺſilio.lxx. ꝛ etiam cũ campanis ꝛ aliꝭ ꝺſuetis in die/ bus ī quibus poteſt publice celebrari.

32 ¶Hz q̃d ſi eccleſia eſt ſpecialiter interdicta: nũquid ibi ſepelient: R.Jnno.et Hoſti.ī.c. tanta.de exceſſ.prela.q̃ ſm quoſdam nõ pñt ibi ſepeliri. Hoſtiẽ.tñ tenet q̃ ſic.qz qđ facit interdictũ generale generaliter.facit ſpeciale ſpecialiter.l.ſi duo.ī fi.ff.de admi.tu. Pa.in c.qđ ī te.tenet q̃ clerici eccleſie ſpecialiter in/ terdicte poſſint ibi ſepeliri.Aliꝭ vo q̃ nõ ſunt clerici talis eccleſie ſpecialiter interdicte dẽt ī eccleſia alia nõ interdicta ſepeliri.

33 ¶Utr penitẽtes et abſoluti ſint tumulãdi ī eccleſia vel cimiterio ſilr ſicut clerici: R.dc. q̃ nõ.ſi tñ de facto ſepelirent ñ ſunt exhumã di.Hz ſi alibi ſepeliãtur.ceſſante interdicto tũc ſunt ad eccleſias referẽdi.

34 ¶Utr ꝺfratres q̃ ex p̃uilegio religioſorꝫ q̃rũ ſunt ꝺfratres admittunt ad diuina: poſſint ſepeliri ī eccl'ia interdicta: R.q̃ nõ.licet ī aliꝭ libere poſſint eligere ſepeliri.d.c.p̃uilegia.

¶Utrũ ſepultura eccleſiaſtica ꝺcedatur om 35 nibus ī diebus in quibus licet celebrare ſo/ leniter:vt dictuꝫ eſt: R.Lal.tenet q̃ ſic. niſi ſpãliter ſint interdicti vel cauſaꝫ vderint in terdicto.ꝛ placet mihi ſua opi. licet Jo.an. ꝛ Jo.de ligna.ꝛ Bc.ī.d.c.alma.teneãt ꝓtra rũ quo ad laicos. Fede.etiã tenet ꝺſilio.cri q̃ clerici officiãdo iſtis feſtiuitatibꝫ circa ſe/ pulturã nõ efficiunt irregulares.

¶Utr p̃iuilegiatus tpe interdicti ſup ad/ 36 miſſione ad diuina ꝛ receptõe ad ſacramẽta poſſit ſepeliri ī cimiterio: R.Lal.q̃ ſic.ꝛ ideꝫ videt etiã ſi ſolũ eſſet p̃uilegiat? ſup audi/ one diuinorꝫ ſolũ nõ facta mẽtione ſacrorꝫ p regulã cui cõicamus viuo ꝛ etiã mortuo.

¶Utr mortuaria ꝛ alie oblatões poſſint re 37 cipi p defunctis tpe interdicti vl' ab ipſis in terdictis: R.q̃ ſic ſi mortui ſunt penitẽtes.ꝛ p eis orandũ eſt.xi.q.iij.q̃cunq̃ intra.

10 ¶Decimũ qđ ꝺcedit eſt ordinũ collatio.vt 38 no.Jnno.in.d.c.nõ eſt vobis. Videtur ta/ men velle q̃ ſolũ clericis poſſint dari ſed nõ laicis.ſz Pa.in.d.c.ꝛ in.c.qđ in te.dicit.q̃ poſſet attẽtari q̃ ex neceſſitate poterunt etiã laici ordinari in loco interdicto.ſicut di/ ctũ eſt de chriſmate.cũ nõ fiat baptiſmus ſi ne eo.d.c.quoniã.qz exquo ꝺcedunt aliqua q̃ nõ niſi p clericos pñt ꝺfferꝫ ꝺſequẽter per/ mittunt ꝛ ea ſine quibꝫ ar.c.q̃m.de ſen.ex.li. vi. ſz ſine neceſſitate nec laici nec clerici pñt ordinari ī loco interdicto.ſed alibi ordinen tur ſi ipſi nõ ſunt interdicti.qz pñt.

11 ¶Undecimũ quod ꝺceditur. ſed eſt ſpeciale 39 epis ꝛ aliꝭ ſupioribus vt vbiliber poſſit cũ altari portatili celebrare ꝛ celebrari facere et audire diuina.q̃uis ſit interdicta terra.ci/ uitas vel caſtr.ſeruato tamẽ qđ dictũ eſt.ſ. ianuis clauſis.campanis nõ pulſatis.inter dictis excluſis.vt in.c.fi.de p̃uil.li.vi.ha/ bẽtur ꝛ no.ſimile p̃uilegiũ habẽt fratres mi/ nores ꝛ predicatores.c.quia in his.de p̃ui. ꝛ nõ.in.d.c.fi.in glo.Secus ſi eſſet interdi cta eccleſia vel aliquis locus ſingularis.quia nec epũs nec fratres predicti poſſent ibi ce/ lebrare.vt no.Jo.an.in.c.queſiuit.de cleri. nõ reſi.ꝛ ſequit ibi Pa.

12 ¶Duodecimũ qđ ꝺcedit immo p̃cipit omi/ 40 bus obligatis ad dicendũ officium vt illud quotidie ꝛ integre dicant.licet ipſi ſpeciali/ ter ꝛ ſingl'ariter ſint interdicti.ſigillatim ta men vẽrent dicere ſic vt dictũ eſt de excõmu/ nicatis.ſ. Hoze. ℌ.v.

Interdictum.vii.

violantes incurrunt penas.vij.

¶Prima est irregularitas.hāc incurrit omnis clericus.qui licet nō sit ipse interdictus. tamē exercet aliquid reputatū certo ordini ī loco interdicto nisi fm q̄ pmittitur a iure vt .s.dictum est. Intelligit hoc Fede.ysilio.vij verum quādo publice et palam more solito celebratur.sicut dicimus d̄ excōmunicato vl̄ interdicto.sicut prius celebrante. in cle. pe. de sent.excō. Similiter existens interdictus simpliciter:si exercet aliquid reputatū certo ordini vbicunq̄ est irregularis.c.is qui. et.c. is cui.de sen.ex.lib.vi.et.c. cum eterni. de sen. re iudi.lib.vi.

¶Scōa q̄ supradictus est ineligibilis ita q̄ nō pōt eligere nec eligi.d.c.is qui.

¶Tercia q̄ supradictus sit impostulabilis, ita q̄ nō potest postulari.c.i.de postu.prela.

¶Quarta q̄ talis est beneficijs ecclesiasticis spoliandus.et si monachus vel monialis est debet retrudi in artiori monasterio ad agēdū pnitentiā.c.postulastis.de cle.ex.mi.

¶Quid si talis celebrat nō i loco interdicto nec ipe interdictus.sed tñ psonis interdictis. R.q̄ nō est irregularis:ē tñ interdictus ei ingressus ecclesie donec satisfaciat ad arbitriū illius cui⁹ sententiā ptempsit.c. epōrum. de pur.li.vi. Similiter fm Fede.vbi.s. Quādo admittunt laici aliunde venientes ad diuina in ecclesia nō interdicta existēte in loco interdicto generaliter vel specialiter

¶Sed quid si tales clerici exercent ea q̄ nō sunt reputata certo ordini.vtputa cantare ī choro.legere psalmos vel epistolam.sicut faciunt alij laici: R. fm Inno.in.d.c.tanta.et sequitur Pa.in.c.ij.de cle.excō.mini.q̄ non incidunt in prefatas penas.in.sidditionalia tamen exercere possunt. vñ et excōmunicare et absoluere possunt. si ipsi nō sunt interdicti. Dicit tamē Pa.in.d.c.ij.q̄ nō debent absoluere cum illa solennitate.c.a nobis. el.ij. de sen.excō.sed ei nō credo quo ad absolutio nē.quia absolutō ab excōmunicatōe siue cū illa solennitate siue sine ea nō potest impendi ab interdicto.sed si ille qui impendit non sit interdictus.tūc absoluere potest etiā cum illa solēnitate. q̄ cum absolutio pmittitur. ego et solēnitas ꝺluera. Inno.tamē et Do. sti.et Laudu.ꝺcordant cū Panor. et addūt q̄ efficeretur irregularis qui absolueret cum pfata solēnitate.sed eis nō credo ratione p̄dicta. Item fm Guliel.duran.similiter ē irregularis clericus qui solēniter ī cimiterio sepelit hominē interdictū.arg.c.i.de postu.prela.sed ego dico similiter si hominē nō interdictū sepelit in loco interdicto solēniter .s. cū officio solito. Ratio.q̄ istud competit certo ordini fm q̄ ꝺmuniter seruat. no.etiam aliā penam in cle.eos.d̄ sepul.de qua.s. Excōmunicatio.vij.casu.xxxvi.

¶Quinta pena est q̄ clericus qui nō seruat interdictum loci est suspensus ab officio et bñficio.d.c.tanta.de excess.prela.in tex.et ī glo. et sequūtur ꝺmuniter docto. 7

¶Sexta pena est contra religiosos quoscunq̄.s.excōmunicationis.qui nō seruāt interdictum.cū matricem ecclesiaz loci seruare sciunt.quod intelligo de generali interdicto.q̄z si singulariter ecclesia matrix essz interdicta nō habet locū in cle.ex frequentibus. de sen. excō.si vero matrix ecclesia nō seruaret solus incurrerēt penas quas et clerici incurrunt.de quibus in isto.c.dicit. 8

¶Utrū laici nō seruantes interdictū incurrant aliquā penam: R.q̄ nulla inuenit ī iure ipsis imposita. peccarēt tñ mortaliter si hꝫ facerēt ī ꝺtemptū ecclesie.al's nō nisi ī quatuoz casibꝫ positis ī cle.i.de sepul.et cle. grauis.de sen.ex.de q̄bꝫ habes.s. Excōicato.v. casu.xv.et Excōicatio.vij.casu.xxxvi. 9

¶Sed nūquid laici tenētur de ecclesia exire:si sacerdos recipit interdictum ad diuina R. Monal.q̄ nō. neq̄z peccāt audiēdo: sed solus sacerdos 10

¶Utz clericꝰ simplex q̄ habet tm̄ primā tōsurā incidat in penas p̄dictas sicut alij clerici: R. Posti.q̄ sic.si ī officio suo cātet.s.tāq̄z psalmista.vt ī.c.psalmista.xxiij.di. 11

¶Ultima q̄ clericus decedēs interdictꝰ pri/uatur ecclesiastica sepultura.d.c.is cui. 12

Interdictum.viii

quō relaxatur: R.q̄ aut interdictū fertur ad tps.sicut cū quis interdicit vsq̄z ad annū vl̄ ꝺnec satisfecerit.vel talis ibi moreꝝ. et tunc nō requiritur absolutio aliqua post tale q̄d. quia anno trāsacto vel satisfacto vel recedēdo tali interdictū est amotū ipso facto.et licite post hoc celebrat quis. Ita no. Pa. in.c. nō est vobis.de spon.nec distinguo an sit a iudice vel a iure.q̄ ī vtroq̄z habet locum q̄d dixi.et idē dic de quacūq̄z alia suspēsiōe tam iuris q̄z hois. Hec⁹ de sūia excōicatiōis ad tps.q̄z req̄rit absolutio. ita no.doc.ī.c.fi.de

Interdictum.ix.

matri.ꝛcto ꝓtra inter.eccleſie.ꝛ ibi reddunt rationē eſſe.qz excōmunicatio requirit certā formā i abſolutōe.ſed i interdicto vel ſuſpē/ ſione ſufficit cōſtet de mente iudicis. et licet aliqui dubitēt de excōmunicatōe lata a pa/ pa ad tempus. tñ tene q̄ requirit abſolutio niſi apte cōſtet papā velle eum abſolutū eſſe ſm do. Anto. ꝛ ſeq̄tur Pa. in. d. c. fi. Si ꝛo interdictū vel ſuſpenſio nō eſt lata ad tem/ pus ſed ſimpliciter: tunc requirit abſolutio. ꝛ ſi eſt a iure poteſt abſoluere ordinarius vel legatus ſedis ap̄lice. niſi cū ꝓdītor iuris ſi/ bi vel alteri reſeruauit. arg. c. nuper. §. in. ij. de ſen. excō. Si autē ſit a iudice. ſic ille q̄ tu/ lit poteſt abſoluere vel eius ſupior tm: ꝛ nō alius. aut de mādato eius qui eam tulit. ꝓx/ uij. q. i. ſi petrus.

1 ¶ Utr̄ ſit ſeruāda aliqua forma i ei⁹ abſolu/ tōe: R. Hoſt. q̄ ſic. dicēdo. reuoco vel remo/ueo vl̄ abſoluo. ꝛ ſil̄ia verba. Debēt etiaz in/ iūgi eis vt ſatiſfaciāt ſm q̄ ōr ō excōicatōis abſolutōe. qz i hoc ambulat pars paſſu. vi/ de. s. Abſolutio. ij. §. i.

2 ¶ Utr̄ interdictū poſſit ad cautelā relaxari R. q̄ generale interdictū non pōt. c. p̄ſenti. de ſen. excō. li. vi. Sed ſi interdictū ſit ſingula/ re ꝑ ꝑſonam. ſic poteſt relaxari ad cautelam arg. a ꝓpo ſenſu. d. c. p̄ſenti. Ratio. qz ſpecia liter interdicto oia ſacramēta negant̄ donec abſoluat̄. ꝛ ſic idē eſt qđ ꝛ de excōicatōne a q̄ ds abſoluit̄ ſub ꝓditōe. vt in. c. ſolet. de ſen. excō. li. vi. hoc tenet Jo. an. ꝛ Bart. i. d. c. p/ ſenti. Limita hoc ſi pēniter. al's nō. qz ſic rela xatio daret cauſam peccādi. niſi forte i caſu. ſicut cū abſoluit̄ inuit⁹ ab excōicatōe. de q̄. s. Abſolutio. ij. §. vij.

3 ¶ Utr̄ epūs vel alius poſſit ſuū interdictū ſuſpendere: R. Lau. Tancre. ꝛ Uinē. q̄ ſic. vt nō. in. c. ad hec. cl. ij. ꝛ. c. directe. ꝛ. c. p̄tea rea. de appel.

4 ¶ Utr̄ p appellationē ſequentē ſuſpēdat̄ in/ terdictuz latū: R. q̄ nō. niſi eius effectus ſit ſuſpēſus ad tps. qz ſic pōt appellari a ſenten/ tia ſuſpēſa ſicut a ꝓditionali. d. c. p̄terea. Et h̄ intellige de interdicto vel ſuſpēſiōe. Hec ſentētia excōicatōis cui⁹ effect⁹ nūq̄z pōt re/ laxari niſi i toto abſoluat̄. c. cum deſideres. de ſen. ex. hoc no. Hoſt. i. d. c. ad hec. Hoc intel lige de interdicto a diuinis ſacramēt̄ ꝛ alijs ſpūalib⁹. Secus ēēt i interdicto a tpalib⁹. vtputa q̄ nō ingrediat̄ poſſeſſionē talē. ff. de appel. l. ꝓſtitutōis. vñ Jo. an. in. d. c. is cui. reſtringit ſolū i mere ſpūalib⁹ p que ligatur anima. ꝛ ideo p appellationē ſuſpendit̄ inter dictum a b̄ne ficio ꝛ ſuſpenſio. de quo vide. ſ. Suſpenſio. ij. §. i.

5 ¶ Utr̄ priuilegium ꝓceſſum a legato a late re q̄ interdicti tpe valeat celebrare interdicti ꝛ excōicatis excluſis. valeat q̄ſtū ad ſentētā/ as ſuas ꝛ ſuoz ſucceſſoz ordinarioz: R. ſm Laud. q̄ ſic. niſi ſpecialiter a ſucceſſore reuo/ cet. ꝛ tenet idē q̄ etiā valet q̄ ad ſuas pape/ ar. d. c. dilectus. el. ij. de reſcrip.

6 ¶ Utrū papa dante licentiam celebrandi in ecclēſia ſpecialiter interdicta relaxet eoipo in terdictum: R. ſm Hoſtiē. in. c. vt priuilegia q̄ non.

7 ¶ Utr̄ de auctoritate ep̄i poſſit quis celebra re in eccleſia interdicta: R. ſm Hoſt. in. d. c. ad hec qm̄. q̄ nō. qz iſtud ꝑtinet ad ſolū pa/ pam. de priuile. c. cum ꝛ plantare. Nec⁹ eſſet i ceſſatione a diuinis. qz poſſet ep̄s excipere quos vult ꝛ ſubijcere. ꝛ tps ꝛ modū determi nare. ſm Inno. i. d. c. vt p̄uilegia. Et idē te/ net in eccleſia p eum interdicta. allegat. d. c. dilectus. ſed nō poteſt ꝓcedere vt ꝑſona in/ terdicta vel ſuſpenſa celebret niſi p̄ceto al terius ſit ſuſpēſa ab eo.

Interdictum. ix.

qm̄ nō indiget relaxatione. qz ipſo iure nō te/ net̄ ds ſeruare: R. q̄ i duobus caſibus.

1 ¶ Primo qm̄ fertur ꝓtra participātes cū ex/ cōmunicatis in caſu quo minoz incurrunt excōmunicationē ſine canonica monitione premiſſa. tunc nullū eſt ipſo iure. ſicut ſu/ ſpenſio quelibet. Intellige ſi feratur ab inſe/ rioꝛi a papa. c. ſtatutuz. de ſen. excō. libro. vi. Et dicit canōica monitio ꝛ legitima q̄m no/ minatim admonētur. al's nō. vt in. c. conſti/ tutionē. eo. ti. ꝛ li. ꝓtra alios vero licet de/ at p̄cedere monitio qm̄ ferē p̄tumacia ſm Inno. i. d. c. ad hec qm̄. tamē tenet ſilr ſi p/ ferat̄ ſine ſcriptis. q̄uis iudex incurrat pena de qua in. c. i. de ſen. ex. lib. vi. ꝛ. s. Excōicatio §. ij. Sed magis breuiter dic q̄ in illis ca ſibꝫ i quibꝫ ſentētia excōicationis nō tenet. ſic nec interdictū. de quo vide. s. Excōmuni catio. ij. p totū. Sēdo q̄m interdictū ēlatū ꝑter alios. ꝛ ipſi nō ſeruāt eū. tex. ē in. c. pe/ ꝑtiſti. de p̄uile. Sed aduerte ſm Hoſti. ibidē q̄ ſi ciuitas vel eccleſia ē interdicta ꝑter ali quē. i. ꝑter eoz delictū. tūc licet ipſi violent alij tñ ſeruare tenent̄. ſi aūt ſit poſitū p eoz querela ad eoz vtilitatē. tūc ſi ipſi nō ſeruāt nec alij ſeruare tenent̄. ꝛ ſic efficit̄ nullū. d. c. petiſti. ꝛ ſic cum intellige.

¶ Utꝛ qñ interdictū ē nullū .tñ matꝛix eccle ſia ſeruat. teneãtur religioſi illud ſeruare: R. ꝙ ſic. aliter incurrūt pēã excōicatōis .cle. ex frequentiby. de ſen. ex. in glo.

Intereſſe ſm Bar. in. l. vnica C. ō ſen. q̄ ꝓ eo ꝙ in litatis nō habite ꝓpter alicui⁹ factū iniuſtū vel conceſſionē iuſtā. et eſt duplex. aliud lucꝛi ceſſantis. ꝛ hoc eſt qñ homo impꝛeditur a lucro qō feciſſet: ſi talis pecunia ſibi reſtituta fuiſſet. vel ſi talis leſio ſibi nō fuiſſet illata: ꝛ hm̄oi. Aliud eſt intereſſe damni emergētis. ꝛ hoc duplex. aliud i re. aliud extra rē. Intereſſe damni emergentis in re vel circa rem. qō etiã dꝛ intrinſecū ſm Bar. vbi. ſ. et iſtud eſt ipſa res ſeu eius extimatio. vl' id qō prouenit immediate ex ipſa re. vt fructus et partus ꝛ hm̄oi. ponꝫ exemplū. vēdidiſti mihi vinū qō valebat. xx. ꝛ tibi tradidi pciuz. nec vēdiſti. nūc valet. xl. ſi traditū fuiſſet tanꝫ habiturus erã. ꝛ de hoc. ff. de ac. emp. ꝛ vē. li ſterlis. ℈. cū p venditoꝛē. Intereſſe extra rē vel extrinſecū ē qō puenit nō ex ipſa re ſed ꝓpter ipſam rē. exemplū. vēdidiſti vinū nec tradidiſti. ſz ſi tradidiſſes ex eo potuiſſez negociari ꝛ lucrari. vēdidiſti granū ꝛ qꝛ nō tradidiſti ſerui mei fame pꝛierūt. ꝛ iſtud qñ pꝛetatur i ɔtractibꝫ. habes in. l. iulianus. ℈. i. ff. de ac. emp. ꝛ ven. l. cū vēditoꝛē. C. de ac. emp. ꝛ ven. ꝛ. ff. de verbo. obli. l. ſi inſulã. et qñ teneatur in ɔſcientia. habes Uſura. i. ℈. xxx. in glo. Intereſſe ſi habet certã quātitatē vel ſpeciē debꝫ excedere nō pōt. ꝛ qñ excedit duplū. habes in. d. l. vnica. i tex. ꝛ in glo. ſz quo ad conſcientiã habes. j. Uſura. i. ℈. xxx.

Interꝓetatio legis ad quē ptiet R. ꝙ interp̄tatio legis diuine vel canonice ꝓ tinet ad papã. c. ꝓ venerabilē. qui filij ſint legi. Sed interp̄tatio legis ciuilis inqꝛtuz cōcernit clericos ſimiliter ptinet ad papã. vt i c. i. de iura. calum. Inqꝛtum autē ɔcernit laicos ptinet ad impatoꝛē. l. fi. C. de leg. quia ē eius interp̄tari cuius eſt condere. de reg. iu. li. vi. Et hoc intellige vez generaliter. ſz qñtū ad vnã cauſam pōt iudex etiã interp̄tari. vt no. Inno. i. c. cum ſpeciali. de ap. vide bo. glo. in. c. i. de poſtu. ꝓla facit. l. vnica. C. de pfeſſo. qui in vbe. niſi eſſet ita arduū ꝙ firmus intellectus dari nō poſſit. qꝛ tūc recurrenduz ē ad pncipē. l. pe. ꝛ fi. C. de lc. hoc Pa. in. c. i. de iura. calum.

¶ Utꝛ interp̄tatio ꝓuilegij ptineat ad ꝓncipem ſoluz: R. Pa. in. c. qꝛ. de iudicijs ꝙ aut dubiū eſt ſup poteſtatē. ſ. ſi potuit dare. ꝛ ſic nulli inferiori a pncipe licet. vt i. c. i. de trãſla. ꝓla. xvij. q. iij. ℈. qui aũt. ix. q. iij. cūcta p mundū. Aut dubiū ē ſup validitate vl' ſurreptione. ꝛ ſic pōt inferioꝛ iudex ſm cōiter dcto. Aut dubitatio ē circa verba ſolū. ꝛ tunc ſi caſus ē clarus ꝛ deciſibilis de facili. ſic pōt inferioꝛ cognoſcere ad pīudiciū ꝓtū ſm cōiter dcto. Nō. qꝛ inferioꝛ interp̄tat legē ſuꝑioꝛis i pīudiciū partiū. vt no. Inno. i. d. c. cū ſpeciali. facit. c. inter alia. de ſen. ex. ꝛ. d. l. fi. Si vo caſus ē dubius: ſic ptinēt ad ꝓncipē. ſi ei⁹ ꝓſentia de facili pōt hꝫi. ar. d. c. qꝛ. ꝛ. d. c. inter alia. ꝛ i. l. ex facto. ℈. a. ff. de vul. ꝛ pupil. ſubſti. ꝙ ſi de facili nō pōt adiri ꝓnceps ꝓpter lōgam diſtantiã. ſic poterit interp̄tari p ratiōz naturalē ꝛ veriſimilē q̄ pōt notari p expꝛſſa ꝛba. ꝓ hoc eſt caſus i. d. l. ex facto. ℈. ij. vbi iuriſcōſultus interp̄tatur legē ex naturali rōne Itē qō no. Inno. in. c. cū ſpeciali. facit tex. in. c. cū ꝓſone. de ꝓbꝫ. lib. vi. Aut dubiū verſatur circa intentionē ꝓncipis. ꝛ nō pōt decidi ſine magno dubio. ꝛ ſic interp̄tatio ē ſolius ꝓncipis. ad ꝓdicta facit tex. in. c. venerabilē de elec. Dicit etiã Specu. in ti. de leg. ℈. nūc oſtēdendū. ꝙ eps pt interp̄tari iurū allegationes. de pigno. ſignificate. ꝛ. d. c. venerabilē. pcedit i arduo negocio. vt dictū ē.

¶ Utꝛ in ɔtibꝫ ſit interp̄tatio faciēda vt res potius valeat q̄ pereat: R. ꝙ ſic. de ſi. inſtru. c. inter dilectos. i glo. ꝛ. ff. de re. du. l. q̄tiēs i actionibꝫ. de ꝛb. ſig. c. abbate. ℈. ɔtra qō fuit. Si ꝛo res valeret ſm intellectum vtriuſq̄z: tūc accipiēdū eſt illud qō ē magis veri ſile. ff. de re. du. l. cū i teſtō. ꝛ. ff. de ver. ob. l. eū qui ꝛ qō ɔſueuit. xxvij. di. ō ſiracuſane. ꝛ qō magis ɔuenit iuri. de ɔſue. cū dilectus. ℈. fi. vbi interp̄tatio fit ɔtra eū qui legez potuit aptius dicere. ff. de pac. l. veteribꝫ. de ꝓuiſ. c. quia. in glo. Interp̄tatio i ɔtractibꝫ fit plena. In teſtamētis plenioꝛ. In bñficijs q̄z pleniſſima. de dona. c. cū dilecti. Interp̄tatio locutionū debet fieri ſm ꝓſonas q̄ loquūtur vel quibus loq̄tur. xxvi. di. deinde. i glo.

Interrogatiões in ɔfeſſione vtꝛ ſint faciende a confeſſoꝛe: R. ꝙ i. c. ꝓ tex. clarū Aug. de pe. di. vi. c. i. vbi dicit. Diligens inquiſitoꝛ ꝛ ſbtilis inueſtigatoꝛ ſapiēter ꝛ q̄ſi aſtute interroget a pcatoꝛe qō forſan ignoꝛat. vel ꝓ

verecūdia velit occultare. hec ille. Et nō q̄ confessor tenet sub pena mortalis pecca/ti eas interrogatōes facere quas cogno/scit necessarias confitēti p validitate confessi onis. habēs pbabilē opinionē q̄ confitens ex oblīuione vel ignoratia seu negligētia omittit. ar. c. si rector. xlvij. dis. Secus ēet q̄n habēs pbabilē opinionē q̄ confitens ta lia scit et aduertit. q̄ sic pōt credere eū vel nō cōmisisse. vel alīs cōfessum fuisse. et sic nō tenetur interrogare. nisi forte videret q̄ ex verecūdia nō auderet dicere. Dimit/tere aūt interrogare ex inaduertentia aut oblīuione nō credo sit peccatū. Ex negli/gentia vō dimittere interrogatōes quas pbabiliter cōscientia sibi dictat faciēdas. de necessitate videt mortale pctm̄ per ea q̄ dicā. j. Negligētia. §. i. multo magis vi/detur mortale q̄n sciēter et sine oīm rōnabi/li cā volūtarie dimittit. tenet em̄ cōfessor circa confitentē facere ex p̄cepto charitat̄ ea q̄ vellet sibi fierent rōnabiliter ptinentia ad necessitatē salutis. sicut ē integre cōfi/teri et in viā salutis dirigere. aliter p̄uari/cat illud p̄ceptum. Diliges p̄ximum si/cut teipm̄. Nō tn̄ debet confessor esse nimis scrupulosus i interrogādo oīa q̄ possibi/le est cōmiserit pctōr. sed solū circa ea debz interrogare q̄ pbabiliter credit cōmisisse. Quid debet attendere confessor circa inter rogatōes. R. fm Alsten. q̄ tria. Primū q̄ interroget de peccatis. non de fabulis vel alijs mūdanis. Secōm q̄ nō interroget nisi de peccatis consuetis. et q̄ cōmuniter sūt nota explicite. Querere em̄ de pētis incō/suetis et enormibz nisi i generali et a lōge et p quādā circūlocutōz nocet confitēti. qz se/pe discit qđ nescit. ppterea dr Prouer. xi. Qui inuestigator est malorum. oppꝫ met ab eis. et in. l. i. §. q̄ questionē. ff. de questi. phibet fieri questio speciāl in p̄iudiciū al/terius. Terciuz ē q̄ nō descēdat nimis ad pticulares circūstātias pctōrum carnali/um. qz dicit phs. iij. ethi. Delectabilia q̄to magis cōsiderāt tanto magis sūt apta mouere. et nocet tal̄ interrogatio. et confessori et confitēti. Sufficit em̄ habere vltimā spe/ciē peccati in hmōi. et circūstātias q̄ cadūt sub speciali pphibitōe et a lōge. et cū verbis honestis. vn̄ nullo mō descendat ad alia specialiter. puta mlier confitet̄ q̄ fuit cogni/ta extra vas debitū nō querat postea in q̄ loco vel quō et hmōi. sicut faciūt quidā q̄ potius sunt examinatores q̄ confessores q̄ sepissime peccāt mortaliter delectādo se d̄ hmōi interrogatōibus. et ppter delectari onē faciēdo eas. Secdo de quibz sunt in/terrogatōes faciēdę. R. q̄ sunt faciēde de peccatis cōmunibz. sicut ē trāsgressio p̄ceptoz. cōmissio septē pctōz. capitaliuz. abusio q̄nqz sensuū. et de circūstātijs q̄ mu/tāt speciē. et aliq̄n q̄ aggrauāt notabiliter nō oēs de oībz. sz de illis q̄ cōiter contin/gūt i tali statu. qz irrisio esset q̄rere a femi/na de militia etc. Un̄ vt confessor simpler ha/beat formā interrogādi hic annotabo talē ordinē q̄ erit quasi vna tabula totꝰ istius angelice summe circa ea q̄ p̄net ad scīa/entiā. Attēde g̃o confessor q̄ salutifere vis confessiones audire ad infrascripta.

Presentato tibi penitēte debes p̄mo interro/gare cū de quo loco vel terra ē. si aliter ea/nō agnoscis. vt ex hoc intelligere possis si habes auctoritatē ad eū audiendū. qz si es sacerdos parochialis nō habes ptātē nisi sup illos q̄ sunt de parochia tua. fm q̄ habes. s. Cōfessio. iij. §. iij. et §. ix. et vi. sequētibz. Idē dicas̄ de illo cui cōmissa ē audientia confessionū a parochiali sacerdo te. Si vō est tibi cōmissa ab epo talis au/ctoritas vel ab eius vicario generali i spi/ritualibus vel ab alio habēte iurisditōez quasi epalem. Tūc si es frater minor. vel frater de ordine predicatoz aut heremitaꝝ et hmōi. et talē auctoritatē habes p p̄ntā/tionē factā fm formā cle. dudū. de sepul. de quo habes. s. Cōfessio. iij. §. xvi. vl es admissus ac si esset seruata talis forma. sic potes audire oēs d̄ illa dioceſi vl̄ iurisdi/ditōe illi⁹. et in illa dioceſi solū et nō extra illā. Si vō nō es p̄ntatus fm formā vi/cte cle. nec admissus ac si ēet fuata. sz for/tē tibi cōcessit licētiā audiēdi confessiones. sic potes vbiq̄ ei⁹ subditos audire. de q̄ vi/de i. d. §. xvi. et se. Et si inuenēris q̄ habes auctē eū confitēdi. Interroga secdo d̄ eius sta/tu et conditōe si aliter cū nō agnoscis. vt p/pendere possis si erit capax absolutōis vl̄ ne. Nā si inueneris eū i tali officio vel in tali arte quā exercere nō pōt sine mortali/tūc indica ei a p̄ncipio. ne forte eū audie/do. et postea nolēs eū absoluere scādalizet d̄ te. posses tn̄ talē q̄ habet aliq̄d qđ non vult dimittere fm q̄ tenet admonere q̄ si vult confiteri libēter audies eū. sz absoluere n̄ p̄/re n̄ posses. nisi dimittat qđ exercere n̄ p̄/sine mortali. et quō sz eū n̄ absoluas tal̄ co/fessio valz ei ad mlta bona. p̄sertim vt d̄

citius illumin et eū ad pniaz. fm q̄ dz i.c. quod quidā. de pe. t re. Et his dictis sivo lueritꝫ fiteri poteris eū audire. t monita salutis dare. t aliquā pniam. sz nullo mō absolutōz. qz sic peccares mortal'r. de q̄ habes. ō. ꝫfessio. i. §. xiij. t ꝫfessio. vi. §. ij. et iij. Interroga tercio q̄tū ē q̄ nō fuit ꝫfessus. t cui ꝫfessus fuit. t si debita bona voluntate fuit ꝫfessus. t si fecit pniaz. t si aliquid retinuit scienter qđ nō fuit ꝫfessus vt ex istis possis scire đ q̄to tpe hz ꝫfiteri. t si ꝫfessiones facte sint reiterāde. et q̄n h̄ sit hēs. ō. ꝫfessio. i. §. viij. cū multis se. Interroga q̄rto si adhibuit diligētiā vt suoruz peccatoꝝ habeat mēoriā. t si inuenires q̄ nō. puta qz oportet reiterare ꝫfessiones đ multo tpe. t ipe penitēs h̄ nō cogitabat. t ppterea nullā posuit diligētiā sup pctis ꝫfessis tūc admonēdꝰ ē vt vadat t coneꝫ reducere ad mēoriaz sua pēta discurrēdo p statꝰ q̄s habuit. p officia q̄ exercuit. p societates q̄s tenuit. p loca i quibꝫ habitauit. p exercitia q̄ opatus ē. vt sic integre ꝫfiteri valeat. t quantā diligentiā debeat ponere habes. ō. ꝫfessio. i. §. xij.

Predictis factis t inuēto q̄ facta diligētia fm posse suū ē dispositꝰ ad digne ꝫfitēdū debes eūdē penitētē inducere vt genuflexo dicat humiliter ꝫfiteor deo tē. vsq; mea culpa. si scit eā dicere. t q̄ stet facie ꝑsa latere ꝫfessoris si ē mulier vl' iuuenis. t non permittas q̄ aspiciat i faciē tuā. qz multi pter h̄ corruerūt. t postea bonis ꝓbis t p suasiōibꝫ induc eū vt dicat pēta sua. Et si scit ordinate dicere noli eū ipedire. sz solū vade supplēdo vbi ipe deficit i exp̄mēdo circūstātias. vl' declarādo quō ē mortale. t teneꝫ abstinere. vl' ad restitutōz. vel ē excōicatꝰ. t hm̄oi. si vides q̄ ipe penitēs h̄ nō intelligit vel nō ppēdit. vl' si nescit ordiate dicere facvt ꝫfiteaꝫ saltē grauiora q̄ magis ḡuāt eꝰ ꝫsciētiā. vt ex illꝭ possis scire de q̄bꝫ debeas eū interrogare. Et dictis aliq̄bꝫ de grauioribꝫ. si vides q̄ nescat ordinate dicere. incipe tu interrogare eū sic i infrascriptis videbis. nō tn̄ oēs đ oibꝫ vt dicti. sz tm̄ de his q̄ veriꝰ sil'r ꝑsumit ꝫmisisse vel rōne status vel exercitij aut ꝫditōnis ꝑsone. Et cane ne eū exaspes ꝓpter aliqđ pcm̄ donec totā ꝓpleuerit ꝫfessiōz ne forte ꝑ verecūdia nō integre ꝫfiteaꝫ. sz ꝓpleta ꝫfessione. tūc eū reprēde. t argue. fm q̄ videris ei expedire.

Modo aūt interrogādi sit iste circa pēta cogi

scēda t dicēda. p̄mo circa decē p̄cepta.

Circa p̄mū p̄ceptū decalogi qđ ē. Nō habebis deos alienos tē. Exo. xx. qđ q̄dē quō intelligaꝫ. habes Preceptuz. §. iij. et cuiꝰ expositiōe sic facies interrogationes

Si adorauit aliquā creaturā. vl' cū p̄mo apparet fecit ei aliquā oratiōem t hm̄oi.

Si adorauit diabolū etiā sb̄ āgelo lucis apparēte. qz mortalia sūt. vide adoratō. §. x.

Si inuocauit dēmones vel fecit aliqđ pactū cum eis. vide Sors. §. iij.

Si vsus est nigromantia. aeromantia t hm̄oi. insmodi. vide ibidem.

Si vsus ē sortilegꝫ vel incātatoribꝫ ad sciēdū occulta vel furta t hm̄oi. vide ibidem.

Si voluit scire futura p̄ vanam inspectiōez creature. ibidem.

Si q̄n obuiauit leporivel alteri animali credidit p̄sagium alicuiꝰ futuri. ibidem.

Si q̄n mulier pregnās petit ignem t hm̄oi vtitur ad sciendū futura. vide ibidem.

Si vsus ē lr̄is. pūctis. astrolabio. apertione libri et hm̄oi. ad sciendū futura. ibidem.

Si obseruauit somnia vt diuinaret. ibi/

Si voluit colere deū fm ritū ido/ /dem. §. v. dorum. vide superstitio. §. i.

Si vsus fuit ligaturis aut characteribꝫ pro sanitate danda. vide superstitio. §. i.

Si fecit anulū q̄n legit passio xp̄i vel chara cterē i tali die t hm̄oi. vide ibidem. §. ij.

Si vsus fuit arte notoria vel eam didicit. vide ibidem. §. iij.

Si vsus est herbis ꝓ dēmones. vide ibidem

Si vsus est breuibꝫ ligandis ad col /§. vi. lum vel portandis. ibidem. §. vij.

Si incātauit animalia. ibidem. §. viij.

Si carminauit infirmos. ibidē. §. ix.

Si dixit vl' fecit dici missas vl' psalmos vt

Si colligēdo her /q̄s moreret. ibidē. §. x. bas obseruauit aliqua vana. ibidē. §. xi.

Si aliqđ fecit vt sciret infortuniū alicuius.

Si p̄ maleficiū destruxit aliud /ibidē. §. xij malum. ibidem. §. xiij.

Si credidit feminas ire de nocte. vel ꝓuerti i cattas. t hm̄oi. ibidem. §. xiiij.

Si habet libros de p̄dictis sortilegꝫs vl' superstitionibꝫ teneꝫ eos ꝓburere. alꝫ nō est absolucēdus. vt. ō. Curiositas. §. i.

Si obseruauit dies egyptiacos. vide supsti/

Si dedit poculū vt amareꝫ ab /tio. §. vlti. aliq̄ videꝫ mortale. qz oīno superstitiōe vtit.

Si credidit q̄ ex ꝓstellatōe cogaꝫ q̄s ad bonū vel malū. vide Sors. §. iij.

Si vsus ē sacris vl' sacralibꝫ p dāda saītate

ꝛ hm̃oi. vide sacramentum. §. vlti.
Si acceptauit duellum. vel obtulit vel fuit causa vt fieret. vide Duellum.
Si accepit ferrum candens. vel vrit p manifestãda veritate. vide Purgatio. §. i.
Si est hereticus vel fautor hereticorum. vide Hereticus. in prin. ꝛ p totum.
Si fuit dubius in fide. vide Hereticus. in prin. ꝛ Infidelitas. §. x.
Si apostatauit a fide. vide Apostata. i pn.
Si fecit actum infidelitatis timore mortis ibidem. §. xe.
Si portauit vestes infideliuz. ibidẽ. §. vlti.
Si nimiam practicam habet cuz iudeis. vide Judeus. §. i.
Si balneum intrauit cũ iudeis. vide Balneum. §. iij.
Circa scõm pceptũ. Nõ assumes nomen tẽ. quõ intelligat habes pceptũ. §. iij. ex ei⁹ expositõe sic formabis interrogatões.
Si vota facta non impleuit. vel deliberauit non implere cum posset ꝛ teneretur peccauit mortal'r. ꝛ qñ teneat vel nõ. vide Votum. i. p totum. ꝛ Votum. iij. p totum.
Si assensit impedimento nõ implendi votum. vide Votum. ij. §. xij.
Si facta vota sine determinatione temporis nimis tardauit. vide Votum. iij. §. ij.
Si in casu qñ obligat ad vota parẽtũ ñ ea impleuit. ꝛ qñ sit vide Votum. iij. §. viij
Si impetrauit dispensationẽ voti sine legitima causa. vide Votum. iij. §. x. ꝛ. xi.
Si fecit votũ sciẽs q vouere ñ poterat. vide Votũ. ij. §. ix. ꝛ qui nõ pñt habes ibidẽ.
Si fecit votũ de re mala fienda q̃ sit mortale pẽtm peccauit mortal'r vouẽdo. ꝛ tenetur facere ꝺ trariũ. secus esset de re pẽti venial'. ꝛ quõ nõ obligat. vide Votũ. i. §. v. ꝛ facit ad hoc qđ nõ. in. c. piurium. §. i.
Si fecit votum de re bona sed propter malum finem. vide Votum. i. §. iij.
Si apostatauit ab aliqua religione vel ordine. vide Apostasia. §. ij. ꝛ per totum
Si blasphemauit deũ vl' sanctos. vide blasphemia. ꝛ q̃t modis blasphemat. ibidẽ.
Si maledixit deũ vl' sctõs. vide maledicto
Si nominauit deũ vel sanctos oppro / §. i. briose vel p membra verecũda aduerter: peccauit mortaliter. etiam si fecit ex io co. qz ꝺ tra preceptum predictum directe.
Si sacramentis ecclesie fecit aliquod enorme. puta conculcando vel hm̃oi. qz mortale est contra preceptum predictum.
Si sacramenta recepit vel administrauit i peccato mortali mortale peccatũ est nisi casu de quo Baptismus. v. §. xiij.
Si iurauit falsum quod credebat verum. vide Periurium. in prin.
Si iurauit verum cum tamẽ crederet dicere
Si iurauit falsum sciens /falsum. ibidẽ. se mendacium iurare. ibidem.
Si iurauit aliquod malum se facturũ. ibidem. §. i. ꝛ Juramentum. iij. §. vij.
Si iurauit i ꝺmuni sermone sine debita discretione. ibidem. §. ij. ꝛ Juramentũ. §. p.
Si iuramento affirmauit id de quo dubitabat. vide Periurium. §. iij.
Si iurauit per verbum credo. quod tamen non credebat. ibidem. §. iiij.
Si credidit contrauenire iuramento. cũ tamen non contrafaceret. ibidem. §. v.
Si iurauit ex metu falsum. ibidem. §. vij.
Si induxit aliquẽ ad iurandu quẽ sciebat false iuraturꝫ. vide Juramentũ. iij. §. xi.
Si iurauit vituperose p deum vel sanctos. ibidem. §. xij.
Si iurauit nõ ꝑm intentionẽ habentis iuramentũ. vide Juramentũ. iij. in prin.
Si nõ ꝺpleuit qđ sub iuramento ꝓmisit in casu q̃ tenebat. ꝛ qñ h̃ sit hẽs Juramẽtũ v. p totũ. ꝛ quõ ẽ mortale pẽtm nõ implere qđ iuramẽto ꝓmisit. hẽs p̃iurũ. §. i.
Si fecit se absolui a iuramẽto sine cã legitima vide Juramẽtũ. vi. p totũ. ꝛ de cã legitima q̃ sit ꝛq̃s põt absoluere a iuramento
Si qñ tenebat orare volũtarie se occupauit in his q̃ distrahũt mẽtẽ. vide hore. §. xxvi.
Si simulauit sanctitatem quam non habebat. vide Simulatio. §. vlti.
Si adiurauit hoies vel demones aut alias creaturas. vide Adiuratio. p totum.
Circa terciũ pceptũ. Sabbata sctifices. ei⁹ expositõz hẽs. j. pceptũ. §. v. ex cui⁹ declaratõe sic sunt formãde interrogationes
Si exñs corpe sanꝰ ꝛ nõ occupat⁹ i spũalibus bonis stetit ociosus. nec aliqđ opat⁹ p festiuo vñ viuat. vel vñ tribuat egentibus qz magn⁹ excessus ociositatis videt mortale pẽtm. de quo vide Preceptum. §. v.
Si in diebꝫ festiuis de pcepto nõ habuit attritionẽ de pẽtis mortalibꝫ ꝓmissis. de q̃ bus nõ fuit ꝺtritus. vide Ferie. §. xli.
Si vacauit ludis aut choreis. de quo vide Chorea p totum. ꝛ Ludus p totum.
Si non vacauit deo i dictis festis saltem in aliqua hora. qz mortale. vide Ferie. §. ix.
Si fecit hastiludia qz sunt phibita q̃bulcũ qz diebꝫ sic̃ torneamẽta ꝑm. Ri. in. iij. dis.

xxxvij. ex ꝓsimili rõne. vt ī. c. i. de torneā.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri ī prędictis festis ī casibus non ꝓcessis. vide Ferie que opera licēt et que nõ. et q̄ sint festa ꝑcepta. et q̄n est mortale opus seruile ī die festo. et q̄n incipit festum. vide ibidem per totum.
Si nõ audiuit missaz integram ī prędictis diebus. vide ibidem. §. xlij.
Si existēs ī missa occupauit se in vanis. vi de Hora. §. xxvi. et Ferie. §. xliij.
Si audiens missam ī p̄dictis diebus dixit oratões quas tenebat dicere ex voto vel pnia aut rõne ordis. vide Ferie. §. xlvi.
Si audire p̄dicatõem contempsit in festis. vide ibidem. §. xliij.
Si non fecit oblatõem ī missa ad quam tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si ī diebꝫ festiuis de p̄cepto ꝓmisit aliqua ꝑccata mortalia. vide ī dicto. §. v. et Ferie. §. xxxvi. Et qz difficile est scire dicere que ꝑccata ꝓmisit ī festis. et interrogare ī quolibet ꝑccato si illud ꝓmisit ī festo ē difficile. potes sine alio scrupulo ꝑccatorem interrogare sic. Peccasti mortaliter in festis. et si dicit ꝙ sic. interroga secundo ī q̄t festiuitatibꝫ. Et si nescit interroga eum si quasi in omnibus vel ī maiori parte ipsarum vel ī minori. Et tercio interroga si ī eodē festo aliq̄n bis vel septies et sepius. et sic sufficit quo ad istã circũstantiaz absq̄ hoc ꝙ exp̄mat speciē ꝑccati qđ ꝓmisit. vel absq̄ hoc ꝙ ī quolibet pctõ qđ ꝓfiteť interroges si fecit ī festo. qđ bñ nota.
Circa quartũ ꝑceptũ. Honora patrez tẽ. cuius expositio habeť Preceptuz. §. viij. ex quo interroga vt. ī.
Si nõ dilexit ꝑez vl' mrez. vide filiꝰ. §. xxx
Si nõ ostendit eis signa dilectiõis. sz dure se habet cum eis. ibidem.
Si dixit eis verba iniuriosa vel verberauit. qz videť mortale. ꝑ dicta ī. d. §. xxx.
Si nõ obediuit eis. vide ibidem.
Si nõ subuenit eis indigẽtibus. ibidem.
Si nõ seruiuit eis ī infirmitatibus eorum. vel fecit seruiri. ibidem.
Si maledixit eis. vide Maledictio. §. i.
Si nõ fuit executus eoz volũtates seu legata facta post eoz mortem. vide Executor xij. et xxiij. et Heres. §. v. vsq̄ ad. §. xij. et Legatum. i. et. ij. ꝑ totũ.
Circa quintũ ꝑceptũ. Nõ occides. vide ꝑceptum. §. ix. ex quo sic interroga.
Si habuit animũ offendendi ꝓximũ in ꝑsona. vulnerãdo. mutilãdo. occidendo. et hm̃oi. vide in. d. §. ix.
Si vulnerauit vl' occidit aliquẽ. vide ibidẽ
Si ꝓmisit homicidiũ spũale. s. iducẽdo aliquẽ ad pctm mortale vel alijs modis. de quibꝫ habes Homicidiũ. iij. ꝑ totũ.
Si ꝑcurauit abꝛsum alicuius mulieris. vi de Abꝛsum. ꝑ totum.
Si incarcerari fecit aliquem indebite. vide Carcer. §. i. ij. et. iij.
Si pueros tenellos tenuit iuxta seī lecto et suffocauit ꝛmiẽdo. vide Homicidiũ. ij.
De multis modis quibꝫ fit homici /§. xv dium. et cũ ꝑccato mortali. habes homicidium. i. ij. et. iij. ꝑ totum.
Si aspexit spectacula ī quibus imminebat periculũ ꝓbabile mortis vel mutilatiõis membroꝝ. vt torneamenta. hastiludia. et hm̃oi. ꝑccauit mortaliter ī duobus casibus. Primo qñ tali animo aspexit ꝙ etiã si p̄ciperet ea ne staret ad videndũ. nihilominus nõ ꝛesisteret. Scõo qñ eius aspectio ẽ cã vt fiãt sine qua nõ fierẽt. als ẽ veniale pctm̃ de se. nisi forte rõne scãdali. vt in clericis. religiosis et hm̃oi.
Circa sextũ p̄ceptuz. Non mechaberis. vide Preceptũ. §. x. ex cuius expositiõe sic forma interrogationes.
Si fecit fornicatõem. vide ibidẽ ī. d. §. x.
Si ꝓmisit adulterium. ibidem.
Si stuprum ꝑpetrauit. ibidem.
Si sacrilegiũ operatus est. ibidem.
Si incestuosus fuit. ibidem.
Si fuit sodomita. ibidem.
Si alio mõ ꝑ se se polluit q̄litercunq̄. vide Luxuria. §. ij.
Si voluntarie cogitauit de hm̃oi pctis propter delectationem. ibidem.
Si voluntate ꝛesiderauit aliqđ ipsorũ cõmittere. ibidez. Uñ hic aduerte ꝙ totiẽs ꝑccat mortaliter quotiens hoc deliberate appetit ꝑpetrare ex diuersis iteruall' tpis vel psonaz. puta qz nũc ꝛesiderat vnã ꝑsonã ad malefaciẽdũ. postea occupatus ī aliq̄ alio alia cogitat. demũ postea iterũ recordať de illa psona et iterz eaz ꝓcipiscit. Sil'r qñ nũc vnã psonã et postea aliã de siderat. qz ī istis casibꝫ sunt diuise auersiones. aliq̄ rõe tpis. aliq̄ rõe materie. vñ qz ī ꝫ pcto carnis magis sunt inuoluti homines cõiter q̄z ī alio. et multũ imorari ī iterrogatõe de hm̃oi ẽ periculosum et ꝓfessoꝝ et ꝓfitẽti vt dictũ ẽ. Ideo vt expedite possis q̄ sunt necessaria ꝑtractare. talẽ modum te/

nebis. Si illa psona q̄ ꝓfitetur est psona spūalis vel mulier. aut aliqs verecūdus ⁊ qui nō est ꝓiugatus. p̄sertim puella. interrogabis eā p̄mo si ꝓmisit aliquod pec/catū inhonestatis vel luxurie ope vel vo/luntate. Si nihil dicet. ⁊ tm̄ tibi videbi/tur q̄ sit inuoluta i aliquo. tūc interroga/bis eā de cogitatōnibus. Si delectata est cogitare de hm̄oi carnalibus. ⁊ inuento q̄ sic. declara ei quō est petm̄ mortale. vt ha/bes. s. Cogitatio. §. ij. Postea pcede ⁊ in terroga. si delectata ē audire loq̄ de hm̄oi. vel videre vel tāgere se vel aliā psonam p̄ pter hm̄oi delectatōem. et q̄tiēs. ⁊ si i die/bus festis magis q̄z in alijs. ⁊ si inueneris q̄ talia ꝓmisit: potes postea interrogare si habuit aliquā pollutōem p̄pter talia p se vel cū alia psona. vt sic caute inducas eā ad ꝓfitendū q̄ ex verecūdia forte taceret Si ꝙo psona q̄ ꝓfitet interrogata p̄mo ge neraliter si aliqd petm̄ luxurie cōmisit. et rn̄det q̄ sic. interroga si fuit cū femīa. vel femīa cū masculo. ⁊ inuēto q̄ sic. interroga si erāt soluti vl̄ nō. si affines vl̄ cōsangui/nei. Si religiosus vl̄ religiosa ⁊ hm̄oi. vt scias si fuit fornicatio vel adulterium. et hm̄oi. Et inuēto q̄ i hm̄oi ē inuolutus. tūc nō oportet interrogare de cogitatōib⁹ morosis. q̄z cōiter sunt i talib⁹ deliberate i malū si possibilitas adesset. Jō circa tales interrogabis p̄mo de cogitatiōib⁹ delibe/ratis i malū ipsum. Et q̄z numer⁹ difficile ē ⁊ varietatē psonar⁹ exp̄mere. sufficit ti/bi q̄ ad necessitatē ꝓfessionis vt interro/ges q̄tū p̄severauit i talib⁹ cogitatōib⁹. puta a tpe q̄ al's ꝓfessus ēqd ē annus vel plus. Secdo interroga q̄z sepe tales cogitati ones habuit. puta bis i die vl̄ i hebdoma da: aut pl⁹ oib⁹ ꝓputat'. vl̄ si forte maio/rē ptē tpis i hm̄oi occupauit. Tercio iter roga si sic i diebꝫ festiuis sic i alijs circa p̄ dicta vacauit: vel forte pl⁹ i festis. Quar/to interroga si i eccl'ijs vl̄ locis sacris eas habuit. Quito interroga si sic desiderauit ꝓiugatos religiosos. ꝓsāguineos. ⁊ hm̄oi sic alios indr̄nter. Sexto interroga si se/pi⁹ variauit mentē d̄ vna psona ad aliā. p̄m q̄ occurrebāt memorie vel magis ste/tit i desiderio cū vna psona. Et sic sufficit q̄ ad cogitatōes. licet alio mō numer⁹ vel tps aut locū exp̄mere nesciat. Et idē d̄ cū d̄ cī oib⁹ pctis q̄ sepissime ꝓmissa sunt. p̄sertim quo ad quattuor p̄ma.

Postea interrogabis eū si vt sibi posset ꝓseq̄ desideriū malū dedit operā i ducendo cho reas. i dādo munera. in faciendo matina tas. cātādo. sonādo. pcādo. loquēdo. am basiatas mittēdo. lr̄as scribēdo ⁊ hm̄oi. ⁊ quantū se occupauit i ist̄is. ⁊ a quāto tpe ⁊ si diebꝫ p̄cipue festis. vl̄ i eccl'ijs aut lo/cis religiosis. Uel si fuit psona cui p̄dicta fiebāt. interroga si ꝓsensit vt talia fierent vl̄ exhibuit se ꝓspectui tal'. vl̄ recepit lr̄as aut munera. ⁊ quantū tps p̄severauit. ⁊ si i festis vel i ecclesijs. Nā faciētes ⁊ ꝓsenti entes i hm̄oi oēs mortaliter peccāt. Et si munera sunt q̄ inducāt ad amorē carnalē cogēda ēvt pauplbꝫ eroget. Si ꝙo talia nō sunt. nō est cogēda nisi de bono ꝓsilio si ille donare potuit. de quo habes Donatio i. p totum.

Postea habes eum interrogare de ope luxu/rie. Et si dicit q̄ peccauit cū femīa masculus. siue femina cū masculo. nō habes q̄/rere nisi tm̄ primo si erant soluti vel ꝓiu/gati. affines vel religiosi ⁊ hm̄oi. vt scias q̄ species sit luxurie. de quo habes Luxu/ria. §. ij. Secdo interroga si stetit natura/liter in vase debito. si dicit q̄ nō. noli que/rere quō vel in quo loco corpis cognouit eā. q̄z nō expedit. sufficit dicat q̄ nō in va se debito. sed extra pollutus ē. siue incepit i vase siue nō. Tercio interroga si sic pecca/do cum tali quesiuit euitare generatōem. vel stetit tali mō q̄ nō posset fieri. Quar/to quotiēs vel quantū p̄severauit. ⁊ si i fe stis vt in plus vel in ecclesia ⁊ sufficat. Si dicit q̄ peccauit p se polluendo sepm vo/luntarie. nō oportet querere de mō. sed so lum quotiēs vl̄ quantū p̄severauit. vt. s. dictū est de cogitatōibus. Et secdo si desi/derauit facere malū cuz aliqua psona q̄ talib⁹ dabat operā. et q̄ sint ille psone. s. si soluti vel affines ⁊ hm̄oi.

Si dicit q̄ peccauit cū alio masculo pollue/do se cū eo. nō oportet querere d̄ loco corpis sed de quotiēs. festis vel loco sacro. aut si p sona erat sibi ꝓsanguinea. vel religiosa. et hm̄oi. ⁊ si cū diuersis psonis. Et si ꝓsensit p̄pter lucr⁹ vel munera: ꝓsulat vt de pau peribus taliter acquisita.

Si ꝓfitetur q̄ peccauit cū bzutis nō oportet querere de noie bzuti vel loco corpis. sz de quotiēs. ⁊ si in festo vel i ecclesia. Et sic p/trāsire. qd̄ bñ notabis.

Si fuit mediator pctō⁹ carnalū. Nā tales grauissime deū offendūt. vt ptz i. c. noli. d̄ pe. dist. i. ⁊ tenent̄ q̄tū p̄nt taliter iductos

reducere ad bonū. & sunt inducēdi ad restituendū quicq̄d ꝓpter hoc lucrati sunt.
Si seduxit virginē ꝓmittēdo eā accipe ī vxorē & hm̄oi. vide stuprum. p totum.
Si habuit pollutionē dormiendo. vide pollutio p totum.
Si contraxit cum aliqua clandestine. vide Clādestinum.
Circa. vij. ꝑceptū. Nō furtū facies. cui⁹ expositio habet ꝑceptū. §. xi. vñ sic interroga
Si fecit furtū ꝓprie dictū. & q̄d sit vide Furtū. ī ꝑn. & q̄n sit mortale. ibidē. §. xxxiij.
Si ꝓmisit rapinaz. que est q̄n violēter accepit alienū. maius ꝑccatū ꝓmisit q̄z furās vt in. c. ꝑnale est. xiij. q. v.
Si res naufragantium accepit. vide Naufragium. p totum.
Si ꝑdagia iniusta vel a quibus nō debuit exegit. vide Pedagium. p totum.
Si exactiones vel tallias exegit. vide Tallia p totum.
Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit. vide Bellum. p totum.
Si ꝑticipauit ī dādo damnū ꝓximo. operādo. mandādo. ꝓsulēdo. ꝓsentiēdo. adulādo. receptādo. defensando. ꝓmodādo. emēdo. Nō obuiādo. ratū habēdo. nō manifestādo & hm̄oi. de q̄bꝫ habes Furtū. ī mltis. §. & Restitutio. i. p totum.
Si inuenit aliquid quod nō restituit. vide Inuenta. p totum.
Si aliq̄ ꝑscripsit mala fide. vide ꝑscriptio.
Si ꝓmisit vsuram. vide Usura. i. p totū
Si mutuauit ꝑcuniā vl' ḡnū. vinū & hm̄oi vt aliquid lucretur. vide ibidē. ī ꝑn.
Si mutuauit sup aliquod pignus vl' eius fructus habeat donec ꝑcunia sibi tradat vide Pignus. §. xv.
Si emit aliquid p minori q̄z valeret ꝓpter ꝓuentionē solutōis. vsura. i. §. lxij.
Si vēdidit p ꝑcio cariori ꝓpter dilatōez solutionis. ibidem. §. lvij.
Si fecit cambia sicca & hm̄oi illicita. ibidez §. li. cum pluribus se. §.
Si dedit ꝑcuniā ī societatē nolens scire aliq̄d de ꝑiculo. vide societas. §. vij.
Si dedit aialia ī socidaz volēs hꝫe capitale saluū. vide societas. ij. p totum
Si accepit ꝛō vsurā sine necessitate vl' ab eo q̄ nō erat paratus. vide Usura. ij. §. ij.
Si accepit in dono aliq̄d ab eo qui donare nō poterat. vide Donatio. i. §. xxxvij.
Si accepit a ꝓlonis ecclesiasticis aliqua bona ecclesiaz. vide Alienatio. §. xiij.
Si incēdit ecclesias vel fregit aut loca religiosa. vide Excōicatio. v. vl' alio mō fuit incēdiarius. vide Incendiarius.
Si fecit ꝓcussionē ꝓminādo. nisi mihi dederis &c. vide Concussio. p totum.
Si vt habet aliquid ꝓsensit in aliquod opus ꝑccati mortalis. vide Auaricia. §. ij.
Si p simoniā aliq̄d acq̄siuit. vide simonia p totum. & dicam circa status.
Circa. viij. ꝑceptum. Nō dices falsum testimoniū &c. cuius expositio habet ꝑceptuz §. xij. ex qua potes sic interrogare.
Si dixit mēdaciū ī iudicio vl' extra ꝺ doctrinā xp̄iane religionis vel ī damnū ꝓximi. vide mēdaciū. §. ij. & ij. et Testis. §. xxx.
Si noluit testimoniū dicere ꝓductꝰ ī testē. vide Testis. §. xxvi. & §. xxvij.
Si vsus fuit astutia. vide Astutia. §. i.
Si accepit ꝑcuniā vt nō diceret veritatem vide Testis. §. xxvij.
Circa. ix. ꝓceptū. Nō ꝺcupisces domū ꝓximi &c. & r. Nō desiderabis vxorē eiꝰ. qliter intelligant habes ꝑceptū. §. xij. Ex q̄bus potes sic interrogare.
Si voluit habere res ꝓximi sui qualitercunq̄z siue cū iusticia vel cū iniusticia & delibérate. q̄z ꝑtm̄ mortale est ꝺtra istud ꝓceptū. secus esset si optaret habere salua iusticia. quia sic vel nullum vel veniale esset ꝑccatum. vide Auaricia. §. i.
Si fuit ꝺtētus hꝫe amatores vl' amatrices hm̄oi. de quibꝫ dic vt. s. Cogitatio.
Si posuit se ad fenestras vt videret. dic vt s. hic circa ꝑceptū Nō mechaberis.
Circa. vij. ꝑtā mortalia ꝓmo interroga de superbia. & sic forma interrogationes.
Si ꝓpter inordinatum amorez excellentie egit aliquid contra diuina ꝑcepta. vide superbia. in ꝓn. & §. i.
Si extimauit habere bonū quod habet a se nō a deo. vide superbia. §. ij.
Si bona que habuit credidit a deo sibi data ꝓpter sua merita. ibidem.
Si se iactauit hꝫe bona q̄ nō hēbat. ibidē.
Si despectis alijs singulariter appetit videri habere q̄ nō habet. ibidem.
Circa filias superbie interroga ꝓmo ꝺ ambitione. vide Ambitio quid sit. ī ꝓn.
Si desiderauit beneficia ecclesiastica ꝓncipaliter ꝓpter honorē vel bonū tpale. vide Ambitio. §. i.
Si appetiuit dignitatē sciēs se idignū. ibiꝺ
Si q̄siuit dignitates p vias illicitas. ibidē.
Si emit officia. vide Officium. §. i.

Si mutuauit sup ipsis officijs. ibidē. §. iij.
Si p ptialitatē quesiuit officia vt omī mō adiuuet partē mortaliter peccauit ppter inordinationē voluntatis.
De scda filia que ōr psumptio quid sit. vide Presumptio. q. in prin.
Si posuit se ad faciendū q̄ erāt supra facultatem suam. vide Presumptio.
Si exercuit officium quod nesciebat in periculum proximi. vide ibidem.
Si exposuit se piculis pcōz mortaliū pbabiliter mortaliter peccauit. si aduertebat ō piculo. vt ptz p ea q̄ notaui Cogitatio.
Si nimis presumpsit ō dei misericordia. vide Presumptio.
De tercia filia que dicit curiositas. vide Curiositas quid sit. in p̄ncipio. Si stetit ad audiendū peccata que aliquis confitebatur. vide Confessio vlti. §. xvij.
Si voluit addiscere vel videre aut audire q̄ fieri non possunt sine mortali peccato. puta fornicatōes z incantationes. z hm̄oi. vide Curiositas. §. i.
Si voluit addiscere a quibus nō debuit. vt demonibus. ibidem.
Si voluit expiri q̄ nō licēt. vt si incātatōes habēt effectū mortaliter peccauit. ibidem
Si attendens curiosis dimittit addiscere vel intendere necessarijs ad salutē ē mortale peccatum. ibidem.
De quarta filia que est Ingratitudo.
Si despexit beneficia dei aut alteri⁹. vide Ingratitudo. §. i.
Si non retribuit benefactori. ibidem.
Si benefactori iniuriatus est. ibidem.
De. v. filia que nūcupatur Judiciū temerarium quid sit. vide Judicium. §. xvij.
Si iudicauit ī malū determinate factū alterius. vide Presumptio. i.
Si vsurpauit iudicium nō habens officiū. vide Judicium. §. xvij. quomodo multipliciter dicit temerarium.
De. vi. filia que dicitur Adulatio.
Si fuit adulator alicuius de peccato perpetrato. vide Adulatio. §. i. z. §. v.
Si adulando prouocauit aliquem ad superbiam. vide ibidem.
De. vij. filia superbie que dicit Irrisio. et q̄d sit vide Derisio. in prin.
Si derisit primū. vide Derisio. §. i.
Si derisit sacra vl' volētes fruire deo. ibidē.
De. viij. filia que est tentare deum. z quid sit vide Tentare deum.
Si exposuit piculo pbabili mort' sine nec-

tate. vide Intimiditas z Tentare deum.
De. ix. filia q̄ ē ptinacia z q̄d sit vide ptinax
Si fuit nimis ptinax ī suo sensu. vide ibidē
De vltima filia que est Arrogantia. vide arrogantia quid sit.
Circa vanam gloriam que quomō aliq̄n est capitale peccatū. aliquādo filia superbie. vide Vana gloria.
Si noluit laudari de eo quod est contra deum. vide ibidem. §. i.
Si pretulit gloriam suam deo. ibidem.
Si ordinata ad nostram salutez retulit ad gloriam propriam. ibidem.
Si ostituit finem in laude hominū. ibidez.
Circa filias vane glorie prout ē capitale vicium. interroga primo de ornatu indebito. z q̄n sit indebitus. habes Ornatus. p totum. z sic interroga.
Si mala intentione ornauit se. ibidem.
Si inhoneste. ibidem.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas inuentiones adinuenit. ibidem.
De inobediētia q̄ est scda filia. vide Inobe-
De inobedientia circa pce /dientia. p totū. pta ecclesie sic interroga.
Si obseruauit festa precepta ab ecclesia. et que sint habes Ferie. §. iij.
Si ieiunauit in vigilijs preceptis. vide Jeiunium. §. vij. que sunt precepta.
Si confessus est semel in anno. vide Confessio. i. §. ij. z. iij.
Si suscepit sacramentū corpis christi semel in anno. vide Eucharistia. ij. in prin. et p totum.
Si audiuit missam in festis pre /ceptis. vide Ferie. §. xlij.
Si fecit torneamenta. seu consensit vt fierent. vide Torneamentum. per totum.
Si contraxit matrimonium clandestine. vide Clādestinum. per totum.
Si fecit aliquod eorum quod phibet sb pena excōmunicationis late sentētie. de quo vide Excōmunicatio. v. z. vi. z. vij.
Si fuit excōmunicatus ab aliquo.
Si participauit cum excōmunicatis. vide Excōmunicatio. viij. per totum.
De inobedientia certarum psonarum. habes infra cir. a status.
Si fuit inobediens suis plātis vel dñis. vide Obedientia. z vide Inobedientia.
Si fecit cō scientiā. vide Conscientia. §. i.
De iactātia q̄ ē. ij. filia. vide Jactātia. i p̄n.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto. vide ibidem. §. i.
Si iactauit se ī vitupiū alioz. vide ibidē et

in ꝛceptionem alicuius. ibidem
De pertinacia que ponitur ab aliquibus filia ſuperbie. habes. ſ. §. xiij.
De hypocriſi. vide ſimulatio. §. iij.
Si ſimulauit ſanctitatē in ꝛceptōez popu/li. vel vt aſſequeretur plationes. ibidem.
De diſcordia que eſt ſexta filia vane glorie. vide Diſcordia.
Si noluit concordari cuz alijs in his q̄ erāt bona pp̄ter elationem ſuam. ibidem.
De ꝛtētoe q̄ ē ſeptima filia. vide Cōtentio.
Si habuit contentionē ꝓpter emulationez alicuius. ibidem.
Si ꝛtendit diſputādo ꝓtra veritatē. ibidē.
Si ꝛtendit i iudicio ꝓtra iuſticiaz. ibidem.
Si contendit ita inordinate q̄ ſcandalū facit aliquibus. ibidem.
Si ſubornauit aliquos in electione vel teſtimonio ꝛ hmōi. vide ſubornatio.
Si nimis vilipendit ſe. vide Ironia.
De aſtutia. ſi vſus ē ſil'atione. vide Aſtutia
Circa auariciam que eſt capitale ꝑccatum. vide Auaricia. in p̄in. quid ſit.
Et quia conſiſtit in retinendo. acquirendo. ꝛ appetendo. ſic interroga.
Si retinuit q̄ reſtituere tenebaꝝ. vide Reſtitutio. iij. p̄ totū. ꝛ q̄s teneꝝ. hēs Reſtō. i.
Si non ſoluit creditoribus in termino cuz poſſet. vide ſolutio. §. xxv.
Si retinuit ſuperflua ꝛ nō fecit elemoſinas vide Auaricia. §. iij.
Si non fecit elemoſinā ꝛ de arte ſua. puta medicus pauperi infirmo. aduocatus clienti pauperi. ꝛ de quo vide Aduocatus. §. ꝛ Medicus. §. v.
De auaricia in acquirendo. vide Auaricia. §. ij. ꝛ ſatis patet. ſ. in. vij. p̄cepto.
De auaricia i appetendo. hēs Auaricia. §. i.
Si appetiuit illicite vel illicita vel multum animo ſuffocato. vide ibidem.
Circa filias auaricie. p̄ma eſt Proditio.
Si prodidit caſtrum vel terram inimicis vltra mortale tenetur ꝛ omni damno.
Si p̄didit res p̄rimi volentibꝫ eas auferre iniuſte. vltra mortale ſil'r tenetur ad reſtitutionē.
Si habita ſub ſigillo ſecreto vel confeſſionis reuelauit. habes Confeſſio vlti. §. i. ꝛ. §. xxiij.
Si aperuit lras alterius ſigillatas. vide ſacrius. §. ij.
Si ſecreta dñi ſui reuelauit in eius damnū vltra mortale tenetur ad reſtitutōem. vide Feudum. §. xvi.
De fraude que eſt ſecūda filia. habes Fraus
Si fecit fraudem legi. ibidem. §. ij.
Si fraudauit iuſtas gabellas. vide Pedagium. §. vi.
Si vendidit vnā rē p̄ alia. puta vinuz limphatū p̄ puro. corrupta p̄ ſanis. ꝑcus p̄ caſtrato. ꝛ hmōi. habes Emptio. §. viij.
Si aliquam fraudem fecit in ꝛceptionez p̄rimi. vide Dolus. §. ix.
De fallacia q̄ ē tercia filia. habes Falſarius.
Si falſificauit aliqd̄ inſtrumentū. bullā vel libz̄ū. vide Excōmunicatio. v. caſu. iij. et Falſarius. §. i. cum ſequentibus.
Si ꝛſtruxit inſtrumēta vel ſcripturas. vide
Si occultauit ſcripturas / Falſarij. §. iij. vide Reſtitutio. i. in lra ſcripturas.
Si falſificauit ſigilla p̄latoꝝ. vide Falſarius. §. ij.
Si falſificauit menſuras. ibidem. §. xi.
Si monetā. ibidem. §. iij. cum ſequētibus.
Si ex falſa cā obtinuit aliqd̄ bñficiū eccleſi aſticū vltra mortale teneꝝ renūciare ſi alſ nō obtinuiſſet. vide Reſcriptum. §. iij.
De inquietudine mentis qua q̄s nimis ſollicit' ē circa tpalia. ꝛ tunc ē mortale p̄ctm q̄n̄ p̄ eā q̄s omittit neceſſaria ad ſalutem alſ eſt veniale p̄ctm. vide Inquietudo
De violentia que eſt quinta filia ſatis patz i vij. p̄cepto. ꝛ in titulo Rapina.
De immiſericordia que eſt ſexta filia qua nō ſubuenit quis indigenti. habes Auaricia §. iij. ꝛ Elemoſyna. §. i.
De acceptione p̄ſonarum que eſt ſeptima filia. habes Acceptio perſonarum.
Si in iudicio accepit perſonam. vel i diſtribuendis officijs vel beneficijs vl' elemoſynis. vide ibidem. p̄ totum.
Si in electionibus nō elegit magis dignū. vide Electio. §. xxi.
De turpi lucro qd̄ eſt octaua filia. vide Turpe lucrum. ꝛ tale eſt ꝑccatum quale illud ꝓpter quod acquirit.
De ludo qui p̄uenit aliquando ex auaricia. vide Ludus. p̄r totum.
Si luſit ad pillam vel aliuz ludum in quo verſatur induſtria. vide Ludus. §. ij. q̄n̄
Si ludit ad ludum in quo verſatur / licet fortuna. ibidem. §. iij.
Si ſteteꝝ ad inſpiciendum ludentes. vide ibidem. §. vi.
Prodigalitas eſt contraria auaricie. ſed tamen ꝑccatum. vide Prodigalitas.
Si ſuperflue expendit res in pompis. equis ꝛ hmōi notabilis exceſſus videtur mortalis. vt patet Ornatus. §. vi. ꝛ ibi vide

Interrogationes

Circa luxuriã que est capitale vicium. vide Luxuria. ⁊ de hoc habes .s. vi. ꝑcepto.
Circa ꝯo filias luxurie. quaꝝ ꝑma est Lecitas mẽtis. de qua Lecitas mẽtis. ĩ ꝑn.
Si ita occupatus fuit ĩ mũdanis mente ꝙ nescit aliq̃d de deo intelligere vel necessaria ad salutem. vide ibidem. §. i.
De ꝑcipitatõe q̃ ẽ scda filia. vide ꝑcipitatio.
Si fuit ꝑceps ĩ opibꝫ suis ꝯtemnens ꝯsidere vel ĩ periculũ. vide ibidem.
De inconsideratione que est tercia filia luxurie. vide Inconsideratio.
Si fuit incautus maxime vbi iminebat periculũ. vel vbi tenebaꝫ de leui vel leuissima culpa. qz licet excusẽt aliqñ a mortali nõ tamẽ ab obligatõe restitutõis. vt habes Culpa. §. v. ⁊. vi.
De amore sui quo quis querit delicias ⁊ quietem. vide Amor sui.
De amore seculi qui est quinta filia luxurie. habes Diligere. §. iij.
Si voluit ꝑpetuo stare ĩ mũdo. vide ibidẽ.
Si dilexit mundũ constituens ibi finẽ. vl ad voluptatem. vide ibidem.
De horrore futuri seculi ex quo homo vellet nunq̃ mori. vide Diligere. §. iij.
De inconstantia que est septima filia habes Inconstantia.
De odio dei quod ẽ octaua filia luxurie. habes Odium dei.
De stultiloquio aut scurrilitate que sunt filie luxurie. dic. si vsus ẽ ꝛbis libidinosis aut inhonestis aut gestibꝫ vel ad ꝓuocãdum alios. vel vñ ꝓbabiliter habẽt ꝓuocari ad luxuriã est mortale pctm̃. Idẽ dic de turpiloquio. vide Scurrilitas.
Circa gulaꝝ que ẽ aliud capitale pctm̃ sunt formã de interrogatões circa eius spẽs.
Si preuenit horam in comedendo.
Si nimis laute comedit.
Si nimium studium apponit.
Si nimis comedit.
Si cũ nimio ardore seu appetitu. ⁊ qñ gula sit mortale pctm̃ ĩ ꝑdictis. habes Gula.
De eius filiabus. quaꝝ ꝑma ẽ ebrietas. vide Ebrietas qñ est mortale ꝑccatum.
De hebetudine mentis que est secunda filia vide Hebetudo.
De inepta leticia. scias ꝙ nõ ẽ mortale pctm nisi si ꝑ ipsaꝫ dissolueret ꝙs ĩ ea q̃ sũt mortalis ꝑccati. vt chorizando ĩ casu ꝓhibito ⁊ hm̃oi. al's est veniale ꝑccatũ.
De multiloquio que est quarta filia. habes Multiloquium. ꝑ totum.
De scurrilitate q̃ ẽ. v. filia. hẽs Scurrilitas
Si fecit actus ita scurriles ꝙ ad ꝓuocandũ ad luxuriã sunt efficaces. videt mortale.
De immundicia que est sexta filia gule vide Immundicia.
Si comedit vl bibit vt possit luxuriari. qz ẽ mortale. secꝰ ẽ si vt satisfaceret vxori i reditõe debiti. qz sic nullum pctm vel veniale qñ hꝫ fecit vt magis delectaret cũ vxore
Circa inuidiã q̃ ẽ aliud capitale pctm. vide Inuidia. ⁊ quõ ẽ mortale pctm.
De eius filiabꝫ quaꝝ ꝑma ẽ odiũ primi. dq̃ vide Odium dei. ⁊ sic interroga.
Si desiderauit malũ primi. ⁊ quto tpe ꝑseuerauit. ⁊ si sepe ĩ hm̃oi occupauit mentẽ. qz quoties deliberate desiderauit malũ ꝑ primi toties mortal'r peccauit si erat notabile malũ ꝑ diuersa tpa. Sil'r qñ ĩ cadẽ cogitatiõe trãsibat nũc de desiderio mali ĩ rebꝫ ad desideriũ mali in ꝑsona vel ĩ filiꝫ qz sicut sunt diuersa subiecta. ita videnẽ diuersa mortalia peccata.
De tristicia in ꝑsperis q̃ est scda filia. si tristatus ẽ de bono notabili primi deliberate ꝓpter inuidiã est mortale pctm. vt planus de maiori plãtione. doctor de maiori cura. scholaris de maiori ingenio. Ludis de maiori honore. Mercator vel artifex de maiori creditu. spũalis de maiori fama. et hm̃oi. vide Inuidia.
De leticia ĩ adũsis primi idẽ dic vt. s. Et vide De susurratõe. vide Susurratio /de ibidẽ.
Si quesiuit seminare discordias reportando malũ alteri de altero. ibidem.
De detractõe. vide Detractio. ꝑ totũ. quõ ẽ mortale pctm. ⁊ quõ tenetur. ꝑ totum.
Si dixit malum de primo falsum. ibidem.
Si vere dixit. sz quibꝫ nõ debuit. ibidẽ.
Si augmentauit malum. ibidem.
Si audiuit libenter detractiones. ibidem.
Circa iram que est aliud capitale peccatum. de quo habes Ira.
Si appetiuit vindictã de primo. ibidem.
Si noluit loqui cum ꝓximo nec reconciliari. vide Diligere deum. §. ij.
De filiabꝫ cꝰ. q̃ꝝ ꝑma ẽ tumor mẽtis. dic vt s. ĩ ꝑma filia inuidie. §. xix. ⁊ d implicatione ĩ hm̃oi cogitatõibꝫ de vindicta fm regulam supradictã. ibidem.
De scda filia. s. indignatõe. hẽs Indignatio
De tercia filia q̃ est clamor. vide Clamor.
De q̃rta filia q̃ ẽ ꝓtumelia seu ꝓuiciũ. Aduerte hic ꝙ licz ꝙs nõ dicat ꝓuiciũ vel ꝓtumeliaz vt ei auferꝫ

rat honorē ſz cā correctōis. ſed tñ dicit talia q̄ de ſe notabiliter ledūt. puta mulierē q̄ eſt putana ⁊ hm̄oi. ⁊ audiētes ſcādalizant de talī cui dicit. q̄ ſic credūt eſſe non excuſaretur a mortali peccato.

De. v. filia que eſt rixa. habes Rixa.

De maledictōe q̄ ē. vi. filia. hēs Maledictō

De blaſphemía dictū eſt. s. §. vi.

De bello ſil'r. §. xi.

De ſeditōe q̄ ē. vi. filia. habes Seditio.

Si tenet ptialitatē vel eā ſequit parat⁹ q̄libercūq; p ptē i ſtatu damnatōis. nec pōt abſolui niſi diſponat dimittere.

De murmuratione habes Murmuratio.

Si murmurauit p̄tra deū deliberate tenens eum iniuſtū. q̄ mortale.

Si contra prelatos ipſos temerarie iudicando. mortale eſt.

Circa accidiam que eſt vltimū capitale peccatum. vide Accidia.

Si dimiſit nēcia ꝓpter accidiā. ibidē. §. i.

Si pēnituit ſe bene feciſſe. ibidem.

Si incurrit infirmitatē notabilē ꝓpter tediū ē mortale q̄n pōt ſe iuuare. vide Accidia

De filiabus eius. quaꝝ p̄ma ē deſpa /§. i. tio. vide Deſperatio.

De ſecūda q̄ eſt malicia q̄ eſt pctm̄ in ſpūm ſanctū. q̄ habet ſex ſpēs. Prima dr̄ p̄ſumptio de miſcōdia dei ſine merit'. Secūda deſpatio qua deſperat de miſcōdia dei. Tercia impugnatio veritatis agnite vt libe/ n⁹ poſſit peccare. Quarta inuidētia fraterne gratie. ex qua vellet omnes eſſent mali ⁊ nullus bonus. ne eſſet ſibi cōfuſio male viuere. Quinta obſtinatio. Sexta impe/ nitentia. vide Pctm̄. §. iij.

De tercia filia q̄ ē puſillanimitas. vide puſillanimitas. Si deſijt bona facere ad q̄ te/ nebat ex puſillanimitate. vt puta corrige re frēz. vide correctio fraterna. §. i. ⁊ ſil'ia

Si ꝓ̄o dimiſit nō nēcia ē veniale pētm.

De quarta q̄ eſt ocioſitas dictū ē. s. i. iij. ꝓ̄ce/ pto. ⁊ habes in ti. Ocioſitas.

De. v. filia q̄ ē pigritia ſeu torpor. vide Tor/ ta. habes Euagatio mētis. /por.

De ſeptima q̄ ē negligētia. vide Negligētia

Si fuit negligēs i addiſcēdo neceſſaria ad ſalutē i ꝓfitēdo. i ſuſcipiēdo ſacramēta. i opibus miſcōdie exercēdis. q̄ q̄n ſit mortale pctm̄ ptz Negligētia. §. i. Aduerte hic q̄ ſi q̄s ex negligentia omittit iplere vnū p̄ceptū. puta ꝓfitendo ſemel in anno ſo lū eſt vnū pctm̄ mortale. ſed ſi deliberauit ſepius nolle ꝓfiteri tot ſunt peccata mortalia quot ſunt deliberationes facte p̄ interualla tp̄is. quod nō.

Circa opa miſcōdie ſpūalia q̄ ſunt. Conſule caſtiga. dimitte. ſolare. fer. ora.

Si noluit dare ꝓſiliū p̄tēti i his q̄ ptinent ad ſalutē. vel in re vñ notabile damnū p̄t euenire p̄timo cū tñ poſſet mortale ē. vel q̄n habebat ex officio

Si nō correxit q̄s debuit ⁊ tenebat hēs correctio p̄latoꝝ. ⁊ correctio fraterna.

Si ñ dimiſit rācorē ꝑ p̄m. dictū ē. s. §. xij

Si nō fuit ꝓſolat⁹ tribulatos poſſet eē mortale i p̄lato. q̄n ſbditi ex tali omiſſiōe ēdurcunt i deſpatiōē vel aliud malū. ⁊ ip̄e bono mō poſſet ſalua diſciplina.

Si nō oranit p omīb⁹ poſſet eſſe graue i ill' q̄ viuūt de elemoſynis magna negligētia.

Circa opa miſcōdie corpalia q̄ ſunt. viſito. cibo. poto. redimo. tego. colligo. ꝑdo. q̄ tūc cū p̄uaricant ſunt mortale pctm̄ q̄n ex eo rū omiſſiōe notabil'r ledit p̄im⁹. ⁊ hō pt bono mō facere. puta ſi p̄lat⁹ viſitaret infirmū quē viſitare poſſet. nō deſparet ſz ꝓfiteret. Eget cibo ⁊ pōtu. ⁊ habes vltra cōdecētiā tui ſtatus. Eſt i captiuitate ⁊ redimere poſſes de ſupfluitatib⁹ tuis.

Eſt nudus ⁊ tu caudam ducis. Eſt ſine domo. ⁊ tu habes ampla pallatia Ex dictis s. Auaricia ⁊ Elemoſyna. potes colligere q̄n hō teneat de p̄cepto.

Circa q̄nq; ſenſus q̄ ſunt. viſus guſt⁹. auditus. odorat⁹ ⁊ tact⁹. i q̄bꝫ ſepi⁹ pōt eē mortale. vt ſi voluit videre q̄ ſunt mortal' pcti i eo q̄ facit vel inductiua ad mortale. de q̄ habes curioſitas. Idē dic de auditu. Guſtus aūt ⁊ odoratus cōiter ſunt venialia. Tact⁹ q̄nq; mortale cū cā luxurie vl' moroſe delectatōis. vt. s. Cogitatio.

Circa p̄cepta eccl'ie q̄ generaliter tāgūt oēs dictū ē. s. i ſcda filia inanis gl'ie. §. xv.

Nūc de ſtatibus aliqua ptcularia ſunt pōnēda in quibus ſunt interrogādi vltra ea que. s. poſita ſunt ꝑ p̄cepta et in peccatis capitalibus. ⁊ p̄imo

Circa pueros doli capaces ſunt interrogandi de iniectōe manuū violēta in p̄ſonā eccleſiaſticā. ex q̄ poſſent eſſe excōicati. de q̄ habes. s. Excōicatio. v. §. i. cū multis ſequentibus de ꝓfeſſiōe ⁊ cōione ſi fecerūt. de penitētia. de inobedientia. de mēdacijs. de inhoneſtate. auditōe miſſe. de furtis ⁊ ſil'ib⁹ in quib⁹ cōiter illa etas ſolet peccare.

Circa p̄ianos in ꝓmuni. Si ſuſcepit ſacra

Interrogationes

necessitatis ⁊ q̄ sint. vide sacramētū. §. vi
Si portauit habitum infidelitū. vide Apostasia. §. vltimo.
Si nimiam familiaritatē habet cum iudeis vel cū infidelibus. vide Judeus. §. i.
Si fecit ꝺ scientiā. vide Conscientia. §. i.
Si habuit ratum aliquod malum factum nomine suo. vide Consensus. §. v.
Si alicui consuluit aliquod peccatū vl' malum. vide Consilium. §. i.
Si contempsit aliquam exhortationem superiozis. vide Contemptus. §. i.
Si q̄ tenebatur habuit contritionē de peccatis. vide Contritio. §. xiiij. ⁊. v.
Si coꝛrexit quos sciuit velle ꝛelinquere. vide Coꝛrectio fraterna. §. i.
Si ꝛenunciauit prelatis peccata que sciuit. vide Denunciatio. §. i.
Si in dubijs tutiozem partem elegit. vide Dubium. §. i. ⁊. ij.
Si existēs excōmunicat⁹ vl' interdict⁹ ⁊ monitus a celebrātibꝰ vt exiret ecclesiam noluit exire. vide Excōicatio. v. casu. xv.
Si famā suam neglexit. vide Fama. §. i.
Si incarceratus fugit. vide Fugere. §. i. ⁊. ij
Si vsus est habitu femineo vir existens vel econtrario. aut religionis. vide Habitus §. vij. ⁊. viij.
Si fuit histrionus. vide Histrio. §. i.
Si impssit i terra vel i lapide humi pōsito signum crucis. vide Imagines. §. iiij.
Si fecit aliquod enoꝛme i ecclesia. vide Immunitas. ꝑ totum.
Si sciuit necessaria ad salutem. vide Scīē
Si fuit excōmunicat⁹ ab aliquo /tia. §. ij iudice. vide Absolutio. ij. ⁊ Excōmunicatio. i. ꝑ totum.
Si iniecit man⁹ violētas in pſonā ecclesiasticā. vide Excōicatio. v. §. i. cū mult; se.
Si nominatim interdictos. excōmunicatos vel vsurarios sepelierunt. vide Excōmunicatio. vij. casu. xxxvi.
Si contraxerunt matrimonium in casibus consanguinitatis vel affinitatis pꝛohibitis. vide Excōmunicatio. vij. casu. xli.
Circa ambasiatoꝛes dñoꝝ vel ꝛmunitatū.
Si steterunt absentes sine causa vel pꝛo factis suis in expensis dominoꝝ vel cōmunitatum. vide Absens. §. i.
Circa tutoꝛes vel curatoꝛes aut administratoꝛes rerum alienarum.
Si infideliter se habuit in cōmissis fraudādo vel dilapidando. aut nō bene ministrādo. vide Administratio. §. i.
Si exegit vsuras pꝛo pupillis. aut alio mō fecit pꝛo eis contractus illicitos. vide Restitutio. i. in lra Usurarius.
Circa coniugatos.
Si contraxit clādestine. vide Clādestinus. vel in gradu pꝛohibito. vide Matrimonium. ij. ꝑ totum.
Si ꝛsummauit añ bñdictōem. vide Debitum. §. i.
Si ne gauit ꝛebitū petenti. vel reddidit se impotentem. ibidem. §. vi.
Si cognouit causa satiāde libidinis. ibidē
Si cognouit habens intentionē /§. xxij. ad alteram. ibidem. §. xxi.
Si vsus est matrimonio extra vas vel mō indebito. ibidem. §. xxv.
Si tempore menstrui. ibidem. §. xxvij.
Si in diebus festiuis vel in ecclesia. ibidem §. xxviij. ⁊. §. vlti.
Si pgnationis tempoꝛe. ibidem. §. xxix.
Si ꝑ tactus habuit pollutionem extra vas ibidem. §. xxvi.
Si exegit vel reddidit ꝛebituꝫ adultero vel adultere. ibidem. §. viij.
Si ꝛtraxit excōicatus vl' i pctō mortali existēs. qꝛ peccauit moꝛtaliter ꝫhēdo ꝑ verba de pſenti. vide Mrimoniū. ij. §. vlti.
Si non contraxit ea intentione qua ꝛebuit vide Matrimoniū. ij. §. vlti.
Circa vtoꝛes. Si fuit litigiosa in tomo. et de reliquis de quibus. s. §. xx.
Si habuit votem de vsuris. vide Restitutio. i. sub lra Usurarius.
Si fuit inobediens viro. vide Obedientia ⁊ Inobedientia. ꝑ totum.
Si ꝓcurauit sterilitatem vel vsa est suppstitiosis vt haberet filios. vide Matrimonium. ij. §. xxiij. cū du. se.
Si ꝛdit bona viri contra eius voluntatem vide Elemosyna. §. vij. ⁊ vide Furtus. §. xxxiij. ⁊. xxxv. ⁊. xlvij.
Si habuit bona curā ꝺ filiabꝰ marīe. ⁊ si ꝛcuit eas vanitates ⁊ hmōi. i qbꝰ sunt mlta moꝛtalia. ñ duxit ad missas. ꝓdicatōes ⁊ choꝛeas. patz ꝑ supdicta qñ ē moꝛtale.
Si vsa ē ꝛnatu indebito. vide oꝛnar⁹ ꝑ totū
Si violauit fidē viro. vide adulteriū. i ꝑn.
Circa viros. si steterit nimis in remotis causa cupiditatis contra voluntatē vꝛoꝛis. vide Debitum. §. vi.
Si nō seruauit fidē vel habet concubinam quia nō est absoluēdus nisi a se ejiciat. vi de Concubinarius. §. i.
Circa patremfamilias. Si alimenta ꝛdit quibus tenebatur. vide Alimēta ꝑ totū.

Si soluit decimas debitas. vide Decima. §
Si fecit elemosynas. vide Elemo /i.t.ij.
syna. §. i.
Si ministrauit necessaria familie tam cor/
pori q̄ anime. docendo t hmoi. vide Fa/
milia. §. i. t Filius. §. xxi.
Si non dotauit seu maritauit filias tempo
re debito. vide Dos. §. iiij.
Quo teneꝫ ex facto familie. hēs dns. §. vlt.
Si puocauit familiam suam nimis exaspe/
rando t furiose t ceteris. vt. s. Ira.
Si nō curauit vt confiteret semel in anno
t omunicaret videtur mortale peccatū.
Circa filiosfamilias. Si furatus ē res pris
sui vt expenderet i supfluis vel ludis aut
aliis mal'. qz ē mortale. Hecꝫ si accepisset
p faciēdis sibi vestimētis aut calciamētis
aut alijs necessarijs. qz sic liceret. exq̄ pa/
ter nō puidit vt teneꝫ. t de reliq̄s. vt. s. §.
Circa doctores t magistros. /viij.
Si q̄siuit magisteriū seu doctoratum ppter
honoreꝫ p̄cipaliter. vide Honor. §. iiij.
Si fecit se pmoueri ad doctoratum /t. vij
existens ineptus t ignorans. videt mor/
tale p. c. i. t. c. quanto. de magistris.
Si legit p̄cipaliter propter honorem. vi
de Honor. §. vij.
Si legit scientias phibitas vel psonis pro
hibit'. vide magister. t q̄ sunt psone phi/
bite. vide Excōicatio. vij. casu. vi. t. vij.
Si ex pacto receptus est in canonicum vt
scholas regat. vide Magister. §. x.
Si exegit existens salariatus a scholaribus
aliquid. vide ibidem. §. xi. xij. t. xiij.
Si exegit aliquid pro licentia docendi dan
da. ibidem. §. xv.
Si admisit ignorantes ad doctoratū mor/
taliter peccauit. quia ex tali facto dicit mē
dacium pernicioſum.
Si non exegit iuramentum a doctorando.
q̄ non expendet plus q̄z debet in doctora/
tione. ibidem. §. vltimo.
Si existens in mortali notorie docuit pu/
blice in theologia. quia mortaliter pecca/
uit p̄m Petr̄. vide Predicare. §. vij.
Si seruauit iuramenta vniuersitatis. vide
Iuramentum. vi. §. ij. t. iiij.
Si iactauit se de doctrina alios vituperan/
do. aliq̄n t in pluribus potest esse morta/
le. vide. s. §. xv. t. xix.
Si notabil'r fuit negligēs circa pfectū scho
larū videt mortale. vide Negligentia.
Si verberauit aliquē crudeliter videt mor/
tale. qz solū leuis castigatio eis p̄missa est
c. cū voluntate. de sen. excō. et si erant cleri
ci esset excōmunicat⁹. vide Excōmunica
tio. v. casu. i. §. x. t. xi.
Si iniusto mō puta detrahendo vel per se/
ctas subtraxit scholares alteri⁹ doctoris.
quia vltra mortale tenetur ad restitutio/
nē si iam intrauerant p̄m Jo. de lig. secus
si nondū intrauerant.
Si impeduit ppter odiū vel p̄tialitatē do/
ctorādū vel i collegio recipiendū idoneū
qz vltra mortale teneꝫ ad restōez damni.
Circa scholares. Si fuauit iuramēta vniū
sitatis. vide Juramentū. vi. §. ij. t. iij.
Si fecit sectas p rectore fiendo. multa mor
talia ibi aduenium.
Si elegit rectorem insufficientē. videꝫ mor
tale p̄m aliquos. sed hoc nō determino in
vniuersitatibus scholarium.
Si studet in phibitis scientijs. vide Magi
ster. t. s. Excōicatio. vij. casu. vi. t. vij.
Si sepe ostendit contra veritatez ne succum
bere videatur. vide. s. §. xv.
Si studet ppter malū finē. qz tale pctm̄ q̄/
lis finis. vl' ppt honorē vide Honor. §. vij
Si studuit curiosa dimittendo necessaria
ad salutē ē mortale pctm. vide curiositas
Si tractauit cum aliquo ciue bononiensi de
conductione hospitij alteri⁹ scholaris. vi
de Excōmunicatio. vij. casu. iij.
Circa medicos. Si existens ignorās mede
tur. vide Medicus. in p̄n. t. §. i.
Si i medēdo nō fuit secut⁹ traditōes medi
cine. sz voluit facere experimenta ex capi/
te suo in piculū notabile proximi. ibidem
Si prolongauit infirmitatem. ibidem.
Si consuluit aliquid contra salutez anime
pro sanitate corpis. ibidem. §. vij.
Si nō admonuit infirmū efficaciter vt confi
teret i p̄ncipio infirmitatis. ibidē. §. vij.
Si p̄gnāti aliq̄d dedit vt filiꝫ moreret̄ pecca
uit mortal'r. qz nō sunt facienda mala vt
Si dedit medicinā de q̄ du /bona eueniāt
bitabat an noceret. ibidem. §. ij.
Si ñ annūciauit mortē infirmo. ibidē. §. xij.
Si nō debito mō visitauit infirmos posset
aliq̄n esse mortale.
Si paupibꝫ noluit mederi gratis. ibidem.
Si habuit ptē cū aromatario. t ppter hꝰ g̃/
uat infirmos emere ab eo cū cor dāno. qz
sic teneret̄ eis ad restitutionē exq̄ ei soluc/
rūt. secus si ex hoc nullū habet dāmū.
Circa aromatarios. si i oponēdis medicinis
nō posuit q̄ medicꝰ ordinauit. sz vnū pro
alio. vel corrupta t q̄ virtutē nō habebāt

Interrogationes

ex vetustate p̄ bonis. ⁊ hm̄oi. ex quib⁹ se/quitur vel p̄longatio infirmitatis vl' ali/ud malū p̄mo infirmó. qz vltra morta/le tenetur ei ad restitutionē.

Si vendidit venena vel que faciunt abor/sum ⁊ hm̄oi illis ꝑ quibus sciebat nō ꝑ/tere vti ad bonū. vide Ars. §. ij.

Si sophisticauit aromata ponēs in spēcie/bus vnū p̄ alio vel in sirupis. aut i cāde/lis ⁊ hm̄oi. vide Emptio. §. viij.

Si vendidit diminuto pondere aut falso ⁊ hm̄oi. vide Falsarius. §. xi.

Circa mercatores. Si portauit p̄hibita in/fidelib⁹. vide Excōicatio. v. casu. xxi.

Si negociat̄ ꝓpter malū finē. vide Nego/

Si i loco sacro tenuit mercatuz /ciū. §. ij. vide Immunitas. §. i. ⁊ Negociū. §. ij.

Si carius vēdidit q̄z emit in eodez loco. vi/de Emptio. §. x. ⁊. j. Negociū. §. iij.

Si vēdēs p̄ alīs aliq̄ vēdidit p. xij. ⁊ soluz x. dat dnis rerum. ibidem. §. vlti.

Si vendidit vnum p̄ alio vel corrupta pro bonis. vide ibidem. §. viij.

Si vsus ē fallis mensuris ⁊ hm̄oi. vide Fal/sarius. §. xi.

Si vēdidit rē pl⁹ iusto p̄cio aut ꝓpter tp̄us solutōis ⁊ hm̄oi. vide Emptio. §. vij.

Si fecit cambia. vide Usura. i. §. li. cū se.

Si aliquos contract⁹ vsurarios. vide Usu/ra. i. p̄ totum.

Si ꝓposuit cum alīs vt vendant vno pre/cio in damnū reipublice. qz vltra morta/le tenet̄ damnificatis. vide Negociū. §. ij

Si expendit falsas monetas scienter ē mor/tale. ⁊ tenet̄ ad restitutionē. licet ipse etiā fuerit ꝑceptus ab alio.

Si bonas monetas radit. vide Falsari⁹. §. iiij. cum sequentibus.

Si emit res raptas vel furatas. vide Resti/tutio. i. in lra Emens.

Si infideliter se habuit i societate quā ha/bet cū aliquo. vide societas. i. ⁊. ij. p̄ totū.

Si vēdidit i festis vel cū mēdacijs. piurijs ⁊ alīs illicitis. vide Negocium. §. ij.

Circa p̄sonetas. Si mediator fuit ꝯctuum vsurarioꝝ. vide restitutō. i. i lra vsurari⁹.

Si male consuluit scienter i aliquo contra/ctu. quia vltra mortale tenetur ꝑ dam/no dato. vide Dolus. §. ix.

Si ꝑcepit in p̄cio dans intelligere vni q̄ vult tm̄. ⁊ alteri q̄ nō potest habere nisi tm̄. vide Emptio. §. vlti.

Circa artifices. Si fecit artē cui⁹ opus ē ad malū. vt taxillos ⁊ hm̄oi. vide Ars. §. ij

Si accepit ī̄signia alteri⁹ mgr̄i. vide ī̄signia

De fraude i arte. i mēsuris ⁊ hm̄oi.

Circa lanifices. Si vēdidit pānū vni⁹ lane p̄ alia vel tincture. vide Emptio. §. viij.

Si soluit laboratorib⁹ ꝑ pānō. aut vendet ꝺo vltra iustū p̄ciū. ⁊ emendo p̄ viliori. vide Usura. i. §. lviij.

Si filatorib⁹ ꝑdit. xiij. vncias p̄ libza tene/tur ad restōez nisi sic a p̄ncipio ꝓuenisset.

Si pānū nimis traxit. vide emptio. §. viij.

Si ñ soluit laboratorib⁹. vide solutō. §. xv

Circa tabernarios. Si vendidit vinū lim/phatū p̄ puro. vide Emptio. §. viij.

Si miscuit in vino nociua. ibidem.

Si tenuit meretrices vel lusores: omnia pec/cata ei imputabuntur.

Si scienter administrauit ad ebrietatem al/terius. vide Ebrietas. §. i.

Si ex culpa sua pdidit sibi tradita in custo/dia. vide Custos. i p̄n. ⁊ Nauta. i p̄n.

Circa macellarios. Si vēdidit carnē corru/ptā p̄ sana ꝺ ꝑcude ꝑ castrato et hm̄oi. vide Emptio. §. viij.

Circa pistores. Si fecit panem nimis pon/derosum. vel immiscuit aliam farinam. et hm̄oi. vide Emtpio. §. viij.

Circa sutores. Si fecit vestes ipudicas q̄ñ p̄nt ꝺferri sine pcō mortali. vide Ars. § ij. ⁊ h q̄ñ sit. vide Ornatus. p̄ totum.

Si male incidit ex culpa sua. vide Culpa §. v. ⁊. vi.

Si furatur de panno serico ⁊ hm̄oi. vide fur/tum. p̄ totum.

Circa aurifices. Si vēdidit aurū alchimi/cum p̄ vero. vide Emptio. §. viij.

Si cudit monetā sine licentia p̄ncipis. vi ꝺe Falsarius. §. iiij. cum sequen.

Si radit eam vel facit aquam vnde aliq̄d minueret. ibidem.

Si emit lapidem pretiosum p̄ vili ab illo qui ignorabat. vide Emptio. §. vij.

Circa alchimicos. Si laborauit in dicta ar/te. vide Alchimia.

Circa datiarios. Si exegit datia iniusta. vi ꝺe Pedagium. §. i. cum sequen.

Si exegit a p̄sonis eccl̄iasticis. ibidē. §. iiij.

Si ī̄putauit fraudē datij vbi nō erat. vltra mortale tenet̄ ad restōem totius damni.

Si fraudauit socios. vltra mortale tenetur ad restitutionem.

Circa musicos et hystriones. Si pulsauit his qui ex libidine chorizabant vel illici/te. vide Chorea.

Si gestus impudicos ꝓuocantes ad pcūm

mortale fecit. vide Histrio.
Circa laboratores & rusticos. Si nō labora ut fideliter i notabili excessu esset mortale peccatum.
Si p̄misit bestias nocere i agris & hmōi. tenet ad restitutionē si fuit in culpa.
Si fraudant dñm i pte sibi dāda tenetur ad restitutionē. nisi dñs in alio grauasset eū. vide Furtū. §. xl.
Si nō seminauit possessiōes vl' coluit q̄s tenebat sic debuit. vide Culpa. §. v. & vi.
Circa venatores. Si in diebus festis p̄dita missa vel p̄ totam diem se occupauit. vide Ferie. §. ix.
Si dedit damnū in agris. q̄ tenetur si ē nobile ad restitutionē
Circa locatores. Si sciēter locauit equū p̄culosum aut vas vitiosum. vide Locatio
Si ductor fuit i culpa p̄ditōis / §. xxiij rei locate. ibidem. xxij. §.
Si p̄duc⁹ mercedē quā nō debuit. vel soluit minus q̄ debuit. ibidē. §. xxij. & §. xv.
Circa laborātes in filādo lanā. vel tingēdo ferā. & hmōi. q̄ tenētur p̄mo si furant. secūdo si male laborant vel destruunt. de q̄ vide Locatio. §. xxiij.
Circa reuēditores rer. Si finxerūt q̄ nō poterāt vendi nisi p̄ tanto. & tñ vel erāt qui emerēt p̄ plus. vl' ipsi p̄ modico emerent vt p̄ pluris vēderēt tenent ad restitutōes q̄ p̄ fraudē acquisierūt.
Itē si vendiderūt p̄ plus q̄ tribuāt dño. vide Emptio. §. xxviij.
Circa iudices. Si habuit iurisditiōs ab alio quo nō vero dño. vide Dñs. in p̄n.
Si dedit iniquā sniaz sciēter vel p̄ ignorantiā aut negligētiā. vide Judex. §. xxi. cū se.
Si existens ignorās nō elegit bonū assessorem. ibidem. §. xxij.
Si elegit assessorē in fraudē cū non indigeret. vide Judex. §. xvi.
Si accepit pecuniā vt iudicaret vl' nō iudicaret. aut vt iniq̄ ꝺ iusticiā. vide Iudex. §. viij. cū multis se. & suspensio. i. §. xx.
Si nō seruauit ordinē iuris videt mortale. nisi aliqua cā urgēs ad hoc impelleret.
Si reo dedit dilationes indebitas. q̄ vltra mortale tenet p̄ti lese ad restitutionē.
Si reo fecit interrogatōes ad q̄s nō tenebat rndere. vide Cōfessio delicti. p̄ totū.
Si posuit ad torturā sine legitimis indicijs vide Tortura. §. i.
Si allegationes friuolas admisit. q̄ vltra mortale tenet lesō ad restitutionē.
Si appellationē legitimā nō admisit vl' friuolā admisit. q̄ vltra mortale tenet p̄ti lese. ꝑm q̄ dico Appellatio. §. xv.
Si pauperibꝫ nō p̄uidit de aduocato. vide Aduocatus. §. x.
Si penam rela xauit vel auxit. vide Pena §. xviij
Si arestauit aliquē vel bona ei⁹ delēp̄sit vel officiales misit. vt sic pecuniā extorqueret ꝺ iusticiā. vel aliq̄d aliud inuenit ex q̄ pecunias haret. q̄ tenet ad restitutionē.
Si i sentētia apposuit culpā obscurā vt ille p̄tra quē dabat se posset defendere contra iusticiā. q̄ vltra mortale tenet ad restitutionē de damno dato parti.
Si partē nō ꝺdemnauit in expensis cuz deberet & peterent. quia vltra mortale tenetur ad restitutionē parti.
Si vt extorqueret pecunias mō suo fecit q̄ id q̄ō iure ordinario debebat expedire facere iure delegato.
Si purgauit p̄uinciam malis hominibus vide Judex. §. vij.
Si iudicauit ꝑm allegata ꝺ veritatē quam sciebat. vide Judicare. §. vij.
Si sententiā alicuius censure ecclesiastice p̄tulit sine monitione & scriptis. vide Sententia. i. §. xvi.
Si iudicare p̄sumpsit nō sibi subditos. nec rōne rei vel delicti. vide Iudicare. §. xvij.
Si p̄traxit sententiā in longū vt pecunias extorqueret moraliter peccauit. et tenet ad restitutionē nō solū pecunie accepte a pte q̄ iusticiā habebat. sz et ad oīe dānū q̄ō habuit ex tali dilatione.
Si interposuit auctoritatē in aliquo cōtractu mulieris vel minoris in eoz damnū p̄pter pecuniaz vel amicicia. quia vltra mortale tenet ad restitutionē leso.
Circa officiales dñorum & ꝺmunitatū.
Si ꝺminatus est alicui nisi ei daret &c. vide Concussio.
Si exegit iniusta grauamina de mandato sui superioris. q̄ vltra mortale tenet ad restitutionē totius exacti. si ille nō vult restituere in cuius vtilitatē est exactum.
Si executus est iniquaz sententiā. vide Judicare. §. vij.
Si nō obuiauit malis quantū potuit bono mō. vide Consentire. §. ij.
Si fuit p̄dator terre vel castri. habes. s. auaricia. in p̄ma fi'lia.
Si fuit officialis tyrānī aut iniusti dñi. vide Dñs. in p̄n.

Interrogationes

Si nō accusauit quos tenebatur ex officio qz si ex iuramento tenebatur erit mortale pccatum. al's nō semp.
Si emit officia vel sup ipsa mutuauit. vide
Si habēs soluere de pecunia dñi /officiū. vl' cōitatis alijs extorsit tm̄ p ducato exi stēs ipse salariatus. qz restituere tenet.
Si quos inuenit de nocte dimisit ppter pecuniā ꝯtra statuta. qz videt mortale.
Si fuauit statuta q̄ iurauit i p̄ncipio officij
Circa ꝯsiliarios dñoz vel cōitatū. Si exi/stens i ꝯsilio ꝯsensit alicui malo. vide cō/sensus. §. q. z Consilium. §. i.
Si dedit fraudulentū ꝯsiliū. ibidem.
Si pposuit aliqua in ꝯsilio in damnū aliq̄/rum. qz vltra mortale tenet ad restitutoz damni totius qñ sine eo nō fuisset.
Si ꝯsensit ad aliqua statuta fiēda que erāt iniusta. aut ꝯ libertatē eccl'ie. vide ibidē. z Excōicatio. vij. casu. xij. z casu. xliij.
Si res ꝯmunitatis p̄misit dilapidari. vl' ex inutilibus ꝯmissionibus aut qualitercūq̄. vide Administratio.
Circa arbitros vl' arbitratores. Si iniquā dedit sententiā scienter vel ex ignorantia. vide Judex. §. xxi. cū sequētibus.
Si permisit expirare compromissum. vide Arbiter. §. i.
Si p spūali dedit temporale in recompensa tionem. vide ibidem. §. vij.
Si p pace abstulit ab vno z dedit alteri. vi/de ibidem. §. vi.
Circa accusatores. Si accusauit aliquē ma la intētione. vide Accusatio. §. vi.
Si accusauit aliquem calumniose. vide ibi dem. §. viij.
Si iurauit nō accusare. ibidem. §. vi.
Si accepit p̄ciū vt nō accusaret. ibidem
Si accusatus rñdit calūniose. ibidē. §. xiij.
Si accusatus tacuit veritatē. ibidē. §. xxij.
Circa aduocatos. Si inhibitus a iure ad/uocare aduocauit. vide Aduocatus. §. i. cū multis se.
Si defendit iniustā cām. ibidē. §. xiij.
Si amisit cām iustā p suam ignorantiā vel negligentiam. ibidem. §. xj.
Si imoderatū salariū extorsit. ibidē. §. xiij.
Si nō aduocauit p pauperibus. ibidē. §. x.
Si fecit pactum cum clientulo de quota li/tis. ibidem. §. xiij.
Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vi de Falsarius. §. ij.
Si causam vsurariaz defendit. qz vltra moz tale tenetur ad restitutionē.
Si frustratorias dilationes quesiuit. qz te/netur ad restitutō em parti lese.
Si falsas leges vel instra p̄duxit vl' instru/xit clientulum de falsitate dicenda.
Si qualitercunq̄ fuit cā alicuius damni i hmōi aduocatōne. qz vltra mortale tene tur de damno parti lese.
Si solūmodo attendit ad ordinem iudici/arū z nō ad merita cause sicut hodie cō/muniter faciūt aduocati. z tamē nō excu/sant a mortali z ab obligatione restitutio nis damni si defendūt causaz iniustā quo ad merita quātūcunq̄ quo ad modū p/cedēdi sit inordinata. qz ordo nō ē inuen tus nisi ppter receptiones euitādas.
Circa procuratores. Si defendit cām iniustā mortale ē. z tenet ad restitutōem leso.
Si infideliter vel negligenter se habuit. vi de Locatio. §. xiij.
Si i positōibz ponēdis vel rmēndis pjura uit vel fuit cā pjurij mortaliter peccauit.
Circa notarios. si ex ignātia dictauit male i/strā vl' testā. ppt qđ ꝓximi dāmificati fūt vide Culpa. §. v. z. vi. z. j. Tabellio. §. vi.
Si instrā q̄ recepit nō posuit i protoll' suis ex magna negligētia videt mortale pcmi i instrumētis ex quibz ex eaz pdictōe ꝓxi/mi possent notabiliter ledi.
Si maliciose occultauit vel destruxit instru/menta. vide Falsarius. §. iij.
Si falsauit instrā addēdo aliqđ qđ nō fuit exp̄ssum vel alio mō. vide Falsari⁹. i p̄n.
Si nō bñ informauit i renūciatiōe alicui⁹ iu ris ponēda i instrō ptē q̄ erat ignara. qz te neť ei de dāno eo q̄ ē cā receptionis ꝓximi.
Si fecit instrumēta in fraudē vsuraz. vide Restitutio. i. i lra Usurarius.
Si petijt indebitū salariū tenet restituere. Fa cit qđ dico Emptio. §. viij.
Si notarius epi petit ab ordinādis salariū nō fm instrm. iz fm qualitatē ordinis. qz ē simoniacus quantumcūq̄ nō lt salari/atus. vide simonia. iij. §. xxij.
Si recipit instra p testō. renūciatōe. donati one vl' alia obligatōne illi⁹ q̄ nō erat sane mētis. qz vltra mortale tenet ad restoz lesio
Si scripsit. dictauit vel redegit in publica forma statuta ꝯtra ecclesiasticā libertatē. vel in fauorē vsuraz. vide Excōicatō. vij casu. xij. z casu. xliij.
Si rogatus p pauperibus noluit gratis fa cere. qz tenetur fm q̄ dico ď aduocato ad uocatus. §. x.
Circa litigātes. si calūniose accusauit aliquē

vide Accusatio. §. viij.
Si mala intentione. ibidem. §. iiij.
Si accusatus dedit pecuniam accusatori vt desisteret. ibidem. §. xi.
Si calumnioſe se defendit. ibidem. §. xiij.
Si nō respōdit veritatē interrogatus qñ tenebatur. vide Confessio delicti. in prin.
Si litigauit sciens iniustam causam habere. vide Litigiosa. §. ij.
Si habēs iustā causaz litigauit nō p media iusta sed indebita. vtputa cū mēdaciis. p iurijs z hmōi. mortal'r peccauit fm Tho. ij. q. lxx. nō tñ tenetur ad restitutionē
Si aliquid obtinuit p iniustam sententiaz vide sententia. §. vij.
Si appellauit causa afferende more. Vide Appellatio. §. xv.
Si ratione studij vel artis fraudulenter cōuenit aduersarium coram aliquo iudice. vide Argumentatio. §. iij.
Si hñs ꝺ seruatorē procurauit vt intromitteret se de nō notorijs. vide ꝺseruator. §. i.
Circa testes. Si requisitus in iudicio noluit dicere veritatem. vide Testis. §. xxvi.
Si falsum testimoniū dixit. ibidē. §. xxx.
Si dubium pro certo proposuit. vide Periurium. §. iij.
Si pecuniam accepit pro testimonio ferendo. vide Testis. §. xxviij.
Circa tutores vel curatores. Si bene administrauit in vtilitatibus pupillorum. vide Administratio. p totum.
Si ꝺsummauit bona ipsoz vl' sibi approp̄riauit. quia tenet ad restitutōz. vt p3 ibidē.
Circa executores testamentorū vel vltimarum voluntatum.
Si alienauit relictū. vide Dos. §. xxvi.
Si soluit debita defuncti. vide Heres. §. v.
Si legata impleuit vl' nimis distu /z. vi.
lit. vide Executor. §. xxiij. z. xxiiij.
Circa curiales. Si fuit adulator vt obtineret bñficia z hmōi. vide Adulatō p totū
Si ꝺposuit dñis aliqua vñ possent extorq̄re pecunias indebite. vide Consiliū. §. i.
Si bona confiscata inique sibi fecit donari. quia tenetur restituere.
Si fuit leno pro dño mortalia multa in hoc sepe ꝺmittuntur.
Si totum tempus expendit in ociositate. vide Preceptum. §. v.
Si reportauit mala de alio: vt eum poneret in inimiciciam dñi. vide suſurratio
Si delectatus fuit dicere mala de aliis vel audire. vide Detractio.
Circa principes z dominos seculares.
Si hz dñiuz ex iusto titl'o. vide Dñs in pn.
Si neglexit facere iusticiam petentibꝫ. quia vltra mortale tenetur eis ad restitutōem damni quod passi fuerunt ex hoc. Facit quod habes Judex. §. xxi.
Si fecit iniusticiam alicui multo magis tenetur. ibidem.
Si quesiuit ponere diuisionē in pplis vt posset regnare. qz mortale ē. vide suſurratio.
Si imposuit collectas indebitas subditis suis. vide Tallia in prin. z. §. i.
Si exigi fecit pedagia iniusta. vide Pedagium. per totum.
Si fuit ambitiosus ad maiꝰ dñium. ppterea procurauit bella vl' aliud iniustū. qz vltra mortale tenet ō oi dāno. vide ambitō. §. i
Si fecit ꝺfederatōz cū aliq̄ ō defendendo se iuste vel iniuste mortaliter peccauit.
Si habuit bellum iniustum. et qñ sit iniustum habes Bellum. §. iiij. et quomodo tenetur ibidem in. §. v. z. x. z. xi.
Si posuit officiales malos. vide Domin' §. iij. z Administratio. §. ij.
Si vendidit officia. vide Officium.
Si ea que erāt cōitat' sibi approp̄riauit tenetur restituere. vide Tallia. §. ij. z. x.
Si incarcerari fecit aliquem indebite. vide Carcer. §. ij. z. iij.
Si bānuit aliquē indebite. vide bānū. §. i.
Si nō pmisit testari aliq̄s. vide tallia. §. x.
Si coegit nubere filiā alicui' alteri vt ei succedat pōt esse mortale fm qualitatē rei.
Si fecit fieri torneamēta vl' hastiludia vel spectacula inhonesta. vide Ludus. §. vi.
Si iusticiā vēdidit. vide iudex. §. xix. z. xx
Si fecit statuta vl' leges iniq̄s. vide Lex. §. xxij. z excōicatio. vij. casu. xij. z casu. xliij.
Si vasallos indebite grauauit vel spoliauit. vide Tallia p totum.
Si ipse vasallus existens fuit infidel' dño suo. vide Feudum. §. xvi.
Si tolerauit vsurarios ppter lucrum suum. vide Usura. ij. §. xiij.
Si nō purgauit prouinciam malis hominibus. vide Judex. §. vij.
Si ppter auariciā ꝺmutauit penā corpalē in pecuniariā. qz vltra mortale tenet lesis. si ppter hoc aliqua scelera facili' ppetrant.
Si nō tenuit vias securas. vide rapia. §. i.
Si pupillos z miserabiles psonas nō voluit audire nō dādo publicas aliq̄s audientias. qz vltra mortale tenet ō damno qđ eis infert. vide Culpa. §. v.

Interrogationes

Si angariauit rusticos i laboribꝫ t maxime in festis. vide Talia p totum. t Ferie.
Si tenuit nimias põpas aut expẽsas. vide
Si nimis occupauit se i ludis t Ornatꝰ venationibus. vide ludꝰ t venatõ p totũ
Si dedit damnũ in agris ppter venatiões vide Uenatio. §. ij.
Si non correxit familiã sz pauꝫ curauit eos ppescere a peccatis. vide Correctio. i. t. ij. p totum. t quõ tenetur. vide Dñs. §. i.
Si fuit excõicatus vl a iudice vel ppter aliquod infrascriptorum.
Si inici fecit manꝰ violẽtas i psonas eccl'asticas. vide Excõicatio. v. casu. i. p totũ
Si fecit incẽdi vel frãgi ecclesias vel loca religiosa. ibidem casu. v. t. vi.
Si fuit insecutor alicuiꝰ cardinal' vel de familia papę aut cardinal' vl' alicuiꝰ epi. vide Excõicatio. v. casu. ix. t casu. xij.
Si fecit fieri aliquã iuriã ill' q̃ tulerũt aliquas sñias excõicatõis vel interdicti. vl' q̃ fuerunt cã vt ponerẽtur vel obseruauerunt. vide ibidem casu. x.
Si fuit fautor hereticoꝝ eoꝝ. vel impediuit officiũ inquisitoris. vide Hereticus. p totum. t Excõicatio. v. casu. xvij. et Excõicatio. vij. casu. xxviij. t xxix.
Si coegit celebrare tempore interdicti. vide Excõmunicatio. v. casu. xv.
Si fuit receptator piratarꝝ vel cum eis participauit. vide ibidem casu. xvij.
Si imposuit noua pedagia vel exegit phibita. ibidem casu. xix.
Si permisit deferri prohibita infidelibus. ibidem casu. xxi.
Si impediuit victualia ne ad curiam põrtarentur. ibidem casu. xxij.
Si volẽtes ire romã vl' redeũtes cepit. pcussit t hmõi. ibidẽ casu. xxiij. t. xxiiij. t. xxv.
Si impediuit ne obediretur lris apostolicis. ibidem casu. xxvi.
Si vsurpauit iurisditõem eccleſiasticã. ibidem casu. xxvij. Excõicatio. vij. casu. v.
Si romipetas detinuit vel spoliauit. ibidez casu xxix.
Si inuasit terras ecclesie. ibidem casu. xxx.
Si se subtraxit ab obedientia romani pontificis. ibidem casu. xxvij.
Si corpus alicuius defuncti fecit incidi: vt alibi sepeliretur. ibidem casu. xxxij.
Si tercio admonitus ab epis voluit eis facere iusticiã. Excõicatio. vij. casu. i.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a psonis ecclesiasticis vel alia onera. ibidem casu. v.
Si xpianos naufragiũ patientes spoliauit bonis. ibidem casu. x.
Si grauauit psonas ecclesiasticas vel eorũ psanguineos qz noluerunt eligere quem volebat. ibidem casu. xiij.
Si regalia vel custodiã t hmoi sibi vsurpauit i ecclesijs vacãtibus. ibidem casu. xv.
Si extorsit absolutõem ab aliqua censura p metum. ibidem casu. xvij.
Si ppulit plãtos ecclesiasticos ad summittendũ ei bona ecclesiarꝝ. ibidẽ casu. xxi.
Si intẽdixit suis sbditis ne coquãt. molãt. t hmoi psonis eccl'iasticis. ibidẽ casu. xxvi.
Si procurauit aliquem occidi facere p assassinos. ibidem casu. xxxi.
Si concessit repsalias contra ecclesiasticas psonas. ibidem casu. xxxij.
Si impediuit visitationes monialiũ. ibidẽ casu. xxxix.
Si immunitatẽ ecclesiasticã violauit capiẽdo hoies i ecclesia. vide imunitas p totũ.
Si pñtauit indignos epũs patronꝰ alicuiꝰ eccl'ie. vide ius patronatus. §. xvij.
Si fecit pmoueri indignos. t si p pecunia. quia vltra mortale est simoniacus. vide Simonia. ij. §. i.
Si voluit q̃ p̃mo bñficia ab ipso petant̃ q̃s a papa mortale ẽ. nisi aliqua rõnabili cã faceret. puta ne indignis daret. t hmoi
Si fidẽ seruauit pmissaꝝ. vide pactũ. §. iij
Si soluit seruitoribus suis t creditoribus vide solutio. §. xxv.
Circa ecclesiasticas psonas. et primo circa clericos i comuni.
Si est irregularis. t qñ vel quõ incurritur. habes Irregularitas. i. p totum.
Si est suspensus. t in quibus casibus incurrat eam. vide suspensio. i. p totum.
Si recepit ordines simoniace vel a simoniaco. vide simonia. vi. §. ix.
Si recepit ordines i pcto mortali. vide ordines. §.
Si execut9 ẽ ea q̃ sunt ordis i pcto mortali. vide Clericꝰ. viij. t Eucharistia. ij. §. v. t Eucharistia. iij. §. xv. t xvij.
Si epũs excõicatus vel interdictꝰ aut suspẽsus mistrauit. vide Irregularitas. i.
Si nõ portauit tõsurã vl' habitũ. vide apostata. §. i. t. ij. t Clericus. iij. §. i. ij. t. iij.
Si imiscuit se negocijs secularibus. vide Clericus. ix. §. iij. cũ sequen.
Si exercuit inhonesta clericatui. vide Clericus. x. per totum.
Si est debite lratus. vide Clericus. ij. per totum. t Epũs. §. xxvi.

Si fuit ordinatus ante etatem debitam. vide Etas. per totum.
Si dimisit horas canonicas dicere. vide horas. §. iij. cum. viij. §. sequentibꝫ.
Si dicendo voluntarie se occupauit in aliq̃ alio. ibidem. §. xxvi.
Si non benedixit mensam nec gratias reddidit post cibum. vide Clericus. xij.
Si exercuit officium ordinis sine debitis paramentis vel modo. vide Missa. §. xxxv.
Si celebrauit in ecclesia polluta. vide Consecratio ecclesie. §. viij.
Si celebrauit tempore interdicti. vide Interdictum. viij. per totum.
Si celebrauit ad faciendum maleficia. vide Missa. §. liij.
Si celebrauit non ieiunus. ibidē. §. iij. cum duobus sequentibus.
Si in altari execrato. vide Altare. §. ij.
Si plus q̃s semel in die. vide Missa. §. iiij.
Si cum hostia vel vino corruptis. vide Eucharistia. i. §. i. cum sequentibꝫ.
Si cum cuagatione mentis. vide missa. §. xij.
Si nimis raro celebrauit. ibidem. §. xliij.
Si ante diem. vide Eucharistia. iij. §. xxxvi. ꝛ Missa. §. xl.
Si existens in aliq̃ notorio delicto. vide Clericus. viij. §. iiij.
Si habita pollutione celebrauit eadem die. vide Eucharistia.
Si promisit alicui dicere missas ꝛ non dixit vide Missa. §. v. cum sequen.
Si existens bigamus portat tonsuram. vide Bigamia. §. xij.
Si nimiam habet conuersationem cū mulieribꝫ. vide Clericus. v. §. ij. ꝛ aliꝫs sequē.
Si participauit cum excōmunicatis in diuinis: vide excōmunicatio. v. casu. iiij. ꝛ excōmunicatio. viij. §. ij.
Si fuit falsarius litterarum apostolicarum. vide excōmunicatio. v. casu. iij.
Si sepeliuit interdictos. excōicatos vl̃ vsurarios. vide excōicatio. vij. casu. xxviij. ꝛ xxxvi.
Si vsurarijs manifestis alienigenis domos locasset ad fen⁹ exercendū. ibidē casu. xxxij.
Circa beneficiatos vltra p̄dicta interrogetur de infrascriptis.
Si obtinuit beneficiū p symoniaz vel p p̄ces carnales. aut aliud turpe. vide Adulatō. §. ij. ꝛ symonia. iij. ꝛ v. ꝛ vi. p totum.
Si est indign⁹ ꝓpter lr̃az ignorantiā vl̃ aliud canonicū impedimentum. puta q̃ infamis. irregularis. corpe viciat⁹ ꝛ hmōi. quia sic teneꝫ resignare i manibꝫ valentis accipe resignationem. de quo vide Beneficium. §. xliij. ꝛ nisi fuerit cū eo dispensatum vel in casu. vide corpore viciatus. §. iiij.
Si obtinuit beneficium non intendens clericari. vide Clericus. vij. §. v. ꝛ vi.
Si p̄mutauit bñficia. vide p̄mutatio. §. iiij.
Si renūciauit beneficio symoniace. vide Renunciatio. §. ix. ꝛ x.
Si facit residentiā in beneficio suo. vide Clericus. vij. in multis. §.
Si habet plura beneficia quoz vnum sufficeret. vide Beneficium. §. xxxiij.
Si fecit quattuor partes de fructibus beneficij. vide clericus. iij. §. i.
Si habens patrimonium seruauit vt viueret de ecclesia. ibidem. §. ij.
Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos. ibidem. §. iiij.
Si male tractauit ecclesiam ꝛ eius hedificia vide Clericus. iij. §. i.
Si vasa ꝛ paramenta ad diuinum cultuz tenet immunda. vide vasa sacra.
Si alienauit bona ecclesiastica que seruādo seruari poterant sine legitima causa ꝛ cū debita solēnitate. vide Alienatio. per totum.
Si locauit sub annuo censu vices suas alteri. vide symonia. ꝛ §. xxv. cū. ij. sequen.
Si induxit ad vouendum vel iurandum de eligenda sepultura in sua ecclesia. vide Excōmunicatio. v. casu. xiij.
Si leges vel physicam audiuit. vide Excōmunicatio. vij. casu. vij.
Si habentes eligere non elegerunt meliorez. vide Electio. §. xxi.
Si appetiuit episcopatum aut p̄lationez superiorem. vide Eps. §. ij.
Si male administrauit bona ecclesiastica. vl̃ de Administratio.
Circa prelatos habentes iurisditionem maxime episcopos vltra predicta.
Si electus se fecit confirmari. vide confirmatio prelatorum. per totum.
Si non correxit publicos criminosos. vide correctio. i. §. iij. ꝛ Episcop⁹ in princi. ꝛ §. x.
Si posuit indignos in officio vl̃ beneficio. vide Episcop⁹. §. xviij. ꝛ Administratio. §. ij.
Si fuit nimis pomposus in ornatu ꝛ hmōi. vide Ornatus. per totum.
Si indebite dispensauit in votis. habes Votum. iij. per totum.
Si in aliꝫs. vide dispēsatio in ꝑn. cū mlt̃is. §.
Si aliq̃d exegit p licentia ministrandi vl̃ docendi. vide Magister. §. xv.

Interrogationes

Si contulit ordines indebite quib non debebat vel quãdo vel nõ modo quo debebat. vide Ordo.i.ij.iij.iiij.v.vi.t.vij.

Si nõ examinauit ordinãdos iz ordinauit indignos. vide Ordo.iij.§.xxiij.

Si sacramentũ confirmationis non tenuit notabilis negligẽtia videt mortale. vide Confirmationis sacramentum.§.i.

Si chrisma t oleũ sanctũ nõ cosecrauit in cena dñi omi anno. vide Oleũ.p totum.

Si non fecit consecrationes ecclesiaz.altarium t vestimentoz quibus debuit est graue peccatum.

Si non habuit testes sinodales.de quib vide Episcopus.§.x.

Si non visitauit singulis annis dioceiz.ibidem.§.xij.

Si non deputauit in ecclesijs cathedralibus t conuentualibus viros ad predicandas t audiendas confessiones. vide ibidẽ.§.xiiij.

Si ordinauit in diaconũ vel subdiaconũ q̃ nescit officiũ. vide ibidem.§.xv.

Si non est vsus lineis si non erat religiosus. ibidem.

Si non seruauit nec fecit seruari canones. vide Episcop⁹.§.xxij.

Si cõtulit beneficia symoniace. vide Simonia.vi.per totum.

Si plura contulit vni. vide Beneficium.§.xxiij.t.xxxvij.

Si ratione consanguinitatis. vide Acceptio personarum.§.iij.t.§.x.

Si nõ puidit de beneficio illis quos ordinauit. vide Beneficium.§.x.

Si visitando accepit munera ipse vel aliq̃s de suis. vide visitationem.§.iij.

Si posuit indebitas collectas. vide Talliã. in prin.t.§.i.

Si vsurpauit bona vacantium ecclesiarũ. vide Beneficium.§.xxxix.t.xl.

Si non soluit debita iuste ptracta a suo pdecessore. vide Dignitas.§.i.

Si questuarios p lucro permisit indiscreta pdicare.qz tenent ipsi reddere rationem domino de omni malo.t satisfacere sbditis de omi damno dato ppter hoc.c.fi.de iniurijs t vide symonia.iij.§.viij.

Si incerta sibi appropriauit. vide Restitutio.t.§.xiij.t.xv.

Si testamenta t legata non fecit implere. vide executor.§.xi.

Si non tenuit bonum vicarium cum ipe nõ attendat tenetur de omni damno.

Si iniustam sententiam dedit t alia supradicta de iudicibus.

Si in excõmunicando non seruauit debitaz formam. vide Excõmunicatio.ij.per totũ.

Si in diebz festiuis nõ interfuit diuinis. vide Hora.§.xxv.

Si exemptos molestauit indebite mortaliter peccauit. si in aliquo notabili hoc fecit.

Si consecrauit corruptam scienter p monialí. vide Consecratio virginum.

Si visitauit monasteria monialium.et fecit vt seruent clausuram. vide.s.Exceptio.§.x.

Si hospitalarios visitauit t fecit vt facerent debitũ. vide hospitale.§.ij.t vlti.

Si dedit malum exemplum subditis. vide exemplum.

Si magistrũ tenuit in eccl'ia.t fecit i alijs teneri p pauperibz t clericis. vide magistri.§.vij.t.s.Episcopus.§.xij.

Circa confessores.si audiuit confessiones nõ habens autoritatẽ.t si vis scire si habes autoritatem. vide confessor.iij.per totum

Si absoluit a quib nõ potuit. vide q̃d pt cõfessio.iij.t.v.t Casus.t a quibz excõicatio/nib habes Absolutio.i.§.i.t.iij.iiij.t.v.et Absolutio.ij.in prin.per totũ.t de modo absoluendi Absolutio.iij.p totum.

Si absoluit manifestos vsurarios. vide vsura.t.§.viij.

Si dispensauit sine autoritate.quia peccauit mortaliter.

Si nimis festinanter interrogauit vel nõ interrogauit. vide hic in princi.

Si interrogauit qõ non debuit ex delectatõe vide.s.§.i.

Si reuelauit confessionẽ. vide.Confessio vi. per totum.

Si existens in mortali audiuit confessiones. vide Clericus.viij.§.i.

Si audiuit pfessiões pncipal'r ppter lucrũ. vide symonia.i.p totũ.t symonia.ij.§.vi.

Si habet scientiam debitam. vide Confessio iiij.§.xxxij.circa pdicatores.

Si pdicauit i mortali peccato existens. vide Predicare.§.viij.

Si habet scientiam debitaz.ibidem.§.vi.

Si pdicauit mẽdacia. vide mẽdaciũ.§.iij.

Si predicauit propter honoreꝫ. vide honor.§.viij.

Si ppter lucrum. vide symonia.per totum. t symonia.ij.§.vi.t symonia.iij.§.ix.

Si pdicauit sine licentia.qz mortaliter peccauit totiens.

Si pdicauit indulgentias indiscretas. vide Religiosus.§.lxv.

Circa inquisitores hereticorum. si extorsit pecunias. vide inquisitor. §. v.
Si bona ecclesiæ applicauit fisco. ibidem.
Si abusi sunt armorum multitudine. ibidem.
Si malicioſe imposuerunt crimen vel impedimentum sui officij alicui. ibidem.
Si obmiserunt procedere contra conscientiam amore lucro & huiusmodi. ibidem.
Si inquisitor vnius ordinis processit contra fratrem alterius ordinis. ibidem.
Si impediuit se de diuinationibus. vide ibidē §. iij.
Circa religiosos in cōmuni. si intrauit per simoniam. vide simonia. iij. per totū.
Si intrauit latiorem habens votum strictionis. vide Religiosus. §. xxxiij.
Si nō fuit obediens. vide religiosus. §. xxix.
Si proprietarius fuit. ibidem.
Si contra votum castitatis. ibidē.
Si officium dixit. vide Hora. per totū.
Si fuauit alia p̄cepta regule vl' ꝯstitutionū obligantia ad mortale. vide religiosus. §. xx
Si elegit meliores. vide electio. §. ij. viij.
Si infamauit alias religiones. vide extractō p totum.
Si voluit ꝯsentire electioni. ibidē. §. xxxvi.
Si secreta sui ordinis reuelauit in scandalū ipsius peccauit mortaliter. qz pditor est.
Si in visitatione non reuelauit que debebat. vide Denunciatio. §. x.
Si fecit aliquid ꝯtra ea que generaliter phibentur religiosis. vide Religiosus. §. vl.
Si recessit a monasterio sine licentia prelati vide Apostata. §. iiij.
Si frequentauit monasteria monialium. vide Monasteriū. §. viij.
Circa monachos. si seruauit que sibi precipiuntur. & que sint vltra regulā habes. j. Monachus. §. x.
Circa abbates. si habuit curam sibi cōmissorum: eos vita et doctrina instruendo. vide Abbas. §. xxiij.
Si dispensauit cum eis sine causa legitima. vide Dispensatio. §. vij.
Si imposuit monasteriis aut prioratibus nouas pensiones vel auxit veteres. vl' applicauit suemense. vide Abbas. §. xxvi.
Si fuauit regulā & sibi p̄cepta. vt. j. mō ach⁹
Si recessuit apostatas. vide Abbas. §. xvij.
Circa abbatissam. si fecit se benedici vbi est cō suetudo. vide Abbatissa. §. ij.
Si fecit fuari clausurā. vide monialis. §. iij.
Circa hospitalarios. si fecit inuentariū. vide Hospitale. §. iij. & iiij.
Si tenuit hospitalitatem ibidem. §. vltimo
Si bona hospitalis conuertit ad alium vsum vide Legatum. ij. §. xi.
Si perierunt ex negligētia sua. vide adminīstratio.

¶Aduerte qz p̄fatas interrogationes solum posui. qz circa predicta cōmuniter est mortale peccatū. licet aliqñ nō ꝓpter imperfectionem actus. & dimisi multas interrogatōes q̄ sunt cōmuniter venialia peccata. eo qz nō sunt necessario ꝯfitenda talia peccata: nisi quādo dubitat an sint mortalia. Itē secūdo rōne statuti obligantis ad peccata venialia ꝯfitenda. tñ tunc sufficeret cōfiteri in genere. Itē tercio videt q̄ teneat ꝯfiteri venialia qñ esset periculū ne traherēt ad mortale. Nā cū tūc teneat ꝺ ipsis pēnitere. multo fortꝰ ꝯfiteri ꝓpter euitandum mortale ad qđ inducūt qñ hoc aduertit. Addit ab aliquibus quartꝰ casus in q̄ tenetur q̄s ꝯfiteri venialia. s. qñ nullū habet mortale. & in pasca teneat ꝯfiteri q̄ tūc ꝯfiteat venialia Sz qz vt dixi qualitercūq; q̄s teneat ꝯfiteri venialia sufficit ꝯfiteat illa in genere. nisi i casu qñ dubitat an sit mortale. Ideo pertrāseo & sufficit quo ad venialia ꝯfiteat sic. Peccaui multis modis. cogitatione. delectatione. omissione. dissolutōe. locutione. visu. tactu. gustu. odoratu. & multis alijs modis de quibus oībus tam mortalibus q̄z venialibus dico meā culpam. Itē nō omittat cōfiteri oblita & ignorata sic. Item dico meā culpā de oīibus peccatis meis mortalibus que ignoro aut oblitꝰ sum. nec vnq̄z legitime cōfessus forte ex mea ignorātia vl' negligētia. qz valet talis cōfessio vt remittant vel reducant ad cognitionē. & nō teneat reiterare ꝯfessiones. q̄uis multa fuerint. tunc oblitus ꝯfiteri si modo diligentiā ꝑm suā ꝯditionem fecit. quibus oīibus cōpletis faciat terminare peccatorē suā ꝯfessionē sic dicēdo. Ideo precor beatissimā & gloriosam virginē mariā: oīes sanctos & te pater orare p̄ me. Quibus peractis ꝯfessor increpet. corrigat & dulciter admoneat peccatorem abstinere a societatibus et causis pctōz. Nō tñ exigat iuramentū vel p̄missionē de aliq̄ nisi solū de his in q̄bus iura sic voluerūt. vt i excōicatione & hmōi. postea imponat ei pñiam talē quā statim possit cōplere añ recidiuationē p̄ sacramētali. & postea aliā quā videat q̄ peccator verisimiliter faciet. vnde caueat ne imponat pñiam talē quā verisimiliter non implebit. qz esset potius illum illaqueare q̄z soluere. Esset bene bonum illi notificare quā pñiaz mereat. vt sic magis timeat. Postea concede ei illā indulgentiaz quā potes. ꝺ quo

circa Indulgẽtia.§.v. Deinde absolue eũ sic Misereatur tui oĩpotens. Indulgentiã et absolutionẽ. dñs noster ihs christus te absoluat. ⁊ ego autoritate ipius absoluo te a vinculo excõmunicationis maioris vel minoris in quantũ possum ⁊ restituo te sacramẽtis ecclesie. Itez te absoluo ab oĩbz peccatis tuis mortalibz ⁊ venialibz. cõfessis. oblitis ⁊ ignoratis ⁊ a circũstantijs eoz. in nomine patris ⁊ filij ⁊ spũssancti amen. Postea imponas ei sic taliter ꝙ intelligit. Oĩa bona que facies ⁊ mala que patienter sustinebis impono tibi in remissionem tuoz peccatoz. vade in pace. Et si haberet casum vel excõmunicationẽ a qua nõ posses absoluere impone ei ꝙ vadat ad euz q̃ eũ potest absoluere. nec ingerat se sacramẽtis donec de eo sit absolut⁹ nisi rõne scandali euitandi si excõmunicatio est occulta.

Intestatus quis dicit decedere q̃ttuor modis. primo si nullũ testamentũ fecit. secundo si fecit sed nõ iure. tercio si fecit iure. tamen postea ruptum est posthumi natiuitate. vel irritum factũ est capitis diminutõne testatoris. quarto si nulli sunt heredes ex eo testamento. vt in auten. de here. ab intestato. in pn. possũt addi ⁊ duo alij modi ex postfacto. prim⁹. s. p querelã expugnato testamẽto. scdo p bonoz̃ possessionem ꝓtra tabulas. vide Azo. in summa. C. de suis ⁊ legit. here.

Intimiditas vnde causat? R. fm sanctũ Thomã. ij. ij. q. lxxvi. ꝙ aliquãdo ex defectu amoris ppij. vt cũ ꝙs min⁹ debito amat vitã ppriã. ⁊ ea que ordinant ad eã. Aliqñ causat ex elatione animi de se psumentis ⁊ alios contemnentis. Aliquãdo aũt causat ex stoliditate seu stulticia.

1 ¶ Utrũ sit peccatũ? R. ꝙ sic vndecũq̃z causet. nisi stoliditas sit inuincibilis. Et est ratõ. iij. eth. intimiditas est ꝓtra fortitudinẽ p defectũ non timendi vbi essz timendũ. sicut timor cõtra fortitudinẽ per excessum timendo vbi nõ timendũ est.

2 ¶ Quando est peccatũ mortale? R. illa q̃ causatur ex defectu amoris ⁊ elatõis: tunc est mortale peccatuz quãdo sine necessitate exponit se periculo ꝓbabili notabilis lesionis corpis. et multo magis anime. vel nõ curat de eius notabili lesione omittendo prouisionẽ debitã facere. tercia ꝛo que causat ex stoliditate cõmuniter est a veniali. nisi puenat ex lata culpa i his in quibus imminet periculum ꝓbabile notabilis nocumenti. ⁊ propterea omittit debitam prouisionem. nisi vbi stoliditas est inuincibilis.

Intrusus dicitur qui non canonice sed p violentiam occupat honoꝛes vl̃ beneficia ecclesiastica. vnde fur est ⁊ latro. ⁊ est in peccato mortali ⁊ tenet restituere oĩa que indebite recipit. c. grauis. de resti. spol.

Inuenta an sint restituẽda? R. ꝙ quedam sunt q̃ fuerunt in dominio alicuj⁹. ⁊ talia inuenies tenetur restituere. imo furtũ cõmittit q̃ ea animo non restituendi accipit. l. falsus. §. q̃ alienũ. ⁊ §. se. ff. de furt. ⁊ xiij. q. v. c. si qd inuenisti. Si ne talia amiserit dñs ipaz ex ruina vel incendio vel naufragio. vt. ff. de incen. rui. nau. per totũ. Idẽ dico de iactatis i mare causa nauis alleuiande. ff. ad l. ro. de iac. l. qui alleuiande verum nisi haberent ꝓ derelictis. ⁊ tunc credit Fede. cõsilio. cuij. ꝙ habeant ꝓ derelictis si dominus tacet. nec p se nec p alios perquirit. q3 d. l. qui alleuiande. videt statim imponere ne cessitatẽ perquirẽdi res amissas. ⁊ sic ista negligentia nõ querendi tollit primã psumptionẽ quã facit lex. s. ꝙ nõ habeant ꝓ derelictis. sed ꝓ ter ꝓpriã qualitatẽ ⁊ act⁹ de voluntate dñi cuz nemo psumat iactare res suas. d. l. falsus. §. si tactantiũ. ⁊ d. l. q̃ alleuiãde. Nõ no. p limitatione eoz q̃ dico. j. naufragiuz. §. iij. nec talia inuenta qñ nõ habent ꝓ derelictis possũt vsicapi. qz in eis deficit titul⁹ p derelicto. vt in. l. si qs merces. ff. p derelicto. Uñ ꝓpriuato aliquoz q̃ iactata in mari vel a fluminibz porta occupant videt expresse reprobata. p d. l. q̃ alleuiande. ⁊ ibi glo. no. ⁊ licet loquat de iactatis in mari. tñ idẽ est de ablatis a flumine cuz parũ differant ab illis. vt dicit lex. insti. de rerum diui. §. vlti. Facit auten. nauigia. C. de furtis. Quedam sunt que nunq̃z fuerũt in dominio alicuj⁹. vt lapilli in littore maris. fere siluestres ⁊ hmõi. ⁊ talia fiunt occupantis. siue bestie capiant in fundo ppio. siue i alieno. dũmodo nõ fuerit phibitus intrare a dño fundi. Si ue fuerint antea vulnerate ab aliq̃ dũmodo eas nõ psequerek. insti. de re. diui. in multis. §. ⁊. ff. de acqui. re. do. l. iij. nisi sec⁹ sit de ꝓsuetudine. quia tunc stabit ꝓsuetudini. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. fm glo. in d. l. §. illud. Similiter si essent capte i rete alieno nõ credo sit accipiẽtis fm glo. in. l. in laqueũ. ff. de acq̃. re. do. ⁊ insti. de re. diui. §. singulorũ

licet rigor iuris videat velle q̄ sint capientis. ibidē. Fere ꝯo siluestres sz domestice facte sic pauones columbe apes i aluco z hmōi: tādiu sunt possidētis q̄diu habēt aīm reuertēdi domū, sz si bis aufugiāt. nec animꝰ reuertit, nō imꝑdite reuertunt fiūt capientis. qz ꝓsuetudo inducit p binū actū. l. iij. C. de epi. au. z sic nō dicunt hre aīm reuertendi. Aialia ꝯo naturaliter domestica. vt galline z hmōi. semp sunt dñi. z capiens ea tenet restituere cū fructib⁹. puta de acq. re. do. l. naturale. §. pauonū.

¶ Utr inuenens thesaurū teneat restituere? R. q̄ si in suo solo inuenit sic suū erit. si ꝯo in alieno solo z a casu: sic medietas erit sua. z alia medietas erit dñi soli. Si vero data opa: totum erit dñi fundi. insti. de re. diui. §. thesauros. z. C. de thesau. l. vnica. nec est verum qđ dicit glo. in. c. si quid. xuij. q. v. q̄ inuentus i loco sacro vel religioso sit inuentoris. sed erit fm distinctionē p̄dictā vt exp̄sse patet in d. §. thesauros.

¶ Quid de terra p alluuionē addita terre alterius? R. distinguendo. qz insula nata in mari est occupātis. In medio ꝯo flumis est cōmunis habentib⁹ p̄dia iuxta flumē ex vtraq; pte. si vero nō est in medio est illi⁹ cui⁹ est primior. ager vero a flumine diuiso circūdat⁹ remanet cui⁹ erat. Et si flumē mutat alueū. p̄m⁹ alueus efficit eoz q̄ p̄dia circa eū hnt. z secūdus alue⁹ est public⁹. z si reuertit ad p̄mū scōs alueus erit eoz q̄ habēt p̄dia circa eū. Similr ager mundatus aqua ipsa recedente remanet eius cuius erat. Nec habent insti. de re. diui. §. insula. z sic seruat: nisi ꝓsuetudo sit in cōtrarium vel statutū.

¶ Sz quō tenet restituere ille q̄ nescit cui⁹ sit? R. q̄ si res nō haberet p derelicta tenet facere denūciare publice. z si post nō cōparet cui⁹ sit: erogabit in pauperes fm Host. vl si ipe ē pauper. retinebit autoritate epi vl sui ꝓfessoris fm Ray. z orabit p illo cui⁹ erat. Si ꝯo probabiliter pt p̄sumere qz dñs eā habebat p derelicta: sic poterit vsucapere. l. idē qđ. ff. p derel.

Inuestitura proprie est positio sessionis rei tra co possessionis in manib⁹ positio. Un quādo dñs dat vasallo hastā vel aliqđ simile dicens se facere inuestiturā. vt in ti. quid est inuestitura inuestire dicit.

¶ Utr sit fienda coraz testib⁹? R. q̄ sic. nō qz non valeat sine testib⁹ z instrumēto. sed vt veritas p̄bari possit. z quidem si fiet de beneficio nouo. tunc si pares. i. vasallos habet coram tribus vel saltē duob⁹ ex eis tenent facere. si vero pares. i. alios vasallos nō habet faciat coram alijs idoneis testib⁹. Si aūt inuestiat de veteri beneficio potest fieri coram quibuscūq; idoneis testib⁹. vt in ti. q̄ testes sunt necessarij. z etiā si est cleric⁹ qui inuestituram facit d̄ reb⁹ p̄phanis d̄ reb⁹ vero eccl̄ie admittunt oēs testes idonei fm Hostiē.

Inuidia fm Da. lib. ij. est dolor de alienis bonis. sed aduerte q̄ cū obiectū tristicie sit malū p̄prium. ioō de bono alterius potest esse tristicia put apphendit vt malū p̄priū. z fm hoc quadruplicit er. Primo modo inquātū ex eo nobis aliqđ periculū imminet. s. ne ab eo ledamur. z hec tristicia nō est inuidia. sed effect⁹ timoris. vt dicit phs. ij. retho. z potest esse sine peccato. vt dicit Grego. xxij. moral. Alio modo apphendit̄ inquantū est diminutiuū p̄prie glorie vl excellētie. z hec tristicia est p̄prie inuidia fm phm vbi. s. z ex genere suo est peccatū mortale. Job. v. paruulū occidit inuidia. cū sit ꝓtra charitatem. sunt tñ p̄mi motus inuidie qñq; etiā in perfectis ex surreptione. qui sunt venialia peccata. z est simile de inuidia paruulorū. i quib⁹ nō vere est vsus rōnis. z de motu inuidie fm q̄ est passio sensualitat̄. Tercio modo apphendit bonū alteri⁹ inquantū ē est nobis qđ alius habet. z sic tristat̄. z hec tristicia non est inuidia. sed p̄prie dicit zelus fm phm vbi s. Et sic est de bonis honestis z est laudabilis fm illud. i. Thoz. xij. Emulamini charismata meliora. Si aūt sint de bonis tpalib⁹ aut d̄ bonis inhonestis potest esse peccatū z sine peccato. z aliqñ cū mortali. puta cū talia sunt contra deū. Quarto modo apphendit bonū alteri⁹ put p̄t cedere in damnū multoz iniuste. z sic nō est inuidia fm Greg. nec peccatū. puta cū ꝯs tristat̄ de pspitate alicuius tyranni. qz videt q̄ magis tyrānizabit.

¶ Quot sunt eius filie? R. fm Greg. xxxi. moral. v. s. odium. susurratio. detractio. de quib⁹ habes in locis suis. exultatio in aduersis. z afflictio in prosperis p̄mi inquantū cueniunt primo contra conatū inuidentis. sed quādo tristat̄ de pspris fm q̄ habet quandā gloriā. sic est inuidia nō eius filia. Emulatio vero z inuidia idē sunt generaliter. licet p̄prie inuidia attendat̄ in actu interiori. Emulatio vero in actu exteriori. vt dicit glo. sup illō Gal. v. Emulationes, inuidie.

Ypocrisis vide simulatio.

Ypotheca quid sit. ⁊ de ea vide Pign⁹. p totū.

Ira est quedā passio appetitus sensitiui ꝓpter quā qs vindictā appetit. que quidē passio intantū est bona inquantū regulatur a ratione. Si vero ordinem rationis excludit est mala. Ordo autē rationis in ira potest attendi quātum ad duo. Primo quantū ad appetibile ī qđ tendit qđ est vindicta. vnde si quis appetit q̄ fm ordinē rationis vindicta fiat sic dicitur zelus. ⁊ est laudabile. Si autē appetat q̄ fiat vindicta qualitercūq; etiā cōtra ordinem rationis. sic est ira ex genere suo p̄catū mortale. quia contrariat charitati ⁊ iusticie. possz tamē esse p̄catū veniale ꝓpter impfectionez actus. ⁊ hoc vel ex parte appetētis. vt cū appetitus p̄uenit iudiciū rationis. nec sequit̄ ꝟsensus ad eū. vel ex parte appetibilis. vt cū appetit in modico vindicare. qđ si inferat non erit mortale. vt trahere puerū per capillos. ⁊ hmōi Secūdo attendit̄ ordo rationis in ira quantū ad modū irascēdi. vt. s. motus ire non īmo derate feruescat interius vel exterius. q̄ ordo si p̄termittat̄ nō erit sine p̄ccato etiā si iustaz appeteret vindictā. sed non erit mortale ex genere suo. sed posset esse mortale p̄ccatū. puta si ex vehementia ire excidat a dilectione dei vl̄ proximi.

1 ¶ Quomodo progredit̄. R. q̄ tres habet modos. s. primo in corde vindictā appetendo. de quo Matth. v. Qui irascit fratri suo. s. p iraz mortalē. Secundo in signis manifestatur. et ideo subiungit. Qui dixerit fratri suo racha. quod est interiectio irascentis. Tercio ī facto nocumentū inferendo liuore vindicte. si primus grad⁹ est mortalis multomagis secundus est grauior. tercius est grauissimus si ꝺ terius noceat.

2 ¶ Quot sunt eius filie. R. Grego. xxx. mora. q̄ sex. s. rixa. tumor mentis. ꝺtumelia. clamor indignatio. ⁊ blasphemia. Adde septimū. s. bellū. ⁊ octauū. s. maledictio. ⁊ nonū. s. seditio de quibz in locis suis.

Irregularitas est impedimētuz seu repulsio executiōnis diuini officij seu sacramenti ex canonica constitutiōne p̄uenies. ar. de tempo. or. c. vlti. ⁊ dicit̄ stricte irregularitas quasi extra regulas aliozū quo ad ordinationem. qz requirit̄ dispensatio. dicit̄ etiā magis large irregularis qui nō potest ministrare in susceptis. nec ascendere ad maiores. hec intro ducta est a iure positiuo. vt. ij. q. vij. §. ītēdamiel. licet in veteri testamēto fuerit ꝺordinata in p̄sona dauid. de ꝺse. di. i. c. i.

¶ Irregularitas in quibz casibz incurrit ipso iure. R. q̄ aliqñ ex delicto. aliqñ ex defectu coꝛporis. aliqñ ex defectu sacri. de qbz habes p ꝺcto. in. c. nisi cō. §. p̄sone ꝟo. de renū. §z p clarioꝛi intelligētia casus ex quibz aliqs efficit irregularis. h̄ est q̄ nō potest p̄moueri. vl̄ si p̄motus nō p̄t exercere suū officiū. explicabo inferi⁹ q̄ reducunt̄ ad. xviij.

¶ Primo ex homicidio vel truncatione aut mutilatione mēbroꝝ. vt. s. Homicidiū. v. 2

¶ Sed q̄d si fuit in leuissima culpa homicidij. R. q̄ non est irregularis. Facit tex. in. c. q̄situ. de p̄. ⁊ re. in verbo. verū si p incuriā. ⁊ ibi no. Pe. ⁊ p h̄ limita ⁊ intellige qđ dixi. s. Homicidiū. ij. an prin. ⁊. j. §. xvij. 3

¶ Utrū clericus respondēs iudici sic. p tali crimine deberet pena mortis: sit irregularis. R. Pa. in. c. ex litteris. de excel. p̄la. sic distinguendo fm Hostiē. q̄ aut crimen īminet puniendum p̄senti. ⁊ sic si ex cōsilio suo generali vel speciali sequat̄ homicidiū est irregularis. in. c. si qs viduā. l. dist. Si vero ex sua respōsione nō sequitur homicidiū. q̄ omīno iudex erat dispositus illū occidere. ⁊ iste interrogatus fuit a q̄dā alio ⁊ hmōi. sic nō est irregularis. Silr nō est irregularis qñ crimē nō īminet puniendū p̄senti. q̄uis rñdeat q̄ mereret mortez. Et sic intelligeglo. in d. c. ex litteris. 4

¶ Utrū existens in bello si aliqs ibi occidat sit irregularis licet ipe nō occiderit. R. q̄ si bellū est iniustū oēs irregulares sunt q̄ fuerunt ex parte iniuriantiū si illuc iuerūt vt bellantibz p̄starēt auxiliū. cōsiliū vel fauoꝛē. multo magis si vt aduersarios ledereꝛ fm Inno. ⁊ Hosti. i c. petitio. de homic. sec⁹ si causa pacificādi vel causa iusta iuerūt. ar. a ꝺtrario sensu in. c. q̄sti. i. l. di. ⁊ c. p̄sbiteꝝ. de homi. ītēz est fm Ray. ⁊ Rodo. ⁊ Bul. q̄ ab epo poterit cum p̄dictis dispensari. 5

¶ Utrū existentes ex parte se defendētū i bello iusto sint irregulares. R. q̄ sic oēs q̄ occidūt nisi sit talis necessitas q̄ alias ꝓpriā vitā euadere nō possint. Alij aūt q̄ nō occidūt nec mutilant nō sunt irregulares. licet ibi multi occidant. īmo licet clericis hoꝛtari ad bellū. si sit ꝺtra rempublicā aut eccl'iam aut fidē catholicam. non tñ arma sumere. vide. s. Bellū. §. iij. Ubi Pa. in. c. p̄ul. ⁊ vlti. de cle. pcu. refert 6

7 ¶ Utz plati z alij q̄ interfuerunt vindicte sanguinis sint irregulares? R. q̄ non fm Astēn. nisi ad hꝰ dederint auxiliū. consiliū vel fauorē. vel ni si interfuerint tanq̄ auctoritatē pstantes: vt habet in. c. ex lris. de excess. pla. Pa. tñ in d. c. lris. tenet. q̄ tales plati si habēt iurisdictionē tpalem ibi q̄ efficiunt irregulares. exhibendo pñam vbi vindicta sit sanguis. si mors vel mutilatio sequit. qz vident pstare opem. l. di. si q̄s vi duā. secꝰ de plat̄s q̄ nō habent iurisdictionem tpalez in loco. grauiter tñ peccāt. qz ptra. c. sententiā ne cle. vel mo. faciūt.

8 ¶ Quid de plato qui nō liberat hoiem ab iniusta morte cū pt. vel nō pascit fame morientem cuz possit? R. Astēn. q̄ licet mortalissime peccet. nō tñ est irregularis. qz lex pmotōis facto potius ꝓ trariū. s. q̄ sit irregularis q̄n sciens z voluntarie pmittit eū mori. si tñ moriat. ar. c. petrus. de homic. z. c. Matthe⁹. de simo. sio. sicut z in d. iuribꝰ patet.

9 ¶ Utz verberans aliquē causa correctōis si ex vulnere mortuus sit efficiat irregularis? R. q̄ sic. dūmodo ex illo vulnere sit mortuus. secus si decessisset alia infirmitate ex vulnere nō secuta. c. pbiterez. z. c. de cetero. z. c. ad audientiam de homi.

10 ¶ Quid si postꝫ conualuit recidiuauit? R. q̄ nihilominus irregularis est. qz semper causa subfuit. de pe. di. iij. si quis semel. z d. c. ad audientiā. no. Ber. in d. c. pbiterez. qđ credo q̄n recidiuum fuit sine culpa alia. ar. c. pterea. de cle. percusso.

11 ¶ Quid de illis q̄ simul pijciunt lapides. z lapis vnꝰ aliquē interficit? R. q̄ omes si ignorant a quo pjectus sit debent abstinere ab officio. ar. c. significasti. el. ij. de homic. fm Boff. Facit. c. continentia. de cle. percusso. Alij ꝓtra dicūt dicēdo neminē in dubio repellendū. ar. d. c. ꝓtinentia. z. c. petitio. de homi. debet intelligi q̄n ꝓscientia eū remordet. Unꝰ nemo eozū est repellendꝰ nisi se repellat. ar. c. pscientiā. de cle. percusso. Hosti. tenet q̄ relinquendi sunt cōscientie sue. Et ideo si aliquibꝰ ex eis videtur q̄ ipsi neminē interfecerūt non erūt irregulares. Si ꝓ ꝓscientia eis dictat q̄ sic. sic abstineant d. c. significasti. z hoc tene in pijciētibꝰ i iniusto bello. secꝰ crederē si causa ludi z nō adhibita debita diligentia.

12 ¶ Quid de clericis qui cum aliꝰ trahunt ad manganellos. vnde aliqs occisus est. aut pbabiliter credit? R. q̄ irregulares sunt. c. sicut dignū. de homi. Alij autē dicunt q̄ licet clericis turrim vel muz impetere z machinis impugnare z suffodere licet nō liceat eis psonaliter pugnare. vnde si homicidiū ex hoc facto pter eoz intentionez euenerit non imputabit eis. sed q̄ sint irregulares videt tutꝰ etiam in bello iusto.

13 ¶ Quid de illo qui dicit ducentibꝰ latronem. claudite os ne clamet. vel videte ne tales liberent eū? R. q̄ irregularis est si mors pbabiliter fuisset impedita. alias nō.

14 ¶ Quid de interrogato si talem vidit z indicat. vel si nō potest ire nisi p duas vias dicit q̄ per istā non iuit. z illi eum insequentes occidunt? R. q̄ si sciuit vel scire debuit. q̄ persona talis querebat ad mortē vel mutilationē irregularis est. secꝰ si pbabiliter credidit q̄ pter aliā causaz. z eius intentio nō fuit corrupta. fm Rodo. z Guil. duran.

15 ¶ Utz clericus q̄ pugnantibꝰ arma ministrauit sit irregularis? R. q̄ sic si aliquis occidat. ar. c. sicut dignū. de homi. Et appellatōne armoz veniunt etiā fustes z lapides. ff. de ꝟbo. sig. l. armoz. fm tñ Inno. z Hosti. in. c. sniaz. ne cle. vel mo. nō est irregularis clericus si in bello iusto ministret balistā alicui tm̄ vt se defendat z sua. nec credit illū aliquem velle occidere. sed tm̄ se defendere z sua. sil'r si lanceā vel ensem ministret tm̄ vt se defendat. z tamen ille occidit. sic videt dicendū etiaz vt in primo casu. sz tutius est dicendū fm Hostiē. vbi s. q̄ in vtroq̄ casu sit irregularis. qz nō licet clerico ministeriū ita imediatū in mortē alicuiꝰ pbere. de pen̄is. c. q̄ in dubijs

16 ¶ Utrum clericus qui cum socio latronez capit z ligat. z postea clerico insciō sociꝰ latronē ne fugiat occidit? R. q̄ irregularis est. quia fines licite defensionis excessit. c. suscepimus. in glo. de homi.

17 ¶ Quid de illo q̄ vadens ad spaciū sup equū qui ex petulantia fractis habenis occidit puerum? R. q̄ nō est irregularis. qz nec volūtate nec facto occidit. nec rei illicite dabat operam. Facit. c. dilectus. de homi. dicit tñ ibi Ber. q̄ si de facili frenū potuit frangi erit irregularis. ar. c. significasti. el. i. de homic. vel si ppter eius imperitiaz equꝰ lasciuiuit. vt insti. ad. l. aquil. §. impetu quoq̄. vel ppter eiꝰ impotētiam. sil'r si q̄ debuit puidere z facere nō puidit nec fecit. d. §. impetu quoq̄.

18 ¶Utr portãtes ligna ꝓpter zelũ fidei ad cremandũ hereticos sint irregulares? R. fm Rodo. q si ligna q portauerunt sint cooperata ad mortẽ sunt irregulares z a papa solum dispensandi. Si aũt nihil coopauerũt. puta q iam erat mortuꝰ anteq̃ fuissent accẽsa: sic nõ sunt irregulares. vel saltẽ ep̃s ꝓt cũ eis dispensare. si aũt dubitant: sic sine dispensatõne papę nõ debent ministrare nec ꝓmoueant. c. hi qui. l. dist. c. ad audientiã. de homi.

19 ¶Utr clericus benedicens aquã feruentẽ vel ferrũ candens vel pugiles sit irregularis? R. Ray. q sic si mors sequat. z Rodo. dicit hoc esse tutius tenere vide. s. etiã de hoc Domicidium. i. z. q.

20 ¶Sz ꝑ maiorẽ intelligentia oĩm p̃dictoꝝ nota aliquas regulas. Prima ẽ q nec iudex aliqs vel mgr̃ seu doctor ĩ dubio debet aliquẽ iudicare irregularẽ. ar. de pe. di. i. §. pene. Secũda q ĩ dubio q̃libet debet se reputare irregularẽ. vt in d. c. ad audientiã. z ideo in foro aniemaxime qñ q̃s nõ est de hoc infamatus est relinquendꝰ ꝺsciẽtie sue. vt in. c. ex litteris. ꝺ homi. has duas ponit Hosti. in d. c. ad audientiã. Tercia est q ad hoc vt quis incurrat irregularitatẽ ex homicidio ẽ necesse q interueniat vel ꝓsiliũ: vel p̃ceptũ: vel factũ: vel defensio vel coopatio occidentis. Hanc ponit Inno. in d. c. ad audientiã. Quarta est q oportet q causa homicidij vt sit irregularis sit ꝓpinqua. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest. secus est de remota causa seu occasiõe. Nõ em̃ iõ q? faber cultellũ facit homicida est. c. tua. de homiĉ. i. R. z d. c. exhibita. Et h̃ vez fm Ber. ꝺ causa remota: nisi animũ nocendi habuerit. aut minorẽ diligentiã habuit q̃s deberet h̃ere. vl̃ ñ cogitauit que cogitare debebat. c. p̃sbiteruz. in fi. de homi. Quinta regula q infans occidens nõ est irregularis. nisi sit doli capax. cle. furiosus. de homi. no. Panor. in. c. i. de delic. pne. et Joh. an. ibidẽ. vbi ponit exemplũ Bze. de puero quiq̃z annorꝝ. blasphematore rapto a diabolo. Silr dic de furioso. facit p hoc. l. i. C. de fal. mone. Sexta regula q existẽs solũ in culpa leuissima homicidij nõ est irregularis. vt s. in. §. iij. dictũ est.

21 ¶Utr p̃latus q̃ subditũ suũ q̃tumcũq̃z delicrit incarcerat cũ tali afflictõe q ĩ paucis diebꝰ moriat̃ sit irregularis? R. Jo. de lig. i cle. i. de pe. z re. q sic. z iõ dicit q carcer ñ debet esse nimis crudelis. nec debet tm eoꝝ vita attenuari q in paucis diebꝰ verisilr moriat̃. sed pane z aqua sustẽtari. sicut vult. c. nõ minus. de ver. sig. le quit Pa. in. c. cũ nõ ab hoĩe. de iudi.

¶Secundo contrahit irregularitas accipiẽ- 22
do ordines in excõmunicatõe maiori existendo ordines. vt in. c. i. de eo qui fur. z in. c. cum illoꝝ. de sen. excõ. Et licet inferior a papa talẽ possit aliquãdo absoluere ab excõmunicatione i qua erat. nõ tamẽ poterit dispensare secũ in tali irregularitate: nisi de mandato papę. siue sciẽter siue ignorãter. s. facti memoriã nõ habens. aut ex ignorãtia iuris: hoc nõ credẽs sibi esse phibituz. vt in d. c. cũ illoꝝ. Si tamẽ efficiat talis religiosus post laudabilẽ cõuersationẽ p aliqd̃ tps in religione: potest ep̃s cũ eo dispensare autoritate aplica. vt in. c. fi. de eo qui fur. ordi. Dispensat etiaz abbas cũ monachis fm q dictũ est. s. Abbas. z qd̃ dixi de excõmunicato. habet locũ fm Ray. in suspenso vel interdicto. vel simpliciter vel a talibꝰ ordinibꝰ sibi ꝓsos recipit sic suspensus.

¶Tercio ꝺtrahit irregularitas qñ aliqs mi- 23
nores ordines z subdiaconatũ vno die suscipit. c. cum. h. de eo qui fur. vl̃ cũ duos simlr sacros ordies recipit. c. fi. de eo q̃ fur. ordi. siue h̃ faciat vno die vero vl̃ ficticio. sicut cũ q̃s ꝺtinuat ieiunũ vsq̃z ad dñicam. quia est vnus dies ficticius. ꝺ tẽpo. ordi. c. lras. Sed cũ istis poterit ep̃s dispensare vt in ordinibꝰ suscepturis nõ furtiue possint ministrare. dũmodo eis non fuerit phibitũ sic ordinari sub excõicatõis later sententie pena. q? tunc nõ posset nisi fm q̃d dixi de excõicato ordines accipiente. Sed in ordine sic furtiue recepto vel ad maiores non ꝓt nisi solus papa dispensare fm Joh. an. z vi dek sequi Pa. in. c. i. de eo qui fur. ordi. z facit tex. ꝓfati. c. in fi. iũcto. c. se. z d. c. lras. ꝓz hoc intelligẽ nisi religionẽ intrauerit. q? ꝓt ep̃s auctoritate papę dispensare. vt d. c. fi. z etiã abbas c. ij. de cle. qui fur. ordi. su.

¶Quarto ꝺtrahitur irregularitas ꝑ iteratio- 24
nem sacroꝝ illoꝝ in quibꝰ impmit̃ character sciẽter factã. siue quo ad ministrantẽ. siue quo ad suscipientẽ. ar. lxviij. dist. c. i. z de. di. v. dictũ. Et licet quida teneat hoc generaliter de omnibꝰ sacris in quibꝰ impmit̃ character. tñ Sco. in. iiij. di. iij. q. vlti. tenet z bñ q ꝑ iteratõe solũ baptizati ꝺtrahit̃. sed non ꝑ iteratione aliorꝝ sacramẽtoꝝ. cũ irregularitas sit pena q̃ nõ dz imponi nisi vbi inuenit̃ de iure expssum. z iõ cũ nõ inueniat̃ nisi de baptizato. vt in. c. ij. de apo. ideo dic q scienter rebaptizãs fm Hosti. si clericꝰ est fm canones deponendꝰ est. ar. c. q̃ bis. z. c. eos. de ꝺse. di. iij. si laicus excõicandus nec ꝓt ordinari. Usi etiã accolitus q̃ ministeriũ ꝑbuit scienter ꝑsbitero

rebaptisanti si publicū sit nō debet ad ordines
pmoueri. nisi religionē intret. qz tunc potest
per episcopū secū dispensari. Si vero sit occul
tum post penitentiā poterit pmoueri. d. c. ij. li
cet quidā z male fm Panor. ibidē intelligūt
illud. c. intelligere q̄ iste accolit⁹ rebaptisane
rit vel fuerit rebaptizatus. Si vero rebapti
sat quis ignoranter ignorantia facti exhibito
pri⁹ diligētia debita omino excusat: ꝛ ex ig
rantia iuris nō excusat. qz fm Sco. in. iij. di.
vi. est ꝯtra ius diuinū. Rebaptizat⁹ ꝛo scien
ter est irregularis. ignoranter vero ꝯ postq̄ sci
uit z ratū habuit silr irregularis est. l. dist. cō
firmandū. z. i. q. vij. qui ꝛ qualibet. Si aūt
nō ratū habuit. ꝛ ignoranter est rebaptiza
tus ignorātia facti fm Hosti. nō est irregula
ris. ꝛ potest promoueri. fm ꝙo Host. in diget di
spensatione epi. cui nō credo. ar. c. placuit. i. q.
iij. nec ob. d. c. q̄ bis. z qđ ibi no. qz fm Sco.
istud. c. cuz accipiat ex penitētiali Theodori
epi cantuarien. infligere nō potest irregulari
tatē. nisi forte dicat q̄ omia. c. a Gratiano i re
creto posita sunt a papa ꝯfirmata. Sz h̄ nō
est manifestū. Addo etiā ego q̄ ꝯfirmatio sim
plex nihil addit. xij. di. p̄ceptis. de ꝯfir. vti. vl̄
inuti. c. cū dilecta. cū. c. sequē. z de p̄sui. c. qz in
tentionis. ideo etiā si forent cōfirmata nō in
ducerent irregularitatē. Et si dicat q̄ licet ille
episcop⁹ nō poterit ius condere. tamē potuit
iudicare ius conditum. sicut facit ibi. cū dicit
fm canones. R. Sco. q̄ glosator debuit hūc
canonē allegare. z ideo cōcludit Sco. q̄ sicut
ignorantia ꝓbabilis excludit conferentez ab
irregularitate: sic z suscipientē. ignorantia ve
rosimilis rebaptizati non excusatur a pena irre
gularitatis.

27 ¶Sz ād si q̄s dubitat an sit baptizat⁹ vel cō
firmat⁹ vel ordinat⁹. R. q̄ p̄t iterari. qz nō di
cit iteratū qđ nescit esse factū. de ꝯse. di. i. solēni
tates. ꝛdi. iij. si nullā. z de p̄sbitero nō bap. ve
niens. intelligē si debitā diligentiā pri⁹ fecit. ō
ꝯse. di. iij. cū itaq̄. debet tm̄ baptisans bis ver
bis vti. Si tu nō es baptisat⁹ ego te baptizo
ꝛc. vt. s. Baptism⁹. vij. §. x.

26 ¶Quid si coacte fuit rebaptizat⁹. R. q̄ si coa
ctio fuit absoluta sic excusat. Si ꝙo fuit ꝯdi
tionalis sic nō euadit irregularitatē. vt no. in
d. c. eos. de ꝯse. dist. iij.

27 ¶Quinto ꝯtrahit irregularitas apostatādo
a fide catholica. sicut fecit Julianus aposta
ta. vt in. c. Julianus. xi. q. iij. vez est q̄ si apo
stataverunt ꝓpter iustū timorē. si erant sacer
dotes: solus papa dispensabit. Si ꝙo diaco
nus inferioris gradus aut laici epus poterit dis
pensare. Si aūt apostataverūt sine aliquo ti
more sed voluntarie. sic null⁹ nisi papa dispē
sat cū eis. vt in. c. p̄sbiteros. l. di. Immo. In
nocē. iij. c. i. de apostat. z Hosti. dicit q̄ omes
tales apostate hodie sunt veri heretici. z in ip
sis habet locū oia iura de hereticis z pene ꝯtra
eos statute de irregularitate apostatarū a reli
gione. vide. s. Apostasia §. vi.

¶Sed nūquid idem. rit de fideli facto here 28
tico? R. q̄ si clericus erat poterit post penite
tiā z abiurationē in ordine suscepto ministra
re. sed in suscipiendis tam clerici q̄z laici sunt
irregulares. w. i. q. vij. saluberrimū. Idē dic
de eo qui in ꝓtemptū ecclesie ab hereticis se fe
cit ordinari cum quibus sol⁹ papa dispensat.
i. q. vij. ꝙuenientibꝫ.

¶Sexto incurrit irregularitas cum quis in 29
currit infamiā iuris vel facti. de quo. s. Infa
mia. Exemplū habes. j. Hostes. §. iiij. in sor
tilegio manifesto.

¶Septimo incurrit cū quis ordinat ab epo 30
excōmunicato. qz executionē cōferre non pōt
qui eam nō habet. i. q. i. gratia. z. c. statuimus.
z. q. vij. dalbertū. Si tamē hoc fecit ignoran
ter. sic episcop⁹ dispensare potest tam in susce
ptis q̄z in suscipiendis. Si vero scienter sol⁹
papa. de epo qui resi. epi. c. ij. Idē dico de ordi
natis scismaticis. vt ꝺ scisma. fraternitati. fm
Bern. ibidē. Unde nota q̄ licet heretici. excō
municati. simoniaci i ordine vl̄ beneficio. scis
matici. depositi. suspensi. interdicti z degrada
ti. vez corp⁹ xp̄i cōficiant. z ordines dent ve
raciter. si verā formā seruent ecclesie. xix. dist.
sicōm. z. i. q. i. dñs. z. c. q̄ quidā. z de ꝙse. dist.
iij. ostendit. tamen a talibꝫ ordinati executio
nez nō habent. z sic dicunt irrite tales ordina
tiones. de scisma. c. i. fm tamē distinctionē pre
missam dicunt etiā Bo. z Hosti. q̄ coacti vt
a talibꝫ recipient ordinez ex metu qui potest
cadere in constantē virū non indigent dispen
satione: z magis placet. vel episcopus poterit
dispensare. hodie tamē ista habet magnā mo
dificationē ex cōstitutione cōcilij constantien
sis. vt. s. Excōmunicatio. viij. §. iij. z ideo nō
incurritur hec irregularitas nisi quo ad illos
quos tenemur euitare p̄ dictā ꝙstitutionē nō
quo ad alios.

¶Octauo incurrit cuz q̄s recipit ordines ab 31
eo qui renūciauit ep̄atui: sic distinguendo. qz
si resignauit solum loco z nō dignitati. qz sic
remanet epus: si de licentia ꝓpriꝫ epi q̄s ab eo
recepit ordines non est irregularis. Si ꝙo si
ne licētia ꝓpriꝫ p̄lati sic irregularꝫ est. de or. ab
epi. qui resi. c. i. Si ꝙo talis epus resignāti non

solum loq. sed etiã dignitatẽ: tunc ordinatus a tali cũ licentia sui episcopi in minoribꝫ ordinibꝫ nõ est irregularis. sed si sine licentia sui prelati vel maiores ordines a tali suscepit scienter vel ex ignorãtia crassa. sic irregularis est z hꝫ papa dispensat. Hi aũt ex ignorãtia pbabili sic etiã irregularis est. sz eps pt dispensare. vt i d. c. i. Et exh patet q epatus est ordo in q̃ imprimit character. qz vere confert ordines z characterẽ ipsorũ. qz nõ reordinãt. sed dispensant vt ministrent.

32 ¶ Nono incurrit cuz quis recipit ordines ab alieno epo sine licentia sui prelati fm aliquos. z ordinatorẽ suspẽsus p annũ a collatione oim ordinũ. de tẽpo. or. c. eos. li. vi. Intelligo si ordinatus erat clericus. aliter nõ incurrit. Itez intelligo de anno cõtinuo z integro. c. puida. de elec. li. vi. sed fm glo. in d. c. eos. z Bo. licet ordinator sit suspẽsus. ordinati tñ sic nõ sunt ipso iure irregulares. sz sunt suspẽdendi p. c. q trãslationẽ. z ibi. Idem tenet do. Anto. de tẽ. or. z si celebrẽt añqz suspendant nõ efficiunt irregulares. z hꝫ sequit Hosti. Bual. Buil. z magis placet. licet graviter peccẽt celebrãdo antequ eoz prelati habeant ratã talẽ ordinationẽ. vt no. in d. c. eos. Fallit hꝫ qñ prelati sunt suspensi manifeste ppter alienoz ordiationẽ. qz qdiu sic sunt suspensi ei subditi possunt sine eoruz licentia ab alienis vicinis epis ordinari. vt in d. c. eos qui. Et manifesti sunt vel per iurẽ euidentiã. qz pducti vel confessi sunt in iudicio. aut qz manifeste ordinauerunt alienũ. z nõ soluz pdicta locũ habent in epis. sed in abbatibus z quibuscunqz ordines conferentibus. Sed quo ad vltramontanos ab episcopo cismontano ordines suscipientes sine licẽtia epi de cuius dioceſi traxerũt originẽ. vel in cui⁹ dioceſi bñficiati sunt que ostet p patentes lras causam rõnabilẽ continẽtes. qz ipos nolit vel nõ possit ordinare. Tene q sunt suspensi ipso iure tali suspensione. q si celebrant efficiunt irregulares. nec poterũt a tali suspensione absolui nisi a papa. vt in. c. i. de temp. or. li. vi. Sz hec pena habet locũ i quibuscũqz ordinibꝫ receptis ab epo italico ab vltramontano q̃cunqz fm cõmunẽ opinionẽ in d. c. i. sz non habebit locũ in italico ordinato ab vltramontano epo. vt ibi tenet glo. Silr non habebit locum in existentibꝫ intra mõtes si ordinent ab italico epo. vt ibi no.

33 ¶ Quero quis potest dare pdictã licentiã accipiendo ordines ab alieno epo? R. q eps de cuius dioceſi est oriundus ordinandus. vel eps in cuius dioceſi bñficium habet ecclesiastucũ vel domicilĩ. licet non sit oriundus ibi. Itẽ episcopo agente in remotis potest eã dare eius vicarius generalis in spũalibus. Sede vero vacãte capitulũ dare potest. Alij aũt officiales eporum z etiã archidiacono nõ possunt. c. significasti. de offi. archi. nec quicũqz alij inferiores prelati religiosi. vel alij nisi sint per papã priuilegiati. vel fm Joh. an. nisi habeant hoc ex iscripta consuetudine. Religiosi tamen in pdictis prelatis z eoz socijs possunt dũ ibi morantur a locoz ordinarijs ordinari. licet non sint ibidem oriundi. cũ null⁹. de temp. or. li. vi.

¶ Utrꝫ possit abiurare z dispensare cum isti? 34 de licentia missis eps qui mittunt: sicut possit suus pprius prelatus? R. q c. qz omia videntur cessa sine quibꝫ ordinatio nõ potest expediri. c. pterea. de offi. dele.

¶ Decimo incurrit irregularitas: cũ quis or- 35 dines recipit extra tempora statuta. di. lxxv. c. vlti. de tempo. or. c. ij. z. c. cũ quidã. z. c. consultationi. Inno. tñ credit z Hosti. q nõ sunt ipso iure suspensi ab ordine suscepto. sz debet suspendi. ar. c. litteras. in fi. de temp. or. z licet ponunt dictũ. c. cũ quidaz. ibi debes expertes reddere. s. p sententiã do. Anto. in. c. litteras. de temp. or. tenet q ordinat⁹ est suspensus ipso iure. sed ordinantes sunt suspendendi. z hoc est veri⁹. vt patet in. c. ij. de temp. or. Concedi tur tñ epis dispensatio in suscepto vt ministrent. in d. c. consultatoi. sed fm Rodo. nõ poterit dispensare in suscipiẽdis cũ ibi nõ dicat nisi de susceptis. Nõ tñ ille eps qui ordinauit poterit dispensare. sz ei⁹ successor. fm do. Ant. in d. c. consultationi.

¶ Undecimo incurrit cũ quis p saltũ primo 36 tus admistrat in ordine superiori fm Hosti. in summa. z solus papa dispensabit. sz Archi. c. sollicitudo. liij. di. tenet. q talis nõ est suspẽsus: nisi sicut ille qui est in mortali. sz est suspendend⁹: z ideo si celebrat antequ suppleat omissum peccat mortaliter. sz nõ efficit irregular. z est veri⁹. vt in d. c. patet.

¶ Sed nũquid suscipit characterẽ ordinis in 37 perioris talis? R. q sic fm cõiter theo. z est verius. Fallit hoc in epo q nisi sit sacerdos ñ suscipit characterẽ epalez fm Ray. sed veri⁹ credo q suscipiat characterẽ sz nõ executoẽz si ñ est sacerdos. c. ex litteris. de excess. prela. sz si est sacerdos. licz ñ habuerit aliquẽ alioz ordinũ etiã suscipit executoẽz. qz pt offerre omes ordines pter illũ quẽ nõ habet. i. q. i. c. gra. z. q. vũ. dabertũ: licet peccat mortalr. Et si daret illi ordinẽ quẽ nõ hꝫ incideret in penã. de qua in

sequẽ. §. dicit. Et ille non esset ordinatus.

38 ¶ Duodecimo incurritur cum quis administrat in ordine quẽ non habet. vt in. c. i. ⁊. ij. de cle. non ord. mi. Et nota q̃ ꝓdicta pena locum habet si exerceat aliquid reputatũ certo ordini tamẽ in officio constitut⁹. puta diaconus legit euangeliũ vt diaconus. Subdiacon⁹ epistolam vt subdiacon⁹ ⁊ hmõi. secus si legeret nõ tamẽ in tali officio. sicut si monialis legit euangeliũ in matutino. xxvij. q. i. diaconissaz. in glo. ⁊ clericus deficiente subdiacono in solennitatibꝫ indut⁹ sine manipulo cantat epistolã. vt no. in. c. vt q̃squis pbiter. de vi. ⁊ ho. cleri. qz nõ est irregularis ꝑm Hosti. ⁊ Inno. ibidẽ. Pa. vero in. c. vt quisquis. de vi. ⁊ ho. cle. tenet. q̃ nõ effugit irregularitatẽ. si cum vestibꝫ sacris cantat epl'am vel euangeliũ. secus si sine vestibꝫ cantat epl'am. qz licet. facit qđ no. xcij. dist. nõ liceat. ⁊ magis placet. qz hec opinio est verissima si sic indut⁹ administrat calicẽ diacono vel pbitero. qđ est ꝓprium officiũ subdiaconi. ⁊ principalis actus ordinis talis. ⁊ opi. Hosti. ⁊ Innoc. debet intelligi qñ solum cantat epistolã etiã cũ dalmatica. sz si ne manipulo ⁊ sine oblatione calicꝭ diacono: sed vt simplex clericus. Et cũ talibꝫ sic administrantibꝫ in ordinibꝫ nõ susceptis. vt dictũ est nõ licere. Nõ dispensat nisi papa ꝑm Hostiẽ. ⁊ Bof. vt ad maiores ascẽdat. sz in susceptis pot⁹ it epꝰ dispẽsare. Berñ. ꝛo in. c. ex litteris. de cle. nõ ord. mi. tenet q̃ epꝰ pt dispensare etiã vt ad maiores ascẽdat. Sz tene primuz ꝑm Pa. in. c. quãto. de ꝛsue. ⁊ in d. c. ij. limitata etiã ꝓdicta vera in exercentibꝫ actũ reputatũ ordini sacro. qz ꝑm Tho. in. iiij. di. xxiij. Officia quattuor ordinuz minoꝝ exerceri licite possunt a nõ ordinatis. Itẽ q̃ tale quid exerceat ñ ex ludo seu ioco. qz licet peccet mortal'r nõ tñ erit irregularis. xv. q. i. illa. in fi. qz voluntas ⁊ ꝓpositũ maleficia distinguũt. c. cuz voluntate. de sen. excõ. lꝫ sequit Hosti. Itẽ q̃ nõ sit mere laicus: qz ꝑm Dire. li. iij. ti. viij. nõ incurreret irregularitatẽ mere laic⁹ administrãs in aliquo ordine. ⁊ placet. q̃uis Cal. in. c. ij. de cle. excõ. mi. teneat ꝛtrariũ. Itẽ q̃ hoc nõ faciat ignoraãter. qz si ꝓbabiliter credebat se ordinatũ nõ erit irregularis.

39 ¶ Sed pone q̃ quis in ordinatõe sua omisit aliqđ qđ certũ est non esse de suba. sed tñ debet suppleri. nunquid si anteq̃z suppleat administrat in tali ordine erit irregularis? R. q̃ non nã licet nõ debeat ministrare donec fuerit supletum qđ est omissum. vt in. c. i. de sa. nõ itetamẽ qz ista suspensio nõ est ꝓpter delictuz sum. ideo peccat mortaliter ante suppletionez ministrãdo. sz nõ est irregularis. Facit qđ no. Pa. in. c. si celebrat. de cle. excõ. mi. de vitiato corpe ministrãte. q̃ non efficit irregularis ꝑm eũ. Quidã tñ tenet q̃ est irregularis. sed non credo verꝫ. qz nullo iure ꝓbat.

¶ Terciodecimo incurrit irregularitas qñ ex 40
cõmunicatus. interdictus vel suspensus quis existens celebrat vel facit aliquid attributum certo ordini ecclesiastico etiã minori. puta acolitat⁹ exorciste ⁊ huiusmodi ꝑm cõmunem opinionẽ. vt no. Hosti. ⁊ Joh. an. ⁊ Pa. in. c. ij. de cle. excõ. mi. ⁊ dispensat solũ ꝑ papam. vt in. c. i. de re iudi. lib. vi. ⁊ in. c. i. de sen. excõ. lib. vi. Secus si attemptat aliquid exercibile etiam per laicos. vt qz cantat Requiẽ eternã. vel versum psalmi ⁊ hmõi. qz licet graviter peccet nõ euitãdo cõmunionẽ sibi interdictã. tñ nõ efficit irregularis. vt in. c. tãta. de excess. ꝓla. ni si quis audiret diuina auctorizãdo. vt quia eps facit coram se celebrari. qz tũc irregularis efficitur. Secus si audiret nõ auctorizãdo. vt vult glo. in cle. ij. de ꝓbend. ⁊ Pa. in. c. illud. de cle. excõ. mi. Et ita intellige Joh. an. q̃ dicit q̃ celebrãs ⁊ ꝛcelebrãs exponit. s. auctorizando q̃ efficit irregularis.

¶ Sed qđ si ignorat se excõicatũ. interdictũ. 41
vel suspẽsuz? R. Rodo. q̃ si est ignorãtia ꝓbabilis facti: puta qz miserat ꝓcuratorẽ q̃ tñ ꝓcurator non comparuit. ⁊ sic fuit excõicat⁹ sic excusat nec efficitur irregularis celebrãdo anteq̃z sciat. Sec⁹ si ignorauit crasse. puta qz citatus noluit comparere. ⁊ sic fuit excõicatus. qz non excusat ab irregularitate. ⁊ sic intellige c. aplice. de cle. excõ. mi. Idem Rodo. dicit de eo qui ꝓbabiliter dubitat de excõicatione. puta quia conscius de culpa quã fecit existimat se fuisse excõicatum. quia si fuit ⁊ celebrauit irregularis est. Item dicit Pa. in d. c. illud. q̃ habens noticiã excõicationis ꝑ solam famaz si nõ abstinet irregularꝭ est. si modo verꝫ comperit postea. Sed aduerte ꝑm glo. in d. c. illd. q̃ dicta paucorum nõ faciunt famã. de accu. c. inquisitionis. nec tenet credere. licz dicat ei ab aliquibꝫ. xi. q. iij. nõ solũ ille. qđ verꝫ est nisi ex sciẽtia culpe vel dictis pluriũ insurgeret notabile dubiũ. qz sic nõ effugeret irregularitatem nõ abstinendo.

¶ Sed quid si iudex dicat. suspẽdo te ab offi 42
cio vl' bñficio? R. Pa. in. c. latores. de cle. excõ. mi. Boff. in. c. quãto. de magistris. dicit non valere talẽ sniam rõne incertitudinis. l. ij. C. de sententijs q̃ si. cer. quã. do. Anto. dicit. aut constat de intentione ⁊ sic seruã. aut nõ ꝓstat

z sic tutius est abstinere ab vtroq; tñ si nō abstinet nō efficit irregularis. Et hoc tenet Pa. ibidē dī. Nā licet sīa iniusta liget tñ hō debet intelligi vez qñ de ea apparet: sz hic nō apparet an ab officio vel a beneficio voluerit suspēdere. Et ideo non efficitur irregularis ipsam non seruans.

43 ¶ Utz excōmunicatus minoꝛi excōmunicatione sit irregularis si celebrat: R. Pa. in. c. si celebrat. de cle. excō. mi. q nō. q; potest exercere q̄ sunt iurisditionis z offerre sacrā. z collatō tenet z habet suū effectū. tñ peccat mortaliter sciēter hō faciendo z sine necessitate. Ratio autem quare nō efficit irregularis est. q; excōmunicatio minoꝛ nō inducit suspensionē ordinū vel officij. sz tm̄ priuat participatōe sacramētoꝛ: vt in d. c. si celebrat.

44 ¶ Utz oīs suspensus celebrās sit irregularis. vide. j. Suspensio. iij.

45 ¶ Xiiij. incurrit irregularitas rōne crimis. vt xxv. di. c. pmū. z xl viij. dist. c. qm̄. z i. q. vij. si q̄s oēm. sz distīgue. vt no. in. c. ex tenoꝛe. d tē. oꝛ. z. s. dixi Crimē. §. iiij.

46 ¶ Quis aūt pt dispensare in hac irregularitate. vide. s. Dispensatio. §. v.

47 ¶ Xv. incurrit irregularitas ex bigamia. vt extra de bigamis p totū. z de hō. z q̄s pt dispensare. vide. s. Bigamia. viij. cū sc.

48 ¶ Xvi. incurrit cū q̄s in sacris existēs ptrahit mr̄imoniū. dic vt. s. Bigamia. §. ix.

49 ¶ Xvij. incurrit p solennē pñiaz factā. l. dist. ex penitentibꝫ. pt tñ eps dispensare in minoꝛibus ordinibꝫ ppter necessitatē ecclesie. l. dist. placuit. In maioꝛibꝫ aūt sol⁹ papa. l. di. ex penitentibꝫ. z li. di. q in aliq̄. Dicit tñ Innoc. et Host. q hō nō seruat curia. z sic videt q hodie nō habeat locū hec irregularitas.

50 ¶ Xviij. incurrit cum quis celebrat in loco interdicto. vt in. c. is qui. de sen. excō. libꝫ. vi. z a solo papa dispensat. de quo. s. Interdictum viij. §. i. vel super altari enoꝛmiter fracto. vt. j. Missa. xxxvi.

51 ¶ Xix. incurrit vicio aduenīente in coꝛpe. siue a ppoſitoꝛ: siue a casu. de quo dic vt. s. Coꝛpore viciatus.

52 ¶ Xx. incurrit rōne illegitimitatis. vt in. c. i. de fi. pbi. z in. c. is q̄. eo. ti. libꝫ. vi. vez est q in minoꝛibꝫ ordinibꝫ pt epūs dispensare. sz ad sacros ordines nō pt cū eis dispensare nisi papa. vt ī d. c. i. Sed si efficiant religiosi possunt pmoueri de iure cōmuni ad oēs ordines etiaz sacros. vt in d. c. i.

53 ¶ Quid si illegitimatio sit secreta ita q solum ipse illegitim⁹ eā scit: R. fm Dire. in ti. de fi. p

sbi. q peccauit mortaliter si se ordinari fecit. c. fi. de tem. oꝛ. nec credo deberat vti suscepto sine dispensatione.

¶ Quomodo q̄s dicat illegitim⁹. vide. s. fi. 54

liꝰ. p totum.

¶ Xxi. incurritur cū quis adul⁹ vsq; ad egritudinem differt baptismū accipere. lvij. dist. c. si quis. z hoc verum nisi post ea eius studiū z fides probabilis fuerit. aut hominum rari tas exegerit. alias non potest ordinari sine dispensatione pape. ar. pfati. c. nec per baptismū tollitur hec irregularitas. vt dicit glo. ibidez. quia idem nō potest parere obligationē z libe rationem. ff. de solu. l. qui hominem. §. vlti. z hoc est q; ecclesia pīsumit q non ex voluntate sz ex necessitate baptizat. vt in d. c. si quis. 55

¶ Xxij. incurrit si religiosus claustruz egreditur ad audiendū leges vl' philicam. si ante duos menses nō fuerit reuersus. z solus papa dispensat in hac. c. vlti. ne cle. vel mo. 56

¶ Xxiij. incurrit irregularitatē quilibet episcopus pbiter aut diaconus qui pretextu iniuste excōmunicationis habet recursum ad impatoꝛem. z a solo papa dispensabil'. xxi. q. vlti. c. penl'. z in. c. si quis episcop⁹. xxiij. q. vlti. am. pliatur ad omnes qui sunt sub ecclesiastica regula pdicta irregularitas. sed non ipo iure sicut in pdictis. De hac materia vide. j. Ordo iij. per totum. 57

Irregularitas

qñ tollatur: R. tribus modis. Primo per baptismum delet omnis irregularitas ptracta ante baptismū cum peccato fm Archi. xxvi. dist. c. deinde. z Pa. in. c. gaudemus. de diuoꝛ. z etiam illa q̄ venit ex sequela peccati. sicut est infamia. Item omnis irregularitas homicidij. siue fuerit cū peccato siue nō. Facit p hoc. c. si quis viduam. l. dist. z. c. i. z. c. si q̄s post. li. dist. irregularitas ꝓo bigamie ppter defectū sacri nō tollit. xxvi. di. acuti⁹. z d. c. deinde. z hec ē cōmunioꝛ opi. licet aliqui tenuerint q̄ nulla irregularitas debeatur p baptismū. vt fuit Rich. de media villa in. ij. quol'. q. xx. Alij vero tenent q illa irregularitas q̄ venit in homicidio sine peccato nō delet. vt no. Pa. in d. c. gaudem⁹. sed tu tenez q̄d dixi. s. Baptismus. vij. §. iij. q; verioꝛ est. vt patet in dictis iuribꝫ.

¶ Scdo tollit p religionis ingressum. vt no. glo. in. c. ij. de apostat. sed nō omnis fm pdictaz glo. sed ea solum que non pueniret ex delicto p pꝛio. vt ī. c. i. de fi. pbi. ita q̄ pōt pmoueri ad oꝛdines sine dispensatōne. sz nō ad dignitatē

vel plationē sine dispēsatiōe. vt i. c. fi. de fi. p/ soy. & Host. i. c. ij. de aposta. & sic dicit intelli/ gendā aut. de mona. i p̄n. vbi dr q religiōis ingressus omnē tollit irregularitatē. Sz tu dic p̄m Pa. in. d. c. ij. q nō tollit nisi tm illā de qua ē in iure exp̄ssuz q tollat. Inducit bñ facilioze dispensationē.

¶Tercio tollitur p dispensationē pape. vñ i omni irregularitate potest dispensare cū om nis irregularitas sit de iure positiuo. ij. q. vij Itē Daniel. Et licet Inno. de renū. c. nisi. in fin Irregularitas. Et hoc q muniter tenet. Epi aut quō dispensare p̄nt dictum ē. & ha/ bes. s. Dispensatio. §. v.

Irrisio vide. s. Interrogatiō i fi/ liabus superbie. et supra Derisio.

Ironia vide Vironia p̄h.

Istrio vide Histrio p h.

Judeus dr ille qui ad lit teram legez mo saycā sequitur tenendo. circūciden/ do. & alia legalia faciendo ad litteraz. Ideo christiani qui nimis adherent lr̄e iudaizare dicunt. de sacra vnct. c. vnico. §. penul. quod facere nō debent. v. dist. §. i. & vi. di. §. penul. de cele. miss. c. cum marthe. §. ceterum. de cō/ sti. trāslato.

¶Que sunt que phibentur iudeis indirecte ab ecclesia que christiani nō debent tolerare. R. xvij. Primo ne habeant cōmunionē assi/ duā christianorū maxime simpliciū. vñ chri stiani nō debent comedere cum eis. nec habi tare. nec eos ad sua conuiuia recipere. xpiij. q. i. nullus. & c. omnes. Dicit tamē Hugo. i d. c. omnes. q si cibos nō discernunt licet co/ medere cum eis. sed vbi cibos discernūt nul lo modo licet. eorū quoq asima christianis est phibitum comedere. qz est cibus discret9 ab eis qui inhibetur. in. d. c. omnes. Et cleri cus contrariū faciens debet deponi. & laic9 excō municari. d. c. nullus. Rodo. tñ tenet q i necessitate liceret comedere. quod vez credo nō vt asima: sed vt panē. Et nota q cōmu/ nio in mercimoniis cum iudeis nō prohibe tur nisi aliqñ in penā. vt in. c. post miserabilē de vsu. sed solū nimia familiaritas. vt in. d. c. nullus. & c. ad hec. de iude. cuz similib. vñ admonitus nolēs abstinere ab eoz nimia fa miliaritate peccaret mortaliter.

¶Sed queritꝰ vtrum liceat xpianis eis ser/ uire. R. Pa. in. d. c. ad hec. Hosti. voluit q sic. extra domū. sed in domo non. c. iudei. co. sed Pa. & melius. dicit. q nec extra domū as/ sidue. cum tex. ibi nō faciat mentionē de do/ mo. & ideo prohibet assidua familiaritas et ptinua ꝛuersatio tam i domo qz extra domū. ppterea xpiani in familari seu assiduo seruiꝰ tio iudeoz esse nō debēt. Intelligē qñ plone iudeoz intersunt. secus esset si edificiū edifi/ cēt ad vtilitatē iudeoz mercede cōstituta. et hmōi. vl labozēt agros. facit. d. c. nullus. 2

¶Utrum xpianus possit habere seruū iude/ um. R. q sic. vt i. c. & si iudeos. co. ti. xpiij. q. viij. c. dispar. nō tamē debet cuz eo morari ita q eum habeat familiarē. xpviij. q. i. sepe. et. c. nullus. & c. omnes. 3

¶Utz liceat mulieribꝰ xpianis nutrire fili/ os iudeoz. R. Pa. i. d. c. ad hec. & glo. & Jo. an. & do. Anto. tenēt q nō. neqz in domo ne/ qz extra domū. Sed do. Lar. dicit q solū p/ hibent in domo ppter tex. prefati. c. ad hec. q dicit i domo. Sz ego dico etiā extra domū nō licere qñ nimia familiaritas & ꝛuersatio exh ꝛtrahit. al's extra domū nō ē phibitū. ar. d. c. nullus. uncto isto. c. ad hec. 4

¶Sed nonne epūs poterit dispēsare vt etiā i domo nutriāt. R. Pa. in. d. c. ad hec. q nō. & ita ꝛsulit dñs Lar. qz ista phibitio est i ho norem fidei. 5

¶Utz iudeus possit hr̄e xpianū ascripticiū vel originariū. R. q sic. vt in. c. multoz. e. ti. sed seruū nullo modo. vt ibidem. 6

¶Secundo nō debēt mederi xpianis. vnde in. d. c. nullus. & c. omnes. phibetur christia nis ne in suis infirmitatibꝰ iudeos aduocēt neqz medicinas ab eis recipiāt. dicit tñ glo. i d. c. nullus. q medicinalia p̄nt xpiani a iude is emere. & postea pparare ea. sed nō medici nas preparatas. 7

¶Tercio phibetur ne cuz christianis balne entur i vno balneo simul. d. c. nullus. supra/ dicta omnia prohibent laicis sub excōmu/ nicationis pena. clericis vero sub pena depo/ sitionis. & sic peccāt mortaliter ꝛtra facientes. 8

Limitarē tñ de medico vez nisi in casu neces sitatis qñ aliū habere nō posset. qz necessitas facit licitum quod al's nō est. c. ꝛsiliuz. in fi. de obserua. ieiu. Hoc idem tenet Hug. & sil'r est dicendū qñ licet habeat alium medicuz. sed nō sufficientē.

¶Quarto ne iudei ex testamento christiani aliqd capiāt. C. de iudeis. l. i. Itē nō p̄t ali/ quis xpianus aliquid ꝛgregationi iudeoz. 9

v el iudeo aut pagano ī testamento relinque
re. ⁊ si fecerit etiā post mortē anathema iudi
cabitur. xxiij. q. ij. sane. el. ij. nisi legaret. itel
lige extreme necessitati alicuius.

10 ¶Quinto ne ꝓcedant in publico sine habi/
tu distincto vel signo quo discernātur a xp̄i/
anis. vt in. c. nōnullis. eo. ti. ⁊ hoc verum tā
in masculis q̄z in femīis. ⁊ debet esse patens
signū. nō sub plica vel mantello ꝑm docto. ī
d. c. i nōnullis.

11 ¶Sexto phibēt eis ne nouas sinagogas eri
gāt. vt i. c. ꝯsuluit. e. ti. p̄nt tn antiqs reedifi
care vl ruinosas resarcire. ita tn ꝙ noua edi/
ficatio nō ꝓdat antiquā formā. q̄z vbicunq̄z
mutat ꝑstina forma. vtputa q̄z fit ꝓciosꝰ vl
magis amplū. tūc dz nouū edificiū. et cadit
sb phibitōe noui edificij. vt ꝓbat ex tex. istiꝰ
c. ꝯsuluit. Facit qđ ī sil'i nō. ī glo. i. c. admone
re. xxxij. q. ij. ⁊ i. c. ꝑsbr. lxxxij. di. q̄ vult ꝙ sa
gimie licz vti ill' diebꝫ qbꝫ vtimur ouis ⁊ ca
seo. licet non liceat vti carnibꝫ q̄n sit mutata
forma. ⁊ ꝑ ꝯsequns rei sba. ⁊ etiā facit qđ nō.
i. c. cū cām. de testibꝫ. i ꝟbo ī tpe. ⁊ ī glo. i. l. iu/
lianus. §. sed ⁊ si quis. ff. ad exhibē.

12 ¶Sed quid si antiqua sinagoga ex toto cor
ruit funditus? R. Pa. i. d. c. ꝯsuluit. ꝙ non
poterūt reedificare. q̄z eēt nouū facere exquo
funditus ē dēstructa. Facit ad hoc qđ legit ⁊
nō. in. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de ꝟ. ob.
vide bonā glo. in simili i. c. ij. de iure pa. Et
nō ꝙ si nouas sinagogas erigere ꝓsumpserit
in quinquaginta librīs auri sunt puniendi.
C. de iude. l. hac victura.

13 ¶Septimus nō p̄nt p̄fici alicui publico of
ficio inter xp̄ianos. nec ad aliquā dignitatē
vel misterū. vt i. c. cū sit. ⁊. c. dē. eo. et. xvij. q.
iij. ꝯstituit. ⁊. d. c. null⁹. vñ in. l. fi. C. d iude.
dz. ꝙ nullū honorē. nullā dignitatē. nullaz
ꝑeminētiā inter xp̄ianos p̄nt hīe. itellige de
nouo. sec⁹ eēt i antiq. q̄z tolerat. ⁊ ꝑ istā. l. in/
fert Bar. ꝙ nō p̄nt doctorari. cum sit digni/
tas ⁊ ꝑeminētia doctoratus. nec ob. l. gene/
raliter. §. fi. ff. de decurio. q̄ ꝓmittit iudeos ꝓ
moueri ad dignitates. q̄z intelligit inter se
ipsos iudeos non inter xp̄ianos. Vñ infert
Pa. i. c. ex speciali. eo. ti. ꝙ etiā oīe ꝯmertiuz
ꝑ qđ xp̄ianis aliqđ grauamen posset ingeri
est phibitū iudeis ⁊ paganis. ⁊ iō licz vēdat
eis reddit⁹ regal' ⁊ possint illud emere. vt i. d.
c. ex speciali. tn collectio nō poterit ꝑ ipsos fi
eri. sed ꝑ xp̄ianos. q̄z sic colligendo posset iu
deus ꝯmittere fraudes. ⁊ teneť dare paupe/
ribꝫ q̄cq̄d lucrat⁹ ē ex tali officio. vt i. d. c. cuz
sit. ⁊ hoc ꝑm ꝓuidentiā ep̄i.

¶Octauo phibeť ne ī triduo añ pascā ⁊ ma 14
xime in die veneris sancti ostia vel fenestras
aptas teneāt. aut ī publicū exeāt. extra c. ti.
c. q̄z sup̄ his. ⁊ in. c. nōnullis.

¶Nono ne decimas prediales retineant. sed 15
vt eccles'ijs soluāt. de decī. c. de terris.

¶Decimo ne testimoniū dicāt ꝯ christianū 16
de testi. iudei. imo repellunť ab oībꝫ actibꝫ le
gitimis. ij. q. vij. alieni. ⁊ hoc vez nisi i casu
hereſis si quis ad eos reuerteret. tūc ꝑ testi/
bus admittunť. vt i. c. ꝯ xp̄ianos. de here. li.
vi. sz bñ cogunť christianū ꝯ eos testimoniū
dicentē admittere. in. d. c. iudei.

¶Undecimo nō p̄nt cōuenire christianum 17
apud iudeū. sed bñ apd̄ iudicē christianos
arbitrz. in cā ciuili tn p̄nt eligere iudeum. vt
C. de iudeis. l. iudei. sentētia tn dz exeq̄ ꝓ/
dinariū christianū iudicē: vt ibi.

¶Duodecio ne emāt seruū xp̄ianū vl nō xp̄i 18
anū si mō vult baptizari. c. i. ⁊. c. vl. e. ti. vñ si
iude⁹ emit xp̄ianū seruū. vl qualitercūq̄z acq̄
rat statiz efficit liber nullo p̄cio dato. luy. di.
mācipia. Si ꝟo ḡuū nō xp̄ianuz emit ꝑ sibi
seruiēdo: tūc volūtate patefacta ꝙ vult effi/
ci xp̄ian⁹ statim vendicat sibi libertatē nullo
dato p̄cio. c. fraternitatē. liij. dist. si aūt talē
nō xp̄ianū emit nō ꝑ sibi seruiēdo sz cā mer/
cimonij. tūc si fuit expositꝰ ad vendēdū infra
tres mēses q̄ incipiūt currere a die emptōis
ꝑm Hosti. i. d. c. fi. vel ꝑm Jo. an. ⁊ Pa. i. c.
i eodē a die q̄ petijt xp̄ianitatē. tūc nō liberat
ab ei⁹ seruitute nisi dent iudeo. xij. solidi ꝑ q̄
libet bono seruo. q̄ solidi debent esse aurei ꝑm
Unī. Goff. ⁊ Pa. quoz. lxxij. faciūt vnā li/
bram auri. C. de suscē. ꝑpo. ⁊ archa. l. quotiens
cūq̄z certa summa solidoz. et videtur sentire
glo. i. l. q̄cunq̄z. C. de ser. fugi. ⁊ ꝑ ista opinio/
ne facit glo. C. de fal. mo. l. si q̄s nūmos. sed
ꝑm Bar. ⁊ Hosti. in. d. c. fi. dabunť dimi/
neta que est un vsu in illo loco. ar. ff. de le. iij.
l. nūmis. ⁊. ff. de le. i. l. si seru⁹ plurū. §. si nu/
merus. ⁊ magis placet. Et aduerte ꝙ dicit ꝑ
seruo bono. ergo defalcabiť si ille nō est ita bo
nus. q̄ ubi bonus accipiť ꝑ optimo ꝑm Pa.
in. d. c. i. si vero nō exposiut venalez infra di/
ctos tres menses. tūc statim liberatur nullo
precio dato. d. c. fi.

¶Utz vernaculus. i. nat⁹ ex ancilla iudei si 19
vult effici xp̄ianus libereť sil'r R. ꝙ sic nullo
dato p̄cio. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. §. vl.

¶Sed quid si aliquis talē emat q̄ cā merci 20
monij fuerat emptus a iudeo? R. ꝙ nō effici
etur ei⁹ seru⁹. sed restituet ei p̄cuz. xij. solido/
rū. ⁊ erit omnino liberatus a seruitute. insti.

de noxa. ac. §. dñs.

21 ¶Sed pone q̄ nō habet preciū: R. q̄ si sit in manu iudei. puta q̄ nemo ē xp̄ianus qui velit eū emere. tūc nihilominus liberabitur. et ostiatim queret precium. ff. de manumiss. l. iij. §. suis aūt. vl'si nullo modo potest habere seruiat sibi p̄ quinquēniū. vt no. glo. xxxvi. q. i. de raptoribus. Si vo sit i manu christiani. tūc si alio modo habere nō potest preciū: seruiet ei tm̄ q̄ seruitiū compēsetur cū precio. et sic liberatur. ff. de cap. l. in bello. Hoc verū nisi precium fuisset datum p̄ anima t nō animo repetēdi. argu. ff. de nego. gest. l. nesennius. ff. de reli. t sump. fu. l. et si quis. §. idem labeo ait.

22 ¶Tercio decimo ne vsuras exigant. sed exactas restituāt. vt i. c. post miserabilē. ō vsur. pīnt ꝯpelli ad hoc p̄ p̄ncipes t debēt. vt i. d. c. quod si nō faciūt debēt compelli p̄ iudicez ecclesiasticū cēsura ecclesiastica. vt dicit Hostien. t Jo. an. i nouella. i. d. c. post miserabilē. Facit. c. postulasti. ō iudeis. t quod ibi nō. vnde p̄ncipes terraꝝ peccāt mortaliter nō cogendo eos ad restituendū vsuras. t sil'r xp̄iani si ipsis nō restituētibus monerētur. ne cuz eis haberēt ꝯmertiū si post monitionē eis factā ꝯmertū cū eis haberēt. vt i. d. c. post miserabilem. t. c. quāto. de iudeis.

23 ¶Quartodecimo ne intemptēt cōtra catholicam fidem quicq̄ detestabile. sicut est q̄ nutrices christiane p̄oiciāt lac i latrinas postq̄ suscepērūt corpus christi. vt i. c. et si iudeos. eodē. t hmōi.

24 ¶Quintodecimo ne quēq̄ qui nō est sue nationis aut secte p̄sumāt circūcidere. etiaz si sit eoz seruus. vt. l. vnica. C. ne xp̄ianū man. et ibi est eis pena capitalis. i. ppetui exilij. q̄ dr̄ capitalis. vt. ff. de penis. l. rei capitalē. Aliqñ dr̄ moꝛs naturalis. vt ibidē. i prin.

25 ¶Sextodecimo ne iudeus xp̄ianā i vxorez accipiat. l. ne q̄s. C. de iudeis. qō si fecerit crimine adulterij punietur. vt ibidē.

26 ¶Septimodecimo ne fidē catholicā impugnet puerso dogmate. aliter pena sāguis punitur. vt i. d. l. hac victura i omne euū

27 ¶Utz ecclesia possit punire iudeos t paganos si delinquūt: R. q̄ sic si delinquūt ꝯtra legē naturalē. q̄ illā oēs recipiūt. Itē iudeos si agunt ꝫ legē veteris testamēti ꝑm Aug. de anch. i. li. de potestate pape.

28 ¶Itē nota ꝑm eundē q̄ iudei p̄ papā et alios p̄ncipes quibꝫ subdunt debent cogi ad labꝛādū manibꝫ ppꝛijs. al's fiūt p̄ncipes turpis lucri t pctoꝛ q̄ faciūt. Nec ob. c. sicut. ō iudeis. vbi dr̄ q̄ nullus exigat coacta seruitia ab ipsis nisi ꝯsueta. q̄ illud intelligitur ō seruitys ad vtilitatem dñoꝝ solum.

¶Itē nota q̄ puniunt pena ignis qñ aliquē ex suis q̄ vult xp̄ianꝰ esse saxis aut alio furoris genere interīt. vt. l. iudeis. C. de iudeis. 29

¶Que phibent xp̄iani facere ꝯ iudeos: R. q̄ nouē. Primo q̄ violēter nō debēt cogi ad fidem. vt i. c. sicut. de iudeis. de quo dicit. s. baptismus. vi. §. xij. Secūdo q̄ nō offendant neq̄ i psonis neq̄ in bonis sine iudicio terre ne potestat'. d. c. sicut iudei. Tercio q̄ nō impediātur obseruare suas cōsuetudines i suis festiuitatibus. dummodo nihil faciāt i opprobriū christianoꝝ. xlv. dist. qui sincera. et d. c. sic iudei. t. l. iudeis. C. de iudeis. Quarto q̄ nō exigātur coacta seruitia ab eis q̄ nō sunt ꝯsueti facere. d. c. sicut. de quo dic vt. s. Baptismus. vi. §. xij. Quinto q̄ nō fodiantur eoꝝ sepulcra siue corpa humata obtētu pecunie. nec eoꝝ cimiteria quisq̄ mutilet vel inuadat. d. c. sicut. et ꝯtra facientes xp̄iani sunt p̄uādi officio t bñficio si sunt clerici. si laici excōmunicādi. vt i. d. c. sicut. Sexto q̄ nō debēt in sabbatis eoꝝ ad iudiciū trahi. C. ō iudeis. l. die sabbati. t. d. c. sicut. Septimo ne impediant sua put melius poterūt vendere sicut nec christiani. C. de iudeis. l. nemo Octauo q̄ si ꝯuertātur ad fidē nō spoliētur bonis iuste acquisitis. neq̄ debita successiōe. t si ablata fuerint. precipit potestatibꝰ eoꝝ locoꝝ sub pena excōmunicatiōis q̄ ea faciāt restituere. c. iudei. el. ij. eo. tit. Ex quo infert Pa. q̄ nō p̄dūt agnatōem suam. Uñ debent succedere attinētibus suis. t multo minꝰ bona legitime acquisita. cuiꝰ ꝯtrariū existimāt vulgares quod erroneuz est. Nono q̄ nō p̄hibeātur ꝯuerti ad fidem t baptismū suscipere. etiam si sunt serui christianoꝝ. arg. c. due sunt. xix. q. ij. remanebit tamē seruus si priꝰ erat seruus alicuius christiani. cū seruitꝰ sit approbata a deo iure diuino. ciuili t canoni co. xij. q. ij. t si quoq̄z. vsq̄ ad. c. ecclesiaz. dulcius tñ tractandus est q̄z alij serui q̄ nō sunt xp̄iani. ar. de ma. t obe. p tuas. 30

●¶Utz eoꝝ filij sint baptizādi ipsis inuitis vide. s. Baptismus. vi. §. xi. 31

¶Utrū ecclesia peccet p̄mittēdo iudeos ritꝰ suos obseruare: R. q̄ nō. q̄ nō approbat sed p̄mittit. qō aūt p̄mittimꝰ nolētes p̄cipimus id est ꝯcedimus q̄ maloꝝ hominū volūtatem ad plenū nō possumus prohibere. xxxi. q. i. hac ratione. 32

¶Utz pecuniat alijs blādimētis possimus

allicere iudeos ⁊ alios infideles ad fidē. ℟. glo. i. c. debet homo. xxiij. q. iij. ꝙ sic. allegat c. quod autē. xxiij. q. vij. ⁊ c. qui sincera. xlv. dist. Hil'r sub tali conditione potest christianus aliquā ducere in vxorem vt fiat xpiana. xxviij. q. i. caue. et sic in spūalibus licite fit pactus vbi agitur de conuersione alicuⁱ ad fidem. ⁊ sic nō ob. i. q. ij. q̄ pio. qz aliud ē vendere donum dei vel aliud spirituale. Illud est ꝓpter temporalia inducere ad spiritualia. qz primū illicitū. de simo. ꝙ totum. sed nō scdm. vt in iuribus allegatis. Unū Siluester dona promisit cōuertentibus. vt nō. i. d. c. q̄ pio. et. c. q̄ pio loquit de dono religionis qđ pecunia minime debet vēdi. de quo vide Simonia. iij. §. vi.

34 ¶ Utr̄ dona vsurariorū iudeorū possint ab aliquo vl' dono vl' exactiōe vel rōne pene vel q̄cūq; alio titulo lucratiuo vl' oneroso accepta ri'. ℟. ꝙ sic. dūmō nihil ꝺ iusticiā fiat. sz retineri an possint distingue. qz si sunt nō soluē do restituēda sunt nō ipsis. sed quibus debent ipsi. Si ꝺo sunt soluēdo. dic vt. j. Restitutio. i. i ꝑ. Usurarius. §. xvij.

Judex

Judex q̄s pōt esse. ℟. ꝙ q̄libet q̄ nō phibet. ar. c. cū apud. ō spō. ⁊ l. mutus. ff. de pcura.

1 Sed q̄ sunt q̄ phibent'. ℟. ꝙ surdus. mut⁹. ⁊ ꝑpetuo furiosus. impubes. femine. seru⁹. excōicatus. Itē ꝺ sanguinei. rei ⁊ inimici actoris vel alia cā suspecti. Itē impiti seu illīati. de quibus omitto breuitatis causa.

2 ¶ Utr̄ iudex vel p̄latus malus peccet iudicādo subditos. ℟. fm Alē. i. iij. ꝙ sic mortaliter. De q̄ dic vt. s. Correctio. i. §. iij.

3 ¶ Utr̄ iudex possit iudicare sine actore. ℟. ꝙ ordinarie pcedēdo nō. Facit. c. si legimus. ō accu. extraordinarie aūt sic. vt i inq̄sitō et denūciatōe. vt. s. Inq̄sitio ⁊ denūciatio.

4 ¶ Utr̄ iudex possit compellere partes ad faciendū compositōez. ℟. ꝙ si causa est ciuil' ꝙ nō. nec etiā p̄nceps ex potestate ordinaria. l. i. ff. de no. ope. nūci. tamē si lis est longa et intricata multū. ita ꝙ de facili nō potest decidi. iudex potest compellere ptes ad concordiaz. tex. videt iudicio meo in. c. placuit. ꝛc. dis. dicit etiam ꝑa. in rubrica de treuga ⁊ pa. ꝙ ad pacē bñ potest ⁊ debet reducere ptes. ⁊ etiam compellere tam iudex secularis q̄z ecclesiasticus respectu subditorū suoꝝ. ꝛc. dist. si q̄s cōtristatus. c. placuit. tenet etiam Bar. i. l. congruit. ff. de offi. presi.

5 ¶ Utr̄ iudex possit ꝓpellere ne potētiores viri ꝺ tumelijs afficiāt viliores. ℟. ꝙ sic. ⁊ tenetur. l. illicitas. §. ne potētiores. ff. de offi. pñi. 6

¶ Utr̄ iudex teneat ⁊ possit ꝓpellere aduersā riū ad pstādū cautionē de nō offendēdo nec actorē. nec suos. qñ tal' verisil'r timēs impleorat eius officiū. ℟. ꝙ sic. vt i. d. §. ne potēres. ⁊ ibi ꝑ Bar. ⁊ bon⁹ tex. i. l. denūciam⁹. C. de his qui ad ec. confu. ⁊ ꝑ Ly. Facit tex. i. c. de benedicto. xxiij. q. i. ⁊. in. c. in litteras. in fi. de resti. spol'.

¶ Utrū iudex teneatur ex necessitate officij 7 purgare puncta malis hominibus. ℟. ꝙ sic. tex. est in. l. iij. ⁊ l. congruit. ff. de offi. pñi. propter quod dicit Bal. i. l. gall⁹. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ Raph. ⁊ Imola. ꝙ licet statutus ciuitatis dicat ꝙ pōt punire. ꝙ ly verbū pōt importat necessitatē. d. l. gallus. i ꝑn. Et ideo si nō facit tenet ō negligētia. Facit quod no. Bal. ⁊ Ange. in. l. mācipia. C. ō ser. fugi. ergo iudex delicta inquirere. alitor tenebit in sindicatu. ⁊ hoc vez i iudice q̄ habet merū imperiū. l. imperiū. i ꝑn. ⁊ qō ibi no. Bar. ⁊ in. l. iubere cauere. ff. de iur. om. iudi. ⁊ i. l. i. ff. de offi. eius cui mā. est in.

¶ Utr̄ iudex possit aliq̄d petere ꝑ latōre in- 8 dicādo. ℟. ꝙ de iure canonico iudex ordinarius vel delegatus ecclesiasticus nihil potest petere. vt in. c. cū ab omni. de vi. et hone. cle. ⁊. c. statutū. de rescrip. lib. vi. ⁊ licet loquat de delegato. tū idē tenet i. d. c. cū ab omi ꝙ ꝑa. ⁊ Jo. an. ⁊ ceteros. de ordinario est etiā glo. i c. nō licet. xi. q. iij. De iure ꝺo ciuili ordinarius secularis petit sportulas solum. nec aliud pōt petere. iij. q. iij. offerat. que sportule sunt munera a lege nō diffinita. vt i aut. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. Delegatus ꝺo etiā a ꝑncipe nō habet nisi duos aureos i principio ⁊ duos i fine. qñ causa excedit centū aureos. ꝙ si nō excedit nihil habebit. in auten. de iudi. §. ne autem labor. no. glo. in. d. c. cum ab omni. Excipiūtur esculenta ⁊ poculenta. id est comestibilia ⁊ potabilia si sunt talis qualitatis ꝙ in paucis diebus possint cōsumi. fm Archi. ⁊ glo. in. d. c. statutum. et sint ex mera liberalitate oblata. qz sic pñt ab omnibus recipi. Alia aūt omia etiā si sit vnus denarius phibent omes iudices accipe. vt. ff. ō offi. pñi. l. plebiscito. ⁊ l. solent. ff. de off. pcō. §. fi. no. glo. i. l. ij. C. de ꝺi. ob tur. cām. facit. li. C. de pe. iu. qui ma. iudi. etiā si accipiāt vt expediāt cāz. ⁊ si recipiūt alia ꝑter ꝺicta esculenta ⁊ poculēta tenētur restituere de necessitate. ar. d. c. statutū. ⁊. c. exigit. de cen. li. vi. immo si sit iudex delegatus ecclesiastic⁹ q̄ talia

recipit nō pōt liberari ex remissiōe sibi facta a dante talia nisi restituat. et si restitueret in fraudē vt postea ille sibi donaret non valeret fm glo. i. d. c. statutū. Nec⁹ aūt si sine fraude restitueret. et ille postea liberal'r itez dona/ret fm glo. p dictā. sz ego verā credo si p⁹ iudi/cū finitū sine fraude dat liberaliter. aliter nō

¶ Utz officiales inferiores t nūcij et hmōi: possint aliq̄d exigere a litigātibz t hmōi: R. fm Ale. de ales i. iij. pte sum. q sic fm cōsue/tudinē terre. sed p vim vel immoderatā im/probitatē recipe nō pñt. t hoc qñ nō habent redditus reputatos. Hosti. tñ in sum. tenet q etiā si habent redditus reputatos pñt ali/q̄d paruū recipe. dūmodo nō p vim vel im/probitatē immoderatā. Assessor ho nō pōt si habet salariū reputatū. aliter tenet restitu/ere. ar. c. cum ab omni

¶ Sed q̄d si iudex secularis hz pficisci extra domiciliū. R. q sine sit iudex ordinari⁹ sec'la/ris sive eius delegat⁹ pōt petere expēsas. d. c. statutū. sicut t testis cū pficiscit extra domi/cilium. iij. q. iij. §. veturis. qz nemo cogit mi/litare suis sumptibz. ea tñ moderacōe ne p/tes enorme damnū patiant. ar. x. q. iij. illud. t si pauper litigātes sint tūc dz abstinere eti/am a sumptibz iudex delegat⁹. vt i. d. c. statu/tū. t ordinari⁹ etiā sec'laris nō dz hīe sportu/las. i. aut. de mā. p̄n. §. si tibi quoq;

¶ Sed nūquid delegatus ordinarij ecclesia/stici sic habebit expēsas cū pficiscit extra do/micilium sicut delegatus p̄ncipis vel ordinarij secularis. R. q sic. tam p victualibz q̄z p ve/curis equoz t similiū. nisi eēt delegatus ad vniuersitatē causaz vel ad vnam t malicio/se. qz tūc ordinarius habet p̄uidere de suo. ar/gu. c. inter cetera. de offi. or. t glo. i. d. c. statu/tum. sed glo. in. d. c. cum ab omni. tenet in/distincte q nō potest delegatus ordinarij. sz ordinarius debet sibi facere expēsas. sed opi. p̄ma videt magis equa

¶ Utz ordinari⁹ sil'r possit petere expēsas qñ pficiscit extra domū. R. q nō nisi cū pficisci/tur p̄ secratōe eccl'ie. vt in. c. cū sit romana. de simo. Et cū visitat p̄uinciā suā. de cēnsi. c. cū apl's. t. c. exigit. eo. li. vi.

¶ Utrū iudex ordinari⁹ aut delegat⁹ q̄ recipe pñt expēsas teneant cōputare illas q̄s domi fecissent te R. glo. tenet q sic in. d. c. cū ab oī. i sed Pa. i. d. c. cū ab oī. tenet q nō. t magis ēnigna. q̄nis p̄ma sit tutior

¶ Quid si delegatus ecclesiasticus nō habet redditus vel bñficiū ecclesiasticuz sufficiens vñ viuat. R. Pa. in. d. c. cū ab omni. q̄ potest petere id q̄d potest petere iudex delegatus p̄ncipis secularis. vt dixi. s. p ar. a p̄io sen/su. sed magis mihi placet p̄traria opi. q nō possit: nisi forte p̄pter talē causam occupare tur ab aliquo honesto exercitio de q̄ vuult. qz tūc tenerē opi. Pa. verā

¶ Utz p̄suetudo excuset seu valeat qua dan tur sportule ordinario t delegato eccl'iastico: R. do. Lar. in cle. statutuz. de elec. distinguit q aut p̄cessit exactio. t sic non valet nec excu sat talis consuetudo. aut cōsuetudo nō ha/buit ortū ab exactōe. t sic possunt ptes p̄elli ad obseruandū laudabilē cōsuetudinē. c. ad apostolicā. de simo. Sed hec distinctio quo ad p̄mū est vera. qz qñ p̄cessit exactio est con tra honestatē t mentē istius. c. cū ab omni. t facit. c. ex multis. i. q. iij. sed quo ad sc̄m nō credo verā. qz si nō p̄cessit exactio sic cū sit ex mera literalitate donatū nō inducitur p̄sue/tudo. sed quelibet donatio habuit effectū su um iuxta ea q̄ no. in glo. t Bar. in. l. cū de in rem verso. ff. de vsuris. facit. l. si certis annis C. de pac. nec valet. d. c. ad aplicā. qz loq̄tur qñ aliq̄d fuit datū in piā causam. qz tūc vi/dentur voluisse laici inducere p̄suetudinē. et ideo dico cū glo. i. d. cle. statutū. de elec. t Jo. an. Pa. t cōiter doct. in. d. c. cū ab oīm. q nō valet talis cōsuetudo. et licet Lar. dicat vbi s. q nō peccat mortaliter recipiendo. dūmō nō immoderate qñ est consuetudo. qz habet p se doctores famosos p̄ hanc iuxta notata. ff. de re iudi. l. comprobata. t de postu. c. vnico. li. vi. hoc nō credo verū nisi in eo qui nescit di scernere que sit verior opinio. t q̄s habeat va lidiores rōnes. nec etiā credo istū excusari a restitutione fienda

¶ Utz iudex ordinari⁹ vl' delegat⁹ ecclesiasti cus possit a partibz petere salariū p assessore R. fm cōiter doc. i. d. c. cū ab oīm. q nō ordi/narius. qz debet scire canones de q̄bz possit cora se. Et ideo si nescit t indiget assessore puide at de suo. Delegatus tñ licite petit dūmodo fraudulēter nō faciat. vt puta qz dicat se indi gere cū nō indigeat. d. c. statutū. §. assessore: vel p̄ticipare vult i lucro cuz assessore. qz sic cū faciat fraudē legi peccaret mortaliter t te neretur ad restitutionē partibz

¶ Utz salariū possit petere p notario: R. de legatus pōt. dūmō nō p̄ticipet ipse cū eo. vt in. d. c. statutuz. sed de ordinario dubitat. qz videt q de suo debeat p̄uidere suis officialibz sed ego credo q possit petere

¶ Utz datū iudici nisi in casu p̄misso possit repeti. R. q si dedit vt corrūpet iudicē. sic nō

põt repetere. ꝛ ſm glo. ī. c. q̃ recte iudicat. xi. q. iij. cõiter ſic pſumit. iõ multi tenẽt q̃ nõ repetit. ſz ſi dedit vt iuſtã daret ſniam quã alʒ nolebat dare. vl' vt nõ daret iniuſtã. ꝛ ſic nõ liberat iudex dãdo pauperib. qz repetere põt ī ꝛſcientia. vbi nõ ſtam⁹ pſumptõi ſz veritati. i. q. i. iubemus. de ſimo. nemo. xi. q. iij. nõ licet. Si aũt dedit ſimpl'r vt iudicet amittit p̃nci palẽ cãm. vt. ff. de ꝛdi. ob cãm. l. ij. §. fi. et ſic non repetet. ſicut q̃n dat vt p ſe iudicaret. facit glo. ī. d. c. q̃ recte. qđ limito vez niſi q̃n aliter nollet iudicare. niſi daret qz poſſet repetere. ꝛ ſibi teneret reſtituere.

8 ¶ Utz ꝛmittatur ſimonia dando pecuniaz p ſentẽtia. R. glo. i. q. ij. vendẽtes. q̃ nõ. q̃a in pphanis nõ ꝛmittitur ſimonia. licet graviter peccet. niſi in caſu q̃ndo iudex aliter nõ vult dare iuſtã ſententiã. q̃a tunc nec peccat cũ redimat vexationẽ ſuam. ſed põt dici ſm Pa. in. d. c. cum ab omni. q̃ ſi do pecuniã vt habeã ſententiã p me. qua volo ꝛſequi ſpirituale vel annexũ ſibi q̃ tũc ſit ſimonia. Sz ego nõ admitto hoc in caſu p̃dicto. ſ. cuz iudex nõ vult ſine pecunia iuſtã dare ſententiam. quia cũ redimã vexationem meã nõ credo q̃ ſit ſimonia. ſi modo habeo iam ius i tali re. ſecus ſi p ſententiã de nouo acquirerem. qz ſic eſſet vera opi. Pa.

20 ¶ Utz ſentẽtia lata intercedente pecunia ſit nulla ipſo iure. R. glo. i. d. c. cũ ab oĩi. ꝛ ſeq̃tur Pa. q̃ ſic. i. q. vi. §. venales. C. q̃n puo. nõ ẽ ne. l. venales. ī tex. ꝛ in glo. ſnia tñ arbitri tenet. licet agẽs ex ea repellat exceptõe doli. C. de arbi. l. iij. ꝛ i glo. p̃dicta. ſecus ſi p gratiã dat. qz tũc nõ eſt nulla ipſo iure. ſed dat reſtitutio. vt in. d. glo.

21 ¶ Utz iudex teneatur ad reſtitutiõem pti: ſi eius negligẽtia aliquod damnũ icurrit. R. glo. ī. c. q̃n ꝛtra. de pba. ī fin. negligẽtiã. q̃ ſic. ꝛ eã ſequunt doc. Pa. aũt i. d. c. q̃n ꝛtra. aut. q̃ in foro anime eſt vera opi. ſi fuit in dolo vel lata culpa. alʒ nõ. ſed de hoc dico latius. s. Culpa. §. v. ꝛ. vi.

22 ¶ Sed q̃n dz ꝛmittere negligẽtiã. R. Joſ. q̃ tũc q̃n negligit terminare cãm. vel hꝫ tabellionẽ. vel aduertere q̃d ſcribat. vel nõ prouidet de aduocato vt teneat. vt. s. dictũ ẽ Aduocatus. vel nõ curauit reuoluere libros. et hmõi q̃ ſuo officio incũbũt. multo magʒ teneat ſi ex dolo dat damnũ. vñ ſi iniquã ſentẽtiã dedit vel aliq̃d aliud fecit ꝛtra ꝛſcientiã ꝛ ꝛ iuſticiã in grauamẽ alteri⁹ ꝓtis vltra reſtitutõem ad intereſſe teneat. vt. C. d pena iudi. q̃ ma-iudi. l. nouo iure. xi. q. iij. q̃ttuoz. xxiij. q. ij. dñs deus. et q. v. adminſtratores. ſic ẽ eccleſiaſtic⁹ iudex ordinarius vel delegat⁹. ſi ꝛ ꝛſcientiã ꝛ ꝛtra iuſticiã hoc fecit ipſo facto ẽ ſuſpenſus ꝓ annũ ab executione officij. vt in c. cũ eterni. de re iudi. li. vi. Si vo damnific cauit ꝓtẽ ꝓmptudentiã. ſic tenet ſil'r ad reſtitutõem. in culpa em̃ fuit cũ ſe inſufficiẽtẽ ſciuit vel ſcire debuit. ꝛ tñ cãm iudicare ꝓſumpſit. ꝛ hꝫ vez in ordinario. delegat⁹ aũt q̃ necitate obediẽtie iudicat ꝛ bona fide ꝛ de cõſilio pitoz. licet iniuſte iudicet non tenet ad reſtitutionẽ. nec peccat. ſed eius aſſeſſor tenebit. l. ij. ff. qđ q̃ſq; iuꝛ. ſi mõ eũ elegit q̃ habebat ꝓ docto ꝛ bone opiniõis. ꝛ ita credidit eũ doctũ ad hoc. alʒ non excuſaret ſi vellet peccare ſm caput ſuũ vel impiũ. vel malũ ſcieter eligeret aſſeſſorẽ ſm Rodo. 25

¶ Utz iudex incidat ī penã ſtatuti, ſi ponẽtis penã nõ terminãti ſentẽtiã ifra certũ diẽ ſi nõ terminat. R. Pa. i. c. licet. de pba. q̃ ſic. ſi fuit req̃ſitus. qz nõ tenet impedere officiũ ſuum adutilitatẽ ꝓuatã niſi reꝙrat. vt. l. iij. §. hoc aũt. ff. de dam. infec. ꝛ ibi Bar. 24

¶ Utz iudex ſecularis tenet pſtare brachium ſuũ iudici eccleſiaſtico. R. q̃ ſi eius ſubditus reſiſtit ſibi de iure. vtputa pcepit ei aliquid appellauit ad ſupiorẽ. ẽpus dicit q̃ nõ poteſt ꝛ petit brachiũ ſeculare ꝛtra eũ. tũc dico q̃ nõ tenet. Jta no. Pa. in. c. i. de offi. ord. ſecus ſi reſiſtit ei de facto. vt ibi nõ. Jdez dic in exempto qui allegat exemptionẽ quã eps nõ admittit. appellat. nõ tenetur iudex ſecularis eẽm iuuare. 25

¶ Utz iudex poſt latã ſententiã diffinitiuã poſſit eã interpretari ſeu declarare. R. q̃ nõ delegat⁹ nec ordinarius. aut inferiores. nec arbiter. maiores aũt bñ pñt declarare. ſed non mutare aut corrigere. vide in. c. i. de poſtulando in glo. ꝛ quod ibi no. ꝛ Pa. ibidẽ. interlocutoriã vo ſentẽtiã põt corrigere ꝛ reuocare. de accu. c. qualiter ꝛ q̃n. el. i. 26

¶ Utz iudex poſſit penã minuere vel augere vide. j. Pena. §. xviij. 27

¶ Utrũ nõ condemnãs partem aduerſam i expenſis teneatur ipſe de ſuo reſtituere alteri parti. R. q̃ ſic. l. ſancimus. C. de iudi. qđ limitat glo. in. c. fi. de reſcrip. verum ſi fuit petitũ alʒ nõ.

Judicare vtz liceat ex ſuſpitõe vide. j. Preſumptio

¶ Quid eſt iudicare ſimpliciter ꝛ pure. R. nõ eſt remouere ordinem iuris. ſed tm ſubtilitatẽ pniciosam. qz pdicta verba important q̃

suo ꝓprio significato ideꝫ ꝙ sine malicia ⁊ si ne plica ⁊ inuolutione. ad hoc glo. ī clemē. se ꝑ. de ver. sig. i verbo simpliciter. ⁊ ordo iudi/ciarius nō est inuētus ad inuoluendū. vt in c. dilecti filij. de iudic. ⁊ ideo non remouebit ſm Pa. i. d. c. dilecti.

¶Quid si dicat ꝓcedas sine solēnitate iuris R. Pa. in. d. c. dilecti. ꝙ censet sublata solen nitas iuris ciuilis et canonici. sed nō diuini ⁊ iure gentiū. ⁊ ideo duo testes sufficerēt licz forte plures reꝙrerent. sil'r etiā si sunt infames ꝙ infamia ē de iure positiuo. i. c. ꝓ tuas. de si/mo. nō tn recipiunt nō citata ꝑte. ꝙ citatō ē tolli. cle. pastoralis. de re iudi.

¶Quid si dicat iudices ꝓut volueris? Rñ. Pa. vbi. s. ꝙ intelligit solū vol' exclusus. ar. l. creditor. §. lucius. ff. mā. ⁊ ideo nō pōt tol nere ius alterius sine cā sicut nec ꝛmittēs. ꝙ nemo pl' iuris i aliū trāffert ꝙz ipse habeat. ō do. post duor. resti. c. nuper. et ꝓpterea dicit Bart. i extrauagāti. ad repmendā. ꝙ ille cui ꝛmittit vt faciat qđ vult vel sic libuerit. licz nō teneatur seꝙ regulas iuris cuil'. remanet tn ligat' regul' iuris natural' gentiū. seu na/tural' eqtatis qđ idē est. vt i cle. pastoralis. de re iudi. vbi impator inualide egit. ꝙ excessit regulas iuris naturalis

¶Quid si dicat iudices ſm veritatē et eqta/tē? R. Pa. i. c. lras. de iura. calum. ꝙ debēt ser uari solēnitates etiaz rigoroſe iuris positiui. do. Anto. dicit ꝙ rigoroſas nō tenetur serua re. ⁊ placet mihi

¶Quid si dicatur. iudices ꝓut tibi videbi/tur? R. Pa. i. c. i. de iudi. ꝙ debet iudicare iu/dicio intellectus cui cōgruit hoc verbū vide bitur. ita no. Bar. in l. q̄d tamē. §. si arbiter. ff. de arbitris. Et idē cū dicitur. relinquo vel ꝛmitto arbitrio tuo vel prudētie tue vel iu/dicio tuo. tūc denotāt arbitriū boni viri rati/one regulati. sicut cū dicitur. vt viſuz tibi fu erit vel tibi videbitur. Ita no. Pa. in. c. i. de seque. pos. similiter hec verba. si extimaueris si arbitratus fueris. si tibi placuerit. vt ꝓba tur in. l. fideicōmissa. §. ꝙz ꝙz. ff. de le. iij. et i. l. thais. §. sorores. ff. de fideicōmiſ. vbi ter. no. vide ter. cum glo. in. c. ij. de cor. vici. ⁊ ꝑ bar. in extrauagāti. ad repmendā. ⁊ Pa. in. c. i. de consti. Et ideo tenetur sequi omes regu/las iuris ciuilis ſm Bar. in extrauagāte. al legat. l. i. ff. de arbi. Et ꝓpterea aduerte ꝙ omnia verba exceptis istis. volo. libet. arbi/trū plenū vel libez. vt ibidē no. Bar. impor tat arbitriū boni viri

¶Quid si dicat sine strepitu ⁊ figura iudicij simpl'r ⁊ de plano? R. cle. sepe. de ver. sig. ⁊ ibi videas qđo potest omittere oīa ꝙ nō sunt de iure gentiū vel naturali. 6

¶Utz iudicandū sit ſm allegata ⁊ ꝓbata an ſm ꝙ iudex cognoscit veritatem? R. ꝙ di uersorū fuit diuersa opi. Jo. ⁊ Archid. iij. q. vij. iudicet. Bern. ⁊ Hosti. de offi. ord. c. i. Jn/no. de cēsi. c. venerabilis. Hosti. de postu. pla. c. bone. el. i. tenēt ꝙ si agatur in forma iudicij sic iudicabit ſm allegata et ꝓbata potiꝰ ꝙz ſm veritatem. ff. de offi. ꝓcōsi. l. illicitas. §. i. d. c. iudicet. xi. q. iij. summope. vi. q. ij. si tm. et. c. placuit. qz aliud facit vt iudex aliud vt homo. vt in. d. c. ij. de offi. ord. xxiij. q. iij. si ec/clesia. Et ideo iudicabit ſm scientiā quam habet vt iudex nō quā habet vt hō. in. d. c. ij ⁊ de offi. dele. pastoral'. §. qz vo. fac. c. si oīa in dex. vi. q. i. Hosti. tamē ⁊ Archid. dicūt ꝙ si imminet periculū anime: vel leditur publi/ca vtilitas ꝙ tūc de iure ⁊ ō facto ſupplere po test ⁊ debet ꝑ piculo anime qđ possit. facit de elec. cū vobis. §. his igitur. de excep. excepti onem ꝓ vtilitate publica. arg. C. de pau. l. item. ff. de postu. l. quos phibet. Hugo te/net ꝙ nullo modo debet iudicare ꝛtra veritatem. sed debet delegare cām. ff. ō iur. om. iu. l. ꝓtor. Rodo. dicat ꝙ si innocentē cōdemnet ad mortem vel mutilationē membrorū aut ꝛdemnandū exponat etiam ad preceptū su/periorīs ꝙ peccat mortaliter. Secus aūt eēt in alijs penis pecuniarijs vel causis ciuilib⁹. glo. in. c. pastoralis. de offi. ordi. et in. c. i. de offi. ord. ⁊ Rich. i quolibet. iij. q. xxv. et Tho. ij. ij. tenēt cū prima opinione. sed saluo meli ori iudicio ego dico ꝙ aut iudex procedit in iudicio aut extra iudicium. Si in iudicio sic tene ꝙ nullo modo potest iudicare cōtra ve/ritatez quam ꝑ certo scit nisi cū peccato mor tali. siue simus i crimīnalibus siue i ciuilib⁹. tum primo quia est contra preceptū diuinū Exo. xxiij. Nō suscipies vocē mendacij. Et infra. neqz in iudicio plurimor acqiesces sen tētie vt a veritate deuies. ⁊ post. Innocentē ⁊ iustū nō occides. tum etiā quia dicit in. c. q ● scandalizauerit. de regu. iuris. Utilius scā/dalū nasci ꝓmittitur ꝙz veritas deseraꝫ. hec ibi. ⁊ in. c. postulatus dns. iij. q. vij. dicit. ꝙ nō ante iudicandū est ꝙz ad conscientiā no/straz reuertamur. et quid placeat deo siue di spliceat debemus diuimere. ⁊ in. c. tunc. xi. q. iij. dicitur. tūc vera est absolutio ꝑsidēris cū interim sequit arbitrium iudicis. ergo a con trario nec absolutio ⁊ multo minus cōdem/ 7

natio. Item in.c. summope. ibidem dicit q̄ fm q̄ in lege diuina ⁊ humana constitutū ē debet iudicare. et post nō ex corde nostro sz precepto diuino ꝺdemnationis sententiā p feramus. ⁊ in.c. cum eterni. de sen. ⁊ re iudi. lib. vi. vbi dicit. In ferēdis sentētijs p oculis habeat solū deū illius imitātes exemplū q̄ querelas populi tabernaculū ingressus ad dñm referebat: vt fm eius imperiū iudicaret hec ibi. Ergo nō fm falsas allegatōnes. Itē tex. est clarus in. d. c. cū eterni. si q̄s inq̄t Innoc. iij. aūt iudex ecclesiasticus ordinarius aut delegatus fame siue ꝑdigus. ⁊ ꝓpriū pse cutor honoris ꝺtra ꝺscientiā et ꝺtra iusticiā in grauamē alterius partis i iudicio quicq̄z fecerit p gratiā vel p sordes ab executōe offi cij p annū nouerit se suspēsum ad extimatiōnē litis p ti quā leserit nihilomin⁹ ꝺdēnādus hec ibi. Ecce q̄ nō dicit ꝺ allegata: sed ꝺ conscientiā ⁊ p sordes falsor. Itē ⁊ alia rōne credo q̄ nō excuset a mortali. qz officiū ius dicētis latissimū est. dicit. l. i. ff. de iur. om. iud. Uñ iudex pōt vt in pluribꝫ iudicare ꝑut sue ꝺscientie rationali videt. vt patet in. l. appellari. ff. quis ⁊ a quo appellat. ibi. et q̄ optimū ē statuere. facit. ff. de arbi. l. qualē. vbi dicit. omni mō dicat quod sibi videt. Itē in. c. ad nostrā. de ꝺsue. dz. postq̄z tibi de merito cōstiterit sententiā pferre valeas. sicut ordo postulat rōnis auctoritate p̄sentiū nō obstante ꝺsuetudine ꝺcedimus facultatē. facit. l. rem nō nouam. C. de iudi. q̄ iudices iurent omni mō sese cū veritate ⁊ legū obseruatione iudiciū disposituros. Item. C. de iudi. l. placuit. i omnibꝫ rebꝫ p̄cipue esse iusticie equitatez q̄z stricti iuris rōem. hec ibi. Facit ad idē. c. fi. de trās. Et ideo sepe q̄n volūt sciūt inuenire colores ꝑ iniusticia defensanda. ita in isto casu tenent vt ꝺtra veritatē nō iudicēt. diligētissime facere q̄ falsitas detegat. vt. ij. q. i. dꝰ omipotēs. ⁊ si nullo mō detegere p̄nt. tūc potius debent officiū resignare q̄z ꝺtra iusticiā sentētiare. Facit ꝑ hoc qđ no. glo. i. c. pastoralis. de offi. deleg. vbi dicit. Merus executor si scit sententiā latā auctoritate litterarū falsarū vel p falsa instrumēta vel p volum aduersarij q̄ n̄ō debet exequi eā. Sed remittere ad superiorē. vt in. c. de cetero. de re iudi. et c. si q̄n. de offi. dele. C. si ex falsis instrīs. l. iudicati. ff. de iudi. l. si ꝓtor. §. marcell⁹. et ad tex. ibidē. q̄ dicit. ⁊ si sciat illaz sententiā iniustā q̄ tenetur exequi si nō potest aliter absolui a mādatore. R. d. glo. q̄ intelligit de iusticia solēnitatis iuris. ⁊ ita exponit iniusticia. i. contra ius litigātis. Secus si esset iniqua. ⁊ dicit iniqua q̄n est ꝺtra veritatē. qz sic nō tenetur obedire vt ibidē all'. Sed si nō habet superiorē cū nulli subsit nisi deo. multo minus debet ꝺtra certā scientiā ꝺdemnare innocentē ꝑ quoscūq̄z testimonio. ꝓpterea dicit. l. psentē. ff. de pe. sancti⁹ est nocentē impunitū relinquere q̄z innocentē damnare. ⁊ sic ꝺcludo q̄ ꝺdemnare aliquē nullo mō licet iudici cōtra veritatez de qua ipse certus est. absoluere aūt b̄ n̄ pōt si pbationes nō sunt legitime. q̄z uis iudex sciat ꝑ certo eū culpabilē. qz iura illud volūt expresse vt nemo publicet peccatū alterius qđ nō potest pbare. vt in. c. si facerdos. de offi. iudi. l. illicitas. §. neq̄z licitas. ff. de offi. ꝓsi. ⁊. ff. de fur. iūcta glo. l. eadē ozōne i fi. ⁊. c. si tm̄ eps. vi. q. ij. ⁊. c. sapiēs. iij. q. vij. ⁊ in. c. mennā. ij. q. iij. absoluit infamatus et quo defecerūt accusatores i pbādo. Et hanc opi. videt tenere Nicol. de lyra sup Exo. xx. iij. Nec ob. c. iudicz. iij. q. vij. qz nō dicit fm allegata. sed dicit: iuxta leges ⁊ iura pnūciet. qđ ē dicere. iuxta qđ statuerūt leges ⁊ iura ꝑcedat i ꝑcedēdo ⁊ discutiēdo. ⁊ det sentētiā. q̄ quidē volūt vt vnicuiq̄z reddat qđ debetur. l. i. ff. de iu. ⁊ iure. nec etiā ob. c. eoiū q. ⁊. c. se. xi. q. iij. qz loquunt quō i examinatōe testiū debet ꝑs citari. ⁊ ordo iuris seruari in eorū discussione. nō em̄ dicit q̄ det sniā fm eorū dictū. Immo innuit ꝺtrariū si bñ attēdat. nec etiā ob. c. nos i quēq̄z. ij. q. i. cū. c. detur. nec etiā ob. c. nos i quēq̄z. ij. q. i. cū. c. dilectus omipotēs. ibidē. ⁊ aliqbꝫ aliꝭ. qz licet dicāt neminē ꝺdemnādū nisi ꝺuictū. nō tm̄ sequit q̄ ois ꝺuict⁹ sit ꝺdemnādus. exq̄ iudex quē certus de falsitate. immo. c. iudicantez. xxx. q. vlti. demonstrat oppositū. vbi dicit. tādiu actio ventilet quousq̄z ad rei veritatē perueniatur. frequēter etiam interrogare oportet ne aliquid forte ptermissum remaneat qđ annecti ꝺueniat. hec ibi. Et ideo dicā cū de una fide agit nō est de apicibꝫ iuris disputandū. ff. mā. l. fideiussor. §. quidē actio. nec sibi ob. d. l. illicitas. qz ibi dicit. pses ꝓuincie id sequat nō simpl'r. sed addit q̄ eū cōuenit seq̄ ex fide eoz que pbabunt ⁊ breuiter nūq̄z inueniet ius qđ dicat q̄ iudex teneat iudicare fm allegata ⁊ pbata. sed bñ fm ordinē iuris ⁊ sic intellige ordinē. s. i. ꝑcedēdo ⁊ examinando ⁊ etiā sentētiādo. Sz ius nō vult q̄ i sentētiādo aliqs puniat q̄ est innocēs ⁊ ꝺtra veritatē. vt. s. ptz. g̃ nō debet iudicare ꝺtra veritatē quā ꝑ certo scit. Ad id quod dicunt de scandalo iā patet p. c. qui scādalizauerit ibi vtilius scandalū tē. vt. s. Silr nō ob. q̄ iu-

dicat nō vt homo sed vt iudex. qz illud vez
ēt essemus extra ea q̄ sunt ɔtra legē dei que
nō sunt pcta. sed i ꝓuaricatione ꝑceptoꝝ dei
nō habet locū illa distinctio. qz nō iudex pu
niet. sed hō q̄nis fecerit vt iudex. Et ꝯ ho lo
quamur q̄n iudex ꝓcedit extra iudiciū. vt in
officijs dādis z alijs q̄ eius arbitrio ɔmittū
tur. sic nō habet dubiū q̄n teneat̄ seq̄ ꝓpriaz
ɔscientiā. nō allegata. vt. ff. de iurī. om. iu. l. i.
z. q̄. i dispensatōnibꝫ. vt. i. q. vij. exigūt. In
cōmunibꝫ etiā extraordinarijs ex cā q̄ sibi vi
det. pōt pēnas tempare. ff. dē pe. l. aut facta. et
l. capitalū. l. di. vt ɔstituereť.

¶Quid dē officialibꝫ q̄bꝫ mādat̄ exequtō sen
tēcie iniuste. R. Alle. dē ales i. ij. pte summe de
q̄nto ꝑcepto. z Ri. i quol'. ij. q. xxv. q̄ si iniu
ɔtinet intolerabilē errorē vel iniusticiā ma
nifestā. nō debet obedire. al's nō pecc̄at exeq̄n
do. qđ ego limito q̄n nō sunt certi đ innocen
tia ɔdemnati. qz i dubio excusant̄. sz q̄n sunt
certi de iniusticia. sic credo pecc̄at mortaliter
obediēdo. vt i ꝑcedēti. §. dictū est.

¶Utr̄ iudex secularis possit iudicare de his
q̄ sunt pcta. vt vsura z hmōi. R. Pa. i. c. cū
sit generale. de fo. ɔpe. q̄ sic. dūmō nō dispu
tet vtr̄ sit pctm p̄ncipaliter. vt patz. ff. z. C.
de condi. inde. p totū. z quod me. causa. z vi
bo. rap. z de furtis. z similibus. z hec est ɔmu
nis opi. et hoc est verū. quia coram eo potest
obiici de iuramento si non vertitur dubiū de
eius validitate. vt in. c. lex debet. xxij. q. v.
Sed si dubitat̄ vtrū sit vsura vel ne. pecca
tū vel ne. tūc iudex secularis nō potest. sz ad
ecclesiam est recurrendū. c. p venerabilē. qui
dictis patet q̄ potest iudex secularis ɔpelle
re ad restitutionē vsurarū. qz etiam de iure ci
vili reprobant̄ hodie ꝑm ɔmunē opinionez.
Fallit hoc in crimine hereſis: de q̄ nullo mō
potest se intromittere nisi ex equēdo. Excipi
untur multi alij casus in glo. et p docto. i. d.
c. cū sit generale. Sed tu dic ꝑm Panor. nul
lum alium esse nisi vt dictum est cum agitur
de dubio. sz vtrum valeat iuramentū vl' ne
z hmōi. quia tunc non potest. et sic tene. Et
vide glo. xxxij. q. v. c. christiana religio. et ibi
per Archid.

¶Utrum iudex teneat̄ iudicare ꝑm statuta
seu ɔsuetudines loci inter illos quorū vnus
est sibi subditus. alter nō. R. Pa. in. c. quod
clericis. de fo. compe. q̄ aut statutū cōcernit
solennitatē actus exhibendi tpe contractus.
z tūc siue sit statutū laici siue clerici nō vale
bit actus. nisi illa solennitas fuerit obserua
ta. qz subditus nō potuit ɔtrahere cū nō sb
dito. etiā spreta lege sui superior̄. Immo pec
cauit. c. ij. de ma. z obe. z. c. requisisti. de testa
mētis. z nulla fuit ɔtracta obligatio lege si
bi resistente z inhabilitāte ɔsensum suū. l. cū
lex. ff. de fideiuss. z qđ nō. in. c. si diligenti. de
fo. compe. z in. c. cū cōtingat. de iureiur. et sic
ɔtractus nō tenuit cum debeat esse vtriusq̄
obligatorius. l. labeo. ff. de ver. sig. sicuti vi
demus q̄ donatio facta etiam nō subdito vl
tra q̄ngentos aureos sine insinuatiōe nō va
let. l. sancim⁹. C. de donat. Et ideo iudicabit̄
ꝑm hoc statutū in vtroq̄ foro inter clericū z
laicū. facit qđ determinat Fede. ɔsil'. xxvij. q̄
cessio actionis ɔtra plebeium facta nobili ab
ecclesia nō valet. exq̄ statuto phibet̄ ne nobi
lis eaz possit recipe. Ratio. qz statutū dispo
nit in casu licito z inter subditos z nō i frau
dem libertatis ecclesiastice. ex q̄ patet q̄ lai
cus teneť in testando seruare omēs solēnita
tes legis sue. al's nō valebit quātūcūq̄z isti
tuat clericū. nisi hoc fecerit p aia sua. qz i ta
libꝫ sufficit seruare dispositionē iuris genti
um. c. relatū. el. i. de testamētis. z. l. i. C. đ sa.
san. ec. Sil'r si statuto caueť ne res total' si
ne certa solēnitate possit alienari ñ valet ali
enatio ipsa nō seruata etiaz facta clerico. nec
p hoc dico q̄ statutū laicoꝝ liget clericos sed
tm subditū z impedit obligationē oriri. l. nō
dubiū. C. de legi. Et ideo si clericus vult il
lum obligare faciat q̄ seruat seruanda. Aut
statutū ɔcernit psonā. vtputa q̄ debeat ali
quid facere post ɔtractū vt apprehēdere pos
sessionē infra certū tps aut ꝓbare p tot testes
z hmōi. z tūc cleric⁹ nō artat̄ respectu statuti
laici etiam litigans in foro seculari. nec lai
cus respectu statuti clerici nec forēsis. vt no.
Bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. tri. vbi
dicit q̄ etiā si tale statutū ɔcernēs psonā in
directe tangit bona. qz nō ligant̄. Exemplū.
statuto caueť q̄ primogenitus succedat. cer
te forensis nō ligat̄. etiā si habeat ibi bona.
Nec⁹ si ɔcernet p̄ncipaliter bona. vt si dice
ret q̄ bona deferant̄ ad p̄mogenitū. facit. l i.
ff. de tuto. z cu. dan. vbi licet ꝑses ꝓuincie
possit dare tutorē. nō tñ eū qui nō ē eiusdez
ꝓuincie. vel habet ibi domicilū. z sic fuit di
sputatū p Bo. Lau. in. q. facti. caueť statuto
mutuo q̄ si res possessa ab aliq̄ euincat̄ ab eo
q̄ possessor ñ teneat̄ eā sibi restituere nisi da
to sibi ꝑcio q̄ emit. Bononiēsis litigat muti
ne ɔ mutuēsem. obtinet sniam. nūquid da
bit sibi ꝑciū. certe nō. quia illud statutum
nō porrigit vires ad forēes licet ibi litigēt.

Facit ad hoc quod no. Io. Pe. de ancha. in. c. canonū. de consti. Ex quo infert Pa. vbi. s ꝙ ex uis statuto caueatur ꝙ usurarius nō teneatur restituere pignus. etiā si ꝑtet quis se esse dñm nisi restituto precio ꝓ quo est impignoratū ꝙ nō extendetur ad rē clerici vel forensis impignoratā dño inscio. qz si res ē clerici nō subiacet iurisditōi laicoꝝ. c. fi. ō vi. t ho. cle. Si ꝛo laici extranei. et ibi sit delata furtiue. t contra voluntatē dñi. nō potest dici de iurisditione statuentis: sicut diximꝰ de re mobili que nō est pmansura. vt nō. i. c. fi. de fo. compe. Facit. l. heres absens. §. nūquid. ff. de iudi. Aut statutū dat modū dicendi causam. t tunc si prefigit legem iudici iudex tenetur t sub eo potest allegari. Exemplū. statuto cauetur ꝙ iudex sequat libros mercatoꝝ. t tūc in foro seculari facit fidē ī piudiciū subditoꝝ. nō autē clericoꝝ vel extraneoꝝ. Si tamē vult recipe librū ꝓ se vigore statutoꝝ tenetur recipere cōtra se. arg. c. cuz olim. de censi. cū ibi no. Si ꝛo nō prefigit legem iudicij sed loq̄tur generaliter. adhibeatur fides libris mercatoꝝ. tūc vbiq; potest allegari ꝛtra subditū statuētis nisi ī casu qñ nō vult suscipere ꝛtra se.

11 ¶ Utꝝ iudex ecclesiasticꝰ possit iudicare laicum subditū principis laici vel etiam principes laicos: R. ꝙ sic rōne spūalitatis. puta si causa ē spūalis. vt de dictis matrimoniꝝ. t hm̄oi. vel rōne peccati cuiuscūq; mortalis. vt nō. i. c. ij. t. c. nouit. de iudi. alʾs nō.

12 ¶ Utꝝ laicꝰ possit iudicare ī aliquo casu clericuz: R. ꝙ siue cā sit spūalis. vt de decimis. mrimoniꝝ. siue criminalʾ vt ō hereſi vl' usuris t hm̄oi. siue tpalis non pōt. vt in. d. c. ij. Posset tn̄ aūcte sibi delegata ab epo ī causa tpali mere de clerico iudicare. alʾs nō. vt. d. c. ij. Fallit etiā hoc qñ clericꝰ ē degradatus t traditus curie seculari. qz tūc potest.

Judiciū ē duplex. vnū ordinarium ſm̄ leges dei. aliud temerariū. Primū est duplex. s. iudiciuz discretionis. de quo in. l. cū prefor. ff. diudi. ij. q. vij. §. tua. Un̄ dicit. Furiosus caret iudicio. t istud concedit omnib in manifestis t certis. aliud ē coertiōis. t hoc cōcedit aliqñ plat'is. t aliqñ alijs. t istud aliqñ ōr extraordinariū. i. delegatū. vt no. Ber. Inno. t hosti. ī. c. qm̄. t ibi ī glo. de pba. Itē extraordinariū dicit qñ nō proceditur in figura iudicij. sed iudex pcedit ex officio suo in moduz inq̄sitōis vel denūciatōis. vt de accu. c. sup his. t. c. qualiter. el. ij. Itē in causis electōis postulationis aut pusionis sup dignitatibus. pſonatibus. officijs. canonicatibꝫ prebēdis. seu quibuscūq; alijs bñficijs ecclesiasticis. aut sup decimis. mrimonijs t usuris in quibꝫ pcedendū ē simpl'r. t ō plano dicit extraordinariū. de quibꝫ nō. in. c. olim. ō accu. ꝓ Inno. t Hosti. t in. c. statuta. de here. li. vi. t Io. mo. t Io. an. Item potest dici extraordinariū qñ iudex ecclesiasticus cognoscat de tempalibus rebꝫ laicoꝝ rōne peccati annexi. de iudi. nouit.

¶ Quot modis iudiciū reddit nullum? R. ꝙ tripl'r. Primo rōne iudicis incōpetētis. puta qz nō habet ptātē sup eū quē iudicat. vt ō iudi. c. at si clerici. cū suis ꝛcoꝝ. 2

¶ Utꝝ quilibet laicus possit se subijcere cuilibet iudici q̄ pest? R. ꝙ sic si vult. l. i. ff. de iudi. t. l. i. C. ō iuſ. om. iud. t intelligit velle cōsentire qñ scit eū nō esse suū iudicē. et tñ litigat sub eo. vt in. l. ij. ff. de iudi. Sed q̄ si ille cui vult se subijcere nō habet iurisditiōez in actu. vide. s. Cōfessio. iij. §. iij. 3

¶ Utꝝ similiter clericus? R. ꝙ nō sub iudice laico etiā ꝓpter tpalia bona sua. c. si diligēti de fo. compe. nisi agēdo ō laicū sb iudice laico ꝛcueniret etiā ō crimine cuiuliter tn̄. qz tūc tenet rn̄dere. vt glo. nō. de iudi. c. at si clerici Sz Pa. ibidē tenet ꝙ etiā sunt solēnes doctoꝛes q̄ tenēt ꝙ nō pōt ꝛcueniri. vide ꝓ eum ibidē. Sz aduerte qz in cā spūali seu annexa nō habet locū recōuentio coz̄a seculari iudice. ar. c. tuā. de oꝛ. cog. t. c. latoꝛ. q̄ fi. sunt legi. t sic tenēt cōiter doc. in. d. c. at si clerici. ſs in tempali credo ꝙ sic. 4

¶ Utꝝ laicus laicū sup re ciuili possit cōpelere sb papa? R. ſm glo. xi. q. i. inolita. t Pa. in. c. licet ex suscepto. de fo. compe. ꝙ nō. nisi ī xvi. casibꝫ. Primus qñ hoc habet consuetudo. vt in. c. ſt clericꝰ. de fo. compe. Secūs qñ sumꝰ in terris subiectis ecclesie q̄ ad tempalē iurisditionē. vt in. d. c. nō. Tercius qñ causa sup qua additur spectat ad ecclesiasticū ō iure. vt in. c. tuam. de oꝛ. cog. t. c. cū sit generale. de fo. compe. Quartꝰ qñ vacat imperiū et adit papa ī causa spectante ad impatoꝛē vt i d. c. licet. Quintus qñ dat negligēta principis in iustitia admistranda. vt in. d. c. licet. t. d. c. cuz sit. Sextus qñ impetrat a pſona miserabili t oppſſa. vt in. c. ex parte. Bō fo. compe. Septimus qñ iudex secularis q̄ nō habet ī ꝓuincia supioꝛē nō vult facere iustitiā. vt nō. in auten. vt diffe. iudi. §. i. t ij. Octauus in cā recōuentionis. iij. q. viij. §. cuius in

agẽdo. Nonus ſm Hoſt. i cauſis mortuari oꝝ a defunctis derelictoꝝ. i auten. de ec. ti. §. ſi aũt. Decimus qñ ſecularis iudex inuocat auxiliũ eccleſie. xxiij. q. v. adminſtratores. ſm Innoc. puta qz ſubditi ſunt ſibi inobedientes. Undecimꝰ rõne adminſtratõis aſſumpte a laicis. quod intelligevt nõ. in. c. iudica. ũ. di. xij. ſi eccleſiaꝝ ſeruiuel hoies ſeruiẽtes indebite a laicis collectant. c. eccleſiaꝝ ſuos xij. q. ij. Et i aut. Itẽ nulla cõitas. C. de epi. & cle. Decimuſtercius qñ in puincia nõ ẽ iudex aut ſupior laico. tũc põt adiri eps. vt ẽ cauſus in aut. vt differ. iudi. §. ſi vo contigerit. Decimuſquartus qñ aliquid eſt ambiguꝫ & vt difficile inter iudices variat. vt in. c. per venerabilẽ. qui fi. ſunt legi. Decimuſquintꝰ ſſiagit p viã denũciatõis euãgelice. vt in. c. nouit. de iudi. Decimuſſextus qñ cauſa principalis ẽ annexa ſeu diuicta cũ cauſa ſpectãte principaliter ad eccleſiã. Exemplũ ponit glo. de vote. vt i. c. de prudẽtia. de vote poſt dinor. re. et hoc qñ nõ agit principaliter de vote ſz ex conſequẽtia. & circa pdicta vide pdictũ Pa. in d. c. licet. cũ multis declarationibꝫ.

¶Scdo redditꝫ nullũ iudiciũ rõe pſone agẽtis. puta qz ẽ minor & agit ſine auctẽte curatorũ. C. de iudi. l. pperãdũ. i fi. et. C. q̃ legi. ſpo. hã i iudi. habeat. l. i. Hil'r ſi ẽ ſeruꝰ vel monachus & hmõi. Itẽ excõicatus. Hil'es em nõ põt agere niſi i caſibꝫ expꝝſis a iure.

¶Tercio redditꝫ nullũ ex defectu rei. vt puta. qz nõ põt tractari ſub talu iudice ſicut ius patronatus. de iudi. c. quãto. vl' res eccl'aſtica. c. decernimus. de iudi.

¶Qui ſunt qui nõ põt vocari ad iudiciũm? R. q̃ multi. de quibꝫ. ff. de in ius vocã. l. ij. et iij. & ſunt oſul. pfectus. prox. Mgratus qui habet imperiũ mex vel mixtũ. nec eps dũ ſacra agit. nec ille qui vxorẽ ducit. nec illa que ducit i vxorẽ. nec q̃ funꝰ familiare pſequit. vel iuxta mortuũ facientẽ obſequia. nec q̃ p pter religionẽ loci ſe mouere nõ põt. vt regularis vel incluſa. Ponunt alibi alij. vt ſunt infantes & furioſi. ff. d oꝺi. fur. l. ij. & hꝫ vex p ſeſz bñ p tutores & curatores. Itẽ nec ſeruꝰ dñm. nec libertꝰ patronũ i famoſis actõnibꝫ niſi venia ipetrata i ius vocare põt. de quibꝫ nõ. i dictis. ll. de i ius vocã. & ſequẽtibꝫ

¶Quid ſi pupillus vocat in iudiciũ. et nullus ius eũ defendit? R. nullũ erit iudiciũ. ff. de re iudi. l. contumacia.

¶Utꝛ mulier poſſit vocari in iudiciũ? R. q̃ nõ pſonaliter niſi in caſibꝫ expꝝſis a iure. & hoc intellige ꝺ q̃ voluntatẽ. Decus ſi vellet. vt in. c. mlieres. de iudi. li. vi. Et ſunt iſti caſus expꝝſi a iure i quibꝫ vocat. Primus in cã criminali. ff. de pub. u. di. l. penul. §. ad crimẽ. Decꝺs in ferẽdo teſtimonio i cã criminali qñ põt admitti. de quo vide. j. Teſtis. §. v. Tercius qñ ẽ tutrix filioꝝ ſi nõ vult actores ꝺſtituere. inſti. de cura. §. vlt. Utꝛ aũt mulieres religioſe poſſint ſi ipſi volũt ſil'r euocari ad iudiciũ? R. q̃ nõ p nulla cã. pſonali intelligevt in. d. c. mulieres.

¶Quid ſi citent de facto alique mulieres cõtra pmiſſa? R. q̃ ẽ irritũ ipſo iure. vt in. d. c. mulieres. immo ẽ excõmunicat' fingẽs cauſam vt iudex vadat ad mulierẽ p ferẽdo teſtimonio. ſz ex cã vera ſi eaꝝ teſtimoniũ ẽ neceſſariũ: ꝺz iudex ad eas ire. vl' ſi nõ decet alium mittere. vt in. d. c. mulieres.

¶Qualiter puertitꝫ iudiciũ? R. q̃ttuor modis. Timore. cupiditate. odio & amore. xi. q. iij. quattuor modis.

¶Qua hora poteſt iudicium exerceri? R. q̃ de nocte non eſt honeſtum. de offi. deleg. conſuluit. tamen ſi iudex procedit de nocte cum lumine candele ad litis conteſtationẽ vl' ſententie prolationẽ. valet quod agit. licet facere nõ deceat. dummodo aliud nõ impediat. qz multa phibent' que tamẽ facta tenẽt. ꝺ regula. ad apoſtolicam. de iureiurã. qui ẽ admodum. §. ſi q̃ poſt. de hoc nõ. in auten. ꝺ iudi. §. ſed ebunt.

¶Utꝛ tpe vl' hora feriata poſſit? R. q̃ nõ. vi de. s. Ferie. in pn. cũ duobꝫ. §. ſequẽtibꝫ.

¶Utrũ iudex poſſit iudicare vltima die ſui officij? R. q̃ nõ. vt in. l. eũ qui. ff. ꝺ iuriſ. omiu. tenet tamẽ ſi iudicat. vt in. l. memiſſe. ff. ꝺ offi. pcon. & hoc intellige in ordinario. qz delegatus etiam vltima die iudicat. vt i. c. cõſuluit. de offi. deleg. Bar. tamẽ in. l. eum qui. limitat vex poſt aduentũ ſucceſſoris. qm añ licite iudicat. ꝺ. l. meminiſſe.

¶Quo loco? R. q̃ i loco ſue iuriſdictõnis niſi de conſenſu ptiũ & iudicꝭ territorij. ix. q. ij. epm. cũ duobꝫ ſequẽtibus. c. vide glo. in. c. vt liti gãtes. de offi. oꝝ. li. vi. Fallit etiã hoc i epo expulſo. Sed q̃ ſunt voluntarie iuriſditionis põt vbiq; exerceri. l. ij. ff. de offi. pcon. & c. nouit. de offi. le. & ibi glo.

¶Quõ debet iudicare? R. q̃ ſedere ꝺz. vt nõ. i ꝺ. §. ſedebunt.

¶Temerariũ iudicium qꝺ vniuerſaliter phibet ꝺr ſex modis. Primo ex pte iudicãtis p vſurpationẽ officij ſibi nõ impoſiti. Secꝺo ppter indignitatẽ. Ro. c. xiij. tu qs es q̃ iudicas. Tercio ppter ignorantiã ex parte ꝓo rei eſt.

Quarto qñ iudicatur psona q̄stū ad euentū futuꝝ. qz nemo ꝛesperādus est. de pe. dist. vij. nemo. Quinto qñ iudicat intentio incerta. Sexto qñ iudicatur factū occultū. qz de incertis ť occultis temerariū est iudicare ꝑm glo. sup illud Mat. vij. Nolite iudicare ꝛc. ť. i. ad Loꝝ. iij. ť de reg. iur. c. estote. ť in prędictis modis cōiter ē pctm mortale. qz ꝺ precptū xpi Mat. vij. Nolite iudicare. vide pceptū. §. vq. ť. j. Presumptio. i.

Juramentum ꝓmo ē assertio vel negatio de aliquo licito. possibili ť honesto. sacre rei attestatione firmata ꝑm Soffre. hosti. Archi. ť in auten. de man. prin. §. sed neq. ť nō. xxij. q. i. §. i. vnde dicit iurare. qz q̄si p iure introductū est. vt qꝺ sub inuocatione diuini testimonij ꝺr p vero habeat.

1 ¶Quot modis iuratur? R. ꝙ duobus modis. Primo solo sermone. sicut in veteri lege dicebant. viuit dñs. viuit anima mea. hoc addat mihi dñs. i. Regū. xij. xxij. q. i. ť iurabant. In primitiua ecclesia. Testis est mihi deus. deum inuoco in testem. veritatem dico i xpo ť nō mētior. testis ē mihi ꝺscientia. xxij q. i. si peccatū. et sic deus te adiuuet. xxxv. q. vi. de parentela. Item p euangeliū christi. p crucem. p ordinem sacrū. p sanctos. vt nō. i c. si aliqua. xxij. q. i.

2 ¶Sed vtrū liceat iurare p creaturas? R. ꝑm sanctū Bo. in. iij. dis. xix. ar. ij. q. ij. ꝙ iurare p creaturas aliqñ fit p impcationē. vt cū ꝺcitur. Jta viuat filius meus. ť isto mō nō inuocat creatura ad testificandū. sed oppignoratur ipsa creatura creatori. ꝑm ꝙ ꝺcit Aug. ť licet iurare sic. qz licet oīs creatura sit creatoris. tamē solatiū eius nobis a deo concessum est. ť ideo tanq̄ nostꝝ deo oppignorare possum⁹. Aliqñ iuratur p creaturas. ť inuocātur in testē ꝑm se. ť sic nō licet iurare. qz sic esset credere in eis esse aliqd numinis ratiōe cui⁹ veritas posset ꝺci ť ꝺfirmari. Et sic intelligit istud Matt. v. Nolite iurare neq̄ p celū ꝛc. ť istud. xxij. q. i. si q̄s p capilluꝝ. et. c. ꝺsidera. Aliqñ inuocat creatura i testē inq̄ntū relucet in ea diuine veritatis vestigiuꝝ. et sic iurare est iurare p deuꝝ qui relucet in ea. et sic licet iurare. ť de hoc habes p Host. Bof. et Ber. i. c. et si xps. de iureiur.

3 ¶Quid de acceptātibꝫ iuramētū idolatrāꝫ vel cogentibꝫ eos iurare p deos suos? R. ꝑm bona. vbi. s. art. ij. ꝙ i iuramēto facto p idolū est duo ꝺsiderari. aut idoli veneratōem. et sic nō licet nec recipe nec exigere. Aut ꝺsideratur verbi ꝺfirmatio solū. et sic licite exigit maxime p bono cōi. sicut fecit Jacob ad Laban. xxij. q. i. monet te.

4 ¶Utrū sit iuramentū dicere. in veritate dico vobis? R. Pa. i. d. c. ť si christus. ꝙ sic. qa interponit deum qui est veritas ad ꝺfirmationē actus. hoc limito vez qñ homines q̄bus fit habēt illud p iuramēto. et ille qui iurat sic intendit iurare. alꝫ nō credo. de quo ꝺc vt. j. Periurium. in prin.

5 ¶Utꝫ sit necesse ꝺcere iuro. R. Pa. i. d. c. ť si xps. ꝙ nō. sꝫ sufficit ꝙ ad ꝺfirmationē vi/tat/ q̄s interponat deū iplicite vl explicite.

6 ¶Utꝫ oīs fidei pstatio sit iuramentū? R. Pa. in. c. querela. de iureiur. ꝙ sic. sꝫ nō ecōtrario. qz nō omne iuramentū est fidei pstatio. qz tūc ꝺcit quis prestare fidē qñ promittit aliquid p fidem meā. vel sic. deus me adiuuet ť hmōi. et sic fidei pstatio nō includit. nisi iuramentū promissoriū ť nō assertoriū. vel ꝑm alios ꝺffert a iuramēto qꝺ fit p libꝫ uentu rei sacre. fidei aūt pstatio nō fit cū intersacrā. fidei aūt pstatio nō fit cū interest cū aliqd promittit p fidem sine verbo iuro. iuramentū ꝺo est cū ꝺcit. iuro p deuꝫ vel p aliqd. vñ licet quo ad peccatuꝫ mortale non sit dānia. qz ꝑm Archi. in. c. i. de sepul. li. vi ť Inno. et ꝺmuniter doc. i. c. ť si xps. ꝺ iure/iur. sicut iuramentū est ꝺcere. iuro tibi p fidē meā vel euangeliū. sic etiā iuramentū est ꝺcere. promitto tibi p fidē meaꝫ siue sub fide mea. vez est ꝙ quo ad pnaꝫ purū puta de/positōis i clerico. vt in. c. querelā. de iureiur. nō incidit quis nisi exp̄sserit ꝺbū iuro. et sic intellige iura que ponūt vt diuersa iuramēta. ť fidei prestationē. vt in. c. puent. ꝺ fide/ius. ť in. c. querelā. ne pla. vices suas. ť. c. ij. ꝺ spon. simplex ꝺo promissio ꝺr q̄ nec iuramēto nec fidei pstatione firmat.

7 ¶Sedo mō iurat cuꝫ interuētu alicui⁹ sacre rei. sicut cū iurat in manu epi vel sacerdotis. aut sup euāgelia vel corpus xpi. aut crucē et hmōi. vt. lxij. di. tibi dño.

Juramentū.ij. quottupleꝫ ē? R. ꝙ duplex aliud iudiciale. aliud extraiudiciale. Judiciale ē qz ꝺfertur in iudicio. ť istud aliqñ ꝺr iuramentū de calūnia quo q̄s iurat se bona fide nō ꝛo calumniādi cām mouisse vel mōdere. seu aliqd aliud apponere. vt. C. de iur. calū. l. ij. §. i. ff. fa. her. l. iter coheredes. §. q̄ familie her. Et nō ꝙ calūnia ē falsa petitio vl iusta

repulsio facta sciēter. argu. eoꝝ que no. ff. ad turpil. l. i. §. calumniari. ij. q. iij. §. notandū. ¶ istud iuramentū nō tm debet esse de pteri/to: sed etiā de futuro. d. §. q. fa. her. Aliqñ so/lum dicit iudiciale. ¶ dicit iurare in litē ex eo q̄ ppter litē siue rē in litē. i. iudicio petitā p/statur. vñ aliqñ datur a iudice qñ deficientibus pbationib⁹ habēs vnū testem vl̄ famā p aliquo compellit eum iurare sup quo ē fa/ma. ¶ dicit necessariū. qz ps cui defert nō po test sine causa recusare. vt in. c. fi. de iureiur. ī pn. ujcta sup scptione. ¶ in. l. generaliter. C. de nō nu. pe. Appellat etiā decisoriū. qz pstat ad litis decisionez. vñ dicit q̄ maiorē hz au/ctoritatē q̄z res iudicata. vt in. l. ij. ff. de iure/iur. ¶ istud pducit actiōz de iure ciuili. l. acto ri. C. de iureiur. Aliqñ etiam istud iudiciale datur a parte pti. ¶ istud bñ potest recusari. vt in. d. c. fi. Extraiudiciale ꝯo iuramētū ap pellatur voluntariū. qz voluntate ¶ ex ꝯuen tione ptiū suscipit. et istud aliqñ dicit asser/toriū. qñ asserit aliquid sic esse vel nō esse. vt in. c. si ꝯo. de iureiur. Aliqñ dicit obligatōis introductoꝝum vel promissoriū. sicut qñ p mitto tibi dare vel facere aliquid. vt ī. c. cuz ꝯtingat. de iureiur. Aliqñ dicit cōfirmatorium. sicut cū filia renūciauit bonis paternis ¶ iuramētū interponit tali renūciatōi. vt in c. q. de pactis. lib. vi. ¶ aut. sacramēta pube ñ. C. si aduersus venditionē.

Juramentum iij. ꝺ his q̄ considerā/da sunt in oī iuramēto. Uñ scias fm Ho/stī. ¶ Joff. q̄ septē sunt attendenda. ¶ p mo

¶ Quis pōt iurare: Et dico q̄ omnis qui est volī capax. vñ nec pueri qui nō sunt volī ca/paces obligant ex iuramēto. xxij. q. v. c. puu li. nec furiosus. xv. q. i. merito. nec etiam ad mittunt ad iurandū. d. c. puuli.

¶ Secundū cui fiendū est iuramentū: R. q̄ iudicio iudici competenti. extra iudiciū po test fieri cuicūq;.

¶ Utz clerici possint iurare: R. q̄ nō cuicun q̄ laico sup cuāgelia. xxij. q. v. nullus ē. hoc intellige nisi de licētia prelati sui. vt i. c. i. ꝺ iu ra. calum. hoc vez si iurat tanq̄z supiori. ¶ sic intellige. d. c. nullus. aliter sic etiam sine licē tia. vt i. c. ex rescpto. et. c. puenit. de iureiurā. Itē nō pōt iurare ꝺ calūnia nisi de licētia sui supioris nisi ille coraz q̄ litigat sit ei⁹ supior. q̄z habita licētia pt etiā i manu laici iudicis. xxij. q. vij. c. nos. Itē phibet iurare in actu re ligiōis. vt i. c. q̄q̄z. xiij q. ij. Et intellige i manu laici. exceptis ḡ tribꝰ casibꝰ pdictis pōt iurare licite etiam i manu laici ¶ sine licētia alia. vt i. d. c. ex rescpto. et puenit. ¶ no. Pa. i. c. i. de iura. calū.

¶ Terciū q̄d pōt iurari. s. p qua re: R. q̄ pro omi re licita. iusta ¶ honesta. nā p re turpi. il licita vel iniusta factū iuramentū nō tenet. ar. c. vl. de pactis. ¶ clarius. j. patebit. 4

¶ Quartū p quod potest iurare dictū est. s. Juramentū. i. 5

¶ Quintū ad q̄d seu cur. s. p fine bono ¶ lici/to. qz cuiꝰ finis bonus est ipm quoq; bonū ē. ar. viij. q. iij. c. artaldus. nā si p cā malā illici tū ē. vt sunt ꝯiuratōes. ꝯspiratōes ¶ hmōi. ar. d. c. vl. de pac. de re iudi. c. i. 6

¶ Utz iurās sine causa legitima peccet mor/taliter: R. q̄ si iuret q̄s sine causa necessaria vt ista necessitas comphēdat vtilitatē nō so lū ꝓpriā. sed etiam ꝓpriā. qz aliter nō credi tur ei. sic ñ peccat mortaliter. Facit. d. §. al's ea demū. ¶ c. florentinū. lxxxv. dist. ī glo. q̄z/nis sit periculosum. vt patet ī. c. ita ḡ. xxij. q. i. in tex. et in glo. Si ꝯo iuret p cā legitimā vel inhonesta aut illicita. cōiter ē pctm mor/tale. xxij. q. iij. §. illicitū. qz assumptio est no mis dei inuanū. ¶ pbatur in. c. sicut nostris de iureiur. ¶ ibi sentit glo. ¶ Jnno. ¶ Pa. Fa/cit. c. q̄ sacramēto. xxij. q. iij. Hoc itellige qñ aduertit. ¶ de cā illicita ¶ de iuramēto fm q̄ dico puriū mortale. j. Periuriū. 7

¶ Sextū quo sit iurandū: R. q̄ tres dz ha/bere comites. s. veritatē. iudiciū et iusticiam Diere. iij. de iureiu. ¶ si xps. §. Jacob⁹. xxij. q. ij. animaduertendū. Ratio ē fm. s. Bo. vbi. s. in lra. qz iuramentuz ꝯpat ad tria. s. ad rem de qua fit. ¶ sic debet veritas q̄ ē ade quatio rei ad sermonē adiurantē. secūdo cō/patur a quo pcedit. ¶ sic debet iudiciū. s. di/scretōis. tercio compat ad causam p qua fit. ¶ sic debet iusticia. s. vt causa sit iusta. 8

¶ Utz semp sit pctm mortale qñ pdicta de ficiūt: R. Pa. i. d. c. ¶ si xps q̄ nō semp sz ali qñ veniale fm quātitatē culpe. vt no. Archi. ī. d. c. animaduertendū. qō meli⁹ patebit. j. Periuriū. ī pn. cū q̄nq;. §. se. 9

¶ Utrū iurans sine iudicio discretionis pec cet mortaliter sicut faciūt illi q̄ in q̄libet ver bo iurāt: R. q̄ cū iuramētū phibeat nō qz sit malū sed ppter piculū puriꝰ. ido si tal' iurat faliū nō excusat a mortali p ea q̄ dicā. j. puu riū. ī pn. ¶ fm illā distinctōem. Si ꝯo iurat vez. sic nō erit mortale pctm. Uez ē q̄ tenet abstinere sicut a mortali ppter piculū. quia de tali dicit Ecclesiasticī. xxiij. Uir multuz 10

11 ¶Utr̃ inducẽs alium ad iurãdũ quem scit falsse iuraturꝫ vel nõ seruaturum iuramentũ pecce mortaliter. R. fm Rich. i. iij. di. xxix. q. aut facit vt psona publica ad instãtiã pris ꝛ ex ordine iuris. ꝛ sic nõ peccat. Si vo facit vt psona publica. tñ ꝯtra ordinem iuris aut vt psona priuata. sic peccat grauiter. sed dñs Lar. in cle. vnica. de iureiur. dicit q talis vincit homicidã. xxij. q. v. si quis ꝯuict⁹. ꝛ c. se. ꝛ sic patet q est mortale. Et ex hoc cõcludit Pa. i. c. clericus. de coha. cle. ꝛ multi. q nunqꝫ est referendũ iuramentũ illi ꝯtra quẽ est vehemẽs suspitio de trãsgressione. ꝛ referẽs peccat. intellige mortaliter fm distinctiõnẽ dictã. alle. c. ille. xxij. q. v. et facit optime ext. d. c. clericis. vbi nõ vult clericos cogi iurare dimittere ꝯcubinas. quod no. ꝯtra dãtes secularibus iuramẽta ꝛ similib⁹ qui nõ seruãt. ꝛ ideo ponãt potius pnã. ꝛ hoc. quia tale iuramẽtũ est ꝯtra iusticiã. Non credo tñ mortaliter peccare illũ qui dat iuramẽtũ etiã vt psona priuata illi quem scit fallsz iuraturꝫ qñ ille est tã dispositus iurare. puta qz obtulit se iurare qñ hoc facit ex aliqua rõnabili causa. ꝛ de isto nõ loquit. c. ille. sed d eo q inducit nõ dispositũ iurare.

12 ¶Utr̃ iurãs vituperose p membra inhonesta peccet mortaliter. R. q tales ꝓprie sunt blasphemi. vt patet i. c. si qs p capillum ibi. alio mõ blasphemia tẽ. xxij. q. i. ꝛ ideo sic peccat mortaliter sicut dictũ est de blasphemia s. in pn. Nã verbũ alius facit positiõz eiusdẽ qualitatis regularitatis. licet habeat exceptionẽ aliqñ. vt i Johãne. et alij duo latrones. ꝛ no. Pa. i. c. accedes. de pben. ꝛ iõ alio mõ psupponit blasphemiã. sec⁹ si iuraret p aliqd membr̃ honestũ ꝛ cũ reuerẽtia. vtputa p sanctũ caput dei. ꝛ raro nõ ꝯsuetudinarie. scd̃m vo sic esset veniale.

13 ¶Septimo attẽdẽdũ ẽ i iuramẽto qñ. tpus em reddit iuramentũ illicitũ. vñ qñ iurat in iudicio diebꝫ feriatis nisi p pace ꝛ aliꝫs pijs causis. vt d. ferijs. c. ꝙquestus. q aũt fiat a ieiunijs ẽ de honestate. xx. q. v. honestũ.

Juramentũ iiij. quomõ iuramẽtũ interpretandũ est. R. fm Inno. in. c. venies. d iureiur. q in iuramẽto determinato sup aliquo singulari sic interpretatur i foro anie fm intentionẽ iurãtis. facit. c. humane aures. xxij. q. v. sed hoc ego limito verũ qñ ille qui dat iuramentũ seu exigit dolose ꝛ inique facit. sicut cũ vir prestat iuramentũ vxori sup adulterio. Nã cum talis inique a tali ꝓfessione exigat poterit iurare fm suam intentõez qd est verꝫ. licet fm intellectũ audiẽtis sit fallsz fm Rodo. quẽ sequit Asten. lib. i. ti. xvij. ar. vij. Facit qd no. theologi i. iij. dist. xvij. vbi circa lras dicit Ric. q obstetrices nõ peccabãt. licet nõ rñdissent ad intẽtõem Pharaonis. qz nõ fuit ei data auctoritas ad aliqd agendũ ꝯtra deum. Sil'r qñ quis ex iuramẽto exigit ab aliquo quod ipse nõ pot sine peccato implere. potest habere intentõem cũ iurat illud facere. s. q̃tum potest sine peccato. sicut si mulier que habet impedimentũ excõmunicata. qz nõ potest pbare in mortis articulo cum oporteat eã iurare de stãdo cũ viro debet intelligere sic. s. q̃tuz poterit sine peccato. ꝛ nõ plurat. vt nõ. in. c. lras. de resti. spoli. Si aũt ille qui pstat iuramentuz ẽ bona fide ꝛ i casu licito prestat. tũc habet locuz. c. quacũqz. ar. xxij. q. v. quia si sciẽter nõ iurat fm intentõem prestãtis peccat mortaliter ꝛ est pjurus. ꝛ etiam credo q teneatur sicut ille ĩtellexit implere. ar. c. quacũqz. nec obstat q sicut votum dolosum nõ obligat sic nec iuramentũ. quia votum fit deo ꝓprie. sed iuramentũ fit homini. et obligatio contrahit̃ aliter i voto. qz p intentionẽ. aliter in iuramento. qz p deliberatazꝫ verboꝝ attestationẽ. Si autez vterqz fuit in simplicitate. sed vn⁹ vno modo intelligebat. alter alio mõ. sic interpretatur fm intentionẽ iurãtis in foro anime. vt no. i. §. ex his oĩbꝫ colligit. xxij. q. v. In foro autem contentioso stabitur verbis. vt i. c. ex lris. de spon. Si vero verba habẽt duplicem intellectũ i stipulatoibꝫ ꝛ aliꝫs ꝯtractibus cõtra stipulantẽ ꝛ vendentẽ interpretabũtur. l. inter stipulantẽ. §. i. ff. de verb. ob. ꝛ l. labeo. la prima. ff. de ꝯtrahen. empt. In iudicijs i ꝓncipio interpret̃ p actore. in medio p vtroqꝫ. i fine p reo. extra d pba. ex lris. vt eccle. bñfi. c. vt nostrũ. In relictis aũt cõtra delinquentẽ nisi aliud appareat. d pba. c. i. Si vo loquamur de iuramẽto generaliter pstito p obedictia pstãda mãdati. sic dicit Innoc. i. d. c. venies. qd interpret̃ vt nõ extendat̃ nisi ad ea de quibus cogitatũ ẽ vel debuit cogitare. vt i. c. ĝntaualls. d iureiu. d. dec. ex multiplici. d resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne quis. Alij dicũt q iterpret̃ generaliter nisi sit ꝯtra ꝓmissum iuramentũ. vt i. d. c. venies. vl' ꝯtra ius. vt i. d. c. ĝntaualls. vl' ꝯtra ꝓmissum ꝓpter nũptiaz cõez q si h̃ mãdari credidisset nũq̃ iurasset. ar. c. petitio. d iureiu. Ego credo

q̃ in foꝛo anime interp̃tabitur fm intentio/
nẽ iurãtis nisi fuerit dolosa.

¶ Utꝛ uramentũ p̃stitũ in materia iuris re
stringatur ad limites iuris ? R. Pa. in. c. tua
nos. de eccle. edi. q̃ sic. ita q̃ recipit oẽs limi/
tatões ꝛ restrictiões quas recipit ius illud.
Facit ter. i. l. fi. C. de ꝺ di. inde. ꝛ in. l. fi. ff. q̃ sa
tisda. co. ꝛ nõ. p Inno. et glo. in. c. dilecti. de
arbi. vbi dicit q̃ cũ q̃s iurat stare sentẽtie ar/
bitri sub pena q̃ nõ obligaꝛ nisi vl parere sen
tẽtie vl̃ soluere penã. ꝛ ideo si soluit penã suf/
ficit. Sil̃r si iurauit nõ sub pena. qz tenetur
l. diẽ. §. fi. qz intelligiꝛ ista clausula. Ego pa
tebo inie vel solua penã. qz iste intellectus ẽ
sibi datus a iure. Pa. in. c. q̃ntaualis. de iu/
reiur. dicit vez i sentẽtia arbitri. sec? i senten
tia arbitratoꝛis. qz in tali sentẽtia nõ est tal'
datus intellectus. Itẽ p hoc facit glo. in. d.
c. tua nos. ꝛ Inno. i. c. cũ omes. de cõsti. q̃ di
cunt q̃ platus qui iurauit nõ alienare bona
ecclesie q̃ potest nihilominus alienare i cau/
sa necessaria. vt in. c. fi. de eccle. edi. ꝛ etiã vti
li cũ i hoc casu necessitas ꝛ vtilitas equipa/
retur a iure. ꝓj. q. ij. sine exceptione. et sic iu/
ramentũ intelligitur de alienatiõe illicita so
lum. Facit. c. petitio. de iureiurã. vbi iurans
nõ esse cõtra aliquez intelligitur illicite. sec?
c. ex pte tua. de cle. nõ resi. vbi iurãs residere
i ecclesia põt iuramẽto nõ obstãte se absenta
re p necessitate vel vtilitate ecclesie. Item fa
cit quod nõ. i. c. put nobis. de dolo. vbi ille q̃
iurauit parere mãdatis ecclesie vel iudicis si
grauatur potest appellare. quia iuramentuz
ꝛ quod nõ. in. c. ex tenoꝛe. de sen. excõ. vbi te/
net idẽ Pa. q̃ etiã ex causa noua supueniẽte
vel si erat prius erat occulta. poterit ille q̃ iu/
rauit ꝛndere cozã aliquo iudice nõ obstante
iuramẽto generali illum recusare. nec obstat
pdictis q̃ iuramentũ habet clausulã seu vim
clausule. Si nõ valet quod ago vt ago va/
let quãtũ põt. vt in. c. quanto. ꝛ. c. ad nostrã.
de iureiur. nõ i. l. cũ pater. §. filius matrẽ. ff. de le
gã. q. ꝛ p Bar. i. l. si quis p eo. ff. de fideiusso.
ꝛ i. l. sciendũ. ff. de verbo. oblig. Et ideo debet
aliquid opari quod nõ faceret si predicta es
sent vera. qz aliquid operaꝛ. tamẽ qz adiicit
vincllũ ꝛ ligat strictius ipm iurantẽ. ꝛ q̃nqz
accumulat foꝛ foꝛo. vt i. c. fi. de fo. ꝓpe. lib. vi
Jn casu aũt vbi nihil operet vel parũ. tunc
bñ vez est q̃ hz vim illius clausule. sed h̃ nõ
in casibꝫ pdictis. qz stricti? stringit. ꝛ iõ suffi
cit. Facit etiã p pdictis qđ no. ꝺo. An. i. c. ex
lr̃is. de spõ. ꝛ seq̃tur ibidẽ Pa. q̃ sicut eq̃tas
ptoꝛia facit. vt i stipulatoꝛibꝫ ptoꝛijs ꝓmit/
tẽdo simpl'r factũ alienũ i dubio interp̃et? p
misisse se factuꝝ ꝛ curatuꝝ quantũ i eo ẽ. vt
i. l. quotiẽs. ff. de ver. obli. Jta eq̃tas iuris ca
nonici hoc inducit i materia canõica. vt ptz
i. ꝺ. c. ex lr̃is. ꝛ i glo. ibidẽ. vbi parẽtes q̃ p fi
lijs iurãt spõsalia nõ peccãt. licet ñ seq̃nt nisi
ex eoꝝ defectu. nõ qz illud iuramẽtũ itelligiꝫ
q̃tũ i eis est se facturos. Itẽ facit quod no.
Pa. i. c. cuz clerici. de verbo. sig. vbi dicit q̃ iu
ramentũ generaliter p̃stituz debet restringi
q̃tum põt vt minus obliget iurantẽ. qz vbi
tractaꝫ de obligatõe est faciẽda stricta inter/
pretatio. all'. c. ad nostrã. el. iij. de iureiur. ꝛ c.
p mũ. eo. ti. li. vi. ꝛ. l. quicq̃d astringẽde. ff. de
ver. ob. Itẽ i. c. quemadmodũ. dicit idẽ Pa.
q̃ iuramẽtũ i aliquo ꝺ tractu recipit oẽs ꝺ di
tiões ꝛ limitatões ꝛ subauditiões quas hz
ille ꝺ ctus. ꝛ sil̃r si apponitur i dispositõe vel
obligatõe. qz regulariter ab illa. facit p h̃. l.
fi. C. de nõ nu. pe. ꝛ nõ. p Bar. i. l. si societatẽ.
§. arbitroꝝ. ff. p socio. quod bñ no. qz faciũt
ad multa i materia iuramẽti ꝛ voti. vide ad
hoc quod. j. ꝺ. §. v. ꝛ. vi. Item si iuro alicui
dare eras pecuniã. intelligitur nisi fuero ab
eo absolutus. qz põt ꝛ prozogare terminũ ꝛ ab
soluere. vt i. c. i. ꝺ iureiur. Itẽ si iurauꝝ pecuni
am tibi reddere ad certũ tps spe future mu/
tuatõis. intelligiꝫ si pecuniã mihi mutuaue
ris. C. de nõ nu. pe. l. indubitati. Itez si iuro
tibi dare dotez. intelligiꝫ si nuptie subsecute
fuerint. ff. de iu. do. l. stipulationẽ. Itẽ si iuro
tibi reddere bladũ vel vinũ. intelligitur eiusꝺ
bonitatis. ff. si cer. pe. l. cũ q̃ꝺ. Itẽ si q̃s iu
rauit facta pace cũ aliquo de nõ eũ offendẽ/
do sub certa pena. talꝫ pmissio referꝫ ꝛ restrin
giꝫ ad offensaz rõne inimicicie pterite nõ ad
nouã ex postfacto insurgentẽ ex noua cã fm
Bar. i. l. aut facta. §. cã. ff. ꝺ pe. sequiꝫ Pa. in
c. cũ inter. de renũ. Itẽ si aliq̃s renũciauit cuz
iuramẽto iuri qđ hz vel hze sperat in aliq̃ re
aut hie pt nõ intelligiꝫ ad ius supueniẽs ex
noua cã vl̃ noua spe. vt dicẽ Pa. i. ꝺ. c. cũ iter.

¶ Hz q̃d si platꝰ iurauit nõ alienare bona ec
clesie sine licẽtia pape aut superioris ? R. Pa. i 2
ꝺ. c. tua nos. q̃ interp̃taꝫ vt nõ possit aliena/
re sine licẽtia. qz assignatio huiꝰ ꝺbi licẽtia ẽ
q̃ hz p mo peti etiã i casu licito q̃si platꝰ reser
uet i se cognitoz. vtꝫ casus sit licitus vl̃ nõ.
p hoc facit in simili. c. licet. de regula. Itẽ q̃a
si intelligereꝫ de illicita solũ. sic iuramẽtũ ni/
hil valeret. qz nec cũ licẽtia superioris põt fieri

ꝙ oꝑtet intelligaꝯ de oñi licita. ꝛcor. Jo.an. ibidē. sed bñ nō obstāte inramēto posset alienare si supior nō posset adiri. ar. optimū in l. tutor ꝙ reptorū. ff. de admi. tu. vbi ex causa necessitatis pōt tutor inuētario non facto admīstrare bona pupilli qđ alꝫ necessitate cessante nō pōt. facit ad ħ qđ no. Jo. xij. q. ij. c. sine exceptōe. ꝛ. c. placuit. Hug. ꝛ Archi. i. c. abbatibꝫ. ea. cā ꝛ. q. ꝛ Jo. de san. in cle. i. de rebus ec. nō ali. vbi dicit in casu illꝰ clemē. alienatōez posse fieri impune si necessitas non capit tātā dilatōez. ꝛ tenuit Pau. i disputatiōe ꝙ incipit ꝺemnatus. Sequit ħ Lar. i ꝺ. cle. i. ꝛ Pa. c. fi. de eccle. edi. qđ nota. ꝓ religiosis haꝫntibꝫ plātos in remotis.

3 ¶Utꝝ iuramentū illius qui iurauit aliquā accipe sit interꝑtandū vt possit intrare religionē? R. Pa. in. c. ꝓmissum. de spō. ffm vnā lec. ꝙ sibi placet ꝙ sic. ꝛ ideo interꝑtaꝯ ꝙ eam accipiet nisi ingrediaꝯ religiōz. nec obstat ꝙ vt ꝓtrahat ibi ꝓsulit. ꝛ postea ingrediaꝯ. qa istud fit ꝓptervulgi opinionē ne appareat purus: cū in veritate nō sit. Si vero diceres quō inueniaꝯ ista interꝑtatio? R. ꝙ subintelligitur nisi moriaꝯ ꝛc. vel dic qđ habeꝯ i. c. puenit. el. ij. de iureiur. vbi dicit. ꝓmissum nō infringit qui in melius ꝓmutat.

4 ¶Utꝝ iuramentū interꝑtabiꝯ vt habeat locū in casu ficto? R. Pa. in. c. ex ꝑte. el. ij. ꝺ cleri. nō resi. ꝙ si iuramentū nō tendit in aliquā lesionē illius qui iurauit ꝛ facit ad bonū illius cui prestitū est. tūc subest causa large interpretādi. vt in. ꝺ. c. ex ꝑte. vbi ille ꝙ iurauit residere si se absentat ꝓ necessitate ecclesie: habeꝯ presidēte. Si ꝛo iuramēti obseruantia tendit in damnū iurātis vel illius cui fit. licet respiciat vtilitatē alterius tm. tūc nō verificaꝯ in casu ficto. ꝓbatur istud ffm ꝓmunē lectura i. c. ad nostrā. el. i. de iureiur. vbi ꝺz ꝙ iuramentū ꝺz seruari i casu specifico et nō in casu ficto. Nā ibi tenet Inno. ꝛ Jo. an. ꝙ debitor qui iurauerat non molestare creditorē super pignore donec soluisset sibi debitum. ꝙ non sufficit ꝙ creditori sit satisfactum ex fructibus pignoris. sed oportet primo ꝙ fiat de alis solutio debiti. licet ficte soluerit exquo ꝑcepit debituꝫ ex fructibus pignoris. Facit. l. lucius. ff. de condi. ꝛ demon. vbi no. ꝙ conditio debet fieri in forma. Bar. tamē i. l. amplius. ff. rem ra. ha. determinat contrariū i isto casu. quia iussus dare seu soluere implet cōditionē compensando. l. si peculiuꝫ. §. i. ff. de statu lib. Item impeditus iusta de causa facere quod ꝓmisit nō est purus. l. fi. ff. qui satisda. cog. ꝛ. c. significante. de pigno. Sed siti bi nō soluo qꝛ tu mihi non soluis facto tuo impediorꝫ. ergo non ero purus. Et hec opi. mihi videt verioꝫ de iure. nec est cōtra casum nostrū. quia iste debitor certat de damno vitando. ꝛ creditor nullū damnū habet. ꝛ ideo habebit locū fictus intellectus in tali casu. ꝛ sic ꝓcedit opi. Bar. ꝛ. ꝺ. c. ad nostrā. nō ꝓbat contrarium.

5 ¶Utꝝ in omni iuramēto debeant subaudiri multe ꝺitiones? R. glo. in. c. quemadmodum. de iureiur. ꝙ in iuramēto assertoꝛio nulla conditio subintelligiꝯ. In iuramēto voꝛ missoꝛio bñ multe subintelligunt. vt si deus placuerit. xxij. q. ij. beatus. §. i. Jrē si placet papę. vt in. c. venientes. de iureiu. ꝛ alie ꝺ quibus in. ꝺ. glo. que melius patebūt iſe. c. Et nō ffm ꝓdictā glo. ꝙ ꝓpter hoc iuramētū nō est ꝺitionale. ꝛ etiā ffm Pa. ibidē. si exꝑimātur. vt in. c. significasti. ꝛ quod ibi nō. ꝺ elec. ꝛ ꝺemon. Sed tu dic vt. j. Matrimoniuꝫ iij. impedimento. iij. §. i.

6 ¶Et hec omnia ꝙ de interꝑtatiōe iuramēti diximus intellige qñ ille ꝙ iurat nō habet exꝑsse ꝛ specifice animū obligādi se sup aliꝙ determinato ꝺ interꝑtationē. qꝛ tūc nō valeret interꝑtatio. vt nō. in. c. veniēs. ꝓ Pa. de iureiur. ꝛ facit. c. iuramēti. xxij. q. v. in ar.

7 ¶Quid si iurat sup re nō subiecta pape? R. Pa. i. c. ꝺstitutus. de resciꝑ. ꝙ i rebꝫ vꝫ iuribꝫ nō subiectis sibi nō subintelligiꝯ illa clausula. ꝺ. c. veniēs. ideo papa nō pōt absoluere a iuramēto pstito sup rebꝫ nō spectātibꝫ ad eū sine cā rōnabili. vt no. glo. i. c. quāto. ꝺ iureiur. ꝛ. c. cū interp. de renū.

Juramentū

v. ꝺ obligatōe iuramenti ꝓmissoꝛij. vtrum semp sit obligatoꝛius? R. vt colligo ex Archiꝺ. in. c. si aliquid. xxij. q. iij. ꝛ canonistis in. c. si vero. ꝺ iureiurā. ꝛ theo. in. iij. dist. xxxix. ꝙ sic. vt. j. Periuriū. §. i. Fal lit hoc in. xxvi. casibus se.

¶Primus qñ iuraꝯ aliquid qđ est peccatuꝫ mortale. qꝛ istud vergit i interitū salutis eterne. qꝛ pena eterna punit. c. vnū ozariuꝫ. xxv. ꝺi. vñ qui iurauit spolia diuidere non tenet. qꝛ ꝺebet reddere. c. ea te. de iureiur. vel spoliare primū nō teneꝯ ffm Jo. an. i. ꝺ. c. ea. ꝛ. ꝛ. lud qđ dicit. xxij. q. iiij. §. ecce. refert ad scientiā erroneā qua se credebat tenere ꝓpter nō seruādo moꝛaliter ꝑccat.

¶Secꝺs qñ quod iuraꝯ ē ꝑcm̄ veniale in se

qz sit̄ vergit in dispendiū ppie salutis. qz p
ppa impedit hō vt non cito ꝙueniat ad salutē
eternā. c. qual'. xxv. di. z. c. ij. de pac. li. vi. Du
go tenet ꝙ si seruat tale iuramētū pccat mor-
taliter. qz facit cōtra istud. c. in malis. xxij. q.
iij. Sz Rodo. tenet ꝙ solū venialiter. qđ ve-
rū est qñ simpliciter cōmittit veniale. sz si iō
cōmitteret qz iurauit. dic ꝙ mortaliter pecca-
ret. qz nomē dei assumit in malū.

3 ¶ Tercꝰ qñ iurat aliq̄d qđ est ꝺ̄tra ꝑsilia euā
gelica. puta ꝙ nō efficiet eps. religiosus z hu-
iusmodi. nec obstat. c. florētinū. lxxxv. di. qz ñ
dicit ꝙ teneat votū sz peccauit mortal'r iuran-
do ꝺ̄tra sc̄az ptē iusticie q̄ ē facere bonū. sicut
si iurasset ꝺ̄tra ꝑmā ptē q̄ est declinare a malo

4 ¶ Quartꝰ qñ iuramētū excludit opꝰ pia intē-
tione faciēdū ꝑ se. vt cū iurat ꝙ nihil dabit
ꝑ se vl' ꝺsulet primo. vl' nō ꝺsolabit talē. vl'
nunq̄ erit fideiussor. vl' nūq̄ mutuabit pecu-
niā z hmōi. qz deꝰ nō acceptat talia iuramen
ta cū dicat ꝺ̄rium faciēdū ex charitate frater
na ibi. q̄cūq̄ vultis vt vobis faciāt homines z
vos eadē facite illis. c. placuit. de maio. z obe-

5 ¶ Quintꝰ qñ iurat aliq̄d qđ ex se ē indifferēs.
tm meliꝰ esset facere ꝺ̄trariū q̄ nō facere vl' nō
facere q̄ facere. sicut qñ q̄s iurat ꝙ nō tenebit
talē in suo seruitio. vl' nō loquet cū tali de tali
re. vl' nō ibit ad domū suam. vl' nō coquet ad
sumū suū. qđ tm meliꝰ esset facere ꝺ̄trariū. In
telligе istū casum vez qñ q̄s soluz ex se iurat.
dū ex aliquo bono respectu. z ita iurasset ei. qz
bene esset obligatꝰ.

6 ¶ Sextꝰ est qñ iuramentū est cōtra bonū pu-
blicū. sicut qñ quis iurauit ꝙ subtrahet se ab
onere publico. istud no. Pa. in. c. quenit. el. i.
de iureiurā. Facit. c. si diligēti. de fo. cōpe.

7 ¶ Septimꝰ qñ iuramētū vergit in dispendiū
ppie salutis cozpalis. quēadmodū non tene
ri si ꝺ̄geret in dispendiū salutꝫ alteriꝰ. xxij. q.
iij. c. i. cū. iij. c. se. ita nec in ppriā. c. si nō licz
xxij. q. v. xxij. q. iiij. Ş. illicituz. Glo. in d. c. si
ꝺo. restringit hꝫ vez qñ directe. secꝰ si occasio-
naliter. z ponit exēpluz de vno q̄ iurauit stare
rome ꝺ mēse augusti. qz licet ibi morianť ml'
ti. nō tñ semp. z ideo tenet stare. Sz Jo. an.
restrin git dictū glo. vez nisi ex imineti infir
mitate vl' cōplexione iudicaret sic iurās ex ta
li moza moriturus. Ex q̄ colligo ꝙ qñ verisil'r
ex qualitate ꝑsumit de morte habet locū ꝙ nō
obligat. Et ꝓpterea Pa. in crepat carthusien
ses z reputat eos nō i bono statu in. c. vez. licz
male iudicet. qz sunt i bono statu z deo fulciť el
nec exponūt se periculo mortis cozpalis. sz car-
nē abdicāt vt a vicijs anim' sit liber. Multa
alia possent adduci ad ꝓbandū ꝙ sunt in ba-
no statu. sz breuitatꝫ causa omitto. Jdē dic ꝙ
iuramentū nō obligat qñ cedit in mutilatōez
qz nemo mēbroz suoruz est dñs. l. liber hō. in
principio. ff. ad. l. aquil'. limita istud. vij. vez.
nisi moꝛs vl' mutilatio esset infligēda ex iusti
cia. qz tūc nō posset ꝺ̄tra iuramentū fugere. vt
s. Carcer. Ş. iij. z. s. Fugere. Ş. i.

¶ Octauus nō obligat iuramentū qñ q̄s iu- 8
rat ex calore iracūdie. ꝑm Joh̄. an. in. c. exī̄s
de iureiurā. sicut in simili dicit glo. singularis
in. c. exī̄s. de ꝺuoꝛ. ꝙ confessio facta ex calo
re iracūdie nō valet. qđ limitat do. Anto. ve-
rū qñ calor iracūdie fuit tantꝰ ꝙ deliberate istū
iuramentū nō fecisset. Quia hec volūtas nō
est discreta. Facit glo. in. c. dudū. de ꝺuer. ꝺiu
ga. que dicit ꝙ calor iracūdie nō obligat. Et
idē dico qñ iurat abrupte. facit qđ no. Jnno.
in. c. litteraturaz. de vo. z Rich. dist. xxix. ar.
iij. q. ij. sup. iij. sententiaz.

¶ Nonꝰ qñ iuramētū est metu extoꝛtū. intel- 9
lige si animū obligādi se nō habuit. alias bñ
tenet ꝑm cōiter doc. sz si nō habuit animū ob
ligandi se ꝙ nō obligeť. patet ex iā dictis. z fa
cit glo. in. c. autoꝛitatē. xv. q. vi. an autē pecca-
uit sic iurādo cū tali animo. dicit Pa. in. c. si
ꝺo. eo. ti. ꝙ si est hō ꝓfectꝰ pccauit venialiter
alias nō. sz ego dico ꝙ nec ꝓfectꝰ nec ímpfectꝰ
pccauit etiā venialiter. Et ꝓ hꝫ facit ꝙ in simi
li dicit. in. c. ne q̄s. xxij. q. ij. intelligе hꝫ vt col-
ligit ex ꝺ. c. ne q̄s. qñ iurādo habuit aīm solū
inducēdi iuramentū ad reuerentiā dei nō ad
obligationē suā. z i mēte habuit aliquā circū-
stantiā debitā q̄ vez iurabat. puta ꝓmitto ꝙ
dabo tibi centū cū ista ꝺbanditōe. s. si sum tibi
obligatꝰ ex debito z nō aliter. licet hꝫ nō exꝑi-
mať z hmōi. qz sic vtiť simulatione licita q̄ li-
cet. vt in. c. vtilē. xxij. q. ij. Secꝰ esset si iurādo
credebat se obligatū ex iuramēto. z tñ nō intē
debat obꝫuare. qz sic esset pccatū mortale. vt
in. c. q̄relā. de iureiurā. Facit. c. ille. xxij. q. v. et
qđ no. glo. in ꝺ. c. autoꝛitatē.

¶ Sz q̄d si sumꝰ in dubio an habuit aīm ob 10
ligandi se vel nō? R. Pa. in ꝺ. c. si ꝺo. ꝙ est ꝓ-
sumēdū ꝙ nō habuit aīm obligādi. ar. c. sup
eo. de renū. z. l. cū de indebito. Ş. i. ff. de ꝓba.

¶ Quero q̄re magꝫ eccl'ia obligat i iuramēto 11
etiā metu extoꝛto q̄ i voto cū iuramentū z vo
tum ambulēt pari passu? R. Pa. in ꝺ. c. si ꝺo
ꝙ exꝑ qz iuramentū frequēťꝰ accidit. z ne deť
materia deierādi. tñ q̄tū ad veritatē obligatio
nis pari passu obligatōis vadūt votū z iura-
mentū. vt in. c. debitoꝛes. no. in. c. i. de iureiurꝫ.

S

& in.c.licet.& in.c.magne.de voto. Ex q̄ infert Pa.in.c.vez.de iureiu.cū glo.ibi.q̄ nō seruā/tes iuramentū metu extoztū:nō sunt puniendi tanq̄z p̄ directo p̄iurio. Hosti.etiā & Joh. an.& do. Anto.& sequit Pa.& tenet in d.c.verū.q̄ nō peccat mortaliter tale iuramentū nō seruās sz venialiter.facit tex.in d.c.vez.q̄ dicit q̄ p mortali crimine nō sunt puniēdi.& no. q̄ loquit in eo q̄ iurauit aīo obligandi se.qz si animū nō habuisset nō esset dubiū. Cōclude ergo sic.q̄ si habuit animū obligādi se qñ iurauit q̄ tenet seruare:nisi vergat in dispendiū ppie salutis.aut alteri⁹ ꝺditōnis de supradictis.sz nō de p̄cepto:ita q̄ mortal'r peccet. Si ẜo nō habuit animū obligādi vl'ium⁹ in dubio.sic nō obligat ad seruandū.vt est tex.i.c.i.qđ met⁹ causa.& qđ ꝺz in.c.si vero.debet intelligi ad timorē.ne passim ꝺs ꝺtrahat.sz cū bona maturitate & licētia supioris. Sil'r.c.licet.de iureiurā.lib.vi. Facit p h̄.qz ibi dicit ñ vi vl'metu extoztū.& ibi tenet Archi.& multi in.c.cū ꝺtingat.eo.ti.vez.q̄ nō tenet iuramētū metu extoztus in casu a lege p̄hibito. Facit autē.sacra pubez.C.si aduer.vē.sz si nō est in casu a lege p̄hibito.sic tenet iuramētum ꝑm Uin.& sequit Pa.in d.c.cum ꝺtingat.q̄uis metu extoztum.ꝑm tñ q̄ dixi supra sb̄ peccato veniali. Et hec intellige in iuramēto p̄missorio ex metu q̄ p̄t cadere in ꝺstantē extozto & cōtra iusticiā.qz si esset iuramentū assertoziū nō excusaret ꝓpter metū si mendaciuz iuraret a pctō mortali.xxij.q.v.ita ne.& de his q̄ vi vl' me.c.sacris.no.glo.in d.c.autoritatē.nec sil'r in iuramēto p̄missorio excusat lenis met⁹.nisi vt dictū est qñ nō habuit aīm obligādi se.

12 ¶Decim⁹ nō obligat iuramētū qñ res sup q̄ est iuramētū factū nō ꝑdurat i eodē statu sed venit ad talē statū q̄ temerariū essz tūc taliter iurare.puta ꝺs iurauit q̄ nō efficiet miles vel negociator.vl'nō recipiet feudū a tali dño.postea venit ad pauptatē.ita q̄ nō p̄t viuere nisi efficiat miles vel negociator & hmōi.ratio qz si a p̄ncipio fuisset iste casus & iurasset iuramētū fuisset temerariū.& iō p̄t ꝓpria autoritate ꝺtrahere ire ꝑm Archi.i.c.animaduertēdū.xxij.q.ij. Facit p h̄.xxij.q.ij.ne ꝺs.& dicit glo.in d.c.quēadmodū.ip sb̄intelligi in iuramento. scz si res i eodē statu pmanebit. Idez de illo q̄ iurauerat reddere gladiū homini sane mētis quē nō reddet effecto furioso.xxij.q.q.ne quis Itē cū ꝺs iurauit aliquā accipe.& illa ꝺtrahit p ẜba de p̄nti cū alio. Sil'r qñ ꝺs cū habūdaret pmisit tenere obstagia.nūc nō p̄t nisi mendicet.& eū nō ꝙuenit mēdicare nō tenet.ar.c.querelā.& c.breui.eo.ti. Hec ꝑm Hosti. si cū non decet mendicare. vel si tpe iuramēti hec ꝺditio inerat.s.q̄ optebat mēdicare.qz tenet. Itē qñ ꝺs iurauit nō mutare sepulturaz vl'testamētū.qz p̄t ex noua causa.vt.j.Sepultura. Facit qđ no.Pa.in.c.veritatē.de iurevbi dicit q̄ si iurauit respectu dignitat⁹ vl'alteri⁹ qualitat⁹ existēris in iurante vel in alio cui iurat q̄ illa deficiente nō tenet. Puta iurauit ibi qñ eras eps obedire:nūc cū sis ꝺpositus non teneoz.c.venerabilē.de elec.vl'iurauit tanq̄ canonic⁹ vel scholaris.ar.d.c.venerabilē.& c.cū inter.P.& qđ ibi no.de renū.& tenet Fede.sicut.P.& qđ ibi no.de renū.& tenet Fede.sicut lio.clviij.sz istud dictū suū limitat Pa.qñ iurauit nō simpliciter sz vt talis.sec⁹ si simpliciter.qz semp obligat si verba iuramēti impoztant.ar.xxij.q.viij.c.vnico.nisi vt dictū est veniret ad talē statuz in quo si vellet iurare esset temerariū.qđ bene no.

¶Undecim⁹ quādo est ꝺtra bonos mozes naturales.vt puta qz p̄tet occasionē ꝺlinquēdi. vt in.c.quēadmodū p̄dicto.& in regula.non est obligatoziū.de reg.iur.li.vi. Exemplū vir iurat nō agere ꝺtra vxoꝛē rez amotaz.qz non valet.vt.ff.de pac.do.l.ꝙuenire. Ratio.qz tale iuramentū p̄beret occasionē mulieri ꝺlinquēdi. Sil'r q̄ iurauit nō denūciare aliquē non teneat.qz est ꝺtra bonū anime ꝺlinquētis & charitatis.ij.q.i.si peccauerit.& de iudi.ca.nouit. Facit.l.si vn⁹.§.pacta.ff.de pac.limitat tamē istud exemplū Hosti.in d.c.quēadmodū.vel pter cōmodū ppriū.qz sic nō liceret. Facit.c. ad nostrā.el.i.de iureiurā.sz oportet denūciet vel agat ppter bonū cōmune p̄ncipaliter.et si secūdario ppter bonū ppriū.

¶Sed quid de acculatione.dic vt.s.Accu/ 14
satio.§.vi.

¶Duodecim⁹ qñ iuramentū est ꝺtra votū vl' 15
iuramētū vl'p̄missionē p̄z factā.vt in.c.sicut ex lr̄is.de spon.& c.qzto.de iureiurā.& in.c.ūel lecto.eo.ti. Intelligē si p̄missio etiam fuit simplex ꝑm Hosti.& Pa.& Inno.in d.c.sicut.& ius post Innoc.teneat ꝺtrariū in.c.veniēs.de iuriurā.sz ñ est vez p.c.iuramēti.xxij.q.v.

¶Sed quero vtrū actus gest⁹ cōtra pumus 16
iuramentū sit ipo iure nullus:R.Pa.in d.c. intellecto.q̄ si actus dependet a mera voluntate iurātis.puta qz nullo iure p̄hibet sic tenet. Uñ dicit Inno.in.c.dilecto.de p̄ben.q̄ ꝺs iurauit non alienare libz.& tamē alienauit:tenet alienatio licet sit p̄iurus. Facit.c.vluma volūtas.xij.q.ij.in glo.vbi tangit q̄ iuramentū nō mutare testamētū.si mutat tenet sed

licet sit periur⁹. nisi in casu de q. s. §. xij. Host. in. c. cū marthe. de cele. mis. tenet q̄ non valet sēm. testamentū. Gz Joh. an. in regula qđ semel placuit. lib. vi. tenet q̄ valeat. qz nllo iure cauet q̄ sit nullū factū p qđ sit ꝺtra iuramē tū. qđ verꝫ est qñ act⁹ ꝺpendet a mera facultate iurātis. Si aūt dispositio act⁹ nō ꝺpendet a mera volūtate iurātis. puta qz interdicitur a lege fauore ipi⁹ iurātis. Exemplū in muliere ꝛ minore q̄ nō possunt alienare vel alium ꝺtractū facere sine certa solēnitate. ꝛ tūc actus iurātis ꝺtra primū iuramentū nō valet ipso iure. ꝛ sic intellige glo. c. licet. de iurꝫiurā. li. vi. Rō. qz act⁹ sine iuramēto erat ipo iure nullus obstāte pħibitōe legis. rōe aūt iuramēti sustineri nō pt. qz iā obligauerat se ꝺo p primū iuramētū. ꝛ sic sēm iuramētū fuit illicitū. ꝛ idē dic qñ act⁹ pħibet rōne publice vtilitat⁹. ꝛ iste est casus. d. c. intellecto. Dic q̄ q̄ si lex vl statu tū nō resistit actui iurato q̄ si fiat ꝺtrariū non obstāte ipo iure null⁹. secus si resistit. Ita tenet Archi. i. c. si a sede. ꝺ pben. li. vi. Baspar. de Calven. qđ no. p cautela mulier q̄ timēt ne induc⁹ aliq̄ faciēda i eoꝝ pīudiciū. q̄ iurēt pri enatōes vl renunciatōes facere. dūmodo qñ primū. s. nō effectualr renūciare sz solū ꝺbalit qz sic ñ erūt piure i ꝺsciēta eo q̄ pmū iuramē tū intellexerūt effectualiter nō verbaliter solū

17 ¶ Decimustertio⁹ nō est obligatorius iuramentū qñ ille cui est pstitū frāgit fidē iurāti. sz no. fm Pa. in. c. quenit. el. ij. de iurꝫiuran. q̄ qñq; due obligatōes respiciūt se ad inuicē. puta p missi tibi equū ppter qđ ali⁹ pmisit mihi centū. ꝛ sic si ego nō ꝺuo pmissuz nec ille tenebit mihi ꝺ centū. ꝛ sic intellige illud. Frāgēti fidē fides frangat eidē. ff. p socio. l. si ꝺuenerit. i si. pcviij. q. ij. si in fidelis. ff. de inoffi. testa. l. si instituta. C. de pac. l. cū pponas. la. ij. ꝛ sic intelligit d. c. quenit. ꝛ c. ꝺstitut⁹. de pēnis. Idē dico qñ ꝺditionaliter pmisi. puta iurau ire romā mea nō purificat nisi a tpe exp̄ntis ꝺditionis. l. cedere diē. ff. de ꝛbo. sig. insti. de ꝛbo. obligaferunt ad inuicē sz ad diuersa. Exemplū pmi tibi simpliciter centū. ꝛ nō ex hoc. sz simpliciter pmisisti mihi aliq̄d facere. tunc licet ego nō impleā pmissuz. tñ alter tenet. qz nō pmisisti mihi rōne pmissionis mee. sz simplr ꝛ de specie ad speciē nō fit cōpensatio. vt no. in. c. ij. de depositō. Hꝫ tenuit Ly. in dicta. l. cū ponas ꝛ sic intellige. c. noli. xxiij. q. vi. vbi ꝺz. q̄ hosti seruāda est fides. nec obstat. c. qđ ꝺo pri. xxxiij. q. v. de voto viri ꝛ mulieris. vbi licet alter frāgat. alter tñ tenet seruare. qz ibi simpliciter q̄libet eoꝝ vouit ꝺo nō ꝺditionaliter. ꝛ ei est obligatus.

¶ Sed q̄d si ille cui iurauī nō implet pmissū 18
ex necessitate aliqua: puta qz non p̄t. R. q̄ nihilomin⁹ ego nō teneoꝝ ad iuramentū factū ppter illud. qz videt tacite sb tali ꝺditōne iurasse. ꝛ hꝫ tenet dñs Anto. ꝛ Pa. in. c. sicut. el. ij. de iurꝫiurā. ꝛ placet. licet alij teneāt hꝫ verū solū nō teneri qñ ex negligētia ali⁹ nō attenꝺit vel ex voluntate.

¶ Utꝫ ille q̄ iurauerat seruire sub certa merce 19
de soluēda q̄libet mēse q̄ nō potuit implere seruitiū ppter defectū solutōis. puta qz nō potuit stare in loco. nunq̄d poterit agere p interesse suo exq̄ p eū nō stetit⁹. R. Albr. in. l. ediles. ff. de edi. edic. q̄ sic. p hꝫ bon⁹ tex. in. l. si in lege. §. colon⁹. ꝛ in. l. q̄ opas. ff. loca. sec⁹ si nō ipleuit seruitiū cū posset. qz nō habebit salariū p ꝺdictam. l. ediles. §. i. ꝛ p. l. iulian⁹. §. offerri. ff. de act. emp. ꝛ vendi.

¶ Utꝫ iurās vel pmittens nō expellere inq̄li 20
nū possit expellere si nō soluat pensionē. R. q̄ sic fm Pa. in. c. tua nos. de iurꝫiurā. Facit. l. q̄ro. §. inter locatorem. ff. locati. vbi patet q̄ si ꝺuctor pterit id qđ tenet ex natura ꝺtractus nō teneri ei locatorē ex pmissione locationis. Idē dic in patre q̄ pmisit nō exheredare filiū. Intelligit nisi crimē ingratitudinis cōmiserit. l. quidā cū filiū. ff. de ꝛbo. oblig. ꝛ generaliter fm Bar. in d. §. inter locatorē. Dic. §. facit ad oēs ꝺtract⁹ in quib⁹ aliq̄d vltra citraq̄ pmittit vt q̄libet nō teneat seruare qđ pmisit si p aduersaz partē non seruat id ppter qđ sunt pmissa. d. §. offerri. Vil⁹ si vir iurauit nō dimittere vxorē. Intelligit nisi faciat contra legē ꝺ iugū. vl si pmisit dotē pt dimittere si ñ soluit. iuxta notata in. c. vras. de dote post diuoꝝ. resti. Itē si iurauī te nō offendere. Intelligit nisi causam offensionis cōmiseris. l. q̄ seruum. ff. de ꝛbo. obli. Facit qđ no. in. l. cū pater. §. libertis. ff. de leg. ij. ꝛ qđ no. in d. c. quemadmodū. in glo.

¶ Decimusquart⁹ qñ mādatū legi vel supio- 21
ris vult ꝺtrarium iuramēto. puta iurauī tibi dare decē. Judex pcipit ne tibi dare debeaz ex aliqua legitima causa. non teneoꝝ. c. significauit. de cens. l. fi. ff. q̄ satisda. cog. vel de lege. puta fuisti excōicat⁹ post iuramentū tibi factū ꝺ aliq̄ tibi ꝺando. non teneoꝝ nisi absoluaris. de q̄ tñ dic vt. s. Excōmunicatio. viij. §. xij. Jō

in oñi iuramēto subintelligit. Saluo iure superioris vel alteri⁹ ſm Joh.an.in d.c.quēad modū. Facit.c.veniēs.eo.ti.

22 ¶Decimusquint⁹ qñ iuramentū est in ꝓiudiciū alteri⁹. puta canonici iurāt ꝙ si aliqs eoꝝ efficiat eps seruabit quedā in ꝓiudiciū epalis dignitatis. Nā talis fact⁹ eps nō teneť. vt in c.sicut est nostris.de iureiurā. Idē dic si cardinales iurassent in ꝓiudiciū sedis aplice ꝙ assumpt⁹ in papā nō teneret. Sil'r cū vir iurauit non stare cū ꝓpria vxore. Intellige ꝓpter odiū.qz nō teneť z etiā ꝓpter ꝛtinentiā. Dz tunc ad requisitēez vxoris teneť reddere.sed nō exigere.qz illud est solū in ꝓiudiciū suum. vide qđ no.in.c.tua nos.de iureiurā.in glo. ℔ videť tenere Hostiē. Tancre. Goff.z Joh. an. Idem dic cū quis ꝓmisit tenere secretū.qz qñ est alteri nociuū nō teneť: quin possit z debeat reuelare illis qui possunt ꝓdesse z nō obesse.xxij.q.v.hoc videť. Sentit glo.in.c.ego.de iureiurā. Sil'r intelligit ꝙ nō teneť reuelare nisi producat in testē.qz ſm Innocē.in.c.qualiter z quādo.el.i.de accu. teneť dicere etiā si cogitasset de hoc qñ iurauit. Facit.c.qz plerīqz. de offi.ordi.lib.vi.z.c.Constitutio.cl.i.de testi.z.c.olim de accu. Item cū quis exigit iuramentū ab aliquo de veritate dicēda. Si talis est homo ferus de quo ꝓsumit verisil'r ꝙ ꝓcedet nō seruato ordine iusticie.sic nō teneť reuelare qđ scit.etiā si possz ꝓbare similiter.z qñis non sit crudelis:sed qui ꝓcedet ordine debito nō debet reuelare ei q̄ nō potest ꝓbare.ar.c.si peccauerit.ij.q.i.z.ij.q.vij.plerīqz.hec Rod. illis tamē q̄ possunt ꝓdesse sed nō obesse teneretur si iurauit.ar.xxij.q.v.hoc videť. Idē dic de eo qui iurauit nō pstare auxiliū tali. Intelligit.s.iniuste ſm Joh.an.allegat.c.petitio.de iureiuran.z.c.i.de his que fi.a maio.par.cap. z.c.grauez.de excess.pla.etiā si iurasset de iusto auxilio nō dando nō obligat.qz iuramentuz nō ligat ad illicita z ꝓtra ius.d.c.quāto.e.ti. Idē dic de illo qui positus in dignitate z alienans bona iurat nō reuocare ꝙ nō teneť. vt in c.intellecto.eo.ti.qz est in ꝓiudiciū alterius.s. dignitatis.c.cum cōtingat.in fi.eo.ti.c.ij.de pac.lib.vi. Et hoc tene etiā si nō iurasset pr⁹ nō alienare.licet glo.sentiat oppositū in d.c. intellecto.per ꝓdicta.z hoc intelligo in notabili alienatōne per quā ledit dignitas notabiliter. Secus esset in re modica.qz propriuz est principū donare.c.i.de donati.z in iuramēto facto a plato de nō alienando nisi cōsulto papa nō debet referri ad modicā alienationē.qz iuramentū nō extendit ad verisimiliter nō cogitata.c.veniens.eo.sentit Fede.cōsilio.cciij. Ideo iuramentū filiozūfami.z minoꝝ z vxorum z seruoꝝ nō valet in ꝓiudiciū illoꝝ q̄ eoꝝ curā habent.z ideo possunt ea irritare sicut et vota ſm Nico.de ly.sup.c.xxx. Numeri.sec⁹ in alīs.puta voto castitatis.sicut de voto habes.j. Uotū.ij.

¶Decimussext⁹ qñ iuramentū est ꝛtra legem 23
positiua vel statutū.z licet fuerint multe opiniones vt recitat Pa.in.c.cū ꝛtingat.de iureiurā.tñ istud mihi videť veri⁹ dicendū circa istud.qđ aut lex positiua seu statutū aliquid phibet ꝓpter bonos mores ꝛseruādos.z contra hanc nō valet iuramentū.vt i regula.non est obligatoriū de reg.iur.lib.vi. Exemplū in muliere q̄ viuēte viro dedit fidē adultero d cōtrahēdo post mortē sui viri cū eo nō valet. Et intelligo de bonis moribz naturalibz.qz sic lex est indispēsabilis z inuariabilis.v.di.in pzn. z.viij.dist.q̄ ꝛtra bonos. Hec⁹ in bonis moribus ciuilibz.qz iuramentū ꝛtra ipos valet.c. significāte.de pigno.vbi valet iuramentū cōtra pactū legis cōmissorie. Aut lex seu statutū fundat sup bono publico ꝓncipaliter.z sic nō tenet iuramentū factū cōtra.qz pactis vel iuramētis ius publicū remitti nō potest.ad ℔ l.ius publicū.ff.de pact. Aut lex seu statutuz non est fundatū in bonis moribz naturalibz. nec sup bono publico ꝓncipaliter:ſz in odiuz aliquoꝝ.z sic tenet iuramentū qñ potest sine dispendio salutis implen licet nō sine dispendio regū tpalium.vt in d.c.significante.z in.c. debitores.de iureiurā. Idē dicendū qñ lex ꝓncipaliter est fundata sup fauore ꝓnato.licz ꝛsequēter z secūdario sup publica utilitate ꝙ iuramentū ligat. Et iste est casus ꝓprie.c.ij. de pac.li.vi.z hoc qñ nō ꝛtinet aliquā turpitudinē ꝛtra bonos mores naturales.nec ex parte iurātis nec ex pte materie sup qua pstat.nec cōtra bonū publicū ꝓncipaliter. Et rō quare teneat iuramentū in istis duobz casibz est.qz iurando nō peccauit.qz talis lex potest⁹ est priuilegiatiua qz ꝓceptiua.z ideo ei⁹ cōtrariū nō est in dispendiū salutis eterne.sed solū rerum temporaliū. Aut si peccauit trāsgrediendo tñ potest seruare sine peccato.z ideo tenet iuramētum.c.z si xp̄s.d iureiurā.iūcto.℔.illicitū.xxij. q.iij.secus aūt esset qñ est ꝛtra bonos mores naturales vl' ꝛtra ius publicū ꝓncipaliter.qz sine pēcto seruari nō potest.

¶Utz talis ꝛtract⁹ fact⁹ ꝛtra legē vl' statutū 24
ꝓncipaliter fundatū sup fauore vl' odio ꝓprio.ita firmet iuramēto ꝙ etiā heredes obligēt

tur. ℟. Pa.in d.c.cū contingat.ꝙ cōmunis

opinio est q̄ sic. qz iuramentū ꝯfirmatoꝝ validat actū inualidū. z ex eo oꝛit actio. vt in auten. sacra pubꝛ. C. si aduersus ven. limita nisi dolo. vi vl' metu sit iuramentū extoꝛtum vt in. c. ꝯtingit. eo. ti. z. c. licet. eo. lib. vi. z in. c. ij. de pac. li. vi. z d. auten. sacramēta pubꝛ. se/cus esset in iuramēto introductoꝛio obligatō his. puta iuro tibi dare centū nulla causa p̄ce dente. qz iste nō est mod⁹ inducēde obligatio his nisi in liberto. vt in. l. vt iureiurādi. in p̄n. ff. de op̄. lib. z. l. fi. ff. de lib. causa. z ibi Guil. ō cu. z Bar. in. l. iusiurandū. la. ij. ff. de iureiurā. z ideo nō ligaret heredes de iure ciuili: sz de iu re canonico si fuit in culpa nō implēdi. z iura mentuz erat simplex. puta iurauit dare decē z pœnituit de peccatis suis. credo q̄ teneaꝁ p̄r id qđ dixi. s. Heres. ℌ. v.

25 ¶Sed quid si in p̄dicta lege vel statuto fun dato sup̄ bono p̄uato vel odio dicaꝁ non vale re ꝯtractū nunquid valebit si iuramentū in/ terponaꝁ. R. q̄ sic. Facit qđ no. Inno. in. c. ij. de regula. vbi dicit q̄ in istis spūalibꝫ ius na/

26 turale p̄ferꝁ iuri positiuo.

¶Quid si addaꝁ statuto q̄ si seruata non fuit solēnitas debita p̄sumit dolū vel aliā illicitaz causam. R. q̄ si ꝯstat ꝯtractū esse vez z nō fi/ cticiū aut dolosum q̄ ad ip̄m minoꝛē z hmōi. p quo fit sic iuramentū ligat tā in foꝛo aīe vbi credit p se z ꝯtra se. vt in. c. significasti. el. i. de homi. z no. in cle. i. de pœnis. qz etiā in foꝛo ꝯtē tioso. qz cessat ratio statuti. Si ꝯo fuerit do/ lus vel fraus. tūc si statuto subeꝛat causa p̄su mendi dolū. vt qz cōmuniter in loco decipie/ bant dolose minoꝛes. tūc saluabiꝁ opi. Bal. z Bar. z alioꝝ q̄ tenent iuramētū nō valere. qz nō tollit p̄sumptionem statuti legitime indu ctam. sec⁹ esset si statuto nō subeꝛat causa p̄su

27 mendi fraudē. qz tūc ligat iuramentū.

¶Sz quero eps statuit q̄ quilibet cleric⁹ ab/ sens reuertaꝁ infra certū diē sub pœna excōmu nicatois cleric⁹ de licētia epi iuerat ad studiū z iurauerat creditoꝛi suo nō recedere ante eius solutionē. querit an obliget iuramentū vel p̄/ ceptū p̄lati seu legis. z videꝁ q̄ iuramentū sit nullū. qz ꝯtra obedientiā supioꝛis nō p̄t seruā re sine interitu salutis. d. c. cū cōtingat. z. c. ij. de pac. li. vi. Sz Pa. in. c. venientes. d. iurā. dicit. z est dictū Joh. an. in mercurialibꝫ. in re gula. in malis p̄missis. li. vi. q̄ exq̄ cū licentia epi fuit in studio. z p necessitate studij cōtra/ p̄it debitū. videꝁ se obligasse cū licentia epi. qz vno ꝯcesso ꝯcedūtur omia sine quibꝫ illud nō habet effectū. c. p̄terea. z. c. p̄udentiā. d. offi. de le. z l. ad rēmobilē. z l. ad legatū. ff. de p̄cuꝝ. z sic nō debet recedere sz seruare iuramentū. sec⁹ si sine licētia epi vel nō p necessitate studij sed p lasciuia. qz tūc iuramentū nō valet contra obedientiā supioꝛis. Idē dico in p̄ceuocāte filiū q̄ p̄dicto modo iurauerat. z idē de quoli/ bet subdito. z facit p mercatoꝛibꝫ q̄ ꝯtra p̄hi/ bitionē suoꝝ dñoꝝ vadūt ad certa loca p̄hibi ta fm q̄ p̄hibere possunt. vt in. l. relegatoꝝ. ff. de interdi. z re. z qđ ibi no. qz nō poterūt se ob ligare ad ibi standū nisi supioꝛes tacite vel ex p̄sse ꝯsentiant.

¶Decimūseptimū nō obligat iuramentū qñ 28
iuramentū ponit sup̄ ꝯtractu simulato. sz di/ stingue fm Pa. in. c. cū ꝯtingat. q̄ aut simu/ latio est d̄ ꝯsensu vtriusq̄ ptis tā sup̄ ꝯtractu q̄z sup̄ iuramēto. z tunc si ex iusta causa. puta iusto timoꝛe. vel qz indigebat mutuo ꝯcepit p̄gn⁹ i forma venditōis vt creditor lucraret fruct⁹. z sic nō obligat iuramētū. qz defuit cō/ sensus. z fuit iusta causa simulādi. ad hoc. c. i. qđ met⁹ causa. z. l. fi. C. de non nu. pecu. Si vero ex iniusta causa fit. puta causa fraudan/ di gabellas vel aliter ad deceptionē p̄simi si/ mulauit vnū ꝯtractū esse alium. z iurauit sin gula ꝯtenta i instrumēto vera. tūc eoip̄o est p iurus. qz simulatio intentōis ex iniusta causa nō excusat. vt no. in. c. interrogasti. xxvij. dist. sicut ille q̄ p̄ce vel p̄cio deposuit falsum. c. i. de cri. fal. z volēs ꝯtrauenire nō debet audiri. sed si iurasset solū non cōtrauenire illi contractui quē simulabat in deceptionē p̄simi. licet gra/ uiter peccauerit iurando in damnū p̄simi. tñ nō obligaꝁ. qz defuit cōsensus. vnde respectu dei nō exigiꝁ absolutio a iuramēto. ar. c. tua. d̄ spon. sz in foꝛo cōtentioso cōpelliꝁ obseruare. nec audiꝁ volens allegare turpitudinē suā. et hoc vez inquantū est solū in p̄iudicium suū. z nō iminet periculū aīme. Aut simulatō so lū erat sup̄ ꝯtractu ex p̄te vtriusq̄. sz iuramē/ tū interuenit ne agat cōtra tacite vel exp̄sse. z hoc ne ꝯtract⁹ fenerat⁹ detegereꝁ. z tunc iu/ramētū obligat. z p̄inde est ac si iurasset sol uere vsuras. Facit qđ no. Ly. in. l. si ex cautio ne. C. de nu. pe. vbi ꝯcludit q̄ iurās nō oppo/ nere exceptionē de nō nu. pe. obligat. licet sim plex renūciatio nō valeret. In foꝛo tñ aīme si nō habuit intentionē obligādi se nō tenet. vt dixi. s. Similiter si ꝯtract⁹ simulat⁹ non potest seruari sine peccato. vt ꝯtract⁹ simonia/ cus. licet ꝯcipiaꝁ sub alio ꝯtractu. qz tunc iu/ rans scienter peccat mortaliter. z tenet nō ser/ uare. xxij. q. iij. p totū. Aut simulatio fuit ex parte iurantis tantū sup̄ ꝯtractu solū ab eo si mulato. vt qz aliud gerebat in coꝛde. aliud in

verbis.vel vsus est ꝑbis duplicib⁹ callide iurando.⁊ tūc fm Pa.in d.c.cū ꝓtingat.intelligit fm intentionē recipiētis.⁊ sic dr videt recipere.xxij.q.v.quacūq⁹.⁊.§.ex his oīib⁹.⁊ sic ligat iuramētū fm distinctionē.de qua.s. Juramentū.iuj.in ꝓncipio.

29 ¶Sed qd̄ remediū erit qñ iuramentū interuenit ne in ꝓtractu sīmulato vsure ꝓtant exq̄ iurauit nō agere ꝓtra tacite vl' exꝑsse? R.q' ad verba iuramēti est recurrendū.q' si ꝑba excludunt actū ⁊ exceptionē tacite vel exꝑsse.tūc denunciet eccl'ie q̄ poterit eū absoluere.d.c.quēadmodū.q' si iurauit nō denūciare non valet iuramentū vt dictū est.intelligo qñ ꝓncipal'r facit ex zelo salutis ꝓximi.licet secūdario ꝓpter suā vtilitatē.q⁹ si ꝓncipaliter faceret ꝓpt suā vtilitatē:nō credo tut⁹ sit in ꝓscientia.exq̄ iurauit nō denūciare.⁊ sic intelligo ⁊ limito.c.i.⁊.c.debitores.de iureiurā.

30 ¶Decimooctauo nō obligat iuramentū rōe impossibilitatis vel necessitatis.aut magne difficultatis post veniētis. Nā de impossibilitate dicit. Impossibiliū nulla est obligatio. ff.de reg.iur. De necessitate ⁊ magna difficultate dicūt docto.in.c.querelā.de iureiurā.⁊ in c.breui.eo.q' excusat a ꝓiurio. Ratio.q⁹ dr respicit animū nō manū.xxij.q.v.si qd inuenisti.⁊ facit.l.fi.ff.q̄ satisfda.cog.vñ dicit Inno. in.c.venerabilē.de elec.q' vrgēte necessitate ꝑt quis ꝓpria autoritate frangere iuramentuz si nō potest haberi superior a q̄ petat absolutio. xi.q.iij.an necesso?.

31 ¶Sed quid si tpe iuramenti credebat se non posse implere.vl' nō habebat ꝓbabilē causam credēdi q' posset facere? R. Dosti.q' peccauit mortaliter iurādo.q? defuit ī ꝓmo veritas.in secūdo iudiciū.⁊ sic est periur⁹.sec⁹ si ꝓbabiliter credidit posse facere.

32 ¶Decimonono nō est obligatoriū iuramētū qñ ꝙs nō habuit aīm obligādi se cū iurauit. puta ꝙs ex dolo inducꝰ iurauit q' oīno nō iurasset nisi dol⁹ fuisset.etiā si dol⁹ venit re ipsa. q? nō tenet.facit.l.tres fratres.ff.de pac.⁊.l.si soror.C.de colla.⁊ Fed.ꝓsil'.circv.vbi determinat filiā minorē seductā a fratrib⁹ q̄ renūciauit bonis ꝑntis.credēs q' nō valet qñ multo pl⁹ valet q̄z dos sua.q' ñ valet qñ m'tropl⁹ valet.q? vbi dol⁹ ē ibi excludit volūtas.l.i.ff.de dolo. Tenet sctūs Bo.vbi.s.q.iij.ar.i.q' vniuersaliť nō obligat iuramētū si aīm obligādi ñ habuit.dext tñ indēnitati ꝓximi satisfacere si dolose decepit eū fm Rich.ca.di.ar.i.q.ij.⁊ an peccet mortaliter iurando.dic vt.s.§.ix.facit.c.veniens.eo.⁊.c.quintauallis.ibidē.

¶Uigesimo nō obligat qñ iuramentū cōmutat 33
tať in melⁱ⁹.vt in.c.puenit.el.ij.de iureiurā.sz
h̄ habet duas limitatōes.primā q' h̄ est verū
qñ vtrūq⁹ nō ꝑt impleri fm do. Zinto.in d.c.
puenit. Nā tūc qñ iuratū est impeditiuū vel
turbatiuū maioris boni.licet sit tutū hr̄e licētiā a supiore.tñ nō est necessaria.q? ꝑt ꝓtrauenire iuramēto.allegat.c.cōmissum.de spon.⁊
c.licet.de regl'a.allego.c.scripture.d voto.vbi
h̄ tenet Inno.apte facit glo.in.c.monachus
xx.q.iij.⁊.xxxij.q.v.noluit.sec⁹ esset si bonū
iuratū non esset impeditiuū maioris boni.sed
vtrūq⁹ posset fieri.q? sine autoritate supioris
nō posset ꝓtrauenire iuramēto.licet eps possz
dispēsare vt ꝓtraueniat rōe maioris boni fm
Inno.in.c.debitores.eo.ti. Hil'r dic si eszdubiū an esset maⁱ⁹ bonū necessario reḡri dispensation ē epi.ar.c.i.de voto. Scda limitatio est
q' vera est dicta regula qñ iuramentū nō ꝓcernet nō ꝓ
nit ꝓpriā vtilitatē alicuⁱ⁹.q? si ꝓcerneret nō esset vera.etiā si vnū sit totaľr impeditiuū alteri⁹.nec ꝑdest ī h̄ autoritas supioris. Facit qd̄
no.in.c.q̄sto.eo ti.⁊ in.c.cū inter. P.de renū.
⁊ Joh̄.an.in mercurialib⁹.in regula in malis
de reg.iur.li.vi. Nā debitor q̄ iurauit vnā rem
dare nō ꝑt dare meliorē aliq̄ ꝓpter illa inuito creditore.l.ij.§.i.ff.si cer.pe.⁊ insti.q.mo.tol.obligā.in ꝓn.nisi velit in ꝓpriā religionis obseruantiā cōmutare.⁊ vnū est impeditiuū alteri⁹
⁊ hoc placet fauore religionis.⁊ etiā sequitur
⁊ hoc placet fauore religionis.⁊ etiā sequitur
Pa.in d.c.peruenit.

¶Uigesimū ꝓximū nō obligat iuramētū fm 34
aliq̄s qñ id qd̄ iurat ꝓsistit in facto vt teneat
pcise ad factū. Ratō.q? fm aliq̄s de iure ciuili
obligat⁹ ad factū sufficit si soluat interesse.vt
in.l.stipulatōes nō diuidunt.ff.de ōb⁹.obli.
⁊ in.l.si q̄s ab alio.in fi.ff.de re iudi.q? fm communit doc.tenet vl' ad factū vl' ad interesse.tñ
pcise ad factū.vt no. Bar.in d.l.stipulatōes.
sz ego dico ꝓtrariū.s.q' pcise teneat ad factum
de iure diuio ⁊ canonico.⁊ h̄ intellige si ꝓpim
pleri ⁊ non sit ꝓtra bonos mores ⁊ aliq̄d pdictoz in q̄ nō obligat iuramentū.⁊ ꝑbat h̄ per
c.primū.⁊.c.qualiter.de pac.⁊.c.iuramēti.xx.
ij.q.v. Facit.c.licet.de voto.⁊.c.ex litteris.ij.de
spon.⁊.c.nouit.de iudi.⁊ dictū.c.⁊ si epūs.eo
videt sensisse Bar.c.vbi.s.q' vult q' vbi obligatio descēdit a lege cōpellit q̄s pcise ad factū
ar.in.l.q̄ liberos.ff.de ritu nup.cum similib⁹.
Idē dicit si a testatore:nisi inducat speciem fictitutis psone.vt in.l.ticio.§.ticio.⁊.ff.d̄ pdi.
⁊ demon.hec regula esz vera qñ ꝙs ꝓmisit facti alienū.q? nō tenet nisi facere q̄tum in ipo
est bona fide.de spon.ex lr̄is.nec obstat qd̄ dicit

rtū est.s. Juramētū.iiij.§.i.qz ibi nō tenebat
ꝑcise stare sñie.sz vel parere vel ꝑstare ꝓnā.z
h etiā nō haberet locū qñ ꝓmittēs ꝑcise inten
debat se obligare ad parendū sñie.vel ꝑt dici
q vez est q sufficit ꝑstare interesse sine ꝓiurio.
qñ factū esset inutile parti si ꝑstaret.vel est fa
crum impossibile.qz tūc nō obligaret iuramē
tū sup tali facto ꝑstitū.
35 ¶ Uigesimūsecūdū nō obligat qñ ꝙs iurauit
ſuare qđ nō est.puta iurauī seruare statuta in
telligit ꝛ factis.z si addidit q ꝑ idē iuramen
tū ꝑstitū obſuabit.etiā q fiet nō obligat ad il
la q fiēt rōne iuramēti ita q sit ꝓiur⁹.sz bñ rōe
ꝓmissionis obligabit.vt in.c.cleric⁹.eo.ti.sed
iste casus nō est rōe ei⁹ qđ nō est.sz qz ſuare su
tura nō iurauit.sz ꝓmisit solū ꝑ iuramētū ꝓti
us ꝑstitū.nō tñ tūc factū.z iō si iuraret ſuare
36 etiā faciēda teneret.aliter esset ꝓiur⁹.
¶ Uigesimūterciū nō obligat iuramētū ꝑsti
tū circa ea q subdunt ptāti alteriꝰ.puta vxor
q iurauit ꝑegrinationē vl abstinentiā sil⁹ ser
uus monach⁹ z hmōi.z iō nō ꝑnt implere eū
eis ꝙdicit a viro dño vel abbate.z ꝛ h dic vt
37 j.Uotū.secūdo.facit qđ.s.dixi.§.xxij.
¶ Uigesimūquartū nō obligat iuramētū qñ
animo euadēdi solū ꝙs aliq̄d iurat qđ metuꝰ
causa platū.xxxi.q.ij.Lotharⁱ⁹.in fi.vñ q iu
rauit redire ad carceres.si carcer est iniuriosus
nō tenet redire.qđ metⁱ⁹ cā.c.i.secⁱ⁹ esset si nō es
ser iniuriosus.qz tenet etiā si imineret ꝓricu
lū mortis.fm glo.in.cle.pastoralis.ꝛ re iu
di.z Bar.in.l.relegati.ff.ꝛ ꝓnis.Et iō istud
est vez qñ vult euadere illud qđ indebite su
stinet.z sic vt euadat iurat nō intendēs se ob
ligare.secⁱ⁹ esset si intendebat se obligare qñ iu
38 rauit.qz tūc dic vt.s.§.ix.
¶ Uigesimūquintū nō obligat iuramētū qñ
iuramentū est ꝙditionale vel ꝓpter causaz.qz
nisi ꝙditio extet vl causa non obligat.ꝛ ꝙdi.
appo.c.vez.ꝛ iureiurā.c.puenit.el.ij.z h in
tellige qñ tota obligatio ponebat in ꝙditō is
euentū.vel ꝓpter causaz.alias teneret.vñ iu
rās ire ad sanctū Jacobū vt frēm suū videat
z ꝑcta sua redimat.licet frater suⁱ⁹ ꝛcesserit:te
39 neť nihilomin⁹ ire ꝓpter aliā causam.
¶ Uigesimūsextū non obligat qñ singulares
firmāt statuta collegij cū iuramēto dictis sta
tutis sublatis ꝑ ipam vniuersitatem.vt dicit
Joh.an.in.c.i.ꝛ his q fi.a ma.par.c.qz ñ ob
ligat nisi remanētibꝰ statutis.vñ eis sublatis
ꝑ vniuersitatē tollit iuramēti vinculū.qsi iu
ramentū liget singlos vbi singulares ꝙtraue
niūt.secus si ꝙtrauenūt collegialiter tollēdo
statutū.Pa.vero.in.c.dilecto.ꝺ ꝓben.distin
guit z bñ.q aut singulares ꝺ collegio iurāt vt
singulares.z sic est ꝛa opi.Jo.an.Exēplū sta
tuto caueť q nullⁱ⁹ ꝛct vocē non matriculatⁱ⁹.
Jurauerūt singuli ſuare statutū.Dicit q nul
lus vadat ꝺ nocte statutū:iurāt ſuare statutū
certe.qz h ꝙcernit obseruantiā singulorꝫ.ideo
si collegiū tollat statutū:nō ꝓccabūt ꝙtraue
nientes.qz iuramentū erat statuto accessoriū.
z remoto ꝓncipali remouet z accessoriū.Si
ꝙo iuramentū astringit eos ad obseruātiā vt
collegialiter.sic sine ꝓiurio nō ꝑnt ꝙtraueni
re etiā collegialiter causa rōnabili nō subsistē
te.exemplū vt in ꝺ.c.dilecto.Nā canonici iu
rantes vt etiā collegialiter nō recipiāt.qz nō
est dubiū q vt singuli nō ꝑnt eligere canoni
cos.Paulⁱ⁹ ꝙo in clemē.i.ꝛ regula.dicit.si iu
rant statutū ſuare q si collegialiter ꝙtraueni
unt nō sunt ꝓiuri.qz tollūt statutū.z p ꝙsequ⁹
iuramentū.Si ꝙo iurāt ſuare ꝙtenta i statu
tis spēaliter.puta nō ultꝛ ꝛ nocte z hmōi.nō
habito respectu ad statutū sic sunt ꝓiuri si cō
traueniūt q̄litercūq;.Aduerte tñ q in casu in
q nō ꝑnt ꝙtrauenire colligialiter ꝛcbat intelli
gi nisi ꝑ cām ꝙcernētem fauorē publicū.qz sic
possent ꝙtrauenire nō obstāte iuramēto.quia
istud intelligit exceptū.vt no.Pa.i ꝺ.c.dile
cto.Et fm ꝑdicta itelligē glo.i.c.i his.xi.dist.
¶ Utꝛ successores i aliq̄ collegio vl vniuersi- 40
tate in q ꝑdecessores fecerāt statuta z iurauer
rāt ea ſuare teneant sb ꝓna ꝓiurij talia statu
ta ſuare.R.q nō.qz obligatio iuramēti est p
sonal ex pte iurātis.nec extēdit ad successores
q̄tū ad ꝓiurū.licz teneant ipm ſuare.ꝛ solu.
c.i.ꝛ usuſ.c.tua.ꝛ iurisiurā.c.veritatⁱ.sz ex pte
ei⁹ cui iurat trāsgredit ꝑsonā.vñ ꝓmittēs ob
dientiā ꝓlato z successoribꝰ ei⁹ nō tenet iterū
ꝓmittere successori.qz est ei obligat⁹ sicut an
cessori cui ꝓmisit.Fallit i libro q tenet z ꝛcbat
ꝓfessionē facere infra annū nouo patrono.xij.
q.ij.sepe fit.no.Jnno.z Beť.in ꝺ.c.veritatⁱ.
¶ Uigesimūseptimū qñ ꝙs iurat incaute.z h 41
ꝓpter aliquā necessitatē implere non ꝑt.xxv.
di.c.vnū ozariū.§.alias ea ꝛmū.Exēplū po
ne ꝛ mre q iurauit filiū ꝺbꝛare z hmōi mini
ma.qz videť veniale tale ꝓriū ꝓmissoriū.qz
nō videť ꝛ⁹ acceptare cū maiori obligatione
q̄ natura eoꝝ importet.vt ibi patet.
¶ Utꝛ in ꝛpendentibꝰ ab aio alicuⁱ⁹ vl ꝙsciē 42
tia sit standū eius iuramēto.R.Pa.in.c.vi
dua.ꝛ regula.q sic.vt extra ꝛ sentē.excō.c.si
ꝙo.el.ij.ꝛ homi.significasti.z.c.vidua ꝑdi
cto.qđ videť ꝙtrarij.qz intelligit qñ certa ꝑ
sumptio extrinseca ꝺirecturat animū.qz tunc
nō stat in ꝓiudicio alteriⁱ⁹.alias sic.

Juramentū.vi.

Juramentū vi. quo ad absolutionē quis pt absoluere a iuramēto licito tam ex pte iurātis q̄z recipiētis: R. Pa. in. c. quāto. de iurīu. Aut iuramentū fuit pstitū in materia spectāte principaliter ad papā. vtputa cū canonici iurauerūt nō recipe vltra talē numerū aliquē i canonicū z hmōi. z sic papa pt etiā sine causa absoluere. qz in tali iuramēto intelligit excepta autoritas papē. vt in. c. venientes. eo. Et hoc voluit Hosti. in d. c. quāto. Aut fuit pstitū i alia materia. z tūc aut est ad honorē dei pnci/paliter. z sic sine causa nullo pt absoluere nisi sol⁹ de⁹. z sic intellige Joh. an. post Uincē. in c. ij. de spon. Nā papa nō potest remittere sine causa obligationē tēo quesitā. ij. q. iiij. si manet. xxij. q. iiij. si is q̄. Ex quo infert q̄ sicut papa nō potest aliū absoluere in hoc casu. sic mlt̄ omin⁹ seipm. c. fi. de insti. z. c. p vestras. de iurepatro. Aut subest iusta causa. sic tā papa pt q̄z eps. z q̄ eps possit no. Inno. in. c. debitores. de iureiurā. Et ideo subsistēte iusta causa poterit eps cōmutare z interptari fm do. Anto. in d. c. quāto. z Spe. in ti. de legato. qñ. s. dubitat de ei⁹ validitate z alijs dubijs. z etiā absoluere fm Inno. quē sequit Pa. in. c. cū cōtingat. eo. sz est differētia inter papā z epm. qz eps non potest nisi respectu sue diocesis. papa vo respectu totī⁹ orbis. vel respectu magnarū psonaz aut magni dubij est requirend⁹. z sic pt intelligi. c. venerabilē. de electi. ar. c. si vero. cū similib⁹. eo. ti. Alī⁹ aūt circa epm. vel q̄ nō hz episcopalē iurisditionē: nō pt absoluere in iuramēto sicut nec i voto dispensare. vt no. in. c. i. de voto. Hz q̄ est causa legitima absoluēdi iuramēto pstito in materia spectāte ad honorē dei? R. q̄ ppter scandalū euitādū. vt no. glo. in d. c. quāto. z Inno. in d. c. venerabilez. vel maior vtilitas. vt no. Inno cē. in. c. debitores. z est tex. in. c. puenit. el. ij. eo. vl̄ subest alia iusta causa. de quib⁹. xv. q. vi. nos sctō z. c. autoritatē Et credo q̄ hoc sit relinquendū arbitrio ipsoz vt ex p̄dictis colligāt quomodo in alijs debeant iudicare. Si vero materia in qua est pstitum nō ptinet ad papā nec ad honorē dei. sic papa potest ex causa absoluere. vt in. c. quāto. de iureiurā. z in. c. ij. de voto. alias nō respectu laicoz sibi in tpalib⁹ nō subditorū. vt in cle. pastoralis. de re iudi. z q̄ no. in. c. que in ecclesiaz. de ostī. z in. l. fi. C. si otra ius vel vti. pu. Facit q̄ no. j. Obedientia. §. ij. Similiter dic q̄ potest eps ex causa legitima absoluere a iuramēto licito. z dicit causa legitima q̄ ineſt turpitudo ex pte recipiētis. Ut dicit Pa. in. c. i. de iureiurā. q̄ si notorie ostat de turpi receptōe: potest eps absq; h̄ q̄ citet vel rogat suscipiētē relaxare z absoluere. puta cuz q̄s ex metu exegit iuramentū sup eo de q̄ alias de iure nō teneť. vt exemplificat idē Pa. in. c. ad nostrā. cl. ij. eo. ti.

¶ Utz in omnib⁹ p̄dictis in quib⁹ dixi iuramentū nō obligare possit q̄s ppria autoritate ostrauenire? R. vt colligo ex Inno. in. c. cuz dā. de iureiurā. q̄ qñ est dubiū an sit obligatorium. tunc nemo pter autoritatē superioris potest ostrauenire. nec iudex secularis in casu in q̄ est dubiū inter doc. an sit obligatorium vl̄ ne pt se intromittere: sz remittere ad iudicē eccl̄iasticū. Ita no. Pa. in d. c. cū ostingat. Qñ vo nō est dubiū de iuramēti obligatōne. tūc si pt fuari absq; dispēdio salutis: debet absolutio peti ppter reuerentiā sacramēti. Si vo sit in dispendiū salutis: tūc pt hō ppria autoritate ostrauenire Et no. h̄ q̄ in dispendiū salutis dicit ome illud q̄ charitati dei derogat vel ei⁹ pfectioni vl̄ disponentib⁹ ad eā. Uidet tn̄ Pa. in. c. cū q̄dā. de iurīurā. tenere nō esse necessariā absolutionē supiorīs. etiā qñ pt seruari sine interitu salutis. nisi solū ne noteť ō trāsgressione iuramē ti. h̄ est dicere ppter scādalū. z sic credo qñ. s. est clar⁹ q̄ nō obliget iuramentū. q̄ no.

¶ Utz iuramentū q̄ ostcernit fauorē iuranti z um tm̄ sit remissibile p eos q̄ iurarūt? R. Jo. an. in. c. ij. de spon. z Jo. ō lig. in cle. i. de vsur. q̄ sic. z facit d. c. ij. sec⁹ si ostcerneret cultū dei vel religionem: vel pietatem. puta iurarunt duo sibīnuicē q̄ religionē intrabūt. q̄ dicent duo psalteria. vel q̄ de lucro eorum dabūt certam partē pauperib⁹ z hmōi. qz nō possunt sibi remittere. Sil̄r nō possunt si sibi iurarūt id ad q̄ tenebanť: puta q̄ nō facient furtū. q̄ mercatores nō falsificabūt merces z hmōi. Sil̄r etiā nō possūt remittere qñ iurāt sup aliq̄ faciendo vel nō faciendo q̄ nō pertinet ad cum cui iurat sz simpliciter: puta iuro tibi q̄ non negociabor vel nō faciā talē artē. si tn̄ tale iuramentū respiceret incōmoduz alteri⁹. puta cōmunitatis vl̄ alioz. nō valeret vt dictū ē. Similiter nō teneret qñ iurādo de aliq̄ faciendo vel nō faciendo intendebat: si ille cui iurabat sil̄r faceret. qz sic si ille nō seruat nec iste teneť. Facit q̄ no. Hosti. Inno. z Beť. in. c. puenit ij. z facit. c. sicut. cl. ij. de iureiurā.

¶ Utz vniuersitas q̄ iurat aliq̄d fuare vel facere vel nō facere teneat qñ maior ps faciētis tra? R. Rodo. q̄ si qñ iurarūt habebāt aliquā ostditionē in mente. fm illā debet seruare. puta

ſtalij oēs vl maior ps ſuabit. ⁊ ego. Si ſo nullā cōditionē habebat: ſz dubitaſ an fuerit ſimpler. vl ſub aliqua ꝺditione: tūc ſi iuramē tū ſpectet tm ad cōmodū iurantiū. ⁊ medietaſ vl maior pars ſeruat. ⁊ ꝯ vergat in damnum ſeruantiū ⁊ lucꝝ nō ſeruantiū ꝛnigne interp tandū eſt q aliquib nō ſeruantib alij nō te nenť ſeruare. Si ſo nullū incōmodū patiū tur ſeruātes nō eſt tutū ꝺtrauenire. ſz ꝛnūcie mittere. Si ſo ꝺcerneret cōmodū alioꝝ a iu rantib non poſſet nec ſibi remittere. nec alijs nō ſeruantib nō ſeruare ſine ꝓiurio ſi ſimpli citer iurarer. Et ſi dubitāt an ſimpliciter iura ret vel ſub ꝺditione dimittāt incertū. ſ. nō ſer uando. ⁊ ſeruēt qꝺ eſt certū.

¶ Utꝝ licite ꝙs poſſit ꝑtere abſolutōez a iu ramēto i caſib vbi tenet. R. ſm Pa. in. c. q̄to eo. ti. q aut iuramētum ꝺtinet turpitudinē ex pte ſuſcipiēť. ⁊ maxime ꝺcurrēte materia tur pi ſup qua p̄ſtať. ſz ex pte iurātis nullū im mi net ꝑccatū. ſic ꝑt ꝑti abſolutio nō obſtāte cō ditione aduerſarij. Caſus eſt i d. c. ꝛbitores. ex q patet q filiuſſa. q cū iuramēto renūciauit macedoniano ꝑt ꝑtere abſolutōez in terris. vbi cōiter hodie filij nō inducunť ad tm ma lū. ⁊ ꝯ eſt tutꝰ ſm do. Anto. in d. c. q̄to. ⁊ pla cet Pa. q̄uis poſſet ꝛ ſbtilitate iurꝭ ꝺici q nō tenet iuramentū ſi bñ ponderet. l. i. ff. ad mace do. qꝛ emanauit ad cōpeſcēdū libidinē ꝑccā/ tū. ⁊ ſic ꝓpter bonū publicū cor̄pis ⁊ aīe ꝺtra qꝺ iuramēū nullū eſt. c. ſi diligēti. ꝛ ꝓſcrip. ⁊ c. ꝺtingut. el. i. ꝛ ſen. excō. Jtē qꝛ iuramēū nō ſolū eſt nullū q̄ ꝺtinet in ſe ꝑccatū. ſz etiā q̄ pt ꝑere occaſionē ꝑccādi. c. cū ab oīmi. ꝛ vi. ⁊ ho. cle. ⁊. c. nā ꝺcupiſcētiā. ꝛ ꝺſti. ⁊. c. ſicut ex lr̄is. ꝛ iurīurā. Aut iuramentū eſt cōtra legē q eſti fauorē ꝓuatoꝝ vl odiū: vt in ml'iere. mi noꝛe ⁊ hmōi. ⁊ tūc ſi pt ſeruari ſine diſpendio ſalutis abſolutio non pt ꝑti. c. ſi ſo. cū ſil'ib. eo. ti. qꝺ intellige veꝝ q̄ ſine dolo. vi vel me tū fit in ꝺtractu ⁊ dať enormis leſio. licet iura uerit nō ꝺtrauenire. tñ poterit abſolutōez pe/ tere. qꝛ p̄ſumiť dol⁹. l. omnes. §. luci⁹. ff. ꝛ his q in frau. cre. l. q teſtamentū. ff. ꝛ pba. ⁊ nihil ſpa. l. ſi ꝙs cū aliter. ff. ꝛ ſo. obli. Et ſo ba iu ramēti ꝛbet intelligi ciuili modo. ſ. q nō ꝺtra uenias nlla rōne vl cauſa exceptꝰ grauib leſi onib. ar. l. creditoꝛ. §. luci⁹. ff. mā. Intellige niſi ſcienter iuraſſet. qꝛ ceſſat dol⁹ ⁊ re ipa ⁊ ex ꝓpoſito. ⁊ ſic nō poterit. Sic etiā ſi nō intelle xerit enoꝛmē leſionē. licet dixerit nō ꝺtraueni re neq magne neq ꝓue vt ponūt notarij. nō ꝓpterea phibeť q̄n poſſit ꝑtere abſolutionez ꝛ ꝯ vide. ſ. Arbiter. §. x.

Juriſditio ſm Azonē ꝺr a di/ tione qꝺ eſt ptās ⁊ iuris quaſi iuſta ⁊ legitima ptās.

¶ Juriſditio ſine coertōne nō valet. ꝛ of. ꝛle. c. paſtoralis. vñ ꝺicit tex. in c. fi. ff. ꝺ officio ei⁹ cui iur. ma. Juriſditio ſine modica coertōne nulla eſt juriſditio. 1

¶ Juriſditione cōmiſſa oīa ſine quib explicare non poſſet intelligiť cōmiſſa. ſil'r. ff. ꝛ in riſ. om. iudi. l. ij. 2

Jus eſt ars boni ⁊ equi. ff. ꝛ iuſti. ⁊ iur̄ l. i. Jus ꝺſtare nō ꝑt niſi ſit aliq̄s iuriſperit⁹ p quē poſſit q̄tidie in meli⁹ pduci. ff. ꝛ orīgi. iur̄. neceſſariū. Jus diuidiť in ius naturale. gentiuꝝ. ciuile. ⁊ publicuꝝ. ꝛ q vide di. i. p totū. ⁊. ff. ꝛ iuſti. ⁊ iur̄. p totū. Utrū fa cta ꝺtra ius valeāt. vide. ſ. Lex. §. xviij.

Juſpatronatus eſt ius honorificū: oneroſuꝝ ⁊ vtile alicui cōpetēs in eccl'ia p eo q ꝛ dioceſano ꝺſenſu eā ꝺſtruxit. fundauit vl dotauit ipe vl is a q̄ cauſaꝝ habuit ſm Joh. an. ⁊ Pa. in Rica. ꝛ iur̄pa. ⁊ ꝺr honorificū. qꝛ hñt honoꝛē p̄ſentādi rectoꝛē. qꝛ ſine ei⁹ p̄ſentatōe ſi eps vel ali⁹ p̄lat⁹ inſtituit ipo iure eſt nulla. p. c. ꝛcernimus. xvi. q. vij. tenet Jo. an. in. c. ij. ꝛ offi. vica. li. vi. niſi q̄n patro n⁹ fuiſſet negligēs in p̄ſentādo. qꝛ elapſo tpe bñ inſtituit. Papa ſo bñ poſſet ſine p̄ſentati one patroni. ⁊ ſil'r legat⁹ ꝛ latere ſi patron⁹ ſit eccl'iaſtic⁹. nō tñ poſſet p̄dict⁹ legat⁹ ſi eſſet ſe cular̄. vide glo. in cle. p lr̄as. ꝛ ꝑben. ⁊ iſte eſt caſus. c. cū dilect⁹. ꝛ iurepa. Oneroſuꝝ ꝺicit. qꝛ patron⁹ teneť ꝛfendere eccl'iaꝝ ne bona in debite dilapidenť. xvi. q. vij. filijs. Uñ p̄ſen tat⁹ teneť reddere rōem ꝛ adminiſtratōe pa trono. Jntellige ſi patron⁹ eſt eccl'iaſtic⁹ nō ſe cularis. vt no. in. c. cum ⁊ plantare. ꝛ pꝛui. ⁊ Pa. in. c. ex lr̄is. ⁊. c. cū ꝓpter. eo. ti. Nō tñ val de ſtricte ꝺicēdo q̄d exp̄ēdat q̄tidie. ſz in gene re. Jta no. Pañ. in. c. ex lr̄is. ꝛ iurepa. Utile ꝺicit etiā. qꝛ ſi veniret ad inopiā teneť eccleſia ex redditib vltra neceſſaria remanentib ali mentare patronū pingui⁹ q̄z alios paupes. c. quicūq̄z. el. ij. eadē cauſa ⁊. q. ⁊. c. nobis. in fi. ꝺ iurepatro. Et nota q iuſpatronat⁹ hñs aliq̄n ꝺicit patronus. aliq̄n aduocat⁹ ⁊ vicedñs cu ſtos guardiā habēs ei⁹ frequentatōis vl pceſ ſionis ſm Noſt. c. ꝓterea. eo. ti. ⁊ in. c. ſingulis in fi. ꝛ ſta. mo. ⁊ ideo ſupponūt p eodē.

Juspatronatus

1 Quibꝫ modis acquirit iuspatronat⁹? R. q ex tribꝫ. Primū qz fundauit eccl'iam. i. fundum ad edificandū dedit. d. c. nobis. z. c. abbatez. xvij. q. ij.

2 ¶ Secundū est ex ꝓstitutōe ecclesie. c. monasteriū. xvi. q. vij. z hoc intellige si facit de ꝓsensu epi. cum alio modo eccl'ia fieri nō debeat. de ꝓse. dist. i. nemo. de iurepatro. qm̄. z. c. nobis sicut. xvi. q. vij. filijs.

3 ¶ Ex q̄d si ad refectionē dedit? R. q nō acq̄rit ur iuspronat⁹ ꝑm Lau. ar. ff. ne q̄d i lo. publico. l. i. §. vicinales. qđ vez ē qn̄ nō est oino destructa. Sec⁹ si fundit⁹ erat destructa. z dō cōsensu repauit. qz pari de est ac si d nouo fecisset. dō iude. ꝓsoluit. z i autē. vt null⁹ fab. orator. rij do. §. i. sz ꝑm⁹ q̄ edificauerat amittit iuspatronat⁹ si nō dederat fundū. vl' ꝑm glo. i. c. qm̄ eo. dote. etiā si de eadē materia sit repata.

4 ¶ Tercio est ex dotatōe. d. c. filijs. z. c. quicū qz. ibidē. Et hoc intellige d dote data ante cōsecrationē. qz post cōsecrationē nō ducereť. qz nulla seruit⁹ rei sacre ꝓt imponi. ff. de seruit. l. seruitutes. la. ij. §. vlti. z qđ humani iurꝫ de sinit esse: seruitutē nō recipit. ff. cōmunia prędio. l. caueri. tñ Inno. z Hostiē. tenēt q si nō habet dotē z ubi dedit post cōsecrationē q acq̄rit ur iuspatronat⁹. qz sine substātia rerū nō posset eccl'ie deseruiri. i. q. ij. si q̄s obiecerit. z magis placet. z no. q nisi det ꝑ dote vel ratōne dotis nō habebit iuspatronat⁹. sed erit būfactor ꝑm Panor. in d. c. qm̄. Limitat etiā hoc ibidem Panor. q ex dotatōe post ꝓsecrationē efficit patron⁹. Uez quādo fundator nō potest cōpelli ad ipam dotandā sicut fit in istis capellis. qđ nota.

5 ¶ Utz possint esse plures in dote ꝓstituēdi? R. Inno. q sic. Et quilibet erit patron⁹. vult etiā glo. lxij. dist. in summa. z sic limita glo. in d. c. quicūq. q vult q dans modicā dotem nō sit patron⁹. qz vez est qn̄ vn⁹ sol⁹ dat. sec⁹ si plures simul dant sufficientē. Jdē dic i fundatione z edificatōe. z sic patet q multi possunt esse patroni. puta qz vn⁹ dedit fundū. alter edificauit. alter dotauit. vel plures edificauerunt vel dotauerūt.

6 ¶ Utz iuspatronat⁹ transeat ad heredes? R. Pa. in. c. i. de iurepa. q sic. etiā extraneos. ita q si pr̄ instituit filiū i certa re. z extraneū heredē vniuersalē iuspatronat⁹ trāsibit in extraneū: nō in filiū. z si plures sunt heredes in omnes trāsit. vt in d. c. i. z cle. fi. eo. ti. z nō solū transit ad masculos sz etiā ad femīas heredes. Facit c. fi. d excess. pla. sentit glo. in. c. qm̄ inuestituraꝫ xvi. q. vij. z ideo fili⁹ q̄ repudiauit hereditatez paternā nō erit patron⁹ ꝑm Fede. ꝓsil'. cpi. Et hodie determinatū est ꝑ dictā cle. fi. q succedunt nō p capita sz p stirpes. vnde si plures succedūt vni ex duobꝫ patronis etiā oēs habent loco vni⁹. z licet vn⁹ habeat plus de hereditate q̄z ali⁹ dūmodo nō sit heres in certa re ꝓstitut⁹. equaliter erit patron⁹.

7 ¶ Utz iuspatronat⁹ possit diuidi inter heredes? R. Pa. i d. c. i. q nō q̄litercūq intelligat ista diuisio. cū ipm ius sit incorpale. pōt bene ꝓuenire pr̄oni vt alternatz vicibꝫ ꝑsentent. d. cle. fi. Sil'r si habet pl'es ecclias pōt ꝓuenire vt pētet vn⁹ in vna. z alter i altera. qz sic diuisio ꝓmittit i tpe: ita z respectu locoꝝ. z ista nō est diuisio q̄ phibet i d. c. i. de iurepatronat⁹.

8 ¶ Utz iuspatronat⁹ possit adiudicari vni ex heredibꝫ? R. Pa. in. c. querimoniā. eo. ti. q nō qz si equaliter diuidūt nō apparet quare hoc Si inequaliter diuidūt. z tūc si dat ꝑ rationē illi qui min⁹ habet illicitū est z simoniacū. c. ꝑterea. eo. ti.

9 ¶ Utz iuspatronatus trāseat cū vniuersitate bonoꝝ? R. q sic. xvi. q. vij. nemini. de rez per/ mu. c. ad questiones. z. c. vlt.

¶ Utz trāseat donatōe? R. q sic. c. ex insinuatōne. z. c. ꝓsultato ibi. eo. ita tñ q si est laic⁹ nō potest donare cuicūq laico sine licētia epi. vt i c. null⁹. z. c. ꝑterea. eo. ti. sicut nec aliqđ aliud ius spūale. Si ꝙo donaret eccl'ie aut loco religioso. tūc ꝑm alios potest sine licētia epi. vt no. in d. c. null⁹. z. c. ex insinuatōe. z. c. illud. z c. significasti. eo. ti.

¶ Utz possit dari i feudū? R. q sic cū vniuersitate. c. cū sēdm. eo. ti. sz specialiter nō.

¶ Utz venditōe trāsferat? R. q si spēaliter vē dat est simonia. si emit intentōe vt possit ꝑnitare quē velit vl' ꝑuare. z debet spoliari ille qui emit. z eccl'ia debet esse libera ꝑm Innocē. Si ꝙo emeret cū vniuersitate tpaliū cū q̄by trāsit etiā iuspatronat⁹: nō est simonia ꝑm Hosti. z Lal. vt patet ex. c. ex lr̄is. eo. ti. qđ vez credo cū non emit ꝓncipaliter talia bona tpalia ppt iuspatronat⁹ ꝓsequendū. qz si ꝓncipaliter ꝓpter h̄ emeret esset simonia. ita no. Pa. in. c. qz clerici. eo. ti. Jtē ꝑm Joh. an. in. c. vnico. eo. li. vi. si dicat. vendo tibi villā z iuspatronat⁹ qđ habeo i ea nō valet venditio. secus si simpliciter vēdit villā. vt in cle. pastoralis. de reiudi. Et ideo emptor vl' feudatari⁹ cū acq̄rant dirrectū vel vtile dominiū rez sil'r acq̄runt iuspatronat⁹ licite. sicut alios fructꝰ habet. ff. de cōtrahen. empti. l. dolia.

¶ Utrum vendens omnia iura que habet in ꝛ tali villa que nō est sua intelligatur vendere

iuspatronatus qđ ibi habet. R. q nō. quia ad hoc vt trāseat oportet q res q vendit talis sit. q etiā sine expressione vniuersitatē vel iuspatronat⁹ in se contineat. sicut est villa vel castr̄ z iuspatronat⁹. ff. de v̄b. sig. l. pupillus. §. territorium. sed quādo dicit vendo tibi oīa iura. resolut hec vniuersalis in singulares. s. vē do tibi hoc z illud. cū aut̄ iuspatronat⁹ sic n̄ possit vendi. sic in tali vniuersali nō comphē ditur. Sed si sit aliqđ vniuersale qđ multa ura in se ctineat vt est hereditas: bene tran sit cū illo inspatronat⁹. ff. de pe. here. l. Itē viden dū. §. fi. z duabꝰ sequē.

14 ¶Quid si vendat quis palatiū vbi habet capellā q habet forte multa priuilegia. z multos reddit⁹ trāsiet iuspatronatus cum palatio? R. q sic. ar. l. si mercedē. §. si cū fundum. ff. de act. emp. q ad capellā nō est nisi p palatium. Hosti. z Inno. in. c. ex lris. eo. ti.

15 ¶Utr̄ possit pignori obligari? R. verior opi. est Innocē. q nō. etiā cū vniuersitate. q̄ cum creditor nō possit vti pignore si vacaret eccle/ sia nemo posset p̄sentare.

16 ¶Qz infra quantū tps v̄bet patron⁹ p̄senta re? R. q si est laicus habet quattuor menses. si clericꝰ sex a tpe vacatōnis. c. cā te v̄cet. eo. ti. z

17 ¶Qz nūq̄d poterūt variare? R. q sic. si est laicus ante q̄z eps confirmet. vt in. c. qđ aūt. z. c. cū aūt. z. c. pastoralis. eo. ti. si est ecclesiastic⁹ patron⁹ non pt variare postq̄z p̄sentauit. d. c. pastoralis. cū. c. p̄dictis. eo. ti.

18 ¶Utr̄ p̄sentans indignū priuet iure p̄sentandi? R. q si est clericus q̄ p̄sentat indignū priuatur ea vice. tex. est in. c. sicut in fi. de sup. negli. pla. z. c. iij. de eccle. edi. Si vo est laic⁹ nō priuat: vt elicit subtiliter de offi. or. c. cū vos. hoc tenet Inno. z Hosti. z Bern. in d. c. cuz vos. z Archi. in. c. suscepti. de p̄ben. lib. vi. pec cat tñ mortaliter scienter p̄sentando indignū. q̄ infideliter agit in officio sibi cōmisso. vide administratio.

19 ¶Utr̄ q̄s possit p̄tare seipm? R. q non. qz bñ filiū. dūmodo sit idoneꝰ. Facit. c. p vras. eo. ti. z ibi no. Ber. z Host. z Pa. ponit in. c. si. luit. e. ti. silr p̄t p̄tare vnū ex seipis. Facit. l. vbi adsunt. ff. đ tuto. tenet glo. in d. c. si. soluit

20 ¶Utr̄ p̄sentat⁹ a maiori parte patronorū sit admittend⁹? R. Pa. in. c. quoniā. eo. ti. q aut p̄sentatio fit ab istis sicut a collegio: z tunc requirit maior pars respectu tot⁹ capituli. Fm Joh. an. z videt tex. in. c. eccl̄ia. el. i. đ elec. Aut p̄sentatō fit ab istis vt a singularibꝰ vt cōiter fit a laicis. z tūc admittit q̄ p̄sentat a pluribꝰ. verbi gra. sunt sex patroni. tres p̄sentant admittit q̄ p̄sentat a tribꝰ: vt a pluribꝰ p̄sentat⁹. qđ bene no. qz facit ad multa.

¶Utr̄ oporteat q̄ sint simul qñ volūt p̄sentare? R. Pa. in d. c. qm. q si agunt vt collegium oportet oīes vocare. aliter poterunt ꝛtempti annullare p̄sentationē. Si vero agunt vt singuli. Fede. ꝛ silio. ꝛc vij. tenet q nō. Sz Bar. in. l. oīes populi. ff. de iust. z iure. tenet. q sive a collegio vt collegiū est. sive a pluribꝰ vt singulares: ꝛ sensus est explicand⁹ dūmō maior pars p̄iudicet minori. semp v̄bent simil esse. p. l. iuris gentiū. ff. de pact. z hoc est verius quo ad vocationē. qz forte si fuissent p̄sentes induxissent ad cōsensum alteri⁹. z p hoc facit c. ij. z qđ ibi no. de arbi. li. vi. 21

¶Sz quid si tm̄ sunt duo patroni z duos p̄sentāt? R. Joh. an. in. c. cū aūt. eo. ti. q eps poterit quem voluerit eorum instituere. z est bona glo. in. c. si plures. xvi. q. vij. hoc tenet Inno. in. c. i. eo. ti. z Cal. z Car. in d. c. cum autē. z Pa. in. c. eam te. eo. ti. z placet. licet alij contrarium teneant. 22

¶Utr̄ patronus possit aliquid exigere. puta aliquos cereos in cognitione iurispatronat⁹? R. Pa. in. c. p̄terea. eo. ti. q nō. nisi tpe fundationis a diocesano istud fuisset sibi reseruatū. nec valet si ipe patronus fundando sibi aliqđ seruitiū reseruet. nisi eps auctoritatez p̄stiterit. vnde si episcop⁹ auctoritatē p̄stitisset. posset tale ius vendere titulo remanēte apud eū. z hoc credo verum si v̄dit dotē pinguē z abundantem. secus si solam necessariā ad sustentationem ministroz. quia tūc nullū seruitium poterit sibi retinere. Itē no. Panor. in. c. i. de cē. Fallit hoc quādo locus religiosus ppriis expensis ecclesiā edificauit. qz tunc talis locus habet in ea omnia tpalia sicut episcop⁹ spūalia. vt de p̄u. c. cū z plantare. z etiā ius p̄sentādi. de sup. negli. pla. c. sicut. 23

¶Utr̄ liceat clerico suscipere ecclesiā đ manu laici patroni? R. Pa. in. c. p̄terea. eo. ti. q non. z si facit peccat mortaliter. z licet nō sit suspensus ipo iure. tñ v̄bet cōmunione p̄uari. Ex quo infert Pa. q si talis impetrat a papa non expsso q prius habuit a laico nō valet. Ex q̄ v̄bet cōmunione p̄uari. vt in d. c. p̄terea. z. c. postulasti. de rescrip. 24

¶Utrum laicus edificans capellam in ecclesia z eam dotans acquirat solum sibi ius patronatus. an eccl̄ia simil? R. Pa. in. c. ad audientiam. de eccle. edi. q ecclesia, simul. qz nō potest negari quin ecclesia ponat fundū. ex qua 25

patione iuspatronatꝰ acq̄rit.c.piemētis.xvi.
q.vij.ꝛ iō simlʼ ꝯcurret cū laico in p̄sentatōe.
Sʒ ūr si clericꝰ edificat ex bonis ecclʼie capellā.
nō ip̄e vel parētes eiꝰ acq̄runt iuspatronatus.
sʒ solū ecclʼia ex quibꝫ bonis est edificata.
26 ¶Utrū ex delicto patris publicatis oibꝫ bonis
eiꝰ priuetꝰ filiꝰ iurepatronatꝰ q̄d habebat pr̄:
R. ꝙ si publicatio fit ab imperatore vel iudice
seculari nō p̄uat iurepatronatꝰ.nec ꝑ aliq̄ cri/
mine etiā lese maiestatꝭ p̄t impator p̄uare lai/
cum ip̄o.q2 habet istud a papa. Ita no.glo.ꝛ
Archi.in.c.filijs.xvi.q.vij. Intellige h̄ verū
qn̄ nō est in aliqua vniuersitate seculari.q2 si
esset ex priuatōe illiꝰ vniuersitatis secularꝭ trā
siret.ꝛ vide bonā glo.in.c.satis ꝑuersum.dist.
lxvi.q̄ dicit.ꝙ licet pr̄ cōmiserit crimē lese ma
iestatis.ex q̄ filij efficiunt infames.l.quisquis
C.ad.l.iulʼ.maie.vi.q.i.si q̄s cū militibꝫ. Filij
tn̄ clerici nō efficiunt infames ꝛ nō perdūt be
neficia.ꝛ sic nec iuspatronatꝰ.etiā filij q̄ n̄ sunt
clerici nisi cū vniuersitate.
27 ¶Quid si laicꝰ habet iuspatronatꝰ cuʒ ecclʼia
simul habebit ne sex mēses ad p̄sentandū: R.
ſm Joh.an.ꝛ Archi.in d.c.vnico.eo.ti.li.vi.
ꝙ sic.ita ꝙ ratione cōmunionis priuilegiū ec/
clesie trāsibit ad laicū.ad instar eiꝰ q̄d dicit de
eo q̄ habet rē cōmunē cū pupillo q̄ nō p̄t vsu/
capi vlʼ p̄scribi ꝓpter pupillū.vt in.l.si cōmu
nē.ff.quēad.ser.amit.ita ꝑ ecclesiā ꝯsequitur
q̄d ꝑ se ꝯsequi nō posset.de ꝯces.p̄ben.c.penul.
Idē dic qn̄ clericꝰ ꝛ laicꝰ habēt p̄sentare ꝙ ha
bet tempꝰ sex mensiū ſm Panor.in.c.eam te.
eo.ti.q2 maiꝰ dignū trahit ad se minꝰ dignū.
c.q̄d in dubijs.de ꝯse.eccle.vlʼ al.ꝛ h̄ tenet Jo.
an.licet Hosti.aliter. Et intellige de patrono
ecclʼiastico q̄ habet iuspatronatꝰ ratōne ecclʼie.
q2 si haberet ratione patrimonij esset idē ꝑ oia
sicut in laico sic ꝛ in clerico.c.cuʒ dilectꝰ eo.ꝛ
glo.in cle.fi.eo.ti.no. Pa.in d.c.eam te.ꝛ i d.
c.cū autē.q̄d nota.

Justicia

ſm ꝙ est habitꝰ virtutꝭ p̄t accipi q̄ttuor modis
ſm Rich.in.iij.dist.xxxiij.ar.v.q.iij. Primo
cōmunissime.s.ꝓ qualibet rectitudine animi.
ꝛ sic q̄libet virtꝰ est iusticia quedā.ꝛ sic diffini
tur ab Anſ.li.de veritate.c.xij. Justicia est re
ctitudo voluntatis ꝓpter se seruata. Scd̄o ꝓ
rectitudine ꝑ quā hō iustificat in ꝯspectu dei
scʒ ꝑ charitate.ꝛ sic diffinit ab Aug.li.lxxxiij
q.lxi.iusticia q̄ ꝑ cetera diffundit est dilectio
dei ꝛ ꝓximi. Tercio ꝓ q̄libet virtute ordinata
ꝑ iusticiā legalē ad bonū cōmune.ꝛ sic est idē
cū qualibet virtute.differēs tamē ſm rōneʒ.
Quarto ꝓ habitu determināte voluntatē ad
firmiter volendū seruare rectitudinē debitā in
operationibꝫ q̄ sunt ad alterū. Et h̄ dupliciter
aut ad alterū vt est ꝑsona singularꝭ.ꝛ sic est iu/
sticia ꝑticularꝭ distincta ꝑ essentiā ab alijs vir
tutibꝫ q̄ sic p̄t diffiniri. Justicia est ꝯstans et
ꝑpetua volūtas ius suū vnicuiqꝫ tribuēs.ff.d
iusti.ꝛ iur̄.l.iusticia. Alio modo ad alterū.q̄d
est cōmunitas.ꝛ sic est iusticia legalis.ꝛ h̄ est
omi virtuti generalis inq̄ntū p̄cipit omia exte
riora cuiuslibet virtutꝭ ad bonū cōmune refer
ri.ſm ꝙ vult Phus.v.ethi.c.ix. Est tn̄ vna
virtꝰ specialis distincta in essentia ab alijs vir
tutibꝫ.vnde nō est generalis alijs ꝑ p̄dicatio
nē.sed ꝑ virtutē.
¶Que sunt partes eiꝰ subiectiue: R.ſm ph̄m
v.ethi.due.s.cōmutatiua q̄ dirigit vnā priua
tam ꝑsonā ad aliā in his q̄ ꝯsistunt mutuo in
ter duas ꝑsonas ad inuicē. Alia distributi/
ua q̄ est ordo eiꝰ q̄d est cōmune ad singulas
ꝑsonas quē dirigit iusticia distributiua cō/
muniū ſm ꝓportionabilitatē.

Justificatio im

pij quattuor req̄rit.primū.motū liberi arbitrij.cōtritionē.ani
mi.infusionē gratie.ꝛ remissionē cul[illegible]

Laicus

dicit a laos grece ꝛ latie populꝰ
ſm Isid.vij.ethi.ꝛ sunt illi q̄ pos
sunt habere vxorē.possidere pro
priū.de quibꝫ.xij.q.i.duo.
¶Utrū laicꝰ possit esse ꝓcurator vel sindicꝰ re
rū ecclʼiasticarū: R. Pa.i.c.decernimꝰ.d iudi.
Collectariꝰ dicit ꝙ generalʼ administratorē
nō p̄t loco p̄lati absentis.vlʼ illiꝰ q̄ reputat ab
sens vt est minor.vt in.c.q̄.de eta.ꝛ quali.or.
Sʒ si p̄latꝰ p̄sit sp̄ualibꝫ bene p̄t cōmitti cura
tp̄aliū laicis.maxime vbi clericꝰ nō repit ido
neꝰ.allegat no.ꝑ Inno.ꝛ placʒ Pa.q̄ allegat
glo.in.c.iudicatū.lxxxix.dist.ꝛ ideo dictū.c.
decernimꝰ loquit ꝙ nō p̄t esse iconomꝰ.id est
habere generalē administratōeʒ oim bonorū
ecclʼiasticorū tā tp̄aliū q̄ʒ sp̄ualiū.ꝛ sic p̄sit om
nibꝫ.sʒ bn̄ p̄t esse iconomꝰ ecclʼie in tp̄alibꝫ.c.
in noua.xvi.q.vij.h̄ idē tenet Gaspar de cal.
ꝛ Hosti.ꝛ Joh.an.in.c.vnico.de sindico.
¶Utrū possit esse ꝓcurator clerici laicꝰ ad eli/
gendum: R.ꝙ nō.vt no.docto.in d.c.decerni
mus.q2 vbi habet exercere actū sp̄ualem iudi
cio suo nō p̄t cōstitui laicꝰ.vt no.in regula q̄d
alicui suo nō licet.de reg.iur̄.li.vi. Et sic limi
ta.c.i.de ꝓcur̄.lib.vi.vt solū habeat locum in
iudicialibꝫ vbi etiā i causis sp̄ualibꝫ admittit

ad agendū ⁊ defendendum.
¶Utr̄ possit laic⁹ eē vicari⁹ epi? R. fm doc. q̄ nō. vt nō. i. d. c. i noua. ⁊ i. d. c. stingit. de arbi. ⁊ i. c. vno. ō sindico. Facit glo. i. d. c. decernum⁹. q̄ dicit q̄ cause spūales nō p̄nt cōmitti laicis etiā tāq̄ delegatis p epm. Et h̄ intelligo q̄ nō p̄t esse vicari⁹ epi i spūalibꝫ. secus si epūs hz iurisdictōez tpalē i loco. qz bñ p̄t laicū. vi. Hz i spūalibꝫ tenēt doc. q̄ nec etiā clericū⁹ iugat⁹. c. Johānes. de cle. iuga. ⁊ i. c. vni co. de cle. iuga. li. vi.
¶Utr̄ laic⁹ possit p̄dicare? R. Pa. in. c. decernimus. q̄ sic. si cōmittit ei ab epo. vide tenaz glo. xcvi. di. c. bene quidē. Facit. c. cū ex iniū/cto. de here. vide glo. i. c. addicimus. xvi. q. i. sed nō teneas dū dicit etiā mulierē.

Latria grece idē ē qđ religio latine. fm Aug. x. de ciuit. dei. c. iiij. vñ dicit ibidē q̄ cult⁹ deo debit⁹ q̄ttuor nominibus noiatur. duobꝫ apud grecos. s. latria et theosebia. i. cult⁹ diuin⁹ vel dn⁹. et duobus apud latinos. s. religio et pietas. q̄ cōmūnit differt tn latria ppria a theosebia. qz hec respicit cultū dei interiorē q̄ ppe pertinet ad ꝑtutes theologicas. sed latria respicit seruitutē exteriorem q̄ pertinet ad iusticiā. vt elicit a. s. Bo. i. iij. di. ix. q. ij. ar. iij. et sic ē ꝑtus cardinal' ppe. et qñ aliq̄ doc. dicūt q̄ ē ꝑtus theologica. intelligit fm q̄ ē theosebia
¶Qui sunt act⁹ latrie? R. q̄ sunt due species actuū latrie. p me speciei actus sunt illi q̄s p/ducit mediātibꝫ ꝑtutibꝫ q̄bꝫ impat ordinās eos i dei reuerētiā. ⁊ sic religiōis act⁹ p modū imperij ponitur Jaco. i. eē visitare infirmos q̄ act⁹ elicitus a miscōia. ⁊ imaculatū se custodire. q̄ elicitur a tēperātia. Scōe sunt illi q̄s pducit p se et imediate p q̄s hō ordinat tm ad deū. ⁊ inter hos habet aliq̄s interiores tanq̄z ꝓncipales ⁊ p se. vt ē deuotio ⁊ oratio Aliq̄s vo exteriores quasi sēdarios ⁊ ordinatos ad interiores q̄bꝫ ipsa vtit q̄si signis ad excitādā mentē ad actus spūales. Et i aliq̄bus hoz exteriorz corpus ad venerandū deo exhibetur vt in adoratōe. In aliq̄bꝫ vo deo rebꝫ exterioribꝫ offertur. ⁊ h̄ vel ꝓmittendo. vt in votis. vel i dando vt i sacrificijs oblatōibꝫ. p mitꝫs. decimis. ⁊ hmōi.
¶Utr̄ sacrificiū sit latrie? R. q̄ triplex ē sacrificiū. ꝑmū bone op̄atōis. ⁊ ist ō ē oim ꝑtutū. scōm op̄atōis. ⁊ istud ꝑtutū theologicaz ē. tercium ē immolationis. ⁊ istud ē latrie spāciale.

Latro in q̄ differt a fure? R. q̄ latro furatur de die. sz fur de nocte. Jura tn̄ sept⁹ vnū p altero accipiūt. vt pz ii. c. i. de homicidio.
¶Quis dicatur public⁹ latro vel depopulator agroz. vide. s. Immunitas. §. xvij. 1

Laudemiū ē q̄dā solutō q̄nq̄ gesime p̄t⁹ vl' extimatōis rei fiēda dño ab eo q̄ de nouo acq̄rit ēphiteosiz. ō q̄ dicit s. ēphiteos. §. xxxiij

Lectoris officiū ē lectōes p/nunciare. ⁊ ea q̄ p/phete pnūciauerūt pplis p̄dicare. xxv. di. plectis. ⁊. xxi. di. cleros.
¶Quō debet ordinari habetur xxiij. dist. c. lectoz. sz melius in pastorali epōrum. 1

Legatū q̄d ē? R. q̄ ē donatō q̄dā a testatore relicta. sz ab herede p̄stāda. qz debet p⁹ mortē testator⁹. et p⁹ aditā hereditatē ab herede. colligit isti. ō. le. §. i. ⁊ hodie fideicōmissū ⁊ legatū fere idē sūt ⁊ fere adeq̄ta sunt. ⁊ q̄cq̄d iuris ē i vno ē etiā i alio. sz fideicōmissū dictū ē. qz olim fideicōmissa p̄debāt ex fide heredū. ⁊ iō fideicōmissarij dicunt quibꝫ legata soluēda fidei cōmittūtur. dicunt etiā testamentoz executores
¶Quis p̄t legare? R. q̄ solū illi q̄ p̄nt testari. ff. ō leg. i. l. ij. ⁊ q̄ p̄nt testari. vide. j. Testm̄ §. i. Legatū em̄ reliqui nō p̄t nisi i testō vel codicillo. Un̄ testari. codicillari et legare ad h̄ eq̄pollēt. vt q̄ p̄t vnū possit ⁊ reliquū. ff. de iure codicill'. l. diuo. §. codicillos is tomuz. Fallit h̄ i legat⁹ ad pias cās. vt. j. Legatū. ij. 1
¶Cui p̄t legari? R. q̄ regulariter illi /§. vij soli q̄ p̄t heres instituī. ⁊ q̄ p̄t institui. vide. s heres. §. xxv. ⁊ q̄ sit p̄sona certa. aliter n̄ valet l. vulgo. ff. ō sta. bo. Fallit tn̄ h̄ i aliq̄bꝫ casibus. de q̄bꝫ i. §. seq̄n. ⁊ Legatū. ij. §. ij. 2
¶Hz nūq̄d p̄z possit legare filijs spurijs ⁊ rōne alimētoz. vl' relinq̄re dotes filiabꝫ spurijs cū dos succedat loco alimētoz. q̄ tn̄ spurij n̄ p̄nt istituī heredes? R. q̄ sic fm bar. i aut. ex ꝓplexu. C. ō incest. nup. vide. s. Filij. §. iiij. 3
¶Utr̄ fratribꝫ minoribꝫ possit legari? R. q̄ sic. cle. exiui. de ꝛ. sig. §. cupientes. dūmō n̄ sit valoz hereditatis. vl' tāta ei⁹ ps q̄ p̄sumatur fieri i mō ⁊ forma legati fraudulēter p successionē hereditatis de qua nō sūt capaces 4
¶Utr̄ cū legatur fratribꝫ mēdicātibꝫ anniuersariū ꝑpetuū liceat eis recipe? R. fm Pe. ō pa. i epla ad mgrm ordi. p̄dicatoz. q̄ sic. recipiēdo gratis ⁊ petēdo extra iudiciū. qz hoc 5

nō ē hēre redditus .sed in iudicio petere ea tā q̄z reddit⁹ sibi debitos ēē pfessionē eor. Idē dicit de cēsibꝫ annuis ac etiā de redditibꝫ fratrū advitā. Farineri⁹ ordinis minoꝝ generalis ī ꝓsu. dicit. q̄ nō licz fratribꝫ inducere aliquē ad talia legata faciēda. q̄ si facta fuerint ī iudicio nō petāt. q̄si tacite innuat qđ dicit Petr⁹. q̄ extra iudiciū peti pñt p modū elemosine. Nec ob. q̄ dicūt aliq̄ non licere nisi q̄n dās sciret nō teneri se ad talia dāda. et tñ ex sua liberalitate dat. qz licet ī ꝓsciētia ille teneat fm q̄. j. dico. et ꝓpterea dē. nihilomin⁹ fratres ea petere pñt extra iudiciū p modum elemosine. sic liceret petere elemosinā ab illo q̄ habet vltra necessitatez sui status. q̄ q̄uis ipse teneat facere elemosinā. nō tñ p hoc sequ/
tur q̄ frater minor nō possit ab eo petere Adu/
uerte tñ q̄ annuos reddit⁹ ad modicū tps. ſ. x. annoꝝ legatos pñt petere mēdicātes in iudicio exceptis fratribꝫ minoribꝫ. q̄ licet de talibꝫ sint capaces .nō tñ pñt in iudicio talia p se petere. vt ī. d. cle. exiui. §. verū. de verbo. signi. Si l⁹ sunt capaces annui redditus etiam imperpetuū q̄n est ad certū vsum diuini cultus. puta vinū p missis. frumentū p hostijs fidēlis et hmōi. fm. d. Lar. i. d. §. et fed. de se. secus p victu vel vestitu.

6 ¶Utrꝫ ąs possit legare ecclesie ꝺstruēde. R. Pa. i. c. nos q̄dē. de testa. q̄ sic. sz nō donare. qz nō valet donatio. c. abbate sane. ꝺ re iud. li. vi. Rō diuersitatis ponit a Bar. i. l. seruos ad custodiā. ff. ꝺ ali. et ciba. leg. qz donatio requirit psonā et sciētiā. ideo absenti nō pōt donari. l. absenti. ff. ꝺ dona. c. si tibi absenti. ꝺ p bē. li. vi. et etiā incerte psone pt legari: dūmō ex euētu possit certificari. l. cū pz. §. surdo. ff. ꝺ lega. ij. sec⁹ si certificari nō posset euētu. ąa nō posset ei legari. vt no. glo. d. c. nos.

7 ¶Utrꝫ legatū factū ecclie sctē marie cū plures sint sit nullū. R. Pa. in. c. indicāte. de testa. q̄ nō. sz dabit eccl'e parochiali si sic noiat vl' paupiori q̄ tale habet nomē. Glo. ꝺ ī. d. c. nos q̄dē. dicit. q̄ si nulla ecclesia sancte marie sit ī loco dabit eccl'ie cathedrali. vt nō. ī glo. p̄fati. c. indicāte. facit. l. q̄ ꝺdītio. ff. de cōdi. et dē. vbi si testator mādauit aliq̄d fieri in foro et nō dixit in q̄ intelligit de foro illi⁹ municipij vbi habitat. et ꝺ de auctē epi et executoris. sil⁹ q̄n legat eccl'ie fiende et nō ꝺr de loco. epūs et executor⁹ puidebūt de loco vbi debeat fieri. et hoc fauore pie cause: nisi aliter constet de mente testatoris.

8 ¶Quid si legatari⁹ moriat añ ꝺditōis euētū? R. Pa. in. d. c. nos q̄dē. q̄ aut legatū ē factū psone intuitu seu ꝺtēplatōe aie. puta qz alie psone fuisset relictur⁹. tūc deficiente illa pso/
na deuert⁹ querti relictū ad aliū pium vsuz. vt volūtas defuncti ī effectu impleat. sicut dicimus ī legato facto ad aliq̄d faciēdū ī ciuitate ꝓpter ꝑpetuā memoriā defūcti. q̄ alibi fieret si ī loco vbi ordinauerat fieri nō possit. vt. l. legatū. ff. ꝺ vsufruc. lega. Si ꝙ relictū fuit ꝺtēplatiōe psone vl' collegij certi nō habito respectu ad piā cāz. tūc deficiēte legatario cedit legatū et remanet apd gnatū. vt i. l. pē. §. tuschulan⁹. ff. ꝺ lega. iij. C. de cadu. tol. l. vnica. §. si aūt aliq̄d sb ꝺditōe. Si aūt dubitat an habuerit respectū ad aiam vl' ad psonā. tūc ī dubio fauore religionis debem⁹ psumere q̄ ad piā cāz relīqrit. ar. l. sunt psone. ff. ꝺ reli. et sump. fu. Et hic nō sequit Bart. in d. §. tuschulanus. Et hec deputatio ad aliū vsū piū dz fieri ꝺ ꝺsensu epi et heredis sil'. d. l. legatū. et nō. i cle. qz ꝺtīgit. ꝺ reli. vo. et facit ad q̄stionē legati facti puelle ꝑ ea maritāda q̄ moriāt an sit dādū alteri. qz si factū ē intuitu psone. puta qz fuit ut hmōi ñ dabit alteri. Si ꝙ intuitu aie. sic dabit alteri. et sil'r ꝺ q̄cūq; legato qđ ñ pt ꝺseq̄ suū effectū. Qđ nō

9 ¶Utrꝫ legatū factū duobꝫ re ꝺiūctis si vn⁹ repudiat vl' moriat viuo testatore. vl' repudiando et hmōi: accrescat alteri. R. Pe. ꝺ perusio tractatu ꝺ canōica portiōe epi. q̄ sic. l. re ꝺiū. cti. ff. ꝺ le. iij. et. l. vnica. §. his ita. C. ꝺ caducol. ñ aūt accrescit ꝺiūctis cognatōe legali. l. mlieri et ticio. ff. de ꝺdi. et dē. et dicunt ꝙbis et re ꝺiūctis. puta q̄n stich⁹ legat petro et marino re tm̄ cū diuisim. puta: lego petro stichū meū. vel sti. de meū. Itē lego martino stichū meū. vel sti. de le. §. si eadē res. ī tex. et in glo. Itē ꝙbis et re q̄n ticio et seio lego fundū eqs portōibꝫ. et pferet ꝺiūctus ꝙbis et re alijs ꝺiūctis re tm̄. Sz an ꝺiūct⁹ ꝙbis tm̄ pferat ꝺiūctis re tm̄ ē opinio diuersa. sed tu dic q̄ equaliter veniunt. vt nō. in. d. l. re ꝺiuncti.

10 ¶Quid de legato facto ab aliq̄ alicui eccl'ie sub ꝺditōe. s. si ibi sepeliat q̄ legās moriet⁹ excōicat⁹ et nō sepelit ibi. R. bar. p⁹ ibi. i. l. miles. §. re an. ff. de adul. q̄ nihilomin⁹ soluet legatū eccl'ie. cū facto legātis et eius culpa accidit. et seqūtur Bal. in. l. si qs ad declinādū. C. ꝺ epi. et cle. et. l. i. C. ꝺ his q̄ pene no. facit tex. nō. i. l. nulli. C. ꝺ epi. et cle. Rō. qz ī legato ad pias causas attenditur duplex fauor. s. legātis et cui legat. licet g̃ in notorio pctōre cesset fauor aie ei⁹. nō tñ cessat fauor eccl'ie cui relict⁹ Itē qz illa ꝺditio ē impossibil'. et tūc nō viciat legatū. l. obtinuit. ff. de ꝺdi. et demon.

11 ¶Quid si legat alicui aliqd sb ꝺditõe si habuerit liberos vtz si igredi religiõem ꝛcreat
12 hẽ: dic ꝙ sic. vt. s. dixi. ¶Heres. §. xiij. cũ se. ¶Si ticio pecunia legata fuerit: ꝛ ei⁹ fideicõ missuz sit vt alienũ seruũ manumitteret. nec ꝺns eũ vẽdere velit nihilomin⁹ legatũ capi et. qz p eũ nõ stat q̃ min⁹ fideicõmissuz pstet. Nã ꝛ si seru⁹ mortu⁹ esset a legato nõ sbmoueretur. l. si ticio. ff. ꝛc leg. i.
13 ¶Si singulos annos aliqd alicui legatuz sit plura sunt legata ꝓmiãni erit putz. seqn tiũ ꝺditõ ale. l. sviviat. ꝛ tõ eo mortuo ñ trãsmittet ad heredẽ. l. si i singulos. ff. ꝛc an. leg.
14 ¶Quida testiñ faciẽs legauit filie siue nupte .x. ducatos p qlibet anno p vestimẽtis vt induat se. q̃ filia stetit p q̃ttuor annos ꝙ nõ induit se. nec a fratribꝫ pecuniã ipaz petijt. q̃rit an possit petere pecuniã pteritoꝝ annoꝝ: R. ꝙ nõ. ar. l. q̃dã pdia. ff. ꝛc vsufru. leg.
15 ¶Quid si legatari⁹ moritur añ legãt⁹: R. ꝙ ꝛcficit legatũ ꝛ remãebit heredibꝫ legãt⁹. sec⁹ si moreret p⁹ mortẽ testãtis sed añqz heres adiuisz hereditatẽ. qz tũc ꝛcbet heredibꝫ legata
16 ¶Utz legatũ factũ eꝑo pstumet factũ ꝺtemplatõe eccl'ie: R. Pa. i. c. reqsisti. ꝺ testa. ꝙ i dubio ad ꝺiecturas ẽ recurrẽdũ. vt si ẽ factũ a psona ꝺiucta nõ psumat q̃uis dixerit reliquo h̃ epo. ¶Sil'r si diceret. reliquo ꝺno Johãni nõ expsso epo. ꝛ sic erit sinũ. et succedũt ppinqui ab intestato. c. qz nos. ꝛc testa. ¶Si fo ab extraneo leget sic pstumitur factũ ꝺtemplatõe eccl'ie. Jdẽ dic p oĩa ꝛc q̃cũq; habente
17 administratõez seu plationẽ i eccl'ia. Et nota ꝙ extrane⁹ hic accipitur q̃ nõ ẽ ei ꝺiuctus in quarto gradu affinitatis vl' ꝺsanguinitatis. vt est tex. i auten. licentiã. C. ꝛc epi. ꝛ cle. ¶Luiꝰ ꝺtemplatõe pstumetur legatũ factũ nõ
18 habẽti administratoz in eccl'ia q̃ tñ ẽ eccl'iastic⁹. R. Pa. in. d. c. reqsisti. ꝙ i dubio presumetur factũ intuitu psone si talis pot habere proprium. si vero nõ potest habere proprium. pura qz religiosus. sic psumit factũ intuitu monasterij seu eccl'ie. facit. l. ꝛco nobis C. ꝺ epi. ꝛ cle. c. vnico. xviij. q. i. Et sic q̃n factũ ẽ intuitu eccl'ie nõ poterit ꝺisponere. nisi sicut ꝛc aliꝰ reb⁹ ecclesie. qꝺ nota.
¶Utz legatũ factũ filiofamilias i dubio psumatur factũ intuitu pzis: R. Pa. i. c. rayn⁹. ꝺ testa. Bar. i. l. cũ aliqs. C. ꝛc iure ꝛc. ꝺicit ꝙ si fit p ista ꝛba. lego filio martino intelligitur ꝺ tẽplatõe pzis maxime si ex primatur nomẽ filij. puta ticio filio martini ꝛ noiatio pzis intelligitur facta cã ꝛcmõstrationis. Nec ob. ꝺ. l. cũ aliqs. qz loqtur in seruo. qz exp̃mitur qualitas q̃ si esset vera ꝛc iure acq̃reretur ꝺño legatũ. ꝛ sic videtur ꝺtemplatione ꝺñi factũ. sz secus in filios. qz filiatio nõ facit relictũ acq̃ri pzi. qz posset eẽ emãcipatus. ꝛ maxime hodie cũ in aduenticijs acq̃ratur filijs pprietas. sed si fieret ꝛc patrimentio ꝛ ꝛc patria potestate idẽ esset sicut ꝛc seruo. sed ꝛc h̃ dubitat Pa. qz filiatõis qualitas nõ impedit pprietatẽ acq̃ri filio. ꝛ ideo videtur ꝙ solũ vsufructus acq̃ratur pzi.
19 ¶Utz legatũ factũ canonicis õmib⁹ tal' ecclesie etiã si exp̃mãtur nomia psumatur eccl'ie ꝺtemplatõe factũ: R. ꝺo. Pe. vbi. s. ꝙ sic p. l. ciuib⁹. ff. ꝛc re. du. vbi dicit tex. ciuib⁹ ciuitatis legatũ vel fideicõmissum datũ ciuitati relictũ videtur. qꝺ verz est fm glo. nisi sit datũ vt singulis. qz nõ acq̃ritur ciuitati. sed ipsis ciuib⁹. Facit. l. annua. §. a ticio. ff. ꝺ annuis lega. secus si vni nõ habẽti administrationẽ vel prelationẽ qui est simplex canonicus. qz sibi acq̃retur nõ ecclesie vt dixi. ꝛ hoc verz nisi pbaretur ꝙ intuitu eccl'ie legatũ fuit. vel nisi legatarius fraudez adhibuit. ꝺ. c. reqsisti. in fi. Facit. l. nõnũq;. ff. ad treb.
20 ¶Utz cũ legatarius nõ pt vti legato nisi respectu eccl'ie. puta legat q̃s iter p fundũ suũ clerico q̃vadat ad eccl'iaz intelligat ꝺtemplatione eccl'ie in dubio: R. Pe. vbi. s. ꝙ sic. ꝛ sic acq̃ritur eccl'ie. et ita intelligitur qꝺ no. glo. i l. nõ pl'es. C. ꝺ sa. san. ec. ne legatũ sit inutile. videqꝺ no. ꝛcc. in. l. i. C. ꝛc sa. san. ec.
21 ¶Quid si q̃s leget sic. lego petro et filijs ei⁹ possessiõz vl' aliud: R. ꝙ petr⁹ habebit medietatẽ. ꝛ filij ei⁹ aliã medietatẽ ꝺsequẽter. ff. ꝛc vsufru. accre. l. si q̃s ticio. ꝛ ꝺ testa. c. raynald⁹ i glo. vñ ñ refert i h̃ casu siue leget ticio ꝛ meuio vl' ticio cũ meuio. vt i. ꝺ. l. si q̃s ticio. qꝺ
22 ¶Quid p̃t legari: R. ꝙ res testatoris ꝛ nõ. res heredis. nec refert an sciuerit vl' igrauerit eã suã vl' heredis. vt insti. ꝺ leg. §. si q̃s rẽ suã
23 ¶Sed nũquid res aliẽa a testatoꝛe possit legari: R. ꝙ sic. si sciebat testatoꝛ esse alienã. et heres tenetur eã emere ꝛ pstare. vl' extimationẽ soluere si tal' sit q̃ extimari possit. vt insti. ꝛc lega. §. nõ solũ. ꝛ §. qꝺ aũt. cũ talꝰ distinctõe ꝙ aut res q̃ legatur erat testatoꝛi pigno rata. ꝛ sic i ea hz ius solũ. ꝛ tũc nõ pstumitur nisi legatũ illꝺ ius esse qꝺ i eo habebat. ꝛ sic nõ ꝺabitur extimatio. vt i. l. serui electiõe. ff. ꝺ leg. i. Aut res legata erat res testatoꝛi cõis

simꝫ ꝛ alteri. ꝛ sic intelligitur solū legasse ptē
suā: nisi dixisset totā talē rē. ḡa sic extimatio
vebet. vt no. Bar. i. l. cū alienā. C. ō lega. Aut
res omino ē aliena. ꝛ tūc si ē heredis vebetur
res omino. tex. ēi. l. vnū ex familia. §. si rem
ff. de leg. ij. Si ꝯo nō ē heredis sz alteri⁹. et si
sciēter legauit vebet extimatio. d. l. cū alienā.
dūmodo sit talis cui⁹ ꝯmerciū hz possit. alꝫs
eet inutile legatuz. puta si legat res sacra vel
p̄ncipis. l. apud iulianū. ff. de leg. i. Si ꝯo le
gat ignoraēter ꝛ ꝯiūcte pſone cui alꝫs fuissz re
lictur⁹ si sciuisset eē etiā alienā: vebet extima/
tio. d. l. cū alienā. ꝛ Bal. i. l. i. C. ō sa. sanc. ec.
tenet eccl'iaz esse ꝯiūctā pſonā. cū sit mr oim
fideliū. xij. q. ij. q̄ abstulerit. Sz Pa. i. c. fili⁹
nr̄. de testa. nō tenet ꝙ eccl'ia hic habeat ꝑ cō/
iūcta pſona. sz solū ꝯiūct⁹ ex sanguine. vt in
c. nōnulli. de resc̄p. ꝛ qō vebeat ꝯiūcte pſone:
intelligit qñ errat generaliter. sed qñ errat ex
cā specifica. puta: qz credebat suā exemptiōe
facta a pupillo q̄ nō valebat. tūc viciat lega
tū in totū etiā factū ꝯiūcte pſone. vt nō. i. d.
l. cum alienā.

24 ¶Sz nūquid qō p̄dictū ē i questiōe p̄cedē/
ti habebit locū i foro canōico ꝛ aie? R. Pa. l
c. fili⁹. ō testa. dicit. ꝙ cōis opi. tenet ꝙ sic. sz
ipse credit ꝙ nō habeat locū ī ꝯsciētia. Rō. qz
i. d. c. filius nr̄. dr. qz lege dei viuim⁹ nō legi/
bus videt annuere hoc esse ꝯ legē dei. ꝛ ideo
null⁹ subiect⁹ obedientie iuris canōici poterit
hāc dispositōez legis obseruare. ꝛ etiā i repe/
titōe. c. cū esses. de testa. ita tenet rō. qz dispo
sitio q̄libet vebet attēdi p̄m rōem certā. c. intel
ligētia. de ver. sig. ꝛ ideo ptz p. d. c. filius. ꝙ ē
vñtia i hoc inter ius ciuile ꝛ canonicū. et ꝙ
dispositio. c. filius. astringit oīs q̄s astrigit
ius canonicū. Ego admitterē dictū suuz qñ
heres nimis gnareť. qz sic nō videret fuisse
de mēte defuncti. sz esse errore receptū. sed qñ
ꝯstaret de mēte defuncti. puta: qz sciebat di/
spositōez iuris ciuil'. sic credo etiā i ꝯscientia
habeat locū. qz pinde ē ac si legasset rē illaz si
emi posset vel saltē extimationē.

25 ¶Utz legata domo vebeat ort⁹? R. Pa. in. c.
raynuci⁹. de testa. ꝙ si ort⁹ coheret domui. sic
vebet. ff. si ser. vēdi. l. testatrix. ꝛ ff. ō ac. emp.
ꝛ vēdi. l. si creditor. i fi. qō limito vez qñ ea/
dē ianua claudit domū ꝛ ortū. sec⁹ si sic nō co
heret. qz nō vebet. Et sic intellige glo. i. c. fi.
xij. q. ij. ꝛ Pa. vbi. §. in. d. c. filius

26 ¶Utz legat' aliqbo rebo ꝛ postea vēdit' ꝑ te
statorē teneat heres? R. ꝙ sic. nisi vēdēdo te/
stator habuerit aīm adimēdi legatū. insti. ō
lega. §. si rē suā. ꝛ i dubio ꝓbabit heres saltē
ꝑ quattuor testes volūtatē defuncti mutatā
vt i glo. d. §. si rē suā. Idē dic si rē legatā pi/
gnori tradidit. ꝙ nisi habuerit aīm adimēdi
legatū teneť heres eā luere. ꝛ legatario trade
re. vt insti. ō leg. §. sz ꝛ si rem. i tex. ꝛ i glo. In
ꝯsciētia credo vez qñ testator i morte nolu/
it mutare testm̄. sec⁹ si morte pūēt⁹ nō potuit
i vltimo aliqd dispōnere. qz tūc plus meret ꝙ
aio adimēdi legatū alienauerit.

¶Utz legatū q̄ mihi liceat cedere lapides i 27
solo testatoris trāseat ad meos heredes? R.
ꝙ nō. tex. ē in. l. apud iulianū. §. si qs. ff. de le
ga. i. Rō fm glo. qz ē ius pſonale.

¶Utz possit legari qō nō dū ē in rez natura 28
R. ꝙ sic. dūmodo sit futuz. vt fructꝰ futuri i
tali fundo. aut qō nascet ex ancilla et hmōi.
insti. de leg. §. ea quoq; res.

¶Utz iura act. ꝛ ffututes ꝛ hmōi incorpa/ 29
lia possint legari? R. ꝙ sic. nisi viuēs testator
debitū exegerit vl' remiserit. ꝛ i dubio pſumit
legatū voluisse adimere exigēdo vl' remitte/
do. insti. ō leg. §. cū aūt. in tex. ꝛ in glo.

¶Utz debitori possit sua literatō legari? R. 30
ꝙ sic. insti. ō leg. §. si qs debitori. nisi testator
viuus exegerit. insti. ibidem. §. causam.

¶Sed q̄ro an i dubio pſumet legatū factū 31
creditori fuisse factū aio recompēsandi? R.
Bar. in. l si cū dotē. §. si pz. ff. solu. ma. ꝛ cōi/
ter moderni in. c. officia. de testa. distinguūt
ꝙ aut relictū sit ꝑ debitorē necessariū q̄ ex ne
cessitate iuris teneť ad debitū. ꝛ sic pſumitur
aio recōpēsandi factum. vt in. d. §. si pz. vbi
dr ꝙ si pater q̄ tenebat dotez dare filie sue le/
gat eidē aliqd in testamēto ꝙ illa nō poterit
petere legatū ꝛ dotē. qz videt legasse aio cō
pensandi cū dote debita. Aut legatū fit ꝑ de/
bitorē volūtariū. puta: qz ex sua volūtate ob
ligauit se ad debitū. ꝛ sic i dubio non pſumit
factū aio recōpēsandi nisi sit expſſum. vt pro
batur in. l. vnica. §. sciendū. C. ō rei vx. act.
vbi habeť ꝙ marit⁹ q̄ teneť restituere dotē vx
ori post mortē legauit aliqd simpl'r vxori po
terit vxor vtrūq; petere. Sil'r dic ō legato fa
cto cuicūq; creditori a debitore. ad h. Tō he
re. insti. l. si ꝯpensandi. ff. de leg. i. l. lucius. in
p̄n. ꝛ ff. de leg. ij. l. vlti. §. pe.

¶Utz ꝑ suggestōez. sollicitudinē vl' impor 32
tunitatē faciēs adimere legatū factū alicui ꝛ
faciēs sibi relinq̄ teneat? R. vo. Bertho. cepo
la i suis cautel' ꝙ teneť actōe ō volo. vl' in fa
ctū sbsidiaria ei cui ademptū ē. vl' cui nō ēre
lictū ex sollicitudie ei⁹. ff. ō voli excep. l. i. no.
Ange in. l. fi. C. si qs aliquē testa. ꝓhi. Facit
l. i. ꝛ ibi no. C. de pe. to. sublatis. ꝑ. Sz meli⁹

dic vt.j. Restitutio.i.in ꝑbꝫ impedies.

¶Quid valet vxori legatū q̄ legat ei vos sua R.q̄ valet qz plenior est actio ex legato q̄z ex vxe.insti.ō lega.§.sz si vxori. qz sic dicit ibi glo.legatū statim debeꝫ. vos ꝙ si cōsistat in mobilibꝫ debeꝫ post annū solū. Item valet q̄a nō habebit ꝓbare vxē talis quātitatis si ex

34 primaꝫ.alꝫs sic.C.de fal.cau.l.iij.

¶Quero q̄d debeatur q̄n legatū fit in genere R.si illud genus ē generalissimū.sic nullū ē legatū. Exemplū si diceret.lego substātiā vl rē. Si ꝙ genus ē subalternū. vt lego aīal. corpus t hmōi.sic sil'r nullū est.qz dādo mu scam liberaretur. Si ꝙ genus est incertuz. puta:qz est species specialissima. tūc aut res eius generis habet certos fines a natura de signatos.vt vos.equus t hmōi.aut habet fi nes ex sola distinctōe homis.vt fundus. vt ff.de lega.i.l.q̄ in rez.§.fi. Aut facto homis vt dom⁹ vel fund⁹.q̄ ꝑ factū homis ō duo bus fit vnū.diruēdo parietē et hmōi. vt.ff. cōmunia ꝓdio.l.si q̄s duas.§.1. Si loq̄mur de ꝓmo.sic fuit varia opinio.sed placet mihi opinio Joh̄.quaz seq̄tur Accur.in.l. legato generaliter.ff.de lega.i.secz ꝙ aut testator q̄s relinquit seruos vel bues incertos.et de in certis sunt in suo patrimonio.t tūc eligit le gatarius.vt insti.de leg.§.si generaliter. dū tñ nō eligat optimū d.l.legato. Aut nō sūt in suo patrimonio.t sic electio erit heredis. vt.ff.de tritico le.l.iij.in ꝓin.t.l.vij. Similī ter vbi testator de certis seruis sensit incertū. puta quia legauit vnū de seruis suis.sic ele ctio erit legatarij.l.qui duos.ff.de leg.i. Si ꝙ loquimur de scdo.sic nō valet.qz videtur dersorū.qz heres ꝓestādo fundū vnius di gisi vel vnguis liberaretur.d.l.q̄d in rez.§.si quis aūt. Si ꝙ loquimur de tercio.tūc aut legans domū in genere relinquit domos ali quas.aut nō.si sic.electio erit legatarij. Si nō legatū erit dersorū.ff.de leg.i.l.si domus in ꝓin. Aduerte tamē ꝙ quādo electio dat heredi in rebus legatis in genere.t illud ge nus est talis qualitatis ꝙ i ipso sunt quedā q̄ habere.tūc nō potest talia dare.sed dz da re mediocrez.vt in.d.l.legato.t.C.de vina. §.i.t.C. omunia de leg.l.fi. Si ꝙ sumus extra talia.tūc poterit he res dare minimū in tali genere.l.si ita sēp tū ff.de regu.iu.l.semp in obscuris.ff.de verbo. obli.l.si ita stipulatus. Fallit hoc in legatis ad pias causas.qz debeꝫ id q̄d ē melius fa

nore pie cause.vel saltē mediocre. puta lega tū est vas dabiꝫ argenteū inter auz et auri calcū seu eneū. Ita habeꝫ t nō.in.l.tricia.§. seia.ff.de auro t argē.lega.ex qua Bar.ibi dē dicit ꝙ si legaꝫ calix intelligiꝫ argēteus.si planeta intelligiꝫ de serico.t similibꝫ.

¶Quid si q̄s legauit q̄ttuor lagenas olei q̄ 35
sunt i tali vase.q̄ nō sunt nisi due.vel ō pecu nia q̄ est i tali capsa legat vni.xxx.alij.xx.alij x.t nō sunt nisi.xxx'.R.ꝙ solū debeꝫ q̄d inue nitur.l.si q̄s testamēto.ff.de lega.i. t vnicui q̄ ꝓ rata defalcabiꝫ. puta ille cui.xxx. lega uerat nō habebit nisi.xv.cui.xx.x.t cui.x.v. debebunt.vt ibi dz. Facit.l.cū cert⁹ numer⁹ ff.ō tritico vi.t ole.leg.t ō lagenis ē casus i.l.si q̄s seruū.§.si q̄s.ff.de leg.ij.

¶Quid si testator errat i noīe. R.ꝙ nō offi 36
cit.dūmodo ꝟstet de q̄ sensit.l.si i noīe.C.ō testa. Facit.ff.ō leg.i.l.vij.t insti.ō leg.§.ꝙ si aliud. Sil'r falsa demonstratio nō officit. puta cū dicit.lego seruū meū quē emi a Ti cio.cū tñ sit emptus a dyuo.dūmodo ꝟstet ō seruo.insti.de lega.§.si q̄s in nomie. Sil'r falsa causa nō viciat legatuz.vt si dicit. lego tale q̄d Petro.qz fecit mihi tale seruitiū. cū tñ nō fecerit.insti.de leg.§.longe.sec⁹ si ꝓdi tionaliter.vt ibidem.

¶Utz legans ancillā Bertā t postea vēdēs 37
eam emit aliam cui nomen Berte imponit. an debeatur ista scda:R.ꝙ sic.ff.de condi.t de.filie sue.§.tricia vz.

¶Utz legās mihi oīa sua mobilia intelligā 38
tur oēs fructꝰ etiā:R.ꝙ sic oēs q̄ tpe mortis testatoris erāt a solo separati.ff.ō re.ven.l.fru ctꝰ. Sz nō habebo ex tali legato noīa debitoz suoz.nisi aliter ꝟstet ō mēte. qz noīa de bitoz nec sunt mobilia nec imobilia.sz i.iij. specie.ff.ō rēiudi.l.a duo pio.§.i vēditiōez Item qz nō ē nostz q̄d nobis debeꝫ.sz tm illō q̄d possumꝰ vēdicare.ff.ō auro t argē.le.l.ij. Sed tu de ꝟ dic vt.s. Alienatio.§.viij.et idē dic ō lignis t lapidibꝫ ad edificiuz ꝓpa ratis ꝙ nō veniunt.ar.ff.ō leg.iij.l.ligni ap pellatio.§.fi. Idē in lecto legato venit ornā mentū eius.vt in.d.l.libroz.§.si.eo.ti.

¶Utz legatus vestibꝫ vroꝝ veniāt aurea vl 39
argētea ornamēta dictaz vestiū:videt ꝙ nō qz accessoria ꝑciosioza suo ꝓncipali nō acce dūt. Ludo.ō ro.i no.tenet ꝙ veniāt etiā ꝑci osioza.t accedāt ꝓncipali.vt.l.t si ñ sint.§. pueniam⁹.ff.ō au.t ar.leg.t Bar.i.l.cū au rū.ff.ō au.t ar.le.t dicit glo.falsaz.in.l.ij.ff. de pecu.leg.q̄ vult ꝙ accessiones ꝑciosiores nō extinguanꝫ destructo ꝓncipali.

40 ¶Quid si legat cētū ticio si voluerit? R. q̄ ñ trāsibit ad heredē ticij. si tici⁹ ñ exp̄ssit seu/le. l. si ita legatū sit. §. illi si volet. ff. d̄ leg. i.

41 ¶Quid si habens lancē maximaz minozē et minimā legat lancē minozē? R. q̄ dēbet me/die magnitudinis. si aliud nō appareat. ff. de au. z argē. le. l. qui lancē

42 ¶Itē si legat cyrographū itelligit legasse actō nes i eo p̄tās. l. q̄ cyrographū. ff. de leg. ij.

43 ¶Utr̄ testator q̄ legauit vni fundū. alij vsu fructū fundi debeat intelligi legasse vnicuiq; ip̄oz dimidū vsufruct⁹ dicti fūdi? R. Lud. d̄ ro. i no. q̄ sic. l. si alij. ff. de vsufru. leg. secus i iudicis sentētia. vt. l. z puto. §. i. ff. fam. her. q̄d verū ē si aliud de mēte nō p̄stet.

44 ¶Utr̄ si legās sic dicit. lego cētū ticio. z si illos pderet itez relinquo ei alios cētū: ei⁹ he res teneat plusq; semel restituere? R. q̄ ñ nisi semel. ff. d̄ leg. iij. l. fideicōmissa. §. si q̄s dēbē.

45 ¶Si legat alicui vsumfruct⁹ sb certo tp̄e. puta vsq; q̄ tal' puenerit ad. xx. annos. q̄uis talis moriat: nihilomin⁹ vsusfruct⁹ durat vsq; ad tps. xx. annoz. sec⁹ si moriat vsufructuarius añ. xx. annos. q̄ expirat. Si vo legat sb incerta p̄ditōne. puta donec tal' fuerit furio/sus vl' remāserit z hmōi. quoz euēt⁹ incert⁹ ē si p̄ditio euenerit expirat. Si aūt moriat i furore. nihilomin⁹ durabit vsq; ad vitā vsufructuarij. l. ambiguitatē. C. de vsufru.

46 ¶Quid habebit ille cui relinquit vict⁹ z vestit⁹ siue alimēta q̄d idē ē? R. debet hīe cibuz. potū. vestimēta. lectū. habitatōem. z ea sine quib⁹ viuere nō posset. ff. d̄ ali. et ciba. le. l. legatus. ff. de ver. sig l. victus. nō tñ ea q̄ ad di sciplinā ptinēt. d. l. legatus

47 ¶Quid si dicit relinquo q̄ vxor mea sit dña z vsufructuaria oim bonoz meoz? R. q̄ p hō q̄ dicit dominā habebit gubernatōez dom⁹ z familie z ei⁹ curā. p hoc q̄ dicit vsufructuaria habebit victū z vestitū. Hīl'r si diceret relinquo eā dominā z dominatricē bonoz meorū. intelligit q̄ fm qualitatē p̄sonaꝝ honorifice habeat sua necessaria z sit gubernatrix dom⁹. z sic sapientes z p̄munis vsus interp/tant. vt no. glo. in auten. hoc locū habet. C. si secūdo nup. Et sic fecit Dauid cū dicit de eo. p̄stituit eū dñm domus sue. i. rectorem. z sic ponit in greco q̄d est. ff. man. l. creditor. § lucius. d. tamen Bertho. cepola in tractatu suo de seruitutib⁹. dicit verū sola alimēta forē relicta p illa verba dominā et vsufructuariā si filij sunt instituti. secus si extranei. vt ē glo. in. d. auten. hoc locū. z ibi p omnes. et Bar. i. l. ticia cū testamēto. §. fi. ff. de leg. ij. z Bal. in. l. vnica. C. de indic. vi. q̄d intellige supra tib⁹ filijs. sec⁹ si morerent filij viua matre q̄z tunc efficeret ppzietaria. vt no. singulariter Bar. p tex. in. l. sicut in annos. ff. quib⁹ mo/dis vsusfruc. amit. 48

¶Quid si dic̄ lego vsūfructū oim bonoz me ozū vxoꝝ mee. vl' relinquo vxozē meā vsufructuariā? R. q̄ i solidū habebit vsūfructū oim bonoz. ita q̄ poterit facere de ill' q̄cq̄d placuerit. etiā si essent vltra q̄ntitatē alimēozū. vt ff. d̄ vsufru. le. l. vxori mee. nisi filios hēret i q̄ casū filij haberēt saltē legitimā p̄tē i vsufructu fm bo. Odofre. sicut ipe notat i aut. no/uissima. C. d̄ inof. testa. q̄ limitat dicta. l. vxori q̄ ad filios. sed nō q̄ ad extraneos. 49

¶Utr̄ legās vxori sue habitatōis dom⁹ siue q̄d idē ē. l. cū an/fructū habitatōis dom⁹ siue q̄d idē ē. l. cū an/tiq̄tas. C. de vsufru. Et i eodē testamēto legā do dictā domū alteri ademerit dictū legatū vxoris? R. q̄ nō. tex. ē i. l. sempronio. i p̄n. ff. de vsufruc. vbi' p̄bat q̄ legato generali vsufruct⁹ vel habitatōis nō derogat p legatum spāle ipsi⁹ rei. Et ibi bar. dicit q̄ nō est alibi

¶Quid si dicit. relinq̄ ticio fun/tex. q̄ hoc. fo
dū ad vsufructuādū? R. bo. Bart. vbi. s. q̄ est relicta ppzietas. Hīl'r q̄n dicit relinquo fundū ad gaudimentū p. l. p culus. ff. de vsu. fruc. z ibi bo. Flo. q̄ tñ distinguit verū si extra nei sunt instituti. sec⁹ si filij dilecti. z placz in p̄scientia. licet alij indistincte velint q̄ ppzietas sit relicta nō vsusfructus.

¶Quō p̄t fieri legatuz? R. q̄ p̄t fieri q̄buscūq; p̄bis aptis tñ z idoneis. vt si dicat. le/go. bo. dare ubco. volo. rogo. posco. opto vt des. l. q̄. C. p̄munia. de leg. Itē p̄t fieri pure. vt cū dz lego tali. c. z in dic̄. vt lego tali vsq; ad pascha. Ex die. vt lego tali a pascate in antea z sb p̄ditōe p si. vt lego tibi. c. si filiaz meā accepis. vel p cū. vt lego tibi centū cum fueris. xiij. annoz. tūc inest p̄ditio hec. duz ꝑplet⁹ fuerit. xiij. ann⁹. et nō aliter. C. d̄ leg. l. fi. Fallit tñ i libertatē vt videat p̄t⁹ esse re/licta in dic̄. puta si dicit seruū meū libez iu/beo cū filio me⁹ erit. xxv. annoz. vt. C. de fideicōmiss. lib. l. p̄missaria. Et vt scias dz̄iam inter legatū q̄n fit pure. z q̄n fit sub p̄ditōe vel in dic̄ no. q̄ q̄n legatū fit pure statiz mor tuo testatore cedit legatario. vt. j. §. lvi. Q̄n vo fit sub p̄ditōe añ p̄ditionis euentū non cedit legatario. z ideo si moriet ipse legatari us añq; p̄ditio impleat remanebit apd gra uatū. z nō transmittet ad suos heredes. La/mita hoc in legatis ad pias causas. vt. s. §. viij. Q̄n vo legatū fit in dic̄. tunc si dies cū

incertꝰ oīno. sic legatū est ꝺditiōale. l. dies ff. ꝺe ꝺdi. t ꝺemō. t. l. stipulatio ista. §. iter certā. ff. ꝺe ver. obli. t. l. si dies. ff. qñ dies le. ce. t. glo. nō. in. l. seius saturnin⁹. ff. ad treb. Si ꝯo dies ē certus oīmi certitudine. vtputa: cū legatur Ticio ī pascha futuro vel qñ curret in. cccc. xc. t hmōi. vel dies ē certus ad minꝰ in se. licet sit incertus in ꝓprio subiecto. puta: cū relinq̄tur talis possessio Ticio qñ erit xxv. annoꝝ. qz illud tp̄us est certū in se. quia suo cursu ꝑrire nō potest q̄n veniat illō tps sed in ꝓprio subiecto. t sub tali qualificatōe bñ ē incertuz. qz talis potest mori anteq̄z sit. xxv. annoꝝ. Et tunc legatū factū tali tpe vel die cedit legatario statim a die mortis testatoris quo ad trāsmissionē. qz si legatarius moreretur post mortē testatoris. t añ illū diē vl' tps nihilominus legatū ꝺebebit eius heredibus. vt patet in. l. vnica. §. cū igitur. C. ꝺe caduc. tol. Intelligenisi aliud ꝯpediat. l. si ea questio. C. ꝺ his qui. vt indig. hoc patz in. l. si cū heres. ff. qñ dies le. ce. t. l. heres. in ꝓncipio. ff. ꝺe ꝺdi. t ꝺemō. vbi patet ꝙ qñ quis legat Ticio possessionē cū morietur. licet sit incertū qñ morietur. tñ qz certū est ꝙ morietur. t ideo legatū est ad diē certū. t sic ꝺebebitur eius heredibꝫ. secus si legaret sic. heres da to possessionē Ticio cū morieris. vt sic ē conditionale: qz est in diē incertuz eo qz ignoratꝰ qs ꝓnus sit moriturus an heres vel Ticius Et ideo si ticius ꝓmorietur legatū remanebit apud heredē grauatū. Itē aduerte ꝙ ꝺictio si nō semꝑ facit conditionē. nā qñ appo nitur tēpus ꝑterito vel ꝑsenti nō facit conditionē. l. institutio talis. in fi. ff. ꝺe ꝺdi. instit. t l. eas. in ꝓnci. et. l. si ita stipulatus fuero hāc summā. ff. ꝺe ꝺdi. t ꝺemō. Nec obstat. l. si sic ff. ꝺe lega. i. quia ꝓpter ꝺie loq̄tur. Qñ vero si respicit euentū futuri tp̄is cuiꝰ euentus est certus omni certitudine sic nō facit ꝺitōez ꝝm Bar. in. l. i. ff. ꝺe ꝺdi. t ꝺemon. Idem dic qñ ꝺitio est impossibilis. l. i. ff. ꝺe ꝺdi. instit. Sed qñ euentus est certus an sed incertus qñ vt mors. sic facit conditōez ꝝm Bar. vbi s. t glo. in. l. omnibꝫ. ff. ꝺe regu. iur. sil'r facit ꝺitionē qñ euentus est oīmo incertꝰ. Itez ꝺictio si aliquādo ponitur ꝑ quia. l. videamus. in ꝓnci. ff. ꝺe in litē iura. l. ticiū et meum. ff. ꝺe admi. tu. aliq̄n ponitur ꝑ q̄z. l. fi. C. ꝺe libe. t eoꝝ libe. Aliquādo ponitur simul cum ꝺictione t sic. s. etsi. t stat ꝑ q̄z. l. i. §. nūciatō. ff. ꝺe no. ope. nū. t diffuse vide Bar. vbi s. Dictio ꝯo cū aliq̄n habet vim copule. l. illi cū illo. ff. ꝺe vsufru. le. t sic nō facit cōditionē nisi antea appareat volūtas disponentis. l. si fuerint. §. fi. ff. ꝺe testa. ma. t. l. si ancilla. ff. ꝺe lega. i. Aliqñ ꝯo cū est ꝺiūctio videlicet quādo apponitur verbo ꝓteriti vel ꝑsentis tp̄is. t sic nō facit conditionez. sed ponit causatiue cū ꝓ quia. vel aduersatiue ꝑ q̄uis l. ꝺemōstratio. §. i. ff. ꝺ ꝺdi. t ꝺemō. t ibi bar. Aliqñ reperitur aduerbiū. s. cum ꝑ qñ quod est quādo apponitur verbo futuri tp̄is. t sic videtur ꝙ tūc nō sit differētia inter si t cū. t ꝙ vtrūq̄z faciat conditionē. l. qui ꝓmisit. ff. ꝺe condi. inde. cū multis alijs. in glo. ꝺ. l. ꝺe monstratio. sed qz multe leges videnꝺ ꝯtrarie. Bar. ibidē dicit ꝙ est triplex ꝺiffēntia. Prima qz si ꝓncipaliter ꝺenotat ꝺitionē. secū dario ꝯo tempus. qz nulla est ꝺitio que in se nō habeat tempus futuꝝ. Cū ꝯo ꝺenotat ꝓncipaliter tempus. qz est aduerbiū tempis secūdario conditionē. ꝓbatur in. l. si Ticio. ff. qñ dies le. ce. Et ido qñ ponitur circa substantiā obligationis vl' circa voluntatē que exꝓmitur ꝑ verbū futuri subiūctum si ponit ꝑ si nō valet. sed bñ ꝑ cū. verbi gratia. Stipulatio que fit sic. ꝓmitto tibi centū si volueris nō valet. secus si dicat. ꝓmitto tibi centū cū volueris. l. cēteſim⁹. §. fi. ff. ꝺe ver. obli. qz in prima ꝺitio est exꝑssa ꝑ si. In secūda est tacita ꝑ cū. t exꝑssa nocēt. l. nōnūq̄z. ff. ꝺe ꝺdi. t ꝺemō. secūda ꝺiffēntia est. qz si legas mihi ꝺecē cū petiero nō facit conditionē. l. si ꝺecē cū petiero. ff. ꝺe verb. obli. t. l. ticia. ff. ꝺ cōdi. t ꝺemon. sed bene si lego ꝺecē si petiero. vt nō. in. ꝺ. l. si cum ꝺecē. quia ꝑ si est cōditio exꝓressa. ꝑ cum tempus ꝓncipaliter. Et ideo cū talis temporis exꝑssio sapiat eractiōez ꝺe ꝑsenti siue executionē. nulla suspēsionē inducit. l. liber homo. §. ꝺecē. ff. ꝺe ver. oblig. Tercia ꝺiffēntia est. qz si siue apponat circa dispositionē siue circa executionē facit dispositōez ꝺitionalē. l. quibꝫ diebus. §. quidā Ticio ff. ꝺe condi. t ꝺemō. Sed cū facit dispositionē conditionalē ī vltimis volūtatibꝫ. vt. ꝺ. §. quidā ticio. t ibi nō. secus in ꝓtractibꝫ. s. z bñ facit dispositionē resoluendā sub ꝺitione. vt. ff. ꝺe indi. adiec. l. ij. t ibi bona glo. limita tñ ꝙ cū facit dispositionē in vltimis volūtatibꝫ cōditionalē. vez qñ addicit dispositioni vltime que concernit voluntatē disponē di siue dispositionē. l. si cui legetur. ff. ꝺ lega. i. nisi quādo relinq̄tur ꝺiūcte ꝑsone. qz tunc in dubio facit diez. ꝺ. l. seius saturninus. ff. ad trebel. sed secus qū dispositio ꝺcernit ꝑcepta ꝑ soluēdi siue executōez. t tps certū saltē i se sicut est tps certe etatꝭ. qz tūc nō facit cō-

ditionē.sed dilatōez.qz ꝛe natura.cū ē facere
rps.l.his ꝓbis.ꝛ ibi Bal.C.qñ di.le.ce.Ad
uerte etiā ꝙ licet dicaꝭ lego tibi centū ea cō/
ditione vt facias tale q̄d. ꝙ tale legatū nō ē
ꝺditionale ſz modale.l. mevia.ff. de ma.te/
ſta.ꝛ.l.ij.ff. ꝛe dona.ꝛ sic verbū ea ꝺditōe ac
cipiť ip̄zopꝛieꝑm Bar.i.ꝺ.l.quiby dicby.

52 ¶Utz relictū in diē ꝛebeaꝭ cū fructiby inter/
medij tpis? R.ꝙ si gr̄a legatarij fuit appoſi/
tus dies.puta qz puer.sic ꝛebenť. Si ꝓ ꝺi
es fuit appoſit? gr̄a heredis .sic nō ꝛebenť.et
sic ꝺcoꝛ.l.i fideicōmiſſaria.ff.ad treb.ꝛ.l.i fi
deicōmiſ.§.cū polidi?.ff.ꝺ vſuf.ꝛ.l.eū.ff.ꝛe
annu.lega.ꝛ ē glo.i.ꝺ.l.ex his verbis.

53 ¶Sed pone ꝙ legatū ꝺditionale nō impleꝛ
tur non ex defectu legatarij.sed alio modo?
R.ꝙ aut cōditio reſpicit factū ei? cui relinq̄/
tur ſolū.vtputa ſi manumiſerit ſeruū ſuuz.ꝛ
tūc ſi ꝺditio ꝛeficit p casum.qz moꝛitur ſeru?
moꝛte naturali.sic ꝺſequetur legatū.l.q̄ ſub
ꝺditōe.§.quotiēs.ff.ꝛe cōdi.inſti.niſi fuerit
in moꝛa.l.pe.ff.ꝛe condi.ꝛ demō. Si ꝓ ꝺe/
ficit p aliū.puta qz fuit interfectus.tūc aget
cōtra interfectoꝛē.l. aquil.l. inde neraciꝰ.
§.idem iulianus.ff.ad.l.aquil. Et ſi occiſoꝛ
eſt nō ſoluēdo de equitate debet admitti ad
legatū.l.ticio.§.fi.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l. fi.
ff. de eo p quē fa.erit. Si ꝓ cōſiſtat i facto
eius cui relictū eſt ꝛ alterius etiā.tūc ſi p ca/
ſum foꝛtuitū euenit ne impleat amittet lega
tū niſi fauoꝛe alimētoꝛ.l.annua.ff. ꝺ annu.
lega. Si ꝓ nō p casum ſed p factū alterius
sic nō amittet.ſed ip̄m habebit. hec diſtictō
ꝓbatur in.l.i teſtamēto.ff. de cōdi. ꝛ demō.
ꝛ in glo.l.i.C. de inſti. ꝛ ſubſti. et eſt equiſſi/
ma niſi aliud dicas. In aliq̄ casu fauoꝛe li/
bertatis.l.cū ita legatur.ff.ꝺ cōdi.ꝛ demō.
Limita etiā illud quo dicit ꝙ qñ ꝺditio nō
impletur p factum eius ꝛex ꝙ legatū ꝺficit
niſi cōditio eſſet inhoneſta.qz ſic habetur p
nō adiecta.ꝺ.l.cum ita.

54 ¶Utz legatum factū ſub ꝺditione ſi nupſe
rit ſempꝛonio expiret ſi nō ei nupſerit? R.ꝙ
ſic.ſi honeſte poſſit ei nubere.ſz ſi ſit indigꝝ
eius nuptijs tenet legatū licet ei nō nubat.
qz cōditio que ꝑpetuā viduitatē inducit re
mittitur.ſed nō que tempoꝛalē ꝛ qñ vni per/
mittitur alteri ꝓhibetur.ꝛ qñ i vno ꝓhibeť
i ceteris ꝑmittit.hec habenť ex.l. cū ita lega
tū ſit.ꝛ in.l.cū tale legatū.§.meue.ff.ꝺ cō/
di.ꝛ demō. Idē ſi legatū ſit vt nubat ꝑm ar
bitriū ſempꝛonij.qz ꝓinde eſt ac ſi nō ſit ad/
iecta.l.filie ſue.ff.ꝺ cōdi.ꝛ demō.

55 ¶Qua actōe ꝑtunť legataꝭ R.ñ ſolū p acti
ones ꝓſonales.ſed etiā p in rē ꝛ hypotheca/
riā i res moꝛtui.ꝛ idē dicit fideicōmiſ.vt in/
ſti.ꝛe lega.§.noſtra.ꝛ.C.ꝺ munia.ꝛe le.l.i. 56

¶Qñ ꝑnt ꝑti legataꝭ C.ꝙ non ꝑnt ꝑti niſi
adita hereditate:niſi i legatis ad pias cās.
ꝛe q̄.j. Legatū.ij.§.ix.vñ ſcias ꝙ dominium
rei legate poſtq̄z adita eſt hereditas ipſo iure
trāſit ab eo q̄ legauit ad legatariū recta via.
ff.ꝛe fur.l.a ticio. Nō glo.i.c.raynald?.ꝛe te/
ſta. Et iō extūc ꝑtinēt ad legatariū fruct? rei
legate.no.glo.i.l.i legatis.C.ad treb.l.a ti/
cio.ff.ꝺ fur.l.legatū.la.ij.ff.ꝺ leg.ij.ꝛ.l. ſi tibi
hō.§.cū ſeru?.ff.ꝺ leg.i. Fallit ꝑ qñ legat rei
aliena.l.cū aliena.C.ꝺ lega.ꝛ.l.nō dubiū.ff.
ꝛe leg.iij.itē i legato relicto i genere.l. apō of
fidiū.ff.ꝺ op.lega. Idē in legato alternatiue
l.hmōi.§.ſi ſtichū.ff.ꝛe lega.i.ꝛ.l.ſtichū.ff.ꝺ
lega.ij. Itē in legato facto in diē.qz niſi ad/
ueniēte die nō trāſit.l.ſempꝛonius.ff.ꝺ vſu/
fru.le. Item qñ aggrauat heredē ad venden
dum rem.l.vtoꝛē.ff.ꝛe lega.iij.

¶Quo oꝛdie capiēt legatarij? R.ꝙ nullū oꝛ 57
dinē obſeruam?ſz ſil'oēs eq̄liter tuemur.dic
tex.i.l.is cui.§.ſi plures.ff.vt in poſſ.lega.

¶Quib? modis efficit caducū legatū? R.ꝙ 58
ꝑmo qñ qd̄ legaꝭ i teſtamēto habeť ꝑ nō ſcri
pto.ꝛ ꝑ ꝺtinguit tripliciter. Aut qz ꝛeceſſit le
gatari? quē teſtatoꝛ viuere credidit. Aut qz
qd̄ legaꝭ nō ē in reꝛ natura.nec poteſt eſſe.vt
equ? moꝛtu? quē teſtatoꝛ viuere credidit.aut
qz rei legate nullū ē ꝺmertiū vel q̄ alienare.ꝑ
hibeť.ꝛ vt dicit Azon.ꝙ etiā ſi lit cōmerti/
um ſed cū grādi difficultate.vt in p̄dis ne/
ceſſarijs ceſaris nō valet legatū nec extima/
tio etiā dabiť.vt inſti.ꝛe lega.§.ſed ſi tal' res
niſi volūtas teſtatoꝛis appareret velle extri/
matōz dari q̄ extimari p̄nt.ff.ꝛe lega.i.l.ſi
q̄s inquilinos.excipiť ꝑm eundē casus q̄ā/
do q̄s redemit hoiem libeꝛ ab hoſtiby.qz po
teſt liberari a pignoꝛe qd̄ tacite ꝓtabꝛo i eo.l.
ſenatus.ff.ꝛe leg.i. Itē aduerte ꝙ ſi ꝺmertiū
rei legate ſit in ꝺmuni ſed nō alicui ſic dam
nato.tñ valebit legatū ꝛ p̄ſtabit talis dam/
natus. Si ꝓ ꝺmertiū nō ſit ei cui p̄ſtare ꝛe
bet.aut ꝓpter ei? delictū .puta qz hereticus.
aut ꝓpter ſectā. puta qz inde? q̄ nō p̄t habe
re mancipiū chriſtianuz.tūc nec res nec esti/
matio ꝛebeť.aut ꝓpter ꝺditōez ſtatus.vt qz
ē ſeruus cui militia nō ꝛebeť.aut ꝓpter vicīū
coꝛpis.qz ē claudus ꝛ legaꝭ ſtipendiū curio/
ris.ꝛ ſic ſi ſciebat teſtatoꝛ:dabitur extimatō
alis nō. Itē ea q̄ ſunt ꝺuncta ediby ne vrbs
ꝛeformeť nō ſunt i ꝺmertiū.ff.ꝺ lega.i.l. cete
ra.itē nec res ſacre.ſcdo ꝺz legatū caducū i ca

su caduco tripliciter. aut qz legatarius ꝑmoꝛi/
tur q̃z testatoꝛ. aut efficit seruꝰ pene. aut qz te
stamētū improbe iofficioſuꝫ dicit. ff. ꝺ inof.
testa. l. papinianꝰ. §. memiſſe. aut etiā ꝓpter
gues ꝙ inimicicias exoꝛtas ĩter legātē ⁊ lega/
tariū. ſi tñ redeāt ad amicicias reintegrāt le/
gatū. ſz ꝓpt leues inimicicias ñ efficit cadu
cū. vt. ff. de adi. le. l. ij. ĩ fi. ⁊ ff. ꝺ his q̃. vt in/
dig. l. ſi inimicicie. tercio ꝺz ꝓpzie caducū qꝺ
poſt moꝛtē teſtatoꝛis ꝺficit quacūq; rōe. vt
ſi legatarius ſpernat vel ꝺdicio ſub q̃ legatuꝫ ē
ℙ Utꝛ factū legatū ſub ꝺditōe. puta ſi fece/
rit pontē in tali loco reddatur caducū. ſi ille
cui imponit prius fecerat: R. q̃ ſic. p. l. ꝺditio/
nū. ff. de ꝺdi. ⁊ demō. Sꝛ tu dic q̃ q̃ ad acti/
onē cōſequēdā nō ſufficit aliq̃d fieri fato. qz
nō videt obtpare q̃ fato facit. vt in. d. l. in fi.
cuꝫ fiat. l. ea quidē. C. ſi manci. ita fue. alie.
Et ſic ptz q̃ nō ꝺbetur legatū ꝑdictū. Et q̃
ſi fieret excōicatio ꝺtra nō implētes legata.
tal nō ligaretur. ſil'r nec aliā penā incurreret
ſi eſſet appoſita. Facit qꝺ no. Ludo. de ro. et
Bar. in. l. cū ſeruus. ff. de verb. oblig. ⁊ l. foꝛ
ma. §. ſi cum ego. ff. de cenſi.

Legatū ij. ad pias cās eſt oīe qꝺ relinq̃tur ꝓ aīa. vt ſentit glo. ⁊ clarꝰ Bar. in. l. ſi q̃s ticio. ff. de lega. ij. Itē q̃ relinq̃tur aliq̃d miſerabilibꝫ ꝑſonis. vt pupillis. viduis. ꝑegrinis. paupibus. ⁊ hmōi. auxilio ꝓpio ꝺſtitutis ſm. ꝺ. Pe. de peru. tractatu de canonica poꝛtione ep̃i. alle. lxxxvij. diſt. c. i. he em̄ ꝑſone ĩ iudicio ⁊ extra quadā ꝓgatiua letant. C. q̃ imꝑa. inter pu. ⁊ vl. ꝓ totū. ⁊ in. l. ſi quis ad ꝺclina. C. ꝺ epi. ⁊ cle. ⁊ ĩ auth. de ec. ti. §. fi. de ver. ſig. c. ſup quibuſdā. in fi. ⁊ hoc vꝛ de pupillis ⁊ vidu
is miſeriſ paupibꝫ nō diuitibꝫ. c. ex tenoꝛe. ꝺ ſo. cōpe. c. ſignificātibꝫ. de of. ꝺleg. Itē q̃ re/
linq̃tur eccleſie vel aliꝭ pijs locis. c. fi. de te/
ſta. ⁊ pia loca ſunt hoſpitalia. monaſteria: et
quelibet loca alia in quibꝫ ſenes. pauꝑes ⁊
languide ꝑſone aluntur. ⁊ alia charitatis opa
exercētur. ꝺ. l. ſi q̃s ad ꝺclinandā. ⁊. l. oꝛpha
notrophos. ibidē. ⁊. ꝺ. §. fi. ⁊ de religi. do. c.
ſenodochijs. Itez ſm q̃ſdā q̃ relinq̃tur ad
cuſtodiā ciuitatis vel aliuꝭ locuꝭ ꝺmuniuꝫ
ſeu publicuꝭ. ar. c. ij. de immu. ec. C. ꝺ dona.
l. pe. §. ij. ſed clarē. l. illud. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ q̃
ibi no. Itē q̃ relinq̃tur ad refectōz pontiū ⁊
viaꝝ. vt dicit glo. in. l. a. §. ad municipiū. ff.
ad. l. fal. ſil'r muroꝝ ⁊ foſſatoꝝ ciuitatū vl' ca
ſtroꝝ ⁊ ſimiliū. ⁊ h̄ ſi neceſſitas imineat. al's
nō. ar. l. ad inſtructōes. C. de ſa. ſanc. ec. ⁊ l.
oēs ꝓuinciaꝝ. ⁊ l. ad poꝛt. C. de opē. pub. ⁊
l. vnica. C. de quib' mune. ⁊ l. pe. C. ꝺ ꝓuil.
ꝺom. an. ⁊. c. ij. ⁊. c. non min. c. aduerſus. de
imu. ec. ⁊ C. ad. l. fal. aut. ſil'r. Itē q̃ legat ĩ
ornamētis eccl'ie. ꝑ luminaribꝫ. ꝑ fabꝛica ec
cleſie vel libꝛis aut aliꝭ ad diuinū cultū ꝑ/
tinētibꝫ. ſiue ſit ad tpale vel ꝑpetuū cultuꝫ.
c. fi. de teſta. Facit glo. in. ꝺ. auten. ſil'r. Item
q̃ relinquunt ꝓ redimēdis captiuis. l. nul/
li. C. de epi. et cle. ĩ auten. de eccle. ti. §. ſi q̃s.
Itē q̃ relinquitur ꝑ puellis maritādis. ſm
Bar. in. l. i. ff. ſolu. ma. et in. l. ſi ego. ĩ ꝑn. ff.
de iure ꝺo. et in. l. ij. §. fi. ff. de ꝺona. ar. c. fi. ꝺ
feriꝭ. vbi dicūt ꝺcto. q̃ ꝺos eſt pia cauſa. et
ideo relictū ꝑ ꝺte eſt ad piā cauſam. Itē q̃
relinq̃tur ꝓ alimentis. Intellige egentiū. ꝛtj
q. ij. auꝝ. Itē generaliter qꝺ ꝺco relinq̃tur ꝓ
aīa relinquī ceſetur. ꝺ. §. ad municipiuꝫ. Et
ideo dicit q̃ ꝓpzie ꝺz relictū ad pias cauſas
q̃ relinq̃tur ꝓ honoꝛe dei vel ſanctoꝝ. vl' ꝓ
ſalute aīe. ſiue id relinquat eccleſijs ſiue pau
peribꝫ. ſiue locis publicis. qz piū eſt qꝺ fit ꝓ/
pter cultū diuinū. ſecꝰ ſi ficeret ꝓ honoꝛe mū
di vel ꝓ ꝓpetua fama. qz nō ꝺz piū. veruntā
mē ĩ dubio ꝑſumetur q̃d ad relictū fuerit ſu/
pradictis fuiſſe relictū ꝑ ꝺco et ꝓ anime ſa/
lute. et ſic legatum ad piā cauſam.

¶ Sꝛ q̃ro. vtꝝ qꝺ relinq̃tur ꝓ male ablatis incertis ꝺcat ad pias cauſas: R. Jo. an. in addi. ad ſpec. ti. ꝺ inſtru. edic. q̃ ſi relinquat pauplbꝫ vel eccl'ijs ⁊ ſil'ibꝫ. al's nō. vñ ꝺcit q̃ poti⁹ ꝺſideꝛat cui legat q̃z quare legat. l. il/
lud. C. de ſa. ſan. ec. vbi dicit glo. q̃ q̃ legat ꝺuiti ꝓ aīa nō eſt ad pias cauſas. ſecꝰ ſi nō
diuiti. ꝺ. l. ſi quis ticio. qꝺ verꝝ eſt quo ad ꝑ/
ſumptionē. ſecus quo ad veritatē q̃ ꝑncipa
liter reſpicit intentionē

¶ Quid ſi q̃s legat centū nō exꝑſſa cauſa ꝓ/ 2
pter quam legat nec ꝑſona cui legat: R. Jo.
an. vbi. ſ. q̃ illud eſt legatū ad pias cās. vt
no. Albu. in. l. ad inſtructōez. C. ꝺ ſa. ſan. ec.
legatū incertū etiā relictū ad piū vel publi/
cū vſum. vt viaꝝ et pontiū refectio valet. vt
de lega. ij. l. quidā in teſtamēto

¶ Utꝝ relictū ꝺſanguineo pauperi ſit ad pi 3
am cauſam: R. Bal. in. l. i. C. de ſa. ſan. ec. q̃
nō niſi ꝺcat ꝓ anima. ⁊ ꝓ deo hoc facere. et
facit ꝓ hoc qꝺ no. Bar. in. ꝺ. l. i.

¶ Utꝝ legata ad pias cauſas gaudeāt eodē 4
ꝑuilegio cū relicto eccl'ie: R. Pa. in. c. relatū
el. i. ꝺ teſta. q̃ ſic. qz eccl'ia ꝑuilegiat ꝓpt̃ ani/
mā ꝺtemplatō e dei. Facit qꝺ no. Jo. an. in

c.i.de ī inte.resti.li.vi. vbi voluit q̄ sic eccl'ia
pōt petere restitutōz ī integz.ita z alia pia lo

5 ¶Utz delegatis ad pias cās pos/ /ca pñt.
sit detrahi falcidia vel trebellianica? R. Pa.ī
c.raynaldus.de testa.ꝯmuniter tenet q̄ nō q̄
ad falcidiā sz quo ad trebellianicā. Bar.in.l
marcellus.ff.ad trebel. Bal.in.l.id qđ pau/
peribꝫ.C.de epis.z cleri.z multi alij tenent q̄
nec etiā detrahat. Sed Jo.an.tenet ꝯtrū in
glo.sua.z etiā m'lti alij.vt no. Albz.i.l.si q̄s
ad declinādā.C.đ epi.z cle.z licet p̄ma opi.
sit magis pia.tñ scda nō est ꝯ demnāda

6 ¶Quot testes requirunt in legatis vt vale/
ant.vide.ī.Testamentū.§.v.

7 ¶Utz legata facta ad pias causas sine īsti/
tutione heredis valeāt? R. Pa.in.c.indicā/
te.de testa.q̄ si noluit mori intestat⁹ nō valēt
īsti.de lega.§.ante heredis.sz vbi q̄s eligit
mori intestatus sic valēt nedū legata ad pi/
as causas sed quecūq̄z alia legata.z ī dubio
videt voluisse mori intestat⁹ q̄ facit talia le/
gata.qđ ꝓbat tex.in.d.c.indicāte.z facit qđ
legit z nō.in.l.iij.ff.de iure codicil.

8 ¶Utz ex defectu testamēti vicient legata ad
pias cās? R. Pa.in.d.c.indicante.q̄ nō ſm
vnā opinionē.vt nō.in.l.i.C.đ sa.san.ec.z ī
l.eā quā.C.đ fideicōmiſ. Facit ꝓ hoc qđ no.
bar.in.d.l.i.z bal.in.l.illa īstitutio.ff.de he
re.īsti.q̄ tenēt q̄ cuz quis relict sua respectu
pie cause dispositōi ticq̄ valet licet nō va/
leat testamentū q̄n heres ponit ī volūtate al
terius.de quo.ī.Testamentū.§.his. Rō di
uersitatis ē.qz talis cui⁹ arbitrio ꝯmittit ha
bet regulā iuris diuini.humani z gentiū.li/
mitās ei⁹ volūtatē q̄ ē vt p̄ omnibꝫ deoz religi
oni debeant.z ad redimēda pctā.xxij.q.ij.aie
de pe.dist.i.medicina. Et ideo aliud nō pt fa
cere.sed ī ꝓphanis nulla ē regula limitās.et
ideo posset aliud velle q̄z testatoz.z ꝓpterea
cū volūtas testatoris sit incerta.ido ē capta
toria.i.adulatoria seu deceptoria.ſm glo.in
c.cū tibi.de testa. Aduerte hic ſm bar.in sua
minorica.q̄ aut testatoz voluit vt testamētū
valeret iure directo testamēti z nō alit.et sic
testamētū ē nullū.heres ad quē veniūt bona
nō tenet i ꝓscientia.aut voluit q̄ si nō iure te/
stamēti.saltē valeret iure codicillorꝫ et omni
alio mō q̄ posset. Tūc ille ad quē bona pue/
nerūt tenet i ꝓscientia implere legata defuncti
z sic ē p̄sumēdū nisi q̄n testator ꝓuidit sibi.
puta aliū sbstituēdo.vl' q̄n ordinauit q̄d fiē
dū.si qđ ordinauerat nō habebit effectū. Fac
l.cū ꝓponas.C.đ here.īsti. Jdē dic ſm bar.ī
l.i testamēto.ff.đ fideicōmiſ.lib.z Pa.ī.c.i.
de suc.ab inte.q̄ licet volūtas defuncti nō fu
erit pfecta rōne publicatōnis.fuit tñ pfecta
rōne volūtatis.vtputa qz testamētū manu
sua ꝓscꝑsit volēs postea redigi ī publicā for
mā.sz morte vel furore p̄uētus n̄ potuit.qđ
nihilomin⁹ heres tenet. Jdē dic si incepit fa
cere testamētū nec potuit ꝓplere.q̄ legata fa
cta valēt.qz nō pōt negari q̄n sit pfectus cō
sensus rōe volūtatis licet nō rōe opis. Idē
bar.i.l.cū q̄s.C.de iu.z fac.igno.tenet q̄ si re
stamētū ē nullū.qz deficit volūtas defuncti
vel q̄n ē nullū ex pteritōe heredis ignorādo
q̄ euz habeat sic legata nō debent.qđ limito
nisi sint talia q̄ si etiā sciuisset se hēre filiū facil
set.ar.xvij.q.iij.c.fi.sed q̄n testamētū ē nul
lū qz nō sunt testes sufficientes.vel deficit ali
qua solēnitas iuris ciuilis.tunc q̄n constat
heredi de volūtate defūcti.vl' ꝑ duos testes
pōt ꝓbari obligat naturaliter iure gētiū ad
implendā voluntatē defuncti.qđ nō.

9 ¶Quid si heres renūciet hereditati.vel nō
vult adire? R. Pa.in.c.relatū.el.i.đ testi.q̄
nihilomin⁹ legata ad pias cās valebunt.qz
nō subiiciunt talibꝫ solēnitatibꝫ iuris ciuil/

10 ¶Utz legatū eccl'ie edificā de seu mona/
rio debeat solui cū fructibꝫ intermedij tpis
R. Pa.in.c.nos quidē.de testa.q̄ sic.vt cō/
sluerūt bar.z Fran.de alber.qz tex.ꝓfati.c.
nos.dicit q̄ relicta eccl'ie ꝓstructe debēt sol/
ui sine diminutiōe. Facit pulcer tex.i.l.si ita
relictū.§.pegasius.ff.de leg.ij.vbi dz.q̄ si re
linquit prediū ī certū diē.puta post.x.ānos
vel cū legatari⁹ erit pubes debēt prediū cuz
fructibꝫ intermedij tpis si dies fuerit appo
sita fauore legatarij.sic ī casu nr̄o dies appo
nit fauore ecclesie vl' monasterij.qz si fuisset
ꝓstructa tpe testamēti legasset simpliciter et
nō in diē.quod bñ nō.

11 ¶Utz legatū ad certū vsum possit ad aliuz
vsuz ꝓuerti? R. Pe.đ pcrusio.vbi.§.aut ipse
vsus pōt impleri đ iure z de facto.puta q̄z le
gauit q̄s vt mō asterū fiat ī tali dioces.epūs
ē ꝓtētus.z sic licet de iure.đ ꝓse.di.i. nemo.
nullū ē impedimentū in facto.qz est pecunia
z cetera necessaria.nec ē q̄ aduerset.z sic pōt
fieri de facto.et tūc dico q̄ nō pōt cōuerti in
alīū vsum.z iste ē casus.d.c.nos q̄dē.z ff.đ
admi.re.ad ciui.pti.l.i.z de hoc ē casus in.l.
nulli.C.de epi.z cleri.immo si p legatarium
nō implet̄r tale legatū redit ad heredē.z ꝑ
hoc est casus in.c.cū dilectus.de dona. facit
qđ nō.de cōdi.appo.c.vez. Et hec intellige
vera nisi in legatis ad pias causas.vl' nisi in
teruenīat dispensatio pape vel alterius.vt

j.dicã. Aut ille vsus ꝑt impleri de iure.sz nõ de facto.puta ꝓpter guerras vl' qz pecunia ẽ modica, vl' nõ ẽ locus i eccl'ia vbi legat ꝑ capella fiẽda t hmõi.t iste casus ẽ i.l.legatũ.ff. de admi.re.ad ciui.pti. Et i.d.c.nos q̃dẽ.ibi impleri nõ ꝑt.qõ ꝙbũ etiã intelligit de impetita facti.de resc̃p.c.scisitatus.t tũc ꝑt fieri ꝛmutatio aucte supiozis .etiã si i testamẽto sit clausula q nõ possit ꝛuerti ad aliũ vsuz qz deputatũ. Rõ:qz volũtas testatozis debet interpretari fm ius cõe vt res magis valeat qz pereat.c.abbate.de ver.sig.et ideo cũ de iure cõi possit i aliũ vsuz ꝛuerti nõ obstabit tal' clausula. Et ex his dicit Bu.i Spe.ti.ꝺ edic.in fru.i.§.nũc aliqua.q si mihi legat vt vadã vltra mare.t null⁹ audet ire q ꝛsecq̃r legatũ licet nõ vadã.dũmodo vadã ad sil'em locũ Sil'r si testator legat ꝑ labore ituneris vl' pecunie sibi iniucte vt vadam romã.t ꝓpter impedimentũ nõ possuz ire:q ꝛsecq̃r legatuz dũmodo vadã ad locũ similẽ.d.l.legatũ.excipit qõ legatur ꝑ succursu terre sancte. q̃a si nũc nõ possuz expectabit tpz t seruabitur legatũ.c.magne.ꝺ voto. Ludo.ꝺ ro.i no.dicit q legatũ factũ ꝑ calice vel repatõe ecclesie.si eccl'ia nõ habet opus.ꝺ hoc poterit ꝑ epm solui fieri ꝛuersio in aliũ vsum piuz. Aut vsus ꝑt impleri de facto sed nõ de iure.t tunc aut hoc est qz nõ est ad aliquẽ finez honestũ.puta legat quis centũ vt fiat ludus theatral' i ecclesia:q̃ est illicitus de iure.c.cũ decorez.de vita t hone.cleri.t sic legatũ inutile est t nõ fiet ꝛuersio.arg.coz q̃ nõ.in glo.l.i.ff. ꝺ cõdi.insti.vel nõ potest fieri de iure.nõ qz non sit ad finem honestũ.sed qz ius ꝓhibet.t sic fiet ꝛuersio i aliũ vsuz honestũ. vt ẽ casus in d.l.legatũ.ff.ꝺ vsufru.le.t sic itellige.c. nos quidẽ.in verbo nõ potest impleri.l.ꝺ iure Ex emplũ testator legat q ꝑdicatorez t minorez se ꝛferãt ad habitãdũ in suis domib.t celebret ibi diuina ꝑ salute aie sue de iure ℔ non ꝑt fieri.c.vnico.de excess.ꝑla.li.vi.cle. cupientes.de pe.tñ vsus ẽ honestus.qz ꝑ aĩa t laude diuina. Sil'r legat vt fiat ecclesia i tali loco:nõ ꝑt fieri ꝓpter ꝓximi legũ qõ habet ꝑdicatorez t minorez t hmõi.t iõ fiet in loco ꝛgruo t honesto. Facit ad sup:adicta qõ.s. dixi Donatio.i.§.xlvij.

12 ¶Cui⁹ aucte fiet talis ꝛmutatio:R.do.Pe. vbi.s.q si nõ subest causa.puta:qz ꝑt de iure t de facto impleri:tũc sol⁹ papa ꝑt.l.legatũ ff. de admi.re.ad ciui.pti.t cle.qz ꝛtingit. de reli.do. Si ꝛo subest causa legitima ꝑt diocesan⁹ etiã si potest implere de iure t ꝺ facto. nisi testator ꝓuidisset q̃d sit fiendũ de legato vsu nõ impleto.qz si ꝓuidisset nõ posset fieri ꝛmutatio.vt no.Bar.i.l.liberto.§. lucius.t ibi tex.ff.ꝺ an.leg.t q epõs ex causa legitima possit ꝛmutare in aliũ piuz vsum. Facit qõ no.do.An.in.c.vex.de ꝛdi.appo.vbi vult q nõ obstãte phibitõe testatozis ne alienetur: nihilominus potest in magis piuz. vide.s. Donatio.i.§.li. Idẽ tenet Roge.t Hugo. Itẽ Ange.t Imola in.l.i.ff.de ꝓsti.ꝑn. vbi volũt q iusta subsistẽte necessitate possũt relicta ꝑ testatorẽ in aliũ vsum ꝛuerti. vt nõ. ꝑ Bar.ꝑ illum tex.in.l.fi.ff.de ope.publi.et i d.l.legatũ. Ex quibꝫ ꝛcludo q volũtas t legata testatozis circa pias causas possunt sine causa etiam ꝑ papã mutari in aliũ vsum piũ t ꝑ epm causa subsistente solũ.q̃uis aliq̃ cõiter teneãt cõtra.de epo.in cle.qz ꝛtingit. quã limito qñ sine causa vult fieri ꝛmutatõ qz tũc ptinet ad solũ papã.al's nõ. Facit qõ j.dico.§.xvij. Facit ꝑ hoc qõ dicit Ludo.ꝺ ro.vt.s.nõ.in.§.ꝑcedenti

13 ¶Querit vtz i tali ꝛmutatõne reqrat ꝛsensus heredis ꝙuati:R.Pe.vbi s.q si ñ ꝑt impleri ꝺ iure vl' ꝺ facto reqrit ꝛsensus heredis grauati t eccl'ie cui sit legatũ. t ita loq̃tur.l. legatũ.ff.ꝺ vsufru.le.t sil'r dic qñcũq̃ ex causa legitima debet fieri ꝛmutatio

14 ¶Quid si dubitet an sit cã legitima vt fiat ꝛmutatio vl' eccl'ia cui legat.aut heredes nõ ꝛsentiũt i ꝛmutatiõe:R.Pe.vbi.s. q solus epõs poterit.C.de nup.l.i.t si eccl'ia cui legat ꝛsentit vt fiat ꝛmutatõ t heredes ꝺicunt. nihilominus epus fauebit ecclesie legatarie fauore volũtatis defuncti adimplẽde et non heredi.t iste ẽ casus in.d.l.legatũ. Facit hoc i legato ꝑ monasterio fiendo qõ sine ꝛsensu heredis nõ ꝑt ꝛmutari nisi fuerit negligẽs qz tũc etiã sine ei⁹ ꝛsensu ꝑt epus elapso termino .dicto.c.nos quidẽ

15 ¶Qui ꝑt suũ officiũ impedere vt legata suũ ꝛsequant effectũ:R.Pa.i.d.c.nos. q etiam under scl'aris etiã i legatis ad pias causas ẽ ter.in aut.de eccle.ti.§.si qs edificatiõez.sil'r tã secularis q̃z ecclesiasticus ꝑt cõpellere vt legata soluant q̃ fiunt non certe ꝑsone. vel si certe:tamẽ talis est q nõ ꝑt in iudicio pterire.vt sunt fratres minorez.ꝺ.§.si qs.sec⁹ eẽt si nõ ad piã causam sit legatũ et certe ꝑsone factũ.tunc quia oportet q solũ ad instantiã partis compellat

16 ¶Utz epus i legatis ad pias causas possit se intromittere:R.Pa.in.c.si heredes.de testa.q si testator ꝓuidit sibi de executore non

pōt nisi i ꝺfectū. vt. s. Executor. §. xi. ⁊ in. c. tua nos. ꝺ testa. ⁊ in aut. ꝺ ec. ti. §. si ꝙs pro redēptōe. Si ꝙo testator non ꝓuidit sibi ꝺ executore. tunc in legatis ꝓ redemptōne captiuoꝝ ⁊ ꝓ alimonijs pauperꝝ ꝓuidebit epūs vt in. d. §. si quis aūt ꝓ re. ⁊ l. nulli. C. ꝺ epi. ⁊ cle. Jn alijs autem heres. vt in. d. c. si here des. ⁊. c. tua. ⁊. c. nos. ꝺ testa. nisi in negligentiam. vt. s. Executor. §. xij.

17 ¶Utꝝ legatū factuꝝ ꝓ construēdo hospitali pauperꝝ in ꝙ ponerēt rector ad arbitriuꝫ certi plati possint heredes mutare in edificatiōez monasterij religiosoꝝ. R. Lap. abbas in cle. qz ꝺtingit. ꝺ reli. do. vt refert do. Anto. in. d. c. nos quidē. ꝙ Jo. an. cū quibusdaꝫ iuristis ꝺsuluit ꝙ sic. cū licentia epi. etiā ꝺtradicente illo prelato. qz qui melius facit: nō aliud sed idem facit. c. ꝓuenit. el. ij. ꝺ iureiur. sed plꝰ est ecclesiaꝫ religiosoꝝ facere ꝙꝫ hospitale. Facit c. scēpture. ꝺ voto. et regula plus semp. ꝺ re. iur. li. vi. ḡ ꝛc. Sed ꝺtra videt. xij. q. ij. vltima voluntas. ꝺ cele. mis. cū marthe. cū simi libꝫ. vbi patet ꝙ voluntas ꝺfuncti ꝓ lege ꝺ bet seruari. ergo forma mādati ꝺbet diligentissima accuratōe seruari. nec eo casu plꝰ ꝺtinet in se qꝺ ē munus vel e ꝺtrario. ꝺ pbē. cuꝫ ꝺ bñficio. li. vi. Ad hoc R. do. Anto. ꝙ ista sunt vera ī materia odiosa vel ambitiosa. et sic restringibili. ꝺ pben. ꝙuis. li. vi. Sꝫ opi. Jo. an. loquit ī materia fauorabili. et maxie aīe ꝺfuncti. in qua fit plena interpretatio. c. cum dilectus. ꝺ dona. Uñ verisimiliter pūsumitur ꝙ ꝺfunctus nō contradixisset ꝺmonstrādo sibi vsum vtiliorez. facit ad � ꝙꝺ no. Bar. in. l. fi. ff. ꝺ ope. publi.

18 ¶De cautela dāda illi ꝙ vult legare ꝓ aīa. et timet parētes. vide. j. Pactū. §. xiij.

Legatus est cui a papa certa pars vl' ꝓuincia ꝺmittit gubernāda ſm Sof. vñ gerit vices pape. et ē ordinarijs ī ꝓuincia. c. legatos. ꝺ off. le. li. vi.

1 ¶Quō faciet fidē si requiratur: R. ꝙ ꝓ lras suas. l. vnica. C. ꝺ man. ꝓn.

2 ¶Quot sunt species legatoꝝ: R. due. Quidā sunt imꝓprie legati nūcij ⁊ nō iudices. ⁊ sunt illi ꝙ sepe mittunt a papa ꝓ ambassiata vel ad aliqꝺ nudū misterū exercēdū. ꝺ ꝙbus dis. i. iulgentiū. ⁊. xcvij. c. nobilissimꝰ. ⁊ quasi ꝓ totū. ⁊ istos ꝙ impedit ꝺbet tradi hostibꝫ vt sit seruus. l. vlti. ff. ꝺ lega. Et ibi loquit ꝺ legatis quoꝝūcunqz etiā hostiū. ⁊ ſm canones sunt excōicādi. xcviij. dist. si ꝙs itano. glo. ī. d. c. iulgētiū. Quidā sūt legati iudices ꝙs papa facit ordinarios ī certa ꝓuincia. ⁊ ꝺ istis loqtur diffinitio ꝓmissa. ⁊ titulus ꝺ of. le. Et isti sunt ī triplici ꝺnitia. Primi sūt legati nati. qz natꝰ ī sua dignitate efficitur legatꝰ pape. vt archiepūs cātuarien. ꝙ eoipso ꝙ archiepūs ē legatꝰ ē pape. vt i. c. i. ꝺ off. le. ⁊ isti dicūt legati rōe dignitatis. Secōi sunt legati ꝺ latere. vt sūt illi ꝙ mittūt ꝺ curia pape ut ī latere. vt sūt illi ꝙ mittūt ꝺ curia pape et am si nō sunt cardinales. ſm glo. i. c. pe. ꝺ of. leg. Sꝫ Pa. i. c. i. eo. ti. tenet ⁊ bñ. ꝙ ſolū cardinales dicunt legati ꝺ latere maxie hodie. Tercij sunt legati ꝙ nec sunt ꝺ latere. qz nō cardinales. nec sunt nati. qz nō ī tali dignitate. ⁊ sunt illi quibꝫ papa ꝺmittit legatōis officiū in aliq̄ ꝓuincia vl' sua vl' aliena. vt i. c. volētes. eo. ti. ⁊ tales dicunt legati rōne ꝓsone nō rōne dignitatis. vt ꝓmi.

3 ¶Utꝝ legati nati vel rōne ꝓsone habeāt iurisdictiōez in exemptos: R. Pa. i. d. c. i. ꝙ nō. ⁊ ꝓbatur in. c. i. ꝺ ver. sig. lib. vi.

4 ¶Utꝝ possint ꝑdicti legati absoluere ꝓ iniectōe manuū violēta ī eccl'iasticū: R. ꝙ legati nati nō ꝓnt nec ī ꝓuincia nec extra. nec libditū. nec extraneū. Rō ſm Pa. i. c. pe. ꝺ offi. leg. qz clerici ꝑderēt ꝓuilegiū. c. si ꝙs suadēte ꝓcuj. q. iij. cū nullus hꝫet ire ad papā ꝓ absolutione eo ꝙ dignitas ē ꝓpetua. Intellige ſm Pa. ibidē ꝺ iniectiōe a q epi nō ꝓnt absoluere. qz ab illa a qua epi absoluūt. multo fortius ipsi cū sint ordinarij. Legati ꝛo rōe ꝓsone ꝓnt absoluere subditos existētes in ꝓ uincia. ſl' extraneos in sua ꝓuincia ꝺlinqꝫtes ⁊ existentes. subditos ꝛo suos extra ꝓuinciā suam nō possunt absoluere ſm glo. ⁊ ꝺmuniter ꝺcto. in. d. c. pe. nec etiā ꝺ ꝺlensu iudicis illiꝰ ꝓuincie. ſm Pa. ibidē. sꝫ Jo. mo. ⁊ Jo. an. ꝙs seqtur Be. in. c. i. eo. ti. lib. vi. re nēt ꝙ possint. ⁊ magis placet hec opi. Subditos etiā suos ⁊ ī sua ꝓuincia ꝙ extra ꝓuinciā iniecerunt manū violentā in clericuꝫ ſm Hosti. nō possunt absoluere. Sed Spe. recitat aliquos tenere ꝙ possunt. et mihi plus placet. sicut ꝓnt etiā eos punire ꝺ ꝺlicto extra ꝺmisso. extraneos ꝛo aliunde venientes ligatos absoluere nō ꝓnt. Legati ꝛo a latere possunt absoluere quoscunqz taz in ꝓuincia eis ꝺcreta ꝙꝫ extra. tam subditos ꝙꝫ extraneos ſm glo. ⁊ ꝺmuniter ꝺcto. i. d. c. pe. Hosti. tñ limitat nō habere locū. cum iniuria est enormis. qz reseruat pape. allegat. c. si ꝛo. et c. cū illoꝝ. ꝺ sen. excō. cū ſimilibꝫ. Sed tu ne ꝙ possunt. etiā ī enormi ſm Jo. an. Jura ꝛo excipiētia enormē iniuriā nō loquunt in legato a latere. sꝫ in alijs inferioribꝫ. Et hoc

sequit Archi.i.c.i.de off.le.li.vi.t ꝯmuniter dicto. Fallit hoc in duobꝰ casibꝰ. Primꝰ qñ sunt in psentia pape. Secꝰs qñ sunt reuocati añ regressum fm Pa.in.c.penul.de offi.le. qz tunc absoluere nō possunt.

¶Quid pñt facere dicti legati. vide i.c. legatos.de off.le.li.vi.t q nō pñt facere habes in glo.c.q trāslatoꝝ.de offi.le.t i multis.c.lib. vi.eo.ti.q omitto cū hodie illi q habēt in vsu legati multa possint ex spāli ꝯcessiōe q ex eo ¶ Utz legatꝰ possit ꝓcessū delegati impedire aut eꝰ sniam irritare. R.q nō.c.studuisti. de ¶Legatꝰ an possit absoluere excōi /off.leg. catū a se i sua puincia extra puinciā existēs. R.fm Inno.q sic si nō sit reuocatꝰ i foro pe/ nitētiali.sz in foro ꝓtētioso nō.nisi reuertat i puinciā. Intellige nisi egressus esset cū alio nō redeūdi.qz sic expirat legatio.

¶Quid de impedientibꝰ legatos vel nūcios aplicos ne exerceāt eoꝝ officia. R.q excōica ti sunt ipso facto.t terre.regna.vl loca ꝓdicto rū sunt interdicta tādiu qdiu i ꝓtumacia p sisterint eoꝝ dñi.c.sup gētes t regna.vt habēt in qdā extrauagāti sub ti.de offi.lega. et cāsis qs aūt legationē.pceptij.dist.

Legitimatio filioꝝ illegitīo rū ąt modis fit. R.xi.modis. Primꝰ qñ pī offert cū inter vi/ uos fuitio curie ciuitatis ex q ē oriūdus. vl si pī ē oriūdꝰ de veteri roma.s. Cōstātinopoli vl noua.offerat eū curie cuiuscūq ciuitatis metropol.vt instī.d nup.§.vl. Secꝰs qñ pī offert eū impatorīt fit curiāl.in aut.qbꝰ mo dis natu.effi.sui.§.si qs igit. Tercꝰ qñ pī fi liā suā naturalē i mīrimonio copulauerit of/ ficiali curie ciuitatis de q ē oriūdus. vl si pī ē oriūdꝰ d veteri vl noua roma copulet officiali ciuitatis metropolis.vt.C.d natura.lib. Liij.in fi. Quartꝰ qñ nullo alio legitimo exi/ stēte. vel si exīstit nō ꝓdicit sz ꝓsentit. filꝰ naturalis patre defuncto ꝓfert seipm curie isto mō.vadit ad regimē ciuitatis.et dicit. vos egeris tali officiali.ego offero me curie.t ser uire in tali officio.si curia recipit eū erit legi/ timꝰ.vt i.d.§.si qs igit. Et itellige tales fili os naturales p talē oblatōz legitimatos.vt succedāt pī ab intestato nō tm aliꝝ cognatꝝ ex pte pīs nec ipsi eis.vt in.d.aut.§.filium. Secꝰ. Quintus qñ pī deficiēte ple legitima offert ꝓncipi pces p filios naturalibꝰ vt sint filij legitimi successores etiaz sine mīrimonio. dū tm ꝓnceps pces admittat.d.aut.§. illud tm. Sextꝰ qñ pī in testō dicit eū sibi velle succedere.si tm filꝰ post mortē pīis ꝓncipi supplicauerit.t testm ostēderit.tūc em dono ꝓncipis t legī heres erit legitimꝰ. dūmō volūtatē pīis sequat.vt in.d auten.§.si ꝙ is q. Septimꝰ qñ pī i extrema volūtate noiat filiū t heredē instituit.C.d natu.lib.aut. itē si qs.qd limita fm q i casu se. Octauꝰ qñ i pu blico instro.s.scripto p notariū.aut etiā si sit scptū ppria manu cū subscptōe triū testiū filiū naturalē noiauit filiū nec adiecit natura lē. Sz Bal.i.c.innotuit.d elec.tenet q optz addat suū.qsi dicat in sua ptāte.t sic legitimū.nec sufficeret sola nomiatio fm Bal.ibi Et si sunt plures filij naturales ex eadē matre nati.licz testimoniū tm ederit vni.tm omes erūt legitimi. Et h itellige qñ ples legitīa nō supest fm glo.i.c.p tuas.q fi.sunt legi.quaz sequūt cōiter doc. Nonꝰ qñ pī filiū ex ꝓcubina noiat filiū legitimū.fm.d.Anto.i.d.c.p tuas. qd itelligesi mr talē q potuit eē vxor sua qñ genauit.vt i autē.vt lice.ma.t auie §.ad hec. Rō ibi ponit.qz ex tali noiatōe vi deť testimoniū phibere.q cū mre legitimuz habuit vl hēat mrimoniū. Ex q ꝓcludo q si mr vl ipe aliū accepisz i ꝓiugiū viuētibꝰ ipsis nō legitīaret talē noiatio.qd nō bn al's sic. t si ex alia vxore hēret filios venirēt isti cū illis t sil's si post. Decimꝰ qñ pī ꝓhit mrimoniuz cū illa q ē mr filioꝝ naturaliū ipsiꝰ pīis.de q dic vt.s.Filꝰ.§.xi. Undecimꝰ qñ legitimāt papa.imperatorē aut ꝓncipes q nō hñt supiorē aut habētes ptātē ab eis.t d ꝓdictꝝ vide in.c.p tuas.p docto.ibi.q fi.sunt legi.

¶Utz papa possit talē legitīare vt succedāt i hereditate t admittant ad alia tpalia. R. Pa.i.c.p venerabilē.q fi.sūt legi.varia fuit opi.sz in pctica seruat opi.Bar.i autē.ex cōplexu.C.d ince.t inuti.nup.s.q nō pt i terrꝝ sibi nō subiectis.maxime qñ tales sūt adulterini vl incestuosi.t p h ē tenꝰ tex.i.c. dicat aliqs.xxxij.q.iiij.t in.c.vnico.xxxv.q.vij.sz quo ad spualia nō est dubium.

¶Utz illegitimꝰ sz legitīatꝰ p seqns mrimoniū sit legitimꝰ q ad oia. R.fm Pa.t glo.i.c. ata.q fi.sunt legi.q sic.t licet dd.Anto.ibi dē teneat q ñ i statutis.qz statutū ñ ꝓphendit fictū.l.iij.§.hec ꝛba.ff.d neg.ge.t sic isti ficte sunt legitimi ppter ꝛbū habeant.qd ē ꝛbuz fictū.tm magis placet ꝓma opi.qz qñ ꝛbū habeant pfert ab habente ptātē paria sunt dicere habeant p legitimis.t sunt legitimi. Facit.c.ex pte.d spō.et qd dic Bar.i.l. si is q p emptoꝛe.ff.de vsuca.t ut.l. si maritus

ff. ꝺ adul. vbi vult ꝙ ꝺicere habeãt ꝓ ciuib⁹ ab hñte ptãtẽ idẽ ẽ ac ꝙ sint ciues. ⁊ sic tene

3 ¶ Utꝝ tal' succederet i feudo si ꝺictũ ẽ ꝙ trãs/ferat ad posteros ex se legitime ꝺescẽdẽtes. ℞. Bal. i. c. naturales. si de feu. cõ. fue. ꝺicit ꝙ ñ Sꝫ Jaco. ꝺ telui. ⁊ cõiter ꝺoc. i. c. latoꝛ. q̃ fi. sint legi. tenent ꝺ̃ziũ. s. ꝙ succederet. ⁊ tex. ꝺ. c. naturales. intelligitur de legitimato p rescri ptũ ꝓncipis. qz cuꝫ illa legitimatio sit stricti iuris tãqz ꝺispẽsatio ꝺ̃ ius ẽ restringẽda. c. ꝙ ꝺilectio. de ꝺsan. ⁊ affi. sꝫ mr̃imoniũ tãqz fa/uoꝛabile purgat p̃cedẽtia. ⁊ ideo succedet.

4 ¶ Utꝝ legitimatus ab impatoꝛe vel habẽte ptãtem ab eo sit legitimus q̃ ad spũalia. ℞. Pa. i. ꝺ. c. p venerabilẽ. ꝙ nõ. ⁊ iõ nec ad oꝛ/dines ⁊ alia spũalia admittetur. vide glo. ꝛ. ꝺi. c. lege seq̃tur. Bar. i. ꝺ. aut. ex ꝺ plexu. nec etiã erũt legitimi i ꝺominio illoꝝ q̃ nõ reco/gnoscũt impatoꝛẽ q̃zũ ad ea p q̃ fieret alte/ri ꝓiudiciũ. puta ad successiõꝫ bonoꝝ ab in/testato. vt nõ. i. ꝺ. c. p venerabilẽ.

5 ¶ Utꝝ comites habeãt ptãtẽ legitimãꝺi ab ipatoꝛe possint legitimare i ꝓiudiciũ agnato rũ. ℞. ꝺ. Anto. i. ꝺ. c. p venerabilẽ. ꝙ nõ. nisi pz̃ ⁊ agnati ꝺsentiãt. qz hec ptãs tãqz alteri ꝓiudiciale ẽ restringẽda. l. i. §. si q̃s a ꝓncipe. ff. ne q̃ ꝺ i lo. pub. Sꝫ Bal. in Rica codi. ẽ ꝺ eũ qñ simpl'r ẽ cõcessa auctas legitimãꝺi. sꝫ credo vex ꝺictũ Bal. i filijs naturalib⁹ tm̃. sꝫ i spurijs ⁊ alijs ex dãnato coitu nõ credo: nisi expresse ꝺcedãt. Facit qꝺ no. Jo. an. i ad/di. ad Spe. i ti. q̃ fi. sũt legi. q̃ ꝺicit ꝙ si spu/ri⁹ dupl'r. s. ex pze vxoꝛato ⁊ mre maritata i/petrat a papa vl' ab impatoꝛe rescꝓtũ legiti/matõis ꝙ nõ valet si nõ expssit. Fac qꝺ no. Pa. i. ꝺ. c. p venerabilẽ. vbi ꝺicit ꝙ incestu/osus vl' adulterin⁹ nisi id expꝛ mat sp rescꝓtũ legitimatõis erit surrepticiũ. qz oñe tacituꝫ p id qꝺ papa vl' ꝓncipe ñ ita ꝺ facili ꝺcessis set si illꝺ sciuissz facit rescꝓtũ surrepticiũ ⁊ vi ciat. c. postulasti. ꝺ rescꝓ. Fac etiã qꝺ no. ho. ⁊ Bof. i sum. ꝙ licet papa legitimet aliquez ad ꝺignitates ñ itelligit legitim⁹ q̃ ad epatũ ⁊ alias maioꝛes. sꝫ tm̃ q̃ ad iferioꝛes. ꝺ ꝺces. pbẽ. c. ꝺilect⁹. vide etiã. s. ꝺ dispsatõ. §. ix. Ad uerte tm̃ h qꝺ ꝺicit Ang. i aut. quo natura. C. fi. sui. §. si q̃s igit. ꝙ pz̃ ꝓlegitiare filiũ i ꝓiu ꝺiciũ filioꝝ legitimoꝝ. sꝫ fili⁹ illegitimus nõ ꝓt se legitimari facere i legitimoꝝ ꝓiudiciũ.

6 ¶ Utꝝ legitimatus simpl'r intelligatur etiã q̃ ad ꝺignitates. ℞. Host. ꝙ sic. sicut simpli citer restitutus ad oia restituitur. C. de sniam pa. l. i. q̃uis Bof. teneat ꝺ trariũ.

7 ¶ Utꝝ papa ꝺispẽsando i mr̃imonio ꝺcto i gradib⁹ ꝓhibitis ꝺ iure canonico legitimet filios añ ꝺceptos. ℞. ꝙ nõ. sꝫ bñ postea ꝺce/pti erũt legitimi q̃ ad oñia. ⁊ si expsse legiti/met añ ꝺceptos nõ erũt q̃ ad oia. sꝫ solũ quo ad spũalia ⁊ tpalia in terris papæ nõ in alijs vt in. ꝺ. c. fi. q̃ fi. sunt legi.

Legitima portio ẽ triplex. s. legi/tima. trebellianica. et falcidia. ℞ia ꝺebẽt ꝺ iure nature tm̃ filijs. ⁊ ipis mortuis ꝺebẽt nepotib⁹ ex eis legitime na/tis. nec eis pt ponj grauamẽ sup ipa p lega/ta aut fideicõmissa. sꝫ bñ pñt grauari p lega/ta. ñ pt etiã eisdẽ ponj ꝺditio vl' mod⁹. et si apponat p ñ adiectoh̃. C. ꝺ inoff. te. l. oñi/modo. ⁊. l. se. ⁊ hec ẽ tercia ps hereditatis si sunt q̃tuoꝛ filij vl' pauciores. Si ꝺo sũt qñ qz vl' plures. tũc erit medietas toti⁹ hereditatis quã inter se diuidẽt eqliter. C. ꝺ inoff. te. aut. nouissima. Et adũte ꝙ ista legitima alt qñ sic ꝺz. vt i. ꝺ. l. oñimodo Aliqñ ꝺz ꝺebita ps. vt in. l. scimus. C. de inoffi. testa. aliqñ ꝺz ꝺebitũ simpl'r. vt in auten. de trien. et se. §. i. Aliqñ ꝺebitũ bonoꝝ subsidiũ. vt. C. de inof. dona. l. si totas. Aliqñ ꝺz ꝺebita iure nature vt in auten. de trien. ⁊ se. §. hoc nos.

¶ Utꝝ ista legitima possit p statutũ vl' ꝺsue tudinẽ in totũ tolli. ℞. Albu. ꝺicit i. l. qñi ꝓ ꝺubꝫ. C. de inoffi. testa. ꝙ omuniter docto/res ⁊ etiã vltramõtani tenẽt ꝙ nõ. Aliq̃ ma/gni tenẽt ꝙ pt in totũ tolli. Sꝫ ꝓma veroꝛ videt. possꝫ tm̃ statutũ vl' ꝺsuetudo diminu/ere vl' distiguere eã. sꝫ nõ i totũ tollere. Rõ. qz sic a natura alimẽtatio filij a pze ꝺpẽder. mortẽ pr̃is alimẽtatio filij ab hac poꝛtõe eu/ris nature ꝺpẽdere videtur. vt innuit i aut. de trien. ⁊ se. §. i. ad fi. ⁊ §. phibemus aũt. ubi si vult filioꝝ ꝛc. p h̃ facit insti. de iure natura li. §. i. ⁊. ff. de pac. l. ius agnatõis ꝛc. Pa. tm̃ distinguit. ⁊ bñ in. c. Raynucius. de testa. ꝙ aut filius nõ habet vñ viuat aliũde. ⁊ sic est vera opinio vltramontanoꝝ. Aut habet vñ viuat. ⁊ sic vera est secunda opinio. Aduer/te tm̃ ꝙ i legitima filius nõ pt grauari p fi/deicõmissum fm cõem opinionẽ p. l. qm̃ in ꝓioꝛib⁹. C. de inof. te. ⁊. l. cũ patron⁹. ff. ꝺ le. ꝙ. l. licz bar. ⁊ Dy. dubitauerint i. l. i. ff. ꝺ vul. ⁊ pu. sub. Sꝫ succedẽtes ab intestato ipsi fi/lio si ꝓtingat filiũ ꝺcedere impuberẽ possũt grauari, ⁊ est casus in. l. si fundũ p fideicom/missuꝫ cũ. l. se. ff. de le. i. ideo ꝺicit Bal. i. l. cũ viꝝ. C. de fideicõmis. ꝙ substitutus filio im/puberi poterit grauari vt restituat legitimã

filio debitã. Et si ꝑba sunt dubia. puta testator dixit post mortẽ filij mei impuberis hereditas integra restituat̃ scio. nec expssit p filiũ vl̃ succedẽtes ab intestato filio meo vl̃ p sbstitutũ dato filio meo fideicõmissũ debebit̃ i legitima etiã fm Bar. i. l. q̃ duos ff. ꝺ vul. t pupil. sub. t cõiter sequunt scribẽtes ibi. t refert Pa. fuisse cõsultũ p Jo. de imo. t fulgo. i c. raynuci. de testa. licz Bar. i. l. coheredi. ff. de vul. t pupil. sub. aliter dixerit.

¶Quid si filius instituatur i minori pte? R. q̃ nihilominus aget vsq; ad supplementũ. ꝺ. l. cõmodo. q̃ hec legitima datur in bonor̃ subsidiũ de iure nature.

¶Sed a trebelliãica a trabellio autore sic dicta debet hec iure istitutõis. t ẽ q̃rta ps hereditat̃ totius. sic cũ q̃s instituat heres rogat̃ vt restituat alij hereditatẽ sine liber̃ moriẽdo. iste sic institut̃ potest retinere q̃rtã ptẽ totius hereditat̃. isti. ꝺ fideicõmiss. here. §. sz q̃. C ad treb. p totũ. Instituat̃ tñ heres i certa p. ¶Hãc nõ habebit fm Bal. i. l. i. ff. ad. l. fal.

¶Tercia falcidia a falcidio autore debet iure institutõis. t ẽ q̃rta ps totius hereditat̃ quã q̃s retinet q̃n instituat̃ heres fuit sup̃ oꝺrã. t. l. tres ptes hereditatis ẽ aliq̃d legatũ vel fideicõmissum. de testa. raynaldus.

¶In q̃bꝫ casibꝫ cessat falcidia? R. q̃ in sex casib̃. Prim̃o i his q̃ legãt sic vt ñ possint alienari. vt ad successores eius cui relicta sũt debeant puenire. C. ad. l. falci. aut. sed in ea re.

¶Scꝺo in his q̃ ad pias causas relinquuntur ecclie. aut pio loco. vt i aut. sil̃r. C. ad. l. falci. Aduerte hic q̃ si eccl̃ia vl̃ alius pius locus institueret heres. tũc detraheret falcidiã ꝺ legatis factis alteri eccl̃ie vl̃ pio loco. q̃ currit ꝓuilegiũ cũ ꝓuilegio. t sic ꝓcurrẽtibꝫ ꝓuilegijs vtũtur iure cõi. Facit. l. assidu. C. q̃ po. in pti. ha. No. Pa. i. c. in pñtia. de pba. Idẽ tenet Dy. t seq̃tur Albz. in. l. si q̃s ad decliandã. C. de epi. t cle. Et hoc idẽ etiã si indirecte relinquatur fm bal. in. l. si anua. §. si ticio. ff. de oꝺi. t demõ. puta cũ relinq̃tur fundus cũ pacto vt restituat ecclesie.

¶Tercius in testamẽto militis. C. ad. l. fal. l. i testamento. t. ꝺ. c. raynaldus.

¶Quartus i male ablatis certis vl̃ incertis legatis t aliis alienis. l. iponẽda. C. ad. l. fal.

¶Vltz pz̃ legãs tñ p male ablatis q̃ legitima iure nature debita minuit obligz filiũ vl̃ illũ cui debet? R. No. q̃ talia male ablata ñ pñt pbari nõ tenet heres soluere vt debitũ. s. vtres alienũ sz vt legatũ. t iõ si legitimã minuit ñ tenet soluere. secus ecõt i illo cui falcidia ꝓpetit. q̃ cũ talia legata sint ad pias cãs cessat hodie. vt dictũ est. t ideo nõ detrahet.

¶Sz q̃d faciet tal̃ q̃ tot hz restituere incerta q̃ ꝓbare nõ põt q̃ exhauriũt q̃si totã hereditatẽ si nõ põt inducere filiũ vt sit ꝓtẽt? restituere? R. fm Monal. q̃ nõ faciat testamẽtũ sz codicillũ in q̃ ordinet q̃ omia bona sua distribuãtur pauprib̃ q̃ male ablatis incertis. asserẽs q̃ plura sunt q̃z omia bona sua. 10

¶Quintus si testator certus ꝺ sua q̃ntitate pximonij phibeat expsse reduci falcidiã. 11

¶Sext? si heres nõ fecerit inuẽtariũ fm modũ t tps statutũ. hi duo habent i auten. sed cũ testator. C. ad. l. fal. Idẽ si infra tps legitimũ nõ paruerit voluntati testatoris. vt i. c. raynaldus. in fi. de testa. 12

¶In q̃bꝫ casibꝫ cessat trebellianica? R. q̃ in tribꝫ casibꝫ. Prim̃o i legatis ad pias cãs. vt dixi. s. Legatũ. ij. §. v. Scꝺo si testator prohibuit. vt i aut. ꝺ here. t fal. §. si ꝺo expressi. Rõ. q̃ cũ testator possit tollere falcidiã. ml̃to magis trebellianicã q̃ min? ẽ ꝓuilegiata. vt. ff. ad. l. fal. l. in q̃rtã. licet ꝺzũ teneat glo. i aut. sz cũ testator. C. ad. l. falc. Sz verius ẽ q̃ pt. vt in. ꝺ. §. si ꝺo. Tercius ẽ q̃n substitutio euanescit. vt puta q̃ ingredit religionẽ ille q̃ rogat? si sine liberis decederet vl̃ nõ maritaret t hmõi. vt i aut. nisi rogati. C. ad trebel. Addo q̃rtũ q̃n iudicis officio ꝓpulsus solũ adijt hereditatẽ. q̃ sic totũ restituet. insti. ꝺ fideicõmiss. here. §. in ꝓmis. 13

¶Vltz legatis ml̃tis factz tã ad pias cãs q̃z nõ pias excedẽtibꝫ facultatẽ hereditatis debeat fieri detractio tã ꝺ legatis ad pias cãs an solũ ꝺ aliis? R. Albz. i. ꝺ. l. si q̃s ad decliandã q̃ sic cõiter ꝺ oib̃. nec ob. q̃ cessat falcidia i ꝓdictis. q̃ ñ ẽ falcidia sz declaratio legati inanit̃ facti ab iitio. vt. ff. ad tre. l. i. §. si 14

¶Quid ꝺputat̃ i istis legiti /ns q̃drin gẽtamus? R. Pa. i. c. raynucius. de testa. q̃ in legitima que dicit̃ falcidia que puenit iure institutionis nõ cõputãtur nisi ea q̃ venerunt iure institutõis heredi. nõ autem legata. vel alio modo puenientia. In quarta ꝺo trebellianica computãtur nõ solũ que veniũt heredi iure institutõis. sed omia que puenit̃ ei ex testamẽto. puta iure legati vel donationis nõ alia puenientia extra testamẽtũ. In legitima ꝺo que puenit iure nature computãtur nõ solũ ea que puenerũt ex testamẽto quocũq; titulo. sz etiã undecũq; sint pfecta. vt patz in iuribꝫ allegatis. i glo. ꝺ. c. rayuucius. t in. l. in quartã. ff. ad. l. fal. Distingui t tamẽ Panor. ibidẽ circa h̃ vltimũ sic. q̃ aut 15

pñ donauit filio ob cām. puta uotis vl' donationis ꝓpter nuptias. ⁊ illud ꝓputaꝝ cū legitima. Aut donauit simpl'r. ⁊ si donatio tenuit. puta qz donauit emācipato vl' ꝓpter merita sic nō ꝓputabiꝝ. Si ꝯo nō tenuit i vita pñs licet sit ꝓfirmata morte ꝓputabitur cū legitima. ō q̄ vide ⁊ dic vt i auc. ex testamēto. C. ō colla. ⁊ i. l. filiū quē habentē. C. de fa. her.

16 ¶Utr̄ q̄s possit deducere duas legitias portiones. s. legitimā debitā iure nature ⁊ trebellianicā. olim fuerūt opiniones i. l. q̄ q̄. C. ad. l. fal. Hz hodie dic cū Bar. i. d. l. q̄ q̄. ⁊ in. l. papinian⁹. i. §. meminisse. ff. ō inoffi. testa. ⁊ Bal. i. d. l. filiū quē habētē. et canonistas i. c. raynuci⁹. ⁊. c. raynald⁹. ō testa. q̄ si substitutio seu rogatō sit pure facta. aut ad certū diē q̄ pinde ē ac si sit pure facta. tūc ñ poterit detrahere nisi vnā quā voluerit. Si ꝯo rogatio sit facta sub ꝓditōe vl' ad incertū diē. sic poterit detrahere ambas duas. et sic ꝓcorda ius ciuile cū canonico. qō videt discordare in ℔. ⁊ hec ē cōis opi. fm Pa. i. d. c. raynucius ⁊ rōem diuersitatis vide ibi p eū.

17 ¶Utr̄ legitima portio q̄ debetur iure nature amittaꝝ ꝓpter delictū pñs i lesaz maiestatē. R. do. Lar. in cle. pastoralis. de re iudi. i ℣. cetez. tenet q̄ nō. vñ dicit q̄ filij audita ꝓdemnatōe pñs furtum ⁊ dolose si capiūt suā legitimā nō tenētur saltē in foro aie ad restituti onē faciendā ꝓncipi. qz pñt tenere de iure nature q̄ p positiuū ius nō pōt tolli. arg. i. d. ℣. ceteꝛ. ꝓ hoc de testa. raynucius. §. qz ꝯo. qa pater nō pōt priuare filiū legitima. nisi in casu ingratitudinis. vt. C. de inoffi. testa. l. qm̄ in priorib⁹. facit. c. ius dictū. de ver. sig. i auten. de here. ⁊ fal. §. si quis aūt nō implēs. dicitur q̄ etiā p reatū inobediētie nō pōt ꝓuari filius legitima. Sed Zen. i. d. ℣. ceteꝛ. tenet ꝓtrariū. Rō. qz p ꝓtractū pōt tolli legitima. debetur em̄ deducto ere alieno. ff. ō inoff. testa. l. papinianus. §. quarta autē. Hz i delictis quasi ꝓtrahimur. qz p quasi ꝓtractū se obligat ad pēnā. ff. de iure fisci. l. imperatores. no. glo. ff. de postula. l. i. §. bestias. Idez tenet Joh. de lig. qz legitima ē quota bonoꝝ quaz pater habebat tpe mortis. nihil aūt habet q̄ sunt confiscata. ff. de inter. ⁊ rele. l. iij. ⁊ quod nō. ff. de iure patro. l. diui fratres. Et licet de rigore et subtilitate iuris istud sit verius. tñ mihi magis placet opi. Card. tanq̄ magis benigna. ⁊ eā teneo. Ratio. qz p titulū lucratiuū ⁊ p donationē nō potest pater alienare i ꝓiudiciū filij. C. de inoffi. dona. p totum. et de donaꝝ. c. fi. ⁊ quod ibi nō. sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo. ⁊ ideo nō potest in ꝓiudiciū filij. Et ad rationē Zen. dico veram q̄n p quasi contractū damnificauit ꝓncipez i bonis ex cui⁹ damno pater esset ei obligat⁹ ad restitutionē. al's nō. qz tūc nō ē es alienū nec ꝓprie potest dici q̄ pater teneatur ex q̄si ꝓtractu sed simpliciter ex delicto. Ad Jo. de lig. iā patet responsio. qz i fraudez filij titulo lucratiuo facta alienatio nō valet. 18

¶Utr̄ falcidia ⁊ trebellianica amittaꝝ p negatōz fideicōmissi i q̄litate vl' quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissū ē factū. R. fm Bal. i. l. scim⁹. §. licētiā. C. ō ui. delic. q̄ si ille ꝓbauerit q̄litatē vel q̄ntitatē fideicōmissi. nec aliquā ex ipsis poterit detrahere.

Legitimus filiꝰ q̄s dicaꝝ. s. Filius.

Leno q̄s dicaꝝ. R. glo. i. §. q̄ si i adulterio. xxxij. q. i. q̄ ē q̄ damnata adulterā ducit. vl' q̄ reconciliat sibi eā. vt. C. ō adul. l. castrati. vl' q̄ scienter tenet adulteraꝝ. vt i. d. §. qō si. vl' q̄ recipit pecuniā p adultero. ff. ō adul. l. i. §. lenocinij. Limita pñata i pmis tribꝰ casibꝰ vera nisi emēdata teneret Itē lenocinium ꝓmittit q̄ questuaria mācipia hz. qz hꝰ nō ē minus q̄s ppzio corpe questū facere. l. palā. §. lenocinium. ff. de ritu nup.

Leprosus sepaꝝ ab habitatōne hoīm. vt i. c. i. d. ꝓu. 1
¶Utrū lepra post veniēs dissoluat /lepro. mrimoniū. R. q̄ nō. vt ptz i. d. c. i. ⁊. ij. eo. ti. Sed spōsalia bñ soluit. vt patet i. c. fi. eo. ti.
¶Utr̄ vxor teneatur cohabitare cū viro vel 2
ecōtrario vir cū muliere leprosa. R. fm glo. i d. c. i. q̄ nō in eadem domo vel lecto. sed bene tenetur ei debitū reddere. vt i. d. c. ij. Hz Pe. aureolus in. iij. dist. xxxij. dicit. q̄ vbi nō posset sine sua verisimili infectione etiaz reddere debitum q̄ nō tenetur. ⁊ ponit regulam q̄ nullus tenetur reddere debitū vbi est periculū verisimile de vltimata infirmitate. ⁊ facit ad hoc q̄ dixi. s. Debitū. §. iij.
¶Utr̄ leprosi teneanꝝ ad decimas. R. glo. i 3
c. q̄. ō eccle. edi. q̄ sic. nisi ō ortis ⁊ terris ⁊ fetibꝰ aīaliū suoꝝ q̄ sole excipiunt in. d. c. ij. et ideo ō alijs tenētur sicut alij xpiani.
¶Utr̄ leprosi possint hre eccl'iam ⁊ pfbrm q̄ 4
cis celebret. R. q̄ sic si tot sunt sil' q̄ eā cū cimiterio possint ꝓstruere. dūmō veteribꝰ ecclesijs ō iure parochiali nō faciāt iniuriā. d. c. ij.
¶Utr̄ leprosi possint ꝓmoueri. vide /c. ij. s. Corpe viciatus. §. ix. q̄ nō. neq̄ celebrare nisi vt ibi dicitur.

¶ Utz sacerdos ꝛ leprosus factꝰ possit in parochiali eccl'ia plationis officio fungi: R. q si sine scandalo ꝛ abominatõe populi nõ potest illud exercere. debet ab officio remoueri ita tñ q fm facultates eccl'ie administrent ei necessaria quousqz vixerit. vt in. c. tua nos. de cleri. egro. Rectoribꝫ ẽo eccleſiarꝫ q̃ sine scandalo illoꝝ q̃ sunt sani nõ possunt seruire altari. dandus est coadiutor q̃ curã habeat animarꝫ cui adiutori ad sustentationẽ cõgrua portio de facultate eccl'ie eiusdem assignet. vt in. c. ꝺ rectoribꝫ. de cle. egro. Ex q̃ patet q non phibet celebrare qñ sine scãdalo potest. vt in secreto ꝛ huiusmodi. ar. ꝺ. c. de rectoribꝫ.

Lex fm q rationalis creatura ordinat ad gratiã omissis alijs exceptionibꝫ leneste viuẽdi ligans hominẽ ad sui obseruantiam: aliter nõ esset lex nisi ligaret.

¶ Quotuplex est lex: R. vt colligo ex Scoto in. xiij. dist. xvij. triplex. Prima dicit lex naturale ꝛ isto modo aliquid dicit dupliciter ꝺ lege nature. Uno modo tanqz principia practice nota ex terminis vel cõclusiones necessario sequentes ex eis ꝛ hec strictissime dicunt ꝺ lege nature. Secũdo modo dicit de lege nature et largeid qꝺ est verũ practicũ ꝛ sonũ principijs ꝛ cõclusionibꝫ legis nature in tantũ q statim notũ est omnibꝫ illud conuenire tali legi. Secũda lex dicit positiua diuina que continetur in his que sunt in veteri ꝛ nouo testamento. ꝛ licet Gratianꝰ vocet ipsam legẽ nature limitata q est verũ. put est posita ab autore nature. ꝛ distinguit contra ius positũ ab aliquo qui nõ est autor nature. Tercia lex dicit positiua. hꝫ tuit ꝛ imperatores vltra ius diuinũ ppter obseruantiã honestiorẽ in moribꝫ. ꝛ ppter reuerentiã maiorẽ in suscipiẽdis ꝛ administrãdis sacramentis. De prima ꝛ secũda habes infra Papa. §. i. ꝛ pceptũ per totũ. de quibꝫ hic tractare nõ intendo. sed de tercia lege positiua q̃ quidẽ lex positiua tantũ habet de rectitudine inquantũ a lege nature deriuat. Si vero discordet ab ea ita nõ erit lex. sz corruptio legis. vt Aug. in primo libro de lib. ar. Non videt inquit esse lex que iusta nõ fuerit. Unde inquantũ habet de iusticia intantũ habet de veritate legis ꝛ hoc est qꝺ dicit Isiꝺ. in. c. ꝺ suetudo. dist. i. Lex erit omne qꝺ ratione ꝺstitut. Nã fm Frã. vbi supra. q principia legis nature nõ possũt eoꝺẽ modo applicari omnibꝫ ppter multã varietatẽ rerũ humanarꝫ. ideo exinde puenit diuersitas legis positiue.

¶ Quis potest facere leges: R. fm Bal. in. l. omnes populi. ff. de iusticia ꝛ iure. q quãtũ qs habet de iurisditione tantũ habet de autoritate cõdendi legẽ vel statutũ. nec vlterius extẽditur: nisi hi quoz interest ꝺsentiant vel ad minus sint pñtes fm Inno. in. c. i. de loca. ꝛ in c. a nobis. el. primo. de sen. excõ. allegat. c. fi. de his que fiũt a platis. Ratio fm ꝺnm Mat. in. c. cũ laicis. de re. eccle. non alie. q potestas statuendi dependet a iurisditione ꝛ impio in statuẽte ꝛ subiectione q̃ ad eũ in quẽ statuit. c. ecclesia. de ꝺstitu. c. bene quidẽ. xcvi. dist. glo. ꝛ Bar. in. l. i. ff. de iurisdi. om. iudi.

¶ Utruz lex canonica vel quelibet alia lex seu cõstitutio vel statutũ obliget ad mortale peccatum ex trãsgressione eius: R. Panor. in. c. clerici officia. de vita ꝛ honestate clericoꝝ. q nõ semp: sicut nec lex ciuilis inducit semp pcapitationẽ. Cõsidera ergo q aut lex habet in se materiã pceptiuã ꝛ verisimiliter excogitatã multum a cõstituente: ꝛ tunc nõ cures de verbis. qz verba sunt accõmodanda materie. tex. est cũ glo. in. c. rogo. xi. q. iij. ꝛ pulcer tex. in cle. exiui. de ꝛbo. signifi. ꝛ sic dic q inducit mortale. Si vero nõ ꝺstat ꝺ materia vbi quis essz certus de mente statuentis q vult inducere ad mortale. sic inducit. Facit qꝺ no. glo. in. c. iij. ꝛ. c. per venerabilẽ. qui fi. sunt legi. ꝛ ibi p Pa. Aut cũ nescit de mente latoris tũc cõsidera q aut verba sunt pceptiua. puta pcipimꝰ. iubemus. sic obligat ad mortale. facit. c. qꝺ pcipit xiij. q. i. Aut vult verbis imperatiui modi ꝛ si materia nõ est necessaria nec multũ ponderosa nõ obligat ad mortale. vt exemplũ. si qs te percusserit in vna maxilla pbe ei ꝛc. qz est consilij. xxiij. q. i. parat. Si vero materia est necessaria ꝛ multũ ponderosa. sic inducit mortale. tex. est in cle. exiui. in. §. Itẽ qz pter ea. ꝺ verbo. signi. Exemplũ in pes. Uouere qꝺ est cõsilij. qz votum fit de supererogatione: ꝛ redditeistud est pcepti. quia qꝺ est pmissum est debitum. de pact. c. i. ꝛ debitũ reddere est pceptum iusticie. l. iusticia. §. iure pcepta. ff. de iusti. ꝛ iure. Facit qz obligare se est volũtatis. sz reddere est necessitatis. vt in. l. sicut initio. C. de act. ꝛ oblig. Aut vult verbis inhibitoriis. vt iubemus. phibemus. interdicimꝰ. ꝛ huiusmodi. ꝛ sic inducunt mortale fm Panor. in. c. nã ꝺcupiscentiã. de cõsti. Aut loquit p verba cõmunia. vt decerno: statuo: ꝛ similia. ꝛ sic nõ obligant ad mortale. vt dicit idez Panor. in ꝺ. c. nã ꝺcupiscentiã. similiter est verbũ cõmune. innouo. ꝛ ordino. siue in plurali dicant: siue i

singulari. Aut loquit̃ per verbū debet: z sic inducit mortale. qz debet ex suo ppio significato importat necessitatē. vt glo. in cle. attendētes. de sta. regu. Idē dicit glo. in. c. ppositum. de appel. z p Bar. in. l. iij. C. de pigno. z in. l. sepe ff. de offi. pñi. puincie z alijs allegatis in d. cle. attendētes p glo. z quāuis ratōne materie alī quādo sit ꝺgruitatis. in. c. i. de despon. impu. z no. glo. in d. l. sepe. z. l. ij. tamē dicit Panor. in. c. i. de dolo z ꝺtu. Imꝺpropꝛietates sunt vitande nō ad sequentiā trahende. c. ꝓpterea. c. fi. z qꝺ ibi no. de ꝛbo. signi. ideo solū habebit locū q sit ꝺsilij in casu speciali rōne materie q ꝺsultiua est. Aut cōminat̃ ꝑ pena excōmunicationis. z sic inducit mortale. qz nisi p mortali null⁹ excōmunicat. xi. q. iij. nullus. z. c. nemo episcopoꝝ. z de sentē. excō. c. i. lib. vi. Facit ad ꝫ in ar. c. ꝓterea. de offi. deleg. z. l. oratio. ff. de spon. z. l. ij. ff. de iurisdi. om. iudi. quia eadē obligatione qua obligat excōmunicatio simili ter z illud per qꝺ ad ipam peruenit̃. Facit qꝺ no. in cle. quoniā. de vita z hone. cleri. vbi tenet stephan⁹ q peccat mortaliter cōtra facies sanctioni. z dicit̃ sanctio ppie cōstitutio seu lex penalis. vt ibi no. glo. Aut loquimur p virtutē obediētie vel sub pena maledictionis eterne: vel sub indignatōis oīpotentis ꝺi z huiusmodi. sic inducit mortale. vt in. c. vnico. de sta. regu. lib. vi. Aut cōsuetudo habet vt talia verba obligent ad mortale. vt sic inducēt. ar. c. dilect⁹. de cōsue. z. l. minime. z. l. si de interpꝛtatione. ff. de legi. tex. est. in d. cle. exiui. §. item qz ꝓter ea. Nz aduerte hic q vbi ex se inducit ad mortale nō semp peccat mortaliter ꝺtra faciens. vt supꝛa inobedientia dictū est z ibi vide in principio.

4 ¶Utꝛ in foꝛo cōscientie lex canonica ciuilis vel alia etiā ꝑceptiua semper sit seruāda? R. q nō in vndecim casibꝫ. vt colligo ex Inno. in c. qz pleriqꝫ. de imu. eccle. z de homi. in. c. sicut dignū. z ex cōsilio. xxi. fede. Joh. Cal. z Pa. in ꝓlogo decretaliū. z Joh. an. in. c. quanqꝫ. ꝺ vsuris z alijs. Prim⁹ quādo lex positiua distinguit inter foꝛ cōtentioſuꝫ z cōscientie. qz sic nō seruabit̃ in foꝛo penitētiali autoꝛitate ipi⁹ legis. c. tua. z qꝺ ibi nota. de spon. Decūd⁹ quādo ius fundat se sup ꝑsumptōne z nō super veritate. quia in foꝛo cōscientie attendim⁹ ad veritatē: vt credam⁹ cōfitenti de oīibꝫ. qz solū agit̃ de ꝑiudicio ipsi⁹ anime. c. significasti de homici. Ideo si sit veritas cōtra ꝑsumptionē nō seruabit̃. vnde licet heres nō fecerit inuentariū tamē in cōscientia nō tenebit̃ nisi in quantū hereditas se extendit. quāuis ius aliter velit. quia ꝑsumit pl⁹ esse in hereditate. vt in auten. de here. z fal. no. hoc ꝓbatur in d. c. tua. z in. c. litteras in fi. de resti. spol. z in. c. a nobis. el. ꝓmo. ꝺ sentē. excō. z vide Baꝺ. in. l. i. C. de sa. san. eccle. Terci⁹ quādo lex nō est ad vtilitatē cōmunē. sed princeps ppter vtilitatem ꝓpriā edidit. Facit. iij. dist. c. erit autē lex. z dicit̃ iniusta tūc lex ex fine ꝑm Panoꝝ. i c. canonū. de cōsti. Quartus quādo lex nō distribuit eque onera subditis. sicut debet facere bon⁹ paterfamilias. qz sic est iniusta ex forma ꝑm Panoꝝ. in d. c. canonū. Quint⁹ quādo excedit autoꝛitatē ꝺstituētis. vt patet in statuto epi qꝺ nō ligat delinquētes extra diocesiz suā z suos subditos. vt in. c. vt animaꝝ. de cōsti. lib. vi. Facit. l. fi. C. de iurisdi. om. iudi. z sic dicitur iniusta ex autoꝛitate. z p istis tribꝫ casibus facit qꝺ no. Bar. in. l. vectigalia. ff. de publi. vbi dicit q gabella licite fraudat̃ que iuste nō est imposita. Sext⁹ quādo est penalis. qz ante cōdemnationē nō tenet̃ quis solnere iforo anime penā. vt est glo. singularis in. c. fraternitas. xij. q. ij. de quo dic vt infra pena. §. iij. Septim⁹ quādo ratio legis cessat in foꝛo anime. Nā licet lex nō exꝑimat rationē seu causam. nos tamē debemus eā cōiecturare. z ad limites illi⁹ limitare: vel ampliare eā iuxta theoꝛicā doc. in. l. nō dubiū. C. de legi. Exemplū in ciuitate obsessa statuit q ꝑte ciuitat̃ maneant clause. Et hoc p vtilitate cōmuni vt impluribꝫ. pone q cōtingat hostes insequi aliqs ciues: ita q ī damnū cederet ciuitatis: nisi aperirēt̃ ꝑte: tūc sunt aperiēde: qz esset nisi aperirent cōtra bonū z vtilitatē cōmunē. verū est q nō pertinet ad quēlibet hoc interꝑtari nisi periculū sit subitaneū. vel sit manifestū legislatorem illud intēdisse. sed solū ad regentē ciuitatem z huiusmodi. Jtē aliud exemplū statuto cauet̃ q vꝛore moriente sine liberis vir lucret ꝺimidiā ꝺotis: quāuis nō exꝑimat causaꝫ huiusmodi. nos debem⁹ cōiecturare causaꝫ huiusmodi. videlicet sumpt⁹ mariti: quos faciti ducendo vꝛorē ad domū. nec alia causa potest esse. z sic si nō ducit eā nō debet lucrari. Secus esset si sic lucraret̃ mulier. sicut vir: qz tūc causa extimaret̃ affect⁹ maritalis. z ideo etiā si nō duxisset lucraret̃. hoc no. Panoꝝ. in. c. ex publico. de cōuer. cōiu. facit qꝺ idē Panoꝝ. no. in. c. qz in insulis. de sta. mona. vbi dicit q lex debet ampliari z restringi ad limites rōnis ꝺpse. etiā si verba nō patiant̃. vt in. l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepatro. z in. l. cū pater. §. fundū dulcissimis. ff. de lega. ij. z in. l. pater. §. fundū ff. de lega. iij. Facit. c. cū dilecta. de con. vti. vel

Lex

hnuſt. ꝛ hoc⁹ text⁹ in regula fi. de reg. iuꝛ. li. vi. ꝛqđ no. Barto. in. l. itē queꝛit. §. qui impleto ff. loca. ꝛ idē Panoꝛ. in. c. de iuꝛa. calū. dicit. ꝙ etiā in penalibꝫ seu odiosis quādo ratio est ex pſſa extendit ꝛ ampliat dispositio legis. vt in dicta regula fi. ꝛqđ ibi no. Dy. ꝛ Johan. an. in mercurialibꝫ. ꝛ qđ nota. in dicto. §. dulcissimus, sec⁹ esset in penalibꝫ fm eundē Panoꝛ. in. c. i. de sentē. ꝛ re iudi. in simili sub terminis facultoꝛibꝫ vel paribꝫ. vt no. Innocē. in. c. cuꝫ speciali. de appel. Itē iste casus pꝛobat. qꝛ ratio legis plus debet attendi ꝙ lex ipsa. l. i. C. q̄ sit lon. cōsue. ꝛ. i. dist. c. cōsuetudo. ibi dicitur lex est quicq̄d ratōne cōsistit. vnde Baldꝰ. in. c. i. de ſſti. dicit ꝙ lex cōsistit in substātia rationis. ꝛ Barto. in. l. cū mulier. ff. soluto mꝛimonio. dicit ꝙ ratio legis ꝛ mens legis idē est. et ꝓpterea dicit glosa in. l. i. ꝛ ij. C. que sit lon. cōsuetudo. ꝙ nō minus debet attendi ratio legis ꝙ lex ipa. hoc intellige de ratōne finali. que dicit ipa lex fm Bal. in. c. dilect⁹. el. ij. de rescrip. ꝛ in. l. si ꝺs seruo. C. de fur. dicit ꝙ ratio finalis est anima legis. Itē vbicūq̄ habet locū ratio legis habet locū etiā lex. C. de interdic. l. i. fm Archi. ꝛ sequit Be. in. c. vbi periculū. de elect. l. scire. oppꝛz. §. aliud in ꝓpo. ꝛ si maxime verba legis. ff. de excusa. tuto. nō em̄ in folijs. sed in sensu cōsistit euangeliū. c. marchion. i. q. i. ꝛ. c. intelligētia. de verbo. signifi. Facit text⁹ in. l. ij. C. de lib. pꝛete. vbi em̄ inquit manifestissimus est sensus testatoꝛis interꝓtatio verboꝝ nullaq̄ tm̄ valet vt melioꝛ sensu existat. Baldꝰ. etiā in. l. cōmissoꝛie. C. de pact. inter emp. ꝛ vē. dicit ꝙ iudici licet sit imposita necessitas seruandi statutū fm formā ꝓut iacet ad litterā. ar. l. i. §. si is qui nauē. ff. de exercito. tamē non habebit locū hec necessitas: nisi saluo intellectu. qꝛ littera occidit: spiritꝰ viuificat. ꝛ facit ꝓ hoc glo. in. c. illo vos. in. ꝛ. pignus. de pigno. Et ad iuꝛa que dicūt legē seruandā etiā in foro anime. dic ꝙ verū quando est eadē ratio in vtroq̄ foꝛo: qꝛ sic nō cessat in foro anime. ita tenet Panoꝛ. in. c. tua. in fi. de vsuris. ꝛ quomodo ratio vl̄ causa finalis potest cognosci. vide supꝛa causa. §. v. Octauꝰ quādo verba legis nō adaptant ad aliquē casum. nec eius dispositio adaptabit̄ si de mente aliter nō cōstet. Hoc est notabile dictū Barto. i. l. vij. §. tuto. ff. de dā. in fec. ꝛ in. l. ita autē. ff. de admi. bella de quolibet cōtractu sex denarij p libꝛa. istud nō habebit locū in re extimabili. qꝛ cum ꝓba nō adaptent nec dispositio. Facit. c. inde nitatibꝫ. §. sed cū eas. ꝛ ibi Be vi. ꝛ Barto. in. l. cōstitutū. ff. de nus quādo lex ciuilis licet nō sit de iure canonico fouet lucrū odiosum, vel rigoꝛē quendā. Exemplū in capitu noster. ꝺ testa. vbi licet lex ciuilis dispone. lere legatū rei aliene. tamē nō est seruāda in foro anime. qꝛ fouet lucrū odiosum heredi. nec est fundata sup naturali eq̄tate aperte nō constito de volūtate defuncti. ꝛ facit in simili. c. ex parte i fi. de cēſi. ꝛ. c. dilecti. ꝺ iudi. ꝛ. c. i. de dolo ꝛ cōtu. de quo dic vt supꝛa Legatū. i. §. xxiij. Decim⁹ quādo lex est iuſta siue ex forma vel ex fine vel ex autoꝛitate. vt dictū est. iij. iiij. ꝛ. v. casu: siue etiā qualitercūq̄ iducat ad peccatū cōtra legē dei aut iuris canonici. vt sunt leges q̄ cōcedūt vsuras cōtra. c. sup eo de vsuris. Itē que cōcedūt incantatōnes cōtra ventos ꝛ nubes. sicut. l. eoꝛ. C. de male. ꝛ ma. ꝓtra xxvi. q. v. ꝛ. vi. in multis. c. notata. Itē que cōcedunt pſcriptionē cū mala fide cōtra regulā possessoꝛ. de reg. iuꝛ. lib. vi. Itē que permittūt exceptionē inter cōtrahentes vsq̄ ad dimidiam cōtra illud Qui nō egit dolū ꝛc. Itē q̄ nolunt aliquē obligari ex nudo pacto cōtra. c. iuramenti. xxij. q. v. Itē que nolūt valere legata ad pias causas. nisi ꝓ tot testes pꝛobent cōtra. c. relatū. ꝛ. c. cū esses. ꝛ. c. indicante. de testamētis. Itē que volūt teneri heredē ex delicto defūcti. cōtra no. in. c. in litteris. de rapto. ꝛ in. c. tuanos. de vsuris. Itē que nolunt spuriū alendū cōtra naturalē pietatē. Itē que phibent vl̄ ꝓmittunt aut disponūt super cōtrahendis matrimonijs dissoluēdis. ꝛ hmōi. cōtra canones. Itē que phibent comꝓhensaꝝ in adulterio teneri. in. l. crimē. ꝛ. l. castitati. C. de adulte. ꝓtra. §. subaudit. xxxi. q. i. intellige si vult coꝛrigere se. Itē que cōcedunt cōcubinatū cōtra illud Exo. xx. Nō mechaberis. Itē que pꝛiuate pſone cōcedunt homicidiū cōtra illud Nō occides. ꝛ de hmōi habes in locis suis diffusius. Aduerte tamē ꝙ quādo lex seu statutū aliq̄d denegat ꝓpter equū bonū publicū. vtputa ꝙ nō soluēs gabellā nō audiat. vel instrumentū qđ nō est registratū in libꝛis cōmunis reputetur falsuꝫ habebit locū in ꝓscientia etiā fm Baldꝰ. in. c. si quis ꝓ triginta. Si de feudo cōtro. fue. Idē exēplificat Barto. in extrauagāti ad repꝛimēdū in verbo denunciationē i macedoniano ꝛ veleiano: qđ no. Undecim⁹ quādo lex ciuilis nō fuit moꝛibꝫ vtentiū recepta. ꝛ canon nō disponit. aliter exꝓsse non obligat de necessitate. vt no. Pa. in. c. lras. de iuꝛa. calū. De lege canonica vel statuto. dic vt supꝛa

Lex

…ioribꝫ recepta.
…ecclesiasticē teneant
…taicoꝝ. R. Panor. i
…e cōsti. Aut lex dispo
…clesiasticis ꝛ bonis eaꝝ
…ō dita ab eo qui nō habet
…t seruāda. qz nec impator
…s habet potestatē sup eccl'iast
…psonas. vt in dicto. c. ecclesia
…nisi i duobꝫ casibꝫ. Primus est
…uilegiatiua qz potest quis priui
…nō suū subditū. sic intellige. c. no/
…i. vbi allegat lex Theodosij. Secū
…do lex est fundata sup naturali ratio
…ta tūc debet seruari nō ratione legis sed
…ne iusticie naturalis. l. scire oportet. ff. de
…usa. tuto. §. qui nō iuste. Aut lex disponit
…eneraliter nō faciēdo mentionē de clericis vl'
eccl'iasticis: sed nō potest seruari sine peccato:
vt in pscriptōne male fidei. ꝛ sic nō est seruā/
da a quocūqz. c. fi. de pscrip. ꝛ. c. licet mulier. ex.
de iureiurā. lib. vi. Aut est generalis rationa/
bilis. nec cōtradicit canonibꝫ: ꝛ tūc si est fauo
rabilis seruāda est etiā quo ad clericos ꝛ eccle
siasticas psonas. vt in. c. ij. requiris. de appel'.
Unde statutū qđ disponit. vt existentibꝫ ma
sculis: mulier nō succedat: porrigit etiā ad cle
ricos. vt no. Panor. in. c. cōstitutus. ō restitu.
in integ. Similiter priuilegiū cōcessum ho/
minibꝫ alicuius loci cōprehendit etiā clericos
illius loci. licet nō exprimat. Facit. c. dilecti. ō fo
ro cōpe. nota. Johā. de ligna. in. c. clerici. ō fo
ro cōpe. ꝛ Baldꝰ. in. l. cunctos populos. C. de
sum. trini. ꝛ nota quādo talis lex generaliter
disponēs potest se habere ad cōmodū ꝛ incō/
modū nō potest dici piudicialis. Exemplꝫ
statutū disponit qꝺ primogenitꝰ succedat: cer
te secūdogenitꝰ licꝫ sit clericꝰ nō succedet. Si
militer in statuto quo masculi excludūt muli
eres nō succedet mulier quāuis sit effecta reli/
giosa. Et ideo oēs leges disponētes sup cō
tractibꝫ emp. vendi. locato: cōmodato: ꝛ hu/
iusmodi. si nō cōtradicūt canonibꝫ sunt fuā/
de etiā quo ad ecclesiasticas psonas. Facit. c.
i. de noui ope. nūci. ꝛ est de mēte Hosti. ꝛ Joh.
an. in. c. i. vt lite pen. Hecꝰ si simpliciter affer
ret piudiciū vt qui nō facit inuentariū. vl' qui
infra tale tempꝰ nō adiuit hereditatē sit priua
tus ꝛ hmōi. quia nūqz potest esse ad cōmodū
eccl'iasticoꝝ: ꝛ ideo nō tenēt. Similiter quā/
do statuit ne possit aliquid vendi nō subdit.
Aut lex ciuilis est generalis ꝛ ratōnalis. ſz de
uiat a iure canonico: tūc in foro seculari serua
bitur. sed nō in foro eccl'iastico: neqz in terris
subiectis dominio eccl'ie: qz tunc debet seruari
lex canonica in vtroqz foro. Facit. c. si duobꝫ.
de appel. ꝛ qđ no. in. c. ꝙ clericis. de foro cōpe.
Aut lex ciuilis disponit sup materia ad eccle/
siam pertinēte: nō disponēdo ipam materiaz:
sed tollendo lucrū qđ alias deberat: vel impo/
nendo penā actionū explicāti. Exemplū pri/
mi de raptore cōtrahente matrimoniū cuz ra
pta: in quo casu lex priuat oībus bonis da/
tis sibi a raptore. ꝛ sic nō valet. vt vult glo. no
ta. in. c. de puellis. xxxvi. q. ij. ꝛ eā sequi videt
Fede. cōsilio. xxxv. ꝛ mihi placet qz videt in/
timidare matrimoniū. ꝛ sic non est seruanda
etiā quo ad nō eccl'iasticos. Exemplū secūdi
lex punit mulierē contrahentē infra annū lu/
ctus. vt. C. de secun. nup. quasi p totū. ꝛ nō va/
let ratione pdicta. Sed hoc limito nisi pena
apponeret fauore filioꝝ. sicut lex que imponit
penā matri. que agnouit tutelā filij trāseunti
ad secūda vota nō petito tutore filio. vt in. l.
omnē matri. C. ad tertu. quia tūc valet. Aut
lex ciuilis disponit circa accidētia temporalia
ad actū spiritualē vt in dote: ꝛ tūc si nō pra/
dicit canoni valet. c. Raynuciꝰ. ꝛ. c. Raynal/
dus. de testamētis. ꝛ qđ legit ꝛ notat in. c. ij. de
do. post diuoꝝ. re. Et hoc verū nisi intimider
contractionē matrimonij. Si vero cōtradi/
cit canoni: tūc pendet ab illa questione cuius
fori sit causa dotis. ꝛ Innocen. in. c. de piudi/
tia de do. post diuoꝝ. re. ꝛ Panor. tenent ꝙ est
mixti fori. ꝛ sic lex seruabit in foro suo ꝛ cano
in suo foro. ꝛ locus erit puentioni. c. cū sit ge/
nerale. de foro cōpe. Aut lex ciuilis pcedit cir/
ca actū spiritualē pūmēdo ꝛ lex canonica in/
uenitur cōtraria. puta lex pūmit matrimoni
um si masculus ꝛ femina simul habitant. l. in
libere. ff. de ritu nup. si sit libera ꝛ nō faciat que
stum de corpore. vt ibi lex canonica pręsumit
adulteriū siue fornicationē. xxx. q. v. aliter. et
sic standū est in vtroqz foro iuri canonico. qz
lex imitat canones. c. clerici. de iudi. Et fm hꝫ
limita iura que dicūt leges seruādas: que nō
cōtradicunt canonibꝫ.

¶Utrꝫ in penalibꝫ fiat extensio legis? R. Jo. de Imo. ꝛ sequit Hemi. in. c. si postqz de elect. lib. vi. ꝙ fm mentē comprehensiuā sic ꝛ fauorabilibꝫ. ſz fm mentē extensiuā nō sit in penalibꝫ. c. statutū. de elect. lib. vi. Ju alijs autē nō penalibꝫ fit extēsio ex identpritate ra/ tionis. vide de hoc glo. ꝛ Hemi. in. c. sepe. de tē po. ordi. lib. vi. ꝛ infra Pena. §. v. 6

¶Sed quomodo mens comprehensiua legis monstrat? R. fm Joh. de Imo. ꝛ Hemi. i di/ cto. c. si postqz. de electi. lib. vi. ꝙ ex quattuor 7

Primo ex cōmuni vsu verbōz: qz ꝑualet oīm rigoz z significatōni verbōz. ff. de lega. iij. l. li/ brōz. §. q tamē casius. z de cōsue. cū dilectus Secūdo si aliter intelligēdo sequeret absurd9 sensus cū detreat esse possibilis z honesta. iiij. dist. erit autē. z no. Barto. in. l. oīes populi. ff. de iusti. z iure. Exemplū lex dicit qui occi/ derit hominē capite puniat. si ad litterā dete/ ret intelligi sequeret q occidens se defendēdo vel furiosus esset occidend9 cōtra cle. si furio/ sus. de homi. qō est absonū. Tercio monstra/ tur mens comphensiua quādo in illa est expl sa ratio. quia ex illa vt dictū est colligit mens legis. Facit clemen. i. de electi. Exemplū in. c. ex parte. de postulā. vbi ꝓhibitio de aduocan/ do facta monachis extendit ad canonicos. qz licet sint diuersi tamē quia cōstitutio fundat se sup religione. ideo extendit etiā ad canoni/ cos. z ideo oīis ꝯstitutio que habet respectū ad religionē. licet loquat de monachis comp hendit etiā canonicos z oīes q ꝓmittūt tria vota. sec9 si loqueret de religiōe cū aliqua qua lificatione. puta monach9 niger et huiusmo/ di. Quarto comphendit mens legis quando per eandē cōstitutionē: vel p alias apparet id qō ibi est positū: gratia exēpli fuisse positū. si/ cut in. l. i. ff. vti. possi. dicit q licet verba edicti loquant de ede. tamē in fundo etiā habet locū vt in. §. hoc interdictū in oīibz ibidem.

8 ¶Qualiter dephendit mens extensiua legz
R. Johā. d Imo. z Bemi. vbi supra. q com prehendit ex idemptitate rationis nō scripte vt in. l. i. C. d interdi. z re. Facit. c. inter ceteras de rescript. z. c. ij. de transla. pla. Nā de simili/ bus ad similia idez iudiciū est. vt in dicto ca pitulo dicit.

9 ¶Utz lex seu cōstitutio cōcernat futura solū
R. Panor. in. c. cognoscentes. de cōsti. q sic. ne efficiat aliquos sine culpa. z hoc nisi cauea tur in lege vt extendat etiā ad ꝓterita.

10 ¶Utz cū lex vel statutū loquit p verba ꝓteri
ti tēporis indulgēdo aliquid extendat ad fu/ turā. R. Panor. in dicto. c. cognoscētes. q nō ne detur materia delinquēdi. vt est text9 limi/ tans hanc materiā in. l. cū lex. ff. d legi. p quā dicit Bar. q si statuto caueat q quilibet ban/ nitus soluens decē eximat de banno. nō habet locū respectu eoz qui bannūtur de futuro. qz daret materia delinquendi. sec9 si cessaret hec ratio. qz licet loquat per verba ꝓterita vl ꝓsen tia extendit ad futura. qz lex semper loquit. l.

11 arriani. C. de here.
¶Quomodo interꝓtatur. vide supra Inter/ ꝓtatio. in principio.

¶Quādo lex icipit ligare. R. q ad hoc q lex sit 12
oportet vt cōstituat. secūdo vt promulget. et publicatio est vltim9 actus perficiēs legē sm glo. in clemē. prologo p. l. humanū. C. de legi. Et ideo postq est soleniter edita ligat statim scientes sine expectatōe alteri9 tēporis. vt no. Panor. in. c. i. de postula. pla. z glo. z Pau. in c. ij. de re. eccle. nō alie. lib. vi.

¶Dz qñ ꝓsumit sciētia legis. R. Pa. in d. c. 13
cognoscētes. q in legibz z ꝯstitutōibz in ferio rū tps est arbitrariū sm loci qualitatē z ꝯditi onē personaz. In legibz aūt impatoz ꝓsumit sciētia post duos mēses a publicatōe facta in puincia. vt i auth. vt facte noue ꝯsti. In ꝯstitu tione vero papē Johā. an. in data. lib. vi. vult vt liget post duos mēses a publicatōne facta rome. sz ratōes sue nō mihi placēt. z ideo idez dicā qō de ꝯstitutōe impatoris. z sic videt eti am tenere Pa. in d. c. cognoscētes. z licet pa/ pa dicat habere pedes plūbeos habet tñ epos z archiepos. q qs noticiā dare pt.

¶Utz volēs ꝓbare ignorantiā sit admitten 14
dus. R. Pa. in d. c. cognoscētes. q sic. sine ali q dubio. vt in. c. fi. q ma. accu. pos. z in. l. fi. ff. de decre. ab or. Et sic patet q in ꝯsciētia n ligat ignorās sine culpa sua. aliter supflue z frustra torie admitteret ad ꝓbandū ignorantiā. Et hoc est sine dubio qñ lex reqrit dolū. facit glo. i c. ad falsariorz. de cri. fal. alias sec9 esset. vide su pra ignorātia. §. iij. z distingue vt ibi.

¶Quomodo tollit lex seu cōstitutio p cōsue 15
tudinē. vide supra Cōsuetudo. §. ix. z x. z in/ fra Statutū. §. xxi.

¶Utz tollat p legē ꝯtrariā. R. Panor. in. c. 16
cū accessissent. de cōsti. z Barto. post Ly. vt i d. l. oīes populi. dicūt q sic. licet nō fiat men tio de ꝓma. nisi habeat clausulā derogatoriaz ad secundā. qz tūc op9 esset facere mentionē de ꝓma. ar. l. si qs. in ꝓnci. ff. de leg. iij. z in. c. nō/ nulli. de rescrip. Aliqui tñ in d. l. si quis. dicūt q si loquamur de ꝓuilegio vel rescripto z te/ stamēto q sunt ꝓuata lex. sic oportet fiat mē tio quādo habēt clausulā derogatoriā ad secūdū. Si aūt loquimur de legibz z statutis nō
• oportet fiat mētio etiā si habent clausulā dero gatoriā ad secundū. per cle. dudū. de sepul. qz cū ꝓsumant oīa scire vident scīēter velle re/ uocare statuēdo in cōtrariū. sz sec9 est in ꝓba ta: q est in facto: z mihi placet.

¶Utrū ex nō vsu inducat ꝯsuetudo deroga/ 17
toria legi. R. vt colligo ex Panor. in. c. Johā. ne q. de cleri. cōiuga. q aut nō vsus habet in se actū tacitū ꝯtra dispositionē iuris. z tūc indu cit cōsuetudo. Exemplū lex dicit hereditatē

cõmuniter ꝛ equaliter filiꝰ tã masculis ꝙz fe/
minis. l. maximũ vicĩũ. C. de lib. pter. sz ꝺ sue
tudo ꝺfert primogenito. vel solũ masculis. ꝛ
secũdus genit⁹ vl femine nunꝙz sunt vse illa le
ge. ideo cõsuetudo inducit ꝓpter actũ cõtra/
riũ legi. Si vero nõ vsus nõ habet actũ ꝺtra
riũ nec tacitũ nec expssum legi. sic nõ inducit
cõsuetudo contra legẽ per nõ vsum. sic verbi
gratia. licet forte sint pl⁹ ꝙz centũ anni q nul/
lus vendidit hermofroditũ nõ tamẽ est abro
gata. l. querit. ff. de sta. ho. q vult vt extimetur
ꝑm statũ pualentẽ. Sil⁹ licet nõ agã ꝺtra eũ
q mihi damnũ ꝺdit actõne legis aq̃lie. nõ tñ
per h̃ abrogat illi legi. qz illa lex non necessitat
ad agendũ: sz ꝺat facultatẽ.

18 ¶ Utz act⁹ gest⁹ cõtra legẽ sit null⁹ ipo iure: ℟. q nõ in quattuor casibꝰ. Primo qñ causa
phibitionis non est ꝓpetua sz tẽporalis. vt in
c. i. de ma. ꝺtra inter. eccl'ie ꝺtra. ꝛ dicit tpalis
qñ est restricta ad certũ temp⁹. puta phibetur
matrimoniũ ꝓpter veneratõez certi diei. Si
militer de pfessione facta infra annũ que phi/
bet in. c. ad apostolicã. de regularibꝰ ꝛ trã. He
cus si phibitionis causa est ꝓpetua. puta cũ p
hibet aliq̃d ꝓpter malũ qđ inde sequi potest.
vt matrimoniũ ꝓpter cõsanguinitatẽ ꝛ hmõi
ꝛ sic intellige. l. nõ dubiũ. C. de legibꝰ. ꝛ. c. vi/
des. x. dist. ꝛ. c. cõtradicim⁹. xxxv. q. iij. ꝛ. c. nõ
oportet. xxxiij. q. iij. Et ista est theorica glo. ĩ
c. tua fraternitas. de spon. duoꝝ. Secũdo ꝙn
do phibitio legis cõcernit principaliter fauo
rem alicui⁹: talis phibitio habet pot⁹ vim ex
hortationis respectu illi⁹ p cui⁹ fauore prin/
cipaliter fit. qz potest renũciare. p hoc. iij. dist.
. ℌ. hec ꝛ sic legibꝰ h̃ ponit Panor. in. c. ad apo
stolicã. de regula. ꝛ infert qđ posset p hoc inten
tari. licet statuto caueat. ne mulier possit ꝺtra
ctum facere sine psentia duoꝝ agnatoꝝ q va
leat cõtractus sine eoꝝ psentia. si statutũ ex/
presse nõ annullet actũ factũ. Facit. l. si q̃s in cõ
scribendo. C. de pact. facit d. c. ad apostolicã.
vbi patet obligationẽ acq̃ri deo. licet sit actus
phibit⁹ a lege fauore pfiteri volentis. Tercõ
quãdo lex ꝺat certam formã sup eo qđ alicui
cõuenit ex sua potestate. Exemplũ episcopus
ex sua iurisditiõe potest absoluere ab excõmu
nicatione. vbi cõditoꝛ canonis sibi nõ refuat
Attamẽ lex dicit q nõ absoluat: nisi faciat sic
vel sic. Si facit ꝺtrariũ tenet tamẽ absolutio
sec⁹ quãdo lex ꝺat potestatẽ illi qui eam alias
nõ habet cũ tali forma. qz si nõ seruat formaz
nihil facit. hoc capit ex d. Lar. in cle. i. de iure
patronat⁹. ꝛ cõcoꝛ. glo. ibidẽ. ꝛ Pau. Quar/
to quãdo lex punit cõtra facientẽ. qz tenet si ex
pssenõ annullet factũ cõtra. sec⁹ quãdo ñ pu
nit. sed solũ phibet qz sic nõ tenet. ꝛ sic loquit
lex nõ dubiũ. C. de legibꝰ. hoc ponit domin⁹
Cardinalis in cle. i. de rescript. diuersa tñ cir/
ca hoc est doctoꝛũ opinio. quibusdã dicẽtibꝰ
q in oĩbꝰ casibꝰ facta cõtra legẽ sunt ipo iu/
re nulla. nisi lege speciali act⁹ sustineat ꝑm Jo
hã. an. in d. c. ad apostolicã. ꝛ cũ eo cõmuniter
docto. Sz mihi placẽt dicti quattuoꝛ casus
in quibꝰ valẽt gesta cõtra. l. qui faciũt ad ma
gnam ꝺclarationẽ dicte. l. nõ dubiũ. ꝛ per q̃s
clari⁹ potes intelligere quãdo factũ cõtra legẽ
alia lege sustineat. qz tũc qñ aliquis de ꝑdictis
quattuoꝛ casibꝰ cõcurrit. 19

¶ Utz facta in fraudẽ legis teneãt: ℟. q nõ.
vt no. Barto. in. l. si libert⁹ minoꝛ. ꝛ ibi tex. ff.
de iurepatro. Hec⁹ esset si fieret in fraudẽ ho/
minis etiã principis. vide Pa. in. c. dilect⁹. de
ꝑben. ꝛ qđ no. in dicta. l. si libert⁹. Et quomo/
do fit fraus legi. vide supra Fraus. ℌ. ij.

¶ De ista materia legis. vide supra Cõsuetu/ 20
do ignorãtia. ꝛ infra Statutũ. vnde appella
tione legis comphendit cõsuetudo. Facit. c. i.
iuncta glo. prima ꝛ secũda. dõ spon. vnde ꝺsue
tudo est quedã lex. l. de quibꝰ. ff. de legi. ꝛ dist.
i. cõsuetudo.

¶ Aduerte ꝑm Innoc. in. c. fi. de reb⁹ eccle. nõ 21
alie. ꝛ sequit Panoꝛ. in. c. i. de resti. in integ. q
vbi ius canonicũ in alia materia ꝺat regulaz
specialẽ q nõ ꝺtrem⁹ illã distinguere per ius ci
uile. verbi gratia. canon in ducit suã solẽnita/
tem in alienatõne rei ecclesiastice. ideo non de
bem⁹ seruare illã iuris ciuilis posĩtã in auten.
h̃ ius. C. de sa. san. eccle.

¶ Utz ꝺdentes leges iniquas peccãt. ꝛ ad q̃d 22
tenent: ℟. q licet de iure tales leges seu statu/
ta nõ valeãt. viij. dist. que cõtra. ꝛ. xxxij. q. vij.
flagitia. tamẽ facientes ꝛ sentientes peccãt mor
taliter. de quibꝰ Isa. x. Ue qui ꝺdũt leges ini
quas. ꝛ si sunt cõtra libertatẽ ecclesiasticã sunt
excõmunicati. vide supꝛ Excõmunicati. ca/
su. xij. ꝛ tenent restituere oĩe damnũ qđ p
uenit alicui ratõe talis legis. Et oĩes volũta
rie obseruãtes similiter mortalit peccãt. ꝛ ia
acq̃sita occasione tal' legis tenent restituere. si
cut in simili dicã de participantibꝰ cũ rapto/
ribꝰ. ꝛ nõ solũ dicunt inique qñ sunt cõtra le/
gem dei ꝛ nature. sz etiã qñ sunt cõtra ius posi
tiuũ ad paupes oppꝛimẽdos ꝛ insticiã impe
diendã. ꝑm Hostiẽ. qđ no. bene.

¶ Utz lex in dulgens aliquid qđ potest inten 23
dere in alteri⁹ piudiciũ intelligat saluo interes
se partis: ℟. q sic. vt tenet Bal. de pa. iura. fir.
ꝛ Panoꝛ. in. c. i. de iudi.

24 ¶ Lex cõmissoria quid sit. vide infra Pactũ. §. xvij.

Libellarius contractus qui dicit datio ad liuellum. idẽ est qđ emphitheosis. ꝛ ideo ibi vide. et de laudemio soluẽdo. quãuis quidã vt Barto. in. l. si finita. §. si de vectigalibꝫ. ff. de dã. infec. teneãt ꝙ differt. qz emphitheosis fit a domino: ſz datio ad liuellũ fit a non domino. ſ. vasallo emphiteota ꝛ huiusmodi. sed temporibꝫ nostris cõmuniter nõ differt: nisi quãdo fit illicite ꝛ vsurarie. vt patet infra Usura ꝑmo. §. xliij. ꝛ §. lxiij.

Libellus famosus est cõpositio in scriptis facta in infamiã alicuius eiꝰ qđ ꝑbare nõ vult. ꝛ ĩ publico iactata.

1 ¶ Que pena cõponent' libellũ famosum vl' inuentũ qui nõ cõbusserit vel destruxerit. ſz dolose manifestauerit viz ipsi' ℟. ꝑm glo. in sũma. v. q. i. si cõuictus est ꝑm leges decapitatur sine deportat. v. q. i. hi qui inuenti. ꝛ. l. vnica. C. de famo. libel. ꝛ fit intestabilis. uij. q. iij. ob carmen. ff. qui testa. fa. nõ pos. l. qui ꝑm cano/nes verberandꝰ est. vt in. c. i. v. q. i. ꝛ anathematizandus. vt in dicto. c. hi qui. ꝛ. c. ij. eadẽ q. sed si sponte cõfitetur nõ timore probatiõ/nũ mitius agitur cuz eo. v. q. i. c. ij. ꝛ sic punit ad arbitriũ iudicis. de officio delega. de causis in fi. Si vero vellet ꝑbare qđ in eo cõtinetur nõ punit. vt in dicto. c. ij. quia expedit crimia nocentũ nota facere. ff. de iniur. l. eũ qui. in ꝓncipio. ꝛ C. de iniur. l. iij. Qđ vez intellige ꝑm Azo. ꝛ Hostien. in iudicio. quia extra nemo debet aliũ prodere. vi. q. i. summa. d. ꝑni. dist. i. homicidiorum.

2 ¶ Utrũ teneat talis restituere famaz? ℟. ꝙ sic alium libellũ in cõtrariũ faciendo ꝛ vltra hoc tenet leso satisfacere d' alio dãno. vt supra De tractio. §. iij.

Liber dicitur ille qui nullꝰ subest potestati. ff. de capti. ꝛ postli. reuer. l. nõ dubito. §. liber autẽ populꝰ.

1 ¶ Liberã habet potestatẽ quãdo sine alterius cõsensu quis potest disponere. ꝛ non aliter in. c. fi. de postu. pla.

2 ¶ Quid excludit verbum libere? ℟. ꝙ omnez moraz ꝛ conditionẽ. c. extirpandũ. §. penul. de ꝑben. ꝛ. c. si beneficia. de ꝑben. lib. vi. ꝛ de offiordi. c. ordinarij. §. qđ si forte. lib. vi. Et ibi p Joh. an. ꝛ Archid. de homici. p humani. lib. vi. Immo ꝑm alios denotat quandã progatiuam absolutaz. seu dominũ super actum cui adiicitur. vt. l. procurator cui libera. ff. de procura. ꝛ. l. iusiurandum qđ ex cõuentione. §. fi. ff. de iureiurãdo. de electi. c. cuz nobis olim. in fi. vide per Barto. in. l. alio. ff. de alimẽ. ꝛ cibaria. leg. ꝛ Panor. in. c. cum liberũ. de sepul. ꝛ in. c. vestra. de loca. Unde liberũ dominiũ non habet ꝙs sup actũ qui qñ vult illũ exercere impedit aliqualiter. Omnis em̃ phibitio siue tpalis siue ꝓpetua cõtradicit libertati. l. libertas. ff. de sta. ho. qđ no. qz facit ad multa.

Libertus est seruꝰ manumissus De q̃ vide infra Manumissio.

Littera an preiudicet scribenti? ℟. Panor. in. c. fraternitati. de cleri. nõ resi. cõcludendo post Barto. in. l. lutius. ff. de fideiusso. Aut sunt littere generales sicut cum dicitur presentiũ latori adhibeas fidem. ꝛ huiusmodi. Et isto casu cum iste lator non possit cõtrahere vel aliquid intentare in preiudiciũ scribentis. si cui scribitur sibi mutuaret pecuniã ꝛ huiusmodi nõ ꝓiudicaret scribẽti. vt in. l. fi. C. qđ cũ eo qui in alie. potesta. quia potius sunt littere recõmendaticie. nisi aliud addat. puta sub periculo meo ꝛ huiusmodi. vel nisi dolose dedit illi lras. qz tunc teneret. ar. l. qđ vendito. ff. de dolo. Si vero sunt littere magꝭ speciales. puta qz dicit in eis tali de mea intentõne plene informato adhibeas plenã fidẽ. quia tũc tenet. ꝛ aget actis mãdati cõtra scribentẽ. ille cui scribunt. ſz non debet ei credere in aliq̃ qđ ei appropriet. Facit. l. si vero remunerandi. ff. man.

¶ Quid de eo q̃ litteras alterius aperit. vide supra Falsarius. §. ij. 1

¶ Utz damnificans proximũ ex litteris tenea 2
atur ad restitutionẽ. vide infra Restitutio. i. in. §. scriptura.

Litigiosa res dicit de cuius dñio causa inter petitorẽ ꝛ possidentẽ mouet in iudicio vide supra cessio actionũ. §. ij.

¶ Utrũ res litigiosa possit alienari. vide ibidẽ 1
in principio.

¶ Utrum litigans teneat ad restitutionez ex/ 2
pẽsaz ꝛ damnoz parti aduerse? ℟. ꝙ sic. si sciebat iniustam causam fouere. aut si a principio non sciuit. tamẽ in processu cause cognouit iniusticiã. ꝛ nõ desijt tenet. ar. in. c. domin⁹. de secun. nup. ꝛ in. l. si ꝙs inficiat⁹. ꝛ ibi Barto. ff. de posit.

Litigiosus Idē est qđ ꝓtentiosus. ꝛ de quo vide supra Contentio ꝛ Discordia. ꝛ grauiꝰ peccat p se ꝙ adulator. qz litigiosus frāgit amicicią. et sunt illi ꝓprie q̄ ad oīa ꝓtrariand causa ꝓtristandi ꝛc nll'o curātes. vt dicit ph̄s. iij. ethi.

¶ Utr litigiosus ꝛcreat ordinarī: ℟. ꝙ non. xlvi. dist. ℌ. i.

Loca An liceat mendicātib dimittere: ℟. ꝙ capta ante cōciliū. ꝛ de quo in. c. cū ex eo. ꝛ excess. pla. lib. vi. nō possunt. aliter sunt excōmunicati ipo facto. Clc. cupiētes. ꝛ pēnis. ſz capta post illud cōciliū bene possūt dimittere fm Lap. quē sequit dn̄s Petrus ꝛ ancha. ꝛ Bemi. in. d. c. cū ex eo. ꝛ in. d. cle. in ꝓb hactenus. id est vsq nūc. qz fm Papiā hactenꝰ p h aspiratū facit duas ptes. s. hac ꝛ tenꝰ. i. vsq nūc. Exq̄ infert Bemi. ꝙ fratres ordinis mei Bononie in mōte potuerūt dimittere primū locū quē ceperāt ꝛ aliū capere: cū habeāt licētiaz capiendi vnū locū in dicta ciuitate.

¶ Utr dicti mendicātes possint loca d̄ nouo capere: ℟. ꝙ nō ad habitandū: que sint ꝓpinqua habitationib hominū sine licētia sedis apostolice: que ꝛ cōstitutōne Bonifacij exp̄ssam faciat mentionē. Necꝰ esset ꝛ locis in heremis. vbi nō est ꝓpinqua hominū habitatō qz illa d̄ licētia suoz prelatoz ꝛ capere ꝛ mutare possunt. d. c. cū ex eo. Et nota ꝙ illud capitulū nō ꝓhibet transitū singuloz fratz d̄ loco ad locū qui est ꝓmissus ex causa. c. licet. ꝛ regula. cū similib. ſz ꝓhibent nouū capitulū: sī ne nouū ꝓuentū capi. vel locū ad locū mutari. fm do. Pe. ꝛ ancha. vbi supra. Et sic patz ꝙ captio casetaz: vl' mutatio quas mendicantes capiūt ad habitandū ex trāsitu vel ꝓ infirmaria ꝛ hmōi nō cadit sb ista ꝓhibitōe. ſz solū qñ ꝓ nouo ꝓuentu seu capitulo capiūt.

2 ¶ Utr loca exēpta sint in dioceſi taliter ꝙ ī ea ꝛlinquētes incidāt in excōmunicationē per statutū dioceſanū impositā cōtra taliter ꝛlinquētes. vide. j. Statutū. ℌ. ij.

3 ¶ Utr p̄fati mendicātes possint augmētare loca sua sine licētia papē: ℟. fm Lap. vt recitat Bemi. in. d. c. cū ex eo. ꝙ sic. qz ista acq̄sitio ꝛ post acq̄sitionē edificatio est ꝛ actib ita ꝓmissis. l. ab ea pte. ff. ꝛ ꝓba. ergo isti iuri antiquo stabit nisi quatenꝰ ei ꝛrogatū est. p. d. c. cū ex eo. qđ tm̄ in duob ī mutat. s. in acq̄sitione habitatōis in loco d̄ nouo: ꝛ secūdo ī mutatione ꝛ trāslatōne quib in nullo casus noster ꝛcludit. Itē ꝓhibitus acq̄rere nouū ius ī re nō ꝓhibet augmentare ius ita quesitū ante ꝓhibitionē. vt in. c. fi. ℌ. ij. ꝛ ꝓcess. ꝓhn. li. vi. sic in ꝓposito. vide ꝛ hoc supra Excōmunicatio. vij. casu. xliij.

Locatio est psone vel rei ad vsuz facta cōcessio mercede in pecunia numerāda cōuenta. alias si res vl' spes daret nō esset locatio. ſz cōtractꝰ innominatus. s. do vt facias. ꝛ ageret ꝓscrip. ver. ff. ꝛ positi. l. i. ℌ. si q̄s seruū. ꝛ ideo locator dicit qui sub mercede pecuniaria locat domū suā: ꝛ huiusmodi. cōductor q̄ ipam accipit soluēdo pēsionē. vt in d. ℌ. si q̄s. Aduerte tm̄ ꝙ ꝓtractus innominatꝰ inducit fm naturā ꝓtractꝰ nominati cui assimilat: nisi aliud actū fuerit. vt i d. ℌ. si q̄s. sequit Barto.

¶ Quid potest locari: ℟. ꝙ oēs ille res que vendi possunt: nisi sint seruitutes p̄diales. vt iter. actꝰ. via. ꝛ cetera q̄ locari nō possūt. vt est tex. ꝛ glo. in. l. locare. ff. locati. Seruitutes autē psonales: q̄ sunt vsusfructꝰ bene possūt locari. ff. ꝛ vsufru. l. arboribz. ſz nō seruitꝰ vsus. vt insti. ꝛ vsu. ꝛ habi. ℌ. munꝰ. ſz si fit ab vsufructuario extinguit locatio per mortē ipsi⁹ vsufructuarij. vt. C. ꝛ iur. do. l. si locꝰ. ꝛ ꝓ marimā ꝛ mediā capitis diminutionē. insti. d̄ vsufruc. ℌ. finit. A ꝓprietario autē fieri nō potest locatio seruitutis psonalis.

¶ Locare nō potest aliquis ꝓlatus religiosus ꝛ ad vitā. nec ad certū tempus. scilicet longum redditus vel partē eoz: aut iura: aut possessiones monasterioz. vel aliaz administrationū sibi cōmissarum: nisi necessitas vel vtilitas expostulet cōuentꝰ. ꝛ cū cōsensu cōuentus. vel si nō habet. tūc cū ꝓsensu fiat supioris. aliter suspensus est ipo facto: nec cōductor acquirit aliqđ ius. Necꝰ ad modicū tempꝰ. ꝙ no. in cle. monasterioz. ꝛ re. ec. nō alie.

¶ Utrū fructus ꝛcimaz possint locari ad annuum cēsum laicis: ℟. Panoz. in. c. vestra. ꝛ loca. ꝙ sic.

¶ Utr beneficiatus possit locare reddituꝰ sue ecclesie sine alia licentia: ℟. Panoz. in d. c. vestra. ꝙ sic. Intelligē ñ magnū tps. puta ꝓ uem annis pt. Facit glo. in cle. i. ꝛ re. eccle. nō alie. nec valet statutū seu ꝓhibitio supioris in cōtrariū h̄ impedire. ꝓpter verbū libere qđ ponit in littera. d. c. vestra.

¶ Sed quid si ante tempꝰ locationis finituz moriat: ℟. ꝙ extinguit locatio qz comparat clericus vsufructuario vel vsurario. c. vlti. ꝛ pcu. cle. ꝛ ideo extinguit sicut ius vsufructuarij. d̄ dona. c. ꝓsultatoib. d̄ pigno. c. vlti. fm

Joh.mo.qui sic no.in.c.cõsultissimo.de re.ec
cle.non alie.lib.vi.& si soluit pensionẽ non re/
habebit a successore in eodez beneficio.nisi sit
cõuersum in vtilitatẽ ecclie.vt no.Hostiẽ.in
cũ.ne plati vices suas.

6 ¶Utrz sacerdos possit locare opas suas? R.q
p diuinis officijs dicẽdis nunqz licet.ō simo.
c.cũ in eccl'ie & multi.c.aliter esset simoniac⁹.
ſz p ppalibꝫ bene potest locare.licet tñ ei paci/
sci cũ aliquo q mozet in aliqua eccl'ia vt cele/
bret ibi diuina.ita tñ q nō habeat intentiõez
ad diuina.ſz ad mansionẽ quã ibi facit.vl ad
labozẽ quẽ sustinet.vl ad damnũ qō rõne mo
re patit.vt in.c.ad questiones.de re.pmu.pe.
ar.& no.Innocẽ.in.c.penũ.ne pla.vi.suas.

7 ¶Utrz scholaris recedẽs possit ponere alium
loco sui in domo vl camera cõducta? R.Pa.
in.c.inter dilectos.de fide instru.q sic.qz con
ductoz potest locari alteri.l.nemo.C.loca.nisi
8 alind cõuenisset.vt in.d.l.

¶Dz an possit hoc facere inuit? socijs.Blo.
insti.loca.in fi.dicit q licet possit alteri locare
ratio tamẽ societat? phibet que pualet iuri lo/
cationis cũ videat electa industria persone.in
fi.p socio.§.soluit.Idẽ tenet Spe.de iudi.
§.ij.Et clari⁹ Azo.p.l.perceptione.ff.de his
qui rei.vel effu.& addit q si scholaris non de
bit in domo vt debet versari potest cõtra eum
agi acti.p socio.ſz vtili qz directa dat quãdo
cõtrahit societas ad cõmodiorẽ vsum.& vberi
orẽ questũ d qua leges loquunt.vt no.Spe.
vbi supza.Ex q vide q in materia odiosa nõ
veniet soci⁹ in domo.Et ideo si statutũ dicit
q soci⁹ teneat p socio nõ veniet soci⁹ in domo
quia nõ est ppria ista societas.Et in odiosis
verba stricte capiunt.l.iij.§.hec aũt verba.ff.
de nego.gest.& in.c.in nostra.de iureiurã.In/
sup dicit Panoz.in.d.c.iter dilectos.q si ma
le versat & nõ possit cõpesci aliter a sua insolen
tia q poterit expelli p.l.si cõuenerit.in fi.ff.p
socio.& v.q.iij.in loco.

9 ¶Utrz locari possit dom⁹ ppin qua alteri ma
gistro ita q voces ad inuicẽ cõfundant? R.q
nõ.& si fecerit prim⁹ poterit expellere vltimũ.
C.de stu.li.vz.ro.l.vnica.in fi.& hec causa tra
ctari pt in feriis tpe messis fm Hosti.de iudi.
c.significauerũt.Et idẽ posset dici de q cun qz
alio q ipediret lectionẽ pfati mgri.ar.d.l.vnice
10 ¶Cui potest locari aliqua res? R.q oĩbꝫ q
possunt emere:nisi sit miles vl curialis quib⁹
nõ possunt locari pdia ad colendũ ne amisso
vsu armoz ad op⁹ rurale se transferant.vt.C.
loca.l.milites.l.curialis.& l.vltima.subuenit
tamẽ ignoranter facienti.ff.locati.l.si q̃s ignoraũs
vbi dicit q pt exigere mercedẽ.Nõ eñ ptem
nit disciplinã qui ignorauit militẽ.Idem vi
det in clericis & monachis nisi ex causa neces
sitatis.extra ne cleri.vel mona.c.i.& c.secũdũ.
vbi hoc no.Bern.& Hostiẽ.

¶Usqz ad qō tps pt fieri locatō? R.q ad& tẽ 11
pus:& imperpetuũ.vt.ff.si ager vecti.l.i.& di/
cunt vectigales agri q imppetuũ locant.s.qz/
diu vectigal soluat.vt d.l.i.& succedit heres i
locatõe & ductõe si mouit ductoz infra tps
locatõis in iure ductõis.sec⁹ in vsufructu q̃
psonalis est & extinguit cuz psona.C.loca.l.si
quis domũ.§.si fructuari⁹.

¶Qñ est merces soluẽda? R.fm Azo.& Bof. 12
q si actũ est quãdo sit soluẽda id seruabit.alis
cõsuetudo regionis & si nõ appareat de cõsue
tudine id qō minimũ est.s.in fine.ita no.Ho
stien.& Bern.de cẽsi.ex parte.facit de reg.iur.
in obscuris.lib.vi.ff.de verb.oblig.l.q̃ hoc an/
no.& l.eũ q̃.& ff.qñ dies vsufruc.le.ce.l.i.§.si
tibi.et hec vera in stipulatõibꝫ.in alijs vide i
l.i.C.qñ dies le.ce.& i d.l.qui hoc anno.& In
nocẽ.in.c.ppter sterilitatẽ.de loca.

¶Sed nunq̃d potest locatoz inquilinũ expel 13
lere ante temp⁹ finitũ cõductõis? R.q sic in
quattuor casibꝫ.Prim⁹ si nõ soluit pensionẽ
per bienniũ:sed si parat⁹ sit soluere audiend⁹
est.ff.loca.l.quero.intellige si alius de sequẽti
bus nõ inest.Secund⁹ si dom⁹ locata sit ne/
cessaria sue habitatõni.intellige ex necessitate
superueniẽte cui aliter puidere nõ pt.vt.l.edẽ.
C.locati.aliter nõ diceret necessitas si posset
puidere alio modo.Tertia⁹ esset si tempe loca/
tionis aliã domũ nõ habebat qz sibi imputa
bit nec expellere poterit.ff.loca.l.si q̃s domũ.
§.huic subiungi.Tercia⁹ cũ domus eget refe
ctione quia min̄at ruinã:que tamẽ tempe lo/
cationis nõ minabit.& in isto casu & pcedenti
fiet remissio pensionis pro rapta tẽporis.c.p/
pter sterilitatẽ.de loca.& d.l.edem.& d.l.quero
.§.inter locatoꝛez.vel puidebit de alia domo
eque idonea.ff.eodẽ.l.cũ plures.in pin.Dz
an ea refecta poterit cõductoz petere i ea repo/
ni? R.q sic.glo.iuncto tex.l.si duo.§.cũ iñgli
nus.ff.vti.possi.& ibi p Bart.Quart⁹ quã/
do cõductoz in domo puerse cõuersat sine le/
sione rei.vt pura tenet publicas meretrices.&
sic nõ remittit pensio fm Hostien.vel versat
puerse cũ lesione rei:tenendo porcos i solario.
incidit arbores.nõ colit suo tpe.& tunc remit/
titur pensio.ſz aget ad interesse dñs de dãno
dato fm Hostien.in d.c.ppter sterilitatẽ.Et
fm hãc distinctionẽ doctoz.docto.in d.l.edem
& in d.c.ppter.q̃ videt cõtrariũ.

14 ¶ Utz in q̃lib⁹ possit silr ꝓpter necessitatẽ di/
mittere domũ ante finitũ tps ꝯtra voluntatẽ
dñi: R. Panor. i d.c. ppt sterilitatẽ. q sic fm
Vinc̃. z Jo. an. h tenet etiã glo. in l. si in lege
.§. si dom⁹. ff. loca. Exq̃ pt inferri q ꝓpter pe/
stẽ pt dimitti. qz est pbabilis necessitas. z facit
tex. i. l. habitatores. ff. e. ti. z sic i ꝓscia esset fuã
dũ. q̃uis i foro ꝯtẽtioso forte aliter teneret.

15 ¶ Utz sit minuẽda pensio rei locate qñ cõduc/
tor ñ potuit vti re ꝯducta: R. q aut q̃s locat
res. z si stat p locatoris volũtatẽ: q̃min⁹ re cõ/
ducta nõ vtat ꝯductor sic teneat ei ad interesse
l. si ꝺ fundo. C. locati. Si ꝙ nõ ex volũtate
sz p casuz fortuitũ ex ei⁹ pte vl ex pte rei loca/
te ꝯtingentẽ sic pẽsio remittit p rata. Exẽplũ
ex pte locatoris. puta qz ꝓpter delictũ ei⁹ fun/
d⁹ locat⁹ publicat⁹ est. Exẽplũ ex pte rei velu
ti si edes locate exuste fuerint. vl ager terremo
tu corruit. vt. l. si q̃s domũ. in fine. z. l. ex ꝯduc/
to. §. i. z. l. sz addes. §. si q̃s. ff. loca. Idẽ dicen
dũ qñ ex necessitate locatore aduenĩẽte opor/
tuit ꝯductorẽ expellere. vl ꝓpter refectionẽ do
m⁹. l. q̃ insulã in ꝓnci. z. l. si fund⁹. ff. e. ti. Si
ꝙ stat p ꝯductorẽ. vl p ei⁹ culpã q̃min⁹ re lo
cata vtat. nihilomin⁹ totã pensionẽ soluere te
neat. l. colon⁹. §. nauẽ. ff. locati. Si ꝙ ex casu
fortuito exq̃ re locata vti non potuit silr teneat
qñ locator alteri locãdo verisilr mercedẽ ha/
buisset. alꝫ non. vt ptz ex. l. si. §. i. ff. ad. l. ro. de
iactu. facit. l. sz addes. §. cũ q̃dã. ff. locati. Sz
i casu qñ q̃s locauit opas: nec p eũ stat q̃min⁹
eas soluat. sz ꝯductorẽ. sic tat ꝯductor etiaz
si impediat casu fortuito: nihilomin⁹ pẽsionẽ
pstabit. vt est casus i d. §. cũ q̃dã. Qd̃ vez cre
do in ꝓscientia qñ talis locator nõ habuit cui
locando opas acq̃reret mercedẽ ꝓpter talẽ lo
cationẽ: quã mercedẽ habuisset si tali ñ locas/
set. Si ꝙ stat p locatorẽ q̃min⁹ opas pstaz
tũc si nõ impedit casu fortuito teneat ad inter/
esse oĩe: nec mercedẽ habebit. Si ꝙ impedi
tur casu fortuito. sic remittit pensio p rata tpis
vt est casus i. l. si vno. §. itẽ cũ q̃nidã. ff. loca.
Idẽ in. l. si hi. C. locati. z. l. aduocatõis. C. de
cõdi. ob causaz. nõ aũt teneat ad interesse. Et
si iã inchoasset opas vel feciss̃et aliq̃s expẽsas
ad se ꝓparãdũ: z tali casu fortuito impedit re/
petet eas expẽsas quas fecit ꝓpter hoc. vt in. l.
si pecuniã in prĩci. ff. de cõdi. ob causaz. habe
tur de eo q̃ parauerat se ire ad locũ: z impedit⁹
fuit per tempestatez. Fallit hoc vt nõ remittat
pensio qñ ex casu fortuito stat p locatorẽ i ad/
uocato. qz nõ repetit salariũ ab ei⁹ heredibus
ipo moriente. l. i. ff. de va. z extraor. cog. Idez
ꝺ quocũq; habente publicũ officiũ. z sic loqui
tur lex arbꝰ ibi. §. de illo. ff. de vsufru. z. l. defu/
ncto. ff. locat. z. l. die fũcto. ff. de offi. asse. Itẽ
fauore libertat. vt in. l. cũ heres. §. stich⁹. ff. de
sta. liber. hec eliciunt ex Azo. z Bar. z alĩs in
ꝺ. §. cũ quidã. Et h tene: nisi ꝙsuetudo aliter
haberet. vt. s. familia. §. q̃.

¶ Sz q̃d si locata re ꝯductor vsus fuit: sz ste/ 16
rilitas in ei⁹ fructib⁹ ꝯtigit: R. Pa. i d.c. ppt
sterilitatẽ. q si sterilitas puenit ex casu fortui/
to. vl ex vicio rei sine culpa coloni. vt puta qz
timet magnã siccitatẽ vl aquaz abundantiã
vl frig⁹ vl grãdinẽ z hmõi. z nõ pt recõpensa
ri cũ fertilitate anni pcedentis vl sequẽtis ime/
diate. dũmodo duret eadẽ locatõ. fm Host. i
summa. e. ti. sic fiet remissio p rata. puta erat
solit⁹ colligere. xv. modios. z soluebat tres au/
reos nõ recolligit nisi. x. sic nõ soluat nisi du/
os aureos. nisi sequẽti anno vl pcedẽti recolle
git. xx. modios. Et idẽ dicas etiã si soluat cer/
ta species. qz licet ñ sit ꝓprie ꝯtract⁹ locatõis;
vt dixi. tñ q̃ ad h idẽ erit indiciũ. Predicta tñ
nõ intelliges de partiario q̃ cũ dño lucz z dã
num partit. qz nõ fit remissio. vt no. glo. in d.
c. ꝓpter sterilitatẽ. Et q̃uis doc. fuerint varij
i d.c. ꝓpter. z in. l. ex ꝯducto. ff. eo. ti. q̃n dicat
sterilitas mihi placet maxie q̃ ad ꝓscientiã. qđ
Jo. an. z Pa. in d.c. ꝓpter sterilitatẽ sequunt
vt. s. dicat sterilitas qñ nõ colligunt nisi due
ptes ꝺ trib⁹ solitis. sec⁹ esset i alio modico. Sz
aduerte q si fruct⁹ affuissent. sz postq̃ recolle/
cti fuerũt marcuerũt. vl cũ erãt recolligẽdi ex/
ercit⁹ pteries ipsos destruxit. z hmõi. nõ dicet
sterilitas. nec fiet remissio pẽsionis. vt in. l. ex
ꝯducto. §. si vis. ff. lo. z. l. damnũ. C. eo. ti.

¶ Sed q̃d si fertilitas: nunq̃d augmentabit 17
pensio: R. fm Pa. vbi. s. q aut h cõtingit. qz
fruct⁹ pl⁹ valẽt solito. z sic ñ fit augmentatio.
sicut nec fieret minutio si min⁹ valerent. Aut
puenit p industriã coloni. z sic nõ augmenta
bit pensio. ne sua industria sibi sit dãnosa. vt
ff. eo. l. ex ꝯducto. z. l. fi. C. de alluui. Aut ꝯtin
git ꝓpter bonitatẽ rei: z silr nõ fit. Aut cõtin
git melioratio casu fortuito. puta locaui mo/
leu dinũ: exq̃ ꝯductor solũ pcipiebat q̃nqua/
ginta ꝓpter alia molendina q̃ nũc sunt destru
cta pcipit centũ. z sic fiet augmẽtatio pẽsionis
p rata sicut fieret remissio ꝓpter sterilitatẽ. ca
su fortuito ꝯtingẽte. qz ꝯtrario ꝛe eadẽ est disci
plina. xxxij. di. hospitiolũ. z. l. i. ff. de his q̃ sunt
sui vel alie. iuris. hoc idem tenet glo. in. l. si mer
ces. ff. eo. ti. Propterea aduerte q ꝯtractus locã/
dationis z cõductionis est cõtractus bone fi/
dei. vt in fti. de ac. §. actionũ. z iõ merces debe
ꝯuenire arbitrio boni viri. l. si in lege locatõis

in prin. ff. locati. aliter restituere obligat.

18 ¶ Quid si qs cōducit molendinū p se z suis heredibꝫ p certa mercede in perpetuū. z diui/ sis filijs fit mltiplicatio in infinitū. nunqd te nebit molendinū molere illis oībꝫ illo pcio quo cōuenit? R. fm Pile. in suis. q. pl viij. q. qs in vna. ff. de piculo z cōmo. rei ven. Sed Albri. in autē. hoc ius. C. de sacrosan. eccle. di cit. q imo tenet de stricto iure. ad qđ facit. l. si seruꝰ ita. ij. R. ff. de serui. vrba. pdio. Sed de eqtate cōscientie tene prima.

19 ¶ Utz locās fundū alicui ad mediū nlla fa/ cta mentōe đ arborib. nunqd colonꝰ habebit ptē fructuū arborꝫ? R. q nō. sz locator habebit oēs. l. fructꝰ. ff. đ vsuf. Et si colonꝰ destruat ar borꝫ tenebit. Silr eiꝰ culpe imputat. si aliqs eiꝰ odio arbores excidat. l. si merces. §. cl'e. ff. lo. Dđ limita fm glo. ī d. §. culpe. vez qñ ppt culpā suā seu dolū tale odiū ē causatū. alꝫ nō

20 ¶ Nunqd postꝙ colonꝰ semiauit agz si dñs eaz vendat alicui: poterit expelli p̄emptorē? R. q nō. sz medietatē fructuū habebit vl' put conuenerāt. si tñ vēditor oēs fructus accepisset: aget colonꝰ ptra vēditorē. ff. de lega. i. l. nihil. spēale tñ pulegiū habet colonꝰ fisci. fm Ro. Dic aduerte q succedēs ī re locata si est de be/ neficijs eccl'iasticis. z sit facta ab habēte admi nistratiōnē z cū debitis solēnitatibꝫ z causis. de quibꝫ. s. Alienatio. Et ad debitū tps tenet stare locatiōni. z si eccl'ia foret lesa posset petere restitutionē in integz. c. i. đ resti. in integ. z. c. i. de re. eccle. nō alie. Si vo nō habebat admi nistratiōnē. vt sunt canonici simplices. sic nō tenet stare. qz eq̄parat vsufructuario q̄ nō pōt locare vltra tps vite siue. l. si qs domū. ff. loca. Cū vero res locata nō est eccl'iastica. tūc suc/ cessor vniuersal' tenet stare. l. viā veritatꝫ. C. lo ca. Successor vo particularis in dicta re nō te/ net stare nisi locator habuisset administratio nē plenā vt maritꝰ in pdio dotali. qz sic tenet. vt in. l. si filio. §. fi. ff. solu. matri. Idē in tutore respectu pupilli. l. si tutele. ff. de admini. tuto.

21 ¶ Quid si cōductor aliqd expēdit in re cōdu cta? R. fm Hosti. si expendit necessario vl' vti liter aupt edificauit vl' instituit: aget ptra lo/ catorē: vt restituat expēsas. ff. loca. l. domꝰ. z l. sed addes. §. si inquilinꝰ. z ibi glo. sz clari or ter. est in. l. colonꝰ. p̄mo. R. ff. eo. ti. Si tñ posset tollere impēsas sine lesione rei: nō tene/ ret locator. sz ipe eas tollere posset. vt in d. §. si inquilinꝰ. Predicta nō intelligas de expēsis factis p pascēdo aīali locato vl' colēda pouelli/ one z hmōi. sz đ aliꝭ. puta curatōe morbi. re/ paratōe ruine. vl' plantatōe vineaz. z hmōi. vide etiā qđ dico. s. Edificās in pnci.

¶ Utz in locatōe possit interuenire vsura? R. 22
q sic. est vsura ex pte cōductoris: videlicet qñ rōne mutui interpetati. puta qz añ tps soluit pensionē solū habito respectu ad p̄uentionez tpis. vl' mutui veri minuit de pensione debita z sic restituere tenet. Faciūt no. in. c. ad nostrā de emp. z ven. z in. c. illo vos. de pigno.

¶ Ex qua culpa tenet cōductor đ re cōducta lo 23
catori? R. q đ dolo lata culpa z leui. qz gratia vtriusqz ptrahit. in sti. q̄bꝫ mo. re cōtrahi. ob li. §. vlti. licet alīq teneāt q etiā teneāt de leuis/ sima. sz primū cōiter tenent glo. z doct. in. l. si qs domū. §. celsus. z in. l. si merces. §. q̄ colū/ nam. ff. loca. Et qđ dico de cōductore: idē di/ co de locatore. Et licet Mar. in. §. q̄ columnā velit teneri locatorē oparū ad trāsuehendas colūnas. z sil'ia q̄ faciliter franguntꝰ: etiā de le/ uissima ppter ter. q̄ ibi dicit: culpa abest si oia facta sunt q̄ diligētissimꝰ quisqz obseruatꝰ fu/ isset. z dicat forte speciale in h casu. Glo. ibidē tenet ptrariū. Tu tñ sic cōcorda. q aut aliquis locat opas in re q̄ reqrit diligentissimā curaz. vt puta polire adamātē. incidere brocatū p ve ste fieda z hmōi. z tenebit de leuissima. d. §. q̄ columnā. Aut nō locat opas ī re talis impor tantie. Et sic vera est glosa. qz tenet solū de le/ ui. Nec obstat glo. in. l. q̄ mercedē accepit pro custodia. z in. l. dñs. ff. eo. ti. vbi dicit q si spe cialiter mercedē accepit p custodia q tenet de leuissima. Pro cuiꝰ intelligētia aduerte q qñ qs mercedē accipit p custodia si sumꝰ in ptra ctu in quo solū tenebat de lata culpa. vt in de/ posito. sic acceptio mercedis p custodia faciet vt teneat de leui. z sic intellige. c. bona fides. de depositō. z. l. i. §. si vestimēta. ff. depo. Si vero sumꝰ in cōtractu in quo tenet de leui culpa si/ cut in locato. sic acceptō mercedis p custodia rei locate faciet vt teneat de leuissima. z sic loq̄ tur. z intellige. l. q̄ mercedē. z. l. dñs pdictas. Dđ bene no. p soluēdis multis ptrarietatibꝫ Nec solū tenet de culpa sua sz etiā illoz quoz

● opere vtit. Si ipe diligentiā nō adhibuit. l. si merces. §. q̄ columnā. ff. locati. z. l. itē queritꝰ. p totū. xpiij. q. iij. tres psonas.

¶ Utz locans vasa viciosa ignorāter z ppte/ 24
rea vinū effusum est. vel marcuit teneat ad re stitutionē? R. q sic. ad restitutionē ītelligit esse vi/ nū: nec ignorātia eū excusat. secus esset i pascu is locatis vbi herba pestifera erat quā igno/ rabat. qz licet animalia cōductoris sint mortua nō tenebit locator. vt in d. l. sz addes. §. i. vbi

Ludus

dicit glo. ℔ esse speciale ī locato vt ī teresse extra rē℔ veniat. Jn ꝺscientia tñ ñ h̄ret locū dicta. l. nisi qñ locasset talia va'a p bonis. secꝰ si simpliciter exhibuisset vidēda p ꝺductorē. ignorans ipe an sint bona vel ne. qz tūc cū nō sit in aliqua culpa nō teneꝛ Et fortiori teneꝛ ad restitutionē interesse q̄ scienter locat rē vicioſam. ar. ꝺ. l. ſz addes. Et qꝺ dico in vasis intellige in oīi re vicioſa: ex qua damnū ꝓximo euenire pt. Qꝺ nota p illis q̄ locant equos qui volunt se in aq̄s: si ꝺstruanꝫ vestes tenenꝫ. z si miles. secꝰ in cōmodato.

25 ¶ Quid si nauta ponat res meas i alia nauī q̄ vbi posueraz. z pierūt? R. q̄ teneꝫ dicta. l. itē queritꝫ. ℌ. i. z ℔ vez si multo ꝺño. Si ℌo bona fide z sine culpa. nō teneꝫ. silr nō teneꝫ etiā si dolose posuisset qñ vtraq̄ nauis perijt in eadem nauigatione. ff. ad. l. ro. ꝺ iac. l. fi. ℌ. i. qz licet sit in culpa infideliter rem tuā ꝺtractando. nō tñ ex tali culpa ē amissa. exquo oīmino peritura erat. qꝺ ṫene no.

26 ¶ Quis pbabit affuisse dolū vl' latā culpam R. Fm Dost. q̄ ꝺductor. puta pastor. sicut argentariꝰ ꝺbet pbare amisisse rēs cū ruina vl' incēdio. l. si q̄s ex argētarijs. ℌ. vlti. ff. ꝺ eden/do. Jdē ꝺ custode carceris. l. vlti. ff. ꝺ custo. z exhi. re. tñ alias q̄ dolū allegat pbare ꝺbet. l. q̄riens. ℌ. q̄ dolo. ff. ꝺ pba. Ego tñ ℔ nō teneo. ſz dico q̄ qñ q̄s teneꝫ solū ꝺ dolo et lata culpa: q̄ incumbit pbatio dicēti eū fuisse i dolo vl' lata culpa. sed qñ teneꝫ ꝺ leui vel leuissima: tunc teneꝫ pbare casu amisisse. Et sic loquunꝫ dictꝰ. ℌ. vltimꝰ. z ꝺ. l. vlti.

l **Vcrū** nō dicit nisi ꝺcti expēsis. l. illō. i glo. C. ꝺ colla. z. ff. p socio. l. mutꝰ

Ludus z iocus alius spūalis z diuinus. z iste est ille qui ꝓuenit ex magna mentis ꝛuotione. ꝺ q̄ in p̄s. Omnes gentes plaudite: quē exercuit Dauid qñ ante archā dñi saltabat. q̄. Reg. vi. z iste sanctus z virtuosus erat.

l ¶ Est z aliꝰ ludꝰ q̄ dicit humanus q̄ fit ad recreationē suā vel alioz. vl' causa virtutis experiende. z iste aliqñ dicit theatralis a loco apto ad theatrandū. ſ. speculandū. Aliqñ larualis. q̄ larue sunt ꝺformitates hominū p appositionē coloz vel rez que vulgariter dicūt maschere. Aliqñ hystrionalis in q̄ quis ꝺ p̄sona sua facit ludū qui vocat vulgariter stragitatoz. Aliꝰ illoz q̄ ludūt albagatelle q̄ sunt rerū honestaz ꝺmonstrationes. Aliꝰ hastiludialis in quo ludit cū hastis. i. lanceis. qui dicit vulgariter gioſtra. Aliꝰ torneamentoz: q̄ hodie nō est in vsu. in quo quidā includebāt se in quodā circuitu ad pugnandū. Quidā pilealis. balistat'. saltalis. scacalis. cozealis. z huiusmodi. q̄ habent nomina ab eo in quo exercent que plura sunt q̄z vocabula. vt. l. natura. ff. ꝺ p̄scrip. ver.

¶ Utrum talis ludꝰ humanus sit prohibitꝰ? z R. q̄ ꝺ se nō est malus. sed aliqñ rōne alicuiꝰ circūstantie est phibitus: etiā ꝺ p̄cepto. Primo rōne loci. Nā tales ludi nullo modo p̄nt fieri in eccl'ia: aut loco sacro. c. cuz ꝺcorem. ꝺ vita z hone. cleri. z. c. ꝺcet. ꝺ immu. eccle. li. vi. Uñ nō excusarem a mortali qui talē faceret in eccl'ia: nisi forꝛet quid modicū. cū videat iure diuino prohibitus. ibi. Domus mea domus oꝛōnis vocabit. Demonstrationes vero que fiūt ad honoꝛē ꝺi. puta passionis christi z vite alicuius sancti nō sunt prohibite ibi fieri. que nō ꝓpꝛie vocanꝫ ludi. vt no. in ꝺ. c. cū ꝺcoꝛē. Secūdo prohibenꝫ tales ludi ratione periculi lesionis coꝛpalis. sicut torneamēta et hmōi. ꝺ torneamentis per totū. Unde oīmis ludus in quo ꝓbabiliter imminet periculum mortis coꝛpalis phibet sub pena peccati mortalis. qz contra p̄ceptū ꝺi Matth. ff. Dilliges ꝓximū tuū. Facit lex cruenta iūcta glo. C. ꝺ gladi. z. l. nam ludus. ff. ad. l. aquil. secꝰ quādo nō imineret ꝓbabiliter. licet aliqñ accidisset z raro. Tercio phibet ratōne p̄sone. Nam clericis z multo magis religiosis phibetur oīmis ludus cū armis. vt in. c. ꝓinebat. ꝺ homi. qz z arma portare nisi causa ꝺfensionis sunt p̄hibiti ꝺ p̄cepto. vt in. c. clerici arma. ꝺ vita z hone. cle. Silr ꝓhibet eis ludꝰ hystrionalis. vt no. in. c. ꝺonare. lxxxvi. di. ꝺ quo dic vt. ℌ. Hystrio. Quarto phibetur ratione scandali. vt puta clericꝰ z religiosis aliquē ludū exercere in publico. ex quo seculares icā dalizarenꝫ: esset p̄catū mortale. Fm qꝺ. j. di. co Scandalū. ℌ. ij. Jdem dico qñ quis ex tali ꝓuocaret aliū ad scandalū mortalis peccati sicut in choꝛeis. z multo magis si sibi immineret ꝓbabiliter tale scandalū. z hoc aduerteret peccaret mortaliter. secꝰ si ꝺ scandalo non aduerteret. qz nisi forꝛet in lata culpa non credo peccaret mortaliter. Aduerte tñ q̄ clericis z religiosis est phibitꝰ rōne honestatis cleri/calis oīmis ludus in q̄ ex ꝓpꝛia p̄sona faceret ludū in publico. sicut esset saltatio. choꝛizatio z hmōi. Uñ nō excusarē eos a mortali. ar. c. ꝓdilectōne. in fi. ꝺ ꝺse. di. ij. z qꝺ no. ꝺ. c. cū ꝺcoꝛem. secus in secreto cū aliquib⁹ honestis. Itē ludus larualis est eis interdict⁹

ḡz nō possūt mutare habitū: nisi ex causa rationabili. vt. s. Excōicatio. vij. casu. xxvij. Et licet Jaco. de are. in l. si q̄s cū sciret. ff. p empto re. z Ly. z Pe. in auten. de san. epi. z cle. in. §. interdicim⁹. el. ij. teneāt q̄ lud⁹ scacoꝝ phibe atur clericis. Rō ſm Mar. in d. §. interdici/ mus. qz nō min⁹ facit eos deuiare a diuinis officijs in q̄bꝫ detēt insistere. vt. l. generaliter. C. de epi. z cle. sicut lud⁹ aleaꝝ q̄ est eis phibi tus ibidē. Ego tñ dico verā esse p̄dictaꝫ opi. niā i oīb⁹ ludis q̄ñ ꝓpter eos dimitterēt diuina ad q̄ tenent. alias nō. Uñ licet lu/ dere ad scacos. vt tenet Rich. in. iij. di. xv. sic alijs secularib⁹: nisi rōne scādali vl' inhonesta tis clericalis. vt puta publice ludēdo. Quin/ to rōne cupiditatis. vñ tenet Matth. vt no. Lar. in cle. ij. de vi. z ho. cleri. q̄ ludens ad sca cos causa cupiditatis: peccat mortaliter. Qd̄ intelligo vez q̄ñ talis cupiditas esset mortal' de se. de q̄ q̄ñ sit mortalis vide. s. Auaricia. §. t. Et idē dic q̄ñ fieret ex quacūq; alia mala in tentōe foret mortale si intentio est de eo qd̄ est peccatū mortale. Attēde tñ q̄ q̄ñ talis ludus humanꝰ fit causa lucri ꝑncipaliter est illicit⁹ Uñ peccant venaliter. qz dent ludere ꝑnci/ paliter causa recreatōis z solatij: z exercendi ingenij vel virtutē corpis. Uez est: qz facili/ ter inducit ad mortale: q̄ñ fit ꝑncipaliter cau sa lucri. vt patet ex experiētia. z vitupand⁹. li/ cet lucratū nō sit nisi de bono ꝯsilio paupibus erogandū. Sexto rōne tpis. puta qz dies fe/ stus p̄ceptus. Nā cū tali die phibeatur oīe opus seruile. Exo. xx. nō video qūo hastilu/ dia talib⁹ diebꝫ z hmōi: in quib⁹ requrit ml'/ ta seruit⁹: possint fieri sine peccato mortali. Jn alijs ludis in quib⁹ modica seruit⁹ inest non esset mortale. licet fiat in festo. nisi p totuꝫ diē se in hmōi occuparent dimissis diuinis. Hoc qd̄ dixi d̄ hastiludijs q̄ sit mortale peccatū te net Rich. in. iij. dist. xxxvij. Sed si ex nulla ista circūstantiaꝫ fiat illicit⁹: nō erit peccatū si fiat causa honeste recreatōis: vel virtutis aut ingenij exercēdi. Aut si erit peccatū erit venia le. de corea tñ vide. s. corea. Aduerte q̄ i ludis q̄ fiūt causa virtutis exercēde: vel ingenij: nō licet ludere nisi per vnū solidū. vt in d. auten. aleaꝝ. z solidi. lxxij. faciūt vnā libraꝫ auri. C. d̄ su. ꝓpo. z Archi. l. quotiēscunq;. Sz tu hoc li mita ſm ꝑsonā ad istā rationē sic: si nō ꝯce/ dit nisi vn⁹ solid⁹ in ludo magnus. ergo gros/ sus solū paruis.

3 ¶ Est z terci⁹ lud⁹ q̄ dicit diabolic⁹. qz opati/ one diabolica est inuent⁹ ad inducendos ho/ mines ad peccatū. z iste est in triplici differen tia. Prim⁹ ꝯsistit i ludib⁹ ḡis. q̄ ludibria sunt rez inhonestaꝝ demonstratōes z talis ludus oīb⁹ phibitus est tā exercere q̄z videre. Un de q̄ñ tales demonstratōnes habent puocare ad lasciuiā videntes tunc peccant mortaliter: tam exercētes q̄z volūtarie videntes. Facit qd̄ s. dixi Curiositas. Uñ dicit tex. in phemio. ff. quis em̄ ludos appellat eos ex quib⁹ crimi na oriunt. hec em̄ fieri nullo patimur modo. hec ibi. Secund⁹ ludus dicit lud⁹ alee. z sub isto comphendit oīs lud⁹ q̄ innitit solū fo/ tune. vt lud⁹ carthaꝝ: taxilloꝝ: z hmōi. Ter/ cius lud⁹ dicit mixt⁹. qz partiꝫ innitit fortune z partim industrie. vt lud⁹ tabulaꝝ cū taxillis qz respectu taxilloꝝ versat fortuna. respectu ta bulaꝝ ducendaꝝ versat industria

¶ Uez isti duo ludi vltimo dicti sint phibi/ 4
ti. R. q̄ sic. vt patet in auten. aleaꝝ vsus. C. de reli. z sumpti. fu. z in. c. ep̄us. xxxv. dist. z licet. Hugo in d. c. ep̄s. teneat q̄ semp peccat mor/ taliter ludens ad p̄dicta. tñ nō credo vez. nec dictū. c. ep̄s. facit p sua opinione. qz dicit de/ seruiens. z dictio de auget. vt. ff. de posiri. l. i. in princi. Jdeo ſm glo. ibidē. z Rodoñ. peccat mortaliter ille q̄ valde seruit ludo. id est ducit in ꝯsuetudinē. alias aliq̄ñ z raro nō credo fo/ret mortale. Nec obstat dicta auten. aleaꝝ lu dus: qz ip̄os phibet p verbū decernim⁹. qd̄ nō inducit ad mortale. vt dixi. s. Lex. §. iij. Cle/ ricis tñ z religiosis videt esse mortale ludere. aut ludētes ad ip̄os videre. vt in auten. d̄ san. epi. §. interdicim⁹. z ibi sequit glo. Sz ego ꝟ nō credo. qz impator nō potest ꝑcipere clericꝫ. z ideo idē dico de clericis qd̄ de laicis q̄ peccāt mortaliter q̄ñ tales ludos ducūt in ꝯsuetudi nem: nisi rōne scādali. vt supra dictū est de lu do humano. Ratio. qz isti ludi non sunt phi biti. qz mali sint de se. sed ideo sunt mali qz p/ hibiti. z causa phibitionis sunt mala que cō muniter ex ip̄is sequunt. que nō sic eueniunt in raro ludentib⁹ sicut in cōsuete. z qz phibi/ tio nō se extendit nisi ad deseruiētes talib⁹ lu/ dis. Jdeo tene qd̄ dixi. Uez est q̄ est pericu/ losum talib⁹ ludere ꝓpter multa peccata que cōmuniter in ip̄is fiunt.

¶ Sz q̄d si q̄s ludit ad p̄fatos ludos gratis 5
causa recreatōis vel causa ꝯuiuij ex ꝯsuetudi ne. nūq̄d peccat mortaliter. R. glo. in d. §. in/ terdicim⁹. videt tenere q̄ sit clericꝰ. Sed ego attendendo ad narrationē. d. auten. alearuꝫ vsus. z ꝯsiderando q̄ deamus euitare cozre ctionē iurū. c. cū expediat. de ele. li. vi. Dico q̄ nō phibet. imo licite potest in eis ludi gratis. vel in aliquo modico siue causa conuiuij siue

K

causa recreatōis. Et sic intelligo. l. qđ in ꝯtinuio. ff. de aleato. Et intellige modicū respectu psone q̄ ludit. z tale modicū qđ etiā facilit̄ donaret. qz in hmōi ludis sic factis cessat ratō pohibitōis. nisi rōne alicui⁹ circūstantie. de q̄bus. §. ij. esset mortale. Nec ob. d. c. eps qđ non distinguit sz absolute loquit de oīi aleatore. ergo nec nos debem⁹ distinguere. qz h̄ verū esset nisi ratio nos induceret ad distinguendū. sicut h̄. facit. c. marchion. i. q. i. vbi dr. nō putem⁹ in ꝟbis scripturaꝝ esse euangeliū: sed in sensu: nō in superficie sz in medulla: nō in frmonū folijs: sz in radice rōnis. hec ibi.

6 ¶ Utr̄ inspectores pdictoꝝ ludoꝝ phibitoꝝ peccēt mortaliter? R. glo. in d. §. interdicim⁹. videt tenere q̄ sic: si sūt clerici. Sz tu dic q̄ siue sint clerici siue laici ispectores. q̄ aut ex aspectu eoꝝ inducunt efficaciter aliq̄ ad ludendū z sic si ludentes peccāt mortaliter. sic inspectores. Si vero eos nō inducūt ad ludū ex eorū aspectu: nec ad ꝯtinuandū ipm sic: si aliō mali nō admisceāt nō peccāt mortaliter eos videntes z aspicientes: nisi essent tales q̄ corrigendo possent eos facere desistere a tali ludo: qui est peccatū mortale in ludente. qz tunc talis peccaret mortaliter: nō corrigendo sz aspiciendo qz videt ꝯsentire errāti. lxxxiij. dist. error. cū similibus. periculosum tn̄ est tales aspicere ludentes in ludo phibito. qz faciliter posset eis placere talis ludus deliberate qđ esset mortale. vt notat theologi in. ij. sn̄iaꝝ. dist. xxiij.

7 ¶ Utr̄ acquisitū in pfatis ludis diabolice sit necessario restituendū? R. q̄ si ille q̄ dedit seu amisit nō poterat alienare nec donare sicut filiusfamil̄. seruus. z alijs de q̄bus. §. Donatio. i. z tūc sine dubio lucratū est restituendū pri vel dño. vl̄ illi q̄ dedit. sicut cū q̄s lusit vltra summā. ccccc. solidoꝝ. qz sicut donare nō potuit. nec ludere. vt. §. Donatio. i. §. xx. z iō sibi est restituendū. z sic de silibus. z in h̄ ꝯcordāt oīes doc. Si vero poterat alienare. tūc distinguo. q̄ si interuenit fraus: puta qz lucrat⁹ fuit cū falsis taxillis: aut alia receptōne. z sic sil̄r concordant docto. q̄ tenet necessario restituere ei a q̄ habuit. imo dicit Bal. in Rubrica. C. de ꝯdi. ob tur. cām. q̄ tenent furti tales. z etiā ludentes scienter cū illis q̄ non possunt alienare. ar. ff. seruus cuiusdā. ff. de ꝯdi. indebiti. nec facit suū qđ lucrat. l. falsus. C. de furtis. Aut nō interuenit aliqua fraus. z ille q̄ dedit potuit alienare. z in h̄ est diuersitas inter docto. Nā cōmunis opi. frm Astēn. est q̄ teneat dare pauperib⁹. z h̄ sequunt cōiter canonistę in. c. clerici officia. de vi. z ho. cle. Alij distinguūt de sūditis imperatoꝝ. vel nō. Sz tu breuiter dic q̄ licet opi. pdicta sit multū rōnabilis. vt pote. q̄ retrahit hoīes ab hmōi ludis. tn̄ nullo iure q̄ bat̄ q̄ necessario sit facienda. sicut nec alia turpiter acq̄sita. Nec ob. q̄ eps auxilio pfatis pe talia lucra si nō repetunt ab his q̄ amiserūt exigere z pauperib⁹ distribuere. vt dicit tex. in d. auten. aleaꝝ vsus. z sic videt q̄ sint pauperib⁹. qz licet possit auferre in pēnā: nō tn̄ sequit q̄ ipsi tenean̄t dare. sicut nec in alijs casib⁹ in quibus fisc⁹ turpiter acq̄sita pt tollere. vt in. l. i. C. ad l. iuli. repe. z in. l. i. ff. de iure fisci. Et facit̄ q̄. §. dicā. Restitutio. i. in ꝟbo turpiter acquisitū. z sic tene quo ad necessitatē restitutōis. Bene tamē faceret eps si talia acciperet z daret pauperib⁹. Similiter ꝯfessores debēt ea erogari facere pauperib⁹. vt in quo delinquit in eo puniat̄. Si tn̄ nollet ñ est ei de negāda absolutio. Ad uerte tn̄ q̄ vbi leges imperiales ligant q̄ illi q̄ amiserūt si vellēt repetere possent vsq̄ ad. l. annos. z sic repetendo tenerent eis de necessitate restituere. vt in d. auten. aleaꝝ. Nec ob. q̄ dicunt quidā esse abrogatā p nō vsum. qz ñ est lex imp̄ialis nō ligat sicut i terris pape z simili: non posset repetere. vbi lex imp̄ialis viget si epi nō accipiūt lucrata: possunt officiales facere vt dent paupib⁹ vel in publicos vsus. vt in d. auten. aleaꝝ. 8

¶ Sz pone q̄ ludēs in casib⁹ in q̄b⁹ tenet̄ restituere lucret̄. z postea cū eadē p̄sona i alio ludo pdat. nunq̄d poterit cōpensationē facere? R. q̄ si i eodē ludo clar̄ est q̄ sic. z voco h̄ eundē ludū q̄n̄ se nō diuerterūt ad alia. ar. l. cōtinuus. i pn̄. ff. de ꝟbo. ob. Et facit qđ no. Bar. in. l. inficiando. §. infans. ff. de fur. Si vero i diuerso ludo. puta qz hodie lucrat⁹ fuit z cras cū eodē amisit. sic de subtilitate iur̄ non poterit cōpensationē facere: si ille cū q̄ lusit sit de illis q̄ nō tenet de necessitate restituere. sz de q̄rta ꝯscientie credo q̄ possit. Facit qđ no. Pa. in. c. filij⁹. de test. z. c. ex pte. in fi. de cens̄ib⁹. 9

¶ Que pena ꝯtra tenentes ludū aleaꝝ pohibitū? R. q̄ primo dom⁹ in q̄ ludit debet publicari vt in d. auten. aleaꝝ vsus. in ꝟbo domib⁹ eoꝝ publicatis. Sc̄do si tenēs ludū verberet non ozik actio ex tali iniuria. nec punit̄ ꝟberās vel damnū ei dās q̄ncūq̄ z vbicūq̄ factū fuerit: siue tpe quo ludit siue alio frm Bal. in d. Rubrica. z Bar. z est tex. in. l. i. §. notandū. ff. de alea. Tercio q̄ si fuerit ei aliq̄d subtractū tempore q̄ in ei⁹ domo ludit. siue lusoribus. siue alio nō poterit repetere. nec habet rei pśecutionem nec etiā penalē furti. vt est tex. in d. l. §.

ff. ꝺ alea. tñ in ꝺsciẽtia paupibꝫ est ꝺandũ. ar. c. cũ tu. ꝺe vsur. Quarto q̃ aliũ cõpulit ad ludendũ etiã ex metu q̃ nõ caditi ꝺstantẽ ꝑt puniri iudicꝫ arbitrio. ꝛ ꝑt poni in carceribꝫ. vt i d. tex. §. i. ibi. q̃ cõpulit. Uñ generaliter intelligo illũ cõpellere eoipo q̃ stat cũ altari paratꝫ. ℞ est ꝑstat domũ. taxillos scamnũ lumina ꝛ hmõi. nã istꝫ suasionibꝫ ꝛ illecebris dicit cõpellere iuuenes q̃ nõ ꝑñt refrenare iuueniles calores. l. fi. §. filiꝫ aũt. C. ꝺe bo. q̃ liber. sicut dicim⁹ in materia macedoniani i. l. i. ꝛ iij. ff. ad macedo. ꝛ p totũ. Aliter nisi ita acriter intelligeret dicta lex effectũ nõ hꝫret. qꝺ nõ est dicendũ. l. si ꝓtor. in ꝓn. ff. ꝺ iudi. q̃ lex ꝓdicta ꝑt etiã intelligi in oibꝫ aliis q̃ blãditijs ꝛ suasionibꝫ inducũt hoies ad ludũ. q̃ dicanť cõpellere. sicut dicim⁹ ꝺe raptoribꝫ virginũ. q̃ nisi esset q̃ sollicitaret. q̃ dolosis artibꝫ circũueniret. non faceret eã puellã in tm̃ ædec⁹ sese ꝓdere. tex. est in. l. vnica. §. ij. C. ꝺe rapto. ℣gi. Quito q̃ ois ꝺtract⁹ celebrat⁹ inter ludẽtes ad inuicẽ non tenet. vt no. Bart. in. l. si q̃s cũ sciret. in fi. ff. ꝑ emp. nec vendẽs in ludo teneret ꝺe euictõe. vt in. l. si filiofami. §. i. ff. quaꝫ re. ac. nõ ꝺat. Be ꝓ q̃ mutuãs pecuniã lusoribꝫ. vt ludat secũ nõ ꝑt eã repetere. vt est glo. ordinaria. in. l. i. in ꝓin. ꝛ in. l. si. ff. ꝺe alea. ego credo etiã hꝫ verũ generaliter in q̃cunq̃ q̃ sciẽter mutuãt ludere volẽti q̃ ñ repetet. ꝛ videť casus in. l. vez. §. ꝑe. ff. ꝺe muno. nec dicas q̃ loquit ꝺ minore vt etiam loquit. l. si ℣o nõ remunerãdi. §. si adolescens. ff. mãdati. qꝛ idẽ est ꝺe maiori. vt dicit glo. in ꝺ. §. si adolescẽs. Itẽ qꝛ dicta. l. vez loquit q̃ñ minor etiã ꝓuilegiatus mutuat minori etiaꝫ ꝓuilegiato. ꝛ tñ ibi licet sint in pari ꝓuilegio. potior est ꝺitio illi⁹ q̃ ꝓdit pecuniã Facit qꝺ no. Bar. in ꝺ. l. si q̃s cũ sciret.

Luxuria est solutio in voluptatesꝫ gias. Uoluptates autẽ maxie veneree soluũt animũ hoĩs. ꝛ ideo luxuria est ꝓncipaliter in eis. Secũdario aũt ꝺicit esse in q̃busdã aliꝫs pertinentibꝫ ad excessum �sm glo. ad Gal. v. vbi ꝺicit. q̃ luxuria est quedã superfluitas.

1 ¶ Quot sunt species luxurie ꝓncipaliter? ℟. q̃ sunt sex. ꝺ q̃bꝫ habeť. xxxvi. q. i. §. ꝛ nõ ois. scz Fornicatõ simplex. Adulteriũ. Incest⁹. Stupr̃. Rapt⁹. ꝛ vicia ꝺ naturã. Adde excessus ꝑ actu ꝺ iugali. ꝺe q̃bꝫ habes. j. Preceptũ. §. x.

2 ¶ Utꝛ sit ꝓctm̃ mortale? ℟. q̃ sic. ꝛ nõ. q̃ luxuria habet in̾tũ i corde cogitãdo causa delectatõis. ꝛ istud est peccatũ mortale �sm distinctionẽ posita supra. Cogitatio mozosa. Multo magis si vltra cogitatõez ꝑti mortalis ad dať sensus. puta qꝛ vult delectari i videndo tãgendo. loq̃ndo. ꝛ hmõi. licet nolit ꝺ summare op⁹. Itẽ est peccatũ mortale deliberat⁹ ꝺ sensus in opus: si facultas adesset. Mat. v. Qui viderit mulierẽ. s. desiderãdo corde deliberate ad mechandũ: iã mechat⁹ est. s. ꝓpter peccatũ mortale. ꝛ illi⁹ speciei cui⁹ est materia quã appetit. puta si solutã. fornicatõ. si ꝺ iugatã adulteriũ ꝛ hmõi. q̃ circũstãtia est ꝺ fitẽda: cũ mutet speciẽ �sm aliꝫs. scz ego nõ credo. qꝛ solũ est ꝺtra vnã phibitionẽ. l. Nõ ꝺcupisces primi tui vxorẽ. vl' ꝺtra aliud. nõ rẽ. licet sit bonum ꝺ fiteri eã. scz mlto magꝫ est peccatũ mortale cũ ꝺsensit in opationẽ. Uñ si est pollutio solũ sine alteri⁹ cõmixtione: sic dicit̃ mollicies vl' immũdicia. Si ℣o coit⁹ sit ad rẽ alteri⁹ speciei. sic dicit̃ bestialitas. Si aũt ad rem eiusdẽ speciei scz indebiti sexus. sic ꝺ sodomia. Si q̃rto sit ad rẽ eiusdẽ speciei ꝛ ꝺbiti sex⁹. scz nõ seruat natural' mod⁹ coeundi. vl' q̃ztũ ad instrumentũ nõ ꝺbitũ. vel q̃ztũ ad mõstruosos ꝺcũbendi modos. sic hi q̃ttuor modi dicunť peccatũ ꝺtra naturã. Si cũ alio eiusdẽ speciei ꝛ in ꝺbito vase ꝛ ꝺbito modo fit talis pollutio: aut est cũ soluta. ꝛ sic fornicatio. aut cũ iugata: ꝛ sic adulteriũ. ꝛ hmõi. ꝛ sic semp peccatũ mortale. si est volũtaria ꝑter matrimoniũ.

¶ Qꝺ est grauis⁹ hoz? ℟. peccatũ ꝺtra naturã est maximũ. ꝛ isto infimũ est mollicies. grauius timũ bestialitas. mediũ sodomia. post peccatũ ꝺtra naturã maius⁹ est incest⁹. post incestum est adulteriũ. Uez intelligẽdo i suo summo. qꝛ maius⁹ peccatũ est coire cũ matre q̃z alterius vxore. Adulteriũ est magꝫ stupro. vtrũq̃z aũt aggrauat ꝑ violentiã. vñ rapt⁹ virginũ est grauis⁹ stupro. ꝛ rapt⁹ vxoris grauis⁹ adulterio. hec oĩa aggrauãt �sm rationẽ sacrilegij. Infimũ oĩm ꝓdictoꝝ est fornicatio: q̃ cõmitťit sine iniuria alteri⁹ psone. 3

¶ Quot sunt ei⁹ filie? ℟. Isiꝺ. ponit q̃ttuor ex pte sermonis. nã �sm ꝺbet esse ꝺcẽs. ꝺtra qꝺ est turpiloquiũ. Scꝺ licit⁹. ꝺtra qꝺ est scurrilitas. Tercio expediens: ꝺtra qꝺ est ludicra. Quarto sale ꝺdit⁹. s. sapiẽtie. ꝺtra qꝺ est stulti loquiũ. Est ꝛ ãto cecitas mẽtis. Sexto ꝑcipitatio. Septimo inconsideratio. Octauo amor sui. Nono est odiuꝫ ꝺi. Decimo amor mũdi. Undecimo horror futuri secli. Et duodecimo inc̃stantia. ꝺ q̃bꝫ. s. Interrogatões 4

¶ Utꝛ in tactibꝫ ꝛ osculis ꝛ hmõi sit peccatũ mortale? ℟. q̃ sic. q̃ñ ꝺliberate fiũt cã ꝺlectationis luxuriose �sm q̃. s. ꝺixi. Cogitatio. secus q̃ñ fiunt causa amicicie. 5

Magister

Magister fm Hosti. dicit is q̃ alicuius rei siue negocij p̃ ceteris curã gerit. l. i. §. magistr̃. ff. de exerci. Et h̃ nomẽ magister dicit a monẽdo siue mõstrando. ff. de ẏbo. sig. l. q̃b⁹ p̃cipua. ꝛ de magistris. c. q̃. §z ꝓpie mgr̃ vocat q̃ docet grãmaticã vel alias facultates. ꝛ sic accipitur de mgr̃is. c. q̃ nõnullis. ꝛ in cle. i. eo. ti.

1 ¶ Qualis debet esse mgr̃? R. q̃ debet esse idoneus. puid⁹ ꝛ discret⁹ in scientia quã vult docere c. i. ẏ. ꝛ iij. eo. ti. ꝛ idone⁹ est q̃ ꝑmo moribꝰ: et post facũdia alios antecellit. l. vnica. C. ỏ ꝓfessou. Nã q̃ alios docet nõ debet habere necesse ab alijs doceri. ar. xxxvi. di. §. ecce. Debet etiã habere bonã cõuersationẽ teste doctrine. lxiij. dist. valentian⁹.

2 ¶ Utrũ religiosus debeat ad magisteriũ assumi? R. q̃ si ingerit se vt fit cõfessor hodie ñ debet xvi. q. i. monach⁹. cũ multis. c. ꝛ. q. vij. c. i noua Si vero nõ ingerit se §z mittit a ꝑlato suo ad quẽ ptinet. sic possunt ꝛ debent assumi. xix. q. i. sic viue. ꝛ. c. si clericat⁹. ꝛ. c. doctos. ꝛ extra eo. ti. c. i. ꝛ penult.

3 ¶ Que scientie legi possunt? R. q̃ oĩs q̃ faciũt ad instructionẽ aĩe: corꝑis: vel rei: nisi sint reprobate: ꝛ sunt iste q̃ legi possunt singulariꝫ.

Grãmatica de qua. Quicq̃d agant artes ego semp p̃dico partes.

Dyalectica de qua. Me sine doctores frustra colluere sorores.

Rethorica de qua. Est mihi dicendi ratio cũ flore loquendi.

Musica de qua. Inuenere locum p me modulamina vocũ.

Geometria de qua. Rerum mensuras ꝛ earũ signo figuras.

Arismetrica de qua. Explico per numer̃ que sit ꝓportio rerum.

Astrologia de qua. Astra viasq̃ poli varias mihi vendico soli.

4 ¶ Utr̃ mathematica possit legi? R. q̃ mathesis cũ asperatõe medie ad exercitiũ nõ licet docere. q. si significat artẽ diuinãdi. ꝛ est reproba/ta. vt. C. de male. ꝛ mathe. l. nemo. ꝛ. l. culpa. §z ad instructionẽ doceri posset. xxxvij. dist. legim⁹. §z ego credo q̃ etiã ad instructionẽ nõ licear. q. cui⁹ vsus mal⁹ est ipm quoq̃ malũ est. vt dicit in ꝑmo sen. di. i. §z alia mates/is q̃ habet pẽnl. breuẽ bñ licita est. q̃ ẽ de quat tuor vltimo dictis scietijs. vñ ẏsus. Scire facit mateſis: dat diuinare mathesis.

5 ¶ Theologia ꝓe oĩbꝰ doceri potest. eo. ti. c. q̃ nõnullis. Jus canonicũ ꝛ ciuile ỏ priuilegijs cũ de diuersis. lib. vi.

6 ¶ Sed q̃d de poetis q̃ vt in plibꝰ sunt ad animos inuenũ corrũpendos? R. q̃ distinguẽdũ est de libris gentiũ. Nã q̃dã libri sunt q̃ vt in pluribꝰ sunt de lasciuijs. vt Ouidi⁹ de arte. et sil'es. ꝛ tales legere vl' audire oĩno ꝓhibitũ est Et sic intellige. c. sacerdotes. ꝛ. c. legant. ꝛ. c. lõ xxxvij. dist. Sũt alij libri gentiliũ seu poetarũ q̃ vt plurimũ multũ vtilitat̃ afferũt. licet i eis aliq̃n sint ali q̃ turpia ĩmixta. ꝛ tales libꝰ legere vl' audire causa eruditõnis vocabulorꝫ vt ꝑ eos sciãt loq̃ recte atq̃ ornate nõ est ꝓhibitũ. ꝛ sic loquit. c. turbat. ea. dist. cũ duobꝰ. c. seq̃ntibꝰ: dũmõ sit tal' mgr̃ q̃ fabulas lasciuas abbreuiet ꝛ obscure legat. Et sic limita glo. in ſũma di. xxxvij. vide etiã qd̃ dicã. j. §cientia.

7 ¶ Ubi debet mgr̃i institui ad legẽdũ? R. q̃ in oĩbꝰ locis: vbi facultates eccl'ie suppetũt: siue sit cathedralis: siue alia eccl'ia q̃ habeat facultates sufficiẽtes. ad h̃ debet poni mgr̃ q̃ legat i grãmatica: cui cõpetẽs bñficiũ assignet̃: seu ꝑcipat fructꝰ vni⁹ ꝓbende: ꝛ tãdiu solũ q̃diu ꝑseuerat in docẽdo clericos gratis illi⁹ eccl'ie. ꝛ alios pauꝑes. In metropolitana ẏo eccl'ia debet esse mgr̃ q̃ docet in sacra pagina. ꝛ ỏ his q̃ ptinent ad curã aiarꝫ. xxxvij. di. de quibusdã. ꝛ eo. ti. c. i. ꝛ. c. q̃ nõnullis. Hodie vero statutũ est q̃ romana. parisien. oximen. bononien. salmacinen. eccl'ia habeat duos viros peritos ad instruendũ in lingua hebraica. caldaica. ꝛ arabica. cle. i. e. ti. ꝛ ibi ponit cui⁹ sumptibꝰ.

8 ¶ Quid si nõ vacet alicui ꝓbenda? R. q̃libet de ꝓbendat̃ debet dare tm̃ q̃ faciãt vnã ꝓbendã si supest ad eorꝫ necessitatẽ. ar. c. fi. de his q̃ fi. a maio. par. ca. ỏ eccle. edi. c. de his. vl' si nõ in peresset expectent donec vacat ꝓma. ar. c. dilecte el. q̃. de ꝓben. fm Berñ. ꝛ Hosti.

9 ¶ §z pone q̃ sit ꝓbenda vna assignata magistro: nunq̃d tenent canonici eligere aliũ canonicũ. cũ mgr̃ nõ sit canonic⁹. ꝛ statuto cũ iuramento firmato caueat q̃ sint tot in numero? R. q̃ nõ. autoritate illi⁹ dicitur. c. q̃ nõnullis. eo. ti. nec faciũt ꝓtra iuramentũ nec currit eis temp⁹. q. nõ dicitur vacare talis ꝓbenda: nisi q̃n magister desistet a legẽdo.

10 ¶ Utr̃ mgr̃ possit eligi in canonicũ sb illa cõditione vt doceat? R. q̃ nõ. q. debet cessare oĩs ꝑditio ꝛ pactio. alias esset symoniacũ. Sed si vacaret aliqua ꝓbenda: tũc ea vacante possent statuere: vt istud on⁹ sit ei annexũ. ꝛta no. Hostiẽ. ꝛ Berñ. in d. c. q. nõnullis. Quos Hosti. videat tenere q̃ etiã in ꝑmo casu nõ est simonia. §z permutatio de spũali ad spirituale. c. ad

questiones. de re. ymu.

11 ¶ Utr talis mgr cui assignata est pbenda vl pulsio de eccl'ia possit aliqd exigere a scholaribus: R. q nō. etiā pbextu cuiuscūq; consuetudinis. in. c. 1. eo. ti. z si exigit a clericis illi⁹ eccl'ie. vl a paupib⁹ alienis cōmittit simoniā fm Ho. ste. in. c. qz. eo. ti. z Jo. Bar. Brix. z Archi. i c. de ābusdā. xxxvij. di. Et h intelligi si reddi tus sunt sufficiētes. sec⁹ si sit paup. nec habet puent⁹ sufficiēter assignatos. qz mgri necessitas subleuanda est. dicto. c. qz nōnullis. qz sic nō esset symonia fm Alex. nec est vendere sciē tiā sed labozē suū. facit. l. ij. ff. de oz. iur. sicut z epi. licet nō possit facere exactōes. tn ex necessitate exigit subsidiū charitatiuū. c. cū apl'us. §. Phlbem⁹. de censi. z. c. cū sit. de simo. z. c. cō querente. in fi. de offi. oz.

12 ¶ Quid de alijs mgris: R. q si l'r nō debent exigere aliqd qn sunt salariati debite in studijs generalib⁹ a quocūq; fm Pa. in d. c. qz nonnullis. In alijs extra studia generalia sil'r n possunt a paupib⁹. sed bn a diuitib⁹ alienis z etiā fm cōsuetudinē. l. q si nolit. §. si assidua. ff. de edili. edic. Facit. l. si fund⁹. ff. d euic. z qd no. Bar. in. l. nemo est q nesciat. ff. de duobus reis. Si vo nō sunt salariati possunt exigere sz nō a paupib⁹. de censi. c. licet. Et hec intelligē vera q possunt exigere qn nō est sibi pzouisum sufficiēter. z loquor h nō de his q legunt vt addiscāt. vel ppter honorē. qz tales nō gerunt vtiliter negociū alienū sz suū. ff. de negoc. gest. l. si pupilli. §. ij. sed de illis q ad vtilitatez scholariū legūt. vt sunt docti.

13 ¶ Nunqd omes mgri possint oblata a scholaribus sponte recipere: R. q sic. c. dilect⁹ fili⁹. el. ij. in fi. de simo. z. q. iij. pulcis. qz quedā sunt q licet inhoneste petant tn honeste recipiunt. l. i. §. est qdē res.. ff. de va. z extraoz. cog.

14 ¶ Utr magister ppter lucr̄ datū sibi a schola nib⁹ decedens eis vacationē vel celebrationez festi pecet: R. Rodo. q si h facit p recreatōe eoz: nō est simonia sed tn turpe lucr̄. sec⁹ si faceret ppter festū colendū vl nō colendum. qz esset simonia fm Ray.

15 ¶ Utr possit sine simonia aliqd exigi p licentia docēdi danda: R. Hostē. z Bof. q simonia nō est. sz turpe lucr̄ de necessitate restituēdū ei q dedit si erat idone⁹. qz non turpiter dedit: sz potuit redimere vexationē suā. c. dilect⁹. el. i. de simo. sec⁹ si nō erat idone⁹. qz cū turpiter dederit non ei restituit. sz paupib⁹ de bono consilio esset dandū. vide qd no. Ber. in. c. phibeas. eo. ti. Idē dic de epo qui nō vult dare licentiaz suo clerico eundi ad scholas: nisi aliq sibi dato. Rodo. tn credit simoniacū episcopū. si ppter lucrū dat licentiā p quinquēnio a iure dcesso. c. sup specula. eo. ti. Similiter si ad maius temp⁹ qn habet respectū principaliorem ad soluendū eū a spirituali officio qd debet ecclesie. Si vero ppter moza in studio faciendam. sic turpe lucrū est: non simonia. sed mortale peccatū.

16 ¶ Utr ds possit peti licentiā docēdi i theologia: R. fm sanctū Thomā in quol. q sic. cuz cōicare scientiā sit op⁹ charitatis. Od intellige vez qn hoc querit ppter bonū finē. sed ppter supbiā z extollentiā nō liceret.

17 ¶ Utr ille qui obtenta licentia fecit expensas in conuiuijs fm cōsuetudinem possit alium substituere cuz pacto q reddat sibi expensas: R. Rodon. q sic dūmodo substitut⁹ legat vice sua: z cōsuetudo sit substituendi. Si vero totū ius suū in eū transfert. sic nō potest aliqd etiā p interesse suo pacisci. z multo min⁹ de certa portione emolimenti pcipienda. nec est cōtra q ecclesia traditur tali modo. qz beneficia sunt assignata p sustentādis clericis. sz istud p labore docendi.

18 ¶ Utr peccent mortaliter admittētes ad doctoratum nisi exigant iuramentū q nō expendent vltra tres mille turonenses argenteos in tali doctoratus vel magisterij solennitate: R. q sic. z sunt suspensi p sex menses ab hmōi promotione: etiā si sunt epi. vt in cle. vlti. d mgris

Maioritas nō querit a seruo dei: sed inferioritas pl. dist. multi. xcij. dist. dyaconi sunt.

Maledictio pprie est impetratio seu optatio mali alicui facta sub ratione mali. h est inquātum est malum. intendens ipm malū. vt cogitur ex. c. deus. xxiij. q. iij. Large autē accipitur etiā p blasphemia dei vel sanctoz. vt in. c. statuim⁹. de maledicis. z omnis talis maledictio phibetur. xxiij. q. iij. si igit. pl vi. dist. clericus. z. c. i. de male.

1 ¶ Utr sit peccatuz mortale maledictio: R. q aliqn ds impzecat malū alteri sub ratione boni. vt scilicet conuertat. vel nō habeat causam faciendi mala. vel ei qui meretur maledici. sic nō est peccatū fm Alex. sc̄da sc̄de. tract. u de maledictōe. qn fit cū alijs debitis circūstātijs. simo maledictio isto modo erit bonū. licet sit malū ei cui maledicit. sz qn ds maledicit ppetūc semp est pctm mortale si sit cū deliberatōe rōnis: z d malo notabili. sec⁹ si ex impetu vel de re minima. Dicit tn Alex. q si talia ducant

in consuetudinē posset esse mortale ꝓpter cō/
temptum.

2 ¶ Utrū liceat maledicere creature irrationali
R.fm Alex. vbi.s.q maledicere creature irra
tionali fm se ꝯsiderate est ociosuz z vanū: z p
ꝯsequēs illicitū. Maledicere aūt eis put or/
dinant ad hominē. sic est idē peccatū. ac si fie/
ret homini z ita mortale sicut dictū est. z de ta
libꝰ intelligit illud. maledici regnū dei nō pos
sidebūt. xxuij. q. iij. §. illicita. z de pena maledi
centiū deū vl sanctos. vide. s. Blasphemia.

Maleficiū dicit aliqñ sortile
giū vel incantatō
vt. xxvi. q. v. nec mirū. z de hoc infra sortilegiū
z quō potest destrui. vide infra Superstitio.
§. xiij. Aliqñ dicit quodcūqz crimē: vt furtū:
rapina: z hmōi. vt insti. de obliga. que ex deli.
na. Est etiā quasi maleficiū nocumentuz qđ
fit primo ꝓpter ꝓpositū. vt insti. de obliga. que
ex quasi delic. na. p totū.

Malicia dicit tripliciter. Primo
p habitu vicioso ex quo
ꝓcedit q homo est valde inclinatus z promꝓ
ptus ad agendū opa illiꝰ vicij habituati. z sic
est peccare ex malicia. i. ex electiōe mali ꝓpter
illā inclinationē habitus vicios. sz nō est pec/
catū in spūmsanctū. Secundo dicit malicia
cōtemptus: z abominatio rerū spiritualium
ꝓcedens aliquādo ex inordinata tristicia mē
tis. z isto modo est filia accidie. Tercio mali/
cia dicit peccatū in spūmsanctum. de quo dic
vt infra Peccatū. §. iij. Et istis duobꝰ modis
semp erit peccatuz mortale malicia: ex qua in
contemptū bona spūalia vel diuina habent. si
est in deliberatione voluntatis fm san. Tho.
scđa scđe. q. xxxv.

Mandatū dicit qñ quis ad sa
tisfactionē sue volū
tatis imponit aliquid alicui nulla data pecu/
nia: seu quocūqz alio: interueniant quecunqz
verba. ita tamē q sint q mandant ad utilitatē
seu satisfactionē mandātis. Si vero sunt ad
utilitatē illiꝰ cui cōmittit. sic dicet ꝓsuasio. et
persuasor nō mandator. vt no. Bar. in. l. non
solū. §. si mādato. ff. de minor. Si aūt data pe/
cunia si est circa delictū. sic dicit mandatū ac/
ipies ascissinus. ō quo in. c. p humani. ō ho
mi. lib. vi. z dicta. l. nō solū. Ubi vero non est
circa delictū mandatarij dicit locator. z man
dans ꝯducto. z. nec est mandatū ꝓprie.

1 ¶ Utrū mandans delictū includat sub dis
positione iuris vel statuti punientis eū qui fece/
rit tale delictuz. ff. Pauor. in. c. mulieres. de
sen. excō. sic distinguit. aut verba scripta sunt
in rem. puta: dicit ius siue statutū p homici/
dio imponat talis pena. z sic includit ex ꝓ/
pria significatiōe verboꝝ. qz de homicidio qđ
mandauit tenet. l. hec verba. ff. de adulte. z. l.
aut qui aliter. §. hec verba. ff. qđ vi aut clam.
z vtrobiqz p Bar. z p Ly. in. l. nō ideo min⁹.
C. de accusa. Aut verba sunt scripta in psonā
vt qz dicit. si quis cōmiserit homicidiū puni
atur tali pena. z sic si cōmittit p instrumentuz
qđ necessario operat necessitate facti sicut mit
tens sagittā z hmōi. vel operat per instrumen
tum necessitate iuris. sicut quādo ꝓcurator ali
vel subdito aliquid mandat licitū. sic includi
tur mandans. qz ipe vere facit: quoniā actus
attribuit principio facit. l. itē mella. §. i. ff. ad
l. aquil. z p hoc tex. in. l. si pater. in fi. ff. de ma
nu. vin. z. l. iij. §. si ꝓcurator. ff. q quisqz iur. z
ideo statutū puniens ꝓponentē exceptionem
cōtra instrumentū. mandans ꝓcuratori ꝓpo
nere tenet pena statuti. Si vero instrumentū
p qđ explicat operat volūtate ꝓpria nō necessi
tate facti vel iuris. vt puta: qz mandauit deli
ctum cōmitti. mandatarius non tenet obedire.
tunc in dispositiōe iuris cōmunis mandator
comphendit. nō ex ꝓpria significatiōe. sed in
terptatione iuris. qđ vult paz interesse vel p
se vel p aliū facere. vt dicit tex. in. l. i. §. deicci/
se. ff. de vi z vi arma. sed nō habebit locū in sta
tuto in q fictio nō habet locū. l. iij. §. hec ver/
ba. ff. de nego. gest. Et hz tenet. licet Bald. in d.
l. nō ideo min⁹. aliter distinxerit. Distinguo
tā fm Bal. in. l. omes populi. ff. de iusti. z iur.
sic q aut statutū indulget. z sic comphendit.
qz cessat odiū. z fauor est ampliandus. regula
odia. li. vi. Aut punit z tūc: aut de pena regu/
lari q nō multū exorbitat a iure cōmunis di/
spositione. z sic includit. qz tunc statutū deber
interptari fm ius cōmune. vt in. c. cū dilect⁹.
de ꝓsuetudine. nota Inno. in. c. causam q. de
rescrip. z Bar. in d. l. omes populi. quā qdez
penā ius cōmune vult vt comphendat. vt su/
ꝓa dictū est. Aut punit pena irregulari. et q
exorbitat a cōmuni iure. Et sic non includit.
sz habebit locū in casu suo. z hz sen. serui docto
res antiq in simili in. l. quicūqz. C. de seruis fu
gi. in illa questione nunqd masculinū ꝓprie
at femininū. qđ in odio regulari cōprehendi
tur. sz in irregulari nō. Nec obstat ꝓdictis. c.
mulieres. de sen. excō. in ꝓbo vere. qđ videtur
innuere q nō interptatiue. qz illud vez est fm
Bar. in. l. sed si vnius. ff. de minor. in peccato
sz nō in pena. Et qđ nō vere comphendat fa/
cit. c. vt fame. de sen. excō. vbi tex. inquit facere

videat. Ergo interpretatiue ad idē. de cle. pug. in duel. c. ij. Ubi pugil vere homicida dicit. ⁊ mandās nō. licet teneat de homicidio. Itē qz tex. ponit vt diuersa facere ⁊ mādare. l. dist. si quis viduā. ⁊ de homi. c. sicut dignū. Ergo in penis irregularibꝫ a iure cōmuni p statuta nō habebit locū. vbi fictio non habet locū. vt dixi. Idez dic q̄ quo ad effect⁹ naturales qui ex ipo facto p̄euniunt vel requirunt nunq̄ sunt paria facere per se vel p aliū. Facit qđ no. Barto. in d. §. de iecisse. vbi vult q̄ nō est idez adulteriū facere p aliū sicut p se. sz quo ad effectus ciuiles ꝙ ꝯstitūt in reprimēdis iniurijs. sic tene qđ. s. dixi. Et sic intellige. Et limita glo. in. c. sciant cuncti. de elec. lib. vi. ⁊ iura in ea allegata.

2 ¶Utrū mandatarius nō seruans formā mandati faciat aliq̄d validū: R. q̄ nō. qz gesta cōtra formā mādati sunt nulla. ⁊ nō solū q̄n fit expsse ꝯtra formā. sz etiā q̄n fit p̄ter ⁊ citra formā. qz q̄n ad actū dat certa forma. paria sunt agere ꝯtra citra ⁊ p̄ter formaz. Vide tex. cum glo. in. c. is cui. de elect. li. vi. ⁊. c. p̄udentiā. de offi. deleg. facit. l. diligēter. in p̄in. ff. mādati. no. Pa. in. c. fi. de resti. spol.

3 ¶Quid de mādato qualificato: R. fm Pa. in d. c. fi. q̄ distribuit in duo mādata. ⁊ si nō p̄t impleri i facto seu ſuba debet impleri i modo seu q̄litate. Ex q̄ infert q̄ si duo mādant etiā data certa forma: licet nō possint simul impleri debet tñ fieri qđ p̄t ⁊ valebit act⁹. Facit qđ no. p glo. ⁊ docto. in. c. ꝯstitut⁹. de rescrip.

4 ¶Quid de eo q̄ mādauit delictū qđ post multū tps ille exequit. ꝯcludit Inno. in. c. ad audientiā. de homi. qđ tenet si nō reuocauit expresse vel tacite. vtputa qz feci pacē cū inimico vl̄ parentelā. vt. l. ij. §. fi. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. de adimē. lega. Et h̄ seq̄t Bal. in d. l. nō tō min⁹ fortuito: R. Pa. in. c. sicut. de iureiurā. q̄ agēs actōne mādati petit dāna q̄ verisimiliter cōtingere potuissent q̄si mandās ea debuerit cogitare a p̄ncipio fm Inno. in d. c. sicut. ⁊ sic petit expēsas ⁊ damna. ar. ff. de neg. gest. l. nēsenius. ⁊ sic dicit intelligendā. l. inter causas. §. nō oīa. ⁊. l. si q̄s alicui. §. impendia. ff. mādati. nisi dā na ꝯtigissent ex casu fortuito. q̄ verisimiliter nō fuisset cogitat⁹. d. §. ñ oīa. ⁊ h̄ tenet etiā Jo. an. i regula damnū in mercuriali. li. vi. Et intelli ge p̄dicta in eo q̄ grat⁹ suscipit mādatū. nam mādatū debet esse gratuitū. l. i. §. i. ff. mādati. ⁊ iō isti stipendiarij q̄ veniūt p p̄cio nō possūt agere ad dāna. qz nō sunt mādatarij. vt dictū est. Itē illi q̄ causa pietat⁹ vl̄ parētele ⁊ hmōi h̄ faciūt. xvij. q. ij. nō inferenda. Silr nec illi q̄ ex debito tenent. xi. q. ij. si dñs. ⁊. c. iulian⁹. vide qđ no. in d. l. nensem⁹.

¶Utr̄ mandatū expiret morte mandatoris: 6
R. docto. in. c. gratū. ⁊. c. relatū. de offi. dele. q̄ re integra expirat. l. mandatū. C. mādati. alias nō. Quomodo res dicat integra ⁊ quomodo nō. vide ibidē p doctores.

Manifestū nos rescribim⁹ intelligere qđ vl̄ per ꝯfessionē vl̄ p̄bationē legitime notum fuerit. aut ev̄identia rei q̄ nulla possit tergiuersatōne celari. dicit tex. in. c. cū olim. in fi. de ꝓbo. sig. ⁊ ibi dicit glo. q̄ ꝓpr̄ manifestū dicit qđ non eget p̄batione.

¶Utr̄ in dispositōe vbi fit simpl̄r mentio de 1
manifesto debeam⁹ accipe manifestū ꝓpr̄ie. ⁊ put est speciel distincta a notorio: R. fm Pa. in d. c. cū olim. q̄ debem⁹ ꝯsiderare materiam subiectā. vt no. in. c. rogo. xi. q. ij. ⁊ etiā vsum loq̄ndi. ar. c. q̄uis. de ꝓbo. sig. In dubio ꝓo de bem⁹ cape ꝓpr̄ie. Ad h̄. l. nō aliter. ff. de legati. ij. ⁊ in. c. fi. de ꝓbo. sig. ⁊ maxime in penalib⁹.

Manumissio est libertatis datio. nā dū 1
q̄s in seruitute est: manui ⁊ ptāti suppositꝰ est. sed si manumissus est: liberat a manu ⁊ ptāte domini. vt instit. de liber. §. i. ⁊ xij. q. ij. cū redemptor.

¶Quis potest manumittere: R. q̄ is qui ha- 1
bet admin istrationē rerum suarū. ⁊. xviij. annū inceperit inter vinos libertatē dare potest. in sti. quibꝫ ex cau. ma. non pos. §. penl̄. In vltima vero voluntate q̄ testari potest. s. in. xiiij. anno. potest ⁊ manumittere. vt in d. §. penl̄. et C. qui manu. nō po. auten. sz hodie nouo iure. Itē episcop⁹ potest manumittere suos ecclesie bene meritos. xij. q. ij. si quos de seruis. p̄t etiā ⁊ non bene meritos. dūmodo det eccl̄ie p vno duos eiusdē meriti ⁊ peculij. xij. q. ij. eps qui. Intellige de bonis ꝓpr̄iis. Itē causa miserationis potest. d. c. cū redemptor. Abbas potest etiā cū ꝯsensu epi ⁊ monachoz. xij. q. ij. abbatibꝫ. vel si consuetudo sit q̄ possit vl̄ nō possit. illam serua. de his que fiunt a p̄ela. si cū. ⁊. c. ea noscit.

¶Quid si q̄s sit seru⁹ plurū. nunq̄d potest 2
manumitti ab vno illoz: R. q̄ sic. sed manumissor tenet alios seruare indemnes. C. de cōmuni seruo ma. l. i.

¶Utr̄ valeat manumissio in fraudē creditoꝝ 3
facta: R. q̄ nō. C. q̄ manu. nō po. l. i. ⁊ instit. ex qui. cau. ma. §. i.

4 ¶Utr̃ possit manumitti ille q̃ ꝓpter delictuꝫ incidit in seruitutẽ: R. Pa. in. c. ita quoꝛũdã de iude. q̃ nõ ſm Jo. an. Facit. l. ij. C. q̃b ad li. pcla. non licet.

5 ¶Qũo fit manumissio: R. multꝫ modis. in ſti. de liber. ℌ. multꝫ modis. Ubi inter alios di cit q̃ põt fieri in secreto. vt ſi dicat dñs. esto li ber: vel p epistolã: vel p testamentũ: vl̃ p quã libet vltimã voluntatẽ.

6 ¶Qũo reuocat manumissio: R. ꝓpter oĩes causas ingratitudinis ex quibꝫ reuocat dona tio. de quibꝫ. s. Donatio. i. ℌ. xlij. in auten. vt liberi de cetero. ℌ. illud.

7 ¶In quo differt manumissus ab eccl̃ia. a ma numisso a priuato: R. q̃ ꝑmo. qz ꝓpter opas nõ põstitas reuocat in seruitutẽ. vt. xij. q. ij. dia coni. secus in alijs. vt. C. õ libe. cau. l. solo. Hec cũdo. qz filij eoꝝ remanẽt obnoxij eccl̃ie siue patrone. xij. q. ij. de libertis. sed alij nõ. C. de li ber. et eoꝝ li. l. i. et. ij. Tercio qz serui eccl̃ie põt manumitti cũ hoc q̃ nõ possit alteri q̃z eccl̃ie sua bona relinq̃re. xij. q. iij. c. i. et. iij.

8 ¶Utrum in manumissione possit dominus aliq̃d seruituꝫ spirituale sibi imponere. pura q̃ sibi dicat horas et huiusmodi: R. q̃ sic. ita q̃ si seruare noluerit etiã si ordinatꝰ fuerit de gradetur. et prelatine seruituti subijciat. c. nullꝰ de seruis nõ oꝛ.

9 ¶In quibꝫ ꝯsistit ius patronat⁹: R. vt no. in l. fi. C. de bo. lib. in glo. l. primo. vt nõ ꝓponat ur petm actionẽ aut exceptionẽ aduersus pa tronũ. Hcõo reuerentiã ei debet tam in faciẽ do q̃z nõ faciẽdo. Tercio põstare debet ei alimẽ ta si alias nõ habet. Quarto patronus habet ius reuocandi eũ in seruitutẽ rõne offense cõ misse ꝯtra ipm. Quinto patronus habet ius succedendi liberto. Uñ tenet libertꝰ ei relinq̃ re legitimã q̃ est tercia ps suoꝝ bonoꝝ: si in bo nis habet plꝰ q̃z centũ aureos. et nullos liberos habet cũ decedit. si vo minꝰ q̃z cẽtũ aureos ha bet in subã nõ tenet ei aliq̃d relinq̃re. q̃ si moꝛ tuus fuerit ab intestato nullo liberoꝝ relicto sic succedet in totũ. Unde ibidẽ. et inſti. de suc cess. libertoꝝ. ℌ. ſz nostra ꝯstitutio.

Matematici sine asperatõne dicunt diuini. ſz cũ asperatõe significat scientiã quadriualẽ. Uñ ysus ¶Scire facit matheſis: sed diuinare mateſis. de q̃ vide. j. ſortilegiũ. et ſupſtitio. et. s. diuinatio. Uñ tales nõ debẽt ad limẽ alterius dom⁹ accedere. al's ꝯcremari debẽt. nec aliq̃s eos ſuſcipe seu ꝯſulere. al's debẽt deportari et bo na eoꝝ ꝯfiscari. et diuinatoꝛ gladio vltoꝛe feri ri. vt. C. de male. et mat. l. nullꝰ. l. nõo. et. l. culpa

Matrimoniũ.i. q̃dẽ est maris et femine inter ꝑsonas legitimas in di uiduã vite ꝯſuetudinẽ retinẽs. xxvij. q. ij. ℌ. i. inſti. de pa. po. in pn. et in. iij. ſen. dist. xxvij. ℌ. ꝑsump. illud quoq; nobis.

¶Utr̃ mr̃imoniũ sit sacr̃m noue legis: R. q̃ mr̃imoniũ põt dupl'r accipi. aut q̃tũ ad ei⁹ in ſtitutionẽ. et sic nõ est sacr̃m noue legi. qz fuit ante nouã legẽ institutũ. alio mõ q̃ ad ei⁹ effe ctũ. et sic licz fuerit añ nouã legẽ institutũ. nõ tñ habuit vim ꝯferẽdi gr̃az sicut mõ in noua lege in q̃ nõ est euacuatũ sz ꝯfirmatũ. et factũ gr̃e causatiuũ. et sic est sacr̃m noue legis. Nec Richardꝰ in. iij. di. xxvi. ar. iij. q. ij.

¶Quid est in isto sacro materia et forma: R. ſm Ric. vbi. s. eadẽ. q. ꝟbus ꝓmo platũ ẽ ma teria: et verbũ scõo est forma. qz sicut verbũ ac cedẽs ad ꝟbũ ꝓcedẽs q̃ dicit accipio tei meã vxorẽ est forma huiꝰ. s. dicẽdo: et ego accipio tei meũ vir̃ vl̃ ecõtrario. Ber̃. i. c. tua nos. de spon. vult q̃ ꝟba sint forma. et ꝯſensus sit ma teria.

¶Quid est res et q̃d est sacr̃m in mr̃imonio: R. Ric. vbi. s. ar. ij. q. iij. q̃ expſſio ꝯſensus ſi ue exterioꝛ ꝯiunctio est sacr̃m tm̃. Res est du plex q̃ p illud sacr̃m significat. s. charitas quã significat et diſpositiue causat. Alia est vnio xpi et ecclie quã significat sz nõ causat. Ipa aũt chari tas est res tm̃ et nõ sacramentũ. obligatio ſo interioꝛ p mutuũ ꝯſensum expſſa siue conũ ctio exterioꝛ est res et sacramentũ.

¶Utr̃ gratia gratũ faciens ꝯferat in ℌ sacra mento: R. Rich. vbi. s. q̃ sic. si digne contra hant ex diuina institutione.

Matrimonium.ii.

quo ꝯtrahit. dic q̃ ad legitime ꝯtrahendũ de bent fieri banna: et quo publice ꝯtrahendum est. de quo vide. s. Clãdestinũ.

¶Per q̃d ꝯtrahit: R. q̃ p mutuũ ꝯſensuz ver bis expſſum. c. tua nos. de spon.

¶Utr̃ sine mutuo ꝯſensu animoꝛ possit con trahi mr̃imoniũ: R. ſm cõiter theologos q̃ ad deũ et veritatẽ nõ põt esse mr̃imoniũ. si non ambo ꝯſentiãt: ſiml̃ dicãt: aut faciant quicq̃d voluerint ab extra. xxvij. q. ij. ſufficiat. licet ec clesia aliud iudicet. vt in. c. is q̃. de spon.

¶Utrum requirat q̃ ꝯſensus põstet ſimul eo dem tpe: R. Pa. in. c. dilect⁹. de spon. tenet q̃ de subtilitate iuris necessario requirit vt ſimꝰ eodẽ tpe prestet. qz dicit glo. in. l. cõſensu. ff. de

act.ꝛ obli.ꝛ in.l.i.ff.de ꝺtrahē.emp.q̄ in ꝺtra ctibꝫ q̄ pficiunt iure gentiū debēt ꝺsensum si mul pstare. Et Spe.in ti.de spō.dicit.q̄ nīlo alteri⁹ debet seq̄ immediate.p.l.ꝺtinu⁹ act⁹.l pn. ꝛ.l.i.ff.de ꝟbo.obli. Hosti.ꝟo in.c.ex lr̄is.quē sequit Joh.an.dicit q̄ sufficit ꝺsentiat p pri⁹ ꝛ duret in ꝓposito suo.ꝛ postea alteri⁹ ꝺsensus accedat ex post facto.ꝛ est verior opi. Hostiē. vt est tex.in d.l.i.§.si ꝟo p̄sens interrogauit. vbi dicit̄ intervallū medū tpis nō vitauit ob ligationē.sec⁹ si nō pseueraret in primo ꝓposi to.q̄ sic esset vera ꝓma opinio q̄ nō esset ma/ trimoniū ☞ tūcūq̄ alter ꝺsentiret postea.

4 ¶ Utr ꝟba exprimētia ꝺsensus de p̄senti sint necessaria ad mr̄imoniū ꝺtrahēdū: R.cōiter theologi in.iiij.di.xxvij.ꝛ moderniores cano niste.vt no.Pa.in.c.tue fraternitati.ꝺ spon. tenēt q̄ nō sunt necessaria etiā in loq̄ valētibꝫ dūmodo p alia signa exteriora ꝺsensus exprī mat.vt p nutū ꝛ hmōi. Et istud tene.licz aliī dicāt aliter. Facit p h̄:q̄ legata ꝛ fideicōmis/ sa solo nutu relinq̄ p̄nt etiā a loq̄ valēte.vt.C. de fideicōmiss.l.ꝛ in epla.ꝛ ff.ꝺ lega.iij.l.nutu c.cū apud.de spon.vbi ꝺ q̄ sufficit ꝺsensus.er go nō requirunt ꝟba p̄cise.cū p alia possit ex/ primi.q̄ illud dicit sufficere quo posito nihil aliud req̄rit ad subam act⁹.vt no.glo.in.c.sta tutū.de rescrip.li.vi. Itē nō refert q̄d de eq̄pol lentibꝫ fiat.c.licet ex quadā.ꝺ testi. Itē patet q̄ mut⁹ p̄t ꝺtrahere.vt in.c.cū apud.de spon. ergo ꝟba nō sunt necessaria.vt patet i d.c.tue fraternitati.ꝛ in glo.in d.c.sufficiat. Et iō si ꝺs diceret accipio te in meā vxorē:ꝛ si ꝺsentis vt sit mr̄imoniū:da mihi osculum.ꝛ illa dat: erit vez mr̄imoniū.licet nullū ꝟbū dixerit.de mr̄imonio ꝺtra inter.eccle.ꝺtra.c.primo.

7 ¶ Utr sine aliq̄ sensibili signo exp̄mente ꝺsen sum de p̄nti ꝺtrahat mr̄imoniū: R.fm cōiter theologos vbi.s.ꝛ canonistas i d.c.tue frater nitati.q̄ nō.q̄ est sacr̄m.ꝛ de rōne sacramenti ēq̄ sit i eo aliqd̄ sensibile signū.ꝛ iō dicit glo. in d.c.tue.q̄ ad esse mr̄imoniū duo ꝺcurrunt necessario.vnū materia.s.ꝺsensus.aliꝺ forma scz ꝟba vl signa ꝺsensuz exp̄mentia. Aduerte tñ q̄ si p̄ ꝺtrahit ꝛ dicit ꝟba p filia p̄nte ꝛ ta centē q̄ erit mr̄imoniū.q̄ ꝟba parentū ꝛ taci turnitas filioꝝ p̄sentiū ꝛ ꝟba intelligentiū eq̄ pollēt sensibili signo exp̄menti ꝺsensuz interi orē. Ꝺd vez intelligo si ipi p quibꝫ ꝺtrahunt aliq̄ signo annuūt.alias n̄ credo q̄ sola tacitur nitas sufficiat. Et sic itellige ꝛ limita glo.i.c. nō ois.§.cū dicit.xxxij.q.ij.ꝛ i d.c.tue frater/ nitati.ꝛ sanctū Tho.ꝛ Rich.in.iiij.di.xxvij.

6 ¶ Utr cōsensus de futuro cū carnali copula faciat mr̄imoniū: R.fm Rich.in.iiij.dist.xx viij.q̄ q̄ ad q̄ꝫ ꝛ rei veritatē sine cōsensu reali de p̄senti nō p̄t esse matrimoniū.c.tua nos.de spon. Et ideo distinguit sanct⁹ Bona.eadez dist.q̄ aut copulat sibi affectu ꝺiugali.ita q̄ vir credit copulari cū sua vxore.ꝛ ecōtrario.ꝛ sic copula facit mr̄imoniū ꝓpter ꝺsensuz taci tū de p̄senti q̄ videt implere velle qꝺ ꝓmisit.s. eā accipe nūc de p̄senti sicut antea ꝓmiserat ꝺ futuro. Aut cognoscit eā affectu fornicario.et sic nō est mr̄imoniū q̄ ad q̄ꝫ.sed p̄sumptū q̄ ad ecclesiā:ꝺtra quā p̄sumptionē nō admittit̄ p̄batio.vt in.c.is q̄.de spōsa.si tñ cōtraheret de facto cū alia.teneret secundū matrimoniū fm Rich.vbi.s.qꝺ no.bene.

¶ Quo cognoscent signa que exp̄mūt ꝺsen 7
suz de p̄senti: R.q̄ recurrēdū est in foro aīe ad intentionē.q̄ si de intentōe nescit.sic dicendū est q̄ si aliqua ꝟba p̄cesserunt ab vno eoꝝ.vl ab aliq̄ alio in eoꝝ p̄sentia.ꝛ sic postea signa. sic fm ꝟba determinabit̄ de signis.vtputa si alter dicit.Ego te accipio in vxorē:ꝛ si tu sil'r ꝺsentis me accipe in virē bibe:vel annue capi te ꝛ hmōi.sic erit matrimoniū. Si vero p̄ce/ dentia denotant ꝺsensuz de futuro.sic ꝛ signa Ꝺd si nulla ꝟba p̄cesserunt.sic nō iudicabo q̄ matrimonio.exq̄ de intentōe nō ꝺstat. Tut⁹ tñ est q̄ matrimonio p̄sumere.q̄ nullum peri culū imminet.alias sic.

¶ Quomodo ꝟba cognoscent in dubio qñ ꝺ 8
intentione nō cōstat: R.q̄ verba quedā sunt clara que demonstrant cōsensum de p̄senti.si/ cut cū quis dicit.accipio te in meā vxorē.ꝛ illa replicat.ꝛ ego accipio te in meū virum:ꝛ si milia.Quedā sunt dubia.vñ nota q̄ verbuz placet ꝛ verbū volo denotant fm temp⁹ p̄sens fm dñm Anto.in.c.ex litteris.el.i.de spōsa. verbū autez infinitiuū nihil pfecte significat. sed determinabit̄ fm verba p̄cedentia vl ad p̄ sens vl ad futuꝝ. Unde si verbo volo vel pla cet addat verbuz infinitiuū denotans actum nō dependentē solū a libera volūtate pferentis. nō inducit̄ dispositio de p̄senti sz de futuro.pu ta cū dicit placet vel volo ascendere arborem. Si vero verbū infinitiuū denotat actū q̄ pro cedit solū a volūtate pferentis libere. Et tunc si denotat principiū actus:nō inducit̄ dispo/ sitio ꝺ p̄nti. Exēplū.volo tecū ꝺtrahere vl vo lo te despōsare.ꝛ sic nō erit mr̄imoniū. Si ve ro denotat executionē actus.sic inducit̄ dispo sitio de p̄senti. Exemplū.volo te h̄re in vxorē. vel dicat.placet mihi te retinere ꝓ vxorē.ꝛ sic erit matrimoniū.q̄ qui vult cōsequēs:vult ꝛ antecedens.vt in.c.ꝓterea.ꝛ in.c.prudentiā.

de offi. delegati. In hoc tñ multū instant doctores. sz pertranseo. z vide si vis Barto. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. z canonistas in d. c. ex litteris.

9 ¶Quid si dicat: quidelo tibi tāqz vxori mee. z illa similiter idē respōdeat: R. fm Hosti. in c. ex parte. de spon. q̄ pro matrimonio est iudicandum.

10 ¶Utz si dicat viro vis talez p vxore. z rñdet placet. z sil'r idē dicit mulier: fit matrimoniū? R. vt patet ex dictis matrimoniū est. nota etiam Hosti. in. c. sponsam. de spon.

11 ¶Quid si dicat p̄mitto tibi q̄ non dimittaz te p melioꝛi vel p̄cioꝛi vxoꝛe? R. fm Hosti. in d. c. ex parte. q̄ matrimoniū erit. Nā in talibꝫ z similibꝫ dubijs iudicandū est p̄ mrimonio ar. de sen. z re iudi. c. fi.

12 ¶Utz vir dicēs p̄mitto tibi q̄ habebo te p legitima vxoꝛe. z sil'r respondet mulier ꝛtrahat de p̄senti: R. q̄ sic. vt in d. c. ex pte. in tex. z in glo. .iij. q. v. c. nec illud. §. sed obijcit. qz verbū habebo potest referri ad temp⁹ p̄sens. d matri. contra inter. eccle. ꝛtra. c. ex litteris. z ideo fm Hostiē. z Goff. subaudiendū est de cetero vl' hoc tempoꝛe. secus esset si diceret, p̄mitto tibi q̄ ducā te in vxoꝛē fm Jo. in dicto. c. nec illō qz sic essent sponsalia. z similiter dicit Panoꝛ. in d. c. ex parte. q̄ erit matrimoniū: si dicat p̄mitto tibi q̄ non habebo aliam vxoꝛē nisi te. z illa similiter respondet. secus si diceret: nō accipiam aliā in vxoꝛem. quia nō erit matrimonium.

13 ¶Quid si dicat p̄mitto tibi q̄ retinebo te perpetuo mecū: z illa respondet similiter? R. q̄ nō est matrimoniū. nisi dicat q̄ vult eā tenere in vxoꝛē. in auten. qui. mo. na. effi. legi. §. penulti. Jo. tñ in. c. i. xxx. q. v. z glo. in. c. solet. xxxij. q. ij. tenet q̄ d iure canonico est mr̄imoniū. z ita tene in dubio. Sed quādo ꝛstat de mēte nō est curandū de verbis quo ad eū z ꝛscientiā. qz qñ ambo intendebant cōtrahere de p̄senti. semp erit matrimoniū. etiā si verba sonabant ꝛsensum de futuro. ar. c. intelligentia. de ꝛbo. signi. cū similibꝫ.

14 ¶Sed quid dicendū cū aliqs dixit verba ex p̄mentia ꝛsensum de p̄senti vl' de futuro. z secuta copula postea dicit q̄ nunqz talia verba p̄tulit animo ꝛtrahendi. sz solū animo extoꝛquendi copulā? R. q̄ alter nō debet credere. qz nec tenet. Uñ in. c. p tuas. de p̄bationibꝫ dicitur. Nimis indignū est iuxta legitimas sanctiones. vt q̄ sua quisqz voce dilucide p̄testatus est in eo casu p̄cio valeat testimonio infirmare. Si pur temerarie credit q̄ dicat verum. sic nō debet ad p̄titionē alteri⁹ etiam in carnalē copulā cōsentire. nisi de nouo dicat se velle ꝛtrahere. Si aūt dicat postea se esse mētutum z p̄tat debitū tūc credat z reddat. Si vero credit nō esse viz z p̄manet in prima remeraria credulitate: sic non deberet reddere. qz faceret ꝛtra ꝛsciētiā: z si nō reddit p̄ccat etiā. qz vir reuocādo qđ pri⁹ dixerat expirat illud pri⁹ dictū. qz fuocatio ꝛcozdat ꝛbis q̄bꝫ ſen. sit de p̄nti. hec Ric. vbi. s. di. xxvij. ar. i. q. iij.

¶Sz pone q̄ p̄fat⁹ nō ea duxit nec vult duce re: sz poti⁹ aliā accepit? R. q̄ in foꝛo ecclie si p̄t pbare mulier q̄ ꝛtraxit p verba de p̄senti vl' de futuro: secuta copula carnali q̄ cogef eā duce re: nec admittef pbatio in contrariū. vt no. in c. is qui. de spon. sz in foꝛo anime si aliā nō accepit cogend⁹ est vt eā accipiat. si euidēter nō apparet q̄ potius se ꝛcepi finxit. puta qz magna est disproportionabilitas. Si vero aliā duxit animo ꝛtrahēdi z in primā nō ꝛsensit. nō debet etiā ad p̄ceptū ecclie secundā dimittere. sz poti⁹ pati humiliter etiā excōcationē. z tali modo cū secūda habitare q̄ nō generet scandalū aliqs. qz primū mr̄imoniū nō fuit: exq̄ ꝛsensus ex pte alteri⁹ defuit. sz secundus. Et hꝫ tene. qz cōmuniter tenef. vt no. Pan. in d. c. is. licet quidā dicāt q̄ licet primū nō fuerit mr̄imoniū: tñ etiā secundū nō p̄t esse. qz ecclesia talē inhabilitat ad ꝛtrahendū cū quacunqz alia a prima. in d. c. is qui fidē.

¶Quid faciet p̄fata mulier q̄ nō potest pba/ 16
re contractū matrimoniū. qz fuit clādestinū? R. si statim vir reuocauit z patefecit q̄ nō cōsentit. Aut si sit multa disproportionabilitas ex quibꝫ veriſimiliter potest credere q̄ nunqz in eā ꝛsenserit z sil'a. sic credo q̄ si ille trāſuit ad secūda vota: aut oīno renuit eā accipere q̄ potuit ei credere z cū alio cōtrahere. maxie si sic iurat: z ex qualitate vite siue p̄t p̄sumere q̄ nō mentiret in hoc. alias nullo modo debet ꝛtrahere cū alio sz viuere i castitate. z sibi imputet q̄ fatue egit clādestine cōtrahēdo. Si de facto cōtraxit z p̄babiliter credat q̄ talis p̄fatus nō habuerit animū in eā ꝛsentiendi sic potuit exigere z reddere. Si ꝛo nō habet aliquā p̄babilitatez ad hꝫ credendū. credo q̄ teneat reddere: sz exigere non possit. Si ꝛo crederet q̄ p̄fat⁹ tūc ꝛsenserit licz postea neget nec poterit exigere nec reddere. ar. coꝛ que no. in. c. in quisitioni. de sen. excō. Qđ no. qz sepe in practico euenit.

¶Quid si quis p̄t cōtractū matrimoniū nō 17
animo ꝛsentiendi sz ꝛcipiēdi credens ex cōsilio ꝓitoꝛū tale mr̄imonium tenere cogi? sit

pfatā mulierē tanq̄ ꝯiugē credēs sic firmiter
esse. R. q̄ talis copula nō facit mr̄imoniuz q̄
ad rē. q̄ exq̄ nullū vinculū pcesserat quo ad
rē copula nō facit mr̄imoniū. vt no. in. c. is
q̄. de spon. vbi dicūt doc. q̄ si sponsalibꝫ solutꝫ
sequit copula: nō inducit mr̄imoniū: exq̄ vin
culū sponsaliū est solutū. Idē dicūt vbi inter
uenerit pmissio de ꝯtrahendis sponsalibꝫ i fu
turꝫ. Facit. l. fi. ff. de ꝯdicti. ob cām. Item error
iuris nō inducit ꝯsensum mr̄imonialē. q̄ ni
hil tā ꝯtrariū ꝯsensui q̄z error. l. si p errorē. ff. de
iurisdi. om. iudi. Facit qđ no. Bar. in. l. mul
tū. ff. de ꝯdicti. et demon. vbi dicit si iudex errat
in fundamēto iurisditōis nō valere pcessum
licet in veritate haberet iurisditionē. et pbatur
in. c. scisciteꝫ. de rescrip. iuncto. c. prudentiā.
de offi. deleg. vbi iudices delegati cū clausula.
Si nō omes cē. Si pcedunt sine alio ignoꝝ
rantes impedimētū et credētes posse sine eo pꝝ
cedere nō valet pcessus, licet habeāt iurisditiꝝ
onē. q̄z errāt in fundamēto iurisditōis. ita iste
errauit in fundamento mr̄imonij. cū ꝯsensus
sit eiꝰ fundamentū et de suba eiꝰ. vt in. c. tue. de
sponsa. et libꝫ. Uñ si talis accepit aliā nō po
test eā dimittere in foro aīme aut religionez
exire. si quā pfessus est. et stat eiꝰ ꝯfessioni in h
vltimo. vt no. glo. in d. c. is qui. et ibi p docto.
et in. c. significasti. de homi. Idē cōsuluit do.
Alex. de neuo in facto.

18 ¶Utz mr̄imoniū possit ꝯtrahi inter absentes
p pcuratorez? R. q̄ sic. xxxij. q. ij. honorand. de
ꝯuer. ꝯiuga. c. ex parte. el. ij. in tex. et glo. si tria
ꝯcurrant. Primo q̄ spēaliter mandet eidē de
mr̄imonio ꝯtrahēdo. Secdo q̄ specificet eidē
de certa et speciali seu determinata pson cū q̄
ꝯtrahat noīe ꝯstituētis. Tercio q̄ ꝯstituēs pꝝ
seueret in eadē volūtate vsq̄q̄ pcurator ꝯtraꝝ
xerit. Nā pcurator q̄tumcūq̄ generaliter sit
ꝯstitus no poterit ꝯtrahere mr̄imoniū p ꝯsti
tuente. nisi exp̄sse id haberet in mādatis. nec
hoc sufficit nisi determinet certa pson cum q̄
cōtrahere debeat in mandato. hec probant in
tex. et glo. de pcura. c. pcurator. lib. vi. nec p̄fa
ta sufficerent si mutaret animū. vt patet ex di
ctis hic supra. licet ecclesia nisi exp̄sse reuoca
ret iudicaret p mr̄imonio: tñ quo ad rē et cō
scientiā nō mr̄imoniū esset. exquo ꝯsensus de
ficit quo pcurator ꝯtrahit.

19 ¶Oz pone q̄ pcurator in mādato habet spe
cialē ptātem de ꝯtrahendo mr̄imonio. sed nō
determinationē pson cū qua debeat ꝯtrahere
tñ habet oreren? vel p litteras aut alio modo:
R. q̄ si ꝯtrahit cū illa erit matrimoniū. Nec
obstat glo. in d. c. pcurator. q̄ tenet cōtrariū.
q̄z intelligenda est qñ alio modo nō specifica
uit specialē pson̄ p rationē suā. Uerūtamen
stulta est q̄ cū tali pcuratore ꝯtrahit nisi faci
at fidē q̄ ad ꝯtrahendū secū sit specialiter pcu
rator reputat?. q̄z sic ille posset negare q̄ n̄ mi
sit eū vt ꝯtraheret cū illa. sed cū alia. et in foro
ꝯtentioso excluderet.

¶Utz p solas lr̄as possit ꝯtrahi mr̄imoniuz 20
inter absentes? R. vt patet ex dict? q̄ sic. si duo
ꝯcurrūt. Unū q̄ mittēs lr̄as quibꝫ exp̄mit q̄
talē accipit in vxorē de p̄senti si ipa cōsenserit.
q̄ pseueret in eadē voluntate vsq̄q̄ illa cui lr̄e
mittunt exp̄sse ꝯsentiat. Secundū q̄ illa pso
na exp̄mat ꝯsensum receptis lr̄is alicui alteri
vel p lr̄as scribat ipm ꝯsensum. aliter nisi exp̄
mat quantūcūq̄ ꝯsentiat nō erit mr̄imoniū
fm Rodo. ar. d. c. honorant. et c. venēs. q̄ cle.
vl̄ vouen. et c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiuga.

¶Sed nunq̄d statim vt litteras rescripserit 21
quibꝫ sil̄r et ipm accipe exp̄mat in virū. aut
alij mānifestauerit sic. talis mihi scripsit q̄ me
accipit in vxorē. et ego notifico vobis q̄ simili
ter ego accipio eū in virū erit matrimoniū? R.
videt prima facie q̄ nō. donec ad noticiā alte
rius pueniat. quia antea nō est cōsensus. i. si
mul sensus. sed dissensus. i. sepatus sensus. et
facit pro hoc. l. cōsensu. et qđ ibi no. ff. de acti.
et oblig. Sed tñ ego credo q̄ statim vt exp̄ssit
sit matrimoniū. q̄z ibi sunt substātialia matri
monij. scilicet cōsensus exp̄ssus ambox. et cuz
substātialia sint sufficit. ar. eoz q̄ no. p Bar.
in. l. platā. C. de sen. et interlo. om. iudi. et istud
tene. Exquo em̄ vel nuncio hoc exp̄ssit vl̄ per
litteras. sic est cōsensus. q̄z simul ambo cōsen
tiunt et cū signis necessarijs. ar. ad hoc in d. c.
honorant.

¶Quid si dicat pmitto vobis tribꝫ sororibꝫ 22
q̄ vnā de vobis accipiā in vxorem. et ille oēs
respondēt placet. et postea cognoscit vnā ex il
lis? R. fm Hosti. q̄ matrimoniū cū illa erit.
q̄z ipo facto ꝯsentit. c. dilecti. et c. vt nostrū. de
appe. Et hanc opinionē tene. licet glo. in. c. ex
litteris. el. ij. de spon. teneat contrariū. et multi
docto. quā verā intelligerē. si q̄s pmitteret tri
bus feminis nō ꝯsanguineis. q̄z vnā cogno
scendo posset aliā mihilomin? accipe fm fidē.
sed non sic in casu ꝓpositō. et ideo p matrimo
nio est iudicandū. nisi cognouisset eā animo
fornicandi solū.

¶Quero in q̄d est ꝯsensus q̄ facit mr̄imoniū 23
R. fm opi. Rich. in. iij. dist. xxxi. ar. ij. q. i. q̄
ad h vt ꝯsensus faciat mr̄imoniū oportz sint
ibi tria bona mr̄imonij iplicite et in habitu sal
tē. s. q̄ ꝯtrahētes ꝯsentiāt. Primo in vinculi

Insepabilitatẽ:rõne cui⁹ est in mr̃imonio bo/
nũ sacramẽti. Secũdo in bonũ fidei q̃tuz ad
ei⁹ essentiale:qđ est nõ negare vsum sui corpis
si ꝺiunx alter petat:nisi de⁹ a debito reddendi
liberauerit. Sz quantũ ad accidẽtale bonũ fi
dei seu accessoriũ:qđ est nõ exhibere alteri q̃m
suo ꝺiugi vsum sui corpis non est necessariũ:
sz solũ ad bene esse mr̃imoniũ. Terciũ bonũ p/
lis quantũ ad ei⁹ essentiale:qđ est eã suscipere
ꝺitionaliter.s.si de⁹ eã dederit:vel nõ procura/
re aliqđ impedimentũ ne ples veniat.sz q̃tũ
ad ei⁹ accidentale bonũ.s.absolute velle plem
eã educare nõ est necessariũ. Un̄ si q̃s ꝺtra/
heret cũ intentõne sepabilitatis nõ ꝺico q̃ ad
thoꝝ sz quo ad vinculũ.qz sic esset ꝺtra bonũ
sacramẽti:aut cũ intentõne denegandi seipm
alteri ꝺiugi petenti sine alia diuina reuelatio/
ne.qz ꝺtra secundũ bonũ.s.fidei. Aut cũ intẽ/
tione nõ suscipiẽdi plem si de⁹ eã daret:aut nõ
eã educandi:aut procurandi venena sterilitatz
ne ples cõciperet aut nasceret vel educaret.qz
ꝺtra terciũ bonũ mr̃imoñ.s.plis matrimoni
um talis nõ ꝺtraheret. Et ideo oportet pfata
habeat in intentiõe saltẽ implicite. Explicite
ꝺo sufficit q̃ in ꝺtrahendo intendat illud qđ
inter ꝺtrahẽtes req̃rit ad matrimoniũ. Ma/
ria aũt vez mr̃imoniũ ꝺtraxit cũ Joseph.licz
non intenderet ꝺsentire in carnalẽ copulã.qz
erat certificata q̃ ioseph nunq̃ eã req̃reret.z si
eã req̃sisset q̃ de⁹ absoluebat a tali obligatõe.
Sil̃r ille q̃ ꝺtrahit:q̃uis nõ habeat animuz
ꝺsũmãdi sz religionẽ intrãdi.qz cũ intrat ab/
soluit a de⁹ a tali obligatõne.

24 ¶ Utz intentio libidinis vel pulcritudis aut
diuitiaz excludat mr̃imoniũ? R. Fm sanctuz
Bona.in.iiij.dist.xxx.q multe cause possunt
esse inductiue z sine peccato:dũmodo ñ sistat
in eis.vñ si moueret sicut causa p̃ncipalis est
mi⁹ honesta z esset ꝺtra sacramẽti vtilitatẽ.
nõ tñ ꝺtra sacri veritatẽ.nisi ita esset finis q̃ ñ
q̃reret nisi libidinẽ vl̃ diuitias.nõ vxorẽ duce
re.qz sic esset ꝺtra veritatẽ sacramẽti.

25 ¶ Sz nunq̃d ꝺtrahẽs ex alio fine q̃ plis ha/
bende pecceť? R. Pe.de pal̃.in.iiij.dist.xxxi.q
sic.venialiter qñ ꝺtrahit p̃ncipaliter ppter vi
tandã fornicationẽ:si modo sit talis q̃ fm cõ/
munẽ spem possit habere filios.alias nõ. Un̄
licet finis mr̃imoñ prim⁹ z p se sit intẽtio ge
nerandi.tñ qñ principale factũ est impossibi/
le:sicut in sene vl̃ sterili.licet de secũdario q̃ est
intentio vitandi fornicatõez facere p̃ncipale.
Alie aũt intentõnes sicut reformatio pacis.z
alie honeste si p̃ncipaliter z p se intendant.sic
est peccatũ veniale.sicut cũ vir cognoscit vxo
rem ppter sanitatẽ.vl̃ baptizat vt sanet.Aliq̃
vero volũt q̃ sit mortale.qz cũ mr̃imoniuz sit
sacr̃m nõ pt̃ sine peccato mortali p̃ncipaliter
intẽdi finis extrane⁹.sicut si q̃s baptizaret p̃n
cipaliter ppter q̃stũ.nõ curans de gr̃a baptis/
mali.sz istud ꝺicit idẽ Petr⁹ q̃ est nimis du/
rũ.sz tñ nõ est sine rõne.z ideo securius est.tenet
tñ idẽ q̃ ꝺtrahẽs p̃ncipaliter ppter voluptatẽ peccat mortaliter. Si vo q̃s ꝺtrahit secun
dario ppter diuitias.pulcritudinẽ.z hmõi.
nõ est peccatũ.nisi sit inhonesta intentio.

¶ Utz ꝺtrahens in pcto mortali peccet mor/ 26
taliter? R. Fm Petz p̃dictũ q̃ sic.qz ꝺicit Au
gu.i.q.i.per Isaiã.q sacra talia sunt vnicuiq;
cũ quali ꝺsciẽtia q̃s accedit. Sz nunq̃d tene
atur ꝺfiteri.videt tenere q̃ sic.sz ego nõ credo
ď necessitate nisi in ppõsito.intellige q̃ peccat
ꝺtrahendo p verba de p̃senti.

Matrimonium .iii.

q̃ impediunt vt nõ ꝺtrahat? R. q̃ sunt.xviij.
q̃z duo p̃ma impediũt de necessitate peccũ/
ita q̃ peccat mortaliter ꝺtrahẽs.tñ ꝺtractũ de
facto nõ dirimũt. Terciũ vo impedit solũ ad
tps z aliq̃n in ppetuũ. Alia vero sequẽtia tali
modo impediunt q̃ etiã si de facto contrahat
nõ tenet nec est mr̃imoniũ postea ꝺtractuz.z
ꝺtrahendo peccat mortaliter nõ in oĩbz.sz so
lũ qñ ꝺtrahit ꝺtra impedimẽtũ.v.vi.vij.viij.
ix.x.xij.xiij.xiiij.xv.xvi.z aliqñ in currit excõ
municationẽ.si ꝺtrahit in impedimẽto ꝺsan/
guinitatis vl̃ affinitatz vl̃ voti solẽnis aut or/
dinis.vt.s.excõicatio.vij.casu.xli. Et q̃s põt
dispensare vt q̃s ꝺtrahat in ipis impedimẽtis
vide.j. Impedimentũ.xviij.§.ij.z.iij.

Impedimentuz .i.

ꝺicit interdictũ eccl̃ie.z istud interdictũ cõu/
plex.qđdaz generale q̃ phibet clãdestine ꝺtra
here mr̃imoniũ oĩbz.de q̃ ꝺic vt.s.clãdestinũ.
Aliud est interdictuz spẽale q̃ alicui a iudice
spẽaliter phibet ppter aliquã causaz leginimã
ne ꝺtrahat.z istud interdictũ non pt fieri nisi
ab eo q̃ pt de causa mr̃imoniali cognoscere.si/
cut est eps vl̃ ali⁹ ordinari⁹.z q̃ habeat peritiã
canonũ.de ꝺsang.z affi.c.i. Unde ꝺtrahẽs cõ
tra istud interdictũ peccat mortaliter.z si cau
sa ppter quã factũ est interdictũ est perpetua.
sic oĩno sepabunt data sn̄ia diuortij pbato
impedimẽto.de matri.ꝺtra inter.eccle.ꝺtra.c.
vlti. Si vo erat tpalis:sic tenebit matrimo/
niũ.sz in penam debẽt ad tps separari.de matri.
ꝺtra interdi.eccle.ꝺtra.c.i.z.ij.

Impedimentū.ii.

dicit feriatū. Nā vt no. Pa.i.c.capellanus. de feriis. phibent nuptie celebrari ab aduen tu vsq; ad epiphaniā inclusiue. licet Hosti. dicat etiā includi octauā. sz tu tene nō inclu di. qz c. nō oportet. xxxiij. q. iij. nihil dicit de octaua. nisi consuetudo eēt. qz illa seruāda. l. si de interpatiōe. ff. de leg. Itē a septuagesima vsq; in octauā pasce inclusiue. qz in. d. c. ca/ pellanus. dz post octauas. ḡ non in octaua. Itē a p̄mo die rogationū qui ē scda feria aī ascensionē dñi vsq; ad octauā pentecostes inclusiue. qz ita dicit in. d. c. capellanus. post vij. dies post festū pētecostes. nō em̄ essent vij. dies nisi dñica includeret. Facit qđ ibi dz tres septimanas q̄ nō essent nisi includeret. et exponel ita cū dicit post. vij. dies festi pēn/ thecq̄ caret octauis nuptie suspēdant i dñi ca q̄ sequtur et deinceps ꝛc. vt intelligas d dñi ca scda post pentecostes. nō qz oportet expe/ crare vsq; tūc. sz qz si vult celebrare eas i die solēni vt cōiter fit. oportet expectet vsq; tūc. ¶Utz in p̄fatis tribus phibeatur totaliter ꝓtract9 mrimonij. R. Pa. in. d. c. capellanus q̄ nō. qz mrimoniū sine alia celebritate sz so lū p verba de p̄senti cōtrahi cū nō inueniat aliqua cā phibiti onis. qz i tali ꝯsensu nullū ē pēcm. immo ē sa crm. vt i. c. debitū. de biga. sz solū phibetur so lēnitas nuptialis. vt sunt ꝯuiuia et alie simi les solēnitates. et solēnis traductio et carnis ꝯmixtio. vt tenet glo. i. d. c. capellanus. Qui aūt facit ꝯtrā peccat mortaliter. qz ꝯ interdi cū ecclesie ꝯtrahit. d matri. ꝯtra inter. eccle. ꝯtra. p totum. Tenet tñ Pe. de palu. q̄ soluz erit peccatū mortale qñ p̄ma vice ꝯsummat nō postea. nisi faceret i ꝯtemptū ecclesie. Cre do etiā q̄ si mulier que alium habuit virū. et vir qui aliam habuit vxorē contraherent si/ mul et ꝯsummarent sine alia solēnitate qui/ ritq; q̄ nō peccarent mortaliter. qz in eis cessat ratio phibitionis p̄dicta

Impedimentū.iii.

dz ditio. et hic accipio hāc ꝯditionē ppzie. sez put est suspensiua actus. de qua habes. s. Cōditio. §. q. que fit p hāc dictionez si. Uñ si quis ꝯtrahat cū aliqua sub ista ꝯditione. si pater suus erit cōtent9 et hmōi. nō erit mri monij donec cōditio impleatur. et si nunq; impleret nūq; esset matrimoniū. Ad cui9 de claratōem est sciendū. qz ꝯditiones sunt i q/ druplici genere. s. honeste. turpes. indifferen tes et impossibiles. Honeste sunt oīs ille q̄ faciūt ad cōdecentiā mrimonij vt q̄ paren/ tes sint cōtenti. vel que nō derogāt honestati. vt si dederis mihi dotē. si pater tuus remise/ rit mihi iniuriā et hmōi. Et iste si apponan/ tur in mrimonio ipm impediūt. vt nō sit do/ nec cōditio veniat i esse. Uñ si ille q̄ sub tali cōditione ꝯtraxit mutat animū et dissentiat vl aliā sine cōditōe accipiat añq; cōditio im pleatur. iā nō erit mrimonij p̄mū. licet po/ stea cōditio eueniat. Uer est q̄ si nō trāsiuit ad scda vota. ecclesia ꝯpellet eū vt eā accipi/ at. exq̄ cōditio aduenit. de cōdi. appo. sup eo i tex. et i glo. Fallit h̄ i duobz casibz. Primus si pendere cōditione cōmisceantur carnaliter. Et intellige p̄m q̄. s. dixi mrimoniū. ij. §. vi. vel ꝯsensus d p̄senti absolut9 aduenīat. d cō di. appo. c. de illis. et c. sup eo. et. c. p tuas. q̄a tū cerit mrimoniū d p̄senti absolutū. Secūs cs sus est si cōditio ē necessaria. vt cū dz. acci pio te in meā vxorē si sol fuerit i cācro i esta/ te et hmōi. qz exquo oīs talis ꝯditio ē extri tura necessario statum est mrimoniū. qz talia futura sunt iā p̄sentia i causis suis. ter. ē ap/ tus in. l. si pupillus. §. i. ff. de noua. Uñ nec ppzie dz dici ꝯditio l. heres me9. ff. de cōdi. et demō. Hoc tenet Host. Lar. et Pa. i. d. c. p tuas. de cōdi. appo. et. s. Bona. i. iij. di. xxviij. et. s. Tho. i. iij. di. xxvij. Sz ꝯtrariū te/ net glo. Jo. Soffre. et Jo. an. in. d. c. p tuas et dicūt q̄ si transeāt ad secūda vota tenebit scdm mrimoniū cōtractū aī cōditiōis euen tū. Ego vo credo i foro cōtētioso veriozē se/ cūdā opi. In foro aūt aie iudicādū est p̄m eo rū intentiōez. Si em̄ nō intēdebāt tūc cō/ trahere sed i tps cōditōis: sic nō erit matri/ moniū. et sic erit vera secūda opinio. qz licet stipulatio sub cōditiōe q̄ omīno est extritura nō sit ꝯditionalis. est tñ i diē. ita q̄ nō debēt aliqd añq; veniat. vt nō. i. d. §. i. facit. l. he/ res meus. i p̄n. ff. de cōdi. et demō. vbi licet le/ gatū factū ticio cū morietur nō sit cōditiōa/ le. tñ nō tenet heres soluere añq; moriat. eēt bñ cōditiōale si legarent cētū ticio cū morie r heres. Rō. qz si moreret legatari9 p̄mo q̄z heres legatū expiraret morte legatarij. sz nō i p̄mo casu. qz trāsiret ad heredes. vt in. d. l. heres. Et sic ptz q̄ cōditio q̄ o'no ē extritura aliqñ facit ꝯctū cōditionatū. aliqñ nō. et qñ nō ē cōditionatū. ē tñ i diē. et sic nō erit mri/ moniū de p̄senti. nisi aliud intēdat.

¶Sz nūquid cōditio q̄ necessario subintel/ ligit i ꝯctu si exp̄matur faciat conditionalē.

L

R. q nõ. vt i. l. hec ẽba testatoris. ff. de leg. i. z i. l. ꝺditões. z. l. aliqñ. ff. ꝺ ꝺdi. z demõ. Nã legatũ factũ sub ista ꝺditõe. si heres heredi/tatẽ adierit. nõ est cõditionale. qz necessario subintelligit. vt i dictis iuribꝫ ptz. Hz si ꝺ/ctus posset fieri etiã nõ existẽte illa ꝺditione sic. si apponat facit ꝺtractũ ꝺditionalẽ. z ꝑm hãc distinctionẽ ꝺcoꝝ. Archi. et Jo. an. i. ꝺ. c. vnico. de spon. li. vi. q videtur ꝺ xij. Sic ergo patet quõ mrimoniũ vl spõsalia nõ sunt ꝺditionalia qñ dz. ꝺtraho cũ tali si ipsa i me ꝺsenserit z hmõi. sec⁹ si diceret si deo placue/rit. z hmõi. qz nõ necessario ĩsunt. qz põt esse mrimoniũ ꝺtra voluntatẽ dei.

2 ¶ Sed pone q ds ꝺxit sub ꝺditione si patri suo placuerit. pater p̃mo dissentit. sed postea mutata volũtate ꝺsentit. R. q nõ erit matri monĩũ. p. l. bues. §. h sermõe. ff. de ſ. sig. z. l. hec ꝺditio. lapicola. ff. de ꝺdi. et demõ. qz ista ꝺditio. si pr̃ meus ꝺsenserit. debet verificari ꝺ p̃mo cõsensu. exq qz nõ fuit. ideo expirauit. Uñ sic copula carnalis que de sui natura ha bet purificare ꝺditionẽ nõ purificat qñ inue nit extinctũ vinculũ. vt puta qz supuenit af/finitas post mrimoniũ ꝺditõaliter ꝺtractũ añ cõditõnis euentũ. Aut qz ꝺditio expira/uit z nõ fuit impleta. sic z ĩ ppõsito. z hoc te ne postꝫ aliã accepit. licet do. Lar. i. ꝺ. c. sup eo. dicat tenere mrimoniũ. si taliter ꝺtrahen tes psenerabãt ĩ p̃mo ppõsito.

3 ¶ Sed quid si pfatus pater nec ꝺsentit nec dissentit expresse. R. credo q nõ erit mrimoni/um. p. l. qui heredi. §. i. z p. l. meuius. ff. ꝺ cõdi. z demõ. vbi patet q cõditio debet imple/ri i forma specifica. ergo requirit q expresse cõ/sentiat. Posti. tñ z sequit Lar. in. ꝺ. c. sup eo dicũt q tenet mrimoniũ. z q sit speciale i ma trimoniũ. Et hec opinio tenẽda. vbi ad secũ da vota nõ est deuentũ. alꝫ primũ verius est de iure iudicio meo.

4 ¶ Utꝫ matrimoniũ contractũ sub cõditio/ne cũ sint affines: si ds papa voluerit dis/pẽsare: teneat aduenire cõditõe. R. Pa. z Jn no. i. ꝺ. c. sup eo. videtur tenere q nõ. p quibus facit. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. ff. de ſ. obli. z. l. ꝺtinuꝫ. §. cũ qs. eo. ti. facit. l. apud iu anũ. ff. de le. i. Sed i ꝺ xij q teneat. e do. Jn. z quidã, alij i. ꝺ. c. sup eo. z deterior p. l. si rem meã. ff. de ver. ob. vbi possum stipulari rẽ me am un tps ꝺditõis. qñ mea nõ erit. licet nũc cuꝫ sit mea nõ possim. Facit sil'r. l. xij. iũcta. l. pe. ff. de ope. pub. vbi valet mãdatũ p̃uari ꝺ ope publico faciẽdo p̃cipe annuente. qđ tñ alꝫ nõ valeret. Nec ob. ꝺ. §. sacrã. z. §. cũ qs sub cõditione. qz ibi vicĩũ erat i re q nõ erat i cõmertio: nec põt esse. sed nõ sic ẽ i casu nr̃o qz sublato impedimẽto phibitõis p dispẽsa tionẽ nihil obstat. Faciũt nõ. in. c. i causis. i fi. de elec. z i. c. nisi cum p̃sidem. in fi. de remi. Jtẽ nec. l. apud iulianũ. p̃dicta. qz debet intelli gi vere esse ꝺditionẽ forte impossibilẽ q pdeat ex volũtate p̃cipis i his q p̃ceps nõ solet ꝺcedere vt ibi ptz. qz ibi loquit de pdũo i pa trimonio cesaris redactis. q cesar nõ solet ali enare nõ ĩsolitis ꝺcedi dispẽsatiue. vt ẽ ter. in. l. intercedit. ff. de condi. et de. Et ideo hãc partez tene añqz trãseat ad secũda vota. p q facit qđ no. Bar. in. ꝺ. l. si rem meã. sed post/qz trãsiuit posses tenere p̃mã.

¶ Utꝫ teneat conditio si donaueris mihi cẽ 5
tum accipio te ĩ vxorẽ. R. q nõ. ter. ei. l. si ita stipulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. ꝺ ꝺ. ob. Qđ limita qñ talis stipulatio fit nõ cã dotis vel qñ nõ subest iusta cã petẽdi illud. alꝫ sic. Uñ dicit ibi Bar. q si nobilis ꝺtraheret cũ plebeia non esset ĩhonestũ. si i recompẽsatio nẽ nobilitatis aliqđ exigeretur. 6

¶ Hz pone q. B. ꝺtraxit cũ. A. sub pfata cõ ditione. z añ ꝺditõis euentũ ꝺtraxit cuꝫ. C. sub eadẽ conditõe. demũ. A. z. C. eodem tpe dat centũ. qđ istoꝝ erit mrimoniũ? R. q neu trũ rõne incertitudinis. Facit. l. si ita fuerit. ĩ pn. ff. de re. du. z. l. duo sunt ticij. ff. de testa. tute. Jtẽ qa cõtractus cõditionalis suscipit robur ab implemẽto. l. cedere die. ff. de ſ. sig. et ideo pinde ẽ ac si cũ duobꝫ ꝺtraheret simꝫ eodẽ tpe. Nec ob. l. potior. §. videamus. ff. q po. in pig. ha. l. nec emptio. i pn. ff. de ꝺtra/hẽ. emp. vbi implementũ cõditõis trahitur ad diẽ contractus celebrati. vt pinde habea tur ac si a p̃cipio fuisset contractus purus. vt sic p̃mũ videatur valere. quia predicta ita ra intelligũtur qñ nõ est in ptãte gerẽtis se/cũdũ tollere. qz si esset in ptãte eius tolleret. i casu nostro bñ tolleret. vt i. ꝺ. l. potior. i pn. Nec sedm' põt p̃mo p̃iudicare. qz nõ est ma ius vinculũ qz p̃mũ. Et hoc teneas. qz cõis opi. est: nisi ꝺditio impleta fuisset citꝫ ab ali quo eoꝝ. qz illud esset matrimoniũ.

¶ Utꝫ ꝯhẽs cũ aliqua cum conditione. si te 7
inuenero virginẽ teneat? R. ꝑm Lar. in. ꝺ. c. p tuas. q si ista ꝺditio intelligatur. si te inue nero p aspectuꝫ matronaꝝ et hmõi. sic tenet cõditio. Si po referat si te inuenero ꝓginẽ. sez p copulaz. z sic reiciat tã qz turpis. z tenet mrimoniũ. licet nõ sit virgo. Et sic intellige glo. i. ꝺ. c. p tuas. z cõiter doc. q cã sequũtur.

¶ Quid si dicat si p̃miseris me coire tecũ ac/ 8

cipiã tei coniugẽ: vel dabo tibi cẽtum? R. q̃ nõ erit matrimoniũ p copulã. quia potest se liberare dãdo centum.

¶Quid si dicat. cõtraham tecuz si pmiseris cẽtum. aut pmitto tibi q̃ sivxorẽ accipiam te accipiã si pmiseris me coire tecũ? R. q̃ pro matrimonio est iudicãdũ ĩ prima copula. sz nõ añ copulam. qz fm Inno. licet ista cõditio sit inhonesta. tñ suspẽdit ꝺ tractũ. sed purificatur in prima copula. Alq dicũt q̃ si intelligatur de copula matrimoniali. sic est honesta z suspendit. si de alia fornicaria: sic deberet haberi p nõ adiecta. vt nõ. in. c. duobus. de spon. duo. z sic erit matrimoniũ. etiam añ copulam. z videtur verius.

¶Cõditio que ẽ de p̃terito vel de p̃senti aliq̃ nõ ꝓprie ꝺ dicitio est. vt ĩ. l. institutio talis. ff. de cõdi. insti. viciat tamẽ si nõ fuit.

¶Alie ꝺ dicitiões sunt turpes z inhoneste. et si sunt cõtra substãtialia matrimonij. vt cõtra inseparabilitatẽ. aut contra bonũ fidei. vl' contra bonuz plis. eo mõ quo de substãtia sunt. q̃bꝫ q̃n sunt sbales dixi. s. Mrimoniũ. ij. §. xxij. sic viciãt z nõ viciañ. vt ptz ĩ. c. fi. de ꝺ di. appo. facit. c. detrahe. i. q. i. z. l. cũ his. §. pot ꝺsistere aliq̃d. Si vo nõ sunt ꝺ substantialia matrimonij. sic viciãtur z nõ viciãt. z sic pinde est ac si fuisset ꝺ tractũ sine cõditio/ne. vt nõ. ĩ. d. c. fi. Ex hoc patet solutio multaz questionũ. Un cõtrahẽs donec aliã melioꝛem iueniat nihil facit. Itẽ si venena steri litatis ꝓcurabis. Itẽ si nõ seruabis mihi fidem aliam volo posse accipere z hmõi. q̃ nihil fit. al's secus. vt puta. si te adulterãdã p/stitues. licet canoniste teneãt cõiter q̃ nõ sit matrimoniũ. Tu tñ dic q̃ ẽ mrimoniũ. z cõditio reiicitur. quia nõ est contra essentialia matrimonij. vt. s. dixi.

¶Alie ꝺ dicitiões sunt impossibiles. vt si celuz digito tetigeris z hmõi. z tales reiiciũt fauore mrimonij. z habent p ñ posite. vt ĩ. d. c. fi. licet i alijs ꝺctibꝫ a mrimonio viciẽt ꝺctuz. vt ĩ. d. c. fi. §. impossibil'. insti. de here. insti.

¶In summa nõ. q̃ ad hoc vt cõditio queli/bet suspendat matrimoniũ: vt nõ sit añ eius euentũ. oportet q̃ septẽ ꝺcurrãt. Primuz q̃ sit apposita ĩ pncipio ꝺctus mrimonij. Nã si mrimoniũ esset ꝺctum pure p̃mo. z postea poneret cõditio nõ posset cũ suspẽdere nec recidere. c. dixit. xxxij. q. i. Facit qđ no. d. An. z Pa. in. c. i. de cõdi. appo. Scdz requirit q̃ in cõditione vterq̃ cõsentiat expresse. Un li cet vnus ponat conditionẽ si alter expresse i eã nõ consentit. etiã si taceat matrimoniuz erit puz. vt nõ. ĩ. c. fi. de cõdi. ap. Et q̃uis cõditio esset cõtra substãtialia matrimonij. nihilominus mrimoniũ teneret. vt ibidẽ nõ. facit. c. aliqñ. xxxij. q. ij. saltẽ q̃ ad eccliaz. Tercio q̃ ꝺditio nõ sit necessario futura. de q̃ tñ dic vt. s. ĩ p̃n. aut q̃ nõ sit turpis aut impossibilis. qz sic haberẽt p nõ adiecta. excepta illa que ẽ ꝺ substãtialia mrimonij. Quartum q̃ nõ interueniat cõsensus de p̃senti absolutus post conditionẽ z añ eius euentũ. Quintuz q̃ nõ interueniat carnalis copula añ euentũ cõditois. qz sic statum erit matrimoniũ si fuerat cõtractũ p verba de p̃senti sub illa cõditione. etiã si p̃cesserat ꝺditõis defect⁹. dũmodo alter erat ignoraꝫ. puta qz cõtraxit si patri placeret. z pater cõtradicit. tñ alter ignorat hoc z ꝓsentit in copulã matrimoniũ erit. vt no. xx. An. in. c. p tuas. de condi. appo. adducit in simili nõ. in. c. ex pte decani. de resc̃p. z sic̃r Hosti. ibidẽ. quod tamẽ credo vez quo ad foꝛũ ꝺ tẽtiosum. z etiã in foro consciẽtie si ambo mrimonialiter itẽdebãt copulari. al's nõ. vt. s. Matrimoniũ. ij. §. vi. Sertũ q̃ sit ꝓprie cõditio nõ modus. tenet tñ Pe. de pa lu. ĩ. uij. q̃ idẽ sit dicẽdũ de modo sicut de conditione. z fm eandẽ distinctionẽ. excepto q̃ qñ modus ẽ possibilis z honestus nõ suspẽdit obligationẽ. sicut facit ꝺditio. tamẽ renetur implere nisi eius fauore sit appositus. qz tũc nõ teneꝫ si solũ ei⁹ fauorẽ respicit. Conditio vo apposita p modũ cause. siue causa sit vera siue falsa fm Pe. p̃dictũ haberẽ p nõ adiecta in matrimonio nisi eẽt necessaria. puta ꝺ ho tecũ qz es libera. qz si esset serua nõ valeret. Idẽ qñ dicit. cõtraho tecũ qz es Johannes filius ticij. z hmõi. qz si esset erroꝛ cõditois vel p̃sone. z sic viciaret mrimoniũ. Se primũ q̃ conditio nõ sit de p̃terito vel p̃senti sed de futuro. vt. s. §. x.

Impedimẽtũ.iiii.

dicit erroꝛ. nã quicq̃d impedit causam. de sui natura impedit z effectũ. Cõsensus añ vt. s. dictũ ẽ. ẽ causa mrimonij. z ideo qñ euacuat ꝓsensuz euacuat mrimoniũ. Cõsensus vo ẽ actꝰ volũtatis q̃ ꝓsupponit actũ intellectus. qz vt dicit Augꝰ. v. ð trinit. Inuisa diligere possumꝰ. incognita neqꝫ. Et qz erroꝛ impedit cognitõez. iõ z ꝓsensuz q̃ seq̃tur ex cognitõe. ꝓpterea ðz. q̃ errat nõ ꝓsentit. l. si p erroꝛe. ff. de iurisd. om. iu. Un ĩ. l. cũ testamẽtũ. C. de iur. z fac. igno. ðz cũ errãtis volũtas nulla

sit. z i.l. nō idcirco. ibidē. cū errātis ꝓsensus nullus sit. facit. xxvij. q. ij. §. his ita rñdet.

1 ¶Utr mrimoniū dolo ꝯctū teneat: R. glo. i c. cū dilectus. qō me. causa. q sic licet dol' de verit cām ꝓtractu. z idē in glo. l. a diuo pio. ff. ō ritu nup. z i. c. ostituit. xx. q. iij. Limitat Pa. i. d. c. cū dilectus. z bñ vr. nisi sit tal' dolus q excludat ꝓsensum. qz sic nō teneret. Facit qō no. Jo. a n. i. c. vnico. de ꝓmo. z facit. c. cū locū. de spō. qō bñ nō. qz facit ad ml'ra. vt i votis. iuramētis. et hmoi spūalibꝫ. qz cōiter tenet q tenēt. vt i dictis glo.

2 ¶Utr omis error impediat matrimoniuz: R. q nō. sed solū ille error q ē ꝓtra substātia mrimonij. Duo aūt includit mrimoniū eētialiter. s. duas psonas q ꝯiūgunt. z mutuā corpis ptātē inuicē. Primū tollit p errorē psone. Secōm p errorē ꝯditōis seruilis qz seruꝰ nō pōt libere libertatē sui corpis alteri tradere sine ꝓsensu dñi sui. Et ideo hi duo errores solū impediūt mrimoniū. Alij aūt errores etiā si sint ad bñ esse mrimonij nō impediūt. vtputa credebat q pr esset cōtentus vel q esset diues vel nobil' vl pulcra z hmoi cū ista sint accidētalia mrimonio nō impediunt. d. §. his ita rñdet.

3 ¶Circa p̄mū errorē. s. psone ē notāduz. q ad hoc q aliqs erret i psona: oportet q p visum. vel famā vel auditū habeat noticiā aliquaz psone cū qua ꝓtrahere intēdit. qz vt dixi impenitus incognitū nec ꝓsensum nec amorez possumus dirigere. ar. l. cū ab eo. §. massam. ff. de ꝓtrahē. emp. vñ credēs absentē sibi aliqualiter notū psentē. z ꝓsentit nō i psentez q est alius sed i absentē ꝓsentit. errat i psonam qz errare est aliū p alio accipere. xxij. q. ij. i q/bus. xxxvij. di. quis. Sed si nullā ō absentē habet cognitōez: nō errat sed recipit i presente. De quo ponit exemplū de eo q dicit se filiū magni regis in genere. vel p̄mogenitū magni comitis z hmoi. z sic est error fortune nō psone q nō impedit. vt dictuz est. xxix. q. i. §. error. Idē cū aliqua scit aliquē habere filios multos. nullū tn eoz cognoscit. si aliqs eoz dicat se p̄mogenitū. z illa ꝓsentiat in cū ꝓpter spez successionis bonoz paternoz erit error fortune z nō impedit. sicut no. Hug. xxix. q. i. i p̄n. Lalde. tn i. c. ij. de ꝯiugio seruoꝝ. z Jo. xxix. q. i. i summa. z Host. i summa tenēt q in isto vltimo casu est error psone. et nō est mrimoniū. z credo sit verius. nisi forte intēdisset ꝓsentire absolute i presentē quem tamē putabat aliū. sed si ꝓsensus ferebatur i cū nō vt i presentē sed i p̄mogenitū erit verū q nō erit matrimoniū.

¶Circa secōm errorē. s. ꝯditōis seruilis est sciendum q triplex est cōditio status. s. melior cū quis cōtrahit cū libera quam credit seruā z ecōuerso. Secōs equalis. cū. s. seruus ꝓtrahit cū ancilla quā credit liberaz. Tercius deterior. vt cū liber ꝓtrahit cū ancilla quaz credit liberā. vel ecōuerso. Primus error nō impedit matrimoniū. qz nō ledit i aliquo sic cōtrahēs. Nec secōs sil'r. quia eque ledit vtercq; vñ i neutro errore recipitur. nec habet qō oblociat alteri. arg. xxix. q. ij. p totū. z de diuoc. significasti. Tercius ꝫo error impedit matrimoniū. xxix. q. ij. si quis ingenuus. Ratio est. qz alter tm̄ leditur sine culpa et grauiter. qz i bono plis quā nō habebit i sua ptāte. et bono fidei. qz nō poterit ei reddere debitū libere. z i bono sacramēti. s. i insepabilitate cōtercius error impedit mrimoniū est ecclie cōstitutio. Alij aūt duo errores nō impediunt ꝫm ꝓmunē opi. tū doc. theo. l. iij. dist. xxvi. qz cano. licet q̄dā ꝺctū teneāt. vt Host. z Jo. i summa. sed nō cures de eis. sed ꝓmunē opi. teneas quam sequitur Inno. de cōiugio seruoꝝ. in. c. ꝓposuit.

5 ¶Utr sciēter cōtrahens liber cū ancilla. vel ecōtrario teneat mntrimoniū: R. q sic. rex. ē xxix. q. ij. si quis liber. z sic liber tenet seq̄ ancillam ꝫm Pa. in. c. i. de ꝯiu. seruo.

6 ¶Utrū liber cōtrahēs ignoraēter cum serua cui i tempus data est libertas teneat matrimoniū: R. q nō. quia vt dicit lex. statu liber. i p̄in. ff. de statu libe. ea que interim facit vt seruus facit. nō vt liber.

7 ¶Quid si dñs tradit alicui libero suam ancillam vt liberā i mrimonio. quā tn ꝓtrahēs ignorat ancillā teneat matrimoniū: R. q sic qz statim efficit libera. vt i aut. de nupt. §. si ꝫo ab initio. z hoc tenet glo. in. c. ꝓposuit. z Pa. de cō iu. seruo. z Boff.

8 ¶Utr ꝓtrahēs liber cū ancilla ignoraēter. et postea hoc cognoscēs cōmiscet eidē p copulam teneat mrimoniū: R. fm glo. i. d. c. ꝓpo sunt q habēs ꝓscientiā ex ꝓbabili causa z discreta q alter est seruus si cognoscat eā. pūdicat sibi. z erit mrimoniū. z sic intelligē. xxij. q. iij. innocēs. ff. de pe. he. l. itēveniūt. §. ante qꝫ partes. Si aūt ex leui et temeraria causa cui nō debet credi. tūc nō p̄sumit sibi rubās p ignoraēte habēdus est. C. de di. in/de. l. vlti. ff. de libe. ho. exhi. l. iij. §. si quis volentē. Nō em̄ cuilibet referenti credere tenetur. tex. est. ff. q cū fal. tuto. l. ij. ibi. z si dictū

sit el ⁊ ꝓba fide non crediderit. Aduerte hic ꝙ si seruꝰ ꝓtrahit cū libera: que cū seruū ignorat ꝓccat moztaliter ꝺmiscēdo ei. exquo scit mrīmoniū nullū esse. secus si ignoraret mrīmoniū nō tenere. ⁊ idē dic ꝛe quocunq; q̄ scit certitudinaliter ꝙ mrīmoniuz nō tenet ex q̄/cūq; impedimēto. Qñ ꝙo habet sciētiā vl cō scientiā. id ē firmā credulitatē ꝛe impedimē/to. q̄uis clare nō sciat: similiter ꝓccat moztaliter cognoscēdo. siue talis ꝺscientia ꝓcedat ex ꝓbabili causa vel temeraria. nisi eam ꝛeponat. Qñ vero habet scrupulū ꝺscientie. id est qz dubius est. tūc si exeat vel temeraria causa debet ꝛeponere. ⁊ sic ꝓtere ⁊ reddere potest sine ꝓccato. Si ꝙo dubiū est ex ꝓbabili causa potest reddere. sed nō ꝓtere debet. aliter exponeret se piculo ⁊ ꝓccaret moztalit. sed reddēdo nō. qz i dubio obēdēdū est ⁊ excusatur. xxiij. q. i. quid culpatur.

¶Utz talis habēs ꝓbabilē causam credē di ꝓtrudicet sibi si ad mādatū ecclesie red/dat debitū. R. ſm Tācre. Innoc. ⁊ Jo. an. ⁊ Panoz. i. d. c. ꝓposuit. ꝙ sic. quia nisi velit cū ea esse tanq̄ cū vxore ꝓpria nō debet i hoc obedire. ⁊ est verior opi. licet Hostiē. et glo. i d. c. ꝓposuit. tenēt ꝙ debet obedire nisi sit certus. sed istud nō teneas. quia nō debet cōtra ꝺscientiam formatā venire. arg. de resti. spo. c. litteras. sed i ꝓbēdo alimēta ⁊ hmōi. bñ ꝛe debet obedire nisi sit certus.

¶Utz liber cōtrahēs cum ancilla ignoran/ter quā postmodū dñs eius facit liberā tene atur stare cū ea: R. ꝙ nō. qz matrimoniū nul lū fuit. ⁊ semp ei ꝺmiscuit ex ꝓmo ꝺsensu q̄ null⁹ fuit. ar. C. ad velleia. l. q̄uis. ſm Bof. ti. d ꝺiu. seruo. quidā tamē tenēt ꝙ sit matri moniū. si post manumissionez illa cognouit cū ꝺhere intēdēs. qz impedimēto sublato ꝓ hoc nihil impedit. ⁊ verius credo.

¶Utz liber ꝺhēs cū ascripticia aut oziginaria ignoranter teneat mrīmoniū: R. ſm Hugo. xxix. q. ij. i ꝓn. ꝙ sic. qz edictuz ꝛe mrīmo/nio est ꝓhibitoziū. ⁊ cōtrahere tales ꝓnt. C. ꝛe agri. ce. ⁊ colo. l. vlti. ideo tenet

¶Quid ꝛe libero ꝺhēte cuz filia serue. vbi ꝛe ꝺsuetudine patrie ē ꝙ partꝰ sequat̄ ꝓlez. vt i c. licet. ꝛe ꝺiu. ser: R. ꝙ si cōsuetudo sit ꝓscꝛipta licet mr̄ eiꝰ sit serua. ꝙ vez erit mrīmoniū. vt i. d. c. licet. dūmodo pater sit liber.

¶Sed pone ꝙ liber q̄ cōtraxit cū serua igno/rāter. postmodū sciēs seruā. nihilominꝰ vult mrīmoniū esse. sed illa nō vult. nūquid erit: R. ꝙ nō. sed verū est ꝙ cōpelleret ab ecclesia, nisi trāsisset ad secūda vota.

¶Utz liber possit ꝓpria auctoritate ancillā quam ignoranter acceperat vxoꝛē dimittere. compto ꝙ sit serua: R. ꝙ quo ad thoꝛum certum est ꝙ sic. quo vero ad cohabitationē tenet Rich. i. iij. dist. xxxvi. ꝙ nō. si contraxit in facie ecclesie aut coꝛā testibꝫ. secus si clāde stine. sed Hosti. ⁊ multi alij sunt ꝺtrarie opinionis. q̄ seruitus ē notoria. sicut ⁊ i adultꝛio. de quo habes. j. Matrimoniū. iiij. i ꝓn. ⁊ §. i. Sed ego dico ꝙ opi. Rich. ēvera quo ad cohabitationē. vt patet in. c. poꝛro. de diuoꝛ. sed quo ad redditionē vel ꝓtitionez debiti est vera secūda opi. ⁊ ſm hāc distinctionem intelligez ⁊ limita. d. c. poꝛro.

¶Quid si seruꝰ ꝓtrahit mrīmoniū cū ancilla vel cū libera q̄ scit cū seruū: R. ꝙ licet de iure ciuili mrīmoniū nō teneat. vt i. l. cū ancill' C. de incest. ⁊ inuti. nup. tñ de iure canōico tenet. cui standū est i hac materia spūali. vt in c. penul. ⁊ vlti. de secū. nup. ⁊ no. Bar. i. l. ꝓui legia. C. de sacrosan. ec. ⁊ ē glo. i. c. ij. ꝺ reg. iuliū. vi. Uñ nota ꝙ aut talis seruus vel ancilla ꝺcit cū volūtate dñi sui. ⁊ tūc magis tenetur ad reddēdū ꝛebitū vxoꝛi q̄z ad seruitium dñi. qz exq̄ ꝺsensit ad mrīmoniū videt ꝺsensisse ad accessoria. c. prudētiā. de off. ꝛele. et. l. ad legatū. ff. de pcu. nec pōt euz dñs taliter distrahere ꝙ impediat reddere ꝛebitū loco ⁊ tpe debito. Aliter ſm Sco. i. iij. di. xxxvi. q. i. peccaret moztaliter dñs. Et idē dic si sunt diuersoꝛ dñoꝝ si ambo cōsenserūt. Et sic intellige ⁊ limita. Tācre. ⁊ alios q̄ vident velle ꝙ nō pōt eos vēdere. s. taliter ꝙ redditō debiti impediat. aut ꝺtraxerūt dño ꝺtradicēte aut ignoranter. ⁊ sic licet teneat mrīmoniū. tñ magis tenetur dño q̄z petenti debitū. vt nō. do. An. Lar. ⁊ Pa. ⁊ cōmuniter doc. i. c. i. de cōiug. seruo. ⁊ poterit eos vendere ad libitū. Uerūtamē vt dicit Sco. vbi. s. ꝛe bonoꝛ eq̄ debet in coꝛū venditione attēdere ꝙ sibi possint reddere debitū. immo dico ꝙ de necessitate tenet. si cū equali ꝺditōe vtili sibi ꝓ pōt facere. alꝫ nō. ⁊ sic intelligit Sco.

¶Utrū liber qui cōtraxit matrimoniū se vē dens i seruū. aut qualitercūq; si efficiatur seruus dissoluat mrīmoniū: R. ꝙ nec valet vēditio qua se vēdidit. qz nō habet potestatez sui coꝛporis. xxviij. q. v. qđ deo. nisi vxoꝛ ad ꝓ ꝺsentiat. Noclumtat sanctꝰ Bo. in. iij. dis. xxxvi. vez q̄tū ad eā seruitutē qua impedire tur quo ad redditionē debiti. secus i alia seruitute q̄ nō impedit. Aduerte tamē ꝙ licz error impediat matrimoniū. nō tamē obligat

ad culpā cōtrahētes qui errāt. nec etiā scienter ꝺ trahentes cū seruis solūmodo peccat ꝛ credo mortaliter seruꝰ vel ancilla ꝙ scienter cōtrahit cū libera. ignorāte eū seruū vl' ancillā. qz videt eis q̄tum in ipso est voluz ꝛ ī reno/tabili inferre. ꝛ multo magis peccāt mortaliter si cōmiscent cū eis. licet nō peccēt ipsi liberi existētes i bona fide.

Impedimentū.xv.

dicit votū. s. castitatis. Ūn nota ꝙ oīe votū castitatis emissum obligat ad id qđ ē cōtra vnū qđ ē ꝺ essentia matrimonij. vt. s. patuit. ꝛ ideo ipm mrimoniū impedit. ꝛ si sit tale votū solēne. taliter impedit ꝙ nō tenet matrimoniū post ꝺtractū. ſz ē nullū. Si ꝛo nō sit solēne sed solū simplex: impedit quidē. sed tamē post contractū tenet. vt nō. i. c. rursus. c. consuluit. et. c. insinuāte. qui cle. vel vouē. xxix. causa. ꝓ totū. nec cures ꝛe opinionē Hugo. quā dicit Bef. in. ꝺ. c. rursus. tutiozē. qz nō est verū. qz licet vtrūq; votū equaliter obliget quo ad reū. tamē ecclesia noluit statuere vt matrimoniū post contractū nō teneat: nisi solū ꝛe ꝺcto post votū solēne. vt patz ꝓ. c. vnicū. ꝛe voto. lib. vi. ꝛ ē cōis opi. tā canonistaz. xxvij. q. i. ꝙ cle. vel vo. q̄z theo. i. iij. dis. xxxviij. Quid aūt sit votū simplex vel solenne. vide. ſ. Uotum. §. viij. i.

1 ¶ Utz ꝺtrahens post votum simplex peccet mortaliter? R. ſm Basp. Lal. i. ꝺ. c. rursus. ꝙ aut qñ ꝺtrahit habuit animū ꝺsummandi mrimoniū. ꝛ sic peccat mortaliter. qz facit ꝺtra votū. xxvij. q. i. i multis. c. Aut nō habuit animū ꝺsummādi. sed religionē intrandi añ ꝺsummatōez. ꝛ sic nō peccauit mortaliter ꝫhēdo. qz i nullo facit ꝺtra votum. et sic ꝺcor. opi. ꝺtrarias.

2 ¶ Sed pone ꝙ habēs votū simplex castitatiſ ꝺtrahat. nūquid poterit ꝺsummare sine peccato mortali? R. ꝙ si ꝺtraxit animo nō ꝺsummādi sed intrādi religionē. sed postq̄z cōtraxit mutat ꝓpositū. ꝛ alter exigit ꝛebitū ꝙ reddēdo nō peccat mortaliter. qz ad ꝫ teneť. nec mutādo ꝓpositū peccat mortaliť. qz nō erat illud ꝓpositū infirmatū sub voto. ꝛ sic potest esse ꝙ post votū simplex castitatis ꝗs cōtrahat mrimoniū ꝛ ꝺsummat sine pcto mortali. secꝰ si fecisset votū religiōis. qz licet possit ꝫhere sine mortali cū ꝓposito ñ ꝺsummādi. nō tñ poterit ꝺsummare sine mortali peccato. qz añ ꝺsummatōem pōt illud implere. sed nō sic ī pfato casu. qz i religione talis nō teneť intrare. ꝛ nō intrās teneť reddere exactus. nec ob. c. virginitatis. xxvij. ꝺi. qz inreligiť ꝛe ꝺiūgēte se carnali aio post votū. Advertere hic ꝛ i. §. pcedēti. ꝙ si taľ ꝺtrahēdo cuz intētiō e intrādi religionē. si videret ꝙ illa cui qua ꝺtrhit notabiliter ledeť. puta qz cum maiori difficultate inueniet aliū viz. nō credo euaderet mortale nisi intrēderet ei satisfacere ꝛ omino teneret ei satisfacere ꝛe damno.

3 ¶ Utz talis ꝗ cōtraxit post votū simplex castitatis possit sil'r exigere sine mortali pcto? R. glo. i. c. agatosa. xxvij. q. ij. ꝛ i. c. quidē. ꝛi c. placet. ꝛe cōuer. ꝺiug. tenet ꝙ nō. sed glo. i c. si ꝗs votū. xxvij. q. i. recitat quosdā tenere ꝙ solū ꝓma vice peccat mortaliter sed nō postea. qz p mrimoniū sequēs votū extinguit. vt nō. ibidē i. c. ꝛe viduis. ꝛ sequit Ho. i. ꝺ. c. rursus. ꝛ cōiter doc. Et hāc opi. dic Lar. i. ꝺ. c. rursus. verioꝛe ꝛe iure. Sz Jo. an. ꝛ cōmuniter sequētes i. ꝺ. c. rursus. dicūt primā opi. tutioꝛē quā theo. i. iij. di. xxxviij. ꝺmuniter sequunť. Possz tñ pdicta diuersitas reduci ad ꝺcordiā. videlicz vt ꝓma opi. habeat locū qñ ꝗs si nō peteret redderet se numis oneroſum alteri pti. maxime si ille ꝙ fecit votū sit vir. qz sic petēdo ꝓpter istū respectū nō peccaret. ꝛ scda opi. loquať ꝛ itelligat qñ ꝗs solū petit ad satisfaciēdū suo appetitui. vt sic nō posset petere sine pcto mortali. Si quis tñ vellet simpl'r tenere ꝙ post ꝺsummatū matrimoniū nō peccet exigēdo etiā ad satisfaciēdū sibi. noli eū ꝺdemnare ꝛe mortali. qz ꝺ iure nō videť minꝰ vera q̄z scda. licet sit turius nō exigere si pōt. ꝙ si nō pōt abstinere ab exigēdo petat dispēsatōem ab epō vt possit exigere. ꝛ ꝙ epūs ex causa possit dispēsare. i ꝫ canon tenēť ꝺmuniter moderniozes in. ꝺ. c. rursus. ꝛ causa legitima dispēsandi ē tale periculū. qz difficile est vt i medijs vndis ꝗs sibi lauet. Nā ꝛ epūs dispēsat ꝓpter periculū fornicatōis: vt post votū simplex castitatis ꝗs ꝺtrahat. vt i. c. veniēs. ꝙ cle. vel vo. Ire cum incestuoso. vt no. glo. i summa. xxxiij. q. ij. §. ꝛe penitētijs. §. ꝛ i isto casu.

4 ¶ Utz supradictus mortua vxore possit aliam accipe? R. ſm Hugo. ꝛ Archidi. xxx. q. i. ꝛe eo. ꝛ xxxiij. q. ij. antiqui. ꝙ nō. qz votū nō erat ablatū ſz executio voti. ꝛe ꝺuer. ꝺiu. c. ꝙdā. ꝛ idē dicit Arch. ꝛe vxore que ad peccatū viri fregit vota abstinētie. et hmōi. ſz tu dic vt. ſ. Uotū. i. §. xiij.

5 ¶ Sz pone ꝙ ambo ꝙ fecerāt votū castitatiſ simplex ꝺtrahāt simł. nūquid tenet mrimoniū? R. Jo. xxvij. q. i. ꝺ viduis. tenz ꝙ ñ. Alij

so dicūt q̄ imo tenet. sz neuk potest exigere. t hoc ē verius. Pa. so dicit i. c. tua nos. de iu/reiur. q̄ si suspitio ē de incōtinētia q̄ epus ex officio reintegrabit vt vteroz possit exigere. vt no. glo. i. c. nosce. xxx. q. i. t i. c. qđ deo p̄i. xxxij. q. v. sed si sine dispēsatiōe ꝓiūgent. te/net Inno. i. c. dudū. de ꝓuer. ꝓiu. q̄ ples nō erit legitima. qz nō ē amplius mrimoniū q̄ ad exercitiū carnis. Idē tenet glo. lxxxi. dist. c. ministri. Idē dic si post cōtractū amb⁹ fe/cerunt votū castitatis. vt no. Pa. in. c. cha/rissimus. de cōuer. cōiuga.

¶Quid de illo q̄ post votuz simplex iurauit alicui de eā accipiendo. R. agat pnitentia. z de iuramēto, qz nō valet. c rursus. q̄ cler. vel vo. Sil'r nō tenet votū simplex post iuramē/tum p̄stitū de ꝓtrahendo p̄m Host. t Bof. nisi sit de religione intrāda. qz potest intrare religionē. c. ꝓmissum. de spon.

¶Utz habēs votū castitatis querēs an te/neat matrimoniū si ꝓtrahat sit ei respōdēdū R. quidā dicūt q̄ nō. qz si dicat q̄ sic. dabit ei causam peccādi. si dixerit q̄ nō mentietur. Alij autē dicūt q̄ pōt respondere q̄ tenebit. qz t papa hoc facit. Ego so credo q̄ pōt rñ/dere q̄ tenebit. dūmodo taliter grauet factū q̄ nō sit imputandū respondēti. sz ei qui ex dono malū accipit. si postea cōtrahat mari/me qñ videt q̄ votuz nō seruat. qz nō video quō nō possim dicere facere volēti oīno ma/lus malū q̄ potius illo dimisso faciat min⁹ p̄ij. di. nerui. cū similibꝫ.

Impedimentū.vi

Est ꝓsanguinitas q̄ ē vinculū psonaz ab eo/de stipite ascendētiū vel descēdētiū carnali p pagatōe ꝓtractū. p̄m Host. i summa. co. ti. Hec cōsanguinitas hz tres lineas p̄m cōi/ter dc. vna ascēdētiū. altera descēdentiū. ter/cia collateraliū. A p̄ma q̄sq̄z trahit originē. sic p̄ z auus. ꝑauus. attauus ꝛc. t idez die de mr̄e. auia ꝛc. In scda ꝑpetuaz memoria t genus. vt ē fili⁹. nepos. pnepos. abnepos. t sic sil'r filia. neptis ꝛc. Tercia respicit illos q̄ nec ipsi a nobis. nec nos ab ipsis tractū⁹ori/ginez. tñ ab eodē sanguine sunt ꝑpagati. vt duo fratres t eoz filij q̄ patrueles dicunt. t filij p̄fatoz. t idē i feminis. hec ꝑbant. xxxv. q. vij. c. i. t p totū. ff. de gra. l. i. t. l. iurisco. sult⁹ Habz etiā hec ꝓsanguinitas gradū q̄ videri/tur sic. Gradus est habitudo distātiuz p sonaz qua cognoscit quota generatōnis di/stātia due psone distāt inter se. t colligitur i c. lris. t. c. qđ dilectio. de ꝓsan. t affi. Pro cu/ius intelligentia nō q̄ttuor regulas. Prima q̄ aliter cōputat grad⁹ collateralis i linea de iure canonico. aliter d̄ iure ciuili. Nam duo fratres siue frater t soror faciūt vnū graduz d̄ iure canōico. sz d̄ iure ciuili faciūt duos. t ideo i mr̄imonio attēdim⁹ ad ius canonicū. Ratio huius diuersitatis reddit. xxxv. q. v. in c. ad sedē. et ibi vide. Secūda regula q̄ psona addita psone p carnis ꝑpagatōz i linea ascē/dentiū vel descendētiū addit gradū tempto stipite. q̄ ideo remit. qz filius ē de sanguie p̄is t mr̄is. vñ nō fit descēsus p duos gradus. sz tm̄ p vnū de patre ad filiū. vel ecōuerso. Rō. qz sicut vn⁹ nō ē numerus sz p̄ncipiū nume/ri. sic hic. Itē si qs vult facere vnā fenestrā re q̄rit necessario due colūne. sz si alia vult ad/dere sufficit vna sola. sic i ꝓposito. Tercia re/gula ē q̄ in linea trāsuersali toto gdu psone descēdētes a stipite distāt inter se sicut distāt a stipite. vñ nepos ex vno filio. t pnepos ex altero filio distāt a se i scdo gdu ex vna pte. t i tercio gdu ex altera pte. Quarta regla est q̄ qñ psone distāt ineqliter a stipite dz ꝓpor/tari p̄m gdū magis remotū a stipite. vt qztū ille remotior distat a stipite. tm̄ itelligāt int se distare. vt. c. vl. d̄ ꝓsan. t af. Et sic ꝓsuetudo est i patria q̄ ꝓputatio incipet a ꝑpinq̄ori. illa est seruāda ꝑpter scādalū. vt i. c. qđ dile/ctio. d̄ ꝓsan. t af. Qđ credo verū i ꝺcto tene vt dixi q̄ a remotiori debz fieri. ni/si p̄m q̄. j. dicā i impedimēto. xvij.

¶Hz q̄ro vsq̄z ad quē gdū ꝓsanguitat⁹ im/pedit mr̄imoniū. R. q̄ d̄ dictamie legis nāe impedit mr̄imoniū filij cū mre et filie cū patre Ben. ij. Relinquet hō p̄ez t mrez t adhere bit vxori. sz magis ē ꝺ ius naturale q̄ fili⁹ ha/beat mrez i tali turpitudine vt subiectā. t p/pterea phs. viij. d̄ animalib⁹ narrat d̄ camelo. q̄ cū coopuisset mrez p⁹ cognoscēs intellexit ige/niatorē. Sil'r de eā q̄ cū ꝓcubuisset cuz mre coopta. discooptā cognoscēs p̄cecit se d̄ alto t interfecit se. Ex dictamie legis diuie phi/tenk mr̄imonia l'r copl'ari ꝓsanguinei i p̄mo gdu t scdo i linea ineqli ꝓsanguitat⁹ t affini/tatis. vt ptz Leui. xviij. Ex statuto legis ec/clīastice phibet mr̄imoniū vsq̄z ad q̄rtū gra/dū iclusiue. c. nō dz. de ꝓsan. t aff. hec ex Ri. in. iij. di. xl. Uñ cōtrahētes infra tales gra/dus nulla lōginq̄tate annoz excusant q̄n sint incestuosi. d. c. nō dz. Quidā hāc phibi/tōez vsq̄z ad q̄rtū gdū dicunt verā i collate/ralibꝫ. sz i descēdentibꝫ tenēt q̄ ēpetua phi/bitio. Rō. qz maioz reuerētia debet parētibꝫ

remotis q̄s ꝓpl̄ns.z hui⁹ opinīois est Ric. vbi.s. Pe. Hug. Hos.z Azo i.l.nemini. C. de nup. Sed ego credo cū Hoff. q̄ nō sit ꝓhibitio etiā i talibꝫ nisi vsqz ad q̄rtū gradū. qz cū.d.c. nō dz loquat indistincte de ꝑsanguinitate. nec nos distinguere debemus.

2 ¶Quid si duo ꝫhāt filiā quoz vn⁹ distat a stipite q̄nto g̃du vl̄ sexto. alter p̄mo vl̄ scdo? R. q̄ mrimoniū tenet. z q̄uis Host. dicat vez si alter sit i scdo vel tercio. ſz nō si sit in p̄mo. qz vna caro cēset cū stipite. tñ b̄ñ teneo. nec ali⁹ doctoz h̄ tenet. z iō tene q̄ tenz mrimonium. vt etiā tenet Dir. Et q̄ dicit q̄ impetrās dispēsatōez a papa vt possit ꝫhere i tercio vl̄ q̄rto g̃du ꝫsanguinitatis. q̄uis ex alio latere ꝑsona cū q̄ vult ꝫhere sit i scdo. nihilomin⁹ valet dispēsatio fm Pa. i.c. qō dilectio de consang. z affi. qz q̄uis dispensatio cōtra ius sit stricte interpretāda. tñ interpretari pōt fm dispensationē iuris cōmunis. qō vult vt ꝓputatio fiat a gradu remotioꝛi. z sic nō erit subrepticia talis impetratio. q̄uis nō sit expressum q̄ ex alia parte erāt i scdo gradu cōiūcti. Ā fortiou poterit cū talibus dispēsare ille cui generaliter concessa est auctoritas ōi spensandi in tercio vel quarto gradu. vt ptz ſ. Dispensatio. §. ix. Et sic cōsuluit Joh. calde. vt recitat. d. Anto. de sancto Georgio. i d.c. quod dilectio.

Impedimētū. xii.

dicit cognatio spūalis. q̄ quidē ē q̄dā p̄mitas ꝑsonarum ꝓuenīs ex sacramēti datiōe vel ad illud tēr̄ione. Nā sicut hō p carnalez cognationē accipit esse nature. ita in regeneratōe accipit esse gratie. z de b̄ habet. xxx. q. i. omnes. de cogna. spi. c. vlt. Unū si talis cognatio p̄cedit matrimoniū nō solū impedit. sed dirimit post cōtractū. xxx. q. i. c. i. z d̄ cogna. spiri. c. venīs. Si ꝛo sequit nō dirimit sed impedit quo ad exactionez debiti carnalis si sine necessitate ꝓtrahit. vt. xxx. q. i. ad limina. z sciēter nō p errorē. c. si vir. de cogna. spiri. al's nō. fm theo. i. iij. di. xlij. Bef. ꝛo z Rodo. i d.c. si vir. vident innuere q̄ scienter sine necessitate contrahēs ipsam cognationē spūalem potest etiā exigere. qz nullo iure inuenit ꝓhibitū. hoc idem tenet Lar. ibidē. sed tutius est petere dispensationē fm Pa. in. d.c. si vir. z Hos. qz glo. xxx. q. i. i. c. nosce. z Jo. an. z do. Anto. in. d.c. si vir. tenēt q̄ nō pōt exigere. z cū ipsis tenet. s. Tho. i. iij. dist. xlij. z pōt ēps dispēsare vt exigat fm Pe. de pal'. exactus tñ reddere tenetur. 1

¶Ex quibꝫ sacramētis cōtrahitur cognatio spūalis? R. q̄ ex tribus solū. s. ex baptismo. confirmatione z catheciſmo. vt nota. in. iij sen. dist. iij. z habetur in. c. q̄uis. de cogna. spiri. lib. vi. Attamē cognatio que cōtrahit in catheciſmo licet impediat cōtrahendū nō tamē dirimit cōtractū. de cogna. spi. c. cōtracto. z. xxx. q. i. si quis filiastra. z est clar. p. c. p catheciſmū. de cog. spi. lib. vi. Et q̄d sit catheciſmus. vide. §. catheciſmus.

¶Qualiter computant gradus i cognatiōe spūali? R. Pano. i rubrica. co. ti. q̄ nō habz grad⁹. ſz habet tres ſpecies. Prima dicit paternitas q̄ est inter regeneratū z regenerātē. siue regenerās ministret sacramētū siue tenet ad sacramētū. etiā si tenētes sint plures. vt i. c. q̄uis. eo. ti. lib. vi. Secūda ē cōpaternitas que est inter regenerantē. ministrantē vl̄ tenentē seu tenētes ad sacramentū z genitores regenerati z ministrāti. vl̄ tenētes si sunt cōiugati z cōsummauerūt mrimoniū trāsmittūt hāc cōpaternitatē etiā ad vxorē siue viz. ita q̄ vxor cognita vel vir efficit ꝓpater genitoꝛ leuati ab altero coꝛ. eo. ti. Patrinus. z li. vi. eo. ti. c. nec dū. z. xxx. q. iij. si q̄s. Secūs si vxor non esset cognita. xxx. q. iij. post vxoris. Ideo succedsiue q̄s pōt habere duas cōmatres vxores. Tercia ſpecies dicitur fraternitas. q̄ cōtrahit inter regeneratus z filios regenerātis ministrātis vel tenētis ad sacramentū. xxx. q. iij. pitatiuz. et eo. ti. ex lr̄is. siue sint nati añ hāc cōpaternitatē siue post. eo. ti. c. tua nos. Filij ꝛo quoz̄ neutro ad cōpaternitatē ē deuentū pñt inter se libere ꝫhere. nisi cōsuetudo ꝓtrariū haberet que scandalū generaret. cōtractū tamen teneret. vt cōmunius teneat in. c. viz. eo. ti. nisi esset talis cōsuetudo de qua. j. dicam que dirimit Impedimento. xvij. 3

¶Utz filius vxoris ex altero viro sit frater spūalis filij spūalis mariti dicte vxoris pri⁹ cognite anteq̄z teneret vir ei⁹ dictū filiū. R. Be. in. c. i. de cog. spi. lib. vi. dicit. q̄ do. Ho. tenet q̄ nō. qz nō repit expressum. Ipse ꝛo Be. videt tenere ꝫriū. qō tenendū est añ factū. sed post tene opi. prima p rationē d̄ qua in sequenti. §.

¶Utz pater spiritualis possit licite contra here cuz soꝛore carnali filij spiritualis? R. q̄ sic. z etiam cū eius filia. z etiam cum filia spirituali filij sui carnalis. qz licet cognatio spiritualis a patre in filium trāseat. nō tamen ecconuerso. Unū nō habet ramos. z cū edictū 4

de mrimonio sit phibitor iũ. de spõ. c. cũ apõ xx. q. iij. §. si qs. t. c. se. Ideo nõ egredieť pso/nas expssas q̃ i summa sunt. x. i baptismo. t sil'r dicas. x. in confirmatione. vt patet i. c. iij. eo. titu. lib. vi. t p totũ titulũ decretaliuz. eo. ti. t sunt cõbinate. Prime sunt inter bapti/zatũ t leuantẽ. Secũde inter leuantẽ t pa/rẽtes leuati. Tercie inter baptizatũ t filios leuãtis. Quarte inter leuãtẽ t vxorẽ pr̃i/ginitã leuatis. Quinte inter vxorẽ prius co/gnitã leuantis t parẽtes leuati.

¶Sed nũquid extẽdetur ad filios illegiti/mos leuantis ad filiũ leuatum? R. Panor. in. c. Martinus. eo. ti. q sic. fm cõmuniter docto. tex. est. c. fi. eo. ti. xxx. q. iij. in summa. 6

etiam ad spurios.

¶Nũquid etiam ad filios adoptiuos? R. q nõ. tenet glo. i. §. qđ aũt. xxx. q. iij. 7

¶An extendať ad fornicarie cognitaz sicut ad vxorẽ cognitã? R. fm Archiđ. et Jo. an. i. c. i. eo. lib. vi. q nõ. t dicit Pa. in. d. c. martinus. q est cõmunis opinio. et ideo eã tene quam etiã tenet Richđ. in. iiij. di. xlij. nec cu/res de opinione cõtraria. 8

¶Queritur an vir t vxor in matrimonio cõsummato cõmunicẽt sibi passiões spũales sicut actiones? R. Pa. in. d. c. Martinus. q nõ. vñ filius ex altero cõceptus si teneať ad baptismũ nõ efficitur leuãs ipsum. nisi solũ cõpater illius cui⁹ est filius nõ alterius. q̃z/uis i matrimonio sit ei cõiũctus. xxx. q. iij. si qs ex vno. t glo. i. c. i. eo. ti. li. vi. 9

¶Utr vir t mulier qui simul leuauerũt vnũ filiuz possint simul cõtrahere? R. fm Inno. q sic. t facit tex. cuz glo. xxx. q. iij. c. fi. Et sic pater q vir t vxor simul vnũ leuare possunt licet nõ sit honestum. 10

¶Utr nõ baptizatus leuãs vel baptizans aliquẽ cõtrahat hãc cognationẽ? R. fm Ri. vbi. s. et Tho. t Pe. q nõ. quia omnũ co/gnationũ spũaliũ que p sacramentũ contra/hunť. t olim sacramẽtoz baptismus ẽ funda/mentũ. vt in. c. i. de p̃z. nõ bap. Glo. tamẽ i cũ baptismate. de cõse. dist. iij. tenet. q licz su/scipies nõ efficiať cõpater. sit tñ baptizans quis nõ sit baptizatus. Et placet mihi. q̃a cũ nõ possit dici q̃n sit pater illius quem ba/ptizauit. ergo erit cõpater. secus i suscipiẽte. q̃z exquo nõ potest esse pater susceptus. p. d. c. i baptismate. ergo nõ erit cõpater. Secus i cognatõe spũali passiua. fm glo. i. c. i. xxx. q. i. q̃z si qs tenet filiũ nõ baptizati. vl tenẽs filiũ alicui⁹ baptizati efficit cõpater p̃ris filij le/uati t alteri⁹ cõiugis illi⁹ cpiani. licz ñ sit ba/ptizata. cõz. Alber. Itẽ dic q baptizat⁹ licz nõ cõfirmat⁹ tenẽs i cõfirmatiõe nõ cõtrahit cõpa/ternitatẽ. vt. s. Cõfirmatio. §. xi.

¶Utr nõ tangens sed simulans se tãgere t 11
respondens cũ aliis patrinis efficiatur com/pater? R. q nõ nisi tangat. vel tenẽdo dum baptizatur. vel leuãdo de sacro fonte. vel te/nẽdo ad cõfirmationẽ. hoc seq̃tur Jo. an. i re/gula. qui p aliuz. de reg. iur. lib. vi. facit. c. de his. t. c. ad limina. xxx. q. i. t Archi. i. c. i. eo. ti. lib. vi. allegat. c. i. t. c. oẽs. xxx. q. i.

¶Quid si teneat t nõ mãdet. p hoc intendẽs 12
nõ effici compater? R. fm Rodoñ. q nihilo/minus efficiť. q̃z rõsio nõ ẽ de substãtia. sed ta/ctus seu tẽtio vel leuatio. Et q̃uis aliq̃ tene/ant q necessario requirunť ẽba. aliq̃ q̃ saltez signa p verbis. vt recitat Be. in. c. ne dũ. eo. ti. lib. vi. tu tñ tene q tactus et leuatio sunt satis signa equipollẽtia p verbis.

¶Quid si nõ tãgit puerũ sed linthẽũ solũ i q̃ 13
puer ẽ inuolut⁹? R. Archiđ. i. c. q̃uis. de cog. spi. lib. vi. q nihilomin⁹ cõtrahit cõpaternitas fm Hugo. Idẽ tenet Joh. an. t no. Ar/chi. xxx. q. iij. c. fi. t satis videť facere tex. i. d. c. q̃uis. i ẽba accesserit. Pe. de pal. videť te/nere q requirať tactus.

¶Utr ista cõpaternitas possit cõtrahi p p/ 14
curatorẽ? Marsilius et Lar. vt recitat Pa. in. c. veniẽs. eo. ti. tenẽt q sic. Joh. an. t Ar/chidi. vbi. s. tenẽt q non. Sed mihi placet opi. Pa. vt ante cõtractũ matrimoniũ tene/atur q ibi est cognatio spũalis. post cõtractũ tenẽda est alia opinio. s. q nõ contrahať. Et idem dic in vniuersitate an possit cõtrahere sil'r hãc cognationẽ p procuratorẽ q ante fa/ctũ sic: vt singuli de vniuersitate sint compa/tres. q̃z dispositio cepta i vniuersitate resol/uiť vt cernat singulos de ipsa. si act⁹ nõ ca/dit i vniuersitate vt res nõ pereat. facit tex. i c. si sñia. cõ sen. ex. li. vi. t glo. i. c. romana. i. §. i vniuersitatẽ. de sen. ex. li. vi. sed post factũ te/nebũ Fede. Cõsilio. xv. q nõ põt cõtrahi. q̃z nõ habet aiam. t nõ est baptizata.

¶Sed nũquid procurator erit ipse cõpater in 15
casu q̃ nõ possit cõtrahi p procuratorẽ? R. Jo. an. vbi. s. tenet q sic. q̃z licet nõ intẽderet ob/ligari. tñ q̃z reiteruenit. t ideo etiã extra qđ agiť nascit obligatio. vt. l. si is q̃. in fi. ff. cõ/mo. Sed cõtrariũ tenet Fede. Cõsilio. xv. t eã verioẽ credit Pa. in. d. c. veniens. facit qđ no. Pe. de ancho. q̃ dicit q tenẽs filiũ alteri⁹ quẽ credebat filiũ vnius cũ quo intendebat cõpaternitatẽ cõtrahere nõ cõtrahit cõpater nitatẽ. cũ nõ sit filius illius. Et ideo dic ad

contractū vez qđ dicit Jo.an. ⁊ post contractū verā opi. Fede.

16 ¶Utz baptizās vel cōfirmās efficiat cōpater? R. olim fuit dubiū. hodie clarz in. c. i. eo. ti. li. vi. Uñ quicūq; baptizat siue i necessitate siue habeat voluntatē cōtrahēdi cōpaternitatē siue nō. dūmō baptizet efficit cōpater. siue sit masculus vel femia. Nec ob. l. cōsensu. ⁊ l. i omīb; negocijs. ff. de act. ⁊ ob. qz habēt veritatē qñ nihil volūtarie fit. ſz hic licet nolit esse cōpater. tñ vult baptizare vel tenere. ⁊ ideo ꝺicit. facit. d. l. si is q̄. in fi. qz qui vult, ꝑncipale necessario vult ⁊ accessoziuz. Nec ob. qđ dictū est de procuratoze ſm opi. Fede. qz procurator nō tenet nomē suo. ideo nō valet nec ꝑncipale nec accessoziū.

17 ¶Utrū spirituales filij possint inter se ꝺtrahere. R. q̄ sic. ⁊ etiā cū adoptiuis. vt nō. i. c. vnico. de cog. le.

18 ¶Utrū pater possit tenere filiū illius qui tenuit suum? R. Pa. in. c. sup. eo. ti. q̄ sic. quia nō est prohibitum.

19 ¶Utz epūs possit dispēsare vt sint plures q̄ teneāt ad baptismū vel ꝺfirmatōez? R. q̄ sic. ſm Dñicū de sancto Georgio i. d. c. q̄uis.

20 ¶Sed nūquid peccēt plures tenētes. puta duo vel tres sine epi dispensatōne? R. si ſm morē patrie cōiter tenēt videntur excusari a pēcto ſm Jo. an. ⁊ Archi. i. d. c. q̄uis.

21 ¶Quid de baptizato i domo p necessitatē vl alio respectu. ⁊ postea i eccl'ia solēniter? R. tācre. tenet vt recitat glo. lxviij. di. ſ. qđ ſo. q̄ si q̄s mules baptizaret. mules suscipit sacramentū. aliter nō fieret iniuria sacramento. de ꝺse. di. iij. ostendit. hoc idē videt tenere glo. i. c. ij. de aposta. Sz tu tene cū glo. i. d. ſ. qđ ſo. q̄ nō ē vez. qz nō imꝓmit nouꝰ character. Et sic tenēdo concludē q̄ solū ꝺpaternitas ꝺhetur p illos qui tenuerūt in domo. et non p alios q̄ tenuerūt i ecclesia. nisi forte illa q̄ contrahit p catheciſmū si i domo nō fuit catheciꝛatus. sed hec vt dixi non dirimit matrimoniū post contractū.

Impedimētū. viii.

dicit cognatio legalis que est ꝓpinq̄tas ꝓsonaz ex adoptione pueniēs.

1 ¶Quot sunt eiꝰ species? R. tres. Una ē quasi descendētiuz. que ē inter adoptātē ⁊ filiam adoptatā. vt in. c. vnico. de cog. le. Secūda species ē quasi collateraliū. q̄ est inter liberos naturales adoptātis q̄ sunt i eiꝰ ptāte. ⁊ adoptatū. l. q̄ i adoptionē. ff. de adop. Jtez inter duos filios filioz adoptiuoz ſm glo. i. d. c. vnico. insti. de nup. ſ. species aūt. Tercia species ē quasi affinitas. q̄ ē inter adoptatum ⁊ vxorē adoptātis. ⁊ ecōuerso inter vxorē adoptati ⁊ adoptātē. sed nō inter patrē adoptātē ⁊ matrē adoptati. ſm Tho. ⁊ Pe.

¶Utz hec cognatio legal' impediat mīmoniū ꝺhendū ⁊ dirimat ꝺctū? R. ſm Hug. ⁊ Ric. i. iij. di. xlij. Jo. de lig. ⁊ glo. ⁊ Pa. in. c. vnico. de cog. le. q̄ sic. qz dicit. adoptiōe durāte nuptie nō pñt inter eos ꝺsistere. ad idē i. c. i. ⁊ in. c. p adoptionē. xxx. q. iij. Joh. an. ⁊ Specu. tenēt q̄ nō dirimat. licet impediat. Aduerte tñ q̄ ꝑma species ⁊ tercia semp impediūt. sed ſcda nō nisi ad tps. i. q̄diu sunt i eiusdē patris ptāte. ſz ea soluta vl' morte vel emācipatione filij adoptiui vl' naturalis vl' alio mō q̄ adoptio hz solui nō pstat impedimētū. ℔ ptz insti. de nup. ſ. i. ⁊. q̄. ⁊. iij. et e. ti. c. vnico. ⁊ xxx. q. iij. ita diligere debet homo. 3

¶Utrū cognatio legalis tranſeat ad nepotē? ſz filium filij adoptiui? R. q̄ sic. nec tñ hec cognatio habet gradus. qz i eodē gradu attinet pater filio ⁊ nepoti.

¶Utz filius q̄ nō trāsit i potestatē pīis adoptātis possit contrahere cum filia naturali adoptātis q̄ est i eius ptāte vel econuerso? R. Hugo. xxx. q. iij. i ꝑn. Hosti. ⁊ Innoc. tenēt q̄ sic. sed ſm Pa in. d. c. vnico. ⁊ glo. i. d. ſ. qđ aūt. ⁊ ꝺmuniter docto. tenēt q̄ licet nō trāseat i potestatē adoptātis. tñ impedit ne ꝺtrahere possit cū naturali. qz p adoptionē acquirunt quedā iura q̄ p emācipationē diſſoluunt. l. pe. C. de adop. ⁊ ius canonicū indistincte tenet ⁊ loq̄tur de adoptato nō ꝺarrogato. Jdeo idē ius. ⁊ sic ptz q̄ etiā filius illegitimus q̄ nō ē in potestate patris nō pōt ꝺhere cum filia adoptiua patris. 5

¶Utz filius naturalis arrogātis possit contrahere cum filia filie adoptiue? R. q̄ sic. qa cū mulier neminē habeat i sua ptāte eiꝰ filia non pōt trāsire i potestatē arrogatoris matris. ⁊ ideo nulla cognatio inest iter eos. ff. de adop. l. si pater. Secus esset i filia filij arrogati q̄ i eius ptāte erat qñ fuit arrogatus. qz ꝺhere nō posset cum ea ſm Hosti. 6

¶Utz filij adoptiui possint ꝺtrahere inter se? R. q̄ sic. sic no. Hugo. xxx. q. iij. ita diligere. ſz Hosti. nō admittit i arrogat' q̄diu sūt i ptāte adoptātis. sed i adoptiuis sic.

Impedimētū ix. dicat' criminis. nā

quedā sunt crimina q̄ impediūt mīmoniuz

ɔtrahendū de rigore iuris. sed nō dirimunt contractū. Et sic nota in glo.c.qui pbyterꝫ. de pe.t re.t in glo.xxx.q.ij.i.§. de penitētibꝫ. Primū ē incestus. de quo dicit.s. Incestus. Secōm vxoricidiū. Tertiū raptus spōse alterius. Quartū leuatio ppij filij malicioſe facta de sacro fonte. Quintū presbytericidiuꝫ. Sextū acceptio monialis in vxorem. Septimū de solēniter penitētibus. sed tū ep̄us posset dispēsare rōne iuuētutis. xxx.q.ij.antiq. §. Sz tu dic q̄ sufficit licētia ppij sacerdotis. imo de ɔsuetudine nō seruat̄ iste rigor vt petat dispēsatio fm Ray.t Rodo. Un Jo.i c.i adolescētia. xxx.q.ij. tenet q̄ iuuenis incestuosus sine dispensatōe pōt ɔtrahere. sz nō senex. t tutius tñ est petere dispēsationē. q̄z uis etiā nō esset cōdemnādus si nō peteret. de quo dic vt.s. Incestus. §. iij. t. iiij.

¶Que sunt crimina que impediūt cōtrahēdū t dirimūt contractū? R. q̄ sunt duo. Primū cuꝫ quis viuente vxore ppria cōtraxit p verba de p̄senti cum alia. vl' ecōuerso vxor cū alio. vel fidem de contrahēdo dedit. t ad qđ libet istoꝝ secutum sit adulteriū. vt in.c.fi. de eo qui duxit quā pol. p adul. xxxi.q.i. relatuꝫ. Aduerte q̄ ad hoc q̄ quodlibet istoꝝ sit impedimentū requirit̄ p̄mo q̄ vteꝝ sciat q̄ alter eoꝝ habet coniugē. qz si cum ignorāte aliquis contraheret: posset esse matrimoniū inter eos post mortē vxoris prime. vt ē casus in.c.i.eo.ti. Quod limitat Pa.ibidē. si sup inducta fuit ignorās toto tēpore vite vxoꝛ. et dicit ignorās q̄diu nō habuit certitudinē vel pbabilē opinionē. vt i.c. inquisitioni. de sen.excō. al's si certiorata de vita p̄me vxoris pmitteret se cognosci nō posset inter eos esse matrimoniū. d.c.fi. t sequūtur ɔmuniter docto. t idē dic p omnia qñ data fide seq̄tur adulteriū. qz parificant. d.c.fi. Secūdo requirit̄ q̄ sit fides data de ea accipiēda vel eam de facto acceperit in vxorē. qz si fides data nō fuisset de ea accipiēda i vxorez nō esset impedimentū. Et aduerte q̄ aliqui volūt vt ponit Rich. in.iij. dist.xxxv. q̄ si soluz nude pmisit q̄ nō erit impedimentū. sed optet sit fides data vel iuramentū interpositū. sz magis credo q̄ etiaz ex nuda pmissione oriatur istud impedimentū. maxime añ factū. Tercio requiritur q̄ post matrimoniū contractū vel fidem datam sequatur adulteriū. qz solum adulteriū sine ɔtractu vel datione fidei nō inducit illud impedimētū. nec cōtractio seu datio fidei sine adulterio. vt.c. significasti. eo.ti. xxxi.q.i.c.i. Quarto requirit̄ q̄ matrimoniū primū esset validū. quia si p̄ma vxor nō erat legitima nō erit impedimentū. vt in.d.c. significauit. licet dederit fidē cū adultero. t sufficit q̄ primū matrimoniū sit ɔtractū p verba de p̄senti. licet nō sit ɔsummatū. t etiā si esset sepatū quo ad thoꝝ. vt i.c. significauit. t.c. et l'raꝝ. eo.ti.

¶Sed quid si quis dedit fidem vni mulieri viuēte ppria sine copula tamē. t postea mortua vxore accepit terciā. Et ista tercia viuēte cognouit illam cui dederat fidem primo? R. fm Jo.an.i.c.si q̄s. eo.ti. q̄ nō poterit mortua tercia eam habere vxorem. qz cōstāte legitimo matrimonio dedit fidē et cognouit. nec matrimoniū intermediū habet remouere impedimentū. Facit.c. in scripturis. vij. q.i. t.l. singularia. ff. si cer.pe. Sed Baspar calderini tenet ɔtrariū. t sequit Pa. in.d.c. si quis. qz p ipm videt recessisse a fide illi data. t p ɔsequēs nūc repitur solū adulterium qđ nō habet impedire. d.c. significasti. et hec tenēda post factū. sed añ illa Jo.an. 2

¶Utꝫ ɔtrahens cuz vna de facto viuēte eiꝰ vxore. qua mortua cōtrahit cum tercia licite possit stare cū ea? R. fm glo. q̄ cōiter placz doctoꝝ. i.c.i.eo.ti. q̄ sic. si cū ista tercia mortua p̄ma vxore cōtraxit anteq̄z ɔsentiret tacite vl' expresse cū illa quā de facto tenebat. qz matrimoniū nullū erat. licet etiaz illa eēt ignorās viuēte p̄ma. tñ anteq̄z cū alia ɔtrahat ɔpellēdus ē cū ea cōtrahere si ignorabat euz hz̄e vxorē. sed ipsa nō. t si cū pl'ibꝫ insciꝫ ɔperat locus erit gratificationi fm Hosti. 3

¶Pone q̄ quidaz p̄mittit fidem Berte q̄ si sibi ɔsentiet post mortez sue vxoris accipiet in vxorē illam quaz sibi cōsanguinea Berte. cōsulet. que consanguinea ɔsulit q̄ accipiat Bertam? R. fm Esteñ. q̄ si talis Berta vel ille qui p̄misit pbabiliter credebat q̄ cōsuleret de Berta. sic nō poterit esse matrimoniū inter eos. qz esset in fraudē. Si tamē q̄ fidez dedit aut Berte. hoc nō extimabāt. sz d̄ alia que ipsi Berta esset grata t hmōi. sic poterit eā bertā habere post mortē sue vxoris fm cōsilium eius cōsanguinee. 4

¶Secōm crimē est cū q̄s machinatus est in mortē alicuius vt possit in virū vel vxorē alterꝫ habere. Pro cuiꝰ intelligentia aduerte p̄mo q̄ si adulteriū nō interuenit optet q̄ ambo. s. vxorat? t illa quā vult hz̄e i vxorez sint machinati i mortē alteriꝰ. et q̄ mors sequat̄ cū effectu. Aliter si vnꝰ solū machinatꝰ fuisset mortē cū effectu alteriꝰ nō eēt impedimētū q̄n illū habere posset ppter quē habendū. 5

mortē alterius procurauit. vt no. Jo. an. et seq̃tur Pa. in. c. sup hoc. eo. ti. licet docto. varie loquãtur in. c. i. de coniuer. infide. Si vero adulterũ interuenit sufficit machinatõ vnius tm̃ cum effectu vt sit istud impedimentũ Facit. c. si quis viuente. xxxi. q. i. t sic intellige. d. c. sup hoc. Sed si effectus homicidij nõ interuenit. machinatio etiã cum adultério nõ inducit istud impedimẽtũ. vt no. Jo. an. in. d. c. sup hoc.

6 ¶Sed pone q̃ interfecit alterũ sed nõ ea intentione vt alterꝫ haberet in ꝯiugẽ: ſz ob causam aliã: ℟. q̃ impedimẽtũ istud nõ erit ſm Bern̄. t Hosti. in. d. c. sup hoc. Idez dic vt s. p omnia. si homicidiũ mãdauit vel cõsuluit t secutũ est.

7 ¶Quid si ratũ habuit: ℟. q̃ si nõ sit opatus aliq̃d vt occideret ratihabitio nõ inducit istõ impedimẽtũ. siue sit factũ homicidiũ nomine suo siue nõ. ſm glo. in. c. si q̃s viuẽte. xxxi. q. i. t glo. in. c. i. de ꝯuer. infi. Uinc̄. t Jo. an. t Pa. i. d. c. i. qz edictũ de matrimonio ẽ p̃hibitoriũ. c. cũ apud. de spon.

8 ¶Quid si alter coꝝz qui machinati sunt sit infidelis: ℟. q̃ nihilomin⁹ cõuersus nõ potest eã habere. p̃ qua habenda vi ꝛ eius occidit. ar. d. c. i. de cõuer. infide.

9 ¶Quid si habens vxorem cõmittit adulteriũ cum Berta t sibi dicit. si nõ habẽ vxorem acciperẽ te in vxorẽ. postea interficit vxorem. nõ tm̃ eo ꝓposito vt Bertã accipiat: ℟. Baspar calde. t recitat do. Ant. de sacto Beorgio in. d. c. sup hoc. q̃ potest Bertã accipere i vxorẽ. qz nec hic est fidei datio p̃ verba premissa. nec homicidiũ fecit eo ꝓposito. nec adulterũ cũ dicta machinatiõe. Sed Lar. ipm̃ reprobat dicẽdo q̃ nõ teneret matrimoniũ cũ dicta Berta. qz nõ attendit q̃n adulteriũ interuenit an machinatio interuenerit ex ꝓposito habendi eaz an nõ. Et istud tene an factũ. sed post factũ tenerem opi. Calde. que est verior de iure.

Impedimentuz.x

Dicit cultus disparitas. Naz nullus fidelis siue baptizatus potest cõtrahere cum nõ baptizata. etiam si sit cathecumina. nec simpliciter nec sub cõditione cõuertẽdi ad fidem. t si cõtrahit mr̃imoniũ nullũ est. xxviij. q. i. c. caue. t. c. cũ nõ oporteat. t ibi no. Hugo. spõsalia ꝛo sub cõditiõe si cõuertatur bñ valẽt. Uñ q̃zis nõ baptizatus crederet omes articulos fidei. tm̃ mr̃imoniũ ꝓtractũ cum tali a baptizato nõ tenet. vt d. c. caue. 1

¶Utrũ matrimoniũ possit esse inter infideles: ℟. q̃ sic. vt patet in. c. gaudemus. de ꝯuoz. vñ si infideles cõuertant possunt stare i matrimonio cõtracto ſm ritus eoꝝ. nisi fuerit cõtractũ i gradib⁹ diuina lege p̃hibitis de quib⁹ habes. s. Impedimentuz. vi. Dicat tm̃ Pe. in. iij. dist. xxxix. q̃ posset esse q̃ eoꝝ mr̃imoniũ nõ esset cõtra legẽ nature nec diuinã. t tm̃ nõ teneret. puta: qz esset ꝓtractuz cõtra coꝝ statuta ipm̃ annullãtia. qz si nihil pñt talia statuta ꝓtra mr̃imoniũ inq̃tũ sacramẽtũ ẽ. pñt tm̃ inq̃tũ est fedus humanũ. sicut solũ est i infidelib⁹. t ideo si cõuerterentur tales oporteret q̃ deinuo cõtraherent. qđ nota p̃ limitatõe. d. c. gaudemus.

¶Utz matrimoniũ infidelium excusset actũ coniugalẽ: ℟. ſm. s. Bona. in. iij. dist. xxxix. q̃ sic. quo ad culpam. t cõsequẽter pnam. si affectio libidinosa nõ interueniat. nõ tamẽ acquirunt palmã. quia nulla datur eis gratia ꝓpter defectum fidei. 2

¶Utz infidelis cõuertẽs se ad fidez possit vxore dimissa aliã fidelẽ accipe: ℟. Pa. in. c. quãto. de ꝺuoz. q̃ eo ipso q̃ alter cõiugũ nõ vult cohabitare fideli cõuerso. vel si vult cohabitare nõ sine iniura creatoris vl̃ sine pecato dissoluit mr̃imoniũ i infidelitate ꝓtractũ. t potest cõtrahere cũ alia fideli. nec oppeat iudex statuat tẽpus. sed sufficit clare p̃pendat q̃ nõ vult ei cohabitare ſm Pa. i. c. gaudemus. de ꝺuoz. Si ꝛo vult cohabitare sine eius inductõe ad malũ vel sine pẽto. sic nõ potest cũ alia cõtrahere infideli viuẽte. sed nõ teneꝫ cohabitare cũ ea si non vult cõuerti. xxviij. q. ij. si infidelis. Nõ Ric. iij. di. xxix. Si tm̃ añgz aliã accipiat p̃ ꝛba de p̃senti ꝺuertaꝫ illa q̃ p̃⁹ erat obstinata tenetur eã accipe. nec aliam poterit ducere. vt no tãt cõiter theo. i. iij. di. xxix. 3

¶Quid si infidel' habeat plures vxores: ℟. q̃ illa cũ q̃ p̃mo ꝺxit eius erit. t si simul duas accepisset. sic nulla erit ei⁹ vxor nisi vna illaz habuisſz impedimẽtũ quo eã accipe nõ potuisset. qz tunc alia eius esset vxor. 4

¶Quid de vxore q̃ repudiata alteri nupsit: ℟. q̃ vir nõ poterit ei obijcere fornicatoꝝ. ſz teneꝫ si vult ei cohabitare sine pẽto eã accipe si vult vxorem habere. aut saltez cõtinere. d. c. gaudemus. in glo. 5

¶Utz vir ꝺuersus possit intrare religiõẽ vxore volẽte ei cohabitare: ℟. q̃ sic ſm Hugo. in. d. c. si infidel'. Si ꝛo ꝺuersiõis ei⁹ sit aliq̃ spes nõ ꝺz intrare ſm. s. Tho. i. iij. di. xxix. 6

q̄ si nō est spes ꝺuersiōis p̄t intrare pri⁹ vxore requisita de ꝺuersione.

7 ¶Utr̄ vno cōiugum ad infidelitatē reuerso ꝺissoluat matrimoniū cōtractū inter infideles: R. q̄ nō. c. quesiuit. de ꝺuor. Unde Innocen. in. c. quanto. de ꝺuor. ꝺicit. q̄ sacr̄m fidei. i. baptism⁹ ratū efficit ꝺimg̃ sacr̄m.

8 ¶Quid si fidelis ꝺtrahat cū hereticā vel scismaticā: R. q̄ tenet matrimoniū ſm cōmuniter hodie. in. iiij. ꝺist. xxxix.

9 ¶Utr̄ mulier cōuersa ad fidē gaudeat priuilegio dotiū in. l. assiduis. C. q̄ po. in pig. ha. R. Pa. in. c. pe. de ꝺuor. q̄ sic allegat multa.

10 ¶Quem debet sequi proles infidelis: R. si est adultus sequat quē voluerit. si autem minor cū salus eius dependeat a parentibus debet se qui fidelem. vt probat in. c. ex litteris. de ꝺuer. infidelium.

Impedimentū.xi.

ꝺicit metus seu coactionis qđ impedit z dirimit matrimoniū ex ipo cōtractum. c. cum locum. de spon. Sciendū tamē q̄ duplex est coactio. de qua in. l. i. ff. qđ metus causa. scilicet absoluta p̄ vim. vt puta cū quis capit: ligat: z hec nō potest cadere in ꝺsensum: sed bene in copulā carnalē. vnde in casu quo copula facere t matrimonium sic coacta copula nō facit. ar. l. ꝺist. p̄biteros. de spon. venies. el. i. xxxi. q. ij. c. i. z. ij. Quedam est coactio cōditionalis. scilicet coactio per metū. vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in cōstantē. s. mulierē quo ad mulieres quas minor metus excusat. vt no. glo. in ꝺ. c. cū locū. vel virū quo ad viros. Ideo tex. in. c. cōsultatoi. de spon. ꝓpter hoc ꝺicit. met⁹ qui possit cadere in constantē. sic matrimoniū tali metu cōtractū ipo iure est nullū. vt tenet glo. in. c. venies. el. i. de spon. z cōmuniter docto. sec⁹ si cōtrahat ex minori metu. q̄ sic ꝺtractum tenet. z de h̄ vide z ꝺic vt i. Met⁹. §. viij. z. viij.

1 ¶Quid si ratificet p̄ sequentē ꝺsensum tacitū matrimoniū metu ꝺtractū: R. q̄ mr̄imoniū erit verū si alter p̄seuerat in pristino consensu libero. q̄ licet ꝺsensus tacit⁹ p̄ se non sufficiat ad matrimoniū contrahendū. sufficit tn̄ cum expressione exteriori q̄ p̄cessit ſm Rich. in. iiij. ꝺist. xxix. qđ notabis.

2 ¶Quid si matrimonium metu contractum ꝺfirmet iuramēto: R. magis probabiliter ſm Rich. in. iiij. ꝺis. xxix. q̄ nō tenet. q̄ qđ nō est nō potest ratificari. z de hoc ꝺic vt. s. Juramē tum. v. §. i.

¶Utr̄ p culpā sequentē ratificet: R. q̄ nō nisi ꝺsentiat i mr̄imoniū. licet p̄sumat ꝺsensisse si nō reclamat si p̄t ſm Pe. in. iiij. ꝺist. xxix. 3

¶Quid si met⁹ mortis carceris: z hmōi q̄ possunt cadere in cōstantē nō inferat p̄sone que habet cōtrahere: sed eius filijs vel filiabꝰ: R. q̄ nihilomin⁹ reddit matrimoniū nullū ſm Rich. vbi. s. Naz idem iudiciū sit de metu q̄ infertur p̄sone ꝓpie cū eo qui infert p̄sone filij z vxoris: z hmōi. 4

Impedimētuz.xii.

ꝺicit ordinis. vnde aduerte q̄ si quis post susceptionē ordinis sacri. s. sacerdotij. ꝺyaconi: aut subdyaconi cōtrahit matrimonium ꝺirimitur. vt in. c. vnico. de voto. lib. vi. z est excōmunicat⁹ ipo facto. vt in cle. eos. de ꝺsangui. z affi. Si vero cōtrahit post susceptionē minorū ordinū nō ꝺirimit. sed in officijs nō ministrant si sunt clerici occidētales. z beneficia nō assequunt. z ideo ordo sacer impedit z ꝺirimit. nō sacer solū impedit.

¶Sed q̄d si sacer ordo supueniat mr̄imonio iā ꝺtracto: nunq̄d ꝺirimit: R. ꝺic vt. j. Matrimoniū. iiij. §. viij. cū sequentibꝰ. 1

Impedimētū.xiii.

ꝺicitur ligaminis. scilicet cū quis alteri cōiugi est ligatus.

¶Utr̄ alligat⁹ alteri p̄ sponsalia possit cū altera ꝺtrahere. vide sponsalia. §. xviij. 1

¶Utr̄ obligatus matrimonialiter alteri possit cū alia cōtrahere: R. q̄ non. z is qui nomine suo nō iussu ei⁹ in cui⁹ est potestate: vel nomine ei⁹ quā habet in potestate bina sponsalia ꝺtraxerit: vel binas nuptias fit infamis ipso iure. l. i. in fi. ff. ꝺ his qui no. infa. z efficit bigamus ſm q̄ ꝺixi. s. Bigamia. z debet ieiunare p̄ quadraginta ꝺies in pane z aqua. qđ vocant carenā. s. quadragesimā sic ꝺictā: q̄ caret cibis. z. vij. sequentibꝰ annis penitere. c. accepisti. de spon. duoꝝ. 2

¶Utr̄ ex ꝺispensatōe pape post matrimoniū ꝺtractū possit q̄s alteri nubere: R. q̄ si matrimoniū nō ē ꝺsummatū papa p̄t ꝺispensare vt no. in. c. ex publico. de ꝺuer. ꝺiu. Un̄ ꝺicit Hosti. vnū mirabile qđ recitat Pa. in ꝺ. c. ex publico. q̄ papa ex cōsensu vtriusq̄ sponsi p̄t ex ptāte absoluta ꝺissoluere matrimoniū non cōsummatū: nulla alia causa subsistente. sed de potestate ordinata non potest sine causa: z cū hoc ꝺicto Hosti. transeūt cōmuniter doc. Si vero matrimoniū est ꝺsummatum inter 3

fideles.sic papa non potest dispensare.qz cuz matrimoniũ cõsummatũ cõsistat in facto nõ potest haberi p infectu.xxxij.q.ij.si paulus.l. in bello.§.facte.ff.de captiuis.

4 ¶Utz mulier credẽs virũ mortuũ possit contrahere cũ alio? R.q si verisiliter pmunit de eius morte:sic ꝯtrahere pt fm alios.vt no.in.c.frequẽter.vt lite nõ ꝯtestata.sz tu dic q optet habeat certũ nunciũ de morte viri.de spon.in p̃sentia.de secun.nup.c.dños.nisi velis dicere q sanus est certificata qñ hz violẽtas suspitões post expectationẽ aliqualẽ.Et aduerte q vn9 testis sufficit.vt i d.c.in p̃sentia.Excusat etiã ab adulterio qñ pbabiliter credidit mortuũ viz:z cũ alio ꝯtraxit.xxxij.q.i.z.ij.cũ p bellicã.an aũt possit exigere debitũ vel reddere.dic vt.s.iij.Impedimẽto.§.viij.

5 ¶Quid si ꝙs credẽs vxorẽ viuere suaz que tñ mortua est ꝯtrahit cũ alia? R.q mrimoniũ ẽ. exq̃ nõ viuit fm Rodoñ.Hugo tñ in d.c.cũ p bellicã.dicit q si credebat hz sibi licere etiã viuente sua erit mrimoniũ.si modo prima mortua est.Si vo nõ credebat licere:hic mrimoniũ nõ erit.qz nõ maritali affectu sz adulterino ei cõiungit:nisi postqz scit q est mortua ei ꝯiungat maritali affectu:pseuerãte alia pter effectu maritali.alias nõ.z est verꝰ.

Impedimẽtũ xiiii.

dicit publice honestatis iusticia:que est ppinquitas ex sponsalibz pueniens robur ex institutione ecclie trahens ppter eiusdẽ ecclie honestatẽ.vnde impedit z dirimit tã matrimonia qz etiã sponsalia sequẽtia nõ pcedentia.vt in.c.ex sponsalibz.de spon.li.vi.Et ista publica honestas iusticie:cũ sit qdam sile affinitati.ideo impedit fm illos grad9 fm qs affinitas impedit vsqz ad quartũ gradũ inclusiue. de quibz dicet.j.xv.Impedimẽto.

1 ¶Quot sunt species publice honestatis iustitie? R.q olim due.quaz prima que cõtrahebat ex secundis nup.puta Petr9 vxorẽ habebat.quo mortuo ei9 vxor accepit aliũ virũ de quo habuit filiũ vel filiã:talis ples cũ nullo cõsanguineo petri poterat ꝯtrahere:sz hodie sublata est.p.c.nõ debet.de ꝯsanguin.z affi.Alia q hodie habet locũ est q ꝯtrahit ex sponsalibz de futuro vl ex mrimonio de p̃senti nondũ cõsummato fm Pa.in.c.sponsam.de spõ.Uñ null9 ꝯsanguine9 sponsi pt accipe talẽ spõsaz vsqz ad quartũ gradũ inclusiue:nec ecõuerso c.iuuenis.z.c.ad audientiã.de spon.z si accipit nõ erit ei9 vxor.qz dirimit.

¶Quid reqrit vt sponsalia inducãt pfatũ impedimentũ? R.q quinqz.Primo q sint ꝯtracta a maioribz septẽnio.tex.est in d.c.ex sponsalibz.z vt dicit Pa.in.c.iuuenis.vbi reqrit etas certa respectu discretois nõ pt pueniri.vt patet i etate ad pfectionẽ testamẽti.vt i.l.qua etate.ff.de testa.z idẽ no.i.c.pueres.de despõ. impub.Ideo optet cõpleuerint ꝯtrahẽtes.sue p quibz ꝯtrahũt septẽ annos. 2

¶Sed nunq̃d si maior cõtrahit cũ minori septennio.prima tamẽ septẽnio orta publice honestatis iusticia? R.q nõ fm Pano.in.c. iuuenis.de spon.z i.c.fraternitati.de eo q cognatus.vxo.sue.z hoc ex defectu cõsensus.vt i d.c.ex sponsalibz. 3

¶Pone q talꝰ maior cohabitauit cũ minori septẽnio desponsata z iteruenit extraordinaria pollutio:vl sit dubiũ an eã temptauit? R.fm Pa.vbi.s.q ex quadã eqtate orit publice honestatis iusticia.sz tñ nullo iure pbat. 4

¶Scõm qõ reqrit vt inducat istud impedimentũ est q nõ sint ꝯtracta sub ꝯditõne.Tã ante ꝯditois euentũ nõ orit istud impedimẽtũ vnde posset ꝯtrahere cũ aliq̃ cõsanguineo sponsi ante ꝯditois euentũ. 5

¶Quid si ꝙs ꝯtrahit cũ aliq̃ cũ ista ꝯditõne si deo placuerit z postea inuenit ei9 affinis.vl aliud impedimẽtũ hñs q̃ cũ ea ꝯtrahere non pt de iure? R.q nõ orit publice honestatis iusticia.qz fuerũt ꝯditionalia.z iõ poterit ꝯtrahere cũ ei9 ꝯsanguinea.nec ob.q dicta ꝯditio sb intelligebat etiã si nõ fuisset apposita.qz si nõ apponeret expresse nihilomin9 essent pura.sz ex p̃sse apposita faciunt ꝯditionalia.fm Host.ad c.ad audientiã.de spon.z Jo.an.d.c.ex spõsalibz.vide qõ dixi.s.iij.Impedimẽto.§.i. 6

¶Quid si apponat aliq̃ ꝯditio q̃ habet q nõ adiecta.vt.s.patuit.iij.Impedimẽto? R.nihilomin9 spõsalia pura erũt:z orit istud impedimentũ.vt in.c.vlti.de ꝯdi.appo. 7

¶Tertiũ qõ reqrit vt sit istud impedimentũ optet q spõsalia sint certa.qz in incertã psonã nõ infert ꝯsensus:nec orit istud impedimẽtũ. 8

¶Quartũ optet q nõ defecerit ꝯsensus.vñ cõsanguine9 furiosi cõtinue põt ei9 sponsaz ducere quã in amẽtia despõsauit:cũ cõsensus defecerit.c.dilect9.de spon.xxxij.q.vij.neqz.Limitat hz Pe.de pal.z bñ vez qn defect9 cõsensus est apparẽs.vt in pueris z amẽtibz.sec9 esset qñ esset latens.sicut in illo q cõtrahit non animo ꝯtrahendi.sed decipiẽdi.qz tũc orit istud impedimẽtũ.qz ecclia instituit istud impedimentũ ppter apparentiã honestati.z iõ impedit qz de intentione non potest cõstare. 9

ꝯfirmat ꝑ Uin. Archi. ⁊ Johā. an. ⁊ Imo. ⁊ Be. in. c. vnico. de spon. lib. vi. q̄ tenent q̄ ioco ꝯtrahens si de ioco apte ꝯstat nō inducit publica honestas. ergo si nō ꝯstaret inducereꝫ.

¶ Quintū q̄ nō sint ꝯtracta post mr̄imoniuz vl̄ sponsalia pr̄i⁹ facta. q̄ si q̄s ꝯtraxisset mr̄imoniū vel sponsalia. ⁊ post viuēte ꝑma sponsa ꝯtraheret cū aliqua ei⁹ ꝯsanguinea. nō dirimeñt sponsalia p̄cedēcia. d. c. ex sponsalibꝫ.

¶ Quid si sponsalia ꝯtrahēcies habuerint tēpus debitū ⁊ fuerint pure ꝯtracta ⁊ cū certa ꝑsona ⁊ cū ꝯsen su. sz tn̄ fuerūt nulla de iure. puta cū affine: vl̄ cū religioso: vl̄ in sacris: aut cū maleficiato: ⁊ hmōi: R. q̄ nihilomin⁹ oritur publice honestatis iusticia. q̄ in mr̄imonio attendit pot⁹ honestas. l. semp. ff. de ritu nuptī. Nec ob. q̄ nulla oriat obligatio. sed bene publica honestas q̄ impedit mr̄imoniū ꝯtrahendū ⁊ dirimit ꝯtractū.

¶ Sed q̄d si minores septēnio ꝯtractis sponsalibꝫ pseuerāt vocātes se sponsuz ⁊ sponsam vl̄ simlr̄ iacēt. vl̄ se inuicē osculant vsq̄ post septenniū. ⁊ ex h̄ manifeste apparet eos pseuerare in eadē voluntate: R. q̄ si ex talibus signis manifeste apparet q̄ pseuerāt in eadē volūtate post septenniū cōpletuz oriť publice honestatis iusticia. vt no. in d. c. ex sponsalibꝫ. alꝫs si nō manifeste apparet. licet pdurēt i eodē p̄posito nō oriť istud impedimentū. vt colligit ex d. c. ex sponsalibꝫ.

Impedimētū .xv.

est affinitatis. que quidē affinitas est p̄imitas p̄sonaz ex copula carnali p̄ueniens oī parentela carens. vñ affinitas mediante consanguinitate ⁊ carnali cōmixtiōe ꝓpagatur. ideo cōsanguinitatē imitať. Sed in hoc differt. q̄ ꝑsona cōiuncta siue addita alicui p̄sone. per ꝓpagationē fit particeps eiusdē nature: licet in differenti gradu. vnde nō mutat gen⁹ attinentie. sed tantū gradū. sed p̄sona addita siue cōiuncta per copulā carnalē alicui p̄sone nō fit ꝑticeps eiusdē nature. sz quasi cōiungiť ab extrinseco. vnde ꝯiungiť alio genere cōiunctionis sed in eodē gradu. Et ideo p̄sona cōiuncta p carnis copulā sanguini alterius inducit p̄imū gen⁹ affinitatis. p̄sona vero addita per copulā p̄sone que p̄imū induxit gen⁹ facit secundū gen⁹. ⁊ p̄sona addita secunde inducit terciū gen⁹. verbi gratia. vxor fratris mei est mihi affinis in p̄mo genere ⁊ i eodē gradu quo frater me⁹ ⁊ reliqs cōsanguineis meis i eodē gradu quo sunt mihi ⁊ i p̄imo genere. Alia ꝑsona q̄ nō est mihi cōsanguinea: nec affinis aliunde si ꝯiungať cū p̄fata vxore fratris mei: erit mihi affinis in secundo genere ⁊ cōsanguineis meis: ⁊ in eodē gradu quo sum⁹ fratri meo. Tercia vero ꝑsona aliunde nec ꝯsanguinea: nec affinis: si ꝯiungať secūde p̄sone ꝯiuncte vxori fratris mei erit mihi i tercio genere affinitatis ⁊ cōsanguineis meis. ita no. in. c. nō debet. de ꝯsang. ⁊ affi.

¶ Quomodo impedit affinitas mr̄imoniuz: R. q̄ si p̄ueniat impedit ꝯtrahendū ⁊ dirimit contractū in p̄imo genere tantū hodie ⁊ vsq̄ ad quartū gradū inclusiue. vt in d. c. nō debet. licet olim impediret etiā in secūdo ⁊ tercio genere. vt. xxxv. q. iij. p totū. Unde p̄sona cognita carnaliter ab aliq̄ ꝯsanguineo n̄ poterit ꝯtrahere cū aliq̄ de illa ꝯsanguinitate q̄ nō distat vltra quartū gradū ab eo ꝯsanguineo q̄ eā cognouit. ⁊ ecōtrario. Et si ꝯtrahit nō tenet matrimoniū. ⁊ in linea recta intelligit̄ ꝓhibitū i infinitū ꝑm vnā opinionē quā nō teneo vt. s. dixi Impedimentū. vi. §. i. 1

¶ Quid si affinitas supueniat mr̄imonio iaz cōtracto ꝑ verba de p̄senti: licet nō cōsummato: R. q̄ nō dirimit eū. vt in. c. i. de ꝯsang. ⁊ affini. ⁊ ille p quē ꝯtracta est affinitas nō ꝑt petere debitū sine peccato mortali. sz bene tenet reddere ve vel interp̄tatiue petēti. Pe. de pal. tenet q̄ si mr̄imoniū nō est ꝯsummatū: q̄ nec etiā reddere potest sine mortali peccato. q̄ ꝑt religionē intrare. Sed hoc nō credo. q̄ licet possit. nō tn̄ tenet intrare. 2

¶ Sed nunq̄d episcop⁹ poterit dispensare cū tali vt etiā exigere possit sine peccato: R. vt. s. Incest⁹. §. v. 3

¶ Utz remaneat affinitas post mortē ꝑsone cognite: R. q̄ sic. q̄ est vinculū ꝑpetuū. 4

¶ Utrū coit⁹ fornicari⁹ causet affinitatē: R. q̄ sic. q̄ ꝑ oēm coitū ordinatū ad carnis ꝓpagationē ꝑ quē ꝯsanguinitas cōtrahi possit contrahit affinitas. nō aūt ꝑ coitū extra vas vel sodomiticū. ⁊ hmōi. xxxv. q. iij. extraordinaria ⁊ de eo q̄ cog. consang. vxr. sue. c. fraternitatis. ⁊. xxxv. q. x. fraternitaꝫ. Hoff. tn̄ tenet absurdū ꝯtrahi affinitatē ꝑ fornicariū coitū etiaz ordinatū ad generationē. ⁊ ideo tenet q̄ n̄ cōtrahit nisi ex p̄imitate p̄ueniens ex nuptiis. vt patet i. l. nō facile. §. sciendū. ff. de gradibꝫ. Sed cōtrariū cōiter tenet: ⁊ sic serua. Et ille §. sciendū. loquit de affinitate ꝑ quā defertur hereditas ad aliquē. 5

¶ Quid si claustrū pudoris intrauit. sz semē non emisit: R. q̄ affinitas nō cōtrahit. etiā si mulier sola emisisset. sed q̄ius claustrum nō 6

intret.sz tñ semẽ si intus mittit ꝺtrahit affinitas.qz ꝑt fieri generatio sicut fit in balneo vel in ꝺmonibꝫ succubis ⁊ incubis.

7 ¶ Quid si vir intrans clauſtꝝ emittit semen ⁊ non mlier? R. Pa.in.c.fraternitatis.ꝺe eo q̃ cogno.ꝺsang.vꝫ.sine. Inno.ibidẽ tenet ꝙ nõ ꝺtrahit affinitas:sed ꝙ optet simꝫ emittant tã vir ꝙz mulier. Idẽ tenet Hosti.in sum.⁊ Hugo in ꝺ.c.extraoꝛdinaria.sed ipe Pa.dicit ꝙ Hosti.in ꝺ.c.fraternitatis.dicit ꝙ sufficit ꝙ vir emittat in clauſtro pudoꝛis.licet mlier nõ emittat.quia ꝑm medicos ꝑt fieri generatio. Et hꝫ sequit Fede.cõsilio.ccxc. Et videt sequi Pa.⁊ iudicio meo etiã Inno.in ꝺ.c.fraternitatis.⁊ Rodoñ.⁊ Pe.ꝺe pal'.in.iiij.aliter beata virgo ñ potuisset effici mater ⁊ ꝙgo.si oporteret mulierem semunare.

Impedimẽtũ xxi.

ꝺicit impotentia coeundi:que quidẽ est viciũ animi vel coꝛporis vel vtriusꝙz quo quis impedit alij carnaliter cõmisceri.

1 ¶ Quot sunt ei⁹ species? R.ꝙ tres. Prima ꝺicit naturalis.vt frigiditas in viro. Artatio i muliere. Et ꝺefect⁹ etatis in vtroqz:vl' altero. Altera est accidẽtalis q̃ puenit a causa extrinseca ⁊ accidentali.vt castratio. Et tercia maleficialis:q̃ a ꝺemonibꝫ puenit.

2 ¶ Circa frigiditatẽ ⁊ artationẽ:ꝺic breuiter ꝙ ad hoc vt impediat matrimoniũ cõtrahẽꝺuz ⁊ ꝺirimat cõtractũ requirit primo ꝙ pcesserit tale impedimentũ matrimoniũ.qz si aduenieret post cõtractũ nõ ꝺirimeret.licet esset rationabilis causa ꝺispensatõnis fiende ꝑ papam vt alter aptus ꝺtraheret cũ alio.si nõ ꝺũ erat matrimoniũ cõsummatũ.vt no. Panoz.i.c. ex pte.⁊ in.c.ex publico.ꝺe cõuer.cõiuga. Et idẽ ꝺic ꝺe impotẽtia accidẽtali ꝑm eundẽ Pa. allegat.c.ꝙ sedẽ.⁊.c.cõsultationi.ꝺe fri.⁊ male. Secũdo requirit ꝙ sit tanta ꝙ nullo modo possit coire:hoc est ꝑm Pe.ꝺ pal'.ꝙ sit talis ꝙ impediat actũ perpetuo saltẽ.qz licet impediz effectũ generatõis sed nõ actũ que est emissio seminis in vase nõ esset impedimentũ. Tercõ ꝙ sit perpetuũ impedimentũ ita ꝙ nullo medicamine aut remedio possit remoueri.qz si posset sine periculo moꝛtis remoueri nõ ꝺirimeret.hoc no.in.c.i.⁊.ij.xxxiij.q.i.⁊ ꝺe frigi.c.i.et ij.⁊ quasi per totũ. Nec facio vim in frigiditate q̃ est a natura:aut in illa q̃ est ꝑ senectutem qz quãꝺo nõ ꝑt iuuari impedit.vt no. Rich. in.iiij.ꝺist.xxxiij. Et eadẽ ratione ꝺic ꝺe nimia caliditate:que coitus impediret.ꝑm sanc. Tho.ea.ꝺist. Quarto ꝙ sit ignoꝛãs q̃n ꝺtrahit ꝺe tali impotẽtia.qz ꝑm Pe.ꝺe pal.q̃ scit se vel aliũ impotentẽ ⁊ cũ accipit:nõ potest amplius eũ ꝺimittere q̃ ad vinculũ.qz est veruz matrimoniũ.⁊ hec quattuoꝛ ꝺic etiã regũ in impedimento accidentali vt ꝺirimat.

¶ Sed q̃ꝺ ꝺe eo q̃ habet virgã erectã.sed non potest remittere semẽ ꝓpter impedimentũ naturale vl' accidẽtale? R. Pa.in.c.i.ꝺ frig.⁊ male.glo.tenet ꝙ ꝑt ꝺtrahere ⁊ tenet mrimoniũ. qz ꝑt mulierẽ ꝓuocare.sz cõiter tenet ꝺtrariũ. qz exq̃ non ꝑt hꝫ actũ generãꝺi.ꝑt mlier ꝺicere:ego volo effici mater.vt in ꝺ.c.i.in fi.⁊ sic rene si ante pcessit ꝺtractũ matrimonij tale impedimentũ:⁊ nõ sit remediabile. 3

¶ Utrũ mlier ꝓpter artitudinẽ sepata a ꝑmo viro ⁊ cõiuncta secũdo q̃ efficit habilis ꝑmo ꝓpter vsuz secũdi sit restituẽda ꝑmo? R. Pa. in.c.fraternitatis.eodẽ.ꝙ si nõ poterat ꝺũmi ꝑmo viro antea sine piculo moꝛtis ꝑ aliqꝺ remediũ ꝙ nõ restituit sz stabit cũ secũꝺo.qz in ꝑmo nõ fuit mrimonium.vt tenet Abbas ⁊ Pe.⁊ sequit Joh.an.in ꝺ.c.fraternitat'.in fi. qꝺ vez limita q̃n apte apparet ꝺe dissolutõe mẽbroꝛ amboꝛ.alias esset restituẽda.qz ꝛide tur eccl'ia ꝺecepta.⁊ sic ꝺcoꝛꝺa doctoꝛes. 4

¶ Circa etatẽ vero nota vt ꝺixi. Etas ad contrahendũ sponsalia est septẽ annoꝛ cõpletoꝛ vt in.c.ex sponsalibꝫ.ꝺe spon.lib.vi. Sed in matrimonio requirit ꝙ vir habeat cõpletum xiij.annũ.⁊ mlier.xij.vt in.c.puberes.⁊.c.cõtinebat.ꝺ ꝺespon.impu. Uñ si ante illud tps ꝺtrahat nõ erit mrimoniũ sz sponsalia.c.vnico.ꝺe ꝺespon.impu.lib.vi. Et hꝫ vez nisi malicia suppleret etatẽ.⁊ tũc est ꝑm Tancre.⁊ Nocia suppleret etatẽ.⁊ tũc est ꝑm Tancre.⁊ Nocia stiẽ.c.ꝺe illis.el.ij.ꝺe ꝺespon.impu.qñ se inuicẽ cognouerũt.aliter nõ. Sz tu ꝺic cũ Joh. an.ꝙ sufficit ꝙ sint expti copulã carnis si nõ inuicẽ saltẽ cũ aliꝫs. Uñ exponit illud malicia id est vigoꝛ naturalꝭ.seu potẽtia cocundi supplet etatẽ.qꝺ patet ĩ ꝺ.c.ꝺe illis.ubi potuerunt ꝺiũgi. Et iura q̃ ꝺicunt ꝙ mrimoniũ tenet.si sunt ꝓmi pubertati.licz ꝺoc.in hꝫ sit ꝺiuersa interptatio. Uñ tu hec itelligẽ cũ Jo.ĩ sum. ꝙ est prima etati qñ ẽ viri potẽs qꝺ ꝙ expiens tiã ꝑt sciri.ꝺ.c.puberes.⁊.c.a nob.ꝺe ꝺespõsa. impu. Uñ glo.in sum.xx.q.i.refert Hze.ꝺicẽtẽ ꝙ puer nouẽ annoꝛ reꝺꝺidit nutricẽ pgnãtem. Et Alber.in.iiij.ꝺicit se vidisse puellam nouẽ annoꝛ ꝺcepisse.⁊ in ꝺecimo ꝙpisse. 6

¶ Sz q̃ꝺ si puer pubes ⁊ habilis etate ad cõtrahendũ ꝺtrahit.⁊ est impotẽs ad coeundũ? R.glo.tenet ꝙ mrimoniũ nõ est validũ.in.c. puberes.⁊ sequit ibi Pa.ꝺe ꝺespõ.impu. Qz

qui hr̄e actū generādi nō potest: nō dicit̄ pubes. ergo assimulatur impuberi. ⁊ facit istud. c. puberes in fi. Doctores tn̄ cōiter tenent q nō separabit̄: sed expectabit̄ temp⁹ plene puberta tis. s. x̄cēocto annoꝝ. l. item mella. ff. de alimē. ⁊ ciba. lega. ⁊ hec est humanior ⁊ verior. qz ex q impedimētū nō est perpetuū nō restat quin sit matrimoniū. aliter infirm⁹ impotēs nunc ad coeundū nō posset ꝯtrahere. qđ falsuz est. ⁊ ideo erit matrimoniū. sed si in. xviij. non poterit iudicabitur impedimentū perpetuuz. et sic dissolueꝯ.

7 ¶Sed nunq̄d peccant qui cōtrahunt matrimonium ante x̄bitā etatē. R. fm Pe. de pal. in. iij. q sic mortaliter: si sine iusta causa ⁊ licentia episcopi cōtrahunt. qz cōtra phibitionem. c. ij. de x̄spon. impu.

8 ¶Sed pone q minor septēnio fuit cognita a sponso maiore. xiiij. R. Jo. de x̄eo q erit matrimoniū. sed Pa. in d. c. ꝯtinebaꝯ. tenet q non erit quantūcūqz fuerit cognita. qz non habet ꝯsensum aptum ad matrimoniū ꝯtrahendū nisi esset multū discreta ⁊ doli capax.

9 ¶Pone q dicti impuberes q̄ post septenniū ꝯtraxerunt matrimoniū qđ iuris interp̄tationes sint sponsalia. vt in. c. vnico. de x̄spon. impub. li. vi. p̄seuerāt vsqz ad plenā pubertatez ⁊ in pubertate interuenerūt oscula ⁊ amplex⁹ ⁊ dona. nunq̄d erit matrimoniū? R. q si interuenit copula. text⁹ est clarus in d. c. vnico. q sic efficit matrimoniū. Si vero copula nō interuenit neqz ꝯsensus exp̄ssus post pubertatē. sic opi. est diuersa. Innoc. tenet q nō efficitur p quoscūqz alios act⁹ extra copulā vel nisum ad eam. Hosti. vero fuit vari⁹ in. c. attestationes. de x̄spon. impu. ⁊ i. c. ad id. de spon. Archi. in d. c. vnico. post multas opi. videt̄ concludere q nō sit matrimoniū nisi interueniat vel nouus ꝯsensus exp̄ssus: vel copula: vl̄ traductio ad domū. ⁊ hoc videt̄ sequi Alanus. Uin. ⁊ Hoff. in. c. l̄ras. de x̄spon. impu. Pa. in. c. fi. de spon. tenet q p oscula iocalia ⁊ amplexus ⁊ hmōi signa efficit matrimoniū. alleg at glo. ⁊ Joh. an. in d. c. vnico. Ray. tenet q si q̄n contraxerūt nō intendebāt ꝯtrahere matrimoniū. sic nō erit nec matrimoniū nec spōsalia. Matrimoniū. qz etas impediebat sponsalia. qz hoc nō intendebant. nec verba ad h̄ p̄nt referri. ⁊ sic adueniente pubertate etiam si sequaꝯ copula. nō erit matrimoniū nec verus nec p̄sumptū. Si vo q̄n ꝯtraxerunt intendebant ꝯtrahere. si nō vt agebāt. saltē q̄tum valere poterat. sic erūt sponsalia ⁊ non inducent matrimoniū. nisi aut p copulā. aut per cōsensum euidenter exp̄ssum. ⁊ sic intelligit tex. d. c. vnici. Ego vo saluo melioꝝ iudicio. iuxta illud. l. claudius felix. i fi. ff. qui po. in pig. hac dico q ad hec vt sponsalia efficiaꝯ matrimonium verū. oportet interueniat nouus cōsensus in matrimoniū exp̄ssus cuz aliqbz signis vniuocis. hoc est q talia signa nō possint fieri legitime. nec soleāt fieri. nisi cū vxore in legitimo matrimonio ꝯiuncta. Istud cōiter sequūtur theologi in. iij. di. xxviij. patet in ar. per. l. minoꝝ. ff. de ritu nup. ⁊ p d. c. attestatōnes. ⁊ qđ ibi no. ⁊ iō si post pubertatē ambōqz nouū ꝯsensuz habuerūt ostēsuz p aliqđ signū q̄qđ solūmodo ꝯiugibz exhiberi solet: sic indubitanter matrimoniū efficit. Si vero nouū talem ꝯsensum in pubertate nō habuerūt. sz simpliciter p̄seuerauerūt in tali opinione p̄ma nihil de nouo x̄determinātes: tūc reduco doc. ad concordiā. Et dico q si interceſſerūt act⁹ q̄ nō solent fieri nisi cū vxore vt traductio ad domū habitatio mutua seoꝝsum. ⁊ hmōi. sic talia signa faciūt matrimoniū p̄sumptū. Et sic intelligo ⁊ limito dictū glo. Host. ⁊ Pa. ac ceterorū. Si aūt signa exhibita post pubertatē sunt signa q̄ etiā sponsis de futuro exhibent̄. vt in aliquibz locis oscula ⁊ amplex⁹ ⁊ hmōi. sic nō faciūt matrimoniū nec vez nec p̄sumptuz. qz hoc nō ꝓbat esse qđ ab h̄ contigit abesse. l. nequ natales. C. de ꝓbati. c. ij. de transla. pla. ⁊ sic intelligo Inno. cū ceteris. Istā ꝯcordiā videtur tenere do. An. in d. c. attestatōes. ⁊ ō istis vltimis nō loquit̄ d. c. vnicū. qđ patet in ꝯtiterit euidenter. nec glo. ibidē. si bene pōderetur. qz dicit. se amplexabant̄ nō simpliciter sed addit vt cōiuges.

¶Circa vero impedimentū naturale vel accidentale est sciendū fm Pano. in. c. i. de frigi. ⁊ male. q q̄n nō potest p aspectū ꝓbari semp x̄bet ad min⁹ habitare p triennīū anteqz matrimoniū dissoluaꝯ. vt in. c. fi. eodē. Hec⁹ in impedimēto qđ p̄t p aspectū ꝓbari. vt in d. c. fraternitatis. Uel p iuramētū ꝓpriū cū septima manu ꝓpinquoꝝ. vt in. c. laudabilē. eo. ti. qz statim potest dirimi. 10

¶Quid de spadone vtroqz testiculo? R. quidam tenent q dirimit̄. qz fm Auicennā potest erigere virgā ⁊ semen emittere. licet nō possit generare. Sed fm Panoꝝ. in. c. qđ sedem. de frigi. ⁊ male. docto. cōmuniter tenent q nō potest cōtrahere. ⁊ sic nō tenet matrimoniū ⁊ dirimeꝯ. secus si esset castratus tantū vno testiculo. ⁊ sic potest intelligi tex. ⁊ glo. in. l. si seruus. §. si spadoni. ff. de iur. do. vide glo. in. c. hi qui. xxxij. q. vij. Dz ego teneo q exq̄ habet 11

actũ generandi ꝙ tenet matrimoniũ. licet nõ habeat effectũ vt supra dictũ est. aliter steriles nõ possent cõtrahere. qõd falsum est. ⁊ ſm hoc limita glosas ꝑdictas.

12 ¶ Circa vero maleficiatos. Aduerte ꝙ aliqñ ꝗs est maleficiat⁹ respectu oĩm. ⁊ sic cõtrahere nõ ꝑt. ⁊ si cõtrahit post primũ matrimoniũ cõtractũ ⁊ cõiungit cũ secũda: redire tenet ad primã. ꝙ patet: qz impedimentũ nõ erat ꝑpetuũ. ⁊ ideo ꝑmũ matrimoniũ fuit firmũ. Si aũt sit maleficiat⁹ respectu vn⁹ ꝑsone. sic non restituet. ꝗuis cognoscat secundã. qz primũ mrimoniũ fuit nullũ: ⁊ scõm fuit validũ.

13 ¶ Sz nunqd iudicabit impedimentũ ꝑpetuũ qõd remoueri posset ꝑ aliqõd maleficiũ: R. ſm san. Bona. in. iij. dist. xxxiij. ⁊ san. Tho. eadẽ dist. ꝙ sic. qz nõ ꝑt homo ꝑ maleficiũ inuocare dæmones ꝑ aliquo casu.

14 ¶ Si querat de abominatõe. vtrum impedit matrimoniũ. tenet san. Tho. vbi. s. ꝙ est idẽ iudiciũ qõd de maleficio. cũ sit causa extrinseca ⁊ accidentalis. Et hoc intellige qñ ex tali abominatione in imaginatiua: fantasia aut extimatiua ꝺcipit talis horror ꝙ nullo modo ꝑt habere actũ generãdi cũ tali.

15 ¶ Sed quid si inueniat aliquis qui vellet destruere maleficiũ cũ alio maleficio. vide infra Supsticio. §. xiij.

16 ¶ Quero ãd si dubiũ sit. an tale impedimentũ impotentie coeundi ꝑcesserit matrimoniũ cõtractũ ꝑ verba de ꝑsenti an nõ: R. Pa. in. d. c. fraternitatis. ꝙ ꝑsumet ꝑcessisse: ex quo nunqz potuit cognoscere. facit in ar. l. iij. C. de edi. edic. Et hoc idẽ sequit Rich. in. iiij. di. xxxiij. ꝙ ꝛdem⁹ ꝑsumere: ꝙ sicut ꝑcessit ꝺsummationẽ ita ⁊ cõtractionẽ. Nã ex futuro ꝑsumit esse ꝑteritum. vt no. in. c. scribã eisdẽ. de ꝑsump. ⁊ sic docto. magis vident in hanc opinionez ſclinari. ⁊ placet mihi licet glo. in summa. xxx iij. q. i. dicat ꝙ ꝑsumendũ est subsecutũ. Nec obstat. c. licet ex quadã. in fi. de testi. vbi dicit ꝙ indubie ꝑ mrimonio est ꝑsumendũ. qz dicit Panor. vbi. s. ꝙ est vez quãdo matrimoniũ potest habere suũ effectũ. s. cuitationẽ fornicationis vel tonũ plis. Et hãc mirabilẽ limitationẽ tenet etiã do. Anto. in. c. littere vestre. de frigi. qõd bene notabis.

Impedimẽtũ.xxvii

ſm aliquos dicit cõsuetudinis vel statuti. ꝑ cuiꝰ intelligentia querit

1 ¶ Vtrũ cõsuetudo possit ꝺtra matrimoniũ: R. ſm Pa. in. c. sup eo. de cognatiõe spũali. ꝙ aut cõsuetudo habilitat. alias inhabiles per ius canonicũ. vt puta ꝙ cõtrahat in secundo vel tercio gradu ꝺsanguinitatis: ⁊ hmõi. ⁊ sic nõ valet. vt ꝓbat in. d. c. sup eo. ſm veram significationẽ iuncto. c. qõd sup his. de cõsang. ⁊ affinitatis. Et hoc tenet Hostiẽ. quasi sit irrõnabilis. Et quo infero ꝙ cõsuetudo nõ approbata a papa nõ potest tollere impedimentũ publice honestatis. cũ cõsuetudo nõ valeat cõtra honestatẽ eccl'ie. c. cũ decorẽ. de vi. ⁊ ho. cle. Aut cõsuetudo solũ inhabilitat alias habiles. vt si ſsuetudo solũ inhabilitat duos cõpatres: per quoz neutrũ venit esse ad cognationẽ spũalez. ⁊ tũc valet vt nõ ꝺtra hat. Facit. ꝟ. itaqz. ⁊. ꝟ. ceteruz. d. c. super eo. ⁊ d. c. olim. de cle. cõiug. Aut cõsuetudo nõ solũ inhabilitat vt nõ cõtrahat. Sz etiã habet vt dissoluat ad tps. ⁊ sic valet. vt voluit Inno. qz peccauerũt ꝺtenendo cõsuetudinẽ patrie. xxx. q. v. aliter. Aut taliter inhabilitat ꝙ si fuerit ꝺtractũ habet vt dissoluat ĩ ꝑtuũ. ⁊ tũc si est approbata ꝑ papã saltẽ tacite. sic valet. vt ꝓbat in. d. c. sup eo. ſm lecturã Hosti. Sz si nõ apparet de approbatõe papæ. tũc nõ valet ſm Hosti. in. d. c. sup eo. ⁊ ꝓpterea dicit cassum ꝑfati. c. nõ extendendũ. Sz Panor. tenet cõtrarium. vbi cũ de cõsuetudine cõcurrit scandalũ. qz sicut papa potest ius diuinũ interptari ⁊ addere ⁊ diminuere. vt no. Innocẽ. in. c. que in eccl'ia. de cõsti. Ita ⁊ cõsuetudo. vt tenet idẽ Inno. in. c. fi. de cõsue. ⁊ hoc etiã sentit glo. magna. in. d. c. sup eo. ꝙ vult ꝙ vbi esset cõsuetudo ꝙ nõ ꝺtraheret in quintũ gradũ: si ex cõtractu generaret scandalũ. nõ valet matrimoniũ. qz vt dictũ est. Cõsuetudo cõtinens in se scandalũ ex ꝑte rei tõne ꝑt inhabilitare alias habiles. secꝰ si a ꝓncipio nullũ fuisset impedimentũ. qz tũc scandalũ supueniẽs nõ ꝑt dissoluere. qz ꝓpter scandalũ nõ est recedẽdũ a veritate iurꝭ diuini. c. ij. de no. ope. nun. ⁊ in regula. ꝙ scandalizauerit. de reg. iuꝭ. Sed do. Anto. d. Butri. d. c. sup eo. limitat sic. ꝙ aut cõsuetudo habet ꝺcursuz iurꝭ antiq. ⁊ tũc dirimet ĩ ꝑtuũ. interueniẽte scãdalo. nisi interim dirimat. Si ꝙ nõ habet ꝺcursuz iurꝭ. ⁊ tũc si a nouo iure approbet vl a papa silr dirimet ꝙ si nõ habet ꝺcursum iuris antiqui vel noui vel approbationẽ papæ: tũc nõ ꝑt crearetionũ impedimentũ ad dirimendũ in ꝑtuuz. alr est verissimũ. ⁊ dictũ Pa. intellige de cõsuetudine generali quã papa scit ⁊ approbat nõ de ꝑticulari. nisi ſm dictũ do. Anto.

¶ Quid si ꝺsuetudo mariti ⁊ vxoris sit diuersa: R. Pa. in. c. i. de spon. Aut consuetudo disponit sup solẽnitate ꝺtrahẽdi. ⁊ ꝑt obseruari

cōsuetudo patrie vbi matrimoniū contrahit
etiā si ambo essent peregrini vl' forenses. qz nō
esset violanda cōsuetudo patrie cum scādalo
aliozū. vt in. c. que cōtra. viij. dist. z. l. si frigi/
dus. ff. de euict. z. l. ij. C. quēadmodū testa. apē
rianť. Aut cōsuetudo disponit super executio
ne vel alijs seruandis post contractū. z debet
attendi cōsuetudo domicilij ipius mariti. l.
fi. §. idez rescripserūt. ff. ad muni. Unde si cō
suetudo est domicilij mariti q maritus lucre
tur certam partē dotis. licet in loco sit alia cō
suetudo. tamē seruabiť cōsuetudo domicilij
mariti z lucrabiť. vt est de mente Barto. in. l.
exigere. ff. de iudi. vbi tex. cū glo. z in. l. cūctos
populos. C. de sum. trini. z sequiť Bal. in Ru
brica de inuestitura. de re. alie. facta. c. vltimo.
Sed limitat veram nisi error interuenerit. qz
mulier ignorabat z cōtraxit simpliciter fidu
cia iuris cōmunis. ar. ff. de iuť. z fa. igno. l. re
gula. z. ff. de pba. l. cū de indebito. Alij tenent
q si contraxit in loco mulieris ille loc⁹ inspici
atur. si in loco viri ille attendať. si in loco ter/
cio consuetudo vir obseruet. qz est caput mu
lieris. de spon. c. i. Sed opinionē Bar. sequiť
do. Anto. qui addit q si marit⁹ mutaret do/
micilium post contractū matrimoniū q debet
attendi cōsuetudo domicilij tēpore cōtract⁹
z nō domicilij vt dissoluť matrimonium. qz
debet attendi locus vbi orta fuit obligatio. et
nō vbi recepit purificationē. z facit tex. iūcta
glo. fm intellectum quem sequitur in. l. si vx/
or. ff. de iudi.

3 ¶Utrum statutū patrie valeat circa matri/
moniū. ℟. Panor. in. c. i. de spōsa. do. Anto.
sic distinguit. q aut statutum patrie disponit
circa substātialia matrimonij. puta inualidā
do matrimoniū vel psonas. z sic non valet.
Ex quo patz q leges phibentes matrimoniū
inter tutorē z pupillā. rectorem puincie z pro
uincialem: z hmōi nō tenent. Idem dicas si
habilitaret inhabiles. de quo vide p Fede. cō
filio. xxxv. vbi tenet q generaliter statuta lai/
corū circa matrimoniū sunt nulla. qz hec ma
teria nō est de foro seculari: sed eccl'iastico. vt
in. c. tuā. de or. cogni. facit qđ no. Barto. in. l.
ticia. ff. solu. matri. z p docto. in. c. fi. de secun.
nup. Aut statutū disponit inferendo penā cir
ca substātialia ipi⁹. z inferēdo damnū: z sic ñ
valet. vt disputat Joh. an. in. c. statutū. d he
re. lib. vi. Ex quo patet q nō valet statutū in
ferens penā cōtrahenti cū minore. xxv. annis
nisi psentibus agnatis. qz intimidať matrimo/
niū qđ liberū debet esse. c. cū locū. de spon. Ba.
spar tamē de cal. in. c. ij. de clan. despōsa. dicit
cōsultū fuisse q valet statutū in isto casu z si/
mili. Sz Panor. magis placet opi. Joh. an.
z est magis cōmunis. de quo vide in. d. c. i. p
d. Jo. Anto. de sancto Georgio. Quandoqz
statutū imponit penā auferendo lucrū qđ lex
secularis attulerat. sic valet fm do. Ant. Sz
Fede. vbi supra. z Panor. tenent cōtrarium.
Quādoqz statutū nō disponit circa substāti/
alia matrimonij. sed circa dependentia. puta
circa dotē. z sic valet fm Inno. ar. c. Raynu/
cius. de testa. Quādoqz circa solēnitates di/
sponit. z sic valet. z peccāt nō seruātes. Pa. te
net cōtrariū. qz nō ptinet ad laicos. Sed tu
dic verū q non valet statutū in solennitatibz
alijs adhibitis in tali ptractu. z maxime que
nō faciūt ad certitudinē matrimonij. z sic in/
telligo dictū Pa. z limito. Barto. i. l. edicim⁹
C. de murile. z Bal. in. l. i. ff. đ iusti. z iuť. qui
tenēt q suadente publica vtilitate lex ciuilis
potest penā apponere subditis suis. z sic p ac/
cidens erit licitum. s. statuere circa solēnitates
mrimonij. qđ alias nō esset licitū. l. grachus
C. ad. l. iuľ. de adul. q̄uis ipi teneāt generali/
ter valere penā appositā circa matrimoniū cō
trahendū. Et sil'r dictū pdicti do. Anto. z di
ctū Panor. erit verū. vt dixi in alijs solēnita/
tibz: que nō faciūt ad honestatē matrimonij.
vel ei⁹ certitudinē. qz sic nō ligaret.

¶Sed nunqđ pdicta habebūt locū in spon/
sis. ℟. fm do. Joh. an. pdictū in d. c. i. q sic. p
l. oratio. ff. de spon. facit tex. in. c. cū haberet. de
eo q̄ duxit in mrimoniū quā polluit p adul/
teriū. vbi equipanť matrimoniū z sponsalia.
Et hoc verū quo ad dispositionē. sed nō quo
ad pnaz. qz pena apposita circa matrimonia
nō habet locū in sponsalibz. fm glo. cōmuni/
ter approbatā. in cle. eos. in ver. cōtrahere. de
psang. z affi. qđ no. bene. 4

Impediñtū.xviii

dicit priuationis. qñ. s. aliquis est surd⁹ mu/
tus z cecus. nā talis nō potest cōtrahere z si
cōtrahit nō tenet: sed dirimitur fm aliquos.
Ratio. qz q nūqz vidit nec audiuit: nec pt sci/
re q̄d sit matrimoniū: nō pt cōtrahere nec cō
sentire in matrimoniū. Sed istud ego limito
fm Hostiē. z Pa. in. c. cū apud. de spon. verū
si nullo mō pt exprimere cōsensum suū. sed si
posset exprimere psensum suū in cōtrahen do
p aliqua signa. sic erit mrimoniū cōtrahēdo.
qz licet ignoret q̄d sit mrimoniū put sacrm ē.
nō tñ put est vinculū qđ a iure naturali elicit
quo rō dictat vt alicui inseparabiliter adhereat

ad generationē ꝓcurandā. Difficillimū tñ est hoc tales posse ostendere ꝑ aliqua signa. Similiter furiosus priuat⁹ iudicio rōnis nō pōt cōtrahere. vt no. in. c. dilect⁹ fili⁹. de spon. nisi haberet lucida interualla: ꝛ tūc cōsentire posset. Idē dic de ebrio.

1 ¶ Nota ꝑ intelligētia oīm p̄dictoꝝ singulare dictū Hostien. in. c. si vir. de cogna. spi. ꝙ vbi docto. ꝛ mgrī ꝑ suas glo. matrimoniū soluūt nec ius expssum adducūt si repit vn⁹ doctor vl' mgr̄ scribēs ɔtrariū mr̄imoniū sustinēs ipse est sequend⁹. ar. c. licet. ex quadā. de testi. qr ſm eū tolerabili⁹ est aliq̄s ɔtra statuta hoim copulatos dimittere siml': q̄z sic ɔiūctos ɔtra statuta dei sepāre. d. c. licet. Istud dictū sequitur ꝛ recitat Pa. in d. c. si vir. Sz limitat dicens: nisi cōis opi. hr̄et q̄si tex. ꝑ se. ꝛ ꝓpterea exponit id qđ dr̄ in d. c. si vir. s. ꝙ est sequēdu3 in h̄ qđ humani⁹ dicit. i. rōnabili⁹ ꝛ equius. Idē fere dicit in. c. fi. đ sen. ꝛ re iudi. ꝛ dicit cōfirmari dictū p̄fatū Hostiē. ꝑ d. c. fi. sz limitat nisi opinio illi⁹ doctoris euidenter esset falsa: vl' nisi ꝓbabilib⁹ rōnib⁹ posset ɔuinci. Addo ꝛ aliā limitationē ꝛ dico veꝝ p̄fatu3 dictū qñ mr̄imoniū sustentatū pt hr̄e suū effectū. ſm ꝙ supra dixi Mr̄imoniū. iii. Impedimēto. xvi. in fi. alias qñ nō pt habere suū effectū: matrimoniū nō esset iudicandū ꝓ eo ad dictū vnius ɔtra cōmunē opinionē.

2 ¶ Utꝝ papa possit dispensare in oīb⁹ impedimētis p̄dictis: R. ꝙ quedā sunt impedimēta q̄ remouēt cōsensum: sicut est impedimētū terciū. s. ɔditōnis. ꝛ quartū. s. erroris ꝑsone. ꝛ vndecimū. s. met⁹ seu coactōis. ꝛ decimūoctauum. s. priuatōis sensus. Uñ sicut papa non pt supplere cōsensum sine quo nō est mr̄imoniū. sic nec in ipis potest dispensare vl' ipa tollere. Alia sunt impedimēta ex statuto ecclesie: cuiusmodi est impedimentū primū. s. interdictū eccl'ie. ꝛ secundū. s. feriaꝝ. ꝛ quartū. s. ɔditionis seruilis. qr vt mr̄imoniū ɔtractū cū ancilla a libero nō teneat. h̄ est ex statuto ecclesie ſm Rich. in. iiii. dist. xxxvi. ꝛ Pe. de pal'. Et quintū. s. voti castitatis. ꝛ septimū. s. cognationis spūalis. ꝛ octauū. s. cognatōis legalis. ꝛ nonū. s. criminis. ꝛ decimū. s. disparitat' cult⁹. ꝛ duodecimū. s. ordinis. ꝛ quartūdecimu3. s. publice honestatis. ꝛ sextūdecimū. s. impotentie coeundi. Nā posse generare non est đ substa mr̄imonii. aliter senes non possent cōtrahere: qđ falsum est. ꝛ ideo est ex statuto ecclesie. Et impedimentū decimūseptimū. s. ɔsuetudinis ꝛ in istis papa pt dispensare. Sil'r dico de impedimēto. vi. s. ɔsanguinitat'. ꝛ. xiii. s. ligaminis ꝛ. xv. s. affinitatis: q̄ ad aliqua q̄ in ipis solum sunt ex statuto eccl'ie. sicut est in ɔsanguinitate ꝛ affinitate. vt q̄s nō possit ɔtrahere i secūdo gradu i linea equali. ꝛ. iii. ꝛ. iiii. ꝛ sil'r in impedimēto ligaminis q̄ ad h̄ ne q̄s possit ɔtrahere cū alia post mr̄imoniū ɔtractū cū aliq̄ ꝑ verba de p̄senti solū. Et in h̄ ɔcor. cōiter doc. licet quo ad votū solenne aliq̄ tenuerint ꝙ papa nō p̄t dispēsare. sicut Tho. ii. ii. q. lxxxviii. ꝛ q̄dā alii. Sz tu tene ꝙ p̄t. vt etiā ipe Tho. in. iiii. dis. xxxviii. ꝛ Rich. eadē dist. ꝛ Henri. de gan. in. v. quol'. q. xxix. ꝛ est cōis opi. tā theolo. q̄z canonistaꝝ. Alia sunt impedimēta iuris diuini ꝛ legis nature. de quib⁹ habes supra Impedimentū. vi. §. i. s. de ɔsanguinitate ꝛ affinitate vsq3 ad scđm gradū in linea inequali. Et in istis vtꝝ papa possit dispensare. sic fuit diuersa opi. canonistaꝝ in. c. lr̄as. de resti. spo. ꝛ in. c. ꝑ venerabilē. q̄ fi. sint le. ꝛ in. c. ꝓposuit. de ɔces. p̄ben. q̄busdā dicētib⁹ ꝙ nō pt. ꝑ d. c. lr̄as. Sz tu dic ꝛ tene ꝙ licet papa non possit tollere dicta impedimēta general'r. tñ in aliq̄ casu spēali legitima causa subsistēte pt in dictis impedimētis ɔsanguinitat' ꝛ affinitat' dispēsare. vt etiā tenet Ioh. an. ꝛ recitat ꝛ seq̄t Pa. in d. c. lr̄as. de q̄ vide. i. papa. §. i. An aūt possit sil'r dispēsare in impedimēto ligaminis in q̄ztū est de iure diuio. s. vt post mr̄imoniū ɔsummatū q̄s ɔtrahat cū altero. tenet cōiter ꝙ nō. ꝛ sic ſua indubitāter q̄ ad h̄ vt q̄s possit dimittere vxorē vl' vxor viꝝ. q̄ ad vinculū post mr̄imoniū ɔsummatū. Sil'r etiā q̄ ad h̄ vt vxor possit habere duos viros. sz q̄ ad h̄ vt vn⁹ vir possit hr̄e duas vxores. credo papā posse dispēsare qñ gen⁹ fideliū esset reductū ad paucissimos viros. de q̄ dic vt. i. Papa. §. i.

¶ Sz nunq̄d eps sil'r poterit dispēsare in aliq̄ p̄dictoꝝ impedimētoꝝ: R. ꝙ in interdicto ecclesie speciali facto a suo inferiori pt ꝛ i impedimēto criminis. qñ crimia solū impediūt mr̄imoniū ɔtrahendū. đ q̄b⁹. s. Impedimētū. ix. in p̄n. Sz in interdicto facto a supiori suo vl' i criminib⁹ q̄ impediūt ꝛ dirimūt p⁹ ɔtractū. de q̄b⁹. s. in d. ix. Impedimēto. §. i. ꝛ. v. Aut i aliis q̄buscūq3 impedimētis mr̄imonii ne cōtrahat nō pt eps dispēsare nisi in casib⁹. de q̄bus. s. Dispensatio. §. v. Epm posse dispensare ɔtra canonē vl' ɔciliū dictū est. 3

4 ¶ Quid de illo q̄ audiuit ꝑꝑetuū impedimentū fore inter se ꝛ vxorē sua3: R. ſm Rodo. ꝙ si audiuit a fidedignis tenet inq̄rere. al's ess3 affectata ignorātia. ꝛ si cōcipiat ꝓbabilē opi. reddere debitū. sz solū reddere dicto tali nō d3 exigere debitū. Sz inq̄rēdo. Et donec intelligat ꝟitatē diligēter inq̄rēdo.

vero inquirendo nihil inuenit vl' audiuit h̄ nō a fidedignis.sic dz ꝓponere ꝙsciaz.nec pecca ret mortal'r si nō crederet.q̄uis audierit a fide digno.vtputa a sacerdote vl' cōpatre z hmōi. qz nō obligat cuicūq; credere nisi ꝓbet.z̄ suf/ ficit inquirat:z si aliud nō inuenit:nō credat.

1 ¶Nunq̄d sacerdos teneatur reuelare impedi mentū.vide.s.Cōfessio.iij.§.x.

6 ¶Utr̄ vxor teneat̄ sequi virū trāsferentem se ad aliā patriā.R.q nō.si ꝓbabiliter dubitat de morte sua.vl' q vellet eā exponere ad scortū vel si vir vellet ire vagabund⁹.cuz tñ nō esset q̄n ꝙtraxit. Nā in istis casib⁹ nō tenet eū seq. alias sic.ita no.docto.in.c.de illis.de spon.z̄ c.i.de ꝓiugio lepro.

Matrimoniuz.iiii.

quo ad sepabilitatē.vtrū sit sepabile mr̄imo/ niū postq̄ semel legitime est ꝙtractū p verba de ꝓsenti z ꝓsummatū.R.q hoc potest intelli gi dupliciter. Aut quo ad hoc vt alter possit alteri mr̄imoniāliter copulari altero dimisso. z sic nunq̄ est sepabile mr̄imoniū inter fide/ les ꝙtractū z ꝓsummatū.vt patet in.c.gaude mus.de diuor.nec papa posset in h̄ dispēsare vt patet in.c.ex publico.de ꝓuer.ꝓiug.secus in mr̄imonio ꝓsummato inter fideles.de q.s. Mr̄imoniū.iij. Impedimēto.x. Aut quo ad thoz z cohabitationē tm̄.z sic separi p̄t ꝓpter q̄ndq̄. Primo ꝓpter adulteriū.vtputa qz alt fornicat⁹ est.xxxij.q.i.dixit dñs.ꝺ q̄ dic vt.s. Debitū.§.vij. Secꝺo ꝓpter vitiuz sodomiti/ cū fm Hug.Lau.Joh̄.cal.do.Anto.z Pa. in.c.marit⁹.de adul.qz nolle fornicatōis intel ligit⁹ illicit⁹ coit⁹.xxxij.q.vij.nō solū.z.q. iij.meretrices.q̄uis Innoc.in ꝺ.c.marit⁹.z glo.in.c.omes.xxxij.q.vij.teneāt ꝙtrariū.sed primū videt verū.qz maioz in hoc fit iniuria mr̄imonio q̄z i alia pollutōe. Et idē posset di ci de quacūq; alia pollutōe habita tū alia ꝑso na qualitercūq; p̄ separi.sec⁹ in pollutōne quā q̄s habet p seipm solū fm Rodon.z glo. in ꝺ.c.omes. Tercio si alter q̄rit altez trahere ad aliqꝺ aliud peccatū mortale fm glo.in ꝺ. c.omes sanctiones.z Innocē.in ꝺ.c.marit⁹.z in.c.quesiuit.de diuor.z Pa.in ꝺ.c.quesiuit. Qꝺ verū itellige si aliter cōpesci nō p̄t. Quar to ꝓpter heresim.z si anteq̄z ꝓuertat intraue/ rit religionē:etiā sine autoritate ecclesie nō re/ debit ad eū si cōuertat postea.siue heresis fue rit notoria siue nō fm Panoz.i.c.de illa.ꝺ di uor.si vero religionē nō intrauit cōpellet redi re ad eū si cōuertat ab heresi:si sine autoritate ecclesie se ab eo sepauit.q̄uis alī aliter sentiāt vt no.Pa.in ꝺ.c.de illa.

¶Dz nunq̄d sil'r in p̄dictis casib⁹ sepatio po terit fieri sine iudicio eccl'ie?R.q si relictū est notoriū p̄t ꝓpria autoritate dimittere eā:non tñ lucrabit donationē ꝓpter nuptias vl' dotē fm Joh̄.an.in.c.plerūq;.de dote post diuor. re.si nō habet pnes se.qz petere ñ poterit.sed si habet pnes se p exceptionē adulterij lucrabit ꝙtra petentē fm Pa.in ꝺ.c.plerūq;. Si vero relictū nō est notoriū.sic solū potest fieri auto/ ritate ecclie q̄ ad sepationē cohabitatōnis.alī ter in stāte altero cōpellet cohabitare:sed q̄ ad redditionē debiti p̄t ꝓpria autoritate denega/ re.eq̄ sibi cōstat de delicto alteri⁹.Faciūt no. in ꝺ.c.plerūq;.z in ꝺ.c.gaudem⁹. 1

¶Quo dicet notoriū.vid.s.adulteriū.§.viij 2

¶Utrū separi ꝓpter spūalez fornicatōez sint 3 absoluti a debito reddēdo.sic̄ separi ꝓpter for nicationē carnalē?R.q sic fm Host.z Pa.in c.q̄siuit.ꝺ diuor.Qꝺ intellige q̄ ad eū q̄ est in nocēs.z quo ad eū ꝙ culpabilis est q̄tūcūq; finia diuortij sit lata:siue ꝓpt fornicationē spi ritualē:siue carnalē:si innocens petit eū sibi re cōciliari dz z ipe tenet sibi reddere debituz.qz qꝺ fauore meo introductū est ñ dz retorq̄ri i dānū meū.l.q fauore.C.de legi.nisi intrasset religionē.vl' suscepisset sacros ordines.qz nō posset repetere nec alter teneret reddere.h̄ sequt Bern.in.c.l'ris tuis.de diuor.z Host.ibidē.

¶Quinto separat ꝓpter sanctimoniā.Pro cu/ 4 ius declaratione plura sunt querēda.

¶Utrū ambo ꝓiuges possint vouere ꝓtinen/ 5 tiā?R.q sic.de cōmuni cōsensu.de q̄ dic vt.s. Mr̄imoniū.iij.Impedimēto.v.§.v.

¶Utr̄ alter solū possit vouere castitatez sine 6 ꝓsensu alteri⁹?R.q sic in suū ꝑiudicium.z ñ al teri⁹.vñ post votū exigere ñ poterit sine pēto mortali.z bñ reddere tenet z etiaz exigere q̄ñ redderet se nimis onerosuz alteri nō petendo. facit.c.q̄dā intrauit.z qꝺ ibi no.de ꝓuer.ꝓiu.

¶Quid si alter cōsensit vt alter voueret statu 7 nō mutato?R.q ꝓsentiēs nihilomin⁹ potest exigere fm Inno.z sequit Pa.in.c.i.de ꝓuer. cōiu.si ipe ꝓsentiēs nō vouit:z ille q̄ vouit te/ net reddere.z nllo modo exigere.etiā si nō exi gendo esset onerosus alteri.qz ꝓcedendo licē/ tiam in hoc sibi ꝑiudicauit.

¶Sed nunq̄d poterūt mutare statū.puta ef 8 fici religiosi.vel alter ordīari?R.vt colligo ex Pa.in ꝺ.c.i.Aut h̄ ꝓcedit ex cōi cōsensu.Et tūc si alter vult effici eps rephrit q ꝓxor pri⁹ sit ꝓfessa in aliq̄ monasterio:etiā si non sit suspe/ cta de incōtinētia.vt in.c.sane.de ꝓuer.ꝓiuga.

Est em̃ speciale hoc. Si vo nõ vult effici eps sed subdyacon⁹:dyacon⁹ vel pbiter:aut religionẽ intrare:tunc pt de cõsensu alteri⁹ ptis. q̃ uis altera ps nõ velit continentiã. facit. c. significauit. & qđ ibi no. de cuer. iug. licz nõ debeat qs ordinari ad sacros ordines vl recipi ad religionẽ:nisi vxor faciat votũ sil castitat̃ vt in. c. cũ sis. de cõuer. cõiug.

9 ¶Sed pone q cũ cõsensu alteri⁹ vir sit factus religiosus vel sacerdos. nunqđ ille qui cõsensum dedit poterit aliũ repetere? R. q in h̃ sunt opiniones. Abbas in. d. c. i. Innocẽ. in. d. c. q̃dam. tenent q si est iuuenis poterit: & ad eius petitionẽ debet ingressus vel ordinat⁹ reuocari. Cal. tenet q nõ poterit ipm repetere. sed de ne implorare officiũ iudicis. & iudex ex officõ ne adulteriũ cõmittat̃ per remanentẽ in seculo educet alterũ d monasterio vel ordine: & coget reddere debitũ. Allij volũt: & hoc magis mihi placet. q si ille qui dedit licentiã est iurisc̃onsc̃ius q nõ poterit repetere. nec ex officio ei restituetur. quia dando licentiã taliter mutandi statum videt voluisse castitatẽ. saltẽ durante vita alteri⁹. quia qui vult vnũ videt velle & omne illud per qđ peruenit ad illud. c. prudentiam. de offi. dele. Facit. c. vidua. d regu. Sed ingressus alterius non debet fieri nisi alter voueat cõtinentiã. vt in. c. cũ sis. de cõuer. cõiug. ergo dando licentiam videt vouere. Si vero istud ius ignorauit:sic restituetur ei saltez ex officio. hoc tenet glo. in. c. qui vxorẽ suã. xxxiij. q. v. & in. c. seriatim. xxxij. dist. & fm eam cõ corda opiniones.

10 ¶Quero nunqđ iste restitut⁹ post mortẽ vxoris vel alteri⁹ ptis teneat redire ad monasteriũ? R. q sic. qz est de religiosus. exq̃ vxor cõsensit. facit. c. ex pte. el. i. de cuer. iug. & qđ ibi no. Bal. Idẽ dic de ordinato ad sacros ordines q tenet viuere caste & clericaliter.

11 ¶Quid si q̃s intrat religionẽ: vl accipit ordines sacros vxore ꝓtradicẽte vl ignorãte. R. q vxor poterit eũ reuocare. d. c. quidã. & ipe tenetur sibi debitũ reddere: sz nõ poterit exigere: nisi q̃ nõ exigendo efficeret nimis onerosus alteri parti. vt dictũ est supra.

12 ¶Pone q vxor sciuit & nõ ꝓtradixit nec licentiã dedit: sz dissimulauit. nunqđ reuocare poterit? R. q sic. vt no. in. c. cõsuluit. de cõuer. cõiuga. Idez dic si consensit ex timore iusto. vt in. c. accedens. eo. ti. Idem dic si p dolum cõsensit. c. veniens. eo. ti.

13 ¶Pone q vir vxore ꝓtradicente vl dissimulante intrauit vel ordinat⁹ est in sacris: & cum vxore nõ repetijt in vita sua. licet potuisset. poterit ne talis post mortẽ vxoris exire & aliã accipere vxorẽ? R. fm Lalde. & sequit Pa. in. d. c. i. nõ. qz causa cessante q̃ inualidabat eⁿ ingressum cessat & seqla. Et sic tene. q̃ Inno. in. d. c. quidã. multũ variauerit.

¶Sed nunqđ si talis reuocetur ab vxore ip̃sa mortua tenebitur redire ad monasteriũ: vel viuere clericaliter i castitate? R. q quo ad illum qui sacros ordines recepit non est dubium q tenetur viuere in castitate. & si cõtraheret de facto cũ alia non teneret matrimonium. vt in. c. vnico. de voto. lib. vi. Sed de illo qui solũ religionez ꝓfessus fuit est opi. diuersa inter docto. Sz ego credo nõ q teneat redire. quia obligatio semel extincta nõ reuiuiscit l. si res. §. aream. ff. de solu. sed solum caste viuere. qz eã quantũ in se fuit potuit validepromittere. Et fm hãc distinctionẽ potes cõcordare docto. i. d. c. quidã. Et ita limita & intelligе d. c. quidam.

¶Quid si talis nõ solũ non vult redire ad religionẽ. sed de facto mortua ꝑma vxore cõtraxit cũ alia? R. q licet do. Anto. in. d. c. quidã. teneat tuti⁹ esse dicendũ q nõ teneat mrimonium. tñ mihi videt q sit tuti⁹ tenere q teneat si fuit reuocat⁹ ab alia vxore. Rõ. qz vt mrimoniũ nõ teneat oportet votũ sit solẽnizatũ per ꝓfessionẽ tacitã vl exꝓssaz vni de religionibus approbatis. vt in. d. c. vnico. sed iste nõ fuit ꝓfessus. qz votũ fuit nullũ q̃ ad ius positiuũ. qz paria sunt nõ ꝓfiteri & inualide ꝓfiteri. ar. c. q̃. de trãsla. ꝓla. Itẽ videt tex. p hoc in. d. c. quidam. vbi nõ cõpellit redire ad monasteriũ. sicut facit in. c. ex pte. el. i. eo. ti.

16 ¶Utrum sponsa violẽter cognita a viro possit intrare religionẽ ipo inuito? R. Pano. i. c. verum. de conuer. coniuga. sequit opiniones Bec. brixi. qui tenet q potest. qz nõ videt cõmunicasse corꝑ suũ exquo inuite fuit cognita. Facit. c. ille aũt. xxxij. q. v. Posset dici esse verũ hoc vbi illa nõ fuit in culpa tardatõis ingressus. vbi aũt fuit in culpa nimis tardando ingressum. sic nõ posset intrare. qz ille exegit qđ sibi debebat. & sic est extra culpã. Et fm hanc distinctionẽ ꝓcordari possũt opiniones quas recitat Jo. an. in regula. q̃ ꝓtra. de reg. lib. vi. in mercurialib⁹. & fm h̃ etiã oportet dare vnã limitationẽ ad. c. ex publico. de cuer. coniug. vt videlicet intelligat qđ de⁹ diuixit. sp carnalẽ copulã volũtarie habitã: vel ex debito ꝑtam: & est singularis. Attn ego h̃ nulli diuerem. sed pot⁹ iudicarẽ matrimoniũ cõsummatũ. ita q alter alteri mrimonialiter diungi nõ possit altero viuente: cui si carnaliter fuit

copulat⁹. Mo. ⁊ Rodoñ tenent q̄ si sponsa erat de futuro. q̄ potent: ⁊ placet. q̄ est verū: nec habet dubiū.

17 ¶ Utrū matrimoniū nō ꝺ summatū inter fideles legitime contractū sit dissolubile: R. q̄ aut fuit cōtractū in etate indebita. ſ. infra annos pubertatis. ⁊ sic cū peruenerint ad etatem debitā si alter eoꝝ vult dissolueꝝ. vt in. c. accessit. ꝺ dispon. impu. Et idē dic si solū alter erat in etate debita: q̄ cū puenerit ad etatē potent dissoluere. verū est q̄ hoc debet fieri autoritate eccl̄ie. vt no. glo. in ꝺ. c. accessit. Aut fuit ꝺtractum in debita etate: ⁊ tūc si alter vult solū p̄mouere ad sacros ordines non potest: nec dissoluitur matrimoniū. vt cōmuniter tenet i ꝺ. c. i. Aut vult īrare religionē. ⁊ sic potest ⁊ dissoluit matrimoniū statim p̄ professionē factaꝝ. ita q̄ alter qui remānsit in seculo libere p̄t cōtrahere cū altero. ſz ante professionē nō. vt i. c. verū ⁊ in. c. ex pte. el. ij. de ꝺuer. ꝺiuga. ⁊ intelligē p̄ professionē tacitā vel exp̄ssaꝝ factā ⁊ vni de religionibꝫ approbatis: aliter nō dissoluit. vt in ꝺ. c. vnico. Exq̄ infert Pa. in ꝺ. c. ex pte. el. ij. q̄ licet spōs⁹ efficiat mātellat⁹ vl̄ de tercio ordine nō dissoluit matrimoniū. qz licet sit modus approbat⁹. nō tn̄ religio. Silr nō dissoluit p̄ ingressuꝝ solū religionis approbate: nisi vt dixi tacite vel exp̄sse p̄fiteat. Un̄ si q̄s intrare vellet ⁊ non p̄fiteri nō posset altero inuito. Aduerte tn̄ q̄ quedā sunt mlieres de tercio ordine sancti Francisci q̄ viuūt collegialiter: ⁊ p̄fitent tria vota religionis ex ꝺcessione apl̄ica. Et ideo talis p̄fessio bene dissolueret mr̄imoniū nō cōsummatū: sicut declarauit Sixtus papa quart⁹ siue ante sit ꝺtractū: siue post dictam p̄fessionem cōtraheret.

18 ¶ Et qz sepe a docto. ⁊ in sacra scriptura fit mētio de coniūctis p̄ ppria noīa: vt ipa quisq; intelligat sub breui cōpendio inferi⁹ clare dem⁹ strabo. Mur⁹ dicit vxor filij patri ⁊ matri viri sui. Gener ꝺr vir filie p̄r̄i ⁊ mr̄i vxoris sue. Socer ꝺr p̄dictus pater: ⁊ socrus p̄dicta mater dictus nuru ⁊ genero. Nouerca ꝺr secūda vxor filijs ex alio matrimonio viri. Uitricus dicit scōs vir filijs ex alio mr̄imonio vxoris. Priuigni ⁊ priuigne dicunt p̄dicti filij ⁊ filie alteri copulato. Patruus ⁊ amita sunt frater ⁊ soror patris. Auūculus ⁊ matertera sunt frater ⁊ soror mr̄is. ⁊ isti si addit magn⁹ sunt frater vl̄ soror aui vel auie. Patrueles sunt filij duoꝝ fratrꝫ: q̄ habet etiā patruū ⁊ amitam. Cōsobrini sunt filij duaꝝ sororꝫ inter se. q̄ etiā habet auunculū ⁊ materterā. Amitini ⁊ aminē sunt filij fratris ⁊ sororis inter se.

Medicus triplicit̄ potest eē i culpa de morte infirmi. Primo ante factū. ſ. quādo intromittit se de eo qđ ignorat: vel ad ip̄m non spectat vel nō sufficit ad agendum solus. Secūdo in facto. qz licet p̄rit⁹ nō tamē seq̄tur traditōes artis: ſz fantasiā sui capitis vel experimenta noua. Intellige nisi experimēta noua vel sua fantasia sit rationabilis. qz liceret. Tercio post factū quādo est negligens circa custodiā infirmi. ita no. Barto. Innocē. ⁊ Hostiē. in. c. tua. de homici.

¶ Utꝫ euent⁹ mortalitatis debeat medico imputari: R. q̄ nō. si diligentiā quā debuit ⁊ potuit exhibuit. ff. de offi. p̄si. l. illicitas. §. sicuti vide. s. Homicidiū. ij. §. xviij. Et aduerte q̄ medic⁹ tenet in foro anime nō solū quādo voluntarie ledit. puta plongando infirmitatē ⁊ hmōi: sed etiā quādo ex ignorātia vel imperitia: vel nō sequēs traditōes artis aliquē lesit. vt no. Pe. in auten. sed hodie. C. de iudi. naz impitia medici culpe annumerat. l. si q̄s fundū. §. celsus. ff. locati. ⁊ l. impitia. ff. ꝺ reg. iur. ⁊ in glo. i. q. iij. nō est imputanda. Limitat ħ Pa. in. c. ad aures. de eta. ⁊ quali. vez q̄n assumpsit officiū volūtarie. Hec⁹ si ex necessitate q̄n ex ignorātia ⁊ impitia ledit. vt puta vtit aliqbꝫ exp̄tis. al's ⁊ bona fide. qz sibi imputet q̄ talē elegit exq̄ dicebat se imperitū. 1

¶ Quid si dubitat medicinā nociuā: R. q̄ nl̄ lo mō debet dare: sed tutiorē p̄tem eligere. de p̄sump. c. illud. de homi. c. petitio. qz securi⁹ est hoiem relinq̄re in manu dei q̄z medicinas dare de q̄bꝫ dubitat ꝺm Inno. i. c. tua nos. ꝺ homi. ⁊ ibi Pa. Et itellige eū i dubio q̄n nō hz aliq̄d ex q̄ pbabili⁹ extimet p̄fecturā q̄z nociuā. Hec⁹ si hr̄et aliquā pbabilitatē potius de vtilitate q̄z de nocumēto. qz sic posset dare adhibita debita diligētia ⁊ studio. quasi sic n̄ p̄p̄rie est i dubio. ſz i opinione vl̄ titubatōe. 2

¶ Utꝫ sit in culpa medic⁹ q̄n medicinaz ꝺm artē dedit. ſz ex defectu speciei vel admixtione alia fit nociua: R. q̄ nō. si debitā diligētiā adhibuit. c. apl̄ice. de cle. ex. mi. ꝺm Inno. ⁊ Ho. 3

¶ Utꝫ cirurgic⁹ incidēs aliquē q̄ ppter inconsuetā dispositionē venaz: vl̄ qz ppter insolitū timorē vl̄ tremorē q̄ venit sup eū mortuus est sit in culpa: R. q̄ nō. si debitā diligentiā adhibuit: ⁊ erat p̄rit⁹. ar. c. ex lr̄is. de frigi. ⁊ male. ⁊ ħ vez si nō dubitabat de ħ. qz si dubitabat debuit omittere. vt no. Inno. ⁊ Hosti. ne cle. vl̄ mo. c. sententiā. ⁊ ꝺ. c. tua nos. 4

¶ Utrum medicus teneat gratis curare: R. 5

ꝙ sic: si est paup: infirm⁹. ꝺm glo. lxxxiij. ꝺi. ℌ. i. ℌi vero ꝺiues est nō teneꝯ cuꝫ nemo cogaꝯ ꝛe suo facere ꝛeneficiū. x. q. ij. ꝓcarie. ⁊ licite recipit mercedē suā. xiiij. q. v. c. nō sane.

6 ¶Sed q̄d si infirm⁹ sit ꝺiues. tñ ex auaricia nō vult soluere medico. ꝛebet ne medic⁹ eū moꝛi ꝓmitteꝛe? ℜ. ꝙ nō. sed ꝛebet ei medicinas ⁊ alia necessaꝛia facere suis expēsis q̄s postea ꝛepetere poterit cū sanꝰ effectus fuerit. qꝛ vtiliter gessit negociū ei⁹. ff. ꝛe neg. gest. l. pomponi⁹. ⁊ si moꝛiaꝯ repetet ab heꝛedib⁹. qꝛ sufficit si vtiliter cepit gereꝛe. licet euentꝰ nō sit secutꝰ. l. sed an vltro. ff. ꝛe neg. gest. nec p̄t ei obijci ꝙ causa pietatis h̄ fecerit: nisi sit ei ꝓpinquus. vt. l. alimēta. C. ꝛe neg. gest. qꝛ tūc optet ꝓtesteꝯ ꝙ gratis nō intendit h̄ facere. alias nō repeteret ꝺ. l. alimēta. no. h̄ glo. in ꝺ. ℌ. i.

7 ¶Utꝛ peccet moꝛtaliter medic⁹ ꝺsulendo aliq̄d ꝺtra animā ꝓ salute coꝛpaꝛis? ℜ. ꝙ sic. ⁊ ne h̄ faciat ꝓhibeꝯ ei sub pena excōmunicatōnis in. c. cū infirmitas. ꝛe pe. ⁊ remis.

8 ¶Utꝛ similiter peccet moꝛtaliter si nō admonet infirmū vt cōfiteaꝯ? ℜ. ꝙ sic. qꝛ facit cōtra ꝓceptum. vt in ꝺ. c. cū infirmitas. nec pōt ꝺici abꝛogatū ꝑ cōtrariā cōsuetuꝺinē. qꝛ non cōsuetuꝺo sed coꝛruptela est ⁊ cōtra bonos moꝛes. ⁊ ideo nō valet ꝺm Hostiē. in ꝺ. c. cū infirmitas. Excusaꝛeꝯ tam ē medic⁹ in casu ꝛepenti no q̄ inꝺiget celeꝛi remeꝺio q̄ nō ante ipm infirmū inꝺuceꝛet ad cōfessionē. Et aꝺuerte qꝛ nō sufficit admoneꝛe. sed ꝛebet inꝺuceꝛe cū effectu. vt in ꝺ. c. no. nihilomin⁹ si infirm⁹ nollet cōfiteri nō ꝛedo ꝓpter hoc medic⁹ ꝛebeat ꝛesistere a medicamine. qꝛ intelligēdū est moneas ⁊ inꝺucas effectualiter quantū ex parte medici. sicut ⁊ in. c. fi. ꝛe eo q̄ cogno. ꝺsang. vx. sue. Facit. l. stipulatio ista. ff. ꝛe ℌb. oblig. nō ex pte infirmi. qꝛ si ꝺimitteꝛet eū foꝛte moꝛeꝛet ꝛesperat⁹. q̄ sanat⁹ postea poterit cōuerti. ⁊ sic ꝓceptū eccl'ie videꝛet ꝺtra ꝓceptum ꝛei ꝛe charitate ꝓximi. qꝺ nullo modo credendū est Facit ter. cū glo. ꝓ hoc. lxxxiij. ꝺist. in ꝓin.

9 ¶Sed nunq̄d ad hoc teneꝯ medic⁹ in oīmi infirmitate? ℜ. ꝙ nō. saluo meliꝛi iuꝺicio. sꝫ solum in infirmitate periculosa ꝺm se. Ratio. qꝛ sicut infirm⁹ nō teneꝯ cōfiteꝛi ꝛe necessitate ꝓcepti in oīmi infirmitate: sꝫ solū quādo est periculosa. sic nec medicus teneꝯ eum inꝺuceꝛe. licet sit optimū ꝙ medici inꝺucāt in oīmi infirmitate. Et ꝺico piculosaꝫ. i. quia posset ꝓbabiliter inꝺuceꝛe periculū moꝛtis. secusꝫ quādo est clarū ꝙ nō est piculosa.

10 ¶Utrum infirm⁹ teneaꝯ obeꝺire medico? ℜ. Inno. ⁊ Host. in ꝺ. c. tua. ꝙ nō ꝺ ꝓcepto. si tñ infirm⁹ accipit aliq̄d: vl' facit ex certa sciētia vl' ex affectata: vl' imꝓbabili ignoꝛātia. ꝓpt qꝺ notabile malū incuꝛꝛit peccat moꝛtaliꝛ. ar. c. si nō licet. xxiij. q. v. Idē ꝺic ꝛe seruientib⁹ q̄ ei aliq̄d aꝺminiſtrāt tale. Hec⁹ si nō esset notabiliter lesiuꝫ: q̄uis aliq̄liter modicuꝫ. tñ qꝛ aliq̄n sitis magꝫ cruciat q̄ febris. ⁊ inter duo mala min⁹ eligenꝺū est. xiij. ꝺist. duo. Et si ex tali aꝺminiſtratō e moꝛs seq̄ꝛeꝯ vel mutilatio mēbꝛi essent seruiētes iꝛꝛegulaꝛes. sec⁹ si ex leui ignoꝛātia vel culpa hoc fecerūt.

¶Utꝛ aꝛs medicine sit ꝓhibita cleric⁹ ꝛeligiosis? ℜ. cleric⁹ in sacris: ꝛeligiosis ⁊ clericis i minoꝛib⁹ ꝛeneficiatis: nō licet vti nisi gratis. ⁊ vbi piculū nō imineꝯ. ne cle. vel mo. c. mlta Cirurgiā vero q̄ inꝺiget incisione vl' aꝺustio ne cū sanguinis effusione ꝺm Ber. in. c. aꝺ audientiā. ꝛe falsa. oīno exeꝛcere ñ ꝓh̄. qꝛ simpliciteꝛ est eis interꝺicta. c. sniam. c. sup specula. ne cle. vel mo. ꝛe homi. tua nos. ꝛe postu. c. i.

¶Utꝛ medic⁹ teneaꝯ nūciaꝛe moꝛtē infirmo quā ꝓnoscit cito venturā? ℜ. Jo. ꝛe neapoli i quoꝫ. xi. ꝺistinguit. ꝙ aut ꝓbabiliter ꝛeꝺit ꝙ talis ꝓnūciatio eꝛit multū vtilis anie infirmi vtputa qꝛ ꝓfitebiꝯ cū sit in pcto moꝛtali et oꝛꝺinabit testm. ex q̄ euitabunt multe liteꝫ. ⁊ sic teneꝯ ꝑ se vel ꝑ aliū ei māifestaꝛe: aliteꝛ peccat moꝛtaliteꝛ. qꝛ ꝺamnificat ꝓximū iꝺiꝛecte: cū nō ipeꝺit ꝺamnū ei⁹ cū ꝓh̄. Idē ꝺic si esti ꝺubio an sit vtilis vel ñ. Qꝺ si ꝓbabiliteꝛ ꝛeꝺit ꝙ talis annūciatō ñ eꝛit vtil' infirmo. puta qꝛ iā oꝛꝺinauit facta sua: sꝫ foꝛte eꝛit potꝰ ꝺāno sa coꝛpi. tūc nō teneꝯ ei ꝺicere ꝛe necessitate ꝓcepti. licet sit meliꝰ ꝺicere. qꝛ meliꝰ se ꝺisponet ⁊ bonū aie semp est ꝓponendū bono coꝛpis.

¶Utrū medic⁹ possit ꝓmoueꝛi? ℜ. si peritus eꝛat ⁊ nihil omisit ꝛe ctingentib⁹ ſm ꝓbabilitatē sue ꝺsciētie ꝑ ꝓmoueꝛi. alias nō. ꝛe eta. ⁊ qua. c. aꝺ aures. ff. ꝛe vaꝛi. ⁊ extraoꝛ. cogni. l. ⁊ si medic⁹. ꝺcoꝛ. Inno. ⁊ Hostiē.

¶Utꝛ medicus q̄ cōuenit ꝓ x. ducatis cum Ticio liberare eum ꝛe aliqua infirmitate. puta quartana ⁊ huiusmoꝺi. ⁊ liberat eum. sꝫ infra modicū tempus Ticius reincidit in eanꝺē infirmitatē teneaꝯ iteꝛ ꝑ illis. x. eū liberaꝛe? ℜ. videꝯ ꝙ sic. qꝛ non extinxit infirmitatem: sed cessaꝛe fecit anguſtiam ipius. Item qꝛ ver videꝯ curasse. cū vicioſe curauit. Item qꝛ ver ba cū effectu sunt accipiēda ꝙ ideo ꝛebet intelligi cū curaret ꝑfecte. In contrariū videtur ꝙ non teneaꝯ. qꝛ ꝛe ꝑsenti infirmitate tm̄ videꝯ cogitatū. ⁊ ideo soluto eo qꝺ ꝛebeꝯ sublata est obligatio in ꝓpetuum. qꝛ in infinitū nō ꝛebet obligari. nā infirmitas euitaꝯ. ff. loca. l. marti

bus.in glo. Sed tu dic.q aut redit ex culpa infirmi.z sic ñ tenet.l.qđ quis ex culpa.ff. de reg.iur. Si nō ex culpa infirmi.tūc aut statim redit.z sic tenet.qz non videt eū liberasse. aut ex iteruallo.z sic nō tenet.vt.ff.de reg.iur. l.quicquid.

Rembrum proprie quid sit vide supra Homicidiū.v.§.vi. Et ideo in statutis ita accipitur:nisi aliud appareat de mēte statuentis.vt notat Bar.in.l.q.ff.de publi.iudi.

Mendaciū ſm Augu.est falsa vocis significatio:cū intentōe fallendi.xxij.q.ij.§.ille ergo.

1 ¶Que differētia est inter mendaciū z falsū? R.q mentiri est ꝺtra mentē ire. Uñ ille q̄ dicit qđ putat aliud:siue illud sit verū siue falsum mentit.c.is aūt.ij.q.ij. Falsum vero pōt q̄s dicere sine mendacio cū scilicet credit verū qđ tñ nō est.z si dē bitā adhibuit diligentiā ñ peccat.q si nō:peccat venialiter.vt ī.c.hoīes. xxij.q.ij.nisi in casu in q̄ teneret dē bitā diligētiam adhibere.puta i actu testificādi vbi imminet notabile damnū ꝓximo.vl' in iudicio. qz sic esset mortale:vl' cum vult iurare.xxij.q.ij.c.animaduertendū.

2 ¶Quot sunt genera mendaciorū? R.ſm Augu.in.c.primū.xxij.q.ij.q sunt octo. Primū in doctrina religionis christiane.z ſm Alex. in secūda secūde.religio hic accipit nedū pro eo q nos religat ad ea que sunt fidei.sed etiaz put religat ad bonos mores.quia in his duobus ꝛ ſistit religionis christiane summa. Secundū est vt aliquē ledat iniuste in corpalibus cū nulli⁹ vtilitate:sicut falsus testis in causa criminali. Terciū est q alicui noceat:sed tamē alteri pdest.vt testimoniū ī causa pecuniaria Quartū est qđ fit sola mentiendi vel fallendi libidine:vt cū delectat in astutia mendaciorū cōpositione nō habens respectū nec ad nocendū.nec ad adiuuandū alicui.sed solū qz placet sibi. Quintū est qđ fit placendi cupiditate:vt mendaciū adulatōnis. Sextū est qđ nl' li nocet z alicui pdest.ſ.ne pecunia sibi auferatur:aut debite vl' iniuste ledat. Septimū est qđ similiter alicui est vtile ad corp⁹.ſ.vt mortem euadat. Octauū est qđ similiter pdest alteri:vt virginitatē seruet. Hz ſm Alex.vbi s. z san.Bona.in.ij.dist.xxxij.z Rich.ibidē. Mendacium habet p suo formali cōpletiuo intentionē fallendi.z ideo ſm intentionē mētientis diuersum erit mendaciū in specie. Si eñ intendit solū pdesse.sic erit mendaciū officiosum Si delectare:sic est ociosum. Si ledere:sic est pniciosuz. Perniciosum cōtinet primas tres differētias.q aut in spūalibus:z sic est primū. Aut in corpalibus:z sic est secūdū. Aut in tpalibus:z sic est terciū. Officiosum cōtinet tres vltimas species.ſ.si in tpalibus sic est sextū Si in corpalibus:sic est septimū. Si in spūalibus:sic est octauū. Ociosuz cōtinet quartā z quintaz speciē.qz aut vult delectare seipm.z sic est quartū. Aut alterū.sic est quintū. Primū istoz est grauiꝰ z vltimū leuiꝰ.

¶Utrū oīe mendaciū sit peccatū? R.q sic.c. sup eo.ꝺ vsuris cū similibus.z etiā mortale peccatū est ſm san.Bona.Alex.z Rich.vbi supra Primo rōne siue speciei.siue p se.z sic tm̄ tres prime species sunt peccatū mortale.vñ quicū qz mentit ꝺtra veritatē diuinā eā mēdacio occultando vel corrūpendo peccat mortaliter. Similiter circa ea quoz cognitio pertinet ad homis bonū.puta ad pfectionē sciētie z informationē moz erit mortale.qz ꝺtra charitatez dei z primi. Secꝰ si esset circa aliqd qđ nō refert ad salutē vtz sic vl' sic cognoscat.qz eēt veniale. Idē dic q est mortale qñ est ī nocumentū corpis primi.vl' rez de aliq̄ alicui⁹ importantie.etiā si alteri pdesset.secꝰ si ī damnū alicui⁹ rei minime.qz nō esset ꝺtra charitatē.z iō veniale. Hcꝺo est peccatū mortale p accidēs Et h̄ dupliciter. Primo rōne intentōis.puta.qz ita afficit q nō curaret offendere deū vl' primū notabiliter.qz ꝓponit mendaciū charitati dei z primi.multomagis si intēdit dicēdo mendaciū iniuriare deū.vl' ledere notabiliter primū.etiā si nō ledat peccat mortaliter. Hcꝺo rōne scandali.vt cū q̄s dicēs mendaciū pbabiliter scandalū seq̄ aduertit.tñ nō curat sz dicit mendaciū z peccat mortal'r. Et in h̄ ꝺcoz.cōiter Theo.in.iij.di.xxxviij. Addit z terciū ex q̄ fit mortale.ſ.cū dicit in iudicio. Uñ ſm Duran.oīe mendaciū ꝓter iocosuz qđ in iudicio ꝺz de his q̄ ad iudiciū ptinēt est mortale.qz ꝛuertit veritatē iudicij.qđ cedit ī pniciē vniuersitatꝭ.z placet qñ ꝺz de eo de q̄ tenet dicere veritatē.al's nō.z qñ sit habes supra. Cōfessio delicti.z.§. Furtū.§.xxvij.z.j.testis. §.xxvi. Addit z quartū ex quo efficit mortale ſm Host.ſ.rōne cōtemptꝰ.ſ.cū q̄s p nihilo habet dicere mēdacia iocosa sicut ꝺa.sicut faciūt ioculatores z fil'es.ar.xxv.di.§.al's ea demū. Qđ limito vez qñ etiā si essz mortale nolet abstinere.aliter nō.z sic incidit cum ꝓmo. Addit z qñtū ſm alios.ſ.rōne pfectōis.sz istꝭ nō assentio.nisi vl' qñ pfectio est talꝭ q obligauit se voto vl' iuramēto in nullo casu mētiri.vl'

rōe scandali. vt dictuz est. Et ita cōiter tenent doctores. Facit qđ. s. dixi. Circumstantia. §. iiij. In alijs aūt casibz cōiter est veniale pecca tū: nisi cōscientia eis dictaret q̄ esset mortale. qz sic esset eis si ꝓtra tale dictamē dicerēt men daciū peccatū mortale.

4 ¶ Utr̄ p̄dicator vel doctor semp peccet mor taliter mentiendo? R. Pe. in. iij. dist. xxxviij. q̄ non: nisi scandalū vel cōtemptus doctrine sit annexus. qz si hoc scīēs mentit peccat mor taliter. Similiter si diceret cōtra id qđ est fa ciendū ex necessitate. secꝰ si ex cōsilio nisi ratio ne scandali. vt dixi.

5 ¶ Utrū liceat p alterioꝰ vita cōseruanda men tiri? R. q̄ nō. d. c. sup eo. z qualitercūq; dicat mendaciū semp est peccatū saltem veniale. xx ij. q. ij. p totū. Quidā excipiūt iocosum. qđ p ꝑie nō videt mendaciū. qz vt dicit in. c. ne q̄s xxij. q. ij. nō fallit. qz nouit ille cui dicit iocan di causa fuisse dictū.

6 ¶ Utrū solū sit mendaciū in verbo? R. q̄ nō. sed etiā in sīmulatis opibz. xxij. q. v. cauete. et ideo qđ dixi de mendacio: idē dic đ oīi simu latione quā q̄s facit vt proximuz decipiat. fm san. Tho. secꝰ de simulatione que fit ꝓpter bo num. de quo dic vt. j. Simulatio.

Mensa episcopoz non debet splen dere auro vel argento. xli. dist. eps vilem suppellectilē.

1 ¶ Quid debet esse z habesse in mensa clericoruz z religiosoz. habes. s. Clericꝰ. ij. p totū.

Mensuras Uide supra Fal sarius. §. xi.

Mercatio Uide infra Nego ciatio.

Meretrix que dicatur? R. q̄ il la que multoruz li bidini patet. xxxiij. dist. vidua. alibi dicitur q̄ meretrix est cuius turpitudo venalis est. xx xij. q. iiij. meretrices. z requirit q̄. xl. hoīes ad misere fm glo. in d. c. vidua. allegat. c. latoz el de cleri. exco. mini.

1 ¶ Utrum sit prohibitum cōmisceri cum eis? R. sic de iure diuino. z peccat mortaliter. d. c. meretrices.

2 ¶ Utrum accipiens meretricem in vxorē me reatur? R. q̄ sic. si facit vt eaz a malo retrahat. xxxij. q. i. non est culpandus. secus si alio ma lo fine.

3 ¶ Utruz teneatur restituere qđ acquirit ex ta li questu? R. q̄ non fm Innocen. in. c. qz ple riq; de immuni. eccle. z cōmuniter doctoꝛes. sed bene de bono consilio: nisi accepisset ab his qui alienare non possunt. z qui sint vide su pra Donatio. vel etiam pter fraudem. quia sic teneretur.

Meritū proprie dicitur actō que fit vt ei qui agit sit iustū aliquid dari.

¶ Quotuplex est meritu? R. fm sanctū Bo 1
nauē. in. iij. dist. iiij. ar. ij. q. ij. q̄ triplex. Pu mum dicitur congruū. z istud est quādo quis ex actione non habet debitū recipiendi. sed ta men illi cui fit decet dare. sicut cum homo at teritur de peccato suo. licet nō mereatur gra am: tamē cōuenit deo vt facienti qđ in se est ex sua bonitate det. Secundū est meritū digni. z istud est cū aliquis iust? rogat p aliqua pso na q̄ est in peccato. dignū quippe est q̄ iustus exaudiat. Terciū est meritū cōdigni. z istud ē qñ agēs habet debitū recipiēdi. z ideo cū pri ma ratio dandi sit amor: impossibile est q̄ ali quid possit sibi facere debitū qui amicicia ca ret. ꝓpterea existentes extra charitatē nō pos sunt mereri de ꝓdigno.

¶ Utr̄ aliqs possit mereri z demereri in eodē 2
actu? R. q̄ nō. cuius act? aliqs fm gen? natu re possit esse meritoruz. z in genere moris demc ritoruz. vt patet. xxij. q. ij. si q̄libet. vbi Greg. lo quens de mendacio obstetricū dicit. Mā beni gnitatis eaz merces que eis in eterna potest vita retribui p̄missa culpa mendacij in terre na est recōpensatione declinata.

¶ Quomodo aūt intētio sufficiat ad meritū 3
vel opera. vide. s. Intentio.

Metus est instantis vel futuri pi culi mentis trepidatō. ff. qđ met? causa. l. i.

¶ Quotuplex est metus? R. q̄ duplex. scilicet 1
leuis. scilicet quo timet quis leue malū vl mi nas multas: quas minans implere nō habet possibilitatem. Est secundo metus probabi lis siue grauis qui dicitur iustus met?. z iste est ille qui potest cadere in constantem virū vel mulierem. vt cum quis potens inferre mi natur mortem aut grauem cruciatum corpo ris. vt in. c. cum dilectus. extra eo. ti. Aut ser uitutem seu status subuersionem. puta qua scindet instrumenta vel p̄uilegia libertatis. vel detinebit in carcerem: aut stuprationez. vt ff. eodem ti. l. isti quidem. in isti. eo. titu. §. l. ij. z iij. Et intellige quādo p̄dicta vel aliqđ pre dictoruz minatur: nedū in psona ꝓpria. sed etiā in persona liberoz aut vxoris aut simiū psonarū. vt in d. l. isti. in fi.

2 ¶ Utrū metus iust⁹ causet ex imperio vel sup plicatione regis vel dñi? R. Pa. in. c. vlti. qui cle. vel vouen. q nō. nisi sit cōsuetus tyranni ce tractare nō obtempantes suis pcib⁹. qz tūc bene causat. vt tenet Jo. an. in d. c. vlt. z Bar to. in tractatu de tyrāno. facit qđ idem Bart. no. in. l. ad inuidiā. C. qđ me. causa. vbi dicit q sola reuerentia mariti non causat iustū me tum in vxore: nisi precesserint mine vel verbe ra. z idē voluit Innocē. in. c. causam mrimo nij. de offi. dele.

3 ¶ Utr met⁹ pdendi bona tpalia vel grauē iactura in eis. puta maiorē ptē sit iust⁹? R. Pa. in. c. abbas. extra eo. ti. q fic. si nō pt sustentari sine illis bonis q̄ qs timet pdere. qz alibi dicitur q spūalia nō pnt diu esse sine tpalib⁹. i. q. ij. si qs obiecerit. z glo. in. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iudi. dicit no. pecuniā vitam homīis. facit p ista opiniōe. c. pbros. l. dist. z. l. penl. C. eo. ti. z d. c. abbas.

4 ¶ Utr met⁹ excōmunicatōis sit iust⁹? R. glo. in. c. olim inter. de re. spo. q sic. sed Joh. an. distinguit. q aut iuste cōminat z nō excusat. qz culpa sua incidit in metū. l. si mulier. ff. eo. ti. aut in iuste cōminat. z sic est iustus: cū grauis sit pena inter hoies conuersari z carere hoim cōmertio. l. hi qui sanctā. C. de apostat. c. sacro. de sen. excō. Et hanc distinctionē approbāt dñi de rota decisione. xl.

5 ¶ Utrū timor infamie sit iustus? R. glo. in. l. nec timore. ff. eo. ti. q timor infamie facti non causat. vt puta. qz aliqs dicit q malū dicet de eo. sed met⁹ infamie iuris talis q̄ habet iuris effectū iust⁹ est. vt in. l. nec alicui⁹. §. fi. ff. eo. vbi patet q deprehensus in aliquo delicto quic quid facit ne prodat ex iusto metu facit. qz p ditus potest pati mortē vel cruciatū. z hmōi z hec omia intellige q causant iustū timorez: q̄n qs nō habet facile remediū puidendi. qz si posset puidere si bi. puta adeundo superiorē. vl alio mō nō puideret nō esset iust⁹ met⁹. sed si bi imputaret. ar. c. fi. de elec. z. l. quib⁹ diebus. i princi. ff. de ordi. z demon. z. l. qui potest face re. ff. de reg. iur. z. c. pastoral. §. preterea. de offi. ordi. qđ limita. vt. j. §. p.

6 ¶ Utrū metus iustus excuset a peccato? R. q nō a toto. sed solū a tanto. nō tamē etiā a tanto: q si illud est de genere peccati mortalis q fiat venniale. c. sacris. extra eo. ti. c. ij. de homi. ij. q. i. in primis. qz debet poti⁹ quelibet mala tolerare q̄ malo consentire decernat. xxxij. q. v. ita uini. sec⁹ in his q̄ sunt iuris diuini positiui. qz sic excusaret a mortali ex dispositōne iuris positiui. qz sic excusaret a mortali. vt patet. s. Inobediētia. in princi.

¶ Utr contract⁹ fact⁹ ex metu iusto sit nullus? R. vt colligo ex Pa. in. c. cū locū. de spon. z in d. c. olim inter. q aut contract⁹ requirit liberū consensum: aut nō. Si sic. tūc contract⁹ est ipo iure nullus. Rō. qz licet coacta volūtas sit voluntas. xv. q. i. merito. tm̄ nō est volūtas libera. z sic deficit qualitas libertatis q̄ est de substā contract⁹. z iō null⁹. In alijs aūt vbi nō requirit liber consensus. nō est null⁹ ipo iure. qz vt dixi coacta voluntas pur volūtas est. vt plene legi. z notat i. l. si mulier. §. fi. ff. eo. ti. sz veniūt acta rescindenda actōne qđ me. causa. vl officio iudicis 7

¶ Que sunt illa in quibus requirit liber consensus? R. q primo oīa q̄ sunt meritoria. vt pnia. confessio. elemosina. z hmōi. q̄ si fiāt ex tali metu excludūt meritū. z pinde est ac si nō fierēt facta. Excipiunt illa in q̄bus imprimit caracter. vt baptism⁹ z hmōi. qz virtute caracter⁹ aduenīēte libera volūtate qualescūt. sz n̄ alia. vt in. c. de iudeis. xlv. di. Propterea Chrys. sup Mat. xxij. Qui solo timore fuit nec: pena q̄dē euadet. sz p̄miū nō acquiret. qz nō vult deus vt timeat vt dñs sz vt ametur vt pius pr̄. Facit text. Aug. de pe. di. vij. c. null⁹. in fi. Que sero pnitet inquit nō solū optet deū timere iudicē. sz iustū diligere. nō tm̄ penam timeat sz anxiet⁹ p gl'ia. hec ille. Sed do mrimoniū facit. c. notificasti. xxxij. q. v. z. c. veniēs. el. ij. de spōsa. z d. c. cū locū. Tercio dot⁹ promissio vl solutio. i. l. si mlier. §. si dos ff. eo. ti. qz si principale nō tenet nec accessoriū. de re. iur. li. vi. Quarto iurisditio. vñ progatio ei⁹ ex iusto metu est nulla. l. ij. ff. de iudi. et glo. i d. l. si mlier. Item electio plati per metū facta est nulla. c. vbi periculū. §. ceterū. de elec. li. vi. Quinto autoritas tutoris extorta p metū est nulla. l. i. §. vlti. ff. d auto. tu. Sexto absolutio ab excōicatōe. de q. s. Excōicatio. vij. casu. xvij. Septio testes testō. vñ si i vinculis tenent: aut ab hostib⁹ nō valet. l. q̄ testamēto. ff. de testa. Octauo votū. limito vez q̄ ad metū mūdanū q̄ incutit ab hoīe ad h̄ vt voueat. nō aūt q̄ ad metū aliū propter quē euaden dū aliqs vouet: qz sic tenet votū. Rō diuersitat⁹ q̄re votū teneat ex alio metu factū q̄n met⁹ nō inferet vt voueat. sed ex alio respectu: z nō pnia. confessio. cē. Et qz tale votū fit pierati diuine z misericordie quā interpellat vt eū liberet a malo instanti Et ideo q nō pt n̄ misereri acceptat pmissionē z subsidiū impedit. sz i pnia. confessione. z hmōi nō occurrit solū misericordia sz z iusticia. vnd̄ misericordia dei acceptat inquitū nō derogat diuine iusticie. s. vt n̄ sint sine merito z recōpensatione. sed vt sint digna vita eterna. hoc non 8

potest,qz rogaret diuine iusticie:q̄ nō vult nisi voluntariū libera volūtate ad se cuersum in.c.sicut nobis.de regu.z in multis alijs.no. glo.in d.c.abbas.z d.l.mulier.

9 ¶Quid de iuramento metu extorto:R.vt.s. Juramentū.v.§.ix.

10 ¶Quid si quis veniat in talez metū ex culpa sua:R.q̄ nō subuenit ei.nec habet:seu cōpetit ei aliqđ remediū.d.l.si mulier.in pnci.vbi liberta cōmisso crimine ingratitudinis z timēs ne reuocet in seruitutē ꝓmittit aliqđ dño cōminanti seruitutē nō audiat.sz quo ad cōscientiā distingue.q̄ aut talis timor pt iuste incuti talī.puta qz cōmisit crimē capitale:cōminatur q̄s eū velle accusare.ppter quē timorē ille dat centū.talis licet turpiter accipiat pecuniā vt desistat ab accusando:tn restituere nō tenet de necessitate si modo ille donare potuit. Si vo timor incutit iniuste q̄ ad reū.puta pr cōminat interficere adulterū cū filia.qđ licet de iure ciuili.vt in.l.nec in co.ff.de adul.tamē qz nō licet quo ad reū. Jdeo ex tali timore extortum nō poterit tenere in cōscientia.nisi inquātum est in recōpensationē sui interesse.puta fame lese z hmōi.alias nō. Facit tex.cū glo.i.c. inter hec.extra.q.ij.

11 ¶Utz agens certū quid ex metu p̄sumat cōsentire ex taciturnitate sequētis temporis:R. glo.iuncto tex.in.c.accedēs.de cōuer.cōiu.q̄ nō nisi interueniat aliq̄s actꝰ positiuꝰ approbatiuus primi actꝰ.vt in.l.ij.z.l.penl.C.eo.z ꝑ Jnocē.in.c.sup eo.de renū.z facit.c.ad id qđ.de spon.vbi sponsa q̄ metu ꝓtraxit si cohabitat viro sponte p̄sumit matrimoniū.maxime si iteruenit copula.facit.c.vnicū.de despō. impu.lib.vi.

12 ¶Utrū probanti metum ex quo amisit bona sua stetur eius iuramento circa quantitatē bonorū:R.Panor.in.c.fi.extra eo.q̄ sic,si iniuste metū incussit:z cōtra eū qui incussit.secꝰ si ageret cōtra villā in cuiꝰ territorio est factuz. nā oportet ꝓbet ꝑ alios.z potest adducere socios z familiares ppter difficultatē pbandi. bonus tex.est in.l.cōsensu.C.de repu.z in.c.veniens.el.ij.de testi.

13 ¶Utrū metꝰ pbabilis vl̄ leuis sit annullet:R.q̄ nec excusat:nec rescindit:nec annullat.z dicit ille q̄ cadit in virū leuē:aut vecordē q̄ timet vbi timendū nō est.z dicit meticulosus. ff.eo.l.metū.qz nō tollit actū req̄rentem libez ꝯsensuz.vt no.Pa.in d.c.veniēs.el.ij.de spōsz quo ad cōscientiā.dic vt.j.§.xv.

14 ¶Utrū ille qui ꝑ metū extorsit aliqđ teneat R.Dur.eo.ti.q̄ sic,z sm leges potest agi cōtra eū etiā quo ad pēnā si agat infra annū.sz post annū non.sed solū quo ad rei persecutionē.qz petorie actiones sunt perpetue quo ad rei persecutionē:sed quo ad pēnā sunt tēporales.instī.de ppe.z tēpora.ac.in pnci.ff.de vi z vi ar. l.i.§.sed si p metū.ff.qđ metꝰ causa.l.si cū ex ce ptione.§.i.ij.z.iij.sm tn canones etiā ad pēnā post annū.qz nulla cōditio tēporis potest opponi.iij.q.i.c.reintegrāda.z ibi p docto.z nō solū teneat de his q̄ habuit per talē metū:sed de oībus que amisit ille cui talē intulit metū.d. l.si cū.§.pdius.qz metus fuit causa seu actio amissionis.d.l.si cū.§.in hac actione.cōcor. Jnno.z Hostiē.in.c.fi.eo.ti.

15 ¶Quid si metꝰ sit solū ob timorē reuerentie:R.q̄ datū ex tali timore est oīno restituēdū si datū sit ꝓtra voluntatē dantis. Facit.l.i.§. que honorādē.ad fi.ff.qua.re.ac.nō da. Uti q̄ncūqz nō adest volūtas dñi rez in dāno ni si ex metu acceptū est restituendū:nisi fuerit i culpa metꝰ.sm q̄.s.dixi.§.x. Nec ob.l.vani. ff.de reg.iur.z.l.metū.ff.qđ me.causa.quia loquunt quo ad forū cōtentiosum.

16 ¶Jn quo differt metus a vi:R.Pa.in d.c.sa cris.q̄ metus est vis cōditionata.i.cū dicit. interficiā te si nō feceris sic.z hmōi.c.ad auferendā te si nō feceris sic.z hmōi.c.ad auferendā.extra eo.z fit sine violētia corpali. Uis aūt est quedā coactio qua q̄s ligat corpaliter cogit facere aliquid corpaliter. Et dicit vis absoluta.z hec excusat a toto:si intrinsece nō cōsentit.q: nō dicit quis agere:sed potiꝰ pati.d.c.sacris. Lex aūt magis large accipit dicens. Uis est impetꝰ maioris rei cui resisti nō potest.i.cōmodo.ff.qđ me.causa.l.i.z.ij.de pac.Huius.li.vi.

Milites nostri temporis licet non habeant insignia obseruātie veteris:habent tamen insignia obseruantie noue.sm Baldū.in l.i.C.qui dō.ce.pos.allegat in ar.c.translato. de consti.

¶Quis nō potest esse miles:R.q̄ impugnāt securitates nauigantiū.z hostes publici. z infames milites esse nō possunt.vt in.l.i.in ver.optimos fidelissimos q̄z cōmilitones.ff.de testa.mili.

¶Utrum miles possit incarcerari pro debito contractus vel vltime voluntatis:R.Baldꝰ. vbi supra q̄ non. Sed Barto.in.l.miles.ff. de reiudi.limitat ad debitū contractum in castris solum.

¶Quomodo instituuntur.z de eorum priuilegijs habes in.l.penulē.ff.ex qui.cau.ma.in glosa.

¶Utz ars militie sit licita? R. q sic. si debito
nō fiat. xxiij. q. i. militare. & q dic vt. s. Bel
li. Licet etiā militibꝫ se exercere i his q nulli
sunt nociua cā exercitij. puta i cursitatōibꝫ
equoꝝ. in pij ciēdo tela & hmōi. i qbꝫ nō im/
mineat pbabile piculū primi. sicut in tornea
mētis immunet. & ideo phibent. facit ad h. ij
R. p mo. vbi Dauid cepit vt docerēt filios
isti arcū. i. artē sagittādi.

Minoꝝ qs dicat? R. q ille q nō hꝫ
xxv. annū cpletū. ff. de mi/
¶Utz minor possit petere restitu /no. l. i.
tionē i integrū nō solū in lesione que demit d
patrimonio. sed etiā i lesione lucri cessantis
R. q sic. vsqꝫ ad quadriennīū: postqꝫ imple/
uit vigesimūquintū annū. De his tamē so/
lū i quibꝫ lesus est infra. xxv. annū. vide glo.
l. ij. & resti. i integrū.
¶Utz teneāt gesta cuꝫ minore sine auctori/
tate curatoris? R. Pa. i. c. i psentia. d pba. q
si intrat religionē pōt alienare oia sua bona
q̄ fingitur mori. l. deo nobis. C. de epi. et cle.
sed nō intrādo nō pōt alienare etiaꝫ in pias
¶Minor si renūciauit bñficio ec /causas
clesiastico nō restituit. qz i spūalibꝫ vt maior
admittitur. & agit & cōuenitur. ff. de mino. l.
ait prētor. i glo. i principio.

Miserabiles psone q dicāt
R. fm Inno. i
c. significātibꝫ. de off. ordi. & Pa. i. c. licet. d cē
si. q sunt ceci & alij morbo laborātes. q pōt au
tillū ab eccl'ia iplorare. qn nimis aggrauant i
collectis. facit. d. c. significātibꝫ. & qd ibi nō.
¶Utz ceci & alij morbo laborātes ppetuo ex
cusentur a muneribus? R. Pa. i. d. c. licet. q
sic. a psonalibꝫ q̄ imponunt psonis. vt. l. vni
ca. C. qui. mo. se excu. A realibꝫ aūt muneri
bus ordinarijs nō excusant: nisi princeps ve/
lit ea remittere. C. d vaca. mu. & d mune. pa/
tri. qsi p totū. sec⁹ si sunt extraordinaria. qz nō
tenent ad illa. l. vnica. C. de sup. indic. Facit
c. indicatū. lxxxix. di. & qn dicant realia. ordi
naria vl' extraordinaria. vide. s. Munus.

Missa fm Hugo. de sancto vict. de
sacramētis. li. xi. dr qsi trās
missa. eo q pōpul⁹ p ministeriū sacerdotis q̄
mediatoris vice fungit inter deū & homines. p/
ces. vota & oblatōes trāsmittat deo.
¶Missa a quo debet celebrari? R. q a solo sa
cerdote rite ordinato. de sum. trini. c. i. §. vna
de cse. dist. i. c. i. in fi.
¶Utz existens in mortali vel pollutus no/
cturna pollutione licite celebret. vide. s. Eu
charistia. iij. §. xviij. & §. xxix.
¶Utz sacerdos q̄ nō est ieiun⁹ possit celebra/ 3
re? R. fm Sco. i. iij. di. viij. q nō. vij. q. i. ni
hil. de cse. di. ij. liqdo. & taliter dr ee ieiunus
q̄ citra mediā noctē nihil sumpserit qz tūcū/
qz mimū. etiā si sit spes vel electuariū vl' me/
dicina. qz canō dicit. nullus post cibū potū
qz quēlibet mimū sumptū missas facere psū
mat. vij. q. i. nihil. imo pl⁹ ibi dicit glo. q eti
am si añ mediā noctē sūpsisset cibū. & adhuc
sentiret eructatōes & cibū. nō dr celebrare. d
cse. di. ij. tribꝫ. & Hos. d accu. i. c. si psbiterit.
¶Quid d reliquijs cibi remanētibꝫ i ore? R. 4
q si casualiter deglutiant nō impedit. qz nō
trahūtur p modū cibi vl' pot⁹. sz p modū sa/
liue fm. s. Tho. in. iij. pte. q. viij.
¶Quid si sacerdos i mane lauādo os deglu 5
tiat stillā aque? R. q pōt celebrare. nisi fecerit
ex ppposito. ar. xxij. q. v. d occidēdis. xv. q. vi
c. i. & cor. Ri. i. iij. di. viij. Tho. & o dicit vez
nisi trahūciatur i magna quātitate.
¶Quid si cibꝫ sit digestus. sed tñ nō vomi/ 6
uit p totā noctē? R. q pōt celebrare. qz soluz
quies. tps & digestio requrūtur fm Jo. & Ber.
Brixi. & Archid. i. d. c. nihil. & Host. & Pa.
in. d. c. si constiterit. licet ibi glo. videat senti
re & trariū. sed male.
¶Quō dr celebrari? R. q dr seruari ordina/ 7
riū misse. tā i dicēdis qz etiā in actibus.
¶Utz debeat celebrare capite discoopto? R. 8
q sic. de cse. di. i. c. nullus. vñ q sine rōnabili
cā celebraret capite coopto peccaret morta/
liter. secus si ex aliq rōnabili cā ppter verbuz
temere positū in. d. c. nullus.
¶Quid si post inceptam missam desistat? R. 9
q si sine rōnabili cā dimittit peccat morta/
liter. al's nō. vt i. d. c. nullus.
¶Quādo euangeliū legitur oēs debēt sta/ 10
re. nō sedere. nec genuflexi manere. vt i. c. au/
ctoritate. de conse. di. i.
¶Utz debeat aliq̄d aliud dici a sacerdote qz 11
qd ptinet i missali? R. q nō. ar. c. vilium. & c.
de noibꝫ. de conse. di. i. Cogitari tñ pōt qcū/
qz deuota. fm. s. Bo. sed nō exprimi.
¶Utz redratur intētio? R. fm Ri. anglicuz 12
in quol. q sic. Uñ Dyonisi⁹ de eccl'iastica hie
rarchia. Ad sanctissimū cūtes sacrificiū mū
dari decet ab ipsis vltimis animę fantas/
matibꝫ. vñ desperans se posse hoc pbabiliter
cordis stabilitatē peccat graviter accedēdo.
si tamē sperat & ex infirmitate distrahitur mi
nus peccat. hec ille.
¶Quid si omittat aliq̄d? R. q peccat morta
liter si scienter facit. tñ psecrat si ibi sit mate/

m

ria debita: z forma cū intēcōe ꝺficiēdi. ꝺ q̄ dictū ē. s. Eucharistia. i. Et h̄ itellige q̄ peccat mortal'r sciēter dimittēdo aliq̄d notabile puta euāgeliū vl' ep'laz. secretas et hm̄oi. secus cēt de aliq̄ ꝟbo solo alio a forma ꝺsecratiōis. Idē dicī si omittat tps debitū: paramēta z reliq̄ necessaria. qꝺ ē mortale q̄n fit sciēter.

14 ¶Quid faciet sacerdos si missā dicēdo ppē/dat nō fuisse debitā materiā mistratā: R. fm cōiter theo. i. iij. di. viij. q̄ siue defect⁹ sit i hostia siue i vino. z aduertit añq̄z ꝺsecratōis canonē incepit. sic accipiet aliā hostiā si defect⁹ ē i hostia. vl' vinū si ē i vino. z reincipiet si ē i hostia defect⁹ ab illa oꝛōe. Suscipe sancte pz̄. qua dicta omissis alijs dicet. Veni sanctificatoꝛ z̄c. Et sic om̄ibꝫ alijs omissis ꝓsequatur vbi erat q̄n aduertit. Si ꝟo defect⁹ fuit i vino. incipiet ab illa oꝛōne. Deꝰ q̄ humane. cū oꝛōne Offerim⁹ z̄c. Et alia. Veni sanctificatoꝛ z̄c. z alijs dimissis ꝓsequat vbi dimiserat. Si iā ꝺsecrauerat z post ꝺsecratōz dēp hēdit. qꝺ defect⁹ erat i vino debito sic accepto cū aqua solū incipiet ab illa oꝛōe. Si'li mō. vsq̄ ad oꝛōnez. vñ z memoꝛes. z alijs omissis ꝓsequat vbi dimisit. Si ꝟo defect⁹ erat i hostia: z iā ꝺsecrauerat vinū. sic accepta alia hostia incipiet ab illa oꝛōe. Qui p̄ die. z loco illi⁹ relatiu i q̄: dicet. Dñs nr̄ ih̄s xp̄s p̄ die q̄z pateretur z̄c. vsq̄ ad oꝛōez. Si'li mō. z omibus alijs omissis ꝓsequatur vbi dimisit. Et notāter sic dixi. qꝛ si solū diceret. hoc ē coꝛp⁹ meū. nō ꝺsecraret fm Sco. z Lādul. in. iij. dist. viij. q. iij. qꝛ oꝛatio illud signific at qꝺ ex primit ꝟbo. nō qꝺ ē i intētione ꝓferentis. et ideo si nulla fieret mētio de xp̄o. intelligerentur illa ꝟba de coꝛpe sacerdotis vel sanguine. nō de xp̄o. z sic nō ꝺsecraret.

15 ¶Pone q̄ nō aduertit ꝺ defectu nisi p⁹ sumptionē hostie q̄ n erat triticea aut debita: R. fm cōiter doc. vbi. s. q̄ nō obstāte q̄ nō sit ieiun⁹: nihilomin⁹ accipiet aliā hostiā debitā z incipiet vt dictū ē. Dñs nr̄ ih̄s xp̄s p̄ die q̄z. vsq̄ ad sil'i mō z̄c. et postea alijs omissis sumet eā. z ꝓsequetur vbi omiserat.

16 ¶Ꝺz q̄d si sumpto coꝛpe inuenit aquā loco vini i calice quā bibit: R. Tho. i. iij. pte. q. lxxxiij. tenet q̄ ē alia hostia z aliud vinū sumēdū z ꝺsecrādū. Quidā alij dicūt q̄ ꝓpter scādalū nihil est reiterandū z maxime cū nō sit ieiun⁹. Ꝺz tu tene opi. Sco. vbi. s. q̄ solū est accipiendū vinū cū aqua z dicendum. Si'li mō postq̄z dñs nr̄ iesus xp̄us cenauit accepit calicē z̄c. vsq̄. vnde z memoꝛes. z sic alijs omissis dicat. Ꝫaguis dñi nostri iesu xp̄i custodiat aiam z̄c. z sumat. qꝛ istud pōt fieri sine scādalo. Nec obstat q̄ nō sit ieiun⁹ qꝛ est maius ꝓceptū q̄ sumatur integre q̄z ieiuno stomacho. vt patet in. c. cōperimus. et c. relatum. de ꝺse. di. ij.

¶Quid faciet sacerdos si q̄n hꝺz aquā in oꝛe 17
anteq̄z deglutiat aduertit: R. Direc. lib. i. titꝛ xvij. q̄ si potest sine scādalo sputet in calice z extrahet ptículā hostie. z aquā reponet i alio vase. z sic accipiat vinū z ꝺsecret. vt dictū ē. z i eo ponat ptículā hostie. z sumat postea illā aquā si pōt facere sine ptículo vomit⁹. vl' si timet de vomitu reponat aquā i sacrario. Et idē dicerē de ptícula q̄ idē esset ꝺburēda. z cineres in sacrario reponēdi. q̄n sine ptículo vomitus recipere nō possem.

¶Quero q̄d faciet sacerdos q̄n muscā vl' aranea cadit i calicē: R. q̄ si cadit añ ꝺsecratōz 18
p̄ꝛciat illud vinū z accipiat aliud cū aq̄. z faciat fm q̄. s. dictū ē. Ꝕ. xiij. Si ꝟo cadit post ꝺsecratōz extrahat eā z lauet cuz vino. nisi cēt res venenosa. vl' q̄ puocaret vomitū. qꝛ tūc omnia sil' essent reponēda i vase alio z aliud vinū cū aqua sumēdū z ꝺsecrandū. vt dictū ē i. Ꝕ. xiij. z. xvi. fm Archi. z Hug. z Jo. de fauco. i. c. si p negligentiā. de ꝺse. di. ij. quia nihil abominabile sumi ꝺz occasiōe huiꝰ sacri. vt no. glo. i. ꝺ. c. si p negligentiā. z finita missa accipiat sanguinē illū et igne cōburat cū aliqua stupa vel pāno lineo in ipso made facto. z cineres ponat in sacrario.

¶Quid si gutta sanguis ceciderit: R. q̄ si ce 19
ciderit sup tabulā z sil'ia. lābat si pt fieri sine ꝺtꝛoꝛe. z postea loc⁹ radat z rasura ꝺburat. z cinis iuxta altare recōdat. z sacerdos. xl. diebus pniteat. Si ꝟo ceciderit sup linthea: ablu at tribꝰ vicibꝰ calice suppositō. z aq̄ ablutōis iuxta altare cōdat. z sacerdos pniteat q̄tuoꝛ diebꝰ nisi puenerit ad tercium linthea. qꝛ tūc. ix. Si vsq̄ ad q̄rtū. xx. diebꝰ pniteat. de ꝺse. di. ij. c. si p negligentiā.

¶Quid si sumēdo sanguinē remanet ptícla 20
i calice: R. ꝺz digito ad labiū calicis addu/cere z sumere. z nullo mō apponat vinū antea⁹ sumptionē. qꝛ vinū citi⁹ dēscēderet. z sic sit meret nō ieiunus fm Sco. in. iij. dist. viij. Quātus ego arbitrer q̄ etiā si apponeret vinū. z sic simul nō peccaret. licet vinū citi⁹ descendat. qꝛ q̄ sit tali modo dicit fieri simul pea q̄ notant in. c. qꝛ ꝓpter. de elec. z i. l. ꝓtinus. ff. de verbo. obli.

¶Utrū hostia nō ꝺsecrata que ē i altari vel 21
gutta vini q̄ ē in pede calicis vl' aliter a vino qꝺ est in calice separata ꝺsecret: R. q̄ nō. nisi ꝺ

int̃dat sacerdos .i. q.i. extrahe.

¶Quid si omisit aquã ponere ī vinō? R. q̃ si aduertit añ ꝯsecratiõē hostie dz eã apponere reiterãdo. vt. s. dixi. §. xiij. qñ ꝛfect⁹ ē ī vino. qđ si aduertit p⁹ ꝯsecratõz hostie. sz ante ꝯsecratõez vini apponat nihil reiterãdo. fm Monal. Si post ꝯsecratõem vini aduertit tũc fm. s. Tho. i. iij. pte. q. lxxxiij. nullo mõ apponat. qz appositio aq̃ nõ ē ꝛ necessitate sacramẽti. vt dixi. s. Eucharistia. i. §. xvij.

¶Quid si vinũ in calice congelet. R. q̃ sacerdos dz ipm añ ꝯsecratõez resoluere. vt habeat rõem actualẽ pot⁹. si tñ nõ resoluit adhuc ꝯficit. qz vinũ congelatũ nõ differt a nõ congelato nisi qualitate accidẽtali.

¶Quid si ex frigore hostia dilabit in calicẽ? R. q̃ debet vlterius ꝓcedere. nec ẽ necẽ aliq̃d reiterare fm Tho. in. iij. pte. q. lxxxij. sed fm Inno. vt recitat Lãdul. i. iiij. di. x. si aliq̃ ps remãsit ī manu frãgat illã. ⁊ ptẽ mittat ī calicẽ. qz ꝑma causaliter cecidit.

¶Quid si sacerdos nõ recolit se aliq̃ dixisse? R. q̃ sacerdos nõ dz ꝓpter hꝰ turbari. qz quãtũ dicit nõ recolit oĩa. Si tñ ꝓbabil⁹ cõstet aliq̃ omisisse si q̃dẽ sunt ð necessitate sacrĩ. puta forma ꝯsecrationis dz reiterare ab illa forma. et cũcta p ordinẽ ꝓsequi. Si ño nõ sũt de forma ꝯsecratõis. sic nõ dz resumere ī mutãdo ordinẽ officij. sed dz vlteri⁹ ꝓcedere. fm Tho. iij. pte. q. lxxxi.

¶Utr̃ semp sacerdos celebrãs debeat sumere corp⁹ ⁊ sanguinẽ? R. q̃ sic. ꝛ ꝯse. di. ij. placuit. Si sacerdos deficit ī missa alius q̃ sit ic̃ius dz supplere. vt. s. Eucharistia. iij. ī pn.

¶Quid si aliq̃s casus necessitatis alicui euenerit. puta infirmitas ⁊ hm̃oi. poterit ne sacerdos illi hostiã dare cũ aliã ñ habeat ꝯsecratã? R. q̃ ñ totã sz bñ ptẽ. ⁊ aliã ptẽ ipe sacerdos sumere. fm. s. Tho. i. iij. dis. xij. ⁊ idẽ credo etiã si ñ sit infirmitas: sz alia rõnabilis causa. oñẽ? R. nihilomin⁹ pt ꝯsecrari nisi sit scandalũ ī pplo. qz tũc aliã accipiet. qz fractio et q̃dratura ⁊ hm̃oi nõ viciat sacrm.

¶Utr̃ ī memẽto viuoz vl' mortuorũ debeat fieri aliq̃z noiatio? R. q̃ nõ ẽ necẽ nisi solũ vt supplicatis deuotior reddat affect⁹. arg. xiij. q. i. cũ gũta. ⁊ c. nõ extimem⁹. no. glo. ð ꝯse. di. i. c. visuz. ⁊ se. ex q̃ pz q̃ tãto singl'oz noiã sunt exp̃mẽda q̃nto ex eoz noiatõe augmẽtatur deuotio celebrantis. qz nõ min⁹ q̃libet dz ꝑ generali q̃z si spãliter fieret. de cõse. di. v. ñ mediocriter. ⁊ no. glo. in. d. c. visum.

¶Utr̃ ꝑfatio ꝑpria debeat dici ī missa ꝯmoratõis seu votiua? R. Pa. i. c. ꝯsiliũ. ð cele. miss. q̃ sic ꝓpa si hz. Et solũ sunt. x. ab ecclesia approbate. ix. habẽt i. c. iuenim⁹. de cõse. di. i. s. Natiuitat' dñi. Epiphanie. Quadragesime. Pasce. Ascẽsiõis dñi. Pẽthecostes. Sãcte crucis. Sãctoz ꝯapl'oz et Sãcte trinitatis. ⁊ i. c. sanctoz. lxx. di. ponit̃. x. de dña. Alie sunt delẽde de missali. nisi ex speciali. ꝓuilegio sit cõcessum. vt fratribꝫ minoribꝫ de sancto Frãcisco p Sixtũ quartũ

¶Utr̃ Hl'ia ī excelsis deo debeat dici ī missis votiuis? R. q̃ nõ. vt in. c. cõsiliũ. de cele. miss. Nec etiã Credo in vnũ deũ dz. licet cõsuetu do derogauerit illi iuri quo ad Hl'ia in excelsis. q̃ dicit in missis votiuis beate virginis. ⁊ quo ad alios etiã ī missis spũssancti. Minores tñ habẽt ex ꝓuilegio vt possint dicere gloria ī excelsis in missis spũssancti. qs p ecc'ia dei celebrãt. Dicit tñ Host. i. d. c. consiliũ. de uotã cõsuetudinẽ nõ reprobamus.

¶Utr̃ pfusio p⁹ sumptiõz sanguinis debeat fieri cũ vino? R. q̃ sic. vt de cele. miss. c. ex pte.

¶De q̃ dz missa celebrari? R. Pa. i. c. q̃dã laicoz. ð cele. miss. q̃ dz celebrari ð eo ð q̃ fit officiũ. vñ missã ꝑculiarẽ audiẽs vl' dicẽs. nõ satisfacit ꝓcepto ð audiẽda missa. qz illa q̃ ꝓcipit ẽ missa de festo. vl' q̃ fm officiũ dz dici. vt i. d. c. q̃dã laicoz. Credo tñ q̃ scl'ares propter ignorãtiã excusent̃ sz ñ celebrãtes. ⁊ ꝓpterea i. d. c. q̃dã. ⁊ c. ad hꝰ. de cõse. di. i. dz. q̃ tales misse ꝑculiares seu votiue debẽt celebrari ī occulto. et hꝰ itelligo ī diebꝫ q̃bꝫ q̃s tenet̃ ð ꝓcepto audire missã. vl' in eccl'ia collegiata seu ꝯuentuali in q̃ q̃tidie ẽ celebranda vna missa de officio. vt in cle. i. de cele. missa. et sic intelligo textum in. d. c. q̃dam laicoz. qz si sit alius q̃ celebrauit missã ð officio. ⁊ nõ sit de ꝓcepto q̃ missa audiat ꝑt q̃s missã votiuã dicere sine oñi scrupulo ī publico ⁊ in secreto nec sufficit fm monal. q̃ audiat Introitũ et hm̃oi in diebꝫ in q̃bꝫ tenet̃ ð officio audire. qz missa dz cũ canone. vt ptz in. d. c. q̃dã

¶Utr̃ missa ð sanctis tm̃ valeat aiabꝫ defunctoz sic̃ si dicat ꝓ defunctis? R. Host. in. c. ij de cele. miss. q̃ sic. ⁊ q̃ do. Hugo car. dicebat q̃ celebrãdo ꝓ dña faciebat celebrare ꝓ defũctis ⁊ ecõtrario. d. c. ij. ⁊ de conse. di. ij. quotienscũq;. Caue tñ qz si ꝓmisisses spãliter pro defunctis ꝑticulã missa dicerẽ. nõ satisfaceres missam dicẽdo de dña rõne ꝓmissionis. Itẽ aduerte q̃ hoc est vez q̃n maior deuotio quã ꝙs dicit missam de dña et hm̃oi supplet. vel sancti intercessio. al's nõ. nisi q̃ ad veritatem sacrĩ. sed nõ q̃ ad veritatẽ ozonũ. qz pl⁹ valet

p defunctis dicta fm Pe.in.iij.di.xlv.

35 ¶ Cū qbz debet missa celebrari? R. q̄ primo cū indumentis debit? q̄ fm Inno.iij. vt recitat Dir.li.i.ti.vij. sunt calciamēta.amict9.alba. cingulū.manipul9.stola.planeta.ar.xxiij.di. eccl'iastica.xxv.di.vnū.xi.q.iij.cps. de pnis degradatio.li.vi. Et qlia debēt ee pdicta? di/cēdū q fm ꝯsuetudinē rōnalē regiōis seu cō gregatōis.ar.l.de qbz.ff.ō legi. Et an debeāt ee bñdicta cōiter tenet q sic.exceptis calcia/mētis t etiā cingulo.qō de ꝯsuetudie nō bñ dicit fm Ri.i.iij.di.xiij.t Sco.ea.di. He cūdo cū igne.de cele.miss.c.vlti. Et celebrās sine igne dz officio et bñficio pduari.ibidem. Tercio cū calice.corpalibz. altari lapideo et tribz tobalijs sup eo t missali. hostia. azima vino t aqua:q̄ i minori quātitate debz poni qz de vino.vt in.c.pnitiosus.de cele.missa.

36 ¶ Utr pecet mortal'r q̄ sine aliq̄ pdictoz ce lebrat? R. q sic.q̄ sine igne t aq vl'i pane fer mētato:si ē sacerdos latin9.vl'i vase ligneo. vt patz in.c.lras.de cele.miss.vbi dr q dz tal' sacerdos deponi ab officio t bñficio. Et idez si i vase vitreo vel ō auricalcho.aut ere.de cō se.di.i.vt calix. Idē si sine altari lapideo t cō secrato.corpalibz.casula.stola.manipl'o. cin gulo.alba.amictu.vt i.c.i.de ꝯse di.i. nō tñ efficit irregularis cū nō inueniat iure cautz h̄.siue faciat scāter siue ignorāter.fm Ric.t Sco.in.iij.dist.xij.nisi celebret sup altare enormiter fractū.qz sic cēt irregularis.ō ꝯse. di.i.eccl'ie.nō tñ si celebrat sup altare nō cō/secratū.licet mortal'r peccet.ō ꝯse.di.i. eccl'ie t.c.ꝯcedim9.cū duobz.c.se. Et h̄ intelligē si sciēter facit.sec9 si ex obliuiōe manipulū vel stolā omisisset. De calciamētis aūt habēdis nō credo sit pceptū cū nō inueniat i iure. vñ si qs ipsa omitteret nō ex ꝯtemptu. sz qz nō habet nō peccaret.ar.ō.c.i. Patet h̄ q calcia menta nō sunt de necessitate.qz sic oporteret hz spālia quibz non vterent nisi celebrādo. cui9 ōrū seruat ꝯmuniter.

37 ¶ Sed vtr sine missali possit dici? quidā di cūt q peccat mortaliter celebrās sine missali i q̄ ad mun9 nō sit canō.tū qz exponit se pericu/lo errādi.tū qz ꝯsuetudo ita hz vt sine libro i q̄ sit canō nō dicat. Et placet.qz sepe opti/me memorie viri i hoc errāt. Canō fm cōio/rē opinionē dr a Te igit vsqz ad ꝯmuniōez. t fm Duran. debet dici expedite: ne mulce ve nētes .i. vane cogitatōes.pdāt suauitatem vnguēti.i.orōnis.t ne ppl's fastidiū ꝯcipiat nō tñ nimis festināter ne sacrificiuz fiat sine sale discretōis t devotōis.t dz legi i libro ne error ōtingat. Idē dicerē de tribz tobalijs: si nō haberent q sufficeret vna. Et nō q pcce ptū ē clericis q vasa t vestimēta i quibz cele brari debet sint mūda t nitida.i.c.relinq̄ no/lumus.de custo.euch.t iō peccat mortal'r fa/cies ōrū.xiij.q.i.qō precipitur

38 ¶ Quarto debēt ee saltē duo pentes celebra tioni missar.de cōse.di.i.hoc qz. Et h̄ vez i missa publica.sz i missa puata pt dici vno p sente seruitore solū q̄ nō deat in psona totius ppl'i.vñ nemo sacerdos p se solus pt celebra re.vij.q.i.illud.de fi.presby.c.ppoluit.i fine.

39 Epūs ꝙo sine diacono celebrare nō pōt nisi necessitas cogat.xciij.di.diaconi sunt.i glo. ¶ Ubi debet missa celebrari? R. in q̄ habet q in oī loco ꝯsecrato ab epo pōt libere cele/brari.de ꝯse.di.i.t.c.i.t.c.licut.t.c. sequēti. t.c.nullus. Et h̄ vez nisi sit interdict9 t pol/lut9.de q̄.s. Cōsecratio ecclesie.§.viij. Fallit h̄ i.c.auctoritate.ō p uil'.li.vi.vbi phibet ce/lebrari i ecclesijs ꝯstructis ab exemptis i lo/cis nō exemptis sine licētia epi. Itē licet mi noribz t pdicatoribz celebrari i oī loco ho nesto cū altari portatili ab epo ꝯsecrato sal/uo iure parochiali.qō quidē ius fm Brego. nonū i extrauagāti:q̄ incipit. Nos attēden tes.ꝯsistit circa oblatōes.decimas t primici as solū.t hoc siue sit ꝯsecrat9 locus vl' non. dūmō nō sit interdict9 vl' pollut9. t sic intel lige.c.i his.de p uil.vbi hoc p uilegiū ponitur sil'r epis licet in.d.c.fi. de priuil.li.vi. de quo s. Interdictuz.vi.§.xxxix. Aduerte q̄ sacer/dos dz tenere hostiā t calicez q̄n ꝯsecrat sup lapidē ꝯsecratū.fm Pe.ō pal'.t dz lapis ee ita magn9 q̄ saltē possit sup eo capi tot9 pes calicis cuz hostia.de q̄ vide Altare. Nō etiā q̄ cūq̄z celebrās vel faciēs celebrari diuina i ciuitatibz.castris vel villis.nisi quaten9 a iure eiꝯ cedit ē ei interdictus ingressus ecclē sie ipo facto cuiuscūq̄z ordinis vl' p uilegiū sit munit9.c.epoz.de p uil'.li.vi. Idē si i locis a iure vel a iudice phibitis.vt ibidē.

40 ¶ Utrū ō licētia epi possit celebrari i loco nō ꝯsecrato? R. vt colligo ex Inno.in.c.i.de con rū.de conse.di.i.t a Pa. in rubrica de conse. ec.vel al.p ꝯcordia q̄ in sua dioceli pōt eps dare licentiā.vt i eccl'ia nō ꝯsecrata vl' ora/rio possit q̄s celebrare cū altari portatili ꝯse/crato ex necessitate. vt no.glo.ō ꝯse.di.i.vni cuiq̄z.t.xvij.q.ij.q̄dā. In aliis aūt locis nō pōt dare nisi q̄n ecclesia destruct.vt in.c.ꝯcedi/mus.de ꝯse.di.i.ar.ō.c.fi.qz frustra ꝯcedere tur epis illud p uilegiū si haberēt de iure cō.

Aduerte tñ q̄ in loco fluctuāti: vt in mari ꝛ fluminibus celebrare nō licet alicui. sz extra suam diocesim nō pōt dare licentiā celebrā/
41 di in loco nō consecrato.

¶Qua hora pōt missa pticularis celebrari? R.q̄ ab aurora vsq; ad nonā etiā i ꝯuētuali bus eccl'iis pt q̄tidie celebrari. ð ꝯse.di.i.§.i iciunijs.ꝛ.c. necesse ē.ꝛ hꝫ seq̄tur Sco.in.iij. di.xij. Nec ob.c.nocte.ꝛ.c.solēt.ð ꝯse.di.i. ꝛ.c.nō liceat.xliij.di.ꝛ.c.qð a pūbo.et.c.fi. lxxv.di.ꝛ.c.vl.lxxvi.di.qz intelligit de solēni bus missis ꝑm Host.i sum.ð cele.mis. Solē nis ꝯo dz dici i ꝯuētualibꝫ eccl'iis hora sua. sz i vigilijs ꝛ i quadragesima et q̄ttuor tpi/ bus hora nona. In festis hora tercia. In p/ festis hora sexta. qð tñ cōiter non seruat. qz tardi? dz i festis q̄z i alijs diebꝫ nō festiuis.ꝛ excusant. vt patet i iure pall'. Et sic intellige
42 glo.i.c.i.de cele.mis.et alios ꝛc.

¶Utr̄ possit dici missa ð nocte? R.ꝑm Ho. vbi.§.q̄ nō nisi i natiuitate dñi. vel nisi ꝑm Rod. ð licētia epi vl' supiozis iminēte necci/ tate. puta qz ifirm? mozit: nec hꝫ eucharistia als eā añ aurorā celebrās peccat mortaliter Idē dicēdū ð celebrātibꝫ añ dictū matuti/ nū.ar.xi.di.c.i his.ꝛ.c.eccl'asticaꝫ.ꝛ extra de cele.mis.c.i.ꝛ vlti.ꝑm Host. Hil'r ð ꝓma di cēdū ē vbi est ꝯsuetudo ꝑm Host. quā q̄dez ꝯsuetudinē attendo ad primā q̄ dz i choro. nō ad eā q̄ dz a priuato. vñ i religione mino/ rū. cū multe misse dicant de ꝯsuetudine ante primā. nō credo q̄ volēs missam dicere tene atur ꝓmo dicere primā. qz sic opteret bis eā aliq̄n dicere. s.p se ꝛ postea i choro. qð nō est
43 necesse. ar.c.i.de cele.mis.ꝛ sic ptz q̄ pōt dice re missam licite anteq̄z dicāt primā.

¶Quoties debet missa celebrari? R.i eccl'iis cōuentualibꝫ ꝛ collegiat? debēt quotidie due misse celebrari. s.vna ꝑm officiū. ꝛ alia p mor tuis. vt in.c.cū creatura.de cele.mis.i tex.et i glo.ꝛ collegialiter debēt dici.ꝛ dicit Pa.ibi/
44 dē. q̄ peccant nō seruātes. tñ ꝯmuniter non seruatur. et sic nō peccāt.

¶Utr̄ q̄libet sacerdos teneat q̄tidie celebra re? R.q̄ nō. etiā i diebꝫ festiuis. vt ptz i.c.q̄ tidie.de ꝯse.di.ij. exceptis habentibꝫ curam alaz. q̄ ad minus i diebꝫ festiuis tenent cele brare. nisi p aliū satisfaciāt ppl'o. ar.c.i. de ce le.mis. Aduerte tñ q̄ si sacerdos ob sui indi gnitatē et sacramēti reuerētiaz abstineat nō peccat. ꝑm.s. Bo.in.iij.di.xij. puta qz pollu tus et hmōi. si ꝯo stat p quadā incuriaz ne/ gligētia sua. ita q̄ ad minus nō celebret i p/ cipuis festis. ꝛ maxime i illis i quibꝫ scl'ares deuoti solēt ꝯmunicare. peccat quidē. et si nō mortaliter saltē grauiter. vt ptz p.c. dolētes. de cele.mis. vbi valde tales reprehēdunt. Ric. ꝯo in.iij.di.xij. tenet q̄ tenent i talibꝫ die/ bus celebrare. Idē tenet.s.tho.i.iij.pte.q. lxxxij. et sic videt q̄ nō excusent a mortali qñ sine rōnabili cā in talibꝫ diebꝫ nō celebrant. Uñ dicit idē.s.Tho. q̄ licet quo ad actꝰ or/ dinis q̄ ptinēt ad corpus xpi misticū non te neatur. nisi q̄ habet ex platione. vt predicare absoluere. ꝛ hmōi. tñ celebrare tenet vt eo sacrificiū reddat. etiā si nulli hoim teneatur Idē etiā ponit in.iij.di.xij. et pōt timere ne tangz seruus nequā qui abscōdit pecuniam dñi ꝯdemnetur. Quotidie aūt celebrare lau dabile ē. si mō ex hmōi celebratōe nō minu/ atur reuerentia debita ad sacramētū ꝛ deuo/ tio. si aūt minueretur. tūc aliq̄n cessandū ē. ð q̄ vide Eucharistia.iij.§.xxxvi.

¶Utr̄ institutio bñficij q̄ ds celebret omni die obliget istitutū ad sic celebrādū? R. Pa. 45
i.c.ꝯsuluisti. de cele.mis. et in.c. significatū. de pben. q̄ nō. qz talis institutio ē illicita et da/ ret materiā peccādi. et ideo taliter institutus dz accipe interptatione ab isto tex.c. signifi/ catū. vt.s. intelligat q̄ dz celebrare. ꝛ teneat quāto frequētius pōt salua honestate sua et debita reuerētia ꝛ deuotōe ad sacramentū. et sic intellige ð quocunq; bñficiato. Hil'r dic qñ institueretur ad dicēdū missam peculiarē q̄tidie. qz hoc nō obstāte pōt ꝛ debet dici de fe ria. c.q̄dā. de cele.mis. Et sic patz q̄ ds aliq̄n tenetur frequēter celebrare.

¶Utr̄ ds possit pluries dicere missaz in die 46
R. Pa.in.d.c.ꝯsuluisti. q̄ nō. Facit.d.c.cō suluisti. ꝛ.c. referēte. eo. et. c. sufficit. de conse. di.i. nisi in duobꝫ casibꝫ. Prim? in die nati uitatis. in q̄ tres pōt celebrari. siue dicat vna i media nocte. alia in aurora. et tercia in ho/ ra debita. siue dicātur simul i die vel vna. et post interuallū duas. vel ecōtrario. qz sic ha bet ꝯsuetudo. sz añ aurorā nō debet dici nisi vna. s. illa ð media nocte. Bcds respectu ali cui? necessitatis. vt puta qz aliq̄ magna p/so/ na venit. puta epūs et sil'es. et ds nō decet trā/ sire diē q̄ nō audiāt missaz. c. fi. ð pui. li. vi. Et idē dic de q̄libet alio magno viro. arg. c. i. de cele. mis. Hil'r credo qñ esset dies festus p ceptus ab eccl'ia. et aliq̄ nō audierūt missaz. licet nō sint ita magni dñi p eādē rōez. Idē si aliꝫs infirmaret ad mortē et nō haberetur corpus xpi p eo cōcādo. Addit glo. terciuz casum ibidē. s. si esset consuetū i aliqua eccle/ sia q̄ dicātur due misse. vna p viuis. alia p

mortuis. et nemo ē q̄ sit apt⁹ nisi vnus solū. tūc poterit ambas dicere. Quart⁹ ppter paupt̄atē eccl'iaꝝ vl' raritatē sacerdotū. xxi. q. i. c. i. ī fi. ⁊ d̄ elec. c. dudū. ꝛ. q. iij. vnio. Quint⁹ q̄n due misse ꝓprie occurrūt dicēde. puta de vigilia ⁊ de festo. et nō ē nisi vn⁹ sacerdos q̄ possit extra de cele. miss. c. i. ⁊ c. referēte. fm Bern. ⁊ Host. ī. d. c. ꝯsuluisti. Intellige tn̄ ī oīb⁹ p̄dictis casib⁹ q̄ p̄t plures dicere. dū tn̄ purificationē nō receperit. ⁊ sit ieiunus. al's nullo modo liceret. de cele. missa. c. ex pte. Itez q̄ nō dicat nisi duas. q̄a plures nō licet nisi in Natiuitate fm ꝯmuniter docto.

47 ¶Quid si postq̄z sumpsit ꝯmunionē hz hostiā ꝯsecratā q̄ supfuit? R. fm Pe. q̄ si ꝯmodo nō habet vñ honeste cōseruet: licet ei sumere dūmodo sit ieiunus. ar. de ꝯse. di. ij. c. tribz gradib⁹. Secus esset dicēdū de reliquijs: q̄ etiā licet acceperit purificatōz anteq̄z de ip̄is aduerteret. tamē postea sunt sumende. tū qz nō p̄nt sic seruari. immo leuiter amutterentur ppter eorū paruitatē. Et ī isto casu exq̄ ē in actu purificatōis ⁊ recollectōis ꝛreliquiarū q̄cq̄d fit dicit fieri incōtinēti. id ē quasi simul sumerēt oīa anteq̄z cēseat nō ieiunus p ea que no. in. c. olim. el. i. de resti. spol. ī glo. ⁊ p Bart. in. l. i. ff. de verb. obli. Quod bene nota p scrupulosis.

48 ¶Quid de illis q̄ ppter adulatōes secularium plures missas celebrāt ī die? R. q̄ peccāt mortaliter. vt ī. c. sufficit. de ꝯse. dis. i. Mlto magis si ppter pecuniā. qz simoniac⁹ ē saltez mētalis. si pactū nō interuenit exp̄ssum. Si vo interuenit eēt mētalis ⁊ realis. et teneret restituere q̄cq̄d accepit paupib⁹ ⁊ de necessitate. vt. j. Simonia. vij. in prin.

49 ¶Pro q̄b⁹ dz dici missa? R. q̄ generaliter p oīb⁹ viuis ⁊ defunctis mortuus ī statu purgatorij. de ꝯse. di. i. c. visum.

50 ¶Utz sit dicenda p pueris mortuis? R. s. Tho. i. iij. q̄ sic p pueris baptizatis. nō q̄a eis p̄sit ad remissionē pene quā nō tolerant. nec ad augmētū glie sz potius celebratur ad ꝯmendandū redemptionis mysteriū.

51 ¶Utz liceat orare p excōmunicato? R. Hosti. ī sum. q̄ sic. ī memēto. etiā spāliter. et etiā ī alijs orōib⁹ q̄ fortiter dicunt generalit. tn̄ nō specialiter. qz nō licet. de sen. ex. nup.

52 ¶Quid dicēdū si p̄sbr q̄ ꝓmisit alicui dicere vnā missam de dña. ⁊ alteri sepatim. aliaz p aīa p̄ris ⁊ mris eius. et tercio p salute sua. et sil'ib⁹. dicat solū vnā missā de dña cū collecta Deus q̄ nos p̄iem ⁊ matrē. ⁊ aliā collectam. Omipotēs sempiterne de⁹: miserere famulo tuo ⁊c. Intendēs p̄dictis oīb⁹ satisfacere? R. q̄ sup hoc fuit diuersa opi. Un̄ p intelligētia ē sciendū q̄ missa quelibet q̄ dicit respectu opis operati generaliter valet oīb⁹ viuis ⁊ defunctis existētib⁹ ī charitate qui nō sunt ī patria. Sēdo valet singulariter illi q̄ eā dicit si digne celebrat. Tercio valet spāliter si sunt ī statu grē illis q̄ facilit eā dicere. p se. vel quib⁹ p̄dictī vel sacerdos p intētionez applicāt. Quantū igit ad generalē pticipationē sacerdos nihil p̄t disponere. nec debet q̄ntū ad singularē. sil'r nō debet ordine charitatis eā alteri tribuere. qz nemo debet plume re se hīe vltra necessitatē de merito. Quātuz vo ad terciā specialē q̄ ē alteri applicabilis p intētionē. Dicendū ē q̄ nō min⁹ habebit quilibet horū triū q̄z si p singulo eoz singulariter eā dixisset. Ratio. qz deus nō equaliter neq̄z vno mō acceptat meritū misse applicatum isto tercio mō. sed fm q̄ sue bonitati videtur ꝯsiderata deuotiōe ⁊ ceteris q̄ ocurrit ī eo q̄ eā dicere facit. Un̄ aliq̄n vna missa posset liberare vnā aiam de purgatorio cū tāta charitate mouere posset se q̄s ad faciēdū eā dicere quā nō faceret liberare ali⁹ faciēdo dicere viginti vel triginta. ⁊ sic q̄z tū ad hoc tal' faceret minus habebit de merito q̄z si p q̄libet eoz singulariter vnā dixisset. Et sic intelligo opinionē illoz q̄ dicūt nō min⁹ valere vnā missam p oīb⁹ q̄z si singulariter p q̄libet diceretur. de cōse. dist. v. i. c. nō mediocriter. Nec ob. q̄ dicūt quidā q̄ meritū talu modo accepti ē finitū. ⁊ ideo quāto pluribz diuiditur minus q̄libet habebit. qz vez si q̄libet totuz hīet: nisi alteri ꝯmunicaret. sed nō est sic. sed tantū q̄libet habet de ista finitate quātū videt diuine bonitati. ⁊ ē tantuz q̄ sufficeret p oīb⁹ aiabus liberādis. si mō sic meritano stra mererent. qz missa respectu opis operati nihil aliud ē q̄z applicatio meriti passionis xp̄i qđ p tale sacrificiuz immediate applicat illi p quo dicit. ⁊ ideo sicut licet multis dicētū meritū passionis xp̄i applicet. nihilominus q̄libet nō min⁹ habebit q̄z si solū sibi fuisset applicatū. qz nullus ex toto p̄t eū hīe. sed intantū intuitū videtur diuine bonitati ipm p tali acceptare fm eius q̄dicere facit de uotionē. Et ppterea ppter meritū passiōis xp̄i qđ p sacramēta applicat nō min⁹ efficacie habet si simul multis ꝯferant q̄z si p vno solo. sed q̄libet tm̄ habebit q̄ntū videt diuine bonitati p q̄libet acceptare. Hoc patz in baptismo. qz si multi baptizant ī necessitate. non

min⁹ habebūt de remissione. et sic de alijs sacramētis. Nec⁹ de alijs bonis a sacramētis. eo qz cū nō sint applicatiua meriti passiōis xpi. tō si pluribz cōicabūt qlibet min⁹ habebit respectu opis operati. Et ex hꝫ ptz qre missa magis valet ad remissiōz pctoꝝ z sacra qz alia opa. qz ē ppter meritū passionis xpi qđ deo pū offert p remissione illoꝝ quibz applicat. qđ nō fit i alijs bonis. Quo ꝫo ad meritū generale sic nō satisfacit. qz qz to pl⁹ missę dicunt tāto magis aie viuētiū existētiū in gra. z aie i purgatorio releuāt. vñ magi⁹ fuissent releuate si dixisset tres missas qz si soluz vna. Uñ qz tū ad hꝫ nō satisfacit. pser tum qñ pl⁹ misse dicte fuissent si ipe nō acceptass z tō tenet satisfacere vl' i missis vl' in alijs bonis p spāle applicatōz. Que credo si fiāt nō solū i vna missa. sed etiā in pluribz z in alijs oꝛōibz z bonis sufficiēter satisfaciet. sic faciunt boni religiosi q̄ untēdūt satisfacere nedū i missis. sed etiā i reliqs oꝛōibus. Uñ credo attēta ꝟsuetudine. z etiam qz nō pauciores misse ppter hꝫ dicunt q̄ religiosi q̄ sic p duobus aut tribz vel alijs celebrāt simul vt dictū ē. q̄ etiā intēdūt specialiter i oībus missis z alijs bonis q̄ faciūt p dictis satisfacere q̄ optime satisfaciūt. nec illi q̄ talibus faciunt dicere min⁹ habebūt ꝺ subsidio misse. sz etiā supabūdāter qz si aliter dicere facerēt. Aduertē tñ q̄ si specialiter pmisisset dicere missā de domina vel de spūsancto vel in tali altari. aut tali die. teneť seruare pmissum. aliter nō satisfaceret pmissioni dicēdo missam de alio vel in alio loco. Et sic ꝟcorda opi. q̄ no .i.d. c. nō mediocriter. z in. viij. di. xlv.

¶ Utz idē erit si sacerdos ex motu suo dicet vnā missā p tribz q̄ ad meritū spāle: R. q̄ nō. qz sic ad meritū tale nō cōcurrit nisi sola motio sua. q̄ vna ñ tm valet sic due vel tres respectu opis opantis. z iō min⁹ habebūt de isto merito spāli. Idē dicq̄ vn⁹ facit vnā p pluribz dicere p eadē rōez. Et istud ē qđ dicunt theo. vbi. s. q̄ vna missa spāliter p aliq̄ dicta pl⁹ ei valet qz qñ ꝺ generaliter p multz. Secus eēt si ipse sacerdos p aliquo diceret vnā missaz. z i eadē intēderet satisfacere pro aliq̄ alio qui eū rogauit. vt eā dicat pro alia sui patris. qz sic respectu opis opantis non minus valeret. qz sic ibi sunt due motiones quod nō esset in ꝑmo casu. 14

¶ Quid de illo q̄ celebrat vt de⁹ pdat alicui vl' aliqs: R. q̄ peccat mortal'r. ar. xxvi. q. v. q̄ cūqz. nec nocz ei ad cui⁹ pditionē fit cū natu ralacri sit vt pꝛosit. ar. pi. q. iij. catholicā. no. Jo. z Archz. i. q. i. dictū. Posset tñ excusari a mortali qñ tales sunt inimici reipublice z i/pditores bonoꝝ. vt dictū ē. s. Inuidia.

¶ Utz statim post celebrationē misse sit co/medendū: R. q̄ nō de iure. vt in. c. tribus. de ꝺse. di. ij. sz de ꝺsuetudine nō seruať illō ius. Debet ģ fm Pa. in. ꝺ. c. ex pte. de cele. miss. tādiu stare donec ille reliquie sint verisil'r in corpe corrupte. Addo etiā q̄ donec aliquas gras post missam deo retulerit. 55

¶ Utz tm̄ valeat missa boni sacerdotz sicut mali: R. fm q̄ colligo ex. s. Bo. Ri. z Sco. z. s. Tho. i. iij. di. xij. q̄ q̄ ad sacrm sic ē eq/lis. i. q. i. c. intra. Quo ꝫo ad oꝛōnes q̄ i ipsa dicunt inqztū pferunt ex pꝛona totⁱ eccl'ie sic sil'r tm̄ valet. Inqztū ꝫo habēt efficaciaz ex deuotōe oꝛātis sacerdotis. sic pl⁹ valet missa boni sacerdotis qz mali. Et ido bñ facit q̄ libēt⁹ audit missā boni sacerdotis. dūmodo i substātialibz nō credat excedere. qz piculose erraret fm p̄dictos docto. 5

¶ Quis tenet audire missā: R. q̄ ꝺ pcepto q̄ libet q̄ nō ē excōicat⁹ nec interdict⁹. aut legitime impedit⁹ diebz festis ab eccl'ia pceptis. de q̄. s. ferie. ij. xlij. De bona honestate qlibet omi die maxime eps vl' religiosus aut eccl'iastic⁹. ar. c. fi. de p̄cl'. li. vi. Et qñ sit mortale pctm nō audire i festo. vide in. ꝺ. ij. xlij. 57

¶ Utz a qlibet sacerdote eā dicēte sit audiēda: R. t dic vt. s. Clericus. viij. ij. 58

¶ Utz sit audiēda i ppria parochiali eccl'ia i diebz festiuis: R. fm Pa. in. c. vt dñicis. de paro. q̄ sic. nisi ex aliqua cā legitima alibi audire velit. puta qz parochian⁹ ē ꝺcubinarius public⁹. vl' vt deuoti⁹ audiat. qz meli⁹ officiatur. vel ppter p̄dicatōem z hmōi. si ꝫo alibi audiuit ex ꝺceptu ppij sacerdotis. dicit q̄ facit ꝺ pceptū supioris. z q̄ eū admittit dicit q̄ qdammodo ꝺmittit furtū. Sz tu dic q̄ ꝺ iure i maximis festiuitatibz. sic sunt festa dñi nri z beate marie z Johis baptiste. z silia qlibet tenet audire missaz aut i eccl'ia parochiali aut i publico oꝛatorio facto a populo fm glo. i. c. si qs extra. de ꝺse. di. i. Et a fortiori pt audire i eccl'ijs mēdicātiū z religiosoꝝ aucte sedis apl'ice edificatis. In oꝛatoꝛijs aūt p̄uatis audictes nō satisfaciūt sicut ē in domibz disciplinatoꝝ. Sed an pecc̄ent mortaliter taliter audictes. si postea nō audiūt i parochiali vl' publico oꝛatorio aut ecclesia religiosoꝝ dico q̄nō. qz nullo cauet iure q̄ hoc sit pceptuz. Nec ob. c. si qs extra. qz ibi nullū verbū est positū laicis qđ sit pceptiuū. sed solū clericis ne celebrēt predictis 59

festiuitatibus i talibꝫ oratorijs sine iussu vel pmissione epi. Sil'r nō ob. quod ibi dr qđ parochias est legitimus ordinarius ꝫ iuentus. ergo ad alias nō erit legitimus. quia nō seqtur cū cōtineat absurdū sensum. qz ibi dicitur ꝙ in ciuitatibus aut parochijs i predictis festis audiat. ergo etiā alibi ē legitimus iuētus. Nō ob. etiā pdictū. c. vt dñicis. qz si qs bñ attendit nihil precipit laicis. nec etiam oīmb⁹ sacerdotib⁹. sed solū sacerdotib⁹ parochialib⁹ imponit ꝙ eligāt illū q̄ cōtempto pprio sacerdote. ergo si audiat i aliq̄ ecclesia q̄ nō sit parochia. z sacerdote nō parochiali nō tenet expelli. ergo licite pōt audire. Et ꝙ solū parochialib⁹ pcipiat. ptz in verbo alterius. qđ ē relatiuū ex duob⁹ tm̄. et alius alia aliud ex pluribꝫ. licet pmiscue vtamur. Et ideo nisi hꝫet parochiā nō dr alteri⁹. ḡa pdicta relatiua faciūt positiōz regularit̄ eius dē qualitatis. Itē posito ꝙ esset aliqđ ius p̄ceptiuū esset abrogatū p ꝯrariā ꝙsuetudinē. vt. s. Cōsuetudo. §. ix. patet.

Misericordia fm Aug. ix. de ciuit. dei. ē aliene miserie in corde nostro ꝙpassio. qua si possumus subuenire cogimur. Est etiā misericordia diminutiua penaruꝫ. quā impedire nō potest excessus ire. Et nota ꝙ miscōia. pietas z clemētia z mānsuetudo ꝙueniūt inqꝫtum in eundē effectū concurrūt. qui. s. ē pbi tenere mala proximoꝝ. sed differūt qꝫtum ad motiuuꝫ. qz misericordia h̄ facit ex amicicia quā habet cū primis. Pietas ꝙ ex reuerentia quā habet ad aliquē superiorē. s. deum vel parentē. Mānsuetudo inqꝫtū remouet irā incitantē ad vindictā. Clementia ꝙ hoc facit ex animi lenitate inquātū iudicat equū esse. vt qs amplius nō puniat. Crudelitas tñ que culpā attendit. sed modū in puniendo excedit opponitur ppie clemētie. que dicit quādam animi lenitatem siue dulcedinē p quā quis est diminutiuus penaꝝ. Seneca vero lib. ij. de clementia. dicit. ꝙ clementia est lenitas superioris ad inferiorē. Mānsuetudo autē cuiuslibet ad quēlibet. Sepissime tñ accipit miscōia p clemētia z mānsuetudine z pie

¶ Que sunt opa miscōie spūalia: R. /tate ꝙ septem in hoc versu contēta. Cōsule. s. dubitantē p doctrinam. Castiga. s. p correctionē. Solare afflictū. Remitte iniuriā. Fer defectus alioꝝ. Ora p omnib⁹. z doce ignorātes Et q̄ sunt opa miscōie corporalia habes s. Elemosyna. §. ix.

Moderamen culpate tue tele q̄ d. vide. s. Defensio. §. iij.

Modestia dicitur a modo quē aliqñ ē i moderādo motū animi ab excellētia p hūilitatē. Aliqñ a ptinētib⁹ ad cognitōez. vt ē studiū. Aliqñ q̄ ad corpales act⁹ z actōes. vt dēcēter fiāt. et nō scurriliter. et hmōi. Aliqñ ꝙ q̄ ad apparatū exteriorē. Et iō modestia ē circa minora. Tpantia ꝙ ē i refrenatōe delectatōis tactꝰ difficilis. et ppterea differt ab ea.

Mollicies opponit pseuerantie fm phm. vij. ethi. dr em̄ ppie fm phm molliē q̄ recedit a tono p̄pter tristicias causatas ex defectu electionis. q̄si cedēs debili mouēti Dr etiā alio mō mollicies ꝙt ē ꝺ castitatē. q̄ alio mō dr immundicia seu voluptaria pollutio. vt patz ex glo. i. Cor. vi. ibi. nec adulteri nec mollel. vbi glo. .i. mliebria patiētes. Et isto mō sp ē mortale pctm. vt ibi ptz. Gz p̄mo mō nō semp. iz qñ recedit a tono necessario faciēdo.

Monachus grece latine singularis dr. quia debet esse singularis. i. separatus a ꝙuersatōne seculari. vt. xvi. q. i. c. i. iuncta glo. ibidē. Vñ ibidez in. c. monachus. dicit monachus nō doctoris sed plāgentis officiū habet. qui vel se vel mundū lugeat. z dñi pauidus prestoletur aduentū. hec ibi.

¶ In q̄ differt monach⁹ a ꝙuersis z oblatis. R. Pa. in. c. nō est. de regula. ꝙ ꝙuersi sunt q̄ obtulerūt se z sua mutādo habitū. nñ secula res sunt. qz nō pmouent ad ordines. Oblati ꝙ sunt q̄ se z sua obtulerūt mōasterio: habitu tñ nō mutato. Et vt dicit glo. xxvij. q. i. vt lex. Isti ꝙuersi et oblati magr astringūt monasterio q̄z monachi. vñ nec etiā cū arctioris religiōis pñt trālire ad alia monasteria. q̄z petāt a superiore licētiā. qz efficiūt quasi serui monasterij. Monachi ꝙ hodie pmouētur ad ordines. xvi. q. i. i multis. c.

¶ Utr monach⁹ possit pfici i aliq̄ eccliā. R. Pa. in. c. monachi. d̄ sta. mo. ꝙ solus nō. vt. c. ij. eo. ti. z i cle. ne i agro. §. ad hec. eo. ti. Cū socio ꝙ monacho pōt de licētia sui abbatis aliter nō. lvij. dist. c. i. et. ij. quia non habet nec velle nec nolle in hoc. c. si religiosus. et. c. quorundam. de elec. lib. vi.

¶ Utr monachus possit habere curā animarū. R. Pa. in. c. i. de capel. mo. ꝙ nō in eccliā

vbi monachi collegialiter habitãt. sed debet ab epo capellanus instituj qui populũ regat de cõsilio monachoꝝ. In alijs aũt locis pñt deputari. vt ptz in. d. §. ad hec. dũmodo nõ solus. vt dictum est.

¶Utrꝝ possit monachꝰ fieri canonicꝰ eccl'ie secularis: R. q̃ nõ. c. i noua. xvi. q. vij. de elec. cũ cãm q̃ inter. fm Jo. lxxiij. di. quorundã

¶Utrũ monachus possit pficj eccl'esie quoꝝcunqꝝ regularium: R. q̃ nõ. vñ si eligitur ꝗs alterius religionis in plãtũ. nõ valet electio cle. cum ratione. de elec.

¶Utrꝝ possit eligi i epm: R. q̃ sic. vt i. d. cle.

¶Utrũ monachus deputatꝰ ali /cũ rõni. cui eccl'esie etiã epatus teneat ad obseruãtiam regule siue: R. q̃ sic. q̃tũ ad tria substãtialia regule. z vt habitũ deferat etiã si sit epꝰ. de vi. z ho. cler. c. clerici officia. in fi. nec ex eo q̃ habet administratõez dicit hẽ pprium. qz eã tm̃ habet rõne officij sibi impositi. de sta. mo. c. monachi. §. i. In obediẽtia ꝓo distinguitur. qz si trãsit ad epatum ex toto absoluitur a iurisditione abbatis. xviij. q. i. c. vnico Si ꝓo trãsfertur ad eccl'esiã secularẽ que nõ est subiecta abbati suo. nec i spũalibꝫ nec in tpalibꝫ. ex toto eximitur ab obediẽtia abbatis. xvi. q. i. i parochia. si ꝓo sit solũ subiecta abbati in tpalibꝫ. sic eximitur ab obediẽtia abbatis q̃ ad spũalia. xvi. q. ij. visis. z. c. sane Si ꝓo sit subiecta q̃ ad spũalia solũ. sic eximitur q̃ ad tpalia. Si ꝓo sit in oñibꝫ subiecta. sic ex toto obediet abbati. Quo vero ad alia a tribꝫ votis z ab habitu nõ eximit ab solute. Naz ab esu carniũ teneꝫ abstinere siẽ añ. nisi dispensaretur cũ aliq̃ monacho a papa. vt solus pficeret alicui eccl'esie et sine scãdalo illoꝝ cũ quibꝫ viuit nõ possz abstinere qz tũc comedere posset fm Hosti. allegat. c. q̃s quis. xli. dist. factus epꝰ. fm Hosti. et videt sequi glo. in. c. carnẽ. de conse. dist. v. etiã potest comedere. Jeunia ꝓo z silentiũ z vigilias seruare nõ teneꝫ. vt dz. xvi. q. i. c. nemo Et breuiter si attendant verba. d. c. nemo. dico q̃ ab illis solũmodo absoluit pceptis regule q̃ cõmode nõ põt seruare cũ exercitio plationis sibi impositi. sed illa q̃ nedũ nõ impediũt officiũ plationis. immo potius adiuuãt. credo q̃ teneatur seruare. Qd bñ nota. Et sic intellige. xxi. q. i. monachũ

¶Sed q̃d de officio: R. vide. §. Hoze. §. xv

¶Sed pone q̃ pdictꝰ monachus indigz alia dispensatione ad quẽ recurret: R. q̃ si talis eccl'esia subest abbati i spũalibꝫ ad ipsuz abbatẽ recurret. Si ꝓo subest epo. tunc epm habebit loco abbatis. c. si ꝗs monachꝰ. xvi. q. i. Si ꝓo sit exempta illa eccl'ia z imediate sub papa. sic optinebit ad ipm papã recurrat. ar. coꝝ q̃ dixi. §. Exemptus. §. vi.

¶Que sunt q̃ pcipiũt vl' phibẽt monachis spãliter i iure: R. q̃ sunt. x. q̃ notant in. d. cle. ne i agro. Primũ qđ pcipit ẽ relatio habitꝰ debiti fm formã i. d. cle. positam. Scõm q̃ oñi mẽse ꝓfiteant z suscipiãt eucharistie sacrm̃. Terciũ q̃ ille q̃ pest exponat regulã vulgariter i capitl'o. vl' ab alio exponi faciat. sed pdicta solũ astringũt mõachos nigros. vt i d. cle. nõ. Quartũ ne vtãt camisijs. vt in. c. cũ ad mõasterium. de sta. mo. Quintũ q̃ seruẽt silẽtiũ ꝓtinuũ i dormitorio. refectorio z oratorio. In claustro ꝓo certꝫ horis ibidẽ. Sextũ q̃ faciãt capitula d triẽnio i triẽniũ. c. in singul'. eo. ti. Septimũ aucupatões z venationes iterdicũt eis. d. cle. ne i agro. Octauũ ne ad curias pncipũ vadãt vt suis mõasterijs damnũ iferãt. alit sunt excõicati illi q̃ administratiõez nõ hñt. Nonũ ne arma infra septa mõasterij teneãt. Et d isto z supioꝛi vide. §. Excõicatio. vij. casu. xxxviij. Decimũ ne carnes comedãt nisi i necitate. vt in. d. c. cũ ad mõasteriũ. Multa sunt alia q̃ nedũ eis sed etiã oibꝫ religiosis sũt phibita. q̃ vide. j. reli/ ¶Quid d mõachis q̃ i ill' /giosus. §. lxv. mõasterijs comedũt carnes i qbꝫ memoria nõ extat q̃ nõ comederunt: R. d. Car. ꝓ suluit vt recitat Pa. i. d. c. cũ ad mõasteriũ. q̃ ipsi ne pñt comedere. vt exq̃ ipsi nõ fuerũt auctores. nec appet ex q̃ cã finit introductũ põt pfitemi ex aliq̃ cã legitima introductũ. Hec' q̃n ex corruptela. qz ñ excusant. d ꝓsue. c. cũ tãto Hz de hꝫ dic vt j. Religiosus. §. xxxij.

¶Utrꝝ appellatione monachoꝝ veniãt aliq̃ religiosi: R. Panor. in. c. ex pte. de postu. q̃ quãdo constitutio emanat respectu religionis. licet loquat de monachis. tamẽ extenditur ad omnes religiosos cuiuscũqꝝ religionis. Et hꝫ nisi possit assignari rõ diuersitatis inter eos z monachos. qđ nõ.

¶Utrũ monachus possit ꝓfiteri epo vel pnitẽtiario: R. fm Rodoñ. q̃ sic. nisi sit exemptus vel priuilegiatus a papa

Monasteriũ an obliget ex facto mõachi R. q̃ nõ. neqꝝ ex delicto. neqꝝ ꝯctu. nisi i duobus casibꝫ. Primꝰ si hoc sit versum i vtilitatẽ monasterij. qz intantũ teneꝫ z nõ plus. ar. x. q. ij. hoc ius. Secꝺs si a conuẽtu sit cõmissa administratio. qz intãtũ inquantũ se

Monasteriuum

extendit administratio intantū obligatur t nō plus. Fm Inno. in. c. olim. de pui'. Et hoc intelligo tā in monacho qz abbate. Facit i ar. q nō obligetur insti. de aucto. tuto. i pn. vi/ de glo. xi. q. i. de psona.

1 ¶Utz possit acqri p monachū obligatio alteri monasterio: R. q sic. etiā p monachū fugitiuū. vt. ff. d acq. pos. l. i. xviij. q. i. abbates

2 ¶Utz relictū monacho cū tali cōditione q nihil acquirat monasterio valeat: R. q non nisi tal' cōditio intelligat q nihil acqrat monasterio respectu vtilitatis nō respectu iuris. sicut no. Bar. in auten. excipit. C. de bo. q li/ ber. qz tūc valet. qd est dicere q cōuent9 permittat illū administrationē hz relicti. sicut et seruus dz habere ppzium. vt. l. is qui suis. ff. de manu. t facit quod legit t nō. in glo. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad tre. Qd q dē dictuz Bar. limito vez. qñ talis administratio refert ad casum licitū. s. vt dispēset i pios vsus qd religiosis licet etiā. de testa. c. ij. lib. vi. vel vt cōuertat ad vsum vestimentoz vel libro/ rū t hmoi. Nō aūt liceret vt posset administrare ad libitū illa bona tanqz ppria etiā de licē/ tia papę. d. c. cū ad monasteriū.

3 ¶Quid si abbas nō vellet consentire vt pdicta licitā administratoz susciperet: R. relictū nō valebit t remanebit apud grauatū. l. vnica. C. de ca. tol. t glo. i. d. §. tres heredes

4 ¶Utz bona igredientis pcineāt ad monasteriū iure successiōis. an iure traditōis inter vivos: R. q magna ē controuersia inter doc. t glo. iuris ciuil. de q vide Albz. i auct. igressi. C. d sa. san. ec. Gz tu tene verū ec q iure successiōis Attn si lesum fuerit potuit restitui ad minoris silitudinē. vt. C. si vt ab here. se. ab. p totū

5 ¶Quid d bonis igredientiū ordinē mioz aut alioz q nihil pñt hz: R. Albz. i. d. auct. ingressi. recitat opiniōes q ttuoz. Prima q habeant p derelictis. Secda q pcineāt advenientes ab itestato. Tercia q ad epm i cui9 dioce si subsunt. Quarta q acqrant eccl'ie romane cui subsunt t inde alant. Et hec ē verioz. d q nō me extendo. qz hñt oīa tales puilegia in hmoi qbz optz stare. t vide. s. legatū. i. §. v.

6 ¶Utz acqsita p monachū expulsuz vel fugitiuū efficiant monasteriū sui: R. vt colligo ex nō. ab Inno. i. c. cū olim. de pui. t No. in ti. de infan. expo. t alios. q si monasteriū noluit eū recipe vl' maioz ps capituli. sic erunt epi vl' alteri9 monasteriū si ipm est ingressus. Si xpo sol9 abbas vl' minoz ps fuit i culpa. sic acqret monasterio suo. Si aūt n curauit redire tal' monachus. t totū monasteriū vi/ des cū vagabundū neglexit. sic sil'r acquiret epo vel alij mōasterio si qd ingredit. sic de seruo dz in. l. qd seru9. ff. de stipu. seruo. q fit ap/ phēdentis. Qd si monasteriū repetijt sed nō potuit obtinere aliq impedimento. sic acqrit monasterio suo. i auten. d san. epi. §. si mōachus. Prelatus em pōt monachū fugitiuū vēdicare cū oībz bonis p eū acqsitis. c. abbates. xviij. q. ij. Aut si forte ad aliud monasteriū sit trāslat9 ppter pcm suū. pura qz ponit i alio mōasterio ad pniaz faciēdā hmoi xviij. q. i. c. si qua mōacha. sic bona illa q ppzio monasterio attulerat. quo ad vsufructū erūt sēdi monasterij. xvi. q. vi. de lapsis. et p9 ei9 mortē redibūt ad primū. Si xpo trāsit ad sēm monasteriū licite. quia strictius. vel qz pmouetur in prelatū alterius. sic tenēt aliq in. c. qd a te. de cle. cōiuga. q quicqd acquiret postea erit secūdi. sed alia pmi. t videt tex. p hoc. xviij. q. i. in. c. vnico. Alij dicūt q oia sibi vndecūqz puēta erunt sēdi vl' dignitatis. qz vident accedere ad psonā. licet expresse fuerunt collata tpe ingressus rōne pdicta. et illud. c. vnicū loqtur de acquisitis ex industria monachi. qz erūt penes p̄mū monasteriū i q ea acqsiuit. t h vltimū sentit dñs Lar. in. d. c. q a te. Pa. xo ibidē tenet vt bona primonialia sequant psonaz. ar. hui9. c. q a te. et. c. ex trāsmissa. de renun. t. l. ij. ff. de colle. illici. t h sequi videtur Host. t Jo. an. in. d. c. q a te t magis placet mihi opi. Lar.

7 ¶Utz monasteriū possit guari noua consuetudine. Fuitio vl' onere. R. q nō nisi a pncipio d consensu epi a patrono sit ei impsita. vt i. c. sciētes. de cēsi. nō tn intelligas q in vote necessaria possit etiā a principio imponi aliqd onus. sed intellige in alijs a vote pdicta

8 ¶Utz ds possit frequētare monasteria monialiū: R. q nō. nisi ex cā manifesta t rōnabili. al's post admonitōem frequētātes. si sunt clerici reponūtur. si laici excōmunicentur. c. monasteria. de vi. et ho. cle.

9 ¶Utz monasteria dupla feminaz t religioz sint licita: R. q nō. vt in. c. diffinimus. t c. in decima. xviij. q. ij.

10 ¶Utz ds possit prefici duobz monasterijs: R. q nō. sic nec plibz eccl'ijs cura habentibz alaz. nisi vnū rēdeat ex alio. d pbē. c. cum singula. li. vi. imo pl9 si mōachi vni9 mōasterij pozat9 vel eccl'ias aut administratiōes seu officia vni9 monasterij solita p eiusdē mōachos gubernari sine licētia papę. et mittere monacho alteri9 mōasterij sunt puati aucte puidēdi ea vice. et recipiētes fiūt ineligibiles

ipso iure.d.c.cū singula.§.fi.

¶Utr̃ abbas possit vsufructū alicui⁹ rei reli cū monacho ei auferre.R.q̃ sic.p nō.i aut. ingressi.C.de sacrosan.ec.z in.c.ij.d̄ sta.mo. Sed q̄d si addat si molestet monachuz ca/ dat a legato.glo.in.l.lucius.§.tres heredes ff.ad treb. Hāc questionē formaz z ibi Bar. z p Ly.in.l.quoties.in fi.C.de dona.que sb mō.z p Bar.z Bal.z Jo.de imo.i.l.si alie/ nū.i pn.ff.d̄ here.instī. Et ꝯclude q̃ si legās disponat p viam pene.nō valet.qz impositō pene sup facto impossibili de iure vel d̄ facto nō valet.vt.l.cerdonē.ff.de op.liber.z.l.i.C. de his q̃ pe.nomine. Hz si vult nō possit mo lestari dicat lego vel relinquo vsufructū tali monacho donec z quousq̃ abbas faciat ei q̃ stionē.z extūc nō relinquo.ita dicit Bal.in d.l.i.in.vij.q.z Paulus d̄ castro i.d.§.tres heredes. Sed in eo q̄d habuit monach⁹ añ ꝓtrouersiā.poterit abbas ꝓtrouersiā facere. z illi auferre fm p̄dictos

Monialis nō debet hīe singula rē habitatōez. Iz cō/ muniter tā in ecclesia q̃z in refectorio et dor/ mitorio esse debet.xviij.q.ij.pnitiosam. vt si bi sint testes castitatis z honestatis.vt i au ten.de mona.§.cogitandū.

¶Nō debet loq̃ monialis cū alīq̃ mōacho ni si cū socia.vl̄ p̃nte abbatissa.z breuiter.c.dif finimus.et.c.in decima.xviij.q.ij.

¶Utr̃ possit cantare i choro cū monachis? R.q̃ nō.vt in.d.c.permitiosam.

¶Utr̃ moniales teneant̄ seruare clausurā? R.q̃ sic.omes.vt in.c.periculoso.de sta.re.li. vi. Nec obstat q̃ quidā dicūt q̃ nō p̄t eis indici vita artior ipsis inuitis.qz hoc nō p/ tinet ad artiorē vitā.sed ad ꝓseruatōez hōe statis debite.z ideo nō excusant̄ a pcto mor/ tali q̃ nō obseruāt clausurā cū possint.p̄t tñ abbatissa exire p homagio faciēdo cū hone sta societate.ita tñ q̃ ad alia ñ diuertat. Si/ militer si esset aliqua q̃ notabili morbo labo/ rās sine alia⁹ infectōe ibi eē nō possz.vt i.d. c.periculoso.vbi p̄latis ipsaz p̄cipit q̃ puide ant.et q̃ nō p̄mittāt patere accessus q̃rūcun q̃ psonaz ad eas.nisi ex rōnabili cā z manu/ festa.et q̃ singul' annis eas visitent.et illa q̃ sint ita exempte q̃ immediate sbsint pape de/ beat eps auctē aplica visitare.vt nō.i clem.attē dentes.de sta.mo.et in.d.c.periculoso.

¶Utr̃ teneat receptio monialiū nō mēdicā tiū facta vltra numez eaz q̃ possint sustīta rī sine penuria de pūctibz mōasterij? R.q̃ nō i mo ipso iure est nulla.d.c.periculoso.

Moneta quot modis falsat.vi/ de.s. Falsarius.§.iiij. z.v.et de qua debet fieri solutio. vide.j. Sol/ utio.§.ij.

Mora incurrit cū q̃s nō facit id q̃ d̄ facere tenet z eo tpe. vt nō.i ¶An requirat monitio vt q̃s /c.vl.d̄ locato. 1 ꝓstituat i morā? R.q̃ si dies ē apposita obli gatōi nō requirit.qz dies interpellat p hoīe.d. c.vlti.et.C.d̄ ꝓhen.et co.stipula.l.magna.d̄ quo vide Obligatio.§.viij. Si vo dies nō ē apposita obligationi nec alia ꝓditio. sic re quiritur monitio fm Bal.i.l.nō ignorat. C de fructi.et li.exp̄ē.et Ange.i.l.si manumisso ri.C.de obse.pa.pre.et Pa.in.c.licet hely. de simo.et in.c.ij.de accu. Facit lex i fideicōmis si.et ibi ē casus aureus.ff.de vsur.z i.l.quidā iberus.in fīo.qua de re volo vt cū ibero loq/ ris.ff.de serui.vrba.p̄di.et id q̄d legit et nō. in.l.debitores p̄sentes pri⁹ de nūciatōibz cō/ uenīdi sunt.C.de pigno.et i.l.si ex legati cā. ff.de ver.signi.et in.c.accusatio.ij.q.vij. licet glo.dicat in.d.c.licet hely. q̃ in pecuniarijs admonitio est de honestate nō de necessitate. Tñ Ludouicus de roma i suis notandis te net q̃ si debitor citat̄ sine monitōe.z ꝓfitetur debitū q̃ debet actor ꝓdemnari i expēsis.si po terit pbare q̃ nō fuit monit⁹.qz debitori icūbit pbatio.z sic negatiua. Rō.qz ius presu/ mit q̃ creditor monuerit eū.qz ꝓmuniter sic solet fieri.vt dr i.d.l.i fideicōmissi. Et istud est verissimū de iure fori. Sed de iure poli te neo q̃ si creditor ex timore etiaz reuerentiali nō audet petere debitū vel ignorat.q̃ tūc eti am sine monitione ꝓstituat debitor in mora al's nō.qz exp̄ssit q̃ ei debetur z sine omni re/ spectu potest pētere et nō petit videt ꝓsentire q̃ teneat. Et sic intellige.l.i omnib⁹ obligati/ onib⁹.ff.de re.iu.et theologos i.iiij.Attēdi/ te q̃ morosus tenetur etiā ad restitutōez dā ni dati,ei cui nō soluit et lucri cessantis. fm ea q̄ dico.j. Usura.i.§.xiij.et.xxx.

¶Quō purgatur mora? R.q̃ ex celeri soluti 2 one añ requisitōez factā.vt nō.i.d.c.vlt. Facit c.cū Bertold⁹.de re iudi.z.c.ex tue.d̄ cle.nō resi. Aduerte hic q̃ mora et culpa eq̃parātur nisi in h̄ q̃ mora ē purgabilis.l.si seruū.§.se quitur.ff.de ver.obli. Et sic potest intelligi l.si is.in fi.ff.d̄ iure do. Et ideo si res q̃ est re/ stituēda vel dāda eodē modo esset pericura apud dñm.vel eū cui est dāda non tenetur morosus.l.fi.§.i.ff.ad.l.ro.d̄ iac.ne creditor

lucretur cū aliena iactura. Hoc seqtur Fulgo. in l. qđ te. ff. si cer. pe.

3 ¶ Sed qđ si dubitaꝝ an pitura fuisset. R. q debitor mortuus nō liberaꝝ. qz interptatō fit ꝓtra cū. l. cū res. §. fi. ff. de le. i.

Mors ē triplex. corpal' spūal' z gehēnal'. de pe. di. vlti. c. vlti.

1 ¶ Utz q̄s possit sibi infligere mortē corpalē vide. s. Homicidiū. i. §. q.

2 ¶ Utz mors tpalis sit satisfactoria p pctis. R. Sco. i. iij. di. xxi. q mors naturalis q̄ntū cūq; sit necessaria. tn si volūtarie acceptetur ē sufficiēs pena p omnibꝫ pctis venialibꝫ. z forte p magna pte pene debite p mortalibꝫ. Ex q̄ infert z q multo magis ē satisfactoria mors q̄ infligitur alicui etiā p peccato suo si volūtarie z patiēter sustineatur.

3 ¶ Utz mortuus resuscitatus restituaꝝ in integrū. R. vt elicit p glo. z Archi. i. c. ij. xxxij. q. vij. z p Jo. an. z Pa. in. c. fraternitatis. de frigi. z male. post Uinc. z Ber. brixi. q quo ad ea q̄ imp̄ munꝫ in aia nō pdidit. z ideo nō restituitur. Uñ sacerdos resuscitatus nō recordinaꝝ. nec baptizatus z hmōi. Jo. an. idem sentit etiā i pfessione. licet character nō imp̄maꝝ. qz obligatio acq̄rit deo q̄ nō moritꝝ. c. fi. de odi. appo. Hz Pa. tenet cōtrariū in h̄. qz talis obligatio ē restricta ad tps. ppterea pfitentes dicūt. toto tpe vite mee ꝓmitto ꝛc. Et h̄ credo verū. z opi. Jo. an. militaret qñ q̄s simpliciter ꝓmitteret saluare talez regulam. In alijs aūt in q̄bꝫ nec character imp̄mit. sz adherēt corpi. Jo. an. dicit q nō restituit nec recupat. qz actō semel extincta nō reuiuiscit. c. ex trāsmissa. de renū. Sed glo. i. l. ex his. ff. de legi. z i. l. seruꝰ effectꝰ. ff. de acti. z obli. tenet q recupet indistincte Uñ dicit q rūpet testamētū qđ añ fecerat z recupat bona. Archi. vbi. s. tenet q restituitur q̄si iure postliminij. Et idē tenet Jo. de fan. z bñ. Rō. qz si restitutio ꝓncipis i integrū refert ad oīa. l. i. C. de sen. pal. ij. q. iij. q̄tiēs. i fi. g fortius restitutio dei. Hz tu dic q sicut nō extinguit obligatio illi⁹ q̄ ꝓmisit nauē alienā. sz solū cessat. q̄nis dñs nauē destruat aio reparādi eā ex eisdem lignis. qz eadē nauis cēsetꝝ. vt in. l. q res suas. §. areaz ꝓmisisti. ff. de solu. Sic i ꝓposito qz dñs dissoluit talē aio vt postea ex eisdē pulueribꝫ resuscitaret. Et opi. ꝛ traria posset seruari qñ fuisset morte relutꝰ. nō aio restaurādi. qz tūc nauis licet restaureꝝ nō est eadē. sz i isto casu nō pōt esse. In mrimonio tn certū ē q nō restituit nisi d nouo ꝓhaꝝ iterū. q̄a semel fuit dissolutū ex morte. z ideo nō recuperat iure postliminij. vt in. l. nō vt a pte. ff. d captī. z postli. reuer. secꝰ i alijs vt dictū est Bar. etiā in. l. i. C. de sa. san. ec. tenet. q resuscitatꝰ itez moritur⁹ vt lazar⁹ recupat z reuocat testamētū. sic ꝑ natiuitatē filioz. sz reuscitatꝰ nō amplꝰ moriturus nō rumpet. 4

¶ Utz spoliās mortuos peccet. R. q sic. z ꝑ. uissime punit fm leges. vt d sepul. violat. l. ptor. §. aduersus cos. z phs. iij. ethic. latro nibꝫ tales annumerat. 5

¶ Utz mors ciuilis eq̄pareꝝ morti naturali. R. Be. i. c. suscepti. d relegp. li. vi. Archi. ibi dē. z do. Anto. i. c. licet. d off. de le. plene pseq tur. Hz tu ꝺclude. q aut ꝛbū mors pfertur a iure i materia stricta z exorbitāti a iure cōi Et i dubio intelligit d morte naturali. vt in d. c. suscepti. z. l. iij. §. hec ꝛba. ff. d neg. gest. z ibi glo. z Bar. Aut ius nō ē strictū i q̄ scribitur mors. sz ē extrēdibile ex idētitate rōmis Tūc si mors ciuilis nō habet p oīa eundē effectū q̄ ad id de q̄ agit quē habet mors naturalis. nō extrēdetur neq; eq̄parabit mortī naturali. vt dicit glo. in. d. c. quesitū. z in. d. c. licet. al's sic. Si ꝛo verbuz mors pferat ab hoīe. tūc i dubio nō eq̄paratur. qz verbū homis debet referri ad mortē naturales. vt i. l. ea pte. §. insulā. ff. de ꝛbo. obli. Joh. aūt. xvi. q. i. placuit. dicit q regulariter mortis appellatōe intelligitur naturalis mors.

¶ Quis dicaꝝ eē i mortz piculoz. R. ifirmꝰ q̄ti diana febre. Obsessus i loco vbi machine iaciunt. vl' a talibꝫ hostibꝫ q̄ eū volūt occidere Naufragaturꝰ p loca piculosa. vl' iturꝰ p loca insidiosa. aut etate ꝺfectꝰ z hmoi. vt pz. ff. d dona. cā mor. l. mortis cā. cū tribꝫ seqn. Uel dic q arbitriū bon viri ē seqndū. vt pēsantibꝫ ꝺditōibꝫ iudicet si pbabiliter iminet periculū mortis. z tūc dicatur in periculo mortis 6 7

¶ Utz liceat req̄rere a morīte q sibi reuelet statū suū p⁹ morte. R. fm tho. i q̄li. q sic. dū mō h̄ sb intelligat si deo placuerit. z h̄ nō fiat ex infidelitate vel dubitatōe fidei.

Mulier vide. s. Femina.

Multiloquiū fm Ale. ij. de multiloqo. dr vt ē multitudo locutōnis cū supfluitate. vel ꝓter vtilitatē vel necessitatē. Et sic intelligit illud ꝓuer. x. In multiloquio nō deerit pctm. Aliud tn ē ꝓprie loquēdo multiloquiū. aliud ꝛbositas siue liguositas. qz liguositas sonat in ꝺtemptū. ꝓuenientem ex

cõsuetudine supflue ꝛ inordinate locutõni. Multiloquiũ vero nõ ꝛterminat tm quãtũ linguositas. sz stat in genere. ꝛ licet sit veniale tñ linguositas pt cẽ mortale. Unde Job. i. Nũ qd ꝓbosus iustificabit. quasi dicat nõ.

Runus tribꝰ modis dicit. Aliqñ capit ꝓ dono. qđ q/dẽ est ꝓprie id qđ spõte pstam⁹ ꝛ ex nlla necessitate vl iurꝫ officio. qđ qdẽ si nõ pstaret nulla esset reprehensio. vt. ff. de ꝓb. signi. l. mun⁹ pro prie. Differt tamẽ qz mun⁹ est donũ cũ causa. Donũ vero se habet in pl⁹. qz etiã aliquando sine causa. vt patet in. l. inter donũ ꝛ mun⁹. ff. de ꝓb. signi. Aliqñ capit ꝓ officio cũ hono/re. Aliqñ ꝓ honore sine onere. vt habet ꝺ his omnibꝰ in. l. mun⁹ tribꝰ modis dicit. ff. de ꝓb. sig. Unde in d. l. mun⁹. prie est qđ necessario subimus lege imperio ve ei⁹ q̃ potestatẽ habet iubendi. Et de isto hic tracto.

1 ¶Quotuplex ẽ mun⁹? R. ꝙ triplex. Oꝺdam ꝺicit qđ ꝺsistit in vilibꝰ officijs. vt i arena fodiẽda. calce coq̃nda. ꝛ alia exẽpla in. l. maxi max. C. ꝺ excu. mune. Et pt dari ista regula i ꝑis agnoscẽdis ꝛm Bar. in. l. vnica. C. ꝺ mu lieribꝰ. qz sicut illud est honor qz i loco repu/tat honor. vt notat Inno. in. c. ꝺ ml'ta. ꝺ pbẽ. ita illud ẽ vile qđ reputat vile ꝛ hꝫ officia vi/lia ꝛ hec tm dant vilibꝰ psonis non maioribꝰ vl' hu milioribꝰ. C. de suisce. ꝓpo. ꝛ archa.

2 ¶Oꝺdã mun⁹ dicit honestũ cũ honore ãne/xo ꝛ ista munera appellant honores in. l. cui muneris. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ ista sunt officia seu dignitates publice. ꝺ. l. vnica.

3 ¶Oꝺdã dicit mun⁹ honestũ solũ. qz nõ ha/bet nec honorẽ nec vilitatẽ ann exã. vt est tute la: cura: ꝛ hmõi. ff. de excusa. tuto.

4 ¶Quo dicunt ꝑpata munera psonalia mere? R. ꝙ tũc qñ explicant labore corpali solũ sine sumptu vel ꝺtrimẽto rei ꝓpriaꝫ. l. fi. in pn. ff. de mu. ꝛ ho.

5 ¶Qñ dicunt patrimonialia seu realia? R. ꝙ tũc ꝓprie qñ ꝺsumptu ꝓprio fiũt ab alijs.

6 ¶Qñ dicunt mixta. s. psonalia ꝛ patrimoni alia seu realia? R. ꝙ qñ cũ labore corpali a no bis explicant ꝛ cũ sumptu nostro vt colligit. vt ꝺ. l. fi. §. patrimonioꝝ.

7 ¶Quo dicunt ordinaria ꝑpata munera sive psonalia sive realia? R. ꝙ ordinaria sunt qñ habet certã ꝛ ordinatã pstatonẽ p aliquã legẽ vl' statutũ seu cõsuetudinẽ longã. vt. ff. de va/ca. ꝛ excusa. mune. l. in honoribꝰ. §. qui mu/neris publici.

8 ¶Quo dicant extraordiaria? R. ꝙ qñ ñ p legẽ vl' statutũ vl' ꝺsuetudinẽ imponunt sz ꝛm vo luntatẽ dñoꝝ ꝛm Bar. ꝛ patet ꝺ. l. vnica. C. de vaca. pub. mune. Uñ p accidẽs ista ꝺponunt

9 ¶Aliqñ ista munera dicunt ꝺdicta vt qñ prin ceps imponit. p. l. aliqꝺ mun⁹. vel per statutũ qꝺ a principio erat extraordinariũ sz nũc effi/citur ordinariũ.

10 ¶Aliqñ dicit sup ꝺdicta vt qñ supra ordina riũ aliqꝺ imponit ꝓpter necessitatẽ occurren tem. Facit. l. vnica. C. de super ꝺdicto. Est ꝛ alia distinctio Brẽg. sup illud Isa. xxxiij. qui excutit manũ suã ab oĩ munere ꝙ triplex est Mun⁹ a manu ab obsequio ꝛ lingua. ꝺ quo j. Simonia. v. in ꝓnci.

Rurmuratio ꝛm quãdã apostillaz sup illud Sap̃. i. Custodite vos a murmura tione. Est q̃dã q̃rela cũ impatiẽtia in his que hõ ꝛteret patiẽter ferre. ꝛ cõmittit aliqñ ꝺ ꝛ um p displicentiã eo ꝙ nõ tribuat psperitatẽ vl' aduersitatẽ ꝛm merita hoĩm: vl' qz imittit tribulatões vel nõ regit mundũ mõ nro ꝛ tñ iniuste. qz Iere. xi. Just⁹ q̃dẽ tu es dñe si ꝺi sputẽ tecũ licet nob sint occulta talia iudicia. Aliqñ est ꝺtra plato. ꝺ qꝺ ꝺ. xc. di. Alien⁹ sit a fratꝝ vnitate q̃ murmurauerat. ꝛ iõ apls Ne murmurauerit sz ꝛc. i. Loꝝ. ij. ꝛ qñ sit pec/catũ mortale. ꝺic ꝙ tũc qñ ex ipa sit ꝺtra aliqꝺ ꝑceptũ ꝛei: puta qz ꝺicit vel credit ꝛeũ iniustũ vel iudicat ꝛmerarie. ꝛ hmõi.

Rutilatio quid sit vide. s Do micidiũ. v. §. vi.

Rutus ꝑ signa pt ꝑtere sacramen ta ꝛ ei sunt danda. xxvi. q. vi. qui recedũt. ꝛ. c. sequen.

¶Utꝝ possit ꝺtrahere matrimoniũ. vide sup Matrimoniũ. ij. §. iiij. et Matrimoniũ. iij. Impedimento. xvij.

Rutuũ est qꝺ ꝛ meo fit tuũ. ff. si cer. pe. l. ij.

¶In quibꝰ rebꝰ cõsistit ꝓprie mutuũ? R. qꝺ rebꝰ q̃ ꝺsistunt i numero vt pecunia ꝛ hmõi. ponderꝫ vt massa auri vl' argenti ꝛ hmõi. vel mẽsura. vt vinũ oleũ triticũ: ꝛ q̃ usu ꝺsumun tur. vt in d. l. ij. ꝛ insti. q. mo. ꝺtrahit obliga/tio. in ꝓin. Uñ Rodo. mensurã restringit ad mensurã qua grana vl' liqꝺa mensurant non ad illã qua panni vel terre. Et aduerte qz ꝺ/bet dari mutuũ vt reddat nõ eaꝺẽres in nu/mero sz sillis in genere. siue tantundẽ ꝛ eiusdẽ vtilitatis ꝛ pcij ꝛ eodẽ modo. Uñ si ꝺdit pe/cuniã. nõ illã restituet sz similẽ. ꝛ hmõi. aliter

trāsiret vl' in cōmodatū: aut depositū: vl' aliū ꝯtractū. l. ij. ff. d' ꝯtrahē. emp. ⁊ l. ij. ff. si cer. pe. Et nota q' ꝫ nō accipit gen⁹ fm porphiriū. ſz ponit ſpēaliter p q̄busdā reb⁹ q̄ ꝯſiſtūt in numero pōdere ⁊ mēſura. Uñ tenet Azo q' ſi q̄s mutuo dediſſet pond⁹ argēti ⁊ reciperet pecuniā ad numer⁹ q' eſt mutuū ſi pecunia ſit argētea. q⁹ idē gen⁹ reddit ⁊ tantūdē facit. l. i. §. vl. ff. de auro ⁊ argē. leg. ⁊ ꝓpterea ſi res mutuata perit piculū eſt mutuū accipientis etiā ſi caſu fortuito. l. incēdiū. C. ſi cer. pe. inſti. q̄. mo. re ꝯtrahi. obligā. §. itē. Hec⁹ ſi data eſſet pecūia i burſa ſignata. q⁹ nō eſt mutuū. l. ſi ab initio. ff. ſi cer. pe. oportet ḡ q' tradat vt ſit accipientis mutuū nō ſignata aliter nō erit mutuū.

2 ¶ Utr̄ dare mutuū petēti ſit d' p̄cepto? R. fm Sco. in. iij. dis. xv. q' habens pecuniā ſibi p aliq̄ tpe inutilē mortaliter peccat ſi eā ñ mutuat indigenti ⁊ petenti. q⁹ facit ꝯtra p̄ceptū nature ⁊ xpi. Luc. vi. mutuū date. ⁊ Matth. v. Sz ſi ei eſſet vtilis puta negociādo vl' aliud de ea faciēdo: tūc diſtingue fm q' ſupra dixi d' Elemoſina. §. i. q̄uo eſt de p̄cepto. ⁊ fm illam diſtinctionē a fortiori dic de mutuo q̄d no.

3 ¶ Quomodo in mutuo ſit vſura. vide. j. vſura. i. p totū.

Naufragiū

est naufracta ſubmerſio rerum ⁊ corpor⁹. q̄d plerūq; caſu fortuito ꝯtingit ꝓpter vim tēpeſtatis vel fluminis. l. de p̄catio. ⁊ p totū. ff. ad. l. ro. de iac.

1 ¶ Utrū rapiētes aliq̄d d' naufragio teneant? R. q' ſic ad reſtitutionē. nec excuſat aliq; conſuetudo. d. l. de p̄catio. ⁊ ff. de incen. rui. ⁊ nau. l. ſi q̄s ex naufragio. nec excuſant a pēcto mortali ſi rapiūt intentiōe retinēdi. nec excuſant ex alia q̄ p̄cepto. q⁹ d' p̄ceptū dei Leui. xix. Diliges p ximū tuū ſic teipm. Eps aut ali⁹ plat⁹ debet de poni. Laic⁹ anathematizari. xxiij. q. j. illi q̄. ⁊ d' treuga. c. innouam⁹. fm leges infra annū l q̄druplū. poſt annū i ſimplū puniunt. l. i. in prin. ff. d' incē. rui. nau. Et ꝫ vez niſi ſint nauigia q̄ exercēt piraticā prauitatē. vl' niſi xpiano nomini inimica. vt in ꝓſti. Fede. addecus. §. nauigia. C. de furtis. auten. nauigia.

2 ¶ Quid de dñis q̄ ꝓueniūt cū nautis de certa q̄ztitate dāda ne exp̄dent i naufragio? R. q' tenent reſtituere q̄cq̄d hac d' cauſa accipiūt: niſi ſpōtanea libalitate eis daret fm Rodo. bñ licet ſtatutū q̄ q̄s lucrat tm̄ p rebꝰ recuperat⁹ in mari naufragiꝫ. intellige ſi fit ꝓpter vtilitatē naufragor⁹ qui aliter nō recuperarēt res ſuas. ſed perirent in mari.

¶ Utr̄ inueniēs res iactatas i mari vl' ex nau 3
fragio teneat eas reſtituere? R. Pa. in. c. cū dilecti. de accuſa. q' aut erāt p derelict⁹. ⁊ ſic fiunt capiētis. q⁹ q̄d i nulli⁹ bonis ē efficit naturali rōe capiētis. inſti. de re. diui. Si ſo nō erāt p derelict⁹. ſz fuerūt p̄iecte vt euaderēt piculum mar⁹ tūc cū p̄ſumat remaneat dñs eas occupās aio rurſus rēcidi cōmittit furtū. vt i glo. d. c. cū dilecti. ⁊ l. q̄ rōe. §. vl. i ſi. ff. d' acq̄ren. re. do. ⁊ excōicat⁹. vt i. c. excōicatōi. de rapt. ſi nō reſtituit q̄ p̄mū poterit. Et q̄uis Jo. an. ibidē dicat req̄ri monitionē añ q̄ incurrit excōicatōez. Tñ Pa. ibidē dicit q' q̄ ad deū ⁊ ſciētiā ē excōmunicat⁹. ſi q̄ p̄mū poterit reſtituere non faciat. ⁊ m̄lto fort⁹ ꝫ habet locū in his q̄ rapiunt violēter res naufragor⁹. Si aūt ſimpliciter accepit nō ꝓſiderādo an eſſent derelicte. vel ne: excuſat a furto. vt eſt tex. no. in. l. falſus. §. i actū. ff. de fur. Et etiā ego credo ab excōicatione. ar. d. l. falſus. ⁊ his q̄ no. Joh⁹. an. in. c. q̄ite. de ſen. excō. in nouella. De q̄ vide. §. Inuenta. in prin. ⁊ limita vt ibi.

¶ Sz querit an ſit p̄ſumēdū q' tales res ſint 4
p derelict⁹? R. idem Pa. vbi. §. q' ex ꝓiecturis pt p̄ſumi. Nā ſi libr⁹ obtuſus pānis ⁊ tene ſigillatus p̄iicit p̄ſumit ñ habuiſſe p derelicto. ſec⁹ ſi apertū. ⁊ ſic in ſil'ibus. Sil'r q̄ nō ſtatuit q̄ſuit. de q̄. §. Inuēta. in prin. ci.

Nauta

caupor ⁊ ſtabulari⁹ tenent d' leuiſſima culpa. nō d' caſu. l. ⁊ ita. §. ad ꝫ edicto. ff. nau. ca. ⁊ ſta. ⁊ dicitur nauta q̄ nauē exercet. nō remiger. vt. l. i. eo. ti. §. nautā. Sil'r caupo ⁊ ſtabulari⁹ q̄ ꝫ exercēt ⁊ inſtitores eor⁹. vt i d. l. i. §. fi. Nec ob. l. i. §. veſtimēta. ff. depoſiti. vbi depoſitari⁹ nō tenet niſi de leui culpa. q⁹ eſt ſpēale in iſtis vt teneant de leuiſſima culpa. Sz ego in ꝓſciētia ñ credo teneant niſi d' leui. vt. ff. nau. ca. ⁊ ſta. l. nauta. Et d. l. ita loquit in odiū taliū q̄ ſolent fraudē facere. vt ibi patet i. §. at ꝫ edicto Et iō ꝓfundet ſe ſup p̄ſumptōe nō habebit locū in ꝓſciētia: niſi ſpēaliter accepiſſet mercedē p cuſtodia. vt. §. locatio. §. xxiij. vel niſi q̄n rogabat diligētiſſimā cuſtodiā quā ſciēter accepit cuſtodiendā. q⁹ ſic tenet de leuiſſima.

¶ Sz q̄uo pbat datū tali i pecūia? R. q' ſi cō 1
ſueuit portare talē q̄ztitatē pecunie. tūc credet ſuo iuramēto. al's nō. niſi q̄ten⁹ pbet. ar. ff. de re militari. l. nō oēs. §. a barbar⁹. nā talis debet numerare pecuniā in cōſpectu hoſpitis. ff. de poſiti. l. i. §. ſi ciſta.

¶ Utr̄ naute ⁊ p̄fati dāteſ clauef camere dñō 2
ꝓponēti excuſent ſi pdat? R. fm glo. i. l. debet.

ff.nau.ca.sta.§.itē si p̄dixerit.q̄ si a p̄ncipio
dedit claues ꝛ p̄dixit q̄ nolebat teneri excusaꝛ.
alꝫ nō. Sil'r teneꝛ q̄n a p̄ncipio nō dedit cla/
ues sz postea. licet p̄dixerit p. l. sicut. C. d̄ act.
ꝛ obli. nisi ille exp̄sse ꝛsensisset nolle illū teneri
3 ¶ Utrꝫ p̄fati habeāt locū in eo q̄ hospitaꝛ ali/
quē nō tanꝫ caupo sed sic̄ ciuis sine mercede
sic̄ fit q̄n rex venit in ciuitate aliq̄ ꝛ distribuit
suos p̄ domos: R. q̄ nō. vt. l. fi. ff. si messor fa.
mo. dix. ꝛ ar. ff. de aleato. l. i. §. itē notādū. ꝛ nō
4 si gratis fit teneꝛ solū de dolo ꝛ lata culpa.
¶ Utrꝫ naute possint p̄ponere res suas de posi/
tis q̄n vtrasꝫ nō p̄t saluare. vide. s. Cōmoda
tum. §. fvi.

Necessitas triplex. p̄ma si/
ne q̄ vita corpa
lis sustētari ñ p̄t. ꝛ de hac dr. i. Joh.
vi. Qui habuerit substanꝫ huius mūdi ꝛ viderit
frēm suū necessitatē hr̄e ꝛc. Scōda necessitas
dr oppꝛtuna. sine q̄ vita cōmode sustētari ñ
p̄t. ꝛ ad hāc remouēdā in p̄mo q̄libet ex pie
tate inducit. ad Ro. xij. necessitatibꝫ sc̄tōꝝ cō
municātes. de q̄ dic vt. s. Auaricia. §. iij. Ter
cia ē p̄ficua sine q̄ vtilit vita ñ sustētaꝛ. vtpu/
ta habēdi libros p studēdo. ꝛ hmōi. ad quā
succurrēdā p̄fectio amoris inflāmat. p p̄ma
necessitate scōda ꝛ tercia licet mēdicare pensaꝛ
circūstantijs. Et eccl'iastici possunt redditus
hr̄e eccl'iasticos. alias nō nisi cū damnatōne
fm Henri. de gandauo. in. iij. quol. q. xxvi.
Et sic intellige glo. in. c. p̄carie. ꝛ. c. se. x. q. ij.
¶ Utrꝫ illō q̄d dr necessitas facit licitū ꝛ ñ sb/
hac legi. i. c. licꝫ. d̄ furijs. itelligaꝫ de p̄ma solū
R. q̄ d̄ p̄ma solū. ꝛ h̄ itellige q̄n tale q̄d q̄d est
p̄ legē ñ est malū d̄ se. vtputa q̄ ex aliq̄ circū/
stātia p̄t licite fieri. q̄ tali necessitate occurrente
ñ req̄rit alia dispēsatio. sz ppꝛia autoꝛitate q̄s
p̄t ꝛtrauenire Sil'r dic p̄ scōa necessitate dūmo
do recō̄pensatio aliq̄ fiat. sic̄ dicit do. Anto. i
c. i. de furijs. q̄ licet doctoribꝫ ꝛsulere p̄ fore sī/
bus i festo dūmodo aliquā elemosinā i recō/
pensatōez faciāt. Facit glo. in. c. p̄sbiter. i fi. vv
denariū. lxxxij. dist. ꝛ melꝫ dictū. c. licꝫ. sz ego
credo sit tutiꝫ hr̄e dispensatōez a plato in ista
scōa In tercia ꝙo necessitate omīno req̄rit dispē
satio. aliꝫ nō faceret licitū. ꝛ fm h̄ itellige glo.
in. l. i. §. cū in eadē. ff. ad. l. ro. d̄ iactu. q̄ dicit q̄
tpe necessitatis oia sunt cōicāda. ꝛ q̄d ibi dixit
Ange. s. q̄ tpe caristie si mēdicꝰ furet panē ñ
incideret pēnā. facit. c. iij. d̄ fur. ꝛ sil'ia. q̄ loquū
tur d̄ necessitate. q̄ aliq̄n de p̄ma. aliq̄n de alijs.

Negligētia est omissio alicuius
q̄d fieri debet ꝛ p̄t
vñ nō p̄t esse negligētia. vbi q̄s nō est i mora.
de elec. c. vlti. ꝛ d̄ ꝛcess. p̄bē. q̄ diuersitatē. no. in
c. si cōꝛmissarij. in p̄in. de elec. li. vi. Et iō
aliq̄n negligētia dr lata culpa. vñ. ff. man. l. si
fideiussoꝛ. in p̄n. d̄ꝛ. dissoluta negligentia ꝑpe
dolū est. i. lata culpa. Et q̄n dicaꝫ lata culpa.
no. in. l. noīa. C. arbi. tute. cū suis cōcoꝛ. ꝛ sup̄
Culpa. i p̄n. Noīe etiā negligētie simpliciter
venit leuis culpa etiā ꝛ leuissima. vt patꝫ i. e/
pallegatꝫ. facit. xxviij. dist. c. de siracusane. ꝛ
c. cū ex eo. i fi. ꝛ. c. cōmissa. §. ꝙro. de elec. lib.
vi. ꝛ h̄ē q̄n q̄s teneāt de leui vl' leuissima culpa
al's nō. Noīe ꝙo negligētie magne venit lata
culpa. vt. ff. de acti. ꝛ obl. li. i. §. is q̄ꝫ apd̄. vbi
ter. q̄st apt. Aliq̄n ꝙo includit dolū. s. cū lex i
ponit pēnā negligēti. q̄ tē h̄ negligēte includit
dolosaꝫ negligētā. vt no. Be. i d. c. si cōmis/
¶ Utrū negligētia sit p̄cm̄ mortale. sari. 6
R. q̄ si q̄s omittit ex negligētia facere illa ad
q̄ teneāt de p̄cepto vl' ex officio i his vbi versaꝫ
notabile dānū sibi cōmissoꝝ. sic̄ ē mortale pec
catū d̄ sui natura Et h̄ nll'i dubiū i his q̄ sunt
de iure diuino p̄cepta: vl' ex officio cōmissa. In
his aūt q̄ sunt de iure positiuo solū. nō credo
sp̄ sit mortale. nisi i̇cludat i se dolū vl' ꝓtēptū.
vt. s. patet i ti. d̄ inobedictia. Et sic i̇tellige ꝛ li
mita glo. i. c. ea q̄. de offi. archi. ꝛ. lxxxi. di. c. di
ctū. ꝛ. xi. q. iij. p̄. Incusat. xij. q. ij. idigne. In aliꝫ
aūt q̄ ñ sunt de p̄cepto. negligētia cōiter est ve
niale p̄cm̄. vt patet. xxv. di. §. alias ea de mū.
ꝛ h̄ veꝝ nisi faciat totaliter excedere a charitate
dei. q̄ tē sic essꝫ mortle p̄cm̄ fꝫ tho. ij. ij. q. lvij
¶ Utrꝫ teneaꝫ ad restitutōez de dāno dato p/ 2
p̄mo ex negligētia i officio suo vl' alio ope. vi
de supꝛa Culpa. §. vi.

Negociū declare q̄d est: R. q̄ cū
sit multiplex ñ p̄t diffi
nir. sz ex aliq̄z enumeratōe possum⁹ alia silia
iudicare sicut fit. xxv. di. §. criminis appella/
tio. ꝛ xxiij. q. v. d̄ liguribꝫ. ꝛ extra ne cle. vl' mo.
c. i. dicit g̃ negociū seculare. p̄mo cū q̄d pl⁹ ui
stos appetit q̄d turpe lucꝝ est. Jtez ꝛ munera
iniusta accipe vl' dare. Et vniuersal'r oīa p q̄
hō seculariter viuit i aliq̄ pcto. d̄ꝛ seculare ne/
gociū. hoc patet in d. c. i. Jtē dicit seculare ne
gociū mercantia seu negociatio. Jtē oīe q̄d
fit p lucrādo. sicut artes: pcuratōes causaꝝ: ꝛ
negocioꝝ factōes. ꝛ hmōi. Uñ dr negociū q̄
si negās ociū. d̄ ꝙo. sig. c. fo. §. stat. ꝛ p se/
culari: q̄ secularibꝫ rebꝫ habēdis impendit.
Uel fm glo. in sum. xx. q. iij. dicit. Primo p
mercātia. Secūdo p causis secularibꝫ tractā
dis. Tercio p administratōe rex secularū. d

Nominatim

ℏ habes.s. Cleric⁹.ix.§.i.

1 ¶ Que negocia secularia phibent: R. q̄ secularibꝫ phibent illa q̄ sine mortali fieri nō p̄nt. ℨ clericis ⁊ religiosis sunt interdicta m̄ta. vt patet in d.c.i.⁊ habes.s. Cleric⁹.ix.

2 ¶ Utꝫ negociatio q̄ ꝯsistit i vēdēdo ⁊ emēdo q̄ alio mō vsitatiori dr mercātia sit licita: R. Alex.i.iij.p̄te sūme.tractatu d̄ iudicialibꝫ.cū q̄ ꝯcor. Jn no.i.c.i.ue cle.vl̄ mo.⁊ Jo.an.i d. rubrica.⁊ Pa.i d.c.i.q̄ ꝛ se nō ē mala nec illicita. ℨ p̄t esse illicita rōne circūstātie: causę: p̄rsone: modi: tp̄is: loci: cōmercij. Ex circūstātia causę.s.q̄n ppt cupiditatē vl̄ aliq̄d aliud malū fit.⁊ sic tale pctm̄ est q̄lis finis p quē fit Uñ ille q̄ negociādo intēdit lucꝫ tāꝫ vltimū finē.⁊ cupit sine labore ⁊ sollicitudine ex auaricia diuitias ꝯgregare ejcict ꝛ tēplo padisi fm Alex.⁊ sic patet q̄ efficit mortale pctm̄ ei. Negociari aūt ppter ppriā necessitatē vl̄ pietatē.s.ad dispēsandū i pios vsus lucꝫ. vl̄ ppt reipublice vtilitatē: vl̄ primi est cā legitima. q̄ facit vt sit sine pcto. aliter nō. Circūstantia p̄sone facit illicitā.s.si est cleric⁹ vl̄ religiosus. ꝛ q̄.s. Cleric⁹.ix. Oportet ḡ sit secularꝫ q̄ negociator: ꝛ debet esse. Ex circūstātia modi fit illicita.s.q̄n exerceat vl̄ cū dolo vl̄ cū mēdaciꝫ vl̄ aliꝫ pactꝫ seu p̄iurijs. Et si sunt pcta mortalia. sic mendaciū q̄ dicit intentōe ꝛcipiēdi p̄imū etiā i magna re si possꝫ vl̄ p̄iurū. sic negociatio est mortale pctm̄. Jtē ex circūstantia tp̄is.s.festiui ab eccl'ia p̄cepti. ꝛ q̄ dic vt.s. ferie.§.xxi. Jtē ex circūstātia loci.s.diuino cultui ꝛputati: sic ē eccl'ia vel cimiteriū. Jn eccl'ia em̄ n̄ p̄t fieri sine pcto mortali nisi magna necessitas excuset. vt patet p.c. ꝛcet domū ꝛi.d. Jmu. eccle.li.vi. Jūcto.c. relinq̄ nolum⁹. ꝛ cu. eucharistie. Et ℏ itellige ꝛ actuali ꝯtractōne rez q̄ sine strepitu fieri n̄ p̄t. Sec⁹ esset i vēditione candelarꝫ q̄ sine ℏbis fit. Aut i ꝯuētiōe alicui⁹ rei emēde vl̄ vēdende postea. q̄ n̄ esset mortale pctm̄. Jtē ex circūstātia cōmertij: qđ q̄dē est dānosuꝫ rei publice. sic cū q̄s emit vili⁹. vt chari⁹ vendat.⁊ cū dāno reipublice. sic sunt illi q̄ totū granū emūt. vl̄ oēs merces ⁊ hmōi. vt postea vēdāt mō suo. Si ℨo cōmerciū est vtile reipublice. sic illud q̄ merces portant ꝛ terra vbi abundāt ad aliā vbi ꝛficiūt vl̄ illud q̄ d vna re fit alia sic faciūt artifices d lana pannū. ꝛ cera cādelas.⁊ hmōi. vl̄ illd q̄ q̄s cōfuat res q̄s emit vt vēdat tp̄e ꝛbito. eo q̄ licet nō p̄t stare emere. sic ist̄ licet negociari si alie circūstantie adsunt. Aliꝫ aūt est dānatōis.⁊ ꝛ his loqt̄ Chrys. lxxxviij. di. ejcies.⁊ no. Sco. in. iij. xv. di. q.ij. ar. ij.

¶ Utꝫ ille q̄ chari⁹ vendit q̄ꝫ emit i eodē loco licite ℏ facere possit: R. Alex. vbi.s.ti. d legibꝫ q̄ si id p se emit ⁊ postea ꝓcessu tp̄is n̄ indiget licite vēdere p̄t p p̄cio occurrēti: q̄uis sit charius q̄ꝫ q̄n emit. q̄ nō ad ℏ emit ⁊ lucꝫ aducit rōe tp̄is. Si ℨo emit vt vēderet tp̄e q̄ charius erit sic si fecit p vtilitate terre sue. s. ne hoies postea idigerēt ⁊ n̄ inuenirēt. ⁊ ipe aliq̄d lucraret p sua sustentatōe ⁊ sue familie. vl̄ si a casu aliq̄d emit p bono foro: ⁊ postea inuenit q̄ illud vult emere p chariori: ⁊ ꝯcurrāt ea q̄ dico.s. Emptio.§.vij.cū aliꝫ circūstātijs p̄dictis ℏ sic licez laicꝫ n̄ clericꝫ. Si aūt fecit solū vt lucraret sine aliq̄ vtilitate reipublice. imo pot⁹ cū dāno: sic peccat mortal'r. vt patet p d.c. ejcies.⁊ ist̄ itellige illud.c. q̄cūq̄ ꝛpe. xiij. q. iij. vbi turpe lucꝫ dr ꝛpe vindemie vili⁹ emere vt chari⁹ vēdat. ist̄ ꝯcordat Hu.⁊ Lau. xiij. q. iij. si q̄s.⁊ Tho. ij. ij. q. lxxvij.⁊ Pa. in. c. i. ne cle. vl̄ mo. Nō tñ tenet ad restitutōez talis turpis lucri ꝛ necessitate. ꝓ ꝛ ꝓsilio fm Rodo. Nisi forte fuisset cā tal' exclescētie. puta q̄ ro tū emit vt chari⁹ postea posset vēdere. q̄ sic teneret ad restitutionē dānificati si tale damnū alias nō occurrisset. Quid ꝛ artificibꝫ q̄ faciunt artē q̄ nō est nisi ad malū. vide.s. Ars.

Neophitus dicit nou⁹ i fide vel religione. vt xl. viij. dist. c. q̄m. ⁊ c. sicut.

¶ Utruꝫ neophit⁹ in fide possit ordinari: R. q̄ nō. etiā ad minores ordines. vt patet in.§. i. ⁊ d.c. q̄m. ea. dist. 1

Nigromātia vide.j. Sortilegium.

Nominatim q̄s dr interdictus vl̄ excōicat⁹: R. Pa. in. c. i lateranē si. ꝛ p. q̄ vbi agit ꝛ pena in currēda ipo iur. sic n̄ dicit q̄s noiatim: nisi exp̄mat ei⁹ ppriū nomē. q̄ ℏ importat ethimologia vocabuli.⁊ ist̄ odiosis n̄ ē recedēdū a ppria significatōe ℽbꝝ: nisi ꝛ mēte ꝯstet. vt i. c. statutū. ꝛ elect. li. vi. Nisi circūstātie sint ita exp̄sse ⁊ stricte q̄ ex toto ip̄ortāt vices ppriij nois. facit. ℏ. l. ij. ff. ꝛ libr.⁊ posthu.⁊ insti. ꝛ exhe. libr. §. noiatim.⁊ i. l. q̄tiēs. §. si q̄s nomē. ff. d here. insti. facit. l. certū. ff. si cer. pe. vt puta dr filij⁹ petri q̄ n ℏ z nisi vnicū filiū.⁊ hmōi. Et sic itellige z li. mita Inno. i d.c. in lateran̄. ℏ etiā sequit̄ glo. ⁊ Jmo. i cle. i. d vi.⁊ ho. cle. i ver. noiatim. Si ℨo nō agit ꝛ pena i currēda ipo facto. tūc etiā dicit noiatim exp̄ssus q̄ p circūstantias nō sic

strictas exp̃mit. Et sic intellige ꝛ limita glo. et Pau. i cle. 1. d̃ vi. ꝛ ho. cle. i ꝯ. noiati. ꝛ glo. i. c. cõstitutõez. de sen. excõ. li. vi. Puta si diceret mgr carpẽtari⁹ tal' loci. iunioꝛ. ꝛ hmõi. qd̃ no. bñ. Et ad glo. in. c. a nob. el. i. d̃ sen. excõ. quã videt seq̃ cõiter doc. dic q intelligit q ita sũt excõicati qi noiatim fuissent exp̃ssi. sz ñ q dicit noiatiz excõicati. qz q̃s p̃t excõicari. lz ñ noiet

Notarius vide Tabellio.

Notoꝛiũ dicit triplex fm glo. i. c. vña. de coha. cle. ꝛ m'lie. ibi Pa. seq̃t. s. notoꝛiũ p̃sumptõis. ꝛ istd est gñ ius vehemẽter aliq̃d p̃sumit. vt i filiatõne q ex ꝛiectur⁹ a iure inducꝛ d̃ notoꝛia. ꝛ idem est istud notoꝛiũ sic p̃sumptio iur⁹. Scdm est notoꝛiũ iur⁹. qz i iure siue i iudicio ozit. sic cuz q̃s ꝛuincit i iudicio. vl' spõte ꝛfitet: vl' p sñiaz d̃nat i iudicõ. Terciũ ẽ notoꝛiũ facti: ꝛ istd ecũ ppl's est test⁹ alicui⁹ facti: ꝛ nõ est loc⁹ inficiatõi. vt no. Arch. ij. q. i. d̃ mãifesta. ꝛ dn⁹ tex. i. c. cũ dilecto. de pur. ca. Et d̃ notoꝛiũ facti clara ꝛ famosa locutio ex euidẽtia rei surgẽs q̃ tergiuersatõe aliq̃ celari nõ p̃t. vt pbat i. c. tua. de coha. cle. ꝛ mu. ꝛ. c. euidẽtia. d̃ accu. Et istud notoꝛiũ facti est triplex. Primũ facti pmanẽtis vt q palatiũ dñoꝛ est i platea. ꝛ sic d̃ notoꝛiũ q̃si res nota oĩb volentib videre eã. facit autẽ. q̃ semel. C. qũo ꝛ qñ iu. ꝛ d. c. euidẽtia. Scdm ẽ facti trãseunt⁹ ꝛ ñ redeũtis. vt si i ꝛspectu ppli sit aliq̃s interfect⁹. sil'r vox pconis. qz notoꝛiũ est p tũc: nõ p nũc. ꝛ sic intelige qd̃ no. glo. in d. autẽ. q̃ semel. Terciũ ẽ facti interpolati. exẽplũ i eo q̃ parat⁹ est mutuare sb vsur⁹. ꝛ de meretrice qz nõ semp mutuat vl' peccat. Sz Bar. post Jaco. de butri. in. l. ciues. C. de appel'. dicit q notoꝛiũ est qd̃ hz actũ pmanentẽ. vt edicta i albo p̃toꝛio. ꝛ q̃ i platea est palatiũ dñoꝛ. Illa aũt q̃ nunq̃z habuerũt actũ pmanẽtẽ. vt vox pconia. ꝛ hmõi. nõ possunt trãsire i notoꝛiũ. sz bñ in manifestũ.

¶ Sz q̃t hoim sciẽtia req̃rit ad faciẽdũ notoꝛiũ facti: ℟. fuerũt varie opiones. Sz mihi placet opinio glo. in d. c. de manifesta. q̃ dicit sufficere sciẽtiã. p. hoim ad min⁹. Quã sic intelligo. vt colligo ex Pa. in d. c. vña. q si vicinia nõ hz. p. hoies seu psonas ñ p̃t oziri notoꝛiũ. Si ꝛo hz. p. psonas solũ optet oẽs sciãt. si aũt hz pl⁹ optet q oẽs sciãt vl' maioꝛ ps. ꝛ illa ps ñ sit minoꝛ. p. psonis. Et q tal' vicinia faciat notoꝛiũ. habes dnũ tex. i d. c. cũ dilecto. ꝛ sic ptz q ñ req̃rit scia totiꝰ ppli vt volũt aliq̃

2 ¶ Utr̃z i notoꝛijs sit ordo seruand⁹ iuris: ℟. Pa. in d. c. vña. q vbi agit d̃ ꝛsanguinitate p bãda req̃rit. sz i alijs nõ nisi sola citatio. Et h̃ intellige verũ vbi ꝛstat q nlla defensio cõpetit vel p̃t cõpetere. Sed vbi p̃t cõpetere sic est necesse huare. sz nõ omis solẽnitas solita. Sil'r requirit pbatio notoꝛij p duos testes ad minus. notat glo. in. l. iij. ff. de testib. nisi sit notoꝛiũ facti pmanẽtis. vt in d. c. euidẽtia.

Nouale in p̃uilegijs pijs locꝛ cõcessis. itelligit ois ager d̃ nouo ad cultũ redact⁹. de q̃ nõ extat memoria q aliq̃n fuisset cult⁹. d̃ ꝛbo. sig. c. q̃d p nouale

Nouicius ppie dr̃ q̃ habitu religionis accepto nõdũ p aliquã pfessionẽ astrictus experit religionis austeritatem

¶ Quis possit esse nouic⁹ ppe: ℟. q q̃libet q̃ ẽ rõnis capax. ꝛ putes. xx. q. i. p totũ. ꝛ d̃ regu. c. cũ sim⁹. ꝛ q̃libet q̃ p̃t esse religiosus. ꝛ q̃s sit. vide. j. religiosus. §. iij. Uñ licet añ ãnos puertatꝛ: vel oblat⁹ a parẽtib. aut alias q̃s possit suscipe habitũ. tamẽ ppie nõ est nouic⁹. qz expiri non p̃t q̃d sit castitas: nec malicia p̃t supplere etatẽ. vt in. c. ad nostrã. ꝛ. c. significatum. de regula. ꝛ ideo optet cõpleuerit. xiij. annũ masculꝰ. femina vero. xij.

¶ Per q̃tũ tps debet q̃s esse nouicius: ℟. q regulariter p annũ. vt i. c. ꝛsald⁹. xvij. q. ij. ꝛ i. c. ad aplicaz. de regu. Tñ qz istud tps dat in faoꝛẽ nouicij. vt experiat: ꝛ sil'r monasterij. vt p̃tet si p eis ꝛuenit. Jõ plato cũ ꝛuentu ꝛscientie. ꝛ interueniẽte volũtate nouicij p̃t añ annũ pfiteri. ꝛ tenet pfessio. licet male faciat plati si sine magna discretõe h̃ faciat. vt i d. c. ad aplicaz. Fallit h̃ in monachis q̃ habẽt monasteria in insulis multũ rigidis. q̃bꝰ phibẽt nec ante decimũoctauũ annũ aliquẽ recipiant ad pfessionẽ. vt in. c. qz i insulis. d̃ sta. regu. Quã q̃dẽ phibitõez Joh. an. ꝛ post eũ Pa. in d. c. qz in insulis. extendũt ad frẽs minoꝛes ꝛ pdicatoꝛes. vt nõ recipiãt ad pfessionẽ aliquẽ añ decimũoctauũ annũ. ꝛ placet mihi p ideptitatẽ rõnis exp̃sse. vbi debet fieri extẽsio legꝭ. vt. s. dixi Lex. §. vi. Etiã fallit in oĩb mendicãtib. qui nõ possunt recipe ante annũ cõpletũ pbationis ad pfessionẽ. vt in. c. non solũ. ꝛ. c. ꝛstitutionẽ. de regula. lib. vi.

¶ Sz q̃d si q̃s ñ obstãte phibitõe recipiat ad pfessionẽ añ annũ pbatõis. vl' añ tps debitũ: ℟. q si q̃s recipiat ad pfessionẽ añ annos puertatꝛ pfessio nlla ẽ ipo iure. vt i dictis. c. ad nostrã. ꝛ. c. significatũ. Et h̃ i quacũq̃z religione. Si ꝛo q̃s recipiat añ decimũoctauũ ãnũ.

vbi nō est recipiend⁹. Host.tenet q etiā nll'a sit pfessio ppter d.c.qz in insulis.z cōiter ipm recitādo trāseūt doct.z facit p sua opiniōe.l. nō dubiū.C.de legi.z regula q ꝯ ius.de re.iu. li.vi.Pa.videt dubie loq.an sit obligat⁹ illi religioni quā pfessus est tm.Ꝫz tn q saltē i genere sit obligat⁹ affirmat.Ꝫz ego credo q nō religiōi in genere.sz i specie illi quā pfessus est obligat.qz talis phibitio pncipal'r respicit fauorē pfitētis.cui ipe pt renunciare.Et h̄ iudicio meo apte pbat p d.c.ad aplicaz.vbi patet q abbatib⁹ phibet receptio añ annū.aliter nō punirent faciētes ꝯtrariū z facta tenēt Et sic ad.l.nō dubiū z regulā q ꝯtra ius.pt dici q nō est nll'a qz alio iure sustentat.s.dicto.c. ad aplicaz.Hi aūt loq̄mur de pfessione q̄ fit añ annū pbatōis sic tenet.vt dictū est.Nisi i religiōe mendicantiū in q̄ pfessio facta añ annū pbationis cōpletū nō obligat nisi religioni i genere.nō aūt illi quā ḳs pfessus est h̄m q infra dicā.Et illi tales q̄ receperūt aliquē sciēter peccauerūt mortal'r.Et nō pñt ampli⁹ ad pfessionē recipe.z vlteri⁹ debēt pūiri pena q̄ p grauioꝛib⁹ culpis solet infligi.vt i d.c.nō solū.

4 ¶Ꝫz nunq̄d si durāte suspēsione pdicta recipiet aliū ad pfessionē efficiet irregularis?R. Be.in d.c.nō solū.q nō:qz optet q act⁹ q̄ fit post suspensionē sit act⁹ d attributis certo ordini.cuiusmodi nō est receptio ad pfessionem. Igit nō erit irregularis.quāuis alij dicant q sic.z non bene.

5 ¶Ꝫz ḳs potent absoluere a dicta suspēsione R. Be.i d.c.nō solū.tenet q sol⁹ papa.qz cū c.nup.de sen.excō.nō habet locū i inferioꝛib⁹ epo.z isti sint exēpti Ergo cū ab epo ñ possint absolui necē habēt ire ad papā.Ꝫz ego cū teneā q d.c.nup.habeat locū etiā i curato vt apte loquit iō poterūt absolui a plat⁹ suis.Et sic ꝯtrarie opiniōes q̄ sunt i d.c.nō solū.z recitat Be.sic distinguēdo:q aut suspēsio ē ad tps. z sol⁹ papa absoluit.nec h̄z locū d.c.nup.Aut nō est ad tps.z sic habet locū.z h̄ tene qđ seq̄t glo.ibidē.d q̄ vide.s.Absolutio.i.§.iiij.

6 ¶Utr̄ pdicta pena.c.nō solū habeat locuz in monialibꝫ sctē Clare z pdicatoꝝ?R. Be.q sic cū dño Lappo.z licet ex ꝓuilegio habeāt pꝛo pꝛiū.z nō mendicēt p h̄ nō tollit quin sint d ordine mēdicantiū.nec ꝓuilegiū i vno valet ad oīa.Qđ limito de illis pꝛime regule sancte Clare.Ꝫz d minoꝛistis nō credo cū ex regula habeāt ppꝛiū.Et attēde ad eoꝝ regulā.an habeāt ppꝛiū.z sic nō extēdit ad eas:an ñ possint hr̄e:z sic extēdit.q̄uis ex ꝓuilegio habeāt possessiones.vl' de facto nō mendicēt.

¶Quero qñ incipit ann⁹ pbationis?R.q̄ a 7
die z hoꝛa impositōis habit⁹.dūmodo sit pu
bes q̄ ad alias religiones.sz q̄ ad minoꝛes p
dicatoꝛes.z mōasteria i saluaticis insulis opoꝛ
tet habeāt annū.xvij.cōpletū.vt patet p pdi
cta.c.ad nostrā.c.significatū.z c.qz i insulis.

¶Nunq̄d furiosus pt esse nouici⁹?R.q ñ.ac 8
cipiēdo nouiciatū p anno pbatōis.vt d regu
la.c.sic tenoꝛ.Un̄ si stetisset in religione p cen
tū annos nunq̄ poterit pfiteri.z si pfiteꝛ pfes
sio nulla est.sic nec mr̄imoniū ꝯhere.vt.ff.de
spō.l.furoꝛ.Nec ratificat p ratihabitionē post
q̄ fuerit sane mētis.Sic nec pfessio facta añ
annos pubertat⁹.nisi p relationē habit⁹ idu
cent⁹ pfessionē tacitā post q̄ est sane mentis.z
cōpleuit annos pubertatis.aut p pfessionē ex
pꝛessaz se obligauerit.vt patet p.c.i.de voto.lib.
vi.facit.c.sicut tenoꝛ.de regula.z placet mihi.
q̄uis Host.z cōiter eū seq̄ntes videant tene
re q ratificet.si non ꝯtradicit.sz p seuerauerit
post q̄ē sane mētis z pubes factus.z idē dicūt
d impubere.sz tu tene istud p seuerare.vt dixi
cū declaratōe habit⁹ inducētis pfessionē tacitā.

¶Utr̄ nouici⁹ possit exire?R.q sic libere sine 9
omi licētia.vt patet i.c.statuim⁹.de regu.pꝛo
pter verbū libere.nec incurrit i aliquā inhabi
litationē q̄ ad oꝛdines vl' bñficia eccleiastica
vel secularia ex tali egressu.patet h̄ ex.c.postu
lasti.de regula. Fallit h̄ in illo q̄ pfessus est ra
cite.vt patet in d.c.statuim⁹.

¶Quid de bonis q̄ donauit religioni ante in 10
gressuz:vl' in ipo ingressu?R.Pa.i.c.qđ a te.
de cle.ꝺuūg.q si donauit oīa.tūc i dubio vide
tur donasse causa mort⁹.Un̄ causa cessante q
pfessionē tacitā vl' expꝛessaz.reuocat inde rece
dendo.ar.l.seia.in fi.i.R.ff.de dona.cā moꝛ.
z.l.nō oīs.in pn.ff.si cer.pe.Facit qđ no.Bar.
in auten.ingressi.C.de sa.san.eccle.Et idē di
cit Bar.ibidē de illo cui⁹ pfessio n̄ tenet.q̄uis
pfitens crederet tenere qđ recupabit.qđ pbat
p.l.si pr̄.z.l.nec apud.C.de here.instī.vbi q̄s
credens aliquē fratrē vl' filiū.z hac ꝺceptione
ne reliq̄t bona sua.repto cōtrario auferunt ab
eo z veniūt ad succedētes ab intestato.vt d.l.
si pr̄.Si vo nō donauit oīa sz aliq̄ solū.z sic
dico nō videt donasse cā ingressus.z iō nō re
cuperabit.ar.eoꝝ q̄ habent in.c.beneficiū.z.c.
ꝺstitutōez.de regula.li.vi.Et sic limita z itel
lige Host.z Pa.in d.statuim⁹.q̄ vident cōtrariū.Sil'r nō recupat si donauit non causa
ingressus sz ex interuallo.vt in.c.fi.de dona.z
l.pfecta donatio.C.d dona.q̄ sb modo.Idē
dicit Bar.vbi supꝛa d illo q̄ sciebat pfessionē
non tenere q donata nō recuperabit.qz videt

donasse. l. cuiꝰ per errorē. ff. de reg. iurꝫ. ⁊ l. campanus. ff. de oper. liber. Et intellige q̄ ad iuris ꝓsumptionē ⁊ in dubio. Sed in ꝺsciētia vel alio modo vbi potest sciri q̄ solū donauit causa ingressus. ⁊ nō alio modo. sic recupabit. qz semp videt datū causa mortis.

11 ¶ Quid de bonis nouicij morientis añ pfessionē tacitā vl' expssaz: R. Ly. ⁊ mlti alij docto. in d. auten. ingressi. tenuerūt q̄ debēt spectare ad mōasteriū. qz ibi moriēdo videt mori vt monachꝰ. Idē tenet do. Anto. in. c. in ꝓsentia. de ꝓba. Bar. in auten. si q̄ mlier. i fi. C. de sa. sanecclē. p̄ fata opi. allegat. c. fi. de suc. ab itestatū n̄ firmat sz dicit relinq̄ndū canonistz. Pa. in d. c. i ꝓsentia. distinguit ⁊ bñ. q̄ aut intrās expsse ꝺtulit dona sua mōasterio Et sic est vna opinio p̄dictoz q̄ sunt monasterij. si nō expsse reuocauit. Si vo expsse nō ꝺtulit sz simpliciter intrauit causa pbatōis. sic succedēt priores ⁊ nō monasteriū. Nā cū iste nō fuerit religiosus cū effectu. c. religioso. de sen. excō. li. vi. bona eiꝰ nec tacite nec expsse transierūt in monasteriū. p̄sertim cū adhuc hr̄et facultatē

12 faciēdi testamētū. Jō ꝓximiores succedēt.

¶ Quō nouiciꝰ efficit tacite pfessus: R. q̄ tribus modis efficit tacite pfessus. Pmo fm Jo hā. an. ⁊ do. Anto. ⁊ Pa. i. c. vidua. de regula. q̄n se ingerit actibꝫ q̄ solū ꝺuenīūt pfessis ō iure vl' ꝺsuetudie. ⁊ h̄ facit ex certa sciētia. s. sciēs solū cōuenire talē actū pfessis. Itē q̄ h̄ faciat spōte: ⁊ nō ex metu. Itē q̄ p triduū in eodē ꝓposito pseueret aut loco pseuerātie tridui q̄ ferent cū habitu pfessoz distincto in forma scissura vl' colore. Aliter vno istoz deficiēte. nō inducit pfessio tacita. puta si faciat nesciēs cōpetere solū pfessis vl' ex metu: vl' sine pseuerātia tridui. dūmodo loco pseuerātie tridui nō ponat habitꝰ pfessoz. qz idē facit qđ triduū. Secūdo inducit tacita pfessio ex relatō habitꝰ pfessoz. Dūmodo faciat ꝓmo sciēter sciēs solū ꝺuenire pfessis. ⁊ sciēs q̄ ex tali hac assumptione de iure vl' cōsuetudine inducit pfessio fm Jnno. ⁊ do. Anto. Itē sc̄ō q̄ habitꝰ pfessoz sit distinctꝰ in colore vl' forma aut scissura Tercio q̄ spōte. Quarto q̄ dē ei ab eo q̄ ꝓt in corꝓorare religioni. Aut eo ꝺsentiēte accipiat fm Pa. in d. c. vidua. ⁊ facit. c. porrectū. de regu. Quito q̄ dē pseuerātia tridui in eiꝰ relatione. ⁊ sic intelligē. c. institutionē. in fi. d̄ regu. li. vi. Quidā tn excipiūt duos casus i q̄bꝫ nō req̄rit istud quintū. s. pseuerātia tridui. Primus si i infirmitate suscipit. Facit. c. sicut. el. ō. de regula. Et secundꝰ q̄n q̄s priꝰ vouerat intrare ⁊ intrādo suscipit habituz pfessoz. Pa. ꝓ i. c. ad nostrā. de regula. ⁊ dubitat d̄ h̄. Sed ego audacter credo q̄ etiā in istz duobꝫ casibꝫ req̄rat pseuerātia tridui. p. d. c. ⁊stitutōnez. in q̄ nihil excipit. nec ego credo. Extra q̄ referatur habitꝰ in mōasterio. qz q̄tūcūq̄ referat extra monasteriū nō cēset pfessus. vt i. c. vt clerici. de regu. no. Pa. in. c. ex rescripto. d̄ iurē. Sz h̄ nota dictū Abbatz in. c. cū illoz. d̄ sen. excō. q̄ vbicūq̄ fuerit monachus. dūmodo sit sb obediētia abbatz semp fingit i claustro. ⁊ iō istud septū intelligit q̄n extra monasteriū id ē extra obediētiā alicuiꝰ ꝓlati refert. q̄ nō inducit tacita pfessio. qz cessat ꝓsumptio. eo q̄ si vellet pfiteri in traret monasteriuz. seu poneret se sb obediētia abbatz vl' ꝓlati. Tercio inducit pfessio tacita p relatōez habitꝰ nouicioz nō distincti i forma: colore: vl' scissura vltra an nūcle. eos. d̄ regu. Intellige i mōasterio fm q̄. s. dictū ē. q̄tus sit distinctꝰ alia distinctō occulta. puta qz bñdicit. ⁊ hmōi. Si vo distinctio i scissura: colore: vel forma se patēter exhibeat. sic nūq̄z inducit pfessio. etiā si ferat p. xx. annos. vt notat i cle. eos. i glo. ⁊ Pa. in. c. ex pte. d̄ regu. Addit ab aliq̄bꝫ. sz ego n̄ teneo. Quartū inducēs tacitā pfessionē q̄n q̄s habuit absolute ꝓpositū mutādi vitā. ⁊ patz p. c. ꝺsulti. ⁊. c. statuim. d̄ regu. ⁊. c. bñficiū. ⁊. c. nō solū. de regu. li. vi. Sz q̄ō h̄ itelligat fuit diuersa opinio. Sz verior ē opinio q̄ tūc ꝓpositū dr absolutū mutādi vitā q̄n q̄s facit votū pseuerādi i religiōe ⁊ n̄ aliter Un q̄tus q̄s ingrediat religionē cū ꝓposito pseuerādi n̄ ꝓpter h̄ efficit tacite pfessus. imo plꝰ dico q̄ etiā si fecisset votū de intrādo. nō ꝓpter h̄ efficit tacite pfessus. imo ꝑt redire ad seculū sicut alij nouicij. Et qđ plꝰ est satisfecit voto. vt. j. Uotū. iij. §. xvij. Et q̄ nō inducat tacitā pfessionē factū votū de intrādo vl' volūtas pseuerandi pbat aperte p. c. ex transmissa. de renun. vbi iudicio meo est tex. clarꝰ. si non cauilleť. imo plꝰ dicit dn̄s Lardi. in ꝺsilio facti. ⁊ sequit Pa. in dicto. c. ꝺsulti. q̄ etiā ille q̄ fecit votū de pseuerādo nō efficit tacite pfessus p relationē habitꝰ nouicioz distincti. vnde si postea egrederet ⁊ ꝺtraheret mrīmoniū. dicit mrīmoniū tenere. ⁊ ad. c. nō solū. ⁊ alia capitula q̄ videnť cōtrariare R. q̄ loquunť q̄ talis nō potest redire ad seculū sine peccato mortali exquo absolute habuit ꝓpositū mutandi vitā. s. fecit votū pseuerandi. sed nō dicunt q̄ sit tacite pfessus. et ideo istud tenet qz verius.

¶ Nic aduerte q̄ sicut pfessio expssa que diri- 13
mit matrimoniū postea ꝺtractū nunq̄z inducitur q̄tumcūq̄ q̄s vouerat nisi fiat i manibꝫ

illi⁹ q̄ habet ptātez recipiēdi z incorpōrādi religioni quā pfitet fm Be. in d. c. ⁊stituto ez. z c. vnico. de voto. lib. vi. z Lap. z Innoc. Jo. mo. z Joh. an. in d. c. porrectū. Vl' nisi qñ fuit facta i manu alteri⁹ recipientis noīe dicti plati. z ipe ratificauit añqz ⁊heret. sic pari rōne i tacita. Et iō ingressio i actibz pfessoz. vl' relatio habit⁹ z hmōi supdicta si debēt inducere tacitā pfessionē optet fiāt scientibz illis q̄ pñt incorporare: z ⁊sentientibz. aliter nō inducit ptūcū qz ds talia faciat. qđ no. qz sepe in practica

14 ¶ Nota etiā q̄ pfessio tacita q̄ fit infra annuz ñ obligat tacite pfessū illi religiōi pcise sic⁹ exp̄sse. vt oñdit tex. i d. c. ⁊stituto ez. Hz bñ obligat illā religionē in q̄ tacitā pfessionē fecit si bi. qz eū expellere nō poterit. aliter ñ esset iste religiosus ve: z sic si ⁊heret teneret mrimoniū. cui⁹ ⁊trariū dicit tex. i d. c. vnico. de voto. lib. vi. Rō: qz si illa ñ teneret sibi in q̄ pfessus ē tacite ml'to min⁹ alia. z sic si nll'a vellet eū recipe remaneret religiosus nulli⁹ religiōis. qđ ē impossibile. z iō nō poterit eū inuitū expellere ex q̄ ⁊sensit vt tacite pfiteret. Illa autē pfessio q̄ fit p relationē habit⁹ vltra annū obligat illi religioni i specie. cle. cos. ꝺ regula. In foro tñ aīe nō teneť nisi religiōi i genere. si modo p talez relationē ñ habuit aīm obligandi se. Ex ḥ potes colligere z ⁊cordare. q̄ ad ⁊sciam doctoz sic. Professus tacite in vna de religionibz approbatis ñ teneť illi pcise. sz solū vni i genere z si ⁊hit nō tenet mrimoniū. Professus expl'se i religiōe mēdicantiū infra annū si nō intendebat se obligare nisi illi q̄ pfessus est ñ teneť. nec illi quā pfessus ē. nec alij. sz libere pt redire ad seculū. Si vo se intēdebat obligare saltē religiōi i genere sic nō pt redire ad seculū. si tñ ⁊hit tenet mrimoniū. Si tacite pfiteať obligať religiōi. z si tñ ⁊hit ñ tenet mrimoniuz. Rō: qz tacita pfessio nō phibeť in religionibz etiā mēdicantiū. vt i d. c. nō solū. sz solū expl'sa. ergo qñ habētes potestatē incorporādi sūt passi vt tacite pfiteret se obligauerūt illi. licet ipe ex bñficio iuris nō sit pcise obligat⁹ eis.

15 ¶ Utz reqrať q̄ ann⁹ pbatōis sit cōtinu⁹ vel sufficiat interpolat⁹: Rn. fm Bar. in. l. interdū. ¶. quotiēs. ff. de publi. reqrit ann⁹ ⁊tinuus. z facit pfat⁹ tex. vbi seru⁹ dicit nouici⁹ q̄ nō stetit in vrbe p annū ⁊tinuū. Facit. l. vnica. C. de pfe. q̄ in vrbe ⁊stan. Nā intermissione tpis diuersificanť mozes z opa hoīm. vt i. l. si ñ sortē. ¶. libert⁹. ff. de ꝺdi. indebi. Facit etiā qz qñ iura faciūt mentionē de certo tpe debet intelligi de tpe ⁊tinuo. vt no. glo. i rubrica. ff. de varijs z tempo. pscrip. z i. l. genero. ff. de his q̄ no. infa. z p Joh. an. in. c. i. de elec. li. vi. z videť tex. i c. cupientes. ¶. ceterz. ibidē sequit istā opinionē Joh. de ligna. z post cū Pa. i. c. ad aplicaz. de regula. Et adducit Pa. illud qđ legit z notať in. l. vbi fideiussoz. ff. de solu. vbi formať qstio notabil'. Pone q̄ statuto cauet bannitū p centuz ducatis impune posse offendi. bannit⁹ qs respectu vni⁹ debiti p quinq̄ginta. z respectu alteri⁹ debiti p alijs quinq̄ginta. z ⁊cludit q̄ nō pt talis offendi impune. qz exq̄ debita sunt diuersa nō debet ⁊iūgi ad faciēdū vnū totū. z sic est ibi casus q̄ quinq̄ginta z quinq̄ginta nō faciūt centū. z sic i casu nro. qz intermissio tpis minuit austeritatē regule. Qz duriuſ est ⁊tinuare p annū cōtinuū qs p annū interpolatū. z istud tene. q̄uis Ber. Bur. z Spec. in ti. de sta. regu. z glo. de reg. iur. in regula eū q̄ cert⁹ est. li. vi. teneāt ⁊trariū. Vl' fm alios dic q̄ loquit' qñ ds p totū vnū annū pbauit religionē z postea egredit. q̄ postea redies non optet pbet itez p aliū annū. Hz licite statim recipi poterit. qz vez est. z sic serua.

¶ Utz sit necessariū q̄ nouicius referat habi 16
tū illius religionis quā vult pfiteri. an sufficiat relatio alteri⁹ habitus: Rn. q̄ licet. glo. in. c. sup eo. de regula. arguat. tñ tenet cū Tancre. q̄ requirit relatio habit⁹ illius religionis quā vult pfiteri. Et ita habet ⁊suetudo q̄ est optima legū interpres. l. si de interpatōe. ff. de legatis. Et q̄ referāt in monasterio. qz extra monasteriū relatio habit⁹ cuiuscūqz nunqz indueret tacitā pfessionē. d. cle. cos. licet possit talis cōpelli vel ad dimittendū habitū talez. vl ad intrandū monasteriū. vt no. Pa. in. c. clerici. de regula. z limita vt. ¶. ij.

¶ Utz valeat ptestatio impedire tacitā pfes 17
sionē: Rn. q̄ sic fm Hostiē. z Joh. an. z Pa. in d. c. vt clerici. z glo. in d. cle. cos. Et ideo q̄ nō vult tacite pfiteri ptestet q̄ p relationes talis habit⁹ nō intendit tacite pfiteri

¶ Utz nouicij obligent ad pcepta regule: Rn. 18
q̄ nō. nisi eo modo q̄ alij expiant. Debet tñ induci vt eā seruēt qtēn⁹ ptent ei⁹ austeritates. licet aliq̄d sit indulgendū eis ne retrocedant vt in. c. qđ scripsi. xxxv. q. ij.

¶ Utz nouici⁹ possit eligi in platū alicui⁹ reli 19
gionis: Rn. q̄ nō ad platos alicui⁹ religionis vt patet in. c. null⁹. de elec. li. vi.

¶ Utz nouicij possint ordinari: Rn. q̄ nō. etiā 20
ad primā tonsurā. vt i. c. mōasterijs. xix. q. ij.

¶ Utz sit excōicat⁹ q̄ nouicij percutit violen 21
ter: Rn. q̄ sic. de sen. excō. li. vi. c. religioso. Hz aduerte hic q̄ accipit large etiā p eo q̄ est infra annos pubertatis indut⁹ habitū religionis i

mõasterio. possent tñ pr̃ ac tutores ipuberē re
uocare si sine eoz̃ cõsensu itrauit. xx. q. iij. c. ij.
22 ¶ Utz̃ bñficiū igredictis religionē vacet? R.
q̃ ñ. Nec infra annū pbatōis ei⁹ pt alteri cõfer
ri: nisi de ei⁹ cõsensu: vl̃ nisi cõstet q̃ habeat ani/
mū absolute mutãdi vitã. Sz p aliū dfuiet
assignata sibi eiusdē bñficij portione cõgrua.
vt notat? i. c. bñficiū. de regula. li. vi. Et sz Jo.
an. ibidē. Reliq̃ fruct⁹ bñficij cõseruabunt. vl̃
i vtilitatē ecclie expēdent. c. q̃ sepe. de elec. lib.
vi. Nec interz ipe nouicl⁹ eos habebit. q̃uis
Ber. bri. tenuerit q̃ imo sui erūt. z pdicta p/
uisio mandabit execūtōi p epm. c. cū ex eo. de
elec. lib. vi.
23 ¶ Sz nūqd poterit bñficiū nouicio cõferri? R
q̃ ñ. Ad epatū tñ eligi pt. de elec. c. null⁹. li. vi.
24 ¶ Utz̃ canonic⁹ i nouiciatu dbeat vocari ad
electōez epi? R. Jo. an. i. d. c. bñficiū. q̃ ñ. Sz
sec⁹ essz de patrono: vl̃ eo ad quē nō iure colle
gij sz iure singl'ari electō ptinet q̃ dz vocari.

1 **Optie** q̃d sint habes. s. mri
moniū. i. q̃ idē sūt.
s. Patrimoniū. iij. Impedimēto. i.
2 ¶ Utz̃ sint bñdicende? R. q̃ sic. si null⁹ ipoz̃
aliꝫ nuptijs cõctis fuit bñdict⁹. Si vo alter
eoz̃ i alio mrimonio fuit bñdict⁹ ñ dbet itera
ri: q̃ alter sine altero nō dbet bñdici sz bñdi/
ctio dimitti. Tho. vo i. iij. di. xlij. tenet q̃ vir
go licet cõhat cuz bigamo dbet bñdici. q̃ sal/
uat aliq̃ mõ significatio. Hoc credo vez vbi
cõsuetudo h̃ habet sm Ber. in. c. vir aūt. de se/
cundis nuptijs. Aliter pbiter bñdicēs biga/
mos dbet ad sedē aplicaz mitti suspensus ab
officio z bñficio. vt i. d. c. vir aūt. Sz veri⁹ dic
sm Joh. an. q̃ ista pena intelligit cõtra sacer/
dotes q̃ bñdicūt secūdas nuptias viuēte alte
ro. Itē cõiter tenēt docto. cū Hostie. ibidē q̃
nō est suspensus ipo iure sz suspendend⁹.

Nunciatio noui opis est phi
bitio facta illi qui
aut edificat: aut edificij formā mutat i alteri⁹
piudiciū: qđ est edificiū nouū facere. vt. ff. de
no. ope. nū. l. pe. §. op⁹ nouū. Sz q̃ antiquuz
reficit op⁹ nouū ñ facit. d. l. i. §. si q̃s edificiū.
Intellige nisi ex toto esset dstructū. vt no. in
c. cõsuluit. de iude. Uñ nihil aliud est nuncia
tio nisi phibitio noui opis. d. l. i. §. nunciam⁹
z eo. ti. c. significantibꝫ.
1 ¶ Quibꝫ de causis fit dnūciatio noui operis?
R. q̃ tribꝫ. Primo gra iurꝫ ppriꝫ cõseruandi.
Secõdo dãni dspellendi. Tercio publici iuris
tuendi. d. l. i. §. nūc videm⁹. z. §. nūciatio.

¶ Pro quibꝫ optbꝫ pt fieri nūciatō hec? R. q̃ 2
tm̃ p illis opibꝫ q̃ solo cõiūcte sunt. vel in solo
fiūt. quoz̃ edificatio vel dmolitio videt opus
nouū. vt d. l. i. §. h̃ aūt edictū. Et ad futura ñ
ad pterita fit vt ibidem.
¶ Utz̃ hec dnūciatio siue phibitō se extēdat 3
ad eccl'iaz aut locū religiosuz? R. q̃ sic. cū nō
sint in piudiciū alteri⁹ cõstruēda. vt in. c. i. eo.
ti. Fallit in casu q̃n ep⁹ ppter necessitatē ppli
aliā eccl'iaz vult edificare. licet sit in piudiciū
aliaz̃ eccl'iaz̃. de ec. edi. c. ad audientiā.
¶ Utz̃ hec nūciatio se extendat ad purgatio/ 4
nē cloacaz̃ z riuoz̃? R. q̃ nō. qz publice vtili/
tatis z securitatꝫ est riuos z cloacas curare. ff.
eo. l. de pupillo. §. si q̃s riuos.
¶ Qualiter fit hec nūciatō? R. tripl'r. Primo 5
p ptoris inhibitōez. Secõdo cū simplici ꝓbo i
hitēdo. Tercio p iactū lapilli sic dicēdo. nun
cio tibi op⁹ nouū p iactū lapilli. z statiz̃ pficit
at lapidē in ope ipo. Et istud terciū est melꝰ
q̃ pma z scda nūciatio cõstituit in possessione
z certificat possessorē eū q̃ vult edificare. sz per
iactū lapilli nō. vt d. l. de pupillo. §. meminis
se. z d. l. i. §. in opis. Dicūt tñ aliq̃ q̃ dbet fieri
ter iactio lapilli. ar. ff. de re iudi. l. cõtumacia.
xij. q. ij. indigne. de cõsti. c. ex litteris.
¶ Cui dz fieri hec nūciatio? R. q̃ dño vl̃ pcu 6
ratori. suo. puero. vl̃ fabro. seu illi q̃ fabricat.
d. l. de pupillo. §. nūciare. Et dbet fieri i rẽ/
senti z ipo ope z ñ tm̃ dño. sz illis q̃ ibi sunt.
¶ Quot modis ẽmutat hec nūciatio? R. q̃ qt 7
tuor modis. Dño vbis expẽsse. ff. e. ti. l. nō solũ
. §. sciẽdũ. Secõdo p trãsactionẽ. ff. eo. ti. l. i. §.
inde q̃rit. Tercio morte nūciatoris. d. l. nō so
lũ. §. morte. Quarto satisdatiõne. Uez̃ est q̃
dnūciãs hz tres mẽses ad dliberãdũ an ve/
lit docere de iure suo: aut recipe cautōez de dmo
liẽdo i q̃bꝫ dnūciat⁹ nō poterit edificare.
Sz si infra tres mẽses ñ oñdit de iure suo post
ipos tres mẽses caueat dnūciat⁹ de ope dmo/
liẽdo z edificet. C. e. ti. l. vnica. z i. c. vlti. eo. ti.
¶ Quis effect⁹ nūciatōis? R. q̃ q̃cq̃d edifica/ 8
tũ ẽ post eã dmoliri dbz expẽsis ipi⁹ edificãtiz
d. l. i. §. i. z. l. ptor. §. i. eodē. z extra eodē p totũ

Obedientia que est ho
minis ad
deũ sic diffinitur ab Anselmo. Obe
dientia est affectio voluntatis coniuncte dco:
sicut econtratio. Inobedientia est affectio vo
luntatis diabolo instrumentaliter copulate.
quia sicut homo p instrumentũ opat. sic dia
bolus p inobediẽtiã sepat hoiez a deo. Be. iij. z
xi. q. iij. §. quidẽter. Obedientia q̃ est hois ad

hoīez est debita reuerētia minoris ad maiorē.

1 ¶Utr̄ q̄s teneat obedire ī oīb⁹ suis maioribꝫ R. q̄ triplex ē supioritas. Prima ē in spūalibꝫ Scōa est ī tpalibꝫ: q̄ ad regimen reipublice. Tercia est in tpalibꝫ: q̄ ad regimē pprie familie. Et iō fm Alex. in. iij. pte sūme ī tercio pcepto. obediētia limitat fm gradū supioritatis Illi em̄ q̄ p̄est spūalibꝫ obedicdū ē ī spūalibꝫ necessarijs ad salutē vl ad h̄ ptinētibꝫ. sic papę epō ꝛ ceteri⁹ plati⁹ eccl'iasticis ab his q̄ subiūcunt iurisditōi eoꝝ dñis ꝛ pncipibꝫ. q̄ p̄sūt tpalibꝫ ad rēpublicā ptinētibꝫ. sic eis in h̄ est obedicdū ab eoꝝ subdit⁹. si mō ptās eoꝝ n̄ sit vsurpata fm Rich. in. ij. di. vlti. q̄ si est vsurpata nō tenent nisi ppter scandalū. Et aduerte q̄ eccl'iasticī nō sunt sbditi dn̄oꝝ tpaliuꝫ. ꝛ ideo nō p̄nt eis aliq̄d p̄cipe. de ꝛ sti. c. ecclesia. Patri aūt carnali cū pest cure rei familiar⁹ de bet ei obediētia a filijs. ī his q̄ ptinēt ad dispositionē rei familiar⁹. Uñ talibꝫ ī pfatis n̄ obdictes sciēter ꝛ sine rōnabili causa: tī re alicuius importātie: aut ex p̄cepto peccāt mortal'r: nisi foret illud qđ p̄cipit ꝺ p̄ceptū dei vl ī salutis dispendiū: aut ꝺ p̄ceptū supioris ad ip̄m p̄cipiētē. In alijs aūt q̄ ad eoꝝ supioritatē nō ptinēt nō est necessariū obedire. Eliciunt ista a. c. si q̄s. ꝺ ma. ꝛ obe. in glo. ꝛ. viij. q. i. sciendū xi. q. iij. si dn̄s. ꝛ sil'ibꝫ. Dicit tn̄ Tho. q. ij. q. cliij. q. ī his q̄ ptinēt ad interiorē motū volūtatis nō tenet hō hominī obedire. Qđ limitat vez: nisi opus extrinsecū nō posset pfecte pfici sine applicatōne animi. q̄ tūc non haberet veritatē sed tenet obedire applicando animū ad pficiendū qđ p̄cipit.

2 ¶Utr̄ papę sit obedicdū in oīb⁹? R. Pa. ī. c. inq̄sitōi. de sen. excō. q si ꝺ ceptū sapit peccatū: tūc nō est ei obedicdū. qđ intellige etiā ꝺ veniali. xl. dist. in summa. Si ꝺ ceptū nō sapit pctm̄: tūc ab eccl'iastic⁹ p̄sonis est sibi obediendū. licet videat duz. xix. dist. ī memoria: nisi q̄n ex obedictia p̄sumeret stat⁹ eccl'ie pturbari vehemēter. vl aliꝺ malū futuꝝ seu scandalū. Nā tūc etiā si ꝺceperet sb pena excōicatōis late sniē n̄ est ei obedicdū. vt no. Pa. in. c. si q̄n. ī. c. cū adeo. de rescrip. Ex q̄ infert Pa. in d. c. si q̄n. q. q̄n mādat aliq̄d ex cui⁹ executōe p̄sumit scādalū futuꝝ ī ciuitate n̄ est ei obedicdū. qz h̄ fit autoritate legis. vt ī d. c. si q̄n. ꝛ in autē. vt nll⁹ iudicū. sz debet rescribere pape. Limita scdo q n̄ tenent obedire fm Pa. in. c. cū olim. de cle. ꝺ iug. q̄n papa cū maiori pte ocliij indiceret ptinētiā certo generi p̄sonaꝝ post p̄moti onē eis resistētibꝫ. qz ptinētia p̄suaderi pt imperari nō pt. xxxij. q. i. Integritas. Et sic pt dici q nec papa pt indicere eis vitā strictiorē cō tra eoꝝ velle. lxxiij. di. gesta. ꝛ qđ ibi notat. ꝛ regula. qđ oēs tāgit. ꝺ re. iur⁹. li. vi. Itē si papa credat mādatū iustū ꝛ iuste facere. sz tn̄ ꝺ cto ꝺstat mādatū ī se ꝺtinere pctm̄ nō est exequendū. vt ī. c. lr̄as. de resti. spol. Et secularibꝫ aūt est obedicdū pape ī spūalibꝫ ꝛ eccl'iasticis q̄ ptinēt ad salutē ꝛ bonoꝝ moꝝ ꝛ necessarioꝝ ꝺseruatōez. In tpalibꝫ ꝺo nō tenent ei obedire: nisi sint ei ꝺbiecti vl rōne p̄ce ne. Uñ si ꝺciper⁹ secularī nll'a rōne sibi ꝺdito q̄ ꝺtet sibi bona sua nō tenet obedire. Idē dicē epis ꝛ alijs plat⁹ spūalibꝫ quo ad tpalia. Et sil'r de plat⁹ secularibꝫ quo ad spūalia. ꝛ h̄ sequit Inno. in d. c. inq̄sitioni.

¶Utr̄ subditi seculares teneant obedire dn̄is ꝛ suis volentibꝫ eos subiicere alteri⁹ dominio. R. q nō. q. nō p̄t h̄ facere sine eoꝝ volūtate. c. dilecti. de ma. ꝛ obe. ꝛ. c. fi. eodē.

¶Utr̄ ī oīm obedictia sint itelligēde aliq̄ cō/ditiones? R. glo. ī. c. ij. de voto. q si. c. si possibilitas adest. facit. c. q̄relā. ꝛ. c. bzeu. ꝺ iurisdictiō. ꝛ. l. paul⁹. ff. q̄ sniē sine appel. re. Itē admittit oēm rōnabilē causaz. vt no. Pa. in. c. magne. de voto. facit. c. si q̄n. de rescrip. ꝛ. c. ex pte. de offi. dele. ꝛ qđ no. Archi. in. c. vtinā. lxxvi. dist.

¶Utr̄ ꝺ obedictiā currat p̄scriptio? R. q nō. q̄z semp est in mala fide. l. i. C. de seruis fugi. ꝛ c. fi. de regula. ꝛ in glo. c. sicut nob. de regu.

¶Utr̄ subdit⁹ dubitās ne id qđ p̄cipit sit ꝺ p̄ceptū vl nō: teneat obedire? R. q sic. īmo excusatur. vt in. c. qđ culpat. xxiij. q. i. nisi sit ꝺ his in qbꝫ ignorātia nō excusat. c. ad aures de rēpo. ordi. īmo bonū sine q̄ p̄t esse sal⁹ debet dimitti ppter obedientiā. xi. q. iij. qđ ergo. debet tn̄ ꝺditus quantū p̄t in tali dubio inquirere.

¶Utr̄ sacerdos teneat denūciare excōicatuz quē scit innocētē ad p̄ceptū epi? R. fm Tho. ī q̄ libet. q si solū mādet denūciatōnez ex obediat. Si ꝺo mādet excōicatōez dicit q si ꝺbare n̄ p̄t ei⁹ innocentiā q debet obedire. Ex ego dico q nllo modo debet obedire. q̄z habet excusationē paratā. dicēdo q aut cōmittat causę cognitionē: aut ipe excōicet si nō vult cōmittere ꝛ ipe denūciabit. aliter nō debet ꝺtra ꝺscientiā obedire. vide. s. Judicare. §. vij.

¶Utr̄ obedictia ī his q̄ ds p se vult sit merito ria? R. q sic. si fiūt p̄ncipal'r ppt obedictiā. sed si fiūt p̄ncipal'r q̄z placet. ita no. viij. q. i. sciendū. ꝛ illꝺ Bze. fm hāc distinctiōez ē itelligēdū

¶Utr̄ cleric⁹ teneat obedire epō p̄cipienti si bi q debet libros suos alteri. vel q resignet bene ficiū? R. fm Ray. q nō. q̄z nō ptinet ad epm h̄ p̄cipere. viij. q. i. q̄z frater. qđ intelligo q̄n sine

causa ꝺ̄ p̄cipit. Ex cū causa p̄cipiēdo sic tenetur. puta qz clericꝰ est ineptus z vult dare idoneo ꝓpt̄ bonū eccl'ie. ar. c. cū apl's. ℌ. Prohibe. mꝰ. de censi. xvi. q. i. p̄dicatoꝝ. z de magistr'. c. sup specula. dūmodo libri z tales res sint ꝺ̄ bonis eccl'iasticis nō ꝓpꝛijs. qz sic nō teneret. c. reḡsisti. de testa. de iurꝑa. c. cū dilectꝰ.

¶ Utꝛ monachꝰ religiosus nō exēptꝰ magis teneat obedire ep̄o qz suo plato'. R. q ñ. lviij. di. c. i. z. q. z. xij. q. i. nō dicatis. De obedientia religiosoꝝ vide religiosus. de hac materia vide. s. Inobedientia.

Oblatio vt dicat z sit tria req̄runtur. Primū ex pte offerē tis. s. vt sit xp̄ianꝰ. qz ab infidelibꝫ eccl'ia nō recipit oblationē. sz extimatōez oblationū p̄ interesse. vt i. c. q̄to. ꝺ̄ usu. Fcōm ex pte ei⁹ cui offert. vt sit eccl'ia. qz qꝺ̄ fit p̄uate p̄sone. non oblatio sz ꝺonatio est. Terciū ex pte rei ꝺonate. vt. s. sit licite acq̄sita. qz illicite acq̄sita non recipiunt̄ p oblatōe. c. qz in oīibꝫ. de usur. c. extrāsimissa. de reci. z glo. in summa. xiij. q. v. hec Pa. in. c. causa. de ꝓb. signi.

¶ Utꝛ oblatōes sint de p̄cepto'. R. q oblatio accipit largo mō p oīm qꝺ̄ offert eccl'ie: siue i vita: siue i mortꝫ. Facit. c. in nra. de sepul. siue sint mobilia siue imobilia. xij. q. i. videntes. z hec ñ sunt de p̄cepto: nisi qñ a defunct⁹ sunt legate. xij. q. ij. q̄ oblatōes. nā tūc peccāt mortalit nō soluētes. Aut qñ ꝺs se obligauit quoq̄mō. Accipit scꝺ̄o oblatio ꝑpe z stricte sm cōmunē vsuz loq̄ndi. z ē oblatio q̄ fit sacerdoti i missa. z hec ē de p̄cepto i p̄cipuis festis sm Hosti. allegat. c. oīs xp̄ianꝰ. de ose. di. i. Pa. ꝓo i ꝺ. c. causa dicit. Hoc verꝫ vbi sacerdos idigeret. alias aūt dicit relinq̄ndū ꝺ̄ suetudini. qz ñ repit̄ iure cautū q talibꝫ diebꝫ ex necessitate fiant tales oblatōes. Arch. ꝓo i ꝺ. c. oīs xp̄ianꝰ z glo. z Lau. z Hug. z Ray. tenēt q nō sunt de p̄cepto. z sm Hug. illud qꝺ̄ dicit. nō apparebis i ꝺspectu meo vacuꝰ: fuit cerimoniale. et iura q̄ vident innuere q sint de p̄cepto itelligi debēt ꝺ̄ alijs oblatōibꝫ legat⁹ eccl'ijs vl' ex voto debit⁹. Ego aūt istud credo verꝫ q ñ sint de p̄cepto etiā rōe ꝺsuetudis. qz nemo offert nisi cui placet: z sic ꝺsuetudo nō p̄t introduci. vt. s. Cōsuetudo. ℌ. ij. Solūmodo q̄ erunt de p̄cepto rōne pauptatis sacerdot⁹. qñ parochiani sui sunt diuites z abundāt. qz tūc p̄nt cogi ab ep̄o p subtractionē diuinoꝝ. arg. i. Loꝝ. ix. sz si sunt eq̄ paupes sicut sacerdos sic nō tenent sm Innocē. z glo. z Ray. Sz dicā illud. xci. diſt. Clericꝰ in q̄t victū z vestitū suo artificio: vl' agricultura sine officij sui detrimēto p̄parz. Laudabile tñ ꝺsiliū est vt semp offerāt in p̄cipuis festis aliq̄d i missa. z sic intelligē ꝺ. c. oīs z sil'ia. z hec est cōmunis opinio doctō.

¶ Cuiꝰ erūt oblatōes q̄ fiūt: vl' i eccl'ia capella vl' imagini. vl' celebrāti. vide. s. Eccl'ia. ℌ. ix. 2

¶ Quoꝝ oblatōes ꝓhibent recipi'. R. glo. i. c. oblatōes. xc. diſt. q ꝓmo p̄sonaꝝ residentiū. Scꝺo oppīmentiū paupes. Tercio sacrilegorū. Quarto q̄ extrahit seruū violēter de eccl'ia ꝺfugiētē ad ip̄az. Quito raptoꝝ. Sexto vsurarioꝝ. Septimo meretricū. Alioꝝ vero non sunt respuēde. qz est p̄nale. vt ibi dicit glo. 3

¶ Utꝛ sacerdos possit recipe oblatōes q̄ ei offerūt p missis dicēdis. q̄s p̄nitēti iniūxit i p̄nitētia vt faceret dici'. R. p̄t. sz species mali est z iō si p̄t p̄sumere q p̄nitēs aliqꝺ̄ scandalu ex ꝺcipiat. vel aliq̄s ali⁹ ꝺbet respuere z ad aliū mittere. c. cū ab oīmi. de vi. z ho. cle. 4

¶ Pone q fit ꝺsuetudo i aliq̄ eccl'ia q p̄posit⁹ habeat oblatōes q̄ fiūt i dñica. z sacrista illas q̄ fiūt i festo sancti Laurētij. Uenit. ꝺ. festū in dñica q̄s habebit'. R. Bar. in. l. pconsul. ff. de offi. pconsul. q erūt p̄positi p dictā legē. qz inspicit potiꝰ qꝺ̄ est naturale: q̄z accidētale. 5

Obligatio est iurꝫ vinculū q̄ necessario astringimur ad aliq̄d dādū vl' faciēdū. vt insti. ꝺ̄ ob. i p̄n.

¶ Obligatio sine ꝺsensu nulla est. l. i. ff. de pactis. z nemo obligat nisi q animū obligādi habeat. ff. de acti. z obli. l. obligationū. la. i. facit glo. in. c. iij. de voto. 1

¶ Quotuplex ē obligatio'. R. q̄ triplex. Prima ꝺ̄ naturalē tm̄ q̄ in se ꝺtinet naturalē eq̄tatem hec ꝺ̄ hīt p vinculū naturale. s. ꝺsensuz. z p̄t fieri inter oēs hoīes rōis capaces. sz i foro ꝺtentioso hec ineffica ē ad agēdū. licet i foro ꝺscie liget. vt. j. Pactū. ℌ. iij. Scꝺa ꝺ̄ ciuilis tm̄: q̄ ē cū q̄s ciuili iure tm̄ est astrict⁹: sz naturalis eq̄tas dissuadet eū teneri. sic cuz q̄s spe future numeratōis fecit instrumētū. in q̄ ofitet se recepisse centū. q̄ tñ ñ recepit. z hec ñ obligat i foro ꝺsciētie: nisi ingr̄tū a plato cogeret sm Inno. i. c. qz plerīqz. ꝺ̄ imu. eccle. Tercia ꝺ̄ naturalē z ciuilē simlr. q̄ ē cū q̄s cū solēnitate iurꝫ potens se obligare obligat se ad aliq̄d q̄ naturalē eq̄tas vult eū obſuare. z ꝺ̄ istꝫ habet̄ i. ſti. ꝺ̄ ob. p totū. Et hꝫ obligat i vtroq̄ foro. sz oēs doc. 2

¶ Quot modis ꝺtrahit̄ tercia obligatio'. R. q̄ttuoꝝ modis. Prima ex ꝺtractu. vt emptione: venditōe: locatōe: z hmōi. Secūdo ex q̄si ꝺtractu. s. cū q̄s gerit negociū alterius sine mādato ei⁹. Tercio ex maleficio. vt ex furto 3

rapina ⁊ hmõi. Quarto ex q̃si maleficio. s. cũ q̃s ñ directe deliq̃t ſz q̃si vt cũ ex ei⁹ domo aliq̃d eſt effuſuz q⁹ alteri nocuit. Inſtituta ſb diuerſis ℞cis. Itẽ ꝑhit q̃ttuor modiſ. Primo re. vt in mutuo: cõmodato: depoſito: ⁊ hmõi. Hcõo ꝓbis ĩ ſtipulãdo. Tercio lr̃is vt qñ in lr̃is cõfitet ſe recepiſſe aliq̃d qđ tñ nõ recepit. Quarto ſolo ꝓſenſu. vt in ſocietate mandato emptione venditõe vel locatõe. In his nõ requirit ſcriptura nec p̃ſentia. ſz ſufficit eos qui ꝓtrahũt ꝓſentire p ſe vel p nunciũ: vl⁹ epl'az ſec⁹ in alijs. q: vltra ꝓſenſuz req̃rit: vel littera res: vel ꝙba. hec habent diffuſe inſti. qui. more ꝓtra. obligatio. ⁊ ſb alijs rubricis.

4 ¶ Utr̃ ĩ generali obligatõe veniãt q̃ ſpealiter q̃s ñ fuiſſet ꝓmiſſur⁹? ℞. ſm Bar. i. l. i. C. q̃ reſpi. ob. po. q⁹ nõ. vñ dicit q⁹ ſi q̃s obligauit oĩa bona ſua ñ itelligit obligare q̃ nllo mõ ſpealit eſſet obligaturus: puta pannos: lectos: ⁊ alia ſuppellectilia ſine q̃bꝫ viuere nõ poſſum⁹.

5 ¶ Utr̃ papa poſſit abſoluere ab obligatõe q̃ q̃s alteri teneť. vide. s. Juramẽtũ. vi. in ꝓncipio.

6 ¶ Utr̃ obligatio ſemel extincta poſſit inſtaurari? ℞. q⁹ nõ. tex. in l. cũ ex cauſa. C. de remiſ. pig. ſz optet alia fiat ſi debet eſſe.

7 ¶ Utrũ obligatio diſſoluať aduenĩẽte termino? ℞. Pa. i. c. ſic ex lr̃is. ꝺ ſpõ. capiẽdo mẽte Boſ. q̃ placet do. Anto. ⁊ eſt amica ꝓbitati. q⁹ aut termin⁹ apponit ad ſollicitãdũ implemẽtũ obligatõis. ⁊ tũc lapſus termini nõ liberat ab obligatõe. ar. l. obligationũ. ℌ. placet. ff. de act. ⁊ oblig. ⁊ ar. c. cũ dilecti. de dolo ⁊ ꝓtu. ⁊ l. celſus. ff. de ar. Et tũc ponit ad ſollicitãdũ implemẽtũ qñ apponit termin⁹ ꝓtractui iã ꝑfecto: puta ꝓtraxit q̃s ſpõſalia. ⁊ poſtea ꝓmittit q⁹ infra certũ tps ducet eã nõ diſſoluit elapſo termino. Aut termin⁹ apponit ad finiendaz ſeu limitãdã obligatõez. ⁊ tũc lapſus termini liberat ab obligatõe ſi p eũ ñ ſtetit q̃n ĩpleret ĩ termino. Et iſto mõ dicit appoſit⁹ qñ apponit ad ſollicitandũ ꝓncipiũ ꝓtract⁹. puta ꝓmiſim⁹ ad inuicẽ tali tpe ꝓuenire ad ꝓtrahendũ ſpõſalia elapſo die liber eſt p quẽ nõ ſtetit.

8 ¶ Utr̃ obligat⁹ ſtatũ teneať? ℞. Pa. in c. licet heli. ꝺ ſimo. q⁹ aut dies ẽ appoſita obligatõni ⁊ ſi ſũt eiuſdẽ fori re⁹ ⁊ actor teneť re⁹ ſine iterpellatõe offerre. ⁊ ire ad domũ ei⁹: q: dies iterpellat p hoſe. c. potuit. de loca. ⁊ l. magna. C. ꝺ ꝓtra. ⁊ co. ſtipu. Si ñ ſunt eiuſdẽ fori ñ teneť re⁹ ſpõte ire ad foꝛ alteri⁹ vel ad domũ: ſz dicat ĩ domo ſua parat⁹ ſũ ſoluere ſi ſit q̃ recipiat. ⁊ ſufficit iurta no. i. l. itẽ illa. ff. de cõſti. pecu. ⁊ ibi Bar. ⁊ Albr. in. l. iubem⁹. C. de epi. et cle. qđ no. p limitatõe. c. potuit. de loca. Intelligenĩ ſi aliud ſit ſpealiter ĩ pacto. Aut dies nõ eſt appoſita. ⁊ ſic req̃rit monitio. vt in. l. ſi ex legati. cã. ff. de ꝙb. oblig. ⁊ vide. s. Mora ℌ. i. ⁊ infra Solutio. ℌ. xix.

9 ¶ Utr̃ obligat⁹ legere duobꝫ annis ⁊ ipe dit⁹ ex aliq̃ cã ñ fecit teneať legere alijs duobꝫ poſt illos ſeq̃ntibꝫ? ℞. Pa. in. c. Significauerũt. ꝺ iudi. q⁹ ñ. q: alie ſunt ope illoꝝ duoꝝ ſeq̃ntiuz: ⁊ alie p̃cedẽtiũ. q: ope p̃ſonales mutant ex curſu tp̃is. vt i. l. ſi nõ ſoꝛtẽ. ℌ. libert⁹. ff. ꝺ ꝺi. inde. ad idẽ facit. l. ſi vſuffruct⁹ in bieniũ. ff. de vſufr. vbi finito tpe finit ius. ⁊ ℌ voluit Bar. in ꝺ. terminis in. l. ⁊ ideo heſitať. ff. de ꝙb. oblig. Dec⁹ dicit vbi factũ ad qđ q̃s teneť nõ diuerſificať ex tempe. q: tũc elapſo tpe ad qđ teneť integrať temp⁹.

10 ¶ Utr̃ pactũ ſeu ꝓmiſſio obliget q̃n turpitudo tm̃ verſať ex pte recipiẽtis obligatõez? ℞. Pa. i. c. debitores. de iuriurã. q⁹ ñ. patet ibi. q: ꝓmiſſio ꝺ ſoluẽdis vſur̃ ñ obligat. q: ſi obligaret etiã naturaľr ſolũ cogereť ſoluere rõe pacti. vt i. c. i. de pactis. ſicut cogit qñ interuenit iuramẽtum. Ratio: q: cũ lex reſtitit etiã alteri ꝓtrahẽti nõ naſcit obligatio etiã naturaľ. vt l. cũ lex. ff. de fideiuſſo. ⁊ ibi plene p Bar.

11 ¶ Sz q̃re obligať magis ex iuramẽto q̃s ex p miſſiõe. cũ de⁹ nõ faciat differẽtiã int̃ iuramẽtũ ⁊ ſimplicẽ loq̃lã. vt i. c. iuramenti. xxij. q. v. ℞. Pa. in ꝺ. c. debitores. q⁹ iõ eſt. q: ſimplex ꝓmiſſio eſt nulla. ⁊ iõ habeť ꝓ nõ facta ꝓpter turpitudinẽ recipiẽtis. ſec⁹ in iuramẽto. q: cum ſit ſcz de⁹ ñ turpit accipit: nec iurãl peccauit. Promiſſio ei dirigit ĩ hoiez. Juramẽtũ aũt ĩ deũ.

12 ¶ Utr̃ admiſtratoꝛ ñ hñs expſſũ mãdatũ ad pnã apponẽdã: vl⁹ ambaſiatoꝛ poſſint obligare ꝓſtituẽtes ad pnã: quã opponũt ꝓ obſeruatione ei⁹ qđ ꝓmittũt? ℞. Pa. in. c. ij. de pca. q⁹ ſic facit. l. bñ a zenone. C. de q̃. ꝓſcrip. ⁊. l. ſi procurator ceſar⁹. ff. de iure fiſci. ⁊. ꝺ. c. ij. vbi plat⁹ ꝑt apponere pnaz ⁊ obligare ſe ⁊ ſucceſſores. dũmodo ꝓtract⁹ ſit rõnabilis. ⁊. c. dilecti. i fi. de arbi. ⁊ qđ ſcribit i. c. nlli. ꝺ re. ec. nõ alie. vbi rector eccl'ie pt obligare ſine ꝓſenſu epi oĩa bona eccl'ie general'r p obſeruatõe ꝓct⁹ alicui⁹. q: ſolũ ſibi ꝓhibeť ſpealis hypotheca. Qđ limitat vez. niſi ꝓct⁹ ñ teneret: aut eſſz null⁹ q: ꝓ ius q: pna tollit. ſec⁹ ſi eſſet null⁹ q: ꝑ ius. q: teneret pene appoſitio. ꝺ. c. dilecti. vide glo. i. c. acceſſoriũ. li. vi. ⁊ tex. cũ glo. i. c. ſignificatũ. ꝺ offi. dele. Limita ſecũdo niſi pna eſſet ꝑ naturã ꝓct⁹. vt i ꝺ. l. ſi procurator. vbi ñ teneť ſi ſec⁹ ad duplũ vl⁹ triplũ. licet procurator obligauerit ſe ſi eum inceret res quã vẽdit. ſec⁹ qñ obſeruãtia ꝓct⁹ apponit. vt i ꝺ. l. bñ a zenone.

¶Utr̃ p̃ obligeꝫ ex ꝯctu filij? ℟. Jo. de pla. insti. qđ cũ eo. ℌ. in rẽ. q̃ si ℌsum ẽ in vtilita/tẽ p̃tis: puta qꝛ mutuo accepit pecuniã vt se vestiret ꝑm ꝓueniẽtiã suã ꝛ hmõi. ꝛ sic teneꝫ. l. ij. ℌ. labeo idẽ. ff. de in rẽ ℌso. ꝛ. d. ℌ. in rem tuo accepit vt faceret pompas. vl̃ luderet. et hmõi: sic nõ teneꝫ nec p̃ p filio nec dñs p seruo. l. q̃ si seruꝰ. ℌ. fz si sic accepit. ff. de ĩ rẽ ℌso. nisi eiꝰ iussu feciſſet. l. i. ff. qđ iussu. Si tñ haberet pompas teneꝫ restituere creditori. l. ij. ℌ. fz si rẽ. ff. de in rẽ ℌso. Sil̃r tenetur p̃ si habet peculiũ filij. deducto tñ priꝰ q̃ ipse p̃ ĩ dicto pecunio debet habere. l. fz si damni. ℌ. pe culiũ. ff. de peculio. Jdẽ dic de mercatoribꝰ q̃ ꝓponunt institores q̃ tenent de ꝯctibꝰ factis noie ipsoꝝ. ff. de instito. p totũ. qꝛ videnꝫ ꝯ/here cõp̃reponẽte q̃ ꝓtrahũt cõp̃reposito. l. si institorẽ. ff. si cer. pe. Jdẽ in exercitoꝝ nauis l. i. in prin. ff. de exer. ac.

¶Utr̃ ille p q̃ ℌs agit eiꝰ negocia vtiliter obliget eidẽ? ℟. q̃ sic. ar. l. cũ pecuniã. ff. de neg. ge. ꝛ qđ no. glo. i. l. i. ℌ. fz nõ ll'os. ff. đ tute. ꝛ. l. sed si ideo. ff. solu. ma.

Obseg põt dari liber hõ p pace seruãda ñ p pecunia. de iureiu. c. ex reſcẽpto. ar. ad idẽ. ff. đ testa. l. obsides. ff. de iu. fis. l. diuꝰ. Et illud qđ đr q̃ liber hõ nõ põt obligari extra de pigno. c. i. ꝛ. C. q̃ res pignori vti eo sit ius pignoris. sed tñ ius retentois. ita tenet glo. in. c. vt p̃idẽ. ℌ. itẽ eisdez. p̃uij. q. vlt. ꝛ ĩ. c. exposita. đ arbi. Itẽ hõ redẽptus ex captiuitate teneꝫ seruire p q̃nq̃ẽnium nisi soluat p̃ciũ. C. đ postli. reuer. l. v. Itẽ sicut p̃ põt vendere filiũ ꝓpter famẽ. sic obligare. C. de patri. q̃ fi. distra. l. ij.

Obstinatio ẽ q̃dã ptinacia. et iõ dic vt. j. ptinax

Occasionẽ p̃tẽs alteri peccãdi vtr̃ peccẽt ℟. Landul. in. i. iiij. dist. v. q. vlti. ℌs ẽ quasi coadiutor ĩ pctõ vel aliq̃d tale facit qđ facere nõ debet vñ aliꝰ accipit exemplũ ꝛ occasionẽ male opandi. sicut q̃ ĩ. xl. sine necessitate comedit carnes. ꝛ alijs dat occasionẽ male opandi. ꝛ istud ẽ pctm̃ ꝛ tale q̃le illđ cuiꝰ ẽ occasio. Quedã ẽ occasio passiua. q̃ñ. s. ℌs fac̃ qđ facere đz. ꝛ ex h̃ alter accipit occasionẽ peccãdi. ꝛ talis nõ peccat. qꝛ facit qđ facere debet. qđ limita vt. j. Scãdalum. ℌ. iij. ꝛ iij. vide de h̃ etiã. s. Causa. ℌ. vi.

Occultũ đr dupl'r ꝑm Pa. i. c. et l'raꝫ. de tẽ. oꝛ. Primo p/ut distinguit̃ ꝯ ꝓbabile. Alio mõ put distinguit̃ ꝯ notoriũ. Et tũc licet aliq̃ sciãt. tñ notoriũ nõ ẽ q̃ñ aliq̃ tergiuersatõe celari põt.

O Diũ dei ẽ filia luxurie. fz odiũ primi ẽ filia iudie vl̃ ire.

¶Utrũ sit pctm̃ mortale? ℟. odium dei maximũ pctoꝝ ẽ. qꝛ vnũqđ q̃ qđ ẽ ꝓpter se ẽ potius eo qđ est ꝓpter aliud. In odio dei volũtas auertit̃ a deo ꝑm se. In alijs ꝛo peccatis nõ auertit̃ a deo ꝑm se fz ꝑm aliud inq̃z tũ appetit aliq̃d inordinate qđ habet auersionẽ annexã a deo. Et ẽ odiũ primi qđ cũ ponat̃ charitati ẽ pctm̃ mortale de se. Et tũc opponit̃ q̃stio. vel q̃ñ non facit primo qđ teneꝫ de necitate vl̃ appetit facere. vl̃ facit primo aliq̃đ notabile malũ. Uñ. i. Joh. ij. Qui odit fratrẽ suũ homicida ẽ. p accidẽs tñ ꝛ ꝓpter impfectoꝝ actꝰ põt esse veniale. puta cũ nõ ẽt deliberatõe volũtatis. fz ĩ p̃mo motu solũ. Itẽ q̃ñ malũ qđ proximo desiderat ẽ modicũ. nec notabile malũ vellet hꝫet. Itez q̃ñ odit pctm̃ proximi. nõ naturaz. ꝑm Tho. ij. ij. q. xxxiij. Itẽ q̃ñ malũ non vt malũ vellet proximo. sed sub ratõne boni. puta zelo iustitie. vl̃ ad bonũ seu correctõez illiꝰ cui vellet. ꝛ hmõi. qꝛ tũc ꝓprie nõ habet rõez odij. Et q̃z uis illa q̃ ꝓmittunt exterius q̃ztũ ad lesionẽ proximi sint grauioꝛa. tñ q̃ztũ ad volũtatis deordinatõez odiũ proximi ẽ pctm̃ grauissimũ eoꝝ pctoꝝ q̃ sunt ꝯ proximũ. et oritur ex inuidia directe ꝑm Bze. xxxi. moral'. Dispositiue ꝛo ex ira. Rich. tñ in. ij. sentẽtiaꝝ refert quosdã tenere q̃ potius oꝛt ex ira. licz aliq̃đ odiũ ex inuidia oriatur.

O Fficiũ diuinuz vide supra Doze.

¶Officiũ ad qđ teneꝫ exequẽs ñ meret p̃miũ necessario p̃missuz generaliter facienti Uñ cũ promittit̃ aliq̃d generaliter capienti bannitũ nõ debet famulo protestatis capienti. qꝛ ad hoc tenebat̃ ex officio suo. facit l. cõgruit. ff. de of. p̃si. ꝛ. c. i. đ offi. oꝛ. no. Pa. i. c. eccleſijs. de censi.

¶Utr̃ p habẽdo officio tpali possit aliquid dari? ℟. Semi. i. c. p humani. đ homi. li. vi. tenet q̃ sic si duo ꝯcurrãt. Primũ q̃ publice det nõ occulte. qꝛ clãdestine dare reprobatur ff. de polu. l. i. ꝛ. ij. ff. de admi. tu. l. nõ existimo. Nec ob. l. fi. C. ad. l. iul'. de ambi. q̃ prohibet aliquẽ ad officiũ promouẽdũ pcio vl̃ ambitõne: sed probate vite. qꝛ ꝑm glo. loq̃tur q̃ñ

p

secrete dar. Sedo si cupit pdesse z nō pesse. Add de terciū si est idone⁹. alⁱs nō. Facit. viij. q.i. q̄ epatū. secus ī officio ecclesiastico. vide de hoc. s. Dignitas. §. ij.

3 ¶ Utz officialis possit aliq̄d recipe qñ gratz ten et impedere officiū? R. q ñ. vt i. l. fi. C. ad l. iul'. de ambi. vbi phibet aliq̄d recipe. cuz q̄s est in administratōe etiā post depositū officiū p aliq̄ pstito bñficio tpe administratiōis. de q̄ vide. s. Judex. §. viij. cū sequētib⁹.

4 ¶ Utrū liceat mutuare sup officia dīnis? R. fm. s. Tho. in epla ad ducissam brabantie. q si ex pacto mutuū det vt officiū recipiatur sic vsura ē. qz p mutuo accipit officij ptātē Hoc ego limitarē ī officijs scl'aribz q̄ nō dāt gratis sz vēdunt. sec⁹ esset ī officijs q̄ debent gratis dari. qz sic nō esset vsura ex pte dātis mutuū. cū nihil accipiat qđ pecunia extimā dū sit. licet ex officio ꝛseqnter aduenit lucz. qz illud lucz aduenit rōne laboris. sz potius ē iusticia ex pte nolēt? alit dare talia officia. In spūalib⁹ aūt officijs induceret simoniā.

Oleū sanctū dr triplex qđ p epos in die cene ꝛsecratur. Primū pncipale dr crisma sanctū. qđ d oleo z balsamo fit. z cū isto bñdicūtur fontes baptismales. calix z patena. ecclesia z altare. z puer baptizatus invertice z fronte. z epi qñ ꝛsecrāt̄ur ī manib⁹ z ī capite. z omes fideles cū crisman tur. z istud ē annuatim ꝛsecrandū z innouā dū. c. si q̄s de alio. de ꝛse. di. iij. z grauiter punitur sacerdos q̄ i baptismo vtitur de alio q̄z de nouo. vt in. d. c. si q̄s. Sedm oleū sanctuz est catheczminoz. z dr oleū bñdictū siue sanctū. z isto inungūtur baptizandi inter scapulas z ī pectore z manus sacerdotis cū ordinatur. Itē pncipes z reges in brachio z humero. Itē eccl'ia et altare añ crismationem. Tercū oleū sanctū ē q̄ inunguntur infirmi in articulo mortis. de quo. j. Unctio.

1 ¶ Utz alio tpe possit ꝛficiⁱ pfatuz oleū q̄z in die cene? R. q pmū nō. de ꝛse. di. iij. omni tpe. de sen. ex. qm. lib. vi. d aliꝰ duob⁹ nō inuenitur prohibitum.

2 ¶ Utz oleū nō sacz additū sacro efficiatur sacrū? R. vt. s. Aqua bñdicta. q sic.

Opinio est assensus intellectus ad aliq̄d. nō qz sufficienter moueatur ab obiecto p prio: sed p quandā rōnabilē electionē voluntarie declinās in vnā partē magis q̄z in aliā cū dubitatōe tñ et formidine alterius ptis. ita tñ q ad illā partē quā formidat nō habet tur rō exp̄ssa ꝛcludēs. formidatur tñ ꝓpter debilitatē rōnis alteri⁹ ptis. Fides nō ē cum certitudine absq̄z tali formidie. Scientia aūt ē assensus intellectus moti ab obiecto p se ipm cogniti. sic ī pncipijs p mis vl' p aliud si cut ī ꝛclusionib⁹. quaz ē scientia. hec. s. Tho. ij. ij. q. i. ar. iiij. dubiū nō ē mot⁹ indifferēs in vtrāq̄z partē ꝛdictionis. de quo. s. Dubium Scrupulus ē cū intellect⁹ ex leuib⁹ ꝛiectu/ris seu medijs z multū debilib⁹ mouetur ad vnā ptē. z hec etiā dr suspitio z pusillanimitas spūs q̄ repellēda ē. vt dr. vi. q. i. omes infi. Dis em suspitio potius abijcieda ē q̄z accepтāda. Et de his habes ꝓ Lar. i cle. nero/mani. de elec. z in. c. lras. de pstump.

¶ Cui opinioi ē adherēdū i varietate? R. di stinguēdo. Aut vna ꝓpinionū hz p se legez vl' antiquā ꝛsuetudinē approbata. z alia ñ z sic illa est pferēda. qz mime mutāda sunt q certā sentētiā semp habuerūt. l. mime. ff. d legi. Aut nō ē lex nec ꝛsuetudo p aliq̄ ipaz vl ē p vtraq̄z. z tūc debēt ꝛcordari. vt dicatur i vno casu vnā obtinere. z alia ī alio si fieri pt. vt i. c. lras. de resti. spo. xxv. q. ij. §. his ita m/detur. de cog. spi. c. i. Cōueniēs em ē iura iu/ribz ꝛcordare. dicit tex. i. c. cū expediat. d elec. li. vi. z. l. i. C. de inoff. dot. et. l. pcipim⁹. in fi. C. de appel. Et soluitur aliq̄n ꝛductas p alid et simpl'r. vt. xij. q. ij. sine exceptōe. de his q̄ fi. a ma. par. ca. cū apl'ica. aliq̄n p aliter. de elec. c. q sic. z. c. publicato. aliq̄n p secm. vt d elec. cumana. z. c. cū i iure. Si ꝛo nō pñt cō/cordari: tūc ꝛmunis opinio sequēda est. qz i cā dubij p multitudine est pīsumendū. ita te net glo. i. c. fi. de pe. di. i. Bar. in. l. pcib⁹. C. d impu. z alijs sub. et glo. i. l. ois diffinitō. ff. de re. iu. et in cle. i. in fi. de sum. tri. dicit doct. q ī dubijs z dcisiuis adherendū ē carrocio doctoz. qz cōis opinio docto. inducit pbabi lē errorē. vide tex. in cta glo. in. c. vnico. de post. pla. li. vi. Facit tex. in. l. ij. ff. de inf. z facit igno. Nō. Bar. in. l. de eo. C. de pe. iudi. qđ limita fm Be. in. c. i. de sum. tri. lib. vi. veꝛ. nisi vera z certa ratio ꝛtraria assignetur. vtputa fm Jo. an. in. c. i. de ꝛsti. qz noto rie dicit male. vel qz rōnabiliter pōt ꝛtinci. Naz vt dicit Pa. in. c. tua nos. de vsur. licite iudicat ꝛmunē opinionē doctoz. et etiam glo. qñ iure nō pbat. vel p rōez cui nō possit respōderi. Ita etiam no. Io. Antro. i. d. c. tua nos. et facit tex. in. l. i. §. cūq̄z hec materia. C de vete. iu. enu. ibi. nō oēs ī oia. sz certi p certa vl' meliozes vl' exteriozes inueniunt. sz ne q̄z ex multitudine auctoz qđ melⁱ z equius ē

iudicato: cū possit vni⁹ & forte exteriorꝭ sen/
tētia mlt⁹ i aliq̄ pte supare. hec ibi. Si ār
nō apparet q̄ sit cōis tūc pponēda ē illa q̄ va
lidioribꝰ rōnibꝰ firmat. ar. insti. d emp. & vē.
§. itē p cū. C. de edic. diui adri. tollē. l. edicto.
Facit. c. dño sancto. §. ecce inq̄tū. l. di. & ma
xime si tal' opinio sit subtilior. vt dicit tex. in
c. capellan⁹. d ferijs. Aut vna opinio nititr ri
gori scē pro. & alia eq̄tati scē te. & sic ista ꝓponi
tur. c. vno. de re. pmu. li. vi. et. l. placuit. C. de
iudi. & p Ly. i. l. i. et. C. de legi. Fallit i odiꝰ
iudeoꝝ ꝙ quos rigor pferē eq̄tati. c. ij. d iude
is. In alijs aūt opinio benignior dz obtua/
n. l. benign⁹. ff. d le. Facit. c. fi. d trāsac. tenet h
dz illa q̄ fauet iuramēto testamento libertati
matrimonio religioni & sacramēto. facit. c. ij
de cogsp. i. l. sunt pone. ff. de relu. et sump. fu.
Silr illa q̄ soluit q̄z q̄ ligat. fgula odia. li. vi
l. arrian⁹. ff. de acti. & obli. Aut sunt antiq̄ do
ctores. & sic moderni nō eis ꝓponunt nisi no
tur. Nā aliq̄n intellect⁹ iunioris pspicacioꝛ
ē q̄z senis. dic tex. i. l. gall⁹. ff. d libe. & posthu.
lxij. di. §. vez. Aut sunt theologi canōiste
vl legiste. & tūc i materia iuris diuini veteris
vl noui testamēti pferēt theolog⁹. In mate/
ria ꝙ iuris positiui. canoniste i materia ca/
nonistali. legiste in materia legali ꝓponitur.
Aut sunt q̄tuoꝛ doctores eccl'ie qui sibi ꝙdi
cūt. & tūc in subtilitatibꝰ & q̄stionibꝰ pferēt
Aug. In trāslatōibꝰ ꝙ Hiero. In sermoni
bus Ambrosi⁹. In moralibꝰ Gregoꝛi⁹. xx.
di. §. i. Facit qd no. glo. i. c. sicut. xv. di. Aut
diuersitas ē inter papā & ꝙciliū. & tūc i ꝓcer/
nentibꝰ fidē ꝙciliū pponit. q̄z ozbis maioꝛ est
vbe. In alijs aūt papa ē pponēdus. vt in. c.
sunt quidā. xxv. q. i. & dis. xix. Anastasi⁹. Et
intellige papā pferendū oībꝰ q̄n tanq̄z pa
pa sic determinat aut statuit. Facit. c. de libell'
xx. di. Nec⁹ si arbitraret sic doctoꝛ. q̄z nō pre
iudicaret opinionibꝰ alioꝝ. vt no. Inno. in
c. tuas. de resti. spol'. Dicit tn Pa. in. c. tua. de
decimis. q̄ q̄n dictuz alicui⁹ sancti inuiat au/
ctoꝛitate iuris diuini. potⁿ ē stādū ei q̄z iter/
pratiōi pape. vt dicit glo. xx. di. c. i. cū h poti
us spectet ad ecclesiā vniuersalē q̄z ad p̄uatā
psonā. Qd q̄dē dictū ē mirabile & valde du
bito cū ad papā ptineat ius diuinū interꝑ/
trari. vt. §. dictū ē. Sed pōt dici q̄ vez dicit
glo. pfata q̄n papa diceret ꝙ auctē iuris di/
uini expresse. sed q̄n interꝑrando vel declarā
do dicit: sic pponit oībus. Et sic intelli/
ge glo. in. c. hec est fides. xxiij. q. i.

¶ Utr̄ sequēs opinionē doctoꝝ nō sbtiliter 2
inuestigatā q̄ postmodū apparet falsa excu/
set a pctōr. R. Pa. in. c. capellan⁹. de ferijs. q̄
sic. q̄z diu nō apparuerit falsa. Facit glo. iun/
cto tex. i. c. vnico. d postu. pla. li. vi. & i. c. fi. de
spō. duo. & i. c. cū venerabil'. de ꝓsue. Facit. l.
regula. et qd ibi nō. ff. d iur'. & fac. ig. & qd no.
Inno. i. c. p tuas. el. ij. de simo. et glo. Hoff.
et Tācre. i. d. c. capellan⁹. no. Oldra. i. l. que
situ. §. i. ff. d fun. instruc. instru. q̄z le. q̄ seqns
opinionē sui ꝓdoctoris excusat ab impēsione
expēsaꝝ. q̄z pbabiliter q̄s sequit opiniōz sui
doctoris. l. dicere. §. vñ videndū. ff. d arbi.
Istud tn limita vez i his q̄ nō sunt ꝙ dei p/
cepta & legē naturalē insertā mētibꝰ hoim.
quoꝝ ignorātia neminē excusat. de q̄ dic vt
s. Ignorātia. Nec ob. p̄dictis illud. c. iuue/
nis. d spō. vbi dz q̄ i dubijs tutioꝛ ps est eli
gēda. & Ecci. iij. Qui amat piculū pibit i il/
lo. q̄ videt se exponere piculo q̄ i diuersitate
opinionū nō elegit tutioꝛē. q̄z h vez esset q̄n
ppzie dubiū ē. sed q̄n est opinio sec⁹ē. q̄z nec
tūc sum⁹ i dubio. nec ꝙseq̄nter exponit se q̄s
piculo. qd bn no. Itē nec ob. etiā illd Aug.
de pe. di. vij. si q̄s. vbi dicit. Dimitte incertū
& tene certū. q̄z alia ē certitudo in moralibꝰ.
alia i naturalibꝰ. Propterea dic phs. i. ethi.
q̄ disciplinati ē i vnaquaq̄ re certitudinē q̄/
rere iuxta exigentiā materie. eque em vicio/
sum ē psuadētē q̄rere mathematicū et mora
lē demōstratōez. Nō em cōsurget certitudo
moral' ex euidētia demōstratōis. sz ex pbabi
libꝰ ꝓiecturis grossis & figuralibꝰ magis ad
vnā partē q̄z ad aliā se habētibꝰ. Dicit aūt ꝓ
babile qd pluribꝰ & maxime sapiētibꝰ appa/
ret vez. nā si Joachim non fuit heretic⁹. li/
cet tenuerit falsū ꝙ fidē. vt pz i. c. damnam⁹
de summa tri. & fi. catho. q̄z ab ecclesiā talis
articulus nōdū erat damnatus. multo ma/
gis excusat quis sequēdo opinionē doctoꝝ
q̄n talis opinio ab ecclesia nō est reꝓbata:
cū tali volūtate: q̄ si nō crederet verā. non ei
adhereret. certe in isto nō pōt esse ꝓtempt⁹.
& sic nec peccatū inobediētie. & ḡ tenet certuz
sibi certitudine morali. & dimittit dubiū si/
bi. s. opinionē ꝓtrariā.

Oratio ſm sanctū Bo. i. iij. di. xv
pte. ij. ar. i. q. iij. accipit cō/
munissime ſm q̄ ꝓphēdit oēm actū bonū. si/
cut accipit glo. i. ad Thes. v. Nō cessat ora/
re q̄ non cessat bn facere. Accipit scdo cōiter
ſm q̄ ꝓphēdit oēz actū ꝓtēplatiue relatū ad
deū. Accipit etiā ppzie ozo ſm q̄ ē ascensus

mētis i dēū ad aliq̄d dēgustādū vel ipetrādū vl' exoluēdū. Et isto mō accepta diuīsimode diffinit. vt pz p Ho. i sum. ti. de pēnis. & Jo. an. i cle. vnica. ō reli. & ve. san. Un fm Aug. i li. ō fidis dñi. Oro ē q̄dā petitio. & alibi dic Oro ē pi⁹ mētis affect⁹ direct⁹ i dēū: et plerūq; ne pigriteť i vocē pūpēs, Facit ad h̄ ō cō se. dist. i. c. qñ aūt. Uel fm Damas. lib. xxiij. Oro ē ascēsus mētis i dēū. vel petitio dēcētiū facit. c. fi. xx. di. Uel oro fm Ray. ē cōgeries vocū ad aliq̄d impetrādū i dēū tendētiū. Ul' fm Hug. de scto victo. Oro ē deuotio q̄daz ex ꝓuctōe ꝓcedēs. De em descēdētes orōni ꝓueniūt fm diuersos ei⁹ effectus. et ꝓpterea oro aliq̄n dz oro noīe ꝓpio. & h̄ fit qñ mens nra ascēdit i dēū. vl' p quā aliq̄d deo vouetur vel offert. & sic ei ꝓpetit diffinitio scda Aug. & p̄ma Damas. Aliq̄n dz obsecratio q̄ qs p ꝓmissis veniā dēpcat. & alia expēdiētia ad salutē petit. et sic ei ꝓuenit p̄ma diffinitō aug. & scda Dama. & alia Ray. Dicit tercio postulatō. & h̄ ē qñ qs ꝓstitut⁹ i feruore spūs & charitatis fraterne etiā p salute alioz orat & petit. Quarto dz grāz actio p quā qs recolēdo bñficia dei tā ꝑterita q̄z ꝑsentia & futura tot⁹ i dēū attract⁹ q̄dā spū ꝓuctōnis regratiādo deo tot⁹ fit illi deuot⁹. & sic ei ꝓpetit diffinitio Hugo. Et de istis dz. i. ad Thimo. ij.

¶Utz oro sit ꝑtus latrie: R. fm Ri. in. iiij. di. xv. ar. iiij. q. ij. q̄ sic. inq̄tū qs orat dēū vt sibi exhibeat honorē i recognitōez summi dominij. cū latria nō sit aliud nisi exhibitō honoris testificātis i eo cui exhibet summū dominiū. Inq̄tū ꝯo qs orat dēū vt p hoc satisfaciat de pēnis suis vel alioz. sic ē act⁹ penitētie. nec mixt. qz in genere actuū moz idē act⁹ ex fine sortit diuersas ꝑticipationes. vt pz i. v. eth. c. iiij. vbi mechās ꝓpter lucz ē auarus. et ꝓpter ꝓcupiscentiā est luxuriosus.

¶Quis ē oraď⁹ vtz sol⁹ deus: R. fm Ri. vbi s. q. iij. q̄ dupliciter qs pōt porrigere alteri p̄ces. aut vt tāq̄z p ipm implēde. aut vt tāq̄z p ei⁹ impetratōem adimpleant. Primo mō sol⁹ deus ē oraď⁹ us. qz illa bona q̄ ꝓncipaliter sunt petēda. s. gr̄a & salus. vl' q̄ nobis dēbuūt ad eoz acq̄sitōez a solo deo dant. nec ab alio dari p̄nt tali mō. s. ad acq̄sitōez gl'ie & gratie. Secdo mō oraď sunt sancti q̄ a deo impetrāt exaudituōez orōnis nr̄e. Un Apoc. viij. dicit Ascēdit fum⁹ aromatū de orōibz sctoz ō manu angeli coram deo. maxime gl'iosa ego Maria sup ceteros ē oraďa isto secdo mō. qz plus valet q̄z ceteri oēs ceteris paribz Et ꝓpterea cū oram⁹ deū vl' xpm dicimus miserere vl' da nobis. sz cū oram⁹ sctōs dicim⁹. oratē p nob

¶Sed q̄ro nūquid sancti vidēt orōnes nostras: R. fm Ri. vbi. s. q̄ licet anie sctoz naturali cognitōe nō cognoscūt oia q̄ fiūt i hac vita. & maxime interiores motus cordis. q̄a solus deus scrutat corda. de simo. c. tua. in fi. tū i ꝙo vidēt ea q̄ dēcēt eos de nris actibz cognoscere. de quoz q̄litate sunt illi actus q̄bz eos oramus orādo. qz ad eoz gl'iaz ptinet q̄ ad eos habeamus necesse recurrere. & q̄ ipi p dēat nobis auxiliū ad salutē.

¶Quō debet fieri oratio: R. vt colligo ex Ri. vbi. s. q. v. vi. & vij. & Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ho sti. & Jo. an. vbi. s. q̄ debet fieri cū. vij. ꝺditōnibz seu socijs. Et p̄mo cū hūilitate Judith ix. Humiliū & mānsuetoz semp tibi placuit dēpcatio. Eccī. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Exaudisti orōem humiliū. Nec hūilitas duo debet habere. Primo diffidentia p̄prie ꝙtutis. hoc ē. reputes te indignū exaudituōe. Secdo ꝙfidētia de dei misericordia ne desperes. sicut ecclesia facit q̄ semp i fine orōis dicit. p dñm nr̄m ih̄m xpm &c. q. d. O dñe nō ad me aspicies: sed ad misericordiam salvatoris. & ad aduocatā Mariā. sic vide qd i letania dz. p passionē. p crucē &c.

¶Secdo cū bona dispositiōe seu ꝙtritōe sui⸗rū pctoz. qz cū is q̄ displicet ad interceděū mittit irati animⁿ poti⁹ ad exteriora. puocat dicit Sxe. iij. q. vij. i glauibz. & xlix. dis. §. i.

¶Utz oratio pctōris exaudiat: R. vt colligo ex Ri. & san. Tho. vbi. s. q̄ aut pctōr aliqua petit vt pctōr. i. fm dēsiderū pcti. et tūc non exaudit ex misericordia. sed bn̄ qñq; ad vindictā. dū ꝑmittit amplius ruere i pctis. Un Aug. Quedā negat de⁹ ꝓpicius q̄ cōcedit iratus. Et sic intelligit illud Prouer. xv. vij. Qui declinat aurē suā ne audiat legem. oro ei⁹ execrabil' erit. aut pctōr orat ex desiderio bono nature. & sic deus exaudit nō quasi ex iusticia. qz talis non meret. sed ex misericordia si tñ alie ꝺditōes ꝯcurrāt.

¶Sz q̄d si orat p alio. nunq̄d exaudiet: R. q̄ aut orat vt minister ecclie. et sic exaudit. i. q. i. c. dictū ē. Aut orat vt ꝑsona. & sic nō exaudit pctōr p alio orās. Et sic intelligo c. si qs inq̄t. & c. ipsi sacerdotes. & c. sacrosancta. et. c. necesse. i. q. i. Uez ē q̄ si ille q̄ inducit pctōrē ad orādū p se sit bonus. tūc pctōr exaudiet. nō p suo sed p merito poscētis. vt. c. dictū ē. Sz aduerte q̄ hic & i. §. ꝓcedēti accipitur pctōr ille q̄ ē in mortali. nec de eo ēat tritus vel ꝺtritus. qz licet qs esset i pctō. nō de eo volet & proponit abstinere & satisfacere.

tunc non habet locū istud. sed illud qđ dicit Aug. sup Joh̄. omel'. xliij. Si em̄ peccatores deus non exaudiret frustra ille pcōr publicanus oculos in terra demittēs t pect' p cutiens diceret. Dñe ppitius esto mihi pec catori. cui' ꝯtrariū ibi patet. qz descēdit iustificatus. t ideo tales exaudiunt.

¶Tercio debet esse oō associata cuz breuilo quio. Mat. vi. Cū oraueritis nolite multū loq̄. Facit de ꝟse. di. v. c. nō mediocriter. sz ꝟ nū ꝟps Luc. xviij. dicit. semp oportet orare t nunq̄ deficere. Itē Luce. vi. dr. q̄ pnocta uit orādo. Et Luc. xxij. dr. q̄ prolixi⁹ orauit. Facit. lxxvi. di. c. nosce. Ad quod dicendū q̄ oratio nō solū ꝟm suā causam q̄ est deside rū charitatis. sed etiā ꝟm sepaz pōt esse diu turna. Et qđ ego dico q̄ debet esse breuis. h̄ intelligo taliter ne immorātibz nobis aliud cordi nostro inserat inimicus. Et ido sancti pres aliq̄tulū orabāt. t postea aliq̄d dicis faciebāt. deinde ad orōez redibāt. sic t nos nō ita debemus plōgare orationē q̄ ī ipa replea mur vagatōnibz. sed potius eā breuē facere. vt cū feruore eā expleam⁹. Et hoc ē qđ dicit Aug. ad pbam. Multū loq̄ ī orādo ērē ne cessariā supfluis agere verbis. Cū plerūq̄z h̄ negociū pl⁹ gemitibz q̄z sermonibz agat. Et hic loq̄tur d orōne volūtaria. nō d illa q̄ ē de hēcitate. vt officiū clericis. t hmōi.

¶Utz oratio debeat esse vocal'. R. ꝟm Ric. vbi. s. q. iij. q̄ duplex ē oratio. Quedā ꝟmu nis. s. q̄ p ministros eccl'ie ī ꝑsona totⁱ ppl'i deo offertur. et talis debet innotescere ppl'o p q̄ offert vt excitet ad deuotōez. t ne possit su spicari i ministris eccl'ie illi⁹ ordinis omissio. t ideo tal' debet esse vocal'. Alia est oratio sin gularis ꝑsone. s. q̄ offert ab homie inq̄tum ē singularis ꝑsona. siue p se oret siue p alio. et talis oratio q̄uis nō sit necessariū q̄ sit cum sensibili voce. nisi ad h̄ hō sit obligat⁹ ex vo to. tñ q̄nq̄z expedit ad meritū vt mētali adū gat vocal'. vt p vocalē feruor cordis ampli⁹ exciteť. Et quadā em̄ naturali vnīone aie ad corpus motus corpis diuersimode affectio nes aīe excitāt t imutāt. Si tñ in casu vocal' oō remitteret interiorē feruorez. tūc nō esset vocaliter orādū orōne singulari. q̄nq̄z etiam ex excessu feruoris mētis ꝓrūpit hō ī vocalē orōem. Pōt etiā fieri vocalis oratio ad red ditionē debiti. vt. s. hō ꝟm totū qđ habet deo seruiat. Et illud Mat. vi. orātes nolite mul tū loqui. intelligendū est ꝟm Aug. ad pbam q̄ nō est loquendū multū. s. vt multa locutō sit efficax ad exaudition̄ē q̄ eloquētiores eri mus. qz deus ꝓncipaliter ad intentionē aspi cit. Propterea subiūxit Aug'. ubidē. nō deest multa ꝓcatio. si feruēs ꝑseuerat intentio.

¶Quarto requirit oratio q̄ fiat cū bona intēti one t feruēter. Sz hic q̄rit. vtz oō vocal' si ne mētali attentōe sit efficax. R. ꝟm Ri. vbi s. q. vi. q̄ triplex ē efficacia orōnis. Prima ē in merēdo seu satisfaciēdo. Secūda ē in impetrādo. Tercia est orantē spūaliter t sensibili ter reficiēdo. Uñ nulla istarū habet vocalis oratio. nisi eā ꝯcomitetur ꝯcors meditatio. Moralis em̄ nō ē actus exterior nisi p ordinationē ad actū rationis interiorē. Aduerte tñ q̄ intētio debita t actualis si adsit ī ꝓncipio vocalis orōnis. licet postea mēs euageť. nisi tal' euagatio interrūpat ꝓmā intentionē per ꝯtrariā intentōez. sic ē meritoria t impetrati ua oō vocalis sine attētione p virtutē primē intētōis. sicut cū q̄s p bonā intētōez incipit pegrinari vel elemosinā dare. totū sequēs est meritoriū virtute intētōis ꝓme. q̄uis cesset sua intētio actualis. Sed talis oō sine attē tione nō habet terciā efficaciā. s. spūaliter re ficiēdi orātē nisi q̄diu eā ꝯcomitat attentio actualis. Et sic intelligit illud. i. Chor. xiij. Si orem lingua. t spūs meus nō orat. mēs mea sine fructu ē. s. spūalis refectionis.

¶Sz qñ dicet p euagatōez interuenire ꝛziam intētōez. R. licet Ric. nō declaret. Dic q̄ tūc qñ hō volūtarie alia cogitat nō ꝓmentia ad orōem. Et dē vide. s. Nore. H. xxvi. Et quō ē pctm̄. Uñ dicit Cypr'ian⁹ de orōne dñica. Quō audiri te a deo postulas cuz ipse te nō audias. Et Bed'. Causamur nobis de esse grāz. sz iust⁹ ipsa grā ꝯgrit nōnullos de esse sibi. Et Cassian⁹. Nūq̄z orat q̄s q̄s etiaz fleris genibz si vagatiōe distrahit. Propterea dicit Cypian⁹. Nihil aliud cogitet orās q̄s id solū qđ ꝓcat. Facit de ꝟse. di. i. c. qñ aūt t di. v. nunq̄z. Et est etiā aduertendū. q̄ triplex pōt applicari intētio orōni vocali. s. aut applicādo eā ad verba q̄ dicunt. aut ad illud qđ petitur. aut ad illū cui oō porrigit. t q̄cūq̄ modoz adsit intētio nō est inefficax oō ad satisfaciendū. Et ego dico nec ad impetrādū vel reficiēdū. Sed secūda intētio melioz est q̄z ꝓma. t tercia q̄z secūda. Uñ Hugo d ꝟtute orādi. Pura inq̄t oratio ē qñ ex abundātia deuotōis ita mēs accendit. vt cū se ad deū postulandū ꝺuertit p amoris ei⁹ magnitudine etiā petitōnis sue obliuiscat. Nā aliqñ nimia attētio ad verba posset esse impeditiua orōnis. s. qñ hō vult nimis ī ꝑticulari cogitare d verbis. qz ꝟm ꝑhm. qñ. topicorū

Nō possumus multa cogitare simul. vñ sufficit q̄ p̄ma intētio sit talis q̄ sufficiat ad integrā informationē verboꝝ. Et ideo Hugo vbi. s̄. dicit. Oō p̄fecta esse omnino neq̄t si eā meditatio nō ꝯcomitet aut p̄cedat. Vis omnibꝫ ꝯcoꝛ. Tho. vbi. s̄. De hoc vide Hore. ℌ. xxvi.

12 ¶Quinto requirit oratio q̄ vtilia ad salutē p̄tat. ꝛ sic est p̄tere iuste.

13 ¶Utꝝ sit aliq̄d ꝑterminate p̄tendū in oō/ne: ℟. fm Rich. vbi. s̄. q. iij. Quedā sunt q̄ bus nō possum⁹ male vti. sicut ℣tutes. gr̄a. ꝛ gloria et talia ꝑterminate p̄tenda sunt in oō̄ne. Quedā sunt quibꝫ possumus vti bñ ꝛ male. sicut habere diuitias. filios. vxoꝛē. et hmōi. et talia nō sunt ꝑterminate p̄tēda in oō̄ne. sed sub ꝯditōne. s. si ꝺ⁹ p̄uidet illa ad salutē nostrā vtilia. Quedā sunt q̄bꝫ vti bñ nō possumus. sicut p̄ctis ꝛ hmōi malis. ꝛ talia nō sunt a deo p̄tenda in oō̄ne.

14 ¶Sꝫ cur aliq̄d p̄tim⁹ cū deus sciat q̄ ꝯdige/mus: ℟. fm q̄ dicit Aug. i epl'a ad p̄bā. Ille q̄ nouit q̄d nobis necessariū sit p̄uisq̄ p̄/tim⁹ nō volūtatē nr̄aꝫ vult sibi p̄ petitōꝫ nostrā innotescere. qz eā nō p̄ ignoꝛare. sꝫ vult exercere ī oīb⁹ ꝺsideriuꝫ nr̄m q̄ possum⁹ capere qđ ipe p̄parat dare. hinc ꝛ Greg. xxij. q. iij. Obtineri iq̄t nequaq̄ p̄nt q̄ p̄destinata n̄ fuerūt. sꝫ ea q̄ sancti viri oādo efficiūt ita p̄/destinata sunt vt p̄cibꝫ obtineant. g̃ nō oramus vt ꝺ⁹ aliq̄d sciat vl' vt eū inuitem⁹. sed vt obtineam⁹ qđ voluit p̄cibꝫ obtineamus.

15 ¶Hexto q̄ stater fundat⁹ i fide p̄tat. Unde Jac. i. Postuleꝛ aūt i fide nihil hesitās

16 ¶Septimo q̄ p̄tat pseuerāter

17 ¶Utꝝ oratio sit semp meritoꝛia: ℟. fm Ric. vbi. s̄. q̄ nō. qz merito ꝺbet merces fm iusticiā. ꝛ ideo oō facta ī p̄cto moꝛtali nō ē meritoꝛia p̄prie loquēdo ꝺ merito. Addo etiā q̄ nō est meritoꝛia. q̄uis nō fiat in p̄cto moꝛtali. si nō adsit ꝺbita attētio. saltē actualis in p̄ncipio fm ꝯmunē opinionē theolo. i. q. di. xli. Si tñ talis attentio adesset erit meritoꝛia nisi interrūpat. vel nisi in oratōne necessaria puta i officio respectu clericoꝝ sit notabil' negligētia i reprimēdo vagatōes. qz sic eēt p̄catū. ꝺ quo. s̄. Hoꝛe. ℌ. xxvi.

18 ¶Ad q̄d valet oō siue ꝺ ei⁹ effectu: ℟. q̄ valet ad vincēdas temptatōes. vñ Hiero. sup Mat. xiij. i tēptatiōeꝫ intrat q̄ oꝛare negligit. Secō ad augmentāda merita. Tercio valet ad impetrādū postulata. vt p̄tz ex supdictis. Quarto valet ad vincendos hostes. xxxvi. dist. c. vlti. ō Moyse. q̄ oꝛās vincebat hostes. Quinto ad secretoꝝ diuinoꝝ reuelatōꝝ viij. q. i. si g̃. Sexto ad celestiū ꝺgustatōem vñ sine ipsa nō gustant diuina.

19 ¶Utꝝ semp exaudiat: ℟. fm Ric. vbi. s̄. q. vij. q̄ si fit p se ꝛ ꝺbito mō semp exaudit. sꝫ nō sp statim. sꝫ p illo tp⁹ q̄ diuina miseꝛia cō/spicit exauditōeꝫ vtiloꝛē esse oīb⁹ p̄sentis Aut si p alios. ꝛ sic non semp exaudit. Aug. ome'. cij. sup Jo. dicit. Exaudiunt oēs sc̄i q̄ ipsis. nō aūt p oīb⁹ exaudiunt. Subdit tñ q̄to digniozes fuerint oꝛātes p ppl'o. tanto facili⁹ī necitatib⁹ p quibꝫ clamāt exaudiūt. Hoc em̄ nō p̄uenit ex ꝺfectu oō̄is vt nō ex audiat p' alio oꝛās ꝺbito mō. sꝫ ꝑpter indi/spositōeꝫ illi⁹ p q̄ oꝛatur. qz obstinat⁹ forte ē. vñ Raban⁹ sup Matth. xxi. Quotiēscunq̄ oꝛātes nō exaudimur. tō fit. qz ꝺ⁹ aut iliū nr̄e salutis p̄tim⁹. vel qz eoꝝ p q̄bꝫ p̄tim⁹ p̄uer/sitas ne impetrem⁹ obsistit. vl' i futuꝝ p̄titionis differt effectus vt ꝺsideria crescāt ꝛ p̄fectius gaudia capiāt q̄ reqrūt. hec ille.

20 ¶Utꝝ oō sit ī p̄cepto ita q̄ q̄libet teneatur ℟. fm Ulde. q̄ sic ad oōem mēt̄alē. Et ego dico q̄ etiaꝫ ad vocalē tenet impfecti ꝛ cōes hoies. qz mentalē oō̄eꝫ nō possent hz̄e sine vocali. ꝛ q̄ oō sit ꝺ p̄cepto oīb⁹ p̄b⁹ rōne sic. Nō tenetur de iure naturali ad oia illa q̄ recta rō dictat nō posse sine ipsis salutē p̄sequi ptz ea necessitate q̄ꝫ vult aliq̄d ea necessi/tate vult illud sine q̄ tale q̄d nō p̄t habere. q̄ phic. Finis imponit neccitatez his q̄ sunt ad finē. l. oō. ff. ꝺ spon. sꝫ hō nō p̄t salutē p̄sequi sine oō̄ne. g̃ ad eā tenetur ꝺ necessitate. Et q̄ hō nō possit saluari sine oō̄e ptz. Nā fm ap'm ad Phil'. Nō sum⁹ sufficientes a nobis aliq̄d cogitare. g̃ multo minus opari ni etiā bonū cogitare. g̃ multo minus ꝺnetur posse. qđ q̄dē nō si ex gr̄a dei nobis ꝺnetur posse. qđ q̄dē nō ꝺnat regulariter adultis. nisi p̄tāt p aliq̄/mētū a ꝺ̄nio. Joh. vi. Petite ꝛ accipietis. Fa/cit. xxij. q. iij. c. obtineri. g̃ cū sine bona opa/tiōe nullus possit saluari. qz habitabit in ta/bernaculo dei q̄ opatur iusticiā. fm ps. et ꝺ/na opatio nō possit esse sine oō̄e. g̃ p̄posituz firmat Exo. xx. Memēto vt diem sabbati sanctifices. qđ sine oō̄e fieri nō p̄t. Jrē. Lu. xviij. Optet semp oꝛare. Sup q̄ Chrys. dic Oportet necessitatē dicit. Coꝛrobꝛatur exē plo i p̄ctica. qua cōiter hoies nō timēt ꝺuz. qz nō habēt oō̄em. Econtrario si ē aliq̄s ti/moꝛ dei inuenies ī habēte gr̄aꝫ oō̄is. Me/rito g̃ dicit Hiero. vbi. s̄. In tēptatiōem in/trat q̄ oꝛare negligit. Et sup illō Mat. xvij. Hoc genꝰ ꝺmonioꝝ nō ejcit nisi i oō̄e ꝛ ie/iunio. ñ sanat oculū qđ ñ sanat calcaneū. Je

iunio sanant pestes corpis. oronē ꝙ pestes mētis. Sz adūte ꝙ istud ꝓceptū d̄ oroē ē affirmatiuū qd̄ solū obligat ꝓ semp. aliqs pl⁹ aliqs min⁹. Quāto em̄ qsq; ē utilior. tanto magis indiget auxilio orōis. Et ō certa mēta vl' hora nō ē determinata. sz tm̄ qlibet de ꝓcepto tenetur qntū iudiciū sue rōnis dictat sibi fore necessariū orare vt a pētis resistat et ī bono ꝓficeret. Clerici tn̄ t religiosi habēt determinatū modū t tps orōis. de q. s̄. Note. Sil'r illi quib; ī pnitētia p confessorē ē iniunctū. vt q ex voto haberēt. Alij aūt nō vident hīe determinatū tps. nisi ꝙ fm. s. Tho. i. iij dist. xv. seculares tenētur diebꝫ festiuis diuinis officijs itereſſe. vt ministris ꝓ ppl'o orātibꝫ suā intentionē ꝓformēt.

¶Que oro ē efficacioꝛ. R. fm Rich. vbi. s. q. viij. ꝙ oro dn̄ica. qd̄ ostēdit ꝓmo auctis discipulis. Mat. vi. Scdo sententiosa et ꝭbreuitas. Tertio petito; vtilitas. Nā oia q̄ desiderare debemus t petere ī hac ꝓtinēt. Un̄ Aug. ad pbā. Licet alia ꝛba dicam⁹ orādo. nihil aliud tn̄ dicim⁹ qz ꝙ ī ista oroē positū ē. si recte t congruēter orem⁹. Un̄ aduerte ꝙ eo ordine posita sunt q̄ desiderare t petere debem⁹. Exhibet ꝓmo reuerētia illi cui porrigēda ē oro. cū dr. Pater noster q̄ es ī celis. in q̄ captat benuolentiā dei orās. Scdo qz finis magis desideratur qz q̄ sunt ad finē. Ideo ꝓmo petūtur q̄ respiciūt finē qz q̄ sunt ad finē. Respicientes finē sunt due petitones. Prima ē. Sanctificet nomē tuū. Hoc ē fm Aug. lib. ij. de sermone dn̄i ī mōte. cū dicim⁹. Nos admonem⁹ desiderare vt nomē eius qd̄ semp ē sanctū: etiaz apud hoies sanctū habeat. h ē nō ꝓfanetur. qd̄ nō deo sz homibꝫ ꝓdest. Scda ē. Adueniat regnū tuū. vn̄ fm Aug. vbi. s. ī h exciram⁹ desideriū nr̄m ad illud regnū vt nobis veniat. t ī eo regnare mereamur. Un̄ ꝓ ꝓmā petimus vt de⁹ ab hoibꝫ glorificet. ꝓ scdaz vt ad dei gl'iaz veniam⁹. Petitones respiciētes q̄ sunt ad finē. quedā sunt respectu boni. que sunt due. Prima ē. Fiat voluntas tua sicut ī celo ī terra. In qua fm Aug. vbi. s. petitur meritū q̄ beatitudinē mereamur. qd̄ ꝙsistit ī obediendo mādatis dei. et ideo sicut ab angel' ī celis fit dei voluntas. sic et a nobis ī terris ꝓ vera obedientiā. Scda est. Panē nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. In qua petitur victus q̄tidianus ad sustētatōez necessari⁹. vl' vict⁹ anime. i. eucharistie sacramētū tanqz instrumētū q̄ possum⁹ nos iuuare. Queda petitō ē respectu mali culpe. t hec est. Dimitte nobis debita nostra sicut t nos dimittimus debitoribꝫ nostris. Un̄ Aug. vbi. s. debita peccata dicit manifestū ē. et in hoc admonemus nos qd facere debeamus vt remissionē petōz habeamus. fm Aug. ad pbā. vt ibi. sic t nos dimittimus debitoribꝫ nr̄is. Quedā ē q̄ respicit mala inclinātia nos ad petm̄. q̄ est. Et ne nos inducas ī temptatōez. qd̄ nō ita intelligitur. vt nō ꝓmittat nos temptari. qz qnq; hō ī tēptatiōe ꝓbat ad bona t humiliat ad deū. Sed sic intelligit vt non deserti diuino adiutorio alicui temptatiōi. vel ꝙsentiam⁹ decepti. vel cedamus afflicti. fm Aug. ad pbā. t ideo aliud ē tēptari. aliud ēi tēptatioz induci. Quedā respicūt malū pene q̄ ē. Sz libera nos a malo. In q̄ admonemus nos fm Aug. vbi. s. nō dū nos eē ī illo bono vbi nullū patiemur malū. Un̄ de hac oronē dicit Isid. ꝓmo lib. de sum. bo. c. xxij. Fidei simbolū t dominica oratio p tota lege paruulis ecclesie ad celorum regna sufficit. Et Aug. in enchir. c. xv. de q̄tidianis t breuibꝫ leuibusq; peccatis. sine quibꝫ vita nō ducit q̄tidiana oratio fidelium satisfacit. Eoz em̄ ē dicere. Pater noster ꝛc̄.

Oratoriū ꝓuatū q̄libet ī domo ꝓ pria hīe pōt. sed nō debet hīe formā ecclesie. nec ibi aliqs debet celebrare nisi sit ꝓuilegiatus. vel de licentia epi. aliter debet deponi celebrās. de ꝓse. dist. i. vni cuiqz. t. c. clericos. t. c. si quis.

¶Qua immunitate gaudet. vide Immunitas. §. xxvi. t in quo differt ab ecclesia. vide s. Ecclesia. §. iij.

Ordo.i. fm Aug. d̄ scto vict. ē signaculū q̄ddā ī q̄ spūalis ptās t officiū traditi ordinato. t fm. s. Bo. in. iij. di. xxiij. signaculū hic stat ꝓ signaculo in aiam diuinitus impresso.

¶Quot sunt ordines. R. ꝙ sunt. vij. vt habet ꝓ mgr̄m ī. iij. di. xxiij. c. i. s. Hostiariat⁹. Lectoratꝰ. Exorcistat⁹. Acolitat⁹ Subdiaconat⁹. Diaconat⁹. Presbyteratus. Prima tōsura em̄ nō ē ꝓprie ordo sz dispositō ad ordines. fm Rich. eadē dist. Facit. xxiij. di. de psalmistatu. Qui psalmistat⁹ idē ē qd̄ ꝓma tonsura. Et in h̄ ꝛcordāt omniter theologi. sz canoniste tenēt ꝙ sunt. ix. ordines. fm nouē hierarchias. s. ꝓma tōsura seu psalmistat⁹. t ordo epalis. Et ꝙ ꝓma tōsura sit ordo. est tex. in. c. cū ꝓtingat. et ibi do. Anto. et canoniste. de eta. t q̄li. ordi. Sil'r ꝙ epat⁹ sit ordo. t ꝙ imprimat character iudicio meo.

Facit incõuincibiliter tex. ī. c. i. de ordinatis ab epõ q̄ epi. re. vbi ptz q̄ licet resignauerit. nihilomin⁹ ꝛfert ordines. licet nõ executõz. qđ nõ posset si characterē indelebilē nõ imp̄ sisset ordo ep̄alis. ⁊ sic fm canonistas erūt. ix ordines. ⁊ de eoz officijs vide ī suis titul'.

2 ¶ Utz in oī ordine imp̄ mat character. R. fm Rich. vbi supra q̄ sic. ⁊ quid sit vide sup̄ Character.

3 ¶ Hz nunq̄d p̄ exigit caracter baptismi. R. q̄ sic de necessitate. c. veniēs. de p̄by. nõ bapti. Hec⁹ de sacramēto ꝛfirmatois. qz ñ ꝛfirmatus si ordinetur recipit characterē ordinis.

4 ¶ In q̄ actu imp̄ mit character ī q̄libet ordie R. fm Ri. vbi. s. Pro generali regula tenendū ē q̄ ī susceptõe illius exterioris signi imp̄ mit character in q̄libet ordine. in q̄ signo p̄n/cipalis ptās quā respicit ille ordo significat exp̄ssius. ad quā ꝛ currūt alicui⁹ instrumenti traditio et verbi exp̄ssio. q̄ verbo exp̄ssius determinat instrumēti significatio. Et ideo qz p̄ncipalis ptās quaz respicit ordo hostiarij exp̄ssius significat in clauiū ecclesie datõe q̄z in aliquo alio qđ circa ip̄m fiat. Et ptās lectoris ī hoc q̄ ab epõ sibi tradit codex lectionū diuinaz. Et potestas exorciste p̄ hoc q̄ ꝺ manu epi recipit libz exorcismoz. ideo ī eoz datõe imp̄ mit. Et potestas acoliti fm sctm Bo. Rich. ⁊ Pe. ⁊ alios respicit p̄ncipaliter portare cereos. ⁊ ideo imp̄ mitur p̄ hoc q̄ accipit candelabrū de manu epi. Alij dicunt vt tho. q̄ imp̄ mit p̄ hz q̄ tradit vrceol⁹. qz p̄ncipalius p̄ id significat ei⁹ ptās. Sed verius ē p̄ mū. vt ptz. xxi. di. cleros. vel dic q̄ vtrūq̄z debet accipe. vt in. c. acolitus. xxiij. di. ⁊ in c. plectis. xxv. dist.

5 ¶ Sed queri an req̄ratur q̄ talia instrumēta accipiā de manu epi. R. q̄ nõ de necessitate fm Ri. in istis ordinibz minoribz. sz sufficit postq̄z sunt ab epõ instructi qualiter ī officio suo debēt agere. instrumētū accipiāt ab archidiacono de mādato epi ⁊ volūtate. ī cui⁹ acceptõe imp̄ mitur character. qz instrumēti traditio p̄ncipalius ē ab epõ q̄z ab archidiacono. Et p̄ ista opinioē ē tex. ī. c. acolit⁹. xxiij. di. In maioribz bñ oportet q̄ de manu epi. xxiij. dist. c. subdiaconus. Ptās subdiaconi ptz p̄ hoc q̄ accipit de manu epi patenā ⁊ calicē vacuū. ideo in hoc imp̄ mitur character. qz p̄ncipalis actus eius ē vasa dñica corpis. ⁊ oblationes offerre diacono. Et legere epistolā ē sc̄d'arius actus nõ p̄ncipalis. ꝓpterea legit etiā a nõ subdiacono. Ptās diaconi ñ pōt exp̄mi q̄z tū ad eius p̄ncipalē actū q̄ ē potestas portādi corpus x̄pi in patena. ⁊ diſpēsandi corpus x̄pi. ⁊ ideo exp̄rimit q̄z tum ad eius actū sc̄d'arij in traditõe libri euāgelio/rū. in qua imp̄ mitur character fm Rich. et Tho. Alij dicūt q̄ imp̄ mit character in manus epi impositõe. vt. s. Bo. ⁊ Pe. et p̄ hac opinioē facit. xxiij. di. c. diacon⁹. aūcto. d. c. cleros. Ptās sacerdotis cõfertur q̄n ab epõ dz. Accipe spūm sanctū. quoz ꝛc. ⁊ hui⁹ opi. ē. s. Bona. ⁊ Pe. Alij dicūt vt Sco. in. iij. di. xxiij. q̄ ibi sunt due forme partiales. In quaz altera ꝛfertur ptās ꝛficiēdi eucharistiam. In reliqua potestas absoluēdi ī penitentia. ⁊ istis ꝛiūgunt due materie. ß est duo signa visibilia. Propria forme p̄ me ē traditõ calicis ⁊ patene cū hostia. ⁊ vino. et verbis. accipe ptātē celebrādi ꝛc. Sede forme est impositio manus epi sup̄ caput cū verbis. Accipe spūm sanctū. vt sic epus cõcorditer agat summo epo christo. qui prius ꝛtulit potestatē ap̄lis conficiendi q̄z absoluendi. Nec illi te ap̄lis conficiendi q̄z absoluendi. Et hoc credo verius quo ad p̄mā materiā correspondentē p̄ me forme. Sed quo ad secundā materiā correspondentē sede forme q̄ ē manus impositio epi cū illis verbis. Accipite. Nõ credo. qz tex. in. c. vlti. de sa. vnc. innuit. q̄ manus impositio nõ ē de substantia forme. qz si omissa fuerit nõ debet reiterari. sz suppleri. nec silr p̄dicta verba accipite. quia sunt quedā pastoralia q̄ ipsa nõ habēt. sz habēt alia verba q̄n imponit manus. Eparus ꝺo ordo quo ad characterē suscipit ī vnctõe capitis ex chrismate. Sed hoc nõ ē verū. p. c. vnicū. in p̄in. de sacra vncti. vbi dicit supplendū qđ ē omissum. Imp̄rimitur q̄ ex impositõe manuū epoz sup̄ caput eius. vt p̄t elici ex. c. epūs. iuncta glo. xxiij. di. Nec obſt. c. vlti. de sacra. nõ ite. qz loq̄tur de impositõe que fit diacono ⁊ sacerdoti. que nõ ē de essentia psalmistatus. seu p̄ima tõsura q̄ ꝛfertur cū ei capilli absc̃undūtur 6

¶ Que sunt necessaria ī q̄libet ordine. R. q̄ vt colligo in diuersitate doctoz dicēdū ē. q̄ oīa statuta in pastorali debēt intelligi ita necessaria q̄ si aliq̄d omittatur nihil fiat. et necessario totū sit iterādū. nisi omissa sint de illis de quibz in iure est exp̄ssum q̄ nõ sunt de necessitate vt vnctio. vt i. d. c. vnico. de sacra vncti. Et man⁹ impositio ī ordinatõe diaconi vel p̄sbri. d. c. vlti. de sacra. nõ iterā. Et quedā orōnes alie ab illis que dicūtur quādo aliqua instrumēta traduntur. Et qdā alia forte minima q̄ ex se patēt nõ esse de substantia ordinis. sicut q̄ sit genuflexus ⁊ silia. que

magis sunt ad deuotionē excitandā. Itē tē/
pus.ꝛc tēpo.ordi.c.sane. Itē etas.di.lxxvij.
subdiaconus Itē q ab epo ꝓmo recipiat t ñ
simł plures accipiat.ꝛc sacra.nō ite.c.i. t vł.
Itē q a latino vel greco epo recipiant.de tē/
po.ordi.q translationē. Itē missa i minozi/
bus ordinibus et hmōi 7

¶Sed nūquid tactꝰ cozpał instrumēti sit ō
substātia ordinis. Tho.i.iij.di.xxiij. tene/
re videt q sic.t veriꝰ credo.cuius alij dicant
q solū pozrectio instrumēti.t manꝰ extensio
sit ō substātia.ar.l.qō mō.ff.ō acq.pos.qz in
sacramētis requiritur tactus cozpalis.vt pa
tet i baptismo.vnctione et hmōi. Et h patz
i pastozali.secus dicūt quidā ō impositione
manuū.qz nō reqritur tactꝰ.sed Boff.t ho
sti.tenent.q silr ē necessarius.p.c.fi.de sacra. 8
nō iterā. Ego teneo q licet i impositōne ma
nuū nō tāgat q nō sit aliq supplendū. Et
silr i instrumētis in quibꝫ character ex cozuz
traditōe nō imꝓmit.sed sufficit pozrectō.li
cet sit melius tāgere. Secus in traditōe in/
strumentoꝝ ex qua character imprimitur.

¶Sz nūquid optet tāgat ambabꝫ manibꝫ 9
Itē oia.puta patenā simul cū calice t hmōi
R.q nō credo.sz sufficit solū tāgat modicuz
q alicuⁱ rei q nullū itermediū discōtinuās
habeat ad totū.ar.c.vnici.ō ꝺse.ec.li.vi.

¶Utꝛ sufficiat traditio euangelioꝝ ꝑ libꝛo 10
exoꝛcismoꝝ.vel suppellicium ꝑ dalmatica t
hmōi: R.q nō.nisi i eodē libꝛo ꝺtinerēt oia
simul.t tūc haberet intētionē tradēdi illū li
bꝝ q ptinet ad illum ordinē.

¶Quid si epꝰ facit actus t alius dicit ꝓba 11
vł econtrario: R.nihil valet.qz sacramenta
sunt vnitatis q diuidi nō pūt.de ꝺse.dis.ij.
qz passus.t.xxiij.q.i.loq̄tur. Fallit h in mi
noꝝibꝫ ordinibus.vt dictū est.

¶Utꝛ reqratur necessaria expssio ꝓbꝝ ꝓꝓꝛ cuz 12
traditōe instrumēti: R.ſm Inno.i.c.pbr
ō sacra.nō ite.q sic.ita q si ps illius ozōnis
sit dimissa a capite ē inchoāda.et bñ.qz ma
teria cuiuslibet sacramēti ē instrumēti tradi
tio.forma ꝓo est expssio verboꝝ.

¶Quid si aliq sit omissuz: R.q si omissuz
sit de necessitate seu substātia ordinis.sic to
tū ē iterandū. Si ꝓo nō sit nisi de bñ ēē. vt
ea q nō sunt de necessitate.sic i alia ordinati
one est supplendū.t ab eodē q prius ordina
uerat si pōt t nō ab alio.ſm Innocē.vbi.s.
nisi qñ primus nō potest pficere. nec añ sup
pletionē pōt exequi ea q sunt illius ordinis.
ar.iij.di.sollicitudo.hec ex Inno.t Hostiē.
t Boff.in.d.c.pbr.nec poterit talis sup/
pletio fieri nisi tpe debito ad ordinatōes te/
nēdas.ar.pfati.c.sollicitudo.

¶Sz quō supplebit qñ aliq ē omissū. R. 13
si erat ō suba vł dubiū an sit ō suba ſm In/
no.vbi.s.totū replicabit. Si ꝓo certū est q
nō erat ō suba.tūc indutus qñ ordines da/
tur veniet t accipiet qō ē omissū solū. Pro/
pterea q nō habuit impositōem manuū ſm
Hosti.solūmodo eā accipiet. qz ſm eū nō ē
de substātia.vt dictū est. Et si qs pbr i sua
ordinatōe habuisset impositōez manuū.sz
nō fuissent dicta pdicta ꝓba.accipe spīm san/
ctū ꝛc.sed alia ſm aliqua pastoralia epozuz.
tūc nihil iterandū ē vel supplendū.

¶Utꝛ in collatione ordinū cōferatur gratia 14
gratū faciens: R.Rich.in.iij.di.xxiij.q sic
si suscipiatur digne.

¶Utꝛ character vnius ordinis de necessi/ 15
tate pūpponat characterē alterius ordinis
R.q nō ſm ꝓmuniter docto.in.iij.di.xxiij
Sed quo ad executionez sic. de quo dic vt
s. Irregularitas.i.§.xxxvi.

¶Utꝛ ordo liberet a fortuna seruili: R.q sic. 16
epatus vł sacerdotiū siue sit seruił vł ascp̄ti
cia vł curiał.xlv.di.seruus si sciente

Ordo.ii. a q pt dari: R.ſm Host.
i.c.cū ꝺtingat.ō eta.et
qli.t seqtur Pa.i.c.quāto.de ꝺsue.q prima
tōsura q clericatus ꝺr vł psalmistat. q idez
sunt pt dari a qcūq sacerdote parochiali sit
is subiectis. Et istud tenet Hug. Ray. Jo.
Inno.t etiā Arch.i.c.nullus epꝰ.ō tēp.or.
li.vi. Bof.tenet q non pōt. Et sic videt hīe
vsus ecclie romane. Ego cū Jo.an.i.d.c.cū
ꝺtingat.dico q si habet supp laicū qsi epalez
iurisditionē pt.c.abbates.ō puł.li.vi.si nō
habet sic nō pt. Et h seqtur Io.Anto.in.d.c.
cū ꝺtingat. Abbas ꝓo si ē pbyter. et ab epo
bñdictꝰ vł recusatꝰ bñdici pt dare tres ordi/
nes minozes.s.clericatū vel p mā tōsurā.ho
stiariatū t lectoratū i suo monasterio et suis
monachis.seu ill q vt efficiant monachi.vł/
luc accesserūt.t etiā scł aliqbꝫ omibꝫ supꝫ qbꝫ
habet qsi epalē iurisditōez.lxxi.dist.c.i.t.ij.
Et etiā i alio mōasterio pt eos ꝺferre si ē iui/
tatꝰ ab eoꝝ abbate.t illud monasteriū sit ex/
emptū.alꝫ nō.ar.lxix.dis.c.i. Tenet tñ Jo.
lxix.di.§.i.t.c.i.q hodie abbas pfatꝰ pt etiā
dare alios duos minozes.s.exoꝛcistatum et
acolitatū. Et h seqtur Host.t Io.Anto.i.d.
c.cū ꝺtingat.ōh nō.i.c.abbates.ō puł.li.
vi. Eps ꝓo pōt dare oēs ordines oibꝫ ō sua
dioceſi oriūdis.aut q in sua dioceſi habent

domiciliū vl' bñficiū. aut de licētia ep̄i cui⁹ est subditus ordinādus. vel capituli sedevacā/te. vel vicarij generalis ep̄o i remotis agēte. vel sui plati si sunt religiosi exempti. hec nō. in.c. nullus. de tempo. ordi. lib. vi.

1 ¶Sed q̄d si sacerdos vel ep̄s aut abbas ordinat aliquē nō sibi subditū. vt. s. dictū est: R. fm Inno. in.c.i. de sup. negli. prela. q̄ nihilominus character p̄fertur. ar. ix. q. ij. Lugdunēsis. De pena p̄o tā ordinātis q̄z ordinanti vide. s. Irregularitas. i. §. xxxij.

2 ¶Utr̄ papa possit dare licētiā nō ep̄o p̄ferē di ordines sacros: R. Inno. i. c. q̄to. d̄ p̄sue. q̄ sic. dūmodo ille cui dat talis licētia habeat ipsos ordines q̄s alteri vult dare. al's nō.

3 ¶Utr̄ ep̄s q̄ resignauit ep̄atui vl' degradat⁹ hereticꝰ aut excōmunicatus est p̄ferre possit ordines: R. fm Rich. vbi. s. di. xxv. q̄ si fuit legitime ep̄us ordinatus et p̄fert ordines et character imp̄mit. sz nō executio. et d̄ h̄ vide. s irregularitas. i. §. xxx. et xxxi. mortal'r tn̄ peccāt scāter a talibz ordinē suscipientes fm. eū dem Rich. vbi supra. Et sil'r sup̄dicti ordinātes nisi i casu de q̄. s. Irregularitas. i. §. xxxi.

Ordo.iii

q̄bz p̄t dari: R. q̄ oibus masculis q̄ a iure nō p̄hibent ordinari. Mulieribz aūt nullo mō p̄t dari. Et si de facto fiat nihil fit. q̄ character nō suscipiūt. vt no. Ri. i. iij. di. xxv. ar. iij. q. i. Nec ob. c. presbr. et. c. mulieres. xxxij. di. i quibz vocat' p̄sbytera. et. c. diaconissam. xvij. q. i. et. c. sacratas. xxiij. di. q̄ nō ē ab ordine. sed a p̄latōe dr abbatissa diaconissa. et a viro presbro dr presbra vel a viduitate. et sacrate dicunt' a voto exquo se deo p̄secrarunt. Quidā tn̄ dicūt q̄ nec etiā illi q̄ non habent vsum rōnis sunt capaces. vt no. Ri. vbi. s. q. ij. Sed de h̄ valde dubitarē si daret' an sciperet characterē. et potius tenerē q̄ sic. arg. c. xpianus. et. c. siluester. xi. q. i. et q̄d nō. in. c. vel nō est compos. de eta. et quali.

1 ¶Sz q̄ sunt q̄ p̄hibent' ordinari: R. p̄mo illi q̄ nō habēt debitā etatē. et q̄ sit respectu cuiuslibet ordinis. vide. s. Etas

2 ¶Scdo illrati. vt in. c. null⁹ ep̄s. de tēpo. ordi. li. vi. Utr̄ aūt suscipiat characterē si ordinet'. dic q̄ sic. ar. c. veniēs. de p̄sum. nō bap. Et de hoc vide Clericus. ij. §. i. et. ij.

3 ¶Tercio criminosi. vñ existēte i mortali nō debēt p̄moueri. de tēpo. ordi. c. ex tuaz tenore. et. c. ad aures. Et si notoria sunt crimia mortalia peccaret mortaliter eos ordinās. al's ñ. vt nō. i. c. quesitū. de tēpo. ordi. Ipse tn̄ q̄ suscipit peccat mortaliter siue fit publicuz siue secretū. Et q̄tiēscūq; exhibet se vt minister eccle sie peccat mortal'r. et totiēs q̄tiēs hmōi actū facit. Uñ qui tangit res sacras q̄si ex officio suo peccat mortaliter. Secus si ex negligentia et sicut q̄libet laicus facere p̄t fm Tho. in. iij di. xxiij. facit ad hoc. c. multi. xl. di.

¶Sz nūquid sufficit p̄tritio: R. licet sit diuersa opinio. nihilomin⁹ ego credo veri⁹ fore q̄ sufficit excepto q̄n vult dicere missam. d̄ q̄ dic vt supra Eucharistia. ij. §. v. 4

¶Quarto bigami. vt in. c. acutius. xxvi. di. et de bigamis p totū. de q̄ vide. s. Bigamia 5 6

¶Quinto soleniter penitentes. l. dist. c. exp̄e/nitentibus. et. xxxvi. di. illitteratos. de q̄ vide Penitentia. §. v.

¶Sexto neophiti. xlviij. di. §. phitentur. et c. q̄m. et ratio ponitur ibidem. c. sicut 7 8

¶Septimo curiales q̄ ppter aliq̄d officiuz curie sunt obligati. li. di. c. i. ij. et. iij. liij. di. lege. absoluti d̄o a curia nō p̄hibēt. lxi. di. oīs⁹ nisi al's sint infames vl' irregulares. vt i di/ctis iuribz 9

¶Octauo ratiocinijs obliga/ti. de quibz dic vt. s. Ratiocinia. §. i. 10

¶Nono serui. de istis dicvt infra Seruitus §. iij. et. iiij 11

¶Decimo corpe viciati. habēs de hoc supra Corpe viciatus. §. i. 12

¶Undecimo illegitime nati. et quis dicatur illegitimus vide Filius 13

¶Utr̄ illegitim⁹ itrās religionē possit p̄mo ueri: R. q̄ sic de iure cōi fm Hosti. et Ber. in c. i. de fi. pf. sz ad p̄lationē nō p̄t sine dispēsatione pape. de fi. p̄es. c. is qui. lib. vi. 14

¶Quid si nō intrat religionē. vide. s. Irregularitas. i. §. lij. 15

¶Utr̄ dispēsatio cū illegitimo vt ad clericatū vel ad ordines p̄moueat debeat itelligi de oībz ordinibz. vide. s. Clericus. i. §. iij. 16

¶Duodecimo peregrini et ignoti ordinari nō debent. Peregrini sunt q̄ nō sunt oriundi de ep̄atu. vel nō habent ibi domiciliū aut tenēficiū. vt in. c. cū nullus. de eta. et quali. ordi. lib. vi. Ignoti sunt quoz origo et vita et regularitas nō est nota ep̄o. xxiij. dist. c. ep̄us. et ij. q. vij. querendū. Nam peregrini ordinari nō debent nisi habeant lras authenticas. vt. j. Peregrinus. §. iij. sil'r ignoti: nisi p̄uis examinatione p̄mia cognoscant

¶Decimotercio infames. et d̄ h̄ vide. s. Ju/famia. 17 18

¶Decimoquarto oēs irregulares et q̄ sint vide. s. Irregularitas. i.

¶Decimoq̄nto oēs suspēsi aut interdicti vl' excōmunicati et de istis habēs. s. Interdictū

iiij.§.i.et.j. Suspensio.i.

20 ¶Decimosexto oēs ordiati ī diaconos vl'ſb diaconos a papa nō pñt sine eius licētia ab alio ordinari ad supiores ordines.c.ī distri/
21 buēdis.de tempo.ordi.et in.c.filiū.i.q.i.

¶Decimoseptimo hermofrodit⁹.xxxvi.dis. illitteratos.xlix.c.fi.et si ordinet nō suscipit characterē nisi pualeat sexus virilis.si equa/
22 lis esset nō susciperet fm Rodo.

¶Decimooctauo cōiugati:nisi velint religi/ onē intrare.vel ad sacros ordines pmoueri. c.fi.de tempo.ordi.li.vi.t quo dic vt Ma/
23 trimoniū.uij.§.viij.

¶Sz qd si eps ordinat aliquē pfatoz: R.q mortaliter pccat fm Tho.ī.iiij.di.xxiij.ni si cū eis dispēsaret ī casibz ī quibz pōt. Et vl/ tra sz si ordinat infantē.nisi religionē ītraret aut ꝛiugatū nisi velit ad sacros ordines p/ moueri vl'religionē intrare.vl'illītū.suspen/ sus ē p annū a collatōe oīm ordinū. vt nō.ī
24 c.eos.t.c.nullus.de tempo.or.lib.vi.

¶Utz plat⁹ possit cogere clericū ab ordines suscipiēdos: R.fm cōiter doc.ī.c.qris.ō eta. t qū.q si habet bñficiū pt cogere.nisi legiti/ me excuset.de q vide ibidē. Si vo nō hz bñ/ ficiū eccl'iasticū nō pt cogere.t ordinās inuī tū q nō ē bñficiat⁹ ē suspensus a celebratione
25 misse p annū.t dz deponi.lxxiij.di.c.i.et.ij.

¶Utz coacte ordinat⁹ suscipiat characterē: R.q si coactō sit ꝛditional'.puta vt euadat mortē sic suscipit.ar.c. vbi ista didicisti. lxx/ iij.di.t.c.de iudeis.xlv.di.t.c.q q̄dā.i.q.i. qz volūtas coacta volūtas ē.xv.q.i.merito. sz si coactio sit absoluta.puta qz p vim ordi/
26 nat.sic nō suscipit characterē.fac.c.maiores

¶Sz nūquid tal' ordinat⁹ á fi.de baptis. metu ꝛditionali teneat ꝛtinere: R.q non.si metus talis fuit q potuit cadere ī ꝓstantē vi rū.p.c.platū.de his q vi me.et ī.c. ad aures. de eta.et quali.ordi.qz integritas est res vo ti nō pcepti.c.integritas.xxxij.q.i.

Ordo.iiii. q tpe dz dari: R.q p ma tonsura pōt dari oīm tpe.fm Hosti.t seq̄tur w. Anto.ī.c. cō sultatōi.de tēpo.ordi. Minores ordines pt eps q̄libet in diebz dñicis dare vnī vel duo/ bus t nō pluribz fm Host.in.c.de eo.ō tēp. or.vbi tex.ē. Sed Inno.t Bof.ibidē tenēt q etiā pluribz q̄ duobz pt dare. dūmodo ñ videat ordinationē generalem facere. Sed opi. Hosti.cū inhereat lr̄e ē tutior.qz i re du bia tuti⁹ ē seruire ẏbis edicti.l.i.§.si is.ff.de exerci.ac. Papa ꝓfert subdiaconatū in oīm/ bus dñicis diebz t alijs festis pcipuis.dist. lxxv.c.vlti. Et Host.dicit ī.d.c.de eo.q oēs ordines et oīm tpe pōt ꝓferre papa.ar.c. ad honorē.de aucto.t vsu pal.

¶Sz nūquid pōt eps dare q̄ttuor ordines 1
minores ī alijs festis q̄z de q̄bz ī.c.fi.ō ferijs R.w.Anto.i.d.c.de eo.recitat q̄sdaz tenere q sic.et quosdā q nō.sed solū ī illis festis ī q/ bus ẏgines ꝓsecrari pñt.et Host. dicit hoc esse tutius. tex.tamen dicat in.d.c.de eo.w/ minicis et alijs diebus festiuis.

¶Utz abbates sil'r possint dare q̄ttuor ordi 2
nes in pdictis diebz dñicis vl'festiuis sicut epi.w.An.in.d.c.de eo.t in.c.cū ꝓtingat.de eta.et quali.tenet q sic.immo fm Hosti.vi/ det q pont⁹ his diebz debeāt dare q̄z in q̄ttu or tpibz.ne videant generalē ordinatōez fa cere.et placet. Alij ordines debent dari ab epis tm in sex tpibz anni.s.ī sabbatis q̄ttu/ or tempoz anni. Et ī sabbato mediātē heb/ domade quadragesime in q cantat. Oēs si/ tientes. Et in sabbato sancto.lxxv.di.p to/ tū.t de tempo.ordi.p totū.

¶Sed nūquid tps est de substātia ordinū 3
R.q nō.c.sane.de tempo.ordi.

¶Que pena ꝓferentis t suscipientz ordines 4
extra pfata tpa.et q̄s poterit dispēsare. vide s. Irregularitas.i.§.xxxv.

¶Utz possint ꝓferri post prādiū: R.q non 5
tm si ꝓferunt tenēt fm Hug.lxxv.di.ordina tiones. et Ber. Lau. Jo. Boff.in.d.c.de eo. Ray. ẏo ponit ieunīū ordinātis et ordi nati inter illa q̄ sunt in dubio. an sint ō sub/ stantia vel ne.t ꝓpterea tenet q totū sit rei/ terādū. qz nō dz reiterarū qđ nescit factū.c. veniēs. de pēby.nō bapti. Contrariū tñ cre/ do verū in minoribz ordinibz p nō.in.d.c. litteras.et.lxxv.dist.q a patribz. in quibus missa nō est de necessitate. Sed in maiori/ bus dicerē cū Ray.cū missa sit de substātia, vt no.w.Anto.in.d.c.litteras.

Ordo.v. vbi dz ꝓferri: R.q in ecclesia epali.arg. lxx/ vij.dist.c.i. Sed de consuetudine dant vbi volunt.lxxv.di.in palea.

Ordo.vi. q ordine debet acci/ pi: R.q gradatiz in cipiēdo ab infimo ascendēdo vsq̄ ad supze mū.s.p ma tonsura seu psalmistatus.hostia riatus.lectoratus.exorcistat⁹.acolitat⁹.sub diaconatus.diaconatus.pbyterat⁹ t epat⁹ lx.di.si officia.lxxvij.di.c.i.

¶Quid si quis vno vel pluribz pmissis ad 1

supiorē ordinet. vide.s. irregularitas. §.xxxvi

2 ¶Quot ordines pñt simul ꝓferri. R. Inno. ⁊ Hosti. in. c. de eo. ō tempo. or. tenēt q̄ p̄ma tōsura ⁊ quattuor minores nō pñt dari vna die. p. c. lras. ⁊ p. c. dilect⁹. eo. ti. et i isto. c. de eo. nihil ōr de psalmista tu. ⁊ h̄ sequit̄ Io. Anto. in. d. c. de eo. glo. tñ i. d. c. de eo. tenet q̄ omnes minores simul vna die pñt conferri. et Boff. facit pro ea. tex. in. d. c. de eo. vbi dicit minores ordines. ⁊ sic oēs minores. xix. dis. si romanor. Ego seruarē consuetudinē in h̄. sed vbi nō apparet de ꝓsuetudine. tunc tenerē opinionē Hosti. ⁊ Innoc. q̄ videt verior. q̄. d. c. de eo. supius exp̄sserat solū de quattuor minoribus. ⁊ postea addidit minores. et iō ista indiffinita restringēda ē ad supra exp̄ssa Facit. l. pomponius. i p̄n. ff. ō procu. vn⁹ aūt sacer ordo cū p̄dictis minoribus vel duo sacri ordines eadē die vni p̄sone ꝓferri nō possūt nec in hoc dispensari pōt nisi p papā. vt no. Inno. ⁊ Hosti. in. c. dilectus. de tēpo. ord. ſz ꝓferri debēt singuli p se ⁊ p certa interstitia tē por. lxxvij. di. in singulis. ⁊. c. quicūq; vñ licet aliquis ordinator cōtinuaret ieiuniū vsq; ad dñicā de mane ⁊ ordinādus. nō tñ posset qui in sabbato vnū suscepērat. alū die dominico recipe. q. censet pro eodē. d. c. lras. de tempo. ordi. Fallit hoc ſm Beř. in ep̄o qui in sabbato potest in sacerdotē ordinari. ⁊ in dñico in ep̄m consecrari.

3 ¶Que pena ꝓferētis ordines ꝯ p̄fatā formā scz duos sacros vno die. vel minores cū vno sacro. R. ſm Beř. i. c. dilectus. de tēpo. ordi. q̄ suspēsus est a ptāte ordinādi. donec p papā cū eo dispēset. Sed do. Anto. i. c. lras. e. ti. dicit. q̄ nō est suspēsus sed suspēdēdus ab ordinibus dādis sic collatis. Sz ordinatus bñ est suspēsus ipo facto ⁊ a solo papa potest absolui. in. d. c. lras. in fi. de quo vide. s. Irregularitas. a. §. xviij.

Ordo.vii

quō ōr cōferri. R. q̄ p̄mo debet p̄cedere scrutiniū siue examinatio p archidiaconū de iure cōi. de officio archi. ad hoc. ⁊. c. vt nostrū. ⁊ de elec. c. nihil ē. §. epi. s. ō vita. moribus ⁊ qualitatibus ⁊ ceteris q̄ req̄runt i ordinato. s. q̄ nullū impedimētū ō suprascriptis habeat. Itē q̄ sit sobrius nō ebriosus. xxxv. di. ⁊. xlviij. p totū. Itē prudēs. xxxvi. dist. vsq; ad. xl. dist. Itē ornatus ꝛ tutibus. xl. di. vsq; ad. xlij. Item castus. xlij. dist. §. pudicos. ⁊. xxvi. di. vsq; ad. xxxv. ⁊ lxxxvi. dist. p totū. Nō litigiosus. xlvi. dist. xc. dist. lxxxvij. di. lxxxvi. di. puenit. Nō cupidus. xlvi. dist. et d. c. puenit. Itē nouus sue bn̄ p̄sbēs. lxvij. di. §. necesse. lxxxvi. di. lxxxix. di. xci. di. Itē ieiun⁹. lxxv. di. q̄ a p̄ribus. Sedo ōr missa celebrari ab eo q̄ vult ordiare. vñ aliq̄ vt Raymundus tenēt q̄ si missa omittat nihil fit ſz totū iterādū ē. Hugo tñ ⁊ Io. vij. di. i. c. ordinatōes. et. i. ⁊ Ber. i. c. q̄ sic. ō elec. tenēt q̄ nō ēd necessitate. q̄d credo vez i minoribus. secus i sacris. q̄ ē ō substātia. vt. s. ordo. iiij. §. v. Falsit i p̄ma tōsura. que cōiter hodie sine missa dat. Et si vn⁹ dic̄ missā ⁊ ali⁹ ꝓsecret. nihilominꝰ tenet ordo. vt dicit Ber. et Hugo vbi s. licet fieri nō debeat. Od limito vez i minoribus. ſz nō i sacris. Tercio debēt hīe ordinādi idumēta ptinētia ad ordinē quē volūt suscipere Quarto q̄ ordinās i q̄cūq; ordie seruet ritū pastoral. maxime circa correctionē istrumētor i q̄bz character ꝓferť: dicēdo ſba cōuenientia. ⁊ faciēdo vt ordinādi tāgāt corpalia tactu p maiorē cautela. et nihil omittat de ordinatis i pastorali. q̄ vt dixi excepto loco tpe etate. vnctōe. impositōne manuū. tactu corpali. ieiuniū. missa i minoribus. ⁊ q̄ sit p/ pri⁹ ep̄s vl nō. ⁊ orōibz aliq̄bz q̄ nō dicūť cū aliquor corpaliū traditiōe. oia alia ab istis credunť ita ō necitate q̄ si aliq̄d omittat cōiter tenet q̄ nihil fit. ⁊ totū ē iterandū ſm aliq̄s. licet vt dixi teneāt theologi q̄ i aliq̄bus ꝓferť character. ⁊ sic ſm eos si alia omitterētur essent solū supplēda. ſz q̄ h̄ nō habem⁹ expressum tenendū est secuz. vt dixi.

¶Sz nūquid cū q̄s interrogat ⁊ examinat teneť dicere pctm̄ suū. R. ſm Inno. i. c. inq̄sitōis. ō accu. q̄ nō. nisi etiā post penitentiā impediat execution̄ ordinis. vel ſm Hosti. pōt rn̄dere. si aliq̄ō hoz ꝓmisi egi penitētiā. nec indigeo dispensatione.

¶Utz ep̄s possit suo subdito sine cā legitima denegare collatōez ordinis. R. q̄ aut ē regularis. ⁊ sic n̄ teneť ei ꝓferre. imo su⁹ plat⁹ pt h̄ sibi denegare. Nec ꝯ sui plati volūtatē pt p moueri. ⁊ sic loq̄tur. c. ad aures. de tēp. ordi. Aut ē scl'aris. ⁊ sic n̄ teneť ep̄s. Aut ē i dignitate ⁊ bñficio. ⁊ sic nō pōt ep̄s ei denegare. ⁊ sic loq̄tur. c. ex tuaz tenore. ō tēpo. ordi.

¶Utz ordinās idignū sciēter p̄ccet mortaliter. R. ſm Astēn. li. v. ti. v. q̄ sic. q̄z infidel'r agit cū dño q̄ cū dispensatore ꝓstituit.

Ornatus q̄ req̄rūť vt sit sine peccato. R. q̄ sex. ⁊ itelligo tā ō ornatu vestimētoz ⁊ corpis viroz ⁊ mulierū q̄ ō ornatu domoz ⁊ suppellectiliū.

¶ Primū recta intētio. s. vt nō fiat p supbiā vl' libidinē sz ex legitima causa. Nā vt dicit Chrys. i. c. sic. xxxij. q. v. Sic em pctm op⁹ si ne volūtate nō facit. ita iusticia ex ope nō cōsumat nisi volūtas affuerit. Nā vir ornās se vl' mlier vt nō appareat i ꝓtēptū honestꝫ ꝓ sonis. vl' vt placeat vir vxori sue. z vxor viro z hmōi. ex tali intētōe licit⁹ ē q̄libet ornat⁹. si mō alie adsint ꝺditōes ꝛ quibꝫ j. Si aūt fi at ꝓpter aliā intētionē. sic tale erit ꝓccatū q̄ le ē ꝓccatū intētio. Un Aug. ꝛ sermōe dn̄i i mōte: exponēdo illud. Cuz ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite ꝛc. In h aūt inq̄t. c. maxi me aduertendū ē nō in solo nitore rez corpa liū atq; pompa. sed etiā i ipsis sordibꝫ et lu tosis esse posse iactantiā. z eo periculosiorē q̄ sub noīe seruitutis dei ꝛcipit. Hec ille. Ex q̄ patet q̄ z supabundātia z defectus z etiā me diocritas ornat⁹ ex intētōe mala semp mala ē. Discutiat g̃ prima intētio ornatus. z si sit ad ꝓuocandū alios ad libidinē. sic ē mortā le ꝓccatū. qz nō solū ꝺcupiscere. sz velle ꝺcu piscī extra statū mrimonij damnabile ē: fm Aug⁹. sil'iter si sit ꝓpter elationē. vanā gloriā am. z supbiā. q̄ sit mortal'. z q̄n sit. vide Su perbia z Uana gloria.

¶ Sed nūquid mulier nupta possit se orna re vt placeat alicui viroꝝ. R. q̄ licet quidā in distincte teneāt q̄ nō p dictū apl'i. i. Chor. vij. cū dicit. Mulier q̄ nupta erꝛ. Tu tn̄ te neill ud nupta accipi q̄tum vel ad rēvel in tentionē. Et ideo illa mulier q̄ intēdit nube re vt placeat alicui ꝓ vxore. si se ornat nō ha bet prauā intētionē. sed bn̄ illa q̄ cū nō inten dat nubere. vel nō pōt cū aliquo querit ei pla cere. z in hoc ꝺcor. doc. ꝺmuniter. Alex. z. s. Tho. ij. q. clxix. facit. c. nō satis. lxxxvi. di. Et dn̄s Luce. ij. Si ocul⁹ tuus simplex fu erit ꝛc. i. si intētio tua recta vel nequā fuerit. opus indifferēs erit rectū vel nequā.

¶ Sēm q̄d requirit i ornatu est honestas. Nihil em inhonestū pōt ee licitu. Un sicut sine iusticia nemo ingredi et regnū dei. ita si ne honestate que ē vna ꝛ partibꝫ eius essen tialibꝫ. l. iusticia. §. iuris ꝓcepta. ff. ꝛ iusti. et iur. Et ꝓpterea Paul⁹ ad Gal'. v. ponit im pudicicia vnū ꝛ excludētibꝫ a regno dei. Di recte aūt habet inhonestatē ille ornat⁹ ex quo mulieres vel viri ostēdūt loca impudica. z li cet viri nō ostēdāt nude. sufficit ad impudi ciā taliter eoꝝ formas ostēdere q̄ fm rōem rectā impudicicia ostendūt. sicut faciūt q̄ ve stimēta ita breuia portāt q̄ omia signa viri lis mēbri apparēt. Sil'r ꝓtinet impudicici am q̄ mulieres taliter vestimēta operiant q̄ pectus z mamillas ostēdāt. Un tales nō au deo excusare a mortali q̄n notabiliter in hoc excedunt. Excusarē bn̄ viros q̄n tali habitu vterent ex aliqua necessitate. puta eq̄tādo. z cozā talibꝫ q̄ nō habēt ꝓuocari ad lasciuiā. si cut cū iuuenes ludūt i exploide sil'. et hmōi. z idē dico ꝛ mulieribꝫ i domo cozā viris su is. aut alijs mulieribꝫ. aliter non. Nec valet q̄ sic ē ꝺsuetū. qz corruptela ē. l. q̄ nō rōne. ff. ꝛ leg. q̄ potiꝰ auget pctm. c. fi. ꝛ ꝺsue. Sil'r fm aliquos videt impudicū q̄ mulier habe at caput discoopertū. Sed Aug. in epl'a ad possidiū videt tenere q̄ hoc sit vez q̄ ad ꝛcē tiā nō necessitatē. Jnq̄t em. capillos nudare feminas quas z caput velare apl's iubet nec maritatas ꝛcz. hec ille. Et glo. sup illud. i. Chor. xi. Mulier velatā hz ꝛcet caput di cit q̄ alique excusant a pcō q̄n h nō faciunt ex vanitate. sz ꝓpter ꝺtrariā cōsuetudinē. et sic tene q̄ cū h ꝛ se nō sit impudicuz excusat ꝺsuetudo. z hoc sequit sanctus Tho. vbi. s. 4

¶ Sed nūquid fucātes se. seu colorantes se. aut alia figmēta adhibētes. vtputa. adulte rinos crines z hmōi. faciāt ꝺ honestatē tali ter q̄ pecēt mortaliter: R. circa hoc ē diuer sa opi. inter doc. Q̄ct⁹ Tho. vbi. s. tenet q̄ hmōi fictōes nō pñt esse sine pctō. nō tamē semp ē mortale. sed solū q̄n fit ꝓpter lasciui am vl' i dei ꝓtēptū. Alex. i. iiij. pte summe re citat quosdā tenere. q̄ si talia fiāt ad occultā dū ꝛfectū. puta morpheā i facie. vel nuditā tē capitis. qz nō videt ꝓccatū mortale. Si ꝙo fiāt ad fingēdā pulcritudinē maiorē. sic fore mortale ꝓccatū. Ipse ꝙo Alex. dicit. q̄ licz hec opin io sit humanior. tamē tutius si bi videt dicere. q̄ oīno sit ꝓccatū mortale ad q̄d facit dictū Cypriani ꝛ habitu virgi nū qui ait Manus ꝛco inferūt quādo illud q̄d ille formauit reformare cōtendūt. impu gnatio est ista diuini operis ꝓuaricatio veri tatis. Deuz videre nō poteris q̄n oculi tibi nō sunt quos ꝛus fecit. sed quos diabol⁹ in fecit ꝛ inimico tuo tincta cū illo pariter ar sura. hec ille. Et dictū Hiero. ad Mauricā fi liā. Crimē est post chrismatis sanctificatōez cuiuslibet pigmēti succo vl' puluere sordida ri. Et dictū Aug. ꝛ ꝺse. ꝺsti. v. c. fucare. vbi ostēdit q̄ est adulterine fallacie z inhonesta tis. Ego ꝙo in occultātibus ꝛfectū tenerem opinionē sancti Tho. Jn alijs aūt que tali bus vtunt ad fingendā maiorē pulcritudi nē recitarē eis opiniones ꝓdictas et induce rē ꝓ posse ad ꝺmittendū ostendēs periculū

O.

ꝙ si pur vellēt tenere opiniones sancti Tho. nō negarē eis absolutionē. sz me exonerarē. t sup ipsos vel ipsas relinquerē.

5 ¶ Terciū ꝙ requirit i ornatu ꝺ ueniētia pso/ne. Nam religiosus ꝺebet habere habitū reli/giosuz. aliter esset excōmunicatus. vt. s. Ex cōmunicatio. vij. casu. xxvij. Clericis aliqui/bus nō licet vti. vt. s. Clericꝰ. iij. Uñ tenet Ulde. ꝙ si religiosi vel religiose ferrent habi/tum nō conuenientē sue ꝓfessioni ꝙ pccant mortaliter si nō in modico excedāt. Idē dic/ de muliere que vtit habitu virili vel econtra/rio. s. ꝙ pccat mortaliter. qz facit ꝺ tra pcepto/ tū Deutero. xxij. t videt sequi. s. Tho. vbi s. qz dicit ꝙ specialiter est prohibitū. Addit tñ ꝙ posset quis tali habitu vti sine pccato ꝓpter aliquā necessitatē vel causaz vt occul/taret se ab hostibꝫ. vel qz aliud nō habet ve/stimentū t hmōi. Facit ad hoc. c. clerici offi/cia. ꝺe vi. t ho. cle. t quod ibi nō.

6 ¶ Quartū qꝺ requirit i ornatu est parsimo/nia t moderatio. s. ne sit superfluꝰ. vel q ad mꝫ titudinē t diuersitatē. vt i multis vestibꝫ io calibꝫ. t hmōi. vel quo ad pciositatē vl quo ad curiositatē. Nā vsus superfluus ē omnino vicios⁹. vñ ad Gal. v. inter alia q excludūt a regno ꝺei cū fuisset dictū ꝺe fornicatiōe ponitur luxuria. vbi dicit glo. i. quelibet superflui/tas. intelligē notabiliter excedēs vt sit mor/tal. Uñ Tho. vbi. s. dicit. ꝙ faciētes orna/menta superflua t curiosa peccāt. t qñ superflui/tas ē notabiliꝫ excessiua. nō ē dubiū inter ꝺo/cto. qn sit mortal. sz difficultas ē i cognoscē/ꝺo qñ dicat notabiliꝫ excessiua. vñ p hꝫ intelli/gēdo mihi videt ꝺicēdū. ꝙ ornatꝰ ꝺz superfluꝰ qñ excedit ꝺitōez statꝰ pson. Ad quā ꝺi/tionē cognoscēdā tria sunt tpa ꝺsiderāda tā qz tria specula ex quibꝫ intelliget qñ dicat su/perfluus. Primū tps pteritū. s. qualiter pue/nisti ad talē ꝺitōez. puta ꝺominiū. nobilita/tē t diuitias. Si quippe p rapinas. vsuras. falsos ꝺctus. ex quibꝫ restitutōi teneris ob/noxiꝰ ad talē ꝺitōez pueniſti. vti nō poteꝛ multitudine. diuersitate. pciositate vl curio/sitate q aliꝫ vtunt cōiter existētes i tali cōdi/tione t statu sine pcto mortali. Nā rebꝫ ob/noxijs restitutiōi nō licet vti sine pctō mor/tali ad statū vl pompā. ꝺe resti. spo. c. sepe con/tingit. t hoc ē qꝺ dicit Isa. ix. c. Uestimētuz admixtū sanguine cibꝫ erit ignis. t Iere. ij. c. In alis tuis inuētus ē sanguis aiaꝝ pau/perꝝ. Et qzuis sup incertis restitucōis possit ꝓlatus ecclesiasticus dispēsare vt ꝺs ꝺe eis vi/uat fm qualitatē ꝺitōis naturalis alicuiꝰ. si tñ hoc facit ad supfluitatē t statū solū. est i statu ꝺamnatōis tā dispēsans qz dispēsatus facit qꝺ nō. in. c. ꝺudū. el. ij. ꝺe elec. t i. c. t si il/li. xij. q. ij. Solū modo eis dispēsare licz ꝺe in/certis vt viuere possint fm eoꝝ ꝺitiōz. qz il/le q est ꝺsuetus vti cibis ꝺelicatis vel vestibꝫ nō posset sic grossis vti sicut q ad hoc est al/suetus. t ideo oꝑtet multū tēperare hꝫ faciāt. Si ꝙ ad talē ꝺitionē pueniſti nō p talia q necessario sunt restituēda sic credo. t si nō sis naturaliter nobilis. nihilomin⁹ poteris te ornare fm illū statū. ita ꝙ ex hꝫ nō erit iudicā/ꝺus tu⁹ ornat⁹ notabiliter superflu⁹. Sedz ꝺz/tps ꝑsens. s. si ornat⁹ talꝰ ꝺuenit tue ꝺitōni Maiori em ꝺignitati ꝺuenit maioz ornat⁹ ꝺ. c. clerici officia. Et ideo vt scias qꝺ tibi cō/ueniat. attēde ꝙ cū nulla sit maioz ꝺignitas qz ꝺiuina. t tñ i ipso cultu ꝺiuino ꝺebet orna/tus esse tēperatus. vt ptz i. c. gl'ia epi. xij. q. ij. a fortiori ornatꝰ ꝓlatoꝝ eccl'asticoꝝ. Idē dic ꝙ ornatꝰ imꝑatoris q oēs mūdanos supemi/net. vt i. l. cū multa. in fi. C. ꝺe ꝺonis q libe. ꝺe/bet esse tēperatꝰ. Ceteroꝝ ꝺo tāto magꝭ tpa/tus ꝺebet esse quāto iferiores sunt ab ipa im/peratoris ꝺignitate. Et qzuis ita sit ꝺe iure. ni/hilomin⁹ ꝺsuetudo hodie attēdenda ē. qz ut ꝺicit Aug. xli. di. c. i. Quisqs rebꝫ ꝑtrecūti/bus stricti⁹ vtit qz se habeāt mores eoꝝ cū q/bus viuit aut intꝑat⁹. aut superstitiosus ē. qꝫ/qs ꝺo sic eis vtit vt metas ꝺsuetudis ꝺno/rū inter qs ꝺuersaꝝ. excedat aut aliqꝺ signifi/cat ꝺicit glo. puta i firmitatē et legitimā cāz aut flagitiosus ē. In oibꝫ aūt talibꝫ nō vsus reꝝ sz libido inculpāda ē. Quid igitur locis tpibꝫ t psonis ꝺueniat diligēter attēdēdū ē nec temere flagitia rephēdam⁹. hec ille. Uñ si vis agnoscere si excedis ꝺsidera ꝺmunita/tē ꝺnoꝝ inter qs viuis q sunt eqlis digni/tatis. nobilitatis. diuitiaꝝ abūdātie. t notā/ter ꝺixi cōitatē ꝺnoꝝ nō aliꝝ. Et si fm eo/rū ꝺsuetudinē vteris pciosis. vl multitudie aut curiositate ñ iudicabꝫ excessū. nisi occur/reret tibi casus i q aliꝫ ꝓmi eēnt i extrema necessitate. qz tūc ꝺicas fm Amb. i. c. sic hi. xlvij. ꝺi. Plusqz sufficiat sūptui. s. ue necessi/tatis t familie violēter obtentū est.

¶ Sz nunqꝺ ille q ē equalis i ꝺuitijs nobi 7
libꝫ possit ornare se fm ꝙ cōiter nobiles faci/unt. licet ipse sit ex infimo genere. R. ꝙ sic ni/si q ad ꝺaurata q ꝺe iure ꝺueniūt ꝺoctoribꝫ t militibꝫ. Rō. qz nobilitas hodie nō attribui/tur fm ꝺrutē. sed fm pompā t opiniōz. Fal/lit etiā hꝫ q ad ꝺparationē ꝓlatoꝝ. ꝺnoꝝ t offi/cialiū quibꝫ licet aliqs ; esset ipsis ꝺicoꝝ. nō

liceret se ornare sm q̄ tales plativl' dñi vl' officiales cōiter faciūt. Cōclude g̃ q̄ si q̄s utitur ornatu p̄cioso vl' multiplici aut curioso sz ꝺditōz statꝰ psentis vt cōiter faciūt p̄ncipes tpe boni diuites vl' nobiles sibi eq̄les nō p̄ccat.

¶Tercū tps ꝺsiderādū ē tp̄us futuꝝ. hꝫ ē q̄ ꝺsideret si i tali ornatu poterit se tenere talit q̄ i futuꝝ nō habeat ꝺmittere aliq̄ p̄cta mortalia. Nā si ē necesse aliq̄ mortalia ꝺmittere vt i tali ornatu se teneat sicut illi q̄ ꝑpter talia habē t necesse ī ptib remotis ad negociū mozari dimissis vxoribꝫ ibi ꝑpt eoꝝ ibidē libitates multa mortalia ꝺmittūt. t hmōi. Nā tūc talꝭ ornatꝰ ē superfluꝰ t illicitꝰ sm g̃ p̄dicta tria tpa potes cognoscere qñ habz superfluitatem. t q̄z uis sit difficillimū cognoscere qñ habeat notabilē superfluitatē q̄ sit p̄ccatū mortale nisi sm p̄ mū tps t tercū. tñ extestādi sunt. qz vt ī pluribꝫ habēt ō superfluo. t sic ex p̄cto. vtpote q̄ sunt occasio multoꝝ p̄ctoꝝ Nā p̄mo inducūt ad lasciuiā. sc̄ō impedi/unt multa mrimonia. t tercio p̄bēt materiā inordinate cupiditatis. ideo ps. xxx. Odisti obseruātes vanitates supuacue.

¶Quitū qō req̄rit ornatꝰ vt sit licitꝰ ē vt nō apponat circa eū nimia sollicitudo. sm em̄. s. Tho. vbi s. Nimia sollicitudo circa ornatū etiā si ñ sit ꝛordinatio ex p̄te finis reddit eū illicitū. Et q̄z q̄z ista sollicitudo nimia nō sit mortal' nisi q̄n ꝑpter ipaz ꝺmitteret nccāria ad salutē. nihilomunus saltē ē veniale p̄cm̄ sit scādalosus primo. dicit Alē. ō al'. i. ij. ij. q̄ licet se ornare pciosis vestibꝫ sm nobilitatē p sone. t cōsuetudinē terre. t dignitatē officij. ita tñ q̄ absit libido i volūtare t scādalū i exteriori ope. nec miꝝ. qz Mat. xvij. ve homi illi p quē scandalū venit. Aduerte tñ q̄ licet aliq̄s puocet ad ꝛcupiscētiaꝫ ꝑpter ornatū alterꝰ. si ille q̄ ornat se bñ nō intēdit. nec ē excessus i ornatu. erit potiꝰ scādalū passiuū t occasio accepta. sz q̄n ē i ornatu excessus. pter tim incitatuꝫ ad libidinē vt i mlieribꝫ innouētibꝫ nouas inuētōes seu vanitates. t credūt ꝓbabilr q̄ aliq̄ puocant ad libidinē ñ excusant a mortali si eē bñ ñ curāt sz potiꝰ volūt portare. Si xo ñ credūt ꝓbabilr q̄ ꝓcūt occasiōz ruine alteri. sic difficillimū ē extimare ō mortali. licz aliqliter excedāt. Uez ē q̄ pculosus ē excessus in ornatu puocatiuo ad libidinē. vt ī mulieribꝫ faciētibꝫ fozas nouas q̄s singl'iter diabolꝰ puocat ad ornādū se magis q̄ viros. qz magis sunt efficaces ad illaqandū alias. Et iō licz ñ possit sniā dari ō mortali p q̄z to excessu nihilomin9 sp̄ inducēde sunt ad dimissiōez ꝑpter piculū. ꝑpter qō ꝺminaī eis dñs p Isa. iij. c. In illa ip̄a die. s. iudicij auferet dñs ornamentū calciamētoꝝ t torques. s. colaria t monilia. t armillas. s. ornamēta brachioꝝ. vt manicheche recha mate vl' lōge. mitra. s. macagnones vl' lunetas. discrimalia. i. pectines ad pectinandū caput. vl' ceruetos peresileidas. i. ornatꝰ taloꝝ i fine vestis. vt sūt caude vl' fimbrie. murenulas. i. cathenas puas circa collū. olfatoriala inaures gēmas i frōte pēdētes. t mutatoria. i. duās vestes t litheamia vt faciūt romane sup̄ vestes. acus t spec'a. sindōes t camisias. vittas. i. bindelos p capill' colēdis t teristra i. vestes estiuas vt sūt tornee. a. cria q̄ ē estas t erit p suaui odoꝛe ferozꝫ. p zona fruiculꝰ. p crispāti crine caluitiū. t p falcia pectoꝛali cilitiū. hec ibi. Sis g̃ prudēs ō ꝺfessoꝛ vt ñ p̄cipites sniaz vbi nō ē p̄cipitāda. t cautꝰ vt ñ relaxes qō sp̄ ē restringēdū. qz cuz cōiter i ornatu nō sint ꝺditōes sup̄ posite sit q̄z ꝺsequenter in ipso p̄cm̄. g̃ taliter ornātes se dāt operā rei illicite. t ꝑpterea iuridice iputat eis maluz qō ꝓbabiliter ex eis euenit. s. lasciuia. facit. c. cū q̄. t. c. q̄z tū. l. dis. t qō nō. i c. sic dignū. ex homi. ideo extestandū. ꝑpter qō merito saluatoꝛ Luc. xvi. exp̄ssit q̄ diues damnatus ꝛcubabat purpura t bisso.

OLiositas est cū q̄s q̄uete necessaria saluti coꝛpis accepta vacat ab aliq̄ opere spūali vel coꝛpali. et hec est filia accidie. Et q̄n sit peccatū mortale. vide. s. Accidia. §. i. t. ij. t. j. Preceptum. §. v.

PActū aūt ꝺ a pactōe. inde ē pac̄ nomē appellatū. t ē pactio duoꝝ pluriū ue ī idē placitū seu cōsensus. vt dic̄ tex. ī. l. i. ff. ꝺ pac. Et iō ois ꝛct9 generaliter ꝺ pactū. sz cū habeat nomē specificū ab ipso ꝛctu xtraīatur. vt vēditio. locatio. cum xo nō hz nomen ꝺ pactū a genere.

¶Que dñtia ē inter pactū. pollicitatōz. cōuentionē. stipulationē t p̄missionē. R. q̄ pactū ē ꝺsensus duoꝝ vel pluriū ad aliq̄d faciēdū vel dādū xbis exp̄ssuz. ita q̄ xba p̄mittāt a p̄mittēte. t ꝺsequenter a recipiēte. Si xo xba p̄mittant a recipiēte. sic erit stipulatio. Excēplū dabis mihi xcē. R. dabo. p̄mitto. insti. de x. obli. in p̄n. Pollicitatio xo ē solꝰ offerētis p̄missio nec req̄rit p̄sentia p̄sone cui fit pollicitatō. l.

.t l.pactū.ff.de pollici. Et no.glo.in cle.ro/
mani.de iureiur. t glo.in.l.i.C.de iur. do. di/
ces q pollicitatio fit sine interrogatōe pcedē
te.ff.de pollici.l.iij.pmissio ꝯmuniter fit ro/
gatōe.de quo dic vt.j. Pollicitatio.i pn. Et
pōt pmissio referri vel ad pollicitationez vel
ad stipulationē.vel ad nudū pactū.ff.d edi.
edic.l.sciendū.§.dictū a pmisso. Cōuentio
ño ē nomē magis generale q pactū.qz scho
lares in scholis.t fratres in capitulo ꝯueni/
re dicunt.ff.eo.l.i.§.ꝯuētionis verbū.

2 ¶Quotuplex est pactū? R. duplex.aliud ve
stitum.aliud nudum.

3 ¶Qz quō dicat pactū vestitū? R. q sex mo/
dis. Primo re.scdo ẏbis.s.stipulādo.tercio
lris.quarto ꝯsensu.et de his habes exempla
s. Obligatio.§.iij.ānto coherētia ꝯtractus
puta vendidi tibi domū cū tali pacto q ego
debeā morari i ipsa domo p annū.qd q dē va
let.qz vestit coherētia ꝯct⁹.s.venditiōis.al's
esset nudū.sexto interuētu rei.puta pmisi ti
bi aliq̄d dare vt faceres mihi vl' dares aliud
Uñ statim cū dedero tibi qd pmisi vestit pa
ctū ex pte mea.t iō interuētu ei⁹ es mihi ob/
ligat⁹ ad faciendū qd pmisisti.probant ista
insti.de ver.obli. Nudū ño dr qñ nō vestitū
aliq̄ pdictoz vel nō cōtinet cām.qz traditio
rei sine cā nulli⁹ē efficacie.l.nunq̄z nuda tra
ditio.ff.de acqui.re.do.

4 ¶Utz ex nudo pacto siue ex sola pmissione
hō obliget? R. q de iure canonico t i ꝯsciētia
sic sub pena mortal' pēti.vt nō.in.c.i.d pac.
t in.c.iuramēti.xxij.q.v. Qd limito verum
fm Collectariū.t sequit Pa.i.c.prudentes.
de dona.et i.c.si cautio.de fi.instru.qñ exp mi/
tur cā.vt pmutto tibi dece qz vēdidisti mihi
tale rem vel mutuo ꝯcessisti t hmōi.qz si sit
nudū sic q nulla cā ē adiecta nō obligat etiā
in ꝯsciētia. Rō.qz psumit p errorē pmisisse.
t sic nō pōt allegari obligatio natural' cū ni/
hil sit tā ꝯtrariū ꝯsensui q̄z error.xxix.q.i.§.i.
et.l.si p errorez.ff.de iurisd.om.iudi. Aduerte
tn q si qs dicit.promitto tibi cētū donare q
tūc liberalitas promissiōis psumit cā dona/
di. t sic nō est sine causa. Silr si promittit
aliq̄d loco pio.qz psumitur obligasse se fauo
re pie cause.nec psumit ibi error.c.fi.d succe.
ab intest. Limito etiā et verū q ex nudo pa/
cto obligat.s.qñ nude paciscēs habuit ani/
mū obligādi se.qz fm cōiter theologos i.iij
di.xxxvij.nemo ex quacūq̄z pmissione obli/
gat nisi q habuit animū obligādi se.facit.c.
fraz.de voto.et.l.obligationū.la.i.ff.de acti.
t ob.al's si nō habuit aīm obligādi nō tenet
sub pena mortal' pēti ad pactū nudū seruan/
dū.nisi subesset cā q ad b obligaret de necessi
tate pcepti.puta.promisi pri meo vestē qui
mort ex frigoze.qz tenet.qz uis nō habuerit
animū obligādi se. Dat tercio limitatio.s.si
ꝯditio vel rōnabil' cā nō aduenit poste a.q si
a pncipio affuisset nō promisisset.qz si tal' cā
aduenisset.t ppterea nō ipleat nudū pactū.
nō peccaret mortaliter fm Jo.de notho i.iij
di.xxxviij.t fm.s.Tho.ij.ij.qd bñ nō. Ad/
do t q̄rtū.s.q sit honestū.licitū.possibile ꝛc.
de quibz.j.dico de pacto vestito.

5 ¶Utz oriatur actio ex nudo pacto? R. In/
noc.in.c.nouit.de iudi.t multi alij q nō.sed
solū cōpetit officiū iudicis implorare. Sed
ego credo q oriatur d iure canonico.vt tenēt
Hosti.Jo.an.do.Anto.t Panor.cū glo.in
d.c.i.de pactis.t Archi.in.c. q̄cunq̄z inffra/
gio.xij.q.ij.ad min⁹ ꝯditiōe ex canone pdi/
cti.c.iuramēti.qd intellige i casu qñ obligat
ad mortale peccatū.al's nō.

6 ¶Utz oīe pactū vestitū obliget? R. q non
vt no.Pa.i.c.pactōes.de pac. Et qñ ẏ sit q
nō obligat.dic vt dixi.s. Juramentū.v.qa
vbi iuramentū nō obligat nec pactū. Item
pactū dolo initū nō valet.c.cū vniuersoz.de
re.pmu. Intellige q ad dolosum. Item si fit al
teri captiosum.ff.de rescin.vē.l.si id qd pure
in fi. Item ea que promittūtur ob nimiā rene
rentiā alicui⁹ nō obligāt.l.i.ff.qua.re.ac.nō
da. Item qñ pactuz continet turpitudinē.l.si
vnus.§.pacta q turpē causam.ff.de pactis.
t oīe pactū ꝯtra ius dicit turpe.c.faciat hō
xxij.q.ij.fm tn distinctionē de qua i.§.viij.
Item pactū in ꝯuētionibz innoiatis nō obli/
gat si ille cū quo cōtraxit nō implet ex parte
sua ꝯtractū.vt.l.naturalis.§.i.ff.de pre.ver.
t.l.ex placito.C.de re.pmu. Ideo cū qs con/
uenit cū aliquo dare sibi centū vt nunq̄z pe/
tat tale quid.talis nunq̄z poterit petere cen/
tuz.qz nunq̄z potest implere.qz semp poterit
petere.secus si ꝯuentio fiat.promitto tibi cē
tum si remittas mihi fideicōmissum.qz ta/
lis poterit petere eo qz pōt remissionē facere.
hec Bar.C.de pac.l.quētiones.

7 ¶Utz pactū initū p fratres minozes vl' pdi
catozes aut alios mēdicātes cū rectoribz pa
rochialiū ecclesiaz sup iuribz parochialibz.
puta exhibitōe sacramentoz.iure funerādi
t similibz.vl' sup alijs quibuscūq̄z valeat? R.
q si factū ē p guardianos vel pozes cū ꝯsen
su suoz ꝯuentuū vel locoz valet.licet nō in
teruenerit licētia sui general' aut ꝓuincialis
aut capituli aut sedis aplice quo ad fratres

minores. dūmodo alʒ sit honestū ⁊ licitum
8 de pactis. c. ℞uis. li. vi
¶ Utr̄ pactū iuramēto firmatū qđ i se conti
net turpitudinē sc̄z pēcivl'ē ꝺ ius valeat: R.
Pa. i. c. pactōes. de pactis. ꝙ si ꝺtinet turpi/
tudinē ex pte vtriusq; s. iurātis ⁊ recipiētis:
nō valet. extj. q. iij. p totū. Sil'r si ꝺtinet tur
pitudinē solū ex pte iurātis. vt i regula. nō ē
obligatorū. li. vi. Si ꝙo solū ꝺtinet turpitu
dinē ex pte recipiētis: sic tenet ⁊ obligat. c. de
bitores. de iureiur. Rō qz iuramētū p̄ncipa/
liter dirigit in deū in quo nulla pōt ꝙsari tur
pitudo. Si ꝙo nō ē firmatū iuramentuz an
9 obliget. vide. s. Obligatio. §. r.
¶ Utrū pactū de nō cedēdo bonis suis vale/
at: R. Pa. i. d. c. pactōes. ꝙ sic: nisi sit noto
ria pauptas. qz tunc illicitū est. qz in effectu
10 tūc videt se obligare ad carceres qđ nō p̄t: cū
nemo sit dñs membroꝝ suoꝝ
¶ Utr̄ pactū factū p̄i a filia dū nuptui tra
deret ꝙ dote ꝺtēta nullū ad bona p̄timonia/
lia habebit recursū teneat: R. ꝙ nō: nisi sit iu
11 ramēto firmatū. de pactis. c. ℞uis. lib. vi.
¶ Utr̄ pactū qđ ē ꝺ substātia ꝺtract⁹ nec cō
tinet turpitudinē valeat: R. ꝙ si poneretur p
viā modi viciat ⁊ nō viciat fm Frā. de rāpo/
nibus i repertitōe. l. fi. C. de ꝺdi. ob cām. Uñ pa
ctū ꝙ p̄cariuz duret inuito dño nō valet. vt
in. c. p̄cariū. de p̄cario. ⁊. l. cū p̄cario. ff. ꝺ p̄ca.
Sil'r si ꝺstituo p̄curatorē ⁊ ꝓmitto nō reuo
care nō valet. ita dicit Bar. i. d. l. cū p̄cario.
⁊ Ange. in. l. ij. ff. de p̄cur. ⁊ Bal. i. l. ⁊ imꝑpe/
tuū. ff. de p̄cur. Et si ꝓmisit sub pena nō tene
tur ad pēnā reuocādo. facit glo. i. c. ij. de con/
sue. lib. vi. ⁊ Ange. i ꝺsil'. ccxxij. Sed si appo
natur p viā ꝺditionis nō viciatur sz viciat.
facit. c. fi. de ꝺdi. appo. ⁊ qđ no. Bar. i auten.
ingressi. C. de sa. san. ec. Sed ꝺtra videtur. l.
vbi mortis cā ita ꝺnatur. ff. de dona. cā mor
tis. solue vt tibi p Bar.
¶ Ꝓmitto tibi ter te hospitari i domo mea
stas ꝙ multos annos ꝙ nō venis: nūquid pe
tere poteris extimationē: R. Jo. an. in addi.
ad Spe. de cēsi. refert suos magistros dispu
tasse ꝙ nō. et sic tene licet videatur ꝙ teneat
p ti. ff. de alime. ⁊ ciba. lega.
¶ Pactū de hereditate viuētis regl'ariter nō
valet. qz inducit votū captādе mortⁱ. vt. l. fi.
C. ꝺ pac. ⁊ tibi p doc. et p Bal. in li. de vsibus
feu. de feudo dato inuicē. l. ꝺmissorie. c. si q̄s.
⁊ p canonistas in. c. venerabilē. de elec. ⁊ Pa.
i. c. nulla. de ꝺcess. p̄ben. Et tibi sic distinguē/
do dicit. ꝙ aut pactū de futura successiōe fit
ad ꝺseruādā legitimā successionē. ⁊ sic valz.
vt instī. de legi. agna. succe. §. fi. qz pactū ē le
gi ꝺsentaneū. Aut fit ad legitimā successionē
minuendā. ⁊ tūc nō valet. l. pactū. ff. de pac.
Sz si iuramēto firmet valebit. i. c. ij. ꝺ pac.
li. vi. Aut fit ad legitimā successionē p̄dēdā
seu ad tollēdā libertā testamēti factōez. ⁊ sic nō
valet. qz ꝺ bonos mores. vt. l. stipulatō hoc
mō. ff. de ver. obli. Ideo ꝙ fm Bar. etiā iu/
ramento nō firmatur p regulā nō ē obliga/
toriū. de regu. iur. lib. vi. vt i. d. l. stipulatio.
no. ⁊ i. l. fi. C. ꝺ pac. Sz ego nō credo. ꝙ licz
sit ꝺ bonos mores nō tm naturales. sed solū
ciuiles. ⁊ ideo firmatur. d. c. ij. de pactis.
¶ Utr̄ habens parētes magnos q̄s timet ⁊ 14
volēs ꝓuidere anime sue reliqt medietatem
oim bonoꝝ suoꝝ pauperibꝫ. ⁊ dicit si ꝺtinge
ret me facere aliud testamentū in q̄ ꝺsangui/
neos meos instituerez p qđ reuocaret p̄sens
iudiciū ex nūc tibi. p. notario publico tā q̄z p
sone publice stipulāti ⁊ recipiēti p dict⁹ pau
peribꝫ. dono irreuocabiliter ⁊ inter vivos di
tā medietatē bonoꝝ meoꝝ ꝺstituens me ex
nūc eā possidere p̄cario nole facit tādē aliud
testamētū. Nō querit vtr̄ pauper valeant
aliq̄d hīe ex tali donatōne: R. Bal. vbi. s. ꝙ
fuerūt opiniones. vna ꝙ sic q̄ est dñi Dy. ff.
de testa. l. heredes pala. §. fi. ⁊ i regula. qđ se
mel placuit. de reg. iur. lib. vi. Alia ꝙ non. qz
iste ꝺtractus donatōis videtur impedire li
berā testamēti factionē. ff. de ver. obli. l. stipu
latio hoc mō. Sed aduerte ꝙ nos sum⁹ ex
tra casum doctoꝝ. Nā hic interuenit trādi/
tio. vñ ⁊ si donatio esset infirma ⁊ sine causa.
tñ dñs volēs trāsferre dominiū trāsfert. ff. ꝺ
ꝺdi. ob causaz. l. iij. §. subtili⁹. vel qz causa ē
ipa liberalitas. vt. ff. de dona. l. hoc iure. Itez
ipa pietas. vt. ff. de ꝺdi. inde. l. cū his. §. si ita
e a opinione sit mulier. ⁊ nō. insti. ꝺ obli. q̄ ex
quasi ꝺctu. §. ex quibusdam ad hec. C. de sa.
san. ec. l. fi. volēs ergo sustinere opinionē Dy
ni faciat ꝙ ꝓcedat ad traditōis actū. qui eti
am sub ꝺditōe fieri pōt. vt. ff. de acq. poss. l. q̄
absenti. ⁊ cauti⁹ si interueniat traditio corpo
ral' q̄z si p̄caria. qz p̄cariū forte nō valet. Tu
cogita ego dimitto te sine decisiōe. hec Bal.
Sed tu tene ꝙ si vult vt valeat ꝺnet alicui
publice ꝙsone inter vnos sub tali ꝺditōe ⁊
tradat. qz sic valebit indubitāter
¶ Utr̄ cū vir facit testamentū ⁊ legat vxori 15
certū qđ ꝺ pacto ꝙ si mutaret testamētū siue
nō ista vxor iure donatōis i ter vnos deberet
hīe certā domū quā sibi legauerat. et demuz
mutauit testamētū nulla facta mētōe de di/
cta donatōe. An mulier deberet hīe dictā do/

mū videt q nō. d. l. stipulatio hoc mō. Contrariū dico. qz ista donatio ē psens z pura. qz dixit. siue mutauero siue nō. z ideo nō est apposita i pēā testamenti mutati. Laue tñ. qz nisi interuenerit traditio nō ꝓfirmat mortez sufficit q traditio interueniat tpe donationis vel postea viuo dōāte. ff. de donat. inter vi. z vxo. l. papinianus. al's incipit si qs pro vroze. et arg. in. l. ij. C. si quis alteri vel sibi. hec Bal. vbi. s.

16 ¶Quō interp tank pacta obscura? R. q i dubio ꝓtra eū qui ea apposuit. et potuit apertius declarare. ff. de pac. l. veteribꝫ.

17 ¶Pactū legis cōmissorie quid ē? R. in contractu venditionis est pactio qua reddit̄ in emptū q venditū est si nō seruat̄ qđ est promissum. vt in. l. i. z. ij. ff. de leg. cōmissoria. et fit ita. vendo tibi fundū. z si infra talē diem nō solueris pciū inemptuz sit. In pignore aūt fit sic. nisi lueris pignus infra certuz tps sit pditū. vel sit mihi p soluto.

18 ¶Utz generaliter sit reprobatū? R. q nō. vt ff. de le. ꝓmisso. p totū. vbi patet q valet i cōtractu vēditiōis. sed in pignore generaliter ē reprobatū. vt in. l. fi. C. d pactis pigno. z i. c. significāte. de pigno. z ideo ipso nō obstante pignus est restituendū. nisi iurasset i tali pacto. vt in. d. c. significāte.

19 ¶Utz istud sit pactū legis ꝓmissorie pignoro tibi hāc rē. z si nō luero infra mēsem nūqz possim luere? R. Bal. vbi. s. de vsi. feu. d feudo dato inuicē. l. cō. q sic. licet nō dicatur q dominiū sit apud creditorē. ista est glo. nō. i l. vlti. C. de pac. pigno.

20 ¶Utz possit fieri istud pactum cū fideiussore. videlicet si nō extraxero te de obligatōe q pignus qđ p indemnitate tibi vēdi loco indemnitatis sit tuū? R. Bal. vbi. s. glo. dicit hic q valet. qz speciale ē in his q p alio sunt obligati. qa hoc mō pñt indemnes seruari. vt. ff. de ꝓtrahē. emp. in fi.

21 ¶Utz in vote valeat hoc pactū. Si tibi pecuniā nō restituero talē fundū loco pmutatōis assigno? R. Bal. vbi. s. videt q sic. quia ista est quedā pmutatio. vt. ff. de iure do. l. ita constāte. et. l. fi. Itē speciale videt in vote. vt ff. de solu. l. calipodius.

22 ¶Utz valeat istud pactū. obligo tibi talem fūdū p. x. z si ñ soluero tibi infra mēsem hēas eū emptū iusto pcio? R. bal. vbi s. q sic z ē mirabile q licet nō sit collatū in alicui? arbitriū declarandi pciū valet. qz istud pactū est ps alterius ꝓtractus validi. iste est casus mirabilis. ff. de pigno. l. si fundus. ℌ. fi.

¶Utz cū mutuasti mihi. x. nullo pignore cō 23
stituto p pacto q si nō soluero infra mēsez tal'
dom? mea sit tua p illis. x. valeat tale pactū?
R. q. s. ibidē q sic. qz nō ē pactū pignoris. vt
d. l. fi. ff. de ꝓhē. emp. vbi tex. ē notabil'.
¶Utz cū pactū legis ꝓmissorie est appositū 24
nō ipsi ꝓctui pignoris. sz diu postea valeat?
R. q. s. ibidē. q sic. vt. ff. d pigno. act. l. ticius
vel vbi interuenit pactū rogatu debitoris et
eius grā. nō vozagine creditoris. Et dicunt
q ex interuallo valet ad excipiēdū nō ad agē
dū. vt refert Bar. in. d. l. calipodius.

Palla dr lineus pānus consecratus qui extendit̄ sup altare. z sup quo extendit̄ corpale. z a q debet bñdici vide s. Bñdictio. ℌ. i.

Pallium vt hic sumitur ē speciale ornamentū archiepoz i quo plenitudo officij cōfertur. de aucto. vsu pal. c. nisi specialis.

¶Qñ dr peti? R. in fra tres mēses a tpe cōse 1
cratōis vl' ꝓfirmatōis. si añ nō fuit ꝓsecrat?
aliter pt remoueri. c. qm̄. c. di. nec añ dr sear
chiepm noiare. d. c. nisi. Nec etiā pōt antez
habeat ipm pallū ꝓcluū ꝓuocare. ꝓficere cru
ma. dedicare basilicas. ordinare clericos. nec
epos ꝓsecrare. c. qđ sicut. de elec. ℌ. pe.
¶Utz archiepus possit suū pallū alteri accō 2
modare? R. q nō. immo debet cuz eo sepeliri.
qz psonā eius nō trāsit. c. ex tuaz. z. c. ad h. d
auctoritate z vsu pal.
¶Utz semp debeat celebrare cū pallio archi 3
eps? R. q tā in sua qz in aliena dioceſi pt absq
qz pallio celebrare vel sandaliꝫ. In sua ꝑo
dioceſi nō semp dr celebrare cū pallio. sz tm
i diebꝫ ill' q in eccl'ie sue p̄uilegijs sunt; expssi
extra eccleſiā nō debet eo vti vt i pcessionibꝫ.
c. fi. de aucto. et vsu pal.
¶A q debet peti? R. q a papa. d. c. qm̄. et etiā 4
a ꝑiarcha. c. antiqua. de ꝑiuil'.

Papa summ? ē inter oēs. qz ipse solꝰ hz plenitudinē ptātis. vt patet. ij. q. vi. qui se scit.

¶Utz papa possit dispēsare i omibꝫ pceptis 1
moralibꝫ legis nature vel diuine? R. canōi
ste. i. c. lras. de resti. spo. z i. c. ꝓposuisti. de con
cel. p̄ben. z i. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. z
i. c. p venerabilē. q fi. sunt le. varie z ꝓfuse lo
quunt. nec ex eoz doctrina pt hec q̄stio declarari. Hz vt clare intelligat sic distinguo. vt
colligo ex doctrina Scoti i. ij. dis. xxxvij. et
Alex. i. iij. parte. z Den. in. v. quol. q. xxix. et
Fran. in. ij. sniaz. q sunt aliqua de lege natu

reseu diuina tāq̄ ꝑncipia ꝑctice nota extermi-
nis. q̄ sunt hec. Finale bonū est appetēdū. Malū intelli-
ge motus est fugiendū. qz aut auertit a finali bono. vt est cupiditas mortalis. aut retrahit ab ipso vt ē cupiditas venialis. et ista sunt omino indispēsabilia. aliq̄ sunt de lege nature. vt ꝯclusiões necessario sequētes exꝑncipijs ꝑdictis. vt ista. dē ē diligēd⁹ ꝓxim⁹. Et i istis nulla ꝑt cadere dispēsatō vñ isto mō ius naturale dr immutabile. vt dicit in. c. ius naturale. iiij. dist. Ratio ē. qz ratio legis q̄ est id qđ dicūt ꝑdicta duo principia ab eis nō pōt separari i aliquo casu. vñ q̄a ꝓmū ꝓceptū decalogi t scōm sunt ḋ hmōi. Ideo simpliciter sunt indispēsabilia Terciū ꝯceptū q̄tū ad cultū dei exhibendū. aliq̄n silr ē de hmōi. Ideo q̄tū ad h̄ ē indispēsabile. licet quo ad determinationē ꝑtis sit dispensabile. vt patet in. c. licet. t. c. ꝯquest⁹. de feriis. Cūt alia de lege nature nō tāq̄ ꝑncipia aut ꝯclusiones necessario a ꝓmis ꝑncipijs deducte. ſz qz sunt multū ꝯsona ꝑdictis ꝑncipijs t ꝯclusionibꝫ. cuiusmodi sunt ꝑcepta scde tabule t oīa moralia data in lege moysi t euāgelica. Exꝓmo em̄ ꝑncipio t cōclusionibꝫ necessarijs sequētibꝫ ex eo nō ē q̄ ad ꝓmū nisi vnū ꝑceptū. s. diliges eū. ſz qz ꝓxim⁹ fuit mutat⁹ ꝑ pctm̄ t factus ꝓnus ad malū. ideo addita fuerūt plura ꝑcepta tāq̄ multū ꝯsona ꝓmis ꝑncipijs t ꝯclusionibus ꝑdictis. Et in istis q̄tū ad rōem ipsoꝝ ñ potest cadere dispensatio. sed bñ q̄tum ad obseruātiā sanctionū. sicut et Aug. i lib. ꝯfessi. ponit exemplū dicēs. q̄ sicut medicina ē ars immutabilis. tñ medicus aliq̄n mutat ꝑcepta lāguentibꝫ. t tñ rō ꝑcepti artis i se ē immutabilis. vñ licet papa nō possit dispēsare vniuersaliter i ꝑceptis scde tabule. qz vt cōmuniter t i plurbꝫ i eis inest rō legis. Tñ si occurreret casus ꝓticularis i quo deficeret rō legis ꝓpter causas speciales impedientes obseruationē ꝑceptoꝝ legis exapplicatōe iporū ad diuersas materias. tūc papa posset dispēsare. Aliter vt dicit Rich. i. iiij. di. xxxviij. nō videret deus fuisse bonus pfamilias nisi dimisisset pastorē sup gregē suū q̄ posset ꝯsulere oīibꝫ occurrētibꝫ t necessario expedientibus. Nec etiā posset dici q̄ papa sit generalis ꝯmissari⁹ dei assumpt⁹ i plenitudine potestatis. cui⁹ ꝯsiū determiat. q. q. vi. q̄ sciscit. t. ꝓx iiij. q. i. qđ cūq̄. Et qđ dico ḋ ꝑceptis scde tabule. dē dic de oīibꝫ ꝑceptis veteris et noui testamēti. Unde. d. Archi. florē. i summa. dicit se audiuisse a fidedignis. q̄ papa martinus q̄ntus habita ꝯsultatōe cū multis doctissimis viris i sacra theologia t iure canonico dispēsauit cū quodā q̄ acceperat germanā suā i vxorē ꝓpter mlta mala et scādala q̄ euenissent si eā dimisisset t q̄ euitari nō poterāt nisi sic dispēsaret. Et idē ego dico ḋ silibꝫ ar. ij. q. i. c. multi. i fi. t. d. c. q̄ sciscit. cū silibꝫ. Et sic ꝑm hāc distinctiōez intellige t limita d. c. lras. t silia q̄ vident dicere. q̄ ꝯ legē diuinā t euāgelicā aut apl'm nō ꝑt papa dispēsare. vt i. c. sunt q̄dā. xxv. q. i. qz vez ē vbi rō legis nō cessat. Et i ꝑdicta opi. ꝯcurrūt oīes canoniste si bñ intelligant q̄n dicūt q̄ papa pōt declarare. interꝑtari t limitare ac distinguere ius diuinū. qđ nihil aliud ē dicere nisi videre vbi ratio cessat vel nō. vt sic nō dispēset vel dispenset. t sic tene firmiter.

¶ Sed q̄s poterit scire qñ rō legis deficit in aliq̄ casu? R. q̄ istud aliq̄n habem⁹ ex exēplo ipsi⁹ dei q̄ multotiēs dispēsauit i sua lege. vñ i silī casu possum⁹ t nos cognoscere. Sz qñ tal' dispēsatiōis vel silis nō habem⁹ exēplū i sacra scꝑtura. tūc ad solū papā ꝑtinet ipsi⁹ declaratio cui dictuz ē. Qđcūq̄ ligauer. sup terrā. in. d. c. qđcūq̄. q̄ quidē multa declarauit. vt in materia voti. iuramēti. t hmōi. Et aliq̄n etiā ex ipsa nr̄a rōne colligim⁹ vt faciamus i gladio deposito quē dicimus nō fore reddēdū deponēti effecto furioso. vt in. c. ne q̄s. xxij. q. ij. et silibꝫ. Uñ firmiter credo q̄ si aliq̄s ꝑtes dispēsatōez i aliq̄ casu ꝯ legez dei nō interponat importunitatē munez vel pcū. sed simpliciter ponet se i manibꝫ ipsi⁹ pacē exp̄ mēdo casum suū q̄ deus nō ꝓmittet errare vicarū suū in dispensando. 2

¶ Utrū papa possit dispēsare i oīibꝫ q̄ sunt iuris positiui? R. q̄ q̄uis aliq̄ canoniste teneant q̄ nō ꝑt dispēsare ꝯ statū vniuersalē ecclesie. vt in. d. c. sunt quidā. Itē i his i q̄bꝫ decolloraretur status ecclesie. p. c. et si illa. i. q. vij. Ego tñ dico q̄ vniuersaliter pōt dispēsare. ſz tñ nō esset tolerādus si dispensaret ꝯtra ꝑdicta sine rōnabili causa pur dispēsatō teneret t sic tenetur cōmuniter. 3

¶ Utz papa possit dispēsare i gradibꝫ ꝯsanguinitat'. nō solū ꝓut nūc. ſz etiā ꝓut extūc R. ꝑm Jo. an. in. c. p venerabilē. q̄ si. sint le. q̄ si ꝯtractū ē in gradu ꝓhibito diuina lege pōt dispēsare ꝓut nūc. ſz nō ꝓut tūc. s. vt filij sint legitimi. q̄ añ dispensatōez nati fuerant Sz i matrimonio humana lege ꝓhibito ꝑt dispēsare nedū ꝓut nūc. ſz etiā ꝓut extūc. qđ limito vez q̄ ad istud vltimū nisi ius esset q̄ sitū alteri. puta qz ꝑe mortuo' succesſerūt ia 4

agnati.vñ licet postea legitimaret filiū nō ex cluderet agnatos .sed i iure querēdo valeret. vide Legitimatio.§.i.t.ij.

5 ¶Ut rū possit dispensare i bigamia. vide sup ra Bigamia.

6 ¶Sed quid de obligatiōe quesita laico q̄ ei nō subest quo ad tpalē iurisdictionē? R. Pa. in.c.ij.de voto.q̄ si talis obligatio solū ꝯtra hitur ex fidei pstatione.sic papa pōt ex causa ab ea absoluere t dispēsare.vt in.c.quāto.de iureiu. Hecus aūt si aliūde esset quesita. qz cū talis obligatio sit de iure gentiū.nō potest p papam tolli.cle.pastoralis.de re iudi.t no. Inno.in.c.q̄ in ecclesiarū.de ꝯsti. t legiste in.l.fi.C.si ꝯ ius vel uti.pu.

7 ¶Que sunt q̄ reseruant pape? R.q̄ absolutō ab excōicatōe i.xxxix.casibꝫ.de q̄bꝫ.s̄. Excōi catio.v. Itē dispēsatio i ml'tis.de q̄bꝫ.s̄.dispēsatio t Irregl'aritas. Itē cause grauiores facit.c.i.de iura.calū.t.c.multis.xvij.dis.et c.q̄t.xxiij.q.i.t.c.vt debit⁹.ō appel.t q̄ sunt vide i.c.q̄ trāslatōem.de offi.lega.i glo.q̄ h̄ omitto.qz pax ptinēt ad ꝯfessores.

8 ¶De eo q̄ gerit se p papa ñ electꝰ a duabꝫ p tibꝫ cardinaliū.t ō obseruādis i ei⁹ electōne habes.s̄.excōicatio.vij.casu.ij.t casu.xij

9 ¶Utr papa possit decidere ꝯtra aliud statu tū in causa fidei sine ꝯcilio? R.q̄ nō.vt in.c. Anastasius.xix.dist.qz papa potest errare in fide.xl.dist.si papa.sed non tota ecclesia .c.a recta.t ibi bo.glo.xxiij.q.i.

Paraferna ðr a para qð ē iu xta.t ferna qð ē dos q̄si iuxta dotē. vñ bona paffernalia dicūt oia bona uxoris extra dotē.vt dic glo.i Rica C.ō pac.ꝯuē. Azo i sum.C.ō iure do. Bal. i.l.ij.C.ō sen.q̄.si.cer.q̄sti.t in.l.fi.C.qui po. in pig.ha.t in.l.ob maritoꝝ.C.ne ux.p ma ri.t i.l.si mulier.C.ō pa.ꝯuē. Et de istis ha bes tex.in.l.si ego.§.dotis.ff.ō iure do.t glo. in.c.plerūq;.de bona.inter vi.t uxo.

1 ¶Utr statutū loquēs ō dote extēdat ad pa rafernalia bona? R.q̄ sic.fm glo i.c.ex lr̄is.ō pigno. Albr.in.l.vbi adhuc.i.xxij. colūna. C.de iure do.t in rubrica.C.de re.ux.ac.t in l.de quibꝫ.in.iiij.coll'.ff.de legi.

2 ¶Utr bona parafernalia sint p uilegiata sic dotalia q̄ ad h̄ vt bona viri sint hypotecata si cut p dote? R.glo.i.c.ex lr̄is.de pigno.t glo.i l.fi.C.de pac.ꝯuē.q̄ sic. Uñ si specialē sibi p his hypotecā a viro exegit illa erit ꝯtēta. Si aūt nullā exegit habebit hypotecata oia bo na viri p oibꝫ pfatis bonis.vt i.d.l.fi.t de q̄ bus hꝫ vir administratōem. De alijs aūt q̄ uxoꝝ penes se retinet nō habet hypotecam i bonis viri fm Pa.in.d.c.ex lr̄is. Ista tñ hy potheca nō ē p uilegiata sed ꝯmunis fm Ju no.t Jo.an.in.d.c.ex lr̄is.

¶Utr maritus debeat habere fruct⁹ dicto/ 3
rū bonoꝝ parafernaliū? R.q̄ ñ naturales q̄ dñiū eoꝝ nō ē translatū i virū q̄ nunq̄ p̄ su/ mitur translatū nisi pbetur.vt no.glo.in.d. l.fi.sed solū potest habere ꝯmodū bonoꝝ ali oꝝ ꝓpter labores in exigēdo. Aduerte hic q̄ q̄ maritus debet hꝫe fructus .nihilomin⁹ si aliq̄d supest qð nō sit ꝯsumptū dicit pti/ nere ad ipsaꝝ uxorē.p ea q̄ no.i.l.vbi adhuc. C.de iure do.t in.l.fi.C.de pac.ꝯuen.et ibi Bal.dicit Bar.ꝯsuluisse.

¶Sed nūquid in deferēdo in comū mariti 4
dicta bona.t ea eidē assignādo transeant in dominiū mariti? R.q̄ nō.vt in.l.si ego.§.do tis.ff.de iure do.

¶Et qua culpa teneť vir si male dicta bona 5
administrat? R.q̄ de dolo, lata culpa et leui culpa.vt nō.in.d.l.fi.

¶Sz q̄ actōe repetunt? R.q̄ si dominiū eoꝝ 6
trāstulit i maritū ꝯdicet ꝯditōe certi vel sine causa.vel ob causaz.Si aūt nō trāstulit do/ miniū ad exhibēdū si nō nix⁹ sit marit⁹ amo/ uere.vl' rez amotaz si sit nix⁹ amouere.vt in d.§.dotis. vl' fm glo.ibidē aget de positi.q̄ eas custodiēdas marit⁹ accepit .vel mādati q̄ uxor mādauit custodiā eaz marito

Parentis appella rōe nō tm̄ pz̄z t au⁹ t pauus.et deinde oēs supiores ꝯtinētur.sed et mater et auia t pro auia.ff.de ver.sig.l.appellatione

¶Parētes quō teneť alere filios.t filij pa/ 1
rētes.habes.s̄.Alimēta.et.s̄.Filius.§.pri. Et quō teneť ex ꝯctu filioꝝ.s̄.Obligatio §.fi.t ex delicto.s̄.Dñs.§.iij.

Paricida ē q̄ parētē occidit vl/ qz i infinitū i linea ascē dētiū t descēdētiū. Et nō solū q̄ occidit sed t oēs q̄ sunt ꝯscij ad h̄ vel operā in aliq̄ dede/ rūt.vt.l.i.et.iij.et.iiij.et.l.vtr.ff.de parici. 1

¶Que pena paricidaz? R.ꝑmo ꝓgis dz ce/
di.deinde i sacco corij ꝯsui cū cane.gallo.vi/ pera t simia.t sic iactari in mari vel flumine Et si flumē vel mare nō est.ppe bestijs subij ciatur.l.pe.ff.de pari.et.C.eo.ti.

Parochia ðr loc⁹ i q̄ ðgit ppl's alicui eccl'ie baptis/ mali deputat⁹ certis finibꝫ limitat⁹. Uñ pl'es

ecclesie baptismales nō debēt esse i eisdē limi
tib⁹. xvi. q. i. plures baptismales. facit. c. i. x/
iij. q. i. de his q fuit a pla. c. pastoralis. Aliqñ
parochia dicit totus epatus. c. i. de rapto. de
paro. c. sup eo. de offi. archi. c. ij. §. pe. No. ho
stī. z Boff. in summa. eo. ti.

¶ In q̄ o sistit ius parochiale? R. q̄ in septez
Primo vt in diebꝫ dñicis z festiuis ppls au/
diat missaz i sua parochiali eccl'ia. de q̄ dicit
s. Missa. §. lix. Precipit tñ i virtute obedīē
tie z sub interminatōe maledictōis eterne re
ligiosis oīb⁹ ne dicāt aliq̄ ꝟba. intelligēs fa/
matoria vel falsa vt retrahāt laicos ab eccle
siaz suaz freq̄ntia vl' accessu. i cle. religiosi. ō
puil'. Secdo cōsistit ius parochiale i decimis
xvi. q. vj. i ml'tis. ō deci. c. ad apl'ice. de q̄. s. de/
cime. Tercio i oblatōib⁹. x. q. i. qz sacerdotes
z. c. sctoz. z. c. se. Quō aūt obligant ad obla
tōes. vide. s. Oblatio. §. i. Quarto i pēniten
tijs accipiēdis. i. c. oīs. de pe. z re. vide. s. Cō/
fessio. iij. Quinto i exhibitōe sacramētoruz.
Sexto i sepulturis. Septimo i bñdictione
nubentiū. de q̄b⁹ de sepul. p totū. xiij. q. vj. pla
cuit. ō simo. c. suā. z vide i suis locis. Greg.
tñ. ix. i pulegio qō incipit. attēdentes. decla
rat q̄ i pulegijs minoribꝫ ecclīs. vbi ōz sal
uo iure parochiali. intelligi debere circa obla
tōes. decimas z p̄mitias solū z nō i alijs.

¶ Quō efficit q̄s de parochia aliq̄? R. q̄ acq̄
sitōe domicilij ibidē. vt. s. Domicilium. Itē q̄
ad sacrm̄ confessiōis z eucharistie. Efficit etiā
cū q̄s p maiorē ptez anni. puta p pl⁹q̄z p sex
mēses i ea morā facit. licet ibidē nō trāstule/
rit domiciliuz ſm Pa. i. c. oīs vtriusq̄ tē. Et
de hoc vide. s. Cōfessio. iij. §. x. z. xi.

Partis appellatōe

q̄d ꝺtinet. vide. s. Fama. §. iiij.

Patiētia ē suas et suoz iniurias ac cetera mala eq̄nimi/
ter ferre. xxiij. q. i. §. i.

¶ Utz semp sit habēda? R. q̄ sic int⁹. sz ab ex
tra nō q̄n non expedit saluti primi. xxiij. q. i.
parat⁹. qz vbi hostis ñ psonā sz fidē q̄rit si si
bi ñ resistit nō patiētia sz negligētia ē. xxiij.
q. iij. maximian⁹. Et patiētia platoz q̄vicia
nutriūt pestifera ē. xxiij. q. iij. iustū. licet aliq̄n
toleret aliq̄d maluz laudabiliter ꝓpter mal⁹
malū euitādū. xxiij. q. iiij. ecce. et. c. se. Sed
q̄n expedit saluti primi. sic etiā ē habēda ab
extra. z sic intellige illud Luc. vi. Si q̄s pcus
serit te i vnā maxillā pbe ei tē. ſm Aug. q̄stū
ad ꝓparatōez animi. z alterā. si ei⁹ saluti expe
dit. d. §. i. al's nō. sicut nec xps eā pbuit i cōs
pectu pontificis pcussus. d. c. paratus.

Patria ptās ē ō iure ciuili introdu/
cta. z soluit. Primo cū pē
trāsit i ptātē alteri⁹. puta efficit religiosus. z
ideo cū sit i ptāte abbatis nō poterit hīe fili
um i ptāte. vt i. l. arrogatoz. ff. ō adop. fac. c.
cū scim⁹. de regu. z nō. i aut. ingressi. z aut. si
q̄ mulier. C. ō sa. san. ec. Itē secdo soluit q̄n fi
li⁹ post pubertatē pfitet i religiōe approbata.
vt no. glo. i. c. i. xx. q. ij. z glo. i. l. si ex cā. §. pa/
pinian⁹. ff. ō mino. sz an pubertatē nō pt pfi
teri pē inuito. qz nō desinit patria ptās p in
gressum an pubertatē. z ideo tenet pī obedi
re. immo nec pē pōt offerre filiū impuberē re/
ligioni mē ꝺicente. ſm Inno. z no. Pa. in
c. ij. de regu. qz obedientia q̄ filius tenet mī
ē de iure naturali z diuino. sed patria ptās ō
iure ciuili. z ideo in istis spūalibꝫ magis ꝓsi
derat rō natural' q̄z ciuilis. Nec auus silr pa
tre ꝓtradicente cadē rōne.

Patriarcha greca lingua sīm⁹ patr̄ interp/
tat. xxi. di. cleros. ōz etiā p̄mas qm̄ idez ē. vt
xcix. dist. puncie. z sunt quattuor principa/
les. s. Roman⁹. Cōstātinopolitanus. Hiero
solimitan⁹. et Alexādrin⁹. Alij q̄z sunt Aq̄/
lēsis. Biturien'sis. Cātuarien'sis. Gradēsis.
z Antiocenus. vt no. glo. i. d. c. cleros.

¶ Quid pñt facere? R. q̄ crucē añ se deferri fa
ciunt. nisi in vrbe z vbi est papa vel ei⁹ lega/
tus. Appellat ad eos omissis medijs. Item
supplet negligentiā metropolitani z quedā
alia de quibꝫ z in. c. antiq̄. de priuil'. z. d. c. p/
uincie. z. ix. q. iij. ꝺquestus. z de off. ord. ꝓsen/
ti. libꝫ. vi. z de appel. sollicitudinē.

Patronus habes supꝫ Jus pa/
tronatus.

Peccatū ē in triplici genere.
Qōdā ōz originā
le. qō nihil aliud ē nisi carētia iusti/
cie originalis debite i ꝓmo parēte accepte. ſm
Anſ. in lib. de ꝺceptu ꝟginali. Et istud ē oī/
no inuoluntariū. z i vniuersali et i ꝑticulari.
Solūmō fuit volūtariū volūtate aliena. s.
Ade. Et ꝓpterea ꝑt remitti sine actōe z sine
passiōe volūtatis illi⁹ i q̄ ē. vt p baptismū. ō
q̄ in. c. maiores. in. §. hic ꝟo dixim⁹ de baptis
mo. Que quidē iusticia originalis fuit qōdaz
auxiliū diuinū supnaturale necessariuz ho/
mini rōe sue ꝓpositōis. qz cū sit ꝓpositus ex aia
z corpe ex intellectuali z sensuali q̄ qōāmddo

si sue nature relinquant. intellectū aggrauāt
t impediūt ne libere ad summū ꝓtēplatōis
ptingere possit. Jō data fuit sibi iusticia ori
ginal'. p quā si mēs hois subderet deo. etiā ei
subderent oēs vires inferiores. vt libere ei de
um posset tendere. cui subtractio fuit facta p
pēctm originale. Cui⁹ duplex ē pena. Una ta
xata pēto. s. ꝓuatio iusticie original'. t caren
tia visiōis diuine. Alia ē pena ꝓcomitans. t
hmōi sunt infirmitates. mors. t alia mala q̄
sequūt. sicut si iudex p pēto imponeret penā
eruitōis oculoz ad quā seqrent postea ml'ta
dāna. hec ex frā. d̄ maio. i. q̄. sniaz. Quoddā
d̄z veniale. t istud aliqñ ē volūtariū volūta
te ppria t simpl'r. sicut qñ ex deliberatiōe q̄s
dicit mēdaciū iocosuz. xxij. q. ij. c. p mū. Alī
qñ ꝙo ptim est pena. sicut mot⁹ inordinati q̄
oriunt nobis ex coruptela p̄uaricatōis ade
Partum ꝙo ē culpa. qz licet nō sit a volūtate
ppria antecedēte. oriť tñ a volūtate ꝓcomi
tante t nō phibēte. vl' nō pcauēte cū possit. p
hibere vl' pcauere tales mot⁹ inordiatos. d̄ ista
d̄z. xxv. di. §. al's Et ad remissiōz ei⁹ ꝓcurrūt
tria. s. pena pñs. gr̄a ꝓcomitās. t meritū an
tecedēs. Odā d̄z mortale. qd̄ q̄dē ē volūta
riū t vniuersali t pticulari. t ideo nō p̄t si
ne nr̄a actōe dimitti. vt i. d. §. hic ꝙo dixim⁹
Et de isto intelligit illud Aug. li. i. retract. c.
xij. t li. d̄ vera religiōe. Pctm ē adeo volūta
riū. vt si nō sit voluntariū nullo mō sit pēt
m t. xv. q. i. §. sed h̄ nō generaliter.

1 ¶Quō p̄t discerni pēctm mortale a veniali?
R. q̄ p̄cepta diuine legis. natural' ac hūane
indicāt q̄d sit mortale vl' veniale. Nā q̄cq̄d ē
ō ipsa de se habet rōem mortal' peccati: nisi vl'
rōne surreptōis vl' modicitatis. vl' rōnabil'
causē q̄ ad p̄cepta hūana vel dispēsatōis su
periozis excusetur. Peccatū ꝙo veniale nō ē
ꝓtra legē aliquā. sed est p̄ter legē. qz nō obser
uat modū rōnis quē lex sancta intendit. hec
ex. ij. sentē. dist. xxij.

2 ¶Jn q̄ differt culpa peccati a pena? R. q̄ cul
pa seu macula ē quedā relatio ad actū p̄sen
tē vel p̄teritū quā diuina volūtas facit illuz
q̄ fecit reputās indecentez i esse morali. Ex q̄
indecētia relata ad actū p̄teritū vl' p̄sentē na
scit obligatio ad penā ex determinatiōe volū
tatis diuine. Et ideo aliud ē remittere culpā
aliud penā. Qñ enī de⁹ nō cōcipit hoiem sub
ista indecētia. tūc remittitur culpa. Qñ ꝙo
nō ꝙcipitur sub obligatōe ad penā tūc remit
titur pena. Ex quo patet q̄ esse morale non
ꝓsistit in re extra: sed i extimatōe. Propterea
dicit phs. i. eth. q̄ aliqñ filij videnť trahere
infelicitatē a parentibꝫ. Et ibidē d̄z q̄ honoz
ē honorātis. qz honorās agit ꝓtuose t bonū
in se morale. honorat⁹ autē nihil facit. Sil'r
iniuria q̄ fit imagini d̄z fieri imaginato. de h̄
vide Pe. aure. in. iij. di. xij. q. iij. t sic licet
pctm nō sit i esse naturali post actū ipsius. ē
tñ i esse morali. t ideo damnatur si nō relef.
¶Peccatū qñ dicitur in spūm sanctū: R. q̄ ē 3
qñ quis cōtendit abūcere vel remouere illd
q̄d electionē peccati posset impedire. ꝙbi gra
Jnstigatur quis ad peccatū. t occurrit ei di
uina leueritas punies illud peccatū. et talis
istud abūcit studiose. p̄mittens sibi impuni
tatē vt peccet liberius. Et istud ē ꝓprie pecca
tū in spūm sanctū. t d̄z etiaz malicia et blas
phemia in spūm sanctū. t est speciale peccatū
t grauissimū. Sunt aūt sex q̄ impediūt pec
cati electōz q̄ ponunť i. q̄. sen. dist. xlij. Duo
ex pte diuini iudicij. duo alia ex pte bonozū
dei. Et duo vltima ex pte peccati. Et ꝓpterea
sunt sex spēs peccati i spūm sctm. Prime due
sunt p̄sumptio q̄ sine meritis d̄ miscdia dei p
sumūt. t desperatio q̄ desperant de indulgentia
pctōz. Jō duo ꝓma. s. Jō timorē dei t spez. Se
cūde due sunt. s. ipugnatio veritatis agnite
t inuidētia fraterne gr̄e. Jō sexta duo. s. agnitī
onē ꝓritatis fidei t auxiliū interioris gratie.
quā etiā i alijs nollet crescere. t dolet si videt
i fratres. Tercie due sunt. s. obstinatio t ipe
nitētia. Jō tercia duo. s. ꝙsideratōz turpitudi
nis pēti. t breuitatē ipsius delectationis.
¶Utrz actus qui ex sua specie ē veniale pecca 4
tum possit esse mortale: R. q̄ sic tripliciter.
Primo rōne finis cū cōstituitur i eo. vl' ingz
tū refertur ad mortale peccatū sicut ad finē.
puta cū quis dicit verbū ociosum cū tali in
tētione q̄ etiā si esset ꝓhibitū de ꝓcepto nihi
lominus diceret. vel dicit vt ꝓuocet aliquā
mulierē ad fornicandum. t sic intellige illud
Aug. xxv. dis. §. crimis. nullū pēctm adeo ve
niale q̄n fiat criminale dū placet. glo. sic. dū
placet ꝙ placētia fruitōis seu finis. Secōo rō
ne erroneitatis. cū ex cōscientia erronea credit
mortale t illud ꝓmittit. xxvij. q. i. oēs. Ter
cio rōne ꝙ sensus i delectationē. de q̄. §. Logi
tatio. hec ex. s. Bo. in. iij. di. xvi.
¶Utrz oīe pēctm sit remissibile: R. fm Ale.
d̄ al'. i. iij. pte lūme tractatu d̄ incarnatōe xi
q̄ aliq̄ pcta dicunť irremissibilia negatiue q̄
nullo mō remitti poterūt. sic sunt pcta soluz
angeloz malozt hoim dānatoz. aliud pctz
ab istis ñ ē irremissibile negatiue. Aliq̄ pcta
sunt irremissibilia p̄uatiue. t sic oia pcta sūt
irremissibilia. qz vt dic Piero. Pro minimo

pctō nō habēt vñ satisfactāt sil' hoīes vnūsq; nemo aliqd ex se hz q̄ remittāt. Tercio dicunt pctā irremissibilia ẓrie. eo q̄ ẓrie dispōnūt ad grām p quā remitti pñt. z sic pctā in spūmsctm ppzie sunt irremissibilia. vt pz in tyēti. nō qz nō possint remitti. sz qz ẓrie disponūt hoiem vt remissionē ꝺsequatur.

¶Utz volūtas z opus exterius sit vnū pec catū. vide Preceptū. §. xiij.

Peculiū ꝺz quasi pusilla pecunia siue pzimoniū pusillus. ff. ꝺ peculio. l. ꝺposīti. Aliqñ ꝺz oīe pzimoniū cuiuslibet hoīs etiā liberi. vt. ff. ad treb. l. cogi. i pn. z multis alijs modis ꝺz peculiū. vt no. glo. in rubrica. ff. ꝺe peculio. Hz h̄ intēdo tractare ꝺe peculio qđ filius acq̄rit viuēte pze. z sub ipsius ptāte exīstens.

¶Quot sūt ei' spēs? R. q̄ttuoꝛ. Prima ꝺz peculiū pfecticiū. s. qđ pficiscit ex rebꝫ patris. Uñ glo. i. l. cū optet. C. ꝺe bo. q̄ lite. dic q̄ lex capit large vt ꝺphēdat oīe id qđ occasione pzis obuenit. l. addito. ff. ꝺ acq̄. here. Et istđ acq̄rit pzi q̄ ad pp̄etatē z vsumfructū. Sil' dic ꝺe acq̄sitis a clerico ex bonis eccl'ie vl' eius intuitu q̄ sunt eccl'ie q̄ ad pp̄rietatē z vsumfructū. Et ideo nō pt disponere nisi vt a iure ꝺcedit. vt. §. Clerici. xiij. Scōm ꝺz aduēticiū. s. qđ acq̄rit ex idustria vl' ex bonatōe facta aliūde q̄ intuitu pzis aliter aliūde puenit ex euētu vl' fortuna seu idustria. Excipes q̄ ab impatoꝛe vl' augusta bonāt q̄ qsi castrē se indicant. C. ꝺe bo. q̄ lib. l. cū multa. Idē dicit ꝺ bonato a rege. qz statutū loq̄ns ꝺ impatoꝛe generaliter. intelligit fore statutū ꝺ rege ꝑticulariter ſm nō. p Jnno. i. c. sup q̄busdā ꝺe ẏ. sig. z i isto aduēticio filiusfamilias acq̄rit ꝺominiū siue pp̄rietatē. sz pz habet vsumfructū ꝺonec vixerit. Nisi remiserit vl' nisi ab aliq̄ sibi ꝺt vel relinquat h̄ pacto. vt ad patrē nō ptineat vsusfructꝰ. vl' nisi succedat filꝰ vna cū pzē hereditate frīs vl' sozoꝛis. Vl' nisi q̄n pz nolurt assentire filio adeunti hereditatē aliquā. Uel nisi pz cōmiserit incestas nuptias. Uel nisi pze minꝰ legitime diuertēte tetona filijs applicent. insti. p quas pso. no. acq̄. §. sancitū. i glo. Itē si filꝰ recipit ꝺotem pzē nō ꝺsentiēte nec se obligāte. ſm Bar. in l. ꝺtra. ff. re. amo. qz i istis pzi nō acq̄rit vsusfructꝰ nec q̄cq̄ aliud. Hz si cū emācipauerit tercia ps vsusfructus alioꝛ aduenticioꝛ remanebit apud patrē solū. vt i. d. §. sancitū. Hz si pmoꝛiatur filij erit specialiter z totaliter. nec ꝺmunicabit cū alijs fratribꝫ. Si aūt filius pmoꝛiat anteq̄ pz. totū erit patris nisi filios reliquerit. nā tūc filij erūt loco pzis. Uñ dicit tex. in. d. §. sancitū. Si id qđ suis laboribꝫ vel pspera fortuna ei accessit h̄ i aliū peruenīet luctuosum ei fiet.

¶Tercio ꝺz castrēse qđ a parētibꝫ. cognatis aut alijs ꝺgēti i milītia bonat. vl' qđ ipe filiusfamilias i milītia acq̄siuit. qđ nisi militaret acq̄sitꝰ nō fuisset. nā qđ erat z sine milītia acq̄sitꝰ id peculij ei' castrēse nō ē. ff. ꝺ castren. pecu. l. castrense. cū ibi notatis. 2

¶Quartō ꝺz quasi castrēse qđ acq̄rit aviris disertissimis patronis causaꝝ. viris ꝺuotissimis memorialibꝫ. s. notarijs z agētibꝫ i rebus. necnō mgrīs studioꝝ liberaliū artiū. archiatrisq;. i. medicis z oīibꝫ oīno qui salaria vel stipendia recipiūt publica. C. ꝺe inoff. testa. l. cū antiq̄s. Exp̄dictis patet q̄ notarij ꝺmunes nō acq̄rūt i quasi castrēse. sz solū notarij ꝺmunis vel dñoꝝ aut officialiū qui ꝺberēt habere salariū ꝺe publico. 3

¶Sz q̄d ꝺe acq̄sitis p clericos filiofamilias R. q̄ res oēs q̄libet mō ad eoꝝ ꝺminiū ꝺueniētes habebūt suas ad sil'itudinē castrēsis peculij. ita q̄ ꝺ ipis ad libitū ꝺisponere potērūt z testari legitima legata filijs vl' parētibꝫ vt i aut. ꝺe san. epi. §. pſbros. z ponitur. C. ꝺe epi. z cle. aut. pſbros. qđ limita vez nisi acq̄rant ex bonis eccl'ie vl' ei' intuitu. qz tūc ñ poterūt ꝺisponere. ꝺe q̄ dic vt. §. Clericus. xiij. 4

¶Utz acq̄sitū p muratoꝛes aut carpētariosz alios laboratoꝛes in rebꝫ ꝺmunibꝫ q̄ etiaz habēt salariū ex publico sit quasi castrēse? R. q̄ nō. qz non solū req̄rit q̄ id qđ acquirūt sit ex publico. sed optet q̄ sit ex publica causa. vtputa publico officio aduocatiōis notarij cōis vel officialiū z hmōi. aliter nō erit quasi castrēse. Bali. tñ in. l. fi. C. ꝺe inoff. testa. tenet q̄ ingenerij ꝺnoꝝ vel cōis id qđ acquirūt habebunt p quasi castrensi. 5

¶Sed nūquid aduocati q̄ ex aduocatione aliq̄d acq̄rūt nō ex publico. sz a cliētulis habebūt p castrēsi? R. ſm Bal. i. ꝺ. l. fi. q̄ sic. qz cedit loco publici salarij. Exq̄ eis hodie nō soluit ex publico. l. fori tui. C. ꝺ aduo. diuer. iudi. z ibi dicit Bar. q̄ sil'r erit qsi castrēse id qđ acquirūt assessoꝛes ſm glo. ibidē. Idem dic ſm Bar. i. l. si mulier. ff. ꝺe castrē. pecu. ꝺe relictis aduocato p emēdis libris vel equo causa eundi ad officia z hmōi. 6

¶Utrū bonatū filiofamilias militi aduocato. aut aliud officiū publicū habēti sine alia expssione sit castrēse vel q̄si? R. ſm Bar. i tractatu ꝺ duobꝫ fratribꝫ. q̄ aut bonantur res 7

necessarie militie siue apte. vt equus ꝛ arma militi. libri aduocato. tūc ī dubio dicēt cē castrēse vel q̄si a q̄cūq; donent eisdē. l. miles p/cipua. ꝛ. l. castrēse. ff. de castren. pecu. Si aūt donant eq̄ q̄ nō sunt apta ad militiā nō erit castrēse. etiā si exp̄sse dixerit. vt. l. si forte. ff. de castrē. pecu. ꝛ qđ ibi tenet Dy. et. C. eo. ti. l. i. et h̄ verū nisi i duobꝫ casibꝫ. Primꝰ q̄n ille q̄ donat solū ex militia vl̄ aduocatōne ꝛ hmōi notꝰ ē. Secūs casus est q̄n talia donata licet nō sint apta ad militiā vl̄ aduocatōz. tn̄ dā tur exp̄sse vt vēdant p emēdis armis. libris ꝛ hmōi necessarijs ad dicta publica officia. Alia ꝛo q̄ p̄nt esse apta ad militiā ꝛ ad alia vt seruꝰ. tūc si spāliter ꝛ noīatim ad ipsa sint data. sic erūt q̄si castrēse. Secꝰ si simplr sine exp̄ssione. qz nō erūt castrēsia. nisi vt dictū ē sint data a noto solū ex militia. l. si militi. ff. de ca. pecu. ꝛ qđ no. Bar. in. d. l. si forte.

9 ¶Quid de donato filiofamilias q̄ nō est mi/les nec ī aliquo publico officio cū ista exp̄ssio ne qđ sit ei castrēse vel q̄si. R. fm Bar. ī p̄di/cto tractatu. q licet appositio taliꝰ ꝛ dōis nō valeat nisi vt sit aduēticium. vt. d. l. si forte. opabitur tn̄ vt p̄ri non acq̄rat vsusfructꝰ qđ p̄t facere donās. vt. C. de do. q̄ li. aut. excipi/tur. ꝛ sic licet vicieť exp̄ssum nō viciat tn̄ ta/citū. l. i. ff. q̄. mo. pig. vel hypo. sol.

10 ¶Utr̄ libri empti a p̄re filio suo sint q̄si ca/strēse. R. fm Bar. ī. d. tractatu. et i. l. i. §. nec castrēse. ff. de col. dono. q aut p̄ tradidit et se donare exp̄ssit. ꝛ tūc si filiꝰ erat aduocatꝰ acq̄/rit sibi ī q̄si castrēse. l. i. C. đ ca. pecu. ꝛ. l. castrē/se. ff. eo. nec p̄ poterit sic datū reuocare. l. si fi/liꝰ. C. fam. her. Si ꝛo nō erat doctor tpe do/natōis sz scholaris. tūc nō p̄t dici q̄si castrē/se. qz ꝺdictio psone hoc nō patiť. Nā schola/res nō gaudēt p̄uilegijs quo ingrēdi et docto/res. l. i. in fi. C. de stu. libr. Et facit qđ nō. i. l. fi. C. de iurisdi. om. iudi. qđ verū intellige nisi añ mortē p̄ris ꝺpleuisset studiū suū. qz sic ce/pit quasi militare. ꝛ tūc erūt quasi castrēse. l. siue emācipatis filijs. C. de dona. ꝛ. l. donatio/nes ī ꝺcubinas. §. pater. ff. eo. Nota tn̄ q licet nō fuerit doctor. nec effectꝰ añ mortē pa/tris. si p̄ ei nō emancipato libros dedit. sed eos nō est adeptus nisi post emācipationē q erūt sui. qz ꝺfirmať donatio. d. l. siue. ꝛ. d. §. pater. Idē dic de quocūq; donato a p̄re filio emācipato. vel etiā nō emācipato si mō emā/cipatus volūtate patris possedit q erit filij. nec p̄ postea poterit reuocare. d. l. siue. Se/cus si post emācipatōez tenuisset donata añ eā ꝺ voluntātē p̄ris. Silr idē dic q ꝺfirma/tur dicta donatio morte etiam si nō erit ipse emācipatus. et sic post mortē p̄ris talia erūt sua. nec ꝺmunicabit cū fratribꝫ alijs. l. filie. C. fa. herci. fm opinionē approbatā ī glo. di/cte. l. siue. Aut pater nō tradidit nec exp̄ssit se donare. ꝛ sic licet emerit nolle filij sui. nihi/lominus erūt patris. et ꝺmunicabit eos cuz alijs fratribꝫ post mortē p̄ris. l. i. ī p̄n. C. đ ca/stren. pecu. requirit em̄ traditio vt videať do/nare. l. ij. C. si q̄s alteri vel sibi. q si nesciť an donauerit vel ne. tūc fm Bal. ī additionib⁹ ad p̄fatū tractatū Bar. ad cōiecturas estre/currendū. fm ea q̄. j. dicā in. §. xxij. Aduer/te hic fm Bar. in autenť. ex testamēto. C. de colla. q donatū a p̄re filio emācipato est con/ferendū post mortē. ꝛ computabit ī eius par/te. Sed donatū filio existēti ī sua potestate. licet nō valeat in vita ipsius p̄ris. tamē as/sumit sibi vim post mortē. ꝛ habet vim lega/ti. vt in. l. i donationib⁹. C. ad. l. falci. ꝛ. l. do/natōnes. la p̄ma. C. de dona. inter vi. et vxo. Et sicut legata ꝛ fideicōmissa nō ꝺferunť. l. a p̄re. C. de colla. sic nec talis donatio. Fallit hoc ī tribꝫ casibꝫ. Primꝰ q̄n emergit ineqli/tas. l. penul. C. de colla. Secūs q̄n p̄ hoc ex/pressit. Tercius q̄n dedit vt h̄eat ī peculio. l. si donatione. C. de colla.

¶Utr̄ omne acquisitū ex pecunia p̄ris a fi/liofamilias sit p̄fecticiū. R. fm Bar. ī p̄edi/cto tractatu. ꝛ in. l. cū optet. C. de do. q libr. q id qđ acquirit filiusfamilias ex donis p̄ris si ue sit pecunia. siue sint possessiones sibi ab eo/dē date sine labore ꝛ industria sua. puta dā/do possessionē a treri colono. vel pecuniā mer/catori. ex qua habuit de lucro tale lucrum erit p̄fecticiū. Sed id qđ acquirit ex p̄dictis do/nis ex labore suo. vel industria. puta labrā/do agr̄ p̄dictū. vel negociādo de pecunia p̄e dicta sicut lucr̄ qđ fit ex pecunia p̄ p̄te attri/buitur p̄sone lucrāti. et p̄ p̄te pecunie. l. i. C. p̄ socio. ꝛ. l. si non fuerint. §. i. ff. eo. si tale lu/crū erit p̄ parte que debeť possessioni vel pecu/nie erit p̄fecticiū. ꝛ p̄ parte que debeť operi p̄/sone lucrātis erit aduenticiū. d. l. cū oportet post p̄incipiū. vbi patet q omne lucr̄ puenies ex p̄sona filij est aduenticiū. Nec obstat. l. si ita. §. fi. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ. l. p̄ seruuz. §. fi. de acqui. re. do. quas allegat Specu. qui tenet ꝺtrariū. qz loquunť in seruo q̄ acquirit dño ex ope p̄sone sue. Et hoc tene. nisi ex pecunia patris fecisset vsurā. qz licet glo. in. d. l. cum oportet. teneat ꝺtrariū. tn̄ tu tene cuz Bar. ibidē. q tale lucr̄ nō erit nec p̄fecticium nec aduenticiū. sed totū restituendū p̄ ipm filiū.

ꝛglo. intellexit qñ vsure licite erāt ꝛ iure ciui
li qđ hodie nō est. c. sup eo. ꝛ vsuris.
12 ¶ Utrꝫ filiusfamilias q̄ lucrat vigore statuti
ex morte vxoris siue dotē vel partē ꝛcreat eam
habere p aduēticio? R. Bar. i dicto tractatu:
q̄ aut filius sustinet onera mr̄imonij đ lucro
siue psone. ꝛ tūc filio erit aduēticiū. Hi vo nō
ipe sz pater sic erit pfecticiū. ꝛ sic intellige opi.
Dy. in. l. si cū dotē. §. nūc trāsgrediamur. ff. so
lu. ma. q̄ tenet q̄ nō est aduenticiū sz cōicabit
post mortē patris cū alijs fratribꝫ. p. l. ij. C. fa
milie. herci. Hi vo partim pater ꝛ partim filiꝰ
sustinet tūc p rata oner̄ partim erit pfecticiū
ꝛ partim aduenticiū. l. sz ꝛ si q̄s. §. i. ff. ꝛ vsu/
fruc. ꝛ l. si seruꝰ cōis. §. fi. ff. ꝛ stip. seruo.
13 ¶ Utrꝫ donatū vl̄ relictū ab extraneo filiofa/
milias sit aduēticiū? R. fm Bar. i p̄dicto tra/
ctatu: q̄ aut datū est ꝛtemplatōe p̄ris. ꝛ sic erit
pfecticiū. Hi vo datū est ꝛtemplatōe filij sic
erit aduēticiū. in. l. sz si plures. §. arrogato. ff.
ꝛ vul. ꝛ pu. substi. ꝛ l. additio. ff. ꝛ acq̄. here.
ꝛ l. sz ꝛ si q̄d doneť. ff. ꝛ vsufruc. ꝛ no. glo. i d.
l. cū optet. Hi aūt nō apparet cuiꝰ ꝛtempla/
tione sit datū ꝛphendit ex futuro euētu. pu/
ta: q̄n relinquit filio. vt post mortē p̄ris habe
at. sic p̄sumit q̄ ꝛtemplatōne filij. Hi vo vt tm̄
viuēte patre. sic p̄sumit ꝛtemplatōe patr̄ da
tū. Vl̄r ex ope comphendit. puta filiꝰ facie/
do mercantiā acq̄siuit amiciciā cū aliq̄ ex qua
aliq̄d sibi donauit. q̄ tūc erit sibi aduēticiū. l.
socius q̄. §. fi. ff. p socio. ꝛ ibi est casus expssus.
q̄ ꝛtemplatōe filij. Ideo no. q̄ omēs leges q̄
dicūt in spiciendū cuiꝰ ꝛtemplatōne ꝛcret in
telligi ꝛ causa prima. d. l. sociꝰ. q̄m in dānū
acquirētis nō ꝛsiderat causa remota. l. fi. ff. cō
iungen. cū emancipat. libꝛ. sz bene q̄tū ad cō
modū. l. si forte. ff. ꝛ ca. pecu.
14 ¶ Utrꝫ omne acq̄situm p filiūfamilias sit p̄sumē
dū ex bonis patris i dubio. ꝛ sic pfecticiū? R.
Bar. vbi. s. q̄ aut resultat suspitio ꝛlicti: nisi
sic p̄sumat. puta q̄ filia p̄sumeť turpit acq̄si/
uisse q̄ aliter nō potuit hꝛe. ꝛ sic credeť ex bo/
nis p̄ris acq̄situm. vt suspitio ꝛlicti euiteť. l. si
ꝛfunctꝰ. C. arbi. tute. ꝛ l. quintꝰ. ff. ꝛ dona.
inter vi. ꝛ vxo. ꝛ l. etiā si vxoris noie. C. eo. aut
suspitio ꝛlicti euitat. ꝛ sic p̄sumeť ex bonis fi/
lij. d. legibꝫ. Aut nec euitat nec ozit p̄sumptō
ꝛlicti. ꝛ sic recurrendū est ad ꝛiecturas. C. ꝛ
epi. ꝛ cle. auten. licentia. Et hec omia sunt ser
uanda etiaz in plato. tutoze. vxoze. ꝛ hmōi. q̄
circa bona alioꝝ versant in ꝛsciētia. licet glo. i
d. l. etiā. ꝛ in d. l. cū optet. aliter dicat
15 ¶ Utrꝫ donatū filio a patre sit aduēticiū? R.
Bar. vbi. s. q̄ aut pcesserūt merita filij que si
extraneꝰ fecisset ei donasset. sic donatio tenet
a principio ꝛ erit ei aduēticiū. vt tenet glo. C.
ꝛ in offi. testa. autē. vñ si parēs. Et ꝛcor. Jac.
butri. Aut nō donat ppter merita sz vt filio.
ꝛ sic est simplex donatio q̄ nō valet. nisi mor
te ꝛfirmeť. vt supra patuit. §. x.
¶ Hz ad q̄d valet dictū pculiū aduēticiū fi 16
lio cū vt dictū est vsusfructꝰ sit p̄ris. nec ꝛ eo
p̄t disponere nisi vt. j. religiosus. §. lvi. R. q̄ va
let vt post mortē p̄ris nō teneat illud cōicare
cū alijs fratribꝫ. sz erit spēaliter suuz. l. fi. C. ꝛ
colla. Peculiū vo pfecticiū ad nihil valet fi/
lio. nisi ad hoc ne publicet in casu q̄ alia bona
p̄ris publicanť. vt in. l. si finita. §. ꝛ vectigali
bus. ff. ꝛ dam. infec. Et qđ ibi no. Bar. post
mortē tñ patris erit cōmune cū alijs fratribꝫ
¶ Utrꝫ ꝛ pculio castrēsi vel quasi filiusfami 17
lias possit testari: ꝛ ad libituz disponere? R. q̄
sic fm oēs docto. q̄ illud acq̄rit sibi ꝛ quo ad
dominiū ꝛ vsumfructū nec illud cōicabit cū
fratribꝫ post mortē patris. d. l. cū antiqs. C. ꝛ
inoffi. testa. ꝛ multis alijs.
¶ Utrꝫ pecunia data filiofamilias a patre p 18
studio sit ei imputāda post mortē p̄ris in pte
sua ab alijs fratribꝫ tpe diuisionis? R. Bar. i
d. tractatu q̄ si apud patrē nihil erat qđ esset
filij nō imputabit ei i partē. l. q̄ pater. ff. fami.
herci. Hi vero apud patrē erat pecunia filij
ex castrēsi vel quasi pculio. tūc in dubio p̄su/
meť q̄ pater administratozio noie egerit id ꝛ
pecunia ipsiꝰ filij. ꝛ sic imputabit ei in partē.
facit qđ no. in. l. fi. C. ꝛ dotis pmissi. Hz iu/
dicio meo mihi videť q̄ pater dando filio p
studio vl̄ filie p dote q̄ p̄sumat dare ꝛ suo. q̄
pietas paterna ad h̄ inducit. Secus in extra
neo nisi patris substātia essz tenuis ꝛ filij abū
dans. q̄ sic tenerē cū Bar. alias nō.
¶ Quid si p̄ ꝛdit pecuniā filio p emēdis li/ 19
bris ꝛ ipe lusit. vl̄i meretricibꝫ expēdit? R. fm
Bar. in auten. qđ locū. C. ꝛ colla. q̄ post mor
tē p̄ris cōputabit ei i suā partē. argu. d. autē.
sicut mulieri q̄ passa est ꝛsumi dotē cōputa/
biť ei in partē suā. vt in dicta auten. qđ locuz.
Idē dic đ donato pro emancipatōne a patre
filio q̄ erit cōputanduz ei tpe diuisionis fm
Barto. in. l. i. §. nec castrense. ꝛ in. l. vt liberis.
C. ꝛ colla.
¶ Utrꝫ filiꝰ qui incepit studere viuente patre 20
ꝛ eius mādato possit post mortē patris ꝛ cō
munibꝫ bonis ꝛficere studiū? R. Bar. in d.
tractatu q̄ nō. nā factū patris erga filiū iniri/
atū eatenꝰ obligat heredē quatenꝰ pater erat
obligatꝰ. l. ꝛ si filiū. ff. ꝛ mu. ꝛ ho. aūcta. l. ho/
noꝛes. §. is q̄. ff. đ ꝛcu. ꝛ. l. si filia. §. idē scribit

R

ff.famil'.herci.ppter qđ ꝺcludit Bal.ĩ addi. ad dictũ tractatũ.q̃ si vult ꝓficere studiũ faci at de suo.vel si vult doctorari sil'r faciet đ suo. qz ẽ nou⁹ act⁹.l.seru⁹ legat⁹.§.fz si cũ mihi ex testamẽto.ff.đ leg̃.i.nec frẽs ei tenẽt si nolũt.

21 ¶ Utz tpe diuisionis fratz veniãt expẽse facte a pẽ vxoris filiꝫfamilias z alia ornamẽta ℟.Bal.vbi.s̃.z Bar.in.l.in his.ff.solu.ma. q̃ de ꝺsumptis fili⁹ nõ tenẽt nec ali⁹ frater posset dicere.ego ducã meã z tantundẽ expendã de cõmuni.nisi pater aliter cauerit in testamẽto.l.iij.§.fi.ff.de mu.z hono.z ibi p glo.z.l.ex pte.§.fi.ff.famil'.herciſ.De extantibꝫ autẽ vt sunt vestes z alia ornamẽta si sunt necessaria ad quotidianũ vsum nõ ꝓferunt fz sunt vxoris.z a pncipio tenuit donatio inter socrũz z nuz.l.ex annuo.ff.de dona.inter vi.z vx.z.l.si dos.cũ sua glo.ff.ad.l.fal.Si ꝙo nõ sunt necessaria ad quotidianũ vsum.fz sunt pciosa: tũc illa qualia sunt debẽt ꝺferri.l.illud vestimentũ.ff.de pecu.nec pt dici q̃ morte sit cõfirmata donatio qz non psumunt donata.licet dicat marit⁹ vester donat vobis istã coronã vel brocatũ.fz ad vsum ꝺcessa.l.mortis.in fi. ff.de dona.inter vi.z vxo.Sil'r dic in factis p filia.l.cũ hic stat⁹.§.oratio.ff.eo.z p pdictſ facit.l.fi.ff.solu.ma.z qđ dicit Barto.in.l.si vt certo.ff.cõmo.Ange.tñ in.l.si ex re dñi.ff.de stipul'.ser.p glo.ibi positã.determinat q̃ vestes lugubres date mulieribꝫ efficiunt ipaz.đ dote vero data filie filij ab auo ipsi⁹ qũo non sit cõmunicanda.vide.s̃.Dos.§.xpi.

22 ¶ Utz expense facte a patre in peculio filij ad uenticio sint cõmunicãde inter frẽs post mortẽ patris: ℟.Bar.in đ.tractatu.q̃ aut fuerũt necessarie: vel ad perpetuã vtilitatẽ.z tũc filio imputabunt.l.fi.§.fi.C.de bo.q̃ libe.z.l.iubemus.C.ad trebel.nisi pater fecisset animo nõ repetẽdi.ar.l.si in area.ff.de cõdi.indebi.q̃ si de animo nescit.tũc si sunt parui sumpt⁹ psumẽt donati.l.si seruũ.ff.de donati.inter vi.z vxo.Si sunt magni sumptus.ita q̃ excedant fructuũ quãtitatẽ.tũc videt habuisse animũ repetẽdi.nisi in causa alimentoz vel simili expendisset.l.nensenni⁹.§.pterea.ff.đ nego.gest. Nec⁹ si nõ excederent fructuũ quantitatẽ.qz tũc videt donasse.ar.dicta.l.fi.§.si aũt res.C. de bo.q̃ liber. In impẽsis tñ q̃ facit vir in rebꝫ vxoris gratia fructuũ querendoz ꝺseruando rũ z colligendoz sine vlla distinctõne sibi facit.l.fi.ff.de impensis.Et nõ repetet ab vxore vel ei⁹ heredibꝫ. In alijs aũt si sunt modice ñ repetunt.l.omino.ff.de impẽsis.Si sunt magne repetet.đ.l.omino.vbi aliq̃ etiaz ponunt exceptões quas omitto.qz parũ ad nos.Fz in cõsciẽtia sequere qđ dixi.Si ꝙo dicti sumptus nõ fuerũt necessarij nec ad perpetuã vtilitatẽ.fz solũ ad fructuũ vtilitatẽ:tũc nõ sunt cõmunicãdi.qz onera ptinẽt ad eundẽ patrẽ z expẽse.Et etiã idẽ dicendũ de eo qđ expẽdit in datijs z collectſ.cũ habeat vsumfructũ.l.si pendẽtes.§.fz z si qđ.ff.đ vsufru.z.l.neq̃ stipendiũ.ff.đ impẽsis.Nec obstat.l.vnica.§.fz nec ob impẽsas.C.de re.vxo.actio.qz vir habet dotẽ ppter onera mrimouij.ideo nõ debet grauari onere impẽsaz.Nec h̃ erit ĩ alio vsufructuario.qz simpliciter habet ex alia causa. vt ex ꝺtractu vel q̃si.his ꝺcordat Bal.vbi.s̃.

¶ Utz pre obligãte se p delicto filij sit totum cõpurandũ in pte dicti filij post mortẽ patrſ. an đ tota hereditate cũ aliſ fratribꝫ: ℟.Bal. vbi.s̃.q̃ si dict⁹ pater h̃ fecit naturali pietate: sic oms frẽs debẽt p parte sua sustinere.l.liber capt⁹.C.de captiuis.Fz si fecit ex necessitate puta dictante h̃ statuto.vt notat glo.sup rubrica.C.de dere.dcu.tũc nascit naturalis obligatio inter patrẽ z filiũ ex tali gestione negocioz ei⁹ q̃ trãsit ad heredes.z ideo soluet đ pte sua z nõ de cõmuni.l.igitur.ff.de libe.cã.qđ notãt docto.de eo q̃ cogit soluere ꝺdemnatio nẽ alteri⁹ in.l.ij.§.fi.ff.de ꝙbo.obligẽ.

¶ Utz patre dãte damnũ ĩ bonis aduẽticijs filij teneant fratres emendare de cõmuni: ℟. ſm Bal.vbi.s̃.q̃ aut dilapidatio est solũ fructuũ.z sic nõ tenent.đ.l.cũ oportet.Qđ limita vez qñ pater habet vsumfructũ in dictis bonis.sec⁹ qñ ille q̃ legauerat phibuit vsumfructũ queri patri qđ pt fieri.vt tenet glo.ĩ autẽ vt liceat mri z auie.z autẽ.excipit.C.de bonis q̃ liberſ.qz tũc tenerent.Si vero dilapidatio ꝺcernit rei perpetuã deteriorationez vl' intolerabilẽ lesionẽ.sic etiã tenent.dicta.l.cũ oportet. .§.sed cũ tacitas.

¶ Utz đbitũ ꝺtractũ post mortẽ pris ab vno fratz sit soluẽdũ de cõmuni: ℟.Spe.ti.de iudicijs.q̃ nõ:nisi ꝺtractũ sit rõe cõmunis vtilitatis vel societatis.Sil'r nec dos debet solui de cõmuni nisi sit versa in cõmunẽ vtilitatẽ. Idẽ dic đ ꝺdemnatõe soluta p vnũ qđ nõ soluet de cõmuni.nisi maleficiũ fecisset p cõmuni vtilitate scientibꝫ socijs z acceptantibꝫ in cõmuni ei⁹ vtilitatẽ.qz sic esset cõmunis. qz exquo sponte susceperũt lucz habebũt z dãnũ ꝺdemnatiõis.Si vero ignoranter acceperũt lucz factũ iniuste.tũc soci⁹ auferet illud z satisfaciet.l.si igit̃.ff.p socio.z sic etiã ipe solus soluet ꝺdemnationẽ etiã si essent socij omnium bonoz ſm Spcu.vbi supza.Et licet de

lure ex quo cõmunicauit lucꝛ illicitũ nõ posset illud auferre nisi post cõdemnationẽ. l. qđ em. ff. p socio. Nihilomin⁹ quãdo sacerdos inuũxit ei vt satisfaciat illis ꝙs lesit. Intelligit nõ solũ lis cõtestata sꝫ etiã sn̄ia lata. ꝛ sic ꝑceptũ sacerdotis est sentẽtia fm Hosti. in. c. fi. de sepul. Sil⁹ militãs militet de suo. vel marito tans filiã vl̃ tenẽs filiũ in studio faciat ð suo. nisi aliter sit cõuentũ inter cos. l. si soci⁹ p filia ff. p socio. ꝛ recitat Bald. in d. l. si patru⁹. C. cõmunia vtri. iuꝛ.

26 ¶ Utꝛ lucꝛ qđ facit vn⁹ fratꝛ cũ ꝑcunia hereditaria mercãdo sit cõicandũ cũ aliꝭ fratribus? ℟. fm Bal. vbi. s. in d. l. si patru⁹. q aut fecit noie cõi: ꝛ sic cõicabit. aut fecit noie ꝓpio ꝛ sic nõ cõicabit. l. ticiũ ꝛ meuiũ. ℌ. alterꝫ. ff. de admi. tu. qđ verꝫ est nisi sit tutor vel curator alioꝫ fratꝫ. q ꝛ sic lucꝫ qđ fecit ex ꝓma mercãtia empta de ꝑcunia cõmuni ꝺebet esse cõmune. licet noie suo fecerit. Aliud aũt lucꝫ qđ fecit ð ꝑcunia emptionũ iterata ꝛ noie suo erit suũ ꝛ nõ cõmunicabit. Idẽ dic de illo q negociat de ꝑcunia minoris aut eccl'ie. vt i. l. si vt ꝓponis. C. de re. ven. Si vo nesciẽs cui⁹ noie fecerit. tũc si ꝺ tinuauit negociũ solitũ cum alio fratre mortuo superstitiꝭ filiꝭ fratris in diuisam substantiã possidẽtibꝫ. sic videt cõmuni noie fecisse. ar. l. nã ꝛ seru⁹. ff. de nego. gest. ℌ. si viuo. Si vo fecit negociationẽ insolitã: sic ꝓsumet q noie ꝓprio. nisi ex libro rationũ aliđ appareret. ꝺcor. Bar. in d. l. si patru⁹.

27 ¶ Qũo in dubio cognoscet ꝺtractã societatez tacite inter frẽs vl̃ quoscũq; alios q̃ sim̃l stant ita q oĩa lucra sint cõicanda? ℟. fm Bal. i. d. l. si patru⁹. q ꝙuis null⁹ ipoꝝ negocietꝫ. ꝓt tñ ex actibꝫ apparere socialis effect⁹. sicut est int nobiles q̃ nõ faciũt q̃stuarias mercantias. tñ quecũq; salaria. qualscũq; dotes acq̃runt i cõmuni ꝺferũt. vñ nemo ꝓt negare eos esse socios act⁹ ex quibꝫ ꝓsumit intẽtio ꝛ volũtas. vt dicunt Ja. de are. Rizar. ꝛ Old. ei⁹ discipuli ad qualitatẽ ergo actuũ est recurrendũ. Nã in talibꝫ ꝓsumit mẽs q̃lis ex actibꝫ colligi ꝓt. ar. l. duo frẽs. ff. de acq̃. here. ꝛ. l. rephendẽda tu magis es. C. ð in sti. ꝛ substi. Sil⁹ dico fm eundẽ Bal. vbi. s. q ꝓsumit ꝺtracta si vn⁹ negociatur ꝛ alter quecũq; sibi eueniũt. puta ex redditu ꝓbende vl̃ ex dotibꝫ. ꝛ hmõi. ponit in cõmuni: ꝛ ita faciũt hincinde. Itẽ ꝓsumit societas etiã ex actibꝫ i vna mercãtia vl̃ arte ꝛ alter i alia. vt in aduocatꝫ ꝛ tabellionibꝫ. Nã lucroꝝ cõicatio societatꝭ est ꝺtractio seu inchoatio. Sil⁹ dicit idẽ Bal. vbi. s. q si vn⁹ habet curã dom⁹ ꝛ ali⁹ essꝫ aduocat⁹. vl̃ aliter lucraret ꝛ poneret in domũ. videt ꝺtracta societas. Idẽ dicit si vn⁹ ẽ maior ꝛ alt minor ꝛ pupill⁹ habet tutorẽ q̃ cõicat ꝛ ei cõicat. Idez dicit q si act⁹ sunt vniformes societas restringit tm̃ ad quest⁹ q̃ veniũt ex ipis. sꝫ i actibꝫ diffoꝛmibus ꝛ ĩ se varietatẽ habentibꝫ ꝓsumit societas generalr ꝺtracta: nec ꝺsidero an vn⁹ pl⁹ lucret ꝛ alter min⁹ i hac generali societate. sꝫ eq̃liter oĩa sunt partiẽda. l. si soci⁹ p filia. ff. p socio Uñ p clariozi itelligẽtia no. q societas tacita vl̃ exꝑssa aliq̃n est oĩm bonoꝝ. ꝛ tunc est q̃n ex ꝓsse agit q sint socij oĩm bonoꝝ. vt ẽ tex. i. l. iij. ℌ. i. ff. p socio. ꝛ ĩ. l. cohiri. eodẽ. ꝛ isti tales cõicant oĩa q̃ acq̃runt ex quacũq; cã laboꝛãdo vl̃ negociãdo siue ex donat⁹: siue ex legatis: siue ex hereditate. ꝛ hmõi. Itẽ stipẽdia q̃ dant militibꝫ. l. q̃ stipẽdia. C. ð ꝑcuꝛ. ꝛ salaria q̃cunq; habent ex castrẽsi vl̃ q̃si. l. cũ duobꝫ. ℌ. idẽ papinian⁹. alias ẽ lex. ff. p socio. Et i isto casu frater teneꝫ maritare filias alteri⁹ fratrꝭ. nisi aliđ exꝑsse actũ sit. l. si soci⁹ p filia. ff. p socio. nõ tñ teneꝫ cõicare q̃ acquisiuit illicite neq; teneꝫ ad cõdemnationẽ quã p sua culpa alter ꝓmeruit. Aliq̃n ꝺtrahit societas generalr oĩs q̃stus vl̃ quest⁹ ꝛ lucri. qđ tm̃ est dicere sic oĩs q̃stus l. sed ꝛ si adꝺiciat. ff. eo. de q̃ loquit. ꝺ. l. cohiri. cũ quinq; le. se. ꝛ isti cõicant oĩa q̃ pueniũt ex opa. i. solertia alteri⁹: sꝫ nõ donationẽ simplicẽ siue cã mortꝭ: vl̃ legata. l. hereditatẽ. nec debita alteri⁹. nisi q̃ fuit causa q̃stus vl̃ societatꝭ. Aliq̃n sunt socij certe rei. s. ꝺmuẽdi. q viuũt ad vnũ panẽ ꝛ vinũ. vl̃ certe negociatõis vel lucroꝝ q̃ ꝺsequunt. licet i diuersis negociationibꝫ vel opibꝫ ex q̃bꝫ lucrant. q̃uis aliq̃n alter ponat operã alter ꝑcuniã. aliq̃n vtrũq; de q̃bꝫ infra Societas. i. Et ex ꝑdictis potes intelligere optime istã materiã.

¶ Pone q duo frẽs rustici colẽtes terras vn⁹ habet filios scindentes terrã alter ñ. qũo diuidẽt fruct⁹ puenientes ex cultura? ℟. fm Bal. i d. l. si patru⁹. q diuidẽt i capita. q̃ societas respicit capita eoꝝ q̃ opas ponũt in societate. Istud limita verꝫ q̃ ad lucꝫ qđ ꝺbet ꝓsone. sꝫ q̃ ad lucꝫ qđ ꝺbet bobꝫ vl̃ terre q̃ sunt cõia ñ diuidet ꝑ capita sꝫ in stirpes. fm eundẽ Bal. in quodã ꝺsilio. ꝛ Bar. in d. l. si patru⁹. 28

¶ Quid si sint duo frẽs q̃ꝫ vn⁹ posuit operã: alter ꝑcuniã in societatẽ ꝛ casu oĩa cõbusta sunt? ℟. fm Bald. vbi supra. q ille qui posuit operã teneꝫ alteri ad medietatẽ capitalis. ꝑ. l. si cum duobꝫ. ℌ. si inchoanda. ff. p socio. ꝛ ita etiã tenet Ja. de are. in. l. i. C. p socio. glo. i d. l. si patruus. tenet cõtrariũ. sed tu tene qđ dixi societas. i. ℌ. ꝓ. 29

30 ¶ Utꝛ lucꝛ vxoꝛis alteriꝰ fratꝛ̄ sit cōmunicā dū? ℟. Bal. in. l. si vxoꝛē. C. ꝺ ꝺi. inser. ꝛ do. Ubal. ꝺ peruſio. in. l. cū duob. ff. ꝓ ſocio. ꝙ aut mlier eadē opa facit ſicut hoies i laboꝛan do. ꝛ ſic ipa ꝛeꝺet habere partē lucri ꝛ diuideꝛ in capita. vt ſupꝛa dictū eſt ꝛe filijs. ¶ Aut vxoꝛ exercet aliquā artē vel mercantiā vl' eſt obſte/ tꝛiꝛ vel cirogicha. ꝛ tūc ſi ponebat oīa lucra in cōmuni. ꝛ ſilr viri ꝺtracta eſt ſocietaſ. qꝛ muli er cū viro poteſt contrahere ſocietatē. ℔m eun dē Bal. in ꝺ. l. ſi vxoꝛē. ꝛ ſic lucra erūt cōmu nia. ¶ Aut vxoꝛ tenebat ſeparatum lucꝛ. vel ex aliꝭ cōiecturis patet ꝙ nolebat ꝺtrahere ſo/ cietatē. tūc ꝺ opib cōmunib ꝛ obſequialib q̄ fiūt a mulieribꝰ in domo ℔m qualitatē ꝓſo ne. vt facere lectū. cochinā. ꝛ hmōi. non ꝑt lu/ crū cōſequi. qꝛ teneꝰ opari in domo in qua re cipit alimēta. vt in glo. l. ſicut. ff. ꝛe oper. liber. ꝛ Bal. in. l. gaio ſeio. in fi. ff. ꝛe ali. lega. ꝛ An ge. in. l. i. C. ꝺ legi. here. ꝛ in. l. ſi cū dotē. ff. ſo lu. matri. imo ſi ꝛeſiſteret a talib obſequiali/ bus opib ꝛ parue eſtimatōis ꝓpter faciēdā artē pars lucri talis artis ꝛeberet cōmunicari cū viro ꝛ alijs fratribꝰ ℔m iudiciuꝫ bom viri. ¶ Ꝺ limita vꝛ nisi haberet alimēta iure lega ti. qꝛ tūc nō teneꝰ opari in domo dantiū talia alimēta. ℔m Bal. ꝛ Ange. vbi ſupꝛa. ¶ Si aūt vltra talia obſequialia exercet aliquā artē ꝛ in ipis lucrāꝰ ꝑt ſibi retinere tanq̄ ꝓpriū ꝛ nō co gitꝰ cōicare. ¶ Ꝺ nō ꝑ intelligentia eoꝝ q̄ ꝺico j. vxoꝛ. §. ij. Et qꝺ ꝺixi ꝛe vxoꝛe idē ꝺic ꝛe filia bus alteriꝰ fratris: excepto ꝙ acquirēt patri. ꝛ ſolū illud lucrū erit eis aduenticiū.

31 ¶ Utꝛ fratꝛ̄ q̄ ſunt ſocij oīm bonoꝝ ſi vnus eoꝝ habet filias poſſit eas ꝺotare ꝛe cōmuni? ℟. Spe. tenet ꝙ nō. niſi ſit pactū inter eos. ꝑ l. ſi ſociꝰ ꝓ filia. ff. ꝓ ſocio. Idē tenet Pe. ꝛe pe ruſio in. xiij. lib. ꝺ ſilioꝝ ſuoꝝ. Cōtrariū tenet Bal. in ꝺ ſilio qꝺ ſcipit factū tale. ꝺo. Ubal. in ꝺ. l. cū duob arguēs ꝓ ꝛ cōtra finaliter ꝺi/ cit ꝙ quilibet pōt adherere cui parti voluerit. ¶ Sꝫ iudicio meo ꝓma opinio videꝰ verioꝛ qñ nō ſunt ſocij oīm bonoꝝ: ſed qñ ſunt ſocij oīm bonoꝝ vera eſt ſecūda opinio. ꝛ ℔m ℔ cō/ coꝛda ꝑdictos. vt ſupꝛa. xxvij. §.

32 ¶ Quid ſi vnꝰ fratꝛ ꝺotauit filias alteriꝰ fra/ tris ſciētis ꝛ patiētis? ℟. ꝙ poterit repetere do tes qꝛ vtiliter geſſit negociū. Nec obſtat ꝙ ex traneꝰ ꝺotando filiā alteriꝰ videꝰ ꝺonare ꝺā/ do ꝺotē. l. ex moꝛte. C. ꝛe pact. cōuen. qꝛ ℔ ve rū quādo ſolꝰ hoc facit. ¶ Decꝰ ſi cū patre ſimꝫ faceret. ꝛ ita ꝺiſoluit Bal. in ꝺicto cōſilio vbi ſupꝛa. hoc intellige qñ nō eſt ꝺtracta ſocietas oīm/ū bonoꝝ. vt ſupꝛa pꝛatet.

¶ Utꝛ cuꝝ fratꝛ̄ ſtant ſimul poſt moꝛtē pa/ 33
tris ꝛ vnꝰ ꝛe fructib laboꝝ ſuoꝝ. vl' ꝛe alijs bo nis poſuit in domo ꝓ cōmuni victu poſſit re/ petere illud plꝰ in diuiſione? ℟. ꝺo Ubal. vbi ſupꝛa. ꝙ illi qui extāt ſunt ſui: niſi ꝺtracta ſit ſocietas in illis. ¶ Si aūt ſunt ꝺſumpti: tūc ſi i ter eos erat cōtracta ſocietas cōuiuendi. qꝛ vi uebāt ad vnū panē ꝛ vinū: tūc nō habeꝰ cōſi/ deratio ad illud plꝰ. qꝛ ſocietas iure ꝺſumpti intelligunꝫ. vt eſt caſus in. c. ſi duo frēs ꝛe fra tribꝰ ꝛe nouo bene. inueſti. in vſib feu. ꝛ ℔ nō ratōe fraternitatis vel cohabitatōis ſꝫ cōmu nis menſe ℔m Bal. in. c. ſi duo. qꝺ no. qꝛ quo tidiana in fratribꝰ quoꝝ vnꝰ habet maiozem familiā altero. ¶ Si vero ſocietas cōuiuēdi nō erat inter eos. puta qꝛ vnꝰ minoꝛ inter quos nō ꝺtrahiꝫ. l. in ꝺitōnib. §. fi. ff. ꝓ ſocio. vel alter furioſus vel ꝑdigus cui erat interdicta adminiſtratio vel monachꝰ ꝛ ſi miles. ꝛ tunc expenſe non imputantꝫ inter fratres que ſunt facte ꝓ alimētis: niſi ꝓteſteꝰ ꝙ nō intēdit do/ nare. l. nēſeniꝰ. ff. ꝛe nego. geſt. vl' niſi qꝛ reddi tus cōmunes erāt ſufficientes ad alimēta ſꝫ cō ſeruabat frumētū vt meliꝰ vēderet. vel qꝛ na/ turali charitate nō teneꝰ alimētare. ar. l. fi. ff. ꝛe pe. here. ℔m Bal. in. l. filie cuiꝰ. C. famil. herci. Itē qñ ille q̄ fecit impēſas erat pauper vt nota. in. l. alimēta. C. ꝛe nego. geſt. ꝓ Jaco. Butri. ꝛ Bal. qꝛ ꝓma charitas incipit a ſeip/ ſo. l. ꝓſens. C. ꝛe ſerui. ꝛ aqua. Et ſic Bal. in. l. ſi paterno. C. ꝺ nego. ge. tenet ꝛe ruſticiꝰ q̄ ꝛ vnꝰ multa poſuit in domo ꝓ alimētis ꝙ ꝑt petere qñ in filijs alimētatis nō erāt ope aliq̄les coz reſpondēres alimētis. quia cōiter ruſtici ſunt pauꝛes q̄ ꝛ oculꝰ eſt ꝓcelꝰ. vt ꝺicit glo. in. l. il licitas. ff. ꝛe offi. ꝓſi. ꝛ raro habēt pecunias. vt ꝺicit Bal. in. l. iꝺē. C. locati. Ideo nō ꝓſumit ꝺonare cū ipe nō habeat ſupflua qꝺ no.

¶ Utꝛ cū vnꝰ fratꝛ ponit lucra ſua ꝓ repara/ 34
tione cōis ꝓmonij. vl' emit bues ꝓ colēdis poſſeſſionib cōmunib poſſit illud repetere? ℟. ꝺo. Ubal. vbi. ſ. ꝙ ſic exꝑſſe per ter. in. l. ex ꝺuob. ff. ꝺ ne. geſt. ꝛ Bal. i. l. filie. C. fam. her.

¶ Sūt duo fratꝛ̄ vnꝰ legitimꝰ alij ſpuriꝰ q̄ 35
ſocieratē ꝺtrahūt oīm bonoꝝ in vita patꝛ̄ ip/ ſoꝝ: queriꝫ an moꝛiēte patre eiꝰ hereditas trā/
● ſeat etiā ad ſpuriū? ℟. Bal. in. l. i. C. ꝓ ſocio. ꝙ ſic nō vi ſucceſſionis vl' relicti ſꝫ iure ſocie/ tatis. qꝺ no. ꝓ cautela. tu q̄ vis ſpuriū ſucce/ deꝛe i hereditate cū legitimo vt facias eos cō/ trahere ſocietatē inſimul oīm bonoꝝ.

Pecunia aliqñ capiē largiſſime ꝓ omi re mūdi. l. q. iij.

totū. ꝛ in. l. nois. ff. de ẏbo. sig. dr nois pecunie appellatõe rẽ significare pcul⁹ ait. vbi glo. rẽ scilicet oẽm q̃ sit vel esse possit i patrimonio. ꝛ sic rei appellatio latior est q̃z pecunie. vt i. l. rei ff. eo. qr res sacre ꝛ liber hõ q̃ nõ pñt esse i pri/monio sunt res ꝛ nõ pecunia. Dz stricte ꝛ p/prie pecunia accipit p pecunia numerata. ꝓuũ q. iij. c. i. ij. ꝛ iij. ꝛ. ff. de leg. i. l. talis scriptura. i pn. Scdm etiã quattuor magros exp̃ositores regule beati Frãciſci pecunia accipit p oĩi re qua q̃s vtit ad aliq̃d p pcio dandũ. vñ dicũt q̃ nõ licet fratribꝫ minoribꝫ aliqua recipe qui bus vtant p pcio ad aliqũ a emẽda.

¶ Sed pone q̃ aliq̃s vult dare fratri minori aliquã rẽ q̃ fr nõ indiget. nunq̃d poterit eã re/cipe vt vẽdat ꝛ dõ pcio aliã necessariã emat. R. q̃ nõ. qr sic esset recipe pecuniã ſz bñ pt eã reci pere alio nunq̃z eã distrahẽdi ipe ſz pcuratori ordis assignãdi vt ipe eã vẽdat vl̃ i necessariã cõmutet. qr sic nũq̃z ẽ pecũia q̃ phibẽt i regula recipi q̃diu ẽ i manu ei⁹ ſz postq̃z est assignata pcuratori. Car. ẏo i cle. exiuit. ℌ. porro. dõ ẏbo. sig. dicit q̃ hodie tenari⁹ ꝛ pecũia p eodẽ accipiunt. ꝛ sic exponit ẏbũ vl̃ p. i. in pdicta regula nunoz. vt sit sensus ñ recipiãt tenarios. vl̃ .i. pecuniã. phĩlẽdo cuiuscũq̃z generis monetã. ſz magis placet opinio quattuor magistroz.

¶ Utrz mutuãs. p. in auro teneat recipe i argẽto tm̃ ipo inuito vl̃ in diuersa forma. puta florẽtinos p senẽsibꝫ mutuat. R. Pa. i. c. q̃sto. dõ iurĩurã. colligẽdo mentẽ. Bar. i. l. Paul⁹. ff. dõ soln. Aut mutuauit. p. libras in. iiij. florenis ꝛ tũc sufficit restituere. p. libras etiã i alia mo/neta. qr videt extimatos illos florenos p tantã libris vẽdidisse sic dicam⁹ i dote cũ tradit extimata. l. cũ dotẽ. C. de iure do. ꝛ idẽ dic i exposito. Aut fuit dictũ mutuo vl̃ expono tantam libras i florenis ꝛ periculũ ꝛ cõmodũ ptinet ad debitorẽ seu depositariũ. vñ tenet restituere fm extimationẽ existẽtẽ tpe solutõis fidẽde. ar. d. l. cũ dotẽ. Aut fuit simpl̃r factũ mutuuz. puta mutuo tibi centũ florenos: ꝛ tũc si est passur⁹ aliqd̃ damnũ recipiẽdo i alia forma nõ tenet recipe. d. l. Paulus. Si ẏo nullũ damnũ est passur⁹ sic tenet vt i d. l. Paulus. Dz in alia materia nõ tenet recipe. qr mutuũ debet restitui i eodẽ genere ꝛ eadẽ bonitate. vt i. l. cũ q̃d. ff. si cer. pe. ꝛ aliud p alio inuito creditore solui nõ pt. l. ij. ff. si cer. pe. Cõsuetudo tñ est vt solua. ꝛ in alia materia ꝛ fuãda est. qr videt actuz q̃d est ꝛsuetum. l. p si nolit. ℌ. qr assidua. ff. dõ edi. edic. ꝛ ꝛsuluit Oldrad⁹. In deposito aũt sidera si fuit actũ vt pecuniã ꝛfunderet cum sua. ꝛ idẽ dic q̃d de mutuo. aut teneret separatã ꝛ sic eã reddet ꝛ nõ aliã i forma aut materia.

Pedagiũ dicit a pedibꝫ. datur em̃ a trãseuntibꝫ i locis ꝛstitut⁹ a pncipe vl̃ ab eo q̃ habet sup ẖ au toritatẽ. Huidagiũ ẏo dat p ducatu p terrã alicui⁹ vt securi⁹ vadat. Salinariũ aũt dat p sale vt. s. possint emere vl̃ vẽdere. Dec habẽ tur in. c. sup q̃busdã. de ẏbo. sig. in glo. Unde pedagiuz idẽ significat q̃ vectigal. vt no. dñs Pe. de ancha. in. c. q̃sq̃z. de cẽsi. li. vi. ꝛ soluitur q̃ñq̃z solũ p trãsitu plone vt ferrarie. Aliq̃n p reb⁹ q̃s q̃s defert nõ vsus sui causa. Tributũ est qd̃ pstat fisco. ꝛ idẽ est q̃ cẽsus vl̃ pensio.

¶ Quis pt imponere pedagia. guidagia. ꝛ salinaria. R. q̃ pnceps vl̃ rex: aut ille cui a latere rancẽsi ꝛcilio fuit ꝛcessuz. vl̃ q̃ ex lõga ꝛsuetudine de qua nõ extat memoria in ꝛtrariũ hoc habet. vt no. in d. c. sup quibusdã. alias ũ habentes autoritatẽ ab aliq̃ prefatoz exigentes sunt excõicandi. de cẽsi. innouam⁹. ꝛ dõ iure ciuili sunt ppetuo exilio dãnandi. C. noua vectiga. in sti. nõ po. l. vlti. Sed hodie exquo ciuitates italie habẽt mer ꝛ mixtũ imperiũ obtinuerũt dõ facto vt imponere possint ista pedagia. vt no. Joh. an. ꝛ Pa. in d. c. sup quibusdã. Aliq̃ aũt qui de facto imponũt seu impositã exigũt: nisi habeãt autoritatẽ ab aliq̃ predictoz rapinã cõmittũt. Sil̃r ñ sufficit q̃ vna pars ciuitatis cõsentiat. ſz optet q̃ maioz ps pl̃ertim eoz quibꝫ tangit fm do. Baspa. Calde. in. c. fi. de ma. ꝛ obe. facit. l. in ꝓcedẽdo. ff. dõ aq̃ plu. ar. Regula. Qdõ omes tangit lib. vi. ꝛ sic patet q̃ est causa efficiẽs.

¶ Utrz pfata pedagia possint ponni ab habẽtibus ptãtem sine iusta cã q̃ pt dici cã finalis seu formalis. R. fm Ray. q̃ nõ. ꝛ exigens cõmittit rapinã si sine legitima causa ponit. Et causa legitima ꝛ iusta sunt publice necessitates. q̃s Bar. in. l. vniuersi. C. dõ vecti. appellat stipendia. põtes publice dom⁹. defensio strate. ꝛ huiusmodi. facit. c. si q̃s romipeta. ſxtiij. q. iij. iũcto. c. inouam⁹. dõ treu. ꝛ pa. ꝛ i. c. pueit. ꝛ. c. cũ apl̃s. dõ censi. ꝛ. l. vectigalia. ff. dõ publi. ꝛ ibi p

¶ De q̃bꝫ debẽt solui pedagia. R. q̃ so doc. lũmodo de hꝫ q̃ cã negociatõis vl̃ mercimoñij deferunt. C. dõ vecti. l. oĩm. vñ de hꝫ q̃ quis facit portare p necitate ad vsũ sue vite ꝛ familie ñ pt exigi pedagiũ. ꝛ nec valet ꝛsuetudo in ꝛtrariũ fm Host. Bel̃. in d. c. sup q̃busdam. imo vult lex vniuersi. C. de vecti. q̃ decapitet q̃ de rebꝫ ad ppriũ vsuz vl̃ gra rurs colẽdi. vel ad se defendẽdũ emptis vl̃ delatz exigit pedagiũ. vñ i hꝫ fraudãtes nõ peccãt. Dz attẽde

q̄ aliq̄n pedagiū dr etiā collecta q̄ possz impo ni sup hmōi i suos sbditos z sic ñ liceret frau dare q̄n ex legitima causa imponīt. sz forēses nō tenerent. z h̄ dicīt causa materialis.

4 ¶ A quibꝫ possūt exigi pedagia? R. q̄ ab oībꝫ exceptis clericis eccl'ijs z aliꝫs eccl'iasticis pso nis. z si q̄s a talibꝫ exigit p se vel p interpositā psonā si est psona singularis excōicat⁹ est ipo facto. Si collegiū vl' vniuersitas ciuitat⁹. ca stri vel ville subijcīt interdicto donec restitue rint extorta. Intellige dūmodo p̄fati nō cau sa negociatōis deferāt. hec habent in. c. quāq̄ de cēsi. lib. vi. Et quō indirecte possunt exigi. vide. s. imunitas. §. xxxviij. cū. iij. §. se.

5 ¶ Sz q̄d d imponētibꝫ noua pedagia sine au toritate legitima: vl' augmētātes antiq̄: vl' exi gētes iiusta. siue ex cā efficiēti. siue ex cā finali vel materiali? R. q̄ raptores sunt z tenent ad restitutōez eis a q̄bꝫ extorserūt vl' eoz heredi/ bus si sciūt eos vl' saltē paupibꝫ si eos ignorāt z h̄ de necessitate p̄cepti. c. si res. xiij. q. vi. z ho/ die p processū curie sunt excōicati excōicatōne papali. vt supra Excōicatio. v. casu. xx.

6 ¶ Utz fraudātes pedagia vl' guidagia peccēt z teneant ad restitutōez? R. fm cōiter doc. an d. c. innouam⁹. z maxie Pa. q̄ sic. si sunt legi tima autoritate imposita vl' ita antiq̄ q̄ de ei⁹ initio ñ extat memoria. etiā fm Hosti. si cau sa nō est expssa a p̄ncipe cū ea necessit ponī se. Et etiā si ille q̄ recipit ñ facit id p q̄ p̄sumit q̄ sint necessa. dūmodo nō sset q̄ ppter illud fuerint imposita. z sic trāseūt cōiter doct. Sz ego dico q̄ vbi imponētes talia pedagia ñ la borāt loco z tpe p vniuersali vtilitate. s. viarū pontiū saluatōe psonaz z rez iuxta suū posse ad q̄ tenent fm Archi. i. c. si q̄s romipetas. xx iij. q. iij. nō peccāt q̄ ea defraudāt: sine mendacio tñ z puurio. nec tenent ad restitutōez. Nec etiā credo peccēt mortal'r fraudātes. q̄uis p̄dicti laborēt i p̄dict⁹ p loco z tpe. Rō: qz cōmu/ niter sic instituūt. s. statuim⁹ q̄ quilibet soluat de. sb pena cadēdi i cōmissz si aliter inuent⁹ fuerit. Et iō istud statutū nō obligat ad mor tale. vt. s. dixi in obediētia. §. i. nec etiā ad pe nā. vt tenet glo. i. c. fraternitas. xij. q. ij. nisi p⁹ condemnatōez. Si obijcias q̄ dānificāt gabel las emētes. ad h̄ R. q̄ suū damnū: qz ita z sb ista conditōe emūt vt vigilēt alias sibi imputet Si no statutū ex q̄ imponunt esset p̄ceptiuū sic h̄ret locū q̄d cōiter tenēt docto. Si aūt nō sunt legitima autoritate ipositā: tūc extranei .s. q̄ nō sunt sbditi talibꝫ imponētibꝫ non pec cant nec in aliq̄ obligant Aduerte tñ qz peda gia nr̄i tp̄is sunt cōiter illicita. Vñ nisi p̄cēt legitime iposita debem⁹ p̄sumere iniusta. c. q̄s q̄z. de cēsi. li. vi. ergo añq̄ p̄bēt esse legitima sta bo in p̄sumptōe iur⁹. s. q̄ sint iniusta z sic nō te near soluere. Et sic nota q̄ noua pedagia siue augmentatōes factas null⁹ pt exigere. nisi sit cert⁹ q̄ sint iposita z ab habēte autoritatē ipo/ nendi z ex legitima causa exq̄ ius p̄sumit oia fore iniusta. Uez est q̄ sbdit⁹ q̄ cogeret ad ip sa exigēda excusareť i dubio ppter bonū obedi entie. sz ñ illi q̄ volūtarie ea exigūt. Nec excu sarē eos a mortali pcto q̄n de h̄ aduerterēt si ea volūtarie exigerēt. Alias h̄ nō aduerrēdo. s. q̄ ius p̄sumat iniusta nisi q̄ten⁹ p̄tent legitima nō peccat mortal'r. sz ad min⁹ tenebunt ad re stitutionē exactoz si postea inuenient nō fuisse legitima. Subditi no obligant fm formā sta tuti: qz in eoz p̄iudiciū bn̄ poterunt pedagia iponere. vt no. Pa. i d. c. innouam⁹. qz pon⁹ tūc dicīt collecta q̄z pedagiū. Qd limita verū q̄n ppter bonū reipublice fuerūt ipositā alit ñ obligant nisi q̄ sensert. vt i regula qd omis tāgit. lib. vi. Itē nec extranei nec subditi obli gant q̄n sūt iposita ex certa cā. z stat etiā ab habēte p̄tātez iponēdi. z ille q̄ exigit seu exige re facit ñ iplet cāz ppter quā sūt iposita. imo peccat mortal'r z restituere tenet. qz cā cessan/ te cessat effect⁹. d appel. c. cū cessante. sane itelli gēdo. s. loco z tpe debito. qz ñ semp sz p semp illud tenet facere p q̄ est pedagiū ipositus. Et hec oia itellige nisi i ñ soluēdo talia pedagia i mineret aliq̄d scādalū. qz tūc idistincte tene/ ret q̄libet ad ea soluēda. Cōsulo q̄ professoribꝫ q̄ videāt decreta dictoz pedagioz vt possint bonū iudiciū dare. vtz sint obligatoria ad ea pa vl' ne. Itē dic q̄ nimis gnati aliꝫs ipositōi b⁹ vl' q̄n gabelle sūt nimis gnes z sine necessi/ tate n^c ad vtilitatē cōis p̄nt fraudare sine pec cato. sil'r q̄n iponēs ñ hz iustū titulū dominij

7 ¶ Utz xp̄iani teneant soluere pedagia sarace/ nis z aliꝫs infidelibꝫ? R. fm Hosti. q̄ ñ tenent nisi solū ad hoc vt sustineant i trāsitu p eos. z placet mihi ista opi. licet aliq̄ contrariū teneāt. z male. tū qz xp̄iani ñ tenent ad eoz statuta. Li mito tñ nisi expsse ex pacto volūtarie cōuenīt sent cū eis ad soluēdū. Nā tūc si ipi seruant si dē xp̄ianis xp̄iani tenent eis seruare. xij. q. iij. innocēs. z xxij. q. i. noli. his concor. Archi. i. d. c. si q̄s romipetas.

8 ¶ Utz exigētes pedagia seu exigere facientes te neant itinera tenere secura? R. Bal. in l. d cō sue. feu. i ti. de his q̄ feu. da. p̄nt. in. §. abbatis/ sa. z in ti. d pace iura. fir. §. quenticulus. q̄ sic. Vñ addit q̄ si fūt aliq̄ robarie i eoz curia ter ritorio vel districtu ab eis possesso vbi exigūt

pedagia a trãseuntibꝫ tenent aut rotoriã restituere: aut malefactores exhibere. l. ne q̃d. ff. d incẽ. rui. nau. Et q̃ teneant ad restitutionẽ integrã de spoliatõe intelligo vex. qñ ex defectu eoꝝ venit nõ faciẽdo qđ facere tenent. xviij. q. ij. dñs. ⁊ q. v. administratores. ⁊. C. de appel. l. si appellatõem. ⁊ sequit Hostiẽ. ⁊ Archi. in d. c. si qs romipetas. nõ tñ tenet exactũ in pedagio restituere ꝑm Hostiẽ.

Pena stricte ⁊ ꝓpe est dũtaxat illa q̃ est corꝑis afflictiua. ⁊ iõ appellatõe pene ñ venit pena pecuniaria vl extra corꝑ ꝑm Pa. i. c. inc alia. d imu. ec. ⁊ ibi ẽ tex. vbi dr ꝓfugies ad eccliaz ñ dz ꝺdenari ad penã. ⁊ tñ postea dicit q̃ legitime puniẽd⁹ vbi ẽ glo. puniẽd⁹. s. pecuniali⁹ dũtaxat vel alia pena ꝑter corꝑalẽ. xvij. q. iij. reũ. ⁊. c. id ꝺstituimus. Sz large accipit ꝓ omi eo qđ minuit de pri/monio vl̃ ꝓuat ab aliq̃ legitimo. Be. tñ i. c. fi. de elec. li. vi. dicit q̃ ꝺstitutio ꝓprie est penalis q̃ ꝓuat iure q̃sito. vt i. c. si religiosus. eo. ti. ⁊ li. ⁊ ita pena est q̃ punit ⁊ vindicat qđ quisq̃ cõmisit. vt in. c. penitentia. de peni. dist. iij. vide glo. in. c. dispẽdia. de rescrip. eo. li. Et ideo illa lex est penalis ꝓprie q̃ ꝓ vindicta ledit vel ꝑ sona vl̃ in alio q̃sito. vt in d. c. dispendia.

¶ Utr cũ qs petit itereſſe qđ passus ẽ. vl̃ q̃ restituat inuste ablatũ pnã petat? R. q̃ si ille a q̃ petit eã habuit rẽ quã petit. tũc ñ est pena nec ex pte actoris: nec ex pte rei. Sz si eã ñ habuit: puta q⁹ petit itereſſe tũc ex pte rei est pena. sz ñ ex pte actoris. Si ꝙ peteret q̃ actori ñ abesset: nec reo aduenit. sic est pena ex pte vtriusq̃. Et iõ solũ qñ est pena ex pte vtriusq̃. vl̃ saltẽ ex pte actoris habet locuz illud qđ dr. q̃ pena ñ est soluẽda i foro aie nisi post ꝺdemnationẽ i glo. xij. q. ij. fraternitas. qđ no. q⁹ facit ad ml̃ta elicit a Pa. in. c. finẽ. de do. ⁊ otu.

2 ¶ Quotuplex ẽ pena? R. sextuplex. Prima dr canonica vl̃ legalis q̃ imponit a iure canonico vel a legibꝫ. de q̃ in. c. statuim⁹. xvi. q. i. Et hec ꝑt exigi tã a clericꝭ q̃z a laicꝭ ꝑm Pa. i. c. di lecti. ꝺ arbi. facit. c. si qs ꝺ rumax. ⁊. c. se. xvij. q. iij. Nã qđ fit lege ꝓmittẽte nõ est peccatũ. xxiij. q. iij. q̃ peccat. l. grec⁹. C. de adul.

3 ¶ Sz q̃d si nõ petat tenet ne i foro aie illã solueret? R. q̃ aut ꝺponit ipo facto. ⁊ sic ꝑm Bal. in l. ꝺ vsi. feu. in ti. de feu. q̃ licet nõ sit necessaria sntia ad esse. est tñ necessaria ad executionẽ esse. ⁊ seq̃t Arch. i. c. felicꝭ. ꝺ penis. li. vi. dicit q̃ licet etiã talia bona trãseãt i dominũ fisci ⁊ de sing̃at esse crimino si. sic i bonis hereticoꝝ. ⁊ illi⁹ q̃ cõmisit crimẽ lese maiestatis etiã sine sntia. Tñ necessaria est postmodũ sntia q̃ declaret eũ criminosuz añq̃z executio fiat bonoꝝ vl̃ alia executõ. facit autẽ ꝺ incest⁹ nup. §. i. ⁊ i. c. q̃z leges. in fi. de here. li. vi. facit qđ no. Bal. i. l. iubem⁹. §. iconom⁹. C. ꝺ sa. san. ec. ⁊ Bar. i. l. diuus. la seda. ff. ꝺ custo. ⁊ exhi. reo. ⁊ Butri. i. l. raptores. C. ꝺ epi. ⁊ cleri. vbi volũt q̃ requirit processus declaratoꝝ ꝓsone bãnite añq̃z deueniatur ad executionẽ bonoꝝ. licet ipo iure sint ꝺfiscata. Itẽ glo. in autẽ. de tabe. §. penl̃. q̃ vult q̃ licz tabellio a iure sit ꝓuat⁹ officio. tñ sine sntia hoĩs valẽt instrumẽta. Et h̃ seq̃t Pa. in. c. cũ ñ ab hoĩe. de iudi. Sz limitat vex. nisi factuz esset notoriũ. qz i certis ñ est op⁹ ꝺiecturꝭ. Intelligo ita notoriũ q̃ nll̃a possit tergiuersatõe celari. Et ex h̃ patet q̃ i foro aie ñ tenet eã solu/uere ante sntiam. nec etiã licet sit notoriũ añq̃z fiat executio dictoꝝ bonoꝝ. qz ñ tenet illa exhibere nisi sibi ꝓcipiat. vl̃ ab eo petant cui cõpetũt. Nec qs posset ea auferre. nisi ꝓcedat sntia declaratoria. vt patet ꝑ ea q̃ dixi. s. a sasin⁹. §. vlti. Sz h̃ aduerte q̃ qñ talis pena applicat bona alicui⁹ alicui. puta fisco vl̃ alteri ipo iure. q̃ licet talis añ sntiaz ñ teneat vt dixi dare. tñ nõ poterit ea titulo oneroso i aliũ trãsferre. neq̃z fruct⁹ etiã tal̃ rei. Ratõ qz si ꝺdenaret ꝑ sntiaz fisc⁹ vl̃ ille cui fuerãt applicata. vẽdicaret ea a q̃cũq̃z cũ fructibꝫ medij tpis. nec teneret restituere ꝓcio nisi aliq̃d loco ꝓcij inueniat apud alienatẽ vl̃ ipm ꝓciũ. vt in d. §. i. ⁊. c. cũ ꝑm leges. facit. l. si cũ dotẽ. §. vlti. cũ. l. se. ff. solu. ma. Et iõ ne sit cã dãni illi⁹ cui alienat nõ ꝓt ꝑm ꝺsciẽtiã ⁊ etiã sine pẽto mortali: nisi alienatiõ ꝓ necessitate vite. vt ꝓ comedẽdo ⁊ hmõi qz ꝑm Bar. i. l. post. ff. de dona. tal̃ administratio bonoꝝ necessaria vt ẽ supdicta ñ est ꝓfatis interdicta. sz solũ voluntaria. allegat. l. res. ff. de solu. l. ꝓto. §. ꝓdiũ. ff. de leg. ij. ⁊ l. alienatões ff. fami. herci. nisi al̃s esset soluẽdo ꝓ dãno dato. vl̃ nisi ei reuelaret ꝺdito⁹ rei ita esse: si mõtale delictũ ꝓpter qđ sua bona sunt fisco applicata ꝓt aliq̃ mõ ꝓbari. Sz si esset tal̃r ĩꝓbabile posset alienare etiã ti. oneroso. Ti. aũt lucratiuo alienare bñ posset. Et sic itellige ⁊ limita Bal. vbi. s. ⁊ i ꝺ. §. Iconom⁹. ⁊ Pa. i ꝺ. c. cũ ñ ab hoĩe. ⁊ Joh. an. in. c. ꝓ hũani. de homi. li. vi. i nouella. Si ꝙ pena ñ imponit ipso facto sz vẽit iponẽda sic sil̃r ñ tenet añ ꝺdenationẽ. l. ei⁹ q̃ delatoꝛẽ. in ꝓn. ff. de iure fisci. ⁊ añ cõdenationẽ ꝑt disponere quocunq̃z vult. qz ei⁹ ẽ res sua. licet possit ea ꝓuari. Et no. ꝑm Bar. in. l. fi. ff. de penis. ⁊ l. i honorarijs. ff. de act. ⁊ obli. q̃ hec pena i iudicio ñ ꝑt exigi post annũ sz solũ infra annũ postq̃z qs ea incurrit.

Et ꝫ itelligeqñ ē mere pena tā ex parte actoris seu cui applicat ꝗz ex parte rei. ꝛ ſz hec tene glo. in d. c. fr̄nitas. ꝛ iſtō ꝥua licet aliq̄ alit ſentiāt ꝛ

4 ¶ Utꝝ ad icurrēdū penā q̄ ipo facto male. i ponit negatiue req̄rat monitio: R. Inno. in c. extirpāde. ō pbē. q̄ nō incurrit añ monitōez. Pa. ibidē tenet q̄ ñ req̄rit ſz ipo facto incurrit. Eſt glo. i. l. i. C. de his q̄bꝫ vt indi. p q̄ Bar. in l. i ꝺditōe. ff. ad ſilecia. ꝺcludit q̄ pena apposita ñ vindicāti mortē ꝛfūcti ipo facto incurrit q̄ facultatē habuit vindicādi ꝛ ñ vindicauit. Eſt etiā glo. in cle. i. de here. ꝛ bon⁹ tex. i. c. cupiētes. poſt ꝓn. de elec. li. vi. Sz tu ꝺcorda q̄ opi. Inno. quā etiā tenet Joh. an. in. c. licet. de elec. li. vi. ꝛ mlti alij. eſt ꝥa qñ iuſ ñ ꝓfigit terminū Opio ꝥo Pa. ꝛ Bar. itelligit vbi ius ꝓfigit terminū. q̄z tūc termin⁹ iterpellat p hoie. c. potuit. de locato. ꝛ ſic ꝺcor. He. in d. c. licet. Sz vbi ius imponit penaz affirmatiue ipo facto. ſic nō req̄rit monitio. Et nota q̄ tūc dicit imponi pena negatiue qñ ponit ꝓtra omittentē ſiue nō facientē qꝺ facere tenet. Affirmatiue vero ponit qñ infligit cōmittēti seu facienti aliq̄d qꝺ nō eſt faciendū. qꝺ bene no.

5 ¶ Utꝝ pena īposita a iure i vno videat posita i alio qñ illa duo in iure eq̄parant: R. q̄ ſic. p tex. cū glo. i. c. ſi poſtq̄. i fi. de elec. li. vi. facit glo. i. c. i. ō postu. pla. q̄ dicit q̄ diſpoſitio etiā penalis concepta in electōne ꝓcedit etiam in postulatione. quia per postulatōnez peruenitur ad electōez. l. oratio. ff. de spō. sequit ꝫ Pa. in c. ō mlta. de ꝓben. ꝛ i. c. fi. de mutu. pet. Sed ego i fauorabilibꝫ habeo p ꝺubitato q̄ diſpoſitio ꝺcepta i vno extēdat ad aliꝺ qñ eq̄parat p auten. itē ſi q̄s liberos. C. de naturalibꝫ lib. vbi pr̄vnū filiū naturalē i aliq̄ legitimo documēto appellās simplr filiū naturalē legitimat se videt oēs alios filios naturales q̄ ꝺfratres sunt: q̄z hñt eādē ꝺditionē. Sz q̄ ad pnā eſt glo. singularſ i ꝺrū. i cle. i. de ꝺsang. ꝛ affini. q̄ dicit q̄ pena apposita ꝺhentibꝫ mr̄imoniū n extēdit ad ꝺhentē spōſalia. vñ dic q̄ qñ aliq̄ duo i iure sunt parificata cōiter. ꝛ eſt eadē rō exp̄ſſa tūc statutū i vno extēdit ad aliud etiā i penalibꝫ. ſz qñ ñ sunt cōiter parificata ſz ſolū i aliq̄bꝫ casibꝫ tūc nō extēdit Sil̄r licet ratō ſit eadē tn̄ ñ extēdit pena ſz ſolū phibitio. niſi rō ſit exp̄ſſa: q̄z tūc extēdet etiā q̄ ad pnā. vt sup̄ dixi lex. §. vi. Et ſic intellige glo. sup̄ dictas ꝛ limita. ꝛ glo. in cle. vnica. ō officio vicarij. Et glo. in. c. ꝺstitutōez. de regula. li. vi. ꝛ glo. in regula q̄ a iure. de reg. iur̄. li. vi. ꝛ ſic ꝺcorda.

6 ¶ Utꝝ pena q̄ iponit ipo iure habeat locū i eo q̄ ꝓuenit ad actū ꝓpinquū relicto: R. ꝫ Pa. i. c. i. de eo q̄ mitti. in poſ. q̄ ñ niſi pfecerit actū licet aliter ſit puniēd⁹ arbitrio iudicis. qꝺ ꝓbat i. c. cū i cūctis. ō elec. iūcto. c. ꝓtuo. eo. ti. li. vi. ꝛ ibi glo. Hec⁹ de pena q̄ venit imponēda p decretū iudicis. q̄z sic punit ac si pfeciſſet exq̄ ꝓuenit ad actū ꝓpinquū. vt i. l. ſi q̄s nō dicaz rape. C. ō epi. ꝛ cle. ꝛ. l. is q̄ cū telo. C. de ſicariis. Hoc tn̄ nō hꝫet locū i pnis p ſtatutū imꝓſitis. q̄z ꝫba statuti exigūt actū pfectū. Ita no. Bar. i. d. l. is q̄ cū telo. ꝛ iō nō ſufficeret incoaſſe. Adūte tn̄ ꝺm Pa. i. c. Raynald⁹. de teſta. q̄ incurrit pena posita ꝺuenientibꝫ alicui facto ex ſola ꝺuentōne ō facto q̄bꝫ nō habuerit iuris effectū. vt patz i d. c. Raynald⁹. ꝛ etiā ſi ō dicit ō iure. l. nuda. C. de ꝺhen. ꝛ co. ſtipu. Itē no. Bar. i. l. q̄cūq̄. C. ō ſer. fugi. q̄ vbicunq̄ ō pena capitali vl̄ corꝑali loq̄mur ſ intelligit dol⁹. ff. ō in litē iur̄. l. ij. ꝛ in. l. in actōibꝫ. ꝛ inſti. de ſuſpec. tuto. §. ſuſpect⁹. Hec⁹ i pecuniarijs pnis. vt. C. de noxa. act. l. ſi fui. Itē tenet Sali. in. l. penl̄. C. ad. l. cor. ō ſicca. Idem Bal. i. l. data opa. C. q̄ accu. ñ poſ. Idē Paul. de ca. in. l. i. C. vbi ſena. vl̄ cla. facit glo. in. l. q̄d ergo. §. ex cōpromiſſo. ff. ō his qui no. infa. ꝛ glo. in. l. ꝛ ſi ſenior. C. ex q̄bꝫ cauſis infa. irroga. Et ibi Bal. dicit q̄ cōmittens p laſciuiā. puta currēdo equū homicidiū nō ꝺbet occidi. licet ſtatutū dicat q̄ homicida ꝛcapiteť.

7 ¶ Utꝝ ſufficiat ad obſeruantiā legis ſoluere pnā ſolū qñ phibet ſb pena: R. vt. §. inoꝺdientia. §. i. Et illud ſerua in ꝺſciētia. in foro aute ꝺtentioſo ſufficit. facit glo. in. c. dilecti. de arbi. ꝛ in auten. de iudicibꝫ. §. q̄z vero. vbi patet q̄ pena ſoluta q̄ erat in cōpromiſſo nō pt peti vt ſteť ſnie: niſi addat vt ſoluta pena ſteť arbitrio. ff. de trās ac. l. penl̄. ꝛ C. eo. l. cū pponas.

8 ¶ Hꝺa pena dicit ꝺſuetudinaria. ō q̄ i. c. dilect⁹. ō of. ordi. ſz hodie ñ eſt i vſu. ſz ſi eſſet in aliq̄ loco poſſet exigi etiā a religioſis vt ibidē.

9 ¶ Tercia pena dicit ꝺtumacie. Hec de iure ciuili petebat. vt in. l. ij. ff. de colla. bo. ꝛ. C. ō modo mulcta. l. illuſtris. ſz de iure canonico nō pt peti a pte niſi q̄tū eſt interesſe ſuū. c. i. ō dot. ꝛ ꝺtu. vel niſi petat ad ſatiſfactionē iniurie. vt in. c. olim. de iniurijs. Judex tn̄ ſi habet potestatē mulctādi ſicut habet ordinarius. vt in. l. ij. in fi. ff. de iudi. bene poterit exigere.

10 ¶ Quarta pena dicit iudicialis. ꝛ hec pt peti ſicut cū q̄s obligauit ſe ſb pena. x. ad pbandū aliq̄d. in. c. cū dilect⁹. de elec. ſed hec nō petit a clericis ꝛ a religioſis niſi p interesſe ſuo.

11 ¶ Quīta pena eſt arbitralis. ꝛ hec petit ab eo q̄ nō ꝥuat arbitrū. c. dilecti. de arbi. ꝛ ꝫ pt peti a quocūq̄. vt in d. c. dilecti. ꝛ ibi glo.

12 ¶ Sexta pena dꝛ ꝺuentõ alis quã ptes extra iudiciũ int se imponũt. ꝛ peti pt ꝗtũ interesse l. pdia. ff. ꝺ act. emp. ꝛ vẽdi. fm Hosti. ꝛ do. Anto. ī d. c. dilecti. Sz fm Innocẽ. ī. c. suã. ꝺ penis. ꝛ Pa. ī d. c. dilecti. pt etiã peti si excedat interesse: nisi sit ī fraudẽ posita. sz ñ credo a clericꝭ vl religiosis. secꝰ a laicꝭ ꝛ psumit ī fraudẽ vsuraꝝ posita qñ simplr est posita sup promissione ꝗtitat. vt ī. l. cũ allegas. C. ꝺ vsur. ꝛ ibi p docto. ꝛī. l. iulianꝰ. ff. ꝺ act. emp. ꝛ vẽdi. ꝛ Bar. in. l. rogasti. ff. ī. ff. si cer. pe. ꝛ canoniste in d. c. dilecti. Secꝰ esset si apponeret sup facto. vt ī dictꝭ iuribꝰ. Silr ñ psumeret ī fraudẽ qñ pmittit ꝗtitas ꝛ postea factũ. ꝛ vltimo pena fm do. Anto. ī d. c. dilecti. ꝛ allegat Butri. in. l. cũ filiꝰ. ff. ꝛ cõdi. et ꝺmõ. ꝛ Bar. ī d. ī. ī. ꝛ eã seqr nisi ꝺhens esset vsurariꝰ. Quis Joh. an. in addi. ad Spe. te. neat qꝺ psumit in fraudẽ. ꝛ allegat Dy. in d. l. cũ filiꝰ. Et vt intelligas pono tibi exẽplũ. promitto tibi soluere centũ. ꝛ nisi ꝛdero ꝺabo tibi ꝛcẽ ꝺ pena. sic psumit in fraudẽ qꝛ sup qñtitate. Aliꝺ exẽplũ. pmitto tibi facere domũ: portare ligna ꝛ nisi fecero soluã penã. sic nõ psumit in fraudẽ: qꝛ est sup facto. Aliud exemplũ. pmitto tibi centũ in tali termino ꝛ pmitto venire ad iudicẽ ꝛ recipe ꝑceptũ ꝺ soluẽdo vl ꝺando pignora. ꝛ si nõ fecero pmitto tibi soluere penã. sic nõ psumit. qꝛ licet sit primo ꝗtitas. ñ post est factũ ꝛ vltimo pena.

13 ¶ Utꝝ ille cꝫ ex ipotẽtia ñ facit ad qꝺ obligat sꝺ pena euadat. R. qꝺ si loq̃mur ꝛ pena iuris vl statutoꝝ. sic ẽ clarꝝ qꝺ ñ incurrit. Idẽ ꝺic ꝛ sniã iudicꝭ generalr imponẽtis penã puta excõmunicatõis fm Fede. ꝺsi. ꝺccccxiij. ꝛ sequit Pa. ī. c. P. ꝛ B. ꝺ offi. ꝛle. qꝛ ꝙba generalia ꝛbẽt itelligi ciuili modo. ar. l. si cui. ff. ꝺ serui. ꝛī. l. ratũ. ꝛī. l. qꝺ ꝺicim. ff. ꝛ solu. Si autez spẽaliter ponit penã. puta nisi cõpareas tali ꝺie excõico te. tũc fm Pa. in. c. cũ sup cã. ꝛ testi. co. si ex sniã apte ꝺstat qꝺ iudex voluerit eũ ligare: siue posset vl nõ. sic cũ sniã sit nulla cuz ꝺtineat intolerabilẽ errorẽ nõ ligat. c. p tuas. ꝛ sen. excõ. silr nõ ligat si apparet qꝺ nõ voluit ligare impotẽtẽ. puta qꝛ ꝺicit si ꝺtẽpserit vl si ꝺistulerꝭ cõparere ꝛc. qꝛ nõ potẽs nec ꝺtẽnt nec ꝺffert. vt ꝺicit glo. ī. c. ꝗ sit. ꝛ elec. lib. vi. Si ꝙo nõ ꝑt ꝓpendi mẽs iudicis sic cꝫ ad ꝛcũ nõ ligat: sed cꝫ ad eccliaz ꝛ nos. ꝛ sic intellige glo. ī d. c. vnico. iũ. q. v. ꝛī d. c. cũ sup causa. sz ñ ꝓbato ipedimẽto nlla indiget absolutione fm Hosti. ꝛ Spe. ꝛ placet etiã fm Pa. ī d. c. cũ sup causa. si esset sniã pape. qꝛ ꝛbm psumere qꝺ noluerit eũ ligare. ar. c. vt nostrũ. vt eccliastica bñficia. ꝛ sic nõ esset irregularis licet celebrasset. qꝺ bñ no. Si aũt loquamur ꝛ aliis penis. sic certũ est qꝺ in foro aie peti ñ possunt. fm Sco. in. iũ. ꝺis. xv. q. ij. nisi ꝗtũ interesse ipportat. facit. c. significãte. ꝛ pigno. ꝛ. c. ij. ꝛ ꝺsti. ꝛ. c. ex litteris. ꝛ in integ. restitu. Et ad. l. incendiũ. C. si cer. pe. qꝫ vult vt incendiũ nõ liberet qñ ꝗtitas est in obligatõne. qꝛ cũ obligatio fit ī genere. vt. ff. ad. l. fal. l. in ratione. §. ꝺligẽter. totũ genꝰ pire nõ ꝑt. R. qꝺ qñ ꝺsistit in genere obligatio. verꝝ est qꝺ obligatõ ex impotẽtia nõ extinguit licet liberet a pena. ꝙterea ꝺicit Aug. in. l. rescriptũ. in prin. ff. ꝺ pac. qꝺ etiã si teneam. qꝺ fiscꝰ habeat tacitã hypothecã in maleficijs ꝺtra ꝛlinquentẽ nõ tñ pferet creditoribꝰ. imo creditores pferunt ei. allegat. ter. cũ sua glo. in. l. vnica. C. ꝛ penis fisca. Ratio qꝛ talis tractat ꝛ lucro captãdo. ꝛ creditores ꝛ dãno vitãdo. facit. l. si. §. licentia. C. ꝛ iure ꝛlibr. ꝛ. l. vnica. C. ꝛ impo. lu. ꝛscrip. ꝛ. l. fi. C. ꝛ codi. qꝺ nota bene ꝓ exigẽ tibꝰ penã vltra interesse suũ ab illis q̃ sunt nõ soluẽdo. qꝛ tenent restituere eã creditoribꝰ.

¶ Quid si obligatꝰ sub certa pena ad aliq̃d faciendũ vel ꝺandũ ꝓ pte impleuit ꝛ ꝓ pte nõ ex culpa suaꝫ R. Pa. in. c. suã. ꝺ penis. qꝺ si obligatio est diuidua nõ cõmittit penã nisi ꝓ pte nõ soluta. Si ꝙo est indiuidua sic soluet totaz penã etiã ꝛ iure canonico. Et qñ ꝺicat obligatio diuidua est qñ solutio ptis ꝓ se valet q̃ ad partẽ tantũ ꝗtũ totũ ad se totũ. Indiuidua ꝙo ꝺr qñ nõ valet illa ps ꝓ se. Exemplũ pmitto tibi scribere bibliaz ꝛ ꝛcretũ sic si scripsi solũ bibliã nõ soluã penã ī totũ. qꝛ obligatio est diuidua. qꝛ biblia ꝓ se valet fm totũ suũ. secꝰ si pmisissez scribere bibliã ꝛ scripsi quattuoꝛ quinternos certe nõ valet ꝓ biblia. ꝛ ideo obligatio erit indiuidua: qꝛ ad nihil ꝓ se valere possunt sine aliꝭ. ꝛ ꝯ plene nota in l. stipulatões nõ diuidunt. ff. ꝛ ꝙb. oblig. ꝛ in d. c. suã. vbi addit glo. hec vera q̃ ad penã q̃ cõmittit in nõ ꝺando vel nõ faciẽdo. Secꝰ qñ ꝙ ꝛbet recipe. puta legatũ vel hereditatẽ si fũc fecerit vl soluerit. qꝛ nisi totũ faciet ñ habebit. vt in. l. meuiꝰ. ꝛ. l. cui fundꝰ. ff. ꝛ cõdi. ꝛ ꝛmon. ꝛ quo vide plene in. l. si seruus. ff. si quis cautio.

15 ¶ Utꝝ statuta sint licita q̃ solũ iponũt peccuniariã penã ꝓ homicidio: adulterio: ꝛ ꝯmõi: R. Hosti. ꝛ seqt Pa. ī. c. ij. ꝛ ꝛlic. pue. qꝫ ñ: quia hoies exponũt vẽales ad ꝛlinqndũ. qꝛ mlti bñ timẽt cruciatꝰ q̃ ñ timẽt penã peccuniriã. vt habeãt suũ intentũ. ar. l. in ꝙuoꝝ. ꝛī. l. aut facta. ff. ꝺ penis. ꝛ iautẽ. ꝺ mãda. ꝓn. §. opter.

16 ¶ Utz pmittēs sub certa pena habere ratū cō mittat penā ꝺtrauenies ꝺ facto. R. fm Bar. in. l. id qō paupibꝫ. C. ꝺ epi. z cle. q nō. Secꝰ si pmisisset habere ratū z firmū. qz ratū refert ad ius. z firmū ad factū. vt in glo. ꝺ. l.

17 ¶ Utz tps pfixū i odiū negligēt currat igno rāti: vl legitime ipedito. R. fm Pa. in. c. qz di uersitatē. ꝺ ꝺcess. pben. q nō. Secꝰ qñ pfigit i odiū alteriꝰ vl fauorē. vt patet i. l. genero. ff. ꝺ his q no. infa. vbi tps anni currit mlieri igno rāti mortē mariti. z vide glo. in. c. statutū. ꝺ pben. li. vi. Et no. Spe. ꝺ edic. instru. vbi di cit q licet executor testamēti nō potuerit exeq infra annū nihilominꝰ executio ꝛuoluit ad epm. ar. l. nulli. C. ꝺ epi. z cle. z. c. nos q ꝺ. ꝺ testa. ratio: qz est in fauorē ꝛfuncti.

18 ¶ Utz iudex possit augere vel minuere penā legz vl statutoꝝ. R. fm Host. i. c. i archiepatu ꝺ rapto. q si pcedit extraordinarie sic pt. l. q ꝺ g. ff. ꝺ his q no. infa. Si ꝛo pcedit ordinarie sic ñ pt iudex ꝛlegatꝰ. vt no. i. c. ꝺ causis. ꝺ of fi. ꝛle. Judex ꝛo ordinariꝰ pt ex cā mitigare. vt no. Bar. in d. l. q ꝺ g. z sequit Pa. in. c. ij. ꝺ empti. z vēdi. facit. c. at si clerici. ꝺ iudi. Bef. ꝛo in d. c. ꝺ causis. z ꝺ accusatōibꝫ. in. c. sup his. dicit hꝫ vez qñ pt dispēsare sup crimīe. ali as non pt minuere etiaz ex causa. Nota tñ q qñ q̄s pluribꝫ legibꝫ p eodez ꝛlicto diuersis penis pt puniri si ab aliq̄ iudice imponitur ei minoꝝ. ñ poterit aliq̄ modo puniri alia pena vt i. l. q ꝺ crimīe. C. ꝺ accu. z ibi Ange. z Sa li. in d. l. q ꝺ crimine. Uñ tenet Tho. ij. q. lxvij. q si dimittit penā i casu q̄ nō pt tenetur ad restitutionē cōmunitati vl accusatori si in tererat eius vt puniret. Si ꝛo auxit tenet reo cū q ꝺcoꝝ. Hostiē. z Ray.

19 ¶ Utz exigēres penā maioꝝē qz sit ꝺnū illa tū excusenť. R. fm Rod. q si fm cōsuetudinē legitimā z iudiciū regz exigūt excusanť ec̄ pso ne eccl'iastice qñ sbest cā z ordo iurī fuat. nec ē corrupta intētio. vt. s. hꝫ faciāt ppter auarici am. sed ppter iusticiā. Tutiꝰ tñ esset pauplbꝫ erogare illud plus.

20 ¶ Utz pena apposita sup ꝺtractu nullo vl q nō tenuit vl ipo iure vl p sñiam iudicꝫ reuoca tus est sit soluēda. R. Jnno. in. c. q. ꝺ pcarīs q nō. qz vbi ꝑncipale nō tenet nec accessoriū. c. inter dilectos. §. cetez. ꝺ fi. instru. c. si dili genti. ꝺ fo. cōpe. c. q̄relā. ne pla. vices suas.

21 ¶ Cui ꝺz applicari penaꝝ. R. q pena iurī z sta tutoꝝ regularit applicat fisco. qñ ītroducit ac cusatōez. l. multaꝝ. C. ꝺ mō multa. Sz qñ ītroducit actōez applicat pti. l. ij. ff. ꝺ sepul. vio. Sil'r qñ loquit simplr videt ītroducere actionez. ar. ꝺ. l. ij. De alijs autē penis tenet Bof. q si ꝺtingit ꝺnū vl iniuria alicui illi applicabit. ꝺ pe. c. ij. Si ꝛo ñ respiciat dam nū alteriꝰ sic applicabit vl pti si est ꝙuentiona lis vl iudici vl fisco fm q ꝺ ea est statutū.

¶ Utz pena ipposita simplr sine pfinitōe tpis sit ꝑpetuaꝝ. R. Pa. in. c. ex lris. ꝺ ꝺsti. q pena ipposita ꝑpter crimē sine causę cognitōe. puta ꝑpter interlocutoriā iudicꝫ intelligit tpalis. z durat solū durāte eius officio vt puta interdi cit officiū vl exercitiū alicui. tex. no. fm cōmu nē intellectū. in. l. fi. ff. ꝺ pe. Idē no. Inno. in c. q trāslatoꝝ. ꝺ offi. lega. qō limita in pena successiua. qz momētanea pena ē ꝑpetua. pu ta mulctauit i pecunia aut i corꝑe. z hmōi. fa cit. l. illicitaſ. i fi. ff. ꝺ offi. pſi. Si ꝛo fuit impo sita cū causę cognitōe. z ꝛlictū merebať erit ꝑ petua. Secꝰ si ꝛlictū nō merebať. ar. oppmū in. l. si pses. ff. ꝺ pe. z fuit dictū Oldra. qō se quunť cōiter docto. i ꝺ. c. ex lris.

¶ Utz pena extēdať extra territoriū ipm ipo nētis. R. Pa. i. c. postulasti. ꝺ fo. cōpe. q aut respicit psonā sic ifamia: excōicatio: in dictū: z hmōi. z sic cuz sint affectiue psone porrigūt effectū suū extra territoriū etiā qz sequūť eū. si cut lep lepsuz. l. ex ea. ff. ꝺ postulā. ꝑpf qō dic Bar. i. l. q vltimo. ff. ꝺ pe. q semel ꝺdēnat ad mortē q̄uis effugiat. nihilominꝰ remanet ser uus pene vbicūq fuerit. z iō ñ poterit facere testamētū nec ꝺhere z sil'ia. facit ꝺ. l. q vltio. z i auť. hodie. C. ꝺ dona. inť vi. z vꝑ. Aut re spicit certū locū. puta ne vadat ad talē locū. vt mozeť i tali loco. z sic ñ porrigit extra terri toriū. nisi p q̄ndā ꝺsequtiā. puta qz ꝺtēꝰ i ta li loco. iterdictꝰ ē etiā ei locꝰ originis. q̄uis sit extra territoriū. ꝺ q ꝺic vt i. l. relegatoꝝ. §. i. z §. iterdicere. ff. ꝺ interdictꝫ. Per quā. l. dicit Bar. q ñ pt ciuitas ponere suo ciui vt mozeť i tali loco ñ sbdito. nec etiā pt iterdicere ne va dat ad talē locū nō sbditū. z hꝫ qñ fit i penā il lius cōtra quē ferť sñia. Secꝰ si fit statutū ne sbditi vadāt ad talē locū nō sbditū ꝑpter cō moditatē ciuitatis. vel in odiū coꝝ ad qs iret qz valet. facit. l. fi. ff. ꝺ ꝛcre. ab oz. fa. Aut re spicit certā artē. puta q nō exerceat talē artē. et sic nō porrigit extra territoriū. vt est tenꝰ rex. in ꝺ. l. ex ea. p quā ꝺicit Bar. in. l. cunctos po pulos. C. ꝺ sum. tri. q statutū ꝺtinēs phibi tionē odiosaz ñ porrigit i ꝺubio extra territo riū. Et iō ꝺicit q filia q̄ ex statuto ñ succedit. cū tale statutū sit odiosū. l. maximū vicīū. C. ꝺ libe. ꝑte. q nihilominꝰ pt succedere in bonis alibi sitis. Et sil'r puto q sñia pꝛiuās aliquez bñficijs sijs in ꝺubio intelligeť ꝺ bñficijs q

habet ī territorio disponētis. Aut respicit bona puta qz publicat ea. ⁊ tūc si fit ꝺ iure cōi. sic porrigit ad bona sita extra territoriū. ⁊ remanēt ibi tāꝫ vacātia. ſz occupant p iudicē territorij. ar. l. a diuo pio. ℌ. i. ff. de re iudi. ⁊ l. cum vn⁹. ff. de bo. auto. iudi. poſ. Si ꝙ fit de iure ſpēali. tūc dic vt no. Bar. i ꝺ. l. cūctos pp̄los. ⁊ qꝺ no. Jo. an. ī. c. cū ſcōm. ꝺ here. li. vi. vbi ꝛcludit ꝙ pena nō extēdit vltra territoriū.

24 ¶Utr̄ aꝺs possit puniri ī loco domicilij ꝺ relicto alibi cōmiſſo. ℞. Pa. in. c. licet. ꝺ fo. cōpe. ꝙ ſic. niſi reꝛat remiſſio p iudicē relicti quaꝫ debet facere ſi relictū est atroꝛ. alꝫ nō ſi ñ vult

25 ¶Utr̄ mādans relictū fieri ī alio loco debeat puniri vbi mādauit. vl̄ vbi cōmiſſuꝫ est. ℞. Pa. in ꝺ. c. licet. ꝙ cōis ꝛclusio Bar. ⁊ aliorū est in. l. ſi vt pponit. ff. ꝺ fideiuſ. ꝙ vbi relictū factū est. qz ibi ꝛstin at⁹ est effect⁹ relicti. facit cle. paſtoral. de re iudi. Jdē ꝺicas i teſte falſo q̄ debet puniri p iudicē ad quē eius attestatio trāſmittit. ſi sciebat illuc debere trāſmitti. Pōt tñ puniri ī loco vbi relict. ⁊ loc⁹ erit p̄uentōni ſi ambo iudices ꝛcurrāt. sic de illo q̄ ꝺ loco exempto mittēs ſagittā. vulnerauit aliū ī loco ñ exēpto. vt ī. c. i. de p̄ſump. ⁊ qꝺ ibi no. Sic ſil̄r ille q̄ relict ī ꝛfinib⁹. qz vez est ꝺicere ī cui⁹libet territorio relictā ſſe. ar. l. arbor. ff. cōi diuid. Sec⁹ ſi ignorabat illuc attestatōez trāſmitti qz tūc debet puniri vbi relict. vbi agit ꝺ pena falſi. facit. l. exigere ꝺotē. ff. de iudi. vbi attēdit loc⁹ ad quē ꝺstinat effect⁹ mōimonij. Idem ꝺic de notario q̄ facit falſuꝫ inſtrumentū.

26 ¶Quid ꝺ officialib⁹ ꝺputat. q̄ ñ accuſant q̄ſ iueniūt ꝺ nocte. ⁊ hmōi. ℞. ꝙ peccāt mortal̄r ſi ſe obligauer̄t ad accuſādū vl̄ pacto vl̄ iuramēto. Si ꝙ ñ ſe obligauer̄t ñ peccāt ñ accuſando. niſi faciāt ī fauēdo mal̄ cōmittēdis. Et ſi q̄d acceper̄t p ñ accuſādo tenēt illꝺ reſtituere vl̄ fiſco: vel illi cui pena erat applicāda. Et vltra etiā vſq; ad cōplemētū pene exacte ſi accuſaſſent. ſz doctrinā Tho. ij. ij. q. lxvij. vt patet. ſ. ℌ. xvij. ī fi. Fallit ꝺ ī crimialib⁹. vbi eſſz iſtigēda pena coꝛpalis. qz ſi ꝛſiſteret ex cōpaſſione etiā ſi aliq̄d acciperēt. p ñ accuſādo licet turpiter acciperēt: nō tamē tenerent illud reſtituere de neceſſitate.

Penitentia ē virtus q̄ cōmiſſa mala cū emēdatōnis ꝓpoſito plāgim⁹ ⁊ odim⁹. ⁊ plāgēda vltr̄ nō cōmittere nolum⁹. mḡr̄ ī. iij. ſen. di. xiij. ⁊ ē vnū de ſacr̄is noue legꝫ. q̄ bñ diſpoſitꝫ semp pēta remittunt. de ſum. tri. c. i. ℌ. ſacramētū

1 ¶Pñia ānqz modis ꝺr. p̄ma dicit ſolēnis q̄ imponit ſm illū modū. de q̄ in. c. in capite. l. diſt. quā omitto cū hodie nō sit ī vſu.

¶Scōa ꝺr publica q̄ fit ī faciē eccl̄ie ⁊ publice ⁊ differt a ſolēni. Tū in mō. qz ī iſta ñ fuit ille mod⁹. de q̄ in ꝺ. c. i capite. Tū etiā qz iſta p̄t ponī a ſimplici ꝛfeſſore. ſm Guil. Durā. Boſ. ⁊ Hoſti. ar. c. penitētes. l. di. ⁊ xxx. di. ſi q̄s p̄ſbiter. ꝺ pe. ⁊ re. q̄ſitū. Nec ob. c. accedēt bus. ꝺ excel. p̄la. vbi repḥēdunt abbates. q̄ publicā pñiaz ponebant. qz ibi accipit publica p ſolēni q̄ ſolū ponit ab epō. ⁊ hoc vez niſi aliud habeat ꝛſuetudo. Itē ⁊ iij. differt. quia iſta publica iterat. ſolēnis vero nō p̄t. 2

¶Sz q̄ro q̄n ꝺz ponī pñia ſolēnis vl̄ publica. ℞. Pa. i. c. q̄ſitū. ꝺ pe. ⁊ re. ꝙ p relicto gui ⁊ ſcandalizāti totā vrbē debet ponī ſolēnis ꝺ. c. i capite. Si ꝙ ē gue ſz occultū: tūc nec ſolēnis nec publica ꝺz ponī. Et iō reꝓbat cōſuetudinē illoꝝ q̄ ml̄ieres p extinctōe pueroꝝ q̄s penes ſe habebāt in lecto ponūt publicā pñiaz. ⁊ vide eū ī ꝺ. c. i. ⁊ c. ſtatuim⁹. de male. ⁊ ūn. c. fi. de his q̄ fi. occi. 3

¶Quib⁹ p̄t ponī. ℞. q̄ nō clerici nec religioſ nec etiā laici ſignib⁹ ꝺz ponī. ar. ꝺ. c. i capite Et ꝺ vez niſi clerici ſit depoſit⁹. l. di. confirmāt 4

¶Quis ē effect⁹ pñie ſolēnis. ℞. q̄ laic⁹ post eā ñ p̄t ad ordies p̄moueri. l. di. illꝺ. nec clerici ad ſuꝓres. vt ꝺr ibidē. p̄t tñ eps diſpēſare ī ordinib⁹ minorib⁹ ñ aūt ad ſacros. l. di. placuit. Itē ñ debet mōimoniū ꝛhere. pur ſi ꝛhit tenet. Juuenis tñ ñ ꝓhibet ꝛhere. Itē nō militiā aſſumere. xxxiij. q. ij. ℌ. ꝺ penitētib⁹. ⁊ c. antiq̄. cū alijs. c. Itē nec laicalē habitū deferre. l. di. c. vlt. Itē ꝺz viuere ſm regulā eccl̄iaſticā. ꝺ pe. di. v. ꝛriū. ⁊ c. ſe. Itē ꝓueniend⁹ est ꝓ eccl̄iaſtico iudice. xi. q. i. aliud. de pe. diſt. i. aliud. Itē fit infamis nō rōne pñie. ſz rōne criminis publicati. qꝺ vez ītellige q̄n p ſnīaz iudex ꝛimponit. Hec⁹ ſi ex deuotōe q̄s publicā pñiaz facit ſm Hoſti. de offi. Archip. c. ij. 5

¶Tercia pñia ꝺr ꝓuata. ⁊ dicit Sco. in. iiij. di. xiij. q. i. circa fi. q. ꝙ ꝺ vi vocabuli penitere idē est ꝙ penā tenere. Nec aūt ñ tm̄ ipoꝛtat passionē pene vt inhercti. ſz etiā actōez voletis reſpectu pene. Un pñia actual̄ est punitio volūtaria vl̄ volūtas punitōis. ſi hac est ꝛſt derare. Primo velle pctm̄ punire ſeu vindicare. Scōo ſe peccaſſe nolle ſiue pctm̄ deteſtari. Tercio punitōez iā inflictā velle libere acceptare. Quarto penā inflictā patiēter ferre. In q̄libet ḥoꝝ actuū ſaluat ꝓpetas vocabuli hui⁹ penitere. ⁊ ipis ꝓpe ꝛſiſtit q⁹ ſignificatū 6

7 ¶De q̄bꝫ ꝓccatꝫ debet hō ꝑnitere? R. fm cō iter theologos. q̄ de oībꝫ ꝑctis mortalibꝫ actu aliter cōmissis. siue ante baptismū: siue post. De venialibꝫ ꝙ licet sit expediēs: nō tn ē necessaria ad salutē in hꝫ mūdo. nisi in duobꝫ casibꝫ. Primo rōne dubiꝫ. vtz. s. mortale vl' veniale ne piculo se exponat. Secundo ratione piculi qñ habet aliquā affectionē venialē quā nisi repmat dubitat ne trahat eū ad mortale. fm san. Bo. in. iiij. di. xvi. q. ij. ar. ij.

8 ¶Utr̄ req̄rat singularit̄ de q̄libet? R. q̄ sic. de cognit̄. s. cū de ill' spēaliter cogitat. z tenet spēcialiter d̄ q̄libꝫ cogitare vt ꝑniteat si adsit opportunitas ꝓportionata fragilitati hūane. aliter nō remittunt de lege cōmuni. De incognitis ꝙ si ignorātia est inuincibil' vl' excusabil' nō tenet nisi i generali ꝑnitere. si ꝙ est crassa vl' inexcusabil'. sic tenet i spēali penitere. q̄z tenet dare operā vt ea cognoscat. z ꝑniteat. hec ex Rich. in. iiij. dist. xvi. ar. iiij. q. ij.

9 ¶Utr̄ possit agi pñia de vno pcto mortali sine alio? R. q̄ ñ. q̄z aut de totū remittit: aut nihil. z iō optet ꝑniteat d̄ oīb. tex. est in. §. itē. d̄ pe. di. iij. ꝓcor. Ric. i. iiij. di. xv. ar. i. q. vi. Distinguo tn sic. q̄z aut loq̄mur d̄ pñia put p eā remittit culpa. z recōciliat hō deo. z sic cuz radix satisfactōis sit vna. s. charitas q̄ secū ñ cōpatit pctm mortale. Jō est verū q̄ non p̄t fieri nisi de oībꝫ fiat. Aut loq̄mur de penitētia put directe respicit satisfactōez tpalis pene debite p peccatis iā dimissis quo ad culpā. z sic bñ pt fieri de vno peccato sine alio.

10 ¶Que sunt partes penitētie? R. tres. ꝯtritio. cōfessio. z satisfactio.

11 ¶Quarta dicit penitētia. s. illa q̄ a sacerdote p peccatis ꝓfessis imponit. de ista vide. s. Cōfessio. vi. z. j. satisfactio.

12 ¶Quīta pñia d̄z illa de q̄ dicit q̄ regularit̄ p q̄libet pcto mortali debet iponi septēnis. xxxij. q. ij. Hiꝑm. z quō debeat itelligi Pa. declarat i c. accepisti. de spon. duoꝝ. q̄ debet in isto tpe semel bis vel ter ieiunare in ebdomada. fm discretionē z iudiciū sacerdotis. z facit q̄d no. i d. c. Hiꝑm. Et sic itellige oīa iura q̄ pñiaz imponūt p numeꝝ dieꝝ seu annoꝝ nō specificādo modus. in. c. accusasti. de accu. videt velle idē Pa. q̄ cū ferie solēnes sint. ij. iiij. z. vi. vt i c. penl'. xi. q. iij. q̄ sacerdos debet imponere. vt his diebꝫ singulis ebdomadis ieiunet. z sic satisfactū est. z hꝫ vez nisi ex causa aliud dispo/suerit sacerdos. vt in. c. de q̄. de pe. z re. z in. c. quē ꝑnitet. de pe. di. ij. Uñ cū hodie sint arbitrarie. dicit Host. q̄ debet sacerdos in pñia imponēda attēdere q̄d expediat ad salutē ꝑcatoꝛi. etiā solū imponēdo vnū pater noster facit. c. alligant. xxvi. q. vij. sequit Pa. in d. c. de q̄. vbi bon' tex. z de hꝫ vide Cōfessio. vi.

¶Utr̄ sacerdos possit dispēsare i pena debita iz eā dimittēdo? R. Pa. i. c. sic dignū. de homi. q̄ sic. vt ē pulcer tex. d̄ pe. di. i. quē ꝑnitet. Et iō bonū ē vt sacerdos i impositōe pñie dispēset cū discrētē circa residuū pene. si maioꝛ esset imponēda. vide ad hꝫ. §. v.

¶Utr̄ pñia facta i pcto mortali sit valida: an sit iterāda? R. q̄ fuit diūsa opi. Ri. in q̄. i. q. ij. tenet q̄ satisfacit p̄cepto ꝓfessoris. nec tenet reiterare. iz ñ satisfacit pene debite i purgatorio Alij distinguūt q̄ pñie ex q̄bꝫ manet aliqs effect' post satisfactōis actū ñ sunt iterāde. sic ē ieiunū. elemosina. z hmōi. alie aūt q̄ ñ relinquūt aliquē effectū optet iterare. vt fūt oꝛones z hmōi. Sco. ꝙ i. iij. di. xv. q. i. circa fi. q. dicit. q̄ q̄ de semel ꝑnitet z recipit pñiaz cōdignā iposītā sibi ab eccl'ia clauē nō errāte q̄tū cūqz postea recidiuet ñ tenebit p illis pctis p q̄bꝫ illā pñiaz recepit: nisi ad illā pñiaz sibi iposītā. z si illā iplet i charitate ñ tm̄ soluit penā iz meret grāz. Si aūt ipleat extra charitatē volūtarie soluit penā iz nō meret grāz. Si ꝙ illa pena abeo exigat extra charitatē pena q̄dē soluit. licet ipe ñ soluat. p̄ma q̄dē ē satisfactio simpl'r: q̄z placās z recōciliās. scda ē satisfactio. q̄z volūtaria redditio iz ñ simpl'r. q̄z nec placās nec recōciliās. tercia ē satispassio vltra quā ñ exigit vlteꝛioꝛ pena. Ex q̄ ꝛcludit q̄ ñ ē nccē talē pñiaz iterare: iz solū de pcto postea cōmisso ponit exēpluz d̄ eo q̄ cōmisit crimē p q̄ ꝑcise meret manꝰ abscisionē. vñ si isti iuito abscindat manꝰ satispatit. z satisfit regi sufficiēter. nec fm iusticiā cogēt ad vlteiorē penā. q̄uis ñ recipiat i grāz z amiciciā. sic mlti romagis vbiq̄s sibi eā infligit. Uñ si tal' ꝑpetrauit mortale postea cōmissū dānaret' anteq̄z totaz pñiaz ipleuisset ñ puniret eternal'. iz solū pena tpalis. q̄z exq̄ p iusticiā punitiuā ipposita est semel pena tpalis hꝫ p pcto d̄ q̄ pe penituit nūq̄z ei debet nisi pena tpalis. z illa soluta nulla de q̄ debet alia p ill' pctis iz tm̄ p aliꝫs. Pa. ꝙ i. c. q̄d dē d̄ pe. z re. z Archi. d̄ pe. di. iij. §. vlti. tenet q̄ ñ valet iz est iterāda simpl'r. Sz ego teneo cū Sco. cui' opi. videt apte tenere glo. singularis i d. c. q̄ q̄dā. vbi dicit q̄ licet ñ valeat talis q̄ ad vitā eternā. tn̄ valet ei q̄z sentiet fructū ei' cū d̄ alio crimie pñiaz egerit. d̄ pe. di. iij. §. vl. vbi ec glo. tenet q̄ ñ tenet talē pñiaz ꝛiterare. z has glo. cōiter sequunt docto. z cū eis trāseūt licet Archi. dicat cōiter tenere ꝓtrariū z male.

¶ Utr penitētia in articulo mortis dilata valeat. R. fm omēs q sic. per dicta Ezech. xviij. In quacūq hora peruersus fuerit peccator etc. Sz hora mortis cadit sub illo signo quacunq. ergo etc. sz aduerte q est valde periculosum vsq ad illud temp⁹ expectare. Et ppterea dicit Aug. de pen. dist. vij. in. c. null⁹ quē sero penitet, oportet non solū eū timere iudicē. sz iustū diligere nō tantū penā timeat sz anpiek p gloria. debet em de crimine dolere et de om ei⁹ pdicta varietate. hec ille. Sz cū hec cōmuniter nō adsint penitēti in extremis. tū qz princi paliter vt plurimū cōuertuntur tales timore mortis et inferni. patet: qz nisi mors imineret nō cōuerterent. et ideo deficit primū necessari um. s. q nō cōuertit. qz diligit deū iustū. Itez nec cōuertit principaliter ppter gloriā. sed p pter penā euitandā. patet si de pena non timeret pseueraret in malis vt pr⁹. Itē cōmuniter deficit tertiū. qz cū sit quasi extra se ex infirmitate nō potest dolere d singulis peccatis sicut teneť nec confiteri. Et ideo credo verissimū dictū Hiero. in transitu vir. inq. de centū milia hominū: quoz mala fuit vita in morte diuina indulgentiā obtinebit vn⁹. hec ille. de materia penitētie vide. s. Cōfessio. vi.

Percussio duplex est. scilicet tē poralis que fit malo et inutili sermone cū. s. indiscret⁹ platus inutili sermone pcutit corda infirmoz. et hec semp d se est mala et peccatū mortale. nisi aliq circūstantia excusek. vt. xlv. dist. c. vlti. Alia est percussio corpalis q̄ fit corpali manu vl flagello: vel silī. debitā. et hec si fit ex malicia vl odio est peccatū mortale. nisi esset in modico et leui. patet h in. c. i. xlv. dist. iūcto. c. epm ibidez. et in. c. i. de clerico pcussore. qz si est cleric⁹ debz deponi. qd nō fieret nisi esset mortale peccatū. Si vero fiat ex charitate et causa correctōis et moderate. sic licita est et meritoria i oīb⁹ potestatē habentib⁹ in sbditos suos. xlv. dist. cū beat⁹. ita tñ q matrē pietas patrē no discipliā sbditi⁹ platū exhibeat. vt. xlv. dist. disciplina.

¶ Utr clerici possint exerceri. R. q epūs nemīnē debet exercere ppriis manib⁹. lxxxvi. di. nō liceat. Alij vo plati pnt clericos i minoribus ordinib⁹ p leuib⁹ etiā culpis exercere. xlv. di. §. salomō. dūmodo fiat p eū ad quē pertinet. de sen. excō. c. cū volūtate. §. vlti. In sacrīs vo existētes exerceri n debēt nisi i maioribus crimīb⁹. xxv. dist. c. ante oia. et. d. c. cū beat⁹. alioq̄n essent excōicati. ar. a contrario sensu in d. c. cū voluntate. in §. si q vo. et h. s. Excōicatio. v. casu. i. et quo pnt h p alios clericos facere. nō p laicos. et ibi ponunt ml'ti casus in quib⁹ pt p cuti sine excōicatōe.

¶ Utr religiosi sil'r possint exerceri. R. q sic a suis platis. etiā p leuib⁹ culpis. c. reprehensibil'. d appel. et d accu. c. q̄liter et q̄n. i fi. Sil'r pnt per alios regulares vl' clericos seculares. nisi p laicos nisi q̄n sunt incorrigibiles. vt. s. in dicto casu. i. 2

Peregrinus dicit proprie q causa deuotionis alienas visitare vadit eccl'ias: aut sctōz reliquias. vt no. in. c. romipetas. xxiij. q. iij. Et tales sunt sb protectōe eccl'ie. de treu. et pa. c. innouam⁹. Et q̄ tales reb⁹ suis spoliat debet excōmunicari. vt i d. c. si q̄s romipetas. et duob⁹ c. se. Hodie vo p processum curie sunt excōicati ipo facto. et a papa solū absoluunt q̄ romipetas spoliāt. Item no. q accedētes ad sedē aplicā interim cū reb⁹ suis sb aplica protectōe ponūtur. extra de pegrinis. c. vnico. Vñ istud est vltimū refugiū illoz q̄ grauant ab aliq delegato. vt arripiāt iter ad sedē aplicaz. qz suspendūt eis iurisditionē. vt in d. c. vnico. 3

¶ Quid fiēdū d reb⁹ eoz si moriunt i via? R. Hosti. q quicūq aīo retinēdi accipit eas vel aliq̄d eoz mortal'r peccat. qz sunt restituende heredib⁹ eoz si pnt sciri. vl' paupib⁹ erogāde si ignorant. vl' si forte nō inueniť q eas referat ad heredes. nec sperat in breui inueniri. Nec valet fm Host. consuetudo vl' statutū in cōtrū. 4

¶ Peregrin⁹ clericus q̄s dicat. vide. s. ordo. iij. 5

¶ Quo debet admitti? R. q optet ha §. xvi. beat lras cōmendaticias seu testimoniales l' papel' sui epi. et sic pt admitti. si mō sigillū ppriū epi sit notū. ar. d plen. cū sedm. et d cēsi. sopite. Si vero nō sit notū optet sit sigillū q̄nq epoz. de cle. pe. c. i. Et si nullū pfatoz essz notū. sūc vbi pt preiudiciū magnū generari non credit etiā si centū haberet fm Inno. in. c. tua. eo. ti. Sed vbi nullū preiudiciū pt euenire. puta vult celebrare in secreto ex deuotōe: sic admittit etiā si nullā faciat fidē fm Host. in. c. tue. eo. ti. 6

¶ Quid si dicat se lras amisisse? R. si pbat p duos testes amissionē et nō tenorē earz. et q sine vicio fuerūt admittit. de priuil. c. cū olim. in fi. no. Bern. in. c. i. eo. ti. 7

¶ Utr recipiēs ad ordines pegrinū sine licētia sui plati incurrat aliquā pnā. dic vt. s. Irregularitas. §. xxij. 8

Periculū vbi est ibi et luctr collocari debet. l. fi. §. sz cū i secundā. C. d fur. et. C. d ca. tol. l. vnica. §. p secundo. ff. de reg. iur. l. fm naturā.

Periurium

Periuriū fm Hosti.ꝛ Bof.di cit quadruplex. Primo modo falsa iuratio.ꝛ sic pt esse tripl'r. Primo qz est falsitas ex pte iurati.sic cū qs iurat falsuz qđ credit esse vez.ꝛ si debita diligētia ē adhibita nullū ē pctm.xxij.q.ij.hoies. Si vo nō est adhibita ois:sz tm aliq:sic ē pctm veniale. Si vo pueniat ex ignorātia crassa vl' supina iurs vl' facti ē pctm mortle fm Ray.alle. xxij.q.v.q̄ piurat.ꝯcor.Jo.an.post Tācre.in c.tua nos.đ iurīurā.ꝛ Lar.i cle.i.đ iurīuran. Itē excusat a pcto mortali i piurio pbabil'er roz fm Pa.i.c.tua nos.đ iurīurā.puta cū qs credēs hre rōnabilē cām appellādi appellat. licet pri iurauerit nō appellare.ar.c.sacro.de sen.excō.ꝛ.c.q̄ntauallis.de iureiuran. Sed falsa iuratio ē ex pte iurātis tm.vt cū qs iurat vez credēs esse falsuz qđ iurat. Tercio ex pte vtriusq;.s.cū qs iurat falsuz sciēs eē falsū. Et isto duobꝫ modis si fiat iocose ē pctm veniale fm Bof.xxij.q.ij.q̄ ait.ꝛ.c.vlti.fm vo theologos est pctm mortale ppter irreuerētiā dei. Posset tn dici q̄ mēdaciū iocosuz nō sit ppe mendaciū.vt i d.c.q̄ ait. Jō posset teneri opinio Bof.q̄ nō peccat mortal'r.qz nō ppzie piurat. Sz opi.theologoꝝ ē tutior.ml'tomagis peccat si fiat seriose.xxij.q.ij.hoies. Qđ tn sic limitat sctūs Bo.ꝛ Ric.i.iij.di.ix.si deliberat đ dicto ꝯfirmādo ꝛ iuramēto p qđ est ꝯfirmā dū. Sec⁹ esset si deliberaret de dicto:sz n de iuramēto.qz sic nō peccat mortal'r.licet sit venia le graue. Sil'r est pctm veniale qn de neutro deliberat:sz totū pfert ex surreptōe.nisi qs deliberare posset.ꝛ tn ꝯtēneret.qz sic mortal'r peccaret.etiā ex surreptōne ppter ꝯtemptū. Dat etiā alia limitatio fm Pe.aureo.ea.dist. Si iuramētū fit p ea p q̄ hoies ꝯsueuerūt iurare: qn volūt veritatē infallibilē assumere in testimoniū dicti sui vltimatū. Sec⁹ esset si assumeret signū qđ nō est ad tale testimoniū instituū.ꝛ sine alio iurādi.intellige qn piurat p deum sic cōiter iurāt.qz sic n esset pctm mortale fm eū.qđ no.qz facit p istis ml'ierib9 q̄ iurāt p meā fidē i veritate p istū ignē ꝛ hmōi.vt n peccēt mortal'r cū piurāt.qz nec iurare intendūt:nec quib9 iurāt accipiūt p iuramēto.

¶ Sedo modo dicit piuriū iuramēti trāsgressio.ꝛ si iuratio fuit sup re mala.vt n ire ad ecclesiā ꝛ sil'ia.sic peccauit mortal'r iurando.ꝛ tenet de p̄cepto facere oppositū.xxij.q.iij.c.i.ij. iij.ꝛ iiij.Qđ limito de re mala de peccato mortali.sec⁹ de veniali.de q̄ dic vt.s.iuramētū.v. .§.ij. Si vo fuit sup re supererogatōis.sic sil'r peccauit mortaliter iurādo. Sz nō tenet facere oppositū.qz nō tenet intrare religionē q̄ iurauit nō intrare.nō tn tenet iuramētū seruare hec Aureo. Si aūt iuramētū pmissoriū erat licitū ꝛ obligatoriū sic peccat mortaliter perturando.s.nō seruādo qđ iuramēto pmisit. Fallit h̄ in.xxvij.casib9 in quib9 nō obligat.de q̄bus vide.s.iuramentū.v.

¶ Tercio mō dr piuriū indiscreta iuratō.s.cū qs iurauit sine iudicio discretōis cōsiderādo qđ iuret.ꝛ vtr sit vez vl' fuabile.ꝛ sic fm gof. est pctm veniale.xxv.di.§.crimis.in fi. Bē. vo in.c.tua.đ iurīurā.dicit q̄ si fiat cū deliberatōe sic est peccatū mortale.de iureiurā.sicut explīs. Si vo iocose ꝛ incaute.sic est pctm veniale.xxv.di.§.alias ea dem.ꝛ cū Bē.ꝯcor. san.Bona.Rich.ꝛ Theologi in.iij.di.xxix. ¶ Quarto mō dicit piuriū affirmatō dubita tionis.vt cū qs illud de q̄ dubitat asserit cum certitudine efficaci iuramēto cōfirmata.ꝛ sic peccat mortaliter fm Aureo. Sec⁹ si assereret illud h̄ūano modo sicut pt sciri i talib9.sicut rīdet ordinādis q̄ tū pmittit humana fragilitas.qz nō esset mortale fm eundē Aureo. ¶ Quid de illo q̄ iurat p verbū credo.cū tn in vitate n sic credat. R.q̄ q̄ ad deū piur⁹ ē ꝛ peccat mortal'r.sz q̄ ad foz ꝯtentiosuz nō.etiā si ꝑbaret postea ꝯriū ei⁹ qđ iurauit.vt no.Pa. i.c.ex lr̄is.đ iurīurā.ꝛ facit.c.cū impositōib9. de iureiurā.li.vi. Ratio:qz nemo pt dare testimoniū de ꝯsciētia alteri⁹.nisi ipe cui⁹ est ꝛc⁹. ¶ Utz credēs ꝯuenire iuramēto q̄ tn n facit. exēplū.nō credebā satisfactū creditori cui iurauerā.cū tn foret satisfactū peccet mortaliter R.q̄ sic.fm no.p Pa.i.c.q̄to.de iurīurā. ¶ Utz ois piur⁹ sit infamis: R.Pa.in.c.testi/ monīū.đ testi.fm leges distinguit. Aut qs iurauit de p̄terito vl' de p̃nti.ꝛ sic n efficit infamis ipo iure.licet falsuz iurauerit.p.l.i.ij.ꝛ vlti.ff. de crimie stellio.ꝛ sic itellige.c.cū dilect⁹.in fi. de or.cog. Si tn ꝯdēnaret efficeret infamis.n tā rōne iuramēti q̄ falsitat⁹. Si vo iurauit đ futuro ꝛ nō fuauit.tūc si iurauit sibi vel deo nō efficit infamis. Sec⁹ si iurauit ei cū q̄ cōtraxit ꝯtraueniēdo iuramēto vel pactionī.qz sic efficit infamis.ꝛ sic intellige.l.si qs maior C.đ trāsact.ꝛ h̄ voluit i effectu glo.ꝛ Bar.in l.luc⁹.ff.de his q̄ no.infa. Sentit Joh.đ lig. in d.c.testimoniū.ꝛ Archi.in.c.autoritatem xv.q.vi.ꝛ in.c.puuli.xxij.q.v.ꝛ placet etiā de iure canonico cū nō reperiā ꝯtrariū. ¶ Utz vis vel met⁹ excuset a pcto mortali p/iurū: R.q̄ in iuramēto assertorio cōiter tenet q̄ nō.c.sacris.qđ met⁹ causa.qz nullus potest

absolute cogi ad iuramētū falsuz. Hz i iuramēto ꝓmissorio fuit diuersitas. Tho. ij. ij. q. iij. ar. i. ꝛ Rich. vbi. s. ar. ij. q. iij. ꝛ ml'ti alij tenent q̄ ꝑccat mortaliter si nō ſuat. Ad. c. verū. de iureiurā. R. q̄ loquit in iudicio foꝛi. Pe. Aureo. vbi. s. tenet q̄ ꝑccat venialiter. ꝛ h̄ sequit Joh. an. ꝛ ml'ti alij ꝛ placet. ꝛ vide ſupra Juramentū. v. §. ix. cū duob⁹ ſeq̄n.

8 ¶ Qđ eſt grauⁱ⁹ ꝑiurīū vl' homicidiū? R. quidā dicūt q̄ ꝑiurīū eſt grauⁱ⁹ ꝑcūm. q̄ eſt ꝺ rationis ordinē directe ꝛ imediate reſpiciētē ꝺ̄m ꝛ homicidiū ꝺ ordinē reſpiciētē ꝑmū. Alij ꝺtra vt Rich. vbi. s. q. iij. ar. i. q̄ nō ſit ḡuⁱ⁹. Ratio q̄ homicidiū directe ꝺtrariat actui et ſtuī dignioꝛi. ſ. charitati reſpectu actⁱ⁹ ſecūda rij. ſ. diliges ꝑmū. Periurīū aūt directe eſt ꝺtra actū virtutⁱ latrie. ſz charitas eſt nobilioꝛ q̄ latria. q̄ nobilⁱ⁹ eſt ꝑmū diligere q̄ ꝺm rū ex cauſa legitima iurare. ergo eſt grauⁱ⁹ homicidiū q̄ ꝑiurīū. ꝛ magⁱ placet. ꝛ ꝑmā rationē dico negādā ſimpliciter. q̄ ſic ſeq̄ret q̄ labꝛās in feſto grauⁱ⁹ ꝑccaret q̄ homicida. qđ nō eſt verū. Uez eſt q̄ ꝑiurīū eſt grauiſſimū poſt homicidiū. Ideo imponit ꝑnitētia q̄ ieiunet. xl. dies i pane ꝛ aq̄. ꝛ ſeptē ſequētes annos ꝑniteat. ꝛ nun q̄ ſit ſine ꝑnia. vi. q. i. q̄ cūq̄. ꝛ xxij. q. v. ſi q̄s ꝑiurauerit ſe.

9 ¶ Utꝛ ſit grauⁱ⁹ ꝑiurīū adulterio? R. Rich. vbi. s. ar. ij. q̄ ſic. Nō: q̄ ꝑccatū dicit grauⁱ⁹ q̄ coꝛrūpit ordinē dignioꝛē. Certū eſt aūt q̄ ille ordo eſt dignioꝛ q̄ debet eſſe hoīs ad deū imediate ꝛ directe: q̄ ille q̄ debet eſſe ad deum ꝛ ad ꝑmū mediāte ꝑmo. ꝑmⁱ⁹ aūt ordo coꝛrumpit ꝑ ꝑiurīū. ſecūdⁱ⁹ ꝑ adulteriū nec ꝑfecteⁱ⁹ coꝛrumpit ſecūdⁱ⁹ ꝑ adulteriū q̄ ꝑmⁱ⁹ ꝑ ꝑiurīū. Adulteriū nō eſt ꝓpinquⁱ⁹ maꝛie iuꝛie q̄ poſſit eſſe ꝺtra deū. imo ecōuerſo. ꝑiurīū eſt ꝓpinquⁱ⁹ blaſphemie. q̄ eſt ꝺtra deū ex odio eiⁱ⁹ q̄ adulteriū homicidio.

10 ¶ Utꝛ ꝑccet etiā ꝑſona ꝑiuata q̄ exigit iuramētū de eo q̄ neſcit: ſz dubitat ꝺ ꝛitate? R. ꝺm Aug. q̄ h̄ ex hūana infirmitate ꝓcedit q̄ nō ꝑccat. Hz ſi ſcit veritatē ꝛ cogit iurare quem ſcit falſuz iuratuꝛ ꝑccat mortal'r. xxij. q. ij. q̄ exigit. qđ intellige vt. s. Juramētū. iij. §. xi.

11 ¶ Utꝛ clericⁱ⁹ nll'a ſocietate coactⁱ⁹ veniēs ꝺ ꝑriā ꝓmissionē vallatā fidei iterpoſitōe ſit priuandⁱ⁹ ſuo bñficio? R. tenēt Jo. Bēr. ꝛ Hoſt. i. c. q̄relā. ne plati vices ſuas. Pa. in. c. q̄relā. de iuꝛ iurā. q̄ debet ꝑuari. q̄: ſic eſt ꝑiurⁱ⁹ q̄ fide interpoſita ꝓmiſſū frāgit ſicut q̄ ꝑiurat. ꝛ cuz ꝑiurⁱ⁹ ſit ꝑuandⁱ⁹ bñficio ꝛ ꝛeponendⁱ⁹ ab ordine. vt. ꝑbat in. c. cū nō ab hoīe. ꝺ iudi. ſic ꝛ frāgēs ꝓmiſſū fidei interpoſitōe vallatū. Arch. in. c. iuramēti. xxij. q. v. tenet q̄ nō. q̄ nō ē ita graue ꝑccatū ꝺ ꝛtrauenire ꝓmiſſioni tali ſicut iuramēto. ꝛ cū Arch. eſt ꝺo. Anto. ꝛ magⁱ placet cū nō inueniat talis pena exꝑſſa ſicut ꝺtra ꝑiuros. Et q̄ differētia ſit inter fidei interpoſitionē ꝛ iuramētū. vide iuramētū. i. §. vi.

¶ Utꝛ collatio facta de bñficio eccl'iaſtico ꝑ iuꝛo ſit nulla ipo iure? R. Pa. in ꝺ. c. q̄relā. de iureiurā. q̄ ſic. de reg. iuꝛ. infamibꝫ. lib⁹. vi. [12]

¶ An aūt ꝑiurⁱ⁹ cū ſit infamis ꝑdat ipo iure bñficiū. vide. s. Infamia. §. ix. [13]

Permiſſio q̄t modis accipit. vide. j. vſura. ij. §. xiij

Permutatio eſt vniⁱ⁹ rei certe ꝓ altera re certa vicaria ꝑſtatio. C. de re. ꝑmu. l. i. in glo. Et nota q̄ ꝑmutatio ñ inuenit niſi i genere. ꝛ ſic adaptat ꝺctis noīatis ꝛ innoīatis ꝺm qđ no. i. R. e. ti. ff. ꝛ C. vñ qñ dat vna ſpecies ꝑ altera ſic eſt ꝺctⁱ⁹ innoīatⁱ⁹. ꝛ ñ ꝑmutatio i ſpecie ꝑh̄ rex. i. l. naturat. §. i. ff. ꝺ ꝑſcrip. ꝛbis. Blo. tñ ꝛ Bal. in. l. i. C. eo. dicūt q̄ imo inuenit permutatio i ſpecie. ſ. qñ dat ſpecies certa ꝑ ſpecie alia certa. puta iſte liber valēs centū ꝑ illa poſſeſſione eiuſdē ꝑcij. Hz qñ dat genⁱ⁹ ꝑ genere vl' ꝑ ſpecie. vel ſpecies ꝑ genere. tūc eſt ꝺtractⁱ⁹ innominatⁱ⁹. nō ꝑmutatio i ſpecie. ꝛ ſic intelligunt. d. l. naturat. ꝛ eſt veriⁱ⁹ q̄ ꝑmū.

¶ Quo ꝺhit ꝑmutatio? R. rez interuētu ñ ex ſolo pacto: q̄ ex ſola ꝺuentōe ꝑmutatōis nulla re hincinde ſecuta neutri cōpetit aliq̄ actio C. e. l. ex placito. q̄ ē nudū pactū. vt no. glo. i [14]

¶ Utꝛ ſtatutū loq̄ns ꝺ emptōe habe d. l. at locū i ꝑmutatōe? R. q̄ i ſtatutⁱ iurⁱ cōis. appellatōe venditōis. vēit ꝑmutatio ſm Nico. de neapol'. i. l. i. §. ſi q̄s i fraudē. ff. ſi q̄d i fraud. patro. ꝛ Guil'. ꝺ cuneo. in. l. de q̄b⁹. ff. ꝺ leg. dicit q̄ oia q̄ de iure cōi loquunt in venditōe habent locū in ꝑmutatōe. facit. c. i. de his q̄ fi. a ꝑ la. in ꝛbo vendere vl' ꝑmutare. In ſtatutⁱ ꝛbo municipalib⁹. tūc ſi eſt odioſum nō habet locū. Si ꝛbo eſt fauoꝛabile. ſic habebit locū. ꝛ ſic ꝺcoꝛ. iura q̄ vident diuerſa ꝛ docto. [15]

¶ Utꝛ ꝑmutatio beneficioꝛ poſſit fieri ſine autoꝛitate ſupioꝛis? R. q̄ nō. ꝺ. c. queſitū. de exceſ. ꝑla. c. ſicut vnire. de cenſi. ꝓhibem⁹. de ꝑben. maioꝛib⁹. ꝛ q̄ ꝓpꝛia temeritate hāc ꝑmutationē fecerint ꝑiuandi ſunt. eo. ti. cū olim. Fallit h̄ qñ agit ſolū ꝺ ꝓpetate. puta cuz duo epi lutigāt ſup aliqua eccl'ia quā vnⁱ⁹ dicit ꝺbere eſſe ſibi ſubiectā alter poſſidēs negat. ſic poterit fieri ꝑmutatio q̄ vnⁱ⁹ habeat vnā eccleſiā ſibi ſubiectam: alter alterā. Decⁱ⁹ si ageret. vt [16]

talis in tali beneficio reciperet. vel inutiliter. qz nō pt sine autoritate supioris.

4 ¶ Utz clerici possint inire tractatū de pmutatione plendaz vl' dignitatū z aliōz ecclīastico3 bñficioz. R. q3 uentō ez inter se facere ñ pñt. vt in d. c. q̄situz. Tractatū aūt inire pñt. dūmodo pmissionē vl' pactionē non faciāt. z de h̄ habes tex. cū glo. in cle. i. in ꝓbo volētibꝫ. eo. ti. z tenet Joh̄. an. in addi. ad spec. in R. eo. z i. c. i. eo. ti. li. vi. z Pa. in d. c. q̄sitū. Ratio qz tractat⁹ nō includit de liberatū cōsensuz. c. fi. de his q̄ fi. a ma. pte ca. z iō pñt tractare sed ñ ꝺcludere sz supponere se dispositōi supioris ad quē ptinet talis collatio. Inno. tñ in d. c. q̄sitū. tenet q3 pbende eiusdē eccl'ie z eiusdē q̄litaz pñt etiā pmutari sine autoritate supioris licet ꝺtrariū teneāt Hosti. z Joh̄. de lig. i. c. fi. eo. ti. qō est tuti⁹. licet Inno. opinio possit teneri post factū ſm Jo. de Imo. M'tri tñ docto. tenēt q3 nec etiā tractatū in pmutatōe bñficioz pñt hre. sz mihi ñ placet. tū qz eps aut ali⁹ plat⁹ ad quē spectat nō pt dictā pmutatiōnē facere sine eis quoz sunt ſm do. Anto. in c. i. eo. nisi ex necessitate vl' ex causa ſm glo. in c. i. de re. ec. non alie. q̄ tñ nō ſm assertionē epi credet ſm Guil'. in cle. i. de elec. sz optet pbet. z sic patet q3 optet eos pri⁹ tractare. aliter essent bestie. tū etiā qz nisi pri⁹ tractarēt nunq3 ꝺueniret ante plātū p pmutatōe ficnda.

5 ¶ Utz autoritas ptineat ad epm de pmutatione suoz inferioz. R. q3 nō. nisi ad ipm ptineat collatio vl' institutio illoz bñficioz. sz ptinet ad eū ad quē collatio vl' institutio ptinet ar. c. ad h̄. §. fi. de offi. archi. z. c. sup eo. in fi. ō offi. dele. Si ꝓo ad vnū pertinet electio. puta ad canonicos. z ad aliū cōfirmatio necessario req̄rit ꝺsensus eoz q̄ habēt eligere ſm Jo. an. ar. ꝺ. c. ad h̄. Si aūt eps pmutet cū capitulo req̄rit autoritas archiepi. c. i. de re. ec. nō alie. cū ꝓo pmutare vult cū alīs sufficit cōsensus capituli sui ſm Host. Qñ ꝓo ptinet ad supioze z ad capitulū collatio, sic req̄rit cōsensus vtriusq3 nec potest capitulū per se nisi quādo sedes vacat. de ma. z obe. c. his q̄. z. c. cū olim. z. c. vnico. de ma. z obe. lib. vi.

6 ¶ Utz possit dari pecūia p recōpensatōe maioris bñficij cōmutati sine simonia. R. Pa. i c. ad q̄stionē. eo. ti. q3 sic. si pecunia req̄rit in recōpensatōe puentuū tpaliū nō spūaliū. qz si occasione spūaliū iurū de q̄bꝫ pl⁹ habet vna ecclesia q3 alia pecunia tribuat simonia erit. puta qz habet maiores autoritates in admīstratione spūaliū. z hmōi. Et ideo ꝺclude q3 tria req̄runt. vt licita sit permutatio beneficioz ecclesiasticoz. Primo q3 nō paciscant. sed solū habeāt tractatū ptes. Secō q3 nō fiat sine autoritate supioris pmutatio. Tercio q3 aliq̄d tpale nō req̄rat p recōpensatōe spūalis. puta maioris autoritaz vl' administratōis spūalis. z hmōi existētis i alio bñficio i q̄ fit pmutatio.

¶ Utz habētes expectatiuas pape possint permutare. R. Pa. in c. cū olim. eo. ti. q3 non. qz sunt gre ꝓsonales. z nō excedūt ꝓsonā cui ꝺcedunt. c. si cui. de ꝓben. li. vi. 7

¶ Utz tales habētes expectatiuas ad prima vacantia possint impedire permutationē. R. q3 nō. c. licet. eo. li. vi. imo si talia beneficia cōferant alīs q̄z ipis pmutare volentibꝫ nō valet ipō iure. cle. vnica. eo. ti. 8

¶ Utz mācipia eccl'ie possint pmutari cū mācipiis ꝓpatoz. R. q3 nō. nisi ad h̄ vt libera fiāt c. mācipia eo. qō est vez ſm Hosti. nisi vbi expediret eccl'ie cū donari possint. qō est forsitan ꝓb. q. q̄. eccl'ia. z qñ fit permutatio optet tenē duo alīs. ea. q. c. eps q̄ mācipia. 9

¶ Utz serui fugitiui pmutari possint. R. ſm Inno. in c. mācipia. q3 sic. z distrahi. c. iiustū. eo. ti. qō verū est patefacto vicio emptori ſm Bel'. z postq̄z redierūt. sz i fuga dū sūt vēdi vl' pmutari ñ pñt. C. ad l. faui. de pla. l. in fuga. 10

¶ Utz pmutatōes q̄ fiūt a mercatoribꝫ de lana ad pānū z hmōi liceāt. R. q3 sic. dūmodo fraus z dol⁹ nō interueniāt. z ea q̄ dicta sunt in c. emptio. §. vij. Itē q3 nō fiat ad damnuz tercij. sic fit qñ dat pānos textoribꝫ p mercede laboris. si inde graueť laboratoz illicituz est. z restituere teneret. nisi a ꝓncipio sic ꝺuenissent vel sic esset cōsuetudo dāni tm̄ de panno. 11

Perplexitas est dubiū. ō q̄ dic vt supra

Dubiū.

Pertinax ſm Jsiō. lib' ethimologiaz dicit q̄ est ꝓuidēter tenēs q̄si omino tenax. qz i suo pposito q̄si ad victoriā pseuerat pl⁹ q̄z optet. ne videat min⁹ sapiēs q̄z alij. z opponit pseuerās q̄tuz ſm Tullīū i rethorica sua: qz pseuerās q̄tuz optet stat ptinax pl⁹ q̄z opret. mollis ꝓo minꝰ q̄z optet. vñ si q̄s firmat se i sua sn̄ia q3 etiā si eccl'ia determinaret ꝺ rīū. vel in eo q3 ptinet ad fidē vl' bonos mores. tenet oppositū ei⁹ qō ꝺz a doctoribꝫ mortaliter peccat. z sapit hereſim. dist. viij. q̄ ꝺtenta. alias nisi p accidēs ratione scādali ptinacia nō est peccatū mortale.

Perseuerātia ſm Tullium i rethorica sua est in ratione bñ ꝺsiderata. stabilis z

ppetua mãsio. sine ipsa nihil valet velociter currere. tē pe. di. iij. incassum. et ppterea laudatur. viij. q. i. suggestum.

Persona miserabilis q̃ dicat. vide. s. Miserabilis.

Personatus vide. s. Dignitas. in p̃n.

Pietas accipit aliq̃n p cultu diuino. vñ pietas idē est quod religio latine. Grece autez latria seu theosebia. Unde ppzie pietas est theosebia. i. cultus dei interior qui ppzie ptinet ad seruitutes theologicas. Religio vero est latria que ptinet ad seruitutē diuinā exteriorē. Istud elicitur ab Aug. x. de ciui. dei. ca. vij. Aliq̃n vero accipitur p misedia. mãsuetudine z clemētia. ō quo vide. s. Misericordia. et sic dicit quandā releuationē indigētie primi et cōpassionē i eius calamitate. Et sic accipit. i. Thimoth. iiij. Pietas ad oīa valet. Sup quo Ambro. Pietatē sequēs mōt si lubricū carnis pariat vapulabit: sed nō peribit. qz p hoc q̃ aliqs pietatis operibz vacas i peccato mortali se disponit ad gr̃am. vt nō facile pmittatur in p̄ditionē ire. Et de ista dicitur. xxij. q. ij. si quilibet. xli. di. §. i.

Pignus ōr a pugno. vñ ppzie ōr pign⁹ res mobilis tradita de pugno seu manu ad pugnū seu manū. ff. de ver. sig. l. plebs. §. pignus. Et differt ab hypotheca nomie z re. qz hypotheca ē obligatio rei immobilis. insti. de act. z obli. §. inter pignus. Unde pignus dicit cū trāsit in creditorē. hypotheca ẋo cū nō trāsit. Sed q̃tuz ad actionē nō differūt inter se. qz p vtraq̃ pignoratícia dat̃ debitori. hypothecaria creditori. d. §. inter pignus. Unde dicit̃ hypotheca ab hypos qđ ē sb. z thesis qđ ē positio q̃si res supposita obligatiōi. Differt etiā sm grāmaticos pign⁹ pignoris z pign⁹ pigneris. Unde Grecismꝰ. Pignora natoꝝ dicūtur pigñera rez. licet hoc nō seruetur.

¶ Que res p̃nt pignori obligari? R. q̃ q̃cūq̃z vendi p̃nt. z q̃ vendi nō p̃nt nō p̃nt pignori dari. ff. q̃ res pig. da. po. l. i. §. eā rē. Quedaz tñ vēdi p̃nt q̃ nō p̃nt pignori dari. vt sūt aliena q̃ vendi p̃nt. ff. de otra. emp. l. rē alienaz sed pignori nō p̃nt dari nisi nra. C. q̃ res pi. da. pos. l. q̃ filios. Intellige q̃ res aliena pōt vēdi si ē immobilis. qz si mobilis est si otra erat inuito dño eam: furtū cōmittit vendēs. nec valet venditio si vēditor z emptor sciūt. nec emptio otrahit. l. si i emptione. ff. de cōtrahē. emp. Rō diuersitatis ponit in glo. d. l. rē alienā. z ibi vide. Item generalis obligatio bonoꝝ ecclesie pōt fieri p obseruatōe contractus a clericis. sed nō specialis sine solēnitate. de qua. §. Alienatio. Ita no. Panor. i. c. nullꝰ p̄sbyter. de pigno. Item p̃nt pignori dari res p̄sentes z future. vt fructus pendētes. partus ancillaꝝ. fetus pecoꝝ z ea q̃ nascunt. ff. de pigno. l. z que nō dū. z qui res suas obligat de p̄sentibz z futuris intelligit. q̃uis nō exp̄mat. l. vlti. C. q̃ res pig. da. po. Sz tñ videtur excepti ome illud qđ obligatur⁹ speciāliter nō erat. vt vestes. suppellectilia z mancipia q̃ in vsu habebat et similia. l. i. C. q̃ res pig. ob. po. z l. obligatiōe. z l. penicz. ff. de pigno. Si ẋo quis dicat mobilia z immobilia z se mouētia nō veniūt actiones nec nomia debitoꝝ. C. de pac. pig. l. i. Item pignorari p̃nt res corpales z incorpales z nomia debitoꝝ. ff. de pig. l. cū quidā. Item seruitutes psonales. vt vsus z vsusfructus. ff. e. l. si is. §. vsumfructū. Item seruitutes p̄diales z rusticae. vt q̃z ducta pecunia nō soluetur nō licet ipsis vti. z si infra certū tps nō fuerit soluta liceat vēdere. l. sed an vic. ff. eo. Item ꝺmoditas seruitutū p̄diorū vrbanoꝝ sicut i rusticis hoc ꝺtinget. vt sez liceat creditori ire z agere. d. l. sed an vic. iura aūt nō. vt. d. l. si is. §. vlti.

¶ Que res phibet̃ pignori obligari? R. q̃ homines liberi etiaz p debito. c. q̃. eo. de q̃ dicit vt. s. Obses. Item nec ecclesie. in auten. de alie. z emphi. §. q̃. qm̃. Item monumēta. l. iij. C. que res pig. obli. po. Item sacra vasa. vestimenta. libri vel alia ornamēta ecclesiastica. l. sancimus. C. de sa. sanc. ecc. l. i. ff. que res pig. ob. po. z. c. i. eo. nisi necessitate. vt ē redēptio captiuoꝝ z p pauperibz alēdis z hmōi. vt no. in. d. c. i. z. xij. q. ij. aurum.

¶ Quot modis ꝺhit pignꝰ? R. q̃ duobz modis. s. tacite z expsse. Tacite ꝺhit z sunt obligata oīa bona. xi. psonaꝝ. Primo administratoris bonoꝝ ipsi eccl'ie. ar. xij. q. ij. illō. tenet glo. z Pa. i. c. ex lr̄is. de pigno. Secdo viri respectu totis vroris sue. vide. s. Dos. §. xi. z etiam p paternalibz z donāt ppter nuptias. vt s. Dos. §. xij. z paterna. §. ij. Tercio illius q̃ dotē pmisit. de istis duobz hz. C. ō rei vx. ac. l. vnica. z. d. c. ex lr̄is. Quarto ꝺhētis cuz fisco ipsi fisco. C. i quibz cau. pig. ta. ꝺ. l. i. et. ij. Quinto tutoris pupillo z curatoris minori. C. i quibz ca. pi. ta. ꝺ. l. si mr̄. z. l. si. C. de legi. tute. Sexto ꝺductoris oīa bona inuecta seu illata in rustico p̄dio dño sciēte p pēsione

debita. Jn vrbano ꝙ nō distinguit an sciat vel ignoret. qz tacite obligantur. ff. de pig. l. si horreū. & l. h̄ iure. & C. in quib⁹ ca. pi. ta. p̄. l. sancimus. Septimo patres tacite obligant filijs p bonis aduenticijs & precijs eoꝝ. C. de bo. q̄ lib. l. cū oporteat. Octauo mris ꝙ solātis ad scōas nuptias filijs prioris matrimonij p restitutōe eoꝝ que a p̄mo viro lucrata fuit. C. de secū. nup. l. hac edictali. §. penul. & C in q̄b⁹ ca. pi. ta. p̄. l. si mater. Nono defuncti p legatis & fideicōmissis. C. ꝙmunia de leg. l. i. Decimo primipillari fisco. C. quib⁹ mo. pi. ta. ꝙtra. l. satis. Undecimo bona ꝙducto/ris vectigaliū fisco. l. semp. §. ꝙductores. ff. d̄ iur. immu. Duodecimo ꝙtrahitur hypothe ca in nauí ei qui dedit ad eā reficiendā vl'ar/mandā. l. interdū. ff. qui. po. in pig. ha. Se/cus si dedisset ad emendū eaz. qz nō h̄et hy/pothecā in ea. Idem dic de eo qui mutuauit ad militiā emendā ꝙ habet in eo tacitaz hy/pothecā fm Hosti. in summa

4 ¶Que pacta p̄hibent̄ i pignore: R. ꝙ omne pactū turpe impossibile illicitū. Jtē pactū le gis ꝙmissorie q̄d est pactū quo debitor obli/gat se insolutū dare pignus. ff. de solu. l. calo podius. Jtē q̄n ꝙuenit ne pignus redimat i ꝑpetuū vel añ diem sibi p̄fixā. ar. c. preca/rū. de preca. Jtē q̄n fit pactū ne liceat credi/tori pignus vēdere post interpellatōez debi/toris. l. si creditor. §. vl. ff. de distra. pigno. et de istis dr in. c. significāte. eo. ti.

5 ¶Quid si fiat pactū vt die p̄fixa nō soluēte debitore creditor extūc rē habeat i feudū: R. ꝙ nō valet. qz fieret fraus legi. vt i consti. Fe. de. de feu. da. anui. l. ꝙmisso. c. i. & de his pactis vide. s. Pactū. §. xvij. cū sequē.

6 ¶Utr pactū ꝙ amissio pignoris quocunq casu liberet debitorē valeat: R. ꝙ sic. C. de pi/gno. ac. l. que fortuitis

7 ¶Quid p̄t facere creditor d̄ pignore: an pos/sit vendere: R. ꝙ aut ꝙuenit expresse vt pos/set vendere. & sic debet p̄mo denūciare debito/ri: & postea fm formā cōuentā poterit vende re: aliter nō. Aut ꝙuenit ꝙ nō vēderet. & tūc debet ter debitori denūciare vt soluat. et inter vnā denūciationē & aliā debet esse triduū. ff. de pig. ac. l. si conuenit. de distrahē. in glo. ꝙ si nō soluerit poterit vēdere. alʒ vendēdo si/ne trina monitione teneret furti. Si ꝙo nul la fuit facta mētio de vendēdo vel nō vendē do. tūc debet semel nūciare vt soluat. & postea elapso biennio vēdere poterit. hec ꝓbant in d. l. si ꝙuenit. de distrahen.

8 ¶Sed quid si creditor vendito pignore w/na fide minus accepit q̄z sit debitū suū: R. ꝙ residuū repetet a debitore. Si ꝙo plus debi/to vendidit tenetur illud plus restituere de/bitori. C. de iure d. l. vlti.

¶Utr pign⁹ possit p creditorē alteri pigno/ 9
rari: R. ꝙ sic. vt ē tex. i. l. i. C. si pign⁹ pig. da. sit. Et licet Spe. dicat n̄ licere vltra tres vi/ces. tenet tn̄ cū veri⁹ Ange. i. d. l. i. ꝙ etiā p mil le vices. qz ius q̄sitū a creditore i pignore est reale: & ē trāsitoriū d̄ ꝑsona ad ꝑsonā i mille man⁹. & sic ꝙcludit tex. d. l. i. i fi. tādiu ee de.

¶Quid si alius cui res pignorata fuit alie/ 10
ri vēdidit qui forte absentauit se q̄d remedi/um dabitur p̄mo debitori ad ꝙsequēdū rē su am: R. Spe. dicit ꝙ aget ꝙtra primū credi/torē. sed primus creditor liberabit cedendo sibi actionē ꝙtra eū cui legitime pignoratū, & sic alius respectu tercij de.

¶Utr possit pignorari vsurarijs nr̄is tpis q̄ 11
habēt ex p̄uilegio ꝙ post annū lucrantur pi gnus: R. ꝙ sic. & si p̄dec̄ damnū erit debitor⁹ q̄ quod fit lege p̄mittēte nō meretur pēnā. l. graccus. C. de adulte. et ideo cuz lex p̄mittat pignus pignori obligari sibi imputet debi/tori. Q̄d tn̄ limito vez si mō nō pignorauit nisi p quātitate sibi debita. qz p plus nō li/cet in aliquo casu. Jtē si h̄ fecit p necessitate vel vtilitate sua. qz p alio respectu nō licz h̄ vsuris accipe. Jtē tercio si h̄ notificauit debi tori. istis nō ꝙcurrētib⁹ nō liceret

¶Utr creditor teneat fructus pignoris cō/ 12
putare in sortē: R. ꝙ tā fructus quos p̄cepit q̄z quos p̄cipe potuisset ex sua negligētia nō p̄cepit tenet ꝙputare in sortē. & q̄d plus sup est restituere debitori. ita tenet glo. i. c. cū con tra. eo. ti. & seq̄tur Pa. ibidē & Jo. an. in. c. i. & ij. de vsur. Hostiē. in summa tenet opposi/tū q̄ ad p̄cipiēdos. s. ꝙ nō teneat: nisi fuerit i dolo vel lata culpa. vtputa qz erat solita lo/cari. vel erat q̄ querebat eā ꝙducere. hoc idē seq̄tur do. An. Sed mihi magis placet opi. Calde. q̄ tenet ꝙ si sorti ē satisfactū tenet eti am de p̄cipiēdis. qz ē male fidei possessor i restituēdo rē. Si ꝙo sorti nōdū ē satisfactuz sic nō tenet de p̄cipiēdis. q̄d intelligo vez ni si sit in dolo vel lata culpa. Et sic tenet et limi ta. & ꝙ cor. l. i. & ij. C. de pig. ac. & do.

¶Sed quero quaz pensionē soluet ꝙ domo 13
pignorata creditor: R. Spe. tenet ꝙ solū ad illā q̄ntitatē quā idē creditor p̄stitisset. li si ū ma. §. frumēto. ff. de ꝙdi. inde. Sz Pa. i. d. c. cū ꝑ. distinguit. ꝙ si fuit simpl'r pignorata tūc tenet ad eā pensionē q̄ cōiter inuenit a q̄/cūq; alio. Si ꝙo fuit actū vt solū illa soluat

q̄ sibi placet sic eēt vex dictū Spe. q̄uis dū
mū. sed ego limito vex isto scdo casu i modico
sed i aliquo notabili nō credo vex. aliter eēt
via apiendi aditū vsurarijs t in iḡtati. Nec
ob. ℣. in frumēto. qz loq̄tur qñ indebite p er/
rorē limitatio fuit facta. qz tūc nō obligatur
creditor nisi in q̄ditus fuit factus locupletior.
14 qđ bñ no. qz pauci aduertunt
¶ Utz liceat pignore vti. R. Pa. i. c. i. de de/
posito. q si pacto interueniēte eo vtitur vsu/
rā ꝺmittit si ꝺmoditas quā ꝺsequit ex vsu ē
estimabil' p̄cio c. i. de vsur. t. d. c. cū ꝺ. t tene
tur restituere. Si vo nō interuenit volūtas
dñi t ꝺ eius voluntatē vtit eo furtū ꝺmittit
l. si pignore. i p̄n. ff. d fur. nisi verisīl' crederz
dñm p̄missurū. vt nō. in. c. dudū. de elec. t in
fi. d obli. que ex delic. nas. ℣. placuit. Attamē
semp fructus seu extimatio vsus ē computā
da i sorte: nisi sit talis res cui⁹ vsus iter ami
15 cos gratis solet concedi
¶ Utz creditor repetet expēsas q̄s fecit in pi
gnore. R. q si bona fide eas fecit potest repe
tere nisi sint immoderate. l. si puos. ff. de pig.
ac. t ar. i. l. i fūdo. ff. d rei vē. Ber. tñ in. c. i. de
vsuris. intelligit q repetet expēsas necessari/
as nō volūtarias. Sed tu dic q etiā vtiles
dūmō nō nimis magnas. vt no. glo. i. l. cre/
16 ditor. C. de pig. ac. tex. ēi. d. l. si seruos
¶ Quid si res pignorata perijt aut deteriora
tur. R. q tenetur de dolo lata culpa et leui. et
no. glo. in. l. si creditor. C. de pigno. ac. tex. est
insti. quibꝫ mo. re. ꝺtra. obli. ℣. fi. ff. d pig. ac.
17 l. si cū venderet. in fine
¶ Utz remittens pignus vel bidellus resti
tuens libz socio consueto vel famulo illi⁹ cu
ius ē teneat si tal' cui credit ifideliter egit. R.
Pa. i. c. fi. de fur. q nō. ar. i. l. eū qui. t in. l. ar/
gentū. ff. ꝺmo. facit. c. significāte. eo. ti. t seq̄/
tur Bar. i. l. si q̄s vxori. ℣. apud labeonē. ff. de
fur. Idē dicit si eū assignauit alicui referenti
aliq̄d signū illius cui⁹ erat. t facit. d. c. significā
te. cū ibi nō. nō est tñ credendū de facili ta
18 li signo. ar. c. i. t. ij. de fide instru.
¶ Quantū durat pignus. R. ꝺnec facta fu
erit tota solutio debiti vsq̄ ad minimū q̄drā
19 tē. l. q̄ diu. C. de distra. pig.
¶ Utrū possit creditor p̄scribere pignus. R.
q nō nullo tpe. l. pignori rem acceptam. ff. d
vsucapionibus

Pigritia ē q̄dā tarditas ad exeq̄n
dū bonū. Vnde vo est
remissio in executōe boni. que q̄n sit mortale
p̄ctm̄ patet sup̄ Accidia. ℣. i.

Pirata dz q̄libet q̄ i mari aut in flu
mibꝫ depꝺat. vt nō. i autē.
nauigia. C. de fur. Et tales sunt excōicati ex/
cōicatōe papali p processum curie cū oībus
receptatoribꝫ eoz t dātibꝫ eis auxiliū ꝺsiliū
vel fauorē. Ita etiā no. Jo. an. t do. An. i. c.
excōicatōi. de raptoribꝫ. q ter in anno ab ore
summi pontificis excōicantur

Placere velle homibꝫ vtrū
sit peccatū. R. ℞m
Tho. ij. ij. q. cxv. q aut q̄s q̄rit place
re ppter charitatē mutriendā. vel vt i eis spū
aliter pficiat vel vt puocet ad bonū. t in his
q̄ sunt bona. vt cātare i ecclesia horas vel lau
des diuinas t hmōi. t sic laudabile ē. aut q̄
rit placere ppter inanē gl'iaz v el ppter lucrū
vel i mal'. t sic tale p̄ctm̄ ē qle ē illd ppter qd̄
placere cupit. de q̄bꝫ ps. Deus dissipabit os
ſa eoz q̄ hoibꝫ placēt. et ad Gal'. ij. Si hoi/
bus placerē xpi seru⁹ nō essez. Intellige qñ ē
mortale illud ppter qd̄ vel in q̄ cupit place/
re. puta si ppter vanā gl'iaz sic ē mortale pec
catū tal' ꝺplacētia qñ tal' vana gl'ia ē morta
lis. vel si q̄rit tal' ꝺplacētia p opa p̄ctī morta
lis sic erit mortale p̄ctm̄: al's veniale

Pollicitatio ē solius pi
mittētis spō
sio. vt qñ p̄missio fit de aliq̄ alicui. t
illi⁹ ꝺsensus cui fit p̄missio nō extat acceptās
vl' qz erat absens. vñ pollicitatio differt a pa
cto. qz pollicitatio ē vni⁹ tm̄. pactū vo duoz
ad min⁹. Pollicitatio vo tuc trāsit i pactuz
qñ p nunciū vel līas mittit t acceptat. qz ibi
ē duoz ꝺsensus. l. pactū. ff. de polli. vñ polli/
ceri dicimur qñ nullo p̄cedēte rogamie aliq̄
p̄mittim⁹. Promittere vo ē ppie p̄cedente
rogatiōe. vñ t pollicitatio differt a nudo pa
cto. no. glo. in cle. romani. de iureiur. et Pa. i
c. cū iuramento. de homi.
¶ Utz ex pollicitatōe q̄s obligeť. R. q nō ni
si qñ pollicet ciuitati vniuersitati clero eccle/
sie vel pauperibꝫ alicui⁹ loci t cū cā. puta ad
honorē dei vel sil'em. Si vo fit alijs a p̄edi
ctis siue cū cā siue nō. vel p̄dictis sine cā non
obligat nisi ceperint aliq̄d p̄textu p̄missiōis.
ff. de polli. l. i. ℣. i. facit glo. in. c. sciunus. tij. q.
i. q̄ dicit. q ex pollicitatōe facta deo p̄t quis
ꝺueniri. facit. c. ex parte. de censibꝫ

Pollutio nocturna aliqñ ꝺtigit
ex p̄cedēte cogitatione
carnaliū. qñq̄z ex supfluitate cibi t potus. qñ
q̄z ex illusione demonū. t ꝓm q causa ē p̄ctm̄:

ita extimanda est.

1 ¶ Utr nccio impediat celebratoz vl' eucharistie sumptoz. dic vt. s. eucharistia. iij. §. xxix

2 ¶ Utr nocturna pollutio q incipit i somno. t pficit i vigilia sit pctm. R. fm. s. tho. i. iij. di. ix. q nō. qz nō reputat euigilasse quisq re cupauerit verbū aut vsum. posset tn ostingere in ipsa vigilatōe plenaria pctm. s. si pollutio placeat ppter delectationē. q qdē oplacētia si sit ex surreptiōe ē pctm veniale. Si vo sit cū oconsensu deliberatiuo. t pcipue cū appetitu futuri: sic erit pctm mortale. Si aūt placeat vt ē exoneratio nature nō credit pctm. t eodē mō dico p pdicta q appetere polluōz i somnis sine oi delectatōe ppter alleuiationē nature nō ē pctm. sz dare operā vtendo calidis vl' alio mō eēt mortale pctm. si ppt h facit. Nec' si faceret ppter gulositatē dubitādo nihilomin' dē ea. qz sic eēt veniale pctm.

3 ¶ Utr ois pollutio i vigilia sit pctm mortale. R. q nō. aliqn em ē sine pctō. sic i patietibus fluxū semis. aliqn cū pctō veniali qn pter volūtatē t ppositū puenit. ex aliq tn pcto veniali. puta cogitatōe nō mozosa. aut auditōe. pctm vo mortale semp ē qn voluntarie ꝓcuratur ex quacūq causa. aut qn puenit ex cogitatōe. locutōe vel tactu mozoso. d quo habes. s. Logitatio. §. ij.

Portio canonica. vide. s. Canonica portio.

Possessor bone fidei t male qs dicat. habes Restitutio. in lra possessoz.

Postulatō ē q dā gre petitō sup̄ioz facta d pmouendo aliquē ad plātoz ad quā d iure cōi ppt defectū aliquē vl' aliud impedimētū eligi nō pt seu pmoueri. aliter si postulet ille q pōt eligi: nihil fit. t ecōtrario fm Pa. i Rica. de postu. pla. t intellige d defectu vl' impedimēto q nō ē pctm. i eo puta q ñ hz etatē. vel ē illegitim'. vl' alteri epatui seu platōi obligat'. t hmōi Fallit i mutilato. d coz. vici. c. exposuist'. et i bigamo t irregl'ari. qz tales ihabiles nō pnt postulari. sil'r cruminosus non pōt postulari. vt in. c. i. t. ij. de postu. prela.

1 ¶ A q debet postulari. ab eo q pōt dispēsare i tali defectu vel impedimento

2 ¶ Quis pōt postulare: R. No. q q pōt eligere. c. bone. el. ij. t p totū. eo. ti. t d elec. innotuit. t debēt sic oconcludere vt papa digneť pbere assensum q talis translatio fiat

3 ¶ Quot voces requirunť: R. q ad min' due ptes oim fm Hosti. de elec. c. septū. §. si. aliter nō facit iniuriā supioz si nō admittit. d. c. bone. al's sic. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. penul. Pa. tn in. d. c. bone. el. i. tenet cū Boff. q sufficit maioz pars vocū

4 ¶ Quis effect' postulatōis: R. Pa. in. c. i. de postu. q postulat' admissa postulatōe oseq tur ius ac si fuisz elect' t confirmat'. vn ñ idiget alia confirmatōe. vt i. c. ij. de postu. Intelige qn postulat ab eo q pōt sup omi impedimēto postulari dispēsare. t hec d solēnis postulatio. fz postulatio nō solēnis h nō opat. vnlicz canōici postulēt ab abbate monachū in epm t abbas ocedat. nihilomin' optz tenuo eligat t confirmet. t i ista nō optet seruare formā. c. qz ppter. de elec. sz bñ i pma solēni. vt no. Pa. in. d. c. qz ppter. t d hac pträseo. qa hodie paz vel nihil valet. t pessime ppt ambitōez.

5 ¶ Est t postulatio idem qd aduocatio. de qua. s. Aduocare

Posthumus v. modis dr. p mo nat' post mortē pris. scdo p' testm añ mortē. vt. ff. d iusto rupto qz testō. l. ij. tercio arrogat' filius ārto p' mortē aui. q incipit nepos i sui pris ptāte eē vt posthum'. qnto nepos auo mortuo filio pre. h no. glo. C. de postu. i Rica

Prebēda appe cōsistit i fructuū pcetōe. Canonica vo i i iure alicui' q i canonicū recept' ē ad qd ius postea ptiet pbēda. t stallus i choro t loc' i capło. de h hēs d osti. cuz M. de instit. c. i. t p Inno. i. c. relatū. t. c. dilectus. de pben. t in. c. olim. de ver. sig.

1 ¶ Qui pñt hre prebēdas. vide. s. Bñficium §. xvij. t de mgris vide Magister

2 ¶ Utr valeat pmissio de pbenda vacatura? R. Inno. q nō. de pben. c. relatū. dicit tn glo. ibidē q pōt omitti canonico iā recepto

3 ¶ Utr pbenda sit quid ipūale: R. q ptim sic t ptim non

Precariū dr qd pcibꝰ petitiue dū cōceditur rādiu q diu is q ocessit patit. vt i. c. vl. e. l. i. ff. e. t c. actus gtuit' filis alijs gtuit. sz i multis differt a donatiōe q nō reuocat regl'arit. differt et a omodato. qz i omodato dr eē vsus certus t tps saltē tacite determinatū. vn si vnū istoz deficit erit precariū nō omodatū. Si em cōcessi tibi libz vt illū trāscriberes erit omodatum. qz ad certū vsū t tps tacite determinat. s. qztum omode trāscribi pt. l. iterdū. t. l. cōtinuꝰ. §. cū ita. ff. d p. ob. t ñ pt reuocari añ vsū pplet

tū. vt ī. c. i. de ꝺmo. Precariū aūt ꝑt reuocari ad placitū etiā si iteruenissz pactū ꝺ ñ reuocādo. vt ī. c. fi. e. nisi fuissz appositū ꝑ vi ā ꝺdi tōis. qz sic viciat ꝺctū. fac. c. fi. ꝺ ꝺdi. ap. z qꝺ no. Bar. ī auten. igressi. C. ꝺ sa. sā. ec. Rō ꝑm Bar. l. i ꝺmodato. ff. ꝺmo. qz ñ ē ꝺcessuz ad certū vsū. Hoc limito vez nisi vellet reuocare sine cā z cū magno dāno alteri⁹. qz obstaret sibi exceptō doli cū ñ possit negari q̄n ꝑcarium sit bñficiū: g̃ tenuiola actio. et iō ñ ꝺz q̄s adūsari in bñficio ꝺcesso. sic dicim⁹ ī mutuo ꝺcesso viatori q̄ ipz detinuit postmodū. qz eū penituit. vt no. Jo. an. ī pemio decretaliū. Itē differt. qz ī ꝑcario venit soluz dol⁹ et lata culpa. sz i ꝺmodato venit leuissima. vt ī. l. qsi tū. §. z illꝺ. ff. ꝺ ꝑcario. z. l. ꝺct⁹. ff. ꝺ iureiu. z ibi reddit rō diūsitatis. hec elicio a Ly. ī. l. ij C. ꝺmo. z Bar. ī. ꝺ. l. i ꝺmodato. z Jo. an. in c. vnico. ꝺ ꝺmo. z Pa. ī. c. fi. ꝺ ꝑca. et idē ī. ꝺ. c. vnico dicit q̄ etiā ꝑcariū ꝑt ꝺcedi ad certū vsū. z distinguet a ꝺmodato p nomē precariū puta cū dicit. ꝺcedo libz ad trāsferēdū ꝑca

¶ Quot modis soluit ꝑcariū: R. q̄ / rio noīe ꝑmo volūtate ei⁹ q̄ ꝺcessit. l. i. ff. e. scḋo mortе ei⁹ cui ꝺcessū fuerat. c. fi. e. qz ē cōcessio psonal q̄ extīguit cū psona. vt ī regla ꝑ uilegiū. ꝺ re. iu. li. vi. tercio alienatōe rei ꝑcario ꝺcesi is cui ē alienata a ꝑmo dño velit reuocare. ꝺ. c. fi. quarto finito tēpe ad qꝺ res fuerat cōcessa. l. cū precario. ff. eo.

¶ Sz nūq̄d reuocat mortе ꝺcedēt⁹: R. Pa. ī c. ꝑcariū. eo. q̄ nō. z ibi tex. Exq̄ ifert vnū notabile q̄ vbi act⁹ validitatis pēdet ex volūtate alteri⁹ ñ reuocat p illi⁹ mortē. iō qz ꝑsumit q̄s ī ea voluntate pseuerare ī q̄ q̄s decedit. c. maiores. ꝺ baptizato. z iō licet p ꝛ claustral possit reuocari ad libitū abbatis. vt ī. c. cū ad mōasteriū. ꝺ sta. mo. nō reuocat tū p mortē ipsi⁹ abbatis. intellige si ab abbate cū capl'o fuit ꝑpositꝰ. vt. §. epus. §. ix. p ꝑ facit. c. fi. ne sede va. sec⁹ si eēt ꝺcessū vsq̄ ad bñplacitū. suum. qz p mortē reuocat. c. si g̃tiose. ꝺ resc̄p li. vi. vide Bar. ī. l. si cēteslimis. ff. de ver. sig.

¶ In q̄bꝰ rebꝰ cōsistit precariū: R. q̄ ī rebus mobilibꝰ z imobilibꝰ z icorpalibꝰ. Nā fuit⁹ precario pōt cōcedi. ff. eo. l. ij. §. vlti. z. l. iij. et iiij. i. R. in re ꝓpria cōstituere nō pōt. ꝺ. l. iiij. §. itē si rē. qꝺ vez ē q̄ztū ad dominiū z ꝓp̄etatē. sz bñ q̄ztū ad vsuz possessionis seu detētionis. l. certe. §. pe. ff. eo.

Precaria femini generis pe. pro duc. z ꝑcarie ꝑm Pa. ī c. i. eo. dicit q̄ nō dz̄nt inter se. sz bñ dz̄nt a ꝑcario. qz ꝑcaria dz ꝺctꝰ ad pces alicui⁹ vl' aliq̄rū unit⁹ vsq̄ ad certū tps ꝑm q̄ ptes ꝺuenerūt. nec aū illud tps pt reuocari. vl' dz ꝑcaria ad pces aliq̄z facta ꝺnatō vsq̄ ad mortē accipientis. xij. q. ij. ꝑcarie. z in glo. ꝺ. c. i. et dicit Bar. ī aut. ingressi. C. ꝺ sa. san. ec. z ī. l. si finita. ff. ꝺ dā. ifec. qꝺ ī oīb⁹. z p oīa ꝑcaria ē eiusdē nature cū ꝺctu emphitheotico. z idēvolui t ī. l. i. C. ꝺ iure emphi. ē glo. x. q. ij. ꝑcarie. g̃ sequit naturā emphitheos. ꝑ h̄ ꝺ. tex. ī aut. ꝺ nō ali. §. lex itaq̄. vbi pz q̄ ꝺct⁹ nou⁹ inuētus a ꝓsuetudine. ex q̄ resultat idē effect⁹ q̄ resultat ex aliq̄ ꝺctu inuēto a lege cēseat eiusdē nature. Et h̄ intelligo vez vbi nō fit g̃tis sz aliq̄d soluit. differt nihilomin⁹. qz renouat ꝺ q̄nq̄nnio ī q̄nq̄nniū ñ emphi. Un nō q̄ ꝑcaria fit aliq̄ñ etiā nō g̃tis. sic q̄ñ sup solo ecclesie fit aliq̄ꝺ edificiū z soluit annuatim aliq̄d fit etiā q̄ñ aliq̄s dat alicui eccl'ie possessioz vnā. et recipit ab eccl'ia duplū aut triplū vtē dū toto tpe vite sue. et nō. in. ꝺ. c. ꝑcarie. x. q. ij. Fit etiā q̄ñ clerico vl' laico dat aliq̄ꝺ vtendū toto tpe vite sue. Aliq̄ volūt q̄ ꝑcaria z ꝑcarie in h̄ differāt. qz precaria ē solū vsq̄ ad mortē illius cui cōcedit vel etiā citra. ꝑcarie ꝛo aliq̄ñ durat post mortē. z optet q̄ de q̄nquēnio in q̄nquēniū renouet. sz precaria nō.

¶ Utz precaria possit fieri sede vacāte siue ecclesia: R. q̄ nō. x. q. ij. precarie. 1

¶ Utz cuilibet possit fieri: R. q̄ nō iconomo vel eius ꝓsanguineo. x. q. ij. hoc ius. 2

¶ Utz req̄ratur solēnitas in precaria sicut ī alienatōe rei eccl'ie: R. q̄ ī renouatiōe certū ē q̄ nō req̄ritur. vt no. abbas in. c. i. eo. z dicit q̄ prelatus solus sine ꝓsensu capl'i pōt eā facere. facit tex. in. l. pupillo z. §. i. ff. de reb⁹ eoz et qꝺ no. Bar. ī auten. h̄ ius. C. de sa. san. ec. Jncōcessione ꝛo credo q̄ req̄ratur si est talis rei vel tāti tpis q̄ alienari nō possit nisi cū debita solennitate. vt ptz ex dictis. tū qz nō potest reuocari añ tps ꝺuentū. 3

¶ Utz req̄ratur necessario q̄ renouet ꝺ quinquēnio in quinquēniū: R. q̄ sic. et cadit a iure suo post q̄nquennіū si nō renouat. vt dicit glo. in. ꝺ. c. i. et hoc vez in reb⁹ eccl'iasticis. ī laicalibꝰ ꝛo credo q̄ ꝑm ꝓsuetudinē dz renouari. qz ꝑsumitur actū qꝺ ē ꝓsuetuz. l. semp ī stipulationibꝰ. ff. de iureiu. 4

¶ Utrū habēs rē precario noīe. vel sic̄ ꝑcaria possit eaz ꝑscribere: R. glo. xvi. q. iij. c. clerici. q̄ regulariter nō pōt nisi ex magna lōgiq̄tate tpis dñs obliuiscat de possessiōe taliter q̄ nesciat vbi sita sit. qꝺ posset h̄ze locū si possidens esset in bona fide. aliter nō. 5

Preceptū ē iussio vl' impiū facie di aliq̄d vl' nō faciēdi Quō distinguit' R. dupl'r. s. p affirmatiuuz z negatiuū. Affirmatiuū stricto vocabl'o dr pceptū. z obligat p semp. s. p loco z tpe debito. sz nō ad semp. i. ad oē tps. vñ filius nō tenet semp ad honorādū pr̄z i oī tpe. qz h̄ ē impossibile. sed solū cū opportunitas occurrit. et tps requirit. Negatiuū aūt pceptū p/prie dr phibitio q̄ obligat p sp z ad sp. qz teneor semp et oī tpe nō mechari. no. h̄ Archi. i. c. si peccauerit. ij. q. i. z Pa. i. c. nouit. de iudi. z theo. i. iij. sen. di. xxxvij.

1 ¶ Quot sunt genera pceptoz legis diuīe veteris? R. q tria. Quedā sunt moralia. q̄ sunt de dictamine legis nature. vt sunt pcepta decalogi. Quedā sunt figuralia seu mystica. q̄ aliud significāt pter id qđ lr̄a sonat. Horuz alia sūt sacr̄alia. sicut illa de q̄bz rō reddi pōt q̄re ad lr̄az sic pcepta fuer̄t. vt d̄ circūcisiōe et de obs̄uatōe sabbati. Alia cerimonialia. sic illa de quibz rō reddi nō pōt. qz sic pcepta fuerūt ad lr̄az. vt illud. Nō arabis cū boue z asino. z illud. Nō facies vestē de lana et lino. et hmōi. z de istis no. in glo. i. §. his ita ñdet. vi. di. Quedā sunt iudicialia. vt illa q̄ i decisione causaz sunt determinata. vt Exo. xxi. z sunt determinatōes iusticie iter hoies seruāde. z hodie figuralia tā sacr̄alia q̄z cerimonialia nō tm̄ nō sunt seruāda. sz etiā sunt peccatū mortale post x̄pm ipsa seruātibz vt talia Precepta xo iudicialia sunt mortua. qz nō obligant. nisi ille q̄ haberet potestatē statueret obseruanda. qz tunc nō obligarēt vt iudicialia legis antique. sed vt ius canonicū vel ciuile aut municipale i q̄ pcipiunt̄ fm Sco. i iij. dist. xij. q. v. et Pa. in. c. i. de homic. facit tex. in. l. i. C. de ve. iu. enu. vbi dr. Oia meritо faciamus nr̄a. qz ex nobis ois imptās auctoritas. et. c. si aplice. de prebē. li. vi. Moralia aūt pcepta oia xpreh̄dunt̄ in. x. precepti decalogi. que ponunt̄ Exo. xx.

2 ¶ Quō ordināt̄ pcepta decalogi moralia? R. fm cōiorē modū q̄ h̄z ab Aug. sup Exo. s. vt p̄mū preceptū sit. Nō hēbis deos alienos coram me. z nō facies tibi sculptile. nec oēz silitudinē. Secōm nō assumes nomē dei tui inanū. Terciū. Memēto vt diē sabbati sanctifices. z hec ad p̄mā tabulā dicūt̄ ptinere. Primū pceptū scde tabule ē. Honora pr̄em tuū z mr̄ez tuā. Secōm nō occides. Terciuz nō mechabis. Quartū nō furtū facies. Quintuz nō loq̄ris cōtra pximū tuū falsū testioniū. Sextū nō cupisces domū pximi tui. nō seruuz nō ancillā. nō bouē. nō asinū. nec oīa q̄ illius sunt. Septimū ñ cōsiderabis vxorē ei⁹. mgr tñ in. iij. di. xxxvij. ponit. vij. p sexto.

¶ Circa p̄mū pceptū notādū q̄ tria phibent nob. Primo oēs ppphane pactōes demonū. si ue fiāt p incātatōes vboz. siue p insceptiones characteꝝ vl' imaginū. siue p īmolatiōes sacrificioꝝ. Et h̄ vl' ad ludificatōz sensuū vt faciūt hystriones. vl' ad trāsmutatōz naturaꝝ vt fecerūt magi pharaōis. vl' ad inuestigationē futuroꝝ p tingētiū seu occultorū. sic faciunt diuini. oīa phibent sb pena mortal' peti. qz in his attribuit creature qđ debet creatori et iō peccat mortal'r. Secundo hēbis deos alienos coram me Exo. xx. Et phibēt oēs falsas z superstitiosas inuētōes errorū vl' obseruātarū. Tertio tibi sculptile. Hmōi aūt errores z superstitiones precedūt aut ex īprobo animi inuestigatōis phibite. aut puerso intellectu sacre scripture. aut ex inordinato affectu carnalitatis. hūane. de q̄bz hiere. Stultus fact⁹ ē oīs hō a scientia sua. Confusus ē artifex i sculptili suo. vana sunt opa. et rūt risu digna. z i tpe visitatōis pibūt. vñ sp ē mortale pctm̄ nisi i casu. vt hēs. s. hereticū i p̄n. z i casu vt hēs. j. superstitio. §. i. Tercio phibent oēs puersas appciatōes creaturarū. cū dr. nec oēz silitudinē. Quis aūt puersa appciatio creaturarū. precedit aut ex sblimitate. aut ex cupiditate. aut ex delectatōne. Primo mō ē idolatria superbi. Secōo mō auaricia. Tercio mō luxuriosoz. vñ Hiero. qđ qs pl⁹ veneraī z amat hoc illi deꝝ ē. et iō superbi colit silitudinē celestiū. qz diligit sup oīs pferri. Cupidus xo colit silitudinē terrestriū. qz super oīa cupit ditari. Lasciuus aūt silitudinē aq̄tilū. qz sup oīa cupit delectari. z flectitur in delicijs sicut aq̄. ad Phil'. iij. quoꝝ deus venter ē. Quō autē superbia. auaricia et luxuria sunt pcta mortalia. habes in titulis suis.

4 ¶ Circa secōm pceptū no. q̄ nomen dei tripl'r assumit'. Primo ad efficiēdū. vt i sacris. sic i baptismo cū dr. Ego baptizo te de. ad p̄mittendū. vt cū qs iurat. vouet vl' p̄mittit aliqđ deo vl' sctis. Tercio ad exp̄mendū. vt cū qs loquit cū iuramēto. Sil'r multipl'r assumit' in uanū. Primo p sacri fr̄ustratoz. sicut cuz qs nō credit vt hereticus. vel gr̄az sacri deserit z hmōi. qđ sp mortale pctm̄ est. Secōo p voti fractoz. z h̄ fit tripl'r. Primo p tardatoz impletōi. Secōo p p̄tiā voluntatē seu fractōem voti. Tercio p apostasiā. et quō sit mortale. hēs. j. votū. iij. z apostasia. i p̄n. cū duobz. §.

se. Tercio assumit nomē dei inuanū p hois blasphemi locutōem. vide. s. Blasphemia. Quarto assumit iuanū i predicatōe q̄ fit vana intētōe. dē q̄ vide. s. honor. §. vij. t. j. Vana gl'ia. §. i. Quinto i oratōne q̄ ē sine vlla cordis affectōe. dē q̄ dic vt. s. Oratio. §. x. Sexto i operatōe seu opatōe. in q̄ forma sctitatis assumit tm̄ in exteriori ope nō p dēo. sz soluz pro humano fauore. dē q̄ vide Sil'atio t vana gl'ia. §. i. Septimo p iuramēti puersiōz. t hoc dupl'r. aut iurādo puerse. aut nō seruādo. dē q̄ vide Juramentū. per totū. t Periurium. p totū. Octauo per vsurpatōz adiurando q̄ nō dz. dē q̄ vide Adiuratio. §. iij.

¶ Circa terciū pceptū no. fm oūge. q̄ factuz dz sepatim ab vsu cōi ad cultū dei. pceptuz q̄ d sctificādo sabbato ē vt cor a curis superfluis sepet t diuino cultui mācipet. t h̄ ē vacare dēo. Hoc aūt fit tripl'r. Prio general'r. s. dū nos a vicijs sepam⁹. t intētiōz nraz ad sabbatuz .i. requiē eternitat⁹ hēm⁹. Secdo spāliter dū secz tpīs statutis t ad h̄ deputatis nos etiaz a licitis sepantes opib⁹ dēo oādo t meditādo vacam⁹. et h̄ ē sctificatio sabbati. Tercio spāliss̄ime. sic ē i viris pfectis p̄tēplatiuis. q̄ ab oīb⁹ mūdanis se sepant vt dēo familiarit intēdāt. p̄ma sctificatio ē nccia. scda debita. tercia pfecta. Adūtēduz ē etiā q̄ vacatio ad deū ē duplex. alia i habitu. t hec ñ recipit tapatōz tpis q̄tū ad eos q̄ sunt i charitate. qz offerūt deo i habitu totū tps vite sue. q̄tum ad fuiētes deo extiore pene hz taxationē tpis. Alia ē vacatō i actu q̄ etiā recipit taxatōez tpis. qz nō sp hō mortal' pōt deo vacare actual'r. t ex h̄ p̄z q̄d vult p̄ma clausula h⁹ precepti. s. Memēto vt die sabbi sctifices. Addit scda clausula i q̄ p̄cipit opari determinato tpe ꝺ ociositatē. cū sb dit. sex diebꝰ opabis t facies oīa opa tua. p q̄ sciendū q̄ triplex ē labor. p̄m⁹ ē debit⁹. et iste ē duplex. s. vn⁹ excludēs ociū aīe inimicū. t ad hūc tenēt oēs. qz q̄libet tenet se exercere in aliq̄ vtili. rōe cui⁹ excludat a se tēptatōis ingressū. fm illud Eccī xxxiij. Mitte illū in operatiōem ne vacet tc. Alius introducēs fructū. t iste ē triplex. vn⁹ p latoz d cura subditoz. dē q̄. i. ad Thi. v. Alius actiuoz circa spūalia. vt ē labor p̄dicatoz t presbyroz mīstrātiū spūaliū seu sacra. Alius ē ꝺtēplatiuoz. in q̄bus t si q̄escat corp⁹ a strepitu mūdi. tñ mēs inuigilat sollicitādo deo placere t alijs gr̄am impetrare. Un̄ predicto labor⁹ labozātes pñt viuere de el'yna. qz p illis a quibꝰ accipiunt vtiliter laborāt. scdus labor ē ꝺcessus. s. hoim mūdi circa occupationes tpaliū vt habeāt vñ viuāt fm statū eoꝝ t alijs subueniāt. dē q̄ ad Eph. iij. magis aūt laboret opando manib⁹ tc. Et ad hunc tenent fortes corpe. ne cogant viuere ociose d bonis q̄ debētur alijs. Tercius ē labor phibitus. s. curiositatis t cupiditatis qui extinguit spūalē quietē deo. Sequit' tercia clausula in h̄ pcepto i q̄ interdicit opatōz in sabbato cū dz. Septima aūt die sabbatū dñi dei tui ē. Nō facies i eo om̄e opus. tu et filij tui t serui tui t ancille tue. et aduena qui ē intra portas tuas. Un̄ ad lr̄az p̄cipitur vt hō vacet a corpalib⁹ opib⁹ q̄ vacatiōz ad deū impediunt in solēnitatib⁹. vt est negociatio. et hmōi opa seruilia. Scias igit' q̄ opus seruile dz a fuisse. Un̄ vt melius intelligas aduerte q̄ ē triplex seruit⁹. p̄ma ē seruit⁹ dei. et hec nō phibet. vñ glo. Nu. xxviij. dicit q̄ fabri t hmōi artifices ociātur in die sabbati. Lector aut ē diuine scripture non desistit ab opere suo. nec tñ cōtaminatur sabbatū. scda fuit⁹ ē pcti. Joh. viij. Qui facit pctm̄ seruus tc. t hec phibet intelligēdo d mortali nō d venia li. vñ peccās mortal'r facit ꝺ istud pceptū. nō tñ sortit sp̄em ex h̄ nisi moueret ad pctm̄ vt p̄uaricaret istud pceptuz. qz vt dicit phs. v. et h̄. c. iiij. Si q̄s luxurietur vt lucret auar⁹ ē si aūt vt delectetur luxuriosus ē. tñ circūstātia q̄ spāli phibitōe phibetur. Et iō duplex ē pctm̄ rōe reat⁹. fm Ale. d ales. Tercia fuit⁹ ē q̄ hō fuit hoi. vñ opa corpalia intm̄ di cunt seruilia in q̄tū ꝓpie ptinet ad fuiētes. In q̄tū aut ē sunt cōia seruis t liberis nō dicunt seruilia. t iō opus corpale ptinēs ad salutē ꝓpriā siue ꝓximi. siue ad euitādū damnū imminēs exteriozis rei nō ē ꝺ obseruātiā sabbati. vt ptz Joh. vij. et Mat. xij. t i. c. licet. t. c. ꝺquestus. de feriis. xxij. q. viij. si nulla. d ꝺse. di. i. sicut nō alij. qz hec p̄cipiuntur oīb⁹. Prouer. xxiij. Erue eos q̄ ducuntur ad mortē. Deut. xxij. Nō videbis bouē aut ouē fratris tui errantē tc. Et iō nō ptinet solum seruis sed etiā liberis. et de hoc vide vel dic vt. s. Ferie. §. ix. t sequen.

¶ Sz q̄re magis p̄cipit obseruatio sabbati q̄z alia⁹ solēnitatū? R. qz cū oīs solēnitates veteris legis sint instituite i ꝺmemoratōz alicui⁹ bñficij diuini vel p̄teriti ꝺmemorati. vl̄ futuri p̄figurati. iō magis sabbatū p̄cipit. qz bñficiū creatōis i h̄ ꝺmemorat qñ ē p̄cipuū inter p̄terita. cuz dz Exo. xx. Sex diebꝰ fecit celū tc. Sil'r bñficiū p̄figurale precipuuz et finale. s. quies mētis i deo. vl̄ in pñti p gr̄az vel i futuro p gloriā. q̄ bñficia oīa ꝺplectūt.

Nō sic aūt alie q̄ solū ꝓpter pticularia bñficia ꝓmemorātur. vt pasca ꝓpter liberationē de egypto ⁊ figurā xpi.

7 ¶ Utꝫ ꝓuenīēter sit mutatū in dñicaꝫ. R. q̄ sic. qz sabbatū figurabat q̄tē dñi i sepulcro die. vij. ⁊ requiē sctō ꝫ futurā i celo p xpi meritū i. vij. etate. et iō aduenīēte vitate debuit cessare figura. Itē debuit cessare ppt̄ exclusiōnē errozis: ne forsitan q̄s crederet q̄ obligatio ad cerimōias veteris legis mānet. sic̄ pz ō cō. di. iij. c. quenit. vñ ꝓuenīēter debuit i alium diē mutari. nec alt⁹ fuit q̄ magis ꝓueniꝫ q̄s p̄m⁹. tū ppter bñficiū creatōis celi ⁊ terre ⁊ resurrectōis xpi ⁊ mltis alijs de q̄bꝫ dz di. lxxv. q̄ die dñico. ō cō. di. iij. sabbato. ⁊. c. ie

8 ¶ Circa q̄rtū sciēdū ē q̄ ppie ⁊ p se ⁊ iuniahonorari p̄cipit in h̄ p̄cepto hō q̄ ē p̄ncipiuꝫ in esse nature sic̄ ē pz et mr̄ carnal'. ⁊ hō q̄ est p̄ncipiū in esse gr̄e ppter misteriū. sic̄ ē plat⁹ spūalis. et ꝓsistit ille honoꝛ i reuerētia ⁊ sustētatōe. vt dicit glo. ad Ephe. vi. Reuerentia ꝙo ꝓsistut i tribꝫ. s. i affectu. s. timēdo p̄is offensā ex amoꝛe. Leui. xix. Unusq̄sq̄ patrē et mr̄ez timeat. In effectu. s. obediēdo. ad eph. vi. Filij obedite parētibꝫ. i signo. s. assurgēdo ⁊ hmōi. Sustētatio ꝙo ꝓsistit i solatio ꝙvrū. i fuitio opez. ⁊ in exhibitōe nec̄arioꝝ. In isto etiā p̄cepto ſm theologos intelligit mādari q̄cq̄d ptinet ad reddendū debitū cuicūq̄s psone sicut sedarū includitur in p̄ncipali et de hoc p̄cepto vide. s. Filius. §. xxx.

9 ¶ Circa. v. p̄ceptū adūte q̄ h̄ p̄cepto explicite phibet homicidiū. Implicite ꝙo oīs motus ire. sic̄ mōstrat dñs Mat. v. In h̄ g̃ pcepto phibet oīs lesio q̄ fit i psona p̄imi. ⁊ iō peccat mortal'r q̄scūs eū occidit. trūcat. mutilat. vberat. ledit notabil'r. vl' aīm debitū ledēdi hz. nisi in casibꝫ a lege ꝓcessis. ō q̄bꝫ. s. homicidiū. i. ⁊. iij. ⁊. s. pcutere. ⁊. s. Defensio Idē dic ō incarceratōe. de q̄. s. Carcer. §. iij. phibet duellū. de q̄. s. Duellū. Itē torneamētū. de q̄. j. Torneamētū. Itē bellū. ō q̄. s. bellū. Itē Alex. de ales in. iij. pte sum. in expositiōe huiꝰ p̄cepti dicit. Nota q̄ interptatiue h̄ p̄cepto phibetur occisio spūalis qua q̄s ē alteri occasio ruine in pctō mortali ⁊ spiritualis mortis. sicut psuasio mali. ⁊ factum mīn⁹ rectū prebēs alteri occasiōz ruine. vel q̄ moꝛiat i ꝓcietia ꝓpa vt p odiū. vl' in aliena vt p detractionē. de quo dic vt. s. Detractio. scandalū. odiū. ⁊ alijs locis suis.

10 ¶ Circa. vi. p̄ceptū nō q̄ licet mechari idez sit q̄ adulterari. ⁊ sic videat solū adulteriuꝫ phiberi. tñ ſm Augꝫ. in h̄ p̄cepto phibet oīs illicit⁹ coitus ⁊ illoꝝ mēbroꝝ oīs illicit⁹ vsus. xxxij. q. iij. meretricel. Oīs aūt illicit⁹ vsus determinat̄ p. viij. dñas. s. p fornicatiōnē. de q̄. s. Fornicatio. p meretriciuꝫ q̄ fit duobꝫ modis. s. p vagā insectatōz libidinis ⁊ mulieꝝ solutaꝝ. ⁊ sic differt a fornicatōe q̄ ē cū certa ⁊ vna sola psona. Itē meretriciū ē solutaꝝ mulieꝝ venal' ⁊ public⁹ ꝓcubitus. d. c. meretrices p adulteriū. ō q̄. s. Adulteriuꝫ. p stupꝫ. vide. j. Stupꝫ. Per sacrilegū ꝓcubitū q̄ ē inordinat⁹ cōcubit⁹. i. q̄ ꝓtinētia ꝙo sacrata ledit siue violat. sacrata dico p ordinē sacꝝ aut religiōz. seu votū cōtinetie. p ipsū q̄ ē inordinat⁹ coit⁹ q̄ vinculū ꝙsanguinitatis vl' affinitatis vl' p̄nitatis violatur. Pertis modis sodomiticū q̄d ē inordinatus coitus ꝑ naturalis vsus i illū puertit q̄ ē ꝙ natura. et viij. p libidin⁹ ꝙ coitū cōiugalē. de q̄. s. Debitū. Prefataꝝ dāꝝ. vij. p me semp sunt peccatū mortale. octaua ꝙo aliqñ sic. aliqñ nō. vt. s. Debitū ptz. et. s. Luxuria.

¶ Circa. vij. p̄ceptū nota q̄ furtū dz tripl'r. s. 11
ppie. de quo. s. Furtū. in ꝑticulari. et cōiter. ⁊ sic ē
oīs illicita vsurpatio rei aliene ſm Aug. i li.
qōnū Exo. xxij. ⁊ sic ꝓhēdit rapinā. vsurā ⁊
oēm illicitā vsurpationē rez alienaꝝ. vt i. d.
c. meretrices. Interptatiue ꝙo dz oīs illicita
possessio rez. Et totū hoc phibetur in p̄fato
p̄cepto. ⁊ ideo habētes superfluā respectu sta-
tus sui et familie si nō subueniunt indigēti-
bus pro loco et tpe mortaliter peccāt. multo
magis si indigētes sunt i extrema necessita-
te. et de hoc habes. s. Elemosina. §. i. Itē cō
mittunt furtū plati qui res ecclesie dāt mere
tricibꝫ. cōsanguineis potentibꝫ nō indigēti-
bus ⁊ hmōi. Sil'r indebite seruādo. Itē cō
mittunt furtū q̄ res accipiunt ab eis q̄ alie-
nare nō p̄nt. et hmōi. De h̄ habes. s. Furtū.
rapina. vsura. restitutio ⁊c.

¶ Circa. viij. no. ſm Ale. in. iij. pte summe. ō 12
isto p̄cepto. q̄ phibet i h̄ p̄cepto oīe genus
mēdacij. q̄d ē pctm mortale. nō aūt illō q̄d ē
veniale. et hoc large. sz stricte solū mendaciū
in iudicio. prohibetur etiā falsitas aptē di-
centis ⁊ taciturnitas vitatis. Qñ aūt pecc
mortaliter q̄s mentiēdo. vide. s. Mendaci
um. vel tacendo veritatē. habes. s. Confes- 13
sio. i. §. viij. et. j. Testis. §. xxvi.

¶ Circa. ix. ⁊. x. p̄ceptū. vbi nō ſm Ale. in ex-
positiōe hoꝝ p̄ceptoꝝ q̄ tripl'r pōt cōcupiscē
tia sumi. Uno mō p appetitu vegetabili. et
tal' ꝓcupiscētia prout ē inordinata ē a fomite
mouēte. i. a corruptōe originalis culpe. Alio
mō pōt dici appetit⁹ sensibil'. ⁊ hec prout est

inordinata ē a mouēte sensualitate cū fomite
Tercio mō ꝯcupiscētia ē appetit⁹ rōnal'. ⁊ sic
ē a libero arbitrio volūtate ꝯcupiscētia. ꝑmo
mō ē i suggestiōe. scdo i delectatōe. tercio i cō
sensu. ꝑ hec g̃ ꝓcepta nō phibēt mot⁹ ꝑm⁹ et
scds ꝯcupiscentie. q̄ ꝯsistit infra limites sen
sualitatis. sed ex phibitōe hui⁹ ꝓcepti phi
betur ꝯsensus volūtatis in opus vel delecta
14 tionē. ⁊ hoc sub pena mortalis ꝑccati.
¶Utr̄ mala volūtas ⁊ opus sint duo pcā: R. ꝑm Ale. vbi. s. q̄ qñ volūtas ⁊ op⁹ exte
ri⁹ ꝯsideraī i radice. s. libidie ⁊ i tētatōe. sunt
idē pctm̄ formal'r. Intellige si sunt diūcta vt
cā et effect⁹. Si nō ꝯsideraī volūtas in seet
op⁹i se. sic sunt diuersa pcā. qz alie sunt cir
cūstātie boni debite actui exteriori q̄z volūta
ti. qz diuersificāt mod⁹. loc⁹ ⁊ tps ⁊ q̄dā alie
licet circūstātia finis sit eadez. Si g̃ vt dicit
Aug. pctm̄ ē act⁹ incidēs ex defectu boni. ali⁹
aūt defectus ē hinc alius inde. g̃ ꝑm h̄ aliud
pctm̄ intellige materialiter. Sil'r esset aliud
qñ sunt ꝑm aliud ⁊ aliud tps. ita q̄ interme
dio cadat aliq̄d aliud. qz diuerse auersiones
15 ⁊ sic formaliter diuersa ꝑccata
¶Quare magis phibetur seorsuz voluntas
et opus in mechia ⁊ furto q̄z i alijs? R. Ale.
vbi. s. qz delectatio mechie ⁊ vtilitas diuitia
rū sunt ꝓpter se appetibilia inq̄ntū habēt rō
nē delectabil' vel vtil'. et iō debēt i eis phiberi
opus et ꝯcupiscētia. Sed homicidiū ⁊ falsi
tas habēt i se horribilia. ⁊ ꝑm se ita sunt. er
16 go sufficit eorum phibitio.
¶Quare mag' phibēt i spāli auaricia ⁊ luxu
ria q̄z alia pcā mortalia? R. qz ꝓpter iprobi
tatē libidis citi⁹ ꝓgrediūt i op⁹ exteri⁹. nihi
lomin⁹ alia capitalia phibēt iplicite. Sup
bia phibet i adoratōe dei ⁊ honorificatione
ꝓximi. Inuidia et ira i prohibitōe homici
dij. Accidia i sctificatōe sabbati. Auaricia i
prohibitōe furti. Luxuria et gula et delecta
tio inordinata carnal' sibīnuicē ꝯiūcta phi
17 bent i prohibitōe mechie et adulterij.
¶Quot sūt genera ꝓceptoꝝ euāgelicoꝝ? R. ꝑm Alē. li. i. ti. xliij. q̄ quedā sunt spālia re
spectu ꝑsonaꝝ ꝑsidentiū. vt illa q̄ spālit dāt
aplis Mat. x. q̄ omitto. Quedā sunt gene
ralia respectu oīm. d̄ q̄bꝫ Matth. xix. ⁊ Luc.
xviij. q̄ sic ordināt ab euāgelista. ꝑmū prohi
bet ira cuz dicit. Audistis qz dictū ē antiq̄s.
Nō occides. ⁊ d̄ h̄ habes. s. Homicidiuz et
Ira. Secm̄ ꝑcipit reconciliationē respectu
ei⁹ quē lesim⁹. cū dr. Si offers mun⁹ tē. va
de prius reconciliari fratri tuo ve
nia petēdo et satisfaciēdo ei. vel si te lesit pro
pter qd̄ cū odis. vade: odiuz cordis signi et
opis dimittēdo. ⁊ hec duo ordināt ira scdm
lē. Terciū phibet voluntatē mechādi. ibi. q̄
viderit mulierē tē. de q̄. s. Cogitatō. Quar
tū ꝑcipit declinatoꝝ occasiōis mechie. ibi. si
oculus tuus scādalizat. Ubi nō q̄ i oculo vel
manu ꝯsideraī vicium siue actus vicios⁹. et
iste ē abscindēd⁹. ꝯsideraī etiā mēbꝝ. ⁊ istud
cū sit bonū est diligendū. Idē dicendū de q̄
cunq̄z primo. Quintū prohibet separatioꝝ cō
iugij excepta causa fornicatōis. ibi. Qui di
miserit vxorē. hec aūt tria ordināt ꝯcupiscu
bilē. Sextū cū sequētibꝫ quattuor ordināt
rōnalē. et ē illud quo dr. Dico vobis nō iu
rare oīno. de q̄ Juramentū. Septimū ꝑci
pit patiētiā respectu lesiōis corpis. ibi. si q̄s
te ꝑcussit in maxillā tē. Itē respectu ablatio
nis rez. ibi. Si voluerit tunicā tē. da ei tē.
Itē respectu angarie opez. ibi. ⁊ q̄cūq̄z anga
riauerit te tē. hec aūt intelliguñt ꝑm Aug. q̄
ad animi ꝓparationē. vt. s. nolit ꝓpter talia il
lata pacē corde p odiū amittere al'r ꝯsiliū ē
Octauū ē ꝑceptū erogatōis. ibi. oīti petenti
te tribue. de q̄ Elyna. §. i. Nonū ē ꝑceptū di
lectōis inimicoꝝ. vide. s. Diligere. §. i. Decī
mū regulat intētionē cū seqntibꝫ. et ē prohi
bitiuū obliquē intētōis. ibi. Attēdite ne iu
sticiā tē. vide Intētio. Undecimū remouet
iordinatā affectoꝝ tpaliū. ibi. nolite sollicīti
vide. s. Auaricia. Duodecimū phibz teme
rariū iudiciū. ibi. nolite iudicare. vide Judi
care. Terciūdecimū precipit debitā cautelā
ibi. attēdite a fal. ꝓ. Quartūdecimū addu
cit i auxiliū gr̄e petēde. ibi. petite. vide Ora
tio. §. r. Quintūdecimū ꝑcipit eq̄tatez legis
nature. ibi. q̄cūq̄z vultis vt faciāt vobis tē.
scz necessario. aliter ꝯsiliū ē. Sextūdecimuz
tāq̄z impletiuū imponit conatū ad dei amo
rē cū dr. intrate p angustā portā. s. charitatē.
ꝑm glo. ibidē. vide. s. Charitas.
¶Sūt ⁊ alia ꝑcepta ab eccl'a idita general'r 18
ōes ligātia q̄ sunt. ꝑmū d̄ celebratōe festoꝝ.
scdm d̄ auditōe misse. tercū d̄ ieiunio i q̄dra
gesima ⁊ alijs vigilijs. q̄rtū de ꝯfessione. q̄n
tū d̄ cōione. sextū d̄ decimis. septimū d̄ vitā
dis excōicatis. Multa sunt alia q̄ tangunt
spāles ꝑsonas. d̄ quibꝫ habet i diuersis ca
pitul'h ui⁹ summe vt facilius inueniant.

Predicare q̄s ꝑt: R. vt colligo ex Lar. i cle. duduz. d̄ sepul. ꝑmo papa pōt. xix. dist. i memoriā. ⁊ quilibet cui ipse cōmittit. d̄ offi. dele. c. fi.

Cōmissarij ꝓo eiꝰ alteri sbdelegare non pñt d.c.fi.ꝛ epi etiã i aliens dioceſibꝫ.niſi phibe ant ab epis dioceſ.xxi.di.i nouo.ꝛ q̃libꝫ di acoꝰ cui ipſi ꝯmittũt pñt i eoꝝ dioceſi.ſz ñ extra.xvi.q.vij.nullꝰ oīno. Tercio oēs plati eccl'iaſtici ſi ſunt diacones pñt ſuis ſubditis pdicare ſz nō aliꝫs niſi ab epo approbat' ſaut ꝓuilegiatis.vt de here.excōicamus.el.i.§.ſa ne clerici.q̃rto ꝑm aliꝫs q̃libet clericus.qđ li mita verꝝ vt ſit diacoꝰ ꝛ nō phibitus ſpāli ter.xix.di.ſcđm.ꝛ ibi.no.glo.ꝛ Inno.ꝛ Ho. de here.in.d.c.excōicamus.q̃nto minores ꝛ pdicatores ab eorũ platis licētiati.d.cle.du dũ. Uñ ſi pdicare volũt infra ſepta monaſte rij ipſoꝝ vel in locis aliꝫs eoꝝ licet ſint longe a domibꝫ eoꝝ.dūmodo ſint ad eorũ vſuꝫ poſ ſunt ſine aliqua licētia ꝑm Lau.ꝛ Zen.in.d. cle.dudũ. Sil'r q̃ volũt predicare in plate is ꝯmunibꝫ.nec pñt phiberi in pfatis locis. niſi hora qua plati.i.habētes iuriſditōeꝫ q̃ſi epalē.vt no.Lar.ꝛ glo.i.d.cle.dudũ.pdicāt ſolēniter.i.publice ppl'o generaliter.vel faci unt coꝝã ſe ſolēniter pdicari

1 ¶Gz nũquid vicariꝰ epi ſil'r hoc poterit? R. Lar.ibidē q̃ ſic.ſi ipſe vult p̄dicare.vt epi vi cariꝰ.ſecꝰ ſi vt alius platꝰ.vel vellet coꝝã ſe p̄ dicari facere.q̃ i hꝰ nō repſentat pſonã epi.et ſic nō tenētur ceſſare prefati fratres

2 ¶Quid ſi tal' habēs quaſi iuriſditōem epalē vellet occupare totã horã matutinalē? Rñ. Lar.vbi.§.q̃ nō pōt.ꝛ Lau.ibidē dicit q̃ de bet ptiri illa hora matutinalis.maxime ſi di cti fratres nō habēt aliã horã competētē.ar/ gu.c.mandata.de p̄ſump.

3 ¶Quid ſi volũt pdicare i plateis ꝓuatiſant eccleſijs alioꝝ? R.Lar.ibidē q̃ non pñt ſine licentia eorũ quoꝝ ſunt. ſed de eorũ licentia pñt etiã illa hora qua plati prefati predicāt excipiunt ſolũ eoꝝ loca ꝛ publice platee in q̃ bus illa hora predicare non pñt.

4 ¶Utꝝ laici poſſint pdicare? R. Pa.i.c.ſicut i vna.de here.q̃ nō.al's peccāt mortaliter.

5 ¶Utrũ tpe interdicti poſſit pdicari? R.Lar. glo.ꝛ Pa.in.d.cle.dudũ.q̃ ſic.et q̃libet ad/ mittitur.de ꝯſe.di.i.c.epꝰ nullũ.

6 ¶Gz quã ſcientiã dz hic pdicatoꝝ? R.Ale. i.iij.pte ſum.q̃ triplex ē actꝰ dcēdi.ꝓmꝰ ſim/ pliciter exhortādo.ꝛ iſte ē oim.ꝛ iſtis ſufficit ſcire mādata ꝛ credēda.ſcđs ē pdicādi.ꝛ iſte ē eoꝝ q̃ habēt ex officio.ꝛ iſtis eſt neceſſe ſcire exponere credēda ꝛ mādata.ꝑm illud.i.Pe. iij.paratꝰ oīi poſcēti reddere rōem.tercius eathedrã tenēdi.ꝛ iſtis ē neceſſe ſcire oīa q̃ ptinent ad eorũ doctrinã.

¶Quã ꝺſciētiã dz hic pdicatoꝝ? R.Ale.vbi 7
s.q̃ ſimpl'r exñs i pcto.ſiue occulto ſiue ma/
nifeſto docēs ꝛ pdicās.ſi nō ſtudeat dolere đ
pcto ſimpliciter dz ꝺtemnere.ꝛ ideo peccare
Et ego credo mortaliter ſi ē i mortali.iuxta
illud ps. Propterea deus deſtruet ꝛc.facit.l.
di.q̃d ē hoc.ꝛ c.cū exaudiero.ꝛ xxxv.diſ.c.ſe
cto die.in fi.ꝛ xl.di.multi. Tho.i.iij.tenet.
q̃ ſi doceat ſacrã ſcripturã ex officio platōis q̃
peccat mortaliter ſi ē in mortali.ſiue occulto
ſiue manifeſto.ſed ſi doceat ſicut mgr.ſic ſi eſt
pcto occulto non peccat mortaliter.facit ꝑ h
s. Correctio.i.§.iij. 8

¶Utꝝ teneat pdicatoꝝ facere que predicat? 9
R.Ale.vbi.s.q̃ ſic.quicq̃d aſſerit faciendus
de neccitate ſalutis.nō aūt quod predicat fa/
ciendū de pfectione religionis.

¶Quid ſi predicet ꝓpter honorē? vide.s.ho 10
nor.§.vij.

¶Predicatores ſacris lr̄is ſemp debēt inſi/ 11
ſtere ne tūc querāt diſcere cū ex officio alios
debēt docere.xxxvi.diſ.§.ecce.ꝓpterea noie
doctoꝝ veniūt predicatores ꝛ prelati.glo.in
c.vnico.de ſum.tri.lib.vi.

¶Circa q̃ docēda debēt inſiſtere? R.q̃ circa ꝑ/
mo credēda.ſic articulos fidei.ſecđo faciēda
ꝛ ſeruāda.ſic p̄cepta.tercio fugiēda.ſic pcta.
q̃rto timēda ſic mors eterna.q̃nto appetēda
ſic gl'ia.ꝛ vt pdicatio eorũ fructificet.etiã ꝑ/
us debēt orare.vt dicit glo. Deñ.xxiij.

Preces an inducāt ſimoniã. vide ſimonia.v.§.iij.

Precedētia determinat ſeq̃n tia.xxxij.q.vij.

Precioſuꝫ eſt omne raꝝ.xciij. diſt.legimus.

Precipitatiõ ē vitāda.l.di. ponderet. Eſt aūt p̄cipitatiõ q̃n q̃s ptrāſit q̃ diby regl'e di/ uie vl' hūane rōis p ipetū volūtatis vl' paſſi onis ferē i p̄cipitiū.ꝛ ſi hꝰ facit ꝺtēnēs ꝛ repu diās diuina documenta erit pctm mortale. Sil'r q̃n licz nō ꝺtēnat diuia documēta.tñ ē cū detrimēto eoꝝ q̃ ſunt ꝺ neccitate ſalutis.ſic etiã erit pctm mortale.vl' circūſtātia q̃ repit i oi pcto mortali.vñ dz.iniq̃tas oīa p̄cipitat al's erit veniale pctm.ꝛ q̃ luxuria marie ab ſoꝛbet rōez.ideo p̄cipitatio potuit ei' filia.

Predia vrbana vl' ruſtica q̃ vi/ cunt.vide Seruit'.iſpu.

Predo dr q̄dupl'r. primo q̄ iniuste alios p̄dat. sic q̄ spoliat via/tores. t iste ē excōicatus. xxiij. q. iij. si q̄s rapinas. cū duob. c. se. scdo dr q̄ tollit a pso nis vltra stipēdia sibi taxata. xxiij. q. i. milita re. t tales sūt raptores. t sic p̄do ꝯtinet sb ra ptore sic spēs sb genere. xiij. q. v. ñ sane. ī fi. et sic dr puniri pena raptor. tercio fm Soff. et host. dr plat⁹ q̄ vt furtiū ipedat legato vl' alij pl⁹ exigit a sbditis q̄s soluat. d imu. ec. q. ple rigz. q. to dr p̄do fm Jo. inde q̄ iurgiū alie nū reputat p̄dā suā. aut officiat' indebite pe/cuniā accipiēs. l. oēs. C. ad. l. iul'. repe.

¶ Quo p̄cepto phibetur p̄da: R. furti nomi/ne. xxij. q. iij. meretrices

¶ Cui debet dari preda in bello acquisita: R. de iure principi. xxij. q. v. dicat. Sed tu dic latus vt. s. Bellum. in p̄n.

Prefatio nulla dr dici in missa nisi illa de qua in. c. me minimus. de cōse. dist. ij. t in. c. sanctor. in fi. viij. di. vide. s. Missa. §. xxx.

Prelatus large dr ois habēs cu rā aiar fm Jnno. ī. c. firmiter. d sū. tri. t ī. c. qm̄. vt li. nō ꝯte. stricte do dicūt solū habētes iurisditō ex. vt p̄bat ī c. decernim⁹. d iudi. iūcta glo. ī cle. dudū. d se pul. vbi ponit plat⁹ t rector sepatiz. do. Lar. ī cle. i. d elec. cū glo. ibidē. t Lauī. dic q̄ noie plati cōprēdit q̄libet admīstrator habēs ppe tuū officiū. etiā si sit tal' q̄ ad nutuz supiorus possit amoueri. all'. de sup. ne. p. c. ī. ad fi. xvi q. i. d p̄sentiū. addit Pau. ibidē q̄cunqz noie cēseat. de ſ. sig. q̄nis cle. i. d rescp. t qd ibi nō. t ex glo. p̄fata dicit Lar. obtinuisse q̄ minister t custos minor t pūcial' p̄dicator sunt plati t q̄ p̄nt eē p̄curatores. qz cle. i. d pcu. loq̄tur d religioso nō plato. t q̄ etiaz p̄nt eē delegati pape. vt. s. Delegatus. §. iij.

¶ Utrz ois plat⁹ sit iudex ordiari⁹: R. glo. ī. c. ij. d iudi. q̄ sic

¶ Utrz negligētia plati sit p̄ctm: R. glo. ī. c. ea q̄. d off. arch. q̄ sic t mor tale q̄n ē i omissione necessariorz ad suū offi/ciū. vt visitatois correctōnis t hmōi. et fm Dosti. et Bef. in. d. c. ea q̄. tenent nō solū de dolo et lata sed etiā de leui culpa de dāno ec/clesiasticaz rez. g fortius animaz

¶ Utrz plat⁹ teneat oīa agere cuz ꝯsilio capl'i suis: R. Pa. ī. c. nouit. d his q̄ fi. a pla. q̄ negocia mioza p̄ot sine ꝯsilio. vt no. doc. ī. d. c. no/uit. t Jnno. ī. c. fi. d ma. t obe. t. l. ij. C. d iu/ra. calū. nā rectores ex officio iūcto explicāt hec mioza. vt ī. d. l. ij. facit. c. edoceri. d rescp.

Negocia ꝯo ardua cā rōnabili exīte quā bō nus vir arbitrabit pt sine ꝯsilio capl'i. al's ñ

¶ Utrz teneatur dicere culpā suā sbdito qñ 4
excessit in corrigendo: R. c. qñ. lxxxvi. dist. q nō. intelligē nisi a ppōsito hoc faceret. vt. s. Correctio. ī. §. ij.

¶ Utrz platio sit appētēda: R. q nō. nec vsi/dia fugienda. xvi. q. i. nos aūt. viij. q. i. olim. t trib. c. se. xl. di. multi. vñ appētēs eā effici/tur indignus. i. q. i. p̄cipatus. t peccat mor taliter si deliberate appetit vt p̄sit. Vide. s. Ambitio. et. s. Epūs. §. ij.

¶ Utrū plat⁹ possit fugere. vide. s. Epūs. § 6

¶ De q̄b⁹ spāliter sunt interrogādi p /xxiij. 7
latī: R. s. Interrogatōes circa plātos

Prescriptio est quoddā ius ex tpe ꝯgruens auctē legū vim capiēs pena negligētib⁹ infe rēs t utilib⁹ finē imponēs. t sil'r diffinit vsu/capio. et aliq̄n vnū ꝯprehēdit reliquū. sz p/prie differūt. qz vsucapio ē in reb⁹ mobilib⁹ t se mouentib⁹. p̄scp̄tio ꝯo ī immobilib⁹ t iu ribus incorpalib⁹. vt insti. de vsuca. t lō. tē. p. ī. R. Jurisp̄n ꝯsultus ita diffinit. Usucapio ē acq̄sitio dominij p ꝯtinuationē possessiōis tpis spacio lege diffiniti. in. l. ij. ff. de vsuca. h̄ Pa. no. in Rica extra eo. ti.

¶ Que req̄runt ī p̄scp̄tōe fm ius canōicū et ꝯscientiā: R. q̄ q̄ttuor. p̄mū bona fides. s. q̄ 1
is q̄ possidet rē quā possidet credat eē suā. vl' credat tradentē eē dñm. vl' hz̄e ius distrahē di. licet ī facto erret. ff. de ver. sig. l. bone fidei. Hoc limito verz ī p̄scp̄tōe vbi req̄rit aliquis act⁹ positiuus. sec⁹ vbi nullū factū req̄rit. vt in p̄scp̄tōe libertatis ꝺ seruitutē rusticā. qz licet sciā me tibi debere seruitutē eūdi. tñ ego pos/sum p̄scribere libertatē. ex q̄ ego nihil facio qđ sit p̄ctm. hoc tenet Bar. ī. l. seq̄tur. §. si viaz. ff. de vsuca. et Pa. ī. c. fi. de p̄scp̄. Idē dic de p̄scp̄tōe actōis p̄sonalis mere penal'. vt ī rapina respectu quadrupli q̄ ē vsqz ad ānū post annū simpli. insti. de vi bo. rap. i p̄n. vt j. §. xlij. et idē dic de similib⁹

¶ Bz q̄d si erret ī iure: R. q nō p̄scribet. l. 2
ij. §. si a pupillo. ff. p empto. t. l. nūq̄z. la. ij. ff. d vsuca. secus si errabat ī facto. ar. l. qđ vul/go. ff. p empto. t ppterea dicit Jnno. ī. c. si di ligēti. eo. q̄ possides h̄ ius nō p̄sumitur bo/ne fidei. nisi sit possessio lōgi tpis. vel p̄babi lib⁹ rōib⁹ fuerit acq̄sita. facit. c. cū eccl'ia sute rina. d cā poss. t ppri. Ex q̄ ptz q̄ si ius ī q̄ errauit erat dubiū q̄ error excusaret ī p̄scribē do. et facit tex. ī. c. cū dilectus. et ibi Pa. de

ꝯsue.qđ no. Itē tenet Do.i.c.cura.đ iurepa, ꝙ error mixtus.ſ.iuris et facti nō tollit bonā fidē.dat exemplū i bonatōe facta vxori q̄ vir nō ē effectus paupior q̄z mulier credit valere q̄z vſucapiet.l.ſi vir vxori.ff.de dona.Barto. tñ in.l.ſi fur.ff.de vſuca.& in.l.ſed & ſi.§.ſcire ff.de pe.here.& refert Pa.in.c.grauis.đ reſti. ſpo.diſtinguit & bñ.q̄ quedā ſunt iura q̄ p/ hibēt aliquos actus.& faciēs ꝓtra etiā ex er/ rore:nō p̄ſumit i bona fide.& ſic intellige glo. i.đ.l.ſi fur.q̄ dicit q̄ error iuris impedit vſu/ capionē.qđ etiā limito niſi eſſet tale ius ob/ ſcurꝫ & dubiū. Quedā ſunt iura nō phibētia ſed actui nō aſſiſtētia.vtputa teſtm nō ſolē ne nō approbat a iurevt valeat.& circa talia errās nō p̄ſumit i mala fide.đ.§.ſcire.

3 ¶Quid de illo q̄ tpe p̄ſcp̄tōis habuit ꝓſcien tiā leſaz.poſtea incipit hꝫe nō leſaz: R. Pa.i c.fi.eo.cū đo.Anto.q̄ ſi ex legitimu cā habu it leſaz interrupta ē p̄ſcp̄tio.& ſic icipiet p̄ſcri ptio poſtq̄z ꝓſciētiā leſaz reformauit p legiti ma indicia.ar.eoꝝ q̄ no.i.c.de q̄rta.eo.& i.đ. c.cura. Si ꝙo fuit leſa ex leui iudicio quā tñ reformauit ex alijs legitimis iudicijs.ſic nō fuit interrupta. Pa.tñ inclinat q̄ oīno interrū pat & incipiat p̄ſcp̄tio đ nouo tpe reformatio nis.ſz ꝙioꝝ ē p ma opi.niſi ꝓſciētia ſe firmaſ/ ſet.q̄uis ex leui iudicio q̄ res erat aliena.

4 ¶Utꝫ dubitās an res ſit ſua vl̄ ne.& hñs iu ſtā cāz dubitādi p̄ſcribat: R.Fm.đ.Anto.i.đ. c.fi.q̄ nō.qz iura req̄rūt nedū q̄ nō ſit i mala fide.ſed q̄ ſit i bona fide.& iō licz nō ſit i ma/ la fide nō ē tñ i bona.qđ tñ limita niſi dubi/ tatio eēt mōētanea & vacillās. ſic nō ē he/ reticꝰ q̄ dubitat.ſz nō ſixe et deliberate.c.i.de here.qz ſic nō ꝓduret. Et hec opi.i foro aie ē verioꝝ q̄ ad vſucapionez rei.ſed reſpectu fru/ ctuū lucrādoꝝ ſufficit malā fidē abeſſe.et q̄/ tuis Pa.& cōis opi.et glo.i.đ.c.fi. teneant q̄ dubitatio etiā firma nō impedit p̄ſcp̄tiōz eā quo ad rē.facit p ipſis.l.q̄ ſcit.§.bone fi/ dei.ff.de vſufru.ſed hꝫ vez quo ad foꝝ ꝓtētio ſum tene.nō quo ad ꝓſcientiā.

5 ¶Sedm qđ req̄ritur i p̄ſcp̄tōe ē iuſtꝰ titulꝰ. c.ſi diligēti.extra eo.et đr hic titulꝰ cā poſſi/ dēdi.vt donatō.vēditō & hmōi. Exigit ꝙ cā vera nō legitima fm Bof. vñ titulꝰ errone⁹ p̄ſtat cām p̄ſcribendi.ff.p ſocio.l.fi. Et ꝓpte/ rea dicit glo.i.đ.c.ſi diligēti.q̄ p tāto đr ti/ tulꝰ iuſtꝰ.qz dat cāz p̄ſcribēdi.licz i ꝟitate nō ſit iuſtꝰ.qz tūc nō eēt p̄ſcp̄tio necaria. Et iō minus iuſtꝰ titulus dat cām p̄ſcribēdi ſi mō adſit bona fides vt credat titulū ſufficere et eē iuſtū.& hꝫ vez q̄ req̄rit titulus q̄ñ aliqs in re cōi poſſidere nō p̄t.vt laicꝰ decimas. Ideo req̄rit titulus.al's ē ſemp i mala fide. Ubi res p̄ſt de iure cōi poſſideri.ſic nō req̄rit titulus. Et q̄ nō req̄rat titulus:tenēt cōiter doc.ſed Pa.in.đ.c.de quarta.eo.limitat ve rū. Primo q̄ñ p̄ſcp̄tio nō ē ꝓtra ius cōe.p.c. i.eo.ti.lib.vi.facit.l.quēadmodū.C.đ agri. cē.& co. Secđo q̄ñ nō ē i vſufructu p̄ſcriben/ do.q̄z licet ſit ius incorpale.l.i.in fi.ff.ad.l. fal.& quedā ſeruitus i rebus alienis.l.i.ff.de vſufru.tñ req̄rit titulꝰ i eo p̄ſcribēdo.al's nō. p̄ſcriberet ſpacio.x.vel.xx.annoꝝ.vt ꝓbat in l.fi.C.de p̄ſcri.lon.tem.vñ dicit glo.in.l.cor ruptionē.C.de vſufru.q̄ etiā vſufructꝰ conſti tit in re mobili.tñ actio p̄ſonal' ad ipſam nō tollitur triennio.& idē videt dicēdū i acq̄ſiti one. Dico tñ q̄ fructus q̄ capiunt ex agro ali eno bona fide vſucapiunt triennio.ter.ēnō. in.l.ſequitur.§.fructus.ff.de vſuca.& ibi per Bar.qz ibi nō agitur de p̄ſcribendo iure. Et ideo cū dicit q̄ tenet reſtituere fructus extan tes.i.c.grauis.de reſti.ſpo. Intellige niſi poſ ſeſſor p triennīū & bona fide poſſideret. Ter/ cio limitat q̄ñ nō agit de ſeruitute p quā p̄ſo na obligatur vel aſtringit ad aliqđ ſeruitū. qz cū ſit quid graue neceſſario req̄ritur in ta/ li iure p̄ſcribendo titulus.& ſic p̄t intelligi.l. cū de in rē verſo.ff.de vſuf.& no.Dy.i regula poſſeſſor.de reg.iuſ.lib.vi.

6 ¶Tercio qđ req̄ritur ē cōtinuatio poſſeſſio/ nis q̄ res ſit poſſeſſa ꝓtinue vſq̄z i finē p̄ſcri ptōis ſine interruptōe.c.illud.extra eo.de re iuſ.regula ſine poſſeſſione.lib.vi. Et q̄ poſ/ ſideat vt ꝓpriū.qz q̄ alieno nolie poſſidet vt coloni.& q̄ precario & hmōi.nō ꝓprie poſſidet ſed hi quoꝝ nolie poſſidet.c.cū veniſſent.de reſti.ſpo.& in glo.c.clerici.xvi.q.iij. Si tñ in terrupta poſſeſſione q̄ñ poſſeſſor recupat ē bone fidei:ſic p̄ſcriberet ea interruptōe nō ob ſtāte.l.fi.C.de p̄ſcrip.xxx.an.

7 ¶Utꝫ poſſeſſio ciuilis.i.q̄ ſit talis p̄ſona q̄ poſſit legitīe de iure cōi poſſidere neceſſario req̄ratur ad p̄ſcp̄tionē: R.q̄ ad vſumfructū p̄ſcribendū nō.ſed ſufficit naturalis ſeu cor/ poralis poſſeſſio.l.fi.ff.đ acqui.poſ.no.Pa. in.c.ad audientiā.eo.ti. In aliꝫ aūt vbi p/ ſcp̄tio inducit ad acquiſitionē rei vel iuris. tūc requirit ciuil' poſſeſſio.& ſic intellige tex. & glo.in.c.cām.eo.ti.& ideo natural' nō ſuffi/ cit.de quo plene p Dy.i regl'a ſine poſſeſſiōe. lib.vi. Ubi ꝙo p̄ſcp̄tio inducit ad extinguē dū ſolūmō ius alteri⁹ et ad defensionē cōtra ius alteri ꝓ gruēs.tūc tali defendēti nō ē ne/ ceſſaria vera poſſeſſio vel q̄ſi.al's ſequeret q̄

nō pscribērent actōes psonales ꝺ id qꝺ hz i l.ij.C.de ꝺsti.pecu.t in.l.sicut.C.de p.xxx.an. qz nemo vere eā possidet nisi is cui vere competit.vt no.Inno.in.c.i lris.de restit.spo. hec ē notabilis distinctio Lal.in.c. cū nō liceat. eo.Aduerte hic q possidēs bona fide et vendens sub ꝺditione nō interrumpit possessionē. Uñ si deficiēte ꝺditōe vēditio resoluat̄ p ora tempa cuz posteriorib⁹ ꝺtinuare poterit fm Pa.in.c.illud aūt.eo.ti.

¶Utz possessio longissimi tpis de cui⁹ initio nō ē memoria habeat vim titulī.R.fm Jo. an.i.c.ij.de pben.li.vi.q sic.qñ capacitas data tur i exercēte.al's nō.vñ laicus qz tūcunqz exercuerit actū spūalē vl'alicui⁹ ordinis nunqz tñ pt illū pscribere.Et nō q fama pbet usitaz cāz credēdi.vt nō.i.c.inq̄sitōi.de sen.ex.et.c. cū ꝺtingat.de resc̄p.t p Bar.i.l.ij.C.si ser.vl' li.et in.l.cellus.ff.de vsuca.Et si fama erat q res fuit legata vl'q tale fiebat p p̄uilegiū pape qꝺ fuit pditū tpe guerre et hmōi. sic curret pscptio.vt nō.in.l.qꝺ vulgo.ff.p empto. qz sic facit titulū sicut i illo cui⁹ pcurator diceret se emisse t sic credebat

¶Quartū qꝺ req̄ritur ē q res non sit viciosa vt possit pscribi.t ꝺz viciosa si sit furtiua aut vi possessa.vt in.ti.de vsuca.§.qꝺ aūt.Et ſb/ dit tex.q nec vllus alius q̄uis ab eis bona fide emerit vl' ex alia cā accepit vsucapiēdi ius habet.Et aduerte q i re mobili oportet iust⁹ titul⁹ intercueniat a p̄ncipio.aliter nunqz pscribit.qz sine titulo ꝺ voluntatē dñi ꝺtractans furtū ꝺmittit.t sic furtiua ē.secus ē i re mobili.qz q̄uis mala fides fuerit i p̄mo. pōt tñ p alios pscribi ex eoz bona fide.Et tō nūqz res mobil' in ꝺsciētia pōt teneri q̄tūcunqz p longū tps sit possessa et bona fide:nisi q̄ habuit cā a p̄ncipio habuerit cū titulo.ꝓpterea dicit tex.in.d.§.qꝺ autē.Uñ in rebꝫ mobilibꝫ nō facile pcedit:vt bone fidei possessori vsucapio ꝺpetat.Qꝺ no.qz sepe venit in pctica. Limita tñ fm q.j.dico.§.xlviij.

¶Quero vtz oēs alie res q̄ non sunt viciose possint pscribi:R.q regulariter ois res.omnius.ois actio pscribi pōt.c.ad aures.eo.ti.sz hz multas exceptōes.qz sunt multa q̄ pscribi nō p̄nt.vt.j.§.xij.cū se.

¶Sz q req̄runt ad pscribendū iura seu seruitutes q̄ habēt cām ꝺtinuā vel q̄si:R.q requirunt.v.Primus bona fides.s.q vsus fuerit eo ano.q vsus fuerit iure suo.t q potuerit eti am aduersario ꝺdicente.sec⁹ si cā amicicie.qz nūqz pscribet.l.fi.t ibi nō.ff.quēad.ser.amit. z le.q iure familiaritatis.ff.ꝺ acq.pos.Scōz tps debitū.vt.j.patebit.Terciū q vsus fuerit sciēte adūsario.l.ij.C.ꝺ serui.t ibi glo.et doc.t etiā patiēte.l.q̄tiēs.la.ij.ff.ꝺ fur.qz scientia et patiētia i iuribꝫ icorpalibꝫ adūsarij ꝺstituit q̄si possessiōz.t iō sine ipsa nō posset pscribi nisi sit tps lōgissimū.s.xxx.annoz vl' xl.an.fm Pau.ꝺ castro i.l.ij.C.ꝺ serui.Itez nisi habuisset pscribēs titulū ab alio q̄ ea vt dñs illi⁹ fundi ꝺcessit.qz sic ignorante dño p̄t pscribi.vt no.Ly.petz tenere i.l.ij.p dicta.Qꝺ no.p limitatiōe illi⁹ q i corpalibꝫ nō ē dare q̄si possessionē sine sciētia t patientia aduersarij.qz pauci aduertūt.vt i pascuis aq̄ductꝫ iurisditionibꝫ piscādi.Et nō fm Inno.q istud tps icipit currere ex q̄ qs cepit illo vti nō vi.nec clā nec p̄cario sciēte illo cui fit p̄iudiciū t nō ꝺdicēte.Quartū in negatiuis.puta alti⁹ nō tollēdi req̄rit phibitō.no. glo.i.l.q lumibꝫ.ff.ꝺ ser.vz.p.et phibitio ꝺz esse ex pte ptēdētis fruitutē.Quītū q sit dñs fundi cui⁹ seruitus ē acquirēda.qꝺ no.

¶Que sunt q̄ prescribi nō p̄nt:R.xvi.p̄mo ꝺ petā de iure canonico t i foro alē.imo diuturnitas auget.c.cū hz̄et.ꝺ eo q̄ ꝺu.quā pol. p adul.t.c.nō satis.t.c.cū in eccl'ie.de simo. De iure ciuili ẋo si petm̄ ē momentaneū tūc lapsus tpis alleuiat pnam.i.l.si diuturno tēpe.ff.de pe.et qñqz ex toto tollit. Uñ cōiter doc.t seq̄tur Pa.i.c.cū hz̄et.dicūt q adūsus qꝺ libet crimē regulariter pcedit p̄scriptio.x. an.vt post lapsuz ās nequeat accusari.t i.l. adulter.ff.de adul.ꝺz q post q̄nquēniū nō potest ās accusare adulteriū nisi in duobꝫ casibus.vide glo.ꝺ.l.adulter

¶Scꝺo ꝺcta obedientiā.visitationē t pcurationē que debetur rōne visitationis.c.cum nō liceat.eo.cū similibus

¶Tercio ecclesie.loca religiosa necnō ius decime p̄mittie vl'oblatōnis.t oīa alia iura spiritualia nō p̄nt p̄scribi a laicis.qz illa possidere non p̄nt.vt in.c.cām.eo.etiā si mille anni trāsierūt.vt.s.dixi fm Jo.an.i.c.ij.de pben. libꝫ.vi.Ab eis aūt a quibꝫ possideri p̄nt bene p̄scribunt.vt in.c.ad aures.eo.

¶Quarto annexa spūalibꝫ vt iuspa.sil'r pscribi nō p̄nt a laicis.dicit tñ Pa.in.ꝺ.c.ad aures.q papa posset ꝺcedere p̄uilegiū laicis vt possiderēt spūalia aliqua.qz pōt dare eis ptātē excōicādi.et sic tūc prescribere posset q possidere p̄nt.Limita istud ad laicos seculares.qz laici ꝺuersi licet nō debeāt.tñ p̄nt tractare spūalia cū clericis t pscribere.vide tex. iuncta glo.in.c.ex eo.de elec.libꝫ.vi.

¶Quinto nō pōt p̄scribi lumen vl'qꝺ ad/

T

heret limitibꝫ ep̄atuū puiciarꝫ vl̄ parochia/
rū. xvi. q. iij. licet inter. de paroch. sup eo. rōne
termi ꝯfundant puinciarꝫ vel parochiarꝫ

17 ¶ Sexto liber hō p seruo possessus nō pōt p
scribi. xvi. q. iij. §. potest

18 ¶ Septio publice fūctiōes agrorꝫ. i. pēsiōes
n̄ p̄nt a colono p̄scribi nec fundꝰ quē colit. d.
§. pōt. C. de p̄scp. xxx. vl̄. xl. an. l. male agitur

19 ¶ Octauo via publica nō pōt p̄scribi ex non
vsu ppl'i. l. viā. ff. de via publica

20 ¶ Nono aq̄ductꝰ ad publicū vsuꝫ ciuitatiſ ꝛ
alia iura ciuitatis ad publicū vsuꝫ destinata
p̄scribi nō p̄nt. C. d̄ aq̄ductu. l. diligēter.

21 ¶ Decimo reseruata p̄ncipi i signū subiectio
nis. vt tributū ꝛ sil'ia p̄scribi nō p̄nt. vt. l. cō
perit serenitas nr̄a. C. de p̄scp. xxx. an. facit
qd̄ nō. in. c. cū nō liceat. eo.

22 ¶ Undecimo res quā lex vl̄ canō alien ari p
hibuit nō p̄scribit. sic tñ distingue fm Pa. i
d. c. cū nō liceat. q aut lex p̄hibet alienatōez
qz eiꝰ rei nō ē ꝯmertiū. nec pt possessio h̄i vt
i rebꝫ sacris. ꝛ sic ñ valet p̄scp̄tio. aut p̄hibet
alienatōz simpl'r fauoze ipsiꝰ rei. Exēplū i fū
do dotali. ꝛ sic p̄scp̄tio nō pt inchoari. l. si fū/
dū. ff. d̄ fun. dota. glo. ꝛ Bart. i. l. ij. C. de vsu/
ca. p emptoze. Hz si erat ichoata añq̄z talis
eēt dotal' fundꝰ ꝛ hmōi. sup q̄ se fundat ius.
tūc nō ip̄edit vsucapio. tex. ē i. d. l. si fundū.
Idē dicēdū qñ res quenit ad psonā p̄uilegi
atā ꝯ quā nō posset p̄scribi. vt no. Jo. an. in
c. vnico. de iurepa. lib. vi. Aut lex p̄hibet alie
natiōz nō simpl'r. sed sine certa solennitate.
vt i rebꝫ minorꝫ ꝛ eccl'ie. tūc data bona fide.
ꝛ exclusō erroze iurꝭ p̄cedit p̄scp̄tō si hz comi
tātia alia. puta emi a mioze quē credebā ma
iorē vel rē a p̄lato. sed putabā capl'm ꝯsensiſ
se ꝛ hmōi. Secꝰ si errabā i iure credēs q̄ pla/
tus sine capl'o posset. vl̄ minor sine decreto. ꝛ
sic intellige glo. i. c. ij. de his q̄ fi. a pla. et tex.
ūcta glo. i. c. i. de re. ec. nō alie. li. vi.

23 ¶ Quid si ē p̄hibita alienatio p defūctū: R.
idē dicēdū sic d̄ p̄hibita a lege. ſ. q̄ vsucapio
nō pōt. tex. ē i. d. l. ij. ꝛ ibi glo. ꝛ Bart. Et hec
intellige qñ p̄dicta p̄hibitio fit ex cā p testa
torē. sine cā em̄ nō valet. vt legit ꝛ nō. in. l. fi
lius. §. diu. ff. de le. i. ꝛ ibi p Bar. plene

24 ¶ Utr sil'r sit dicēdū qñ res p pactū p̄hibi/
ta ē alienari. puta cū res ē obligata ꝛ obligāſ
apposuit pactū vt illa res interim nō aliene
tur ꝛ impedit dominꝫ trāslatio. vt i. l. si credi
torꝫ. §. vl̄. ff. de distra. pignorꝫ. R. q̄ sic. qz ñ cur
rit p̄scp̄tio. vt no. Barto. in. l. vbi lex. ff. de
vsuca. Pa. tñ in. d. c. cū nō liceat. tenet q̄ cur
rat p̄scriptio. ꝛ credo verius si alius a p̄di/
ctis ꝯtrahentibus p̄scribat

¶ Duodecimo res q̄ tenet p̄cario noīe. qz nō 25
ipse sed dñs possidet. l. certe. §. is q̄ rogauit.
ff. d̄ p̄cario. Idē de colono eadē rōne. l. male
agit. C. de p̄scp. xxx. an. Idē de eo q̄ possidet
noīe alieno. ea. rōne. c. cuz venissent. de resti.
spol'. Idē d̄ pignoze qd̄ nō pōt p̄scribi a cre/
ditoze ꝛ vsufructuario. qz cēsent i mala fide.
Dicit tñ Pa. i. d. c. cū nō liceat. licz colonꝰ et
tenēs p̄cario noīe. ꝛ q̄ possidet alieno noīe
nō possint ipsi p̄scribere tales res. tñ si colo/
nus vēdit alteri. ꝛ q̄ emit bona fide p̄scribit.
ſz dñs petit restitutōez i integz. si ignorauit
ex clausula generali. l. i. ff. ex q̄. ca. ma. fm spe.
eo. ti. ꝛ placet p ea q̄. j. dicā. licet Bar. i. l. cuz
solus. ff. de vsuca. aliter sentiat

¶ Terciodecio res empta a p̄digo vl̄ luxuri 26
oso aut lusore alienāte. Distiguit tñ Pa. i. c.
si diligēti. eo. q aut talibꝫ ē interdicta admi
stratio. et sic nō valet ꝯractꝰ. nec inferꝫ vsu/
capiēdi ꝯditio. vt. l. q̄ fundū. §. q̄ sciens ff. p
empto. aut nō ē interdicta administratō bono
rū. ꝛ tunc aut ignorabat q̄ i malū vsuꝫ vole/
bat ꝯsumere. ꝛ sic pōt vsucape. qz est bona fi
dei. vt i. l. si q̄s cū sciret. ff. p emptoze. Si ꝯ
ferebat q̄ i malū vsum volebat expendere p/
ciū. sic nō valet vsucape. vt in. d. l. si q̄s cū sci
ret. ꝛ est tex. nō. in. l. si ꝯ nō remunerādi cā.
§. si adolescēs. luxuriosus mandat tibi vt p
meretrice fideiubeas. idēq̄z tu sciēs mādatū
suscepis nō habebis mādati actionē. qd̄ sile
ē quasi p̄dituro pecuniā sciēs crediderꝭ. Hz
ꝛ si vlterius directe mandauerim tibi vt me
retrici pecuniā credas nō obligabiſ mādati
q̄si aduersus bone fidei mandatū sit hic tex.
ff. mādati. nec ob. l. affectōnis. ff. d̄ bona. q̄a
ego intelligo añ factū nō valere i ista lege. va
leret post factū fornicatōis. soluēdo hāc dici
sionē posuit Bar. in. d. l. si q̄s cū sciret. ꝛ fm
hāc limitarē ego. l. fi. ff. de alea. vbi valet cō/
tractus vēditōis factꝰ alteri a collusore. s. ve
rū qd̄ nō putabat p̄ciū i ludo velle ꝯsumere
al's tal' emptor nō poterit p̄scribere. Mlto
minꝰ valet ꝯractꝰ factus i ludo cū collusore
vñ nec tenet venditio. nec tenetur emptor d̄
victōe cū simul relinquāt. l. fi. §. i. ff. q. re. ac.
nō da. Et p consequēs cū sit in mala fide. ꝛ
contractus sit p̄hibitus a iure nō potest p/
scribere. quod no. bñ.

¶ Quartodecio res ignorātis nō pōt p̄scribi. 27
ita tenet Jo. Pe. d̄ pusio tractatu de canōica
portiōe epi. c. ij. allegat. l. cū sep. ff. de edi. edic.
cū ꝯcor. i glo. ibidē. Uñ cōcludit q̄ qñ quis
ignorat habitu ꝛ actu ius sibi ꝯpetere. puta

qz ignorat legatū sibi factū. exq̄ resultat sibi ius agēdi. z sic nō currit p̄scp̄tio. Itē qñ ꝗs ignorat actu sed nō habitu. sic etiā nō currit puta collator scit se hz eius ꝓferēdi bñficiuz. sed ignorat factū. exq̄ resultat sibi ius agēdi scz actū vacatōis. z sic nō currit p̄scriptio. c. qz diuersitatē. de ꝓcess. p̄ben. c. lras. de sup. ne. pre. Pa. ꝙ i. d. c. vigilāti. dicit q ꝓtra ignorantē z absentē currit p̄scp̄tio: nisi ignorans vl absens possideat cuiusl. qz tūc nō currit p̄scp̄tio. vt in. l. male agit. C. de p̄scp̄. xl. an. Et q infert q si me absente aut ignorāte ingredi tur ꝗs possessiōz meā n ō incipit tūc p̄scp̄tio. licet fuerit ingressus bona fide. qz p hunc ingressum nō pdo possessionē. vt in. l. si id qd. ff. de acq̄. pos. sed anteq̄z incipiat p̄scribere op ter p̄us pdā possessionē. puta qz sciēs aliū ingressuz suspicer me posse repelli. vt i. d. l. si id qd. z ab eo tpe incipit currere p̄scriptio z nō prius. vt no. Dy. i regula sine possessione. li. vi. z sentit glo. z aptius Bar. in. l. i. C. de ser. fu. Addit tñ q vbi ignorās nō possidet. licet currat p̄scp̄tio. tñ si ignorātia fuit ex iusta cā vel probabil q tūc subuenit. ar. c. cū illoz d sen. ex. z hec subuētio erit q restituet i integrū. vt voluit Barto. in. l. i. §. si qs aūt. ff. de actu itinereq̄z p̄. facit glo. in. l. i. C. d pa. po. z ter. optimꝰ i. l. antepenul. ff. d acq̄. here. sz magis mihi placet opi. Pe. Ubi tñ ignorantia nō est crassa vel supina. Incorpalia ꝙo non p̄nt quasi possideri: nisi sciēte eo qui possidet prius. Et data eius ignorantia nō p̄nt prescribi. l. ij. C. de serui. z aqua. no. Jnno. in. c. bone. el. ij. de postu. prela.

28 ¶Quintodecio res excōicati. vt dicit Pa. i c. i. eo. qz cū sit impeditꝰ a lege nō dz ꝺ cū curre re p̄scp̄tio. l. fi. in fi. C. de anna. excep. Qd limito vez i eo q̄ nō ē in mora petēde absoluti onis. Secꝰ si cēt in mora. qz tūc impedimen 29 tū orit ex culpa sua. z ideo curreret

¶Sextodecio res furtiue vel vi possesse. nec etiā ea q̄ ex ipsis nascunt. vt insti. de vsuca. § 30 furtiue. de quo dic vt. j. §. pluū

¶Que sunt tpa i q̄bꝫ p̄scriptio nō currit sed dormit. R. Pa. i. c. ex trāsmissa. eo. q. ix. tpa. Primū tps hostilitatis. z vbi ius nō reddi tur. sz h̄ limitat Jnno. i. d. c. qñ ꝓpter guer rā. z hmōi actor agere voluit sz nō potuit. qz nō erat q̄ ius redderet. l. sz si p pretorē. §. si fe rie. ff. ex q. ca. ma. et ꝓpter h̄ dicit Bar. i. l. de etate. ff. ad trebel. q citatus tpe pestis habet iustā cām nō cōparēdi. allegat. c. ad suppli cationē. de renū. facit glo. in. c. si ꝙo. de iureiu rā. Et ideo dicit idē Bart. i. l. naturaliter. ff. de vsuca. q tpe pestilentie nō currit p̄scriptio. vbi quis fugit ex tali timore. aut certe erit iu sta cā petēdi restitutionē i integz ex clausula generali. z idē dic de oīi alia iusta cā q̄ impedit ne quis rē suā petat. l. qd quidē. ff. ex q. cau. ma. Sedm tps ē qñ ecclia nullū habet platū seu habet inutilē ad agēdū. vt puta qz est excōicatus. suspēsus vel captiuus. c. qz diuersitatē. de ꝓcess. preben. xvi. q. iij. c. i. de elec. qz diligentia. Aut est dilapidator aut male alienās platus. vt i. c. si sacerdotes. xvi. q. iij z qd nō. in. c. i. de i inte. resti. lib. vi. Nā toto tpe plati male alienātis nō currit. Tercium tps qñ ꝗs d iure impedit agere sicut filiusfa. vt. l. i. in fi. C. de anna. excep. et i vxore viuēte marito respectu rez totaliū. l. in rebꝫ. C. d iu. do. Itē in pupillo durāte etate pupillari. l. si cut. vltra mediū. C. de p̄scp̄. xxx. an. Quar tū tps ē scilīatis quo ad ecclesiā romanaz. vt in. c. cū nobis. eo. ti. Quintū tps ꝺditōis qz res sub ꝺditiōe nō p̄scribit. l. cū notissi mi. §. sed illud. C. de p̄scp̄. xxx. an. qz nulla currit mora. Sextū tps feriaz repentinaz. qz p̄caueri nō p̄nt. vt dz in. d. §. si ferie. Qui dā tñ dicūt q currit. sed indulget restitutio. Septimū tps absentie reipublice cā. Limi tat tñ Jnno. istud cū p̄cedēti qñ p̄scp̄tio fu it ꝺpleta tpe feriaz. aut absentie vl paz post secus si post magnū tps. qz tūc nō dat restitutio. facit. l. ab hostibus. §. sed qd simpliciter. ff. ex qui. ca. ma. z satis placet. licet alij te neāt indistincte nō currere. Octauū tēpus ē furie vel prodigalitatis: fm Jo. an. in addi. ad Spe. e. ti. Nonū ē iacētis hereditatis. z nō stat p heredē quin eā capiat. sed alicꝰ mō est impeditus fm Pa. in. c. de quarta. de p̄scrip. sed dō. Anto. ibidē tenet q currit. sz restituetur ex generali clausula

¶Sed q̄ro an i p̄fatis casibꝫ ita dormiat et 31
impediat p̄scp̄tio q nō sit opꝰ petere restitutōz: R. diuersa fuit opi. legistaz. i. l. senatꝰ. ff. d offi. p̄si. z canonistaz in. c. ex transmissa. eo. sed mihi placet opi. Jnnocē. q impedit ipo iure. nec ē necessariū petere restitutōez nisi solū in tpe absentie z feriaz pōt dici cū sili rōne tps pdigalitatis etiā. z sic illa tpa sub ducunt de medio p̄scp̄tōis. rō sua quare non currit ē. qz p̄scp̄tio ē odiosa. vt ptz ex eo qd legit z nō. i c. vigilāti. eo. g̃ nō est laxanda.

¶Quantū tempus requirit in p̄scriptōe: R. 32
q diuersimode fm q a diuersis z ꝓtra diuer sa fit p̄scriptio

¶Contra ecclesiā romanā non currit minoz q̄z cētenaria. intelligē i his q̄ spectāt p̄ncipa/

liter nō secundario ad ipsam. fm glo. in. c. ad audientiā. eo. Uñ dic q generaliter oia q̄ immediate ptinēt ad dispositōz papē gaudēt priuilegio. vt ē ecclesia lateranēsis. z res ipsius z exemptio ꝺtra quā nō currit minoz prescptio q̄z cētenaria. Ita tenet Jo. an. i regula scienti. li. vi. in mercu. z qđ no. Pa. i cle. frequēs. de excess. pla. z Pa. i. d. c. i. ad audiētiā. Fallit hoc in casu. c. ij. §. i. eo. li. vi. vbi catholici pscribūt contra ecclesiā romanā ꝺna hereticoz qui ignorabant in vita q essent hereticī. si p. xl. annos ꝺna fide ea possederunt. nec in isto casu poterit romana ecclesia petere restitutionē. vt in. d. c. ij. patet. vbi phibet oēm molestiā post pscriptionē

34 ¶Contra ecclesiā inferiorē a romana. siue fiat pscptio a priuata vel ab alia eccl'ia. si ē in imobilibꝫ vl' iuribꝫ habētibꝫ ꝺtinuā cām. sic requirit q̄dragenaria annoz pscptio. vt i. c. de quarta. eo. z i. c. i. eo. li. vi. nec requirit titulus i hac q̄dragenaria pscriptōe. sz sufficit ꝺna fides. nisi sit ꝺtra ius ꝺmune. q sic requiritur titulus ver9 vel putatiue verus. c. si diligenti. eo. ti. Si ꝙo ē i mobilibꝫ. sic fm Pa. in. c. cū dilecta. de ꝺcr. vti. vel inuti. nō habet locū vsucapio triēnalis ꝺtra ecclesiā romanā. sz ꝺtra alias ecclesias credo q habeat locū nisi in rebꝫ q alienari non p̄nt sine debita solēnitate. de quibꝫ. s. Alienatio. §. v. et q̄tuoz. §. sequē. Et q pscribat habes in autē. qs actōes. posita. xvi. q. iij. §. fi.

35 ¶Quid si laicus hz rē ꝺmunē cū eccl'ia z indiuisibilez? R. Pa. in. d. c. de quarta. q reqrit quadragenaria pscriptio ꝓpter eccl'iam. ar. l. si ꝺmunē. ff. qucad. ser. amit. Jo. an. i. c. vni co. de iurepa. in nouel. dicit. q vbi ius eccl'ie pōt remanere illesum pscriptio ꝺmunis ꝺtra laicū sufficere. qđ nō. in. c. ad audientiā. eo. z. xvi. q. iij. nolumus

36 ¶Sed nūquid requirit q̄dragenaria in re q deuenit ad ecclesiā q cuz esset laici incepit ab aliquo pscribi? R. Pa. i. d. c. ō quarta. cōioz z verioz opi. ē q nō. sed p ꝓterito vtet ꝓuilegio ꝓuati. z p futuro tpe ꝓuilegio suo. ar. in l. fiscus. la. i. ff. de iure fisci. z ió si ꝺtra priuatū psentē cucurrerūt. v. anni anteq̄z venirent ad ecclesiā sufficient postea. xx. posteq̄z venit ad ecclesiā. Et idē dic in silibus priuilegiatz facit auten. si quis. C. de prescrip. lon. tēpo. z sic in isto casu mutat prescriptionē

37 ¶Utr pscriptōes iudiciales currant contra ecclesiā? R. Pa. in. c. fi. de in integ. resti. q sic. vt sunt q post decendiū nō appellet. z hmōi sed restituitur sicut z minoz iure speciali. vt i d. c. fi. z l. i. C. si sepius in inte. resti. fue. po. z ibi sequitur Bar. 38

¶Utr res pīmoniales clericoz̄ gaudeant isto ꝓuilegio q̄dragenario? R. q nō sed pscribunt cōi spacio sicut alie laicoz. tenet glo. in c. possessiōes. xvi. q. iij. z i. c. q̄z. ō celi. li. vi z Spe. i ti. de resti. i inte. tenet q nō pōt restitutionē petere si fuit lesus in talibꝫ ꝺnis. sicut facit in lesione in rebꝫ ecclesie. et iura que dicūt q ꝺna cl'icoz gaudēt eodē priuilegio sicut ꝺna ecclesie dicit q intelligunt que ad defensionē. allegat. c. ecclesiaz seruos. xij. q. ij. facit quod dicit Pe. z abbas in. c. cū sit. ō fo. compe. q. l. raptores prefatoz ꝺnoz non ꝺueniunt coram iudice ecclesiastico. q priuilegiū nō debet extendi nisi in casibꝫ iure expssis. z idē ꝺcludit ꝺ. Anto. nisi sit eadē omino rō cū expressis a iure. qđ nota.

¶Quid de legatz ad pias cās? R. q solūmō 39
hēbit locū pscriptio. xl. annoz. fm glo. no. i aut. ō ec. ti. §. p tpalibꝫ. z i. c. fi. xvi. q. iij.

¶Contra hospitalia z alia pia loca requirit 40
xl. annoz sicut contra ecclesiā. vt est tex. no. i l. oia priuilegia. C. de epi. z cle. no. Jo. an. in c. ij. de resti. in inte. lib. vi.

¶Cōtra principē distinguit Pa. i. c. cū nob. 41
eo. ti. sic. aut sunt ꝺna reseruata principi i signū singularis priuilegij vel ꝺminij. vt legitimare spurios. creare notarios. exigere vectigalia z pedagia z hmōi. z sic reqrit scientia principis z tm tps ō cui9 initio mēoria hoim nō existat. vt ē tex. i. c. sup q̄busdā. ō q. ij. z p Bar. i. l. cūctos pplos. C. ō sū. trī. et. l. si publican9. ff. ō publi. z. l. i. ff. de aq̄ plu. ar. Aut sunt ꝺna piter possedibilia. z si ista sunt principi icorpata reqrit spaciū. xl. an. vt i. d. l. cōperit serenitas nra. et sic pcedit glo. i. §. fisci. isti. ō vsuca. Si ꝙo nō sūt icorpata sz dūtaxat delata tāq̄z vacātia seu ex cā publicata. z tūc i ꝺnis delatis ꝓpter vectigal nō solutū sufficit tps. v. annoz. vt. l. ij. C. ō aposta. In alijs ꝙo si pcessit denūciatio sufficit tps. iij annoz. vt. l. intra. iij. ff. ō diuer. z tē. pscrip. Si ꝙo denūciatio nō interuenit. z sic si habuit ꝺnā fidē tm̄ requirit tps. xx. annoz. l. i oīibꝫ. ff. ō diuer. z tē. pscri. Si aūt vltra ꝺnā fidē habuit titulū sic sufficit tps. x. annoz sic loquit. l. q̄uis. ff. ō vsuca. z no. Bar. i. d. l. i oībꝫ. Cōtra q̄scūq̄z alios a pdictis distinguo. Aut sum9 i actoibꝫ psonalibꝫ. z sic reqrit spaciū. xxx. annoz. Qđ limitat Pa. i. c. in cā. de cā pos. z ppri. vez qñ ocurrit iola patientia. sec9 si cū patiētia iteruenisset aliud. vt tex. i. l. pcula. ff. de pba. vbi ex tacituritate

re lōgi tpis pūsumit dimissū fideicōmissū re/
butū: si sepi⁹ de aliis habita rōe nō sit habita
ō fideicōmisso mētio. Aut sum⁹ i rebꝰ imobi
libꝰ. ꝛ sic si possidet cū titlō requritur spaciū .x.
annoꝝ iter pūtes ɔtinue. ꝛ p .xx. inter absen
tes. ꝛ l. fi. C. ō pscri. lon. tē. Si ꝙ ptim fuit
pūs ptiz absens duplicabitur tps absentie
solū. aut. ꝙ si qs qbusdā. C. de pscri. lō. tē. sine
titulo p .xxx. annos cū bona fide ꝛ relīs pre
scribitur. vt i. c. sctōz. eo. ti. xvi. q. iij. §. pt. ꝛ. l.
si qs emptōis. C. de pscri. xxx. an. Aut sum⁹ i
fuitutibꝰ. ꝛ tūc si hñt cāz ɔtinuā vl qsi regu
lariter pscribitur lōgo tpe. s. x. annoꝝ inter pū
tes. ꝛ. xx. iter absentes sic imobilia. ter. ē in. l.
fi. C. de pscri. lō. tē. ꝛ i. l. ij. C. de fui. et ibi glo.
ꝛ doc. hñ no. Si ꝙ seruit⁹ hz eām dīscōtinuā
tūc reglariter nō pscribitur. vt ē ter. i. d. l. ser
uitutes. ꝛ ibi p doc. Fallit pmo qñ qs vsus ē
tāto tpe cuⁱ⁹ ɔtrū mēoria nō exīstit. l. hꝫ ture.
§. ductꝰ aq̄. ff. de aqua q̄ti. ex estiua. no. glo. et
doc. i. d. l. fuitutes. ꝛ tps cētū annoꝝ ē tps de
cuⁱ⁹ initio nō extat memoria. vt tenet do. an
to. i. c. veniēs. ō testi. ꝛ Lar. i. c. si diligēti. de
pscri. Itē scdo qñ habuit titulū ɔcessionis a
dño. qz pscribet i. x. annis iter pūtes. ꝛ. xx. in
ter absentes. ita no. glo. i. d. l. fuitutes. Silr
ꝛ tercio pscribitur qñ habuit vez titulū a ter
cio. qz p. x. inter pūtes. ꝛ. xx. inter absentes. p
ter. l. fi. in fi. ff. de pscri. lō. tem. fm Pau. de cā
stro i. d. l. seruitutes. Aduerte ꝙ ē dīa inter p
scribēdo rusticanā ꝛ vrbanā fuitutē. qz rusti
canā pditur p nō vsuz. sz vrbana nō nisi alⁱ⁹
sil vsu capiat libertatē. puta habeo fenestras
qs licz obstruā nō pdo ius. sz si aliⁱ⁹ p idē tē
pus altⁱ⁹ eleuauit muz suū. sic amitto. hec p/
bātur i. l. hec aūt iura. ff. ō ser. vr. p. Quid āt
sit fuitⁱ⁹ vrbana ꝛ rusticana. vide Seruitⁱ⁹. i
pn. Et nō ꝙ tūc fuitⁱ⁹ dr hīe cāz ɔtinuā vl p
petuā qñ ē i vsu actualr. ꝛ potētialr. vt seruꝰ
tus aq̄ducⁱ⁹ ꝛ seruitⁱ⁹ altrius nō tollēdi ꝛ sil es
Rō qz licet a pncipio req̄ratur factū hois. ñ
tñ semp. qz postq̄z aq̄ ē deriuata in cānale fa
cto nature ɔtinuaī. ꝛ p seipsaz sp fluit. ꝛ i fui
tute tigni inīūcti vl oneris ferēdi. qō postq̄z
semel ē immissū ɔtinuatur. Aliq̄n ꝙ dr hīe
cām qsī ɔtinuā vel qsi ppetuā: qñ ppetuo seu
ɔtinuo potētialiter sz nō actualiter ē in vsu. vt
ē seruitus stillicidij vel ductⁱ⁹ aq̄ ex celo cadē
tis. Rō qz licz ñ semp exerceaī actu. tñ apta
nata semp exerceri sine facto hois. qz cū plu
it stillicidiū ē semp aptū recipe aquā sine fa/
cto hois postq̄z stillicidiū ē. Aliq̄n seruitⁱ⁹ dr
hīe cām discōtinuā qñ nō ē semp i vsu actu
aliter nec potētialr. sz necessario req̄rit factū
hois qō nō pōt eē ɔtinuū. vt ē seruitⁱ⁹ itineꝛ
vie ꝛ sil iū. hoc no. p glo. ꝛ doc. i. l. fuitutes. la
ij. ff. de fui. ꝛ i. l. forame. ff. ō ser. vr. p. Ad duer
te hꝫ qz i seruitute q̄ amittiī p nō vsū si hz so
lū interualla dieꝝ vel noctiū tm vel breuio
ris spaciī. pscribiī p. x. annos inter pūtes. et
xx. inter absentes. Si aūt habeat interualla
annoꝝ vl mēsiū req̄ritur tps duplicatū q̄ ad
pūtes vicz. xx. annoꝝ. sed q̄ ad absentes aliq̄
tenēt sil r. s. ꝙ. xl. Hz credo ꝙ nō duplicaī hz
Jo. glo. i. l. fi. C. de seruī. quē sequūtur cōiter
glo. Accur. Bar. ꝛ Bal. ꝛ doc. ibidē. ꝛ Inno.
in. d. c. de q̄rta. qz p vltima opi. h posita q̄ est
sua iuxta glo. no. i. l. q̄ filiū. §. sabinus. ff. ad
treb. vbi dr ꝙ vltima opi. i dubio ē tenenda.
Itē. d. duplicatio nō hz locū i pscp tiōe. xxx.
vel. xl. annoꝝ. nec i pstatione anīua. vt vult
glo. i. l. cū notissimi. §. fi. C. de pscri. xxx. an. et
dr hīe in tnualla dierū vel noctiū qñ alternis
diebꝰ vl die seu nocte mihi licet ꝛ tibi altero
die rē. Tps ꝙ annoꝝ vel mēsiū qñ de q̄nq̄n
nio in q̄nq̄nniū vel de anno q̄libet vna die vl
pluribꝰ licet ducere aquā. Aut sum⁹ i seruitu
te q̄ detur a re psone. vt vsusfructⁱ⁹. vsus. iu
risditio ꝛ hmōi. q̄ licet requirāt factū homis
tñ nō dicunt hīe cāz discōtinuā. qz aio possi
deri pōt q̄ ɔtinuus ē. licet actⁱ⁹ hois sit discō/
tinuⁱ⁹. nō sic in seruitute q̄ a re rei debet cū res
ad quā nō habeat. Iste fuitutes ḡ q̄ debent a re
psone lōgo tpe pscribūtur cū titulo tm vero.
qz hz sil titudinē cū dño qō lōgo tpe nō pre/
scribiī sine titulo. vt ē casus in. l. vl. in fi. C. ō
pscri. lō. tē. Et intellige de titulo habito a nō
dño. qz si a dño nō oportet pscribere. Aut su
mus in fuitute psonali q̄ psone a psona debe
tur. ꝛ sic pscribiī aliq̄n q̄nq̄nnio. qñ. s. pōt tpe
mortis gessit se p libero nō i fuga nec latitās
sz in bona fide. sic post q̄nq̄nniū elapsuz i q̄ nō
ē passus filiⁱ⁹ ɔtrouersiaz stat⁹ efficiī liber. no.
Pa. in. c. licet. de ɔiu. ser. In psona ꝙ ppria
req̄ritur tps. xx. annoꝝ cū bona fide. nec req̄/
ritur titul⁹ fauore libtatis. vt in. l. ij. C. de pre
scri. lō. tē. alⁱ⁹ seruitⁱ⁹ dis psonalⁱ cū sit ɔtinua
ppter animū q̄ nō pōt esse in fuitute reali si/
ne titulo req̄rit tps lōgissimū. s. xxx. annoꝝ.
vt no. Ly. in. l. q̄ C. de seruī. ꝛ aq̄. cū titulo ve
ro p. x. inter pūtes rē. Aut sum⁹ in debitis le
gatis aut stipulatōnibꝰ. ꝛ sic fm Bar. i. l. cū
notissimi. C. de pscri. xxx. an. si obligatio sit ō
pūti licz exactio sit dilata in diē. sic cū testa/
tor legat cētū alicui. ita ꝙ tradāt sibi. x. omi
anno solū. sic vnica pscp tōe tolleī. ꝛ p spaciū
illud q̄ alie res. ar. l. senatⁱ⁹. §. fi. ff. de bona. cū
moz. et. c. de q̄rta. e. ti. vbi vnica pscp tōe qua/

dragenaria tollit q̃rta debita ep̃o q̃ cõiter solui omi anno. qz obligatõ ẽ de pñti orta. licz exactio sit dilata. Si vo obligatio sit in die. vt i legato simplr facto vt annuatim det ali/q̃d. qz tot sunt legata q̃t annue pstatones. d. l. fenat⁹. i fi. z sic nõ currit pscp̃tio nisi a die ex/tãtis obligatõis. z sic optet tot sint pscp̃tio/nes q̃t legata. Hz adũte q si heres testator⁹ scit se teneri vt cõiter psumit. vt nõ. i. l. q̃ ro/me. §. duo frẽs. ff. de ẏ. ob. nullo tpe pt pscri/bere ẽm Pe. d peru. tractatu de canõica pcri one epi. qz hz malã fidẽ. Idẽ dic d q̃cũq; de/bitore. vt no. Ange. i. l. q̃ seq̃tur. §. si viã. ff. de vsuca. z dicit q hz cõiter tenet ꝺ Bar. etiaz si statuto caueat vt pscriberet. z hz seq̃tur Jo. an. i. c. ij. de excep. li. vi. Do. in. c. p tuas. de dona. z Lar. i. c. vigilãti. eo. ti. et ẽ glo. nõ. i aut. vt eccl̃ia romana cẽtũ an. ha. pze. q̃ dicit q tale statutũ eẽt iniquũ plidũ. z seq̃tur Bal. i. c. si q̃s p. xxx. si d feu. fue. cõtro. vbi dicit q pscri/bes sciẽter debitũ sp poterit denũciari. sec⁹ eẽt si ignorabat pbabilr. sic pscriberet etiaz q̃ ad ꝺsciẽtiã. vt voluit Jnno. i. c. cura. d iurepa. z i. c. qz plenq;. de imu. ec. Pa. tñ i. c. fi. de pscp̃. distinguit. q aut debitor nõ tenebat offerre; ita q cessãdo a solutõe nõ fuit i culpa. z sic p scribet. qz nõ ẽ i mala fide. eo q potuit cogita re qd voluit donare vl relaxare. z qñ tenet of ferre: vide tnũ tex. cũ glo. in. l. itẽ illa. ff. d cõ sti. pec. z plen⁹ p Bar. z me. s. Obligatio. §. viij. Si aũt tenebat offerre: sicñ pscribet. q̃a ẽ i mala fide. aut sum⁹ i actoibꝫ z exceptoibꝫ z cũ varie sint vario mõ pscribũt. puta excep tio d nõ nũerata pecunia post biẽniũ nõ pt opponi. l. in octibꝫ. C. de nõ nu. pec. repetitio debitor in alea nõ prescribit nisi p. l. annos. vt in. l. aleaz ludos. ff. d aleato. z hmõi. q̃ mlt̃ re sunt. q̃ fm Pa. in. c. cũ cã. de emp. z vẽ. eti/am currũt ꝺ eccl̃iaz fm spaciũ decretũ a iure ciuili a quo sunt inuẽte. nec expectatur spaci/um. xl. annor. Aduerte etiã fm Bar. in. l. si ab hostibus. C. in q̃b ca. i inte. re. nõ ẽ ne. q actiões p̃prie rei psecutorie sunt ppetue nisi tenẽt ꝺ ius ciuile. puta redibitoria. q̃a datur ꝺ tractũ validũ de iure ciuili. ideo finit an/no. Secus si ꝺ octuz inualidũ de iure ciuili. qz sic ẽ ppetua. qd no. Jtẽ distigue. qz si actõ ẽ data in penã solũ: sic prescribit etiã sciẽte de bitore etiã i ꝺsciẽtia. qz i penalibꝫ nõ tenet in ꝺsciẽtia. xij. q. ij. fraternitas. i glo. Si vo da ta nõ ẽ in penã sz in satisfactõez lesi. vt actio q̃nto minoris z hmõi. sic data sciẽtia debito ris nõ pscribit i ꝺsciẽtia q̃n teneat satisfacere leso. xiij. q. vi. si res. Aut sum⁹ i rebꝫ mobili/bus. z sic currit vsucapio. z q̃d requirit: vide vsucapio. §. ij. et. iij. Aduerte tñ q ꝺ minor nõ currit vsucapio. vt nõ. in. l. fi. C. in quib⁹ ca. resti. in inte. nõ est ne.

¶ Sed q̃d dicem⁹ d fũdo totali q̃ iã incepat pscribi an q̃z daret i totũ. R. q pscp̃tio nihilo min⁹ curret. licet nõ potuerit inchoari postq̃z ẽ fact⁹ totaliter. secus erit d pupillo alteri succe/dẽtiꝺ quẽ nõ currit pscp̃tio durãte pupillari etate. licz antea fuissz incepta. sz differt vsq̃ post pupillarẽ etatẽ. l. fi. C. de an. prescrip.

¶ Utz successor singularis inualoris prescri/bat p. x. annos inter pntes z. xx. inter absen/tes: R. Pa. in. c. nihil. eo. ti. q nõ. q̃tũcunq; habeat bonã fidẽ ppter viciũ reale qd seq̃tur quẽlibet possessorẽ. l. vicia. C. de acq. poss. sed optet currat spaciũ. xxx. vl. xl. annor. z sic bñ pscribit etiã in rebꝫ inuasis. vt nõ in sti. d vsu/ca. §. furtiue. Successor vo vniuersal nõ p/scribit de iure ciuili si defunct⁹ habuit malã fi dẽ etiã sine violẽtia. qz cesset eadẽ psona cũ de functo. in aut. de iure cur. a mo. psti. Dy. tñ in regula possessor. z glo. in regula q̃ in ius. lib. vi. z glo. in. c. de q̃rta. eo. ti. z alia glo. i. c. tua de iurepa. tenet. q de eq̃tate canõica siẽ bone fidei possessor. et in psonã sua incboat pscri/ptiõez prescribet. Hz Pa. post do. Anto. in. c. si diligẽti. tenẽt q nõ prescribit. z melius. qz cũ nõ habeamus ius canonicũ z traius ciui le expssum in hoc: nõ debemus ab eo recedere z iura que allegãt loquũtur de singulari suc/cessore nõ de vniuersali. Aduerte tñ hic q li/cet mala fides defuncti noceat heredi. nõ tñ nocet emptori ab herede fm Bart. in. l. post pluribus. in fi. ff. de vsuca. z do. Fran. de are/tio. in. d. c. si diligenti

¶ Utz diu soluẽs indebitũ teneat postea co gnoscẽs indebitũ: R. q nõ q̃tũcunq; tps defu/erit. sed pot desistere a solutõe de cetero. l. liti bus. C. de agri. cẽ. z co. li. xi. c. puenit. de cen/si. xvi. q. iij. qz clerici. ẽ glo. x. q. iij. et. q. ij.

¶ Quo interrũpitur prescp̃tiõ: R. q duobus modis. s. naturaliter: sicut qñ defecit vnus de subst̃ialibꝫ prescriptionis. vt si pdit possessi onẽ et hmõi. Similiter vo pdit diuersimode de quo ad forũ ꝺtentiosum. de q vide Pa. in. c. illud aũt. eo. ti. sed q ad ꝺsciẽtiã qualitercũq; q̃s ꝺstituatur in mala fide añ ꝺpletã pre/scriptionẽ vel vsucapionẽ quocũq; hoc fiat semp interrũpitur. et hoc tene

¶ Utz tutus prescp̃tiõe teneat in foro aie re stituere rẽ prescriptã cũ cognoscit rẽ fuisse ali enã? R. Pa. in. c. vigilãti. eo. ti. q nõ. ex mul tis rõnibꝫ. Sed melioz est quã ponit in. c. fi.

45

46

47

e.ti.qz qđ iure possidet iuste possidet. et si iuste bñ.ḡ nō alienū sed suū.ḡ nō peccat nō restituēdo.xiij.q.iij.quid dicā.z hanc opi.tenet glo.in.d.c.vigilāti. Jo.Uincen.Tācre. Boff. Yo.Jo.an.in regula possessor.li.vi.ī mercurial.et Jnno.in.c.fi.eo.ti. Hugo ī.c. si virgo.xxxiij.q.ij. Jo.Sco.in.iij.dist.xv do.Anto.in.d.c.vigilāti.dicit se disputasse ḡ quo ad foz aīe teneā. Rō.qz cā pscribēdi nō e oino sufficiēs quo ad equitatē Quo ad foz ptētiosum dicit nō teneri.Alij aūt indistincte tenēt ḡ teneā. Gz ego teneo opi.pa. ḡ nō teneat:nisi forte ita eēt scrupulosus ḡ nō posset deponere oscientiā ḡn teneat.qz sic teneretur.xi.q.iij.cui ē illata. Nec obstat rō dñi Anto.de prescpt̄o ē ei ḡ nō potest imputari de negligētia.qz habet remediū petendo restitutionē ex clausula generali.quā si petet in oscientia erit restituēdus. si ro nō petet nō tenebitur restituere.p nō.p Jnnoc.in c.qz plerigz.de immu.eccle. Jtez qz prescpt̄io de iure canonico nō solū est in odiū negligentis.sed etiā ppter bonū et equuz.xvi.q.iij.§. pōt. Uñ sicut dicit Bal.in.c.si quis p.xxx. si de feu.cōtrouer.fuc.ḡ statutū laicoz dene/gās audientiā in foro secl'ari ppter equū seu bonū publicū valet in oscientia. nec habz locū denūciatio in iudicio ecclesiastico. puta si statuto cauetur ḡ nō soluēs gabellā iustam nō audiatur. vel instrm qđ nō reputur registratū in li.cōis psumit fallū. Idē dicit bar. in extrauaganti.ad reprimendū .in ꝑ.denū/ciationē.de veleiano z macedoniano ḡ ñ valet denūciatio in foro ecclesiastico.qz dat eis maxima eqtate naturali.sic a fortiori nō habebit locū in prescriptōe q̄ tā a iure ciuili q̄z canonico ppter bonū publicū est inuēta z cū maxima equitate.z ideo verissimā crede etiam in oscientia opi.Pa.z sequentiū eū

48 ¶Gz q̄ro qđ remediū poterit hz̄e ille ꝯ quē e opleta psc̄ptio.z cui nulla pōt imputari negligētia:. R.ḡ si aliq̄ legitimo impedimento fuit detētus cōiter tenēt doc.ḡ petere poterit restitutōz ī integz vsqz ad q̄ttuor ānos seqntes q̄ incipiūt a die sciētie post cessatōz impedimēti legitimi. Rō.qz istud q̄driennū nō currit ignorāti.vt in.c.i.de resti. ī inte.li.vi. i ꝑ.si q̄s negligēter omiserit. Ignorās em nō negligit.vt pbat in.c.ij.iūcto.c.qz diuersita tē.de ocess.plē. Et hāc opi.tenet Jo.de lig. post Zenze.in cle.vna.de in inte.resti.z Pa. in.c.auditis.de resti.in inte.z placet mihi vt sapiat naturā ei⁹ in cui⁹ loco surrogat.ar.c.ecclesia.vt li.pen.qz istud quadriēnū succedit loco anni vtilis qui olim ꝑtebat.vt ī.l.fi. C.de tēpo.z in inte.resti. et ideo a principio erit vtilis.licet postea sit ꝯtinuus.

¶Utz eccl'ia petat restitutiōez ī integz post 49
opleta p̄scriptiōz:R.cōiter tenet ḡ sic.in.c.i. eo.et glo.in.c.i.de resti.i inte. vsqz ad q̄ttuor annos. vt.ē.dixi đ impedimēto legitimo z ad.c.sctōz.dico ḡ ēvex ḡ nō dat qñ eccl'ia p̄scribit ꝯ eccl'iam:vt ibi. Sil'r si velles tenere fm aliquoz opinionē ḡ currit sp̄ p̄scp̄tio ī casibꝫ quibꝫ dixi vozmire. dic ḡ dabitur ill' sil'r restitutio vsqz ad quadriennū

¶Sed posset dicere aliq̄s ad q̄d valet p̄scri 50
ptio si tal' ꝯ quē p̄scp̄sit pōt petere restōez:R. ḡ valet ad hꝫ q̄ ad foz oscientie fm Jnno.i.c. qz plerigz.đ imu.ecc.ḡ nō tenet eā restituere nisi petat.et si nō petitur infra tps debitū iā amplius nō tenebit etiā si petatur.qđ nota.

¶Utz negligēs possit agere ꝯtra illū q̄ rem 51
suā alienauit postz ille cui fuit alienata vsucepit rē sibi alienatam:R.ḡ sic.qz tal' alienator tenetur sibi ex delicto z sua negligētia ñ fecit cessare delictuz illius.de q̄ vide qđ no. Bar.in.l.iij.ff.đ ali.iudi.mu.cā facta.

Presumptio l. erga aliq̄d alid a se ē triplex Prima ē iuris tm.q̄ ē q̄n ius sup dubio z verisil'i p̄sumit aliq̄d. Scda ē iuris et de iure. q̄ ē q̄n ius sup aliquo p̄sumit z vltra disponit ita esse nec posse ꝯtrariū pbari. et đ istis habes in glo.in.c.is q̄.de spon.z differt ista p̄sumptio scda a fictiōe iuris.qz p̄sumptio ē sup facto dubio i q̄ ius vadit p oiecturas p̄sumēdo ita eē.z disponēdo ḡ vult ita eē z ñ posse pbari ꝯriuz. Fictio ro ē sup certo vno mō osistēte.qđ tm aliter a iure e esse fingit.puta certa ē lex ḡ mulier nō ē stipulata dotē sibi reddi.tm fingit stipulationez interuenisse.l. vnica.ī pn.C.đ re.ux.act. Idē ī arrogato q̄ sp̄ fingit stipulat⁹ q̄rtā ptē đ bonis arrogatoris si emācipetur.l.si arrogator.C.đ adopt.z hāc dixz no.glo.in.d.l.vnica.ī.§.accedit.z sic ꝯtra fictionē iuris nō pōt pbari.qz lex oīno intēdit ꝯtra veritatē fingere. glo.est ī.l.a diuo pio.§.si pignora.ff.de re iudi.sz p̄sumptio iuris z đ iure aliq̄n admittit pbatōem. vt nō.i.d.c.is qui fidē.đ spō.z in aut. sed iā necesse.C.đ dona.añ nup. Tercia ē hoīs. et hec ē triplex. Prima violēta.vt cū iuenit solus cū sola ī loco suspecto.puta lecto z hmōi de q̄ i.c.lr̄is.z.c.se.đ p̄sump.xxxij.q.i. dicit dñs.z hec valz ad pbādū oīa.excepto crimine maxime grauī.facit.c.lr̄as.đ p̄sump.vbi ex vehemēti p̄sumptōe ñ punit q̄s đ crimie

tz i crimine debēt esse pbatōes lumine clariō res.C.de pba.l.fi.v.q.vi.epiphanius. vñ ex ista iudicās primū suū in aio solū aliqđ dēli ctū ꝺmisisse nō peccat.qz licet ex tali iudica/ re.vt patz i.d.c.lris.z tenet Nico.de ly.sup Mat.vij.c.z Ale.de al'.ħ.ij. Sed̄a ē pbabil' q insurgit ex aliqbꝫ suspitiōibꝫ pbabilibꝫ.et hec facit semiplenā pbatiōz.z si qs infama/ tus sit inducit purgatōez.de pur.ca.c.si qs ꝺ gradu.et aliqn cū vno teste vel iuramēto fa/ cit plenā pbationē.de psump.illud.et in hac debem⁹ aspicere actū fm suā existētiā z natu/ rā.vt in.c.lras.z.c.tercio loco.eo.ti. ñ fm ac cidētalia.z iō male dicit glo.in.c.absit.xi.q. iij.dū dicit.q vidēs clericū osculātē mulierē ꝺz p̄sumere q bñdicat eā. Nā factū ꝺ legē ñ ꝺz p̄sumi nisi malū.ar.c.i.eo.et.l.nā lud⁹ no ri⁹.ff.ad.l.aq.sicut ē talis act⁹ cū etiā cleric⁹ phibeatur sol⁹ cū muliere fabulari.lxxxi.dis. clericus. Et ex ista possum⁹ iudicare sine pec/ cato malū qđ videm⁹.sed iudicare aliud qđ nō videm⁹ cui⁹ ista ē psumptio ē mortale pec catū si pueniat ad firmā assertionē cū ptina cia fm Ale.vbi.s.veniale ꝺo si stat i sola su/ spitōe.z hec ē tutior opi.q̄ q̄ glo.in.d.c.lris z.d.c.si qs de gradu.videat tenere forelicitū etiā iudicare ex hac suspitōne.Alia ē temera ria q surgit ex mal' hoibꝫ vel ex causis leuibꝫ vel vbi act⁹ pōt eque referri ad bonū sicut ad malū.z ꝺ hac loq̄tur.c.estote.de re.iu.q debe/ mus interptari in meliorē ptē. Un nota fm Nic.et Alex.vbi.s.q ex talibꝫ leuibꝫ signis dubitare de bonitate fratris ē pctm veniale. qz pcedit ex hūana fragilitate.nec ꝺz iudici/ um pprie sz suspitio.sz ex talibꝫ firmit' tenere i aio q frater sit mal⁹ malo pēti mortal' sic est pctm mortale.et ħ pprie ꝺz iudiciū.qđ est ꝺ charitatē frnā. Hec⁹ si iudicaret de pctō ve niali .qz eēt veniale. Si ꝺo ex talibꝫ pcedit ad punitionē.multo fortius ē mortale. et de talibus intelligit illud. Nolite iudicare.s.ex leuibus signis Un hec psumptio homis ꝺz firmatio ꝺceptus mētis ab hoie facta ex ali quibus ꝺiecturis collectis. z differt ab opi nione vel suspitōe.qz opinio vel suspitio nō firmat ꝺceptū.vt no.Bar.i.l.admonēdi.ff. de iureiur.vt no.Pa.in.c.fi.de iureiur.

Presumptio ij. erga seipsum fm q accipit a theologis in.iij.di.xxvi.maxime a Ri.ē du plex. Una q ozit ex ꝑꝑa ꝟtute p quā qs au/ det i opa excedētia ꝓpriā ꝟtutē.sic cū qs po nit se ad audiēdū ꝺfessiō es cū ignorās sit ad medēdū cū nesciat ad ꝺsulēdū z hmōi. vñ si ex hoc pōt sequi aliqđ piculū anie vel corpis vel notabile dānū ē mortale pctm.sec⁹ si qđ punz malū.qz esset veniale. Itē cū qs ponit se ad iudicādū qs nō pōt.vt laic⁹ clericū. vel ad faciēdū officiū ad qđ nō est ordinatus.z hmōi.cōiter ē mortalis psumptio. et hec est spēs superbie.z opponit magnanimitati. vt dicit phs.iiij.eth.z ozitur ex vana glia. Un Bze.xxxi.moral'.ponit psumptiōz nouitatū filiā vane glozie. Alia ē psumptio q ē pctm i spm̄sanctū.q opponitur virtuti spei.z hec di recte ozitur ex supbia fm Ri.in.iij.dist.xxvi. q.vi.ar.i.qua qs talē se existimat q ds eus eu etiā peccantē nō excludet a sua gra.vl' nō pu niet.z sic puipedit diuinā iusticiā. z hec ē gra/ ui⁹ pctm qz p ma. Ozgraui⁹ ista ē de spatio. z de istis vide.s.Pctm.§.iij.

Primas qs sit.xcix.di.§.i.z vide Patriarcha.

Primitia fm Ale.i.iij.pte sum/ me est p ma ps frugū dño offerenda.

¶Utz sit de pcepto: R.fm Alex.q sici duo/ bus casibꝫ. Primus qñ ē ꝺsuetudo. Sed̄s qñ ecclesie ministri idigēt et ipsas petūt. In telligo de ministris illius eccl'ie cui debēt.al's sunt de ꝺsilio.sunt em̄ de iure naturali z diui no.et de pcepto iudiciali sicut et decime.z fm distinctionē.vt.s.Decuma.§.ij.

¶Cui debeāt: R.q eccl'ie parochiali.ar.c.ꝺ/ ctos.et.c.moderamine.xvi.q.i.

¶Quota ps p p̄mitia ꝺz dari: R.q q̄dā di cūt q ad mīn⁹ ꝺ.lx.vnū. Alij dicūt q i feribꝫ semp p̄mogenitū.in aliis aridis z liq̄dis de xl.vnū ad plus.vl' ad mīn⁹ de.lx. Sz placet mihi magis opi. Inno.i.c.i.ꝺ decimis .q ex quo nō inuenit exp̄ssū in iure canōico relinq tur in optōe dātis vt det q̄tū vult.nisi ꝺsue tudo regionis aliud inducat.et ħ tene.

Princeps i spūalibꝫ ꝺz papa.in tpalibꝫ ꝺo impator. regēs etiaz ciuitatē hz loco p̄incipis.vt no. glo.z Ly.in.l.fi.C.de p̄scri.lō.tē.et Bar.i.l. hostes.ff.de captiuis.et ideo sic sciētia p̄nci pis supplet ꝺfectū cuiuslibet solēnitatis. vt ꝺicit Bal.i.l.null⁹.C.ad.l.iul'.ma.z qđ no. Inno.in.c.cū operteat.de ac. sic si fiat aliqđ ꝺ licētia aut ꝺsciētia regētis ciuitatē. qđ verū credo in tpalibꝫ nō aūt in oībꝫ spūalibus

¶Utz p̄nceps possit alicui auferre rē suā et dare alteri: R.ꝺmuniter tenet q nō sine cau/ sa.vide.ix.q.iij.p p̄ncipalē. et.C.si ꝺtra ius

vel pu. vtilitatē

¶Utr̄ p̄ncepſ obligeť ex ℑctu ſuo? R. ſūt opi
niones i. l. digna vor. C. de legib. Bal. tñ de
vſib? feu. in Rica d̄ natura feudi. tenet q̄ ſic.
vñ dicit q̄ ſi p̄nceps inueſtiuit aliquē de ba
roniā vel caſtro q̄ nō p̄t eū p̄uare ſine culpa.
nec ſucceſſores i mpio vel regno. vt extra de
iudi. nouit. nec obſtat q̄ habet plenitudinē
poteſtatis. q̄r deus ſubiecit ei leges: ſed non
ℑtractus ex quib? obligatus eſt

Priuilegiū p̄pe ē qñ aliq̄d ℑce
dit ℑ iura. z ſic d̄r q̄
p̄uata lex. vt p̄z. iij. di. p̄uilegia. Siu? aliq̄d
ℑcedať qđ ſit p̄ter ius cōe: ſic p̄pe d̄r bñficiū
z nō p̄uilegiū. H? no. Pa. i. c. olim. de ver. ſig.

¶Quot ſūt ſpēs p̄uilegior? R. v. q̄ddā reale
vt illud qđ eccl'ie dignitati ciuitati vl' alicui
loco vl' aliq̄b? p̄ſonis rōe loci vl' alicui? rei cō
cediť. extra. eo. c. cū oli. z. c. ſe. z tale ē ppetuū.
q̄r adheret rei niſi forte res p̄imať. xxv. q. ij. c.
i. z p totū. vl' niſi reuoceť ex cā. c. recolētes. §.
i. d̄ ſta. mo. Qđdā ſingl'arit̄ p̄ſonale. vt illud
qđ alicui vel aliq̄b? p̄ſonis ℑcediť certis z p
p̄ijs noib? expſſis. de off. le. volētes. z tale ñ
egrediť p̄ſonā cui ℑcediť niſi h? expmať. d̄ cō
ceſ. p. c. ℑſtituť. z ſi ℑcediť obtētu dignitatis
nō vtť eo ſi aliam dignitatē adipiſcať. c. bo
ne. §. fi. d̄ poſtu. p̄. Quoddā ē cōiter p̄ſonale
qđ ℑcediť p̄ſonis nō expſſis ppijs noib? ſi
cut d̄ p̄uilegio minor. xxv. annor. ff. de mīo.
l. i. p totū. Qđdā ſingl'ariter p̄ſonale ē z cōi
ter corpale: vt illud qđ alicui collegio vl' vni
uerſitati ℑcediť. ſic q̄ libet ſingulariter de il
la vniuerſitate poſſit iuuare. de ſen. ex. c. cō
tingit. hmōi ſunt p̄uilegia ℑceſſa frib? muno
rib? z p̄dicatorib?. Qđdā tñ cōiter corpale.
vt illud q̄ ſolū cōitas nō ſingularis p̄t ſe iu
uare. ſicut d̄r. xij. q. ij. q̄ manumittiť. z iō p̄ri
uilegia talia dicunť corpalia. q̄r cuz collegio
pereūt ſicut corpus cui inherent

¶Quis p̄t ℑcedere p̄uilegiū? R. q̄ papa in
ſpūalib? z imperator i tpalib? reg'r ℑcedit eti
am imperator p̄uilegia eccl'ijs z cl'icis d̄ imu. ec.
p totū. Sil'r papa etiā i tpalib? vt nō. i. c. p
venerabilē. q̄ fi. ſint le. Itē epi z ſuperiores cū
volūtate ſuor̄ capitulor̄. eo. cū oliz. cl. ij. fm
Bof. z breuiter dicas q̄ p̄t facere ℑſtitutōes
p̄t p̄uilegiū ℑcedere reſpectu ſue ℑſtitutōis
vel rei ad ſe ptinētis fm Hoſti.

¶Quō ē iterp̄tāda p̄uilegiū? R. q̄ p̄uilegiū
p̄prie qđ ē ℑ ius d̄r ſtricte interp̄tari vt min?
ꝛoget iuri cōi q̄z poſſit. vt. c. cū dilect?. d̄ cō
ſue. vñ p̄uilegiū q̄ diſpēſať aliq̄s illegitimus
vt poſſit ad ordines p̄moueri intelligeť d̄ mi
noribꝰ tm̄. vt. s. ordo. iij. §. xv. imo ſi nō exp̄
miť cā q̄re ℑcedit. aut nō fit ex certa ſcientia vl'
motu pp̄rio nō p̄ſumiť d̄ volūtate p̄ncipis.
l. i. C. d̄ pet. ho. imo p optunitatē obtētū. vt
l. i. C. d̄ fūdis limiteoſis. Bal. i. c. licz cām. de
pba. vult q̄ ponať ſil' ex certa ſcientia et motu
pp̄rio. Idē dic i reſcripto qđ tollit ius tercij
Idē i p̄uilegio ad bñficia. vt i. c. q̄uis de p̄re
bē. li. vi. Et hec limita niſi ſuetudo aliter in
terp̄teť. vt nō. i. c. qđ dilectio. d̄ ℑſan. et affi.
Itē niſi ꝛba aliud exp̄māt. q̄r nō recedim?
ab ipſor̄ pp̄ria ſignificatiōe. niſi de mēte aliť
ℑſtet. ita nō. i. c. oli. z i. c. i his. d̄ p̄. ſig. Adūte
h? fm Pa. i. c. cū ad hec. d̄ cle. nō reſi. q̄ ſi p̄ui
legiū enormiter ledit eccl'iaz nō valet: niſi fi
at mētio d̄ hac enormi leſione. q̄r i dubio nō
p̄ſumiť p̄nceps ℑcedere aliq̄d cū graui diſpē
dio alterius. l. quotiēs. C. de p̄ci. impe. offe. et
i. c. ſuggeſtū. de rec. z in. l. ij. §. ſi q̄s a p̄ncipe.
ff. ne q̄d in lo. pub. ergo taciturnitas inducit
ſurreptionē. c. poſtulaſti. de reſcp. Uñ p̄uile
giū imunitatis ab oneribꝰ p̄ſonalib? ℑceſſū
alicui a p̄ncipe nō liberat eū ab alijs oneri
bꝰ q̄ p̄t breuiter z leuiter expedire. caſus i. l. de
curio fortunā. C. d̄ dec. Si ꝛo accipiamus
p̄uilegiū largo mō. ſ. p omni cōceſſione q̄ ē
p̄ter ius. ſic dico q̄ latiſſime p̄uilegiū p̄nci
pis ē interp̄tandū in p̄iudiciū ipſius ℑcedē
tis. ſed in p̄iudiciū alior̄ debet ſtricte interp̄
tari. c. q̄r circa. de p̄ſui. i vl. glo. z p Inno. in
c. olim. de ver. ſig. ſi etiā ſit ℑceſſuz cā pietatz
vt no. Pa. in. c. cū dicat. de ec. edi. In dubio
tñ d̄z poti? interp̄tari vt aliquid valeat. c. ab
bate. de ver. ſig. z. l. quotiēs. ff. de ver. obl'. niſi
p̄iudicet iuri diuino vl' libertati ſpūs. vt no.
Pa. in. c. licet. de regula.

¶Ex q̄d dicem? d̄ p̄uilegio ſeu gr̄a ℑceſſa p 4
ſone cū ſimpl'r loq̄t? R. q̄ intelligeť fm ℑdictō
nē p̄ſone. l. ſi q̄s filio. §. urritū. ff. de iuſt. teſt.
c. placuit. z. c. ſic vine. xvi. q. i. z. l. plenū. §. ij.
ff. d̄ vſu z habi. vñ dicit Bal. i. l. ex militari.
ff. de teſta. mili. q̄ p̄uilegiū ℑceſſū epo de cele
brādo tpe interdicti videť ℑceſſum vt poſſit
celebrare in pontificalib? fm qualitatē ſuā.

¶Quō amittiť p̄uilegiū? R. v. modis. p mo 5
vnico actu ℑrio directe ſi fiat ab eo q̄ hz ptā
tē renūciādi p̄uilegio. d̄ ℑſti. c. cū acceſſiſſent
Limita iſtud niſi p̄uilegiū eēt ad nō faciēdū
q̄r nō pdiť vnico actu ſz req̄riť tps. xl. anno
rū i eccl'iaſticis. vt no. glo. z doc. i. d. c. cū acceſ
ſiſſent. Sc̄dō pdiť ſpacio annor. x. q̄ datū
ē ad aliq̄d faciendū ſi p̄uilegiat? eo nō vtť.
l. i. ff. de nūdinis. Qđ limitat Pa. in. d. c. cuz

accessissent. vel qñ nō ꝺ ferr ecclie. alꝫ secus
ꝛ maxime hꝫ locū hꝫ qñ nō faciēs ꝓmittit fa
cere actū ꝫriū. l. hec aūt iura. ff. ꝺe ser. vrb. ꝑ.
tercio ꝓditur ꝑ scōm ꝓuilegiū faciēs mētiōz
ꝺ ꝓpꝛi. vl'si nō facit mētionē si ꝓmū erat ge/
nerale ꝛ scōm spāle. xxv. q. ij. ꝑ totū. ꝺe ꝑscp.
venīēs. ꝛ ibi vide. qꝛ lōgā hꝫ caudaz. q̄rto ꝑ
renūciatōz ꝓpriā. ꝺ q̄ ꝺic vt. j. renūciatio. q̄n
to ꝑ revocatōem ꝺ dētis. vide alios modos
amittēdi in. c. suggestū. ꝺe rei. ꝑ voc.

6 ¶Qualit̄ ꝓuilegiū sit exhibēdū: R. q̄ a loco/
rū ordiariꝰ reqsit' i loco ꝺgruo ꝛ securo. aut
aliq̄bꝫ viris prudētibꝫ ꝛ oī suspitōe carētibꝫ
ꝺeputatis ꝑ ordiarios. ad hꝫ tenet ꝓuilegiat⁹
exhibere integral'r ꝛ clausulā ꝺ q̄ ꝺtroūsia est
trāscripta. c. cū pone. eo. ti. li. vi.

7 ¶Utꝛ ꝓuilegiati soci⁹ gaudeat eodeꝫ ꝓuile/
gio: R. Pa. i. c. q̄z sit. ꝺ iudi. q̄ sic. q̄n ꝓuilegi/
um eēt inutile ꝓuilegiato si socij non gaude
rēt. alꝫ nō. facit. c. licet. ꝺe ꝓui. lib. vi.

8 ¶Utꝛ ipetrātes lr̄as familiaritatis a cardīa
libꝫ gaudeāt ꝓuilegio familiariū: R. Pa. in
c. cū ꝺilect⁹. ꝺe cle. nō resi. q̄ nō vꝫt i aliquo
gaudere. facit. c. fi. ꝺe ver. sig. lib. vi.

9 ¶Utꝛ ꝓuilegiat⁹ ex aliq̄ ꝛ nō vtēs eo gaude
at ꝓuilegio. vide. s. ar. §. iij.

Probatio alia euidentissima: q̄
fit ꝑ ꝓuilegia vel in/
strā indubitata. sic i sil'i loq̄tur ter. i. c. pia. ꝺe
excep. li. vi. Alia euidēs ꝛ clara q̄ fit ꝑ testes
vl' facti euidētiā. ꝺe coha. cle. ꝛ mu. tua. et. ij.
q. i. scelus. ꝛ i. c. iij. ꝛ ibi glo. Alia minꝰ euidēs
q̄ fit ꝑ ꝺiecturas. c. afferte. ꝺ ꝑsump. Hūt eti
am ꝓsus ponētes nouē modos probationū
scz. Aspect⁹ sculptū testis notoria scꝑtū. Ju/
rās ꝺfessus ꝑsumptio fama probabūt

1 ¶Utꝛ i crimiꝫ possit procedi ꝑ versil'es ꝑ
sumptōes: R. q̄ nō. sed vꝫent esse luce clario
res. l. sciāt cūcti. C. ꝺe proba. posita. ij. q. viij.
c. i. ꝛ. v. q. vi. epiphanū. Fallit in crimine si/
monie. c. sicut. ꝺe simo. ꝛ hereſis. c. ꝺtumacia
ꝺe here. li. vi. ꝛ in. i. i. C. ꝺe here.

2 ¶Utꝛ eq̄uoca inducāt probatōez: R. q̄ nō
qꝛ hoc nō probat esse q̄ ab hꝫ ꝺtingit aliꝫ esse.
c. ij. ꝺ trāsla. pla. ꝛ in. l. neq̄z natales. C. ꝺ pro
ba. Facit qꝺ no. Pa. in. c. illud quoq̄z. ꝺe ꝑ/
sump. vbi ꝺatio anuli q̄ñq̄z signat inuestitu
ram. vt in. c. exore. ꝺe his que fi. a ma. pte ca.
q̄ñq̄z ꝺationē libertatis. l. ij. C. ꝺ iur. aur. anu
lo. q̄ñq̄z ꝺtractū matrimonij. in. c. femie. xxx.
q. v. q̄ñq̄z est signū ꝺignitatis. vt in. c. clerici
officia. ꝺe vi. ꝛ ho. cle. ꝛ ideo arguere aduna
solū nō valet. facit qꝺ no. idē Pa. i. c. fi. ꝺ cā
poss. ꝛ propꝛie. vbi ꝺicit q̄ census solutio nō
facit probationē subiectiōis. vt in. c. recepi/
mus. ꝺe ꝓui. aliq̄n sic. vt in. c. oīs alia. ꝺe cēsi.
ꝛ hoc fm subiectā materiā

Procurator q̄s ꝺicaꝫ. vide. s
Jconomus

1 ¶Utꝛ procurator q̄ vadēs pro facto dñi in
cidit i latrones ꝛ fuit vulneratus spoliat⁹ et
hmōi sit a dño in aliq̄ releuand⁹: R. Pa. in
c. cū p cā. ꝺ procu. q̄ nō ꝺ necitate. vide ter. i
l. inter cās. §. nō oīa. ff. mādati. qꝛ hec sūt ex
trīseca a mādato ꝛ imputāda casui fortuito
Secus in socijs. qꝛ vn⁹ imputat alteri ꝺam
na q̄ occasiōe societatis ꝺtingūt. l. cū duoꝫ
§. q̄dā sagariā. ff. pro socio. sꝫ solū expēsas q̄s
fecit eūꝺo ꝛ redeūꝺo ꝛ stando pro cā. etiā si a
ꝑncipio nihil ꝺictū sit ꝺe expēsis. ꝛ etiā q̄tū/
cūq̄z volūtarie assumpserit mādatū. Si aūt
ꝑncipaliter iret aut staret pro negocijs suis.
nō pōt petere nisi qꝺ expēdit pro causa. sed ꝺ
hoc vide. s. Mandatū. §. v.

¶Utrū administrator eccl'ie possit īstituere 2
procuratorē. R. q̄ sic. c. petitio. ꝺe procu. licet
nō sit dñs. vt in. c. ij. ꝺe ꝺona. q̄uis regulari
ter a solo dño possit īstitui

Proditō est filia anaricie. ꝺe qua
habes Interrogatiōes
circa anariciā

Prodigalitas vtꝛ sit pecca
tū: R. q̄ sic.
cū mediū liberalitatis corrūpat. Est tñ minꝰ
peccatū q̄z anaricia fm ph̄m. iiij. eth̄. qꝛ ma/
gis elongat a liberalitate cui magꝫ ptinet da
re in quo excedit prodigus q̄z recipere vel re
tinere in quo excedit anarus

Professio tacita quō fit. vide
s. Nouitius. §. ij.

¶Que req̄runt ad professionē exp̄ssaz. R. sex
Primo q̄ profitēs ꝺpleuerit. xiij. annum si
masculus. vel. xij. si mulier. vt i. c. i. ꝺe regula.
li. vi. Fallit i casu ꝺ q̄. s. Nouitius. §. ij. Se
cūꝺo q̄ professio fiat ei q̄ pōt religiōi icorpa
re vl' ꝺ licētia ei⁹ fm Jnno. ꝛ Pa. i. c. porrectū
ꝺe regu. Et sic professio facta ꝑ se solū. aut in
manu epi nō solēnizat votū fm ꝺ. Anto. in
ꝺ. c. porrectū. ita q̄ si mrimoniū ꝺ heret tene
ret. nisi recipeꝫ noīe alicui⁹ incorpare valētis
qꝛ valeret post ratificatōem. nō aūt aī. et sic
nō teneret mrimoniū. Hec⁹ si nō recipeꝫ no
mine ei⁹. qꝛ ratificare nō posset. Se. i. ꝺc. c. cō
stitutōez. ꝺe regula. lib. vi. tenet cū Lap. q̄ fi

pfessio fit i mãibꝫ alicuiꝰ hñtis admiſtratõꝫ religioſam obligat religiõi i genere ſaltẽ nõ i ſpẽ. niſi recipiat ab eo q̃ põt incorpare illi. qđ crede verũ ſi talis hñs admiſtratõꝫ põt illã religionẽ i q̃ hꝫ admiſtratõꝫ obligare tali quem recipit. alr nõ. vt pꝫ p ea q̃ dixi. s. nouitꝰ. §. xiij. Tercio q̃ fiat alicui religiõi approbate c. vnico. đ voto. li. vi. etiã ſi fieret in domo p pria i manu plati. tenet. d. c. porrectũ. Quarto q̃ platꝰ reqrat ꝛſiliũ capli ſui. alr nõ valet ſm Jo. an. i qdã apoſtilla. i. c. ad aplicã. de regula. t ſequit Pa. ibidẽ. Hꝫ verũ ẽ q̃ ñ tenet ſeq̃ ſm Jo. an. t cõiter doc. t niſi reqrat ꝛſilium q̃ actꝰ ſit nullꝰ. ptꝫ i. c. nouit. iũcta glo. de his q̃ fi. a pla. vñ vacãte mõaſterio ñ põt aliqs recipi. vt i ſil'i dicimꝰ đ collatõe ſpectante ad epm. vt i. c. vnico ne ſede va. lib. vi. iũcto c. fi. de regula. li. vi. qđ verũ credo niſi hꝫet abbas vel platus ex ꝛſuetudine vl' p uilegio q̃ ipſe ſolũ recipet. Hecus eſt de iure. qꝛ creatio monachoꝝ de iure ptinet ad abbatẽ t ꝛuentũ. vt i. c. ea noſcit. de his q̃ fi. a pla. Et iõ vacãte mõaſterio nõ poterit ꝛuẽtus recipe ſed plato viuẽte. nec platus ſine ꝛſilio ꝛuentus. nec ꝛuẽtus ſine plato poterit aliquẽ recipere. vt nõ. i. d. c. fi. Quinto q̃ fiat ſimpl'r de tribꝫ votis. ſ. obedientia caſtitate t pauptate. q̃ ſi nollet pfiteri niſi obedientiã ſolũ. t q̃ ad alia nõ teneri nõ eſſet pfeſſus ꝓprie ſi exp̃ſſe hic deducit in pactũ. qꝛ remota pte ſubali actus remouet totũ. vt in. c. tua. de ſpõ. ſed p̃dicta tria ſunt ſbalia pfeſſioni religionis. c. cuꝫ ad monaſteriũ. đ ſta. mo. Si vo exp̃ſſe nõ deducit i pactũ: valet pfeſſio de vno voto obedientie ſolũ. dũmõ addat. pmitto obediẽtiaꝫ ſm talẽ regulã. t ſic intellige Jnno. i. d. c. cuꝫ ad mõaſteriũ. Jn reliq̃s vo licet nõ ſeruetur forma tradita puta i regl'a mõachoꝝ. i. pfitẽdo ñ tenet pfeſſio p q̃cũq; ꝛba fiat. qꝛ defectus forme nõ ſbalis nõ dꝛviciare actũ ſicut dixi mus i excõicatõe. c. ſacro. đ ſen. excõ. Jta no. Pa. i. d. c. porrectũ. Hexto reqrit q̃ votũ fiat vni religiõi. qꝛ vt refert do. Ant. i. c. rurſus. q̃ cle. vl' vo. doc. bonoñienſes ꝛſuluerũt q̃ ſi q̃s fecit pfeſſionẽ certe regule. puta i ordie minoꝝ. q̃ ñ pfeſſio nõ valet. puta qꝛ añ annũ p̃batõis. lꝫ ñ poſſit redire ad ſcl'm. ñ ſi ꝺ hꝫt mrimoniũ tenebit. rõ. qꝛ nõ ẽ facta vni đ religiõibꝫ approbatis. vt reqrit i. c. vnico. đ voto. li. vi. qꝛ cũ nõ valeat q̃ ad frẽs mioꝛes nõ ẽ factũ vni. lꝫ i genere remãſit votũ đ pfitẽdo vnã. d. c. nõ ſolũ. đ regl'a. li. vi. g̃ nõ dirimet. Hꝫ nũquid ſine pctõ mortali poterit ꝺ here tal'. R. ſm Lap. abba. t recitat Be. i. d. c. nõ ſolũ. q̃ ſi pfitẽs intẽdit illã ſolũ t nõ alĩ am ſic nõ peccat mortal'r. rõ. qꝛ iſte nõ pfitet regulã minoꝝ. qꝛ nõ valet. nec aliã. qꝛ nõ intẽdit. g̃ votũ nullũ. Si vo pfitẽs indrñter intẽderet ſi nõ iſti ſaltẽ illi i tũc peccãt mortaliter. Et licet Be. i. d. c. nõ ſolũ velit q̃ etiaꝫ dimittat mrimoniũ poſt ꝺctũ exq̃ pfeſſiõẽ fecit intẽdẽs ſe obligare ſaltẽ alteri. tñ ego ñ teneo. ſꝫ dico cũ Lap. t Cal. vt ipſe eos recitat. q̃ exp̃ſſe pfeſſus i ordine mẽdicãtũ i fra annũ nõ obligat talit q̃n teneat mrimoniuꝫ ſi ꝺhat. licet peccet mortal'r qñ intendebat ſi nõ illi ſaltẽ alteri ſe obligare vt dictũ eſt. qđ nõ. t vide ad h. s. Nouitius. §. xiij.

¶ Utꝝ femina pfitẽs religionẽ maſculoꝝ in manibꝫ ipſoꝝ efficiat religioſa licꝫ ñ igredia tur monaſteriũ ſꝫ remaneat in domo ſua: R. Pa. i. c. inſinuãte. q̃ cle. vl' vo. q̃ ſic. etiã ſi nõ ſuſcepit habitũ dũmõ exp̃ſſe ſit pfeſſa. vt in d. c. porrectũ. t idẽ dic đ maſculo q̃ ex cã põt pfiteri cũ pacto q̃ ſtet extra monaſteriuꝫ ſm Jnno. i. d. c. inſinuãte. t Bar. i auk. ingreſſi. C. de ſa. ſan. ec. ſequit Pa. i. c. ex publico. đ cõuer. ꝛiu. t ad. c. monachũ. xx. q. iij. ñdet q̃ verũ ſine cã fieri nõ poſſe. Exq̃ ptꝫ q̃ habitꝰ nõ eſt de ſubſtãtia regule ſed đ accidentalibꝫ vt no. idẽ Pa. in. d. c. porrectũ.

Promiſſio vide. s. pollicitatio.

Proprietas ꝓprie capit̃ p dominio. t iõ idẽ eſt dicere cã ꝓprietatis ſicut cã dominij. t ideo i ſtatutis ſola poſſeſſio nõ verificat p ꝓpriete. no. Pa. in. c. i. de cã poſſ. t ꝓpri.

¶ Quare fuit inuẽta ꝓprietas. no. xij. q. i. di lectiſſimis. vbi đ. ꝓpter iniq̃tatẽ. ſ. negligẽ tie. ſm glo. ibidem.

Proſoneta q̃tractꝰ faciũt vſu rariol. vide Jnno. t Jo. an. in. c. michael. de vſura. glo. et archi. xlvi. di. c. ſicut nõ ſuo. tu dic vt. ſ. Reſtitutio i. in §. Uſurarius. §. v.

Proteſtatio vide. ſ. Recuſatio. §. ij.

Prouicia p pe đ q̃ hꝫ. x. vl'. xi. ciuitates t vnũ regẽ. vi q. iij. ſcitote

Prudẽtia ſm phm. vi. ethi. eſt recta rõ agibiliũ

¶ Quot ſunt actꝰ eius: R. ꝛſiliari. de conſiliatis t inuẽtis iudicare. Cõſiliata et iudicata

ad opus applicari ꝑcipere. Et iste tercius actus est principalis. qz alij duo ordinantur ad istū ſm phm. vi. ethicoꝝ.

2 ¶Quot sunt eius ꝑtes. R. q. v. Prima dr monastica p quā ꝙs regit seipm. Secda iconomica p quā ꝙs regit vnā domū vel vnā familiā. Tercia militaris p quā ꝙs regit exercitū Quarta politica architetonica siue regtiua vl' legis positiua p quā ꝙs regit ciuitatē vl' regnū. Quinta politica. s. simpl'r dicta sꝫditoꝝ p quā bñ se hñt ad ꝓsuatoꝝ politie bñ ordinate. ꝛ quibꝫ. vi. ethicoꝝ. ꝛ. ij. politicoꝝ.

3 ¶Que opponit prudētie. R. imprudētia. q quidē pōt dici pctm̄ generale p ꝑcipitatōez inq̄ntū. s. in q̄libet pctō ē ꝛfectꝰ i aliquo actu rōnis dirigētis. ꝛ ido ſm pctā circa q̄ est tale pctm̄ erit. hz etiā imprudētia sub se spēs. s. ꝑcipitatio q̄ aliq̄s p impetū passiōis vl' volūtatis fert ad aliq̄d agēdū ptrāsitis medijs p q̄ oportet ordinate ꝛscēdere recte ꝓsiliādo Que media sunt memoria ꝓteritoꝝ. Intelligētia pñtiū. Solertia i ꝓsiderādo futuros euētus Rō ꝓferēs vnū cū alio. Et docilitas p quaz ꝙs acq̄scit alioꝝ sentētijs. Hz etiā temeritatē q̄ ē ꝓtēptꝰ regl'e dirigēt's vñ temere dicūt illa fieri q̄ rōe nō regūt exꝓtēptu regl'e dirigētis. Hz ꝛ incōsideratoꝝ q̄ i recte iudicādo ꝛficit. Est ꝛ incōstātia q̄ ꝛficit i ꝑcipiēdo. Est ꝛ negligētia q̄ ē p ꝛfectū volūtatis. ꝛ ē ꝑpe i actꝰ interiorꝭ ꝛfectu ad quē ptinet electio. Est ꝛ pigritia ꝛ torpor ꝝ q̄bꝫ. s. Et q̄ñ p̄dicta sint pctm̄ mortale. dicas q̄ solū q̄ñ sunt ꝙ aliq̄d necessariū ad salutē q̄d ꝑcipiē. vl' q̄d ē phibitū. al's cōiter sunt pcta venialia.

4 ¶Que sunt vicia q̄ sil'itudinē hñt cū prudētia. R. q̄ sunt. vij. Primū ē prudētia carnis inq̄ntū studiū rōis ordinat ad finē q̄ñ ē vere bonꝰ. ꝛ q̄dē si sumat ſm absolutā rōez ita q̄ i cura carnis aut mūdanoꝝ finis totiꝰ vite sit sicē pctm̄ mortale. qz p hoc auertit hō totaliter a deo. cū ipossibile sit eē pl'es vltimos fines. et ꝝ hac dr ad Ro. viij. prudētia carnis inimica ē deo. Si aūt sumat ſm rōez ptic'ar' prudētie. sic ē pctm̄ veniale. qz sic affectō ad aliq̄d ꝛlectabile carnis vl' mōi inordiata sine aūsione a deo ē pctm̄ veniale. sic ē studiū ad illā Si l'r dic ꝛ prudētia sec'i Si ꝙs ꝙs curā carnis i finē ordinat hōestū. puta comestoꝝ. ad carnis sustētatōz vt deo seruiat. sic ſt erit prudētia carnis. sil'r nec prudentia sec'i. q̄ñ vtit rebꝫ mūdi ad finē hōestū. vide ꝝ hoc. ij. q. lix. Secōm est astutia. Terciū dolꝰ. Quartū fraus. ꝛ licz hec tria ꝓueniāt inq̄ntū ꝙs p vias nō veras ꝛ simul'atas vult ꝓsequi aliquez finē. tñ differūt inter se. qz ad astutiaz ptinet excogitatio hmōi viaꝝ. Ad dolū ꝛ fraudem ꝙo ptinet ꝓprie executio opis. sz dolꝰ sistit i ꝙbis ꝛ factis. fraus ꝙo ꝓprie in factis.

Pubes ꝙs dicat hēs. ꝛx q. i. §. cū ḡ. ꝛ. q. ij. c. si i q̄libet. ꝛ ꝝ ꝛspō. impu. c. pubes. ibi dr. puberes sunt vocati a pube. i. a pudētia corpis. qz hec loca ꝑmo lanuginē ducūt. ꝛ hodie dic q̄ ē masculꝰ xiiij. annoꝝ. ꝛ femina. xij. vt. s. impubes.

Publicū dr dupl'r ſm Pa. in. c. ex lr̄aꝝ. ꝛ tem. or. vide Notoriū. ꝛ. s. Occultum.

Pudicus ꝛbz esse sacerdos. vt ꝙbis ꝛ moribꝫ pudore indesinēter exhibeat. xliij. di. §. i.

Pudicicia ē animi ꝓtus q̄ quis verecundat ꝛ actibꝫ ꝛ quibꝫ homines magis verecundātur. vt sunt actus venerei. ſm Aug. xiij. ꝛ ciui. dei. comitēq̄z habet fortitudinē. vt potius quelibet mala toleret q̄z malo ꝓsentire ꝛcernat. xxxij. q. v. ita ne.

Punitio nō ꝛbet esse sine causa. licet aliq̄n sine culpa. de reg. iu. sine culpa. lib. vi. ꝛ quo vide. s. Correctio ꝛ Pena. ꝛ vbi ꝛbet puniri. vide. s. pena. §. xxiij. cum se.

Purgatio q̄druplex. Alia spūalis. s. a pctis. ꝛ hec fit p baptismū ꝛ pniam. ꝛ ꝓse. di. iij. nō pt. Et p sacroꝝ receptionē. ꝝ ꝓse. dis. ij. cū ome. Et p fidei feruoꝛē. xv. q. vlt. c. vlt. de coha. cle. et mu. c. vestra. Et p quelibet opa pietatis. xxij. q. ij. si quelibet. Alia dr ignis purgatorij. de q̄. j. Purgatoriū. Alia dr vulgaris q̄ a vulgo inuēta. ꝛ hec fit cū ferro cādente. aq̄ feruēti aut cū duello. ꝛ si euaserit illesus sit immunis. ꝛ hꝫ phibet sub pena mortal' pcti. ij. q. v. mēnā. ꝛ. c. ꝓsuluisti. ꝛ de purga. vul. p totū. qz ē ꝙ id Deutero. vi. Nō temptabis dñm. Alia dr canonica a iure canonico inuēta. ꝛ hec fit p iuramenti ꝑstationē coram suo iudice. et ill' apud q̄s infamatus ē sic iurādo sup euangelia. q̄ tale crimē nō ꝓmisit sup q̄ ē infamat'. nec ad id operaz dedit. ꝛ hmōi. ꝛ dr hīc tot purgatores q̄t indicētur purgatiōz canonica videbit attēta enormitate crimis. q̄ sint vone opinionis. ꝛ nō sit verisile eos purgare. ꝛ q̄ ei' ꝓuersationē sciāt. ꝛ sint eiusdē ordinis si ē

possibile qui simul iurēt q̄ credunt cū vez iurasse. vel q̄ bonū exhibuit iuramētū. hec pbā tur de purgatōe canonica p totū.

1 ¶Qñ debet idici canonica purgatio? R. q̄ qñ apud iudicē suū q̄s est infamatus. z infamia publica laborat. z apud gues z bonos viros. z nō sit orta ab inimic⁹. tūc iudex debet p̄figere terminuz. vt si q̄s vult accusare compeat. z si accusator apparet audiat canonice. Si vo nō apparet z ifamia mala crebrescit: tūc p̄cedat iudex ad inq̄sitōez. z si null⁹ appet etiā denū/ciator nec ꝺuincit. tūc cōpellat eū ad purgati onē canonicā. H⁹ no. Jo. ij. q. v. p̄bit. z p totū. z ꝺ purg. cano. p totū. p docto.

2 ¶Sz nunquid iudex ex sola suspitōe poterit purgatōez canonicā idicere? R. q̄ si ifamia nō laborat vt dixi: nō poterit. nisi forte fuerit ac/cusat⁹. iij. q. ij. placuit. Uñ no. q̄ versil'is su/spitio sufficit ad indicēda purgatōez p̄dictā licet nō sit infamat⁹. Sz temeraria suspitio re/pellit. extra eo. c. si q̄s de gradu. ij. q. i. c. i. violē ta aūt sufficit ad sniaz. xxxi. q. i. dixit. no. Ar/chi. ij. q. v. oīibꝫ. Inno. z Hosti. in ꝺ. c. si q̄s de gradu. Limita hoc vt supra Presumptio i. vez in leuibꝫ.

3 ¶Utz ad dictū vni⁹ mulier? sit indicēda? R. q̄ sic si infamia ex h⁹ apud graues resultat. c. significasti. de adulte.

4 ¶Que pena deficientis in purgatōe? R. q̄ si ac cusēt z idicat sibi purgatio si deficit puniet ac si fuisset ꝺuict⁹. de simo. c. de h⁹. Si vero p mo dū inq̄sitōis agat. aut denunciatōis pena erit arbitraria. vt no. Hof. Host. z Pa. in. c. acce des. ꝺ accu. Sil'r dic q̄ si nō p̄cessit aliq̄s mo d⁹ agēdi. neq̄ p accusatōez. inq̄sitōez aut de/nunciatōez. Iz solū ppter infamiā iudex indi cit purgatōez: tūc sil'r si deficit punit extraor/dinarie. z est casus. c. significasti. de adult. Et sic eū intellige. Et aduerte q̄ dicit Innocē. q̄ cū iudex h⁹ casu p̄cedat ex p̄sumptōe q̄ ꝺz ml' tū tpare sniaz. vt no. in. c. afferte. ꝺ p̄sump.

Purgatoriū est pena grauis sima minor tñ q̄z ifernal'. vt pz. xxv. di. §. q̄lis. ꝺ de. di. vij. c. fi.

1 ¶Qui sunt q̄ purgant? R. q̄ illi q̄ moriunt in charitate. qui tñ nō satisfecerūt p eoz peccat⁹ in hac vita. xxv. di. c. qualis. z. c. se.

2 ¶Qūo iuuant anie defunctoz. vide. j. Suf fragia per totū.

Purificatio post partū mu lierum non est necessaria. vnde si voluerint intrare ecclesiaz vt gras agāt: nō peccāt. Si tñ ex veneratōne aliq̄ꝺiu voluerint abstinere deuotio eaz nō est p̄hibenda. de puri. post par. c. vnico.

Pusillanimitas opponitur magnanimitati p defectū. q: deficit pusillani/mis a ꝓportōe sue potētie dū recusat in illud tendere qꝺ ē cōmēsuratū sue potētie. z sic ē pec catū. z tale q̄lis est obligatio ad illud i qꝺ ten dere recusat. siue sit p̄ceptum siue sit p̄hibitio. Sec⁹ si sit circa ꝺsilia. vt intrādi religionē. aut diēdi ꝺfessionē. vl' p̄dicādi. quibꝫ ex officio nō incūbit de necessitate. q: sic est pctm̄ veniale. hec ex Tho. ij. ij. q. clxxiij. z est filia accidie.

Quadragesima qñ et qūo fuit instituta. no. in. c. quadragesima. ꝺ cō se. di. v. vbi ꝺr q̄ a christo fu/it instituta. z vt decimā annoz deo reddam⁹. qñ est incipiēda z a quibꝫ abstinendū. z qua hora comedendū. vide. s. Jeiunium.

Quarta falcidia vel trebellianica vide legitima. Quarta funeralis. vide Canonica portio.

Questuarii dicunt q̄ discur rūt p elemosinis q̄ nullo modo recipi debēt nisi veras lras aut ap'licas: aut diocesani oñdant. z ponit forma lraz in. c. cū ex eo. de pe. z remis. z si habēt lras ap'licas ñ debēt acceptari. nisi pr⁹ sint p epm examinati. cle. abusionibꝫ. de pe. z re.

¶Utz tales questores sint p̄mittēdi p̄dicare 1
R. q̄ nō. nisi solūmō qꝺ i lris ꝺtinet ppl'o p/ponere. vt in ꝺ. c. cū ex eo. z de here. vt officiū. libꝫ. vi. z ꝺ. cle. abusionibꝫ.

¶Quid si ꝺtinet i eoz lris q̄ i loc⁹ religiosis 2
honeste z charitative recipiāt. z q̄ fideles ad eoz exhortatōez ꝺuocēt? R. q̄ nihilomin⁹ cl'i ci z rectores eccl'iaz nō tenent inviti p̄dicta fa/cere. q: tales lre q̄tū ad hmōi ꝺuocatōes sūt reuocate ipo iure. vt hr̄ i extrauagāti. cle. iiij.

¶Qūo nō debēt in tabernis. aut alijs loc⁹ in 3
congruis manere. aut inutiles expēsas facere aut habitū false religionis portare. aut indul gentias vl' alia mēdacios a ꝓponere. habent i ꝺ. cle. abusionibꝫ. z ꝺ. c. cū ex eo.

¶Sz nunqꝺ si publice delinquāt tales pote 4
runt ab ordinarijs puniri? R. q̄ sic. licet sint exempti. de p̄ui. c. tuaz.

Questus dicit omne qꝺ ex opa cu iuscūq̄ descendit. ff. p socio. l. questus. glo. i. Lucrū.

U

Rancor est displicẽtia cõtra aliquẽ ꝓpter quã cõsiderat vl' q̃rit q̃s malũ alteri. ⁊ est filia accidie q̃n ꝓcedit cõtra aliquẽ. eo ꝙ inducit eũ ad bñ opandũ. Aliq̃n filia ire. ⁊ est ꝑccatũ mortale. si malus q̃d alteri q̃rit vel optat est q̃d alicui⁹ importãtie ⁊ cũ ꝛeliberatõe volũtat⁹. vt elicio a Tho. ij. ij. q. xxxv. limita tñ vt. s. Odiũ.

Ratio habet triplicẽ gradũ i hoie ſm phm. i. eth⁹. Primus est añ cõpletũ septẽniũ. vbi ñ intelligit nec ꝑ se nec ab alio capi ꝑt. ⁊ iõ illo tpe nulli ꝛtractui ẽ apt⁹. Secũs grad⁹ ẽ cũ ab aliꝭ capi ꝑt licz imꝑfecte. ſz ipe ꝑ se nõ sufficit ad itelligẽdũ. ⁊ istud ẽ i fine ꝓmi septẽnij regul'r. ⁊ tũc ꝑt ꝓmittere aliq̃ ad q̃ natura inclinat. nõ tñ cũ obligatõe ꝑpetua. Tertius ẽ q̃n ab alio capi ꝑt ⁊ ꝙ seipm ꝙsiderare. ⁊ istud ẽ in anno pubtatis. ⁊ tũc ꝑt se obligare q̃ ad pſonã. ſ. ad votũ religionis. mr̃imoniũ ⁊ hmõi. ſz q̃ ad exteriora non. nisi i fine. xxv. annoꝝ. Rõ finalis est aia leg⁹. vide lex. ſ. iij. Et q̃o cognoscat q̃n est ratio finat' vel impulsiua. vide. s. Causa.

Ratiocinia sunt redditõnes rationũ ad q̃s q̃s obligat ex admistratõe reipublice vel ꝑuate. nã sunt q̃dã ratiocinia publica q̃bus obligant officiales curie ex admistratõne aliquoꝝ ad rẽpublicã pertinentiũ. vt. C. ꝛe epi. ⁊ cle. l. officiales. Quedã dicunt ꝑuata q̃bus obligant homines ex admistratõe reꝝ ꝑuataꝝ. vt tutores. curatores. actores. ꝓcuratores. executores extra ꝛe obli. ad rõci. c. vno.

1 ¶ Utr̃ obligat⁹ ad rõcinia possit ordinari. R. ꝙ post dimissionẽ admistratõis si ẽ obligat⁹ reipublice ex admistratõe ꝓmoueri nõ ꝑt añ reddita rõcinia. c. ꝑterea. l. di. sec⁹ si esset obligat⁹ ex mutuo vl' alia cã. ex. l. rescꝑto. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. C. ꝛe epi. ⁊ cle. l. q̃s q̃s emersis. Si ꝙo est obligat⁹ pſone ꝑuate. tũc si tenet ꝺ dolo ⁊ fraude ⁊ ꝙstat: repellit. Si ꝙo ꝙstare ñ ꝑt vl' tenet ex alia culpa sic ꝑt ꝓmoueri. In officio autem admistratõnis exñs an possit ꝓmoueri. Mihi placet opi. Inno. i d. c. vnico. vbi dicit ꝙ si q̃s gerat tutelã vl' curã legitimã vl' nccariaꝝ a legibus sibi ꝑpositã. vl' etiã suscipiat aut miserabiliũ pſonaꝝ. aut ecclie ꝓcuratões seu administratões. ⁊ maxie cũ licẽtia cꝑi ꝙ ñ ipedit ordiari cũ possit talia suscipe etiã ordinatus. als aũt ꝓhibet. li. di. ꝑ totũ. ⁊ d. c. officiales.

2 ¶ Sz nunq̃d mgr̃ scolariũ vl' alius famul⁹ qui iurauit ꝙ annũ seruire poterit religionẽ intrare. R. ꝙ sic ꝑm Hug. liij. di. c. legẽ. licet dicat ꝙ nemini ꝙsuleret. Host. dicit ꝙ tutius est implere qꝺ iurauit: nisi obtineat licẽtiã. quã si ñ vult dare poterit intrare auctoritate. c. ꝓuenit. el. ij. ꝛe iurãmã. Addo ꝙ etiã liceret q̃n imminet sibi periculũ mortalis pcti.

¶ Utr̃ obligat⁹ causa pignoris possit ꝓmoueri. R. ꝑm Host. ꝙ nõ añ redditã rationẽ. ar. c. significãte. ⁊. c. cũ ꝙtra. ꝛe pigno. 3

¶ Utr̃ filius usurarij possit ꝓmoueri. R. ꝑm Host. ꝙ ñ si succedat. nisi clamores ꝑtis emẽdet vl' hereditatẽ repudiet. c. tua nos. ꝺ usur. 4

Raptor ꝓprie dicit q̃ rapit res immobiles. Praedo vero res mobiles. Ubi rapina ꝺr̃ in rebus imobilibus. De ꝑdatio ꝙo i mobilibus ⁊ se mouẽtibus: vt animalibus ⁊ hmõi ꝑm Jo. an. quẽ sequit Pa. i. c. i. ꝺ rapt. q̃uis vt plurimũ eq̃oce sumant. Et sit rapina cũ q̃s publice ⁊ violẽter rapit. vt in. c. pena le. xliij. q. v. ꝛe h̃ vide in sti. ꝛe viris rapto. post ꝑn. ⁊ ẽ grauis pctm̃ q̃ furtũ. vt i d. c. penale. 1

¶ Utr̃ raptores largo mõ ꝑ q̃buscũq̃ publice ⁊ violẽter res alienas ꝛepdatibus tã mobiles q̃ imobiles possint recipi ad ꝙfessionẽ nisi restituãt rapta. vl' q̃ cõbusserũt. ꝛestruxerũt. ꝛepopulauerũt aut alio mõ dãnificauerũt ꝓximũ sicut tenent. l. duobus. §. si q̃s iurauerit. ff. ꝺ iureiu. ⁊ l. cũ te nõ solũ. C. qꝺ me. cã. R. ꝛep. i. c. sup eo. ꝺ rap. sic. ꝙ q̃cũq̃ iurrexerit in rapinã siue ecclias violatões. ⁊ mãifeste fuerit ꝛephen sus. nisi ꝓ⁹ ablata restituat si poterit. vel emẽdãdi plenã securitatẽ fecerit ꝑnie bñficiũ ei penit⁹ ꝛeneget. Si ꝙo vsq̃ ad obitũ in ꝓtumacia sua duraverit. ⁊ extremis posit⁹ remediũ ꝑnie postulauerit humil'r. si emendatões vl' emẽdãdi securitatẽ ꝑstiterit: ei ꝑnia ⁊ ecclias tica sepultura ꝙcedat. Qui aũt i sanitate obstinata mẽte ñ emẽdauerit. ⁊ i morte securitatẽ ꝑstare ñ poterit. si ꝺ pẽto ꝙtrit⁹ fuerit: viaticũ ñ ꝛeneget. ⁊ sic nec ꝙfessio ⁊ absolutio. ſz tñ null⁹ clericoꝝ sepulture ei⁹ interſit. nec ei⁹ elemosinã ꝑsumat accipe. licz sit sepelicꝺ i cymiterio. Et q̃cũq̃ cleric⁹ vl' ꝑsb̃r ꝙfecerit: ꝛebet reponi ab ordie irrecupabiliter. l. sine dispẽsatione. ⁊ bñficio carere ecclias tico. hec i d. c. sup eo. Si ꝙo nõ sunt manifesti poterunt recipi ad ꝙfessionẽ sic alij pctores ꝑm abbatẽ in d. c. sup eo. ⁊ etiã licet essent manifesti. si tñ monit⁹ nunq̃ fuerũt ꝑm Hostiẽ. in d. c. sup eo. ꝺũ modo sint dispositi restituere vt tenent. •

¶ Quid ꝛe raptoribus ꝛepdantibus romipetas. vide. s. Excõicatio. v. casu. xxix. 2

¶ Utrũ raptoꝝ virginis sit puniend⁹ pena. l. 3

vnice.C.de raptu vir.R.Pa.c.cū cā.de rap. q si pcessit tractat⁹ determinat⁹ de mrimonio. ꝛ ob hāc cām abducit nō cōmittit pena de iure canonico.cui stam⁹ in h.Si vo pdict⁹ tractatus nō pcessit etiā si puella fuit volūtaria cōmittit pena xxvij.q.vl.lex illa.ar.xxxvi.q.i.§.ex hac.i fi.ꝛ obligat ad restitutōez.nō solū sbtracti ſz etiā lucri qđ habuisset ille sb cuius ptāte erat fm vo.Joh.de platea.in sti.de actio.q ex delic.na.§.in triduū.

Rapina fit ꝑmo in naufragijs.secūdo i pedagijs.tercio in questu.tallijs ꝛ silib⁹.quarto i bello.quinto i extorsionib⁹ officialiū plus debito.

¶Utꝛ dñs agri vel territorij teneat de rapia i eo facta? R.Pa.in.c.licet.d resti.spo.q si fuit sciēs ꝛ potuit phibere ꝛ nō phibuit.sic tenetur.l.i.C.de fal.mo.Hec⁹ si nō potuit phibere.l.i.§.is aūt.ff.si fa.fur.fe.di.Et idez dic de villa ꝛ castro.ꝛ hec ē cōmunis opi.fm Bar. in.l.ne qđ.ff.de incen.rui.ꝛ nau.Similiter tñ tenet nō criminaliter fm pdictos.

¶Sz nunqđ stabit iuramēto sup qtitate rei amissaꝛ robato? R.cōiter tenēt legiste i.l. si qñ.C.vñ vi.ꝛ Pa.in.c.sup eo.de his q vi. q vbi qs ꝛsentit ex dolo alteri⁹ non admittit pbatio p iuramentū in litē.Sed qñ ꝛsentit de dolo suo sic credet ei⁹ iuramēto.pterea dicit Inno.i d.c.sup eo.q.d.c.habebit locuz in qualibet vi compulsiua.ablatiua.expulsiua.turbatiua.ꝛ inꝺeratiua.Ex q infert q si pbo furtū vl rapinā ꝛtra raptorē stabit iuramēto meo de qtitate rapta.Et no.q furtū vl rapia pbat p socios familiares ꝛ hmōi.

Ratihabitio Vide.s.Cōsensus.§.iij.

Recōciliatio ecclie vide Consecratio.

Recōpensatō vide Cōpensatio.

Recusari potest iudex delegat⁹ ex mltis causis.no.Pa. in.c.accedēs.vt lite nō ꝛte.Primo qz consanguineus aduersarij.Secdo qz cōmensalis ipi⁹. Tercio qz oriund⁹ de ei⁹ terra.idē de districtu Quarto qñ nō pt hñ accessus ad iudicē nisi p terrā inimicoꝛ.Quinto qñ loquit in aure ꝛ familiariter cū aduersario.Sexto qñ i alia causa litigabat cuz eo.istud no.Pa.in.c.i.de iudi.Septimo qñ est impitus.ꝛ habet assessorē suspectū.ibidē Pa.

¶Utꝛ ptestatio de nō acceptādo eū tollat p ꝛtrariū factū? R.Pa.in.c.vnico.de lit⁹ ꝛest. q nō.nisi factū ꝛtrariū tollat prestationem p pter intellectū aliū intermediatū.vbi gratia. Interrogat an vera sunt q ꝛtinent in libello. R.reus.Respōdebo cū ptestatōe q nō intendo ꝛtestari litē per hāc respōsionē.ꝛ sic respōdet.nō ꝛtestat p istud factū cōtrariū.Secus si his dictis diceret iudex.nō admitto hāc ptestationē.ꝛ postea ipe reus rñderet sine prestatione repetita ad libellū.tale factū ꝛtrariuz tolleret ptestationē.ꝛ lis esset cōtestata.Hec⁹ si itez repeteret.ꝛ ego ptestoꝛ nolle ꝛtestari litem.qz nihil mediuz interuenit.p h facit cle. vnica.d dolo.ꝛ qđ dicit de osti.c.cū M.ꝛ L. vbi repugnātia.ff.de reg.iur.ꝛ in.c.sollicitudinē.de ap.vel dic fm Bar.in.l.vnica.C.d litis ꝛtest.q quādo ptestatio respicit vnū ꝛ factū aliud.vt puta in litis ꝛtestatōne ex q oriť quasi ꝛtractus.ꝛ in rsp̄sione ex qua nō oriť quasi ꝛtractus.ꝛ sic sunt diuersa.tūc p factū ꝛtrariū nō tollit.Sz qñ ꝛcernūt vnū protestatio ꝛ factū.vt puta qz respōdet ꝛ ptestatur q animo nō respōdendi.tunc tollit talis prestatō p ꝛtrariū factū.qz ꝛcernit idē factū Vl dic fm Pa.in d.c.cū M.q qñ ptestatio fit i dependētib⁹ a mera volūtate ptestantis valet ptestatio.vt si dicat nolle aliud dicere ꝛtra fidē.ꝛ postmodū dicit ptestatio defendit eū.ex iij.q.i.hec est fides.Si vo dependet a volūtate ptestantis ꝛ alteri⁹.si alter ꝛsentit valet. c.cumana.ꝛ qđ ibi no.de elec.ꝛ.c.fi.de ꝺi.appo.Si vero nō ꝛsentit.nec est iusta cā ptestādi nō valet.sec⁹ si sb esset iusta causa.puta metus vl vis.puta vis ꝛtrahā.al'r iterficies me. ptestoꝛ q q̄cq̄d dicā facio aīo nō ꝛtrahēdi.et valet.xxxi.q.ij.lotharij.Sil'r qñ iudex delegat⁹ nō ꝛsentit recusatōni.ꝛ si nō cōpareo ex cōicabit de facto.cōpareo cū ptestatōe d nō ꝛsentiēdo i ipm vz ne cōpitio p iudicat.Aduerte tñ q ptestatio debet p̄cedere actuz sup q fit.vt.ff.de ꝛcubi.l.in cōcubinatu.

Regularis dicit qui adstringit duz regulariter est astrict⁹.siue sit monach⁹ siue canonic⁹ regularis.de sta.mo.c.q dei timoreē.siue sit cleric⁹ siue sit laic⁹.licet laic⁹ nō possit recipi in canonicū.vt in.c.ij.de insti.tamē potest recipi in ꝓfessum.de elec.c.cū ex eo.li.vi.

Religiosus dicitur tripliciter. Prio largissime. ꝛ sic est quilibet christian⁹.vt in.c.p humani de homi.li.vi.dicit christiana religio.Secdo

large ⁊ sic comphendit oēs clericos seculares ⁊ oem xpianū honeste viuentē. Nā i eo q̄ eo impedit debitā religionē pt dici religiosus. et sic sequit. i. q. i. c. nullus. el. ij. ⁊. xxxiij. q. v. qđ deo. ar. đ voto ex mlta. vbi dh. Tercio accipitur ppie. ⁊ sic religiosus est q̄ pfessionē fecit alicui de religionib⁹ approbat⁹ p sedē apl'icā. đ voto. c. qđ votū. §. pnti. li. vi. ⁊ tal' ppie dr religiosus. Et religiōes approbate sunt q̄tuor. Duma Basilij. Scda Bñdicti. Tercia Augustini. Quarta beati Francisci. vt notat Laudu. in cle. q⁹ regl'ares. de supplē. ne. pla. Sub istis militāt oēs ppie religiosi. exceptis cartusiensib⁹: q̄ habēt sua statuta.

1 ¶ Utr̄ dispositio odiosa ꝺcepta erga regulares seu religiosos extendat ad frēs đ tercio ordine beati Francisci. ⁊ hmōi. R. Pa. in Rica. de regu. q̄ nō. q⁹ tales ppie nō dicunt religiosi. vñ pot⁹ eor̄ regula est q̄dā mod⁹ bene viuendi: licet sit approbat⁹ p papā. ⁊ iō solū cōphendet illos q̄ tria vota substantialia pmiserūt in religione approbata fm Jo. an. in glo. i. ⁊. ij. de. pme de decimis. Et dh vez nisi addat aliđ. puta q̄cūq⁹ religiosi. Nā tūc etiā cōphenderētur hospitalarij hierosolimitani q̄ ñ pñt ꝺhere mr̄imoniū ⁊ pmittūt obedientiā superiori ⁊ ū pñt retrocedere ab illo statu. nō tñ cōprehenderent alij hospitalarij q̄ vtunt mr̄imonio. licet portēt certū habitū. q⁹ ñ sunt religiosi. nec stricto nec largo mō. In fauorabilib⁹ ꝯo bñ cōphendunt pfati frēs. q⁹ largo modo videt sb regula rōne pmissionis facte superiori eor̄.

2 ¶ Quid đ inuenientib⁹ nouū ordinē. R. q⁹ nō sunt religiosi: nisi a papa expresse approbent. q⁹ cū sit phibitū nouū ordinē vel religionē inuenire. vt in. c. religionū. de reli. do. li. vi. Ideo nō religiosi sed pot⁹ irreligiosi sunt censendi tales. ⁊ hodie sunt excōicati ipo facto p extrauagantē Joh. xxij. q̄ incipit Sācta romana. Recitat Pa. in. c. fi. de reli. domi.

3 ¶ Religio beghinar̄ reprobat ⁊ oēs eā sectantes sunt excōicati ipo facto: ac religiosi dātes eis auxiliū: ꝯsiliū: vl' fauorē in pfato beghinatu. cle. i. de relig. domi. Et no. q⁹ sorores tercij ordinis sancti Fran. non sunt ille beghine. vt no. glo. ibidē. cū habeant regulā approbatā a sede apl'ica. ⁊ mlt⁹min⁹ sorores sancte Clare

4 ¶ Quis pt effici religiosus? R. q⁹ q̄libet q̄ nō habet aliquā de infrascriptis. viij. ꝺditionib⁹ quarū pma est etas immatura. de quo dic vt s. nouicius. §. i.

5 ¶ Scda seruilis ꝺditio. Seru⁹ q̄ppe sine cōsensu dñi nō pt intrare religionē. ar. liij. di. c. nullus epor̄. Prescribit tñ triēnio a religione q̄ dh ignorat. si dñs sit ⁊ non repetit. xvij. q. ij. si q̄s incognit⁹. Iste tñ si repetat a dño religiosus erit fm Hug. ibidē. ar. xxvij. q. i. đ viduis. ⁊ religioni tenebit cōtū in ipo est. ⁊ si manumitteret nō posset cōtrahere. nec ob. c. q̄dā. de ꝺuer. ꝺiu. q⁹ ille q̄ habet vxorē nō pt obseruare castitatē ea inuita. ⁊ sic religiosus esse nō pt sed seru⁹ sic. q⁹ nō requirit corpus liter̄ vt sit monach⁹: cū in domo ppria q̄s possit esse religiosus. đ. c. de viduis.

¶ Tercia debitor̄ obligatio. q̄ em debet aliq̄d alteri: nō pt illud licite pmittere vt religionē ingrediat. liij. di. c. generaľ. Si tñ sit debitū pecunie. vl' talis debitor nō habet vñ satisfaciat. tūc faciat qđ pt. s. cedat bonis suis creditori ⁊ sufficit. ppter pecuniā em nō obligat⁹ persona liberi hois. sz tñ ad recōpensaz. Uñ licz ei reby suis exhibitis religionē ingredi. nec redeat i seculo remanerevt. pcuret vñ soluat debitū. si modo ex zelo dei ⁊ feruor̄ charitat⁹ h̄ faciat. q⁹ spūssancti auctoritate h̄ facit cui nemo pt resistere. xix. q. ij. due. de regula. licet. Si tñ monasteriū qđ ingredit aliq̄d acq̄reret p successionē hereditariā. vl' p donationē aut legatū rōne ipi⁹ solū. sic tenet satisfacere q̄tū se illud extendit qđ habuit ei⁹ occasione solūmodo. ar. c. si qua mulier. xix. q. iij.

¶ Utr̄ tal' teneat in religiōe laborare vt credit oribus soluat? R. q⁹ q̄dā tenēt q⁹ sic. Sz ꝺriū credo cū ex toto sit religiōi subiect⁹: ita q⁹ nō ē momētū in q̄ a plato nō possit occupari. ⁊ nō habeat velle nec nolle. c. ū religiosus. đ elec. li. vi. Item si stetisset i sec'o ⁊ cessisset bonis ñ teneret laborare vt satisfaceret fm Pe. đ pal'. i. iij. di. xxxviij. Ergo cū ex pfessiōe cedat bonis. pz tñ plat⁹ cū ꝯsensu mōasterij h̄ ei ꝺcedere. al's nō.

¶ Quid si talis etiā cū iuramēto ad tale debitum erat astrictus? R. idē per oīa dicendum. ar. c. licet. de regul'.

¶ Quid si pmisisset talis opari manib⁹ vt satisfaceret? R. fm Pe. đ pal'. vbi. s. q⁹ h̄ ñ obstāte potent religionē intrare. sz si bona sua sufficiunt satisfaciat ei ad interesse. ⁊ sic dic de eo q̄ accepit vxorē q̄ patit aliq̄d interesse ex h̄ q⁹ debet ei satisfacere. si habet aliq̄. fm eundē Pe.

• ¶ Quarta ratiocinior̄ detētio. Un obligatus ad ratiocinia intrare ñ pt. liij. di. c. legē. Et h̄ vez in obligatis ppetuo. Jn alijs aut̄ secꝰ. licet honestuz sit q⁹ pr⁹ se expediat. Exq̄ patet fm Bof. q⁹ ptās q̄ iurauit regimē ciuitatis p annū. mgr̄ scolariū q̄ silr̄ iurauit legere p annū ⁊ hmōi pñt intrare religionē aucte. c. pueruit. el. ij. de iurar. vide. s. rōcinia. đ h̄. §. i. ⁊. ij.

11 ¶Quinta est paterna subuētio. Et vt sclas si pt̄ filiꝰ intrare religionē. dimisso pr̄e cui tenet̄ subuenire. Exo. xx. no. fm Alex. i. iij. pte sum. q si parētibꝫ nr̄is obsequa nr̄a necessaria sunt. ita q sine ipis sustētari nō pñt. tūc nō licet religionē intrare. si mō talia obsequia nō indu cūt nos ad aliq̄d agendū qđ sit ꝓtra dēū. & sic ꝓtrariū cōsulentes pharisei increpant a dño Matth̄. xv. & sic fm doct. intelligē illud. c. si q. xx. di. Si vero eis nō pt̄ seruire vl̄ debita obsequia exhibere sine ꝓpie salutꝫ dispēdio. tūc necessitudini generꝫ dine religiōis pietas anteferē. vt dicit Amb. sup Luc. & sic poterit ītrare ipis dimissis. Et sic loq̄t Iero. i epl̄a ad eliodoꝝ q solū genꝰ pietatis est in hac pte esse crudelē. & Saluator Lu. xiij. Si q̄s venit ad me & nō odit. Si aūt nō sunt i tali necessitate. sic filiꝰ ipis etiā inuitꝫ pt̄ intrare. etiā si cū eis possit sine dispēdio ppie salutꝫ pmanere. pbat in. c. i. & ij. xx. q. ij. Addit tn̄ Tho. in. iij. quol. q. vi. q nō solū p indigētia maxia sz etiā p mediocri pentū. puta qz posset viuere sz tn̄ cū notabili iactura & detrimēto sui stat⁹ & ꝓditōis sue. puta qz optebit eū mēdicare l̄ alios fuire cū maxia indecētia sui stat⁹: dimittend⁹ est ingressus religiōis. etiā si ex voto haberet. & placz qñ pt̄ sine piculo salutꝫ h̄ facere.

12 ¶Sexta est dignitat⁹ astrictio. vt sunt epi et alij supiores. q̄ sine licētia pape nō pñt intrare. c. licet. ꝺ regl̄a. Inferiores ꝥo epis pñt etiā inuitis suis epis. vt. xix. q. ij. Due. sicut sunt decani. ꝓpositi. archidiaconi. archipbri. curati & oēs alij inferiores epis. Bñficiū tn̄ eoꝝ alteri nō debet ꝺferri nisi exp̄sse vl̄ tacite pfessi fuerit vl̄ appuerit q absolute voluerit vitā mutare c. beneficiū. de regula. li. vi. debēt tn̄ petere licētiā. q̄uis nō obtineāt. vt in d. c. licet.

13 ¶Sz cui⁹ erūt fructꝰ bñficij ante pfessionē? R. q dz assignari debita portio ipoꝝ fructuū alicui qui seruiat p ipo. vt in d. c. bñficiū. reliquū ꝥo erit ipi⁹ vt nō sit oneros⁹ mōasterio qđ ītrauit tpe pbatōis. xvi. q. vi. de lapsis. qz nec ppie est religios⁹. vt patz i. c. religios⁹. de sen. excō. li. vi. q̄ iure suo ñ debet defraudari. vt. xvij. q. ij. solod⁹. no. Tancre. & Bar. bux. & interim remanet canonic⁹ curat⁹ vel decan⁹ sicut pri⁹ erat nec beneficiū vacat.

14 ¶Septima mr̄imonij obligatio. s. post ꝺsūmationē. nā tunc nō pt̄ religionē intrare. nisi fm q dico Mr̄imonium. iij. intellige etiā si copula est habita post ꝺtractū mr̄imoniū vel sponsalia. Sz nō si ante. qz sic nō impediret nec mr̄imoniū diceret ꝺsummatū. ar. c. veniēs de spō. vbi patet q copula p̄cedēs spōsalia ñ facit mr̄imoniū. facit. c. vex. & c. ex publico. & c. ex pte. ꝺ ꝺuer. ꝺiu. q̄ rediunt ꝺsummatōez. & est illud qđ sequit nō qđ antecedit.

15 ¶Sz q̄d de illo q̄ iurauit aliquā ducere i vxorē: nūq̄d poterit intrare? R. q sic. aucte. c. puenit. el. ij. de iurā. & c. cōmissū. de spon. in q ꝺr tuti⁹ est et ⁊c. Intellige q ad opinionē. ne de facto dicat ꝺtra iuramentū fecisse: nō q ad veritatē fm Rich. in. iiij. dic etiā vt. s. §. ix.

16 ¶Octaua coactōis impositio. nā optet vt sit volūtari⁹. aliꝰ nō tenet ingressus. vt ꝺ regl̄a. c. i. xx. q. iij. pñs. In religiōe aūt minoꝝ vltra p̄dicta. viij. requirunt alia. v. s. q sit cozpe san⁹. legitime nat⁹. nulla vulgari infamia notat⁹. aio pmpt⁹. cōpetēter lr̄at⁹. vl̄ ad honestos labores apt⁹. attn̄ si q̄s recipet defectes i aliq̄ istoꝝ teneret̄ receptō. nisi sit. i. q. iij. v. vi. vij. vl̄. viij. q aliqñ reddūt receptōez nullā. vt ptz p p̄dicta

17 ¶Quō debet q̄s intrare. aut qua intentōe? R. vt moriat mūdo & seruiat xp̄o. xij. q. i. c. ij.

18 ¶Utr̄z q̄libet debeat reputare votū religionis ꝓportionatū sue infirmitatis? R. fm Rich. in iij. di. xxxviij. ar. vi. q. i. q sic. nisi p certā dietā seu experientiā sibi ꝺstaret de ꝺtrario. pter eā custodiā q magis adhibet religiosis q̄z secularibꝫ. Et ppter bona exēpla q̄ vident ibi frequēti⁹. Et ppter bona verba q̄ frequenti⁹ audiūt. Et ppter maiores ꝺsolatōes quas diuina benignitas ob fauorē religionis & ex sancta societate infundit eis efficit ei⁹ obseruantia ꝓportionata i ipa existēti q̄ imꝓꝓportionata esset remanēti in seculo.

19 ¶Utr̄z q̄s possit pfiteri in aliq̄ religiōe. ita q liceat sibi retinere suas? R. Pa. in. c. insinuāte q cle. vel vo. q si q̄s simpl̄r vouit cū tali ꝺditione. videt in dubio q sibi reseruauerit illa bona. vt obediētiarij monasterij. qz ꝥba apposita in ꝺtractu debēt intelligi fm naturā cōtractus. vt i. l. si vno. ff. loca. etiā in ppriatis verbis. vt ibidē in prin. & in d. c. insinuante. fm vnū intellectū vt res poti⁹ valeat q̄z pereat. l. q̄tiens. ff. de ver. obl̄. & c. abbate. de ꝥb. sig. & sic erit religios⁹. & pfata bona habebit ad vsū p necessitate sua. Idē dic si pfitet vt in domo sua cū oīb⁹ bonis suis moret. vt no. Bern. Inno. & Hosti. in d. c. insinuāte. qz h̄ non est ꝺtra subam monachat⁹ vt q̄s i certo loco moret. aut de certis reddit⁹ viuat. cum h̄ possit supior ꝺcedere. c. cū inter. R. de elec. & si postea supior velit eū amouere. poterit. licet nō debeat nisi ex iusta cā. Si ꝥo voluit sibi reseruare vt ppriū. ita q nō sit locꝰ interpratōi & tūc si fiat reseruatio p viā ꝺditōis resolutiue vl̄ suspensiue. sic viciat act⁹ & nō ꝺditio. vt in. c. fi.

de ꝺi. appꝺ. & sic nō erit religiosus. Hic si fiat ꝑ pactū. puta. qꝛ dicit. aliter nō intēdo pfiteri: nec alio modo. qꝛ hec ꝟba habēt vim cōditionis. vt dicit Bal. in auten. ingressi. C. de sa. san. ec. Hi aūt simpliciter ꝑ viā pacti vel modi reseruat sibi ꝓpꝛietatē vl facultatē ꝓtrahendi: sic facit trāsire pfessionē in aliā ſpeciē. qꝛ vbi est pactū ꝓtra naturā ꝓtractꝰ. & impꝛoprias aliquatinꝰ ꝟbis ꝑt trāsire in aliū ꝓtractū. fit interꝑtatio alteriꝰ ꝓtractꝰ. vt est tex. no. in. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cā moꝛ. & i. l. cū manusata. ff. de ꝓtrahen. emp. & sic erit iste nō religiosus ꝓpꝛie: sed oblatꝰ monasterio. licet nō in totū. & sic obligabit ad oīa ꝑterq; ad reseruata. ꝙ si verba nō patiant vt fiat trāsitꝰ ad aliū ꝓtractū. tūc pactū inficit ꝓtractū in totū. in. l. ꝑ seruuꝫ. ff. de vsu. & habi. iuncta glo. in d. l. cū manusata.

20 ¶ Utꝛ intrans religionē ex causa inhonesta. puta vt essꝫ abbas. vl melioꝰ gauderet & hmōi teneat. licet nō ꝓsequat suā intentionē: R. Pa. in. c. vt clerici. de regu. ꝙ sic. qꝛ effectꝰ est religiosus ꝟ nō obstāte. vt tenet glo. in d. c. vt clerici. & facit tonꝰ tex. cū glo. in. c. qđ interrogasti. xxvij. q. ij. ad materiā.

21 ¶ Quid de illo q̄ dolo inductꝰ est ad religionē: R. ꝙ nihilominꝰ erit religiosus. de cōuer. ꝓiu. c. ex parte. & c. veniēs. & c. dudū. qđ mecā. cū dilectꝰ. & ibi no. Ber. & Hosti. & Jo. xx. q. iij. c. vltimo.

22 ¶ Quid de illo q̄ timoꝛe moꝛtis efficit religiosus: R. ꝙ si timoꝛ inferat ab hoīe: sic nō est religiosus. qđ me. cā. platum. nec obligat ꝑ tale votū nisi postea ratificet. vt in. c. poꝛrectū. & in c. sic nob. de regu. Et ꝟ intelligo q̄n talꝫ timoꝛ inferꝫ ab hoīe vt pfiteat. vl faciat tale votū. & sic loquit & debet itelligi. d. c. platū qđ me. cā. Si ꝟo metꝰ sit casualis seu naturalꝫ. puta infirmꝰ. vl in mari ꝛpe tēpestatis. vel in piculo latronū: aut inimicoꝛū. sic talꝫ metꝰ nō ipedit q̄n sit obligatꝰ religioni & voto. Si modo deliberate ꝟ fecit. vt in dictꝫ. c. poꝛrectū. & sic nob qꝛ de qñq; tales timoꝛes imittit vt cōuertamur. xvi. q. i. reuertimini. de ꝓse. dist. iij. sanctū in autē. vt nō luxu. ꝓtra na. §. i. & ꝟ sequit Bar. Hosti. & Pa. in d. c. sicut. Alij dicūt ꝙ si ex̄cito ꝓualescentia vel euasionē piculi sentit ꝓtradicat: non tenet etiā in metu casuali si votū fecit. allegat. c. ex trāsmissa. & c. vlti. ꝺ renunc. Et ꝛ melioꝛ est opi. Hosti. & Pa.

23 ¶ Utꝛ allectꝰ blandicijs sit religiosus: R. ꝙ sic. & stare tenet. licet bona sua pentibꝫ vl herebꝫ remanere debeāt nō monasterio alliciēti. vt. xx. q. iij. cōstituit.

¶ Quō aūt debeat pfiteri. vide. s. Pꝛofessio. i pn. & quō tacite inducit. s. nouici. §. xij. Et aduerte ꝙ tūc ꝺ ꝓpꝛie q̄s intrare religionē et effici religiosus cuꝫ pfitet tacite vel expꝛesse. qꝛ verba sunt cū effectu accipienda. 24

¶ Ad q̄ obligat religiosus: R. ꝙ ad obſuantiā illiꝰ regule quā pfessus est. nisi in casu cano solū. de regu. lib. vi. vel quādo solū tacite ē pfessus. qꝛ tūc solū obligat religioni in genere. vt. s. nouici. §. xiij. 25

¶ Et q̄ro vbi remanebit iste talꝫ obligatꝰ religioni i genere ꝑ pfessionē tacitā: R. ꝙ ꝺ aliquā religionē itrare quā vult & ꝑt. Si ꝟo nullā inueniat q̄ eū velit recipe. debet stare i illa i q̄ tacitā pfessionē fecit. qꝛ illa tenet eū recipe: ex q̄ passa ē tacite eū pfiteri. vl si noluerit poterit i ꝓpꝛia domo remanere & ē religiosus pfessus xxvij. q. i. ꝺ viduis. qđ limita vt. s. pfessio. §. i. 26

¶ Utꝛ religiosi teneant esse pfecti: R. ꝙ non. nisi ea pfectō e ad quā se obligauerūt. iꝫ tenentur ad pfectionē tendere ſm Tho. ij. ij. q. clxxxvi. cui ꝓtrariat pfectōis ꝓtempꝰ. Unde nō sunt mēdaces: q̄uis gerant abextra statū pfectionis. qꝛ illud nō assumūt q̄si pfitētes se esse pfectos. iꝫ q̄si pfitētes se ad pfectionē tēdere. vñ bñ essent mēdaces: si ab intentōe pfectōis animū reuocarēt. ſm Asten. li. vi. ti. xlvij. 27

¶ Utꝛ religiosus teneat ꝺ pcepto ad oīa q̄ cōtinent in regla quā pfitet: R. Henri. de gandauo in. vi. quol. q. xvij. tenet ꝙ cū ꝙs simplr ꝓmittit aliquā regulā ꝛuare ꝙ tenet ad ꝓtenta in ea oīa: etiā sub munitōne sicut ad pcepta. Et istud nō credo vex. qꝛ sic seqꝛet ꝙ monachi beati Bñdicti obligarent ad oīa. cū vicat regula. c. cū de disciplina fratꝛ. ꝙ si nouicius habita deliberatōe ꝓmiserit se oīa i regula custodire ꝓtenta: ꝙ tūc recipiat. Et ꝟ est expsi ꝺicto ꝓtra cle. exiuit. §. cū igit. ꝺ ꝟbo. sig. Et ideo dico ꝙ simpliciter ꝓmittēs regulā: vel ꝓmittens sic ꝙ est tutiꝰ: vt faciunt minoꝛes. l. ꝓmitto ꝛuare regulā fratrū minoꝛ. s. vinēdo i obedientia sine ꝓpꝛio & castitate. ꝙ talis nō tenetur. nisi ad tria vota: ſm ꝙ modificata sunt i illa regla pceptoꝛie vl ihibitoꝛie. seu sb ꝟbis eq̄pollentibꝫ. alꝫ nō de pcepto. iꝫ de bono ꝺsilio. Et ꝛ ꝟ est bonꝰ tex. in. c. exiit q̄ semiat & de ꝟbo. sig. li. vi. Nā idē est dicere ꝓmitto seruare regulā talē. ac si diceret: ꝓmitto ꝺseruationē ſm illā regulā Et sic intelliguntur illa verba tā ex ꝺsuetudine vouentiū q̄s recipientiū. tñ magꝫ cautū est dicere. vt dixi ꝙ frēs minores ꝛuant. Addit san. Tho. ij. ij. q. clxxxvi. ꝙ trāsgressio aliocuī a pceptꝫ positꝫ in regula vel oꝛdine factus a ꝑlato obligat solū ad moꝛtale 28

ꝓpter ⁊tēptū regule.qz ꝫ directe ⁊trariaꝫ ꝓ/
fessioni ꝑ quā ꝙs vouit regularē vitā.vel dic
ſm eundē Tho.vbi.ſ.q religiosus teneꝫ ad
ꝓfectōez tēdere:cui ⁊trariaꝫ ꝓfectōis ⁊tēptꝰ.
⁊iō eſt mortale. Et vt ſcire poſſit q̄ſqz ad q̄d
teneꝫ q̄libet religiosus incipiēdū cenſui a fgu
la beati Frācisci.q̄ cuius fuerit vltima i execu/
tione.tñ eſt ꝑma i nobilitate ⁊ ꝓfectōe.ō qua
dz in cle.exiui.hec ē illa celeſtꝭ vite forma ⁊ re
gula.in.c. Exiit q̄ ſemiat.ō ꝙd.ſig.li.vi. Hec
eſt illa apud ꝺm̄ ⁊ patrē munda ⁊ imaculata
religio q̄ ꝺeſcēdēs a ꝑe luminū ꝑ eiꝰ filiū exē/
plariter ⁊ verbaliter apl̄is tradita.⁊ ꝺemuz ꝑ
ſpūmſanctū beato Frācisco:⁊ eū ſequētibꝫ in/
ſpirata totiꝰ in ſe quaſi ⁊tinet teſtimoniū tri/
nitatꝭ.hec eſt cui attestāte Paulo nemo ꝺebet
ō cetero eſſe moleſtꝰ.quā xp̄s paſſionis ſue ſti
gmatibꝫ ⁊firmauit:volēs inſtitutoꝝ ipſius
paſſionis ſue ſignis notabiliter inſigniri.hec
ille. Cuiꝰ ꝺeclaratio cū ſit firma ⁊ certa.vtpote
a ſpūſancto emanata a q̄ regulabaꝫ ſacꝛ cōci
liū vienēſe.in q̄ fuit ꝺclarata pleniſſime qꝺ er
rare nō potuit circa p̄dicta.cū ꝓtinēt ad fidē
⁊bonos mozes.xp̄iū.q.v.a recta.iō tutiſſimū
eſt in ꝺ.religione viuere vbi nō opinionibus
hoim viuiꝫ aut doctoꝝ.ſz ſancti ſpūs ꝺeclara
tione.⁊ q̄libet aliꝰ religiosus timoratꝰ ex eiꝰ ꝺe
claratōe poterit ſcire qūo ſuā ꝺebeat ⁊telligere
ꝓfessionē:⁊ ad q̄ teneaꝫ ꝺe ꝑcepto vl̄ ne. Dicit
ꝙ tex.cle.exiui.ō ꝙd.ſig.edite in ꝺ.⁊cilio.ꝺe
claramꝰ ⁊ dicimꝰ ꝙ frēs mīozes ñ ſolū ad tria
vota nude ⁊ abſolute accepta ex ꝓfeſſione ſue
regl̄e obligaꝫ.ſz etiā teneꝫ ad oīa implēda
q̄ ſunt ꝓtinētia ad hec tria q̄ regula ipa ponit
Nā ſi ad hec tria ꝑciſe ⁊ nude tm̄ ꝓmittēres
ſe ſeruare regulā viuēdo in obꝺiētia:caſtita/
te:⁊ ſine ꝓꝓrio.⁊ nō etiā ad oīa ⁊tēta i regula
q̄ hec tria modificant artareꝫ ꝓ nihilo ⁊ va
ne ꝓferreꝫ hec ꝙd. Ꝓmitto ſemp hāc re/
gulā obſeruare. exq̄ ex his ꝙbis nl̄a obligatō
naſceret. Nec tñ putandū eſt ꝙ btūs Franci.
ꝓfeſſores huiꝰ regl̄e q̄ztū ad oīa ⁊tēta i regl̄a
modificātia tria vota:ſeu ad alia in ipa expſſa
intēderit eq̄liter eſſe obligatos.q̄n poti⁹ apte
diſcernit.ꝙ q̄ ad q̄dā ipoꝝ ex vi verbi trāgreſ
ſio eſt mortal̄.⁊ q̄ ad q̄dā alia nō.cū ad q̄daz
ipoꝝ verbū apponat ꝑcepti.vl̄ equipollētis ei
ꝺē.⁊ q̄ ad q̄dā alia nō. Itē qz ꝓter ea q̄ expſſe
ꝙd ꝑcepti ac exhoꝛtatōnis ſeu monitōis po/
nunt in regula nōnulla ꝙd impatiui modi
negatiue vel affirmatiue appoſito inferunt.
hacten⁹ exeutit ꝺubitatū.an tenerent ad iſta
vt ad habētia vim ꝑcepti.dicim⁹ ꝙ licet frēs
nō ad oīa q̄ ſb verbis impatiui modi ponūt
in regula.ſicut ad ꝑceptoꝝ ſeu ꝑceptis eq̄pol/
lentiū obſeruantiā teneaꝫ. Expedit tñ ipſis
fratribꝫ ad obſeruādū puritatē regule ⁊ rigo/
rē q̄ ad ea.ſicut ad eq̄pollentia ꝑceptis ſe no/
uerint obligatos.q̄ hic inferꝰ annotant. Ut
aūt hec q̄ videri p̄nt equippollētia ꝑceptis ex
vi ꝙbi.vl̄ ſaltē ratōne materie ꝺe q̄ agit.ſeu ex
vtroqz ſb cōpendio habeaꝫ. Declaramꝰ ꝙ il
lud qꝺ ponit in regula ꝺe nō habendo pluresꝫ
tunicas q̄z vnā cū capucio.⁊ aliam ſine capu
cio. Itē ꝺe nō portādis calciamētis.⁊ ꝺe ñ eq̄/
tando extra caſuz neceſſitatis. Itē ꝙ frēs vili
bus induaꝫ. Itē ꝙ ieiunare a feſto oīm ſanc/
toꝝ vſqz ad natiuitatez ꝺn̄i.⁊ in ſextis ferijs
teneaꝫ. Itē ꝙ clerici faciāt diuinū officiū ſm
ordinē romane eccl̄ie. Itē ꝙ miniſtri ⁊ cuſto/
des ꝑ neceſſitatibꝫ infirmoꝝ.⁊ fratribꝫ in du/
endis ſolicitā curā gerant. Itē ꝙ ſi q̄s in infir
mitatē ceciderit.alij frēs ꝺebēt ei ſeruire. Itez
ꝙ frēs nō ꝑdicent in ep̄atu alicuiꝰ ep̄i.cuz ab
eo illis fuerit cōtradictū. Itē ꝙ nulli⁹ audeat
pl̄o ꝓnitꝰ ꝑdicare niſi a generali miniſtro.
vel alijs quibꝫ id cōꝺerit fuerit examinatus ⁊
approbatꝰ.⁊ ad ꝫ inſtitutꝰ. Itē ꝙ fratres qui
cognoſcerēt ſe nō poſſe regulā ſpūaliter obſer
uare ꝺebeant ⁊ poſſint ad ſuos miſtros recur
rere. Itē ꝙ oīa q̄ ponunt ī regula ad formā
habitꝰ tā nouicioꝝ q̄z pfeſſoꝝ.necnō ad rece/
ptionis modū ad pfeſſionē ſpectantia niſi re/
cipientibꝫ quo ad habitū nouicioꝝ.ſic dicit
regula ſm ꝺm̄ aliter videaꝫ.hec inquā oīa
ſunt a fratribꝫ tanq̄z obligatoria obſeruāda.
Itē ordo cōiter ſenſit tenet ⁊ tenuit ab antiq̄
ꝙ vbicūq̄z ponit ī regula ꝫ verbū teneaꝫ ob
tinet vim ꝑcepti.⁊ obſeruari ꝺz a fratribꝫ ſicut
tale.hoc in ꝺ.cle.ex qbꝫ oībꝫ patet nihil fore
ſpeciale in hac expoſitōe magꝭ q̄z in alijs.niſi
hoc vltimū qꝺ dicit ꝺe ꝙbo teneaꝫ.ſed verba
ipa ex ſua natura ſic importāt vel rōe materie
vel rōne vtriuſq̄z. Regula bti Baſilij.ſm ꝙ
iueni ꝺz ſolū iſta vltra tria vota.ſ.abſtinētiā
a carnibꝫ.ieiunū ab exaltatōe ſcte cruc̄ vſqz
ad paſca.exceptis ꝺn̄icis.ſilētiū ꝺe nocte.mo
dū officij.ꝙ comedāt in cōi refectorio.legāt ī
mēſa.vacent lectioni ⁊ laboꝛi manuū ne ſint
ociosi.que vtz ſint ꝑcepta vel ne.non inueni
ab aliquo ꝺeclaratum.ſed p precedentia poſ/
ſent ꝺeclarari. Regula beati Auguſtini iudi/
cio meo indigeret papali ꝺeclaratione. Nam
Henri.de gandauo in.vi.quol.q.xvij.⁊ q̄dā
alij tenent ꝙ oīa que in ipa ſunt cadūt ꝺe pre/
cepto ꝓpter verbū qꝺ ponit Aug⁹.in ꝑn.di/
cens. Hec ſunt q̄ vt obſeruetis precipimus.
Alij dicūt ⁊trariū.quoꝝ opinio videt mihi

verior⁹ ⁊ benignior⁹.q⁹ sic̄ in sacra scriptura q̄/dā sunt q̄ hñt modū ⁊ intentōez p̄cepti.vt il/lud.h̄ est p̄ceptū meū vt diligat⁊ mutuicē Joh̄. xv.quedā q̄ habēt p̄ceptū in intentōe:⁊ nō i modo.vt illud Exo.xx.Nō furtū faciel'. Ita sunt q̄dā q̄ habēt modū p̄cepti:⁊ nō intentō nē.vt illud Mar.vij.p̄cepit eis ne cui dice/rēt.q⁹ ex h̄ nō obligabat ad mortale eos si p̄/dicassent miraculū. Hic fatēdū est de regula bti Aug⁹. Jō exponerē eā ꝑm q̄ sacz ꝯciliū ex/posuit regulā bti Frā.imꝓpriādo verbū p̄/cipim⁹ rōne materie.sicut ⁊ imꝓpriant' ver/ba modi impatiui ꝓpter materiā.in d. regu/la minoz. Regula bti Bñdicti sil'r indigeret declaratione papali.alijs plura p̄cepta:alijs pauciora ponētibꝫ.cū ego ꝑm declarationē re/gule minoz ita exponerē ei⁹ ꝛba. De fratribꝫ p̄dicatoribꝫ tenet Joh̄.de neapoli in.xuij.q̄li/q.xvi.q⁹ tenent' seruare oīa ꝯtenta i regula bti Aug⁹.⁊ in ꝯstitutōibꝫ eoz ꝑut sunt in ea ⁊ in eis ꝯtenta.h̄ est p̄cepta vt p̄cepta.⁊ cōsilia vt ꝯsilia.dato q⁹ plat⁹ nō p̄cipiat nec mādet eis ꝑuare. Nec obstat q⁹ dicūt quidā q⁹ nō ꝑmit/tunt ꝑuare regulā:⁊ obedire plato ꝑm regulā ⁊ ꝯstitutōes.q⁹ sicut elect⁹ plat⁹ licet nō ꝑmi/serit:tenet tm̄ seruare ea q̄ ptinēt ad statū pla/toz.⁊ chr̄istian⁹ ea q̄ ptinēt ad statū chr̄istia/noz.sic frater p̄dicatoz eoipō quo ꝑfitet ordi/nem p̄dicatoz:⁊ vult esse frater:p̄dicatoz pro/mittit ꝯsequēter seruare spectantia ad talē or/dinē saltē tacite:⁊ si nō exꝑsse.

29 ¶Utz aūt obligent ad mortale trāsgredien/do.quidā tenēt q⁹ nō.nec etiā ad venīale:sed solū ad penā.nisi faciāt ex ꝯtemptu allegātes Tho.ij.q.clxxxvi.h̄ dicētē:ꝑm h̄ est falsuz: q⁹ ꝯtrariū tenet Joh̄.de neapo.vbi.s.vbi di/cit q⁹ trāsgressio alioz a tribꝫ votis ē peccatū mortale:vel ꝓpt̄ p̄ceptū factū a plato ꝛeten⁹ siue i regula exꝑssuz. Itē in ꝓlogo ꝯstitutio/nū ipoz dicit. Cōstitutōes nostre nō obligāt nos ad culpā nisi ꝓpter p̄ceptū vl' ꝯtēptū.er/go vbicūq; interuenit p̄ceptū obligant'. Uñ q̄cq̄d est ꝯtra votū castitat⁊ vel pauptat⁊ aut p̄ceptū regule vel ꝯstitutionū:certe est morta/le. Et Tho.vbi.s.loquit' d̄ puaricatōe alioz q̄ nō sunt de p̄cepto in eoz regula vl' ꝯstituti/onibꝫ q⁹ solū obligāt ad penā.⁊ sic est verz. Et meli⁹ ⁊ securi⁹ est in ꝯstitutōibꝫ fratz minoz sb̄ regulari vita de gentū q̄ nō obligāt eos ad aliquā culpā nec etiā penā:nisi ꝑ platos eis imponat'.⁊ sic liberalissima ꝯscientia viuūt:li/cet habeāt multas ꝯstitutōes p eoz regulari vita ꝯseruāda factas'. Regula bte Clare ho die ꝑ declaratōez eugenij.iij.habet.v.q̄ obli/gant ad mortale. Primuz obedientia. Scōm pauptas. Terciū castitas. Quartū electio ab batisse. Quintū clausura ⁊ ea q̄ ptinēt neces/sario ad p̄dicta. Ad alia vero nō obligant' de p̄cepto nisi eo mō q̄ obligant' vl' a de vel ab eccl'ia general'r:sic alij tal' stat⁹. Aliaz mona/chaz ñ vidi regl'as.ideo ptrāseo.q⁹ ꝑ p̄dicta pñt intelligi qñ obligāt ad mortale vl' nō.

¶Utz religiosi teneant de p̄cepto obedire p/ 30
lato in oīb⁹:R.q⁹ aut plat⁹ p̄cipit aliq̄d q̄ est ꝑm regulā aut infra aut ꝯtra aut supza re/gulā. Si plat⁹ p̄cipit q̄ est ꝑm regulā sic te/nent' obedire:nedū si sunt ꝑm regulā explicite sed etiā implicite.vt sunt obsequia cōitatis et negocia ordinis ꝓmouēda:sine q̄bꝫ ꝯseruari nō posset ordo regularis obseruātie. Itez ea q̄ faciūt ad regule plenioz obseruantiā.hec im/plicite sunt ꝑm regulā.⁊ in h̄ ꝯcordant cōmu/niter docto. Si aūt p̄cipiat ꝓter regulā.vt q̄ in ipa nō ꝯtinent':nec ad ꝯtenta in ea expedi/unt vel ordinant'.vt leuare festucā vl' aliquid hmōi.sic duplex est opinio.vt dicit Pe.in.q. quadā de quol'.quidaz dicūt q⁹ in grauioꝛbꝫ ñ tenēt:⁊ verī⁹ est ⁊ cōi⁹ tenet q⁹ nec i grauio/ribꝫ nec i leuibꝫ q̄ sunt ꝓter regulā tenent' obe/dire.q⁹ ad h̄ nō habuit aīm obligādi se.⁊ fa/cit ꝓ hoc q̄d no.Pa.in.c.lr̄as.de re.spol'.⁊ in c.ex lr̄is.de spon.⁊ q̄d no.Inno.in.c.veniēs. de iur̄iurā. Si autē sunt infra regulā:sic tenēt vt reficere coꝛp⁹:⁊ hmōi. Si ꝛo sunt ꝯtra re/gulā:tūc distinguo. Aut plat⁹ ꝓt in tali pce/pto regule vl' ꝓhibitōe dispensare ꝯtra q̄d ꝑ/cipit.⁊ sic si ex rōnabili cā mouet' ad id p̄cipi/endum:tenet' subdit⁹ eidē obedire.q̄uis videat subdito q⁹ nō sit rōnabilis.puta plat⁹ p̄ci/pit q⁹ frangat ieiuniū.q⁹ ꝓbabil'r ꝑsumit d̄ ei⁹ debilitate.q̄uis subdito videat q⁹ sit fort⁊ oz in h̄ iudiciū suuz supponere iudicio plati.⁊ ei obedire.q⁹ sepe euenit q⁹ alij magis ꝓpendāt de bilitatē alteri⁹ ex aspectu q̄z ipe q̄ h̄z.siue ex in/experientia siue ex feruoꝛe. Aliqñ sil'r si dubiuz sit an sit ꝯtra regulā vl' an possit dispensare te/net obedire.xxiij.q.i.q̄d culpat'. Si aūt sit cer/tū q⁹ est ꝯtra regl'e p̄ceptū vl' ꝓhibitionē in q̄ nō ꝑt dispensare prelat⁹.vl' si ꝑt clarz est q⁹ nō ex rōnabili causa illud p̄cipit.sic nō est ei obe/diendū.⁊ de h̄ habes.s. Dispēsatio.q⁹ si plat⁹ p̄cipiat ea q̄ sunt supra regulam.sic si sunt ad cautelā peccati cōmittēdi.vt puta plat⁹ p̄cipit vt ieiunet in pane ⁊ aqua.q⁹ videt eū luxurio suz:sic nō tenet' obedire nisi qñ verisil'r videt nō posse aliter euitare pctm̄. Si ꝛo sunt q̄ ꝑ/cipiunt in penā pcti cōmissi.sic tenet'.c.cū di/lecta.⁊ c.qm̄.de symo. Si aūt sūt i augmētū

meritl. vt recipe Martiniū ⁊ hmōi. sic nō teneť obedire. ⁊ sic loquit. c. digesta. lxxiij. dist. vbi dr̄ nō posse idici strictiorē vitā aliq̄bꝫ. qđ verisimilē credo qñ sol⁹ plat⁹ hꝫ pcipit. Sꝫ si maior ps faceret statutū artās ad strictiorē vitā. sic tenet Inno. vt refert Pa. ⁊ sequit in. c. sup eo. de regula. q̄ oēs obligent. Sꝫ ego dubito de hꝫ ⁊ potius teneo ctrariū. qz hec austeritas maior q̄ regula ꝺcernit oēs ꝺ religiōe vt singulos n̄ vt vniuersos. ⁊ sic reḡrit ꝺsensus oim facit regula. Qđ oēs tāgit. li. vi. ⁊ qđ obiciť ꝺ c. periculoso. ꝺ sta. reg. li. vi. p̄t dici illud n̄ de re dici sup regulā sz p̄m regulā. ⁊ ibi mod⁹ cōuersandi taxať p̄m naturā rei. vt dicit ibi Jo. mo. ⁊ Arch. cū nō deceat mulieres euagari. c. mlieres. de iudi. li. vi. ⁊ p̄m p̄fatā distinctionē poteś reducere ad ꝺcordiā. qđ no. Ber. in. c. relatū. ne cleri. vl̄ mo. ⁊ Jo. an. ꝺ. regula. qđ oēs. ⁊ Pa. in ꝺ. c. sup eo. ⁊ san. Bona. i. ij. dist. vl. q. vl. ⁊ Alex. i. iij. p̄te sū. ⁊ Tho. ij. ij. q. clij.

31 ¶ Utr̄ omis inobedientia sit peccatū mortale. vide. s. Inobedientia.

32 ¶ Utr̄ religiosus magis teneať obedire patri carnali necessitatē patienti ⁊ reḡrenti q̄ plato suo ctrariū impanti? R. q̄ q̄stio habet varietatē inter docto. Rich. tenet q̄ religiosi magis tenenť p̄ri carnali q̄ plato i his q̄ ptinēt ad necessitatē illi⁹ pcepti. Honora patrē tuū. qz sic tenenť de iure nature ⁊ diuino: a q̄ pcepto nulla pfessio absoluit. qz ꝺsilia obseruanť vt pfecti⁹ pcepta impleanť. Hoc idē tenet Henri. ꝺ gandauo in. vi. quol. q. xvij. q̄ tenenť ad necessitatē vite naturaľ pentū. ⁊ p̄ceptū de honore est p se: ⁊ obligatio voti religiōis est p accidēs. ⁊ qđ est p se nō debet solui p illud qđ est p accidēs. In alijs aūt q̄bꝫ nō obliganť ex pfato pcepto. Honora patrē tuū: dicit q̄ magis teneť plato spūali q̄ p̄ri. Alex. ho vbi. s. dicit q̄ illa q̄ p̄t religiosus sine detrimēto regularis ordinis solūmodo teneať p̄ri exhibere. si cut ozare: cōsulere: honozare. Alia aūt sicut ē sbuenire ei⁹ necessitatibꝫ: cū nihil habeat non teneť. ⁊ sic videť tenere q̄ pot⁹ plato sit obediendū. Sed mihi videť dicendū vt colligo ex Nico. de lyra. Matth. xv. q̄ aut pater erat in tali necessitate an teq̄ filiꝰ ingrederet religionē. ⁊ sic dico q̄ magis teneť patri vl̄ matri i tali necessitate sbuenire q̄ plato pcipiēti ctrariū. Ratio. qz actio ex ctractu vel quasi ctra aliq̄ē cōtrens nō extinguit p religionis ingressum. Aut si extinguit vt volūt q̄dā doct. qz p mortuo habeť. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. ꝺo nobis. Ꝫ. hꝫ ⁊ cognitū. tñ p̄m eos ex edicto ꝺ capitis diminutōe restituit. l. tutelas. Ꝫ. Inuria. rū. ff. de capi. dimi. vñ dicūt docto. q̄ post ingressuz poterit ex actōe seu obligatōe q̄ prius tenebať ꝺuenire. sz p abbatē vl̄ ꝺcū rñdebit. vt. C. de epi. ⁊ cle. autē. cā q̄ ch̄i monacho. ⁊ no. in autē. de mona. in p̄n. ⁊ in autē. de sctis epi. Ꝫ. puidere. ergo ml̄to fortiꝰ ex obligatōne p̄cepti diuini. imo etiā de iure positiuo tñ teneť filiꝰ p̄ri q̄ pater p̄t eū vendere p necessitate famis. l. ij. C. de pac. qui. fi. di. tenet etiā ad alimēta. l. filia. C. de pa. ptāte. etiaz si pater sit relegatꝰ ꝓpter incestuosas nuptias. vt i autē. ⁊ince. ⁊ nepha. nup. ergo nō debet p̄uari iure suo sine causa. vt no. in. c. satis puersum. l. vi. di. ⁊ in. c. vlti. xix. q. vlti. facit optime tex. xxx. di. c. si q̄ filij. imo videť q̄ si ex ingressu sit inhabilis ad p̄ri sbueniēdū q̄ monasteriū teneať. qz monasteriū est loco heredis ⁊ filij ingredientis. vt in auten. de san. epi. Ꝫ. sz hꝫ p̄senti. de pba. in p̄sentia. in fi. ⁊ lex dicit q̄ heredes licz extranei teneanť p̄stare alimēta. ar. l. si q̄s a liberis. Ꝫ. itē rescriptū. ff. de lib. agno. ergo ꝛc. Aut p̄r ⁊ mater nō erāt in tali necessitate q̄ filiꝰ teneret ei subuenire. sz post ingressuz in talē necessitatē deuenit. ⁊ sic dico q̄ nō poterit ei subuenire ctradicēte impio p̄lati. qz tā est ei obligat⁹ p votū. ⁊ sic de. o. ⁊ sic maiori vinculo ligatur plato q̄ p̄ri: qz p̄ceptū de obseruatōe voti est de p̄ma tabula. de honore parentū est de. ij. Itē primū est negatiuū. sēm affirmatiuū. ergo magꝫ stringit. pterea semel deo dicata nō p̄nt cōtra volūtatē ip̄i⁹ usurpari. facit regula semel. de reḡ. iuř. li. vi. Nā religiosus abdicauit a se nedū tpalia sz ⁊ ppriū velle. xix. q. vlt. statuim⁹. xij. q. ij. nō dicať. ff. de reg. iuř. l. velle nō creditť. ergo n̄ astringitť nisi ei in cui⁹ manu suū velle posuit. qz inanis est actio q̄ excludit iopia debitoris. l. nā is. ff. de dolo. ⁊ impossibiliū nulla obligatio. ff. de reg. iuř. Nec ob. q̄ p̄ceptū diuinū erat añ ingressuz. qz licz essz n̄ tū obligatio. qz cū sit affirmatiuū n̄ obligat nisi p loco ⁊ tpe. ⁊ cū nō esset tūc obligat⁹ n̄ poterit tenere postea. regl'a factū legitime. ꝺ re. iu. li. vi. sic ē si dispēsasset dona sua pauperibꝫ p̄re nō indigēte nō posset repetere: licet veniret postea ad necessitatē. Ad ea tñ q̄ p̄t exhibere. s. q̄ p̄mittunť a p̄latis bñ teneret in q̄ntū p̄t sine regularꝫ obseruantie detrimēto: sicut ozare: ꝺsolari: ⁊ hmōi. vt dicit Alex.

¶ Quid de ingrediēte religionē alicui⁹ monasteriū in q̄ nō seruať regula. puta comedūtur carnes i mōasterio san. Bndicti. vl̄ tanguntť recipiuntť pecunie i monasterio sctī Frācisci ⁊ hmōi. ⁊ sic p̄fiteť p̄m ꝺsuetudinē quā inueniť? R. Alex. q̄ nō excusať. qz q̄ p̄fiteť regulaz 33

ꝓfiteꝛ ñ ꝺsuetudinē. Et iō ñ excusaꝛ si regulā ñ obꝺuat.xx.q.iij.ꝺstituit.q me.cā.cū ꝺilectꝰ z.c.fi.z si ꝺicas q nemo obligaꝛ nisi ad id ad qꝺ se obligare intēdit: ℟.q ꝫ veꝝ ē explicite: ſz implicite non:qz q vult ꝑncipale.puta eſſe fr̄ minoꝝ vult z acceſſoꝝiū.ſ.obligatōez ad ꝑcepta regule minoꝝ licet ꝫ ñ intēdat.z ꝺ ē casus rotundꝰ.in.c.ex ꝑte.ꝺ regula. Nā exq̄ habitū religiōis ꝺtulerūt q ꝓfeſſis ꝺaꝛ.z alia feceꝛūt q ꝓfeſſis ꝺuenīūt.ꝓfessionē tacitam ad minꝰ fecerūt.z sic si ñ illi religioni ſaltē alteri ī genere ſunt obligati z obꝺuatōi ꝺtētoꝝ in ea z ꝫ tene.licet Pa.in.c.ſup eo.ꝺ regula.aliter teneat. Sꝫ ꝑma opi.eſt Inno.z Hoſti.in ꝺ.c.ſup eo.z Pa.poſſet intelligi q ñ talis erat ſimplex:nec ſciuit nec potuit ſcire obligatōez regule.ſolū credidit q ad illa obligaret fm q̄ viuebāt.qz credo q talis poſſet aliā religionē licet latioꝛē intrare.ſz si ibi vult manere teneꝛ fm regulā viuere:niſi ex aliq̄ rōn abili cā poſſet p̄ſumi q aliqꝺ ꝑceptoꝝ nō ſeruaꝛ.qz sic etiam excuſareꝛ vt.ſ.ꝺixi Monachꝰ.Ꝫ.ij.

34 ¶Utꝛ religioſus aſſumptꝰ ad aliquā dignitatē.puta epatū:vel etiā inferioꝛē teneaꝛ ad regule obſeruātiā: ℟.q ſic.ad oīa q̄ facere ꝑt ſine ꝑiudicio p̄lationis vel officij ſibi impoſiti.vt no.Tho.ij.ij.q.clxxxv.z vide.ſ.Monachus.Ꝫ.vij.

35 ¶Utꝛ religioſus poſſit trāſire ad aliā religionē: ℟.colligēdo dicta doct.q aut ē latioꝛ ad quā trāſire vult:z si ī ſua religione ñ fuaꝛ ꝛgula.tūc poterit ad latioꝛē trāſire fm Innocē.z Pa.ī.c.ſane.ꝺ regu. Qꝺ ego limito fm Joh. an.z bñ veꝝ q̄ñ nō ē in ꝓuincia aliud monaſterū eiuſdē religionis ad qꝺ ñ poſſit trāſire: vl ī q̄ poſſit ītrare:nec ē ſpes reformatōis monaſterij ſui. Si ꝛo ī ſuo mōaſterio fuaꝛ regula.tūc ñ ꝑt ad latioꝛē trāſire ſine licētia papę.si ne cā legitima.ſz cū ei⁹ licētia sic.si etiā nō ſb eſt cā legitima fm glo.in.c.cū ſingl'a.ꝺ ꝓbē.li.vi.quā glo.credo verā q̄ ad eccl'iaz militantē ſz nō q̄ ad ꝛēū.ar.eoꝝ q̄ no.in.c.nō eſt voti.ꝺ voto q si cā ſb eſt.sic tenet Inno.z ſeq̄ꝫ Pa.ī c.nō ē ꝺubiū.ꝺ regula.q eps ꝑt ꝺiſpēſare.ar. c.nō mediocriꝫ.ꝺ ꝺſe.ꝺi.v.ꝺo. An.in ꝺ.c.nō eſt ꝺubiū.tenet q si cā eſt vrgēs ꝑt eps.ſz si cā nō idiget tali celeritate recurrēꝺū eſt ad papā Sꝫ ego ꝺico q ꝺſideranꝺū eſt an religioſus taꝫ ſit exemptꝰ vt cōiter ſunt.z sic eps ñ poteꝛit ꝺiſpēſare:cū nullā autoꝛitatē habeat ſuper ipm ſz ꝺiſpenſabit p̄latꝰ ſuꝰ q̄ loco epi p̄eſt illi religiōi.fm glo.in ꝺ.c.nō ꝺubiū. Aut si taleꝫ nō habeꝛt recurret ad papā. Si ꝛo ñ ſit exemptꝰ sic credo verā opi.Inno. Et ꝺo.An.loq̄ꝫ ꝺ ꝺſilio.facit p ꝫ.c.nō cogaꝫ.xli.ꝺi. Et ꝺ cā legitima eꝛit ꝛbilitas coꝛpis aut ꝛlicata cōplexio z hmōi.aut religio ad quā vult trāſire eſt eq̄lis ſue.z sic ſine cā ꝑt ꝛ licētia papę ſolū modo etiā q̄ ad ꝛēū. Si aūt cā ſubeſt.sic poteꝛit eps aut ꝑꝓꝛ⁹ p̄lat⁹ cū cōſenſu capituli diſpēſare fm glo.in ꝺ.c.nō eſt nobis ꝺubiū.facit ꝺ.c.ſtatuim⁹.xij.q.ij.ſine exceptōe.aut religio ad quā trāſire vult ē ſtrictioꝛ.tūc requiꝛitur Primo q nō trāſeat ex temeritate:aut leuitate:vl odio pꝛioꝛis p̄lati.ſz ex zelo melioꝛis vite.z si eſt ꝺtrarietas inter p̄latū z ſubditū ī ꝫ sic iudiciū ſupioꝛis amboꝝ reqꝛenduz eſt.z ad eū ꝑt ſbditꝰ appellare.Scꝺo reqꝛit q non ſolū religio ſit ſtrictioꝛ ſz q actualiter arti⁹ ibi viuaꝫ.qz licet eſſet ſtrictioꝛ si tñ ibi latiꝰ viueꝛet nō liceret.etiā si ex ꝺiſpenſatōe latiꝰ viuit. facit.c.ſane.ꝺ regula. Nā trāſit⁹ eſt p̄miſſus vt q̄s ꝺucat artioꝛē vitā.qz p̄ſumit moꝝ ſp̄ūſancti.vt in.c.licet.ꝺ regu.z.xx.q.iij.c.i.q ratio ceſſat qñ in ſuo monaſterio viuit ſtrictiuſ reſpectu regule z ꝺſtitutionum q̄z in eo ad qꝺ vult trāſire. Unꝺ Hulie.naſo.in ꝺ.c.ſane.ꝺicit q licet regula bti Bñdicti ſit artioꝛ q̄z regula bti Aug.tñ frēs p̄dicatoꝛes q̄ regulā bⁱ. Aug.ꝓfitent tm̄ ſe artauerūt p ꝺſtitutōes ſuas q eoꝝ religio eſt artioꝛ q̄z illa monachoꝝ. z ꝓpterea ꝺicit q nō effugiūt apoſtaſiā trāſeuntes ad ꝺ.regulā monachoꝝ. Jō ꝺicit Joan.in ꝺ.c.ſane.q iura nō p̄mittūt trāſitum reſpectu melioꝛis religionis:ſeu maioꝛis.vel reſpectu finis.vt puta.qz fructuoſioꝛ.aut aliomō.ſz ſolū reſpectu artioꝛis vite.z qz ibi viuitur ſtrictiꝰ.vt in ꝺ.c.licet. Tercio reqꝛit q petat licētiā.vt in ꝺ.c.licet.z iſte ꝺcurrētibꝫ poteꝛit trāſire.q̄uis licētia nō obtineaꝫ.etiā si pꝛiꝰ monaſteriū eſſet p̄ꝛiuilegiatū q̄ ad ꝫ.vt q̄s nō poſſit trāſire ad artioꝛē. Addit Inno. iij.ſi pꝛioꝛ religio non incurrit grauē iacturā vl infamiā ex tali trāſitu.qz si incurrit ñ licet. ar.c.licet.ꝺ regula.xi.q.iij.ſi q̄s ꝛo. Aꝺuerte ꝫ q si frater minoꝛ trāſferaꝫ ad aliū ſtatuꝫ per papā.puta ad epatum vl ad aliā religionē q tūc bona alteri iā q̄ſita ñ recupaꝫ.vt.C.ꝺ ſenpa.l.ij.z.l.tutoꝛ. Si ꝛo nō ſunt alteri q̄ſita.puta qz nō ꝺū ſunt moꝛtui eiꝰ parētes.q̄bꝫ ꝺ bet ſuccedere.ſic ſuccedet ſi illi q̄ ſunt in ſtatu ad quē tranſlatꝰ eſt p̄ñt ſuccedere.qz reſtituit ad oīa p talē trāſlationē.vt in.l.i.C.ꝺ ſen.pa. z.l.i.Ꝫ.q moꝛtis.ff.ad tertul. Hec⁹ si trāſferꝛeꝛ p aliū moꝺuz.puta ꝓpter ꝺmerita ſua.z hmōi.vt in ꝺ.l.i.z ꝺ.Ꝫ.q moꝛtis.

¶Sed a q̄ ꝺbet ꝑti licētia: ℟.q quo ad religioſos ꝺz ꝑti a ſuo p̄lato oꝛdinario.puta in 36

ordine minor a custode vel ministro. In ordine pdicator a pvinciali. In monachis ab abbate: z hmõi. Quo ad epos regrit licentia obtenta a papa. vt. s. dixi. quo ad platos inferiores epis: si ñ sunt imediate sb pena sufficit petita ab epo suo. licet ñ obtineat fm Jo. an. i mercurialibz i regula. cũ nõ stat. lib. vi. Qui vo subsunt imediate pape nõ pñt ipo tenegã te, sed eo nõ ñdente pñt. Sili⁹ cleric⁹ tenet petere licentiã ab epo: si eccl'ia gũiter ledit. aliter etiã sine licentia poterit fm Jnno. Sz aduerte q si plat⁹ dicit velle habere ssillũ: sic renetur expectare tebito tpe. al's nõ. Jtẽ ista licentia tebet peti ante factũ fm Pan. in d. c. licet. Ad epatum vo si est elect⁹ pt licẽtiare plat⁹ nõ req̃sito capitulo. c. si religiosus. de elec. lib. vi. sed nõ ante electionẽ.

37 ¶ Utz alter transiens ad aliã religionẽ q̃z vt dictũ est licere sit apostata: R. Pa. in d. c. sane. q nõ apostasia maiori. de q̃ in. c. fi. de apostata. Sz bene efficit apostata apostasia minori. qz certũ est q retrocedit. Et q̃ no. intellectũ singularẽ. ad. c. ij. ne cle. vl' mo. li. vi. q dimittens habitũ pure incurrit excõicationẽ: cũ sit ppie apostata. Sed assumẽs habitũ alteri⁹ religionis etiã laticus ñ incurrit excõicatõez Hoc sensit Jo. an. ibidẽ in nouella. qz tex. ibi tenit in eo q facit cã euagatõis: q̃ cessat in eo q̃ intrat aliã religionẽ. z p hoc vide tonũ tex. iucta glo. in. c. ex pte. de temp. or. z bẽ etiã sequitur Pa. in d. c. sane. Aduerte tñ hic q recedẽs a religione lege pmittẽte recupat oĩa bona sua indistincte. c. qõ a te. de cle. oiu. z. c. ex trãsmissa. de renũ. al's nõ. de q̃ dic vt. j. §. xliij.

38 ¶ Utrũ religiosus possit assumi ad beneficia simplicia: R. Pa. in. c. sup eo. de regula. q nõ etiã cũ dispensatõe. z facit iste tex. d. c. sup eo. z vide glo. in. c. q̃undã. lxxiij. di. q̃ dicit monachũ nõ posse hre canonicatũ in eccl'ia seculari. licet possit ibi esse epus. vt in. c. vno. xvij. q. i. z hẽ est ppter bonũ cure: q̃ cã cessat in beneficijs simplicibz. vt no. in. c. qõ dei timorẽ. de sta. mo. vide. s. Dispẽsatio. z dic vt ibi. §. iij.

39 ¶ Utz religiosus de ordine mẽdicantiũ trãsiens ad ordinẽ nõ mendicantiũ etiã autoritate aplica possit assumi ad dignitates i illo ordine ad quẽ trãsiuit: R. q nõ. nec ad priorat⁹ administratões: nec ad q̃cũq officia etiã tãq̃ vicarius seu minister siue tanq̃ locũ aliozte nens. nec aiaz curã aut regimen pt p se aut p alijs exercere. z q̃cq̃d ptrariũ fuerit attentatũ irritũ est ipo iure. cle. vt pfessores. de regula.

40 ¶ De voto religiõis habes. j. votũ. iij. §. viij.

41 ¶ Quid teneñ facere monachi qui ex reddi-

tibz quos pcipiũt tenent ad curã aiaz q̃ vident abbatẽ negligere dictã curã: R. fm sanctũ Tho. in quol. q tebẽt supplicare abbati vt p uideat: z si nõ vult tebẽt appellare ptra eũ sicẽ cõtra aduersariũ veritatis. z nulli cõsulendũ est vt in tali monasterio ingrediat.

¶ Utz religiosus q̃ pri⁹ emiserat votũ de arti ozi religione: z tñ intrauit latiozẽ sit absolut⁹ a voto: R. q sic. vt in. c. q̃ post. de regula. li. vi. Debet tñ penitere de voto ñ adimpleto. vt ibidem. De alijs vero votis quo cõmutanti i votũ religionis. vide votũ. iij. in pñ. 42

¶ Utz religiosus electus vel fugitiu⁹ q̃ non potest impetrare reconciliationẽ fm formã. c. fi. de regula. possit transire ad aliã religionẽ latiozẽ: R. q nõ. si potest inuenire in puincia monasteriũ siue religionis qd̃ velit eũ recipe. q si nõ pt: poterit intrare latiozẽ cũ licentia sui plati: si potest habere. al'as poterit viuere alio modo regulariter: z tebet fm Ray. 43

¶ Sz q̃s dz fugitiu⁹: R. Pa. in. c. fi. d̃ regula. fm Jo. an. ille q̃ morat extra monasteriũ z celat se abbati. facit. l. q̃d sit fugitiuus. ff. de edi. edic. Uñ eoipo q recedit a monasterio z non subest obedientie plati: apostata est. vt no. Jnnocẽ. in. c. fi. de renũ. de hoc. s. apostasia. 44

¶ Quid erit de bonis q̃ religiosus ptulit monasterio q̃ñ vadit ad aliã religionẽ: R. q si exit cũ licentia: sic vsufruct⁹ illarũ rerũ erit monasterij ad qd̃ transit donec ibi vixerit solum modo. tex. est cũ glo. xvi. q. vi. d̃ lapsis. xxvij. q. i. si q̃s rapuerit fm Hosti. Si vo vadit in casu nõ cõcesso sic nõ recupat. imo abbas pt eũ vẽdicare cũ oĩbz bonis. c. abbates. xvij. q. ij. de h̃ vide. s. Monasteriũ. §. vi. 45

¶ Quid efficit religio: R. q hoiem ad tũ p̃ prio ducit: si mõ religiosus sequat regularẽ obseruantiã: ita q meliozes inueniri non pñt eis. vt ait Aug. in. c. q̃tũlibet. xlvij. dist. 46

¶ Utz tollat p ipius ingressum oĩm pctõrum pnãz: R. q sic. patz. qz si milia miliũ ducatoz in elemosynas darent ab aliq̃ censeret merito ab oĩ pctõz pena liber. iuxta illud Dañ. v. Peccata tua elemosynis redime: multo magis in ingressu religionis: vbi hõ ex toto se offert tco q̃ valet plus q̃z milia miliũ ducatoz Jtẽ si p pñiam pt. z meret oĩm pctõz remissionẽ. de pe. di. vij. in fi. ergo multo mag' cũ excedat oĩe gen⁹ satisfactõis z publice pñie. vt pt⁹. xxxiij. q. ij. admonere. h̃ satis patet p glo. in. c. scripture. de voto. z de pe. dist. i. §. his autoritatibz. vbi concludit q nulla pñia tali ingredienti est danda. imo si papa imposuisset q̃ q reiunaret: aut q iret romã in pegrinatõez 47

aut in hierlem: ꝛ cõmutat eã in ingressu ꝛ religionis est absolut⁹. c. q̃ bona agũt. xvij. q. i. facit ad ꝯ autẽ. de mo. in pn. vbi dr. oẽm q̃dẽ ei⁹ humanã maculã ꝛtergat. Idẽ legit in vitis/patꝛ q̃ sequit eã grãz quã baptisati. Istud sequit Tho. ij. ij. q. vl. ꝛ gl'iosus Bernardin⁹ de senis i suo quadragesimali. ꝛ san. Berñ. i li. de ꝓcepto ꝛ dispẽ. c. xl. dicit: q̃ religio amatoꝛes suos angel' silꝛes facit: dissilꝛes hoibꝫ. imo diuinã in hoie reformat imaginẽ ꝫ figurãs nos xp̃o ad instar baptismi. hec ille.

48 ¶ Utꝛ eripiat a patria ptãte? R. q̃ sic. vt no. i autẽ. ingressi. ꝛ in autẽ. si q̃ mlier. C. de sa. san. ec. ꝛ. c. cũ sim⁹. de regula. ꝛex. est cũ glo. xix. q. ij. c. i. sequit Barto. ꝛ glo. in. l. si ex causa. §. papinian⁹. ff. de minoꝛibꝫ. ꝛ Fede. ꝫ silio. xxxvij. ꝛ Albr. in d. auten. si modo pubes est.

49 ¶ Utꝛ tollat irregularitatẽ. vide supꝛa Irregularitas. ij.

50 ¶ Utꝛ pꝛe intrãte monasteriũ fili⁹ possit pete re legitimã? R. fm Bar. in d. autẽ. si q̃ mulier posita. xix. q. vlti. q̃ nõ de subtilitate iurꝭ. qꝛ legitima non debet nisi post mortẽ naturalẽ patris. l. i. §. si impuberi. ff. de colla. bo. Sꝫ de eq̃tate canonica dico cũ Bal. in d. autẽ. si q̃ mulier. q̃ poterit petere ne habeat postulare alimenta a monasterio: ꝛ placet.

51 ¶ Quid de peculio aduẽticio filij cui⁹ vsufructus est pꝛis: qñ pater ingredit religionẽ? R. fm Bar. in autẽ. idẽ est. C. de bo. q̃ li. q̃ exq̃ patria ptãs soluit ex facto pꝛis remanebit soluꝫ medietas. d. vsufruct⁹ apud patrẽ. l. cũ oportet. §. cũ autẽ. C. de bo. q̃ li. ꝛ sic ad monasteriũ in qõ pater est ingressus. glo. in d. auten. idez est. tenet q̃ nõ finit. Mar. vero tenet q̃ ex toto finit. ꝛ dicit ita fuisse decisum Bononie in facto. ꝛ ad glo. R. q̃ loquit de vsufructu quez habet pꝛ i alijs bonis q̃ nõ sunt filioꝝ: ꝫ opi. Bar. videt magis equa.

52 ¶ Utꝛ bona ingredientis sint mõasterij? R. q̃ sic: ipo iure. aut. ingressi. C. de sa. san. ec. c. qꝛ ingredientibꝫ xix. q. iij. nec abusus aliq̃ꝝ partiũ q̃ sibi vsurpãt talia pt valere nec inducere pꝛescriptõez: cũ in rebꝫ inuasis aut furtiuis non currat. vt. s. pscriptio. §. ix. Itẽ trãseũt feuda. de q̃ dic vt. s. feudũ. §. x. Reseruabit tñ legitima descẽdentibꝫ. xix. q. iij. c. fi. ꝛ idẽ videt i ascẽdentibꝫ. qꝛ eque succedũt illis nõ extantibꝫ

53 ¶ Utꝛ vsufruct⁹ amittat ex ingressu? R. fm Inno. i d. c. in pñtia. q̃ nõ. ꝫ durat donec viuat. ꝯ idẽ seq̃t glo. ꝛ Albr. i autẽ. igressi. C. de sa. san. ec. Doc limitãt aliq̃ vez qñ monasteriũ pt hꝛe ppꝛiũ i cõmuni. alit nõ fm glo.

54 ¶ Utꝛ emphiteoſis silr trãseat ad monaste riũ? R. fm Albr. in d. autẽ. ingressi. q̃ sic. ar. l. peto. §. i. ff. de leg. ij. Odofre. tñ ibidẽ limitat vez: nisi emphiteosiz haberet ab alia eccl'ia: qꝛ tũc esset in optõe eccl'ie an vellet rẽ vl' canonẽ. Aduerte bñ q̃ autẽ. ingressi. nõ habet locũ nisi i monasteriꝭ q̃ nõ habẽt nisi in cõmuni. nõ in his q̃ habẽt in ppꝛio. sicut ordo militie sancte marie: ꝛ tercij ordinis san. Frãcisci ꝛ eccl'esie seculares. fm Albr. in d. autẽ. ingressi.

¶ Quid si ingrediẽs fecerat testamẽtũ. an ingressũ nihil relinq̃ndo mõasterio ꝫ extraneũ heredẽ instituẽdo? R. fm do. Anto. in. c. in pñsentia. ꝺ pba. q̃ aut exp̃sse ꝺtulit bona sua tpe ingressus. nll'a facta mentõne de testamẽto. ꝛ tũc si ꝯ fecit incõtinẽti post ꝺditũ testamẽtũ. sic non reuocat testm̃: nec erũt monasterij illa bona: ꝫ solũ illa collatio bonoꝝ pñsumit facta ad tps vite siue. qꝛ nõ videt q̃s incõtinẽti mutare animũ. ar. l. nõ ad ea. ff. de ꝺdi. ꝛ demonstrat. Si ꝯ fecit ex interuallo post testm̃ ꝺditũ tũc pñsumit mutasse animũ fauoꝛe religionis: ꝛ sic rũpit testm̃. ꝛ erunt monasterij illa bona. Aut ñ ꝺtulit exp̃sse bona sua mõasterio. ꝛ tũc remanebit testm̃. ꝛ monasteriũ solũ petet poꝛtionẽ suã aliter q̃ rũpẽdo testm̃. Pa. ꝯ in d. c. in pñsentia. tenet ꝺtrariũ. s. q̃ nõ poterit poꝛtionẽ suã. Sꝫ ego i fratribꝫ minoꝝibꝫ credo vez. In alijs aũt q̃ pñt hꝛe in cõi opi. do. Anto. e hũanioꝛ religioni. ꝫ illa Pa. videt verioꝛ de subtilitate iurꝭ. p ea q̃ no. Albr. in d. autẽ. si q̃ mlier. ꝫ talis ea bona nõ capiet: nisi post mortẽ naturalẽ fm ml'tos doc. q̃s recitat Albr. licet ml'ti alij dicãt q̃ statim post pfessionẽ.

¶ Utꝛ pdig⁹ vl' dissipatoꝛ bonoꝝ cui interdicta sunt bona possit intrare religionez? R. Albr. in d. autẽ. ingressi. q̃ sic. dũmodo sit rõis capaꝛ: etiã q̃ ad bona sic de minoꝛe est vez.

¶ Utꝛ filiusfamilias in trãs monasteriũ possit disponere de bonis peculij? R. fm Pa. in d. c. in pñtia. q̃ de castrẽsi vel q̃si nõ est dubiũ q̃ pt. l. penl. C. q̃ testa. fa. pos. Silr de pfecticijs q̃ nõ pt. qꝛ illa sunt in dispositõe patris. Sꝫ dubiũ est de aduẽticijs. de q̃bꝫ nõ pt disponere in vita pꝛis: etiã cũ cõsensu pꝛis. iuxta ea q̃ no. i d. l. pe. Sꝫ ego dico cũ pfato Pa. ibidẽ q̃ pt. qꝛ statim p ingressuz gaudet illo ꝓuilegio Autẽ. pbꝛos. C. de epi. ꝛ cle. exq̃ qđ est laicis aduenticiũ est clericis q̃si castrẽse. ꝛ ꝺ ꝓuabitur pꝛ in vita sua vsufructu illoꝝ bonoꝝ. pariformiter dico in aduẽticijs aduenientibꝫ post ingressum. do. tñ Anto. i d. c. in pñsentia. tenet ꝺtrariũ. s. q̃ nõ poterit disponere.

¶ Quid de libris datꝭ a pꝛe filiofamilias? R. q̃ trãsibũt cũ eo ad religionẽ fm dispositionẽ

ingredientis ſm Jaco. de raue. & recitat Pa. in
d. c. in p̄ſentia. q̄ cenſent q̄ſi caſtrēſe peculiū.
Petr⁹ ſo dicit h̄ vez in libris collatis docto
ribꝫ vl' mḡris. Hec⁹ i dat' ſcolaribꝫ. Et h̄ idē
sequit Bar. in l. filie. C. fami. her. & h̄ veri⁹
¶ Utz religioſus ſuccedat in bonis parentū
& hmōi: R. q̄ ſic. nec parētes poſſūt eos exhe
redare ꝓpter crimē ingratitudinis cōmiſſuz
in ſeculo. C. de epi. & cle. l. deo nobis. xix. q. iij.
c. fi. Fallit in fratribꝫ minoribꝫ. d. cle. exiui. q̄
nō ſuccedūt ꝺ iure.
¶ Qualiter aget monaſterū in p̄fatis in q̄bꝫ
ſuccedit vl' ei acq̄runt: R. Pa. in d. c. in p̄ſen
tia. q̄ aget his actōibꝫ q̄bꝫ ille egiſſet ante in
greſſuz. & p geſtis antea p ipm tenebit mona
ſterū inq̄tū ad ipm monaſteriū puenit de bo
nis ingreſſi ſm Inno. ar. l. ij. C. de impu. & al'.
ſub. Uel forte & veri⁹ in totū: licet poſſit petere
reſtitutionē tenēdo q̄ monaſteriū iure ſucceſ
ſionis venit. vt. ſ. Monaſterū. §. iij.
¶ Utz ingreſſus poſſit reuocare teſtamētū fa
ctū añ ingreſſū: R. Pa. in. d. c. in p̄ntia. q̄ ad
frēs minores ñ eſt dubiū. q̄ nō pt. ſz q̄ ad ali
os tenēt Pe. & Cy. in auten. ſi q̄ mulier. C. ꝺ ſa
ſan. ec. q̄ ſic. Sz Bar. diſtinguit. Pa. tenet
q̄ nō pt vllo modo: pariformiter non poterit
facere teſtamētū ſi añ ñ feciſſet. q̄ exq̄ pfeſſus
eſt morīe mūdo. Et h̄ credo veri⁹.
¶ Utz religio tollat crimen ingratitudinis:
R. q̄ tenet cōiter q̄ ſic. in. c. ij. de apoſta. & in. c.
vlti. de eo q̄ fur. oz. ſuſce. & in. c. q̄tūlibet. xl viij.
di. & in. c. nō liceat. xix. q. vlti.
¶ Quid ſi ꝺemnat⁹ ad mortē & liberat⁹ tali
ꝺitōe. q̄ ſi egredieť puniet pena priori. ſi in
gredi & petit⁹ ab vxore egredi vt teneť: R. nō
pōt puniri illa pena ſm Berto. bix. in q̄ſtio
nibꝫ ſuis. q. i. & ſequit Albri. in d. anten. ingreſ
ſi. Ratio. q̄ coact⁹ exiit.
¶ Utz retrahēs aliquē ab ingreſſu religiōis
teneat reſtituere: R. ſm Rich. in quol'. iij. q.
xix. q̄ aut retrahit. q̄ nō credit aptū religioni
ſiue vtilē. & ſi h̄ credit pbabiliter: ſic nō teneť
religioni. q̄ poti⁹ damnū ipi⁹ impediuit. Aut
ſcō retraxit ꝓpter vtilitatē ſuā. & ſi eſt ſpecia
lis. puta q̄ ei⁹ conſilio bene viuit. ſic nō peccat
q̄ ex charitate poſſū poti⁹ bonū meū ſpeciale
peligere q̄z alteriuſ. Idē dicerē q̄n retrahit. q̄
videt q̄ vult intrare religionē in qua nō viui
tur regulariter ſm q̄ tenenť. q̄ ſic curat bo
nū ei⁹. Si ſo eſt talis. puta: q̄ ſperat pmo
tionē: honorē & hmōi. ſi ſteterit i ſeculo ſic pec
cat. q̄ tale ꝓpoſuit ſpūali: nō tñ teneť religio
ni. ſz ſubtracto: oz̄ando: bonū ꝑſuadendo: & ſa
lutē curando pl⁹ q̄z pri⁹. Aut. iij. retraxit ex
amicicia. & ſi eſt naturalis aut ꝺ ſanguinitat.
ſic licet peccet nō teneť religioni tñ. Si ſo eſt
amicicia laſciua. ſic magis peccat & teneť i iſtꝫ
duobꝫ ſubtracto: & magꝫ in ſcō q̄z in primo.
vt dixi curādo bonū ei⁹: nō tñ religiōi. Aut
iiij. retraxit alio impediēdi vtilitatē religionis
& ſic teneť ſm poſſe ſuū facere q̄ illa p̄ſona in
tret. & ſi nō pt ſatiſfaciat religioni ad arbitriū
boni viri vel meliorē ad eā inducat. Et etiā ſb
tracto ſi nō pt eū inducere vt intret religionē.
ſm q̄ dixi curādo ſalutē ei⁹ ſollicit⁹ q̄z prius
obligatū vero religioni retrahēs ſm Sco. in
iiij. di. xv. teneť laborare vt redeat. & ſi nō pōt
teneť ipe ſi eſt p̄ſona idonea & habilis religiōi
religionē intrare. vt ſic ſatiſfaciat religioni et
orare p aduerſo vt ꝺr q̄ fecit Ray. Ego tñ cre
do q̄ ſi nollet intrare nō ꝓpterea eſſet in ſtatu
damnatōis: ſz ſufficeret ei q̄ p poſſe alio mō
ſatiſfaceret religioni: & etiā ei quē puertit.
¶ Utz religio minuat peccatū: R. q̄ licet pec 65
catū religioſi ſit grauiꝰ pcto ſeculariū. vl' rōne
voti ꝺtra qꝺ facit. vl' rōne ꝺtemptus ſi maior
adeſt. vl' rōe ſcādali. tñ ceteris paribꝫ ꝺico pec
catū religioſi eſſe leuiꝰ peccato ſeculariū. primo
ꝓpter intentōez quā hz erectā ad deū: licz ad
horā intercipiať ex q̄ de facili reuertiť. tū quia
habet plura q̄ eū reducūt ad deletionē ipi⁹ pec
cati. hec ex ſan. Tho. ij. ij. q. clxxxvi.
¶ Que p̄cipiunť religioſis vniuerſal'r: R. ml' 66
ta. & primo in cle. religioſi. ꝺ priui. ſunt nouē in
ſcripta. Primo ne in ſmonibꝫ eccl'iaꝝ p̄la
tis detrahāt. Intellige ad ſpecialia deſcēdēdo
Scō ne retrahāt aliqs ab eccl'iaꝝ ſuaꝝ fre
quētia. ſ. de trahēdo eis & hmōi illicitis. Ter
cio ne pnunciēt indulgētias in diſcretas. ſ. ſal
ſas. vel ſm q̄ dico indulgētia. §. vlti. Quar
to ne retrahūt teſtatores a reſtitutōibꝫ debitꝫ
aut legatis matricibꝫ eccleſijs faciēdis. Pe. ꝺ
pal'. in. iiij. dixit q̄ p̄nt pcurare vt magꝫ eligat
q̄z alteri. dūmodo nō faciāt cū ſubis illici
tis. aut anio maligno ꝺtra eccl'ias matrices.
q̄ nulli aufert ſuū: cū nullū ius itez acq̄ſiuiſ
ſent. Sz frater Aluar⁹ tenet q̄ peccāt morta
liter. & h̄ videť veri⁹ in religioſis. Hec⁹ i alio
caſu ab iſto. q̄ tūc h̄et locū opi. Pe. Quiro
ne legata vl' debita aut male ablata incerta ſi
bi vl' ſui ordinis fratribꝫ vel ꝺuentibꝫ in alte
rius p̄iudiciū fieri vl' erogari pcurēt. Sexto
ne abſoluāt a caſibꝫ reſeruatis pape vel epis.
Dec oīa in tute ſancte obediēte & ſub inter
minatōe maledictōnis eterne inhibent. Se
primo ſub eadē phibitōne phibeť eis ne ꝑſo
nas eccl'iaſticas. ꝓſerti cōrā iudicibꝫ delegatꝫ
a ſede aplica ſuā ꝺtra cos iuſticiā ꝓſequentes

vexare indebite.aut ad loca plura:ꝛ pſertim multū remota ꝺuenire pſumāt. Octauo pcipiť plātis religioſis ad q̄s aliq̄d ꝓuenit occaſione pmiſſoꝝ q̄ niſi infra mēſem plene ſatiſfecerint eccl'iaſticis dānificatis ꝛ eo q̄d ad eos peruenit poſtq̄ fuerint req̄ſiti ipo iure ſint ſuſpēſi.ꝛ q̄ſq̄ ꝛbitā fecerint ſatiſfactōez. Nono ne miniſtrēt extremā vnctionē euchariſtie ſacrīm:ſolēnizent mr̄imoniū:nō abſoluāt excōicatos nec abſoluāt a pena ꝛ culpa.ꝛ q̄ dic vt.s. Excōicatio.v.caſu.xij. Decimo nullꝰ religioſus pt vigore lr̄aꝝ apl'icaꝝ vl' legatoꝝ alibi cōuenire aliquē ſibi ſubditū rōne aliq̄ loꝝ:niſi coā eo coā q̄ ꝺ iure ꝺuenit.cle.i.ꝺ reſcrip. Undecimo nullꝰ religioſus pt eligi i plātū alteriꝰ religiōis vl' habitꝰ niſi ſolū i epz cle.i.ꝛ elec. Duodecimo pḥibent alienare plati religioſi res eccl'ie.vt in cle.i.ꝛ re.ec.nō alie. vide.j. Buſpēſio.i.§.xxxi. Terciodecimo pcipiť eis ne ad iurādū:vouēdū ꝛc.inducāt aliq̄s vt ſepulturā eligant apud eos.ꝛ q̄.j. Sepultura.§.xxxv. Quartodecimo ne ꝛcimas eccl'iꝫ ꝛbitas vſurpēt.cle.i.ꝛ ꝛcimis.ꝺ q̄.s. Excōicatio.vij.caſu.xxvij. Quintodecimo pcipiť mēdicātibꝫ ne aliquē ad pfeſſionē recipiāt añ cōpletū annū quintū decimū.c.nō ſolū.ꝛ.c.ꝓſtitutionē.ꝺ regula.li.vi. Sextodecimo ne ſtatū ꝛeghinaꝝ foueāt.cle.i.ꝛ reli.do. vide Excōicatio.vij.caſu.xl. Decimoſeptio q̄ horis ꝛbitis in eccl'iꝫ eorum officiū pſoluāt.cle.i.ꝛ cele.miſ. Decimooctauo q̄ nō dimittāt habitū ſue religiōis:nec vadāt ad ſtudia vl' phiſicā aut leges audiāt.c.vt piculoſa ne cle.vel mo.li.vi.vide Excōicatio.vij.caſu vij. Decimonono q̄ nō dicāt aliq̄ vt r̄trahāt audiētes a ſolutōne ꝛcimaꝝ.ꝛ q̄ req̄ſiti pdicent ꝺ eis pplo:ꝛ q̄ pfeſſores nō omittāt facere ꝓſciētiā ꝓfitentibꝫ.cle.cupiētes.ꝛ penis.vide Excōicatō.vij.caſu.xliij. Uigeſimo q̄ mēdicātes non capiāt loca ꝛ nouo.c.cū ex eo.ꝛ exceſſ.pla.li.vi.ꝛ cle.cupiētes.ꝺ penis.vide loca p totū.ꝛ.§. Excōicatio.vij.caſu.xliij. Uigeſimoprimo q̄ nō celebrēt in caſtris vl' villis: niſi q̄tinꝰ eis a iure ꝺcedit.c.epoꝝ.ꝺ pui.lib. vi. Uigeſimoſecūdo q̄ ſeruēt interdictū qđcūq̄ qđ viderint ꝺuare matricē eccl'iaz.cle.i.ꝛ ſen.excō.vide interdictū. Quedā alia pcipiunť monachis.ꝛ qbꝫ vide.s. Monachꝰ. §.x.ꝛ idē ꝛ ceſſatoribꝫ a diuinis.in ꝺ.cle.i.

Religioſus locus

dicit omis domꝰ monaſteriū:templū:hoſpitale:ꝛ quecūq̄ alia autoꝛitate papē:vel epi ad pios vſus edificata.ꝺ reli.do.c.ꝺ ſinodo hꝫſ ꝛ.c.ad hec. Hecꝰ ſi ſine autoꝛitate epi vl' papē ſunt edificata a pncipio vl' ex poſt facto.ꝺ ꝛſe. di.i.nemo.qđ eſt ꝺ leges q̄ volūt q̄ vbicūq̄ ſepelit aliq̄s.locꝰ ille ſit r̄ligioſus.qđ nō eſt verū p tex.c.fi.ꝛ ſepul.ꝛ ibi ſequit Pa.

¶ Utꝝ loca religioſa poſſint ad hūanos vſus trāſferri:R.q̄ nō.ꝺ.c.ad hec.xxij.q.ij.nulli. 1

¶ Per quos ꝛbēt regi pfata loca:R.q̄ p religioſos.ꝛ ſi nō viuūt regulariter ꝛbent expelli ꝛ poni alij diſtrictioꝛis vite:aut ſaltē clerici ſeculares:ſi al's nō pñt remanere ordinata.ꝛꝫ pt eps ſi ue papa ꝑm glo.ꝛ Jo.an.ꝛ Panoꝛ.ī c.inter quattuoꝛ.ꝛ reli.do. Fallit in hoſpitali.ꝛ q̄ vide.s. Hoſpitale.§.ij. 2

Reliquie

ſanctoꝝ eſſe venales nō poſſunt.l.nemo.la.ij.C ꝛ ſa.ſan.ec.nec extra capſam oſtēdi ꝛbēt:nec ꝛ nouo in uēte i publico venerari:niſi pr̄ꝰ autoꝛitate romani pōtificis fuerint approbate. ꝛ reli.ꝛ ve.ſanc.c.ij.pcipiť plātis ne pmittāt varijs figmētis ꝛ falſis documētis ꝛcipi homines qui vadūt ad eoꝝ eccl'ias cauſa veneratōis ꝓpter miracula q̄ ibi fiūt.ſicut in plerisq̄ locis cauſa queſtus fieri cōſueuit in ꝺ.c. ij.ꝛ dicit Pa.in ꝺ.c.ij.q̄ etiam dicunt vendi qñ p queſtu oſtendunť. 1

¶ Qua autoꝛitate pñt coꝛpa ſctōꝝ ꝛ eoꝝ reliquie transferri:R.q̄ ſoluꝫ autoꝛitate papē vel epi aut ſancte ſinodi.ꝛ cōſe.di.i.c.coꝛpa.vbi dicit Joh.hoc vez qñ coꝛpꝰ eſt traditū perpetue ſepulture.C.ꝛ reli.ꝛ ſump.fu.l.vlti.niſi neceſſitas imineat.q̄ tūc ſufficit autoꝛitas ꝓſidis ꝓuincie.l.i.C.ꝛ reli.ꝛ ſumpti.fu.q̄ qñ nō ſunt tradite ꝓpetue ſepulture.tūc bene poſſunt trāſferri ſine alicuꝰ autoꝛitate ad aliū locū religioſum.C.eo.l.ſi nec dū. 2

¶ Quid ſi furtiue ſubtrahanť:R.ꝑm Rodo. ſacrilegiū eſt.xvij.q.iij.q̄ſquiſ.etiā ſi ex ꝛuotione hoc faciat ꝑm eundē ꝛ Hug. 3

¶ Utꝝ ſit ſimonia reliquias vendere:R.ꝑm Ray.ꝛ Hoſ.q̄ ſic.i.q.i.q̄ ſtudet. 4

¶ Utꝝ reliquie ſanctoꝝ ꝛbēat poꝛtari ad collū:R.q̄ nō.ar.dictaꝝ.l.ſi nec dū.ꝛ.l.vlti.ꝛ.c.coꝛpa.licet poſſent poni ſup aliq̄ ꝓ aliq̄ ꝛpe ex magna cauſa.ar.ꝺ.l.i.ꝛꝫ tene.q̄uiſ Tho. q̄.ij.q.xcvi.teneat q̄ liceat ex ꝛuotōe ſine aliq̄ ſupſtitōne ſup ſe poꝛtare.

Remiſſio

peccati per autoꝛitatez fit a ſolo ꝛeo.i.q.i.c.ita ꝛ.c.vt euidēter.ꝛ pe.di.i.verbū.ꝓ officiū aūt ſeu miniſteriū fit a plato etiā malo.xxiij.q.v. ꝛemittunť.ꝓ meritū vero ſolū a ꝺno fit.l.q.i.

remissionē. de ꝺse. di. iiij. quo.

¶Que requirunt in pctō ze vt fiat ei remissio pcti: R. Petr⁹ aureo. in. iij. dist. xvij. q. i. ꝙ ni si meritū christi applicet actualiter isti vl illi nulla culpa pcti ꝛelet: cū solū in ꝟtute passionis xpi ꝛeleat. ⁊ ideo cū sacra sint imediatū applicatiuū passionis xpi ad nos optet si culpa ꝛebet dimitti ꝙ p aliqꝺ sacrm vl de facto exhibit⁹ vel in voto fiat: ꝓpterea adult⁹ q̄tūcunq; ꝺtrit⁹ nisi simul ꝺcurrat oris ꝺfessio in facto vl ad min⁹ in voto nō ꝺsequit remissionē pcti de remissionibꝫ. vide. s. Indulgētia.

Remittere idē est ꝙ dare vt patet in. c. veniens. el. i. de testibꝫ. ⁊. i. q. iij. c. ea q̄ in glosis.

Renūciatio est rei vel iuris p/ pria facta scienter legitima refutatio. vij. q. i. q̄z periculosum.

1 ¶Quādo renunciatio dicit illegitima: R. ꝙ ex tribꝫ. ꝓmo rōne psone renūciantis. vt puta qz est minor. de iudi. c. si annuū. li. vi. aut alⁱ qui nō potest renūciare.

2 ¶Scdo rōne psone in cui⁹ manu fit renūciatio est illegitima. c. cū dilecti. ⁊. c. admonet. et c. ꝙ i dubijs. de renū. vbi nulli ecclīastico licet renūciare alicui bñficio ecclīastico nisi in manu sui p̄lati ad quē ptinet collatio. ꝺ. c. admonet. xvij. q. ij. abbas. qꝺ limita i beneficio acq̄sito. p. c. venies. de renū. ⁊ in cpatu q̄ nō pōt renūciari: nisi in manibꝫ pape. c. nisi. de renū. Quo aūt possit tractat⁹ haberi sup renunciatione. vide Symonia. ij. §. xxij.

3 ¶Utz renūciatio alioz iuriū sit fīēda aduersario: R. ꝙ sic. vel notario publico. vel iudici noīe aduersarij recipientis. l. ij. ff. rē pupi. sal. fo.

4 ¶Tercio rōne rei q̄ renūciari nō potest dicit renūciatio illegitima. Nā iure naturali ⁊ agnationis ⁊ sanguinis nemo potest renūciare. vt. l. ius sanguis. ff. de reg. iur. ⁊. l. ius agnationis. ff. de pac. Jure vero positiuo qꝺ cōcernit certā formā vel solēnitatē nō potest aḡs renūciare. vt puta ꝙ testamētū cū tot testibꝫ: vl sti pulatōes fiāt certo modo. l. nemo p̄t. ff. de le. i. facit. c. qz ꝓpter. de elec. ⁊. c. cū esset. ⁊ qꝺ ibi no. de testa. Si vero nō ꝺcernit certā formaz vel solēnitatē sz publicā vtilitatē. sil'r nō p̄t. l. ius publicū. ff. de pac. ⁊ in. c. si diligēti. de fo. cōpe. Si aūt ꝺcernit publicā ⁊ p̄uatā. ⁊ publica potest separi a p̄uata. sic potest q̄tum ad p̄uatā. l. iurisgentiū. §. sed ⁊ si paciscatur ff. de pac. puta ius dat actionē p aīali morbo. tñ ptes pñt paciscī vt nō possint agere. facit tex. cū ibi no. in. c. cū venissent. de instī. Si vero nō potest separi. sic renūciari nō potest. ꝺ. c. cū venissent. Si ꝙ fit solū in fauoꝛē p̄uatū: tūc ille in cui⁹ fauoꝛe est p̄t. dūmodo nō sit ꝺtra bonos mores. vl nō inducat ad pctm̄ tal renūciatio: qz nō valeret. vt in. l. alia. §. elegāter. ff. solu. ma. ⁊. l. cōuenire. ff. de pact. ꝺo. Si aūt fit solū in odiū alteri⁹: tūc si cessat ratio illi⁹ odij p̄t renunciari. vt in. l. fi. C. ad mace. alias nō. vt. l. tñ si. ff. ad mace.

¶Quid si aliqꝺ sit introductū in fauoꝛē amboꝝ: R. ꝙ alter sine altero renūciare nō potest vt dicit glo. in. c. ad aplicam. de regula. facit l. qꝺ fauoꝛe. ff. de legi. vñ dicit ꝙ in cōi iure potioꝛ est ꝺditio phibentis. ar. ff. de ser. vr. p̄dī. l. p fundū. ff. cōmuni diui. l. sabin⁹. ff. de liber. causa. l. ij. ij. ⁊. iiij. Si tñ aliqꝺ ꝺcedit pluribus siue vniuersitati. sz in fauoꝛē p̄incipaliter particulariū. sic bene possz q̄libet renūciare iuri suo. ⁊ sic loquit. c. ad aplicam p̄dictum. ⁊ c. dilecti. de fo. cōpe. Fallit ḧ in p̄uilegio. qz licet ꝺcernat fauoꝛē tercij p̄t impetrās renūciare anteq̄z sit p̄sentatū. nisi appareat ꝙ ꝺcedēs statim voluit ꝺcedere ius illi tercio. qz cōiter nō acquirit nisi in p̄sentatōe. l. renūciare. ⁊ qꝺ ibi no. Bar. ff. de don. Idē dico ꝙ renunciare nō p̄t si fuit ꝺcessuz motu ꝓprio. 5

¶Utz exempt⁹ possit renūciare exemptioni. vide. s. Exempt⁹. §. v. 6

¶Qualiter fīēda est renūciatio: R. ꝙ primo volūtarie. vij. q. i. q̄z uis. Itē scienter. ⁊ ideo qñ aḡs aliqꝺ ius ignorat ꝛebet ei notificari. vt auten. quo op. cpos. §. igit ordinam⁹. qz ei ꝙ ignorat renūciari ñ p̄t. l. mr̄. ff. de inoffi. test. Et hec est ꝺtra notarios q̄ pōnūt clausulas renūciatōis quas ignorāt q̄ ꝺtrahūt. ⁊ ꝓpterea tenēt eis de dāno qꝺ aliter nō incurrissent. puta qz nō renūciassent si sciuissent. Tercio sine coactione. qꝺ me. cā. ad audientiā. Quarto q̄ ad bñficia ecclīastica ꝛebet fieri pure ⁊ absolute. de of. ꝛele. c. ex pte. el. i. de simo. ex insinuatione. Uñ ḋans vl remittēs vl renūciās aliqꝺ spūale pacto vel ꝺditiōe tpali interueniente: simoniac⁹ est. in fi. i. q. i. c. q̄ppio. 7

¶Sed nunq̄ꝺ si renūciat absolute. tñ in mēte gerit vt sibi aliqꝺ tpale ꝛek: R. ꝙ simoniac⁹ est. de simo. c. tua. in fi. Uerūz est ꝙ sola pñia abolek. c. vlti. de simo. 8

¶Utz aḡs possit renūciare liti sup bñficio ecclesiastico vel spūali aliq̄ tpali sibi dato: R. Pa. in. c. cū p̄dē. de pac. ꝙ nō. etiā si recipiat illud noīe expensaꝝ. qz si renunciās hz ius renunciat spūali tpali ḋato. ꝙ est simonia. ꝺ. c. ex pte. ⁊ ꝙ ibi no. Dicit tñ ḋo. Anto. in. c. non sine. de arbi. ꝙ valet cō positio auctē sup̄iozis. 9

vt p bñficio qđ dimittit ꝛc aliq̃d tpale.c.ni si.ꝛ pbē. Hec⁹ si fiat auctē ptiū.qz sic esset si/monia:nisi qñ hz ortū a iudice.puta qz com/pmissū est i eo.vl' ipe sic diffinit. Et licz glo. in d.c.cū prudē.dicat nō sufficere nisi interue niat papę ꝛfirmatio.tñ cōiter doc.abidē tenēt cū opi.do.An.q nō req̃rat.t ibi Pa.sequit.

10 ¶Utz quis possit dare pecuniā alteri vt ꝛsi stat a lite q̃ est ꝛ re spūali:R.pa.in d.c.cū pru dē.q si sit cert⁹ habere ius i illo bñficio.bñ pt dare adūsario sine simonia vt ꝛsistat vl' ne li tē moueat. Si ꝙo nō sit cert⁹ hz dubitat:tūc nō pt:nec excusat auctoritas papę in bñficio. q annexā habet potestatē clauiū.qz videt da/ta pecunia p illa ptāte spūali.facit d.c.ex pte i fi'i.t qđ no.i.q.uj.saluator.t.c.ex mlt̄is. In alijs aūt bñficijs bene excusaret auctas papę cū talis simonia sit ꝛ iure positiuo fm glo.in d.c.cū prudē. Qđ nota:qz pauci aduertūt ho die. Posset tñ iudex p bono pacis ex officio suo cōponere ptes.vt habēs ius in beneficio ꝛet aliq̃d nō habēti ius fm formā.c.nisi.ꝛ pben.fm Pa.in.c.sup eo.ꝛ transac.

11 ¶Quid ꝛ illo q̃ expectās prime vacaturam primā i aliqua eccl'ia renūciat pprie tenui:vt pcludat viā alteri expectāti:R.q p hz nō impe dit primus expectantē.si hz pt pbari. Si vero pinguis⁹ resignāti ꝛferat eoipo ꝛtegit fraus t carebit habita quā resignauit t ambita.ꝛ re nunci.c.si te.lib.vi.

12 ¶Utz renūciatio iuris futuri valeat:R.q si ius futurū apparet:sic valet.si aūt nō apparz adhuc nō valet.qz pacto nō referunt ad ea q̃ apparere possunt.vt in.l.in lege.t alijs ꝛcoꝛ. ibi positis in glo.ff.ꝛ trahen.emp.t q non est renūciari nō potest.l.tres fratres.ff.ō pac. Sed ꝛ hoc vide Barto.in.l.cōditionis.C. ꝛ pac.qz parū ad nos.

13 ¶Quid faciat p̄latus q̃ bñficiū habet p simo niā.vl' al's intrusus est:R.q tenet renūciare. t si ep̄s est t est in articulo mort̄.nec pt adire papā.nō tñ ꝛbet dimittere possessionē quā ō facto hz sine licētia papę.hz abstineat a pceptı one fructuū:excepta stricta necessitate vite t q̃rat q̃cito poterit resignare. Et ꝛ hoc vide Bern̄. Inno.t Hosti.ꝛ renū.nisi cū prudez. t Archi.vij.q.i.eū qui.

Repzesalia dicit rez aliaz ge/neralis retentio au toritate principis vel ciuitatis p recō pensati one dāni dati indulta.elicit ex.c.dñs.xxiij.q. ij.t est qñ vn⁹ ꝛ vno dominio nō valēs cōse qui ius ꝓtra aliquē ꝛ alio dñio rtinet res om niū q̃ sunt sub tali dñio p satisfactōne.

¶Utz sint licite:R.q sic.qñ ista interueniūt 1
Primū q dñs vel ciuitas requirat vt emen/det qđ a suis imp̄ro̅ factū est. Ecōm q cō stet ꝛ negligētia iusticie administrāde. Ad/uerte h fm Bar.in tractatu ꝛ repsaliis.q ali qñ supioꝛē hz ille q̃ ꝛbet dare ꝛ iure hz nō ꝛ facto.vt puta:qz nō obtdit ei sicut imp̄atoꝛi.t tūc nō est necesse adire supioꝛē. Aliqñ hz su/perioꝛē ꝛ facto hz nō ꝛ iure.vt puta:qz tyrān⁹ est dñs.t si fuit electus ex timoꝛe vel p vim.t habet cōiter p dño.sic valēt q̃ facit fm Inno. in.c.nihil.ꝛ elec.t sic dz adiri. Si ꝙo nō fu/it elect⁹ sed p vim occupat dñium.t habetur cōiter p tyrāno.sic cū nō valeat qđ facit ñ est necesse vt eū adeat. Aliqñ habet supioꝛē ō iu re t ꝛ facto.qz est ver⁹ dñs t ei obtdit.hz tñ ñ expedit creditoꝛi eū adire.puta qz expenderet pl⁹ q̃z sit p̄ncipale ꝛbitū.vl' est paup.tūc fm Bar.vbi.s.pt p̄cedere sic si nō hꝛet supioꝛez ei⁹ ꝛbitoꝛ.ar.l.si fuos.ff.ꝛ pig.ac.t.l.medi/ terranee.C.ꝛ anno.t tribu.t sic partz qñ p̄di cta duo nō req̃runt. Tercū q iudex p̄ius ꝛet sniaz sup negligētia t iusticie ꝛfectu t cō cedat autoritatē repsaliaz. Limita h vez qñ null⁹ inuenit supioꝛ q̃ ꝛ ciuitate:vel dño ne/ gligente faciat iusticiā fm Guil'em ꝛcoꝛdi ensem.qz si inueniret supioꝛ nō valeret auto/ ritas iudicis pprij q̃ ad illos q̃ nō sunt sue iu risditōis:t ita intelligit.c.dñs.xxiij.q.ij.q ci uitas plectēda est p suū.s.iudicē.ꝛcoꝛ. Jo.ꝛ fan.t Frācisc⁹ vercellēs.in.c.vnico.ō iureciuꝰ. li.vi. Quartū q ñ excedāt damnū. Quintū q̃ ñ extēdat ad clericos vl' ecclīasticas psonaꝰ Hec elicio ex Archi.in d.c.vnico. Sextū fm Dur.ti.ō pignoꝛib.q ñ fiāt i psonis.qz istud ē iniquū q i psona al⁹ p alio gueꝛ:t fm ipm nulla ꝛsuetudo valeret:cū sit ꝛ ria legib.C. ꝛ ac.t obli.l.obes alienū.t autē.abidē.imo.t C. q̃ res pig.obli.pos.l.q̃ filios.t in auten.vt nl' li iudi.§.qz ꝙo.t C.ne vxo.p ma.l.vlti.t in auten.ibidē:hz omīno.al's istz nō ꝛcurrētib⁹ q̃ ipis repsaliis vtit quadruplū restituere co/ git.t actōe p qua hz facit cadit.vt i autē.ne pi gnoratōes fiāt:q est p̄dicta autē.hz omīno.

¶Hz nūq̃d tenet ad restōem q̃ aliq̃d p repsa 2
lias illicitas exigit ab alio q̃z a suo ꝛbitoꝛe. R.Archi.in.c.t si pignoratōes.q sic.nec alit saluari potent nisi restituat.xxiij.q.vi.si res.ō vsu.cū tu.ꝛ reg.iuꝝ.nō remittit.li.vi.

¶Quid ꝛ illis q̃ repsalias ꝛcedūt ꝛ eccl'iasti 3
cas psonas:aut eoꝝ bona.vide excoicatio.vi. casu.xxiij.t interdictū.uij.quasi in fi.

¶Utz repsalia ꝛcessa ꝓtra:puta flozentinos 4

debeat extendi ad florētinos habētes domicilīū Sene. R. fm Pa. in. c. quoniā. d off. or. q̄ nō. q̄ odiosa. facit qđ no. Bar. in. l. pnunciatio. ff. de ẏbo. signi.

5 ¶ Utr̄ statutū possit fieri vt q̄libet possit capi p delicto alteri⁹. R. Bar. vbi. s. q̄ ẏtra terras vel villas sibi nō subditas nō potest: sz bene ẏtra sibi subditas. vt. C. de omī agro de. l. i. z valet statutū q̄ vxor possit capi p viro fallēte vt. l. satis. C. in q̄. ca. pi. vel hypo. ta. ꝯ. Et sil̄r fili⁹ p p̄re. l. fi. C. de puil. etiā si nō sit heres Et aduerte hẏ q̄ terre cū certis pactis submisse p/tectōi dn̄oz nō dicunt sibi subdite sz federate. z ideo ẏtra eas nō valet tale statutū. Qđ no. p limitatōe sexte ẏditōis. in. §. i. dicte

6 ¶ Sz q̄rit an tale statutū possit exerceri extra territoriū statuēt̄? R. Bar. vbi. s. q̄ sic p̄t agere ꝯ tales ẏditōe ex statuto. q̄ actio vbiq̄ seq̄tur eos q̄bz cōpetit. vt. l. fi. C. de p̄script. long. tem. Qđ limita nisi fili⁹ sortireť domiciliū alibi anteq̄ p̄ rumperet. ar. l. ciues. C. de incol. Sil̄r si fili⁹ eēt nat⁹ post̄q̄ rupit p̄ ei⁹. q. iura intelligunt de filio exīte ante q̄ rupit. l. inde bitis. §. si extrane⁹. ff. de nox. z. l. tici⁹. ff. de testa. mili. Et idē dic q̄n statutū dicit q̄ hoies vni⁹ terre vn⁹ teneat p alio. Nā ille q̄ dō nouo est effect⁹ illi⁹ terre nō teneť p debit̄ antiq̄s. l. quidendū. C. de decur. z qđ no. Dy. an. l. inco/lā. ff. ad muni. Sil̄r tale statutū itelligit dō de bitis ẏtract̄ intra territoriū: nisi aliud addat vt. l. cū vn⁹. §. is q̄. ff. dō nis aucto. iu. possi.

7 ¶ Quid si talis q̄ habuit recursum ad iudicē debitoris z reportauit iniquā sniam? R. Bar. vbi. s. q̄ debet appellare z adire iudicē appellationis. aliter rep̄salie nō erunt licite: vl̄ si phibetur appellare. vel nō est iudex appellatōis. tūc potest recurrere ad suū iudicē.

Residere debēt clerici i suis bñfi/ciis. z dō h̄ vide. s. Clericus. vij.

Rescriptū ppie est id qđ prin/ceps scribit ad iuris ẏseruantiā. vt q̄n cōmittit causaz decidendā inter aliq̄s: z differt a p̄uilegio qđ est ẏtra ius q̄si p̄uata lex. iij. di. p̄uilegia. Et etiā differt a beneficio. qđ stricte sumptū est grā ẏcessa p̄ter ius a principe. z hec est q̄ latissime interp̄tada est. vt in. c. olim. z qđ ibi no. de ẏbo. signi. Latissime tn̄ rescriptū accipit̄ p omīb⁹ istis. hec Pa. in Rica. de rescrip.

1 ¶ Rescriptū z pcessus p ipm rescriptū habit⁹ impetratū ab excōicato sup alio q̄z sup excōi/cationis vl̄ appellatōnis articulo ipo iure est nullū. c. i. de rescrip. lib. vi.

2 ¶ Rescriptū ꝓpetuat̄ p solaz citationem. de rescrip. ex tenore. z. c. significauit. in glo.

3 ¶ Rescriptū impetratū tacita ẏritate. aut suggesta falsitate: vl̄ etiā q̄cūq̄z alio tacito vl̄ exp̄sso. q̄ si tacitū nō fuisset vl̄ false exp̄ssuz papa nō ita facilit̄ ẏcessisset: nō valet. ea. ti. sup l̄ras.

4 ¶ Rescripta nō extendunt̄ ad res vl̄ p̄sonas i eis nō cōprehēsas: qm̄ p̄sonalia sunt z stricte intelligēda. c. significauit. eo. ti.

5 ¶ Rescriptū nō viciat̄ ꝓpter defectū l̄re vel sil labe. Dec⁹ si esset ibi falsum latinū. de fide instru. c. ex pte. in tex. z in glo.

6 ¶ Rescriptū p̄mū tollit̄ p secūm posteri⁹ faciēs mentionē de p̄mo. Si vero nō facit mentōez nō valet secūm ẏtra p̄mū opz exceptōis. vt in c. ex l̄ris. z. c. pastoral̄. de offi. dele. fm Hoffre. in summa. eo. ti.

7 ¶ Rescriptū inseri debet in l̄ris citationis fm eundē Hof. ꝓpter duo. Primo vt citat⁹ sciat iurisditionē citantis: aliter nō teneť comparere. Secūdo vt possit deliberare.

8 ¶ Rescriptū pdit̄ p negligentiā impetrāt̄s anno elapso quo vti potuit z noluit. c. si autē. de rescript. z. c. plerūq̄. q̄uis de iure ciuili duret p decenniū. C. de diuer. rescrip. l. falso.

9 ¶ Rescriptū dicit̄ falsum impetratū sine mā/dato. vt in. c. nōnulli eo. in glo. nisi impetret ab his p̄sonis a quib⁹ de iure nō exigit̄ māda tum. vt in d. c. nonnulli. in fi. z. c. ex pte. in fi. eo. ff. de pcura. l. sed z he p̄sone.

10 ¶ Per rescriptū sedis ap̄lice aut legatorū aliquis nō p̄t impetrari p iudice: nisi ille q̄ est in dignitate ẏstitut⁹: vel canonic⁹ eccl̄ie cathedralis. vel habet p̄sonatū. z talis nō p̄t audire causaz nisi in loc̄ insignib⁹ vel ciuitatib⁹ vbi possit copia h̄ri peritoz. nec aliq̄s p̄t cōueniri ẏtute talis rescripti vltra vnā dietā a fine sue dyocesis. de quib⁹ oīb⁹ vide in. c. statutū. d rescrip. lib. vi. z qđ ibi no.

Res inter alios acta nō p̄iudicat alīj⁹: nec p̄dest. ff. qui pos. in pig. ha. l. claudi⁹. in fi. z de re iudi. c. q̄uis. Fallit i quibusdā casib⁹. vide in d. c. q̄uis. glo. z doc. q̄ parum ad nos.

1 ¶ Quilibet in traditōe sue rei p̄t pactū appo/nere dūmodo nō sit legib⁹ improbatū. l. i traditionib⁹. ff. de pac. de ẏdi. c. vez. in glo. Rem habere videt̄ q̄ fruit̄ p̄cio ei⁹. ff. de vsufru. l. qz q̄ p̄cio. Que de tota re vendicāda dicta sunt eadem. z de parte intelligēda sunt. ff. de rei vē. l. que de tota.

Res vna z eadē diuerso iure censeri nō debet.

decimis.c.cū in tua.xij.q.ij.cognouim⁹

Restitutio.i.

q̄d est 7 q̄s restituere teneat.

Sciendū q̄ restitutio est i pristinū statū repositio.l.restituere.ff.de ꝟb⁹.sig. Un̄ dicit tex.in l.pl⁹ est.ff.de ꝟb⁹.sig. Restituere ē ñ solū p̄sentiā rei p̄bere sed etiā possessoꝛē facere fructusq; reddere. Sed qꝛ ius diuinū 7 canonicū vtit aliqñ ꝟbo reddāt p ꝟbo restituere. vt i.c.cū tu de vsu. qō ē ꝟbū lati⁹ q̄z restituere. vt.l.ꝟbum reddēdi.ff.ō ꝟb⁹.sig. 7 aliqñ ꝟbo emēdēt. vt i.c.ij.ō rapt. Aliqñ ꝟo ꝟbo satisfaciāt. vt i.c.in lr̄is.de rapto. 7 satisfactū intelligit q̄litercūq; voluntati satisfaciat. l.si rē alienā. §.ois.ff.de pig.ac. 7 l.i.ff.q̄ satisda.co. Jō ego h̄ restōem accipio p q̄cunq; satisfactōe faciēda p̄primo.

Quis teneat satisfacere? R.q̄libet q̄ h̄z ō alieno vl' qō ad aliū spectat seu tenet ex ꝯctu vl' q̄si ex maleficio vl' q̄si. vl' ex q̄cunq; alia causa. ar.c.si res.xiij.q.vi. 7 l.iustitia. §.uris p̄cepta.ff.de iusti. 7 iure. Qō vt meli⁹ intelligat p casus infrascriptos fm ordinem alphabeti annotabo.

Accipiēs aliq̄d vt nō accuset an teneat restituere. vide.s. Accusatio. §.vi.

Accipiēs aliq̄d in fraudē creditoꝛ qūo teneat dic vt hic.j.in ver.raptoꝛ. §.i. 7 in ver.vsuraꝛius. §.xvij. 7 s. alienatio. §.xxvi.

Accipiēs aliq̄d ab eccl'iastic⁹ vel ab illis q̄ nō p̄nt donare qūo teneat. vide donatio. §.xxxviij. 7 s. cleric⁹. iij. §. iij. 7 cleric⁹.xiij. §.xi.

Acq̄rens ex p̄cto aliq̄d: puta adulterio: sodomia: 7 hmōi qūo teneat. vide.j.in verbo m'lier.

Admnistratoꝛ bonoꝛ alioꝛ qūo teneat. vide s. administratio. §.i. 7 ij.

Adulatoꝛ obtinēs beneficiū an teneat restituere. vide adulatio. §.ij.

Adultera ꝯcipiēs filiū ex adulterio qūo tenetur. vide adulteriū. §. iiij.

Adultere fili⁹ qūo teneat restituere. vide adulteriū. §. v. 7 vi.

Aduocat⁹ qñ teneat restituere. vide aduocat⁹. §.xij. 7 xiij.

Alchimista qūo teneat. vide alchimia.

Alienationē rei recipiēs ab eo q̄ nō potest alienare. vide alienatio. §.xiij. 7 §.xx. 7 donatio.i. §.xxxviij.

Alimēta denegāsi ei cui teneat exhibere an teneatur? R.q̄ sic. 7 q̄s teneat. vide alimēta.

Ambasiatoꝛes qūo teneant. vide absens.

Animā ledēs rōnalē. vtꝛ teneat ad restitutiōnē? R.q̄ sic. Pro cui⁹ intelligētia est sciēduꝫ fm Sco. in. iij. dist. xv. q.ij. q̄ est duplex bonū aīe. s. naturale 7 accidētale. In bonis igit naturalib⁹ aīe cū sint icoꝛruptibilia sic 7 ipsa aīa. nemo p̄t eā ledere directe: 7 talia sunt bona illa sine q̄b⁹ ñ ꝺtingit aīaꝫ esse. vt ē intellect⁹ libꝛ arbitriū: volūtas 7 hmōi. Indirecte tñ p̄t q̄s i talib⁹ bonis aliū ledere fm Bo. in. ij. di. xxv. ar. i. q. iij. i. ptis. s. vsu taliū p̄uādo. sic si q̄s poculū daret: vl' aliō faceret q̄ amēte aliquē redderet. vñ tal' aliquē tal'r ledens: qm dignā lesō recōpensatōeꝫ facere ñ p̄t. maxie si i ꝓpetuā amētiā deducit. Jō arbitrio boni viri satisfacere teneat. ar.c.de terioꝛes. vi. q.i. Un̄ p regl'a tradit cōiter a docto. vt no. Ric. i. iij. dis. xv. ar. v. q. iij. q̄ qñ restitutio ñ p̄t fieri fm dānū datū: tūc arbitrio boni viri relinq̄t. Itē dat aliā regulā sup̄dict⁹ Ric. vbi. §. q̄ qñ res male ablata ñ p̄t restitui. restitutio ꝺz fieri in eq̄lenti si possibile est. extra ne lite pen. ali. inno. c. eccl'ie scte marie. el. ij. 7 fm Sco. vbi. s. licet q̄s digne ñ possit satisfacere p̄primo de dāno sibi illato. nihilomin⁹ ex h̄ nō liberatur q̄n ñ teneat satisfacere saltē q̄ntū p̄t. Un̄ i casu p̄dicto bon⁹ vir iudicabit vt p̄tat ventā p se: vl' si nō p̄t p interpositā p̄sonā. deinde vt satisfaciat fm posse dāna q̄ leso 7 alijs suis euenerunt ex tali lesiōe. vt. j. dicēt de vulnerāte 7 occidēte. i ꝟbo homicidiū. In bonis aūt accidētalib⁹ aīe: cuiusmodi sunt bona gr̄e motꝫ 7 virtutuꝫ: tā acq̄sita q̄z acq̄renda p̄t q̄s fm Sco. vbi. s. indirecte aliquē ledere 7 dispositiue. s. inducēdo ad act⁹ vicios⁹ seu p̄cta q̄b⁹ talia coꝛrūpunt: puta ꝺtaminādo suo malo exemplo suadēdo: blandiēdo: rogādo: p̄cipiendo: vt talia faciāt 7 hmōi. 7 tal' m'ro magi⁹ teneat ad restitutōeꝫ quā dānificātes i bonis tpalibus. vi. q.i. sunt p'limi. ꝓpterea tenet doctria: auxilio: ꝺsilio: oꝛōe: 7 hmōi. q̄ntū p̄t. 7 in se est p seipm 7 p alios. dūmō p̄ccatū occultū non p̄dat. talē lesuꝫ ad bonū reducere. Directe aūt i talib⁹ bonis accidētalib⁹ nemo p̄t aliū ledere: q̄m talia ñ coꝛrūpunt nisi p p̄ctm: 7 p̄ctm esse nō p̄t: nisi sit volūtariū. xv. q.i. nō est.

Appellans iniuste quomodo teneat. vide appellatio. §.xv.

Arbiter vel arbitratoꝛ qūo teneat. vide arbiter. §.i. 7 vi.

Archidiacon⁹ qūo teneat si aliquid p̄riit ō rebus eccl'ie. vide archidiacon⁹.

Arras recipiēs qūo teneat restituere. vide arra

Artifices faciētes ea p q̄ p̄primi damnificant. vide ars. §. ij.

Assessoꝛ qūo teneat. vide inde. §. is. 7 §. xxij.

Bānies iuste aliq̄m qūo teneat. vid bānū. §. i

Bellātes qūo teneant. vide bellū. in p̄n. 7 §. v.

vi.vij.viij.ix.x.vsq; ad.xvij.z.xxij.

Beneficia eccl'iastica plura habēs qñ teneť restituere.vide beneficiū.§.xxxiiij.

Beneficij vacantis fructꝰ vsurpantes qūo tenentur.ibidē.§.xl.

Beneficiū iniuste possidens quomodo teneť ibidem.§.xliij.

Beneficiatꝰ nō dispensando fructꝰ qūo teneť vide clericꝰ.iij.§.i.Et qñ male dispensat.vide ibidem.§.iij.

Beneficiatꝰ nō residēs qñ teneť restituere.vide clericꝰ.vij.§.uij.

Beneficiuz recipiēs nō intendēs promoueri qūo teneť.vide clericꝰ.vij.§.v.z.vi.

Beneficiatꝰ exīstēs in mortali qūo teneť restituere fructꝰ.vide clericꝰ.viij.§.v.

Beneficiatus inducēs ad relinquendū sibi qđ erat quis relicturus eccl'ie qūo teneť.vide clericus.xiij.§.vij.

Beneficiatꝰ nō dicens horas qūo teneť restituere fructꝰ.vide hora.§.xi.

¶Utz ꝓ ferēs bñficiū indigno teneat ad aliqđ.R.fm Car.i cle.i.đ eta.z q.p vltra pcm mortale qđ cōmisit teneť ad restitutionē totius interesse eccl'ie quā lesit fm Pe.de ancha. ad instar magistratꝰ qui minꝰ idoneo tutelā pupilli cōmisit.ff.de magi.ꝓue.p totū.

Bone fidei possessor.vide possessor.

Canonica portio cui ē restituēda.vide eo.ti.

Carcerēs aliquē quomodo teneť.vide carcer §.ij.iij.z.v.

Cāz dās dāno primi qūo teneť.hēs cā.§.vi

Cessationē a diuinis inducens qūo tenetur. vide cessatio.§.i.z.ij.

Clericꝰ ñ exñs psonalr i horꝭ canōicꝭ z recipiēs distributiones qūo teneť.vđ clericꝰ.vij.§.viij.

Clericus negociando quomodo tenetur.vide clericus.ix.§.vi.

Comedēs de alieno qūo teneť.vide furtū.§.xxv.z hic in ver.raptor.§.i.

Cōmodans z reuocans ante tps cōmodatū qūo teneť.vide cōmodatū.§.iiij.

Cōmodatariꝰ vtens re cōmodata ad alium vsum qūo teneť.ibidē.§.vi.

Cōmodās rē viciosaz qūo teneť.ibidē.§.vij.

Cōmodatarius si res cōmodata pereat qñ teneť.ibidē.§.xi.vl'si deteriorat.ibidē.§.xij. ●

Cōcussionē faciēs qūo teneť.vđ ꝓcussio.§.ij

Confessor absoluēs quē non pt qūo teneť.vide ꝓfessio.v.§.xliij.

Consentiendo qūo q̄s teneť.vide ꝓsentire.§.ij.z furtū.§.xix.

Conseruatorē faciēs intromittere in his q̄ debet qūo teneť.vide ꝓseruator.§.i.

Consulens damnū alterius qūo teneť.vide consiliū.§.i.

Consiliariꝰ locorū qui faciūt statuta iniqua qūo tenent.vide lex.§.xxij.

Contractū illicitū faciēs qūo teneť.R.q si cōtractꝰ est nullꝰ vl' vsurariꝰ:teneť etiā fructꝰ restituere nisi bona fides excuset eū.vt.ī.possessor.Si vo ꝓtractꝰ tenuit đ iure lz possit rescī di.puta qz minꝰ iusto pcio emptū est z hmōi tūc si nec dolꝰ nec fraus interuenit.non teneť fructꝰ restituere.lz supplere iustū pcium.hoc elicit ex.l.ij.C.de rescin.ven.z glo.in.c.cū dilecti.de emp.z ven.z in.c.p tuas.de dona.z.c. illo vos.de pigno.Et.l.i.C.de distrac.pigno. qđ no.qz sepe in practica venit.

Contumeliator qūo teneť.vide ꝓtumelia.

Cooperans in damno pximi quomodo teneť tur.vide furtū.§.xiij.

Culpabil' ex q̄ culpa teneat.vđ culpa.§.vi.

Custos qñ teneť restituere.vide custos i pn.

Damnator restitutorꝫ bona hñtes qūo teneť vide.s.damnat.§.ij.

Decimā fraudās qūo teneť.vđ decia.§.xiij.

Defendēs se qūo teneat.vide.s.defensio.§.v.

Delegatus aliquid accipiens quomodo tenetur.vide iudex.§.viij.

Denarios falsans:radēs:vel falsos expendēs qūo teneť.vide falsari.§.iij.cū se.

Depositarꝰ qūo teneat.vide depositus.§.ij. iiij.vi.vij.viij.xij.z.xv.

Derisor dic q teneť sicut z ꝓtumeliator.

Detractor qūo teneť.vđ detractio.§.ij.z.iiij

Dñs q̄ n hz iustū titulū:aut cuiꝰ officiales de linquūt qūo teneť.vide dñs in pn.z.§.iiij.

Donatōez recipiēs ab eo q nō pt donare qūo tenetur.vide donatio.§.xxxviij.

Dotē qñ teneť q̄s restituere.vide dos.§.xxiij.

Emēs vl' vendēs iniusto pcio:vl' rē viciosaz qūo teneť.vide emptio.§.vij.viij.z.xxiij.

¶Utz scienter emēs rē raptā vl' furatā teneat. R.q teneť ad q̄nqz.siue sit pximꝰ vl' sedes vl' q̄ cūqz aliꝰ vsqz i infinitū q̄ emit:qm̄ idē iurꝭ est ac si pximꝰ esset.ff.de minor.l.fz vbi.ff.de peti.here.l.fz si lege.§.si aūt.Primo teneť restituere rē raptā nec excusat.licet sit statutū determinās q qñ emit publice i mercato vl' hmōi sit emētis.fm Dir.ti.đ fur.nec sine mortali pcto pt eā tenere:qñ scit eiꝰ dñm fm Host.ar.c.cū vulterane.xij.q.ij.z.l.ij.ff.de fur.Sed đo teneť si rē nō hz siue qz vēdidit:vl' aliť qūocūqz alie nauit:siue qz amisit:aut pereat qlitercūqz etiaz violēter:siue q̄cunqz casu ab vsu cecidit pcīū restituere fm optimū statū rei.i.fm q valuit plꝰ postqz fuit ab ipso empta.c.ḡuis.de resti.

ſpoſ.z.l.in re furtiua.ff.ꝺ fur.z.l.ſi nauis.§.ſi
generaſ.ff.ꝺ rei vẽ.rõ eſt.qz furtũ cõmiſit rẽ
alienã inuito ꝺño ꝓtractãꝺo.l.i.ff.ꝛe fur. Et
fur ſp eſt i moza.l.ſi ꝑ fure.ff.ꝛe ꝺi.fur. Exci
pit caſus qñ rẽ ꝺño loco z tpe obtulit:z ipe eã
recipe recuſauit.tũc em purgauit moꝛã.ꝺ.l.i
re furtiua Et iõ ſi piret vl̃ exteriozaret ſine cul
pa ſua ñ teneret. Tercio ñ poterit petere pciũ a
ꝺño rei.l.ut ciuile.C.ꝺ fur.etiã ſi ſtatutũ eſſet
q̃ poſſz petere.qz tale ſtatutũ eſt ꝯ bonos mo
res:nec etiã a vẽditoze in foꝛo ꝓtẽtioſo:niſi ex
ꝑte cauerit.l.ſi mancipiũ.C.ꝛe rei ven. Hec
i ꝺſcia.qz bñ poſſet a vẽditoze pciũ recipe z rẽ
eidẽ reſtituere.qz ꝑt potꝰ ſibi ꝺſulere q̃z alteri
ꝑm Alex.ꝺ ales.an.iiij. Quarto teneꝫ reſtitue
re fructꝰ pceptos z q̃ pcipi potuerũt interme
dio tpe.ꝺ.c.grauis.excepꝛ expenſis.ꝛe quibꝫ
ꝺic vt.s. Expenſe.§.iij. Ultimo ꝑdit expẽſas
volũtarias.ꝛe q̃ ꝺic vt.s. Expenſe.§.eo.

2 ¶ Quid ſi talis ignoꝛabat foꝛe ꝓhibitũ a iure
talia emere:ſ.ꝑm cõiter docto.q̃ nihilomi
nus teneꝫ ſicut ille.ꝛe q̃ in ꝑcedẽti.§.ꝺictũ eſt
qz hec ꝓhibitio a iure naturali traxit oꝛigĩẽ
cuiꝰ ignoꝛantia nõ excuſat.

3 ¶ Utꝛ ignoꝛãtia facti craſſa vl̃ ſupina excu
ſet talia emẽtes.vtputa eꝑs excõicabat tales
raptoꝛes.vl̃ qz emit a ſtipẽdiario calicem vel
miſſale.aut qz cõiter tenebañt rapta fuiſſe vel
bellũ inuſtũ:vñ habita ſunt:ſ. Hoſti.q̃ nõ
qz ꝛebuit cogitare.z ideo ſil̃r teneꝫ ſicut ille ꝛe
q̃ in antecedenti.q.ꝺictũ eſt.ar.l.late culpe.
ff.ꝛe ꝛeg.ſig.z.c.apl̃ice.ꝺ cleri.ex.mini.c.q̃ in
humanis.xij.q.ij.c.ſi cupis.xvi.q.i. Sil̃r te
net idẽ Hoſtiẽ.ꝛe illis q̃ ꝺubitabãt:nec tñ ꝑ
poſſe q̃ſierũt qꝺ pariſoꝛmiter teneꝫ.

4 ¶ Utꝛ emens rẽ raptã vel furto habitã bona
fide.i.ñ credẽs raptã ſil̃r teneaꝫ:ſ.q̃ ñ.ſz hec
bona fides q̃nq̃z ſibi ꝺfert. Primũ qz bona fi
de durãte nũq̃z teneꝫ eã reſtituere:etiã ſi perijt
l.ij.C.ꝺ fur. Hoc̃ qz fructꝰ ꝺſumptos bona
fide durãte nũq̃z teneꝫ reſtituere.l.bone fidei
ff.ꝛe acq̃.re.ꝺo.z.l.fructꝰ.z.l.ſi ex diuerſo.§.
ſi.ff.ꝺ rei ven.ſz ſolũ teneꝫ reſtituere fructꝰ ex
tãtes.vl̃ inq̃ztũ factꝰ ẽ locupletioꝛ.ꝛe q̃ ꝺic vt
ſ. Fructꝰ.§.i.z.ij. Terciũ qz ſi ꝺictã rẽ aliena
uit vendẽꝺo:vl̃ alio mõ durãte bona fide nõ
teneꝫ reꝺdere ꝑciuz nec aliud niſi ſolũ lucꝛ ſi
extat.vl̃ aliqꝺ ex q̃ factꝰ eſt locupletioꝛ.l.nã z
ꝫ natura.ff.ꝺ ꝺi.inꝺe. Quartũ qz ꝑt expen
ſas q̃s fecit i bona fide circa rẽ ꝺſeruandã vel
meliozãdã retinere.vt.ſ. Expẽſe.§.iij. Quĩtũ
qz ſi iudice ſententiãte reſtituerit eã habebit acti
onẽ etiã in foꝛo ꝓtẽtioſo ꝓtra vendituꝛẽ.ꝺ.c.
vulterane.nõ aũt ſi ad ſacerꝺotẽ impiũ reſti
tueret.l.ſi rẽ.ff.ꝛe euict. Uñ ꝺſulẽꝺũ eſt ei vt
faciat ſe citari in iudicio a ꝺño rei:z citatꝰ an
nũciet vẽditoꝛi vt ipm ꝛefendat z ſeruet. In
ꝺſcietia aũt q̃libercũq̃z reſtituerit eã ꝺño ven
ditoꝛ teneꝫ ei ad ꝑciũ.c.fi.ꝛe emp.z ven.

¶ Utrũ emẽtes ꝑdicta furata ñ vt ea retineãt 5
ſz vt reſtituãt ꝺño.q̃ alꝰ ipa hꝛe ñ poſſz aut ñ
ꝑ tã quo ꝑcio:poſſint ꝑciũ q̃ emerũt a ñ ꝺño
repeteꝛe:ſ.ꝑm No.z Monal.q̃ ſic.qz vtilit
geſſerũt negociũ cuiꝰ res erãt:z etiã expenſas
moderatas:niſi ꝺ re empta habuiſſent vtili
tatẽ.qz tũc teneꝫ cõpenſare fructꝰ rei cũ expẽſis
z ꝑcio.ar.l.ſz an vltra.§.ij.ff.ꝺ neg.ge.z.c.cũ
ꝺilecti.§.fi.ꝺ accu.z ſi perirẽt ſine ſua culpa.
aut eas amitteꝛẽt ñ teneꝛẽt. Aꝺuerte tñ q̃ i fo
ro ꝓtẽtioſo ñ creꝺeꝫ talibꝫ emptoꝛibꝫ:niſi pu
blice ꝓeſtati fuiſſent q̃ ea intentõe emerunt
ar.l.nẽſeni.ff.ꝛe neg.ge.z.l.ij.C.ꝺ fur.z in.c.
vnico.vt eccl̃iaſtica bñfi.lucz ſecꝰ ſit i ꝺſcia.

¶ Quid faciet ille q̃ emit rẽ quã ſcit fuiſſe ra/ 6
ptã nec inuenit ꝺñm eiꝰ:ſ.ꝑm No.z Mo.
q̃ poſtq̃z fecit diligentẽ inq̃ſitionẽ.tũc teneꝫ ꝑ
ciũ ipiꝰ rei vel ipam rẽ ꝺare pauꝑibꝫ cũ fructi
bus ipſius:ſi emit mala fide. Si aũt emit bo
na fide reꝺdat eã rẽ venꝺitoꝛi recupato ꝑcio
ſuo ſi ꝑt.vel ſi nõ ꝑt reſtituat rẽ vel ꝑciũ pau
ꝑibꝫ cũ fructibꝫ nõ ꝺſumptꝫ bona fide z pu
blice ꝑm ꝺſiliũ Ray.vt omis ſuſpitio vitet.et
ſic erit literaꝛ.ar.c.q̃ttuoꝛ.xij.q.ij.

¶ De emente rẽ eccl̃ie ſine ſolẽnitate qũo tene 7
atur.vide Alienatio.§.xiij.

¶ Utꝛ emẽs ꝺ ꝑcunia alteriꝰ aliq̃ꝺ noſce ſuo 8
teneaꝫ:ſ.q̃ nõ.qz res empta eſt ſua.ſecus ſi
emiſſet neſcie illiꝰ cuiꝰ erat ꝑcunia.qz tunc res
empta ẽ illiꝰ cuiꝰ erat ꝑcũia.l.ſi patruus.C.
cõia vtriuſq̃z iudicij.z.l.ſi ex ea.C.ꝺ rei ven.z
l.ad ꝓbatõez.C.ꝺ ꝓba. Fallit ꝫ i re empta ꝛe
ꝑcũia eccl̃ie.vt.ſ. Immunitas.§.xxxi. Itez
ꝛe ꝑcunia miliꝫ.l.ſi vt ꝓponis.C.ꝛe rei ven.
Itẽ ꝺ ꝑcũia pupilli.l.iij.C.arbi.tu. Itẽ ꝛe pe
cunia data ꝺiligi.q̃ res emiꝫ a marito.l.vx/
oꝛ.ff.ꝺ ꝺona.inter vi.z vxo. Nã in iſtꝫ caſibꝫ
emptũ etiã ſuo noſce efficit illiꝰ cuiꝰ erat ꝑcu
nia. In ꝺſcia tñ teneꝛeꝫ ad ſatiſfactõez ſi res
empta nõ eſſet ꝑdictis tm̃ vtilis ſicut ꝑciũ.

¶ Utꝛ emens a furioſo:ꝑdigo vel mĩnoꝛe:z 9
ꝑmõi.q̃ꝫ vl̃ ꝑ ius vl̃ iudicẽ ẽterdicta ptãs
vẽdẽꝺi teneaꝫ eã reſtituere:ſ.q̃ ſic.qz male fi
ꝺei poſſeſſoꝛ eſt q̃ ꝫ interdicta legũ emit.l.quẽ
admodũ.C.ꝺ agri.cẽſi.z colo. Executoꝛ vlti
me volũtatis qũo teneꝫ.vide executoꝛ ꝑ totũ.
Expenſe q̃ñ ſint reſtituende.vide.ſ. Expen/
ſe.§.i.z.iij.z.ſ. Expoſit.§.ij.
Falſarij qũo teneaꝫ.vide Falſarius.§.iij.iiij.

vñ.viij.ix.x.xi.

Famulo infirmanti an teneat dare salariū.vi de Familia.§.ij.

Fideiussor suo qñ qs tenetur.vide Fideiussor.§.xv.x.xvi.

Fraudem faciens legi quo tenetur.habes.ē. Fraus.

Fugere faciens detentū in carcere p debito an teneat ad restō em.R.fm do.Jo.de platea.in l.quotiens.C.de exac.tribu.q sic.qđ vez credo de illis q se liberare possent soluēdo debitū. nō de illis q ita sunt pauper q nullo mō pnt soluere:nec habēt parentes qui p ipis soluere vellent.qm tales iniuste detinent x ptra charitatem si parati sunt cedere bonis.C.qui bo.ce. pos.l.i.x no.glo.in.c.odoardus.de solu.qm qui bonis cedit non debet pati cruciatum:nec carceres:nec vitupriū p debito facto ex ptractu vel quasi l.fi.C.qui bo.ce.pos. Et ideo improbanē psuetudines in ptrariū.quas Aug. quandā appellat frustratoriā x inhumanā x irrationabilē seuiciā.xiij.q.vi.si res.x iō qn tūcunqz lōga x statuto firmata sit nō valet.

¶ Utz faciens fugere vel occultās officiales tpe sindicat9 teneat ad restōez.R.fm Bal.in l.iij.C.de assess.q sic.x in quadruplū.qđ credo vez in psciētia post pdemnationē:sz añ solū tenet ad damnū qđ restituere debēt ipi officiales.si sindicati fuissent.

Fugere faciens in carceratū p delicto an teneatur.vide Fugere.§.i.

Fur qđo tenet.vide Furtū.§.x.x.§.xiij.cū seq. vbi inuenies qđo iussione:psilio:psensu:x cetera pticipatione in furto qs tenet.

Edificans in solo alieno:vel de alieno:vel in damnū proximi.quomodo teneat.vide edificans per totū.

Heres quando tenet ex delicto defuncti.vide heres.§.iiij.

Heres qđo tenet soluere legata in testamēto min9 solenni facta.ibidē.§.v.

Heres qđo tenet ex ptractu vel quasi defuncti.§.vi.ibidē.

Heredes qñ sunt plures qđo tenent ad debita x legata.ibidē.§.ix.

Homicida qđo tenet ad restitutōnez.R.fm Sco.in.iiij.dist.xv.q tenet totā vitā suā expendere ptra infideles vel hereticos in satisfactione occisi.vl in oriōib.ieiunijs.x hmōi.q si nō pt vel nō vult h facere:tenet saltē ad aliquā restitutōnez arbitrio boni viri:x vltra eā tenet placare lesos qtuz pt.x si occisus aliqs sustentabat tenet illis ad tantā satisfactōez qn tā vtilitatē sine lucz occisus dedisset:x extimabit fm tps q verisil'r fuisset victur9 x optur9 sicut extimat.l.hereditatū cōputationē.ff.ad l.fal.x.l.cū hi.§.modus quoqz.ff.de transac. Cōsiderabit ergo ars quā faciebat:qualitas psone:x etas x lucz qđ acquirebat x hmōi.vt sit digna restitutio.qđ limito vez:nisi qs aliquē occidisset q euz aggressus est x occidisset causa sue defensiōis.licz aliqliter modū excessisset.qz talis nō sic stricte teneret.qz difficillimū est iustū tpare dolorē. Itē nisi qs ordine iusticie interfecisset. Idē dic de vulnerāte aliquē irremediabiliter.puta abscindēdo membz vl mutilādo q tenet nō solū ad placationē le si x expensas in medicos.sed etiā ad oīm lucz qđ potuisset acquirere. Si aūt vulnerauit tm dialiter.nō tenet vltra dicta de placatōe x expensis.nisi ad lucrū qđ perdidit tpe infirmitatis si fuisset lucraturus. Dis pcor. Richar.x Landul.in.iiij.ea.dist.

Horas canonicas clerici nō dicēs qđo tenet vide hora.§.viij.x.xi.

Hospitalarij qñ tenentur restituere.vide hospitale.§.iij.

Ieiunū frangēs an teneat ad restitutōez.vide ieiunū.§.xx.

Immunitatez frangēs eccl'ie qđo tenet.vide imunitas.§.xx.xxx.xxxi.xxxij.xxxv.x.xxxvi.

Impediēs aliquē a psecutōne alicui9 bnficij. vtz teneat ad restō em.puta volebam emere possessionē.x tu impediuisti.vl aliqs volebat legare mihi aut donare.x tu obuiasti.x hmōi. R.fm Rich.in.iiij.dist.xv.q aut tal' impediuit aliō dāpnificādi primū.x sic tenet arbitrio boni viri dāpnificato:nō tn tm quantū erat illud bnficiū qđ nondū habuerat.maxime qñ al's ne hēret potuit impediri. Facit ad h instit. de re.diui.§.illud qsitū.vbi habet q si qs bestiā vulnerauerit x fugiēs ali9 eā accepit.q fit accipiētis.rō ibi ponit.qz ml'ta accidere potuissent ne vulnerās eā hēret. Dicit tn Tho.ij.ij q.lxij.q si iā erat determinatuz q tal' tenet ad equalens.de q hēs.ē.legatū.i.§.xxxiij.aut fecit aliō psulendi ppie vtilitati.x sic nō tenet si h procurauit p viā licitā x mō licito.ar.ad h i.l.ij.ff.de no.ope.nūci.x in.l.si i meo.ff.de aq plu.ar.vñ dicit tex.in.l.nemo.ff.de re.iur.nemo dānū facit.nisi q id facit qđ facere ius nō hz. Fallit h in casu de q.ē.clerico.xiij.§.vij.

Utz impediēs rusticuz iniuste ne opas suas exequat.aut piscatores vl aucupes a captōne piscū vel auiū teneat ad restōez.R.q sic.rō. qz qñ res est ad aliqd destinata naturaliter q ipaz iuste impedit.tenet fm qđ no.in.l.i.ff. de i.iu.iurā.x in.l.si idē.ff.de iurisdi.om.iu.x p

Bar.in.l.inter stipulantez.§.sacra.ff.de ſtb. ob.z iō.qz rustico z venatori auferē ſu⁹ ppri⁹ vsus q̄ erat sui ppⁿij iur⁹:z fruct⁹ i eoz vsu ca sualit z q̄si seminal⁹ ꝓcēt⁹.iō teneē ad restitu tionē dāni arbitrio boni viri:q̄ bon⁹ vir attēdz si ſ̄ſil⁹ talē vtilitatē habuissz.z sic restitui fa ciet.Si ꝙo ſ̄ſil⁹ ñ fuisset secuta:sic nihil fa ciet restituere.qđ placz Bar.i d.§.sacra.Et đ h̄ vide.j.vsura.i.§.lxxvij.i fi.Gz q̄d de fodi entib⁹ semia agri:R.fm Rod.q nō teneē ad oīe qđ poterat puenire:sz ad tm̄ solū q̄tum fruct⁹ agri i dubio illo vendi potuissent.

Incēdiari⁹ qūo teneaē.vide incēdiari⁹.§.ij.

Incendiū patiētib⁹ rapiēs res qūo teneē:vel destruens domū.vide ibidē.§.iij.z.iiij.

Infideles spoliās qūo teneatur.vide infide litas.§.vij.

Iniuriator qūo teneē.vide iniuria.§.vi.

Inq̄sitor qñ teneē restituere.vid inq̄sitor.§.v.

Insignia aliena assumētes qūo decipiūt ppl'i an teneanē ad restōem:R.q sic.z illi cui⁹ insi gnia acceperūt si aliqđ dāni ē passus z ppl'o decepto.z de h̄ vide.s.insignia p totū.

Inuēta qūo sunt restituēda z q̄n.vide.s.in uenta p totū.z furtū.§.xxix

Jude⁹ qūo teneē restituere lucratū ex officio publico.vide iude⁹.§.xiij.z vlti.

Judicans fm allegata qñ tenetur.vide iudi dicare.§.vij.

Judex petens salariū vl'aliud qūo teneē.vi de iudex.§.viij.cū se.

Judex si ex negligētia dānificauit qūo teneē ibidem.§.xxi.z.xxvij.

Judex ex malicia dās iniustā sniaz vl'gnanſ ptes in nō dādo sniaz z hmōi.vide ibidē.

¶Utr iudices q̄ reputāt a ppl'is vt iudicēt i aliq̄b cauſ.qz credūt boni viri.lz sint iudices ignari teneāt ad restōez:R.q si met⁹ fuit q̄ potuit ca dere i ꝓstātē viz.z cū accepit officiū ñ crede bat ſ̄ſil⁹ ad istud venire.licet mortal⁹ peccā uerit.tm̄ ñ teneē ad restōez.Si ꝙo ñ est met⁹ q̄ potuit cadere i ꝓstātē viz.vl'cū accepit offi ciū dubitabat đ eo.vel ſ̄ſil⁹ poterat credere. tūc fm Bal.i.l.fi.C.đ pe.iu.q̄.ma.iudi.teneē ad oīe dānū.ij.q.i.i pmis.Quid đ iudicib⁹ vel officialib⁹ q̄ occidūt malefactores sine sa cramēto⁹ preceptōe:R.q si petebāt ea mortal⁹ precauert z aīe ipoz erūt p ipis.cle.i.đ pe.z re.

Ledēs primū i psona aut in bonis ñ a ppſ to:sz ex aliq̄ culpa qūo z q̄n teneaē siue p se le serit aut p suos vl'sua aīalia.ē sciēdū fm doc. i.c.fi.đ iniur.q triplex ē actio.Una q̄ dr legis aq̄lie:z hac actōe directa teneē q̄cūq⁹ liber hō dānū dedit sua culpa.puta apiendo cisternā i via publica:vel pjciēdo lapides vbi hoies trāseūt z hmōi.Indirecta aūt vl'utili teneē: q̄n aliq̄đ aīal suū vl'seru⁹ sua culpa aut negli gētia damnū dedit.puta si equ⁹ te instigātē re calcitrauit z aliquē lesit.vel aīal qđ erat ferꝫ vt sūt lupi leones canes mordaces z hmōi.q̄ cōiter nocere temptāt tenebas i publico ñ ta liter ligata q ñ possent nocere.vl'q⁹ tenebas i domo.z aliq̄s missus a te lesus fuit.z tal'te neē ad oīe dānū qđ ex culpa sua dedit.prio: si pt recōpensari:si ñ pt satisfaciat arbitrio bo ni viri.Scđa đr actio de paupie.z hac actōe teneē q̄s q̄n sine sua culpa aīal suū alicui dā nū dedit.puta bos ñ cornupetit:nec equ⁹ recal citrat fm ꝓsuetudinē.tm̄ pter ꝓsuetudinē z si ne culpa sua calcitrādo lesit aliquē.z tūc ñ te neē ad aliud nisi solū ad dandū aīal pdictuz: vl'si nō vult dare satisfaciat leso.Tercia actō đr noxalis.z hac actōe teneē q̄s q̄n ei⁹ seru⁹ si ne culpa dānū dedit.z iste sil'r teneē.vt dictū ē de actōne de paupie.z de his oīb⁹ vide glo.z docto.in.l.i.ff.si q̄ pau.fe.di.Et in sti.eo.

¶Utr pjciēs aliq̄d de domo sua i via publi ca q̄ lesit aliquez vel in vestimētis vel i psona teneaē:R.fm spe.ti.de iniur.§.sequit.q sic.Si militer teneē si tenebat appēsum extra domū sup viā publicā z effusum est.Idē dic đ labo rante:nisi ponat signa vel faciat pclamata.

¶Utr pcidens arborē vicini sui q̄ pendēs sup z domū ei⁹ dabat ei damnū teneaē:R.fm spe. vbi.s.q nō.si fecit auctē iudic⁹.l.si plures.§. i.ff.ar.fur.cesa.vl'etiā auctē ppria.si tñ denū ciauerit illi cui⁹ erat vt iucideret.verꝫ est q hec denūciatio ppter soz ꝓtioſum đr fieri p pu blicū instrumētū.Aduerte etiā q si incideret ita male q nihil de ea posset fieri.cū al's posset icidi vtiliter.q teneret in ꝓscia ad tale dānū.

¶Quid de illis q̄ ipediūt ne frumētū vel alia merces veniat in aliq̄ terra vt ipi cari⁹ vēdāt: R.q teneaē restituere illud q̄ pl⁹ vendiderūt z etiā satisfacere illis q̄s impedierunt si aliq̄đ dānū sunt passi.Sil'r dic de illis q̄ ꝓcordant oēs merces emere.vt postea ad libitū vendāt q teneaē ad oīe dānū.l.ij.ff.ad.l.iul.de aūo. z in glo.in.l.ānona.ff.de var.z extraor.cri.

¶Utr ciues reputati ad diuidēdū collectas oīb⁹ fm extimationē quā habent in regiſtro cōitatis q̄ aliq̄s magz grauant debito z alios

exonerant. teneant. R. fm Mo. ti. iij. resti. q si pl⁹ debito grauāt aliquē tenent ei ad illud pl⁹. Si aūt alleuiant vl amicos suos t colle cta ē determiata. puta de centū. tūc tenet sil'r re stituere illud alleuiametū ill' qbꝫ dānū dede/rūt. vt puta qz sepi⁹ est iterata illa collecta sup ciues. t tūc tenent ciuibꝫ. vl qz dñs q debebat hre min⁹ debito habuit fm iusticiā. t tūc dño tenent. Si vo collecta erat in determiata. pu ta qz debebāt exigere qtū poterāt honesto mo do. tūc licet moraliter peccēt se t alias alleui/ando. qz mentiunt saltez facto pniciose. xxij. q. i. primū: tñ nō tenent restituere.

¶ Utz illi q cū sint ignorātes assumunt aliq officia ex qbꝫ primi dānificant. vt sunt nota rij. iudices. t hmōi teneāt. vide culpa. §. vi.

¶ Quid d tenētibꝫ colūbas in columbarijs. R. fm Pe. de pal. in. iij. q tenent ad restōez de dānis dat⁹ dñis agroz. qd limito verū qñ eas nō debite pascūt. vl nō tm d possessionibꝫ circūcirca habēt q verisil'r in ipis vt plurimū pascant. q iudicio boni viri credo sit remittē/dū. Asten. vo li. v. ti. xxix. refert qsdā tenere q tm vtilitat⁹ pstant i comedēdo vermes t ster corizando qtū dāni. t ideo dicit nō pcipitādā sniam. t fm pdicta habes qd dicendū est d re nentibꝫ quecūqz animalia.

Legata defunctoz nō implētes qūo tenētur. vide executoz.

Legata impediētes. vide legatū. i. §. xxxiij. et supra impediens.

Legē uniquā dētes qūo tenēt. vid lex. §. xxij

Libellos famosos faciētes qūo teneant. vide libellus famosus. §. ij.

Lris dānificās qūo tenet. vide scripturas.

Litigantes temere qūo tenent. vide litigiosa res. §. ij. t. s. argumentū.

Locator t ductor qūo tenent. vide locatio. §. xxiij. xxiiij. xxv. Et familia. §. ij.

Ludens qūo teneat t quādo. vide ludus. §. ij. vij. t. viij.

Magister vtrū teneat restituere exacta a sco/laribꝫ. vide magister. §. xi.

Mandans qñ teneat. vide mandatū. §. v. t furtū. §. xvij.

Medicus qñ tenet. vide medic⁹. §. i.

Meretrix qñ tenet restituere. vide. s. mere/trix. §. vltimo.

Met⁹ causa aliq d acqrens an teneat ad resti tutionē. vide met⁹. §. xiij. t. xv.

Missam pmittēs diuersis plonis qūo tene/atur. §. lij. in. c. missa.

Monasteriū qñ tenet ex facto monachi. vi/de monasteriū. in prin.

Morosus in soluendo qd tenet qūo obliga tur ad interesse. vide mora. §. ij.

Morosus in reddēda alteri re. vtrū teneat si perijt. R. q sic. qliter cūqz t qūocunqz perierit fm Accurs. in. l. q te. ff. de re. cre. t pbat p. l. cū res. §. vlt. ff. de le. i. Qd limito in sciēcia vez nisi eodē modo fuisset peritura apud aliū.

Mulier q nō est publica meretrix. vtz tenea tur restituere acqsituz ex ope luxurie. R. Ly. videt tenere q sic. in. l. cū te. C. de odi. ob tur. cau. Alij. vt Mo. ti. resti. ij. tenēt q nō tenet in foro aie de necessitate. licet fiscus iniuste ac qsita possit auferre. p. l. Iuli⁹. ff. d iur fisci. Ego distinguo p concordia eoz q no. in. c. quia plerūqz. de imu. eccle. t in. c. ex trāsmissa. de re/ci. t in. c. nō sane. xiij. q. v. q aut ista mlier fa/cit dānū alteri. puta qz scientibꝫ vicinis suis cōmittit adulteriū ppter pecuniā: vl aliud qd sibi dat. ex q reddit in vilipendiū apud alios vir ei⁹. t sic tenet de necessitate satisfacere iniu rie facte alteri. t nō ei restituere in satisfactionē Aut facit sine alteri⁹ infamia. puta qz occulte t ignorat. t sic nō tenet restituere de necessita/te in foro aie. qz cū nullū ledat nisi seipz. ideo nō habebit satisfacere nisi deo p pniam. Idez dic de masculo q ppter scel⁹ aliquid recipit. t idē de q cūqz recipiēte aliq d ppter aliquā tur/pitudinē fm pdictā distinctōez. p supposito q ille q dat pt dare cui vult.

Naufragiū patiētes pdantes. qūo tenent. vi de naufragiū. §. i. ij. t. iij.

Nauta qñ tenet. vide nauta. in prin.

Negligens in suo officio qūo tenet. vide ne/gligentia. §. ij.

Omittens facere qd tenet ne damnū det pri mo qūo teneat. vide furtū. §. xxvi.

Officiales accipiēdo aliq d a litigantibꝫ qūo tenent. vide index. §. ix.

Pacto nudo qūo tenet. vide pactū. §. iiij.

Palpans qūo tenet. vide furtū. §. xxi.

Participantes in domo primi. t qt modis. vide furtū. §. xij. cū se.

Pedagia exigens vel fraudans qñ tenet. vi/de pedagiū p totū.

Pena qñ qs tenet soluere. vide pena p totū

Permutatio facta in damnū qñ est restituē/da. vide pmutatio. §. xi.

Pignus accipiens qūo teneat. vide pignus. §. xij. vsqz. §. xix.

Possessor bone fidei qūo teneat. vide fructus per totum.

Quis dr malefidei possessor. R. fm Pa. in. c. grauis. de resti. spo. q est is qui possidet rem et igit ad aliū pertinere. t econtra. Bonefidei

possessor ē q̄ cū ignorat se possidere alienū possidet cogitatōe dñi. rex est in. c. si ego. xxxiij. q. ij. ¶ Possessor male fidei vtr teneat restituere nō solū rē quā mala fide possidet. sz etiaz z fructꝰ ipsiꝰ rei. ¶ R. q̄ libet male fidei possessor tenet restituere rez si extat. c. si res. xiiij. q. vi. z c. cū tu. de vsu. vel si perijt. aut est deteriorata tenet eā restituere fm extimationē illā z distinctionē. de q̄ dixi. s. h̄ teneri emētē rē raptā sciēter: tenet etiā ñ solū ad fructꝰ pceptos. sz etiaz ad illos q̄s ipe dñs pcepisset si eā possedisset. c. ḡuis. de resti. spo. z. l. in re furtiua. ff. de cōdi. fur. z. l. si nauis. §. vl. ff. de rei ven. Intellige si res erat fructuosa: z de fructibꝰ q̄ honeste pcipi potuerūt. l. fructꝰ. ff. de rei ven. Et q̄ ad cōsciētiā limito vez si dñs eos pcepisset si tal' nō occupassz. pbabil'r. qz si nihil omin⁹ nll'os fructꝰ habuisset: vt puta. qz omino nō locassz domū. sic i ꝺscia ñ tenet. Limito etiā p̄dicta ꝓ ea q̄ ad possessorē malefidei. q̄ rē habuit sine alio q̄ titulo. vt. l. generaliter. ff. ꝺ re. iur. Sz q̄ ad possessorē p̄dictū q̄ rē habuit cū titulo tenet q̄ nō tenet nisi de fructibꝰ pceptis z nō pcipiēdis. l. si fundū. C. ꝺ rei ven. nisi talis titulꝰ habitꝰ fuerit p metū. qz tūc teneret etiā ꝺ pcipiēdis. l. sz z partꝰ. ff. qꝺ me. cā. vbi glosa addit tres alios casus in quibꝰ possidēs mala fide etiā cū titulo tenet de pcipiēdis. ¶ Primꝰ ē q̄n titulꝰ est habitꝰ ꝺ iterdicta legū. l. quēadmodū. C. ꝺ agri. cēsi. z colo. Secꝰ est q̄n titulꝰ h̄r i fraudē creditoz. l. i. ff. de his q̄ in frau. cre. Tercꝰ est q̄n titulꝰ h̄r ex emptōe rei fiscalis sine debita solēnitate: nec distinguo i istis possessoribꝰ male fidei. Utr res restituēda fuerit aliena. puta qz nō trāsiuit i dñiuz ei⁹: aut fuerit alteri debita. puta qz de iure ciuili trāsiuit i dñiuz ei⁹. sz tñ cū obligatōe restitutōis. qz q̄liter cūq; tenet fructꝰ restituere fm distinctōez p̄dictā. vt ptz l. cū fundꝰ. ff. si cer. pe. z. l. indebiti. in p̄n. ff. de ꝺ di. inde. Et clariꝰ in. l. videamꝰ. §. in fauiana q̄z. ff. de vsu. vbi dicit tex. ¶ Nā ꝺbū restituas q̄ i hac re ꝓtor dixit plenā hz significatōz vt fructꝰ q̄z restituant. z iō cū restitui ꝓtor iusserit veluti interdicto vñ vi. etiā fructꝰ sunt restituēdi. hec ibi. Ergo a fortiori cū de⁹ vl' sacri canōes h̄ dicūt. Et ꝺ h̄ vide Pa. i. c. ḡuis. de resti. spol'. Et glo. in. c. nō liceat papa. xij. q. ij. ¶ Quid si res ñ sit lucrosa nisi ex industria tm vt sunt pecūie z hmōi? R. fm cōem opinionē theologoz. vt ptz p Sco. z Ric. i. iij. di. xv. q. ñ tenet restituere lucꝝ. sz sufficit restituat p̄n cipale acceptū. z h̄ tenet i ꝺscia q̄ ad necessitatē q̄uis aliq̄ velint q̄ etiā teneat restituere lucꝝ vt no. Arch. xiij. q. iij. Si q̄s vsurā. No. tñ fm Sco. z Ric. vbi. s. q̄ si directe ꝺdit dānū puta qz fuit necessarium propter carētiā talis rei credi/torē emere frumētū tpe q̄ magis valebat vel recipe ab alio sb vsuris: vl' possessiones distrahere p minori precio z hmōi. q̄ tenet satisfacere dānū passo. Uñ p regl'a no. istā distinctionē q̄ aliud est esse causatiuū alicui⁹ effect⁹ sufficienter z efficaciter. ita q̄ sine eo nō sequet. z tal' tenet ad restōem dāni causati. Aliud ē esse causatiuū alicui⁹ dāni: sz nō sufficiēter z efficaciter z talis licet peccet: nō tñ tenet ad restitutōez. Quid ꝺ expēsis factis i re quā q̄s possidet mala fide. vide. s. expēse. §. iij. Prescriptio an excuset a restōe. vide eodē. §. xlvij. z. j. vsucapio Raptor quo teneat. vide. s. raptor. §. i. z. ij. ¶ Quid ꝺ vxore filijs aut alijs q̄ viuūt ꝺ rebꝰ raptoz? R. q̄ aut talis raptor p taliū cōsumptionē aut receptionē nō efficit nō solucēdo. z tūc dico fm Alex. lombar. q̄ licite ꝺ hmōi bonis raptoz pñt viuere z recipe. dūmodo ñ viuant de impie acq̄sitis i specie vl' numero. puta de oue capone z hmōi raptis. qꝺ si ita sunt mixta q̄ nesciūt discernere tūc habēt in mēte sp viuere de iuste acq̄sitis. z sic licet fm p̄dictū Alex. cū q̄ ꝺcoz. Ulderic⁹. z glo. Ray. de talibus aūt impie acq̄sitis q̄ nō trāseunt i dñiuz raptoris nullo mō licet alicui viuere: nisi i casibꝰ de quibꝰ. j. dicā q̄n nō est solucēdo. Si vero ex tali ꝺsumptōne efficit nō solucēdo: puta qz tanta sunt q̄ ꝺz restituere q̄ta oīa q̄ hz. tūc non licet alicui de talibꝰ viuere: nisi in q̄ttuor casibꝰ. Primꝰ q̄n q̄s agit negociū spoliatoz. sz inducendo raptores ad restōem. ar. c. q̄m limitos. xi. q. iij. z. c. inter alia. de sen. excō. qꝺ limitos. xi. q. iij. z. c. inter alia. de sen. excō. qꝺ limitat Rod. vez q̄n ꝺtinue instant oportunis horis: ñ de illis q̄ solū semel i anno vl' bis instant. z h̄ sive faciāt in generali p̄dicatione vt p̄dicatores: sive speciali pswasione: sive segt vtilitas sive nō. l. sz an vltro. ff. de negō. ge. qꝺ limito etiā fm Direc. ti. de restitutōibꝰ. vez si spes correctōis habeat. z fiat cū tali moderamine q̄ ꝓpter h̄ nō efficiant nō solucēdo in totū vel in magna pte. al's nō liceret. ar. ij. q. vi. c. anterioz. Secꝰ q̄n nec p eleōsinā nec alio mō honesto pt necessaria vite inuenire. nā necessitas nō hz legē. de ꝺse. di. i. sicut. z di. v. discipulos. z de reg. iur. qꝺ non est. cū magna tñ pcitate ꝺz sumere z dolere i mēte atq̄ ꝓponere satisfacere si possibilitas adueniret. Tercꝰ est cū vtiliter laborat bona raptoris augmētādo sive ꝺseruādo aut curādo z hmōi. qz hoc cedit in vtilitatē creditoz. Intellige si vtilitas ē tāta q̄nt⁹ sumpt⁹. aliter nō. z q̄ nō viuat vel accipiat de impie acq̄sitis in spē. Quant⁹ casus

est qñ ꝙs habet mlta incerta restituere. ꝛ ep̃s cũ ipo dispẽsauerit vt ꝺ ipis incertis tãꝯ pauper viuat. Nota etiã q̃ pciũ rei raptaꝛ vendita/ rũ nõ est furtuũ. l. qui vas. §. fi. ff. ꝛe fur.

Ratũ habens damnũ ꝓximi qũo teneat. vide furtũ. §. xx.

Receptatoꝛ dãnificatiũ ꝓximũ vl rei ablata rũ qũo teneat. vide furtũ. §. xxij. xxiij. ꝛ. xxv.

Religiosum retrahẽs vl a religione remouẽs aliquẽ qũo teneat. vide religio. §. lxij.

Repsalias faciẽs vl ꝯcedens qñ teneat. vide repsalia. §. ij.

Reuelare nolẽs rem furatã ꝓximo qñ teneat. vide furtũ. §. xxvij.

Rixã faciẽs qũo teneat. vide rixa p totũ.

Seditiõeꝫ ꝯcitãs qñ teneat. vide seditiõ p to.

Seducẽs mlieres vl pueros sbtrahẽdo eos aliter cũqꝫ: siue blãdiciis siue minis ab his sb q̃ꝛ ptãte sunt: q̃ a legibꝫ vocant plagiarij. vtꝛ teneat? R. q̃ sic. nõ solũ sbtractos restituere sz etiã oẽm lucꝛ qõ habuissent ab eis hi suo q̃ꝛ ptãte erant toto tpe q̃ sbtracti steterũt ꝺm do. Jo. ꝛe platea. in sti. ꝛe obli. q̃ ex ꝛelic. na.

Quid ꝺ seducẽte ꝙginẽ. vid stupꝛ. §. i. ꝛ. ij.

Sñiaz iiustã dãs qũo teneat. vide iudex h. s.

Qũo teneat ille p quo data est iniusta sñia. vide sententia. §. vij.

Sepulturã recipiẽtes indebite qũo tenẽtur. vide sepultura. §. xxxij. ꝛ. xxxiij.

Symoniace acq̃sitũ qñ est restituendũ. vide symonia. vij. p totũ.

Sociꝰ qñ teneat ex societate. vid societas p to.

Solutionẽ an teneat q̃s facere obligatus ex nudo pacto. vide pactũ. §. iiij.

Solutio qũo ꝛ qñ ẽ fiẽda. vide solutio p to.

Scripturas falsans vel ꝛestruẽs an teneat? R. q̃ sic. nõ insolidũ ꝛe oẽm damno dato ꝓximo p hoc. siue fiat i libris mercatoꝝ: aut quarũcunqꝫ aliaꝝ scripturaꝝ. l. i. ff. ꝛe magi. ꝯue. ꝛ. l. qui tabulas. ff. ꝛe fur. Idẽ dic ꝛe vtentibꝫ falsis sciẽter. vide falsari. §. iij.

¶ Sz q̃d ꝺ occultantibꝫ? R. ꝺm san. Bernardinũ in tractatu restitutionũ q̃ peccãt mortaliter: nec pñt absolui nisi publicẽt. nõ tñ tenẽtur ad restitutiõez: nisi qñ req̃siti maliciose pãdere noluerũt. ꝛ ex tali occultatiõe postea ꝛeuẽtũ est ad talẽ ꝯditionẽ q̃ creditoꝛes sua habere nõ poterũt. q̃ sic tenent ꝛe oẽm damno. cui q̃ causaz dant efficacẽ damno ꝓximi.

¶ Quid ꝺ illo qui ex litteris suis dat damnũ ꝓximo. sicut si aliq̃s mercatoꝛ scriberet q̃ aliq̃e merces valẽt multũ in tali patria: cũ non sit ꝛei? R. q̃ aut lr̃e dirigebantur ei cui ꝛedit damnũ. ꝛ sic tenet ad restitutionẽ ei. Aut nõ dirigebant ei. sz ipe eas aperuit. ꝛ sic licet moꝛtaliter peccet scribens. tamẽ non tenetur ad restitutionez. sed sibi imputet qui eas aperuit. Si autẽ misit. iij. vt fraudulẽter ꝛecipiat aliquẽ. sic scribens tenetur insolidum ꝛ etiã exequens si scienter hoc fecit vltra peccatũ moꝛtale qõ cõmittunt.

Spõsalia ℑhẽ q̃ teneat. vid spõsalia. §. xvi

Stupꝛãs ꝙginẽ q̃ teneat. vid. stupꝛ. §. i. ꝛ. ij

Tabellio q̃ teneat ꝛ qũo. vide tabellio. §. vi.

Tallias exigẽs qũo tenetur ꝛ q̃. vide tallia p totum.

Testis q̃ teneat. vide testis. §. xxvi. ꝛ. xxx.

Toꝛturã faciẽs alicui indebite vide toꝛtura.

Transigens ꝓpter indebitã causaz qũo tenetur. vide trãsactio. §. v.

Turpe lucꝝ. vtꝝ turpiter acq̃sitũ sit ꝛe necessitate restituendũ? R. q̃ aut acq̃sitũ turpiter. i. cũ pcto fuit acquisitũ interueniẽte dolo fraude vel extoꝛsione seu metu aut ꝛeceptõe ꝛ huiusmodi casibꝫ in q̃bꝫ dat repetitio p actiones ꝛe dolo vel metꝰ causa: ꝛ sil'es. vel p officiũ iudicis. Et sic tenet ꝛe necessitate restituere illi a q̃ sic extoꝛsit. vel eiꝰ heredibꝫ si q̃s hz ꝛ scit. vl saltẽ pauperibꝫ si ignoꝛant. ꝛ ih̃ ꝯcoꝛdãt doct. sequentes. Innoc. in. c. q̃ plericq̃. ꝛe imu. ec. Aut acq̃sitũ cũ pcto ꝛ turpiter fuit acquisitũ sine dolo fraude ꝛ ceteriꝫ ꝓdictis. ita q̃ ei q̃ ꝛedit nulla cõpetit repetitio p actiones vel p officium iudicis. Et in isto casu fuerũt varij doc. Io. in. c. cũ sit. ꝛe iudeis. tenet indistincte q̃ ẽ restituendũ pauperibꝫ. Alij in ꝺ. c. q̃ plericq̃. allegantes. Inno. sil'r in ꝯclusiõe tenẽt: ꝛ sic vidꝛ q̃si cõis opi. Sz cũ nullo iure ꝓbet dico q̃ licet sit bonũ cõsiliũ vt in pauperes eroget. vt sic satisfaciat in q̃ ꝛeliq̃t: tñ nõ est ꝛe necessitate salutis. ꝛ ih̃ tenet Lardi. in ꝺ. c. q̃ plericq̃. ꝛ glo. Ray. in ti. ꝛe rapto. §. sz q̃d ꝛe focariꝰ. Et iudicio meo etiã ih̃ tenet Inno. i ꝺ. c. q̃ plericq̃. sz cõiter doc. q̃ tenẽt ℑriũ p se adducãt ꝛ male q̃ si intelligeret illud qõ dicit ipe Inno. fore necessariũ q̃ sacerdos ꝛeceat ei inuũgere vt in pios vsus expendat qõ acq̃siuit faciẽdo illicitas negociatiões. vl qõ alꝰ iuste acq̃siuit sine calumnia alicui facta certe sibi ꝓtradicerz. q̃ supi ibidẽ pmisit q̃ vbicũq̃ aliq̃d male q̃rit: vl ex negociatiõe vl extoꝛsione. ex q̃ tñ restituere nõ teneat. nõ dãnat eũ si heredibꝫ relinq̃t. Itẽ ibidẽ dixit q̃ mathematicꝰ ñ tenet ꝛstituere i casu ꝓdicto. Itẽ dicit ꝺ eo q̃ i ludo aliq̃d lucrat q̃ ñ tenet nisi fuerit in dolo aliũ trahẽdo. ꝛ tñ isti cũ pcto acq̃rũt. Et iõ optet itelligat q̃ sacerdos ꝺz ei inuũgere vt ꝛstituat pauperibꝫ ꝛe bono ꝛ eq̃. non tñ ꝛe necessitate. ꝛ sic

tene:qz tali fauet ius naturale in retentōne p
pter ꝓsensum dñi tradētis. Nā nihil tā natu
rale q̄z vt acq̄sitio fiat fm volūtatē dñi tradē
tis. vt in.l.nihil tā naturale.ff.ꝺ re.iu.z inſti.
ꝺe re.diui.§.p traditōez. Et facit optīe qꝺ hr̄
in.c.ſi.ꝺe ſimo.z glo.in ſum.xiij.q.v.z i.c.ex
trāſmiſſa.ꝺe ꝛeci. Et ad.c.cū ſit.ꝺe iudeis.qꝺ
adducit Hoſt.ꝺico q̄ pnā illꝺ eſt ſtatutū.
qz aſſūpſit officiū ꝺ diſpoſitōez iur̄ z nō exce
det caſuz ſuū. Sil'r nō ob.c.nō ſane.xiij.q.v
qz loquit ꝓſultiue fm Pa.in ꝺ.c.qz pleriq;.
Nec.c.ſi q̄s ꝓtumax.xvij.q.iij.z.c.magne
z.c.q̄ ſup his.ꝺe voto.q̄ allegat Inno.qz nō
pbāt dictū ſuū ſi ſic intelligat: vt teneat ꝺe ne
ceſſitate. Qꝺ no.bene.z qz facit ad mlta.

7 ¶Utz recipiēs aliq̄ꝺ p ceſſando a vexatōe i
debita pmi teneat illꝺ r̄ſtituere? R. ꝟz Pa.
in.c.ꝺilect⁹.ꝺe ſimo.q̄ ſic facit.l.i.z.l.genera
liter.ff.ꝺe calū.z.l.iij.§.q̄ſtione.ff.ꝺe ꝺi.ob
tur.cāz. Rō diuſitat̄ ē.qz ē cū calūnia acq̄ſitū
z ſic ꝺ volūtatē dñi: ſz i caſu p̄cedēti nō. Et ex
h̄ ptz q̄ q̄ñ q̄s ꝺedit aliq̄ꝺ vl' ex timoꝛe etiā re
uerētiali. vl' vt ꝓſeq̄ret ſuū ꝺebitū: vel euitaret
aliqꝺ malū ille q̄ extoꝛſit ex p̄dict̄ cauſis: ſic te
neť ad reſtōem: niſi ille liberal'r velit ꝺare.

8 ¶Gz q̄ꝺ ꝺe hypocrita q̄ ſb̄ forma boni xp̄iani
vel religioſi: cū nō ſit: elēoſinas acq̄rit. R. fm
Inno.in.c.qz pleriq;.ꝺe imu.cc.q̄ teneť ad re
ſtituōez: nō forte illi q̄ ꝺedit.qz mercedē ſuā
iā ē ꝓſecut⁹. Gz tu ꝺic clari⁹ fm Jo.ꝺ ripol.
i ꝛtractibꝫ ſuis: q̄ aut tal' ꝺans elemoſinā vl'
q̄ꝺ aliud errat i p̄ſona. puta qz credit ꝺare ti
cio z ꝺat Dyno. ſic dyn⁹ teneť ei reſtituere vel
illi cui intēꝺebat ꝺare. Aut errat in fortuna.
puta qz ꝺat diuiti credēs ꝺare paupi. z ſic tal'
recipiēs teneť ei q̄ ꝺedit vl' paupibꝫ reſtituere
niſi ipe recipiēs effectus fuiſſet poſtea paup.
Aut errat in ꝺitōne altera. puta credit ꝺare
ſancto vl' celebꝛaturo: z hmōi. z tūc ſi ꝺitio
nō ineſt recipiēs teneť reſtituere vl' ſatisfacere
p ſe vl' p aliū fm intentōez ꝺantis. Alij ꝺicunt
vez h̄ ſi ꝺatū eſt p̄ciſe tanq̄ ex cā finali ꝓpter
illud. ſic ſi ꝺaret ſic exp̄mendo. Sec⁹ q̄ñ ꝺat
qz ſic credit. qz tūc nō teneť ſicut ſi ꝺarē tibi.
qz credo ſis amic⁹ me⁹. cū tn̄ nō ſis. qz nō tene
ris reſtituere: z magꝭ placet. qz vt ꝺicit.l.ſi re
petēti. C. ꝺ ꝺdi.ob cau.ꝺa. Cōꝺitio i coꝛde re
tenta ñ inducit repetitionē: maxīe in caſu iſto
qz vt.§.ꝺictū eſt tal' ꝺās illi quē credit ſanctū
licz ñ ſit iā h̄z mercedē ſuā p q̄ ꝺedit. ſ. p ꝛeo q̄
iudicabit cā final'. exq̄ aliud nō eſt expſſum.
Et ex p̄dict̄ patet q̄ iſti q̄ſtoꝛes q̄ faciūt ſe tal'
religiōis cū ñ ſint. z q̄ pmittūt ꝺicere multas
miſſas cū nō ꝺicāt: z q̄ nutriūt multos in fir
mos vl' redimūt captiuos cū tn̄ ñ faciāt q̄ te
neneť ad reſtōez: vel illꝺ q̄ ꝺederūt: vl' p q̄ ꝺede
rūt. qz exq̄ petūt p tali cā ꝺātes intelligūt ꝺa
re p eaꝺē ſi aliud nō exp̄imūt. Nec ob.ꝺ.l.ſi
repetēti. qz ſat̄ cauſa eſt exp̄ſſa: exq̄ petūt p ea
Sec⁹ ꝺe illo q̄ petit p ꝛeo licz fingat ſe ſanctū
z ille nō ꝺaret ſi ſciret eū nō foꝛe ſanctū. qz cā
p q̄ accipit eſt ſol⁹ ꝺe⁹. licet ſecū ꝺaria ſanctitat'
ficta q̄ nō attēꝺit ſz cauſa p̄ncipalis.

Tutoꝛ qūo teneť. vide adminiſtratio. §.i.

Uendētes rē plus iuſto p̄cio qūo tenent. vi
de emptio. §.vij.

Uenatoꝛes ꝺantes ꝺamnū in agris q̄ñ tenē
tur. vide venatio. §.ij.z.iij.

Uiſitatoꝛ a viſitatis recipiēs aliq̄ꝺ q̄ñ teneť.
vide viſitatoꝛ. §.iij.

Uſufructuari⁹ q̄ñ tenetur. vide vſusfructus
.§.v.vij.z.xij.

Uſurari⁹ mētalis. vtz teneat reſtituere id qꝺ
eſt ſibi ꝺatū a mutuo recipiēte vltra ſoꝛtē? R.
q̄ licz ꝺoc.ſint ꝺrū. In h̄ tn̄ eos ꝓcoꝛdādo ſic
diſtiguo. videlicet q̄ aut mutuū accipiēs ꝺat
liberaliter: credēs mutuantē h̄ nō exigere aut
velle. z ſic non teneť reſtituere ꝺe neceſſitate. z
iſto modo intelligenda eſt opi. Rich.in.iij.
ꝺi.xv.q.v.ar.v.z Sco.ea.ꝺi. Alex.lombar.
z Lar.in.c.ꝓſuluit. z in cle.ex graui. ꝺe vſu. q̄
tenēt q̄ nō teneť reſtituere. Et facit p h̄ tex. in
l.inter oēs. §.recte. ff.ꝺe fur. Ubi ꝺicit ꝓtra
ctans rem credēs inuitū ꝺn̄m cōmittit furtū
ſz furto nō eſt obligatus: ſi ꝺn̄s erat volēs. ad
idē facit inſti.ꝺe obli.q̄ ex q̄ſi ꝛelic.na.§.placz
in fi. Nec ob.l.ſi ego.la.i.ff.ſi cer.pe. Ubi ꝺi
q̄ ſi voluit tibi rē ꝺonare: z tu credebaſ eā tibi
mutuo ꝺari nō efficit tua ante cōſumptionē
qz in h̄ caſu intētio recipiētis z ꝓcedentis ꝺi
ſcoꝛdāt. ſz in caſu p̄dicto ꝓcoꝛdāt. qz ille libe
raliter ꝺat. z iſte ſcit ſe liberaliter ꝺatū recipe
Item nō ob.rō Jo.an.in mercurialibꝫ in regu
la.pctm.qz ꝓtract⁹ a p̄ncipio fuit vicioſus et
iō effect⁹ ſil'r. qz vez eſſet ſi effectus p̄cederet a
ꝺicto ꝓtractu: ſz ñ eſt vez. ſz p̄cedit ab alio. ſ.
libera ꝺonatōe q̄ ille ꝺonat z iſte ꝺonatū libe
raliter recipit. Aut mutuū recipiēs nō ꝺat li
beraliter. ſz iō ꝺat. qz p ſigna videt mutuantē
ſic velle. aut ne mutuū auferat. z iō ſic ꝺat. et
tūc ꝺic q̄ talis teneť acceptū reſtituere ꝺe ne
ceſſitate. Et ſic limita z intellige. c. ꝓſuluit. ꝺe
vſur. Inno. z Hoſti. ac Pa. ibiꝺē cū Jo. an.
in ꝺicta regula p̄ccatū. q̄ teneť q̄ teneť.

¶Sed qūo ſcire poterit ſi ꝺedit liberaliter vl'
ne? R. q̄ ſi ſignis vel circūlocutionibꝫ ſignifi
cauit q̄ aliq̄ꝺ vellet vltra ſoꝛtē. z tunc tenetur
reſtituere qūo nō liberal'r ꝺedit. qz vt ꝺicit. l. ſi

ſo nō remunerādi.⸗.idē papinian⁹.ff.man.
ꝙ qñ aliq̄s simplr rē ꝺcedit ꝑsumit donare il
li q̄ pri⁹ donauerat sibi.Sic ī ꝓpōsito:qz ex
signis oñdit se nō mutuare grat⁊.nō credēdū
est etiā illū eo aīo dare.s.nō grat⁊.Si ꝥo nul
lū signū oñdit q̄ vellet aliq̄d vltra sortē:⁊z po
ti⁹ ꝙ grat⁊ mutuabat:fatēdū est etiā eū gratis
2 ꝺedisse.Et ꝑ vez nisi aliud ꝺ mēte ei⁹ ꝓstet.
¶Utz ille q̄ mutuauit gratis teneat restitue
re id qꝺ sibi datū est a mutuū accipiēte:R.ꝙ
si credit:cū gratis dare nō tenet:q̄uis ille nō
gratis ꝺederit.qz vt ꝺz.i.q.ij.nulla obligatio
suscipienti culpe maculā ingerit.q̄ nō ex am
bient⁊ petitōe ꝓcedat.⁊ obligatio antitodotū
iustā parit receptionē ꝑ errorē soluti.l.si testis
.⸗.i.ff.ꝺ fideiusso.nisi esset error facti alieni.
vtputa putabat ꝑ suū ꝓcuratorē esse ꝑmissū
cū tñ nō esset.qz sic teneret.Rodo.⁊ Astē.di
cunt ꝙ non tenet q̄diu bona fides durat.nec
ꝺ ꝙsumpt⁊.⁊z postq̄z scit ꝙ nō liberaliter ꝺedit
tenet ꝺ extantibꝫ nisi ꝑ vsucapionē vel ꝑscri
ptionē suā facta essent.q̄ opi.est tutior in ꝓsci
entia q̄z illa Lau.ꝺ redul.in suis ꝓtractibꝫ q̄
dicit ꝙ etiā nō tenet postq̄z scit nō liberaliter ꝺ
disse.⁊ addit idē Rodo.ꝙ talr q̄ ꝺedit si habet
ꝺ bonis ipi⁹ mutuū ꝺantis ꝙ ꝑt sibi ꝑ reten
tionē ꝓsulere ꝺ eo qꝺ sic soluit ī ꝓscientia.Qꝺ
vez est ante ꝑscriptionē.⁊z nō post.
3 ¶Utz vsurari⁹ teneat nō solū restituere rem
⁊z fructū.dic vt.s.possessor malefidei.Et silr
ꝺ lucrato ex pecunia vsuraria.vt ibidē.⸗.i.
4 ¶Utz inducēs aliquē ad fenerandū ꝓsulen
do vel pecuniā mutuādo.vl socieratē ꝓtra hē
do ⁊ hmōi teneat ad restitutionē totī⁹ vsure:
R.ꝑm Alex.lombar.⁊ Monalꝺ.ti.vsura.v.
ac Rodo.ꝙ nō.nisi inq̄ntū peruenit ad eū.qz
in ꝺando mutuū sub vsuris nō ꝺānificat ꝑ
zim⁹.sed in exigendo vsuras.Alij tñ dicūt ꝙ
tenet.qꝺ non credo.
5 ¶Utz ꝑsenete seu sensales vsurariorꝫ cōtra
ctuū teneant restituere omēs vsuras ipoz⁊:R.
ꝑm Bal.in ti.ꝺ ꝓtroversia feudi terminada
.⸗.silr.ꝙ nō.Sz glo.i.l.si sciēte.ff.ad.l.pom
pe.ꝺ parri.indistincte vult ꝙ teneat cū qua cō
uenit Bar.⁊ Angel⁹ ibidē.q̄ dicūt.ꝙ pari pe
na sunt puniēdi tales ꝑsonete.sicut illi q̄ faci
unt cōtract⁹.Hoc idē tenet Birar.obdoñ.⁊
ad idē facit.l.is cui⁹ ope.in ꝑn.ff.ꝺ adul.ml⁹
toforti⁹ minister ali⁹.xlvi.dis.sicut nō suo.qꝺ
credo vez ꝺ ꝑsenetis coopantibꝫ in exactio
nibꝫ vsurarꝫ.vl inueniētibꝫ cautas fictiones
q̄bꝫ vsure soluant.qz dāni dant causaz effica
cē.Nō aūt credo vez ꝺ ꝑsenetis solū coopan
tibꝫ vt mutuū ꝺet pot⁹ ꝑ necessitate ꝺbitorꝭ.
ar.no.in.l.si quā.C.ꝺ oper.liber.Immo nec
peccāt si ad ꝗ nullū inducūt.vt feneret.sed so
lū ad paratos dare sub vsuris accedūt.
¶Quid ꝺ notarijs q̄ ꝓficiunt instrumēta ꝺ 6
ꝺbito vsurarū:R.ꝑm Birar.obdoñ.ꝙ aut
palliant vsuras ī instrumētis:puta qz faciūt
cartas ꝺ duplo.vel sub nomine emptōnis ⁊
hmōi.⁊ sic tenent totā vsurā restituere.si vsu
rari⁹ ipe nō restituet.nisi ꝑm quosdā hoc feci
sent in fauorē potius receptoris mutui q̄z vsu
rarij.ꝙ potest teneri.licet mortaliter peccet in
strumentū falsum faciēs.Si aūt nō palliāt
vsuras.sz apte patet ꝑ instrumēta.tunc nō te
nent.qz nō ꝺant causam efficacē.⁊ ꝑm Bal.
in Rubrica.ꝺ phi.feu.alie.per Fede.c.q̄.ta
les cōficiētes sciēter instrumēta in fraudē vsu
raꝝ.ꝺēt omīno ab officio amoueri ob infa
miā.ar.in ꝗdo scriba.ibi posito.
¶Utz testes taliū instrumentorꝫ similiter te 7
neant sicut notarij:R.ꝙ sic.ꝑm pdictā distin
ctionē qz in strumēta ñ valēt sine testibꝫ.Idē
dic ꝺ platis qui se subscribunt vel sigillāt ce
dulas vsurariorꝫ.⁊ cū hīs ꝓcor.Boff.Host.
⁊ Dire.ti.ꝺ vsuris.
¶Utz aduocati,ꝓcuratores.iudices.statu 8
tarij⁊ alij q̄z patrocinio ⁊ fauore sciēter vsure
i iudicio vl extra iudiciū exigunt.vl nō resti
tuunt cū repetunt.teneant ad restitutionē:R.
ꝙ sic insolidū.nec excusant ex eo forte ꝙ scri
pture eis ꝓrecte apparebāt iuste.si ꝓscientia
eis dictabat ꝙ erāt ꝺ contractibꝫ vsurarꝫ.ꝑm
Hosti.⁊ Inno.in.c.Michael.ꝺ vsu.⁊ Ar
chi.in.c.si q̄s oblat⁹.xiij.q.iij.
¶Quid ꝺ dñis terrarꝫ qui in terris suis vsu 9
rarios morātes nō cogūt vt vsuras restituāt.
R.ꝑm Rodo.ꝙ tenent insolidū.si possunt et
nō faciūt.etiā si nihil puenit ad eos.Alex.au
tem lombar.dicit:ꝙ licet mortalr peccēt.tñ re
stituere nō tenent.nisi inq̄ntū puenit ad eos ꝺ
ipis vsuris.Qꝺ aūt mortalr peccēt nō credo
vez nisi ꝺ iudeis vsurarijs.ꝺ quibꝫ ꝑcipitur
eis in.c.post miserabilē.ꝺ vsu.vt cogant eos
ad restituendū vsuras extortas.Et silr posset
dici quo ad ipos esse verā opi.Rodo.q̄ vero
ad christianos vsurarios nō credo ꝙ peccent
mortaliter.vel teneant ad restitutōez nisi qñ
req̄siti nollent iusticiā ministrare.
¶Utz socij tutores factores ⁊ hmōi qui ad 10
vsurā ꝺant vel vsuras exigūt ꝑ alijs teneant
ad restitutionē:R.ꝑm Rodo.ꝙ si apud eos
residet q̄si ꝑncipal auctas mutuādi.sic tenē
tur insolidū.si illi ꝑ q̄bꝫ ꝺederūt nō restituūt
Si ꝥo nō fuerūt auctores ⁊z solū executores
sic illi q̄ ad solā manualē traditionē vsurarū

mācipati sunt.ita q̄ ipi nō taxāt p̄cium ꝯtractuū ipoꝝ.nec cū eis cōtrahīt pactū ꝛ vsura. ſz solū p̄cuniā tradūt ꝛ pign⁹ recipiūt.ſic licz moraliter p̄ccēt nō tenent ad restitutionē.nisi coactiue exigant vsuras. Dis ꝯcor. Birar. obdo. Ray.ꝛ Bar.brix.in d.c.ſic nō ſuo.ꝛ addit Hostiē.q̄ ille in cui⁹ vtilitatē versum est tenet principaliter alter in subsidiū.l.ex hoc edicto.§.i.ff.de eo p quē fac.erit.ꝛ.l.eleganter §.penl.ff.de dol.Pa.in d.c.michael.vult etiam vt i p̄mo casu nō teneant.si vsurari⁹ ē ſoluendo:ſz fm q̄ dixi tene.

11 ¶Utz pupill⁹ p q̄ tutor ml'tos ꝯtract⁹ vsuras nos fecit teneat restituere? R.q̄ si pupill⁹ dicat tutori:tāto tpe habuisti p̄cuniā meā:ꝛ p̄pterea ista retineo p lucro q̄ debeo ex ipa hēre ꝛ sic ista intentōe retineat non tenet restituere licet sit versuz i suā vtilitatē:ſz ſolū tutor:nisi vsura excederet moderatū lucrū q̄ p̄cepisset si in possessiōes vl' aliā iustā negociationē vt debebat ipaz ꝯstituisset.vt patet.j.tutela.§.ij

12 ¶Sz nunq̄d cū vniuersitas ciuitas vl' collegiū recipit vsurariū emolimentū: singuli teneant insolidū restituere? R.fm Host.i sum. ti.de pe.§.fi.q̄ sic.licet causa vniuersitat⁹ ñ sit causa singuloꝝ.xij.q.ij.q̄ manumittit:nec obligant tanq̄ vniuersitas q̄ aiaz nō hz ſz tāq̄ singuli.c.ꝯquest⁹.de vsu.c.sic viz.vij.q.i.c.si habes.xxiij.q.iij.l.metū.§.aiaduertendū.ff. q̄ me.cā.ꝯcordat Jo.an.post Ala.in d.c.cō questus.ſz Monal.ti.vsura.v.ꝛ Rodo.limitant h vez de regentibꝫ ꝛ phibere valētibꝫ vl' cōpellentibꝫ aut p̄cipiētibꝫ taliter feneraru:nō aūt de alīs nisi pticipauerint cōmodū bursale vel ex hmōi reuelati fuerint ab expensis q̄s fecissent de suo.qz tūc in tantū restituere tenentur ꝛ nō plus.ꝛ h tene in ꝯscientia.cū q̄ Mon. ꝯcor.Pe.de pal'.in.iij.di.xv.ꝛ Asten.ꝛ Jo. an.in d.c.ꝯquest⁹.de vsu.

13 ¶Utz impediēs volentē mutuare gratis ꝛ faciens vt mutuet ſb vsuris teneat ad restitutionē? R.fm Rodo.q̄ sic.qz impediuit indebite p̄mi vtilitatē. Jdē dic de impediēte ꝯtractū licitū ꝛ reducēte ad ꝯtractū vsurariū. Cōcor. Monal.ti.vsura.iij. Jdē dic de confessoribꝫ q̄ absoluūt vsuriosꝫ aut recipiūt ad sacramēta vel sepulturā q̄ tenent restituere:si ex denegatione alīus fuisset facta restitutio.

14 ¶Quid de fideiussoribꝫ vsuriorꝝ? R.Lau. de redul.in suis ꝯtractibꝫ fm Lap.ꝛ Pau.de eleazaris ꝛ multos alios q̄ etiā si p̄ncipale se ꝯstituit p vsuris restituendis q̄ nō tenet:nisi intm inq̄stū vires hereditatis vsurarij tpe fideiussionis valebāt:ꝛ nō plus nec min⁹. Distinguit tm idē Pau.inter fideiubere simpliciter p vsuris restituendis.ꝛ sic non teneat nisi vt dictū est.ꝛ inter obligare se simpl'r ad restitutionē vsuraz.qz tal' tenet q̄stū sue facultates portāt:licet vsurari⁹ sit nō soluēdo.

¶Utz heres teneat restituere oēs vsuras illius cui⁹ est heres? R.q̄ sic.inq̄stuz hereditas sufficit fm cōiter docto.in.c.cū tu.ꝛ tua nos. de vsur.ꝛ vide.s.heres.§.iij.ꝛ.vi. 15

¶Utz q̄n duo sunt heredes vsurarij debent restituere.c.ꝛ diuisa hereditate de mille inter eos vn⁹ efficit nō soluēdo.de.l.an alter teneat in totū de ipis.c.R.Pe.de anch.i regl'a.pcti venia.de reg.iur.li.vi.q.xviij.q̄ licet diuisa hereditate obligatio hereditaria dividat ipo iure.l.i.C.si cer.pe.ꝛ.l.p hereditarijs.C.de heredi.vel ac.ven.Et sic si vn⁹ efficiat nō soluendo i foro ciuili alter nō teneat.l.legatoꝝ.ff.de leg.q.fīi i foro canonico in q̄ dicit tex.in d.c. tua nos.q̄ heredes ea sunt t districtione cogendi:q̄ defunct⁹ si viueret q̄ ad eos alienū:ex delicto ꝛ pcto pueniēs tenet insolidum:nec i tali ere hz locū diuisio.xij.tabulaꝝ.ar.d.c.cū tu. de vsu.ꝛ vt dicit etiā Pa.in d.c.tua nos.cōmuniter doct.in fauorē anie h sequunt.Sed ego p clariori intelligētia distinguo.q̄ aut loquimur in rebꝫ formal'r datis p vsuris.ꝛ sic cuz talia semp sint obligata illis qui ea debuerunt tenet de necessitate illa restituere q̄s q̄s illa habuerit.vt in q.se.patebit Aut sunt res speciali ter empte de p̄cūia vsuraria speciali alicui⁹.et sic sil'r tenet illis de q̄z pecunia sunt empte.d. c.cū tu.Aut loq̄mur de alīs rebꝫ q̄ ñ sunt formaliter date p vsuris.nec speciali ter empte de pecunia vsuraria.Et sic tene q̄ cū bona vsuraria fm cōem opi.modernoꝝ doctoꝝ in d.c. tua nos.nō sint tacite hypothecata p vsuris restituendis.q̄ nō tenet d necessitate nisi pro medietate.q̄ruis alter heres sit fact⁹ nō soluendo.licet dicant doc.q̄ opi.glo.d.c.tua nos.ꝛ antiquoꝝ doc.q̄ tenēt q̄ ita bona vsuraria sunt tacite hypothecata sit in foro aie p̄tractando.qd intellige de bono ꝯsilio.cū nullo iure plect.ꝛ fm hāc distinctionē intellige ꝛ limita Pe.de anch.ꝛ docto.in hoc.

¶Quid de accipientibꝫ de bonis vsuriorū? R.distinguēdo.q̄ aut accipiūt rē in spem data p vsuris:q̄ nō trāsit in dominiū vsurarij.ꝛ sic tene in distincte q̄ teneat eā restituere si extat vt notabiliter tenet Bal.in.l.rē quā i fi.C.de iur. do.nec pt extimationē dare ꝯ volūtatē dñi.l. ij.in p̄n.ff.si cer.pe.ꝛ tex.est clarus.xviij.q.vi.si res.ꝛ.i.c.cū tu.de vsu.Et q̄n nō trāsferat dominiū.vide.j.vsura.ij.§.xvij.Aut accipiūt 17

nō i rē i spē data. dr q. s. sz al's qscūqz. Et tūc distinguo. q aut vsurari⁹ cū talia accipiat est ñ soluēdo. z sic si h̄ sciunt restituere etiā obligāt. qz dāt dāni cāz efficacē. et si dubitāt an sit nō soluēdo: dico q si res adhuc extat q tenētur ne p retpali i discrimie aīaz ponāt fm Alle. i. iij. pte. Si vo ignorāt z credebāt p/babiliř q dr bonis suis eis daret. sic nō tenentur dr oīptis bona fide durāte. sz solū dr exactibus nisi iq̄tū facti sunt locupletiores. aut cū talia acceperūt erat soluēdo. z sic nō tenētur. etiā si postea fact⁹ ē ex alia cā nō soluēdo nisi eēt res habita seu empta ex pecunia vsuraria quā si habuit titlo lucratiuo pōt ille ex cui⁹ pecunijs ē empta ō eq̄tate canōica eā ab eo aduocare officio iudicis. vt p3 p glo. z doc. i. d. c. cū tu. i fi. Addit tñ Ho. z Bof. q si talř res etiā ex cā lucratiua puenit ad illū q̄ soluerat vsuras. q ille cui p⁹ bona fuerat libe/rat. i. oēs debitores. ff. ō ac. z ob. z etiā vsurarij. Si vo habuit ex titlo oneroso: sic ñ tenetur restituere. q̄uis postea efficiat ñ soluēdo. z ex p̄dictis p3 q̄d dicēdū ō mlris q̄stionib⁹.

18 ¶Quid ō emētib⁹ pignora pdita ab vsurarijs? R. q tenent sic emētes rapta. et fm illaz distinctōez ō q. s. Emētes. Uel ē q poterūt repetere vl retinere id qō verisiliř vsurari⁹ sup illo pignore mutuauit. Possz etiā teneri q si res ñ extat. vl ignorat dñs ei⁹ si extat ñ tenēri talē emptorē dare paupib⁹: nisi solū illud pl⁹ qō valebat res vltra id q̄ eaz ab vsurario emit. licet tuti⁹ eēt dare totū. excepto mutuo

19 accepto ab vsurario: ab illo q̄ eā pignorauit

¶Quid dr filia vsurarij vtata? R. q si rē habuit data i spē p vsuris tenet indistincte. sic dictū ē ō emēte pignora fz illā modificatōz Si vo alia habuit sic nō tenetur. nisi p h̄ sit fact⁹ nō soluēdo. z h̄ sciebat gener. qz si h̄ ignorabat. nihilomin⁹ fm Rodo. poterit vtē recipe z retinere etiā si postea sciat. qz ē ñ soluēdo. qō ē dictū mirabile. z mihi nō placet. qz nullo iure pbat. Si vo p h̄ nō est fact⁹ nō soluēdo sz postea ex alia cā. nō tenet gener. qz hz vtē ex titlo oneroso. Nec etiā filia fm Fede. ofil. pli. qz licz hēat vtē post solutū mrimoniū ex cā lucratiua. qz tñ illa nō ē pecunia q trāsiuit i bonis mariti sz ē alia q̄ pficiscit ex bonis mariti. ideo nō tenetur. Nec ob. tex. c. cū tu. dr vsu. fm eūdē Fed. qz vt dicit loq̄tur dr possessiōib⁹ emptis ex pecunia vsuraria. z licz do. An. z Pa. z Pe. ō an. videātur tenere q imo tenetur. qz licz nō sit illa tñ succedit loco illi⁹ pecunie date. Itē qz mlr nō hz q̄rtā suaz nisi deducto ere alieno. l. papinian⁹. §. tiij. ff. ō inof. test. cū q̄ videt oīordare Sco. i. iiij. di. xv. tñ ego credo verissimū dictū Fede. vt p3 p p̄dicta. nisi eēt possessio empta ex pecunia vsuraria z data p vtē. qz tūc soluto mrimonio teneretur filia eaz restituere. si pr ei⁹ foret postea fact⁹ nō soluēdo. p. d. c. cū tu. qz factū legitime nō debet retractari.

¶Quid faciet gener aut filia q̄ vtē habuerūt aut ō reb⁹ i spē dat⁹ p vsuris. aut cū socer eēt nō soluēdo? R. fz Birar. obdon. q ille p quē ñ stat q̄n restituat excusat i oscētia. qz vn⁹ sine altero ꝛstituere ñ pt durāte mrimonio Remediū tñ eētvt si pr h̄z ml'ta i certa ad restituendū. z ē soluēdo p certis adeat epm q̄ ei dictā vtē tāq̄z paupi ocedat. si nō sūt habita i spē p vsuris. aut oponat cū creditorib⁹.

¶Quid dr famul' vsurariorz? R. q aut fuiūt vtiliter. puta laborādo agr. edificādo domū habendo curā reg. z hmōi. Et sic si vtilitas pōt opensari cū eo qō accipiūt p mercede. sic licite eā accipiūt. siue sint vsurarij soluēdo vl nō. dūmodo nō accipiāt rē habitaz in spē p vsuris. qz talē nunq̄z licet accipe. vt. s. patuit. Si vo nō seruiūt vtiliter sed poti⁹ inutiliter. sicut q̄ canes aut accipitres custodiūt. et hmōi. sic si ē nō soluendo nullā mercedē pñt accipe. z si accipiūt tenentur restituere. Idē dic dr vēdētib⁹ res ad gulositatē vel pompā ptinētes. qz nō restituēdi dāt cāz efficacē. facit. l. ait p̄tor. ff. dr his qui in frau. cre. z. l. fi. i p̄n. ff. dr eo p quē fa. erit

¶Utr ille q̄ mutuat pecuniā vsurario possit recipe ei⁹ restituōez? R. q aut mutuat scienter ad ludū vel alio mō ad osumēdū inutiliter. z sic si ē nō soluēdo. nullo mō pt recipere ei⁹ restōnē. et si recipit tenetur restituere. Si vo ignorabat. pbabiliter q vellet eā inutiliř osumere. sic fm Pe. ō pa. i. iij. di. xv. z Astē. z Rodo. poterit recipe ei⁹ restō em. multo magis si vedit vt vtiliter eā expenderet. Idē dic q debentes hre ab vsurarijs ex octractu. s. q̄si vel ex delicto vel q̄si. q p̄nt recipe qō sibi debetur. licet vsurarius sit nō soluēdo

¶Quid dr seruiētib⁹ vl' ministrātib⁹ neccia ad vitā vsurarij? R. q licet q̄ ad foz octētiosuz si nō ē soluēdo nō possint recipe mercedem. vt colligitur ex glo. i. c. qz i oib⁹. dr vsu. tñ i oscientia credo possint recipe. nisi sint tales q ex p̄cepto charitatis tenent facere el'ynā z sb uenire. qō q̄n fit habes. s. Elemosina. §. i.

¶Quō recipiētes el'ynas vl' viuētes ō bonis vsurariorz licite possint. hēs. s. Raptoz. §. i. z fm illā distinctōez. qz q̄ ad dcū vsurarius raptoz ocatur circa bona habita ex vsuris.

25 ¶Uxor qñ nō pōtest dare elemosinas et accipere de rebꝫ viri. vide Elemosina. §. vij. t. j. Uxor. §. v. cū sequentibus.

Restitutio.ii.

s. cui faciēda sit. t q̄ ordie.

Pro cuius declaratōe querunt plura.

1 ¶Utr̄ res rapta vel qualitercūq; accepta iniuste a vero dño sit semp ei restituenda: R. q̄ sic regulariter. iij. q. i. reintegrāda. de re. spol. quasi p totū. t de ho. sicut dignū. §. eos. Fallit tñ hoc in. v. casibꝫ. Prim⁹ si iusto bello postea sit priuatus ea. Scōs si edicto impiali siue eccl'iastico sit ei interdicta ad tps vl' simpliciter. de here. c. excōicamus. el. i. de homi. c. p humani. li. vi. Et tūc restitutō differet. si interdictū ē ad tps. vel dabit illi cui ē applicāda p tale edictū. Tercius si dñs ē pupill⁹ vl' furiosus aut minor. qz tūc nō illi sz tutori vl' curatori eius restituet. Quartus qñ dñs mortuus ē. qz tūc dz restituere heredibꝫ pro prie dictis. t q̄ sint hēs. s. heres. i pn. t. §. ij. t si dñs i morte oia sua reliq̄sset paupibꝫ distribuēda: tūc paupibꝫ dz dari p̄m Inno. i. c. qđ sicut. de elec. Quint⁹ qñ lenones et hmōi aliq̄d acceperūt a platis eccl'iasticis. qz restituī ei nō dz. sz ei⁹ superiori vl' successori vl' ivtilitatē eccl'ie expendāt. ar. c. si q̄s in atrio. xvij q. iij. t. c. cū vos. de of. or. t. c. de h̄. d simo. et h̄ aucte iudicis pœnitētiarij p̄m Ri. vl' p̄m hosti. t glo. Ray. si eccl'esia satis abūdat: dabit paupibꝫ. arg. d. c. si q̄s in atrio. et h̄ idē tenet Mon. al. ti. Restitutio. i.

2 ¶Utr̄ res ablata ab eo q̄ nō erat dñs sz iusto titulo possidebat sit ei restituēda: R. q̄ sic. nec vero dño dz restitui sine ei⁹ volūtate. l. is cui⁹. ff. de fur. t. l. si q̄s. C. deductiōis. C. loca. etiā si sit fur q̄ eaz tali titulo alteri dedit. d. l. si q̄s. Fallit h̄ qñ eā recepisset sb tali titl'o i fraudē veri dñi. qz tūc teneret facere q̄ dñs eā h̄et eidē renūciando rē caute. tñ sine scādalo alicui⁹. xxij. q. v. hoc videtur.

3 ¶Utr̄ habētes de bonis infideliū ex usura. t hmōi teneāt eis restituere: R. p̄m Mo. ti. restō. iij. q. sic. nisi eccl'a hēat bellū ꝺ ipos. qz tūc nō eis sz paupibꝫ xp̄ianis restitui debēt

4 ¶Utr̄ acceptū ex turpi cā respectu dāt⁹ i casu in q̄ restituere teneat. possit restitui illi q̄ dedit: R. q̄ nō. sz dz paupibꝫ erogari. si ille q̄ dedit potuit alicare. qz i pari causa turpitudis potior ē ꝺ dito possidētis. l. si ob turpē. §. porro. ff. de ꝺdi. ob tur. cau. t. l. ij. C. eo. ti. iuncto c. cū tu. de usu. Fallit h̄ in duobꝫ casibꝫ. Primus qñ i iniuriā alteri⁹ ē datū. qz tūc illi i cuius iniuriā ē datū dz restitui. vt p̄z i simonia ce dato. qđ restituit illi eccl'ie i cui⁹ iniuriā ē datuz. d. c. de hoc. Scōs casus ē qñ turpiter datū t acceptū ipo iure applicat fisco vl' pauperto. qz tūc nō dz dari paupibꝫ sz illi cui applicat. qz de alieno nō ē faciēda el'yna. i. q. i. nō ē putanda. si tñ excepto isto casu scdo restituisset ei q̄ dedit esset liberatus ab obligatōe restōnis. qz nullo iure h̄ p̄hibet. t pene sunt restringēde. c. odia. de re. iu. lib. vi.

¶Utr̄ acceptū ex turpi cā respectu solū ipsi⁹ recipientis sit danti restituendū in casu q̄ restituere obligat. puta dedit q̄s alicui ne faceret tale malū vel vt faceret id ad qđ tenebatur: R. q̄ sic. vñ iudex q̄ nō vult dare sniaz nisi data sibi pecunia t hmōi. ei q̄ dedit dz restituere. l. i. t. ij. ff. de ꝺdi. ob tur. cau. t exp̄sse i. c. non sane. xiij. q. v. Fallit h̄ in casu. c. cū sit. de iudeis. vbi ea q̄ iſidel' lucratus fuit a xp̄ianis occasione officij publici inter ipos restituere tenetur paupibꝫ p̄m p̄udentiā epi 5

¶Quid de oblatōe recepta a mānifestis vsurarijs: R. q̄ licz sint opi. diūse i. c. qz i omibꝫ. de vsu. tu tñ dic p̄m Jo. an. q̄ aut vsurari⁹ ichoat restituere. vel ē pat⁹. et sic restituet ei vt ipe restituat q̄bꝫ extorsit. t sic intelligēda est scda opi. q̄ ē i glo. d. c. qz i oibꝫ. Si ꝺo nō ē parat⁹ restituere. tūc hēbit locū p̄ma opi. i p dicta glo. quā seq̄tur Bof. Inno. t Ho. vicz q̄ fiat ep̄o. vt ipe restituat dānificatis. qđ vē nū credo qñ eps ē tal' q̄litatis q̄ h̄ faciet. aliter ipse q̄ eā recepit damnificatis restituet 6

¶Quid si ille cui restitutio est fienda longe distat. t nō pōt ei mitti sine sumptibꝫ: R. q̄ nihilominus restituenda ē ei. nisi sit modicū qđ respectu illi⁹ cui debet. qz abūdās ē. qz tūc p̄m Rodo. posset paupibꝫ dari p̄ro aīa eius 7

¶Quid si nescitur vbi habitz: R. q̄ nō tenetur euagari vt eū q̄rat. ar. l. q̄ nisi fiat. §. i. ff. de ope. liber. t ideo paupibꝫ dabitur. nisi expectetur verisil'r rediturus. 8

¶Sz cui⁹ sumptibꝫ mittet ei qñ scit vbi est: R. Pa. in. d. c. cū tu. ꝺ usu. q̄ si ē male fidei possessor. puta fur aut vsurari⁹ aut hmōi. et ipe recessit ꝺ loco vbi ea accepit vel extorsit. teneat suis sumptibꝫ eidē mittere. Si ꝺo ille cui⁹ erāt fuit ille q̄ se transtulit alibi. tūc suis sumptibꝫ ei mittet. t sic intelligēda ē glo. in d. c. t sic distinguit lex i re legata. l. cū res. ff. de le. i. qđ limito vez. nisi inueniret aliqs fid⁹ q̄ gratis vellet deferre. ar. c. significāte. ꝺ pignora tñ p̄m Bef. q̄ si sumpt⁹ excedūt summa rei restituēde. q̄ tunc paupibꝫ ē dispēsanda. ar. d. c. cū tu. t. c. anteriox. ij. q. vi. Si aūt nō 9

est male fidei possesso r: sed aliquo iusto titulo habet. tūc credo arbitrio boni viri sit seqndū. cui⁹ sumptibꝫ mittat pensata cā t q̄litate absentie. t nō fuerit in mora.

¶Utꝫ cū plures sunt obligati alteri i solidū. t vno soluēte totū alij teneātur eidē soluēti q̄libet ꝑ pte sua: R. Mo. ti. Restō. vi. q̄ sic in foro cōscientie. qz vtiliter egit negociū cozr. l. cuz pecuniā. t. l. soluēdo. ff. de neg. ge. Fallit hꝫ i raptoribꝫ t furibꝫ. t hmōi. qz si ille q̄ habuit rē satisfacit nō tenētur alij eidez satisfacere. nisi ingꝫtū de talibꝫ bonis puenit ad eos.

¶Sz q̄d fiet qñ q̄s nescit cui restō ad quā tenet fieda sit nec ei⁹ heredes cogīscut: R. q̄ nihil omin⁹ pauperibꝫ vel i pias cās ē restō faciēda gr. d. c. cū tu. t. c. diuine. lxxxvij. di. t. c. eps. lxxxvij. di. t. c. cessō. xij. q. ij. t. c. si. vi. q. iij. t. c. i. ō rapt. vñ dicit Tho. ij. q. lxij. q̄ si ille cui restō dz fieri sit oīno ignot⁹. facta diligēti inquisitōe de psona ei⁹ vel ei⁹ heredibus dz hō restituere dādo elymas p salute ipsi⁹ si ue sit mortu⁹ siue viuus. Et addo q̄ int̄ pauperes eligēdi sunt paupiozes. t inter eq̄liter pauperes iustiozes. qz sit oīnibꝫ debēt miscēdia iusto tñ amplius. vt dicit Ambro. i li. de off. t nō. in. c. nō satis. lxxxvi. di. t vt dicit Hiero. et nō. in. c. si. xvi. q. i. i pauperibꝫ. nō tā pauperas q̄z religio attendēda

¶Quid si facta restone in p̄dictos pauperes appareat dñs rei vl ei⁹ heres: R. q̄ si talis q̄ restituit fecit debitā diligentiā ad ipm inuenīdū sic nō tenetur amplius. qz bona fides nō patit vt semel exactū exigat. c. bona fides de re. in. lib. vi. Secus si nō adhibuit debitā diligētiā. qz sic itez teneretur. qz vt dz i. c. si cut dignū. §. eos. de homi. nō em aliena cuz ipa potuissent eis quoz fuerunt restituere debuerunt paupibꝫ erogari.

¶Utꝫ restō p̄dictoz incertoz̄ sit necessario faciēda paupibꝫ illius loci i quo p̄dicta restituēda sunt habita. vel dānū ē datū: R. Ho. t aliqui alij dc. in. d. c. cuz tu. tenēt q̄ sic. qz citius ꝑt puenire forte ad heredes. vl ad eos quibꝫ est fieda. Sed Fede. ōsi. xxij. t bo. an. t Pa. tenēt q̄ est de bono ōsilio nō de necessitate. t hoc tene. qz iura simpliciter dicunt q̄ erogatio fiat in pauperes. vt in. d. c. cū tu. et in d. c. sicut dignū. Nec ob. c. i. de rap. qz ibi sciebat psona cui facienda erat restō. al⁹ eps nō fuisset motus excōicare ex officio suo nisi ad petitionē ptis. c. innotuit. in fi. de elec. t. l. uij. §. hoc aūt. ff. de dam. infec.

¶Sed q̄ro an req̄rat auctas superiozis ꝑ tali restone incertoz̄: R. Inno. de imu. ec. c. quia plerisq̄z. dicit q̄ dz fieri aucte cōfessoris. Raymo tenet q̄ fiat aucte epi vl penitētiarij. vl capellani i cui⁹ dioceſi habita sūt. c. diuite. lxxxvij. di. eps. La vl. lxxxvij. dist. ocesso. xij. q. ij. Ho. i. c. cū sit. de iudeis. et in. d. c. cū tu. tenet q̄ nccio req̄rit auctas epi. Sed tu tene cum Sco. i. iij. di. xv. q. ij. q̄ licet sit bonū hꝫ ōsilij cōfessoris aut alteri⁹ bone psone. tñ magꝫ secuz ē q̄ ille q̄ dz restituere ipse restituat. Et q̄ nō req̄rat alia auctas. tenet Arch. i. c. ij. ō testā. t in. c. nō sane. xiij. q. v. t Jo. mo. i. c. qz q̄z. de vsu. li. vi. Jo. de lig. Pau. t Be. et Jo. cal. sup cle. i. de p̄uile. Pa. in. d. c. cū sit. Et facit ad hꝫ. d. c. cū tu. t. d. c. sicut dignū. §. eos. i glo. t i. c. tua. de testa. et alia iura q̄ cōiter dicūt q̄ obligatus ad restōem debet restituere Nec ob. d. c. cū sit. qz loq̄tur ō iudeo de q̄ p̄sumit q̄ nō recte dispēsaret. ꝓpterea ibi dz q̄ fiat aucte epi. t iō nō extendet ad casū dissimilis rōis. Tñ vez ē fm p̄dictū Arch. q̄ i. iij. casibus eps p̄t se intromittere de restōe i certoz. Primo qñ mortuo illo qui debebat restituere null⁹ ē relictus heres vel executoz ad restituendū. Si vo heres ect relict⁹ vl executoz. tūc solū req̄reret de ōsilio epi auctas. facit. c. ō laicis. xij. q. ij. t. l. nulli. C. de epi. t cle. t i hꝫ concoz. Jo. Uin. Ber. i. d. c. cū sit. i glo. imo etiā epo ꝓhibēte debēt t p̄nt restituere. vt i. d. c. religiosus. i fi. de test. li. vi. Scōs casus i q̄ p̄t eps se intromittere, ē qñ ille q̄ debet restituere nō vult. t i iudicio agit cū eo. Tertius est qñ restituēs male dispēsaret. puta amicis q̄ non indigēt t hmōi. qz eps posset se intromittere vt legitime itez dispēsaret. qz ñ dz factū qđ al⁹ ē factū q̄z debuit. de reg. iu. q̄ ex timore. nec etiā excusaret si interueniente aucte epi male distribueret. qz eps nō hz se intromittere nisi q̄ bñ fiat. ꝓpterea ambo celestē incurrerent iracūdiā. l. si q̄s ad declinādā. ad fi. C. de epi. t cle. Quart⁹ casus ē qñ talia incerta sūt manifestoz vsurarioz. qz tūc eps dispēsare pertinet vel eius aucte. Et addit Jo. de lig. i. d. c. cū sit fm Jo. cal. i q̄dā ōsilio suo. t frem Clarū t Ugo. q̄ epus excōicare nō p̄t de iure sacerdotes q̄ se intromittūt de dispēsatōe incertoz. Et q̄ patet q̄ multo min⁹ religiosos expēptos. t q̄ nō est casus suus nec sibi p̄t de iure retinere nisi i q̄ttuoz casibꝫ p̄dictis. alit bñ posset sacerdotes excōicare.

¶Utꝫ vsuran⁹ sit tut⁹ qñ p̄missō edicto generali q̄ q̄ soluit vsuras veniat infra tot dies ꝑ restone habēda. qbꝫ diebꝫ elapsis eps fert sniaz q̄ cū null⁹ appeat bona sūt icerta. t ipe tāq̄z incerta assignat epo: si post terminū

ꝑdictū appeat aliqs? R. Fed. i suis ꝯsilijs tenet ꝙ sic. Dz ego distiguo. ꝙ aut sūt dispēsata pie. z sic vex dic z securꝰ ē. Aut nō sunt dispēsata pie. puta qz ptē xdit epo ꝑ mēsa sua. z ptē sibi retinuit. nō tñ vt paup. sz vt statuz teneat. z sic nō ē tutꝰ nisi talib⁹ satisfaciat Et ex ꝑdict? collige ꝙ si hz ēps taľ ꝯditōis q̄ reddit⁹ suos dispēset i paupes refuata sibi soluz necitate. ꝙ tūc tales habētes dispēsare icerta: nō xbēt id facere sine ei⁹ ꝯsilio z aūcte. qz ꝑsumēdū ē ꝙ nouit melꝰ paupes q̄z aliqs aliꝰ Si ꝯo taľ ē ēps q̄ ꝺ paupib⁹ nihil curat sed potiꝰ xpōis z statu. aut sblimatiōe parētū. tūc tali nō sunt dāda talia icerta. qz q̄ tali ea daret nō eēt tutus i ꝯsciētia. sz ipe ea dispenset. vel videat quō dispensent.

16 ¶Quo ordine teneat q̄s satisfacere q̄ pl'ib⁹ dz restituere z ex diūsis causis. z nō valēs oib⁹ satisfacere? R. ꝙ ꝑ mor nccio dz restituere certa. qz si restitueret incerta ex q̄ restōe efficeret nō soluēdo ꝓ certis nō satisfeciſſet. imo potius dānatōez sibi acq̄reret. vt ptz ex ꝑdictis. qđ facit ꝯ heredes vsurariox q̄ ꝯueniūt cuz epo ꝺ incertis vt sepeliat cadauer vsurarij. cū tñ nō sit soluēdo creditorib⁹ sup certis. Se cūdo restituēdū ē hñtib⁹ actōes ad rē. puta qz res restituēda ē aliena q̄ sp dño restituēda ē fm ꝙ. s. patuit. Jdē etiā si hēat rē q̄ fuit alteriꝰ z ab eo sine iusta cā abdicata puta ꝑ metū vl' al'r. ff. qđ me. cā. l. metū. §. cū aūt. Jdez dic ꝺ rebꝰ xpositꝰ si extāt. Et general'r semp dñi rerū si extāt ipe res sunt ꝓponēdi oib⁹ .l. veri. §. i hōnis. ff. de ꝓui. cre. ꝙ si res extant et fuerāt vēdite. licet sint trāslate i dñiuz emētis. tñ ipsi vēdēti cuiꝰ erāt ē satisfactiēdū xc ꝑcio ꝓ us q̄z alijs. l. iulianus. §. offerri. ff. ꝺ ac. emp. z vē. ꝙ si nō extarēt. sz alie surrogate fuerūt ex ꝑcio illaz nō ꝓponent. nisi vt. j. dicaz de habētib⁹ actōes ꝑsonales. qz tales res surrogate nō sunt ꝑ ꝑcio obligate. l. q̄dā. ff. de i rē ver. vbi ē notabil' tex. et rō ē. qz ꝑciū ex illa re redactū nō erat obligatū. g̃ nec res q̄ emit ex ipo. Jdē q̄z dic i ꝓmutatōe. qz vbi spēs in obligatōe ē. nō succedit altera loco alterius. vt. ff. de ꝺ. sig. l. labeo. z. ff. de rei vē. l. mr̄. Fallit h̄ i empto ex spāli pecunia alteriꝰ. xc q̄ dic vt. j. Solutio. §. ij. Dz tñ i h̄ casu nō prepone: habentib⁹ actōes reales. Post ꝑdictos habētes actōes ad rē veniūt vxores ceteris paribus ꝑ totib⁹ suis q̄ ꝑferunt nō solū prēdētib⁹ ꝑsonalē obligatōez. sz etiā habētib⁹ tacitā hypothecā etiā anteriorē. l. assiduis. C. q̄ po. i pi. ha. facit. l. vbi. C. ꝺ iu. do. et. l. ij. C. ꝺ ser. pi. da. Fiscꝰ q̄z sile ꝑuilegiū hz cū vxoribus. z iō ꝑ tpe ꝑferet. l. q̄uis. C. ꝺ pig. fi. Ipsis tñ vxoribus z fisco preferunt anteriores creditores exp̄ssas hypothecas habētes sz ñ posteriores. vt i glo. ꝺ. l. assiduis. Dz ego teneo ꝯriū q̄ ad vxores de habētib⁹ exp̄ssas hypothecas. vt. s. Dos. §. ij. Post ꝑdictos veniūt oēs habētes exp̄ssas hypothecas z posteriores. z post ipsos habētes tacitas hypothecas. z i istis habētib⁹ exp̄ssas q̄ ꝑ ante potior ē i iure. Aduerte tñ hic ꝙ exp̄sse facte i funerādo ꝑ us sunt restituēde q̄z satisfactiēdū habētib⁹ tacitas vel exp̄ssas hypothecas i bonis ipsius xfuncti. vt ē tex. in. l. pe. ꝺ reli. et sump. fu. et in. l. at si quis. §. i. eo. ti. Post istos veniūt xponētes. si xpositū nō extat. l. si hominē. ff. xpo. §. fi. Et idē dic xc habentib⁹ pecuniā in illā negociationē. vt. j. Solutio. §. ij. nō tñ tali ꝑuilegio gaudēt q̄ sb nomine xpositi mutuāt ad vsurā. vt ptz in. ꝺ. l. si hominē. Tercio restituendus ē habētib⁹ actōes ꝑsonales. et inter istos ꝑmo veniunt simplices ꝑuilegiarij. s. habētes ꝑuilegia ꝑsonalia nō realia. qz ꝑuilegiū hypothece cuz fit ad rē ē potior ꝑuilegio ꝑsonali. l. reptū. ff. de pac. Post hos veniūt oēs cyrographarij ꝑ rata. nō attēta ꝑoritate ꝯtractuū. qz licitū ē xbitori ꝓpter cumulū creditorꝝ facere xterioꝝ cām ꝑ ꝓx creditorū. nō tñ dominiū vel hypothecā seu ꝑuilegiū habētū. l. i. §. ꝺrio. ff. de sepa. ho. z ista est ratio quare in cyrographarijs creditoribus nō attendit tps. cū ꝑdictis omnib⁹ cōcor. Bal. in. l. ꝑ xbito. C. de ho. auc. an poss. que credo vera nisi ꝑ statutuz municipale aliud caueat. vt Janue in mercatoribus fallentib⁹. qz tūc illi stabit nisi cōtineat iniquitatē exp̄resse.

¶Quid ꝺ herede q̄ hz multos cui dz ex legatis z alios creditores ex alijs causis? R. ꝙ si xbita sunt ꝯcta ꝑ eū cui⁹ē heres z fecit legata. tūc dz ꝓponere creditores ex ꝯctu vel q̄si. seu maleficio vel q̄si ipsis legatarijs. si omib⁹ nō pōt satisfacere. Si ꝯo legata sunt facta ꝑ eū cui⁹ē heres. z xbita ꝑ eū q̄ ē heres. z q̄ xbet soluere sic ꝑ us soluet legata. qz bona xfuncti sunt tacite hypothecata ꝑ legatis z fideicō missis. l. i. C. cōia xle. 17

¶Quis ē preponēdus an ille cui xbēt ex ꝯctu vel q̄si vel ille cui xbēt ex maleficio vl' q̄si R. quidā dicūt ꝙ ille cui xbēt ex ꝯtractu vel quasi. sed ego hoc nō credo cū nullo iure ꝓbetur. z ideo restituet fm ordinē predictum. 18

¶Quid xc simpl'r soluēte. nō fuato ordie su prascēpto. nūqd i ꝯsciētia liberabit? R. Rod. tenet ꝙ nō, credidisset forte soluēdo oīb⁹. vl' 19

nisi ignorasset vnū creditorē fore potiorē alio cū q̄ ꝺcor. Hosti. t Mo. ti. Restitutio. viij. Qꝺ verū credo nisi laborasset tali ignorātia q eū nō excusaret. c. apl'ice. de cle. ex. mi.

¶Utr restitutio incertor q̄ pauplbꝫ ꝺz dari vt. s. patuit possit aucte epi ꝺuerti i repationē ecclesie vel monasterij seu edificatōz. R. Jo. an. in. c. religiosis. de testa. tenet sic dicēs fuisse disputatū p excellētissimos doc. q si ecclesia indiget necessaria augmētatione. puta qꝛ ppl's nō pōt in ea stare ad officium. nec facultates ecclesie sufficiūt ad eius repatōem. q pōt eps ꝑpria auctoritate sine pauper gravi ꝺamno talia incerta ꝺuertere in ea repationē. Si vo facultates ecclesie sufficiūt vl repatio nō est necessaria sed volūtaria vel nimia fames imminet. sic nō pōt. sed tenet pauperibus dare. c. pastoralis. xcvi. ꝺist. et p ista opi. facit. qꝛ ꝺona ecclesiastica sic sunt pauplbus obnoxia sicut illicite acquisita. vt i. c. aurū. xij. q. ij. t. c. i. xvi. q. i. Et tn eps pōt p repatōe ecclesie ꝺare centesimā vel q̄nquagesimā. c. bone. xij. q. ij. c. apl'ice. de ꝺona. g et de illicite acquisit; idē poterit facere. facit ad idez c. ecce. t. c. statuimus. xvi. q. i. Sed q nō possit tenet Pet. de peru. in tractatu de canonica portōne epi. c. vij. t ꝺicit q p̄dicta ꝺetermināto nō est ꝺona. qꝛ videt ꝺtra casum cle. qꝛ cōtingit. de reli. ꝺo. vbi patet q ea q relinquunt ad vsus pauperꝫ nō pnt sine aucte pape i alium vsum ꝺuerti. p quā cle. ꝺicit idem Pe. q executor testamenti incerta nō poterit distribuere nisi pauplbꝫ. quā opi. Pe. credo verā i legatis factis pauplbꝫ. nisi in casu q̄ talis ecclesia vel monasteriuꝫ reparetur. ex cuius repatione populus multū haberet ꝓuocari ad obseruantiā xp̄iane religionis. qꝛ tūc liceret. Et sic limitarē opi. Jo. an. p̄dictā. qꝛ i tali casu fit ꝺonum pauperꝫ. eo q fideles ad el'ynas abundātius p hoc inuitant. al's nō. ita tn q nō immineat nimia fames. sed i certis restituēdis nō ē vera. sed tene opi. Jo. an. qꝛ. ꝺ. cle. qꝛ ꝺtingit. nō loq̄tur de talibus.

Restitutio iij. s. qn̄ q̄s teneat ad eā faciēdā. p cuius intelligentia

¶Queritur vtr q̄s teneat statim restituere cuꝫ pōt. R. q sic. qꝺ patet p. c. sepe cōtingit. de resti. spo. t rō ē fm Sco. i. iij. ꝺi. xv. qꝛ p̄ceptū de restitutēdo licet videat affirmatiuū. tn cadit sb illo p̄cepto negatiuo. Nō furtū facies Et o. xx. q p̄cepta negatiua obligāt p sp t ad sp. t hꝰ ē qꝺ voluit ꝺicere Tho. ij. ij. q. lxij. s. q sicut accipe rē alienā ē ꝺtra iusticiā. ita t detinere ea. t ꝓpterea ꝺicit text. in ꝺ. c. sepe ꝺtingit. nō multū interest q̄ ad piculū aie iniuste ꝺetinere ac inuadere alienū. ideo totiēs mortaliter peccat q̄s quotiēs scit se debere restituere aut satisfacere. primo. t pōt t nō vult. vt p p̄dicta pt. nec pōt absolui nisi p̄us restituat potēs restituere. c. si res. xiij. q. vi. nisi i casu q̄ voleret q nō restituit q̄ primū potuit t ꝓponit q̄ p mū poterit satisfacere.

¶Quid ꝺ illo q cū possit restituere nō vult. 2
sz heredibꝫ vt restituāt iponit. R. q p ꝫ nō ē i statu salutis sz potiꝰ ꝺānatōis. t si sic moritur oīno ꝺānat. Si tn ob ꝫ iponeret heredi satisfactōez. qꝛ melius p ipm heredē poterit fieri q̄z p seipm. ꝓponēs firmiter p seipm satisfacere si sic posset ita erit i statu salutis.

¶Quid de ꝺstituto i articulo extreme neccitatis. an teneat restituere. R. fm Sco. vbi. s. q nō. qꝛ i extrema neccitate oīa sunt cōia. l. i. §. cū in eadē. ff. ad. l. ro. de iac. vñ ista res iure poli efficit detinētis existētis i tali articlo. ni si ille cui ꝺebet restitui sit r sit i tali extrema necessitate. qꝛ tūc illi ꝺebetur q̄ p̄us in talē ꝺeuenit necessitatez. et si eode tpe ꝺeuenerūt ꝺño est restituēda. qꝛ ꝺuobus cōcurrētibꝫ pualet qꝺ est potius. argu. l. querit. ff. de sta. ho. Et sbdit Sco. q si talis ꝺetētor eā rem nō occupauit an talē neccitatē. licet veniat ad piguio rē fortunā nō teneat restituere. secus si preoccupasset an talē necessitatē.

¶Utr ꝺebitor q nō ē i articulo extreme neccitatis. sed tn nō pōt restituere sine suo magno ꝺāno tpali. puta ꝺestructōne artis ex q̄ viuit ipe t familia sua. qꝛ opteret vēdere instra vl libros vel capitale ex quibꝫ victū lucrat. sil r stat; teneat restituere. R. fm Sco. vbi. s. q si ille cui ꝺebet ē abūdās ita q ꝓpēter potest trāsire sine eo qꝺ sibi ꝺebet. tūc nō tenetur statim restituere. sed ꝺz petere licentiā differēdi restōem p se vel p interpositā pſonam si fieri pōt sine piculo. quā si ꝺat pōt differre fm q cōuenerūt. Si vo nō vult ꝺare. tūc fm Jo. de neapo. i quol. ix. q. xij. etiā differre pt annuatim aliqꝺ restituēdo put melius poterit p cuius ꝺicto facit in arg. c. sicut hi. in ff. inuadere. cū glo. xlvij. ꝺi. t. c. si quis. de fur. vbi patet q magna necessitas. etiā si nō sit extrema excusat a restōne. ꝺz tn sibi cauere a superfluis. qꝛ nō pōt viuere cū honore t cū decentia status quis de alieno. fm Ri. in. iij. ꝺi. xv ar. v. q. iij. t si ipe in vita nō poterit satisfacere iubeat heredibus vt ipsi compleāt. Si vero ille cui ꝺebet ita eget sicut t ipe. tūc statim

teneꝯ restituere. qz nō licz cū icōmodo alieno meū ꝛmodū facere ꝺ aliēo. qz ꝑma charitas icipit a seipo. c. nō satis. lxxxvi. di. nisi ille cui debeꝯ liberaliter ꝛcederet licentiā differendi.

5 ¶ Utz restitutio sit differēda qñ nō pōt fieri sine damno aīe alicuⁱ aut coꝛpis aut fameꝯ R. q sic. donec cessent p̄dicta ꝑicula. qz ordine charitatis aīa ꝛ coꝛpus ꝛ fama debēt ꝑponi rebꝰ tpalibꝰ. facit. c. officij. de pr. ꝛ re. nisi ille cui faciēda ē restitutio eēt i extrema neccitate. qz tūc salus coꝛpis illius est ꝑponēda i re sua saluti coꝛpali alterius ꝛ fame. nō aūt aīe Vis omibus ꝛcoꝛ. Sco. ꝛ Ri. in. iij. di. xv. ꝛ Hen. de ganda. in. vi. quolibeto. q. xviij. ꝛ Jo. de neapoli vbi. s.

6 ¶ Utz ille a qꝫ res pōt aduocari petita restōne integꝛ iure spāli vel generali teneatur eā restituere i foꝛo aīe añqz implozetⁱ R. fm Jn no. i. c. qz pleriqz. de immu. ec. q si ꝛtractus tenuit mero iure nō teneꝯ nisi is qꝫ pōt petere restōem fuerit lesus malicia ꝫbētis. Addo etiam vl nisi impediretur petere aliqꝫ iusto timore. puta qz dubitat nō posse obtinere in iudicio ꝑpter fauoꝛē talis debētis. et hmōi. qz sic etiā si nō aduocaꝯ tenetur i cōsciētia. qđ no. Si ꝓpo ꝛctus nō tenet: sz ē nullus ipso iure. puta qz res eccl'ie ē vendita sine debita solennitate ꝛ hmōi: sic teneꝯ licet nō petatur. Qđ limitat vo. An. i. d. c. qz pleriqz. qꝫ ad ꝛsciētiā vez nisi qñ ꝛctⁱ teneret qꝫ ad metas iuris naturaⁱ. puta qz fuit legitima cā alienādi rē eccl'iasticā. ꝛ debitū p̄cū est solutū. licz defuerit solēnitas. nihilomunⁱ foꝛo aīe nō tenetur. qz solēnitates sūt adinuēte ꝑpter deceptōes vitādas. ꝛ iō vbi cessant cessabit i foꝛo aīe ipa lex. facit qđ dixi. s. Electio. §. vlti.

Restitutio

vltio quō tollit eⁱ obligatō: R. dicendo q qꝫ ad foꝛ ꝛtētiosum remittit absolutione. solutōe rei. interitu ꝛ cessiōe. Sz h solū dicā quō remittit qꝫ ad ꝛsciētiā. ꝛ ꝑmo ꝑ absolutōez. ꝛ h ꝑ qstiōes meliⁱ cognoscēs

1 ¶ Utrū absqz reali restōe ex sola absolutōne creditoꝛis vl relaxatōe absoluatur qs ab obligatōe restōnis: R. q licz Hirar. de se. ꝛ Dy. in regula p̄tm. de re. iu. li. vi. videātur tenere q nō. sz q necessaria sit rei restitutio vl p̄cū si nō extat. tm tu tene cū Egidio oꝛ. heremitaꝯ ꝛ Jo. an. in. d. regula p̄tm. Lap. de castilione. ꝛ multis alijs q valet. ꝛ libere est absolutus. si tm dicta relaxatio liberaliter fuit facta etiā si debitoꝛ nō habuerit debitā dispositionē ad soluendū. qz in trāslatiōe cōmunij rerū seu circa ipsas res attēditur plus voluntas dñi eaꝫ qꝫ alteriⁱ. insti. de fur. §. placuit. et. l. inter oēs. §. pe. ff. de fur. ꝛ ptz ꝑ ea q. s. dixi Restō. i. in pn. Et fm Egidiū p̄dictū in q̄li. licet talis debitoꝛ male dispositus ad restituendū indigeat pēnitētia de tali mala dispōe. alⁱ n absoluetur a deo. tm pēnitēdo ꝺ tali mala dispōe nō tenetur amplⁱ restituere. Addite qz sunt casus i q̄bꝫ relaxatio creditoꝛis nō absoluit ab obligatiōe restōis. Primⁱ est cle. nolētes. de here. de q. s. Excōicatō. viij. casu. xliij. Secūs casus est in. c. felicis. de cēsi. li. vi. de q habes. j. Uisitationē. §. iij. Terciⁱ casus est. s. Judex. §. viij.

¶ Quid si taⁱ absolutio seu remissio sit facta 2
nō liberaliter: sed ꝑ metū seu dispatōez. puta ne eius indignatōz incurreret. vel qz omino nihil hīe posse se credebat vel paz. aut cum fraude fuit obtenta. puta dicēdo q nihil poterat soluere vel parū. cum tm totū posset vel plus qz dixerit: R. q nō valet. nec talis est liberatus ab obligatione restitutōnis. Hosti. tm in summa. ti. de vsu. tenet. q si aliqua honesta ꝑsona tractat cū aliquo dicens. Si ex corde resideꝰ volueris remittere. faciā q taⁱ restituet tibi tantū. ꝛ ille remittit. q talis debitoꝛ est liberatus. Quod credo verū qñ talis ꝑsona honeste hoc tractat. puta intendēdo gerere negociuz ambozꝫ vtiliter. ꝛ quo ad obligationē restitutionis. sed nō q ad p̄tm male dispositiōis. de quo tm sufficit pēniteat sine alia restitutione.

¶ Sz nūquid q̄libet cui debetur pōt hāc ab- 3
solutionē facere: R. q nō. sed solū illi q liberā de suis rebꝰ habēt administratōem. et q pōt donare. ꝛ q sint. vide Donatio. i.

¶ Utrū concilium vniuersale vel ciuitatis ꝛ 4
hmōi possit remittere qđ debetur singlⁱari ꝑsone ꝛtra eius voluntatē: R. fm Jnno. in. c. in nostra. de inīur. q sic. si debeꝯ iure ciuili tm Secus si debetur iure naturali. qz nō potest Qđ limita sine cā. qz cū cā etiā potest. vt no. idē Jnno. in. c. que in ecclesiaꝝ. de ꝛsti. ꝛ glo. in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. vbi tenet q publica vtilitas sit licita cā vt tollat qđ alteri debeꝯ. etiā ꝺ iure naturali. qđ ē notādū singlariter. qz facit ad cognoscēdū qñ papa pt dispēsare sup certis. et qñ dñi vel cōitates q habuerūt bellū inter se pñt ꝛponere sup damnis datis. de q vide. s. Bellū. §. xiij.

¶ Utz cū qs nō vult restituere qz nō pōt ni 5
si cū magno suo incōmodo. ꝛ ille cui tenetur nō vult dare dilationē vl remissionē aliquā possit absolui a suo confessoꝛe: R. fm Durec.

ti. restitutio. ꝙ etiã si nõ immineat piculũ vi
te restituere debenti. vel aliud graue incõmo
dũ põt confessor sciẽtiã suaz formare. ex eo ꝙ
intendat negociũ vtiliter gerere creditoris. co
gz videt ꝙ nõ ita cito vel ita cõmode vl nũ
qz posset rẽ suã recupare. z sic dare absolutio
nẽ pctõi põt. dũmodo pmittat bona fide sa
tisfacere certo die. vel aliã cautiõz faciat. nõ
tñ iuramentũ exigat. vt ita creditor habeat
suũ. z pctõr nõ recedat a confessore desperatus
ꝙ qno facit. l. soluẽdo. ff. de nego. ge. z l. ait p
tor. §. i. ff. de mino. Et cũ hoc scor Hosti. in
summa. Qõ bñ notẽt cõfessores. qui nõ so/
lum vtiliter nõ gerunt negociũ creditorũ. sz
potius damnose absoluẽdo illos q restitue/
rẽt si absolutionẽ negarẽt. qz tenẽtur ipsi de
omni damno dato creditoribꝫ

¶ Utrũ ep̃us vel ꝓpr̃ius confessor possit da
re licentiã differẽdi restitutõez incertoz. R.
do. Anto. in. c. cũ tu. de vsu. tenet ꝙ confessor
nõ põt nisi habeat auctoritatez ab ep̃o. Alij
aũt tenẽt ꝙ etiam ꝓpr̃ius confessor. Sed ego
dico ꝙ z eps z ꝓpr̃ius cõfessor põt qñ ex rõ/
nabili cã hoc facit. ita tñ ꝙ p hoc nõ ledãtur
pauperes. sicut faciunt qui talia incerta conce
dunt ad pompã z ad statũ illoz qui debent
restituere. z ad damnationẽ tam cõcedentiũ
qꝫ quibus conceditur.

¶ Utz dñs qui si totũ vẽderet qđ habet nõ
posset restituere ẽcẽd ipe vel sui ꝓdecessores
indebite a subditis rapuerũt habeat aliquẽ
modũ liberationis. R. fm Monal. ti. Resti
tutio. iiij. ꝙ sic videlicet vt remittat homib
suis in recompensationẽ aliquã seruitutẽ ad
quã tenẽtur ei imp̃petuũ. vel det eis aliquã
certã immunitatẽ. vel faciat aliqđ hospitale
vel aliã elemosinaz de consensu z voluntate
damna passoz vel eoz successoz. z cũ hꝫ con
cor. Direc. ti. de resti.

¶ Utrũ heredes quibus relictũ est ꝙ soluãt
mille libras ꝓ incertis habitis ex vsuris. cũ
tamẽ nõ appareat de dictis vsuris nisi ꝓ cõ
fessionẽ testatoris liberenť p ꝓscp̃tionẽ. xxx.
annoz a dicta restitutõe. R. Lau. post Fed.
ꝙ sic. si bona fide semꝑ sic possederũt. nec per
ep̃m amplꝰ poterẽt molestari. Rõ. qz cũ actõ
que competit ex testamẽto vel conditio q cõ
petit ep̃o p. l. nulli. C. de epi. et cle. fit ꝓsona/
lis. z spacio. xxx. annoz claudatur. C. de pre
scrip. xxx. vel. xl. annoz. l. p ꝓsequẽs. Jõ he/
redes bone fidei nõ poterũt molestari. Nec
ob. ꝙ actiones que competũt ep̃is durẽt. xl.
annis. qz hoc intelligiť de actionibꝫ compe/
tentibus ep̃atui vel ecclesie collegiate. sz hic
nõ competit vt ep̃o. sed vt iconomo z admi
stratori pauꝑz. Quoꝺ ad eos quibꝫ bona
sunt alienata vel relicta. si spacio. x. annoz
possederũt in dubitãter sunt liberati ab ob/
ligatõe restitutõis. qz actio ꝓsonalis nõ cõ/
petit contra successorẽ singularẽ. l. i. §. heres.
ff. ad trebel. Secus si talis heres vel vniuer
salis aut singularis fuisset male fidei posses
sor. vel si aliter appareat de vsura p factum.
qz sic nõ esset liberatus. vide etiã qđ dixi. §.
Prescriptio. §. xlij.

¶ Quõ etiã p ꝑscriptionẽ aut vsucapionem 9
quis liberať ab obligatõe restitutõnis. vide
§. Prescriptio. §. xlij.

¶ Utꝛ p cessionẽ bonoꝛ tollať obligatõ resti 10
tutionis. vide. §. Cedere bonis.

Resuscitatus quõ restituit in integꝛ. vi/
de. §. Mors. §. iij.

Revelare vtrũ q̃s teneať ꝓlato
qđ scit req̃sit9 ab eo p
excõicatõz. aut alio ꝓcepto. vide. §. Cõfessio
delicti. z Denũciatio. z Jnq̃sitio. Itẽ đ sigil
lo confessionis z secreti. vide. §. Cõfessio vl. §.
iij. an teneať vxor revelare marito adulteriũ
vide. §. Juramentũ. iiij. in prin.

Reverẽtia differt ab honore.
eo qz reverẽtia ẽ p
cipiũ motiuũ honoris. inq̃tũ. s. quis ex reve
rentia quã habet ad aliquem ipm honorat.
Itẽ respectu finis inq̃tũ. s. quis honorať vt
ab alijs in reverẽtia habeatur.

¶ Jn quibꝫ consistit reverẽtia. R. ꝙ in. vi. Pri 1
mo i dilectõis affectu. xcv. di. Esto subiect9
ij. q. v. habet. Scdo in obtẽperatõis obedi
entia. xciij. di. §. i. z. c. se. z. q. vij. sacerdotes.
vij. q. i. c. quia. z de maio. z obe. si quis. Ter
cio comitando z subsequendo. xcv. dist. non
oportet. Quarto intemerarie nõ reprehẽdẽ/
do vel iudicando. xxi. di. nolite. Quinto de
fectus eoꝝ nõ revelando sed cooperiẽdo. xc
vi. dist. in scripturis. Sexto honorẽ debitũ
qui consistit in quibuscunq signis exteriori
bus exhibendo.

Rigor ẽ iuris excessus. q̃ qñ/
qz statuitur ad terrorẽ
aliorũ. vt in. c. ij. de torne. z in. l. aut
facta. in fi. ff. de pe. ij. q. iij. si quis ep̃m. Qñ/
qz tñ sumitur p ordine iuris fm regulas ipsi
us scp̃tas. vt i. c. sup lris. de rescrip. Qñqz p
sbtilitate. vt nõ. i. c. vt ꝓstituereť. l. dist. z dic
ab eq̃tate q̃ ẽ ordiata iustitia tpata dulcedie

miſcōdie. vt nō. in. c. fi. de tranſac. facit. c. diſci
plina. xlv. di. Jus ꝙo ē mediū inter eq̄tatē ⁊
rigorē. ⁊ accipiť ꝑ cōi recisione q̄ fit ꝑm cōes
regl'as iur̄. hec Pa. i. c. i lr̄is. ō reſti. ſpo. ⁊ i. c.
iurgātiū. ō ſen. ⁊ re iu. Qñ aūt rigor aut eq̄
tas ſit ꝓuāda. dic vt i. d. c. fi. ō tranſac. ⁊ i. l.
placuit. C. de iudi. q̄ pax ad nos ꝑtinet.

Riſus vtr̄ ſit pctm̄ R. ꝑ aliqñ ꝓue
nit ex ſerenitate ꝫ ſcīētie ⁊ p̄gu
ſtatō e ſuauitatis diuine. ⁊ iſte ꝑtinet ad fru
ctū ſp̄ūs qui eſt gaudiū. aliqñ ex mālſuetudi
ne nature. ⁊ ſic attеſtať bonitatem nature. ali
qñ ex inordinatōe inepte leticie. de q̄ dr Eccl̄i
vij. Melior ē ira riſu. ⁊ ſic iſto mō ſolū ē pec
catū. hec Al̄g. in. ij. ſ.

Rixa videť qō dā ꝓuatū bellū qō agiť
inter ꝑſonas ꝓuatas nō ex aliq̄
publica aūcte. ſz magis ex ioordinata volūta
te. ⁊ ſp ē pctm̄ mortale i iuadēte. In defendē
te ꝙo ſe aliqñ ē ſine pctō. vt qñ ſolo alo defen
dēdi cū moderamīe culpate tutele fit. ō q̄. s
Defenſio. p totū. aliqñ fit cū pctō veniali. ſ.
cū nō multū excedit moderamē. aut qñ eſt le
uis motꝰ animi ad vidictā. aliqñ ꝙo cū mor
tali. ſ. cuz alo effrenato iſurgit i ipugnātē ad
occidēdū vl̄ ḡuiter ledēdū cū. ⁊ ō iſta intelli
giť illud ad Gal. v. ⁊ ē filia ire. vt dic Gre.
xxi. mor. ꝓcor. Tho. ij. ij. q. xli.

1 ¶Quid ſi tiraꝰ ⁊ ſemp̄ romꝰ ꝑcuſſiſſent ſe adi
uicē. ⁊ ꝓtumeliā dixerint. nūq̄d iſta paria de
licta tollanť mutua ꝫ pēſatōe. vt dr i. c. itelle
ximꝰ. ⁊. c. fi. ō adul. R. ꝙ nō ꝑm Pa. i. c. i. de
iniur. ⁊ i. d. c. fi. etiā ſi nō agať ciuiliter. q̄ nō
ſūt circa idē factū. eo ꝙ factū tuū nō ē meuz.
vt ꝑbať i. l. apō celſū. §. marcellꝰ. ff. de dolī ex
cep. et iō q̄libet poterit agere de iniuria ſua et
dāno. nec poterit repelli ab agēdo ꝓpť iniu
riā factā. vt dic Innoc. ml'to minꝰ tollunť ſi
agať crimial'r ad pnā legalē. q̄ cuiuſlibz de
lictū pūiať pna ꝫdigna. l. ij. §. ij. ff. de adul.
Et dicta regula paria delicta. intelligiť vera
ſolū qñ delictū ē circa idē ꝫmiſſū. vt puta cir
ca idē mrimoniū. ⁊ agitur ciuiliter.

2 ¶Sz nūq̄d pcuntēs ex iuſto caloꝛe iracūdie
teneať R. Spe. ti. ō accu. §. i. tenet ꝙ nō. q̄
caloꝛ iracūdie vicio caret calūnie. ff. ad tur
pi. l. i. §. q̄ri poſſet. Sz ſzū credo. q̄ iuriaz
ꝓpriā nō licz vlciſci. C. qñ licz ſine iudi. p to
tū. ar. p locū a ſpāli. i. l. ſi ex plagīs. §. rabna
rꝰ. ff. ad. l. aq̄l'. facit. c. i. ō iniur. ⁊. l. fi. ff. de ſic
ca. Mitꝰ tn̄ agit cū eo. q̄ difficile ē iuſtū tē
perare doloꝛē. l. ſi adulteriū. §. impatoꝛes. ff. ō
adul. ⁊ ſic tenet ꝫſciētia ꝙ tenetur. zqō dicit
Spe. hz̄et locū i aīali irr̄onali ꝓuocato ſi oc
cideret. q̄ ſic nō teneret dñs. de q̄ in. l. i. §. cū
arietes. ff. ſi qua. pau. fe. di.

Rogationū dies ſūt di
es tres im
mediate pcedētes feſtū aſcēſiōis dñi
i q̄bꝫ ieiunādū ē ⁊ feriandū. Serui ⁊ ancille
debēt eſſe liberi ab ope ſuili. et q̄drageſimali
ebo vti debēt hoies. vt hz̄ i. c. pnunciādū. et
in. c. rogationes. de ꝫſe. di. iij. quibꝫ abroga
tū eſt quo ad ieiuniū ⁊ feſtandū ⁊ male. attn̄
excuſanť ꝫ facientes a pctō ſz nō a pna. q̄ cre
dēdū ē ꝙ multa bona i fructibꝫ pſtarenť no
bis a deo ſi illo tpe q̄ incipiūt eoꝝ maiora pi
cula hoies p ieiuniū ⁊ ſcīficatiōez i letaniꝭ
ꝓuenirēt ad poſcendā eius largitatem.

Sacerdos nomen eſt
ꝫpoſitū ex
greco ⁊ latino. quaſi ſacꝝ dans
xxi. di. cleros. Eius officiū eſt ſa
cramētū corꝑis ⁊ ſanguis dñi ꝫficere. orati
ones dicere. ⁊ bñdicere bona dei. vt dr in. c.
plectis. xxv. diſt.

¶Utr̄ appellatione ſacerdotis veniat ſoluz 1
ꝑſbr̄. R. ꝙ in materia fauorabili nomie ſacer
dotis venit ꝑſbr. diaconus ⁊ ſubdiaconꝰ. fa
cit tex. in. c. i. xv. q. v. ſecus in materia odioſa
q̄ ſolū venit preſbr. facit. c. ſi quil'q̄. de coha.
cle. ⁊ mu. ⁊ ibi Pa. hoc no.

¶Sacerdos parochialis debet viſitare infir 2
mos ſepe. c. i. de ce. miſſ. Jtē dz ſtare ieiunꝰ vſ
q̄ ad horam congruā celebrādi. ⁊ ſi celebrat
nō debet ſumere purificationē ꝓpter neceſſi
tatē. niſi habeat aliū ꝑ quem poſſit ſupplere
vt no. Pa. in. d. c. i.

¶Utr̄ poſſit miniſtrare ſacra pegrinis ⁊ ho 3
ſpitibꝫ ꝫfluentibus ad eccl̄iaz ſuā. R. Pa. in
d. c. i. ꝙ ſic. vñ morientes ibi ſine electōe ſepul
ture ſepeliunť ibidē. aut ſi alibi elegerūt debe
tur eis quarta portio.

¶Utr̄ ſacerdos volens ſuſcipere euchariſtie 4
ſacramentū. puta q̄ infirmus vel al's impe
ditus a celebratōe debeat hz̄e ozariū ſiue ſto
lā. R. ꝙ ſic. ⁊ ita circa collū ⁊ ſup vtrūq̄ hu
merꝰ ꝙ ſignū crucis ꝓparet i ſuo pectoꝛe. ſic
etiā qñ vult celebrare. vt in. c. eccl̄iaſtica. xx
iij. di. tex. aperte clamat.

¶Sz nūquid cū facit officiū diaconat' vteť 5
ſtola ſic cū celebrat. R. ꝙ nō. ar. c. ꝓcipimꝰ. et
q̄ ibi nō. xciij. diſ. ſed vteť ſicut diaconꝰ vti
dz. ſ. ꝙ habeat ſtolā ſup humeꝝ ſiniſtrū taliť
ꝙ veiat añ ⁊ retro ſb brachio dextro. ⁊ hume
rū dextr̄ cū ex brachio ſit libeꝝ ad miſterīū

sacerdotale.xxv.di.vnū ozariū. Glo.tñ i.d.c.ecclīastica.dicit.q̄ potiꝰ ẽ seq̄ndaꝫ suetudo p.c.scit facta.xij.di.z istud tene. Sz si ꝫ suetudo nō appareat.dic q̄ nō vtet nisi vt diaconꝰ.qz tādiu q̄s hz p̄ uilegiū q̄ diu locū tenet p̄ uilegiati.l.vl.C.de testa.milī.z.c.generaliter.xvi.q.i.z.d.c.precipimus.

¶Utrū in pctō mortali possit exequi officiū suū: R.q̄ nō sine pctō mortali.xv.q.vl.c.vl. z.lxviij.dist.c.i.

Sacramētū

ē fm Hug.d.s. vic.lib.vi.de sacris.pte.ix.c.ij. materiale elemētū extrinsecꝰ ocul' suppositū ex institutōe figuras ex sil'itudine repñtās.z ex sctificatōe aliquā gr̄az invisibilē ꝫferēs.z elemētū sumit hic p quacū q̄ re sensibili.sicut oculus p omī sensu. Sil'itudo ꝫo p repñtatōe fm quādā ꝓportiōabilitatē.s. vt sic se hz aq̄ ad lauādū sordes corpales.sic gr̄a ad spūales.et ꝫ pterit hec diffinitio sacris noue legis.i quibꝫ sunt tria.s.natural' sil'itudo ex qua habēt aptitudinē repñtādi.actual' institutio occulta vel exp̄ssa ex q̄ habēt determinatā ordinatōez respectu huiꝰ significati.z spūalis sctificatio ex q̄ habēt ꝫ tutē efficiendi illud significatū.

¶In q̄ ꝫsistūt sacr̄a: R.mgr̄ sen.i.iij.di.i. q̄ in duobꝫ.s.i verbis z in rebꝫ ata q̄ sub ꝝbis ꝓpehēdāt intētio pferentis.z sub rebus factum seu facta.

¶Que sunt necessaria i omī sacro: R.q̄. iij. Primū elemētū siue debita materia. Secūm forma verboꝝ. Terciū miſter debitus. Quartū intētio mīnistrātis.z de isti habes.s. Baptismus.et in alīs locis suis.

¶Sacr̄m tm̄ dr̄ puta i baptismo ablutō sb forma verboꝝ.i.eucharistia ipa hostia consecrata.z hmōi res sacri i baptismo z alīs i q̄bus imp̄mit ẽ character. In q̄bꝫ ꝫo nō imp̄mitur ẽ quidā ornatus aīe. In sacro aūt corpis xp̄i est ip̄m corpus xp̄i vere sub illa sp̄ecie ꝫtentū.z ẽ corpus mysticū.s.sancta eccl'ia.q̄ tñ in ipso nō ꝫtinet sed signatur. Est etiā q̄d dā q̄ est res et nō sacr̄m.et istud ẽ gr̄a gratū faciēs siue effectus sacramentoꝝ.

¶Quot sunt sacr̄a noue legis: R.q̄. vij.s.baptiſm̄.cōfirmatio.eucharistia.pnitētia. extrema vnctio.ordoꝝ mr̄imoniū. In q̄bꝫ aūt imp̄mit character.vide.s. Character

¶Utr̄ aqua bñdicta sit sacr̄m: R. Ri.in.iij di.i.q̄ nō.qz p eius aspsionē remittunt pctā p modū meriti inq̄tū.s.excitat motū charitatis seu feruoris ēvolūtatis p quē fit remissio nō aūt tanq̄z p vim sacramenti.

¶Quot sunt sacr̄a ñcessitatis: R.v.s.baptiſmus.cōfirmatio.pnia post pctm̄ mortale cōmissum.eucharistia z extrema vnctō.vt nō. i.q.i.§.sed nōdū.z i.c.veniēs.ō trās.i glo. q̄ ibi dicūtur ncc̄ia.qz sine ipsis nō p̄t q̄s saluari si ex ꝓtēptu omittūt z hī pñt. De p̄mo hēs ō ꝫse.di.iij.nullꝰ pter. De scdo ibidē in c.nullꝰ miſtroꝝ.et di.v.c.vt ieiunīū. De tcio ō p̄e.di.i.q̄si p totū. De q̄rto ō ꝫse.di.ij. oīs hō. De q̄nto.xxvi.q.vij.ab infirmis.alia duo scz mr̄imoniū z ordo dicūt sacr̄a volūtaria. qz sine ipsis p̄t hō salvari si ea nō vult. 6

¶Quō sunt dāda: R.q̄ eo mō q̄ dr̄ i suis locis.cū q̄libet habeat suū modū. Jn vno tñ oīa ꝫueniūt q̄ in signo crucis oīa sacr̄a sunt danda.de ꝫse.dist.v.nunq̄z. 7

¶A q̄ sunt suscipiēda: R.q̄ baptiſmꝰ p̄t suscipi i ncc̄itate ab omībꝫ.vt.s.Baptiſmꝰ.v. Alia aūt excepto mr̄imonio nō nisi a sacerdotibꝫ.z de hoc dic vt in suis locis. 8

¶Utr̄ possint recipi ab eo qui ē i pctō mortali: R.vt.s.Clericus.viij.§.i. 9

¶Quibꝫ debēt dari: R.q̄ diusis diūsimode fm q̄ sacr̄a sunt.de q̄ vide i locis suis. Unū tñ notādū ē q̄ nullꝰ existēs i pcto mortali p̄t aliq̄ sacr̄m suscipe q̄n p̄ccet mortal'r.xl.di. multi.xxv.di.illud.xi.q.iij.audi.sicut nec alīq̄s mīnister p̄t ea mīnistrare i pctō mortali q̄n p̄ccet mortal'r.nisi fm aliq̄s illa administraret vt laic⁹ i necessitate.puta q̄ baptizat quod habeo valde dubium. 10

¶Que sacr̄a p̄ñt iterari: R.omīa illa in quibus nō imp̄mit character.xxxij.q.vij.licite. et.i.q.i.quod quidam 11

¶Quid cū dubitat an q̄s receperit aliq̄ sacr̄m.puta baptiſmū.z hmōi: R.q̄ si dubiuz ē phabile vel verisil'is resultat ꝫiectura reiterādū ē fm q̄ dixi.s. Baptiſmꝰ.vij.§.ix. q̄a nō dr̄ iteratū q̄ nescit factū.de ꝫse.di.iij.si nulla.et de p̄esby.nō bap.c.veniēs. 12

¶Utr̄ sacr̄a vel sacr̄alia.sicut ē oleū sctm̄.aq̄ baptiſmal' z hmōi.possint recipi p sanitate acquirēda.vel ex alio fine q̄z eo ꝓpter quem sunt istituta: R.q̄ nō sine pctō mortali si talis sit finis p̄ncipalis.qz vti sacris ad aliū finē q̄z ad eū p q̄ ordinata sunt ē ipsis abuti. Excipit tñ Pe.de pal'.in.iij.sacr̄m mr̄imoniū q̄ fm eū q̄s ꝫtrahēdo ex alio fine.puta ꝓpter diuitias z hmōi.nō p̄ccat mortalit. vt habes.s. Mr̄imoniū.ij.§.xxv.sec⁹ si vterec q̄s talibꝫ sacris p̄ncipal'r ex fine suo.z secūdario ꝓpter sanitatē acq̄rēdā. sic fecit Cōstātinus impator.qz sic nō p̄ccaret. 13

Sacrilegiū est sacrerei violatio vl' vsurpatio. ⁊ accipit hic violatio p q̄cūq; irreuerētia aut ḧonorato ē. ⁊ dr fm Jnno. q̄si sacrilecium vel fm Lau. q̄si sacre legis lesio. ⁊ ḧ habes glo. xvij. q. iij. in. c. sacrilegium.

1 ¶Quot modis ꝓmittit sacrilegiū? R. q; tribꝫ modis. Primo rōe psone. sic cū q̄s ledit psonā eccl'iasticā. xvij. q. iij. q̄. quis. Secdo rōne loci. sic cū violat imunitas eccl'ie vl' cimiterij vt ibidē. c. si q̄s. el. i. cū mlt'is. c. se. Tercio rōne rei. ⁊ istud fit tripl'r. s. auferēdo sacr̄ de sacro. s. loco. vl' nō sacr̄ de sacro. vl' sacr̄ ō ñ sacro. vt nō. in. d. glo. ⁊ ḧ loq̄r de sacrilegio. pp̄e nā large ꝓmittit multis modis. vt nō. in. d. glo. ⁊ ibi vide. q̄ nihil ad nos.

2 ¶Aduerte etiā q; oē pctm̄ qō ꝓmittit psona eccl'iastica material'r ⁊ q̄si p accidēs dr sacrilegiū. Unde dicit Piero. q; nuge ī ore sacerdotis sunt sacrilegiū vl' blasphemia. Sz formaliter ⁊ pp̄e sacrilegiū ē illud pctm̄ qō psona sacra agit ꝫ eius sanctitatē directe. vt si virgo deo sacrata fornicet ⁊ hmōi. Large etiā sacrilegiū ē cū rē ecclesie q̄s indebite vsurpat. xvij. q. iij. §. qui autē.

3 ¶Que pena sacrilegoꝝ. habes i. l. si q̄s in ḧ. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. xvij. q. iij. p totū. ⁊ ibi vide. q̄ nihil ad nos. sed ad foꝝ ꝓtestatiuum solum Sz q̄ ad ꝓscientiā ē excōicatio. de q̄ vide. s. Excōicatō. v. casu. i. ⁊. vi. ⁊. ix. ⁊. xiij. ⁊. xxvij ⁊ Excōicatio. vij. in multis casib̄.

Sacrísta siue custos eccl'ie habz pulsare campanas ad horas iubēte archidiacono. Item custodire palas seu lintheamina altaris ⁊ oīa vtēsilia eccl'ie. Itē lampades curare ne sup̄ modū lucēdo oleū depereat. aut min⁹ lucēdo obscuriorꝫ sit eccl'ia. Itē puidere de incēso. lumiaribꝫ pane ⁊ vino p celebrādo. Itē oblatōes ⁊ decimas fm iussum archidiaconi inter frēs dividere. Dec notant in. c. plectis. quasi in fi. xxv. di. et de offi. custo. p totū.

1 ¶Quis dz reputari sacrista? R. q; aliꝫs de sanctioribꝫ ecclesie. vt in. c. ij. de offi. custo.

2 ¶Ex qua culpa tenetur si quid depereat. vide s. Custos.

Sagittarius dr q̄ artē balistariorū exercet. ⁊ vtr̄ liceat vide. s. Ars.

Salarium dan debeat famlo infirmāti aut silibus vide. s. Familia. §. ij.

Sanctus q̄s debeat ḧi. vide. s. Canonizatō ⁊ reliq̄e

Saracenus dr q̄ nos dicamꝫ colit. imo decimōes. nec nouū aut vet⁹ testm̄ recipit. hoꝝ tē pla p̄cipiunt claudi sb pena mortis ⁊ amissiōe bonoꝝ. C. ō paga. ⁊ sara. ⁊ tēplis eoꝝ. l. i. ⁊. ij ⁊ q̄si p oia q̄ ad ꝓhibitōes iudeis ꝓpant. C. e. l. vt ꝓphanos. ⁊ extra ō iude. ⁊ sara. ēsi pretotū. Et iō vide. s. Jude⁹. q̄ ꝓhibet xp̄ianis erga ip̄os. excipit tn̄ casus. qr cum saracenis xp̄ianus comedere nec habitare ꝓhibet. xi. q. iij. ad mēsā. sz bn̄ cū iudeis. xxvij. q. i. nullus qr magis sūt nobis pueri iudei ⁊ i cibis nos ꝓtenūt. tn̄ Lau. ⁊ Jo. et mlti seqces tenēt q; cū saracenis etiā nō licz comedere. qr etiā ip̄i mlt'is iudaizāt. Qō vez credo qn̄ i cibis talia obſuāt. al's nō. Itē qr iudeis ꝓmittit eorū sinagoga. sed saracenis nullo mō ꝓmittit iter xp̄ianos publicā iuocatōz facere machometi. neq; pegrinatio ad aliquē suoꝝ sic ad sepulcrū. Et q̄cūq; eoꝝ dñs xp̄ian⁹ q̄ sb eis ꝓmittit peccat mortal'r. qr facit ꝫ ꝓceptū. cle. vnice. de iudeis. Itē qr cū iudeis pñt xp̄iani habere ꝓmertiū. sz cū infidelibꝫ seu saracenis extat hodie ꝓhibitō sb pena excōicatōis papalis quā incurrūt ipo facto q̄ tpe guerre cū eis habēt ꝓmertiū. vel q̄ deferūt eis ꝓhibita. de quo vide. s. Excōicatio. v. casu. xxi.

¶Utr̄ xp̄iani possint furari quos detinēt i eoꝝ seruitio? R. q; sic. quia nullo modo licite pñt tenere eos 1

Satisfactō dr dupl'r. vno mō reconciliatio. ⁊ sic quia oēs ptes pœnitētie ordinant ad reconciliationē quelibet eoꝝ satisfactio dici potest Alio mō dicit solutio pene debite. et sic ē ps vna pœnitētie q̄ est assumptio siue adimpletio pœnitētie iniūcte vel debite. ⁊ nihilomin⁹ tn̄ etiā ptibꝫ aliꝫs pœnitētie ꝓuenit p accidēs vt ꝓtritōi rōne voluntatis ꝓfūcti q̄ ē in pte sensibili. ⁊ cōfessioni rōne erubescētie. hec. s. Bo. in. iij. di. xvi. circa fram.

¶Satisfactio fm culpā ptritā ē iniurie illate recōpensatio fm equalitatē iusticie. fm̄ō culpā futurā ē peccatoꝝ causas excidere ⁊ corū suggestionibꝫ aditū nō ptere. de pe. di. iij. c. Satisfactio. 1

¶Utrū deo quis possit satisfacere p peccato 2
R. q; cum ipsius adiutorio. videlicet cū merito passionis xp̄i. cui⁹ homo p verā fidem efficitur pticeps sic potest. al's nō. vt nō. Ric. in. iij. dist. xv.

¶Utrū vn⁹ hō possit p alio satisfacere? R. q accipiēdo satisfactōez p pseruatōe z cautela cul pe future sic nō pōt. qz ds ieiunādo nō affligit corpus alterius vt viuat caste nisi inqz tum p bonū exemplū allicit eū ad silia facienda. siue inqz tū potest alteri mereri augmētuz gratie p talia. vt sic facilius euitet pctm. Si ho accipiat satisfactio p recōpensatōne inūne illate. sic vnus pōt p alio satisfacere homi Deo ho etiā pōt si mō ille q ofmisit pctm sit otritus de eo. al's nō. p penitētia ho imūcta nō pōt vnus p alio satisfacere nisi interueniat auctoritas ofessoris qui in illa pōt dispensare. vel nisi interueniat casus q ille cui imposita est nunqz eā poterit in hoc mundo implere. qz posset tūc p aliū fieri. Hec habentur ex dictis Ri. z. s. Bo. in. iiij. di. xx.

¶Sed nūquid ille cui⁹ satisfactō ez alter i se suscepit moriendo statim euolabit? R. q nō sed oportet q p mo ille qui eū suscepit implear. qz nemo paradisum ingredit nisi sit extra ome debitū. ita q nec ipe nec alius p eo sit debitor. Fm. s. Bo. in. iiij. di. xx.

¶Utz talis p alio satisfaciēs satisfaciat etiā p seipo? R. diuersoz fuit opi. sed mihi placz opi. quā Ri. i. iiij. di. xx. refert q etiā ē satisfactoziū p seipo nō ex debito. sed p diuinā mi/scdiaz q magis charitatē attēdit qz op⁹. xiiij q. v. si quid. Uel dic q p alio sit satisfactoziū p modū solutōis pene. p seipsis ho ē satisfactoziū p modū meriti de ogruo. Dicit em. s. Bo. i. iiij. di. xv. q licet de rigore iusticie ñ sit satisfactoziū id qđ facit quis ad qđ al's teneat̄ tñ credit q diuine miscdie benignitas tāta ē q acceptat totuz. z quasi pro nihilo saluat nos. z de hoc. j. Suffragiū. §. ij.

¶Utz satisfactio facta in pctō mortali vale at? R. aut loqmur de ea q fuit imposita a cōfessore penitēti z postea recidiuāti añ illi⁹ complementū. z sic dic vt. s. Penitentia. §. xiij. Aut loqmur dō alia qcūqz volūtarie assūpta z sic dico q nō valet quo ad diminutōez pene debite p pctō nisi p accidēs. vt puta qz ciuis ofuertetur z verā aget penitētiā. sed qztū ad culpā futurā euitandā valet.

¶Que sūt ptes satisfactōis? R. tres. s. oro. ieiunū z el'yna. Sūt tñ alie scdarie. vt vigilie pegrinatōes. disciplie. et hmōi. Uñ oia opa afflictiōis ad ieiunū reducunt. oia opa miscdie ad el'ynā. oia opa spūalia ad orōez. hec ex. s. Bo. in. iiij. di. xv. pte. i. ar. i. q. iiij.

¶Utrū flagella missa a deo vel ab hominibus etiā pro peccatis nostris sint satisfactoria? R. q sic inqz tū cadunt sub volūtate patienter ipa acceptante. z patienter sustinere volente. dūmodo al's sit in charitate. z de hꝫ vide. s. Moys.

¶Utz aliq̄ p dictaz triū ptiū satisfactōis sit magis satisfactoria? R. q el'yna i se includit ptutē orōnis z ieiunij ppter duo. Primo qz ofstituit eū cui dak debitorē ad orādum p eo q dedit. Secdo qz el'yna data ppter deū ē qsi q dā oblatio deo facta. q oblatio deo facta habet vim orōis. z sil'r bonoz exterioz sbtractō p el'ynā facta ofinet virtualiter ieiuniū in q maceratur corpus. Sil'r orō ofutute ofinet ieiuniū. qz intētio interius ad deū debilitatem corpis parit. opleti⁹ tñ el'yna hꝫ vim satisfactōis qz orō z ieiuniū. ppterea dr. i. Thi. iiij Corpalis quidē exercitatio ad modicū vtil' ē. Dicit glo. Qis summa discipline xpiane ē i miscdia et pietate. Si tñ general'r loqmur pōt dici q i satisfactōe sunt tria. s. vitatio culpe. augmētatio gre z solutō pene. z hꝫ terciū ē infimū i satisfactōe. Ad pmū valet orō. Ad scdm valet elemosina. qua ds sibi facit amicos de māmona iniquitatis qui impetrāt gratiā. Ad terciū valet ieiuniū. Hec ex Ri. i. iiij di. xv. ar. ij. q. iij.

¶Utz restitutio rei aliene sit ps satisfactōis R. q pprie nō. qz dz pcedere oēm ptē penitētie cū dicat cessationē ab iniuria. de q vide. s. Restitutio. ij. in pn. Sz large accipiēdo restōem prout dicit ome illud qđ ad debitā satisfactionē exigitur. sic ē ps satisfactōis.

Scādalū ē dictū vel factū min⁹ rectū pbēs alteri occasionem ruine. ita no. Lar. i cle. i. de offi. or. fm. Lauř. a scandalō grece qđ latine dr ruina vl' offensio vel impactio pedis. z elicit a Piero. sup illud Mat. xv. Scis q pharisei audito hoc verbo scādalizati sunt. Uñ sic qñ aliqd ponit i via corpali p quod impingēs disponitur ad ruinā. sic i via spūali quicūqz p factū suū seu dictū minus rectū. i. vel malū fm se. vel habēs spēz mali disponit aliquem ad casum i aliqđ pctm. ppie scandalū ei facit. Host. i summa ti. de renū. dicit. graue scādalū dr qñ ex dicto vel facto alij ofrahūtur i ofensuz mortal' pcti. z ppterea glo. d renū. in. c. nisi. in ꝑ. pro grauu. dicit. q nō est curandū de scandalo nisi sit graue. de no. ope. nū. c. ij. z de voto. c. magne. de reg. iuř. qui scādalizauerit. quod no.

¶Quottuplex ē scādalū? R. duplex. s. actiuū z passiuū. sicut dupl'r pōt quis esse cā peccādi alteri. Uno mō p se. puta qñ quis aliqđ

malū facit p illud intendēs aliū ꝛeducere in pctm̄. aut si nō intēdit. tn̄ factū est tale qđ ꝛe sui rōne habet vt sit inductiuū ad ꝓccandū. ⁊ sic istud dr̄ scādalū actiuū. Altero mō ꝗs p accidēs pōt esse cā ꝓccādi alteri. puta qz p ter intētionē scādali dādi id facit. ⁊ ex ꝺditō ne opis nō ē vt ꝗs scandalizet. Gz tn̄ alius male dispositꝰ ē. aut ex inuidia quā habz ad aliū aut alio mō ideo scādalizatur. et tal' nō dat occasionē q̄z tū in se est tali scādalo. ꝓpte rea vocatur scādalū passiuū sine actiuo. Qñ q̄z etiā ē scādalū actiuū simul ⁊ passiuū. acti/ uū i altero q̄ dat. ⁊ passiuū cū ille qui accipit ꝓccat. aliq̄n est actiuū sine passiuo. puta cū aliquis inducit aliquē ad ꝓccandū. sed ille nō ꝓccat. hec ex Alexā. ij. ij. ti. ꝛe scandalo. et Ri. in. iij. di. xxxviij.

2 ¶Utr̄ scādalū sit spāle pctm̄ mortale. R. q̄ aut scandalū passiuū ē tm̄ impactō ad veni ale pctm̄. puta cū aliq̄s ex dicto alterius mo uet ad pctm̄ veniale. ⁊ sic ē veniale pctm̄. aut ē cū impactōe ad mortale pctm̄. ⁊ sic ē morta le. nō tn̄ aliud pctm̄ spāle ab illo qđ ꝺmittit q̄z sumere occasiōz pcti ex dicto vel facto al teriꝰ nō ꝺstituit spāle rōez pcti. q̄z nō impor tat ꝛeformitatē spāli virtuti oppositā. sed so lū ipm̄ pctm̄ qđ cōmittitur. Si aūt loq̄mur ꝛe scādalo actiuo. ⁊ si sit p accidēs sic nō ē spā/ le pctm̄. q̄z qđ ē p accidēs nō ꝺstituit spēz. tn̄ ñq̄z pōt ee pctm̄ veniale. vt qñ actū ꝺmittit veniale pcti. vel actū q̄ ꝛe se nō ē malū. sed so lū habet spēz mali cū aliqua leui inductione Qñq̄z ē mortale siue q̄z ꝺmittit actū mortal' pcti. siue q̄z ꝺtēnit salutē ꝓximi vt p ea fuā/ da ñ ꝓtermittat aliq̄s facere qđ sibi libuerit. Facit. c. cauēdū. x. q. iij. et. d. ꝟ. p grauī. i. q. i. hi q̄scūq̄z. Si ꝟo sit scandalū actiuū p se. pu ta q̄z intēdit aliū inducere ad pctm̄. et si q̄dē intēdit inducere ad pctm̄ mortale. sic ꝓccat mortal'r. Sil'r si intēdat iducere ad pctm̄ ve niale p actū pcti mortal'. Si aūt intēdit in/ ducere ad pctm̄ veniale etiā p actū pcti veni alis sic ē veniale pctm̄. Et isto mō scandalū actiuū p se ē spāle pctm̄. q̄z ex intētione finis ꝟortitur pctm̄ rōez spāl' pcti. ⁊ opponit dire/ cte correctōi fraterne. ꝓpter h̄ qđ intēdit spā le ꝓximi nocumētū. Hec oīa ex Ale. ⁊ Rich. vbi. s. ⁊ Tho. ij. ij. q. xliij. ⁊ ad illud Matt. xviij. Necesse ē vt veniāt scādala ⁊c. vez q̄ ē necesse nisi homines vitā mutent.

3 ¶Utr̄ aliq̄s teneatur dimittere aliq̄d bonū opus ne ꝓximꝰ scādalizetur. R. ꝺm Ric. vbi s. ar. i. q. ij. q̄ aut bona opa sūt necessaria ad salutē vt sunt ꝓcepta. aut sunt superogatōis vt ꝺsilioꝝ opa. aut i genere indifferēa. vt come dere carnes. bibere vinū. retinere ꝛpalia. rebi ta repetere ⁊ hmōi. Opa em̄ ꝓma nō sūt p q̄ cūq̄z scādalo omittēda. q̄z nullꝰ dz velle dā/ nationē suā p cuitāda illa ꝓximi sui. facit. c. ij. de no. ope. nū. ⁊. xij. di. illa. xi. q. iij. inter ver ba. xxij. q. iij. §. i. añ si. Hic aduerte ꝺm Jn/ no. vt recitat Pa. ꝛe renū. in. c. nisi cū. §. p q̄/ ui q̄z. q̄ i ꝓceptis iuris natural' ⁊ euāgelicis ē vez hoc. sed veritas iuris positiui ex cā ē tē/ pōrāda relaxāda. et ꝺtrariū statuendū ꝓpter scādalū. vt no. ꝛe ꝺcess. pbē. c. ꝓpoſuit. ꝺ voto c. i. Hcda etiā opa nō sunt omittēda ꝓpter scandalū ꝓximi. puemēs ex malicia. q̄z p volentibus malicioſe impedire bona opa da ret materia ⁊ occasio malignādi. Si ꝟo scā/ dalū ꝓuenit ex infirmitate ꝓximi vl' igno/ rantia. sic sunt ad tps intermittēda q̄libz. s. adhibeatur sufficiēs diligētia ad h̄ vt igno/ rās instruat. ⁊ infirmꝰ aliq̄ mō ꝺcedat: vt nō ꝛe bono ope scādalū sibi sumat. nec tal' retar datio merito ꝓiudicat. q̄z non minuit ꝛe pfe ctōe charitatis. sz magz disponit ad augmē tū. nō tn̄ oīno sūt talia ꝓtermittēda ꝓpt scā dalū ꝓximi. Tercia etiā opa. s. indifferēa. q̄ū omissio alteri nō ꝓiudicat nisi ipsi omittēti. ⁊ etiā i ꝛpalibꝫ tm̄. sic sūt omittēda ꝺ ꝓcepto q̄n ꝓbabil'r ꝓximꝰ scādalizabit ex infirmitate scādalo mortal' pcti. Gz si venial' erit ꝺ ꝺsi/ lio. Si aūt scādalizat ex malicia. vt puta q̄a oñsuz ē sibi q̄ nō dz scādalizari. ⁊ mō ꝛebito suasuz vt nō scādalizet. ⁊ tn̄ vult scādalizari q̄z sic puenit ex malicia. ⁊ tūc nullū opꝰ est ꝓ/ termittendū ꝓpter scandalū ex malicia pro/ uenies. Ale. ꝟo i. iij. pte summe. c. ꝛe ꝓceptis pcētie tenet q̄ si sim infirmꝰ ⁊ timeo casuz meū ex nō repetitōe rez meaz. portꝰ tenez vi tare scādalū meū q̄z ꝓximi. Sil'r si sū pfectꝰ ⁊ repetā ꝛebito mō licz sic ꝓpōderat bonū cōe bono spāli. sic ꝓpōderat scādalū cōitatꝭ ⁊ plu rū. s. dissipatio pacis ⁊ vtilitatis cōis ⁊ incē tiuū ꝛelinq̄ndi. q̄ oīa acciderēt si nō liceret sua repetere ꝓpter scādalū ꝓximi sui singu lare. Adūte tn̄ h̄ q̄ licet ꝺ iure ciuili nō sit cu rādū ꝺ scādalo qđ pōt ꝺtingere circa pſonā ꝛetōris iniuste rē meā. immo licet talē occa/ dere q̄n al'r nō pt recuparī. vt no. Bar. i. l. fu rē. ff. ꝛe siccariis. tn̄ ꝛe iure canōico ⁊ i ꝺscien tia. ꝺm Pa. i. c. nihil. ꝺ pscp. nō ꝺsulere bono viro ꝓ repetitōne rez tpaliū aliq̄d facere q̄ verisil'r valde seua ⁊ horribilia ꝛebrēt eueni re. facit. c. sulcepim̄. ꝛe homi. ⁊. c. ij. ꝺ no. ope. nū. ⁊. c. si ꝟo. el. i. ꝛe sen. ex. ⁊ qđ ibi no. Inno. Si tn̄ faceret nō credo mortal'r ꝓccaret q̄n

4 scandalum ꝓuenit ex malicia.
¶Sz nunq̄d q̄libet tenū sit faciēdū ne ꝓximus scādalizet. R. vt colligo ex tenᵒ cōna Ale. in. ij. q. tractatu de scādalo. aut tenū q̄ expedit ꝓximᵒ rōnabiliter petit. puta qz pauper petit vestimētuz z hmōi. z tūc si ad ꝫ teneoz de ꝑcepto casus ē clarus. si nō teneoz al's de ꝑcepto. sic debeo ei illud manifestare quō non teneoz. z quō rōnabiliter illud nō facio. et tūc sufficit. z si scādalizat sibi imputet. qz scādalū ē pharizeoꝝ q̄ scādalizabant qz discipuli nō lauabāt manᵘˢ. z tn cū dns satisfeciſſz scādaluz accipientibus dixit. Sinite illos ꝛc. Mat. xv. Si ꝛo nō rōnabil'r tale opᵘˢ omitto. sic ne ꝓximᵘˢ scandalizet de mortali teneoz illud facere. facit. c. ij. de no. ope. nun. Aut q̄d petit irrōnabiliť expetit. z sic nō teneoz. ſz sufficit satisfacere ꝑ posse ne scādalizet ex ignorātia vl' infirmitate. z si nō acceptat ita scādalū ē pharizeoꝝ. et sic ſm Aug. exponit illud. Omi petēti te tribue. s. vel q̄tū ad verbū rōnabiliter te excusando. vel q̄tū ad factū q̄n rōnabil'r teneris. z sic ptz quō dz intelligi illud. facilᵘˢ scādalū nasci ꝓmittit q̄z ꝟitas deserat. s. ꝟitas vite q̄ ꝓhibet oia ꝑcepta z ꝟsilia. ꝟitas doctrine ad ꝑdicādū. z veritas iustitie ad puniēdū. qz loq̄tur eo mō q̄. s. dixi. Et adde ꝙ ea q̄ sunt de iure positiuo ꝑcepta sunt ꝑtemporalia. q̄n q̄s scādalizat ex infirmitate vel ignorātia. nō tn simpl'r sz ad tps. vt dixi de ꝟsilibus supererogatōis. Idē dic d̄ punitōne maloꝝ. Quid de fama vtz sit defensanda ne alīq̄ scādalizent. dic vt. s. Fama. §. i.

Scientia aliq̄n hz̄ p cām. z b ꝓpe ē scire. z de hac loq̄tur phs i li. posterioꝝ. t. vi. et h. facit. l. scire. ff. de legi. z c. intelligētia. de ver. sig. aliq̄n scientia hz̄ p aliquē sensum corporeū. vt puta scio ꝙ habes caput in capite. qz video. scio ꝙ dixisti tale ꝫ bū qz audiui. scio ꝙ tale q̄d ē dulce. qz gustaui. est dulce vel molle. qz palpaui. z talis scientia req̄ritur in teste. ff. de te. l. testiū fides. z. ij q. ix. testes. Credulitas tenet medīū iter scientiā et nesciētiā. qz nec i totali ignorātia cadit credulitas nec i scientia. vt nō. ff. de iu. z fa. ig. sup Rica. et Bar. i. l. admonēdi. ff. d̄ iureiur. et q̄d no. glo. in. c. ij. de testi. li. vi.
¶Cui scientie ē insistendū. R. ꝙ clerici et ecclesiastice psone debēt insistere illi scientie q̄ est necessaria circa suū officiuz. Religiosi ꝛo q̄ sibi ē ꝑcepta vel ꝓhibita. vel de iure aut p regulā. Curā aīaꝝ habētes aut confessoꝛes circa casus ꝛscientie debēt insistere. z sic de ceteris. Clerici tn z religiosi pñt intēdere scientijs triuialibus. q̄ ideo triuiales dicunť q̄si triuiū. qz triplex ē via ad idē. s. eloquētia. q̄ sunt grāmatica. dialetica z rethorica. Et sic intellige. c. ꝓmū. et. c. qz nōnulli. de mgris. nō tn ad voluptatē. ſz vt sciāt discernere vez a falso. xxxvij di. cur g. ml'to magis i sacra scꝑtura. theologia z iure canōico. necnō in phia naturali z morali. xxxvij. di. turbat. et. c. q̄ de mēsa. z. c. si q̄d veri. z. c. relatū. in fi. In scientijs ꝛo q̄drualibus. s. arismetrica. musica. geometria z astrologia. nō credo debeāt intēdere. excepta musica. qz tales scientie licz i se ꝛtineāt ꝟitatē ſm Piero. nō tn ducunt ad pietatē. xxxvij. di. si q̄s grāmaticā. imo habēt: maxie astrologia: multū curiositatis. z aliq̄n nocie vanitatis. Leges aūt z phica pñt sil'r audire nisi sint religiosi vl' sacerdotes vl' habētes ꝑsonatus seu dignitatē seu curā aīaꝝ. vt. s. Excōicatio. vij. casu. vi. z. vij. Sūt tn inexcusabiles apd deū q̄ ꝑfatis scientijs intēdentes q̄ eis sunt nocia vl' ad eoꝝ officiū ignorāt. xxxviij. di. q̄ ea. z q̄ scientia req̄rat. dic ꝙ spāl'r a q̄cunq̄ exigit illoꝝ ꝑceptoꝝ z phibitionū cognitio q̄ ad eū ptinet. vel rōne officij aut status aut alio mō. Xpiani aūt cōiter tenent scire q̄ ptinēt ad fidē. q̄dā explicite. et q̄dā iplicite. vt. s. Fides. §. vi. Et ꝓpterea Aug. i. c. vos añ oia. de ꝛse. di. iij. dic. ꝙ patrini debēt docere q̄s tenuerūt i baptismo simbolū z orōem dnicā. Un ex dictis i. d. §. vi. ptz. ꝙ parētes q̄ nō docēt filios z filias se signare dicendo. In noie ꝑis et filij z spūsscti amē. et Credo puū. z. x. ꝑcepta legis. et pr nr. videt peccare mortal'r q̄n omittūt ex negligētia eos docere vl' doceri facer si pñt. Sil'r nō excusant a mortali q̄ nesciētes talia nō addiscūt si pñt cum sint necia ad salutē. Addūte tn ꝙ q̄s posset scire ꝑcepta. puta si interrogat adorare deos alienos cū ꝑceptū. rnderet sic. z idē d̄ aliis. vñ tali sufficit licet nesciat ordinate dicere. Et idē posset dici d̄ aliq̄ q̄ nescit credo puū. tn si interrogaret. dᵉ ē vnᵘˢ. Rnderet ꝙ sic. z ꝙ credauit oia. ihs xps ē eiᵘˢ filiᵘˢ. z sic d̄ ceteris. rnderet ꝙ sic. ꝙ sufficeret sibi. licet nesciret ꝑfatuz credo. Et ſo dicerez de pr noster ꝙ qn̄ q̄s scit ꝙ ē orandū et petēda salus z gra et remissio pctōꝝ et hmōi. licet nesciret dicere pr nr ꝙ excusaretur. licet ꝛsulendū sit omnib ꝛ vt potius tā pr noster q̄z credo addiscāt
¶Que scientie pñt doceri alie a ꝑdictis. vide z §. Magister. §. iij.

Scisma ꝓprie z stricte ē illicita diuisio p inobedientiaz ab

z

vnitate ecclesie facta. xxiiij. q. iij. inter scisma extra de scisma. ad succidendos. lib. vi. Et h̄ ē aliqñ cū hereſi. vt in grecis qui ab vnitate ecclesie ſe ſepauerūt. aliqñ ſciſma eſt ſine hereſi ſicut ſunt illi qui credūt romanā eccleſiā. nec aliā volūt ꝯſtituere. ſed eā credūt eſſe apd̄ ſe. vt ꝯtingit qñ duo vel plures ꝯtendūt de papatu. Aliqñ ſciſma accipit large. ſ. cū q̄ ꝑpium ep̄m eiciunt ſedē ep̄alē ſibi vſurpātes. z preſbros ſibi ordinātes. Sciſma tercio accipitur largiſſime. z ſic ſciſmatici ſunt oēs qui ſunt in ꝓccato mortali. qz ſunt extra charitatē. c. audi. ij. q. iij. hoc no. Inno. in. c. i. e. ti. z ſequit Pa. in Rica. eo. ti.

1 ¶Utr̄ oēs ſciſmatici ſint excōicati? R. Pa. i d. Rica. q ꝑprie ſciſmatici cū hereſi. clar̄ ē q ſic. c. excōicam⁹. de here. Sed ſine hereſi ſciſmatici ꝑprie nō ſunt excōicati vigore. c. i. e. ti. ſed vigore. c. licet. de elec. vbi dr q gerēs ſe ꝑ papa cū nō ſit cū oīb⁹ ſibi adherētib⁹ excōicatōi ſbiaceāt. z ſic ſunt excōicati ipo iure Limitat tamē Pa. ibidē in. d. Rica vel i casu vbi nō cadit probabil' error vel ignorātia Ubi aūt q̄ſtio foret dubia. z maxime ſi ꝯſtiterit i facto intricato et lōgeuo prout euenit i ſciſmate ꝓterito. tūc putarē oīs cuitare excōicatiōz z petim. l. regula. z. l. ij. ff. d iur. z fa. ig. z in. c. apl'ice. de cle. ex. mi. et in. c. vt aiar̄. de ꝯſti. li. vi. dū tn i volūtate habeāt semp ad herere vero pap̄ qñ p eccleſiā vel alio mō cōſtaret de veritate. Sciſmatici vero large nō ſunt excōicati niſi p violentiā factam ep̄o. et hmōi. al's nō. nec ſciſmatici largiſſime.

2 ¶Utrū emens rem eccleſiaſticā aut alio mō acquirens eam a ſciſmaticis ꝑprie ſit excōmunicatus? R. q ſic. vt i. c. i. eo. q̄uis al's occupās rem eccleſie nō ſit excōmunicatus. c. ꝯqueſtus. de fo. compe.

3 ¶Utr̄ tenēs bñficiū eccl'iaſticū a ſciſmatico ſibi ꝯceſſum. vel ꝯſentiēs ordinatiōi facte p eundē ſit excōicatus? R. q ſic. vt i. d. c. i. Sz h̄ intellige i ordinatione q̄ ad executōem fm glo. z Pa. in. d. c. i. qz ordo bñ ꝯferr̄ ſi forma fuer̄. ſed nō executio ſi a tali ſcienter recipiat Si vo ignorāter Inno. tenet q etiā executō ꝯferr̄. ſed Ho. tenet q verē ē q executio ꝯferr̄ q̄diu ē occultus. ſed poſtq̄ fuerit patefact⁹. requirit diſpenſatio. z iſtud eſt tutius.

4 ¶Sed q̄s diſpēſabit cū tali? R. Pa. i. c. fi. e. q in ep̄atu ſolus papa. c. qz diligētia. de elec. Multo magis ſi dignitas ſit empta. vt i. c. cū venerabili. d ꝯſue. In alijs vo ordinibus diſtigue. Aut recepit ſciēter vel ex ignorātia craſſa aut ſupina a tali ſciſmatico. et ſic ſol⁹ papa. Aut ex ignorātia ꝓbabili. z ſic ep̄s diſpēſare pōt. vt i ſili' dr i. c. i. z ij. d ordi. ab epo. q̄. re. nō tamē ab illo ep̄o qui eū ordinauit. q̄uis poſtea redierit ad vnitatē. vt no. glo. in. d. c. fi.

¶Utr̄ ꝯcer⁹ alienatōis fact⁹ i vtilitatē eccl'ie teneat? R. q ſic. vt tenet glo. d. c. i. al's nō.

Scriptura aliqñ dr apocha z apodixia. z hec fit inter ꝑtes. Aliqñ dr epla. et hec ē q mittitur ad abſentē. z cōiter dr lra miſſiua. Aliqñ dr liber rōnū. z hic eſt quē cōiter ſolēt facere exercētes talē artē. ſeu boni z curioſi p̄ceſſamilias. Aliqñ dr publica. z hec eſt q fit a publica p̄ſona. ſ. notario cuz publicis ſolēnitatib⁹ req̄ſitis. Aliqñ dr autentica. z hec ē illa q ad ſui validitatē nō req̄rit aliud. Quō aūt faciat fidē. vide voc. maxime Pa. i. c. ſcḡta. de fi. inſtru. z in. c. i. e. ti. z in. c. poſt ceſſionē. de pro ba. z ibi dr q ſcḡtura ſigillata aliq̄ ſigillo aut tētico cū ſubſcḡtōe duoz vel trū plenā fidē facit. Aduerte q vbi ius ſcḡturā exigit ſi nō extāt ꝓbabit q̄ ſtat ꝑ ſolēnitate fm Inno. in c. innotuit. d eo qui fur. oz. ſu. z ideo clericus probare habet q ſit clericus ſi ſcḡturā nō h̄z no. Pa. in. c. qm̄ ꝯ. de proba.

¶Utr̄ ſit danda fides ſcripture antiquoz? R. Pa. in. c. cū cauſaz. de proba. q ſic. et no. Bar. in. l. i. ff. ſi cer. pe. no. glo. in. c. inter dilectos. de fi. inſtru. qd̄ limita vel q̄ nō tractatur de magno damno. Idē dic de ſcḡtura in lapide. z diffuſe vide Pa. vbi. ſ. de hoc.

Scurrilitas differt a ſtultiloq̄o fm Alc. q. ij. ti. eo. qz ſcurrilitas refert ad laſciuiā affectionis. ſtultiloquiū vo ad indiſcretōez ratōis. pñt tn coincidere z inuicē cōuenire. z ſemp ē pcm̄ ꝑprie accepta et filia luxurie. Sumit tn aliqñ ꝑ vrbanitate ſermonis. z h̄ impropriē. z tunc ſi adſit finis debitus. vt ꝯſeruatio amicicie bone vel remotio triſticie vel acidie nō eſt ꝓccatū. dūmodo nō fiat ꝑ verba turpia. Si autez fiat ꝑ verba turpia vel inutilia z tm̄ riſum inordinatuz ꝓuocantia ꝓccatū eſt. et ſic ad Eph. v. Nō nominet in vobis turpitudo aut ſtultiloquiū aut ſcurrilitas q̄ ad rē nō ꝑtinet. i. nulli⁹ vtilitatis. Et magis ꝓccāt q̄ tales audiēdo ſuſtinēt. cum ſint auctores ſceleris.

Secretū qñ q̄s debet reuelare. vide Confeſſio delicti. in ꝓin. z Cōfeſſio vlt. z Familia. §. vij. z. viij.

Seditio ē tumult⁹ ad pugnā. dīc glo. ij. Lox. xij. et differt a bello ꝛ rixa. qz ista importāt mutuā impugnatōz in actu. Hz seditō ꝑt dici siue hmōi impugnatio sit i actu. siue sit ꝑpato ad talē pugnā. Itē qz bellū ꝓpe ē ꝛ hostes extraneos q̄ si multitudis ad mltitudinē. Rixa aūt ēvnius ad alterū vl' paucoꝝ ad paucos. sz seditō ꝓpe ē iter ptes multitudis vn⁹ inter se dissidentes. vt cū vna pars ciuitatis excitat ad tumultū ꝛ tra aliā. differt ā scismate. qz scisma ꝛ tra vnitatē spūalē. hec ꝓpriatpalem.

¶ Utrū seditio sit pctm mortale. R. ꝙ sic ex genere suo. vt pz. ij. Lox. xij. ꝛ nedū i eis q̄ seditōez ꝓcurāt sz etiā i seqcibꝫ taliū. ꝛ tenent de omi dāno inde secuto. Idē dico de tenētibus ptialitatē. Lōcor. Tho. ij. ij. q. xlij.

¶ Utrꝫ ꝑturbās regnū tyrānī sit seditiosus. R. ꝙ nō. qz tale regnū nō ordinat ad bonum ꝯmune sz ad bonū ꝑuatū. vt dicit ph̄us. iij. pol'. et. viij. etħ. ꝛ ideo nō habet rōem seditionis talis ꝑturbatio. immo est laudādus q̄ multitudinē liberat a tyrānica ptāte. nisi forte q̄n sic inordinate ꝑturbaret ꝙ multitudo subiecta maius detrimentū pateret ex ꝑturbatione ꝙsequēti q̄z ex tyrānica dñatōe. Idē dic de omni resistente seditiosis.

Sēsualitas inordinata q̄nq̄z ē sine oī culpa. qz etiā aliq̄n vitari nō ꝑt. ꝛ tūc ē q̄n volūtas nō ē cā illi⁹ dēordinatōis nec ꝯmittēdo nec omittēdo. nec añ cedēter. nec ꝯcomitāt. vt cū corpus calefit sine aliq̄ appħēsiōe mētis ꝛ hmōi. Q̄nq̄z ē cū pctō venali. ꝛ tūc ē q̄n talis inordinatio insurgit i sensualitate ꝑ negligētiā volūtatis. q̄nq̄z ē cū pctō mortali. q̄n. l. ē ꝯ actū ꝓhibitū. vt insurgēs ex volūtate ꝙpio delibato vel vt retēta ꝛ acceptata. sic ē i cogitatōe mozosa. ꝛ fortⁱ deliberata. hec ex Ri. in. ij. sen.

¶ Quis ē ꝓcessus tētatōis ꝛ delectatōis q̄ incipit a sensualitate. R. ꝙ iste. Naz ꝓmo delectabile offert siue ꝓcipit. scdo delectatio adūtit. tercio i id ad qđ delectatio trahit ꝙsentit ꝓmū ē sensualitas ꝑm inferioris rōnis ptes q̄ hz dīudicare iteriores mot⁹ qđ nō ē ptis sensitiue. diffinire ꝙo an delectatio sit ample randa vl' refutāda. ē supiozis ptis rōis. ꝙtigit aūt delectari ad appħēsiōez delectabil' añ aduersionē delectatōis. ꝛ hoc ē sensualitatis. ꝛ est pctm veniale vel nullū vt dixi.

Sentētia ꝓpe ꝑm Bof. ꝛ Tancre. ē iudicial' diffinitio q̄ ꝛtroūsiys finē ꝙponit pnūciatōe ꝙpetēs iudicis ꝺdēnatōz vl' absolutōz ꝙtinēs. ff. de sen. ꝛ re iu. l. i. extra. e. c. ij. Ex q̄ ptz q̄ excōicatio ꝛ int̄dictū ipzoꝑe ꝺz sn̄ia. qz excōicatō ꝑ prie nō ē sn̄ia. qz sn̄ia finē ꝙponit. vt. xi. q. iij. sūmope. ꝛ no. glo. ij. q. vi. biduū. sz nō excōicatio. sz pena ē. xi. q. iij. nēo. xxiij. q. iij. corripiāt. ꝺ sen. ex. sacro. Be. i. c. vt aiaꝝ. ꝺ ꝙsti. li. vi. ꝯcludit q̄ ꝓpe ñ ē sn̄ia. ꝛ ī statutis vbi fit mentio de sn̄ia nō veniret excōicatio. Est tn̄ sn̄ia interlocutoria cū ois vox iudicis ad cāz facies possit dici sn̄ia. facit glo. ī aut. de lit. §. si oēm. ꝛ glo. i. q. vi. diffinitiua. ꝛ tō ꝑ viā iudicialē nō ꝑt ferri die feriata.

¶ Quottuplex ē sn̄ia. R. duplex. ꝓma ꝺz ītermediatoria. scda diffinitiua. int̄locutoria sn̄ia ē iudicial' declaratio sup aliq̄ sūmarie ius tribues iter ptes. dicta a mō ꝓferēdi. qz q̄si loq̄ndo iter ptes sine aliq̄ solēnitate ferē ꝺ sen. ꝛ re iu. c. qđ ad ꝙsultatōz. ij. q. i. ī sūma. ꝛ ē semiplena sn̄ia q̄ ferē iter ꝓncipiū cāe ꝛ finē. n. sup ꝓncipali. sz sup icidētibꝫ qōnibꝫ vl' emergētibꝫ. ꝺ ap. c. significātibꝫ. de testi. significauit. el. i. ꝛ ꝺ of. dele. c. cū olim. ꝛ ꝙ n sit plena ditfinitō pz. ff. ꝺ arb. l. qlē. vñ q̄ ea tulit ꝑt revocare etiā ꝑ dēcessū. siue sit iudex ordinari⁹. ff. ꝺ sen. ꝛ re iu. l. qđ iussit. siue sit delegat⁹. ꝺ ap. c. cū cessāte. etiā si fuerit appellatū ꝑm Arch. vbi. s. ꝛ cōiter dc. i. ꝺ. c. cū cessāte. ꝛ ħ vez ni si appellatōi detulisz. vt i. c. cū appellatōibꝫ. ꝺ ap. li. vi. vl' nisi ꝑs fecisz expēsas ad ꝓsequēdū appellatōz. ff. ꝺ cō. ob cāz. l. si pecuniā. in ꝓn. si tn̄ vellet sibi ꝺ eis satisfacere possz ꝛuocare. ꝺ ap. c. iterpōsita. §. illꝺ dēniq̄ Hil'r die ꝺ arbitrio iurꝫ a q̄ ꝑt appellari. d. l. qlē. Dicit etiā glo. ī aut. ꝺ here. ꝛ fal. §. illꝺ. ī ꝓ. ꝺ cetero ꝙ qđlibet ꝓceptū factū ꝑ iudicē vl' ei⁹ nunciū ꝺr sn̄ia iterlocutoria. Diffinitiua sn̄ia ꝺz. qz ꝑ eā ꝓncipal' qō diffinit. extra ꝺ sen. et re iu. c. ij. ff. e. l. i. cui ꝑ eūdē iudicē nō ꝑt aliq̄d addi vl' minui. nec mutari. detrahi aut revocari postq̄z lata ē. d. l. qlē. nec a delegato. qz finet ē officio suo. ꝺ of. dele. ī lris. nec ab ordinario. nisi sit ꝯ ius ꝙstōnis. ꝺ sen. ꝛ re iu. c. cū inter. nisi ꝑ bñficiū restōis. extra eo. c. cū Bertold⁹. Fallit ħ i. vi. casibꝫ i quibꝫ ordinarius ꝑt. ꝓmo si nulla ē vel annullāda. ꝓpter errorē facti retractare ꝑt. xxxv. q. ix. §. i. ꝑm Jo. C. quō et q̄n. in. l. si preses. et. l. si vt ꝓponis. Itē scdo ꝑt iudex ordinari⁹ retractare ī mlta. q̄ ꝓpter iopiā ē remittēda. C. ꝺ mō mul. l. fi. i fi. ff. de of. ꝑsi. l. illicitas. §. fi. Itē tercio ī fructibꝫ ꝛ expēsis et aliꝭ accessoriis ꝙsilibꝫ ī q̄bꝫ eadē die ꝑt suppleri. nō tn̄ minui. sic intelligit. ff. de sen. ꝛ re iu. l. Paulus rñdit. Itē

Bententia

quarto si aliqs absens ꝺdēnat⁹ veiat adhuc iudice ꝓ tribunali sedēte.ff.ꝺ resti.i inte.l.diuus.ꝛ.d.c.cū bertold⁹.§.postmodū. Itē qn to rōe publice vtilitatis.ar.ff.ꝺ decre.ab oꝛ. fa.l.qꝺ semel. Itē sexto vbicūqꝫ ꝓtic periculū aie ꝛ ꝺ erroꝛe fit fides.de sen.ꝛ re iu.c. inter ceteros.de ꝺsue.c.fi.ꝺ pscp.c.qm̄ ꝑnceps.tñ ꝑt semp qñ voluerit reuocare.mutare ꝛ coꝛrigere.de resti.in inte.c.ex lr̄is.

2 ¶Utꝛ i om̄i sn̄ia sit oꝛdo iurꝭ ꝙād⁹: R. ꝙ sic ꝛ diffinitiua.si sit lata ꝺ oꝛdinē sb̄alē iudiciꝝ.vt ē citatio.inducie.litis cōtestatio.ꝛ testiū receptio nulla ē ipso iure.intelligo si pētā tur inducie.xvij.q.iij.vꝺoꝛ. Si vero ꝺ oꝛdinē q̄ nō ē de sb̄a tenet.ꝛ de h̄ i.ꝺ.c.biduū.licet locutoꝛia ꝙ bñ tenet.licet peccet ḡuiter qui tulit sine oꝛdine iuris ip̄az ꝛ aliqñ ē suspēsus vt in sn̄ia excōicatōis.i.c.i.de sen.ex.lib.vi.

3 ¶Qual' ꝺebꝫ ee sn̄ia diffinitiua: R. absoluto ria vl' ꝺdēnatoꝛia.ꝺ.§.diffinitiua.C. de sen. ꝛ interlo.om.iu.l.ij.certa.vt.ff.de sen. ꝛ re iu. l.in summa.pura.vt.ff.qñ ap.sit.l.i.§.bidu [illegible] ꝺitio ē intrinseca.puta ꝺdemno reū si actoꝛ ꝓbauerit.qꝺ tenet.vt i.ꝺ.c.biduū.et ibi glo.ꝛ bar. in.l.a diuo pio.§.i vēditione.ff.de re.iu. Secus si cōditio esset extrinseca. vt condemno te si papa venerit.ꝛ vide glo.ꝛ Bal.in.l.cuꝫ iudex.C.de sen.ꝛ interlo.om.iudi.ꝛ iusta debet esse sup omnia

4 ¶A q̄ pōt dari: R. ab eo q̄ hꝫ iurisditiōꝫ oꝛdinariā vel delegatā vel ꝓ ꝺpromissum.

5 ¶Quō ꝺꝫ dari sn̄ia diffinitiua: R. sedēdo in ꝑdibꝫ stādo.alꝫ ē nulla.c.ꝛ si sn̄ia.§.fi.e.ti.li.vi. Itē ptibꝫ p̄ntibꝫ vel ꝺtumacibus i scriptis recitare.alꝫ eā solū in scriptis dādo sine recitatōe est nulla.C.de sen.exp.reci.l.i. Silr si nō recitet i scptis.l.vl.C.ꝺ sen.exp.reci.et.ꝺ.c.si sn̄ia. Fallit in breuibꝫ ꝛ causis viliū ꝓsonaꝝ.C.de sen.exp.reci.auten.nisi. Itē in cā matrimoniali. itē qñ de partiū cōsensu ꝓcedit.no.ij.q.i.c.in primis.ꝑ Arch.et Jo. Item ipe qui dat sententiaz debet ipe legere seu recitare.nisi sit epꝰ aut alꝫ illustris.ꝺ.c. si sn̄ia.et.C.de sen.exp.reci.l.ij.et.ij.q.vi.anterioꝝ.§.ille.in fi.multa essent videda.sz qz nihil ad nos omitto breuitatis cā. Sed tu vide si placet Hosti.in sum.eo.ti.et Direct. iuris.ꝛ Spc.quō in multis casibꝫ est nulla. quō annullāda.quō exequēda.et quō trāsit in rem iudicatam.

6 ¶Utꝛ religiosi ligent sentētijs suoꝝ ꝓlatoꝝ extra locū coꝛ: R. imola i cle.dudū.ꝺ sepul. q̄ nō.ꝛ videt seq opi.Lādul. et Hosti.in.c. cū illoꝝ.de sen.ex. Lar.ꝙ in.ꝺ.cle.dudū dicit hoc dictū ꝓcedere quo ad ꝛtētiosaz iurisditōem.qz nō pōt ponere sedē quis in alieno territoꝛio.de off.oꝛ.c.cū epꝰ.li.vi. Sed resꝑctu sentētie volūtarie iurisditōis ꝛ ad qs nō ꝓcedit i forma iudicij verioꝝ ē sn̄ia alioꝝ ꝫ tenēt q̄ ligant.de offi.le.nouit.ꝛ placet mihi.ꝛ etiā quo ad ꝛtentiosam iurisditionē i monasterio suo.qz vt dicit Pa.in.c.cū cōtingat.de fo.ꝓpe. Monach⁹ vbicūq; ē semp ē de iurisditōe abbatis quē [illegible] sup caput suū imposuit.ꝛix.q.iij. statuimus.de elec.c. si religiosus.li.vi.ꝛ fictiōe iuris semp ē in claustro.vt no. Inno.et abbas in.ꝺ.c.cū illoꝝ.ꝛ Archi. in.c.vt piculosa.ne cle.vel mo.li.vi. facit qꝺ dixi.§. Excōicatio.ij.§.ꝛ.et.xi.

7 ¶Utꝛ sn̄ia duret post mortē sentētiātis: R. Pa.in.c.a nobis.el.i.de sen.ex. q̄ aut hꝫ cāz successiuā [illegible] ē ad effectū ꝓducēdū.puta in rei vicit alicui artē suā seu officiū.ꝛ tūc si ē cū cause cognitōne lata: durat. vt in.l.i.ff.de ꝓstulā.ꝛ sic intellige.l.i.§.sed vtrē.ff.de offi.ꝓfec.vr.vbi ptz q̄ ꝑfectus pōt imꝑpetuum aliquē ꝑuare officio aduocatōis licz ipe sit ꝑtalis. Si ꝙ nō ē lata cū cause cognitōe.ꝛ sic nō durat.et sic loquit.l.fi.ff.de pēnis. Si autē sn̄ia ē q̄ ad effectū ꝓductū.puta qz vinculū iniecit tpe platōnis.et sic durat etiā post mortē. Exēplū i excōicatōe vl' publicatōe bonoꝝ.qz nisi absoluat⁹ sp erit excōicat⁹. vt i.c. vnico.de ma.ꝛ obe.li.vi.facit.c.pastoꝛal'.§.i. de of.oꝛ. Quō etiā sn̄ia extēdat effectuz extra territoriū.habes.§. Pena.§.xvij.

8 ¶Utꝛ ille ꝑ q̄ data ē iniusta sn̄ia post cognitā iniusticiā teneat restituere quicqd habuit ꝛ. Pa.in.c.i.de ꝓcess.ꝓbē. q̄ si est declarari sn̄ia sic tenet.aliter nō saluabit.qz tal' sn̄ia nō aufert directū dñiuꝫ.vt nō.in.l.iulianus.ff. de ꝺi.ꝛ de.nec alteri accrescit ius.vt no. Jo. i.c.ꝙa plerīqꝫ.de imu.ec.tūc em̄ declarauit ad eū ꝓtinere.l.sic.§.sz si querit.ff.si ser.vē. c.fozus.ꝺ ver.sig. Et ꝺz declaratiua semp qñ iudex inter litigātes sentētiat ad istū vl' ad illū ꝓtinere siue dari debere. Si aūt sn̄ia est ꝓuatiua.puta cū aliqs ꝑuat bñficio eccliastico ꝛ ꝓcedit alteri tal' cui ꝓcessū fuit nō tenet restituere licz cognoscat postea iniustā sn̄iaz fuisse.qz exq̄ ñ appellauit videt renūciasse.ꝛ iō cū vacaret potuit isti ꝓcedi.vide ꝑ hoc tex. glo. insti.ꝺ of.iu.i fi.ꝛ ꝑ Ly.i.l.i.C.cōia vtri.iud. ꝛ ꝑ bar.i.l.pōponi⁹.ff.ꝺ acq.he.ꝛ ꝑ Jo.cal.i c.ꝓposuit.ꝺ ꝓcess.pbē. Qꝺ qdē limito nisi tal' fuerit i cā iniusticie. Itē secꝺo nisi sint alia bñficia ecclesiasticis.vt puta res tales alteri

ns.qz sic in foro anime teneretur.vt no. Jn/no.in.d.c.pleriqz

Sepultura ē possessio siue ter/ra vbi aliqs sepe/liend⁹ ē.ꝺz locus ꝯcau⁹ī loco eccl'iastico vl' ce/miterio factus in q̄ corpus catholici ꝯdescit vñ si talis possessio seu terra :seu qlibet alu/ud vas p sepelīdo sit p epm seu de ei⁹ aucte ad sepultrā reputatū.sic ē loc⁹ religiosus: si ue ibi sit aliqs sepultus siue nō.et vendi nō pōt.de sepultu.c.abolenda.t.xij.q.ij.questa ē t.c.postqz.et.c.pcipiendū. Hi aūt aucte epi talis terra seu locus nō ē ad sepultrā repu/tatus:licet ibi sit aliqs sepultus.nō ꝓpterea est religiosus fm canones.vt no.Jnno.i.d. c.abolēde. Facit.c.ad h.de relig.do.t qđ.s. di ri Religiosus loc⁹. Uendi tm nō pōt.vt in di ctis.c.questa t postqz.licz aliud sit fm leges qz religiosus ꝺz.ff.ꝺ relī.t sūp.fu.l.ij. Aliqñ ꝺz sepultura terra reputāda seu loc⁹ reputā/dus sepulture.t h vendi pōt.xij.q.ij.auz

¶Sepultura aliqñ accipit p officio qđ im/pendit sepeliendis.t talis sepultura vendi ñ pōt clericis qui habent beneficiū rōne cui⁹ te nētur.puta qz sacerdos parochialis t hmōi immo simoniā ꝯmitterent si venderēt.i.q.i. dictū.xij.q.ij.precipiendū.t.c.in ecclesiasti co.t ꝺ simo.cū in ecclesie.licz clerici petere nō possint.laici tamē tenētur ad laudabilē con suetudinē seruandā.t videt q nisi seruēt pec cēt mortaliter.argu.c.ad aplicam.de simo.t ita credo nisi ex aliqua rōnabili cā desistant. Alij aūt clerici qui ad tale officiuz nō tenent rōne beneficij poterūt vendere nō quidē offi cū sed labore suū.qz non tenent de suo facere hoc.arg.c.charitatē.xij.q.ij.de pscrip.cuz ex officij.t.d.c.abolendum.

¶Ubi debet esse loc⁹ sepulture:R.fm Jnno. i.d.c.abolende.q apud ecclesiā ꝯsecratā.qa cū ꝯsecrari debeat.vt i.c.sicut.xvij.q.iij.ido ad locū nō ꝯsecratū nō pōt accedere.de cōse. eccle.vel al.c.si ecclesiā.lib.vi.pōt tm etiā esse remotus propter feroꝛē

¶Quis hz ius funerādi:R.fm Jnno.i.c.i. de sepul.q nō ois eccl'ia.sed solū illa q̄ hz po pulū.vel cui ex p̄uilegio ē ꝯcessuz.t h de iure canonico. Hz de iure ciuili ꝓpetit oībz q̄bz● mest ius inferēdi mortuos.vt.ff.de mor.ife. p totū. Adūte h q pactū factū cū rectore ec/clesie circa sepultrā nō recipiēdā.valet etiā factū ab his quibz a sede aplica ꝯcedit libe/ra sepultura.c.pactū.de pac.lib.vi.

¶Utz hntes ius funerādi possint ītrare al/teri⁹ parochiā t p se accipe fun⁹ t alia ꝺ sueta facere:R.q si habēt ex p̄uilegio papę vt habe ant liberā sepultrā sic sunt miores t pdica/tores.vt ī cle.dudū.ꝺ sepul.sic pñt etiā ñ ob stāte ꝺ dictiōe epi vl' curati.t etiā nō obstāte statuto qđ excōicat ītrātes alienā parochiā vt no.Old.ꝯsi.ccxxiij.t sequitur Be.i.c. vt aiaz.de ꝯsti.lib.vi.t do.Lar.in.d.cle.dudū. Jo.de lig.ibidē.t pz i.c.cū libez.t.c.p̄sentia. de sepul. Rō qz cessa libera sepultura ꝯcessū ē iter eūdi ad capiēdū fun⁹.sic in silī dicit lex qñ ꝯcedit haust⁹ aq̄ videt ꝯcessū iter ad illd. ff.de ser.ru.p.l.ij.§.pe.t vl.t facit qđ dixi.s. libere. Hi ꝛo nō ꝯcedit libera sepultura: sed tm sepultura.sic do.an.tenet q etiā pñt. Ri. de senis tenet q nō. Sed istud Be.i.d.c.vt aiaz.dicit pcedere vbi ꝯcedit solū q possint recipe eligētes sepelīri apud eos. Hz ego te/neo q nō pñt sine licētia curati vl' epi nisi ha beāt liberā sepulturaz. qz de duabz fuit utib⁹ vna sublata remanet altera.vt dicit glo.ma gna i.c.ois vtriusqz sexus.de pe.t re.

¶Quis p̄t eligere sepultrā:R.q ois fidel'. t q̄ hz libez arbitriū t etatē legitimaz.s.q sit pubes.q̄uis sit in ptāte p̄is.tm̄ p̄t eligere si ne ꝯsensu p̄is.c.licet.ī p̄n.de sepul.li.vi. Im pubes ꝛo t q nō est ꝯpos sue mētis eligere ñ pōt.ar.c.vlti.de suc.ab īte. 5

¶Utz religiosus possit eligere sepultrā:R. q nō nisi qñ extra mōasteriū moriē ad qđ cō mode deferri nō posset.qz tunc pōt eligere se/pultrā vbi placet.c.religiosū.e.ti.li.vi. 6

¶Utz seruus sil'r possit:R.fm.d.Pe.de pe/ru.in tractatu de quarta canonica portōe ec/clesie parochialis q sic si est pubes. Si vero est impubes eliget dñs. Ita not. Jo.in.c. de vxore.eodem 7

¶Utz quis possit eligere sibi sepultrā i lo/co minus religioso q̄z sit locus vbi de iure de/beret sepelīri:R.olim fuit diuersitas. hodie clarz est q sic.p.c.cū quis.eo.li.vi. 8

¶Utz p̄ possit eligere p filio impubere cuz ipe impubes eligere nō possit:R.d.Pe.sup̄ dict⁹ vbi.s.q sic ꝯsuetudine sic disponente. vt in.d.c.licet.t idē credit Be.in.d.c.licet.ꝺ mre sicut de p̄e qñ sic habet ꝯsuetudo. Et h solū pro filio legitimo naturali.nō aut̄ pro spurio vel naturali tm̄.qz appellatōe filioz̄ nō veniūt naturales tm̄ vel spurij.l.gene/raliter.C.de insti.t substi.t in cle.i.de bap.sz p adoptiuis vel arrogatis bñ potest 9

¶Utz auus possit eligere p nepote impube re:R.idē Pe.vbi.s.q nō.qz i materia odio/sa appellatione filioz nō ꝯtinentur nepotes. 10

aliter em filij aliter nepotes appellãtur. Se cus appellatione liberorũ. vt in.l. quid si ne/ potes.ff. de testa.tute. multo mi⁹ frater .aut alius collateralis

11 ¶Utr pr̃ possit eligere p filio adulto seu pu bere. R. idẽ ibidẽ q nõ. qz. d.c. licz. solũ p im pubere ꝯcedit electionẽ sepulture.

12 ¶Utr de capitand⁹ z hmõi possint eligere se pulturã. R. qui. s. ibidẽ. q si snia ẽ data. nec appellatõe suspesa nõ põt. qz nullam vltimã voluntatẽ põt dimittere. l. eius. ff. ꝺ testa. q etiã nõ põt p aia aliq̃d reliquere. vt no. Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. de instru. edictiõe. põt tñ oia sacramenta petere z recipe. cle. i. de pe. z re. Si ꝯo sentẽtia nõ ẽ data vel ẽ appel latõe suspesa sic potest eligere.

13 ¶Utr debet quis sepeliri qñ nõ elegit sepul/ turã. R. ꝺo. Pe. prefatus vbi. s. p multos ca sus quos ego reduco ad. xi. vt totalis habea tur intelligentia circa hoc.

14 ¶Primus est de parochianis qui debent se/ peliri nõ in parochia sed in ecclesia vbi sunt maiores sui. ita dicit glo. in. c. i. eo. lib. vi. fa/ cit. c. i. de sepul. z est casus in. c. is qui. eo. ti. li. vi. z ibi. hoc tenet Archiꝺ. z Jo.

15 ¶Sed quero q̃ dicant maiores? R. idẽ Pe. vbi. s. q in isto casu intelligit pr̃ et au⁹. tex. ẽ in. c. ebron. xiij. q. ij. tũcto. c. i. de sepul. et ideo licet pauus et attauus essent alibi. nõ tñ ibi sepelietur. sed vbi pr̃ z auus. sed si pr̃ esset se/ pult⁹ i vno loco. z au⁹ z alij maiores in alio. nõ sepeliet filius cũ pre sed cuz auo z ceteris maioribꝫ. fm Jo. an. p. c. q. i pn. z. c. fraterni tatẽ. de sepul. z p. c. cũ qs. de sepul lib. vi. licz alij ꝯrariũ teneãt ppter tex. ꝯrarios. xiij. q. ij. sed primũ videtur verius

16 ¶Scõs ẽ quãdo nõ apparet vbi sint sepul/ cra maiorũ. qz tũc sepelietur in ecclesia vbi au diuit diuina z pcepit ecclesiastica sacramen ta. ꝺ. c. i. z ibi p Jnno. z est casus in. ꝺ. c. is q̃ z in. c. in nostra. eodẽ

17 ¶Tercius est quãdo quis nõ habet sepulcra maiorũ. z in vna ecclesia audiuit diuina. z in alia pcepit sacramẽta. vel est parochian⁹ du arũ ecclesiarũ. z tũc si vtraq; ecclesia habz ius funerãdi. tũc locus est puentioni. de rescp. c. duobꝫ. lib. vi. sed obuentões quarte diuidẽ tur. c. cũ quis. eo. lib. vi. z si nõ ẽ puentio: sed ꝯtendũt. diocesanus ꝯ cozdabit ptes

18 ¶Quartus ẽ qñ eccl'ia ẽ interdicta vl' cimi/ teriũ vbi de iure deberet sepeliri. z tũc si ẽ eccl'ia sepulcri maiorũ suorũ sepelieť i parochia. si ꝯo ẽ parochia sepelietur i ecclesia cathedrali. z si oẽs iste essent interdicte cũ null⁹ ibi debeat se peliri. c. vt p̃ uilegia. de p̃uil'. z. c. si eccl'ia. de p̃/ uil'. li. vi. z. c. fi. ꝺ sepul. li. vi. tũc sepelieť i mõa sterio ꝑpinq̃ori fm Archi. c. i. eo. li. vi. z Jo. an. in nouel. ibidẽ. vel vbi debebat soluere de/ cimas fm predictos.

¶Quint⁹ casus ẽ de pegrinis z aduenis q̃ se 19
pelienť in parochia vbi moriunť si nõ scitur vbi sint sepulcra maiorũ suorũ. vel si scit z nõ pñt ꝯmode deferri. Jnno. z Hosti. tenẽt i. c. i. eo. q i ecclesia cathedrali. Alij aũt q vtra/ q; ecclesia habet ius z loc⁹ ẽ puẽtõi. z istud ve rius credo. Idẽ dic de damnatis ad mortez: qñ sepeliri pmittunť qđ de pegrinis.

¶Sext⁹ casus est de filio pubere. z ꝺz sepeliri 20
apud maiores. vt i p̃mo casu. vl' si ẽ fm scõs vel terciũ casum illud serua

¶Septim⁹ casus de filijs illegitimis. si sunt 21
naturales tm̃ sepeliunť cũ pre. nisi pr̃ fuissz i dignitate. l. ex facto. §. si q̃s rogat⁹. ff. ad tre bel. z qđ nõ. i. ꝺ. l. general'r. Si aũt sunt spu rij nõ sepelienť cũ pre. qz nec filij noiandi sũt aut. ex ꝺplexu. C. ꝺ ice. z inuti. nu. nec etiaz si legitimenť a p̃ncipe nisi ad petitõz pris. z co viuẽte feciss z. facit qđ nõ. i aut. q. mo. na. ef. sui. Sepelienť g̃ tales i sepulcro mris. pbat ff. ad muni. l. i. nisi sit illustr⁹ femia. Si vero sint filij adoptiui vel arrogati. si viuente pre adopt̃ate moriunť i ei⁹ sepulcro sepelienť. sec⁹ si mortuo. qz tũc sepeliunť cũ pre naturali. fz q̃ no. plene i. c. vnico. de cog. le.

¶Octauus casus de vxore. z dic q̃ si ẽ carna 22
liter cognita. vel ad domũ viri ducta. tũc se/ pelitur in sepulcro viri. qz ia ꝺsecuta est domi ciliũ mariti p ꝺductionẽ. l. cũ quedã puella ff. de iurisdi. om. iu. vel qz effecta vna caro cũ viro. ꝺ. c. ebron. al's nõ.

¶Quid si sit cognita z tñ ppter adulteriũ se 23
parata? R. q̃ nõ sepeliet cũ viro. qz nõ ẽ amplius de domo viri nisi sit reconciliata.

¶Sed quid si mortuo viro recessit ꝺ domo 24
mariti? R. q̃ lz fuerit opi. tñ mihi placz opi. Archi. z Jo. i. c. is q̃. §. mulier. eo. li. vi. q̃ sepe liet i sepulcro viri. qz licz ad aliud domiciliuz se trãsferat. tñ retinet domiciliũ mariti. vt. l. filij. §. vidua. ff. ad muni. vl' dic q̃ loc⁹ erit p/ uẽtõi. z q̃d de illa q̃ habuit plres viros. dic q̃ vltim⁹ ꝯsideratur. qz vna caro est cũ eo.

¶Sz pone q̃ vir habeat in vna eccl'ia sepul/ 25
cra maiorũ suorũ z i alia elegit sepulturã. z se pult⁹ ẽ ibi vbi sepeliet vxor ei⁹? R. q̃ i ecclesia vbi marit⁹ actual'r ẽ sepult⁹. ꝺ. c. ebrõ. qđ in/ tellige qñ marit⁹ fuit ibi legitime sepult⁹. qz si fuisset excõicatus vel interdictus nõ sepe/ lietur ibi. Sil'r intellige si cõmode põt illuc

26 ferri.al's nō.ar.d.c.religiosi
¶Nonus casus de nouitijs religiosis q̄ si nō
erāt obligati religioni i genere debent sepeliri
i ecclesia vbi de iure ꝓuenit.nō in monasterio
vt dicit Archid.in.c.cū quis.eo.lib.secus si
erat obligatus religioni in genere. & idez dic
de illis qui nō sunt plene trāsłati.vt quia ha
27 bent sua in ꝑpuo.
¶Decim⁹ casus ē de plātis eccl'iaꝝ.nā regula
riter debēt sepeliri i eccl'ia vbi habēt platurā.
& si i duabꝫ locꝫ ē puctiōi. vel dic si moritur i
vna eaꝝ ibi erit sepeliēdus fm Archi. in.d.c.
cū quis. Alij aūt clerici debēt sepeliri i eccl'ia.
28 vbi sunt clerici seu bñficiati
¶Undecim⁹ casus ē de illo q̄ hꝫ domiciliū in
ciuitate vel villa.et trāffert se ad villā ruralē
recreatōis cā.vel vt rura colat & ibi moriat.qz
nō sepelit i ecclesia rurali.sz i sepulcro maioꝝ
suoꝝ.fm q̄ dixi in tribꝫ casibꝫ p̄mis.si ꝺmo
de ad eū pōt portari.d.c.religioso.vt no.Ar
29 chi.& Jo.in.d.c.is qui.
¶Qui sunt q̄ ꝑuantur eccl'iastica sepultura?
R.q̄.xij.dñtijs ꝑsonaꝝ interdict eccl'iasti/
ca sepultura. Primo excōicat⁹.cle.i.de sepul.
& de pena ꝺfacientiū habes.s. Excōicatō.vij
casu.xxxv.& hꝫ vez nisi absoluant. Secdo ma
nifestis vsurarijs.d.cle.i.& c.q̄q̄z.de vsu.li.
vi.habes.s.de casu.xxxv.hoc vez nisi penite
ant & faciāt cautionē. Tercio q̄ i torneamen
tis moriunt.c.i.de torneamētis. Quarto ra/
ptoribꝫ q̄ ptinaciter cū possint i vita non sa/
tiffaciūt.& i morte nō pñt.c.ij.de rap. Quin
to blasphematoribꝫ dei & scōꝝ.c.ij.ō maled.
hꝫ vez si illā pniaꝝ sibi ĩpositā ꝺtēnūt. Se
pto q̄ nō cōicāt semel i anno.nec cōfitētur.c.
ois vtriusq̄.de pe.& re.nisi signa ꝺtritōis ostē
dāt. Septimo q̄ moritur i pctō mortali no/
torie.c.cū grauia.xij.q.ij. Octauo notatim
interdictis.d.cle.i.& hꝫ sub excōicatōis pena.
Alij aūt interdicti silr ꝑuātur.vt i.d.c.casu
xxxv. Nono illi cui ē interdictus i gressus ec
clesie.c.is q̄.de sen.ex.lib.vi. Decimo illi q̄ sa
cerdotē tutorē filijs suis ĩstituit.lxxxviij.di.
neq̄ apud glo.ibi ꝺtrariū tenet. Undecimo
iudeis vel paganis.de ꝺse.di.i.c.eccl'iaz.& c.
se. Duodecimo corpib exenteratis vel diui
30 sis.vt.s. Excōicatio.v.casu.xxxij.
¶Quid si tales ō facto sepeliūtur i eccl'ia vel
cimiterio? R.q̄ si pñt discerni exhumādi sūt
al's nō.c.sacris.eo.ti.& eccl'ia vel cimiteriū re
31 cōciliādū.c.ꝺsuluisti.de ꝺse.ec.vl'al.
¶Quid ō puero extracto de vētre mris mor
tuo? R.q̄ nō ꝺz sepeliri cū mre.sz extra cimi/
teriū.secus si nō esset extractus fm Hosti.

¶Qua pena puniēdi sunt q̄ ad sepulturā re/ 32
cipiūt aliquē in casu nō ꝺcesso? R.tenent ad
restōem corpis si petatur. Itē oim q̄ occasio
ne illius receperūt.c.fraternitatē.& c. ex pte.
el.i.& c.cū literꝫ.e.ti.& alijs pēnis.vt.s.dictū
ē Excōicatio.vij.casū.xxxv.
¶Quid si sacerdos parochial' corp⁹ eiꝰ q̄ ali/ 33
bi elegit sepulturā violēter rapuerit.vl' fun⁹
anteq̄ deueniret ad manꝰ eoꝝ quibus debe/
bat spoliauit? R.fm Ho.& Jo.i.c.cū liberū.
& Jo.in.c.certificari.eo.ti.et Old.ꝺsil'.ccxx/
iij.q̄ tenetur restituere q̄cq̄d accepit et ipm
corpꝰ.& vltra hꝫ pdit quartā canonicā ad sil'i
tudinē heredis res hereditarias sbtrahētis
q̄ i eis quartā trebellianicā pdit.& ius institu
tōis debitū.qđ al's erat detractur⁹.l.paulꝰ rñ
dit.ff.ad.l.fal.& l.rescriptū.ff.de his q̄.vt in
di.qz phibere videtur inferre i sepulcꝝ q̄ sine
i locū inferre phibeat sine in itinere.l.i.§.phi
beri.ff.de mor.infe.do.Pe.in tractatu vbi.s.
tenet quo ad canonicā ptē ꝺtrariū.qz delictū
pbri non debet nocere eccl'ie.de or.cog.c.ij.
xvi.q.vi.si epm.& quod nō.in regula delictū
lib.vi.& glo.in.l.si quis in tanta.C.vñ vi.sz
ego teneo cum Hosti.& Jo.si tale quid fiat
a plato.qz plat⁹ solus bñ pōt pūdicare ec/
clesie in acquirendis.xvi.q.vi.§.fi. sic seruꝰ
dño pūdicat in acquirēdis.l.fi.C.ō acqui.
poss.secus in acquisitis.
¶Utꝫ ptextu debiti sepultura possit impedi 34
ri? R.q̄ nō.nec ptextu cuiuscūq̄ alterius ob
ligatōis.l.cū sit inustū.C.de sepul.vio.nec
debet inferri molestia infra .x. dies ab obitu.
al's ptunc ē inutile quicq̄d fit.vt i autē.sed
nec añ.C.de sepul.vio.q̄ ꝺo ad domū moriē/
tis accedit.& ipm vel alios molestat.vel reb⁹
eiꝰ insignia ponit.ipo iure cadit ab actōne.et
in tātum dē heredib⁹ iniuriati ꝺdemnatur &
publicatur tercia pꝑs bonoꝝ suoꝝ.& ē infamis
& idē in eo qui circā funus peccat.in aut.item
q̄ domū.C.de sepul.vio.
¶Utꝫ inducētes ad iurandū.vouendū vel 35
fide interposita.seu al's ad pmittendū de se/
pultura eligenda peccēt? R.q̄ clerici & religio
si cuiuscūq̄ status aut ꝺditōis existāt q̄ ad
vouendū vel iurādū.seu al's pmittendū ali
quē inducūt vt apud eoꝝ eccl'ias eligant se/
pulturā.vel ia electā vlteri⁹ nō mutēt sunt ex
cōicati excōicatōe papali a qua ꝑterq̄ i mor
tis articulo nō pñt absolui citra papā.cle.cu
pietes.de pēnis. Si ꝺo nō inducūt ad vouē
dū vel pmittendū.sed solū vt simpl'r eligāt.
siue si inducūt ad vouēdū & pmittendū. nō
tñ vt eligāt apud suas eccl'ias nō incurrunt

ista pena. nec etiaz credo peccent si mō volose nō faciunt. qđ no. d. Pe. de ancha. ⁊ Jo. mo. in. d. cle. cupientes.

36 ¶ Sed nūquid ligātur ista pena si hoc faciant indirecte? R. q̄ siue directe vel indirecte. publice vel occulte. p se vel p aliū h̄ faciunt. ligant fm Zen. ⁊ refert Lar. in. d. cle.

37 ¶ Utz sola inductio inducat hanc penā? R. q̄ nō. nisi habeat effectū. s. q̄ ille faciat ad qđ alter inducebat fm do. Lar. i. d. cle. cupiētes facit qđ no. Archi. xvij. q. i. §. si q̄. ⁊ Jo. an. i c. mulieres. de iudi. lib. vi.

38 ¶ Utz p̄fati clerici aut religiosi q̄ tale votuz vel pmissionē fecerūt fieri teneant restituere corp⁹ illi⁹ q̄ talē pmissionē fecit si apud eos ē sepultū? R. q̄ sic si petat. et oia q̄ occasione funer habuerūt. et h̄ infra tēpus qđ currit q̄ ad restōem corpis a die petitōis. sed q̄ ad restōem alioz statim currit a die receptōis fm Jo. an. i. c. i. đ sepul. li. vi. qz prefatū. c. addit ad. c. plerisq; đ pac. qđ si nō faciūt ipo transacto tēpore eozū eccl'ie ⁊ cimiteria eccl'iastico tādiu sunt interdicto supposita: donec plene restituerint p̄fata. vt i. d. c. i. Limito h̄ veruz nisi eēt ecclesia i qua de iure esset sepeliēd⁹. qz sic nō teneret restituere. nec corpus nec aliud fm veriorē opi. vt no. Be. in. d. c. i.

39 ¶ Sed nūquid illi qui tale votū fecerūt seu pmissionē poterūt alibi eligere sepulturam? R. q̄ non. sed sepelient apud eccl'ias ad q̄s d iure al's essent debitū. vt in. d. c. i.

40 ¶ Quid de illo q̄ nō suasiōe aliquoz sz motu ppio fecit votū vl' iuramētū đ sepultura electa nō mutāda? R. fm Do. q̄ sine cā mutare nō poterit. ⁊ sic intelligit. c. si ꝓ. de iureiu. i q̄ đz q̄ nemo pt venire ꝫ ppriū iuramētū. Si ꝓ noua cā post iuramentū ē orta de q̄ nō cogitauit q̄n iurauit. sic poterit sepultura mutare. et sic intelligit ⁊ limitat opi. legistarū q̄ tenēt tale pactū nō tenere seu iuramētū. C. đ legi. l. nō dubiū. in fi. xij. q. ij. c. vl. C. de pac. l. iurisgentiū. §. si paciscar

41 ¶ Utz illi q̄ habēt capellas a religiosis seu p latis ꝺcessas sibi: in q̄bz fecerūt sepulcz p se ⁊ suis de domo possint eis inuitis ipsis p uari. seu alij i ipsis sepulcris ꝺtra eoz voluntatē poni? R. do. Pe. vbi. s. q̄ nō. qz talis capella ad sepulcrū reputatur tanq̄z hospitiū. xiij. q. ij. ebron. sed de iure ē q̄ in fundo i q̄ qs habet vsuz nō potest dns inhabitare inuito usuario. ff. de vsu et habita. lega. l. si heres. §. fi. et. l. se. Et vide quod no. Azo in summa. insti. de vsu ⁊ habita. §. si ꝓ vsus. ⁊. §. illd no tanter. si tamen essent extincti ⁊ eozum dns p mortez. ⁊ bñ possent alijs concedi. qz mortuo usuario ille usus redit ad ppietariū libere. l. pe. C. de usufruc.

¶ Utrū possit fieri pactio sup electōne sepulture? R. fm Hosti. quicqd tempale datur vel pmittitur vt talis electio fiat: simonia est. i. q. i. q̄z pio. de pac. c. fi. 42

¶ Quid de his qui habēt sepulturas in quibus nō ponitur nisi confrater vel canonicus R. q̄ si faciunt pactū aut est taxa p quāto extraneus debeat ibi sepeliri q̄ simonia est. de simo. c. audiuim⁹. ⁊. c. sicut. qz nec p terra nec p officio aliquid recipi debet. 43

¶ Quid de illo q̄ mādat corp⁹ suū nō debere sepeliri? R. q̄ nō dz impleri. ff. đ ꝺdi. insti. l. q̄ dā. ⁊ nō. xxi. di. §. nūc aūt. in glo. 44

¶ Cui⁹ expensis fiet sepultura? R. q̄ si ē vxor q̄ habet dotē ⁊ alia bona. si hec oīa remanent apud maritū ipe tenetur facere expensas ōes. Si ꝓ solū dos apud eum maneret ⁊ alia bona ad alios iret. sic quilibet p rata sua puta si dos sunt centū. ⁊ alia bona. cc. tenebitur pro tercia pte. et alij ad quos dicta bona veniūt p alijs duabz. Si ꝓ dotē etiā restituit. sic tenent heredes vxoris. l. celsus. et. l. se. ff. de reli. ⁊ sum. fu. Si ꝓ nō habet nec dotē nec alia bona. sic tenet vir facere eas. l. i. et l. si q̄s. ff. de re. et sum. fu. Si aūt sunt alij ab vxore. sic tenet heres aut pater respectu filij. aut dns respectu serui. d. l. si quis 45

¶ Utrū valeat statutum factū a laicis q̄ nō valeat nisi tm̄ expendi in sepultura? R. q̄ nō fm Ludo. de ro. quia licet nō sit factum sup spiritualibus. est tamen sup connexis eisdez arg. l. q̄ si nolit. in fi. ff. de edi. edic. in. c. cū laicis. de re. ec. nō alie. Quod limita vt. §. Jmmunitas. §. xlvij. 46

Seruitus

ē multiplex. Prima est seruitus dei. Secūda ē seruit⁹ peccati. de quibz. §. pceptū. §. v Tercia seruitus ē qua hō seruit homi. et sic diffinit. Seruit⁹ ē institutio iurisgētiū qua q̄s dñio alieno ꝫ naturā subijcit. insti. de iure pso. §. seruit⁹. di. i. c. iurisgentiū. xij. q. ij. c. cū redēptoz. Est alia seruitus largo mō dicta q̄ est illa de ascripticijs que debetur a psona rei. Est alia seruitus realis q̄ est illa q̄ debet a rei. sicut ē fuit⁹ vrbana ⁊ rusticana. qz nō debet psone sed pdio. vt i. l. si vnus ex socijs. ff. de fui. ru. pdi. Un̄ nō q̄ vrbana pdia dicunt oīa edificia cā habitādi facta et stabuli ill' ꝺtigui. siue sint in ciuitate vel villa vbicūq; ff. de ver. sig. l. vrbana pdia. ff. cōia tam. vr. q̄

rusti. p. l. i. Rustica ꝙo p̄dia dicunt oīa p/dia sine domo ad habitandū. licet habeāt te ctū ꝓ fructib⁹ colligendis. vel stabulū ꝓ equis vel iumentis sepatū ab omni edificio habitationis. vt. l. hoc iure. ff. qui. mo. pi. vl hypo. tacite contra. et ꝑm hoc seruitus dicit vrbana vel rustica. de quibus habes in. c. ec/clesia. de consti. Est alia q̄ dicit mixta. q̄ ideo mixta dicit. qz nō est mere psonalis que ꝛdet tur a psona psone. nec est mere realis q̄ ꝛdea tur a re rei. sed est mixta eo ꝙ ꝛdeit a re psone. q̄ etiam psonalis appellatur. vt. l. i. ff. de seruit. qz cū psona semp finit. vt. l. iij. §. fi. ff. q̄. mo. vsusfruc. amit. q̄ etiā realis ōr. qz tāḡ ius re ale vendicat. vt. l. vti fruī. §. vtrum aūt. ff. si vsusfruc. pe. vt no. Ly. i rubrica. C. de usufru. Spēs huius sunt tres. s. usus. habitatio et vsusfructus. ⁊ de istis nō loquor hic. sed solū de ista tercia qua psona ē serua psone. de qua loquor in infrascriptis.

¶Quō efficit q̄s seru⁹? R. ꝙ quadrupl'r Primo ex natiuitate. vt cū q̄s nascitur de serua. Hodie tñ de ꝯsuetudine nō seruat. ⁊ vide. s. Filius. §. pe. De iure etiā nō esset seru⁹ si i aliquo tēpore quo mater eū habuit i ventre fuisset libera vel in ptu. vt insti. de ingenuis. § sufficit. No. Ber. Jnno. ⁊ Hosti. in. c. fi. de ser. nō ordi. Secꝺo efficitur seru⁹ ex bello. de quo dic vt. s. Bellū. in prin. Tercio ex delicto. vt cū libertus rōne ingratitudinis reduc it in seruitutē. l. si manumissus. C. de liber. ⁊ eo. libe. vel cū alio mō a lege ꝓ pcm̄ impo/nit. vt a raptore puelle. xxvi. q. i. de raptori/bus. vel in referentib⁹ ꝓhibita saracenis. q̄ efficiunt serui capientiū. vt patet p extraua/gātes multoꝝ pontificuꝫ. Quarto ex ꝓpria volūtate. sicut cū maior. xx. annis cū intention pticipādi de p̄cio. quod quidē i veritate pticipat sciens se esse liberꝫ: cōsentit alicui venditori qui sil'r scit eum liberū esse vt ipm vendat. Naz istis concurrentib⁹ efficit ser/uus. vt nō. in. l. i. ff. qui. ad liber. pcla. nō licet. l. liberis. ff. de libe. cā. Si aliquid predi/ctoꝝ deficiat nō valet. ⁊ si nihil deficiat ꝺ p dictis. nō tenetur dñs qui eū emit recipe p/ciū si nō vult. ⁊ si manumittat erit libert⁹ nō ingenuus. l. liber hō. ff. ꝺ sta. ho. ⁊ ꝺ p̄dictis habes insti. de iure psonaꝝ. Fallit hꝫ in filio● quē pater necessitate famis vrḡēte pōt vendere. nō tñ mater. ⁊ talis filius vendit⁹ ingenuitatē recipit q̄ncunq; preciū emptori restituet ipe. vel alius quicunq; p eo. vt i. l. i. ⁊ ij. in tex. ⁊ in glo. C. de patri. qui fi. distra. Addo. v. modū ex quo quis efficit seru⁹. de quo habes. s. Colonus. s. de illis qui fingunt se inualidos vt mendicent.

¶Quō serui efficiunt liberi? R. ꝙ mltis modis. s. quincēdo i iudicio reum necis dñi sui. Jtē accusando falsariū monete. Jtē raptorē ꝛginis dissilatōe ꝑteritū. Jtē desertorē milicie. de quibus habes in. l. i. C. ꝙ qui. ca. serui ꝓ ꝑmio liber. ac. Et fortius in ꝛscientia credo ꝙ possit fugere ancilla q̄n dñs cogit eam ad pctm̄ fornicatōis. ⁊ sic staret vt libera. Facit auctas Pauli. i. ad Lozꝝ. vi. Fugite fornicationē. facit regula quod nō est. de re. iur. ⁊ ꝓ uilegiū meret amittere qui cōcessa abutit ꝓ testate. De iure etiā pōt implorare officiū epi vt ꝯpellat dñm eā manumittere. ⁊ pōt ꝯpel li. l. si lenones. C. de epi. audi. Multi sunt alij casus quos omitto. qz nō sunt in vsu. efficiunt etiam ex manumissione. de q̄ vide. s. Manumissio. Jtē ex expositōe serui lāguidi. vel denegatōe alimentoꝝ facta a dño. vide. s. Expositus. Jtē ex emptione facta a iudeo de seruo xp̄iano. vide. s. Judeus.

¶Utꝝ seruus possit ordinari? R. ꝙ non nisi 3
plene libertati sit restitutus. de q̄ habes plene. liij. di. p totum.

¶Quid si seru⁹ ordinet? R. ꝙ si ordinat dño 4
sciēte ⁊ nō ꝯdicēte: eoipo efficit ingenu⁹ ⁊ liber ad q̄scūq; ordines sit ꝓmotus. liij. di. c. si seru⁹ sciēte. Si ꝙo dño ignorāte ⁊ p̄tatore ⁊ ordinatore. sic si fuit ꝓmot⁹ ad minores redigit i p̄stinā seruitutē. liij. dist. nulli. Si ꝙo fuit ꝓmotus ad sacros ordines. s. ꝺ diaconatū ⁊ diaconatū ꝺabit vicariū vel p̄cuꝝ ⁊ remanebit liber. liij. di. ex antiq̄s. q̄ si nō hꝫ vel nō pōt. ꝺz deponi ⁊ restitui dño. vide glo. i. c. ij. de ser. nō oꝝ. Si ꝙo ad sacerdotiū. sic seruiet i his q̄ ordinē suū decēt. aliter nō. et ꝺ vez si dñs repetet eū infra annū a die sciētie ꝑm Jo. q̄uis alij dicāt a die ordinationis. qz post annū nō pōt repetere. liij. dist. si seru⁹. Jdē tenet Ray. de originarijs ascripticijs ⁊ colonis ꝓprie dictis ꝙ nō p̄nt ꝓmoueri. ⁊ ꝓmoti restituunt. vt. s. de seruis.

¶Utꝝ tal' depositus gaudeat ꝓ uilegio cle/ricali? R. ꝙ nō. nisi tm̄ ꝙ verberari nō pōt. vt no. glo. in. c. ij. liij. di. al's verberās ipm̄ ecc̄t excōmunicatus ꝑm Jnno. 5

¶Sed nūquid teneꝫ ꝯtinere talis? R. ꝙ sic. 6
vt no. Jo. liij. di. c. nulli.

¶Utꝝ seruus possit ꝯtrahere matrimoniū 7
alius a ꝺictis ordinatis. vide. s. Mrimoniū. iij. impedimento. iij. §. iij.

¶Utꝝ tpe psecutōis liceat xp̄ianis se subiḡ/ 8
cere ꝓtuti ifideliū cū pacto ꝙ rit⁹ xp̄ianoꝝ

nō dimittent⁹ R. Inno. de renun. c. nisi cum pridem. q⁹ sic.

9 ¶Qui sine cā seruū occiderit nō min⁹ punie/tur q̄z qui alienū seruū occiderit. l. i. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris.

¶Sigillū q̄s pt hīe R. vt no. i. c. dilecta. de excess. pla. ⁊ dic vt. s. de insignijs assumendis. ⁊ fm eā dic. s. Insignia

Simonia i. q̄d est R. q⁹ ē spūaliū vel spūalibus annexoz. aut a spūalib⁹ pendētiū vel cōsequētiū. vl ad spūalia añcedēter ordinātiū p cedēte pacto pmissiōis. omissiōis. q̄ditiōis. modi. seruitu. pcū. vel cuiuslibet tpalitatis receptio siue donatio. Hāc descp̄tōem elicio ex dictis doctoz q̄ clarius. j. patebit.

1 ¶Quero quid in pdicta descp̄tiōe intelligat noīe spūaliuz. R. vt colligo ex Pa. in. c. consulere. de simo. ⁊ alijs doc. maxime Ri. in. iij. dist. xxv. arti. iij. q. ij. et Astē. li. vi. ti. lv. Spirituale dicit dupliciter in ppōsito. Primo p ordinationē ad spūmsanctū. Secdo p ordinatiōz ad spūm humanū. Spūale pmo mō dictū tripliciter accipit. s. pmo p essentiā. vt gra et vtutes gratuite. ⁊ istud spirituale nec de iure nec de facto pōt vēdi. q⁹ nō cadit i quētōez. ⁊ de his hēs. i. q. i. c. i. ⁊ ibi glo. Secdo accipit p causalitatē ⁊ dispositiōz. vt sunt sacramēta q̄ sunt qdammodo cā gre ⁊ vtutū. q⁹ p ea cōsequimur gras ⁊ vtutes. ⁊ ista cū sint corpalia cadūt i pactū. sz nō sine simonia. vt in. c. nō satis. ⁊. c. cū i ecclesie. eo. Tercio accipitur spūale pmo mō dictū p effectū. vt sunt ea q̄ ꝯueniunt alicui ex aliq̄ dono vel officio spūali. vt pphetare. miracula facere. diuinū officiū celebrare. ⁊ talia spūalia nō pnt vendi. redimi vel resignari p pecunia. c. querelā. eo. i. q. i. nullus eps. el. ij. nisi fm q⁹. j. dicā. Spirituale vo secdo mō dictū p ordinatōz ad spm humanū dr dupliciter. Primo p essentiaz. vt sunt sciētie dēs q̄ p inuestigationē humanā ⁊ doctrinā acquirunt. ⁊ hec nec de iure nec de facto vendi pnt. vt patet Prouerb. xvij. Quid iquit pdest stulto habere diuitias cū nō possit emere sapientiā. Secdo dr spirituale p causam. vt doctrina predictarum scientiaz q̄ de iure ⁊ facto vendi pōt aliq̄n. aliquā do vo nō sine simonia. vt patebit. j.

2 ¶Quid dr annexū spūali pmo mō dictuz. s. p comparōem ad spm̄sanctū. R. q⁹ omne illud in quo spūale ministrat. vt vasa sacra. ecclesia. cimiteriū. ⁊ reliquie sanctoz. vestis sacerdotalis vt sacra ē. ⁊ hmōi.

¶Quid dr pēdere vel ꝯsequi a spūali primo mō. R. q⁹ omne illud qđ ex spūali pendet siue ꝯsequitur. vt hīe ecclesiā vel dignitatē ecclesiasticā. canoniā vel pbendā. siue aliud bñficiū ecclesiasticū. vel ius pcipiēdi decimas. primitias vel oblatiōnes. ⁊ q̄cq̄d ꝯpetit clericis rōne ordinis. vt pulsare campanas. claudere ostia ecclesie. ⁊ silia. q⁹ hec omnia ordini clericali sunt annexa. q⁹ solis clericis ꝯueniunt ⁊ istud annexū vel dependēs nō pōt vendi. c. ad aures. c. ad nostrā. c. ti. aliter ꝯmittitur simonia. ⁊ ppterea pcuratores rez ecclīasticarū. vt ppositus. iconom⁹ et vicedns q̄ ē qui p est rebz epi. ⁊ silr defensores. vt aduocat⁹ vniuersitatis ecclesie. sin dicus. s. q̄ pest causis ecclesie. ⁊ gastaldus siue maioz dns q̄. s. hz curā rez exterioz epi et iudex epi. et silr subiecti regule. vt archidiaconus. archipsbz. canonicus. monachus. ⁊ q̄libet ecclīastico mācipatus officio. tales si p pecuniā ordināt simoniaci iudicāt fm Ugo. ⁊ Archi. i. q. vj. saluator. Sed Ray. limitat vez q̄n talis admīstratio habet annexū aliq̄d spūalitatis.

¶Quid dr ad spūale pmo mō acceptū añcedēter ordiari. R. q⁹ iuspronat⁹ qđ ē ptās pñtādi ad officiū eccl'asticū. qđ q̄dē silr vēdi nō pt sine simonia. vt i. c. i. ō iurepa. sz trāsit cuz vniuersitate tpali. vt i. c. ex lris. de iurepa.

¶Quid dr annexū spūali secdo mō acceptū. scz p ordinationē ad spūm humanū. vel dependēs. R. q⁹ sunt schole. libri ⁊ hmōi. ⁊ talia vēdi pnt de iure. nisi ecclesia locū scholarū assignasset doctori.

¶Utez sola volūtas vendēdi vl emēdi spūalia faciat aliquē simoniacū. R. Tan. ⁊ Ber. c. vl. eo. ti. tenet q⁹ nō. ⁊ p eis facit. c. tua nos i fi. ⁊. d. c. fi. eo. ti. et. c. vt nrm. vt ec. bene. sed ego distinguo cū Host. q⁹ quo ad deū et peccatū mortale sola volūtate ꝯmittitur. vñ cū quis dicit missam. audit ꝯfessiones. exhibet sacra ⁊ hmōi pncipal'r hac intētōe vt ppter id recipiat pecuniam vel aliud tpale. peccat mortaliter ⁊ simoniac⁹ ē q̄ ad deuz. silr q̄ hac intētione dat. secus si darer p sustentatione mistri pncipal'r. vel ob reuerētiā sacri. vel ad seruandū laudabilē consuetudinē. q⁹ sic licz. q. ij. sicut ep̄m. facit. c. qui p pecuniaz. i. q. i. sed quo ad ecclesiā non. vt in. c. tua nos. eo. ⁊ ideo sola penitētia sine alia restitutiōe delet. vt i. c. fi. eo. Qđ q̄dē limitat Host. ibidē verum i casu quo simonia est solū ō iure positiuo. immo tenet q⁹ nec etiā peccat. sed vbi simonia est ō iure diuino. sic tenet q⁹ talis ita

debet induci ad restituendū q̄cq̄d accepit.sicut ꝛ vsurarius mētalis.ꝛ placet Pa.i.d.c. fi.sz h̄ nō teneo q̄ ad pctm̄.qz sine dubio pec cat mortaliter si hz voluntatē deliberatā ad dandū spūalia p tpalibꝫ. Est bn̄ verū q̄ nisi sequat effectus.s.datio spūalis p tpali nunqz erit simoniacꝰ.vt nō.in.c.nemo.eo. Quo aūt ad restōem dic vt.j. Símonía.vij.í pn. quo ad alias pnas impositas a iure ꝯ simoniacos firmiter tene q̄ requirit pactio. Jdo í diffinitōe dixi p̄cedente pacto.

¶Sed q̄d si neqz mīstrans spūale.neqz accipies aliq̄d dat vl̄ accipit vl̄ paciscit ꝺ dādo vel accipiēdo.sed ipsis ignorantibꝫ amicus accipiētis spūale dat aliq̄d cū pacto cōsiliario mīstrātis vt ad mīstrāduz inducat: R.q̄ licet dans spūale ꝛ recipiens nō sint simoniaci exq̄ nō scīūt aliq̄d.tñ tā amicus p̄dictus qz ꝺsiliarius simoniaci sunt.i.q.i.statuimus.et.c.si qui a simoniacis.

Símonía íj. In quibꝫ casibꝫ pactio p̄missiōis.omissionis.conditiōis.modi.seruitij.p̄cūꝫ hmōi tpaliū p re spūali vl̄ āexo seu dependēti a spūali nō inducit simoniā: R.q.xvij.casibꝫ.

¶Primo qñ possessio dat cū pacto vt in ea cōstruat ecclesia.vt in.c.olim causaz.ꝺ restit. spol.vñ etiā potest dari licētia ꝺstruēdi ipaz ecclesiā sub certo pacto.vt in.c.quāto.de cēsi. ꝛ i.c.ex insinuatōe.eo qz talia pacta reputāt̄ spūalia.sicut ꝛ i.c.significasti.de p̄bē.vbi dat pbēda cū pacto q̄ q̄tidie celebret in tali eccl̄ia.ꝛ q̄ nō possit eā dimittere. ꝛ licet.qz i traditōne rei sue q̄libet pōt qꝺ sibi placuerit apponere pactū.c.vez.de ꝺi.appo.

¶Utrū laicus dando rem tempalez ecclesie possit apponere ꝺditionē spūalem.puta q̄ fiat annuersariū.vel dicant tot misse.vide.j. Simonia.iij.§.xi.

¶Utz offerēs bona sua ecclesie vt efficiat canonicꝰ ꝛ ex ill̄ bonis postmodū instituat sibi p̄benda sit simoniacus: R.q̄ sic.tex.c̄ i.c.tuanos.eo.secus si pure ꝛ liberaliter donasset.et post humiliter peteret admitti in canonicū. ꝛ retinere p̄dicta in p̄rebendaz.ꝛ clerici pure cōsentirēt.qz tunc liceret.

¶Quid de eo q̄ ꝺstituit ꝺ bonis suis p̄bēdā i aliq̄ eccl̄ia sibi retinēdo ptātē ꝺferēdi eā alicui alteri: R.q̄ pōt sine simonia retinere sibi iusꝑpatronatꝰ.vel i ꝑpetuū vel ad tps.sed nō valet nisi fiat de ꝺsensu epi ꝛ fratꝝ eiꝰ si q̄ sūt ibi in ꝺstitutione eius.

¶Pone q̄ statuto cauet̄ q̄ nouiter receptꝰ in canonicū vel monachū teneat̄ soluere certū q̄d. Queritꝝ vtꝝ sit simonia post receptionē illud soluere: R. Pa.in.c.dilectus.el.ij.eo.q̄ sic.exq̄ p̄cessit taxatio.qz talis solutio videt facta ẏtute illiꝰ taxatōis.ꝛ nō libere. facit tex. p̄fati.c.dilectꝰ.ꝛ.c.ex multis.i.q.iij.et.c. veniēs.e.ti.qd̄ limitāt verū aliq̄ qñ tale solutū cedit in vtilitatē p̄uatā.aut canonicoz̄.secus si solueret̄ p fabrica ecclesie. vel aliꝭ ad diuinū cultū ptinētibꝫ fm Jo.ar.de ꝺsti.c. cū oēs.ꝛ.c.ex pte. Nā laudabilis cōsuetudo debet seruari.c.ad aplicā.eo.et.c.significatū de p̄bē.nō tñ debet retineri p̄bēda loco pignoris.arg.ꝺ.c.significatū.vel etiaz pōt retineri si ꝺsuetudo sit q̄ nō assignetur p̄bēda q̄uscz tale q̄d soluerit. In hoc em̄ casu fit ꝑmutatō spūalis ad spūale.quod licet.de re.pmu.c.ad questiones. Pa.tñ in.c.iacobꝫ.eo.tenet.q̄ si statutū imponit tale onus recipiēdo vl̄ recepto de nouo vt teneat̄ soluere certū quid etiā ecclesie vel ad cultū dei q̄ nō valet sine simonia.ꝛ facit.ꝺ.c.ex multis. cū aliꝭ. Si vero statutū imponit onus p̄bende sic valet in fauorē cultus diuini.arg.c.significatū.ꝺ p̄bē. ꝛ.c.vnico.vt ec.bñ.et ar.in.c.si ꝑpter tua de bita.de rescrip.lib.vi.ꝛ hec magis placet.sz nec p̄mā opi.ꝺdemno.

¶Hoc̄ ē cuz aliq̄d ꝑ opibꝫ spūalibꝫ alicui p̄bz dat̄ q̄ ad ea al's n̄ teneāt.xij.q.ij.charitatē. Aduerte tñ q̄ in h̄ fuerūt opi.vt refert Pa.i.c.significatū.ꝺ p̄bē.magz ista opi.placet Pa.ꝛ glo.i.ꝺ.c.significatū.ꝛ Ri.i.iij.di. xxv.ar.iij.q.i.ꝛ Jo.ꝛ Hos.et Jnno.i.c.qm̄. ne p̄.vi.su.q̄ tenet q̄ licite pōt aliq̄d recipe sacerdos p missis celebrādis et aliꝭ spūalibꝫ admīstrādis.dūmō nō intēdat vēdere spūale.seu recipe ꝑcuniā ꝑ spūalibꝫ.sz potius ꝑ seruitio ꝛ recōpēsatōe laboꝝ damnoꝝ q̄ sustinet trahēdo ibi moꝛā ꝛ sua sustētatōe. Et q̄ ad ea exhibēda nō sit ex officio obligatꝰ.qz si intēderet recipe ꝑ spūali esset simonia.c. iudices.i.q.i. Sil'r ēt simonia si sacerdos parochial' a suis ꝰditis h̄ exigeret.qz ad h̄ teneāt qui nec etiā ꝑ sumptu aliq̄d pōt accipere ab eis sine simonia ꝑ q̄cūqz spūali.c.vendētes.i.q.iij.ab aliꝭ aūt bn̄ pōt. Ueruz est q̄ Hos.ꝛ Ray.dicūt q̄ si talis sacerdos q̄ etiā nō obligat̄ ex officio habet sumptꝰ necessarios aluūde q̄ debet gratis cātare.q̄ si facit ꝑ pecunia.aut erit simonia aut auaricia.sz cū simonia nō possit esse cū nō intendat vendere spūale.ꝛ nemo teneat̄ suis stipēdijs militare c.cū sit.eo.ergo ibi videt turpe lucꝝ.vt patz in.ꝺ.c.iudices.ꝛ arg.xij.q.i. Illi qui.vel ad

minꝰ hꝫ ſpē mali. Tu ẋo tene q tria occurre/re debent vt liceat. primū q nō capiat niſi ꝓ ſumptu vel labore. Scōm q nō ſit ex offi/cio obligatus miſtrare. Terciū q nō habeat aliunde ſumptus neceſſarios.

7 ¶Sed ſi ſacerdos parochial' nō habet ſumptus neceſſarios. nūquid poterit ſine ſimo/nia exigere aliq̄d ꝓ ſpūalibꝫ? R. ſm Pa. i. c. dilectus. el. i. eo. q ſi pōt aliūde ſibi honeſte victū querere. puta ſcribēdo ⁊ hmōi. ſic non pōt exigere. ſz laborare ꝺꝫ manibꝫ. xci. diſt. c. clericꝰ. Si ẋo nō pōt tūc eps ꝺꝫ ſibi ꝓuide/re. vel ppl's pōt ꝓuidere ad pstādū ſibi neceſſa/ria ꝓ victu. ⁊ facit glo. bona i. c. ois xp̄ian⁹. ꝺ ꝺiſe. di. i. q̄ dicit q pōt ſubtrahere ſacramē/ta populo niſi oblatōem faciat. ⁊ ſm hāc di. intellige glo. ⁊ tex. in. c. p̄cipimus. xxi. q. ij. et ſm p̄dicta limita. qꝫ vnū ſine reliquo nō ꝓ/cedit. i. q. iij. ſi quis obiecerit

8 ¶Terciꝰ ē qñ datur aliq̄d ꝓ vita eterna vl' ꝓ remiſſione ſuoꝝ pctōrum. ſm illud Dañ. iiij. Pctā tua elymis redime. de teſta. c. fi. xiij q. ij. anime. lxxxij. di. pſbr. in glo. Rō qꝫ p̄dicta ꝓponunt nobis venalia a ꝺo ꝓ moneta dilectōis ⁊ opibus charitatis. qꝫ elemoſina nō eſt preciū vite eterne niſi ingꝝtū impatur a charitate. nō ſic alia ſpūalia. que ꝓferūtur p miniſtros eccleſie

9 ¶Utꝝ facies votū ꝺo vt obtineat q̄d tpale ſit ſimoniacus. vide. ſ. Uotū. i. §. ix.

10 ¶Quartus ē qñ datur aliq̄d ꝓ redimenda vexatōe que ſibi fit in re ſpūali. c. dilectus. el i. eo. qꝺ limito vꝝ qñ certus ē de iniuſticia q̄ ſibi fit. ſecus eſſet in dubio. qꝫ nō liceret. vñ ſi eps me iniuſte excōmunicet poſſuꝫ ſibi da re pecuniā vt ſententiā reuocet. tūc abſoluat ſm glo. in. c. ad aures. eo. Innoc. ibidē tenet ꝺ̄trariū. ſ. q nō poſſit ſine ſimonia. Sꝫ Jo. an. ibidez. ⁊ ſeq̄tur Pa. dicit. q ſi tali iminet aliquod graue p̄iudiciū ex dilata abſolutōe pura qꝫ ꝺebebat eligere vel eligi. vel currit ſi bi p̄ſcriptio ⁊ hmōi. ſic vera eſt opi. glo. quia tunc redimit vexationē ſuam. ꝺ. c. dilectus. Si nō ſubeſt ſibi aliquod p̄iudiciū ex dilati one abſolutionis. tunc eſt vera opi. Inno. ⁊ ideo habeat recurſum ad ſuperiorē. ar. c. nul/lus. de iurepatro. Idem dic de ſuſpenſione vel interdicto.

11 ¶Utꝝ poſſit aliq̄d dari ꝺicēti mihi ꝺ iure vel ꝺ facto ne ſeq̄r aliqꝺ ſpūale? R. Pa. in. c. Matthęus. eo. q nō licet ꝓ iure q̄rēdo ſine ſimonia. ar. c. ſignificaſti. de elec. Nec etiaz ꝓ poſſeſſione habēda poſt ius queſitū ſm Jn/no. in. c. ad aures. de ſimo. ⁊ glo. xvi. q. vij. de cimas. ſed ꝓ iure queſito ſic. vt in. ꝺ. c. dile/ctus. vbi Pa. etiā addit limitādo p̄dicta. q ſi ꝓpter potentiā aduerſarij nō poſſz apꝺ ſuperiorem de facili ꝓſequi poſſeſſionē. tūc vt euitet magnū icōmodū poſſet aliq̄d ꝺare ſi/ne ſimonia. ſicut dictū ē de abſolutōe ab excō/municatione. Si ẋo iniuſte poſſidet nō pōt aliq̄d ꝺare ſine ſimonia vt nō vexetur. Sil'r ne epūs eum iuſte ꝛeponat. vel ne accuſet iu/ſte. vel illi qui p̄tēdit ius in bñficio. qꝫ tūc nō eſſet redimere vexationē. vt nō .in. c. ne/mo. eo. ti. Nic aduerte q reddens ſpūale qꝺ vſurpat ſolum ex pecunia. licz ꝺans poſſit ſi ne ſimonia redimere. tñ ille a quo redimit ē ſimoniacus ſm Hoſti.

12 ¶Utrū poſſit ſine ſimonia aliq̄d dari p̄ſbro ꝓ baptiſmo qui nō vult aliter baptizare? R. Pa. in. c. cū in eccl'ie. eo. ti. q in adulto nō. qꝫ ꝓpter ↄtritionē pōt ſaluari. ar. c. ꝺebitū. ⁊ qꝺ ibi nō. ꝺe baptiſmo. ⁊ i. c. ij. ꝺ p̄by. nō bap. Sꝫ ꝓ infante ſunt opiniōes. Alliq vt Tho. ij. ij. ⁊ Pe. ꝺ tharē. ⁊ Pe. ꝺ pal'. i. iij. ⁊ glo. in c. baptizandis. i. q. i. dicunt q nō licz. qꝫ nō ſunt faciēda mala vt veniāt bona. xliij. di. c. quod ait Loth. ⁊ ibi glo. ⁊ xlvij. di. ſicut. ſed Pa. vbi. ſ. ⁊ Ri. ⁊ Landul. i. iij. diſt. xxv. re/putāt vez in adulto. qꝫ bona volūtas ei ſuf/ficit in tali caſu. Sed qñ quis habet puez ⁊ nō repitur alius qui poſſit baptizare vel ſci/at. vt puta qꝫ eſt mutus. vel nō habet man⁹ ille qui querit q baptizet. nec aliuz habet. q tunc licite ꝺat. qꝫ nō emit ſpirituale. nec hoc ꝺebet intendere. ſed remouere vexatiōz ⁊ im pedimentū. ⁊ debet intēdere emere tempale. ſcz aquā ſolum. ⁊ hoc tene.

13 ¶Utrū licite ꝺetur pecunia pagano vt ſe ba/ptizari p̄mittat? R. in glo. i. q. ij. in. c. q̄p̄io. recitant opiniones. ſed tene opi. Pa. in. c. cū in eccleſie. eo. qui dicit. q ſi ꝓpter pauꝑtatē timeret venire ad fidez. tunc licet ei aliquid ꝺare vt veniat. Si ẋo nō habet voluntatē veniendi niſi ꝓpter cupiditatē tūc nō licet. qꝫ baptiſmus ei paꝝ p̄deſſet. xv. q. i. nō ē. im mo peccat. qꝫ abutit̄ bono. ⁊ ſil'r ꝺantes. arg. xiij. q. v. ad fidem. niſi ꝓbabiliter p̄ſumeret q poſtea mutabit voluntatē.

14 ¶Quid ſi eccl'ia mea vel p̄benda me remoto alteri ē aſſignata? R. q ſi ꝓ p̄cio eaz recupero vel redimo ſimonia eſt. ſiue iuſte ſiue iniuſte ſim amotꝰ. ſecꝰ añ p̄uationē ſi iuſte tenebaz. qꝫ ſic ē redimere vexationē meā. ↄcor. Inno. i. c. ad aures. eo. ⁊ Pa. i. c. Matthęus. eo. ti. Intellige qñ remotꝰ ē a plato ſupiori. qꝫ ſecꝰ ſi expelleret ab aliq̄ tyrāno. nā tunc etiā poſſ

remotionē posset dare.

15 ¶Utr̃ sit simonia si pecunia dr̃ḳ epo vt ñ cō/ferat simoniace? R. Pa.i.d.c.cū i eccl'ie.q sic ex pte recipientis sed nō ex pte dātis.

16 ¶Utr̃ capitulū dans aliquid alicui qui ele ctionē impedit.de quo constat q in electione nullū ius habet vt resistat sit simoniacū? R. q nō si impediret.ne simpliciter electio fieret sed si impediret ne iste vel ille eligeret.sic nō posset.sicut nec ille cuius electionē impediret fm Rodo.

17 ¶Quint⁹ casus est qñ pcuratio datur epo p visitatōevl' ꝯsecratōe eccl'ie.de cēs.c.cū apl's ⁊ de simo.c.cū sit romana.de pscp.c.cū ex offi cij.⁊.x.q.iij.relatū. ⁊ licet doc. diūsimode ve lint assignare rōem.tu tñ dic q hoc fit legis auctoritate.⁊ ideo nō peccat.xxiij.q.iij.qui peccat. Aduerte tñ q tunc licite pōt dari qñ est pcuratio moderata.de qua vide.j. Visita

18 tio.§.iij.aliter nō liceret.

¶Sextus casus ē qñ exigit in pactū expresse. quod a iure pmittit.vt dictū ē in pcedēti.§. vel qd̄ inerat.vt in.c.olim.el.i.de resti.spo.et ibi Pa. Ideo vt dicit idē Pa.in.c.i.de eo' q̄ mit.i poss.qz licz spūalia nō accipiāt extima tionē.tñ interesse ex eis puenīes bñ pt esse ex timabile.et sup eo tāḡ sup tpali pcedi pt.vt

19 dicit glo.in.c.cozā.de offi.ord.

¶Utrū vicarius recipiendo salariū sit simo/niacus? R. Pa.in.c.i.ne prela.vi.su.q non. qz locat operas suas.sicut nec assessor.vt in c.statutum.de rescrip.lib.vi.nec aduocatus.

20 xiij.q.v.nō sane

¶Septimus casus ē qñ qd̄ exigitur p mo/dū inūnatōis exigit.vt si dicatur volēti in trare religiōz q aliquid secū portet vñ possit viuere. Qd̄ vez credo fm Pa.in.c.nō satis. eo.dūmodo nō reducat in pactū.⁊ ita ꝯcor/da Inno.in.c.tua.eo.ti.q̄ videt tenere q nō licet dicere.si vis viuere mecū porta tecuz.⁊ glo.in.d.c.nō satis.q̄ dicit q licz sic dicere.d̄

21 quo tñ dic vt.j. Simonia.iij.

¶Octauus casus ē qñ subest cōsuetudo vt aliquid p spūalib⁹ exigat.de q̄ tñ dic vt.§. Consuetudo.§.xij. Aduerte etiā q illud ha/bet locū vbi a laicis retrahitur aliquid clericis. Sed vbi ꝯsuetudo est vt a clericis aliq̄d exi gatur.tūc dic fm Pa.in.c.Jacob⁹.eo.q ad puatū ꝯmodū clericoz nō valet.sed bñ i fa uorē diuini cultus si nō pcessit.intellige exa ctio añ sacramentoz exhibitiōem.⁊ pterea dicit Inno.⁊ Jo.de lig.in.d.c.ad apl'icā. q ꝯsuetudo qua dat aliq̄d añ receptōez sacra/mentoz ē corrupte la.nec valet q̄ tūcūq̄ lon ga.⁊ qñ nō pcessit exactio.quare valeat i lai cis ⁊ nō in clericis. Rō diuersitatis ē.qz lai/ci vident se obligasse sub noie cuiusdā obla/tōis.facit qd̄ nō.i.c.nouū genus.de rec.

¶Non⁹ casus est qñ quis cā pmutatōis ali/quid dat in recōpensationē maiozis bñficij. de q̄ dic vt.§.pmutatio.§.vi. Et aduerte q tractatus pmutatōis inter ptes sup benefi cijs nō inducit simoniaz.vt.§.pmutatio.§. iij.imo vt dicit Ear.i cle.vnica.d̄ re.pmu.i renūciatōe exp̄mi pōt q cā pmutatōis renū ciat sine simonia.qz a iure pmittit.de elec.si/gnificasti.d̄ re.pmu.c.vnuersoz.⁊.c.vnico. de re.pmu.li.vi.⁊.d.cle.vnica.

¶Decimus casus ē qñ vasa sacra vendunt. que licet sint annexa spūali.tamē vendi pñt sine simonia.nō habito respectu ad formaz ꝯsecratōis fm Ri.in quol'.ij.q.xxij.ita tamē q alteri ecclesie in eadez forma vēdātur. sed psone seculari nō licet vendere.nisi redacta i pristinā massam. Et idē dico d̄ vestib⁹ sacris q alteri ecclesie vendi possunt.

¶Sed nūquid licet aliq̄d exigere pro chris/mate habito respectu ad liquoreꝫ? R. Pa.i.c. ea que d̄ auaricia.eo.ti.q nō sine simonia.qz chrisma in q̄ztū sacramentū est nō solū ē spū/ale.sed etiam in q̄ztum liquoz est quid spūa/le.i.q.i.placuit.el.i.sil'r nec panis benedict⁹. vel candele benedicte.

¶Undecim⁹ casus ē qñ vēdit dependēs siue ꝯsequens ad id quod dependet a spūali fm Ri.vbi.§.sicut ē pceptio decimaz ⁊ fructus beneficioz.panis oblatus.vel cera.granū.⁊ hmōi que offerunt i eccl'ia. Nā ius percipien/di spūale est.⁊ vendi nō pōt.sed bñ fructus. Et ideo dicit Pa.in.c.i.ne p.vi.su.q prela tus bene pōt vendere obuētōes iurisditōis tā q̄ fructus fm glo.abidē.sed tamē fm Inno. nō debent vendi exercenti illā iurisditōez.⁊ bñ. qz ppter ꝯnexitatē vident vēdere ipsaz iurisditōem.i.q.iij.c.si quis obiecerit. Sil'r alij fructus ecclesie fm Hosti.vendi possūt cum sint cozpales.intellige verū a beneficia to q̄diu ipe viuit.nō a prelato qui habet ius conferendi.ar.c.vnici.§.fi.vt ec.bñ.⁊ sil'r di/cit idem Pa.in.c.fi.ne p.vi.su.q pñt locari laico obuentōes ecclesie dūmodo ponat cle ricum loco sui p recolligendis.ne p̄sumptu ose ad altare accedat vbi fiūt oblatōes.arg. c.i.et.ij.ne cle.vel mo.

¶Utr̃ dās pecuniā p administratione rerum ecclesiasticaz ꝯmittat simoniā? R. Pa.in.c. ꝯsulere.c.q sic.⁊ ibi tex. Hoc limito fm glo. in.c.saluatoz.i.q.iij.qñ talis administratio

hz aliqđ spũale annexũ.alʒ nõ.qz tpalẽ iu/
risditõem posset dare sub pẽsiõe annua. Et
idẽ dic.ſ.simoniacũ si datur ꝓ admiſtratõne
pauꝝ t hoſpitaliũ.i.q.vij.ſi qs oẽm.i glo.
t in auten.de ſanct.epis.§.ſed neqz. ſm Pe.
de peru.tractatu de canonica porrõe epi.c.vij
ſiue hoſpitalia ſint auctoritate epi cõſtructa
ſiue nõ. Secus ſi dat vt recipiat ad ſeruien/
dũ ſolũ ſine aliquo iure ꝓſequẽdo. Et ſic itel
lige.c.vnicũ.vt ec.bene.q ecclesia.i. prelatu/
ra ſb annuo cenſu ꝓcedi nõ põt.de ſimo.c.nõ
ſatis.xxi.q.ij.ꝓcipimus.vñ emẽs ꝓpoſiturã
iconomatũ.vicedominiũ.aduocatoz.gaſtal
datũ.t hmõi.ſimoniacus ẽ.i.q.i.ſi qs epus.
ſm tñ limitationẽ predictã.

27 ¶Utrũ dans aliquid vt ſeruiat tanqz vica/
rius in eccleſia ſit ſimoniacus? R. Pa. in .c.
ad noſtrã.co.q ſic.vide bonũ tex.cũ glo.in.c.
licet.de penis.

28 ¶Utrz vendẽs villaz t iuſpa.qđ habet in ea
ſit ſimoniacus? R. Pa.in.c.querelã.ỏ ſimo.
q ſic.quia copulatiua facit venire copulatũ
principaliter t nõ accẽſſorie.ſecus ſi dicatur
Uendo villã cũ iurepatronatus.t ſic intelli
ge Jo.an.in.c.i.de iurepatro.lib.vi. Et go ỏ
quo ad conſcientiã recurrerẽ ad intentionẽ ſi
habuit.ſ.animũ vendẽdi iuſpatronatus ſpe
cialiter.t ſic ſit ſimoniacus.quod patet quã
do plus vendit villã.alʒ nõ

29 ¶Duodecimus caſus ẽ qñ epus recipit cleri
cũ ad ſeruitiũ ſpirituale t tẽporale preſtãduz
ſibi cuz promiſſione q annuatim ſoluet ſibi
certum ſalariũ donec ſibi prouiderit de bene/
ficio. Nã licet hoc ſm Hoſti.dũmmodo ſpeci
aliter nõ ſe obligauerit ad ſeruitiũ tẽporale p
ſtandũ.nec cõmittitur ſimonia poſtmodũ re
mittendo ſalariũ cũ ꝓfertur beneficiuz.qz ſa/
lariũ erat ſub ꝓditione.t facta collatione be/
neficij expirat cõditio.inſti.de ver.ob.§. oĩs.
Secus ſi promiſſio ſalarij fuiſſet pura t per
petua.arg.c. veniẽs .eo.ti.quod quidẽ Pa.i
c.cum eſſent.eo.credit vez.q licet quãdo p/
latus nõ inducitur principaliter ꝓpter ſerui
tiũ.ſed quia ille meretur.aliter ſi cauſa fina/
lis ſit ſeruitiũ nõ licet. arg.c.graue. de prebẽ.
ſecus ſi ſit cã impulſiua.

30 ¶Quid de illo qui recipit promiſſionẽ bñfi/
cij preſtãdi p voce electionis dãda? R. ſimo
niacus eſt.c.de hoc.eo.ti. Idẽ dic ſi recipit p
electione nõ impedienda.ſiue añ ſiue poſt.dũ/
modo nõdũ ſit ius acquiſitũ in ea electione
nã acquiſito iure licet redimere ſuam vexati
onẽ.vt.ſ.iij. caſu

31 ¶Decimuſtercꝰ caſus ẽ qñ pecunia datur p
tpali iuriſditõe habẽda ſm Pa.i.c.i.ne ꝓ.vi/
ſu.ſz tñ licet nõ ſit ſimonia.eſt tñ gue pcm̃.
facit ad ħ.c.nemo.t qđ ibi nõ.co.ti.t.i.q.i.ĩ
ſumma.t glo.i.in.c.qm̃.ne pre.vi.ſu.q tenet
q eſt ſimonia.dext intelligi vera ſm Pa.i.d.
c.qm̃ quãdo tẽporalis iuriſditio habet ẽpẽ/
dentiã ab officio eccleſiaſtico.qz p talem cõ/
nexitatẽ cõmittitur ſimonia. d.c. conſulere.
eo.ti.ſed qñ nõ habet dependentiã ab officio
eccleſiaſtico.nõ eſt ſimonia.ſed turpe lucruz
t contra legẽ.ſm Pa.in.d.c.i.vt i auten. vt
iudi.ſine quo.ſuffra.t i auten.de mã.puĩ.§.
illud. Poſt.tñ tenet q ſit ſimonia dare pecu
niã vt ꝓmoueat quis i impatorẽ vel regem,
poteſtatẽ vel rectorẽ alicuiꝰ ciuitatis.qz iuriſ
ditio ẽ ſpũalis.i.q.iij.ex multʒ.vñ vẽdere ga
ſtaldionatũ vel iconomatũ ẽ ſimoniacũ.i.q.
i.ſi qs epus.t.i.q.iij.ſaluator. Dis em̃ ptãs
a deo ẽ.t ideo ſpũalis videt. Sed credo q ve
rioz ſit opi. Pa.immo Be. tenet q etiaz licet
dare aliqđ ꝓ habendo officio tpali.de q vide
s. Officiũ.§.i.t dic vt ibi.

32 ¶Decimuſquartus caſus ẽ qñ ſpũale ꝓ ſpũ
ali exigitur.vtputa vnus debet dicere primã
miſſam.alter ſcđam.et ꝓueniũt ad inuicẽ q
vnus dicat miſſam ꝓ alio t ecõuerſo. Tho.
ꝓo tenet q ſi interueniat pactũ erit vicioſuz,
niſi bñficio vel ꝓſonatui ſit annexũ tale on⁹
vtputa ꝓbẽde ſi licz q qui eã habuerit dicat
miſſaz de beata ꝑgine.vt extra de ꝓbẽ.c.ſigni/
ficatũ. Simile videt tenere Ri.i.iij.di.xxv.
ar.iij.q.i. dicens.q ſi duo ſunt baptizãdi.et
vn⁹ dicat. Baptizabo te tali pacto q bapti/
zes me.q ẽ ſimoniacũ. Rõ.qz in talibꝫ nulla
pactio vel ꝓuẽtio debet interuenire.c. tua no
bis.eo.ti.et hoc ꝓpter duo. Primo qz res a
nõ dño emit ſicut a miſtro ſacramẽtoꝝ q nõ
ẽ dñs. Secõ qz eſt ꝓtra rõem gratie q ven/
dat. Sed tu aduerte q qñ vnus tenet dice/
re ꝑ mã miſſam t cõuenit cũ eo qui tenet di/
cere ſcđam ꝓ ſecũda dicẽda vt alius dicat ꝑ
mã.q ly pro.nõ ꝺnotat appciationẽ ſed ad
miniculatõez:cũ ille nõ poſſit dicere miſſaz
ꝓ alio niſi dicat ꝓ eo.t ideo licet. ſed i caſu p
dictoꝝ doc.ly pro.dicit appciatõez. t ideo il
licitũ eſt pactũ.ſed bñ poſſet dicere ſm predi
ctos doc. Vodie ego dico q te.vl te baptizo
et rogo vt cras dicas ꝓ me.vel baptizes me
poſtea t hmõi ſine pactione.

33 ¶Decimuſquintus caſus qñ datur rõne ꝓ/
uocatõis ad orandũ.ſicut quãdo datur ele/
moſina religioſis pauplbꝫ vt ꝓuocẽtur ora/
re.t miſſas dicere pro eis.de quo dic vt infra
Simonia.iij.§.ix.

4 ¶Decimusseptus rõne punitõis sicut in absolutõne excõicatõis exigit pecunia nõ p absolutõe.qz esset simonia.sed p punitõe pecca ti.c.ad aures.eo.ɔcoz.Rich.vbi.ꝑ.t addit. Caueat absoluẽs ne in hꝫ magis intẽdat ꝛe/ seruire cupiditati q̃ correctioni.

5 ¶Decimusseptimus casus ẽ rõne literalita/ tis.qz gratis datur t gratis accipit nõ rõne alicui⁹ spũalis.i.q.i.quicq̃d.sed tñ notabili/ tas in tali dato facit psumptã simoniã.vt in.c.si questiones.eo.ti.

Simonia iij. Circa bñficia.di/ gnitates t officia.t p mo circa electionẽ seu pmotionẽ querit.

1 ¶Utr̃ reges t pncipes t alĩ recipiẽtes pecu niã vt ɔsentiãt electõi seu pmotõi ad aliquã dignitatem vel prelaturã sint simoniaci: R. Pa.i.c.de hoc.eo.p sic.t tenẽtur restituere il li ecclie de cui⁹ platura agebat.licet nõ esset d bonis ecclesie.vt patet in codẽ.c.de hoc.

2 ¶Quid de canonico qui cõuenit cũ alĩs ca/ nonicis vt ɔplaceãt sibi de aliquo canonico recipiẽdo.t postea ipe eis cõplacebit de alio: R.p simonia est.c.q̃ pio.i.q.ij.

3 ¶Quid si dicat aliquis eoz nũq̃ ɔsentiã p aliquis fiat canonicus nisi mihi ɔsentiat; ꝛe meo: R.fm Ray.simoniacus ẽ.si tñ consue/ tudo esset p qñ vnus fuit exauditus in vna p alter postea exaudiat in alia.posset tũc ta/ lem ɔsuetudinẽ rogare seruandã.ar.lxij.di. qz igitur.de osti.c.cũ omnes

4 ¶Utrũ cõmittat simoniã qui facit pactũ cũ illo cui bñficiũ cõfert vt retineat aliquã por tionẽ ex redditibus bñficij: R. Pa.in.c.i.vt ecclie.bene.p sic.nota tamẽ epũs ex iusta cau sa t necessaria potest statuere vt reddit⁹ certi temporis bñficij vacãtis ꝛeputent ad certuz vsum laudabilẽ.facit.c.vltimũ.de verbo.sig. Itẽ pro solutione suoz̃ debitoz.intellige cõ tractoz nomine ecclesie.secus si ɔtraxisset no mine ꝑuato.vt no.glo.in.c.i.de solu.facit.c. si propter tua.de rescrip.lib.vi.

5 ¶Utrũ pmouẽdus in rectorẽ alicuius eccle sie t paciscẽs vt soluat pensionẽ maiorẽ colla tori sit simoniacus: R. Pa.in.c.cũ clerici.de pac.p sic.Sil'r etiã si pmouẽd⁹ ppria aucte obliget se ad pensionẽ.t nõ tenet collatõ fm Pa.ibidẽ.t Jo.an.teneat p tenet.

6 ¶Circa officia querit.quid de presbro q̃ ven dit officiũ portãdi aquã bñdictã p suam pa rochiã: R.fm Rodo.p licite põt fieri si ven/ dit emolumẽta sibi ex cõsuetudine prouenti/ re cõsueta. Si aũt vendit tale officiũ nõ est simonia sed turpe lucrũ. Si aũt vẽ.. aquã bñdictã vel panẽ benedictũ sic ẽ simonia... Alex.t Rod.qz in receptiõe taliũ cõfertur re missio venialiũ peccatoz.

7 ¶Quid si quis vẽdat officiũ claudẽdi ostia vl' pulsandi cãpanas t hmõi: R.fm Rod.p simoniac⁹ ẽ sũpto nõie simonie large sic talia officia sunt spũalia large. Si tñ datũ sit alicui tale officium gratis.t cõsuetudo sit loci p possit ponere aliũ loco sui.t locare t vendere ad vitã ipsi⁹ dãtis nõ eẽt simonia fm Rod. Sz tu aduerte qz.i.q.iij.c.i.dz.p nõ ẽ sacri muneris officiũ claudere ostia eccl'ie sz tñ si/ bi annexũ vl' vnitũ.t dicit glo.ibi.p tũc ẽ si/ monia emere aliquã administratiõz vl' officiũ eccl'ie qñ ẽ annexũ alicui spũali.vl' ɔsueuit p clericũ exerceri solũ.t sic tene p ẽ simonia vẽ/ dere officiũ.secus vẽdere redditus.

8 ¶Quid de dãtibus aliquid vt possint in pa rochia vel ẽparu querere vel q̃stuare: R.fm Tho.in quol'.p sacerdotes plati recipiẽtes simoniaci sunt cũ psuasio sacerdotis spũalis sit et ei credatur.qz plati aut presbri sunt.et sic ẽ simonia respectu plati vel psbri ɔcedẽ/ tis.respectu ꝥo dãtis sacrilegiũ ẽ.qz ibi ẽ de/ fraudatio d'ynaz ɔ intentiõez dãtiũ.t tenet vterq̃ ad restiõem si tales questores sunt sce lerati.vt sunt chiaratani.sed quo ad restitu/ tionẽ dic vt Restitutio.i.i ꝥ.turpiter.§.i.

9 ¶Utr̃ liceat dare vel accipe pecuniã p ozõe. pdicatõe.vel laude.vl' processiõe: R.fm Ri. vbi.ꝑ.t Astẽ.li.vi.ti.lv.p nõ. Nec em̃ et si/ milia dicunt spũalia ingztum ex gra proce/ dũt et ad gratiã disponũt.que tamẽ p hoim ministeriũ exhibent.t ideo vendere i his qõ est spũale simonia est.Et ideo q̃ pdicat prin cipaliter vt laudẽ vel fauorẽ ɔsequat huma nũ vel lucz simoniacus est.saltẽ mentalis.i. q.iij.nõ solum.Aduerte tamẽ p dantes ele/ mosinas paupibz aut religiosis vt impetrẽt ozõnis suffragiũ:nõ dãt quasi intẽdãt eme/ re oratões.sed quasi p gratuitã bñficentiaz eos puocare ad orandũ pro se gratis et ex charitate.t sic nõ peccãt.

10 ¶Quid de statutẽtibz i aliqua ecclesia p pro/ cessio nõ fiat i aliq̃ funere nisi tantã pecuniã legasset eccl'ie: R.fm Ray.t Tho.p simoni aci sunt.ar.de iureiur.c.sicut.cl.i.t.ij.secus si statueret p legãtibz talẽ summã fieret tal' ho nor vel pcessio.ar.extra eo.c.cũ sit. Rõ diuersi tatis ẽ.qz i pmo ẽ exactio.qz psupponit p munoz nõ fiat.i scdo habet spem gratuite re/ cõpensatõis.qz nõ negat.ne etiã fiat p nõ le gãtibz.ar.de iureiur.c.sicut.cl.i.t.ij.

11 ¶Nec liceat dare pecuniã p annuũ sario celebrado z hmõi. R. Ri. i. iij. di. xxv. q nõ licet p hoc pactũ facere de dãda pecunia. Sz si exiguotõe detur eccl'ia debet celebrare. Inno. vo i c. qm̃ enormis. ne pre. vi. su. dicit q nõ solũ licet. sed etiã est meritoriũ aliquos reddit⁹ cõstituere in ecclesia vt ibi fiat anniuersarius p aliquo. sed hoc constitui nõ põt p donatorez qz nõ licet ei ꝺditiones spũales apponere. Sz tm̃ tpales. vt redemptiõz captiuoz. xij. q. ij. auz. sed põt cõstitui p illos q̃ habẽt annuersariũ facere. extra de pbẽ. c. significatũ. No. i d. c. qm̃. tenet q põt imponi tale on⁹ redditibus. Sz dicit tuti⁹ foze relinq̃re sic. relinq̃ tali ecclie annuatim. x. lib. sup tali possessiõe diuidẽdas inter eos solũmõ q̃ meo anniuersario interer̃ut. et rogo vt fiat omni anno

12 ¶Utz canonic⁹ vadẽs ad horas canõicas pncipaliter p denarijs horarijs sit simoniacus? R. Hosti. in. c. olim. de ver. sig. z seq̃tur Jo. an. de cle. nõ re. c. vnico. li. vi. tenet q nõ est vera simonia. qz nulla expssa pactio intercedit. sed q grauiter peccat. et mentalẽ simoniam cõmittit. sed p solã penitentiã satisfacit. c. tua nos. de simo.

13 ¶Quid si clericus p precio vigilet ad defunctum et dicat psalteriuz? R. Hosti. q si fecit pactũ p eo legere psalteriũ q simonia ẽ. Si autẽ q vigilaret nõ est simonia. licet scit tacite q debeat legere psalteriũ. arg. de prebẽ. c. significatum. quia sic vendit laborẽ quẽ nõ tenetur impendere.

14 ¶Quid si maior crux non portet nisi p certo precio? R. No. ẽ signũ auaricie. z inducit vicium simonie. c. audiuim⁹. eo. Sil'r ẽ simonia qñ taxatur p quãta pecunia q̃s ponat in tali sepultura cũ ibi sint plures fm Hosti.

15 ¶Utz pactuz de lecto redimẽdo anteq̃z corpus ad ecclesiã deferatur sit simoniacus? R. q ñ. qz lectus et hmõi. est q̃d tpale. et iõ põt vendi. redimi. et hmõi. si tm̃ clerici nollẽt sepelire nisi p⁹ impositio p̃cio de eo redimẽdo. sic videtur simonia cũ fiat pactũ ꝺ tpali ad spũale fm No. facit. c. vlti. ꝺ re. pmu. Sil'r ꝺmittitur simonia si clerici nollẽt sepelire. nisi fieret eis cautio ab heredibꝫ defuncti ꝺ receptõe eoz q̃ cũ funere portarẽt. et sil'r qñ nolũt sepelire sine pecunia. c. questa est. xij. q. ij.

16 ¶Utrũ sit simonia p mrimonio dare pecuniam? R. fm Ric. in. iij. ꝺ ist. xxv. ar. iij. q. i. q p ut mrimoniũ ẽ sacramentũ cadens in dispẽsatione ministrorũ ecclesie. sic vendi nõ põt. et ideo simoniacus est qui p bñdictione nuptiali pecuniã exactã accipit. c. cũ in ecclesie. eo. put ꝺo mrimoniũ est officiũ nature. sic licet dare et accipere preciũ sicut et p aliꝭs officijs ciuilibus et corpalibus.

17 ¶Sed quid si nolit bñdicere nisi data pecunia? R. Ale. q debet recurrere ad superiorẽ. qui si noluerit cogere presbr̃m vt bñdicat gratis tutius est abstinere q̃z peccandi occasionẽ dare. Pa. tñ in. c. dilectus. el. ij. eo. ti. tenet q in sacramẽtis volũtarijs nõ licet aliq̃d dare p eis habendis. sed in necessarijs sic. Et sic videretur tenẽda opi. q nõ possum ꝺsummare mrimoniũ sine bñdictõe. vbi ꝺsuetũ ẽ q licite dare põt cũ intẽtione dãdi p redimẽda vexatione nõ emendi bñdictionẽ.

18 ¶Quid de sacerdote qui nõ vult dare licentiam parochiano alteri⁹ fitendi nisi data pecunia? R. Rod. q simoniacus ẽ. Jdẽ dic de licentia ꝺmunicãdi aut bñdicẽdi sponsas. Audierte tm̃ q si nõ intẽderet licẽtiã ꝺfitẽdi. cõicãdi vel bñdicẽdi sponsas et hmõi vẽdere. sed sibi puidere sup obuẽtionibꝫ z oblatõnibus que eũ cõtingerẽt z nõ plus. nõ esset simoniacus fm Rodo.

19 ¶Utrũ sit simonia ex pacto dare aliq̃d p calicibꝫ. vestibꝫ z lintheaminibꝫ bñdicẽdis? R. Ray. tenet q nõ. qz nõ inuenit nisi i chrisma te. baptismo. cõsone. eucharistia. balsamo. sepultura z basilica dedicãda. i. q. i. diuina. c. placuit. c. vt vnusq̃sq̃z. extra e. ti. cũ i ecclesie. Sed tu dic verius cũ Hoss. et Host. q est simonia. c. ad nostrã. eo. Jdẽ dic p bñdictiõe abbatũ vel abbatissaz. velatõe vgunũ. aqua bñdicta. et hmõi. fm Pe. de palu.

20 ¶Utrũ archidiaconus q̃ habet examinare p mouendos. vel ille qui rñdet in scrutinio ordinãdi fm formã. c. ij. de scruti. vel ille minister qui legit euangeliũ cũ fit ordinatio sit simoniacus si aliq̃d recipit ab ordinãdis? R. q sic. fm do. Anto. in. c. pe. extra eo.

21 ¶Utz pretendẽs sanctitatẽ quaz nõ habet vt pmoueatur ad ordines vel bñficia sit simoniacus? R. q nõ. sed debet agere penitentiã. c. mandato. extra eo.

22 ¶Utz notarius sine simonia possit aliq̃d recipere p scptura facta ꝺ ordinatõe? R. Laur. z seq̃tur Ber. bzir. c. i. sicut epm. i. q. ij. q nõ. nec p labore nec p charta. sed epũs debet sibi pcurare. Pa. ꝺo i. c. i. de simo. tenet cuz glo. ibidẽ. z cõiter doc. qꝺ vez est in notario q̃ habet salariũ de publico. secus est i illo q̃ nõ habet salariũ. qz recipe põt p suo labore solũ. ꝺsiderata qualitate negocij nõ ordinis. sicut faciũt qui p clericatu tm̃. p diaconatu plus. z hmõi. qz sic est simonia. arg. x. q. ij. precarie.

Idē dic q̄ est simonia exigere aliq̄d p̄ sigillo. nisi expensas cere ꝛ sigillatōis ꝛ clericoꝝ ad h̄ deputatoꝝ. intelligē sup re spūali ꝛ in iurisdi/tione eccl'iastica. cū nihil aliud sit nisi quedā testificatio iudicis sup illud.

23 ¶ Utr̄ recipiēs aliquā p̄missionē spūalitat⁹. puta bñficij ꝛ hmōi p̄ aliq̄ negocio pmouendo apud sedē ap'licaz sit simoniac⁹. R. Pa. i

24 c. cū essent. eo. q̄ sic. vt ibi.

¶ Utr̄ statutū i fundatōe alicui⁹ eccl'ie factū quo cauet q̄ si q̄s tm̄ in redditib⁹ annuatiz dederit in ꝑpetuū recipiat p̄ canonico. ꝛ habet qđ dederit p̄ p̄beda sit simoniacū. R. Rod. q̄ si tale statutū fiat ad tps. ꝛ p̄ncipaliter in tentōe augēdi dei cultū. ꝛ q̄ dās p̄ncipaliter ꝓpter deuotionē det ꝛ sit dign⁹ tolerari potest Et idē dic de monasterijs de nouo fundatis ꝛ egenis. s. q̄ quisquis daret tm̄ reciperet ad illud monasteriū vsq̄z ad certū numerū. ar. c.

25 tua nos. extra eo.

¶ Utr̄ aliq̄s dign⁹ ordiari vl' bñficiari dans ex pacto vl' exact⁹ ianitori vt eū ad ep̄m p̄mittat īrare ad p̄tēdū bñficiū vl' ordinē vl' electionis confirmatōez sit simoniac⁹. R. p̄m Rod. q̄ nō. si nō dat intentōe corrupta. s. vt p̄ intercessionē ei⁹ cui dat consequat intentū. qz si cū tali intentōe daret esset simoniac⁹.

26 ¶ Utr̄ aliquis possit induci vt intret religionē ꝓpter pecuniā dandā. R. q̄ nō. c. dilectus. el. ij. eo. ti. Sed vt quis cōuertat ad fidē. dicit glo. in d. c. dilectus. q̄ p̄t dari. Hostiē. addit idē posse dici in sacris necessarijs. sz nō in volūtarijs. Sz ego teneo cū Pa. in d. c. dilectus. q̄ ex pacto vt conuertat vl' intret religionē vel recipiat sacra non licet. sed bñ sine pacto. vt alliciat ad p̄dicta capiēda.

27 ¶ Quid de fraternitatib⁹ ita cōstitutis q̄ nullus recipiat ad eas nisi p̄mittat vl' iuret q̄ annuatim soluet. p. deñ. R. Ray. q̄ si fiat ꝓpter causaz honestā. puta paupib⁹ alendis. captiuis redimēdis. ꝛ hmōi. nō est ibi simonia. immo licite sunt. ꝛ qui eas despicit anathemati/zand⁹ est. xlij. dist. si quis despicit. ꝛ ar. xvi. q. vij. sane. Rodo. tm̄ dicit q̄ si statutum est sub forma negatiua nō licet. qz excludit pietatē. Sz sub forma affirmatiua licet. s. vt q̄s̄ fuerit recept⁹ det tm̄. sz nō placet q̄ fiat iuramētū ꝓpter periculū p̄iurij.

28 ¶ Utr̄ p̄ iustitia faciēda dare pecuniā vel eq̄ pollēs sit simoniac⁹. Rich. in. iij. di. xxv. ar. iij. q. ij. tenet q̄ sic. loquēdo de iustitia eccl'iastica vt q̄n dat epo vl' alijs p̄ reddēdo iure sup spiritualib⁹. an q̄ consor. glo. in. c. vendētes. i. q. iij Idē tenet Rodo. etiā sup tpalib⁹ si sit ꝑsona eccl'iastica q̄ debet reddere ius rōne iurisditionis eccl'iastice. sec⁹ esset si esset iudex secularis seu laic⁹. licet al's grauiter peccet. Alex. de ales tm̄ tenet q̄ etiā in iudice seculari vēdere iudiciū iustū sit simonia. qz hoc est act⁹ virtutis. ꝛ ita q̄ ad aliq̄d est spūale. sz p̄ aduocatione aut p̄curatōne etiā in causa spūali licet aliq̄d accipe sine simonia. Sz glo. in d. c. vendentes. ꝛ Rich. vbi. s. ꝛ forte verū tenēt cōtrariū. ꝛ q̄ est solū graue peccatū accipe p̄ iusticia in reb⁹ tpalib⁹. ꝛ ei q̄ est iudex.

¶ Utr̄ sit simoniacū occultare pctm̄ alicui⁹ 29
p̄ pecunia q̄n ad ei⁹ officiū ptinet illud reuelare. R. q̄ sic. c. nemo. eo. imo etiā occultare respectu p̄sone ꝛsanguinitat⁹ vl' affinitat⁹. vt ibi dr. Sz Rich. vbi. s. limitat vez si talia respiciūt cām spūalē. al's nō. sz est graue peccatū.

¶ Utrū testificari p̄ pecunia sit simoniac⁹. R. 30
Rich. vbi. s. tenet q̄ sic i cā spūali. aliter nō. licet sit grue pctm̄. Alex. vo dicit q̄ i causis ecclesiastic⁹ ꝛ p̄sonis eccl'iastic⁹ si testimoniuz vendat est simonia. In alijs grauiter peccat.

¶ Sz nunq̄d aduocat⁹ sil'r cōmittit simoni 31
am si p̄ pecunia patrocinat. R. q̄ nō. qz patrociniū ꝛ cōsiliū administrat exteri⁹ cause. sz testimoniū est de substātia cause. ꝛ iō testes cogunt nō aduocati fm Alex.

¶ De simonia magistroꝝ. vide. s. Magister 32
. H. r. cū sequentib⁹.

¶ De simonia sepulture. vide. s. Sepultura 33
in p̄n. ꝛ H. i. ꝛ. xliij. ꝛ. xliij.

¶ Utr̄ patron⁹ siue habēs ius p̄sentandi qui 34
aliq̄d recipit p̄ p̄sentando sit simoniacus. R. Pa. in. c. veniēs. el. i. de testi. q̄ sic. tex. exp⁹. de trāsac. c. ꝓterea qñ inter.

¶ Circa permutationē. vide. s. Permutatio. 35
. H. iij. iiij. ꝛ. vi.

¶ Circa trāsactōez. vide. ſ. Trāsactio. H. iiij. 36

¶ Circa renūciatōez ꝛ remissionē vltra id qđ 37
habes. s. Renūciatio. q̄ro vtr̄ renūcians lr̄is sup bñficio eccl'iastico obtinēdo sit simoniacus. R. Pa. in. c. ad audiētiā. de resc̄p. q̄ sic. si fit ex pacto de aliq̄ tpali recipiēdo. siue p̄ certa pensione recipiēda. glo. in d. c. ad audientiā. tenet q̄ est simonia i eo q̄ cons⁹ est bñficiū. sz i eo q̄ nō dū consecut⁹ est bñficiū q̄n sit simonia. Sz tu tene q̄ est simonia etiā in h̄ casu. si det aliq̄d ex pactōne partiū. sec⁹ si ex officio iudicis vel mediantib⁹ bonis viris renūciatio ex vna pte pure fiat. ꝛ ex altera pte aliq̄d tpale det. vt colligit in. c. sane. de renun. ꝛ de pact. c. cū p̄cdē. Sil'r non est simonia si renunciet talib⁹ lr̄is. ex eo q̄ dat sibi spūale. puta beneficiū fm Inno. ꝛ Host. d̄ rescrip. c. ad audiētiā

qđ limita cū sit permutatio si ꝓ currāt que.s. dixi Permutatio.§.iij.

38 ¶Utrū dans aliqđ tpale plato ne remoueat eū a prioratu vel beneficio sit simoniacꝰ? R. Rodo.ꝑ sic.si necessitas vl' vtilitas sit ꝑ amoueat.alꝫ nō.dummō intētio nō sit corrupta. Sil'r simoniacꝰ est qui dat spūale vt obtineat debitū tpale qđ suū est fm Tho.i.iij.dist. xxv.de quo ego dubito p ea que dixi.s.Simonia.ij.§.xvij.z.xviij.z potꝰ credo ꝑ non sit simonia.ar.c.i.de vsu.

39 ¶Utz renūciās būficio vt alteri certe psone det sit simoniacꝰ? R.ꝑ nō.nisi in pactū deducat.c.dilectio.de pben. Nā hꝫ spē dh nō est simonia.c.cū pridē.đ pac.i.q.i.ordinatōes.

40 ¶Utz remittēs debitū tpale p spūali ꝫseqndo sit simoniacꝰ? R. Pa.in.c.veniēs.el.i.đ testi.ꝑ sic.qz remittere idez est qđ donare.vt in glo.pdicti.c.z in l.q̄n etiā.ff.de calū. Limitat tn glo.in d.c.vez.qn ex tali remissione aliqđ cōmodū applicat pti. Addit Pa.ibidē aliaz limitatōez.i.ꝑ est vez ꝑ remittere est dare qn debitū est liquidū. Sz quādo debitū est dubiū.tūc dicit potꝰ facere qz donare,vt dicit i trāsactōe in.l.sīue apud.C.de trāsac.

41 ¶Utz pmittēs nihil petere ab ordiatore vel psentatore vsqz ad tot ānos sit simoniacꝰ? R. Pa.in.c.ꝑ tuas.el.iij.eo.ꝑ sic.qz exq̄ ordinator teneť assignare isti post ordinatōez portiones q̄ ꝫsideratz fructibꝫ est qđ tpale.talr remittit tpale p spūali ꝫseqndo.z iō simonia est.

42 ¶Utz dans pecuniā vt qs nō ordinet vl' eligat vl' electio ñ ꝫfirmet:aut ecclie ñ ꝫsecrenť: z hmōi.sit simoniacꝰ? R.ꝑ sic.extra eo.ti.nemo. Idē dic qn ꝑ grāz ꝫsanguinitatz vl' affinitatz vl' penitētē nō recōciliat vl' minꝰ penitētē absoluit vl' peccatū celat.vt i d.c.nemo. Dicit tn Innoc.ibidē.ꝑ vez est ꝑ sil'itudinarie dicať simoniacꝰ tal'ꝑ grām sic faciēs.qz sic punit ac si simoniacꝰ esset. Pa.z glo.in d.c.nemo.tenet ꝑ est simonia.z est verꝰ.

43 ¶Utz corrūpēs iudicē vl' testē i causa spūali ꝑpter pecuniā sit simoniacꝰ? R. Pa.in.c.tuanos.eo.ti.cū Hosti.ꝑ sic ꝑ quādā ꝫnexitatē quā hať cū spūalibꝫ.vel est qsi simonia.ar. d.c.nemo.secꝰ in causa mere tpali.

44 ¶Utrū aliqđ accipe ꝑ inuestitura ecclie z sit simonia? R.ꝑ sic.ex.i.c.in tantū.eo.z ibi dicit Pa.ꝑ nō tm ꝑ inuestitura iuris.sz etiā facti.i.ꝑ inductōe in corpalem possessionē.etiā si ibi sit cōsuetudo.

45 ¶Quid de dantibꝫ pmos fructꝰ beneficij i curia.z soluentibꝫ taxā bullaz z ceteroz fm stilū curie? R.ꝑ nō sunt credēdi simoniaci.qz talia nō soluunť ꝑ spūalibꝫ.sz ꝑ sustentatōe curie z officialiū.z sic tene qz illa de volūtate pte sunt ordinata. Sz secꝰ iudico i curijs eporū z aliozꝝ platoz habētibꝫ vñ viuāt fm decētiā:nō fm pompā.qz simoniacū est tales taxas facere ꝑ dispensatōibꝫ:absolutōibꝫ:z huiusmodi.i.q.iij.ex m'tis. Secꝰ si ꝑpter victꝰ decentiā:quā alias nō habēt hoc facerēt.

Simonia.iiii.

Circa ingressum religionis.vtz intrās monasteriū cū pacto de dandis tpalibꝫ sit simoniacꝰ? R.ꝑ sic.c.in tantū. c.veniēs.eo.dicit tamē Hostiē. Joff. Ray.z Ber.in.c.qm̄ simoniaca.eo.ꝑ si monasteriū esset tenue ꝑ possent dicere volēti intrare. Si vis viuere mecū porta tecū.qz licet te libenter recipe vellemꝰ tū bona nostra ñ sufficiūt. Sz tu tene in ꝫsciētia opi.Tho.in sūma.q̄ dicit ꝑ ingressu monasteriꝫ nō licet aliqđ recipe vl' exigere q̄si p̄ciū.sz ꝑ victu psone recipiēde licet aliqđ recipe si nō sufficiūt opes ad hꝫ monasteriꝫ. Sil'r etiā licitū est ꝑpter deuotionez quā qs ostēdit mōasterio largas elemosinas faciēdo eidē ꝑ facilius recipiat sicut licitū est ecōuerso ꝓuocare aliquē p tpalia būficia ad deuotionē monasteriꝫ.licet nō sit licitū aliqđ ex pacto dare vl' recipe vt recipiat.c.q̄z pio.i. q.ij. Rodo.etiā tenet ꝑ qn̄ monasteriū est tenue z indigēs ꝑ nō est simoniacū z pacisci intalibꝫ dūmodo nō fiat p spūalibꝫ ꝫferendis. sz p expēsis faciēdis vl' recōpensandis.vñ tenet ꝑ licet exꝑmere noīa z q̄ntitatē muneris.z placet mihi q̄ ad ꝫsciētiā.z ad.c.q̄ videnť cōtraria.z maxime d.c.qm̄ simoniaca.dic ꝑ loquunť q̄ ad forꝝ ꝓtentiosum ꝑpter fraudes.z ideo fundāt se sup p̄sumptōne q̄ cessat in foro anime.vel loquunť vt nihil p ingressu.sz nō loquunť q̄n p releuatōe sumptꝰ qn̄ monasteriū.aliter nō potest.

Simonia.v.

Circa ea q̄ ꝓhibent dari vl' deduci in pactū p aliqđ spūali vel annexo vel ab eo dependente.z primo

¶Utz solū sit simonia qn̄ interuenit pactū de pecunia? R.ꝑ nō.sz dic ꝑ triplex est munꝰ qđ inducit simoniā in spūalibꝫ si deducat in pactū. Primū est munꝰ a manu.vt est pecunia capiēdo.put accipit.i.q.iij.totū.ꝑ omi re tpali. Secūdū munꝰ est a lingua. Tertiū ab obsequio.vt.i.q.i.sunt nōnulli. Addit ab aliqbꝫ Quartū munꝰ sanguinis qđ est cū qs cōfert ecclesiā vel p̄bendā alicui intuitu ꝫ sanguinitatis vel amicicie. Nā fm glo.in.c.i.vt eccle-

benefi. si solū cōfert ꝓpter cōsanguinitatē vel amicitiā. z alias ñ ꝺferret simoniac⁹ est. Sz Alex. de al'. ij. ij. z Tho. ij. ij. z in. iij. z i quol'. limitāt vez quādo intēdit ex hoc aliqđ bonū redūdās i seipo. vtputa qz magnificet vl' no bilitet. vel vt faciat sibi aliquā recōpensatōez z hmōi. Sec⁹ si solū intendēs bonū tpale illi⁹ cui dat z nō alteri⁹. qz tūc licet sit graue pctm̄ non tn̄ simonia est in ꝟ q̄rto munere. qz nihil dat vt recipiat. z magis placet. De hoc tn̄ vide Pa. in. c. tuā. de eta. z q̄li. ordi. z. i. q. i. c. si q̄s. z. c. sunt nōnulli. Posset tn̄ dici etiā tunc esse simoniac⁹ qñ platus aliqđ beneficiū ecclesiasticū daret alicui cū pacto vl' intentōe. vt ipe suis ꝺsanguineis ꝓuideret.

2 ¶ Sz nunq̄d qđ cūq; mun⁹ a manu inducit simoniā in spūalib⁹. R. ꝙ sic si pactū ꝓcessit. si ꝙo nō ꝓcessit: tūc si sit adeo paruū q̄ñ vtrat inducere ꝓmouētis animū inspectis causa tpe z q̄litate ꝓsonaz. sic nō facit simoniā. c. et si q̄stiones. eo. ti. Ualde em̄ inhumanū est a nemine velle recipe. sz vilissimū ē oia ab oib⁹ ff. de offi. p cōsul. l. solēt. §. vlti. z ꝟ vez q̄ ad ecclesiā. sz q̄ ad rēū q̄cq̄d dat vl' recipit cōtrupta intentōe q̄tūcūq; minimū ꝓ spūali simonia cū est: sz solū pēna sine resignatōe bñficij purgat. z sic itellige. c. nemo. eo. fm Bof. Aduerte tn̄ ꝙ qñ dat aliqđ sine pacto nō vt rebitū. sz vt dari ꝺsuetū nō est simonia fm Rodo.

3 ¶ Quid si id qđ dat sit de rebꝰ eccl'ie. R. ꝙ nihilomin⁹ simonia erit fm san. Tho.

4 ¶ Quid si nō dēt mun⁹ a manu sz a lingua ꝓ spūali habēdo. R. simonia est. Aduerte tn̄ ꝙ mun⁹ a lingua aliqñ dicit ipa laus ptinēs ad fauorē humanū q̄ sub pcio cadit. aliqñ pces ex quib⁹ fauor human⁹ acq̄rit vl' ꝺtrariū vitat. z ideo si q̄s ꝓncipal'r ad ꝟ intēdit simoniaz cōmittit. Et ꝓncipaliter dicit intēdere qñ ꝓ indigno admittēdo dat vl' recipit. Sz circa dignū distinguit Bof. z Hostiē. ꝙ aut promouet q̄s pcib⁹ suis: z sic petit plat⁹ez q̄ dat ꝓ electionē tūc est simonia. i. q. vi. sic is q̄. Si aūt nō dat ꝓ electionē si sit simplex bñficiuz sic licet si indiget. Si ñ est simplex: sz hñs dignitatē vl' curā aiaz sic nō licet. ar. i. q. i. ordinatōes. z. viij. q. i. in scriptur⁹. Est z simonia fm Hug. Ray. Hosti. Tho. ij. ij. z Direc. li. iij. qz eoipo ꝙ petit indign⁹ est. Sz Rodoñ. credit ꝙ etiā licz i dignitate z cura. Fac. c. tua nos. eo. ti. Qđ ego credo vez si indiget. puta qz nō habet aliunde vñ viuat. alias nō. c. ad aures. eo. ti. si modo dign⁹ est z intēdat ꝓdesse z non ꝓesse. Si ꝙo ꝓmouet pcib⁹ alienis si ꝓ indigno sic fm oēs simonia est. i. q. i. de ordinatōib⁹. Si ꝙo ꝓ digno tūc si sūt spūales nō est simonia. i. q. i. latoz̄. Si ꝙo pces sunt carnales. z dicunt carnales qñ illi q̄ pcantur attendūt ad parētelā ꝓncipaliter vl' amicitiā rogantiū. z plat⁹ ꝓpter ipas ꝓncipaliter mouet: sic est simonia. qz pces succedūt loco pcū. ꝺ. c. ordinatōnes. z. c. sunt nōnulli. i. q. i. Si ꝙo plat⁹ ꝓncipaliter nō sequit pces: sz merita seu qz dign⁹ est nō est simonia. c. q̄busdā. i. q. i. z ar. c. tuam. eo. ti. Tenet etiā Pa. in. c. tua nos. eo. ti. ꝙ humiles pces emisse a digno nō inducūt simoniā nec etiā aliqđ pctm̄. vt ex dictis. c. tua nos. z. c. latoz̄. patet imo fortⁱ tenet Pa. ibidē ꝙ donās aliqđ cardinalib⁹ vl' plat': z rogās ꝓ aliq̄ bñficio. dūmodo nō ducat ꝓncipali intentōe. vt ꝓ talia exenia z pces adipiscat spūale: q̄cuis secūdario habeāt talē spem ꝙ extra omnē noxā iudicat: qz iuste ista possunt fieri sine spe ꝓmaria. vt dicit Inno. z Hostiē. facit. c. q̄d ꝓderit. xpi. dist. i. q. i. sunt nōnulli. z in. c. tuā. de eta. z quali.

¶ Circa mun⁹ ab obsequio Quero vtz̄ seruiens alicui plato vt cōsequat beneficiū spūale vl' monasterio vt recipiat z hmōi sit simonia cui⁹. R. Pa. in. c. cū essent. eo. ti. glo. ibi tenet ꝙ nō. q̄ñ sine omi pactōe seruit. z intentōe secūdaria ꝓdicta habēdi ñ ꝓmaria. si modo sit idone⁹ nec plat⁹ aut monasteriū directe ꝓpter ꝟ seruitiū intēdat ei de beneficio ꝓuidere vl' recipere: qz si sic esset mun⁹ ab obsequio. z simonia q̄ñ ꝓncipaliter z directe. ꝺ. c. ordinatōes. Jō dic ꝙ si in seruitio interuenit pactū semp est simonia. c. cū essent. eo. ti. si nō interuenit pactū. si fuiat ꝓncipaliter gratis. licet secūdario vt habeat aliqđ spūale ñ ē simonia fm Soff. z sic ꝺcordat iura q̄ vident ꝺtraria. Hosti. tn̄ etiā tenuit ꝙ si seruitiū corꝓale sit honestuz z dignū. dignū obsequiū ꝓstat: ꝙ licite ꝓt etiaz fuire ꝓncipaliter dūmodo pactū nō interueniat. vt si q̄s ep̄o fuiat romā eundo: ei⁹ negocia ꝓcurādo a ꝺtrario sensu. i. c. sunt nōnulli. q. i. sz in fuitio indigno vel ꝓ indigno sic erit simonia. sil'r dic in fuitio spūali ꝙ si pactū interuenit simonia est: nisi tali bñficio sit annexum illud on⁹. Un̄ nota ꝙ nō solū ꝓdicta ꝺcunt simoniā i dantib⁹ seu paciscētib⁹. sz etiā in ꝺsentientib⁹ siue mediatorib⁹ xc. c. ꝓ inq̄sitionē. de elec. z. c. ij. de cōfessis. necnō in paciscentib⁹ aliqđ dare vel facere ministrantib⁹. sed etiā ministris seu familiaribꝰ administrātis. sicut dicim⁹ in Jezi qui fuit seru⁹ Heliseī. q. i. in summa. Dicit tamē Rich. ꝙ licz ep̄s fecerit pactū vl' pmissionē ꝓ aliquo beneficio dando. z postea oblitus talis pacti pure ꝺfert

ꝙ nō est simoniacꝰ q̄ ad eccl̄iā: nec etiā ille q̄ recepit tale beneficiū si hoc pactū ignorabat. ꝛ ideo nō teneꝫ resignare. qđ bene nota.

6 ¶ Utꝝ autoritas papę excuset a simonia. R. Pa. in. c. i. eo. ti. dicūt docto. ꝙ in curia roma na titulꝰ de simonia ñ habet locū sicut nec lex iulia. đ ambitu i curia p̄cipis. glo. ꝓo ꝛ Ho stiē. in. c. ex pte. eo. ti. dicit. ꝛ sequit Pa. in d. c. i. vez in his q̄ sunt simoniaca de iure positi uo solū. sz nō in his q̄ sunt simoniaca de iure diuino. Et ideo tenet Pa. ibidē. ꝙ cū titulus beneficij habētis administrationē ordinis vl̄ executionē clauiū sit đ iure diuio sicut ipa ex ecutio clauiū ꝙ papa talē titulū vendēs est si moniacus. sicut ille q̄ emit: nec valet excusare eꝰ autoritas. habes tu. glo. in. c. licet. đ penis. ꝛ tex. cū glo. in. c. ex diligēti. de simo. quāuis do. Lar. teneat ꝙ omis titulꝰ beneficij sit đ iu re positiuo. ꝛ sic ꝑm eū excusaret eꝰ dispensa tio. Sz tu tene cū Pa. secꝰ in alijs nō haben tibꝫ executionē clauiū.

7 ¶ Sz nunq̄d eo ipo videaꝫ dispēsare exq̄ scit ex certa sciētia ꝛ tolerat? R. Joh. de ligna. e. ti. c. i. dicit ꝙ sic. ita ꝙ non cōmittit simoniā. qđ ego credo vez qñ simonia cōmittit cū papa. vt puta q̄s habuit beneficiū mediāte pecunia a papa h̄ sciēte ꝛ ad h̄ ꝓsentiēte. qz tūc scientia p̄cipis purgat h̄ viciū. ꝛ ita talis nō incur reret pēnas iuris. siue simonia sit de iure diui no: siue positiuo. nec teneret resignare si simo nia est de iure positiuo. sz đ datis alijs a papa licet ipe sciat ꝙ dñi ꝛ curiales exigūt ꝛ toleret nō ꝓpter h̄ dispensare videt: ꝛ ideo i pēnis in uoluunt. facit. s. de dispensatio. §. fi.

Simonia. vi.

q̄ ad pēnam. Sciendū ꝙ ē quadruplex. Prima est suspensio. Queritꝫ vtꝫ omis simoniacꝰ in ordine recipiēdo sit ip suspēsus ipo iure? R. vt colligo ex Inno. ꝛ Pa. in. c. tanta. ꝛ. c. p tuas. el. ij. eo. ti. ꝙ sic. ꝛ q̄ ad se ꝛ q̄ ad aliosꝫ. ꝛ nō solū q̄ ad ordinē sic susceptū sz ab oībꝫ alijs ordinibꝫ etiā licite receptis. ꝛ p ꝓsequēs est remotꝰ ab administratōe tpaliuꝫ beneficioꝝ suoꝝ. facit glo. i. q. i. reperiunt. ꝛ vi de glo. in cle. cupiētes. de pe. nec potest dispen sari cū eo nisi p papā. i. q. i. gratia.

1 ¶ Utrū simoniacꝰ in ordine dando similiter sit suspensus? R. Hof. tenet ꝙ sic p trienniū. sz Inno. in. c. pe. eo. ti. ꝛ Pa. in d. c. p tuas. tenēt ꝙ perpetuo sit suspensus. ꝛ videt verꝰ p h̄ tex. iuncta glo. in. c. si q̄s a simoniacis. i. q. i. ꝛ. §. Uerū. xxxij. dist.

2 ¶ Utrū simoniacus in beneficio sit suspensus R. Pa. in dictis. c. vbi. s. ꝙ sic. Sz si est occul tus est suspēsus quo ad se nō quo ad alios: sz suspendendꝰ. ar. i. q. iij. c. i. ꝛ. ij. vnde si renun ciat beneficio taliter acq̄sito potest vti ordine suo post peractā penitentiā ꝛ alijs beneficijs li cite habitis. sz beneficio illo retēto in quo simo nia est cōmissa nō potest agere penitentiā. vt i c. inquisitōnis. de accusa. Si vero est manife stus sic est suspēsus quo ad se ꝛ ad alios ipso iure. d. §. vez. vnde q̄uis renunciet beneficio itez in diget dispensatōe sicut q̄libet notorius criminosus. vt in. c. fi. de tēpo. ordi. Sz epūs pt dispēsare dūmodo non sit ille cū quo cōmisit simoniā. vt no. i. q. v. p̄sentium. Et aduerte ꝙ tūc dicit occultꝰ ꝑm Rodo. qñ nō ꝓstat p sen tentiā vl̄ cōfessionē in iure factā. nec p rei evi dentiā que nulla possit tergiuersatōne celari. Limita tñ p̄dicta oīa quādo simonia est cō missa eo sciēte. secꝰ si eo ignorāte. puta p patrē vel amicos. qz tūc nō est suspēsus q̄ ad alios: nec q̄ ad se. nisi in ordine ꝛ beneficio sic habi to: nō aūt in alijs ordinibꝫ susceptis aut bene ficijs habitis vel hereditis. c. de simoniace. eo. ti. vbi hoc voluit Innocē.

¶ Sz quero q̄s potest dispēsare in simoniaco 3 in ordine vel beneficio? R. glo. ꝛ Cal. in. c. post translationē. đ renūci. ꝛ do. Anto. ꝛ Pa. in d. c. de simoniace. post multa tenēt ꝙ in simonia co in ordine solꝰ papa quādo sciēter. Sz qñ eo ignorāte cōmissa est simonia tūc epūs potest dispensare. i. q. v. p̄sentiuꝫ. ꝛ etiā potest epūs di spensare cū tali. licet qñ h̄ sciunt nō renūciauꝫ sz ministrauit i ordine susceptō. aut ad alios ascēdit ꝑm Rodoñ. In simoniaco ꝓo in bene ficio scienter solꝰ papa pt dispēsare ꝑm Berñ. Ray. ꝛ Boff. siue in illo bñficio siue in alio q̄/ cunqꝫ ꝑm glo. ꝛ Joh. an. in d. c. de simoniace. Sz Hosti. tenet ꝙ pt epūs dispensare i simpli ci beneficio solū. Pa. ꝓo in. c. ex diligēti. e. ti. tenet ꝙ potest etiā dispēsare in curato. vt ꝓbat i. q. i. c. i. nec ob. c. pe. de elec. ꝑm eundū Pa. qz dicit ꝙ loquit de dispensatōe ad illud bñficiū in q̄ fuit simonia cōmissa vt illud habeat. qz nō pt nisi p papā fieri. Itē in eccl̄ia empta nō pt ex dispensatōe epi habere: nisi simplex bene ficiū ꝛ cū executōe minoꝝ ordinū solū. In eo vero q̄ ignorāter est ꝓmotus ad beneficiū nō pt nisi solꝰ papa vt illud habeat. sz in alijs pt epūs. vt no. in d. c. p̄sentiū. ꝛ qđ no. in. c. sunt. ꝛ c. nobis. eo. ti. Sz Tancre. in. c. sicut nobis. eo. ti. tenet ꝙ etiā in beneficio illo in quo fuit ꝙ motus potest epūs dispensare si ipe epūs nō est i culpa. ꝛ placet.

¶ Sz nunq̄d idē sit iudiciū de mediatoribꝫ q̄ 4

ad suspensionē z q ad dispensatōez. R. q sic p
5 regulā accessoriū. de reg. iur. li. vi.
¶ Utr ep̄s possit dispēsare cū simoniaco circa
officia mortuor: benedictōes nubentiū: sepul
turas: crisma: benedictōes vasor z hmōi. R.
Hosti. q sic post pactā pnitētiā q nō phi
bēt. ar. c. nup. de sen. excō. nec ob. c. Erga. i. q.
6 i. q loquit de simoniaco i dignitate.
¶ Quid d̄ plato q̄ promisit beneficiū alicui p pe
cunia z re integra ruocat pactionē. R. fm Ric.
q. s. q talis peccauit grauiter faciēdo pactū q
tū ad effectū pacti ñ pcessit nō incurrit penas
7 suspensionis z irregularitatis.
¶ Utr ordinat⁹ ab epo quē audiuit simonia
cū possit ministrare. R. q pt in suscepto mini
strare. sz nō poterit alios ab eodē recipere: nisi
ignorat⁹ sciētiā. c. p tuas. el. ij. eo. ti. Ubi no.
Hosti. q̄q notabilia. Primū q ex varijs di
ctis in alter⁹ p̄iudiciū nō est sciētia formanda. Scdm q sic formata est ad cōsiliū plati
deponēda. Terciū q si deponi nō pt est omīb⁹
modis seq̄nda. Quartū q est virt⁹ cū de sciē
tia scrupulosa sit dona: z melⁱ⁹ informat z cō
trario est debilitas animi z nimia simplicitas
Quintū q in differētib⁹ pt vnusq̄sq; put sibi
placuerit sciētiā informare. Qd bene no. z iō
8 talis debet ministrare z sciētiā deponere.
¶ Secūda pena alia simoniacos est deposito
z infamia. Hec imponit si de h̄ in iudicio cō
stiterit. v. q. ij. sane. de accusa. inq̄sitionis.
9 ¶ Tercia pena est excōmunicatio papal⁹. Nā
Martin⁹ in cōcilio stantiēsi in extrauagāti
q̄ incipit Multe. ita inq̄t. sacro approbāte cō
cilio declaram⁹ q ordinati simoniace ab execu
tione suor ordinū sint ipo iure suspēsi. Electi
ones aūt postulatōnes confirmatōes z quasuis
pusitiones simoniace eccl'iar monasterior di
gnitatū psonatuū officior z beneficior quor
cūq; dēinceps facte nulle sint ipo iure. nullūq;
p illas ius cuiq; acquirat: nec pmoti confirma
ti aut pusi faciāt fruct⁹ suos: sz ad illor restī
tutionē tanq; iniuste ablator teneant. Sta
tuētes insup q dans z recipiēs ipo facto sentē
tiā excōmunicatōis incurrat. etiā si pontifica
li aut cardinalat⁹ refulgeat dignitate. In alia
extrauagāti facta āno. ij. sui pontificat⁹ Man
tue data: q̄ incipit Dānabilē. confirmat oēs ex
cōmunicatōes suspēsiones priuatōes z inter
dicta z alias cēsuras latas a summis pontifi
cib⁹ contra simoniacos q̄s vult incurrere ipo fa
cto oēm simoniacū occultū vl' manifestū vbi
cūq; simoniā cōmiserit: cuiuscūq; stat⁹ etiā si
epal⁹ aut cardinalat⁹ vl' quauis alia eccl'iasti
ca vl' tpali pfulgeat dignitate dictar excōmu
nicationū suspensionū z pnar absolutionē si
reseruās: nisi in mortis articulo. nec vult q
virtute cessionis indulti: aut cuiuscūq; facul
tatis absolu[illegible] cesse vl' cedēde a sede apl'ica possint absolui nisi specialiter de peccato si
monie autoritatē absolu[illegible] di obtineāt. Hoc idē
Eugen⁹ in alia extrauagāti q incipit [illegible]
stabile. Data rome apud sanctū Grisogonū
āno sui pōtificat⁹. iij. Paul⁹ secund⁹ in pcessu quē in die iouis sancte fecit. excōicat omes
simoniacos tā i ordine q̄z etiā i beneficio z ab
solutionē reseruat sibi z successorib⁹ ei⁹ pter q̄z
in morte. nec vult sicut z Martin⁹ q possint
absolui ex quacūq; cessione nisi faciāt mētio
nē d̄ simonia. Idē fecit Sixt⁹. iij. Et sic tene
q omes simoniaci i ordine z beneficio solū sūt
excōicati. Alij vo simoniaci non: sz ipo facto
cadūt in pnas cōtra ipos latas a iure. de q̄b
dictū est hic supra. Nec te moueat. c. reperīt
i. q. i. Hil'. c. quicūq; ibidē. z. c. placuit ibidē.
Hil'. z. c. ex multis. i. q. iij. q licet sub anathe
ma phibeāt tñ loquūt solū d ordine z bñficio
z sic in nullo iure inuenit sub pena excōicatō
nis phibita omis simonia. nisi vt dixi in ordi
ne z beneficio. z ideo illi soli sunt excōicati.
¶ Quarta pena simoniacor est. q pcipit ſb pe 10
na excōicatōis late sentētie oib⁹ cuiuscūq; di
gnitatis aut stat⁹ q si sunt p̄sentes in romana
curia reuelare teneant papē vl' ei⁹ apl'ice sedis
camerario aut suo vices gerēti in vni⁹ vl' duo
rum testiū p̄sentia infra duos dies naturales
postq̄z sciuerint. aut ad eor noticiā peruenerit
aliquē cōmisisse simoniā a q̄ nō nisi per roma
nū pontificē p̄nt: pter q̄z i mort⁹ articulo absol
ui. z h̄ p p̄dictā extrauagantē Martini dam
nabilē. Cui Eugen⁹ in dicta extrauaganti.
Cū detestabile addit. q nō solū q̄ sciūt aliquē
simoniā cōmisisse vel pcurasse. sz etiā q̄ sciunt
illos qui fuerūt mediatores teneant reuelare
papē vel ei⁹ camerario. vel cui ipe duxerit cō
mittendū per se vel p alios quācitius: z q non
possint absolui donec reuelauerint. qd intelli
go si cōmode possunt. z si sciūt veraciter nō p
suspitōnes. aliter nō credo incurrere dictā ex
cōmunicationē. Credo etiā hodie non ligare
cū sit abrogata per nō vsum. Aduerte tamen
fm Aste. li. vi. ti. lv. q qñ simonia est solū mē
talis sine oīmi pactōne q nō ligat talis aliq̄ p
dictar penar. qd nota.

Simonia.vii. quo ad re
stitutionē.
Querit vtrū datū simoniace sit restituendū.
R. Pa. in. c. fi. eo. ti. q aut datū est sine pactō e

ſz cū intentōe habēdi ſpūalia ⁊ tūc dicūt aliq̄ quos ſequit Pa. q̄ ſi talis ſimonia eſt de iure poſitiuo: ſic reſtitutio nō eſt neceſſaria ſpūalium tē. Si vero eſt de iure diuino: ſic neceſſario eſt reſtituendū acceptū. Ulū [illegible]tincte q̄ nō eſt reſtituēdum de neceſſitate p̄ d.c.fi. vbi eſt tex. [illegible] dictū.c.fi. loquit in ſimonia q̄ eſt de iure poſitiuo. ideo dico q̄ in tali caſu nō eſt neceſſaria. Et q̄ ſit ratio licet Jo.an. ⁊ Do. multas adducāt. tamē nulla efficax eſt. ſm h̄ ſolū q̄ ius ſic declarauit. ſm ipm nō extendā ad ſimoniā q̄ eſt de iure diuino: ⁊ ideo neceſſario reſtituēdū. ⁊ ſic tenet Pa. ſm tamē diſtinctionē vſurarū mētalis de qua reſtitutio. i. littera vſurari⁹. in princi. Si vo datū ſit media te pactōne ſic abſq̄ dubio de neceſſitate reſtituendū eſt ſm cōiter docto.

1 ¶Cui debet reſtitui acceptū ſimoniace p̄ igreſſu monaſterij vl' eccl'ie. R. Pa. in.c. de h̄. co. ti. Si loq̄mur d' eccl'ia ſeculari. tūc ſi ille q̄ dedit nō habet vnde viuat reſtituet ei. ar.c. veniēs. eo. ti. Si vo habet vñ viuat tūc ſi oēs d' eccleſia deliquerūt debet dari eccl'ie ⁊ criminoſi expelli. Si aūt nō expellant debet dari fiſco papē ſm Hoſti. q̄ diſtribuat i pias cauſas. Turpia lucra a fiſco extorquent. l. fiſc⁹ in q̄ſtionē. ff. de iure fiſci. Si vo nō oēs deliquerūt. ſz ſolus plat⁹ vl' pticularis. tūc dabit eccl'ie in cui⁹ ignominiā erat datuz. Si loq̄mur de eccleſia regulari ſi oēs deliquerūt dat ei q̄ dedit vt intret ſecūdū monaſteriū. vt in d.c. veniēs. cū ñ poſſit ſtare i p̄mo monaſterio. vt in.c. q̄m. e. ti. Si vo pticulares deliquerūt: tūc pecunia dabit ſecūdo monaſterio quo ad vſumfructū tā tū. ⁊ mortuo igreſſo redibit ad p̄mū monaſteriū. ⁊ ſic intelligē glo. in d.c. de h̄. ⁊ p̄cordat cū p̄dictis Hoſti. ⁊ do. Anto.

2 ¶Quid fiendū cū cōmode nō poteſt applicari vbi vl' in cui⁹ p̄tumeliā eſt data pecunia. puta q̄ in remotis partibus eſt: vel videret incōuenies eaz ibi dari cū eccl'ia ſit quaſi derelicta ⁊ hmōi. R. q̄ paup̄ibus dabit

3 ¶Utr̄ recipiēs beneficiū ſimoniace teneat illud reſignare. R. q̄ ſic. ⁊ reſtituere oēs fructus p̄ceptos ex eo ⁊ q̄ recipi potuerūt a diligēti poſſeſſore. c. ſi res xxiij. q. vi. de reſti. ſpol'. c. grauis Intellige q̄n ſciēter ſimoniace habuit. vel q̄n ignoraūter tamē poſtea ſciuit de p̄ceptis poſt ſcientiā tm̄ teneat. nō aūt i bona fide: niſi extantes vel inquantū fact⁹ eſt locupletior. l. certū. C. de re. ven.

4 ¶Cui debet reſtitui datū p ordine habēdo. R. videt q̄ eccl'ie cathedrali in cui⁹ iniuriā videt datū ſi nō eſt ordinat⁹ ad titulū alicui⁹ beneficij vel eccl'ie illi dabit ſm Ulde. ⁊ Rodo.

¶Quid ſi pecunia ex pacto ſit data papē. R. Pa. in.c.i. co. ti. q̄ nihilomin⁹ nō poterit retinere tale bñficiū etiā in caſu in q̄ papa nō cōmitteret ſimoniā: ſicut i ſimili diſputat Joh. an. in regula cui licet. de reg. iuſ. li. vi. i mercu. de ludēte cū ep̄o ad azardū. q̄ ep̄s fecerat ſtatutū excōicans ludētes. q̄ licet ep̄s nō liget tali ſtatuto: ligat tm̄ ille q̄ ſecū ludit. Sic in ꝓpoſito papa recipiēdo pecuniā nō ſuſpēdit ꝓſtitutionē de ſimonia. ⁊ plene diſputauit idē Pa. in.c. extirpāde. i. §. q̄ vez. de p̄ben. ſz cōtrauz dixi. §. Simonia. v. §. vij. ⁊ eſt veri⁹. Nec obſtitudo d' ludēte cū ep̄o. q̄ ep̄s nō p̄t facere q̄ ſtante ſtatuto ſuo ꝓtrauenies nō liget. ſz bene papa p̄t. Et ideo tene q̄d dixi. §. q̄ nō eſt ſimonia. ⁊ ſic beneficiū poterit retinere.

Bimplicitas eſt duplex ſm Pa. in.c. dilecti. de iudi. quedā ꝓtraria diſcretōi. ⁊ hec reprobat. xxxix. di.c. Petr⁹ diacon⁹. ⁊ xxvi. q. i. ſi cupis. quedā ꝓtraria dolositati ⁊ hec amplectāda. de q̄ in euāgelio. Eſtote ſimplices ſic colūbe. ⁊ bon⁹ tex. cū glo. in.c. veritatis. de iurāmēta. ⁊ vi. q. i. ex merito. ⁊ hec eſt illa de q̄ dicit tex. inſti. de legi. agna. ſucce. §. q̄ ad feminas ſimplicitatē amicā legibo amplexātes tē.

Bimulatio idē eſt q̄d hypocriſis. Un̄ dicit Jſid. lib. ethi. q̄ hypocrita grece latine dicit ſimulator. vl' dic q̄ ſe habent ſicut ſuperi⁹ ⁊ inferi⁹. q̄ oīs hypocriſis ſimulatio eſt. ſz nō oīs ſimulatio hypocriſis: ſz tm̄ illa qua q̄s cū ſit mal⁹ intus ſe bonū ſimulat. ⁊ palā oñdit vt bon⁹ videat ꝓpter gloriā humanā. vt dicit glo. Mat. v. ⁊ eſt filia inanis gl'ie. ſm Bze. xxxi. moral.

¶Utrū oīs ſimulatio ſit peccatū. R. vt colligo ex ſancto Bona. in. iij. di. xxxviij. ⁊ Alex. d' ales. ij. ij. ti. d' hypocriſi. q̄ eſt triplex ſimulatio Prima eſt cautele. ⁊ hec licet. vt patet in.c. vtile. ⁊ c. q̄ ait. ⁊ in §. q̄nq̄. xxij. q. ij. Nā dolum ñ cōmittit q̄ fraudē excludit. l. cū pater. §. plane. ff. de le. ij. ar. c. perlatū. q̄d me. cā. c. chariſſimus. d' cōuer. ꝓiu. vt euitet aliq̄d malū fingit aliq̄d. Secūda ſimulatio ē in ſtructōis. ⁊ hec nō eſt peccatū. ⁊ hec fuit in xp̄o q̄n finxit ſe lōgi⁹ ire. Luc. vlti. in q̄ innuit exhibendū hoſpitiū pegrinis exq̄ coegerūt eū manere. ex q̄ meruerūt eū cognoſcere. Et ideo ille religioſus q̄ maiorē ſanctitatē quā habz ſimulat vt p̄rimi edificent ⁊ ad bonū incitent nō peccat. ſz potius meret. vt patet p Bzeg. xxxi. moza. Tercia

simulatio est duplicitat'. z hec tenet ratõnez mẽdacij z semp est pctm̃. vt ppue ẽ in hypocritis. Addit Alex. quartã. l. significatõis sicut Jacob se simulauit Esau. z hec nõ est peccatũ Sic etiã si ds i repsentatõe misterij passiõis xpi fin xit se iudeũ vl' xpm vl' pilatũ z hmõi.

2 ¶ Utz aliquis possit se simulare malũ: R. fm Alex. in. ij. q nõ. qz aut est hoc per opa mala: siue vere: siue appareter. z sic efficitur talis quale est illud op'. Aut h̃ fingit per opa bona vere z appareter. z sic nunqz potest ex hoc apparere malus.

3 ¶ Utz gerẽs habitũ sanctitatis vl' religionis q tñ nõ habet meritũ sit hypocrita: R. q si ex firmitate post assumptõez talis habit' cadit a pfectõe ñ est hypocrita. qz nõ tenet reuelare suũ peccatũ: nisi loco z tpe debito. vñ nõ tenet deponere habitũ fm Bze. xxxi. moral'. Si aũ tẽ ex malicia a pfectõe deficit sic est hypocrita.

4 ¶ Utz hypocrisis sit pctm̃ mortale: R. vt colligo ex sancto Bona. z ex Alex. vbi. s. z sancto Tho. in quol'. q i hypocrisi duo sunt. s. defect' sanctitat'. z simulatio ei'. Si q̃ intẽtio hypocrite refert ad vtrũqz. s. qz nõ vult hre sanctitatẽ nec curat: sz tm̃ vult sanct' apparere. sic est peccatũ mortale. z sic sumit in sacra scriptura Job. xiij. Nõ veniet in cõspectu ei' ois hypocrita. z Matth'. xxiij. Ue vob hypocrite. Si vero accipiat hypocrita nõ p qlitate vite male. sz p simulatõe. sic aliqñ est pctm̃ mortale. puta si h̃ facit ex fine q̃ est ꝺ charitatẽ dei vl' pximi. puta simulat se sanctũ vt possit seminare heresim. vl' ꝺsequat dignitatẽ eccl'iasticaz. vel quecũqz alia bona in quibꝫ cõstituit finẽ. Si aũt finis nõ sit cõtra charitatẽ. sic erit peccatũ veniale. puta qz soluz delectat in laude. qz fm ph̃m. iij. ethicoz. magis dicit van' q̃ malus. sz si finis sit bon': puta ad laudẽ dei z salutem animaz vt proximi edificent sic meritoriũ est. si tñ nõ ꝺtemnat bonã vitã. Dicit tñ Aureo. in iij. dist. xvi. q. i. q si ex hypocrisi sequit oppositũ honoris dei z proximi saluti q̃ peccatũ mortale. Silr qñ solũ facit vt possit habere vanã gloriaz z hmõi. qꝺ limito vez in vana gl'ia q̃ sit mortalis. alias erit veniale solũ.

Sobrietas dicit mensura debita circa ea q̃ sunt necessaria ad vitã. vnde sobri' quasi buam. i. mẽsurã seruãs. z noie sobrietat' tpantia significat hec exigit in oñibꝫ: sz maxime i ministr' ecclesie. xxxv. dist. p totũ. xli. di. p totũ. de vi. z ho. cle. c. clerici a crapula. i. Thimo. iij. Itẽ in regibꝫ z ꝓncipibꝫ. Prouerb'. xxxi. Noli regibꝫ dare vinũ. qũo peccat mortal'r ꝓtra ipaz. vide Ebrietas Gula z Ornat'.

Societas. i. fm marcũ tullĩũ z no. Azo. i sum ma ti. p socio est duoz pluriũue ꝺuentõ ꝺtracta ob cõmodioẽ vsuz z vberioẽ questũ facit ad h̃. l. si nõ fuerit. §. plerũqz. ff. p socio. vñ cõtrahit solo ꝺsensu. vñ si me' soci' aliquẽ admiserit quẽ meũ sociũ esse voluerit. ei solũ soci' est nõ mihi. ff. p so. l. q̃ admittit z ꝺtrahit ad tẽpus z in ꝑpetuũ. i. dũ viuẽt socij z sub ꝺditõe vt. ff. p so. l. i. z. C. eo. l. pe. sine fine vero ꝺtrahi nõ pt̃. l. nullã. ff. eo.

¶ Qui possũt ꝺtrahere societatẽ: R. q ille pso ne q̃ pñt se obligare z ꝺtrahere. de q̃bꝫ multos casus habes. s. Donatio. i. p totũ. 1

¶ Qũo pt ꝺtrahi societas: R. dicit tex. in. l. so cietatẽ. ff. p so. societatẽ coire. z re z verbis. z p nunciũ posse nos dubiũ nõ est. 2

¶ Circa q̃d potest cõtrahi societas: R. q circa oñia bona. Itẽ circa aliquã negociatõez. Itẽ circa vnã rem. ff. eo. l. societas. sz in re turpi et flagicioſa cõtrahi nõ potest. ff. eo. l. neqz pter/mittendũ est. 3

¶ Est vn' q̃ ponit pecuniã in manu mercatoris seu artificis. z mercator seu artifex ponit in dustriã suã seu exercitiũ circa talẽ pecuniã. seu aliqs ponit pecuniã z operã. z alter operã solũ vl' pecuniã solũ. vl' ambꝺ pecuniã z opas. vt in de ex tali negociatõe z arte habeat lucz. vtrũz liceat: R. q sic fm Ange. ꝺ peruſio tractatu de societate. z h̃ tã de iure ciuili q̃z canonico. quia opa alicui' sepe valet p pecunia. l. i. C. p so. instĩ. eo. §. ij. no. glo. in. c. pleriqz. xliij. q. iij. Et h̃ dũmodo duo ꝺcurrãt. Primũ q̃ ars z negociatio sit licita. c. p vestras. de dona. inter vi. z vxo. Secũdũ q̃ eãtas seruet in oñibꝫ. quia fm Bof. dãna z lucra delẽt ee cõmunia i oñibus. vt i ꝺ. glo. c. pleriqz. z ꝺ. l. i. C. eo. z fm in dustriã periculũ z hmõi. ita vt q̃ pl' posuit pecunie vl' ope plus habeat de lucro. ꝺ. l. si nõ fuerint. in pn. z ad arbitriũ boni viri. q i hac actione sequendũ est. l. impꝛoposita. ff. p so. alias cũ ista equitas nõ seruat nõ poterit esse iusta nec licita. qz cũ societas sit fraternitas. l. verũ. in princi. ff. p so. patet q̃ erit iniqua z leonina. ꝺ. l. si nõ fuerint. in fi. qꝺ bene nota p tota ista materia. Et ratio quare licite accipit de lucro in societate z nõ in mutuo est. qz i mutuo trãsfert ꝺminiũ pecunie in accipientẽ. In societate vero nõ. qz dicit tex. in. l. si tibi aree mee. ff. de pscrip. ver. uemo societatẽ ꝺtrahendo rei ꝺñs esse delinit. 4

5 ¶ Ꝫ nunq̃d rõne pacti erit licitũ q̃ q̃s habeat caput fractũ ꝛ alı̃ sanũ. ſ. q̃ q̃s habeat ꝛ lucro: ꝛ nihil ꝛ dãno. vl̃ magꝭ ꝺ lucro q̃z importet id qꝺ ponit in societate ꝛ minus ꝛ dãno ꝛ hmõi? R. quidã dixerũt q̃ ſic. ſaltẽ ꝺ iure ciuili. qz cõtractꝰ ex cõuentõe legẽ accipiũt. c. cõtractꝰ. ꝛ reg. iuꝛ. lib. vi. Ꝫ tu tene cũ Azo. ꝛ Accur. in d. l. ſi nõ fuerit. ꝛ do. Anto. in. c. fi. ꝺ vſu. ꝛ Ange. vbi. ſ. Et fm theologos ꝛ veritatem q̃ nullo modo licet. qz vt dixi. societas eſt quedã fraternitas. ꝛ tale pactũ eſt ↄtra eiꝰ naturã. ideo nõ valet. l. cũ pcario. ff. ꝛ pcario. et c. fi. ꝛ pca. ꝛ ideo in ↄſcientia teneꝯ reſtituere vl̃ ſatiſfacere oĩe qꝺ indebite habuit. vel in q̃ꝑ primũ grauauit ex ꝫ pacto.

6 ¶ Utꝛ ponẽti opas tm̃ liceat facere pactũ q̃. ſ. tm̃ vult certũ ꝑ opera ſua ꝛ ꝺ dãno nihil vult ſentire? R. q̃ ſic. qz fm Ange. vbi. ſ. nõ eſt iſte ↄtractꝰ ſocietatis. ſꝫ locatõis operaꝛ ſuaꝛ. Et ꝫ veꝛ niſi damnũ ↄtingeret ex dolo vl̃ ſua culpa. qz ſic nõ liceret. l. itẽ queꝛiꝯ. in princi. ꝛ. l. ſi merces. §. qui columnã. ff. locati.

7 ¶ Utꝛ tradẽs centũ ducatos in societate cuꝛ pacto q̃ vult ipm̃ capitale ſaluũ nec ꝺ eo vult ſentire aliqꝺ damnũ: ſꝫ ꝺ lucro vult fm diſcretionẽ ſocij q̃tũ ſibi placuerit dare licite faciat R. q̃ nõ: ſꝫ eſt vſurarꝰ. c. ↄſuluit. ꝛ. c. fi. ꝺ vſuꝛ. Et ꝓpterea fm Baꝉ. in. l. i. q. ix. ff. ꝑ ſo. talis quicq̃d accipit ꝛ lucro extenuat ſortẽ. qz tenetur cõpenſare: vl̃ ſi vtrũq̃z habuit teneꝯ reſtituere lucꝛ. Aduerte tm̃ q̃ ſi q̃s nollet piculo capitalis ſe exponere ꝛ inueniret aliquẽ q̃ eũ vellet aſſecurare ꝑ alı̃ ſibi dato: nõ eſſet vſura ſe liberare a periculo ꝑ talẽ aſſecuratõez: licet ꝑ lucro accipiat ꝺ capitali ſic aſſecurato. qꝺ quidẽ lucꝛ parit negociatio talis capitalis dati ĩ ſocietatẽ. Et idẽ dicerẽ q̃n ſocꝰ accipiẽs ipm̃ capitale cõueniret libere cũ ſocio dante capitale ꝛ dando ſibi tale modicũ ꝛ lucro. qꝺ veriſimiliter q̃libet aliꝰ ſic faceret. ſi dãs capitale remitteret totũ lucꝛ aliꝺ qꝺ ꝛberet habere ex tali ſocietate. eo q̃ eũ aſſecuret ꝑ ꝓncipali. imo ſi nihil eſſet lucri: ſolueret nihilominꝰ aſſecurationẽ. vtpote qn̄ negociatio eſt talis qualitatꝭ q̃ aſſecurationẽ inueniret ſolubilẽdo tria vl̃ q̃ttuoꝛ ꝑ centenario. ꝛ tm̃ cõmuniter ꝑ lucro ſocietatis eſſet receptuꝰ. vi. vel. viij. ꝛ aliq̃n pluſ. ꝛ ſic ↄueniꝛz cũ ſocio q̃ ſolũ daret ſibi. iij. vl̃. iiij. ꝑ lucro ꝛ eũ ꝛ capitali aſſecuraret. ꝛ ſic intelligo illud qꝺ tenet Johã. an. in. c. ꝑ veſtras. ꝛ dona. inter vi. ꝛ vxo. in dote data mercatori. ꝛ q̃ habꝛs. §. dos. §. pr. Ratio: qz in iſto caſu pecunia poſita in ſocietate bene ſtat piculo ponentis. licet illꝺ periculũ redimat ꝓcio qꝺ licet Et ideo nõ eſt priuilegiũ ꝺotis. qz licite ꝓt fieri in quocũq̃z capitali ſic dato: dũmodo ↄcurrant duo. Primũ q̃ ſocꝰ accipiens libere hoc velit facere: nõ ſolũ accipiẽdo tale capitale. ſꝫ etiã ſi ñ acciꝑeret ꝑ tali modo aſſecuraret. Secundũ q̃ tantũ plꝰ poſſit veriſil̃r lucrari ꝛ tali ſocietate vltra partẽ ſuã q̃tũ eſt illud qꝺ ſolueret ꝑ tali aſſecuratõe cuicũq̃z cõiter. Tutꝰ tm̃ eſſet ſi ↄueniret cũ ſocio ꝛ ſoluẽdo ſibi tantũ ꝑ aſſecuratõe capitalis q̃tũ quilibet aliꝰ acciꝑeret ſi vellet aſſecurare. ꝛ in diuidẽdo lucro priꝰ ſolueret ↄuentũ ꝑ aſſecuratõe. ꝛ qꝺ ſuperſet ꝺ lucro ſibi ↄtingẽte illꝺ retineret. Nec ob. c. nauiganti. ꝛ vſu. qz ibi aliter nõ mutuaret niſi periculũ ꝛ lucꝛ ꝑ piculo reciꝑet.

8 ¶ Utꝛ vidua ſeu q̃libet aliꝰ q̃ dat mercatori ĩ ſocietate centũ cũ pacto q̃ ipm̃ capitale ſit ſalvum cũ intentõe tm̃ retinẽdi in ſe periculũ ipſius capitalis. ſꝫ ſolũ facit tale pactũ ne ꝛcipiatur a mercatore nõ vt capitale ꝑeat ipi mercatori: ſi ſine culpa ſua ꝑiret licite ſine vſura ꝫ faciat? R. q̃ licet vſura in hoc ↄtractu nõ ſit ſed vera ſocietas: tm̃ ꝑccat mortal̃r ꝓpter mẽdaciũ pniciosum. qꝺ dicit ĩ ſui infamiaz. xxij. q. ij. c. i. Et ideo teneꝯ notã facere intentionez ſuã. ne forte etiã morte ꝓuenta heredes vellẽt in ſuo robore cõtractũ permanere: nõ tm̃ teneꝯ reſtituere lucꝛ qꝺ habuit fm ſan. Bern̄. ĩ ſuiſ ↄtractibꝫ. ꝛ bene. qz per. l. i. ꝛ totũ ti. C. plꝰ valere qꝺ agit. iſte ↄtractus eſt vera ſocietas ĩ re ꝛ ideo nõ reſtituet. licet alij dicant cõtrariũ q̃ poſſent ſaluari. qn̄ ex ꝫ aliqꝺ damnuz paſſus eſt mercator ꝓpter timorẽ piculi. vl̃ qn̄ ex notificatõe ſiue volũtatis ñ ceſſat ſcãdalũ qꝺ ꝓtimo ꝛdit: qz tũc credo teneꝯ reſtituere. eo q̃ fama rebꝫ eſt ꝓponenda. vi. q. i. ꝛteriores.

9 ¶ Utꝛ ponẽs centũ apꝺ mercatorẽ. ita q̃ medietas vel tercia ꝑs: aut q̃rta: vel aliq̃ alia ꝑs ipoꝛ centũ ſtet piculo mercatoris ſit vſurarꝰ? R. q̃ in ꝫ fuit diuerſa opi. docto. q̃buſdã dicẽtibꝫ q̃ ſic. vt ſcꝰ Bernardinꝰ ꝛ multi alı̃. q̃buſdã q̃ nõ. qz licite ꝓt ꝫ fieri. vt glo. in. c. pleriq̃z. xuij. q. iij. ꝛ multi alij. q̃ quidẽ diuerſitas euenit ex diuerſa opi. dubietatis ſeq̃ntis.

10 ¶ Utꝛ damnũ ꝛbeat eſſe cõe. ſi capitale ꝑdatur: an ſolũ illi? q̃ eũ poſuit. quibuſdã dicẽtibꝫ q̃ ꝛbet eſſe cõe. vt Jaco. ꝛ are. per. l. ſi id q̃. §. itẽ celſus. ꝛ. l. cũ duobꝫ. §. quidã ſagarinã. ff. ꝑ ſo. quibuſdã dicẽtibꝫ q̃ quatenꝰ eſt cõe lucrũ ipſi? capitalis. caten? ꝛ damnũ. p. l. ſi nõ fuerit. §. i. ff. ꝑ ſo. ꝛ p. l. manifeſtiſſimi iuris eſt. §. Ꝫ cũ in ſcꝺam a cõtrario ſenſu. C. ꝛ fur. Quibuſdã alijs dicẽtibꝫ q̃ ſolũ ꝛbet ꝑire dãti. vt glo. in d. §. i. Ratio: qz ſic ꝛ capitali nihil lu-

trak̄ soci⁹. ſz tm̄ ꝛtenet redire ad eū q̄ ꝛtendit ſi inuenit ſaluū i fine societat̄: ita nihil ꝛtinet hr̄e d̄ dāno ipi⁹. Sz tu dic ꝫ cozdādo opi. q̄ ſi nullū ſit pactū vl̄ alia ꝫſuetudo. tunc dic vel ſm Pe. vt refert Ly. in. l. i. C. p socio. q̄ periculuz capitalis ſi pereat rōne societat̄ an opas exhibitas ſit cōe. ſi poſt aliq̄s exhibitas etiā aliq̄d ſentiat ꝛte dāno. ſed ſi poſt oēs opas exhibitas pdak̄ ſoli ponēti illud ⁊ ſufficit alteri p̄rditio ſuaz opaz: q̄ equiſſima eſt p̄ſertim in ꝫſciētia. Vl̄ ſm Bal. in. l. i. C. p ſo. ſiue ante opas ſiue poſt. q̄ pdak̄ ſolū ponēti q̄ forte ver⁹ eſt ꝛte iure. qz ſic nō erat habitur⁹ ꝛte lucro ipi⁹ capitał. ſz ſolū ꝛte lucro qđ ꝛtebak̄ ſiue induſtrie. ita nl̄ lū ꝛtebit pati damnū ꝛte ipo. Et ſic tenēdo iſtā opi. Pe. vl̄ Bal. nō licet facere pactū q̄ picu/lū capitalis ſit alteri⁹ q̄z illi⁹ q̄ poſuit. Rō qz i fine societat̄ ſi nihil eſſet niſi capitale totuz re habēbit. Et ideo cū soci⁹ nō habeat d̄ lucro ip ſi⁹ capitalis nō ꝛtebit hr̄e ꝛte dāno. Si ꝫo pactū fieret q̄ piculū capitalis ſit cōe. qđ licet vt vult glo. pdicta. vl̄ ſic hr̄et ꝫſuetudo. tūc ſcias q̄ eaten⁹ capitale ipm eſſet diuidēdū i fine ſocietatis ſi nihil inueniet ꝛte lucro. quaten⁹ erat pactū vl̄ cōſuetudo ꝛte piculo. Et ideo qz ſan. Bē. pdict⁹. ⁊ ml̄ri alij tenuerūt q̄ i fine societatis etiā ſi nihil ꝛte lucro ſit capitale integruz ꝛtebit redire ad dantē. ꝓpterea tenent nō licere facere pactū ꝛte aliq̄ ꝓte ipi⁹ capitalis piculi. ⁊ ſic tene. Sz ſi ipm capitale erit diuidēdū in fine societat̄ ſi nihil inueniret ꝛte lucro ſm q̄ pacti ſunt vl̄ eſt ꝫſuetudo ꝛte periculo. ſic eſt vera opi. d. glo. quā ſequit Ange. vbi. s. ſ. q̄ licet tale pactū. alias nō. Et ſi pactū nullū eſſet factū ꝛte dāno. ſz ſolū ꝛte lucro intelliget ꝛte dāno ſic ꝛte lucro. q̄ ſi ipe dans nō intēdebat aliq̄d ſentire ꝛte dāno capitalis. ⁊ i fine ſimpliciter ipm habere ſic eſſet vſurar⁹ mētalis. ⁊ eo mō tenet reſtituere ſicut vſurar⁹ mētalis. ꝛte quo. s. Reſtitutio. i. in verbo vſurar⁹.

11 ¶ Utz liceat facere pactū q̄ vn⁹ habeat duas ꝓtes lucri ⁊ vnā dāni: vl̄ duas dāni ⁊ vnā lucri. ⁊ hmōi: R. q̄ i ſciētia oīe pactū qđ ñ facit ꝛteriorē partē alter⁹ arbitrio boni viri. ita q̄ q̄ plus poſuit pl⁹ habeat licituz erit. qđ ſeq̄t Ange. vbi. s. alias nō.

12 ¶ Utz ponēs operā i societatē. ſ. nauigādo eā tando ⁊ hmōi. teneat ſumptibz ſuis ponere: R. ſm Bal. ⁊ Jaco. ꝛte are. ⁊ Ly. i. l. i. C. p ſo. q̄ nō q̄n pficiſcit cā societat̄. qz lucꝛ intelligitur ꝛeduct̄ expēſis. l. illud. C. d̄ codicil. l. mutius. ff. p ſo. Qđ limitat Bal. vbi. s. vez exceptis expēſis q̄s domi feciſſet: qz ille nō ꝛtebit fieri ꝛte corpe societat̄. ar. l. ſed ſi ex lege. §. q̄ aūt. ff. ꝛte peti. here. Ange. ꝫo vbi. s. dicit h̄ vez: niſi cōſuetudo aliter hr̄et q̄ ſi eſſet ꝛtebret ſuari. niſi ꝛtineret inīq̄tatē apertā qz videt actū. qđ ē cōſuetū. l. q̄ ſi nolit. §. q̄ aſſidua. ff. ꝛte edi. edic.

¶ Qūo tenēt soci⁹ ex diſpar⁹ ptib⁹ q̄ fundū 13
vl̄ apothecā cōduxerūt: R. ſm Bal. in. l. i. C. p ſo. ⁊ Ange. vbi. s. q̄ locāti tenēt p eēlib⁹ ptibus. Inter ſe ꝫo tenēt p rata societatis. vnde etiā ſuppellectilia ⁊ vaſa ꝛtebēt diuidi ſm ptes quib⁹ diuidet societas.

¶ Utz ille q̄ ſemel poſuit capitale i ſocietate et 14
p̄rditū eſt ante finitū tps societat̄ teneat itez aliud ponere: R. ſm glo. in d. l. ſi nō fuerit. §. i. ⁊ in. l. i. C. p ſo. ⁊ Ange. vbi. s. q̄ nō. ſiue periculū cōmune fuerit ſiue nō.

¶ Utz damnū p̄sone illi⁹ q̄ ponit opas in ſo/ 15
cietatē ꝛtebeat cōicari adinuicē. puta cū soci⁹ reſiſteret volētib⁹ ſibi auferre ꝓcuniā vulnerat⁹ eſt. ⁊ fecit multas expēſas ad curandū ſe ⁊ hmōi: R. q̄ ſic. q̄ñ euenit ꝓpter societatē vt expēſſe vult. l. cū duob⁹. §. quidā ſagariā negociationē. dicit tex. coierunt. alter ex his ad cōparandas merces p̄fect⁹ i latrones incidit ſuāq̄z ꝓcuniā pdidit. ſerui ei⁹ vulnerati ſunt reſq̄z p̄tias pdidit. dicit Julianus damnū eſſe cōe. Ideoq̄z actōe p̄ socio dāni partē dimidiā agnoſcere ꝛtebere. tā ꝓcunie q̄z rez certaz. q̄s ſecū non tuliſſet soci⁹: niſi ad merces cōmuni noie cōparādas p̄ficiſceret. ſz ⁊ ſi q̄d i medicos impēſuz eſt p̄ te ſocū agnoſcere ꝛtebere ꝛetiſſime Julian⁹ p̄bat h̄ ibi. ff. p ſo. Nec ob. l. ſocū. §. ſocius. ff. p ſo. qz illud intelligit q̄ñ culpa socij id ꝫtingit ſm glo. ibidē. qz tūc nō tenet. Aduerte ſm Bal. in. l. i. C. p ſo. q̄ damnū oīe extrinſecū qđ rōne societat̄ euenit ꝛtebet eſſe cōe. puta ꝛtebita ⁊ p̄dicta. ſz damnū intrinſecū. ſ. ipſi⁹ capitalis. nō niſi vt dixi. §. r.

¶ De q̄ culpa tenet soci⁹ alteri ſocio: R. q̄ ſi cō 16
tract⁹ eſt ſolū societat̄. tenet d̄ dolo lata ⁊ leui culpa ñ leuiſſima. qz ſufficit talē diligētiā adhibitā i reb⁹ cōib⁹ ſicut i ꝓpr̄ijs. vt. l. cū duob⁹. ff. p ſocio. vñ q̄uis aliq̄s expēſſe piculū in ſe ſuſcepiſſet non tm̄ intelliget ꝛte illo qđ euenit culpa ꝫſocij. l. pe. C. ꝛte nauti. feno. Qñ ꝫo cū ſocietate eſt ꝫtract⁹ locatōis vel ali⁹ ꝫtractus qūo teneat ⁊ ex q̄ culpa habes. s. Cōmodatū. §. vi. ⁊ Locatio. §. xxiij.

¶ Qūo ꝛtebet diuidi societas: ſi nihil int̄ ipos 17
eſt ꝫuentū expēſſe vl̄ tacite. puta qz nulla ē cōſuetudo ꝛte h̄: R. ſm Bal. in. l. i. C. p ſocio. q. ij. ⁊ Ange. vbi. s. q̄ ſi alter poſuit centū: ⁊ alter opas. ⁊ ꝛte lucro habēt ducēta. extrahet p̄mo q̄ poſuit centū ſua centū. ⁊ ſic ꝛte quocūq̄z alio q̄ aliq̄d poſuit. q̄ extracta reliq̄ ducēta q̄ ſunt

de lucro diuidet inter se oēs. ita tñ q̄ q̄ plus posuit i societate: puta opas z pecuniā. vl' duas ptes pecunie respectu illi⁹ q̄ solū vnā partē posuit. nō respectu ei⁹ q̄ opas posuit. q̄z opera valet tm̄ sic̄ z pecunia q̄ ponit habebit pl⁹ d̄ lucro. vt d.l. si non fuerint. in pn. z.l. q̄d em̄. ff. p socio. z ḥ arbitrio boni viri. Et id q̄d q̄dā dixerunt q̄ sicut q̄ posuit centū p̄ p̄mo extrahit cētū. sic̄ z ille q̄ posuit opas debet extrahere alia centū p̄ opa sua nō valet. nec de iure diuino. ciuili: vel canonico. q̄z opa hois nihil ē aliud q̄ officiū diurnū. vt. l. i. ff. de op. lib. imo opa hois dicit fructus ei⁹ esse. vt. l. iij. z se. ff. de oper. seruo. Et ideo ille q̄ posuit opas tm̄ nō dicit posuisse aliq̄d cōsistens in sorte vl' capitali. sz solū fructū siue pſone. q̄ fructus aut vsusfructus siue pſone correspōdent fructui aut cōmoditati illoz centū p̄ quo bñ facit. d. l. cū duobus. §. si in coeunda. Preciū inq̄t est velamentū artis. z sic intellige illud qđ sepe opa alicui⁹ p̄ pecunia valet. vt insti. p̄ so. §. ij. i. p̄ cōmoditate et vsufructu seu interusurio dicte pecunie. z iō si alter solū posuit opas: z alter centū solū z lucrū sunt ducēta. ille q̄ posuit opas habebit cētū solū. z ille q̄ posuit centū habebit illa centū z postea alia centū de lucro.

18 ¶ Quātū durat societas. R. tex. i d. l. societatē dissociamur. renūciatōe. morte. capitis diminutōe. Itelligē put est mos ciuilis fm glo. ibi dē tegestate. dicit glo. s. incidēte. vt si q̄s ex socijs bonis cesserit. vt insti. eo. §. itē. vel fuerunt publicate. vt in. l. actōe. §. publicatōe. ff. p so. Adde q̄ dissoluit fm q̄ ꝯuenerūt in tpe durationis illo finito. Item ex ꝯsuetudine si nihil actū est de tpe. d. §. q̄ assidua.

19 ¶ De societate inter frēs z alios qūo tacite cōtrahit. habes. s. Peculiū. §. xxvi. cū se.

Societas.ii.

circa aīalia que dicit̄ socidū aīalium cōtrahit̄ sex modis.

1 ¶ Primo mō q̄n aīalia exp̄sse tradunt gra societat⁹ ꝯhende. vt dic̄ glo. i. l. si pascēda pecora C. de pac. vl' q̄n lz exp̄sse n̄ dicat q̄ gra societat⁹ tradunt. tñ tacite dant gra societat⁹. s. q̄n dant vt sint cōia. z sic ꝯhit̄ societas. vt. l. si tibi aree mee. ff. de p̄scrip. ver. z fac qđ no. Bal. in d. l. si pascēda. Et q̄z ḥ mō aliq̄n ꝯhit̄ aīalibus grossiorus gener⁹. aliq̄n in minut⁹. Ideo p̄mo ꝓponā q̄t modis aīalia grossa dant gra societatis exp̄sse vel tacite. Et aduerte q̄ aīalia grossa dicunt quoz fructus regulariter nō ascēdit ad valorē mr̄is i anno. vt sunt boues eq̄ multi z huiusmodi. ista aliq̄n dant extimata. aliq̄n inextimata. aliq̄n eoz terra. aliq̄n sine cōtione terre qđ fieri p̄t. vt in d. l. cū duobus. §. in coeunda. z

¶ Qñ dant extimata z sine terra. tūc periculū casus fortuiti ē cōe int̄ socios. vt d̄z i d. l. cū duobus. §. dāna. nec mitz. q̄z extimatio i ḥ casu facit emptōez. l. extimare. ff. so. ma. z sic p̄ parte dñiuz remanet apd̄ tradētē. z tacite p̄ alia parte cōtionis i illū cui cōicant z sine traditōne trāsfert. l. i. §. i societate. ff. p̄ soc. z pinde ē ac si ille q̄ dat mutuassz p̄ciū medietat⁹ socio. z ipe posuissz aliā medietatē. z cōiter ab ipis duobus essent empta. z sic in societate posita. Et iō q̄i bet d̄ periculo tenet̄ p̄ dimidio nisi culpa vl' dolo alteri⁹ eueniret. Nā tūc soli⁹ culpabilis essz d. §. dāna. Bal. tñ i. l. i. C. p̄ so. distinguit q̄. i. aut p̄reūt casu fortuito. z sic erit cōe. aut peremptio venit ex natura rei. z tūc dic̄ periculū solū esse dant⁹. q̄z sic etiā penes eū fuissent mortua. nec ē vez fm eū q̄ ista extimatio faciat venditōez. vt d. §. dāna. z. l. iij. ff. locati. z. l. cū manu facta. ff. d̄ ꝯhen. emp. vbi d̄z nemo p̄t eā rē vēdidisse de cui⁹ dñio id agit̄ ne ad emptōez trāseat. sz ḥ aut locatio aut aliud gen⁹ ꝯtract⁹ hec ibi. Gz saluo meliori iudicio ḥ nō teneo cū meliorā tenta etiā naturalia i ḥ casu cōicent vt d. l. si ñ fuerint. sic ꝯuenit vt pricula sint̄ etiā naturalia diuidant̄ siue cōicent̄. nec valet qđ adducit q̄ extimatio ñ facit vēditōez i isto casu. imo fac vt p̄t̄z p̄ d. l. iij. ff. locati. z iō tenet q̄ periculū etiā naturale erit cōe. vt tenēt multi doctores Ang. vbi. s. Qđ tñ limito vez: nisi expī se aliud sit ꝯuentū. z sic itelligit̄ ille. §. nemo. i. d. l. cū manu facta: vl' nisi de ꝯsuetudine aliud sit q̄z intelligit̄ actū qđ est ꝯsuetū. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua. ff. d̄ edil. edic. Et ideo si pactū sit q̄ periculū capitalis nō sit cōe nō erit licit⁹ iste cōtract⁹ in foro aīe: nisi recipiēs vl' ali⁹ q̄ i vno alleuiat i alio eq̄lēt grauaret. l. fm naturā. ff. de reg. iur. Pactū ꝙo circa fruct⁹ vel circa tps oportet ꝯtineat eq̄litatē arbitrio boni viri. vñ n̄ videt iustū q̄ fruct⁹ i ḥ casu debeāt p̄ medium p̄tiri. Si alter ipoz ponit opas. q̄z ipas opas plusq̄z ali⁹ soci⁹ ponit. cū tantū dē in societatē posuerit. Et ꝓpterea debet attēdi si ope p̄nt fieri p̄ minores z pupillos z hmōi. quoz opere nō sunt i magna extimatōne. licet aliq̄ sint. vt l. fi. ff. d̄ libe. cā. vl' si recōpensant̄ per lacticinia hmōi. z de palea seu feno qđ dat ad comedēdū. z sic attēdere q̄ quilibet ipoz equaliter tm̄ posuit i societatē: z vltra videre q̄d vltra ponit ali⁹. puta: rustic⁹. q̄z opas. z sic nisi recōpensaret i alio debet habere pl⁹ de fructibus: aliter essz vsura. cū ex mutuo interp̄tato plus grauaret. c. ꝯsuluit. c. in ciuitate. de vsur.

3 ¶Qñ aũt dant inextimata ⁊ sine terra. ⁊ tũc si nullũ pactũ fit de capitali aut d̃ fructib⁹ vel tẽ pore sunt quedã extrauagãtia ⁊ iura posita inter extraordinaria capitalia feudor̃ in fi. de cime collatõis sic dicẽtia. Ille q̃ accipit iumentũ vl̃ vaccã debet tenere p ãnos. ⁊ oĩes poledri vl̃ vituli debent esse cões. ⁊ quicq̃d poledri q̃sierũt tpe erituratõis. Jumentũ ꝯo vel vacca data debet esse illi⁹ q̃ eũ vel eã posuit i fine societatis: nisi ille q̃ accepit ad societatẽ tertiã partẽ pcij dederit socio ponẽti. qz si dãdit tertiã partẽ. tũc in fine ipm iumẽtũ vl̃ vacca erit cõmune. Tu tñ attendẽs in ꝺsciẽtia ad arbitriũ boni viri: vt eq̃litas seruet. ita q̃ plus ponit pl⁹ habeat. vt supra dictũ est. Si vero pactũ sit factũ cũ pluribꝫ modis ꝺtractus ꝺcipi possint cũ pl̃a sint negocia q̃s vocabula. l. natura. ff. de pscrip. ver. Attẽdendũ est q̃ ꝺtineat equalitatẽ arbitrio boni viri p regulã in d. l. si non fuerint. ⁊. l. ꝓposita. ff. p so. Aduerte tñ q̃ qñ aial dat inextimatũ nõ pt pactũ fieri licite q̃ periculũ sit alteri⁹ q̃s eius q̃ ipm dedit. Hoc etiã tenet Bal. ĩ d. l. si pascenda. Nã cũ dictũ aial positũ i societate i fine debeat esse ponẽtis. si pactũ fieret q̃ periculũ ad ipm ponentẽ non spectaret esset iniquũ. ⁊ si ipe pdit aial ⁊ socius pdit opas. Nec ob. q̃ supra dixi de capitali pecunia. qz nõ valet similitudo. Ratio. qz pecunia simℓ ipo vsu ꝺsumit. ⁊ sic i ipa societate totaliter exercet. sz sec⁹ est in aialibꝫ q̃ nõ sic ꝺsumunt. sz qñq̃ meliorant. Uñ sicut melioramentũ pertinet ad dantẽ: sic ⁊ periculũ ptinere debet. d. l. fm naturã. Si tñ dans in aliq̃ plus grauare tur. puta: qz recipiẽs nollet teneri in fine de dãno ipsi⁹ aialis qd̃ euenit culpa sua. sz solũ i pte cũ teneat in totũ. l. cũ duobꝫ. ℣. in coeunda. et ℣. dãna. ff. p so. sic posset in alio alleuiari quo ad periculũ ipsi⁹ animalis p regulã. in d. l. fm naturã. Et ex pdictis patet q̃ ille q̃ dat aialia inextimata cũ pacto q̃ de pmis fructib⁹ capitale suũ detrahat illicite facit. ⁊ tenet restituere quicq̃d accepit in grauamẽ alterius socij. Nã socius in h̃ grauat qd̃ opas ⁊ expensas q̃s fecit. si statim extracto valore capitalis periret ipm capitale amitteret. Et sic ipe esset in tutor ⁊ alter socius in periculo. Sz pone q̃ nõ perit sed cũ tempore multũ lucratus est. alter soci⁹ ad quã restitutionẽ tenebit pdictus? R. q̃ ad tantũ quantũ arbitrio boni viri extimabit periculũ perditõnis operarũ ⁊ expensaruꝫ quas perdere poterat.

4 ¶Qñ vero dant aialia grossioris generis cuꝫ terra. vt puta cõmunico socio vnũ par bouũ cũ certa quãtitate terre quã arare debeat. Et tũc si inextimata tradidi periculũ totũ ad me pertinebit. Si vero extimata periculũ erit cõmune. d. ℣. dãna. nisi dolo vl̃ culpa alteri⁹ processerit vt ibi dicit. Sil̃r fruct⁹ terre erit cõmunis q̃n extimata sunt tradita. Ratio: qz vn⁹ ponit partẽ bouꝫ ⁊ terrã. alter partẽ bouꝫ quã videt emisse ratõne extimatõis ⁊ opas ⁊ eq̃tas vult vt equaliter partiat fruct⁹. nõ aũt erũt cõmunes fruct⁹ qñ pdicta aialia dant inextimata. Ratio. qz alter solũ ponit opas ⁊ alter aialia ⁊ terrã. qd̃ vez intelligo. nisi forte ĩdustria socij tm̃ extimaret aut pl⁹. ⁊ ideo arbitrio boni viri iudicandũ erit. vt eq̃litas seruet. d. l. ꝓposita.

¶De aialibꝫ minutis vt ouibꝫ porcis capris ⁊ hmõi. Aduerte q̃ inuenit in extrauagantibus positis in fine decime collatõis feudorũ. q̃ talia aialia debẽt dari ad tres annos. ⁊ ĩ vno quoq̃ anno debet dare p capra duodecim formaticos optimos ⁊ p pecude sex: nec tm̃ grossos quantũ faceret. xx. pecudes. nec tm̃ puos q̃tũ facit vna mungitura vni⁹ pecudis sz mediocres arbitrio boni viri. In fine vero capra vl̃ ouis data añ oĩa erit ipi⁹ tradẽtis: nisi ille q̃ accepit soluisset tertiã partẽ pcij ipi⁹. qz sic erit cõis. Capreti ꝯo ⁊ agni ⁊ lana erunt cões. In porcꝫ ꝯo oĩ anno sunt partiẽdi porcelli. nisi ille q̃ accepit voluerit tenere eos vsq̃ ad tres annos. ⁊ in fine triũ annoꝝ oĩa partiri debent per mediũ. ⁊ etiã porcelli nati de porcellis si tm̃ cõsuetudo vel pactũ aliud esset. vel extimata data essent. dicẽdm q̃ dictũ est de aialibꝫ grossi oꝝ. vt omnino seruet equalitas ⁊ iniusticia nulla fiat alteri ab altero. 5

¶Sedo mõ cõtrahit societas sic dant aialia sz nõ cõicant. nec eoꝝ dñium trãsfert sz solũ custodie alteri⁹ cõmittunt aliq̃ dato vel recepto pcio. ⁊ tũc ppie ꝺtract⁹ locatõis ẽ ⁊ ꝺductionis. l. ij. ff. locati. Si aũt nõ interuenit pcũ: sz tradẽs dicta aialia recipit aliq̃d. vt puta p bobꝫ vt arẽt: vl̃ p pecudibꝫ vt stercorizent et hmõi. Aut recipit ille cui tradunt p mercede custodie aliq̃d: vel opa aialiũ vt stercorizatio p mercede cõpenset. q̃ oĩes tres modi ꝺsiderari pñt vt ĩ sil̃i in seruo dicit tex. in. l. i. ℣. si q̃s seruũ. ff. depo. sic erit ꝺtract⁹ innoiatus ⁊ regulabit fm ꝺtractũ locatõis cui magis assimulat. vt in d. ℣. seruũ. ⁊. l. naturalis. in pn. ff. de pscrip. ver. cui⁹ natura est vt fruct⁹ ⁊ piculũ ptineat ad dñm rei locate. l. ite si pcio. ℣. i. ⁊ ij. ff. locati. ⁊ de eo habes. s. Locatio. 6

¶Tercio modo dant aialia ⁊ in totũ trãsferũ turĩ accipiẽtẽ cũ pacto q̃ teneat ea ad meliorandũ. ⁊ sic meliorata cõicent. ⁊ sic dicit ꝺct⁹ innoiat⁹. vt dicit tex. in. l. si tibi arege mee. ℣. sz 7

si pueꝛ.ff.de pscrip.ver. Uñ pciũ dictoꝛ aialium si vendanť debet esse cõmune. vt d.l.si tibi aree mee. ꝛ sil'r fructꝰ ibidẽ. p.l.si pascẽda. C.de pac. ꝛ sil'r piculuz debet esse cõe sic ꝛ vtilitas. l. mutiꝰ. ff. p so. Aduerte tñ q̃ ꝫ tractꝰ magꝫ alꝫ similať ꝺ ctui societatꝫ q̃z locatõis. Jõ pñt circa ꝫ intelligi q̃ dixi. s. in ꝑmo casu. qñ danť in extimata vl'extimata. Si ꝑo meliozamẽtũ ñ sequať. credo q̃ integra ad dñm tradẽdẽ sint restituẽda q̃si causa data ꝛ causa nõ secuta. ff. de ꝺdi. cã data. ꝛ causa nõ secuta p totũ.

8 ¶Quarto mõ danť aialia vt coopiant vel vt cooperiãt. puta thaurꝰ vl'vacca ꝛ ꝶmõi. ꝛ est cõtractꝰ innoiatꝰ. ꝛ ideo ad arbitriũ boni viri reducať. ne cũ aliena iactura quis lucreť. l. nã hec natura. ff. de ꝺdi. inde.

9 ¶Quinto modo danť aialia aliq̃ extimata taliter q̃ cõmodũ ꝛ incõmodũ sit recipiẽtis. ꝛ sic resultat ꝫ tractꝰ emptõis ꝛ venditõis. ar. l. extimate. ff. solu. ma. Jdeo si aliq̃d accipet vltra pciũ rõne tpis esset vsura. c. ꝺsuluit. ꝛ. c. in ciuitate. de vsu. nisi emptoꝛ aialiũ pceptis fructibꝫ morã traheret in soluẽdo pciuz. q̃ tũc p interesse posset petere partẽ fructuũ. l. curabit. C. de acti. emp. ꝛ ven. ꝛ tenet glo. ꝛ cõmuniter docto. in. c. ꝺquestꝰ. de vsur.

10 ¶Sexto modo sunt data aialia nec apparet an causa societatꝫ. vl'qũo mortuis ꝓncipalibꝫ ꝛ tũc fm q̃ ꝺsuetudo est talia dari sic extimabiť. d. §. q̃ assidua. vl'si de ꝺsuetudine nõ apparet ꝓsumeť ꝫ tractꝰ innoiatꝰ. l. ij. ff. de pscrip. ver. et sic censebiť ꝫ tractꝰ societatꝫ. ꝛ p oia fiet de fructibꝫ ꝛ reliq̃s sicut ius societatꝫ exigit. vel saltẽ fiet receptoꝛi aialiũ debita cõpensatõ fm exigẽtiã sumptuũ ꝛ laboꝛis sui. ꝛ ꝶ actõe mãdati. ex q̃ ꝑ ipositõez dñi pascẽda suscepit. l. i. ff. man. vel saltẽ actõne in factũ sine pscrip. ver. d. l. ij. Ex ꝓdictis igiť patet qũo societas sit licita vl' illicita. ꝛ q̃d dicendũ ꝺ mltis casibꝫ cũ i infinitis modis possint ꝺcipi. vt in. d. l. natura. ff. de pscrip. ver. Et ꝓpterea attẽde q̃ in ꝫtractu societatis aliq̃n interuenit ratio mutui interpretati. puta qñ danť extimata aialia vel exigiť q̃ sint ad piculũ accipiẽtis ꝫtra naturã societatis. ꝛ tũc si grauať in aliq̃ accipiens ꝓpter hoc erit vsura. Sil'r aliq̃n cũ societate ꝺcurrit cõtractꝰ locatõis. ꝛ ꝓpterea eãtas attendať. ꝛ q̃ ꝺuenit nature talis ꝫtractꝰ. vt sic scias discernere qñ est iniusticia vl'iniq̃tas.

Bodomia est turpitudo i masculũ facta. xxxij. q. vij. vsus. ꝛ est grauiꝰ pctm̃ adulterio. vt in d. c. vsus. ꝛ grauiꝰ q̃z cuz mr̃e. ibidẽ. c. adulteriũ. Uñ clericꝰ debet deponi ꝛ i monasterio detrudi ad agendã penitentiã. Laicꝰ excõicari ꝛ penitꝰ reddi alienꝰ a cõtione fidelitũ. c. clerici. de excess. pla. Fm leges debet igne cremari. in aut. vt nõ lux. ꝫtra naturã. vñ ibi dicit q̃ ꝓpter impios actꝰ sodomitaꝝ fames ꝛ terremotꝰ ꝛ pestilẽtie fiũt. ꝛ ciuitates cũ hoibꝫ pariter pereũt.

Bollicitudo vtz sit pccatũ? R. q̃ si loq̃mur ꝺ sollicitudie tpaliũ sic triplex est. Una est anxietatis ꝛ anaricie. ꝛ ꝶ est pctm̃ semper. Moztale ꝛo pctm̃ ẽ ex fine: puta q̃ ꝓstituiť finis in ipis q̃rẽdis pati oia facere ꝓpter ipa habenda Uñ aug̃. in li. ꝺ oplibꝫ monachoꝝ cũ dicẽdñs nolite solliciti esse ꝛc. ꝶ dicit vt nõ ista inquiramur. ꝛ ꝓpter ista faciamꝰ q̃cq̃d i euãgelij pdicatõe fieri iubeť. Alio mõ est mortale pctm̃ ex mõ. qñ tm̃ in ꝶmõi anxiať q̃ omittit necessaria ad salutẽ ꝛ suffocat mentẽ i talibꝫ. ꝛ ꝺ hac loq̃t Greg̃. xlix. di. c. hunc em̃. in ꝛbo gibbus. Alia sollicitudo ꝺz dubietatꝫ ꝛ diffidẽtie cuz hõ timet ne tpalia sibi deficiant. ꝛ tõ anxiať ꝓ ipis. ñ tñ aliq̃d faceret ꝺ dei pcepta vl'omitteret. ꝛ ista est pctm̃ veniale. Tercia necessitatis ꝛ puidẽtie. ꝛ hec ñ est pccatũ. imo bona ꝛ laudabilis. Uñ glo. Matth̃. vi. Nõ labꝛ ꝛ prouidẽtia damnať: ꝫ sollicitudo mentẽ suffocaꝫ ꝛ ꝺ hac tercia loquť. c. diuite. lxxxvij. di. Sollicitudo ꝛo spũalitũ p se est bona. ꝛ ad hãc xps inducit nos Matth̃. vi. Primũ q̃rite regnũ dei ꝛc. Posset esse pccatũ p accidẽs qñ hõ tm̃ intẽderet spũalibꝫ q̃ omitteret. puisionem humanã debitã. q̃ esset tẽptare deũ ꝺ illꝺ Mat. iij. Nõ tẽptabis dñm deũ tuũ.

Solutio est ei⁹ q̃ ꝺ debet redditio. insti. q. mo. tolli. obli. in prin. Ꝫz large solutio est ab obligatõe liberatio quocũq̃z modo. ff. de solu. l. solutõnis. Nã qualitercũq̃z satisfactũ sit creditoꝛi ad volũtatem suã p soluto habeť: licet solutũ nõ sit. ff. de pig. act. l. si rẽ alienaz. §. omis. hec no. Bof. ꝛ Hosti. in sum. eo. ti. §. i.

¶Quot sunt ſpecies solutõnis? R. due. Una naturalis siue vera q̃ est p redditionẽ ei⁹ q̃ ꝺ debeť. Alia ciuilis siue imaginaria. ꝛ hec fit multis modis. s. per nouationẽ q̃ est: qñ extinguit̃ ꝓꝛ obligatio. ꝛ in aliã obligatõez ciuilẽ vel naturalẽ trãsferť. ff. de noua. l. i. Aut p delegationẽ q̃ est qñ aliũ reũ vice sua creditoꝛi vl'cui ipe iusserit dat. ff. de accepti. l. i. Aut p oblationẽ factã tpe ꝛ loco ꝺgruo. C. de so. l. obsignati one. ff. eo. ꝛ. l. si soluturꝰ. ꝛ. l. q̃ debẽ. in ꝑn. ff. de pigno. l. creditoꝛ. Nõ tñ ꝓdest oblatio si non

ꝺsigneꝯ.C.ꝺe vsu.l.ij.ꝛ.l.acceptã. Itẽ opꝺꝛz ꝙ fiaꝯ cui ꝺebeꝯ vel eo absente iudici.ꝛ si iudex ꝺficiat honestis pſonis.C.ꝺ vsu.l.si creditrici.ꝺe offi.oꝛ.c.pastoraꝯ.in fi. Itẽ ꝙ res ꝺposita duret:qꝛ si in vsus suos ꝺuertat nõ est tutus offerẽs.l.ꝺbitoꝛ.ff.ꝺe vsuf.ꝛ si sic ꝺposita res amittaꝯ nihilomin⁹ ꝺbitoꝛ est liberat⁹.ff. ꝺe arbi.l.arbiter.la.ij.ff.ꝺepo.l.i.§.si pecunia ĩ sacculo. Et hoc verũ in obligatõe quãtitatis. qꝛ si obligatio esset in ſpecie:ſola oblatio ſufficeret.ff.eo.l.hoiem.§.i.

2 ¶ Utrũ ſolutio ꝺbiti in q̃titate exiſtẽtis ſit facienda ſm pecunie valoꝛẽ currentẽ tpe ſolutõnis vl̃ ſm ꝙ valebat tpe ꝺtract⁹?ꝛ R.ꝙ in qua cũq̃ diſpoſitõe ꝺtractuũ ſit ꝺbitũ.ſolutio ſp ꝺbet fieri ſm monetã q̃ currebat tpe ꝺtractuſ ꝺbiti.ꝛ ſi nõ repiꝯ qꝛ eſt reprobata vel diminuta ĩ põdere.puta qꝛ tonſa vl̃ p longũ vſus effecta groſſa.qꝛ argentũ in ſupficie coꝛruit ex lõgo vſu.vl̃ alio mõ ꝓpetuo ẽ alterata.tũc ꝺbet ſolui ipi⁹ extimatio ſm ꝙ cõiter teneꝯ per legiſtas ꝛ canoniſtas.in.l.paul⁹.alꝫ incipit creditoꝛẽ.ff.ꝺe ſolu.ꝛ i.l.in minoꝛ.C.in q̃.cau.in integ.re.nõ ẽ neccaria.ꝛ p canoniſtas i.c.q̃to. ꝺe uſuriuſ.ꝛ in.c.olim.ꝺ cẽſi. Et licet Bar.ĩ d.l.paul⁹.limitet iſtud verũ.qñ talis diminutio ꝺtingit ĩ moneta groſſa ꝛ ñ in minuta.tñ do. Anto.ĩ d.c.q̃to.ꝛ ſequit̃ Pa.ibidẽ.tenet ita hr̃e locũ ĩ moneta pua ſicut ĩ magna qñ ꝺteriꝛatio ꝺirecte ꝺtingit ipaz pecuniã.puta qꝛ duo antiq̃ nõ valẽt niſi vnũ ꝺe nouis.volunt etiã Ly.ꝛ Pe.in d.l.in minoꝛ.ꝛ Hoſti.ĩ d.c. q̃to.ꝙ qñ ſolũ pecunia eſt reprobata nõ ꝺteriꝛata ꝙ ꝺe ea põt fieri ſolutio exq̃ currebat tpe ꝺtract⁹. Hz Spe.co.ti.ꝛ ibi Jo.an.ꝛ Pa.in d.c.q̃to.tenẽt ꝙ nõ pt.qꝛ magꝭ moneta ꝺſideraꝯ rõe curſus q̃ reſpectu materie.ꝛ videꝯ ter. in d.c.olim. Facit etiã.c.eiciẽs.lxxxviij.diſt. Si vo alteratio non eſſet ꝓpetua ſz ad tps vt ꝺtingit ꝙ floꝛen⁹ hodie magꝭ valeat q̃ cras. ita ꝙ creſcit vl̃ ꝺcreſcit ſm tpa cõiter teneꝯ talẽ variatõez nõ ꝺbere attẽdi.ar.l.p̃cia.ff.ad.l. falci.ſic em̃ creditoꝛ vellet ſibi ſolueꝯ ſi plus valeret.ita ꝺbet recipe ſi min⁹ valet cuz ſpereꝯ augmẽtũ.ſic voluit Bar.in d.l.paul⁹.ꝛ alĩ ĩ d.l.in minoꝛ. Qꝺ mihi videꝯ equũ niſi qñ ñ eſſet ſpes ꝙ ꝺ ꝓpio ꝺberet hr̃e augmẽtũ.qꝛ ſic videꝯ ꝙ ꝺbeat ſolui ſm extimatõez tpis ꝺcti qꝛ poſſet eſſe ꝙ nũq̃ creſceret.ar.in.l.iuriſperitos.in p̃n.ff.ꝺe accuſa.tu.ꝛ qꝺ no.glo.in cle. ij.ꝺ p̃ben. Jaco.ꝺ are.ꝛ Bar.in d.l.paulus.ꝛ Hoſti.in d.c.q̃to.tenẽt ꝙ ſi eſt alterata reſpectu curſus nõ r̃ſpectu materie ꝛ ꝓpetuo.puta qꝛ ꝓnceps nõ vult exp̃ẽdaꝯ niſi p tãto.vt foꝛte recolligat ꝛ cudi faciat.ꝙ nihilomin⁹ ꝺe ea pt fieri ſolutio ſi ꝺbitoꝛ nõ fuit in moꝛa. Hz Oldꝛa.ꝛ Fede.in d.l.in minoꝛ.ꝛ do.Anto. in d.c.q̃to.tenẽt ꝙ ꝺbet ſolui ad extimationẽ antiq̃ currẽtis tpe ꝺtract⁹:qꝛ eaꝺẽ rõ q̃ eſt ꝺ toto ꝛ ꝺ pte.ar.l.q̃ ꝺe tota.ff.ꝺe rei ven.ꝛ c.paſtoraꝯ.§.itẽ cũ totũ.ꝺe offi.ꝺele.ꝛ videꝯ pbari ĩ d. c.olim.ꝛ videꝯ magis equũ. Et ſic cõclude ꝙ ſiue ſit reꝓbata ĩ totũ:ſiue alterata in pte reſpectu curſus.licet nõ reſpectu materie:ſiue ꝺteriꝛata reſpectu materie ꝙ ñ pt fieri ꝺe ea ſolutio.ſz ꝺbet ſolui extimatio ſm tps ꝺtractuſ. ꝛ hoc ſiue ſolutio ſit fienda rõne cõtractus:ſiue ex ꝺemnatõne iudicis. De ꝺemnatõne aũt que fit ratione ſtatuti. Spe.tenet ꝙ ꝺbet ſolui ꝺe moneta currẽte. Hz Pa.in d.c.q̃to. videꝯ tenere ꝙ ꝺe moneta currẽte tpe facti ſtatuti. Ego teneo cũ Spe.qꝛ ĩ penis mutuoꝛ fit interp̃tatio.c.odia.ꝺe reiu.li.vi. De ſolutõne vo q̃ ꝺbet fieri ex mãdato p̃ncipis.vel alicui⁹ dñi ſeu ex ei⁹ gr̃a dicit do.Anto.in d.c.q̃to. ꝙ ſi dñs ignoꝛabat valoꝛez monete ſic fiet ſm curſũ currẽtis.ſm glo.ꝛ Landul.in cle.ij.ꝺ ꝺe ci. Hi vo ſciebat ei⁹ valoꝛez ſic fiet ei⁹ ſolutio ſm extimatõez tpis ipi⁹ mãdati ſeu gr̃e facte. ar.ꝺ.c.olim.ꝛ l.ſi.ff.ꝺ au.ꝛ arg̃.leg̃. Hi vo ſolutio eſt reſpectu legati ſic fiet ſm extimatõez tpis teſtamẽti ꝺciti.licet teſtatoꝛ poſtea multũ ſupuiꝛerit intantũ ꝙ ſit mutata.ita ꝺſoluit Oldꝛ.ꝛ facit tex.in.l.vxoꝛẽ.§.teſtamẽto.ff.ꝺe leg̃.iij.ꝛ ꝺ.l.ſi.ꝛ ſequit̃ do.Pe.ꝺe ancha.in d. c.olim.ꝛ Joh.an.ĩ addi.ad Spe.e.ti.ꝛ Pa. in d.c.q̃to. Idẽ dicit Oldra.in p̃cepto.arbitroꝛ.ꝛ hec no.qꝛ ſepe in practica. Limita tñ p dicta ĩ ꝺbito ꝺtractu ex mutuo ſm diſtinctionẽ quã pona.j. Uſura.i.§.xxxvi.

¶ Quis teneaꝯ ſoluere? R.ꝙ ille q̃ eſt obligatuſ ſiue ſit p̃ncipalis ꝺbitoꝛ ſiue fideiuſſoꝛ. 3

¶ Utrũ q̃libet poſſit p alio ſoluere? R.ꝙ ſic etiam ſi ꝺbitoꝛ hꝫ ignoꝛat ꝛ nõ velit.ff.eo.l.ſolue re.ff.ꝺ nego.geſt.l.ſoluẽdo.ꝛ teneꝯ talĩ ſatisfacere p̃fato ſoluenti p eo.ſi modo ſua intereꝛat vt ſolueret.l.cũ pecuniã.ff.ꝺe nego.geſt. 4

¶ Utrũ tutoꝛ ꝛ curatoꝛ vl̃ ali⁹ adminiſtratõez habẽs teneaꝯ ſoluere ꝺbitũ illi⁹ cui⁹ curã gerit R.ꝙ ſic.l.q̃tiens.§.ſicut aũt.ff.ꝺe admi.tu. 5

¶ Utrũ heres teneaꝯ ſoluere ꝺbita ꝺfuncti? R. ꝙ ſic ĩ totũ. Hz ĩ ꝺſcietia q̃tũ ſe extẽdit facultas hereditatis.vt.s.heres.§.vi.ſec⁹ ſi eſſet legatari⁹.qꝛ tũc non teneꝯ niſi qñ hereditas eſt nõ ſoluẽdo.qꝛ tũc ex alienũ pcedit legata.vt s.Reſtitutio.ij.§.xvij. 6

¶ Utrũ ſucceſſoꝛ p̃lat⁹ teneaꝯ ſoluere p̃deceſſoris ſui ꝺbita? R.ꝙ ſic.ſi p neccitate ſue perſone 7

vl' nccitate seu vtilitate eccl'ie sunt facta. extra eo. c. i. al's nō tenet eccl'ia nec successor ei⁹. x. q. ij. c. ℔ ius. ⁊ de fideiuss. c. qđ q̄busdā. Idē credo de successore in dominio tpali laicali.

8 ¶ Cui debet fieri solutio? R. q creditori vel ei⁹ successori cui cōpetit actio obligatōis si tñ sit cōpos mētis. ⁊ maior. xxv. annis. vel alteri đ mādato ipi⁹ ec si creditor sit accusat⁹ ad mor tē. ff. eo. l. reo. ⁊. C. eo. l. nihil interest. p̄t etiā si eri ei⁹ socio si vtriq; eor ē obligat⁹ insolidū. ff. de pactis. l. si vn⁹. in prin. ⁊ ff. de duo. re. ꝯsti. l. ij. ⁊ iij. ⁊ no. in. c. ea te. de iurīur. Aut etiā p curatorē ei⁹ q̄uis sit reuocat⁹ ⁊ ignorēt reuocatio. l. ei⁹. ī p̄n. ff. si cer. pe. Aduerte tñ ℔. q; si q̄s solueret filiofamilias sine ꝯsensu p̄ris vel minoris sine ꝯsensu tutoris vl' curatoris nō satisfaceret. l. i. ⁊ p totū. ff. ad mace. ⁊ l. pupill⁹. ff. de act. ⁊ obli. Nisi solutū sit ꝯuersū i vtilitatē p̄ris vl' minoris. l. i. ⁊ ij. C. si aduersus credi. ⁊ l. q si forte. ℌ. fi. ⁊ l. in pupillo. ff. de solu.

9 ¶ Debitor ñ habēs pecuniā ad soluēdū p̄t offerre rē meliorē ⁊ tenet creditor accipe. auten. ℔ nisi. C. de solu. Eccl'ia vero nō tenet offerre meliorē sz aliā. vt aut. ℔ ius. C. đ sa. san. eccle.

10 ¶ Quis est p̄ponendus i solutōe. vide Restitutio. ij. ℌ. xvi.

11 ¶ Utr̄ possit q̄s repetere pecuniā habitā ex vēditōe rei sue i subsidiū? R. Ludo. in no. q sic vt est casus in. l. in ciuile. C. de rei vē. ⁊ l. si eū seruū. ff. si cer. pe. ⁊ l. fi. ff. de neg. ge. Sic ⁊ ecōtra p̄t agere ad rem emptā ex sua pecunia i sb̄sidiū: licet nō sit mihi obligata. Et q possit agere est glo. in. l. pculus. ff. đ iur̄. do. ⁊ casus in. l. vxor marito. ff. de do. inter vi. ⁊ vx. Itē p̄ponit ille q̄ pecuniā dedit negociatori facieti diuersa negocia in ea negociatōe alijs q̄ eidē dederūt i alijs negociatōibꝫ. tex. est in. l. pcuratoris. ℌ. si plures. ff. de tribu. fm Joh̄. plagiensem. ⁊ Ludo. de ro. in no.

12 ¶ Utr̄ excōicatio sit faciēda? R. si sit tenet. tñ nō debet fieri etiā si ex iuramēto tenebat. vt. s. Excōmunicato. viij. ℌ. xij.

13 ¶ Utr̄ liceat soluere creditori creditoris mei R. Bar. in. l. solutū. ℌ. solutā. ff. de pigno. actio. distinguit q si creditor creditoris mei habet bona obligata. puta q ꝯduxi domū ab eo q̄ eā ab alio ꝯduxerat: sic liberor ipo iure etiā creditori meo inuito. l. vtr̄ p̄sente. ff. đ ꝯstitu. pe. cū possent ab eo cōpelli. l. nomē. C. q̄ res pig. obli. po. Similiter quādo talis fact⁹ est creditor ꝓpter me. puta q; creditor me⁹ gerēdo negocia mea accepit mutuo ab eo. vt in. l. si liber hō. ff. de neg. gest. Si ꝯo causa sit omino separata a mea si fit eo volēte. indubie liberor. l. inuito. ff. de so. ⁊ l. pe. ⁊ fi. ff. de nego. gest. Aut eo ignorāte ⁊ ōtingit liberatio opē exceptōis. l. si opa. ff. de doli excep. glo. ñ tenet in distincte q liberat. in sti. qui. mo. tol. obli. in prin. ⁊ d. l. pe. Sz tu tene cū Bar. q̄ ad foz ōtentio sum: q̄ ad ꝯscientiā tene glo. q; creditor liberatur ex tali solutōe etiā si erat inuit⁹. d. l. soluēdo. ⁊ ideo satisfactū est ei.

¶ Utr̄ recipiēs scienter solutionē alteri debitā cōmittit furtū? R. glo. in. c. ea te. đ iurīur. q sic. nisi creditor ratū habuerit. all'. l. falsus. ℌ. i. ff. đ fur. Qđ verū est fm Pa. ibidē si sine iusta causa recipit. Sec⁹ si ex iusta causa. puta q; credebāt ad eū ptinere. vel q; erat gestor negociorū creditoris. 14

¶ Quo debet fieri solutio? R. q debet fieri đ illo qđ est in obligatōe. q; vnū p alio solui ñ p̄t creditore ñ ꝯsentiēte: in sti. qui. mo. tol. ob. ℌ. i. Fallit ℔ in eccl'ia debitrice. d. aut. ℔ ius. Itē in eo q̄ debet aut̄ in cui⁹ sība aut̄ nō inuenit. C. de solu. auten. ℔ nisi debitor. ⁊ ff. de le. l. l. fi dom⁹. ℌ. q̄ ꝯsiteē. Itē in eo q̄ debet seruū cui⁹ vult soluere p̄ciū. q; dicit eū suū cognatū. Itē in noxali actōe. ff. de reiudi. l. miles. ℌ. i. ⁊ ij. Itē de pecunia. vide pecunia. ℌ. ij. Sz q̄n nō habet qđ debet soluere. ⁊ sunt distrahenda bona sua p solutōe. tūc primo incipiēdū est a mobilibꝫ. ⁊ si nō sufficiunt ad imobilia. ⁊ postea ad iura. Et si ñ inueniūt emptorē debet ꝯsolutū creditori. vide in. l. a diuo pio. ff. đ reiudi. 15

¶ Quid de eo q̄ tenet sub alternatōe? R. q regulare est q in alternatiuis electio est debitoris. vt in. l. plerūq; in fi. ff. de iur̄. do. cū ꝯcorpositis in glo. 16

¶ Utr̄ debitor teneat ire vl' mittere ad domū creditoris? R. vt. s. Obligatio. ℌ. viij. 17

¶ Quid si creditor esset in mora ⁊ vellet purgare? R. tenebit ire ad eius domū. l. cū quid. C. de cōdi. inser. 18

¶ Quid si obligatio sit solū ad ℔ si volo acq̄rere? R. q teneor adire domū creditoris ⁊ soluere etiā sine monitōe fm Bar. in. l. itē illa. ff. de ꝯsti. pec. sine cōmodū sit psonale: q; relinq̄t libertas suo si soluit decē. ⁊ hmōi. sine sit cōmodū bursale. puta alicui legāt iocalia si solueritē. d. l. cū q̄dā. Aduerte tñ q; i casibꝫ istis vbi q̄s tenet ad domū creditoris ire sufficit q̄ rere eū apud vicinos ⁊ notos ⁊ in locis i q̄bꝫ est solit⁹ ꝯuersari nō p loca clādestina. ar. ij. q. vi. c. biduū. ⁊ voluit Bar. in. l. p̄dicta. itē illa ⁊ Pa. sequit in. c. significāte. de pig. 19

¶ Utr̄ mittēs debitū p nunciū infidelit se habente excuset? R. Pa. in. d. c. significāte. Aut spēcies erat debita ⁊ ipa remittebat p nunciū 20

q̃ putabaꝫ fidelis ꝛ sic ꝑiculū ꝑtinet ad creditoꝛē. Ratio: qꝛ casus foꝛtuit⁹ ñ imputaꝫ ex q̃ culpa nō ꝑcessit. c. vnico. de cōmo. Aut erat q̃titas ꝛbita q̃ mutteba ꝛ sic ꝑiit ꝑiculo ꝛbitoꝛis. Rō: qꝛ eoipso q̃ ꝓcuniã mihi mutuasti meã feciſti. l. ij. ff. si cer. pe. ꝛ ideo ꝑiit mihi anteq̃ veniat ad manus creditoꝛis si ꝑiit. qꝛ adhuc sum dñs. no. Bar. in. l. eū q̃. ff. cōmo.

21 ſz pẽa si eraꝫ appoſita nō incurrit.

¶ Quid de eo q̃ ſoluit indebitū an poſſit repetere? R. Pa. in. c. fi. de ſolu. diſtinguit q̃ aut ẽ indebitū ciuiliter ſed naturaliter ꝛbitū. ꝛ sic glo. in d. c. fi. diſtinguit. q̃ ſi ſoluit p errorẽ iuris nō ꝑt repetere. ſi autẽ p errorẽ facti poterit. vt puta heres ſoluit legata integra credẽs nō poſſe retinere falcidiã. errat in iure. nã naturaliter erat ꝛbitū ſz nō ciuiliter: ꝛ ñ repetet. Si aũt ſciebat ſibi cōpetere falcidiã ſz credidit intellige ꝓbabiliter. vt in. c. aplice. de cle. excō. ꝛ. c. q̃. de ꝓſti. li. vi. ſ. hereditate ſufficere. cum tñ nō ſufficeret. ꝯ errat in facto ꝛ repetet. l. error facti. C. ad. l. falci. cōiter tñ tenet q̃ minor mlier: miles: ꝛ hmōi: cuz excuſentur ab errore iuris repetẽt. ſi etiã ex errore iurꝭ ſoluerũt. vt i l. cū de indebito. §. i. ff. de ꝓba. Sz q̃ ad hanc excuſatōez quidã ꝛtrariũ tenẽt. ſz primũ verius. Silr magꝭ repetet i cōſcientia ſi eſt indebitū naturalr. licet ciuilit ſit ꝛbitū. mlto magꝭ ſi ẽ indebitū naturalr ꝛ ciuiliter tã i ꝓſcia q̃z in foro ꝛtētioſo q̃ cūq̃z ignoratia ſoluerꝭ niſi i aliq̃bus caſibꝫ ḋ q̃bꝫ in glo. l. cū q̃s. C. ḋ iur. ꝛ fac. igno. ꝛ ibi Barto. ꝓcedat q̃s dimitto. qꝛ ad ꝓſciaz ñ ptinẽt. Hec⁹ q̃ñ ſoluit ſcieter. qꝛ tūc videt donaſſe. l. cui⁹ p errorẽ. ff. ḋ reg. iuꝛ. excepꝭ ſoluꝭ. p vſuꝭ q̃ repeti pñt. c. ꝛbitoꝛes. ḋ iu

22 ¶ Quid de illo q̃ ꝓuenit a creditoꝛe reiurã. ꝛ nō habet vñ ſoluat? R. q̃ ſi ꝛbitoꝛ eſt ex maleficio ſic ꝑt verberari. xiij. q. vi. ſi res. ꝛ ſic nō poteſt ampliꝰ cōuenire. d. c. ſi res. qđ intellige q̃ñ creditoꝛ ſic exegit vt verberet p ꝛbito alꝫ bene tenet ad intereſſe ſi verberet p maleficio. ar. xij. q. ij. fraternitas. Si ꝯo eſt ꝛbitoꝛ ex ꝓtractu vel quaſi tūc cedat bonis.

23 ¶ Quomodo fit ceſſio bonoꝝ? R. fit i iudicio vel extra iudiciū p nunciū vel epl'am. ff. q̃ bo. ce. poſſ. l. in oñi. Dic vt. §. cedere bonis. Et ad q̃d valet ibidẽ Aduerte q̃ vt valeat optet ꝓfiteaꝫ ꝛbitū. l. pe. ff. de ceſſ. bo.

24 ¶ Sz nunq̃d cū ꝛbitoꝛ ꝑtit dilationẽ quin quenn̄ a pluribꝫ ſuis creditoꝛibꝫ ꝛaliq̃ dare nolunt ei dabiť? R. q̃ ſic ſi maioꝛ ps ꝓſentit. ꝛ intelligiť maioꝛ reſpectu ſumme ꝛbitoꝝ ꝛ nō ꝑſonaꝝ. Et ſi oĩa ſunt eq̃lia itez valebit dilatio data. l. vlti. C. q̃ bo. ce. poſſ.

¶ Oñ ꝛbet fieri ſolutioꝰ? R. ſm Jo. ḋ ꝓſe. diſt. i. ſolēt. q̃ aut dies eſt adiect⁹ fauoꝛe ꝛbitoꝛis ꝛ ꝑt ꝑuenire. Aut fauoꝛe creditoꝛis: ꝛ ſic ñ ꝑt ꝑuenire. l. eū q̃. ff. de annuis le. Similiter nō poteſt q̃s repetere ante temp⁹ ꝛbitū. c. vnico. de plus pe. niſi in tribꝫ caſibꝫ. Prim⁹ in viro vergẽte ad inopiã. Secund⁹ in ꝛbitoꝛe fugiente. l. ait ꝑtoꝛ. §. ꝛbitoꝛẽ. ff. de his q̃ in fraud. credi. Terci⁹ in ꝛbitoꝛe ſuſpecto q̃ poteſt cogi dare cautionẽ. l. ſi fideiuſſoꝛ. §. fi. ff. q̃ ſatiſda. co. Limita niſi fuiſſet ſuſpect⁹ tpe ꝓtract⁹ qꝛ nō cogereť. Aut dies nō eſt adiectus ꝛ dic vt. §. Moꝛa. §. i. ꝛ Obligatio. §. vltj.

¶ Quomodo ꝓbaꝫ ſolutioꝰ? R. q̃ ſi ꝛbitū ſit ſcriptū ꝛ ꝛbitoꝛ vult ꝓbare p teſtes ꝛ ſine ſcriptura ſolutionẽ optet q̃ ꝓmꝛt p. v. teſtes rogatos q̃ teſtificari pñt ꝓ ſolutōne facta. vel quã voluit facere. ꝛ etiã p ꝓfeſſiõe creditoꝛis. Si ꝯo ꝛbitū ſit cancelatū liberaꝫ ꝛbitoꝛi: niſi creditoꝛ ꝓmꝛt ꝓtrariũ l. ſi cirographũ. ff. de ꝓba.

Boꝛs ꝓprie dicitur cū aliquid fit. vt eius euentu conſiderato aliq̃d occultū innoteſcat. vtputa cū accipiunť feſtuce inequales ꝛ qui habebit bꝛeuioꝛē ſit taľ vel faciat ſic ꝛ hmōi.

¶ Quotuplex eſt ſoꝛs? R. triplex. Prima ḋ diuiſoꝛia cū queriť q̃d cuilibet ſit dandũ ſiue illud ſit res: ſiue honoꝛ: ſiue pena: aut actō alt q̃. Secūda dicit ꝓſultoꝛia. cū inquiriť q̃d ſit agẽdũ. ꝛ hec ſm ſe ñ eſt mala ſz rōne circūſtãtie ꝑt aliq̃d mali i ſe ꝓtinere. vñ ꝓhibeť ne ſub hac ſpecie hoies i idolatriã labanť. xxvi. q. ij. §. his ita. ꝛ ideo eſt ꝓccatū mortale vti ea: niſi i neceſſitate. vt. ſ. dicã. Tercia eſt diuinatoꝛia q̃ ſic diffiniť. Soꝛs ẽ ars diuinãdi futura a ſanctis patribꝫ dãnata ſb anathemate. xxvi. q. v. ſoꝛtes. qꝛ diuinatio ſemp accipit i malũ ſicut ꝓphetia in bonã partẽ. i. q. i. nunq̃z.

¶ Utez ſit licitum vti ſoꝛte in aliq̃ caſu? R. ſm glo. in ſum. xxvi. q. ij. q̃ ſoꝛte diuiſoꝛia q̃ñ ex ꝓcta euentꝰ ex foꝛtuna ſolũ ꝛ nō fit aliq̃ ſuperſtitio ꝛ i rebꝫ tpalibꝫ ſolũ ſic licet. Soꝛtes ꝯo q̃ fiũt p magicas incantatōes: vl q̃ fiũt ad exercẽdas vanitates aliq̃s: vel ad inq̃rendũ occulta vel futura q̃ dicunť diuinatoꝛie ſunt ꝓhibite: nec vnq̃z licẽt. xxvi. q. ij. hi q̃. ꝛ. c. illud. Soꝛte ꝯo ꝓſultoꝛia q̃ fit cauſa neceſſitatis ad ſciendum quid fiendũ q̃ñ aliter neq̃z ſcripture auctoꝛitate: vel alio auxilio ꝑt ſciri nō eſt illicitũ vti. d. q. ij. c. nō exemplo. ꝛ. q. v. nō licet. Nã cū nō ſupeſt humanũ auxiliũ: tūc ad diuinũ poſſum⁹ recurrere. vt. xxij. q. ij. queritur vtputa ciuitas eſt obſeſſa dubitat cler⁹ quis

ꝛeꝛeat fugere vel ꝗs remanere. tūc oꝛatōne p/
missa ſm Aug. ſoꝛte erit dirimědū. Facit. l. ſz
cū ambo. ff. de iudi. ⁊ l. ſi duoby. in prin. C. cō
munia. de le. Et ſm hāc neceſſitatē intelligo
d. c. ſoꝛtes. vbi dicit qđ nō eſt aliq̄d mali. qđ
limita ſm Pa. in. c. fi. de ſoꝛtile. veꝛ q̄ ea licet
vti in tali neceſſitate ſi quattuoꝛ ꝯcurrāt. Pri
mo in reby tpalibꝫ ſz in ſpūalibꝫ. vt in electōe
ſeu eiꝰ tractatu aut in electōe cōpꝛomiſſarioꝝ
q̄ſtū ad officia eccl'iaſtica eſt in oīi caſu pḣi
bita. Secūdo ſi fiat ſine oīi ſupſtitōe. Ter/
cio qñ euentꝰ ſoꝛtiū expectat a deo. q̄ſi a dya
bolo erit illicitū. Quaꝛto qñ fit cū magna de/
liberatōe p̄miſſa oꝛōe. ſic apl'i Act. i. in electō
ne Matthie petēdo a deo eiꝰ voluntatē in ḧ.
Aliter aliq̄ iſtoꝝ ꝛeficiēte erit illicita. Lau. tñ
Arch. ⁊ Hoſt. tenēt indiſtincte q̄ oīs ſoꝛs p/
hibita eſt ꝑ ꝓie accepta. ppter d. c. ſoꝛtes. Sz
tu dic veꝝ in ſoꝛte diuinatoꝛia ⁊ ꝛeſultoꝛia ex
tra ꝑdictū caſū neceſſitat'. ſecꝰ in diuiſoꝛia.

3 ¶Quot modis fit ſoꝛtilegiū ſiue indiuinatō
R. q̄ tribꝫ modis. Primo p manifeſtā inuo/
catiōnē demonū. ⁊ ḣ ſiue nomiēt nigromācia
vl' aremācia: aut ꝗbuſcūq̄ nolby ſm q̄ ſit di/
uerſimode ſemp ē peccatū moꝛtale ḡuiſſimū.
⁊ teneť nedū deſiſtere ab ea ſz etiā libꝛoſ cōbu
rere. aliter abſolui nō ꝑt. Et q̄ tales diuinati
ones addiſcit moꝛtaliť peccat ſeu ec̄aꝛtē magi
cā. q̄ ſm Ric. in. ij. di. vij. aꝛ. ij. q. iij. ñ eſt ſciē
tia ſz ſupſtitio ⁊ fine tales a dyabolo ꝛecipiū
tur ⁊ male termināt. ⁊ ꝺ hac habes. xxvi. q. iij
c. igiť ⁊ oꝛ noiby. ⁊ qūo demones ſciunt futu
ra ⁊ tales ꝛecipiūt habes ibidē in. c. ſciēduz. ⁊
c. ſe. ⁊ ppterea de noīe nō curo exq̄ patet de iuo
catōe demonū. Aduerte tñ q̄ aliud eſt inuoca
re demonē: qđ nō licet. aliud occurꝛēti aliq̄d p
cipere. ſic faciūt ſancti cogētes eos aliq̄d dice
re. qñ i coꝛpibꝫ obſeſſis ſunt qđ licet. q̄uis pi
culoſuz ſit. niſi ex inſtinctu ſpūſſancti fiat. de
q̄ dic vt. ſ. adiuratio. Sed̄o fiūt ſoꝛtes ſiue
diuinatōes ſine manifeſta inuocatōne demo
nū. ſz ex ſola inſpectōe aliūꝫ coꝛpoꝝ ſicut faci
unt aſtrologi. ⁊ illi q̄ ex inſpectōe liniamētoꝝ
manꝰ vel oculoꝝ. aut coꝛpis hoīs vel aīalis.
aut ex eoꝝ garritu vl' volatu. ſiue ex eoꝝ obui
atōne futura occulta ꝓnoſticanť. Et vt ſcias
qñ taľ diuinatio ſit ꝓhibita aduerte vt colli/
go ex ſanctꝫ. Bona. in. ij. diſt. vij. aꝛ. i. q. iij. ij.
partis. ⁊ Tho. ij. ij. q. xcv. aꝛ. v. Primo ſi tale
futuꝝ ſit in re ꝺ ſi derata ſicut i cauſa ꝓpꝛia ⁊
ꝑ ſe. ⁊ ſic nō eſt ꝓhibita. vñ aſtrologi pñt diui
nare ex ꝺſideratōe aſtroꝝ q̄ cras fiet eclipſis
ſolis vl' lune vl' pluuia vl' vēti vl' frigꝰ aut ca/
loꝝ ⁊ hmōi. ⁊ ſic taľ diuinatio nō eſt ꝓhibita
Si ꝙo tale futuꝝ ñ eſt i tali re niſi diſpoſiti/
ue. puta bona habitudo coꝛpis indicat bonā
q̄litatē mētis. ⁊ ecōtrario mala ⁊ hmōi. ſic ſili
licet diuinare. ſ. q̄ talis erit inclinatuſ ad tale
viciū vl' habilis ad tale ſtudiū. dūmodo lib/
tas liberi arbitrij ñ excludať. q̄ dñari ꝑt ⁊ aſtri
⁊ ꝯ quācūq̄ diſpoſitōez ſeu inclinatōnez coꝛ
poꝛis. Si etiā tercio inſit ſenſitiue ſic ē i aīalu
bꝰ irratōabilibꝫ q̄ q̄a rōne nō impedunť fa/
cilꝰ ſentiūt mutatōnez coꝛpoꝝ celeſtiū ꝓpter
quā faciūt aliq̄ ſigna. ſic diuinare q̄ pluet vl'
tps mutabiť vl' vigebit frigꝰ nō eſt ꝓhibitū.
qñ ad aliud nō extendunť talia ſigna niſi ad
influētias coꝛpoꝝ celeſtiū diuinādas. Si au
tē tale futuꝝ ñ eſt i tali coꝛpe inſpecto. nec ſic i
cauſa ꝑ ſe. nec ſicut in diſpoſitōe: nec ſicut ter
cio modo ſic diuinare velle eſt peccatū moꝛta
le ⁊ ſupſticioſuz. ſicut faciūt q̄ cū obuiāt lepo
ri vl' femie p̄gnāti dicūt malū futuꝝ ⁊ hmōi.
xxvi. q. ij. c. illos. ⁊. c. ſe. Sil'r ſupſticioſi ſunt
q̄ ea q̄ libero arbitrio ſubiacēt certitudinaliť
ſcire volūt ⁊ diuinare. ⁊ de iſtis habes. xxvi.
q. ij. c. illud quoq̄z. Ideo Tho. vbi. ſ. inq̄t q̄
ſi ꝓdicta ſigna extendanť ad ea q̄ nō ſubiacēt
cauſalitati coꝛpoꝝ celeſtiū. ſicut ſunt actꝰ libe
ri arbitrij ⁊ ea q̄ ꝑ accidēs eueniūt: ſic diuina
tio eſt illicita. ⁊ Bona. vbi. ſ. dicit q̄ diuina/
tio aſtrologoꝝ q̄ ꝓtendūt vltra vim aſtroꝝ eſt
ꝑ dyabolica cōmercia. ⁊ ſic patz q̄ eſt moꝛtale
peccatū. Tercio fit cū aliq̄z ſupſticioſoꝝ ob/
ſeruatōe ⁊ iſtud oīmodo ꝓhibeť. q. ibi eſt taci/
ta demonis inuocatio q̄ ſic ꝙuenit cū ꝓmiſs
inuentoꝛibꝫ taliū. vt dꝛ. xxvi. q. ij. c. q̄ ſine ſal/
uatoꝛe. ⁊. q. v. c. nec miꝛ. ſicut faciūt illi q̄ ꝑ
taxillū ꝓiectū ſup libꝛo punctoꝝ vitā vl' moꝛ
tē vl' bonā ſeu malā foꝛtunā alteriꝰ ſcire volūt
Sil'r q̄ furta vel hmōi occulta ꝑ inſpectionē
aſtrolabij vl' libꝛi vl' inſcriptōez inueſtigāt ſci
re ⁊ hmōi. de iſta habeť de ſoꝛti. c. ex tuaꝝ.

¶Que pena ſoꝛtilegoꝝ? R. ſm leges debēt de/ 4
capitari. ⁊ ſi ad domos alioꝝ vadūt debēt ig/
ne cremari. Item bona coꝛ publicari. vt. l. nullꝰ
l. nemo. l. culpa. C. ꝺ male. ⁊ mathe. ſm cano
nes ſi eſt occultuz imponit pña. xl. diez. c. i.
eo. ti. Si notoꝛiū eſt ifames fiūt. ⁊ etiā q̄ ad
eos ꝯcurrūt. ij. q. viij. q̄ſquis. ⁊ ꝺ teſti. c. teſti/
moniū. Si clericꝰ dꝛ deponi ⁊ ī mōaſterio re
trudi. xxvi. q. v. nō oꝑtet. ⁊. c. ſi q̄s eps. ⁊. c. ſe.
lici ſi ſunt fui verberibꝫ ſb̄jciunť. ſi liberi ſūt
incluſiōe digna ꝺerrudēdi. xxvi. q. v. ꝺ tra ido
loꝝ. ⁊ oēs tales efficiūť irregulares ſi ſit noto/
riū. ñ epūs poterit diſpēſare ſm Ber. i. c. ij. e. ti.

¶Utꝝ liceat vti ſomnijs ad ſciendū futura? 5
R. q̄ ſi q̄s ſit certꝰ p̄cedere ea ex diuīa reuela

tione sic licet. Sil'r licet vti eis ad p̄cognoscē dā naturalē cām intrinsecā vl' extrinsecā. puta accessionē colere aut alterius hūoris seu febris future vl' pluuias z hmōi. nō tn certitudinaliter qz mltiplicīter pñt impedīri. Rō qz talia futura sunt i pte sensitiua. sic in dispositōe nō sic i causa. Si ꝙo hmōi somnia causenť exrelatōe dēmonū. qđ est qñ iuocanť exp̄sse vel tacite. puta supstitōes obſuando sic erit illicitū z mortale pctm. Et tō qz difficile est intelligere qñ accidāt ex causis naturalibꝫ vl' supnaturalibꝫ a deo vl' ab angel'. ppterea ei⁹ curiosa obſuatio est temeraria z phibita Vñ Ezech. xxiij. Sic parturietis cor tuū fantasias patiť nisi ab altissimo īmissa fuerit visitatō. Pro clariori tn intelligētia adūte q ǫntuplex ē futuroz differētia q ad somnia ptinet. Prima ē q̄rundā q habēt cām naturalē determinatā in omi somniāte. sic febris z abūdantia colere eo q natura repsentat i hoīe i q̄ supabūdat colera i somnijs imaginatōez febris future. Sil'r si somniat de occupatōibꝫ igneis signū ē q colera p̄dominať. Si de aere vl' volatu signū sāguinis. Si d aq vl' liq̄ꝫbꝫ signū flegme. Si de terra signū melācolie. z hmōi somnia sunt signa nō causa accidētiū futuroz i hoīe. Secūda est quorūdā q habēt cām naturalē extra hoīez somniātē. vt sunt illa q̄ pueniūt ex aliq̄ determinata influētia corpoz celestiū. vt pluuie siccitas z hmōi. sicut etiā faciūt elemēta in brutis. z sic somnia erūt signa nō causa futuroz nec necessaria sz ǫtingēter. qz mlta pñt impedire tā ista q̄z illa p̄ma. puta medicina z dispositio supioz. Tercia est q̄rundā habentiū cāz volūtariā i hoīe somniāte vt sunt illa q̄ dependēt ex ope ip⁹ somniātis. z hec sunt a casu. nisi habeanť p reuelatōnez sic cū q̄s aliq̄n somniat. q ē volūtarie factur⁹ qđ tn facere nō cogitauerat. Quarta est quarūdā q p aliquā causaz determinatā ex volūtate creata p̄uidēt vt cū hō multū sollicit⁹ i vigilia de aliq̄ nō potēs cognoscere quo pficiat aliq̄n somniādo p uidebit ppter sedatiōnē motuū interioz z exterioz. Quīta est q̄rūdā habētiū cām volūtariā i alīs hoīb⁹ a somniāte. vt. s. q illa somniat q aliq̄ facere disposuerūt. z talia p̄uidere nō pñt in somnijs p aliquā cām determinatā aut naturalē. Sz si aliq̄s illa somniat h̄ est a casu ideo dicunť talia a casu p accidēs sm ph̄m de som. z vigi. z hec sūt a dyabolo vt plurimū vt decipiat fidē adhibētē. vl' aliq̄n a deo aut sctis angel'. Prima q̄ z secūda n̄ est phibitū inārere p somnia. dū tn n certitudinal'r credat. Sil'r hec q̄rta. sz tercia z ǫnta sūt phibita z dyabolicū est. vt dixim⁹ nisi sit cert⁹ de diuīa reuelatōe.

Spectacula vide lud⁹ p totuz. z Lorea.

Spōsalia sunt futuraz nuptiarū promissio. xxx. q. v. nostrates. z dicunť a spōdeo des. vt in. l. ij. ff. de spōsa. hinc spōsus q̄si pmissus z spōsa q̄si pmissa. z iō post ǭctū mr̄imoniū p verba d̄ psenti nō dicūť spōsus nec spōsa. ꝑe sz vxor z maritus. vñ si legať aliq̄d alicui si ǭxerit mr̄imoniū. cū berta. ilico dēbeť sibi legatū q̄ ǭxit p verba d̄ psenti. licz n ǫsūmauerit. vt i. l. cū fuerit. ff. de odi. z dēmō. Facit. c. sufficiat. xxvij. q. ij.

¶ Utz noie maritate veniat spōsa ꝓprie? R. Pa. i rubrica. e. ti. q i odiosis nō. Ex q̄ infert q si statuto cauet ne maritata succedat cū fratribꝫ i bonis parētū q spōsa bn succedet. Nec etiā spōsa de pñti venit noie mariti vl' vxoris Nec mr̄imonij noie veniūt spōsalia. vt idē dicit i. c. iij. loco. de p̄sump. In differētibꝫ ꝙo veniūt solū spōsalia de psenti. sz in fauorabilibꝫ bn venit spōsa de futuro. p hūc text. in. l. nō sine. C. d bo. q̄ li. z ibi p Cy. z alios. vide bonaz glo. instī. d nup. §. sz si vxor. xxvij. q. ij. in pn. Et h̄ verz nisi addať aliq̄ q̄litas determinās z distinguēs: puta maritata z cognita z hmōi.

¶ Quis pt ǫtrahere spōsalia? R. q̄ q̄libet q̄ pt mr̄imoniū ǭtrahere sm canones. licet sit sec⁹ sm leges. vt patz i. l. si q̄s officiū. ff. d ritu nup. z i l. solet. ff. de his q̄ no. infa. z etiā q̄ nō pt ǭtrahere mr̄imoniū pt ǭtrahere spōsalia. vt. j. dicā. 2

¶ Utz absentes possint ǭtrahere? R. q sic p nunciū vel lr̄as. l. sufficiet. ff. de spon. z extra q̄ clerici vouē. c. veniens. z. xxx. q. v. nec illud. Et si nunciū vl' procuratorē reuocauit anteq̄z ǭtraheret n erūt spōsalia sm Host. sz nūci⁹ ignorauerit 3

¶ Utz alius sine mādato alteri⁹ possit ǭtrahere spōsalia? R. q sic. vt pr̄ p filio z mr̄ p filia z tutores z curatores. z quicūq; alij. q̄uis n habeant mādatū a pncipio. sz tn spōsalia nō sunt. donec ille vel illa sciuerit z ratū habuerit. z h̄ sm canones q̄ nō req̄runt nisi ǭsensum. vt in d. c. sufficiat. z extra. eo. ti. c. cū locū. d de spon. impu. c. vnico. lib. vi. Aduerte tn q si pr̄ p̄sente filio ǭtrahit spōsalia ipo tacēte. licet alter n ǭsentiat exp̄sse tenēt spōsalia. qz taciturnitas opať ǭsensuz. vt in d. c. vnico. sec⁹ aūt in alīs ab ipis patre z mr̄e. qz nō sufficit sola p̄sentia sz optet q alter ǭsentiat exp̄resse vel tacite. Facit. c. ad id qđ. de spō. nec cures de glo. in d. c. vnico. qz Joh. an. in nouella eā cozrexit. 4

¶ Utz minoz possit ǭtrahere sponsalia? R. q 5

sic.dūmodo sit septē annorū cōpletorū:qz mi/
nor septē annoꝝ nō pt ꝯhere.z si ꝯhit ñ tenēt.
Nec oriť publice honestatis iusticia.d.c.vni
co.etiā si alter sit maior:nisi postea ratificet.

6 ¶Quo ꝯhunť spōsalia.R.q duobꝫ modis.
Primo simplicit z absolute.Secō sb ꝓditōe

7 ¶Quot modis ꝯhunť spōsalia absolute:R.
qttuor modis.Primo p ꝟba de p̄senti si am/
bo sunt imputeres vl alter eoꝝ.Nā iurs inter/
pretatōe sunt spōsalia de futuro.c.fi.de despon.
impub.z clarꝰ in d.c.vnico.Secō p ꝟba de
futuro ad ꝫ apta.vtputa promitto vl iuro q te
accipiā i vxorē.z filia.vt i.c.pe.de spō.Tercio
p anuli subarrationē.xxvij.q.ij.si qs despōsa/
uerit.Quarto p arraꝝ dationē.Sz quo ad
istos duos vltimos modos dicit Pa.i.c.fi.d
despō.impu.q sic possent dicere mrimoniū.si
cut spōsalia.vt i.c.femie.xxx.q.v.Et iō aduer
tendū q si p̄cesserūt ꝟba apta ad ꝛtrahendū
mrimoniū tūc anuli sbarratio vl datio arraꝝ
faciūt mrimoniū nō spōsalia.Si ꝟo p̄cesserit
ꝟba d futuro sic erūt spōsalia.Si ꝟo nlla ver
ba p̄cesserūt.tūc fm ꝛsuetudinē iudicabit aut
p mrimoniū vl spōsalibꝫ.Et si ꝛsuetudo nō
sit in ꝫ aliq sic nihil pbabūt.Si aliud certū
nō pt ꝛcipi:qz talia sunt signa equoca ad mul
ta.z iō nihil certū pbāt.c.illud.de psump.pa/
tet qz arre etiā dank in aliꝭ ꝛctibꝫ.vt insti.de
ꝛtrahē.emp.in pn.Si aūt solū vnius ꝟba p
cesserūt.tūc imissio anuli z acceptio arraꝝ de/
notat ꝛsensuz alteriꝰ exp̄ssuz.Et sic erūt spō/
salia vl mrimoniū fm ea.vt no.glo.in.c.pe.de
spō.In dubio tñ i sbarratōe p imissionē anu
li p̄sumēdū est p mrimonio.qz res fauorabil
est.vt in.c.lris.de p̄sump.z i.c.fi.de re iudi.

8 ¶Utz aliqs promittēdo qttuor puellis vnam
ipsaꝝ accipe cōtrahat spōsalia:R.q nō.vt in
c.ex spōsalibꝫ.de spō.li.vi.nisi aliq eaꝝ facto i
eū specialiter ꝛsensit.

9 ¶Quid si pr iurauit dare vnā de filiabꝫ suis:
R.Hosti.z Boff.q spōsalia nō sunt.sz tñ pr
tenet vnā dare z quā voluerit.insti.de act.§.p
terea.Et si vnā obtulit z ipe nō acceptauit ē
absolutꝰ a promissione.ff.d ꝟbo.obli.l.stipulatꝰ
sum.z si oēs morianť pter vnā.illā dare tenet.
ff.de ꝯhen.emp.l.si i emp.§.si emptio.Qd li/
mita vez si puella voluerit.alꝭ nō.qz nō tenet
p tale iuramētū pr nisi ad faciēdū qd in eo est
no.glo.in.c.ex lris.z.c.sic.de spō.z licz de iure
ciuili promitēs factū alienū nō obligēt.nisi spe
cifice etiā promiserit se factuꝝ vl curatuꝝ.vt in
sti.d inuti.stipu.§.si qs aliū.tñ qñ promisit cū
iuramento etiā simplr tenet p̄stare operā quā
pt.sic si specifice se obligasset.ar.c.ad nostrā.d
iureiurā.z.l.cū pr.§.filiꝰ matrē.ff.de le.ij.

10 ¶Quid si promisit vnā determinate.z si illā nō
posset daret alterā:R.si ꝑma ꝛsensit nō pote/
rit aliā hre.qz ineſt publice honestatꝭ iusticia
etiā si ꝑpter impedimētū affinitatꝭ cū ꝑma nō
potuit ꝯhere.Secꝰ si nō ꝛsensit.qz tenet secū
dā dare d spō.c.ex lris.el.ij.d restī.spō.ex pte.

11 ¶Sz qd si aliqs promittit alicui q eā desponsa
bit:R.q si promissio fuit q desponsaret eā d futu
ro.sic nō erūt sponsalia anteqz despōset eā fm
Uin.z do.Anto.in.c.is q.de spon.Si ꝟo p/
missio fuit q despōsaret eā.s.p verba de p̄senti.
sic talis promissio faciet spōsalia fm Lar.in d.
c.is q.Et sic sumꝰ in dubio.tūc in loc vbi cō/
suetū est q ꝑmo cōiter accipiunť p ꝟba de fu/
turo nō erunt spōsalia iudicāda.Sz vbi cō/
muniter accipiunť p verba de p̄senti.sine aliꝭ
spōsalibꝫ erūt spōsalia ꝛtracta p talē promissio/
nē.qd bñ no.qz sepe in practica.

12 ¶Utz indistincte possit in spōsalibꝫ arraruz
traditio interuenire:R.Pa.in.c.gēma.eo.ti.
Joh.an.z dicūt ꝛsiderandā qlitatē psonaꝝ z
qtitatē arraꝝ.Si em inter viles psonas iter/
uenit traditio magnaꝝ arraꝝ.sic n valet.qz ē
eadē ratio i eis.sic z i pena.z hāc opi.videť te
nere Ly.in.l.mlier.C.de spō.z licet Bar.in.l.
ticia.ff.de ꝟbo.obli.indistincte velit q admit/
tanť:dūmodo nō excedāt qtitatē dotis vel do
natōis ꝓpter nuptias.tñ ꝑma opi.est equioz
i ꝛscientia:qz cū habem rōnez legis nō est curā
dū de verbis.l.nō dubiū.C.de legi.

13 ¶Sz q requirunť vt valeant arre:R.q duo:
Primo q qtitas sit vere numerata z tradita
pti.Secꝰ vbi pars ꝛfiteret tm se recepisse fm
Bar.in d.l.ticia.z Fede.ꝛsilio.clxiij.Et etiā
dicit Bar.ibidē.q si vtraqz ps ꝛfiteret se rece/
pisse ab altera.etiā si vere interuenisset solutio
sz postea restituta fuit.qz si solui tibi mille.et a
te recepi alia mille nō videor soluisse.ar.l.q sic
soluit.ff.de solu.licet mlr teneāt cōtra eū in ꝫ
vltimo.de q vide Baldꝰ.in.l.fi.C.de spon.z vi
deť equioz opi.Bar.z eā sequit Pa.z do.An
to.in d.c.gēma.qz facilꝰ qs promittit qz exbur
set.z ideo nō videť exbursare q tantūdem reci
pit statim.z ꝓpterea tenet Bar.ibidē fundz
nō posse dari loco arraꝝ.etiā si vendēs ꝛstitu
at se noīe alteriꝰ possidere.qz.l.fi.C.de spon.lo
quit d arris traditis in qtitate.z annullat aliā
pnā.q nō debem extra illū casuz arras app/
bare.Sz ctra Bar.est Ange.z Imola.in d.
l.ticia.z do.Lucas d grassis dicētes q p̄dicta
l.fi.nō facit mentionē de qtitate.z sic fm eos
pt dari fundꝰ.z est verioz opi.Secō reqrit q
nō sint i tali qtitate respectu dātis q transeāt

in locũ pene. vt. s. dixi. Aduerte tñ q cessat p/ditio arraꝝ qñ p eũ nõ stat. nec causam pbuit vt nõ fieret mrimoniũ. C. de spon. l. vlti.

14 ¶ Utr pena apposita in spõsalibꝫ valeat: R. Pa. in d. c. gẽma. colligẽdo dicta doctoꝝ i d. c. gẽma. z i d. l. ticia. q aut pena apponit inter ꝯhentes z indistincte nõ valet fm cõmuiorẽ opi. z tenet Bar. i d. l. mlier. etiã de illa pena q̃ est i lucro pdẽdo. vñ si dixero pmitto tibi donare centũ. si nupserꝫ mihi nõ valebit. vt in. l. si ita stipulat⁹. §. si tibi nupsero. z ibi p Bar. ff. de ẏbo. obli. Qd tñ limita vez: nisi is cui p/missio fit esset nobilior. qz tũc videret pot⁹ donare alo recõpensandi rõne nobilitatꝫ. Pro hẽ facit qd no. Bar. l. i. C. de dona. añ nup. z. l. si volũtate. C. de do. pmis. Aut pena apponit inter parẽtes ipoꝝ ꝯhentiũ seu alios ita ꝯuictos ꝯhentibꝫ ipis. q verisil'r isti inducerent ad cõtractũ mrimoniũ ne parẽtes vl amici eoꝝ incurrãt seu soluãt penã. z sic nõ valet. vt in d. c. gẽma. fm vnũ intellectũ. z in d. l. ticia. z in. l. heres me⁹. in fi. ff. de cõdi. z demõ. Valeret tñ illa q̃ est in lucro pdendo. vt p Bar. in. l. ticio. §. ticio. el. i. ff. de ẏdi. z demõ. Aut pena apponit inter alios a pdictis. z sic valet etiã si talis extrane⁹ pmiserit noie mulieris sb certa pena fm cõem opi. Aduerte tñ singulariter q tales pmittẽtes sb pena q ticia ꝯhet cũ sempronio si q̃tũ i ipis est faciũt ñ incurrũt penã. qz difficultas exq̃ factũ est in obligatõe excludũt cõmissionẽ pene. vt est tex. no. in. l. si vehẽda. in fi. ff. ad. l. ro. de iac. z in. l. ij. ff. si q̃s cautio. z hẽ tenuit Joh. pla. vt refert Fede. ẏsilio. clxiij. z do. Anto. in d. c. gẽma. z sequit Pa. ibidẽ. Facit qd no. Bar. in silibꝫ terminis in. l. ẏtinu⁹. §. illud. ff. de ẏbo. obli. qd no. qz facit vt ille q̃ in ẏtractibꝫ sb pena pmittit p filio vl amico. q ratificabit. qz si facit qd i se est euitat penã. z hẽ vez d pena q̃ ẏsistit in pdendo vl minuẽdo de patrimonio. Hec⁹ de alia q̃ est in acq̃rendo qz cessaret lucz nisi impleret pmissum.

15 ¶ Utr possit interuenire pign⁹ p mrimonio ꝯhendo: R. q fuit opi. diuersa. Inno. tenet q sit. p. l. vnicã. C. si rector puin. do Ant. tenet q nõ pt. nisi p interesse pstãda. Joh. an. dicit distinguẽdũ fm q̃litatẽ psone. qz vile pignus nõ habet intimidare magnũ viz. z sic pt interuenire. Hz d iure videt verior opi. do. Anto. p q̃ facit qd no. glo. in. l. si ita stipulat⁹ fuero. §. si tibi nupsero. ff. de ẏbo. obli. q̃ dicit q ois stipulatõ i talibꝫ est reprobata. z in d. l. vnica ẏtract⁹ arraꝝ vocat pign⁹. z ideo nõ obstat.

16 ¶ Utr interesse possit pet: R. Jaco. de are. Ly. z cõiter docto. in. l. i. C. de spõ. z in d. l. ticia. q nõ pt pet. nisi dolose ps se habuerit. qz tũc pet actõe de dolo. nõ aũt ppter stipulatõez. qz ex ẏcessione iuris altera pars pt a spõsalibꝫ desistere. z ne matrimoniũ intimidet ppter solutionẽ pene. z istud sequit Hosti. i sum. z Pa. in d. c. gẽma.

17 ¶ Querit an recipiẽs arras lucret eas ꝯtracto mrimonio: R. Fede. in dicto ẏsilio post Joh. plagiaꝝ. z Panor. in d. c. gẽma. q nõ. z sequit Hosti. in sum. licet in d. c. gẽma. teneat q lucrat. sz nõ est vez cũ nullo iure pret. z ideo restituet. Hz si nõ sequat ex defectu alter⁹ ptis sic lucrabit. Si vero ex defectu suo sic reddet duplũ. l. arris. z. l. fi. que incipit mulier. C. de spon. Hoc vez si accipiẽs est maior. xxv. ãnis vl si veniã etatis impetrauit. alias nõ tenet: nisi simplũ restituere. d. l. fi. q̃uis ex defectu suo nõ fuerit secutũ matrimoniũ.

18 ¶ Quo ꝯtrahunt spõsalia sb ꝺitõe. dic vt dictũ est de mrimonio. z fm illas regulas. vide Matrimoniũ. iij. Impedimẽto. iij. Uñ adũte q añ aduentũ cõditois spõsalia ñ sunt nec oriũt publice honestatis iusticia. vt in d. c. vnico. de spõ. li. vi. nisi p factũ a ꝺitõne recedat. puta cognoscẽdo eã. de ꝺi. appo. c. de illis. in tex. z in glo. z in. c. sup eo. z in. c. p tuas.

19 ¶ Quid si q̃s dicat alicui. do tibi fidẽ q te accipias in vxorẽ. z illa nihil rñdeat. nec ẏbo nec signo: R. q spõsalia nõ sunt. Hz tñ cõpellendus est talis qui dedit fidẽ. vt eã seruet si alter voluerit fm Rodo. Hz ego nõ credo qñ aliq̃ intermedia interuenerũt. anteq̃z alter ꝺisensuz demõstrauerit. ff. de ẏbo. obli. l. ẏtinu⁹.

20 ¶ Quo spõsalia dissoluũt: R. q i. xvij. modis Pro p mutuũ ꝺsensuz etiã si erãt iurata. hẽ tenet Sp. ti. ẽ legato. §. nũc ostẽdẽdũ. z Pa. in. c. pterea. de spon. dicit hãc esse cõmuniorẽz opi. licet glo. in d. c. pterea. teneat nõ posse sine pẽto. Hz mihi placet distinctio Inno. i d. c. sez q aut iurauit intuitu dei aliquã mlierẽ accipere vxorẽ. z ñ pt illa remittere. Si ẏo ñ intuitu dei. sz ppt ei⁹ cõplacentiã sic pñt se absoluere

21 ¶ Hz nunq̃d si spõsalia nõ erant iurata potest alter nõ ꝺsentiẽte altero recedere a sponsalibus ꝺtractis: R. fm glo. in. l. i. C. de spon. q sic etiã de iure canonico. z sequit Ly. ibidẽ. z hoc idẽ videt sentire gratian⁹. licet dubie. xxvij. q. ij. §. sz aliud. z §. fi. Nec ob. c. de sponsatã. xxvij. q. ij. qz loquit in mrimonio de psenti. Itẽ nec. l. i. ff. ex qui. ca. infa. irro. Ubi spõsa efficitur infamis si bina spõsalia ꝺtrahit. qz est verũ. nisi spõsalibꝫ pmis renũciet. sz qñ ipis renũciat habet locũ. l. i. C. de spõ. q̃ dicit vna desponsata alteri non phibẽt nubere. Nec ob. q

nudū pactū ecclesia cōpellit obseruare.c.i.de pactis.qz istud est spēale in mr̄imonio ꝓpter rationē lr̄e.vt sit omino libez.ar.c.req̄siuit.de spō.z qō no. Inno.in.c.veniēs.de iureiurā.z placet mihi qñ aliq̄ noua causa eū ad h̄ induc it.q̄ si a principio fuisset impedimentū dirisset ne ꝯtraheret.aliter ñ credo sine pcto mortali possit recedere a sponsalibꝫ primis cum alia ꝯtrahēdo.altera nō ꝓsentiēte.

22 ¶Secūdo qñ alter intrat religionē etiā ante ꝓfessionē.c.veniēs.q̄ cle.vl̄ vo.fm vnū intellectū qō facere possunt ante carnalē copulā etiā altero inuito.vt.s.Mr̄imoniū.iij.§.xvij.

23 ¶Tercio qñ alter ꝯtrahit cū alia ꝑsona p verba de ꝑsenti.vl̄ p ꝓba de futuro carnali copula sb̄secuta.d.c.si inter viz.z.c.i.de spō.duo.

24 ¶Qz q̄d si cognouit post spōsalia ꝯcta aliaz mlierē z post coitū ꝯrit cū ea spōsalia etiā.R.q ꝑma nō soluent ꝓpter h̄.qz optet coit⁹ sequatur ꝯtractū spōsaliorz.c.veniēs.el.ij.de spon.

25 ¶Qz q̄d si prima spōsalia fuerūt ꝯtracta simpliciter.secūda ꝓo cū iuramēto.R.q teneť redire ad prima.qz nō dissoluunť p tale iuramētū.c.sicut ex lr̄is.d spon.xxij.q.iij.in malis ꝑmissis.z h̄ esset verū si nō intenderet a ꝑmis recedere.secꝰ si a primis intēdit recedere ex cā cū possit vt dixi.ideo secūda tenebūt.z ad d.c.sicut ex lr̄is.dic q loquiť qñ sine aliq̄ noua causa vult frāgere fidē quā dedit ꝑme.alias nō.

26 ¶Quarto qñ alter se trāsfert ad aliā religionē vñ si nō est spes de primo reditu.credo q dissoluant etiā iurata.vt videť sentire Pa.in.c.d illis.eo.ti.z etiā glo.in d.c.d illis.dū dicit fm leges.q̄ si innuat aliud esse de iure canonico.z placet mihi ꝓpter ꝑiculū incōtinentie. Nam fm leges si p biennū expectauit alter eū q est i puincia z nō executꝰ fuit nuptias libere alteri pt nubere.C.de spō.l.ij.z si est in alia puincia debet expectare post tres annos.vt in.l.ij.C.d repu.z hoc si est absens ex ꝓbabili cā tm. Si ꝯo sit absens ex ꝓbabili z necessaria cā.debet expectare donec adsit.vt.ff.d spon.l.sepe.vide glo.q̄ h̄ tenet in d.l.ij.C.de spō.nec ob.d.c.ex lr̄is.qz licet dicat q p q̄ttuor annos vel q̄nq̄ expectauit.h̄ nō ꝯstabat.licz fuerit allegatū.z si ꝯstasset papa penitētiā nō imposuisset d ꝑiurio.vl̄ potes dicere q ibi imponit penitētia: qz sine autoritate sup̄ioris nō debuit ꝯtrauenire iuramēto. Qz si cū autoritate sup̄ioris cōtrauenisset.tūc credo euitaret etiā penā arrarū vt ñ eas amitteret si interuenerūt q̄uis etiā ñ expectet tps statutū p leges.z fm Host.in d.c.de illis.z alios docto.post ipm. inde dz talē absoluere ꝓpt ꝑiculū fornicatōis.qō bñ no.

¶Quīto qñ certꝰ termin⁹ tp̄is appositus fuit 27
Nā ipo elapso ille p quē nō stetit liber est z nubit sine ꝑiurio:sz alteri imponit penitētia de ꝑiurio.vt in.c.sicut ex lr̄is.eo.ti. Et h̄ verū nisi a principio fuisset pure ꝯtracta z postea ꝯueneret de die nuptiaz.qz p lapsū illi⁹ diei nō liberat alter:qz termin⁹ ex postfacto fuit appositus p solicitādo implemēto ꝑmissionis iam facte z pure.nō ad finiendū ꝑmissionē fm theologos. Anto.in d.c.sicut ex lr̄is.

¶Sexto qñ alter lepra vl̄ paralisim incurrit 28
aut visuz vl̄ nasuz amisit:aut ei aliq̄d turpitū euenit.vt in.c.lr̄as.de ꝯiug.lepro.z d.c.sicut. z i.c.quēadmodū.de iureiurā.in tex.z in glo. Et h̄ verū si turpitudo aduenit post ꝯtractū. secꝰ si tpe ꝯtractꝰ inerat.sicut nec ꝯtrahens ꝑt allegare suspectū debitorē ꝓpter pubertatē ꝑcedentē seu mores.ad qō facit.l.si creditores.ff. de priuil.cre.z.l.fi.C.de spon.z ibi p Barto.z Pa.in.c.quēadmodū.de iureiurā.

¶Septimo qñ alter fornicat q̄ ad innocentē. 29
sz ille q̄ fornicatꝰ est nō ꝑt resilire si alter innocens velit ꝯhere secū.c.ij.de transla.pla. Et si etiā fornicatio essz violēta ꝑt spōsus eā dimittere fm Joh̄ā.an.z glo.in d.c.quēadmodū.z sequit Pa.ibidē.z Hugo.xxvij.q.ij.raptoz.z etiā tenet q ꝑt dimitti si tpe desponsatōis erat corrupta:cū tñ crederet virginē.

¶Octauo qñ alter eoz efficit hereticꝰ.qz ē foz 30
nicatio spūalis.xxviij.q.i.nō solū.z.c.lā nūc.

¶Nono ꝓpter capitalē inimicitiā supueniēn 31
tē inter spōsum z spōsam ꝑt alter ꝑtere separatiōnē fm Hostiē.in sum.p rationē.c.ij.de spon. z.c.req̄siuit.eo.ti.

¶Decimo qñ ꝑmisit spōsa dare certā q̄titatē 32
p dote z ñ ꝑt dare sic soluit spōsus ab obligatione fm Jo.an.i.c.de illis.d ꝺi.appo. Idē dic d q̄cūq̄z alia ꝺitōe interueniēte si deficit.

¶Qz q̄d si spōsa ꝯtraxit spōsalia z non ꝑmi 33
sit dotē certā.R.q videť ꝑmisisse oīa bona sua i dote.vt no.in.l.mlier bona.ff.de iur.do.z p Bar.in.l.si ꝯstante.ff.sol.ma. Et ideo si labiť in facultatibꝫ z nō ꝑt dare ñ cogit spōsus eā ducere:qz deficit ꝺitio sb̄intellecta.s.si res in eodē statu ꝑmānerit.vt in tex.z in glo.z d.c.quēadmodū. Facit.c.p vestras.de dote post uuoz.resti.z qō ibi no.

¶Undecimo qñ supuenit affinitas.vt si spō 34
sus cognoscit ꝺsanguineā spōse vl̄ ecōtrario. xxvij.q.ij.si qs spōsam.de eo q cogno.ꝺsang. vx.sue.c.ex lr̄is.z de pluribꝫ aliis.c.

¶Qz q̄d si supuenit publice honestatis iusti 35
cia nunq̄d dissoluent prima spōsalia.R.q nō qz p spōsalia ꝑmo cōtracta fuit ꝑmo inducta

publice honestat; iusticia ꝛ p. ij. inductā non
36 ꝑt tolli ꝑmo inducta sicut in sil'i. lvij. di. si q̄s
¶ Duodecimo si fama sit q̄ inter eos sit cano
nicū impedimentū ꝛ de fama vl' scādalo doce
at. c. eū in tua. de spō. de ꝓsang. ꝛ affi. c. ij. de te
sti. c. sup eo. fm Hostiē.
37 ¶ Terciodecimo q̄n spōsalia fuerūt ꝓcta īfra
annos pubertat; ꝛ post pubertatē ꝑtit absolui
añ aliquē tacitū ꝓsensuz habitū i pubertate. c.
de ill'. el. i. ꝛ c. a nob. de spō. etiā si nll'a sit cā q̄re
vult absolui post pubertatē fm Pa. in d. c. de
illic. Sec⁹ si pubes ꝓtraxit cū impubere ipe n̄
ꝑt resilire. Sil'r nec impubes ante pubertatē
38 ¶ Quartusdecim⁹ ꝓpter susceptionē sacri or
dinis fm do. Anto. post Joh. an. in rubrica.
de spō. Facit. xxvij. q. ij. §. ecce.
39 ¶ Quintusdecim⁹ ꝓpter cognitionē legalem
vl' aliud impedimentū. de q̄ dic vt. s. Matri
monij. iij. per totū.
40 ¶ Sextusdecim⁹ ꝓpt votū simplex castitatis
postea factū. vt i. c. veniēs. q̄ cle. vl' vo. fm vnū
ītellectū. Et licet Dy. recitet Jnno. Hostiē. ꝛ
Bof. tenētes q̄ votū simplex de castitate n̄ sol
uit spōsalia iurata. qz eq̄le vinculū ē iuramen
tū voto. Et ro q̄ ꝑcedit obtinet. tm̄ tenet q̄ sol
uit spōsalia. qz maiꝰ bonū est ꝓtinere q̄z nube
re. ꝛ ro ec licite ꝑt fieri si bono zelo fiat. ꝛ spōsa
41 lia soluit. q̄ ꝛ seq̄t do. Jo. an. i d. c. d' ill'. de spō.
42 ¶ Septimusdecim⁹ ꝓpter sentenciaz sponsi fm
Pa. in d. c. veniens.
¶ Quero vtz in ꝑfatis casibz req̄rat autoritas
iudic; eccl'iastici. R. fm Joh. an. in d. c. de ill'.
de spō. q̄ sic. qz coā eo debet ꝓbari cā. c. porro.
de diuor. aliter grauiter ꝑccat. vt videt p. c. si
duo pueri. de de spō. impu. facit. xxxiij. q. ij. se
culares. Fallit h̄ in. ij. casu. ꝛ iij. ꝛ vij. fm Ri.
in. iij. di. xxvij. ꝛ x. xi. xiij. xv. xvi. fm do. Jo.
an. in d. c. de illis. de spon. Sed ego credo q̄
etiā fallit in alijs casibz q̄n notorie de eo casu
cōstat ꝓpter quē dissoluunt. Sil'r si spōsalia
sunt secreta. idē dic fm Rich. vbi s. qz secreta
nō subsunt iudicio eccl'ie. Et licet nō debeant
alias separi sine iudicio eccl'ie. tm̄ si facūt i ca
sibz ꝑdictis sine iudicio eccl'ie. nō credo mor
taliter ꝑccēt. ꝛ c. si duo pueri ꝑfatū cū d. c. se
culares loquunt q̄n nō ineſt aliq̄ causa de ꝑdi
ctis. ꝛ maxime q̄n n̄ sunt iurata spōsalia. Si
aūt q̄s recedat a spōsalibz nō ex aliq̄ ꝑdictoꝝ
casuū ꝑccat mortaliter. fm Tho. licet eccl'ia
nō cogat. vt no. in. c. req̄situit. de spō.

Statutū quis ꝓtest facere? R. q̄
ille qui ꝓtest facere legē
de q̄ vide. s. Lex. §. ij.

¶ Utz statutū ordinarij liget extra territoriū 1
vel inquētē subditū suū. vide supra Excōmu
nicatio. i. §. x. ꝛ xi.
¶ Utz d' linq̄ns i loco exēpto liget statuto epi 2
R. He. in. c. vt aīaz. d' ꝓsti. li. vi. Jo. cal. ꝛ Jo.
an. ibidē disputauit q̄n p d. c. vt aīaz. ꝛ p. c.
cū eps. de offi. ord. lib. vi. ꝛ p glo. in cle. q̄uis. de
fo. cōpe. Rō: qz loc⁹ exempt⁹ ꝛ loc⁹ extra dioce
sim equipant allegat. c. lumioso. xvij. q. ij. c. i.
d' sta. reg. i fi. li. vi. ꝛ cle. fi. d' ꝑnit'. ꝛ mihi placz
ꝛ ē verior opi. licet Fede. d' senis. ꝛ do. Marsi
li⁹ teneāt ꝓtrariū. vt i ꝓsilio. ij. ꝑdicti Fede.
¶ Sz nūq̄d si statutū ꝓhibet ne vadāt ad lo 3
cū exēptū ligabunt eunteſ? R. do. Philipp⁹
de pusio in d. c. vt aīaz. q̄ sic si ex cā h̄ fecerūt.
qz sic facere p̄nt. Facit qd̄ no. Bar. in. l. relega
toz. ff. de interdict. vbi vult q̄ ciuitas ꝑpt cō
modū ciuitat; vl' odiū eoz ad q̄s nō vult va
dāt; ꝓhibere ꝑt ciubz suis ne vadāt ad talē ter
rā. ꝛ no. idē Pa. i. c. postulasti. de fo. cōpe. Qd
bñ no. p statut; eoz excōicantibz accedētes
ad monasteria monialiū. qz ligāt. q̄n ex cā le
gitima h̄ faciūt i odiū monialiū. q̄ ꝑpter sua
scelera h̄ merent. Sec⁹ si facerēt in pnā illius
ꝓtra quē fert sn̄ia. qz tunc nō p̄nt ꝓhibere fm
Pa. vbi. s. nisi habēāt iurisditōez in loco exē
pto. puta: qz p̄nt arcere accessū. vt i cle. attēdē
tes. de sta. mo. de q̄ vide. s. Monialis. §. iij.
¶ Utz statutū liget religiosum q̄ excōicat ac 4
ceptantes aliq̄d officiū extra ordinē nisi pri⁹
resignauerit libros ꝛ alia q̄ habet in ordine si
ꝓmot⁹ in ēm assentit sine resignatōne? R. vt
s. Excōmunicatio. i. §. x.
¶ Utz statutū liget nō subditos relinquētes 5
in territorio data sciētia statuti. vide i d. §. x.
ꝛ q̄n obliget ad culpā solū vel ad pnaz. vide
Obedientia. §. i.
¶ Utz ignorātia excuset a pna statuti. vide i 6
d. §. x. ꝛ s. Ignorātia. §. iij.
¶ Utz statutū laicoꝝ loq̄ns generaliter extēdat 7
ad clericos? R. vt. s. Lex. §. v. ꝛ de statuto im
pediēte liberā facultatē dandi eccl'ijs vel circa
mortuaria. vide. s. Immūitas. §. xlvi. ꝛ xlvij.
¶ Utz statutū factū a cōitate q̄ ciues dānifi 8
cati nō possint petere satisfactōnez valeat? R.
Pa. in. c. in nra. d' iniur. q̄ nō. qz statutū in p
iudiciū singuloꝝ nō valet. nisi ipi ꝓsenserūt ꝛ
cōitas nō ꝓt statuere sup iuribz singuloꝝ: sed
solū sup iuribz vniuersitat;. vt no. glo. singula
ris. in. l. iij. C. q̄ sit lon. consue. ꝛ in. c. cū oēs. de
ꝓsti. facit. l. id qd̄ nostz. ff. d' reg. iur. Nā soli⁹
principis est tollere ius alteri⁹. nec etiā ꝓt sine
cā. vt no. in. c. q̄ in eccl'iaz. d' cōsti. ri. l. fi. C. si
ꝓtra ius vl' pub. vti. ri cle. pastoral'. de re iudi.

vñ si debet valere optet vl' q̄ singuli ꝯsentiant qđ est ipossibile cū ibi sint mlti infantes. vel q̄ cōitas hꝫ ret iura ꝓncipis. z ꝓpter bonū publicū z ad tollēdū scandalū hꝫ facere. ar. d. c. q̄ in eccl'iaꝝ. z q̄ ibi no. alias ñ pt obesse nō ꝯsentiēt. ibus. ar. d. c. cū oēs. z. l. i. ff. de magistra. z qđ no. Arch. z Be. in. c. licet. d ꝯsti. li. vi. Facit qđ no. Ludo. de ro. in nota. dicēs. q̄ inferior a ꝑncipe nō potest statuere in ꝑiudiciū alteri⁹ non citati neq; ꝯsentiētis. vt in. c. fi. de ma. z obe. z i c. fi. de his q̄ fi. a ꝑla. c. cū oēs. de ꝯsti.

9 ¶ Utꝫ statutū q̄ cauet ne filia succedat extendat ad bona sita extra territoriū statuētiū. R. fm Bar. in. l. cūctos pp'los. de sum. tri. q̄ ñ. ſz succedet. Facit qđ dico. s. Pena. §. ꝓuiꝫ.

10 ¶ Utꝫ in re cōmuni pluribꝫ vt singulis valeat q̄cq̄d maior ps collegij statuerit. R. Pa. in d. c. cū oēs. de ꝯsti. q̄ nō: nisi singuli ꝯsentiāt. Fallit i quattuor casibꝫ. Prim⁹ q̄n vellet deputare rē ad vsum destinatū. l. p fundū. ff. de fund. rusti. ꝑdio. Sc̄dus q̄n fit fauore administrationis bonoꝝ pupilli. l. iij. ff. de admi. tu. Terci⁹ q̄n fauore liberatōis. q2 tūc valet q̄ maior ps facit. l. maiorē. ff. de pact. l. fi. C. qui bo. ce. pos. Quart⁹ fauore litigij dirimēdi. Nā valet sententia duoꝝ ex tribꝫ arbitris. Et hꝫ intellige i re q̄ ꝯuenit pluribꝫ vt singularibꝫ iure singulari. Sec⁹ si iure eccl'ie vt sunt ꝑbende q̄ nō ꝯueniūt canonicis vt singulis ſz iure eccl'ie. q2 sup talibꝫ bene ꝑt maior ps disponere z deputare ad piū vsuꝫ. vt est tex. no. in. c. fi. de his q̄ fi. a maio. pte cap. z ibi ꝑ Inno.

11 ¶ Utꝫ collegiū possit disponere sup rebꝫ ꝑuatis. R. Pa. in d. c. cū oēs. q̄ si ñ habet iura regalia. puta: q2 hꝫ dñm sup se ñ ꝑt Uñ maior ps scholariū ñ ꝑt obligare vnū scholarē vl' disponere de rebꝫ suis. vt no. glo. in. l. ij. C. q̄ sit lon. ꝯsue. nisi forte fm qđ no. Bar. in. l. iiij. ff. de rudi. q̄n vniūsitas essꝫ obligata. z ñ esset solue do: q2 tūc posset ponere collectā singulis. vt est glo. no. i. l. i. ff. q̄ cuiusq; vniuer. Itē ñ soluꝫ cā necessitat⁹: ſz etiā pietat⁹. vt i d. c. fi. Itē fm Inno. z cōiter doc. etiā i casu vtilitat⁹. z ꝑbat i. c. i. de his q̄ fi. a ma. par. cap. Ex mera em volūtate ñ ꝑt disponere de iuribꝫ alteri⁹. vt no. glo. i d. c. cū oēs. z Inno. ibidē. z Jo. an. in regula. qđ oēs tāgit. li. vi. in mercurialibꝫ. Dꝫ ego limito vez in ꝑiudiciū. ſz i bonū z vtilitatē bene posset. q2 maior ps ficte repsentat totū. l. aliud. §. referē. ff. de reg. iur. z. l. qđ maior. ff. ad munici. Itē aduerte fm Pa. in d. c. cū oēs. q̄ si dispositio fit i damnū vl' dedec⁹ vniūsitat⁹ vl' priuate ꝯsuetudinis vn⁹ sol⁹ ꝑt resistere. vt in d. c. fi. z no. Inno. in. c. accedentibꝫ. de ꝓuil.

¶ Dꝫ q̄ro q̄t d vniuersitate debēat ꝯuenire vt act⁹ valeat. R. Pa. in d. c. cuꝫ oēs. q̄ cōis opinio canonistaꝝ z legistaꝝ est vt saltē due ptes vniuersitat⁹ ꝯueniāt. vt i. l. nulli. ff. q̄ cuiusq; vniūsi. z. l. notationū. C. de decu. Et ex his duabꝫ ptibꝫ maior ps debet ꝯsentire. Ita sentit Inno. in. c. q̄. de no. opē. nū. z Bar. in. l. oēs pp'li. ff. de iusti. z iur. de hꝫ vide. s. Electio. §. vi. 12

¶ Dꝫ q̄d si nō ꝯueniūt due ptes. R. Pa. in d. c. cuꝫ oēs. opi. canonistaꝝ est. q̄ si est aliq̄s ad quē spectat ꝯuocatio vniuersitat⁹ z ad mādatū ei⁹ nolūt ꝯuenire: q̄ tūc possunt explicare q̄ ꝯuenerūt. licet nō sit maior ps collegij. hꝫ voluit Inno. in. c. i. d ma. z obe. z in d. c. q̄. q2 nolētes venire faciūt se alienos. vt i. c. cū nob. de elec. z sic nō cōputant. Si ꝯo nō est aliq̄s ad quē spectat officiū ꝯuocādi: tunc si instat ptes termini ꝑfixi vniuersitati ad act⁹ expeditionē minor ps ꝑt ꝯuocare maiorē. z nolentē venire ꝑt explicare. q2 minor ps ñ debet priuari iure suo ꝓpter negligētiā vl' ꝓtemptū maioris ptis vt no. in. c. in causis. de elec. z in d. c. cū nobis. Si aūt termin⁹ ñ est ꝑfix⁹: tūc optet sint due ptes. Tercia tñ ps poterit agere de ꝯtēptu. vt ꝑbat in d. c. q̄. z c. in causis. z d. l. notationū. Et hꝫ tene. licet legiste aliter dicāt. 13

¶ Quō statutū debet interptari. R. Pa. in. c. cū dilect⁹. de ꝯsue. q̄ vt euitet correctio legis seu iurⁱ cōis debet latissime vl' strictissime interptari sic electio capit ꝑ ꝯfirmatōe. i d. c. cū dilect⁹. non tñ talit q̄ ꝛba improprient vt iuri cōi ꝯueniāt. Fac qđ no. Bar. i. l. ꝓtor ait. ff. de dā. infec. Qđ limito q̄n ꝛba sunt clara. ſz vbi verba sunt dubia vl' habēt mltiplices intellect⁹. tūc debem⁹ facere interptatōez z itellectū etiā ꝓpriuz vt min⁹ recedam⁹ a iure cōi q̄ fieri ꝑt. vt no. in d. c. cū dilect⁹. z i. l. q̄. C. de nova. vide ꝑ Bar. i d. l. oēs pp'li. ita tñ q̄ aliq̄d opet z aliq̄d addat ad ius cōe. etiā q̄n est fm ius cōe fm Pa. z doc. in. c. ex pte. d ꝛbo. sig. Facit. c. fi papa. de ꝓuil. vbi ꝛba debēt aliq̄d operari. dicit tñ Bart. in. l. iij. §. ꝓtor ait. ff. de dam. infec. q̄ si statuto cauet. vt citatio fiat ad psonā si reperiꝑt q̄ ꝑ nullo seruit. ſz tūc dicas pl⁹ timeri odiolet q̄ specialiter cauet q̄ꝫ q̄ generaliter 14

¶ Dꝫ nūq̄d debet stricte interptari q̄n generaliꝫ loq̄t vt ali⁹ lucret. R. q̄ nō. ar. l. ꝑ spexit. ff. q̄ z aq̄. ſz vbi agit de diminutōe primonij. sic debet stricte interptari ne ali⁹ iniuste iurrat dānū. vt plene no. i d. l. oēs pp'li. z videt tex. i d. c. cū dilect⁹. z in d. l. ij. C. de nova. z Pa. in. c. ꝯstitut⁹. de resti. in inteḡ. hꝫ sequit Bar. in. l. sancim⁹. C. in q̄bꝫ ca. in inteḡ. resti. nō est ne. 15

¶ Utꝫ verificet in casu ficto. R. Pa. in. c. cuꝫ 16

dilect⁹.ꝺ cle.ñ resi.q si statutū loquit᷑ ꝛ ꝺispo/niti materia iur᷑ cōis.in q̄ casus fict⁹ equipar᷑ vero.vtputa i casu in q̄ nō residēs habet᷑ p re/sidēte.vt in ꝺ.c.cū dilect⁹.sic verificat᷑ qꝛ ꝺsti tutio ꝺispōnēs regulariter id qꝺ ius ꝺebet reci pere oēs limitatōes iur᷑. Facit ꝺ.c.cū dilectus. ꝛ clari⁹.c.ad audientiā ibidē. Si ꝙo statutuꝫ esset ꝺtra ius vl᷑ pter ꝛ odiosuꝫ.tūc ñ verificat᷑ i casu ficto.sꝫ ꝙba ꝺebēt intelligi ppie.i.in suo ppꝛio significato.ꝛ sic intellige.l.ij.§.hec ver ba.ff.ꝺ neg.gest.ꝛ.c.in nr̄a.ꝺ iur᷑ iurā. Et facit qꝺ no.Bar.in ꝺ.l.oēs ppli. Facit.l.ij.C.de no xa.ꝛ.c.ex pte.ꝺ ꝙbo.sig̃. Facit q̄ ꝺicit Ludo.ꝺ ro.in suis no.q̄ argumētū a ꝺtrario sensu va/let i statut᷑.nisi q̄rat᷑ vt q̄s icidat i pnā:qꝛ tūc ñ valet.l.ꝺuēticulā.C.de epi.ꝛ cle.habes glo. in cle.i.in ꝙ.facere de vsu.q̄ limitat Be.in.c. vt circa.de elec.lib.vi. vez qñ statutū nō red/deret illusoꝛiū si nō recedat᷑ a ppꝛia significa/tione ꝙboꝝ.sꝫ qñ redderet illusoꝛiū tunc est re cedendū.ar.l.si qñ.in pn.ff.de le.i.ꝛ qꝺ no.in c.ad audiētiā.de ꝛeci.ꝛ tūc indefinita eq̄pollet vniuersali.vt vult Bar.in ꝺ.l.oēs ppli.

17 ¶Quo ꝺebet intelligi statutū seu ꝺstitutō.qñ gtim est fauozabilis:ꝛ ptim odiosa.puta qꝛi/ponit pnaz? R. Joh.an.videt᷑ sibi ꝛꝛi⁹ in.c.ex rescripto.de loca.ꝛ in.c.sciāt cuncti.ꝛ in.c.fi.de elec.li.vi. Sꝫ ego cōcozdo sic.q̄ qñ pncipale intentū ꝺstituētis est pbere fauorē.tunc ꝺicat᷑ fauozabile.si odiū tūc ꝺicat᷑ odiosum. Ita cō muniter no.legiste in.l.q̄ exceptionē.ff.ꝺ ꝺdi. inde.ꝛ ibi glo. Si ꝙo ignozat᷑ pncipale intēn tū ꝺispōnētis.tūc ꝺico q̄ quatenꝰ ꝺtinet fauo rē ꝺebet extēꝺi quatenꝰ ꝙo ꝺtinet pnā ꝺebet re stringi.ꝛ ꝓ videt᷑ fuisse de mēte Bal.in multis locis. Et facit ad hoc qꝺ ꝺixi supra Excōmu nicatio.v.casu.vi.§.ij.

18 ¶Utrū statutarij ꝺeputari a ꝓpulo possint i terp̄tari statuta p se edita:si oziat᷑ aliqꝺ dubiū R. Pa.in.c.ex pte.de ꝙbo.sig̃. Joh.an.in ꝺ.c. ꝛ cōiter legiste.ꝛ Bar.in.l.omes populi.p̄ꝺi/cta concludūt q̄ nō.exquo fun cti sunt officio suo. Nec ob.q̄ ei⁹ est interp̄tari cui⁹ est conde/re.qꝛ in veritate illi nō cōꝺiderūt.sꝫ popul⁹ q̄ ꝺedit autozitatē.qꝛ is facit cui⁹ autozitate fit. c.si diligēti.ꝺ p̄scrip.ꝛ ideo ꝺebet recurri ad po pulū seu ꝺcilij generale.hoc limitat Pa.vbi supra.qñ interp̄tatio est valde dubia. Sec⁹ si est clara ꝛ iuri ꝺsona.qꝛ tūc iudex cozā q̄ verti tur q̄stio poterit interp̄tari sicut ꝛ legē cōmu nē ꝛ p̄uilegiū p̄ncipis.vt no.Innoc.in.c. cū speciali.de appella.ꝛ Bar.in.ꝺ.l.oēs ppli. Facit.l.benigne.ff.de legi.ꝛ.l.fi.ff.de ꝺsti.pn. ꝛ.l.vnica.C.de p̄sequ.in vi.ꝺstan.

¶Quantū ꝺurat statutū.vtꝫ post mortē sta 19
tentis? R. Pa.in.c.a nobis.el.i.de sen.excō. q̄ sic.nisi exp̄sse reuocet.vt est tex.in.c.fi.de of. leg. Uñ ꝺm Fede.cōsilio.xvi.etiā statutū fa ctū a capitulo sede vacante ꝺurat creato no/uo epo nisi reuocet per epm creatū.qꝺ ptꝫ.ar. no.ne pla.vices su.c.vlti.

¶Qñ ligat statutū? R.q statim habita noti/ 20
cia.de q̄ ꝺic vt supra Lex.§.xij.ꝛ xiij.

¶Quo tollit statutū? R.q tollit ꝓio p vnū 21
actū factū collegialiter a statuētibꝫ vl᷑ eoꝝ suc cessoꝛibꝫ ꝺtra statutū ꝺm Hosti.ꝛ Jo.an.i.c. ad audiētiā.de cle.nō resi.ꝛ Pa.in.c.cū accel sissent.de ꝺsti.Sedo tollit᷑ p ñ vsuz.nec reqrit fluxꝰ tpis ꝺm Pa.in ꝺ.c.ad audiētiā.ꝛ in ꝺ. c.cū accessissent.ꝛ in.c.p illoꝝ.de p̄ben.

¶Utꝫ statutū qꝺ ꝺcedit p̄uilegiū nō subdi 22
to seu extraneo ꝓssit ꝛuocari.puta statuto ca uet q̄ quicunq; venerit ad habitandū in tali territoꝛio sit exempt⁹ ab oñi collecta? R. Pa. in.c.nouit.de iudi.q̄ nō q̄ ad illos q̄ tūc venert. qꝛ trāsiuit tūc in quasi ꝺtractū q̄ etiā p̄ncipes obligat᷑.vt in.c.i.de pba. Et ꝙ voluit Bar.ex p̄sse in.l.qꝺ semel.ff.de ꝛecre.ab oz.fac.ꝛ ꝺ.l. oēs ppli. Intellige nisi ip̄i ꝺsentiat. Quo ꝙo ad illos q̄ nondū venerūt p̄ reuocari.exq̄ res est integra.ar.l.si pecuniā.in p̄inci.ff.de ꝺdi. ob causam. Et ꝙ vez qñ generaliter fit. Sec⁹ si specialiter fuisset cōcessum.qꝛ reuocari non posset. Facit q̄stio disputata p Ange.in q̄ de/terminat nō posse reuocari statutū q̄ ꝺispone bat:vt potestas haberet quartā partē ꝺcēnati onis post̄ potestas est elect⁹ ꝛ ꝺsensit electio ni. Idē ꝺic de p̄uilegio ꝺcesso nō subdito.et p hoc infert Bar.in.l.p̄uilegia.C.de sa.sanc. eccle.q̄ laici q̄ statuerūt singulis annis ꝺan/dā certā quantitatē p elemosina clericis vl᷑ re/ligiosis ñ poterūt reuocare.allegat.c.ad apo/stolicā.de simo. Hoc sequit Jnno.in ꝺ.c.no/uit.ꝛ Arch.xi.q.i.quibusq; sup glo. Facit qꝺ no. He.in.c.licet.de ꝺsti.li.vi.

¶Quid si statutū est factū ad cōmodū subdi 23
torum? R. Hemi.in.c.licet.de cōsti.lib.vi.q̄ aut subditi cōsentiunt reuocationi.ꝛ potest re uocari:aut singuli nō ꝺsentiunt.sed reuocant p maiores regētes cōmunitatē.ꝛ tunc si fit ex causa legitima sic potest reuocari ꝺm vnū ca/sum. Innoc.in.c.in nostra.de iniur.maxime quādo statutū ꝺisponebat sup eo:sup q̄ ciui/tas nō erat obligata.vt ibi ꝺclarat Innoc. Aut fit sine causa legitima.ꝛ sic nō valet reuo catio in p̄iudiciū minoꝝ iuxta nota.p Inno. in.c.que in eccleſiaꝝ.ꝺ cōsti. Hoc limito vez q̄ statutū ꝺisponit de cōmodo ſbditoꝝ circa

twna eoꝝ. Sec⁹ si ꝺcerneret circa exercitium iurisditōnis. qz tūc ꝑt revocare. qz supior est q̄ hz admīstrare. Ita sentit Arch̄. i. ꝺ. c. licet.

24 ¶ Utꝝ statutū iuratū tollat ꝑ clausulā nō obstantiby quibuscūqz ꝺstitutōibꝫ z statutis. R. glo. in. c. cū nō deceat. de elec. li. vi. q̄ nō. z idez dicit Ludo. de ro. in suis no. q̄ ꝺuentio vl̄ pactū iuratū ñ tollit ꝑ generalē clausulā. nō obstantiby quibuscūqz pactis. glo. est in cle. dudū. Ş. pe. ꝺ sepul.

25 ¶ Utꝝ statuētes possint recedere a statuto cōfirmato ꝑ supiorē vel sedē apostolicā sine alia licētia. R. Pa. in ꝺ. c. cū accessissent. z Bar. i ꝺ. l. omēs populi. tenet q̄ sic. Sed Bal. in. l. oīm. C. de testa. tenet q̄ nō. Sz Pa. ꝺcordat. q̄ aut statutū ꝺcernit principaliter fauorē statuentiuꝫ. z sic est vera opinio Bar. Facit. c. ꝑ illoꝝ. de ꝑben. etiā si statutū ꝺtineat talē materiā q̄ nō valuisset sine supiore. vt idē Pa. no. in. c. cū M. de ꝺsti. Si vero ꝺcernit fauorez alioꝝ vel twnū publicū sic vera ē opinio Bal. q̄ nō possunt sine licentia superioꝝ. Ratio qz cōfirmando videt superior suā dispositionez facere. Nā oīa nostra facim⁹ quiby autoritatē impartimur. c. si apostolice. de ꝑben. li. vi. z. l. i. C. de vete. iur. enucle.

Stipulatio quid sit habes supra Pactū. i ꝑn.

1 ¶ Utꝝ stipulatio trāseat ad heredes. R. q̄ sic l. veteris. C. ꝺ ꝺtrahen. z co. sti. qđ intellige verum fm glo. ibidē quādo potest ꝑ alīū implerī factū ꝑmissum.

2 ¶ Utꝝ aliqs possit alteri stipulari pro altero. R. q̄ nō nisi sit ei⁹ seru⁹ vel fili⁹. in sti. de inuti. stipu. Ş. si q̄s alij. vl̄ si ꝑcuratoꝝ. l. si ꝑcuratori p̄sentis. ff. de ÿbo. obli. glo. tm̄ tenet. in. c. q̄tiēs. el. ꝑmo. i. q. vij. q̄ de iure canonico ꝑmittens ticio se ꝺatuꝝ sempronio centū obligat. ar. c. iuramēti. xxij. q. v. maxime si interuenit iuramentū. ar. l. i. ff. de ꝺsti. pecu. Itē ꝑ iudices officiales: executoꝝes: tabelliones alteri acquirit l. eū ꝑ quo. ff. de in ius vo.

3 ¶ Quō debet esse act⁹ stipulantis z cōpromittentis. R. q̄ cōtinu⁹: qz si post interrogationē se diuertit ad alia nihil ꝑderit. licet eodez die ꝑmisisset. l. ꝺtinu⁹. ff. de ÿbo. obli.

4 ¶ Obligatō stipulata sine ꝺditōe neqz ad certū diē p̄senti die debet. sed nō ꝑt ꝑti illo die q̄ stipulata est. in sti. ꝺ ÿbo. obli. Ş. ois stipulatō z. Ş. cū q̄s. No. q̄ nō valet stipulatio vl̄ legatū factū in genere de aliq̄ re nulla demonstrata. ff. de iur. do. l. cū post diuortiū. Sz de legato dic vt supra Legatū. i. Ş. xxxviij.

Stola quō debet vti sacerdos q̄n cōmunicat z legit euāgeliuꝫ et diacon⁹ habes. ş. Sacerdos. Ş. iiij.

Studiū clericoꝝ z religioso. vide supra Mgr. z. s. Scientia. z quō studiū liberaliū artiū ad vtilitatē ecclesie suadeat. habes. xxxvij. di. de quibusdā. i poetis phibet ibidē ꝑ totū. Itē in theologia cōmendat. in legiby z phisica reprobat. de quibus vide supra Magister z sciētia.

Stultícia dicit a stupore. vñ fm Jsiō. ij. ethi. Stultus est q̄ ꝑpter stuporē nō mouet. z differt a fatuitate fm eundē. qz stultícia ipoꝝtat ebetudinez mētis. Fatuitas aūt importat ipi⁹ sensus puationē. vide de h. s. ebetudo. Et tūc stultícia est peccatū q̄n aduenit eo q̄ hō imergit se taliter ī terrenis q̄ nō ꝑt percipe q̄ dei sunt. alias non. ꝺcoꝝ. Tho. ij. ij. q. xlvi.

Stultus est q̄ non vult discere a quocunqz licite ꝑt. xxij. dist. de ꝺstantinopolitana.

Stupꝝ est inordinat⁹ cōcubit⁹ q̄ virginalis integritas corrumpit. vl̄ stupꝝ est illicita defloratio ÿginū sub parentū cura existentiū.

¶ Utꝝ stuprans virginē teneat ad aliq̄d. R. Pa. i. c. i. ꝺ adul. q̄ si seduxit vel recepit eā: teneat eā ꝺtare z vltra ꝺtatōz eā accipe ī vxorē si p̄r voluerit eā sibi ꝺare. vt i ꝺ. c. i. z ij. e. ti. vl̄ si ñ vult eā accipe debet coꝝpaliter puniri. Una sola ꝺstitutio doꝝ ñ liberat cū fm eundē Pa. si parētes volūt eā sibi ꝺare. q̄ si nolūt saltē ad ꝺtatōez teneat etiā ī ꝺsciētia. nisi fm Rod. cōponeret cū ea. vl̄ sibi remitteret. qđ no. o cōfessoꝝ ꝑpt illos q̄ sb receptōe accipiēdi in vxores puellas recipiūt. qz tales ex q̄ acceperūt eas vl̄ ꝑmiserūt accipe ī vxores. z sic habuerūt copulā q̄ tenet ꝺ necessitate eas accipe. licet tūc habuerint aīm ipas recipiēdi z habēdi copulā q̄ si ꝺtraxerūt cū alia mfimoniū. vl̄ pr̄ nō vult eā ꝺare saltē tenent ad dotē: nisi fm Tho. essz tanta ineqlitas q̄ potius recipi se finxit q̄z sit recepta. Nc aliq̄ ꝑt absolui anteqz ꝺtrahat cū alia si parētes volūt eā sibi ꝺare nisi ÿe eā accipiat ī vxorē z faciat dotē nisi ipa dotē sibi remiserit ꝺ ex alex. q. ij. tractatu ꝺ stupro. z Ri. z Sco. in. xiij. dist. xv. fm leges ÿo debet relegari. z ꝺimidia ꝑs bonoꝝ ei⁹ publicari. Si ÿo sit vilis ꝑsona ꝺz ÿberari. isti. ꝺ pu. iud. Ş. ij. Si aūt ꝑ vim fecerit capite plectit. isti vbi. s. Ş. sin aūt.

¶ Quid si nō seduxit eaz: sz spōte acqeuit. R. 2

Pa. in d. c. i. tenet q̄ habet etiā locū dispositio pfati. c. qz si nō essent hois insidie tm̄ facinus non ꝓpetrasset. vt dicit tex. in. l. vnica. C. de raptu virginū. Un̄ pstumit seducta. Hz ego credo vez in foro ꝺtentioso. Hz in ꝺscientia sufficit q̄ querat eā in bono statu reducere q̄tuz in ipō est. Facit regula sciēti. Et qđ ibi no. ð reg. iur. li. vi. Et si ꝺtraxit an pater teneat eam dotare. vide. s. dos. §. iiij.

Vasio quo obligat in dāno dato. vide supra Furtū. §. xviij. z. xix.

Subarratio vide. s. spōsalia. §. vij. z. s. arra

Subdelegare non pt̄ delegat⁹ principis etiā reputat⁹ ad nudū ministeriū qñ est magnū z grue. sicut iudicare z silia facere. Secus qñ est pax qz pōt. c. q̄ aūt. de iure patro. z magnū seu graue. z paruū arbitrio iudicis relinquit. c. fi. de dolo z tu.

¶ Utz ille cui cōmittit pdicare crucē: excōmunicare vl̄ absoluere aliqs vl̄ dispensare cū irregularibꝫ vl̄ iniūgere pñias possit sbdelegare alteri? R. q̄ nō. nisi sit legat⁹ a latere. vt i. c. fi. ð offi. dele. Silr vbicūq; cōmittit alicui vt illō psonal'r exequat. sbdelegare nō pt̄. Et vbi i cōmissione videt electa ꝺuersitas psone. vt i d. c. fi. Et de h̄ vide supra Delegat⁹. §. vi.

Subditus dicit tripliciter. primo rōne domicilij. secūdo ratōe originis ꝓprie vel paterne. ar. c. ij. ð tēpo. ordi. libꝫ. vi. Et in. l. i. z in. l. origine. C. ð munici. z oꝛi. li. x. Facit. l. assumptio. z qđ ibi no. ff. ad muni. z. l. rescripto. §. fi. ff. ð mu. z ho. z tal' tenet ad onera psonalia si ibi repiat. licet alibi trāstulerit domiciliū. de q̄ p Bar. in d. l. assumptio. Fallit in mliere q̄ ꝺtraxit cū viro habēte aliū domiciliuz. de q̄ in. l. fi. §. itē rescripserūt. ff. ad muni. Tercio rōne delicti. sed large vt dicit glo. in. c. nup. ð sen. excō. nō aūt ꝓprie. licet ibi sortiat foz. no. glo. in cle. vnica. de so. cōpe. qđ no. p statutꝫ z aliꝰ dispositōnibus odiosis faciētibꝫ mentionē de subditꝫ vt nō cōprehendat forēsis delinquēs in territorio. Idē dic de ꝺtrahētibꝫ eadē rōne. no. Pa. in d. c. nup. z in. c. ꝓpositi. de so. cōpe.

¶ Utz sbdit⁹ rōne domicilij cui index p̄cepit sb pena excōicatōis late sñie vt satisfaceret tali die alicui trāsferēs domiciliū sit excōicat⁹ si postea ñ satisfacit. R. Pa. i d. c. ꝓposuisti. cū Joan. in regula cū sunt partiū. de reg. iur. li. vi. q sic. qz tā p̄uent⁹ erat. z vide ibi late p eos.

Subdiaconus iō appellatur qz subiacet z p̄ceptꝫ z officijs leuitaꝝ: oblatōes leuitis defert. xxi. di. cleros. Itē ad sbdiaconū ptinet calicē z patenā ad altare xp̄i deferre z leuitꝫ tradere z eis ministrare vrceolū cū aqua z manustergiū coza episcopo z pbiteris z leuitꝫ tenere. z p lauandis manibꝫ ante altare aquā p̄bere. xxv. dist. perlectis.

¶ Utz teneat ad castitatem? R. q̄ sic. xxxviij. dist. §. i. z. ij.

Subornatio ꝺz Lau. z Zē. vt refert Lar. in cle. testibꝫ. de testi. est de aliquo falso exprimendo z vero tacēdo in testimonio testi p aliquē facta informatio. z dicit ornare quasi subtus in aures aliqđ malū ornare z sb colore ponere. vt in auten. de testi. §. qz vero. Unde talis peccat mortaliter. z tenet ad restitutionem. leso. de iureiurā. c. fi.

Subsannatio differt a derisione. qz derisio fit oze. id est verbo cachinno. subsannatio autē fit naso rugato. vt dicit glo. sup illud ps. Domin⁹ in celo deridebit eos. sz cōuenit cū ea in fine. qz vterq; intēdit erubescentiā p̄rimi. Quomodo aūt sit peccatū mortale dic ꝑm q̄ derisio est. vt supra derisio.

Substitutio est secūdaria cōditionalis īstitutio. Nā substitutio ꝺtinet in se institutionē z ideo instituꝰ dicit primꝰ gradꝰ etiā si multi fuerint instituti. Et sbstitutio scōs gradꝰ z est cū q̄s instituit heredē sic. talis est mihi heres. z si nō eris vl̄ decesserꝫ ticiꝰ substituo iste ticiꝰ dicit substitutꝰ. l. i. ff. de vul. z pupil. substi.

¶ Quot sunt spēcies substitutionū? R. q̄ duplices. alia indirecta. alia directa. Indirecta sbstitutō siue obliqua. siue fideicōmissaria: siue precaria est illa per quā quis capit heraditatem alio mediante. vt cum testator fideicōmiserit A heredi vt hereditatem P. restituat licet ergo per fideicōmissum P. sit substitutꝰ A. debet hereditatem adire z aditam P. restituere. z sic A mediante z operante peruenit hereditas ad P. Et nota. q̄ si A adiuerit spōte hereditatem retinebit quartam trebelliani cam z reliquas tres partes hereditatis restituet P. Si ꝺo iudicij officio cōpulsus adierit totā hereditatē restituet P. isti. de fideicō. here. §. i ꝑmis. z. ff. ad trebel. l. nā qđ. §. q̄ cōpulsus

Substitutio

2 ¶ Directa ꝙo sb̄stitutō est qua q̄s capit hereditatē defuncti nullo alio mediāte vel sibi copante vt cū dicit testator A. mihi heredē instituo. sz si ipe ñ erit heres. C. sit heres. z sic. C. substitut⁹ est directe. Diuidit aūt in quītuplici differētia. quaz prima dicit substitutio vulgaris. z hec duplex. Alia expssa q̄ fit p istā negationē nō. h̄ modo. videlicet instituo mihi heredē A. z si ipe noluerit vel ñ potuerit heres esse. P. sit heres. vl' P. substituo. Alia tacita q̄ñ. s. negatio nō exprimit sz includit. vt cū dicit A z P mihi heredes instituo. z eos inuicē sb̄stituo tacite sb̄intelligit. q⁹ si alt eoz heres nō fuerit. s. qz noluit vel nō potuit q̄n decessit ante aditā hereditatē alter sit heres insolidū. vt. ff. de here. insti. l. cū in testamēto. §. hec ꝙba. Et dicit vulgaris. qz a q̄libet de vulgo. s. testatore fieri pt. z cuilibet siue pupillo vel minori cē. Et de hac habes insti. ō vulga. substi.

3 ¶ Effect⁹ hui⁹ substitutōis est. vt bona testatoris tm̄. q̄ debāt venire ad institutū veniāt ad substitutū ñ bona instituti. insti. de pupil. substi. §. quo casu.

4 ¶ Q̄n expirat hec substitutio? R. q̄cito insti tut⁹ adierit hereditatē siue postea decedat cuz liberis siue sine liberis. C. ō impu. z alijs sb̄sti. l. post aditā. z h̄ nō solū q̄n expsse fit p negatiōnē. sz etiā q̄n tacite. Un̄ licet tici⁹ z sempronius fuerint instituti heredes. z ad inuicē sb̄stituti. si tm̄ semproni⁹ vel tici⁹ adierit hereditatē expirat substitutio. vt in d. l. post aditā.

5 ¶ Ꝺ̄a directa sb̄stitutio dicit pupillaris: qz fit soli pupillo vl' pupillis. nec pt tps excedere pupillare. sz expirat ad introitū pubertatis. pt etiā fieri in min⁹ tps. vt si dicat. Si fili⁹ me⁹ infra quartū vl' quintū annū decesserit sit P. heres. Et hec ē duplex. s. tacita q̄ nō hz formā pupillaris substitutōis. sz sb ei⁹ ꝙbis includit vt cū dicit A. filiū pupillum meum heredem mihi instituo. z si ipse mihi heres non fuerit P. sit heres. Et hec ex expssis ē vulgaris. ex tacitis est pupillaris. Un̄ siue sit A. heres siue ñ si i etate pupillari decesserit hereditas directo iure puenit ad P. sz ex vulgari succedit tm̄ i bonis testatoris. s. ex pupillari ꝙo succedit i bōis z testatoris z pupilli. Alia ē expssa q̄ fit p ꝙbū affirmatiuū z facit expsse mētionē de pupillari etate. z sb ea includit vulgaris tacita. vt isti. de vul. z pu. sb̄sti. §. i. z ff. de vulga. z pupil. sb̄sti. l. iā h̄ iure. z fit cū dicit A. filiū meū heredē mihi instituo. Et si ipe mihi fuerit heres z in etate pupillari decesserit P. sit heres vl' sb̄stituo. z i ista req̄runt duo. s. verboz affirmatio: z tpis pupillaris cōprehensio.

6 ¶ Quid requirit ad istā substitutionē pupillarē? R. quattuor. Primū q⁹ ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris. Et accipio hic liberos nō tantū p filijs: sz etiā p nepotibus. Secundū q⁹ sit impubes. Terciū q⁹ sit in potestate testatoris. Quartū q⁹ ille cui fit substitutio instituat vel exheredet. z pt fieri nō tm̄ impuberi filio iā nato. sz etiā posthumo: si tm̄ nascendo esset sub potestate testatoris. si viueret ipse testator. z etiā nepoti. si tm̄ nō sit reuersurus in potestatē patris sui post mortē aui. ff. de vul. z pupil. substi. l. q̄. §. posthum⁹.

7 ¶ Quis effect⁹ hui⁹ sb̄stitutōis? R. est vt nō solū sit P. heres. si A decesserit i etate pupillari: sz etiā excludit matrē z oēm aliā psonā: q̄ ip si pupillo ab itestato succedere potuisset. ff. de vul. z pu. sb̄sti. l. luci⁹. Et h̄ vez ē i expssa. Intacita aūt hz locū q̄n alt fili⁹ testatoris fr pupilli sb̄stituit. Sz si sit extrane⁹ substitutus: tūc mater admittit: z substitut⁹ repellit. l. pcibus. z. l. cū quidā. C. de impu. z alijs substi.

8 ¶ Q̄ñ euanescit hec substitutio? R. q⁹ primo p aduentū pubertatis. Secūdo si hereditas patris nō sit adhuc adita. qz cū null⁹ appareat heres testamentū paternū videt testitutū. z sic euanescit etiā pupillaris. l. sz si plures. §. sed si ex asse. ff. de vul. z pupil. substi. Tercio si nascit posthum⁹. de quo mētio nō est facta in testamēto. ff. de vul. z pupil. sub. l. si pater filium. Quarto si patiat pupill⁹ capitis diminutionem maximā mediā vel etiā minimā. ff. de adop. l. nec ei. Ratio q̄re est inuēta est: qz cū filius i pupillari testari nō possit p mittit patri ipo filio testamētū facere. z de hered ꝙdere durāte tali etate tm̄. d. §. quo casu.

9 ¶ Tercia directa substitutio dicit exēplaris: qz fit ad exēplū pupillaris. sz differt ab illa. Primo qz illa fit tm̄ a parēte qui eū habet i ptāte. hec aūt fit medū a pre: sz etiā a matre filio furioso vl' mēte capto nō existēte i eoz ptāte. Secūdo: qz illa tm̄ fit pupillis ista adultis vl' maioribus. Tercio qz in illa pt sb̄stitui q̄libet quē voluerit. in ista ñ. sz certo ordine sic. vt si habet liberos ei sb̄stituant. Si ꝙo nō habet. tūc frēs substituāt. Od̄ si ñ hz nec filios nec frēs. tūc quē voluerit sb̄stituet. C. de impu. z ali. sub. l. hanitatis. Quarto qz illa expirat aduentente pubertate sed hec solū aduentēte sana mente. Quinto illa soluz impuberi: hec adulto. Sexto illa fit impuberi siue sit sane mētis siue sit furiosus. hec solū fit furiosis z mente captis. hec ꝙbant insti. de pu. sub. §. q̄ rō. Et fit isto modo. A filiū meū furiosum mihi heredem

institutio. ⁊ si decesserit anteqū sanꝰ mēte fiat tale eiꝰ filiū vl̄ fratrē vl̄ aliū. puta ticiū ei sb̄sti tuo. ⁊ sic bona vtriusq; trāsibūt ad substitutū. Et fuit equa valde vt furioso ⁊ mēte capto pr̄ vl̄ mater possent puidere de substitutōe.

10 ¶ Sz q̄d si aduenit sana mēs ⁊ nullo testamēto facto iterꝫ reuertit in furiā? R. q̄ nō euanescit substitutio. all̄. l. qō fauore. C. de legi. ⁊ magis placet. licet alij dicāt nihilominꝰ expirare ar. l. q̄ quisq;. ff. de reg. iur̄.

11 ¶ Quarta directa substitutio dicit cōpendiosa: qz sub cōpendio hui⁹ aduerbij q̄ncunq; fit ⁊ tūc et pupillarē q̄ alias fit plixioribꝰ v̄bis. Et licet hec dictio q̄ncunq; se extēdat ad oēm tps. tñ hic restringit ad tps pupillare solū virtute hoꝝ verboꝝ. Forma hui⁹ est A. filiū meū heredē instituo. verūtamē q̄ncunq; dictꝰ filiꝰ meꝰ decesserit P. sit heres. Et sic solū in tempus pupillare videt voluisse puidere filio de substituto siue herede. d. l. p̄cibꝰ.

12 ¶ A q̄ pt̄ hoc fieri? R. q̄ a milite ⁊ quo non explico: qz nō est in vsu. Item a pagano. i. q̄libet nō milite. sz oportet fiat filio pupillo ⁊ ī ptāte existēti. Et tūc et pupillarē expōsaz. qz habet eundē effectū. ⁊ iō solū filio pupillo. ⁊ in ptāte existēti pt̄ fieri vt dixi. Verūtamē licet hec substitutio sit directa ꝺ suā natura simpliciter possunt tñ apponi in ea v̄ba vl̄ dictiones vl̄ aliq̄ mutari q̄ ea in fideicōmissuz ꝺuerterēt ⁊ ad ius ⁊ ad naturā fideicōmissi reducerēt.

13 ¶ Quo hec sb̄stitutio cōpendiosa p̄t ad naturā ⁊ ius fideicōmissi deduci? R. q̄ q̄tuoꝝ modis sic sb̄ q̄tuoꝝ formis p̄t fieri. Primo sic A mihi instituo heredē. ⁊ si q̄ncūq; decesserit A sb̄stituo P. Nā h̄ verbū sb̄stituo trahit hāc sb̄stitutionē ad fideicōmissuz. vt. C. de insti. ⁊ substi. sub ꝺdi. fac. l. generaliter. §. fi. ⁊ p̄dictū ad uerbū in h̄ casu ꝺuat ppriā significatōez. ⁊ respicit oēm tps. ⁊ rē omi tpe suadet valere. l. q̄ticens. ff. de reb⁹ du. Hinc est q̄ q̄ncunq; tpe moriat sine ī pupillari vl̄ maioꝝ etate ꝺtute hui⁹ v̄bi sb̄stituo videt rogat⁹ esse a testatore p fideicōmissū post mortē suā restituere hereditatē ⁊ bona testatoris sb̄stituto. Un̄ ipo instituto moriēte mater ⁊ quicūq; successores siue ex testamēto vl̄ ab intestato adibūt hereditatē ⁊ aditā sb̄stituto r̄stituēt iure fideicōmissi. isti. de fideicō. here. §. sz qz stipulatōes defalcabūt tñ ⁊ retinebūt legitimā ipiꝰ A. si ipe A. erat de liberis ipiꝰ testatoris. ad q̄s legitima spectat. qz i hac testatoꝝ grauare eū nō potuit. C. cō inof. test. l. q̄m. De reliq̄s ꝺo defalcabunt terciā tre bellianicā. ⁊ sic habebūt mediā hereditatē. Alterā ꝺo mediā restituēt substituto ex iure fideicōmissi: retinebūt etiā sibi oīa bona ipiꝰ A. qz testatoꝝ de suis tm̄ rogasse intelligit ñ heredis Si ꝺo A. nō erat de liberis defalcabūt tm̄ tre bellianicā. ⁊ habebit etiā alia bona q̄ ipe A. alī unde q̄siuit. Et hec substitutio qz ius fideicōmissi habet p̄t fieri cuicūq; heredi ⁊ a q̄cunq; testatore. insti. de fideicō. here. §. in p̄mis. ⁊. §. seq̄n. Et aduerte q̄ licet in p̄fata forma nō addat q̄ncunq; decesserit sine liberis. Si tñ A. erat de liber̄ testatoris intelliget hec clausula sine liber̄. qz p regula est q̄ q̄ncunq; q̄s rogat aliquē de liberis suis alteri hereditatē restituere post mortē suā. semp intelligit tacite hec cōditio. s. si decesserit sine liber̄. qz nō est credendū q̄ aliqs excluſa ple filij sui voluerit ad alterū puenire hereditatē. Sz in extraneo herede nō inest talis tacita ꝺditio: nisi addat expresse. C. de insti. ⁊ sub. sub ꝺdi. fac. l. generaliter. §. vlti. Sic cōdo fit sic A. mihi heredē instituo. sed si dict⁹ A. q̄ncunq; decesserit sine liberis P. sit heres. ⁊ hec est totaliter fideicōmissaria. qz licet p ista dictionē sit heres videat directa. tñ p istā additionē sine liberis trahunt ad fideicōmissum. vt ꝺbat in. l. scevola. ff. ad trebel. qz illa additio innuit: q̄ in quocūq; tpe decesserit sine liberis. videt rogat⁹ p fideicōmissuz restituere hereditatē post mortē. Et ideo quocūq; tpe moriat sine liberis mater aut quicūq; successores restituēt hereditatē substituto deductis supradictis. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. cohered. §. cū filie. Tercio fit A. mihi heredē instituo. sz si dict⁹ A. q̄ncūq; decesserit sine liberis P. substituo. Et hec oīa tempore est fideicōmissaria. ⁊ idē ius ⁊ eundē effectū habet p oīa sicut due p̄cedentes. tū rōne verbi substituo. tū rōne sine liberis. ⁊ ideo dic vt ꝺ illis. Quarto fit A. filiū meū mihi heredē instituo. si tñ filiꝰ meꝰ decesserit i pupillari etate: vl̄ postea q̄ncūq; sine liberis P. substituo sub hac forma comp̄hendunt tres substitutiones. vna pupillaris expōsa p h̄ qꝺ dicit. si decesserit i pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris q̄ sub pupillari expōsa ꝺtunc. vt dictū est. ⁊ hāc ñ p̄t facere nisi pater pupillo ppter pupillarē expōsaz Tercia fideicōmissaria est ppter illꝺ qꝺ dicit vel postea q̄ncunq; sine liberis. Sed si vult q̄ clarius iste tres resurgant. dicat testatoꝝ P. pupillariter vulgariter. ⁊ p fideicōmissum sb̄stituo ⁊ vnaquaq; istaꝝ habet suū effectū. Nā si A. sit heres: ⁊ in pupillari etate decesserit sb̄stitut⁹ vocat iure directo excluſa matre ⁊ aliis legitimis successoribꝰ ⁊ h̄ ppter effectū p̄me pupillaris expōsse q̄ matrē repellit. ⁊ substitutū admittit. l. lucius. ff. de vul. ⁊ pupil. sub. Si

aũt A. nõ sit heres vl' qz nolit vel ñ possit: tũc substitut⁹ erit heres iure directo ꝓpter tacitã vulgarẽ q̃ etiã surgit ex pupillari vt dictũ est. Si ꝙo A. heres erit: ꝛeinde fact⁹ pꝛes qñcũ qz sine liber⁹ moꝛet habebit locũ fideicõmissaria. vñ eo moꝛiẽte sine liber⁹ successoꝛes restituent hereditatẽ cũ ꝛefalcatõne vt dictũ ẽ. Et vt dixi iste q̃ttuoꝛ forme sb̃stitutionũ nõ p̃t fieri nisi filiofamilias pupillo p pupillarẽ expl/sam q̃ ꝙtinet i ea. Vñ o notariꝰ ex ꝙsilio meo qñ aliqs habet filiũ impuberẽ cui vult sb̃stituere. nõ solũ i pupillari. sz qñcũqz facias quãlibet p se. s. ꝓmo pupillarẽ. Sic A. filiũ meũ mihi heredẽ instituo. Uerũtñ si dict⁹ A. fili⁹ meus mihi heres erit. z i pupillari etate ꝛecesserit P. heres sit vl' frẽs ei⁹ supstites heredes sint: ꝛeinde facias fideicõmissariã h̃ modo. Si veꝛo dict⁹ A. pubes fact⁹ postea q̃ncũqz ꝛecesserit sine liber⁹ substituo ei p fideicõmissum supstites frẽs ei⁹. z ꝓmoꝛtuoꝛ fratꝛ ei⁹ liberos i sturpes z nõ i capita. si testatoꝛ vult q̃ vsq; ad ipos vadat. Nã vt sis caut⁹. scias q̃ ꝙba substitutõis nõ extendunt vltra illos q̃s testatoꝛ expꝛssit. Si em̃ instituꝰ tribꝰ vl' plurib⁹ filijs ita adjiciat. z si aliqs eoꝛ ꝛecesserit sine liberis substituo supstites. Certe si ꝛecedit vn⁹ eoꝛ relicto filio ꝛeinde moꝛiat sine liber⁹ fili⁹ illi⁹ qui ꝓmo ꝛecessit non admittit cũ patruis vel sine patruis ad fideicõmissariã hereditatẽ illi⁹ filij testatoꝛis q̃ sine filijs ꝛecessit. qz non extitit ꝙditio substitutõis in pꝛsona patris ei⁹. Illos tantũmodo testatoꝛ substituit q̃ supuiuerent illi. Et adde vt dixi. si testatoꝛ sic vult.

14 ¶Quita directa sb̃stitutio ꝺr breuiloq̃: qz in breui ꝙtinet sb̃stitutões. s. duas pupillares expꝛssas. z duas vulgares expꝛssas. Pꝛima pupillaꝛ est vni⁹ alteri. Secda alteri⁹ alteri. Uulgares etiã resultãt: qz si vn⁹ illoꝛ nõ fuerit heres qz noluerit vl' nõ potuerit alter est insolidũ heres. z fit h̃ modo. Testatoꝛ habẽs duos filios vl' plures impuberes sub sua ptãte p̃t facere h̃ modo A z B. filios meos ipuberes mihi heredes instituo z eos inuicẽ sb̃stituo. Hãc substitutõez lex apꝛellat reciꝓcã. vt. ff. ꝛe vul. et pupil. sb̃sti. l. iã h̃ iure. Et adũte q̃ verbũ substituo nõ ꝙuertit oẽm substitutionẽ in q̃ ponitur ad fideicõmissariã. sz nature illi⁹ sb̃stitutionis se coaptat in qua ponit. z eã in directo iure cõseruat. excepta sola cõpendiosa. in qua si ponat statim eã ad fideicõmissariã ꝙuertit. vt ptz ex dict⁹. Mlta alia essent dicẽda. sz bꝛeuitat⁹ cã hec q̃ magꝭ ꝙsueta sunt reseraui vt intelligas aliqd ꝛe successione legitima.

15 ¶Quo aũt ingredictes religionẽ excludat sb̃stitutũ. vide. s. heres. §. xviij. Et ꝛe legitima. vide legitima. multa alia ad ista materiã.

¶Sb̃stitutio talis ꝙditois si sine liberis ꝛece 16
dat alter sit heres euanescit etiaz si naturales habet. Secꝰ si addat legitimis nõ aũt si filios habuit. sz ꝓmoꝛiunt. Nã videt sine liberis ꝛecedere. Si autẽ dicat sine herede ꝛecesserit noie heredis soli filij intelligunt. Itẽ si nõ habet filiũ. sz nepotẽ ex filio sb̃stitutio euanescit. vide glo. i. c. in pꝛsentia. ꝺ pba. vbi hec ponũt.

¶Utꝛ rogatꝰ restituere hereditatẽ possit eaz 17
alteri alienare: ꝛ. vide. s. heres. §. xij.

¶Quid si q̃s sit rogatꝰ pure restituere heredi 18
tatẽ. nulla facta mentõne ꝛe liberis: ꝛ. q si postea habuerit filios vl' nepotes sb̃stitutio euanescet. ꝛe pba. in pꝛsentia. in glo.

¶Ille cuiꝰ industria est electa ñ p̃t aliũ substi/ 19
tuere. c. fi. ꝛe of. ꝛele. z. c. is cui. ꝺ offi. ꝛele. li. vi. l. vnica. §. ne aũt. C. ꝛe cadu. tol. l. statu libero. ff. ꝛe statu lib. Fallit nisi velit substituere filiũ sm Ludo. ꝛe ro. in suis no.

¶An q̃s p substitutũ possit ꝛeseruire: ꝛ. q nõ 20
tex. est in. l. nullꝰ qui nepꝛu. C. ꝛe ꝛecu. lib. ꝛ. et in. l. sciendũ. §. legati. ff. ꝛe legꝫ. Fallit sm Ludo. vbi supꝛa nisi se absentet electꝰ p vtili sibi z necessaria causa. qz tũc p̃t vt si vadat ad balnea. l. si absente. ff. ꝛe lega. z. l. ꝛe pollicitationibus. ff. ꝛe pollici.

Subtilitas in iure an sit bona. ℞. Pa. in. c. dilecti ꝛe iudi. post Uin. Hosti. Jo. an. z do. Anto. q̃ aut est ad capiẽdos z ꝛecipiẽdos simplices i iudicio vl' extra. z hec pbat vt in d. c. dilecti. z i. c. si cupis. xvi. q. i. Aut est ad interꝑtatões iuꝛ⁹. z tũc si est rõnabilis z iuri ꝙsentanea laudat. vt in. c. capellan⁹. ꝛe feriis. z ibi⁹ tex. in. l. vnica. C. ꝛe pfe. q̃ in vrbe ꝙstã. li. xij. vbi ꝺr q̃ doctoꝛ legẽs ꝛebet hꝛe sb̃tilitatẽ interꝑtãdi. Facit tex. i. l. nõ p̃t. ff. ꝺ le. z idẽ q̃n adhibet extra iudiciũ ad veritatẽ elicidã etiã in foꝛo aie. vt i. c. i. ꝛe pꝛ. di. vi. in ꝙo sb̃tilis inuestigatoꝛ. Si ꝙo est irrõnabilis sicut q̃ꝛundã q̃ tm̃ volũt sb̃tilizare q̃ seipos nõ intelligũt z ꝙba puertũt. sic est mala. z imꝓbat. vt i. c. i. xlix. dist. vbi ꝺr h̃. z in. c. cũ sancti. xxiij. q. iij. Uñ impatoꝛ in. l. vlti. C. ꝛe legib. dicit. vanã subtilitatẽ eo rũ ꝛerisim⁹ quã coꝛrigendã censem⁹.

Successio vide. s. hereditas.

Successoꝛ aliꝰ singularis qui i certa re cõstituitur. Alia vniuersalis. q̃ in tota hereditate vel reliqua. vide glo. in. c. cũ ad sedẽ. ꝛe restit. spol. z ij.

q̄.i.c.in p̄mis.de iudi.q; Guilermus:
¶Quomō succesſor teneāt ſtare contractui facto a ſuo predeceſſore. vide Locatio.§.xx. et ſupra Dignitas.§.i.

Buffragia facta p vnuz vtrū poſſint valere aliis ℟.q; ad acquirendū aliquē ſtatū. puta beatitudinē. z p modū meriti valere nō p̄nt. ſz bñ p modū oronis. ſ. merito ꝺ gruī. ſicut cū q̄s p oronem alteri impetrat primā grām ex bonitate diuina. nō ad merita reſpicientis ſed ad effectū. Ad acquirendū ꝺo aliq̄d qđ conſequitur ſtatū alicui⁹. vel eſt acceſſoriū ad ſtatuz. ſic op⁹ vnius p̄ōt alteri valere. nō ſolū de congruo ſed etiā de ꝺigno. z hꝫ dupliciter. Uno mō p̄pter ꝺmunicationē in radice meritoriū opis q̄ eſt charitas. z ſic q̄libet de bono alterius hz emolumētū: ſi eſt in charitate. iuxta illud. Particeps ego ſum omniū timentiū te ꝛc. Alio mō ex intētōe facientis. vt cū q̄s aliq̄ opa ſpecialiter ad hoc facit vt tali p̄ſint. Uñ tūc talia opa efficiūt eoz p quibꝫ fiūt quaſi eis a faciente collata. vñ p̄nt eis valere ad ſatisfactōem implendā vel ad aliquid qđ ſtatū eoz nō mutat. Et iſtis duobꝫ modis valent ſuffragia. nedū viuis ſed etiaz mortuis. nō vt mutent eoz ſtatuz. ſed vt liberent a pēnis. qđ nō eſt mutare ſtatū. q; vt dicit Aug. in enchiridion. c. lxv. dū in hac vita viuerēt: meruerunt vt hec ſibi poſtea p̄deſſe poſſent. Et illud .ij. Coz. v. Unuſquiſq; p̄priā mercedē accipiet p̄ut geſſit in corpe. illud Eccleſ. ix. vbi ꝺr. q; nō habēt partē in ope qđ ſub ſole geritur. intelligit quo ad ſtatus mutatōez. Nā p̄miū eſſentiale vel pēnā eternā quilibet habebit ex ope ſuo nō alieno.

¶Utrū ſuffragia facta p petōres valeāt: ℟. q; ſi loquimur de ope operato. ſic ſacrificiū altaris z alia ſacramēta ex ſeipſis habēt efficaciā abſq; ope operātis. quā equaliter explēt p quēcūq; fiāt. ſi aūt loquimur de ope operātis ſic diſtinguo. q; p̄ōt fieri p malū dupliciter. Primo vt p actorem. et ſic nō p̄ſunt niſi forte p accidēs. z ex ꝺſequēti. puta p elemoſinas mali homis. boni pauper excitati orāt p defunctis illis p quibꝫ ille mal⁹ dedit. Secūdo vt p miniſtrū. z ſic aut vt p miniſtz eccleſie publicū vt eſt ſacerdos qui celebrat exequias mortuoz. z talia ſemp proſunt. q; malicia miſtri non nocet operi boni actoris Aut vt p miniſtrū priuate p̄ſone. z tūc ſi ad precē prū exiſtentis in charitate vel ad ꝺſortiū. ſicut cū duo legunt p̄ſalmos vel officiū mortuoz. z vnus ē bn⁹ et alter malus. ſic p̄ſunt illi p quo fiunt. Si ꝺo ad p̄ceptū nō exiſtentis in charitate q̄n mandauit fieri. z ſic nō p̄ſunt defunctis. niſi poſtea eſſet in charitate. q̄n talia fiunt. z de nouo demādet vel demandationez de nouo acceptet. q; ſic valerēt. Si aūt erat in charitate q̄n mandauit. licet poſtea nō ſit q̄n exequūtur. nihilominus valēt defunctis. Et aduerte q; licet q̄s exiſtēs i charitate de mādando ꝺſequatur fructū operuz. licēt ille executor ſit in mortali. nō tñ tm̄ ſuffragiū: ſicut ſi exequeret p exiſtentē in charitate. q; tūc talia opa eſſent meritoria ex duabus p̄tibꝫ. hec ex Ri. in. iij. ꝺi. xlv. ar. iij. q. ij. z ceteris theologis ibidem.

¶Utz recipiēs multos ad p̄ticipatōz bonoruz ſuoz. ſua opa ſint illi min⁹ vtilia: ℟. ſm Ri. in. iij. ꝺi. xlv. q; nō. q; pl⁹ ſibi affert illud opus charitatis. ſ. tal⁹ receptio bona ſua cōmunicādo q̄s ſibi detrahat etiā q̄ ad remiſſionē pene ſue ꝺ fructu bonoz ꝺmunicatoz. z talia bona ſic ꝺmunicata faciēti ea in nullo minus. ſz magis q̄ ad augmētū p̄mij i gl̄ia valēt. Tho. i. iij. ea. ꝺi. tenet q; nō valēt ad expiatōez pene p̄prie. niſi p modū meriti de congruo. ſ. ex grā. nō ex debito. Rō. q; duo reat⁹ nō ꝺmittunt p vnā ſatiſfactōez q̄ ei nō adquat. ſed p̄mū ē verius. q; charitas opit multitudinē peccatoruz. et maioz charitas plura pcta. vide de h.s. Satiſfactio.§.v.

¶Utruz defuncti quoꝝ legata nō exequuntur plus i purgatorio tardent: ℟. vide Executoz.§.xxiij.

¶Que ſunt ſuffragia q̄ proſunt defunctis: ℟. Dze. q; quattuoz modis aīe defūctoz ſoluūtur. aut oblatōibꝫ ſacerdotū. aut p̄cibꝫ ſanctoz. aut elemoſinis charoz. aut ieiunijs cognatoz. xiij. q. ij. aīe. Et duo p̄mi modi ſunt magis efficaces in q̄ntum ferunt i reū q̄s duo vltimi q̄ ferunt i p̄mū. niſi forte p accidēs. in q̄ntū. ſ. elemoſina impetrat p̄ma duo vel vnū eoz. vel aliq̄n alia tria.

¶Utz cult⁹ exequiaz valeat defūctis: ℟. ſm Ri. i. iij. ꝺi. xlv. ar. vi. q. i. q; ſepultura valet p accidens in q̄ntū. ſ. inſpicientes recoꝛdant z oꝛāt p eis. vñ ꝺr monumētū q̄ſi monēs mētē. vt dicit Aug. i. de ciui. dei. Item valet ſepultura i loco ſacro. q; frequēti⁹ oꝛāt p exiſtētibꝫ apud ſe q̄z alibi. Et eccl'ia generalr magis p exiſtētibꝫ in loco ſacro q̄z alibi. ſiue q; ꝺmendant alicui ſcto rōe cui⁹ibi elegit ſepulturā. z ſil'ia. Alia aūt a ſepultura vt ſunt ei⁹ oꝛnamēta. cādele. incēſuz. pāni. z hmōi ꝺſolationes ſunt viuoz nō ſuffragia mortuoz. q; eis

ꝑdesse nō ꝑñt nisi ꝑ accidēs inq̄tū incitant ad oraīdū ⁊ alia bona facienda ꝑ defūctis. aut inq̄tū pauper fructū capiūt vl' inq̄tū eccl'a decorat. ⁊ sic el'yna ꝯputat Thob. xij. c.

6 ¶Utr̄ suffragia facta ꝑ pluribꝫ tm̄ valeant cuilibet sicut si fierent ꝑ q̄libet eor̄ in singulari? R. q̄ cōmunis opi. theologor̄ in. iiij. dist. xlv. est q̄ nō. Fallit hoc in casu de quo. s. G. ij ⁊ Missa. G. lij. ⁊. liij.

7 ¶Quibꝫ defunctis valēt suffragia? dic q̄ solū existentibꝫ in purgatorio ⁊ nō aliꝫs. Facit c. cū Marthe. de cele. miss.

Superbia ē appetit⁹ ꝓprie excellētie. vñ superbus dr̄ q̄ sup vult videri q̄z est ſm Jsido. li. ethi. Et ideo si sumat ſm ꝓpriā speciē quā habet ex rōne ꝓpr̄ij obiecti. sic est speciale peccatū. ⁊ sic ē inordinatus appetit⁹ ꝓprie excellentie Oportet g̃ actualiter intendēs ꝓpriā excellentiā aliq̄d inordinate faciat vt sit speciale pctm̄ superbie. Si ꝯo sumatur ſm quādā redūdantiā i alia pcta. sic habet quādā generalitatē inq̄tū oīa pcta ꝑñt oriri ex ea. Et hoc dupliciter. Primo inq̄tū alia pcta ordinātur ad finē superbie. q̄ est ꝓpria excellentia. ad quā ordinari pōt oīe qđ q̄s appetit inordinate. Est scđo generale pctm̄ q̄tū ad effectū q̄z in oīi pcto ē effectus superbie. s. non subdi legi dei. sed q̄tum ad affectū nō est generale peccatū. vt q̄n̄ ꝓcedit pctm̄ ex infirmitate vl' alia causa. ⁊ ideo est aliq̄n̄ pctm̄ q̄ ad effectū qđ nō est quo ad affectū. sicut volēs occidere hoiem occidit patrē nesciēs. sic q̄tū ad effectū ē patricida. sed nō q̄tum ad affectum. Hec ex Francisco de may. in. ij. sentē. Tercio modo indirecte ⁊ ꝑ accidens. s. remouēdo ꝓhibens inq̄tum. s. hō ꝑ superbiam ꝓtemnit legez diuinā ꝑ quā phibet a peccādo. Et ideo Grego. xxx. moral'. nō ponit eā pctm̄ speciale. sed reginā o mniū.

1 ¶Utr̄ sit pctm̄ mortale? R. q̄ ſm speciē suaz accipiēdo ex genere suo est pctm̄ mortale. q̄z ꝑsupponit ꝓtemptū diuine regule ⁊ legi. cui nō vult subiici ex amore ꝓprie excellētie ꝓ se quērdo. Et hoc verū est si sit in deliberatione volūtatis. Preuaricatio ꝯo diuīe legis. aut i opeando volūtate. q̄n̄ ꝓuenit ex ignorātia vl' ex infirmitate. sic nō est superbia. Quādo ꝯo est solū ex ꝓtemptu: sic est superbia ꝑ se ꝑ tē generale viciū. Qñ ꝯo est vt q̄s ꝓsequat ꝓpriam excellentiā. sic ꝓprie est superbia ⁊ speciale peccatū mortale rōne finis.

2 ¶Quot sunt species superbie? R. ſm Grego. xxiij. mora. q̄ q̄ttuor. Prima cū bonū q̄d habet a se extimat hīe. Scđa cum extimat q̄d dat sibi supius a deo ꝑ suis meritis dari. Tercia cū se iactat hīe q̄d nō hz. Quarta cuz despectis ceteris singulariter appetit videri hīe q̄d nō hz. Aduerte tm̄ ſm Tho. ij. ij. q. clxi. q̄ vera extimatio pōt coīrū pi dupl'r. Primo i vniuersali i his q̄ ad fidē ptinēt. ⁊ h̄ ꝑ infidelitatē. Scđo i aliq̄ ꝑticulari eligibili. et hoc nō facit infidelitas sed aliud. sicut fornicator extimat ꝑ tpe illo bonū fornicari. et nō ꝑ infidelitatē. Iz ꝓpter delectatōz. Jō i vniuersali dicere fornicationē esse bonū. vl' bonū aliq̄d hīe a se ⁊ nō a deo vel suis meritis. h̄ ptinet ad infidelitatē. ⁊ ē mortale pctm̄ infidelitatis. Gz q̄ aliq̄s ex inordinato appetitu ꝓprie excellētie ita d̄ bonis suis gl'iet. ac si ea a se hīet vel meritis suis. h̄ ptinet ad superbiā. ⁊ ē mortale pctm̄ si ē i deliberatōe voluntatis. Nec intelligas q̄ iste spēs superbie ꝓsistāt i extimatōe. q̄z cū extimatio ptineat ad rōem. nō erit pctm̄. cū pctm̄ solū sit i volūtate ꝓncipaliter. Gz q̄z qđ q̄s vehemēter appetit faciliter extimat. ideo pctm̄ superbie ꝓsistit i inordinato appetitu ꝓprie excellētie. exq̄ faciliter extimat se ea hīe a se vl' suis meritis. vel q̄ pl⁹ habet. vel ceteros despicit.

3 ¶Que sunt eius filie? R. q̄ sunt ambitio. ꝓsumptio. arrogantia. ptinacia. curiositas. ingratitudo. iudiciū temerariū. irrisio. tēptare deū. ⁊ adulatio. De quibꝫ in locis suis.

Superstitio ē viciū ꝓtrarium religiōi. ñ q̄z pl⁹ exhibeat i cultū diuinū q̄z vera religio Iz q̄z exhibet cultū diuinū vl' cui nō debet. vl' eo modo quo nō debet. Un̄ superstitiosi dicti sunt ſm Jsi. li. ethi. eo q̄ decapabant ⁊ imolabāt vt sui liberi superstites fierēt. Glo. aūt ad Lor. ij. dicit. Superstitio ē religio supra modū seruata. vbi accipit metaphorice religio. sicut q̄n̄ dicimus. bonus latro.

¶Utr̄ superstitionū diuerse sint species? R. q̄ 1
sic. ſm diuersa obiecta vl' diuīsos fines. ſm h̄ em̄ act⁹ morales spēs sortiunt. Un̄ ꝓma species superstitiōis ē cū exhibet cult⁹ deo cui exhibēdus ē. sed mō indebito. vt si q̄s ꝯcoleret deū nūc ſm legis veteris obseruātiā. Scđa ē cū cult⁹ diuin⁹ exhibet cui non debet. s. creature cuicūq̄z. ⁊ ista habet multas sub se spēs. Nā si reuerentiā deo debitā exhibet creature ē idolatria. Si ꝯo h̄ facit vt istruat ab ea sic ē diuinatio q̄ demōes ꝯsulit ꝑ aliq̄ pacta inita tacite vel exꝑsse cū eis. Si aūt hoc fit

ꝑpter dirctiõez hũanoꝝ actuũ. ⁊ sic ẽ supsti
tio qrũdã obseruãtiaꝝ. Et hꝫ dicit Aug. ij. de
doc. xpiana. Supstitiosuz ẽ inqt qcqd insti/
tutũ ẽ ab hoibꝫ ad faciẽda ⁊ colẽda idola. sic
dẽũ: creaturã vel aliã. Ecce ꝑ mũ shdit vl' ad
ꝺsultatões ⁊ pacta qdã signoꝝ cũ dæmonib
placita atqz federata. Ecce scõm post subin/
fert. Ad hꝫ g ptinẽt oẽs ligature execrabiliuz
remedioꝝ quas nõ ꝺmẽdat ars medicoruz
seu ĩ pcãtatõnibꝫ seu ĩ characteribꝫ susꝑdẽ/
dis atqz ligãdis. ĩ qbꝫ oibꝫ ars dæmonuz ẽ
ex quadã pestifera hoim ⁊ maloꝝ angeloruz
extorta. Unde ⁊ cũcta vitãda sunt xpiano ⁊
omino penit⁹ execratõe repudiãda atqz dam
nãda. xxvi. q. v. nec miꝝ. ⁊ in. c. illud. Prima
autẽ spẽcies supstitionũ simpliciter est pctm̃
mortale. Hcõa ꝯo spẽs silr ẽ mortale pctm̃.
⁊ de hac habes. s̃. Horz. Sed qñ ꝺsistit so/
lũ ĩ obseruatione quarundã obseruãtiaꝝ. sic
aduerte q̃ solũ ẽ mortale pctm̃. qñ duo ꝺcur
rũt. Primo aliqd supstitiosuz. Hcõm q̃ sci/
at supsticiosum fore id seruãs quacũqz intẽ/
tione hꝫ faciat. Hecus si ignorares supstitio
sum. qz sic nõ esset mortale pctm̃.

¶ Sed quero quõ põt cognosci q̃ tale qd sit
supstitiosum: R. q̃ ꝺsiderãdũ ẽ vtz natura/
liter videanꝫ posse tales effect⁹ causare ꝑ qui
bus effectibꝫ causandis talibꝫ qs vult vti. ⁊
si sic: nõ erũt supstitiosa. licet em̃ cãs naturã/
les ad iducẽdũ effect⁹ ꝑpꝛios adhibere. Si
ꝯo nõ põt naturaliter causare tales effectus
ꝺsequẽs ẽ q̃ nõ adhibẽãt ad hos effect⁹ cau/
sandos vt cause. sed tm̃ vt signa. ⁊ ñ vt signa
diuina. sicut sunt sacramẽtalia signa. sed tm̃
vt signa vana ⁊ supuacua. ⁊ sic ptinẽt ad pa
cta signatõez cũ dæmonibꝫ inita. ⁊ sic supsti/
tiosum. Nec ob. q̃ sicut corꝑa naturalia sub
dunt corꝑibꝫ celestibꝫ. ita et corꝑa artificia/
lia vt imagines. g̃ sicut illa. ita ⁊ ista sortiun
tur aliquas ỽtutes ex impssione corꝑoꝝ cele
stiũ ad aliqs effectus causandos. qz. R. q̃ na
turales ỽtutes corꝑoꝝ naturaliũ ꝺsequũtur
substãtiales formas ipoꝝ qs sortiunt ex im
pssione corꝑoꝝ celestiũ. ⁊ ideo ex earundẽ im
pssione formaꝝ sortiunt quasdã ỽtutes acti
uas. Hz forme corꝑoꝝ artificialiũ ꝓcedunt
ex ꝺceptõe artificis. Et iõ cũ nihil aliud sint
qz ꝺpositio ⁊ ordo. vt dr. ij. phic. nõ pũt na
turalẽ ỽtutẽ hze ad agendu. Et inde ẽ q̃ ex
impssione corꝑoꝝ celestiũ fm q̃ sunt artifici/
alia nullã sortiunt ỽtutẽ. sed tm̃ fm materi/
am naturalẽ. Et sic ptz q̃ qd faciũt anuluz in
tali ꝺstellatõe. vel imp mũt imaginẽ vt vale
at ad febres ⁊ hmõi: supstitiosi sunt. concoꝝ
Tho. ij. ij. q. xcvi.

¶ Utz ars notoria sit illicita ⁊ ineffic⁹: R. 3
q̃ sic. qz illa qbꝫ vtit nõ habẽt ỽtutẽ causãdi
sciẽtiã vt cã: hz tãqz signa. siue qz inefficax est
ad sciẽtiã acqrẽdã. qz cũ qrat acqrere sciẽtiaz
nõ ꝑ modũ ꝺnaturalẽ homi. s. adinueniẽdo
vel addiscendo. optet illud expectet a dæo. sic
sancti homies faciũt nõ ꝑ vana. hz ꝑ vez dei
cultũ. aut a diabolo. vt faciũt q̃ arte notoria
vtunt. qz ꝑ vanas supstitiões q̃ dæmones cũ
nõ pũt illuminare intellectũ. iõ nũqz sciẽtiã
poterũt dare. licet aliqñ exp mãt aliqua docu
mẽta sgentiaꝝ. ⁊ ideo [illegible] tali
arte vtẽtes. ⁊ vtplurimi efficiunt fatui.

¶ Utz virtus imaginatiua possit immuta/ 4
re corꝑa naturaliter: R. Auicẽ. vi. naturaliũ
c. vlti. q̃ sic. accipiẽdo imaginatiuã ꝑ ipsis ỽ
tutibꝫ interioribꝫ. vt patz in tractu posita sup
aquã. ⁊ ĩ terra ⁊ multis aliis exemplis. ⁊ etiã
extranea qõ nõ credo. qz nimis extẽdit ei⁹ ỽ/
tutẽ. etiã nõ intelligas ĩ qcũqz imutatiõe hz ĩ
aliquibꝫ aliis impedimẽtis sublatis.

¶ Utz fascinatio sit possibil': R. q̃ accipiẽdo 5
fascinationẽ ꝑ illusiõe seu ludificatõe sensu
um ꝑ artẽ magicã facta. sic certũ ẽ q̃ ẽ possibi
lis. nisi phibeat a dæo mediãte mĩsterio ange
loꝝ vl' sanctoꝝ. Si ꝯo accipiat fascinatio ꝑ
inuidia. ⁊ sic ẽ etiã possibil' sic multipl'r expi/
entia docet. Si aũt accipiat ꝑ immutatõne
ad malũ facta ĩ corꝑe alteri⁹ ꝑ oculos alteri⁹
respiciẽt' ĩ eũ. sic silr ẽ possibil' naturaliter. vt
dicit Auicẽ. vbi. s̃. hz nõ ĩ omni corꝑe neqz ab
oĩi aspectu. vide Ri. in quol'. qui hãc questi
onẽ formal. vñ potest vetula infecta aspicien
do puerꝝ ipm̃ inficere.

¶ Utz herbe vel armonie habẽãt virtutẽ cõ/ 6
tra dæmones: R. q̃ nõ. nisi ꝑ accidẽs. Nã cũ
actus actiuoꝝ sint in patiente dispositio. ij. de
aĩa. Si dæmon inuenit passionẽ melãcolicã
intensiorẽ acrius vexabit eũ in quo ẽ qñ est ĩ
maiori dispositione qz qñ ẽ in minori. Et sic
cũ herbe ⁊ armonie valeãt naturaliter ad ta/
lem passionẽ leuãdã vel minuendã. sic conse
quenter valent ꝺ dæmonẽ vt minus possit ve
xare illuz. Sed directe et ꝑpꝛie nulla herba
aut res corꝑalis põt agere in puꝝ spiritũ na
turaliter. Et si aliqñ valet est potius ex aliq
supstitione que prohibita est.

¶ Utz liceat suspendere bꝛeuia ad collũ: R. 7
q̃ sic. si qnqz ꝺcurrãt. Primũ q̃ sint nomina
cognita ⁊ nota. nõ ignota. Secõm q̃ illa no
mina aut verba sint nomĩa sancta. puta euã
gelij aut sacre scꝑture. aut aliquoꝝ sanctoũ.
Terciũ q̃ ĩ eis nõ ponãtur aliq characteres

seu signa ꝑter signū crucis. Quartū ꝙ nō inseratur aliqđ vanū seu falsum. Quintū ꝙ inscribendo. seu suspēdēdo aut portādo nō obseruēt aliqđ suꝑstitiosum. sicut qñ credit minus valeāt scripta añ euangeliū. vel alio die vel ꝑ puerū virginē. z hmōi. aliter istis nō cōcurrētibus suꝑstitiosum ē. vt ptz. xxvi. q. vlti. nō licet. z. c. nō obseruetis.

8 ¶Utrū incātatio serpētiū z aialiū sit licita? R. ꝙ si i incātatōibz serpētiū z silīū habeatur respect⁹ tm̄ ad sacra ꝓbat ad ꝓtutē diuinā. nō ē illicitū. Ex qz vtpl'imū fiūt illicite obseruā tie circa talia incātatōes. z ꝙ demones sorti untur effectū. ideo reꝓbant.

9 ¶Utrū carminatrices q̄ carmināt infirmos aut pueros peccēt mortaliter? R. si nihil suꝑstitiosum dicūt aut docent aut faciūt. sed tm̄ vtunt licitis ꝑcibz z adiuratōibz. sic ꝑ passiōz z crucē et sil'ia nō ē peccatū. Ex nō debēt ꝓsuli nisi discretis ꝓsonis vl' religiosis. qz cōiter suꝑstitiōes immiscēt.

10 ¶Quid de illis q̄ dicūt missaz de mortuis ꝓ viuis vt moriant? R. ꝙ peccāt mortal'r. xxvi. q. v. quodcūqz. Et idē dic de exuentibz altaria aut operientibz imagines sanctorū. vt in d. c. quicunqz. Similiter de dicētibus ꝑsalmos aliquos ad hoc.

11 ¶Utrū colligentes aliquas herbas vanas obseruatōes faciētes peccēt mortaliter? R. ꝙ sic. si scientes suꝑstitiosum esse factū. vt patz xxvi. q. v. c. nō liceat. z. q. vlti. nō licet.

12 ¶Quid ꝺ obꝺuatōibz vanoꝝ ad ꝓcognoscēda infortunia z hmōi? R. ꝙ oīa ꝓhibita sūt. qz sunt signa ex vanitate hoīm coopante diabolo. nā cū i hmōi a ꝓncipio aliqđ veri euenit a casu iceperūt hoīes animū i his applicare. Et ideo diabol⁹ multa facit euenire i talibus. vt hoīes curiosiores fiāt i talibus z laqueis errorū implicent. vt dicit Aug. i. de doctri. xp̄iana. z nō. i. c scriendū. xxvi. q. iij.

13 ¶Utrū sciēs maleficiū possit sine pēcto illud soluere? R. Pe. aureo. i. iij. di. xxiij. q. ij. ꝙ ꝑ aliud maleficiū fieri nō ꝓt sine pcto infidelitatis. Si tm̄ ꝺs esset actu disposit⁹ ad faciendū maleficiū pōt aliqs vti eo. qz licz malo alterius vti ad bonū suū. sicut dicit Aug. de iuramēto infidelis iurātis i noīe dei sui. Uñ licet ꝺs nō possit inducere aliquē ad aliqđ maleficiū faciēdū. tm̄ si ē aliqs disposit⁹ actual'r facere aliqđ maleficiū vt aliud destruat possū illo vti ad bonū meū. Pōt etiā tolli ꝑ destructionē maleficii si scit. qz eo destructo dēmō nō ampli⁹ fatigaret. qz ex pacto non assistit: nisi q̄diu durat tale signū. Uñ dicit Sco. eadē di. ꝙ nedū nō ē pctm̄. imo meritoriū destruere opa diaboli. nec in h̄ est infidelitas aliq. qz destruēs nō acq̄escit opibz diaboli. Ex credit dēmonē posse vexare z velle fatigare. dū tale signū durat. z destructio signi tal' imponit finē vexatiōi. Pōt etiā destruere ꝺs maleficia ꝑ sacramēta. adiuratōes. diuinas orōnes. et hmōi meritoria.

14 ¶Utrū credentes se cuz aliis nocturnis horis equitare. z vbicūqz voluerint sbito posse trāsire. aut in aliā speciē creaturā posse mutari peccent mortaliter? R. ꝙ sic. postq̄z suꝑ talibus audierūt veritatē. z sunt infideli deteriores. xxvi. q. v. cpi. Hec⁹ si ex simplicitate añ informationē de veritate.

15 ¶Quid de obseruatōe lune aut diei? R. Archi. in. c. si quis clericus. xxvi. q. v. ꝙ si ꝺs obseruet ad ꝓcognoscēdos futuros euētus fortuitos. vel etiā ad ꝓcognoscendū futura opera hoīm ꝑ certitudinē. sic illicitū est z ars demonū. Si ꝓo ꝺs vtatur tali obseruatōe vel alia ꝓsideratōe astroꝝ ad ꝓcognoscendū futura que ex celestibz causant. puta siccitates. pluuias z hmōi. sic nō ē pctm̄. qm̄ dubiū nō ē ꝺn res circa lunarē globū ꝓstitute ꝑ supiora reganť immutent z ꝑcurentur. z qđ dicit Aug. in. c. nō obseruetis. xxvi. q. vlti. intelligitur ſm primū modū. nō ſm ſcōm.

Suspēsio.i.

de qua hic loq̄r est quedā eccl'iastica censura qua interdicit aliquod officium vel exercitiū competēs certe ꝓsone ecclesiastice. aliqñ a iure. aliqñ a iudice plata. elicit' ex glo. in. c. ad reprimendā. de offi. ordi. et i cle. cupientes. de penis.

1 ¶In ꝺbz casibz a iure incurrit aliq̄ suspensio R. licet glo. in. d. cle. cupiētes. multos numeret. tm̄ ego ſm puritatē ingenij mei ad. xxvij. casus reduco q̄ ꝑtinēt ad suspensionē maioré. que ꝓprie dr suspensio. quorum

2 ¶Primus ponit' i. c. vl. xviij. di. vbi epūs ē suspēsus duobus mēsibus ab officio. si post ꝓuinciale ꝓciliū celebratū infra sex mēses nō ꝓuocat oēs abbates. ꝓbzos z clericos. z nō refert eis omia acta cōcilij.

3 ¶Secūs ponit' in. c. null⁹. lv. di. vbi epūs ipo iure suspendit' ꝑ annū a celebratōe missē si ordinat solēniter penitentē scienter

4 ¶Tercius ponitur in. c. i. z. ij. lxxiij. dis. vbi epūs suspenditur ꝑ annū a celebratōne misse si ordinat aliquem inuitū. de quo dic vt. s. Ordo. iij. §. xxiij.

5 ¶Quartus ponit' xxxij. di. c. nullus. z. xv. q.

vij. ſciſcitantibus. vbi clerici notoꝛij concubinarij ſunt ſuſpenſi. ꝛ quo dic vt. s. Cōcubinarius. §. ij.

6 ¶Quintus ponit. lvij. diſt. c. fi. vbi eps qui ordinat monachū ſine licētia abbatis eſt ſuſpēſus a cōmunione aliorū a ſua dioceſi. aliqui dicūt ab alijs epis.

7 ¶Sextus ponit in. c. nihil eſt. ꝛ in. c. in cunctis. de elec. vbi clericus qui eligit indignuꝫ qtum ad etatē. legitimitatē. ſcientiā et mores electōe actiua p illa vice eſt p̄uat⁹. ꝛ a beneficijs eccleſie p trienniū eſt ſuſpēſus. Epus ẽo qui facit vel pmittit fieri pro illa vice priuatus eſt ptāte ꝛferēdi bñficiū illud. ſi ad eū ptinet ipſius collatio. ꝛ debet ſuſpēdi a percep̄tione ꝓpꝛij bñficij.

8 ¶Septimus ponit i. c. q̄ſquis. ō elec. vbi clericus ꝛſentiēs electōi ꝛ ſe facte p ptātis ſecularis abuſum fit ineligibilis. ꝛ eligētes p̄ma vice ſunt ſuſpenſi electōis ptāte.

9 ¶Octauus ponit i diuerſis capitulis ꝛ titulis circa ordinatos. vel extra tpa. vl' ab epo q̄ reſignauit vl' a nō ſuo. aut ꝛ eⁱ licētia. vel ab excōicato. degradato. ſuſpēſo. ꝛ hmōi. ꝛ q̄bus dic vt. s. Ordo. ij. §. i. ꝛ Ordo. iij. §. xx/iij. ꝛ Ordo. iiij. §. iiij. et Ordo. vi. §. iij.

10 ¶Nonus ponit circa ordinātes an tpa. vl' illitteratos vel nō ſubditos. De quibꝫ dic vt s. i p̄cedēti caſu

11 ¶Decimus ponitur i. c. quorūdā. ꝛ ſolu. vbi ſuſpēſus eſt ab adminiſtratione ſpūaliū quilibet grauās eccleſiā ſibi cōmiſſam p ꝛbitis alienis. aut lr̄as ſiue ſigillū cōcedēs quibus poſſint eccleſie obligari. Uer. eſt q̄ non ligat hec ſuſpēſio: niſi inferiores epis. ſm Jo. i glo. ibidē. ꝛ q̄ p epm etiaꝫ poteſt relaxari. ſed nō debet facere niſi prius ſit ſatiſfactū indemnitati eccleſie. c. cum olim. de ver. ſig.

12 ¶Undecim⁹ ponit i. c. i. ō clericꝫ pugnātibꝫ i duello. vbi clericⁱ duellū ſuſcipiēs vel alteri offerēs ſuſpēſus ē. poterit tn̄ eps cū eo diſpenſare. ſi moꝛs vel mutilatio nō ſit ſecuta

13 ¶Duodecim⁹ ponit i. c. puida. ō elec. lib. vi. vbi ſuſpendunt quicūq; iudices p annū ꝛtinuū ab epoꝛ ꝛfirmatōe ꝛ ꝛſecratōe qui ſe intromittūt de cognitione negotioꝝ in cauſis electionū epatuum. q̄n antea ad papā eſt appellatū. Aut qui ꝛfirmationē aut ꝛſecratōeꝫ ꝛferūt electis poſt talē appellatōem. Et ſi ſolum ꝛfirmationē ꝛferunt ſunt ſuſpenſi ab ea tm̄. Si ꝛfirmationē ꝛ ꝛſecratioꝝ. ſic ſunt ab vtraq; ſuſpenſi. Hⁱl'r ſi partibꝫ recedētibus ab appellatōne eā ꝛferat. niſi prius inquirat ſi ptes aliqua p̄ſumptate interueniēte receſſerūt a dicta appellatione.

¶Terciuſdecimus ponit i. c. tāta. de excēſſ. p/la. ꝛtra nō ſeruātes interdictū. de quo dic vt s. Interdictū. vij. ꝛ viij. 14

¶Quartuſdecim⁹ ponit i. c. ſacro. de ſen. ex. vbi ſuſpendit p mēſem ab ingreſſu eccl'ie pferēs ſentētiā excōicatiōis. niſi p̄miſſa canōica monitōe coꝝ idoneis teſtibꝫ. 15

¶Quītuſdecim⁹ ponit i. c. cū medicinalis. ō ſen. ex. lib. vi. vbi ſuſpendit p menſem ab ingreſſu eccl'ie ꝛ a diuinis officijs ferēs ſentētiam excōicatōis. interdicti vel ſuſpenſiōis nō ſcriptis. Idē ē ſi nō ſcribat cām ſententie. Idē etiā eſt ſi req̄ſitus nō tradat infra menſem exemplū ſcripture. de quo dic vt. s. Excōmunicatio. ij. §. ij. 16

¶Sextuſdecim⁹ ponit in. c. q̄ſ ſepe. de electi. li. vi. vbi ſuſpēdunt ab officijs et a q̄buſcūq; bñficijs quētus. capitula. collegia aut ſingulares p̄ſone infraſcriptarū eccleſiaꝝ. qui decedente p̄lato alicuⁱ eccleſie cathedralis vel regularis vel collegiate bona ab eo dimiſſa vl' vacatōnis tpe obuenientia occupāt. ꝛ hec q̄diu ea nō reſtituāt. vel eccleſie aut ſucceſſori. nō obſtāte quacunq; conſuetudine. priuilegio aut ſtatuto. ꝛ in cle. ſtatutū. de elec. declaratur id habere locū in oīi emolumēto. ꝛ intelligē q̄n p̄latus p̄incipalis decedit. vide s. Bñficium. §. xl. 17

¶Decimuſſeptim⁹ ponit i. c. hac cōſtitutione. de offi. dele. lib. vi. vbi cōſeruatoꝛ ſuſpenditur p vnū annū ab officio. ſi ſciēter intromittit ſe de alijs q̄ de manifeſtis. de quo dic vt. s. Conſeruatoꝛ. §. i. 18

¶Decimuſoctauus ponit in. c. hec ꝛſultiſſimo. de re. ec. nō alie. lib. vi. vbi p̄lati ſubmittētes bona eccl'iaꝝ ſeu iura ſine ꝛſenſu ſui capituli. ꝛ ſedis ap'lice licētia laicis ſunt ſuſpēſi p trienniū ab officio. i. executōne officij. et ab adminiſtratōe. ſ. tpaliū ſm Jo. an. Itē clerici qui hoc ſciētes nō denūciāt ſuꝑioꝛi ſunt ſuſpenſi p trienniū a p̄ceptōe bñficioꝝ illius eccleſie. Quid aūt reqrat vt hec ſuſpēſio incurratur. dic q̄ illa q̄ requirunt vt laici ſint excōmunicati q̄ vi aut metu id exigūt ab eccleſiaſticis. de q̄ Excōicatio. vij. caſu. xxi. 19

¶Decimuſnon⁹ ponit in. c. cū eterni. de ſen. ꝛ re. iu. li. vi. vbi ſuſpendit p annū ab officio iudex eccleſiaſticus. ordinarⁱ⁹ vel delegat⁹ q̄ cōtra iuſticiā ꝛ ſcientiā i grauamē ptis alterius i iudicio q̄cūq; facies p gratiā vel ſordes. Sꝛ hoc nō hꝛ locū i arbitrio ſm Bef. qđ limitat Jo. an. ver. niſi ſuccedat in locū ordinarij vel delegati. de offi. dele. c. vno delegatoꝛ 20

z eadem ratione nec in auditore.

21 ¶ Vigesim⁹ ponitur i. c. pñti. de offi. ord. li. vi. vbi epi z supiores suspendũtur ab igressu ecclesie. inferiores vo ab officio z bñficio qui i sbiectis sibi dignitatibꝫ. psonatibꝫ. priozatibus vel ecclijs bona ipsis inuẽta post mortẽ rectoris eaꝝ vel tpe vacatois obuenientia quoquo mõ occupãt. z tãdiu donec restituerint occupata. nisi ex speciali ꝓuilegio. aut cõsuetudine ꝓscripta eis ꝓueniant. Et aduerte q̃ hꝫ loq̃tur de alijs bonis ab his. de q̃bꝫ in. c. q̃ sepe. ꝺ elec. lib. vi. de quibꝫ. s. §. xvij.

22 ¶ Vigesimus⁹ primus⁹ ponitur i. c. exigit. de cens. li. vi. vbi epi z supiores suspendũtur ab ingressu ecclesie. inferiores ab officio z bñficio qui visitãtes exigunt pecuniã vl̃ munera. vl̃ a nõ visitatis recipiunt ꝓcurationẽ. de q̃ dic vt. j. Uisitatio. §. iij.

23 ¶ Vigesimus⁹ secꝺus ponit in. c. vsuraꝝ. de vsu. li. vi. vbi suspẽdũt epi et maiores q̃ vsurarijs mãifestis nõ oriũdis q̃cũq; titulo ꝺcedũt domos ad fen⁹ exercẽdũ donec eos expellãt

24 ¶ Vigesimus tercius ẽ i. c. epoꝝ. de ꝓui. li. vi. vbi interdicit ingressus eccl'ie ill'q̃ celebrant pñtibꝫ excõicatis publice vel iterdictis. aut eos recipiũt ad sacra eccl'iastica vl̃ sepulturã z tãdiu donec ad arbitriũ excõicatorꝫ satisfecerint ꝓpetẽter. Et si hoc iterdicto durãte diuinis se ingerãt i ecclesia i suo agẽtes officio sicut prius efficiũtur irregulares. c. is cui. de sen. ex. lib. vi. Et licet Arch. hic limitet istud ad excõicatũ ab hoie ꝓpter ꝙbũ donec arbitrio ei⁹ cui⁹ sententiã. Tñ Jo. de fan. quẽ sequitur Ho. ibidẽ. itelligit de sen. iur. Et sic illud verbũ cui⁹ sententiã. s. si est iuris: ꝺictoris. si hois: hois. Simile habes i. c. nup. de sen. excõ. Et sic tene Jo. an. vt recitat Ho. ibidem arguit q̃ ꝓdicta pena solũ habet locũ q̃ ad exemptos. nõ quo ad clericos nõ exemptos. z posset teneri post factũ. licet añ factũ sit tenẽdũ q̃ et iã ligat nõ exemptos.

25 ¶ Vigesimus quart⁹ ponit in. c. statuimus. de elec. lib. vi. vbi suspendit triẽnio a bñficijs q̃ defecerit i ꝓbatõe ei⁹ qõ obiecerit ꝓsonã electi ad aliquã dignitatẽ vel psonatũ. ad q̃ beneficia si se ingesserit infra illud tps ꝓpetuo ꝓuat⁹ ẽ. nisi manifestissime ꝺsteꝝ q̃ calũniose nõ egerit. Intelligei beneficijs q̃ habet i illa eccl'ia ꝑ qua electio celebrat. c. si cõpromissarius. de elec. lib. vi.

26 ¶ Vigesimus quintus ponit i. c. cupientes. de elec. de qua. s. Electio. §. ix.

27 ¶ Vigesimus sextus ẽ in. c. si ꝺpromissarius de elec. li. vi. vbi eadẽ suspẽsio imponitur cõpromissario si eligit scienter indignũ. nisi cõpromittẽtes illud habuerint ratũ.

¶ Vigesimus septimus ẽ in. c. solet. de sen. ex. li. vi. vbi suspẽsus est ab oĩ actu legitimo excõicatus maioꝝ excõicatione. 28

¶ Vigesimus octau⁹ ponit in. c. nõ solũ. z i. c. ꝺstitutõez. de regula. li. vi. vbi suspendunt a receptõe q̃rũlibet ad ꝓfessionẽ mendicantiũ ordinũ fratres q̃ aliquẽ añ annũ ꝓbationis ꝺpletũ recipiũt ad ꝓfessionẽ. 29

¶ Vigesimus non⁹ ponitur in cle. q̃m. de vi. et ho. cle. de qua. s. Clericus. iiij. §. ij. ꝺtra clericos virgatis testibus vtentes. 30

¶ Trigesimus ponit in cle. i. de re. ec. nõ alie. vbi suspendit ab officio q̃libet religiosus ꝑsidens monasterio. ꝓpozatui. eccl'ie seu administratõi cuilibet. si iura reddit⁹ vel possessiões eiusdẽ alicui ad vitã seu ad certũ tps ꝺcedit quouis titulo. nisi necessitas aut vtilitas id exposcat monasterij vel ecclesie. z tũc cũ ꝺsensu ꝺuẽtus si habet. Aut si nõ habet sui ꝓlati. hoc tñ ñ extẽdit ad locatões zvẽditões fructuũ ad modicũ tps. vt ibidẽ. 31

¶ Trigesimus primus⁹ ponitur i cle. religiosi. de deci. vbi suspẽdunt religiosi habẽtes administratões vl̃ bñficia ab officijs z administratõibus q̃ noualiũ aut decimaliũ aut decimaꝝ debitaꝝ faciũt fraudẽ. si req̃siti infra mẽses nõ restituerint vel nõ satisfecerint vsurpatꝫ infra duos mẽses. z tãdiu donec satisfecerint. 32

¶ Trigesimus secꝺus ponitur i cle. cupientes. de pe. vbi suspẽdũtur ab officio ꝓdicatois oĩs religiosi. exceptis illis qui decimas recipiunt q̃ postq̃ fuerint requisiti ꝑ rectores ecclesiaꝝ scienter omiserint facere ꝺscientiã ꝺfitentibꝫ de decimis soluẽdis. z hoc q̃diu nõ fecerint si ꝺmoditatẽ habuerint. 33

¶ Trigesimus tercius ponitur in cle. i. de stamona. vbi suspenditur a bñficioꝝ collatõne abbas vel priozꝫ nõ habens abbatẽ ꝓpriuꝫ. alius vo ab administratõe si quã habet. q̃ si nõ habet ihabilitat ad habẽdũ bñficiũ z administrationẽ. et hoc ꝑ annũ si sorulares nõ corrigiatos z altos vel caputia nõ fixa portare ꝑsumpserit. Jtẽ ꝓmissam psonaꝝ distinctionẽ ꝓfatas penas suspẽsiõis z inhabilitatois ꝑ bieniũ ipo facto incurrũt. si venatoi aut aucupatõi clamozose. vl̃ als cũ canibus aut auibꝫ ex ꝓposito interfuerint. z loq̃tur de monachis nigris. z collatio ptinet ad priozẽ claustralẽ cũ ꝺsilio z ꝺsensu maioꝝ ꝑtis capituli seu ꝺuẽtus durãte tpe suspensionis abbatis vel priozis vt ibi. 34

¶ Trigesimus quart⁹ ponit in cle. cũ sit. de ma 35

giſtris.vbi ſuſpendunt ꝙlibet etiã epi ꝛ ſupi/
ores p ſex mẽſes ſequẽtes a collatõe magiſte
rij ſeu doctoratus ꝙ aliquẽ ꝓmouerũt ad ta/
le officiũ.niſi ꝓius recepto iuramento ꝙ vl/
tra tria milia turonenſiũ argenteoꝝ i tali do
36 ctoratõis ſolẽnitate nõ expendet
¶Trigeſimusquintus ponitur i cle.multoꝝ
de here.vbi ſuſpendunt epi p triẽniũ ab offi/
cio.ſi odij.gr̃e aut amoris vel ꝓmodi tpalis
obtẽtu ꝫ iuſticiã ꝛ ꝓſciẽtiã ꝓmiſerit ꝓcedere
in crimine hereſis cõtra quẽꝙ.vbi fuerat p/
cedendũ aut obtentu eodẽ ꝓtinuitatẽ ipſam
vel impedimentũ ſui officij imponẽdo quo/
quo modo vexauerint aliquem
37 ¶Trigeſimuſſext⁹ ponit i cle.religioſi.ꝺ ꝑui
le.vbi ſuſpẽdũt religioſi ꝙ ex adminiſtratõe eu
chariſtie.extreme vnctõis vel ſolẽnizatione
mr̃imonij.aut quacũꝙ abſolutiõe indebita
aliq̃d acq̃ſierũt.niſi poſtꝙ fuerint req̃ſiti in/
38 fra menſem reſtituerint donec ſatiſfecerint.
¶Trigeſimuſſeptim⁹ ponit i.c.qz in oiby.de
vſu.vbi clerici ſuſpẽdunt ipo facto ab officij
executõe.fm Pa.ibidẽ.ꝙ recipiũt ad cõionẽ
vel oblationẽ altaris manifeſtos vſurarios.
39 ꝛ tãdiu donec ad arbitriũ epi ſatiſfecerint
¶Eſt ꝛ alia ſuſpenſio q̃ dicit minor. Hãc in
currit quis ex duoby. Primo ex ꝙcunꝙ mor
tali pẽto in ꝙ quis exiſtẽs anteꝙ pẽniteat eſt
ſuſpenſus ab oĩ ſacramẽtoꝝ ꝓticipatione.
vt in.c.queſitũ.ꝺ coha.cle.ꝛ muli. Secõ ex
ꝓticipatõe cũ excõmunicatis in quo incidit
minorẽ excõicationẽ. Iſti tñ ſi ſic ſuſpenſi ce/
lebrent nõ efficiũtur irregulares.vt in.c.ſi ce
lebrat.de cle.ex.mi.
40 ¶Eſt ꝛ alia ſuſpenſio qua ꝙs ẽ ſuſpẽſus q̃ ad
alios.ſed nõ quo ad ſe q̃ ꝓprie ſuſpenſio nõ
põt dici.ꝛ iſta ligant clerici pegrini.vt in.c.i.
ꝛ iij.de cle.pegri.nã tales nõ põt celebrare in
publico anteꝙ fidẽ certã fecerint de eoꝝ ordi
natione.ſed bene in ſecreto.vt in.d.c.iij. Si
tñ celebrarẽt nõ eſſent irregl'ares.vt no.Pa.
in.d.c.ſi celebrat.
41 ¶Nullus epõs aut ſupior incurrit ſniaz iter/
dicti vel ſuſpẽſiõis impoſitã a iure vl' a iudi
ce.niſi ꝺ eis fiat ſpecialis ꝛ expꝛſſa mẽtio.c.qz
piculoſum.de ſen.ex.lib.vi.

Buſpẽſio.ii. q̃ ad ꝓlatõez.

Sciendum ꝙ
debet fieri in ſcriptis monitione ꝓmiſſa et ce/
teris.ſicut excõmunicatio. Et iõo qꝺ dixi de
ſentẽtia excõmunicationis.ſ. Excõicatõ.iq.
dic de ꝓlatione ſuſpenſionis vl' interdicti.vt
patet in.c.i.de ſen.ex.li.vi.

¶Utꝛ appellatio ſuſpẽdat interdictũ vel ſu 1
ſpenſionẽ ſicut excõicationẽ.R.ꝙ ſic.ſi ꝓcede
dat.vt in.c. ad hꝰ qm̃.de appel.a ꝺtrario. Si
tñ appellatio fieret etiã poſt ſuſpẽſionẽ a tpa
libꝫ.vtputa ab ingreſſu dom⁹.vinee.ꝛ hmõi
vel i interdicto ignis vl' aque ꝛ hmõi.bñ ap
pellatio poſt ſequẽs ſuſpenderet eã.l. nõ tm̃.
ff.de appel.niſi caſus eſſet in quo damnatuꝝ
publice intereſſet ſtatim puniri.l.ꝓſtitutões
ff.de appel. Ex quo ptz ꝙ ſuſpenſionẽ a bñfi/
cio.ab officio vel ab ingreſſu eccl'ie nõ tollit
appellatio ſequẽs.qz ſpũalia ſunt. Et ſic ĩtel
lige Innoc̃.in.d.c.ad hoc qm̃. Secus ſi ſu/
ſpẽſio ẽ a ꝓceptõe fructuũ bñficij que tẽpo
ralis eſt.vel a ꝓtenda.qz appellatio bñ ſuſpẽ
dit etiã poſt interpoſita. Secus ſi ſuſpẽde/
retur ꝙs a canonica.qz ſpũalis eſt. Jo.an.tñ
in.c.is cui.de ſen.ex.libꝫ.vi.tenet.ꝙ etiã tollit
appellatio ſequẽs ſuſpẽſionẽ a bñficio. Et il
lud qꝺ ꝺz nõ ſuſpẽdere appellationẽ ſequen
tẽ interdictũ vel ſuſpenſionẽ dicit hꝫe locũ ĩ
mere ſpũalibꝫ p que ligatur aĩa.
¶Quid ſi ſentẽtia ſuſpẽſionis aut interdicti 2
feratur ſub ꝺditõe.R.ꝙ nõ ligabit donec ex
tet ꝺditio. Et breuiter qꝺ ꝺz de excõicatõne
dic de ſuſpẽſione fm Jo.an.in.c.licet.de ſen.
ex.libꝫ.vi.cũ eadẽ quaſi ſit ratio.
¶Quis poteſt ſuſpendere vl' interdicere.R. 3
ꝙ qui põt excõmunicare ꝛ ecõtrario. Sil'r q̃
põt excõmunicari põt ſuſpendi vel interdici
Et qui põt p cenſurã eccleſiaſticã cogere.põt
hec tria facere.ſ.excõmunicare.ſuſpendere ꝛ
interdicere.que tria intelligunt noie cenſure
eccleſiaſtice.c.querenti.de ver.ſig.

Buſpẽſio.iii. q̃ ad penam.

Doc.ſatis in
tricate loquũtur.q̃uis Pa.i.c.cũ dilect⁹.de
ꝓſue.ꝛ i.c.ſi celebrat.de cle.ex.mi.clari⁹ dixe/
rit.nihilominus tu vt clarius capias
¶Aduerte ꝓmo ꝛ diſtigue ſic. Quedã ſuſpẽ 1
ſio ẽ a iure.vt i caſibꝫ ſupꝛapoſitꝭ.quedaꝝ ab
hoĩe. Et haꝝ ſuſpẽſionũ quedã ẽ ab aliquo
qui ꝓprie eſt actus alicuius ordinis.puta a
celebratione.ab officio.ab ordine ꝛ hmõi.q̃
dã ab alijs actibꝫ qui non ptinẽt ad aliquẽ
ordinẽ. Si ſuſpenſio ſit ab actibꝫ alicui⁹ oꝛ/
dinis ſic.aut talis ſuſpenſio ẽ cũ tali modifi
catõe.ſ.quouſq̃ ſatiſfecerit vl' penituerit. Et
ſic ſi eſt a iure.vt.xvi.xx.xxi.xxij.xxiij.xxxi.xx
xij.xxxvi.xxxvij.diſt.ſic fm Arch'.ꝛ no.Be.
in.d.c.quia ſepe.nõ efficiũtur irregulares ſi
celebrent vel exerceãt actũ ordini deputatũ.
qz fm eũ iſti potius videnꝫ a deo ſuſpẽſi q̃ꝫ a

iure. Si ꝙo talis suspēsio sit a iudice. sic erūt irregulares. ꝓuū tñ tenet glo. i. d. c. ꝓsenti. q etiaꝫ suspensi a iure tali mō sint irregulares. cuiꝰ opi. tenerem añ factū. sed post factū illā Archi. Si ꝙo dicta suspensio nō sit cuꝫ tali modificatōe. siue sit a iure vel a iudice efficiunt irregulares exercentes actū alicuiꝰ ordinis. vt ī. c. i. de sen. ex. li. vi. t in. c. i. de sen. t re iudi. li. vi. Si aūt dicta suspensio nō sit circa ea que ptinēt ad actus ordinū. sed circa alia ab ipsis. sic nō essent irregulares eā nō fuā tes. sed alio mō deberent puniri. Et dicta duo ca. loquunt ꝓprie qñ exercet aliqd reputatū certo ordini. vt nō. in. d. c. cuꝫ dilectus. t. c. si celebrat. t in. d. cle. cupientes.

2 ¶Et aduerte scdo q est quedā suspensio ab actibꝰ ordinū q̄ fit a ꝑlatis vel a iure. dō q̄ dic vt dixi hic. s. quedā que fit a confessoribus ad certū tempus vel etiā simpliciter. et talis nō inducit irregularitatē. licet nō seruet fm Jo. an. in. c. is qui. de sen. ex. lib. vi. qꝫ non inuenitur iure expressum.

3 ¶Aduerte tercio q vt ptꝫ ex supradictis inti. Suspēsio. i. suspēsio multipl'r imponitur Et no. glo. in. d. cle. cupientes. Et iō vt scias qñ ꝺcernit actū ordinū explanabo. Aliqñ ei q̄s suspendit a pontificalibꝰ solū. t sic si celebrat etiā in pōtificalibꝰ nō efficit irregl'aris. fm Hosti. t Sul. durādi. qꝫ nō sunt de sba ordinis vel officij. qꝫ sine ipsis quodlibet officiū pōt celebrari. Ego tñ tenēdo q epatus sit ordo. vt cōiter tenēt canoniste. credo q si celebrat in pontificalibꝰ. vl' exequit aliq̄d qđ ad ordinē epat' ptineat efficit irregl'ar'. Hec cus exercēdo iurisdictiōalia. qꝫ illa sunt sepa ta ab his q̄ sunt ordinis epalis. Et ideo eps suspēsus a pontificalibꝰ nō ē suspēsus a iurisditionalibꝰ. vt no. Pa. in. d. c. cuꝫ dilectus. Aliqñ suspendit a sacramentoꝝ pceptōe vel pticipatione. t sic sil'r nō ē irregularis si contrafaciat. vt in. c. si celebrat. de cle. excō. mini. qꝫ pticipare nō est ordinis vel officij. qꝫ laici etiā pticipāt fm Inno. in. c. i. de sen. ex. li. vi. Idē tenet Hosti. Aliqñ suspendit a collatōe sacramentoꝝ. t sic sil'r licet ꝺferat. nō ē irregularis. qꝫ sine solēnitate ꝺferunt etiā sacra a laicis fm Inno. i. d. c. i. t Host. ibidē. Limito vez qñ ꝺfert sacra nō tanq̄ habens ordinē. sed simpl'r sicut laicus. Aliqñ suspendit q̄s ab ordine ꝑbdiaconi. et sic si exerceret officiū diaconi vel ꝑsbri erit irregular'. Hecus si ab ordine ꝑsbri esset suspēsus. qꝫ posset exercere officiū iferioꝝ ordinū. c. significauit de coꝝ. vicia. Sed suspensus ab officio sacerdotij seu sacerdotalibꝰ est suspēsus ab epalibus. sed nō ecōtrario. Sil'r suspēsus a collatione ordinū simpliciter est suspēsus a collatione cuiuslibet ordinis. Sed suspēsus a collatione sacerdotij nō ē suspēsus a collatōe ordinis inferioris. Sed suspēsus ab inferiori intelligit suspēsus a collatōne supioris ordinis fm Jo. ī. c. dilectꝰ filius. de tempo. ordi. Et ideo efficiunt irregulares si ꝺtrafaciunt. Aliqñ suspēdit ab officio. t sic suspēsus est a pontificalibꝰ etiaꝫ. Ideo si ordinat vel celebrat efficit irregularis. Uñ suspēsus ab officio idē ē sicut de suspenso ab ordine. t talis ē suspēsus ab oībꝰ q̄ fundant in ordine fm Pa. in. c. cū dilectus. de ꝺsue. Et ideo est suspensus a iurisditione spūali fm ꝺmunē opinionez. licet glo. in. c. si celebrat. de cle. ex. mi. teneat ꝺtrariū. t male fm Pa. ibidē. Rō. qꝫ remota executōe fundamēti remouetur t accessoriuꝫ. qđ est iurisditio. nec obstat. c. dilecta. de ma. t obe. vbi abbatissa que nō habet ordinē. tñ ꝺfert bñficia. qđ ē iurisditiōis. qꝫ illud ꝺcedit sibi rōne religiōis. sed nō religioso nō dat iurisditio spūalis nisi rōne ordinis. nō tñ credo incurrat irregularitatē. si ea q̄ sunt iurisditiōis exerceret. ar. d. c. i. de sen. ex cō. li. vi. Itē no. glo. ī. c. qꝫ sepe. de elec. li. vi. t in. c. pñti. de offi. oꝝ. li. vi. q suspēsus ab officio ipo facto suspēsus ē ab oībꝰ bñficijs. ſz nō ecōtrario. Sed glo. in. d. cle. cupientes. sic ꝺcordat. vt suspēsus p leuī cā. puta facto ex q̄ imminet scandalū de quo dubitatur an sit mortale. sic nō ꝓmat. Si ꝙo est p delicto graui. sic si est in mora petēde absolutōis. ꝑ, mat a pceptione fructuū bñficij. qꝫ ꝓpter officiū dat bñficiū. Si ꝙo ē in mora nō ꝑmabit fructibꝰ bñficij. t sic ꝺcorda opiniones diuersas. Aliqñ suspenditur q̄s a diuinis officijs. t tūc nō pōt nec officiari nec cū alijs interesse seu audire fm Jo. Boff. t Ray. Nō tñ erit irregularis si soluz intersit vt simplex laicus. vt patet ex dictis.

4 ¶Utrū interdictus ab ingressu eccl'ie possit officiari extra ecclesiā. R. q sic. sed nō ecōtrario. t cui interdicit eccl'ia intelligitur interdicta eccl'astica sacra. xxiij. q. ij. latoꝝ. fm Jo. ¶Hz ꝺtrariū ꝺmuniter tenetur ī hꝫ casu. qꝫ talis celebrare pōt extra ecclesiā.

5 ¶Quid si interdictus ab ingressu eccl'ie intrat t audit ibi diuina. R. q licet mortaliter peccet. nō tñ efficitur irregularis. nisi ipe celebret quasi vtens officio suo sicut ꝓmus fm Be. i. d. c. is cui. de sen. ex. li. vi.

6 ¶Hz nūquid pōt intrare eccl'iaz ad orandū

tpe quo ibi diuina nō dicunt: R. quidam tenent q nō. Sed Lalde. quē seqtur Semi. in. d. c. is cui. tenet q sic licite. et placet p rationem prefati. c. is cui.

7 ¶Illiqñ suspēdit qs ab admīstratōe eccl'e tā in tpalibꝫ qz in spūalibꝫ. t talis celebrās ñ ē irregularis. qz nō est suspēsus ab ordine. fm Pa. in. c. si quorundā. de solu. t Jo. an. ibidē

8 ¶Illiqñ suspēdit qs ab aliq̄ officio. puta ab officio pdicatōis. t nō efficit irregl'arꝫ si pdicat vel celebrat. vt in cle. cupientes. de pēnis. no. Pau. t seqtur Lalde. ibidē. Sec9 si aliq̄ alio officio annexo alicui ordini.

9 ¶Aduerte quarto cū qs suspēsus ē a canone ppter defectū corpalē. ppt quē phibet pmoueri. de q̄ habes. s. Corpe viciat9. t tal' si promoueat t celebret. licz mortal'r pecc. nō efficit irregularis. fm Pa. in. d. c. si celebrat

10 ¶Quid si iudex post appellatōez posuerit interdictū vel suspensionē. t post qs celebrauerit. t iudex appellatōis pnūciauerit appellationē nō tenere: erit ne irregularis tal' q̄ celebrauit: R. fm Bef. t Jo. in. c. pastoralis. de ap. q si appellauit ex cā frīola t nō pbabili. sic erit irregularis. al's nō.

Suspēsio. iiii. seu interdictū quō relaxat. Aduerte q si imponit a iure vel a iudice sic. donec satisfeceris vel penituerꝫ. sic facta satisfactōne vel penitētia relaxatur ipo facto fm Pa. in. c. cum tu. de vsu. nō. in. c. nō est. de spon. in ter. t in glo. Si vo imponit simpliciter. sic necessaria ē absolutio. Et de h̄ vide. s. Interdictū. viij. in prin.

1 ¶Sed quis potest absoluere: R. fm communiter docto. in. d. c. si quorundaz. q si simpliciter est imposita a iure potest. nisi vbi cōditor canonis sibi reseruat. arg. c. nuper. de sentē. ex cō. Si vo nō sit simpliciter sed ad tempus facta. sic tenet glo. in. c. cupientes. de elec. lib. vi. t in cle. i. de here. q solus cōditor canonis potest absoluere. Pa. etiā in. d. c. si quorundā. tenet. q etiā si simpliciter sit īflicta ppter pcm̄ q epus nō potest. nisi in casibus i quibus pōt dispensare. qz pena ppter delictuz posita intelligitur ppetua. vt i. l. seruus. C. de pēnis. no. Inno. in. c. ex lr̄is. de const. Secus esset si ppter contumaciā esset inflicta. qz sic posset eps absoluere. arg. in. d. c. ex lr̄is. t qd̄ no. Inno. i. d. c. i. de excess. prela. In sentētia vo suspensiō is simpliciter facta ab hoie absoluet q̄ tulit vel eius sup̄ior. fm q dr d sentētia excōicationis. xxiij. q. i. si petrus.

¶Sed quō absolutio fiet: R. solo verbō. fm Hosti. dicēdo. reuoco vel remoueo vel absoluo a tali sentētia. t hmōi. Faciūt ad p̄fata q̄ no. s. interdictū quō relaxatur. qz ambulant pari passu. interdictū. viij. p totū. 2

¶In qbꝫ casibꝫ suspendit quis. t tñ nō pt restitui a suo suspensore. sed solū a papa: R. q i tribꝫ. Primo qñ clerici vl' regulares ppter exhibitōem sacramentoz hereticis. aut ppter receptionē elemosynaz vel oblationū ab eis vl' ppter traditionē eccl'iastice sepulture pdictoz hereticoz sunt priuati ab eoz ordinarijs officio. c. excōicam9. de heret. Scōs est i suspenso a collatione beneficioz p concilium post primā t scōaz monitōem inuēto culpabili in pferendo bñficia indignis. c. graue. de pben. Posset tñ iste ab vno pncipali patriarcha restitui. vt in. d. c. graue. Tercius i regrato. c. ex tue. de cleri. nō resi. 3

Suspitio vide. s. Judicare: t. c. Presumptio.

Susurratio ē oblocutō mala de primo facta occulte ad diuidendā amicicīā aliquoz. Cōuenit em̄ cū detractōe. qz vterqz dicit malū de primo in eius absentia. Sed i intētione distinguit. qz susurro intendit discordiaz inter amicos deseminare. vt dicit glo. ad Roma. i. Detractores aūt alioz bona minuūt vl' negāt. t honorem seu famā intendūt perimere. Dicit susurro bilinguis. qz vtpl'imū duabus linguis vtitur. dicens vni malū de alio t econtrario. t nedū est pctm̄ mortale sz grauissimū. vt patet Prouer. vi. Hex sunt que odit de9 ꝛc. t septimū qd̄ detestat ania ei9. s. q̄ seminat inter fratres discordias. Rō. qz amicicia pemīet inter bona exteriora. Eccl'i. vi. Amico fideli nulla est ꝛparatio. Et grauiꝰ pccat q̄z detractor qui famā eripit. Aut ꝛtumelioſus q̄ honorē ledit. qz viij. ethi. Melior ē amicus q̄z honor. t amari q̄z honorari Et tenetur multo magis ad restōem q̄z fures t latrones. Et ideo nō pōt absolui nisi q̄z tū pōt restituat amicicīā quā abstulit vl' alio mō satisfaciat si eā restituere nō pōt. hec ex Tho. ij ij. q. lxxiij. arti. i. t. ij.

Tabellio dr habēs publicū officiuz scribēdi instrumēta ad faciēdā fidē. al's dr tabularius. vt i. l. generali. C. de tabularijs. scribis. t de multiplici eius noie. nō. in. c. q̄m ꝓtra. de pba.

¶Quis potest facere aliquē tabellionē: R. q 1

ꝓnceps ⁊ cui ipe ꝓmittit. Itē reges q̄ nō cognoscūt supiorē. ⁊ ciuitates q̄ habēt iura ꝓncipis. ⁊ papa. vt vult Inno. i. c. cū. P. dē fide instru. et Barto. in. l. insamē. ff. de pub. iudi. Idē dic de alijs magistratib⁹ seu dñis iurisdictionē habentib⁹ respectu iurisditōis eoz. ⁊ nō solū plati in tpalib⁹ sed etiā in spūalib⁹. De hoc vide Pa. in. d. c. cū. P.

2 ¶Sed q̄rit an notarij ꝓstituti a talib⁹ possint vbiq; ꝓficere instra. R. fm Pa. i. d. c. cū P. q̄ nō. nisi i territorio ꝓstituētis. vñ creat⁹ ab impatore nō ꝓficiet i terris pape. nec ecō trario. Sed bñ instra ꝓfecta i territorio illi⁹ qui eū ꝓstituit valēt etiā extra territoriuz fm ꝓmunē opi. vt in. d. c. cū. P. no. Pa.

3 ¶Utz possint clerici esse tabelliones. vide. s̄ Clericus. ix. §. ix.

4 ¶Utz religiosus si in sc̄o fuerat possit tale officiū exercere. R. q̄ nō. nisi ꝓtra hereticos. vt no. Jo. an. in c. vt officiū. de here. lib. vi. dicit tñ Guil. in speculo. q̄ vetera poterit ꝓplere. sed nō noua assumere. l. alienatiōes. ff. famil. her. ⁊ de iudeis. c. iudei

5 ¶Utz tabellio puniat si ꝓficiat instra de actu reprobato a iure. R. Pa. in. c. i. de fide instru. q̄ sic. l. iubem⁹. C. dē sacrosa. ec. glo. in. d. l. generali. no. Spe. ti. de instru. editōe.

6 ¶Quā scientiā dz hīe. R. Bar. in. l. fi. C. de tabula. q̄ dz scire summā ⁊ silia. q̄ ptinēt ad artē notarie. al's imputabit sibi. nō tñ tenet esse doctor. Facit qđ no. Inno. i. c. cū i cūctis. de elec. et ideo pti tenet restituere damnū qđ imperitia sua dedit. Facit. l. illicitas. §. sicuti ff. de off. presi. no. Pa. in. d. c. i.

7 ¶Que requirunt ad validitatē instrōrū. R. q̄. xliij. q̄ no. Pa. in. d. c. i. dz imponere. Primo inuocatiōez nois dñi. Secdo annū dñi. Tercio nomen impatoris i terris sibi subiectis vl' regis vel pape. Quarto nomē ꝓsulis sed istud nō seruat. Quinto locū cōtractus. Sexto mēsez ⁊ diem. Septimo indictionē Octauo seriē facti. Nono testes. Decimo signū ꝓsuetū notarij. Undecimo q̄ ꝓfecta corā ptib⁹ legant. Duodecimo q̄ sit ꝓstitutus notarius ab eo q̄ hz ptātē. Terciodecimo q̄ appareat q̄ notarius fuerit rogatus. Quartodecimo q̄ talis notari⁹ sit habilis. qz si cēt excōicatus notorie vel priuat⁹ ptāte ⁊ hmōi nō valeret. de quib⁹ omnib⁹ vide p eundem Pa. in. d. c. i. si placet.

Taciturnitas aliqñ est act⁹ ꝓtutis qñ cō gruo tpe tenetur. Aliqñ ꝓo est nomen vicij. Uñ Grego. Si inordinatū silentiuz culpa nō esset ꝓpheta nō dixisset. Ue mihi qz tacui. Et est in genere delicti. ⁊ ē aliquādo mortale pccatū. qñ. s. nō loq̄tur cuz tenetur loco ⁊ tpe. puta tpe confessionis. correctionis. instructōis ⁊ hmōi necessario fiende. vt i glo. xxv. dist. §. al's. Aliquādo veniale. vt qñ hō nō loq̄tur cum deberet tñ. sed nō de necessitate. Aliquādo nullū qñ expectatur loc⁹ ⁊ tps ꝓgruū. Et fm hoc intelligitur illud. ij. Thi. vlti. Insta importune oportune. vbi glo. opportune q̄tū ad eos quib⁹ placz. importune q̄tum ad eos quib⁹ displicet. dūmodo i futuro ꝓdesse possit. Sed qñ omino nō poterit ꝓdesse. sed sunt incorrigibiles sic cessandū ē. fm illud. Nolite sanctū dare canib⁹. Mat. vij. nisi sit plat⁹ qui ꝓpter alios ne corrūpantur tenetur talē tradere sathane. de q̄ vide. s̄. Correctio. i. §. iij.

Talliam vl' exactionē collectā seu questā. vtrū possint dñi suis subditis imponere. R. vt ex Rich. in. ij. di. xliij. q. iij. ar. i. colligo. q̄ ꝓnceps sol⁹ pt̄ de nouo iponere p boni cōis pmotōe aut defensione. ꝓpēsata sb̄ditoz q̄litate ⁊ quātitate. ⁊ qñ ei⁹ facultates nō sufficiunt ad h̄. ff. de publi. ⁊ vecti. l. vectigalia. Gil'r rex q̄ nō recognoscit supiorē. vl' alij q̄ plcp̄ serūt iura iperij Mā null⁹ nisi ꝓnceps sol⁹ aut q̄ plcp̄ serūt in ra imperij pōt sup tallijs ⁊ exactoib⁹ leges cōdere vel ꝓuilegia ꝓcedere. vt ptz in. l. vnica. C. de vaca. mu. ⁊ l. semp. §. fi. ff. de iur. immunitatis. vñ alij licet sibi vsurpēt errāt. vt ptz in eo qđ legit ⁊ nō. in. c. p venerabilē. q̄ fi. sint legi. et. c. sane. de priuil. no. Barto. in. l. insamē in fi. ff. de pub. iudi. ⁊ in. l. hostes. ff. de capti. ⁊ in. l. si publican⁹. §. in oīb⁹ vectigalib⁹ ff. de publi. Si ꝓo tallie nō sunt ad vtilitatē boni cōis. nō pōt eas imponere. et si imponit subditi nō tenent ei obedire. Alij aute dñi a pfatz nō pñt de nouo tallias iponere suis sb̄ditis nisi p legē vel senatusc̄ōsultū. vl' ꝓstitutiōz ꝓncipis eis ꝓcedat. d. l. vnica. vl' p ꝓcessionē a ꝓncipe ex cā ⁊ specialiter impetratuz. l. vnica. C. de supīdicto. li. x. no. Archi. in. c. si ḡs romipetas. xxiij. q. iij. et qđ legit ⁊ nō. i. c. nouam⁹. de cēsi. vel p ꝓsuetudinē diutinaz. nō p violētiā. sz spōte approbatā ab oīb⁹ ꝓmuniter. C. de canone lat. titulor. l. ꝓcipit. et. C. de auro coronario. l. vna. i fi. li. x. et q̄ sit talis ꝓsuetudo de cui⁹ initio nō extat mēoria vt in. c. sup quibusdā. de ꝛ. sig. ⁊ vide qđ nō. Bar. in. d. §. in omnib⁹ vectigalib⁹. aliter si

exigũt teneñ ad restitutiõez ill'a q̃b extorse/runt si sciũt: vel eoz heredib. aut si nesciunt pauplb vel ad bonũ ꝯmune. fm Tho. i epi
1 stola ad quandã ducissam.

¶Sed qñ dicunñ ad vtilitatẽ bni cõis tal/lier: R. fm Ri. vbi. s. q̃ aliqñ directe. puta qñ imponunñ ꝓ defensione fidei vel regni. vel ꝓ refectõe pontiũ. viaz. ꝛ hmõi. Aliqñ indirecte. vt puta qñ eius frater vel filꝰ ẽ captiuus vl' aliqua terra ẽ sibi capta. ꝛ rex imponit tallias vt recuper. qz sic redũdat in bonũ subditoz. qz reddit rex magis potẽs vel maritat filiã. ꝛ hmõi. Addit tñ Ric. vbi. s. q̃ negocio expedito si facultates regis sup abũdãt. ꝛ alia ꝯmunitas nimis grauañ q̃ debet ei sbuenire. sicut facit caput mẽbris. Dicit etiã idez Rich. in quol. iij. q. xxviij. q̃ licz nõ debeat sbditos talliare qñ facultates sue sufficiũt. tñ nõ est dicendũ facultates sufficere qñ nõ ꝑt se defendere vel cõmune bonũ ꝓmouere. nisi ita depauperet se. q̃ nihil sibi remaneat i thezauro quo se iuuare posset. si iterꝫ infra breue tps ab aduersarijs inuaderet. maxie si multos hz insidiatozes. Tali em̃ regi necessarioꝰ ẽ thezaurus. qz aduersarij h̃ sciẽtes magis eũ timẽt. ꝛ magꝭ pacifice viuit ꝛ possidet regnũ licet melius esset thezaurizare amozez hoim subditoz q̃z argentũ vel aurũ.

2 ¶Utrũ dñi q̃ auferũt a sbditis vsuariũ quẽ habẽt i aliq̃ nemore. ꝛ hmõi. teneañ restituere. R. fm Rodo. q̃ tenenñ ad restõez. nisi sint tales subditi quasi serui. ita q̃ nihil habẽt ꝓ ꝓpriũ. sz ipm vsuariuz habẽt q̃si ꝓ peculio. ita q̃ dñs ad libituz possit reuocare. Sil'r alij q̃ vsurpãt ipm tenẽtur eis: nõ dñis

3 ¶Quid de ꝓlatis q̃ ꝓ eo q̃ aliq̃d impẽderũt legato vl' alijs maiozibz exigũt plꝰ qz expẽderũt a sbditis: R. q̃ tenenñ extorta restituere ꝛ tãtũdẽ d̃ suo paupib. erogare. ꝛ si supioz cui q̃rela de h̃ fit fuerit negligẽs canonice subiaceat vltioni. c. qz plerisq̃. de immu. ec.

4 ¶Quid d̃ reputatis ad tallias diuidendas qui vnũ magis grauãt ꝛ alteꝝ magis alleuiant: R. tenẽtur ad restõem aggrauato inq̃ntum plus aggrauauerũt. vide. s. Restitutio i. in ꝑ. ledens. §. uij.

5 ¶Utrũ occultantes bona sua ne tallieñ fm suas facultates teneañ: R. q̃ si tallia ẽ iusta tenenñ illis q̃ ꝓpter h̃ fuerũt magꝭ ꝯuati. Si ꝯo nullꝰ fuit ꝓpter h̃ magis ꝯuatꝰ. sed dñs minꝰ habuit. sic tenentur ipsi dño. nisi forte aliqñ fuissent iuste ab eo ꝯuati. qz posset cõpensare. Si ꝯo tallia ẽ iniusta nõ teneñ. qz ꝑñt occultare licite. Idẽ dic qñ tallia ẽ inde terminata. puta reputañ aliq̃ vt exigãt qñ/tũ ꝑñt fm facultates subditoz. nõ teneñ se ꝓpalare. nec sil'r teneñ restituere exactozes q̃ aliꝯ alleuiãt. licet peccẽt mortal'r. ar. c. i. xxij q. i. qz exh̃ nullꝰ grauañ nisi esset necesse iterare. qz tũc tenerenñ ad restõem aggꝯuatoz exactozes q̃ ꝯtra ꝯscientiã aliꝯs alleuiauerũt. ꝯcoz. Monal. ti. resti.

6 ¶Utrz possit alicui ꝯcedi immunitas tallia/rũ: R. Pa. in. c. quemt. de immu. ec. q̃ a ꝑncipe ꝛ ex ꝓprio motu sic. sz ad ꝑces nõ. nisi ponañ in ꝓuilegio clausula nõ obstãte. l. fi. C. si ꝯtra ius vl' pu. vti. qz cũ sit ꝯtra publicã vtilitatẽ optet fiat mẽtio de ea. vt no. Bar. in. l. vacuatis. C. d̃ decurio. ꝛ in. d. l. fi. ꝛ facit. c. expte. de capel. mo. Ab inferioribz aũt alijs põt ꝯcedi. sz cõitas nõ dz grauari sz mínueñ. puta. si dabañ centũ. ꝛ vnꝰ eximit q̃ dabat decẽ nõ ꝑstabit cõitas nisi. ꝛc. aliter in ꝓiudiciuz cõitatis ꝯcedere nõ põt. Sil'r ꝑfati inferiores ꝛ cõitates ꝑñt ꝯcedere nõ suis subditis immunitatẽ hãc. licz nõ habeãt iura imperij vt veniãt ad habitandũ i eoz terris. sic fit q̃ tidie medicis doctoribz ꝛ hmõi. sz nõ ita subditis. nisi in ꝓiudiciũ solũ ꝯcedentis.

7 ¶Quid g̃ d̃ militibz. cõitatibz. dñis ꝛ hmõi q̃ q̃tidie tallias imponũt ad libitũ suuz. nũc plus. nũc minus exigẽtes: R. fm Jo. q̃ fures sunt ꝛ latrones. nec habet locũ ꝯsuetudo vbi cũ violentia est introducta.

8 ¶Quid de imponẽtibz tallias sup rebz eccle/sie ꝛ ꝑsonaz ecclesiasticaz: R. q̃ teneñ restituere nisi i casibz ꝯcessis. de quibz. s. Immunitas. §. xxxvi. cũ. vij. §. se.

9 ¶Utrz ꝓ statutũ posset fieri vt licite aliquod certũ daretur dño: R. q̃ sic fm Jo. si fiat de ꝯsensu ipsoz subditorũ. multo magis excusantur dñi si a ꝑncipio de tali tallia cõuenerũt libere. nõ ex violentia.

10 ¶Utrz excuseñ dñi q̃ talẽ ꝯsuetudinẽ inuenerũt q̃ capiũt a subditis de mobilibz bonis ipsoz quantũ volũt et qñ volũt: R. Rod. q̃ si certũ est q̃ ab initio sit tale onus impositũ sine fraude ꝛ malicia. sic ꝑñt tolerari. Si ꝯo nõ est certũ. aut credañ verisimiliter q̃ nõ sit ab initio legitime impositũ. sic teneñ restituere. In dubio tñ exquo ab ecclesia tolerãtur nõ esset eis absolutio denegãda simpliciter. sed cũ dubitatione prestanda

Tantũ est dictio taxatiua solũ respectu eoz quibus annectit. et excludens ꝛ tacite negans respectu aliozum. verbi grã. ius eligendi spectat ad canonicos

tm̄.ly tm̄ respectu canonicorū ponit.respectu aliorum negat.vt est tex.in.c. cuz ecclesia. de causa poss.t ppie.

Temerātia vide Sobrietas.

Temere facit q̄ sciēter actuz sibi a iure phibitum sb̄ colore fraudulēto facit.c.p venerabilē.i fin vide bat.q̄ fi.sint le.t p Pau.i cle.i.de sepul.t ar. optimū i.c.auaricie.d clec.li.vi. No. Be.ibi dē.qđ no.bñ p dispositōibz penalibz.

Temeritas ē audacia i malū. l.iubem⁹.C.de sacrosanc.ec.no.Lar.de sum.trī.cle.i.

Tēpus anni qñ reqrat cōpletū vel sufficiat inceptū:R.Pan.i c.ad nostrā.de regula.q in dubio iuris tenē duz est q in dignitatibz fauoz consideratur. Et ideo annus inceptus habetur p completo.et ita tenet glo.in.d.c.sed fallit in ep̄atu. vbi est speciale q sit cōpletus. In regule observatione vbi est grauitas t labor.t sic odiū ideo cōpletus exigit.arg.c.q in insulis.de regula.t sic intelligit.xx.q.i.si i qualibet.et i.c. significatuz.de regula. Regulariter ꝺo debet esse completus.nisi aliud iure caueat.vt no. Archi.i.c.si annū q̄rtū decimū.de iudi.lib.vi de q̄ vide.s.Et tas.p totuz. Hora ē.xxiij.ps diei. Punctus ē quarta ps horе. Momētū est decima ps puncti fm Joh.an.in.c.i.de cā poss.t sic.xl.momētis hora constat.

Tergiuersator ē q̄ i totū a lite recedit ij.q.iiij.§.notandū.t vide.s.Accusatus.§. viij.Qđ nō pōt tergiuersatiōe celari ꝺz notoriū.in.c.tua.de coha.cle.t mulie.

Temptare ppie ē expimentū sumere de eo q̄ temptat fm Tho.ij.ij.q.xcv.

¶Quō temptat q̄s deū:R.duobz modis.s. fbis t factis.fbis qñ deo i oz̄one colloquitur.t petit ea intētiōe vt exploret dei scientiā aut ptātē seu volūtatē.t inde expimentū sumat. Factis ꝺo tēptat deū qñ p ea q̄ facit intēdit expimētū sumere diuine ptātis.sapiētie vl pietatis sz q̄si interptatiue deū tēptat.q t si nō intēdat expimentū sumere de deo.aliq̄d tñ petit vel facit ad nihil aliud nisi ad pbandū deū. Qđ verꝫ est qñ sine necessitate vl vtilitate hoc facit.qz i necessitate vel p vtilitate qñ q̄s se ꝺmittit deo i suis oz̄onibz aut factis nō ē tēptare deū.sicut.ij.Paral.xx. Luz ignoramus q̄d agere deb eam⁹ ad te sunt oculi nri.Et ideo dicit glo.Mat.iiij.Deū temptat q̄ habēs q̄d faciat sine rōe ꝺmittit se piculo experiens vtz liberari possit a deo.

¶Utz tēptare deū sit pctm:R.q sic.qz pre/supponit ignorātiā t dubiū de diuina pfectione. Nullus em̄ p̄sumit tēptare eū de cui⁹ excellētia est certus.t cū tēptare isto mō ptineat ad dei irreuerentiā opponit directe religioni.Et sic est graue pctm.min⁹ tñ qz superstitio qz temptās ꝓtestat tm̄ dubitationē fin vo facto.sz superstitiosus ꝓtestat errorez facto.vt ptz.s.Superstitio.§.i.Si ꝺo expimentū q̄s sumat de ptinētibz ad dei pfectionē soluz.vt alijs demōstret.h̄ nō ē temptare deū. si subest necessitas iusta vel pia vtilitas.t alia q̄ ad h̄ ꝺcurrere debent.sicut apli pterierūt in noie xpi facere signa.Act.iiij.vt infidelibz innotesceret fin xpi. Itē nota q̄ dupliciter q̄s petit signū a deo.Primo explorando dei potestatē aut dicti eius veritatē.t hoc ē temptare deum. Secōo vt instruat q̄d sit circa aliq̄d factū placitū deo.t hoc nō ptinet ad dei temptationē.qñ tale quid p sacrā scripturā nō ē reuelatū.aut p sanctos seu p ecclesiā.

Testamentū est volūtatis nostre iusta sentētia de eo q̄ quis vult post mortē fieri cū heredis institutiōe.vt habet in.l.i. iuncta glo. ff.de test.vñ bñ dicit iusta sentētia.qz si ē iniusta.puta vult exheredare filiū sine cā nō ē seruāda.xij.q.ij.si q̄s.Aut si p̄cipiat corpus suū iactari i mare.ff.de ꝺdi.instī.l. q̄daz suo testamēto.vel ꝺ bonos mores.aut pietatem aut verecūdiā.l.ꝺditōes.ff.de ꝺdi.instī.t.l. filius.ibidē. Itē optet q̄ instituat heres. q̄a sine eius institutōe nō erit testm̄.vt instī.de leg.§.ante heredis.Et sic differt a codicillo. qz p codicillū nō pōt dari hereditas vl adimi.instī.de codicil.§.codicilli.

¶Quis pōt facere testm̄:R.q q̄cūq̄z nō phibet.Et q̄ phibent:R.q.xix.genera p̄sonarū. Primo furiosus seu mēte capt⁹ q̄ nō hz lucida interualla.c.fi.d testa.l furiosum.C.q testa.fa.ñ po.Secōo surd⁹ t mut⁹ a natiuitate. sec⁹ a casu t scit scribere.l.discretis.C.q testa. fa.nō po.Tercio nō valēs articulate loquita vt nō possit exp̄mere nomen heredis nec scribere.l.inbem⁹.C.eo.ti.Quarto impubes instī.qbz nō ē p.fa.testa.§.pterea.Quito filiusfamilias nisi d castrēsi peculio vel q̄si.vt in c.licet.d sepul.li.vi.t.l.pe.C.q testa.fa.non poss.qđ limita vt.s. Religio.§.lvi. Sexto

ꝑdig⁹ cui ē iterdicta a iudice bonoꝝ adminiſtratio. l. is cui. ff. eo. ti. ſz teſtm añ factū valebit: vt ibi. Septio dānat⁹ ad mortē naturalē vl' ciuilē. vt ſunt deportati. etiā ſi fugiūt de mādato iudicū. vt. ff. eo. ti. l. ei⁹. ꝛ qđ ibi nō. ꝛ. l. q vltimo ſupplicio. ꝛ ibi Bar. ff. đ pēnis. Decus ſi eēt dānat⁹ ad pēnaz inferiorē. Octauo manifeſt⁹ vſurari⁹ niſi ꝑſtet ꝑus cautiōez ſm formā. c. q̄z q̄. de vſu. li. vi. Nono excōicatus ſm aliq̄ opi. quā ſeqūtur glo. i. c. decernim⁹. đ ſen. ex. li. vi. Sed ꝺ̄ cōiter teneť. Decimo ſeru⁹. xij. q. ij. illud. ꝛ. l. fili⁹. ꝛ. ff. e. ti. Undecimo q̄libet religioſus q̄ ꝓfiteť tria vota ſbalia. vt i. c. ij. de teſta. xij. q. ij. nō dicatis. Decus de aliis vt ſunt heremite ꝛ hmōi. xix. q. vl. §. ecce paul⁹ Duodecio hereticꝰ. qz oīa bona ſua ſunt ꝓfiſcata ipo iure. c. cū ſm leges. de here. lib. vi. Tredecimo dubi⁹ de ſtatu ſuo. ſ. an ſit i eo ſtatu in q̄ teſtari poſſit vl' ne. l. đ ſtatu. ff. eo. ti. Exēplū capt⁹ a latronibꝫ dubitat an ſit ſeru⁹ vel liber. vt i. l. i. i ꝑn. ff. đ lega. iij. Quartodecio obſides. intellige đ ill' xpianis apud infideles datis. aut de ill' q̄ erāt captiui ꝑpli romani. nō aūt de obſidibꝫ q̄ dantur ab vna ciuitate ad aliā. vt legiť ꝛ nō. i. l. obſides ff. eo. ti. Quintodecimo damnat⁹ ob carmē famoſuz ſeu libellū i iniuriā alteri⁹. qz etiā infamis efficiť. vt i. l. is cui. §. ſi q̄s ob carmen. ff. eo. ti. Bar. tñ ibidēm cōiter teneť q̄ ex alia cā infames nō ꝓhibent teſtari. Sextodecio rei crimis leſe maieſtat⁹. l. q̄ſq̄s. C. ad. l. iul'. ma. vi. q. i. §. vez. Decimoſeptio q̄ ē apud hoſtes captiu⁹. l. ei⁹. ff. eo. ti. Intellige iſtud de hoſtibꝫ romani impij. Decioctauo vtroq̄z carēs lumie. Nodie tñ teſtať dūmō ſeruet qđ nō. i. l. hac ꝺ̄ſultiſſima. C. q̄ te. fa. poſ. q̄ ſunt iſta. Primo q̄ teſtes ſint vocati ad h̄ vna cū tabellione. Secđo q̄ noīa heredū exꝑmātur ita ꝛ taliter q̄ rōne noīs nō poſſit oīri dubitatio. Tercio q̄ palā exꝑmat voluntatē ſuā tā circa heredes q̄z circa legata cora teſtibꝫ ꝛ tabellione. Quarto q̄ teſtes ſubſcribāt ꝛ etiā tabellio vno ꝛ eodē tpe ꝛ loco. Quinto q̄ vbi nō ꝑt h̄ri tabellio habeatur loco tabellionis octau⁹ teſtis lr̄az ꝑerit⁹ q̄ ſe ſbſcribat Fallit h̄ ſm Bal. ibidē niſi teſteť inter liberos. qz tūc ſufficiūt duo teſtes. Hoc idē ſeruādū ē in codicillis cecoꝝ. vt in. d. l. hac ꝺ̄ſultiſſima. Decimonono q̄ cardinales inſecutus ē hoſtilit. vel pcuſſit aut ceperit. vel ſoci⁹ fuerit. aut fieri mādauerit. aut ꝺ̄ſiliū vel auxiliū dederit. vel fauorē. vel ratū habuit. nec etiā tal' ex teſtamēto alioꝝ aliq̄d capere poteſt. nec ex ſucceſſione. c. felicis. de pēnis. lib. vi.

¶ Utꝝ ꝑſati q̄ teſtm nō ꝑnt facere poſſint đ ſponere in pias cauſas: R. q̄ hō ꝑmi nec q̄rti ſimpliciter. nec q̄nti niſi de peculio caſtrēſi vel quaſi ſm Bal. in. l. i. C. de ſacroſan. ec. ꝛ nō. i. d. c. licet. nec ſexti nec ſeptimi nec octaui ſimpliciter ſm Bar. ꝛ idē dicit de q̄libet decedēte i mortali. Sed Bal. in hoc vltimo tenet ꝓtrariū ꝛ bñ. q̄z eccl'ia recipit oblatōes publicoꝝ pctoꝝ niſi vbi ſpāliter ꝓhibeť. vt ꝓz in glo. in. c. oblatōes. xc. diſt. Ergo fortius elemoſinas. nec. x. nec. xi. nec. xij. nec. xvi. nec. xvij. Alij aūt ſic etiā ſi loqui nō ꝑnt dū ſignū annuāt. Un ponit Bal. in. l. i. C. đ ſacroſan. ec. exemplū de quodā aduocato q̄ nō valens loqui interrogatus ſi volebat q̄ tot darētur ꝑ aīa ſua pauꝑibꝫ apiret libz in ſignuz. ipſe aperuit. q̄ valet affirmat. 2

¶ Teſtamētoꝝ q̄t ſunt ſpēs: R. due. vna đ teſtm nūcupatiuū ꝛ ſine ſcꝑtis. ꝛ ē illud in q̄ teſtator⁹ ꝛ heredis legatarioꝝ noīa ꝛ oīa q̄ i eo ꝺtinenť coram teſtibꝫ nūcupātur. i. manifeſtātur. ꝛ đ ſine ſcꝑtis. i. ſubſcꝑtione teſtū et aliis ſolēnitatibꝫ q̄ req̄runť i teſtō i ſcꝑtis facto. de q̄ i. l. hac ꝺ̄ſultiſſima. C. đ teſtamentis Et etiā qz ſine oīi ſcꝑtura inde facta ꝑt q̄s teſtari nūcupatiue. dūmodo coraz teſtibꝫ et ꝺditōe legitimis nūcupet heredē ꝛ ſuā explicet voluntatē. inſti. de teſta. §. fi. Jō ſi q̄s nō habēt notariū: aduocet legitimū numerū teſtiū. ꝛ explicet nomē heredis ꝛ alias inſtitutōes ꝛ legata ꝛ roget eos vt ſint teſtes ꝛ valebit. Aliud đ teſtm i ſcꝑtis: ꝛ iſtud ꝑt facere q̄s q̄ nō vult q̄ teſtes vel; aliq̄s ſciat ſuaz diſpoſitōez. Un req̄rit multa de ſba. vt i. l. iubemus. C. de teſt. ꝛ. d. l. hac ꝺ̄ſultiſſima. ꝛ niſi q̄s ſit bñ doctus faciliter errabit i ipo ꝺdendo. Jdeo habeat aliquē doctorē ꝑ ꝺſilio qui vult eū facere. De q̄ qz nō ē in vſu omitto vt dixi. Aduerte etiā q̄ q̄s ꝑt relinq̄re. ſic dicēdo coram notario ꝛ teſtibꝫ. Uolo q̄ heres me⁹ faciat in oīibꝫ ꝛ ꝑ oīa ꝓut ꝺtineť i quadaz mea cedula ſcꝑta manu mea q̄ ē apud talē religioſum. ꝛ valebit ſm Alle. de imo. in. l. ſtipulationū. §. illud. ff. de ver. ob. et Bar. in. l. ſi ita ſcripſero. ff. de ꝺdi. ꝛ demō. ꝛ Pauluz de caſtro in. d. §. illud. ꝛ Bal. in. l. captatorias in. q. v. C. de teſta. mili. Jo. de imola in. l. illa inſtitutio. ff. de here. inſti. ꝛ in. c. cuz tibi. de teſta. Rō. qz licet i teſtamēto nūcupatiuo debeant palā nūcupari q̄ fiūt vt a teſtibꝫ exaudiantur. l. heredes palā. in ꝑn. ff. đ teſta. ꝛ in. l. iubemus. C. eo. qz paria ſunt implicite ꝛ explicite exꝑimere. d. §. illud. ꝛ. d. l. ſi ita ſcripſero. Jdeo valet. Sed videat q̄ ſic vult. ꝑ 3

taliter lra sua cognoscatur vt nō sit dubiū d ea. qz aliter esset periculosum

4 ¶Quot testes req̄runt in testamēto? R. q̄ septē legitimi. z q̄ sint rogati. vñ si testamentū sin e scptis habeat min9 qz. vij. vl si sunt. vij. nō tñ rogati nō valet. l. heredes palaz. §. pe. ff. d testa. Fallit h̄ i testō ceci. vbi sūt necessarij octo. In testō rustici in rure factv vbi ples nō pñt iueniri sufficiūt. v. In testō facto inter liberos sil'r sufficiūt duo fm Bal. i. l. hac p sultissima. C. q̄ testa. fa. pōs. In testō facto i pñtia imperatoris p̄cibz sibi porrectis vt audiat sufficit vn9. An aūt notari9 putet p vno dicēdū q̄ sic. sz cauti9 ē q̄ pur sint. vij. sine eo insti. de testa. §. fi. de pba. qm̄. z i. d. l. hac consultissima. z. l. oim. C. de testa. In testō militis i exercitu sufficiūt duo testes. z in bello p ut voluit. l. milites. C. de muli. testa.

5 ¶Sed nūquid in foro anime valeat testamentū factū coz̄ duobus testibz solum? R. Pa. in. c. cum esses. de testa. tenet q̄ sic. in dispositis ad pias causas. z i hoc p muniter cōcor. voc. In alijs ad nō pias causas Pa. tenet q̄ vltra duos testes req̄rit p̄sentia sacerdotis parochial'. vel loco ei9 duo alij testes. aliter nō valeat. Quidā tenēt indistincte q̄ valeat coz̄ duobz. Sed ego dico q̄ si nō ē suspitio fraudis valeat. qz cessat rō legis si no sit suspitio fraudis. dico req̄ri solēnitatē iuris ciuilis. z ad. c. cū esses. z. c. relatū. el. i eo. ti. dico q̄ habēt locū in terris eccl'ie. vt patet ex eoz̄ subscriptione

6 ¶Sed q̄ nō pñt esse testes i testamēto? R. q̄ oēs qui p testibz reprobant a iure. vt. j. test. Itē in testamēto specialiter nō pōt esse mulier. ff. de testa. l. q̄ testamēto. §. mulier. Itē hermofroditus in quo p̄ualēt mulieb̄ria. l. q̄rit. ff. de sta. ho. Itē ille cui hoc est interdictuz p statutū vel a iudice. Itē seruus. Itē omis q̄ habet in ptāte heredē. sicut pater. auus z similes. pbant hec insti. de te. §. testes. et. §. se. Itē q̄ nō est testamenti capax. sicut spuri9 testatoris. hereticus. damnatus ad metallū z sil'es. Item quos leges improbos z intestabiles iubent esse. vt sunt de crimie famoso dānati z mulieb̄ria passi. ff. de testi. l. ob carmē. Itē legatarius nō pōt esse nisi quo ad questionē vertentē inter heredē et extraneū. insti. de testa. §. legatarius. sed quo ad factū suum inter se z heredē nō potest

7 ¶Ex q̄bz causis testm̄ d̄z nullū? R. q̄ loquēdo d testō nūcupatiuo z sine scptis ex q̄ttuor. Primo si testator ñ erat habil' ad testm̄ Secūdo si instituit heredē nō capacē. vl nullus instituit heredē. Tercio si p̄terit̄ tā natū quē instituere vl' exheredare debuit. Quarto si nō sit legitim9 numer9 testiū legitimoz z rogatoz 8

¶Qñ testm̄ tenet. sz nō irritat et rūpit? R. q̄ ex septem causis Primo qñ testator nō p̄uidit de posthumo q̄ post testm̄ ē natus. si tñ idē posthumus mozeret añ mortē testatoris: testamentū nō rumpit quo ad effectū. Idez dic de quasi posthumo. vt est arrogatus. vt ille qui tpe testamēti nō erat su9. sz tpe mortis sic. Itē qñ cām exheredatōis improbat heres suus z p̄ iniaz rescindit. Itē si testator patiat capitis diminutiōez. nisi itez fiat ciuis roman9 vel sui iuris. Itē p scōm testamētū reuocatoriū p̄mi. Itē si heres non adiuit hereditatē. vel añ aditā decessit. vel cōditio sub qua instituit fuit defecit: z sil'ia. de q̄bz in sti. quibz modis. testa. infir. p totū.

¶Utz legata facta i testamēto nullo vl' irritādo deb̄ant? R. q̄ si testm̄ ē nullū ex p̄terito ne iā nati. vel rumpit ex p̄terito e posthumorū vel q̄si posthumoz. vel rescindit p sentēti am p̄posita q̄rela de inofficioso. vl' ō tabl'as. sic legata d̄ebent. licez institutio ñ teneat. C. de liberis p̄teritis. aut. ex cā. Sil'r dic si testamētū rūpitur ex falsa cā. vt puta. A. instituit B. z sb̄stituit eidē. B. L. moritur. B. Testator. A. facit aliud testm̄ dicens. q̄a heredes h̄e volui. z h̄e nō possum. tu. D. esto heres licet. U. L. rūpat q̄z tū ad institutionē. tñ legata d̄ebent. Si no testm̄ sit nullus. puta q̄z instituit heredē nō capacē vel nullū. q̄z non fuerūt testes d̄biti. tūc an d̄beātur legata ē dēñtia inter doc. z dic vt. §. Heres. §. v. 9

¶Quid si testm̄ fit cū clausula i fine. q̄ si nō valet iure testamēti valeat iure codicillorum saltē vl' iure cuiuscūq̄z alteri9 vltime volūtatis valere voluit z tenere? R. q̄ si testm̄ patiatur defectū vl' iuris repugnātiā i his q̄ sunt de sba eius. nihil facit hec clausula. nisi teste/tur inter liberos fm cōem opi. Si no patiatur defectū solēnitatis debite p̄misse. sic valebit iure codicillorum. C. de codicill'. l. f. dūmodo solēnitas sufficiēs codicillo sit apposita. sz q̄nq̄z testes licz nō rogati. z sic legata i ea relicta debent. insti. d codicil. in p̄n. Et institutio q̄ in eo erat scripta licet directa videat. ñ in casum fideicōmissi cōuertit. l. scenola. ff. ad treb. z ideo ab intestato venientes accipiēt hereditatē. z q̄si rogati videant restituere tenētur instituto p fideicōmissum. ar. C. de fideicōmiss. l. cā quā frater tuus. 10

¶Utz vltimū testm̄ sp valeat? R. fm glo. i c. licet. d consti. li. vi. q̄ sic. allegat. c. vltima 11

volūtas .xiij.q.ij.ff.ꝺ le.i.l.si mihi.etiā si ꝺ ꝑmo nō faciat mentionē. Fallit in duobꝫ casibus. Primꝰ i testamento facto inter liberos. C. de test. aut. hoc inter liberos. Hcōs cū ipe testatoꝛ sibi legeꝫ indixit. vicꝫ si fecero aliud testm̄ nō valeat: nisi de alio fecero mentionē. tūc oꝑtet faciat mētionē. aliter nō valeret vltimū. ff. de le. iij. l. si q̄s. Itē si scōm testamētū fit sub ꝺditiōe q̄ ē de ꝑterito vel ꝑsenti. puta instituo heredē ticiū si sempꝛonius ē vel fuit ꝺsul. tūc si ꝺditio fuit vel ē vera rumpit pri/mū. Si ꝛo nō ē vera nō rūpitur. Si ꝛo testamētū fit sub ꝺditiōe futura. tūc si ꝺditio ē possibil'. etiā si nō adueniat rūpit ꝑmū testamentū. Sil'r si ꝺdito sit impossibil' habet ꝑ nō adiecta. ꝛ rūpit ꝑmū testm̄. vt hates i.l. 12 cū in scōo testō. ff. de iniusto ru. te.

¶Que pena nō implētis volūtatē defuncti: R. q̄ aut ē heres extraneus. ꝛ sic pdit totam hereditatē. de voto. c. licet. xi. q. i. siluester. de testa. c. si heredes. Si ꝛo heres ē filius. tūc si hereditas ē diuisibilis amittet solū refuta sibi legitima. C. de fideicōmiss. aut. h̄ amplius. Si aūt ē indiuisibil'. puta q̄ ducat⁹ regnū ꝛ hmōi. sic totā pdet. ꝺ. c. licet. i fi. et h̄ intelligo i dispositis i testō q̄ ipso iure habet auctoꝛitatē. vt sunt legata ꝛ substitutiōes ꝛ hmōi. In alijs aūt necessario heres ꝑuare nō teneꝫ. vt si ꝑcipiat filiꝰ q̄ stet sil' vsq; ad tale temp⁹. vel q̄ nubat tali. vel nō nubat tali. ꝛ hmōi. Hꝫ si testatoꝛ vult i hmōi heredē obligare efficaciter adiciat pnā heredē dānādo i legato ꝑstādo cā pene. puta. de tre heres meus ꝺato. c. ticio. si tale q̄ꝺ nō feceris tc. q̄ sic tenebit tale legatū. dūmodo q̄ꝺ ꝑcipitur nō sit impossibile. vel turpe. vel ꝓtra leges. in 13 fi. de lega. §. pene quoq;

¶Cuiꝰ expēsis serūꝰ fugitiuꝰ legatus sit q̄rendus: R. Pa. in. c. indicāte. de testa. glo. i. l. cū seruus. ff. de le. i. distinguit q̄ttuoꝛ tpa. Primū testamēti. ꝛ si tūc erat i fuga sic expēsis heredis. intellige si lōge absens erat. sicꝫ ꝺ alia re legata dicimus. vt in. l. cū res. ff. de le. i. secus si ppe. Hcōm tempus post testamentuꝫ ꝛ añ mortē testatoꝛis. ꝛ si tūc fugit expēsis legatarij. Terciuꝫ post mortē testatoꝛis ꝛ ante aditā hereditatē. ꝛ si tūc fugit culpa heredis sic tenetur ad extimatiōeꝫ heres si sine culpa nō tenetur. nisi ꝙueniat ad eiꝰ manꝰ. Et ideꝫ dic in. iij. tpe. s. post aditā hereditatē. Ratiō qz sicut heres liberatur interitu rei relicte. intelligeq̄ res debetur i specie nō i genere vl' i quātitate. l. q̄ te mihi. ff. si cer. pe. sic et i fuga serui sine sua culpa liberatur. Hed i ꝑmo casu videtur testatoꝛ sic voluisse.

¶De ꝺtractiōe falcidie trebellianice ꝛ legitime. vide. s. Legitima. ꝛ sic diuide hereditatē i. xij. vncias. ꝛ q̄ debet hꝫe legitimā accipi et q̄ttuoꝛ vncias ꝑmo. Hi postea debet restituere alteri hereditatē ꝺtrahet quartā ptē. s. duas vncias. ꝛ sic medietatē restituet. vl' q̄rtā falcidiā. ꝛ quō cessat vide. s. Legitima 14 15

¶Utꝫ institutus heres i certa re possit ꝺtrahere trebellianicā: R. q̄ nō. sꝫ solū heres vniuersalis. ita consuluit Bald. p. l. ꝑmā. ff. ad l. fal. ꝛ recitat Pa. in. c. raynucius. de testa. et intelligit heredeꝫ vniuersalē nō solū q̄ instituitur in solidū. sed etiā ille qui instituitur i certa quota hereditatis. sicut videm⁹ de falcidia que ꝺtrahi pōt p heredē cōstitutū in dimidia ꝑtione hereditatis. vt ꝓbatur in. c. raynaldus. extra eo.

¶De executoribꝫ testamētoꝝ vide Executoꝛ 16

¶In quo differt testamētū a codicillo: R. in octo. Primo qz in codicillis non pōt fieri recta institutio. sed tm̄ fideicōmissaria. secus i testamēto. Hcōo q̄ p codicillū nō admittit hereditas heredi instituto p testamentū nisi i vno casu. q̄n i codicillo dicit heredē instituū nō mereri voluntatē suā. qz tūc tāqz indigno auferet hereditas. siue sit solus heres. siue sit vnus ꝺ pluribꝫ. Idē dico de omnibꝫ si sic dicat oēs nō mereri. l. diui Seuer⁹ ꝛ Antoni⁹. ff. de adi. lega. In reliquis ꝛo fideicōmissis vel legatis i testamēto bñ potest p codicillū adimere. instituta de adop. lega. p totum. Tercio q̄ exheredatio nō pōt fieri p codicillū. instituta de codicil. §. codicil. Quarto heredi pure ꝺstituto in testamēto nō pōt ꝺditio adiici in codicillo q̄ obsit sibi. instituta de codicillis. §. ꝛ directo. Quinto qz heredi instituto in testamēto nō pōt fieri substitutio directa in codicillo. licet facta trahat ad fideicōmissariā. qz videt testatoꝛ rogare institutuꝫ: vt hereditatē restituat illi quē i codicillo substituit ei. l. scenola. ff. ad treb. Sexto qz i codicillo sufficiūt q̄nq; testes etiā nō rogati. C de codicil. l. vl. Fallit h̄ i codicillo ceci. de quo s. §. i. sed in testamēto. vij. rogati. ꝛ in codicillo testis nō pōt esse mulier. sed nō i testamēto. l. q̄ testamēto. §. mulier i testamento. ff. de te. Septimo qz pōt q̄s decedere pluribꝫ codicillis relictis validis. nisi sibi ꝺtradicant. ff. de iure codi. l. diui seuerus. sed nō pluribꝫ testamētis. Octauo qz si q̄s dū esset filiusfamilias fideicōmissum i codicillis reliquerit. ꝛ postea paterfamilias decesserit eadē volūtate durāte valebūt codicilli. Hoc aūt esse nō

poterit ī testamēto. ff. de le. iij. l. i. §. si filiusfa. Ex quibꝫ ptz ꝙ codicillus est quedā sine in stitutōe dispositio vltime volūtatis. quia si/cut testamentū. ita codicillus morte ꝫfirma tur. C. de cadu. tol. l. vnica.

18 ¶ Utz heredis institutio possit ꝫmitti ī alte ri⁹ volūtate exp̄sse. R. ꝙ nō. imo optet ꝙ ore pp̄rio nomē heredis exp̄mat. vel p pp̄riam scp̄turā. l. hac ꝫsultissima. z. l. iubem⁹. C. eo. imo tenuit Jo. an. ī addi. ad Spe. eo. ti. post Albertū papiēsem. ꝙ si quis ad interrogati/onē alteri⁹. puta dicentis. vis talē instituere heredē? R. sic. non valere testamentū. ꝗus glo. i. d. l. iubem⁹. teneat ꝫriū. teneť tñ l. c. cū tibi. eo. ti. ꝙ de eq̄tate canōica valeret. Limi tāt ꝫ distinguēdo Bar. Inno. z Host. in. c. cū tibi. eo. ti. ꝙ aut ꝫmittit ī volūtate here/dis. s. an voluerit esse heres vl ne. z sic valet l. verba hec. ff. de ꝫdi. insti. Aut ꝫmittit ī vo lūtate alteri⁹ ab herede exp̄sse. vt puta. insti/tuo heredē quē tici⁹ voluerit. et sic nō valet. ff. de here. insti. l. si q̄s sempronīū. z. l. capta/torias. Si tñ q̄s ita diceret. ꝫmitto oīa bo/na mea arbitrio ticij vl dispositōi ticij: valz. z tici⁹ teneť distribuere ī pias cās. Jn quib⁹ habem⁹ regulā iuris hūani. gentiū z diuini. q̄ē ꝙ p̄ omib⁹ dispēsēť in religionē diuinā vt pcta elemosinis redimanť. z sic dispensando nō pōt velle aliud q̄z volūtas testatoris. Bz si dispēsaret in pphanis. cū nullā habeat re/gulā posset alio mō dispēsare q̄z sit voluntas testatoris. z ꝫ seq̄tur Bar. in. l. i. C. de sacro/san. ec. z Pa. in. d. c. cū tibi.

19 ¶ Quid si tacite institutio heredis cōmittat alteri⁹ dispositōi? R. ꝙ valet. l. ille institutōes ff. de here. z insti. l. nōnūq̄z. ff. de ꝫdi. z demō. et eodē mō legatū tacite pōt ꝫmitti voluntati alteri⁹. ff. de le. ij. l. i. sed non exp̄sse. ff. de le. i. l. captatorie. z ꝫ tacite alteri⁹ volūtati ꝫmit/tere sic. Jnstituo te heredē. vl lego ꝫ tibi si/stri cius capitoliuz ascēderit. exp̄sse ꝫo q̄n dicit. Jnstituo illū heredē quē tici⁹ voluerit. vel le go tale q̄d cui sempronio placuerit

20 ¶ Utz institutio possit fieri incerte p̄sone. vt puta instituo heredes meos paupes christi R. glo. in. d. c. cū tibi. ꝙ sic. z ꝑm Bar. in. l. ca ptatorias. C. de testa. mili. etiā si adderet. eli gēdos p̄ poze talē z hmōi. z dicit ꝙ. d. l. loq̄ tur q̄n ius institutōis ꝫferť in volūtatē alte rius. Sed nō q̄n electio p̄sone solū. vt in ca su nr̄o. z ideo nō est ꝫtraria.

21 ¶ Utz institutio heredis possit fieri sub ꝫdi tōe. R. ꝙ sic. dūmō nō ī̄stituat ad tps certū. vtputa vsq̄z ad pascha. vl ad tres annos. q̄z ñ valet talis ꝫditio z viciat. nō tñ viciat. vt in/sti. de here. insti. §. heres. sed ad incertū pōt. vtputa donec vixerit. vel talē instituo postq̄z absolutus fuerit ab excōmunicatōe. ff. de he re. insti. l. i tps. Fallit i milite q̄ pōt instituere etiā ad tps certū. l. miles ita. ff. de mili. testa. Nic aduerte ꝙ institutus heres ad diē cer/tū alio herede nō dato semp erit heres. vt in l. hereditas ex die. ff. de here. insti. Et idē dic q̄n instituitur ad diē incertū. q̄z nemo p̄ pte pōt decedere testatus. z p pte intestat⁹. l. ius nostz. ff. de regu. iu. Hoc tenet Joh. de imo. z Bal. z Ang. in. d. l. hereditas. Jdeo si quis instituereť heres donec vixerit. alio nō dato herede erit p̄petu⁹. Hoc firmat Bal. z Sa lice. in l. extraneū. C. de here. insti. z Pau. de ca. in. l. certi. C. de testa. mili. z licet Bar. i. d. l. hereditas. teneat ꝙ si testator apte volue/rit vt nō esset heres nisi in vita. vel vsq̄z ad talē diē. ꝙ nō erit p̄petuus. tñ cōiter doct. te nēt ꝫtra cū. vt Dy. in. l. si q̄s ita heres insti/tuatur excepto fundo. ff. d̄ here. insti. Bal. z Ange. in. d. l. hereditas. z ē ver⁹. q̄z testator nō pōt ius accrescendi p̄hibere. nec respectu rei. nec respectu tēp̄is. q̄z causa testati trahit ad se cām intestati. q̄z dignior. d. l. hereditas facit. l. si miles vnū ex fundo. ff. de testa. mili. z p̄batur. in. d. l. si quis. Jn legatis tñ ꝑmit pōt p̄hibere ius accrescēdi. z ita loq̄tur. l. dñs. ff. de vsufru. Secus i hereditatibꝫ. vt i. d. l. si q̄s. vbi instituto excepto in fundo detra/cta mētiōe de fundo habebit totā hereditā tē. Nā testator nō pōt facere ꝙ iura nō vale/ant in suo testamēto. vt in aut. vt cū. de ap/pel. cogno. §. cetez. Posset tñ dici ꝙ i ꝓscien tia opi. Bar. ē verai eo q̄ erat simplex. et hec ignorabat. Secus i eo q̄ hāc dispositiōez iu ris sciebat. q̄z videť voluisse q̄d ius volebat. Itē dic ꝙ pōt instituī sub ꝫditiōe. dūmodo ꝫditio sit possibilis z honesta. excepto filio q̄ nō pōt instituī sub oīi ꝫditiōe. sed sub illa q̄ ē in potestate instituētis. vt in. l. suus q̄z. i p̄n. ff. de here. insti. Nā nō pōt filius grauā ri in debito donoz subsidio. C. d̄ inof. testa. l. q̄m in p̄ioribus.

¶ Utz possit fieri institutio heredis in certa 22
pte? R. ꝙ sic. sed si ali⁹ instituit heres i vniuer
so. erit tal⁹ poti⁹ legatari⁹ q̄z heres. l. quoties. C. de here. insti. §. heres. p̄nt tñ pl̄es istitui equis portionib⁹. insti. de here. insti. §. si plu res instituanť. z p capita. et p̄tim p stirpes. vt in. d. §. si plures. Nota hic ꝙ institutis pluribꝫ heredibꝫ distributio fideicōmissoꝝ in casu in q̄ accrescit heredibꝫ nō fiet ꝑm du/

stributionē rerū in quas erant instituti. sed ꝑm partē institutoꝝ equaliter: nisi voluntas defuncti manifeste ꝓtradicat. vt. l. quotiens. §. si duo. ff. de here. insti. & l. nunq̄. & l. quotiens. ff. ad trebel.

23 ¶Quot modis fit institutio heredis? R. duobus modis. s. directe & oblīq̄. Directa institutio nō ꝑt fieri nisi i testamēto. et ē q̄n ꝙbus rectis siue obliq̄s recto iure istituit heres ad quē vult testatoꝝ hereditatē suaꝝ. siue illō i q̄ instituit ꝓuenire. & illud cape nullo mediāte Oblīq̄ ꝙo institutio siue fideicōmissaria hereditas relinq̄ ꝑt testamēto & codicillo. & fit cū rogat i codicillo heres institut⁹ i testamēto. vel heres ab intestato veniēs vt hereditatē restituat alteri. Is em̄ cui restituit heredi tas erit heres ꝑ fideicōmissum. insti. de codicil. §. pe. & de fideicō. here. §. pe.

24 ¶Quot sunt dīm̄tie heredū? R. ꝙ tres. nā q̄dā sunt necessarij tm̄. sicut si seru⁹ instituatur heres a dño suo. & dr necessari⁹. q̄ velit nolit tenet hereditatē etiā suspectā adire. si mō cū hereditatē ꝓsequat sil' libertatē ex testamēto dñi et tpe mortis erat i ptāte dñi. Alij sūt sui & necessarij. & isti sunt liberi q̄ sunt i ptāte testatoris tpe mortis. vt filiusfamilias & descēdētes ex masculi filijs. Descēdētes em̄ a filiabꝫ sunt i ptāte ꝓpis eoꝝ vl' aui ꝓpis. Sed ē dīa. q̄ viuēte filio meo me⁹ nepos n̄ erit mihi su⁹ heres. sz bn̄ mortuo filio meo. q̄ nihil ē mediū q̄ ipediat. & sic ō ceteris. Et dicūt sui q̄ domestici. & q̄ vno ꝓte q̄dammō extimātur dñi. Necessarij ꝙo q̄ ō iure ciuili cogebātur fieri inuiti heredes. sz ō iure ꝓtorio ꝑmittit eis ab hereditate abstinere si velint. Alij sunt extranei heredes. vt sunt oēs q̄ n̄ sūt sb ptāte testatoris nec sbiecti iuri ei⁹. sic sūt filij emācipati. filij etiā a mre instituti. q̄ femie nō habēt filios in ptāte. Probant hec oīa insti. de here. q̄li. i ꝓn. Itē heres ali⁹ testamentarius. vt ille q̄ ē i testamēto scꝑt⁹. Ali⁹ ē substitutus. s. q̄ alij substituit heredi. Ali⁹ fideicōmissarius. cui ex fideicōmisso ē hereditas restituta. Alius legitimus. vt iste q̄ ipso iure & sine testamēto defuncto succedit

25 ¶Utr̄ ex ꝑteritōe legitimi heredis testm̄ reddat nullus? R. ꝙ sic. si sunt de illa ad q̄s stricto iure legitia spectat hereditas. & nisi rite exheredētur. & q̄ sūt tales adūte ꝙ sunt tres lineę ꝙsanguineoꝝ. s. descēdētiū. descēdētiū & collateraliū Testatoꝝ aūt q̄z diu hz aliquē ō descēdētibꝫ tenet illū heredē istituere vl' exheredare si ē cā. & si talē istituit siue sit filius vl' nepos. mortuo filio. vl' ꝓnepos &c. n̄ tenet ō aliq̄ alicēdētiū mētionē facere. q̄ descēdētes i infinitū ꝓferunt. isti. ō here. q̄ ab intesta. i ꝓn. deficiētibꝫ descēdētibꝫ vl' exheredatis tenet suos ascēdētes istituere vl' exheredare si q̄s hz. l. q̄tiens. C. ad sena. cō. ozfi. Collaterales aūt nū q̄z tenetur istituere vl' exheredare. sz deficiētibus descēdētibꝫ vl' ascēdētibꝫ legitimis. itel lige nō de illegitimis ꝑt q̄s vult istituere heredes. siue attinētes siue nō attinētes nlla facta mētiōe de collateralibꝫ. verū ē q̄ frater rūpit testm̄ fratris. q̄n istituit turpē ꝓsonā. s. infamē. & itelligē ō fratre ꝙsāguineo et vterino vl' ꝙsāguineo tm̄. n̄ ō vterino tm̄. C. ō inof. te. l. frēs vterini. nisi i isto casu de aliq̄ re eū instituerit. vl' nisi crimē ingītitudinis i frēz cōmisisz. vt i aut. de nup. §. ingratitudinis

26 ¶Sz nūq̄d testm̄ cl'ici vl' igredientis religiōz erit irritū ex ꝑteritiōe legitimi heredis? R. ꝙ nō. ꝓ ꝙbū libere positū i. c. q̄ nos. extra eo. ti. etiā q̄ sunt milites. sic no. glo. i. l. pe. ō te. mili. & iō sic nō rūpit testm̄ militis ex ꝑteritōne legitimaꝝ ꝓsonaꝝ. sic nec istoꝝ. ꝫ apte sentit Bar. i aut. si q̄ ml'ier. C. ō sa. san. ec. de ingrediēte religionē. & Pa. i. d. c. tua nos. de ambobus. & vide Fede. de senis ꝙsil'. lv. & sic ꝑt itelligi aut. ꝓbꝫos. C. de epi. & cle. Itē volēs itrare religiōz ꝑt sine legitimo nūero testiū testari. et ꝑ ꝑte decedere testat⁹ & ꝑ ꝑte intestat⁹ sic miles ꝑt. p tex. aut. ne mona. §. id q̄z. iūcta. l. i. ff. ō mili. te. facit. c. q̄ vere. xvi. q. i. tm̄ ꝑtere poterūt legitimā legitimi ꝑteriti vigoze. aut. si q̄ mulier. C. de sacrosan. ec.

27 ¶Sz pone ꝙ q̄s hz filios & filias tenetur ne oēs istituere? R. ꝙ sic. oēs legitimos. vl' exheredare si q̄dē nō vult et sb est cā. isti. ō exhere. li. i ꝓn. etiā filias dotatas. sed ꝑm aliq̄s sufficit instituere i dote. Alij vt Azo. dicūt. ꝙ oꝑtet instituant̄ i aliq̄ modico ꝑte dotē. & ē tutius. et etiā ꝓfessos i religionē. C. ō epi. & cle. l. fi. §. ꝫ etiā cognitū. Et idē dici i nepotibus q̄m filij ꝓmortui sunt. insti. de here. q̄ ab intesta. de fe. §. ita demū. & etiā i posthumis. C. de postu. here. insti. l. q̄ō certatū ē. q̄s dicat posthumus. vide Posthumus

28 ¶In q̄ta ꝑte tenet instituere tales? R. i q̄ta voluerit. q̄z tūc ūq̄z mīma. licz postea tal' aget ad supplemētū legitime. tm̄ testm̄ nō rūpet. et dūmō sit in⁊itut⁹ heres nō legatari⁹. puta q̄z dicat. instituo talē meū heredē i tali. q̄z si diceret. lego filio meo talē domū. nō valerz q̄z esset ꝑteritus. l. quotiēs. C. de here. insti.

29 ¶Utr̄ legitima possit tolli i totū vl' in ptē ꝑ statuta vl' ꝙsuetudinē. vide. s. Legitia. §. i.

30 ¶Sz nunq̄d i legitima cōputabūtur oīa q̄

venerũt filio. dic vt. s. Legitima. §. xv.

31 ¶Utr̃ filius ínstitutus heres possit repudiare hereditatẽ retenta legitima? R. Pa. i. d. c. Raynuci⁹. q̃ non. t h̃ tenet Bar. in. l. gerit p̃ herede. ff. de acqui. here. t Bal. in. l. vnica. C. qñ nõ ꝓtentũ ꝓtes. t eadẽ rõne dic de patre. s. ꝺecedẽte ab intestato. qz nõ põt p̃ parte agnoscere hereditatẽ. t p̃ pte repudiare. ar. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. ínsti.

32 ¶Utr̃ sit aliquis casus ĩ quo posthum⁹ ꝓteritus nõ rumpat testm̃? R. q̃ sic. s. ĩ testõ matris q̃ ꝺecedit ĩ puerperio. s̃z succedet cũ aliis fratribꝫ vel nepotibꝫ equaliter. Si tñ mr̃ instituísset extraneũ aget de inoffi. testa. t rumpet. C. de inoffi. testa. l. si mater.

33 ¶De cautela illi⁹ q̃ vult facere testm̃ t disponere sua ĩ pias causas. nec audet. s̃z timet de potẽtia aliquoz. vide Pactũ. §. xiij.

Testes antiq̃t⁹ supstites vocabãtur eo q̃ supꝑ causaꝝ statũ ꝓferebãt. nũc pte nois ablata testes vocant. de ꝓbo. signi. c. fozus. §. testes

1 ¶Quis potest esse testis? R. q̃ quilibet q̃ nõ ꝓhibetur: cũ edictũ de testibus sit ꝓhibitoꝛium. sicut t de ꝓcuratoꝛibus. ff. de ꝓcu. l. mutuꝰ. de spon. cum apud

2 ¶Que req̃rũtur in testibus? R. q̃ septẽ ꝺitiones. s. ꝺitio. sexus. etas discretio fama. foꝛtuna fides. Primo ꝺitio vt nõ sit seru⁹. qz talis sepe metu dñantis supprumit veritatẽ. ꝺ. c. foꝛus. C. de testi. l. qm̃ liber. t. iiij. q. iij §. Itẽ in criminalibus

3 ¶Utrũ monachus t frater minoꝛ possit esse testis? R. q̃ sic. ar. l. i. ff. de testi. t ar. in auten. de mo. §. cogitandũ. no. Spe. ĩ ti. de testi. Facit rõ ꝓdicta cũ nõ inueniat ꝓhibitũ. et licet sint mortui mũdo. nõ tñ p̃ oia. no. Pa. in. c. cũ nũcius. eo. ti. Hoc limita vel cozã iudice seculari de licentia sui supioris. aliter non. vt tenet Spe. ibidẽ. t Jo. an. in addi. ibidẽ. et Albz. in rica. C. de testibꝫ. facit. c. monachi xvi. q. i. t. c. placuit. ij. q. viij.

4 ¶Sed nunq̃d si testificat sine licẽtia? R. fm Pa. i. c. i. de iura. calũ. q̃ nihilominus valet. Idẽ dicit Ange. i. §. si vo libert⁹. i autẽ. de test. vbi declarãdo. §. cogitãdũ. i aut. de monachis: dicit q̃ si clericꝰ vl religiosus ꝺeponit vi cozã iudice scl'ari sine mãdato supioris ñ valet. secus si volẽs. allegat. c. testimoniũ. xij. q. ij. t nõ. in. d. c. i. ꝓtrariũ. s. q̃ nõ valeat. tenet Jo. an. in. d. c. i. t est verius.

5 ¶Scdo sexus. vt nõ sit mulier. qz licz ꝺ iure ciuili admittat ĩ ciuilibꝫ et crimialibꝫ. xv. q. iij. c. ex eo. ff. ꝺ testa. l. q̃ testamẽto. §. mulier insti. de testa. §. testes. nisi in testamentis tm vt ĩ pfatis. §. s̃z ĩ codicill' t alijs vltimis volũtatibꝫ. sic fm Accursi. ꝺ. §. mlier. tñ ꝺ iure canonico qz varijs t mutabile semp femia ꝓducit. ꝺ. c. foꝛ⁹. C. de inoffi. testa. l. filia. ñ admittit ĩ criminalibꝫ criminaliter. xxxij. q. v. mulierẽ. nisi ĩ crimibꝫ exceptis. s. simonia. c. tãta. de simonia. Et sic intellige. ꝺ. c. foꝛ⁹. In ciuilibꝫ aũt t spũalibꝫ t q̃busc̃q̃z aliꝫ t etiam vbi de crimine agitur ciuiliter vt ĩ denunciatione aut etiã ĩ inquisitõe: nisi vbi inueniꝫ tur prohibitũ expresse vt ĩ testamẽto admittitur. no. Jo. an. in addi. ad Spe. eo. ti. Facit. c. q̃m̃. t. c. tam lr̃is. de testibꝫ. t quõ nõ debet trahi ad iudiciũ p̃ testimonio. sed ad eas mitti ꝺz. in. c. mulieres. de iudi. li. vi.

¶Tercio etas. vt nõ sit impubes s̃z pubes in cã ciuili. In criminali vero requirit etas. xx. annoꝝ. ff. eo. l. inuiti. la. ij. t. l. in testimoniũ iiij. q. ij. testes 6

¶Sz nunq̃d põterit pubes testificari ꝺ his q̃ vidit ĩ impubertate? R. q̃ si erat doli capax q̃ñ vidit poterit. ar. insti. de inuti. stipu. §. pupillus. ff. de nego. ge. l. in negocijs. al's non. h̃ nõ. xxxvij. di. relatum 7

¶Quarto discretio vt nõ sit furiosus. iij. q. vij. §. tua. et hoc nisi habeat lucida intervalla. ar. c. dilectus. de spon. xxxij. q. vij. necz furiosus. vij. q. i. q̃uis 8

¶Quito fama. vt. s. nõ sit infamis. nõ em̃ iusticia p̃t hz̃e cũ hoie scelerato ꝺmertiũ. ꝺ. c. foꝛus. §. fi. t in. c. testimoniũ. in glo. eo. ti. 9

¶Sexto foꝛtuna. nã diuiti magꝭ credit. ff. ꝺ testi. l. iij. C. ad. l. fal. aut. s̃z ꝺ testoꝛ Jõ pauper ꝓsumit si cõtraꝛ ꝺitõis q̃ pecunia corrupti possit. al's nõ. ar. insti. ꝺ suspe. tuto. §. vl. eqlis ĩ opinõe sp̃ diues p̃ponit. qz potẽtioꝛibꝫ pares esse nõ possum⁹. ff. de ali. iudi. mu. l. iij 10

¶Septimo fides. qz nullus infidelis ꝺ fide lez admittitur. ij. q. vij. nõ põt. ff. de testi. l. q. nec hereticꝰ. de here. excõmunicam⁹. Addũtur alia. v. que aliq̃n repellũt 11

¶Octauo ꝺsanguinitas. vñ. l. testꝫ. ff. eo. ꝺicit testis idoneus pater filio. aut filius patri nõ est. t. iiij. q. iij. §. itẽ testis. Qꝺ limita vel cũ vbi nõ agitur de correctõe vel ꝓhibitione pẽti. vel de illuminatione fidei. qz ĩ istis vbi affectio carnalis ꝺmuniter nihil opatur valet. sicut testimoniũ xp̃i de patre. Et no. Pa. i. c. in omni. extra eo. ti. 12

¶Quid ĩ mr̃imonijs: nũq̃d p̃z vel mr̃ possit esse testis? R. Pa. i. c. videt nobis. q̃ ma. ac. pos. ꝺcludẽdo fm Hosti. q̃ si spõsus ẽ ditioꝛ 13

ꝛ nobiliꝰ nō credit eis. Si ꝙ ē eccl̄is vl' inferiꝰ sic admittit nisi ap̄pareat ex aliqua cā filiā affectare mrimoniū. Tu ꝙ dic ꝙ iudex attēdet si sponsa vel sponsus ē reportaturus ꝯmodū vel incōmodū. honorē vl' vituperiū sic admittet vl' non admittet. ar. l. iij. ff. eo. et bona glo. in. c. ex lr̄is. extra eo. ti.

14 ¶ Nono familia. nā quos testes actor ꝓducit de familia sua non admittūtur. l. pe. ff. eo. nec familiaris. C. de his qui ad eccle. ꝯfu. l. fi na. §. sane. iij. q. v. c. i.

15 ¶ Sed nūquid illi d̄ collegio admittūt sup facto vel nō facto a collegio ipoꝝ. R. Pa. i. c. tercio loco. de pba. ꝙ sic. qñ ē tale ꝙ p alios p bari nō potest. ter. est in. c. veniens. extra. eo. ti. sicut ꝛ pater testis est sup etate ꝛ gener pro filio. qui fi. sint legi. transmisse. ff. de pba. l. et iam matris. ꝛ in testamento. de peculio castr̄ē si. l. qui testamēto. §. i. ff. de testa.

16 ¶ Utr̄ cū monasteriū repetit pfessuꝝ possint illi de quētu adduci p testibꝫ sup pfessiōe facta ab illo q̄ repetit. R. Pa. in. c. nup. eo. ti. ꝙ sic. qz cā nō ē singularis sz mōasterij. et sic n dicunt testificari in cā ꝓpria. Uñ etiā plat⁹ fratr̄ minoꝝ pōt esse i iudicio repetēdo frēm sui ordinis. ꝛ ml'to magis aly plati Idē dic d̄ clericis in cā eccl'ie sue. ꝛ de singularibꝫ i cā vniuersitatis. qz nō ē cā singuloꝝ. xij. q. ij. q manumittit. Limita nisi tales p mōasterio vel vniuersitate fuerint actores vel respōsales. vt in. c. i sup. eo. ti.

17 ¶ Decimo inimicos ꝛ multos alios repelle/re pt iudex seu admittere. qz nisi i casibꝫ exp̄ssis a iure. dicēdū ē iudici. tu magis scire potes ꝙs admitti debeat vl' repelli. ff. eo. l. iij. §. i. s. ex circūstātijs ꝛ aliꝫ affectōibꝫ pticularibꝫ

18 ¶ Undecimo laicus ꝯtra clericū in causa criminali cū criminaliter ꝓceditur nō admittitur. ij. q. vij. c. ipsi.

19 ¶ Duodecimo socius crimis nō pōt esse testis lxix. di. si ꝙs. i glo. Fallit i crimine lese maiestatis ꝛ simonie. vt in. d. glo. ꝛ hereti.

20 ¶ Utr̄ i cā ꝓpria ꝙs possit ee testis? R. ꝙ nō pt negari q̄n aliq̄n ꝙs testificet in cā ꝓpria attētis circūstātijs psonaꝝ ꝛ cause. vt i. c. si. de ureu. ꝛ in. c. fi. eo. ti. li. vi. ꝛ exp̄ssi⁹ i. c. ex rōe. de ꝓcu. Facit qđ no. Bar. in. l. admonēdi ff. de ureu. q̄ vult ꝙ qñ actor scit plene veritatē. vtputa d̄ mutuo a se facto. ꝛ ē psona ho nesta. si hꝫ p se vnū testē bonū deferet ei iuramentū. ꝛ facit probationē pfectā.

21 ¶ Aduerte ꝙ tria detrahūt fidei testis si variat: si vacillat: si negatiuā probare contēdit c. cum in ecclesia. de causa poss. ꝛ ꝓpri. ꝛ ibi Pa. diffuse

¶ Quot testes i qualitēt cā sufficiāt? R. in te 22
stamētis ꝛ codicill'. vide. s. Testm̄. §. iij. In donatiōe cā mortis req̄runt. v. C. d̄ dona. cā mor. l. vlti. Sil'r in ꝯtractu q̄ excedit libꝛaꝝ auri facto in scr̄tis ab impito i ciuitate. C. si cer. pe. aut. si nouo. Idē in eo q̄ vult proba/re solutōez debiti ꝯcti in scr̄tis. C. eo. l. testi um. In purgatōe canonica p̄bri. vij. req̄rūt ij. q. vij. similiū. In purgatōe ep̄i req̄rūt. xij. ij. q. v. oīm̄. in fi. Eps cardinal' nō dz ꝯdē nari nisi cū. lxxij. testibꝫ. Presbr cardinalis cū. lxiiij. Diacon⁹ cardinalis cū. xxiij. Subdiaconus ꝛ inferiores cardinales cū. vij. vt ij. q. vij. presul. et. c. se. Regulare aūt est vt in ore duoꝝ vel triū stet omne verbū. si modo sunt omni exceptione maiores. de testa. c. cū esses. ꝛ. c. relatū. ꝓm Host̄i.

¶ Utr̄ testes singulares probēt regulariter? 23
R. ꝓm Pa. i. c. bone memorie. el. i. de elect. ꝙ nō. Rō. qz diuersitas tēpoꝝ pōt inducere diuersitatē reꝝ. vt in. c. in psentia. d̄ proba. Et dicunt testes singulares qñ deponūt sup diuersis factis. ita ꝙ quilibet est singularis de facto suo respectu obiecti. Sed qñ obiectuꝫ sup q̄ deponūt fuit rep̄sentatū sensibꝫ testiū eodē tpe. tūc sunt ꝯ testes ꝛ nō singulares. qz tūc videt deponere de facto eodē. ꝯ cor. huic sentētie rex. in. c. cū dilecti. de elec. ꝛ. c. tā lr̄is de testi. Limita tñ ꝙ testes singulares nō p/bāt prout limitat glo. in. l. ob carmē. ff. de testi. et Ange. in disputatione q̄ incipit. Astē/sis miles. Facit quod no. glo. ix. q. iij. c. nihilominus. ꝛ. c. testes. ꝛ p Inno. ꝛ Jo. an. i. c. qualiter ꝛ qñ. el. ij. de accusa. vbi ptz ꝙ possidens rē potest probare p testes singulares ꝛ sic dic in similibꝫ

¶ Utr̄ vn⁹ testis sufficiat? R. regulare est ꝙ 24
vox vni⁹ vox nulli⁹. c. veniēs. i fi. extra e. ti. et c. cū a nobis. eo. ti. ꝛ. c. qm̄. in fi. d̄ proba. tm̄ sūt casus i q̄bꝫ valet. vt i papa. d. ꝯ c. cū a nob Itē de consuetudine curie stat dicto cardinalis de his q̄ dicta vel acta sunt coram eo. vt no. Host̄. d̄ appel. ꝯstitutis. ij. Itē i his i q̄/bus nullū parat̄ iudiciū. ꝛ vbi agit̄ ad pec catū impediendū. Facit. c. sup eo. el. ij. eo. ti. no. glo. i. c. nup. eo. ti. ꝛ. ij. q. i. multi. ꝛ iō vn⁹ impedit mrimoniū ꝯtrahendū. Itē valet d̄ ꝯsensu partiū. Itē vbi testator mādauit stari sup aliquibꝫ dicto alicuius quez dicit informatū d̄ sua intentōe. qz nihil pōt ei opponi. vt no. Bart. in. l. ꝓpompus. ff. d̄ vote. p̄ le. no. Pa. in. c. in nomine dñi. eo. ti. Itez ꝙ quis sit cōfessus. c. testimoniū. eo. ti. Itē de

monitõe charitatiue facta. ij. q. i. si peccauẽrit. extra eo. ti. c. in omi. Itẽ sup ꝓscientia alicuꝰ. extra eo. tercio. z. c. tã lris. §. fi. de homi. significasti. el. i. §. fi. et multis alijs silibus. vt in dicto vnius cũ fama. d. c. lris. z. c. veniens. c. mulieri. de iureiur.

25 ¶Quõ testificari vtent. R. q ꝑmo regulariter nõ debẽt nec ꝑñt recipi añ litis ꝓtestatõez Fallit tñ h in. xx. casib. vide in. c. qm. vt li. ñ ꝓtest. et ibi glo. et Pa. Aduerte tñ q qñ ignoratur psonã q ꝓmisit maleficiũ. testes posſunt recipi etiã añ citationẽ malefactoris. iuxta nõ. p Innoc. in. c. bone. el. i. de elec. seqtur Pa. i. c. i noie dñi. extra eo. ti. Secũdo q nõ se ingerat. qz tũc repellitur tanqz suspect. ar. l. vxori. §. i. ff. de fal. et p Bar. in. l. q omia. ff. de ꝓcura. Facit. c. qualiter. de elec. tñ si nõ fuit citatus. sz p ptẽ ꝓducte iudici. nõ ꝑsumit se ingerere. vt tenẽt dñi de rota decisiõe. ecclie Facit. c. ꝓstituꝰ. eo. ti. et Pa. i. c. i tua. d spõ. Tercio q iuret tactis sacrosanctis euãgelijs nisi sit eps vl sacerdos. C. de epi. et cle. aut. sz iudex. Isti nõ iurãt sup libro. sz sup pectore suo. de iura. calũ. c. vlti. Quarta q vtraqz ps sit ꝑsens. vel ꝓtumaciter absens. d. c. in nomine dñi. Quinto q viua voce deponat nõ i scriptis. c. a nobis. qui ma. accu. nõ poss. ij. q. ix. testes. Sexto q testificetur de auditu p prio vel visu. vt in. c. ij. de cõsue. nõ d alieno. qz nõ est ꝓprie testimoniũ. vt no. glo. in. l. in summa. ff. de aqua plu. ar. Rõ. qz debet dicere de eo qd factũ est in ꝑsentia sua. vel dictuz. c. testis. iij. q. ix. no. Pa. in. c. tam litteris. eo. ti. Et aduerte qz testis debet z potest testimonium dicere de visu. si res de qua interrogatur subiacet visui. puta vidi qz verberauit talẽ. z hmõi. De auditu si subiacet sono. puta. dixit talia verba z hmõi. z sic d ceteris sensibz Septimo q nõ vacillet vel ꝛria ꝓferat. vt in. d. c. licet. de ꝓba. Octauo q nihil taceat de ꝓtingẽtibz sup qbz interrogatur. aliter eẽt falsus testis. vt in. c. dilecti. de accu. vt puta exp̃mit qd facit p aliq. et q ꝓtra eũ essent tacet. Nono exprimat locũ. tps et modũ rei de qua phibet testimoniũ. Decimo q solũ testificetur sup iuratis. z nõ sup alijs. qz nõ valet. ar. c. de testibz. extra eo. ti.

26 ¶Utz testis teneat phibere testimoniũ. R. Pa. c. i. de testibz. eo. post Archi. xxij. q. ij. §. itẽ q si interrogatur a iudice ꝓprio z d his d qbz põt iterrogare. s. de manifestis. vel d his de quibz infamia ꝑcessit. vt. §. Cõfessio delicti. in ꝓn. z Inquisitio. celãdo veritatẽ moraliter peccat. de maio. et obe. c. ij. xi. q. iij. q re/sistit. Sec. vbi interrogat de nõ spectãtibus ad suũ officiũ. Idẽ putat in quocũqz qui ꝓducitur in testẽ vel celat veritatẽ. vt nõ. in. c. q̃squis. xi. q. iij. et tenet ad restõem dãni. qz testis falsus dz. l. nullũ. C. de testi. Idẽ z ei q habet ex officio dicere. Sed h nõ placz mihi. nisi limitet i ciuilibz. vel qñ i criminalibz ciuiliter agitur. seu p liberatõe primi ne idebite puniat. Inno. in. d. c. i. distinguit z bñ. q qñ nõ est ꝑtm tacere illud sup quo inducitur nõ debet cõpelli. al's sic. Exemplũ. agit ꝓtra aliquẽ ad pẽnã tm. z sic nõ est ꝑtm tacere. ar. ij. q. i. si peccauerit. nisi pseuerare velit in peccato. ar. c. vt clericoz. de vi. et ho. cleri. xxij. q. v. hoc videtur vt pena reuocet a malo qs dei timoz nõ reuocat. Intellige qñ peccatũ nõ ẽ omino occultũ. sed q illud facit ẽ ifamatus aliqualiter de eo. qz tũc tenet requisitus vt testis. Sec. si reqreret vt denũciatoz cũ nõ possit ꝓbare. vl qñ ille de q qrit nõ ẽ d tali aliquo mõ infamatus. qz sic nõ tenetur nisi solũ dicere illis q pñt ꝓdesse z nõ obesse vt. s. Inqsitio. §. xi. et. j. §. xxxi.

¶Utz testis peccet mortal'r dicẽdo se inimi/ 27
cũ alicuiꝰ cũ nõ sit vt cuitet testimoniũ dicere. R. Pa. i. c. inqsitõis. §. tercie. d accu. q sic qz dicit mẽdaciũ in dãnũ primi. xxij. q. ij. ne qs. z d falsa. c. i. Limito h vez qñ reqritur p dãno euitãdo vl p debito ꝓseqndo. sec. vbi reqritur solũ p pena inferẽda nisi i casu q cõpellitur a iudice ordine iuris seruato

¶Utz testis q recipit pecuniã vt nõ dicat ve/ 28
tatẽ peccet mortaliter. R. q sic. et tenet pena falsi. vt no. Bar. i. l. i. ff. qd cũ eo. z Pa. i. c. i. de cri. fal. et ẽ turpe lucz z ꝓtra bonos mores l. iij. ff. de ꝓdi. ob tur. cãm. Sil'r est turpe lucrũ aliquid recipere p vero dicẽdo. xxij. q. v. nõ sane. z tenetur restituere ei q dedit. si mõ nõ dedit ad cozrumpendũ: sed ad redimẽdã vexationẽ suã. Si ꝓ bono dedit ex liberalitate. credo pauplbz sit erogandũ de bono ꝓsilio. Expensas tñ põt petere et recipe a ꝓducente cũ. iij. q. ij. venturus.

¶Quid si qs iurauit testimoniũ nõ phibere 29
R. temerariũ est. z vbi est certũ q tenet sub peccato ferre testimoniũ ppria auctte põt cõuenire. al's non nisi aucte supioris. xxij. q. iij. in malis. etiã si sciret q ipse solus interfuisset z ñ posset ꝓbari nisi p eũ fm Bof. qz dictũ vni facit semplenã ꝓbatiõez. z delatio iuramẽti faceret plenã. C. de re. cre. l. in bone fidei. qd credo vez i casu quo h fieri põt. al's vbi nullũ effectũ põt hre testimoniũ ei non credo teneat. nisi ad ꝑceptũ. superioꝛ cogeret

modo debito & ordine.

¶ Utrū testis falsus semp peccet mortaliter? R. q falsum testimoniū semp ē pctm̄ mortale. nec aliqua circūstantia pōt excusari. si ē cū iuramēto seu puirio factū. Si ꝙo sine periurio nō semp erit mortale pctm̄ sicut nec oīe mendaciuz. Et h̄ intelligo q sit mortale q̄n scienter fit. Secus si bn̄ cogitādo errassz. qz esset veniale etiā si iurasset. et tenet ad restitutōem totius damni dati primo: q̄n scienter vel ex ignorātia indebita falsum testimoniū dixit. l. generaliter. §. illud. ff. ō calum. & xvij. q. iij. si quis in atrio.

¶ Utr̄ testes sup occultis circūstātijs criminis sint interrogādi? R. Pa. i. c. q̄uter & q̄n. el. ij. de accu. q sic fm Jnno. & Host. q̄n crimē nō ē occultū. & q̄n talis ꝺtra quē testificat est infamatus. & etiā si iurassz nō reuelare. qz tale iuramentū est temerariuz. c. i. de cri. fal. & c. intimauit. de testi. nisi sciret i ꝺfessione sacramētali. qz sic scit vt deus. & pducit vt hō. vt i c. si sacerdos. de off. or. & c. dilectus. de excessi. pla. De h̄ vide. s. Jnq̄sitio. §. xi.

¶ Utr̄ psonete siue mediatores ꝺpellant testificari? R. Pa. i. c. dilector. ō testi. q sic. si ptes ambe ꝺsentiūt. si ambe dissentiūt nō p̄nt Si vna ꝺsentit altera nō: ꝺpelli nō p̄nt sz testificari p̄nt si volūt. i aut. ō testi. §. q̄n ꝙo

¶ Utr̄ testis teneatur phibere testimoniū de his q̄ sibi sunt dicta i secreto? R. fm Tho. ij. q. lxx. q sunt aliqua q̄ statim vt hō scit tenet ꝑpalare his q̄ p̄nt pdesse. sic si q̄s ꝺtaminaret multitudinē. vel vbi aliq̄ malū p̄iō spūale vl tpale imineret. & ad ista celāda nemo p̄t obligari. qz frāgeret fidē quā alteri dedet. Sūt alia q̄ nō sunt tal' qualitat'. & tō obligare se p̄t q̄s ad celādū. et talia etiā ad p̄ceptū supioris nō tenet reuelare. qz nihil pt p̄cipi homī q̄ō sit ꝺ ius naturale de se. Sāct' ꝙo Bo. in. iij. di. i. dicit q etiā tenet. qz intelligit in tali pmissiōe excepta auctas supior' Sed tu ꝺcorda vez q̄n supior hoc req̄rit ex aliq̄ bono respectu. & vt p̄ puideat. & dictum sancti Tho. intelligit q̄n solū vt puniat. vl de alio de quo nō ptinet inquirere.

Thesaurus vide. s. inuēta. §. i.

Timor q̄dā filialis quo hō timet offensā dei quē diligit. et timet ab eo separari. xxiij. q. vi. §. ex his. ppe finē. Et iste semp bonus & sanct' in pta illud ps. Timor dñi sanct' pmanet. Alius seruilis. & iste causatur ex amore sui. vñ qz pena est detrimentū ppriū boni eā timet. ō. § ex his. & iste aliq̄n est cū charitate. sicut cum qui simul timet & ppter penā & ppter culpā. et iste timor dicitur initialis. qz est p̄ncipiū ꝺuertēdi. de pe. di. ij. sicut seta. Aliq̄n est sine charitate. & tūc semp malus. nō i se. sed qz a mala pcedit radice. s. ab inordinato amore sui. Alius ē timor mūdan' q̄ hō diligit a deo ppter mūdana quib̄ inniti tanq̄z suis. xvi. q. ij. c. i. post medium. & iste semp est pctm̄ mortale. Si tm̄ in mūdanis nō ꝺstitueret finē. i. nō esset paratus facere ꝺtra dei p̄cepta. sic eēt pctm̄ veniale. sicut cū retrahit a bono qō est de pfectione. vel potest esse nullū pctm̄ q̄n q̄s rationabilē causam habet timēdi. fm Alex. ij. ff. ti. de timore

¶ Utr̄ timor excuset a pēto? R. q nō ex toto sez q̄n sit mortale si illud qō sit sit ꝺ p̄cepta dei. xxxij. q. v. ita ne. & qō me. cā. c. sacris. Jn alijs quō excuset. vide. s. Metus. §. vi.

¶ Timor ex accidēs aliq̄n p̄ouenit. aliq̄n ex aliq̄ ꝺminato vel accidenti. et dz timor filia accidie. & est pctm̄ mortale q̄n ex timore facit ꝺtra dei p̄cepta. al's veniale.

Tolerātia tūc bona ē. q̄n quis patienter tolerat ea que solū sunt ad ppriū detrimentū. siue in corpalibus siue in tempalibus. siue q̄n aliqua tolerantur ppter maius malū euitandū. & de hac habes. iij. dist. dent qz. lxvij. dist. omnes. in fi. xcvi. di. in scriptu ris. xlv. dist. licet. vi. q. i. sunt plurimi. & c. ex merito. xxiij. q. iij. sex differentie. & iij. q. hec autē. Mala ꝙo est cū tolerant ea q̄ sunt i p̄ prie salutis detrimentū. vel malī vbi nō ē p̄riculū maioris mali vel scandali. & aliq̄n est peccatū mortale. aliq̄n veniale. et de hac habes Correctio. i. §. iij.

Tōsura clericalis. vide Clericus iij. §. i.

Torneamentū dicit. q̄a circūlēdo se pcutiunt ad ostensionē viriū aliqui ex conducto. de tor. c. i.

¶ Utr̄ torneamētū sit phibitū? R. fm Ho. i c. i. co. ti. & sequit' Pa. q sic. & ois lud' etiā ad ostētatōz viriū fact' ex q̄ iminet p̄iculū mort' pbabil'r. et nedū ō iure canōico. vt i. ō. c. i. sz etiā ō iure ciuili. C. ō gladia. l. vnica. & l. i. §. itē senat'. ff. de postu. dz intelligi ō alio ludo qz vt dicit in aut. vt oēs obe. iudi. §. i. Fortitudo sine iustitia nō est laudabilis. & loq̄tur ibi de fortitudine q̄ exercet cuz armis. sic nec

ſtud. cū ibi nō poſſit eſſe iuſticia ꝓpter rōez q̄ i. d. c. i. ponit. Aliꝰ aūt ludꝰ cā ꝓtutis expiende vbi nullū imminet ꝑiculū mortis. licet ſm Hoſt. etiā de iure canonico z caſus cōtingēs nō imputabit. l. qua actōe. §. ſi quis. ff. ad. l. aquil. et ſm hoc potes ſcire q̄n haſtiludia licet. z q̄n nō. quod no.

2 ¶ Utr̄ moriens in torneamentis ſit priuandus eccleſiaſtica ſepultura: R. Pa. in. d. c. i. ꝙ ſi acceſſerit cauſa pugnādi ſic priuat. licet penitentia ei decedatur. Si ꝙo venit cāſvidēdi vel repetendi debitū. aut q̄cūq̄ alia ex cauſa q̄z pugnādi ſic nō priuat. niſi cōſtet mortuū in peccato mortali.

5 ¶ Utr̄ cū aliquis in torneamētis occidit vl̄ mutilat ſint irregulares oīs q̄ illuc venerāt cauſa pugnādi. licet ipi nō occiderint vl̄ mutilauerint: R. ſm Hoſt. z Boff. ꝙ ſic. ſicut ille qui in bello illicito intereſt cauſa bellandi xv. q. i. c. fi. de pe. di. i. ſi q̄s cū telo. li. diſ. ſi q̄s poſt acceptā. Sed eps pōt diſpenſare. ſicut dictū ē. §. Irregularitas. de exiſtētibꝰ i bello iniuſto nō occidentibus.

Tortor ē filia accidie. z diuidit in tria. Primus ē ocioſitas. nihil operās q̄ ē cauſa multoꝝ pctoꝝ. de ꝓſe. di. v. nunq̄. de renū. c. niſi. z ſemp ē mortale pctm̄ cū omittit neceſſaria ex ea. Sedz pigritia q̄ tarde facit bona. puta tarde vadit ad eccleſiā. ad p̄dicatōez z hmōi. Terciū dr̄ tepiditas. q̄ facit bona. ſed nō cū ea diligētia z feruore. ſed tepide. z dr̄ etiā ſomnolentia. q̄ tria ſil̄r ponit Grego. ſub vno. ſ. torpor circa p̄cepta. q̄ q̄nq̄ ē mortalis. aliq̄n venial. Hec Tho. ij. ij. q. xxv.

Tortura alicui faciens iudex ſine indicijs p̄cedentibꝰ peccat mortaliter. qz nō debet. vt nō. C. de ſeruis fugi. l. q̄cunq̄. ff. de queſti. l. maritus. C. ad. l. iuli. ma. l. ſi quis alicui. vbi glo. z Bal. Idē dic q̄n torquet q̄s de iure torqre nō pōt ſicut ſunt minores. xxiij. annoꝝ. licet cedi poſſint. l. cū ſileianū. C. ad ſil̄. Itē milites mulierē p̄gnantē. z hmōi. Idē dic q̄n torquet indirecte dans alicui ſalſa ad comedendū vt ſiti crucietur. vel q̄n ſepius torquet null̄ nouis indicijs apparentibꝰ. ſufficiūt tn̄ variatōes ſm Inno. in. c. q̄m. de pba. z Bar. in. l. de minore. §. penl. ff. de queſti. puta qz vno ſero dicit de vno. z alio ſero de alio.

1 ¶ Sed que indicia z qualia requirantur ad torturā. vide. §. Indiciū Arbitrari tamē habet qui publicam auctoritatez exercet qualia indicia ſufficiāt. C. de queſti. l. milites. §. oportet. z. d. l. de minore. §. tormēta. no. Jn no. c. penul. de no. ope. nū. et Bal. de pa. te. et ei⁹ viola. c. i. Sed videat vt reguletur arbitriū eius ſm rationē. quia inique torquēs vltra peccatū mortale tenet̄ d̄ iniuria z damno leſo ſatiſſacere

Q Rāſactō ē de re dubia z incerta z nec/dum finita nō gratuita pactio. ſz aliquo dato vel retento vel ꝓmiſſo. ff. de tranſacti. l. i. extra eo. ti. c. ſup eo. C. eo. ti. l. tranſactio. Item intelligе ꝓſentē vel futurā. qz aīlitem exquo diſcordia eſt orta tranſigi pōt. ff. de condi. inde. l. eleganter. §. ſi q̄s poſt Un tranſactio dicitur quaſi actionis trālitio. eo ꝙ qui tranſigit ab actione tranſit z diſcedit Et ſic ꝓprie dicit trāſigere is q̄ agit. C. eo. ti. l. ij. Et differt tranſactio a pacto z compoſitione q̄ pōt fieri amicabiliter nullo dato vel retento. extra eo. ti. c. ſup eo.

¶ Quis pōt trāſigere: R. ꝙ qui pōt donare. vide. §. Donatio. i. Item dñs rez ſiue actionū tutor. curator z ꝓcurator. ſi habet ſpeciale mandatū vel liberā adminiſtratōez bonorū vl̄ cauſe. ff. d̄ ꝓcu. l. ꝓcurator cui libera. et l. mādato. c. ad agēdū. §. i. de ꝓcu. li. vi

2 ¶ Utr̄ plat⁹ i cauſe eccl'ie poſſit trāſigere ſine ꝓſenſu capl'i: R. ꝙ nō. extra eo. ti. ꝓtingit.

3 ¶ De quibꝰ pōt fieri trāſactio: R. ꝙ de ciuilibꝰ ff. z. C. eo. ti. p totū. De criminalibꝰ diſtingue dū ē. vt. §. Accuſatio. §. xxi.

4 ¶ Utr̄ i rebꝰ ſpūalibꝰ poſſit trāſigi: R. ꝙ aut petit eccl'a ab alia eccl'a ſibi deberi ſbjci i ure inſtitutōis. correctōis z ſacroꝝ ꝓceptōe. vel eps petit iura epalia i aliq̄ eccl'ia. z ſic d̄ ſpūali ad ſpūale pōt fieri. puta ꝙ remittat iſtitutio vl̄ aliqd̄ ſacrm̄. z aliud ſpūale pſtet. c. ad q̄ōes. d̄ re. pmu. ſz d̄ ſpūali ad tpale nō ſz. extra eo. ti. c. ꝓſtitut⁹. et d̄ re. pmu. c. vl. Adūte tn̄ ꝙ vbi noie ſbiectōis petit ſpūalia ſil̄ z tpalia. ſic cū eps petit a q̄dā eccl'ia ſibi ſbiecta ꝙ ab eo ꝓcipiat ꝓſecratōes eccl'iaꝝ. ordiatōes cl'icoꝝ z ſil'ia ſpūalia. z nihilomin⁹ petit aliq̄ tpalia. vtpote ptē vel annuā p̄ſionē rōe illius tpaliū poſſet trāſactio fieri cū tpali z ſibi annua p̄ſio dari. ar. c. cū venerabil̄. de cēſi. et d̄ rel. do. ꝓſtitut⁹. aut petit res tpal' vt ꝓpetas. vt cū eccl'a petit ædias exp̄dqſi ſua parochia ꝓſtituꝝ. z tūc diſtingue. qz ſi agit ꝺ eccl'aſtica ꝑſonā. z ſic pōt fieri trāſactō aucte epi vl̄ archiep̄i z erit ꝑpetua. c. ſtatuim⁹. extra. e. ti. ſi fit ſine aucte epi valet. ſed ē tpal'. nec excedit vitā trāſigentis. extra eo. ti. c. d̄ cetero. niſi ꝑ

papā fuerit ꝯfirmata. eo. ti. veniēs. Aut agit ꝯtra laicū. ꝛ tūc si agit ō ꝓceptis et subtract̄ pōt fieri. c. cū apl'ica. de his q̄ fi. a pla. ſz nō de futuris. xvi. q. vij. decimas q̄s. Uñ nō ꝑt fieri ꝯpositio nec trāſactio cū laicis vt mitt⁹ ſol/uāt: niſi auēte papa. c. pe. de ꝯfir. vti. vl' inuti. Aut petitur res ſpūalis vt bñficiuz: puta q̄ dicit ſe electū vel canonice in eo fuiſſe inſtitutū. ꝛ tūc trāſactio fieri nō ꝑt ſine ſimonia. ſed bñ amicabil' ꝯpositio. extra eo. ti. c. ſup eo. ſ. vt q̄ ille q̄ ius nō hz vel nō credit hīe pēnit⁹ renūciet iuri ſuo ſine aliq̄ datōe. vel vt ille q̄ hz ius recipiat ſine datōe. ſi tñ neuter litigātū poſſideret. ſed vterq; ꝯtēdit aliqō bñficium ſibi dari: tūc valet trāſactio. de elec. c. cuz inter. R. de pben. niſi eſſent. no. Jo. i. q. iij. ea q̄. Et breui⁹ ꝯclude q̄ ſpūale cū ſpūali eiuſdē generis. puta de iure decimatōis iſti⁹ eccleſie cū illo illius eccl'ie ꝑt fieri trāſactio. ſz ō ſpūali ad ſpūale alteri⁹ generis nō licet ꝑm. Ber. i. c. ſup eo. ꝛ ē tutius. q̄uis Jnno. i. d. c. ſtatuimus. ꝛ tex. cū glo. i. d. c. ad q̄ſtiōes. videātur indistincte tenere qō licz de ſpūali ad ſpūale

¶ Utz trāſactio facta ꝓpter indebitā obligationē ſaltē iure naturali excuſet eū q̄ aliq̄d recipit vt eā obligatōez remitteret: R. q̄ nō. ſz reſtituere tenet. l. p̄ſes puincie. C. de trāſac. et l. fi. ff. de dolo. ꝛ glo. i. c. ſup eo. de trāſac. dicit. q̄ ſi euidens eſt calumnia nō tenet trāſactio. l. i ſumma. i. R. ff. de ꝛdi. inde.

¶ Utz diſpositio legz ſi q̄s maioz. C. de tranſac. poſſit teneri i ꝯſcientia: R. q̄ ſic. q̄z imperatoz i pēnā nō obſeruātis potuit h facere. ꝛ d. l. ſi q̄s maioz h vult vt ille q̄ trāſactōez iurauit ꝛ volūtarie nō ſeruat ꝯuēta: vt ſit infamis intelligē h ſi ꝯdemnet. Jtē eſt ꝓuatus ipo iure actōe quā habebat ꝯtra illū cū q̄ trāſactionē fecit. Jtē ſi q̄d habuit ꝓ ipſam trāſactōez ſiue pecuniā ſiue rē: tenet eā reſtituere. ꝛ omē emolumētū qō ex ea habuit. qō credo vez q̄ ad ꝯſcientiā poſt ꝯdemnationē. ſed ſi añ. m/ſi quaten⁹ dānificat⁹ ē ille cū quo trāſegit: vl' ex debito antea debebat habere.

Trāſitus ō vna religiōe ad aliā vide. s. Religioſus. §

¶ Eps trāſire ñ ꝑt ad aliā eccl'az ſi/ ne licētia papa. viij. q. i. mutatōes. ō tranſlati. c. inter corpalia. Jnferioz ꝑt cū licētia ſui plati. ar. lviij. di. c. ij. ix. q. iij. ꝯqueſtus.

¶ Trāſiſſe ō aliq̄s cū corpalē poſſeſſiōz obtinuit de illa ad quā trāſiuit. xvi. q. ij. ſi q̄s iā trāſlatus. ꝛ ꝯfirmatōz obtinuit. al's ſec⁹. xcij di. ſi q̄ epi. de elec. c. cū in cunctis

Treuga ē ſecuritaſ p̄ſtita pſonis ꝛ rebꝫ ad tps ꝯceſſa diſcordia nōdū finita. ꝛ vocatur fedus vl' inducia. ff. de capti. ꝛ poſtli. re. l. non dubito. ꝛ l. poſtliminiū. §. inducie

¶ Quot ſunt ſpecies? R. due. Prima ꝺuētionalis. ꝛ hec ſeruāda ē etiā infidelibꝫ. xxiij. q. i. noli. Alia canonica. de qua extra eo. ti. c. i. Sz hodie nō ſeruat ꝛ male. ſz nō iſiſto. q̄z ſatis patet ꝑ ea q̄ dixi. s. bellū

Tributū vide. s. Immunitas. §. xxvi. ꝛ s. Munus

Tribulatō ē medicina p̄ſeruatiua. v. q. v. nō omis Aliqñ ad meritū. vij. q. i. adūſitas. xi. q. iij. ī cūctſ. aliqñ ad purgāduz. vi. q. i. ſunt pl'imi.

Triſticia de morte ſuoꝝ phibetur xij. q. ij. q̄z ꝑpoſterū. ꝛ § hoc autē

Turpe lucrum dicit quicq̄d acquirit ex cā inhōeſta vel improbāda. facit. c. qm̄ multi. xiij. q. iij. ꝛ. xxi. q. i. c. i. in p̄in.

¶ Turpia lucra ſunt ab heredibꝫ extorquenda. l. in heredem. ff. de calum.

¶ Utz de turpiter acq̄ſitis poſſit fieri el'yna: vide El'yna. §. viij. ꝛ an ſit neceſſario reſtituenda. vide Reſtō. i. ſub lra Turpe lucz

Tumoz mētis ē filia ire. q̄ ē q̄dā conat⁹ ſeu audacia hois intētātis vindictā. ꝛ ē qñ q̄s implicat mentē deliberate in varijs modis ꝛ vijs q̄bꝫ poſſet ꝓximū offendere. q̄ eo mō eſt mortalis q̄ ira ex qua ꝓcedit. de quo vide. s. ira. in p̄in.

Tutela ē triplex. Alia legitima. vt illa q̄ deferr̄ a lege qñ null⁹ tutoz dat⁹ ē a p̄re filio i teſtō q̄z ille q̄ deberet ab inteſtato ſuccedere. tenetur hmōi tutelaz accipere. Alia teſtamētaria. vt qñ pater in teſtamēto dat filio tutorē. Alia datiua. ſ. q̄ datur a iudice qñ nullo tutore dato in teſtō et null' extātibꝫ ꝯſanguineis idoneis ad tutelā iudex ex officio ſuo dat tutorē. ꝛ durat tutela vſq; ad. xiij. annū ꝯpletū. ꝛ inde incipit cura q̄ durat vſq; ad. xxv. annū ꝯpletū. inſti. q̄. mo. tu. fi. ꝛ inſti. de curato.

¶ Utz clerici teneāt ſuſcipe tutelā? R. q̄ nec clerici nec mōachi aut epi coguñt vllā tutelā accipe. Licit tñ ꝛ eps p̄ñt ſuſcipe legitimā ſi volunt. teſtamentariā vel datiuā nō p̄ñt.

Silr oēs religiosi clerici vl epi tenent recipe tutelā miserabiliū psonaz. Bz religiosi cuz licentia suoz prelatoz pñt etiā recipe legitimā. vt. xvi. q. i. monachi. Et sic ꝺ corꝺa. lxxxviij. ꝺist. c. i. z fi. xvi. q. i. generaliter. xij. q. iij. Cypzianus. lxxxvi. ꝺi. puenit

2 ¶Quid ptinet ad officiū tutoz: R. tria. Primū vt pupillos a criminibꝫ ītactos ꝺseruēt. Scōm q̄ res coz ab iniuria pseruēt. xij. q. i. c. i. facit. l. i. ff. de tute. Uñ tutozes dicti sunt q̄si tuitozes in. ꝺ. l. i. Terciū q̄ pecuniā eoz vl bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis fuata ꝺuertāt i pdīs. ex q̄bꝫ pcipiāt aliquē fructū q̄z fm Bar. i. l. tutoz q̄ reptoziuz. §. i. ff. de admi. tu. si tutoz pecuniā pupilli nō ponit in pdīs. teneť pupillo ad fructꝰ quos poterat habere ꝺeductis expēsis z piculis. Qꝺ limitaverū si potuit emere. puta erāt q̄ volebāt vēdere vl alio mō licite lucrari poterat. al's ñ. Idē ꝺic vbi cēt statutū vt ianue. q̄ oīa bona mobilia ꝺistraherent z venderent. vt ꝺ pecunia acq̄reret pupillus lucz. Si tutoz nō fecit cū potuerit teneť ad interesse. Et Bal. i. l. fi. C. de ꝺi. inde. z Jo. de anania. in. c. q̄ī oīmbꝫ. de vsu. tenēt q̄ vbicūq̄z olim tutoz tenebať fenerari ꝺ pecunia pupilli. q̄ hodie cum vsure sint pḥibite teneť pecuniā pupilli ponere i ustā negociatiōz ad ptē lucri z ꝺamni. Aduerte o tutoz q̄ si vis esse tutus q̄ nō teneaꝛ nec tu nec heredes tui p aliq̄ facto. p pupillo illud facū ꝺsilio ꝺiūctoz pupilli. z facias poni i instrumēto. q̄z ꝺsiliū ppinquoz facit p̄sumptōez q̄ dolus z culpa abest a tutoze. ar. l. etiā. C. si tu. vel cu. inter. fm Bal. in. l. pola. C. de his qui. vt indig. De hoc vide quō tenetur tutoz. §. Clericus. xij. §. v. z. vij.

3 ¶Utz tutoz teneať facere inuētariū de rebꝫ pupilli: R. q̄ sic. nisi cā necessaria vl iustissima impediať. text. ē in. l. tutoz q̄ reptoziū. ff. ꝺ admi. tu. Idē ꝺic fm Bar. ibidē. de curatore. z cā necessaria ꝺz fm eundē Bar. ex pte tutoris morbꝫ. puta q̄z podagrosus z hmōi. i peditus ē. vel ex pte rei. q̄z nō reputur adhibita diligēs inquisitio. Causa ꝺo iustissima ꝺicit si testatoz remisit ꝺfectionē inuētarij. vt i l. fi C. ar. tute. Quod limitat Bar. vbi. §. nisi ex causa iudici aliter videatur. vt in. l. in cōfirmādo. z. l. vtilem. ff. de confir. tu. Fallit hꝫ i duobꝫ casibꝫ in quibꝫ nō tenetur facere inuētariū fm Bar. vbi. §. Primus si consuetudo esset vt nō fieret. Scōs si iudex ex causa remitteret. q̄z posset.

4 ¶Qñ teneť facere: R. fm Bar. vbi. §. q̄ glo. ibidē z cōiter ꝺc. tenēt q̄ mor. i. q̄ꝑmū potest. facit. l. hec ꝺsitio. ff. de ꝺi. z de. aliť videtur i ꝺolo. Intellige si admīstrauit. al's non Itē nō videtur i ꝺolo si fecit illa q̄ ꝺilationē nō recipiūt. vel q̄ necessario pcedūt ꝺfectiōz inuētarij. vt pscrutatio sbe hereditarie. vl ea q̄ nullo mō pñt obesse pupillo. §z bñ pdesse. q̄z talia agēdo añ ꝺfectionē inuentarij nō p̄sumitur in ꝺolo fm Bar. vbi. §.

5 ¶Qualiter ꝺbet fieri: R. text. i. l. tutozes. C. de admi. tu. q̄ in pscntia publicarū psonarū. Glo. tamē ibidē ꝺicit q̄ sufficit vnus notarius. pscntia ꝺo iudicis non est necessaria fm Bar. vbi. §. z ꝺmuniter ꝺc. nisi vt faciat fidē ꝺ tra ꝺbitozes nominū. quoz noīa scribūtur i inuētario. Et ita tenet. cuius glo. in. ꝺ. l. tutoz. teneat q̄ est necessaria.

6 ¶De quibꝫ ꝺbz fieri inuētariū: R. text. in. ꝺ. l. tutozes. q̄ oīm rez. i. coz paliū. fm bar. vbi §. z instrumētoz. i. oīm iuriū in coz paliū. ꝺ q̄bus apparēt instrumēta seu pbationes in bonis pupilli. de aliꝫ nō.

7 ¶Quō mater pdit tutelā filij: R. Pa. i. c. vt ozat⁹. ꝺ puer. ꝺiu. q̄ dupl'r. Primo si transit ad scꝺas nuptias. Scꝺo si incōtinēter viuit. de hꝫ ē glo. quā seq̄tur bar. i aut. mīr z aute C. qñ mulier tu. offi. fun. pōt. facit text. i. l. fi. co. ti. vbi requiritur q̄ pudice viuat. qꝺ not. glo. in. l. fideicōmissum. C. de fideicōmiss. vbi vult q̄ vxoz relicta si incōtinenter vivat perdat legatū sibi factū a marito. et auferetur sibi tanq̄z ab indigna. vel ex p̄sumpta voluntate defuncti reuocať. qꝺ maxime pcedit si vixit incōtinēter tpe vite mariti ipso ignozāte. p hꝫ glo. nō. in. l. sozozez. C. de his q̄. vt idig. Et pōt inferri p hoc q̄ oēs penas quas trāsiens ad scꝺas nuptias ifra annū incurrit q̄ z ipa silr. qꝺ no. Sed limita q̄ ad lucrū pdendū. sed nō quo ad pnā aliā incurrendā.

Vana gloria

Uno modo ꝺicit appetitū ꝺignitatiſ z excellētie. z sic ē idē cū superbia. z est capitale viciū. q̄z animꝰ directe moueť ad ꝺignitatē z excellentiā appetendā. Alio modo ꝺicit appetitū laudis. z sic ē filia superbie. hec ex sancto bona. in. ij. ꝺi. xlij. q. ij.

1 ¶Utrū sit mortale pctm: R. fm q̄ colligo ex Ale. in. ij. ij. z Tho. ij. ij. q. cxxij. z Hē. ꝺ gā. in quol'. p mo. q. xxiij. q̄ vana gloria ꝺe se nō ꝺicit aliquid qꝺ sit ꝺtra charitatē ꝺi vel p̄ximi. Attū dupl'r pōt ꝺtrariari charitati ꝺi. Primo rōne rei sup qua queriť laus vl gloriatur. Et hꝫ mō pōt esse pctm mortale tripl'r.

Primo qñ gloriaꝝ de re q̄ est cōtra deū. s. q̄ est mortalis pēti. de q̄b⁹ dr in ps. Quid gloriaris in malicia. Secꝰ esset si gloriaret de re peccati venialis solum. qz sic nō esset mortalis vana gloria. Secūdo est mortale peccatū qñ id dr q̄ gloriaꝝ pfert deo. sic ille dr q̄ Ezechi. xxviij. Eleuatū est cor tuū: dixisti deꝰ ego sum. Istud euenire solet: qñ hō ppter inanē gloriā pfert testimoniū hoīm testimonio dei. puta ppter gloriā humanā nō pdendā nō ꝺfiteꝝ deū vl fidē tpe debito: vl nō vult pdicare vl dicere veritatē loco z tpe qñ tenet. Tercio est peccatū mortale qñ ea q̄ sunt ordinata ad gloriā dei. vt sūt sacra z ea q̄ ptinēt ad fidē spem z charitatem. ꝑncipaliter facit ad gloriā suā. Unꝺ dicit Aug. li. i. ꝺ doc. xpiana. Ad fidē spem z charitatē tota militat diuina scriptura: que ꝑncipaliter ordinaꝝ ad honorē dei in quo deꝰ ꝺtemnit si ꝑncipaliter ad alterius honorē ordinet. hec ille. Unꝺ si quis ꝑncipaliter ppter gloriā pdicaret: vel diceret missam z hmōi: peccaret mortaliter. Secꝰ si aliquid aliud q̄ꝺ nō ptinet ad diuinā scripturā vel sacramēta ppter gloriaz faceret. qz peccaret venialiter: z amitteret fructū bone operatōnis. Cōtrariaꝝ fcꝺo vana gl'ia charitati dei rōne finis seu intentōis ipiꝰ gloriantis. vt puta. qz cōstituit finē vltimū in gl'ia vana paraꝝ facere quecūq; ppter illā. Et sic est pctm mortale. si est i ꝺliberatōe volūtatis Et hoc est q̄ꝺ dicit Aug. v. de ciui. dei. hoc vicīū tūc est inimicū pie fidei. si maior sit in corde cupiditas gl'ie q̄z dei timor z amor. hec ille. alias est cōmuniter peccatū veniale.

2 ¶ Que sunt eiꝰ filie. R. Prima immodestia ornatus. vide Ornatus. Secunda inobꝺientia. Tercia iactantia. Quarta pertinacia. Quīta hypocrisis. Sexta discordia. Septima ꝓtentio. De quib⁹ in suis locis.

Vasa sacra ecclesie ꝺbent esse sacrata z honesta. z tm̄ ab hoīb⁹ sacratis tractari. z si sint facta inutilia vel vetusta te ꝺsumpta ꝺbent cōburi. z cineres condi i loco honesto: ne pedib⁹ intrantiū cōculcent. de cōse. dist. i. c. altaris. c. in sancta. z. c. vestimēta. z de reli. do. c. ad hec. de re. pmu. mancipiū De eoꝝ ꝺsecratōe vide. s. Benedictio z Consecratio. De eoꝝ mūdicia ꝺr i. c. ij. ꝺ custo. ecclia. in fi. Precipim⁹ q̄z vt oratoria. vasa. corporalia z vestimēta ministrorū. pale altaris: necnō z ipa corpalia mūda z nitida ꝺseruent Nimis em̄ ꝺdeꝝ absurdū in sacris sordes negligere q̄ dedecerent etiā in pphanis. hec tex. ibi ꝛc. Ex q̄ patz q̄ peccat mortal'r. q̄ illa tenet ita immūda. ac si essent p seruitio rusticoꝝ.

Vasallus ꝺr q̄ habet feudū ab aliq̄. vide. s. Feudū

Vectigal est qꝺ ꝑstaꝝ ex his rebꝰ que venduntur Tributū vero vel annona vel publica pensatio seu functio est que rōe feudi vel solita possidente prestaꝝ. Idqz dicit census fm Azo. in summa. z ideo vide pedagia.

Velatio virginū. vide. s. Consecratio virginū.

Venatio triplex. vna oppssiua hoīm. z hec semp phibita. vi. di. §. is ita. in fi. Alia dicit arenaria. s. q̄ fit in arena cū fera tentata. z hec sil'r est phibita. lxxxvi. dist. c. q̄ venatoribꝰ. z. c. se. Tercia ꝺr saltuosa q̄ fit i siluis z saltib⁹. z hec oīb⁹ phibita tpe q̄ hoīes tenent esse i eccl'ia z orare. lxxxvi. di. an putaꝝ. de ꝺse. di. iij. irreligiosa. et dist. v. ieiunia. nisi forte necessitate famis ingruēte. c. licet de feriis. aut alia sil'i. Aliis autē ꝺiebꝰ ē licita laicis. ꝺ dei. c. nō est in ptāte. Clerici ꝺo z religiosi ē phibita. nisi ex necessitate ecclesie vrgēte vt dictū est. Pñt tñ plati z alij ecclesiastici cā recreatōis vl excitādi appetitū et hmōi cū rhetib⁹ z laqeis. z etiā canib⁹ cū silentio z modestia aliq̄n venari: nisi tpe q̄ ꝺbet visitare vl pdicare. extra de censi. cum apl's. §. archidiacoꝺi. z sic intellige illud ne cle. vl' mo. c. i. Et iura q̄ ꝺdent ꝺtraria fm Host. sunt itel ligēda de illis q̄ nimis mentē talib⁹ implicāt.

¶ Utz seruꝰ teneāt⁹ obꝺdire dominis volēti bus venari tpe phibito. R. Rodo. q̄ nō. Anaūt excusent a peccato ppter metū. ꝺic vt supra Metus. §. vi.

¶ Utz venatores q̄ ꝺculcant agros vineas z segetes. z q̄z canes occidūt gallinas z animalia pauperꝝ z alioꝝ teneāt ad restitōem. R. Aste. q̄ sic. ad extimationē. al's peccāt mortal'r. nisi ita modicū sit dānū q̄ pbabiliter nō curarēt.

¶ Quid de dñis q̄ occidūt vel mutilāt hoīes ppter lepores z siluestria animalia capta. R. Aste. q̄ mortal'r peccāt: si faciant libidine vindicte vl amore hmōi animaliū: aut venandi. Credo etiā q̄ si sit ꝺsuetudo loci vel statutuz q̄ p vno actu venatōnis tanta pena infligaꝝ. q̄ nō excusat a mortali oēs obseruantes eā. vt no. Tancre. in sum. ti. de rapina.

Venditio Uide. s. Emptio.

¶ Utz quis possit cōpelli ad vendendū immutus. R. q̄ regulariter nō. sicut nec emere. Unꝺ

dicit tex. in. l. inuitū. C. de ꝓtrahē. emp. Inuitū compare vl' distrahere postulātis iustā cāz nō ꝓtinet ꝛesideriū. hec ibi. facit. l. nec emere. C. de iure ꝛeli. Fallit ꝫ in multis casib. de q̄b vide glo. in. l. iulianus. §. idē celsus. ff. de act. emp. ⁊ ven. ⁊ in ꝓallegatis legib.

Beneficiū Uide. s. sortilegiū

Beniale Uide. s. Peccatū.

Berberatio vide. s. ꝓcussio.

1 ¶ Utz ille q̄ nō valēs soluere in ciuilib. luet in corꝑe: si veniat ad pinguiorē fortunaz teneat ampli⁹ soluere? R. Bal. in. l. fi. ff. de in ius vo. q̄ nō. qz luitio corꝑalis cedit loco solutōis. facit. l. fz si vn⁹. §. si ante. ff. de inuꝛ. glo. est i. c. sicut dignū. de homi. vide glo. in regula Pactum. li. vi. Limita. s. Solutio. §. xxij.

Bestis ⁊ cetera indumēta ecclesie ꝛebent esse sacrata ⁊ honesta: nec ꝛebēt tangi a nō sacratis hoib. de ꝛese. dist. i. c. in sanctis. ⁊ duob. c. se. nec femie etiaz sacrate ꝛebēt ea tangere. di. xxiij. sacratas. Qō intelligit ꝑm Host. in sum. ti. de eucha. q̄n sūt ꝓ pontificē benedicta. c. iij. de reli. do.

1 ¶ Utz de veste alicui⁹ dīe possit fieri casula? R. glo. in. c. ad nuptias. de cōse. di. i. q̄ nō. cui nō assentio. imo eoipo q̄ ꝛedicat ꝛeo purgatur oīs macula. facit. c. nō liceat. xix. q. vlti.

2 ¶ Utz vestes ⁊ manutergia ecclesiastica possint ꝛeputari ad vsus laicoz? R. glo. q̄ nō. i. c. mancipia. de re. ꝓmu.

Vicarius est q̄ vices alteri⁹ gerit siue in officio nō ꝓtentioso. vt extra. eo. ti. ꝓ totū. siue in ꝓtentioso. C. de offi. ei⁹ q̄ vi. al. ge. ꝓ totū.

1 ¶ Quot sunt species vicarioz? R. do. Lar. in cle. vnica. eo. ti. q̄ quattuoꝛ. Quidā sunt ꝑpetui ecclesiaz parochialiū. ⁊ tales facit epūs. ꝑm Lau. exquo suscipiūt curā animaz. vnde q̄tiens q̄s est ꝛeputat⁹ autoꝛitate epi curato beneficio vicari⁹ eoipo est ꝑpetu⁹ ⁊ immutabilis. ꝓ. c. vnicū. de capel. mo. li. vi. ⁊ nō ꝛebent ꝛeputari nisi in parochialib. habentib. latitudinē parochie vel aliā necessitatē. ⁊ talis habere ꝛebet. xxv. annū ⁊ oꝛdinari ad sacerdotiū infra annū. d. cle. vnica. alias ꝓuatus est ipso facto. ⁊ si recipiat ecclesiā aliā cū cura ꝑdit vicariā. extra. eo. ti. c. ad hec.

2 ¶ Quid si ꝛeputent ad ecclesias nō parochiales. puta rurales. R. q̄ nō erūt ꝑpetui. ⁊ sic poterūt mutari ad velle ꝓlati. qō tenet etiaz glo. in. d. cle. vnica.

¶ Utz talis vicari⁹ ꝑpetu⁹ habeat indistincte curā aniaz? R. do. Lar. in d. cle. vnica. ꝙ sic. q̄ ad oēm effectū. qz possidz suo noie ad istar cōducētis ad modicū tps. l. fi. ff. si ager. vec. ꝑ. 3

¶ Utz possit instituere alium vicariū? R. do. Lar. ibidē q̄ nō ꝑpetuū. sz bene tpalez. vt cōmuniter tenent docto. 4

¶ Quidā sunt vicarij tēꝓrales sicut mercenarij qui ad temp⁹ assumunt ad aduuandū ad curā animaz. ⁊ tales possunt assumi a curatis etiā sine licentia epi de iure cōmuni. nisi statuto epi ꝓhiberet. vij. q. i. illud. ⁊ c. nihil. et licet tali assumpto ꝓfiteri. licz nō habeat curā animaz fm Pau. q̄n rector ꝓ viā ꝛelegatōnis ei cōmittit autoꝛitatē audiēdi. qz ꝫ ꝑt etiā nō habenti curā animaz. Et ꝫ vez nisi sit ꝓhibitus ad ꝛercitiū cure. vt peregrin⁹ ⁊ ignot⁹. de cle. pegri. ꝑ totū. q̄ tunc nō teneret talis cōmissio. qz ad solū epm ꝑtinet. de cle. pere. c. tue. ⁊ c. fi. Et sil'r dic q̄n cōmittit religioso cuius regula. vel suo ꝓlato ꝓhibetur. De ꝫ dic vt. s. Cōfessio. iij. §. iij. 5

¶ Quidā sunt vicarij q̄ ꝛeputant ad aliquaz ꝓuinciā aut dyocesim vel locū. de quib. extra eo. ti. c. ꝑ. ⁊ xvi. q. i. addicim⁹. ⁊ tales vicarij iurisditionales tantā ꝑtātem habēt q̄tū mēsuram⁹ ex eoz̄ cōmissione. ꝓ hoc de ꝓuil. accepimus. ⁊ c. ꝓꝛo. 6

¶ Quidā sunt vicarij q̄ ꝓstituunt ad oīa incumbētia ꝓlato nō solū respectu cure. sz etiā respectu oīm incūbentiū. ⁊ est differētia int' istos ꝓꝓrie. ⁊ officiales epoz. qz officiali solū cōmittit cognitio causaꝝ tot⁹ dyocesis. nō aūt inquisitio: coꝛrectio accessuū amotio a bñficijs. nisi specialiter sit ei cōmissuz. Uicarij autē generales oīa hec possunt. excepta beneficioꝝ collatione. vt' in. c. cū in generali. eo. ti. li. vi. sz in italia rara ē differētia. ⁊ ideo videat eoz̄ cōmissio vt sciat autoꝛitas. ⁊ istos cōstituit epūs sine cōsensu capituli. fm Host. allegat. c. ea nosci. de his q̄ fi. a ꝓla. 7

¶ Utz vicarij tpales. s. secūdi tercij ⁊ q̄rti possint aliū vicariū instituere? R. ꝙ nō. extra. eo. ti. c. clericos. Fallit in archipbꝛo: q̄ cū sit vicarius epi in spūalib. de of. archip. c. ministeriū. aliū tū vicariū ꝑt instituere. vt ibidē dicit. Et intelligē nō posse nisi specialr eis ꝓmittat 8

¶ Utz ꝓlati possint vices suas alicui cōmittere sub annuo cēsu? R. ꝙ nō sine simonia. extra ne ꝓla. vt. su. c. i. ij. ⁊ iij. qz sicut ꝓ cōmissione iurisditōis nō licet recipe certā pecuniā q̄titatē. ita ml'to min⁹ licz recipe quotā ꝓtē ꝑcūtū 9

fm Host. bñ pt vicario tale salariū ꝺstituere. imo ad ꝯ tenet. xij. q. ij. charitatē. habet etiaz talis vicari⁹ ius petēdi sibi assignari ꝑ gruam portionē de redditib⁹ eccl'ie: ex quib⁹ cōmode possit sustentari. extra. eo. ti. c. ad hoc. fm Host. Et ideo posset dicere. Ego do tibi p salario tuo centū. z totū lucꝝ habis mihi de exercitio iurisdiciōis fm Innocē.

¶ Qui sunt casus i q̄b⁹ licite p aliū ꝺfuit ecclesie: ℟. q̄ m'ti. s. si parochia sit lata. si cecidit i infirmitatē sine sua culpa debilitatē vl' deformitatē. vl' necessitas absentādi. seu vtilitas eccie z hmōi. Et de ꝯ habes. s. Cleric⁹. vij.

Vidua ꝓprie ex significatōne vocabuli: seu fm ethimologiā ꝺz q̄libet m'lier sine viro: etiā si nunq̄z virū habuisſz q̄i sine duitate. z ꝺz a vi q̄ ē sine. sic vecors. s. sine corde. ita dicit tex. in. l. malū. §. viduas. ff. ꝺ ꝟb⁹. sig. z tex. in. c. vidua. xxxij. di. z Gratian⁹ ibi q̄ vult q̄ dicat illa cui⁹ marit⁹ mortu⁹ est. Debet intelligi ex cōi vsu loq̄ndi. Et intellige si ab eo fuit cognita. alias nō. vt ibi. Et iō in q̄cūq̄z materia etiā pen ali vsus loq̄ndi ꝓferet ꝓprio significato verbo. siue ꝓpriū significatuz elicial ex ethimologia seu ex diffinitōe: siue ex autoritate iur'. l. libroz. §. q̄ tñ cassius. ff. de le. iij. z. l. cū de lanionis. §. asiā. ff. de fun. instruct. instru. q̄z le. z. l. labro. ff. de sup. le. no. Bar. in. l. oēs ppli. ff. de iusti. z iur'. Et Innocē. in. c. olim. de ꝟb⁹. sig. z glo. in. c. nōnulli. de rescrip.

Villicus dicit ville custos. z qui fructib⁹ pcipiēdis z colligendis imponit. ff. ꝺ instito. l. si cū villico.

Vindicatio vtꝝ sit peccatuz: ℟. q̄ ad satisfactionē animi irati z i malū ꝓximi solū nūq̄z licet. imo est pctm mortale. xxxij. q. iiij. sic eccl'ia. z. c. q̄ xps. z. c. ea vidicta. Si ꝟo fit ex zelo iusticie z ad correctōez pctōꝝ. z ab eo q̄ ex officio pōt sic meritoria est. vt in dict'. c. z. q. v. nō vos.

¶ Utꝝ alioꝝ possit vindicare suā iniuriā: ℟. Host. q̄ n. etiā si superiorē non habet. vnde licet princeps nō subsit legib⁹. l. digna vox. C. de legib⁹. tamē ipse delegat. de iudic. c. i. q̄uis ipse punire posset. Et sic intellige z limita. c. olim. el. i. de restitu. spol'. c. significasti. el. ij. de homici.

Violentia q̄ est filia auaricie. vide Rapina.

Virginitas fm Richardū in iiij. di. xxxij. dupliciter sumit. Primo modo impropriē ꝑ integritate carnis. z sic q̄libet nascit ꝟgo. z istud nō est virt⁹. Secūdo mō virginitas sumit ꝑ habitu q̄ voluntas determinat ad respuendum ꝓmpte z facil'r oēm delectatōez venereā etiā licitā. vt mēs liberi⁹ spūalib⁹ vacet. qz vt dicit. i. Loꝝ. vij. Virgo cogitat q̄ dñi sunt. vt sit sctā corpe z spū. z hec ē ꝟtus. Et diffinit ab Aug. ij. de nup. Virginitas ēm carne corruptibili incorruptōis ꝓpetua meditatō. i. q̄ ꝟgo delz gerere i ꝓposito. vt in ꝯ pseueret perpetuo. Et ex ꝯ patet q̄ integritas carnis nō est de essentia ꝟginitat'. sz est q̄dā ei⁹ decor accidētalis extrinsec⁹ exñs q̄ pdi pt sine diminutōe ꝟtut' ꝟginitat'. vt patet. xxxij. q. v. in ꝓn. z. c. tolerabili⁹.

¶ Utꝝ ꝟginitas sit virt⁹ specialis: ℟. fm Ri. vbi. s. q̄ nō. sed addit vltra castitatē ꝓ iugalē statū pfectōis. z magis placet q̄z opinio illoz q̄ volūt q̄ sit virt⁹ specialis. qz sic seqret q̄ virt⁹ amitti posset sine pcto. nec valet rñsio q̄ votū reqrit in virginitate. qz nō est vez. sed bene ꝓpositum. qō tñ posset mutari sine peccato aliis occurrentib⁹ de nouo. 2

¶ Que requirunt vt amittat virginitas: ℟. q̄ requirit primo pollutio cōpleta. Ubi sciēdū q̄ triplex humor de genitalib⁹ stillat. s. semen Secund⁹ humor sil'is semini q̄ est medi⁹. et stillat q̄nq̄z ex solo tactu vel auditu turpium. Terci⁹ est vrina. Perdit aūt ꝟginitas ꝑ solaz seminis resolutionē q̄ locū coit⁹ supplet: vl' ei⁹ cōplet delectationē. Secundo reqrit vt amittat q̄ talis delectatō sit ex volūtate opante vl' ꝓsentiēte: vl' nō dissentiēte: vl' nō q̄zū pt renitēte. Alij tñ volūt q̄ si etiā pollutio ñ sequat. vt i illis q̄ sunt añ tps semis q̄ tñ explet coitū. vl' p turpē tactū. vl' p cōmixtionē cū alio z hmōi amittat. z placet. tñ recupabit ꝑ pñiam. 3

¶ Quid si ante pollutionē nec in ipa interuenit volūtas. sz post est ꝺtenta: ℟. pdit virginitatē sz recupat ꝑ pñiam. Alij dicūt q̄ nō recuperat exq̄ pollutio est secuta. z ꝺsensus mētis sine añ sine post. sz primū mihi videt verū

¶ Utꝝ illi q̄ corrūpunt i somnis vel ebrietate z hmōi amittant: ℟. q̄ nō amittūt virginitatē. fm Tho. i. iij. dist. xxxij. nisi hac intentōe iuerint dormitū vel se inebriauerint Et idem dicendū de habentib⁹ fluxuz seminis. z si post sint ꝺtenti amittit sz p penitētiā recupat. 4

¶ Utꝝ puelle anteq̄z coitū possint explere aliquid carnale cōmittētes perdant virginitatē ℟. q̄ si sunt doli capaces perdūt quidē mentaliter solū. sz per penitentiā recuperabūt. Si vero non sunt doli capaces. sic nec etiā mentaliter perdūt. Dicit em Alex. ij. ij. ti. de luxuria. q 5

quo ad mentē requirit perpetuitas quo ad finalē corruptionē mētis. quo ꝙ ad corpus requirit ꝑpetua incorruptio q̄tū est de volūtate mentis. aliter nō potest esse virginitas.

6 ¶ De consecratione virginum. vide. s. Consecratio virginum.

Virtus nomen vel nobilitatē dat de pe. dist. i. §. sin aūt. z q̄d sit. xxxij. q. vi. de pudicicia. z de pe. ni. dist. ij. §. hec que de charitate.

Vis quid est. z in quo differt a metu. vide. s. metus. §. vlti. Dicit etiam vis p omī violentia

1 ¶ Quotuplex est vis? R. duplex. vna dr publica. z hec est q̄ fit nedū cū armis. vt. l. i. ff. de vi pu. sz etiā cū omī qō pt nocere. vt i. l. armatos. ff. eo. ti. Armatos nō vtiq̄ solū intellige re tēm eos q̄ tela habuerint. sz etiā eos qui aliud q̄ nocere possint. hec ibi. Et hac lege tenent nō solū in vi facta cū armis. sz etiā si armate intrant domū vel possessionē alteri sine causa legitima. puta p vsu venādi. itinerz. navigationis vel mercationū. vt in. l. i. z. ij. ff. de vi pu. Alia dicit priuata q̄. s. fit sine armis alicui etiā coadunatis hoibz. vel si res debitoris sine iudicis autoritate occupet. De hac plene habet p totū. ff. de vi pua.

2 ¶ Que pena inferēdis vim? R. p vi publica de portat. vt no. glo. l. q̄ dolo. in fi. ff. de vi publi. Pro vi priuata punit i tercia pte bonoz. z nō pt esse iudex. senatoz vel aliū aliquē honorem habere tanq̄z infamis. vt in. l. i. ff. de vi pua. et alīs allegat? i glo. i. c. cū dilect. de or. cog.

3 ¶ Utrz liceat alicui ostiū aut murz frangere z vim inferre? R. q̄ si q̄s habet possessionē alicuius rei. potest tā in psonā impedientē q̄z i ostia z muros illi loci vt valeat vti iure suo neduz iudex. sed z quilibet. vt in. c. i. de immu. eccle. no. Pa. quia nō vult aliquid de nouo sed solum ius suū defendere vel perditā incōtinenti recupare. Si vero nō habet possessionē in re aliqua. licet habeat actionē hypothecariā. vel aliā ad illā cōsequendā tūc nō pt. etiam si sit iudex vl̄ platus ꝓpria autoritate. Et isto modo loquit. c. cū qui. de pben. li. vi. z. l. si quis in tantā. C. vñ vi. Iste em nō debet ꝓpria autoritate violentiā inferre. qz dicerz sibi ius ꝓtra. l. vnicā. C. ne q̄s in causa sua.

4 ¶ Utrum liceat vim vi repellere? R. dic vt. s. Defensio: siue inferatur in psonā ꝓpriam vel proximi vel in reb⁹.

Visitationē potest facere q̄libet habens ordinariam iurisditionē i aliquos. sicut archiepus in tota puincia. de censi. c. romana. z. c. perpetuo. lib. vi. z episcop⁹ in sua dyocesi. de offi. or. ꝙquerente. Itē archidiacon⁹ z decan⁹. de cēsi. cū apl's. de offi. archid. c. mandam⁹. Itē abbates z plati religiosoz visitāt monasteria z monachos fm eoz instituta. vt in. c. pe. z vlti. de sta. mona. Itē legati apostolice sedis. z quibz cōmittit a papa vel a platis ordinarijs existētibz ipis impeditis. p. q. i. epm. de offi. or. c. inter cetera. z eo. ti. c. si epūs. lib. vi. Quidā tñ dicunt inferiores epīs nō posse p aliū visitare cōsuetudine obstante. exceptis platis religiosorū qui visitāt etiā p alios.

¶ Quē ordinē debet tenere visitator? R. q̄ archiepiscop⁹ debet primo ꝑmā dyocesim visitare totam incipiēdo a capitulo sue ecclie primo. z sic tota visitata trānsibit ad alias dyoceses. vt dicit in. c. romana. de censi. lib. vi. Similiter faciat episcop⁹. Primo incipiēdo a suo capitulo. Legati aūt debent latere nō tenent istuz ordinē seruare fm Hostiē. nec visitatores religiosoz. sz seruabūt eoz statuta. vt dicit in d. c. romana. z ibi vide. qō no. 1

¶ Quomodo debet fieri visitatio? R. primo debet ꝓponere verbū dei. z deinū d vita z cōuersatione ministrantiū in ecclesijs z locis alijs diuino cultui deputatis. ac ceteris q̄ ad officiuz suū spectant inqrat. z sine iuramēto z coactione ad eoz emendationē p salubria cōsilia inducat lenibz z asperis: sicut sibi videbit expedire. q̄ si de aliquibz orta fuerit infamia contra aliquē ordinario denūciet vt inquirat. Notoria vero corrigere poterit z punire. vt in d. c. romana. z ista forma est de pcepto omībz platis ordinario iure visitantibz. exceptis religiosorum cōsuetudinibz z regularibz institutis. vt in d. c. romana. 2

¶ Utrū visitator possit aliquid recipere a visitatis? R. q̄ sic ꝑcurationē. Et aduerte q̄ oportet primo q̄ ꝑcuratio solū recipiat. Secūdo solum a locis visitatis z non ab alijs. Tercio q̄ solū sit p victu illi⁹ diei. siue sit in victualibz: siue sit in pecunia. Quarto q̄ tm̄ vna die vnā ꝑcurationē recipiat: siue vnā vel plures visitet ecclias. Quinto q̄ ipe ordinari⁹ psonaliter visitet. aliter istis nō ꝙcurrentibz recipe nō potest. Et si q̄d alio modo recepit ipe vel aliquis d suis familiaribz tenet duplū restituere ecclie a qua illud receptū est infra mēsem. alioqn patriarche. archiepi z episcopi sunt interdicti ipo facto ab ingressu ecclie. Inferiores vero a dictis sunt suspensi ab officio z beneficio: donec dictū duplū restituant. nec valet remissio 3

vel dantiū liberalitas. seu gra eos liberare: nisi restituāt. Hec colligunt ex. c. exigit. iūcto. c. felicis. de censi. li. vi. z d. c. romana.

Viciatus corpe. vide. s. Corpe viciatus.

Viciū vide supra Peccatum.

Vnanimiter de suo significato requirit nullā discrepantiā. qđ probat in. c. bone. el. ij. de postu. pla. z in. c. z si vna nimiter. eo. ti. z tenet Innoc. in. c. qđ in eccl'ia de cā pos. z ppie. z ibi sequit Pa.

Vniuersitas vide Collegium.

Vnctio extrema est vnū de sacramentis eccl'esie. de quo habes in. c. vnico. de sacra vnctione.

1 ¶Que est ei⁹ materia? R. oleū. vt i d. c. vnico. Pe. aureo. in. iiij. di. xxij. dicit q optet sit oleum oliuaz. z ꝺsecratū ab epo solū. nō ab inferiore. vt dicit mgr in. iiij. dist. xxij.

2 ¶Que forma? R. q est illa ꝺ q in ordinario. s. dicēdo. p istā sanctā vnctionē z suā pīssimaz miscdiam in dulgeat tibi dns q̄cq̄d oculoz vicio ꝺliquisti. In noīe prīs z filij z spūssancti amē. z sic de ceteris sensib⁹.

3 ¶Quis pt ea cōferre? R. sol⁹ sacerdos. vt pz in d. c. vnico. z de ẏbo. sig. c. q̄siuit. z si vn⁹ ꝺficeret alter ꝺbet supplere vbi prim⁹ omisit.

4 ¶Quib⁹ potest cōferri? R. infirmis existētib⁹ in periculo mortis. de quib⁹ pbabiliter dubitat de morte. pueris autē vel euntib⁹ ad bellū. aut alio modo in piculo casuali mort; nō dat firm cōmuniter docto. nec etiā amētib⁹ nisi ante amentiā ipaz petissent. z dando nullā irreuerentiā facerēt. sz z firm san. Bona. in. iiij. di. xxij. tm ꝺbet dari infirmis q̄ i mortali nō sunt. z rōne vtētib⁹ z i articulo mort; existentib⁹. z venniale peccatū habētib⁹. aliis nō.

5 ¶Que partes corpis ꝺbēt inungi? R. q istrumenta quiqz sensuū. s. oculi. aures. manꝰ. nares. labia. pedes. z renes. Mulieribꝫ tn nō ungunt renes ppter honestatē. Mutilati ẏo vl' ceci ungunt in locis magis ppinquis pdict' si nō habēt pdicta mēbra.

6 ¶Quis effect⁹? R. q vel agit vl' auget inuisibilē vnctionē spūssancti: si digne accipiat. vt dicit i d. c. vnico. Aureo. in. iiij. dist. xxvij. ponit septē fructꝰ. Primꝰ ꝺleto venialiū. Hec⁹ dus diminutio pene ꝺbite peccato mortali. Tercius gratie augmētatio. q̄ vi huius sacramēti augeri habet. nō tantū ex deuotōe ministrātis z suscipiētis. sz etiā ex virtute opis operati misericordia dei assistēte opi suo. z aucta gra auget z glia. Quartꝰ est interior leticia z robur cōtra demonis insidias q̄ potissime tūc insunt. Quintꝰ artatio dyabolice potestatis. qz nō est ita potēs sumpto isto sacramēto. Sextus corporis sanatio vbi expedit saluti. vñ in primitiua eccl'ia multi sanabant. Jacobi. v. Oratio saluabit infirmū. Septimꝰ ptestatio decedētis q̄ pmanserit in fide militantis eccl'ie. ex q̄ signo vadit ad eccl'esiā triumphantē tanq̄ q̄ fideliter pugnauit. Octauꝰ firm sanc. Tho. in iiij. dist. xxij. tollit peccatū veniale z mortale etiā q̄tū ad culpā. dūmodo nō opponat obex ex parte recipientis.

¶Utz istō sacrm sit de necessitate? R. firm san. 7
Bona. i. iiij. di. xxij. q. nō. si tn omittat ex pte
ptu dānabile est. secus si ex negligēcia.

¶Utrū sit iterabile? R. firm Tho. vbi. s. q. sic. 8
sine iniuria etiā in eadē infirmitate. dūmodo
sit casus diuersus. puta hydropicꝰ nūc est i articulo mortis. postea euadit. z durāte infirmitate aliq̄ tpe longo itez venit ad articulū mortis potest itez ei dari. qz stat⁹ z casus est diuersus. licet sit eadē infirmitas.

Uolūtas bona vtz sufficiat sine bono ope? R. vt. s. Intentio. §. iiij. vnde dicit Amb. lxxxvi. dist. c. nō satis est bene velle nisi studeas bene facere. Facit ar. c. i. de eo qui mit. in pos. z in. c. cū aliquib⁹. de sen. z re iudi. z l. promissor. §. cōstituto. ff. de consti. pecu. vide glo. in d. c. i.

¶Utz volūtas homis duret post mortē ei⁹? 1
R. q sic. patet in. c. fi. de pcario. q non expirat
morte cōcedētis. sec⁹ de beneplacito. qz illō expirat p mortē. c. si tibi gratiose. de rescript. lib. vi. Et hec nota. qz faciūt ad q̄stiones. Judex posuit aliquē cōfiniatū donec reuocaret: moriꝝ an expiret cōfiniū? dic q nō. in. l. cēteſim⁹. §. fi. ff. de ẏbo. obli. p Bal. in ꝓma cōsti. ff. z l. i. C. de postu. z p salice. in. l. in mentis. C. de ꝺtrahen. emp. z in. l. hec venditio. ff. de cōtrahen. emp. Itē ad q̄stionē q prior claustralis nō reuocatur morte abbatis. licet posset reuocare quādo voluisset. z ad pdicta est tex. clarus. in d. c. si tibi gratiose.

¶Quot modis dicit volūtas bona? R. q vo- 2
luntas accipit triplicit̄. Primo p potentia
aie. z sic est bona ex ẏtute z habitu bono. bonū
em ē qđ habet qualitatē bonā. i. ropicoz. Secundo accipit p habitu siue dispositione seu

affectõne volũtatis ꝛrelicto ex actu volũtat; siue ex vsu. ꝛ hec bona vel mala fm actões. qꝛ tales generant habit⁹ vl dispositões ql̃es sũt act⁹. iij. ethi. Tercio accipit ꝓ actu ipsi⁹ volũ tatis potẽtie. ꝛ iste est bon⁹ ex ordine ei⁹ suffici enti ad ꝛebitũ finẽ. ꝛ vt h̃ sit quattuoꝛ req̃runt Primũ q̃ finis sit bon⁹ in se. Secundũ q̃ sit ipe finis melioꝛ his que appetunt ꝓpter ipm. vñ dicit Augu. ix. de ciui. dei. c. iij. q̃ qui laudant deũ ꝓpter pecuniã nõ habẽt bonũ finẽ ne q̃ bonã voluntatẽ. Terciũ q̃ illa sint fm ratõ nẽ rectã ordinabilia ꝛ apta ad talẽ finẽ ꝛsequẽdũ. Quartũ q̃ volũtas ordinãtis ratõe regu lata ordinet vel velit bona in genere indifferẽ tia ad bonũ finẽ. aliter his ꝛficientibꝫ nõ erit bona voluntas. hec ex san. Bona. in. ij. dist. xxxviij. q. i. ar. i.

3 ¶ Utr̃ vn⁹ sol⁹ bone volũtatis sit vn⁹ sol⁹ fi nis. ℟. q̃ sic. s. pncipalis. vñ sciendũ q̃ act⁹ potest habere plures fines tripliciter. Primo q̃ vn⁹ sit sub altero ꝛ ꝓpter illũ. Secundo q̃ vn⁹ sit ꝑncipalis finis. alter nõ ꝑncipalis. ita tamẽ q̃ nõ pncipalis nõ ꝛfert ad ꝑncipalẽ. Tercio q̃ vterq̃ sit ꝑncipalis. Exemplũ ꝺ eo qui vadit ꝓ distributõnibꝫ ad ecclesiã. qꝛ ali quãdo intẽdit pncipaliter dei honorẽ. ꝛ cũ h̃ simul habere pecuniã illã ad hoc vt ad dei ho norẽ illã distribuat. vel ī alios vsus licitos cõ uertat. Aliquãdo intẽdit dei honorẽ. ꝛ vult si mul acq̃rere pecuniã. ita tamẽ q̃ acquisitionez pecunie nõ redegit ad honorẽ dei. nec etiã pe cuniaꝫ illã finẽ pncipalẽ statuit. qꝛ eã ꝓpter se nõ diligit. qꝛ etiã si non daret ire. nec ꝓpter eã habendã aliquid cõtra deũ cõmitteret. Ali quãdo intendit deo placere. ꝛ simul etiã pecu niã acquirere. vt possit thesauꝛ suũ augere ꝛ ī eo ꝛlectari. Primo modo ire ad ecclesiã ẽ me ritoriũ. ꝛ ptinet ad bonã voluntatẽ. Secũdo modo nõ est bone volũtatis loquẽdo formali ter. nõ tamẽ ei sic repugnat q̃n in ea stare pos sit. Est em̃ ibi peccatũ veniale nõ mortale. Et hoc est qꝺ dicit Augu. lib. cõfes. Minus te amat q̃ tecũ aliq̃d amat qꝺ nõ ꝓpter te amat. Tercio modo est cõtra bonã voluntatẽ. qꝛ ne mo potest duobꝫ dñis seruire Mat. vi. Cuꝛ em̃ sit vnũ solũ veꝛ bonũ qꝺ quietat humanũ ꝛsiderũ. oportet q̃ voluntas ad hoc vt sit bo na ꝛ recta statuat sibi vnicũ finẽ vltimũ. Hec ex san. Bona. in. ij. di. xxxviij. ar. iij. q. i.

4 ¶ Utr̃ bonitas actualis volũtatis addat ali quã bonitatẽ sup bonitatẽ ipsi⁹ habit⁹ gratie. vide. s. Intẽtio. §. v.

5 ¶ Utr̃ teneamur ꝯformare voluntatẽ nostrã voluntati ꝺiuine in voluto. ℟. fuit diuersa in ter theologos opinio in. i. sen. dist. vlti. Sed ista videt mihi verioꝛ. s. q̃ teneamur cõformare q̃tũ ad illa volita q̃ exprimunt a deo signo ꝓcepti in lege explicite vl implicite. vel q̃ nob manifestaret sic velle ꝛ ꝓcepto. Sed quantũ ad alia cõsiliũ est nõ ꝓceptum. cõsiliũ ꝺico si sunt exp̃ssa sb signo cõsilij tacite vl exp̃sse. Si ꝺo ñ sunt exp̃ssa. nec etiã ꝛ ꝺsilio tenemur. ni si ꝺueniat nobis illud velle. sicut ꝺicit Aug. in ench. c. lx. Aliquãdo inquit bona voluntate vult hõ qꝺ nõ vult deꝰ. Sicut bon⁹ hõ vult patrẽ viuere quez deꝰ vult mori. ꝛ glo. illa sup p̃s. que ꝺicit. Cor tortũ habet hõ qui nõ vult qꝺ vult deꝰ. Intelligit ꝛ his q̃ nobis patent ꝙ ꝛ ꝓcepto vult nos ea velle.

¶ Utrũ teneamur cõformare voluntatẽ ī mo 6
do volendi cũ deo. ℟. fm Alex. lõ. in. i. dist. xl vij. q̃ nõ absolute. qꝛ si hõ honorat patrẽ suũ nõ ex charitate sed ex tenuolẽtia nõ peccat. sz tenet cõditionaliter. s. si vult mereri vitã eter nã. Sanct⁹ Bona. in. i. dist. vlti. ꝺicit. q̃ tene mur cõformare voluntatẽ nostrã volũtati di uine ī modo volẽdi affirmatiue. s. ꝓ loco ꝛ tpe quãdo videlicet tenemur exire in actũ charita tis. qꝛ sicut tenemur q̃ nunq̃ ꝛtraria velim⁹ deo. s. ex libidine. cũ deꝰ velit ex charitate. Ita tenemur vt sb eadẽ rõne velim⁹ ꝓ loco ꝛ tpe. ꝛ h̃ si habem⁹ charitatẽ. Si aũt nõ habem⁹ nõ tenemur ad h̃ sed ad equiualẽs. qꝛ tenemur fa cere qꝺ in nobis est vt eã habeam⁹. ꝛ h̃ ꝓ loco ꝛ tpe vt dictũ est. Et si querat q̃n loc⁹ ꝛ tps est ꝺicit idẽ Bona. ibidẽ. q̃ est q̃n dñs visitat ta lẽ interiozi locutõe vel exteriozi ꝓdicatõe. vel aliq̃ tali in q̃ est opportunitas redeũdi ad coꝛ. Un̄ tũc si negligat incidit in ꝺ temptũ ꝛ omis sionis peccatũ. Alex. ꝺo ꝺ ales. ij. ij. tractatu ꝺ negligẽtia. q. viij. ꝺicit q̃ quãdo pctoꝛ cogitat ꝛ peccato suo. q̃ sit tantũ malũ ꝛ graue. ꝛ cõ uertit̃ sup ipm. ꝛ excitat̃ a gratia dei ad cõuertẽ dũ. qꝛ hoc modo excitat eũ q̃n facit peccatoꝛẽ cogitare ꝛ peccato suo: tũc tenet̃ actu dolere ꝺ illo. ꝛ si nõ dolet ꝛ oꝛtrah̃: tũc peccat ꝓ negligẽ tiã. ꝛ innouat̃ peccatũ aliqꝺ qꝺ est negligẽtia mortalis. hec ille. Et sic patet quãdo tenet̃ cõ formare voluntatẽ in modo volẽdi cũ deo ꝺ ꝓ cepto. qꝺ no. bene.

Votũ fm Rich. in. iij. dist. xxxviij. ar. iij. q. ij. est propositi supero gantis pmissio deo facta ꝓpter bonũ finẽ ex de liberatione firmata.

¶ Notanter ꝺicit superogantis boni. qꝛ ī vo 8
to ꝛ re necessaria ad salutẽ nõ ꝓprie inuenit ratio voti. Ratio: qꝛ votũ ꝓprie loquendo est

quid voluntariū respectu p̄incipij a quo pcedit. z respectu ei⁹ qđ vouet. licet large dicatur votū qđ fit đ necessario ad salutē. đ quo habet xvij. q. i. c. i. Uñ grauiꝰ pccat q̄ puaricat̄ pceptū diuinū qđ vouit q̄z q̄ nō vouit.

2 ¶ Scđo đr notāter pmissio ꝛo facta ad differentiā pmissiōis facte homini q̄ nō ppze habet rōem voti. Nā solꝰ ꝛ⁹ est cui se totū hō pt obligare. qz solū ei ꝛuenit ptās super totū hominē. Et iō ꝑpe votū fit ꝛo q̄ totū hominez obligat. Sanctis ẽo qz aliq̄ mō ꝛuenit ptās sup totū hominē inq̄tū p eoz orōnes tota salus homis pmouet. Jō fit eis aliq̄ mō votū. nō tñ habēs plene rōem voti. nec est necesse q̄ ista pmissio exp̄mat̄ oze. sz sufficit etiā si fit in corde quo ad ꝛū z ꝛscientiā.

3 ¶ Tercio dicit notanter ꝑpter bonū finem. ad excludendū vota que fiunt ꝑpter malū finez. vt cū q̄s vouet se ieiunaturū vt possit interficere inimicū. z hmōi. q̄ nō valēt. sz ḡuiter peccant talia vouētes. Sicut nō valeret votū facti ꝛe re mala. qz ꝛ⁹ nō acceptat aliq̄d ꝛtra se

4 ¶ Sed quid si vouet ꝑpter finē indifferentē. R. q̄ valet accipiēdo indifferēs respectu ademptionis vite eterne. sicut cū quis vouet aliq̄d ꝑpter aliquod bonū temporale qđ habere non est vtilius ei ad vitam eternam q̄z carere eo. si tñ veniret casus q̄ esset malū tunc nō obligaret. vt in voto Jepthe.

5 ¶ Utr̄z votū possit fieri ꝛe re inutili ad salutē. R. q̄ nō đ iure. qz qđ nō est ad ꝛei honorē nec vtile ad salutē offerentis p quācunq̄z circumstantiam adduā nō acceptat ꝛeus. Et ideo talis obligatio nō tenet ipso iure. Et sic sunt vota stulta mulierum. s. ꝛe nō pectinando caput in sabbato z hmōi. nō comedere ꝛe capite aliquo ꝑpter ꝛecollationē Johannis baptiste z hmōi fm Albertū z Ray. potius sunt frangēda q̄z seruanda. Tutius tamē credo sit petere dispensationē seu ꝛeclarationē a cōfessore saltē ꝑpter reuerentiā.

6 ¶ Quarto dicit ex ꝛeliberatōe firmata ad differentiā votoꝝ que fiunt ex surreptōne z sine ꝛeliberatōne. sicut faciunt aliquādo aliq̄ in angustijs que nō obligāt ꝛe necessitate. sz tm̄ ex quadā ꝛgruitate. Ideo ꝛtra ipa venire etiā ex ꝑpria auctoritate nō est pccatū mortale. Et qñ h̄ fit potest ꝑpendi ex h̄. qñ statim trā sacto periculo seu angustia sunt male cōtenti se tale votum emisisse. quia videt indeliberate factum. Sec⁹ qñ ꝛeliberate vt euadāt periculū vouēt. qz obligant.

7 ¶ Additur quinto fm aliquos p intentionez obligandi se adimplēdo pmissum. quia fm eos sola ꝛeliberatio nō firmat pmissionez. Et licet Richar. in. iij. dist. xxxvij. a quo p̄dicta sunt extracta nō firmet se in hoc. sed ptrāseat solum recitando. Tamē mihi videt ꝑ verissime requiratur eo modo quo infra dicā. s. saltē tacite. sicut tenet glo. in. c. litteraturā. eo. ti. Uñ ꝛtes aduertere ꝑ votum habet diuersos status. fm quos diuersa sortit vocabula z effectus. Primꝰ statꝰ est in origine. s. cū q̄s disponit aliq̄d boni facere. z tūc dicit ꝛeliberatio. ꝛe qua dicit. xvij. q. i. qui bona agūt. z hoc cōfrngere nō est pccatū. Secūdus status est pcessus cū pceden do ꝑponit firmiter se factu rū. z tūc dicit ꝑpositū. vt. xvij. q. ij. nos nouimus. z sic nō obligat ad mortale sed veniale. vt patet in. c. litteraturā. ꝛe voto. Et sequit ibi Panor. z etiā videt glo. hoc tenere ibidē. si ꝛe nē tota legat. z glo. xvij. q. i. in sum. licz allegēt Hugo. tenere ꝑ pccat mortaliter talis. sz nō loquit in isto casu. sed ꝛe eo qui fecit votū in corde. licet oze nō exp̄sserit. vt patet si bene attēdat. Sequit etiā hoc Archi. in d. c. qui bona. scilicet ꝑ nō obligat ad mortale. Tercꝰ status est cōsummationis. s. cū qđ firmiter ꝑpositū pmittit animo obligādi se. qz nemo obligat se nisi qui animū obligādi se habet. l. obligationū. la. i. ff. ꝛe act. z obli. ar. l. si ego. ff. si cer. pe. nec etiā sufficit habere animū obligādi se: nisi se ꝑ pmissionē obliget sine pmissio fiat corde sine oze. Et ideo iura q̄ vident dicere ꝑ ꝑpositū ꝛeliberatū sine absolutū obligat. vt in. c. nuptiaz. xxvij. q. i. z d. c. q̄ bona agūt. z in. c. consulti. ꝛe regula. cū similibꝫ. intelligēda sunt ꝛe ꝑpposito cū pmissione firmato. fm Pa. in d. c. fraturam. Qđ no. qz facit ad multa. Aduerte tñ ꝑ licet pmittēdo nō habuerit animū exp̄sse obligādi se. si tñ nō habuit animū cū pmittebat nō obligari ex tali pmissione nihilominus obligabit. qz tacite intelligit obligatio.

Quartꝰ statꝰ voti est solēnizatōis. s. qđ fit oze alicui homini. vl solēnizat̄ p aliquē instrutū ab eccl'ia. vt est ordo sacer z religiōis pfessio

¶ Quot sunt genera votoꝝ. R. quātū ad nos 8
spectat duo. s. simplex. z est hodie omne aliud votū a voto solēni quantūcūq̄z cū multis solēnitatibꝫ sit factū. Aliud dicit solenne. z istud est solūmodo illud qđ solēnizat̄ p susceptionē sacroꝝ ordinū. aut p pfessionē tacitā vel exp̄ssam factā alicui ꝛe religionibꝫ approbat̄. vt no. in. c. vnico. ꝛe voto. lib. vi. Et ꝛe hoc vide s. Nouitiꝰ. z. s. Religiosus. z Professio. Itē votoꝝ quoddā purū sine absolutum. s. sine aliqua ꝺditōe factū. aliud ꝺditōnale vt cū q̄s vouit facere sic si ꝛ⁹ ꝛederit mihi salutem

corpis vel filiū ⁊ hmōi. ⁊ tūc non obligat: nisi exīāte ꝺditōe. ꝛe cōdi. ap. c. vex. ⁊ tex. a cōtrario in. c. vnico. xxxij. q. vlti.

9 ¶ Sz nunq̄d licet facere votū ſb tali cōditione. Inno. tenuit ꝙ nō. qz ſimoniacū eſt. quia vult emere ſanitatē a deo ꝓ tpali. Facit. c. qui ſtudet. i. q. i. Sed ego credo ꝙ nō ſit illicituz. qz cū deo ſimonia fieri nō poteſt. Ratio. qz dicare deo aliquid etiā ſub cōditōe eſt ſpūale. Sed ſpūale ꝓ ſpirituali pōt cōmutari ſine ſimonia. c. ad q̄ſtiones. ꝛe re. ꝓmu. Et ħ ſequit Hoſti. ⁊ Pa. in. c. ſcripture. ꝛe voto. allegat. c. medicina. ꝛe pe. diſt. i. vbi ꝺz. pēta tua elemoſinis redime. ⁊. xxij. q. ij. aīe ꝛefuncto ꝛ.

10 ¶ Utz faciens votū ſub cōditione ex cui⁹ culpa cōditio nō impleſ teneat? R. Richar. vbi s. ar. iij. q. v. ꝙ ſic. ar. c. ſicut ex litteris. ꝛe ſpon. Unde ille qui fecit votum vt deus eum ꝓſeruaret ab aliquo peccato. ſi nō facit qđ in ſe eſt vt ꝓſeruet. ſicut feciſſet ſi votum nō emiſiſſet. vel ſicut intēdebat facere quādo votū emiſit. vel ſi voluntarie ſe ꝓcipitat in peccato. nihilo min⁹ obligat voto facto.

11 ¶ Utz votū ſub ꝺditōne quā quis nollet impleri obligetur? R. Rich. vbi. s. q. vlti. ꝙ votū factum ſub cōditōne ꝛe re bona ⁊ ꝓpter bonū finem qđ vouens intendit cōſequi ꝓ executionem illius boni qđ vouit eſt obligatorium exiante ꝺditōe. ſiue illa cōditio ſit bona ſiue mala. ſiue vouēs illā malā cōditionē velit impleri. ſicut cū quis volens cōcumbere cū muliere vouet religionē intrare. ſi ſibi cōſenſerit in illo malo facto. ſiue nolit eā impleri. Sicut cū quis hoꝛrēs aliqđ malū cōmittere vouet ſi cōmiſerit intrare religionē. Et quāuis nolit etiā abſolute intrare religionē. imo abhoꝛreat. nō ꝓpterea min⁹ obligat. qz nō requirit ꝙ abſolute aliqđ velit. ſz qđ velit ⁊ poteſt ꝺs velle ſb ꝺditōe. qđ tn nollet abſolute.

Votū. ii. quis poteſt facere? R. ꝙ quilibet q̄ eſt ſane mentis ⁊ ſui iuris quo ad illud qđ vouet. ⁊ nō ꝓhibitus a iure. ex quo patet ꝙ octo ſunt q̄ vouere non poſſunt.

1 ¶ Primo epi ⁊ alij ſupioꝛes plati nō poſſūt facere votū quo vinculū inter ipos ⁊ eccl'ias ſuas diſſoluat ſine licētia pape. ꝛe renū. niſi cum prudē. vel q̄ diu ab eccl'ia ſua habeat abſentari ꝛe voto. c. magne. Si tn fecerit votū ꝓegrinatōnis ſoluet expēſas quas feciſſet in eundo ⁊ redeundo. ⁊ labōꝛe vigilijs ⁊ oꝛōnibꝫ cōpenſabit vt valeat in ſui prudiciū. ſm ꝙ no. i ꝺ. c. magne. Nō ꝓt etiā facere votū q̄ grauę prudicium ſieret eccl'ie ſue. viij. q. i. clemēs. In alijs aūt ſic ex quibꝫ ꝓbeat bonū exemplū.

¶ Secūdo clerici bñficiati in bñficijs i quibus requirit reſidētia nō poſſunt facere votū longe ꝓegrinatōis ſine licentia epi. dictis. c. magne. ⁊. c. niſi cū prudē. ꝛe conſe. diſt. v. non optet. el. ij. poſſet tamē facere votū religionis. vt. s. Religioſus. §. xij. Et ſm aliquos ꝛe accipiendo crucē. c. ex multa. ꝛe voto. qz vident licentiati a papa q̄ ad illos q̄ poſſunt eſſe vtiles terre ſancte. ſed cōtrariū. l. ꝙ nō poſſunt niſi tpe generalis paſſagij eſt ver⁹ ſm Hoſtiē. ⁊ Pa. in. c. fi. ꝛe voto. ſoluēt tn expenſas ⁊ rediment labōꝛem ſm ꝙ dictū eſt ꝛe epis. In alijs aūt libere poſſunt. 2

¶ Tercio religioſi nullū votū facere poſſunt. Ratio ꝓpter altitudinē religionis ita ius ſtatuit. xx. q. iij. monachis non licet vouere ſine cōſenſu abbatis. Si q̄ūt vouerint frangendū erit. Et placet magis q̄z opi. eoꝛ q̄ diſtinguūt an poſſit ſine prudicio plati. qz a monachis ⁊ religioſis eſt abdicatū velle ⁊ nolle. Et ideo nō credo ꝙ poſſit vouere ſine peccato: niſi ꝓſupponāt conſenſum plati tacitū. nec qđ vouerūt exeq̄ debēt. niſi habeāt conſenſuz expreſſum plati. ſi etiā ꝓſentia haberi ꝓt. niſi ſit ꝛe q̄ nullū prudiciuz ſit plato vl' regulari vite. ⁊ ħ ſequit Rich. i. iij. ⁊ Tho. ij. ij. q. lxxxviij. ⁊ Ray. 3

¶ Quarto abbates ⁊ plati religioſoꝛ nō poſſunt facere votū ꝓ qđ prudiciū generet in eoꝛ officio ſine licentia ſuoꝛ ſupioꝛ. xviij. q. ij. abbates. ꝛe alijs ꝛo poſſunt vouere. 4

¶ Quinto filiusfamilias nō poteſt vouere aliquid qđ ſit contra regimē domus vel familie ſeu ꝛe ptinentibꝫ ad illā. niſi ꝛe licentia patris: niſi votum religionis. ar. l. ij. ff. ꝛe pollici. ⁊ votum terre ſancte qđ poteſt. c. ex multa. extra. eti. Itē oīe votū quo nihil ꝛrogat cure ⁊ regimini rei familiaris. Itē ſi habet pculiū caſtrē ſe vel quaſi. ꝺ illo poteſt vouere. qz i huiusmodi eſt ſui iuris. 5

¶ Sexto impubes nō poteſt facere votum religionis. etiā ꝛe cōſenſu patris. ⁊ ſi facit nō tenetur etiā poſt pubertatem qualitercūqz intenderet cū fecit. c. ad noſtrā. ꝛe regula. requiritur em̄ pubertas cōpleta. vt ſupra Nouitius. §. i. Tho. ij. ij. q. vlti. ꝙ ſi impubes habet vſuz rationis ꝙ obligat quantū eſt ex ſe. niſi irritetur ꝛe quo dicto ego dubito. qz cōtra ipm eſt tex. in. c. fi. ꝛe regula. lib. vi. vbi ille qui fecit pfeſſionem. ante. xviij. annū libere poteſt redire ad ſeculum. qđ nō eſſet ſi aliqualiter teneret. Alia aūt vota facere poteſt ſicut ⁊ filiusfamilias ſi eſt doli capax ⁊ ſane mentis. c. ij. ꝛe voto. Ue- 6

runtamẽ tutores possunt irritare ꝛ etiã curatores si votum est reale vsq; ad.xxv.annos.nisi veniret accessorie.vt in intrãte religionẽ cuꝫ q̃ transeũt bona sua.

7 ¶Septimo seruꝰ qui nõ potest facere votũ d̃ operibꝫ corpalibꝫ aut tẽporalibꝫ in p̃iudiciuꝫ d̃ni sui q̃ quo ad talia est ei subiectꝰ.De spiritualibꝫ vt dicere orõnes ꝛ hm̃oi q̃ nullũ p̃iudiciũ faciunt d̃ño.patet ar.in.c.relatũ.d̃ sen. excõ.ꝛ.c.si seruꝰ sciẽte.luij.dist.

8 ¶Octauo vir ꝛ vxor nõ possunt facere votuꝫ p qđ̃ p̃iudiciũ generet alteri q̃ ad ꝛbitũ reddẽ dũ qz q̃ ad h̃ sunt pares.c.gaudemꝰ.d̃ diuor. Et ideo cũ vxor nõ possit vouere abstinentiã sine ꝺsensu viri.vt in.c.manifestũ.ꝛ.c.nolui. xxxiij.q.v.Sil'r nec vir p̃m Inno.Sꝫ Pa. i d.c.scripture.tenet q̃ vir aliq̃d votũ abstinẽtie facere p̃t.dũmodo nõ sit i p̃iudiciũ vxoris Sꝫ vxor nullũ p̃t facere sine cõsensu viri.immo dicit q̃ si vir cõsensit q̃ nihilominꝰ poterit reuocare.licet male faciat.nec vxor poterit cõtradicere.vt est tex.in d.c.manifestũ.ꝛ.c.nolui t lex.Sꝫ ego teneo q̃ sic vxor ñ p̃t aliq̃d p̃iudiciũ viri vouere.vt ꝛ abstinẽtia.dormire cũ camisia.surgere ad matutinũ ꝛ hm̃oi.sic nec vir.nec i h̃ sunt impares.isꝫ q̃ ad elemosinas ꝛ ea q̃ p̃tinẽt ad curã rei familiarꝫ sunt bñ impares.Et iõ p regula tene sicut videt velle glo. i d.c.manifestũ.q̃ vxor p̃t vouere ea q̃ nõ sunt i p̃iudiciũ viri.ꝛ ecõtrario vir.Uñ si vxor habet p̃ter dotẽ p̃t facere votũ ꝛ ipis bandis ꝛ similia.Uerꝫ est q̃ caueat ne i scandalũ viri aliqđ vouerat.nisi sit scãdalũ pharisecorꝫ.vt.ẽ.di. pi Scãdalũ.§.iij.Fallit i voto pegrinatõis i ꝟsidiũ terre sancte.qđ̃ vir sine licentia vxoris p̃t facere.c.ex mlta.ꝛ voto.De voto religiõis qũo tenet qñ fit a viro vl' vxore.vide.ẽ.Mõrimoniũ.iij.§.ix.cũ seqnt̃.

9 ¶Sed nunq̃d peccãt tales vouẽtes q̃ implere nõ p̃nt'.R.q̃ si qñ vouẽt se nõ posse vouere ꝛ aduertũt ꝛ h̃.sic videt q̃ peccẽt mortaliter. nisi p̃sumant ꝛ voluntate corꝫ quorꝫ interest. Si vo ꝛ h̃ nõ cogitãt.sic nõ peccãt.qz subintelligit q̃ vouẽt q̃tũ in eis est.ꝛ mlto magꝭ nõ peccãt si explicite h̃ intendũt.

10 ¶Utrũ platus.abbas.tutor.maritus.d̃ñs.ꝛ hm̃oi peccẽt reuocãdo vota p̃fatorꝫ q̃ nõ potuerũt facere'.R.q̃ nõ.nisi ꝺsensum eis ꝛderint. qz tũc peccarent.licet p̃fati non peccẽt obediendo eis.vt in d.c.manifestũ.

11 ¶Pone q̃ p̃fati votũ fecerũt anteq̃ essent sub tali impedimento'.R.q̃ nihilominus nõ poterũt implere.

12 ¶Sed nũquid peccauerũt mortaliter tale impedimentũ acceptãdo.puta eps q̃ anteq̃ essꝫ eps fecerat votũ religionis acceptãdo epatuꝫ vel mlier cõsentiẽdo mr̃imonio'.R.vt colligo ex.c.p tuas.d̃ voto q̃ sic.si ꝛ h̃ aduertebat qñ tali impedimẽto assensit Si vo tũc nõ aduertebat nec cogitabat q̃ assumebat impedimentũ q̃ votũ implere ñ posset:sic nõ credo mortaliter peccauerit.licet ꝛerat dolere q̃ votũ implere nõ p̃t.ꝛ recõpensare in eo in q̃ p̃t.Potuit bñ forsitan peccasse mortaliter ex tardatõe.vt.j.dicã.Et cipit ab h̃ ille qui religionẽ assumit.qz ñ peccat sed mereꝫ.ꝛpotest omnia vota i istud cõmutare si vult.Et ipso iure erit ab oñibꝫ absolutꝰ sine alia dispensatõne ꝛ autoritate.vt no.Inno.ꝛ Pa.in.c.scripture.qz p̃ma obligatio videꝫ ꝺfusa i posteriori.Facit qđ̃ no.m cle.si domũ.ꝛe reli.ꝛ vene.sanctoꝝ.

¶Utꝝ p̃fati q̃ existẽtes in talibꝫ impedimentis fecerunt aliqua vota teneant implere sublato impedimento tali.puta filiuſſa.postq̃ factus est sui iurꝭ vel vxor mortuo viro.ꝛ hm̃oi R.Inno.ꝛ Dug.ꝛ mlti alij tenẽt q̃ sic.Pa.i c.scripture.e.ti.dicit se dubitare ꝓpter.c.q̃dã ꝛ.c.placet.ꝛe ꝺuer.ꝺiu.vbi patet q̃ maritꝰ qui intrauit religionẽ ꝺtradicẽte vxore restituꝰ ñ tenet ea mortua religionẽ intrare.qz emisit votũ tpe ihabili.ergo idẽ erit i filiuſſa.exq̃ cõmissionẽ voti nõ ꝺtulit ad tps habile.Et p hoc videt tex.ff.ꝛe pollic.l.ij.ꝛ facit qđ̃ no.in.l.si ñ sortẽ.§.libertꝰ.ff.ꝛe ꝺdi.unde.Et h̃ dicit veri Pa.Sed ego distinguo.q̃ aut votũ erat perpetuũ.ꝛ tunc aut fuit irritatũ p eũ q̃ potuit.et sic amplius nõ tenet nisi ad id ad quod se potuit obligare.Et iste ꝓprie est casus in d.c.q̃dã. ꝛ.c.placet.Nã reuocatus ille q̃ fecerat votuꝫ religionis sine licẽtia alteriꝰ cõiugis nõ tenet illo mortuo redire ad religionẽ.isꝫ solũ viuere caste.qz illud potuit ꝓmittere.s.non exigere. Et iõ seruare tenet.Aut votũ ꝑpetuũ nõ fuit irritatuꝫ ab eo qui potuit.Et sic dic q̃ soluta patria potestate vel vinculo q̃ impediebat tenet illud implere.ꝛ iste est casus.c.ꝺsoluit.ꝛe ꝺuer.ꝺiu.vbi vir ingressus religionẽ vxore ipsum nõ petẽte in vita:ea mortua cogit stare i religione.Si vo votũ nõ erat ꝑpetuũ isꝫ tpale.sic nõ tenet:nisi intẽtio fuisset ad obligãdũ se ad tps illud faciẽdi in q̃ poterat se obligare Sil'r tenet si qñ fecit votũ intendebat se obligare:saltẽ post solutã patriã potestatẽ.Uel si remoto impedimẽto ratificauit.vt i.c.ij.i tex. ꝛ in glo.eo.ti.Si vero ꝛe nullo istoꝝ cogitabat.isꝫ solũ ꝛe illo implẽdo tpe patrie ptãtis. sic si fuit irritatũ nõ tenet.Et fm hanc distinctionẽ ꝺcordã opiniones ꝺtrarias.

Votum.iii. quo ad obligationē. Et queritur vtr omne votū licitū sit obligatoriū? R. Rich. vbi. s. ar. v. q. i. q sicut pmissio licita facta cuz intentōe obligādi se z ex deliberatōe si accepte tur ab eo cui fit. z q eā acceptare pt obligat p/mittentē. nō tm ex pcepto legis diuine sz etiā legis nature. sic cū votū sit pmissio. vt. s. dictū est. z de illud acceptet cui fit tō obligatoriū. extra de voto. c. licet. Fallit h in q̄tuor casibus sm eundē Rich. ibidē. Primo ppter impotētiā implendi. Un ille q vouit ieiuniū qd sine magno detrimēto corpis suare nō pt: si facultas adeūdi supiorē deest ppria autoritate pōt frāgere. sm Tho. ij. ij. q. lxxxviij. ar. ij. Peccat tñ vouēs qd sibi est impossibile nisi speret fieri possibile. Secōs ppter autoritatē dispēsantis Intellige si subest legitima cā. alīs nō. vt in. c. magne. co. ti. z in glo. in. c. nō est. co. ti. Tercius ppt defectū ꝺditōis apposite. xxxij. q. viij. c. nō solū. in fi. vel ppter defectū cause p̄ncipaliter mouētis. puta mlier fecit votū ieiunandi vt obtineret salutē filij. q mozit ñ teneť. Quartus casus qñ id qd tpe facti voti erat licitū factū est illicitū postea. puta qz fecerat votū ꝺtinentie ante mrimoniū post ꝺtractū nō pt licite denegare debitū petēti z hmōi. Et ppterea dicit Tho. i. iij. ea. di. q q̄cq̄d votū fieri impediret si pñs essz obligatōez etiā voto facto auferet. Qd bene no. Adde. v. qñ irritať ab eo q pt. vtputa plato. viro. tutoze. z hmōi.

1 ¶ Utr votū de minori bono sit obligatoriuz? R. Ric. vbi. s. ar. ij. q. ij. q nō. si est cū exclusione strictioris. Qd limita verū qñ illud minus bonū ñ est sufficiēs ad salutē. s. q tūc nō teneat Sec⁹ si ē sufficiēs ad salutē. qz tūc tenet q̄tuz ad illd. sz ñ q̄tū ad exclusionē maioris boni.

2 ¶ Qñ teneť qs votū implere? R. Pa. in. c. nō est voti. de voto. q stati. nisi autoritate superioris q sup h pt dispēsare vt differat. ar. ꝺ. c. a cōtrario. Ric. ño dicit q si statiz intēdebat se obligare sic statim teneť. Si ño ad tps sic sm q se intēdebat obligare faciat. Ego ño credo sic distinguēdū. q aut qs sicut vouebat sic ꝺ implēdo cogitabat. vl statim. vl ad tps. z sic obligať sz q se obligare intēdebat qñ vouit. Si ño de tpe non determinauit aut nō cogitauit. aut si cogitauit. nō tm ad illud se obligauit ex voto. sic distinguendū etiā q aut differt. qz de uotius z quieti⁹ aut cōmodi⁹ tardādo sperat implere. z sic nō peccat saltē mortaliter. Et sic intelligo glo. verā. in ꝺ. c. nō est. q dicit q i voto sbintelligiť si cōmode pt q̄tū vt nō statim teneať. z difficultas sic in iuramēto sic z in h excusabit. Aut differt solū ex negligētia. z sic ē pbabile periculū imminens impossibilitatis in implēdo si tardať. vtputa qz q vouit religionē nisi h anno ingrediať postea nō erit aptus vel nō poterit. sic peccat mortaliter differēdo si hoc aduertit. Si aūt tale periculū nō imineat: vel si imineat non aduertit. sic dicere q sit peccatū mortale differre videť duz. q̄uis forte sit verū p argu. a ꝺtrario sensu. ꝺ. c. nō est voti transgressoz q autoritate aplice sedis qd vouit distulit. ergo erit trāsgressoz. si sine autoritate differat. Et ideo diceť q aut iste excitať a gra ad implendū qd pmisit. puta qz sepi⁹ sibi ad mentē reducit. z cogitat q illud debet implere z hmōi. Et sic velle differre erit peccatū mortale quasi a deo sit monit⁹ vt illud pficiat Et sic ꝺstituereť in mora. Aut differt. qz de eo nō cogitat vl nō recordať. z sic nō erit peccatū mortale: nisi sit notabilis et valde longa dilatio. ar. eoz q. s. dixi Obligatio. h. viij.

¶ Utrū ille qui vouit ad certū diē. puta ieiunare vigiliā assumptōis gl'iose ꝑginis Marie imediate sequentē z hmōi. z nō seruauit teneať alia die illud implere? R. Pa. in. c. p tuas. de voto. q sic quasi sit obligat⁹ ad duo sic ille q obligat certo die dare decez alicui. si die statuto nō dederit. tñ obligat⁹ remanebit. Facit. c. cū dilecti. de do. z ꝺtu. z l. celsus. ff. de arbi. h. i. vbi iussus dare decē infra kl'. septēbris. dicit duo habere pcepta. vnū dandi decē z aliud infra kl'. Et ē tutior opinio q̄z aliud tenere nisi qñ vouēs nō habebat animū obligandi se: nisi ad illū diē. qz sic nō teneť alio die ieiunare. sz penitere de voto fracto. 3

¶ Utr votū de nō vouendo aliq̄d nisi in scriptis vel in manu talis z hmōi valeat? R. sm Rich. vbi. s. ar. ij. q. iij. q sic. qz nō simpliciter phibet factionē voti. sed pcauet pcipitationē. Et ideo si ꝺtrariū facit. s. vouēdo nō in scriptis vel sine ꝺditōe apposita peccat vt trāsgressor pmi voti. z sic est mortale. Et nihilominus teneť seruare votū qd fecit sine illa ꝺditōne. qz votū de nō vouendo nō obligat. licet obliget votū q nō vouebit nisi cū tali circūstantia vt illud seruet in vouendo. 4

¶ Utrū cessante causa ppter quā quis vouit obligeť? R. Hostiē. tenet q sic. licet sit facilior redēptio. allegat. c. magne. h. fi. de voto. Host. tenet q nō obligatur. p ꝺ. h. fi. nisi in voto religionis qd ex falsa causa nō viciatur. c. dudū. de ꝺuer. ꝺiug. Sed ego dico q si causa erat finalis. ita q nō intendebat obligari ipsa non extante nō obligať. c. cū cessante. de appel. Si 5

vero causa erat impulsiua vl' inductiua. sic licet cesset. obligabit nihilomin⁹. Facit. c. ex pte el. ij. de cõuer. ꝯ inḡ. In dubio dico ꝙ obligat quãdo ignorat si fuit finalis vel nõ. l. quicq̃d astringẽde. ff. de ꝟb. obli. Nã in omi voto cã finalis videt eẽ vt placeat deo. & ideo alie cause vident impulsiue. Et ideo ipis cessantib⁹ remanet obligatio.

6 ¶ Utr̃ q̃s possit obligare aliũ ex voto suo? R. ꝙ nõ. nisi alter ꝯsentiat. vñ mater licet voueat ꝙ filiꝰ ieiunabit & hmõi nisi ipe ꝯsenserit ñ obligabit. ſz quo ad res tẽporales bene posset obligare heredẽ suũ sed nõ ad aliquid psonale: si ipe nõ ꝯsensit. vt. ſ. patebit.

7 ¶ Utrũ ille qui nõ potest pficere votũ p se teneat̃ p aliũ perficere? R. ꝙ non. qz in omi voto intelligit illa cõditio generalis: si deo placuerit. si potero & hmõi. etiã si ñ exprimat. vt no. in. c. quẽadmodũ. d̃ iureiurã. & in. c. btũs. xpũ. q. ij. q̃ si non extat tollit voti obligatio. vt no. glo. in. c. nõ est. eo. ti. Ad. c. qd̃ sup his. de voto. responderi potest ſm Panor. in. c. i. de voto. ꝙ loquit quãdo impedimentũ nõ est omino impeditiuũ sed solũ difficultatiuũ. Distinguit tamẽ Innocẽ. in. c. scripture. eo. ti. ꝙ si q̃s vouit visitare terrã sanctã p subsidio impẽdendo. ꝙ licet tũc visitare nõ possit. tamẽ subsidiũ tenet impendere meliori modo quo potest q̃si ad hoc sit obligat⁹. Et idẽ dicas in eo qui fecit votũ visitãdi sanctũ Jacobũ & aliq̃d dandi & hmõi. Si vero solũ vouit visitare obuentionem: tunc nõ tenet̃ p aliũ exequi impedimento supueniẽte. Panor. in. c. licet. eo. ti. addit aliã limitationẽ. ſ. ꝙ nõ tenet̃ nisi tempore voti emissi erat certus ꝙ impedimentũ erat perpetuũ. quia sic teneret̃ p aliũ implere ne votũ sit irrisoriũ. Secus si nõ erat certus de impedimento perpetuo. licet eũ haberet tempe voti qz tunc solũ tenet̃ q̃ primũ cõmode poterit. ar. in. l. nepos pculo. ff. de ꝟb. signi. licet Host. indistincte velit ꝙ teneat̃ per aliũ quãdo impedimentuz erat tẽpore voti. Sed videt̃ verior opi. Pa. Addo & terciã limitationẽ. ſ. ꝙ nõ teneat̃ per aliũ: verum nisi prius fuisset in mora in executõne voti. qz tunc tenet̃ vel cõmutare vl' redimere. vt patet Lecui. xpũ. vbi dicit ꝙ si mortuꝰ fuerit imputabit̃ sibi in peccatũ. & ar. l. ij. in prin. ff. si q̃s cau. & in. c. fi. de iniur.

8 ¶ Utrũ heres teneat̃ implere vota sibi imposita ab illo cuiꝰ est heres? R. ꝙ aut expresse assentit: sic tenet̃. dũmodo acceptet hereditatẽ si ſ̃ spe habẽdi hereditatẽ solũ ꝯsensit. alias si simpliciter pmisit sic teneret̃. Et ita intelligo doc. Anto. in. d. c. licet. Nec distinguo vt q̃dã alii sit peregrinatõis vel abstinẽtie. qz qualecũq̃z sit tenet̃. Facit. l. veteris. C. d̃ comit. sti. & C. vt ac. ab here. vl' extra here. in ci. l. vnica. c. qd̃ sup his. & c. licet. eo. ti. Si ꝯ nõ assensit heres. tũc si votũ est psonale. ſ. obligãs psonã suã nõ tenet̃. Si ꝯ est psonale ad incertã psonã. puta mittere aliquẽ ad sanctũ Jacobũ: sic tenet̃. Si l' si est reale solũ. vt facere monasteriũ. vestire pauperẽ & hmõi. sic etiã tenet̃. Itẽ si ẽ reale simul & psonale & expẽsũ vtrũq̃z. vt ire ad sanctũ Jacobũ & ibi offerre. ꝛ. sic tenet̃ ad offerendũ. ꝛ. ſz nõ ad eundũ vl' mittendũ aliquẽ. nisi ſm ꝙ. ſ. dixi in. §. vij. q̃n obligat̃ p aliũ implere. Si aũt est reale & psonale. ſz psonale expresse sum solũ est. vt puta ire ad sanctũ Jacobũ. licet accessorie veniãt expense nõ tenet̃. qz sublato principali. l. ꝙ nõ teneat̃ ire. nõ tenet̃ ad expensas. Si ꝯ nihil in ꝟ disposuit. sic dic. ꝙ si defunct⁹ tenebat̃ p aliũ votũ suũ implere. vt i casib⁹ de quib⁹ sup dictũ est. sic sil' etiã tenet̃. Et hoc exequo adiit hereditatẽ. quia adeũdo quasi cõtraxit. Facit qd̃ legit & no. in. l. ij. ff. de poli. & in. l. more. ff. de acqui. here. p quo tex. in. c. si heredes. de testa. Et hoc intellige inquãtũ vires hereditatis patiunt̃. Credo tamẽ ꝙ si filius grauaret̃ in legitima pro hmõi votis implendis ꝙ haberet causam legitimã impetrandi dispensationẽ.

9 ¶ Quid de ille q̃ defuncto pmisit ipiere votuz ab eo emissũ? R. ꝙ si in omi casu pmittẽdo intellexit psonã suã obligare sic tenet̃ implere ob pmissionẽ factã. Sz si pmittebat tãq̃z heres spẽs hereditatẽ adire. a q̃ mutato ꝯsilio postea abstinuit nõ tenet̃. ar. c. venerabilẽ. §. fi. de elec. Et no. Inno. & Bẽ. in d. c. licet.

10 ¶ Utr̃ ille q̃ vouit religionẽ aliquã intrare q̃ eũ nõ vult recipe sit absolut⁹. R. ſm Ric. vbi s. ar. i. q. v. ꝙ si intentio sua erat determinata solũ ad vnã religionẽ. sic nõ tenet̃ aliã intrare: si illa eũ nolit recipe. quia factũ est ei impossibile votũ suũ. Si vero intentio sua erat indeterminata: sic tenetur se tot religionib⁹ offerre ꝙ vnã inueniat si potest que eũ recipiat. nisi sit talis religio de qua pbabiliter credit ꝙ si d̃ ea cogitasset nullo modo intrare cõsensisset. nec credo ꝙ teneat̃ p mundũ discurrere vt vnã inueniat q̃ eũ recipiat. qz nec ꝟ cogitauit. nec ad ꝟ verisilr se voluit obligare.

11 ¶ Sed quid faciet ille q̃ indeterminate vouit religionẽ cum tamẽ nullam inueniat que eũ velit? R. Innocẽ. voluit ꝙ permaneat sub obediẽtia episcopi. & sit monach⁹ ei⁹. Sed ego hoc nõ teneo de necessitate. sed ꝙ potest nubere & stare in seculo.

12 ¶Quid si dubitat an determinatã intentõez habuerit vel nec? R. in dubijs tutior ps est eligenda. c. inuenis. de spon. Et idẽ faciat sicut q̃ indeterminate p̃misit.

13 ¶Utz ille quẽ pẽnitet eo q̃ fecit votuz pecc̃et mortal'r? R. q̃ nõ. qz sicut ante votũ poterat nõ velle vouere: ita post p̃t nõ voluisse vouere dũmodo pur impleat exq̃ fecit

14 ¶Utz ille q̃ fecit votũ d̃ nõ intrãdo religionẽ sit obligat⁹ ad nõ intrãdũ? R. fm Ric. i quol'. iij. q. xiiij. q̃ n. qz sic illicitũ ẽ iurare ñ facere bonũ. ita z illicitũ ẽ vouere ñ intrare religionẽ q̃ ẽ maximũ bonũ. Post. tñ distinguit q̃ illect⁹ nõ p̃t intrare. z votũ obligat vt nõ intret illd̃ monasteriũ qd̃ ꝓpter lucz habẽdũ ipm circũuenit z allicit. sz aliud monasteriũ p̃t. vt. xx. q. iij. ꝓstituit. d̃ ꝓuer. ꝓiu. dudũ. Inspirat⁹ autẽ a dño p̃t intrare. c. gaudem⁹. de diuor. z placet z pbat i. c. btũs. xxij. q. ij. ri. c. q. d̃ iururã. Nec cures de dicto Gratiani. xxij. q. iiij. ꝟ. vlti. in fi. q̃ nõ est tenend⁹ in hoc. vt. j. patebit.

15 ¶Utz ille qui habẽs votũ religionis eligitur in ep̃m teneat ꝑ⁹ intrare? R. q̃ sic. de voto. c. p tuas.

16 ¶Utz ille qui vouit vnã religionem intrare possit aliã intrare? R. q̃ nõ laxiorẽ. sz bene strictiorẽ. Et fm distinctõnez de qua. ꝟ. Religiovi. ꝟ. xxxiij. excepto q̃ nõ teneat petere licentiã si est strictior.

17 ¶Gz q̃d si de facto intrat religionẽ laxiorez? R. tenet ingressus. z pẽnitere debet d̃ facto voto. de regula. c. qui post. li. vi.

18 ¶Utz ille q̃ vouit intrare religionẽ satisfaciat voto si intrat z postea egredit? R. fm Ric. in. iij. di. xxxviij. ar. viij. q. iij. q̃ aut ille q̃ intrare religionẽ vouit actual'r ꝓponebat i religiõe manere. ita tñ q̃ illd̃ ꝓposituz ñ cadit sb̃ voto sz ipm comitat tm̃. Aut actual'r ꝓponit experiri vt si sibi placuerit stet. sin aũt egrediet. aut d̃ nullo istoz cogitat actual'r. sed tm̃ vouet intrare q: sibi videt bonũ anie sue. aut dũ vouet habet ꝓpositũ exeũdi postq̃ intrauit. Si primo modo vouit z intrat z postea exijt satisfecit voto. Et licet ꝟ dictũ nõ pbet Rich. p̃t tñ sic pbari. Nã vt dicit Henri. d̃ gan. i iij. q̃li. q. xix. licet quis ꝺcipiat diuersa ꝓposita circa idẽ. puta visitãdi limina sãcti Petri pedibus nudis die veneris. z vni istoz apponat votũ z sb̃ p̃missione voti astringat se ad implendũ vnũ illoz tm̃. licet alia maneãt absolute sb̃ ratione ꝓpositi. tñ nõ teneat ad ea sicut ad votũ. Sic in ꝓposito. Itẽ alia rõne posset pbari q̃ satisfecit sic. qz sicut iuramentũ factũ in materia iur' recipit oẽs limitatões iuris. sic z votũ: cũ ambulent pari passu. vt. s. d̃ p̃i Juramentũ. iij. ꝟ. i. Ergo intelliget vt pbaret fm q̃ statutũ est i iure. z cũ hac opinioẽ Ric. cõiter cõcurrũt theologi. imo pl⁹ dicit Rich. ibidez q̃ etiã si intrauit aio exeũdi cũ volũtate tñ dãdi operã. vt de⁹ mutet ꝓpositũ suũ q̃ satisfecit voto. Et idẽ dicẽdũ si vouit mõ scdo. s. cũ voluntate expiendi. Aut tercio mõ. s. de nullo istoz cogitãs. s. q̃ satisfecit. Si tñ intraret cũ ꝓposito exeũdi. z nunq̃z dandi operã vt mutet suuz ꝓpositũ nullo modo apud de⁹ satisfeciss̃et. qz plus de⁹ ponderat affectũ q̃z manũ. xiij. q. v. Si q̃d inueniẽti. Et tal' est in malignitate ñ in firmitate. sicut ille q̃ intrãdo habet animũ exeũdi. tñ mutãdi si aliud inspiret Si aũt qr to mõ q̃s vouet. s. cũ ꝓposito exeũdi postq̃z intrauerit. Hoc põt esse tripl'r. Primo qz vouet intrare vt exeat. Secdo qz vouet introitũ z exitũ. Tercio qz solũ vouet introitũ. sz ꝺcomitatur ꝓpositũ exeũdi. z q̃cũq̃z istoz modoz illicitũ est votũ. Vouere em̃ vt exeat est vouere ꝓpter finẽ malũ. z sic ñ tenet votũ. Vouere etiã introitũ z exitũ est temerariũ ꝓpter ꝺiunctõnez ptis male. s. exit⁹. Sil'r intrare religionẽ cum volũtate exeũdi est pctm̃: z iõ temerariũ si nõ vult dare operã vt mutetur ꝓpositũ suũ. Dõno. qz sep̃i⁹ in practica ꝺtingit.

¶Utrũ votũ factũ ex metu obliget. vide sup̃ Metus. ꝟ. viij. 19

¶Utz votũ factũ de relicita. nõ tñ vtili ad salutẽ sit obligatoriũ? R. fm Rich. vbi. s. ar. ix. q. iij. q̃ nõ. vñ qñ aliqs vouet aliq̃d qđ i vno casu p̃t esse vtile ad salutẽ. z in alio casu inutile obligat ad obseruantiã voti i illo casu in q̃ est vtile ad salutẽ. nõ in alio in q̃ est inutile ad salutẽ. puta aliqs vouit nunq̃z petere dispensationẽ votoz. euenit casus q̃ pbabil'r timet de trãsgressione alicui⁹ voti. sic p̃t petere dispẽsationẽ nõ obstãte voto p̃fato. Si ꝺo casus tal' nõ euenit. sz magis sibi expedit ad salutẽ seruare. sic tenet votũ p̃dictũ. z nõ poterit petere dispensationẽ nisi fuerit intẽtio vouẽtis. q̃ si nõ obligat in oĩ casu nõ obliget in aliq̃. 20

¶Utz votũ de aliq̃ faciẽdo vl nõ faciendo q̃ salus corpalis amittit̃ sit obligatoriũ? R. fm Hostiẽ. q̃ nõ. vt puta q̃s vouit non comedere carnes. a medicis dicit q̃ est i piculo mortis nisi vtat. sic nõ obstãte voto muteẽ. No. ꝟ etiaz Hugo. xij. q. iij. c. nõ solũ. 21

¶Quid de illo q̃ vouit dare vnã mensurã ĝni annuatim paupib⁹. z nõ determinauit de qua mẽsura? R. fm Hosti. q̃ i arbitrio ei⁹ erit dare ad quã mẽsurã voluerit. extra de cẽsi. c. ex pte. vel dic q̃ ad eã de qua cogitabat. 22

23 ¶Utr vouēs ex duabꝫ causis. puta vt visita ret romam. z vt ibi inueniret germanū suū te neaꝫ si vna illarū ꝛficit. puta qꝫ germanꝰ in de recessit? R. q̄ sic. l. celsus. ff. ꝛ arbi. Intelli ge si intēdebat se obligare vna illarū extante. alias nō in ꝺscientia.

24 ¶Quid si quis fecit duo vota diuersa? R. ſm Tho. in. iiij. dist. xxxviij. q̄ si vtrūq; potest ser uare tenet. Si vero sunt incōpassibilia seruet maius. z satisfaciat ꝛ minori ſm arbitriū pla ti. Potest etiā dici q̄ nō peccat q̄ votū in maiꝰ bonū cōmutat. vt. ſ. patebit. Si ꝯo sunt equa lia impleat qđ priꝰ pmisit.

25 ¶Utr dominū rei q̄ ex voto est ꝛo vl' alicui eccl'ie pmissa maneat penes vouentē? R. Pe. de pulso tractatu ꝛ canonica portione epi. c. iiij. q̄ sic. sed psonali obligatione tenet votuꝫ implere. ꝛ quo plene in. l. si quis rem. ff. ꝛ pol li. vbi dicit q̄ persona obligat nō res. transit tñ in hꝛedē talis obligatio. vt ibidē in fi. Fa cit. l. pactū. ibidē. Et sic cogeꝫ personali obliga tione. c. ex pte. ꝛ censi. Qđ limita quo ad he redem. vt. s. §. viij.

26 ¶Sed quis ageꝫ? R. qui. s. q̄ sicut ille cui re lictū est legatū solū agit ꝛ iure z nō alius l. i. z. q̄. C. cōmunia ꝛleg. sic z ille cui factū est vo tum. Et ex quo infert q̄ legatū factū imagini xpi non acquirit ecclesie nec plato. nec cōtem platione ecclesie vel plati est factū. licꝫ imago sit in parochia. z videt casus in. c. nimis. el. i. ꝛ excess. pla. Facit. c. requisisti. ꝛ testa. Gꝫ cē setur ꝛo factū z eius cōtemplatōne. vt videt esse casus. xij. q. ij. pdia. z ideo aget eps qui ha bet cogere. ꝺ. c. ex parte. z dabit ecclesie vbi te stator habuit domiciliū. ſ. cathedrali. vl' si nō sit dignioꝛ. ar. eoꝛ que ꝛno. in auten. ꝛ eccles. ti. §. si quis in nomine magni ꝛei. Si autē fa ctum esset cōtemplatōne eccl'ie parochialis. si ue sit talis imago in ea: siue nō eccl'ie parochi ali acquirit. c. cū inter vos. ꝛ verbo. sig. Et sic aget rectoꝛ ipsi⁹ ecclesie. ꝛ iudi. c. cū ꝛputati. cle. i. ꝛ rescrip. Sic idē dicendū in voto facto per respectū ad ecclesiā. vt puta ad tratū Jaco bum. Et sic aget plat⁹ illius ecclesie. ꝺ. c. ex parte. In voto vero facto simpliciter ꝛo vel imagini z hmōi: aget episcopus. Aduerte hic quia multi ꝛcipiunt credentes q̄ quis vouēs ꝺare vni ecclesie. puta imaginē vel cereū z hu iusmodi. vel alicui pauperi ꝛcē teneat taliter adimplere votū q̄ nec etiā per dispensationeꝫ possit liberari ex quo tales possunt agere quasi sit eis ius acquisitū ex tali voto. Sed ꝛcipi untur. quia tales nō acquirūt aliqđ ius in re quā sic talis vouit. ꝯo q̄ nec eis vl' aliquibꝫ p eis acceptantibꝫ fuit facta pollicitatio: sed so lum ꝛo. Et ideo tales agunt vt seruent votū solū cōditione. ꝺ. c. ex pte. z. c. scim⁹. xij. q. i. z si milibꝫ. Cū ergo autoꝛitate superioris cōmuta tur in eque gratū ꝛo talis liberatus est ab ob ligatione quā cōtraxerat cū ꝛo. z ꝓpterea ab solut⁹ est. Et ideo sic tene: quādo cōmutatio fit in maiꝰ vel eque gratū ꝛo. vel etiā in miꝰ gratū causa existēte in vouēte. Fallit hoc ī vo to in quo quis aliqđ pmisit in subsidiū terre sancte. Facit. c. magne. eo. ti. qđ sine autoꝛita te papē cōmutari nō potest.

27 ¶Utr peccet mortaliter totiens quotiens ꝗs frangit votū? R. q̄ si votū est negatiuuꝫ nulli dubiū q̄ sic. Si vero est affirmatiuū. puta ꝛ ieiunando: nō. nisi pma vice qua comedit nō secūda vel tercia vice comedēs, si facit sine cō temptu. sz quasi reputās sibi impossibile plꝰ illo die ieiunare. Secus si ex cōtemptu. puta qꝛ si etiā posset ieiunare nō faceret z sil'ia. Te net etiā Pe. ꝛ palu. in. iiij. dist. xv. q̄ qñ quis vouit ad certū diē nō bibere vinum. puta die sabbati q̄ solū peccat mortal'r ꝓma vice. Se cus si fecisset votū ad tps perpetuū vel ad cer tos dies. qꝛ si ad tps perpetuū totiens quotiēs bibit peccat mortaliter. qꝛ oīe tps est in obli gatione. Si ad certos dies solum dies est in obligatōe: z nō totū tempꝰ. Et ideo nō peccat nisi semel ꝓ quolibet die. Et dat exemplum ꝛ de indulgētia q̄ est in ꝓpetuū in eccl'ia. qꝛ totiens habet quotiēs intrat. Si est ad diē solū habe bit qui semel. nec plus q̄ pluries in eo ꝺez die visitauerit. Si ad diuersos dies: sic quolibet die visitauerit. z satis est benigna ista opinio. Gꝫ ꝓma est verioꝛ z tutioꝛ. qꝛ exemplū ꝛ de in dulgentia est valde dissimile.

Votū. iiij. q̄ ad cōmutatōez vel ꝺi spensatōez q̄runt plura.

2 ¶Utr possit ꝗs sine autoꝛitate superioris vo tum suū in melius cōmutare? R. ſm Panoꝛ. in. c. scripture. ꝛ voto. q̄ sic. licet sit tutius ha bere dispensationē. z cū hoc transeūt cōmuni ter docto. z facit ꝺ. c. scripture. z. c. puenit. el. se cundo. ꝛ iureiurā. Sed cōtra est. c. i. ꝛ voto vbi sine arbitrio p̄sidentis nō ꝛbet fieri etiaꝫ in meliuſ. z sequit Rich. vbi. s. ar. viij. q. i. Itē facit contra. l. q̄. ff. si cer. pet. insti. qui. mo. tol. ob. in princ. vbi patet q̄ nō liberat q̄ soluit rē etiam meliozem: nisi soluat quod ꝛbetur. Et ideo ꝺic q̄ aut cōmutat in religionē. z sic po test fieri sine autoꝛitate superioris. ꝺ. c. scripture Nam ſm Richar. vbi. s. ar. viij. q. ij. cū quis ꝓfitet actualiter vl' habitualiter intendēs nō

amplꝰ teneri ad vota que prꝰ fecit.sed soluꝫ voto religionis absoluit ab illis ipo iure. Hec cus si qñ pfessionẽ fecit intẽdebat actualit vel habitualiter velle remanere obligatꝰ illis votis q̃ prꝰ fecerat.qz sic indiget dispensatione. Posset etiã esse tale votũ.de q̃ pbabiliter posset dubitari an melius esset illud seruaret.aut eo dimisso religionẽ intraret:vt si aliquis magnus rex fecisset votũ de acquirẽda terra sancta z hmõi.in quibꝰ tũc papa esset ꝛsulendus z fm eiꝰ autoritatẽ pcedendũ.nõ simpliciter i religionẽ cõmutandũ. Silr nõ cõmutatur i religionis votuꝫ illud quo q̃s vouit aliquid dare in subsidiũ terre sancte sine licentia pape fm Rodo. Hecus si votũ fecisset votũ pegrinationis.qz ꝑ-uueret per religionẽ. Aut cõmutatio voti vult fieri i aliud a religione. Et sic requirit autoritas supioris.aliqñ solũ petita licet nõ obtenta:vt qñ est certũ q illud i qõ cõmutat est melius z magis deo acceptũ.vt i c.licet.de voto.si etiã fieret sine licẽtia supioris cõmutatio i meliꝰ.qñ est claꝫ q est meliꝰ non peccaret p d.c.quenit. Si vero nõ est claꝫ q sit meliꝰ sic optet autoritas obtineat.z multo magis qñ cõmutat in eque bonũ vel minꝰ bonũ est necessaria dispẽsatio supioris.

3 ¶Hꝫ q̃d si votũ erat factũ deo intuitu alicuius certe psone vel loci.puta talis monasterij vel talis paupis de dando sibi aliq̃d:R.q licet actio acq̃rat talibꝰ ad agendũ.vt cõpellat reddere qõ vouit.vt.s.dictũ est.tñ i religionẽ cõmutãdo absoluit ab illa obligatõne cũ fuisset psonalis. Hecꝰ esset si nõ ex voto solũ deo facto.ſz ex aliq̃ alio respectu se homini obligasſz. qz sic nõ absolueret p religiõis ingressum.nec etiã p dispensatõez supioris:nisi fm q dixi.s. Papa.§.vi.z Juramentũ.vi.in princi.

4 ¶Utꝫ ille qui pmisit patri aut alteri votum eoꝝ implere possit illud i religionẽ cõmutare: R.Tho.in quadam.q.de quol.q sic.qz sicut sufficit p sentia z p patre.

5 ¶Utrũ oẽ votũ possit cõmutari autoritate superioris:R.fm Rich.vbi.s.ar.ix.q.i.q sic. z de h vide.s.Papa.§.i.Et hoc firmiter tenendas.quia nullũ est votũ volũtariũ quin possit in melius cõmutari.z si non ipi cui cõmutat saltẽ cõmunitati. Itez aliquãdo votũ militaret cõtra salutẽ pp̃uam:vt patet in illo q̃ castitatẽ vouit.quã tñ ex fragilitate sua videt veri similiter se fractuꝫ.Et ideo supioris autoritas nobis dimissa est a deo in hmõi prudendis.z nõ cures de tenentibꝰ aliud.

6 ¶Quis est superior cuiꝰ autoritate vota possint cõmutari:R.q quo ad quattuoꝝ vota solus papa dispensat.s.in voto religionis. In voto hierosolymitano.voto sancti Jacobi.et voto visitãdi limina apostoloꝝ Petri z Pauli.z sic seruat i facto.licet nllo iure inueniat expssum.nisi de voto p subsidio terre sancte.vt in c.ex mlta.de voto.vbi tenet Pa.q etiã legatꝰ de latere nõ pt dispensare cũ requirat specialis delegatio.vt in d.c.ex multa patet. Sed si factũ esset solũ p deuotione nõ p subsidio.sic tenet idẽ Pa.ibidẽ.q eps potest dispensare. Et similiter si vouisset solũ ex deuotõne ire ad sanctum Jacobũ nõ in subsidiuꝫ pstandum. Et facit p hoc tex.c.qõ sup his.z.c.ex multa.eoti.que fundant se super subsidia terre sancte. Et licet istud sit verꝫ de iure.quia tamẽ cõsuetudo ita se habet:vt etiã ex deuotione factum pertineat ad papã eius dispensatio.z etiaꝫ qz maiores cause ad papã sunt referende.vt i.c. maiores de bap. Ideo consulo recurrendũ fore semp ad papã in huiusmodi. Si tamẽ episcopus dispẽsaret sequẽdo opinionẽ Panor. credo valeret.quia posset dici q licet cõmuniter remittant ad papã.nõ tamẽ ppter hoc est casus papalis.potest eñ quis mitti ad papã aliquãdo ad cerrorẽ.aliquãdo p maiori cautela.aliquãdo ex reuerẽtia. Et ideo hoc nõ probat esse qõ ad hoc cõtingit abesse.l.neqꝫ natales.C.de pba. In aliꝰ autẽ votis a predictis potest episcopꝰ dispẽsare quo ad suos subditos. Abbas z alij plati religiosoꝝ possunt quo ad religiosos eis sbditos siue votũ fecerint ante ingressũ religionis siue postea. Alij aũt inferiores epis qui nõ sunt plati religiosoꝝ dispẽsare nõ possunt:nisi tales haberẽt iurisditionẽ episcopalẽ i psonas de iure speciali. Facit glo. in cle.i.de re.eccle.nõ alie.z qõ no. Inno.in.c. statuim.de maio.z obe.z Pa.in.c.significasti.de so.cõpe.vel ex speciali iure vel cõcessione hoc eis ꝺcederet. Et h sequunt cõmuniter docto.in.c.fi.de postu.pla. Host tẽ.tñ in.c.i.de voto dicit.q tex.d.c.i.pbare videt q quilibꝫ psidens i istis votis dispẽsare posset. Fatet tñ q de ꝺsuetudine seruat vt inferiores epis non possint dispensare.nisi vt dictũ est.z minime mutanda q̃ longa cõsuetudine interptationẽ acceperũt.l.minime.ff.de legi.

7 ¶Utꝫ eps z sil'es possint dispẽsare in votis a se emissis.sicut pñt dispẽsare in sbditoꝝ votis: R.Pa.in.c.magne.de voto.q nõ.z facit istũ c.magne.iũcta glo.p hoc. Nã nõ debet qs autorizare in facto suo pprio.vt in cle.ũ.de re.ec. nõ alie.z in.l.i.ff.de auct.tu.

8 ¶Utrum abbas vel platus religiosus q̃ concessit licentiam eius subdito vouendi possit

cum eo postea dispensare? R. Rich. vbi. s. ar. iij. q. iij. q ante votū emissum pt licentiā revocare. z sic nō tenebit postea factū. Sz post votum emissum dicit tutius esse q subditus recurrat ad superiorē sui plati. vel ad papā si alium nō habet. Et ista opinio est satis equa: ne videat autorizare in facto suo. Sz tamē de veritate iuris potest dispensare. ar. c. manifestum. Et qđ ibi no. xxxiij. q. v. Itē sicut rationabiliter cōcessit licentiā. potest etiā rationabiliter si causa occurrat dispensare. nec est istud in facto ppio sed alieno. nisi forte solū vellet dispēsare ppter suū cōmodum. qz sic nō posset. al's sic. si ppter necessitatē subditi.

9 ¶Quid de voto castitatis an inferior a papa possit dispensare? R. diuersa fuit opi. sed salua meliori iudicio credo dicendū. q aut votū castitatis est simplex z ppetuū. z tūc ppter duo eps potest dispēsare. Primū si votū castitatis fuit aliqualiter meticulosuz a pncipio. licet nō fuerit iust⁹ met⁹. vt vult glo. in. c. veniēs. qui cle. vel vo. Secūdū ppter periculū fornicationis. quādo verisimiliter timet de incōtinētia. Et hoc etiā tenet do. Lar. z do. Anto. in d. c. veniēs. Et sic limito dictū Spe. ti. ō le. §. nūc de episcopor. ver. ciij. z Joh. an. z docto. q dicunt epm posse dispēsare quādo votū castitatis est simplex z perpetuū. z glo. in. c. rursus. q cle. vel vo. que dicit ecclesiā posse dispensare. In alijs autē casibꝫ sol⁹ papa dispensabit. Et sic intellige glo. in. c. i. de voto. cū alijs docto. tenentibꝫ q nō potest eps dispēsare. Al fortiori potest dispēsare cū eo qui fecit votū nō nubendi. qz ppie nō est votū castitatis. qđ patet qz si fornicaret: nō frangeret votū. licet peccaret mortaliter. Si vero votū nō sit simplex sz ad tempus. puta vsq ad annū z hmōi: sic potest episcop⁹ dispensare. Similiter dispensat eps in voto castitatis emisso ab altero coniugum rōne periculi vt etiā exigere possit. vt no. docto. in dicto. c. rursus. Et ibi do. Joh. an. ō sancto Georgio episcop⁹ Alex. Si vero votum sit solenne. sic sol⁹ papa similiter dispēsat fm omēs in. c. cū ad monasteriū. de sta. mona. vbi etiā aliqui voluerūt q nec etiā papa possit. licet non sit verū fm Archid. in. c. sunt quidam. xxv. q. i.

10 ¶Quid requirit vt dispensatio vel cōmutatō sit legitima? R. Innocē. in rubrica. de obser. ie iu. z Archid. in. c. pbiter. lxxxij. dist. dicunt q duo requirunt. s. causa legitima in vouente. z secundū q votū cōmutet in meli⁹ vel in eo magis acceptū. Panor. vero. in. c. i. de voto. dicit q si causa legitima subsit in vouēte. licet nō cōmutet in aliqđ meli⁹. tamē est legitima dispēsatio: dūmodo cōmutet in aliud simile. Facit c. magne. de vo. Et qđ legit z no. in. c. i. de repmu. in simili. Ego tamē credo q etiā si non cōmutet i aliud simile q valeat: dū necessitas vel vtilitas id psuadeat. Necessitas: puta qz ē debilis. Itē familiā magnā habet. quā oportet sustentet z hmōi. Utilitas: puta qz maius bonū est cōmunitati cōmutatio q̄z si seruaret z similia q̄ arbitrio superioris sunt relinquēda: vt in. c. ex multa. circa fi. de voto. vbi tex. alternatiue loquit dicēs. si necessitas exigit vl' vtilitas' psuadet. Si vero causa legitima nō subsit in vouēte. tūc oportet fiat cōmutatio in melius. Et ita intelligo z limito tex. c. i. de voto. qđ vult vt in meli⁹ fiat cōmutatio. vel saltē in eque bonū z gratū deo.

¶Utrꝫ dispensat⁹ sine causa legitima sit tut⁹ i 11
scientia. Vide. s. Dispensatio. q nō.

¶Quid debet attendere dispēsator voti? Rñ. 12
quid liceat fm equitatē. quid deceat fm honestatē. quid expediat fm vtilitatē vl' necessitatē Itē qualitatē psone. causaz z qualitatē: z quātitatē cōmutatōis. Nā si causa cessat facilius dispensat. Qualitas vero vt si sit votū peregrinationis extimet expēsas quas fecisset eundo z redeūdo. z ipas in pios vsus cōuertat. laborē itineris z ipm ieiuniorū z orationū laborez cōpenset. Si autē sit votū ieiunij attendat q paup homo parua pecunia redimere potest: sz nō dines. Itē vtrū impedimentū sit tempale. z sic solū dilationē concedat. aut perpetuū vt faciliter absoluat. Dec habent in. c. magne. de voto. z qđ ibi no.

¶Utrꝫ habēs aliena incerta q̄ ea vouit in sub 13
sidiū terre sancte possit p epm dispensari: vt in alios vsus conuertat? R. fm Rod. q nō. etiaz si religionē ingrediatur.

¶Utrum votum de sabbato festando sit com 14
mutandū? R. q si fecit ex quadā superstitione credens sit meli⁹ inuiti littere veteris testamēti. sic votum non tenet. Si vero fecit ex deuotione vel reuerentia virginis: tūc si haberet inducere iudaizationē. qz cohabitat vbi multi sunt iudei. sic cōmutandū est omīno. alias nō sed potest seruari. Idē dic de voto ieiunandi i dominica. q si quis fecit vt magis sit dispositus ad spūale gaudiū aut cōtemplationem diuinorū. sic licite fit z seruat. Si vero fit vt affligendo carnē satisfaciat deo de peccatis z carnē subijciat spiritui. tūc nō debet ieiunare in dñica. sed in sabbato precedenti fm Joh. neapol. in quol. q. xxv. qz debet tale ieiunū interpretari vt facit ecclesia vniuersalis. Si autem nō

cogitauit neq; de spūali gaudio neq; de afflictione carnis. sed simpliciter ieiunare vouit i domunica. sic cōsulendū est vt potius ieiunet in sabbato vt xp̄ianis se conformet fm eundē Jone videat singularis.

Vorū v. quo ad cōmendationē.

1 ¶Utq; expediat homini vouere? R. fm Ric. vbi. s. ar. vi. q. i. Aut hō vouet bona quoq; obseruatio videt p̄babilit̄ p̄portionata ifirmitati sue. z sic expedit homi vouere. qz p hō firmat amplū volūtatē suā in bono. z p magna parte excludit a se libertatē malefaciēdi. z facit actus ꝑtutis latrie. Et ideo vouēdo meret. Si vo vouet impropōrtionata sic nō expedit nec licz Tale em votū nō hret discretionē comitē: cū p hoc vouens magis videret se illaqueare q̄z augere securitatē de sua salute.

2 ¶Utq; sit magis meritoriū op⁹ bonū factū cū voto q̄z sine? R. Rich. vbi. s. q. ij. q̄ sic. z p̄bat Primo qz op⁹ inferioris ꝑtutis magis est meritoriū impatū a superiori ꝑtute q̄z ab inferiori. sz latria est superior virt⁹ q̄z abstinētia. pegrinatio z hmōi. Ergo cū vouere sit act⁹ latrie est magis meritoriū bonū abstinētie factū ex voto. vt pte impatū a latria q̄z sine. Secūdo qz q̄sto op⁹ p̄cedit a volūtate magis firmata in bono: tāto est virtuosi⁹. z p̄sequēter magis meritoriū Ad operari virtuose req̄rit firmiter z imobiliter opari fm ph̄m. iij. ethi. c. iiij. sz ceteris paribus volūtas est firmior i voto q̄z sine. ergo ꝛc. Ponit Anſ. lib. de silitudinibus exēplū. s. q̄ facit op⁹ cū voto: q̄si q̄ dat arborē cū fructibus. sed q̄ sine quasi q̄ dat solū fruct⁹. Hoc p̄bat. xxiij. q. v. tūc saluabit. xxviij. q. i. iā nunc. vide glo. in cle. si dñm. de reli. z vene. sanctor.

Vsucapio est acquisitio dominij p cōtinuationē possessionis tpe lege diffiniti. dicit tex. in. l. ij. ff. de vsuca. triennū est tēpus qō habet locū tm in vsucapione. insti. de vsuca. in p̄n. no. Jo. xxi. q. iij. in summa.

1 ¶Quare fuit inducta? R. p̄o bono publico z vtilitate publica: ne dominia rer̄ sint incerta ff. de vsuca. l. i. insti. eo. §. i. z vt finis litibus ponat. ff. p suo. l. fi.

2 ¶Que req̄runt ad vsucapionē? R. q̄ttuor. Primū qō requirit est bona fides ne dū i vsucapiēte toto tpe vsucapionis. sz optet q̄ fuerit bona fides i p̄ncipio cōtract⁹ ex pte tradētis z accipientis. ar. ff. p emp. l. ij. §. si eā. Itē q̄ res sit mobilis. qz circa imobiles est p̄scrip. Itē q̄ es tradat vel quasi. aliter possessio nō haberet sine traditōe. C. de pac. l. traditōibus. insti. de diui. §. p traditionē. Vel alio mō possideatur tpe debito. s. triēnio. Itē titul⁹ ver⁹ nō putatiuus nec falsus. ff. p lega. l. ij. z iij. C. de vsuca. p here. l. fi. z ibi Azo. Et q̄ sint veri tituli. j. ſbi ijcia. si tm esset putatiue ver⁹ titul⁹ ex errore facti nō iur⁹ nō ip̄ediret. vt. l. i. C. de vsuca. p dotal. qō vulgo. ff. qō emptore. z. l. iij. z vlti. ff. p

¶Que p̄nt vsucapi? R. q̄ oīa excepta 3
q̄ p̄hibent vt furtiue res z que vi possident. vt no. glo. i sum. xvi. q. iij. nec res sacra vl religiosa nec decima. de p̄scrip. cām q̄. Itē nec seru⁹ fugitiu⁹. Nec p̄bant insti. de vsuca. §. sz aliqn. et §. seqn. Itē vbicūq; p̄hibet alienatio: z vsucapio regulariter p̄hibet. ff. de fun. do. l. si fundū ff. de ꝑbo. sig. l. alienatōis.

¶Quis p̄t vsucapere? R. oīs q̄ p̄t licite possidere: vt paterfa. filiusfa. in peculio. pupill⁹ si habet aīm possidēdi. licet nō interuenerit autoritas tutoris. z furiosus si sane mētis vsucapere cepit: sz incipe nō p̄t durāte furore. ff. de vsuca. l. ij. §. i. ij. z iij. Sz seru⁹ vsucapere nō p̄t. qz nihil p̄t possidere. l. labeo. ff. de vsuca. l. i. §. Itez acq̄rim⁹. ff. de acq̄. pos. nisi peculialiter ex scientia dñi possideret. vt in dictis legibus. 4

¶Qui sint tituli trāsferentes dominiū vt sciam⁹ quo vsucapio currat? R. sunt decē. Prim⁹ p̄ soluto. q̄ habet locū q̄n ego credo tibi debere puta centū ex quacūq; cā. z tu idē credis. z sic soluo vel aliquid loco ei⁹. z sic vsucapies. ff. p sol. l. i. Et sic iust⁹ error dat cām p̄scribēdi. Falsit q̄n cā emptōis q̄ nō p̄cessit solutō aliq̄d. qz nec p emptore cū nō p̄cesserit. nec p soluto. qz ex cā emptōnis traditū. l. ij. R. ij. ff. p emp. ff. p solu. l. pe. Secūs p emptore qui habet locū cū q̄s in veritate emit rē alienā. vel a furioso quē credebat sane mētis z bona fide. vt. ff. eo. l. pignori. §. i. z ff. p empto. l. ij. §. si a pupillo. z i isto req̄rit vt dixi bona fides in rebus mobilibus tā tradētis q̄z accipiētis. Itē q̄ emptio sit pura nō conditōalis. ff. p empto. l. ij. §. si sb conditōne. Itē q̄ p̄ciuz soluat vl fides habeat de p̄cio. qz alr non trāsferret dominiū. insti. de re. diui. §. vendite. Itē q̄ eadē res q̄ est empta tradat qz si alia daret nō vsucapet p emptore. l. ij. §. cū stichū. ff. p emp. Tertio p trāsacto. q̄ habz locū i re tradita vt a lite recedat ab eo q̄ credebat dñs. C. p trāsacto. l. ex cā. C. de transac. l. fi p fundo. Quartus p herede q̄ habet locū vbi q̄s est ver⁹ heres. vel saltē iuste z p̄babiliter putet. Sz nō habet locū in suis heredibus. qz q̄dāmodo continuāte eo hereditariū rer̄ dñi extimant. l. ij. §. filiū. ff. p here. C. p here. l. nihil p herede. sz in extraneis heredibus distingue. q

aut res est viciosa.puta qz furtiua vl' vi possessa. vl' res fisci q̄ nullo tpe p̄scribi p̄t.C.cōia.de vsucap.l.iā pridē. vl' res pupilli vl' res data p̄ fidi cōtra.l.iul'.repetundaz.ff.de acq̄.re.do.l. bone fidei. Et sic heres generalis vel successor spēalis rei alicui⁹ p̄scribere nō p̄t.ff.de publi.l. fi hi.§.actionū hāc.De q̄ vide.s. Prescriptō §.xliij. Si vero res non est viciosa.sic dic vt s. Prescriptio.§.i. Quint⁹ p donato q̄ habet locū cū in vero nō in opinione aliq̄d est dona tū bona fide.C.p dona.l.vlti. Itē p donatio teneat.qz si pater donat filio z decedat nō valuit ratione patrie ptātis.ff.p dona.l.i.§.i.ff.p here. l.ij.§.filiū.licet tn̄ rē alienā q̄s nō possit dona re q̄ ad hoc vt dominiū trāsferat in p̄iudiciuz veri dn̄i.qz qđ quis nō habet trāsferre nō potest.C.de dona.l.si fili⁹. Valet tn̄ vt vsucapiatur.ff.p dona.l.si is qui alienā.z.l.fi.ð iurpatro.c.cura. Sext⁹ p derelicto qui habet locuz in ea re q̄ credebat a dño derelicta z ali⁹ possidere incepit q̄uis ignoret a q̄ sit derelicta.ff.p derelic.l.si id qđ p derelicto. Septim⁹ p legato qui habet locuz cum alicui res legat aliena bona fide.ff.p lega.l.p legato.la.i. Et q̄uis legatū ademptū sit.tamē vsucapio currit.d.l.p legato.z.l.vlti.dūmodo pbabilis error excusset.puta credit testatorē fuisse sane mētis:cuz tn̄ fuerit furiosus vl' ignorat legatū p codicillum ademptū esse. Octauus p dote qui habet locū cum res aliena pro dote bona fide datur.l.vltima.ff.p dote. Nonus pro suo q̄ habetur cū quis possidet rem quā credit suā aliquo iusto titulo.ff.pro suo.l.i.z vltima. Decimus p iudicato.qui habet locū cū res est iudicata a qua nō est appellatū spacio decē dieruz vsucapit.qz trāsit in rem iudicatā.ij.q.vi.anteriorū.vn de in vsucapione requirit aliqs de istis titulis z bona fides.z q res nō sit viciosa z̄. vt dictū est.

6 ¶Quis effectus vsucapionis? R.q fm oēs est vt rei vsucapte dominiū directū acquirat. C.de pac.l.traditionib⁹.ff.de vsuca.l.i.z.iij.ff. pro suo.l.fi.

7 ¶An habeat locū i p̄scietia.dic vt.s. Prescriptio.§.xlix.z mlta ibi ad hoc faciūt p totū.

Vsura fm Host.in summa.est qđ cunqz solutōni rei mutuate accedit ipsi⁹ rei vsus gratia pactōne interposita.vel hac intentōe habita in p̄tractu:vel exactione habita post p̄tractū.p cui⁹ declaratōe attēde q primo dicit.qđcūqz.s.quocūqz noie censeat.siue cōsistat in dando siue in faciēdo. dūmodo p̄cio sit extimabile z vltra sortē exigatur erit vsura.xliij.q.iij.vsura.z.c.plericqz. Secundo addit rei mutuate.qz i solo mutuo vero vl' interp̄tatiuo p̄sistit vsura fm oēs doctos. Dicit tercio ipsi⁹ rei vsus gra.qz si n̄ vsus gratia.i.cōsumptionis:sed pene vel interesse loco apponeret nō esset vsura:vt.j.patebit. Cōcludit in quarto pactōne interposita z̄.qz si sine pactōne vel exactōe aut intentōne z gratis aliqd dat nō erit vsura.put infra plenius patebit p dubia sequentia.

¶Utrum sola spes recipiēdi vltra sortē faciat vsurariū? R.vt colligo ex glo.sup Lu.vi.mutuū date z̄.q aliqs potest mutuare duplicat ppter spem lucri. Uno modo p̄ncipaliter:ita q nō mutuaret nisi lucz inde speraret:z tunc vsurari⁹ est.vt patet in.c.i.z.c.p̄suluit.de vsu. z.xliij.q.iij.si feneraueris. Et in h̄ p̄cor.cōiter Joh.an.Archi.Be.in.c.i.eo.ti.li.vi.z in d. c.p̄suluit.z theologi in.iij.xv.di. Gz attēde q ista intētio tripliciter p̄t cōtingere. Prio an mutuū.vn̄ si post mutuū cognoscēs peccatū mutat intentionē:poterit sponte donata recipere sine vsura. Secūdo subsequēter.qz post mutuū sperat aliquid.z sic etiā vsurarius est. Tercio p̄comitāter:puta qz mutuans nullū sperabat lucz.sz debitor ppter mutuū dat sibi p̄miū.z mutuās ppter eandē cām recipit.z sic etiā vsurari⁹ est.z talis tenet restituere fm q dixi Restitutio.i.i ver. Usurari⁹. Alio modo quis sperat lucz.s.secūdario.qz etiā si crederet n̄ habere vltra sortē:mutuaret nihilominus ppter charitatē.z talis spes nō facit vsurariū fm Rich.in.iij.dist.xv.ar.v.q.v.ar.c.qđ pderit.lxi.dist.z.c.in singulis.lxxvij.dist.lix. dist.si officia.i.q.ij.q̄pio.in h̄ p̄cor. Innocē. Bern. Ala. Pa.z multi alij in d.c.p̄suluit.z dicit Joh.an.in regula Peccatū.lib.vi.q cōmuniter h̄ tenet a docto. Cū em̄ aliqs dat alicui mutuū scire debet esse sibi debitorē ad antidota naturaliter obligatū.de testa.c.cū in officijs.l.sz z si lege.§.p̄suluit.ff.de pet.here. Aduerte hic q mutuās hac spe siue intentōe vt ille sibi remutuet aliavice nō ex vi mutui:sed ex accipiētis charitate nō est vsura fm Alex.in iij.pte summe.ti.de p̄cepto mutui.caret tn̄ merito si p̄ncipaliter ppter h̄ facit. Rodo. Host.z Hostiē.ꝛo tenēt q est vsura. Gz verius dicit Ale. Et p̄fati vez dicūt qn̄ deducit simplicit i pactū. Facit qđ infra dicā.§.iij.

¶Utz mutuans ad captandū amorē sit vsurarius? R.fm Tho.ij.ij.q.lxxviij.q non. Limitat hoc Joh.cal.in.c.fi.de vsu.verum.nisi spes vlteri⁹ p̄cedat.qz si quis mutuaret pape 2

vel impatori ꝛ hmõi.ad captandũ benivolẽ/tiam: vt post posset ꝓsequi beneficiũ vel castꝝ aliqd̃ esset vsura. Hoc limito verꝝ quando ex mutuo speraret.sꝫ quãdo ex amore ꝓcepto erga ipm ex mutuo facto nõ esset verꝝ. imo licite posset sperare.qz illud nõ sperat ex mutuo.sed ex amore.ꝛ ꝑ liceat tenet Tho.vbi.s̃.ar.q̃.i/sponsione tercij argumẽti.

3 ¶ Utꝝ mutuare ad habẽda ea q̃ pecunia non mensurant̃ sit vsura? R. Tho.vbi.s̃.ꝑ nõ.ex q̃ patet ꝑ licet sperare rem cuj9 vsus inter amicos cõcedi solet sicut cõmodat̃ liber. Itẽ in iurie remissionẽ ab illo qui me iuste ꝓsequebat cũ multo meo damno.c.dilectus.el.i.ꝛ.c.ad aures.de simo. Hec9 esset si iuste.qz nõ liceret sine vicio vsure mutuũ dare sb̃ tali spe. Et sic intellige glo.i.c.qm̃ m'ti.xiij.q.iij.q̃ dicit ꝑ vsure possunt peti vt damnũ euitet.

4 ¶ Utꝝ liceat petere mun9 a lingua vel ab obsequio ꝓpt̃ mutuũ? R.fm Tho.vbi.s̃.ꝑ nõ. qz extimat̃ pecunia. vt patet in illis q̃ locãt ad hoc opas suas. Nec ob.ꝑ obligat̃ ad antidota: vt dictũ est: qz vt dicit glo.in d.c.si feneraueris.nõ põt deduci in pactũ. Rõ fm Archi. ibidẽ.qz antidotũ est debitũ simplex.sed cũ deducit̃ in pactũ nascit̃ obligatio ciuilis qõ est pl9. Et ideo pl9 exigit̃ qõ põt extimari pecunia. ꝛ ꝓpterea esset vsura. Addit tñ glo.ꝓdicta ꝑ si egerit talis mutuãs ꝑ poterit ꝑ modũ gratitudinis petere talia seruitia nõ ex necessitate vl' ex lege.sed ex gratitudine sine vsura. Ego tñ credo ꝑ qñ naturalis obligatio deducit̃ tali modo in pactũ ꝑ nõ magꝭ tenet̃ qꝫ ex ipa naturali obligatõe: vt puta dicẽdo. Ego mutuo tibi vt tu mutues postea mihi si indiguero.ꝛ ĩ hꝫ cõmode facere potueris ꝑ nõ sit vsura. Qd̃ etiã tenet Hostiẽ.in sum.qz istud nõ est exigere pl9 qꝫ velit natura ꝓtract9. Facit ad hoc.c. significasti.de elec. Hec9 esset qñ simplicit̃ deduceret̃ in pactũ vt sibi remutuaret.qz sic essꝫ vsura. Et sic intellige ꝛ limita ꝓdicta.ꝛ Tho. vbi.s̃.q̃ cũ Archi.ꝓcor.

5 ¶ Utrũ dñi q̃ mutuãt rusticis vt eoꝝ possessiones colãt sint vsurarij? R.fm Hze.de arimino.in.q.de mõte.ꝑ nõ.si istud ꝓcurrat.s.ꝑ alꝫ satisfaciet ipi rustico de opib̃ positꝫ ad colẽdã possessionẽ fm ꝑ iustũ est. Hec9 esset si sb̃traheret aliqd ꝓpter mutuũ.qz vsura esset. Idez dicendũ est de eo q̃ cõcedit terminũ vt trahat emptores ad suã apothecã vl' ad suũ molẽdinũ vl' ad scholas ꝛ hmõi.si nullũ damnũ incurrũt.ꝛ ita bn̄ facil'r eis satisfit ab ipis mutuantib̃ sicut fieret ab alijs ꝑ candẽ rõnem. Et Joh̃.cal.i d.c.fi.ꝛ Joh̃.an.in mercu.sup̃ regula Peccatũ.ꝛ Lau.d̃ redolfis florẽtin9.in.ij. ꝑte ꝓtractuũ suoꝝ.q.xxxviij.ꝛ Rod̃.ꝛ multi alij q̃ tenẽt ꝑ sit vsura.debẽt intelligi qñ ꝓpter hꝫ magꝭ grauant̃.vl' ñ ita bn̄ satisfit eis ab ipis mutuantib̃ sicut fieret ab alijs.vl' qñ hꝫ deducit in pactũ simpl'r. Hec9 si mutuat viq̃q̃ vadat ad scholas. Nec ob.ꝑ efficit̃ maioris concursus ꝛ fame.qz tale q̃d sperare nõ facit vsurã cũ nõ emat̃ pecunia. Sil'r non ob.ꝑ aufert eis libertas indirecte exp̃ reuocat mutuuꝫ.qz nõ est verꝝ. Nã cũ mutuãs possit tps sui mutui limitare.l.vinũ.ff.si cer.pe.nõ aufert eis libertatẽ si mutuat donec vadãt ad ei9 scholas vl' molẽdina: sꝫ ꝓfigit terminũ mutui sui. Et sic tene sicut tenet etiã sctus Bernardin9 ĩ suis ꝓtractib̃.al'r ois m'titudo esset vsuraria cũ ñ possint hodie fũdi sine mutuo locari colonis.

6 ¶ Utꝝ mutuãs centũ Johãni cũ pacto ꝑ det sibi.l.in numeratis.ꝛ alia.l.i debitoꝛib̃ vl' in reb̃.puta in pãno ꝛ hmõi.ꝛ ipse ꝓmittit sibi soluere centũ in numeratis quos debitores ꝛ res steriles nõ accepisset Joh̃es: nisi ꝓpter mutuũ d̃.l.sit vsurari9? R.fm Lau.d̃ redolfis in suis ꝓtractib̃ ꝑ fit in fraudẽ. Et ideo cũ gratiuet Johannẽ noie mutui erit vsura. Et ꝓcor. Bas.ꝛ Bar.in.l.cũ allegas.C.de vsur̃. Idez dic cũ rõne mutui aliqd vẽdit debitoꝛi pl9 debito pcio.xiij.q.iij.si feneraueris. Idẽ dic qñ emit̃ min9 iusto pcio ꝓpter anticipationẽ solutionis fm Tho.vbi.s̃. Qd̃ bn̄ no.qz multuꝫ practicat̃ iste ꝓtractus.

7 ¶ Utꝝ gerẽtes negocia stipẽdiarioꝝ.s.recipiẽdo pagas coꝝ ꝛ faciẽdo alia obsequia ꝛ mutuando eis ĩ necessitatib̃ eoꝝ recipiẽdo certũ salariũ sint vsurarij? R.Lau.in suis ꝓtractib̃. ꝑ nõ q̃tum ad id qd̃ pcipiũt rõne laboꝝ.sed q̃tũ ad id qd̃ pcipiũt rõe mutui sunt vsurarij Idẽ dic de collectoꝛib̃ dñoꝝ q̃ a cõmunitatibus aliquid accipiũt vt mit9 cũ eis agãt expectando.ꝑ licite accipiũt si rõne laboꝝ ꝛ expensaꝝ accipiũt.sꝫ si rõne expectatõnis.sic est vsura.ꝓcor.Tho.vbi.s̃.

8 ¶ Utꝝ ciuis qui mutuat cõitati vt euitet collectas sit vsurari9? R.Spe.ti.de vsur̃.tenet ꝑ nõ.qz aliud ẽ de suo nõ tribuere.ꝛ aliud nõ capere.l.pcul9.ff.d̃ dam.infec. Et aliud nõ acq̃rere.aliud nõ amittere.l.i.§.si his q̃ bona.ff. de colla.bo. Et aliud lucꝝ.aliud sumpt9 quos erat factur9.l.cũ filius.ff.de legi. Et aliud penaꝫ cuadere.aliud aliqd lucratiue pcipe.ff.d̃ vsu. l.impator.Joh̃.an.ꝛ do.Anto.in.c.ꝓsuluit.d̃ vsur̃.limitant dictũ Spe.qñ collecta esset incerta.ꝛ sic on9 extraordinariũ. Sꝫ si esset certa ꝛ ordinaria esset vsura. Rõ:qz idẽ est remis

tere qđ dare.c.venies.el.i.de testi.viij.q.iij.ta
lia.l.qs etiã.ff.de calũ. Et hoc tene.

9 ¶Utr ille q̃ mutuat dece illi q̃ sibi debat alia
dece que sibi denegabat cum tali pacto q̃ satis
det sibi opportune de.xx.sit vsurari⁹? R.q̃ nõ
fm Hostiẽ.in sum.eo.ti. Et ideo illud verbũ
qđcũq; positũ in diffinitõe intelligit qđcũq;.s.
ad lucr vl supabundantiã.vel qđcunq; esti
mabile pecunia qđ sit plus.d.c.dsuluit.t.xiij.
q.iij.per totum.

10 ¶In quibꝫ casibꝫ accipit vltra sortẽ sine vsu
ra? R.fm glo.t docto.in.c.dquestus.de vsur.
inuenio.xij.casus

11 ¶Prim⁹ qñ eccl'ia vel laicus recipit a suo va
sallo feudũ in pign⁹. De q̃.s. Feudũ. H.xxx.

12 ¶Secund⁹ qñ emphiteota vel vsufructuari
us pignorat dño vel pprietario. De q̃.s. Feu
dum. H.xxxij.

13 ¶Tercius qñ quis retinet possessionem meã
possum in pignore accipiendo fructus meos
facere sine vsura.qr recipio tm meũ.de vsu.c.i.
t d.c.conquestus. Secus esset in possessione
alteri⁹ in pignore accepta.qr vsura esset faciẽ
do fruct⁹ suos.qr recipet vltra sortẽ nõ suum
de pigno.c.illo vos.

14 ¶Quart⁹ quãdo sine omi pacto t spe recipit
gratis oblatũ. vnde.i.q.ij.c.sicut. Nullaꝫ in
quit tex.obligatio suscipiẽti culpe maculã in
gerit q̃ nõ ex abiectis petitõe ꝓcedit. Intelli
ge qñ dãs liberaliter dat sciẽs se nõ teneri:nec
credẽs creditorẽ h̃ exigere:t recipiẽs recipit libe
raliter. vt.s.dictũ ẽ Restitutõ.i.i ꝑdo vsurari⁹.

15 ¶Quintus quãdo qđ recipit ratõne interesse
recipit. Et nota fm Pe.d ancha.t do.Anto.
in.c.salubriter.eo.ti.t Panor.in d.c.conque
stus.q̃ interesse dsistit nõ solũ in damno ha
bito:sed in lucro cessante.dũmodo lucrũ ces
sans esset i actu vl q̃si in actu.h̃ est qđ ꝓbabi
liter fuisset.qr sic dr peti qđ aliq̃ modo est He
cus esset si solũ esse i possibilitate.qr sic dr poti
us nõ esse.h̃ patet p.l.si iactũ rhetis.ff.de ac.
emp.t vẽ. Ubi patꝫ q̃ licꝫ emptio q̃ sit de sola
spe ꝓbabili q̃si i actu.t idẽ de ptu futuro.l.nec
emptũ.ff.d otrahẽ.emp. Secꝰ esset de eo qđ ẽ
solũ in possibilitate. Ex q̃ patet q̃d dicenduꝫ
de multis casibꝫ:qs inferã p maiori declaratõe.

16 ¶Quid de illo qui nõ soluit ex culpa sua cre
ditori solito mercari i termino debito? R.q̃ te
net ei ad lucr cessans iudicio bonoꝝ mercato
rũ. Et ideo talis creditor licite recipit vltra sor
tẽ. Idẽ dic de illo q̃ volebat negociari vel pos
sessionẽ emere q̃ licite recipit vltra sortẽ tantũ
qntũ lucrat⁹ fuisset verisimiliter: vel habuisset d fru
ctibꝫ possessionis aut alteri⁹ rei.dũmodo qui
q̃ ocurrãt. Primũ q̃ cõputet pericula t expẽ
sas.qr lucr intelligit deductis expensis t labo
ribꝫ t periculis.l.i.C.de fruc.t lit.expen.t.l.fru
ctus.ff.so.ma. Hcõm q̃ nõ sit ei⁹ intentio lu
crandi principaliter p hãc viã.sz poti⁹ p mer
cantiã vl emptionẽ. Terciũ q̃ nõ otrahat pa
ctum ad semp:sz ad aliqd tempus.qr aliter
q̃ ad iudiciũ humanũ videret q̃ potius vellet
lucrari isto modo q̃ p aliã viã. Quartũ q̃ ille
cui mutuat nõ sit in tam arta necessitate t cre
ditor in tali opulentia q̃ ei teneat gratis mu
tuare.qđ qñ sit vide elemosina. H.i. Quintuꝫ
q̃ id qđ accipit sit vere interesse suuꝫ ꝓbabiliẽ
t p interesse accipiat aliter esset vsura. Idẽ dic
fm Inno.t Ray.de illo q̃ merces volẽs refer
re ad aliũ locũ q̃ licite pl⁹ accipit quantũ esti
mat lucr qđ habuisset si ꝑfata ocurrãt. Hz
Hostiẽ.dicit q̃ hec opinio Inno.t Ray.mlt
os duxit ad infernũ. Joh.an.vero cõcordat
dicendo q̃ si statim preciũ soluit cessat ratio
Hostiẽ.t est vera opinio Inno. Si ꝯo pciũ
nõ statim soluit.sic nõ licet. Et Inno.intelle
xit qñ preciũ statim soluit.t hanc distinctio
nẽ Joh.an.sequunt Joh.cal. Pe.de ancha.t
Henric⁹ bric.in.c.in ciuitate.de vsur.t Lau.
de rid.ol.in suis otractibꝫ. Hz do.Anto.in d.
c.in ciuitate.dicit q̃ etiã si preciũ nõ statiz sol
uit q̃ licet qñ ꝓbabiliter est certũ q̃ lucrat⁹ fu
isset. Et qđ dicit Hosti.t Joh.an.dicit q̃ lo
quunt ꝑsumptiue. Sed qñ certũ est q̃ nulla
fraus interuenit:licet.t ꝑsumptio cedit verita
ti. Idẽ tenet Panor.ibidẽ.t sic tene in ꝓscien
tia. Nec obstat dictũ Tho.vbi supra.q̃ dicit
q̃ nõ licet deducere in pactũ id qđ de pecunia
nõ lucrat:intelligit em qñ ꝑdicta non cõcur
runt.vt patet ex ratione sua cũ dicit.qr nõ de
bet vendere qđ nondũ habet:t ꝑt multiplicit
impediri.qr istis ocurrentibꝫ nõ potest impe
diri:aliter nisi sic intelligeret otradiceret sibi
ipi ibidẽ.vbi tenet licere deducere in pactũ re
compẽsationẽ dãni p qđ subtrahit sibi aliqd
qđ debet hre.t cõtra id qđ expẽsse tenet.ij.ij.q.
lxij.ar.iij. De q̃ infra.H.lxxvij.

¶Quid de illo q̃ habens ducentos tradit cen 17
tum iohanni p suis necessitatibꝫ expendẽdis
cũ pacto q̃ tantũ sibi vltra sortẽ reddet qntum
lucrabunt alia centũ que ponit in negociatio
nẽ? R. Inno.t Joh.an.in.c.fi.de vsu.tenet es
se vsurariũ.qđ vez credo qñ nolebat ea in ne
gociationẽ ponere:sz si omes ducẽtos volebat
in negociationẽ ponere:t ad instantiã Johã
nis sibi taliter dedit erit licit⁹ otractus.dũmo
do ocurrãt ꝑdicta.v.ꝑcedentis.q.

¶Utrũ ille q̃ vendit possessionẽ vel qđ simile 18

& tradit emptori possit si emptor nō sibi soluit in termino post terminū fructus possessionis suos facere sine vsura. R. glo. in d. c. cōquest. q̄ p̄t in pign. accipe trāsacto termino: & fructus suos facere ꝑm docto. Et in h̄ casu habet actionē ex p̄tractu vel officio iudicis ad interesse. ꝑm Host. C. de ac. emp. & ven. l. ij. & ff. de act. emp. l. ij. Et q̄ liceat habes glo. i. l. ij. C. ō vsu. & in. l. curabit. C. de ac. emp. & ven. Et idez dic si q̄s nō vult soluere p̄tiū tradēdo: vult & cōuenit vt sibi soluat fictū seu pensio debita donec p̄tiū soluerit. tex. est in d. l. curabit. Et vide supra Emptio. §. v. Et ex his patet q̄ lucr̄ cessans licite exigit̄ sine vsura Et p̄ hoc est tex. in. l. ij. in fi. ff. de eo q̄ cer. lo. & in d. l. curabit. Et facit q̄ no. in. l. Julian⁹. §. offerri. ff. ō ac. empt. & ven. Et q̄ no. Innocē. in. c. sacro. de sen. excō. & docto. in d. c. ꝯquest⁹.

19 ¶ Respectu dāni emergētis tenet Tho. vbi. s licere. Pro cui⁹ declaratōe q̄rit̄ vtr̄ fideiussor q̄ p defectu debitoris cōpulsus fuit accipe sub vsuris vt solueret creditori: vel soluit vsuras & capitale creditori: q̄ iurauerat possit ipas exigere a debitore? R. q̄ sic: & ita dāna q̄ occasiōe debiti habuit: q̄ seruari debet indemnis. de fideiusso. c. ij. de fo. cōpe. c. fi. li. vi. ff. de ac. emp. & ven. l. si sterilis. §. cū p venditorē. ff. manda. l. si mandato. §. si fideiussor. ff. ō admi. tuto. l. ij. §. vlti. Et hec est cōis opinio. licet Alanus ꝯdicat de vsur̄ soluti. Sz tu dic ꝑm eā distinctionē de qua habes. s. fideiussor. §. ij.

20 ¶ Utr̄ liceat exigere vsuras quas soluit ab eo qui nō soluit in termino? R. q̄ sic. si duo ꝯcurrant. Primū si ille dixit q̄ erat ei necesse accipere sub vsuris. Secundū si nō poterat aliter inuenire mutuū: nisi sub vsuris ꝑm Alex. ō ales Facit p hoc. c. quoniā. xiij. q. iij. & c. si q̄s. de clericis. xij. q. ij. Posset etiā dici q̄ etiā si mutuum potuisset inuenire gratis q̄ nihilomin⁹ poterit exigere vsuras solutas. q̄ non tenet se alteri obligare: q̄ō facerz si mutuo acciper gratis. Sz tn̄ primū est equi⁹.

21 ¶ Utrū ille a q̄ emi lapides tigna & hmōi. ex quibꝫ nō p̄cipit aliq̄s fructus teneat mihi soluere vsuras quas solui vt sibi satisfacerē si ipe nō mihi tradidit p̄dicta in termino. sz fuit in mora? R. ꝑm Bal. in. l. vsuras. C. de vsu. q̄ sic tanq̄z interesse. Facit tex. no. in. l. luci⁹ tici⁹ ꝑm vnā lecturā. ff. ō emp. & ven. Idē tenet Inno. dicendū esse in similibꝫ ꝯractibꝫ puta locationibꝫ. venditōnibꝫ. & hmōi. Concor. Lau. & Ridol. in suis ꝯractibꝫ. Sz Salicet⁹ in d. l. vsuras. reprobat Bal. dicēs q̄ interesse vsurar̄ quas soluit nō debet imputari debitori an temoram. Sz tu tene primā opinionē q̄n̄ accepit ſ̄ vsuris taliter q̄ alio mō nō accepisset nisi ꝓpter cōplacentiā vl̄ vtilitatē quā ꝯsecutus erat ex tali emptōe. Et ideo cū talis ex falsa ꝓmissione priuauerit eū tali vtilitate vl̄ cōplacētia quā pl⁹: vl̄ tm̄ extimabat q̄tū interesse vsurar̄. Ideo talis ei tenet. Et sic ꝯcorda. 22

¶ Utr̄ recipiens denarios sub vsuris qui postea autoritate ꝓpria alicui amico suo sub eadem vsura mutuat sit vsurar⁹? R. Monal. tenet q̄ sic. Sed Joh. cal. in repetitōe. c. fi. de vsuris distinguit: q̄ aut facit vt vsurario satisfaciat & se indemnē ꝑseruet. Et sic licet q̄ non fit stipulatio vsurar̄: sed vt euitet damnū q̄ō tenet. vt in. c. si q̄s oblit⁹. xiij. q. iij. q̄m nō tenet cū suo damno alteri ſ̄uenire. ff. de pscript. ver. l. qui seruandar̄. i ꝓncipio. Aut facit alio respectu q̄z vt se seruet indemnē. Et sic nō licet & esset vera opinio Monal. puta. quia licet ñ mutuasset amico: nō ꝓpterea volebat soluere vsurario. Concor. Pe. de ancha. post Jo. an. in. c. i. co. li. vi.

¶ Utr̄ ille qui occasione mutui laborat subit vel damno possit in recōpensationē facere fructus pignoris suos sine vsura? R. Host. in sum. q̄ sic. de re. eccle. nō alie. c. ad nostrā. vl̄ etiam aliquid p labore licite percipit vltra sortē. ꝑm eundem ibidē. 23

¶ Utr̄ liceat mutuare sub vsuris illi qui vsurpat mea q̄ aliter nō possum hr̄e donec sim satisfactus. R. ꝑm Alex. lombar. q̄ sic. q̄z nō recipio alienū: sz meū. Facit. c. ab illo. xiij. q. iij. & c. i. & ij. de vsu. Ō limitat tn̄ nisi scandalū sibi imineret vl̄ alij. q̄z tūc nō liceret. 24

¶ Utr̄ gener qui accipit in pign⁹ certas possessiones a socero p dote non soluta faciat fructus suos? R. q̄ sic. tex. est in. cap. saluberiter. de vsu. Ō intellige si primo ꝯcurrat q̄ sustineat onera matrimonij. vt fi. d. c. saluberiter. et. l. pater. in p̄n. ff. de doli excep. secundo q̄ dos sit ꝓmissa simpliciter. Nā si dedisset terminuz de dote soluēda nihil posset recipe: q̄z ante moram nihil debet & potuit vxorē accipe sine dote. Dicat ergo gener. Ego sustineo onera matrimonij: vel ducendo sustinebo: da dotem. Et si socer nō potest: dicat ei. sustine onera matrimonij dando mihi possessionē in pign⁹. vt ex fructibus sustineā. Dicit etiā Pa. in d. c. saluberiter. q̄ si gener accepit pignus: & postea dedit terminū socero de soluēda dote q̄ nihilomin⁹ potest bona cōscientia tenere fructus pignoris. Ō vtr̄ credo quādo dedit terminū ad reddendū pign⁹: aliter nō. Tercio q̄ fructus nō excedant onera. q̄z causa cessante cessat effectus 25

de appel.cū cessante Et cōiter onera extimant fm qz̄titatē dotis. Nā mlier fm qz̄titatē dotis est alimētanda.l.si cū dotē.§.sinautē.ff.solu. matri.z.c.p vestras.de donat.inter vi.z vxo. Quarto fm Joh.an.do Anto.z Joh.de lig. in d.c.salubriter.z Lau.de ridol.in suis ꝓtractib.oportet q fructꝰ subiiciant fortune. Uñ fm eos nō liceret genero recipe cautionē vl̄ p missionē cū pacto q interim q dos nō soluatur p oneribꝫ ꝫ sibi certa qz̄tas annuatim. Cōtrarium.s.q certa qz̄tas recipiat licite tenet Paulꝰ de elea. Joh.cal. Pe.de ancha. et Pa.in d.c.salubriter. Et est verius cū sit eadē ratio.s.ppter interesse dāni emergētis. Limito tn̄ p̄dicta vera:qn̄ gener si dotē haberet poneret eā in possessionē vel in negociationez ex quibꝫ pbabiliter tantū haberet.als nō:cuz nullū patiat interesse.

26 ¶Utz mutuās summā pecunie debitā p dote genero p̄fato:z recipiēs ab eodē possessionē quā ipse in pignꝰ habet a socero p dote faciat fructus suos sine vsura:sicut gener facit:R. Bald.in rubrica.C.de vsur.q non. Ratio.qz mutatōe psone mutat priuilegiū quotiēs persona est imediata causa priuilegij.l.i.C.d impo.lucra.de scrip.z.l.locatio.als incipit licitatio.§.fi.ff.de publica. Sz hec nō est ratio.qz istud n̄ est priuilegiū ppter dotē:sz ius cōmune ppter interesse. Ideo cū iste mutuās nō ppter interesse:sz ppter lucz accipiat fructꝰ ex mutuo erit vsurarius:dicit tn̄ Rodo.q si mutuasset liberaliter z gener sibi simil̄r liberaliter trāsferret totū ius qd habet in possessione p̄fata licite faceret fructꝰ suos.qz eos nō reciperet

27 rōne mutui:sz rōne liberalis donatōis. ¶Utz emens a genero ius p̄fate possessionis faciat fructꝰ suos:R.q sic.nec ibi pōt esse vsura:nisi fingeret emere cū intēdat mutuare. Facit p h̄ qd dicā infra.§.lxxvi.

28 ¶Utz heredes mariti sine vsura sil̄r faciāt fructꝰ suos:R.fm Joh.an.z Pa.in d.c.salubriꝫ q nō.qz ratio est diuersa. Nā heredes statim p̄nt se expedire reddēdo illi pignꝰ qd nō potest maritꝰ de iuriurā.tua nos.el.ij.

29 ¶Utz relicta cui heredes obligāt p̄fatam possessionē faciat fructꝰ suos:R.Inno.z Hosti. Ber.z do.Anto.in d.c.salubriter:tenēt q nō. sz cōputabunt in sortē. Facit.l.ticia.ff.de sol. Sit ergo cauta z faciat possessionē vendi vel insolutū sibi dari.l.a diuo pio.§.si sup rebus. ff.de re iudi. Sz ego credo ꝓtrariū:si non habet aliunde vnde viuat q faciat suos fructꝰ licite. Et etiā teneo q pt recipe certū qd annuatim ab heredibꝫ:donec sibi restituāt dotē.vt s.dixi Dos.§.xxviij.

¶Ex p̄fatis patet q rōne interesse vel lucri cessantis vel dāni emergētis aliqd accipe vltra sortē nō est vsura. Sz aduertendū est qn̄ interesse euenit rōne lucri cessantz siue ex absentia vl̄ destructōe rei alteri⁹ extimatio nō debet deduci in infinitū.sz vbi res p̄ncipalis est extimatio nō debet excedere duplū rei p̄ncipalis sz cōmunē extimationē ipsi⁹ rei. Ubi ꝯo res nō habet cōmunē extimationē.qz alia nō est q cōiter vendat.vel vbi res est incerta:vt ꝯ gra:captura pisciū.de qua in.l.si iactum.ff.de ac.emp.z ven.tūc extimatio fiet arbitrio boni viri:licet excedat duplū.adeo tn̄ q in īmensuz nō excedat.vt in.l.i.C.de sen.q p eo q interp fer. Qn̄ ꝯo interesse euenit rōne dāni emergētis:si h̄ euenit rōne omissionis solū cōsiderat interesse solū intrinsecū.vt.ff.de ac.emp.z vē. l.si sterilis.§.cū p venditorē. Exemplū:frumētū nō est datū emptori i termino:solū ꝯsidera bit illud qd̄ plus valuit:qd̄ est interesse intrinsecū.nō q alia moztua sint:qd̄ est extrinsecū interesse.si aūt interesse euenit rōne cōmissionis:sic tenet de extrinseco dāno. Exemplū.p. misisti mihi dare frumentū in tali termino.z ppterea nō potui mihi aliter. Et eq̄ tu nō dedisti non potui potuisse:exquo alia moztua sunt:sic teneris p omissionē z cōmissionē.i.falsam pmissionē saltē in ꝯscientia. Qd̄ intelligo qn̄ aliter sibi potuisset:si nō fuisset tali pmissione fraudat⁹. Aliud exemplū. Dedit quis tignū violatū scienter:nec aliqd dixit ementi:tenebit etiā de ruina domꝰ z de pensione soluta: qd̄ est interesse extrinsecū.vt.l.Julianꝰ.in p̄n. ff.de ac.emp.z ven. Nō tn̄ in infinitū. Unde nō veniet pensio domꝰ p longū tps.sed videt q veniat solū p̄ma pensio.ar.l.in hoc iudiciū. z.l.neratiꝰ.ff.de seruo corrupto.vbi corruptor serui tenet nō solū d seruo:sz de oībꝫ rebꝫ qs asportauit tunc fugiens.nō aūt de alijs q postea successiue furat⁹ est.

¶Extꝰ casus in quo licite vltra sortē exigit 31
est qn̄ id qd̄ capit fit rōne pene Aduerte tamē fm Sco.in.iij.dist.xv.q.ij.ar.ij.q si creditor mallet debitorē potius incurrere penā qz in termino sibi soluere esset vsura. Sil̄r p̄sumitur vsura sup pena apposita mutuo qn̄ excedit interesse.de quo dic vt.s. Pena.§.xij. Itē p̄sumit in fraudē vsurarū qn̄ apponens penaz est consuetus fenerari.l.Julianꝰ.§.idē.ff.de act. emp.z ven.extra d pigno.illo vos.ff.d pigno. ac.l.vel vniuersoz. Itē qn̄ p singulos mēses vel annos dicit cōmitti.auten.ad hec.C.de vsur.sumpta z corpe.auten.vt nullꝰ mutua

agri. In iudicio tñ ante ſz appōnat ſolū vt ille ſoluat in termino. qz de pecunia intēdit aliud facere: tunc z magis cupit q ſoluat q̄z penā cō mittat. z veriſilr credidit penam nō incurrere qñ apposuit poterit exigere ſine vſura: etiā ſi ex cedat in tereſſe ſm Rodo. qz intereſt publice vtilitati vt pacta ſeruent. Si vero ponitur in fraudē vſuraz vl quādo appoſuit veriſilr cre didit penā incurſuz. aut magis cupit incurre re penā q̄z ſoluere: vſurari⁹ erit. xij. q. ij. frater nitas. z. c. in legibus. de arbi. c. dilecti. z qō ibi no. Itē aduerte q qñ nō ſoluit in termino p pter impotētiā vl ppter nō culpā ſuā: q pena non pt exigi ſine vſura. qz vbi nō eſt culpa nō debet eſſe pena. l. ſancim⁹. C. de penis. Ergo exi geret ratione excreſcētie q̄ facit vſurā. d. c. ſi fe neraueris. Itē qñ partē ſoluit nō pt tanta pe na exigi qñ obligatio eſt diuidua. de quo dic vt. s. Pena. §. xiij. z. xiij.

32 ¶Quid de ſtatuto vl conſuetudine qua ordina tur vt miſſus in poſſeſſionē lucret fruct⁹ ad ra tionē q̄nq̄z p centenario donec ſibi fuerit ſatiſ factū. vl q ſibi deb̄ ſolutū id qō valet quiq̄z p tribo. R. Bal. in. l. acceptā. C. d vſu. q. xviij z Jo. d imo. in. l. ſi finita. §. ſi plures. ff. de dā. infec. q licite ſine vſura illud accipit. qz illos lucrat rōne intereſſe. z dicit notari in glo. ſup. §. ſi vero. in auten. de exhi. re. q̄ ſingularis eſt ſm eū. Bar. vero in. l. ſi finita. §. Julian⁹. ff. d dam. infec. z Joh. de anania in. c. ſalubriter. de vſur. z Lau. de ridol. dicūt q talis conſuetudo vl ſtatutū eſt octra ius diuinū z in fraudē vſu rarū. Sz ego dico q ſi tale ſtatutū vel conſuetu do emanauit i penā vt debitores arcent ad ſa tiſfaciendū. z debitor ex culpa ſua nō ſatisfecit q ita eſt opinio Bal. dūmodo cōcurrat recta intētio. vt. s. dixi in p̄cedēti. q. nec miz cū au toritas p̄tor⁹ ppter nimiā octumaciā h̄ face re poſſit. l. fulcim⁹. §. fi. ff. ex qui. cau. in poſ. ea tur. Si ita fit in fraudē z mutuās pot⁹ velit incurrere penā debitorē z hmōi. ſic vera ē opi nio Bar. z erit vſura. Oportet ergo ad h̄ vt li ceat q iuſte ſit miſſus in poſſeſſionē non tm ex ordine ſz etiā ex cauſa. h̄ eſt q i veritate fit cre ditor. z ppter intereſſe illud pl⁹ accipit. puta. qz pot⁹ vellet ſua. puta centū q̄z domū q̄ va let centū. xx. aliter illud pl⁹ teneret reſtituere. vt dicim⁹ de pignore in. l. ſi. §. ſinaūt bienniū. C. de iur. do. imp. vel ad puniendū octumaci am debitoris ſupabundantiā p̄dictā accipiat puta qz ille octumaciter nō vult ſoluere.

33 ¶Septim⁹ rōne dubij recipit vltra ſortē ſine vſura. de q̄ in. c. in ciuitate. z in. c. nauigāti. de vſu. puta emēs rē p minori p̄cio q̄z valeat tpe emptōis receptur⁹ eā tpe q veriſilr pl⁹ vel mi nus valere poteſt non erit vſura. ſi caſus acci deret q plus valeret. qz ſm glo. in. c. nauigāti de vſur. tam emptor q̄z venditor equaliter cō modū vel incōmodū ex dilatōe expectat. Ex emplū emit quis frumentū tpe madij vl oleū z hmōi: in quo vna mēſura valet vnū ducatū p vno floreno receptur⁹ ipm tpe auguſti. ſi eſt frumentū vel tpe natiuitatis ſi eſt oleū. i quo tpe veriſilr poteſt valere tantū min⁹ de vno flo reno q̄tuz plus nō erit vſura. licet valeat pl⁹ Eſſet bene vſura ſi tali p̄cio emeret q veriſimi liter min⁹ valere nō poteſt vel q̄d modicū: ſed bene multū plus. Qō aduerte p iſtis q emūt oleū tali p̄cio q paz min⁹ pt valere: ſz bñ mul tum plus. qz vſurarij ſunt. Aduerte etiā hic q ſi ille qui emit rem receptur⁹ alio tpe eā: crede bat eā plus valere. q̄uis iudicio cōmuni veri ſimiliter ſit plus vel min⁹ valitura. erit vſura rius minus emendo ppter p̄uentionē ſolutio nis ſm Innoc. z do. Anto. in d. c. in ciuitate. q̄uis nō teneat ad reſtitutionē: ſi veriſilr plus vel min⁹ erat valitura. licet ipe nō ſic crederet. Silr dic de illo q̄ vendit frumentū vel oleū z hmōi plus q̄z valeat tpe octract⁹. vt preciū re cipiat tpe quo veriſilr poteſt plus vel min⁹ va lere ſi antea nō erat venditur⁹ q licet. Vñ cla ri⁹ Sco. in. iij. diſt. xv. dicit. Aut vendēs fru mentū tpe natiuitatis ponit p̄ciū qō tūc valz z expectat vſq̄z ad madiū ſolutionē. z ſic miſe ricordiā facit. Aut ponit maiꝰ preciū q̄z tunc valeat. Et tunc diſtinguendum. ſi erat venditur⁹ in natiuitate: ſic erit vſura. ſi vo nō erat venditu rus: ſz volebat ſeruare vſq̄z ad madiū: z ſoluz ppter inſtantiā reqrentis vendit: tūc ſi ponit preciū tale tñ q veriſilr in madio pt plus vale re vel min⁹ nō erit vſura. p d. c. nauigāti. Si vero ponat tale preciū q ponat ſe in tuto vt in pluribus: z illū cū quo octrahit in periculo vt in pluribus. puta. qz raro pt plus valere: ſz minus ſic cōiter. ſic eſt vſura. Et in h̄ cōcordāt cōiter canoniſte in dictis. c. in ciuitate. z. c. octuluit. z c. nauiganti.

¶Sed qd ſi nō ponit p̄ciū: ſz vendit cū pacto 34
q quantū valebit in madio tantū vult: R. q ſi vt dixi erat ſeruatur⁹: licet. Si vo non erat ſeruatur⁹ erit vſura. Aduerte tñ q cuz oleū vi nū z frumētū z hmōi decreſcāt illud qō decre ſcit nō poterit ſine vſura vendere. Itē ſi neceſ ſario p ei⁹ octroſeruatōe vſq̄z ad illud tps h̄ret ali quas expēſas facere. puta pulueriſationis aut locatōis vaſoz ſeu dom⁹ z hmōi. ſi ipas non detraheret eſſet vſura. Et ppterea dico q octroſ ſor debet multū ponderare p̄fata: ne ſimiliter

cū ipis. Et iō.c.In ciuitate pfatū merito dicit ꝯsulte hoies facerent:si a tali cōtractu cessarēt cū cogitatōnes hoim nequeāt omipotēti deo occultari. Ratio:qz tales magis sunt cōtenti ita expedire qz piculo suo vsqz ad illud tps seruare. Et etiā vt plurimū sunt incerti.si erant seruaturi vsqz ad illud tps.cū videam⁹ ppter quedā emergentia ppositū sepi⁹ mutare. Et ꝓpterea est piculosus ꝯtract⁹.nisi bene clausulet. Et magꝭ dubi⁹ est casus qñ nō ponit pciū tunc.sed vult qztuz valebit in ꝓncipio madij vel in medio aut in fine.cū certū sit ꝙ totuz si haberet multitudinē nō potuisset ita pfipere i ꝓncipio vendere vel in vno die.z cōiter mutet pcium. Si tñ vellet tantū quantū valuit plus i medio.sic esset vsura apta. Si ꝙo simplr dixit qztū valebit in medio.sic ꝑm iudiciū humanū attendet mediocritas.vt nō pl⁹ vl minus capiat.sz mediū.ar.in autē.de ꝯsulib.ff. qm etiā nos.sz tñ piculosum est.cū forte vēdit⁹ fuisset in illo tpe q min⁹ valuit i illo mēse

35 ¶Utrū emens reddit⁹ alicui⁹ ciuitatꝭ ex guerra angustiate ꝓ vili pcio.z demū facta pace lucrat.r.ꝓ vno sit vsurarius? R.ꝙ non.rone dubij.l.cū hereditate.z.l.se.ff.de here.z ac.ven. ꝑm Hosti.z Archi.cōsulūt tñ vt inde largas faciat elemosinas.

36 ¶Utz mutuās rem cū pacto ꝙ eadem res in pōdere numero z mēsura sibi restituat sit vsurarius.Exemplū.puta pecuniam ꝓ pecunia. marchā argenti ꝓ alia marcha argenti.granū ꝓ grano.vinuz ꝓ vino z hmōi? R.ꝑm Pe.de ancha.in.c.vsuraz.de vsur.li.vi.z Jo.cal.in d.c.fi.z Rod.ꝙ aut verisiliꝝ dubitat ꝙ tpe solutōnis tantū mun⁹ ꝑt valere quantū pl⁹.aut ꝙ nō plus valebit.z sic nō est vsura nec pctm vt in d.c.fi.qz sicut creditor teneret eā recipe. si vilior esset facta q ad extimationē.vt patet i l.vinū.ff.si cer.pe.z no.glo.in.l.si qs clericus. xiij.q.ij.qz nō est necesse sit eiusdē extimationis.licet debeat restitui eiusdē bonitatꝭ qlitate intrinseca. Jdeo nō peccabit recipiendo pcio/ siorē q ad extimationez. Aut verisile est ꝙ erit pciosior tpe solutōnis. Et tunc si creditor erat seruatur⁹.z nō aufert libertatē debitori liberandi se qñ velit infra terminū.sic licet. Si ꝙo erat seruatur⁹ sed interim ꝯsumptur⁹.sic ē vsura. Silr qñ auferret libertatē debitori liberandi infra terminū.qzuis esset seruatur⁹ erit vsura Et his ꝯcor. Archi.in d.c.si qs clericus. Dicit tñ Rodo.ꝙ qñ erat seruatur⁹.z nō abstulit libertatē debitori liberandi se.qzuis iō crediderit vt se piculo exoneraret.z ꝓximū piculo sb/ mitteret.nō tñ ꝓpterea teneret ad restōem lucri ō necessitate.licet peccanerit z in pñia vt restituat sit ei ꝯsulendū. Lau.tñ de ridol.in suis ꝯtractib⁹ tenet indistincte.ꝙ ille q mutuat ꝓximo ducatū q mō valet q̄ttuor libras.si postea recipiat q̄nqz libras vt valet tpe restitutionis ꝙ ℔ licite facit.siue erat seruatur⁹ siue nō ℔z opi.Ancha.est equior z tutior.

¶Octau⁹ casus in q recipit vltra sortem sine 37
vsura est rōne piculi.ꝓ qō supabūdātia pt recōpensari ꝑm Alex.lom. Res em extra piculū existētes plus valēt qz res eiusdē speciei in periculo. Et sic hec recōpensatio reducit ad naturā rei q ppter piculū extimat pl⁹ vel min⁹ valere.z sic excusat ab vsura. Et in ℔ ꝯcor. Lau. de ridol. Monal. Mgr Frā. de empoli. Pe. de ancha. Lar. Jo. de anania. in d.c.nauigāti z cōiter omes. Et est casus in l.naue.ff.loca.z ℔ patebit ex seqntib⁹ dubijs clari⁹.

¶Utz mutuās pecuniā nauigaturo cum tali 38
pacto ꝙ si nauis cū capitali piclitet nihil sibi teneat. Si ꝙo res emptas portauerit saluas teneat sibi pecuniā mutuatā cū pte lucri tradere sit vsurarius? R.ꝙ sic.casus est in d.c.nauiganti. Et aduerte ꝙ docto.diuersimode istuz tex.exponūt q̄re est vsura in isto casu.tu tñ tene ꝙ rō est.qz tal mutuans nō vult mutuare: nisi cū tali pacto susceptōnis piculi. Et ppterea grauat debitorez in aliq̄d plus ex mutuo. Et iō vsura est. Si aūt qs liberalr mutuaret deinde post mutuū ad instātiaz debitoris susciperet i se piculū qō ꝺ assecuratio licite posset aliq̄d lucri suscipe sine vsura. Et rō diuersitatis est.qz receptū in ꝓmo casu vltra sortē direcꝛe ꝯcernit mutuū in q omis supabundantia phibet. Lu.vi.xiij.q.iij.c.ij. Sed in scō casu nō sic.qz nō ꝓpter mutuū sed ppter factū. scz securitatē.vñ est ꝯtractus innoiatus iste secund⁹ vltra mutuū. Jtē qz accipe aliq̄d ꝓ assecuratiōe licet ꝑm oēs. Ergo mutuū qō pu⁹ qs fecit nō facit cū pericls ꝺditōis. Et ideo tene ꝙ siue mutuū dederit siue nō ꝑt licite aliq̄d recipe.qñ piculū alicui⁹ rei in se suscipit nō ꝓpter mutuū sed ad instantiā debitoris. Si vero ppter mutuū cogeret debitorē vt periculuz ei daret causa alicuius lucri.sic esset vsura. Et sic loquitur d.c.fi. Et hoc dicio a do. Lau. de ridol.in suis contractibus Et hoc locum habet nedum in susceptione periculi maris.sed etiam cuiuscunqz ꝑm magistrum Franciscuz de ampul.

¶Utz accipientes aliq̄d ꝓ saluo ꝯducto licite 39
accipiāt? R.ꝙ sic.si duo ꝯcurrāt. Primum ꝙ ipe nō teneat tenere stratas vel viā securaz. Secundū ꝙ obseruet qō ꝑmisit. Sed si ipse

forte esset causa talis piculi iniuste vel nō ser/uaret promissum teneret restituere qđ accepit. ⁊ vltra ꝛc oīm damno satisfacere.

40 ¶Quid ꝛc pactis q̄ fiūt inter aliq̄s ꝓtēdentes scz ꝙ tale q̄d erit vel talis fecit tale q̄d vel fuit ali⁹ ⁊ ponūt. ꝛ. R. ꝙ si in hmōi nō inducitur aliq̄d turpe. puta votū captande mortis sicut in illis q̄ ponūt ꝙ frater talis mortuus est. vel moriet infra annū. sic erit vanū. Si vero tale turpe inducit sic erit turpe: ⁊ tenebitur ō bono ꝓsilio dare lucratū paupib⁹.

41 ¶Utꝛ A. q̄ fideiubet ꝓ B. L. a quo L. B. pe cuniaꝫ mutuo accepit cū pacto ꝙ vult duos florenos ꝓ centenario fideiussionis sit vsura/rius. dic vt. s. fideiussor. §. ꝛꝛ.

42 ¶Utrū mutuās pecuniā Johāni vsqꝫ ad. ꝛ. annos cū pacto ꝙ si infra dictū mortu⁹ fue rit alt eoꝛ debitor sit liber. Si ꝯo supuiꝛerint ⁊tio dabit sibi aliq̄d vltra sortē sit vsurari⁹ ⁊ R. fm Alex. lō. ꝙ sic. Rō: qz piculū non excusat vbi cā tpis non ꝓpriꝫ aliq̄d pl⁹ accipit. sz vbi nō cā tpis tūc piculū excusat. Ul' dic ꝙ iō est vsurari⁹. qz ex mutuo exigit obligatōez alicu ius vltra sortē: licet sb piculo. d. c. fi. ꝛc vsu.

43 ¶Utrū ciuis q̄ mutuat cōitati. lꝛꝛ. ducatos q̄ cōitas habet ex statuto ꝙ quicūqꝫ habēs fili am vni⁹ anni. lꝛꝛ. dederit habeat q̄ngentos ꝓ ipa maritāda si vixerit vsqꝫ ad. ꝛv. annū. Si vero ante p̄fatū tps mortua fuerit totū amit/tat sit vsurari⁹ ⁊ R. ꝙ sic. qz in mutuis veris vl' interp̄tatis spe lucri p̄ncipaliter factis piculū vel dubiū nō excusat a fenoꝛe. d. c. fi. Nec ob. dictū Rich. in. iiij. dist. ꝛv. ar. v. q. v. qđ vult ꝙ q̄n capitale ⁊ lucꝫ stat ad piculū mutuan/tis licite recipiat vltra sortē. qz istud est verꝫ q̄n periculū euenit ex natura rei. q̄ allegat d. c. fi. sed in casu isto est piculū ex lapsu tpis. Et ideo ꝓtract⁹ illicit⁹ ⁊ vsurari⁹.

44 ¶Quid ō illis q̄ dāt eccl'iis pecuniā vt recipi ant ab eis certas possessiōes tenēdas toto tpe vite ip̄oꝛ. ⁊ post mortē debeāt redire ad eccl'ias R. Post. tenet ꝙ licet. ⁊ hꝫ rōne piculi seu icer/titudinis. allegat. l. i. C. ꝛc pac. ⁊. l. i. ff. ꝛc ꝓdi. ⁊ demō. nisi habeāt p̄tauā intentōez. Bof. te/net ꝙ est ꝓtract⁹ vsurari⁹ q̄n dat pecunia. Se cus q̄n daret vnā possessionē eccl'ie ⁊ reciꝛeret eq̄lentē vsur⁹ vl' fructur⁹ vtraqꝫ in vita sua vt post mortē ei⁹ ad eccl'iaz am ꝛc cū pleno do minio fuertant. qz sic licet recipe in duplo va lentē pl⁹ q̄ꝫ sua quā ꝓfert. Sil'r si suā ex nunc voluerit i eccl'iaz trāsferre oīmino vt ipe ea nō utat seu fruat poterit licite ab eccl'ia recipe pos sessionē valentē i triplo. vt. ꝛ. q. ij. p̄carie. Ego ꝯo dico ꝙ etiā q̄n dat pecūia ꝙ licet dūmodo fuer eq̄litas iuris natural' fm Rich. in. ij. q̄l'. q. ꝛxiij. ar. iij. qz tal' ꝓtract⁹ nō est ꝓtract⁹ mu/tui veri vel apparēte: sz pot⁹ est ꝓtract⁹ inno minat⁹ q̄ magꝫ assimilat ꝓtractui emptōis et venditōis. Et iō si habet licere optet vt nō ap pareat q̄s habeat partē melioꝛē. sz ꝙ videant equales tā vendēs q̄ꝫ emēs: aliter esset illicit⁹. Idē dicit Rich. ꝛc eo q̄ emit annuos reddit⁹ etiā pecuniarios vl' cēsum pensionē vl' p̄dium hereditarie vl' ad vitā emētis ꝙ licet. si ꝛcbita fuer eq̄litas. Et Alex. lom. in q̄l'. suo idē tenet ⁊ cōiter oīes doc. parisiēses ⁊ canoniste in d. c. in ciuitate. verꝫ est ꝙ Innoc. ibidē limitat in redditibꝫ ꝓstitutis nō ꝓstituēdis ō nouo tpe ꝓtract⁹ sz nō est rō diuersitat⁹: dūmodo reddi tus sit realiter i re nō ficticie. Idē tenet Inno. ibidē ō emptōne noie ꝛcbitoꝛ ꝙ licet. Facit. l. iubem⁹. la. ij. C. ꝛc sacrosan. ec. Et idē dicēdū si p̄fata emant in ꝑpetuū. Pe. ꝛc ancha. dicit ꝙ si reddit⁹ ꝛc nouo cōstituti sint pecuniales. qz habēt magnā vicinitatē cū mutuo pot⁹ ra liū emptio dicit ꝓtract⁹ vsurari⁹. Et est verꝫ q̄ ad p̄sumptionē. Sec⁹ esset in ꝓscientia q̄n vere emerent. Rodo. tn̄ dicit ꝙ q̄n emt reddit⁹ ad vitā emptoris ꝙ tūc nō est tutū: ne vendēs ꝛc sideret mortē emptoris. Et placet mihi. Rō: qz pactū qđ inducit votū captāde mortis non valet. l. fi. C. ꝛc pact. ⁊. l. stipulatio hꝫ mō. ff. ꝛc ꝛbo. obli. Et iō ꝓhibet p̄missio p̄cende nō va cantis. in. c. ij. ꝛc ꝓcess. p̄ben. li. vi. Et hꝫ qz ē ꝓtra bonos mores. iō nō debet admitti. l. pacta. C. ꝛc pac. Qđ tn̄ nō est dicēdū ꝙ sit mortale pec/catū vēdere vl' emere ad vitā fm se. qz hꝫ nō in uenit ꝓhibitū si debeāt seruent circūstātie. alit vsuffruct⁹ nunqꝫ posset ꝓstitui q̄ finit mortē. §. finit. insti. ꝛc vsufru. Emere aūt vel vēdere ad vitā venditoris magꝫ licet. qz tale votū nō ꝑt interuenire. Nec ob. qđ dixi ꝛc emptōe red dituū pecuniarioꝝ ꝙ pecunia nō est vendibi/lis. qz qđ est mediū venditōis nō pōt esse ter/minus. Quia sciendū est ꝙ sicut i bonis nr̄is habem⁹ mobilia ⁊ īmobilia. sic ⁊ius vtroꝝq; ⁊ ip̄m ius p̄t vendi. sicut ipa mobilia ⁊ īmobi lia. Nō ergo vendit pecunia: sz ius percipien di ipos reddit⁹ pecuniales. q̄ vendito trāsit ip sa pecunia. sicut ius patronat⁹ qđ vēdi nō p̄t transit vendita terra q̄ illud hꝫ. Aduerte tn̄ ꝙ si ꝑs recipiat centū a Tytio vt ipe Tyti⁹ ꝓsti/tuat se ꝛcbitoꝛē reddit⁹ annualis maioris q̄nti tatis q̄ꝫ accepat vsura est. qz in re null⁹ est red ditus q̄ emat nisi Tyti⁹ esset persona q̄ soleret locare opas suas ad tantū ꝙ anno ⁊ipas ven deret. Sil'r vsura videt q̄n exigit pl⁹ ꝛc reddi tu q̄ꝫ res reddat in fructib⁹ ꝛc lucro. Qđ tenę

no.qz pauci aduertūt. Et attēde q talis cōtractus q̄ q̄s emit reddit⁹ possessionū vel domus cōiter fit sb̄ ɔtractu emphiteotico siue libellario z cū pacto: q ille q̄ soluit pensionē possit redimere z se liberare a dicto cēsu. vñ dicit in aliq̄bus ptib⁹ vēditio a ficto z a catha frāchi. Et ꝓpterea licet locatio possit fieri p p̄cio toti⁹ reddit⁹ quē reddit dom⁹ vel possessio. Nō tamē sic poterit fieri in isto ɔtractu libellario. qz talē teneť manutenere rē suis expēsis. l. ij. C. d iur. emphi. Et teneť etiā soluere pensionē. licet res pereat casu fortuito dūmodo maior ps nō pereat. Sec⁹ in ɔductore: qz nō teneť suis sumptib⁹ manutenere. l. colon⁹. in pn. ff. loca. nec teneť pereunte re casu sine culpa. c. ꝓpter sterilitatē. de loca. Et ideo si tantū vult d cēsu q̄tū solueret ɔductor simplex est inust⁹ ɔtract⁹ z i fraudē vsure ꝓpter pactū de retrouendēdo. de q̄. j. §. lxvi. cū se. Et ꝓpterea debet haberi respectus nō ad fruct⁹ si excedūt. sz ad quantitatē p̄cunie solute p p̄cio: ita q talis pensio multiplicata p. xx. annos ascēdat ad totalē extimationē rei sic locate. Et sic erūt. v. p centenario. vt est tex. in auten. de nō alie. §. qz vero. z i auten. ꝑpetua. C. de sacrosan. ec. z ibi no. glo. Et sequit Bar. in d. l. ij. z do. Bartholome⁹ cipolla veronensis. z ideo si locaret simpliciter p vi. nō poterit dari ad libellū nisi p. v. Vñ qz cōiter grauat talis in cēsu iudico cōiter ɔtractū talē illicitū z in fraudē vsuraz.

45 ¶ Utz emens frumentū in herba vel vinū in vite aut oleū z hmōi: anteq̄z sint matura min⁹ q̄z valebūt tpe q̄ matura erūt sit vsurari⁹: cū videat mutuū interp̄tatū: R. fm Bal. in rubrica. C. de vsu. q aut p̄sens numeratio est causa dāni ip̄i⁹ vendētis. z sic est vsura. p. c. in ciuitate. de vsuris. Aut sola ɔuentio qz p̄cū ñ solui de p̄senti. Et sic ɔtract⁹ licet nō sit vsurari⁹ est tamē illicit⁹. Aut n cutrū est causa dāni. qz nō plus valet frumentū vl vinū sub tali qualitate ꝓpter periculū cui subiacet. Et sic licet. l. fistulas. §. frumēta. z. l. si debitor. §. verisimile ff. d ɔtrahen. emp. Doc intelligo qñ emit nō in genere sz determinate. s. frumentū ist⁹ agri in herba. vel vinū ist⁹ vinee. ꝛc.

46 ¶ Tene ergo p toto isto. viij. casu meli⁹ intelligendo hāc regulā q si mutuū sit p̄ncipaliter spe habēdi vltra sortē nullū p̄iculū p̄t excusare q̄n sit vsura talis ɔtract⁹. Si ꝛo mutuū fit liberaliter. z postea ꝓpter periculū aliq̄d accipitur excusat.

47 ¶ Non⁹ casus est rōne administratōis. puta tenebať q̄s collocare p̄cuniā alteri⁹ in emptōne p̄dioz vt tutor vel in aliud fructuosum. z nō fecit ille cui⁹ erat p̄cunia poterit tm̄ vltra p̄ncipale accipe q̄tū lucri habuisset verisiliter si vt debuit collocasset. l. tutor q̄ repertorium. §. si post depositōnez. ff. de admi. tu. Et facit ꝑ plato q̄ p̄t acq̄rere eccie z ñ faciūt. xij. q. ij. q̄cūq̄z

¶ Decim⁹ casus est rōne hostilitatis. Nā quē 48
possū psequi gladio z bonis spoliare iuste possū etiā licite vsuras ab eo extorq̄re. xiij. q. iij. ab illo. dūmodo nō sit scandalū alijs.

¶ Undecim⁹ casus rōne ostentatōis. Exem- 49
plū. do tibi p̄cuniā signatā ad ostētatōez vel etiā ad supponendū pignori. ita q volo illam met quā tibi dedi i numero mihi restituas. et vltra eā aliq̄d lucri. Nā tal⁹ ɔtract⁹ licet cū nō sit mutuū: sz port⁹ locatō. vt no. glo. i. c. si fenerauerit. xiij. q. ij. z in d. c. ɔquest⁹. z facit. l. iij §. vl. z. l. se. ff. cōmo. Lōcor. Sco. i. iij. di. xv.

¶ Duodecim⁹ est rōe alteri⁹ ɔtract⁹ a mutuo 50
ꝛo vel interp̄tato. Nā in solo mutuo vero vel interp̄tato ɔsistit vsura: qñ aliq̄d supra sortē. id est mutuatū exigit qz vsus rei i mutuo nō est sepat⁹ a ɔsummatōne ipsi⁹ rei mutuate seu dominio. Ideo exigens aliquid vltra sortē rapit vsum. z sic dicit vsura. nō sic in alijs ɔtractib⁹. Et qz aliqñ ɔtract⁹ appareter nō videt mutuū: z ñ est saltē interp̄tatū. ꝓpterea de mltis questionib⁹ subinferā q̄ fiūt in diuersis cōtractib⁹ a mutuo apparēti.

¶ Et ꝓmo circa cambia sciendū q oīa reducū 51
tur ad tria. s. realia solū. z scdo ad realia z p litteras. z tercio ad sicca.

¶ De cambio reali solū. Utrū cambiuz reale 52
liceat quando rōne eius aliquid lucri accipit z est qñ q̄s habet ducatos i auro vellet monetam. vl̄ hales monetā vellet auz vel alterius generis p̄cuniā campsoz vult tm̄ ꝓ ducato. vtz sit vsurari⁹? R. q nō. qz nō p̄t esse mutuuz in campsore in h̄. vñ minuere sortē nō p̄t esse vsura. sed bene augere. tex. est no. in. l. rogasti. §. si tibi dedero. ff. si cer. pe. posset bene esse iniustitia qñ excessiuū lucz accipet respectu laboris. Et licet q̄dā dicāt licere cāpsoribus solū q̄ d h̄ faciūt artē nō alijs. tñ ego nō video rationē diuersitatis cur nō possum extimare laborem nūcrationis vni⁹ ducati vnū solidū sicut quilibet ali⁹. Tñ est vez q aliq̄d pl⁹ possunt rōnabiliter accipe illi q de h̄ faciūt artē. qz maiores labores portant cū semp sint parati.

¶ Utz cambiū reale z p̄fras liceat. z fit duo- 53
bus modis. Primo h̄ mō. Ego habeo h̄ Janue centū aureos vellem q mihi rnderent rome. ɔuenio cū campsore vt faciat mihi l̄ras q̄bus detur mihi. xcv. solū fliquū lucreť: R. fm Bal. in. c. i. de plus peti. q licit⁹ est tal⁹ ɔtract⁹

ꝛ necessari⁹ iuregentiū munit⁹ naturali rōne: eo ꝙ cāpsor subit picula viaꝝ ꝛ dāna nūciorū pensiones opaꝝ ꝛ salariorꝝ factorꝝ. vt no. in. l. piculi. ff. de nauti. feno. ꝛ. l. traiectice. in princi. ff. de ac. ꝛ obli. ꝛ. l. q̄ rome. §. l. ff. de ver. ob. vñ si aliquid lucrāt hoc est iustū cū industria accedat rei licite. l. si heres. ff. ad. l. fal. p̄terea numeranti mihi dece licet pacisci ꝙ ei nō reddā nisi nouē cū nō possit esse vsura minuere sorte ꝫ bene augere vt dictū est. Posset tn̄ esse iniusticia qn̄ excessiuū lucꝝ capet respectu laboꝝ ꝛ expensaꝝ ꝛ piculi. vl̓ qn̄ pecunias non bonas darent. Fit scdo modo cambiuꝝ p lras ꝛ reale ꝟ modo. Est vltramontan⁹ q̄ habes mille ducatos venetos ꝛ intendes ferre eos venetias: vbi plus valet ꝛ ibi expendere inuenit cāpsorem i sua patria habentē tabulā cābij venetijs ꝛ tradit ei ad forꝝ cambij venetiarū. vt sibi venetijs reddant. Talis ꝛtract⁹ p̄t esse licitus. ꝛ est qn̄ nō intendit ꝓpter prioꝛē traditionē habere lucrū: sed rōne patrie illud reportat. Si vero ex ꝟ ꝙ pri⁹ tradit vltra montes q̄ꝫ recipiat venetijs intendit lucrū habere: erit vsurarius: cū prioꝛ traditio inducat ratōem mutui ꝛ spe habendi vltra sortē. ꝛ sic erit vsura.

54 ¶ Utrū cambiū siccū sit licitū? R. ꝙ nō. qꝛ dꝛ siccū eo ꝙ in ꝟitate est siccū a charitate ꝓximi ꝛ siccat animā a gra dei. ꝛ fit septē modis. Prio ꝟ modo. Recipio florentie a campsore dece libras grossorꝝ: q̄ tūc valent centū florenos cuꝝ pacto: ꝙ teneat ipi campsori tantū dare q̄ꝫtuꝝ infra dece dies post celebratū ꝛtractū valebūt libre grossorꝝ venetijs. q̄ aliqn̄ valēt pl⁹ aliqn̄ min⁹. ꝛ ꝟ hinc ad mēsem receptōis eoꝝ: vel si plus vult tenere de mense in mensem renouāt modo p̄dicto. ꝛ tale cambiū est illicitū ꝛ vsurarius ꝛtract⁹. qꝛ est ibi mutuū cū spe habēdi vltra sortē. qꝛ licet aliqn̄ min⁹ valeant: tamen vt in pluribꝫ plus valent. nec excusatur ꝓpter periculū. vt. §. patuit. tex. est clar⁹ habenti oculos cordis in d. c. fi. de vsu. Et talis ꝛtractus est ad pniciē ciuitatū: experientia teste q̄ est oīm magistra. c. q̄ꝫ sit. de elec. li. vi. Et ꝙ sit illicit⁹ cōiter tenet a docto. Scdo fit ꝟ modo. Habeo hic Janue centū aureos ꝛ trado eos Petro vt mihi totidē rndere faciat hinc ad mensem rome vbi plus valēt: verisil̓r ꝛ credit. Et sil̓r vsurari⁹ est. qꝛ est mutuū cū spe habēdi vltra sortē. c. ꝛsuluit. ꝛ. c. in ciuitate. de vsu. Tercio fit hoc modo. Habeo hic Janue centū aureos q̄ꝫ do Petro indigēti vt mihi rndere faciat a Londres seu Bruges hinc ad tres mēses alteri⁹ generꝫ monetam. puta tot libras de sterlini ꝛ hmōi. Iste ꝛtract⁹ cōiter est vsurarius �means Post. ꝛ Host. qꝛ cōiter fit vt inde lucrē tur. Et licet aliqn̄ nihil lucrēt. tn̄ in extimatione habet lucꝝ. Et sic cū sit mutuū cū spe habēdi vltra sortē erit vsura. Nec rō piculi excusabit sicut dictū est. Idē dic qn̄ Janue existens emit turonēses recipiēdos i frācia i talibꝫ nūdinis ꝺm Alex. lom. cū tales emāt pl⁹ vel minus ꝺm tpis dilationē. ꝛ intēdant lucꝝ qđ cōmuniter euenit. Fit quarto ꝟ mō. Janue existēs dat certā monetā alicui vt sibi reddat in scutis Lugdunij tpe ferie q̄ ibi fiet. ꝟbi grā. extimat ꝟ ianue scutū .xxviij. ꝛ sic dat tantā monetā ad rōnem de .xxviij. ꝓ scuto ꝙ ascēdet ad scutos centū: q̄ sicuti in lugduno vt plurimū valēt .xxx. vl̓ saltē pl⁹ ð. xxviij. Idē dic ð hinc neapolis ad tot carlinos ꝓ ducat⁹ ꝛ hmōi ꝺm Monal. sunt vsurarij. allegat. c. ejjciēs. lxxxviij. di. ꝛ d. c. fi. de vsu. Quito mō fit sic. Ego indigeo pecunia ꝟ Janue q̄ro mutuo ꝛ nō inuenio nisi ꝟ pacto ꝙ recipiā ad rōem cambiorū de Londres vel Bruges: cū ego accipiens nō habeam banchū in Londres vl̓ Bruges: nec mutuans. Ideo mutuat isto modo. qꝛ vult deferre suas pecunias a Londres. ſꝫ vt sic lucrēt ex tali ꝛtractu nūc de Janua ad Londres. ꝛ de Londres ad Januā. Et sic patet ꝙ nō licet. Unde dic ꝙ est vsura. Fit ꝛ sexto modo pessim⁹. Et dicit cambiū recambiū. ꝛ fit ꝟ modo Ego indigens pecunia hic Janue q̄ro aliquē qui mihi mutuuꝝ det. Est aliꝙs q̄ dat mutuū ad rationē cambiorꝝ de Londres cuꝝ pacto ꝙ scribat litteras: ꝛ tamē non mittit: ſꝫ ipas retinet ꝛ ꝺm ꝙ lucrāt cambia in eundo et redeundo ita accipiet vltra sortem. ꝛ vsurari⁹ pessim⁹ est. Septimo modo fit cambiū in romana curia: qđ quidē est vsura clara. licet ſꝫ cambio pallietur. ꝛ fit sic. Cleric⁹ cōsecut⁹ de nouo aliqđ beneficiū ꝓ expeditōne bullarum ipius indigens pecunijs petit a campsore ſꝫ mutuo certā summā. puta centū ducatos restituēdos in patria. puta turonie hinc ad sex mēses monete ibi currentis ei quem p̄fatus campsor statuerit: mutuat campsor. sed vltra cambiū exurgens ex varietate valoris monete diuersis loc̄ exigit. v. vel. viij. ꝓ cētenario tales campsores vsurarij sunt indubitāter Et licet quidā conati fuerint defensare ꝙ licite p̄t fieri tale cambiū sic cū ꝑmo scdo tercio quarto qnto ꝛ sexto modo dictū. Dicēdo ꝙ nō est ꝛtractus mutui: sed pmutatōis vel emptōis seu ꝛtract⁹ innoiat⁹ saltē. ꝛ lucrū pueniat ratione dubij vel patrie. Iō nō p̄t esse vsura ꝟz ꝛtra ipos est text⁹ dicti. c. fi. a contrario sensu vbi dicit. Ille q̄ꝫ q̄ dat decez solidos vt alio

tpe totidē sibi ḡni vini vl olei mēsure reddāt. q̄ licet tūc plus valeāt: tñ vtr pl⁹ vel min⁹ solutionis tpe sint valiture verisilr dubitat nō debet ex hoc vsurari⁹ reputari. hec ibi. Ergo a cōtrario si verisilr plus psumerent valiture tpe solutōis esset vsurari⁹. Et iste ⁊tractus videt emptōis vel permutatōis aut saltē ⁊tract⁹ innominat⁹. qz dat pecuniā receptur⁹ granuz et hmōi: q̄ magis distāt a ducatis q̄z sterlini. p̄terea tene indubitāter q̄ est ⁊tract⁹ mutui interptati cū spe habēdi vltra sortē celebrat⁹. Nec obstat q̄ aliqñ min⁹. qz vt plurimū ⁊ in extimatione intendūt lucrū ⁊ inest. Et licet Archi. flo. in summa teneat q̄ tales solū sunt vsurarij mētales. Tu tñ eos dicas esse vsurarios etiam reales. qz mutuū petēti nō volūt dare nisi cū isto pacto. Et sic patet q̄ sunt vsurarij mētales ⁊ reales. vñ Host. ⁊ Sof. dicit tales vsurarios q̄tūcūq; sub specie permutatōis emptionis vl alteri⁹ ⁊tract⁹ palliēt ⁊ oīb⁹ execrabilibus sunt: q̄ de nūdinis ad nūdinas tales cōtract⁹ faciūt cū excedāt centesimā fm Host. cū q̄ ⁊cor. Alex. lom. Est tñ ⁊tract⁹ in q̄ nō dicere ⁊tractū vsurariū nec illicitū. videlicet Est aliqs q̄ vellet ire de Janua Londres p negociatione nollet secū referre pecunias ppē periculā ḡrit aliquē cui det suas pecunias hic Janue q̄ faciat sibi rñdere totidē londres. sed qz ppter abusum p̄fatoz mercatoz non pt pscire determinate q̄t libras de sterlini valeāt sue pecunie accipit lras fm cursuz cambij a quodā hic Janue cui dedit suā pecuniā ⁊ inde lucrat aliqd. Dico q̄ si iste nō ideo hic dat vt inde p cambiū lucret. sed solū vt suas pecunias londres habeat. q̄ tale lucrū sibi aduenies nō facit eū vsurariū: cū aduenat sibi port⁹ rōne incertitudis seu patrie qđ excusat ab vsura. q̄ mutuū nō sit spe habēdi vltra sortē. Si tamē posset scire preciū sue pecunie pcise. ⁊ sic habere. ⁊ vellet hmōi lras cambij esset vsurari⁹. qz tā intenderet lucrū ex mutuo: nec incertitudo eū excusaret dicto. c. fi.

55 ¶ Utr deponēs pecuniā apud campsores vel mercatorē vel artifices p qua qz negociat dat deponēti certū qd p centenario licite recipiat. R. fm Bald. in. l. i. C. p socio. Aut talis depositum in spem. ⁊ tūc qz illicite vsus est pecunia d̄ posita teneť oīe lucrū restituere deponenti. qz ex re illius locupletior fact⁹ est. ar. l. q̄ sine vsuris. ff. de nego. ge. Sed ego nō credo ī ⁊scientia q̄ teneat de necessitate p ea q̄ dixi. Restitutio p̄mo de lucro q̄ vsurari⁹ p̄cepit ex pecunia vsuraria: qđ nō teneť restituere. Aut vsus est licite, qz deposuerat in numero. ⁊ tunc si deponens nō habuit animū fenerādi. ⁊ camp sor liberaliter dat vl ex quadā eq̄tate: sic licite recipere p̄t sine vsura. Si ꝑo dat ex q̄dā necessitate credēs se obligatū excusať de ponēs q̄diu bona fides durat. s. credēs q̄ liberalič dedit. Naz obligatio antidotoz iustā parit receptōez per errorē soluti. l. si testam̄to. §. i. ff. d̄ fideiuss. Si ꝑo deponēs habuit aīm aliqd habendi li⁹ crisic vsurari⁹ est. qz vere mutuū est cū spe habendi vltra sortē cū sit in numero nō in specie nisi deposuisset rōne societat⁹ cū piculo suo. s̄z quo ad restitutōem dic vt. s. Restitutio p̄mo i verbo vsurarius.

56 ¶ Utr deponens pecuniā dotalē apud mercatorē. ita q̄ sit salua ⁊ recipiat aliqd de lucro sit vsurari⁹. vide. s. dos. §. pi. ⁊ societas. i. §. vij.

57 ¶ Circa cōtractū emptionis ⁊ venditōis. qz sepe interuenit mutuū vere vel interptatū. Jō plura querunť.

58 ¶ Utr mercator seu artifex sit vsurari⁹ q̄ illi q̄ statim soluit rē vēdit p minori pcio q̄z illi q̄ n̄ soluit incōtinenti. sed vult terminū. R. p̄suppono p̄mo qđ dicit Sco. in. iij. di. xv. q. ij. et Rich. in. ij. quol. q. xxij. ar. iij. q̄ pensatio valoris rei vsualiū n̄ pt fieri a nob nisi p ⁊iecturalē seu p̄babilē opinionē. Et h̄ qđēnō pūctu aliter s̄z sb quadā latitudie eq̄litat⁹. vñ paru⁹ excessus eq̄litatē illā nō corrūpit. s̄z tunc solū qñ est ibi tant⁹ excessus q̄ ineq̄litas clare videtur. Et talis excessus ⁊tractū vicioſuz reddit Et h̄ p̄supposito. R. ad. q. cū distinctōe. q̄ aut talis vēditor nō excedit p̄fatā equalitatis latitudinē cū illo q̄ vult terminuz. licet p minori daret si statim solueret pciū. Et sic nō est vsura. Exemplū: extimať pcia talis panni ab aliquib⁹. x. ab aliis. xi. ab aliis. xij. statim soluēti libenter daret p. ix. vel. x. nō soluenti vult. xij. nō est vsura. cū nō excedat rōne tpis equalitatem latitudinis iusti pcij. Si vero p̄fatā latitudinis equalitatē trāscenderet. vt puta quia vellet. xiij. vel. xiiij. sic esset vsura. c. ⁊suluit de vsu. Idē dic de eo q̄ nō vult p̄rogare terminū debitori nisi aliq̄ dato. d. c. ⁊suluit.

59 ¶ Quid si ex inueterata mala consuetudine ⁊ paucitate pecunie currentis cōiter vendit ad temp⁹ plus q̄z inuenire posset emptor statim soluentē. R. sanct⁹ Tho. in quadā. q. ⁊ Bira. obdo. in suis ⁊tractib⁹ q̄ si tales solū hoc faciunt vt iustū preciū extorqueant nō erunt vsurarij. vnde ne decipiaris. attende si preciū occurrens sit iustū an nō. Et hoc tibi demōstrare poterit si attendať an mercatores si venderent tali precio ⁊sideratis laboribus ⁊ ceteris debitum lucrū cōiter reportarēt. qz si sic esset pl⁹

nō posset vēdi sine vsura. Si ꝙ nullū lucrū cōiter haberēt: sic est clarꝫ ꝙ nō est iustū p̄cium: illud qđ taxat ꝺ p̄senti soluēti. ſz hꝫ pueniat potius ex nimia cupiditate pecunias habentiū qui tali p̄cio volūt emere: vt postea modo suo vendāt. Et ideo si plus vendunt illo p̄cio ad temp⁹ dūmodo iustū p̄cium nō excedāt qđ ꝺebret valere. si talis coꝛruptela non esset: non erit vsura. qꝛ nihil vltra debitū exigūt rōne tp̄is. Aduerte etiā ꝙ si q̄s esset in tali loco in q̄ cōmuniter emētes nō habēt pecunias. ſz emunt ad temp⁹ posset vendere aliq̄d pl⁹ iusto p̄cio occurrēti sine vsura. Ratō: qꝛ mercatoꝛ p̄t magis extimare mercantiā illā q̄ tardi⁹ expendit q̄z que citius. Et ideo si plus aliq̄d vendunt solū habendo respectū ad lucꝛ qđ rōnabiliter ꝺebrēt reꝑtare ex tali negociatōne nō ex tpe nō ꝺemnabꝫ eos si tm̄ plus solū vendūt ad temp⁹ ꝙ moderatū lucrū reꝑtēt pensatis laboꝛibꝫ z expensis z ceteris hmōi. non haberet tm̄ locuz istud in illo q̄ ꝺefert aliquas merces ad aliquē locū vbi credebat multū vendere z lucrari posse ꝓpter eoꝛ raritatē. Hꝫ qꝛ alie mlte supuenerūt videl ꝙ nedū lucꝛ. imo damnū reꝑtaret si vēderet p̄cio occurrēti vendit ad temp⁹ pl⁹ vt sic nō patiat damnū. qꝛ hoc esſz vsura. Sicut em̄ noluisset minuere ꝺe p̄cio si nulle alie supuenissent. ita aduenīēte abundātia rōne tp̄is nō poterit aliq̄d pl⁹ vēdere. Nā in casu isto habet locū illud qđ dicit. Res tantum valet quantū vendi pōt. l. i. §. si heres. ff. ad trebel. z. l. querebat. p̄mo. ℞. ff. ad. l. falci. z l. si q̄s. vꝛoze. §. vlti. ff. ꝺe fur. Hꝫ in casibꝫ superioꝛibꝫ limitat vez. ꙩ res tantū valet q̄ztuz vendi p̄t. s. si p̄dicta abusiua nō obstarent. Et ita rñdit Tho. ij. ij. q. lxxvij. ad. l. p̄cia. ff. ad. l. falci. vbi dicit. Precia reꝛ nō ex affectu singnloꝛ. sed cōiter fungunt dicit vez: nisi affectio sit rōnabilis ex parte venditoꝛis. vt est in p̄dictis duobꝫ casibꝫ nō isto vltimo.

60 ¶ Utꝛ vendens rem alicui qui pecunia indiget vt statim reemat p minoꝛ p̄cio sit vsurarius: ℞. ꙩ sic. qꝛ ꝓinde est ac si pecuniā mutuaret. Et iste est cōtractꝰ pessimus: q̄ dicit stoch z bistoch. qꝛ cōiter plus vendūt. Et sic vnum gladiū infigūt. z postea min⁹ reemunt. Et sic aliū gladiū imponūt. Si tm̄ simpliciter quis vendidisset p iusto p̄cio nō cogitans reemere z emptoꝛ nō inueniens emptoꝛē vellet vendituꝛi vendere p minoꝛi nō esset vsurarius minus emendo. ſz posset esse iniusticia z cōiter ī eo accidit. Et ideo illicitꝰ ꝺ tractꝰ.

61 ¶ Utꝛ vendēs rē ad tp̄s plus q̄z cōmuni extimatione valeat. ſz tm̄ plus valet vl valoꝛe naturali vel ꝓpter vtilitatē ementiū. vel qꝛ erat multū vtilis vendēti. z ſm illud exigit p̄cium sit vsurarius: ℞. ſm Sco. z Ric. vbi. s. z Tho. ij. ij. q. lxxvij. ꙩ res nō p̄t extimari vt tali p̄cio vendat salua iusticia. Nec ſm valoꝛē naturalē. qꝛ sic musca valeret plus q̄z totū auꝛ mundi z oīa inaīata. Nec ſm vtilitatē ementiū. qꝛ sic herba medicinalis vel potio q̄ valet alicui ad liberationē a moꝛte p̄recio inextimabili foꝛet vendēda. Hꝫ optet extimeꝛ cōmuni extimatione ſm qđ dictū est in. lix. §. Et ideo si pl⁹ tali extimatōe venderet rōe tp̄is erit vsura. Si nō rōe tp̄is ſz alio respectu erit iniusticia. nisi vendat scienti z volēti. vt. s. emptio. §. vij. Bene aūt posset pl⁹ extimari q̄z valeat res cōi extimatōe sine vsura rōne ꝓpꝛie vtilitatis. puta habeo rē multū mihi vtilē ex q̄ multū mihi ꝓficio: z ex ei⁹ absentia multū ꝺānificabꝫ. ꝓpterea liceret instāter postulāti eā sibi vēdere nō q̄ztū valet cōi extimatōe ſz q̄ztū ē mihi vtilis z q̄ztū extimat ꝺamnū ex ei⁹ carētia. Et iō nō esset vsura: q̄uis interueniret tp̄s solutōis fiende. Rō. qꝛ res salua iusticia p̄t tali p̄cio vēdi. Et iō pl⁹ qđ accipit nō accipit ex tpe ſz ex natura rei. licz q̄ ad apparētiā videat vsurari⁹

¶ Utrū vendēs vinū vel frumētū z huiusmodi ꝓ p̄cio qđ currit cū pacto tm̄ ꙩ si plus vsq̄z ad pasca valuerit illud plus vult. si vero minus nō vult minuere p̄reciū: sit vsurarius: ℞. ꙩ sic. facit. l. penul. C. ꝺe solu. z. l. qui bona. §. si q̄s. ff. ꝺe ꝺam. infec. no. Archi. xiij. q. iij. §. i. z Hostiē. in sum. Facit. l. si nō fuerint. §. Aristo. ff. pro socio. Hoc intellige ꙩ sit vsura quā62 do tale pactū facit rōne ꝺilatōis solutōis. aliter esset iniusticia nō vsura. vnde Sco. in. iij. ꝺi. xv. q. ij. ar. ij. ponit duas regulas circa hāc materiā obseruāꝺas. Prima est ꙩ vendēs nō vendat tp̄s. qꝛ nō est suū. Secūda ꙩ non ponat se in tuto ꝺe lucro vel semꝑ: vel vt in pluribus. aliter est vsura.

¶ Utꝛ emens a iohanne centū q̄ ꝺebet habere hinc ad tres annos a petro seu ꝓ legato seu ꝓficto molendini vel qualitercūq̄z p. xcv. q̄ tūc soluit ꝺe p̄senti sit vsurarius: ℞. ꙩ aut ad instantiā iohannis emit: aut sponte. si ad instantiam iohannis solū. z ꝓpterea min⁹ emit q̄z extimat verisimiliter interesse suū. puta qꝛ volebat ꝺe ipsa pecunia negociari negociatōe qua verisimiliter lucratus fuisset tm̄ ꝺeductis periculis z laboꝛibꝫ. vel qꝛ tantū minuit quantuz extimat laboꝛē in rehabendo z picula z hmōi. sic nō est vsura. Nā nostra interest litibꝫ et sumptibꝫ nō vexari. vt in. l. minoꝛibꝫ. ff. ꝺ minoꝛibꝫ. Si vero sponte z pꝛincip aliter facit 63

ꝑpter lucrū ꝛ minuit p̄ciuz solū ꝑpter hoc.qz nūc soluit vt in futura rehabeat pl⁹ ꝑpter pze maturā solutionē.sic est vsura.c.fi.de vsu.Et in ꝟ ꝫuenit Joh.an.in addi.ad spc.Nec obstat illud qđ dicit pl⁹ soluit q̄ ante tps soluit. unsti.de ac.Ş.pl⁹.ꝛ de pl⁹ pc.c.i.qz illud est verū in eo q̄ ante tps soluēdo patit aliq̄ interesse.ꝛ ideo cogēs eū pl⁹ petit.Un̄ ista pl⁹ petitio siue sit respectu tpis.qz cū obligeť hinc ad annuz solū.ꝛ tn̄ hodie exigit:siue sit respectu rei. puta qđ debeť tpe messis petit tpe antenozi q̄ pl⁹ valet:siue sit respectu loci.puta qđ debeť in vno loco petitur in alio:siue sit respectu cause. Exemplū.vt qđ debeť alternatiue vel nō ē obligatus petit determinate.tantū solū potest diminuere quantū extimat interesse suū verisimiliter:siue lucri cessantis:siue dāni emergentis.alias ꝑpter p̄maturā solutionē diminuere de ꝓncipali esset vsura.sm Tho.q̄.ij.q.lxxviij.in responsione vltimi ar. Idez dic de illo q̄ vadit ad artificē debitorē mercatori p pāno de centū:q̄ debet hinc ad annū ꝛ facit sibi dari xcv.modo ab artifice ꝛ ipse se obligat soluere centū in termino mercatori sm p̄dictā distinctionē. Aduerte tn̄ q̄ si talis pecunia seu debitū esset litigiosū nō liceret emere.de q̄ dic vt.s. cessio actionū.p totū. Itē si esset mutuū vl' cōmodatū factū alicui vsq̄ ad tres annos.ꝛ superueniret casus in q̄ mutuās vl' cōmodās indigeret ꝛ vellet sibi restitui nō liceret cōmodatario vl' mutuū accipiēti aliq̄d minuere p interesse suo:qñ sile interesse incurrit mutuās ꝛ cōmodatori:nec aliūde puidisset vt ipm eua-
deret:si tal' cōmodator vl' mutuās nō sbueniset. Et sic intellige ꝛ limita.l.in reb.ff.cōmo.

64 ¶ Utz emens pagas.puta de.lxxviij.ad ratione.de.xv.solidis p libza.qz sic est cōis extimatio Janue sit vsurari⁹:cū postea sit habitur⁹ veriſiliter hinc ad duos annos.xx.solidos p libza:R.Quidā multū errātes conati sunt simpliciter asserere nō esse cōtractū vsurariū: sz solū turpe lucz.Aliq̄ etiā dixerūt q̄ licite fit Moti primo.qz talis nō est ꝓtractus mutui sz emptōis in q̄ vsura esse nō potest:sz solū iniusticia.Sed̄o qz in est periculū ꝛ labor in rehabendo. Tercio qz cōis extimatio nō pl⁹ indicat valere. Quarto qz sicut pl⁹ valet fructus maturi⁹ ꝛ pfectus q̄z acerbi.ideo licite quādo est acerbi min⁹ emit. Sz certe iste ratōnes nihil valēt.qz licet formaliter sit ꝓtract⁹ emptionis:tn̄ equiualēter est mutuū cū spe habēdi vltra sortē qđ sepe coopit sub ꝓtractu emptōis. vt patet in.c.ꝫsulunt.ꝛ.c.in ciuitate.ꝛ clarius ff.c.fi.de vsur. Nec labor seu periculū excusat.

qz verisimile nō est q̄ nō habeat totum:ꝛ sine oī labore in tpe. Ideo minutio p̄cij fit soluz tpis.qđ patet.qz q̄nto plus tarde habēt soluit: tanto min⁹ emunt ꝑpter p̄maturā solutionē. Et cōis extimatio ē corruptela.patet. Est memoria hoīm q̄ recolūt q̄ sub cōmuni extimatione cadebat q̄ ꝓtract⁹ vsurari⁹ esset. Et sic p seueraſſet nisi fuissent quidā magistri in theologia nō bone cōsciētie q̄ sine oī fundamēto iuris.imo ꝓtra tex.apertū a ꝓtrario sensu in.c. fi.de vsu.licitū esse ꝫsuluerūt n̄ intelligētes q̄ licet fructus agrestus min⁹ possit emi q̄z matur⁹. nō tamē min⁹ q̄z q̄n cōputatis periculis semp plus sit valitur⁹ q̄z emať.qz etiā si emať tanto minus ꝑpter p̄maturā solutionē q̄ verisimiliter plus debeat q̄z min⁹ valere:certe vsura erit. p tex.claz in dictis.c.allegatis. Si debet ergo licere optet q̄ ꝑpter p̄maturā solutionē nō min⁹ emať.quin possit etiā min⁹ valere.imo pl⁹ dicit do.Pe.de ancha.in disputatōe mōtis florētie q̄ si q̄s emeret ad duos vel tres annos in pstita vel loca p̄dicta ꝛ peipet magi q̄z dedit q̄ esset vsura:qz nō est vere emptio cum reddit⁹ sit de primo reuersur⁹ ad venditorem nec locatio.qz pecunia statim soluit ꝑ alia pecunia.vnde accedit ad ꝓtractū mutui. Et ꝓpterea mihi videť dicendū sicut de casu p̄cedēti q̄ si q̄s ad instantiā amici emit pagas p̄dictas q̄ pot⁹ vellet negociari cū suis pecuniis q̄z talia emere q̄ poterit tāto min⁹ emere q̄z extimat veriſimiliter interesse suuz. Propter periculū vo vel laborē nō credo posset plus de vno solido minuere cū iudicio cōmuni nō extimeť:aut valde modicū q̄d. Si vo q̄s ideo emit p̄fatas pagas vt sic lucreť.vsurarius est. Et sic fua in ꝓscientia.qz nō inuenit q̄ posset aliter determinare.q̄ius aduocat⁹ fuerim coraz doctoribz ꝛ mgris p ista materia. Cōcedo tn̄ q̄ formaliter nō est ꝓtract⁹ vsurari⁹:sed bn̄ eq̄ ualenter.ꝛ in re ꝛ in ꝓscientia ꝛ quo ad deū.sicut in simili dicit in d.c.in ciuitate.ꝛ.c.fi.

¶ Fit ali⁹ ꝓtract⁹ qui dicit emptio scripturaz 65
banchi:q̄ fit ꝟ modo.Debet q̄s habere in banco talis campsoris centū.sz qz campsor non teneť soluere nisi hinc ad tot dies vel menses vendit ista scriptā. Hoc est ista centū p.xcv. alteri statim soluenti. De q̄ dic vt de superiori casu dictū est.

¶ Utz emēs p̄diū vl' domū cū pacto de retro/ 66
uendendo vsq̄ ad tot annos.vel semp faciat fructus suos sine vsura tpe medio anteq̄z recōparet:R.q̄ sic.si bona fide absq̄ fraude emať. ꝟ est q̄ in veritate intēdat emere.ꝛ soluī pactū de retrouendēdo faciat ex cōplacētia vēditoris

ꝙ ꝑdi⁹ vellet ne reemeret: sz sibi libere dimit teret. Et qꝺ liceat patet p.l.si fundū.C.ꝺ pac. inter emp.ꝛ ven.ꝛ.l.quotiēs.ff.ꝺ indic.adiec. ꝛ tenet Hug.sequit Archi.in.c.plerīqꝫ.xiij. q.iij.ꝛ Inno.Joh̄.an.ꝛ cōiter docto.in.c.ad nostrā.de emp.ꝛ ven. Si ꝯo emeret in fraudē qz intēdit mutuare nō emere.ꝛ si crederet ven ditorē nō reemptuꝝ nō emeret. sic esset vsura palliata sub tali venditōne. Et sic p̄sumit̄ fm docto.in ꝺ.c.ad nostrā.ex trib. Primo qñ p̄ ciū est modicū respectu rei. Facit.l.qꝫuis.§.cū essem.ff.ad velleia.ꝛ h̄ maxime qñ posuit pactū ꝙ nisi redimat infra certū tps nō possit postea reemere. qz videt pactū.l.cōmissorie. s. mutuasse. puta centū ꝛ recepisse pign⁹ ꝺ centum xv. ita ꝙ nisi redimat infra tale tps sit amissum. Uez est ꝙ res nō tm̄ valet si vendat cuz tali ꝺditōe ꝙ semp possit reemi qꝫ si venderet simpliciter. ar.l.fundi. partē. ff. de cōtra. emp. Secꝺo p̄sumit̄ in fraudē. qz nō fit pactū vt restituat aliq̄ꝺ pl⁹ qꝫ fuerit p̄ciū. vt no.in.c.illo vos. de pigno.ꝛ ꝺo. Anto.in ꝺ.c.in ꝺyocesi.ꝺ vsu. Tercio si emptor ꝺsueuit exercere vsuras l.ꝙ si nolit. §.q̄ assidua. ff. de ediℓ.edic.

67 ¶Utz emēs cū pacto de retrouendēdo apponens clausulā ꝙ nō vult possit redimere ante quinquēniū vel decenniū sit vsurari⁹? R. Hostiē.ꝛ Joh̄.an.in ꝺ.c.ad nostrā.in nouella tenent ꝙ p̄sumit̄ in fraudē vsure. Sz ego dico ꝙ si h̄ facit bona fide. puta qz vult impingnare possessionē. que pinguedo nō cōsumit̄ vsqꝫ ad tot annos.ꝛ ꝓterea nō vult reemat. nisi sibi alio modo velit satisfacere de expensa: sic licet. Si vero fit in fraudē vt lucret fruct⁹ ex pignore simulato. sic est vsura.

68 ¶Utrū emēs cū pacto de retrouendendo ꝛ locās vēditori p certo affictu sit vsurari⁹? R. ꝙ nō. si sine fraude sit: vt dictū est. §. Esset tm̄ illicitus si ex pacto cōmodū vℓ in cōmodū: excepto ꝺstituto affictu ptineret ad vēditorē. Nā h̄ est ꝺtra naturā emptōis cū rei empte cōmodū vel in cōmodū de beat ptinere ad emptorē. t. illud. ff. de peri.ꝛ co.re.ven. nisi affictus esset ita modic⁹ ꝙ venditor releuaret in illo in quo grauat ꝺtra naturā ꝺtract⁹. Itē reddit illicit⁹ qñ ipe venditor ñ posset se qñ vellet ab hmōi ꝺductione liberare. qz cū talis obligatio vēdicet partē p̄cij. ꝺ. l. partē fundi.ꝛ emptor soluz iustū p̄ciū rei soluet. sic habebit supra iustū p/ciū istā obligationē. Et idē ꝺc similiter si vellet ꝙ obligaret se ad ꝺducendū ꝙ esset illicitus nisi in alio alleuiaret ꝺductorē. Presumit̄ tm̄ vsurari⁹ ex p̄dictis in antepcedēti. q.ꝛ etiā qñ ꝓpꝛios fundos vēderet ad hmōi ꝺtract⁹ faciendos: cū nō p̄sumat̄ in cōtinēti velle ꝺtrarie agere. l. nō ad ea. ff. de ꝺdi.ꝛ de mon.

¶Utz emēs tpe messiū granū vel vindemia/rū vinū p̄ pcio ꝙ tūc valet cū pacto ꝙ tot mē/sure sibi reddant tpe pascali sit vsurarius? R. Hostiē. in sum.ꝛ Joh̄.an. cū glo. in ꝺ.c.fi. ꝙ sic. xuij. q. iij. vsura. Nec ob. ꝙ aliquādo sunt viliora. qz ad ea q̄ raro euenīunt nō cōsiderāt leges. l. nā ad ea. ff. de legi. in auten. vt sine phibitione. §. qz vero post multā.ꝛ cōmunis cursus est ꝙ sint charioꝛa q̄ extimand⁹ est. c. certificari. de sepul.ꝛ.l.i. §.i. ff. de fluminib⁹.

¶Utz emēs frumentū vinū ꝛ hmōi tpe quo colligit vt postea charⁱ⁹ vēdat alio tpe sit vsurari⁹? R. ꝙ nō. Est tm̄ turpe lucz. Primo si est eccℓiastica ꝑsona q̄ h̄ facit. xiij. q. iij. c. quicū/qꝫ tpe. Secūdo si h̄ facit ꝓpter auaricia. s. vt charⁱ⁹ vendat nulla alia necessitate pensata vel vtilitate aut vt charistiā inducat taliter ꝙ homines coganꝫ emere ab eo.ꝛ ipe ad libitū possit vendere. Et sic peccat mortaℓr.ꝛ credo tenetur restituere damnū si qꝺ dedit ex h̄ cōmunitati siue alicui q̄ alio modo sibi puidisset: si talis nō impediuisset taliter emēdo. sicut faciunt illi q̄ stant i porta ciuitatis vt totū granū nouū emant:ꝛ pcurāt ne deferat in platea ad vendendū. Et de istis intelligē p̄fatū. c. quicūqꝫ. Si vero talis emeret ꝓpter bonū cōmune vt fecit Joseph. s. vt puideat ne popul⁹ suꝰ fame pereat sic mereret. Si aūt emeret ꝓpꝛ ꝓpꝛia sionē suā ꝛ suoz ꝛ postea nō indigēs tanto alludendit qꝺ supest pcio occurrēti. Uel si facit h̄ ꝓpter exercendā iustā cōmutationez per modū mercātie. nō vt charistiū inducat. sz potius vt lucruz aliqꝺ ex ope suo recipiat ꝓpter sustentationē sue familie. vel ꝓpter pietatē vt dispenset in paupes. sic licet dūmodo modeꝛate faciat ꝛ charistiā nō inducat. Hec ex Inno. Hosti.ꝛ Ray. Rodoñ.ꝛ summisti.ꝛ Pe. de ancha. in. c. i. de vsur. lib. vi.

¶Quid de his q̄ emūt oues vℓ boues ꝛ hmōi a paupib⁹ quos ñ habēt? R. Rodo. ꝙ si emēs a paupe vel diuite scit vel credit ea nō habere ꝛ quasi tā ea tradidisset locat ei p̄ pcio annue pensionis sic cōmittit vsuraz. qz clare patet ꝙ fit i fraudē vsurarū. Si ꝯo credēs eos habere sine fraude ꝛ bona fide emptio fiat nō est credē/duz qꝺiu bona fides durat emptorē peccare, nec ad restitutionē teneri de ꝺsumptis bona fide durāte. sz ꝺ extātibꝫ vℓ in qꝫtū fact⁹ est locupletior credo teneat i casu qñ omino ab alio ñ emisset. nec aliqꝺ itereſſe patet ex tali emptōe.

¶Quid ꝺ emente eqs ꝛ hmōi sibi reddēdos a vēditore in certis nūdinis ꝓ minori pcio qꝫ

valeāt tpe ꝺtractus? ℟. Rod. q̄ est vsura. nisi verisil̄r dubitet vl̄ credat pl⁹ vl̄ min⁹ sint valituri tpe solutōis. vt patet ex supradictis.

73 ¶ Utr locās rem quā extimat cū pacto q̄ ꝗlibet tercūq; pdat seu dterioret vult p̄ciū rei sue recupare cū aliq̄ lucro sit vsurarius? ℟. q̄ sic. q; vt no. Bar. in. l. si vt certo. ℣. nūc videndū. ff. cōmo. & l. i. eo. licet extimatio nō faciat semp venditionē. tn̄ cū tali pacto facta videt facere venditōez. Et ideo pinde est ac si vēdidisset. q; p̄ciū expectat exigit vltra sortē. Et sic vsura est: aut saltē ꝺtract⁹ illicit⁹ est & pniciosus. Et ideo restituere tenet qđ vltra sortē accipit.

74 ¶ Utr mutuās granū vet⁹ & hmōi. vt postea recipiat nouū sit vsurari⁹? ℟. Host. & Hof. volūt q̄ sit vsurari⁹ solū qn̄ facit h̄ vt meliozatione recipiat. ℣z si facit ne frumētū pereat. & vt accipiēti gratiā faciat n̄ erit vsurari⁹. Dūmodo fm̄ Rodo. nō auferat libertatē dbitori liberādi se vet⁹ soluendo & placet. q; si sine aliq̄ iniusticia & p̄iudicio alteri⁹ ꝺsequor vtilitatē meā nō ero tibi iniurios⁹. maxime qn̄ tpe solutōis verisil̄r non extimat pl⁹ valitur. alias nō liceret. Idē dicēdū fm̄ Monal. si aliquis haberet equū dr̄ q̄ nihil facit accipere mutuo ab aliq̄ centū cū tali pacto q̄ teneat equū suū & pascat eū & vtat eū sine p̄iudicio equi. q̄ tal̄ accipiēs nō erit vsurari⁹. Ratio q; nullū dānū facit primo. imo alleuiat eū pascēdo equū Idē dic ꝺ domo pignorata mutuāti q̄ vtilis est sibi: q; eā locare nō vult vel nō p̄t & mutuans custodit domuz a ruina. Propterea addit q̄ in istis casibz ꝺsiderandū est p̄ter mutuum. vtruz pares sint vtilitates hinc inde. Et si pares sint. nō erit vsura. vt in casibz p̄dictis q; in q̄ habet equū alleuiat aliū ab expēsa. & q̄ habet domū ꝺseruat eā. cū dn̄s nullū lucr̄ ex ipis esset habitur⁹. qđ bene no. q; facit ad mlta. Nō tn̄ extendes ista ad lucr̄ q̄ ꝗs facit ex pecunia mutuo accepta.

75 ¶ Utr ꝺans dr̄ē vinas panni. p aliqs dr̄ē in futuro ꝺandis sit vsurari⁹? ℟. Rodo. q̄ non. q; est ꝺtract⁹ p̄mutatōis. & cū dicit dr̄ mēsura. intelligē dr̄ mēsura modū & lagene & ceteroruz vasoz. quibz grana vl̄ liq̄da mēsurant.

76 ¶ Utr habēs pecuniā quā timet i futuro tpe minorari iuxta ordinatōes dn̄oz vl̄ ciuitatū possit sine vsura ipam ꝺare alicui h̄ pacto vt sibi reddat in eq̄li p̄cio in q̄ est qn̄ ei ꝺat? ℟. fm̄ Alex. lom. in quol. q. ꝺ vsur. q̄ sic. si ille q̄ recipit mox expēdere vult in tpe in q̄ tm̄ valet q; nil vltra sortē recipit. Nā potuisset etiā aliq̄d emere qđ postea vendēs rehabuisset eq̄ualiens pecunie. & placet mihi. Nā q̄uis in mutuo n̄ liceat sperare lucr̄. tn̄ vitare dānuz sine dāno alteri⁹ licet. licet aliq̄ teneāt q̄ sit vsura.

¶ Utr ciuis a q̄ cōitas ei⁹ indigēs pecunia accipit centū ꝺ tra ei⁹ voluntatē licite sine vsura possit recipe certū qđ. puta octo libras p̄ centenario qđ sibi annuatim ipa cōitas cōstituit? ℟. diuersi diuersa scripserūt. ſz saluo meliori iudicio. mihi videt distinguēdū: q̄ aut cōmunitas ipa habet annuos reddit⁹: aut non. Si habet sicut est ciuitas Janue. & dr̄ ipis redditibus assignat certā partē tali a q̄ pecunias habuit fm̄ ꝓportionē pecunie habite. ita q̄ tantū habeat omī anno dr̄ tali redditu. fm̄ q̄ reddit⁹ ipe bn̄ vl̄ male rn̄det. sic licite tal̄ accipit. q; talis cōitas talē pecuniā accepit nō nomie mutui: cū nunq̄ velit eā reddere. ſz p̄ p̄cio tal̄ partis suoz reddituū qs p̄ solutione pecunie habite vēdit tali ciui. Et sic est emptio reddituū ciuitat̄ q̄ fieri p̄t sine vsura. vt. ſ. dictū est. ℣. xliij. Nec ob. q̄ p̄fati ciues nō intendebāt emere. q; licet nō intenderēt emere. tn̄ cōmunitas potuit eis dare. p p̄cio talē redditū in solutū. Et sic erit emptio & vēditio. sicut posset eis aliquā possessionē dare in solutū ꝺtra eoz voluntatē: sicut fit sepe. Et fm̄ hāc viā intelligo Joh̄. dr̄ saxonia i sua sum. & Jo. an. & do. Anto. & cōiter moderniores in. c. in ciuitate. q̄ dicūt licite tales illud lucr̄ accipe. Et fm̄ h̄ loca Janue. mons florētie & impstita venetiaz sūt licita & sine vsura. Si vo cōitas nō habet reddit⁹: vl̄ si habet ia exausit in cōtractu supradicto vl̄ alio modo. sic tal̄ ciuis nō p̄t aliq̄d vltra sortē accipe sine vsura. q; q̄cq̄d accidit sorti i mutuo vsura est. nisi affuerit iustū & p̄e interesse qđ p̄t extimari etiā ex dubio euentu fm̄ ꝺditōes p̄sonaz & negocioz fm̄ Tho. q̄. q̄. lxij. ar. iiij. Un̄ dicit q̄ dupliciter ꝗs dānificatur. Primo mō cū ei aufert id qđ actu habebat: & tale dānū est restituēdū fm̄ recōpensationē equalē. Secdo modo dānificat impediendo ne adipiscat qđ erat in via habēdi & tale dānū nō optet recōpensare in eq̄li. q; min⁹ est h̄re aliq̄d p̄ virtute q̄z h̄re actu. Et ideō q̄ erat in via habēdi aliq̄d habet illud solū in p̄tute vel potētia. Et pp̄terea si redderet ei vt h̄ret actu. nō haberet simplū: ſz multiplicatū qđ nō est dr̄ necessitate restitutōis. Tenet tn̄ aliquā recōpensatōez facere fm̄ ꝺditōnez p̄sonaz & negocioz. hec ille. Et sic patet qn̄ nō p̄t poni interesse certū p̄ in certo. vt dicit do. Anto. in. c. saluberiter. dr̄ vsur. Et sic intellige Alex. lom. sanctū Bernardinū cū similibz q̄ tenēt nō licere sine vsura aliq̄d accipe. Et hec bn̄ no.

¶ Quid ꝺ sponte ꝺantibz cōmunitati vt tale 78

quid annuatim habeant. R. Lau. de rido. in suis ꝯtractib⁹. q̄ si quicq̄ ꝯcurrāt: q̄ licet. Primū q̄ reddit⁹ nō sit excessiu⁹ ſz ꝓueniēs. Secundū q̄ reddit⁹ fiat de bonis & sup bonis cōmunitatis. qz si fieret relatio tm̄ ad ꝑsonā cōmunitatis esset illicitū. Tercīū q̄ nō sit facultas resoluēdi ꝯtractū ꝑ maiorē vel minorē pretio. ſz solū occurrēti. Quartū q̄ tps sit incertū: qz si reddit⁹ & tpa forent certa. tūc vbi esset maior q̄ntitas ꝓcepta ex tēpore q̄ illa q̄ dat ciuitati videret contract⁹ vsurari⁹. Quintū q̄ tales ementes nō sint vsurarij. istud est verū q̄ ad ꝑsumptionē solū. Et ideo si vere emit in foro anime licet. Istis aūt nō ꝯcurrentibꝫ nō licet. Nec est simile de coacte dantibꝫ cōmunitati: qz de rōne vsure est vt cōmittat circa mutuū voluntariū nō violentū. Et ꝓpterea i talibus nō est ratio formalis vsure. ſz bene i istis volūtarijs q̄ intendūt mutuare nō emere.

79 ¶Utrū ementes iura ꝑfatoꝝ ciuiū qui licite a cōmunitate certū q̄d annuatim ex redditibꝫ ciuitatꝭ recipiūt. vt dictū est: sint vsurarij. R. q̄ nō ſm̄ do. Anto. & Joh. de saxo. vbi. s. Ratio qz emunt redditū in pecunia: iā cōstitutū. Itē idē reddit⁹ crescit & decrescit: nec est maior q̄ reddit⁹ possessionis imobilis. Itē stat periculo emptoris & multa alia q̄ vide in Pe. de ancha. in. c. vsuraꝝ. de vsu. lib. vi. q̄ his ꝯcordat. Limito tamē ꝑdicta vera nisi cōmunitas ipa notabiliter ledere⁹ ex ipis emptoribꝫ q̄ cū pupillo cōpare⁹. vt. l. rē publicā. C. de iure rei publice. Ideo ei⁹ administratores nō possent eā dāpnificare nec factū eoꝝ valeret in damnū rei publice. vt. l. ordinis. C. de decre. decu. & l. ꝑses C. de trāsac. & l. ambitiosa. ff. de decre. ab ord. fa. Ideo nō valeret talis venditio nec emptio facta ab illis qui hoc sciūt ſz tenerent restituere totū q̄d receperūt.

80 ¶Utrū liceat mutuare cōmuni meo vl alicui dño ꝑ aliquo officio habēdo. exquo spero ꝯsequi magnū honorē & lucrū. R. ſm Joh. de saxo. vbi supra. q̄ nō sine vsura. qz mutuans sic recipit expsse ex mutuo vltra sortē. Ego tñ credo q̄ si ex officio nō habeo cōsequi nisi lucrū q̄d debito modo debet tali exercitio cū nō possiz illud habere nisi mediāte mutuo si sum aptus ad tale officiū exercēdū q̄ possum mutuū dare vt illud habeaz sine vsura: qz q̄d accipio lucri nō respicit mutuū ſz exercitū principaliter. licet secūdario postea mutuū q̄d lucrū secūdario sperare ex mutuo nō est vsura. vt. s. dictū est. §. 1. Istū ex statuto vl antiq̄ cōsuetudine volēs hre tale officiū teneret aliq̄d solvere. & vt talē solutionē euitaret mutuū daret esset vsurari⁹.

¶Utrū mutuās sup pignore aliquo cum tali pacto. q̄ donec debitor sibi restituerit pecuniā ipe creditor habeat fructꝰ pignoris? R. q̄ vsurari⁹ est. c. illo vos. d̄ pigno. Et q̄d teneat restituere habes. s. pign⁹. §. xij. 81

Vsura.ij. de ei⁹ ꝓhibitione & penis tam ꝯtra vsurarios q̄ ꝯtra fautores eoꝝ.

¶Utrū vsura sit peccatū mortale? R. ſm oēs tā theologos in. iij. di. xv. q̄ canonistas. i. c. q̄m multi. xlvij. dist. & in. c. sup eo. de vsu. & in multis alijs locis q̄ sic. Nā vsura est malū nō solū in se sicut homicidiū q̄d posset ex aliq̄ circūstantia fieri sine peccato. vt in iudice ꝑuato ordine debito & hmōi. ſz etiā est malum ſm se. Et ideo cuꝫ nulla circūstantia ꝑt bene fieri de ptāte ordinata etiā a deo. Et h̄ ꝓbat. s. q̄ sit malū in se & ſm se talis rōne. qz est ꝯtra rationē naturalis ꝓprietatis pecunie ad q̄d sequit⁹ vlteri⁹ q̄ venditur ibi illud q̄d nō est. Et hec est ratio ꝑh̄i. v. ethi. & ꝓmo pol. vbi ꝓbat q̄ ꝓprius⁹ vsus pecunie & ꝑncipalis est ei⁹ cōsumptio siue distractio. qz est inuēta ad cōmutatōes faciēdas. Et ideo ſm se est malū ꝑ vsu pecunie mutuate ꝑ preciū recipere. qz h̄ est vēdere bis. vel vēdere q̄d nō est. Probat & alia rōe ſm Sco. in. iij. di. xv. q. ij. ar. ij. sic. Pecunia mutuo accepta trāsit in dominiū debitoris ita q̄ fit sua. Et tā magna est ineq̄litas q̄ aliqs in re sui ꝓximi lucrū q̄rat cū nullū damnū inde quicq̄d d̄ re cōtingat incurrit. Multe alie rōnes assignant a doctoribꝫ. Sz q̄ sit peccatū mortale melius ꝓbat autoritate diuine legis Ezechiel. xviij. ibi ad vsuras dantē &c. & in ps. xiij. ibi q̄ pecuniā nō &c. Ergo exq̄ nō viuet nec habitabit in regno dei demōstrat esse peccatū mortale. phibet etiā Exo. xxij. Si pecuniā cōmodaueris &c. Facit. c. sup eo. de vsur. Uñ si q̄s pertinaciter asserat vsuras exercere nō esse peccatū. vt hereticꝰ est puniend⁹ & ꝓcedi debet ꝯtra infamatos vl suspectos de hmōi errore. sicut cōtra infamatos de hereſi. cle. ex graui. de vsur. Nec etiā de iure ciuili hodie ꝯceduntur. imo sunt phibite. vt no. glo. in. c. quid dicā. xiij. q. iij. & in. c. qz in oīb⁹ de vsur. Quia impator dicit se amplectere quattuor ꝯcilia. quoꝝ vnū. s. nicenū eas phibet. in d. c. q̄m multi. vt i auten. de eccl'ia. titu. circa ꝑncipiuꝫ. Itē leges imitant canones i mrimoniis & vsuris. vt in auten. vt cleri. apud ꝓpr. epos cōue. ij. q. iij. §. hinc colligit. & de no. ope. nū. c. intellexim⁹. & in casu in q̄ videntur ꝓmutti nō est vsura. ſz

ratione interesse illud pl⁹ exigit. Nec ob. Deutero. xxiij. Nō fenerabes fratri tuo sz alieno. qz i ꝺa lra ñ habet illud sz alieno. sz fuit p iudeos appositū. aliter ꝺtradicerz sibi scriptura vt patet Exo. xxij. z Deut. ij. Uel dic q fuit p missio. sicut z libell⁹ repudij ne mal⁹ malū faceret. vt patz Isa. lvi. Itē nec illud Deut. xv. Fenerabes mltis gentibꝫ. z ipe a nllo fen⁹ accipies. qz ibi ponit ꝺsequēs p antecedēte. quasi dicat. tantā habundantiā habebis q̄ poteris mltis fenerari si voluerīs. z tu a nullo mutuari indigebis. Itē nec illud. c. ab illo. xiij. q. iij. qđ intelligitur nō vsura. sz recuperatio debiti li vsura. Et sic licet dūmodo nō sit scandalum vt. s. patet Usura. i. §. xxiij. z xlviij.

2 ¶ Utrū liceat accipere sb vsurā. R. vt colligo ex Rich. in. iij. dist. xv. q. v. ar. v. z Tho. ij. q. lxxviij. ar. iij. z Inno. z Joh. an. in. c. dilect⁹ ꝺ simo. z Pa. post Host. in ꝺ. c. sup eo. ꝺ vsu. Hug. z Archi. in. c. mouet. xxij. q. i. Qđ aut ille q̄ accipit sb vsura h̄ facit p ope illicito. Et sic nullo mō licet. imo fm Arch. z Rod. peccat mortaliter. Aut facit p opere licito. Et sic distinguo: qz aut tale est extreme necessitatis Et sic tenet Inno. in ꝺ. c. sup eo. q si ñ possū inducere primū ad mutuandū gratis. z ego fame pibo nisi mutuet. q licet mihi inducere eū ad mutuādū sb vsurā vt mal⁹ malū euitet sz homicidiū. Et licet ꝑma frōte videat hoc dictū mirabile: est tn rōnabile. Nec est h̄ peccatū. sz volēti cōmittere peccatū pluasio est. vt saltē min⁹ peccet. qđ licet. xij. di. duo Si aūt op⁹ ñ est talis necessitatis extreme tūc subdistinguo. Aut ille parat⁹ est dare sb vsuris. z sic licz accipe ab eo sb vsuris solū p omi ope talit necario. qđ si omitterē notabilr dāmificarer vel notabilē paterer penuriā ego vel alter vl̄ ꝓpter subuentōez necessitatis sue vl̄ alteri⁹ fm Rich. z Tho. vbi. s. vl̄ fm Arch. vbi s. etiā p ope vtili. ex q̄ habeo ꝺsequ vtilitatē. vl̄ fm Host. z Pa. Inno. Anto. de bu. Joh. de ana. in ꝺ. c. sup eo. etiā p omi ope indifferenti z placet. qz fm Aug. in enchi. Deꝰ vtit oibus peccatis ad aliqđ bonū: sic sitr nos possumus. Aut ille nō est parat⁹ dare sb vsuris. Et sic ñ licet inducere eū ad mutuādū sb vsurā. nisi cū peccato mortali inducētis. excepto casu maioris mali euitandi. vt dictū est fm Inno.

3 ¶ Quibꝫ pēnis sb̄jciunt vsurarij. R. vltra penas q̄bꝫ puniunt a deo: si sunt vsurarij manifesti incurrūt mltas penas a iure eis inflictas

4 ¶ Prima sunt infames infamia iurīs. C. ex q̄. cau. irro. infa. l. improbū. Un vt dicit do. Anto. in. c. Raynucius. de testa. etiā de iure ciuili hodie omis vsurarius est infamis. z ita dicit etiā notorie Bar. in ꝺ. l. improbū. z p h̄ fuisse determinatū. q si frater me⁹ ꝺstituit vsurariū heredē. q ego possum rumpe testamētū p querelā inofficiosi. C. de inoffi. testa. l. frēs. z q̄ sic de facto obtinuit z cōsuluit: multo magis sunt infames de iure canonico. vt in. c. infames. iij. q. vij. z vi. q. i. infames.

¶ Secūda q ad cōmunionē altaris nō sunt admittēdi. c. qz in oibꝫ. de vsu. Et intelligit abbas z sequit Pa. in ꝺ. c. qz in oibꝫ. q ñ debet admitti ad eccliaz. qñ celebrant diuina. quia assistētes i eccl̄ia tūc dicunt admitti ad cōmunionē altaris z placet. vt ꝺfusi respiscāt vt dicim⁹ de excōicato. in. c. pia. de excep. li. vi. 5

¶ Tercia q nō admittunt ad oblatōes offerē dū. ꝺ. c. qz in oibꝫ. 6

¶ Quarta q nō sepeliant in eccl̄iastica sepultura. ꝺ. c. qz in oibꝫ. q̄ pena cū duabꝫ p̄cedentibus est laterañ. ꝺcilij posita in ꝺ. c. qz in oibꝫ. Et addit ibidē. q si q̄s cleric⁹ ꝺtrauenerit. s. recipiendo vsurariū ad cōmunionē vel oblatiōnē ipo facto est suspensus ab executōe sui officij fm Pa. in ꝺ. c. qz in oibꝫ. qm̄ sicut h̄ verbū sb̄iaceat inducit sniaz ipo facto. vt no. glo. in. c. vnico. de iniur. li. vi. Facit. c. si q̄s suadente. xvij. q. iij. Ergo fortr⁹ istud verbū maneāt. z tādiu donec ad arbitriū ep̄i satisfecerint. Et similiter in vsurarijs infligunt ipo iure fm eundē Pa. in ꝺ. c. qz cū in eo nullū verbū ponat p q̄s sniam hois exigat. Bern. ꝺ o z Host. ibidē vident tenere q nec ꝺtra clericos nec ꝺtra vsurarios irrogāt ipo facto. Sz p̄mū puto verū. Sepeliētes ꝺo tales vsurarios sunt excōicati ipo facto. vt i cle. eos. de sepul. de q̄. s. excōicatio. vij. casu. xxxv. nisi cauerint idonee ipi fm qđ infra dicā. vl̄ si nō potuerūt. z signa tn̄ cōtritōis ostēderint heredes eoz in q̄z tū hereditas sufficit. vt in ꝺ. c. q̄z q̄z. no. de vsu. li. vi.

¶ Quinta pena est q nō p̄nt recipi ad ꝺfessionē suoz pctō z donec de vsuris fuerit fm facultates eoz pleni⁹ satisfactū. vl̄ idonee cautū illi quibꝫ debet restitui vsure extorte si sunt p̄sentes. vl̄ alijs q̄ possunt eis acq̄rere vl̄ eis absentibꝫ loci ordinario vl̄ eius vicario vl̄ p̄sbitero parochie in q̄ habitāt vsurarij vl̄ rebellioni de mādato ordinarij. ita q certa q̄titas exp̄mat in cautione z manifesta si apparet. vl̄ si nō apparet manifesta exp̄imat illa q̄titas q̄ ad arbitriū ei⁹ q̄ cautionē recipit videt. q si scienter minorē receperit tenebit ipe de suo. mlto magis si nullā. h̄ habet in. c. q̄z q̄z. de vsu. li. vi. Et no. hic q noīe idonee cautionis intelligūt pignora vel fideiussores. l. si mandato ticij. §. fi. ff. 8

mãda.q̃ si nõ possent dare ſm Bar.z Jo.an. iurabũt se h̃ dare nõ posse z facturos qõ ꝓmittunt.de sen.excõ.c.fi.§.illis.li.vi. Aduerte etiam ꝙ illi q̃ ꝑñt nobis acq̃rere sunt filij q̃s habem⁹ in ptãte nostra. Itẽ fui ꝓcurator aũt dño absenti hãc ꝑsonalẽ obligatõez nõ acq̃ret.p.l.quẽadmodũ.ff.õ acq̃.pos.z.l.generaliter.z.l.ꝙ meo eo.ti.ſm Bar.z Joh̃.an.in d.c.q̃q̃. Itẽ no. ꝙ ꝓ loci ordinariũ ſm Joh̃.an.vbi.§.intelligo epm õ iure.z idẽ õ decano archipſbitero vl̃ abbate q̃ alias de ꝯsuetudine iurisdictionẽ haberet in spũalib⁹ in loco in quo vsurari⁹ degit. Itẽ qõ dicit de rectore parochie in q̃ vsurari⁹ habitat:multo forti⁹ intellige de rectore parochie debitoris lesi cũ sit quasi iudex z minister ei⁹.ſm Bar.z Joh̃.an.Facit.l.eũ ꝓ quo.ff.de in ius vocan. Itẽ scito ꝙ per h̃ qõ dicit de mãdato ordinarij arguit Joh̃.an.ꝙ tabellio in h̃ casu nõ acq̃rit actionẽ extraneo ex sua stipulatione:nisi faciat istud õ mãdato ordinarij Et hec bene notabis ꝯtra multos ꝓfessores.

9 ¶Sexta pena est ꝙ null⁹ debet interesse eoz testamẽtis nisi satisfecerint.vt dictũ est in p̃cedẽti.q.d.c.q̃q̃.

10 ¶Septima pena est:testamẽta eoz sunt nulla ipo iure si n̄ satisfecerint.vt dictũ ẽ.d.c.q̃q̃

11 ¶Sz nunq̃d idẽ est de codicillo sicut õ testamento:ſ.Bar.z Joh̃.an.ibidẽ ꝙ sic.z de q̃libet vltima volũtate alia.vt patet ex principio d.c.q̃q̃.qz large codicill⁹ testatio mẽtis dicit xiij.q.ij.§.sed aliud.

12 ¶Sz q̃d si facit testamẽtũ z postea cauet idonee.vt supra dictũ est.nũq̃d valebit:ſ.Bar. tenuit ꝙ nõ ꝑ regulã nõ firmat.de reg.iur.li.vi.qz ab initõ nullũ fuit. Sz magis placz opi. Joh̃.an.q̃ tenet ꝙ sufficit ꝙ ante mortẽ caueritidonee. Ratio qz testamẽtũ ꝯfirmat i morte. Itẽ qz omia iura fauẽt testamẽtis.l.i.C.de sa.ſan.ec. Facit in ar.l.i.§.ij.ff.de leg.iij. Ubi legata ad pias causas relicta facta a filiofa.z a seruo.licet tpe testamẽti inspecti nõ valeãt:si tñ emancipat⁹ vl̃ manumissus ꝑseuerat in ea dẽ volũtate valebũt. Itẽ accipe cautionez est quãdocũq̃ accipe.sicut z dare est q̃cũq̃ dare.i.q.i.eos.z prefata regula nõ firmat.de solo tractu tpis loquit.

13 ¶Octaua pena est ꝙ nulla vniuersitas vl̃ collegiũ vl̃ singularis ꝑsona.vsurarios nõ oriundos de terris ipoz exercẽtes vel exercere volentes pecuniã fenebrẽ permittãt habitare i terris ipoz.sz ꝙ expellãt nunq̃ de cetero admittẽdo in.c.vsuraz.de vsu.li.vi. Et incurrũt penã interdicti vniuersitas vl̃ collegiũ. Epi vero z superiores suspẽsionis. Epis inferiores ecclĩastici excõicatõis ipo facto.si domos ꝑfatis ad exercendũ fen⁹ locauerint vl̃ sb̃ q̃cunq̃ alio titulo ꝯcesserint.etiã venditõis ſm Joh̃.an.quã penã si ꝑ mẽsem sustinuerint indurato animo terre eozũ q̃diu in ipis morant sunt ipo facto interdicte. Alij laici debẽt ꝑ excõicatõez ad h̃ idẽ cõpelli.nõ obstãte q̃cũq̃ eoz ꝓuilegio. Et de h̃ vide.§. Excõicatio.vij.casu.xxxij.

¶Sz qd dicem⁹ de dñis z cõmunitatib⁹ que 14
ꝯcedũt iudeis vt possint exercere vsuras z locant eis domos z faciũt ꝯuentões cũ eis supr vsuris exercẽdis z vt iudices cogãt debitores ſm ꝯuenta z hmõi:ſ.do.Andreas barbati⁹ z Pau⁹.de ca.ꝯsilio.cclxxvi.z Pe.de ancha. ꝯsilio.ccxxx.z q̃dã alij conati sunt tenere ꝙ licite facere poterãt.dũmodo autoritas seu licẽtia ab ordinario obtineat. Et h̃ qz accedit ad bonũ cõmune toti⁹ reipublice. Itẽ qz sic est cõsuetudo de cui⁹ initij memoria nõ exist̃it ꝯtrariũ.z tolerantia romanoz pontificũ ꝑtim i terris tpaliter ecclĩe subiectis.z ideo videt valere Itẽ qz ista ꝯcessio nõ est peccati nutritiua ex parte xpianoz.vt in.c.super eo.de vsur. Ex parte vero iudeorũ nihil nobis de his q̃ foris sunt.vnde dicit tex in.c.q̃ sincera.xlv.di.supuacue rei videt dare operã q̃ arcere nitt̃ iudeos a peccato.vtpote dãnatos ꝓpter perfidiaz. Et ideo tolerant i eoz ritib⁹. Hec sunt i summa eoz motiua. Sz salua eoz ꝯuerẽtia de mõstrabo ꝙ nedũ vere sz apte erronee ꝯsuluerũt. Uñ ꝑ clariorẽ intelligẽtia no.ſm Birar.de senis.z refert Joh̃.an.in mercurialib⁹.in regula peccatũ.li.vi.ꝙ triplex est ꝓmissio ꝯtra legẽ Prima simplex indulgẽs penã solũ.sz nõ culpã. Et h̃ modo ꝓmittit ecclĩa ꝑstibula ꝓpter maius malũ seu peccatũ euitandũ.vt in.c.de nigz.iuncta glo.in ẏbo venia.iij.dist.z in.c. veniẽs.iuncta glo.fi.q̃ cle.vel vo. Secũda ꝓmissio est tollẽs impedimentũ.z isto modo ecclesia tolerat rit⁹ iudeoz ꝓhibens xpianis ne eos impediãt.d.c.q̃ sincera.z.c.sicut de iudeis Tercia permissio est ꝑstans iuuamẽ ſm quez modũ ecclĩa ꝓmittit clericũ occidi a seculari iuste.qz eũ degradat z tradit.vt in.c.degradatio.de pẽnis.li.vi. Et de hac habes in.c.nouimus.de ẏbo.sig̃.z.i. Loz.v. Prima fit ꝓpter maiꝰ malũ euitãdũ. Secũda ꝓpter bonũ qõ inde ꝯsequi sperat.vt.ſ.iudeos tolerãdo lucrari possit.vt in d.c.q̃ sincera.z vt nobis ẏtas i eoz ritib⁹ fiat.no.vt dicit Aug̃. Tercia vero nõ potest fieri nisi de eo qõ licitũ est. Nã licitũ

est q̄ maleficia nō remaneāt impunita.c.vt fa me.de sen.excō.7 i.l.ita vulnerat⁹.ff.ad.l.aq̄l. Ideo merito tradit clericū. Francisc⁹in.ij.sen ten.dicit q̄ duo sunt genera maloꝝ.vt dicit glo.sup illud. Ab occultis meis munda xē. Quedā sunt nr̄a q̄ a nobis oriunt.7 his nll'o modo ꝺsentire debem⁹ nec directe nec indirecte. Quedā ꝓo sunt aliena q̄ fiūt ab alijs.7 his nunq̄ ꝺsentire debem⁹ directe cōsensu approbatōis. Aliq̄n tn̄ licet ꝺsentire indirecte ꝺsensu pmissionis.sicut deus pmittit aliqua mala ex causa rōnabili. Sine ꝓo causa rōnabili n̄ licet. Un̄ dicit q̄ recipe mutuū sub vsuris ex rōnabili causa:puta necessitat⁹ vel vtilitatis licet.alias nō.hec ille. Ex quibꝫ ego cōcludo ad questionē q̄ tales peccāt mortaliter.7 sunt excōmunicati 7 tenent ad restitutionē omniū vsuraꝝ ex tali cōuentōe solutaꝝ si iudex nō restituēt. Nā licet p̄incipes 7 cōmunitates possint pmittere vsurarios prima permissione.vt tenet Bal.7 Bar.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.q̄ tn̄ ego non admitto simpliciter:qz maiꝰ malū est vsura q̄ est peccatuꝫ mortale q̄z q̄libet damnū tpale vel corpale q̄ cuitat p̄ pter vsurā. Et ideo non potest permitti ꝓpter maiꝰ malū euitandū. Holū ꝺcederē dictum Bal.7 Bar.q̄n maiora peccata si nō pmitterent simpliciter haberēt ꝺsequi.vt puta homicidia 7 hmōi.alias nō credo excusent etiā simpliciter pmittendo.ar.c.post miserabilē.e.ti. vbi p̄cipit eis vt compellāt iudeos restituere vsuras. Ergo a fortiori.ne exigant puidere tenent. Nā faciliꝰ impediunt faciēda q̄z toleren tur iā facta.vt in.c.quēadmodū.de iurāmento. 7.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vl' alieni iuris. Nihilomin⁹ pmissione secūda pmittere nō possunt cū nullū bonū sequat.imo multa mala.vt patet vltra experientiā.p.c.vsurarū. de vsur.li.vi. Et multo min⁹ pmissione tercia vt est in ꝓposita.q. Nā null⁹ potest peccatum cōmittere seu coopari vt cōmittat p quocūq̄z bono obtinēdo seu malo euitādo ab alio.c.super eo.de vsur. Facit.c.i.xxij.q.ij.7.c.forte.xiij. q.v.7.c.qđ ait.xiij.dist.in glo.7 in.c.nō magno.ne cle.vel mo. Liceret bn̄ alicui quando eidez imponeret necessitas duoꝝ maloꝝ pene ſz nō culpe. Itē liceret velēti facere vnū đ duob⁹ malis culpe ei persuadere vt min⁹ faciat 7 mai⁹ dimittat ſz nō tercia pmissione sed sōlū prima 7 secūda. Intelligo q̄n aliter nō posset cōpesci quin vnū faciat:alias nō.7 ita loquit c.duo.xiij.dist. Et ideo cū tales nedū ꝺsentiant imo cooperant vsurarie p̄auitati exercende.patet q̄ peccant mortaliter 7 etiā sunt excō municati exquo paciscūt cū iudeis vt possint exigere vsuras.aut q̄ eis iusticia fiat de vsuris exigēdis.multo magis si ad h̄ interponūt decretū. Talia em̄ pacta vel decreta facta ab illis qui habent potestatē ꝺdendi leges vel statuta dicunt leges vel statuta.vt in.l.pe.§.ille.ff.de dona.inter vi.7 vxo.7 in.l.cesar.ff.de publica.7 vtrobiq̄ p Bar.7 p eundē Bar.in.l.iij.§. actor.ff.de reiudi. Ratio:qz facientes talia pacta nedū intendūt se obligare.imo p̄cipaliter volūt obligare omnes de ciuitate 7 districtu.et obligant etiā illi qui nō assenserūt. Ergo sunt statuta cū ex pactis meris nō obligent:nisi cōsentientes.vt in.l.i.ff.de pac. Sz statuentes vel p̄sumentes iudicare q̄ vsure soluant sunt excōmunicati.cle.i.de vsur.que cū in distincte loq̄tur habet locū etiā de decretis factis cū iudeis. vt tenet Laudun⁹ ibidem cū glo.7 do. Lar.7 Joh̄.de imo. Facit qđ no. Hemi.in.c.i.đ vsu. lib.vi.qui vult q̄ pene eiusdē.c.ligāt etiā locātes domos iudeis.7 idem tenet do.Lau.đ ridol.in tractatu de vsur.q.cxlvi. Et q̄ teneant ad restitutōez patet:qz causam efficacē dant damno p̄imi 7 sine qua nō damnificarent. ideo tenent insolidū si illi nō restituēt.vt patet §. Restitutio.i.in verbo vsurarius.§.vij. Aduerte tn̄ ꝑm Laudunū 7 Pau.in cle.i.de vsu. q̄ si supradicti p̄hiberēt ne maiores vsuras exigerent dū nō ꝺsentiāt de minoribꝫ nō incurrent penā excōmunicatōis. Et sic tu serua qđ supra dixi.vt etiā cōsuluit do.Alex.de neno. Uincenti⁹ 7 multi p̄clariores docto.in scientia 7 ꝺscientia q̄z.§.allegati.qui ꝺsuluerūt ꝺtrariū. Nec ob.eorū motiua. Et p̄mo autoritas ep̄i. qz nō potest dispēsare ꝺtra ius cōmune editū p facꝫ ꝺciliū:misi ex causa necessaria 7 verisimiliter nō p̄cogitata p facꝫ ꝺciliū.ita no.Bald.in.l. omnes populi.ff.de iusti.7 iur.7.§.dixi dispensatio.§.v.q̄ nō est hic in ꝓposito.7 multo minus obstat ꝺsuetudo.cū sit corruptela:q̄m cōtinet in se peccatū.c.flagicia.xxxij.q.vij. Nec tolerantia summoꝝ pontificū. Nā papa non potest dispēsare cū aliquo etiā iudeo vt mutuet sub vsuris.d.c.sup eo.qz vt p̄bauī vsura est malū in se 7 p̄m se. Et ideo p nullo bono p̄t licere.vt in d.c.sup eo.patet. Multo min⁹ p̄t coopari neq̄z auxiliū dare vt vsure exigant.qz agentes 7 consentientes digni sunt morte.ad Ro.i. Si ergo nō potest exp̄sse nec etiā tacite. Et ideo de tali tolerātia dicit.qđ permittimus nō approbam⁹.c.hac ratōe.xxxi.q.i. Et sic dicit etiā multa p patientiā tolerant.q̄ si i iudicium deducerem⁹ cassarent.c.cū iā dudū.đ p̄bē. Nō obstat etiā q̄ nil ad nos ptinet de his q̄ foris

sunt.c.mlti.ij.q.i.qz hoc vez nisi in duob⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ illi q̄ sunt fozis ledūt xp̄ianos vel iniuriant eis.qz sic ptinet ad eccl̄iā. Ita no. Innoc̄. z docto. in. c. super his. de voto. z Host. z Joh. an. z cōmuniter alij in. c. gaudemus. de diuozcijs. q̄ si infidelis delinq̄t cōtra legē nature vel otra ius diuinū p̄ punir̄i a iudice eccl̄iastico. Et sic est in ꝓposito. Et ideo impedit se eccl̄ia. vt patet in d. c. post miserabile. Secūdus casus in q̄ nō valet est qñ coopamur alicui eoz in peccato. qz ptinet ad nos. sicut etiā in ꝓposita. q. Intelligit igit ꝓprie nihil ad nos fm glo. in. c. iudei. d. iudeis. s. vt eis pnā spūalem infligam⁹. vel vt faciam⁹ eis canones: aut xp̄ianā ꝺuersationē imponam⁹ eis inuitis. c. d. iudeis. xlv. dist. ꝓpterea si attēdas totū titulū de vsur̄. tā in decretalibꝫ q̄z in sexto z cle. eccl̄ia nō tolerat aliqua tolerātia vsurarios. nec vult tolerent̄ a p̄ncipibꝫ xp̄ianis. vt patet in dictis. c. post miserabile. z. c. vsurarū. immo q̄ vsure exigant̄ a xp̄ianis p iudeos ē valde ignominiosuz. cū xp̄iani sint filij. z angari ent̄ a iudeis q̄ sunt serui. c. z si iudeos. de iudeis. Nec valet q̄ xp̄iani efficiēt vsurarij qđ erit mai⁹ malū. qz si graui⁹ peccet xp̄ianus in eo dē genere peccati q̄z infidelis vno respectu. tñ iudei graui⁹ peccāt alijs respectibꝫ z in maius nocumentū xp̄ianitatis. qz vltra vsurā habēt odiū ꝺtra xp̄ianos q̄s spoliant. Irē sepi⁹ q̄ lucrati sunt a xp̄ianis exportāt ad partes infideliū. nō sic xp̄iani q̄ vt sepi⁹ restituūt.

15 ¶ Nona pena est q̄ si vsurari⁹ soluit alteri vsuras nō potest repetere. nisi pri⁹ ipe restituat illas quas extorsit ipe vel ille cui⁹ heres est. vt i c. Michael. de vsu. Fallit h̄ in clerico vl̄ procuratore q̄ nomine eccl̄ie repetūt vsuras quas soluerūt. quibꝫ nō potest opponi q̄uis ipi sint vsurarij fm Pa. in d. c. Michael.

16 ¶ Decima pena est q̄ quāuis cedat bonis vsurarius nō habeāt ei respect⁹ ne egeat vt habeāt in alijs debitoribꝫ. vt in. c. Odoard⁹. de solu. z in c. ij. de pigno. ita no. glo. in d. c. qz in oibꝫ.

17 ¶ Undecima pena est q̄ ad moduz raptoz z fuz nō solū tenent̄ restituere rē quā acceperūt p vsuris. vt in. c. cū tu. de vsu. sz z fructu⁹ q̄s p/ceperūt z q̄ petipi potuerūt a ꝺo dño. fm Ric. in. iij. xv. dist. z cōiter oīs docto. p q̄ facit. l. videam⁹. §. i fauiana q̄z. ff. de vsur̄. Ratio: qz est malefidei possessoz sine titulo. vt in se. q. lati⁹ patebit. Et iō sic tenet̄ sicut. s. dixi de possessore malefidei. Restitutio. i. in ꝺbo possessoz.

18 ¶ Utrū solutū p vsuris transeat in dominiū vsurarij? R. distinguēdo. q̄ aut sūt res ꝺsumptibiles vsu. vt q̄ ꝺsistūt in numero ponderet mēsura. vt puta pecunia granū vinū z huiusmodi. z cū ista recipiāt fūctionē in genere suo. l. ij. §. i. ff. si cer. pe. absq̄z dubio i istis trāsfert dñium q̄n sunt pmixta seu ꝺsumpta. l. si alieni nūmi. ff. de solu. z. l. naz z si fur. ff. si cer. pe. z. l. si frumentū. ff. de rei ven. Aut tale solutum sunt res mobiles q̄ seruādo fuari p̄nt vl̄ imobiles. Et in his aut transeant in dñium vel ne fuerunt opiniones. Glo. z Jnno. in. c. Michael. de vsu. tenet q̄ vsurari⁹ tenet ad restitutionē ex q̄si ꝺtractu p ꝺditionē indebiti. Et sic ꝺsequēter q̄ dominiū sit trāslatū. cum nemo ꝺdicat rem suā p̄terq̄z a fure. l. si. i fi. ff. vsufr. quēad. ca. z insti. d. ac. §. sic itaq̄z. Idē vident tenere glo. in. c. si q̄s vsurā. xiij. q. iij. z in. c. si ep̄um. xvi. q. vi. z in. c. ex trāsmissa de rei. z in. c. debitores. de iureiurā. z pōt esse rō. qz q̄n traditio habet ꝺsensum dñi tradentis transfert dñium. l. ꝺtract⁹. z ibi p glo. C. de fi de instru. z in. l. multū. C. si q̄s alteri vel sibi. z notat̄ in. l. traditōib⁹. C. de pac. Et licet tradat volūtate coacta. tñ volūtas est sufficiēs ad trāslationē dominij. l. si mulier. ff. qđ mecā. xv. q. i. merito. Sz his nō obstantib⁹. salua semp meliori determinatiōe. in rta illud. l. claudi⁹ fel x. in fi. ff. q̄ po. ī pi. ha. Dico q̄ nullo modo trāsfert dñium. Qđ pbo sic. Ex nuda traditiōe nō transfert dñium. l. nunq̄z nuda. z ibi p glo. ff. de acq̄. re. do. z. l. traditōib⁹. C. de pac. Sed solutū p vsura nuda tradit. patet sic. inspiciant̄ omnes tituli ex quib⁹ res alteri⁹ acq̄irit quo ad dominiū qui sunt isti p empto. p mutuo. p transacto. p herede. p derelicto. p legato. p dote. p suo. p donato. p vsucapto. p prescripto. p cōmisso. p iudicato. p pena. p socio. p soluto. de quibus habes s. vsucapio. §. v. quoꝝ nullo vestit̄. Si dicis q̄ vestit̄ titulo p soluto rōne pacti seu p/missionis. Ad hoc dico q̄ tale pactum seu p/missio est nulla. nec oriť aliqua obligatio naturalis vel ciuilis. vt patet in. d. c. debitores. et ibi hoc tenet prima glo. z Joh. de Imo. et Pa. Ratio quia cū lex resistit nō oriť obligatio etiam naturalis etiam si alteri ꝺtrahenti tantū resistat. l. cum lex. z ibi Bar. ff. de fideiuss. Sed cū vsura ꝓhibeat̄ pagina vtriusq̄z testamenti. c. sup eo. de vsu. z ctiā si ꝺtra naturam. vt ꝓbat Arist. i. poli. Igit sequit̄ q̄ tale pactū seu p̄missio soluēdi vsuras nō inducit obligatiōz. Ergo nō pōt dici q̄ vestiat̄ p soluto. Si asser⁹ saltē soluit credēs se debere. z sic p errorē qđ sufficit ad trāslatiōez dominij. vt no. in. c. fi. de solu. negat̄ h̄. qz cōmuniter sciūt se nō obligatos Si dicis ergo soluūt scienter

indebitū. ꝛ sic transfert dominiū: cū ꝑsumant donare. l. cui⁹ p errorē. ff. de reg. iur. Ad h. R. Hostiē. q est verū q solutū scienter indebite ꝑsumit donatū in solutōe nō improbata a iure. sz nō in illa q improbat a iure vt est i casu nostro. Sequit ergo q non est donatio vera. qz nemo sic intendit. nec ꝑsumpta qz improbata a iure. nec solutio debiti veri vl putatiue veri ergo nuda traditio. Et sic nō trāsfert dominiū. Hoc idē ꝓbatur per glo. in d. l. traditi onib⁹ q vult q ad hoc vt traditio trāsferat dominiū requirit. Primo q sit facta cū causa. vt d. l. nunqz. ꝛ q causa sit idonea. §. per traditio nē. insti. de re. diui. ꝛ a dño. l. traditio. ff. d acq. re. do. qđ nō est in soluto p usur. quia ꝛ si sit causa. tamē nō idonea. ꝓbat etiaz hoc idē ista ratione. Ex ꝓtractu nullo ꝛ cui lex resistit nū trāsfert dominiū. l. non dubiū. C. de legi. tenet Bar. ꝛ cōmuniter docto. l. i. §. si vir vxori ff. de acq. pos. Cū ergo ꝓtract⁹ usurari⁹ sit huiusmodi. vt patet in. c. q. ꝛ. iij. ꝛ. c. cōsuluit. de usur. Ergo nō trāsfert dominiū. Et hāc opinionē vident tenere cōmuniter docto. in. c. in litteris. ꝛ ibi Joh. an. ꝛ do. Anto. in. c. qzqz. de usur. lib. vi. ꝛ ipi Joh. an. ꝛ Hemi. ꝛ Fede. in suo cōsilio. xxi. ꝛ Ange. in sua disputatōe que incipit Astensis miles circa fi. qui dicunt q usurarius tenet ex relicto ad restitutionē ꝛ dānato ac reꝓbato pagina vtriusqz testamenti. vt dictū est. ꝛ patet in. c. tua nos. ibi in crimine ꝛc. Ergo patet q nō acquirit dominiū. qz qui tenet ex relicto ad aliquā rē restituēdā non est dominus. vt patet in fure. l. in furtiua. ꝛ. l. si nō manifestus. ff. de cōdi. fur. Hanc etiaz sequunt cōmuniter theologi. Et hec est tenenda ꝑsertim in foro cōscientie. quia sicut dicit Archi. in. c. si quis usuram. xiij. q. iij. sicut vi cōpulsiua rem alienaz rapiens fictione iuris ciuilis efficit domin⁹ rei. tamen iure ꝓtorio penes ꝓriorem dominū rei dominiū remanet. l. metū aūt ꝑsentem. §. iulianus. ff. qđ metus causa. Sic saltē dicendū est in soluto pro usuris. Et bene facit tex. ibi dum dicit. qz res in bonis est eius qui vim passus est. Nec obstāt glo. in cōtrariū adducte. quia potest dici q ibi non figunt pedes. patet: quia voluerunt etiā inducere hypothecā sup oīb⁹ bonis p usuris restituendis. vel dicendū q loquūtur in reb⁹ cōsumptibilib⁹. Nō obstat etiā ratio adducta in cōtrariū quoniā non solū requirit traditio ꝛ cōsensus tradentis. sed etiā titulus verus vel putatiue verus. vt supra ꝓbatū est. Et si quis vult cōtendere q fictōne iuris ciuilis efficitur domin⁹. tamē iure diuino ꝛ canonico oportet cōcludere q dominiū rei remaneat apud soluentē nisi aliud ex ei⁹ voluntate disponat. Et sic per idē est in ꝓscientia quo ad omnem effectū ac si nō esset translatū dominiuz. Hoc patet. qz si res extat semp usurari⁹ tenet eam restituere cū fructib⁹. vt supra dictum est Restitutio. i. in verb⁹ usurari⁹. §. iij. Nec potest dare tantundē seu extimationē cōtra voluntatem dominī: cū iura astringūt eū ad restituendum q tam praue acceperūt. c. cū tu. de usu. ibi donec reddāt qđ tam praue acceperūt. Facit in ar. ad hoc. l. ij. in princi. ff. si cer. pe. ꝛ tex. clarus in. c. si res. xiij. q. vi. Si vero alienauit. tūc de equitate canonica tercius possidēs potest cōueniri. ꝛ ab eo dicta res aduocari officio iudicis. vt notabiliter tenet Bal. in. l. rem quā. C. d iur. do. nulla habita distinctōne an possideat titulo oneroso vel lucratiuo. Nam dicta distinctio bene ꝓcedit fieri in re empta ex pecunia usuraria. vt per glo. in d. c. cum tu in fi. Sed in re ipa formaliter data p usuris nō cadit dicta distinctio. sed potest peti a quocūqz possidente etiā titulo oneroso ex quo res est affecta illo vicio. Facit. l. si cū exceptōne. §. alii quādo. ꝛ. l. metū. §. iulian⁹. ff. qđ me. cā. iūcta equiparatione Archi. in d. c. si qs usurā. de q supra dictū est.

¶ Sed quero quis dicat manifestus usurarius vt subiiciatur pēnis supradictis? R. vt colligo ex Joh. an. ꝛ Pa. in. c. quia in oīb⁹. et Joh. an. ꝛ Archi. in. c. i. de usu. lib. vi. Ille dicitur manifestus. Primo qui est notorius de iure. puta quia conuictus vel condemnatus de usuris. seu cozā iudice sponte cōfessus. c. cum olim. ꝛ. c. super quibusdā. de verb. signi. Secundo qui est notorius d facto notorietate facti. puta tenet altare paratū vel mutuat in camera oīb⁹ volentib⁹. sicut meretrix in prostibulo patet cuilibet. ar. d coha. cleri. ꝛ muli. c. tua. ꝛ. c. fina. ita dicit Bar. in. l. q. ff. de fur. ꝛ Bal. in. l. heredes palam. ff. de testa. Item tercio dicitur manifest⁹ fm glo. in. c. ij. de usur. li. vi. quādo quis cozā sacerdote ꝛ testib⁹ confessus in articulo mortis est se usurariū. ꝛ māda uit restitui usuras ꝛ resignauit libros. Quā glo. Federic⁹ cōsilio. viij. dicit veram. quādo simul oīa prefata cōcurrunt. alias confessio sola extraiudicialis non faceret manifestum. Facit. c. venerabilibus. §. secus. de sen. excō. lib. vi. Nec solū mandatū de usuris restituendis al⁹ manifesti nō aliquo p dictoz modoz sed vel p famam tm: aut alio modo a p dictis nō incurrūt ipso iure p fatas penas fm cōmuniter doc. nisi publicent p ordinariū loci. [9]

22 ¶Quid requiritur ad publicationē faciendā R. q̄ sufficiunt certa argumenta cum fama d. c. tua. z licet nullꝰ accusator appareat: nihilominꝰ ordinariꝰ ꝓcedere potest ex officio. Aduertetū ſm Pa. in. c. ad nostrā. d. emp. z ven. q̄ si est publicū z indubitatū q̄ plꝰ quis vendit ad credentiā q̄z p̄cio statim soluēdo q̄ instrumentū eoꝝ est nullū ipo iure ꝓpter dispositionē. c. q̄z q̄. de vsur. li. vi. q̄ tales sunt vsurarij. vt patet in fili in. c. nauiganti de vsur. et sunt publici. exq̄ publice hoc exercēt. vt patz ī libris eoꝝ. Nec obstat q̄ sunt ficti. q̄ ī d. c. ad nostrā. pena cōtra vsurarios statuta exercetur etiā ɔtra fictos vsurarios. quoniā in veritate sunt vsurarij. Facit. l. nō dubiū. C. de legi. Itē no. ſm Fede. ɔsi. viij. z sequit Pa. i. c. cū i dioceſi. de vsur. q̄ licet quis in vita nō fuerit declaratꝰ vsurariꝰ z fecerit testamentū. nihilominꝰ post mortē ꝑterunt fieri ꝓbatōes ad declarādū q̄ erat manifestꝰ. Ita tenet Joh. an. in. c. i. de vsur. lib. vi. in nouella. z Bemi. ibidez. Et oēs iste erūt bone ꝓbatōes. puta si differebat solutionē vt plus venderet. vt in. c. in ciuitate. de vsu. Itē si emit possessiones cū pacto de retrouendendo p maiꝰ p̄cio. vel ſm Bald. in. c. i. de feu. dato. inui. le. co. quādo emit cuz pacto de retrouendendo post quinquenniū et nō ante si est cōsuetus similes cōtractꝰ facere p̄sumit vsurariꝰ. ar. d. c. illo vos. de pigno. Itē p̄sumit vsurariꝰ q̄ñ facit facere q̄s cōfessionez coz̄ā epo q̄ instrumentū est de vero z puro capitali. q̄ censet colluſio in fraudē vsuraz̄ p̄sumptione p̄fati. c. illo vos. ſm Bal. in. l. i. C. d colluſione. dete. qd. c. in h articulo p̄ualet cōfessioni. Et sic fuit obtētū coz̄ā epo tudertino ɔtra vnū q̄ multas ɔfessiones tales fecerat fieri. Itē qñ pars dicit in instrumento q̄ nō p si mulationē. sed p verā veritatē talē ɔtractū facit: ozit p̄sumptio vehemētissima ſm Bal. in l. iij. C. plus valere. qd agit. Facit glo. i. l. si q̄s sub ɔditōe. ff. de ɔdi. insti. Et qd no. glo. peregrina. in. l. cū allegas. C. de vsur. z pulcrū dictum Ange. in. l. sicut. §. superuacuū. ff. quibo mo. pig. vel hypo. sol. Itē probat vsurariꝰ ex libris suis vel p instrumenta ſm Archi. in. c. qui sincera. xlv. dist. z pbat p ar. d. c. dicit etiā Bal. in. l. dona. C. de dona. q̄ manifestꝰ vsurarius ꝓbatur etiā per priuatā scripturā. Itē quādo est cōmunis opinio q̄ sit vsurariꝰ. vt dicit Bal. in. l. i. ī. iij. colum. C. de sa. san. eccle. Item quādo tot z totiens feneratus fuit q̄ n possit nisi esse liquidū in populo. vt dicit Bal. in. l. i. in. iij. colum. C. de falsa causa adiec. leg. Itē quādo ex ɔiecturus apparet vsurariꝰ z in dicijs. vt dicit Bal. in. l. cū q̄ ponebat. in prin ci. ff. de lega. ij. z in. l. ciues. C. de ap. Et breuiter dic q̄ iudex habet arbitrari ex additis cohe rentijs q̄ sit manifestꝰ. puta qz publice fenerat̄ q̄ p vsurario habet cōmuniter z reputat̄ q̄ alꝰ fuit declaratꝰ. z similia. Ita dicit Bal. in addi. ad Specu. in ti. de ap. in. ſ. an aūt sit manifestꝰ. Dicit etiā Fede. ɔsi. viij. q̄ est manifestū. de q̄ in d. ɔci. lugduñ. dicit. Cuiꝰ ꝓbatio est euidens z manifesta. vbi gra. Defectus vsus z auditꝰ z sciētie nō palā apparet oibus z tamē subijciendo examini fit euidens z manifestus. vt in. c. ij. d ꝑsum. Sic quādo p modicā examinationē ꝑmptam z facilē. puta per libros rationū z hmōi fit euidēs dicit manifestus Et ideo aduocati z ꝓcuratores q̄ defendunt eoꝝ ɔtractus feneraticios ꝓccāt mortaliter. p. c. i. cū ibi no. d offi. dele. z p. c. i. de vsur. li. vi. z tenent ad restitutōez. vt. s. Restitutio i. in ſbo vsurariꝰ. ſ. viij. Propterea bñ dicit ter. in. l. i. §. fi. ff. de dote ple. Rei satis demonstrate frustra fit demōstratio. hec ibi.

Vsus clauiū vide supā claues eccl'ie. et s. Cōfessio. v. z quo ad excōmunicationē. vide. s. Absolutio. iij. z. s. interrogatōes in fi.

Vsus est ius vtēdi rebus alienis salua reruz substantia ſm Azo. in summa.

¶Usuariꝰ dicitur cui tantum re ad vsum q̄ 1
tidianum vti licet. insti. de vsu z habi. §. i. vnde nō solū vsurariꝰ potest sumere quantū sibi expedit. sed etiā sibi z familie sue. l. plenū. i fi. ff. de vsu z habi.

¶Quid si vsus domus sit relictꝰ marito? R. 2
poterit habitare in ea etiā vxor parentes filij serui z liberti. z hospites in domo recipe. Idē dic in muliere etiā si vidua erat z postea nupsit. ff. de vsu z habi. l. cui vsus. z. l. ceterum. et l. non solum.

¶Quid si pecoris vsus sit relictꝰ alicui? R. q̄ 3
neq̄ lana neq̄ lacte neq̄ agnis vti poterit. sed ad stercorizādū z modico lacte vti poterit. ff. de vsu z habi. l. plenū. §. sed z si pecoris.

¶Utrū ille cui legat vsus silue possit incidere 4
z vendere sicut vsufructuariꝰ? R. q̄ sic. qz aliter nihil habituꝰ esſz ex legato. ff. de vsu z habi. l. diuus.

Vsusfructus est ius alienis reb⁹ vtēdi fruēdi salua rerū substātia. qz est ius ī corpore q̄ sblato z ipm tolli necesse ē. ff. d vsufru. l. i. insti. ę. ti. in ꝓn. Differt vsufructuarius ab

emphitheota. qz ille habet vtile dominiū: iste solū ius vtendi. Itē differt ab vsuario. Nā is cui nudꝰ vsus fundi dat. nihil habet vlteriꝰ in eo nisi vt oleribꝰ pomis feno ꝛ hmōi vtat ad vsuz ꝗtidianū. ꝛ i eo mozet. sz nlli alij ius qđ habet aut vēdere aut locare aut gratꝫ cedere pt sz vsufructuariꝰ sic. insti. de vsu ꝛ habi. §. i. Mlto magꝫ differt ab vsu nō iuris sz facti q frēs minozes vtunt in q vsuariꝰ nullū ius hz sz tm factū p necessitate vite. de ꝛb. sig. c. exēpt q seminat. li. vi. ꝛ pterea addit verbū fructꝰ.

1 ¶Qualiter ꝯstituat vsufructꝰ. R. pactionibꝰ ꝛ stipulationibꝰ ꝛ familie herciscūde cōpositōe ꝛ ꝯsensu. Itē in testamēto legādo. vt. ff. đ vsufru. l. oīm. ꝛ. l. vsufructibꝰ pluribꝰ. Itē cū ꝗs legat habitationē i domo sua est pinde ac si legaret vsufructū habitatōis. vt est casus i. l. cū antiq̄tas. C. de vsufru. Et iō pt locare vt ibi et cōmodare. l. i. §. inter cōmodatū. ff. cōmo.

2 ¶In ꝗbꝰ rebꝰ ꝯstituit vsufructꝰ. R. in oībus rebꝰ q̄ vsu nō cōsumunt ꝓprie. vt. ff. eo. l. oīm. In rebꝰ ꝝo q̄ vsu ꝯsumunt nō ꝓpe vsusfructꝰ ꝯstituit sed vtilitatis causa receptū est. vt etiā in his ꝯstituat. ergo ꝯstituit in pecunia vino grano ꝛ hmōi. insti. eo. §. ꝯstituit. Uñ no. q illud qđ nō renascit nō dicit esse in vsufructu l. diuortio. §. si fundu. ꝛ. §. si vir in fundo. ff. solu. ma. Jdeo lapis q nō renascit nō est i vsufructu ꝛ creta ꝛ hmōi. qđ no. qz legato vsufructu nō veniūt talia. Itē arbozes cedue vt salices vt hmōi sunt in vsufructu. sz arbozes fructifere nō possent cedi p vsufructu.

3 ¶Ad ꝗd tenet vsufructuariꝰ. R. tenet pstare cautionē q in rebꝰ que vsu nō cōsumunt arbitrio bni viri ipse vtet salua rez substātia sicut quilibet bnꝰ vir vtit ꝛ fruit rep̄ria. Et secūdo q finito vsufructu restituet ꝓprietario id qđ supest. In rebꝰ vero que vsu ꝯsumunt debet pstare cautionē de his exhibendis i ea qualitate vel si vult cōsumere q pstabit extimatiōnē illoz bnoz. d. c. vlti. in glo. de pigno. hoc notat. ꝛ. ff. de vsufru. eaz rez q̄ vsu ꝯsumunt. l. i. ij. ꝛ iij. ꝛ v. §. ꝯstituit.

4 ¶Sz ꝗd de his rebꝰ q̄ vsu nō ꝯsumunt sz minuunt vt vegetes ꝛ silia q̄ vsu veteraścūt ꝛ minuunt nō aūt ipo facto. sic vinū oleuz ꝛ silia. R. Pa. in d. c. fi. q cauebit đ restituēdo qđ superit finito vsufructu. vt patz i. l. i. ff. vsufru. quēadmodū caueat vbi est casus. facit. l. l. ff. đ vsufru. eaz rez. vbi ista duo ponunt vt diuersa. s. q̄ vsu ꝯsumunt ꝛ q̄ vsu minuunt. Et iđo iura q̄ volūt vt extimatio pstet. loquunt i his q̄ vsu ꝯsumunt. vt i. l. si vini olei. ff. de vsufru. eaz rez. Ergo nō debet extēdi ad ea q̄ nō cōsumunt sz minuunt. qz aliter vsufructuario esset p̄iudiciū. Et facit p hoc exemplū in re cōmodata q̄ vsu minuit vbi damnū ptinet ad dñm ñ ad cōmodatariū. l. eū ꝗ. ff. cōmodati.

¶Utrū vsufructuariꝰ non pstans cautionē a principio ꝛ recipiēs fructꝰ teneat eos restituere. R. Pa. in. c. cū ꝯstet. đ pign. doc. cōmuniter distinguūt ꝯcordādo glo. iurꝫ ciuilis que sunt ꝯtrarie sic. aut bona fide recipit. puta qz ñ fuit exacta cautio. nec maliciose distulit pstare. ꝛ habet locū glo. in. l. vxoz. ff. đ vsufru. leg. q̄ tenet q nō teneat restituere. Aut exactꝰ nō pstitit cautionē vl fuit i mala fide maliciose cū sciret se obligatū ꝛ ñ pstitit sic tenet restituere tāq̄ in debite pceptos. qz nō facit suos. Et sic intelligēda est glo. in. l. si cuiꝰ. ff. de vsufru. Facit. l. sz ꝛ si. §. scire. ff. de pti. here. Ubi errās i iure facit fructꝰ suos nō malefidei possessor.

6 ¶Sz nūqđ testatoz poterit remittere ne cautio pstet. R. Pe. in. l. i. C. đ vsufru. ꝛ in. l. scire C. vt i pos. lega. q sic in rebꝰ q̄ vsu cōsumunt. In rebꝰ vero que vsu nō ꝯsumunt nō potest. Ratio qz daret materia delinquēdi nec curaret vti sicut bnꝰ vir. Sz in alijs cessat cū solū teneat ad extimationē. qđ verū est. nisi pprietas fuisset eidez vsufructuario legata vsqz ad certū diē ꝛ vsufructꝰ pure qz hoc casu cautio nō est pstāda. vt in. l. si vsufructꝰ. §. plane. ff. vsufruc. quēadmodū caueat.

7 ¶Utrū sufficiat cautio iuratoria. R. q si vsufructuariꝰ est psona suspecta ñ sufficit. alꝫ sic. ꝛ hoc sequit. Pa. in. c. cū ꝯstet. de pigno. ar. in. c. p vestras. de dote post diuoz. resti. vbi bonus rex. in fi. li. ꝛ in auten. generaliter. C. de epi. ꝛ cle.

8 ¶Utrū vsufructuariꝰ teneat ad expēsas i re đ qua habet vsumfructū. R. Ludo. de ro. in no. q sic ad expēsas paruas. ꝛ ad collectas. ꝛ ad refectionez de collecta q teneat heres. l. ḡro. ff. de vsufru. lega. l. apud iulianū. §. heres. ff. de leg. i. ꝛ. l. hacten. ff. de vsufruc. Qđ limita nisi qñ collecta tanta esset q equaleret perceptioni fructuū. qz solū teneret dñs glo. est in. l. q ꝯcubinam. §. q̄ oztos. ff. đ lega. iij. quā sequunt Dy. ꝛ Bar. in. l. his verbis. §. idem testatoz. ff. de lega. iij. Jdē dic in expēsis p refectione. nisi essz ei legatꝰ vsusfructꝰ generaliter omnū rerū. qz sic teneret ad oēs expēsas vel renunciare d. l. hacten. ꝛ qđ ibi no. de fide instru. c. B. ppetuus. in glo.

¶Sz ꝗd de vsuario. R. idē ibidez q aut dñs participat incōmodo rei cuiꝰ mihi legatꝰ est vsus. puta qz dom. ē ampla ꝛ tūc tenet dñs tm. Aut nō participat sz solꝰ vsuariꝰ. Et sic tenet ad expēsas. l. si domꝰ. ff. de vsu ꝛ habita.

10 ¶Quero q̄d erit qñ testator relinq̄t vxorez̄ dominā ⁊ vsufructuariā oim bonoꝝ suoꝝ q̄diu vixerit vl' vitā vidualē duxerit. dic vt. s. legatū. i. §. xlvij. p̄t tñ talis vxor laudare ⁊ laudemiū recipe. nec p̄ hoc videt̄ additio heredis ꝛetrioꝝ. sicut nec ecclie si p̄lat⁹ bñficia vacātia cōferat vl' electos confirmet. cū talia nō possit retinere ad man⁹ suas. ꝛe insti. c. fi. ꝛe offi. archip̄sbi. c. fi. ⁊ feuda antiq̄ ꝛcedat. c. ij. ꝛe feudis.

11 ¶Sed nunq̄d ex vsufructu legato grauabit̄ heres in legitima? R. q̄ nō nec q̄ ad p̄prietatē nec q̄ ad vsufructuz. C. ꝛe inoffi. testa. l. qm̄ ⁊ auten. nouissima. ⁊. l. scimus. §. cōmuni autē. Idē dic in trebellianica q̄ ad aliuz heredē vel alios quib⁹ legitima debet. qz ꝛetrahēt quartā suā heredes ꝛe tali vsufructu legato. nisi sit ipse heres cui vsusfruct⁹ est legat⁹. etiā d. l. vxori. ff. ꝛe vsufru. l. oim. ⁊. l. si mihi ⁊ tibi.

12 ¶Utr̄z ille cui est relict⁹ vsusfruct⁹ oim bonoꝝ teneat̄ soluere es alienuz ꝛe ip̄is bonis? R. fm Hosti. q̄ sic. Hec⁹ si solū esset relict⁹ vsusfructus aliquaꝝ rez̄. ff. ꝛe vsufru. lega. l. fi. Pau. ꝛe cast. cōsilio. cccl. xxv. dicit q̄ p̄prietari⁹ tenet̄ p̄ncipal'. s. ad vendendū ꝛe bonis p̄ solutōne eris alieni. ⁊ sic vsufructuari⁹ secūdario p̄ticipabit in solutōe ⁊ sic minoꝝ vsumfructū habebit. p̄ quo facit. l. fi. §. si aūt es alienū. C. ꝛe bonis q̄ liber. ⁊ est verior opinio.

13 ¶Quomodo amittit̄ vsusfructus? R. q̄ quatuor modis. Primo p̄ mortē vsufructuarij. ꝛe pigno. c. fi.

14 ¶Secūdo p̄r maximā ⁊ mediā capitis diminutionē nō autē p̄pter minimā. Et maxima minutio capitis est cū aliquis simul ⁊ libertatem ⁊ ciuitatē amittit. qđ accidit his q̄ efficiūtur serui pene p̄pter delictū suū. vel qui p̄pter ingratitudinē redigunt̄ in seruitutē. Media est cū ciuitas amittit̄ ⁊ libertas retinet̄. qđ accidit cū aqua ⁊ ignis interdicit̄. vel in insulā deportat̄. Minima est cū ciuitas ⁊ libertas retinet̄. sed stat⁹ mutat̄. qđ accidit his qui sui iuris erant. facti sunt iuris alieni. vl' ecōtra. insti. ꝛe capi. di. Prime due sunt mortes ciuiles. ff. p̄ socio. l. societas. Tercia nō qz oīa iura transeunt ad patrē cui arrogatus se donat. insti. ꝛe adop. §. fi. hodie. C. ꝛe sa. san. ec. auten. ingressi. ꝛe testa. c. qz ingredientib⁹.

15 ¶Tercio amittit̄ si res p̄ierit in qua erat vsusfruct⁹. insti. eo. §. finit. ff. q̄. mo. vsufru. amit. l. i. ⁊ p̄r totū. ⁊ hoc si erat ꝛstitutus. d. l. i. Quia qđ nō est amitti ñ potest. in glo. ibidē cū ꝛcordantijs suis.

16 ¶Quid si vniuersitati sit vsusfruct⁹ legat⁹ vl' ciuitati? R. durabit spacio centū annoꝝ. ff. eo. ti. l. an vsusfruct⁹. nisi in ciuitate aratꝝ indulcat ita q̄ ꝛsinat esse ciuitas vl' vniuersitas. ff. qui. mo. vsufru. amit. l. fi.

17 ¶Utrum cū plures sunt vsufructuarij ⁊ vn⁹ moriat̄ reuertat̄ ad p̄prietariū? R. q̄ nō. sed accrescit alteri vsufructuario. ff. ꝛe vsufru. accre. p̄r totū. ff. qui. mo. vsusfru. amit. l. excepta. solum ergo redit ad p̄prietariū quādo oēs ꝛficiūt. insti. eo. §. i.

18 ¶Quid si vsusfructus relinquatur alicui do nec filius pupillus ad pubertatē venerit ⁊ pupillus moritur ante pubertatē? R. q̄ vsusfructus durabit vsq̄z ad eratē completā. Si vero sit relictus sub incerto tp̄e. puta donec talis furiosus resipuerit ⁊ anteq̄z resipiscat moritur sic durabit toto tp̄e vite vsufructuarij qz possibile fuit vt toto ei⁹ tp̄e in furia p̄seueraret. vt in. l. ambiguitatē. C. eo.

19 ¶Quarto amittit̄ vsusfruct⁹ p̄ nō vsum non simpliciter. sz eo modo quo etiā dominiū rei perdit̄. vt p̄r p̄scriptionē. vt. s. p̄scriptio dictū est. ⁊ no. in. l. pe. C. eo.

20 ¶Sed ad quem reuertetur vsusfructus quādo p̄r capitis diminutionez amittit̄? R. si est filius ad patrē. si seruus ad dominuz. si pater vel ali⁹ trāsibit ad filiū aut heredē eius nō ad p̄prietariū. vt in. l. fi. C. eo. Intelligē q̄diu viuet ille cui vsusfructus fuerat legatus. ar. p̄dicte. l. ambiguitatē.

21 ¶Utrū cū vsusfruct⁹ vniuersaliter gregis vl' armenti est legat⁹ si moriat̄ teneat̄ vsufructuarius reficere? R. q̄ sic ex agnatis gregū tenet̄ sūmittere alia loco mortuoꝝ capitū. Secus si tm̄ in aialib⁹ leget̄ vsusfruct⁹. qz nō tenet̄ reficere si moriant̄ sine sua culpa. ff. eo. l. vetus. insti. ꝛe re. diui. §. sed ⁊ si gregis. Idē dic q̄ ꝛbz in vinearum mortuarū ⁊ arborū locū alias instituere ⁊ colere. Nā quasi bonus paterfa. ꝛebet uti. vt in d. §. sed ⁊ si gregis.

22 ¶Utr̄z vsusfruct⁹ legat⁹ filio existenti in potestate patris amittat̄ p̄r mortē eius? R. Bar. in l. ex p̄ris. C. ꝛe vsufru. ⁊ habi. q̄ nō extinguitur qz p̄sumit̄ cōtemplatōne patris legatus. sz remanebit patri. Si vero pater p̄moriat̄. sic p̄sumit̄ ꝛtemplatione filij legat⁹ ⁊ nō extinguetur. sz erit filij aduenticiū.

23 ¶Utrum vsufructuarius possit cedere vel vēdere cōmoditatem vsusfructus? R. Bar. in l. inter est. C. ꝛe. vsu. ⁊ habi. q̄ sic. sz nō ius vsusfructus. Similiter ille cui legata est in testamento domus ad inhabitandum poterit alteri locare ⁊ finietur solum morte ipsius cui legata est. l. habitatio. ff. ꝛe vsu. ⁊ habi. et insti. eo. §. fi.

Vxor dicit mulier post3 ꝯtrahit p verba de p̄senti licet nondū ꝯsummauerit. ⁊ hoc in oib⁹ fauorabilib⁹. Sed in odiosis appellatōe vxoris venit solū illa que matrimoniū ꝯsummauit. vt in. l. nō sicut. C. ꝺ bo. que liber. no. Pa. in. c. tercio loco. de p̄sump. vide supra Sponsalia. §. i.

1 ¶ Utr3 vxor sit in ptāte maritiꝫ R. fm Bal. de ꝯsue. feu. ti. an maritus succedat vxori i bene. q̄ nō iure romano. nisi quo ad rebitū carnis ⁊ operādū. vt no. glo. C. de ꝺdi. inser. l. si vxorē ⁊ no. īsti. ad tertullianū. §. i. in fi. C. ꝺ ser. fugi. l. fi. ⁊ adde qđ no. insti. de pa. potestate. in glo. ordinaria. tex. est in. l. i. §. fi. ff. de in iur̄. et ibi glo. ⁊ tex. in. l. is cui⁹ ope. §. fi. ff. de adul. Erit ergo sub potestate patris. ꝺ. l. si vxorē. ⁊. l. sicut ff. de ope. liber. sz iure lōbardo erit sub potestate viri. sz apud nos vacat. Alliq̄ tn̄ tenent q̄ ꝺ iure canonico est sub ptāte viri. ar. c. mulieres. de sen. excō. sz nō credo.

2 ¶ Utr3 vxor cedat loco viriꝫ R. Pa. in. c. litteras. de resti. spol. tenet q̄ sic quantū ad opandum. alle. l. sicut patron⁹. ff. de ope. liber. Facit l. sed si vir. in p̄nci. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ c. hec imago. ⁊. c. mulierē. xxxiij. q. v. Sed saluo meliori iudicio. dico q̄ aut operat in bonis viri p suo vsu. vtputa in lana viri vt sibi faciat vestimentū. vel in lino vt sibi faciat linthe amina p vsu. ⁊ sic dico q̄ cedit lucro viri. q⁹ nō mūn⁹ tale vestimentū erit viri q̄s si mhil opis in eo feciſſet. nec p̄ciuz laboris a viro in h̄ casu poterit petere. Et sic loquit ꝺ. l. sz si vir. Et idē dico de re heredis viri apud quē alimentatur Aut laborat in rebus viri vt inde habeat lucrū vel in alijs quibuscūq3. vtputa est textrix vl' sil lat vel est negociatrix. ⁊ hmōi. Et sic nō cedit lucro viri. sz sibi acq̄rit. nisi in casu q̄n nō habet dotē sufficientē ad alendū se ⁊ cōmunes liberos cū marito. vbi marit⁹ nō habet alia bona sufficiētia. Sz si habet dotē sufficientē ad alendū se ⁊ cōmunes liberos vel saltē se. quādo marit⁹ habet alia bona sufficiētia. sic credo nō teneat cedere lucro mariti. sed p̄t in eius bonis vl' alijs laborare vt habeat p̄ciū laboris. ⁊ si bi acq̄ret. ⁊ h̄ videt secq̄ Bar. ⁊ sic limitare glo. in ꝺ. l. sicut patron⁹. in. l. gato. ff. de admini. lega. Facit. C. de dona. int̄ vi. ⁊ vxo. l. ⁊ si ꝺ pecunia tua. Probat idē q⁹ vxor nō tenet laborare p viro. si habet dotē sufficientē p parte onerū supportanda. vt patet ar. c. per vestras. de dona. inter vi. ⁊ vx. ⁊ in. l. si cuz dote. ff. solu. ma. ⁊ no. idē Pa. in. c. ſras. de resti. spol. vbi dicter minat q⁹ nec etiā causatiue potest vir eā cōpellere ad laborandū subtrahēdo. s. alimēta. Ergo sibi poterit laborare Si vxor nō portauit dotē sufficientē ad sustentanda onera matrimonij saltez p parte sic credo q⁹ debeat laborare p ipis oneribus supportādis. ⁊ si nō vult vir pt ei denegare alimēta. ⁊ sic tene. Nec obstāt iura q̄ vident velle q⁹ simpliciter cedat lucro viri. q⁹ ꝺ. l. sicut. q̄ dicit q⁹ debet esse in officio viri debz intelligi. s. ad rebitū reddendū. ⁊ glo. ibidē intelligendā est fm qđ dixi. dū laborat in re viri p vsu suo. alias nō habet veritatē. nec iure p bat. si alio modo intelligit. ⁊ similiter. c. hec imago. ⁊. c. mulierez. in quib⁹ dicit q⁹ est pene famula viri. ⁊ q⁹ est de dominio viri intelligē simpliciter. sz fm qđ m3tū est sub ei⁹ cura. et debet regi ab eo ⁊ quo ad rebitū ꝯiugale. alias nō. q⁹ nō transit in potestatē viri. vt supra dictū est. vel dic q⁹ p̄dicta debent intelligi de operibz obsequialib⁹ in domo. puta coquina vel faciēdi lectū aut scopandi. ⁊ hmōi. de q̄ vide. s. Peculiū. §. xxxi.

¶ Utrū maritus possit verberare vxorem? R. 3
fm Hostiē. ⁊ Boff. in. c. quemadmoꝺū. de iureiurā. q⁹ sic. ex magna causa ⁊ leui verberatione. ar. in. l. p̄ceptoris. ff. ad. l. aquil. de homic. ad audientiā. Sz sine causa vel grauiter verberans vir punit ad ꝺandū ei terciā partē dotis ppter nuptias. vt in auten. vt liceat ma. ⁊ aui. §. si q̄s aūt p̄ p̄riā. ⁊. C. de repudijs. auten. sz nouo iure. vnde in. l. ꝺ sensu. C. de repu. dicit q⁹ verbera ingenuis aliena sunt. Facit glo. vij. q. i. in. c. sicut.

¶ Utrum vir possit interficere vxorem adul- 4
terantē? R. l. ciuilis pēnā non imponit. l. gracus. C. de adulte. xxxij. q. ij. inter hec si inuenit in actu adulterij. sed lex diuina sic dicit. Non occides. Et ideo non licet. vide homicidium i. §. vi.

¶ Utrum vxor possit agere ad restitutionē do- 5
tis viuente viro? R. fm Pa. in. c. ex litteris. ꝺ pigno. q⁹ sic si vir incipit male vti substantia sua ⁊ male versari. ⁊ dicitur male versari. quādo exulat a patria sua ppter maleficiū ppriuz ⁊ maxime cū peruenitur ad distractionē bonorum. ꝺ. c. per vestras. videt tex. in. l. vbi. C. de iure do. etiā q⁹ possit petere donationē ppt nuptias. licet alij quo ad donationē p̄dictam cōtrariū teneant. Item potest petere vbi matrimoniū venit separādū quo ad thoz. vt in. c. i. de dote post diuor. resti.

¶ Utrum vxor habens virum pdigum licite 6
possit abscondere aliqua bona eo inuito. vide furtū. §. xxxv.

7 ¶ De vote. vide supra vos. & vona. inter vi. & vxo. supra Donatio. & debito. vide & debitū. & voto. vide supra Votū. ij. §. viij. & paraferna libi vtoris habes supra Parafernalia.

8 ¶ Utrū possit & rebi viri uidere filias primi matrimonij? R. q̄ nō. nisi fm q̄ pt elemosinas facere. vt. s. Elemosina. §. vij.

9 ¶ Utr̄ vxor teneat̄ seq̄ virū suū? R. fm q̄ colligo ex no. in. c. si quis necessitate. xxxiij. q. ij. q. aut trāsfert domiciliū. Et sic teneť eū seq̄. Et h̄ verū nisi pactū fuisset vt non trāsferret. q̄ sic nō teneret nisi post pactū aliq̄ necessitas aduenerit q̄ impediret maritū ibi manere. puta infirmitas vl̄ capitalis inimicicia. q̄ sic teneť se qui nō obstāte pacto. ar. c. vnaqueq̄. xiij. q. ij. Si vero nō trāsfert domiciliū. sic nō teneť eū seq̄ fm Hosti. Sil̄r nō teneť eū seq̄ si est vagabund⁹. fm glo. in d. c. vnaqueq̄. nisi sciēs eum vagabundū ꝯtraxit cū eo. q̄ sic teneť. Hoc totū limito verū. qñ ex causa honesta vl̄ trāsfert domiciliū vel est vagabund⁹. Nec⁹ si ex causa inhonesta vel si vellet eā trahere ad peccatū vel imineret sibi periculū vite. q̄ sic nō tenere tur eū seq̄. vt sentit glo. in d. c. si q̄s. Facit. l. q̄ nisi. ff. & ope. liber. vbi patet q̄ libert⁹ nō teneť sequi dominū vagabundū ad p̄standū ei operas. vide in. c. & illis. de spon.

Ypocrisis vide supra Similatio

Poteca vide pign⁹.

Ronia vide in l̄ra. h.

Strio vide in l̄ra. h.

Zelus ppriue est tristicia de bono alterius nō ex
3 eo q̄ ille habet. sed ex eo q̄ sibi deest dicit philosoph⁹. ij. ethicoꝝ. Et si est iste zelus circa bona honesta est laudabilis fm illud. i. Coꝝ. xiij. Emulamini carismata meliora. Si vero est de temporalibus sic poteſt esse cū peccato sicut auaricia. Si autem q̄s dolet de bono alteri⁹ q̄ eū excedit in talibus bonis. sic est inuidia. Accipiť etiā aliquā do zelus p feruore seu cōmotione diuine charitatis. vt in p̄s. Zel⁹ domus tue comedit me &c. Et iste zelus postremo dict⁹ fuit q̄ me ad p̄fatam angelicā summā cōponendam coegit ad laudem domini nostri ihesu christi: cui est honor & glia i secula seculoꝝ Amē. Laus deo

Humano angelicas quicūq; audire loq̄las
Dꝛe cupis: p̄sens p̄legelectoꝛ opus.
Hic sacros canones: hic & ciuilia iura.
Hic sancte inuenies religionis opes.
Maxima multoꝝ qđ vix dabat ante libroꝝ
Sarcina: id angelica dat tibi sūma breuis
Angel⁹ est autoꝛ: sacri oꝛdinis ingens
Seraphici: & tante religionis honos
Autoꝛē atq; opus impſſum felicia dona:
Clauissina tulit terra beata viro.
Nec carleta minus gens felix vnde creatus
Angelus angelicis dign⁹ adesse choꝛis.

Finit summa angelica de casibꝫ ꝯsciētie per fratrē Angelū de clauasio cōpilata: maxima cū diligentia reuisa: & fideli studio emendata: sicut ipm opus per se satis attestabiť: Argentine impſſa per Martinum Flach inibi cōciuem Anno dñi. M. cccc. xci. quinta feria post Andree.

20515

cm

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6